Inv. 58
417

R.17
1/3

IO. FRANCISCI RIPAE A SANCTO NAZARIO PAPIENSIS.

In Primam, & Secundam Infortiati partem Commentaria:

Quibus quid nuper accesserit, quod hactenus in cæteris prioribus editionibus desiderabatur, facilè studioso lectori patebit, si maximam diligentiam, tum in conferendis his nostris cum vetustissimis codicibus, tum vel maximè in castigandis grauissimis erroribus, quibus singulæ scatebant pagellæ, nunc adhibitam perpendat.

Communes item Doctorum sententiæ ab Authore passim citatæ non inutiliter curauimus, vt sub varia literarum figura cum hac nota ❦ demonstrentur.

VENETIIS, MDLXXXV.

TITVLI, LEGES, ET PARAGRAPHI,
Qui super prima & Secunda infortiati parte continentur.

Soluto matrimonio. Rub. fol. 2
L. Dotis causa. 7
L. Soluto matrimonio. 13
§. Quòd in patris. 15
§. Item si voluutate. 17
§. Voluntatem. 17
L. si constante. 19

De vulgari & pupillari. Rub. fol. 24
L. Hæredes. 25
L. moribus. 35
L. Centurio. 40
L. Ex facto. 53
L. Lucius. 58

SVPER SECVNDA INFORTIATI.

De legatis primo. Rub. fol. 62
L. Per omnia. 63
L. Sciendum. 66
L. Hæc verba. 67
L. Si quis in fundi. 69
§. Si quis hæredes. 70
L. Serui electione. 71
L. Labeo ait. 72
L. Cum fundus. 72
L. Stichum, qui meus erit. 75
L. Legatum. 75
L. Si ex toto. 76
L. Si ita scriptum. 76
L. Si ita legatum. 77
L. Id quod apud. 78
L. Cum filiofamilias. 79
L. nemo potest. 83
L. Filiusfamilias. §. Diui 83

De legatis tertio. 95
L. Re coniuncti. 95

Ad legem Falcidiam. 104
L. In quartam. 106

Ad Senatusconsultum Trebellianum. Rub. fol. 114
L. Explicito. eo.
§. Sublata. 115
§. Hoc autem. 116
§. In filij. eo.
§. Bonorum. 117
§. De illo. eo.
§. Sed & quoties. eo.
§. Si filio. 118
§. Fuit quæsitum. eo.
§. Si autem collegium. 119
§. Si hæres. 120
§. i. Si is qui quadringenta. 121
§. Denique. 122
§. Sed si quadringenta. 122
§. Idem Iulianus. 123
L. Ex facto. eo.
§. Si quis rogatus. 124
§. Ex facto. 127
§. Si quis rogatus ij. 128
§. Si quis autem. 129
§. Si quis ita. 130
L. In fideicommissariam. 132
§. Si legatum. 133
L. Vbi purè. eo.
§. Te rogo. eo.
§. Qui in distrahendis. eo.
L. Hæredes. §. cum ita. 135

FINIS.

IOANNIS FRANCISCI RIPAE, A SANCTO NAZARIO, IVRISC. PRAESTANTISSIMI,

In Primam Infortiati partem Commentaria,

Et in primis super nodoso, ac vtili titulo, SOLVTO MATRIMONIO; nunc postremò maiori, quàm hactenus vnquàm factum sit, diligentia recognita, atque repurgata,

SVMMARIVM.

1 Infortiatum cur ita dictum? & nume. 24.
2 Dictio, in, in compositione, vel simpliciter prolata, cuius sit potentiæ, & significationis.
3 Insultans in ostio, an puniatur pœna statuti imponentis pœnam insultanti in domo.
4 Denominatio a potentiori facienda est.
5 Plus, & minus faciunt differre nomine, licèt non specie.
6 Diuinatiua responsa, non sunt admittenda.
7 Denominatio potest fieri ab auctore, & à reuelante.
8 Curandum non est de nominibus proprijs, & magistratibus, & eorum disputatio pertinacibus relinquenda est.
Nominibus honestis denominationem fieri ab initio curãdum est, propter bonam, vel sinistrã suspitionem, quæ ex bono, vel malo nomine resultat.
9 Argumentum ab etymologia in nominibus proprijs, an sit validũ, & quo modo procedat in nominibus appellatiuis.
10 Perusinus, & de Perusio, an sint synonima; & sic an conuertantur: & posito ꝙ synonima sint, an significent tam originarios, quàm incolas, & an originarios tantum, numero 13.
11 Repræsalijs concessis contra Auenionenses, an Hyspani, & Itali ibi habitantes capi possint.
12 Repræsalijs concessis contra Auenionenses, an originarius Auenionensis alibi habitans capi possit.
14 Statutũ obligans villam, quæ non cepit malefactores, ad emendationẽ dãni dati, nõ intelligitur obligare infirmos, absentes, & similes, qui capere non possent malefactores.
15 Repræsaliæ concessæ contra Perusinos, non comprehendunt Perusinum nomine tantum.
16 Verbũ, dispõ, ꝓpriè refertur ad vltimas voluntates, de veritate tamẽ ibi.
17 Donatio omnium bonorum præsentium, & futurorũ, reseruata sibi facultate disponendi de aliquibus bonis in vita, non valet.
18 Fieri ad placitum dicitur, quod fit ratione non concludenti; & quod fit ratione, non dicitur fieri ad placitum.
19 Infortiati volumen in quot partes diuidatur.
20 Rubricæ huius continuatio.
Continuatio materiæ ad materiam, an & quando fieri debeat.
21 Matrimonij appellatione, largo sumpto vocabulo veniunt sponsalia.
22 Volumen Infortiati, cur non fuerit editum à capite, idest, à libro 24.
Editio quando facienda sit ꝑ capita, & quando non.
23 Donatio inter virum & vxorem non firmatur morte, nisi præcesserit traditio in vita, vel aliquid, quod habeatur pro traditione.
25 Dos an repetatur si quouis modo matrimonium soluatur.
Matrimonium quot modis soluitur.
26 Dos an repeti possit, separato thoro.
Stipulatio dotem reddi soluto matrimonio, an committatur per separationem thori.
27 Stipulatio dotem reddi in omnem casum dotis restituendæ, an committatur marito vergente ad inopiam.
28 Dos qua actione repetatur, matrimonio pronunciato nullo.
29 Mulier sciẽter incestas nuptias cõtrahẽs, an possit dotẽ à marito repetere.
30 Verba hæc, soluto matrimonio, quomodo exponatur.
31 Ablatiui absoluti resoluuntur in conditionem, ideo nihil disponũt. nu. 32.
Ampliatur quadrupliciter, ibidem.
Limitatur quintupliciter nu. 33.
33 Statuto disponente, quòd confitenti delictum remittatur tertia pars pœnæ, si quis semel in iudicio negauerit, quamuis postea confiteatur, non erit sibi remissa pœna.
34 Liberi positi in conditione importata per ablatiuos absolutos, an potius cẽseantur vocati, quàm positi per dictionem, si.
35 Verbum, petatur, in rubrica positum, quomodo exponatur, & an sit necessaria expositio, petatur, id est, repetatur.
Petere, & repetere, quid differant, & an verbum, petere, contineat repetitionem, latè.
36 Statuta loquentia in petitione, an habeant locum in repetitione; maximè si statuta sint a iure cõi exorbitantia, vt statutum, quòd de qualibet petitione soluatur gabella, & quòd petens aliquid ꝑ Iudicẽ, teneatur compromittere, latè.
37 Indefinita non extenditur ad ea, in quib. non militat eadem ratio.
38 Satuta, quòd de qualibet petitione soluatur gabella, & quòd petens aliquid a Iudice teneatur compromittere, an habeant locum in iterum petente. vt puta lapsa instantia, & expirato compromisso.
39 Dictio, quemadmodum, quibus modis in iure accipiatur, & qualiter stet in hac rubrica.
40 Dotis diffinitio latius 43. latissimè num. 53. vbi de veritate diffinitionis Bar disputatur per multa.
Fundus alienus traditus in dotem marito, an dicatur dotalis.
41 Vnũ & idẽ verbũ, positũ in diffinitione potest stare propriè et impropriè.
42 Diffinitio quid sit.
43 Dos, an sit ius vniuersale, & incorporale, latissimè. cõis quòd sic, ex quo infertur ad plura, nu 45. & seq.
44 Legitima, an sit de iure canonico relinquenda titulo institutionis.
45 Fructus dotis, qui dotẽ augẽt, an possint hodie retineri ꝑꝑ impensas utiles.
46 Dote principali soluta, non perimitur actio ad fructus.
47 Libellus generalis, an admittatur in actione pro dote, maximè ad restitutionem dotis consistentis in certis rebus particularib. latè,
Intellectus l. fin. C. quæ senten. sine certa quanti. per multa examinatur, & num. 52.
48 Sententia lata super inepto libello, est nulla ipso iure, & intellige, si in fauorem libellantis sit lata, sed contra eum benè valet 49.
50 Libellus etiam incertus procedit parte non opponente.
51 Libellus generalis admittitur in petitione legitimæ, & quare.
52 Sententia incerta, qua pronunciatur dotem restituendam, an valeat.
54 Pactum, quòd mulier teneatur se alere, & maritus lucretur fructus dotis, an sit ualidum.
55 Maritus, an teneatur vxori facere uestes preciosas, & alia ornamenta.
56 Alimentorum appellatione, an veniant uestes preciosæ.
57 Matrimonij onera varia sunt, vt sigillatim traditur.
58 Dos promissa nondum tradita, an sit propriè dos, latè.
59 Contractus dotis, an dicatur ꝯctus noĩatus ante traditionem, & num. 75:
60 Dos propriè non dicitur ante contractum matrimonium, sed an largè dici possit dos.
61 Filia ĩnupta, cui pater in testõ reliquit dotem, an dicatur dotata, ita quòd veniat excludenda a successione, statuto disponente, quòd stantib. masculis filiæ dotatæ non succedant.
62 Rõnes plures in dubio præsumuntur, iõ dicenti in lege esse vnicã rõnem, incumbit onus probandi. quod qualiter procedat, ibid. traditur.
63 Dos, non dicitur propriè post matrimoniũ nulliter ꝯctũ, et sic iura loquẽtia de dote, nõ procedunt in dote putatiua, nisi agatur de fauore mulieris, num. 64.
65 Filij nati ex matrimonio putatiuo, dicuntur legitimi, si alter coniugũ ignorabat impedimentum.
66 Dos ꝓpriè dr̃ post mr̃imoniũ legitimè contractum, & nondũ dissolutum.
Maritus an lucretur dotem, si matrimonium durauerit momento tãtum, statuto disponente, quòd mortua vxore maritus lucretur dotem.
67 Dos an ꝓpriè dicatr̃ anteq̃ vxor fuerit cognita, et traducta ĩ domũ mariti.
68 Sponsa mortua, antequàm esset cognita, & traducta ad mariti domũ, an maritus lucretur tertiã partẽ dotis vigore statuti, ꝙ præmortua vxore sine liberis, vir lucretur tertiam dotis.
69 Allegans communem vsum loquendi, probare tenetur.
70 Dos an propriè dicatur, matrimonio soluto.
71 Verbum, sum. es, est, principaliter prolatum, & regens totam orationẽ, importat veritatem: secus si regatur à verbo denotante fictionem.
72 Vidua habẽs liberos, an possit testari de tota dote; statuto disponẽte, quòd mulier habens liberos non possit testari, nisi de certa parte dotis.
73 Contractus dotis, an sit de iure gentium, vel de iure ciuili.
74 Contractus dotis reperitur in triplici differentia.
75 Contractus dotis, an sit nominatus, vel innominatus.

Soluto Matrimonio, Rub.

CIrca iſtam Rubricam examina
bo duodecim q.qui
bus expeditis habebitis reſolutionem
omnium,quæ Bar.& alij, vſq; ad hęc tē-
pora ſcripſerunt.Quæro primò,ſequen
do ordinē Bart. quo appellet iſte liber?
Reſpon.vt in rubr..ꝙ appellatur Infor-
1 tiatum.† Secundò quæro, quare fuerit
ſic denominatus?Reſpon.Glo & alij,ꝙ
fuit appellatum Infortiatum plurib.de
cauſis,vt hic per eos. Circa primam cām, quæ *communiter* dam-
natur,habes colligere,† ꝙ dictio, in,compoſita cum adiectiuo,
2 auget ſignificatum adiectiui,vt hic,& in l.Gallus,§.ille caſus, inf.
de lib.& poſth.Ad idē tex.& ibi gl.in l.ſi quis in graui,in prin.inf.
ad Sylla.traditur pér gl.in l.ciues.C de incol lib. 10. Amplia idem
eſſe,ſi iungatur cum verbo,l.j.§.in ſumma.in verſ. increſcere.ff.
de aqua pluuia arcenda. & in l. quæſitum , §. ſed ſi fundus.infrà
de fun.inſtru.Aliqn̄ tn̄ compoſita cum adiectiuo abnegat adie-
ctiui potentiā.l.ſi ſeruus.§.ſi oliuam immaturam.ff.ad leg.Aqui.
Si verò ſimpl̄r proferatur,& adijciatur loco,& conſtruat cū ab-
latiuo,denotat intrinſicitatē,ſi cum accuſatiuo,cohęrentiam,&
ponit pro ad,vel iuxta,ſ̄m Bal.hic , qui adducit illud vulgatum,
in campo curro,&c.Tu adde ꝓ prima parte tex.in l.j.§.cū in flu-
mine.ff.de flumi.Poſſem lato folio inſiſtere,ſed quia impertinē
ter Bal.hic tradit iſtam materiā,nō proſequor. Vnū tn̄ nō omit
3 to,inquantum Bal.dicit,† ꝙ inſultans in oſtio aliquē,puniri dēt
pœna ſtatuti imponētis pœnam inſultantis in domo ; quia qui
eſt in oſtio,partim eſt ītra,ſ̄m gl.ī ca.tū ſanctā.de pę.diſt. 2. Iſtud
nō credo verū,& confunditur per tex.in d.§.cum in flumine.&
in ꝯrium allego,quod decidit Gem.in c.j.§.j.de tēp.ord.lib.6.vbi
determinat,ꝙ ſtatutū pœnale ꝯ habitantes in prouincia, nō ha-
bet locum in habitantib.in confinibus prouinciæ,ſequitur Fel.
in ca.Rodulphus.col.3 .ver.cæterum. extra de reſcri. Ex ſecunda
ratione habes notare quatuor.primò, ꝙ in iſto volumine ſunt
difficiliores leges,q̄ in alijs,quod verum eſt,licèt glo.& Alb.ꝯriū
velint,dicendo ꝙ in ff̄o veteri ſunt ita difficiles.Secundò habes,
ꝙ iſta nomina fortis,& difficilis,conuertuntur,quod verum eſt,
4 ſi effectus referatur ad rem inanimatam . Tertiò habes,ꝙ † de-
nominatio fieri debet a potentiori.l.cū quæritur.ff.de ſtatu ho.
& vult Bar.in ſeq.q.& latè Iaſ.in l.imperium.col.3 . ff. de iu. om.
5 iud.Quartò habes,† ꝙ plus, & minus licèt nō faciant differre ſpe
cie,l.ſi.ff.de fun. inſtr. faciūt tn̄ differre nomine, vt hic. Ex tertia
ratione,quæ *communiter* reprobatur,quia diuinat, habes elicere
duo.Primò, ꝙ † diuinatiua rn̄ſa non ſunt admittenda . & idem
6 voluit gl.in l.filium,quem habentem.C.fa.erc. & in l.quoties.§.
ſi coloni,ff.de vſufr.& probatur in l. ſi fideiuſſor. §.ſi cum debi
7 tor,ff.man.& in l.ſtipulator.ff.ad le.Aqui.Secundò habes,† ꝙ de
nominatio pōt fieri ab auctore,l.2.§.poſtea. ff.de orig.iur.vbi ꝓ
batur fortius,ꝙ denominatio poteſt fieri a reuelante. facit tex.
in §.aliæ.Inſtit. de actio. & Inſti ad leg. Fal.in princ.Et iuſta qui-
dem ratione fit denominatio , vt gloriæ , & honoris deſiderio
ducti reperiantur, qui libros cōponant , nam teſte Cic.in orat.
pro Archia Poeta Terentino,etiam ipſi philoſophi,qui de con
temnenda gloria ſcribunt , nomen ſuum libris inſcribunt , vt
operis auctores habeantur . Ex qua ratione,quæ *communiter* ap-
probatur , & ex dictis Barto. ſuper ea , habemus extrahere qua-
8 tuor.†Primò,de nominibus proprijs,& magiſtralibus, nō eſt cu
randum,& eorū diſputatio pertinacibus eſt relinquenda; quia
talia nomina ad placitū imponuntur , & mutantur.l.j.C.de mu
ta.no.& ad recognoſcendas res nominatas tātummodò impo-
nuntur.l.ad recognoſcendas.C.de ingen.& ma.Intellige,ꝙ non
ſit curandum inueſtigare rōnem , quare talia nomina fuerint
impoſita,ſed benè eſt curandum anteq̄ imponantur, ꝙ hone-
ſtis nominibus denominatio fiat.l.facta § ſi in dand.inf.ad Tre
bel.Ratio eſt,quia ex bono nomine,reſultat bona præſumptio:
& ex malo,mala.cap.grauis & ibi Car.& alij , extra de depoſi.&
quia quilibet deſiderat effectum in ſuo nomine , ſ̄m Panor.in
9 c.j.col.pe.de iud. Secundò habes , † ꝙ argm̄ ab etymologia vo-
cabuli in nominibus proprijs,non valet.l. fi. §. pe. ff.ad muni.&
ita tenent oēs hic.ſequuntur Fely.poſt Pan.in proœ. Gregor.in
3 .char.Iſtud dicit Do.Iaſ.verū eſſe , Bart. tamen fuiſſe ineptè lo-
quutum,quia Bar.arguit affirmatiuè,quo caſu nunquā valet ar-
gumen. etiam ab etymologia , in nominibus appellatiuis. l.ij.
§.appellata.ff.ſi cer.pet.Augetur ineptia , quia a ꝯrio Bar. vr̄ vel-
le,ꝙ in nominibus appellatiuis valeat argu. ab etymologia af-
firmatiuè . quod & ineptum & falſum eſt . credo Barto. ſaluari
poſſe,vt dicamus Bar.velle , ꝙ ad demonſtrandam ſignificatio-
nem vocabuli valeat argu. ab etymologia vocabuli affirmati-
uè in nominibus appellatiuis , vt probatur in d. §.appellata , ſe-
cus in nominibus proprijs,ſed ad demonſtrandū actū facti , q̄d
ſit ille actus,& quo nomine vocet , nullo caſu valet argu. affir-
10 matiuè,& ita procedat ꝯrium.† Tertiò habes, ꝙ iſta noīa Peru-
ſinus,& de Peruſio,conuertunt.c.j.de ſponſa.l.j.ff.ad municip.l.
ſed & reprobari, §.amplius.ff. de excu.tuto.l.j. & ibi Barto.C.de
muni.& orig.li.10.c.cū M.Ferrariēſis,de ꝯſt.Cōtra iſtud ob.doct.
Bar.in l.prouinciales,in fi.ff.de ver. ſig.vbi dr̄,ꝙ verbum, Peruſi-
nus,ſignificat tam originarios,q̄ incolas;verbū verò,de Peruſio,
ſignificat originarios tm̄.ſed Bar.ibi loquitur attento cōi vſu lo
quendi,quē cōſtat poſſe alterare ſignificationes verborū , l. La-
beo,& ibi gl.ff.de ſup.leg. Itē ꝯr. facit,in arg. tex. in l.ſi poſſeſſor.
§.ait Senatus.ff.de pe. hær. Potes dicere , ꝙ facit à remotis.Itē ꝯ
iſtud facit tex.in d.l. prouinciales,iuncta l. j. ff. de tuto. & curat.
dat.ab his.vbi prouinciales , etiam incolas comprehendunt ; de
prouincia verò dicunt ſoli originarij.Et reperio,ꝙ iſtam differē
tiam inter Peruſinum,& de Peruſio,ſequi vr̄ Alex.conſi.150.Vi
ſo themate.col.j.lib.ij.Retenta tn̄ concluſione,ꝙ iſta ſunt ſyno-
11 nima;† vidēdum eſt,an propriè ſignificent tam incolas,q̄ origi-
narios,an verò originarios tm̄. Bart. in d.l.j.de tut.& cura.da.ab
his,tenet ꝙ ſignificent originarios tm̄.Idem tenet Bal.in d.§.am
plius.& in l.j.§.ius naturale. ff. de iuſt. & iu. & in auth.omnino.
col.5 .C.ne vxor pro mari.& in proœ.Digeſt. col. 3 .& in l.ciues,
C.de appel.& in l.ſi non ſpāli .C. de teſta inferens ad repræſalias.
ſequitur Pau.in l. ſi eadem,in fi.ff.de aſſeſ.& Aret.conſi. 77.inci.
Et ratio ſcribendi.col.j.vbi vult,ꝙ tantum ſit dicere , de ciuitate
Peruſij,quantum de Peruſio;& vtroq; caſu propriè cōprehēdi-
tur originarius tantū. In cōtrariū vr̄ tex.in d.l.prouinciales,poſi
ta in ti.de ver.ſig.in quo tit.de proprietatibus verborum tracta
tur.& in cōtrarium facit,qđ dicit gl.in c.ſtatutum,in ver.vnā dię
tam.& ibi Gem.de reſcrip.in 6.Item in cōtrarium facit,quia fo-
rus domicilij,dr̄ proprius forus, & eſt potentior , q̄ forus origi-
nis,ſ̄m gl.ſing.in Cle.j.in ver.ſubditos,de offi. ordi. quam com-
mendat Fel.in c.fi.col.11. de fo. comp. Quid tenendum?Non vr̄
diſcedendum a cōi.Non obſt.tex.in l.prouinciales. & ſimi.ſ.ad-
ducta,quia loquuntur in materia iuriſdictionali , in qua cōpre-
henduntur,ſ̄m ſubiectam materiā,ēt incolæ, d. c.fi. de fo.cōpet.
Nam iſtud verbum prouincialis,ſonat in actū iuriſdictionis,ſ̄m
Bar.in extraua.ad repri.in ver.Lombardiæ. Præmiſſa inducūtur
12 ad plures qq. Primò,†an conceſſis repræſaliis ꝯ Auenionenſes,
capi poſſint itali , & Hyſpani hic habitantes?iſta concluſio facit,
ꝙ non,quia Itali hic habitantes , non ſunt propriè Auenionen-
ſes:& in materia repræſaliarum odioſa,verba ſunt propriè intel-
ligēda,l.j.§.is,qui nauē.ff.de exer.actio.& ita tenent Bal.& Pau.de
Ca.in locis ſ.alle.ꝯrium tenet Bar.in tract.repręſa.in j.q.7.q.prin.
Idem tenet Gem.in ca.præſenti,§.fi.de præb.in 7. per glo.ibi ſe-
quitur Are.in l.ij.colum.pe.ff.de verb.obl & Socy.hic.Mihi pla-
cet iſta vlt. opi. quia repræſaliæ conceduntur ꝑꝑ delictum po-
puli,vel ius dicentium,ſ̄m Bar.in d.l.prouinciales.& in d.tracta.
in 2 q.prin.quæ ratio concedendarū repræſaliarum,tam militat
ꝯ incolas,q̄ cōtra originarios;cum omnes ſint de populo.§.ple-
13 bē.Inſti.de iu. nat. Secundò inducuntur ad aliam q. † an origi-
narius Auenionenſis , alibi habitans , poſſit capi pro repræſalijs
conceſſis contra Auenionenſes.Præmiſſa concluſio facit ꝙ ſic,
quia eſt propriè Auenionenſis.contrarium determinat Bart. in
d.l prouinciales.quia repræſaliæ propter delictum populi con-
ceduntur,vt ſupra dixi;ergo non intelliguntur conceſſæ contra
alibi habitantes , qui non deliquerunt, argumen. l. primę. ff. de
magiſt.conue.Idem voluit Barto.in l.j.in fi.princip.ff.quod quiſ
que iur. fortius conſuluit Pau. de Caſt. conſilio 114. Super eo-
dem,&c.ꝙ repræſalię conceſſę contra Auenionenſes,non com
prehendunt natos poſt conceſſionem repræſaliarum , pro quo
facit quod decidit Barto.in l.ſi tertius. ff. de aqua plu. arcen.vbi
14 decidit,ꝙ † ſtatutum obligans uillā,quæ nō cepit malefactores
ad emendationem dāni dati , nō intelligitur obligare infirmos,
claudos,abſentes, & ſimiles , q capere nō potuiſſent malefacto-
res;etiam ſi uoluiſſent.& ante eum , idem tenuit Albe.Gand.in
tit.de multis quæſtio. de pœn. obſtat. col. j. & facit quæ addu-
cit Dec.conſi.64.col.3 & ſeq.Ex iſtis infertur, quòd deciſio Bar-
to.in tracta.repræſaliarum,in 2.& 7.q.princip.licèt ſit *communiter*
approbata, ut hic per Alex. & Senen.non tamen uidetur uera.
dicit Bar. ꝙ ſi Peruſinus alibi habitans , ſuſtineat onera in loco
originis,poterit capi pro repræſalijs.iſtud confunditur ex ratio-
ne præalleg.& ſi falſa ſit, non eſt opus diſcutere quaſdam reſtri-
ctiones,quas accommodauit Alexan. & Senen.& per te videas.
15 † Quartò habes, ꝙ repræſaliæ conceſſæ contra Peruſinos,nō cō
prehendunt Peruſinū nomine tantùm;quia illa verba,cōtra Pe
ruſinos nomine,ſit de Peruſio. tacit, quia illa verba, contra Pe-
ruſinus,debēt intelligi cū effectu,& nō de nudo nomine , l.1.&
ibi not.Barto.C.de nudo iu.Quir.tol.ca.cor epiſcopi,68.diſtinc.
Circa quintam rationem aduerte; quia non uidetur uera:nam
ea attenta , reliqua uolumina iuris, etiam deberent dici Infor-
tiata,cum in illis tractetur etiam de diſpoſitionibus hominum.
Ad iſtud reſpondent Alber. & Alexander & ſequuntur Mo-
16 der.† ꝙ verbum , diſpoſitio , propriè refertur ad vltimas volun-
tates,ad hoc ponderantes iſtam glo.& Barto. hic,& tex.in § di-
ſponat,

ſponat,in Auth.de nup.& in §.pe.Inſt.qui ma.poſſ.vel non.infe
rentes ex hoc,ꝙ ſi Rex dederit poteſtatem feudatario diſponẽ-
di de feudo,ꝙ ſolùm poterit diſponere in vlt.voluntate. Tu ad-
uerte,quia iſta ſua concluſio non probatur iure,vt ẽt fatetur D.
Alex.& in ꝯrium alle.tex.Inſt.quib.alie.lic.§.pe.& fi. & c. 2.& in
cap.illis,de præb.in 6. Præterea Bar.hic appellando vlt. volunta-
tes eſſe vlt.diſpoſitiones,innuit,ꝙ diſpoſitiones inter viuos ſint
etiam propriè diſpoſitiones;quia illa qualitas vlt.voluntatis, nõ
facit drĩam ſpecificam,vt dixi poſt gl.in rub.ff. de vulg.& pup.&
in ꝯrium allego deciſionem Bar.conſi.76.Pater filio emancipa
17 to.vbi dicit,ꝙ † donans bona ſua præſentia, & futura,reſeruata
ſibi facultate diſponẽdi de aliquibus bonis in vita,non rectè do
nauit:quia donatio nulla eſt,cum non poſſit teſtari. Nã duplex
eſt diſpoſitio,vna in vita,altera in morte.ſequitur Dec.conſ.30.
col.2.Præterea Imperator Inſt.qui ma.poſſ.vel non.§. pe. vr̃ vel-
le contrarium,dum dicit,in vlt.voluntate diſponere.nam ſi ver
bum,diſponere,propriè eſſet teſtantium,ſuperfluè dixiſſet,in vl-
ti.voluntate.Item aduerte inquantum Bart.dicit, ꝙ nomen,In-
fortiatum,fuit impoſitum ad placitum:poſtea dicit,ꝙ ſecunda,
& vlt.ratio mouit Compilatores:iſta videntur repugnare,ꝙ fue
rit impoſitum ad placitum,& cum ratione.Solu.intellige,ꝙ fue
rit impoſitum cum ratione perſuaſiua,nõ neceſſaria, & ex hoc
18 habes notare duo.Primò,† ꝙ dr̃ fieri ad placitum,quod fit cum
ratione non concludenti ita dicit Ange.in l. j. §.pueritiam.ff.de
poſtu. Secundò, ꝙ fit ratione concludenti, non dicitur fieri ad
placitum nam ratio ita arctat,ſicut lex. l. cum ratio, ff.de bonis
19 damna.† Tertiò quæro,in quot partes diuidatur iſtud volumẽ?
reſpondet gl.in tres.Bar.autem diuidit in quinque,vt hic per eũ.
Tu autem aduerte,inquantum Bar.dicit,ꝙ author in prima par
te complet tractatum matrimonij.iſtud videtur malè dictum;
quia hic,& in ſeq.titulis non tractatur de matrimonio Sol.dicẽ
dum eſt,ꝙ Bar.intellexerit de acceſſorijs ad matrimonium, ſed
tunc videretur dicendum,ꝙ tractatus de tutelis debuerit inſeri
in hac prima parte, quia videtur de acceſſorijs ad matrimoniũ,
cum tutor non detur,niſi filijs natis ex iuſtis nuptijs, Inſt.de tut.
§.j.Cogita ſi dici poſſit,ꝙ author in prima parte complet tracta
tum matrimonij,reſpect u eorum, quæ immediatè cauſantur à
matrimonio : tutelæ autem onus non cauſat̃ immediatè à ma-
trimonio,ſed occaſionaliter,meritò tractatus tutelarum ſepara
20 tus fuit à præſenti tractatu. † Quartò quæro, qũo continuetur
rub.Gl.dupliciter continuat. Prima approbatur per Bal.ſed im-
probatur per Bar.& alios *communiter*,quia fit ad remota, contra
l.ij.ff.de ſtatu homi.Aliqui ſoluunt, ꝙ in prin. librorum non eſt
neceſſaria continuatio,ſ᷑m gl.in rub.ff.de cond.fur.vnde non re
fert,qũo fiat,ſecundum gl.Inſti.de libe.in ver.in tranſitu Sed A-
lex.reprobat,quia nos non ſumus in prin.alicuius libri ex quin-
quaginta libris Digeſt.prout loquitur illa glo ſed ſumus in prin
cipio voluminis.Sed iſtud nihil eſt, quia ſi in principio vnius li-
bri alium ſubſequentis, non eſt neceſſaria continuatio,multò
minus in principio voluminis . vnde tu potes reſpondere,
quòd illa loquitur in princ. libri tractantis ſeparatam materiam
à libro præcedenti,tunc enim non eſt neceſſaria; imò fieri non
poteſt continuatio, ſed eſt facienda ſubordinatio materiæ ad
materiam, l.ij.§. 4. de vete. iu. enucl. Nos autem ſumus in prin.
voluminis,perficientis materiam alterius voluminis,ergo bene
eſt adaptanda continuatio. Alij reſpondent,ꝙ illa regula,ꝙ cõ-
tinuatio ſit facienda ad proxima,debet intelligi,niſi tituli inter-
medij,ſint etiam pertinentes; quia tunc non dicitur fieri ad re-
mota.l.j.ff.ſi tabu.te.nul.exta.& Inſt.de leg.in prin.quæ iura non
probant,quia vt dixi in rub.extra de iud.loquitur in ſubordina-
tione.vera tamen eſt iſta declaratio,quia medium non imper-
tinens, non impedit extrema coniungi.l. duos reos, in fi. ff. de
duob.reis.Circa ſecun.continuat. *communiter* approbatam, ad-
uerte,quia in iſto tit.etiam tractatur,qualit. conſtan. matri.dos
peta.l.ſi conſtante.inf.eo.ergo continuatio falſa.Solu.vt hic per
Bar.in 2.opp.Circa continuationem Bart. aduerte, inquantum
dicit,ꝙ in ti de ſponſa.tractatum fuit de matrimonio. iſtud vi-
detur falſum,quia aliud ſunt ſponſalia,aliud matrimonium.l.j.
21 ff.de ſponſa.Sol.Bar.loquitur largè. Nam † appellatione matri-
monij,largo ſumpto vocabulo,continentur ſponſalia.l.non ſi-
ne.C.de bo.quæ lib.tradit Panor.in c.ex publico. de cõu. ꝯiug.
Item aduerte,dum Barto.dicit,ꝙ in tit.de diuort.tractatur,qua-
liter ſoluatur matrimonium de neceſſitate.Iſtud etiam videtur
erroneum,quia propter cauſas diuortij neceſſariò non diſſolui
tur matrimonium;ſed demum miſſo repudio.Solu.diuortium
non eſt neceſſarium ex parte illius, qui non commiſit cauſam
diuortij,& ita procedit argumentum:ſed ex parte alterius, qui
commiſit cauſam diuortij,neceſſariò ex illa cauſa, miſſo repu-
22 dio diſſoluitur. & ita loquitur Barto. Quintò quæro, † quare
Compilator non ediderit iſtud volumen à capite, videlicet à
lib.24.prout volentes alios inſtruere, edere debent. l. argenta-
rius,§.edi,ſ.de eden.Bar.reſpondet & dupliciter,vt per eum.Pri
mam reſponſionem ſubuertit Alex.& bene. Secunda placet,ſi
rectè intelligatur,vt inf.dicam. Tertiò reſpõdet Imo. ꝙ editio
facienda eſt à capite,quando vnica tantum ratio, ſiue materia
continetur in libro,ſecus ſi plures.Nam tunc ſufficit,ꝙ quæli-
bet ratio de per ſe edatur,vt in caſu noſtro,d.§.edi.Iſta reſpon-
ſio non applaudit,quia ea attenta ſequeretur,ꝙ author potuiſ
ſet edere ſeparatim quemlibet titulum de per ſe, & ſic facere
infinita volumina,quod eſt abſurdum dictu.Præterea, quãdo
in vno libro continẽtur plures rationes, edendus eſt liber in
teger;ſed poteſtas non eſt deſcribendi, niſi ea ratione,quæ ad
rem pertinet. ita loquitur textus in d.§.edi. ¶ Quartò reſpon
det Alexan. quòd §.edi,procedit in editiõe,quę fit a parte,quæ
propter euitandam falſitatem faciẽda eſt à capite;ſecus in edi
tione,quæ fit a legiſlatore,in quo ceſſat omnis fraus,vt patet in
l.pars literarum,ff. de iudic. & in omnibus decretalibus reſeca
tis,& iſta reponſio poteſt tolerari. ¶ Quintò ego reſpondeo,
ꝙ §.edi, non facit ad rhombum, quia loquitur in editione ra
tionum: nos in publicatione legum.Nam leges non eduntur,
cap.j.de conſtitu.in 6.ſed publicantur, §. j. in Auct.vt nouę cõ
ſtitut.Conſtat aũt publicationẽ fieri poſſe per ſingula legũ ca-
pita,ergo &c.Vltimo ex mente Bal.põt reſpõderi, ꝙ editio fa
cta fuit a capite lib.ex quo editũ fuit volumẽ Digeſti veter.in
quo edit̃ lib.24.inc.tractare đ matri.& de dotib.& licèt ſint di
uerſa volum qa tamen alterũ alteri ꝯtinuatur, reputantur ut
vnum.l.ſi quis ex argentariis.§.ſi initiũ,ff.de eden. & iſta eſt ſoli
da reſp.& inducitur ad duas q.vt hic per Bal.& Alex.Tu vero ꝯ
ſidera,ꝙ iſta q.põt dupliciter intelligi.Primò, quòd edendus ſit
liber a capite,& non omittendum c.& ſi ſic intelligas.ſol.Bal.ẽ
melior.Secundò põt intelligi,ꝙ edi debeat a capite.i. inchoari
à princip.lib.& iſto mõ intellexit Bar.licèt ita intelligẽdo reſp.
Barto.non euacuent q.Idcirco ego aliter reſpõdeo quòd au
thor in iſto volumine intendit tractare qualiter peti poſſit il-
lud,quod ratione iuris competentis poſt mortem debetur, in
Digeſto veteri de eo,quod debet̃ inter viuos, rõne iuris com-
petentis in vita. ideo author de præced.libro,& de materia do
tium,excepit iſtum titu.& quoſdam alios, in quibus tractatur
de his,quæ poſt mortem,& occaſione iuris competentis pro
pter mortem,debentur. Et ſi dixeris,in titu.de donat. inter vi-
rum,& vxor.tractatur de donatione,quę in vita non valet,ſed
morte confirmatur,l Papinianus.ff.de donat. inter virum, &
vxor.reſpondetur,ꝙ donatio inter virum,& vxorem non con
firmatur morte,niſi pręceſſerit traditio in vita.l. cũ hic ſtatus,
§.j.eod.tit.vel aliquid,quod habeat vim traditionis,ſ᷑m gloſ.in
l.2.C.de do.cau.non nu.Ideo poſt mortem non contingit du-
bitari de tali donatione. Nam ſi eſt facta traditio, donatarius
habet dominium penes ſe l. traditionibus, C. de pact. ſi non
23 † præcedit traditio,donatio non valet.Vel aliter,licèt donatio
inter virum,& vxorem confirmetur morte,tamen retrotrah
tur ad tempus factæ donationis.l. donationes, quas parentes.
C.de donat.inter vir.& vxor vnde videtur actus inter viuos,
quia finis habet neceſſariam conſequentiam ad principium,
ideo principium inſpicitur,& non finis.l.3.§.1.verſic.ſcio.ff.de
24 minorib.†Ex iſtis infero nouam rationem, quare iſtud volu-
men nominatum fuerit Infortiatum,quia hic tractatur de ac
quiſitionibus propter mortem, cuius dies incerta eſt. l.1.ff.de
condi.& demonſt.Vnde cum incertum ſit,quis ſuperuiuat, &
propter mortem alterius acquirat,qui ſuperuiuit, dicitur acq-
rere caſu,& fortuna.Ideo cum iſtud volumen tractet de his,
quę morte alterius,& ſic a fortuna veniunt,meritò fuit appel
latum hoc Infortiatum,id eſt in fortuna ſituatum. Sextò quæ
ro,quia in rubrica præſupponitur,ſoluto matrimonio dotem
25 repeti poſſe;†an iſtud verum ſit ſi quouis modo ſoluatur ma
trimonium?Gl.reſpondet,ꝙ ſic,per text.in l.cum quærebatur.
ff.de verb.ſigni.ſequitur Bart.& alij,per tex.in l.ſi quis ſic ſtipu
letur,inf.eod.Sed hic aduertendum eſt ad plura.Primò ſcien-
dum eſt,quot modis ſoluatur matrimoniũ. Breuiter iure iſto
ſoluebat̃ morte,captiuitate,& diuort.l.1.ſup. de diuor. hodie
de iure ciuili nõ ſoluitur captiuitate,§. ſed & per captiuitatem.
in Auct.de nup.Item de iure ciuili non diſſoluitur diuortio li
berè,ſed ſolum ex cauſis,de quib. in l.conſenſu, C. de repud.
Item de iure canonico.matrimoniũ nõ diſſoluitur diuortio,
neque captiuitate,ſed ſola morte,quia quos Deus ꝯiunxit,ho-
mo non ſeparet.c.quos Deus 33.q.2.& in hoc iura ciuilia ce-
dunt canonibus,quia in materia matrimoniali ſtandum eſt iu
ri cano.ſ᷑m glo.in §.fin.Inſtit.de grad.cognat.traditur per Pa-
nor.& alios in c.quę in eccleſiarum,de conſtit. Scias tamen,
ꝙ de iure canonico diſſoluitur matrimonium nondum ꝯſu-
matum per carnis copulam,per ingreſſum religionis, c.ex pu-
blico.de con.coniug.& per diſpenſationem Papę, ſecundum
Panorm.ibi,& Arch.in cap.quia propter, 27.q.2. etiam ꝙ ante
matrimonium inuicem ſe copulaſſent,quia illa copula nõ fuit
matrimonialis, ſecundùm Paul. de Caſt.in l.Deo nobis, C.de
26 Epiſcopis, & cleri. †Secundò ſuboritur dubitatio, an ſepara-
to thoro,dos repeti poſſit? Breuiter tex.eſt,ꝙ ſic in cap. 1. & 2.

de do.post diuor.rest.quod verum est,si separatio thori est facta
pp fornicationem viri:secus si pp adulterium vxoris,quia tunc
vxor perdit dotem,c.plerunq;,eo. ti. ¶Tertiò dubitatur,an ista
stipulatio,dotem reddi sol.matri.committat per separationem
thori?vr̃ ꝙ nō,quia per hmōi separationem,non dissoluitur ma
trimonium,c.2.de diuor.& ita visus est velle Bar.in d.l.si quis sic
stipulet̃.Contrarium verius vr̃, quia separatio thori successit lo-
co diuortij,ſm D.Ias.post alios in l.j.col.j.C.vnde vir,& vx.¶Se
cundò,quia quantum ad principalē effectum,i.quantum ad co
pulam,soluit̃ matrimonium.¶Tertiò pro hac parte facit tex.in
l.vxores,s̃.de diuor.vbi probat̃, ꝙ per captiuitatem non dissol-
uit̃ in totum matrimonium:& tñ verificatur stipulatio,d l.j.eo.
27 ti iuncta rub.nostra.¶† Quartò dubitat̃, an stipulatio dotē red-
di in omnem casum dotis restituendæ,quæ generaliter est,q̃ p̄-
cedens,committat̃ marito vergēte ad inopiam? Bar.in d.l.si qs.
rñdet,ꝙ non,quia pp inopiã,dos non restituitur verè, cum ad-
huc remaneat obnoxia onerib.matrimonij,l.vbi adhuc.C.de iu
re do.& sic potius est quędã consignatio, q̃ restitutio. sequitur
Pau.de Cast.consi.'26.quæritur viso instr̃o.col.j.& ꝙ non sit ꝓ-
priè restitutio,tenet gl.& Bar.in l.si constante.in verbo, mariti,
inf.eo.Contrarium consuluit Lu.Ro.cons 392.Circa primum.
quia restitutio propriè est facere possessorem,& fructuum per-
ceptorem illum,cui fit restitutio,l.videamus,§.in Fauiana. ff.de
fur.Qñ autem pp inopiam mariti restituit̃ dos vxori,ipsa effici-
tur possessor,& ꝑceptrix fructuũ d.l.vbi adhuc, ergo &c. ¶Nec
ob.ꝙ vxor teneatur ex dote alere filios,& maritum; quia ppea
non sequitur,ꝙ non dicatur facta restitutio Nam sol.matri.per
bannum,ſm ista tempora,dos restituebatur.d.l.j.de diuor.& tñ
vxor tenebat̃ alere maritum,ſm Spe.in ti.de don.inter vir.& vx.
quem sequitur Bar.in d.l.si constante,in 5.q.j.partis,& in d.l.vbi
adhuc.¶Comprobatur, ista stipulatio committitur per diuor-
tium,d.l.si quis.& tamen in aliquibus casibus vxor remanet ob-
ligata ad alendos liberos,l j.C.sol.ma.vbi libe.edu debe ¶Repe
rio tñ Imo.consi.100.qui sequitur opin.Bar.nisi stipulatio esset
cōcepta,non solùm in omnem casum restituendæ dotis; sed in
casum soluendæ.Tu autem non recedas à ꝯria sententia,quam
sequitur Spe.& Io.And.in tit. de don.inter vir. & vxo. §. 2. circa
28 prin.& Imo.sibi ꝯrius,in d.l.si cōstante,& d.l.si quis.¶†Quartò
dubitatur,an pronunciato matrimonio nullo,dos petat̃ actio-
ne de dote?Gl.hic,& Bar.in tertia op.respōdet,ꝙ non,quia sine
matrimonio dos nulla est, l.3.ff.de iu. dot. Vnde repetit̃ condi-
ctione ob cau.vel sine cau.l.j.C.de condi.ob cau. l. adminiculo.
ff.de condi.sine cau.In ꝯrium,ꝙ non repetatur,imò sit cōfiscata
ipso iure,vr̃ tex.in l.qui cōtra.& in auct.incestas,C.de incest.nu-
pti. Pro resolutione Bar. se remittit,Bal. verò hic latè distinguit.
¶Ego breuib.facio duos casus·aut quęritur,an mulier possit do
tē repetere à viro;aut quæritur,an fiscus possit impedire repeti
tionem.¶Circa primum facio cōclusionem affirmatiuã,ꝙ mu
lier pōt dotem repetere condictione ob causam,vel sine cã,iu-
rib.prælle.quæ cōclusio plana est,quãdo mulier ignorabat ius,
& factum,quæ matrimonium impediebant;sed inter Doct.ma
29 gna est altercatio, an etiam † mulier, quæ scienter ꝯxit incestas
nuptias.possit dotem repetere.Glo.in d.l. adminiculo, tenet ꝙ
non,& sequitur Bal.hic, & alij plures, quia data fuit dos ob tur.
cau.ideo potior debet esse cōditio possidentis.l. pe.ff.de condi.
ob cau.& quia hoc casu dos est confiscata ipso iure,d.auct.ince
stas.¶Contrarium tenet Bar in d.l.adminiculo,in fi.pro quo al
lego casum in c.& si necesse.de dona.inter vir.& vxo.licèt glo.&
alij aliter intelligant illum tex.¶Nec ob.ratio ꝯria,quia respon
det Papinianus in d.l.adminiculo,& Panor.in d.c.& si necesse.ꝙ
potius ob nullam causam,q̃ ob causam turpem dos data fuit;&
licèt ex tali matrimonio possit sequi incestus, non tamen inspi-
cienda est causa remota,sed causa proxima.l.4.§.sed quod mere
trici, ff. de condi. ob cau. nam matrimonij gratia, & non ince-
stus,vel stupri gratia,dos data fuit.Et si instetur , finis incestuosi
matrimonij,est turpis,ergo ob turpem cau.data fuit, quia om-
nis actus fit propter finem,ſm Aristo.j.Ethico.Respondetur,ꝙ
pp dispensationem Pontificis,quæ sequi potuisset,necessariò nō
cōcluditur,ꝙ dos data sit ob turp cau.ſm Sal.in d.l. qui contra.
¶Non ob.ꝙ dos sit ipso iure confiscata, quia maritus non pōt
excipere de iure tertij , qđ non est exclusiuum intētionis agen-
tis;nisi tertius vellet,l.2.ff.si ager vect.vel emph.peta.no.Bar.in l.
ij.ff.de excep. rei iudic. Sed si fiscus nollet dotem confiscatã ha-
bere,remaneret penes vxorem,l.si seruus plurium, §.si quis an-
te,& ibi not.D.Ias.ff. de leg.1.Prætereà,nullus potest opponere
exceptionem confiscationis,nisi fiscus,ſm gl.sing.l.his ꝯñr. §. fi.
ff.fami.ercis.Et licèt Bar.de hoc vltimo dubitauerit in d.l.admi-
30 niculo.tamen Card.in d.cap.& si necesse,expressè firmat.¶†Se-
ptimò principliter quæro de expositione horum verborum, so
lu.matrimo.D.Ias.exponit,id est,si solutum sit in præteritum.&
ita exponit gl.in l.diuortio,inf.eo. Sed ꝯ hanc expositionē obst.
trita regula,ꝙ ablatiui absoluti conditionem importãt.l.testato
re,ff.de cond.& demonst.l.euictis agris.ff.de vsur. ergo illa ver-
ba,sol.matri.debent exponi in futurum,i.si soluatur,vt solutum
fuerit,quia conditio propriè est de futuro, l. cũ ad præsens, ff.si
cer.pet.D.Ias.nesciens aliter respondere,dicit rub.nostram con
fundere hanc regulã.Sed Taurinenses respondent, ꝙ imò rub.
cōcordat cum regula , & sic illi ablatiui resoluendi sunt in futu-
rum,quia natura legis est futuris dare formã negotijs,l.leges,C.
de legi.Ista resp.in totum nō eneruat difficultatem , quia etiam
si tempore huius rub. iam fuisset aliquod matrimonium solu-
tum,dos restituenda fuisset,iuxta tradita per Abb.& Fel.in c. fi.
de consti.¶Potest secundò responderi , ꝙ licèt illud participiũ,
soluto,videatur pręteriti temporis; tamen futurum importat,
cum quadam præteritione,vt dicit Bar.in l.j.in 7.q. inf.de cond.
& dem.Vel aliter ista verba,sol.matr.debent exponi,i.post solu
tum matrimonium,prout exponũtur in l.ij. §. exactis Regibus,
ff.de orig.iu.& in c.audita,de rest spol.¶Non ob.prædicta regu
31 la,quia respondebo inf.in prima limi.Sit ergo regula,† ꝙ ablati
ui absoluti resoluuntur in conditionem , d.l euictis. cum si. &
traditur per Cald.consi.1.sub rub.de verbo. significa. ¶Amplia
primò,vt procedat non solum in ablatiuis prolatis à Legislato-
re; sed etiam in ablatiuis prolatis à contrahentibus, l. ab em-
ptione,ff.de pact.& ibi no.Bar.¶Secundò amplia, vt faciant cō
ditionem propriam,& expressam, ſm Bart.in d.l.j.in 5.q.¶Ter-
tiò amplia,vt procedat etiã in datiuis absolutis.¶Exemplum,di
32 cit † statutum,Confitenti delictum remittatur tertia pars pęnę,
ille datiuus,confitenti,æquipollet ablatiuo absoluto,& exponi-
tur,si quis confessus fuerit,ſm Bal.in l.j.col. fi. C. de fur. Ex quo
infertur,ꝙ qui semel in iudicio negauit , si postea confiteatur,
non erit sibi remittenda pœna;quia qui facit actum ꝯrium ꝯdō
ni,facit cōdōnē perpetuò deficere,l.pe.C.de cond.inser.¶Quar
tò amplia,etiam si cum ablatiuis iungatur modalis dictio, vt l.si
ego,§.j.ff.de iu.do.per quam ita dicit Bar.in l.sub cōditione, col.
3.ff.de solu ¶Ex ista conclusione corollariè sequitur alia. Abla
tiui absoluti aliquid non disponunt;quia faciunt conditionem,
quæ conditio nihil ponit,l. quæ sub conditione dandorum de-
cem.ff.si quis omis. cau. test. ¶Limitatur ista conclusio plurib.
33 modis.Primò,† vt non procedat,quãdo ablatiui absoluti profe
runtur ad demonstrandum id,quod natura, vel iuris intellectu
certũ est,ſm Bal.in l.j per illum tex.inf.de leg.2.Et rō est,quia cō
ditio propriè non cadit super certo,d.l.cum ad præsens. & isto
modo ista verba,sol.matri.non faciunt conditionem,quia pro
lata sunt ad demonstrandum,quid contineatur in isto ti. quod
certum est,& eodem modo non faciunt conditionem in d.l.2.
§. exactis Regibus . quia ibi proferuntur super certo per rerũ
naturam.¶Secundò limitatur,vt non procedat,quãdo ablatiui
absoluti proferuntur gratia frequentioris contingētiæ , ſm D.
Ias.in l.2.col.3.inf.de vul.& pup.per illum tex.in verbo,filio præ
cedente.sed ille tex.vt ibi ostēdi,potius probat oppositũ.¶Ter
tiò limitatur,quãdo proferunt̃ ad demonstrandũ certũ tp̃s.l.ta
lis scriptura.ibi,annua,bima,trima die.inf.de leg.j.ratio est,quia
certitudo tp̃is abnegat cōditionē,l.ex his,C.quãdo dies leg.ced.
¶Quartò limit.quãdo resultat repugnantia in subiecto,si abla-
tiui resoluerentur in conditionem.l.qui fidem.ff.de transac.ra-
tio est,quia ad euitandum ꝯrietatem,recedimus à vera, & pro-
pria significatione verbi,ſm Bar.in l.si.§.idem quæsiit.ff.de con-
di.indeb.¶Vltimò limitatur secundũ alios hic,quando per abla
tiuos absolutos exprimitur aliquid , circa quod exprimens po-
test liberè disponere.l.fideicommissa.§.cum esset , inf. de lega.
per quem tex.ita dicit Bar.in l.2.§.videndum, inf.ad Tertul.infe
rens ad q.statuti,ꝙ stantibus agnatis vsq; ad quartũ gradum,mr̃
non succedat,nam illi ablatiui,stantibus agnatis,habent virtutē
non solum exclusiuam;sed ēt inductiuam,& ꝯñr disponunt.vn
34 de isti † inferunt sing.limitationē ad vulg.gl. in l.Lucius, inf. de
hære.insti.vt procedat, quando liberi sunt positi in conditione
per dictionem,si;puta,si sine liberis decesserit,secus si per ablati
uos absolutos,puta liberis non stantib.&c. ¶Circa istam limit.
aduerte ad plura.Et primò,ꝙ limitatio non adaptatur ad regu-
lam,sed ad id,quod sequitur ex regula; quia illi ablatiui vidētur
disponere,& sic conditionem facere. ¶Secundò aduerte,quia
limitatio,quam faciunt ad d.gl.in l. Lucius,non videtur vera;&
sic cum ea transire videtur Alex. consi. 330. secundũ ordinem
successiui,viso tit.col.8.ver.octauò non ob. lib. 2. quia nulla ra-
tio diuersitatis proponitur,quare conditio importata per abla
tiuos absolutos magis debeat disponere,q̃ conditio importata
per dictionem,si.Et ꝙ liberi positi in conditione per ablatiuos
absolutos non censeantur vocati,tenet Cur.consi.64.antiquis-
sima familia.col 4. & Dec. consi. 89.Viso puncto.col.2. ¶Non
obst.tex.in d.§.cum esset,quia vltra responsiones accommoda-
tas per Alex.in d. consi. 330. & consi.344.ad fi.eo.lib.potest re-
sponderi,ꝙ ibi ablatiui absoluti prolati circa rem,disponunt ad
effectum confirmandi dispositionem expressam;sed non dispo
nunt ad effectum inducēdi diuersam dispositionem ab expres-
sa,prout loquitur glo.in dicta l.Lucius.vel aliter, in d.§.cum es-
set,etiam ablatiui absoluti inter personas,quas poterat testator
grauare,

grauare,inducũt fideicõmissum in casu explicito. Vnde nihil facit ad gl.in d.l.Lucius,q̃ quęrit,an inducatur fideicõmiss. in sensu implicito,siue subaudito,i.à cõtrario sensu,qui ꝯrius sẽsus resultat ex ĩtellectu subaudito,ſm gl.ĩ l apud antiquos. C.de fur. Ad decisionẽ Bar.in d.§.uidendũ.respon.ꝙ ideo ablatiui abso luti in casu illo disponũt,quia exclusa matre admittunt agnati in necessariam ꝯstiam. Nam conditio ponit ea,quę necessariò sequunt,vel necessariò antecedũt ad implementum.l.qui libe ris & ibi do.Ias in lect.2.de vul.& pu.& l.pẽ.ff de coll.do. Sed in casu dictæ glo.in l.Lucius,de necessitate non sequit,ꝙ excluso substituto,filij in conditione positi censeantur vocati ex testõ; cũ possint substitutum excludere ẽt ab intest.¶Octauo quęro,

35 † quõ accipiatur istud verbũ, petatur.gl.exponit,i repetatur,vt in rub.ff.si.cer.pet.& in l.petenti.ff.de ping. act. ¶ Circa istã expositionem duo sunt vidẽda.Primò,in quo differãt petere, & repetere. Nam gl.ꝑsupponit,ꝙ differant.¶ Secundò,an ista expositio fuerit necessaria.Circa primũ Bar.& alij dicunt, ꝙ petimus non data,repetimus verò a nobis prius data.l.repetitio.ff. de ꝯdict.indeb.l.si repeten.C.de ꝯdic.ob cau.¶Cõprobat Bar.ꝑ drĩam similem q̃ est inter dare,& reddere.nã damus nr̃a, reddimus alien. l. 1. § & elegãter.ff.depo.l.cũ pr̃.§.fidei tuæ,inf.de leg.2.Comprobari ẽt ꝑt per drĩam similem, q̃ est inter facere, & reficere,de qua per gl in l.j.§.ædificare.ff.de mor. infe.& per Bar in l.j §.si quis ędificium,ff.de no.ope.nun. ¶Circa ſm,Bar. ꝯcludit,ꝙ expositio nõ fuit necessaria,quia verbum petere, ꝑt sumi vt genus,ꝯprehendens q̃libet petitionem.l.amplius nõ peti.ff.rem rat.hab. & in l.si decem cum petiero.ff.de verb.obl.& ꝯsequenter & ꝓpriè ẽt ꝯprehendit repetitionem, qa genus ꝓpriè ꝯtinet quãlibet eius speciem.l.semꝑ in generalib.ff.de reg. iur ¶Circa ista d.Bart.aduerte ad plura. Primò aduerte ſm D. Ias.ꝙ iura adducta per Bart.licèt probent,ꝙ verbum,petere,ꝯtineat q̃cunq; petitionem,tã iudicialem, quã extraiudicialem; nõ tamen ꝓbãt,ꝙ ꝯprehendat repetitionem. Pro defensione Bar.ꝯsidera, ꝙ effectus verbi petere, aliquãdo refert ad rem, q̃ petit,& tunc ꝓcedit oppositio,qa illa iura non probant, ꝙ verbum,petere,propriè comprehẽdat verbum repetere,quatenus ponitur pro eo,quod est rem prius datam repetere. Aliquãdo effectus verbi petere,refertur ad actũ petendi. & tunc ꝓpriè ꝯtinet repetitionem,qa qui repetit,ꝯsiderato actu petendi, propriè petit. & pro hoc pondero tex.l.j.C.de do.cau. non nu.ibi, petitionem dotis.¶Secundò aduerte.quia Bart.vr̃ malè dicere dum vult,ꝙ verbum petere, simplex, ꝯtineat in se ꝯpositum, istud non vr̃ benè dictum,ſm Ias.quia compositum auget suũ simplex,ſm gl.in l.j.in prin.ff.depo.ergo ꝯpositum, tanquã qd maius,potius deberet continere simplex,quã eꝯ.Sed tu respõdeas,vt s.ꝙ verbũ petere,continet verbum,repetere,habito respectu ad actum petendi,qui actus semper est petitio: nã siue petamus, quod nõ dedimus, siue quod dedimus,vera est proposito,ꝙ actus petendi est petitio. ¶Tertiò aduerte inquantũ Bar.ad probandũ quod verbũ,petere, sit genus, adduxit simile de verbo,reddendi,& de verbo,dãdi,qa vr̃ implicare ꝯria; dum vult,quod vtrunq; uerbũ,dãdi,& reddendi,pro eodem subiecto sit genus,& vtrunq; species. Ista non videntur posse simul stare. Prætereà tunc simile de uerbo,reddendi,non benè adduceretur, quia nos quęrimus,an simplex verbũ petere, propriè contineat compositum verbum,repetere: non aũt ecõtra,an cõpositum,repetere, cõtineat simplex verbum,petere, prout hæc similitudo Bart.loquitur. ¶Credo verba Bar.fuisse deprauata,& ꝙ voluerit dicere,verbum,reddẽdi,quatenus pro actu translationis dominij accipitur, ꝓut accipitur verbũ, dari.§.sic itaque.Instit.de actio.tunc continetur sub verbo dari propriè, nam verbum dari,duobus modis sumi põt,&c.Et si ita stẽt verba Bart. simile de verbo dari,optimè quadrat; quia si verbum, dari, referat ad actũ facti, proprie cõtinet verbum reddi, quia & qui retro dat,proprie dat. Si uero referatur ad rem,tũc vnũ nõ continet alterũ,quia realiter inter se differunt,vt suprà dixi.

36 ¶ Pręmissa inducunt ad uarias quęstiones. † Dicit statutum,ꝙ de qualibet petitione soluatur tantum pro gabella,de quo statuto traditur in l.si idem cum eodem.ff.de iurisd.omn.iud. Vel dicit statutũ,quòd petentes aliquid à iudice,teneãtur compromittere,&c. Quæritur an huiusmodi statuta locum habeant in repetitione:vr̃ quòd non,quia uerba statuti,maximè exorbitãtis à iure cõmuni,ut sunt prædicta statuta,debent intelligi propriè,l.iij.§.hæc verba.ff.de nego.gest.sed verbum,repetere,propriè non continetur sub verbo,petere,vt hic per glo.ergo,&c. Contrarium in vtroque statuto determinat Ang.hic,quia verbum,petere,in istis statutis ponitur vt genus, propriè comprehendens verbum repetere,vt hic per Bar.sed Imo. ꝯdicit, quia fauorabilior est causa repetitionis, quàm petitionis,l.cum fundus.in prin.ff.si cert.peta.iuncta l. uideamus.§.2.ff.de usu. Nam repetens quodammodo dr̃ spoliatus re,quam repetit,ſm Bar. in l.cum is.§.j.in fi. ff.de condict.indeb.unde cum non militet tanta ratio soluendi gabellam, uel compromittendi in repetẽte,quanta militat in petente, non vr̃ ꝙ repetens cõprehendat

37 in statutis ẽt indefinitè loquentib.†quia indefinita non extẽdit ad ea,in quib non militat eadem rõ,ſm Dy. in rubr. de regu iu.& Bart.in l.oẽs populi,in 6.q.prin.ff.de iust & iu. Et pro ista opi.Imo.Alex.adducit duo similia,vt hic per eũ. ¶ Itẽ ꝓ Imo. facit,qa verba statuti exorbitantis in dubio debẽt intelligi prolata in spẽ,& non in genere.l.hoc legatũ,& ibi Bar.inf.de leg.3. & no.Pan.in c.Rodul.col.j.de resc.Confirmat,quia intelligendo verbũ,petere,in spẽ,minus alterat ius cõe,ergo ita interpretandũ est,l.si serui vestri,C.de noxa.c. cũ dilect. de ꝯsuet. Quid tenendũ?D.Alex.ꝯcordat opi.distinguendo inter statuta odiosa,& fauorabilia.Primo casu procedat opi.Imo.Secundo casu ꝓcedat opi.Ang.arg.l.cũ qdã. inf.de lib.& posthu. & reg.odia, de reg.iu.vnde cũ statutum de soluenda gabella sit odiosũ, ſm Bal.in l.ꝯctus.col.pe.C.de fide instr.non habebit locũ in repetẽte,statutũ verò de ꝯpromissis, qa est fauorabile,procedet ẽt in repetente.Ego credo opi.Ange in vtroq; statuto veriorẽ esse, quia si benè ꝯsideres,verbũ petere, in istis statutis respicit actũ petendi,qui fit in iudicio, quia actus est ꝓpriè petitio; & ideo cum verba statuti ꝓpriè ꝯueniant ẽt in repetentẽ,ꝯuenire dẽt

38 etiã dispositio,l.4.§.toties.ff.de dam.infec. Ad arg. de indefinita respondeas,vt hic per Aret.vnde considera,†an talia statuta locũ habeant in repetente,id est in iterato petente.¶Finge casum,ꝙ sit lapsa instantia, vel ꝙ expirauit ꝯpromissum; & contingat actorem iterum petere, an erit de nouo compromittẽdum,& de nouo soluenda gabella?vr̃ ꝙ sic,quia secunda petitio.est propriè petitio,vt per gl.inf.de vulg.& pup.Breuiter, statutum de compromisso,locum habebit etiam in petente secũda vice,vel deinceps;quia ratio statuti semper militat. & ita decidit Bal.in l.fideicommissa.§.si quis decem.infra,de lega.3.per illum tex.& ita consuluit Alex.cons.70.lib.2.& est *communis* opi vt per Ias.in l.duobus,§.ei,qui.col.2.ff.de iureiu.& Felin.in cap. licet dilectus. in fi. de testi. Statutũ verò de soluenda gabella, non crederem locum habere pro reiterata petitione,arg.c.fi. de deci.& quia non est præsumendum,quod statuentes voluerint grauare agentem duplici gabella,arg.l.Titia,§.qui in vita, inf.de leg.2.& c.mandatum,de rescri.& bene facit, qđ decidũt Pau.de Cast & D.Alex.in l.scire debemus,ff.de verbo.obli.dicentes actorem pro additione facta libello , nõ teneri iterum soluere gabellam.sequitur Io.Bertac.in tract. de gabel.in 5 par. q.vlt.Referendo igitur verbum,petatur,ad iudicium,siue actũ petendi,expositio gl.non est necessaria. Possumus etiam dicere,ꝙ si referatur verbum,petatur, ad dotem æstimatam,vel datam in quantitate,ꝙ expositio glo.non sit necessaria;quia non petitur eadem quantitas in specie, vt in simili dicunt Doct.in

39 rubr.ff.si cer.peta.¶†Nonò quæro,qualiter accipiendũ sit verbum,quemadmodnm.respõdet Bar.ꝙ stat interrogatiuè. quidam reprehendunt Bart.quia interrogatio fieri solet per verba præsentis,vel futuri indicatiui modi,Instit.de verb. obligat. § j. Augetur argumentum; quia non est verisimile, ꝙ Iureconsseipsum interroget, cum inter interrogantem, & interrogatum debeat esse distinctio.ff.de interro. act.per totũ.Facit tex. in c.fin.de instit.vnde Bald. dicit,ꝙ verbum,quemadmodum, stat descriptiuè. Alij dicunt, ꝙ stat enunciatiuè.intelligas quõ velis,quia parum refert. Adde tamen inquantum Barto.dicit, ꝙ dictio,queadmodũ, aliquãdo stat similitudinarè directè, vel per ꝯrium;dicas ꝙ aliquando denotat similitudinem facti tantum,ſm D.Ias.in l.si familia,per illum tex.ff.de iuris.omn. iud. Aliquando stat consultiuè,l.j.C.de eden. Aliquando modificatiuè,l. edita,C.eod.Aliquando exemplificatiuè,l.3.§.j ff. de libe. & posthu.Aliquando stat causaliter pro , quia,c. Abb. de verb. signifi.Aliquando facit conditionem,vt declarat Bart. in extrauagan.ad reprimen.in verbo,prout,& Felin.in c.quoniam Ab-

40 bas.col.5.de offi.deleg.Aliquãdo denotat improprietatẽ,& ponitur pro , quasi,ſm Bal.in l.in suis,inf.de lib.& posth. ¶†Decimò quæro,quid sit dos.Bart.reprobata diffinitione Azo.diffinit,vt hic per eum. Circa cuius dicta aduerte,dum vult, ꝙ fundus alienus marito traditur dicatur dotalis;prout tenuit glo.in l.dotale,§.dotale,ff.de fun. dot. Istud confundi vr̃ per illum tex. ibi,tunc demum,cũ dominiũ marito est acquisitum.illa dictio tunc,extremitatem tpis denotat, excludens omnia ante illam extremitatem,l.4.inf.de cond.& dem.Idem facit illa dictio,cũ, l.si cui legẽt,in prin.inf.de leg.j.Similiter illa dictio,demũ,est exclusiua & taxatiua.§.ꝑmissum,Insti.de tutel.Ergo, nisi dominiũ fundi acquiratur marito,non erit fundus dotalis.& ita vr̃ tenere Ang.ꝯsi.76.Statutum loquit,&c. ¶Secũdò aduerte,inquan-

41 tum Bar.saluando diffinitionẽ Azo.dixit,ꝙ verbum,dat,ẽt capi põt pro verbo,tradit.l.j.ff.depo.in prin.hẽs,ꝙ†vnũ & idẽ verbũ positum in diffinitione,ꝑt stare ꝓpriè,& impropriè; vt probat ẽr Inst.de actio.in prin.in verbo, debetur. Et ex hoc habes ampliare gl.in l.2.ff.de offi.procon.vt ꝓcedat in diffinitionibus. Ex

42 quo corollariè habes,† ꝙ licèt diffinitio sit substantiæ rei diffinitæ propria demonstratio,Pan.in rub.de sent.excõ.& licèt ex

diffinitione, colligatur ꝓpria significatio verbi diffiniti, ſm gl. in l. omnis diffinitio, de reg. iu. & Bar. in l. oēs populi, in 3. q. 6. q. prin. de iuſt. & iu. tamē proprietas verbi diffiniti pōt per verba impropria demōſtrari, ſm Bar. hic. ¶ † Tertio hēs, ꝙ dos eſt ius vl̃e, & incorporale, & iſta eſt *cōis* ſententia Doct. Pro iſta concluſione Bart. prīo loco allegat tex. in l. qđ dr̄, inf. de impen. in reb. dot. fac. Ad iſtū tex. rñdet d. Iaſ. ꝙ debet intelligi, qñ vl̃itas eſſet data in dotē; tunc verū eſt, ꝙ impenſæ minuunt dotē, non ipſa corpora: & eodē mō dixit poſſe reſponderi ad ſimilia iura. Iſta ſol. ꝯfundit ur per illū tex. in ver. proinde ſi corpora æſtimata in eodē data ſint. vnde videt᷑ aliter rñdendū. Ego dico, ꝙ ille tex. nō probat. Nā ſi collectiuè dos cōtineat plura corpora, fateor ꝙ ſingula corpora aliud ſunt, q̃ dos; & iō impēſæ tunc non minuūt ſingula corpora, ea fortè rōne, quia de quātitate ad ſpeciē nō fit cōpenſatio. l. ſi. C. de cōpen. vel quia in ſpeciebus nemo cogit᷑ hr̄e ſociū, l. ſi non fortē, §. ſi cētum, ff. de cōd. ind. Sed ſi ſimul cōſiderentur oīa data in dotē, tunc collectiuè dos, & data in dotē ſunt idē, & ita loquitur Azo. Vel aliter, & ſecūdò reſpōde, ꝙ licèt aliud ſit dos collectiuè conſiderata, aliud ſingula corpora: nō tamē ſequit᷑ ꝙ dos ſit ius, qa aliud ſunt ſingula corpora, aliud grex, & tamē grex nō eſt ius. l. ſi grege, inf. de leg. j. Si. fa milia, ff. de iuris. om. iud. l. ſi familia. Itē nō ſequit᷑, aliud ſunt corpora, aliud ipſa dos: ergo dos eſt quid vl̃e; ſed bene forſan ſeqtur, ꝙ dos ſit ius integrale, ſicut domus Nō. n. ſeqtur, aliud ſolū, aliud paries, & aliud ipſa domus collectiuè cōſiderata, l. eū qui ædes, ff. de vſuc. ergo domus eſt quid vl̃e, ſed bene ꝙ ſit quid integrale, vt declarat Bar. in l. qui vſumfructū, ff. de ver. ob. ¶ Secūdò adducitur ꝓ Bar. tex. in l. j. §. ſed qđ diximus, inf. de do. ple. ibi, nō ad ſingula corpora, ſed ad vniuerſitatē refertur, & ſic ad dotē. ergo dos eſt qđ vl̃e. Cōſidera, ꝙ fortè debet legi litera illa, nō ad vniuerſitatē, ſed quātitatē, vt ꝓbatur in d. l. qđ dr̄, inf. de imp. in reb. dot. fact. Vel poſito, ꝙ litera ſtet ad vniuerſitatē, ītelligas de vniuerſitate pecuniarū, vt eſt tex. in l. ſi is. §. ſi pecuniæ. ibi, dotē pecuniarū, ff. de iure dot. & hoc mō intelligendo, non probatur ibi, ꝙ dos ſit ius vl̃e. ¶ Tertiò facit; quia fructus nō augēt, niſi vniuerſitatē, l. itē veniunt, §. fructus, ff. de peti. hær. & tamen augēt dotē, l. ſi marito, §. fi. inf. eo. ergo datur intelligi, ꝙ dos eſt ius vl̃e. Ad iſtud reſpōdet Ang. ꝙ fructus nō augēt dotē; ſed bene cōuertūtur in dotē, l. dotis fructus, ff. de iure dot. Iſta reſponſio nō placet, qa vr̄ verbalis, imò cōfirmat fundamētū; qa fruct⁹ nō pn̄t conuerti in rē ſing. puta fundū, eadē ſubſtantia fructuū remanente, §. cū ex aliena. Inſt. de re. diuiſ. vnde aliter reſpōdetur. ꝙ dos diffinitur ꝑ Bar. prout eſt penes maritū; & ſic cōſtante matrim. quo tp̄e fructus nō augēt dotē: ſed cedūt lucro mariti pro onerib. matrim. l. pro onerib. C. de iure dot. ¶ Nec ob. ꝙ dicūt Senenſes, ꝙ fructus augēt dotē ēt ſol. matr. d. l. ſi marito, §. fi. quo tp̄e eſt ēt ꝓpriè dos, ſm eos, qa ꝯria opi. ꝙ ſol. mat. nō ſit ꝓpriè dos, vr̄ verior, vt inf. dicā, & qa hic diffinit dos, ꝓut ē penes maritū, ꝑ onerib. matrim. ſuſtinēdis; vel qa fructus ꝑcepti ſoluto matr. nō augēt dotē, ſed act. de dote, vt in ſimili dicit gl. in d. l. itē veniūt, §. fructus, & inf. ꝯprobabo. ¶ Quarto ꝓ iſta parte arguit ſic, pretiū in vl̃ibus ſuccedit loco rei, & non in particularibus. l. ſi rem, & pretium. ff. de pet. hær. ſed in dote pretiū ſuccedit loco rei, ſm gl. in l. Labeo, §. item ſi dn̄s, ff. de verb. ſign. ergo, &c. Ad iſtud ēt rn̄detur, ꝙ in dote pretiū non ſuccedit loco rei, niſi ita actum ſit, ſm gl. in l. ex pecunia, C. de iure do. Itē eo caſu, quo in dote pretium ſuccedit loco rei, nō eſt ex nā vl̃itatis, ſed ex priuilegio, l. ita conſtante. in ver. ſi mulieri vtile ſit, ff. de iure dot. & ꝙ ſit ex priuilegio firmat do. Bapt. de S. Bla. in trac. de dote, priuile. 301. inferens, ꝙ ad pretium agi poterit act ex ſtipulatu, & ēt hypothecaria. ¶ Quinto alleg. tex. in c. Raynutius, ext. de teſta. quē ibi not. d. Ant. & eū īducit Alex. q rñdet, ꝙ nihil facit;

44 † quia de iure Canon. nō requirit, ꝙ relinquatur legitima filio tit. inſtitu. ſm Bal. in l. fi. C. fam. erci & ideo nō bene pōderat᷑ ille tex. ī verbo, relinquo, qđ importet inſtitutionē tanq̃ relatum ad dotem; & idem tenuit d. Alex. in l. inter cætera. inf. de lib. & poſthu. vbi dicit hāc eſſe *communem* ſn̄iam Canoniſtarum; ſed iſta ſolutio non eſt tenēda, quia ꝯria opi. eſt magis cōis, & verior, vt firmat idem Alex. ſibi ꝯrius, cōſ. 70. col. 2. lib. 2. & d. Iaſ. in auct. nouiſſima, col. 9. C. de inoff. teſt. vnde aliter rñdetur, quod in d. c. Raynutius, nō dubitat᷑ de viribus teſtamēti; ergo dicendū eſt, qđ ibi dos fuerit ſibi relicta honorabili titulo inſtit. iuxta regulam c. j. de æta. & qual. lib. 6. Cōtrariam opi. qđ dos nō ſit ius vl̃e tenet Bald. in l. fin. col. j. C. de ſent. quæ ſine certa quant. Et pro iſta parte primo facit, qđ vniuerſitas nō cōſtituitur, niſi ex pluribus, l. Neratius, ff. de verb. ſig. dos poteſt cōſtitui in vno fundo, ergo non eſt quid vl̃e. Solutio. Negatur aſſumptum, quia peculium cōſtitui pōt in vna re, l. depoſiti, §. peculium, & l. peculiū, ff. de pecul. & tamen eſt quid vniuerſale. ¶ Secundo arguitur ſic, ius vl̃e extinctis corporibus non extinguitur, l. hæreditas, ff. de petit. hær. dos autem extinguit᷑ extinctis rebus dotalib. l. j. C. de iu. do. l. plerunq;, ff. eo. ergo, &c. Solu. Aliquid pōt dici vl̃e dupliciter. ¶ Primo, qñ ad intellectum refert vl̃itas, q̃ tunc ſine vllo corpore, vel iure ꝯſtitui p̄t. d. l. hr̄ditas. Et iſto caſu extinctis corporib. nō extinguit᷑ vniuerſitas, ita loquit᷑ arg. ¶ Secūdò p̄t dici vl̃e reſpectu corporū, & iſtud non p̄t ꝯſtitui ſine aliquo corpore, vel iure, hoc caſu extinctis oīb. corpo. & oīb. iurib. extīguit᷑ vniuerſitas, l. ſicut, ff. qđ cuiuſq; vniuer. no. & l. peculiū naſcit᷑, ff. de pecul. ¶ Vltimò vl̃ia nō vendicant᷑, l. vendicatio. ff. de rei vē. ſed dos vēdicat᷑, ergo nō eſt qđ vl̃e. Solue, vt hic ꝑ Bar. Et ſic hēs articulū diſputatū ꝓ vtraq; parte, nō t̄n̄ recedas à cōi, qua retenta inferunt᷑ plura.

45 ¶ † Primò infert᷑, ſm Senenſ. ſicut res dotales nō pn̄t hodie retineri ꝓp īpenſas vtiles. l. j. §. ſed ob īpenſas, C. de rei vx. act. pari mō non poterūt retineri fructus, q̃ dotē augēt tanq̃ ius vl̃e. Iſta deciſio ita generaliter intellecta vr̄ periculoſa, nā fruct⁹ ꝑcepti ante ꝯſtū matrim. bene cenſent᷑ dotales, qa cenſet᷑ mulier, q̃ non ſeruauit ſibi fructus eos ēt in dotē tradidiſſe, arg. l. inter ſocerū, §. cū inter, ff. de pac. do. Sed fructus percepti ſol. mat. niſi actione de do. petant᷑, non tamē dotales vn̄r ꝑ ea, q̃ ſ. dixi. ¶ Secūdò infert᷑, ꝙ ꝓ fruct. p̄t agi actione ex ſtipulatu, & hypothecaria; ſicut ꝓ dote, qa fruct. augent dotē tanq̃ ius vl̃e, vt ſ. dixi. ¶ Tertiò īfert᷑, ꝙ in iudicio dotis veniūt fructus percepti poſt litē ꝯteſt. q̃uis nō fuerint petiti, qa l. nō p̄t, ff. de iud. nō ꝓcedit in iud. vl̃i. l. 4. ff. de pet. hær. l. q ſitū,

46 in prin. ff. de pecu. ¶ Quartò infert᷑, ꝙ † ſoluta dote principali nō eſt pereḿpta actio ad fruct. d. l. ſi marito, §. fin. inf. eo. Nā licet ꝛr ſoluto principali ſit ſublata actio ad fructus, l. 4. C. depo. l. terminato, C. de fruct. & li. expē. tamē fallit in fructib. dotis, ꝓ quibus ꝯpetit actio; qa cenſent pars dotis, q̃ eſt quid vniuerſale, d. §. fi. ¶ Quintò infert᷑, ꝙ licèt in iudicio particulari nō admittatur libellus generalis, l. ſi in rē, in prin. ff. de rei vēd. c. 2. & ſeq. extr. de

47 libel. obla. Tamē ꝓ dote valet libell⁹ generalis; qa dos eſt quid vniuerſale, & ī vl̃ib. valet libell⁹ generalis, ſm gl. & ſcrib. ī l. j. ff. ſi ædem. & in d. c. 2. Iſta ꝯcluſio eſt *cōis*, licet multi teneant ꝯriū, vt hic per d. Iaſ. iſta concl. non patit᷑ difficultatē, ſi agat᷑ ad dotē ſimpliciter promiſſam, contra promittentē, quæ promiſſio dotis incertę valet, l. 3. C. de dot. ꝓmiſ. iſto caſu, quia incertitudo cauſat᷑ ex facto promittentis, & non ex facto agentis, tolerat᷑ libellus generalis, l. j. §. quia aūt, ff quo. leg. & notatur, & traditur per Bart. in l. ſtipulationes non diuidunt᷑, col. fi. ff. de verb oblig. Sic nō recipit difficultatem, ſi dos conſiſteret in hæreditate; tūc ex natura hr̄ditatis nō eſſet opus ſpecificare ſingulas res, d. l. 4. de peti. hær. ſed vbi ageret᷑ ad reſtitutionē dotis conſiſtentis in certis rebus particu. iſto caſu, an admittat᷑ libellus generalis, puta, peto dotē reſtitui, maxima eſt inter Doctores altercatio, & tota diſcordia naſcitur ſup intellectu l. fi. C. de ſent. quę ſine certa quāt. quā Bar. inducit pro ſe, & alij retorquent ꝯ eum. ¶ Diſcutiamus igitur, an ille text. probet pro, & ꝯ. Senen. eum inducunt pro Bar. dupliciter. Primo ſic: Dr̄ ibi, qđ ſn̄ia nō valuit, quia non ꝯſtabat dotem fuiſſe datā; ergo a ꝯrio ſi conſtitiſſet dotē fuiſſe datā, valuiſſet ſn̄ia: ergo ēt valuiſſet libellus incertus, de quo ibi;

48 quia data validitate ſn̄ię, datur validitas libelli; † cum ſn̄ia ſuper inepto libello lata non valeat, ſm gl. approbatam Inſt. de oblig. in fi. in verbo, ſecūdū, Tenendo ꝯ cōem, rn̄deo, qđ imo in d. l. fi. cōſtabat dotem fuiſſe datam. Nam iudex in interlocutoria declarauit dotem datam non eſſe liquidam. Pondera verbum, datam, item verbum, nō liquidam, quæ qualitas ſtare non poteſt ſine ſubiecto, l. j. ff. de vſufru. D. Alex. conatur euitare iſtā ſolutionem, col. pen. ſed nihil eſt. ¶ Secundo ſic, ſententia ſuper inepto libello adeo nulla eſt, qđ nō pōt per ſecūdam ſn̄iam reformari. c. cū dilect, & ibi Pan. de empt. & vend. ſed ibi dicitur, qđ ſecunda ſn̄ia valuit, ergo ēt valuit libellus. ¶ Sed ad iſtud reſpōdetur multis modis. Primo potuit in iudicio nullitatis ꝓponi aptus libellus, quod præſupponendum eſt, cum non dubitetur de validitate ſecundæ ſn̄iæ. c. 2. de æta. & qualit. lib. 6. ¶ Secūdò rn̄detur, ꝙ ſecunda ſn̄ia non fuit confirmatoria primæ: ſed abſolutoria a petitis, vt patet ex illis verbis, ꝯ te, iuncta ſubſcriptio

49 ne. Vnde † infero limitationem ad regu. quod ſententia lata ſuper inualido libello non valet, vt procedat, ſi ſit lata in fauorē libellantis; ſecus ſi ꝯ eum. ¶ Deinde ibi ſn̄ia non fuit nulla; qa libellus eſſet incertus, ex quo non ꝯſtat fuiſſe oppoſitum de ine

50 ptitudine; libellus † enim incertus procedit parte non opponente, l. fi. C. de anna. excep. & ideo non pōt allegari ille tex. ꝓ Bart. quia non ſolū in cā dotis; ſed realiter admittitur libellus incertus parte non opponente, d. l. fin. ¶ Tertiò inducitur per Bar. ꝙ ideo ibi ſn̄ia fuit nulla, quia erat incerta oīno, etiam reſpectu vniuerſi, cum iudex nō pronūciauerit ſuper dote; ſed ſimpliciter dixerit, ſolue qđ bona fide accepiſti. Sed nec iſta rn̄ſio ſatiſfacit, quia ſn̄ia declarat᷑ per libellum, ad quem refertur, l. vt fundus, ff. comm. diui. tradit Bar. in l. j. C. de erro. calc. vnde illa ſn̄ia, ſolue quod accepiſti, debet intelligi ex cauſa dotis. ¶ Quartò pro hac ſn̄ia D. Iaſ. arguit ſic, de legitima ad dotē procedit argumen ſm Bart. in l. Titio §. Titio genero, infrà de cōdi. & de-

51 mon. in legitima † valet libellus generalis, ſm Bal. in c. conquerente, col. fi. de offi. ord. ergo etiā in dote. Sol. Arg. procederet, niſi ſubeſſet diuerſa ratio, l. interpoſitas, C. de tranſ. in legitima actor

actor nõ põt facilè ſpecificare res ſingulas;cũ legitima ſit quota
oĩum bonorũ,q̃ hr̃s poſſidet deducto ære alieno. l.Papinianus.
§.quarta.ff.de inof.teſ.meritò admittit̃ gñalis libellus,iux. doctr.
Bar.in l.ſtipulationes,ad fi.ſed in dote,quæ reperit̃, facile eſt ex-
primere res datas in dotẽ,igit̃ &c.¶Quintò arguit ſic,valet pro-
miſſio dotis incertæ,l.3 .C de dot.ꝓmiſ. ergo ẽt valebit libellus;
attento,ꝙ non eſt in potẽtia libellantis ſpecificare dotẽ incertã
ſibi promiſſam,d l.1.§.ꝙ aũt.Sol.Petitio dotis incertæ valet , vt
s̃.dixi rõne ſupraſcripta, ſed iſte non eſt caſus noſter , qa loqui-
mur in repe.dotis datæ,& iſte eſt caſus, de quo ambigit̃ . ¶Vlti-
mò ego arguo ſic,promiſſio dotis incertæ certificat̃ iuris p̃ſum
ptione,qa intelligitur promiſſa dos ſm facultates patrimonij,&
dignitates nataliũ,l.cũ poſt §.gener.ff.de iu.do.ita dicamus,ꝙ tra
ditio,q̃ eſt promiſſionis executio, p̃ſumatur ẽt facta ſm faculta
tes,& dignitatẽ,extante iſta iuris p̃ſumptione, iſte libellus,peto
dotẽ datã,præſumptione iuris erit certus . & ex hoc ſequit̃,ꝙ ſi
probaret̃ in ꝓceſſu dotẽ fuiſſe datã,licèt non conſtaret qd datũ
ſit,iudex poſſet condemnare reũ ad certã quantitatẽ dotis , ha-
bito reſpectu ad facultates,& dignitatẽ vtriuſq;,d.§ gener.& l.q̃
ro,eo.ti.& auth.res,q̃ C.cõm.de leg.Et ſi diceres, quare in d.l.fi.
ſnĩa non valuit,cum cõſtaret dotẽ eſſe datam:rñdeo,qa erat in-
certa,nulla quãtitate expreſſa,quã exprimere potuiſſet,ſi ſibi cõ
ſtitiſſet de facultatib.& dignitate ↄiugum. Et ſi pertinacius inſti
teris,ꝙ tex.ille dicit ſnĩam nullã,qa non conſtabat qd accepiſſet;
ergo probari debuit quantitas.rñdeo verũ eſſe;tñ dico,ꝙ põt ꝓ
52 bari p̃ſumptiuè, ꝓbando facultates,& dignitatẽ vtriuſq;.¶†Sex
tò infert̃,ꝙ in dote valet ſnĩa incerta, qua pronunciat̃ dotẽ eſſe
reſtituendã,ſm Bar.& alios *communiter* hic,& in d.l.fi. Rõ eſt,qa
in vl̃ib. ſnĩa incerta põt liquidari in executione iudicati, l. licet,
de peti.hær. Contrariũ tenet Are hic ꝑ tex.in d.l.fi.Et ſi tu oppo
nas de præcedenti ↄcluſione,ꝙ valet libellus incertus, ergo vale
re debet ſnĩa . Rñdet Are. ꝙ in iudicio gñali admittitur libellus
incertus,ſm gl.ĩ d.l.j.ff.de edẽ.& tñ ſnĩa dẽt eſſe certa, ſm Barto.
ibi. Et ex hoc infert , ꝙ iudiciũ de dote magis aſſimilat̃ iudicio
gñali,q̃ vl̃i.Sed aduerte,quia falſum eſt, ꝙ ſnĩa incerta nõ valeat
in iudicio gñali;& ↄ̃rium tenet Bar.in l.2.C de ſen.quæ ſine cer.
quant & Alex.& Mod in d.l.j.vnde Bar.hic aliter rñdet,ꝙ illa l.fi.
non obſt.qa ſnĩa ibi erat incerta , ẽt reſpectu vniuerſi ; qa iudex
non declarauerat dotẽ eſſe datã.ſed ad iſtud põt rñderi , vt s̃.di-
xi. Pau.de Caſ aliter dicit,ꝙ ibi non valuit ſnĩa, qa erat omnino
incerta,i.nec per libellũ, nec ꝑ probationes certificari poterat.
vnde diſtinguit,ꝙ in iudicijs vl̃ib.valet ſnĩa incerta,vl̃e qd̃ petit̃,
ſi certũ,licèt ſpecies vniuerſi ſint incertæ;vt ſi petatur hæreditas,
q̃ eſt quid vniuerſum certũ, ẽt ſi nihil in ea ſit : ſecus ſi petat̃ qd
vniuerſum incertũ,vt eſt dos,q̃ non eſt dos,niſi aliquid ſit datũ
in dotẽ. Et pro iſta cõſideratione facit , qa in iudicio petitionis
hære.ↄcluditur ad declarandũ agentẽ eſſe hæredẽ.eſt.n.peti.hæ-
re.actio realis.l.ſinautem,§.ſed & is.ff.de rei vẽd.& quãtũ ad ſub
ſtantiã in petitione hæreditatis, in ſpecie nihil eſt exprimendũ;
ſed actio de dote eſt perſonalis,ſi agatur ad dotẽ § fuerat,Inſti.
de act.& in ea concludit̃ ad reddẽdũ,vt hic in gl ergo dẽt ſpec fi
cari,aut probari qd̃ petit̃ reddi;qa dos,prout eſt ius vl̃e, non vr̃
poſſe reddi.¶Inſuper aduerte inquantũ Bar.dicit,ꝙ peculiũ cõ
tinet vniuerſitatẽ corporũ , & iurũ, ſicut hr̃ditas.Contrariũ vr̃
tenere Bar.in l j.col.j.ff.de eden.vbi dicit, ꝙ hr̃ditas eſt vniuerſi-
tas iuris;peculiũ vero eſt vniuerſitas facti. Solu.quo ad ea,q̃ pñt
abeſſe,non æquiparantur,qa peculiũ non põt eſſe ſine corpore
& iure,& iſto reſpectu dr̃ vniuerſitas facti; hæreditas aũt põt eſ-
ſe ſine vllo iure,vel corpore,ot s̃.dixi, & iſto reſpectu dr̃ hr̃ditas
iuris ita loquitur Bar.ibi.Sed quò ad ea,quæ pñt ineſſe, æquipa-
rant̃,& ita loquat̃ Bar. hic. ¶Vltimò inquantũ Bar.dicit,ꝙ hr̃di-
tas non põt peti actione merè reali , aduerte : quia hr̃ditas peti-
tur petitione hær.q̃ eſt actio mere realis. d.l.ſinautem,§ ſed &
is.credo ꝙ Bar.habuerit reſpectum ad opi. illorum, qui tenent
ꝙ pet.hær.ſit actio mixta,*licèt communis* ſit in ↄ̃rium,vt per Do.
53 Iaſ.& alios in rub.ſi cer.pe ¶Venio nunc ad diffinitionẽ, † cir-
ca quã primò aduerte,ꝙ diffinitio Bar.non diſcrepat a diffinitio
ne Azo.niſi ꝙ Bar.addit verbũ,ius,timore ↄ̃rij;ne dicamus ꝙ res
in dotẽ datæ,& ipſa dos,ſint idẽ:cuius ↄ̃rium ꝓbatur in d.l.quod
dr̃,ſm Bar.licèt ego ↄ̃,vt s̃.dixi,tñ ab iſto fundamento põt teneri
diffinitio Azo.per tex.in l.depoſiti.§.fin. ff de pec.vbi diffinitur.
Peculiũ eſt,quod ſeruus habet permiſſu dñi ; & tñ peculium eſt
ius vl̃e,& aliud peculiũ,aliud res peculiares.l.ſi peculiũ.ff.e.¶Se-
cũdò aduerte,quia neutra diffinitio vr̃ bona,cũ nõ conuertatur
cũ diffinito,l j §.dolũ, ff. de dolo. Quòd non conuertat̃,oſten-
do ex plurib.primò dos eccleſiæ eſt ẽt dos,c cũ ſit,de ↄſec.eccle.
ſilr̃ dos fundi,l.2.§.dotes,l.Seiæ,§.libertæ,ff.de fun.inſtr.& tñ nõ
dant̃ marito ꝑꝑ onera matrimonij.Solu.Hic diffinit̃ dos ſtricto
modo ſumpta,& ſm ſubiectã mãm:ſufficit.n. ꝙ diffinitio ↄclu-
dat ſm ſubiectã mãm.Inſti.de tut.in prin. ¶Tertiò fructus per-
cepti ſol.matri.augent dotẽ.l.ſi marito,§.fi.& tñ non ſunt tradi
ti marito.Sol.Augẽt actionẽ de dote,& non dotẽ,vt dixi s̃. Pro
quo facit,quod decidit Bal.Nouel. in trac. de do.in 8.par.priui
legio j.vel aliter,dimiſſio hr̃ pro traditione,§ traditę,Inſt.de rer.
diui.¶Quartò dos modica ẽt conſiſtens in vno nũmo , dr̃ dos,
ſm Bal.in c.ſi ꝓponente,de reſcrip. & tñ talis dos non põt ſuſti-
nere onera matrimonij: Timore huius contrarij , d. Iaſ. tenet ↄ̃
Bal.dicens,ꝙ dos in vno nũmo,nõ dr̃ dos,vt hic per eum,ꝓ quo
facit tex in l.ſi qs ↄduxerit,vbi Bar.ff.loc.Conſidera ſi põt defen-
di opi.Bal.qa dos eſt ius vl̃e aptũ augeri.vnde licèt dos ↄſiſtat in
vno nũmo,q nũc actu non ſit ſufficiens ad ſuſtinenda onera:ap
titudine tamen,quia augeri poteſt;& ſic deſeruire,dr̃ dos Nam
ſufficit,ꝙ diffinitio aptitudine vera ſit,ſm gl.Inſti.de iuſt & iu.in
prin.& ꝓ iſta conſideratione facit tex.in l.ſi pr̃ mulieris,ff.de iu
54 re dot.in prin.¶Quintò,ꝙ non ↄuertat̃,arguitur ſic : † valet pa-
ctũ,ꝙ mulier teneatur ſe alere,& maritus lucret̃ fructus,ſm An
ge.hic,& conſi 80. Ad euidentiã ꝑ tex. in l.fi. in prin.ff.de exce.
& in l.ſi quis pro vxore,§.fi.ff de don.inter vir.& vxo.& in l. 4.ff.
de pact.dota & idem tenet Imo hic. Ad iſtud rñdet Alex.ꝙ ſuf
ficit diffinitionẽ veram eſſe a cõiter ↄtingentibus; & idẽ voluit
Panor.in rub.de iud.ſed iſta rñſio nõ eſt vera , & confundit̃ per
tex.in d.l.j §.dolũ & latius ꝓbaui in d.rub.de iud. vnde Ale.Are.
& d.Iaſ.hic aliter rñdent dicentes,ꝙ aſſumptum eſt falſum;quia
non valet pactũ,ꝙ vxor ſuſtineat onera matrimonij,& maritus
lucretur fructus dotis,ꝓut tenet Bal.in l.pactũ,quod dotali.C.de
collat.& ꝓbatur;qa pactũ ↄ̃ ſubſtantiã actus non valet,l.cũ preca
rio,ff de prec.nec valet pactũ , ꝙ poſt mortẽ vxoris dos conſti-
tuatur marito,d.l.ſi pr̃ mulieris.fallit ſi fiat pactũ,ꝙ mulier ſuſti
neat onera,& fructus conuertant̃ in dotẽ . ita loquit̃ tex in d.l.
4.§ fi.quia tunc maritus dr̃ ſuſtinere,ex quo non conſequit̃ fru-
ctus.Quidã tenẽt,ꝙ imo pactũ iſtud valeat,ꝑ tex.in d.l.fi.in prin.
Ego verò non diſcedo à cõi,per tex.in d l.4. in prin.inducendo
ꝑ arg.a correlatiuis,l.fi.C. de indi.vid.tol.dr̃ ibi , ꝙ non valet pa-
ctũ,ꝙ maritus ſuſtineat onera, & teneat̃ fructus reſtituere vxo-
ri;ergo etiã nõ valebit,ꝙ vxor ſuſtineat onera,& maritus lucre-
tur fructus.Ad tex.in d.l.fi.in prin.rñdeo,ꝙ loquitur in pacto de
alendo ſeipſam & filios;non aũt loquit̃ in pacto de ſuſtinendis
oneribus.& ſi dixeris,q̃ ſunt alia onera?rñdet Imo hic,ꝙ vltra o-
nus alimentorũ,eſt aliud onus faciendi veſtes pretioſas vxori,cę
teraq; ornamenta,l.argento.§.ornamenta.l.veſtes,§.muliebria.
55 ff.de au. & ar.leg.¶†No.iſtud dictum , qa Imo.vult,ꝙ maritus
teneat̃ uxori facere ueſtes pretioſas.iſtud *cõiter* reprobat̃ ꝑ Bar.
& alios,in l pe.§.j.inf.eo.¶Scđò Imo.uult,† ꝙ applone alimen-
56 torũ non ueniãt ueſtes p̃tioſę . iſtud reprehendit Alex. eo caſu,
quo ueſtes pretioſæ conueniant dignitati pſonæ alimentandæ,
qa applone alimẽtorũ ueniũt ueſtimenta,l.legatis.inf. de ali le.
q̃ alimenta ſunt pſtãdá ſm ↄdõnem pſonæ,l.pe.ff eo.Poterat al
legare meliorẽ tex.in l.ſed ſi qd.§.j.ff.de uſufr.Mihi tñ ur̃,ꝙ Imo.
in hoc melius ſenſerit;qa homo põt uiuere ſine dedecore, abſ-
que ueſtib.pretioſis;ergo non ueniũt appellatione alimẽtorũ,
d.l legatis.Nec obſt.ꝙ ueſtes faciendæ ſint ſm ↄdõnẽ pſonæ;qa
ẽt ↄſiderata cõditione perſonæ,ſunt cõſiderandæ ueſtes pretio
57 ſę , ut dicit Imo. eſt ẽt † aliud onus matrimonij; videlicet onus
ſupportandi ſtultitiã mulieris,iuxta illud:Quis feret vxorem,cui
conſtant oĩa.ſunt.n.mulieres a cõiter contingentib.malę,& in-
ſupportabiles,ut in Auth.ut mul.debi. circa prin. & ita dicit gl.
in l.ex his,ff.de leg.Et ẽt onus reddendi debitũ: c.gaudemus. de
diuor.& gl.in l.2.§. ſi non pp. ff. ſi qs cau Et inſuꝑ onus ſoluẽdi
ſalaria,&c.faciendi,q̃ ad diſciplinã filiorũ pertinent & q̃ applo-
ne alimentorũ non ↄtinent̃,d.l.legatis. uel aliter rñdetur ad tex.
in d l.fi.ꝙ ibi ꝓmiſſio vſurarũ dotis fuit facta ex interuallo ꝑ ſo
cerum credentẽ ſe teneri,cũ tñ non teneretur;& hoc modo in
telligendo,ille tex.probaret contrariũ.¶Quintò non conuerti
58 tur,qa † dos promiſſa nõ eſt tradita , & tñ dr̃ dos. l. ſi mulier ita
dotẽ,ff.de iu.dot.l.j.ver.& ſi tm̃ promiſſa.ff.de colla. do. & C.de
dot.promiſ.per totũ Solu. Dos ꝓmiſſa non eſt propriè dos,ſm
Ale.hic,& Senen.in l.de diuiſione,inf.eo.quia nõ conuenit dif
finitioni:ſed iſtud eſt de quo diſputat̃, ergo nihil ad ꝓpoſitum.
¶Scđò,qa dos ꝓmiſſa non deſeruit onerib. matrimonij ; ergo
non eſt dos.l.ſi pater mulieris.ff.de iu.do.Ad iſtud reſpõdet̃,ꝙ ſa
tis dr̃ deſeruire,ex quo maritus habet act.ad intereſſe, & uſuras
retardatæ dotis,c.ſalubriter,de uſur l.fi.§.fi.C.de iu.dot. Itẽ ſuffi-
cit,ꝙ dos poſſit aliquãdo deſeruire ; licèt ſp actu non deſeruiat,
d.l.ſi pr̃ mulieris.in prin. ¶Tertiò,ↄ̃ctus dotis perficitur traditio
59 ne,ſm Bar.in l.iuriſgentiũ.in fi.prin.de pac.& † ↄ̃ctus dotis ante
traditionẽ non eſt ↄ̃ctus nominatus ſm Alex.hic,& inf.dicetur
poſt Bart. & ꝓmiſſio dotis iſto iure non erat efficax ad agendũ.
l.ad exactionem,C.de do.promiſ.Sed nec iſtud concludit;qa li
cèt promiſſio dotis non ſit contractus nominatus:niſi ſequuta
traditione,non tamẽ vr̃ ſeq,ꝙ dos ꝓmiſſa non ſit dos: patet,qa
ſi iſto iure promiſſio dotis erat ſtipulatione vallata , ꝓducebat
actionẽ ad dotẽ;& hodie agit̃ ex pacto nudo, d.l.ad exactionẽ.
Præterea non eſt expeditũ,ꝙ promiſſio dotis non ſit ↄ̃ctus no
minatus,& inf.q.12.tentabo ſuſtinere contrariũ.¶Quartò,fun-
dus non dr̃ dotalis ante traditionẽ. l. dotale. §.dotale. ff.de fun.
dot.ergo nec ẽt dos.Solu. Licèt ex ſola promiſſione non dic t

fun-

fundus dotalis, tamē dr̄ dos, q̄ est q̄d v̄le separatum a reb. particularib. ipsius dotis, ſm *communem* ſniam Et ꝙ dos ꝑmissa dicat̄ ꝑpriè dos, tenet D. Ias. hic ꝑ illud, quod dicit Bar. in l. cū plures, §. cū tutor, inf de admi. tut. & ꝑpea ipse, & D Alex dicunt diffinitionem esse imperfectam, & esse supplēdū (vel id quod permittit.) Ego aūt ꝯsidero, ꝙ dos est ius v̄le aptum cōsistere in solis actionib. l. si pr̄, §. j. ff. de iu. do. Cōsidero ēt, ꝙ ex promissione dotis statim cāṫur istud ius v̄le, quod dos appellat̄, & oblō, & actio marito acq̄sita ex promissione cedit in eām dotis. Ad arg. modò respōdeo, ꝙ actio hr̄ ꝑ tradita, arg. l. 3. §. dare, ff. de vsuf. & hoc modo stabit diffinitio absq; suppletione, ex qua diffinitione resultant plures ꝯclu. Prima cōclusio, † ante ꝯ̄ctum matri. non dr̄

60 ꝑpriè dos. quia non ꝯuenit diffinitio; & quia sine matrimonio nō pōt esse dos, l. 3. ff. de iu. do l. fi. C. de do. ante nup. §. pe. Insti. de nup. Sed an largè dicat̄ dos? Socy. respōdet, ꝙ sic, ꝑ tex. in l. lex Iulia, ff. de fun. do. & in l. si sponsa. ff. de iu. do. Ad quæ iura pōt respōderi, ꝙ loquunt̄ post ꝯ̄cta sponsalia; sed ante an dicat̄ dos, nihil illa iura ꝓbant. Tamē nō recedas ab opi. Soc. ꝑ tex. in l. Theopompus, ff. de dote præl. & in l. Seiæ, §. prædia, ff de fun. instru. Ex

61 ista conclu. infert̄, † dicit statutū, extantib. masculis filiæ fœminę dotatæ non succedāt pr̄i. modò pr̄. in testō reliquit innuptæ dotē, dubitatur an dicat̄ dotata filia. ita ꝙ excludenda sit a successione virtute statuti? Ista conclusio facit, ꝙ non dicatur dotata, & ita determinant Imo. in l. Titio centum, §. Titio genero, inf. de ꝯd. & dem. & Raph. Ful. in l. non fine, C. de bo. quæ lib. Alex. consi. 13. Circa primum, li. 3. Contrariū tenet Bar. & *communiter* scrib. in d. §. Titio genero, & D. Ias. hic col. 3. allegans alias aucto. Cui adde Pau. consi. 263. Super eo quod quæritur. quia illa dr̄ dotata, cui dos fuit in testō assignata, arg. l. non est, ff. de ri. nup. & l. qui pupillā, ff. de adul. & vtrobiq; Bar. istud firmat. Sed ad istud pōt respōderi, ꝙ ꝑ assignationem dotis nō dr̄ ꝑpriè dotata, sed largè: verba aūt statuti sunt ꝑpriè intelligenda, l. 3. §. hæc verba, ff. de neg. gest. maximè in ꝑ̄senti statuto, q̄d est ꝯ̄ ius cōe, ideo strictissimè interpretandū, vt minus offendat̄ ius cōe, l. si serui uri. C. de noxa. aliter ēt respōdet Soc. hic, col. j. vt ꝑ eum. sed ꝑ Bar. facit, quia in exorbitātibus, licita est extensio ex identitate rōnis, l. filiū habeo, ff. ad Mace. ratio aūt statuti v̄r fuisse, vt cōseruentur bona in agnatione, q̄ rō militat qualitercūq; filia sit dotata. Sed ad istud respondet̄, ꝙ præsens statutū dr̄ correctoriū iuris cōis, & non exorbitans. Nam corrigit l. maximum vitiū. C. de lib. præte & in correctorijs non est licita extensio ex identitate rōnis; nisi ratio sit scripta in statuto, ſm gl. & ibi Mod. in auth. quas actiones, C. de sac. san. ecc. q̄ rō non reperit̄ expressa in isto statuto, ergo &c. Et si dixeris, ꝙ sola pōt assignari, & ꝯ̄nr hr̄ ꝑ expressa, ſm

62 gl. in l. quis, & ibi Bal. C. de fideic. Respōdet̄ dupl̄r, † ꝙ tu, q̄ dicis solā hanc rōnem posse assignari, dēs ꝓbare; q̄a præsumunt in dubio plures, ſm Sal. in d. l. si serui uestri, & Imo. in l. si constante. in prin. col. 6. inf. eo. & D. Ias. in l. j. col. 3. C. de succ. edic. & Cur. consi. 81. col. j. Ista tamē respōsio non satisfacit; q̄a illud q̄d dr̄, ꝙ dicēs vnicam esse rōnem tenetur probare, procedit, si rō illa, quā dicit esse vnicam esset dubia, secus si sit certa, vt in casu isto, ſm Bal. in d. l. maximum uitiū, col. 3. Et ꝙ ista fuerit sola rō huius statuti, firmat idem Bal. in l. Titia cum testō. §. Lucius, 2. ff. de leg. 2. & in l. cunctos populos, col. 15. C. de sum. tri. & Imo. in l. si verò. §. de viro. ad fi. inf. eo. Sentit Bar. in l. 2. §. videndum, versi. quid de auo, inf. ad Tert. & expressè Ang. cons. 86. Martinus Ioannis. Pau. de Ca. ꝯ̄s. 336. Pn̄s casus. col. j. & Lu. Ro. consi. 16. viso themate. Vel aliter, qui dicit vnicam fuisse rōnem, pōt probare, adducēdo aliā legē, in qua illa rō assignetur, ſm Sal. in d. l. si serui vestri, col. 2. sed ista rō conseruādæ agnationis reperit̄ assignata in l. veteri, §. cæte

63 rū. Insti. de legi. agna succes. ergo, &c. ¶ Secunda ꝯclō, † post matrimonium nulliter ꝯ̄ctum, non dr̄ ꝑpriè dos, ſm gl in l. si cum dotē, §. fi. inf. eo. & facit ꝓcedens conclusio iuncta regula l. quoties, ff. q̄ satisd. cog. & pro ista conclusione est tex. in l. j. in fi. ff. de vsucap. pro dote. vnde statuta loquentia de dote, non haberent locū in ista dote putatiua. hinc est, ꝙ dispō l. maritum, inf. eo nō procedit in marito putatiuo, qui pōt insolidum couueniri, ſm Ioan. And. & Canoni. in c. j. de donat. inter vir. & vxo. hinc est, ꝙ statutum de lucranda dote a marito mortua vxore, non habet locū q̄n matrimonium non tenuit, ſm Bal. Ang & Saly. in l. j. C. de ꝯd. ob cau. Et ad istud ꝓpositum Mod. plura adducunt, q̄ posuit Alex. in l. si cum dotem, § fi. inf. eo. q̄ oīa ꝓcedunt, vbi agit̄

64 de fauore mariti putatiui, vel alterius, † secus si agat̄ de fauore mulieris; quia tunc iura loquentia de dote ꝓcedunt etiā in dote tradita marito putatiuo, d. l. si cum dotem, §. fi. & ibi Bar. non quia sit ꝑpriè dos, sed vt mulier facilius alteri nubere possit, l. 2.

65 §. fi. ff. de priui. credi. † Crederem ēt, ꝙ ꝓcederent fauore filiorum natorū ex matrimonio putatiuo, cuius matrimonij impedimētum ignorabatur ab altero cōiuge; quia tunc filij reputant̄ legitimi, ac si nati essent ex legitimo m̄rimonio, c. 2. c. ex tenore. qui fi. sint leg. & ꝑ Dec. ꝯ̄s. 153. in effectu q̄rit̄. ¶ Tertia ꝯclu-

66 sio, † post matrimoniū legitimè ꝯ̄ctū, & nondum dissolutū, dr̄ ꝑpriè dos; quia tunc ꝯuenit diffinitio. Amplia, ēt si m̄rimoniū solo momento duraret, ſm Bal. in l. non tm̄, C. de leg. inferēs ad statutum, ꝙ mortua vxore, maritus lucret̄ dotem, quā maritus lucrabit̄, ēt ꝙ m̄rimonium non durauerit. nisi ꝑ momentū. sed D. Ias. ibi, & in l inter stipulantem, § sacram, ff. de ver. obl. reprobat istud dictum Bal. quia lucrū dotis defert̄ marito ꝑꝑ onera m̄rimonij, arg. l. ꝓ onerib. C. de iu. do q̄ rō onerum cessat, q̄n matrimonium fuit momentaneū. Sed ad istud statim respōdebo.

67 Ista cōclō de plano ꝓcedit m̄rimonio ꝯsummato. sed † an dicatur dos ꝑpriè, anteq̄ vxor fuerit cognita, & traducta ad domum mariti? v̄r posse dubitari, quia hoc casu nō v̄r couenire diffinitio, cū maritus nō supportet onera matrimonij ante traductionē, & copulam. ¶ Contrarium tn̄ sentiunt Doct. hic, maximè quia vir pōt sustinere onera m̄rimonij, in vestiendo sponsam nondum cognitam, neque traductam. Præterea, & si nondum onera substinuerit, tn̄ ꝯuenit diffinitio, cum dos data fuerit ꝑꝑ ea o-

68 nera sustinenda. Et ista faciunt ad q. † statuto cauet̄, ꝙ mortua vxore sine liberis, vir lucret̄ tertiam partē dotis: Quærit̄, an istud lucrū debeat hr̄e maritus mortua spōsa nondū cognita, nec traducta? Bar. in l. nihil. inf. rer. amo. determinat, ꝙ sic, arg. illius tex. sequit̄ Mathes. notab. 74. No. ꝑ statutū. & Bal. in l. Deo nobis, per illū tex. & ibi Pau. de Cast. C. de sac. san. eccl. & ita ꝯsuluit Pau. de Cast. consi. 123. Super primo q̄sito. quia ēt ante copulam, & traductionem dr̄ ꝑpriè dos, & ꝑpriè m̄rimoniū, l. deniq;, & l. seq. ff. de ritu nup. & l. nuptias, ff. de reg. iu. idem tenuit Pau. de Cast. & D. Ias. in l. si donaturus, §. j. ff. de cōd. ob cau. & Lu. Ro. in l j. C. vnde vir & vxor. & Ang. latè in §. fuerat, col. 10. Insti. de actio. idem tenet Corn. dicens hanc esse *communem*, in l. non fine, post Bal. & Ful. ibi. C. de bo. q̄ lib. & idem Cor. ꝯ̄si. 84. Licèt eleganter. lib. 3. & hāc sequit̄, & cōem appellat Bal. Nouel. in trac. de dote, in 6. parte, priui. 38. ¶ Contrariam opi. tenet Saly. in l. cum in te, C. de don. ante nup. ꝑ decem fundamēta. sequit̄ Pan. in c. tertio loco. de ꝑsump. in c. ex publico de conuer. coniug. & cōsi. 1. ꝑ totū. sequuntur plures alij, quos refert Socy. in l. cum fuerit, de ꝯd. & demō vbi asserit, ꝙ ista est cōis; licèt articulus sit admodū dubitandus. hanc sequitur, & dicit esse cōem Fel. in rub. de spōs. col. 2. & seq. & dicit Pract. Papiensis in forma libelli, quo agit̄ ad dotē, in verbo, vxor quondā, ꝙ consuetudo hanc ſnīam admisit: & hāc cōem appellat Dec. cōs. 67. col. fi. & ita latè consuluit Cor. sibi cōtrarius, consi. 248. In præsenti consultatione, lib. 2. Pro ista opi. multa adducuntur; sed duo sunt, q̄ maximè stringunt. ¶ Primò, quia mulier nō cognita, nec traducta, non pōt ꝑpriè dici vxor, q̄ ab vsu dr̄; nec maritus, qui dr̄ quasi maris ritus. Cum igit̄ vir non fuerit vsus sponsa, neq; sponsa maris ritus didicerit, arguēdo ab etymologia vocabuli negatiuè, l. 2. §. appellat. ff. si cer. pet. concludendum est, ꝙ ante copulā nō possit ꝑpriè dici vxor, nec maritus. sed Pau. de Cast. in d. consi. 123 dicit, non esse curandum de isto fundamento; quia q̄ō nominum est relinquenda pertinacib. vt s. in gl. sed ista r̄nsio non est iuridica, nam gl. hęc loquit̄ de nominib. ꝑpriis itē nō aduertit Pau. de Ca. ꝙ ipse & alij se fundant etiam in ꝑprietate vocabuli huius verbi, dotis. vnde dicit Pau. de Cast. ꝙ ſm cōem vsum loquēdi ēt peritorum, ante copulam dr̄ vxor, & maritus, l. pe. ff. de don. int. vir. & vxo. si istud

69 verū sit, r̄nsio Pauli est optima, † sed ipse, q̄ dicit ita se hr̄e cōem vsum, tenet̄ ꝓbare, ſm Io. de Ana. in c. j. de sagit. & Alex. in l. 5. in prin. ff. de ver. obl. & cōs. 2. col. 8 lib j. nisi forte diceres, ꝙ probat̄ eo ipso, ꝙ Iureconsl̄ta passim loquuntur, nam cum statuta præsumantur edita a peritis, credendum est, ꝙ more Iurisperitorū, statuentes locuti fuerint. ¶ Secundum fundm̄, quia tale lucrū v̄r deferri marito ꝑꝑ onera m̄rimonij, l j. §. lucratiuas. C. de impo. lucra. descri. ergo a cessante rōne maritus, qui nō sustinuit onera, nō ēt habebit lucra. Ad istud r̄det Pau. & Soc. ꝙ alia fuit statuti rō, videlicet, vt mulieres facilius reperirēt maritos; nā viri nō ita facilè cōtrahunt m̄rimonia, sicut mulieres. Et ideo statuētes, vt incitarent viros ad contrahendas nuptias, eis dederunt istud lucrum. vel aliter pōt responderi, ꝙ licèt mortua vxore nōdum cognita, nec traducta, maritus nō sustinuerit aliquā onera matrimonij, istud ꝓcedit a casu, & ꝑ accidens, nō tn̄ sequitur, ꝙ lucrum dotis non dicatur debitum ex cā onerosa, argu. l. de fideicommisso, C. de trāsac. nam debemus inspicere originem, non euentum, ſm glos. in l. si duo, ff. de acq. hæredi. & dixi in l. si vnquam, in 22. limitatione, C. de reuo. dona. Quid tenendum? Ego distinguerem duos casus. aut loquimur in vxore cognita, non tn̄ traducta; & tunc crederem decisionem Bar. in d. l. nihil, esse veram, aliās sequeret̄, ꝙ si vxor traduceret maritum ad domum suam, vt solent facere viduę traducentes adolescentulos, l. si ignorans, C. solu. matrimo. vel si vir, & vxor separatim habitarent, honorem tn̄ matrimonij seruarent, vt faciunt Reges, & Consulares viri, l. cum hic status, §. mulier, ff. de dona. inter vir. & vxo. tunc maritus non debet lucrari dotem, quia non traduxit vxorem, quod non est dicendum; ēt ꝙ statutū diceret istud lucrū marito deberi ꝑꝑ onera matrimonij; cum maritus traductus etiam sustineat onera matrimonij, licèt non per omnia. Aut loquimur in vxore nō cognita, neque traducta; & isto casu consti-

constito de cõi vsu loquẽdi,ego intelligerẽ statutũ,ſm cõem vſum loquendi,l.Labeo,cum vulg.ff.de ſupel.leg.aliàs adhære rẽ opinioni eorum,qui tenuit maritum debere dotem lucrari,per rões,& iura,ſ.alleg.niſi ſtetiſſet per maritũ, quominus vx.agnoſceret,& traduceret,ſm Bal.conſ.1 0. Cõſuetudo,lib. 2.quia qui recuſat onera ſuſtinere,non pt dotem petere,l.fin. §.vtranq;,C.de dot.promiſ.ergo neq; lucrum. ſed quid ſi maritus ſtet longo tpe,quo non curauit traducere vx.& poſtea videns eã infirmam volebat eã traducere, an dẽat lucrari dotẽ? vide Soc.conſil.8.Viſã eleganti qõne,lib.3. vel ſtatutum vteret verbis requirentib.copulã,vel traductionẽ; vel ſi diceret, mortua vxore viro copulatã,&c.ſm Bal in d.l.non ſine. C.de bo.q̃

70 lib.¶Quarta ꝯcluſio,ſol.† mat.non dr̃ propriè dos; qa ſol. mat. dos non deſeruit onerib.matrimonij;& ſic non ꝯuenit diffinitio;& qa ſine matrim. nõ põt eſſe dos.l.fi.C.de don.ante nup. & pro iſta ꝯcluſione allego tex.clarũ in l.j.§.pe.ff. de vſucap.ꝓ dot.Contrariũ,ꝙ dicat̃ propriè dos,tenet Bar.hic in 3.op.& firmant expreſsè Pau.Soc.& Mod.hic,& Pau.& Mod. in l.j.C.vnde vir,& vxor.Mouentur primò ꝑ rubr.nr̃am, cui põt reſpõderi,ꝙ refert ſe ad id,qđ fuit;vel loquit̃ largè.¶Secundò mouent̃ per tex.in l. ẽt dirupto. ff. de ſun.dot. cui r̃ndetur, ꝙ loquitur impropriè,vt ꝓbatur in verbo,intelligitur,qđ denotat fictionẽ. l.nec empti,in fi.& ibi gl.ff.de ꝯh.emp.c. ſtudijs,de pb.Nec ob.

71 verbũ,eſſe,ponderatũ per Soc.& Mod.†qa verbum,ſum,es,eſt, denotat veritatem,qñ principaliter profertur,& regit totã orationem,ita dẽt intelligi doct Bar.in l.maritus. §.legis Iul.ff.de adul.ſi regat̃ ab alio verbo importante fictionem.l.retrocredit̃. ff.de capt.& poſtli.reuer.¶Item & tertiò mouentur per tex in l.ſi marito.ver.j.& in l.ſi pr̃ ignorans.inf.eo.ſed reſpõdet,ꝙ non eſt bona ꝯſequẽtia,repetit̃ actione de dote,ergo eſt ꝓpriè dos vt dixi ſ.ꝑ no in l.item veniunt §.fruct.ff.de pet.her. Quartò D. Iaſ.adducit ſimile de hypoth.q̃ nõ pt ſtare ſine principali,l.grege,§.ſi ſub conditione.ff.de pign.& tamen ſublata act.pſonali, durat hypothec.l.2.C.de lui.pig.ſic ſublato matrim.debet durare dos.ſed iſtud ſimile retorquetur; qa ſublata act.princip.perſonali,penitus & in totũ etiã tollitur hypothec.l. ſi deſererīte, & l.ſoluitur.§.fi.ff.quib.mod.pig.vel hyp ſol.Non obſt.tex.in d. l.2.qa ibi perſonalis actio non erat ſublata in totũ;ſed ſolũ præſcripta,quæ præſcriptio ipſo iure non tollit actionem,ſm gl. in l.cum notiſſimi,in verb.,ꝓrogari.C.de preſcr.xxx.vel.xl. ann.& ibi in ſpecie Bal.dicit hypothecariam nõ poſſe durare ſublata pſonali actione,quo ad oẽm effectũ.ſic ergo dicendũ in dote, ꝙ ſublato matrimonio ĩ totũ non dicat̃ ãplius dos. ¶ Quinto do.Iaſ.adducit aliud ſiẽe de oblone nãli; ſed etiam nihil facit; qa nãlis oblo potuit a principio naſci abſq; ciuili, l fideiuſſor. §.obligari.ff.de fideiuſſo.dos aũt ſine matrimonio eſſe non potuit,l.3.de iu.do.iſta concluſio procedit abſq; dubio poſtğ dos eſt reſtituta mulieri.l.3.§.toties.ff.de fun.dot.l.fi.C. cõ. vtri. iud. Nam contraria cõis opinio loquit̃ ante reſtõnem, vt late proſequitur Soc.ꝯſ.121. Viſa contingentia.col.antepe.& ſeq. lib. j.ſic dicemus, ꝙ hæreditate adita (quia eſt incorporata patrimonio hr̃dis)non dr̃ amplius hæreditas, vt no.in l.j.§.veteres, ff.de acqui.poſſ.& hac rõne concluſio ẽt procedit indubitanter,ſi matrimonium ſit ſolutum morte vxoris,& maritus fuerit lucratus dotem ex pacto,vel ſtatuto:quia tunc dr̃ incorporata patrimonio mariti,ſm Soc.hic,col.2.ſed mihi abſolute vr̃ cõcluſio vera;fateor tamẽ,qđ iura appellãt dotẽ ẽt ſoluto matrimonio, vt hic,& in l.ſi ſocius,ꝓ filia ff.,ꝓ ſoc.& alibi ſæpe. nõ quia ſit propriè dos, ſed qa maritus a princi. ſe obligauit reſtituere dotem,& reſpectu obl̃onis cauſatæ tpe,quo erat ꝓpriè dos, iura ſimĩr dotem appellãt,vel dotem nominãt ꝑꝑ ſpem alterius matrimonij contrahendi,ſm Bal.in l. rem,quam.C.de iure do. vel nominant dotẽ,vt in nomine collectiuo deſignẽt habita in dotem,vt in rubro,& nigro.ff.de colla.do.¶ Præmiſ-

72 ſa inducit Pau.de Caſt.ad q.† Statutũ diſponit,ꝙ mulier habẽs liberos non poſſit teſtari, niſi de certa parte dotis. Quæritur nunquid vidua habẽs liberos,poſſit de tota dote teſtari:præcedens cõcluſio facit,ꝙ ſic,quia ſol.matrim.non dr̃ proprie dos. Sed ſi teneamus cõem,diſtinguendum videtur.Aut dos eſt reſtituta viduæ,aut non.Primo caſu poterit de tota teſtari: Secũdo caſu non.Sed Pau. tenet indiſtinctè ſeruãdũ eſſe ſtatutum; quia ſecundum cõem vſum loquẽdi ẽt uidua dr̃ habere dotẽ, & allegat idem determinaſſe Bal. in l.j.C.vnde vir, & vxor. & ibi *communiter* Doct. tranſeunt cum Bal. nec ego diſſentio;qa credo ita ſe habere cõem vſum loquendi : &quia ratio ſtatuti illa fuit, ne mulier ꝑꝑ fragilitatẽ ſexus:aliquando priuet filios rebus dotalibus, quæ ratio militat ẽt in vidua, ut hic per Soc. & per Dec.in d.l.j.& per Arc.conſ.j.& per Soc.conſ.4. li.j. Idẽ ſi ſtatutum diceret,qđ ſi mulier moriatur ſine filijs teneat̃ relĩquere tertiã partẽ dotis fratribus ſuis,de quo ꝑ Alex.conſ.lv.li.

73 j.& conſi. 2.lib.3.¶ Vndecimo quæro,† an contractus dotis ſit de iure gentiũ,vel ciuili? R̃ndet Bar.qđ eſt de iure gẽtiũ.ꝑ text. in l.eas, ff. de capi.dimi. & quia non eſt de caſibus exceptuatis in l.ex hoc iure.ff.de iuſt.& iu.cum Bar.trãſeunt oẽs.Solus Do. Alex.limitat in dote promiſſa per ſtipulationẽ,quia tũc ꝯct.do. ẽ de iure ciuili,ꝑ tex.in l.ex diuerſo.§.j.inf. e.in verbo, iure ciu. Sed parũ facit,ſi ſubaudias,& nãli, prout ſubaudit ibi gl.vel intelligendo tex.abſque ſubauditione,Reſpondeo ꝙ Iurecõſ.ibi voluit dicere,ꝙ ẽt ſi agat̃ ex ſtipulatu,adhuc mulier ꝯ ciuilem obligationẽ habet excep.ne conueniatur vltra,quã facere poſſit,quia de æquitate nãli non tenetur vltra poſſe,licèt iure ciuili teneatur.nõ ẽt vr̃ vera limitatio,quia ſtipulatio interpoſita ſuꝑ ꝯctu iuriſgen.non alterat nãm ꝯctus,ſed roborat,l.ſi ſtipulatus. ff.de vſu.& contra D.Alex.facit,qa ꝯctus dot. vr̃ magis de iuregentiũ,quã cæteri ꝯctus,cũ habeat naturalẽ præſtationẽ.d.l.eas cãs.Bal.vero in l.j.in fi.inf.eo. quẽ ſequit̃ Bal.Nou. in trac.de do

74 te,in 3.par.dicit,†ꝯctum dotis eſſe triplicẽ,ſicut triplex eſt mutuum,vt per gl.& Bar.in l.2.§.ſi ff.ſi cer.pe. Primò habemus dotem nãlem,q̃ a traditione inc. ſicut mutuum nãle. Secũdò hẽmus dotẽ ciuilẽ,cui natura cooperat̃,vt quãdo ſtipulatio ĩmediatè præceſſit,vel ſequit̃ numerationẽ,ſiue traditionẽ dot.Tertiò hẽmus dot.ciu.tm̃,vt eſt dos ꝯfeſſata,ſicut hẽmus mutuum ciuile tm̃,ꝯctum ex obligatiõe literarũ.Iſta d.Bal.licèt ingenioſa ſint,nõ tamẽ videnẽ vſquequaque vera,qa aut ꝯctus dot.nouatur per ſtipulationẽ,iuxta tex.in l.cum.n.ff. de noua. & tunc ſilet diſputatio,qa non amplius q̃rendũ eſt de ꝯctu dot.Aut nõ nouatur,& tunc ſiue ſtipulatio præcedat,ſiue ſequatur,non al-

75 terabit nãm ipſius ꝯctus d.l.ſi ſtipulatus.Duodecimo q̃ro,† an ꝯctus dotis ſit ꝯctus noĩatus,vel innominatus?Reſpondet Ale. hic,ꝙ eſt noĩatus,qa hẽt elegans,& ſpeciale nomen,l.2. & l.ſeq. ff.de præſc.verb.no.gl.in rub.ff.de rer.permu. Bart.aũt in l.iuriſgen.in fi prin ff.de pact.reſpondet,ꝙ dos,nomen capit ab actu exequendi,& ſic ſi incip.a traditione erit ꝯctus noĩatus, ſi verò inc.a ꝓmiſſiõe,erit ꝯctus innoĩatus, ſeu pactum de dotãdo, & cũ Bar.tranſeunt alij *cõiter* per tex. in l.ſi ego § j. per locum a ſpeciali inducendo,ff.de iure do.per quem ita tenet Bal.in l. legem.C.de pac.in l.ſicut,in fi.C.de act.& oblig. Sed ꝯtra ꝓmiſſa obſt. quod dixi ſup in diffinitione do. Nam dos promiſſa, eſt propriè dos ſicut tradita,l fi.C.de dot.promiſ.ergo erit contractus noĩatus,ac ſi a traditione inciperet. Nec ob.ꝙ dos ſumat nomen ab actu exequendi,quia dos in actionib.etiã põt conſiſtere,vt ſup.dixi.& ſi ad act. reſpicias,in ꝓmiſſione dotis interuenit executio. Non obſt. tex.in d.l.ſi ego.§ j. quem alij ſic inducunt,dr̃ ibi,ꝙ fauore dotis re integra nõ habet locũ pœnitẽtia,ergo eſt ꝯtractus innoĩatus,quia ſi eſſet noĩatus, nullũ eſſet ſpãle fauore dotis.d.l.ſicut.Sed tu ꝯſidera,ꝙ ibi non dr̃ licitam eſſe pœnitentiã re integra fauore dotis, qa etiã ꝙ dos eſſet contractus innoĩatus, tamen non eſt de quatuor contractib. innoĩatis reſpectiuis, de q̃b.in l.nãlis.ff.de preſc.verb.ergo regulariter in alijs non reſpectiuis de iure cõi eſt licita pœnitentia, etiã re integra,ſm gl.no.in l.ſi cũ fundũ, in gl j.ff.de pact. Præterea ibi facta erat traditio, & ſic deberet dici ꝯtractus noĩatus. Vnde dicas,ꝙ ſpãlitas ibi ſtat in alio.ſ.an hr̃des ꝯpellantur conſentire facto defuncti,vt declarat Dec.conſi 35.Præſtantiſſime Doctor,col.4 & conſi.ſeq.col.fi.vnde conſidera ſi poſſet ſic diſtingui. aut promiſſio dotis fit marito,& tunc dicatur contractus nominatus,quia eſt propriè dos : aut ab alio promittitur mulieri,& tunc dicatur contractus innominatus,quia tale pactum de dotando mulierem, non poteſt dici dos, ſi ad diffinitionem aduertas,& ita procedat opin.Bart.

S V M M A R I V M.

1 *Mulier habens hypothecam expreſſam in bonis mariti,an præferatur creditoribus habentibus expreſſam anteriorem,latè.*

2 *Probationum paritate data,præferenda eſt probatio facta pro dote.*

3 *Dotis inſtrumentũ præſumitur prius factum,vbi concurrũt plura inſtrumẽta eod.die cõfecta,latè.& nu.5.& 39.Limit. nu.6.7.10.& 11.*

4 *Fiſci inſtrumentum,an præſumatur prius factum,vbi reperiuntur plura inſtrumenta eodem die confecta.*

6 *Inſtrumentum poſſeſſoris præſumitur prius celebratum,quàm inſtrumẽtum illius,qui non poſſidet.intellige,vt ibi.*

Inſtrumentum priuati habens horam,præfertur inſtrumento cuiuſcunq; priuilegiati non habentis horam. intellige,vt num.3.

Collatio ordinarij habens horam certam ,præfertur collationi Papæ non habenti horam:intellige,vt num.8.

9 *Contractus prior in ſcriptura, cenſetur prior in tempore.*

10 *Dotis inſtrumentum,an præſumatur prius confectum muliere concurrente cum fiſco contra tertium.*

11 *Inſtrumentum dotis confeſſatæ, an præſumatur prius confectum,quam inſtrumentum aduerſarij,in quo apparet de reali numeratione.*

12 *Teſtes ſi fuerint hincinde pares,qui non recordẽtur de die, ſed de mẽſe, præferuntur teſtes deponentes pro dote,pia cauſa,& libertate.*

13 *Vbi in materia dotis non occurrit alia reſponſio,dicere poſſumus ſpeciale fauore dotis.*

14 *Leges & ſtatuta generaliter loquẽtia,cõprehendunt caſum dotis. intellige,vt*

ge,vt numero 15.
Dispositio generalis non porrigitur ad casus priuilegiatos.
16 Publicæ vtilitatis causa recedit à regulis iuris communis.
17 Soboles an referatur solùm ad legitimè natos,an verò et ad illegitimos.
18 Reipub.interest ciuitatem esse repletam liberis, sed an intelligatur etiã de bastardis, & de seruis.
19 Bastardi communiter sunt mali,& omni vitiorum labe coinquinati,& si aliqui sint boni, illud est de raro contingentibus.
20 Reipub.interest ciuitatem repleri etiam liberis pauperibus.
21 Decreto danti immunitatem per decem annos omnibus venientib.habi tare ciuitatem,an renunciari possit.
22 Actio de dote,in quibus sit priuilegiata.
23 Actio ex stipulatu,competens marito, assumit naturam bonæfidei.
24 Actio ex stipulatu,competens patri in dote profectitia,an sit bonæfidei.
25 Actio ex stipulatu,competens ex stipulatione expressa in contractu do tis,an sit bonæfidei.
Actio ex stipulatu,competens ex stipulatione facta per mulierem ab hæ redibus viri soluto matrimonio,vt sibi intra certum terminum dos re stituatur, an sit bonæfidei.
26 Actio ex stipulatu,competens hæredib. mulieris,an sit bonæfidei.
27 Hypotheca tacita competens mulieri , an præferatur tacitæ hypothecæ anteriori,quam statutum voluit haberi pro expressa.
28 Mulier an hẽat hypothecariã cũ priuilegio ꝑlationis,ꝓ augumẽto dotis.
29 Auct. en sed iam necesse,C.de dona.ante nup.an procedat, etiam si mu- lier non haberet immobilia ad dandum in augumentum dotis.
30 Maritus etiam habet tacitam hypothecam pro dote consequenda.
31 Extraneus stipulatus dotem sibi reddi, an habeat tacitam hypothecã.
32 Actio hypothecaria an transeat ad hæredes mulieris, & si transeat, an transibit cum priuilegio prælationis,nu.33.
34 Dos quibus priuilegijs gaudeat.
Dotalis fundus,& donatio pp nuptias, alienari non possunt, nec præscribi
35 Dotalis fundus an possit præsc.mortua vxore, in præiudiciũ hæredum.
36 Dotalium rerum dominium,an soluto matrim.transferatur ipso iure ad mulierem absque traditione,& an ad hæredes mulieris,num.37.
38 Cautela,vt dominium rerum dotalium transeat ipso iure,absque tradi tione ad hæredes mulieris.
39 Priuilegium,quòd instrumentũ dotis præsumatur prius fabricatum, an transeat ad hæredes mulieris.
40 Contractus dotis quæ priuilegia habeat.
Stipulatio fingitur interueniſſe in contractu dotis in fauorem vxoris,sed an in fauorem mariti,nu.41.
42 Stipulatio facta,de qua in l.vnica,§.accedit,C.de rei vxor.actio.an tran seat ad hæredes.
43 Iudicium,seu instantia de dote, quæ priuilegia habeat.
Instantia in causa dotis quanto tempore finiatur.
44 Dilationes an sint abbreuiandæ in causa dotis : & si sint abbreuiandæ, an hoc priuilegium transeat ad hæredes mulieris.
45 In causa dotis an procedatur summariè respectu probationum.
46 In causa dotis an procedatur diebus feriatis.
47 Dotis causa,an sit mixti fori, & sic an etiam iudex ecclesiasticus sit competens iudex in ea.
48 Viduæ an computentur inter miserabiles personas.
Ecclesia an cognoscat de cã dot.uiduarũ principaliter in iudicio ꝓposita
49 Priuilegium prælationis,quod habet mulier in personali actione pro do te,an transeat ad filios.
50 Dotis priuilegia cõpetẽtia ante matrim.quæ sint,latissimè cum num.seq.
51 Sponsa de futuro,et non sequutis nuptijs,habet priuilegium prælationis in personali actione.
52 Pactum nudum producit actionem fauore dotis.
Dispositio l.ad actionem,C.de dotis promis.an sit hodie sublata per l.1.in princ.C.de rei vxo.actio.
53 Dos si promittatur marito stipulãti per patrem mulieris,vel extraneũ, presente muliere,& tacente,licèt ex tali stipulatione actio sibi nõ quæ ratur contra promittentes,tamẽ ex pacto nudo contracto inter promit tentem,& eam præsentem,& tacentem, sibi datur actio.
54 Pater in dubio censetur dotasse filiam de proprijs bonis,& nõ de bonis filię, quãtumnis hẽat filia vnde dotetur.ampliatur multimodè nu.87. Limitatur nu.90. & seq.
Dos æquiparatur legitimæ,& eius loco succedit.
55 Pater an teneatur dotare filiam iam nuptam, latiſ.cum num.sequen.
57 Pater an teneatur dot.filiã,q̃ nupsit sine consensu suo, latè distinguitur.
58 Filia secundum ius canonicum, impunè nubere potest sine consensu pa- tris,nec valeret statutum in contrarium.
59 Filia nubens indigno sine consensu patris,an sit dotanda à patre.
60 Pater an possit minuere dot.traditã ꝓ filia primo uiro,si filia secũdo nub.
61 Dos data filiæ,an possit minui per patrẽ,ipsa volẽte monasteriũ ingredi.
62 Filiæ si fuerint relicta mille si nupserit,& tantum si monasterium ingre diatur, quamuis ingrediatur monasterium,nihilominus mille habebit ac si nupsisset.
63 Filia,quæ mortuo marito non uult nubere secundo, nec monasterium in gredi,sed de per se stare, an possit compellere patrem, vt sibi det dotem ua tam primo.
64 Pater an possit minuere dot.promissam primo uiro,si filia secũdo nubat.
65 Pater an teneatur dotare filiam naturalem,maximè non habentẽ vnd e dotet,et an spuriam.66.communis ꝙ sic,modo pauper sit, & quod dos detur loco alimentorũ,nu.67.vbi infertur, dotem mortua spuria etiã relictis liberis,restituendam patri, vel eius hæredib.
68 Dos data à patre pro filia spuria,an possit constante matrimonio reuoca ri in eo,quod excedit alimenta.
69 Auus nõ prohibetur donare nepotibus ex filia spuria nascituris,sit tamẽ cautus quando donat,vt ita concipiat donationem, ne videatur donare nepotibus contemplatione filiæ spuriæ.
70 Pater non tenetur dotare spuriã hñtẽ unde se dotet,& eo casu videtur pa ter diuitẽ filiã spuriã de bon ipsius filiæ dotasse,nõ de proprijs. & 73.
71 Filia,quę ante 25.ann. peccauit in corpus suum, non est dotanda a pa- tre,nisi egerit pœnitẽtiam, ideo filiam ingredientem religionem tene- tur pater dotare,quia ingressu religionis purgatur macula.
72 Pater Christianns non tenetur dotare filiam hæreticam, vel Iudæam.
74 Auus an teneatur dotare neptem.
75 Auus administrator bonorum filij, dotando neptem præsumitur dotasse de bonis filij.
Dos data nepti ab auo,imputatur patri in legitimam.
76 Auus simpliciter dotando neptem,videtur eam dotare de bonis ipsius fi lij,& non de bonis neptis.
77 Mater an teneatur dotare filiam.
Mater Iudęa, an teneatur dotare filiam orthodoxam.
78 Mater hæretica,an debeat dotare filiam Christianam,& an onus dotãti transeat ad fiscum.
79 Mater an teneatur dotare filiam,quando pater est inops, & ipsa mater est diues,& quid si filia tunc esset diues, num.80.
81 Auus maternus an teneatur dotare neptem.
82 Filius,vel filia an teneatur dotare matrem.
83 Frater an teneatur dotare sororem.
Clericus potest sororem suam pauperem dotare de redditibus ecclesiæ.
84 Frater quando tenetur dotare sororem,an in constitutione dotis possit sti pulari soluto matrimonio, dotem sibi reddi.
85 Frater vterinus,an teneatur alere sororem vterinam.
86 Frater an teneatur dotare filiam fratris sui pauperis.
87 Pater tenetur facere filio donationem propter nupt.quando est consuetu do patriæ,quòd sponsus donet aliquid propter nuptias sponsę. & pater censetur in dubio donationem propter nup facere de bon.propr.nõ filij.
88 Pater si simpliciter promiserit dotẽ pro filia, & post promissionẽ proteste tur,quòd de bonis filiæ promiserit, nihilominus dos debetur de bon. pa- tris,& non filiæ.
89 Pater,qui dotando filiam dixit se dotare de bonis suis,& filiæ,intelligi tur promisisse ordine necessitatis, id est prius de suo, & si bona sua non sufficerent,de bonis filiæ.
90 Pater administrator bonorum filiæ,an præsumatur eam de bon.ipsius fi- liæ dotare, & sic tanquam administrator.
91 Dos censetur promissa de bonis ipsius filiæ,si pater tempore promissionis protestatus sit,quòd dotem promittebat de bonis filiæ,non tamen cense tur per hoc pater exoneratus ab onere dotandi, nisi filia protestationi consenserit.ex quo infertur,vt ibi.
92 Pater si promiserit dotem mille ducatorum ꝓ filia,computato omni qđ filia habere debet tam in bonis paternis quam maternis,filia quæ talẽ dotem ratam habuit,non potest petere a patre bona materna.
93 Pater,qui filiæ primo nuptæ dedit dotẽ pro vna dimidia de bonis mater nis,an cẽseatur eo. mõ dotasse secũdo nubentẽ cã æqualitatis seruãdę.
94 Frater dotando sororem,an videatur dotare de bonis proprijs; & sic an videatur donare.
95 Frater dotando filiam suam,an videatur eã dotare de bonis proprijs,an de bonis communibus cum alijs fratribus,remiſſiuè.
96 Stipulatio an fingatur,muto contrahente matrimonium.
97 Contractus dotis,an possit conferri in arbitrium alterius contrahentiũ. Et quid si conferatur in liberam voluntatem.
98 Dotis incertæ promissio valet.
99 Mulier intercedendo pro dote non iuuatur Velleiano.
100 Promissio simpliciter facta per spõsum sponsę, cẽsetur facta ex cã dotis.
101 Dominium rerum dotaliũ an olim mortuo reuertebatur ad mulierẽ.
102 Dotales res mobiles,an iure ãtiquo alienari possent:& quid hodierno iu re,numero 103.
104 Ratificatio,de qua in auth.siue à me. C.ad Velle. præsumitur interue- nisse per lapsum xxx.annorum, & an per lapsum x.
Dispositio auth.siue à me,C.ad Velle.in quib.reb.et qũo ꝓcedat,cũ n.seq.
105 Solennitatis extrinsecæ præsumptio non oritur ex lapsu decennij,quãdo agitur de præiudicio tertij.
106 Dotales res immobiles,an possint alienari seruata solennitate auth.siue à me C.ad Velle.
107 Testis deponens vidisse Titium triginta annis possedisse fundum ; an puniatur de falso,si probetur Titium aliquo tempore fuisse absentem; & quo modo saluari poterit a falsitate, latè.
Dictio,semper,multis modis accipitur.
108 Interpretatio talis sumenda est,per quam testis a falso excusetur.
109 Possessio absentis probatur, si probetur aliquem nomine absentis fru- ctus percepisse,etiam si non constet de mandato.
110 Publica vtilitas est præferenda priuatæ,intellige,vt nu. 120.

Pu-

111 *Publicę vtilitati minori præfertur magna vtilitas priuata.*
112 *Fisci vtilitas, an dicatur publica, an verò priuata.*
113 *Fisci vtilitas, an afferat commodum cuilibet in particulari.*
114 *Mulieres esse dotatas, an principaliter intersit reipubl. an uerò secũdariò.*
115 *Fiscus an præferatur doti.*
116 *Fisci vtilitas, an præferatur vtilitati priuati.*
117 *Diuitiæ subditorum, an afferant utilitatem cuilibet in particulari, in verò in vniuerso.*
118 *Princeps potest cogere subditos diuites, vt sibi mutuent pecunias pro defensione patriæ contra hostes.*
119 *Diuites possunt cogi vendere frumentum tempore pestis, & penuriæ, imò gratis dare pauperibus.*
121 *Constitutio non dicitur localis ob expressionem loci, quando ratio constitutionis est generalis.*
122 *Dictio, maximè, quas significationes habeat.*
123 *Dos profectitia quæ dicatur.*
124 *Mulier sterilis, an habeat priuilegia, de quibus hic latè disputatur. tandẽ distin. num. 126.*
125 *Regula §. affinitatis, Insti. de nup. quomodo procedat.*
127 *Faber stans iuxta scholas publicas, an poßit cogi, vt desistat a malleando, latissi. disputatur, & concluditur quòd sic, nu. 131.*
128 *Artem fœtentem exercens, ex qua immittuntur mali odores in domum vicini, prohiberi potest, ne ibi talem artem exerceat.*
129 *Infirmus, cui strepitus, medicorum iudicio, est nociuus, potest implorare officium iudicis contra fabrum malleantem, vt cesset à malleando.*
130 *Faber, qui præuenit scholas, an poßit prohiberi a malleãdo iuxta scholas.*
131 *Faber malleans iuxta diuinam ecclesiam compelli potest, vt desistat.*
132 *Faber malleans iuxta domum Doctoris, an poßit cogi, vt desistat a malleando. & quid si iuxta domum Aduocati.*
133 *Doctor non legens etiam non tenetur ad onera hospitandi milites.*
134 *Faber malleans iuxta habitationem scholaris, cogi potest ut desistat.*
135 *Doctor legens potest cogere alterum Doctorem legentem, ut desistat legere hora, qua ipse legit, si impediatur voce alterius.*
136 *Scholaris, qui cantando, sonando, vel alta voce legendo impedit socios studere, cogi potest tacere, uel domum exire.*
Scholaris consuetus ducere meretrices in domum, expelli potest; secus si in carnispriuio.
137 *Scholaris rixosus expelli potest a societate.*
138 *Doctores, qui non student, nec patrocinantur; & scholares, qui vagantur, & non veniunt ad audiendum, non gaudent priuilegio Doctorum, nec scholarium.*
139 *Argumentum de causa dotis ad causam studij, est validum, ex quo infertur ad plura, ut ibi.*
140 *Donatio facta filio studiorum causa, an valeat.*
141 *Pater faciens expensas studij pro filio, præsumitur fecisse de bonis filij.*
142 *Compensationis exceptio non obstat contra Doctores petentes sua salaria.*
Scholaris non potest expelli de domo conducta, ẽt si dominus uellet inhabitare.

DOtis causa. Ista lex, quia prima est, & qa de dote illustrata tractat, vt filia primogenita ampliori est dotanda dote, ſm Alber. diuidit in tres partes, vt in gl. j. Sũma. vt per Bart. & plenius, vt per Paulũ. Dos est priuilegiata non solum fauore mulierũ, sed ẽt fauore publ. q versat in liberis procreãdis. Illa. n. implicatiua, nam & implicat dotem esse priuilegiatam, ẽt fauore mulierũ. Et rões, quare fauore mulierũ fuerit priuilegiata, ponuntur in l. assiduis, C. qui potio. in pig. hab. imò dos principaliter est priuilegiata fauore priuato, c. cũ ꝯtingat, de iure iu. ꝯiuncto c. si diligẽti, de fo. ꝯpe. & l. ius publ ff. de pact. Casum figurat Bar. vt per eũ, circa quẽ aduerte ad plura. Primo aduerte, inq̃tum Bar. dicit, ꝙ instrũm dotis p̃sumit prius factũ, nã Bar. loquit de priuilegio p̃sumptionis. Tex. aũt nr̃ loquit de priuilegio vero, vt patet ĩ verbo, est. Aliud aũt est, verè eẽ, aliud p̃sumptiuè, ſm gl. in l. j. §. accedit, C. de rei vxo. actio. Secũdò aduertè, ꝙ istud priuilegiũ pręsumptæ anterioritatis, nõ vr̃ necessariũ. Nã mulier in personalib. actionib. p̃fert anteriorib. creditorib. l. 2. §. fi. ff. de priui. cred. Itẽ ẽt in hypotheca tacita, l. assiduis C. qui potio. in pig. hab. & istis respectib. Bar. nõ vr̃ bñ figurare casum. non ẽt hæc p̃sumptio prioritatis vr̃ necessaria respectu
1 exp̃ssæ hypoth. qa† mulier ꝓ dote hñs expressam hypothecã p̃fertur anteriorib. creditorib. ẽt hñtib. expressam, ſm Ang in § is ꝯñr. in Auct. de æqua. do. dicẽs ita seruari de cõsuetudine, qa sicut mulier hñs tacitã præfert antetioribus habentibus etiam tacitam, in d. l. assiduis, eadem rõne habens expressam præferenda est habentibus etiam expressam. Sequitur Are. hic, col. 8 & Bal. Nouel. ĩ tract. de dote, in x. par. limi. xvj. vt defẽdamus Bar. rñdet, ꝙ *cõis* & verior opi. ẽ, ꝙ mulier hñs exp̃ssam hypoth. nõ pręferat anteriorib. creditorib. habẽtib. ẽt exp̃ssam, ꝓut firmant hic Senen. & Do. Ias. in vltima lectu. & Iacob. But. Bal. & Sylv. in l. assiduis. & Bal. Nouel. in d. tract. in x. par. co. 2. & Cor. ꝯs. 162. li. j. Pro ista par. adducit primò reg. generalis, qui prior est tpe, potior est iure, c. q prior, de reg. iur. in 6. l. potior. & l. qui balneũ. ff. qui potio. in pig. hab. Ad istud p̃t resp. speciale esse fauore do: per regu. huius l. q̃ responsio an vera sit, dicã in notab. Secũdò qa fiscus & mulier, pari passu ambulant, ſm gl. in l. 2 de priui. fisci. Sed fiscus non p̃fertur anteriorib. habentib. express. l. si pig. ff. qui potio. in pign. hab ergo nec mulier. Ista rõ ẽt diffugi põt qa in materia p̃lationis mulier est magis priuilegiata, q̃ fisc. qa in tacita hypotheca mulier p̃fertur, d. l. assiduis. Et fisc9 nõ p̃fertur, ſm Bar in l. si is, qui. ff. de iure fisci. Præterea illud, qđ dr̃, ꝙ fiscus & mulier pari passu ambulant, intelligitur inter seipsos, quia alter contra alterum non vtitur priuilegio, sed cõtra alios non sunt pares in priuilegio. Tertio adducitur tex. in l. vbi adhuc, C. de iur. dot. ponderatus ad hoc p Sal. in d. l. assiduis dicitur ibi, quòd marito vergente ad inopiam, mulier potest agere hypothecaria contra posteriores creditores, perinde ac si matrimonium solutum foret: ergo a contrario, contra anteriores non potest. quod intelligendum est de anterioribus habẽtibus expressam, quia contra anteriores habentes tacitam constat mulierem præferri, d. l. assiduis. Sed ad istud potest responderi, ꝙ ille tex loquitur de muliere habente tacitam hypothecam solum, quæ non præfertur anteriorib. habentibus expressam, secundum gloss. Barto. & alios *communiter* in dic. l. assiduis. est verum, quod glos. ibi; in verbo suppositis, intellexit text. de suppositis ex conuentione. Vltimò allegatur tex. in l. in rebus C. de iure dot. inducendo a speciali. dicitur ibi, ꝙ mulier præfertur omnibus creditoribus anteriorib. pro reb. quas dedit in dotem, ergo in rebus mariti non pręfertur omnibus, si non omnibus, ergo non præfertur habentib. expressam, quia cõstat eam præferri habentibus tacitam; d. l. assiduis. & ab ista sententia, quæ est *communis*, non est recedendum. Non obst. similitudo, super qua fundatur Angel. quia nõ valet ꝯsequẽtia, mulier in tacita præfertur anteriorib. habentibus tacitam, ergo ẽt in expressa præfertur habentibus expressam. rõ diuersitatis est, qa lex facilius remouet suum beneficium, quam tuum, secũdum glo. in d. l. assiduis. stabilius & fortius est beneficium ex propria prouisione acquisitum, quam ex prouisione legis vel alterius, l. si filius. §. erit, ff. de fideicom. lib. l. quod prin. & l. seq. ff. de leg. 2 l. 1. ff. de offi. Procon. Nec contra hanc responsionem obstat ꝙ mulier habeat priuilegium prælationis in actionib. personalibus acquisitis ex propria prouisione, quia facilius tollitur ius ad rem, quam in re, c. fi. de concess. præbẽ. in 6. Non obst ꝙ in dubijs sit iudicandum pro dote, quia vbi habetur communis opi. cessat omnis dubitatio, secundum Bar. in l. cum prolatis; ff. de re iu. Non ob. etiam, ꝙ fauore dotis standum videatur singulari opin. contra communem, vt dicit Barba. consi. 6 vlt. lib. quia istud dictum non credo verum, vt patebit ex his, q̃ infra subiiciam. Sed posita opi. cõi; adhuc videtur ꝙ Barto non bene figurauerit casum, quia ẽt ꝙ præsumamus vtrunq; instr̃m fuisse cõfectum eodem instanti, instr̃m dotis videtur præferendũ, per l. in ambiguis, ff. de iu. dot. vnde præsumptio prioritatis nõ
2 vr̃ necessaria, nam† data paritate probationum præferenda est probatio facta pro dote, l. pen. ff. de manumis. no. in c. ex literis. de proba. & per Bal. Nouell. in tracta. de dote, in 9. parte, in 3.
3 priuileg. Nota tamen casum Bart. ex quo colligitur, ꝙ† cõcurrentib. pluribus instr̃is eiusdem diei, instr̃m dotis præsumitur prius factũ, d. l. in ambiguis, & ibi ita expressè determinat Bald. & idem Bal. & Ang. Imo Alex. & Mod. hic. Et probatur, qa talis præsumptio fit ẽt fauore piæ causæ, ſm Lud. Ro. in auct. similiter, in 13 speciali, inter contractus, & inter vltimas voluntates, Senen. & D. Ias. hic. ergo fit etiam fauore dotis, quę dicitur pia causa, l. cum is §. si mulier. ff. de condi. indeb. Confirmatur,
4 quia† fauore fisci, qui non est semper, & vbiq; priuilegiatus, fit talis pręsumptio. l. j. C. de iure fisci, lib. x. & ibi Barto. & idem tenet Bal. in l. si debitor, C. de priui. & illam l. j. ad hoc reputat singularem Ludo. Ro. singulari clv. agens hypothecaria, ergo idẽ dicamus fauore dot. Istud tamẽ de fisco reprehẽdit D. Alex. hic dicens instr̃m priuati in dubio præferẽdum per tex. & ibi Bar. in specie, in l. non puto, ff. de iure fisci. Ad tex. in d. l. j responde, ꝙ nõ ẽ allegabilis propter varietatẽ intellectuũ, vt dicit Bar. ĩ l. in ambiguo, ff. de reb. dub. Sed Salyc. in l. si debitor. C. de iure fisci, distinguendo concordabat istas leges; aut fiscus agit cõtra possidentem ex causa lucratiua; & tunc procedat tex. in d. l. aut agit cõtra possidentem ex cã onerosa; & tunc ꝓcedat text. in d. l. non puto. Ratio diuersitatis, quia in possidentib. ex cã lucratiua, facilius præsumitur fraus contra fiscum, quã in possidẽtib. ex cã onerosa, l. j. §. si qs in fraudẽ, & § si quis mutuã. ff. si qd in frau. patro. & fauorabiliores sunt, qui tractant de damno vitando, q̃ qui de lucro captãdo, l. si C. de cod. Sed Soci. hic hanc distinc. reprehẽdit, ꝯcludẽs indistinctè instr̃m fisci p̃sumi prius factũ, per tex. in arg. in l. si is, qui. ff. de iure fisci, quæ opi. Soc. corrobo-

roboratur;quia data paritate probationũ,iudicandũ est pro fis
co,ſm Spe.ti de testi.§.j.ver. quid si.sequũtur Io.And.d.Ant.&
Mod.in c.in nostra,de testib. Nõ ob.tex. in l nõ puto, quia de-
bet intelligi, ꝙ in dubio debemus iudicare fiscum nõ esse pri-
uilegiatum; & sic ille tex.loquitur de dubitatione,an fiscus sit
priuilegiatus vel non;& tunc regula est ꝯ fiscum,qđ non dicat
priuilegiatus, vt est tex. in l.item veniunt, §. in priuatorum, ff.
de petitio.hęr. & ita declarat Decius in reg. in ambiguis, col.fi.
& in c.ex literis.de probatio.vel aliter respõdetur,vt hic per So
ci. vel melius dicas,ꝙ dispositio l.non puto,procedit in dubijs
quæstionib. pœnalib.l.pactũ.§.in pœnalib.ff.de reg.iur.& sic ꝓ-
cedit solũ,qñ fiscus agit ex cã descendente ex delicto;secus si ex
cõtractu vel quasi,ſm Raph. Comẽsem hic,& dñm Ias.in l. de
die,in fine pri.ff.qui satisd.cog.& Ang.in §.fi. Instit.quib.mod.
5 testa.infir.Stat † igiť cõclusio,ꝙ fauore dotis,piæ causę,& fisci,
instrm eiusdẽ datæ pręsumiť prius factũ,& idẽ est fauore liber
tatũ,ſm Cy.in l.in exercendis,in ij.q. C. de fi. instru. & Senen.
6 hic arg.l.inter pares,ff.de re iud ¶ Fallit multis modis. Et † pri-
mò,nisi priuatus possideret;tũc instrm possessoris præsumitur
prius celebratum,ſm do.Ias.hic per tex.in c.si à sede, de præbẽ.
in vj.& cõprobat d.Ias.per tria similia,vt hic per eum. Tu adde
tex.in l.de reb.C.de don.añ nup.& regulã,in pari cã,ff.de reg.iu.
Adde ẽt rõnem;quia præsumẽdũ est eũ fuisse priorẽ in titulo,
qui fuit diligentior in adipiscenda possessione.Adde ẽt Bal.ꝯſ.
274. Licèt allegationes,lib.ij.Ista fallentia vř ꝯ casum in d.l.i. C.
de iure fisci,lib.x.Sed dicas,ꝙ inter priuatos ꝓcedit ꝯclusio do.
Ias.secus vbi agiť inter priuatũ,& priuilegiatũ.Nã tunc præsum
ptio ꝓ priuilegiato superat præsumptionẽ resultãtẽ ex posses-
sione, ita dicit Bar.in l.& quæ nondũ,§.qđ adiicitur.ff.de pig.ꝑ
7 tex.ĩ d.l.j.¶Scđo limitať,vt nõ procedat,†qñ instrm priuati cõ
tineret horã certã, & instrm priuilegiati nõ haberet horã,isto
casu prefertur instrm priuati;qa continet ꝓbationem certam,
quæ non debet offuscari ꝑ incertã,ſm Bal & Saly.in d.l.de reb.
Soci.& do.Ias.hic,inferẽtes declarationẽ ad tex.in d.c.si à sede.
inquantũ vult,ꝙ data paritate collationũ,ꝓferať collatio Papę
collationi factæ per ordinariũ;istud debet intelligi, nisi colla-
tio ordinarij eiusdẽ diei cõtineret horã certã,& collatio Papæ
nõ haberet horã; & sequiť Decius ꝯſ.119.in vltimo dubio. Sed
tu aduerte ad plura.¶Primò deci.Bal. & Sal. non vř facere in
proposito,quia loquiť,qñ vnũ istrm hẽt diẽ certã,& alterũ nõ
hẽt diẽ, nos verò loquimur qñ vtrũque habet diẽ;sed alterum
tantùm horã.vñ pares non sunt termini;qa primo casu ꝓbatio
instri nõ habentis diẽ,est nimis vaga,& incerta.¶ Scđo casu, ꝓ
batio instri non habentis horã nõ põt dici ita incerta;maximè
quia hora non est de substantia instri sicut dies,vt ꝑ gl.in Auc.
ut prępona.nomen Impera.& in c.inter dilectos.de fide instru.
& tradiť per Pan.& Fely.in c.j.eo.tit.Scđo aduerte, quia nõ vř
vera;nã qñ instrumenta sunt ꝯfecta eadẽ die,fundata est inten
tio dotis,piæ causę, fisci,& habẽtis collationẽ a Papa,nisi aduer
sarius ꝓbet anterioritatẽ,d.c.si a sede,& d.l.j. C.de iure fisci.Sed
aduersarius,qui exhibet instrm eiusdẽ diei cũ certa hora, non
ꝯcludenter probat anterioritatẽ,cũ possit esse,ꝙ eadẽ hora,vel
ante,cõfectũ fuerit instrm dotis,vel habentis collationẽ a Pa-
pa,iõ sua ambigua probatio non habet eũ releuare,l.non hoc,
C.vnde legiti.c.in pręsentia,de ꝓbat.& per ista,& qdam persua
siua argumenta,reperio Soc.variasse,quia ꝯtrium cõsuluit con
sil.67.Eadẽ hora,lib.3.Credo,ꝙ verius sit illud, qđ ipse Soc.hic
determinat.considero.n.ꝙ ad hoc, vt habens collationẽ a Pa-
pa,vel dos,aut fiscus præferantur, oportet ꝙ istrm suum con-
currat in data cum instrumento aduersarii, quia ꝑꝑ concur-
rentia res reddiť dubia.& in ambiguis priuilegiati pręferũtur.
l.in ambiguis,de iure dot. sed si non concurrant in data, non
preferuntur. vnde cum non concurrant in hora, non videtur
cõcurrere in data.Et si dixeris,sufficeretꝙ cõcurrãt in data diei,
respondetur,ꝙ imò necesse est,ꝙ cõcurrãt in hora, vt per Fel.
latè in c.pasto.ver.rõne vnius horę,de rescr.& istud volunt oẽs
in d.c.si a sede.vnde dicens,ꝙ ꝯcurrit in hora,dẽt ipse probare,
l.ei,qui.de prob.Sed qui ꝓbat de eadẽ die, nõn cõcludenter ꝓ
bat de hora,ergo talis probatio tanꝗ ambigua non offuscabit
probationem certam,vt dicũt Bal.& Sal.in d.l.de reb. Prædicta
8 † tamen sanè intelligo procedere, nisi in instro esset apposita
vltima hora diei,quia cũ sit vltima, necesse est eadẽ hora, vel
ante,esse factũ instrm dotis,vel collationis habitæ a Papa. Ter-
9 tiò limita,† ꝑdicta procedere in pluribus.instris ꝯfectis a diuersis
notariis,secus si ab eodẽ notario; quia tũc ex scriptura proto-
colli põt apparere de prioritate,nã ꝯtus prioris scripturæ cẽset
prior in tpe,§.pe.& ibi Bar.in l ꝯstitutione C.& idẽ Bar.in l.2.§.
prius.inf.de uul.& pup.D.Ias.hic,& Fel.in d.c.pasto. Quartò in-
10 tellige,†nisi cũ muliere agẽte hypothec.ꝯ tertiũ,ꝯcurreret fisc.
ſm Sal. in l.2.C.de priuil.fisci, quia priuilegiatus non vtitur pri
uilegio contra alium priuilegiatum,au.c.quas actiones,C.de sa-
crosan.eccl.& d.l.assiduis.versic. exceptis. Sed istam limitatio-
nem reprobat Soc.hic,qa dotis priuilegiũ fauorabilius, & potẽ
tius est ꝗ priuilegiũ fisci,d.l.assiduis,iuncta doct.Bar.in l.si is,qui.
ff.de iu. fisci.ergo mulier tanto magis priuilegiata, poterit vti
suo priuilegio ꝯ fiscum non ita priuilegiatũ,l.verũ,in fi. ff.đ mi
nori.& ita ẽt tenuit Bal.in l.ad exactionẽ,C.de dot.ꝓmiss. & in l.
dotis,C.de iure dot.Sequiť Alex.& Mod. hic,& mihi placet re
tenta alia opi.Sal.ꝙ fiscus non hẽat istud priuilegiũ, nisi ꝯ prætẽ
dentẽ cãm lucratiuam,vt s.dixi.Nec ob.gl.ĩ l.2 C.đ priui.fisci. qa
dẽt intelligi,qñ in casu,de quo agiť,vterq; est priuilegiatus;aliàs
11 secus,ſm Bal.consi.171.lib.j.Vltimo intelligo,†istud ꝓcedere in
instro dotis numeratæ; secus in instro dotis confessatæ,qa tunc
præsumereť instrm aduersarij de vero & actuali credito ꝓces-
sisse per illud,quod dicunt gl.& Bal.in l.diuersi,C.qui po.in pig.
& ꝑ tex.in l. Titius, ff. quæ res pign ob.pos.& infra latè dicetur,
an dos confessata habeat priuilegia dotis.Et ꝓmissa notabis, qa
12 vtilissima sunt † etiam in testibus, qui ut plurimum non recor
dantur de die, nam si essent hincinde pares, & omnes depo-
nerent de eodem mense,præferrẽtur testes deponẽtes ꝓ dote,
pia causa, & libertate, secundum Bal.Nouel.in tracta.de dote,
in ix.parte,in ij.priuile. ¶ In tex. ibi,pręcipua.Paul. de Cast. no-
13 tat,†ꝙ si in materia dotis non occurrat alia respõsio, possumus
dicere, speciale est fauore dotis; & sic videtur limitanda gl.in l.
filiũ,quem habentem,C.fam.erc.quę dicit refugium esse mise-
rorum recurrere ad istud verbum,speciale est. Fallit secundum
Pau.in materia dotis. Sed istud notabile potest esse verum ad
defendendum legem loquentẽ de dote ab argumẽtis fundatis
in communibus regulis, sed si lex specialiter de dote non lo-
quatur, non puto procedere istud notabile, per tex. in d. l. assi-
duis,& per alia iura, quæ fuerunt post hanc legẽ edita in fauo-
14 rẽ dotium.¶Iterum ibi,pręcipua,No.Ias.†ꝙ leges,& statuta ge
neraliter loquentia non comprehendunt casus dotis;quia ge-
neralis dispõ non porrigitur ad casus priuilegiatos.alle.glo.in
l.sciendum,ff.qui satisf.cog.quæ parũ facit; debuit allegare gl. ꝑ
illum text.in l.iij. C. de silen.lib. xi. cum concord. adductis per
Fely.in ca j.col.vij.de resc.adducit etiam tres decisiones,vt hic ꝑ
eum. Tu adde, quod decidit And.Sicul.in addi.ad Bal. in c. j. §.
donare, qual.olim feu.po.alie.vbi decidit, ꝙ statutũ prohibens
bona alienari in forenses,non intelligitur ex causa dotis. adde
ẽt consi.Bal 126. Vxor agens,lib. 5. vbi vult, ꝙ statutum dispo-
nens, emptore ad cridas non posse inquietari,nõ habet locum
15 in causa dotis. Sed tu dicas,† istud not.non esse simpliciter ve-
rum; sed solũ procedere in casib. in quib.dos reperitur specia-
liter priuilegiata;secus in alijs. Nã quo ad illos generalis dispõ
cõprehendit etiã cãm dotis,l.in fraudẽ,§. fi. & ibi no. Bald. ff. de
test.mili.& ita determinat Deci. consi.5.per totũ, & consi. 301.
In cã,quæ Ferrariæ agitur.& in c.sedes,col.6.de resc. Sed nõ ob-
stant decisiones contrariæ,qa loquunť in casib. in quib. dos re-
peritur expressè priuilegiata. in tex loquiť Sal.in l.si. C. de dot. pro-
miss.nã illa lex dat priuilegiũ doti, ꝙ valeat instrm absque insi-
nuatione.Similiter Pau. de Ca. in cons. 265. loquiť in dote sub
rogata loco ltimæ, quæ reperitur expressè priuilegiata, vt ge-
neralis renunciatio non extendatur ad ltimã,l. si qñ, C. de inof.
test.Similiter dec.Bal.cons.259. Quẽadmodum,li.3. quæ vult ꝙ
disposi.l. bene a Zenone,C. de quadri.prescri. nõ hẽat locum in
præiudicium dotis,quod ẽt voluit Soc. consil. 121. col.5.lib.4.ex
eo procedit;qa expressè cautum est, ꝙ fiscus non vtatur priui-
legio contra dotẽ,vt no.per gl.in l.2.C.de priui.fisci.Ad dec. Bal.
in d.consi. 226. respondetur, ꝙ Bal. ibi aliis rationibus mouet.
vnde nihil ad nos. Ad decis.Barb.in d.§. donare,potest respon-
deri,ꝙ nõ est vera, cum dos eo casu nõ reperiatur priuilegiata,
16 In tex.ibi, nã licet reipub.no.d.Alex.† quòd ꝑꝑ publicã vtilita-
tẽ licet recedere a reg. iur. quod innumerabilib.rebus probari
põt,vt dicit Iureconſ. in l.ita vulneratus,ff.ad leg.Aquil. & com
probat Fel.per plura in c. nonnulli,in princ.col.xx. de rescri.&
alia multa posui in tract. de peste, in remed.is præseruatiuis,&
curatiuis. Sed aduerte, quia in tex nostro vertitur tã vtilitas pri-
uata ꝗ publi.imò principaliter priuata, vt inf. per Bar.q.4. vnde
notabile nõ vř hic probari. Itẽ ꝯsidera, quòd nõ licet nobis re-
cedere a reg.iur.fauore dotis, nisi in casib. expressis a iure, vt di
xi sup.in j. & ij. not.ergo iunctis ibi dictis ꝓbareť hic in ista lege
contrarium, scilicet quòd licet recedere a regu.iuris, etiam fa-
uore publico, nisi contrarium reperiatur decisum.In tex.ibi,so
17 bolem, No. † quòd soboles, propriè refertur ad natos ex legi-
timis nuptiis. In contrarium videtur tex.iuncta glo.in l.2. C.de
infan.expo. nisi dicas, quòd illa gl. loquitur de naturalibus natis
ex concubinatu, qui ſm tempora illius legis erat permissus, vt
not.Bart.in l.in concubinatu, inf. de concub.& sic illa glo.sẽtit,
quòd soboles propriè dicatur, quę suscepta fuit ex permisso,&
licito coitu.si tamen referatur gl. ad rationem subintellectam
ab ea,i.ad eam sobolem, quam pater tenetur alere,etiam spu-
rios comprehenderet; quia hodie spurij alendi sunt a pře, c. cũ
haberet, de eo, qui cog. quam pol.per adul. Et ꝙ appellatione
sobolis contineanť etiam incestuosi & spurji, videtur tex. in c.
si.de clan.desp.& in l.Diui.C. de natu.libe. Sed Bald. in l.j. C. de
priui.

priui.do.in prin.dicit,ꝙ ꝓpriè nō dr̄ soboles,neq; proles;nisi sit
ex iustis nuptijs procreata,ꝑ tex.in Auth.de nup.in prin.sed me
lius probat hic.& istud dictū Bal.refert, & sequit̄ d.Alex.in l.j.ff.
de iu.immu.in apost.nā vt dicit Bal.est unū de trib.bonis subsa-
libus m̄rimonij,c.fi.de ɔdi.appo. & ista notāda sunt ad statuta,
& priuilegia,q̄ sunt strictè interpretāda.In tex.ibi,replendamq;
18 liberis ciuitatē.Nota,† ꝙ interest reipub.ciuitatem repleri libe-
ris,ſlegitimis.l.2.ad fi.C.de ind.vidui.tollen.vel liberis, s.à serui-
tute;& sic à ɔ̄rio nō interest reip.ciuitatē esse repletā seruis, &
bastardis.sed in ɔ̄rium facit, quia seruitus inducta fuit ꝑꝑ bonū
publicum,vt dicit gl.in l.ius plurib.ff.de insti.& iure. Solutio est
duplex.Primò rn̄detur, ꝙ licèt intersit, ꝙ in ciuitate sint spurij,
& serui;non tn̄ tm̄ interest,quantum interest,ꝙ sint liberi & le-
gitimi;q̄ rn̄sio iustificat̄ ex illo verbo,maximè. Vel secundò rn̄
det,& ista verior,licèt non sit damnosum reipub. ꝙ in ciuitate
sint aliqui serui, vel bastardi; non tn̄ interest reipub.ciuitatē ta-
libus repleri hoībus;q̄a adultera,& seruilis generatio,semꝑ fuit
peruersa.De generatione seruili probatur ex illo tetro,& ciuili
bello,quo Italia penè tota vastata fuit. De spurijs probat̄ in c.si
19 gens Anglorū, 56. dist.vbi dr̄, ꝙ † ex tali adultera generatione
non nascunt̄,nisi populi degeneres,ignobiles, & libidine fluen
tes,qui non sunt in bello fortes,in fide stabiles, nec in moribus
continētes;& aliqui qn̄q; boni,fideles, & docti reperiant̄, illud
est de raro contingentibus,vt de bonis dr̄ mulierib: in §.q̄a ue-
rò.in Auth.vt sine prohi. matr.deb.& sic stat ɔcl'o,ꝙ reipub.in-
20 terest ciuitatē repleri liberis, & legitimis hoībus. Amplia † ēt in
pauperibus hoībus,sine quib.perfecta non est resp.l.j.ff.de nun-
di.magis tn̄ interest, ꝙ sit repleta diuitib. §.cogitatio. in Auth.
21 vt iudi.sine quoquo suffra. Et ista faciunt ad q. † Decretum dat
immunitatē ab oībus oneribus per decē ann.veniētib us ad ha
bitandū in ciuitate; quærit̄ an tali decreto renunciari possit? p̄-
missa faciūt,ꝙ nō;q̄a est inductū fauore publico principal'r,cui
renunciari non p̄t,l.ius publicū,ff.de pac.c.si diligēti,de fo.cōp.
& ita dicit Bar.in l.si q̄s pro eo.in 3.memb.ff.de fideiusso. ꝑ tex.
cū gl.in l.2.C.de agri.& cens.lib.9.sequit̄ do.Ale.hic, & ɔ̄s.4.li.4.
q̄d ego credo verū anteq̄ forēsis veniat ad habitādū;sed postq̄
forēsis venit,credo ꝙ si velit, possit se oneribus ciuitatis alliga-
re,l.1,& 2.C.de his,qui spon.mune.sub.li.10. Et si diceres,ꝙ.ad-
huc militat rō decreti,vt ciuitas abundet hoībus; rn̄deo ꝙ im-
munitas data fuit ea rōne vt venirent;non ea rōne,vt nō disce-
derent;nec tm̄ interest si renūcient postq̄ venerint, q̄ si renun-
cient ante aduētum,cū domiciliū nō ita faciliter trasferat̄. Gl.j.
duo facit.Primò quęrit,de qua dote loquat̄ tex.sunt.n.duo gn̄a
dotiū,vt in l.profectitia,ff.de iure do.& tradit per Mod.in l.filię
dotē,C.de coll.Rn̄det gl.in.j.par.ꝙ tex.loquit̄ de vtroq; genere,
& inf.dicet post Bar.q.j.i 2.par.gl. diuidit tex.in tres partes.Gl.2.
vnū tm̄ facit,q̄a exponit verbū,cā,sex modis, quas oēs expōnes
ɔsideratis diuersis priuilegijs,Bar.dicit posse ꝓcędere:videamus
22 ergo singulas.Primò glo.exponit cā,i.actio.Quęro † ergo in q̄b.
actio de dote est priuilegiata? Rn̄deo, aut quærit̄ de actione ex
stipulatu,aut de actione hypothecaria. Primo casu actio ex sti-
pulatu est in hoc priuilegiata;q̄a licèt regl'r sit stricti iuris tn̄ fa-
uore dotis assumpsit nām bonæ fidei.§.fuerat. Instit.de actio.l.
unica,§.sed & si nō ignoramus, C.de rei vxo.actio.vbi assignat̄
rō;quia subrogata fuit in locum rei vxoriæ actionis, quæ erat
actio bonæfidei,, & ideo sapit eius nām,l.si eum, §.qui iniuria-
23 rum,ff.si quis cautio.Sed hic occurrūt plura dubia.† Primò du-
bitat̄,an actio ex stipulatu competens marito, habeat nām bo-
næfidei?Br̄ *cōis* opi.est ꝙ sic,vt tenent Bar.& alij cōiter in l.de di
uisione,vbi dicam,inf.eo.Secundò dubitatur,an ex parte extra-
nei dotantis, qui stipulat̄ dotem sibi reddi solu.matri. iuxta tex.
in d.l.vnica,§.accedit,habeat ēt eandem nām bonæfidei, gl.in l.
2.in princ.& ibi Doc.cōiter concludunt ꝙ non, q̄d an verū sit.
24 inf.discutiā.Tertiò † dubitat̄,an actio ex stipulatu competēs p̄ri
in dote profectitia,iuxta l.2.§.1.inf.eo.sit ēt bonæfidei? rn̄dęt ꝙ
sic,per tex.in l.sed & si iō maritus,§.fi.referēdo,vers.cū.n.ad oīa
25 p̄cedētia,inf.eo.Quartò † dubitat̄,an ēt actio,quę orit̄ ex stipl'o-
ne expressa in ɔ̄ctu dotis, habeat nām bonæfidei. Br̄ rn̄deo, ꝙ
sic,per tex.in d.l.j.in princi.& in §.illo proculdubio;sed quia ista
iura loquunt̄, q̄n stipulatio fuit expressè deducta in ɔ̄ctu dotis,
dubitari posset,quid si solu.matr. mulier stipulet̄ ab hæredibus
viri dotem sibi certo termino reddi, an tunc habeat nām bo-
næfidei?Docto.vn̄r velle,ꝙ sic,per tex.in l 2.ff.de prileg.cred. &
in l.aliam,ff.de nouatio.Sed tu considera, ꝙ tex.in d.l.aliam,vi-
detur probare contrarium, aliàs frustra dubitaret Legislator,
an per stipulationem interpositam post diuortium fieret no-
26 uatio primæ actionis. Vltimo dubitatur, an † actio ex stipu-
latu competens hæredibus mulieris, sit etiam bonæfidei? vr̄ ꝙ
non,per tex.in l.j.C.de priu.do.& in d.§.fuerat.in fi.referendo il
la verba, cuius solius prouidentia hæc inducimus ad oīa præce-
dentia.Et quia istud priuilugium est concessum actioni fauore
mulieris,s̄m Cy.ɔ̄riam opi. tenet Bar.hic per tex.ī d.§.fuerat, in
uersic.præferri autem.ponderando illam aduersatiuam sine co
pula,quæ denotat diuersitatem iuris & facti,l.marito ff.de adul.
l patris & filij,ff.de vulg.& pup.& sic ibi probat, ꝙ excepto pri-
uilegio prælationis cætera transeunt ad hæredes.sequitur Ang.
Bal.& alij *cōiter* hic.Bene facit, quia ex persona hæredis non al-
terat actio l.2.§.ex his,ff.de verb.obli.& pro ista parte vr̄ casus in
l.vnica,§.illo proculdubio,ibi, ad hæredes ex stipulatu actio s̄m
suam naturam transmitti. Secundo casu, si quæras de actione
hypothecaria, rn̄deo, ꝙ actio hypothecaria rōne tacitæ hypo-
thecæ est priuilegiata; quia præfert̄ oībus alijs tacitis anteriori
27 bus,vulgata l.assiduis,de qua suprà dixi.Sed hic † quæro,an etiā
præferat tacitæ hypothecæ anteriori, quam statutum vult habe
ri pro expressa? Et ut intelligas dubitationem, præsupponas ꝙ
oīs hypotheca a lege introducta dr̄ tacita eo respectu, quia ex-
pressa a partibus non fuit,toto ti ff.& C.in quibus cau.pign.vel
hypo.taci.contraha.Finge,ꝙ statutum disponat bona numula-
riorum esse creditoribus hypothecata, ac si fuissent a partibus
expressè pignori obligata;an tunc statutum habebit locum in
casu dotis,& in eius præiudicium? Andr.Sic.in c.ex literis,extra
de pig.rn̄det, ꝙ mulier isto casu non præfert̄; quia tacita hypo
theca pro dote non præfert̄ anteriori expressæ,vt s̄.conclusum
fuit;ergo nec etiam præferri debet tacitæ,quæ per statutū adæ-
quat̄ expressæ,arg.l.scripturas,C.qui potio.in pig.hab. Tu adde,
ꝙ ante eum ita consuluit Lud.Rom.consi.147. Licèt hæc pars.
Pau.de Ca.consi.394. Quamquam multa. col.2.& mihi placet,
ne dicamus ꝙ statutum frustra tacitam æquiparauit expressæ.
28 Secundo dubitatur,† an etiam pro augmento dotis mulier ha-
beat actionem hypothecariam priuilegio prælationis? vr̄ ꝙ sic,
quia dos est ius vniuersale recipiens augmētum,vt dixi s̄.in rub.
post Bar.ibi in spē.& Sen̄. volentes, ꝙ etiam pro fructibus per-
ceptis solu.mat.mulier habeat actionem hypothecariam priui
legiatam.facit,quia de augmento dotis idem iudicamus,q̄d de
dote,l.ēt.C.de iure dot.Ista opi.vera est, si augmentū dotis con
sistat in rebus immobilibus;secus si consistat in mobilib. auth.
sed iam necesse,C.de dona.ante nup.Circa quam mouet̄ dubi-
29 tatio,† an procedat etiam si mulier non habeat bona immobi
lia,quæ possit dare pro augmento dotis?vr̄ ꝙ non;tex.dicit,mu
lier habēs bona immobilia;ergo a ɔ̄rio secus erit, si nō habeat.
Sed Pau.de Ca.in d.cons.304.dicit,ꝙ Irne.non bene trastulit il
lam auth.quia in corpore est dictio negatiua,non habens. Sed
certè in meo libro non est negatiua.ro tn̄ decidendi,ne ex ma-
chinato augmento lædant̄ creditores,vr̄ militare etiam in mu
liere non habēte immobilia.Et quia illa auth. tanq̄ facta ad ex-
cludendas fraudes,est latissimè interpretanda, s̄m Cor.cōs.183.
30 Repetito, col.3.lib.3. Sed an † maritus habeat ēt tacitam hypo
31 thecam?Br̄ rn̄deo,ꝙ sic,ꝑ tex.in d.l.vnica,§.ut plenius. Sed † an
ēt extraneus, qui stipulatus sit dotē sibi reddi,habeat tacitā hy-
pothecam?d.Ias.in d.§.fuerat,in no.determinat ꝙ sic,per tex.in
d.§.vt plenius.in uers.siue alię pro his.ɔ̄rium tenent Bal.Ang.&
alij in d.§.fuerat.Bal.Nouel.in tract.de dote, in 6.par. priu.7. q̄a
actio ex stipulatu de dote,& actio hypothecaria, quæ dat̄ a le-
ge,paribus passibus ambulant,d.§.vt plenius. Sed actio ex stipu-
latu de dote,non competit extraneo, vt s̄.dixi, ergo nec hypo-
thecaria.Ad tex.in d.§.vt plenius,rn̄deo, ꝙ loquit̄ eo casu, quo
extraneus non stipulat̄ dotem sibi reddi;quia tunc in fauorem
mulieris orit̄ actio de dote,§.accedit,eadem l.& ɔ̄nter ēt hypo
52 thecaria.Insuper † dubitat̄, an actio hypothecaria trāseat ad hę-
redes? Bart.hic, & alij *cōiter* rn̄dent ꝙ sic,per tex.in d.§.fuerat,in
fi.in illa aduersatiua,autem. Et quia ad quem transit actio ex sti
pulatu,transit etiam hypothecaria, cum hypotheca insit actio-
ni,d.§.vt plenius, & l.si ante, inf.eo.ad hæredes aūt transit actio
ex stipulatu,d.§.illo proculdubio, ergo etiā hypothecaria. Sed
33 q̄rit̄,an † hypothecaria transeat ad hæredes cum priuilegio præ
lationis?Bar.hic,quē cęteri sequunt̄,resp.ꝙ nō,per tex.in d.§.fue
rat ibi,cuius solius prouidentia,&c.& sic ɔcessum fuit soli mu
lieri,vnde personā ipsius non debet egredi,l.j.ff.de consti. Prin.
& l.quia,la j.inf. eod. intellige, ꝙ priuilegium prælationis non
transeat ad hæredes extraneos, sed bene transit ad hæredes san
guinis, d.l.assiduis, §.exceptio. An autem transeat in cessiona-
rium,patet ex prædictis,& declarat Bar.in l.post dotem,col.fin.
inf.eod. Et hæc sufficiant pro declaratione primæ expositionis.
34 Secunda expositio gl.est causa.i.dos ipsa. Quæro ergo,quę † pri-
uilegia concessa sint doti,i.rebus in dotem datis? Bar.hic refert
tria priuilegia.Primò,quia res dotales alienari prohibent̄, toto
ti.ff.de fun.dota.quod procedit ēt in rebus donatis ꝑꝑ nuptias;
ēt accedente consensu mulieris,auc.siue a me,C.ad Velleia.nisi
consenserit cum iur̄o,c.cum contingat.de iureiur. Amplia, ut
pręscribi non possit,l.si fundum,ff.de fun.dota. & istud priuile-
gium transit ad hæredes l.dotales, §.hæredi.eo. tit. Sed dubitari
potest,† an mortua vxore,fundus dotalis præscribi possit in p̄-
iudicium hæredum?uideretur ꝙ non,per d.l.si fundum, iūcto
d.§.hæredi.Ego alias consultus respondi contrarium;quia hęre
des p̄nt consentire alienationi rerum dotalium in eorum prę-
iudicium, §.fi.in Authen.vt immob. ante nup. dona.&c.quem
tex.

patris,dr̃ iniuriari ipsi pr̄i,cū nō sit virginalis pudoris q̄rere ma-
ritū sine volūtate p̄ris,c.honorātē,32.q.2.& ꝯñr tanq̄ ingrata p̄t
exhæredari,auct.& si post.C.de inof.test. si exheredari; ergo &
dos denegari;hāc ꝯnam facit Bal.in d.aut.res,q̄ & d.Iaſ.in d. aut.
56 post.qd tenendū? ꝯsidera plures casus.† Primus casus est,qñ cū
ꝯsensu p̄ris absq; dote,& in hoc oēs ꝯsentiunt,ꝙ p̄r teneatur eā
dotare.Non ob.illa rō,ꝙ cesset eq̄tas;q̄a negat̄ cū filia nupta si-
ne dote soleat à marito despici,& malè tractari,l.fi.C.ad Vellei.
57 Scd̄s casus est,† qñ nupsit sine ꝯsensu p̄ris,& tūc aut nupsit post
25.annū,& p̄r tenet̄ eā dotare,d.auct.& si post.q̄a p̄r fuit in cul-
pa differre p̄ t̄m t̄ps eam maritare.Aut nupsit añ 25.an. & tunc
aut nupsit viro digno,& dotē ꝑmisit,& Bar.& alij ꝯcordant, ꝙ
p̄r teneat̄,tanq̄ filia rem suā,& p̄ris vtiliter gesserit,l.fi. ff.de in rē
ver.& ita tenet Pan.ꝯſi.12.Vt clarè.col.2.li.1.& in c.1.de despō.
impub.& in c.1.de adult.Aut nō ꝑmisit dotē,& in isto puncto
Doc.sunt discordes.Bar.& sequaces volūt,ꝙ p̄r nō teneat̄ rōni-
bus p̄al q̄b.s.rñdi.Contrariū tenet gl.& sequaces,& ista est ma-
gis *cōis*,q̄ sine dubio vera est,stante statuto , ꝙ filia dotata , vel
dotāda nō succedat;q̄a tūc st̄āte statuto poterit dotē ꝯsequi, vt
p̄ d.Alex.in d.consi.139.& ꝯſ.7.Visis,col.pe.li.2.& d.Iaſ.in d.l.di-
uortio,& in l.de alimentis,in fi.C.de trāſ.Non ob.tex.in d.auct.
& si post.q̄a loq̄tur attento iure ciuili,quo filia ꝓhibet̄ nubere
sine ꝯsensu p̄ris,l.si vt ꝓponis.C.de nup.Sed attento iure Cano.
qd̄ est obseruandū in mā m̄rimoniali,nō ꝓcedit d.auct.nā† f̄m
58 † ius canonicū filia p̄t nubere sine ꝯsensu patris,c.sufficiāt.27.q.
2.cū cā.& ibi gl.de rap.& no.gl.in l.Paulus,ff.de sta.ho.& ꝯrium
statutum non valeret,f̄m Io.And.in c.statutū.de hæret. in 6. &
Alex.latè consi.97.principalis dubitatio,li.1.Aut nupsit indigno
59 & in hoc ēt variāt Doc.Bal.hic tenet,ꝙ p̄r non teneat̄, idem te-
net gl.in c.de rapto.& ibi Arc.33.q.5.seq̄tur Io.And.& d.Ant.in
c.accedens de ꝓcu.Alex.in d.ꝯſ.67.Pan.in d.consi.12.p̄ tex. in l.
3.§.si emancipatus,ff.de bo.poſſ.ꝯ tabu.p̄ quē dicit Bal.in l.si p̄r,
C.de sponſ.ꝙ si p̄r relinquat filiæ mille ducatos pro dote, si nu-
pserit digno,& si indigno decem duntaxat; & ita ꝙ nihil vltra
petere possit,si postea mulier nubat famulo,non poterit pete-
re supplemētum legitimæ.bñ facit tex. in l.si rogatus.§.m̄rimo
nij.ff.de manu.vind.Cōtrariū tenent Imo.in d.c.accedens. Ale.
hic,& d.Iaſ.in d.auct.& si post.quia hodie correctus est tex.in d.
§.si emancipatus,per text.in §.cās,in Auct.,vt cū de app.cogno.
Vnde cū ex hac cā non possit filia exhæredari,non ēt poterit ali
mentis,& dote priuari,f̄m gl.in l.si quis à liberis,§.si q̄s ex his.ff.
de lib.agn.Istam opi.credo veram stante statuto,ꝙ filia dotata
vel dotanda,nō succedat;quia tunc dos succedit loco legitimæ,
quia filia dēt priuari p̄p nuptias ꝯctas cum indigno,d.§. cās. Itē
credo verū,vbi filia,aut maritus non h̄ret vnde se aleret,sed si fi
lia,vel maritus essent diuites,starem cū prima opi.quæ vr̄ magis
cōis,& q̄a tunc cessat æquitas,p̄p quā pater officio iudicis tene
tur dotare filiā.iniquū.n.est,patrē teneri eam dotare filiam,quę
p̄ris nomen,& totā familiā denigrauit,d.§.si emancipatus.Nec
ob.ꝙ filia possit hodie nubere sine consensu p̄ris;q̄a p̄r nō recu
sat dare dotē filiæ,quia nupserit sine ꝯsensu suo;sed q̄a dehone
stauit ipsum,& familiam,vilitate mariti.Bene facit , qd̄ dicā inf.
de filio,q̄ non tenetur dotare matrē,volentē scd̄o nubere ; q̄a
per secundas nuptias iniuriatur ipse filius.Quæro scd̄ò,quid si fi
lia perdiderit dotem sibi datam,an p̄r tenebit̄ eam redotare ?
Ista q̄ò examinatur p̄ gl.in l.2.§.1.in l.si cum dotem,inf.e.ibi de
60 cam.Tertiò quæro,† quid si filia transeat ad secūda vota, an pa
ter poterit dim inuere dotē datam primo viro? Br̄ rñdet,ꝙ nō
nisi patris substantia alia fortuita clade decreuerit,auct.sed q̄uis
61 C.de rei vxo.act.Sed an saltē † p̄r poterit minuere,si filia velit in
gredi relig onē? videret̄ ꝙ non , q̄a p̄ ingressum religionis filia
ꝯhit nuptias cū creatore,q̄ est dignior omni creatura, vñ pater
non minorē sibi dotē dare dēt.& ita tenet ibi Alb.de Ros.post
Vber.de Bobio Cōtrariū tenet Sal.q̄a dos amplior dat̄ creatu-
ræ p̄p onera matrimonij,& p̄p affinitatem ꝯhendā,quæ rōnes
cessant in religione,& quia pater multa seruitia recipit à filia in
seculo,quæ non potest recipere à monacha. Ad rōnem ꝯriam
rñdet,ꝙ Deus requirit solū aīum,& non diuitias. ꝯcludit ergo
ipse sufficere,ꝙ pater det monasterio tātā dotem,quātā ꝯsuetū
est illi dari.Sed primā opi.amplectit̄ Io.And.in add.Sp.in ti. qui
fil.sint leg.§.in hoc.sequitur Lu.Ro.sing.784.auth.sed quamuis
& ista opi.videtur verior, quia non licet patri quoquo modo
filiā abstrahere ab ingressu religionis,l.Deo nobis.§.1.C.de epi.
62 & cle.qd̄ p̄ indirectū liceret,si dotē sibi minuere posset.& † q̄a
si pater in testō reliquerit filiæ mille si nupserit,& centum si in-
grediatur religionē,nihilominus si ingrediatur monasterium,
poterit petere mille,ac si nupsisset,f̄m Bar.in l.2.inf.de his q̄ pe.
no. p̄ tex.in §.sed hoc præsenti,in Auct. de sanct. epiſ.& est *cōis*
63 opi.vt p̄ Fel.in c.in p̄ñtia,col.25.de prob.† Sed qd̄ si filia nolit se
cundo nubere,neq; religionē intrare,sed de p̄ se stare, an pote
rit cōpellere patrē,vt sibi det dotē datā primo ? Albe.de Rosa.
rñ.ꝙ non,quia suspitio est ꝯ filiam,ꝙ velit turpem vitam agere
Et ista sñia mihi placet,q̄a p̄r tenet̄ dare dotē filiæ, vt possit nu-
bere,& cū marito ex dote cōmodè viuere,vt dixi s̄.et facit tex.
64 in l.stip̄lonem,ff.de iu.do.Sed an†pater possit saltē diminuere
dotē ꝑmissam primo viro,& filia scd̄o nubere?gl.in d.auct.sed
q̄uis,tenet ꝙ sic sequunt̄ Ang.& d.Iaſ.in §.fuerat.Inſ.de act. Cō
trariū tenet̄ Cy.& Sal.ibi,& d.Iaſ.sibi ꝯrius,in l.filia legatorū.C.
de leg.& ita latè ꝯsuluit Dec.ꝯſ.35.Prestātissime Doctor,qd̄ nūc
65 nō discutio.Quæro quartò,†an pater teneat̄ dotare filiā nālem.
rñ.hic Bar.ꝙ nō,p̄ tex.in l.vxorē,§.pater nālis,& ibi idē Bar.ff.de
leg.3.bñ facit,q̄a filiæ nāli nō debet̄ l̄tima in bonis patris f̄m gl.
in l.1.ff.de bo.poſ.ꝯ tab.sequunt̄ Imo.Are.& Lu. Ro. & Alex.
hic,& Ang ꝯſ.209.Pet.de Sauo.& est *cōis* sñia , qñ filia nālis hēt
vñ se dotet,ꝓut loquit̄ tex.in d.§.pater nālis.Sed dubitatio stat,
66 † an teneat̄ dotare filiā naturalē,vel spuriā? videt̄ ꝙ sic, arguēdo
de alimētis ad dotē.Nā de iure cano. pater tenet̄ alere spurios
c.cū h̄ret.de eo,q̄ dux.in ma.q̄ pol.p̄ adu.qd̄ obseruādū est ēt in
foro Cæsaris f̄m Pan.ibi,& est *cōmunis* opi.licèt aliq̄ ꝯdicāt.Nec
ob.si dicat̄,ꝙ arg.de alimētis ad dotē nō valet,q̄a pater tenet̄ do
tare filiā l̄tīmā ēt diuitē,vt s̄ dixi,& t̄n nō tenet̄ alere.q̄a rñdeo,
ꝙ instantia negatiuè ꝓcedit,nos āt arguimus affirmatiuè. Scd̄o
rñ.ꝙ rō diuersitatis est maxima inter filiā l̄tīmā,& spuriā, nā pa
ter tenet̄ dotare filiā l̄tīmā,loco l̄tīmæ debitæ iure naturæ,q̄ rō
cessat in filia naturali,vel spuria,cui nulla debet̄ l̄tīma,iō ī eis va-
let argm̄ de alimētis ad dotē.& ꝙ pater teneat̄ filiā dotare spu-
riā pauperē,tenet Bar.ī l.Meuius.§.duob.13.q.inf.de leg.2.& ī l.
fi.§.si à socero,ff.de his,q̄ in frau.cre.Bal.ī l. neq; mater, C. de iu.
do.Lu.Ro.& Mod.hic,Nic.de Vbal.in trac.succeſ.ab inteſt.col.
17.& seq.Pan.ꝯſi.115.Punctus q̄onis,li.2.Bal ꝯſ 456 Recolo,lib.
5.dicit,ius ciuile t̄m amasse castitatē,ꝙ destrux̄it pietatē.Sed ius
canonicū piè agēs,voluit patrem debere alere,& dotare spuriā.
67 idē tenet Math.no.146.no.sing.& est *cōis* opi.† quā credo verissi
mam,intelligendo prout eam intelligunt v3,ꝙ teneat̄ pater da
re dotem filiæ spuriæ loco alimētorū,f̄m Bar.in d.§.si à socero.
& Pan.in d.ꝯſi.115.vbi ex hoc infert,quod mortua spuria dos est
restituenda patri,vel eius hæredi;& nō filijs ipsius spuriæ,q̄ in ali
mentis nō p̄ōt hæredem habere,§.finit.Insti.de vsuf.idem tenet
68 Pan.ꝯſ.50.Videt̄,eo lib.Sed hic dubitat̄,qd̄ † si pater dederit ma
iorē dotem,an in eo,in quo dos excedit alimenta,possit euoca
ri à marito ꝯstante mat.ꝯstat.n.qd̄ pater nō potuit filiæ spuriæ
donare aliq̄d vltra alimēta,auth.ex cōplexu,C.de inceſ.nu.ergo
repeti posse vr̄.Cōtrariū deter.Bar.in d.l.si à socero , q̄a maritus
retinet dotem ex cā onerosā,sequitur Bal.in d.aut.ex ꝯplexu,&
Ang.in §.itē si q̄s in fraudem.Inſt.de act.Bñ facit,q̄a si vsurarius
dederit filiæ suæ dotem acq̄sitā ex vsuris,nō poterūt creditores
ex causa vsurarū,ꝯstāte mat.dotem illam auocare à marito, f̄m
Io.And.in add.Spe.in tit.de exec.sen.§.sequitur.versi. hinc lega-
tus.&tradit per Iaſ.in l.si eū seruū,ff.si cer.pe.Contrariū videtur
verius,q̄a in excessu ꝯstō dotis nō valuit,f̄m Bar.in l.fi,inf.de his,
quib.vt indi.& Bal.in l.eā,quā.col.12.ver.pone,dicit decretū,C.
de fideic.Soc.ꝯſ.2.lib.2.lib.4.ergo ex post non poterit recōuale
scere,c.non firmat̄.de reg.iu.in 6.imputet ergo sibi maritus,qui
nulliter ꝯxit.&ita tenet Nic.de Vbal.in loco p̄al.saluat t̄n sñiam
Bar.vbi ignorasset maritus vxorē suam esse spuriā,arg.l.qui ꝯ,C.
de inceſt.nu.& c.ex tenore.q̄ fil.sint leg.& ista opi.videt̄ verior.
ꝯria t̄n est magis humana,vñ si filia vult securè agere,faciat,ꝙ pa
69 ter donet dotē filijs nascituris ex ea post mortē ipsius filię,nam
auus non prohibetur donare nepoti ex spuria,f̄m gl. *communi-
ter* approbatā,in l.fi.C.de natu.lib.& istā cautelā no.Bar.in d.l.fi.
sit t̄n cauta taliter ꝯcipere verba donationis, ꝙ auus nō videat̄
donare nepotibus cōtēplatione filiæ spuriç,alias donatio non
valeret,vt p̄ Bar in l.Gallus,§.qd̄ si is,inf.de lib.& posth.& consi.
70 118.Odutius.Et ex† p̄missis seq̄tur,ꝙ pater nō tenet̄ dotare spu
riā h̄ntē vñ se dotet,q̄a tūc nō tenet̄ eā alere, d. c. cū haberet.in
ver.necessaria.ex quo infert,ꝙ si pater dotauerit filiā spuriā. di-
uitē,in dubio videbitur dotasse de bonis ipsius filię,d.§ pater nā
71 lis.stat igitur rñ,ꝙ pater tenet̄ dotare filias suas ēt spurias.† Fallit
in filia,quæ peccauit in corpus suū añ 25.an. auct. sed si post, C.
de inof.test qd̄ intellige,nisi filia egerit pñiam,f̄m Spe.in tit.q
fil.sint legi.§.pe.ver.quid si pñiam,per text. in l. imperialis,C.de
nup.sequit̄ d. Alex.hic,q̄ alia adduxit,& ēt affirmat Alb.de Ro.
in l.si quis à liberis,col.3.inf.de lib.agno.vñ si filia ingrediat̄ reli
gionē,pater tenebitur eā dotare nō obstāte præcedēti delicto,
q̄a per ingressum religionis sublata fuit oīs macula, f̄m glo. &
ibi Fel.in c.cū deputati,de iud.& ēt fuit sublata oīs ingratitudo
c.non liceat,19.q.vlt.qd̄ nota,quia ꝯrium voluit gl. in Auct.de
monach.in prin.in rub.maculat.& d.Iaſ.in authen.non licet,C.
72 de lib.præt.col.1.Scd̄ò fallit † in filia hæretica,vel Iudæa.l.cogno
uimus.C.de hær.nisi pater ēt esset Iudæus,l.1.arenam,C.de inof.
73 test.Tertiò fallit† in filia spuria h̄ntē vñ se dotet,vt patet ex prę
dictis.Sed quid si pater moriat̄ anteq̄ dotauerit filiam spuriam,
an eius h̄rs tenebit̄ dotare?vide Bar.in l.marito,§.si volūtate,inf.
eo.Successiuè quærit Bar †an auus teneat̄ dotare neptē? & re-
74 spōdet,auū paternū teneri,p̄ tex.in l.dedit dotē,ff.de col.bono.
Cōsidera,ꝙ ille tex.dicit istud onus pendere ex officio patris et

q̄a

gā filium, & sic auus dr̄ teneri ꝓ filio, & ita declarāda sunt alia iura, videlicet tex. in l. & iō, §. fi. ff. de in rē ver. & tex. in d.l. cognouimus. ex quo infert, ꝙ auus nō tenet, qn̄ p̄r hēt vn̄ filiā dotet. Nā obligatio p̄ris est principalis, oblō aui est secūdaria, q̄ nō necessitat, vbi principalis debitor est soluēdo, auct. ꝓsente, C. de fideiuss. & ita tenet Bald. in auct. res, q̄ C. com. de leg. & est *communis* opi. vt hic p d. Ias. & p eun. in §. fuerat, col. 19. Inst. de act. & per Alex. hic, & consi. 8. Visis subtilissimis, col. 2. lib. 3. infertur etiam,
75 † ꝙ si auus sit administrator bonorum filij, ꝙ presumetur in dubio dotasse neptē de bonis ipsius filij, per tex. in l. Nesennius, ff. de neg. gest. hinc est, ꝙ dos data nepti ab auo imputatur p̄ri in ltimā, vt p Ale. in l. in quartā, col. 11. inf. ad l. Falc. & p Dec. ꝯsi. 91.
76 in 6. dubio. Infertur tertiò, † ꝙ si auus simpl̄r dotauerit neptē, ꝙ eā dotasse ꝓsumet de bonis ipsius, vel filij, & nō de bonis ipsius neptis, d.l. fi. qa officiū aui est dotare neptē, d.l. dedit dotē. Insup
77 q̄rit Bar. an † mr̄ teneatur dotare filiā? & rn̄. ꝙ nō, nisi al̄r lege caueat, vel nisi ex magna, & rōnabili cā, l. mr̄, C. ꝯ iu. do. Exēplū primæ fallētiæ. Si mr̄ sit hr̄tica, vel Iudæa, filia verò orthodoxa; tūc mr̄ tenetur Christianā filiā dotare, s̄m gl. ibi, tex. in d.l. cognouimus, sequūtur *communiter* alij, nec ego dissentio, sed dubito, an mr̄ Iudæa teneat, an p̄r? & certè si p̄r Iudæus est sicut mr̄, tunc crederē mr̄em nō teneri p tex. in d.l. q liberos, de ritu nup. & d. l. fi. de do. ꝓmis. q̄ iura ēt obseruāda sunt inter Iudæos, l. Iudæi, C. de Iudæ. Si verò p̄r esset Chr̄ianus, tūc crederē mr̄em teneri, p rōnē d.l. cognouimus, qa p electionē veræ fidei nō dēt filia defraudari ꝓuisione materna. Sed añ electionē mr̄ tenebat alere, & dotare filiā Iudæā, & nō p̄r Christianus, vt s̄. dixi, ergo &c. Itē
78 aduerte, inquātū gl. vult, ꝙ † mr̄ hr̄tica teneat dotare filiā, istud vr̄ impossibile, cū nihil hēat, nā pp hr̄sim oīa bona applicātur fisco, auct. Gazaros, C. de hær. c. vergētis, ext. eo. ti. Sed onus dotādi an transeat hoc casu ad fiscū? rn̄. n. onus dotādi trāsit ad fiscū s̄m Bal. in d.l. fi. de dot. ꝓmis. per tex. in l. in insulā, inf. e. sequitur Pau. de Cast. in l. si socer. col. fi. inf. eo. & Soc. consil. 57. col. 7. li. 4. vr̄ ꝙ non, qa filiæ eorū, q̄ cōmiserunt crimen læsæ maie. nō sunt dotandæ à fisco, l. q̄squis, C. ad l. Iul. ma. & voluit Soc. in alleg. ꝯs. 75. Hr̄ticus āt dr̄ cōmisisse crimen læsæ mai. d. c. vergentis, ergo &c. Cōtrariū æquius vr̄, vbi filia nō hr̄et vn̄ se dotaret, qa orthodoxis filijs hr̄ticorū reseruatur vita d. c. vergentis, ergo vbi dēnt ꝯseruari alimenta, sine qb. vita ꝯseruari non p̄t, l. vel negare, inf. quēad. test. aper. & ꝯn̄r ēt dos loco alimētorū, vt dixi s̄. in filias spuria. & istā opi. amplectendā puto, vt detur occasio filijs hr̄ticorū ꝑsistendi in fide cath. Scd'ò exceptionē, nisi ex magna, & rō-
79 nabili cā, exemplificāt Bal. Sal. & alij, † qn̄ p̄r esset inops, & mr̄ diues; tunc rō dictat mr̄em teneri. sequuntur Bar. Cyn. Alb. Bal. & *communiter* Doct. in auct. res, q̄. C. cōm. de leg. qa isto casu mr̄ tenetur filiā alere, l. si quis à liberis, §. pe. inf. de libe. agno. & in aut. vt lic. ma. & auiæ. §. illud. ꝯriū tenent Lu. Ro. & d. Ale. hic, & An. in l. à filia, inf. ad Treb. & d. Ias. in d. auct. res, q̄. col 4. qa non valet arg. de alimentis ad dotē, s̄m eos. Sed tu dicas, ꝙ valet affirmatiuē, nisi detur rō diuersitatis. Instantijs aūt datis p d. Alex. hic, & d. Ias. ibi, patet rō diuersitatis, & s̄. substuli instātiā de p̄re nāli, & inf. remouebo aliā instātiā. subijcit Alex. ꝙ intelligit opi. Bar. ꝓcedere vsq; ad alimenta, & non vltra, retento arg. de alimētis ad dotē, qđ est magnū verbū, & notādū, si verū sit. Sed ego dubito qa mr̄ tenet in defectū p̄ris, & hæc est illa rōnabilis, & magna cā de qua in d.l. mr̄. ergo tenebit ꝯgruè dotare, sicut tenetur p̄r, si
80 idoneas hr̄et facultates, l. cū post. §. gener. ff. de iu. do. Sed † dubitari p̄t, ꝓbabil̄r, an hoc casu mr̄ teneatur dotare filiā diuitē? Mihi vr̄ ꝙ nō, qa nō subest rōnabilis, & magna cā. & si dixeris subesse eā cām, qa p̄r nō p̄t eā dotare: rn̄. q̄ illa cā nō vr̄ rōnabilis, qn̄
81 filia est diues. Cogitabitis tn̄. Sed † qđ de auo mr̄no? *communiter* tenetur, ꝙ non teneat dotare neptē, vt p Bar. & alios, & gl. in d. l. fi. vbi ēt scrib. & in d.l. à filia. Rō, qa si mr̄ non tenet, ego nec auus mr̄nus, vn̄ ī subsidiū auus mr̄nus tenebit sicut mr̄, s̄m Do. hic, & in locis ꝑall. & Bald. Noue. in d. tract. in 6. par. priui. 16. An
82 † āt filiꝰ, vel filia teneat dotate mr̄em? vr̄ ꝙ sic, qa tenet alere, d. l. si quis à liberis, §. si impubes, & §. fi. Cōtrariū tenet Ang. & *communiter* Doc. hic, p tex. in l. tutor s̄m dignitatem, §. fi. ff. de admi. tut. quem ad hoc dicit vnicū Bal. in ru. ꝑe. ff. col. fi. Sed tu aduerte, qa ille tex. non loqr de dote, sed de munere nuptiali: patet qa ibi dr̄, ꝙ frater non tenet mittere nuptiale donū sorori; & tn̄ tenetur dotare, vt inf. dicā. Nec ille tex. est vnicus, sed est ꝯsil̄s in l. 1. §. ꝑterea. ff. de tut. & rō. dist. melius facit tex. in l. 3. C. de ꝑsc. lō. tēp. quē ibi no. Ang. & al̄r hic Ale. ad argm̄ de alimētis ad dotē rn̄det, ꝙ non ꝓcedit hoc casu, qa militat diuersa rō. Nā mr̄ transeundo ad scd'a vota iniuriat filijs primi mr̄i. & ꝯturbat aīam primi mariti, §. ꝑspeximꝰ, in Auct. de non elige. secun. nub. & Auc. de nup. §. nos igitur, & §. non āt. idcirco non tenetur filius dotare mr̄em, q̄ dos cederet in sui iniuriā, q̄ rō cessat in alimētis. Sed tu ꝯsidera, ꝙ ista nō est iniuria, q̄ lædat nomen & reputationem filiorum, sicut si mater meretricaretur. vnde si mater sit iuuenis, videretur filius teneri eam dotare, vt consulatur cōi honori matris, & filiorum: nā inter duo mala eligendū est minus malū

c. nerui testiculorum, 13. dist. l. quoties nihil. ff. de reg. iu. l. ita vulneratus, in fi. ff. ad l. Aquil. & ea pietas dēt esse filiorū erga mr̄em q̄ est matris erga filios, l. furiosæ matris, inf. de cur. fur. Quare ergo non tenebitur filius ꝓuidere matri iuueni aduersus imminens periculū ꝑdendæ castitatis, sicut tenet mr̄ ꝓuidere filijs, vt dixi s̄? Facit, quia qui tenetur succurrere vitę, dēt ēt succurrere famæ, q̄ vitę æquiparat. l. iusta & ibi gl. ff. de ma. vind. l. Iulianus,
83 ff. si qs omis. cau. testa. An † aūt frater teneat dotare sororem? Bar. se remittit ad l. cum plures, §. cū tutor, ff. de adm. tu. vbi Bar. p illū tex. distinguit inter fratrem vterinū, & fratrem ex parte p̄ris. Primo casu frater non tenetur, scd'o casu tenet, si soror sit paup. sequunt Alex. & Mod. hic, gl. Bal. & Sal. ī l. nō oī, C. de adm. tu. & est *communis* opi. vt patet ex adductis p d. Ias. hic. & eā dicit esse cōem Rap. Ful. ꝯsi. 324. Ant. de Morādo. istā sn̄iam ampliat Alex. in tm̄, ꝙ frater clericus ex eodem p̄re possit dotare sororem ex redditib. ecc̄læ, s̄m Pan. in c. ꝑuenit, de arb. Sed ista non est ampliatio, qa tunc frater non tenetur dotare sororē, quasi sororem, sed quasi pauperem. nā ꝑlatus tenetur bona ecc̄læ distribuere in pauperes, non in ꝯsanguineos, qbus non licet de bonis, q̄ Dei sunt aliqđ elargiri: ꝙ si pauperes sint, eis vt pauperibus elargiat, c. q̄squis, 12. q. 2. Vn̄ infero, ꝙ clericus frater vterinꝰ poterit dotare sororem de redditibus ecc̄læ, sicut frater ex parte patris, qa non est culpandus frater vterinus, si in erogatione facienda, sororem anteponit extraneæ, c. est ꝓbanda, 86 dist. & latè scripsi in trac. de peste, in 6. remedio ꝑseruatiuo. Amplia se-
84 cundò, vt intm̄ frater ex eodem p̄re teneatur dotare sororem, ꝙ in ꝯstōne dotis non possit stip̄lari soluto ma. eam dotem sibi reddi, s̄m Pet. de Anc. ꝯsi. 484 Ex narratis superius. qđ vr̄ mirabile, qa p̄r magis tenetur q̄ frater, & tn̄ p̄t stipulari soluto ma. dotem sibi reddi, l. post dotem, & l. quoties, inf. e. nisi dixeris, ꝙ stip̄lō p̄ris non tm̄ ꝑiudicat filiæ, quātū ꝑiudicat sorori stip̄lō fratris. Nā p̄r tenet relinquere legitimā filiæ, aut nepotib. ex filia, loco dotis, q̄ rō cessat in fratre. Insup aduerte in quātū ꝓ hac cōi sn̄ia Bar. alle. tex. in l. q filiū, inf. vbi pupi. educ. deb. arguendo de alimentis ad dotem, prout etiā illū tex. induxit Salyc. in d.l. non
85 oī. Nam in hoc sentiūt, † ꝙ frater vterinus nō teneat alere sororem, aliàs ēt teneretur dotare, qa militaret arg. Bart. Tu ꝯsidera, an istud sit verū. Ego arbitror ꝙ non, p tex. in l. 1. §. 1. inf. de tute. & rō. distrah. & qa frater legitimus tenet alere sororem nālem, auth. licet, C. de natu. lib. ergo ēt sororem legitimā vterinam. &
86 istud volunt Io. de Imo. & Alex. hic. An † āt frater teneatur dotare filiam sui fratris pauperis? Bal. rn̄det, ꝙ sic, p tex. in l. & nihil, ff. de in rem ver. q̄ non ꝓbat, qa loquitur de nepte respectu aui; & non respectu patrui. Contrariū tenent Ang. Imo. & Alex. hic, qa non reperit iure cautū. & ꝓ eis facit, qa frater vterinus non tenet dotare sororē, q̄ est ꝓximior in gradu, q̄ filia fratris. & ita ēt tenet Ale. ꝯsi. 66. Viso themate, li. 4. Viso de ꝑsonis, q̄ tenent dare dotem, videamus an in dubio censeantur dotasse de proprio, vt à debito se liberarent, an verò de bonis ipsius mulieris. Supra ꝯclusum fuit, ꝙ p̄r in dubio censeatur dedisse dotem de bonis proprijs, & non ipsius filię, p tex. in d. l. fi. C. de do. pro. licèt secus sit in alia impēsa quā p̄r fecisset ꝓ filia, vel filio hn̄te bona aduentitia, l. fi. ff. de pet. hær. Amplia primò, vt ēt censeatur de-
87 disse filio donationē pp nuptias, qa p̄r tenetur talem donationem dare filio, si sit ꝯsuetudo patriæ, ꝙ sponsus donet aliquid pp nuptias sponsæ, d.l. fin. ibi, vel ante nuptias donationem pro sua dare ꝓgenie. Amplia secundò, vt ēt p̄r teneatur, & dedisse ꝑsumatur dotē, vel donationem pp nuptias ꝓ filio, vel filia emancipata, s̄m Imo. hic. & est tex. clarus in d.l. fi. Tertiò amplia, ēt si p̄r simpl̄r dotem ꝓmiserit, quia suo noīe, & de bonis suis intelligitur ꝓmisisse, vt ibi, ꝓmissionem, vel donationem. Quartò am-
88 plia, † ēt si post promissionem p̄r ꝓtestetur, ꝙ de bonis filiæ ꝓmiserit, s̄m Ang. ꝯsi. 209. Pet. de Sauona. qa ex promissione præcedenti acquisitū fuit ius filiæ, ꝙ p̄r videatur ꝓmisisse de suo: vn̄ post ius acq̄sitū frustra p̄r protestatur. alle. gl. in l. vnica, §. accedit in ver. fecerit, C. de rei vxo. act. & text. in l. ex morte, in fi. C. de pact. conuen. sequitur Aret. hic. Et vltra eos bn̄ facit, quia ꝓtestatio debet fieri ante actum, vel in ipso actu, aliàs non iuuat protestātem in alterius ꝑiudiciū, l. ꝓ hærede, §. Papinianus, inf. de ac-
89 quir. hær. c. consulti. de reg. Quintò amplia, † ēt si p̄r à prin. dixerit se dotare filiā de bonis suis, & ipsius filiæ, quia illa copula, &, nō copulat æqualiter, ꝓut est sua propria nā, l. reos, §. cum in tabu. ff. de duob. re. sed copulat ordinem necessitatis: & sic pater intelligitur prius promisisse de suo, & vbi non hr̄et bona sufficiētia, intelligitur promisisse de bonis filiæ, s̄m Soc. per text. in d.l. fi. circa fin. & hoc fauore dotis. adduxit etiam text. in simili in l.
90 Gallus, §. quidam rectè, infra de libe. & posth. Limitatur, † nisi pater esset administrator bonorum filię, quia tunc præsumitur ꝙ eam dotauerit tanquam administrator, & sic de bonis ipsius filiæ, s̄m Bar. in l. Nesennius, p illū tex. ff. de neg. gest. Cōtrariū tenent Imo. Are. Alex. & *communiter* alij hic per tex. in d.l. fi. qui loquitur in p̄re, qui dotauit filiam in p̄tāte, & sic in patre administratore bonorum filiæ. Nā pater est legalis administrator bonorum

norum filiorum suorum existentium in sua potestate, l. 1. C. de bonis mater. Non ob. tex. in d. l. Nesennius, quia loquitur in auia & matre, quæ non tenebatur alere, neque dotare; secus aũt in patre, q tenet̃ dotare, quia præsumitur dotasse, vt à nexu debiti se eximeret. & facit tex. in arg. in l. magis. ff. de sol. ideo Soc. saluat Bar. in d. l. Nesennius. vt eius decisio procedat s̃m terminos illius legis, videlicet quñ pr̃ non tenebatur dotare, qđ quñ sit, dcm̃ fuit s̃. Vel scđò, quñ nõ poterat, nam tunc censentur promisisse
91 de bonis filiæ. Fallit† secundò, quñ pr̃ expressè protestatus est tpe promissionis, ꝙ dotẽ promittebat de bonis ipsius filiæ, nã dispõ d. l. fi. procedit in dubio, vt probat̃ in ver. dubitabatur: & in ver. nedũ effuso sermone. Nã in claris nõ versat̃ dubitatio. l. ille, aut ille § cum in verbis, inf. de leg. 3. l. continuus, §. cũ ita, ff. de verb. oblig. Istã fallentiã intelligit Are. ꝓcedere, si filia ꝓtestationi consentiat; quia protestatio, per quam ꝓtestans vult se exonerare & aliũ grauare, non releuat ꝓtestantẽ; nisi protestati ꝯsensus accesserit. nihil alle. sed est tex. clarus in l. fi. §. itẽ si prædixerit, ff. nau. ca. stab. Sed tu ꝯsidera, ꝙ si quærat̃, an pr̃ dederit dotẽ de bonis filiæ, vel de suis; tunc stamus ꝓtestationi ipsius patris; si verò quæratur an propter ꝓtestationẽ pater sit exoneratus ab onere dotandi de proprio, & tunc requiritur ꝯsensus filiç, q si non consenserit, poterit oĩa sua bona aduentitia à patre repetere, & ꝯñt pr̃ videbitur in effectu dotasse de suo, s̃m Sen. hic & benè. Ex quo infer-
92 tur, ꝙ † si in instrõ dotali pater promiserit mille ducatos, cõputato oĩ eo, qđ filia hr̃e dr̃et tam in bonis paternis, q̃ maternis; tunc pr̃ censeretur dotasse de bonis maternis. & si filia talẽ dotem ratam habuisset, nõ posset ꝯ patrẽ agere ad bona materna, s̃m Soc. & d. Ias. hic, licèt Bal. Nouel. in d. tracta. in 6. par. priuil 6. asserat consuluisse ꝯriũ vnà cũ D. Io. de Mõtesper. sed præcedẽs opinio vr̃ verior, quia ꝑ illa verba, cõputato omni eo, &c. clarè ꝯ-
93 stat de voluntate patris. Tertio † fallit, s̃m Soc. quñ pr̃ prius dedisset dotẽ alteri filiæ de bonis maternis pro vna dimidia; quia eodẽ mõ intelligi dẽt dotasse secundã filiã rõne æqualitatis seruandæ, l. cũ pr̃, §. euictis. ff. de leg. 2. quã limitationẽ intelligo ꝓcedere, si pater dederit dotem secundæ filiæ de bonis suis, & filiæ, tũc illa copula, q aliàs nõ copulabat nisi ordinẽ necessitatis, d. l. fin. nunc copulabit æqualiter, tũ ꝑ ꝓ suã naturã, tũ ꝑ ꝓ ꝯiecturam æqualitatis seruandæ, l. quæsitum, §. sed & ipse Pap. inf. de fun. instru. Sed vbi simpliciter promisisset, vel dotẽ dedisset ꝓ secunda filia, non crederem limitationẽ Soc. procedere, quia si natura copulæ, & proprietas verborũ non operatur, ꝙ pr̃ videatur promisisse de bonis maternis pro vna dimidia; multo minus istud operabit̃ sola ꝯiectura æqualitatis seruandæ. Vltimò, an frater
94 in dubio videat̃ † dotasse sororẽ diuitẽ de bonis proprijs? Bal. & Sal. in d. l. fi. concludunt ꝙ sic, quia extraneus in dubio censet̃ dedisse dotẽ aĩo donãdi, l. vnica. §. accedit, C. de rei vxo. act. Frater aũt in hoc reputatur extraneus, in ea. l. § extraneũ. & quia ratione cõsanguinitatis ẽt præsumitur donasse. arg. l. Procula, ff. de ꝓba. Istud intellige, nisi frater esset administrator bonorũ sororis, l.
95 Nesennius, ff. de neg. gest. An aũt† frater dotando filiam censeatur eam dotasse de bonis proprijs, an de bonis cõmunibus cũ alijs fratribus, lõga est q̃o. vide Pa. de Ca. ꝯs. 122. Ad primũ. Soc. consi. 191. Visis literis, li. 2. An aũt frater censeatur dotasse filiã fratris de bonis suis, an fratris, vide Pa. de Cast. ꝯsi. 102. Si dicta Cornelia. Quartũ priuile. quia fingitur stipulatio & hypotheca, d. l. 1. circa istud priuilegiũ plura diximus s̃. nunc dubitat Barto. an
96 † ista stipulatio fingatur, quñ mutus ꝯhit matrimoniũ. & rñ. videri primo aspectu, ꝙ nõ, per tex. in l. q ad certũ, ff. loc. ꝯcludit tamẽ stipulationes fingi eo mõ, quo mutus stipulari põt, s. per seruum, vt in l. 1. in prin. ff. de ver. obl. qdã dicũt, ꝙ si mutus non haberet seruũ, ꝙ nõ posset tũc lex fingere stipulationẽ, sed Imo. in d. l. 2. rñ. ꝙ tunc fingeretur stipulatio interposita per seruũ publicũ, i. ꝑ Notarios, l. 2. ff. rẽ pu. sal. fo. Bal. Nou. in d. tract. in 6. par. prin. Scđò dicit, ꝙ si notarius abesset, nõ esset locus huic fictioni, quia extrema non essent habilia. sed hæc oĩa dicta mihi vñr vana, quia & si mutus seruũ nõ hr̃et, vel Notarius non adesset, tamẽ fingeretur stipulatio ꝯcepta eo mõ, quo cõcipi pt̃ per mutum, quia in fictione inducẽda inspicimus, an id qđ fingit̃, sit possibile ꝯ naturã, & non ꝯsideramus impossibilitatem accidentis, §. sed illud. Inst. de adop. Hinc est, ꝙ pñs stipulatio fingit̃ inter absentes, vt per glo. in d. l. vnica, in prin. facit tex. in l. his verbis, ff. de adop. ex quo inferri posse vr̃, ꝙ mutus ꝑ accidẽs põt fingi stipulari per seipsum, d. §. sed illud. Non ob. tex. in d. l. qui ad certũ, quia loquit̃ in præsumptione, q non cadit sup̃ certo, s̃m gl. in §. accedit. nos vero loquimur in fictione. Quintũ priuilegium, quia
97 † ꝯtus collatus in arbitriũ alterius ꝯhentiũ non valet, l. in ementis, C. de ꝯh. emp. l. centesimis, §. fi. ff. de ver. ob. & tamẽ fallit in ꝯtu dotis, l. cũ post, §. gener, ff. de iu. do. qđ ꝓcedit nõ solũ si dos fuerit collata in arbitriũ alterius, sed ẽt si in liberã voluntatẽ, puta, ꝓmittis eã dotẽ, quã volueris, s̃m Bal. hic post Cy. in l. 3. C. de dot. ꝓmis. per iliũ tex. sequitur Imo. Alex. & Mod. hic. facit text. in l. post dotẽ, inf. eo. s̃m 2. lect. Ista ampliatio nõ vr̃ mihi vera, quia tex. in d. §. gener, loquitur in quantitate dotis collata in arbitriũ pr̃is, & nõ in liberã volũtatẽ. eodẽ mõ loqt̃ tex. in d. l. 3. ꝑterea ĩ d. §. gener, detracto arbitrio, pr̃ tenebit̃ dotare, quia & si sti pl̃o nõ valeret, remaneret oblo legalis in suo statu, sec⁹ ãt si ẽt extrane⁹ ꝓmittat dare dotẽ si voluerit, vel q̃ voluerit, d. l. cẽtesimis §. fi. Nec ob. ꝙ si quãtitas ꝯferat̃ in arbitriũ eius, cuius interest, ꝙ intelligat̃ collata in arbitriũ boni viri, ẽt ꝙ sit collata ĩ liberã voluntatẽ, s̃m gl. in l. pe. ff. de arb. quã sequit̃ d. Alex. hic, quia ꝯcedã, si ꝯferat̃ in voluntatẽ eius, q erat iã obligatus ex suo facto, & ꝯferat̃ per viã compromissi, ita loqtur illa gl. secus vr̃, si ꝯferatur in liberã volũtatẽ eius, q nulla oblõne tenet̃, cũ si noluerit aliquid arbitrari, nõ superest illa oblo, quia cogi possit ad aliquid dãdũ. forsitan dici pt̃, ꝙ si essentia oblõnis ꝯferat̃ in liberã voluntatẽ extranei; puta, si extraneus ꝓmittat dotẽ dare, si voluerit; tũc ꝓcedat ampliatio, & intelligat̃ ꝓmisisse dotẽ arbitrio boni viri, d.
98 l. 3. Sextũ priuilegiũ, quia † valet ꝓmissio dotis incertæ, d. §. gener, de quo latè dr̃ in l. ita stipulatus, la grande, in 4. oppo. Bart. ff. de
99 ver. ob. Septimũ priui. quia † mulier intercedẽdo ꝓ dote nõ iuuatur Velleiano, l. fi. C. ad Velle. qđ verũ est, si intercedat ꝓ dote dãda, siue ꝓ dote restituenda, per Bal. Nouel. in d. tract. in 6. parte
100 priui. 12. Octauũ priuilegiũ, quia ꝓmissio† facta ꝑ sponsam sponso simplr̃, cẽsetur facta ex cã dotis, l. qđ ãt. ff. de iu. dot. licèt rr̃ stipulatio sine cã ꝯcepta non valeat, l. 2. §. circa, ff. de excep. do. Sed istud non est priuilegiũ dotis, s̃m Bar. & latius d. Alex. hic, quia ꝑꝑ subiectã materiã, tacitè intelligit̃ cã; & idem esset in quacunq; alia stiplõne, l. si verò non remunerãdi, §. idẽ Papinianus. ff. man. de quo dicas, vt latè ꝑ Bar. in disputatione, inci. Mulier hñs amplũ, & Bal. Noue. in 6. par. trac. priu 14 & ibi videas reliqua priuilegia primi tp̃is. Venio ad priuilegia secũdi tp̃is, quorũ quatuor referunt̃ ꝑ Bar. Circa primũ aduerte ad plura. Primò aduerte, in
101 quãtũ† Bar. dicit, ꝙ dñiũ rerũ dotaliũ de iure antiquo, mortuo marito reuertebat̃ ad mulierẽ. istud non vr̃ verũ, & ꝯriũ tenet Bart. in l. si mora, inf. eo. Quidã dicũt, ꝙ Bar. ibi loqtur de dominio rerũ ĩmobiliũ. Sed istud nõ placet, quia si dominiũ rerũ ĩmobiliũ, q̃ ꝓhibitæ erãt alienari, ꝑcisè non reuertebat̃ ad mulierẽ, ẽt dominiũ rerũ mobiliũ reuerti nõ dr̃et. Alij rñ. ꝙ Bar. ĩtellexit de iure antiquo, i. de iure Cod. qđ ẽ est antiquũ respectu auct. siue à me, C. ad Vell. Sed certè si Bar. loqr̃et de iure Cod. allegasset tex ĩ l. in reb. C. de iure dot. ꝓut allegauit ĩ l. si æstimatis, inf. e. vñ ꝯsidera, ꝙ Bar. ĩ illis verbis, & hoc puto de iure antiquo, non refert id, qđ statim dixerat, sed refert aliud ꝑcedẽs, s. ꝙ res mobiles dotales poterãt de iure antiquo alienari. & ĩ hoc Bar. bñ loqtur, quia l. Iulian⁹, de fun. dot. nõ hẽt locũ nisi ĩ reb. soli Italici, d. l. vnica, §. & cum lex, đ rei vxor. act. Scđò aduerte ĩ quãtũ Bar. vult
102 ꝙ† res mobiles ꝯstãte mr̃imonio possẽt alienari đ iure antiquo istud, ꝓcedit de plano in reb recipiẽtib. functionẽ ĩ genere suo, l res in dotẽ datæ. ff. de iure dot. & in reb q̃ seruãdo seruari non poterãt: in reb. ãt q̃ seruãdo seruari pñt, vr̃ verior opi. Pet. ꝑ tex. in l. lex, q̃ tutores, in fi. C. de adm. tut. Non ob tex. in l. sicut, C. de ꝑsc. 30. &c. quia non hẽt locum in rebus dotalibus, quæ præscribi non possunt, sicut res pupilli, d. l. in reb. §. fi. & ista opi. Pet. ẽt ꝓbatur in d. l. res in dotẽ datẽ, in ratione decidendi, & per locum à speciali. Pro Bar. tamẽ facit tex. in l. fi. C. de ser. pig. da. ma. nec dicat, ꝙ ibi est speciale fauore libertatis, quia ille tex. se fundat sup̃ cõi rl̃a, quia maritus ẽ dominus serui dotalis, nisi fortè dixeris, ꝙ ꝓhibitio alienationis rei dotalis non derogat cõi rl̃æ fauore libertatis. sed tunc vellẽ scire, quare maritus ꝓhibeat seruum dotalem vendere, cum ꝑ venditionẽ non ꝑiudicet tm̃ mulieri, sicut per manumissionẽ, cum maritus hẽat ꝓtium. Tertio aduer-
103 te, in quantum Bar. vult, ꝙ hodie res mobiles, q̃ seruando seruari pñt, prohibeatur alienari nisi seruata solennitate auct. siue à me. C. ad Vellei. licèt ista opi. sit *communis*, tñ vr̃ dubitabilis, quia illa auc. loquitur in reb. immobilibus donatis añ nuptias. vñ nõ vr̃ extendenda ad res mobiles datas in dotẽ, cum simus in correctorijs, in quib. non est licita extensio, ẽt ex idẽtitate rationis auct. quas actiones, C. de sac. san. eccl. Quarto aduerte, in quan-
104 tum dispositio d. auct. siue à me. requirit ꝙ post biennium mulier ratificet alienationẽ, quia talis ratificatio presumitur interuenisse per lapsum 30. anno. s̃m gl. & *cõiter* Cano. in c. peruenit. de emp. & vend. Imò s̃m Bal. Nouel. in d. tract. in 7. par. priui. 1. præsumitur interuenisse per lapsum 10. anno. arg. l. filiusfa. C. de pet. hered. ego ẽt dubito, quia istã ratificatio dẽt probari per scripturã, vt in Auc. vt immob. añ nup. do. & c. ibi, rursus alia professione scribit. & sic scriptura est forma ꝓbatoria. vñ succedit dictum Inn. & Io. And. in c. innotuit. de elect. & Panor. post alios, in c. sicut, col. fi. de reg. iur. ꝙ vbi lex requirit probationẽ ꝑ scripturam, non sufficit allegare præsumptionẽ. Et dato ꝙ ex cursu 30. an. ꝓsumeret scđs ꝯsensus, nõ tñ ꝓsumeret ex cursu decennij,
105 ꝯ Bal. Noue.† quia in ꝓiudiciũ tertij ex cursu decennij non resultat presumptio solennitatis extrinsecç, s̃m Imo. in d. c. peruenit, per illum tex. & D. Alex. col. 1. lib. 4. & Fel. in d. c. sicut, colum. 24.
106 & Ias. in l. 1. C. qui admitti. Vltimò dubitatur,† an res dotales immobiles possint alienari, seruata solẽnitate auct. siue à me? gl. & *communiter* scribentes ibi, & Bart. in l. si æstimatis, infra eod. tit.

tit.tenet̃,ꝙ nõ, q̃a inducta in fauorẽ nõ debent operari ꝯ̃rium effectũ,l.qđ fauore,C.de legib. sed si dispõ auth. siue à me,hr̃et locũ ĩ bonis ĩmobilib.datis ĩ dotẽ,destrueret̃ fauor dotis; nã añ illã legẽ immobilia data in dotẽ, erãt ꝓcisè prohibita alienari, d.§.& cũ lex,& toto tit.de fun.dot.Cõprobatur per tex.in Aut. vt immo.ante nup.do.in fi.ibi,oĩbus priuilegijs dotis ꝯcessis in suo robore manẽtib.Sed volo aduertas,ꝙ hac cõi sñia attenta confundit̃ alia cõis opi:de qua s̃.nam ratio , quare immobilia dotalia ꝓhibeant̃ præcisè alienari,ea est,ne mulieres ꝑ fragilitatẽ sexus dote fraudent̃,Inst.quib.alie.lic.in prin.Ista nõ militat in mobilib.q̃ seruando seruari pñt,ergo nec mobilia deberent posse alienari,seruata d.auth.sanè à me. cuius ꝯ̃rium cõclusum fuit;s̃.iõ cogita.In ea gl.ibi,subaudi ferè.ista subauditio nõ vr̃ necessaria,quia tex.non dicit,ꝙ dos sit omni casu priuilegiata; sed semper,& vbique.i.omni tp̃e & oĩ loco h̃et sua priuilegia à iu
107 re cõcessa.Retenta tñ subauditione,inferatis ad qõ.† Testis deposuit se vidisse Titium per 30.annos semper possedisse fundũ. probatur,ꝙ Titius fuit aliquo tempore absens, q̃ritur an testis possit de falso puniri? vr̃ ꝙ sic,q̃a dictio,semper, importat tp̃is continuationẽ,l.Caio,§.Imperator,inf.de adi.leg.& l.q̃ sub imagine,C.de distra.pig.l.1.in prin.ff.de flu.& l.semp,ff.de iu.immu. & per Soc.ꝯ̃s.11.col.2.li.1.Contrariũ determinat Bar.& alij scribentes hic,per istum tex.iuncta gl.sed nihil facit,vt s̃.dixi:iõ Bar. allegat tex.in Auth.vt determi.sit nu.cle.§.cum verò.& ibi gl. in ver.semper exponit,idest multoties ad idem alleg.text.in l.1.C. de priua.carce.ideo intelligit̃ depositio testis,ꝙ semper, i. multoties viderit Titium possidere,vel semper,idest plerunq;,l.fin. C.de test.& ibi in specie Albe.de Ros.inducit illum tex.ad hanc q.vel semper.i.regulariter,l.semper in obscuris.& l.semp in dubijs.ff.de reg.iur.Alio modo saluabat Dyn.intelligendo dictum testis de possessione ciuili,quæ animo retinet̃,l.licèt,C. de acq. pos.sed reprehenditur per Bar.& alios *communiter*,quia testis debet deponere de his,q̃ sensu corporeo ꝑcipiuntur,l.testium.C. de testi.& sic de possessione,quæ est facti,non de ea q̃ consistit in animo,s̃m gl.in l.stipulatio ista,§.hæc quoq;,ff.de verb. obli. Tu considera,ꝙ quantum ad effectum probãdi possessionem , rectè reprehendit̃ Dyn.sed quantum ad excusandũ testem à fal
108 so,vr̃ ꝙ possit eius dictum intelligi de possessione ciuili.† Nam in dubio capienda est illa interpretatio,per quam falsitas euitatur s̃m Bal.in l.iurisgentium,§.qđ ferè,ff.de pact.& in l.Imperator,col.3.ff.de statu hom.& Alex.ꝯ̃s.74.col.4 lib.1.& dixi cons. 175.col.5.Tertio loco Bar.sustinet dcm̃ testis.intelligẽdo,ꝙ Titius semper possederit; quia potuit semper velle,si voluisset,ar gu.l.1.§.1.& §.ergo,ff.de aqua quo.& æsti.Sed Are istud improbat,q̃a verba l.1.respiciunt actum,& potentiã ; sed verba testis non respiciunt nisi actum,item ꝯ̃ Bar.facit,q̃a dcm̃ testis dẽt intelligi de possessione nãli,s̃m glos.in d.§.hæc stiplo.sed absens non põt possidere nãlr̃, nisi sit rei proximus,s̃m gl. approbatã in l.1.in prin.in ver.naturaliter.ff.de acq.posses. ergo, &c.Tu considera,ꝙ Bar.loquit̃ de ficta possessione:nã vult, ꝙ absens,q̃ non possidet nisi ciuiliter,fingatur nãlr̃ ẽt possidere:vbi ab altero non sit posso occupata,d.§.ergo.& intelligẽdo dictũ testis de ista ficta naturali,saluabitur à falsitate.Vltimò Bar.saluat alio mõ,intelligẽdo,ꝙ testis viderit Titiũ ꝑcipere fructus,vel pẽsionẽ sibi solui à colono,ex quorũ fructuũ,vel pensionis ꝑceptione ꝓbat̃ possessio totius anni,l.litib.C.de agric.& censi.li.11.l.Titia,ff.de sol.tradit̃ ĩ l.quis,§.1.inf.de acq.pos.Sed aduerte, q̃a ista saluatio nõ vr̃ ꝓcedere eo casu,quo ꝓbaretur Titiũ fuisse absentẽ ꝑ integrũ annũ;q̃a tunc impossibile est,ꝙ testis viderit eũ ꝑcipere fructus illius anni,iõ d.Ias.hic limitauit istud dictũ Bar.vt non ꝓcedat ꝓbata absentia magni tp̃is,s̃m Bal. in 1.const.C. ad fi.Sed tu ꝯ̃sidera,ꝙ hoc non obst. vr̃ verius,qđ dicit Bar. q̃a potuit testis vidisse aliũ ꝑcipere fruct⁹ noĩe Titij absentis,s̃m Are.
109 hic,q̃ notabiliter vult,†ꝙ si ꝓbetur aliquẽ noĩe absentis percepisse fructus,ꝙ dicatur ꝓbatũ absẽte possedisse, ẽt ꝙ nõ ꝯ̃stet de mãdato eius,qui fructus ꝑcepit ꝑ tex.in c.ad audientiã,de ꝓ̃scrip.Adde tex.l.arborib.§.qđ tñ.& §.nã & si agrũ.ff.de vsufr.testis ergo saluabit̃ à falso,intelligendo,ꝙ viderit Titium possidere ꝑ se,vel ꝑ aliũ semp.i.congruis tp̃ibus.c.nunquam, de cõsec. dist.5.& ad istud ꝓpositũ plura adducũt Lud.Ro.D.Ias.& Mod. hic,sed multo plura videas ꝑ Fel in proe.Gre. in ver. rex pacifi cus.Glo.in ver.vbiq;.tripl̃r exponit verbum,vbiq;.Secunda expositio melior est,q̃a vbiq;est aduerbiũ.loci,l.1.ff.de abig.c.pe. de autho.& vsu.pal.Sed tunc ob.ꝯ̃rium l.vnicæ,§.& cum lex. C. de rei vxo.acti.nec est bona solu.Bar.quia confunditur per illũ tex.& per tex.Insti. quibus alie.lic.in prin Sil̃r per dicta inra subuertitur solo Imo.Ideo subaudias verbũ,ferè,vt facit gl. præcedens.Glo.in ver.nam & reipub.diuiditur in tres partes.In l.1.de clarat tex.In 2.not.In 3.idem facit.in ea.gl.ibi,quæ etiam si di
110 scordant,habes notare,†ꝙ publica vtilitas,est præferenda priuatæ,l.vnica,in fi C.de cad.toll.§.quia verò verisimile.in Auth. de non alie.l.actione,§.Labeo,ff pro socio Rõ est,q̃a maius bonũ dẽt ꝑponi minori,c.licèt,de re.b.onũ aũt eo melius & ꝑclarius est quo cõius,s̃m Arist.Ethi.j.Hac ratione infertur,ꝙ vtilitas publica maior,ꝑferenda est alteri publicæ vtilitati minori : nam à fauore publico receditur ꝑ alium publicũ fauorẽ maiorẽ,l.cętera,§.sed si quis ad hoc,& ibi Pa.de Cast.& d.Ias no.inf.de leg.
111 j.& c.scias,7.q.1.& c.bonæ,de postul.pla.imò vtilitas † priuata magna præfertur modicę vtilitati publicæ,l.1.§.sunt q̃ putant,ff. ne qđ in flu.publ.Et ad istud reducitur doc.Bar.si restè aduertas circa quã sunt plura cõsiderãda.Primò ꝯ̃sidera,inquãtũ in 2.ſpecie alle.l vtilitas,C.de primip.li.12.q̃a Bar.&illa lex volũt,ꝙ vtili
112 tas fisci dicat̃ publica.gl.aũt nr̃a allegando d.l. vnicã in fi.& illa lex,volunt ꝙ dicat̃ vtilitas priuata.Sol.Si respiciat finem,vtilitas fisci dr̃ publica;q̃a affert vtilitatẽ in vniuerso,cum ex pecunia fiscali defendatur res pub.nã ęrariũ,& vectigalia,nerui sunt reipublicę,teste Cicerone in oratione pro Põpe.sed si respicias princ ipẽ possessorẽ ærarij,vr̃ vtilitas priuata,d.l.vnica,in fi.Scđo ꝯ̃si
113 dera, inquãtum Bar.dicit,ꝙ † vtilitas fisci non affert vtilitatẽ in particulari.nam istud non vr̃ benè dcm̃;tũ q̃a ex bursa fiscali q̃libet defenditur ab hostib tum quia in particulari nullus grauat̃ collecta,vbi plenũ est ærariũ,l.1.§.quib. ff. qđ cuiusque vniuer. no.ꝯ̃ arguunt Señ.& relinquũt cogitandũ.sed solo est facilis,q̃a cõmodũ,ꝙ affert bursa fiscalis,affert singulis,vt vniuersis,nõ singulis,vt singulis;vñ non dr̃ particularis vtilitas,sed cõis,vt no. in
114 l.in tm̃.§.vniuersitatis.ff.de re.di.Tertiò † ꝯ̃sidera,inquantũ Bar. circa 3.publicã vtilitatẽ dicit,ꝙ interest reipub.secundariò,mulieres esse dotatas,quia vr̃ ꝙ intersit principaliter . nã finis licèt sit in executione,est tñ primus in intentioue,s̃m Bar.in l.ambitiosa,col.4.ff.de decre.ab ord.fac.& in 1.ꝯ̃st.Cod.col.2.finis autem,quare lex tm̃ faueat dotibus,est,vt ciuitas repleatur hominibus,vt hic,ergo principal̃r ꝑ fauorem publicum . Præterea omnis lex ordinatur ad bonum cõe,vt declarat Bal.in auth.habita,col.3.ne fil.pro pa.Item ꝙ principal̃r dos fuerit priuilegiata fauore publico,firmat Bar.in l.ius publicum.ff.de pac.per tex. in l.die,ff.de pact.dot.& istud vr̃ verius. Nec ob.si dixeris,Bar.vr̃ velle ꝯ̃rium,quia istud non est verũ,quia aliud est dicere,ꝙ vtilitas,q̃ resultat ex priuilegijs dotalibus sit principaliter priuata, & secundariò publica,& ita loquitur Bar.hic:aliud est dicere, ꝙ lex ꝯcessit priuilegia dotib.ꝑ fauorẽ publicũ principal̃r. Et si dixeris,ꝙ attenta ista ꝯclusione mulier non posset ẽt cũ iuro, renunciare hm̃oi priuilegijs princip̃r concessis ꝑ fauorẽ publicũ,c.si diligenti,de fo.cõp.cuius ꝯ̃rium deciditur in c.cũ ꝯtingat,de iureiu.rñdeo,qđ iuribus introductis in fauorem publicũ principal̃r nõ p̃t renunciari,q̃n vtilitas,q̃ seq̃tur ex dispõne illorũ iuriũ,princip̃r ꝯcernit vtilitatẽ publicã,secus si secundariò d.c.cum ꝯtingat,& c.ex rescripto,eo.ti.Quartò aduerte,inquan
115 tum Bar.vult,†qđ scđa vtilitas pub.i.fiscus,nõ ꝑferat̃ tertiæ.i.doti,nisi in casu,l.satis notũ,C.in quib.cau.pig.tac.ꝯ̃h.Istud vr̃ confundi ꝑ tex in d.l.vtilitas,C.de primipi vbi fiscus ꝑ̃fertur doti ea rõe,q̃a vtilitas publica ꝑ̃fertur priuatę.Pondera illã rõnem,q̃ debet eẽ g̃nalis,aliàs nõ esset bona,l. na.§ si quis, ff.de iur.& fac. ign.& sic attenta illa rõne g̃naliter fiscus vr̃ ꝑponẽdus,ꝯ̃ Bar.Co
116 gitabitis.Quintò aduerte,† in quantũ Bar.vult,qđ secunda vtilitas publica,& sic fiscus,ꝑ̃feratur priuatæ.istud vr̃ ꝯ̃ tex.in d.l. vnica,§.fi.nec satisfacit rñsio Bar.qđ ibi vtilitas subditorum fuerit præposita ab Imperatore,ne videretur auarus,quia in l.2.C. de sec.nup.assignatur alia rõ vñ aliter respondeas,qđ vtilitas fisci ꝑ̃fertur cõi vtilitati oĩum,in qua etiã includitur vtilitas fisci, l. cũ
117 rõ,§.fi.ff.de bo.dam.Sextò considera,inquantum Bar.dicit,†qđ diuitiæ subditorũ non sunt aptè natę afferre vtilitatem in particulari,sed in vniuerso.Istud reprehenditur per Imo. q̃a ꝑ diuitias subditorum põt submoueri guerra,& alia calamitas reip. ex quo sequitur vtilitas singulorũ.Sed tu rñ.vt s̃.dixi,qđ diuitiæ subditorũ nõ afferũt vtilitatem particulariter,sed cõiter , & nõ distributiuè,sed collectiuè simul Et si q̃ras, in quo ꝯ̃sistat vtilitas pub in diuitijs subditorũ.Imo.vt vides,dicit posse esse ex il
118 lis submouerri guerra. Ex quo infero,ꝙ† Princeps põt cogere subditos diuites,vt sibi mutuent pecunias ꝓ defensione patrię ꝯ̃hostes,qđ vtiq; moderni principes faciunt,& plusq̃ expediat. Et ita tenet Guil.de Cug.in l.neminem.C.de sacros.eccl. & Io. de Pla.in l.j.C.de om.ag.deser. Et voluit Alex.hic,licet nihil alleget.vnde dicebat Cice.of.li.2.propter ærarij tenuitatem tributum esse conferendum,ut omnes intelligant necessitati reip.es
119 se parendũ.†Et iõ tp̃e pestis,& tp̃e caristiæ pñt cogi diuites vẽdere frumentum,imò gratis pauperibus dare, & si diuites non h̃nt,pñt cogi vt emant.l.1.C.ut nemi.in emp.ſpe lic. lib.10.& dixi latè in tract.de peste.in 7.remedio preseruatiuo.Septimò cõsidera,in quantum Bar.dicit se intelligere.4.vtilitatem simpliciter loquendo sine adiectione causæ,quia voluit dicere, si adderes cãm,vt intersit reip.habere diuites magistratus,incideres in publicã util.vel si diceres mulieres esse diuites,incideres in tertiam,ut hic per Sen.Vltimò intelligo oĩa dicta Bar. procedere quãdo q̃ritur,an una publica utilitas ꝑ̃feratur alteri utilitati publicę,uel priuatæ eiusdem ciuitatis,secus si q̃rat̃,an utilitas pub. uni⁹,ciuitatis ꝑ̃ferat̃ vtilitati publicę alterius ciuitatis,q̃a tũc ser-

uandũ est suũ ius integrum cuilibet, l. cætera. §. sed si qs ad hoc,
120 inf. de leg. 1. & ibi Pa. de Ca. & D. Ias. notant. Itē† intellige hæc dicta ꝓcedere in iudice; secus in ipso priuato, qui pt, si vult, pferre suã priuatam vtilitatē vtilitati publicæ, qñ in publica non ɔtinet sua ꝑpria, l. pses, cum gl. C. de serui. & aqua. gl. in c. bonæ, de postu. pla. & in c. licet. de reg. & Pan. in c. fi. in fi. de voto. Gl. in ver. ad sobolē, diuidit in duas part. In 1. declat literā. In 2. remouet tacitũ ɔ̃rium, de quo hic ꝑ Bar. in 6. op Scđa ibi, qđ melius. Glo. in ver. liberis, est ēt fcã timore ɔ̃rij, de quo ꝑ Bar in 6. opp. & dixi in notab. Glo. in ver. ciuitatē, diuidit in tres part. In 1. qrit, de qua ciuitate loquatur tex. & rñ. de Romana. In 2. extendit ad alias ciuitates. In 3. allegat ɔcordantes. In ea. gl. ibi, Roma. ista expositio nõ placet ꝑꝑ aduerbiũ, vbiq;, positum in tex. nisi salues eã capiendo ciuitatem Romanã ꝑ vñi Imperio, qđ vr voluisse gl. dum subdit, & ꝑ hoc imperiũ. sed licèt respub. Romana idē importet, qđ vr̃e imperium, ex eo, ꝙ dñaret vniuerso orbi, vt ꝑ Bar. post gl. in Auct. de hær. & fal. in prin. & in l. 1. C. de iu. fis. li. x. & ex eo, ꝙ vbi de repub. sermo fit, ad Romanã referendus sit, l. eum, q vectigal, ff. de ver. sig. non tñ reperio, ꝙ ciuitas Romana ꝑ vñi imperio capiat. Præterea si ita intelligeres gl. superflua esset extensio ad al's ciuitates, qa imperium nõ ēt pfectum nisi ex oĩbus partib. suis ɔstet, vt ꝑ gl in l. 1. §. huius studij. ff. de iust. &
121 iu. † In 2. par. gl. ibi, cum eadē sit rõ, hēs ꝙ expressio loci nõ facit ɔ̃ſtõnem esse localē, qñ rõ ɔ̃ſtõnis est gñalis. ad idem hēs glo. & ibi Bar. in auct. cassa. C. de sacrosl. eccl. & multa ad istud ɔgerunt Taurin. hic. Tu adde gl. in cle. 1. in ver. Franciæ, de immu. eccl. & in proœ. Greg in ver. ɔmorantib. & Bart. in l. 1. §. 1. inf. ad Treb. Pan. in c. sanè. col. 2. de iud. Car. ɔ̃si. 11. col. 3. Deci. ɔ̃si. 20. col. 2. gl.
122 in ver. maximè, est lr̃alis. & exponit maximè, i. valde. Adde† pro ista expõne tex. in Auc. quo. opo. epi. §. si vero qdã. Insti. de iust. & iu. §. 1. hēt al's varias significationes, de qb. ꝑ Bar. in extraua. ad repri. in ver. maximè, ꝑ Alb. in suo Dictio. ꝑ D. Ias in l. q se pris, co. 9. C. vnde li. pulchrè ꝑ Gemi. ɔ̃si. 6. & ꝑ Ale. ɔ̃si. 116 col 4. lib. 1. & ad istum text. vide sirem in l. seruo §. si testõr. inf. de leg. 1. ibi tñ stat ɔparatiuè ꝓut et Bar. inf. in 4. q. intellexit istum tex. hic, vt ibi dicam. Gl. fi. diuidit in duas par. In 1. timore ɔ̃rij formati ꝑ Bart. in 6 opp. exponit verbum, necessarium, i. vtile. In 2. infert ad qq. duas ibi, & facit. In e 1. gl. ibi, necessariũ, i. vtile. adde gl. in cle. 1. in gl. fi. de proc. Nam vtilitas magna ita nos arctat sicut necessitas, ſ̃m Pan. in c. & si Christus, de iureiu. & in c. venerabilem, col. fi. de ele. qa necessarium, & vtile ɔuertunt, ſ̃m eum. & magna vtilitas nõ distat a necessitate, ſ̃m Imol. in l. cum oẽs, de ɔ̃ſti. Tu adde tex. in c. 2. & ibi Fel. col 1. de test. cogen. & optimum tex. & ibi gl. in l. 1. ff. de neg. gest. & in proœ. ffo̊rum. §. 1. & ibi Bar. alibi gl. exponit necessariũ, i. ɔueniēs, in c. nolce, 76 dist. Venio ad qõ-
123 nes Bar. prima & scđa fuerunt. s. expeditæ. adde† tñ inquantum Bar. in 1. q vult dotē dici pfectitiã habito respũ, vnde ꝓcesserit, & non ad patriã ptãtem, ꝙ idē dicit D. Ias. post Alb. in l. fin. C. de colla. vbi vult, ꝙ filia volens succedere mr̃i simul cum fratrib. teneat ɔferre dotem habitã a mr̃e; qa respũ mr̃is vnde ꝓcessit, dr̃ pfectitia. Et ad istã q. q dicat dos ꝓfectitia vide Dec. post alios, in l. filiæ licet. C. de colla. Circa 3. dicas, vt ꝑ Bar. in l. nupta. inf. eo.
124 Circa 4. † An mulier sterilis hēat hmõi priuilegia, vr̃ ꝙ non; qa in sterili cessat rõ huius legis. item fœmina sterilis maledicta est super terram, ſ̃m legem veteris testi, trãsumptiuè in c. recurrat. 32. q. 4. & ibi gl. dicit, ꝙ est infamis, & iniuriosa; qa pudor est fœminis nuptiarum ꝑ̃mia non hr̃e, in quib. hæc sola fuit cã nubendi, c. pudor. 32. q. 3. nam maximum, & pcipuum munus fœminarum est ɔcipere, & ɔceptum tueri, & iõ, q vitio vuluę sp parit abortum, non ꝑcul distat a sterili, cum natura, aut corporis vitium, sterilem facit mulierē. l. qrit. in prin. & §. 1. ff. de Aedi. edi. facit, qa sterilis non vr̃ posse ɔ̃here mr̃imonium, & si de facto ɔ̃heret, posset repudiari, qa posset vir dicere, ego cupio fieri pr̃, c. ex lr̃is, & c. fi. de frig. & male. sicut eõ posset mulier dicere viro non valenti emittere semen, ego cupio fieri mr̃, ſ̃m Pan. in c. 2. eo. tit Cõtrarium decidunt Bar. & *communiter* scribētes ꝑ plura. Et primo qa licèt in sterili cesset rõ huius legis; nõ tñ cessant aliæ rões, ꝑꝑ quas dotes fuerũt priuilegiatæ, de qb. in l. assiduis, C. qui po. in pig. habe. ergo non cessabunt priuilegia. §. affinitatis, Insti. de nupt. l. & si non lex, inf. de hær. insti. non n cessat rõ
125 obsequiorũ, de qua in d. l. assiduis. Sed tu ɔ̃sidera, ꝙ† rñ d. §. affinitatis, ꝓcedit qñ oẽs causæ in l. assignatæ, sunt finales; & q̃libet sola sufficit ad sustinendum legis decisionē, secus si vna sola nõ sufficit; nisi sit ɔiuncta cum alia. c. qm frequenter. §. porrò, iũcto §. si aũt. & ibi no. Pan. vt lite nõ conte. Rõ aũt obsequiorũ sola non fuit cã finalis, qđ cõstat; qa ɔcubina eadem pstat obsequia; & tñ non hēt hmõi priuilegiũ. Scđò mouet Bart. ꝑ tex. in l. si qs posthumos. in prin. inf. de li. & posth. Iste ēt tex. parum facit, qa ibi accidens, i. valetudo & senectus, non impediebant ex toto effectum naturæ, nec faciebant cessare finalem rõnem legis; secus in fœmina sterili, quã constat non posse gnare. Hinc est, ꝙ sterilis ꝑ accidens ēt ꝓhibet ɔ̃here mr̃imonium; & tñ senes non impediuntur, d. c. 2. & ibi glo. assignat rõnem diuersitatis.

Scđò ad illum tex. põt rñderi, ꝙ ibi magis spectat natura, q̃ accidēs; qa in illa materia lex admittit fictionem, in qua inspicit natura, & non accidens. § sed & illud. Insti. de adop. sed in materia nr̃a, videlicet in replēda ciuitate hoĩbus, lex non ɔ̃siderat fictionem, vt de se patet. Tertiò Bart. ponderat istum tex in ver. maximè. q. d. ēt interest mulierũ, quarum interesse non cessat, dato ꝙ sint steriles Ad istud rñ. D. Ias. ꝙ dictio, maximè, nõ refert ad istud verbũ, ad sobolē ꝓcreandã; sed ad verbum, est necessariũ. credo ꝙ lectu. sua sit depprauata; qa verbum, maximè, & ēt verbum, est necessariũ, referunt ad illud verbũ, s. ad sobolē ꝓcreandã. puto ꝙ voluerit dicere, ꝙ verbũ maximè, non refert ad verbum, reipub. interest. & verũ dicit, si ɔ̃structionē respiciat, sed si sensum ɔ̃sideres oĩno ad interesse reipub. referendũ est. Vñ rñ. ꝙ dictio, maximè, hoc loco non stat implicatiuè, sed ponit pro valde, vt dixi s. Quartò Bar. adducit rõnem, qa priuilegia mulierib. ɔcedunt, vt possint nubere, & vt non hēant occaſiõnē meretricandi. l. 2. ff. de iu. dot. q rõ ēt militat in sterili. Ad istud rñ. ꝙ priuilegia non ɔcedunt mulierib. vt possint nubere simplr̃, sed vt ex nuptijs repleat ciuitas, &c. vt hic, ꝑ quem tex. declatur tex. in d. l. 2. Et sic illa rõ, vt possint nubere, non est rõ sola, qa respiceret priuatã vtilitatem ipsarum mulierum, vt dicit Bar. qui ꝑpea addit, ne fortè meretricarent; sed rectius dixisset, vt ciuitas repleat, vt hic. Vltimò allegat tex. in d. l. assiduis. ibi, siue ab initio non habuit. sed respon. ꝙ tex. loquit de muliere, q potuit hr̃e filios, licèt non habuerit. & sic vides, ꝙ cõis opi. bona rõne nõ iustificat ea tñ retenta, intelligas ꝓcedere in sterili accidentaliter, & non naturaliter, ſ̃m Bar. in d. l. si qs posthumos, ꝑ illũ tex. qui non ꝓbat, vt s. dixi & ista dist. Bart. ɔfundit ꝑ tex. in d. c. 2. & seq. & qa in sterili ꝑ accidens cessat finalis rõ nr̃æ legis, sicut in steri-
126 li a natura. Vnde† ego distinguerem. aut mulier effecta fuit sterilis ꝑ accidens post ɔ̃ctum mr̃imonium, & tunc procedat cõis opi. aut erat sterilis ante ɔ̃ctum mr̃imonium, & sciebat se sterilem, & tunc non gaudeat priui. Rõ primi mēbri est, qa priuilegia semel acquisita, ꝑꝑ subsequens infortuniũ non pdunt, l. tã dementis C. de epis. audi. Rõ scđi mēbri est; quia sterilis sciēter nubendo peccat in virum, & in rempu. vnde quia cõmisit in legem, non est digna priuilegio legis. Insuper aduerte, inquantũ Soc. limitat cõem opi. vt non ꝓcedat, qñ mulier non gñat ꝑꝑ impotentiã mariti, ꝑ tex. in l. si seruus. §. si spadoni. ff. de iu. dot. ista limitatio non facit ad terminos nostros, vide tamen ad illũ tex. in d. §. si spadoni. Ludo. Rom. in not. post sing. no. 114. incip.
127 Bononiæ. Vltimò quærit Barto. † an faber stans penes scholas publicas possit cogi, vt desistat a malleando. vr̃ ꝙ non; quia nemo potest impediri vti arte sua, l. quæro ff. de iure patr. & l. fi. ff. de obseq. a liber. patr. prest. per quæ iura dicit ibi Albe. de Rosa. ꝙ artifex non potest prohibere alium artificem, ne vtatur eodem signo. quod non affirmo; qa ɔ̃rium tenuit Bar. in tract. de insignijs, & armis. col. 2. & dicit Bal. cõsi. 163. Quatuor sunt, li. 2. ꝙ vnus cerdo non pt alium ꝓhibere, ne eandē artem exerceat penes ipsum. Sed ista iura parum faciunt; qa ibi priuatus ad priuatam vtilitatem, & in tota ciuitate, volebat prohibere artificium. In casu nostro publica ꝑsona, ad publicam vtilitatem, & propè scholas tm̃ nititur prohibere. Secundò facit pro fabro, qa in suo licitum est facere, qđ sibi placet; dummõ non immittat aliqd in alienum. l. sicut. §. Aristo. ff. si serui. ven. Sed istud retorquetur in fabrũ; qa malleando immittit strepitũ in scholas, & immittere strepitũ, est aliqd immittere, ſ̃m Pan. in c. cum in-
128 ter, in vlt. notab. de ɔ̃sue. Hinc est, † ꝙ sulfarij, & pelliparij, q immittunt malos odores in vicinas domos, pñt prohiberi ne exerceant illã fœtentem artem, l. ij. §. idem ait. ff. ne quid in loco publi. ꝑ quē ita determinat Cepo. in trac. rustica. ser. sub rub. de aggerib. plura dixi ad arcendos malos odores in trac. de peste, in 3. pseruatiuo. versic. ad alia remedia. Et si diceres, si immittere strepitum, est aliquid immittere; ergo q̃libet vicinus poterit inhibere fabro ne strepitũ immittat in domum suã, ɔcedo si strepitu impediat vsus vicinæ domus, prout impeditur vsus scholarum; alias secus. Et si diceres viciniũ a somno auerti, ꝑꝑ strepitũ: dico, ꝙ istud non ɔ̃siderat, qa ex consuetudine audiendi strepitũ fit qdam habitus, ita ꝙ somnus nõ impeditur. vñ si poneres
129 †vicinũ esse infirmũ, & strepitũ iudicio medicorũ sibi fore nociuũ, posset infirmus implorare offm̃ iudicis ɔ̃ fabrum, ſ̃m Cæpol. in d. rub. de agge. & Luc. de Pen. in d. l. vnica. C. de stud. v. vrb. Romæ. Contrarium, ꝙ faber cõpelli possit desistere a strepitu, tenent Bart. & alij *communiter* hic; Pan. & alij Can. in c. fi. de iud. quia vtilitas publica est ꝑferenda priuatæ. tex. est hic, & dixi s. Nam in Doct. legentib. & scholarib. audientib. consistit vtilitas publica, in vniuerso, & in particulari, vt in §. fi. in proœ. Insti. & in auct. habita. C. ne fil. ꝑ pat. & in c. super specula, ne cle. vel mona. Nec ob. ꝙ priuilegia Doct. & scholariũ, non intelligant ɔcessa cũ iniuria, & dãno tertij, l. impuberi, de adm. tu. quia q vtilitatis publicæ cã fiunt (& si in contumeliã alterius cedãt) nõ reputant iniuriosa, l. ꝙ reipu. ff. de iniu. Nec pt dici læsus faber, cũ in publica vtilitate contineatur ēt vtilitas ipsius, vt no. in c. licet,

de

de reg.ista cōclo de plano ꝓcedit,qñ doctor ꝑuenit fabrū, vel
qñ non apparet quis inceperit prius ibi artē profiteri,qa in du-
bio ꝓ studio iudicandū est,sicut ꝓ dote,l.in ambiguis, ff. de iu.
130 do.† Sed si faber ꝑuenit, tunc inter doc.est discordia.Sed Bart.
eos ꝯcordat,remittendo discordiā arbitrio iudi.q ꝯsiderata lo
ci cōsuetudine, aptitudine,& dispositiōe arbitretur, nā si olim
cōsueuissent ibi esse scholæ,licèt per aliquot annos doct.cessas-
sent a legendo,preuentio fabri non eēt admittenda; quia ꝯside
rare debuit studiū posse restaurari, arg.l. si qs domū,§.fi.ff.loc.
& si alibi scholę non possent ita cōmode erigi; tunc ꝯ fabrū ar
bitrandū eēt necessitate sic suadente, arg.l.oēs,C.de fer.vbi ve
rò nō esset ꝯsuetū ibidē legi, vel vbi alibi cōmodè fieri posent
scholæ,tū ꝓ fabro,q ꝑuenit,iudicandū fore rōne ꝑuētionis,ſm
Bar.pro quo facit, qa non vr̄ magna vtilitas reipublicæ expelle
re fabrū,vbi alibi ita cōmodè,& absque alterius damno, scho-
læ erigi pñt;iō magna vtilitas fabri vr̄ præferenda modicæ vtili-
tati reipub.l.j.§ sunt qui putant,ff.ne quid in loco publ. ¶ Stat
131 igitur conclusio,† ꝙ faber pōt cogi, ne malleet propè scholas
pub.pro quo adduco tex. a fortiori in l.ædificia, C de ope.pub.
Amplia primo vt ēt cogi possit,ne malleet propè ecclesiā, seu
monasteriū,qa in ecclesijs,& diuinis officijs nō minor est publi
ca vtilitas,q̄ in scholis, & publicis lectionib.l.j.§.ius publicū, ff.
de iust.& iu.alleg.tex.pro ista ampliatione in c.pridem, 18. qō.
132 2.qui parū facit.¶ Amplia scđo,vt† ēt cōpelli possit, ne malleet
propè domū doctoris, quæ ampliatio est verissima in doctore
legēte,qui non posset legere in scholis publicis vtiliter, nisi stu-
deret. Sed dubitatio stat,an ꝓcedat in Aduocatis vr̄ ꝙ non,per
doc. Bart. in l.medicos, C.de ꝓfess.& medi.vbi dicit,ꝙ priuile-
gia concessa doctorib.intelligunt̄ ꝯcessa doctoribus actu legen
tibus per illū tex.in versi. quò facilius multos instituat.sequitur
Pau.de Ca.in j.ꝯsti Cod.col.ij.Contrariū,ꝙ ēt Aduocatus pos-
sit expellere fabrum, tenēt Mod.Taur. per tex.in l.aduocati, C.
de aduo.diuer.iu.bñ facit dictum Host. in ꝓœ suæ Summę, co
lum.iiij.vbi dicit,ꝙ aduocati, qui fideliter exercēt suū offic. ma
gis merent̄,q̄ faciant fratres minores,obseruantes suā regulā.&
dicebat Cassiodorus, Quid dignius aduocationis officio, qđ
peregrinum negotium ad suas trāsit molestias, vt laborib. sub-
ueniat alienis.Nec ob. deci.Bar.in d.l.medicos, quia non tran-
sit sine dubio. & ꝯrium tenet Pet. de Anch.in cle. ij. de mag &
Are.consi.94.Rñ. br̄. in prin. & Gui. Pap. dec. 88. Ego his pro-
133 ximis diebus cōsului † ꝓ Doct.non legente,ꝙ non teneatur ad
onera hospitādi milites,ꝯ Bar.ꝑ tex.in d.l.medicos,& in l.fin.§.
fi.ff.de mu.& hon.iūcta l.j.§.j.ff.de iust.& iu. Ad ponderationē
Bar.de illo ver.quo fit facilius multos instituimus, respōdebam
ꝙ illa verba referenda sunt ad ꝓfessores literarū, & non ad do-
ctores legum, quia si Imperator intellexisset eximere ab oneri
bus doctores actu legentes tm̄,satis ei erat eximere professores
literarū. Cū ergo addiderit, & doctores ll.necessario cēset exe-
misse ēt doctores nō legentes; aliàs illa verba, & doct.ll.super-
fluò addidisset. facit;quia medici non legentes hñt illa priuile-
gia,vt patet in rub.de ꝓfes.& med.ergo etiā doct.legum.¶ Am
134 plia tertiò† vt ēt cōpelli possit à scholare ne malleet ꝓpe domū
suæ habitationis,ſm Bar. hic per text.in l.legatis §.ornatricib.de
leg.iij.sequunt̄ alij *communiter*,quia ēt in scholari aptitudine mi
litat publica vtilitas.solus Imo.ꝯtrarium tenet,cuius fundamen
tis rñdeas,vt hic per Soc.& mod.& istę duæ ampliationes mihi
placēt adhibita modificatione,an frater faber ꝑuenerit.¶ Quar
135 tò amplia,† vt ēt vnus doctor legens possit cogere alterū legen
tem,vt desistat hora,qua ipse legit,si impediat voce alterius, d.
l.j.C.de studi.lib.vrb.Rom.Quod intelligas ſm ea,quæ tradūtur
per Abb.& alios,in c.clerici,de iud.& intelligas ꝯsiderata sp pu-
blica vtilitate,vt is preferatur,q vtilius legit,c.bonę,de postu.pl.
136 ¶ Quinto amplia,† ēt si scholaris,qui in domo cantando, sonā
do,vel alta voce legēdo, impedit cōsocios studere, possit cogi,
vt taceat,vel vt de domo exeat,ſm Spe.titu.de iud.§.gñalia,ver.
hinc ēt ꝑ tex.in d.l.j.Bñ facit,qa scholaris, qui introduxit mere-
tricē in domo possit expelli de societate ſm gl.in l.nō aliter, ff.
de vsu,& habi.ꝙ verum si introducat frequenter;secus si in car
nispriuio,ſm Lud.Bolog.in auct.habita,in ult.char.C.ne fil.pro
137 pa.Facit,quia† scholaris rixosus ēt expelli pōt,l.si conuenerit,ff.
ꝓ soc.Facit quod dicit Bart.in l.fi.col.iiij.ff.de colle.illic.eadem
rōne scholaris,qui sibilat in scholis,vel pulsat scāna, pōt cogi,vt
taceat,vel ab aliis scholarib.expelli;quod si nolint, nō ꝑpea do-
ctor debeat a legendo desistere,ſm gl.per illum tex.in c.scimus
138 xliij.dist.Limita has vltimas ampliationes,vt† nō ꝓcedat in do-
ctorib.qui non studēt,nec patrocinantur,& in scholaribus,qui
vagant̄,& non veniunt ad audiendū, qa tales non gaudent pri
uilegio doctorum & scholariū,ſm Bar.in l.sub ꝑtextu.C.đ col-
le.& chartop.li.xj.Et licet d.Ias.hic istud reprehendat,tamē nihil
boni adducit,& ad ea rñdi in c.j.col.pe.de iud.& ꝯriū tenet ipse
Ias.in l.scriniarios.C.de test.mil.& Fel.post Abb.in proę.Grego.
in ver.Gregorius,col.ix.Hinc est,quòd si testator reliquerit ca-
strū alicui,si studuerit,intelligitur,& profecerit,& doctus euase
rit.Ita ꝯsuluit Dec.cōs.177.quod s̄.maturè. Vlt.nō.gl.ſm Bart.
139 † ꝙ valet argu.de cā dotis ad cām studij,qđ est vtilissimū verbū
ꝓ doctorib.& scholarib.Hinc infert Ang.ꝙ ꝓ stipēdijs doc.bo-
na sunt tacitè hypothecata cū priuile.ꝑlationis, sicut ꝓ dote,d.
l.assiduis Hinc si reperiunt̄ duo instr̄a eod.die ꝯfecta,instr̄m ꝓ
140 studio ꝑsumit̄ anterius;sicut ꝓ dote,vt dixi s̄.† Hinc est, ꝙ do-
natio facta filio cā studii valet, sicut pro dote,l. Pōp.Philad.ff.
fa.erc.& vltra Ange.idē firma Bal. Ra.Cu.& Ias.hic,q dicit istā
esse *cōem*; ꝓ qua facit, qa donatio fcā fratri minori, intestabili
actiuè & passiuè,cle. exiui, de verb.sig. valet si fiat cā studij, ſm
Fel.in c.cū dilecta,col.22.de rescri.Contrariū,ꝙ non valeat do-
natio,tenent Imo.& Alex.hic,Bar.in l.j.§.nec castrēse,ff.de col.
bo.Bar.& Bal.& Sal.in l.filię cuius,C.fa.erc. Ias.sibi ꝯrius,in l.filiæ
licet,C.de coll.& ista vr̄ magis *cōis*. Non ob.arg.de dote ad stu-
diū,qa in ꝓposito non militat ead.rō; qa pr̄ tenetur dotare fi-
liā,l.fi.C.de do.ꝓmis.& tñ nō tenetur aliqd dare filio ex cā stu
dij,nisi ex cā studij artiū liberaliū,l.q filiū,ff. ubi pup.edu. deb.
141 Hinc dicebat Bar.† ꝙ si pr̄ fecit expensas in studio filio habenti
vnde illas faceret,ꝑsumitur fecisse de bonis filii, & non ꝓpriis.
ita Bart.in l.fi.ff.de pet.hæ.& in d.§.nec castense, col 4.secus ta-
men est in dote,d.l.fin. Et ꝓ ista cōi sñia facit, qa donatio facta
filio in ptāte ex cā matrimonii nō valet,ſm Pau.ꝯs.345.in i.par.
nec etiā ex cā alimentorū,ſm gl.& Bal.in l.2.C.de inoff.don.er
142 go nec ex cā studii.† Adde tamen,sicut ꝯ dotem nō ob.except.
ꝯpensationis,l.vnica,§.taceat.C.de rei vxo.act. ita nec ꝯ doc.pe
tentes sua stipēdia,ſm Alb.in 3.col.ꝑ illū tex.C.de ꝯpen.& sicut
fauore dotis valet ꝓmissio incerta,l.cū post,§.gener.ff.đ iu. do.
ita fauore studii,l.Stichus,ff.de le.3.ita Alex.ī l.ita stipulatus,ma-
gna.col 6.ff de verb.ob.Item fauore studii possunt cogi ciues
ad locandas domus scholarib.& si iusto ꝑtio recusant, poterit
rector taxare ꝑtium,ſm Pan.in c j.de empt.& vend.nec schola
ris poterit expelli de domo ꝯducta a domino,ēt si uelit eā hr̄e
dominus pro vso suo,& in hoc limitatur l.ędem.C.de loca.ſm
Bal. in d. auct habita,§.fi. & ualet statutū,ꝙ dñs domus locatæ
scholarib.nō possit eā relocare alteri;nisi sit scholaris,ſm Alex.
hic,de quo latè per Can. Pan.& alios,in c.j.extra de loc.

S V M M A R I V M.

1 *Dos est restituenda soluto matrimonio.*
2 *Verbum,perpetuò,multimodè ponitur.*
3 *Legatum annuū perpetuò persoluendū,factū ecclesiæ, an finiat̄ cētū an.*
Argumentū de legato vsusfr ad legatū annuum,an sit validū, & nu.4.
5 *Euentus tristis ad prouidendum considerandus est, quando præsens sta tus indicat futurum euentum.*
Diluuiū futurū,qđ ab Astronomis cōminabat̄,timētes,an iustè aufugerint.
6 *Argumentum ab experientia est validum.*
7 *Mulier,quæ constāte matrimonio committit adulterium, perdit dotem & bona paraphernalia, & thorus separatur.*
8 *Vidua committens stuprum,an perdat actionem de dote.*
9 *Mulier an perdat dotem ꝑꝑ osculū luxuriosum,& tactum mām illarum.*
10 *Mulier adultera,an perdat dotem,si maritus in vita non querelauit cō tra eam, sed decesserit non facta querela.*
11 *Maritus non lucratur dotē ob adulteriū vxoris,si pater,uel extraneus stipulatus fuisset, dotem sibi reddi soluto matrimonio.*
12 *Maritus,cui factū est pactū de dote lucrāda, an lucrabitur illā extātib. (liberis.*
13 *Pacto facto de dote lucranda,an hæredes mariti possint petere tale lu crum sol.mat.per mortem mariti.*
14 *Pactum factum cum vxore, uel eius patre,quòd maritus lucretur dotem etiam superuiuente uxore,an firmetur iuramento.*
15 *Pactum de dote lucranda si simpliciter factum fuerit,& iuramento uxo ris roboratum,an hæredes mariti lucrabuntur dotem,soluto matrimo nio per mortem mariti.*
16 *Extraneus dotans mulierem,an possit pacisci,quòd hæredes mariti nō te neantur restituere dotem ipsi mulieri superstiti.*
17 *Pactum de dote non petenda factum post sol.matr. per mortem mariti, (an valeat.*
18 *Pactū,ꝙ mortua vxo.hr̄des ipsius lucrētur donationē ꝑꝑ nupt.an ualeat.*
19 *Maritus an lucretur bona feudalia sibi in dotē tradita, si fuerit sibi fa ctum pactum de dote lucranda.*
20 *Maritus, qui uirtute pacti lucratus est dotem,si conuolet ad secunda uo ta,perdit illam dotem,& acquiritur liberis primi matrimonij.*
21 *Maritus inops,an lucretur dotem vxore mortua ab intestato.*
22 *Paraphernalia bona,an sint restituenda soluto matrimo. cum fructib. medio tempore perceptis.*
23 *Dos restitui non debet constante matr.nisi in casibus hic traditis.*
24 *Deportati,& banniti dicuntur vergere ad inopiam, ideo tunc est iusta causa dotem etiam constante matrimonio repetendi.*
25 *Dotis solutio facta vxori constante matrimo. extra casus a iure permis sos,non liberat maritum,de ueritate tamen ibi latè.*
Limitatur multimodè,nu.26.& seq.
27 *Socer,qui cōstante matr.restituit dotē filio de ꝯsensu nurus,an liberet̄.*
28 *Pater tenetur filio emancipato seorsum habitare volenti, dotem vxoris restituere.*
29 *Maritus,qui ob eius sæuitiam expulit vxorem,uel coegit eam recede re a domo,an restituere debeat dotem.*

Vxor expulsa, potest maritum cogere, vt eam alat.
30 *Vxor potest sine peccato cohabitare cum marito excommunicato.*
31 *Vxor potest petere thori separationem, & dotis restitutionem, si uir commiserit adulterium.*
32 *Actio ex stipulatu, cõpetens extraneo ad dotem restituendã, an sit stricti iuris, an verò bonæfidei, sicut ea, quæ competit mulieri.*
33 *Dilatio concessa a lege marito ad dotem restituendam, an ei concedatur contra extraneum, qui stipulatus fuit dotem sibi reddi.*
34 *Dispositio l. in omnib. ff. de iudi. an habeat locum in cõtractib stricti iuris.*
Debitor tenetur ex causa satisdare de soluẽdo veniente die, uel cõditione siue sit debitor ex contractu bonæfidei, siue stricti iuris.
Limitatur nu. 35. & seq.
37 *Creditor potest ex causa superuenienti cogere debitorem ad satisdandũ, secus si causa subesset a principio, quam creditor subesse sciebat.*
38 *Contrahens cum forense, sciens eum forensem, non potest eum cogere ad fideiussionem eo prætextu, quòd sit forensis, intelligo tamen, vt ibi.*
39 *Dispositio l. in omnib ff. de iud. an procedat pendente dilatione legali, an verò indistinctè sit satisdandũ, etiam non superueniente causa de nouo.*
40 *Contrahere cum rixoso malum est, & incommodum affert.*
41 *Rixosus prohibetur promoueri ad episcopatum.*
Litigiosi omnia mala sciunt, omnia mala faciunt, nec sunt idonei testes.
42 *Contrahere cum potentiori incommodum est.*
43 *Maritus, qui traduxit vxorem absque vlla promissione, uel traditione dotis, an possit cogere vxorem ad aliquam dotem dandam; & an possit eã à domo expellere, donec se dotet.*
44 *Debitor an cogatur alteri promittere, si sibi non noceat.*
45 *Quod sibi nocet, & alteri prodest, an cogatur quis facere.*
46 *Vassallus an cogatur iurare fidelitatem alteri domino.*
47 *Dominus inferior, an possit vti aqua ad vsum sui molendini, vel pratorũ; si non noceat molendino superioris domini, cuius est aqua.*
48 *Debitor an cogatur facere instrumẽtum debiti creditori ita demum si noua causa superuenit: an verò indistinctè cogendus sit ad solam requisitionem creditoris.*
49 *Debitor an possit cogi a creditore ad faciendum instrumentum, quãdo staret statutũ, qđ instrumenta habeant executionem paratam.*
Debitor licèt cogi possit facere instrumẽtum creditori, non tamẽ cogi põt ad iurandum seruare promissa in confectione instrumenti.
50 *Iuramentum operatur, qđ instrumentum habeat executionem paratam.*
51 *Possidens immobilia propè flumina, vel in montibus, subiectæ corrosioni aquarum, dicitur fieri non soluendo.*
52 *Vsuris implicitus præsumitur fieri pauper.*
53 *Soluendo esse non dicitur, qui de suis bonis disponere nõ potest: quod quomodo intelligatur, ibi traditur.*
Grauatus per fideicommissum restituere bona sua post mortem, dicitur non soluendo.
54 *Præsumitur quemlibet posse fieri diuitẽ, nisi præsens status aliud indicet.*
55 *Conductori, qui cõduxit gabellas in prouincia, vel ciuitate subiecta pesti, vel bello; non est fienda remissio mercedis ob pestem, vel bellum.*
56 *Iudex nõ debet concedere capturam debitoris propter suspitionem fugę, nisi probetur suspitio, & ꝙ illa superuenit post contractum.*
57 *Suspitio fugę, an probetur solo iuramento creditoris.*
58 *Captura debitoris suspecti đ fuga, an possit denegari si nõ fiat fides đ đbito.*
59 *Lucri amissio an dicatur inferre incommodum.*
60 *Cautioni iuratoriæ debitoris nõ ualẽtis fideiubere, an et qñ stet, et qñ nõ.*
61 *Cautio iuratoria nunquam admittitur, quãdo creditori potest succurri alio remedio, quàm per cautionem iuratoriam.*
62 *Maritus, quando promittit dotem, qualiter formare debeat promissionem, & an cogatur promittere alia forma, quàm iure cautum sit latissimè. tandem conclu quòd non, num. 63.*
Limitatur, vbi esset consuetudo contra ius, tunc enim tenetur promittere secundum consuetudinem, sed si sint diuersæ consuetudin. secundum quãm promittat maritus, traditur numero 64.

SOluto matrimonio. Ista l. diuidit, & summat, vt
1 hic p Bar. No. primò, † ꝙ solu mat. dos est restituẽ
da. Sed ꝯ de l. 2. ff. de iu. do. Sol. ſm Pau. de Ca. Sol.
mat dos restituit p̃ter intẽtionẽ partiũ; nã a prin.
dos data fuit, vt ppetuo esset penes maritũ. seqt
Alex. dicẽs, ꝙ actio ad repetendã dotẽ orit ob id, qđ agit; & sub-
dit, ꝙ istud nõ est ꝯ rłam iuris, p tex. ĩ l. si is, cui. ff. de ꝯd. ind. vñ nõ
dẽmus dicere, ꝙ istud sit spãle fauore dot. licèt gl. in l. j. §. eo. sen-
serit ꝯriũ. Sed certè, vt dñt Mod. glo. in d l. j. loqt, qñ repetit ꝯstã.
ma. p̃ter intentionẽ, l. si cũ moriet, ff. qñ dies leg. ced. vnde ałr,
2 & melius rñdet d. Alex. ꝙ † illud verbum, perpetuo, exponit. i. do
nec durauerit matrimoniũ, vt hic, & in d. l. j in verbo, apud ma-
ritũ. nã sol. mat. nõ est ãplius maritus, & similis expositio tradit
p gl. ĩ l. j. ff. pro soc. ubi gl. varias refert significationes huius uer-
bi ppetuò, & plures alias addunt hic d. Alex. & Mod. inter alias
dicit d. Alexan. quòd verbum, perpetuò, aliquando interpreta-
tur vsque ad cẽtum ann. l. pe. iuncta gl. ff. de an. leg. ex qua infert
3 se aliàs consuluisse, & obtinuisse, quòd † legatum annuum reli-
ctum ecclesię ppetuò persoluendũ, finit termino 100. ann. quia
illud verbũ, ppetuo, debet exponi, i. centũ annis. & ita cõsuluit
cõsi. 60. Omisso multiloquio, lib. j. & fuit snĩa Vgo. quã seqt gl.
& Bar. in l. si vsusfructus, la 2. ff. de vsufr. leg. p illum tex. arguen-
do de legato vsusfruc. ad legatum annuũ, quod argm̃ valet, ſm
Bar. nisi in his, in quib. reperit expressa dissimilitudo, p tex. in l.
in singulos, ff. de ann. leg. & dicit d. Alex. in alleg. ꝯs. 60. ꝙ ista est
communis opi. & idem consuluit Io. de Ana. cõs. 30. Presupposi-
to, &c. & adde, ꝙ ita cõsuluit Card. Zab. cons. 66. Statu. ciuitatis
Trige. vbi sił attestatur istam esse cõem. Cõtrarium tenet hic
d. Ias. & Mod. Tauri. post Roge. glossatorem in d. l. si vsufructu.
& vltra alleg. p eos, adde ꝙ ꝯrium ẽt tenet Albe. de Ros. in l. an
vsusfructus, ff. de vsufr. vbi dicit, ꝙ opi. Roge. seruat de cõsuet. &
ꝯ cõem tenet idẽ d Ias. in l. in ærarijs, C. de leg. & And. Barb. qui
cõsulit in eadem facti cõtingentia ꝯ Alex. cons. 20. Clementiss.
4 Deum, lib. 4. & ista vlt. opi. mihi placet. Ad ar. ꝙ † legatũ vsusfr.
relicti ecclesiæ, vel ciuitati, expiret cursu 100 anno. d. l. vsufru-
ctu. & d. l. an vsusfructus, ergo ẽt debeat expirare legatũ annuũ.
rñdeo, ꝙ æquiparatio nõ est bona, quia vsusfr. est seruitus pso
nalis, seu mixta, q̃ debetur a re psonę l. j. ff. de serui. & sic vsusfr.
relictus ciuitati, vel ecclesię, intełr relictus psonis, tũc incolis,
q incolæ nõ possunt viuere vltra 100. annos, q̃ rõ cessat in lega
to annuo. Et si diceres, quare vsusfr. non censet relictus futuris
incolis? rñdeo, ne pprietas remaneat inutilis penes hrdẽ. Hinc
est, ꝙ legatũ vsusfructus, factũ Titio, & suis heredib. intełr de
primis hrdib. tm̃, vt vsusfruc. aliqñ redeat ad suã pprietatẽ, l. an-
tiquitas, C. de vsufru. & tñ si annuum legatum relinquat Titio,
& suis hrdib. intelligitur de oĩb. hæredib. vsq; in infinitum, l. in
annalib. C. de lega. & p certo ꝯ cõem vr̃ casus in l. annuam, ff.
de ann. leg. vbi legatum pecuniæ annuæ relictum ciuitati p lu-
dis celebrãdis simpłr, & sine verbo, ppetuò, intelligitur in ppe-
tuum, quãto fortius, si testator dicit se ppetuò legare. Nec ob.
si diceres, ꝙ testator censet uoluisse minus grauare heredem, q̃
sit possibile, l. vnum ex familia, § si rem, inf. de leg. 2. quia illud p
cedit in dubio; sed nos sumus in claris pp verbũ, ppetuò, ideo
non est admittenda voluntatis qõ, l. ille, aut ille. §. cũ in verbis, ff.
de leg. 3. bñ fateor ꝙ si ciuitas, vel ecclesia destrueret, ꝙ expira-
ret legatum annuum. & in istis terminis pcedit arg. de legato
vsusfructus, ad legatum annuũ, d. l. in singulos. Sed si legatum
vsusfr. finiatur capitis diminutione, vel cursu tpis, vel alio mõ,
tũc arg. nõ valet. ita formałr dicit tex. in d. l. in singulos. ¶ Secũ-
5 dò no. in verbo, suspectum habet, iuncta gl. † ꝙ tristis euẽtus ad
puidendum, hri debet in cõsideratione, qñ pñs status indicat
futurum euentum, quod facit p ciuib. & scholarib. q statuerũt
hinc abire pp timorem diluuij, quod astronomi futurũ, mẽse
seq. ꝯminant. Si. n. credendũ sit, ciuitas hęc cũ ppe Rhodanũ, &
Druentiã, rapidissima flumina sita, videret esse in loco periculo
so, ergo iusta cã esset præcauendi, vt dicit gl. Sed ꝯriũ vr̃ verius,
qa pñs status futurũ euentũ nõ demonstrat, non quidem tpis
qualitas, cũ serenũ, stellatũq; cęlũ ꝯspiciat, nõ regionis natura,
cũ pluuialis nõ sit. l. j. §. ęstiua, ff. de aqua quot. & æsti Admittit. n.
Aqlonis, & Circij ꝯtinuos status ꝯ australes vẽtos pluuiã afferẽ
tes, nõ ẽt orbis, secus siqdẽ hẽat latã planitiẽ inferioraq; loca, de
fluẽtes nõ restagnẽt aquas, l. j. §. idẽ magis, & §. itẽ sciẽdũ. ff. de aq.
plu. arc. hẽtq; eminentẽ rupẽ, q̃ supascẽder aquas qs poterit exi
stimare, nisi Deucalionis tpa pxima esse affirmauerit, q̃ nobis
polliceri non debent, nisi ueritatis dñicę verbũ, Gen. 9. irritũ es
se uellemus. At dices, ab euro uẽtorũ maximè eleuabit ęquor,
increscẽtq; flumina vẽtis. Sed dñs impauit aqs, ne trãseãt termi
nos suos, mathematicorũ scio formidas pnostica pp dcm̃ Hie
ro. ĩ epist. ad Fabiolã. Cũcta rõne ꝯstãt, & hærẽt terrena celestib.
p tex. ĩ l. apud Labeo. § si qs Astrologus, de iniur. & in c. sciẽdũ,
27. q. 4. vbi dr̃, diabolũ p̃scire futura ex ꝯsiderõne syderum. Sed
stulta ẽ, & inanis formido tua; illicita, & detestanda credulitas.
idolatrię. n. genus ẽ cursus stellarũ reqrere, & ex his futurorum
euẽtus rimari, c. sed & illud, 26. q. 2. licèt. n. Astronomi verã stel-
larũ positionẽ ꝯspectant, tñ maximè errãt, ꝙ ĩde conant actiões
nr̃as, vel actionũ euẽtus p̃dicere, c. illud, ead. ca. & q̃st. Nã hoĩ da
tũ nõ est scire tpa, & momẽta, q̃ pr̃ in sua reseruauit ptãte, nec
licet obseruare elemẽta, aut lunę, aut stellarũ cursus, aut inanẽ si
gnorũ fallaciã, c. nõ liceat, 26. q. 4. Diocletianus, ac Maximinianus
Impatores artẽ mathematicã dãnabilẽ, & interdictã pnũciaue-
rũt, l. 2. C. de malef. & mathe. & si Astronomia inter artes libera
les ꝯnumeret, ut Medici passionũ, & Rustici seminũ tpa inue-
stigẽt, nõ tñ est sciẽtia certa, qua mea iãte possumus asseuerare
ita esse, imo idolatra esset, q ꝯriũ crederet, ſm gl. in d. c. non li-
ceat & huius artis pfessorũ fallacias, & errores, p̃tęrita tpa de-
texerũt, ac quoties sterilitates, naufragia, incendia, rapinas, bel-
la, aquarum quoq; inundationes, regũ interitus, & mille mor-
borum genera sunt vaticinati: & inde natus ridiculus mus. Ex
6 perientia † ergo, a qua licet arguere, cap. q̃ sit, de elect. in 6. cle. di
spẽdiosam, de iud. iã mathematicorũ pnostica subuertit. quid
plura? nõne sup hmõi cõminato diluuio ꝯria astrologorũ pro-
ferunt eulogia? vnde illorũ fides, ipsa scripturarum repugnãtia
eneruat, l. scripturę C. de fid. instr. l. qui falsa, uel varia. ff. de test.
& tan-

& tandem ꝯcludam ꝯ te, q errore concuteris ꝑ Astrologorũ fallacias, si in tali terrore, & errore pseueres, nec ab ipsa salute saluari poteris, teste Policrate de nugis curial. lib. li. 1. Gl. 2. diuidit in 3. par. In 1. declarat quo tpe sit restituẽda dos. In 2. ponit fallẽtias ad regulam affirmatiuã huius tex. In tertia ponit fallentiam ad regulam negatiuam, q traditur hic a contrario sensu. Secunda ibi, sed hic fallit. Tertia ibi, item quod dico. In ea. gl. ibi, annua, bima, trima die, vr̃ rectius annua, bina, trina die. l. 3. inf. de ann. leg. sed tñ vtraq; locutio stare pōt, l. talis scriptura, inf. de leg. 1. In ea. glo. ibi, hodie immobilia. hẽs, ꝙ immobilia iure isto fforum, non restituebantur statim. & idem tenet gl. in l. diuortio, §. interdum, inf. eo. sed male dicit, & *communiter* damnatur ꝑ scribentes hic, & in d. §. interdum. per tex. in l. cum in fundo. §. si fundus. ff. de iu. do. quẽ sing. reputat Ro. sing 22. tu habes. In ead. gl. ibi, l. Lucius. habes primã fallentiã ad rñam affirmatiuã, vt nō ꝓcedat, qñ matri. solutum fuit culpa vxoris, puta fm iura ciuilia
7 ꝑ adulteriũ vxoris, l. ꝯsensu, C. de rep. & etiam de iu. can. † mulier ꝑ adulterium ꝑdit dotem, licet nō soluat matri. sed tñ thorus separet, c. plerunq; de do. inter vir. & vxo. vbi gl. ampliat, vt et mulier ꝑdat bona paraphernalia. per illam gl. dicit singulariter
8 Ro. sing. 3 2. ꝑ adulteriũ. Amplia, vt † et vidua committẽs stuprum perdat actionẽ de dote, fm Pau de Cast. in l. sororem, C. de his, qui vt ind i. & l. fideicõmissa. C. de fideic. & cōsi. 121. Re vo cat in dub. sequitur D. Ias. & Mod. hic. sed contrarium tenet D. Alex. in d. l. sororem, & Ias. in d. l. fideic. & ꝓ istorum opi. vr̃ mihi casus in §. fi. in Auth. de rest. & ea, quæ pa. in 11. mense. iuncta l. 1.
9 C. de secun. nup. Amplia etiam fm Mod. Tauri vt † ꝓ osculum luxuriosum, & tactum mammillarũ, mulier ꝑdat dotẽ; de quo puncto plenẽ scripsi in rub. de iud. col. . & seq. intellige hãc fallẽtiã, nisi lenocinio mariti mulier commiserit adulteriũ, vel maritus et simile delictum cõmiserit, c. intelleximus. de diuor. l. cũ
10 mulier. l. viro, atq; vxo. inf. eo. † Item intellige procedere, si maritus in vita querelauerit contra vxorem; secus si decesserit nulla facta q̃rela adulterij, l. rei iudicatę, §. ob morũ, inf. e. q restrictio sane vr̃ intelligenda, si maritus habuit sciam adulterij; qa tunc non q̃relando, censetur remisisse iniuriã, arg l. fi. C. de reuo. do. secus vr̃ si ignorauerit, qa non ꝑt videri remisisse, qui ignorabat sibi illatã esse, l. mr̃ decedens. ff. de inof. test. & ita tenẽt Lu. Ro. in d. §. ob morum, & Sal. in l. fi. C. de adul. sed ꝯ *communiter* tenetur; qa accusatio adulterij tendit ad vindictam, & ꝑpea non datur in bonis ante lit. ꝯtc. fm Bal. in l. si emãcipati. §. si emancipati. ff. de colla. & ꝯñr non ꝑt transmitti ad hr̃des. l. 1. & ibi gl. ff. de priui. cred. An aũt detur in hr̃des vxoris, tex. est, ꝙ sic, in d. l. fi. C. de adul. sed loquit q̃tum ad excipiendum; secus vr̃ quò ad agen
11 dum. l. 1. C. si re. vel accu mor. fuer. Scias insuper, ꝙ † ꝑdicta notabilia non ꝓcedunt, qñ pr̃, vel extraneus stipulatus fuisset dotem sibi reddi sol. mat. qa tunc ꝑ adulteriũ vxoris maritus nō lucratur dotẽ. l. si dotem. & ibi gl. C. de iu. dot. In ea. gl. ibi, Item fallit si pacto sup. hẽs scđam fallen. vt rña non ꝓcedat stãte pacto, ꝙ maritus lucret dotẽ sol. mat. Circa istud de plurib. dubitat. Pri-
12 mò, an † maritus dẽat lucrari dotem virtute huius pacti et extãtib. liberis. Pau. de Ca. & Mod. respon. ꝙ sic, ꝑ tex. cũ gl. in l. 1. C. si dos ꝯstan. mat. sol. fue. sed ille tex ꝯcludenter non ꝓbat, qa ꝑt intelligi, ꝙ liberi essent hr̃des mr̃is, & restò fieri dẽat marito vti vsufructuario, iuxta l. 1. C de bo. mat. & ꝯ hanc determinationẽ, vr̃ tex. in l. si vnq̃. C. de reuoc. don. defendẽdo cõem sniam. Quidã hic dicit, ꝙ dispō illius l. nō hẽt locũ in donat. fcã in ꝯtu matrimonij, qđ an verum sit, dixi anno ꝑterito in d. l. si vnq̃. q. 22.
13 Scđò dubitat, an † sol mat. ꝑ mortem mariti hr̃des ipsius dẽant lucrari dotẽ virtute ipsius pacti? Br̃ respon. ꝙ non, qa pactũ, ꝙ superuiuente vxore maritus lucret dotẽ, non valet, l. . ff. de pac. dot. l. 1. inf. de dote ple. q̃ iura de plano ꝓcedunt, quãdo pactum fuit factũ iter maritũ, & vxorẽ, vel et inter maritũ, & prẽm vxoris. Sed dubium est, qđ si fuit factum pactum inter maritum, & extraneum dantem dotem ꝓ vxore; quam dubitationẽ resol-
14 uam prius viso, an † istud pactũ initum cum vxore, uel cum prẽ firmet iurõ. Circa istud respō. ꝙ iurõ ipsius uxoris roborat, c. cũ contingat, de iureiu. Sed iurõ prĩs non ualidat in ꝑiudicium filiæ; qa iurm vnius, nil operat in ꝑiudicium alterius. c. quis. de pac. in 6. firmat Bar. in l. Titia. § Imperator. ff. de leg. 2. Sed quid
15 † si simplr̃ pactum sit factum de dote lucranda, & vxor iurauerit, an et hr̃des mariti lucrabunt dotem sol. mat. ꝑ mortem mariti, tanq̃ pactũ fuerit iurõ roboratũ? Bal. not. in trac. de dote, in 11. priuil. 7. par. vers. nono limitat. respon. ꝙ non, qa iurm regulat fm nãm actus, sup quo interponit. l. fi. C. de non nu. pecu. pactum aũt de dote lucranda simplr̃ factum, intellr̃ sol. matr. per mortem vxoris, & nō mariti. d l. 2. ergo eodem mō intelligendum erit iurm. Aduerte, si pactum simplex de dote lucranda solu. mat. non ꝯprehenderet casum sol. mat. per mortẽ mariti rōne deficientis ꝯsensus, tunc Bal. rectè respondisset, qa iurm non ꝯpatur vltra ꝯsensum, fm Bar. in l. si qs ꝓ eo, ff. de fideiul. & dixi latè in d. l. si vnq̃. in 3. q. Sed si non ꝯprehẽderet hunc casum ea rōne solum, ne mulier remaneret indotata, tunc opin. Bal. stare non posset ꝑ tex. in d. c. cum ꝯtingat. vr̃ ergo responsionem Bal. non esse iuridicã; quia illa verba, sol. mat. et verificant, si soluat morte mariti, l. cum q̃rebatur. ff. de verb sig. Præterea iurm hẽt vim ipãlis expressionis, c. ex rescripto, de iureiu. & sic ꝑinde est, ac spãliter iurasset non repetere dotẽ, et sol. mat. morte mariti, quo casu pactũ iurõ roboratum esset, vt dixi § Sed certè opin. Bal vr̃ humanior, qa non est verisimile, ꝙ vxor ꝓmisisset nō repetere dotem, si cogitasset superuiuere. d. l. 2. ibi, neq; cõuenisse videbit. ergo effectus iurĩ non porriget ad istũ casum, l. si libertus. ff. de oper. li. & no. Bar. in l. sed si quis. § q̃situm. ff. si quis cau.
16 & Ale. consi. 28. lib. 1. Tertiò dubitatur, nunquid † extraneus dãs dotẽ ꝓ muliere possit pacisci, ꝙ hr̃des mariti non teneantur restituere dotem ipsi vxori superuiuenti? Bar. hic in sui generalitate vr̃ velle, ꝙ pactum non valeat, & ita in spẽ concludit idẽ Bar. cons. 126. Titius maritauit. & sequit Are hic. Contrariũ tenent Soc. & D. Ias. hic, per tex. in l. ob res. §. 1. ff. de pac. do. vbi dr̃, ꝙ extraneus ꝑt a prin. pacisci, quicquid vult, quia legem suæ rei dicit. sed considera, ꝙ eadem rō formaliter assignatur in prẽ. l. cum dos. in prin. eo. titu. & tamen pr̃ non ꝑt tale pactum facere, d. l. quis. C. de pac. dot. Defendendo istorum opi. posses replicare, ꝙ alia rō est in patre, qa tenet dotare filiã. l. qui libellos, de ri. nu. & hac rõne a prin. dos vr̃ debita filiæ; & iō pater non ꝑt ꝑiudicare ipsi filiæ; q rō cessat in extraneo. Scđò ꝯ Bart. facit, quia extraneus ꝑt stipulari sol. mat. per mortem mariti dotem sibi reddi, l. . §. accedit. C. de rei vxo. act. & ꝯsequenter in extraneo nō cõsiderat, an mulier remaneat indotata, vel ne. dicamus ergo, ꝙ sicut extraneus ꝑt pacisci sibi reddi ꝯ publicã vtilitatẽ, ita possit pacisci ad vtilitatem hr̃dum mariti. Sed certè pro Bart. stringit tex. in d. § accedit, in ver. in suam ꝑsonam stipulatus. A ꝯrio sensu ob. rō adducta ꝯ Bar. quia non est tanta rō, ꝙ extraneus ꝯtra publ. vtilitatem possit stipulari in fauorem tertij, sicut in fauorem ꝓprium. hinc est, ꝙ alteri stipulari nemo ꝑt. l. st. ꝑ io ista. §. alteri. ff. de ver. ob. hinc est, ꝙ mulier post dotẽ traditã, ꝑt consentire, ꝙ extraneus stipulet dotẽ sibi reddi, d. l. ob res. §. 1. & tamen non posset consentire, ꝙ extraneus stipularet dotem reddi alteri; qa tunc remaneret indotata absq; commodo ipsius extranei, q dotẽ dederit, fm Bal. Nouel. in d. trac. in 11. priu. 7. par. ver sicu. quartò lita. Præterea, quando dos restituit extraneo dotanti, dr̃ reddi prĩ ipsius mulieris, vt hic in gl. & probat per diffinitionem dotis, & ꝯñr vr̃ reddi ipsi mulieri, nō sic quãdo remanet pe
17 nes hr̃des mariti. † Quartò dubitatur, an valeat pcm̃ de dote nō petenda, factum post sol. mat. ꝑ mortẽ mariti? Gl. in d. l. cũ dos. in ver. nocebit. ff. de pa. dot. respondet, ꝙ valet. Sed ꝯrium vr̃ verius, quia rō publicæ vtilitatis, ne mulier superstes remaneat indotata, ꝑ quã irritatur hmõi pactum, militat et in pacto facto post solutum mat. Et pro ista parte vr̃ tex. in l. 3. iuncta l. vt autẽ. ff. de pac. do. & ista opi. ꝙ dos consistit in rebus immobilib. vr̃ verior per tex. in l. et dirupto mr̃imonio. ff. de fun. do. Sed si cõsisteret in pecunia, quo casu non habet locum l. Iulianus. ff. de fun. do. videretur tenenda opi. gl. qa nihil est, quod tunc impe-
18 diat donationem dotis. Cogitabis tamen. Quintò † dubitat, an valeat pactũ, ꝙ mortua vxore hr̃des ipsius vxoris lucrent donationem ꝑ nuptias? Are. & D. Ias. respon. ꝙ sic, ꝑ tex. cum gl. in l. quod scitis. C. de bo. q̃ lib. & ibi Cy. & Bal. Nec ob. ꝙ nō valeat pcm̃ de dote lucranda per hr̃des mariti, d. l 2. quia maritus facilius poterit nubere absq; donat. ꝑ nup. q̃ vxor absq; dote. Nec ob. auth. æqualitas. C. de pact. conuen. quia respon. Do. Ias. ꝙ seruanda est æqualitas in hoc solum, quia tãta debet esse donatio ꝑ nup. quanta est dos, sed in alijs non ꝓcedit æqualitas. sed certẽ D. Ias. nō aduertit, ꝙ tex. & gl. in d. auth. æqualitas; expresè volunt et in lucris seruandam esse æqualitatem. vnde aliter ꝑt respondere, ꝙ in lucris est seruanda equalitas, si pacta fiunt post ꝯtractum matrimonium; secus si ab initio, fm Innoc. & Card. in c. fi. de don. inter vir. & vxo. Ista respon. non et tuta vr̃, qa ꝯrium tenent Pan. & Mod. ibi, & Bal. in d. auth. æqualitas, per illum tex. vnde rõne æqualitatis in puncto iuris ꝯria opinio vr̃ verior, qa tamen de ꝯsuetudine non seruat dispō d. auth. æqualitas, fm gl. & Doc. ibi; non esset recedendum a *communi* sniã. Vltimò dubi-
19 tatur, † an virtute huius pacti maritus lucrabitur bona feudalia sibi in dotem tradita? Aret. respon. ꝙ non, per tex. in c. 1. § fi. de inu. de re alie. fac. ꝑ quem ita decidit Bal. in auth res quæ. & ibi D. Ias. col. 8 C. de leg. idem tenet Alex. in auth. præterea, C. vnde vir & vxor, & D. Ias. in l. 1. col. 6. C. de sum. trin. & fi. ca quod intelligo ꝓcedere, nisi bona feudalia essent transmissibilia etiam ad extraneos hr̃des, & successores quoscunque; vt si vxor, vel eius auctores fuissent a domino inuestiti ꝑ se, & q̃b. dederint,
20 c. 1. de feu. non hab. pro. na. feu. † Adde etiã, ꝙ si maritus, qui virtute pacti lucratus est dotem, transeat ad scđa vota, ꝑdit illud lucrum, & filiis ex prima vxore acquirit. §. si verò. in Auth. de nup. & in auth. in donatione. C. de secun. nup. Pau. de Cast. hic, Bal. in auth. ex testõ, C. de sec. nup. Ias. in l. fi. col. pe. C. q test. fa. pos. Soci. consi. 42. col. 2. lib. 4. vltra gl. Pau. & Mod. addunt aliam fallen. vt
21 non ꝓcedat hæc regula, † qñ maritus est inops; quia tũc mortua

tua vxore ab intest. lucrat dotẽ, ſm gl. Cy. Bal. & Sal. in l. licet. C. de iu. dot. per tex. in auct. preterea, C. vnde vir, & vx. q tex. non ꝓbat, quia loquitur, qñ matrimoniũ eſt ſine dote. Itẽ vult maritũ lucrari ſolum quartã partem hr̃ditatis, & ꝓpea Pau. & Are. hic reſtringunt hãc fallen. ad quartã partem dotis. tu ꝯſidera, ꝙ nec etiã 4. vñr lucrari, nã ſi vxor decedat relictis liberis hr̃dib. pr̃ eſt eſt vſufructuarius, l. j. C. de bo. mat. & iſto caſu non p̃t tanquã inops aliqd lucrari, ſm D. Alex. hic. Si verò decedat inſtitutis hęred. extraneis, tunc ab ipſis extraneis maritus põt coueniri vltra q̃ facere poſſit, ſm gl. hic in verſi. ſuſpectum. q̃ gl. vera non eſſet
22 ſi maritus pauper lucraretur dotẽ, vel partem dotis. † An ãt ſol. ma. reſtituenda ſint bona paraphernalia cũ fructib. medio tpe perceptis, videas Doc. in l. de his, C. de do. inter vi. & vxo. & plenè ꝑ Alex. conſ. 402. ſuper ꝑmiſſo lib. j. In ea gl. ibi, l. ſi cõſtante,
23 †habes ſecundã reg. negatiuã, ꝙ ꝯſtãte mat. maritus nõ tenet̃ reſtituere, niſi in caſib. hic not. in gl. circa quos aduerte ad plura. Primò circa primũ caſum d. l. ſi ꝯſtante. quia ſm Bar. illa nõ eſt propria reſtitutio. Sed tu dic, vt dixi s̃. in rub. q. 7. ver. ſecundò dubitatur. Circa ſm caſum de l. queadmodum. ff. de iu. dot. Bar. dicit, ꝙ non facit ad propoſitum, qa nos loquimur de repetitione dotis ꝑ actionẽ de dote, ibi de repetitione, q̃ fit per ꝯdõnem ob cãm. Sed quatenus repetit ꝯſtan. ma. fatis vr̃ ad ꝓpoſitum, licèt diuerſa actione repetat: tñ dici p̃t, ꝙ ibi nõ repetit̃ tanq̃ dos, ſed tanq̃ datum ex cã dotis. Circa 3. & 4. dicit Bar. ꝙ cõprehen-
24 dunt̃ ſub primo, †qa deportati, & dãnati, ẽt bãniti dñr verti ad inopiam, § ſed hęc cõſiderãtes, in Auct. vt omnes obe. iu. ꝓuin. & in Auct. de exhib. re. in prin. Bene facit, qa abſens a patria p̃ſumit inuenire idoneum adminiſtrat. bono. l. idemq̃; ff. ꝑ ſo. Nã factores (vt docet experientia) tuum faciunt ſuum. Iõ p̃ſumptiuè abſens dr̃ malè vti ſubſtãtia ſua, ex quo infert̃, ꝙ idem ddm̃ eſt in exule voluntario, de quo vide Alex. in l. ſi cum dotem. §. ſi
25 maritus, inf. eo. In ea. gl. ibi, alias ſi reddat, nõ liberat: hẽs† ꝙ ſolu. dot. facta vxori ꝯſt. mat. extra caſus iure ꝑmiſſos, non liberat ſoluentẽ. Iſta ꝯclu approbat̃ ꝑ Bar. & Doc. *communiter*, vt atteſtat̃ d. Alex. hic Cy. & Bal. ac Sal. in l. 1. C. ſi dos cõſt. matr. Pro iſta ſñia adducit̃ primò tex. in d. l. 1. & in §. dotes, in Auth. de nup. q̃ iura nõ vñr ꝯcludẽter ꝓbare, qa ſolo ibi annullat̃ in fauorẽ mariti, vt poſſit dotẽ ſolutã repetere ꝑp cõmoditatẽ fructuũ, & interuſuriũ medij tpis, qd̃ nõ potuit vxori donare, l. 1. ff. de don. inter vi. & vx. imò illa iura induci p̃nt ad oppoſitũ; qa ſi ſolo annullat̃ fauore mariti, nõ põt talis nullitas allegari in eius odiũ, l. Iulianus, §. ſi à pupillo, ff. de ac. emp. l. elegãter. in pr̃i. ff. de dolo. Scd̃ò facit tex. ĩ l. ſi. ff. de iu dot. ſed rñdet̃, ꝙ ibi maritus ꝯſenſit alienationi fundi dotalis, hoc expreſſo, vt ſatisfieret creditori; vnde nõ rectè emptor ſolueret vxori, qa maritus nõ ꝯſenſit, ꝙ vxori ſolueret. Tertiò allegat̃ in l. ſi cũ dotẽ, §. 1. inf. e. ſed ille tex. potius facit ꝓ ꝯria parte, quia ibi ſoluẽs liberat̃ ab actione ꝯpetente ipſi filiæ, cui ſoluit, licèt nõ liberet̃ à patre, ſine cuius cõſenſu ſoluit, vt in §. ſeq. Quartò adducit̃ tex. in l. mutus, §. manẽte, ff. de iu. dot. vbi dr̃, in caſibus ꝑmiſſis dos cõſtã. mat. ſolui põt, ergo à ꝯrio ſenſu extra illos caſus nõ põt ſolui. põdera negatiuã iũctã verbo, põt, q̃ abnegat actũ, & potentiã, ſm gl. in l. Gallus, in pr̃i. inf. de lib. & poſth. in c. 1. de re iu. in 6. Sol. cõcedo, ꝙ nõ põt ſolui, adeo ꝙ impediat repetitio, caſu quo maritus velit repetere; ſed ſi maritus nollet repetere, non poterit vlterius coueniri, d. l. ſi cũ dotẽ, §. 1. Quintò facit tex. in l. ſi pro rata, ff. de relig. & ſump. fu. vbi impẽſa funeris eſt onus dotis, l. impẽſa, ff. eo. à quo onere maritus, q̃ ſoluit dotẽ ꝯſt. mat. nõ eximit̃; & tñ à tali onere liberaret̃, ſi per ſolõnẽ dotis factã cõſt. mat. eſſet liberatus à principali obligatione dotis reſtituendę, l. cũ principalis, de re. iu. l. eos. C. de vſu. Vlti. facit tex. in l. q̃uis, inf. eo. in rõne decidẽdi. dr̃ ibi, ꝙ ex cauſis ibi expreſſis rectè dos ſoluit, qa vxor non malè accip t, ergo ſi ſine cã recipiat (qa malè recipit) nõ rectè ei ſoluit. & iſta opi. q̃ eſt *cõis*, vr̃ ẽt verior, q̃uqd teneãt Ia. de Are. & Aret. hic, nã eorũ fundamẽta facilè ſubuerti p̃nt. Nõ ob. itaq; primò, ꝙ debitor ĩ diẽ, ſoluendo ante diẽ, liberet̃. l. qd̃ in diẽ, ff. de ſol. qa fallit, vbi lex reſiſtit ſoloni, vt in caſu nr̃o, fauore dotis cõſeruãdę. Nõ ob. tex. ĩ d. l. 1. ponderatus, vt ꝑ Are. qa aduertendũ eſt, ꝙ ſi maritus velit repetere dotẽ ſolutã, poterit; qa ſolo nulla eſt; ſed ſi nolit, cõfirmabit̃ morte, l. cũ hic ſtatus. §. 1. ff. de do. inter vi. & vxo. vnde cũ tunc valeat, vt donatio, nõ vt ſolo, meritò ꝑ donationẽ non liberabit̃ maritus, vt dicit gl. in d. §. dotes, in Auct. de nup. Nõ ob. tex. in l. vir vxori, ff. ad Velleia. qa loquit̃ poſt ſolutũ matr. vt ibi per Bar. Et ſic ſtat cõcluſio, ꝙ maritus ſoluendo dotẽ cõſt. mat.
26 non liberat̃. Fallit,† ſi ex tali ſolone vxor reperiat̃ facta locupletior, nã tunc liberat̃ maritus ſaltẽ ope exce. l. apud Celſũ, § ſi à pupi. ff. de exce. doli facit tex. in d. l. ſi. & in l. ſi ex lapidicinis, ff. de
27 iu. do. Fallit†in ſocero, qui conſt. mat. reſtituit dotẽ filio de conſenſu nurus, ſm Bar. in l. ſanè, 2. ꝑ illũ tex, ff. de iu. do. Iſta fallẽtia de plano ꝓcedit, ſi filius ſit emancipatus tpe ſolonis, tanq̃ ſolo tunc cenſeat̃ facta ex cã neceſſaria; tenet̃. n. pr̃ filio emãcipato, ſeorſum habitare volẽti, dotẽ vxoris reſtituere, ſm Bar. & Doc. *communiter* in l. ſi cũ dotẽ, §. tranſgrediamur, inf. eo. vnde cũ ſoluat auctoritate legis, iuſtũ eſt ꝙ liberet̃, ne ſub clypeo legis decipiat̃, l. 1. C. de his, qui ve. æta. impet. Sed ſi ſocer iuſſu nurus reſtituat dotẽ filio in p̃tate, limitatio vr̃ periculoſa, qa inter ſocerũ, & nurũ ꝓhibita eſt donatio, l. 3. §. 2. ff. de do. inter vi. & vx. nurus autẽ cõſentiendo, ꝙ ſoluat̃ filio in p̃tate, cenſet̃ur remittere ob ſõnẽ dotis ipſi ſocero, q̃ remiſſio dr̃ donatio. l ſi mulier, ff. de cõd. ob cau. ergo, &c. Nec vxor põt paciſci cũ ſocero in p̃iudiciũ dotis ſuę. l. de die, & l. licet, ff. de pac. dot. vnde crederem, ꝙ ſi nulla ſubſit cã reſtituendæ dotis, ꝙ ſocer nõ liberaret̃; ſubſiſtente verò cã, vt ſi filius nõ poſſet viuere cũ patre, forſitã ꝑp nouercales inſidias, ꝙ iſto caſu ſocer liberet̃, tanq̃ ſoluerit ex cã, vt ĩde filius ſe, & vxorẽ alat, l. quis. inf. eo. Si tñ ſocer poſſet cõmodè aſſignare redditus dotis filio, forſan nõ liberaret̃ reſtituẽdo dotẽ caſu, quo filius eã diſſip aret; quia nõ reſtituiſſet ex cã neceſſaria, & in iſtis terminis põt ꝓcedere opi. Alex. hic, & Sal. & Pau. de
28 Ca. in l. 2. C. fa. erc. Fallit tertiò†in caſu l. ſi conſtãte, C. de do. ante nup. videlicet qñ ꝯſtã. mat. fieret æqualis diminutio dotis, & donationis ꝑp nup. ſm Pau. de Ca. hic, Cy. & Iac. de Are. in d. l. ſi cõſtante. ita intelligentes illũ tex. ꝯrium tenent Nic. de Nea. Alex. Soc. & Mod. hic, & Sal. in d. l. ſi cõſtante. tũ quia ille tex. loquit̃ in dote promiſſa, & nõ tradita, ſm gl. ibi; tũ qa loquit̃ de diminutione lucri ipſius dotis, & donationis ꝑp nup. Nec ob. rõ Cy. ꝙ valeat mutua donatio inter vi. & vxo. l. qd̃ aũt, §. ſi vir. ff. d̃ do. inter vi. & vxo. qa in ꝓpoſito termini nõ ſunt pares, vt dixi s̃. in 1. reg. verſ. quintò dubitat̃. Quaſdã alias fallentias, in quibus maritus põt conſtãte mat. ſpontè ſoluere dotẽ, proſequit̃ hic Alex. Quaſdã verò alias fall. in quib. cogit̃ inuitus reſtituere, ſubnectit
29 idẽ Ale. & † primò ſi maritus ꝑp eius ſæuitiã coegit vxorẽ recedere de domo, tunc cogit̃ ei reſtituere dotẽ, ſm Bal. in l. ſi. C. de ſen. q̃ ſine cer. quan. quia maritus, qui non ſuſtinet onera matrimonij, non debet recipere fructus dotis, l. ſi. ff. de excep. doli. Iſta rõ nõ concludit, ꝙ teneatur reſtituere dotẽ; ſed ꝙ teneat̃ reſtituere fructus. & iſtud verũ eſt; qa vxor expulſa põt maritũ cogere, vt eã alat, ſm gl. & Doc. in c. ſignificaſti. de diuor. Bal. in l. 1. C. de leg. & in l. ꝙ in vxorẽ, C. de neg geſt. iſtã tñ fallentiã ſequitur Soc. hic, dicens ꝙ iſta *cõiter* tenet̃, licet Io And. in addi. Spec tit. de dona. inter vi. & vxo. §. nunc de dote. & do. Alex. hic, ꝯriũ teneant. mouet Soci. quia vxor nolens participare cũ marito excõicato, põt repetere dotẽ, ſm Io. And. in loco p̃alle. ergo à fortiori debet poſſe repetere, ſi ſit expulſa ꝑp ſæuitiã viri. ſed nec iſta rõ efficax vr̃; tum quia non credo verũ, ꝙ vxor poſſit repe-
30 tere dotẽ à marito excõicato; qa ſine peccato põt cũ eo cohabitare, c. inter alia, de ſen. excom. tũ qa ſi peccatũ foret participare cũ marito nolente reuerti ad gremiũ eccleſię, eſſet ẽt peccatũ participare cũ eo in receptione alimentorũ. vnde rõ peccati eſſet illa, q̃ daret occaſionẽ repetendi dotẽ ab excõicato. q̃ ratio ceſſaret in vxore expulſa, q̃ ſine peccato poſſet participare
31 cum marito in receptione alimentorũ. † Secundò fallit qñ maritus commiſiſſet adulterium, tũc vxor volens ſeparare thorũ, poterit repetere dotem conſtan. matri. c. 1. & ibi Pan. in 1. no. vt li. non conte. Iſta non eſt propriè fallentia, qa ſeparatio thori ſuccedit loco diuortij, extra de diuor. in rubro, & nigro, & ſic eſt perinde, ac ſi ſolutũ eſſet matrimoniũ. Vltimò fallit in caſu l. ſi res, §. 1. ff. de iu. dot. ſed ibi ratione doli repetit̃ res data in dotẽ, non ipſa dos, cũ teneatur vxor ęſtimationẽ rei ante repetitionẽ ſoluere, vt ibi dr̃. Glo in ver. non agitur, diuiditur in tres partes principales. In 1. gl. intelligit tex. ꝙ maritus non cogatur promittere alteri, q̃ vxori reſtitutionẽ dotis ab initio conſtitutę. In 2. ab initio ſolu. mat. In 3. adaptat verba literæ ad vtrunq; intellectũ. Secunda ibi, vel dic loqui. 3. ibi, & prout. Primò rurſus gl. in 1. par. intelligit tex. dupliciter. primò, qñ dos fuit tradita à muliere, & iſte intellectus eſt *cõis*. Secundò, qñ fuit tradita ab extraneo ſtipulante, & iſte intellectus cõiter reprobatur. In 2. par. gl. ẽt exemplificat tex. dupliciter. Primò in ſatiſdatione de reſtituẽdo dotem traditã ab vxore. In ſecundo de ſatiſdatione de reſtituendo dotẽ extraneo, cui ex pacto reſtituenda erat. In 3. par. gl. tria facit primò adaptat verbũ, ab initio, ſecundò verbum, ſtipulanti; tertiò, verbũ, noceat. particulæ de ſe patent. & ex iſta diuiſione poteſtis intelligere, quõ ſtabit Bar. ſuper hac gl. In ea. gl. ibi, qd̃ non placet, Bar. ſaluat intellectũ iſtorũ à gl. reprobatum eo caſu, quo extraneus prius ꝓmiſiſſet dotẽ marito pro vxore, & tpe traditionis vellet cogere maritũ, vt ſibi promitteret reſtituere dotẽ ſoluto mat. nã maritus non cogit̃ tunc ꝓmittere, ſi ſibi ſit incõmodũ; qa acquiſitum erat ius mulieri ex ꝓcedẽti ꝓmiſſione ipſius extranei, in l. ſi. C. de pac. con. & d. l. vnica, §. accedit. Tu aduerte, qa Bar. nõ vr̃ rectè ſenſiſſe, qa ꝑſupponit maritũ poſſe cogi, ſi ſibi non ſit incõmodũ, qd̃ vr̃ falſum; nã ſi intelligas extraneũ velle ſibi appropriare actionẽ de dote ſine ꝯſenſu mulieris, ꝯſtat ꝙ non põt, ẽt ſi maritus vellet, l. ſi vnus, §. ante oĩa, ff. de pac. ſi verò vellet appropriare cũ conſenſu vxoris, tunc dicit d. Alex. ꝙ vxor conſentiendo, non põt ſibi præiudicare in dote, l. de die, & l. Attilicinus, ff. de pac. dot. Soci. autem ſaluat Bar. intelligendo, ꝙ extraneus velit remanere debitor mulieris,

lieris,qa tūc eo exñte soluendo nōn reddit deterior ɔdō mulie ris.l.sanè,& l.debitor.ff. de iureiu. Tu aduerte ꝙ Alc.& Soc.vñr dicere ɔ casum l.ob res.§.1.ff.de pac.dot. vbi est casus, ꝙ extra neus nō solū post dotē ꝑmissam,sed ēt post dotē traditā,ꝑt cō sentiente muliere appropriare sibi actionem de dote.& ita istū tex.ad hoc pōderauit Bal.Nouel. in trac. de dote, in 11.priui.7. par.ver.quarto lita.Scdò aduerte,ꝙ attēta rōne Ale. ꝙ vxor nō possit facere deteriorē ɔdōnē suā, sequeretꝰ ꝙ maritus ēt si vel let,non posset vnq̄ ꝑmittere restōnem dotis facere alteri;ēt ac cedēte volūtate mulieris,qđ est expresſè ɔ istū tex.vñ si itelliga mus hāc ꝑmissionē de restituēdo alteri, videri factā casū quo soluat matri.morte mulieris,ꝓcedet iste tex.& dictum Bar. hic tanq̄ nō fiat deterior ɔdō dotis l.3.ff.de pac.do. Alio ēt mō itel ligit Soc istū tex.in extraneo,qñ vxor ꝑmisit dotē,& extraneus vult ꝑ ea soluere; tūc maritus nō cogitꝰ ꝑmittere ipsi extraneo stipulāti.iste intellꝰ vr̄ ꝓbabilis; qa si extraneus nollet aīr solue re,cogeretꝰ maritus,si velit,dotē ab eo recipere causatiuè,qđ est ɔ istū tex.q vult ſm Pau.de Ca. maritū non posse cogi ꝓcisè,nec cātiuè. Aliū intellꝰm dant Taurin.ꝙ si extraneus det dotē,nō co gatꝰ maritus ꝑmittere alteri extraneo. Sed nec iste sensus stare ꝑt,qa cātiuè cogeretꝰ maritus ab extraneo, si nolit aīr dare do
32 tē,vt statim dixi.†In ea.gl.ibi,l.dedit.hēs ꝙ actio ex stipulatu cō petens extraneo ad dotē restituendā,est stricti iuris seqꝛ Bar.& alij *communiter* hic,& ī l.de diuisione.inf.e.& in §.fuerat.Inst.de act.Rō est,qa ex parte extranei nō versatꝰ aliqs fauor dotis.Con trariū tenet Bar.post Pet.de Bella.in l.si ɔstāte. in 6.q.1.q.princ. inf.eo.ꝑ duo iura,qb.rñd. Alex.& Mod.hic,& latius Bal. No. in 5.par.trac.de dote.& ista est cōis opi.gl.ꝑ qua facit, qa actio ex stipulatu hñs naturā bonæfidei,est illa, q̄ fuit subrogata in locū rei vxoriæ actionis d.§.fuerat.sed actio rei vxoriæ inducta in fa uorē vxoris nō ɔpetebat extraneo, vt sonat ipm nomē rei vxo riæ actionis;ergo nō ēt dabitꝰ extraneo actio ex stipulatu subro gata,ar.l.si eū.§.q iniuriarū.ff.siqs ca.hinc est,ꝙ in fauorē extra nei nō fingitꝰ stipłō, ex qua oritꝰ actio ex stipulatu bonæ fidei.d. l.vnica.§.sed ne ignoremus.iuncto §.accedit. ne ɔctus dotis ce lebratus in fauorē vxoris informet pcīn in fauorē extranei, vt no.in l.si tibi.C.loc.& in l.petēs.C.de pac. Sed ꝑmissis non obst. ɔria opin.defensari ꝑt,qa fauor dotis, ꝑꝑ quē actio ex stipulatu assumpsit naturā bonæfidei,versatꝰ ēt respū extraneorū, vt inci tent ad dotādas mulieres,quas libentius dotabunt, si cognoue rint priuilegia dotiū ɔcedi,arg.eius,qđ dicit glo.in c. cū dilecti. de iu.pat.Bñ facit,qđ dr̄ in gl.ꝑced.q vult,ꝙ si fiat restō dotis ex traneo,dicatꝰ fieri ex parte ipsius mulieris;& si huic rōni institeꝛ
33 ris,ad ɔria faciliter rñdebis. In ea.gl.ibi,§.quoties,hēs†ꝙ dilatio, de qua in d.l.vnica.§.exactio,ɔcedit ēt marito ɔ extraneū, q sti pulatus fuit dotē sibi reddi.ita vult gl.aīs frustra dubitaret,an es set extraneo ꝑstanda cautio,de qua in d.§.quoties.seqꝛ Bart. & alij *communiter*,& ego pondero text.in d.§ exactio, in ver. parte mulieris.iuncta gl.ꝑce Istud intellige, qñ solū extraneus fuit ab initio datæ dotis,stipulatus dotē sibi reddi; secus si ēt fuit stipu latus solu. mat. tūc repetita stipłō nō admittit dilationē legalē. ſm Bar.in l.si diuortio.ff.de ver.ob. Scdò intellige,si maritus in testō eidē extraneo dotē legasset.l.1. ff.de do. ꝑle. & rō vtriusq; fallentiē est,vt legatū,& scđa stipłō aliqđ oꝑetꝰ,l.stipłō.§.Diuus. ff.ut leg.no.ca.In ea.gl.ibi,si est laboriosum fideiussorē dare,qđ in dubio est ꝑsumēdū.§.fi.in Auc.de depo.In ea. gl.ibi,l in oīb. nō hēat locū in ɔctib.Ista gl.vr̄ velle tria. Primò,ꝙ d.l.in oīb.nō hēat locū in ɔctib.stricti iuris.Scđò,ꝙ in actionib.bonæfidei in distinctè sit satisdādū, in actionib. verò stricti iuris,ita demū sit satisdādū,si nō sit laboriosum dare fideiussorē. Tertiò,ꝙ d.l.in oīb.ɔcedat ēt pendente dilatione legali;aīs gl.malè in ꝓposito
34 citasset d.l.in oīb.Ista oīa dcā vr̄ falsa.†Primū *cōiter* dānatꝰ ꝑ l si creditores.ff.de pri.cre.& l.vniuersa.C.de prec.Imp.off.& in l.ꝙ si in diē,in prin.vbi gl.& Bar.ff.de pet.hær.& sic statꝰ ɔclō, ꝙ de bitor ex cā tenetꝰ satisdare de soluēdo,adueniente die, vel ɔdō ne;siue sit debitor ex ɔctu stricti iuris,siue bonæfidei, qđ ēt fir
35 mat Bar.in l.siue apud acta, col.5.C.de trans. † Lita in debitore ex ɔctu inito cū hr̄de ex dispōne testōris,l. fideicōmissa. §.si hrs. inf.de leg.3. Sed fortè iste tex.dēt intelligi, nisi post mādatū te stōris,vel post ɔctū,is cui hrs iussus est credere, effectus sit suspe
36 ctus,ꝑ d.l.in oīb. † Item lita in debitore ex ɔctu, in quo licita sit pnā,l.Seia,in prin.ff.de do.ca.mor.q̄ est singul.ſm Lu.Ro. in no.
37 post singularia,notab.120.inci l.Iulianus. † Aduerte etiā, qa ad hoc, vt hēat locū ille tex.oportet, ꝙ cā de nouo superuenerit; alioquin creditor petens satisdari nō est audiēdus, qa sciēs cām subesse a prin.censetꝰ approbasse ꝑsonā debitoris l.fi.& ibi Bart. C.de ꝑon.l.si q bona.§.de illo.ff.de dam.infec. & d.l.si credito res.& ita dicit Bar.in l.ait ꝑtor.§.si debitorē.ff.de his, q in frau. cre.& in l.q̄situ,post gl.ff.de pig.cū aliis adductis ꝑ Dec. cōsi.75.
38 Diligenter.co.pe.†Et iō is,q ɔxit cū forense in hac ciuitate,non poterit petere fideiussionē ꝑtextu,ꝙ debitor sit forensis, qa in dubio vr̄ habuisse fidē de ꝑsona ipsius forēsis,ſm Bar.in l.hæres absens.§.1.ff.de iud.& bñ ꝓbatꝰ in l.3.in fi.ff.de fideiuſ.qđ intelli

gas,si ɔxit cū forēse sub ɔdōne,vel in diē,secus si purè,qa tūc vr̄ ɔxisse,vt forēsis solueret,anteq̄ recederet,ſm Bal.in rub. de his, q̄ in frau.cre.& Are.hic. Circa ſm Imo. reprehendit gl.ꝑ istum tex.q vult,ꝙ ēt si mulier petat,ꝙ maritus fideiubeat alteri, adhi benda sit distinctio l.nr̄æ, an sit laboriosum ꝑstare fideiussorē, vel ne,& tn actio ɔpetēs mulieri est bonæfidei D.Alc.saluat gl. referendo eā ad ſm intellꝰm,qñ extraneus vult cogere maritū, vt sibi caueat;tūc(qa actio esset stricti iuris) maritus non tenetꝰ cauere,si sit laboriosum,secus si mulier vellet cogere hr̄des ma riti,qa tūc ꝓcisè coguntur fideiubere d.§.quoties.& sic dr̄ia est, an agatꝰ ex ɔctu bonæfidei,vel stricti iuris, qñ agitꝰ, vt caueatꝰ ipsi extraneo,& ipsi mulieri,sed si agatꝰ, vt caueatur alteri, nulla est dr̄ia;& neutro casu debitor cogi ꝑt satisdare de soluendo alte ri,si sit sibi laboriosum.& ita ꝓcedat opin.Imo.& rō est, qa qñ debitor inuitus delegatꝰ alteri,ostenduntꝰ duæ rl̄æ.Prima regula l.1.& l.nec creditoris.C.de nou.Scđa rl̄a d.l.in oīb.q vult sine cā neminē cogi fideiubere.vñ licèt fauore dotis cogatꝰ maritus fi deiubere ipsi mulieri,d.l.in oīb.secus tamē dđ m est, qñ mulier vult cogere maritum,vt fideiubeat de soluēdo alteri. Nā tunc ɔcurrūt duo spālia,q̄ non admittuntꝰ ēt fauore dotis.l.1.de dot. pro.Itē gl reprehendunt Pau. & Mod. inquantū vult, ꝙ tex. in illis verbis, si sibi noceat, intelligatꝰ si sit laboriosum dare fideius sores,qa istud incōmodū est de ꝑsenti, & tex. loqꝛ de incōmo do futuro,vt patet in ver.suspectū hēat. Sed certè si maritus nō teneatꝰ ob incōmodū suspectū de futuro,multò minus tenebitꝰ ob incōmodū suspectū de ꝑsenti.Non credo tamē,ꝙ tex.ɔside rauerit istud incōmodū dādi fideiussorē,aliàs lex ista quodāmō esset imposita verbis, cū oīb ferè laboriosum sit dare fideiusso
39 res,d.§.fi.in Auc.de deposi.†Circa tertiū, ꝙ l.in oīb. ēt ꝓcedat pendente dilatione legali, gl.dānatꝰ ꝑ Pau.de Ca. & alios *cōiter*, qa dispō d.l.in oībus,non hēt locū, nisi ex cā de nouo superue niente,vt s.vidistis,& tamē pendēte dilatione legali, indistinctè debitor tenetꝰ satisdare, ēt nulla superueniente cā, d.§.quoties, & l.si debitori,cū gl.ff.de iud Ista gl.vr̄ posse saluari, si referatꝰ ad primū intellꝰm,videlicet si vxor vellet cogere maritū solu. mat. ad ꝑmittendū cum fideiussione alteri stipulanti, quo casu cer tū est maritū non teneri;nisi ex cā superueniente.Vel saluari ꝑt ſm Lu.Ro.vt l in oīb. ꝓcedat ēt pendente dilatione legali; nisi talis dilatio ɔcedatꝰ a lege miserationis grā, vt ē dilatio data ma rito,d.l.vnica §.exactio.vel vt est dilatio data ad parendū iudica to,l.si cū militi.ff.de ɔpensa.In istis distinguendū est, an sit labo riosum dare fideiussorē,vel ne;& ita loqꝛ gl.sed tu cōsidera, ꝙ gl.saluari non ꝑt,referendo eā ad primū intellꝰm;quia expresse loqꝛ,quādo extraneus vult cogere maritū,vt sibi ꝑmittat. non ēt saluabitꝰ ſm intellꝰm Lu.Ro.qa in ɔrium est casus in d.§.quo ties.& qa æquius vr̄, ꝙ is cui conceditꝰ dilatio grā miserationis, potius teneatꝰ fideiubere,q̄ is cui ɔceditꝰ ex alia iusta cā, l.vniuer sa.C.de prec.Imp.off.Nec ob.in q̄tū Soci. dicit,ꝙ debitor pen dente dilatione legali,miserationis grā concessa, cogitꝰ satisda re sine vlla suspitione.ɔ d.l.in oībus.ergo in alio dēt releuari, vt nō teneatꝰ,si laboriosum sit sibi fideiubere,arg.l.eū,q.ff.de iure iu.qa respōdeo,ꝙ nulla dēret sibi dari dilatio,cum iā cesserit,& uenerit dies,l.cedere.ff.de ver.sig.Sed qa lex miserta debitoris, dat dilationē in ꝑiudicium creditorū, voluit in alio succurrere creditori remedio satisdationis, & sic arg d.l.eū qui, retorquet ɔ Soc.Gl.in ver suspectū,diuidit ī sex partes in 1. q̄rit,qūo mari tus ꝓbabit incōmodū. In 2.opponit ɔ tertiū modū demōstran di incōmodū,& soluit in 3.no.& ɔ no. dupl̄r op.ī 4.quærit,quo remedio cogatꝰ maritus.In 5.q̄rit,ad qđ caueat. In 6.allegat cō cor.ad tex.Scđa ibi,sed qūo creditꝰ.Tertia ibi,itē no.Quarta ibi,
40 item qūo cogitꝰ.Quinta ibi,sed ad qđ.Vltima ibi,item fallit . In ea.gl.ibi,si sit rixosus.Nota incōmodū † esse ɔhere cum rixoso, l si seruos.in fi.ff.de pig.ac.q̄ loquitꝰ de creditore oneroso, q pe tit vltra debitū,& in l.si bene.ff.de vsu. q loquitꝰ in creditore cō tumelioso,& ambitioso. & sic gl. loquitur de creditore rixoso extra iudiciū.D.Iaſ.dicit Doc.nihil addere,sed ꝙ ipse addit qua tuor,q̄ non faciunt ad ꝓpositū gl.qa loquūtꝰ in debitore rixo so in iudiciis,nos loquimur in creditore, vnde nō vr̄ par rō; qa importunus creditor tractat de damno,rixosus debitor tractat de lucro,iō diuersa est habenda rō,l.fi. C.de codi. Si tamē velles
41 ēt addere,ꝙ†rixosis ꝓhibetꝰ ꝑmoueri ad epatum, c.1.& ꝑ to tū.46 dist.& ibi gl in summā assignat vnā rōnem, quā & tradi dit gl.in l.ab Anastasio,in ver.morantꝰ.C.mā.ꝙ litigiosi oīa ma la sciunt,oīa mala faciunt.hinc est, ꝙ litigiosus nō est idoneus testis,ſm Lud.Ro.sing.414.inci. Nunquid redemptor litium.ꝑ
42 tex.in c.suspectos.2.q.5.In ea.gl.ibi,vel potentia. †Nota incom modū esse ɔhere cū potenti.l.3 ff.de alie. iu. mu.cau fac.Sed ad uerte,qa ille tex.loquitꝰ respū debiti litigiosi,tunc bene incom modatꝰ aduersarius,si cogatꝰ litigare cū potentiori.l.1.§.fi.ff.si ex noxa.ca.aga.Sed vbi debitū est liquidū,& nulla subest lis,vr̄ po tius cōmodū hr̄e creditorē potentē,& locupletem, qa melius poterit sustinere morā debitoris. Nisi dicas,ꝙ tenuiores a po tentib.persæpe ante diē,& vltra debitū soluere coguntur.l 1.C. ne

ne liceat potē. In ea.gl.ibi,l.ſicut Bar.tenet ſcdam ſolut.ſm quā oportet te ꝓſupponere,ꝙ ꝑceſſerit hic ꝯuetio de dote ſoluēda, aut traditio;alioquin mulier nō poſſet cogi ſe dotare, & in ꝓſe quētiā neq; maritus teneret alteri ꝓmittere,§.ſic itaq;,in Auc. de nup.§.qm.in Auc.quib.mo.nat.effi.legi. No.diligēter verba
43 Bar.qui vult,ꝙ†maritus qui traduxit vxorem abſq; vlla ꝓmiſſio ne,vel traditione,nō poſſit cogere vxorē ad aliquā dotē dādā. qđ certè verū eſt,ſi vxor nō habeat vñ ſe dotet;ſed ſi vxor ſit di ues,& nolit dotē dare,poterit de domo expelli; & hac via cogi ad ſe dotādū,ſm Bal.in l.fi.C.de ſen.q̄ ſine certa quā: quē ſequit d.Iaſ.in l.ſi donaturus,§.ſi qs indebitā.ff.de cond.ob cau quia ēt pr̄ cogit̄ dotare filiā,dato ꝙ ſit iā maritata abſq; dote,ſm gl.in l.obligamur,§.lege. ff.de act.& obl.Sed ꝯrium credo verius per tex.in l.fi. C.de rep.vbi mulieri indotatæ mittenti repudiū ſine cā imponit̄ eadē pena priuationis quartæ partis bonorū,q̄ imponitur marito expellēti de domo vxorem indotatā ſine cā:& ſic patet,ꝙ illa lex ꝓcedit,ēt ꝙ vxor hēat bona, vñ ſe dotet.& ita vult Bar.hic,& Ale.in d.§.ſi quis indebitā,& in l.ſi cū dotē, §.ſin aūt in ſeuiſſimo,infra eo.Nō ob.ꝙ teneat pr̄ dotare filiā iā mari tatā;qa verū eſt filia petēte:tñ maritus,q eā duxit ſine dotis con ſtōne,nō poterit expellere vxorē,vt agat ꝯ patrē,vel ſibi dotē cō ſtituat,l.ꝙ ſi nulla.ff.de reli.& ſump.fu.In ea.gl.ibi,itē ꝯ.de nou. l.j.Bar.& *communiter* Doc.tenent ſolut.gl.ibi, ꝙ ſit ſpāle fauore dotis.Cōtrariū tenēt Pet.& Lud.Ro.ꝯcludētes, ꝙ de æquitate
44 †debitor cogatur alteri ꝓmittere,ſi ſibi nihil noceat. Mouet Pet.ꝑ iſtū tex.&tenēdo cū Pet.dico,ꝙ nō eſt ſpāle fauore dotis tū qa marito nihil nocet,tū qa fauor dotis potius ſuadet,ꝙ ma ritus nō teneat.ēt ſi ſibi nō noceat:qa fauore dotis eſt,ꝙdos nō exeat manus mulieris. Inſt.qb.alie.lic. vel nō,toto ti.de fun.do. l.2.ff.de pact.dot.ꝓ iſta opi.Pet.adducit tex. in l.vſuras. C.de ſol. arguēdo de loco ad ꝑſonas,l.j.§.filius.iuncta.l.2.ff. ne qs eū,qui. Itē adducit in auc.hoc niſi,C.eo.tit. de ſolu.arguēdo de re ad ꝑ ſonas,l.ſi quis delegauerit,ff.de noua l.miles ita.ff.de teſt.mi.Ad iſta tñ iura rñdeo,ꝙ ibi neceſſitas,vel alia iuſta cā operat̄,ꝙ debi tor cogatur alio loco ſoluere,vel aliud ꝓ alio. q̄ rōnes ceſſant ī caſu nr̄o: qa creditor pōt inuito debitore actiones ſuas cedere illi,cui debitor nō vult ꝓmittere,toto ti.ff.& C.de hære.vel act. vēd.l.ab Anaſtaſio,C.mād.veritas tñ pendet à brocardico,† An
45 qs cogatur facere,qđ ſibi nō nocet,& alteri ꝓdeſt:in quo Bar.fa cit reg.negatiuā, vbi nullius præcedit ꝯctus,nemo cogit̄ facere qđ ſibi nō nocet,& alteri ꝓdeſt,quia ſatis offendit̄,q cogitur fa cere ꝯ propriā voluntatē,l.ſuā.ff.de vſu & hab.quę mihi nō pro bat;qa ibi auferē vſuario cōmoditas vſus ꝑꝑ mutationē rei.ad dit tex.in §.ꝑterea.Inſti.de acti.ſed ibi auferē cōmoditas ſoluēdi. allegatur ēt tex.in l.idem q̄ritur,§.j.ff.loc.ſed ibi cōuenitur rōne emergentis dāmni. adducit ēt tex.in l.hactenus, §.fi.de vſur.ſed ibi detrahit̄ affectioni, quā hēt dñs in re ſua.adducit ēt Bar.no. in l.binas.ff.de ſeru.vrb.pręd.vbi no.ꝙ vēditor fundi nō pōt cogi vēdere viā illā,quo ad fundū,aīr iter haberi nōpoſſit;ſed ibi dñs vendendo dānificat̄,& ꝓſpicere debuit emptor anteꝗ̄ emeret, vñ viam hr̄e poſſet.vel aliter dici pōt,ꝙ tūc venditor cogat̄ ven dere viā,arg.d.l.binas.& ita tenent Dy.& Azo, vt refert Alb.de Roſ.in l.dānas.§.q duos.ff.de vſufr.leg.& Cępo.in tra.ſerui.ruſt. ſub rub.de ſerui.itine.& bñ facit text.in l.locus, §.fi.ff.quemad. ſer.ami.vnde facias ꝯriā reg.quilibet tenetur facere qđ ſibi non nocet,& alteri ꝓdeſt.text.eſt hic,& in l.ij.§.item Varus.ff.de aq. pl.arc.& in l.ij.§.pe.ff.de relig & ſump.fu.vbi hñs ſeruitutem viæ pōt cōpelli mutare viā,ſi ſibi nihil noceat,&dño fundi ſeruiētis ꝓſit:& illū tex.dñt ſing.Lu.& d.Iaſ.in l.j.§.fi.ff.de dño operis noui nun. & idem tenet gl. & Bar.in l.ſi cui. ff.de ſer.tit.gñali.ꝓ iſta reg.fa ciūt,q̄ tradūtur ꝑ Bar.&d.Iaſ.in l.quo minus,in 5.q.ff.de flu.Cur. ꝯſ.33.Potens nobilis.col.fi.& per d.Iaſ.in l.vniuerſa, in 2 not.C. de prec.Imp.offer.de quo d.Fel.poſt Pan.in c.cęterū,col.12.ver. 3.reſti.de reſcri.& tenendo hāc regulā nō eſt opus diſcutere fal lentias Bar.qa ꝯueniunt regulæ negatiuæ.Præmiſſa inducuntur
46 per Bar.ad q.†an vaſallus cogatur iurare fidelitatem alteri dño? *Communiter* Doc.hic,& in l.j.C.de noua.ꝯcludunt ꝙ nō,per tex. in d.l.j.& in c.1.§.præterea ducatus, vbi caſus.de ꝓhi.feu.alic.per Fed.&quia dñs,& vaſallus ad paria iudicātur,c.1.ad fi.de for.fid. ſed vaſſallus nō pōt alienare fundum inuito dño,c.1.de ꝓhi.feu. alie.ꝑ Lotha.ergo nec etiam dñs.Quidam dñt iſtud verū eſſe,ſi dominus vellet alienare ius ſuū in inferiorem,qa præiudicare tur vaſallo;ſecus ſi in æqualem,vel ſuperiorem;qa tūc nihil no ceret vaſallo;imo melior fit cōdō ſua,ſi fiat alienatio in ſuperio rem,q melius poterit vaſſallū protegere,§.audient,in Auc.de de fen.ciui.& de hoc eſt tex.in c.1.§.ex ea, ff. de le.Conr.in vſi.feu. & licèt dicāt,ꝙ illa diſpō eſt localis attenta cōſuetudine Medio. tñ pro iſta ꝯſuetudine facit rr̄a iſtius tex.quod tibi nō nocet, & alteri ꝓdeſt, & iō Chriſtianiſſimus Rex nō pōt infeudare caſtra immediatè ſibi ſubiecta inuitis hoībus illorū caſtrorū.c.dilecti, & ibi no.Hoſt.Io.And.Pan.& alij;de maio. & obe.qđ tñ intelli
47 ge,vt ꝑ Fel.ibi.Infert etiā d.Iaſ.† an liceat dño inferiori vti aqua ad vſum ſui molendini,vel pratorū,ſi nō noceat molēdino dñi ſuperioris,cuius eſt aqua:& decidit,ꝙ nō pōt inuito dño ſupe riore, vt dicit Bar.in l.quominus.in 12.q.ff. de flum.ſequitur d. Ale.ꝯſ.108.In cā & lite,lib.2.& Imo.ꝯſ.11.In cā,q̄ vertit̄.mouet d.Iaſ.per doc.Bar.hic,ꝙ non vr̄ vera,vt ſupra dixi.deciſio tñ pla cet,ſi dñs inferior velit vti aqua gratis; ſed ſi vellet ſoluere iuſtū preciū ipſius aquæ alioqn periturę dño ſuꝑiori,crederem ſupe riorem dñm cogi poſſe ad præſtādā patientiā, ꝙ inferior fruat̄ bñficio aquæ periturę,qa iudex debet ex officio ꝓhibere,ne qs re ſua malè vtat̄,§.pe.Inſt.de his,q ſunt ſui,vel alie.iur.Et qa mili tat æquitas huius l.per quam reperio ita tenere Cępo.in tra.ſer. ruſti.ſub rub.de ſerui.aquę duc.col.27.&in quantū d.Iaſ.limitat fauore ecclīæ habentis molendinū,ſeu prata inferiora,vel fauo re mulieris hñtis dotem ſuā in molendino, vel pratis inferiori bus.Si intelligas ſoluto precio, vt dixi ſupra,aſſentio do.Iaſ.ſed tūc dico idem gñaliter. ſed ſi intelligas abſq; precio, ꝯdico, qa tex.in l.ſi qs ſepulchrū. ff.de reli.& ſum.fu.ſup quo ſe fundat d. Iaſ.expreſsè vult,ꝙ ſoluat̄ preciū.In ea.gl.ibi,ſed ad qđ cauet̄,cū habeat actionem ex ſtipulatu.Bar.in 3.oppo.reꝑhendit gl.qa ꝓ ſupponit, ꝙ mulier iſto iure hr̄et tacitā actionem ex ſtipulatu, cuius ꝯrium tenet ipſa gl.in l.ad exactionem, C.de do.ꝓmiſ.po tes dicere, ꝙ iſta gl.formauit qōnem ꝯſiderato iure nouiſſimo l.j.C.de rei vxo.act. In ea gl.ibi,l.in oībus, habes ꝙ diſpō l.ſi oīb.
48 ꝓcedit etiā quantū ad cautionem ꝓbatoriā.Item habes,†ꝙ de bitor non cogit̄ ꝓſtare cautionem ꝓbatoriā,niſi cā de nouo ſu perueniente,ꝓut loquit̄ d.l.in oīb.& l.chirographis,infra de ad mi.tut.& l.ne caſu,cū gl.C.de diſcuſ.li.10.Et iō ſi debitor efficeret imꝓbus,poſſet cogi ad faciendū inſtr̄m debiti, arg. l.cū qs,ī prin.ff.de ſo.Bar.hic gnāīr vult debitorem teneri ad faciendū in ſtr̄m debiti;etiā nulla cā ſupueniente,ſed ad ſolā requiſitionem creditorū,ꝑ l.ſicut,C.de lib. cau.& l.plures apochis,C.de fun.in ſtr.ſequunt alij *cōiter* hic,& in l.ſi finita,§.elegāter, poſt Bar.hic. ff.de dam.infe.cū alijs plenè alle.ꝑ Fel.in c.2.vt li. nō cōt. & in c. ſignificauit,de teſt.qđ intellige,ſi creditor petat ad finem ꝓbō
49 nis faciendæ:† ſecus ſi ſtaret ſtatutū,ꝙ inſtr̄a haberent executio nem paratā,tūc nō poſſet cogi debitor facere inſtr̄m debitori: qa grauaret̄ ꝑꝑ executionē,quā hr̄et inſtr̄m, ſm Ang.in l.ſi pu pillus.ff.de noua.Iaſ.hic, & Fel.in d.c.ſignificauit. ex quo infero nouiter,ꝙ in ꝯfectione inſtr̄i nō poterit cogi debitor iurare ꝓ miſſa attendere,& obſeruare; qa ꝑꝑ iur̄m efficeret̄ deterior cō ditio ipſius debitoris; tū qa poſſet ꝯueniri corā iudice Ecc.vbi aliàs nō potuiſſet,c.fi.de foro ꝯp.li 6.tū qa † iur̄m operat̄,ꝙ in
50 ſtr̄m habeat executionem paratā,ſm Bar.& Doc. in l.2. ad fi.ff. de iureiu.qđ reputat no.Matth.no.29. & d.Iaſ.in §.itē ſi qs, col. 3.& col. 14.Inſt.de act.In ea.glo.ibi, qa res ſuæ erāt,&c.habes ex
51 iſta gl.plura notare.Primò,ꝙ†poſſidens immobilia ꝓpe flumi na,vel in mōtibus ſubiecta corroſioni aquarū,ꝓſumit̄ fieri non ſoluendo,l.verū,§.ſi locupleti. ff.de minor. idem tenent Bar.& alij in l.ſi qs ſtipulatus,§ fi.de verb.obl.in l.3.in fi.ff.de lib.leg.Idē
52 implicitus†vſuris ꝓſumit̄ fieri pauper,c.qm.in ver. vſurarū vora gine,c.quāto,in ver.Chriſtianorū exhauriūt facultates, de vſu. & gl.in l.q hēbat,de leg.3.Et idem ſi habeat bona in mercib.pe riculoſis in mari,vel in terra, l.3.cū l ſeq.hæc oīa inſtās periculū
53 demōſtrāt,ff.de dona.cau.mor.† Item no.ꝙ nō dicit̄ ſoluendo, q nō pōt de bonis ſuis diſponere,qđ quidā intelligūt,ſi hēat bo na hypothecata creditorib.ꝓ tāto precio,quāti valent,iuxta tex. in d.l.q hēbat,& in l.legata, §.fi.vbi Bart.infra de ſup.leg.egō in telligo gl.loq de eo,q eſt grauatus ꝑ fideic.reſtituere bona poſt mortem alicui ecclīæ.Nā iſte dr̄ nō ſoluendo, qa nō pōt de bo nis diſponere in prǽiudiciū fideicō.l.ſi §.pe.C.com.de leg.& oīa iſta no.qa ſeruient ad multa,maximè ad mām l.ſciendū, ff.q ſa
54 tiſ.cog.Item ex iſta gl.no.ꝙ reg.l.ſi defunctus,C.arb.tut. † ꝙ qli bet ꝓſumat̄ poſſe fieri diues,non ꝓcedit qñ pñs ſtatus ꝯriū indi cat,vt in exemplis ꝑmiſſis. ſed ꝯſidera ꝙ tex.in d.l.ſi defunctus, loquit̄ in eo,q nihil habet,& tñ ꝓſumit̄,ꝙ debet ditari. Solu.ter mini ſunt diſpares,ſi bñ ꝯſideres. Item no.ex hac gl.ꝯſiderat̄ tri ſtis euentus,quem pñs ſtatus futurū demōſtrat,de quo ꝑ Bar.
55 in l.inter ſtipulātem,§.ſacrā.ff.de verb.obl.†& hæc eſt rō, quare ꝑꝑ bellū,vel ꝑꝑ peſtem,non ſit facienda remiſſio ꝯductori,q ꝯ duxit gabellas in ꝓuincia ſolita pati quotidianos hoſtiū incur ſus,iuxta tex in §.publicorū, in Aut.de mā.pri.vel in ciuitate nā liter ſubiecta peſti iuxta tex.in l.ſi fundum.de ædil.actio. & in l. Mæuia,ff.de reb.eo.debuit n.ꝯductor ꝯſiderare futurum euen tū,quem pñs ſtatus indicabat.l.ſi quiſdomū,§.fi.ff.de loc.dixi in tract.de peſtē,in 2.par.in 4.priui.ꝯctuū.ver.ſecundus caſus. Item
56 ex hac gl. no.Bal.& alij,†ꝙ iudex non debet concedere capturā debitorū ex cā ſuſpicionis,niſi pñs ſtatus oſtendat debitorem ſu ſpectū fore,& iō oportet ꝙ prius ꝓbet̄ ſuſpicio.Item,& ſecun dò,ꝙ ꝓbet̄ talem ſuſpicionem ſuperueniſſe poſt ꝯctū,ut dixi ſ.
56 Sed difficultas eſt,† An ſuſpicio ꝓbetur ſolo iur̄o creditoris? rñ det Imo.quò ad effectū obtinendi capturā credit̄ iur̄o credito ris ꝑꝑ periculū, qđ eſt in mora;ſed poſt capturā(niſi creditor ꝑ legitimas probōnes iuſtificauerit ſuſpicionis cās) debet captus relaxari,ſm Ang.in l.nemo carcerem,C.de exac.trib.li.10.ſequit̄ d.Iaſ.

d.Ias.hic,& in l.apertissimi.C.de iud.vbi adducit plures auctoritates. Contrariũ tenẽt d.Ale.& d Ias.in l.fideiussor.§.fi.ff.q satis. cog.allegãt plures alios tenẽtes ꝯ Ang.& Imo.hic.Bñ iudex poterit stare iuro si velit,& sibi iustũ visum fuerit; sed si nolit, vt qa actor sit vilis ꝑsona, vel aliàs non fide digna; vel qa agat de modico, tũc poterit denegare capturã; nisi ꝑ testes fiat summaria fides de suspitione,& ita ꝓcedit ꝯria opi.ſ᷑m Ang.in l.qui bona, §.q dãnum, per illũ tex. ff.de dã.infec. & ita voluit hic in effectu Ale. Et sic hẽs duo necessaria anteq̃ possit deueniri ad capturã.
58 Addit Imo. tertiũ,† vt debeat prius fieri plena fides iudici de debito. Adde Bar.in l.ꝑ hanc,de erog.mili an.li.11. per illum tex. dicit nõ posse deueniri ad capturã, nisi ꝯstet iudici de debito ꝑ pub.instrm, qđ an verum sit, vide Pan. in c.2.ad fi.de seque.poss. & fru & d.Ias.Insti.de act.in prin in gl.in ver.iudicio. & in d.l.fideiussor,§.fin & plenissimè per d.Io.Bap.in tract.de deb.fug.& Dec.in ꝯs.5.per totum. In ea.gl.ibi,itẽ poterit aliquid relinquere in morte. Bar.in fi.i.q.reprobat hãc gl.qa istud non continet incommodũ; sed amissionem lucri; & quia si tex.intelligeretur de tali incommodo, dispõ esset elusoria; qa maritus posset sp allegare istud incõmodum.
59 Habes ex dictis Bar.ꝙ† amissio lucri non affert aliqđ incõmodum, aliàs Bar. non bñ reprehenderet gl.& pro Bar.d.Ale.alleg.tex. in l.1.§.pe.in ver.incommoditati, iuxta gl.q̃ exponit.i.damnũ. ff.de alie.iud.mu.cau.fac. Sed istud non vr̃ verũ, qa & q lucrũ perdit, dr̃ fecisse ꝯdõnem deteriorẽ, l.non amplius, in prin.vbi Bar.infra de leg.1.vnde dicas, ꝙ Bart. non negat, qn ꝑdere lucrũ, sit incommodũ, vbi lucrũ esset radicatum, vel probabile aliqua spe certa, l.cũ te, C.de do.& §.illud, Insti. de le. Aqui. Sed Bar.vult, ꝙ allegans incommodũ lucri futuri, non fundati in spe ꝓbabili,& certa, nõ dr̃ allegare incõmodum rõnabile, l.post emãcipationẽ, §.fi.infra de lib.leg. In ea.gl. sed qño cogit̃, hẽs, ꝙ dote nondũ soluta, maritus cogit̃ alteri ꝓmittere ꝑ retentionẽ, & sic cãtiuẽ. Dote.verò soluta cogit̃ per off.iudi.& sic ꝓcisè, adde similẽ distinctionem, quã faciũt Bar.& doct.in l.si soror, C.de collat.
60 †Sed qd si maritus, q dotem recipit, non possit fideiubere, an stabitur iuratoriæ cautioni, iuxta tex.in auth.gñaliter, C.de epi.& cle.& in §.sed hodie.Insti.de satis.Pa.de Ca.hic tenet ꝙ sic, dicens ꝙ si petat̃ satisdatio ex cã suspitionis; vigore d.l.in oĩbus, si debitor nõ possit fideiubere, nõ stabit̃ iuratoriæ cautioni; imò carcerabit̃; sed si petat̃ satisdatio ex priuilegio, vel ex dispõne legali, vt in casu l.si ꝯstante, §.quoties,& in ti.vt leg.no. caue.tũc stabit̃ iuratoriæ cautioni. Teneas ꝯriũ ꝑ tex in d.§.quoties.vbi ponit̃ remedium, ꝙ maritus nõ valens fideiubere, ꝯpellitur soluere ante diem, deducto commodo medij tꝑis,& ibi expresse Pa.de Cas.sibi ꝯrius, no.illum tex.ꝙ
61 †vbi creditori põt succurri alio remedio, nunq̃ admittit̃ iuratoria cautio. & dicit hic melius, ꝙ vbi dilatio ꝯcedit̃ miserationis gratia, non audit̃ volens ꝓstare iuratoriã cautionem; sed recurrendum est ad remedium l.fideiussor, §.fi.qui sati. cog.& l.si Imperator, ff.ad Tre.& ita sentit Bal in l.fi.per illũ tex. Bal.Ang.&
62 Imo.in l filiusfa.§.diuus, infra de leg.1. Extra gl.Bar.quęrit,†qualiter format̃ promissio facienda per maritũ: & rñdeat taliter, ꝙ maritus non teneat̃ ad aliud, nisi ad illud, ac qđ teneat̃ ꝓmissione facta.ꝓmitter ergo restituere dotẽ in oẽm casum dotis restituendę illi, vel illis, qb.de iure restituenda venit, l.si qs stipulatus. infra eo.l.cũ q̃rebat̃.ff.de verb.sig. Sed an maritus possit cogi ꝓmittere sub alia forma? rñdet Bar.ꝙ non, si aliter ꝓmittendo maritus, suspicaret̃ incommodũ, hic dñt Tauri. Bar.non bñ loq in ꝓmissione facienda mulieri; qa maritus tenet̃ ꝓmittere vxori; et si sentiat incõmodũ, vt hic in tex.& in gl.sed ipsi non intellexerũt mentẽ Bar.nec punctũ qõnis, qa Bar non negat, ꝙ maritus non teneat̃ ꝓmittere vxori; et si hẽat suspectũ incommodum; sed negat, ꝙ teneat̃ promittere sub alia forma, q̃ iure cautum sit, si timeat incommodum, per istum tex.arguendo de ꝑsona ad rẽ, siue modũ promittendi, l.miles ita, ff.de test.mil.dñt ẽt Bar.velle, ꝙ maritus non possit cum suo incommodo aliter promittere, q̃ ius disponat, qđ vr̃ inconueniens ſ᷑m eos; imò est ꝯ istum tex.in ver.non cogitur, à ꝯrio sensu. sed non credas Bar. ita fuisse supinum, vt istud senserit, imò ꝯrium expresse vult; qa se fundat in hac lege,& ſ᷑m illam debet intelligi, s.vt non cogatur, sed possit, si velit. Ex istis infert Bar.ꝙ non põt cogi maritus ꝓmittere dotem restituere sub hac forma, si matrimoniũ solutum fuerit morte vxoris sine liberis, vel cum liberis decedentibus in pupillari æt.dñt Tauri. rõnem esse; qa hmõi ꝓmissio est dãnosa vtriq; parti, vxori, s.quia si mr̃imonium solueretur morte mariti, dos non esset restituenda vxori; sed errãt, quia Bar.in hac qõ.non cõsiderauit incommodũ ipsius mulieris; quia ẽt pactum expressum, ꝙ soluto ma.morte mariti dos non restituat̃ vxori, nullius est momenti, l.2.ff.de pac.do.marito aũt damnosa est, ſ᷑m eos; quia si vxor decederet cũ liberis, maritus tm̃ haberet vsumfructũ,& dos esset liberorum, l.1.C.de bo.mat.sed non aduertunt, ꝙ Bal.nõ loquit̃ de incommodo vsusfructus: patet, qa pactum de restituenda dote liberis stãtib.ꝯdõnaliter format̃ ꝑ Bar. videlicet, si liberi moriant̃ in pupilla.æta.vnde dicas, Bart. loq de incõmodo proprietatis; qa si liberi decederẽt in pup.ęta te, pater illis succederet ẽt in dote, auct.defuncto, C.ad Tert.sed vnũ, qđ magis vrget, magis stringit ꝯ Bar.qa ipse præsupponit, ꝙ soluto mat morte vxoris, dos de iure acquirat̃ liberis eius. Cuius cõtrarium tenet gl.in d.l.dos à p̃re, C.eo.& ipse Bar.post antiq.communiter, in l.post dotẽ, q.5.intra eo.saluari põt Bar. in dote aduẽtitia, vel ꝓfectitia retenta opi. Mart.ꝯsuetudine approba
63 ta. Stat igit̃ ꝯclusio, ꝙ maritus non põt cogi, vt ꝓmittat sub alia forma, quã ius disponat. Fallit vbi esset ꝯsuetudo ꝯ ius, qa teneret̃ ꝓmittere ſ᷑m formã ꝯsuetudinis, l.ꝙ si nolit, §. quia assidua, ff.de ædil.edi.& ꝑ ista fallent. Mod.plura adducũt, q̃ ꝯgessit Fel. in c.cum M.Fer. col.3. & seq.de ꝯsti.& rõ est, quia consuetudo est ẽt ius, §.ex non scripto, Inst. de iure na.gent. & ciui q̃ derogat̃ iuri cõi, si sit posterior, l.de qb.ff.de leg. Nimirum si maritus obligatus ꝓmittere ſ᷑m formãm iuris, teneat̃ ꝓmittere ſ᷑m for
64 mam ꝯsuetudinis. Sed quid † si in ciuitate sint diuersæ ꝯsuetudines, ſ᷑m quã debebit ꝓmittere maritus? rñd. Bar ſ᷑m neutram, sed tenebit̃ promittere ſ᷑m formã iuris cõis; qa ꝯriantibus consuetudinibus reuertimur ad ius cõe, l.nemo, §.temporaria, ff.de reg.iur.qđ verum est, nisi vna ꝯsuetudo esset ꝑscripta. Bal.in l.fi. in prin.C.de serui.& aqua.& d.Ale.hic. Iste est intricatus, lõgus, & impertinens articulus; ideo videatis Panor.& Mod.Pap. c.fi. de consue. Fel.in c.cum accessissent, col.12. & sequen.de const.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, quòd, stat aduersatiuè, & quandoq; causatiuè, & alias habet significationes.*
2 *Aduersatiua, sine copula, denotat diuersitatem in iure, & in facto: cum copula verò, denotat diuersitatem facti, & identitatem iuris.*
3 *Dos profectitia est communis patri, & filiæ fallit vt ibi, & seq.*
4 *Pater si simpliciter fuerit stipulatus dotem reddi, nec dixerit, cui: an intelligatur stipulatus soli filiæ, an verò sibi, & filiæ.*
5 *Pater si stipulatus fuerit alternatiuè dotem sibi aut filiæ reddi: an tunc actio quæratur soli filiæ; an verò sit communis vtrique.*
6 *Statuto disponente, quòd mortua matre dos sit filiorum; tunc stipulatio alternatiua dotem reddi illi vel illis, quibus de iure, &c. intelligitur secundum dispositionem statuti.*
7 *Verba hæc, per se, denotant personalitatem: & important, quod actus nõ possit per alium explicari.*
8 *Argumentum de petitione ad delegationem, an sit validum.*
9 *Actio dotis aduentitiæ est propria filiæ.*
10 *Actio etiam dici potest propria, & non communis: quamuis sine consensu alterius intentari possit.*
11 *Filia põt agere ꝓ dote aduẽtitia sine cõsẽsu patris, de veritate tamẽ latè.*
12 *Pater an habeat vsumfructum in dote aduentitia filię suæ.*
13 *Exceptio vnius casus priuilegiati, ampliat dispositionẽ generalẽ, vt sub ea includãtur etiã cæteri casus priuilegiati, qui aliàs non includebantur.*
14 *Dos profectitia, an iure nouo sit præcipua filiæ, ita quòd pater nõ habeat vsumfructum, sicut non habet in aduentitia.*
15 *Pater an teneatur redotare filiam emancipatam, sicut filiã in potestate.*
16 *Dos profectitiæ cur sit communis inter patrem, & filiam.*
17 *Filia, an possit cum consensu patris alteri delegare dotem; & econtra, an pater cum consensu filiæ.*
18 *Patris factum circa dotem, an noceat filiæ in potestate; maximè interim durante patria potestate.*
19 *Dos profectitia filiæ, non confiscatur ob delictum patris.*
Homagium patris non obligat filios.
20 *Actio de dote, an consolidetur in monasterium, si filia ingrediatur monasterium; sicut consolidatur in filiam, si filia fiat sui iuris morte, vel emancipatione.*
21 *Pater an sit administrator dotis profectitiæ suæ filiæ.*
22 *Actio de dote consolidatur in filiam propter inopiam patris, qui exegit dotem sine consensu filiæ: & an si pater pauper dotem exactam nondũ consumpserit, possit filia agere contrà hæredes mariti, nu. 23.*

§. Quod si in patris

Iste §. diuiditur in tres partes. In 1. ponitur dictum In 2. ex eo infert̃ aliud. In 3. infertur decisio eius, qđ principaliter q̃ritur. Scđa ibi, deniq; Tertia ibi, sic ergo. Summat vt ꝑ Bar.vel plenius sic. Maritus iussu solius vxoris existentis in patria ꝑtãte, non cogit̃ promittere dotem profectitiam ipsi mulieri tm̃, vel alteri stipulãti; qa actio dotis est cõis patri,& filiæ; & ideo vtriusque iussus requirit̃, tã in agendo, q̃ in delegando. In tex.ibi, ꝙ si
1 habes, no.ꝙ† ista dictio, ꝙ, stat aduersatiue. Ad idẽ tex.in l.ꝙ si filius.de cap.& post.re.in l.ꝙ dr̃.ff de verb.obl. quãdoq; stat causatiue, l.re ꝯiuncti, ff.de leg.3. habet plurimas alias significationes, de qbus ꝑ Alb.de Ros.in dictionario, in vers.quod iterum,
2 ibi, quòd retẽta ꝓcedente expositione, habes quòd † aduersatiua sine copula, aduersat̃ in iure,& in facto, ꝯcordat tex.in l marito, ff.ad leg.Iul.de adul aduersatiua verò, adiuncta cũ copula, denotat diuersitatem facti, & identitatem iuris l.sed & si lege, ff. de pet.hæ.gl.& ibi plenè d.Ias.in l 2.ff.ne qs eum, q.Bar.latè in l.p̃ris,& filij, infra de vul.& pup.& in l.hoc amplius, § de his.ff.de dam.

dam. infe. & sufficit, q aduersatiua in aliquo aduerset, l. nam & postea §. sed & si qs, & ibi no. Ias. ff. de iureiu. & de nã aduersatiuæ dixi latissimè in c. inter cæteras, extra de rescri. In tex. ibi, ip-
3 sius, & filiæ dos est. † No. q dos pfectitia est cõis pris, & filiæ in ptãte. ad idem tex. in l. seq. rõ assignat in gl. intellige quãtum ad exactionem, & repetitionẽ; nõ quãtum ad dñium rerum singularum; qa illud est mariti ɔstante mat. vt hic p Bar. in 1. op. & sic actio dotis pfectitiæ est cõis. Fallit, qñ pr stipulatus fuit dotẽ filiæ; nã tũc actio est ppria ipsius filiæ, ſm Bal. & Imo. hic post Ias. Bal. & Iac. But. & idem tenet Bal. in l. post dotẽ, in 4. col. versi. itẽ oppono, & nunc reintro, inf. eo. & Imo. ɔ̃c. in 1. dub. p tex. in l.
4 Pomponius, ff. fam. erci. Fallit scdò, † si pr fuerit stipulatus dotẽ reddi simplr, nec dixerit cui; tũc intelr stipulatus soli filiæ; & sic actio non erit cõis, vt statim dixi, ſm Ale. hic, col. 1. alle. tex. in d. l. post dotem, scdm 6. lec. sed vt dicunt Mod. Ale. locutus fuit inaduertenter, & ɔ̃ istum tex. q necessariò debet intelligi, qñ pr nõ fuit stipulatus, vel fuit simplr stipulatus; nam si esset stipulatus reddi filiæ, non esset communis, vt s. si verò fuisset stipulatus reddi sibi, non esset cõis; sed propria ipsius pris, l. quoties, inf. eo. & hic in gl. Et ɔ̃rium eius, qd hic tenet Ale. tenuit ipse Ale. in l. Caius, ad fi. inf. eo. & d. Ias. in l. si extraneus, in vlt. no. ff. de ɔd. ob cau. & si pr esset stipulatus sibi in vnum casum tm̃, in alijs actio esset ipsius filiæ, l. si cũ dotem. in prin. & l. filiæ, inf. eo. Saluari tñ pt ista fallentia ſm sextã lect. d. l. post dotẽ, videlicet qñ pr prius pmisisset filiæ stipulari dotẽ reddi ipsi filiæ. Nã si postea simplr stipulet, intelr facta stiplo noĩe ipsius filiæ tm̃, ſm Barto. in d. l. post dotem vers. 6. mõ. & d. Alex. ɔ̃s. 170. col. 3. li. 4. Et sic ista ɔclusio pcedit solũ, qñ nulla pcessit stiplo, vel qñ pcessit stiplo simplex, nullo interueniente mãdato filię; vel qñ pr stipulatus fuis-
5 set dotẽ reddi sibi, & filię; aliàs secus. Sed † qd si alternatiuè pr fuerit stipulatus sibi, aut filiæ? vr, q tunc actio sit filiæ, p l. Caius. inf. eo. Cõtrariũ decidit Bal. in l. fi. col. antep. C. cõ. vtri. iud. vbi rñdet actionẽ esse cõem, qa hæc stiplo alternatiua cõtinet duo extrema. Primũ, q sit reddenda pri, qd dẽt intelligi eo casu, quo soli pri p ɔsolidationẽ reddenda erit. Scdm, q sit reddenda soli filiæ eo casu, quo p ɔsolidationem actio soli filiæ ɔpetet; mediũ ãt fuit omissum, & iste casus tanq̃ omissus remanet in dispõne iuris, l. ɔmodissimè, infra de lib. & posth. & sic actio erit cõis, vt hic, & in d. l. post dotẽ, ſm vnã lec. & idem tenent Lud. & Mod. in d. l. Caius, & d. Alex. ɔ̃s. 39. col. 2. li. 2. qa illa verba alternatiua, sunt intelligẽda ſm iuris ordinẽ, ac si pr stipulatus esset sibi, aut illi, vel illis, qb. de iure quo casu certũ est, q si sol. mat. ambo viuant, actio cõis est, vt hic. Si verò pr pmoriat, actio ɔsolidat in solam filiam, l. vnica, §. videamus, C. de rei vxo. ac. Si verò pmoriat
6 filia, actio ɔsolidat in prẽm, l. dos à pre, C. eo. ti. & idò stante statuto, q mortua mr̃e dos sit filiorum, prout tenuit Mar. esse ẽt de iure, vt p gl. in d. l. dos à pre. tunc stiplo alternatiua sibi, vel illis, qb. de iure, &c. debet intelligi ſm dispõnem statuti ſm Bald. No. in trac. de dote, in 6. par. priui. 19. & rõ est; qa stiplo alternatiua reddit nos in dubio, l. ptor edixit, §. qd ãt, ff. de iniur. in dubio ãt debemus psumere, q pr voluerit se ɔformare cum dispõne statuti, ſm Bar. in l. hr̃des mei. §. cum ita, ff. ad Treb. In tex. ibi,
7 nec p se. nec p procuratorem. No. † q ista verba, p se, designant psonalitatem; & importãt, q actus non possit explicari p alium tanq̃ sit electa industria psonæ, ɔcordat tex. in c. 4. cum gl. de pb. in 6. & in l. iubemus, in vers. p suam manũ, C. de erog. mil. ann. li. 12. & ibi Bar. & ad istud plura accumulat d. Ias. hic. Tu adde plura, q̃ reduxit Fel. in c. fi. §. 1. & §. fi. ff. de off. de leg. & Bar. in l. 1. §. fi. vbi bonus tex. ff. de ver. obl. qb. adde ẽt, q hæc verba, tu tu, quia geminata, important psonalitatem, ſm Fel. in c. si cautio, col. 9.
8 de fi. inst. In tex. ibi, sic ergo. No. q † valet ar. de petitione ad delegationem, qd verũ est negatiuè; sed affirmatiuè non pcedit, l. si vnus, in prin. ff. de pact. Minus. n. est posse agere sine voluntate socij, q̃ posse delegare, qa minus piudicat socio agendo, q̃ delegando; & iõ valebit argu. negatiuè, non affirmatiuè, qd valet, de minori ad minus, vt no. in c. cum in cunctis, de ele. & in l. qui indignus, ff. de Senat. Gl. j. diuidit in quatuor partes, vt hic p Ias. In ea. gl. ibi, no. duo. Aduerte, qa tex. in l. pfectitia, §. pe. probat, q sufficiat vnum tm̃. Bal. in l. auia, col. 2. C. de iu. do. cõcordat. Aut q̃ritur de effectu colla. & sufficit vnum, d. §. pe. aut q̃ritur de effectu cõionis ipsius actionis, & sunt necessaria duo, vt hic; aliter rñdet ista gl. in fi. & ibi dicam. In ea. gl. ibi, in aduentitia, &c. No.
9 q † actio dotis aduentitiæ est propria filiæ, vt hic à ɔ̃rio sensu, & in l. Caius, inf. eo. & in auth. qd locum, C. de colla. & in l. si extraneus, ff. de condict. ob cau. In ea glo. ibi, & ei agenti pr debet
10 consentire. † No. actionem dici propriam, & non cõem; licẽt sine consensu alterius intentari non possit. facit tex. in c. j. ne sede vac. in 6. & q̃ adducit Fel. post Abb. in c. non pt, ad fin. de re iud. Item no. q filia non pt pro dote aduentitia agere sine consensu pris, l. fi. §. necessitate. C. de bo. quæ li. ita mihi vr glo. velle, licẽt Bar. & Ale. & alij *communiter*, ponderent hanc gl. pro parte ɔ̃ria, ex eo (vt arbitror) quia alleg. auc. qd locum. C. de colla. vbi ſm
11 cõem intellectum probat ɔ̃rium. sit ergo conclusio; q † filia pt agere pro dote aduentitia sine ɔsensu pris, ſm gl. hic *communiter* sic intellectam, sequit Bar. Bal. Pau. Alex. & alij *communiter* hic, & in d. auct. qd locum, & vtrobiq; Alex. dicit istam cõem, & eã ẽt sequit, & dicit cõem idem Alex. consi. 20. viso pcessu, col. fi. li. 2. vbi ampliat, vt ẽt possit agere sine consensu pris ad legatum dotis sibi relictum ab extraneo. Pro ista parte adducit glo. in auct. de æqua. do. §. illud, in ver. ãt. Sed illa glo. meo iudicio, dicit totũ oppositũ. Item ponderat tex. in d. auct. qd locum. ibi, vel cũ mr̃ dotẽ obtulerit. Sed ista fuerunt verba Irne. q non habuit auctoritatẽ aliqd addendi de suo, ſm Bal. & Mod. ibi, & d. Ale. hic. Vel illa auct. loquit in casu spãli, qñ mulier agit ɔstan. mat. ɔ̃ maritũ vergentem ad inopiã; & rõ specialitatis est pp periculum morę ſm Lud. Ro. Item adducit tex. in l. Caius. inf. e. Sed rñdet, q non sequit, filiæ ɔpetit act. ergo pt agere sine consensu pris, vt dixi s. Item alle. tex. in c. fi. de iu. li. 6. ad quem rñdetur, vt dixi s. in l. 1. in gl. in ver. cã, in 5. exposit. ver. dubitat ẽt. Insup pro hac parte allegat rõ; qa in his, in qb. non acquirit vsusfr. patri, filius pt agere sine pris ɔsensu, ſm gl. in l. 3. §. si filiofamilias. ff. cõmo. & Bar. in d. §. necessitate. sed in dote aduentitia, pri nõ acquirit vsusfructus,
12 ſm Aret. hic, ergo &c. Aduerte, † quia veritas dependet ab ipso puncto, an pr habeat vsumfruc. Aret. Soc. & d. Ias. hic, & Dec. in d. auc. qd locum, Iac. de Bel. in § pe. in auc. de æqua do. Bal. ɔ̃s. 7. Pũctus qõnis, an filiafamilias, li. 3. tenet partẽ negatiuã, moti hac rõne, quia iura. C. designantia, q in aduentitijs pr habeat solum vsumfruc. ɔdita fuerunt in fauorẽ filiorũ, Inst. p quas pso. no. acq̃r. Nã ante iura. C. filius acq̃rebat pri aduentitia pleno iure, l. placet, infra de acq. hæ. vnde non debet in odium retorqueri, l. qd fauore, C. de legi. Retorqueret ãt in odiũ, si in his, in qbus ipso iure filius pleno iure acq̃rebat sibi, vt in dote aduentitia, l. Caius, inf. e. pr haberet vsumfructum. Tu ɔsidera, q ɔ̃ria opi. euidẽter pbari vr in l. cũ oportet, C. de bo. q̃ li. poderãdo text. in prin. & in ver. sic etenim parentib. nihil derogabit. nõ. n. Impator potuit dicere nihil derogari parentib. nisi aliqd eis in ɔpensationẽ ablatę pprietatis dedisset; & sic nisi dedisset eis vsumfr. ẽt in bonis, q̃ pleno iure acquirebant filijs. Item põdera tex. ibi, exceptis castrensib. in qb. nihil innouamus; ergo eɔ̃rio in alijs innouauit in piudicium filiorum; qa exceptio firmat rl̃am in oppositum l. q̃situm, §. deniq;, ff. de fun. instr. Et ex hoc tollit vna rõ d. Ias. q text. gñaliter loquens nõ ɔprehendit casum dotis priuilegiatũ;
13 † qa exceptio vnius casus priuilegiati ampliat dispõnem gñalẽ, vt sub ea includant cæteri casus ẽt priuilegiati; q als non includebant, c. ɔsultationib. vbi Mod. de off. de le. c. q ad agendum, §. 1. de pcu. & ibi Gem & alibi tradit d. Alex. in l. fi. ff. qd quisq; iu. & rõ est, ne exceptio reddat elusoria. in proposito Impator in d. l. cũ oportet, excipit casum spãlem castrensis peculij, in quo non vult prẽm habere vsumfructum, & in quo non vult filijs piudicare, & iura antiqua immutare; ergo cęteri casus spãles erunt inclusi sub reg. illius legis, & benẽ seruit qd ɔsuluit d. Alex. ɔ̃s. 215. Ordine successiuo. ɔ̃s. 361. Nec arguendi sumus. col. 7. vers. 10. ɔsidero. vbi formaliter dicit, q qñ priuilegium excipit vnum casum, in quo nõ vult tertio piudicare, ex tali excep. declarat eius intentio, q vult in alijs piudiciũ tertio inferri. & p istum tex. mihi vr opi. ɔ̃ria verior, quã tenent Lud. Ro & d. Ale. hic, & d. Ale. in d. auc qd locũ. & Frã. de Alb. in l. post dotẽ, inf. e. moti p. tex. in l. q cunq;, C. de bo. q̃ li. Et hac ɔclusione attenta, destruit pcedens, q filia possit agere sine ɔsensu pris. nã si pri acq̃rit vsusfr. ipse erit legitimus administrator, d. §. necessitate, & §. seq. & istã partem vr̃ amplecti Bal. & Pa. in l. 1. C. de bo. mat. & Io. de Mõtefer. in l. frater à fratre, q. 17. de ɔd. ind. In ea. gl. ibi (& est pcipuũ) habes q ipso iure dos pfectitia acq̃rebat filiæ, l. Põponius, ff. fa. erci. qdã dixerunt ẽt bona paraphernalia acq̃ri ipsi filiæ, arg. l. fi. C. de pac. cõ. & l. ẽt, C. de iure dot. sed istud repbant Lud. Ro. & Are. in l. placet, inf. de acq. hę. qa bona paraphernalia non augẽt dotẽ, nec accedunt naturæ ipsius dotis, nec actione de dote petunt, l. si ego, §. dotis, ff. de iu. do. §. sed nunqd de iure nouo dos
14 pfectitia sit pcipua filiæ, ita q pr non habeat vsumfructũ sicut nec aduẽtitiæ? si qõ referat ad tps ɔ̃cti matrimonij; & tunc si teneamus ɔ̃ cõem in aduentitia, put s. tenui, res erit plana. Si verò teneamus cõem, qõ vr dubitabilis; qa isto iure dos profectitia erat pcipua filiæ, & in pfectitijs hodie nihil est innouatum, ſm Bar. hic, p tex. in d. l. cũ oportet. & istã ptẽ, q pr nõ habeat vsumfructum, tenet Bal. & qdã alij, quos refert Soc. & facit tex. in l. si cum dotẽ, in § 1. inf. eo. vbi pri post solutã dotem filiæ, sine eius ɔsensu, supest actio, vt dos sibi soluat, nec dicit tex. vt fructus restituant. Itẽ in fructib. cessat rõ. gl. hic, quare rõ sit cõis, ne teneatur iterũ filiam dotare; ergo à cessante rõne pr in fructib. nullã habebit cõionem. Contrariũ tenere vr Bar. in ver. seq. dum vult q pr sit legitimus administrator, & ista in specie firmat Soc. hic p duo iura, vt hic per eũ. Et istã sñiam credo verã in dote profectitia, cuius actio est propria, vel cõis ipsius pris, p text. in l. 2. C. de bo. q̃ lib. vbi probari vr, q pr non solum sit vsufructuarius, sed ẽt proprietarius, & sic ẽt hẽat vsumfr. cãlem, & formalẽ; sed in dote pfectitia, cuius actio est ppria filiæ; tunc vr posse dubitari;

tari;ꝗ pr̄ patiendo ꝙ filia appropriet sibi actionē, cēset oē ius
suum remittere, ita vt nihil ad eum postea de dote ꝑtineat, ſm
Bar. in l. post dotem, in 4. q. inf. e. vnde stat dubitatio, an censeat
remisisse vsumfructū? qđ vr̄, ac si emācipatę donasset. Nam q̃tū
ad capacitatem acq̄rendi dotem, est ita capax filia in ꝑtāte, sicut
emancipata, d. l. Pōponius. cogitabis tñ. In ea. gl. ibi, qđ si eman-
cipata, *coiter* tenet opi. Io. ꝙ actio sit filiæ emancipatæ, ꝑ text. in
l. vnica, §. videamus, C. de rei vxo. act. inductū, vt ꝑ Bart. & Mod.
hic. In ea. gl. ibi, §. extraneum cur gl. citauerit istum tex. ꝓ, & ↄ̃, vi
dete Taurinen. hic. In ea. gl. ibi, nō tñ verè tu dicas, ꝙ imò ↄ̃riū
est verius, ꝑ tex. in d. l. ꝓfectitia, §. pe Nec ob. iste tex. quia stat si-
mul, ꝙ dos ꝓfecta à pr̄e sit ꝓfectitia, dato ꝙ filia non sit in ꝑtā-
te; & tñ non sit cōis, nisi filia sit ēt in ꝑtāte, & iō Bal. hic dicebat,
ꝙ dummodò dos sit ꝓfecta à pr̄e, dr̄ ꝓfectitia, q̃tū ad nomen,
sed q̃tū ad ius, requirit ꝙ ēt sit in ꝑtāte, qđ intellige q̃tū ad hoc,
ꝙ actio sit cōis; secus q̃tum ad effectum collationis, vt dixi s̄. Gl.
in ver. dos, diuidit in 2. par. In 1. exponit verb. dos. In 2. quærit, q̄
sit rō cōionis. In ea. gl. ibi, dos, i. actio dicit Bar. gl. sic exposuisse;
ꝗ dos est mariti. l. doce ancillam. C. de rei ven. considera, ꝙ ob
hanc cām gl. non fuisset mota ad ita exponendū, ꝗ actio est ↄ-
munis sol. mat. quo tp̄e dos est mariti, l. in rebus, C. de iure dot.
Et si dixeris ēt ↄst. mat. actio est cōis, cum possit intentari ↄ̃ ma-
ritum vergentem ad inopiam, l. si ↄstante, inf. eo. rñdeo, ꝙ cōst.
mat. actio competit filiæ; ergo tunc non est cōis; ꝙ competat fi
liæ, probat in auc. qđ locum, C. de colla. & rō esse p̄t; ꝗ rōne pa
triæ ꝑtātis non debet reuerti ad pr̄em, sed ad filiā pro sustinen-
dis oneribus matrimonij, l. vbi adhuc, C. de iu. do. Alij dñt, ꝙ gl.
exposuit dos, i. actio, ꝗ est proprium m̄r̄imonium mulieris, l.
3. §. sed vtrum, ff. de min. sed nec istud satisfacit; ꝗ dos ꝓfectitia
sol. mat. incorporat in p̄r̄imonium pr̄is; licet teneat filiæ ad tan-
tundem, auct. sed q̃uis, C. de rei vxor. act. & l. 2. C. de bo. q̄ libe. &
firmant Senen. in alio ꝓposito. Mihi igit vr̄, ꝙ ista expō non fue
rit necessaria; ꝗ non solum actio, sed ēt ipsa dos profectitia est
cōis, vt probat in l. seq. vbi dos, q̄ soluitur, vel exigitur, est cōis. &
si dixeris, si incorporat in p̄r̄imonium pr̄is, q̄uo est cōis? Rñde-
tur, dr̄ cōis rōne oblōnis, qua tenetur pr̄ ad tantūdem. In ea. gl.
ne sæpius, Bar. approbat hanc rōnem, sed Pau. de Cas. reprobat,
vt hic ꝑ eum. Tu defende gl. vt hic ꝑ Are. sed alia rōne. ista rō nō
vr̄ stare; ꝗ sequeret ꝙ dos data à pr̄e filiæ emancipatæ, dēat es-
15 se cōis: ꝗ pr̄ † tenet eā redotare sicut filiam in ꝑtāte, l. fi. C. de do.
promis. istud valde restringit. Soci. negat ꝙ pr̄ teneat redotare
emancipatam, ꝓꝑ rōnem ipsius gl. & si hoc verum est, oīa plana
sunt. & hanc partem tenent Perusini hic per tex. in l. pr̄ filiæ. C.
de euic. vbi pr̄ non dr̄ pati damnum si dos euincat filiæ emanci
patæ; qđ falsum esset si teneretur redotare. Sed tu considera, ꝙ
pr̄ tenetur dotare filiam officio iud. l. q libetos, & ibi Bal. & Sal.
ff. de ritu nup. qđ iud. off. ↄsistit in sola æquitate. l. fi. ff. de pet. her.
æquitas āt dictat, ꝙ pr̄ si possit, ita teneat redotare emancipatā,
sicut filiam in ꝑtāte. qđ forte sentiens Soc. ausus est hic dicere,
ꝙ pr̄ non tenet ēt redotare filiam in ꝑtāte; nisi in casu, quo dos
prima sit ad eum reuersa, vt in d. auct. sed q̃uis. Sed ꝗ *communis*
opi. & æquitas, ꝓꝑ quam pr̄ astringitur redotare, ↄ̃rium dictant,
16 ei non assentio. † q̄ ergo fuit rō, ꝙ actio sit cōis? nam attēta hac
sñīa, ꝙ pr̄ teneat redotare emancipatam, ↄstat rōnem gl. esse fal
sam. q̄dam ergo dñt, ita statutum fuisse ꝓꝑ cōem ↄsolidationis
spē; q̄ rō ex vi verbi ↄsolidationis confundit. Nam ↄsolidatio p̄-
supponit cōionem p̄cessisse; ergo non p̄t esse cā ipsius cōionis;
ꝗ cā debet p̄cedere cātū, l. licet, §. ea oblō, ff. de ꝓc. l. manumis-
siones, ff. de iust. & iu. ego credo, ꝙ rō fuerit illa, quam assignat
Bar. ex parte filiæ; ne si soli pr̄i actio concedat, filia remaneat in-
dotata casu, quo pr̄ dotem ↄsumat, l. si cum dotem, §. eo āt tp̄e,
inf. eo. & si dixeris, ꝙ non est ꝓfecta rō; ꝗ militat solū ex parte
filiæ, ſm Bar. rñdeo ꝙ ex parte pr̄is non est necesse rōnem inqui
rere, ꝗ de iure (rōne patriæ ꝑtātis) integra actio dotis ꝓfectitię
deberet esse pr̄is, l. 2. & l. cum oportet, C. de bo. q̄ lib. sed fauore
dotis lex voluit, ꝙ esset cōis, rōne p̄alle. & ꝗ dos non reuertitur
ad pr̄em liberè, sed cum onere redotandi, & rōne oneris anne-
xi, pr̄ non p̄t agere sine ↄsensu filiæ: sicut in siſi diximus de em
phyteuta, & de feudatario, q nō p̄nt disponere de suo veluti de
dn̄io: nisi requisito ↄsensu directi dn̄i, l. fi. C. de iure emphy. c. 1.
de prohi. feu. alie. ꝑ Fed. Restat tñ scrupulus ↄ̃ hanc rōnem, qua
attenta sequit ꝙ satis fuisset statuere, pr̄em non posse exigere
dotē sine ↄsensu filiæ. sed defendendo rōnem Bar. dici p̄t, ꝙ si
pr̄ noster nollet exigere dotem, nō esset filiæ plenè succursum;
idcirco fuit necessaria actionis cōicatio. In gl. in ver. sic ergo, ha
bes ꝙ pr̄ p̄t de cōsensu filiæ sibi ex interuallo appropriare actio
nem de dote. Addo tex. in l. cū dos, §. 1. ff. de pac. do. In ea. gl. ibi,
17 nec facit alium stipulari. Ista gl. vult, † ꝙ filia possit cum cōsensu
pr̄is delegare dotem profectitiam alteri, & idem possit pr̄ cum
ↄsensu filiæ, qđ ēt vult iste tex. sed non vr̄ bene dictum, ꝗ hoc
modo filia poterit remanere indotata ↄ̃ l. 2. C. de pac. cō. & l. q̄-
uis, C. eo. Sol. ſm Mod. iste tex. debet intelligi si soluatur m̄r̄imo
nium morte vxoris; secus si morte mariti, prout loquunt iura
ↄ̃ria. Sed tu aduerte, ꝗ illa iura loquunt, qñ maritus stipulat in
fauorem liberorū cū ↄsensu pr̄is tñ, vel filiæ tñ; iste verò tex. lo
quit, qñ ↄcurrit amborū ↄsensus, & si dixeris, eadē est rō, ne mu
lier remaneat indotata. rñdeo ꝙ imò non est eadem rō, ꝗ si fi-
lia dotem amisit ex delegatione pr̄is, tenebit eam pr̄ redotare,
secus si ex solo facto ipsius filiæ, vt diximus s̄. Et si institeris, q̄d
si pr̄ soluendo non sit? rñdeo imputandum esse filiæ, q̄ ↄsensit
pr̄i, sicut si consensisset dotem solui pr̄i pauperi, & abiectæ ꝑso-
næ, l. si cū dotem, §. eo aūt tp̄e, inf. e. Gl. in ver. deniq; diuidit in
2. par. In 1. ponit duas fall. In 2. alle. ↄcordantes. In ea. glo. ibi, si vt
ꝓponis, dicit Bar. istud esse correctū de iure cano. ſm qđ filia p̄t
nubere sine ↄsensu pr̄is, c. ex literis, de rap. & no. in l. Paulus, ff. de
sta. ho. cū Bar. trāseunt alij, ego verò dubito, ꝗ pęna d. l. sicut ꝓ-
ponis, imponit filiæ, ꝗ scđo nupsit sine ↄsensu pr̄is, & illa pena
apponit in fauorem ipsius pr̄is, iō non vr̄ sublata de iu. can. ſm
Host. Cardi. & alios, in c. fi. de sec. nup. & Fel. post Ab. in c. eccl̄ia
S. Mariæ, co. 18. de ↄst. Sequit ver. ceterū. Iste ver. vsq; ad ver. si vo
18 luntate, non diuidit, vt no. Bar. † ꝙ factū pr̄is non nocet filiæ, cū
erit sui iuris, & sic vr̄ ꝙ interim nocet. Aduerte dū Bar. dicit inte
rim nocere, ꝗ ↄ̃riū vr̄ velle Bar. infra dū dicit, ꝙ interim pr̄ po-
terit agere administratorio noīe filiæ d. Ias. fatet oppositū, ꝙ fa-
ctū pr̄is non noceat interim; sed patria ꝑtās bñ noceat: nā impe
dit interim filiam agere sine volūtate pr̄is. sed vr̄ ꝙ nec ēt patria
ꝑtās noceat; ꝗ in matrimonio, & depēdentibus, & sic in dote,
non attendit patria ꝑtās, c. fi. de iud. in 6. vñ infert, ꝙ si filia volue
rit scđo nubere, patria ꝑtās non impediet eā agere ad dotē ↄ̃ hę
redes mariti; sicut non impedit eā agere ↄ̃ patrē, d. auc. sed q̃uis,
& l. obligamur, §. ea lege. ff. de acti. & obl. Sol. Iste tex. ꝓcedit de
iure ci. Ista solō nō vsquequaq; placet, ꝗ ea attenta oportet di
cere istū tex. esse correctū, quam correctionem debemus cui-
tare, l. pe. C. de inof. do. Iō ↄsidera, ꝙ licèt filia possit scđo nubere
inuito pr̄e, tñ ↄ̃ hæredes mariti debitores dotis non possit age
re, nisi in subsidiū, vt dicet infra in gl. Sed nec ista solō tuta vide
tur, ꝗ in effectu patria ꝑtās non nocet filię, cū possit agere ↄ̃ pa
trem, & in subsidium ↄ̃ hæredes mariti, ēt ꝙ sit in patria ꝑtāte.
sed dicas, ꝙ imò interim nocet, cum filia non possit agere, nisi
scđo nubat. Ex istis itaq; apparet, ꝙ factū pr̄is non nocet filię in
19 ꝑtāte, adde, ꝙ nec ēt nocet delictum pr̄is. Hinc est, ꝙ † ꝓꝑ patris
delictū non ↄfiscat dos ꝓfectitia, l. 2. C. e. ti. l. 3. §. sed vtrū, ver. nec
eo mouemur, ff. de min. Et ex hoc infert, ꝙ homagiū pr̄is non
obligat filios; ꝓut tenēt Bal. Sal. & d. Ias. in l. trāsactione, ꝑ illum
tex. C. de trās. de qua q. videatis latissimè d. Iac. de S. Geo. in trac.
de homagio, col. 2. & se. Gl. in ver. adēpta, limitat istū tex. nisi filia
fuerit hr̄s patris; vel tñ ꝑcęperit ex legato, q̃tum erat in dote, l. si
cū dotē, §. si pr̄, inf. e. & approbat ꝑ oēs: & rō est; ꝗ q iubet alte-
ri pecuniā dari, breui manu dr̄ accepisse, l. 2. C. de calu. & q iubet
solui suo creditori ꝓmissionē acceptāti, dr̄ liberatus ab oblōne
qua tenebat; & illa liberatio succedit in locū solōnis, l. si pupilli,
§. 1. ff. de sol. tradit ꝑ Bar. in l. singularia, col. pe. ff. si cer. pet. Gl. in
ver. sui iuris, diuidit in tres par. vt hic ꝑ Ias. In ea. gl. ibi, morte, vel
20 emācipatione. sed † an idē sit, si filia ingrediat religionē? hoc est,
q̄rere, an actio de dote tūc ↄsolidet in monasterium? & videt
ꝙ sic, ꝗ ꝑ ingressum religionis, sicut per emācipationē filia li-
berat a patria ꝑtāte, ſm gl. in l. si ex cā §. Papinianus. ff. de mino.
ↄ̃rium facit, ꝗ morte filiæ consolidat actio in patrē, l. dos à pr̄e,
C. eo. ti. ergo ēt consolidabit per ingressum religionis, nam in-
gressus religionē, dr̄ ciuiliter mortuus, l. Deo nobis, C. de epi. &
cle. c. cū scimus, de reg. c. placuit, 16. q. 1. d. Alex. in consi. 339. Vi-
so themate lib. 2. determinat, ꝙ cōsolidet in monasterium. Nec
ob. quòd monacha dr̄ ciuiliter mortua, ꝗ mors ciuilis isto ca-
su non operat eūdem effectū, quem operat nālis, cū monacha
egeat alimētis, & sic dote, vñ non valebit arg. de morte nāli ad
ciuilem, l. ea, §. insulā. ff. de ver. obli. Sed tu considera, quòd in q.
nr̄a vr̄ distinguēdum, aut filia ingressa est religionē pr̄e consen
tiēte, & tūc ꝓcedat opi. Ale. ꝗ filia ꝑ ingressum factū de cōsen
su pr̄is, est plenè liberata à patria ꝑtāte. aut ingressa est absq; vo-
luntate pr̄is; & tunc ꝗ filia exiuit patriā ꝑtātem sine facto pr̄is,
non dr̄ plenè liberata; sed pater retinet oīa, q̄ prius acquisita sibi
erant rōne patriæ ꝑtātis, l. fi. C, com. de suc. l. fin. C. ad Tert. tradit
ꝑ Bar. in auc. idemq;, C. de bo. q̄ lib. sed añ ingressum actio erat
cōis, ergo &c. In ea. gl. ibi, repellit si veniat ↄ̃ factum suum. facit
tex. in l. post mortē, vbi plenè Bar. ff. de adop. qđ intellexit Bar. ꝓ
cedere, si pr̄ agat suo noīe; secus si administratorio noīe filiæ, vt
no. ꝑ gl. in l. cum dos, ff. de pac. dot. à ↄ̃rio sensu, in ver. neq;, dum
gl. exemplificat illū tex. ſm terminos huius § & ille tex. sic intellͦs
21 à ↄ̃rio ꝓbat dictum Bar. Aduerte inquantum Bar. vult † quòd pa
ter sit administrator dotis ꝓfectitiæ: istud reprehendūt Raph.
Cu. & d. Ias. quia in ꝓfectitijs nihil est immutatum, vt tenet Bar.
in ver. p̄ce. sed istud nihil facit ↄ̃ Bar. ꝗ isto iure pater erat legiti
mus administrator dotis profectitiæ respectu exercitij, & licèt
ꝑ delegationem patris actio dotis profectitiæ fuerit consolida
ta in filiā, non tñ pater ꝑdidit exercitium act. noīe filiæ. Ex quo
infert, quòd delegatio pr̄is sibi nō nocet quominus dos exacta

noīe

noīe filię dēat iure patriæ ptātis ad cū reuerti,iuxta l.2.C.de bo.
q̄ li.Subdit Bar.ꝙ filia poterit agere pr̄e volēte;cū in eā ſit ꝯſoli
data actio.Sed an iſto caſu dos exacta dēat ad patrē reuerti? vr̄
ꝙ ſic p p̄dicta.ꝯ̄rium ſuaderi p̄t,qa qn̄ pr̄ ꝯſentit,ꝙ filia agat ſuo
noīe,tunc volūtate pr̄is actio ꝯſolidat̄ in filiā:vnde eſt pinde,ac
ſi pr̄ fuiſſet ſtipulatus dotē reddi filiæ, quo caſu non reuertit̄ ad
pr̄em,ſm Bar.in l.poſt dotē,in 4.q.inf.e.ī ea gl.ibi, ſed pone,hēs
22 †ꝙ pp inopiam pr̄is, q exegit dotem ſine ꝯſenſu filiæ,actio ꝯſo
lidat̄ in filiā,l.fi.ff.de eo, p quē fac.er.q tex.non pbat;qa ibi reus
tractat de lucto captādo;hic de dāno euitando,ſm Pau.& Ale.
Sed tu aduerte,ꝙ ſi formet̄ punctus,vt format̄ p Bar.ſ.qn̄ pr̄ ef-
fectus fuit inops an̄ exactionē,tunc ille tex.optimè facit.gl.ēt al
le.tex.in l.Impator.inf.ad Treb.q tex.ſm Ale.ēt nihil facit;qa ibi
inopia pr̄is ſibi ſoli p̄iudicat;hic āt p̄iudicaret ēt marito,q ſoluit
pr̄i. Tu dicas,vt ſ̄.ꝙ ſi formet̄ pūctus an̄ exactionē,ille tex.pba-
bit inducendo,vt per Bar.& retēto caſu Bar. hēs ampliationem
ad gl.ꝙ pp inopiā pr̄is ꝯſolidat̄ actio in filiā; ēt ſi pr̄ dotem non
exegerit,d.l.ſi cum dotem,§ eo āt tpe.& rō eſt, qa maritus, ſiue
eius hæredes,fuerunt in culpa ſoluendo ſoli patri,cui ſine ꝯſen-
ſu filiæ ſoluere non debuerūt,nec potuerunt: vn̄ ſibi imputet̄,
reg.damnum,de re iu.in 6.& hac rōne,pcedit intentio gl.p qua
facit tex.in l.planè 2.§ qui rogatus,ff.de leg.1.& in l.pater dotē,
23 §.fi.ff.de do.p̄leg. Sed qd † ſi pr̄ pauper dotem exactam nondū
conſumpſit,an filia poterit agere ꝯ̄ hæredes mariti? gl hic in il-
lis verbis,ita ꝙ eam redotare non p̄t,tacitè vult ꝙ non, ex quo
pr̄ p̄t eam redotare.ſed debebit agere ꝯ̄ patrem, vt dos repona
tur in tuto,& ad hoc forſan gl.voluit allegare d.l. Imperator.

S V M M A R I V M.

1 *Filiæ factum circa profectitiam dotem,non nocet patri.*
Renūciatio anterioris hipothecæ facta per filiā maritatā,non nocet patri.
2 *Adulterium filiæ an noceat patri,vt dotem datam pro filia amittat.*
Pater ſi fuerit ſtipulatus dotem ſibi reddi ſecundum formam ſtatuto-
rum,& ſit ſtatutum quòd maritus propter adulteriū vxoris lucretur
dotem,an pater perdat dotem ob adulterium filiæ.
3 *Filiæ factū ſup dote,an & quādo noceat ſibi effectæ ſui iuris,& quādo nō.*
4 *Pater nō perdit act.de dote,quā habet adiuncta perſona filiæ;quamuis fi*
lia dotē delegauerit alteri ſine conſenſu patris:& quæ vtilitas reſultet
patri habere hanc act.adiuncta perſona filiæ,cum ſolus agere poſſit.
5 *Pater & filia in actione de dote non ſunt ſocij,ſed quaſi, & an dicantur*
duo rei credendi.
6 *L.cum dos,ff.de pac.dot. quō concordetur cum hoc tex. cui prima facie*
videtur contrariari,variæ accommodantur ſolutiones vſque ad fi.§.
7 *Pater non tenetur redotare filiam;quæ ſua culpa dotem amiſit.*

§ Item ſi voluntate Diuidit̄ in duas par.In 1.po
nit̄ illatiuum dictū.In 2 ac-
1 ceſſoria dubitatio.No.1 †ꝙ factū filiæ nō nocet patri. ꝯcordat
tex.in l.filius,C.de pac.& ex hoc infert Bar. in §.ſeq.in pr̄i.cuius
verba fuerunt ibi trāſportata p imperitiā impreſſorum,ꝙ ſi fi-
lia renunciauerit hypoth. anteriori iuxta l.iubemus,& l.ēt.C.
ad Velle.ꝙ talis renūciatio nō p̄iudicat pr̄i,ſequunt̄ *coīter* Doc.
ſed Raph.Cu.ꝯ̄riū tenet p tex.in l.3.§.fi. inf.re.amo. Sed ille tex.
nihil facit,ſm Sene.qa ibi actio non fuit ꝯſolidata in pr̄em pp
factū filiæ,nimirū ſi pr̄i agenti adiuncta pſona filiæ marito ꝯpe
tit exce.re.amo.in caſu nr̄o actio erat ꝯſolidata in pr̄em.Sed tu
conſidera,ꝙ ille tex.confundit deci.Bar.qa p renunciationē hy
poth.non fuit cōſolidata actio in patrē, vn̄ oportet nos intelli-
gere hāc deciſ.ſi poſt renunciationē actio conſolidet̄ in patrē.
2 Scd̄o infert ibi Bar. † ꝙ adulteriū filiæ non nocebit patri; & ita
tenēt Bal.Sal.& alij in l.ſi dotē,C.de iure do.& Can.in c.plerūq;,
de do.inter vi.& vxo.ſed pone, ꝙ pr̄ ſtipulet̄ ſibi reddi dotē ſm
formā ſtatutorum;& ſtatuto caueat̄,ꝙ maritus pp adulterium
vxoris lucret̄ dotē,an tunc adulterium filiæ nocebit patri? vr̄ ꝙ
non p iſtū tex.Contrariū determinant Sene.& Peruſini hic: qa
illa verba,ſm formā ſtatutorū,plata vn̄r ad illorū obſeruantiā.
ſed iſtud non aſtringit;qa ſtipulatio dotē reddi ſimpl̄r facta;vel
ſm formā iuris, hēt relationē ad ius cōe,l.ſi qs ſtipulet̄,inf.eo &
tn̄ adulteriū filiæ non nocet patri,vt hic.vnde Peruſini mouen
tur alia rōne;qa ſtatutū eſt cōforme iuri cōi,l.ꝯſenſu,C.de repu.
d.c.plerūq;,ergo debet intelligi,vt aliqd operet̄ vltra ius cōe; &
ſic ꝙ maritus lucret̄ dotē,ēt in p̄iudicium patris;ſed potius vide
tur ſtatutū interpretandū, ꝙ nihil operet̄, q̄ qđ pater indebitè
dānum patiat̄, l.fi. §.in ꝯputatione, & ibi no.C.de iu.deli. Scd̄o
3 no.ꝙ † factū filiæ ſup dote nocet ſibi factæ ſui iuris,l.hæredes,§.
pe.ff.de pac.Iſtud intelligit Bar.procedere ſi an̄,vel ſol.mat.ſilia
paciſcat̄:ſecus ſi ꝯſt.mat.qa tunc pactū non valet,phibēte viro,
vult dicere Bart.p̄moriente viro, vt in tit.de do. inter vi.& vxo.
vult dicere,de pac.dot.l.2. d.Alex. dicit ꝙ iſte intell̄s eſt diuina-
tiuus. Tu rn̄deas, ꝙ accedit nāæ huius tit. ergo non eſt diuina-
tiuus,l.Impatores,ff.de in diē addi.Itē princ.huius legis loqtur
ſol.mat.ergo eodē mō dēt intelligi iſte §.q p̄ce.aduerſāt̄ Nā ad
uerſatiua repetit qualitates p̄ceden.ſm Bal.in l.oēs populi, col.
15.de iuſtit.& iu. Aduerte etiā,qa Bar.p̄ſupponit,ꝙ ante matri
moniū remiſſio dotis factæ valet, ēt p̄moriente viro, qđ vr̄ ab-
ſolutè verū, ꝙ remiſſio facta ſol.mat.valeat. Sed diſtinguendū
eſt,an ſubſit iuſta cā,vel ne.l.licèt,ff.de pac.dot. No.tertiò,ꝙ pa
4 ter†pp delegationem filiæ factam ſine ſuo ꝯſenſu, non perdit
actionē de dote,quā habebat,adiuncta pſona filiæ. Sed p intel
ligentia q̄ro,q̄ vtilitas reſultat patri hr̄e hāc actionem. Nā vr̄ vti
lius ꝙ ſolus agat,q̄ adiuncta filiæ perſona. rn̄det Pa.de Ca.ꝙ vti
litas eſt magna;qa ſi pater agat adiuncta perſona filiæ, neceſſa-
rius erit ꝯſenſus filię;&ex iuſta cā poterit filia impedire ne ſolō
fiat patri, iuxta tex.in l.ſi cū dotem,§.eo āt tpe,inf.co.ſed iſta eſt
vtilitas filiæ,non patris. Ale.aſſignat aliā rōnem; qa ſi pater agat
adiuncta pſona filiæ,poterit maritus opponere exceptionē de-
legationis,vt hic in gl. Melius facit tex. in l.3.§.fi.inf.rer.amota.
ſed certè iſta eſt vtilitas mariti,non patris.Præterea ſi pater agat
ad ſuā vtilitatem tm̄,non crederem ꝙ marito ꝯpetat exceptio,
vt hic.Non ob.tex.in d.§.fi.qa ibi actio nō deſierat eſſe cōis; ſed
pater agebat ad vtilitatem ipſius,& filiæ.d.Iaſ.aſſignat aliā rōem
qa ſi pater agat adiecta perſona filiæ, actio habebit oīa priuile-
gia ꝯceſſā actioni de dote;ſecus ſi ſolus agat.Iſta eēt optima vti
litas ſi vera eſſet.ſed in ꝯ̄riū vr̄ tex.in §.extraneū, C.de rei vx.act.
Iō gl.in ver.amiſſam,fortè ſentiens difficultatem,intelligit iſtud,
qđ hic dr̄,vt reſpiciat cōmodū filiæ.ſ.vt ipſa nō perdiderit actio
nem.l.nō āt reſpiciat commodū patris. Gl.in ver.amiſſam,diui
dit̄ in quinq; partes.In 1.declarat tex In 2.remouet ꝯ̄rium.In 3.
op.& ſoluit.in 4.q̄rit.vlt.not.In ea. gl.ibi §.filia. idem vult gl.in
ver.ei,ſed non placet retenta cōi ſn̄ia,ꝙ ad vtilitatem filiæ pater
5 non poſſit agere,vt hic p Bar.In ea.gl.ibi, nec.n.conſocij. † No.
ꝙ pater & filia in actione de dote non ſunt ſocij, ſed quaſi, l.cū
hoīem,§.ſi gener.ff.de ſol.Nec ēt ſunt duo rei credendi,ſm Bar.
qa ſi eſſent duo rei,trāſmitterent ius ſuū ad hæredem, l.ſi reus,
ff.de duob.re.nec fieret conſolidatio in alterū, put fit in actio-
ne de dote,l.vnica,§.videamus,C.de rei vx.act.Conſidera,ꝙ iſta
nō vr̄ pbabilis ꝯn̄tia.Nā ſi duo rei eſſent ſocij,& inuicem eſſent
ſtipulati,ꝙ altero p̄moriente,in alterū cōſolidaret̄ integrū ius,
non fieret trāſmiſſio ad hæredem; & tn̄ eſſent duo rei creden-
di,niſi dixeris ꝙ ꝯſolidatio tūc fieret ex pacto,non ex nā act. In
ea.gl.ibi,cū eo caſu actio ſit ſolius filiæ, imò vr̄ ſolius patris p cō
ſolidationem,vt hic in tex.Sol.gl. refert ſe ad ius,qđ filiæ ꝯpetijſ
6 ſet,ſi non delegaſſet.In ea.gl.ibi,l.cum dos.†iſtud eſt terribile ꝯ̄-
riū,gl.hic dat duas ſolōnes.gl.ibi dat tres alias, ſextā ſuperaddit
Bar.ſeptimā Ful.octauā dabo ego,ſi potero. Prima ſol.ꝙ pater
non admiſerit ipſo iure,vt hic;ſed obſtet exceptio ſi opponat̄,
vt hic.iſtā dānat Bar.qa ī effectu nihil eſt,l.nihil ītereſt.ff.de reg.
iu.Conſidera,ꝙ iſta ſol.tolerari p̄t, qa hic ſolum q̄rit̄ de faculta
te agendi;nō āt q̄rit̄ de victoria cauſæ; niſi dixeris, ꝙ tex.in ver.
nocebit ei,intelligendo,ſ. patri,velit ꝙ actio patri competat cū
victoria.Scd̄o rn̄det gl ꝙ illa loquit̄ in pacto,iſta ī delegatione.
hanc ēt reprobant Dy.Bar.& alij *communiter*, qa ſi delegatio nō
nocet patri,vt hic,multominus deberet nocere pactum.Nā de
legatio eſt maioris potentiæ, q̄ pactū, l.ſi dotem, §.ſi duo, ff.de
noua.l.ſi vnus,in prin.ff.de pact. Præterea delegatio habet in ſe
tacitū pactū de non petendo, l.q̄uis,verſi.planè, ff.ad Velleia.&
ſic delegatio ſaltem in vim pacti deberet nocere patri, cuius ꝯ̄-
rium dicit̄ hic.Iſtā ſol.conant̄ tueri Are.& do.Iaſ.mouet̄ Aret.
qa nocumentū reſultans ex pacto, eſt ſeparabile à nocumento
patris,cū pactū ſit perſonale,l.ſi vnus,§.ante oīa,ff.de pac.Nocu
mentum āt,quod infert̄ filiæ per delegationem,non p̄t ſepara
ri à nocumento patris;cum per delegationem extinguat̄ actio,
l.1.ff.de noua.ſed in præiudicium patris non p̄t actio extingui:
ergo nec reſpectu filiæ,ſi pater agat adiecta perſona filiæ; quia
in inſeparabilibus,in quibus vnicuiq; ius competit inſolidum,
remiſſio non nocet remittenti ius ſuum, donec alteri eſt ſaluū
ius ſuum.l.per fundum.ff.de ſerui.ruſti.prædio. l.fin.com.præd.
Iſta rn̄ſio non placet,qa ea attenta, idem dicendum eſſet in fa-
cto,cuius ꝯ̄rium dicitur in d.l.ſi cum dotem. Præterea diſpoſi-
tio.l.per fundum,loquit̄ in iurib.realibus, nos in perſonalibus.
Item in delegatione etiā ineſt pactū de non petendo, d.l.q̄uis.
& licèt inſit in ꝯn̄tiam: tn̄ ſi delegatio non nocet in vim dele-
gationis,ſaltem nocebit in vim pactorum,l.ſi vnus,§ acceptila-
tio.ff.de pac.Iaſ.adducit p iſta ſol aliam rōnem,quia per delega
tionem magis cōſolidat̄ actio in patrem, q̄ per pactum. nā per
delegationem filia ipſo iure pdit actionem,d.l.1.de noua. p pa-
ctū verò nō perdit,niſi ope exceptionis, l.ſi vnus,§.pactus ne pe
teret, ff.de pac.Iſta rn̄ſio non etiā ſatisfacit, qa ea attenta ſeque-
ret̄, ꝙ per pactū de non petendo, non eſſet conſolidata actio
in patrem,ex quo nō eſt ſublata,niſi parte opponente, cuius ꝯ̄-
riū decidit̄ in d.l.cū dos.Præterea illa rn̄ſio concludit oppoſitū,
nā ſi patri agēti adiecta pſona filiæ obſtat exceptio pacti, qđ ip-
ſo iure nō p̄iudicauit filię,multò magis debet obſtare exceptio
delegationis. & licèt per delegationem magis videat̄ ꝯſolidatū
ius in patrem, hoc verū eſt ſi ad perſonā patris ius referat̄, ſed ſi
ad pſonā filiæ,tunc pater habet minus ius ex pſona filiæ,quæ de
legauit, q̄ ſi fecerit pactum de nō petendo. Tertio loco ſoluit
gl.ibi.& hāc tenet Dy.ſed Bar.reprobat,qa eſt cōtra tex.illū. Ad
uerte,

uerte;q͠a gl.ibi dat quinq; solu.nec Bar.exprimit,q̃ sit illa Doct. intelligunt, ꝙ Bart.velit rep̃bare vltimā,q̃ est, ꝙ delegatio filiæ nō noceat,quominus pr̃ possit agere adiecta ꝑsona filiæ,vt hic, sed bñ noceat q̃tū ad pęnā ꝓmissam ꝑ filiā:q͠a si pr̃ reconueniat ad pęnam,erit necesse defendere filiā, & ita ꝓcedat ille tex.hãc sequit̃ Pa.de Ca.hic.Bar.dicit,ꝙ est ꝯ illum tex.forsan q͠a loquit̃ in pacto,nō in ꝓmissione pęnæ Itē f̃m Sal.est diuinatiua,cū ibi neq; de ꝓmissione pęnę,nec de reconuentione mentio habea tur.Quartò soluit Bar.ꝙ si pr̃ agat adiecta ꝑsona filiæ,i.suo noīe & filiæ;& sic ad cōem vtilitatē,tunc ꝓcedat ꝯrium.Si verò agat adiecta persona filiæ,i.noīe suo,& ad suā vtilitatem de volunta-te filiæ;tunc ꝓcedat tex.noster, arg.l.filiusfamilias,§ sed & filia, ff.de ꝓc.ista sol cōiter tenet̃,sed eā impugnant Pau.Are.& Peru sini hic,& primo Pau.quia si pr̃ agat ꝯsentiente filia,dr̃ agere ad vtilitatem filiæ,eo ꝙ pr̃ teneat̃ conseruare dotem ipsi filiæ,auc.

7 sed q̃uis. C.de rei vxo.act.d. Alex.rñdet,ꝙ†pr̃ non tenetur redo tare filiam,q̃ cōsumpsit dotem sua culpa, f̃m Bar.in l.si cum do tem,in prin.inf.eo.filia aūt q̃ spontè remisit dotem alteri,vr̃ do tē consumpsisse sua culpa,arg.auct.q̃d locum,de coll ergo &c. No.istud verbū Ale.q͠a est magni momenti.Perusi.hic dicunt, ꝙ si pr̃ solus agat,non tenebit̃ redotare;secus si egerit adiecta ꝑ sona filiæ.ego credo indistinctè prēm teneri redotare;q͠a si dos reuersa est ad prēm iure patriæ ptãtis,prout est reuersa, q̃n ꝑꝑ ꝯsolidationē solus egit,§.videamus, C.de rei vx.ac.tenebit̃ eam redotare.d.auc.sed q̃uis.Nec p̃t dici ꝯsumpta ex quo ꝑꝑ pr̃iam ptãtem est ad eum reuersā.ad fundamentū Pau.rñdent Sene.ꝙ licèt pr̃ teneat̃ redotare filiā:& hoc respectu dicit̃ agere de vtili tate filiæ;tñ hæc vtilitas ꝓuenit in ꝯñam iuris ꝯsolidati in prēm & iō talis vtilitas nō cōsideraƭ, l.1.in fi.inf.de auc tu. & est rñsio Bar.in l.post dotē,ad fi.inf.eo.Scd̃ò dicit Are ꝙ volūtas filiæ nō est necessaria,nisi rōne interesse ipsius filiæ;& ꝓbat̃ in vers.q̃d si in p̃ris.ergo dat̃ intelligi,ꝙ si pr̃ agat de voluntate filię,ꝙ dr̃ age re ꝓ interesse filiæ.& facit tex.in l.fi. C.de bo q̃ lib. vltra Aret.& alios pōdero ꝯ Bart. istū tex.in ver.nec amissam, q̃d p̃supponit act.quā pr̃ intētat adiecta ꝑsona filię,esse illā,quã habebat pr̃ añ de legatione;q͠a priuatio p̃supponit habitū,l.decē,ff.de verb obl.c. ad dissoluendū, de despon.imp.sed illa erat actio cōis,d.§.ꝙ si in p̃ris. Quinta sol.tradit̃ ꝑ gl. ꝙ delegatio noceat q̃tum ad ꝑsonā filiæ,non q̃tum ad personā patris.sed illa sol.est ꝯ illū tex.q̃ vult, ꝙ nullo mō noceat pr̃i,nisi agat adiecta ꝑsona filiæ:ergo vt ex-ceptio sit bona,oportet dicere ꝙ si agat adiecta persona filię,ꝙ delegatio noceat ipsi patri;nã exceptio dēt esse de reg l.nã q̃d liquidè.ff.de pe.leg. Sexta sol.tradit̃ ibi ēt per glo.sed nihil valet. Septima fuit Fulg.ꝙdelegatio non noceat,quominus pr̃ possit agere adiecta ꝑsona filiæ; sed noceat q̃tum ad cautionē p̃stan-dā;q͠a pater marito tenebit̃ cauere,ꝙ si dos reuertat̃ ad filiam, cum erit sui iuris,ꝙ ipsa obseruabit pactū,& licèt Nouissimi di cāt,ꝙista ē diuinatio,tñ tolerari p̃t,tū q͠a rō decidēdi,de qua ibi, facit ꝓ Fulg.tum q͠a toleranda est solutio diuinatiua,q̃ñ ꝯrium aliter solui nō p̃t,f̃m Bar.in l.ita stipulatus, magna.in 1.opp.vlt. par.ff.de verb.oblig. Octauò ꝯsidera,ꝙ ibi pater agebat adiecta persona filiæ ꝯstan.mat.hic verò agebat sol.mat.& rō diuersita-tis assignat̃ ibi, q͠a filia non p̃t facere deteriorē ꝯdōnem patris eo casu, quo est reuersura ad eū mortua filia in matrimonio, sed cū sit possibile, ꝙ constante matri.actio ꝯsolidet in filiam, patre p̃moriente,meritò si agat ꝯstante mat.adiecta persona fi liæ sibi obstat exceptio pacti;secus si agat sol.mat. q͠a tunc ꝯstat dotē sine actione iam esse reuersam ad patrē. Gl.fi.intelligit ei, s.filiæ.Et ex hac gl.no.Mod Peru.ꝙ actio de dote amissa ꝑ dele gationē filiæ,reuolat in ipsam filiam effectam sui iuris; & istud clarius vult gl.p̃ced.q̃d intelligūt ꝓcedere,si pater nondū exege rit dotē.Tu cōsidera,ꝙ etiam si non exegerit,non dēt posse re uolare;q͠a semel fuit consolidata in patrem:vnde sine cessione ab eo in filiā transire non p̃t; imò nec ēt p̃t cum cessione tran-sire directò, vt per Bar.in l.2.ff.rem pup.sal.fo & in l.1.C.de act. & obl.Nec ob.si dixeris,ꝙ speciali fauore dotis,quia imò est de trimentum dotis, ꝙ reuolet in filiam, ex quo ei agenti obstat exceptio,vt hic.& benè facit tex.in l.si cum dotem, §.1.inf.eod.

SVMMARIVM.

1 *Filia sciens patrem de dote agere,videtur consentire,nisi expresse contra dicat.intellige,vt ibi.*
Tacens non habetur pro consentiente in præiudicialibus.
2 *Procuratorio nomine alicuius, si quis agat, sciente & tacente eo, cuius nomine agit,præsumitur mandatum dare,vel datum fuisse.*
3 *Tacens an dicatur verè consentire,an verò interpretatiuè.*
4 *Statuto disponente, quòd mulier non possit contrahere sine consensu propinquorum,an sufficiat præsentia propinquorum non contradicentium: & quid si statutum simpliciter dicat,sine scientia,& c.an sufficiat sola præsentia propinquorum.*
5 *Iudicis scientia quoties requiritur, censetur requisita per modum auctoritatis,& sic requiritur decretum.*
6 *Voluntas quando requiritur,sufficit tacitus consensus;quando verò volūtas & consensus;tunc requiritur expressus,de veritate tamen ibi.*
7 *Voluntati alicuius si quid committitur,ille non potest iniquum æquo præferre;& sic hæc verba,facias ad voluntatem tuam,important boni viri arbitrium,& intellige vt ibi.*
8 *Furiosus quando habeatur pro consentiente,vel non cōtradicente;& quādo non.& num. 14.*
9 *Statuto disponente.quòd filius non possit contrahere sine consensu patris, si pater furiosus sit,poterit filius contrahere sine alicuius consensu.*
10 *Absens à loco,præsumitur ignorare quæ fiunt in loco.*
11 *Contradicere sine causa,& non contradicere,paria sunt.*
Puella iussa nubere cum consensu propinquorum sub pęna priuationis hæreditatis;si propinqui contradicant sine iusta causa,an possit nubere absque consensu eorum sine metu pęnę.
12 *Furiosus habetur pro consentiente in casibus,in quibus non posset contra dicere,si esset sanæ mentis.*
13 *Filia sanæ mentis tacens patre agente de dote,an videatur consentire, si habeat legitimam causam contradicendi,latè.*
14 *Furiosus,an & quaudo habeatur loco absentis,& quando non.*
15 *Præsentia corporalis,an de necessitate inferat præsentiā aī,et intellectus.*
Testis deponens se scire,quia præsens fuit,an sufficienter probet.
17 *Emptor an teneatur denunciare litem motam contra se venditori scienti ipsam litem motam?communis quòd sic.fallit nu.18.19.20.21.& seq.*
18 *Venditor,qui iurauit defendere causam,an teneatur causam defendere, quamuis non fuerit sibi denunciatum ab emptore.*
20 *Venditor an teneatur de euictione,quamuis non fuerit ei facta denunciatio per emptorem,si omnino res fuisset euicta etiam non facta denunciatione;hoc est quando nulla defensio competebat venditori,quia nullum ius in re vendita habeat.latè tandem dist.22.*
23 *Citatio omitti potest,quādo notoriè cōstat defensionē nō cōpetere citādo.*
24 *Emptor,qui non potuit denunciare venditori litem sibi motam,non prohibetur agere euict.contra venditorem.*
25 *Venditor,qui interpellatus ab emptore, vt veniret ad defendendum litē,dixit nolle venire,an teneatur de euict.etiam si non defenderit litē.*
28 *Pater agēs actione iniuriarū cōpetēte filio,an dēat cauere de rato, latè. & quid de ꝓc.patris agēte act.iniuriarū noīe filij,an dēat cauere.29.*
30 *Iniuriam illatam à rustico si nobilis auctoritate propria vlcisci potest, statuto ita disponente,an poterit etiam vlcisci per procuratorem.*

§. Voluntatem. Diuiditur in 3.partes, prout sunt tria dicta, vel magistralius in quatuor.In 1.proponit dubium. In 2. dubij resol. In 3. emergentis q.decisionem.In vlt alterius depēden. dubitationis determinatio.2.ibi,& est ab Imperatore.3.ibi,& Iulianus.vlt.ibi, sed si ab-

1 sens.No.primò,ꝙ† filia sciens patrē agere vr̃ consentire;nisi expressè ꝯdicat,l.dotem, inf.eo.intellige si sciat patrem agere cōi noīe;secus si sciat patrē agere suo noīe tm̃; q͠a tunc esset p̃iudiciale ipsi filiæ;ex quo pr̃ cōem actionem sibi soli appropriat, & in p̃iudicialibus tacens non vr̃ ꝯsentire, l.inuitum, ff.de ser.vrb. p̃d.l.filiusfam.§.inuitus,ff.de ꝓc.facit tex.in l Caius, ff.de pig.ac. & q̃ scribit d.Ias.in l cum alienam,col.2. C.de leg. Sed fortè iste tex.p̃t intelligi g̃naliter,ēt si pater solus agat; q͠a non agit̃ de magno p̃iudicio filiæ,cum pater teneatur illi dotem exactam con seruare,auc.sed q̃uis,toties alleg.& vbi non agitur de magno p̃iudicio, tacens censetur consentire, l.Sabinus, ff. cōi diui.l.quā Tuberonis,§.sunt quidam.ff.de pecu.& intelligendo istum tex. primo mō,facit ꝓ decisione Inn.& Pan.& aliorū in c.ex parte

2 decani,de rescr.vbi decidunt,ꝙ†sciens & tacens aliquē agere ꝓ curatorio noīe ipsius rei,vr̃ dare, vel p̃sumit̃ dedisse mandatū. sequunt̃ Dom.de Rota,dec.454.fuit dubitatū, in nouis. Tu ad uerte,quòd iste tex.nihil facit;q͠a pater est l̃timus administrator dotis, & hēt à lege exercitiū actionis, f̃m Bar. s̃.in versi.cęterū. & l.si cū dotē,§.eo aūt tp̃e,inf.eo.nec filia p̃t ꝯdicere absq; iusta cā;secus in eo,qui non hēt mandatum à lege;& cui p̃t dñs pro libito contradicere.de veritate tñ huius decis.videatis ibi Cano. & latè Alex.in l.sæpe,ff.de re iudi.Nota scd̃ò ibi, videri ꝯsentire,

3 quòd tacens non dicitur verè ꝯsentire,sed interpretatiuè;nā illud verbū,videri,fictionem importat,l.1.§.deiecisse,ff.de vi,& vi ar.l.singularia,ff.si cer.pe.Idē ꝓbat̃ in reg.qui tacet, in ver.videt̃, de re.iu.in 6.q̃d facit ad statutum disponēs,mulierē non posse ꝯtrahere sine ꝯsēsu duorū ꝓpinquorū, q̃d non sufficiat contra here in p̃sentia ꝓpinquorum nō ꝯtradicentium; q͠a statutū dēt intelligi de ꝯsēsu vero,& non interpretatiuo, l.3.§.hæc verba, ff.de neg.gest.c.in nostra. de iniur.& ita determināt Bald.Imo. Ale.& oēs Mod.hic,excepto d.Ias.in 2.no.sequit̃ Fel.in c.nōne, col.2.ver.prima rł̃a,de p̃sum.q͠a tacere est mediū inter ꝯsentire, & dissentire,vt in reg.is,q tacet,de reg.iur.in 6.sicut ēt inter nolle,& velle,est dare mediū,s.non velle,neq; nolle, f̃m gl.in l.1.§. sciam,de trib.act.& in sum.15.q.1. Posset tñ defendi.opi.cōtraria ꝑꝑ rōne statuti,quæ fuit,vt tolleret̃ p̃sumptio fraudis, & doli,q̃ cessat dato tacito,& interpretatiuo cōsensu,q resultat ex p̃sentia propinquorum,f̃m Bar.in l.trāsactionē, per illū tex.C.de trāsf.retenta tñ cōi, eā intelligunt Ale.& Lud.ꝓcedere si statutū dicat,mulierem non posse ꝯtrahere sine consensu propinquo-

4 rū:secus si dicat sine sciā;quia tunc sufficeret sola propinquorū p̃ñtia,f̃m Ang.in Auth.de alie & emph.§.emphyteusis, ꝑ illum

tex.sequunt̄ Do.hic,& Lud.Ro.in vlt.char.suorū sing. & Fel.in d.c.nōne. Tu ꝯsidera,ꝙ nō seqt̄,mulier ꝯxit cū pñtia ꝓpinquorū,ergo cū sciā;qa potuerūt esse pſentes,& non intelligere qd ageret,ſm Bar.in l.diem ꝓferre,§.corā,per illū tex. ff.de arbi.& in l.1.§.1.inf.de auct.tut.gl. & Gemi.in c.in primis 2.q.1.traditur ꝑ Fel.in c.cū cām,de testi.per Ale.ꝯsi.70.col.4.li.1.& alibi dicet. Intelligo ergo hāc decis.Ang.data pñtia,& intelligētia, hanc ēt decis.restringunt & Ale.& alij,vt nō ꝓcedat,qn̄ statutū requirit sciam alicuius ius dicentis; † nā tūc requirit̄ decretū,siue auctoritas ipsius iudicis;qa oīs sciā iudicis,requisita vr̄ ꝑ modū auctoritatis,dictū fuit solenne Arc.in c.qdam,18.q.2.seqt̄ Bal.in l.fi.§.necessitate,col.pe. C.de bo.q lib.sed d.Soc.dicit,ꝙ istud dictum ꝯfundit̄ ꝑ tex.in d.§.emphyteusis,ibi,cū licentia,& ꝯsensu.Cōsidera ꝙ ibi ꝯsensus,& sciā epi nō requirit̄ ꝑ modū auctoritatis; sed requirit̄ sciā epi tanq̄ vnius ex ꝯhentib.c.1.de reb.eccl.non alie. Tertiò no.d.Ias.ꝙ vbi lex reqrit voluntatē alicuius, sufficit, ꝙ interueniat p̄sumpta voluntas;sed iste tex.loquitur in casu,in quo ꝑsona,cuius volūtas requirit,cogit̄ ꝯsentire,vt dixi in 1.no. nō ergo notabile ꝓbabit̄ gnāliter.Quartò no.Are.& d.Ias.ibi,
6 vt ꝯsentiant,aut nec ꝯdicat,† ꝙ vbi requirit̄ voluntas,sufficit tacitus consensus;secus vbi requirit̄ voluntas,& cōsensus; qa tūc necessarius est ꝯsensus expressus. Tu aduerte,ꝙ hic benè ꝓbat, drīam esse inter ꝯsentire,& non ꝯdicere;non āt ꝙ sit drīa inter voluntatē,& ꝯsensum;imò tex.ꝓbat oppositum in verbo,videri ꝯlentire.si.n.esset vera drīa Are.tex.dixisset,videri velle,& in ꝯrium est tex.in l.si cum dotē,§.eo āt tpe,& in l.Titia,inf.eo.iun-
7 cto §.ꝓced. Quintò no.Ale.ꝙ † is,in cuius voluntatē aliqd ꝯmittitur,nō pt̄ ꝓferre iniquum æquo: & sic ista verba,facias ſm voluntatē tuā, important arbitrium boni viri. qd in comꝓmissis est verū,ſm gl.in l.pe.ff.de arb.istud no.non vr̄ benè colligi hic; qa actio dotis non committit̄ simpl'r voluntati filiæ,sed ēt pris. & ipsi ambo hn̄t liberū arbitrium,vt in §.ꝙ si pr̄.Item non reqrit̄ voluntas filiæ, sed sufficit,ꝙ non ꝯdicat.& ꝯ istud no.est tex. in l.cū qdam,de le.2. & ꝓpea d.Ale.conat̄ distinguēdo concordare,vt hic per eum.Tu dicas,inspiciendā esse subiectam mām, vt tradit̄ ꝑ Doct.in l.si sic,inf.de le.1.& per Ias.post Ang.in §.1. de act.per Pan.in c.dilecti, col.2. de iud.ꝑ Fel. in c.1.in vlt.char.
8 col 3.de ꝯst.& in c.significauerunt,col.fi.de test.† Sextò no.ꝙ furiosus hr̄ ꝑ consentiente,qd clarum est,vbi agit̄ de vtilitate ipsius,l.pr̄e furioso, & ibi d.Ias.in 6.no.ff.de his,q sunt sui,vel alie. iur.Sed an idē sit,si agat̄ de ꝑiudicio suo,dicam in gl. Tu melius no.ꝙ furiosus hr̄ ꝑ nō ꝯdicente,& est melior tex.in l.si furiosi, C.de nup.verū.n.est, furiosum non ꝯdicere;& tunc si non ꝯdicere,& ꝯsentire æqparent,in ꝯnam hr̄ ꝑ cōsentiente.Istum tex.
9 inducit d.Ale.hic, † an statutū disponens filiumfamilias nō posse ꝯhere sine ꝯsensu pr̄is,ꝙ si pr̄ sit furiosus,filius poterit ꝯhere; tanq̄ pr̄ censeat̄ consentire,per istum tex.& ita tenet Bal.in l.cū hæres,per illū tex.inf.de acq.hær credo, ꝙ decisio sit in se vera; sed nō infert ex isto tex.qa hic nō ꝯdicere,est ꝯsentire; secus in casu statuti, ſm cōem opi.de qua s̄.Et ꝑ ista decis.facit; qa si pr̄ sit furiosus,filius poterit esse curator pr̄is,l.1.ī fi.& seq.inf.de cura.furio.facit,qa furiosus æqparat̄ mortuo,l.si qs alicui,& ibi gl. inf.de acq.hær.& licèt Bal.in d.l.si furiosi,velit necessariā esse auctoritatē iudicis loco pr̄is per illū tex.in fi.tn̄ ille tex. nihil facit, ſm d.Ale.qa loquit̄ in filiofamilias minore. Vel verius dicas, ꝙ loquit̄ in casu,quo filius vult disponere de bonis pr̄is furiosi,qd nō pt̄;nisi de licētia iudicis,vel curatoris;secus si vellet ꝯhere,&
10 disponere de reb.ꝓprijs,Septimò no.† ꝙ absens loco,p̄sumitur ignorare,q̄ fiunt in illo loco,c.tua,qui ma.accu.pos.quē ad hoc alle.Bar.in l.is pt̄,de acq.hær.inf.col.8. & l.planè,& ibi Bar.inf.de excus.tut.& c.ex tenore, de test. & gl.in c.qui in humanis,12.q. 2.& Pan.in c.de his,ad fi.de accu Gl.1.in q̄tum subaudit,l.expressim,sentit opi.quā tenui s̄.in 4.not.ꝯ Aret.& d.Ias.nam si ꝓpriè consensus intelligeret̄ de consensu expresso , non oportuisset subaudire verbū,expressè. Gl.2.diuidit̄ in quatuor, vt hic per d.
11 Ias.In ea.gl.in prin.habes,ꝙ paria sunt † ꝯdicere sine cā,vel nullo mō ꝯdicere, vt in iurib.alle.in gl.& c.de his, q̄ si à pla.qd facit ꝑ puella iussa nubere cum consensu ꝓpinquorū sub pœna priuationis hr̄ditatis.Nam si ꝓpinqui nolint consentire;sed ꝯdicant sine cā,poterit puella nubere absq; pœna,facit tex.in l.multa.inf. de cond.& demō.dixit tn̄ Bal.in l.fi.ff.de appel.recip.ꝙ isto casu adeundus est iudex, qui loco ꝓpinquorum maritet ipsam puellā,& sequit̄ Fel.in c.sup q̄onum,§.1.de off.deleg.& dixit Bal.in l. viduæ, C.de nup.& loco ꝓpinquorū dissentientiū sufficiet hr̄e ꝯsensum aliorum remotiorū in gradu.Quæ oīa ꝓcedunt de ꝯsilio,vt appareat propinquos dissentientes non iustè dissentire; qnimo talis pœna,& ꝯdō nubendi cū consensu propinquorum reijcit̄ à iure,tanq̄ impeditiua m̄rimonij, l.cum tale,§.rescriptū, inf.de cōd.& demō.l.turpia,§.1.inf.de le.1.& ita latius ꝯsului.Gl. in ver.credet,diuidit̄ in 4.par.vt hic ꝑ d.Ias.In ea.gl.ibi, l.q ad certū,habes r̄lam cū fallen.r̄la est,furiosus non hr̄ ꝑ consentiente,
12 d.l.q ad certum. Fallit † in casibus, in qb.non posset furiosus ꝯdicere,si esset sanæ mentis,vt hic ſm gl.& vltra alleg.ꝑscribentes, sequit̄ Car.ꝯs.23,casus feudū,& ꝯsi.56.Casus qppe,quo.Ista sol. feu fall.gl.nō vr̄ tuta, qa duo ꝑsupponit. Primò ꝙ furiosus non hēat ꝑ ꝯsentiēte,qn̄ posset ꝯdicere,si esset sanæ mentis,istud est ꝯ tex.in l.3.§.si furiosi,ff.de neg.gest.iuncta l.fi.C.e.ti.Scdo ꝑsupponit,ꝙ iste tex.nō ꝓcedat,qn̄ subesset iusta cā ꝯdicendi;quo casu furiosa nō haberet̄ ꝑ ꝯsentiente; qa nō cogeret ꝯsentire si esset sanæ mētis,ꝙ gl.clarè firmat in fi.& sequuntur *cōiter* Doc. sed ꝯ istud ob.rō huius tex.ꝙ iō furiosa credat̄ ꝯsentire ; qa per dementiā ꝯtradicere non pt̄,q̄ rō ēt militat subsistente iusta cā ꝯdicendi;aliàs rō nō esset bona,tū qa nō esset gnālis,tū qa ꝑsupponit,ꝙ si demētia nō obstaret,ꝙ posset ꝯdicere,ꝙ falsum est, vbi nō subest cā ꝯdicendi,l. dotē,inf.e.ergo hæc rō dēt intelligi subsistente cā ꝯdicendi.Cogita,qa durū vr̄ à cōi opi.recedere,q̄ opi.cōis sine dubio vera esset,si ꝓcederet alia ꝯclō , quam facit
13 hic Are.ꝙ iste tex.† volēs,ꝙ si filia sanæ mētis taceat,videat̄ consentire,debeat intelligi,qn̄ filia nullā habet cām ꝯdicendi,ꝙ ꝓbat Are.per tex.cū ibi.no. in l.si cū Cornelius, ff.de sol.Et qa filia hn̄s cām ꝯdicendi si taceat, p̄sumit tacere pp reuerentiam pr̄is,l.pe.ff.de fur.l.1.§.ꝙ onerādæ,ff qua.re.act.non det.& idē vr̄ velle Bar.in l.si cū dotē,§.eo āt tpe, ꝑ illū tex. īf.e. Ista ꝯclō Are. rephendit per Sen.qa ꝯfundit̄ per istū tex.multipl'r inducēdo. Primò sic, ꝯstat pr̄em posse agere inuita filia , q̄ cām ꝯdicendi nō habet, d.§.eo āt tpe, ergo decisio huius text.debet intelligi, qn̄ filia tacēs hēt iustā cām ꝯdicendi; aliàs legislator fecisset defensionē de casu inutili.Scdō sic,dr̄ hic filiā videri ꝯsentire ; nisi euidēter ꝯdicat,intelligit Are.si filia cām contradicendi non habeat. Sed iste intell's stare non pt̄ ; qa hoc mō nunq̄ esset necessarius ꝯsensus expressus.Primo casu non; qa expressa ꝯditio sine cā reijcit.Scdo casu,qn̄ hēt cām contradicendi,hr̄ ꝑ dissentiente,ſm Are.ergo nullo casu est opus expressa cōtradictione ꝯ hunc tex. Tertiò sic,reg.s̄.ponit,ꝙ pr̄ non pt̄ agere sine voluntate filiæ,& ista r̄la ꝓcedit;qn̄ filia hēt iustā cām contradicendi, d. §.eo āt tpe . In isto § declarat ꝯdicta r̄la, ergo ista declaratio dēt intelligi ſm terminos legis declaratæ,in Auth de fi.an.do. istr. na.in pri.Quartò sic,pōdera illā excep.nisi euidēter ꝯdicat; & sic tex.vult ꝙ si euidenter ꝯtradicat,pr̄ non possit agere . ista exceptio declarabit reg.istius tex.ꝙ sufficiat filiā tacere,vt procedat eo casu quo filia habet cām ꝯtradicendi; qa ita intelligit exceptio,& exceptio declarat reg.l.fi.§.cui dulcia,ff.de vi.tri.oleo. le.Quintò facit pōderatio, quā s̄.feci in illa rōne, nā per dementiā,&c.Sextò facit tex.in ver.fi. ꝙ pr̄ non possit agere filia absente;nisi caueat de rato,qd certè intelligendū est,qn̄ filia pt̄ ꝓtendere cām ꝯtradicendi;aliàs pr̄ posset agere ea absente, & ignorāte,ꝑ reg.l.q pt̄ inuitus, ff.de reg.iu.Vltimò ꝯtra Are.pondero gl hic in verbo,ꝯtradicat, q̄ vult duo esse necessaria ad hoc,vt filia videat̄ ꝯsentire,s.vt euidenter non ꝯtradicat;& cām cōtradicendi non hēat;ergo vult ꝙ alterū non sufficiat ꝯ Are. Nō ob. tex.in d.§.eo āt tpe,qa non dr̄ ibi, ꝙ filia tacēs non videat̄ consentire;sed ꝙ iudex ex offō poterit repellere pr̄em , si ꝯstet sibi de iusta cā ꝯdicendi;nā tunc si filia non ꝯdicat iudici, vr̄ dissentire pr̄i;secus ergo si iudex ex officio nō repellat.Ad alia r̄ndeas, vt per Sene. vel ꝯcordando opi.dici pt̄. Aut euidenter non cōstat de aliqua cā ꝯdicendi : & tunc filia tacens p̄sumit̄ ꝯsentire, vt hic,& c.1.§.porrò,de despō.impu.li 6.Aut ꝯstat euidenter, ꝙ filia tacens hēt iustā cām ꝯdicendi; & tunc ꝓcedat opi.Aret.d.l.
14 pe.ff.de furt.Scdō fallit in casib.in qb.nullus cōsensus reqrit̄;sed sufficit non ꝯtradicere,vt hic ſm Bar.& dixi s̄.in pe.no.led tu ꝯsidera no.istud dictum Bar.qa sufficit non ꝯtradicere,ad fi.vt cognoscat̄ voluntas filiæ.idē est in d.l.q ad certū,qa ibi sufficit nō ꝯdicere,vt cognoscat̄ voluntas locatoris; & tn̄ ibi furiosus hr̄ ꝑ cōtradicente;hic āt ꝑ consentiente.Cur ergo diuersum? Cogitaui,ꝙ in d.l.q ad certū, furiosus hr̄ ꝑ dissentiente,qa si haberet̄ ꝑ consentiente, cogeret̄ semꝑ eundem conductorē retinere, qa pp dementiā nunq̄ poterit cōtradicere : hic āt eadē rōne hr̄ ꝑ cōsentiente;qa si haberet̄ ꝑ dissentiente,pr̄ priuaret iure agēdi ad dotem ꝓfectitiā;cū furiosa pp dementia nunq̄ possit consentire,vel contradicere.& si dixeris,ꝙ attenta hac solutione filia furiosa hn̄s cām contradicendi poterit defraudari sua dote, r̄ndeo,ꝙ iudex ex officio poterit pr̄em repellere, l.si cū dotē,§. eo āt tpe,inf.e.Gl.in ver.sed si absens,diuidit in tres par.vt hic ꝑ
15 Ias.Habes ex gl.† quòd furiosus non hr̄ loco absentis, qn̄ sufficit corporalis ꝑsentia.ita loquit̄ iste tex.& l.si furiosi, C.de nu.Sup isto puncto omissa dist.Bar.Pau de Ca.concludit,ꝙ vbi requiritur ꝑsensus,furiosus semper æquiparat̄ absenti,ita loquunt iura hic alle.per gl.in ꝯrium. sed ista clō non est tuta, quia in l.2 §.furiosus.ff de ꝓc.requirit̄ cōsensus;& tn̄ furiosus nō hr̄ ꝑ absente, vn̄ dicas,quòd vbi reqrit̄ pñtia,& ꝯsensus,furiosus hr̄ ꝑ absente qa nō pt̄ consentire,sicut nec absens,ita ꝓcedit tex.in l.2.§.furiosus,inf.de iu.cod.& in l.vbi,§ furiosus, ff.de reg.iu.vbi vero reqrit̄ absentia,& cōsensus:tunc non hr̄ ꝑ absente, cum non possit consentire,ita ꝓcedit tex.in d.l.2.§.furiosus,ff.de proc. vbi vero requirit̄ sola absentia ; tunc hr̄ pro absente.ita procedit tex.in l. sed si vnius,§.filiofamilias,ff.de iniur.vnde dicas,quod ista ratio,

quia

q̃a furiosus non p̃t consentire, vel dissentire, regulat hanc æqui
parationem, vt patet ex p̃missis. In ea. gl. ibi, quò ad animum est
absens, sed q̃uo p̃cedit gl. cum furiosus non hẽat animum, l. 1.
§. sed furiosus, ff. de acq. pos. voluit fortè dicere, ꝙ furioso adest
16 animus. Not. ex ista gl. Bal. Imo. & Mod † ꝙ p̃sentia corporalis
de necessitate non infert p̃sentiam animi, & intellectus. Iõ in-
ferunt, ꝙ testis deponens se scire; q̃a p̃sens fuit, non concluden-
ter ꝓbat. & ad hoc plura adducunt Ias. & Mod. tandem ꝯcluden
tes, ꝙ depositio istius sufficienter ꝓbat, per text. in l. testium, C.
de test. Tu adde q̃ pulchro ordine scripsit Fel. in proœ. Greg. col.
5. & seq. & latius in c cum cām, col. 7. & seq. de testi. Gl. in ver. sci
re, vult ꝙ filiæ scienti p̃rem agere, non sit facienda denũciatio,
l. Herennius, ff. de euic. l. 1. ff. de actio. emp. reg. eum, q̃ certus, de
17 reg. iur. in 6. Hanc gl. inducit Bar. ad q̃stionẽ† an emptor tenea-
tur denunciare litem motam ꝯ se, venditori hñti sciam ipsius li
tis? & concludit ꝙ sic, vt hic per eum, cũ quo transeunt *coiter*
Doct. vt hic per Ale. & ꝑ eundem ꝯs. 24. lib. 4. & per Can in c. fi.
de emp. & vendi. & ꝑ Fel. in c. cum M. Ferra. in mã ꝓtestationũ,
de ꝯstit. & in c. cum ꝯtingat, col. 4. ver. 4. concl͡o. de rescr. & in c.
1. col. pe. de iud. Circa ista dicta Bar. aduerte ad plura. Primò inq̃
tum d. Ias. dicit, ꝙ doct. Bar. fundata super l. denunciasse, de adul.
ꝯfunditur per tex. in l. 3. C. de noua. iuncta l. si. ff. de trans. Sed cõ-
sidera, ꝙ debitor ex sola denunciatione cessionis, vr̃ inhibitus
soluere cedenti, cũ sciat illum remisisse iura sua, l. si emptorẽ, ff.
de pact. non sic in d. l. denunciasse, nec in q. nr̃a: q̃a & si venditor
sciat litẽ esse motã, non t̃n scit, ꝙ emptor velit vti defensionib.
ipsius venditoris; cũ possit emptor ẽt se defendere ex iurib. pro
prijs, l. emptori, C. de eui. Scd͡o aduerte, inq̃tum d. Ale. limitat, vt
18 non ꝓcedat, † q̃n venditor iurasset venire ad defendẽdam cãm,
per illud q̃d dñt d. Ant. & Imo. in c. breui, de iureiur. q̃a ipsi lo-
quunt, q̃n vasallus scit imminere necessitatem dño. Sed vẽditor
non p̃t scire imminere necessitatem emptori, q̃ p̃t se tueri pro
prijs iurib. nisi interpelletur, ergo decisio d. Ant. & Imo. parum
facit. Itẽ illa decisio fundat̃ in c. licet, si de feu. fue. ꝯtro. inter do.
& ag. vasal. q̃ tex. loquit̃ q̃n dñs est constitutus in magno pericu
lo, ex quo dat̃ intelligi regulariter secus esse, f̃m Soc. Itẽ iur̃m re
gulat̃ f̃m nãm ꝯctus, l. si. C. de non nu. pe. & recipit oẽs ꝯdõnes,
quas recipit ꝯctus, c. ꝓuenit, de iureiur. Sed ista ꝓmissio defendẽ
di cãm, recipit ꝯdõnem; si emptor implorauerit auxilium ven-
ditorum, d. l. 1. C. de peri. & cõmo. rei ven. iuncta d. l. emptori. ita
ergo debet intelligi iur̃m. Comprobat̃ t̃n ista fallen. q̃a absq; ꝓ
missione, & iur̃o, venditor facta denunciatione tenebat̃ liti assi
stere, d. l. 1. ergo ꝓmissio, & iur̃m dñt aliq̃d vltra ius operari, ne
sint frustratoria, l. si q̃n, de le. 1. ergo dicamus, ꝙ operent̃, ꝙ ven
ditor teneat̃ ẽt denunciatione nõ facta. Quid tenendũ? Consi-
dera, si dici possit, ꝙ si venditor simp̃r iurauerit; tunc non ꝓce
dat limitatio: si verò iurauerit suscipere defensionẽ q̃primum
fuerit mota lis; & tunc ꝓcedat ꝯria opi. q̃a tunc stimulat̃ vendi
tor stimulo iur̃i absq; interp̃lone, statim suscipere defensionẽ,
19 metu euitãdi periurij, l. si q̃s maior. C. de trãs. Scd͡o fallit, † q̃n ven
ditor sciẽs, hẽt instr̃a ad victoriã facientia penes se; quia tenebit̃
de euictione, si illa vltrò non exhibuerit emptori; ẽt ꝙ non fue
rit sibi lis denunciata, f̃m Bal. in d. l. 1. de peri. & ꝯmo. rei vẽd. Sed
ista limitatio non vr̃ tuta; cũ poterit venditor non exhibere in
str̃a, credens emptorẽ, q̃ non denunciauit ꝯfidere de iurib. pro-
20 prijs, d. l. emptori. Tertiò fallit, † q̃n oĩno res fuisset euicta, ẽt si fa
cta fuisset denunciatio, vt si venditori nulla ꝯpetebat defensio,
f̃m Ful. in l. si ideo, ff. de euict. sequunt̃ Lu. Ro. & Ale. in l. nõ so-
lum, §. morte. ff. de no. ope. nuuc. Imo. & Barb. in c. fi. de emp. &
ven. Ang. Inst. de act. §. actionũ, col. 19. & ita ꝯsuluit d. Ale. ꝯs. 67.
Fortificat̃. li. 3. Motus ex pluribus. Primò ꝑ illud, q̃d dicit Ang. in
l. decẽ, ff. de ver. obl. Scd͡o ꝑ gl. in l. si cum q̃õ, C. de euict. Tertiò,
q̃a q̃n ꝯstat notoriè nullã defensionem ꝯpetere venditori, ces-
sat rõ, ꝑꝑ quã debet fieri denũciatio, videlicet vt nõ dicat̃, ꝙ em
ptor succubuit; q̃a minus instructus cãm defendit, vt ꝑ Bar. in l.
at cũ nã, §. sed cũ me absente, ff. de neg. gest. Adde duo s̃ilia. licẽt
n. emptor, q̃ succubuit ꝑꝑ ꝯtumaciã, nõ possit agere de euictio
ne, l. si ideo, ff. de eui. t̃n si ꝯstaret ex actis, sñiam fuisse latã ex legi
timis ꝓbationibus, non impedit̃ emptor ꝯtumax agere, f̃m gl.
in l. 2. C. de ꝯr. iud. tut. & Bal. in l. 2. col. 4. C. q̃b. res iud. non noc.
21 Itẽ p̃t omitti citatio, q̃n notoriè ꝯstat nullam defensionẽ cõpe
tere citando, l. 2. §. ꝙ de frumentaria, ff. de admi. rer. ad ciui. pert.
tradit ꝑ Pan. in c. 1. col. 9. ver. explicitis gl. de iud. & in c. cũ olim,
de re iud. Ita ẽt dicamus in proposito, ꝯriam sñiam, ꝙ emptor
q̃ non denunciauit venditori nullũ ius defendendi hñti, agere
non p̃t, tenent gl. Bar. & Sal. in l. emptorem, ff. de act. emp. Gul.
de Cu. & Alb. de Ros. in d. §. cũ me absente. Ang. in §. si. Inst. de
empt. & vend. Soc. hic. Dec. cõsi. 74. col. fi. vbi dicit, ꝙ ista vr̃ *com-
munis* opi. ꝑ qua Soc. adducit tria. Primò, q̃a leges indistinctè di
cunt emptorem, qui nõ denunciat, agere non posse; ergo gñr̃
sunt intelligẽdæ, l. 1. §. & gñalr̃. ff. de leg. p̃st. Sed istud fundamen-
tum est fragile, q̃a vbi reperit̃ lex gñalr̃ loquens, aliquo casu re-
stricta per legem, ẽt nos rõne subsistente possumus restringere,

vt ꝑ gl. in l. de pretio, ff. de pub. Sed leges de denunciatione lo-
quentes reperiunt̃ restrictæ in multis casibus, vt inf. dicã, & ma
ximè q̃n venditor scienter vẽdidit rem alienã, l. seruus, quem. §.
si sciẽs, ff. de act. emp. ergo &c. Scd͡o Soc. adducit; q̃a lex p̃sumit
ꝑ iudicis sñia, l. Herennius, §. Caia, ff. de euic. i. c. i. p̃ntia, de ꝓb. &
t̃n non obst. hac p̃sumptione, statuit ꝙ emptor, q̃ non denũcia
uit, agere non possit. ergo dat̃ intelligi, ꝙ lex non ꝯsiderat iusti-
tiã, vel iniustitiã causæ; aliàs statuisset emptorẽ posse agere tan-
q̃ p̃sumat̃ iuste ꝯdemnatus. Sed nec ista rõ stringit. q̃a ꝯ vendi-
torem non citatũ, neq; in iurib. suis auditum, non p̃sumitur ꝑ
sñia, f̃m gl. in l. fi. C. de leg. Pan. in c. cũ inter R. de elec. col. 3. Fel.
in c. q̃m ꝯ. col. 14 de ꝓbat. Tertiò mouet; q̃a emptor, q̃ non de-
nunciauit, p̃sumitur succubuisse eius culpa; & tanq̃ malè instru
ctus defensauerit cãm, & ista est p̃sumptio iuris, & de iure, sup
qua lex statuit, l. emptor, C. de euic. vnde non audit̃ volens ostẽ
dere ꝯrium, vt no. per gl. in c. isti quidẽ, de spon. & in auct. sed iã
necesse, C. de do. ante nu. & hac rõne vtit̃ ẽt Dec. in d. consi. 74.
Sed ego non credo, ꝙ ista sit p̃sumptio iuris, & de iure, quia em
ptor volẽs ꝓbare, ꝙ venditor scienter vendidit rẽ alienã, audit̃
ꝯ p̃sumptionem, d. §. si sciens, ergo non est iuris; & de iure f̃m
gl. in d. c. is, q̃ fidem. Vltimò adduco nouã rationem; q̃a cessante
cã impulsiua, nõn cessat dispõ, l. 1. §. sexum, ff de postu. Rõ aũt,
quare requirat̃ denunciatio, est impulsiua, vt tollat̃ emptori oc
casio colludendi cũ actore, f̃m Alb. de Ros. in d. §. cum me ab-
sente. Licẽt ergo cesset ista rõ, q̃n notoriè ꝯstat venditorem hr̃e
malã cãm; nõ t̃n cessare debet dispõ. & istud est q̃d fortè voluit
dicere tex. in l. si fundo. ibi, hoc ipso vr̃ dolo fecisse. ff. de euict.
22 Cogita ergo si possit distingui: † aut notoriè ꝯstabat t̃pe motæ
litis, ꝙ nulla ꝯpetebat venditori defensio, & ꝓcedat prima opi.
Ful. aut tunc nõ ꝯstabat, sed post sñiam notoriè apparuit de nõ
iure venditoris, & tũc ꝓcedat ꝯria; q̃a tunc nõ p̃t emptor se ex-
cusare, ꝙ non denunciauerit p̃textu iniustitiæ vẽditoris; cũ sibi
adhuc non ꝯstaret de tali iniustitia, & iõ fuit in culpa: & hoc ip-
so dolo fecit, meritò non aget, d. l. si fundo. Quartò fallit f̃m
23 † Alex. q̃n venditor, & emptor simul conuenti fuerunt ab eo, q̃
reũ euincit; q̃a tunc satis vẽditor dr̃ incitatus ad suscipiendũ iu
diciũ ꝑ citationẽ aduersarij. ita determinat gl. sing. in l. si dictũ,
§. 1. alias est. §. si p̃nti, ff. de euic. Soc. hanc fallentiã ap. ꝓbat, q̃n vẽ-
ditor ꝯparuit, & simul cũ emptore cãm defendit, & in istis ter-
minis loqut̃ gl. in d. §. si p̃nti sed si vẽditor nunq̃ ꝯparuit, tenet
Soc. necessariã esse denunciationẽ, vt appareat ꝙ emptor egeat
auxilio venditoris. Sed tu ꝯsidera, ꝙ si venditor fuit ꝯdemnatus
simul cũ emptore, frustra vr̃ excipere, ꝙ lis non fuerit sibi denũ
ciata; q̃a emptor aget de euic. tanq̃ res fuerit euicta ab ipso ven-
ditore ꝑꝑ eius contumaciã, & negligentiã, ar. l. si iõ. in prin. ff. de
24 eui. Quintò intellige ꝓcedere, si † emptor potuit denunciare, &
non denunciauit: secus si nõ potuit, vt q̃a vẽditor aberat, vel lati
tabat, d. l. si iõ, §. p̃nti, & ibi gl. & d. l. si fundo, ver. sed cum possit.
Sed an hoc casu dẽat emptor ꝓtestari, ꝑ se nõ stare? dixi in trac.
de peste, in 1. priui. iudi. ver. 6. dubitat̃. & si venditor absẽns hr̃et
habitationem in loco, esset denũciatio facienda ad domũ, vt ꝑ
Bar. in l. 4. §. p̃tor ait, ff. de dã. infe. vel poterit fieri denũciatio iux
25 ta formam cle. cãm, §. si. de ele. Sextò intellige, † nisi vẽditor em
ptori dixisset, ꝙ nolebat eũ defendere à lite mota, vel mouẽda,
f̃m d. Ant. de Bu. in c. fi. in vlt. char. de emp. & vend. mouet̃ per il
lud, q̃d dicit gl. in fi. in l. tres denunciationes. C. q̃uõ & q̃n iu. &
Bar. in l. ꝯsentaneũ, C. eo. ti. poterat allegare tex. in c. venerabilẽ,
in §. secus, de sen. excom. in 6. Sed ista fallen. non vr̃ tuta; tum q̃a
s̃ile de citato, q̃ r̃ndit nolle ꝯparere, ꝙ non sit amplius citãdus,
nõ est expeditũ, vt per Fel. in c. ꝯsuluit, col. 4. de off. delcg. & dixi
in c. 1. col. 36. de iud. tũ q̃a denunciatio req̃rit, vt appareat ꝙ em
ptor nõ supposuerit actorẽ, & vt appareat ꝙ emptor indigeat
defensione venditoris: q̃ rõnes militãt ẽt ꝙ vẽditor dixerit nol
26 le cãm defendere. † Septimò fallit fauore minorum, & piæ cau-
sæ; q̃a minorum fauore, mora ꝯmittit re ipsa, l. in minorũ. C. in
q̃b. cau. in inte. resti. nõ est necess̃. q̃ fall. ꝓcedit, si vẽditor habue
rit sciam litis motæ; aliàs nõ posset dici in mora, f̃m Bal. in d. l. 1.
27 C. de peri. & cõmo. rei vendi. Vltimò † fallit, si pacto remissa fue
rit emptori denũciandi necessitas, l. Herennius, in prin. ff. de eui.
Gl. si diuidit̃ in tres par. vt hic ꝑ Mod. In ea. gl. ibi, & si sua agit;
28 istam sol. tenet Bar. ex quo hẽs, ꝙ si p̃r agat actione iniuriarum
filio competenti, prout p̃t, in l. p̃r, ff. de iniur. tũc dẽt cauere de
rato per hũc tex. nã si p̃r tenetur cauere, q̃n agit act. cõi; multò
magis tenebit̃ si agat actione ꝓpria ipsius filij, & f̃m hãc sñiam
tex. in l. non solũ, §. si p̃r. in ver. filij noĩe. dẽt intelligi f̃m primũ
intellect. gl. ibi. In ea. gl. ibi, vel dic ẽt. istã tenent Pet. Bal. & Pau.
de Cast. & hanc vr̃ approbare gl. nr̃a, quæ in dubio vr̃ tenere il-
lã opi. quã vltimo loco refert, vt ipsa dicit in l. q̃ filiũ. §. Sabinus.
inf. ad Treb. & Bar. in l. bona fides, ff. depo. Mouent̃ duobus fun
damẽtis. Primò per tex. in d. § si p̃r, in illo verbo, filij noĩe, q̃d ip-
si intelligunt. i. act. filio cõpetente. sed certè iste intell̃s stare non
p̃t, q̃a rõ ibidem assignata resragat̃. Scd͡o mouent̃, q̃a pater p̃t
remittere act. iniuriarũ, tam filio, q̃ sibi cõpetentẽ, l. sed si vnus,

§.filio, ff. de iniu, ergo à fortiori poterit eandē actionē intentare, absq; cautione de rato. Sed tu ꝯsidera, ꝙ ēt pr̄ remittere actionē iniuriarū ēt filio ꝯpetentē tanq̄ pr̄; & iure ꝓprio p̄t ēt remittere noīe filij, vt no in l. in ꝑsonam, ff. de pact. Primo casu ꝑiudicat filio, d. §. filiofa. Scd̄o casu non vr̄ ꝑiudicare; nisi filius ratum habuerit, ꝙ suo noīe gestum est. ita ergo in ꝓposito, si pr̄ agat noīe filij, & actione filio ꝯpetente, tenebit̄ cauere, vt ꝓbat̄
29 in d. §. si pr̄. In ea, gl. ibi aliud si eius ꝓcurator, habes† ꝙ ꝓcurator p̄ris agens actione iniuriarum noīe filij, tenet̄ cauere de rato, l. si fine, §. fi. ff. rem ra. ha. Istud placet retenta 1. opi. gl. ꝙ ēt pr̄ teneat̄: non. n. debet ꝓcurator p̄ris plus iuris hr̄e, q̄ ipse pr̄, l. nemo plus iuris, ff. de re. iu. Sed retenta 2. opi. gl ꝙ pater non teneat̄ cauere, vr̄ ꝙ eius ꝓcurator ēt non teneat̄, ſm And. de Pisis, Imo. Ang. & Are. hic per tex. in l. alia, inf. eo. in l. si cum ꝓcuratorem, ff. de re iu. in l. honori. ff. de obseq. à lib. pa. p̄st. Tu potes sic dicere; aut ꝓcurator est ꝯstitutus à p̄re simpl̄r ad cās; & tunc ꝓcedit opi. gl. quam sequit̄ Pa. de Cas. hic, Bar. & alij tacitè, ex quo non improbant, & ita intelligo tex. in d. l. si fine, §. fi. aut fuit constitutus procurator in sp̄e ad agendum tam noīe p̄ris, q̄ filij, & tunc ꝓcedat opi. And. de Pisis, & sequac. Præmissa inducit Aret. ad q.
30 †Dicit statutū, ꝙ nobilis offensus à rustico possit vlcisci iniuriā ꝓpria auctoritate. Quærit̄, an ēt poterit vlcisci per ꝓcuratorem. Ista gl. facit, ꝙ non. In ꝯtrium faciunt alle. ꝑ Imo. & sequaces. dicas ꝙ tale ius vindicandi ꝓpria auctoritate, non p̄t alteri demādari, neq; cedi, ſm gl. in l. eum fundū. ff. de vi, & vi ar. & probat̄ ꝑ locum à ſp̄ali, in l. Gracchus, C. de adul. p̄t tn̄ secū socios, & amicos adhibere, quo securius vindictam faciat, ſm Bal. in l. vt vim, ff. de iureiur. & Pa. de Ca. in l. refectionis, ꝑ illum tex. ff. cō. ꝑd. de quo vide d. Ias in l. 1. §. fi. ff. de no. ope. nun. Fel. in c. ad nr̄am, col. 2. de iureiu. & Dec. in c. 1. col. 9. de off. dele. Extra gl. Bar. opponit ꝙ pr̄ nō teneat̄ satisdare; q̄a est legitimus administrator dotis ꝑ fectitie: ergo nō tenet̄ cauere de rato, l. fi. §. defensione, inf. de ad mi. tut. Rn̄det, ꝙ pr̄ hic agit suo noīe, cū ꝯsensu filiæ; & non administratorio noīe filiæ, & ita ēt rn̄det Bart. in l. fi. §. vbi āt. C. de bo. q̄ lib. sequunt̄ alij coīter. Tu ꝯsidera, an Bar. ꝯdicat his, q̄ dicit in vers. Itē si volūtate. vbi vult, ꝙ si actio nō sit ꝯsolidata in p̄rem prout hic, ꝙ pr̄ agens adiuncta persona filiæ, dicat̄ agere suo, & noīe filiæ. Considera ēt, si al̄r possit rn̄deri, ꝙ legitimus administrator hn̄s administrationem liberam, & absolutam, nō tenet̄ cauere de rato, d. § vbi āt. Nam ibi pr̄ haberet exercitiū actionis liberū absq; eo, ꝙ teneatur requirere cōsensum filij, vt declarat ibi Bar. si vero non hēat administrationem liberā, vt hic, vbi pr̄ non hēt exercitium act. de dote, nisi requirat cōsensum filię, l. si cū dotē, §. eo āt tp̄e, inf. eo. & tūc tenet̄ cauere de rato, vt hic. An āt legitimus administrator regl̄r teneat̄ cauere de rato, videas Io. And. in addi. Spec. in tit. de sind. §. 1. ver. quid si pater.

SVMMARIVM.

1 *Mulier potest sibi præiudicare in dote negligendo; licèt non possit faciendo. Intellige, vt ibi.*
2 *Actio de dote competens mulieri, oritur constante matr. licèt non cum effectu exigendi, nisi marito vergente ad inopiam.*
3 *Dictiones, vnde & exinde, quid importent.*
4 *Mulier potest dotem constante matrimonio repetere, quamprimum constat bona mariti non sufficere ad satisfaciendum omnibus creditoribus, licèt sufficiant ad satisfaciendum doti.*
5 *Interpretatio fugienda est, per quam lex redditur elusoria.*
Interpretatio, per quam subauditur persona extrinseca, toleratur; ne lex sit elusoria.
6 *Extensio licita est, etiam in pœnalib. & odiosis, ne lex sit elusoria.*
7 *Mulier p̄ōt agere ad dotis repetitionē, si bona mariti non sufficiant ad cōseruandū statū nobilitatis mariti; quamuis sufficiant doti, & creditorib.*
Intellectus l. vbi adhuc, C. de iure dot.
8 *Dispositio §. illud, in Auct. de æqua. do. an sit noui iuris inductiua, & ad dat huic l. vbi adhuc, an verò intelligatur secūdū terminos harū legū.*
9 *Incipiens malè gubernare bona, præsumitur quòd sit omnia dissipaturus in futurum.*
10 *Præsumptiones iuris, sunt liquidissimæ probationes.*
11 *Mulier pro dote saluanda experiri potest, tam remedio huius l. quàm l. si cum dotem, § si verò dotem, supra eo. Et cuius sit electio, an mulieris an mariti, an verò iudicis, ibidem.*
12 *Fideiussorem pro dote restituenda, an sit dari prohibitum; sicut prohibitū est dari pro conseruanda, latissimè. & an possit dari pig. nu. 14.*
13 *Tempore illicito aliquid fieri, & conferri in tempus licitum, paria esse, quomodo intelligatur.*
15 *Mulier an possit intentare remedium l. omnibus, ff. de iudic. marito vergente ad inopiam.*
16 *Verba legis sunt intelligenda secundum subiectam materiam.*
Probatio euidentissima dicitur, secundum subiectam materiam.
Rescriptum Principis, vel statutum cum clausula, si euidentissimè constiterit, nō intelligitur requirere maiorem probationem, quàm requiratur de iure communi in illa materia.
17 *Probatio per vnum testem, an sit sufficiens in iudicio possessorio.*
Testes singulares non probant in possessorio.
18 *Bona alicuius nō sufficere ad soluēda debita, an probetur secundū formā traditā in l. cum de lege, ff. de prob. ēt si agatur de magno ꝑiudicio, latè.*
19 *Negatiuæ probandæ onus transfertur in aduersarium, quando præsumptio iuris est pro asserente.*
20 *Negatiua coarctata à scriptura, probatur per scripturam.*
21 *Consistentia in animo asserentis, probantur per iuramentum ipsius.*
22 *Fama, an solum faciat semiplenam probationem, remiss.*
23 *Euidentissimū, & euidens, capitur pro notorio; differunt tamen inter se.*
24 *Actus affirmatiui momentanei, an possint transire in notorium.*
Notoriū existēs, & apparēs q̄d sit, et quid notoriū existēs, sed non apparens.
25 *Actus negatiui, an possint transire in notorium.*
Notorium veritatis, & notorium præsumptionis, quid sint.
26 *Inopia & paupertas, an sint sinonima: an verò differant inter se.*
27 *Copula posita inter plura eiusdem importantiæ, resoluitur in expositiuā.*
28 *Pauper quis dicat̄, statur determinationi legis; ꝙ si non reperiatur determinatum à lege, statur iudicis arbitrio, nu. 29. cum seq. vsq; ad nu. 37.*
29 *Aureus legalis q̄tū valeat secundū nr̄am monetā, & q̄tū solidus legalis.*
30 *Miserabilis persona quæ dicatur, statur iudicis arbitrio. Item quæ dicatur persona vilis.*
31 *Iudicis arbitrio statur in his, quæ nō sunt determinata à lege, vel cōsuetudine.*
32 *Pauper an sit testis idoneus.*
33 *Pauper potest esse testis in causa matrimoniali.*
34 *Paupertas iuncta cum vtilitate, diminuit de fide testis.*
35 *Pauper non tenetur soluere debitas sportulas iudicib. & aduocatis.*
Notarij tenentur gratis instrumenta pauperibus explicare.
36 *Medici tenentur mederi gratis pauperibus.*
Curiales sunt deuoratores ciuium, & excoriatores pauperum.
37 *Maritum malè vti substantia sua, an probetur vulgi opinione.*
38 *Per quos actus probetur aliquem malè vti substantia.*
39 *Maritus an dicatur malè vti substātia sua, ita ꝙ sit locus repetitioni dotis si exponat merces suas super mari; maximè si sequatur naufragiū, vel incursus piratarum; quamuis non fuerit effectus omnino pauper. [statē.*
40 *Vxor an possit repetere dotē, si maritus effectus est paup ob maris tēpe-*
41 *Statutum cōtra mercatorem facientem bancham fallitam, habet locum contra facientem bancham ruptam propter inopiam fortuitam.*
42 *Publicatis bonis mariti in totum, uel in parte, an remedium huius legis, & similium detur contra fiscum.*
43 *Bannitus, an dicatur malè vti substātia, etiā antequā bona publicentur.*
44 *Excommunicatus, an dicatur malè vti substantia adhoc, vt vxori detur repetitio dotis constante matrimonio.*
Excommunicatus æquiparatur interdicto igni, & aqua.
45 *Excommunicati non possunt conuenire debitores, ipsi autem possunt à creditoribus conueniri.*
Excommunicatus est in manibus diaboli, & extra gratiam Dei, nec sibi prosunt bona opera.
46 *Excommunicatus monitus, perseuerans per annum in excommunicatione, potest tanquam hæreticus condemnari.*
47 *Vxor, an teneatur mittere alimenta marito bannito, maximè sit illa sit diues; quamuis dotis fructus non sufficerent ad alimenta.*
48 *Vxor, an teneatur concomitari maritum peregrinantem, vel bannitum.*
Vxor interficiens maritum bannitum debet puniri, etiam si statutum daret præmium occidenti bannitum.
49 *Mulier, quæ scienter contraxit matrimonium cum paupere, an vtatur remedio huius legis, & similium. latiss.*
50 *Socero vergente ad inopiam, an mulieri detur remedium huius legis, & similium ad dotem repetendam constante matrimonio.*
51 *Regula, quòd vbi sunt duo æquiparata à lege veteri, lex noua disponens super vno, censetur idem disponere super altero, quomodo procedat.*
52 *Mulier p̄ōt dotē cōsta. ma. repetere ꝯ maritum, vel socerum, altero tantum vergente ad inopiā; siue maritus, & socer sint duo correi; siue non.*
53 *Mulier ob inopiam mariti potest conuenire socerum, & econtra, quando maritus, & socer sunt correi, & socij. Idem si simpliciter sint correi, & non socij, nu. 54.*
55 *Duo rei promittendi, an possint interuenire pro dote restituenda.*
56 *Fr̄ an possit esse fideiussor pro dote restit. si cohabitet cum fratre marito vxo.*
57 *Extensionis materia latissimè pertractatur.*
Extensio non est licita in correctorijs, etiam ex identitate rationis.
Limitatur multimodè, nu. 61. cum seq. vsq; ad nu. 78.
58 *Subauditio admittitur, vt euitetur correctio legum: & repellitur subauditio, per quam inducitur correctio.*
Arg. à contrario sensu non valet, vbi resultat legum correctio.
Clausula generalis non refertur ad omnia præcedentia, vbi induceretur legum correctio ex relatione.
59 *Extensio non est licita in correctorijs, etiam ex maioritate rationis.*
Extensio cur non sit licita in dispensationibus.
60 *Dispensatio est iuris cōis relaxatio, & correctio, quātum ad dispēsatum.*
61 *Extensio licita est in correctorijs, quando per extensionem reducimur ad antiquum ius commune.*
62 *Lex correctoria aliquid disponens in vno de correlatiuis, censetur idem disponere in altero.*
63 *Lex correctoria, in qua exprimitur ratio, extenditur ad omnes casus, qui sub tali ratione comprehendi possunt. Limitatur nu. 66.*
Papa nō p̄ōt sine cā conferre beneficia regularia secularib. nec econtra.
64 *Extēsio nō d̄r, sed dispō, q̄n in vno casu est omnimoda rō, quæ est in altero.*

65 Si

65 *Si vnica tãtum ratio reddi potest in lege, illa habetur pro expressa: ideo tũc lex correctoria ad oẽs casus, in quibus militat illa ratio, extẽditur.*
66 *Lex correctoria, & pœnalis, non extenditur etiam ad casus, in quibus militat ratio scripta in illa.*
67 *Extensio non est licita, etiam in casibus in quibus militat ratio scripta in lege correctoria, qñ lex aliqua expressè prohibet extensionem fieri.*
Interpretatio extensiua censetur prohibita statuto disponente, ꝙ verba statuti intelligantur, prout litera sonat.
69 *Aequiparata vbi duo sunt à lege veteri; tunc lex noua etiam correctoria disponens super vno, censetur etiam disponere super alio.*
70 *Extensio difficilius conceditur in correctorijs, quàm in penalibus.*
71 *Extensio licita est, etiam in correctorijs, ratione absurditatis euitandæ.*
Argumentũ ab absurdo euitãdo, est validũ in quibuscunq; dispositionib.
72 *Extensio licita est etiam in correctorijs ratione euitandi peccati.*
73 *Extensio licita est in correctorijs, quãdo aliàs dispõ redderetur elusoria.*
Argu. à contrario sensu, est validum, etiam si sequatur legum correctio, quando aliàs in sensu directo lex nihil operaretur.
74 *Extensio est licita ex maioritate, vel idẽtitate rationis; ẽt in correctorijs qñ maioritas, vel idẽtitas surgit ex vi regulæ, cui licet quod plus, &c.*
Bannitus, si vigore statuti occidi potest, poterit etiam vulnerari; sed an impunè poterit vxor sua adulterari, nu. 75.
76 *Lex correctoria super vno, extenditur ad omnia consecutiua necessaria.*
77 *Mutato aliquo, oĩa cẽsentur mutata, quæ ab eo normã, & regulã capiunt.*
78 *Extensio licita est ex identitate rationis in exorbitãtib. seu limitatorijs.*
Exorbitare est à communibus regulis deuiare.
79 *Extensio de stricta significatione vocabuli ad largam, est licita ex identitate rationis, ex quo infertur ad plura.*
80 *Extensio licita est in limitatorijs ex identitate rationis: licèt non sit tanta ratio in casu, ad quem fit extensio, ex quo inferuntur plura.*
81 *Exceptio non firmat regulam, etiam in casibus similib. exceptuatis.*
82 *Extensio non est licita, quando lex taxatiuè loquitur. limitatur multis mo. vide nu. 84. cum seq. vsque ad nu. 88.*
83 *Statuto disponente, quòd verba statutorũ intelligantur ad literã, & pro vt sonant: tunc non esset licita extensio, etiam in statutis limitatorijs.*
84 *Taxatiua, solum excludit extensionem hominis, non autem extensionẽ legis, vel consuetudinis, & nu. 85.*
86 *Extensio fit fauore piæ causæ etiam si lex taxatiuè loquatur.*
Extẽsio de psona in psonã licita est i priuilegijs fauore publico, et fauore causæ, declara vt ibi.
87 *Taxatiua nõ prohibet extensionem fieri ad hæredes.*
88 *Extensio licita est de culpa ad culpam, de delicto ad delictum, etiam in iurib. taxatiuè loquentibus; quando agitur de præiudicio tertij propter eius culpam, vel delictum.*
89 *Filia pt agere in casu inopię mariti, inuito patre paupere; ẽt si dos sit paterna.*
Actio de dote consolidatur in filiam constante matrimonio propter paupertatem patris, sicut soluto matrimonio.
90 *Filia põt absente patre agere ad dotẽ restituendã, ẽt sine patris cõsensu.*
91 *Pater pauper, vel turpis persona, an possit agere contra maritũ filiæ suæ vergentem ad inopiam, vt dos restituatur.*
92 *Consolidatio actionis de dote in filiam effectam sui iuris, an impediatur per exactionem factam à patre in casu inopiæ mariti.*
93 *Pactum requirere partis præsentiam, quomodo procedat.*
94 *Mulier stipulata à marito, & eius fideiussor (in casibus, in quibus obligatur) dotem sibi reddi quandocunq; sol. mat. an marito vergente ad inopiam possit agere contra fideiussorem.*
95 *Quid autẽ si mulier fuerit stipulata dotẽ sibi reddi in oẽm euentum dotis restituendæ; an poterit fideiussor cõueniri in casu inopiæ mariti? quid si in omnẽ euentũ dotis restituendæ, & soluendæ. [propter inopiam.*
96 *Statuta loquentia de dote restituẽda, nõ habet locum in dote restituẽda*
97 *Pater stipulatus, dotem sibi reddi in omnem casum dotis restituendæ, an intelligatur stipulatus in casum inopiæ mariti filiæ suæ.*
98 *Patre, vel extraneo, qui recepit dotem, vergente ad inopiam, an possit ipse vir agere contra patrem, vel extraneum ad dotem.*
99 *Filij mortua matre, an possint agere contra patrem vergentem ad inopiam, vt dotem maternam restituat.*
Pater, qui alienauit bona filiorum, potest ex persona ipsorum vendicare ea, sed an ipsi possint viuo patre vendicare ibi.
100 *Obligatio inter patrem, & filium, hodie cadit in aduentitijs.*

SI constante Princ. istius legis est famosum, & & solenne, ſm d. Ias. & ꝯtinet pulchrã, & quotidianam mãm, ſm Io. de Montefer. in sua rep. & repetitum fuit solemniter per Bar. qui illud repetit in sua iuuentute, anteq̃ inciperet legere, ſm Pau. de Cast. q ꝑpea dicit Bar. in multis iuueniliter, & malè fuisse locutũ; licèt noluerit aliquid immutare, vt ostenderet à q̃ta perfectione inchoasset. ego tñ miror, ꝙ scrib. tam pauca addiderunt scriptis Bar. hic, si in tãtis defecerit. Præmitte igit, ꝙ de ista mã habemus quatuor iura. Primò tex. nouũ, q. hoc dicit in summa. Vbi euidentissimè ꝯstat, facultates mariti nõ sufficere ad satisfaciendum doti, mulier dotẽ repetere pt Scđo habemus tex. in l vbi adhuc. C. de iu. do. qui vult mulierẽ agere posse q̃primum maritus ꝑuenit ad inopiã. Tertiò habemus tex. in §. illud, in auc. de æqual. dot. vbi decidit, actionẽ mulieri ꝯpetere q̃primũ maritus incipit malè gubernare res suas. Quartò habemus tex. in c. ꝑ vras, de do. post diuo. rest. qui vult maritũ vergẽ. ad inopiam non posse cogere vxorẽ ad solutionẽ dotis; nisi caueat, vel nisi reponat dos apud mercatorem ad honestum lucrum. Qualiter ista iura intelligãtur, discutit inf. latissimè. No. primò ibi, agere volet, ꝙ vxor si nolit, pt non agere; ẽt ꝙ maritus vergat ad inopiam l. 1. C ne inui.
1 agere, vel accus. coga. Et sic† mulier pt sibi ꝑiudicare in dote negligendo; licèt non possit faciẽdo, l. de die, & l. Attilicinus, ff. de pac. dot. intellige in vxore sui iuris, secus in filiafa. qa tunc pr̃ ea inuita poterit agere, l. si cum dote, §. eo ãt tpe, ff. eo. & d. §. illud,
2 & hic in gl. No. 2. ibi, vnde exactionem, ꝙ† actio de dote ꝯpetẽs mulieri, orit ꝯstante matri. licèt non cũ effectu, nisi maritus vergat ad inopiã. Nam hic dubitat vnde exactio capiat initium, nõ vñ actio, quasi ꝓsupponat, ꝙ statim nascit, & ita tenet gl. in l. iurisgentium, §. quinimo. ver. vt puta, ff. de pact. ꝯrium tñ tenet gl.
3 Bar. & alij coĩter in §. seq. videatis ibi. No. 3. ꝙ† ista verba, vñ & ex inde, denotãt tps, ad locũ tñ ꝯgruentius referunt, l. non dubiũ, ff. de cust. reo. l. 3. in fi. ff. de off. ꝑsi. & de hac dictione, vnde, vide Bart. in l. 1. in prin. ff. de vi, & vi. ar. & Arch. in c. 1. dist. 1. & Alb. in Dictio. No. 4. ſm d. Ias. ꝙ q̃tum ad exactionẽ dotis, à pari ꝑcedunt inopia mariti, & dissolutio mrĩmonij, qđ est verum quo ad qđ; non simplr, vt probat in d. l. vbi adhuc, & in d. §. illud. Venio ad apparatũ, in cuius expeditione sequar ordinẽ Bar. Capio
4 ergo primã opp. ex qua habes, ꝙ† mulier pt dotẽ repetere, q̃primum ꝯstat, bona mariti non sufficere ad satisfaciendum oĩbus creditoribus, licèt sufficiant ad satisfaciendum doti, & ita intelligunt hunc tex. gl. & Doc. hic. & in d. l. vbi adhuc. quia si deberet mulier expectare, ꝙ bona non sufficerent ad satisfaciendũ sibi, elusoriũ esset bñficiũ huius legis. d. Ias. dicit, ꝙ ista interpretatio violat hunc tex. in quo de creditorib. nulla sit mentio, neq; psona extrinseca dẽt subintelligi l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, ff de ver. obl. Ad rõnẽ rñdet, ꝙ si bona sufficiant ad satisfaciendũ doti in aliqua parte, nõ pt dici bñficium legis elusoriũ. Cõꝓbat sñia Ias. qa aut alij creditores sunt añriores, hñtes potiora iura; & tunc iste intellectus stare non pt, qa bona non sufficerent ipsi mulieri, cuius ꝯrium ꝓsupponit in ipso intellectu. Aut creditores sunt posteriores; & tunc vera est ꝓpositio, ꝙ bona sufficiunt ꝓ dote mulieris Sed ꝑdictis non ob. non discedas à cõi intellectu. Ad ꝯria rñdeo vnico verbo, ꝙ iste tex. debet intelligi, qñ apparet bona mariti non sufficere ad dotis exactionẽ, si dif-
5 ferat exactio, postq̃ erit satisfactum alijs creditorib. † Scđo hẽs, ꝙ fugienda est interpretatio, ꝑ quam lex reddit elusoria; nam leges sunt impositæ reb. & non verbis, l. 2. in fi. C. cõ. de leg. & c. cõmissa. de ele. in 6. & iõ dicebat Bal. in rub. ff. de re. di. ꝙ mẽs legũ non est disputare verbasr, sed determinare reasr; imo posses ex ꝑdictis elicere, ꝙ ne lex sit elusoria, tolerat interpretatio, ꝑ quã subaudit extrinseca psona, & ne statutum reddat frustratoriũ, verba sunt impropriissimè interpretanda, ſm Inno. in c. vt circa
6 de elec. in 6. col. 3. Et† ne lex sit elusoria, licita est extẽsio, ẽt in pœnalib. & odiosis, ſm gl. vlt. in c. q̃q̃, de vsur. in 6. in ca. si ciuitas, de sen. excom. eo. lib. tradit ꝑ Fel. in c. Rodulphus, col. 3. de rescrip. Circa secundam opp. aduerte, quia iura alleg. per Bar. ꝙ facultates propriè dñr nõ deducto ære alieno, non ꝯcludenter ꝓbãt; & in ꝯrium vr̃ tex. in l. cogi, in prin. inf. ad Treb. & scias, ꝙ si dicatur, vires facultatum non sufficere, semp debemus intelligere deducto ære alieno, ſm gl. quã ibi no. Bal. in l. 1. C. si aduer. do. & bene ꝓbat hic. Circa tertiã opp. aduerte ad duo. Et primo in
7 q̃tum Bal. vult intelligi. l. vbi adhuc, vt mulier† possit agere, ẽt ꝙ facultates sufficiant doti, & creditorib. si tñ non sufficiant ad ꝯseruãdum statũ nobilitatis mariti, quem intellectum sequit Ange. & Pau. de Cast. iste intellectus reprobat per Alex. & d. Ias. hic ponderando, ꝙ ille tex. ꝯcedit hypothecariam vxori; ergo bona non sufficiebant creditorib. & doti, auth. ꝑnte, C. de fideius. Præterea ibi Imperator reseruat integra iura creditorib. ad res acquirendas per maritum; ergo tpe, quo mulier agit, bona non sufficiunt creditorib. Defendẽdo Bar. pt dici, ꝙ ibi permittitur repetitio dotis marito deducto ad inopiam; sed nobilis non habens vnde nobiliter viuat, dr̃ deductus ad inopiam, ſm Bal. in l. si quis ad declinandam, col 2. versi. circa tertium, per illum tex. C. de epis. & cle. Nec ob. ꝙ ibi ꝯcedat hypothecaria, & reseruent actiones creditorib. qa ibi ꝯcedit qđ est plus, s. vt possit dos repeti, qñ maritus non hẽt vñ ꝯseruet statũ nobilitatis: licèt habeat vñ satisfaciat creditorib. multò magis concedit dotis repetitio, qñ non hẽt vñ satisfaciat creditorib. l. nõ dẽt, de reg. iu. & sic dico, ꝙ ibi vtrunq; probat, non ꝑpea alterũ negat. Scđo aduerte,
8 in q̃tum Bar. dicit, † ꝙ dispõ §. illud, addit iurib. antiquis, vt mulier possit repetere dotem, q̃primum maritus incipit malè vti substa sua; etiam ꝙ sit diues. Aduerte, qa Bar. ꝓsupponit duo. Primum, ꝙ sufficit quòd maritus incipiat male vti reb. suis. & istud coĩter tenet, qa tex. ille hoc clarè disponit. Scđo Bar. vult, quòd illa sit dispõ noui iuris, & addat legi nr̃æ, & disponi l. vbi adhuc. Contrariũ tenent gl. ibi, Lud. Ro. Imo. & Alex. de Montef. hic, qa ille tex. se refert ad ꝗstiones antiquas, & c. ergo relatũ est in re

 ferente,

ferente,l.asse toto,inf.de hrdib.inst.& subdit Imo q̄ ista opi.est in pũcto iuris verior. Ad tex.in d.§.illud,rñdet,q̄ debet intelligi ſm l.vbi adhuc,& legē nr̃am,vt ſ. poſſit mlier repetere dotē viro malè inchoante vti ſub ſua, taliter q̄ facultates nō ſufficiāt doti,& creditorib. Sed certè iſta intelligētia non vr̃ tuta, qa ille tex.in ver.mox inchoante,ꝯſiderat principiũ mali vſus;nec admittit interpretationē tp̄is ſucceſſiui; qa geminata verba principiũ tp̄is importātia,ꝑut ibi,reijciũt,ꝑrius,oē interuallum,ſm Soc.ꝯſ.99.col.fi li.4.& Fel.in c.1.col.4.in fi.de reſcrip.ar.l.Baliſta inf.ad Treb.vñ ꝯſidera,ſi poſſumus tenere,q̄ ēt tex.nr̃ velit mulierē poſſe repetere dotē q̄ primũ maritus īcipit gubernare male res ſuas.nec ob.q̄ dicat̄ oportere euidētiſſimè ꝯſtare bona nō ſufficere ad exactionē dotis; qa quāprimũ maritus abutit̄ reb. ſuis,tũc dñr bona ſua nō ſufficere, habito reſpectu ad futurum
9 euentũ,nā † incipiēs malè gubernare p̄ſumptione iuris,p̄ſumit̄ q̄ ſit oīa diſſipaturus, l.Imperator.inf.ad Treb.l.is cui bonis,ff. de verb.obl.& q̄ nō eſt aptus hodie gubernare res ſuas, cras minus aptus erit,habita p̄ſumptione ad futurũ,c.ſcribā, de p̄ſum.l. nō oēs,§.à Barbaris,ff.de re mil.facit reg.ſemel malus, de reg.iu.
10 in 6.& † iſta iuris p̄ſumptio dr̃ liqdiſſima ꝓbō,ſm gl.in l.ſi tutor C.de peric.tut.facit tex.in l.manifeſte, ff.de iureiu. l.licèt impator,& ibi Bar.inf.de leg.1.opi.tñ Bar.ſequit̄ coīter gl.& Doct.vt hic ꝑ d.Ale.col.6.& tenēdo cũ Bar.ad ꝯria rñ. Et primò, q̄ tex.ī d.§.illud,inqtũ ſe refert ad leges antiquas, dēt intelligi de legib. editis poſt l.vbi adhuc,quas nō hēmus, & cũ ibi referat̄ clara diſpō illarũ legũ, ſtandũ eſt diſpōni illius §. ēt q̄ nō ꝯſtaret de iurib.relatis, l.pe.C.de inſti.& ſubſti.tradit ꝑ Bar.in l.admonendi, col.2.ff.de iureiu.q̄ rñſio vera eſſet,ſi nō appareret de iurib.ad q̄ ſit relatio.Sed credendũ eſt,q̄ Iuſtinianus ſe referat ad l.vbi adhuc,& ad l.in reb.C.de iu.dot.cũ ſe referat ad ſuas ꝗſtones, & illæ ſunt ꝗſtones ipſius;niſi dixeris,q̄ potuit edidiſſe alias ꝗſtones, quas nō hēmus.Ad intellm̄ s.per me datũ pōt rñderi, q̄ licet p̄ſumptio iuris dicat̄ euidēs ꝓbō, nō tñ talis p̄ſumptio operat̄, q̄ dicat̄ euidentiſſimè apparere,l.ſi plures,& ibi d.Iaſ.in vlt.verbis inf.de vulg. & pup.niſi replicaueris,q̄ ibi bñ ꝓbat̄, q̄ non dicat̄ euidēter expreſſum,qđ ex p̄ſumptionib.elicit̄,nō āt q̄ nō dicat̄ euidenter apparere.Circa quartā oppo.de l.ſi cum dote,§.ſi ve-
11 rò dote,aduerte ad plura.Et primò † circa primam ſol. quòd iſta ſunt duo diuerſa remedia;& vtrunq; poſſit intētari, dubitat̄ an electio ſit vxoris,an vero mariti,aut iudicis.Vr̃ eſſe iudicis ꝑ tex. ī d.c.ꝑ vr̃as,ſm intellm̄ Pan.& Imo.in ꝯrium,ꝗ imò ſit vxoris. ꝓbat̄ in l.qđ in hrdem,§.eligere,cum ꝯco. ff.de Treb.& bñ facit doct.Bar.in l.ſi quis,ff.de pign.act.& ita tenet Bal.Nouel.in tract. dotis,in 6.par priui.70.& in 7.par.priui.36. Ad tex.in d.c.ꝑ vr̃as, rñdebit inf.Scđo aduerte ad ſcđam ſol.qa Bar.vr̃ ſeipſum ꝯfundere;nā ſi mulier p̄t repetere dotē, qñ maritus diſſipat bona ꝓpria;multò fortius dēt poſſe,qñ diſſipat bona dotalia,ſm Raph. Cu.& d.Iaſ.hic,ar.l.ēt,§.licèt,ſ.eo.alle.ꝑ Bar.& l.videamus,ī prin. iuncto §.actionē,ff.de vſur.ſaluādo Bar.dici p̄t, q̄ mulier p̄t qñcunq; vēdicare res dotales,l.in reb.C.de iu.do.nō ſic res mariti. Itē ſi maritus ex culpa ꝯſumat bona dotalia,p̄t ꝯueniri ī ſolidũ. Sed ſi culpa cōſumat bona ꝓpria, nō pōt cōueniri;niſi inqtum facere p̄t,d.§.licèt.& iō,qa agit de maiori periculo mulieris ſi cōſumant,tā bona ꝓpria mariti,q̄ bona dotalia,magis ſibi ꝓuidet̄ vno caſu,q̄ altero,c.vbi periculum,de ele.ī 6. Tertiò aduerte ad tertiā ſol.q̄ iſte tex.ꝓcedat in muliere ſanæ mētis: ille āt ī furioſa,qa ſolutio nō vr̃ vera,eo q̄ p̄r, vel curator furioſi,poterit repetere ꝑ furioſo,vt dr̃ in d.l.ſi cum dote, §.itē ſi p̄r.Defendēdo Bar.dicas,q̄ tex.ī d.§.itē ſi p̄r,loquit̄ ī dote ꝓfectitia, cuius actio eſt ēt p̄ris,l.2.§.1.ſ.eo. Sed in dote aduentitia vr̃ intereſſe vxoris furioſæ,an dos ſit penes ſequeſtrum vel curatorem; cum penes ipſam eſſe nō poſſit ꝑ furorem . Circa quintam op.ſunt plura
12 diſcutienda.† primò,an ti.ne fideiuſ.dot.den. loquens in fideiuſſore de dote conſeruanda,l.1.eo.tit. ꝓcedat ēt in fideiuſ.de dote reſtituenda.Bar.hic,& in §.quoties,inf.eo.l.& vtrobiq; ſcribētes,gl.& Doct.in d.l.1.& Cano.in d.c.per vr̃as,coīter tenent, q̄ ſic ꝑ quorum ſniā allegat̄ primò tex.in l.2.in ver.ampliantes, & in ver. nullā eſſe ſatiſdationē exigendā.Sed p̄t rñderi, & primò ad verbum, ampliantes, q̄ tex.ille ampliat l.1.vt ꝓcedat ēt in mandatore:& nō ſolum in viro,ſed ēt in p̄re,& oīb.q. ꝑ viro dotem ſuſcipiunt:nō āt ampliat, vt ēt ꝓcedat in fideiuſſ.de dote reſtituenda.Ad verbum,nullā,rñdetur tripliciter,primò,q̄ illud verbum nō ponit̄ ꝑ ſigno vl̄i; ſed importat nullitatē fideiuſſionis exigendæ,q.d.ſancimus fideiuſſionē exigendam eſſe nullā,i.nullius momenti.Vel ſcđo rñdet̄,q̄ eſt ſignum vl̄e reſpectu ꝑſonarum,à qb.fideiuſſio eſt exigenda.Tertiò dici p̄t,q̄ licèt ſignum vl̄e negatiuũ.non tñ ſemper vr̃ negat, l.ſi ſtipulatus,§.1.ff.de fideiuſſ.Scđò allegat̄ rō aſſignata in d.l.2.l.vt euitet̄ cā perfidiæ, q̄ rō ꝑfidiæ euitandę militat ēt in fideiuſſore de dote reſtituenda; ergo militat diſpō,l.à Titio,ff.de ver.obl.Ad iſtud rñdent Dyn. & ſequaces,negando q̄ rō perfidiæ militet in fideiuſſore de dote reſtituenda;qa qñ vxor petit fideiuſſorem de dote ꝯſeruāda, vr̃ dubitare de morib.mariti;nō ſic qñ petit ſibi caueri de dote reſt. Aduerte,qa punctus ſtat in hac rōe.Sal.in d.l.1. tenet cum Bar.qa fideiuſſor de dote reſti.ita moleſtabit maritũ, vt eum liberari faciat ab oblone,ſicut fideiuſſor de dote ꝯſeruanda,& ſi vxor recuſet liberare,orieт̄ indignatio īter ipſos ꝯiuges. Sed tu ꝯſidera,q̄ fideiuſſor de dote reſt.nō vr̃ poſſe moleſtare maritũ, cũ ſe obligauerit in diē incertā,l.ſi ꝑ ea.C.mā.l.Lucius Titius,ff. eo.ti.Bar.in d.§.quoties,aīt ſe declarat,dicens,q̄ vtroq; caſu mulier nō vr̃ ꝯfidere de marito,cogēdo eũ vt ſe obliget fideiuſſori cuius efficit̄ quodāmō ſeruus,l.fideiꝯmiſſa,§.ſi rem,inf.de leg.3. Sed tu ꝯſidera,q̄ nō eſt tāta diffidentia in muliere petente fideiuſſorē de dote reſt.ſicut ī petente fideiuſſorem de dote ꝯſeruāda;qa primo caſu ſolũ dubitat de reſtōne;ſcđo verò caſu dubitat,& de reſtōne,& de malis morib.mariti.Itē primo caſu effectus diffidentiæ ꝯfert in tp̄s ſoluti matri. & ſic in tp̄s ꝑmiſſum, d.§.quoties.Scđo caſu ꝯfert in tp̄s ēt ꝯſtantis matrimonij, & ſic in tp̄s ꝓhibitum,ergo de vno caſu ad aliũ,nō erit licita extēſio, cũ nō militet ꝯmoda rō,ſm Bal.ī l.ſi C.de iterd.mat.& no.Porcus Inſt.qb.mod.ius pat.pot.ſol. Defendendo Bar.dici p̄t,q̄ nō dr̄ extenſio,cũ rō ſit ſcripta in lege,q̄ ꝯprehendit oēs caſus in rōne incluſos,l.cum mulier,§.fi.inf.eo.& tradit ꝑ Fel. in c.tua nos. col.1 de iureiu.Et licèt nō ſit tāta indignatio vno caſu,ſicut altero;ſufficit tñ q̄ formalis rō militet, l.ait ꝑtor,§.deinde, ff.ex qb. cau.maio.Tertiò facit,qa fideiuſſio de dote reſtituenda, hēt incluſam oblonem de dote ꝯſeruanda,l.1.ff.depoſiti.l.1. ff.vſufr. quemad. caue. ergo erit ēt ꝓhibita fideiuſſio de dote reſtituēda;ne ꝓcedat vna via,qđ alia eſt ꝓhibitum,reg.cum qđ vna via, de re.iur.in 6.Nec ob.rñſio Moder.q̄ multa cōcedant̄ ī ꝯñam, q̄ ſunt ꝓhibita principaliter l.1.inf.de auc.tut. qa negat̄,q̄ cōſeruatio veniat in ꝯñam;imò veniat in neceſſariũ añcedens, cũ nō poſſit fieri reſtō,niſi p̄ſupponat̄ cōſeruatio; vñ ꝓhibito añcedēti,erit ēt ꝓhibitũ ꝯñs arguendo ab añcedenti deſtructo, l.apud antiquos,C.de fur. Itē ꝓhibito vno,cenſet̄ ꝓhibitum q̄ ſeqt̄ ex eo.l.non dubiũ,C.de leg.Sed effectus, q̄ ſeqt̄ ex fideiuſſione de conſeruāda dote,eſt vt fideiuſſor ſoluat in caſum nō conſeruationis;ergo erit ēt ꝓhibita fideiuſſio de ſoluendo.Quartò ꝓbat̄ diſpō tit.ne fideiuſ.do.dēt.eſſe ludibrioſa ꝯ tex.in l.fi.§.vbi āt,C. de bo.q̄ lib.& eluſoria,ſi eſſet ꝑmiſſa fideiuſſio de dote reſtituēda, nā mulier ꝓhibita exigere fideiuſſorem de dote conſeruanda,ſemꝑ vellet ſibi caueri ꝑ fideiuſſionem de do.reſt.& hoc mō deluſoria eſſet diſpō ti.ne fideiuſ.do.dē.& iſta vr̃ ipſa veritas Nō ob rōnes adductæ ꝑ Dy.& ſequaces.Et primò dum dicit,q̄ fideiuſſio de do.reſt.confert̄ in tp̄s ſo.mat.& ſic ī tp̄s habile,d.§.quo-
13 ties.ergo valebit,† qa paria ſunt aliqd fieri tp̄e illicito,& conferri in tp̄s licitum,& fieri tp̄e licito,l.qđ ſponſæ,C.de do.añ nup.l. ī tp̄s,inf.de hær.inſti.rñdet per Bar.q̄ iſta r̃ła non ꝓcedit, qñ lex reſiſtit à principio actui,ne fiat,l.ſi minor.ff.de ſer.exp.Et ſi dixeris,vt dñt ibi repetentes,q̄ lex reſiſtit donationi inter vi.& vxo. tñ valet,ſi conferat̄ in tp̄s ſol.mat.l.ſi eum,§.fi. ff.de don.īter vi. & vx.rñdeo,q̄ lex non reſiſtit donationi;ſed ſi fiat,ſuſpendit illā,& eius effectum,l.cum hic ſtatus,§.ait oro, ff.de don.inter vi. & vx.Sed lex bñ reſiſtit fideiuſſioni,vt in rub.ne fideiuſ.do.den. q̄ non p̄t ſuſpendere effectum, ſ.cām perfidiæ, q̄ ġnat̄ ꝑ exactionē fideiuſſionis, d.l.2. meritò in caſu iſto non ꝓcedit reg. l. qđ ſponſę,q̄ ſolũ ꝓcedit,qñ interim ſuſpendit̄ actus,& effectus ſm Bar.in l.1.§.nunciatio,col.4.ff.de no.ope.nun.Non obſt ēt dum dr̄,q̄ ꝑ do.reſt.p̄nt dari pignora,l.ſi quis, ff.de ſol.l.res hypothecæ,ff.de pig.l.1.ff.q. pot.in pig.hab.qa rñ.Bar.in pig.ceſſat cā perſidiæ,& ita coīter tenent Doc.in d.§.quoties, & in d.l.1.& 2. qđ in hypothecis veriſſimũ eſt; qa cũ bona hypothecata remaneant apud maritum, nulla ſuſcitat̄ cā indignationis. Sed in pignoribus, qa poſſeſſio trāfertur in vxorem, l.1.§.per ſeruum,ff. de acq.poſ.magis vr̃ ġnari cā perſidiæ, & indignationis, ſi vxor marito requirente,recuſauerit pignora reddere; q̄ ſi recuſet liberare fideiuſſorē.Iō Sal.in d.l.1.Lud.Ro.in d.§.quoties, & Bal. Nouel.in d.trac.ī 6.char.priui.l.31.tenent,q̄ hodie non p̄nt dari pig.ꝑ do.reſt.tũ qa militat rō perfidiæ;tũ qa verba d.l.2 adaptantur ēt ad pig.q̄ dñr ſpecies ſatiſdōnis, l.ꝑmiſſor, ff.de conſ.pec. & l.1.& ibi no.ff.q. ſatiſd.cog.& ita tenendo infert,q̄ conſtitu-
14 tum,ſiue p̄cariũ,appoſitũ in inſtrō dotali,nihil valet.Sed cōſidera ſi p̄t defenſari cōis opi.dicendo, q̄ lex non exiſtimauit,q̄ ꝑ pignora ġnet̄ indignatio īter coniuges: tum qa maritus ꝑcipit vſumfr.pig.l.1.C.de pa.pig.tũ qa pignora,q̄ ſunt penes vxorē,cēſent̄ eſſe penes maritũ, cũ ſint ſocij diuinæ humaneq; domus,l.aduerſus,C.de cri.expil.hę.tũ qa vxor ẽ quaſi dña rerum mariti,& maritus rerũ vxoris,l.1.inf.rer.amo.l.fi.C.de pac.ꝯuen. Non ob.ēt tex.in l.fi.C.de do.cau.non nu. iūcta l.vir vxori,ff.ad Velle.qa ſm Bar.l.fi.non loquit̄ in duob.reis,ſed in plurib.confitentib.ſe recepiſſe dotem,q̄ non obligantur inſolidũ;ſed quatenus eos recepiſſe apparet,& iō ſi ꝯſtaret,q̄ maritus recepiſſet integrā dotem,alij non oblarent,quia cenſeret̄ color q̄ſitus in fraudē tit.ne fideiuſſo.do.den.ſm gl.in d.l.vir vxori, & ſequitur Ale.& alij,in d.§.quoties,& de iſto articulo duorũ correorũ di-
15 cet̄ inf.in 8.q.1.partis.Scđo aduerte inqtũ Bar.tenet,† q̄ mulier non

nõ possit intentare remediũ l.in oĩb.ff.de iud.ꝯ maritũ vergentẽ ad inopiã istud *cõiter* reprehendit̃, & ꝯrium tenet ipse Bar. in d.§.quoties, ꝑ tex.in d. c.ꝑ vr̃as. & rõ est, q̃a marito vergente ad inopiã,ꝯcedit repetitio dotis, vt hic;ergo multo magis dẽt ꝯcedi,ꝙ possit mulier petere fideiussores,ꝑterea inopia, & dissolutio mr̃imonij æquiparant,vt hic;sed dissoluto mr̃imonio mulieri ꝯcedit̃ remediũ d.l.in oĩb. & inf.ea.l.§.quoties, ergo et dẽt ꝯcedi marito vergenti ad inopiam.Præterea,dato ꝙ mulier nõ posset petere fideiussorem,pt tñ petere pignora , vt s.diximus, ergo hẽbit remediũ d.l.in oĩb. q̃d ꝓcedit ẽt in cautione pignoratitia.Insuper saltem tpe istius legis ꝓcedit opi.Dy.q̃a dispõ tit. ne fideiuss.do.den.est correctoria iuris antiqui,l.& si fideiussor, ff.de re iudi.q̃a loquit̃ in fideiussore dotis, cũ veniat ꝯtinuatiuè ad ll.ꝑced. & l.cum dotis cã,ff.de iu.dot. Et q̃a isto iure non reperit̃ ꝓhibita datio fideiussoris ꝓ dote;ergo erat permissa;quia edictũ de fideiuss.est ꝓhibitoriũ, l.1.& l.fideiussor,i.§.1.ff.de fideiuss.Circa 1.q̃õ.aduerte ad plura,Primò inq̃tum Bart.dicit, ꝙ ista tria bona non sufficere,vel virũ esse inopẽ,vel malè vti sua,vñr idẽ;quia eodẽ mõ ꝓbant . ista ꝯña non est vera,& ꝯfundit̃ ꝑ tex.in c. in oĩ negotio,de testi.& ex his,q̃ subijcit Bar.Sedò aduerte inq̃tum Bar.vult,ꝙ probõ q̃ fit f̃m formam glo in l.cũ de lege,ff.de ꝓb.dicat̃ magis plena, & magis difficilis,q̃ probõ q̃ fit per famam publicã.In hoc Bar.reprehendit̃ per Cro.q̃a ꝓbõ f̃m formã d.gl.fit per assertionem partis, quã ꝯstat non esse ꝓbõnem,l.eum q̃,ff.de iureiur.& si largè diceret̃ ꝓbõ.ꝯstat facillimè fieri.Sed tu dicas,ꝙ Bar.& gl.in d.l.cum de lege,volunt,ꝙ asserens negatiuã,teneat̃ ꝓbare plenè ꝑ testes , vel instr̃a , tot esse debita,aliàs nõ ꝯcluderet ꝓbaret̃,bona nõ sufficere creditorib. sed ꝓbanti ꝑ publicã famã,sufficit ꝓbare famã esse, tot esse creditores,& reũ nõ esse soluendo. Tertiò aduerte, inq̃tũ Bar.vult ꝙ ista negatiua,bona nõ sufficere creditorib possit ꝓbari per semiplenã ꝓbatiõnẽ,quia agit̃ de modico ꝑiudicio in terminis l. nr̃æ.Istud nõ vr̃ verũ,q̃a tex.iste requirit euidentissimã ꝓbationem,semiplena ãt ꝓbõ nõ vr̃ euidentissima, cũ nõ sit integra ꝑbõ.& ꝓbat̃ in c.1 in ver.euidentissimis documentis, de exce.in 6.& ibi no.Io.And.& alij,ꝙ vbi reqrit̃ apertissima ꝓbõ, nõ sufficit publica fama,vel vnus testis. & ꝯprobat Fel.ĩ rub.de ꝓb.col.

16 2.in fi.Ad illũd rñ.Bar.hic,in ver.q̃nq;ponit,†ꝙ verba legis sunt intelligẽda f̃m subiectã mãm,l.si vno,ff.loca.l.si oleo. C.eo.f̃m ãt subiectã mãm,in qua non agit̃ de magno ꝑiudicio,sufficit semiplena ꝓbõ,l.3.§.causæ,ff.de Carb.edic.ergo in tali mã semiplena ꝓbõ erit euidentis.No.istã deci.ad statuta & rescripta Principũ rescribentiũ cũ cl̃a,si euidentissimè,vel clarissimè ꝯstiterit,ꝙ non intelligant̃ reqrere maiorẽ ꝓbõnem , q̃ reqrat̃ de iure cõi in illa mã,& idem tenet Bar.in d.l.2.§.si dubitet̃, inf.quẽ ad.test. ape.& in extrauag.ad reprimendũ,in verbo,summariè. Sicr f̃m subiectã mãm,ꝓbõ dr̃ legitima , f̃m Bal.in l.pereptorias, col.fi. C.sen.rescin.nõ pos.& Dec.ꝯs.18.Viso ꝓucto,col.1.& in ꝓposito nr̃o,est tex.in l.si pluribꝰ,i verbo,euidẽtissimè,inf.de leg.1. Quartò aduerte inq̃tum Bar.dicit in terminis huius legis agi de modico ꝑiudicio:imò vr̃ agi de magno;q̃a agit̃ de priuando maritũ administratione dotis,& sic de pena. est. n.priuatio administrationis pena,l.testõ centurio,ff de manu.testa.& est pena,q̃ ꝯcernit honorẽ,vt ibi administrationis honore. & sic est magna pena,q̃a honor ꝑualet cuiq;rei,l.reprehendenda, C.de insti.& subst.l.Iulianus,ff.si q̃s omis.cau.test.ita arguit Crot.al's de Mõtese.& nõ rñdet.Tu rñ.ꝙ si agat̃,vt aliq̃s remoueat̃ ab administratione pp crimen,tunc agit̃ de magna pena & de honore:ita ꝓcedat tex.in d.l.testõ cẽturio. sed si agat̃,vt priuet̃ administr.Tione pp inopiã vel iniuriã,seu imprudentiã,nõ dr̃ agi de honore, l.tutor quoq;,§. q ob animi,ff.de suspe.tut. Quintò aduerte inq̃tum Bar.ꝯcludit,sufficere semiplenã ꝓbõnem,q̃n agit̃ de modi

17 co ꝑiudicio;ex hoc Mod.inferunt,ꝙ†in iudicio possessorio sufficit ꝓbare ꝑ vnũ testem, vel ꝑ famã;q̃a tñia in possessorio gñat paruũ ꝑiudicium,f̃m Bar.in l.1.C.quo.bono. & in l.admonendi,col.pe.ff.de iureiur.Istud nõ credo verũ ꝑ ea,q̃ dixi in c.sæpe, col.2.de resti.spol.& ꝯ ꝓbo, q̃a in iudicio possessorio testes singulares nõ ꝓbant,ca.licet cãm,de ꝓb. & ꝯsuluit Pan. cõl.42. Ex multis,li.1.& Cor.ꝯ15.Vr̃ in hoc,li.4.ꝗcquid dixerit gl.& Bar.in l.ob carmen.§.fi.ff.de testa. Sextò aduerte inq̃tum Bar.ꝯcludit ,

18 †ꝙ ista negatiua, bona nõ sufficere ad soluendũ debita,ꝓbat̃ ꝑ modũ traditum in d.l cum de lege , ẽt si agat̃ de magno ꝑiudicio,ꝑ tex.in l.fi.§.item q̃a,C.de iu.delib.vbi hr̃s ꝓbat,bona hr̃ditaria nõ sufficere ad debita,exhibendo inuentariũ,& asserendo nõ esse,nec reperiri alia bona in hr̃ditate.Idem dicit Bar.in l.decẽ, ff.de ver.obl.& ꝯprobat ꝑ plura do.Ias.hic, & in d.§.licentia.& ĩ d.l.decem,& aliqua addidi in c.cum ecclia Sutrina,co.8.de cau. pos.& ꝓprie.& vltra alleg.ibi,idem firmat Ale ꝯs.102.sup 1.col. 6.li.5.& Soc.ꝯs.129. tota difficultas,col.pe.li.4.& ista vr̃ cois opi. Cõtrarium tenet Imo.Lu.Ro.Are.Pa.de Ca.& d.Alex.quos refert d.Ias.hic,q̃a talis ꝓbõ non ꝯcludit ꝑ necesse, prout dẽt concludere,l.nõ hoc,C.vñ legi.l.neq; natales,C.de ꝓba.c.in ꝑsentia, co.ti.Com ꝓbat,q̃a se fundans in negatiua,dẽt illam sufficienter

ꝓbare,l.in illa,& ibi Bar.ff.de ver.obl.sola ãt assertio, ꝙ non sint plura bona;ẽt cum iurõ, non est ꝓbõ, neq; ꝓbõnis species, d.l. eum q̃,in prin.ff.de iureiu.& tradit ꝑ Bal.in c.1.§.ꝯuenticulas,de pac.iu.fir.in vsib.feu.al's si sola assertio ꝓbaret,esset in ptãte asserentis ꝓferre q̃d vellet,q̃d non est cõcedendũ,l.maritus.§.fi.inf. ad l.Falc.Confirmat̃,q̃a ꝯ negantem, bona non sufficere ad debita,obstat iuris ꝑsũptio:nam q̃libet ꝑsumit̃ soluendo,f̃m gl. in c.bone,j.in ver.nãm.in fi.de elec.& ꝓbat̃ in l.si creditoris,ff.de priuil.cred.Et ex hoc tollit̃ vna rõ Mod.dicentium,ꝙ ꝑ gl.in d. l.cũ de lege,militat iuris ꝑsũptio;q̃a qualitas pauptatis inest à nã,cũ q̃libet nascat̃ nudus, vt ꝑ gl.in c.si fortè, de elec.in 6.nam licet q̃libet nascat̃ nudus;tñ ꝑsumit̃ ex bonis pr̃nis,vel mr̃nis,vel aliũde postea acquisitis esse soluendo.facit tex.in l.si defunctus, C.arbit.tutel.& ista opi.f̃m Ale.est in puncto iuris verior,quã ẽt sequit̃ Pan.& Fel.in c.fi.de ꝑsũm.& idem Fel.ĩ c.ad aures, col.3. de rescr.vbi ꝯcludunt, ꝙ asserenti; valorem bñficij nõ excedere summam expssam in impetratione,incumbit onus ꝓbandi,sicr asserens redditus alicuius esse diminutos, dẽt legitimè ꝓbare,§. quia verior lex.ibi,& ꝓbet̃ à pr̃e fortuita diminutio , in Auc.de equa.dot.ꝑ quem tex.ita determinat Ang.ꝯs.274 Bonif.epis.Et ita tenendo non ob.tex.in d.§.licentia,quia f̃m d.Ias.ibi,ꝓ asserẽte concurrebat iuris ꝑsũptio,& idẽ tenet Ale in rub.ff.de no.

19 ope.nun.q̃†ꝑsũptio iuris transfert rr̃ onus ꝓbandi negatiuã in aduersariũ,l.cũ pr̃,§.rogo, inf.de leg.2.l.fi. C.de reuoca.don. Præsumptio.n.est,ꝑ hr̃de,ꝙ oĩa bona descripserit in inuẽtario; al's ꝑsumeret̃ deliquisse,q̃d non est dicendum,l.meritò.ff.ꝓ soc. Sed hanc rñ.sic declaratam impugnat Ale.q̃a hr̃s potuit ꝑ ignorantiã omisisse aliqua in inuentario ponere,vñ do.Ale.rñ.ꝙ ipsa confessio inuentarij ꝓbat negatiuam,& alr̃ nõ declarat.Cre-

20 do,ꝙ voluerit dicere,ꝙ†negatiua ꝓbat̃ ꝑ scripturam; q̃a actus, de quo agit̃,solet auctenticè describi, & si dicet̃ negatiua coarctata à scriptura, meritò ꝓbabit̃ ꝑ scripturã, vt est tex.& ibi no. Mod.in l.Titiæ textores,inf.de leg.1.l.fi.C.de reb.credi.& ꝑ Bar. in ꝯs.31.Mar.de Gugnedio.& Cor.cõs.111. Licèt in hac, ad fi.li. 1.& Soc.in d.cõs.129.al's si negatiua nõ ꝓbaret̃ ꝑ inspectionem inuentarij, frustra esset hr̃di concessum bñficiũ inuentarij; q̃a aliàs non posset ꝓbare hanc negatiuã,ꝙ in hr̃ditate nõ sint alia bona;q̃a huiusmodi negatiua est vaga,& sic im ꝓbabilis,l.actor. C.de ꝓba. Vel alr̃ rñdeo,ꝙ in d.§.licentia;negatiua ꝓbat̃ ꝑ assertionem hr̃dis ; q̃a actus negatiuus cõsistit in facto ꝓprio ipsius negantis,q̃ nõ negat pl̃a esse in hr̃ditate: sed negat plura reperis

21 se.†Hec ãt,q̃ cõsistũt in aĩo,& facto asserentis,ꝓbant̃ ꝑ assertionem ipsius iuratã,f̃m gl.in §.sed istæ,Inst.de act.& in c.significasti,vbi Fel.de homic.Hinc dicebat Bal.ꝯs.318.Practica sic se hẽt, lib.1.ꝙ credit̃ asserenti se nõ hr̃e pecuniam; q̃a hoc consistit in facto ꝓprio.& bñ facit,q̃d decidit Pa.de Ca.in l.quicunq;.C.de ser.fu.& in l.seruos, C.de test. Septimò aduerte inq̃tũ Bar.vult,

22 ꝙ †fama faciat semiplenã ꝓbõnem ꝑ tex.in l.3 §.eiusdem,ff.de test. ille tex.vr̃ istud remittere arbitrio iudicis , de quo vide Fel.

23 post Pan.in c.veniens,2.col.5.de testi.Octauò adde,ꝙ † euidentissimũ,ponit̃,ꝓ notorio.l.si vero,§.q ꝑ rei qualitate,ff.qui satis. cog.imò euidens capit̃ ẽt ꝓnotorio,c.euidentia.de accus.Differunt tñ;quia pt aliquid esse euidens,& tñ nõ erit notoriũ.exempli gratia,euidens est,ꝙ Titius est cecus;tñ pt non esse notoriũ, vt si nunq̃ prodierit in publicũ.dico ergo,ꝙ oẽ notoriũ est euidens;sed non eꝯ, f̃m Bar.in l.vbicunq;,col.1.ff.de inter.actio.& Bal.in l.ea q̃dem,co.5.C.de acc.Nonò aduerte inq̃tum Bar.vult

24 ꝙ†actus affirmatiui q̃uis momentanei,pñt transire in notoriũ, ꝑ tex.in d.l.ea q̃dem,& in l.emptorem,ff.de act.emp.& in c.porrò,de diuor.& in c.vr̃a,de coha.cle.&mul.ꝯrium tenet ipse Bar. in d.§.qui ꝑ rei qualitate , & in l.ab accusatione, §.mercator.ff. ad Turp.vbi concludit,ꝙ actus hñtes cãm trãseuntem,siue momentaneã,pñt dici manifesti,sed nõ notorij.Cõsidera, si possumus dicere,ꝙ Bar.hic loquit̃ de notorio existente,ibi de notorio apparente,& existente.Quoddã.n.est notoriũ existẽs & apparens,vt ꝙ palatiũ sit in ciuitate; & istud dr̃ notoriũ facti ꝑmanentis. Quoddã est existens,sed nõ apparẽs,vt ꝙ Chr̃s fuerit crucifixus;& istud dr̃ notorium facti trãseuntis, f̃m gl.in d.c.ꝑ vr̃as,

25 & Bal.in d.l.ea q̃dem, col.4.Decimò inq̃tũ Bar.ꝯcludit,†ꝙ actus negatiui nõ pñt trãsire in notorium,aduerte,quia ꝯrium vr̃ velle idem Bar.l.decẽ.ff.de ver.obl.& in l.fi. ff.si cer.pe.& ĩ auc.hoc si debitor. C.de sol.vbi dicit,ꝙ pt esse notorium, ꝙ Titius non est soluendo.Sol.Quoddã est notoriũ veritatis; & de isto notorio loquit̃ Bar.hic, nã negatiua nõ cadit in sensum;ergo nec in intellũm,f̃m Bal.in c licet cãm,de ꝓb.Quoddã est notorium ꝑsũptionis,f̃m gl.in d.c.ꝑ vr̃as, & de isto notorio loq̃tur Bar.ibi. Item aduerte,ꝙ d.Ale.hic post d.Ant.in d.c.ꝑ vr̃as,reꝑhendit hãc cõclõnem Bar.ꝑ plura iura.Primò ꝑ tex. in l.1.cũ quidã, §.q̃d dr̃,inf.de acq.her.Sed rñ.ꝙ ille tex.loquitur in negatiua coarctata ad certum corpus,videlicet ad mulierẽ,q̃ negat esse ꝑgnãs;& in istis terminis loquitur ẽt tex. in c.dudum,de elect.& ĩ c.si fortè,co.ti.in 6.Bar.vero hic loquitur in negatiua vaga.Non etiam ꝙ ꝑ ꝓfessionem,vel instr̃a, possit ꝯstare de negatiua;& ꝙ cõfes-

sio,&instrā faciāt rē notoriā,c.cū olim,de ver.sig.qa verū est,ꝙ
faciunt notoriū iudici & parti. Sed istud nō est notoriū gñalr,
vt loqt̄ Bar.hic,& in d.l.vbicūq;. vel alr Bar.hic loqt̄ de notorio
facti. Notoriū āt resultās ex ꝯfessione,dr̄ notoriū iuris,vt p gl.in
26 d.c.vestra.Circa scd̄am qō.aduerte primò,inq̄tū Bar.vult † inó-
piā,& paupertatem esse synonima istud n̄ vr̄ verū;nā pauper dr̄
q parū hēt,inops q nihil hēt,ſm Arch.in c.quo iure, 8.distin.&
Pa.de Cas.in l.id, qd̄ pauperib. C.de epi.& cleri.& patet ab allu
sione vocabuli.d.Ale. & d.Ias.dicūt verius esse,qd̄ dicit Bar.per
tex.in l.si ab arbitro,ver.magna inopia,q satisd.cog.& in l.si cre
ditores,ff.de priui.credit.ꝙ inopia excedat paupertatem;qa pau
pertas ad carentiā bonorū tm̄ refert̄,inopia verò ad carentiam
bonorū,&auxilij corporalis adaptat̄.l.si qs ad declinandam.ibi,
qs.n.pauperior est hominib.q & inopia tēti,& in zenone repo
siti suis corpibus laborātes necessariū sibi victū q̄rere non pn̄t,
C.de epi.& cle.Nec ob.si dixeris, ꝙ illa copula,& in zenone,ꝓ-
bat aliud esse inopē,&aliud esse īfirmū;qa copula copulat diuer
sa,ſm gl.in rub.ff.de iu.& fac.ignor.Ad istud rn̄deo, ꝙ ibi copu
27 la dēt resolui in expositiuā ,p,i.Nam si † copula ponat̄ inter pl̄a
eiusdē importantiæ,resoluit̄ in expositiuā,vt euitet̄ verborū su-
ꝑfluitas,ſm gl.in rub.C.de vind.lib.& apud ꝯci.ma.& in l.1.ff.de
pac.sed ibi illa verba,necessariū victū,&c. supfluerent;nisi copu
la poneret̄ ,p.i.ergo &c. Nō ob.tex in d.l.si ab arbitro,qa p̄t esse
qs sine ope oīmoda,vel sine ope sufficienti , & isto respectu dr̄
inopia parua vel magna.non negauerim tn̄,quin ꝓmiscuè iura
28 qn̄q; vtāt̄ istis vocabulis,d.l.si creditores,cū si.Scd̄ò aduerte†in-
q̄tum Bar. dicit standū esse dispōni legis determinantis,qs dicat̄
paup,vt in l.nōnulli.ff.de accu.& in §.sed nr̄a,Inst.de succe.li.vbi
dr̄ paup,q̄ non hēt qnquaginta aureos.d. Alc.dispunctionū li.3.
c.9 dicit, ꝙ qnquaginta aurei legales faciunt centū aureos nr̄æ
monetæ; qa qlibet aureus legalis valet libras decē Medio.& sic
duos aureos.&in hoc differt aureus legalis,à solido legali;qa so
lidus æquiualet vni aureo nr̄æ monetę.Ego dubito de hoc per
tex.in l. fi.ff.de in ius voc.iuncto §.fi.Inst.de pe.reme.liti.Ex qbus
apparet solidū, & aureū idē esse, nec ēt ꝯputatio vera vr̄ p tex l.
quoties,C.de susce.& arca.li.11.iuncto pōdere aureorū nr̄i tem
poris.Redeundo ad ꝯclōnē scias,certū esse,ꝙ oīs.q non hēt vn̄
viuat,dr̄ paup,d.l.si qs ad declinandā, & silr̄ paup est oīs q cessit
bonis,c.Odoardus, de sol.§.fi.Inst.de actio.Silr̄ mercatores falli
ti dn̄r paupes; qa cogūt̄ carere ꝓprijs larib.l.in fundo,& ibi no.
Ang. ff.de rei ven.Itē q mēdicant ostiatim, reputant̄ pauperes,
ſm gl.in d l.vbi adhuc Ale.& Mod.hic. Sed vr̄,ꝙ ista nō sit certa
ꝓbō. qa & q cessit,& q ostiatim victū q̄rit, pn̄t hr̄e bona occul-
ta.so lō ꝯcludit p̄sumptiuè, ꝙ sufficit , qa probō pauptatis,cū sit
ꝓbō negatiua,p̄t directè ꝯcludere, vt diximus s̄. Tertiò aduerte
29 ad aliā ꝯclōnē Bar.† ꝙ vbi non reperit̄ facta determinatio paup
tatis, relinquit̄ arbitrio iudicis qs dicat̄ pauper.sequunt̄ oēs alij,
& in d.auc. p̄terea.post gl. C.vn̄ vir & vxor.Car.Ale.in c.quo iu
re,8.dist.& Pan.& Fel.in c.si q testiū.de testi.& Fel.in c.1.de acc.
30 & doc.in c.de causis,de off.dele.Adde ꝙ†ēt stat̄ arbitrio iudicis
q̄ ꝑsona dicat̄ miserabilis,ſm Io.An. in c.significātib.de off.de-
le. Ale.ꝯsi.18.Viso instrō.col.1.li.4.Barb.ꝯsi.62.col.2.li.1. Silr̄ stat̄
arbitrio iudicis,q̄ ꝑsona dicat̄ vilis,ſm Bal.in l.Gracchus,in prin.
C.de adulte.& sicut stat̄ arbitrio iudicis, an maritus sit paup,ita
an maritus vtat̄ nimia sęuitia ꝯ̄ vxorē,ſm Pan.in c.literas,de res.
31 spol.†Et gn̄alr in non determinatis,semp standū est arbitrio iu
dicis, l.1.inf.de iu.deli.& d.c.de causis. qd̄ intellige in non deter-
minatis à iure,nec à ꝯsuetudine;qa qd̄ est ꝯsuetum,dr̄ necessa-
riū,& nō arbitrariū,ſm Bal.in l.quicūq;,col.6. C.de seru fug.tra
dit̄ p Fel.in c.inter cæteras,col.4.de rescri.Quartò aduerte inq̄tū
Bar.ꝯcludit, ꝙ iudex dēt aīaduertere ad ꝯdonem ꝑsonarum,an
sit nobilis,vel rusticus,p l.nepos Proculo,de ver.sig.Adde tex.in
l.cū post,§.gener,& in l.q̄ro,ff.de iu.dot.in l.si cui.ff.de annu.leg.
in l.sed & si,§.sufficiēter,ff.de vsufr. Pan.in c.cū oēs,col.6.de ꝯst.
& in terminis Alb.Ang.& alios,in d.§.q ,p rei qualitate, & Dec.
ꝯs.163.In cā mr̄imoniali,col.4.Quintò aduerte inq̄tū Bar.dicit,
32 ista dicta esse vtilia ad testes,sentit ꝙ paup† nō sit idoneus testis.
& d.Ias.adducit ꝓ hoc gl.in §.si verò absens, in ver.substantiā.in
Aut.de hær.& falc.q̄ vult ſm eū,ꝙ testis non dicat̄ idoneus,nisi
hēat tm̄ in bonis,q̄tum est valor causæ,sequit̄ Ale ꝯsi.13. Viso ꝓ
cessu.li.3.tn̄ d.Ias.dānat hanc gl hic,& in d.auth.p̄terea,col.pe.&
in l.2.ff.q satisd.cog.qa paupertas nō repellit testē à testimonio,
l.si q testiū.& ibi gl.& alij,de testi.& §.sancimus;in Auth.de test.
33 Spe.in ti.de teste,§.1.ver.item ꝙ est paup.imò licèt † cā mr̄imo-
nialis sit cā grauis & ardua, & æquiparetur causæ criminali, ſm
Ale.ꝯsi.114. Qm̄ abundè,col.2.li.1.tn̄ paup p̄t ēt testis esse in cā
mr̄imoniali,ſm Are.ꝯs.14.Viso diligēter,col.10.Ale.ꝯs.140. Vi-
so ꝓcessu,col.3.li.5.And.Sicu.ꝯsi.26.lib.4. Dec.in d.ꝯs.143.col.5.
vbi rn̄det ad gl.in d.§.si verò absens, vel ꝙ nō est vera,vel dēt in-
telligi,qn̄ testes pauperes cōcurrerent cū diuitib. qa cæteris pa-
rib.magis credēdum est diuiti,l.3.in prin.ff.de testib.& ibi gl.tra-
dit Bar.in l.is libero. ff.de qō.Tu ēt considera, ꝙ illa gl.se refert
ad casum illius §.si verò absens,vbi decidit, ꝙ testes descripti in
inuentario facto absentib.creditorib. debēt possidere substan-
tiā, & sic lex in casu illo specialr̄ reqrit , ꝙ testis sit idoneus fide
& facultatib.ergo dat̄ intelligi,ꝙ rlr̄ in teste non requirit̄ nisi fi
des,q̄ p̄t esse ita in paupere,sicut in diuite,l.si qs stipulatus,§.fi.ff.
de ver.obl.Silr̄ si lex requirat ꝓbōnē p testes oī exceptione ma
34 iores,tunc testis paup vilis nō erit idoneus;nā † paupertas iūcta
cū vilitate diminuit aliqd de fide,ſm Spec.in ti.de teste.vers.itē,
ꝙ est artifex.& Barb.in ꝯs.32.Scribitur p̄clarè,col.8.li.1. Nā pau
per vbiq; sordet,l.qsqs.C.ad leg.Iul.maiest.meritò concludit̄, ꝙ
est in arbitrio iudicis,q̄ paupertas reddat testē suspectū,ſm Bar.
hic,Albe.& Flo.in d.l.3.de testi.Pan.& Fel.in d.c.si q testiū.Nā si
pauper,sit vir bonorū morum,& apꝓbatæ vitæ,dr̄ diues q̄tum
ad fidē;qa boni mores remouent oēm suspitionem,vt latè per
Fel.in c.cām,q̄. & in c.insinuāte,de off.dele.& ī c.literis,de testi.
Et ꝯ̄ diues,dr̄ pauper,si sit malè morigeratus,q̄tū ad fidem,ſm
Bal.in l.humilem, C.de incest.nup.Soc.cons.17.col.fi.li.1.Sextò
aduerte in q̄tum Bar.cōcludit ista esse vtilia ad plura alia. Vltra
35 scribentes potes exemplificare.Si litigans †recuset soluere debi
tas sportulas iudicib & aduocatis,ad quas pauper non tenet̄, §.
si tibi quoq;, in auth.de ma.prin. & in c.statutū,§.insup,in fi.de
rescr.in 6.& tradit̄ per Pan.in c.1.de off.iudi.& per Bal.in l.si cu
riosi,per illū tex in ver.gratis,de nup. Silr̄ si recuset soluere nota
rij mercedem actorū seu instrorū;nā notarij tenent̄ gratis exē-
plare instrā pauperibus,ſm Bal.in l.tā dementis,C.de epi.aud.&
36 do.Ias.in §.tripli,col.pe.Inst.de act.Silr̄ si†recuset soluere salaria
medico,q ēt tenet̄ pauperib. gratis mederi, c.nō satis. 87.dist.&
tradit̄ per Pan.in c.ad aures,de æta.& quali.& scripsi latè in trac.
de peste,in pe.remedio curatiuo,vers.sed an paupib.In istis casi
bus,si dubitet̄,an recusans sit pauper,stabit̄ arbitrio iudicis,q in
dubio dēret arbitrari ꝯ̄ hos tales curiales deuoratores ciuiū, &
excoriatores paupum.sic.n.eos appellat Bar.in l.oēs ppl̄i,in 5.q.
prin.ff.de iust.& iu.potes ēt exemplificare septem modis,vt per
Fel.in c.significantib.col.2.de off.dele.Circa tertiā q.aduerte ad
37 tria.Primò dū Bar.ꝯcludit†,ꝓbari,ꝙ maritus male vtit̄ sub̄a sua p
vulgi opi.adde Card.ꝯsi.80.Videndū est de duob.col.fin. & Bal.
ꝯs.222 Statuto cauet̄,lib.1.declarat qualis debeat esse hæc vulgi
opi.inqt.n.ꝙ dēt esse cōiuncta cū credulitate loquentiū,q idem
dicūt & credūt.Scd̄ò dū ꝯcludit Bar.debere ꝓbari p actus extrī
secos,ꝙ qs malè vtat̄ sub̄a,qn̄ agitur de magno p̄iudicio,p l.is,q.
38 §.si.inf.de tut.& cura.da.ab his.†Dubitatur p quos actus illud ꝓ-
betur.Bar.hic alle.tex.in l.1.ff.de cu.fu.rn̄det, ꝙ is q non hēt tp̄s,
neq; finem expendendi, dr̄ malè vti sub̄a.Dicas, ꝙ annuatī plus
expēdat,q̄ pcipiat de redditu,dr̄ malè vti reb.suis,l.3.inf.vbi pup.
edu.deb.l.fi.C.de cur.fur.& auth.vt deter.sit nu.cleri.circa prin.
Silr̄ malè vtitur sub̄a sua q fideiubet ꝓ alijs,ſm Ang. in l.perso-
nā,§.1.de pact.vel qui retinet pecuniā sub vsuris;vel qui facit sto
chos,ſm Ias.p tex.in c.5.& in c.pastorali,de vsu.& dixi s̄.in l.2.in
prin. Tertiò inq̄tū Bar.dicit, ꝙ hic agitur de modico p̄iudicio,
& in d.l.de his,agitur de magno.Considerā quare magis ibi de
magno agatur,q̄ hic,cū vtroq; casu agatur de priuatione admi-
nistrationis bonorū.Sol hic agit̄ de priuatione partis,ibi totius.
Itē ibi interdr̄ facultas ꝯ̄hendi,l.is cui.ff.de ver.ob.hic nō.Itē ibi
priuatur administratione bonorū nulli obligatorū , pp solū re
rum suarum;hic priuatur administratione bonorum vxori ob
latorum,pp interesse ipsius vxoris. Circa quartā q.aduerte,qa
hęc qō p̄t duplr̄ intelligi.Primò,qn̄ maritus pp naufragium,vel
piratarum incursus incipit depauperari ; non tn̄ talr̄ ꝙ effectus
fuerit pauper. Scd̄ò p̄t intelligi , qn̄ pp naufragium deuenit ad
39 paupertatem.†Primo casu nō vr̄ ꝙ vxori ꝯpetat repetitio,nō q-
dem bn̄ficio huius leg.nec l.vbi adhuc,cum maritus nō sit pau-
per,nec etiā bn̄ficio d.§.illud,quia ingressus mare cā negociatio
nis,& mercaturæ dr̄ bn̄ inchoasse vti sua substātia ; nā qui mer-
cib.etiā maritimis intendit,p̄sumitur fieri diues, ſm Io.de Pla.ī
l neminem,C de susc.& arca.qui alle.tex.in l.2. C.de nauic.li.11.
Nec ob.si dixeris, vt dicit d.Ias.ꝙ trāsfretās per mare, dicatur fa-
cere malum initium,arg.eius,quod dicit gl.in c.nouimus. 17.q.
2.in verbo,nauigasti.i.vxorem duxisti;quia istud falsum est,vt pa
tet ex p̄dictis,& quia naufragium,&piratarum incursus inter ca
sus fortuitos enumerātur.l.in reb.in prin.ff.cōmo.l.fi.C.de nau.
fœno.Neq; isti casus considerādi sunt,l.inter stipulantem, §.sa-
crā.& si nauigans se periculis exponat, & nauis vento ducatur ;
nō tn̄ nauigās dr̄ malè facere;sicut nec is qui vxorem duxit, vel
equo vehitur; etsi ab equo lapsus, vel ab vxore cornutus factus
fuerit. Nec ob.si dixeris,& si nō incipiat male vti respectu prin-
cipij,tn̄ dr̄ male vti respectu exitus,qui malus fuit, attento nau-
fragio,vt dixit Bar per tex.in l.& in totum, inf.de impen.in reb.
dot.fac.quia rn̄detur dupliciter.Et primò negatur, ꝙ passus nau
fragiū dicatur male fuisse vsum , vbi nulla culpa p̄cessit casum ;
l.2. §.si eo tpe, ff.de admi.rer.ad ciui.perti.Aliud est. n.male vti ,
aliud est non vtilr̄ gestum fuisse,l.sed an vltrò,§.fi.ff.de neg.gest.
Nec ob.tex.in d.l.& in totum,quia ibi malus exitus nocet vxori;
qn̄ maritus incepit bn̄ agere;& sic facit ꝯtra Bar.item rn̄detur ,
quòd licet mercimonium malū habuerit exitum,nō tn̄ talē ha-
buit

buit,propter quē vxori competat exactio;cū maritus sit adhuc diues, nec contra eum vlla subsit psumptio dilapidationis, alś sine cā afflicto marito adderetur afflictio,ꝯ text.in l.tā dementis, C.de epi aud.Si tū istis tp b.quib.ꝯstat mare esse speluncam latronum maritus cū mercib.intraret mare, diceretur malè vti substa.l.itē qrit.§.1.ff.loc.& eodē mō si nauigaret a calen.Octob. vsq; ad calen.Aprilis,diceretur malè vti reb.suis,l quoties, C.de
40 nauf.Secundo casu,qñ† maritus tempestate maris effectus fuit paup,ēt videretur nō esse locū repetitioni, qa infortunia inter coniuges dēnt esse cōia,l.si cū dotē,§.si maritus.inf.e.p quē tex. ita tenent Iac.de Are.in d l.vbi adhuc,&Bndi.de Plumb in l.ser uū dotalē,ff.de manu.Sed hoc non obteneas op.Bar.ꝙ repeti possit,& ita est *communis* snīa,ſm d.Ias.hic,& Alex.in d.§. maritus.in 1.no.p tex.istū,& in d.l.vbi adhuc,in ver.ad inopiā.& in ver.vt potuisset,si mřimonium dissolutū foret Corroborat qa rō ne mulier remaneat indotata,militat ēt si maritus sine culpa sua deuenerit in paupertatē.nō.n.refert,vñ inopia traxerit originē,postq sola incipiat dare cām repetitionis, l. athletæ, §. dat remissionem,& ibi gl.& Bal.inf.de exc.tut.p Pan.in c.1.in 2.no.
41 de iud.bene facit,quòd † decidit Bald.conf.28 .In q.M. in vlti. dub.lib.5.vbi ꝯcludit,statutū editū ꝯ mercatorē facientem bāncha fallitam,locū hr̄e ēt ꝯ facientē bancha fallitā pp inopiam fortuitā,& inopinatā.Nō ob.ꝙ infortunia inter coniuges sint cōia,qa istud infortunium paupertatis satis dr̄ cōe: tū qa vxor tenebit alere maritū,d.l.vbi adhuc;tū qa coget vxor ēt pauperrimè viuere Vl aliter infortunia dēnt esse cōia q̃tū ad dolorem aī,& q̃tū ad succurrendū sibi iuicē,d.§.si maritus,& c.vxorē,32. q.5.c.1.& 2.de ꝯiu.lepro. nō q̃tū ad bona,inf.rer.amo.p totū.iō ꝯcedit vnicuiq; ius suū ꝯseruare,vt alter alteri possit in infortunio opitulari,d.l.vbi adhuc.Circa quintā q.aduerte ad plura Pri
42 mò†dū Bar.dicit ꝙ vxor hēt remediū harū legū,publicatis oīb. bonis mariti,intellige ꝯ fiscū.l.j.cū gl.C.de repud.Secundò dum Bar.dicit,ꝙ hēt istud remediū vxor,ēt publicata parte bonorū, p l.si marito,in prin.inf e.d.Ia.dicit,ꝙ illa lex ñ pbat,qa necessariò loqt̄ sol.ma ꝙ sic ōndit.oblo qua tenet maritus est ꝯdōnalis.l.si mřimoniū soluat. Oblo āt ꝯdōnalis ñ trāsit in fiscū,l.quo ties,ff.de noua.sed ibi dr̄,ꝙ oblo trāsit in fiscū, ergo erit purificata,& sic erat solutū mřimonū.Sed tu ꝯsidera,ꝙ oblo qua tenetur maritus,potius est oblo in diē certā,q̃ incertā,vt p Bar.in § seq.Scdò posito ꝙ esset ꝯdōnalis,diceret purificata q̃ primū, si maritus icipit malè vti suba sua;& sic q̃primū cōmisit maleficiū,siue fuerit bānitus,vt hic p Bar.& ꝙ transeat in fiscū,est casus in d.l j.C.de rep.Tertiò illa verba si marito dānato oñdunt, ꝙ non erat solutū matrimoniū,vt dicit d.Ias. Itē dum Bar.con-
43 cludit bannitū male vti sua suba;ēt ꝙ eius bona non sint publicata p tex.in Auth.de exhi.re.in prin.de quo dixi in l 2. in prin. §.e.ꝙ intelligo in dubio; secus si cōstaret bannitū vtilr gerere sua negocia,quia in claris cessat oīs ꝯiectura,l.cōtinuus §.cū qd.
44 ff.de ver.ob.Sed dubitat,† an excōicatus dicat malè vti sua suba ita ꝙ vxori ꝯpetat repetitio dotis? Imo.Alex.& d.Ias.hic rñdent ꝙ nō,qa vxor tenet cohabitare cū marito excōicato,c. īter alia. de sen.& excō.& ita dñt tenere Io.An in add.Sp.ti.de do. inter vir.& vxo.ver.item quid si vir est in banno.& d.Ant.in d.c.per vr̄as.& idem tenet Albe.de Rosa.in d.l.vbi adhuc.& Campe.in tract.de dote,in 3.par.ver 24.Tu aduerte in primis,ꝙ Io. Andr. alr̄ cōcludit;dicit.n.ꝙ de iure ciuili vxor poterit repellere;sed ñ de iure diuino,cū teneat ad hærere viro,d.c.inter alia. Contra hanc decisionē plura obstāt.Primò,qa excōicatus equiparatur interdicto igni & aqua,ſm gl.in §.minor.Inst.de ca.dimi.q dicit singularē Bal.in c.licēt vndiq;,col fi.de offi.dele. Scdò excōicatus non vr̄ benè vti suba sua,cum careat commercio hoīum, c. excōicatos, 11.q.3.c.nuper.de sent.excō.In tm̄ ꝙ nec ēt p̄t cōi
45 care cū alijs excōicatis ſm Pan.in c ex parte col.3.& ibi Fel.col. 2.de testi.in tm̄ ꝙ debitores sui qui promiserunt cum iurō,nō tenentur neq; ei soluere pn̄t,ſm gl.per illū tex.in c nos sancto rum, & in c.iuratos,15.q.6.licēt ipsi excōicati possint à creditoribus conueniri,c.intelleximus,de iud.quis ergo dicet excōica-
46 tū posse bene vti sua suba? † Tertio excōicatus est in manib.diaboli c.audi denique,& ibi gl.11.q.3.Nec angelus bonus ei assistit,ſm Pan.in rub.de sen.excō nec sibi prosunt bona opera q̃ facit,ſm Pan.in c.ita quorundam,de Iud. cum ergo excōicatus sit extra grām Dei,restat ꝯludendū,ꝙ nō possit bñ vti sua substantia,quia sine grā Dei quicquam boni agi non p̄t, c. q sine saluatore,26.q.2.& ista opi.forsan est verior,si maritus perseuerauerit in excōicatione p annū,& monitus noluerit resipiscere,nam tunc pōt tanq̃ hr̄ticus condemnari,c.cū cōtumacia,de hære.in 6.& ꝯnr̄ poterunt eius bona publicari,c.cum ſm,e.tit. in 6.vñ cū excōicatio sit apta ducere maritū ad inopiā,sicut peregrinatio,& bannū,& idē vtroq; casu dicendū vr̄. Quartò dū
47 Bar concludit,† ꝙ vxor tenet mittere alimenta marito bānito p iura alle.p ipsum istud verū est,si fructus dotis sufficiant ad alimenta.sed si non sufficiāt,& maritus sit pauper,mulier autem sit diues,an tūc vxor teneat alere maritū? gl.in l.si stipulata , in

fi.ff.de iure dot.rñdet,ꝙ nō.ꝯriū tenēt Bar.& alij *communiter*,in l. si cum dotē,§.sinautē in sæu ssimo,s.eo.& istud verius est p tex.
48 in auth.præterea,C.vñ vir & vxor.Sed an † vxor teneat concomitari maritū peregrinantē,vel bānitū,videas Bart.in l. Mæuia, §.fi.inf.de ann.leg.Ale.& alios,in d.l.si cū dotē,§.si maritus,gl & Cano.in c.fi.de ꝯiug lepr.Ex prædictis infert,ꝙ vxor interficiēs maritū bannitū dēt p̄uniri,non ob.statuto dāte licētiā, & cuicunque occidendi bannitū impunè,quia mulier eum non debet offendere,quem tenet alere,& defendere,ſm Cæpo.ꝯs.5.
49 Casus talis est:Circa sextam qō. dum Bar.ꝯcludit, ꝙ † remediū horū iuriū ēt ꝯpetit vxori,q̃ scienter contraxit mřimoniū cum paupere,vel male vtente sua suba,ista cōclō est valde ambigua, iō discutiamus fundamenta Bar.Arguit p Bart.primò sic.Vxor non p̄t facere deteriorē ꝯdōnē dotis in aliquo modico,expresse paciscendo,l.de die,l Attilicinus,ff.de pac.do.ergo minus poterit sibi p̄iudicare in toto p pactū tacitū resultans ex scientia. Ad istud rñdent Bal.& sequa.ꝙ pactū p ꝙ reuertit ad nām dotis,valet,licet p̄iudicet doti,l.si vnus.ver.ꝙ in spē,ff.de pac.sed de na dotis est,ꝙ non restituat,nisi sol.mat.l 2 inf.eo.ergo valebit pcm̄ se ꝯformans cū ista nā Tu ꝯsidera,ꝙ non valet pcm̄,ꝙ dos ñ restituat die à lege statuto,si reddatur condō dotis deterior, d.l.Attilicinus.ergo non valebit pcm̄,ꝙ non restituatur dos die inopiæ ipsius mariti,qa est dies à lege statuta,vt hic.Nec ob. dū dr̄,ꝙ tex.in d.l.Attilicinus,dēt intelligi de die statuto ex nā dotis vt est dies anni post solutū matrimoniū,vel dies annua, bima, trima,de qua loqtur tex.in d.ver.qd̄ in spē,non de die paupertatis statuta ꝯ nām dotis,qa rñdeo,ꝙ oīs dies ptaxata à lege ad restituendū dotē,dr̄ dies soluendi ex nā dotis,d. ver. qd̄ in spē: nā dies annua,bima,trima,adiecta fuit ꝯ rl̄as iuris miserationis cā, sicut dies paupertatis,ſm Bar.in l.ita stipulatus,magna,in 1.q.ergo si non valet vno casu,non valebit altero. Scdò Bar.adducit rōnē psuasiuā,sed parum vrget,qa poterit vxor ab initio pacisci, ꝙ liceat sibi repetere dotē pp inopiā mariti,qñ sibi videbitur. nā tale pcm̄ valet,cū nō p̄iudicet doti,l.fi.§.illud.C.de rei vx.act. Tertiò Bart alleg.p casu tex in c.p vr̄as,de do.inter vir.& vx.ad quē primò rñdet Lu.Ro.ꝙ nihil facit,qa ibi ñ apparet, qd̄ vxor sciret,qñ nupsit,virū vergere ad inopiā: nam in dubio p̄sumit ignorantia,l.verius,ff.de prob.rl̄a,ignorantia,de reg.iu.in 6.Sed p̄t dici,qd̄ imò p̄sumit scire ꝯdōnem mariti,l.qui cū alio. ff. de reg.iu.l.inciuilē, & ibi Bal.C.de fur.nisi dixeris,qd̄ in dānis euitādis,vxor ñ p̄sumit scire condōnem mariti,l.fi.ibi,siquidem,pbatum fuit,C.de sponsa.Scdò rñdent alij,qd̄ ibi,nō cōstat,qd̄ maritus esset pauper tpe nuptiarū, vñ q se fundat in tpe, dēt illud pbare.l.eū actū,ff de neg.gest tradit p Bar in l.de pupillo,§. sed vt pbari,ff de no.ope.nun.Ad istud replicat,qd̄ paup hodie p̄sumit retro fuisse pauper,l.j.§.si magratus.inf.de mag ꝯuen.Tertiò rñ.d.Ias.qd̄ rō decidēdi ibi assignata,ne vtriq; detur occasio adulterādi,militat solū vxore expulsa,ergo sec° si cohabitet.Sed tu replica,qd̄ si illa rō concludit,qd̄ dos sit soluenda marito cū cautione,qñ est timor adulterij, ergo cessante timore poterit retineri,& sic facit,p Bar.Præterea,si competit extraneo opponente remediū cautionis,vel sequestri,vxore expulsa pp timorē adulterij,dēt et ꝯpetere eo casu,quo vxor non est expulsa, aliās daretur occasio vxori quærendi mām diuertendi, vt dotē posset repetere,vel in sequestro ponere.Quartò considera, qd̄ ille tex.retorquet ꝯ Bar.qa ibi dr̄,qd̄ marito volente p̄stare cautionē,nō p̄t retineri dos,ergo nec repet.,l.inuitus,§.cui damus, ff.de reg.iu.l.j.§.qd̄ āt,ff.de superfi.p̄t dici,qd̄ ibi nō denegat bñficiū retentionis vxori,sed extraneo.vñ dico,qd̄ facit,p Bar.hoc mō,si extraneus,pmittat dotē scienter marito vergenti ad inopiā,nō censet renunciasse beneficio reponendi dotē in tuto, ñ ēt vxor videbit renunciare bñficio repetitionis.Corroborat inductio,qa extraneus à principio poterat p̄iudicare vxori,& sibi faciendo pcm̄ in fauorē mariti,l.ob res §.1.ff.de pac. do. firmāt Doc.& Ias.in l 2 in prin.s.e.& tm̄ scīa ipsius extranei nō operat tacitū pcm̄,d.c.p vr̄as,ergo minus istud operabit scīa mulieris, q̃ non p̄t sibi p̄iudicare in dotē paciscendo,l.2.ff.de pac dot. & in d.l.Attilicinus.Nec dicat,qd̄ nos loquimur,qñ vxor scienter tradidit dotē,& ille tex.qñ extranus solū ,pmisit, qa paria sunt pmittere & soluere,l fi.C.ad l Fal.Cōtrariā opi.tenēt magis *coiter* Doct.vt attestat d.Ias hic,p his,à quo,ff.vt in pos.leg. & in l.fi. C.de spons.Adde tex iu l pmittendo,§.pe.ff.de iu.do.& qd̄ dixit Bar.in l.Mæuia,§.fi.ff de annu.leg.& in l.q̃siū,ff. de pig.Non enim vxor dēt posse improbare mores, quos semel approbauit,c.horrēdus,22.q.1.Sed teneo,qd̄ mulier nō possit sibi p̄iudicare in dote,cessant oīa p̄dicta,quia loquuntur in casi in quibus sciēs p̄t iuri suo renunciare.Reperio tm̄,qd̄ Sal.in d.l. vbi adhuc,in 5.q.ꝯcordat opi.hoc mō.aut maritus post ꝯctas nuptias nil noui inchoat,p qd̄ videat male vti sua suba,licet antea malè vteretur,vel eēt paup,& tunc,pcedit opi.ꝯ Bar.aut post nup. aliqd noui fecit,p,p qd̄ apparet,qd̄ malè vtit sua suba,& tūc pcedat opi.Bar.Nec ob.qd̄ marit° videat pseuerare in primo malo vsu,& nō inchoare de nouo,qa poterit vxor replicare,qd̄ non

crede-

credebat eũ pseueraturũ in malo regimine. Et ppa cõsiderato
quodã medio, s. tpe nup. oĩs malus vsus post nup. pt dici inchoa
tus de nouo & in istis termi. pcedit opi. Bar. tutius tñ eẽt p do-
50 tib. indistincte tenere cũ Bar. vt hic. Circa 7. q. Bar. † in q̃tum cõ-
cludit, q̃ bñficia istorũ iuriũ cõpetãt ẽt cõ socerũ vergentẽ ad ino
piã, qđ alij oẽs admittunt, aduerte ad plura. Et primò non vr, q̃
primum fundm̃ de re ad tps concludat in pposito, q̃a licèt re-
periat̃ facta extensio de marito ad socerũ in oblone rei, l. diuor
tio, §. interdũ, & l. rei iudicatæ, §. fi. s̃. e. nõ tñ reperitur fcã in tpe,
vñ & si iura qñq; arguãt de re ad tps, l. miles ita, inf. de test. mil.
nõ tñ nos possumus voce magistra extẽdere iura de re ad tps,
f̃m Ias. sed tu dicas, q̃ legislatoris actio, nr̃a dẽt esse instructio, l.
& hoc Tiberius, inf. de hær. inst. al's nobis non liceret arguere de
re ad locũ, vt arguit legislator in l. si qs ita legauerit, inf. de au. &
ar. leg. neq; de tpe ad locũ, vt in l. verũ, ff. si cer. pet. neq; de per-
sonis ad tps, vt in l. vel singulis, & l. seq. inf. de vulg. & pu. neq; de
psonis ad locũ, vt in l. j. §. filius, iũcta l. 2. ff. ne qs eum, qui. nec de
niq; alio gñe argumentorũ, q̃ innumerabilia sunt, & plurima
refert Bal. in l. cõuenticula, C. de epi. & cle. Secundò istud ar. reij-
citur p d. Ias. q̃a Iurescõsultus in iurib. alle. p Bar. arguit de ma
rito ad socerum in casu receptionis dotis de iure cõi, l. sol. ma.
nos verò loquimur in casu receptionis cõstante mr̃imonio cõ
regulas iuris; ergo ex separatis ñ bñ infert, l. fi. ff. de cal. l. Papinia
nus exuli, ff. de mino. Sed ad hoc pt rñderi, q̃ illa iura arguunt
ex idẽtitate rõis, q̃ argm̃ pcedit, ẽt in exorbitanti, vt dicã inf. in 9.
q. Tertiò d. Ias. dicit, q̃ ibi fit extensio de marito ad socerũ in fa
uorẽ ipsius soceri; nos verò loquimur in odiũ ipsius, ergo &c.
sed certè si fit extẽsio in fauorem soceri, & pĩudiciũ dotis; mul
tò magis fienda vr̃ extensio in fauorẽ dotis, & mulieris, q̃ semp
& vbiq; fauorabilis esse dẽt, l. j. §. s. e. Præterea in d. §. interdũ, & cla
rius in d. l. si cũ dotẽ, §. transgrediamur, s̃. eo. fit extensio in odiũ
51 soceri. Secundũ ẽt fũda. Bar. reprehenditur p Ias. q̃a illa † rl'a, q̃
vbi duo sunt æquiparata à iure veteri, lex noua disponens sup
vno, censeatur idẽ disponere sup altero, de qua in l. vt tm̃, ff. de
ser. corrup. iuncta l. si qs seruo, cũ gl. C. de fur. procedit in casib.
æqparatis tm̃, f̃m gl. in c. 1. in ver. declaramus, ne cle. vel mona. &
in c. si postq̃, in gl. pe. de reg. iu. in 6. In casu ãt nr̃o nõ reperitur
facta equiparatio à lege veteri, ergo &c. sed tu rñdeas, q̃ sufficit
q̃ sit facta æquiparatio in illa mã, licet non sit facta in illo indiui
duo, vt probatur in d. l. vt tm̃, in qua fit æquiparatio inter filiũ,
& seruũ corruptũ, & tñ l. si qs seruo, loquens in seruo non cor-
rupto; sed tm̃mõ tentato, vt corrũperet̃, hẽt locũ in filio. Sed in
mã nr̃a faciendæ restõnis dotis, reperit̃ facta æqparatio, vt in iu
rib. cõal. ergo lex noua loquẽs sup restõne facienda à marito pp
inopiã, hẽbit ẽt locũ in socero. Tertiũ fundm̃ ẽt confutatur p
Ias. trib. modis. sed tu bñ rñde, q̃ si pp inopiã mariti datur actio
hypothecaria cõ extraneos possessores, d. l. vbi adhuc, à fortiori
dẽt dari actio cõ socerũ, q̃ dotẽ recepit. & si dixeris, q̃ in termi-
nis nr̃is non datur hypothecaria cõ maritũ, si dos constat in quã-
titate, vt declarat Sal. in d. l. vbi adhuc, i nona q. & si dixeris, vt ẽt
dicit Ias. q̃ actio hypothecaria cõpetit in cõnam personalis oblo-
nis, causatæ cõ maritũ, & pp inopiã ipsius mariti; & ppea non re
ctè inferatur; ergo propter inopiam mariti competet actio cõ
socerũ, q̃a nos loquimur qñ socer cõuenitur pp inopiã ipsius so
ceri, & pp ppriã oblonẽ. Rñdeo q̃ si tertius possessor conueni-
tur pp inopiã mariti; & sic pp inopiã alterius, & in cõnã multò
magis dẽt posse cõueniri socer pp oblonẽ, & inopiã propriam.
Nã sicut magis pt cõueniri maritus principal's, q̃ tertij possessores,
auth. pñte, C. de fideiuss. ita magis dẽt posse cõueniri socer, qñ so
lus recepit dotẽ, quo casu ipse solus est principal'r obl'atus, & nõ
maritus, d. §. transgrediamur. & sic remanent defensata funda-
menta Bar. Nõ ob. mõ tex. in l. si verò, §. de viro, inf. eo. q̃a resp.
Bar. q̃ cõcordat, q̃a casus omissus relinquit̃ in dispõne iuris cõis
hic, sicut ibi. nã de iure cõi nulla cõpetit actio cõ socerũ, q̃ manu-
misit seruũ dotalẽ, de eo, qđ ad ipsum puenit, l. nãlis, in fi. ff. de
præsc. verb. Ideo, q̃a ibi omittit̃ casus soceri, remanet sub dispõ-
ne antiqua, l. si cũ dotem, in pri. s̃. e. ita in nr̃a lege nihil dr̃ de so-
cero, & iõ remanet sub rl'a iuris, q̃ est q̃ eodẽ mõ teneat̃ socer,
quo tenet maritus, d. §. interdũ & sic ibi ius cõe est pro socero,
hic cõ ista rñsio Bar. vera esset, si reperiret̃ fcã eqparatio inter ma
ritũ, & socerũ in terminis huius legis, sed ñ reperit̃ facta, nisi ar-
guamus de re ad tps. vñ stat adhuc dubiũ, quare magis hic sit fa-
cienda extensio, q̃ ibi. d. Ias. rñdet, q̃ hic agitur de fauore publi-
co secundario, l. j. s̃. e. iõ fit extensio; sed ibi tex. loqtur in exorbi-
tantib. & quodãmõ odiosis, iõ non fit extẽsio, l. ius singulare, l.
q̃ verò cõ. ff. de leg. Sed istud non placet, q̃a ibi ẽt agit̃ de fauore
dotis; nã illud, q̃peruenit ad maritũ ex manumissione serui do
talis, si restituat̃, succedit loco serui, & dotẽ auget, vt no. in l. do-
talẽ, inf. e. & tradit̃ p Imo. in d. §. de viro. qđ ergo dicẽdũ? Mod.
repetentes referunt octo intellectus ad illũ tex. & oẽs impbãt.
Mihi placet rñsio Bar. qua reperit̃ lege antiqua cautũ, q̃ socer
teneat̃ restituere dotẽ vxori, sicut maritus, d. §. transgrediamur.
sed nõ reperit̃ iure cautũ, q̃ socer teneat̃ restituere, q̃ ad ipsũ p-
uenit ex manumissione serui dotalis; imò cõriũ reperit̃ statutũ,
d. l. nãlis. §. fi. meritò lex noua disponens sup mõ, & tpe restituẽ-
di dotẽ à marito, recipiet interpretationẽ passiuã à lege veteri,
vt dixi s̃. in 2. fundamento. Circa octauã q. hẽs ex dictis Bar. eli-
52 cere tres cõclusiones. Prima, † cõ alterũ, q̃ incipit vergere ad ino
piã, pt dos repeti bñficio istorũ iuriũ, siue maritus, & socer sint
duo correi debendi, siue nõ. Ista cõclo *communiter* approbat̃, & ẽ
vera absq; dubio, qñ ñ sunt duo correi. Sed si sint duo rei, d. Ias.
dicit q̃ ñ credit eã verã, & cõriũ tenẽt subtiles Citrã. ex duob. Pri
mò, q̃a diuitiæ vnius, supplent inopiã alterius. l. si plures, §. pterea
ff. de fideiu. Tu considera, q̃ istud nihil obstat, q̃a & si fideiussor
fideiussoris faciat fideiussorẽ, & faciat eũ videri soluendo, quan
tum ad tollendum mihi exceptionẽ diuisionis, vt ibi, non tñ fi-
deiussor diues facit principalem videri soluendo, auth. pñte, C.
de fideiuss. Sed duo rei promittendi sunt ambo principales, er-
go &c. Nec ob. si dicatur, q̃ duo rei vr̃ inuicẽ fideiubere, f̃m
opi. Azo. no. in l. vir vxori, ff. ad Velle. q̃a esto, q̃ ita sit, tñ alter vr̃
fideiubere p altero tanq̃ p principali. ex quo infert̃, q̃ si mari-
tus dedisset fideiussorem de dote restituenda in casib. in qb. pt,
q̃ nihilominus maritus vergens ad inopiã posset conueniri be
neficio istorum iurium, qđ firmat Pa. de Cast. in d. §. præterea.
Scdò mouentur, q̃a altero correo existente soluendo, cessat rõ
illarum ll. q̃ fuit, ne vxor remaneret indotata. sed certè respectu
eius, qui vergit ad inopiã, apertè militat ista rõ, nec ipsi cõpetit ex
ceptio, q̃ alter correus sit diues: tum q̃a vt s̃. dixi, diuitiæ correi
non supplent inopiã alterius, tum q̃a hoc mõ esset in facultate
vergentis ad inopiã, tollere electionẽ agendi cõ quẽ vellet, q̃ ñ
cõcedit̃. Inst. de act. §. pterea si qs gñaliter. Scda cõclo, pp inopiã
53 † vnius, alter pt cõueniri, qñ socer & maritus sunt correi, &
socij, ar. l. pe. ff. de duo. reis. Istã reprobat Pa. de Ca. q̃a in acqsitis
fcm̃ vnius socij, non nocet alteri, l. si vnus, in prin. ff. de pac. Con
firmat̃ ista opi. q̃a snĩa cõdẽnatoria lata cõ vnum ex correis, non
nocet alteri, si velit se tueri exceptionib. sibi cõpetentib. ex pso-
na ppria, l. fi. C. de fideiu. tradit p Bar. in l. ex duob. in 4. q. inf. de
duob. reis. ergo diues correus poterit se tueri ex pprijs diuitijs.
Præterea ñ video, quare diuitiæ correi ñ dẽant magis prodesse
pauperi, q̃ paupertas nocere diuiti; attento q̃ fauorabilior est
cã, q̃ pdest reis, l. fauorabiliores, ff. de re. iu. Tertia cõclo, vbi socer
54 † & maritus sunt duo correi debendi simpl'r, pp inopiã vnius
alter pt cõueniri, f̃m Bar. per quatuor fundamenta. Ista ẽt cõclo
stare ñ pt, retenta cõria opi. pcedẽti, sed salua cõclone pcedente,
adhuc ista cõclo *communiter* reprobat̃, tum q̃a fcm̃ vnius ex cor
reis, q̃ nõ sunt socij, nõ nocet alteri, l. mora, §. pe. ff. de vsu. tum q̃a
nõ incõuenit, q̃ ex postfacto inter duos correos surgat inæqua
litas, l. eadem, §. sed si qs. ff. de duo. re. & ista opin. esset satis æqua
& humana. Ad ar. Bar. rñd. Pau. Ale. Ias. & Mo. vt hic per eos. Pro
intelligentia tñ cõsidera, quod duæ fuerunt rõnes istorum iuriũ
vna ne vxor remaneret idotata, altera vt ex dote posset vxor cõ
stãte matrim. se, & suos alere. vbi ergo vna rõ militat, locus erit
dispõni harum legum, §. affinitatis. Inst. de nup. vñ si alter esset
inops, & ñ posset alere vxorem, & alter diues recusaret eã alere
posset isto casu diues cõueniri, pper inopiã alterius, f̃m Sal. i d.
l. vbi adhuc. & esset de mẽte Pa. de Ca. hic, & hoc mõ pt sustine
ri opi. Bar. Sed aduerte, q̃a iste casus nõ pt euenire, nã si maritus
sit pauper, socer diues tenet̃ alere maritum, & vxorem, & libe-
ros, l. si qs à liberis, §. nõ tñ, cum gl. & ibi Bar. ff. de libe. agn. si ve-
rò socer sit pauper, marit⁹ diues, tenet̃ alere vxorem, liberos, &
socerum, d. l. si qs à liberis, §. pe. & l. qđ in vxorem, C. de neg. ge.
& si dixeris, istud nõ negat Sal. sed ponit casum, qñ diuer recu-
sat alere. rñdeo, tunc diues cõuenit nõ pper inopiã alteri⁹ prin
cipl'r, sed quia recusat alere, & iste est diuersus punctus. Insuper
55 dum Bart. relinqt sub dubio, an † p dote restituenda possint in-
teruenire, duo rei pmittendi, adde quod Bar. inf. ea l. §. quoties
resoluit dubium, & cõcludit quòd nõ, q̃a duo rei vr̃ inuicem
fideiubere, f̃m opi. Azo. in d. l. vir vxori, & q̃a per indirectũ con
cederet̃, q̃ directò est phibitum, cõ reg. cum quid vna via, de re.
iu. in 6. seqtur Io. And. in add. Sp. in ti. de do. inter vi. & vxo. §. pe.
ver. illud Imo. hic, Alc. in d. §. quoties. Pau. in l. si cum dotem, §.
transgrediamur, inf. e. Bal. Nou. in trac. de dote, in 6. par. priu. 21.
Contrariã opi. tenet Spe. in d. ver. illud. gl. Cy. & alij cõiter in l. j.
C. ne fideius. do. den. & ista est *communis*, vt patet ex alle. per Ias.
hic per tex. in l. fi. C. de do. ca. nõ nu. in ver. & oĩ alia persona. &
ita tenendo nõ ob. rñsio Bar. q̃ ibi non essent duo rei debendi,
nam vxor nolens soluere dotem, nisi alius obligetur p parte, sa
tis dr̃ diffidere de marito, q̃a si pars dotis tradat̃ alteri, q̃ obliget̃
p parte & nõ marito, maior vr̃ insurgere indignatio, q̃ si vxor
dotem integrã traderet marito cum fideiussore. Si verò totam
dotem tradat marito, sed vellet alterum correum extraneum
p parte obligari, certè alter correus, q̃ nihil recepit, censetur fi-
deiubere p marito, vt per Bar. in l. reos, col. 2. ff. de duob. re. cum
ergo in pmittẽdo partem dotis, & si suo noĩe pmittat, militet
rõ indignationis, & perfidiæ, & nihilominus talis oblo nõ phi-
beatur, d. l. fi. nõ erit etiã phibita constõ duorum reorum, arguẽ
do

do de parte ad totũ,l.q̃ de tota,ff.de rei vẽ.Et si dixeris,cũ duo rei videant̃ iuicẽ fideiubere,quare magis tolerat̃ hæc tacita fideiussio,q̃ expssa?Rñdeo(& hic aduerte)ꝙ quãtũ ad creditorẽ duo correi ñ vñr fideiubere,nisi expsse sit actũ,ſm Bart.in d.l. reos.& tũc fateor,ꝙ extraneus correus ñ obliget.Et si institeris, imò ẽt vñr fideiubere,vbi interuenit color q̃situs,qđ est qñ tota pecunia ꝑuenit ad maritũ,quo casu alter censet̃ ꝓmisisse in fraudẽ legis prohibentis fideiussionẽ,l.sed Iulianus,§.1.ff.ad Mace.rñdeo,ꝙ cõis ꝯcẽo dẽt intelligi,qñ ꝯstat,ꝙ pecunia fuit tradita alteri correo extraneo,tũc cessat color q̃situs,vt ꝑ Bar.in seq. q.Et si iterũ pertinaciter replicaueris,cũ dos esset ꝑuentura ad maritũ,nonne si maritus cogat̃ assentire,ꝙ pecunia dotalis det̃ correo,gñabit̃ maior cã ꝑfidiæ,q̃ si cogeret dare fideiussorem? ꝑt rñderi,ꝙ lex ꝯsiderauit cãm ꝑfidiȩ ꝯtinuam & ꝑmanentem q̃ ꝯhit ex fideiussione,ñ de indignatione momentanea, q̃ orit̃ ex eo,ꝙ dos tradat̃ correo,cui maritus ñ obľt,sicut fideiussori,c.ꝑ vẽas,de do.inter vir.& vx.Retenta tñ opi.Bar.indistinctè,

56 aduerte ad vnũ,in quantũ vult,†ꝙ frater possit esse fideiussor,ꝑ dote restituenda,si cohabitet cũ fratre marito vxoris, q̃a inter fratres ñ militat cã ꝑfidiȩ.istud ñ vr̃ tutũ,experiẽtia docet,frater mauult obľari cuicunq; alteri,q̃ fratri,vt sit semp ęqualis sibi,l. cũ pr̃,§.euicto,inf.de leg 2.& fratrũ quoq; gr̃a rara est. & ꝑ hãc rõnẽ reperio ꝯriũ tenere Bal.Nou.in trac.de dote,in 6.par.priu. 11.ver.6.limita.saluari tñ ꝑt op.Bar.qñ fratres essent socij oĩum bonorum,tunc ñ ꝑt ꝯsiderari rõ ꝑfidiæ inter coniuges,vt patet

57 ad oculũ.Circa†nonã q.Bar.hic tractat aliqua de mã extẽsionis, q̃ est latissima & ꝓfundissima, ego solũ discutiã ea, q̃ tradũtur ꝑ Bar.cætera reperies in remissionib.de q̃b.hic,ꝑ Ale.& Mod. in trac.extensionũ edito ꝑ D.Mat.Mathe.& ꝑ Imo in l.si verò, §.de viro,inf.e.Collige ego ex dictis Bart.duas rľas principales. Prima rľa,in correctorijs ex identitate rõnis,ñ est licita extẽsio, l.pcipimus,in fi C.de app.l.sancimus,C.de test in Auth.de adm. off.§.fi.& d.l.si verò,§.de viro.q̃ ad hoc alle. Bar.in l.nõ dubium, col.2.C.de legi.& Soc.consi.22.col.2.lib.3.& ꝯi.28.col.1.li.4.eui tanda est.n.legum correctio,l.vnica,C.de iu.do.c.cum expediat de elec in 6.hinc dicimus,ꝙ ꝯrietates legũ cõcordandæ sunt, ꝑ distinctiones,& subdisti.§.q̃b.in j.const.Cod.l.apud antiquos

58 C.de fur.c.si peccauerit,2.q.1.†Et subaudio toleratur,vt correctio euitet̃,ſm gl.in c.pr̃,ver.defensorẽ,15.di.& eõ reijcitur subauditio, vt euitetur correctio,ſm gl.in c.cupiẽtes.§.ꝙ si viginti, in ver.petere,de ele.in 6.& ꝑpea nõ valet argm̃ à ꝯrio sensu,qñ resultat iurium correctio;q̃a argm̃ à ꝯrio sensu,colligitur ꝑ subauditum intellectũ,ſm gl.in d.l.apud antiquos,in ver. ꝯiectura. traditur per Bart.in l.oẽs populi,in vlt.char ff.de iust.& iure.Et cľa gñalis ñ refertur ad oĩa ꝑcedentia,vbi si fieret relatio, induceretur legum correctio,ſm gl.& ibi Gemi.in c. cum singula, in ver.prioratib.de præb.in 6.q̃ ad hoc no.d.Ias.in l talis scriptu

59 ra,co.5.inf.de leg.1.Ampliatur,†vt ẽt in correctorijs non sit licita extensio ex idẽtitate,& maioritate rõnis,ſm Bar. hic per tex. in auth.quas actiones,iuncta opi.Io. *communiter* approbata, C. de sacro.ec.Hinc est,ꝙ illa vulgata reg.vbi est eadem rõ,ibi dẽt esse eadẽ iuris dispõ,l.à Titio,ff.de ver.obl.l.illud, ff. ad l. Aquil. cũ si.non hẽt locum in correctorijs ſm Bar.in l.Gallus,col. pe. ff.de lib.& posth·Ex istis infertur rõ,quare in dispensationibus non sit licita extẽsio ẽt ex maioritate rõnis, vt est tex. in c.fi.de postu.præla.& traditur per Hostien.& ibi latissimè Fel. col. 10. & plurib.seq.in c.postulasti,de rescrip.Nam illa est rõ,q̃a dispen

60 satio † est iuris cõis relaxatio,& quantum ad dispensandum lex corrigitur,ſm gl.in c.reqritis,ver.nisi rigor,1.q.7.& eadẽ est rõ, quare nõ sit lic ta extensio in priuilegijs,de quo ꝑ Ias in l.fi.col.

61 7.ff.de cõst.prin.Fallit ista regula multis modis.† Primò,qñ per talem extensionẽ reducimur ad antiquum ius cõe,ſm gl.in c. statutũ,in ver.numerandum,de præb in 6.& d. Ant.in c. olim tibi,per illum tex.de ver.& rer.sig.vt dicit d.Alex.hic & d. Ias.in d.auth.quas actiones.Tu adde,ꝑ ista fallentia, quæ copiosè deducit Fel.in c.cum accessissent,col.2.de const.& Soc.consi.150. col.23.in fi.lib.1.& hæc est fortè rõ,vt est tex.in c.per venerabilem,q fil.sint legit.& traditur ꝑ Pan.& alios in c.at si clerici,§.de adulterijs,de iud.illa.n.est, q̃a per legitimationem legitimatus restituitur primæ naturæ, seu reducitur ad primum ius natura

62 le,§.ipsi verò,in Auth.q̃ño nat.eff.leg.† Fallit secundò in correlatiuis,nã lex correctoria aliquid disponens sup vno ex correlatiuis,idem censetur disponere in altero l fi.C.de indi.vi.tol. Tu amplia,& restringe hanc fallen.vt per Fel.in proę Greg. in ver. Gregorius,col.2 & seq.vt ꝑ Curt ꝯl.11. Statuto Parmensi,col.2.

63 Tertiò limitabis,† qñ rõ est scripta in l.correctoria,tunc talis extenditur ad oẽs casus,q sub tali rõne ꝯphendi pñt,ſm d. Alex. hic per tex cum gl.in cle.1.in ver.eligatur.de elect.Sed ille tex. ñ vr̃ loq in correctorijs; nã dispõ illius Cle.est conformis iuri diuino,Deut.22.vbi dr̃,Non arabis cũ boue,& asino.& ideo alias rñdi,ꝙ Papa sine magna cã ñ ꝑt beneficia regularia conferre secularib neq; eõ,q̃a Papa ꝯ ꝑcepta diuina, q̃uis mystica,non ꝑt dispensare sine magna,& rationabili cã,ſm Inn.&Pan.in c.quãto,de cousuet.Istam fall.sequitur Bal.in d.auth.quas actiones,ꝑ tex.in l his solis,in ver.satis tacitè cautũ putamus,C.de reuo.do. sed illa lex loquitur in limitatorijs, nec ibi exprimitur clara rõ. idẽ tenet ibi Ias ꝑ tex.in l.cũ mulier,inf.e.q̃ ẽt loquitur in limitatorijs forte voluit sic inducere, ibi dr̃ ꝯstare de mẽte legis,qñ est expssa rõ,ꝙ legislator voluit decidere oẽm casum sub rõne ꝯphensum.qđ ãt est ex mentẽ,nõ dr̃ venire extensiuè,sed dispositiuè.& hoc est,qđ dicebat Bal in d.aut.quas actiones,vbi dicit, ꝙ à tacita rõne non inducitur correctio,sed à scripta,& expressa,§ ex his,in Auth.de hære.ab intest.& sicut genus ꝑdicatur de qualibet sua spẽ,l.si quid earũ,§.inter emptũ,inf.de leg.3. ita rõ gñalis cõplectitur oẽs casus sub rõne contentos,l.regula,§.si qs, ff.de iu.& fac.ign.& dicebãt Cy.& Pet.in l.iura non in singulos, ff.de leg.qñ in plurib.casib.est vna,& eadem rõ numero,illa decidit oẽs casus non ꝑ extensio. sed sicut genus, qđ ꝑdicatur de singulis suis specieb.sed qñ rões sunt differentes spẽ, q̃uis similes;tunc ista dr̃ extensio,quæ est q̃dã progressio de termino ad terminũ per adæquationem, seu ęqualitatẽ & hoc vlt. casu loquitur d.auth.quas actiones.Nã fauor publicus,& fauor pius,licet sint similes,sunt tñ numero differentes,ſm Bal.in l.de quib. ff.de legib.Pau.consi.338 Præsens casus,ſm meã impressionem & Alex.consi.75.col.1.lib.6.ꝙ vbi est oĩmoda rõ in vno casu,q̃

64 †est in altero,non dicatur extensio,sed dispõ,habes gl.magistrã in c.1.in versi.Italiæ,de tempo.ord.in 6.traditur per Fel.in c tuanos,col.2.de iureiu.per Curt.consi.9.Quid si statuto,col.6. & ꝑ Soc.consi.30.col.3.lib.1. Et hãc limitationem reperio fuisse de mente Bart.in l.liberorũ,co.6.ver.his ꝓmissis.ff.de ver.sig.Hinc est,ꝙ si rõ sit scripta in lege,licita est extensio in dispõne,ſm Panor.& Mode.in d.§.de adulterijs.hinc dicimus,ꝙ licitũ est legẽ ẽt correctoriã ampliare de stricta significatio.ad largã,qñ rõ est scripta in lege,ſm gl.in auth. vt hi,qui se ob.perhib.hæres mi.in

65 prin.in ver.ad curationem.Ista † ampliatur,vt procedat non solũ si rõ sit verè expssa,sed ẽt si habeatur pro non expressa, vt q̃a vnica tm̃ rõ possit assignari,iuxta glo.sing.in l.quamuis,C.de fideic.ita ampliant Alex.& Mod.hic,& Pau.de Cast. in d.§ de viro,& in d.consi 33.& probatur in c.suggestũ,de appel.inducendo,vt ibi per D.Phi.Per.sequitur Fel.in c.translato,col.fi de ꝯst. d.Ias.in l.2.inf.de leg.1.& Inst.de act.§.1.col.6 & Cur.in d.consi. 9.& consi.71.Rectè præfatus.per totum,& ibi multa cumulat. qs ãt teneatur probare,an qui vnicã dicit rationem esse tm̃, an aduersarius? tradit ꝑ Alex.hic.Ego distinxi s̃.in rub.in 10.q.ver.

66 primò infert,ꝙ añ ꝯctum mr̃imoniũ.Ista fall.sublimitat̃ multis modis.†Primò per d.Alex hic,vt non procedat qñ rõ est scripta in lege correctoria,& pœnali simul.alleg.gl.in cle.2.in ver.in eisdem de æta.& qual.sequitur d.Ias.in d.auth.quas actiones, & in l.fi.ff.de in ius voc.Sed ego dubito,quia vbi est scripta rõ,dr̃ esse scripta dispõ,vt s̃.dixi.& tex.in d.l.cum mulier,alle.pro fallen. confundit sublimitationem,& eã expsse reprehendit Pan in c.fi.d' resc.Ad gl.in d.cle.2.dico,ꝙ in ꝑlato non militat oĩno ratio ibi scripta,q̃ militat in canonico:nimirũ si in pœnalib.& correctorijs non sit ibi extensio,ſm Imo.ibi,& in d.§.de viro.Secũdò subli

67 mita,† si per aliquã legem reperiatur ꝓhibita extensio, ſm Bal. in l.2.C.de patri.q fil.dist.inferens ad statuti dispõnens,ꝙ verba statuti intelligũtur ad lr̃am,& prout lr̃a sonat,vt tunc censeatur prohibita oĩs interpretatio extensiua; q̃a lr̃a solũ sonat, qđ oculis vr̃,non qđ intellectu ꝑcipit,in l.j.inf.de his,q̃ in test.delẽ. facit qđ dicit Bal in l.precib.C.de impub.& d. Ale.in l. iam hoc iure,ff.de vul & pu.Et istam fallen.seq̃tur Fel. in d c. translato, col.1.& co.5.Sed mihi istud vr̃ periculosum,quia in ratione generali est inclusus quilibet casus spãlis,& dr̃ expressus saltem verbis gñalib.& q̃ñr legi ꝑt,de vulg.& pu.ꝯprehensa in reciproca,& ꝯpendiosa dicit Bar.in l.1.col.2.ff.de vul.& pu. Bñ faciunt, q̃ de isto statuto dicit Bar.in l.omnes populi,col.pe.ff.de iust.& iu.& Alex.consi.80.col.2 & seq.lib.1. Et ad istud ꝓpositũ vide

68 concor.per Fel in c 2.col.7.de rescr.† Tertio intellige hanc fallent.qñ ratio scripta in lege est finalis,secus si impulsiua;quia ex tali impulsiua ratione non licet arguere de casu ad casum, ſm Matth.in trac.extensionũ,col.2.quem seq̃t d.Ias.in d.auth.quas

69 actiones. Quartò principľr limita regulam, † vt non ꝑcedat in æqparatis à lege veteri,q̃a lex noua etiã correctoria,disponens super vno,extenditur ad alterũ,l.vt tñ,ff.de ser.corru.iuncta l.si qs seruo,cũ gl.C.de fur.& ratio est,q̃a ista est extensio legis, nõ hoĩs,ſm Bar.hic.ꝯfirmat Imo in d §.de viro,& Gemi.in c.1. de temp.ord.& d.Ias.in d.auth.quas actiones.Sed ꝯriũ tenet Aret. hic.in 7.q.per ea,q̃ no.Bar.in l.eũ,qui.§.ꝑtor ait,ff.de pub.& idẽ tenet Raph.Cum.in l.2.ff.de leg.1.sed non recedas à communi sñia,per tex.in §.ex his,in Auth de hær.ab inte.iũcta l.j.ff.de legi. per quem tex.ita tenet Aret.sibi ꝯrius,post Bar.& alios,in d.l 2. & idẽ tenent Bar.& alij in l. Marcellus,in fi.prin.inf.ad Treb.dũ dñt,ꝙ dispositio aut.sed cũ testator.C.ad l.Fal. extẽdit ad Treb. propter æquiparationem l.antiquæ.& ita etiã firmat Lud. Ro. consi.32.Visa municipali,col.fi.Sed in ꝯrium ob.glo.in §.ex maleficijs,Insti.de actio.quæ vult,quod in pœnalibus non sit licita

exten-

70 extensio virtute æquiparationis;† ergo minus erit licita in correctoriis, in qb. difficilius ꝓcedit, q̃ in pœnalib. ſ'm cõiter ſcrib. hic, & in d. §. de viro. & D. Ale. in auth. non licet, C. de li. præt. Sed dicas, ꝙ gl. in d. §. ex maleficiis, non eſt vera, & reprehendit ibi per D. Iaſ. col. 5. nam ẽt in pœnalib. fit extenſio virtute æquiparationis, ſ'm gl. in c. de mulcta. de pb. & in c. ſi poſtq̃, in gl. fi. de ele. i 6. Sed vlterius ꝯſidera, ꝙ ꝯ iſtam fall. vr̃ caſus in d. auct. quas actiones, iuncta lege ꝓced: q̃ æquiparat rempub. & eccliam. Sol. Ad hoc, vt iſta litatio ꝓcedat, duo ſunt neceſſaria. Primũ, ꝙ æquiparatio ſit facta in illa mã, vt dixi in 7. q. Scdm, ꝙ æquiparatio ſit facta per modũ rl'æ, ſ'm Mod. repetentes hic. Tu verò magis cõſidera, ꝙ in d. l. vt tñ, non fit æquiparatio ꝑ modũ rl'æ; & tñ gl. & Doct. in d. l. ſi qs ſeruo, volunt ꝙ illa lex loquens in ſeruo, extendat ad filiũ. iõ cogitabis.
71 Quinto lita,† qñ ſequeret abſurdũ, niſi lex correctoria extenderet; nã tunc rõne abſurditatis euitandæ licita eſt, ſ'm gl. in cle. ſi in gl. 1. & 2. iuncta gl. fi. de reſcri. vbi glo. vult, ꝙ diſpõ illius cle. licet ſit correctoria, tñ extendat ad lras legati, ne ſequat abſurdũ, ꝙ literæ legati ſint maioris roboris; q̃ literæ Papæ. Valet. n. argm̃ ab abſurdo euitando, l. nam abſurdum. ff. de ope. li. c. 2. de ꝯceſ. pbẽ. in 6. & recedimus a ꝓprietate verborũ vt fugiamus abſurdũ ſenſum, & ſ'm Pan. in c. 1. col. pe. de conſt. & copula mutat ſuam nãm, rõne ſubterfugiendæ abſurditatis, ſ'm Fel. in c. 2. co. 1. de reſcr. & iſtud argm̃ ab abſurdo, valet i ꝯctib. teſtis, iudiciis, & ſtatutis, ſiue agat de ampliatione, ſiue de reſtrictione facienda, vt latè ꝑ Cur. conſ. 45. Statuto, ſeu
72 ꝯſuetudine, col. 2. & conſ. 5. Super teſtis, col. 1. Sexto lita. qñ† agitur de fauore aïæ, tunc rõne euitandi peccati lex correctoria recipit extenſionẽ ex identitate rõnis, ſ'm Bar. in auct. ſacra pub. ver. q̃ro, qd iur'm, C. ſi ſit aduer. ven. & ibi D. Iaſ. & Pan. in c. ex tenore, qui fil. ſint leg. & Fel. in c. translato. de conſtit. & in c. iurauit. de ꝓba. & c. fi. de pſcr. & Imo. conſ. 1. col. 3. & conſ. 123. col. pe. & Ro. conſ. 283. Oĩa ad deciſio. in fi. & Barb. conſ. 56. col. 12.
73 lib. 2. Septimo lita, † qñ aĩs legis diſpõ redderet eluſoria, tunc. n. licita eſt extenſio, ſ'm gl. in cle. 1. in ver. ſepelire, de ſepul. & in c. q̃q̃, in gl. fi. de vſu. lib. 6. bñ faciunt, q̃ dixi ſ. in 1. oppo. Bar. hinc ẽ, ꝙ licet non valeat arg. a ꝯrio ſenſu, qñ ſequeret correctio, vt dixi ſ. tñ fallit, qñ aĩs in ſenſu directo lex nihil oparet; niſi ſumeretur ar. a ꝯrio, auct. ex teſtõ, quam ibi no. Lud. Ro. & Mod. C. de col. & Bald. in l. obſeruare in §. ꝓficiſci. in 3. q. ff. de of. ꝓcon. Ex iſtis dubitabile reddit, ꝙ dicit D. Ale. in l. ſi. qd quiſ. iur. vbi dicit, ꝙ exce nunq̃ ampliat rl'm, qñ ꝑ talem ampliationem induceret iuris correctio, ẽt ſi exceptio nihil opetur. iſtud non vr̃ verũ ꝑ ꝓdicta, & ꝯrium tenet Dec. in c. cũ dilecta. co. 3. de confir. vti.
74 vel inuti. Octauo fallit, † ſi identitas, vel maioritas rõnis ſurgat ex vi reg. cui licet, de reg. iur. in 6. & l. non dẽt. ff. e. nam ſi ſtatutũ cõcedat ptãtem occidendi bannitos, pt argui a maiori: ergo ẽt dat ptãtem vulnerandi, licèt tale ſtatutũ ſit correctoriũ, l. nec in ea. ver. & q̃ occidere, & ibi Bar. ff. de adult. cũ concor. adduct. ꝑ D. Ale. in l. ſuis. i col. 1. inf. de li. & poſth. facit qd dicit Pa. in c. cũ non ab hoĩe, col. 2. de iud. Sed cõſidera, ꝙ iſtud ſtatutum vr̃ potius litatorium. Item iſta non vr̃ extẽſio, cũ minus ꝯtineatur in pluri, & ex vi verborũ ꝯprehendat ptãs vulnerandi, ſ'm Ale. conſil. 24. col. fi. lib. 1. vbi infert ad ſtatutum, admittens domeſticos teſtes ad ꝓbandũ homicidiũ factum in domo, vt ẽt videat admittere ad ꝓbandum vulnus in domo illatum. ſed dubium eſt,
75 an virtute† huius ſtatuti de occidendo bannitos, liceat adulterare vxorem banniti? rñdeas ꝙ non, q. a reg. non dẽt, ꝓcedit, qñ minus continet in maiori, & non aľr ſ'm Car. Flo. in cle. ne Ro
76 mani, in 1. op. de ele. Nono fallit† in conſecutiuis neceſſarijs; nã lex correctoria diſponens ſup vno, extendit ad oĩa cõſecutiua neceſſaria, ſ'm gl. in c. q. a intm̃, & ibi Pan. de pben. & in c. ſi quis in clero. 6. q. 1. & no. in c. licèt canon, de elec. in 6. & in c. cum in cunctis, de elec. in antiq. traditur ꝑ D. Iaſ. in l. fi. co. 6. & ſeq. de cõſti. facit tex. in l. 2. ff. de iuriſd. om. iud. & in c. ꝑterea. de of. deleg.
77 Decimo, & vlt. ꝑ nunc, fallit† in his, q̃ normam capiunt ab alio; nam illo mutato, ea ẽt mutata cẽſent, q̃ ab illo regulantur, ſ'm gl. in c. non dẽt. de conſan. & affi. q̃ ponit exemplum in publica honeſtate, q̃ regulatur a gradib. affinit. & conſang. pt ẽt exemplificari in lĩma, q̃ capit normam a ſucceſ. ab inteſt. auc. nouiſſima, C. de inof. teſt. mutata ergo ſucceſſione, mutabitur lĩma, au. ꝑterea, & ibi no. C. vnde vir & vx. firmat Gem. in c. 1. de tẽ.
78 ord. in 6. Scđa rl'a † in litatoriis, ſiue exorbitantib. ex identitate rõnis licita eſt extenſio, vt hic; nam hoc loco litatoria, & exorbitantia ꝑ eodem capiuntur, licèt D. Iaſ. hic ꝯrium credat, & malè, & ꝓpea faciat rl'am negatiuam, ꝙ in exorbitantib. non ſit licita extenſio, quam poſtea litat in litatoriis, ſed rectius locutus fuit in l. illam. col. 3. C. de colla. Nam exorbitare nihil aliud eſt, q̃ a cõib. regulis deuiare, c. ea q̃ a iure cõi, & ibi gl. de reg. iu. in 6. & ita declat Imo. in d. §. de viro, col. 3. ꝑ iſta rl'a alle tex. in c. cũ dilecta. de confir. vti. vel inuti. quem ibi no. Abb. & ſæpe adducitur per Bar. & Ale. vt hic per Iaſ. Nec ob. inquantum D. Ale. dicit, ꝙ ille tex non ꝓbat, quia pt peti renouatio inſtrorum, c. fi. de fide inſtr. l. cum per rõnes. cum gl. C. eo. quia rñdet, ꝙ renouatio nõ conceditur, niſi ex cã. vt in d. iurib. ergo non eſt rl'r conceſſa. l. ſi quis ex argentariis §. fi. ff. de eden. & ita rñdet Dec. in d. c. cum dilecta. vel aliter, licet ius renouandi inſtra antiqua eſſet regulare, tñ iſtud ſtatutũ fuit exẽplo c. q̃m frequenter, vt li. non conte. vt dr̃ in d. c. cum dilecta. ergo bñ ꝓbatur, ꝙ a iurib. litatoriis, vt eſt diſpõ d. c. q̃m frequenter, licitum eſt arguere. Nec ob. ꝙ ibi fiat extenſio ꝑ Papam, & ſic ꝑ legem, q. a Papæ actio noſtra eſt inſtructio, vt ſ. dixi, niſi Papa ſeu lex prohiberet extẽſionem, quo caſu intellr̃ prohibita hoĩ, & nõ Papæ hñti auctoritatẽ legis cõdendæ, quia par in parem non hẽt imperiũ, l. nam & magiſtratus. ff. de arb. c. innotuit. de elec. & ita procedit, qđ dicit Bart. hic de taxatiua. Ad idem pro iſta rl'a alle. tex. in c. poſt tranſlationẽ. ver. q̃nq; de renun. & in c. ad audientiam. de cle. non reſi. in l. 2. C. per quas perſo. no. acq. & gl. in l. . C. de cond. ind. & in c. quia ꝑꝑ neceſſitatẽ. de reg. iur. in 6. & hæc eſt rõ, quare in caſib. ſpãlibus arguamus de armato milite, ad militẽ celeſtẽ, vel legalẽ, vt ꝑ gl. & ſcrib. in l. miles ita. ff. de re iud. Et de milite ad ruſticũ, vel mulierẽ, vt ꝑ gl. in l. 1. C. de iu. & fac. igno. Et de libertate ad piã cãm, vt per Bar. in l. ꝓximè. §. fi. inf. de his, q̃ in teſt. del. & in l. ſi vnus. & ibi latè D. Iaſ. C. de teſt. Et de minorib. ad furioſos, iuxta gl. in l. 2. C. de cur. fu. Et de furioſo ad abſentem, vt in l. 1. §. fi. & ibi dixi, ſ. eo. Et de minore ad eccleſiam, vt in l. 3. C. qñ ex fa. tut. & c. 1. de in inte. reſt. Et de alimentis ad dotem, vt dixi in l. 1. ſ. e.
79 Et iſta rl'a † maximè vera eſt ſi agatur de extenſione facienda de ſtricta ſignatione vocabuli ad largã, l. filium habeo. ff. ad Mace. l. 2. §. ſi mater. ver. qđ ſi curatores. inf. ad Tertul. & hæc eſt rõ, quare in caſib. ſpecialib. arguamus de falci. ad Treb. ut per Bart. & alios in l. Marcellus. inf. ad Treb. & per Ale. in l. 1. §. is, qui hr̃s. eo. li. & per Iaſ. in rub. eo. ti. nam applõne falcidiæ ẽt continetur Treb. l. Papinianus. §. vnde, & ibi gl. ff. de inof. teſt. hinc eſt, ꝙ iura exorbitantia extenduntur de poſſeſſione, ad quaſi poſ. iuriũ incorporalium, q̃ largè dñr poſſideri. l. rl'r. ff. de peti. hære. ita extendit Ale. in l. ſi prius. col. 6. ff. de no. ope. nun. Item hæc rl'a maximè procedit in caſib. in quib. dixi licitam eſſe extenſionẽ in
80 correctoriis. Item† in tm̃ uera eſt, ꝙ ſufficit, ꝙ ſit eadem rõ in caſu, ad quẽ fit extenſio, licet non tanta, ſ'm gl. in l. 1. C. de his, q̃ añ aper. tab. quam ad hoc induxit Imo. in d. §. de viro hinc infertur decĩo ad vnam vulgatã reg. q̃ eſt, exceptio firmat regulam in caſibus non exceptuatis, l. q̃ſitum. §. deniq;, & ibi Bart. inf. de fun.
81 inſtr. c. 2. in fi. de conu. lep. nam debet reſtringi,† vt exceptio ẽt non firmet rl'am in caſib. ſĩlibus exceptuatis, ſ'm Pan. in d. c. cũ dilecta. hinc ẽt inferuntur plura, de quib. ꝑ Pa. in locis hic alle. ꝑ D. Iaſ. infertur ẽt ad mãm auc. res quæ, vt extendi dẽat ad frẽm, & matrem, & ẽt ſi ſit expreſsè prohibita extenſio, vt ibi ꝑ Mod. & per Ale. in l. filiusfamilias. § diui, col. 4. inf. de leg. 1. Item facit ad mãm l. ſi vnq̃, de reuo. don. vt ſit extendẽda ad oẽm caſum, in quo militet eadem rõ, vt ibi pleniſſimè ſcripſi. Inferuntur ẽt plura alia, q̃ laborioſum potiꝰ eſſet, q̃ ſubtile, hic cumulare. Fal-
82 lit iſta rl'a, † qñ lex ꝓhibet extenſionem, vt ſi taxatiuè loquatur. nam taxatiua excludit extenſionem. l. 2. cum gl. C. de patri. qui fil. diſtr. natura n. taxatiuę eſt excluſiua oĩum, q̃ non reperiũtur incluſa. l. 1. & ibi Bar. ff. ſi quis iuſdic. nõ obt. c. cum eccĩa, & ibi
83 no. Pan. de cau. poſ. & ꝓpr. Hinc† infertur, ꝙ ſtãte ſtatuto, ꝙ verba ſtatutorũ dẽant intelligi ad literam, & prout litera ſonat, tũc in ſtatutis litatoriis non eſſet licita extenſio, q̃ per hmõi ſtatutũ cenſetur prohibita. & ita procedat deci. Bal. in d. l. 2. de qua ſ. feci mentionem in 3. limi. ꝓce. regulæ. Iſta fal. declaratur. Primo,
84 vt procedat † reſpũ extenſionis faciendæ ab hoĩe. nam taxatiua ſolum excludit extenſionem hoĩs, non aũt legis, ſ'm Bart. ꝑ tex. in l. ob æs. C. de ꝓd. mino. qui nihil probat, ſi taxatiua referatur ad verbũ, cã cognita. Ad idem tex. in l. ſerui noĩe, & ibi glo. ff. de vſu. & in l. ꝯtus. in prin. ff. de reg. iur. & in l. ſi mora. & ibi Pa. de Caſt. inf. eo. & D. Iaſ. in l. 1. §. ſeruum corporaliter. ff. de acq. poſ.
85 Et pari rõne† taxatiua non excludit extenſionem faciendam ꝑ conſuetudinem, ſ'm Lud. Ro. in l. 3. §. iurari. ff. de iureiu. quem adduxit D. Iaſ. hic. Extenſio. n. conſuetudinis dr̃ extenſio legis. §. ex non ſcripto. Inſt. de iu. nat. gen. & ci. & hæc eſt rõ, quare taxatiua nunq̃ excludit caſus, quib. excluſis induceretur legũ correctio, vt latè traditur per Ale. & Mod. in l. 1. C. de bo. poſ. ſ'm tab. & bñ facit tex. in l. eum qui. ff. de pub. & in l. fi. cum gl. C. de leg.
86 in § item is. Inſt. de vſu, & hab. Scđo declaro, † vt procedat in legib. taxatiuè loquentib. in materia odioſa, ſecus in taxatiuè loquentib. in materia pia, & fauorabili, ſ'm Bar. hic per tex. in l. illud, in fi. C. de ſacroſ. ecc. quod nota, quia ſi fauore piæ cauſæ fit extenſio, vbi eſt facta prohibitio per taxatiuam; multò magis fieri debet vbi nulla reperĩt prohibitio. hinc eſt, ꝙ in priuilegiis fauore piæ cauſæ, & fauore publico, licita eſt extenſio de pſona ad perſonam ſ'm Ale. in l. miles. ff. de re iud. & Fel. in c. cũ ex officii. col. 1. in fi. de pſcr. & dixi in l. centurio. inf. de vulg. & pup. qđ intellige, niſi agat de ꝑiudicio alterius piæ cauſæ, ſ'm Ludo. Ro. in auc. ſimiliter, in 7. char. C. ad leg. Fal. & D. Ale. hic, ar. §. ſed hoc ꝑnte, in auth. de ſan. Epiſ. qđ an verum ſit, pendet ab illa vulgata reg. an priuilegiatus poſſit vti priuilegio cõtra alium pariter

ter priuilegiatum,de qua per Bart.& alios in auth. quas actiones,C.de sacros eccl.& Fel.post Pan.in c.in pñtia,col.11.de pb. p d.Ias.in d.§.rursus,col.9.Inst.de act.& aliquid vidistis in l.j.ſ.eo.
87 Tertiò declara,†vt non censeat per taxatiuā prohibita extensio ad hæredes,nā taxatiua,nunq̃ excludit hæredem l.si necessarias, § de vendendo,ff.de pig.act.& l.stipſo ista,hr̃e licere,in princ.ff. de ver.ob.& ibi Pau.de Cast.infert ad q̃ō.eius,qui promisit de euic.pro facto suo tm̃,de qua per Bal.& Sal.in l.fi.C.de act.empti.& ad propositum facit tex.in l.libertū,§.senatus,ff.de ri.nup.
88 Quarto † declara,vt procedat quoties per extensionem præiudicat tertio absq; dolo,vel culpa sui,d l 2.secus si per extensionem fiat præiudicium tertio pp culpā,vel delictū suum, tūc.n. licita est extensio in odiū ipsius de culpa ad culpam, & de delicto ad delictū;ēt in iurib.taxatiuèloquentib.ita procedat tex.in l.fi.cum gl.C.de reuo.do.& quod no.per Cy.Bal.& Mod.in auth.non licet,C.de lib.p̃te.nam ibi fit extensio in odium ingrati filij,vel donatarij pp delictū ingratitudinis,quō casu dr̃ agi de fauore pub.l.ita vulneratus,ff.ad l.Aquil.ex quo dat̃ intelligi, q in pœnalib.& limitatorijs licita est extensio, quod non prosequor; qa articulus est diffusus,nec hic intendo reducere oēm extensionū mām.An āt in dispositionib.hoīum sit licita extensio de casu vero,ad casum fictum,videatis Bar.& Mod.in l.Gallus,§ & quid si tm̃,inf.de lib.& posth.& Soc.consi. 72. quasi per totum,li.3.Circa decimā q.aduerte,quia ista decisio vr̃ ꝯ tex. in c.per vestras,de don.inter vir.& vx.& per illum tex.Lud.Rom. Ang.& d.Ias. tenent ꝯrium,sed tu non recedas à sñia Bar. quæ *communiter* approbat̃,vt hic p Alex.Non ob. tex.in d c. per vr̃as, quia ibi cessat rō huius decisionis. Nam iō maritus non euitat exactionē dotis pp fideiussionem oblatam,qa vxor non tenet̃ se cōmittere periculo fideiussionis,l.qui ita,§.1.inf.ad Treb.q̃ rō cessat in terminis d.c.per vestras,quia ibi maritus agebat ꝯ extraneum detinētem dotē,vñ ista dos potuit ibi committi periculo fideiussionis, sicut remanere penes extraneū. Veniamus ad q̃ōnes secundæ partis.Circa primā,in quātū Bar.vult,q filia pos
89 sit†agere in casum inopiæ mariti,inuito pr̃e paupere,ēt qñ dos est parua.ex hoc habes,q pp paupertatē pr̃is actio ꝯsolidat̃ in filiā,ita ꝯstante matr.sicut soluto,& iō ampliabitis gl.in l 2.§.cæterū,ſ.e.vbi dixi.& rō est euidēns,qa si ꝯsolidat̃ in filiam sol.mat. quo tp̃e reuertit̃ ad pr̃em.l.dos à pr̃e ,pfecta.C.eo.multò magis dēt ꝯsolidari ꝯstante matr.in casum inopiæ,quo tp̃e dos dēt penes filiam remanere,l.vbi adhuc,C.de iu do.Circa tertiam q.ha
90 bes,†q patre absente filia p̃t agere,non habito ꝯsensu pr̃is,vt in iurib.alleg.hic per Bar.facit tex.in c.1 ne sede vac.in 6.& in c. cū nullus,de temp.ord.& q̃d decidit Bal.ꝯsi.394.Satuto cōis Papiæ, lib.5.& q̃ reduxit Dec.in c.dilecti,2 post Ab.de appe.Circa quar
91 tam q.in quantū Bar. † limitat suā decis.vt non procedat,qñ filia hēt iustam cām ꝯdicendi,per l.si cum dote,§.eo āt tp̃e,ſ.eo. aduerte,qa istud non vr̃ verū,nā licēt pr̃ sit pauper,vel turpis persona,non ppea filia vr̃ hr̃e in casu nr̃o iustā cām ꝯdicendi,cum pr̃ experiat̃ ꝯ maritum,vt reponat dotem in tuto,seu penes filiā,& vt deseruiat onerib.matrimonij. d.Alex. & Mod. pp hoc dñt limitationem Bar.esse intelligendam,qñ pr̃ pauper,vel turpis persona,agit vt sibi dos restituatur.sed ꝯsidera,q hoc modo non saluat̃ Bar.qui loquitur,qñ pater agit remedio istorum iurium, & sic qñ agit vt dos reponatur in tuto pp onera matrimonij sustinenda. Secūdò aduerte,in quantum Bar.dicit,quod pr̃ potest agere inuita filia pp suum interesse,ne iterum teneat̃ redotare,auth.sed quāuis,de rei vxo.ac.istud reprehendit D.Ias. quia si filia non vult dotem exigere à marito vergente ad inopiam,est in culpa,pr̃ autem non tenet̃ redotare filiam, quæ ppria culpa perdidit dotem,auth q̃d locū,C.de coll.Sed aduerte quia si pr̃ ēt fuit in culpa in non exigendo cum posset, tenebit̃ redotare,& culpa cum culpa compensābit,fm̃ Bar.in l. si cum dotem,§.1.ſ.e.Sed si pr̃ nolit exigere ꝯdicente filia,est ēt in culpa,quia ea inuita potuit exigere,& noluit,ergo &c. Vltimò in
92 quantum Bar. vult,†q per exactionem factam à pr̃e in casu inopiæ,non impediatur ꝯsolidatio actionis in filiā effectā sui iuris. istud non vr̃ verū,quia si dos sit exacta per pr̃em à marito ino pe in casu à iure permisso,bñ sequit̃ q maritus sit liberatus,alias maritus remaneret auctoritate legis deceptus,ꝯ l.j.C.de his,qui ve.æta imp.Præterea si dos exacta pp inopiā mariti peruenit ad manus filiæ,vt dicit Bar.frustra q̃rit̃ de actione ꝯ maritum , vel eius hr̃des.Potes rn̄dere,q Bar.non q̃rit de ꝯsolidatione actionis,q̃d est vt filiæ dos exacta debeat,& per ipsam retineri possit non āt transmittat̃ per pr̃em ad suos hr̃des,prout transmitteret̃ nisi ꝯsolidaret̃ in filiam,l.fi.§ sui āt,C.com.vtri.iud.Circa quintā q.huius scd̃æ partis.Doc.*communiter* approbant decisionē Bar. sed eū rep̄hendunt in intellu l.si cū dotē,quia Bar.malè dicit, q in casu omisso,actio sit cōis pr̃is & filiæ, imò est propria ipsius filiæ,vt tenent gl Bar.sibi ꝯrius,& alij hic. Item non rectè locutus vr̃,dum dicit,q actio nō potuisset acquiri filiæ in casu omisso,nisi filia ibi fuisset pñs,fm̃ Pau.Bar.est in hoc pueriliter locu-
93 tus,† quia illud quod dr̃,quod pactū requirit partis præsentiam l.2.§.si creditores,C.de pac.procedit in pacto expresso.secus in pacto tacito,vt in iuribus p̃al.& q filiæ absenti acquiratur actio in casu omisso,est tex.in l.vni.§.exactio,C.de rei vxo.actio.& ꝯ. Bar.tenet ēt Alex.in l.2.C.de pac. vbi latius loqtur.si tñ velles disputando tenere cum Bar.videas Barb.ꝯsi.40 col.5.lib.2.Sed hic
94 occurrit alia dubitatio Pone,†q mulier stipulata sit dotem sibi reddi qñcunque sol.mat.à marito, & alio fideiubente p marito,an in casibus,in quib.fideiussor obligatur,possit vxor pp inopiam mariti agere ꝯ fideiussores? si ꝯsideres verba Bar. rn̄debis, q non,quia fideiussor solū obligat̃ in casu stipulationis,l blanditus,C.de fideius.sed stipſo cantat solum in casu soluti ma.ergo,
95 &c.Sed † maior insurgit dubitatio.Quid si vxor fuerit stipulata à fideiussoribus dotem sibi reddi in oēm casum dotis restituendæ? videretur,q ēt isto casu fideiussor non teneatur; qa verba stipſonis sunt strictè intelligenda,l.quicquid astringendæ ff. de ver.ob.sed consignatio dotis,q̃ fit pp inopiam mariti , non est propriè restō,fm̃ Bar.& scribentes *communiter* hic, & Bart.in l si quis ita stipuletur,inf.e.fortius dicit Pa.de Ca.in consi.126.Quærit,&c.q ēt si vxor sit stipulata dotem reddi in oēm casum dotis restituendæ,constante,vel sol.ma.q non tenebitur fideiussor in casu inopiæ,qa illa nō est restō,sed ꝯsignatio.Nec ob.q fideiussor promiserit restituere dotem,ēt ꝯstante mr̃imonio,qa talis pmissio dēt intelligi casu,quo ꝯstante mr̃imonio dos sit propriè restituenda,q̃d esse p̃t in casu separationis thori , extra de do.post diuor.rest.in rubro & nigro.Contrariā opi.in eadē facti ꝯtingentia tenuit Lud.Ro.dicens se ita obtinuisse, consil. 392.Circa primum,in 1.dub.& hic.Cuius opi. amplexus sum ſ. in rub.& nunc non discedo,tum quia dr̃ propria restō,licèt fiat cum onere alimentandi se,& suos,l.restituta,inf.ad Trebe.tum qa dr̃ exigi in casu inopiæ,vt hic.Exactio āt nihil aliud est,q̃ coacta restō,l.fideicōmissa,§.si rem, inf.de leg.3.tum qa fm̃ cōem vsum loquendi,fm̃ quē verba sunt exaudienda,in l.Labeo,inf. de supel leg dr̃ restitutio.Retenta tñ opi.Bar.& Pau.de Ca.quæ
96 vr̃ magis *communis*.Limita † vt nō pcedat qñ vxor fuisset stipulata à fideiussore dotem reddi in oēm casum dotis restituēdæ,vel soluendæ:tunc ne verbum,soluendæ,sit superfluū,stipſo trahit̃ ad casum inopiæ,fm̃ Imo. consi. 100.in q. & faciunt p̃missa ad statuta loquentia de dote restituenda,vt non habeant locum in restōne pp inopiā,qa illa potius dr̃ ꝯsignatio q̃ restō,fm̃ d.Ale. consi. 192.viso processu,col.fi.lib.5.Circa sextam q.si teneamus opi.Lu.Ro.nihil obstare vr̃,quominus extraneus agere possit, vt in casu inopiæ sibi dos reddat̃ cū onerib.mr̃imonij supportādi,& in quātū Bar.ꝯcludit,q actio ex stipulatu ꝯpetēs extraneo ad dotē dicat̃ bonæfidei,ꝯrīu tenet Bar.in l 2.in prin co.3 ſ.e.& ista est *cōis*,vt ibi dixi.an āt.l.in oīb.ff de iud.pcedat in actionib. stricti iuris,dicas vt dixi in d.l 2 Circa septimā q. inquātum Bar.
97 concludit,† q pr̃,qui stipulatus est dotē sibi reddi in oēm casū dotis restituendæ,non intelligitur stipulatus in casum inopiæ,si teneas,q rō,q̃ fit pp inopiā,dicat̃ ppriè restō,prout ſ.tenui,ista dec.stare non poterit.sed ēt tenēdo q sit restō impropriè, non tñ vr̃ vera,qa stipulatio in oēm casum debet intelligi stipulatus tam in casum impropriū,q̃ proprium,pter verbū,oēm,q̃d est vl̃e,l.oēs populi,ff.de iust.& iu.& ꝯ.Bar tenent Imo.& Ro.hic,& Imo.in l si quis ita stipulet̃,inf.e.sed tenendo,q ista dicatur ꝯsignatio,& non restō,non recedas ab opi.Bart.& cōi,quā firmat Camp.in trac.de dote,in 3.par.q.40.Ad verbum,oēm,rn̄detur, q restringitur ad verbū,restituendæ,vt in l.cunctos populos,C. de sacros ecc.Item dum Bar dicit,q casus inopiæ non est casus restituendę dotis,nisi in muliere,vel in habente cōem actionē cum ea.istud vltimum intelligas impropriè,aľs Bar.contradiceret his,quæ dixit in 5 q. Circa octauam q. aduerte ad tria . Pri-
98 mo circa principalem dec. dum Barto †concludit viro emancipato dari condōnem ex lege,l.si is,§.1.ff.de iu.do.vel ofim̃ iudicis contra patrem,vel matrem,vel extraneum vergentem ad inopiā.Ista decisio non vr̃ vera.nā si ponas virum agentem esse inopem,dolus cum dolo compensābitur,l.viro,inf.eo. replicabit pr̃,vel extraneus,nil Catilina Cethego,l.in arenā,C.de inof. test.Præterea ratio istorum iurium ꝯcedentium agi posse constāte matrimonio pter inopiam,fuit ne vxor remaneat indotata.quæ rō satis oñdit,q non dēt ꝯsignari dos marito pauperi, à quo extorquenda foret,si eam penes se haberet,cum facilius aliquid denegetur,q̃ datū repetatur,l in diē,& l naturaliter, C. de cond.ind.& istud in patre paupere voluit Bar.ſ. q.4. & fortè idem sensit Bar.hic dum subdit,nisi aliquod obstet impedimētum.si verò ponas virum esse diuitem,vr̃ impoſe q sibi competat condō,d.l.si is,§.1.qa si dos restituatur vxori propter inopiā soceri,vel extranei,onera mr̃imonij non spectabunt ad maritū d.l.vbi adhuc,C.de iu.do Cogitabis ergo.Nec gl.in l.2.in ver.iudicio,de do.plega.voluit dicere illud,ad quod eam allegat Bar. quatenus loquitur constante mr̃imonio, glos.se refert ad vxorem,non ad virum.Secundò dum Bart.dixit, si ponamus maritum esse emācipatum,ergo à ꝯrio si sit in potestate patris, agere suo noīe non potest.Cōsidera,q Bar. videtur ꝯrium voluif-

se

se inf.in 10.q.vbi videbimus.Tertiò aduerte in quantum Bart.
concordat tex.in l.seruo legato,§.si testator,inf.de leg.1.cum l.
Titio centum,§.Titio genero,inf.de cond.& dem vt altera pro
cedat de rigore,altera de æquitate.ista concordia non vr̄ admit
tenda,quia correctio iurium est euitanda,l.vnica,C.de inoffic
doti.& nihil aliud est dicere,q̄ altera alteram corrigit,f̄m gl. in
si tibi pecuniam,ff.si cer.pe.& quia similitudo creditorum, de
qua in d.§.si testator,confundit hanc concordiam, cum credi-
tores non habeant actionem de æquitate,l.fideico mmissa,§.in
terdum,de leg.3 vnde teneas ꝯcordiā Bal.& Imo.ꝙ in §.si testa
tor,actio nō competat genero,quia erat creditor dotis ex ꝯtu,
& ideo quoad eum,legatum non est inutile.Sed in §.Titio ge-
nero non erat creditor,& iō quò ad eum,legatum est vtile,me
ritò ēt sibi competit actio iuxta distinctionē traditam in l. cum
pr̄,ff.de iu.do.Nec ob.si dixeris,vt dixit Io.de Monte ferrato, ꝙ
ista soro sit diuinatiua,quia sīlitudo creditorum, ex alijs causis,
de qua in d.§.si testōr,oñdit ꝙ gener ēt erat ibi creditor. Item
non est inconueniens,quod ita intelligatur,postq̄ ita distingui
tur in d.l.cum pater,vt iura iuribus concordentur,§.quibus, in
prima constitutio.Cod. Non etiam obstat in quātum Crotus
dicit,ꝙ si in §.cum testator,dos esset debita genero,ex contra-
ctibus non competeret actio filiæ,nisi caueret de conseruando
indemnes hæredes erga maritum,vt dr̄ in d.l.cum pater, in fi.
quia rñdeo,ꝙ in d.§.si testator,non quæritur de exercitio actio
nis,sed de iure agendi,cui acquiratur,sed si dubitaretur de exer
citio actionis,tūc requiritur cautio,vt dicitur in d.l. cum pater.
99 † Circa nonam q.principalis decisio,quod beneficia istarum le
gum non competant liberis contra patrem sol. mat. per mor-
tem vxoris,ab omnibus approbatur,quia verba legis non con-
ueniunt,ergo nec dispositio debet conuenire,l.quod constitu
tū.ff.de te. mi.Adde ꝙ nec ēt ꝯuenit rō,nam vxore mortua,ces
sat rō horum iurium,q̄ fuit ne vxor remaneat indotata.sed alia
incidens decisio Bar.hic dicentis,ꝙ liberis non datur rei vendi-
catio pr̄e viuente,vr̄ dubitabilis;q̄a rei vendicatio competit ēt
ipsi patri tanq̄ legitimo administratori ex persona liberorum,
f̄m gl.in l. cum à matre C.de rei vend. ergo ēt dētur ipsis libe-
ris.Item contra Bar.vr̄ tex.in d.l.1.C.de bo.mat.in ver.qñcunq;.
Sol.Aut pater consentit filijs volentibus vendicare,& tunc pro
cedat opi.ꝯ Bart.q̄a si ipse pater tanq̄ administrator bonorum
ipsorum liberorum,potest non obstante alienatione facta per
ipsum,bona alienata vendicare(quia venit contra factum pro-
prium ex persona liberorum,& non sua) multomagis poterit
consentire filijs agentibus.Aut pr̄ non consentit, & tunc proce
dat opi.Bar.quia liberi sine consensu pr̄is agere prohibentur, l.
cum oportet,§.necessitate,C.de bo.quæ lib Nec obst.si dixeris
vt dicit Crotus,ꝙ emptores potuerunt repellere liberos respe-
ctu vsusfructus,quē pater hēt in bonis filiorū, quia istud conce
do,sed propterea non repellent liberos à rei vendicatione, in
qua agitur,vt liberi declarentur dñi,l.in rem,la j.ff. de rei vendi.
c.abbate,de re iud.in 6.Nō ēt ob.si dixeris(vt idē Crotus dicit)
si liberi possent viuente pr̄e vendicare,ergo ipsis deberet curre
re p̄scriptio,l.fi.in fi.à contrario sensu,C.de ann.excep.q̄d est fal
snm,auc.nisi tricennalis,C.de bo ma.ergo,&c.quia respondeo
quod argm̄ procederet,si liberi possent liberè vēdicare, sed in
casu nostro non pn̄t,nisi patre consentiente,quem patrem lex
præsumpsit non consentire,cum nemo p̄sumatur velle in prō-
ptum euictionis periculum incidere,& quia non præsumitur
variasse,l.eū q,ff.de probat l.sancimus,C. de test.Insup aduerte,
dum Bar.concludit liberis competere remedium officio iudi
cis contra patrem per l.Imperator,cum simi.inf.ad Trebe. Ista
decisio de plano procedit,inspecto iure isto Digesto.f̄m q̄d in
ter patrem,& filium non cadebat oblō,& ꝯn̄r nec fideiussio,
sed de iure nouo vr̄,ꝙ pater possit excludere actionē filiorum
100 p oblationem fideiussionis;†nā hodie in aduetitijs cadit oblō
inter patrem,& filium;& ꝯn̄r fideiussio,vt no.i l. frater à fratre.
ff.de cond inde.& in l.iubemus,C.ad Treb Ad istud rñdet Bar.
in d.l Imperator, ꝙ filij non tenentur se submittere periculo
cautionis,l.qui ita,§.1.eo.tit.ff.ad Trebe.& sequuntur *communi-
ter* alij,quod credo verum in casu nr̄o,in quo agitur de alimen
tis;nam si pater dissiparet,oporteret filios experiri contra fide-
iussores,& interim fortè non haberent vnde se alerent.Et pro
hac corroboratione adde,quod decidit Bal.in l.2. C.de his,quæ
in frau.patro.quam decisionem Bal.extollunt scribentes in va-
rijs locis adductis per Alex.in d.l.Imperator.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio huius rubricæ.*
2 *Substōnis diffinitio,de cuius veritate latè traduntur & aliæ nume.7.*
3 *Primogenitus ex secundo matrimonio non extantibus liberis ex primo, succedit in Baronia,exclusis genitis ex tertio,statuto disponente,quòd primogenitus ex primo succedat.*
4 *Diffinitionis verba propriè intelligenda.*
5 *Substitutio est terminus æquiuocus,ideo generaliter diffiniri non potest.*
6 *Intellectus l.quærebatur.ff.de test.mili.*
8 *Substitutionum genera sunt quinque,& de veritate huius diuisionis.*
9 *Fideicommissaria substitutio duplex,& quare.*
10 *Fideicom substitutio an propriè dicatur substitutio.*
11 *Restitutio,est verbum commune.*
12 *Fideicommissarius propriè non dicitur institutus,nec substitutus,nec hæres.*
13 *Hæreditatis appellatione non venit propriè fideicommissum. Quid autem in statutis,remissiuè.*

De vulg.& pupil.substitu. Rub.

¶Materiæ,cuius cās in p̄ntiarum aggredimur,à lucro,subtilita-
te,frequentia,oīum ꝯsensus auspicatur initium.Lucrosa q̄dem
est,dum non modò priuata rerū dñia,sed regna quoq;,princi-
patus,imperia,sub eius determinatione munifica manu repen
sa,legitimis possessorib.ascribūtur.Subtilis ex quo vel maximè
circa coniecturas,& interpretamenta ꝯsistit.ideoq; f̄m Alb.de
Ros.hic immensa sui amplitudine hēt se tanquā mare Angli-
cum,vel f̄m eū in rub.C.c.tanq̄ Adriaticū.Quotidiana verò,q̄a
præter immaturos,& inopinatos euentus mortis ipsa respira-
tione,qua viuimus,humidi radicalis absorpta,passim vno(quia
nati sumus)gn̄e morbi deficimus,passim & innumeris momē-
tis,& hora bona,q̄ possidemus,in hr̄ditatis nomē mutamus,&
inuiti posteris inde litium fomitem ministramus.Pro clariori
intelligentia procedā vt plurimū,per viam q̄onum,non disce-
dendo tn̄ à Bar.iuris nr̄i auriga , cuius vestigia calcabo,venera-
1 borq;.Quæro igitur primò,q̄uo præsens rub.continuetur.†Rn̄
det Bar.vt hic per eum.Hanc continuationem sequuntur oēs,
& meritò,q̄a illam facit Iurisc.in l.j.inf.eo.in prin tn̄ instari pos-
set,ꝙ ea attenta tit.de cond.inst.& de testa.mil.erant præmittē
di,prout eos p̄misit Impe.C.Sol.Consideratis diuersis respecti-
bus continuatio saluari pōt,sed vlterius non insisto , quia parū
vtilitatis hēt.Glo.rub.p̄t diuidi in tres partes.In j.quærit,quid sit
substō? In 2.quot sint genera substitutionū In 3. an fideicom-
missaria substō sit simplex,vel duplex.2 ibi,& dicamus.3 ibi, Itē
est fideicōmissaria.Venio ad primā, & q̄ro, quid sit substō ? gl.
2 rñdet,ꝙ substō est secunda institutio.Contra istam diffinitionē
obst.plura.Primò dum dr̄,secūda,in hoc non vr̄ bona, quia nō
conuertitur,nam etiam tertia,& quarta institutio, dicitur sub-
stitutio,l.quo gradu,& l.fi.§.pen inf.eo. Sol.f̄m gl.& oēs,tertia,
quarta & cæteræ oēs,q̄ fiunt post primam,dicuntur secundæ ,
sicut oēs nuptiæ post primas appellantur secundæ,vt in rub. C.
de sec.nu.Et istud inducunt Nouissi.ad dicta testiū post Chris.
Por.in ru Inst.e.tu.adde tex.& ibi gl.in l.si quis prioris, §.talem.
in versi.secundo thoro,C.de secun.nup.vbi tertium matrimo-
nium,appellatur secundum. Quod facit ad q.Dicit statutum ,
3 † ꝙ primogenitus ex primo matrimonio succedat in Baronia.
Quæritur,an primogenitus ex secundo matrimonio non extā-
tibus liberis ex primo,succedat in Baronia exclusis genitis ex
tertio matrimonio ? Resp.quod sic,quia secundum matrimo
nium habito respū ad tertium,dicitur primum,& tertium di-
citur f̄m.Et ita decidit Sal.post Iac.de Ray.in d.l.si quis prioris,
ꝓ quo allego tex.in c.clericos,21.dist.in vers.Patriarcha , & glo.
pe.in c.quum Vintoniensis,de elec.in antiq.quæ vult,quod om
nis electio post primā,dicatur secunda.Secundò ob. quia pupil
laris substō non est secunda instō in hærede pupilli, & quando-
que nec ēt in persona ipsius pupilli,puta,si fiat pupillo exhære-
dato,l.j.§.fi.inf.eo. Sol.intelligitur secunda respū testatoris, qui
non potest pupillariter substituere,nisi prius sibi faciat testamē
tum.d.l.1.§.fi.& l.2.§.prius,eo.tit.Tertiò contra istam sol. obst.
quia miles potest facere pupillarem substitutionem absque vl
la institutione,& testō ipsius,d.l.2.§.quisquis.Nescio aliter dice-
re,nisi quod ista diffinitio debet intelligi de regulari substitu-
tione,ille aūt tex.loquitur in irregulari,facta priuilegio militis.
Ita respondet Are.in l.1.col.pen.§.de test.Quartò ob.quia non
conuertitur in eo,dum dr̄,ꝙ est institutio.Nam in legatis,& in
donatione cā mortis,datur substitutio,l. vnica,§. sinautem sub
conditione,C.de ca.tol.cum si.& tamen illa non est institutio.
Accommodantur per doct.variæ sol. Primò respondetur per
Are.& Mod.quod verbū,Institutio,debet intelligi largo mō;
tunc in legatis largè loquendo,substō erit institutio,vt est text.
in l.id tempus,ff.de vsuc.facit l.verbis legis,ff.de verb.sig. Ista sol.
4 non placet,† quia in diffinitione verba debent intelligi propriè
f̄m gl.in l.oīs diffinitio,de reg.iu.& Bar.in l. omnes populi,in 4.
q.6.q.prin.ff.de iust.& iu.Itē quia largè loquēdo verbū,instō,nō
conuenit donationi cā mortis.Scd̄a dat̄ sol.ꝙ ista diffinitio de-
bet intelligi de substitutione,quæ directò fit in hæreditate. Ista
sol.rephendit̄ ꝓ quosdā,quia nō est gn̄alis,vt esse dēt,l.j.§. dolū ,
5 ff.de dolo.Tu potes saluare,dicēdo,† ꝙ substō, est terminus æ-
quiuocus,quod patet,quia ponit̄ q̄nq; pro substōne facta in iu
dicijs.Hinc iudex ad quē,dr̄ substitutus in locū iudicis à quo.
l pen.ff. iudi.sol. vnde cum sit terminus æquiuocus, nō potest
generaliter diffiniri,f̄m Pan.in rub.extra de iudi.Tertia fuit sol.
Senen.hic,& Deci in rub.C.eod.quod ista diffinitio intelligat̄
de

de subſtõne propria, nõ aũt de impropria, vt eſt ſubſtõ, ꝙ fit ĩ legatis. Nouiſ. dicũt, ꝙ iſta ſol. nõ ꝓbatur iure, ꝙ ſubſtõ in legatis dicat̃ impropria. Tu ꝯſidera ſi p̃t probari rõne. ſubſtõ fideicõmiſſaria non eſt propriè ſubſtõ, ſ'm *communem* opi. de qua inf. quia ſubſtitutus directo nõ ſuccedit; ſed habet neceſſe capere hr̃ditatẽ de manu alterius, l. eã, quã. C. de fideic. ea rõne, qa ſubſtitutus in legatis hẽt neceſſe capere legatũ de manu hr̃dis, toto ti. ff. & C. quor. lega. ꝓpterea non dr̃ propriè ſubſtitutus. Sed iſta rõ ñ vr̃ tuta, qa ſequeret̃, ꝙ ſi teſtator daret licẽtiã legatario ſubſtituto capiẽdi legatũ ꝓpria auctoritate, ꝓut p̃t facere, l. Titia cũ teſtõ, §. 1. inf. de le. 2. ꝙ iſto caſu eſſet ꝓpriè ſubſtitutus, & ſic diffinitio ſuſtineri nõ poſſet. Quartò ob. tex. in l. ſipr̃ impuberes, inf. eo. Ad iſtũ tex. multipliciter rñdet̃, vt p Iaſ. in l. Gallus, in
6 prin. col. 6. in fi. ſ. de lib. & poſth. Quintò ob. † tex. in l. quærebat̃, in fi. inf. de teſt. mil. iũcta gl. quę dicit, ꝙ illa ſecunda inſtõ nõ eſt ſubſtõ, quia ſi eſſet ſubſtituto, legata à primo inſtituto, cenſeret̃ur repetita ab ipſo ſubſtõ, l. licèt Imperator, infr. de leg. 1. Duæ accommodantur ſol. prima fuit Arc. quã impugnant Senen. & Mod. & bñ. ſecunda fuit Senen. ꝙ ſcd̃a inſtõ, de qua ibi, dicatur ſubſtõ, p tex. in l. miles ita, in verſ. nemine ſubſtituto, inf. de teſt. mil. nõ tñ rñdent ad rationẽ gl. ſed d. Iaſ. hic rñdet, ꝙ l. licèt Imperator, loquit̃ in ſubſtituto vulgari. l. q̃rebat̃, in ſubſtituto p directã militarẽ, & aſſignat duas rões drĩæ, q̃ ſolum pſuaſiuè cõcludunt. Alia igit̃ rõ fundamentalis põt aſſignari, quare in d. l. q̃rebat̃, §. fi. legata nõ debeant̃ à ſubſtituto, quia efficaciter debeTur à primo inſtõ, qui adeundo hr̃editatẽ, quaſi ꝯxit cũ legatarijs, §. hæres, Inſti. de obl. q̃ ex cõt. l. ex maleficijs, §. hæres, ff. de act. & obl. Quicquid ſit, mihi vr̃, ꝙ illa ſcd̃a inſtitutio, de qua in d. §. fi. non poſſit dici ſubſtõ, quia non eſt conditionalis inſtitutio, iuxta l. cohæredi, §. cohæres, inf. eo. & l. in rõne, §. qđ vulgo, infrà ad l. Fal. Nec ob. tex. in l. miles ita, in ver. nemine ſubſtituto, quia intelligo ibi appellari ſubſtitutum in locum venientium ab inteſtato, vt licet intueri literã ibi. Et iſto caſu ſubſtitutus nõ põt dici propriè ſubſtitutus. Scd̃a diffinitio traditur per Bal. in trac. ſubſti. & per Senen. hic. ſubſtõ eſt ꝯditionalis inſtitutio, d. §. co-
7 hæres. † Sed ꝯ iſtam obſtant plura. Primò ob. quia fideicõmiſſaria ſubſtõ p̃t fieri purè, §. põt. Inſt. de fideic. hæredi. Item ob. qa non conuertit̃. nã dat̃ inſtitutio ꝯdõnalis, q̃ nõ eſt ſubſtõ, vt inf. de ꝯdõ. inſt. per tot. Sol. ſi ꝯiungãtur iſtæ duæ diffinitiones, & dicat̃ ſic, ꝙ ſubſtõ eſt ſcd̃a condõnalis inſtitutio, ceſſabunt pallegatæ difficultates. Item ceſſabit difficultas l. q̃rebat̃. §. fin. quia ibi ſcd̃a inſtitutio erat ex die. Tertiò ob. tex. in l. qui liberis, in prin. inf. eo. Sol. diffõ intelligitur de ꝯdõne intrinſeca. ille aũt tex. loq̃tur de extrinſeca, cuius reſpectu pupillaris ſubſtitutio ibi appellatur pura. Quartò ob. quia iſta diffinitio non conſtat ex ſpecificis differẽtijs, nã verbũ, ſecũda, nõ facit differre ſpẽ, ſed gradu, l. quo gradu. inf. e. verbũ, ꝯdõnalis, nõ inducit ẽt ſpecificã drĩã, qa conuenit inſtitutioni, vt in rub. C. de inſt. & ſubſt. &c. Sol. intelligendo verbũ, condõnalis, de condõne intrinſeca, ceſſabit oppõ. poſſet tñ replicari. ꝙ ẽt ꝯdõ intrinſeca reperitur in inſtitutione, l. 3. infrà de leg. 1. ſed dicendum eſt, ꝙ in inſtõne intrinſeca, conditio ineſt ex neceſſitate, in ſubſtitutione verò ex voluntate, vt declarat Bar. in d. l. 3. in 2. col. Tertiam diffinitionem poſuit Azo in ſum. C. de inſti. & ſubſt. videlicet, ſubſtitutio eſt ſcd̃s, vel vlterior gradus omnium eorum, qui in locum inſtitutorum deficientium, vel non adeuntium inſtituuntur. Iſta ẽt nõ placet quia non conuertitur, nã ſubſtitutio pupillaris facta filio exhæredato, eſt propriè ſubſtitutio, l. 1. in fi. inf. eo. & tñ non eſt facta in locum inſtituti. Conſidera ergo, ſi poſſet ſufficientius ſic diffiniri, ſubſtõ eſt inſtõ facta ſub cõdõne purificanda p nõ aditionẽ, vel mortem, aut aliud impedimentũ inſtituti, vel exhæreda-
8 ti. Scd̃ò q̃ro, † quot ſunt gña ſubſtitutionũ? Rñdent gl. & alij, ꝙ ſunt quinq;, vt per eã, & iſta gña declarantur p gl. Inſt. eo. §. qua rõne, & p gl. in c. Raynutius, de teſt. & in c. ſi pater, de teſta. in 6. & per Bar. in repe. quinq; legum huius tit. quas oẽs ſubtiliter, & vtiliter expedire (dño ꝯcedente) ꝯſtitui. Sed ꝯ. fideicõmiſſaria eſt ſpẽs ſubſtõnis, ergo ſunt ſex. Sol. directæ ſubſtõnes ſunt quinque, fideicõmiſſaria aũt ſubſtõ eſt obliqua. Sed iterũ ꝯ vr̃, ꝙ ſunt duo tñ gña ſubſtõnum, vulgaris, ſ. & pupillaris, vt innuit iſta rubr. Sol. duæ tñ ſunt cardinales ſubſtões, ad quas omnes aliæ reducuntur, ſimilitudine, vel reſolutione, vt declarat Iaſ. Item ꝯ, ſi ſunt duæ principales tñ, ergo falſum, ꝙ ſint quinque. Sol. dñr quinque p p diuerſas formas, qbus ꝓducuntur in eſſe, ſicut in ſimili dicimus, ꝙ duæ tñ ſunt poſſeſſiones, & genera poſſeſſionum tot ſunt, quot modi acquirendi. l. 3. §. gña, ff. de acquir. poſ. tamen ſcias, ꝙ directa militaris nunq̃ trahitur ad alteram harũ duarũ, nec ſimilitudine, ne reſolutione, vt traditur in l. cẽturio. infrà e. Et iõ gl. nr̃a cũ miſterio dicit, ꝙ ſubſtõ, q̃ fit à milite tñ,
9 eſt vnũ genus de per ſe. Tertiò quæro, † quotuplex ſit ſubſtõ fideicommiſſaria? Gl. rñdet, ꝙ eſt duplex, ſequitur Bar. mouetur iſta ratione, qa aliqñ fit de tota hæreditate, aliqñ de quota, §. fin. Inſt. de pup. ſubſt. iſta rõ eſt falſa, & reprehendit̃ per Are. & Mo. vt hic p eos, p qb. vide tex. in §. nihil intereſt, Inſt. de fideic. hære. Scd̃ò Bar. dicit eã duplicẽ, qa qñq; fit verbis directis, qñque obliquis, qñq; cõib. ſed iſta declarõ non placet, quia ſic eſſet triplex. Item ea attenta oẽs aliæ ſubſtõnes dicerent duplices, quia pñt fieri verbis directis, vel cõibus. Tertiò Are. & Mod. dñt eã duplicẽ, qa aliqñ fit vr̃, vt in ti. de fideic. hær. aliqñ ineſt ſingulari, vt in tit. de ſin. reb. per fideic. rel. c. ſed nec iſta placet, qa vul. & pu. pñt fieri in hæreditate, & in legatis, vt ſ. dixi, & ꝯñr eſſent duplices, ꝯ l. 1. in prin. inf. eo. Vñ ego appello eam duplicẽ, qa põt fieri purè, & ſub ꝯdõne, §. p̃t aũt, Inſt. de fideic. hær. Aliæ aũt ſubſtões directæ ſemp ſunt ꝯditionales, d. l. cohr̃di, §. cohæres. inf. e. Quartò q̃-
10 ro, an fideicommiſſaria ſubſtõ dicat̃ ꝓpriè ſubſtõ? gl. iſta in vlti. verbis ſentit, ꝙ nõ, qa inter gña ſubſtõnum, fideicõmiſſaria non enumeratur. hãc partẽ tenuerunt Bal. Sal. Pau. de Ca. & Mod. in rub. C. eo. inferentes ad intelligentiã ſtatutorũ. item tenet Iaſ. in rub. C. de inſ. & ſubſ. & iſta eſt *communis*, pro qua ponderatur alternatiua poſita in l. generalr̃, in prin. ibi, ſubſtõni vel reſtõni, C. eo. Ad iſta iura rñdet Ale. qđ ibi alternatiua ponit̃ inter genus & ſpẽm, & iõ nõ inducit drĩã, vt dr̃ in ru. C. de ſerui. & aqua. Tertio ponderat̃ diffinitio ſubſtõnis, q̃ non conuenit fideicõmiſſariæ ſubſtõni; nã fideicommiſſarius nõ dr̃ inſtitutus, vt inf. dicã. Et ſic cũ diffinitio non conueniat. non dẽt ẽt conuenire diffinitũ, l. 1. §. dolũ, ff. de dolo. Ad iſtud põt rñderi, ꝙ iſta diffinitio fuit facta p ſubſtõnib. directis tñ, & iõ cũ rõ nõ ſit gñalis, non licet arguere ad caſus non comprehenſos in ea. Quarto ponderat̃ tex. in l. tutores, §. hr̃s, ff. de adm. tut. vbi dr̃, qđ hæres grauatus reſtituere hæreditatẽ, non habet ſubſtitutũ. Sol. intellige, ſ. directũ, ſed ꝓpea non infert̃, qđ fideicõmiſſarius non dicat ſubſtitutus per obliquum. Contrariã opi. tenet ſolus Alex. hic, qa verbũ
11 † reſtituo, eſt verbũ cõe. l. gñalr̃. §. cum aũt. C. de inſt. & ſubſt. & l. iam hoc iure, in ver. cõi, inf. eo. Dec. in rub. C. e. volens ſuſtinere cõem, rñdet, negando ꝙ verbũ, reſtituo, ſit cõe, ſed quia *communis* opi. eſt in ꝯrũ, vt traditur in l. Centurio, inf. eod. non teneo iſtã ſol. vñ rñdeo, ꝙ non eſt inconueniens, ꝙ propriè referatur ad directas, impropriè ad fideicommiſſariam, vt de verbo, manumittere, dicit gl. in l. 2. ff. de off. procon. Secundo mouet̃, qa ẽt in legatis dat̃ ſubſtitutio, ſed rñdeas ꝙ ẽt eſt impropria, vt ſ. d. xi. pro opi. tñ Alex. facit tex. in l. Scæuola, in ver. in ſubſtõnem fideicõmiſſariã valere. inf. ad Trebe. & ſic habes ſequẽdo cõem,
12 ꝙ † fideicommiſſarius non dr̃ propriè ſubſtitutus. ſir̃ non dr̃ propriè inſtitutus, l. pater filium. §. fi. & l. Lucius, §. fi. inf. de leg. 3. Similiter non dicit̃ propriè hæres. l. poſtulante, in ver. loco hæredis. inf. ad Treb. & in l. ſi filius, in ver. quodammodo. ff. quod cũ eo. & in l. ſi hæres ab eo, in ver. hæredis vice fungi. inf. ad Treb. & in §. reſtituta, in ver. quaſi hæredi. Inſt. de fideicom. hære. & in §. inordinatum, in ver. ad ſimilitudinem hæredis, in Auth. de hæ-
13 red. & Falc. ſimiliter appellatione † hæreditatis, non continetur propriè fideicommiſſum. l. ſi Titius, in fi. & ibi Bar. inf. de leg. 3. & Bar. in l. liberto, §. filium. inf. de ann. leg. & in pulchro caſu Comen. conſi. 141. viſis Dec. conſi. 55. col. fi. & conſi. 80. per totum. Quid aũt ſit in ſtatutis, videatis latiſſimè Moder. in l. 1. §. de illo, inf. ad Treb. & per Soc. conſi. 116. In cauſa filiorum, col. 3. vol. 3.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio, eſt verbum directum, & quare, & nu. 8.*
2 *Subſtitutio an propriè ſit inſtitutio, latiſſimè.*
3 *Tale ſecundum quid, non eſt ſimpliciter tale, declara vt ibi.*
4 *Argumentum de re ad tempus, quando procedat.*
5 *Verba in dubio intelligenda ſunt in ſpecie, & in potentiori ſignificatu.*
6 *Teſtamentum an ſit nullum ſi pater extraneum inſtituat, filium verò cõpendioſè ſubſtituat, quaſi filius non fuerit in legitima inſtitutus.*
7 *L. quoniam in prioribus, C. de inof. teſt. modificatio, & an per eam corrigatur l. ſuus quoque, ff. de hær. inſt. & qualiter.*
9 *Inſtitutus in re certa, quare poſſit propria auctoritate capere rem, in qua fuit inſtitutus, cum ipſe dicatur legatarius.*
10 *Subſtitutio, præſertim vulgaris, facit ſecundum & tertium gradum. Quid autem de pupillari.*
11 *Inſtituti in primo gradu, hæredes dicuntur, imò etiam ſubſtituti.*
12 *Hæres ſcriptus in teſtamento valido de iure ciuili, ſi agnouerit bonorum poſſ. de iure prætorio, non dicitur propriè hæres.*
13 *Bonorum poſſeſſor cur non dicatur propriè hæres; & quare non ipſo iure ſit hæres.*
14 *Prætor quare non poſſit facere aliquem hæredem.*
15 *Appellatione hæredis, an veniat bonorum poſſeſſor in ſtatutis, remiſſiuè.*
16 *Subſtituti dicuntur in ſecundo gradu.*
17 *Ordo intellectus magis attendendus, quàm ordo ſcripturæ, & quando ordo literæ attendi debeat, remiſſiue.*
18 *Subſtitutio quando dicatur duplex, vel ſimplex, latiſſime.*
19 *Vulgaris expreſſa non continet tacitam pupillarem, nec econtra, ſtatuto diſponente, teſtamenta debere intelligi, prout litera ſonat.*
20 *Mens potius, quàm verba inſpicienda.*
21 *Subſtitutio vulgaris continens pupillarem, vel pupillaris vulgarem, an dicatur duplex.*
22 *Diuinare, an & quando liceat.*

22 Poſi-

23 *Positionib. si simpliciter vigore statuti resp õdẽdũ sit, alias respõdẽs habeatur pro confesso, an pro confesso haberi debeat, qui respondit, nego me habuisse, & si apparuerit contrarium, dico soluisse, communis quod sic Limitatur multimodè, nu. 25.*

24 *Actus nullus, quando mereatur pœnam.*

26 *Positioni duplici, an sit dupliciter respõdẽdũ, stante prædicto statuto.*

Positioni multiplici non est respondendum, sed cogi potest ponens diuidere positionem.

27 *Positioni dupliciter responderi potest stante prædicto statuto, si iudici ita videatur, quod qualiter procedat, traditur nu. 28.*

28 *Interlocutoria requiritur, vt quis ꝑ cõfesso habeatur, à qua appellari p̄t.*

29 *Positioni respondens sub conditione, quæ tacitè inest de natura rei, an dicatur dupliciter respondisse.*

30 *Positioni si quis affirmatiuè respondeat hoc modo, habui, sed in tuis negotijs expendi, an dicatur simpliciter respondisse.*

Et quid si rñsum sit, nego me habuisse aliquid ad qđ sim obligatus, n. 31.

32 *Responsionem duplicem potest actor scindere, & acceptare in passibus, & punctis pro se facientibus.*

33 *Substitutio, si filius meus in pupillari ætate decesserit, Titius mihi hæres esto, est pupillaris, reiecta dictione mihi, & quæ sit ratio.*

34 *Substitutione ita cõcepta, instituo Titium hæredem, & si filius meus Sempronius exhæredatus in pupillari ætate decesserit, mihi substituo Caiũ; dictio, mihi, operatur hanc substitutionem esse fideicommissariam.*

35 *Substitutio, Titius sit hæres meus, si filius in pupillari ætate decesserit, non est fideicommissaria.*

36 *Substitutio hæc, si filius in pupil ætate decesserit, Titius sit mihi hæres in fundo Semproniano, an sit pupillaris, an fideicommissaria.*

37 *Substitutio, si filius in pupil. ætate, &c. bona mea deueniant in Titium, an sit pupillaris.*

38 *Substitutio, si filius moriatur in pupil. ætate vel aliàs quandocunque, bona mea vendantur & distribuantur inter pauperes per meos commissarios, an sit pupil. remissiuè.*

39 *Substõ facta per verbum obliquum hoc modo, si filius in pup ẽta. decesserit, bona mea restituantur Titio, an sit directa, an fideicommissaria.*

Verbũ obliquũ trahitur ad directum, quando apparet de mẽte testatoris.

40 *Testatores, & Notarij, vt plurimum, nesciunt vti verbis directis.*

41 *Substitutio, post mortem filij, bona mea deueniant ad talem, an intra pubertatem sit pupil. an uerò omni tempore fideic. remissiuè.*

42 *Substitutio facta hoc modo, si filius in pupi. æta. decesserit, mihi substituo Titium, an sit pupil. reiecta dictione, mihi, si pater sciebat pupillum habere bona propria.*

43 *Substitutio vulgaris ita concepta, filius hæres esto, & si hæres non erit, Titius ei hæres esto, an valeat.*

44 *Substitutio, si filius in pup. ætate decesserit, Titius sit sibi & mihi hęres, qualis dicatur, & quid si alternatiuè sibi, vel mihi.*

45 *Vulgaris substitutio, quare ita dicta.*

46 *Vulgaris substitutionis diffinitio.*

47 *Diffinitio est demonstratio essentiæ rei diffinitæ.*

48 *Vulgaris, dictio, quas significationes habeat.*

49 *Vulgaris substitutio est triplex, expressa, & tacita, & mixta.*

50 *Expressum dici potest, quod sua generalitate verborum comprænhenditur. inferuntur plura egregiè, nu. 51. & seq. limita moltimodè, nu. 56. vsq; ad nume. 67.*

51 *Immunitas concessa ob omni munere, an trahatur ad onera imposita ratione belli, vel pestis.*

52 *Expressè dictum satis dici potest in feudi noui inuestitura, quod frater possit succedere, si ex verbis generalibus colligi potest.*

53 *Legitima potestas licèt non trahatur ad feuda nisi expressè dictum sit; tamen expressè dictum esse censetur, si ex verbis generalib. colligi possit.*

54 *Expressum etiam dicitur, quod ex sola taciturnitate concipitur.*

Notarius scribens præsentes consensisse, qui solum non contradixerunt, excusatur à falso.

55 *Expressum etiam id dicitur, quod per executionem præsupponitur.*

Regalibus quibusdam exceptis, cętera concessa intelliguntur.

56 *Generalis mentio non sufficit, vbi fauore certę personę requiritur specialis expressio.*

Generalis sermo non includit causas priuilegiatas. infertur ad plura. Limitatur nu. 60.

57 *Notarius dicens in instrõ, oẽs Canonicos interfuisse in capitulo, excusat̃ à falso, si illi qui ex priuilegio non tenentur adesse, fuerint absentes.*

58 *Collectę generalis impõ non cõprehendit hñtes priuilegia immunitatum*

59 *Papæ persona non includitur in generali sermone, nec persona Imperatoris, nec Regis non recognoscentis superiorem.*

61 *Expressum, an dicatur, quod venit in necessariam consequentiam ad actũ expressorum.*

62 *Expressio generalis non sufficit, vbi reqrit̃, ꝙ fiat mẽtio verbis expressis.*

64 *Expressio quando requiritur pro forma, non sufficit exprimere per relationem ad aliud.*

65 *Generalib. verbis quid fieri non sufficit, vbi lex noua correctoria, requirit aliquid expressè fieri.*

66 *Idem vbi lex requirit certam & expressam.*

Expressio vbi requiritur ad faciendum incidere aliquem in pęnam, non sufficit generalis expressio, ibi.

67 *Expressum dicitur, qđ spãliter exprimitur, & quæ dicatur expssio spãlis.*

68 *Expressio verbis generalibus non sufficit, vbi lex requirit, quòd fiat mentio specialis.*

Iuramentum habet vim expressi.

69 *Renuncians cum iuramento bonis paternis, an etiam censeatur renunciasse supplemento legitimę.*

70 *Iuramẽtũ hẽt vim clausulæ specificę tãtũmodò in eo, in quo consentitur.*

71 *Clausula, non obstan. quibuscunque contrarijs, etiam si de eis oporteret facere specialem mentionem, cuius sit effectus.*

72 *Clausula, pro expressis habentes, an & quando tollat omnem defectum subreptionis. & nu 74.*

73 *Imperator, in subditos Regi Francorũ, vti non p̄t clausula, ꝑ expressis habentes, cum instar poli antartici, hemisperij nostri, Princeps non sit.*

75 *Expresũ dicitur, qđ suo proprio nomine, & verbis singularib. exprimit̃.*

76 *Vulgaris substitutio expressa, quę dicatur.*

77 *Substitutiones vulgaris, & pupillaris contentę in reciproca, & compẽdiosa, dicuntur expressę verbis generalibus, non tacitæ, verbis specialibus & singularibus.*

78 *Reciproca si à principio nõ p̄t verificari, nisi in alterum casum, aut vulgaris aut pup tũc substõ comprehensa in illo casu, dicitur expressa simpliciter. Idẽ si reciproca sit specialiter collata in casum vulgaris tãtũ. 79.*

80 *Vulgaris substitutio comprehensa in expressa pupillari, an dicatur omni respectu tacita.*

82 *Substitutio vulgaris contenta in expressa pupillari & econtra, venit per interpretationem extensiuam, & non declaratoriam.*

83 *Substitutio directa, non potest tacitè ex coniecturis induci.*

84 *Substitutio pupillaris si facta fuerit, omissis illis verbis, si hęres erit, an vulgaris contenta in ea sit omni respectu tacita, an verò expressa, saltẽ verbis generalibus & nu. 105.*

85 *Substitutio pupillaris potest valere, etiam si pupillus hęres non sit.*

86 *Vulgaris substitutio partim expressa, & partim tacita, quę dicatur.*

87 *Vulgaris substitutio facta his verbis, si hęres non erit, resoluitur in duos casus, s. volũtatis & impotẽtię, & in casum si alium hęredẽ non fecerit.*

88 *Mater si instituat secundum maritum, & substituat vulgariter filios cõmunes, filij primi matrimonij, poterunt intentare remedium l. hac edictali, C. de sec. nup.*

89 *Substitutio vulgaris facta in casum voluntatis, trahitur ad casum impotentię, latè de veritate. Limitatur multimode n. 91. & seq. vsque ad nu. 98. inclusiuè.*

90 *Nolle, & non posse, an sint paria.*

91 *Substitutus, si hęres & eius filij non assumerent cognomen, & arma testõris, non est admittendus, dato casu quod nulli nascantur filij, qui possint arma & cognomen accipere.*

92 *Intellectus l. commodissimè, supra de lib. & posth. latis. cum nu. seq.*

93 *Substitutio facta in vnum casum, non extenditur ad casum dissimilem, in quibus considerari debet similitudo, & dissimilitudo.*

94 *Substitutio facta in vnum casum, vel sub vna conditione, cur non comprehendat casum oppositum, vel conditionem.*

95 *Substõ facta sub condõne voluntaria, non extenditur ẽt ad similem casũ*

96 *Filijs nascituris institutis, si pater vxorem substituerit, si filij nascantur, & decedant sine filijs, & vulgariter, & pupillariter et per fideicommissum, an nullis natis liberis admittatur vxor in vulgari.*

97 *Substitutus sub conditione, si institutus efficiatur presbyter, an etiam intelligatur substitutus, si institutus decedat sine liberis.*

Substitutio facta in vnum casum, an extendatur ad alium, quando extensione excluderetur persona verisimiliter magis dilecta.

98 *Prouisio testatoris expressa, an & quando faciat cessare prouisionem legis. nu. 138.*

99 *Vulgaris substitutio, qualiter & quibus verbis fiat.*

100 *Substõ vulgaris fieri non potest, nisi pręcedat instõ expressa, vel tacita.*

101 *Substitutio vulgaris respectu instituti, fit verbis negatiuis, respectu substituti, affirmatiuis, nu. 102.*

103 *Substitutio pupillaris, si in pupillari ętate decesserit, qualiter intelligat̃ facta verbis negatiuis.*

104 *Oratio priuatiua qualitercunque concepta, dicitur negatiua, & econtra negatiua oratio quæ ponit, dicitur affirmatiua.*

106 *Vulgaris substõ, de qua in l. Titius, de hæredi. inst. qualis esse dicatur.*

107 *Substõ, de qua in l. qui liberis, §. hęc verba, infrà eo. qualis esse dicatur.*

108 *Vulgaris substitutio, de qua in l. fi. C. de hæred. inst. an & quare dicatur dubia.*

109 *Substitutio tacita est triplex, probata, presumpta, & dubia.*

110 *Vulgaris substituto, an & qualiter intelligatur formata per verba, Titium instituo, Meuium substituo.*

111 *Substitutio, si institutus hęres non erit, restituat hęreditatem Titio, an dicatur vulgaris, an fideicommissaria.*

112 *Conditio, si hæres non erit, quõ intelligatur. & nu. 115. 117. cum seq. & nu. 133. ad fi. 13. & 9. 141. & seq. & 211.*

113 *Verba obliqua trahunt̃ ad directa, quãdo apparet de voluntate testõris*

114 *Vulgaris substitutionis effectus, sunt sex.*

116 *Rationum vbi adest conflictus, neuter sensus recipitur in totum, & neuter reijcitur ex toto, sed admittitur cõcursus ad diuisionem, & sic in dubio fertur sententia per modum compositionis.*

118 *Substitutus non admittitur, quamdiu institutus adire potest, ex quo inferuntur plura. nu. 119. & seq. Limitatur nu. 146. cum seq.*

119 *Verba, nolo adire, non inducunt perfectam repudiationem.*

Sub

120 Substitutus vulgaris non admittitur, instituto existente apud hostes, quã diu spes est eum reuerti posse.
121 Substituto agente contra tertium, potest tertius allegare, quod non constat institutum nolle adire.
122 Substituto, an sit locus, si institutus repudiauerit de iure ciuili donec sit spes quod substitutus possit venire de iure prætorio, & econtra.
123 Instituto excluso lapsu 30. ann. substitutus non propterea admittetur; nisi probetur institutum sciuisse sibi delatã fuisse hæreditatem.
124 Substitutus, an interim possit adire quandiu spes est, institutum posse admitti per restitutionem in integrum ad hęreditatem, à qua exclusus fuerat tempore, vel repudiatione.
125 Restitutione in integrum euentus, an & quãdo haberi debeat in consideratione, & quando non.
126 Substitutus vulgaris suo hæredi, qui se ab hæreditate abstinuit; an admittatur intra triennium datum suo hæredi ad reuocandum abstinentiam. & nu. 128. ad fi.
Dispositio l. fi. C. de rep. hære. an procedat dato substituto vulgari, qui iam adiuit hæreditatem latè.
127 Datio substituti vulgaris, an tollat suitatem. nu. 130. & 177.
128 Ius accrescendi, an impediat beneficium l. fi. C. de rep. hære.
129 Substitutus, an mortuo instituto admittatur excluso hęrede instituti prætendente ius deliberandi ad se transmissum.
130 Vulgaris substitutio, an impediat transmissionem, quæ fit ex potentia suitatis. & nu. 139.
131 Vulgaris substitutio an impediat transmissionem, quæ fit in descendentes beneficio l. vnicæ, C. de his qui an. aper.
132 Dictio, licèt, est explicatiua casus magis dubitabilis.
133 Vulgaris substitutio, an impediat transmissionem iuris deliberandi in hæredem instituti, latissimè disputatur vsque ad nu. 142.
134 Restitutionis in integrum beneficium transmittitur ad hæredem, quo ad exclusionem substituti.
135 Ius deliberãdi trãsmittitur ad hęredes ꝯ iuris regulas ibi enumeratas.
Ius deliberãdi non dicitur ius hęreditariũ, nec dicitur in bonis nostris.
136 Restõ in integrum transmittitur in hęredẽ, secundum regulas iuris cõis.
137 Heres non repræsentat personam defuncti in his, quæ sunt facti.
138 Hæreditas non adita, in quibus casibus transmittatur.
139 Substitutionem vulgarem impedire transmissionem beneficio iuris deliberandi, pluribus rationibus ostenditur.
140 Heres suus institutus sub conditione, si voluerit, an dicatur institutus sub conditione consistente in nolendo, an verò volendo.
141 Principum beneficia in pręiudicium tertij interpretanda non sunt.
142 Filio instituto repudiante, an pater præferatur substituto latis. disquiritur, communis quod sic. Limitatur nu. 146. 147.
143 Filij & patris bona, in quibus censeantur eadem.
144 Extensio licita est in correctorijs ex identitate rationis ibi scriptæ.
145 Substitutus cur admittitur excluso patre, si filius institutus moriatur ante aditam hęreditatem.
148 Filius an præferatur substituto, si pater institutus repudiet.
149 Pater non trasmittit hæreditatem, à qua se abstinuit, et ad suos hæredes
150 Monacho instituto repudiante, an monasteriũ admittatur excluso substõ
151 Monachus in acquirenda hæreditate, an æquiparetur seruo, an verò filio.
152 Monachi velle, qualiter trãsferri dicat̃ in monasteriũ. n. 145. ad mediũ.
153 Filio ante aditã hr̃ditatẽ defuncto, an pr̃ excluso substituto adir̃ possit.
154 Monacho mortuo ante hr̃ditatẽ aditã, an monasteriũ p̃feratur substituto.
155 Fiscus, an præferatur substituto, si institutus indignus fuerit.
156 Institutus, an & quando concurrere possit cum substituto.
157 Filius institutus, an possit ltimã acceptare, & hr̃ditatẽ repudiare, latè.
158 Creditor institutus potest hæreditatem repudiare saluo suo credito. Legitima quando dicatur quota bonorum.
159 Filius renuncians hæreditati, an intelligatur etiam renunciasse ltimę.
160 Substitutus an præferatur fideicõmissario, si institutus hr̃ditatẽ repudiet.
161 Institutione quouis modo vitiata, testamentum incipit habere vires à substitutione vulgari expressa.
162 Testamentum, an possit assumere vires à tacita vulgari, contenta in pupillari expressa, etiam quod non sit adita hęreditas ex primo gradu. Cõmunis ꝙ sic. Limitatur nu. 165. & seq.
163 Taciti, & expressi, an & quando par sit virtus.
Expresso vitiato, & an quando vitietur tacitum. & nu. 223. 225.
164 Mentis defuncti declaratio, etiã colligi potest ex actu nullo, & nu. 183.
166 Datio cohęredis extranei, licèt nõ tollat suitatẽ, quãtũ ad impediẽdã trãsmissionẽ; tollit tamen quantum ad confirmationem pupillaris substõnis
167 Substitutꝰ, an possit succedere ex tacita vulgari, pupillo dfũcto, viuo pr̃e
168 Substitutus pupillariter ventri, an posthumo non nato succedere possit ex tacita vulgari.
169 Vulgaris substitutio expressa, an & quando contineat tacitam pupillarem, & quando non, traduntur plures casus.
Substitutio vulgaris facta ꝑ taxatiuã, tũc, an contineat tacitã pupillarem.
170 Substõ vulgaris facta imparib. personis continet pupillarem tacitã, quãdo coniunctim substitutio facta fuit; sed quod si separatim, ibid.
171 Substitutio pupillaris, an contineatur in vulgari expressa, quando pater vni impuberum substituit pupillariter, alteri vulgariter.
172 Statuto disponẽte, ꝙ testamẽta intelligantur ad literam, prout iacent absque vlla interpretatione an vulgaris expressa cõtineat pupillarẽ tacitã et qualis intellectus intelligatur admissus, vel adeptus per tale statutũ.
Intellectus literalis dicitur, qui oculis corporeis legi potest.
173 Testatori succeditur per vulgarem substitutionem.
174 Substitutus pupillariter, an admittatur per expressam pupillarem, patre & pupillo simul morientib. an verò per tacitam vulgarem, distinguuntur tres casus.
175 Vulgaris substõ tacita, an excludat matrẽ pupilli, & an matrẽ testõris.
176 Substitutio vulgaris partim expressa & partim tacita, an in casu tacito excludat matrem cohęredem pupilli.
Intellectus l. fi. C. de inst. & subst. abundè traditur. & an loquatur de tacita vulgari, an de tacita pupillari.
177 Datio cohęredis extranei an tollat suitatem.
178 Prelegata, an veniant in vulgari substitutione.
179 Vulgaris substitutio facit de suo voluntarium.
180 Vulgaris substõ excludit ius accrescendi. Amplia n. 181. Limita n. 182.
183 Substitutio inualida, an excludat ius accrescendi.
184 Substitutio vulgaris extinguitur aditione hæreditatis facta ab instituto. Ampliatur nu. 185. limitatur nu. 186.
186 Substitutio vulg. facta in vsufructu, an expiret agnitione vsufructuarij.
187 Substõ vulg. facta plurib. an vnius aditione expiret in totum, latissimè.
188 Substõ vulg. facta plurib. copulatiuè, an expiret aditione vnius. n. 189.
189 Copulatiua negatiua requirit concursum copulatorum negatiuè, sicut affirmatiua requirit affirmatiuè.
190 Substitutio vulgaris facta plurib. simpliciter, siue indefinitè, expirat aditione vnius.
191 Negatiua prolata indefinitè, æquipollet vniuersali.
192 Substitutio vulgaris facta plurib. hoc modo, si neque Titius, neque Mæuius heredes erunt, &c. an expiret aditione vnius.
193 Dictio, neq;, & dictio nec, habent inclusam copulam.
194 Substõ vulg. facta pluribus per nomẽ collectiuũ expirat aditione vnius.
195 Substitutio vulga. facta plurib per relatiuum, an expiret aditione vnius
196 Relatiuum, quib. habet vim expressionis propriorum nominũ copulatiuè
197 Substitutus vulgariter pluribus, non excluditur aditione vnius; etiam in casibus, in quibus aliàs excluderetur, quando tacitè potest apparere de voluntate defuncti.
Pia causa vulgariter substituta pluribus, an excludatur aditione vnius in casibus, in quibus alius priuatus excluderetur.
198 Pia causa nunquam admittitur contra voluntatem testatoris expressam
Piæ causę priuilegium resultans ex pręsumpta mente testatoris, non admittitur contra filium.
199 Substitutio vulgaris pluribus separatim facta, nõ expirat aditione vniꝰ.
Idem si alternatiuè, nu. 220. limita nu. 203.
201 Alternatiua verificatur, altera parte vera existente.
202 Substitutio vulgaris facta plurib. per distributiuum, non expirat aditione vnius. Limitatur tripliciter. nu 203.
204 Alternatiua resoluitur in coniunctiuam fauore filiorum.
205 Substitutus vulgaris, an admittatur, si hęres institutus obtinuerit restitutionem aduersus aditionem.
206 Vulgariter substitutus non excluditur sola existentia sui hęredis; nisi institutus suus sit effectualiter hęres. ex quo infertur, vt nu. 207. Limita, & declara vt 208.
209 Substitutus excluditur, si institutio incipit habere vires in vita testatoris
210 Posthumi natiuitate rũpitur et gradus substõnis, à quo fuit exheredatus.
211 Bonorum possessor, an dicatur propriè hæres. & seq.
212 Substitutus veniens de iure ci. prefertur instituto venienti de iure pretorio, cõualidante institutionẽ post mortem testatoris. & quare, nu. 213
214 Substitutus excluditur ab instituto, si filius pręteritus approbet testamẽtum in vita testatoris. Idem si approbet illud antequam substitutus adiret ex substitutione. nu 315. vbi de veritate.
216 Substitutus an preferatur instituto grauato restituere hęreditatem ipsi filio pręterito.
217 Substitutus excluditur quando ille, qui potest venire de iure ciuili, venit per bono. possess. secundum tabu.
219 Substitutus excluditur, quando institutus repudiat bono. pos. secundum tab. & venit de iure ciui. idem si econtra. nu. 219. Limita nu. 220.
220 Generalis causa ampliat dictum speciale,
221 Instituto non parente conditioni, locus est substituto.
222 Substitutio vulgaris tacita expirat per emãcipationẽ filij instituti, sicut expirat expressa pupi. de veritate ibi. Limitatur dupliciter. nu. 224.
225 Substitutio vulgaris tacita, contenta in expressa substõne pupillari facta cum limitatione certi temporis, an expiret adueniente pubertate.
226 Substitutio vulgaris tacita contenta in pupillari expressa, facta sine tempore præfinitione, non expirat pubertate.
227 Substitutio vulgaris contenta in pupillari, facta in longius tempus, non expirat adueniente pubertate.
228 Substitutio pupillaris vsque à prin. inutilis (puta quia facta maiori, extraneo, vel emancipato) an contineat tacitam vulgarem, vel an sustineri possit, vt valeat in vim fideicommissariæ.

HAeredes. ¶Tota lex ista diuiditur, vt per Bar. non summatur, quia per diuisiones, & exempla procedit. Not. 1. secundum Bald. quod verbum, † instituo, est verbum directum. & rõ est secundum eum, quia refertur ad primũ gradũ tm̃, ad quem nemo pt venire, nisi directo, l. eam, quam. C. de fideicommis. Istud no. est in se verum

& approbat ab oib. de quo dicet inf. in l centurio. Tn rō assigna ta p Bal. reprehendit per Commen. quia refert ad fm gradum, vt patet ex diffōne substōnis; licèt propriè referatur ad primū. Senen. rñdent ex verbis ipsius Rapha. φ si propriè referatur ad primum, ergo impropriè ad scdm, & sic rō vr bona. Pro resolutione hñda duo sunt discutienda, primum, an substō, sit ppriè institutio secundum, quare verbum, instituo, sit directum. Circa
2 ca primū Bal. Imo. Aret. & Senen. vñr tenere, † φ substitutio nō sit propriè instō, & istam dicunt *communem* Nouis. Papie. in rep. l. centurio. in antep. char. inf. eo. Pro ista parte inducit iste tex. vt s. Sed rñdeas, φ instō pōt capi dupl'r. Primò in specie pro instōne primi gradus, & tūc differt à substōne; & isto mō loquit tex. nr, & tex. in l 2. §. prius, inf. e. Secundò pōt capi in genere, & tūc substō proprie est instō, vt inf. patebit, sicut appellatione cognatorum veniunt propriè agnati, capiendo cognatos in gñe, Inst. de leg. agn. tut. in prin. l. inter agnatos, ff. vn. leg. Secūdò pro ista parte Senen. tradunt talem rōnem; substō est instō fm quid, er-
3 go non est propriè institutio, quia † quod est tale fm quid, nō est simpliciter tale, l. hoc legatum. ff. de lega. 3. facit decisio Bar. in l. Lucius, §. quęsitum, inf. de le. 3. Cōfirmat, qa dispō conditionalis, non est simplex dispō, l. j. §. si quis simpliciter, ff. de verb. ob. l. 1. ff. de dona. Tu' rñdeas φ si illud, fm quid, non alteret dispōnem, cui annectit, quod est tale fm quid, est et simpl'r tale. l. qui pœnæ, ff. de manumis. sic est in substōne; qa istud, fm qd, videlicet, secunda, se compatitur cum instōne. Et istud fm quid, condōnalis, non alterat dispōnem, cum sit de natura actus, l. 3. de le. 1. inf. si dixeris, φ alterat institutionem, licèt non alteret substōnem: replicabo, φ imo non alteret, ex quo institutio sui natura ita pōt fieri sub condōne, sicut purè, toto tit. inf. de condi. insti. Contrariam opi. tenet subtilis Arc. per tex. in l. mulier, §. fi. inf. de cond. insti qui probat iuncta reg. l. qui hrdi, & l. Meuius, inf. de cond. & demon. sequuntur Bar. Bal. & Imo. in d. §. fi. summãtes tex hoc modo, Substitutus est propriè institutus, & dicit ibi Pau. de Cast. φ rō illius tex. fuit; qa significatu verborum inspecto substō est simpl'r instō, licèt sit cōdōnalis. Ad istum tex. rñdent Senen. φ condō, de qua ibi, erat de pterito, & ideo potuit adimpleri p æquipollens. Nec ob. l. qui hrdi, quia loquitur in cōdōne de futuro Et istam sol. amplectuntur Nouis. in d. l. centurio. Mihi autem non placet; quia si consideremus mentē testōris, non video quare ɔdō ista, si me instituisles, licèt sit de præterito, magis debeat purificari in substōne, q̃ ɔdō de futuro, videlicet, si me instituteris. Aut volumus considerare virtutem verbi, & tunc virtus dēt esse vniformis ita in tempore præterito, sicut in futuro. Aliter rñdent Mod. Ferrar. in l. Gallus, §. & quid si tm, col. 6. s. de li. & posth. dicētes, φ illa condō in § fi. purificatur in substōne ex mente testatoris, non ex proprietate vocabuli; & colligunt mentem ex eo, φ cōdō ibi pt impleri ex substōne continente minus re, q̃ instō testatoris, vt declarat ibi Pa. de Ca. Ergo et poterit impleri per institutionem continētem minus tpe; & sic per substitutionem, arguendo de re ad tps. l. miles ita, inf. de test. mil. Sed nec ista consideratio est admittenda, quia
4 † argm de re ad tempus non procedit, nisi termini sint pares, fm Ias. in l. si fundum, col. 2. s. sol. ma. & probatur in §. ad certū, iuncto §. seq. Inst. qui test. tu. dari pos. In proposito Ferrarien. arguunt de re certa licèt modica, ad tempus incertum; & sic termini sunt dispares. Secundò pro ista parte adducitur diffinitio substōnis dupliciter eam inducendo, substō est secunda instō; ergo propriè, quia verba diffinitionis sunt ppriè intelligenda, vt s. dixi. Scdò in diffinitione verbum, instituo, ponitur vt genus, ergo propriè comprehendit substōnē, qa genus propriè continet quamlibet spēm suam, l. si quid earum. §. inter emptum. inf.
5 de leg. 3. Nec ob. consideratio Senen. † φ in dubio verba sint intelligenda in specie, d. l. hoc legatū, & in potentiori significatu, l. 1. §. qui in perpetuum, ff. si ager vecti. vel emphy. qa in terminis nris istud confunditur per tex. in d. §. fi. & dato, φ prædictæ rñæ sint veræ; nō tn ex ijs rectè infertur, ergo genus non comprehendit propriè suas species. Tertiò allegatur tex. in l si pr im puberes. inf. e. qui parū facit, vt s. dixi. Præmissa inducunt p Ale.
6 in d. l. si pater impuberes, ad quotidianā qō. † Pr instituit extraneū, & substituit filiū ɔpendiosè. Quærit, an testm sit nullū, tanq̃ filius nō fuerit institutus in sua ltima, iuxta dispōnem §. aliud quoq; capitulū, in Auth vt cū de appel. cog. Et determinat, φ testm valet; qa filius substitutus, dr ppriè institutus, p pdicta. Et si dixeris, est institutus sub condōne, ɔ l suus quoq;, s. de hær. insti. rñdet idē Ale. φ quantū ad legitimā condō reijcitur à iure, l. qm in priorib. C. de inof. tes. Nō inuenio q dicat aliquid ɔ Ale. Ego saluo saniori iudicio, credo φ ista dec. sit falsa. In primis nō
7 est bene clarū, φ† l qm in priorib. corrigat d. l. suus quoq;, & si fes, vt patet ex his, q̃ scribunt Ale. & Mod. in l. si pr, C. de insti. & subst. Vel esto, φ corrigat, dēt tn intelligi, vt quantum fieri pt in minus corrigat, iuxta gl. in l si serui vestri, C. de noxa. & in c. cū dilect us, de cōsue. Correctoria. n. extendēda nō sunt, auth. quas actiones, cum gl. C. de sacrosan. eccl. Ergo sic intelligamus l. qm in priorib. vt corrigat, qñ prima instō est facta sub condōne, nō aūt corrigat in substōne. Et reperi postea, φ ita determinat Bal. consi. 504. Casus talis est, vol. 5. vbi concludit, φ condō reijcitur de instōne, non āt de substōne. Tertiò rñdeo, φ l. qm in prioribus, limitat nō pcedere, qñ reiecta cōdōne, tollerent essentialia dispōnis, fm Ang. & Ias. ibi, & in d. l. si pr, exemplificantes, vt p eos. Sed ita est in casu nro, qa remota cōdōne substōnis tollit ipsa substō, q̃ est condōnalis instō, igit &c. Venio ad scdm, q̃ sit
8 rō, † quare verbū, instituo, sit directū? Bal. hic assignat rōnem, de qua s. q̃ ex alio morderi pōt, Nā verbū, hrs esto, est directū, l. verbis ciuilib. & ibi no. per gl. inf. e. tn refert et ad fm gradū, vt hic. Vñ non vr necessariū ad hoc vt dicat directū, φ referat ad primū. Sed salua Bal. & dicas, φ rō sua concludit affirmatiuè, & ita eam deducit, oppo. āt format negatiuè. ergo &c. Aliam rōnem assignat Bal. in l. fi. C. de sac. san. eccle. quia talis modus signandi datus est à iure, vt ff. & C. de hær. inst. ista ratio vr potius concludere, φ dicatur ciuile, q̃ directū. vnde aliam assignat Bar. in l. centurio, q. pe. inf. eo. quæ sonat, φ is cui reliquit directò, sua manu capiat. Et ista vera est, ex qua infero rationem, quare institu
9 tus † in re certa, qui dr legatarius, l. quoties, C. de hær. inst. possit propria aucto. capere rem, in qua fuit institutus, vt dicit Bar. in l. ex facto, col. 2. s. tit. 1. Nam ea est ratio, quia verbum, instituo, sonat φ possit propria aucto. capere, & istam rōnem assignat Imo. in l. 1 §. si ex fundo, s. tit. prox. & d. Ias. in d. l. quoties, col. fi.
10 No. scdò, φ † substitutio facit fm & tertium gradum, quod intelligit Pau. de Ca. procedere in vulgari substōne, secus in pupillari; quia illa nō facit fm gradum in hrditate pupilli, imò continet primum; sed bñ facit secundas tab. vt in l. seq. §. interdū. Sed Senen. ɔ Pau. inducunt istū tex. & l. seq. §. fi. vt hic per eos. Tu potes concordare distinguendo; aut consideramus pupillarē substōnem, tanq̃ testm filij; & verum dicit Pau. aut consideramus eam tanq̃ testm patris, iuxta l. patris & filij. inf. eo. & tunc verum dnt Senen. cum nō possit dari substō pupillaris valida, q̃ dicat testm pris; nisi pcedat instō ipsius pris, l. seq. §. psens. No. ter-
11 tiò, φ † instituti in primo gradu dnr hrdes, imò etiam substituti, vt hic in lra. Sed contra opp. Bar. de §. quos aūt, Inst. de bo. pos. & sol vt hic per eum. Circa cuius dicta aduerte, qa scriptus hrs ĩ
12 † testō valido de iure ci. si agnoscat bon. poss. de iure ptorio; nō tn est propriè hrs, fm gl. Bal. Ale. & *cōiter* Doc. in l. pubere, C. de iu. deli. Ergo nō est verū, φ oīs institutus in testō valido de iure ci. dicatur propriè hrs; sed est considerandū, an fiat adiaio de iure ci. vel ptorio. Bar. forte ita dicit sequendo suā opi. licèt reprobatā, in d. l. pubere, quā inf. tētabo sustinere. Scdò aduerte, q̃ nā
13 sit rō, φ bon. possessor non sit propriè hrs? Tex. in d. §. quos aūt, vr assignare duas rōnes. Prima est, qa hrs est nomē directū, l. his verbis, s. ti. proxi. sed bonorū possessor non est directò, & ipso facto hrs; ergo non est propriè hrs. quare autem non sit ipso iure hrs, tex. ille nō declarat, sed arbitror istud esse, qa sua manu pt capere hrditat, cū reqrat decretū iudicis. l. 1. §. decretalis, inf. de succe. edi. Sed aduerte, cū hodie sit sublata bonorum possessio decretalis, l. fi. C. q admi. videret dicendū, φ ipso facto, & sic propriè sit hrs. Nec ob. si dicat, φ requirit actio, saltem iudicialiter facta, vt ibi, quia p hoc non sequit, quin sua manu capiat; nā in hrde reqrit aditio, si sit extraneus, & immixtio si sit suus. §. sui, Inst. de hæręqual. & dif. & tn dnr propriè hæredes. nisi fortè dixeris, φ aditio, & immixtio, pt incipere vnico cōtextu à corporali apprehensione rerū hæreditariarū, agnitio vero nō. Scda
14 rō, quia prætor nō pt facere aliquem† hrdē, sed quare non possit, tex. non exprimit. Bal. & Pau. assignant rōnem in rub. C. qui adm. quia ptor non habuit auctoritatē legis condendæ p prius, sed p posterius. Qua rōne attenta dubiū vr vnū, qd dicit Bar. in l. j. inf. de bo. pos. qd secutus fuit d. Ias. in l. 1. C. vñ lib. p illū tex. videlicet, φ bonorū possessor dicat propriè hrs, & iura directa, qñ alius non erat successurus iure ci. re, nec spe; nā et isto casu prætor nō vr potuisse eū facere hæredē, cū militet eadē rō. Nisi saluando dixerimus, φ ptor non habuerit ptātem condendi iura directa contra ius ci. sed pter ius bñ potuerit extraordinario iure suæ iurisdōnis. Qd si verū est, et is, q succedit de iure pto. q poterat succedere de iure ci. dicet ppriè hæres, qa non succedit
15 ɔ ius ci. † An āt in statutis appellatione hrdis, ɔprehēdat bo. possessor? videas hic p Mod. & in l. j. §. bonorū, inf. ad Treb. vbi est locus suus, & d. Ias. in l. emācipata, C. q admi. Cur. consi. 29. in j. dub.
16 Quarto nota, † φ substituti dnr in scdo gradu. Cōtra istud opp. Bar. de l. seq. §. fi. qs ita, inf. eo. & sol. vt hic p eū. ex qua solutione
17 hētis, φ † ordo intell's est magis attendendus, q̃ ordo scripturæ, facit l. pposteri, C. de tes. c. cām, q. de resc. & qd decidit Bar. in l. j. C. de execu. rei iud. & Pan. in c. 1. col. 2. vt li. non ɔte. & qñ ordo literæ sit attendendus, tradit p Bar. in l. seq. §. prius, & p Fel. in c.
18 cū dilecta, vers. ordo scripturæ, de resc. Quintò no. φ substō† facta in vnum casum, dicit simplex, & facta in duos, dr duplex. Cōtra istū tex. & istud no. oppo. Substō vulgaris tm cōtinet plures casus, l. cū pponas, C. de hęr. inst. declarat Bar. inf. col. 2. & tn tex. appellat eā simplicem. Quidā rñdēt, vt rñdet Bar. hic in 3. oppo.

Sed

Sed qa nō bñ adaptat̃,nec admitto sol.Bar. Aľr rñdeo,ꝙ substō facta in plures casus,dr̃ duplex,qñ quilibet casus facit diuersam spēm substōnis, ita ꝓcedit iste tex. secus si qlibet casus resoluat in eandē spēm subst.& hoc siue casus sint oēs expressi, siue virtualiter subintelli.Ita loquitur l.cum ꝓponas.& bñ facit l.eam, quam.C.de fideic.Scđo op.& est 3 op. Bar. de l.iā hoc iure.inf. eo.Sol.Bar.vt per eum,& sua sol.cōiter approbat. Ex qua elicio,
19 ꝙ† stante statuto, ꝙ testamenta intelligant̃,prout litera sonat, tunc expressa vulgaris non ꝯprehendit tacitam pupil.nec ē. Et ita tenuerunt Bal.& Mod.in l.precib.C.eo.de cuius veritate di-
20 cam inf loco suo.Cōtra istā sol. Mod.†qa virtus legis est,virtualiter deteriare;& non verbaľr disputare,l.2.C.com.de leg.c.cōmissa.de elec.lib.6.Cōprobat;qa vis verborū non dēt esse tantę potentiæ,vt melior sensu existat.l.3.cum si.C.de lib. præt. Et dicit elegāter Bal.ꝙ verba ꝯsistunt sub iugo mentis, tanq̃ sub suo originali;qa mens est radix verborum,ita Bal. in c.mandatum. de resc.extra.Quidam pro rñsione distinguunt.Aut virtute verborū p̄t includi duplex casus, licet prima figura sonet in vnum tm̃;& tunc dr̃ duplex,& ita loquūt ꝯria. Aut virtute verborū ēt tacitè,non ꝯprehendit duplex casus;sed solū ex interpretatione legis;ita ꝯiecturantis mentē testoris,& tūc dr̃ simplex, & ita
21 ꝓcedat iste tex.& l.iam hoc iure.Ego teneo indistinctè,†ꝙ dicatur duplex.Moueor primo ꝑ tex.in d.l.iā hoc iure.ver.sed si aliter,in ver.duplex substō.Nec ob.si dicat̃,ꝙ loquitur in reciproca;qa vterq; casus dr̃ expressus verbis saltē gnalib.vt per Bar.inf. ea l.col.2.qa rñdeo,ꝙ dr̃ duplex adinstar pup.expressę ꝯtinentis tacitā vulgarem, vt ꝓbat ibi tex in ver.qđ ius. Ergo ēt ipsa pup. ꝯtinēs tacitā vulgarē,erit ēt duplex,ne exēplar sit diuersū ab exēplato,ꝯ l.in testo,là 1 ff.de ꝯd.& dem.Et ne interpretatio aliter intelligat̃,q̃ interpretatum,ꝯ tex.in Auth.de fil.ant.dot.instr.na. post prin. Scđo moueor per id, qđ dicit Bar.in ꝑced. oppo.vbi substō dr̃ scđo gradu,ꝯsiderato potius intellu, q̃ figura verborum;ergo ēt dēt dici duplex,attenta potius mente,q̃ verbis.Tertio,quia rō quare dicat̃ duplex,nō p̄t esse nisi ista,qa facta in duplicem casum.siue ergo facta sit expresse,siue tacite, verum tñ est factā fuisse;ergo ꝯsiderata rōne,sp̄ erit duplex,vulg.l illud.ff. ad leg.Aquil.Quartò,qa denoīatio dēt fieri ab effectu;licèt verba aliter sonent,c.illo vos,de pign. c.ad nr̃am. de emp.& vend. ad istū tex.rñdet̃,qa exemplū simplicis substōnis factę in casum vulgaris,dēt intelligi, qñ vulgaris fuit facta extraneo, quo casu nō ꝯtinet tacitā pup.vt hic per Bar. Et si dixeris,ꝙ est diuinare;
22 rñdeo,ꝙ†licèt diuinare,qñ rō ita dictat,ſm Bar.in l.ita stipulat⁹, magna,in 1.op.vlt.par.ff.de verb.obl. Vel aliter dico, ꝙ hoc apparet ex tex. qui cum mysterio in primo exēplo dicit fuisse institutū quendā Luciū,in exēplo verò duplicis, dicit institutum fuisse filiū. Præterea possum dicere,ꝙ ēt tu, qui dicis ꝯrium,di-
23 uinas.†Præmissa inducit Bar.ad q.vtrū rñdēs positioni hoc modo,Nego me habuisse,& si apparuerit me habuisse,dico &c.dicat dupľr rñdisse,ita ꝙ dēat hr̃i pro ꝯfesso,stante statuto,ꝙ positionib.rñdeat simpľr,aliàs rñdens habeat pro ꝯfesso?Et ꝯcludit Bar.ꝙ sic,qa hæc rñsio est facta in duplicē casum, & cum Bart. transeunt cōiter Doc.hic,& in l.1.§.siquis simpľr.ff.de verb.obli. & Doc. adducunt uaria iura. Tu aūt adde bonū tex.in l.1.§.qđ aūt,de aleato.& in l.iubemus.versi.siue nihil adiectum sit, siue simpľr.C.de ap.& in c.fi.de test.in 6. Contrarium tenent Cum. & Cast.qa vtile ꝑ inutile nō dēt vitiari.l.1.§.si stipulanti.de verb. ob.Licèt ergo fuerit adiecta ꝯdō prima,si apparuerit,&c.tamē prima rñsio merè negatiua non dēt vitiari.Sed ista rō est fragilis,ſm Aret.& Mod.qa statutum punit aliter rñdētem. & licèt
24 rñsio sit nulla,tñ†actus nullus meret̃ pęnam.l.eum qui duas C. de adul.l.nemo martyres.C.de sacros.eccl. Sed ꝯsidera, si nullus meret̃ pœnā,qñ aliàs est de se illicitus; secus si sui natura sit licitus.l.filium.§.si quis ꝯtab. (& ibi Bar.inducit ad statutū puniens cedentē act.nobili,vt intelligat̃ punire ita demū,si cessio valeat)ff.de leg.p̄st.Faciunt q̃ dicit D.Ias.in l.fi.col.anpe.C.de iu. emph.Defendendo cōem,rñdeo ꝙ tex.in d.§.si quis ꝯta.& s̃.al leg.ꝓcedunt, nisi ab ipso statuto ꝓcederet annullatio actus, vt in casu nr̃o,vbi hæc pœna,ꝙ hēat pro ꝯfesso, operatur nullita-
25 tem rñsionis,& istud est,qđ voluit dicere Ale.Decla mō istam deci.& restringe plurib.modis.†Primo,vt procedat,si rñsio facta sit in duplicē casum,ex figura verborum; secus si ſm tacitū intellm̃ tñ,ſm Bar.hic,& cōiter alios Mihi aūt non vr̃ vera per ꝓdicta.Scđo restringitur,vt procedat,si facta sit in duplicem casum diuersum in spē,secus si facta sit in duplicem casum,q inci
26 dat in idē,licèt per diuersa media,d l.cum proponas,iūcto tex. nr̃o,& d.l.eam,quā.Tertio restringit̃,† vt ꝓcedat,si positio fuerit simplex:secus si duplex,ſm Bar.hic,qa talis dēt eē rñsio, &c. §.ꝑterea.Insti.de inuti.stip.facit gl.in l.ꝙ in hr̃dem.§.exigere.ff. de tribu.sequunt Ale.& Mod.Tu ꝯsidera, ꝙ rñdens poterat cōpellere ponentem,vt diuideret suum positionē, vt sic ad singulas posset simpľr rñdere,ſm gl.in c.2.de ꝯfes.in 6. Et pro nostris (vt aiunt)hr̃ ꝙ positioni multiplici non est rñdendum,ſm Bal. in l.precib. C. eod.& in l.2.§.qđ obseruari.C.de iur.cal.Si ergo rñdit dupľr,prout ponebat, dr̃ satisfactū statuto, qa si diuidat̃ positio,& diuidat̃ rñsio,reperiet̃ ꝙ vtraq; erit simplex. Vñ infero,ꝙ si facta diuisione positionis,& rñsionis reperiret̃,ꝙ rñsio non esset facta simpľr, deberet eo casu rñdens hr̃i pro ꝯfesso; qa talis non esset rñsio,qualis interrogatio, & sibi imputandū
27 esset si diuisionē pōnis nō petiit.† Quartò restringit̃,vt ꝓcedat, nisi iudici videat̃ admittendā esse rñsionem duplicem, ſm Bal. Ro.& Ias.in l.iusiurandū,& ad pecunias.§.non sp̄,per illū tex.ff. de iu.iu.Ale.& Mod.hic,exēplificantes in rustico,qui ꝑ imprudētiā dupľr rñdit.Pro ista ľitatione adde tex.in l.2.§.qđ si actor. ver.prout rei qualitas suggerit.C.de iura.cal.ꝑ quem tex.ꝯcluditur,ꝙ nihil rñdens,non dēt hr̃i pro ꝯfesso,si rei qualitas hoc patit̃;ergo eadē rōne non hēbit pro ꝯfesso,si formiter non rñdit.
28 Et scias,†ꝙ ad hoc,vt aliquis habeatur ꝑ ꝯfesso,requirit̃ interlocutoria,ſm Bar.in l.eius,qui.ff.de iu. fi. Bal.in l.j.C.de ꝯfes.Can. in c.si post p̄stitum.eo tit.lib.6.Et si iudex ꝓnunciauerit,aliquē hr̃i ꝑ ꝯfesso,a tali sñia poterit appellr̃i;qa potuit rñdens dupľr, vel nihil rñdens,hr̃e iustā cām sic rñdendi,vel non rñdendi,ſm Pan.in c.fi.de iur.cal.col.pen.Itē in q̄tum Alex.tenet iudicē admittere posse rñsionem duplicē a rustico factā,intellige q̄tum ad effectū,ut non hēatur ꝑ ꝯfesso,non q̄tum ad effectū,ꝙ non teneat̃ iterum simpľr rñdere, alioquin iudex subuerteret finē
29 legis cū ꝑiudicio partis Vlti.restringit̃,ſm Alex.& Senen.† nisi rñdeat sub ꝯdōne,q̃ tacitè insit ex nã rei,ſm Ang.Imo.& Mod. in l.qui liberis.in prin.ꝑ illū tex.inf.eo.Bal.& Ale in l.Gallus.§.qdam recte;facit l interdū.inf.de verb.obl.& qđ decidit Dec. cōsil.2.col.3.Hanc tñ improbat Aret.in d.§.si quis simpľr, per istū tex vbi si exprimat̃ pup.tacitè ꝯtēta in vulgari, facit substōnem duplicē,q̃ aňs erat simplex.Sed tenendo opi.meā,nihil obst. qa ēt ante erat duplex.Tenendo uerò opi. Bar. p̄t rñderi, ꝙ aľr exprimit̃,q̃ sit,vt inf.per Bar. Vel aliter. Pupillaris non inest ex nã actus; sed ex interpretatione legis, quo casu expressio alterat nãm actus;licèt non alteret mentem,ſm Bal.in ca.qa pp. col.1.
30 de elec.Sed dubitat̃,†Quid si sit rñsum affirmatiuè hoc modo? Habui,sed in tuis negocijs expendi,an dicat̃ simpľr rñsum?Quidam tenuerunt, ꝙ sic; qa hæc rñsio continet unū factū cū sua qualitate.ergo simplex,ſm doc.Bar.in l.Aureli⁹.§.item q̃rit.inf. de lib.leg.& qa alias statutū esset captiosum.l.si.C.de his,q ven. æta.imp Credo ꝯrium esse verius.& retorqueo doc.Bar.in d.§. item quærit.vbi vult,ꝙ facta diuersis tp̄ib.simpľr proposita,reputent̃ plura capitula,alle.gl.in l.siquidem.C.de exce.Item in ꝯrium facit rĺa, ꝯriorum eadē est disciplina.l.1.ff.de his,qui sunt sui,vel alie.iur.sed rñsio negatiua, ꝯria affirmatiuæ,fcã illo mō dr̃ duplex,vt s̃.ergo idem in ꝯria affirmatiua. Nec ob.ꝙ statutū esset captiosum;qa negat, cum reus hēat facultatem probandi se expendisse in negocijs actoris. Et si dixeris,pone ꝙ non hēat ꝓbōnes.rñdeo,tunc non deficit ius,sed probatio.l.duo sunt Ti-
31 tij,de test.tute.s̃.Vel aliter potuit rñdere reus, hoc mō.† Nego me habuisse aliquid,ad qđ sim obligatus,ſm Gemi.in c.cupientes.in si.prin.de elect.lib.6.Arch.in c.nullus.4.q.1. Cæp.cau.108. Si mutuaui,&c.Cur.in d.§.qđ obseruari.in 24.breuiloquio.Credo tñ,ꝙ isto mō non dicat̃ simpľr rñsum, quia rñsio nō ꝯtinet simplicē negationē,arg.eius quod dicit Io. Pet. de Ferra. in sua pra.in forma excep.in gl.pe.in fi.Volo tñ ꝯsideres,an ista disputatio q̄tum ad effectū, vtrum rñdens dēat hr̃i pro ꝯfesso, dicat̃ frustratoria;qa sp̄ taliter rñdens habebit̃ pro ꝯfesso,nisi probet
32 se expendisse,&c.† eo qa est in facultate actoris scindere talem rñsionem,& acceptare in passib.& punctis,ſm Bar. in d.§.item quærit.facit tex.in c.cū venissent.vlt.vbi Can.de inst.Glo.in ver. Caius,rñdet tacito ꝯcło,qđ explicat Bar.in 4.op. Ex quorum di-
33 ctis elicitur ꝯclō, † ꝙ substō formata hoc modo, si filius meus in pup.decesserit, Titius mihi hæres esto,est directa pup.reiecta dictione,mihi.Rō est duplex.Prima refertur in glo.quæ ēt assignatur in tex.in l.pr̃fa.inf. e.ista rō ꝯcludit solū in casu, quo pupillus fuit institutus hæres,ideo si pupillaris esset facta filio exhęredato,a cessante rōne,substō deberet vitiari,qđ non credo verum; qa licèt cesset ista rō, tñ sequens militat;ergo ex uia alterius rōnis sustinebit̃,ꝑ reg.in §.affinitatis. Inst. de nup. Secunda ergo rō assignatur in l si ita.§.cū filio.inf.de bo.poss.ſm tab. qa perinde est,ac si verbum,mihi,adiectum non esset. Considera, q̃ nam sit rō huius rōnis?Doc.sentiunt hanc fuisse; quia cōstat de intētione testoris, ꝙ volebat pupillariter substituere, postq̃ fecit mentionē pup.æta.ſm gl in l.precibus.C.e.Quo casu uerba non necessaria ad actum pup.subst. tanq̃ superflua sunt reijcienda,ut probatur in simili in l.talem.s̃.tit.1.& in l quæ extrinsecus,de verb.ob.No.quæso mentem Doct. quia infertur, ꝙ si alia coniectura posset capi,q̃ ꝙ voluerit pup.substituere; tunc verbum,mihi,non reiiceretur;sed traheretur,vel ad vulgarem,
34 vel ad fideic.prout melius conueniret.† Et ideo si testator substitueret hoc modo,Instituo Titium hæredē meum, & si Sempronius filius meus exhæredatus in pup.ætate decesserit, mihi substituo Caium.Tunc verbū,mihi, dēret operari, ꝙ ista dicat̃ substitutio fideic.pp copulam coniungentem orationem seq.

cum pcedenti. Et sensus erit, qp voluerit grauare Titiū hrdē ad restituendū hrditatē Caio, sub ɔdōne, si filius exhrdatus, &c. & sic intelligo Pau. de Ca. hic, quem reprobant Nouisaīs eū intel
35 ligentes, & non bñ. Iuxta hanc ɔclu. dubitat primo, † si dictum sit, Titius sit hrs meus, si filius in pup æta, decesserit. Rñdeo, qp erit pupillaris, & non fideic. per tex. in l. si quis a filio, in princ. vbi
36 no. Are inf. de leg. 1. Scdo dubitat, † qd si subst̄ō sit hoc mō ɔcepta, si filius in pup. æta decesserit, Titius sit mihi hrs in fundo Sēproniano: Nouissimi hic dñt, qp ēt erit directa pup. per tex. in l. cohrdi. §. fi. inf. e. Dubito de ista decisione, quia hoc mō necesse est abiicere verbū, mihi, & sic psonā testoris, & verbū, in fundo Semproniano, & sic rem, qđ nihil aliud est, q̄ destruere totum corpus substōnis Nec ob. si dixeris, qp ista reiiciant a iure, videlicet. verbum, mihi, per §. cū filio, & verbum, in fundo, per l. 1. §. si ex fundo. s. tit. 1. Quia rñdeo dupl̄r. Primo, qa verbū, in fundo, reiicit, qñ sequeret inconueniens; qp testōr decederet p parte testatus, & p parte non, al's secus. ita glo. & oēs in d. §. si ex fundo. Sed in casu nr̄o non sequit istud inconueniens, igit &c. Scdo rñdeo, qp iura bñ reiiciunt dicta verba, de pupillari, diuisim; secus ɔiunctim, i. si reperiant ɔiunctim posita in eadē substōne, nec extendas ad iura, qa fortior est voluntas dupl̄r demonstrata, q̄ ex vnico verbo tm̄, arg l. Balista, inf. ad Treb. teneo ergo, qp sit fideic. substō particularis, fcā sub ɔdōne, si filius in pup. ætate
37 decesserit. Tertio dubitat, Quid † si dictū sit, Si filius in pup. æta. decesserit, bona mea deueniant ad Titium: Bart. in d. §. cū filio. tenet qp sit directa pupillaris; qa militat rō pal. & cum Bar. transeunt oēs, Adde, qp istā partē tenuit Aret. ɔsil. 155. Periculosum est. col. 6. assignans aliā rōnem; qa bona pupilli pñt ēt dici bona testoris rōne puræ administrationis, f'm Bart. in l. Quintus. §. argento, inf. de auro, & arg. leg. idem tenuit Corn. consi. 138. in 3. par. Card. consi. 106. Cognitis. 160 Soc. consi. 106. Spiritus sanctus
38 adsit. col. 3. vol. 1. Quarto dubitat, † Quid si dictum sit, Si moriat in pup. æta vel al's qñcunq;, bona mea vendant, & distribuant inter pauperes per meos ɔmissarios: Math. in no. cl. No. vtile dictum, deteriat, qp adhuc sit directa pup. Veritas depēdet ab his, q̄ dicit Bar. in l. Centurio. in 2. q. prin. inf e. vbi dicam. Quinto du-
39 bitat, † Quid si facta sit per verbū obliquū; puta, si in pup æta. bona mea restituantur Titio: Aret. & Senen. hic dñt, qp est directa mente pup. eo quia verbū obliquum trahit ad directā, qñ ɔstat de intentione testoris. l. q̄rebat, & ibi Bar. inf. de testa. mil. hic autē ɔstat ex illis verbis, si in pup. æta. Nouissimi dñt, quòd rō istorum non est bona; qa ad hoc, vt verbū obliquum trahat ad directā, est necesse, qp expresse ɔstet. ita loquit Bar. in d. l. q̄rebatur. Vltra eos reperio, qp ɔriū tenuerunt Anch. ɔsi. 41. Super pdicto dubio, & Bal. consi. 129. in facto, vol. 2. Mihi placet opin. Aret. &
40 Sen. † quia oīs testōr, & oīs Notarius, vti nescit verbis directis, vt in pposito dicit Bal. in l si cum ante. C. de don. ante nup vbi si Notarius dicat testōrem reliquisse, c filiæ iure restōnis, ualebit testm̄ & uerbū restōnis trahet, ad directā, & sequit Ias. in auth. nouissima. C. de inof. test. Nec ob. quòd Bar i d l. q̄rebat, loquatur, qñ ɔstat expresse de intentione testoris; qa non video cur non idē, si ɔstat de tacita. Nam in vltimis volun. voluntas testatoris tacita est exequenda, sicut expressa. l. cum res. & ibi Ias. in
41 6. no. inf. de leg j Sexto dubitat, † si dictū sit post mortē filij mei bona mea deueniant in Titiū, an erit pupillaris eo moriente in pup. æta, vel oī tpe fideicommissaria? Bar in d. l. Centurio col. 8. versi. quid si testōr, ɔcludit quòd erit directa pupil. Dñi, ista est materia ɔpendiosæ substōnis, iō ne ɔfundam⁹ nos, reseruo ibi
42 dd̄m. Septimo dubitat, † Quid si testor sciebat pupillū hr̄e bona ppria, an tunc pdicta procedent: Pau. de Ca. hic tenet, quòd nō, Contrarium tenent Ale. Are. & Senen. hic; qa potuit testōr cogitare filium posse acquirere. l. si defunctus. C. arbi. tut. Nouis. dicunt, Pau. non esse reprehendendum; qa in pupillo non est verisile, quòd possit in ætate acquirere, per ea q̄ dicit Bar. in l si fratres. C. com. vtri iud. Ego non discedo a coī; qa potuit testator cogitare, quòd ex fructib. hrdit. tis potuit acquirere, Item, quia filius tpe mortis patris hēt suam lt̄imam, & istud pater ignorare non potuit. Ergo sequeretur, tenendo opi. Pau, qp nunq̄ ista ɔclo fcā pcederet, quam tñ ipsemet affirmat. Octauo dubitat.
43 † Quid in vulgari? Pone, testator dixit, filius hæres esto, & si hrs non erit, Titius ei hæres esto. Alb hic tenet, qp valeat ista vulgaris, perinde ac si verbū ei adiectū non esset, p tex. in d. §. cū filio. Contrarium visus est tenere Ias. hic, quòd licèt videatur verius, eo qa tex. in d. § cum filio loquitur in pupillari. Tu nō discedas ab opi. Alb. per tex. in l. fi. C. de her. inst. & quia maior rō militat, quare tollat verbum, ei, in vulgari, quàm verbū, mihi, in pupillari; qa si in vulgari non tollat, vitiabitur tota dispō; & tñ in pupillari valeret, ut fideic. si non tolleret. Vnde succedere dēt dispo l. verbis ciuilib. inf. eo. cum ibi not. vbi toleratur facilius impropriatio, qñ actus nullo mō valet, q̄ si aliquo modo valere pos-
44 set. Vltimo dubitatur, † Quid si dictū sit, si filius in pup. æta. decesserit, Titius sit mihi, & sibi hrs: Lud. Ro. deteriat, qp sit in electione substituti eligere directā, uel fideic. & vult quòd copula illa, &c, tanq̄ posita inter incompatibilia, resoluat in disiunctam, iuxta l. si mihi, & Titio inf. de vsufr leg. sequit Ias. in l. pen. col. 1. C. eo. Quidam aūt dñt, quòd erit sola pupillaris; qa sic in dubio est interpretandū. c. si pr̄. de test. in 6. Nec ob. uerbum, mihi, qa hr̄ pro nō adiecto. vel intell̄r, mihi, per obliquum, ut in gl. Ego puto, qđ intelligat vulg. & pup. per tex. in l. patremfa. inf. e. & tūc copula copulabit ordinē, iuxta l. quoties. ff. de vsufr. & erit sensus, mihi quidem si hrs non erit, sibi, si in pup. æta. decesserit. Et idē dicerem, si dictum esset alternatiuè sibi, vel mihi; tunc ēt alternatiua alternabit ordinem, & reddet singula singulis. l. cum pr̄. §. a te. inf. de leg. 2. Venio una cum Bar. ad mām vulgaris sub-
45 sti Et qro primo, † quare dicatur vulgaris: ista q. f'm Doct. ē modicæ utilitatis, & iō pertinacib. relinquenda, iuxta gl. in rub. s. solu. mat. sed Alb. dicit, quòd non credit sic noīari sine ministerio iuris. Videamus ergo quare sic noīetur. Barto. hic adiicit sex cās huius nōis, q̄ diuisæ nih l ualent, si bene ɔsideraueris, ɔiūctæ uerò bñ ɔcludunt. Et ideo Imo. eas ɔiungendo, extraxit diffinitio-
46 nem vulg. subst. & sic eam sic diffinit, † Vulgaris substō, est substitutio directa, q̄ sine ulla spālitate a quolibet, & cuilibet fieri pt. Sed non vr̄ bona; qa ista diffinitio fit a forma, non est ab essen-
47 tia, ɔ diffinitionem diffinitionis, † q̄ nihil aliud est, q̄ demonstratio essentiæ rei diffinitæ, f'm Pan. in rub. de sent. excom. Vñ aliq sic diffiniunt, Vulgaris substō, est substō directa in subsidiū substōnis adinuenta, & ppea Are. hic dicit, quòd poterat appellari subsidiaria. Sed cogita, an ēt pupillaris, & exēplaris dicant adinuentæ in subsidium substōnis, quam pupillus, & mente captus
48 facere non pñt. Ex his habetis † sex significationes huius verbi, vulgaris; duas alias ponit tex. in l. 3. ff. de supel. leg. aliam ponit tex. in l. quidam. §. fi. in ver. vulga. rectoria. ff. de seru. vrb. præd. alia ponitur in l. legitimos. s. de legi. tut. vbi vulgaris persona dr̄ illa, q̄ est parum honesta. hinc vulgo quæsiti. §. vulgo quæsiti. Instit. de succes. cog. Scdo qro, quotuplex sit vulgaris substō: Rñdet Bar.
49 † qp est triplex, vna expressa, alia tacita, alia mixta. Sed pro intelligentia Bar. pmittit quō aliquid dicatur expressum. ex cuius di-
50 ctis habes tres concl in hoc arti. Prima concl. † expressum pt̄ dici, qđ sub gn̄alitate verborum comprehenditur. l. si. C. qđ cum eo, f'm cōem sensum facit; qa gn̄alis dispō tm̄ operatur, q̄tum specierum enumeratio. l. si duo. ff. de admi. tut. accedat vulgata
51 reg. l. de precio. ff. de pub. Et ista conclō facit ad q. † An immunitas concessa ab omni munere, trahatur ad onera, q̄ imponunt rōne belli, uel pestis, de qua per Alex. & Mod in l. si ex toto, inf. de leg. 1. Ale. consi. 30. vol. 5. Et pro regula, qp tm̄ operetur gn̄alitas, q̄tum expressio singulorum, firmant Aret. & Sen. hic, post
52 gl. in l si quis mihi bona §. iussum. inf. de acq. hær. Et ex hoc † hēs declōnē ad tex. in c. 1. in fi. de suc. feu. in q̄tum requirit, qp in inuestitura noui feudi dicatur expresse, qp frater possit succedere. Idem certè erit si ex verbis gn̄alib. posset hoc colligi, f'm Curt. consi. 49 Recolendæ memoriæ. col 13. & consi. seq. col. 45. Vñ interdicto populo, quilibet spāliter dr̄ interdictus, f'm Inno. &
53 Pan. in c. in Lateranensi, de præb. in 6. Hinc est, † quòd licet ptās legitimandi non trahatur ad feuda; nisi dictum expresse sit, vt consuluit Sign. de Homo. cons. 220. Quidam dictus Inn. & no. Mod. in c. naturales. si de feu. fuer. contro. inter do. & agna. vassal. Tñ idem esset, si ex gn̄alitate verborum posset colligi, fuisse mentem principis dare facultatem lt̄imandi; ēt ad feuda, ita cōsuluit Soc. consi. 3. In causa do. Guidi, col. 6. uol. 1. Fortius consu-
54 luit Cæp. consi. 21. Ego Bar. &c. † quòd expressum dr̄ ēt quod ex sola taciturnitate concipitur, inferens quòd notarius non tenetur de falso, qui scripsit, pñtes, & pdicentes expresse cōsensisse. Quod crederem, q̄tum ad excusandum a falso; quia quælibet leuis occasio excusat notariū. l. quod adhibitus. C. de iis, qui sibi in test. adscrib. Sed in alia materia istud non admitterē, p reg. q
55 tacet, de reg. iur. † Itē illud dr̄ expressum, qđ p exce. psupponit, auct. ex testō, & ibi no. Ale. C. de col. Et bñ facit, qa exceptis aliqbus regalib. cætera concessa intelligunt, f'm Ro. consi. 271. Vis tota. & Dec. consi. 197. In cā inquisitionis, col. pen. & tñ regalia nunq̄ intelligunt concessa, nisi caueatur expresse. c. 1. de Capi. q
56 cur. uen. in usib. feu. Limitat primo f'm Ias. hic, † ut non pcedat, qñ requirit expressio, spāli fauore alicuius certæ personæ, tunc non sufficit mentio gn̄alis, f'm gl. in c. inquisitores. in uersic. expresse. de hær. in 6. & ibi not. Gemi. adde, qp gn̄alis sermo nō includit ēt cās priuilegiatas, f'm glo. in l. postq̄ liti. C. de pact. quam dicit sing. Ias in l. 1. col 6. ff. de iurisd. om. iu. ubi in gn̄ali exclusione oīum iurium, nō intell̄r exclusum remedium resti. in inte.
57 Hinc dicit Bal. in l. fi. col. 1. C. sine cen. vel reliq. † qp notarius dicens in instrō oēs canonicos interfuisse in capit. nō tenetur de falso, licèt alieni priuilegiati, ut non teneant interesse, fuerint absentes, qa illa dictio v̄'s, non includit priuilegiatos. sequitur Ias. in l. inter oēs. col. fi. ff. qui satis. cog. Hinc dicit gl. in l. 3. C. de
58 silent. li. 11. † quòd generalis impositio collectæ nō ɔprehendit personas hñtes priuilegia immunitatum, nisi expresse sit derogatū eorū priuilegiis, de quo latissimè per Fel. in c. 1. col 7. de rescri. Et iō dicit Gemi. consi. 30. Quò ad primum, qp per gn̄alem refer-

reſeruationem non intellr derogatum priuilegio ſpāliter alte-
ri ꝯceſſo de optādo p̄bendas,ēt reſeruatas.facit gl.in l. ſciendū,
& ibi Bar.& alij no.ff.qui ſatiſd.cog. vbi lex gn̄alis non extendit
ad caſus ſpāles.vnde Sal.in l.fin. p illum text.C.de iu.do.dicebat
ꝙ ſtatuta gn̄alia non hn̄t locum in cā dotis priuilegiata.ſequit̄
59 D.Iaſ.in l.1.col.3.s̄.ſol mat.†Hinc eſt,ꝙ gn̄alis ſermo non ꝯpre
hendit perſonā Papæ,vel Imp.ſm gl.in d.c.de forma.24.vlt.nec
perſonam Regis,ſeu non recognoſcentis ſuperiorem,ſm Spe.
ti.de feu.c.2.ver.15.diſt.Iaſ.in l.frater à fratre,col.9.in 2.lec.ff. de
cond.ind.facit l.fi & q̄ ibi cumulat Iaſ.ff.qui ſatiſ.cog. d.c. veniē
60 tes,de iur.iu.Intellige tn̄ iſta procedere,†vbi gn̄alitas p̄iudicaret
perſonis priuilegiatis,ſi eas includeret; ſecus ſi prodeſſet, arg. l.
quod fauore,C.de leg.& bene ſeruiunt,q̄ dicit Fel.in c.cauſam
q̄,col.4.ad fi.de iud.Item intellige, ſi gn̄alis ſermo loquatur in
mā,in qua perſona,vel cā ſit priuilegiata; aliàs ſecus,vt per Mo.
in c.ſedes,de reſc.& Dec.ꝯſi.ſuo 5.Secundò limitat ſm Iaſ. hic,
61 † vt nō procedat reſpectu eius,qđ venit in neceſſariam ꝯn̄tiam
ad actū expreſſum,l.ſicut certi,& ibi no. Are.C.de teſt.mil.Sed
aduerte,quia in ꝯ̄rium facit,quod s̄.dictum fuit de exceptione
preſupponente regulam expreſſam; & in contrariū facit tex.
in l.ſiquis locuples.& ibi no.Bar.ff.de manu.teſt.Ad tex.in d.l.ſi
cut certi,rn̄dent Nouiſſimi,ꝙ exhæredatio,de qua ibi,nō venie
bat in ꝯn̄tiam verborum; ſed ex interpretatione legis.quæ ſolu
tio non placet,quia vnius incluſio expreſsè ſm verba,ſignificat
excluſionē alterius,vt ꝓbant p̄dicta;& ēt tex.in l.ex eo,ff.de teſ.
Vn̄ aliter rn̄deo,ꝙ ibi exhæredatio dr̄ tacita verbis ſingularib.&
ſic reſpū formæ; quia nominatim fieri debuit,l.1.s̄.de lib.& po
ſthu.non āt dr̄ tacita;q̄a expreſsè non colligat. Poteſt ēt dici, ꝙ
vbi ꝯn̄tia eſt infallibilis,ꝑcedat mea opi.per id,quod dicit Rot.
de præb.deci.13.in no.ſecus ſi ꝯn̄tia poſſet eſſe nō vera,ita decla
rat Fel.in c.in nr̄a,in 2.col.de reſcri.Tertiò limitat̄,niſi requirat̄,
62 ꝙ fiat mentio verbis expreſſis; tunc non ſufficit gn̄alis expreſ-
ſio,ſm Iaſ.hic poſt Bar.in l.prætor ait,ff.de no.ope.nun. per tex.
in l.fi.§.defenſionē,C.de adm.tu.facit dictum d.Ant.poſt Gem.
in c.tranſlato,de ꝯſt.vbi volunt,ꝙ ſtante ſtatuto,ꝙ rn̄deat poſi-
tionib.verbis expreſſis, nō ſufficeret rn̄dere p verba,q̄ implicitè
ſignificarēt durā rn̄ſionē.Iſta limitatio nō placet;quia ita dr̄ ver
bis expreſſum, qđ eſt expreſſum per verba gn̄alia,ſicut per ver-
ba ſpālia,§.p̄terea,de inutil.ſtip.Inſt.l.doli clā,ff.de ver.obl. Nec
ob tex.in d.§.defenſionem,quia ibi lex requirit vnum plus,ſ. ꝙ
ſpāliter exprimat̄, quo caſu non ſufficit gn̄alis expreſſio,vt dicā
63 in ſeq. conclu.Quartò limitat̄,†niſi lex noua daret nouam for
mam in actu celebrando,& vellet de ea fieri mentionem exp̄ſ
ſam tunc.n.verba gn̄alia non ſufficerent.ita limitant Are.& Se
nen.hic p tex.in d.§.defenſionē.eliciētes ꝙ illa nihil noui indu
ceret,niſi pro forma requireret̄ expreſſio; cum de iure ſforum
tutor teneret̄ defendere pupillū,l.tutoris officio,s̄.de admi. tu.
64 facit,ꝙ † vbi requirit̄ expreſſio pro forma,tunc non ſufficit ex-
primere per relationem ad aliud,c.1.de iureiu.& ibi no.Pan.de
quo per d.Iaſ.in l.Gallus,§.idem credendū,s̄.de li.& poſth. in l.
hac ꝯſultiſſima,§.per nuncupationē,C.de teſt.Sed aduerte; q̄a
ſi expreſſum verbis gn̄alib.dr̄ propriè expreſſum,vt volunt Bar.
& alij hic,iſta fallentia nō poterit ſuſtineri;quia tunc forma eſ-
ſet adimpleta ſpecificè,& propriè.Et iſta opi.probat̄ per locum
à ꝯ̄rio ī l.1.s̄.de lib.& poſth.Ad tex.in §.defenſionē,rn̄deo ꝙ ſa-
tis addidiſſet iure ſforum, ſi vellet ꝙ pro forma deberet tutor
gn̄alr ꝓmittere defenſionē;eo quia de iure ſforum,non requi
rebat̄ aliqua ꝓmiſſio,ſm Bar.in l.legitimos,s̄.de leg.tu. Quinto
65 limitatur, † qn̄ lex noua correctoria requirit aliquid expreſsè
fieri; tunc non ſufficit,ꝙ fiat verbis gn̄alib.ſm Ang.in Auth.de
hær.& Fal.§.ſi vero expreſſim,& ī Auth. de triē.& ſemiſ.§.illud.
Lud.Ro.in auth.ſilr,col.pe.C.ad l.Fal.Soc.ꝯſ.14.Sequēdo ordi-
nē,col.j.in j.par.& Pa.de Ca.in auth.ſed cū teſtator,C.ad l.Falc.
facit,quia verba legis correctoriæ,ſunt ſtrictè accipienda,vt lex
minus corrigat,ſm gl.in l.ſi ſerui veſtri,C.de noxal.Ale.in l.Gal
lus,in prin.col.5.s̄.de lib.& poſth.ꝯ̄rium tenet Alex hic, & Cur.
in d.conſi.49.col.11.& Alex.& conſi.5.col.fi.vo.3.Veritas huiꝰ
limitationis dependet ab illo art.An per verba gn̄alia teſtator
intelligat̄ prohibuiſſe Trebellianicā.De quo latiſſimè p Nouiſ.
Repetentes in l.nemo p̄t,in 3.ch.de leg.1.Sextò limita, niſi lex
66 requireret certā expreſſam mentionē,c.ne captandæ,vbi Gem.
no.de ꝯceſ.præb.lib.6.Septimò limita,niſi requirat̄ ſpālis,& ex
preſſa mentio,c.2.& ibi Gem.de præb.in 6.facit tex.in d.§.defē-
ſionem,de quo in ſeq.ꝯcl.Vltimò limitat̄,vbi requirit̄ expreſſio
ad effectū faciendi aliquem incidere in pœnā;tunc non ſuffi-
cit expreſſio in gn̄e,ſm gl.in cle.j de vi.& hon. cle.quam ſic de
clarat Abb.in c.in Lateranen.in fi.de præb.Secunda ꝯclō, exp̄ſ-
67 ſum dr̄,† ꝙ ſpāliter exprimit̄,l.1.§.inter filiū,ff.de falſ.dr̄ aut ex-
preſſio ſpālis,qn̄ fit ſub noīe ꝯprehēdēte plura,numero tm̄ dr̄ia
ſm Bar.hic,& in l.j.in fi.ff.qđ cū eo. Sed aduerte,q̄a in d.§.inter
filium,vr̄ probari oppoſitū,ꝙ imò debeat fieri ſub noīe in indi
uiduo ꝯuenienti actui,de quo agit̄;& ꝓbat melius in cle. fi. de
of.ord.iuncta cōi ſn̄ia de qua per Abb.in c.ad aures,de reſc.Pot
dici,ꝙ ibi nō ſufficiat ſpālis expreſſio,capiēdo ſpēm,ꝑut s̄.dcm̄
eſt;q̄a nō tollerent̄ fraudes,ad quas excludēdas d. iura requirūt
68 ſpālem expreſſionē.Ex his infert̄,†ꝙ vbi lex requirit,ꝙ fiat mē-
tio ſpālis,tunc non ſufficit expreſſio verbis gn̄alibus,prout vult
gl.in cle.1.in ver.ſpāliter,de iud.bene probat tex. in l. ſi qn̄.§.&
gn̄alr,cum ibi no.C.de inof.teſ.Limitat̄,niſi expreſſio facta ver
bis gn̄alib.eſſet iurata; quia iur̄m habet vim expreſſi,ſm Bal. in
69 l.1.col.2.C.commo.& iō qui† renunciat cum iur̄o bonis pr̄nis
intelligit̄ ēt renunciaſſe ſupplemento legitimæ,dato ꝙ requira
tur ſpālis renunciatio,d.§.& gn̄alr.Ita determinat Rom.in l.j.§.
ſi quis ita.ff.de ver.obl.& ſequit̄ Iaſ.in d.§.gn̄aliter.& idē tenuit
Alex.conſi.181.Perſpectis,vol.5.Dec.conſ.26.col. 2. Contrariū
tenet Aret.in d.§.ſi quis ita,col.5.quia iur̄m non extendit̄, vbi
non eſt conſenſus,l.fi.C.de non nu.pecu. Et bene ad propoſitū
70 dicebat Sal.in d.l.1.C.commo.ꝙ iur̄m † habet vim clæ ſpecifi-
cæ,tm̄modo in eo,in quo ꝯſentit̄.ſequit̄ d.Iaſ.in l.ſancimus,co.
2.C.de teſta.& ī l. ſed & ſiquis,§.quæſitū,ad fi.ff.ſi q̄s cau. Sed l.ſi
qn̄,§.& gn̄aliter,non preſumpſit ꝯſenſum in filia renunciāte,igi
tur &c.Tu non diſcedas ab opi.Ro. q̄ eſt *communis*, & pro qua
eſt tex.in c.q̄uis,de pact.in 6. Nec ob.fundm̄ Are. q̄a negari nō
p̄t,quin in gn̄ali renunciatione adſit ꝯſenſus in gn̄e. Et licèt lex
ciuilis arbitret in dubio non conſenſiſſe;tn̄ ꝑꝑ iur̄m ꝯ̄ria præ-
ſumptio capienda eſt,vt conſulat̄ aīę,c.iuuenis,de ſpon. Scđò li
mitat̄;niſi apponatur vulgaris clā,non ob.quibuſcunq; ꝯ̄rijs; ēt
71 †ſi de eis oporteret facere ſpālem,vel ſingularem mentionem.
l.oēs,C.de præſc.30.vel 40.ann.vbi Bal.& Ang.no. Hęc.n. clā, ꝑ
72 † expreſſis hn̄tes,tollit oēm defectum ſubreptionis,vt per Feli.
in c.in noſtra,col.9.de reſcrip.& pleniſſimè in c.nonnulli,col.6.
& ſeq.eo.tit.cui adde tex.in extraua.dudum,de ſchiſm.& Gem.
in conſi.102.Quia in facto.Declara tn̄,ſi ſit lex,vel princeps,qui
vtat̄ iſta clā; ſecus ſi ſit priuatus,qui non p̄t fingere,l.ſi fortè, ff.
de caſtr.pec.Iſtud ꝓbat in c.qui ad agendū,de proc.in 6.& in d.
§.quæſitū,vbi Ang. no.Item declara,vt procedat in principe di-
ſponente inter ſebditos; ſecus inter nō ſubditos; quia quò ad
eos reputat̄,vt priuatus,ſm Cur.conſi.66.Super p̄miſſa, col.13.
73 vbi dicit,ꝙ † Imperator quantum ad ſubditos Chriſtianiſ.Fran.
Regi,non p̄t vti tali clā.Sed dici p̄t de eo,quod dici ſolet de po
lo antarctico, qui non eſt noſtri hemiſperij princeps.Pōt & 3.
declarari,vt non procedat,qn̄ pars ſupplicat,obſtantia haberi ꝑ
expreſſis,& princeps rn̄det,fiat,& talis cognoſcat,ſm Gem.cōſ.
55.Diſcutiam,col. fi.Mouetur,quia per talem ſignaturam appa
ret,ꝙ ſuperior voluit committere cauſam,iuxta formam iuris
ſm quam non ſufficiebat gn̄alis expreſſio,quæ deciſio confun
dit̄ ex his,q̄ dicit Rot.de reſc.dec.77.in no.& ꝯ̄rium tenet Cur.
74 conſ.50.col.67.Quartò declarat̄,vt faciat † obſtantia hr̄i pro ex
preſſis,quantum ad effectum tollendæ ſubreptionis;non quan
tum ad effectum diſpenſationis; ſi aliàs perſona ſupplicās erat
inhabilis,ſm Rot.de reſcrip.deci.4.in no.Tertia conclō, Exp̄ſ-
75 ſum dr̄,ꝙ verbis ſingularibus & ſuo propio noīe exprimit̄,l.qđ
in rerū,§.fi.cū gl.inf.de leg.1.Ex hoc infert̄,ꝙ ſi requirat̄, ꝙ fiat
expreſſio ſinglr̄,non ſufficeret gn̄alis,vel ſpālis expreſſio,ꝓ quo
adduco tex.in cle.procurator,de ele.& idē ſi requireret, ꝙ oīa
& ſingula exprimerent̄,c.vt circa,eo.tit.li.6. Iſtis ꝯcluſionib. ſic
76 expeditis,†q̄ro quæ dicat̄ vulgaris expreſſa? Rn̄det Bar. ꝙ triplr̄
77 vulgaris dici p̄t expreſſa,vt hic per eum.Ex cuius dictis habes,†ꝙ
vulgaris,& pup.comprehenſę in reciproca, & compendioſa,
dn̄r ſubſtōnes expreſſæ verbis gn̄alib.& tacitæ,verbis ſpālibus,&
ſingularib.quæ ꝯcluſio eſt *communis*.Quā limita primò,† non ꝓ
78 cedere,qn̄ à princ.reciproca non poſſet verificari, niſi in alterū
caſum tm̄; nā tunc diceret̄ ſubſtō comprehenſa in illo caſu ex-
preſſa ſimplr̄,ſm Senē.& d.Iaſ.hic,arg.l.2.s̄.de lib.& poſth.Quæ
limitatio procedit conſiderato effectu,non figura verborum.
pro quo facit dictum Bal.in l.quiſquis,C.quo.app.non recip.re
79 relatū p Fel.in c.cum oēs,col.2.de ꝯſt.Secundò limitat̄,† niſi re
ciproca eſſet ſpāliter collata in caſum vulgaris tm̄,ſm Bart. in l.
Lucius.col.fi.inf.eo.ſequunt̄ *coīter* alij hic,& ibi. Ex quo infert̄,
ꝙ ſi reciproca eſſet collata in caſum pupillaris tm̄; puta,ſi q̄s ve
ſtrum in pupi.ætate deceſſerit,vos inuicem ſubſtituo, tunc vul-
garis contenta in iſta reciproca,erit oīno tacita.Viſo quæ dica-
80 tur vulgaris expreſſa,videamus,†q̄ dicat̄ tacita.Rn̄det Bar.vt hic
81 per eum.Ex cuius dictis collige,†ꝙ vulgaris comprehenſa in ex
preſſa pup.dr̄ tacita oī reſpectu,circa quā aduerte ad plura. Pri-
mò,licèt dicat̄ tacita oīno à verbis teſtatoris,tn̄ dr̄ expreſſa per
legē,ſm Bar.s̄.in 1.q.Scđò ꝯſidera,ꝙ potius dici deberet preſū-
pta,q̄a voluntas teſtatoris tūc non adfuit;ſed lex ita preſumpſit,
ꝙ ſi tunc ipſe teſtator cogitaſſet,ꝙ idem ſtatuiſſet,iuxta l.Titiꝰ.
§.Lucius,s̄.de lib.& poſth.Et ita eam præſumptā appellant an-
tiqui,maximè Guil.vt refert hic Alb.Hinc not.Ang.in l.quāuis,
82 & ibi d.Iaſ.C.eo.†ꝙ ſubſtō vulg.contenta in expreſſa pupillari,
& eꝯ,venit per interpretationem extenſiuam,non declaratiuā,
quia repugnant; quod no.ꝑꝑ ea,quæ dicit Bar.in l.oēs populi,
in 6.q.prin.ff.de iuſt.& iure. Tertiò aduerte,quia contra prædi-
83 cta ob.alia concluſio,quæ eſt,† ꝙ nulla ſubſtō directa poteſt in

duci tacitè ex coniecturis,l.iubemus,C.de teſta.Pau.de Ca. in l.
pe.C.e.vbi infert,ꝙ per iſta verba,ſi oẽs deceſſerint in pup. ætate,&c.ñ vr̃ fcã vlla directa ſubſtõ inter inſtitutos poſitos in ɔditione,qđ dicit no,Soc.ɔſ.140.Cõſiderato teſtõ,col.1.vol.1.Sol.
intellige verũ ab hoĩe;ſed ſupradictæ tacitę ſubſtõ.fuerũt intro
ductæ ꝑlegẽ,iõ nihil obſt.Quartò aduerte,qa Pau. Alex, & *communiter* alij in l.precib.C,eo.inteligunt hanc ɔcl,ꝓcedere in caſu
84 tm̃,† quo ſubſtõ pupillaris ſit facta exp̃ſſis iſtis verbis,ſi filius hæres erit,& in pupillari ætate,&c.ſecus ſi facta ſit omiſſis illis verbis,ſi hæres erit,nã tunc vulgaris contenta in pup.erit expreſſa
verbis gñalib.& habebit effectum expreſſæ ſubſtõnis.Ratio,qa
tunc illa verba,ſi in pup.æta.pñt verificari ex gñalitate verborũ,
tam adita hæred.q̃ non adita.Contrarium tenet Dec.quia ẽt ꝙ
ſint omiſſa verba,ſi hæres erit,verum tñ eſt,ꝙ eſt pup. expreſſa,
ergo verba,ſi hæres erit,habẽtur ꝓ appoſitis.Sed iſtud nihil eſt
85 qa†ſubſtõ pup.p̃t valere,ẽt ſi pupillus hæres non ſit,vt ꝑ Bar. 1.
in 7.& 8.requi.in l.2 inf.eo.Ex alio tñ iſta limitatio cõis non vr̃
vera,qa ſi reciproca conferat̃ in caſũ pup.tm̃, tunc vulgaris incluſa,erit oĩno tacita,vt dixi ſ̃,& tñ ſubſtõ reciproca collata in
caſum pupillaris fit ꝑ iſta verba,ſi in pupillari ætate,&c.vos inuicẽ ſubſtituo Neſcirem aliter dicere ſaluando hanc limitationem,niſi ꝙ ɔ̃rium ꝓcedit,qñ reciproca fuit collata in caſũ pupilla.formatæ ꝑ hæc verba,ſi hæres,&c.aliàs vulgaris erit expreſ
ſa verbis gñalibus,quæ notabis,qa alij non aduertunt. Quinto
conſidera ſi p̃t limitari,qñ pupillaris à princ.erat inualida,& ɔtinebat vulgarẽ tm̃,vt in caſibus,de quibus per Bar.inf.ea. l. col.
fi.qa tunc vr̃ perinde eſſe,ac ſi ſpãliter eſſet expreſſa,ꝑ ea quæ ſ̃.
dixi poſt Aret.Credo,ꝙ non,quia iſta vulgaris ẽt hoc caſu dr̃ p̃ſumpta.Cognito, quæ dicat̃ expreſſa,& quæ tacita,inquiramus
86 † q̃ dicatur partim tacita,& partim expreſſa. Rñdet Bar.ꝙ dupliciter dici p̃t partim expreſſa,partim tacita,quædã quoad caſus,
quædã quo ad verba. Ex cuius dictis habes duas concluſiones.
87 Prima † vulgaris ſubſtõ facta ꝑ iſta verba,ſi hr̃es non erit, reſoluitur in duos caſus,videlicet voluntatis,& impotentiæ. l. cum
proponas,C de hær.inſt.qui tex.non probat,quia ibi nulla mẽtio hr̃ de iſtis verbis,ſi hæres non erit. Reſoluit̃ ẽt in alium caſum,videlicet ſi alium hæredem non fecerit,l.ſi paterfa.ſ̃.ti.pro
xi.& inf.per Bar.limitantẽ quatuor modis, vt hic ordinatè per
Are.& Senen. Tu aduerte circa limitationẽ Bart. dum dicit, ꝙ
non procedit,qñ ſubſtitutus eſt in ptãte inſtituti,per l. Iulianus.
inf.ſi quis omiſ.cau. teſt.quia ſ̃m eum, reſoluit̃ tunc in caſum
impotentiæ tm̃.Mihi vr̃ ꝙ tex.ille ꝓbet;ꝙ reſoluat̃ in vtrunque
caſum; nã ibi fuit locus ſubſtõni,quia pr̃ noluit adire. Nec obſ.
dũ tex.dicit in arbitriũ,qa hoc expreſſit tex. reſpectu legatariorũ, nã ꝑinde tenet̃ pr̃,ac ſi adiuiſſet ex inſtõne,ſed ꝓpterea ñ ſequit̃,ꝙ nõ fuerit locus ſubſtõni.patet,qa Titius ibi detrahit falcidiã.Et per illũ tex.aliàs rñdebam de iure,ꝙ ſi mater inſtituat
ſ̃m maritũ,ſubſtituatq; vulgariter eidẽ,filios cões,ꝙ filij primi
88 † matrimonij potuerunt intentare remedium l.hac edictali,C.
de ſec.nup,ɔ̃ victricũ,ẽt ſi nolit eſſe hæres,qa p̃ſumitur repudiare in fraudẽ filiorũ primi matrimonij.& reperio ꝙ Bal. conſil,
336.Amplius ſciendũ eſt,in 4.par.conſuluit,qđ talis ſubſtõ vulgaris præſumitur facta in fraudem,& ꝓpterea non valet, nõ tñ
allegat d.l. Iulianus,quę bene facit. Secunda ɔcluſio,Subſtõ vul
89 garis facta in caſum voluntatis,extendit̃ ad caſum impotentiæ,
& eɔ̃,ſ̃m Bar.& alios *communiter*,ꝑ text.in l.Gallus,§.& qd ſi tm̃.
ſ̃.de li.& poſth.Sed aduerte,qa ibi fit extenſio de caſu impotẽtiæ ad alium caſum impotentiæ,q̃ extenſio facilè ɔcedit̃. Nã in
habentib.ſymbolũ,facilis tranſitus,l.in rẽ,§.itẽ quæcunque.ff.de
rei ven.vñ nõ bñ infert̃,ꝙ debeat trahi caſus impotentiæ,ad caſum voluntatis diſſimilem.Secundo ꝓ iſta ɔclõne allegat rõ,
90 †qa paria ſunt,nolle,& non poſſe,l.j.§ vſus,ff.de ꝓcu.ſed ibi lex
diſponit ſuꝑ vtroq;,vñ non ꝓbat qđ diſpoſitũ in vno trahat̃ ad
aliud,vñ ẽt allegat̃ alius tex.in c.prudentiã,§.adijcimus.de of.de
leg.ſed ibi reſpectu ɔiudicũ,alio nolente,verificat̃ cľa impotentiæ,vt ibi per Pau.in 2.no.imo videt̃,qđ nõ ſint paria,ꝑ tex.in l.
ab adminiſtratione,C.de leg,& in l.cum filius,§.nõ iure, inf. de
leg.2.& ꝑ illud,qđ decidit Bal.in auth.ſtatutũ,C.de epiſc. & cle.
imò vñr aliqualiter ɔ̃riari.l.multum intereſt,C.ſi qs alt. vel ſibi.
Tertio allegatur tex.in l.mulier,inf.ad Treb.ſed illa loquitur in
fideicommiſſaria,vnde non bene infertur ad directã vulgarem
ꝑ ea q̃ dixi ſ̃.per Pau.in l.pe.C.eo.Itẽ ibi fit extenſio de caſu potentiæ ad caſum impotentię,vnde non rectè infert̃ ꝑ prędicta.
Credo,ꝙ Bar.ɔſiderauerit rõnem ibi poſitã,videlicet,ſi cogitaſſet caſum omiſſum venturum,idem diſpoſuiſſet, q̃ ratio vtrũ
ſeruiat in ꝓpoſito,patebit ex inf.dicendis. Allegatur ẽt per Ale.
tex.in l.fi.C.de inſt.& ſubſt.de cuius intellectu inf.dicã.Contra
cuius ɔclõnem ob.l.pater Seuerinã,inf.de ɔd.& dem.Quidam
rñdent,ꝙ loqtur in ſubſtõne facta in legatis,nos aut loquimur
in ſubſtõne facta in hæreditate.Sed Bar. & *communiter* alij, hoc
dãnant,qa non ſubeſt aliqua ratio diuerſitatis,vnde aliter rñdet
Bar.ibi,quod ille text.loquitur in ſubſtitutione, ſeu melius in
tranſlatione facta in pœnam legatarij,non adimplentis iuſſa teſtatoris.Tunc enim ſubſtõ facta in caſum volũtatis, non debet
trahi ad caſum impotentiæ.ratio eſt,qa nõ debet eſſe pęna, vbi
non eſt culpa,l.aliud eſt fraus,ff.de verb.ſig.c.cognoſcentes, de
91 conſt.Et per iſta conſuluit Soc.in ciuitate iſta,ꝙ † ſubſtitutus,ſi
hæres,& eius filij,non aſſumerent cognomen,& arma teſtatoris,non eſt admittendus;dato caſu,qđ nulli naſcantur filij, qui
pñt arma & cognomen aſſumere,ita Soc.conſi.259.Viſis & ɔſideratis,in 2.par.Et hoc modo debet declarari l.1.ff.de pe.le.cũ
ſi.Sed aduerte,quia alius fuit ſenſus d.l.pater Seuerinam. ibi. n.
legatum erat factum Seuerinę,ſi Elio nupſiſſet,q̃ cõdõ non p̃t
purificari,niſi data potentia & voluntate legatarij,l legatum,C.
de cond.inſer.l.ſi poſt diẽ,§.ſed ſi ita,ff qñ di.leg.ced.& erat trãſ
latũ in Eliũ ſub ɔ̃ria ɔdõne,ſi non nupſerit,quia ɔ̃riorũ æqualis
debet eſſe ratio,l.inter ſtipulantem,§.ſacram,ff.de verb.obl.Cõ
probat̃,qa tranſlatio & ademptio legati fieri nõ põt, niſi ei cui
datum eſt.l.legatũ,ff.de adi.leg.ſed in d.l.pater Seuerinam, legatum nõ erat datum;niſi,Seuerina voluiſſet nubere,cũ poſſet,d.
§.ſed ſi ita.ergo non erit trãſlatũ,niſi cum poſſit, nolit,& iſtud
eſt,qđ voluit dicere;nã ex præcedenti ɔdõne,ſi nupſiſſet, colligebat̃ mens teſtatoris,per p̃dicta.Secundo ɔ̃ dictã ɔclõnẽ ob.l.
commodiſſimè.ſ̃.de lib.& poſth.& l.pater filiũ.inf.eo.& ɔſidera,ꝙ ibi erat facta ſubſtõ,ſiue inſtitutio in caſum neceſſariũ.Attende,ſi vis intelligere hunc vtilem,& quotidianũ paſſum. iſta
92 † ɔclõ intelligit̃,qñ facta extenſione de caſu ad caſum,remanet
eadẽ ſubſtõ, tã in perſona inſtituti,q̃ ſubſtituti; ſecus ſi facta extenſione varietur perſona inſtituti,vel ſubſtituti;& iſto caſu loqtur d l.commodiſſimè.ſ̃.de lib.& poſth. ſ̃m Bar in l.Gallus,in
prin.col.2.ſequunt̃ *cõiter* Doct. hic.& ſic declarat Soc.conſi.77.
Viſis,col.pe.vol.3.& Cur.conſi 29.In Regno Hiſpaniæ, ad fi. &
in iſtis terminis procedit conſi.Old.177.Teſtator.ibi enim ſi includeretur caſus,quo filius non naſceretur,eſſet neceſſe variare
perſonam eius,cui facta fuit ſubſtitutio.Reperio tñ,ꝙ Cur. ɔſi.
52.ſuper teſtõ.col.fi. leuiter reprobat illud conſi.Old. tñ ɔ̃ Old.
eſt expreſſa deciſio Bar.in l.q̃diu.vl.inf.de acq.hære.ex qua deciſio.colligit̃ reſtrictio huius ſolõnis Et pro iſta declaratione facit l. ſi quis ita,§ ſed cum ignoraret.ſ̃.de teſ.tu.& illa vulgata regula,extrinſeca perſona non eſt ſubaudienda,l.ſi ita ſtipulatus,
§.Chryſog.ff.de ver.ob.Secunda fuit ſol.Bar.in d.§.& quid ſi tm̃.
93 † ꝙ iſta ɔcluſio ꝓcedat,qñ fit extenſio ad caſum ſimilem;ſecus
ſi fiat ad diſſimilem,ſequuntur Sen.hic Et ſic Bar.& iſti volunt,
ꝙ naſci in vita teſtatoris,& naſci poſt,dicantur caſus diſſimiles,
qđ ẽt admittit Soc.in d.cõſ.259 col pen.vbi idem dicit,ꝙ naſci
& non naſci ſint caſus omnino diſſimiles.Aduerte, qa iſtud videt̃ totaliter confundere conclõnẽ;qa hoc modo,caſus voluntatis,& impotentię,deberent dici diſſimiles.Comprobat̃,in mã
noſtra ſimilitudo conſiderat̃ reſpectu effectus,l. qui liberis, in
prin & ibi no.Bal.inf.eo.Ergo aut omnes ſimiles erunt iſti caſus;aut diſſimiles.Vnde conſidera,ſi dici poſſit,ꝙ caſus omiſſus
debeat dici ſimilis,vel diſſimilis,conſiderata voluntate defuncti; & hoc modo adimplendi ſubſtõnem.Si enim ſubſtõ purificat per caſum omiſſum,eo modo quo fuiſſet purificata per caſum expreſſum,ad quem tendebat voluntas teſtatoris,tunc uidet̃ ſimilis;alr̃s dicet̃ diſſimilis.In propoſito,caſus omiſſus in l.ɔmodiſſimè,videlicet naſci poſt mortem, eo.mõ non purificat
inſtõnem factam de naſcituro in vita,nec reſpectu modi, nec
reſpectu finis;quia ſi naſcãt poſt mortẽ,variat tp̃s,variat̃ perſona,variat̃ mens,cum potuerit teſtator nullam habuiſſe affectionẽ ad naſciturũ poſt mortẽ;vel qa optaret hæredẽ ſitum videre; vel quia verebat̃ impudicitiã vxoris. Et ſi dicat̃,ſi cogitaſſet
de naſcituro poſt mortẽ,forte idẽ diſpoſuiſſet.rñdeo,poſito ꝙ
ita eſſet,propterea non purificat diſpõ eodem modo ; ſed ad
alios fines dirigit̃; ideo ſatis eſt,ꝙ de eo caſu non ſit diſpoſitũ.
ſic intelligo dictum Ange. in d.l. ſi pr̃ filium, dum dicit,quod
94 † ſubſtõ facta in vnum caſum,non ɔprehendit caſum oppoſitũ; quia non purificat̃ eodem modo ſubſtõ, ſic intelligo dictum Bal.in l.ſi mr̃.§.1. infra eodem. dum dicit,quod ſubſtõ facta ſub vna condõne,non concipit aliam,ſ.per quam non purificet eadem ſubſtõ in ſui eſſentia. Tertia fuit ſol. Bar. in d. §. &
qd ſi tm̃,ꝙ conclõ procedat,qñ ſubſtõ eſt fcã in vnum caſum
ſub cõdõne neceſſaria; ſecus ſi facta ſit ſub condõne volũtaria.
Rõ diuerſitatis eſt; quia apponendo condõnem neceſſariam,
teſtator vr̃ conſideraſſe effectum,apponendo voluntariã videt̃
conſideraſſe modum implendi;& ideo condõ tunc debet impleri in forma ſpecifica,l. q hæredi & l.Mæuius.inf.de ɔd.& de
mon.Iſta ſol.licèt ſit *cõis* tñ ad terminos l.commodiſſimè ñ videt̃ ſuſtentabilis;quia ad hoc,vt habeat locum inſtõ poſthumi,
ẽ neceſſe,ꝙ naſcat̃.Et ſi dixeris non ẽ neceſſe,qđ naſcat̃ magis
in vita teſtatoris q̃ in morte,rñ.qđ nihil refert,quia in vulgari
ſubſtõne non eſt neceſſe,qđ hæres non poſſit adire; cum ſufficiat nolle; & tñ fit extenſio de caſu ad caſum.Et ſi iterum repli
caueris,qđ non eſt neceſſe vt exprimat̃ caſus natiuitatis in inſtitutione poſthumi,rñ.qđ ẽt in ſubſtõne vulgari non eſt neceſſe quod exprimatur aliquis caſus, cum ſufficiat dicere, inſti-

tuo

ruo Mæuium,& ſubſtituo Caium, ſm gl. & oẽs in d.l.Gallus.§.
95 quidã recte. No.tñ diligenter iſtã ſol.ex qua hẽs,ꝙ † ſubſtõ facta ſub ꝯdõne voluntaria,non extendit̃ ẽt ad ſiſem caſum,qđ ꝓprobant hic Sen in 8.limi.plurib. deciſionib. quas reaſſumpſerunt in d.ꝯſi.140.& 259.Et adde,dũ allegant deciſionẽ Pet.de Anch.
96 conſ.35.Ex ſerie teſtĩ.vbi † inſtitutis filiis naſcituris, pr̃ ſubſtituit vxorẽ,ſi filij naſcant̃,& decedant ſine filiis vulgariter,& pupil.& per fideic.nullis exinde natis filiis, decidit vxorem nõ admittendam ex vulg qa fcã ſub ꝯdõne voluntaria. Sed iſtã deciſionem damnat Rayn.in d.§.& quid ſi tm̃.in 6.char. & ſequunt̃ Nouiſſ. hic per eadẽ fundamẽta,q̃ ſibi attribuunt. Primum fundm̃ eſt; qa ſicut teſtor ꝓtulit vxorem fratri,& filiis natis, non ſolũ in hæreditate filior.;ſed ẽt ꝓpria,ita vr̃ voluiſſe ꝓferre filiis nõ natis. Sed iſta rõ pt euitari,ſi dicamus, ꝙ teſtor voluerit excitare vxorem ad procreationẽ filiorũ.;ſed ſi intelligatur ſubſtituta nõ natis,poſſet de facili maritus fruſtrari ſua intentione, ſi vxor ſciẽs ſuccederet filiis non natis,non ſtuderet procreationi. Preterea maritus facilius honorat vxorẽ ſi filios hẽat,q̃ ſi non hẽat. Præterea,& tertiò,in caſu Auc.ſubſtõ erat alr̃ formata. q̃ iſti dicãt. Dixerat.n.teſtõr,vbi maſculi non naſcant̃, ſi contingat naſci fœminam,eo caſu ſubſtituo vxorem,quo caſu ſubſtõ vr̃ facta contemplatione filij, credens teſtõr hr̃ditatem ſuam ex pſona matris ad filium ꝑuenturã,arg.l.vnũ ex familia. §.fi.de leg.2. Et iſtã ſolonem dat Ful.quem iſti non viderunt,in ꝯſ.49.Ex facto vbi ꝯſuluit in eodẽ caſu Scđo ꝯ Anch.facit,quia in illis verbis, vulg. & pupil.&c.exprimitur caſus impotentiæ verbis gñalibus.ergo debuit frater excludi,ſicut excluderet mater.l.Lucius.inf.e. Sed rñ.ꝙ illa verba gñalia ſunt collata in caſum naſcentium liberorum;& iõ cæteri caſus,vel ſunt oĩno taciti, vel excluſi, vt ſ. dixi tenere Bar.in d l.Lucius col.fi.Tertio arguunt ſic. Conditio,ſi non naſcat̃,neceſſaria ad caput impotentiæ, trahit̃ ad caput voluntaris.l.fi. C de inſti.& ſubſt. ergo ẽt ꝯdõ, ſi naſcat̃, neceſſaria ad caput voluntatis,dẽt trahi ad caput impotentiæ;licẽt quo ad illud caput ſit voluntaria. Cui rñ.ꝙ non eſt par rõ; quia ꝯdõ, ſi non naſcat̃,reſpectiuè neceſſaria eſt ad vtrunq; caſum; ſed ꝯdõ, ſi naſcat̃,eſt oĩno voluntaria reſpũ capitis impotentiæ; iõ nõ diſcedas ab opi. Anch.& Fulg.ꝯ quam Barb.in c. Rayn.char.20.alleg.tex.in l.ab exhæredati.§.fi.de leg.1.ſed ibi nõ apparet,ꝙ ſubſtitutio eſſet facta poſthumo per iſta verba,ſi naſceret̃.Et p præ dicta redditur dubium vnũ conſil. Alex.nu. 100. Viſa parte teſtĩ,
97 in 4 vol.vbi vult, ꝙ†ſubſtitutus ſub ꝯdõne, ſi inſtitutus efficiat̃ presbyter;ẽt intelligatur ſubſtitutus in caſum, ſi inſtitutus ſine filiis decedat; ẽt inſpecta mente teſtõris ſm eum. Iſta deciſio ꝯfunditur,quia ꝯdõ erat voluntaria, quo caſu teſtõr vr̃ cogitaſſe modum implicandi,& non effectum. Cogita tñ,quia caſus pt facilè euenire.Et ſic ex pmiſſis habetis quinq; limita.Sexto litatur, qñ facta extenſione excluderet̃ perſona veriſilr magis dilecta,ſm Bar.in l.ſi mater.§.1.inf.e.arg.l.cum acutiſſimi. C. de fideic.& ſequuntur alij.idẽ voluit Ale.cõſi.1.col.4.vol.1.& Soc. conſi.77.col.4.in 3.parte,vbi extẽdit iſtã fallentiã. Sed aduerte; quia in ꝯrium vrget tex.in d.l.fi.C.de inſt.& ſubſt.& tex.in l.precibus.coniuncta gl.C.eo.per locum a ſpãli.Vnde crederem iſtã litationem procedere eo caſu tm̃, quo ꝯſtaret de tali maiore dilectione ex ſerie teſtĩ.& ita loquit̃ Bar. in d.§.1. ſecus ſi aliunde quis vellet ꝯiecturari dilectionem,qđ no.qa præfati Conſultores aliter ſentiunt. Quinq; alias litationes ordinatè referunt
98 Sen.hic,vltra quas adde ꝙ pt litari, † qñ de caſu omiſſo eſſet facta ſpãlis prouiſio,arg.l.cum ex filio.§.filio.inf.eo.qa extẽſio fit interpretatione legis,vñ expreſſa ꝓuiſio teſta.dẽt facere ceſſare ꝓuiſionẽ leg l.fi.C.de pac.conuen. l.ſi maritus.C.de proc.Ita in ſpẽ litat Soc.in d.ꝯſi.77.colũ.4.ver. & pro hoc facit,& ibi habes exemplũ,ſuper quo ꝯſidera,qa vr̃ ꝯriari intentioni teſtõris.Ter
99 tio principlr q̃ro,†qualiter,& quib.verbis fiat vulgaris? Rñ.Bar. vt hic per eũ. Ex cuius dictis elicio infraſcriptas ꝯcões.Prima
100 ꝯclo, † Subſtõ vulgaris fieri nõ pt;niſi pcedat inſtõ expreſſa,vel tacita,*concordant oẽs* alij.Sed tu ꝯſidera inquantum Bar.ſentit, ꝙ ſufficiat inſtõ tacita eo mõ, quo dr̃ in l.cõficiunt.inf.de iu.cod. Iſtud mihi non vr̃ verum;qa tunc inſtõ cenſeret̃ fcã in codic.in quib.non dat̃ directa inſtõ.§.codicillis. Inſti.de codic. Item aduerte,inquantũ vult, ꝙ in l.ſi qs ita hæres.illa dicat̃ ſubſtõ vulgaris,prout ẽt ibi ipſe,& Imo. tenuerunt, credo ꝙ deuiet a veritate;& ꝙ ibi facta ſit inſtõ ſub ꝯdõne,vt vult gl.ibi. & probat tex. in ver.ꝯdõnem deficere. Et rõ eſt,qa ſm ipſummet Bart.ibi legitimus venit ab inteſtato,& inſtitutus ex teſtõ;ergo eſt impoſſibile,ꝙ dicatur ſubſtitutus;qa non eſt in 2 gradu teſtĩ poſitus. Nec ob.l.cohæredi.§.fin.inf.eo.ſm vltimum intellm̃, quia talis intellſ eſt *cõiter* damnatus. Nec ob.ẽt l.cum in teſtõ.& l. Gallus. in prin.quia ibi pceſſit inſtõ,vt dic.t gl.prout licet ꝯiecturari ex tex.in d.l.Gallus.§.idem credendũ.Articulus tñ,.an ibi pceſſerit inſtõ,eſt multum ambigu⁹,& diſputabilis.videatis Ale.& Mod. in d.l.Gall⁹.in prin.& latiſſimè Barb.in c.Rayn.in 21.char. & ſeq.
101 de teſta.Scđa ꝯclo.†Subſtõ vulgaris reſpũ inſtituti,fit verbis negatiuis,reſpũ ſubſtituti, verbis affirmatiuis.cũ Bart. *tranſeunt oẽs.*

Tu aduerte ad plura. Primo,quòd reſpũ ſubſtitu.in cognoſcendo formam,& eſſentiam vnius ſubſtõnis ab altera,non vr̃ reſpiciendũ ſm extremũ;qa illud eſt cõe oĩb. ſubſtõnib. Vñ ſatis eſt
102 dicere,ꝙ†vulgaris ſubſtõ fiat ſuper verbis negatiuis,aũt expreſſis,aut ſubauditis,aut a lege tacitè ſubintellẽis.Secundo aduerte,
103 inquantũ Bar.vult,ꝙ†ſubſtõ pupillaris facta per iſta verba, ſi in pupil.ætã.dicat̃ facta verbis negatiuis, ꝯſiderato effectu, qui eſt priuatiuus,non forma verborũ. Adde doc. Bart.in l.non mino
104 rẽ.C.de in integ.reſti.& in l.de ætate.ff.de min.vbi dicit, ꝙ†.oĩs orõ,q̃ priuat, qualitercunq; ꝯcepta, dr̃ negatiua, de quo dixi in c.cũ eccſia Sutrina,de cau.poſ & prop.& ꝓ illa doc.eſt glo.quã ibi no.Bar.in l.fi.§.fi.ff.de exce.do. & tex. in l.inter ſtipulantem. in prin.ff.de ver.obl.Bñ facit,qđ dr̃ de actione negatoria in l. ſi prius.vbi D.Iaſ.col 2.ff.de no.ope.nun.Et iſtud facit ꝓ opi.mea ꝙ vulg.expreſſa ꝯtinens pupillarẽ, dicat̃ duplex cõſiderato effectu,& non forma verborũ.Sic eꝯ.Orõ negatiua,q̃ ponit,dẽt appellari affirmatiua, ſm gl. in l.in eadẽ.in ver.probẽtur.ff.ex qui. cau.maio.& gl.in cle.fi.de reſcr.aliqñ tñ oĩno affirmatiua, effectu tñ negatiua plus negat,q̃ ipſa negatiua,glo.eſt & ibi Imo.in cle.in pleriſq;.de elec.Tertio aduerte in q̃tum Bart. dicit,quòd pupil.pt fieri abſq; illis verbis,ſi hr̃s erit;& poſtea ſubdit, quòd vulg.q̃ cõtinetur in expreſſa pupillari,dr̃ oĩno tacita, in hoc in-
105 nuit,ꝙ†vulg.ꝯprehenſa in pupil.ſit oĩno tacita; ẽt quòd ſit formata pupil.omiſſis verbis,ſi hr̃s erit,qđ facit ꝓ deciſio.ꝯ cõem,
106 de qua ſ.Quarto aduerte,qa†ſubſtõ vulg.de qua in l.Titius.cũ ſeq.ſ.tit.1.non vr̃,quòd ſit tacita, nec formata verbis affirmatiuis,vt inquit Barto. qa illud verbũ,vter,diſtributiuum,alterum ponit, & alterum excludit. & iõ licẽt in figura verborũ videat̃ affirmatiuũ,tñ in ſenſu quò ad alterũ eſt priuatiuũ.Vñ ſm doc. Bar.hic dẽt dici,quòd ſubſtõ fuerit formata verbis expreſſis, & negatiuis nõ ſubauditis,vt ipſe dicit.Vñ Bal. & Imo.ibi volunt, ꝙ illa vulgaris nõ ſit tacita,qa ex verbis, & ex mente teſtõris cõcipit̃. Solu.vbi nõ eſt formatus ſecundus gradus reſpũ formæ, dr̃ tacita;& iſtud eſt,qđ vult dicere Vlp.ibi dum inquit,Quia tacita ſubſtõ ineſſe vr̃ inſtõni. Quinto aduerte,in quantum Bart.
107 vult quòd†vulg.de qua in l.qui liberis.§.hæc verba.inf.eo.dicat̃ tacita ꝯprehenſa in expreſſa pupil. qđ non vr̃ ꝓcedere, qa vulg. ꝯprehẽſa in expſſa pup.dr̃ pſumpta,vt ſ.declaui.Sed illa,de qua. in § hæc verba,colſr̃ & ex verbis,& ex mente; ergo non erit pſumpta,nec tacita.Sol.Bar. tacitam appellauit verbis ſpãlib⁹, vt arbitror,qa forma erat reſtricta ad pupillarem. Hinc eſt,quòd Alb.hic dicebat,quòd illa vulgaris,de qua in §.hæc verba,eſt tacita quo ad formã,& expreſſã quo ad rem,qa uerborum ſignatio eam deſignat;& iõ talis vulg.hẽbit effectum expreſſæ vulgaris;& iſto reſpũ credo,ꝙ Azo,& Dy.appellauerunt eã expſſam, & non reſpũ ultimi extranei,ut dicit Bart. quia hoc attento,ẽt vulgaris oĩno tacita dẽret dici expreſſa,qđ nullus ꝯcedit. Sexto
108 aduerte,in quantum Bar.dicit,ꝙ†vulg.de qua in l.fi.C.de here. inſti.appellat̃ dubia;idẽ tenuerunt antiqui;maximè Iaco.de Ra.
109 qui dicebãt,quòd†ſubſt.tacita eſt triplex. Quædã tacita probata,de qua in l.Lucius inf.eo.& iſtam Bar.& *cõiter* Doc. poſt eũ dñt eſſe tacitã uerbis ſpecialib. & ſingularib.ſed expreſſam verbis gñalib.& ob hoc antiqui dicebant eã ꝓbatã.Quædã eſt tacita pſumpta,de qua in l.iã hoc iure.inf.e.& iſtã Bart. & ſequaces dñt eſſe oĩmodo tacitã.Quædã eſt tacita dubia,de qua in d.l.fi. ſed cur dubia ſit,Bar.dicit rõnem eſſe, qa eſt apta ꝯuenire tam vulgari,q̃ pupil.licẽt magis ꝯueniat pupillari. Sed D. Iaſ.in d.l.fi. non admittit hanc rõnem dicens,ꝙ ſolum conuenit pupil. reprobatq; aliã rõnem Ang.ibi, non tñ meliorẽ aſſignat. Sed tu ſalua Bar.& dicas,ꝙ ꝑp ſubiectã materiã erat dubiũ,an eẽt pupil.vel vulg. Erat.n.ſubſtõ illa fcã in forma pupillari; ſed erat fcã extraneo,cui fieri non poterat,& ꝑp hoc non uidebatur dđm teſtõrem voluiſſe actum inutilẽ facere.l.3.ff.de teſt.mi.vulgaris ẽt non videbatur;quia forma repugnabat.In hoc dubio Impe. deter̃iat,quòd teſtõr vulgariter ſubſtituere voluerit. Et ſi quæras rõnem deter̃iationis; rñdeo, quòd forma etiam conuenit vulgari, ſi intelligamus illa uerba, Ploci hæres eſto, remotiuè, prout declarat Bal in l.2.C.de lib.præte. per illum tex. Et iſtud, eſt,quod vult dicere Imperator ibi, ex ꝯña uerborum in locũ, partemq; Ploci ex ſubſtõne uocari.Iuxta hanc q. Alex.hic mo-
110 uet aliquas dubiões. Prima eſt,an per iſta uerba, † Titium inſtituo, Mæuium ſubſtituo,intelligatur formata vulgaris.Determinat,ꝙ ſic poſt gl.in l.Gallus.§.1 ubi Bar.& alij. ſed an dicatur expreſſa non aperiunt. Conſtat quod eſt expreſſa uerbis gñalibus,an aũt ſpãlib. pt dubitari. Veritas pendet ab alio articulo, an in iſtis verbis ſolũ ſit incluſa vulgaris,quod tenuit Bar.in l.cẽturio.col 8.ver.2 op.ad pdicta.inf.e.& ibi dicetur.Scđo dubita-
111 tur.Quid ſi teſtator dixerit, † ſi inſtitutus hr̃s non erit,reſtituat hr̃d.Titio,vtrum erit vulgaris,an fideicommiſſaria? In iſto puncto Sen.hic conſiderant 4.caſus.Primus,ſi ſit dcm̃, ſi hr̃s nõ erit reſtituat per fideicõmiſſum;& ꝯcludunt,ꝙ iſto caſu erit fideic. poſt Gul.de Cu.in l.pcib.C.eo.ſequit̃ Ale.hic; qa uerbum illud per fideicommiſſum,declat totam ſubſtõnem,arg.l.vtrũ.ff.de

112 pe.hr̃d.Nec dicat̃ hic eſſe repugnantiã,qꝛ † hæc verba,ſi hr̃s nõ
erit, intelligenda ſunt,i.ſi voluntariè nõ adierit. l.debitor.§.1. ff.
ad Tre.Et huic expõni inhęrendo, euitatis oĩa ɔ̃ria,de quib. hic
ꝑ Nouiſſimos.Sed mihi ſuborit̃ difficultas.Quid ſi inſtitutus in
caſu iſto,poſſet ẽt ſuccedere ab inteſtato. an illa verba,ſi hr̃s nõ
erit,dẽant exponi,i,ſi non adierit? Vr̃ ꝙ non,qa pñt intelligi, ſi
hr̃s non erit ex teſtõ,vt in tit.ſi qs omiſ ca teſt.inf. qđ vr̃ ſuade-
ri,qa tunc verba,ſi hr̃s non erit,ſtant in ſua ꝓpria ſig.l.3.C.eod,
Scđus caſus eſt,ſi dicat̃,ſi hr̃s nõ erit, reſtituat hæreditatẽ Titio,
113 quẽ vulgariter ſubſtituo,tunc ſm Ale,& Sen.erit vulgaris,† qa
ɔſtat de intẽtione teſtõris, quo caſu verba obliqua trahunt̃ ad
directa,l.q̃rebatur,& ibi Bar.inf.de teſt.mil.Sed Nouiſſimi Sen.
improperant Bar.hic,& ibi,qa tex,ille non ꝓbat,cũ loquat̃ ſpã-
li fauore militis; & ſic in ɔ̃rium ſit ius cõe. Vñ inquit,ꝙ ſi in ca-
ſu illius l.fuiſſet paganus,nunq̃ verba obliqua in codicil.apposi
ta trahi debuiſſent ad directã,qđ vltimũ & ego ɔcedo, & Bart.
nõ negaſſet ꝑ l.Scæuola.inf.ad Tre. Sed bñ dico,ꝙ ſi in teſtõ pa
ganus vtat̃ verbis obliquis, talia verba dẽbunt trahi ad directã,
ɔſtito de intentione teſtõris, qđ ipſi Nouiſſimi in ſeq.caſu con
cedunt,& negare non pñt;qa vbi ɔſtat de intentione,verba ap
poſita hñr ꝓ non appoſitis.l.ſi ita,§.qui filio.inf.de ſec.tab.Ergo
a fortiori impropriabunt̃,& ſic trahent̃ ad directã.Tertiꝰ caſus
eſt,ſi ſit dictum , ſi hr̃s non erit,reſtituo hr̃d.Titio , & iſto caſu
erit ẽt directa vulg. ſm Bal.in l,humanitatis. col.añpe,ver,mira-
bile.C.eo.ſequunt̃ Sen.hic.Mouet̃ Bal.qa teſtõr manu ſua con
fert;ergo directò transfert.& iſta eſt doc.Bar. in l.centurio,col.
pen.inf.eo.alle.Sen.l.qm̃ indignũ.C.de teſt. Sed Poly. eorundẽ
ɔterraneus,dicit iſtã l.nihil facere;qa licèt velit ſufficere inſtõnẽ
fieri qbuſcunq; verbis;tñ deſiderat verba apta, ꝑ q̃ explicet̃ vo-
luntas teſta.qđ non eſt in caſu nr̃o,vbi ꝑ verbũ,reſtituo,non ſa
tis liquet de voluntate,qđ debuit ſufficere;qa ſatis ɔſtat , vt de-
monſtrat prima rõ Bal.& expreſſè d.l qm̃ indignũ,vult inſtõnẽ
fieri poſſe ꝑ verba inflexa . Quartus caſus eſt,ſi ſit dictum, ſi hr̃s
non erit,reſtituat hr̃ditatem Titio.Et adhuc concludit Soc.hic
poſt Bal.in d.l.humanitatis.ꝙ ſit directa vulga.Et ſi dixeris,qũo
inſtitutus reſtituet,ſi hr̃s non erit ? Rñ.Bal.reſtituat de facto,vt
in l.inter oẽs.ff.qui ſatiſ.cog. Cõprobat Soc. qa in dubio inter-
pretandũ eſt,ꝙ ſit directa,c,ſi pr̃,de teſt.in 6 Sed diligentius ad-
uertè,qa ſm Mod.hoc mõ ſubſtõ nõ valeret;qa ɔtinet in ſe re-
pugnantiã.Nec obſt.ſm eos,l.inter oẽs. ꝑ quã diſſoluit̃ ɔ̃rietas,
qa ibi inſtitutꝰ erat in poſſeſſione; nimirũ ſi de facto reſtituit,
in caſu nr̃o pſupponit inſtitutũ nolle attingere bona hr̃ditaria.
Qũo ergo reſtituet,niſi attingat? Qũo attinget niſi efficiat̃ hr̃s?
Et ſic eſt iterũ in perplexitatem incidere,quam Bal.& ſequaces
nituntur effugere.Sed facilis eſt rñſio ſi dicamus,ꝙ tanq̃ nudus
miniſter de facto reſtituat.ſic.n.verba referuntur ad factum,vt
perplexitas euitet̃,l.ſi Titius,& ibi gl.ff.de ver.obl.Vel dicamus,
cum ſit directa vulgaris,ꝙ nulla reqritur reſtõ. Sed vlterius cõ-
ſiderando,vr̃ ꝙ ſit fideic.ꝑ id,qđ dicit Bar.in d.l.centurio.col.4.
in fi,ver.quid ſi teſtõr.vbi ſi teſtator dixerit, volo bona mea di
ſtribui inter pauperes ꝑ talẽ executorẽ;iſte executor reputabit̃
hr̃s,cum nullus ſit,qui locum hr̃dis tenere poſſit in diſtributio-
ne.ſic ergo dđm videretur in caſu nr̃o ; qa in reſtõne facienda
ſubſtituto,nullus eſt,q locũ hr̃dis teneat. Vñ ɔcludẽdũ vr̃,quòd
verba,ſi hr̃s non erit, debent intelligi,ſ.voluntariè, vt in primo
caſu,cũ non detur rõ diuerſitatis inter hunc,& illũ; & qa minꝰ
receditur a ſignatione vocabuli,q̃ ſi improprieт verbum,reſti-
tuo.Item qa nulla erit perplexitas,& repugnantia; ergo capien
da eſt iſta interpretatio.l,quoties.cum gl.ff.de verb.ob.Quartò
114 principal̃r q̃ro,† qs ſit effectus vulgaris? Bal.rñ.effectꝰ eſſe quin-
que,quos ſingul̃r ꝓſequit̃. ſextũ effectũ adducunt Ang. & Sen.
quẽ & nos cũ aliis ꝓſequemur. Sed prius iterũ aliqua de ſigña-
115 tione horum † verborum,ſi hr̃s non erit,dđm occurrit.Quæro
igit̃,qd importent hæc verba? Rñ Bar.in hoĩe libero intelligun
tur,ſi ipſe ad ſui vtilitatẽ hr̃s non erit , vel poſtea mutata ɔdõne
aliũ,cuius ptãti ſubiiciat̃, hr̃dẽ non fecerit , in hoĩe vero alieni
iuris,econuerſo recipiunt̃.l.cũ ꝓponas.C.de here.inſti. l.ſi pr̃fa-
milias Titiũ,s̃.de hære.inſti.q̃ decĩo plena eſt,data ſcĩa teſtõris.
Sed dubitatio reſtat,qd ſi teſtõr credat inſtitutũ eſſe liberũ , cũ
ſit ſeruus,an tunc verba p̃dicta ſint intelligenda eodẽ mõ? text.
in d.l.cũ ꝓponas.& ĩ d.l.ſi pr̃,vñr ɔ̃riari.ꝑpea gl.Bar.& *alij cõiter,*
diſtinguunt.Aut ɔſtat,ꝙ teſtõr voluit totũ acquiri inſtituto; &
tunc intelligunt̃,ſi hr̃s non erit,ad ſui vtilitatẽ.ita ꝓcedat l.cum
116 ꝓponas.Aut dubitat̃,& tunc † ꝑꝑ ɔflictũ rõnum neuter ſenſus
recipiet̃ in totũ,& neuter reiicitur ex toto; ſed admittet̃ ɔcur-
ſus ĩſtituti,& ſubſtituti,ſm diuiſionẽ, de qua in d.l.ſi pr̃fa. Et ſic
in caſu dubio fert̃ ſnĩa ꝑ modũ ɔpoſitionis,qđ no.tu q iudicas.
Quid aũt fiet de alio ſemiſſe? Gl.& *cõiter alij,* arbitrant̃ dño dan
dum,inſpecta potius veritate q̃ opi & quia Imperator ibi iudi-
cauit in cã propria; vñ credendũ eſt,ꝙ in dubio ſibi potius ad-
iudicauerit.l.p̃ſes.C.de ſer.& aqua.Sed Mod.non admittunt,di
centes totũ dandũ ſubſtituto,qb.non aſſentio;quia ſi verè fuiſ-
ſet liber;& poſtea factus ſeruus, dño totum dẽretur,Inſti.eo.§.
fi.ſed certè dđm erat,ꝙ tpe teſtĩ erat ſeruus.Non.n.pro tpe va-
riatã fuiſſe teſtõris voluntatẽ arbitror.l.eũ,qui.ff.de ꝓba ſed Im
pe,in cã ꝓpria,& ꝑꝑ aliquale dubiũ voluit ſibi fauere,& quartã
117 hr̃e.† Scias ẽt,ꝙ illa verba,ſi hr̃s non erit,intelligunt̃ ex teſtõ.l.3.
118 C.eo.Primus igitur effectus eſt,ꝙ † q̃diu inſtitutus p̃t adire, nõ
admittitur ſubſtitutus,l q̃diu.1.& vlt.inf.de acq.hær. Sed aduer
te,qa iſte vr̃ effectus inſtõnis ɔ̃rius ſubſtõni, ſed conuerte ɔclõ-
nem in perſonã inſtituti,& erit ſubſtõnis effectus . Rõ eſt; quia
verba,ſi hr̃s non erit,operant̃ talẽ effectũ.vñ pl̃a inferunt̃. Pri-
119 mò, † ſi inſtitutus diceret ſe nolle adire,non eſſet locus vulgari
ſubſtõni;quia ex illis verbis non inducit̃ ꝑfecta repudiatio, ſm
120 Bar.in l,qui ſe pr̃s.C.vñ lib.Scđò infertur, ꝙ † inſtituto exñte a-
pud hoſtes,non admitteret̃ ſubſtitutus,donec ſit ſpes, ꝙ reuer-
121 ti poſſit,de quo in l.ſi pr̃,inf.eo. Tertiò infertur,ꝙ † tertius con-
uentus a ſubſtituto;poterit allegare,ꝙ non ɔſtat inſtitutũ nol-
le adire;& ſic excipere de iure tertij, qđ eſt excluſiuũ ipſo iure
intentionis actoris,ſm Bar.in l.2.ff.de exce.rei iudi. Quartò in-
122 fert̃ , ꝙ † ſi inſtitutus repudiauerit de iure ciuili,non erit locus
ſubſtituto,donec ſit ſpes,ꝙ ſubſtitutus poſſit ſuccedere de iure
p̃torio,& eɔ̃,ſm Bar.in l.ne qs.in §.1,inf.de acq.hære.Bal.in rub.
C.qui admit.in 6.q.Bal.Sal.& *alios cõiter,* in l.ſuum hr̃dem,repro
123 bata gl.ibi,C.de iure deli.& iõ † ſi inſtitutus ꝑ lapſum 30.anno.
eſſet excluſus de iure ciuili,iuxta l.licèt C.de iure deli.nõ tñ ſub
ſtitutus poſſet ſuccedere;niſi ꝓbaret inſtitutũ ſciuiſſe delatam
fuiſſe ſibi hr̃ditatẽ;qa de iure p̃torio nemo excludit̃,niſi ſciens.
Sunt.n.tpa p̃toria vtilia a prin.l.2.& ibi latè D.Iaſ.& l.q̃diu.C.q
124 admit.Sed hic ſuborit̃ dubitatio.Quid † ſi ſit ſpes,ꝙ inſtitutꝰ ad
mittatur ꝑ reſtõnem in integrũ, an interim ſubſtitutus poterit
adire ? Iſte primus effectus vult,ꝙ non.ɔ̃rium deterĩat Bart per
tex. in l,& ſi ſine. §. ſed quod Papinianus,ff.de mino.Ad l.q̃diu.
rñ.quòd eſt intelligẽda,donec ſit ſpes de iure cõi;ſecus ſi de iu-
re ſpãli.l.4.ff.de fideic.liber.Sed ɔſidera,quòd per locum a ſpãli
iſta iura vñr probare ɔ̃rium;vñ tu allega meliorem tex in l.ꝙ ſi
minor.in §.Scæuola.ff,de minor.Et huius dicti rõnem eſſe dñt
Nouiſ.Senenſes,quia reſtõ hr̃dem non facit.d.§.ſed qđ Papinia
nus.Sed iſta rõ apud me nõ valet;quia in d.l.ſed & ſi.§.Papinia-
nus,reſtõ non oꝑatur,quòd reſtitutus efficiat̃ hr̃s; quia alius iã
erat effectus hr̃s,vñ illa rõ, q̃ reſultat ex dicto, dẽt dici illatio, &
non rõ dicti.Sunt tñ qui dñt,excluſo ſemel inſtituto purificatã
eſſe ɔdõnem,ſi hr̃s non erit;nec dẽre ɔſiderari, quo iure ſingu-
lari p̃t venire;quia illud reputatur impoſſibile , ſm Inn.in c.pa-
ſtoralis,& ibi Ab.ad fi.extra de cau.poſ.& prop.& Pan.in c.ſuꝑ
eo,de ſent.excom.in c.qđ non Dei timorem,de ſta.reg. facit l.
apud Iulianum.§.ɔſtat,& ibi latè Mod de leg.1.Et in teris de in
integ.reſtõne ſentit Bar.in l 1.ad fi.s̃.de iniu.rup.facit gl.in l.fi.s̃.
de cond.indeb.q̃ vult,quòd non dicatur debitum, qđ per bñfi-
cium reſtõnis quis p̃t ɔſequi.Et ad iſtud multa congerit D.Ge-
org.Nat.in rep.c.le ſæpe.in 5.char.3.no.de verb.ſig.Sed ɔ̃ hanc
rõnem arguit Iaſ.de l.non quocunq;.§.1,de leg.1.& de l.inter-
cidit.ff.de cond.& dem. vbi ɔſideratur legatariũ impetrare poſ
ſe reſtõnem.Rñ.quòd ibi ɔſiderat̃ reſtõ,poſtq̃ eſt ɔceſſa;nos ve
rò loquimur anteq̃ ɔcedat,q̃ ſolũ eſt ɔ̃ illa iura. Alio modo rñ.
in d.§.ɔſtat,quòd procedit ɔclõ,& iſta rõ,qñ reſtõ eſt talis, q̃ ſo
leat frequenter ɔcedi;ſecus ſi non ſoleat;niſi cum difficultate .
Sed iſta ſol.nõ placet,quia in d.l intercidit,non ɔſtat,quòd prin
ceps ſoleat facilè reſtituere relegatos, & minus deportatos ; &
tñ tex.in l,quidam relegatus.ff.de reb.du.dicit reſtõnẽ relegati,
& deportati eſſe ɔſiderandã;& q̃tum ad terminos nr̃os cõfun
ditur per tex.in d.l.4. & in d.§ Scæuola. Tñ puto ſic diſtinguen-
125 dũ. Aut † q̃rit̃,an ſit cõſideranda reſtõ prout ex nunc ; aut ꝓut
ex tunc. Primo caſu,aut loquimur reſpũ effectꝰ, qui cauſandus
neceſſariò venit añ reſtõnẽ;& iſto caſu non cõſideratur reſtõ ;
ita ꝓcedat d.l.4 Aut reſpũ effectus,qui p̃t cauſari poſt;& iſto ca
ſu hẽatur conſideratio illius;ita loquuntur l.intercidit,& l.non
quocunq;.§.1. Scđo caſu ſꝑ ſit cõſideranda, ita loquatur l.qui-
dam relegatus.ff.de reb.dub.& ita p̃t intelligi l.nemo.ff.de reſt.
126 in integ.Scđo dubitatur,† an in caſu l.fi.C.de repud. hæred vbi
ſuus hæres hẽt facultatem reuocandi abſtinentiam intra trien-
niũ , vulgaris ſubſtitutus poſſit in illo termino ex ſubſtõne adi-
re hæreditatem.Bar.in d l.quandiu.1.determinat,quòd ſic . Vñ
vult Bar.duo. Primò,quòd diſpõ d.l fi.procedat;ẽt data ſubſtõ-
ne vulgari;ẽt quòd ſubſtitutus adiuerit . Scđo,quòd in caſu d.l.
fi.facta abſtinentia ſtatim ſit locus ſubſtõni.In primo Bar.repre
127 henditur,quia † datio vulgaris ſubſtituti, tollit bñficiũ ſuitatis.l.
ſi filius hr̃s.s̃.tit.1.melius in l ſi filius,qui pr̃i.inf.eo.& hac de cã
Bal.Ang.Ale.& Iaſ.in d.l.fi.tenent ɔ̃rium, ſaluant tñ Senen.Bar.
in caſibus,in quib.datio vulgaris ſubſtituti non tollit ſuitatem,
de quib.in d.l.ſi filius heres.& in l.ſi filius,qui pr̃i.inf.e.Sed aduer
te,quia ex multis non vr̃,quòd Bar.poſſit defendi,ẽt in caſibus,
vbi nõ tollitur ſuitas.In primis ɔ̃ Bar.adducitur tex. in d.l.quòd
ſi minor.§.Scæuola,in verſic.omiſerit , qđ refertur ad ſuos.Sol.
Si referas ad ſuos , debet intelligi per lapſum termini ſibi aſſi-
gnati ad inſtantiam ſubſtituti,iuxta l.q̃diu.inf.de acqui. hæredi-

quo

quo casu non hēt locum d.l.fi.ſm Pa.de Ca.in l.ſi quis ſuus.inf. de iu.deli. Scđo adducit tex.in d.l.fi.in ver. q̄diu res in eodē ſtatu permanent.verū adita hr̄ditate,res non dn̄t in eodē ſtatu,igitur &c.Sol.ſm Senen.illa verba declant per ſequentia, vt nō dicant in eodē ſtatu,fcā alienatiōne per ſubſtitutū; prout ēt dr̄ in d.§.Scæuola.Tertio ob.tex.in l.filij.§.1.ff ad Tertu.Sol.loquit in repudiatione hr̄ditatis mr̄næ; nos verò loquimur in abſtinētia hr̄ditatis p̄rnæ. Sed q̄ p̄t eſſe rō diuerſitatis, cū vtroq; caſu filius hēat priuilegiū reuocandi?Auget difficultas; quia in d.§.1.p illa verba,nolo adire,nō erat cauſata deliberata repudiatio,ſm Barto.& alios in d.l.qui ſe p̄ris. C. vn̄ lib.& tñ non p̄ſcribit reuocatio,pximiore prius adeunte: ergo cur non idē in d.l.fi. vbi erat deliberata abſtinentia?Quarto induco tex. in d.l.fi.vbi tex.vult, q reuocata abſteſione filij efficiat hr̄s ſuus,& ſic directus; ergo duo ibi eſſent hr̄des directi inſolidū,p̄ l.vt certo.§ ſi duob.ff.cō mod.nā admiſſo ſemel ſubſtituto, ipſe poſtea non p̄t deſinere eſſe hr̄s directò,d.§.ſed q̄d Papinianus.Poſſet dici, q non eſt inconueniēs,q duo ſint directi hr̄des,vnus nudo noīe,alter noīe & effectu, vt in l cū filio.ff de lega 1. ſed certè diuerſa rō eſt ibi.

128 Quinto p̄ Bar.†ſtringit,ius accreſcēdi,q̄d dr̄ tacita ſubſtō, l.ſi Titio.§.Iulianus.de leg.2.impedit b̄ficium d.l.fi.ſm Bal.in l.2.ff.de iu.& fac.igno. Ale.& Iaſ.in d.l.fi.ergo a fortiori tale b̄ficiū impediet per expreſſam ſubſtōnē,ſubſtituto adeūte. Ad iſtud poſſet diſputando r̄nderi,& negando, q veniens per ius accreſcendi,dicat venire tanq̄ tacitè ſubſtitutus,vt p̄cludunt Senen.in l.ſi mihi & tibi,de leg.1. Vel aliter p̄t dici, pbabilr̄ falſum eſſe, q ius accreſcendi impediat b̄ficium d.l.fi nam in p̄rium eſt tex clarus in d.l.pro hærede. §.Papinianus.ff.de acq.hær. Dr̄ ibi, q ſuus, qui pecuniā accepit a ſtatulibero, poſt aditionē cohr̄dis, nō vr̄ reuocare abſtenſionē;quia eſt talis actus,qui p̄t fieri citra ius & nomen hr̄dis;ergo ſi eſſet actus,qui nō potuiſſet fieri citra nomen & ius hr̄dis,fuiſſet reuocata abſtenſio. Præterea ſi reuocari non potuiſſet ad excluſionē ſubſtituti , diſputatio illius iureconſulti fuiſſet deriſoria,q̄d non eſt dd̄m.Cum opi.tn̄ Bar. tranſit ſubtilis Are in d.l.pro hr̄de §.Papinianus, ſubtiliter inducēs tex.in d.l.fin in ver.aliud triennium.ſed facilis eſt r̄ſio , ſi dicat ſufficere, q illa dictio,aliud, faciat ſiñitudinem, quo ad quid,vt no.in c ſedes,per Abb.de reſcr.Tenendo tñ opi.Bar.indiſtinctè poſſumus dicere,q reliquiæ ſuitatis ſublatæ,operant hunc effectum,& iſto reſpū adhuc appellat ſuus, in d.l fi.vt ēt dr̄ in l.iam dubitari.s.de hære.inſt Vel diſputando poſſumus negare,quòd datio ſubſtituti vulgaris tollat ſuitatē,de quo articulo dicet inf. Circa ſm,ſi teneam⁹ opi.vt in p̄ce. p̄ Bar.inutilis eſſet iſta diſputatio;ſi teneamus cum Bar.videndum eſt de veritate.Pa.de Ca. in d.l.ſi quis ſuus . & Aret.in d.l.q̄diu tenent p̄ Bar.quia ſubſtō vulgaris habet locum in defectu inſtitutionis , quæ in caſu nr̄o vr̄ oīno defecta,ex quo ſuus hēt trienniū ad adeundum, pōtq; adhuc petere triennium ad deliberandum.d.l.ſi quis ſuus.ſed ad iſtud r̄n.Bar.q eſt oīno defecta,inſpecto iure cōi; & licèt poſſit admitti;tn̄ eſt de iure ſpāli,q non eſt in p̄ſideratione, vt s. dixi. Cogita, cur iſto caſu ius ſpāle non ſit in p̄ſideratione. Pōt dici iō eſſe,quia p̄ſumit,q inſtitutus,qui abſtinuit,perſeueret in ſua abſtenſione,c.cū Marthæ.de cele.mi.l.3. ff.de prob. Tertio du-

129 bitat,†an mortuo inſtituto admittat ſubſtitutus , excluſo hr̄de inſtituti,p̄tendente fuiſſe tranſmiſſum ius deliberandi ad eum? Circa iſtam dubōnem ſunt p̄ſiderandæ tres ſpēs tranſmiſſionis; licèt Bart.formet dubōnem in vna tm̄, quas ip̄s declat Iaſ. hic.

130 Ego aūt faciam tres diſtinctas p̄clōnes.† Prima,vulgaris ſubſtō non impedit tranſmiſſionē potentiæ ſuitatis; ita vult Bart.hic, dum alle.l.ſi quis filiū.§...inf.de acq hær.idē clarius voluit Bart. in l.ſed ſi pro dote.§.p̄.inf.de le.p̄ſtan. Iſta p̄clō *cōiter* reprobatur;quia datio vulgaris ſubſtituti,tollit ſuitatem.l.ſi filius hr̄s.s. de li.& poſth. Ad tex.in d §.1.r̄ndetur quòd non probat, vt oñdit Soc.hic . Sed tu aduerte , quia licèt non probet p̄iungendo principium l.vt dicit Bar.tñ ex rōne ibidem alle.q̄a p̄ri idē tribueret,vt probari intētio Bar. quā rōnem in ſiñ p̄ſiderauit Iaſ. in l.vnica.col.16.C.q̄n non pe.par.Imo.tñ ſaluat opi. Bar.in caſibus in quib. per dationem ſubſtituti non tollit ſuitas, de quib. in l.ſi filius,qui patri.inf.eo.Si tñ diſputando velles gn̄alr̄ ſaluare Bar.poſſes dicere,quòd reliquię ſuitatis operentur talem effectū. & hanc opi. Bar.viſus eſſe amplecti.Alex.p̄ſil.4.col.7.vol.2 Scđa

131 p̄cl.†Vulgaris ſubſtō non impedit tranſmiſ.q̄ fit in deſcendentes b̄ficio l.vnicæ.C.de iis,qui añ aper.tab.Iſta p̄clō eſt *cōis* per tex.in d l vnica.in ver.alios intelligendo,ſ.ſubſtitutos. Sunt tñ,q̄ r̄ndent, q iſta expō,& deueniat,refragat verbis illius lr̄e ibi,p̄tra auitū deſideriū,& ibi,inſperato p̄mō,cū ſit,q ſubſtitut⁹ ſm voluntatē teſtoris ad ſperatū p̄modū accedat . Defendendo Bart. dd̄m eſt, quòd ſubſtituti reſpectiuè dicant venire p̄ volūtatem teſtōris,ſeu illius deſideriū,q̄d erat,vt filius ſuus veniret, & hr̄ditate potiret;iō referas verba, inſperato p̄mō,ad pſonā teſtōris, vel nepotum,qui ſperabant mortē patris, eiuſdemq; filij. Scđo ponderat ille tex.ibi,licèt non ſint inuicem ſubſtituti,quaſi velit,quòd hēat locū tranſmiſſio; ēt ſi eſſent ſubſtituti filij teſtōris

132 adinuicē.Huic inductioni p̄dn̄t Sen.quia hoc mō†dictio,licèt, explicaret caſum minus dubitabilem,p̄ nām ſuam,l.licèt. C. de iu.deli. Quis dubitat,q maior nō tranſmittendi ſubeſt,q̄n ſunt inuicē ſubſtituti,q̄ q̄n non ſunt?Et iō Senen. intellīt, quòd ibi eſſent inuicē ſubſti. cū nepotib. prout intellīt & alij *cōiter* hic. Sed nec iſte ſenſus placuit Mod.quia ſi nepotes eſſent inuicem ſubſti.fruſtra tractaret de tranſmiſſione in ipſos nepot.ſucceſſuros p ius accreſcendi,vel ex ſubſtōne. Poſtea dn̄t q forte poſſet pcedere l.illa ſm iſtum intellīm,poſito q nepotes repudiaſſent partem ſuam,quo caſu ceſſaret ius accreſcendi,vel poſito,q eſſent p̄les cohr̄des,quo caſu vigore tranſmiſſionis ſuccederet in totum per ius accreſcendi ſiē cohr̄dib.Mihi aūt nullo mō placet iſte intellīs,nec iſtorū dicta,q̄a tex.in fi. p̄ſupponit, q niſi fiat tranſmiſſio;nepotes priuabunt hr̄ditate aui , q̄ deuolueret ad alios,q̄d eſſet facillimū,ſiue per ius accreſcendi,ſiue per ſubſtōnem expreſſam vocer. Cogita ergo,an poſſit dici , q ibi filij erant inſtituti,& inuicē ſubſtituti,non ſimplr̄,ſed ſub p̄dōne,ſi ſine liberis, quo caſu non ob.arg. Soc. quia maius dubiū eſt,an tranſmiſſio fiat in deſcendentes filiorū , q̄n nulla fcā eſt ſubſtō reciproca inter ipſos inſtitutos,q̄ q̄n facta eſt ſub p̄dōne,ſi ſine liberis . Rō,quia p̄memoratio liberorū demonſtrat exuberantius deſideriū aui,q bona trāſeant in liberos,arg gl.in l Lucius. ff de hær.inſt. Conſidera tñ,ſi potes meliorē ſenſum reperire .

133 Tertia p̄clō.†Vulgaris ſubſtō non impedit tranſmiſſionem iuris deliberandi in hr̄dem inſtituti. Hanc tenent *cōiter* Doc.hic, & in d.l.cum proponas.& in d.l.pr̄familias, ſequunt glo.Bal & Pau de Ca in d.l.q̄diu. Diſcutiamus fundamenta. Primū p̄ſiſtit in reg.d.l.q̄diu. Nec ob.q non ſit amplius ſpes,inſtitutum mortuū adire poſſe; q̄a eadē ſpes tranſmiſſ̄ fuit in hr̄dem inſtituti; vn̄ idē iudicādū,cū verba illa hēant ſenſum,ſi aliū hr̄dē nō fecerit,d.l.ſi pr̄fam.Sed Ang.non admittit hoc;q̄a in libero hoīe intelligunt,ſi mutata p̄dōne nō fecerit aliū hr̄dē,q̄ p̄dō non p̄t dici mutata per mortē,ſed potius extincta, quia mors oīa ſoluit. §.deinceps in Auc.de nup. Tñ Bar.in d.l.ſi pr̄familias, rn̄. q ſatis dr̄ mutata,ſi eſt extincta.Sed profectò ppriè loquendo, q̄d extinguitur,nō mutat,vt not.in l.lecta.ff.ſi cer.pet.Iſtud ēt fundm̄ improbat Are.quia tunc demū verba,ſi hr̄s non erit,intelligitur,i.ſi aliū hr̄dem no fecerit,q̄n ſua aditione, & miniſterio inſtitutus alium facit hr̄dem,ſed in caſu tranſmiſſionis,hr̄s inſtituti aditione,ppria,& legis miniſterio efficit hr̄s d l.vnica.in ver.ſi hr̄des non repudient. Et ex hoc tollit aliud fundm̄ Imo. dicentis,ſi factum voluntariū inſtituti mutantis p̄dōnem nocet ſubſtituto,d.l.ſi pr̄familias,q̄to magis;imò fortius nocebit factum neceſſarium,obueniens per mortē;quia in facto volūtario interuenit aditio,in caſu neceſſario nequāq̄. Scđo pro Bart. Aret.

134 adducit†b̄ficium reſtōnis in integr. quod ad excluſionē ſubſtituti tranſmittit ad hr̄dem,l.q ſi minor. §. Scæuola.ff.de min. Ergo eodem mō , & multò fortius dd̄m eſt, quòd tranſmittat b̄ficium iuris deliberandi; q̄a tranſmiſſio reſtōnis fit iure ſpeciali; tranſmiſſio verò iuris deliberandi concedit magis ſm regulas iuris.Stringe fortius.Hæres inſtituti, qui iā repudiauerat, excludit ſubſtitutum, d.§.Scæuola ; ergo hæres inſtituti deliberantis,multò magis deberet excludere. Pro reſolutione p̄ſide-

135 ra,q†ius deliberandi tranſmittit p̄ regulas iuris. Primo p̄tra regulam,q hr̄ditas non adita, non tranſmittitur. l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cad.tol.Item p̄ regulam,q ius declarandi nō tranſit in hæredem,ſm gl.& ibi Bar.in l.Pōponius ſcribit,ſi frumentum.§.fi.ff de rei vend. Quæ.n.ſunt voluntatis, non ſeparantur a perſona.l 4.ff.loc.c.ſi gratioſè.de reſc in 6.Item p̄ rr̄am, q prius non fiat tranſmiſſio,q̄ acquiſitio,vul.l.traditio.ff.de acq.rer do. Item p̄ naturā,quòd mortuus efficiat hr̄s:non.n.p̄t dari habitus ſine ſubiecto l.1.ff.de vſu.l.ſi ff.p̄mu.pd. Scđo conſidera, q ius deliberandi non dr̄ ius hr̄ditarium,nec in bonis noſtris, vt voluit Bar.in l.is pōt.col.4 inf.de acq.hær. Et probatur,q̄a ſi eēt ius hr̄ditarium;ēt de iure ffōrum tranſmiſiſſet in hæredem. l.hæreditas.de reg.iu.ſed iſtud negat l.cum antiquiorib.ergo,&c.Tertio conſidera,q reſtō in integ.dr̄ eſſe ius hæreditarium;quia nihil aliud eſt, niſi offim̄ iudicis nobile,loco actionis competens , vt dicit Bar.in l.imperiū.ff.de iuriſ. om.iud. Iſtis p̄ſuppoſitis re-

136 torqueo fundm̄ p̄ Are.& quia arguit de†reſtōne in integ.quæ tranſmittit ſm rl̄as iuris in hr̄dem,cum ſit ius hr̄ditarium.l.1.& per totum.C.de hære.act.ad b̄ficium deliberandi,quod eſt pſonale;& cuius tranſmiſſio p̄cedit p̄ regulas iuris.Nec quicq̄ facit,quòd reſtō p̄cedat iure ſpāli , quia poſtq̄ eſt conceſſa, ſiue poſtq̄ p̄petit,tranſmittit ſm regulas, q̄d ſecus eſt in iure deliberandi. Tertio ſm Are.facit,quia iſta p̄dō,ſi hæres nō erit, eſt neceſſaria ad actum vulgaris ſubſtōnis; ergo non poterit impleri per æquipollens,l.Gallus.§.& quid ſi tm̄.s.de lib.& poſthu. Siue ergo inſtitutus ſit verè hæres,ſiue fictè, ſatis deficiet illa condō. Modo ſi hæres inſtituti adiuerit, defunctus fictè dicitur adire ; quia hæres & defunctus vna, & eadem perſona reputantur, in Authen.de iureiur.a mori.præſt.in prin. Argum.iſtud apparenter ſtringit,& illud corroborat Soc.hic,vt per eū . Sed aduerte, quia

137 quia nihil ꝯcludit. Nam† in ijs, q̃ ſunt facti, hæres non repræſen
tat perſonā defuncti. l. idē Iulianus. §. ſi alicui. de leg. 1. Cũ ergo
teſtõr voluerit, ꝙ per factũ inſtituti deficiat ꝯdõ, videlicet ꝑ adi
tionē inſtituti, q̃ eſt facti. l. ꝯſilio in fi. ff. de cu fur. nõ ẽt deficiet
per factũ ipſius hæredis inſtituti; qa in hoc hæres non repræſen
tat pſonā inſtituti. Aliàs ſi iſta ꝯſideratio eſſet vera, filius ꝑ patrē
poſſet facere, quòd ꝯdõ deficeret; quia pr̄ & filius eadē perſona
reputan; & tñ neq; pater ꝑ filium, nec filius per patrē rl̄r faciũt
deficere ꝯdõnem. Quarto Soc. poſt Bal. ꝯſiderat, quòd ius accre
ſcendi, qđ dr̄ tacita ſubſtõ, non impedit tranſmiſſionē. l. 3. C. de
iu. deli. ergo nec ẽt impediret expreſſa ſubſtõ. Sed ſileat argu. qa
format de minore ad maius negatiuè, quod nõ valet, vt no. per
gl. in c. cũ in cunctis. §. 1. extra de elec. Eſt. n potentior expreſſa
ſubſtõ tacita. l. p̃cib. cũ gl. C. de impub & aliis. Quinto omiſſis a-
liis, q̃ leuia ſunt, adduco tex. in l. vnica. §. cũ aũt. C. de cad. tol iun
cto §. in nouiſſimo. quē tex. añ oẽs inducit Plumb. in l. fratris. C.
138 de iu. deli hoc mõ. † Dr̄ in § in nouiſſimo, hæreditatē non aditā
non tranſmitti; niſi in caſu d. l. cum antiquiorib. & in caſu d. l. v-
nicæ. Poſtmodũ dr̄ in §. cũ aũt. ceſſante tranſmiſſione, neceſſe ē
hæreditatē non aditā deuolui ad ſubſtitutũ; ergo vbicunq; hẽt
locũ tranſmiſſio, non deuoluit ad ſubſtitutũ; qa p̃ferentur ij, ad
quos fuit fcā tranſmiſſio. Sed rñ. Soc. ꝙ iſta illatio non ſequitur
neceſſariò; non tñ decl̄at, quare neceſſariò non ſequat. Vñ ad-
uerte, qa credo quòd ille tex. ſi fideliter īducat, ꝓbet oppoſitũ,
referendo verbũ neceſſe eſt, ad caducitatē, ſ̄m ſubiecta mãm.
q. d. vbi non hẽt locum tranſmiſſio, eſt neceſſe, quòd teſtm̄ effi
ciat caducũ; & ſic vadat ad venien. ab inte. vel fiſcum; niſi inſti-
tutus adiuerit ſolidā hæreditatē; vel niſi adſit ſubſtitutus, q vel-
let, & poſſet adire. Ergo a ꝯ̃rio vbi hẽret locũ tranſmiſſio, teſtm̄
non redderet caducũ; ẽt quòd inſtitutus, vel ſubſtitutus nõ adi
rent. Hoc aũt eſſe non p̃t, niſi vltimo loco vocent ij, ad quos fit
tranſmiſſio; & ꝯñr bñ ſequit, quòd poſt ſubſtitutũ, veniunt alij
iure tranſmiſſionis. Cõprobat inductio ſic, Dr̄ in prin. l. quòd te
ſtõres ad caducitatē remouendā ſæpe faciunt ſubſtones. Dr̄ po
ſtea in § in nouiſſimo, quòd lex in certis caſib. ꝯceſſit hereditа-
tem non aditā tranſmitti pariter ad excludendā caducorũ ob-
ſeruationē. Ergo ꝓuiſio illius l. eſt ſubſidiaria. vñ ceſſare dẽt, vbi
ſubeſt ꝓuiſio ordinaria. l. in cauſæ. ff. de min. Et iſtud eſt, qđ vo-
luit dicere Sal. in d. l. cũ antiquiorib. dũ dicit, quòd ꝓuiſio hoĩs
facit ceſſare ꝓuiſionē legis. l. fi. ff. de pac. ꝯuen. Cõfirmat. Expreſ
ſum ceſſare facit tacitũ. l. cũ filio. §. qui filio. inf. eo. at trãſmiſſio
ꝯceſſa nõ fuit ꝑ legē, niſi ex p̃ſumpta mente teſtõris; nã ꝯ̃ volũ-
tatē nõ ꝯceſſiſſet §. diſponat, in Auth. de nup. l. fi. C. de neceſ. ſer.
hær. inſt. Vñ cũ lex hẽat expreſſam mẽtē teſtoris volẽtis occur
rere caducitati, certè ceſſare dẽt legis p̃ſumptio. Nec ob. tres ra
tiones datæ ꝑ Soc. dũ dicit primò, quòd ꝓuiſio hoĩs facit ceſſa-
re ꝓuiſionē legis al̄s ſuperuacua, & non aliter. Rñdet ꝙ adeun
te ſubſtituto, q̃tũ ad effectũ tollendę caducitatis, ad quē fuit in-
uenta tranſmiſſio, dr̄ ſuperuacua. vel dr̄, quòd tranſmiſſio eſt ꝓ-
uiſio ſubſidiaria, vt s̄. Ad ſ̄m, quòd reg. l. fi. intelligat de ꝓuiſio-
ne legis inducta de iure ſpāli; ſecus de iure cõi. rñdet quòd ꝓui-
ſio l. cũ antiquiorib. fuit inducta de iure ſpāli, vt s̄. ꝓbaui. Ad ter
tium, dum negat, quòd ſubſto faciat ceſſare tranſmiſſionē (qa
hoc eſt, de quo principl̄r diſputat) rñdeo verũ eē, quòd de hoc
diſputamus; tñ pro inſtituto facit rl̄a d. l. fi. ad quā oportuit rñ-
dere. Itē ꝓ ſubſtituto eſt caſus in d. §. cũ aũt, inducendo & ꝯfir-
mando, vt hic per eũ. Et ſic iſta opi. ꝯ̃ Bar. & *cõiter* Doct. videtur
ſuſtentabilior. & meo quidē iudicio verior, quā tenuerũt Ang.
& Nouiſ. hic Senen & Sal. & alij plr̄es in d. l. cum antiquiorib. q̃
139 vltra p̃dicta plurib. rõnib. retorquet. Prima rõ fuit, quia† ſubſtõ
vulgaris, ſ̄m *cõem* ſñiam, impedit tranſmiſſionē ex potẽtia ſuita
tis; ergo multo fortius impediet trãſmiſſionē fieri bñficio d. l.
cũ antiquiorib. Quæ. n. p̃t eſſe potentior cā tranſmiſſionis, q̃ ip
ſa ſuitas, ꝑ quā ꝯtinuat dñium, l. in ſuis. s̄. de lib. & poſth. Stringe
fundm̄ al̄r, & nouiter. Tranſmiſſio, q̃ fit ex potentia ſuitatis, ex-
tenſa fuit ad tranſmiſſionē bñficio l. cũ antiquiorib. & ſic tranſ-
miſſio iuris deliberandi fcā, & inducta fuit ad inſtar trãſmiſſio-
nis ex potentia ſuitatis. ita cantat litera in d. l. cũ antiquiorib. in
prin. Non erit igit id, qđ fuit extenſum maioris virtutis, q̃ ſit id
qđ extendit. l. 1. & 2. ff. de iudic. & interpretatio decl̄at ſ̄m nãm
diſpõnis interpretatæ, in Auth. de fil. añ do. inſtr. na. in princ. Et
iſto arg. in ſil̄i vtit Soc. s̄. in 2. q. facit, qa exẽplatũ dẽt intelligi ſ̄m
exẽplar. l. in teſto. ff. de ꝯd. & dem. Huic aũt primæ rõni rñ. tenē-
tes *cõem*, quòd maior rõ tranſmittendi, q̃ datur ſubſtituto, mili-
tat in extraneo, q̃ in ſuo, qđ ſic oñdunt. In ſuo herede ſubſto fa
cta per iſta verba, ſi hæres non erit, operat quòd inſtõ dicat fcā
ſub ꝯ̃ria ꝯdone, ſi ſuus voluerit eſſe hæres. l. aliqñ. l. quib. diebus.
§. quidam. inf. de cond. & dem. q̃ verba in extraneo nullam im-
portant ꝯdonem. l. iam dubitari. & l. Cornelius. s̄. de hær. inſt. vñ
bñ ſequit, quòd in ſuo, ꝑꝑ pendẽtiam ꝯdõnis, dẽat ceſſare trãſ-
miſſio; ſecus in extraneo. l. vnica. §. ſin aũt ſub ꝯdõne. C. de cadu.
tollen. Sed hæc ſol. ſ̄m Are. & Nouior. eſt falſa. Primo, ſ̄m Are.
ſol. præſupponit, quòd per dationem ſubſtituti tollatur ſuitas,
quod ipſe non concedit; ſed hoc nihil eſt, poſtq̃ cõis eſt in con
trariũ. Scđo negat Are. quòd ſuus, cui datus eſt ſubſtitutus vul-
garis, dicat inſtitutus ſub ꝯdõne, ſi voluerit, per tex. in l. ſi filius
hæres. in prin. iuncto fi. s̄. de lib. & poſthu. intelligendo, quòd in
principio ſuus, fuerit purè inſtitutus, prout intellexerunt gl. &
cõiter ſcriben hic. Sed certè Doc. intellexerunt illũ tex. in princ.
quòd filius fuerit purè inſtitutus reſpectu figuræ verborũ; ſicut
ẽt dicit in l. q̃ liberis in prin. inf. e. quod ſubſto dr̄ pura, reſpũ cõ
dõnis extrinſecę. Vñ Mod. in ſuo tractatu, altius ꝯtẽplãtes, dixe-
runt, quòd hæc verba, ſi hæres non erit, in ſuo non faciunt in-
ſtõnem videri factā ſub ꝯ̃ria ꝯdõne, ſi voluerit, ſicut nec in ex-
140 traneo. Nec ob. l. hæc verba, cum ſi. vbi dicit, quòd† ſuus inſtitu
tus ꝑ hæc verba, ſi voluerit, dr̄ inſtitutꝰ ſub ꝯdõne; qa dñt aduer
tendũ eſſe, quòd illa iura bñ diſponũt, quòd hæc verba, ſi uolet,
in neceſſario hr̄de, hanc ꝯdonem faciunt, ſi nolit eſſe hæres, nõ
ſit; non aũt faciunt hanc ꝯdõnem, ſi velit, quòd ſit; & ſic ꝯdõ cõ
ſiſtit in nolendo, non in volendo; qa tollit neceſſitatē adeũdi,
ad quā lege 12. tab. arctabant. Non aũt faciunt ꝯdonem reſpũ
voluntatis adeundi; quia ſublata neceſſitate, q̃tum ad volunta-
tem, idē tunc dđm in ſuo, qđ in extraneo. Sed mihi parcat per-
ſpicax eorũ ingeniũ, qa in hoc deficit, nã in d. l. iam dubitari, ex-
preſſè dicit, quòd ꝯdõ ꝯſiſtit in volũtate. Et ſi a me q̃reret, quo
reſpũ hæc verba, ſi velit, ex capite voluntatis, faciunt ꝯdõnem?
rñderem, ꝙ prius ſuus hæres hẽbat bñficium abſtinẽdi à p̃tore
ꝯceſſum. §. ſui. Inſti. de hæ. qual. & diff. Sed iſto caſu; cum primũ
dixerit ſe velle adire; licèt non inducat aditio, ſ̄m Bar. in l. gerit.
ff. de acq. hær tñ purificat ꝯdõ, ſi voluerit, adeo ꝙ ſuus perdit be
neficiũ abſtinendi, & efficit neceſſarius; ſecus in extraneo, q di-
xerit velle adire, quia adhuc poterit repudiare, ita cantat exp̃ſſè
tex. in d. l. iam dubitari. Et reperio, quòd illũ tex. ſic decl̄at Soc.
in l. ſerui electione. in prin. col. 2. de le. 1. Sed poſito quòd ita ſit,
non tñ tollit rõ eo modo deducta, prout ea deducit. Scđa rõ,
141 quia† beneficia principum non debent interpretari in præiudi
cium tertij. l. nec auus. C. de emanci. liber. l. 2. §. ne quid a princi
pe. ff. ne quid in loco publi. c. quamuis. de reſcri. in 6. Rñ. aliqui,
hoc eſſe verum in dubio, ſed nos ſumus in claris; ex quo l. cum
antiquiorib. ꝯceſſit tranſmiſſionem. Sed replicat, quòd de hoc
diſceptat, an illa l. procedat dato vulgari ſubſtituto. Vñ alij aliter
ſoluunt, quòd eſt neceſſe, quòd illa l. intelligat cũ p̃iudicio ter-
tij; aliàs eſſet fruſtratoria. Oportet n. fateri, ꝙ ſit ꝯceſſa tranſmiſ
ſio in p̃iudicium aliquorum. Sed ſolu. non placet. Abſit, vt di-
cam legem aliq̃ fuiſſe editam in preiudicium alicuius; alioquin
non eſſet lex. c. erit aũt lex. 4. diſt. Et ꝯ̃ legem factam in alicuius
p̃iudicium, opponi p̃t exceptio doli. l. fi. in fi. ff. de exce. do. Et ſi
dicatur, quare facta fuit? Rñd. ad tollendam materiam caduco-
rum, ſ̄m p̃ſumptam mẽtem defuncti. d. l. vnica. §. in nouiſſimo.
Verùm ſi admittatur ſubſtitutus, iam teſtm̄ nõ erit caducum,
ſi verò excludatur, neceſſe eſt dicere, legem interpretari in præ
iudicium ſubſtituti. Et ſi dixeris, neceſſe eſt, ne bñficium illius
l. dicatur fruſtratorium, quòd fuerit factũ in p̃iudicium veniē-
tiũ ab inteſtato, & ẽt fiſci. Rñ. nequaq̃ principl̄r fuiſſe ꝯceſſum
in certum p̃iudicium, ſed principl̄r fuit ꝯceſſum pro exequen-
da volun. defuncti a lege p̃ſumpta. Tertia rõ, quia ex verbis illis,
ſi hæres non erit, conſtat teſtõrem vocaſſe ſubſtitutũ eo caſu,
quo inſtitutus non poſſet eſſe hæres, ſed eo mortuo, conſtat
illum non poſſe hæredem eſſe; ergo cum in verbis nulla ſit am
biguitas, cur eſt admittenda tanta voluntatis diſceptatio. l. ille,
aut ille. §. cum in verbis. & l. non aliter. de leg. 3. Et ꝑꝑea bñ dice
bat Sal. quòd ſubſtitutus hẽt voluntatem teſtõris, & legem pro
ipſo, & licèt hæres inſtituti ex tranſmiſſione hẽat qñq; volunta
tem legis; non tñ debemus dicere, quòd lex faueat hæredi ipſiꝰ
inſtituti ꝯ̃ ſubſtitutum; quia tali caſu lex repugnaret voluntati
teſtatoris, quam totis viribus anhelat ꝯſeruare l. fin. C. de neceſ.
ſer. hære. inſti. Nec huic rationi refragatur rñſio Archi. dicentis,
quòd teſtator p̃ſumitur voluiſſe id, quod lex diſponit, ꝓut di-
cit Bar. in l. hæredes mei. §. cũ ita. inf. ad Treb. quia nulla lex eſt,
q̃ dicat ſtante ſubſtituto, fieri tranſmiſſionem iuris deliberãdi,
nam l. cum antiquiorib. hoc non diſponit. Non ẽt ob. rñſio So
ci. negantis iſtam fuiſſe voluntatem teſtõris; quia debuit ſuam
negatiuam probare, cũ intentio ſubſtituti ſit fundata ꝑ verba
expreſſa; & qa aſſerens tranſmiſſionē hæreditatis non aditæ fie-
ri, dẽt ꝓbare per legē ſpāliter hoc dicentem; aliàs non auditur,
ſ̄m Bal. in l. ſi inſtituti. col. 6. de iu. delib. Nec rationes, & funda-
menta cõis opi. pñt iſtam negatiuam iuſtificare, quia per me s̄.
fuerunt confutata. Nec ob. tres rationes, quas vltimo loco ad-
duxerunt pro cõi. Et primò non ob. quòd hæres inſtituti dicat
hæres teſtamentarius ex inſtõne; quia ꝯcedo, dum poſtea dñt;
ergo donec eſt locus inſtitutioni ceſſat ſubſtõ, d. l. quandiu. ve-
rum eſſe; ſi poſſit eſſe locus inſtõni de iure cõi; ſecus ſi iure ſpe-
ciali. d. l. 4. verum hæres inſtituti ſuccedit iure priuilegiato, er-
go &c. Secundo dum dicunt, ꝙ ſubſtitutus vulgaris admittit in
ſubſidiũ deficiẽtis inſtõnis, admitto: ſed dico, ꝙ mortuo inſti-
tuto ante aditam hæreditatē, defecit inſtõ. Nec ob. ꝙ iure trãſ-
miſſionis

miſſionis poſſit hr̄s inſtituti adire, q̄a negat̄, ꝙ ſtāte ſubſtituto
vulgari hēat locū tranſmiſſio. Et iſtud eneruat ēt tertiam rōnē,
dū dn̄t, ꝙ arbitrium deliberandi conceſſum hr̄di, eſt idem arbi
trium, qđ erat ɔceſſum inſtituto; ergo ēt arbitrium hæredis ex
cludet ſubſtitutum, ſicut excludebat arbitrium inſtituti. negat̄
.n. ꝙ ſtante ſubſtōne, fuerit tranſmiſſum aliquod arbitriū hr̄di-
tatis, & iſtam partem amplector tanq̄ veracem. Quartò dubita
142 tur, † an filio inſtituto repudiante, pr̄ p̄feratur ſubſtituto? Bar.
hic quem *cōiter* alij ſequunt̄, ɔcludit, ꝙ ſic Mouet̄ primò ꝑ tex.
in d.l. cū non ſolū, §. ſimiliq; mō. ibi, quaſi pr̄ ab initio fuerit hr̄s
inſtitutus. vult dicere Bar. ſi admittitur pr̄ tanq̄ inſtitutus; ergo
excluditur ſubſtitutus, per reg. l. q̄diu. Sed rn̄. ꝙ tex. ille nō loqui
tur, qn̄ teſtator dedit ſubſtitutum; nam hoc caſu ꝓuiſio teſtato
ris facit ceſſare ꝓuiſionem legis, §. fi. C. de pac. cōuen. Scđo Bar.
mouetur, q̄a filius recuſando, facit pr̄em hr̄dem, d.l. cum nō ſo-
lum, ergo deficit ɔdō, ſi hr̄s non erit, q̄ intelligitur, ēt ſi aliū hr̄-
dem nō faceret, d.l. ſi pr̄fami. Sed hoc nihil eſt, q̄a l. ſi paterfami
lias, ꝓcedit qn̄ inſtitutus ſua aditione aliū facit hæredē, non aūt
ſi repudiat; aliàs ſi intelligeret̄, ꝙ repudiādo aliū hæredē faceret
nunq̄ admitteret̄ ſubſtitutus; q̄a ꝑ repudiationē, aut ɔiunctum,
aut venientes ab inteſtato ſemper facit hæredes. Et ſi pur veli-
mus tenere, ꝙ repudiatione aliū īſtitutus hr̄des faciat, dicamus
ꝙ faciet illū, quē vocauit teſtator, & ipſo repudiante, videlicet
ſubſtitutum, & non aliū, de quo teſtator nō ſenſit. Tertiò Soc.
inducit tex. in d.l. cū non ſolū, in prin. vbi iſti duo caſus æquipa-
rant̄, vel ꝙ pr̄ recuſet, & filius velit adire, vel quòd filius recuſet,
& pr̄ non. primo caſu certū eſt excludi ſubſtitutū. ergo & ſcđo.
Sed rn̄. ꝙ magna rō diuerſitatis eſt inter hos duos caſus; nam in
primo excluditur ſubſtitutus; q̄a defecit cōdō, cū filius adierit:
ſcđo caſu purificatur; q̄a filius nō eſt hr̄s. Quartò Are. ſubtiliter
adducit rōnem de iure ffforum ſatis coloratā, dicens. Filius non
poterat repudiare in p̄iudicium pr̄is, l. is, qui hr̄s. § fin. inf. de acq.
hær. ſed in l ſi. dr̄, ꝙ nō obſtante repudiatione, pater p̄t adire; er
go ſicut de iure fforum repudiatio non faciebat locū ſubſtitu-
to, cū patri non noceret, ita nec hodie. Cōprobat̄ ſm ipm, quia
diſpō d.l. fin. fuit introducta in fauorem patris, qui de iure fforū
ſolus ſine filio nō poterat adire, l ſi qs mihi bona, §. iuſſum, inf.
de acq. hær hodie aūt per illam l. ſi. licet repudiatio filij valeat; tn̄
hoc introductum fuit, vt ſolus pater poſſit adire. Ergo talis re-
pudiatio non debet facere locum ſubſtituto, ne inducta in fa-
uorē patris, retorqueant̄ in eius odium, ɔ̄ l. qđ fauore, C. de leg.
Et ꝓ iſta rōne inducit tex. in l. 3. §. fi. ſ. de libe. & poſthu. iūcta l. nā
& ſi ſub ɔdōne, §. rumpēdo, ff. de iniuſto rup. & irrito teſta. Sed
ad iſta rn̄. p̄t, ꝙ de iure fforum filius repudiando, p̄iudicabat pr̄i
qn̄ ſubſtitutū vulgarē habebat, arg. l. cum ꝓponas, C. de hær. in-
ſti. vbi ſeruus facit locū ſubſtituto, repudiando in p̄iudiciū dn̄i,
143 à fortiori filius, arg. eorū, q̄ not. in l. filius paciſcendo, & in l. ſer
uus, C. de pact. Vltra alios ꝓ cōi ɔſidero, ꝙ l. fi. cōceſſit, † ꝙ pater
poſſit adire hæreditatē repudiatā, fauore ipſius filij inſtituti; nā
ſi pater ſit hæres, ipſe filius quodāmō reputat̄ hr̄s. l. licet, §. pater-
nos, ff. de ver. ſig. dicitur. n. quaſi dn̄s, viuente patre, §. ſui, Inſti. de
hæred. qnali. & diff. Hinc eſt, ꝙ æſtimū patris, dicit̄ æſtimum filij,
ſm gl. in l. 2. C. q æta. ſe excu. lib. 10. Hinc dicit Iuriſc. in l. nihil, §. 1.
ff. de bon. lib. quicq̄d acq̄rit pater, ſilio parat. Præſumpſit. n. lex,
ꝙ pater filio recuſante, adeūdo hæreditatē, cęperit bonū ɔſiliū
pro filio ſuo. l. ſi filius, C. de pa. po. Vnde infero, ꝙ debet excludi
ſubſtitutus, q̄a cā ꝑꝑ quā teſtator p̄tulit inſtitutum ſubſtituto,
ēt militat iſto caſu, cū filius dicat̄ quaſi dn̄s hæreditatis defuncti
ſi pater ſit hæres; & tūc bn̄ militat arg. Are. de l. 3. § fi. vbi ſi rūpat̄
primus gradus ꝑ poſthumū, adhuc excludit̄ ſubſtitutus; q̄a inſtō
deficit fauore poſthumi; ita in caſu noſtro, q̄a fauore inſtituti
ɔcedit̄ patri ius adeundi, debet excludi ſubſtitutus. Vel dicamus
ꝙ patre adeunte, ɔditio, ſi hæres nō erit, in ꝑſona filij non defe-
cerit; q̄a filius dicit̄ fictè hr̄es, & dn̄s, d. § ſui. q̄ ɔdō cū ſit neceſſa-
ria ad actum, ſicut p̄t adimpleri per æquipollens, vt ſ. diximus ꝑ
tex. in d. §. & q̄d ſi tn̄, ita ēt per fictā aditionem poterit deficere.
Contrariā opi. ꝙ ſubſtitutus excludat patrē, tenent ſubtiles Vl-
tram. & vt dicam rectius, hic Citramont. & plures alij, quos hic
refert, & ſequit̄ Alex. omiſſis leuib. mouent̄ primò, quia purifi-
cata eſt ɔdō ſubſtōnis, cū inſtitutus nō fuerit hæres, nec patrem
fecerit hæredem, vt ſ. ꝓbaui. ergo purificata ɔdōne, ſubſtitutus
dēt admitti. Sed p̄t rn̄deri, ꝙ imò defecit, vt ſtatim dixi. Vel alr̄,
patre adeunte, licèt filius non ſit hæres; tn̄ q̄a agit̄ de vtilitate fi-
lij, ꝙ pr̄ admittat̄, debet excludi ſubſtitutus per patrē, tanq̄ per
ſonam magis dilectā à teſtatore, ſumpto ar. dilectionis, à com
mō filij. Scđò ꝓ hac parte alleg. tex. in l. 2. C. ad Orficia. arguēdo
de iure accreſcendi, ad exp̄ſſam ſubſtōnē. rn̄. Senen. quòd illa l.
non eſt allegabilis; q̄a habet varios intellectus, ſm Bar. in l. in am
biguo, ff. de reb. dub. Vel alr̄ rn̄. ꝙ ibi filij teſtatoris erant dati co
hæredes; & ſic erant ꝑſonæ magis veriſimiliter dilectæ, q̄ mari-
tus; iō excludit̄, vt inf. in 1. limitat. Tertiò, prouiſio hominis facit
ceſſare ꝓuiſionem l. d.l. fi. toties alle. Sol. dico, ꝙ pater venit ex
ꝓuiſione l. & teſtatoris, quia lex conſiderauit iſtam fuiſſe men-
tem teſtatoris rōne, de qua ſ. Quartò, veniens de iure cōi, p̄fert̄
venienti de iure ſpāli, l. antiquæ, cum glo C. ad Vell. l. in cauſæ, ff.
min. Sol. ſatis dr̄ ſuccedere de iure cōi, qui ſuccedit ſm volunta
tem teſtōris, vulg. §. diſponat, in Auth. de nup. & bn̄ ꝓbatur in l.
fi. C. de repu. hære. iunctis ijs, q̄ dixi ad intellectum illius l. Quin-
tò, d.l. fi. eſt correctoria; ergo reſtringenda, vt ꝓcedat ſolum, qn̄
non fuit datus ſubſtitutus. Sol. Negat̄, ꝙ ſit correctoria; imò eſt
limitatoria, cum in ꝓfectitijs nihil ſit immutatū: ideo in limita-
torijs ſit extenſio ex idētitate rōnis, vt tradit̄ in auth. quas actio
nes, C. de ſacroſan. ecc. Ita rn̄det Iaſ. hic. ſed iſta rn̄ſio eſt pericu-
loſa, per ea q̄ ipſemet inf. dicit, non recordatus de hoc verbo.
Dicit. n. inf. ꝙ d.l. fi. ēt ꝓcedit in hæreditate profectitia; & ſic ge
neraliter. Vnde alr̄ p̄t dici, ꝙ licèt ſit correctoria; tn̄ licita eſt ex-
144 tēſio ex ratione ibidē exp̄ſſa; q̄a perinde eſt, ac ſi pater, &c. † Et
ꝙ ex rōne ſcripta in l. correctoria ſit licita extēſio, ꝓbat̄ in l. his
ſolis. C. de reuo. dō. cum ſi. Sextò adducit̄ tex. in l. quidā ita, ff. ad
Treb. vbi ſubſtitutus impedit tranſmiſſionē, de qua ibi, ergo &
iſtam. Sol. do. Iaſ. ꝙ ille tex loquitur in tranſlatione; nos aūt loq
mur in ſubſtōne. Sed fallit ſm Nouior. & benè. Vnde dicas, ꝙ
tex. ille non dicit ſimpl̄r tranſmiſſionem impediri; ſed ɔſideran
dā eſſe qualitatē perſonarū, qđ ēt dicendum eſt in caſu noſtro,
vt inf. dicam. Septimò Nouiſ. addunt, facere tex. in l. q liberis, §.
hæc verba, inf. eo. ſic inducendo. Cōditio, ſi hæres erit, filio inſti
tuto, nō purificat̄ in patre, qn̄ ſit hæres ex ꝑſona filij; ergo longè
minus purificabit̄, ſi ſit hæres ex ꝑſona ꝓpria. Sol. Non idem di
cendū in caſu, ſi hæres non erit; q̄a excludit̄ ſubſtitutus, dato ꝙ
inſtitutus nō adeat; mō ſubſit ꝑſona magis dilecta, q̄ poſſit ſuc-
cedere, d.l. fi. C. de inſt. & ſubſt. Octauò ſeruo recuſante adire,
ſubſtitutus p̄fert̄ dn̄o, d.l. cum proponas, ergo filio recuſante; ēt
p̄fert patri. Sol. Diſpenſatū eſt cū patre, vt filio recuſante ſolus
poſſit adire, d.l. cum nō ſolū. non aūt ſic fuit diſpenſatū cū dn̄o.
145 Vltimò, † mortuo filio ante aditam hæreditatem, admittit̄ ſub
ſtitutus excluſo patre, ſm Bar. inf. quē alij ſequunt̄, ergo idē di-
cendū filio repudiante; q̄a in vulgari tm̄ operat̄ caſus volūtatis,
ſicut impotētię. Sol. Mortuo filio, ceſſat eius fauor, & mēs teſta
toris, cū mortuus nō poſſit dici, viuo patre, quaſi hæres, nō ſitq;
ſpes vlla ꝙ hr̄ditas amplius ſit ꝑuētura in eū; ſecus ſi repudiaſſet
145 Iſta cōis ſn̄ia ſic per me defenſata limitatur † per ſcrib. hic, & in
d.l. fi. nō ꝓcedere, qn̄ ſubſtitutus eſſet talis ꝑſona, q̄ veriſil̄r foret
magis dilecta, q̄ pater, ꝓ qua limita. pōderaui ſ. tex. in d.l. 2. C. ad
Orfi. & in d.l. q̄eā in teſte, & in d.l. fi. C. de inſti. & ſubſt. q̄ limita-
tio eſt veriſſima. Nec ob. rō text. in d. §. ſimiliq; mō, ꝑꝑ quā Iaſ.
hic declinat ab hac limitatione; q̄a illa rō ceſſat, vbi perſona ſub
ſtituti eſt magis dilecta; tunc. n. non vr̄ pater inſtitutus. Scđò li-
147 mitat̄, † vt ꝓcedat, ſi filius expreſsè repudiauerit; ſecus ſi tacitè
per lapſum termini ſibi p̄fixi ad adeundū, ſm Bar. in l is, q hr̄s,
§. fi. inf. de acqui. hær. per tex. in l. 2. ff. quis ordo in bon. poſſe. ſer.
Pro qua limita. facit dictum Pau. in l. ſi qs ſuus, inf. de iu. deli. de
quo ſ. memini. Sed ɔſidera, ꝙ tex. in d.l. fi. loquit̄ patre hn̄te no-
titiā termini aſſignati filio, quo caſu iſta limitatio hēt plurimū
rōnis; q̄a pater in termino, ſi nō iuſſerit adire filio; vel ipſe non
adiuerit, vr̄ pariter repudiare. Et iſta eſt rō, quare tacita repudia
tio filij p̄iudicet patri, & nō exp̄ſſa. Sed ſi teneamus, ꝙ tacita re-
nūciatio ꝑ lapſum termini p̄iudicet patri, ēt ignorāti, vt plures
148 tenuerūt, tu cogita de rōne. Ex his ſuborit dubō. Quid cɔ, † an
filius patre inſtituto repudiāte, p̄ferat̄ ſubſtituto? iſta dubōnem
nouiter mouet Iaſ. ɔcludēs filiū p̄ferēdū per tex. in d. §. ſimiliq;
mo. dicēs, ꝙ rōne vnitatis, pater cēſet inſtitutus, qua rōne atten
ta, idē eſſet dicēdū in filio. Sed parcat, q̄a hoc eſt peſſimè dictū.
Primò, d.l. fi. ſolum ꝓcedit, qn̄ eſt inſtitutus filius ɔſtitutus in pa
tria p̄tāte: ſecus ſi emācipatus ꝓut ibi *cōiter* ɔcludit̄? Mō ſi pater
repudiāte filio emancipato, nō cenſet inſtitutus, q̄a nullum ius
habet in filiū; quantò minus filius patri ſubiectus, cenſebit̄ inſti
tutus, pr̄e repudiante? Scđò, quia rō non eſt illa, quia pater & fi-
lius reputant̄ vna & eadem perſona; ſed ea eo, quia patre adeū-
te, filius quodammodo dicit̄ hæres, q̄ rō ceſſat, vbi pater inſtitu
tus repudiat: tunc. n. nullum p̄ōt p̄tendere in hæreditate repu-
diata, vt dr̄ in d.l. fi. Tertiò *communis* ſn̄ia eſt, ꝙ pater non tranſ-
mittat hæreditatem, à qua ſe abſtinuit; etiam ad ſuos hæredes,
149 ſecundum Ro. Alex. & d. Iaſ. in l. qui ſe patris, C. vnde lib. minus
igit tranſmittet hæreditatem; maximè extranei repudiatam, eo
150 viuēte in filium. Quintò dubitat̄, † an monacho inſtituto repu
diante, monaſterium poſſit adire, excluſo ſubſtituto? Bar hic de
cidit ꝙ ſic, q̄ deciſio, ſi loquamur ſecundum *communem* op. Ca-
noniſt. ꝓcedit ſine ſcrupulo, q̄a opi. eorum eſt, ꝙ hæreditas im
mediatè deferat̄ monaſterio, nec requiritur ſcm̄ monachi, ſm
Imo. Io. And. d. Ant. Car. & Pan. in c. in p̄ntia. de prob. Si vero lo
quamur ſm *cōem* Legiſtarū ſn̄iam, q̄ eſt ꝙ hr̄ditas deferat mo
nacho, & ex ꝑſona monachi acq̄rat̄ monaſterio, per l. Deo no
bis, C. de epi. & cler. tūc eſt aliqualis ɔflictus inter Doc. vtrum
151 † in hoc paſſu monachus æquiparetur ſeruo, vel filio. Si dica-
mus ęquiparari ſeruo, ſubſtit. p̄fert̄, d.l. cum proponas; ſi verò di
camus ęquiparari filiofami. monaſterium p̄fertur; d.l. fi. Bar. quē
alij

alij magis *communiter* sequunt̃,vult ꝙ æquiparet̃ filio. Sed ꝯ hãc
sniam obst.decisio eiusdem Bar.in l.fi.§.fi.ff.de stipu.ser.vbi cõ-
cludit monachum,q̃tum ad acquisitionem bonorum,æqpara
ri seruo. Patet,quia monachus totũ acquirit monasterio,sicut
seruus dño;nõ aũt sicut filius,q̃ sibi põt acquirere, d.l.fi. Soluũt
aliqui,ꝙ æquiparat̃ seruo,si expediat monasterio; al'r aũt æqui
parat filio. ita Bal.in l.1.col.15.C.q̃ admit. Ale.in l.1. §.itẽ acqui-
rimus,ff.de acq poss.q̃ sol.ꝯfundit̃ ex ijs, q̃ dicit Bar. hic. Nã vti-
le est monasterio,ꝙ non teneat̃ alere monachũ;maximè inuti
lẽ monasterio,sicut non tenet̃ dñs seruum; & tñ monachus in
hoc æquiparat̃ filio. Ita.n.monasterium tenet̃ alere monachũ,
sicut pr̃ filiũ;imò tenet̃ alere oẽs liberos monachi,s'm Bar.in l.si
qs à liberis,§.item rescriptũ,ff.de lib.agn. Aliter sol.Ias. in l.cum
fundus,§.seruũ imprudens,col.fi.ff.si cer.pe.ꝙ monachus æqui
parat̃ seruo,q̃tum ad acquisitionẽ,q̃ fit per viam ꝯtus; non ẽt
si per viã vltimæ voluntatis.Sed nec ista placet,quia nõ reddit̃ ra
tio diuersitatis; & quia ꝯrium vult Bar.in l.1. §.per seruũ, qui in
fuga.ff.de acq.pos.& in l.tutor.in fi.ff.de bon.pos.vbi æquiparat
monachũ seruo q̃tum ad repudiandã hæreditatẽ. Et pondera,
ꝓuecte,ꝙ Bar.ibi ꝯriat̃ his,q̃ hic dicit. Et si dixeris,ꝙ loquit̃ in re
pudiatione, nos aũt loquimur in aditione; replicabo non esse
vim in hoc faciendã,per reg.l.is põt.inf.de acq.hær. Præterea,etiã
ꝙ æquiparet̃ filio,nõ vr̃ vera decisio Bar.s'm Aret.in c.in pñtia,
eo quia hæreditas relicta monacho dr̃ ꝓfectitia; i.cõtemplatio-
ne monasterij delata,c.requisisti,de testa.in qua ꝓfectitia hære-
ditate nihil est innouatũ,s'm gl. & Bar.in l.1. C.qui admit. Et sic
ꝯcludit Are.ꝙ d.l.si non ꝓcedat in hæreditate ꝓfectitia. Sed ad
istud rñ.ꝙ cõis est in ꝯrium,vt hic per Ias.Sed quicquid sit, ꝯclu
152 do cũ Bar.ꝙ monasterium põt adire,excluso substituto.† Consi
dero.n ꝙ monachus per ꝓfessionem tã velle,q̃ bona sua pñtia,
& futura transtulit in monasterium,c.vidua,20.q.1. c.non dica
tis,12.q.1.c.cũ ad monasterium,in fi.de sta.mon Itẽ ꝯsidero, ꝙ
monachus dicit̃ pars monasterij,cũ sit vnus de ꝯuentu,l.sicut.ff.
qđ cuiusq.vni.no.l.Neratius,ff.de verb.signifi. c.1. de ele.cum si.
Ex istis infero,ꝙ si monasterium ẽt inuito monacho adierit, ꝙ
ipse monachus dicit̃ adiuisse;& ꝯsequenter defectam fuisse cõ-
dõnem subst qa monachus dicit adiuisse per monasterium,seu
ꝓcurat.& qdẽ in rem suã ꝓpriam,s'm Bal. in l.bonorũ,ad fi.C.q̃
admi. Nec curo, ꝙ monachus dissentiat,postq̃ velle trãstulit in
monast.procur.vt dixi,in rem ꝓpriam,l.1.§.fin.cum ibi no.ff.de
no. ope. nunc. & quia cũ monachus dicat̃ pars monaste. si ma
ior pars ꝯsenserit,verũ est fictè ẽt ipsum monachum ꝯsensisse, l.
qđ maior, ff.ad munic facit tex. in c.cũ olim, de re iu.vbi s'cm à
maiori parte capl'.dr̃ factum in plena concordia,referendo ꝯ-
153 cordiam ad caplm. Sexto dubitat̃,†an filio mortuo añ aditam
hr̃d.pater possit adire excluso substi.Bar.rñ.ꝙ nõ;& cum Bar.trã
seunt alij per tex.in l.si infanti,C.de iu. delib. per locũ à speciali.
Sed ꝯsidera subtilius,ꝙ specialitas illius l.ꝯsistit in trãsmissione,
q̃ fit per infantem in patre tanq̃ in hærede m ipsius infantis, s'm
gl.*cõiter approbatam ibi*.Sed dubitatio nostra stat, an pater iure ꝓ
prio,tanq̃ immediatus hæres testa.qui filium instituerat, possit
adire mortuo filio,sicut põt filio repudiante;ideo non videt̃ bñ
facere.Vera tñ est ista ꝯclusio, scilicet ꝙ d l.fi. non ꝓcedat mor
tuo filio añ aditã hęreditatem,per rõnẽ s.per me assignatam.Se
154 ptimo dubitat̃,†an monacho mortuo añ aditã hæreditatẽ,mo
nasteriũ p̄ferat̃ substituto?Bar.ꝯcludit,ꝙ nõ,æquiparando mo-
nachũ filio.Ista ꝯclusio est *cõis* apud Legistas tenẽtes, ꝙ hæredi
tas acquiratur monasterio ex persona monachi,s'm Cano.verò
monasteriũ p̄fert̃;qa tenẽt hæred.immediate deferri monaste-
rio.Et iõ Cor.ꝯs. 72. col.2. in 3.par. dicebat in foro eccl'co ser-
uandã opi.Canoni.in foro seculari,Legistarum . Tu aduerte,ꝙ
ista dubitatio põt dupliciter intelligi. Primò,an monasteriũ pos-
sit adire hæreditatem,tanq̃ sibi delatã.Scđo an possit adire, tan-
q̃ monacho delatã,& eius morte, in ipsũ monast.transmissam.
Primo casu, ẽt tenendo opi. Can. ꝙ dicatur immediatè delata
monast dicerem ẽt de iu.Can. substitutum p̄ferendũ; qa nulla
alia rõne hæc verba,si monachus hæres nõ erit, pñt interp̄tari.i.
si monast.hæres nõ erit;nisi qa nolle & velle monachi translata
sunt in ipsum monasteriũ;sed velle, & nolle monachi dici non
pñt translata;nisi ꝓ tp̄e vitæ monachi,c.si gratiose, de rescr. l 4.
ff.loc.iuncta l.necessario,ff.de peri.& cõ.rei venditæ.Reperio tñ
ꝙ Bal.ꝯs.494.Magna q.est,in 5.par. tenet cũ cõi opi.Can. qa quã
primũ hæreditas fuit delata,trãsiuit velle monachi in monaste-
rium ad modum scintillæ, ar.l.placet,inf.de acq.hær. qđ ꝯcedo.
Verum dico, ꝙ mortuo monacho, extinguit̃ illa scintilla, q̃ nõ
erat duratura,nisi ꝓ vita monachi, à cuius p̄sona translatiua fo-
mẽtũ suscipit per p̄dicta.Scđo casu,recurrendũ est ad ea,q̃ abũ-
155 dè dicta sunt s.& ad Soc.hic. Octauò dubitat̃,†an instituto ẽnte
indigno fiscus p̄ferat̃ substituto? Rñ.Bar.ꝙ sic,& cum Bar.con-
cor.*cõis* Doc.s̃nia.Ista ꝯclo indubitanter ꝓcedit, adita hæredita
te per indignũ;quia tunc expirauit vulgaris substitõ,l.post aditã,
C.de impub.Solũ restat examinandũ,an idem sit indigno repu
diãte? Et adhuc Doc.cõiter ponunt fiscũ debere p̄ferri.Omissis
auctoritatib.fundamenta ꝓ hac parte parum vr̃ valere.Primò
tex.in l.si sequens,all.pro hac parte,loquit̃ adita hr̃ditate, s'm gl.
& scrib.hic & ꝓbat̃ ex eo, qđ tex.vult hæred.ibi auferri in ꝑnã.
Scđo adducit tex.in l.in seruitutẽ,§.ei q.ff.de bo.lib. sed nihil fa-
cit:qa ibi patronus institutus, fuerat ꝯsecutus portionẽ suã per
ꝯtab.vnde meritò excludit substitutus, at in casu nostro p̄sup-
ponit̃ institutũ repudiasse totũ.Tertiò mouet̃ Bar.qa indignus
culpa ꝓpria facit fiscũ hæredẽ; ergo deficit ꝯdõ vulgaris substõ
nis,q̃ añ allegabat̃;ẽt si aliũ hæredẽ nõ fecerit, d.l.paterfa. sed ad
istud patet rñsio ex ijs,q̃ toties dixi s. Quartò allegat̃ tex.in l.re-
cusare,§.si fisco.ff.ad Treb.Sed ibi nõ aderat substitutus,q̃ vellet
adire. Patet,qa tex.loquit̃ in bo vacan.Iustificat̃,qa ibi agit̃ de ꝯ-
pellendo fisco,vt adeat:sed si substitutus adire vellet, certè non
cogeret fiscus. Quintò adducit tex.in l.cũ fisco,ff.ad Syl.vbi cadu
ca bona ꝑ inultã necem defuncti applicant̃ fisco;ergo ẽt hære
ditate non adita;nã si esset adita , nõ foret caduca, l.vnica, C.de
cad. tol.Sed rñ.ꝙ ẽt caduca pñt dici bona, à quib.institutus ꝑ
culpã cecidit post aditã hæreditatẽ,l.si.C.de iu.emphy.Præterea
nõ apparet,ꝙ ibi datus esset substitutus;imò tex.in illa dictione,
cũ fisco,p̄supponit aliqñ caduca bona nõ applicari fisco,l.si qñ,
de leg.1. Istud ãt esse põt,dato subst.ergo ibi necessariò nõ ꝓba-
tur.Sextò Bar.in d.l.si seques, & Imo.hic, mouent̃;qa indignus
p̄sumit̃ repudiasse in fraudẽ fisci,quo casu institutus hr̃.ꝓ adeun
te, l. nõ iustã, C.ad Treb Sed certè istud vr̃ reuelatũ in sõnijs;nã
potuit institutus repudiasse,qa nolebat vindicare necẽ;vel alijs
de causis,q̃ variæ sunt,vt dicit in l.qa poterat,ff.ad Treb.& in du
bio nolẽs adire,nõ p̄sumit̃ in fraudẽ repudiasse;vt est tex. in l.q̃
aũt in prin.ff.de ijs,q̃ in fra.Contrariã opi.ꝙ substitutus p̄ferat̃,
tenet Ang.hic,qa fiscus non succedit tanq̃ hr̃s indigni; sed tanq̃
vl'is bonorũ successor,sed hoc parũ stringit. Scđò pro substitu-
to allegat̃ doct.Bar. p illũ tex.in l.eius q̃ delatorẽ,§.fi.ff.de iu.fis.
vbi Bar.vult ꝙ illud,qđ in m'tis ptib.iuris dr̃,bona.l.applicari fi-
sco,si institutus sit indignus, debet intelli adita hr̃ditate per in-
dignũ.Sed ille tex licèt loquat̃ adita hæreditate; tñ vr̃ p̄suppone
re idẽ eẽ hr̃ditate nõ adita.Nã cũ disputet,an actiones ꝯpetẽtes
indigno possint intẽtari ꝯ fiscũ adita hr̃ditate, & decidat ꝙ nõ:
qa p aditionẽ ꝯfusę fuerãt,satis demr̃at̃,ꝙ si nõ fuisset adita hr̃di
tas,indignus hẽret actiones ꝯ fiscũ; ergo ꝯcludit̃, ẽt hr̃ditate nõ
adita,fiscũ admitti.Tertiò,ꝓ substituto all.tex.i l.si necessarios.§.
1.ff.ad Syl.vbi dr̃ bona nõ applicari fisco; nisi fiscus ꝓbauerit hr̃
ditatẽ fuisse aditã;& institutũ nõ fecisse sumi suppliciũ de seruis
occisi. Quartò facit verbũ,auferri, de quo in rub. ff.& C.de ijs,
q̃b.vt indig. Nã añ aditã hr̃ditatẽ,nõ põt dici ablata hr̃ditas,maxi-
mè à repudiãte,ar.l.traditio,ff.de acq.rer.do.l.nã& si sub ꝯdõne,
§.post defectũ,ff.de iniu.rup.& irri.fcõ test.Et certè magis à sub
stituto digno,q̃ ab indigno repudiãte, dicendũ est hr̃ditatẽ au-
ferri. Quinto facit,ꝓ substituto tex.in auth hoc amplius,C.de fi-
deic.Vltimo ꝓ substituto adducit̃,qa institnto indigno , purifi-
cata vr̃ illa ꝯdõ,si hæreditas nõ erit ex capite impotentiæ; ergo
substitutus est admittẽdus,d.l.cũ ꝓponas. Pro ꝯcordia crederẽ
ꝯsiderãdas esse cãs,quare institutus dicat̃ indignus:si.n.cã talis ẽ,
q̃ faciat illũ indignũ, & incapacẽ reddat,tũc ꝯcluderem ꝓ sub-
stituto;qa tũc est purificata ꝯdõ,si hr̃s nõ erit ex capite impotẽ
tiæ,cũ sit incapax, & istud ꝓbatur in l.si in metallum, ff.de iure
fisci.Si aũt cã talis est, q̃ faciat institutũ indignũ nõ ẽt incapacẽ,
tũc starẽ ꝓ fisco;eo qa bñficio indigni acq̃situ est ius fisco;vnde
nõ curãdũ,ꝙ institutus repudiet,l.& si post mortẽ,§.fi. ff.de bo.
pos.ꝯ tab.& si diceremus al'r,eẽt aperta via hæredi indigno frau
dãdi fiscũ;nunq̃.n.indignus adiret sciẽs postea hæreditatẽ per fi
scũ ab eo auferendã.Et isto casu ꝓcedit rõ Bar. in d.l.si sequens.
qđ ego intelligo ꝓcedere, si institutus sit indignus añ aditã hæ-
reditatem;secus si post aditam effici possit indignus.ita ꝓcedat
tex.d l.si necessarios,§.1.qa non põt tunc dici indignũ repudiasse
in fraudẽ fisci;cũ antea nõ esset indignus,& dato ꝙ post aditam
esse posset indignus,tñ fiscus non lædit̃, qa eodẽ mõ substitutus
poterit post aditã effici indignus.Hec oĩa intelligas ꝓcedere.sal
ua distinctione Bar.in l.hæreditas, C.de his, q̃b.vt indig. Nonò
156 dubitat̃,† an sit dare casum, quo institutus ꝯcurrat cũ substitu-
to,ꝯ reg.l.q̃diu.Bar.refert tres casus Circa primũ,videlicet circa
l.si paterfa.satis superq; dictũ est s.Solum restat videre,an disp̃õ
d.l.si paterfa.ꝓcedat,si testator instituit filiũfamilias,quẽ crede-
bat patremfamilias.Sene hic dicunt *cõiter* teneri,ꝙ sic.Tu verò
distingue tp̃a,vt per Imo.in d.l.si pr̃familias.Circa s'm casum, vi
delicet circa l.si libertus,ff.de bon.lib.aduerte,quia ibi patronus
institutus ꝯsequit̃ legitimã ex remedio decreti. Itẽ legitima pa-
troni nõ debet̃ sibi iure hæreditario,l.siue,§.excludet, ff.de iure
patro.& ibi Bar.Q̃uo ergo substitutus ibi ꝯcurrit cũ instituto?
Et si dixeris,concurrit ad bona testatoris. rñdeo non ꝯcurrit cũ
patrono,tanq̃ cum instituto, prout loquit̃ thema huius q̃onis.
157 Circa tertium casum,videlicet† in filio instituto, & grauato in
re ꝓpria,iuxta d.l.si libertus.colligo duo notabilia.Primò bonũ
esse arg.de legitima patroni,ad legitimam filij. & ẽt ꝓbatur in
l.fi.C.de inoff.test. Quod ego credo verũ,si agatur de fauore fi
lij

lij, secus si de odio & dãno l. si qs legatũ. §. pe. & ibi glo. ff. de fal. pro quo videas Ias. in l. eum, qui. C. de inof. testa. Scđo, ꝙ extra casum d. l. si libertus. filius institutus non pt acceptare ltimam, & reliquum repudiare. Idem tenuit Bar. in l. pro hærede. §. 1. & in l. gerit. in 6. col. inf. de acq. hær. & in l. qa poterat. inf. ad Treb. vbi Ale. dicit istã esse *communem* opi. & idẽ dñt Senen. hic. Discutiamus fundamenta. Adducit primo ꝑ Bar. ltĩma tit. instõnis, & sic tit. hr̃ditario, debet filio. §. aliud quoq; capi'm. in Auth. vt cũ de ap. cogno. Mõ sic est, ꝙ nemo pt hr̃ditatem diuidere, s. partẽ acceptare, & partẽ repudiare. l. 1. & 2. & l. ex asse. inf. de acq. hær. Scđo natura ltĩmæ est, ꝙ totum ei accrescat. §. cæterũ. in Auth. vt cũ de ap. cog. ergo filius acceptando ltĩmam, vr̃ eam acceptare cum sua natura, nec eã pt aliter acceptasse. Ad ista duo ꝯsidera, si pt rñderi, ꝙ introductũ est in fauorẽ filij, ꝙ ltĩma sibi relinquat iure instõnis, aĺs possit vel querelare, vel de inof. agere, ergo non debet in eius odiũ retorqueri. l. qđ fauore. C. de legi. Dicam ergo iure hr̃ditario dẽri ltĩmam, vbi agit de fauore filij; secus vbi agit de incõmodo. Et ita dicit Bar. in l. si arrogator. in repe. col. 2. ff. de adop. Hinc est, ꝙ si ltĩma sit relicta tit. legati, filius pt eam acceptare, & testm̃ erit validũ, nec ipse, hr̃de repudiãte, tenebitur acceptare reliquum, ƒm Bal. in l. scimus. C. de inof. testã. qđ sequunt Senen. hic in scđo casu. Tertio, institutus sub cõditione ptãtiua perdit ltĩmam, si ꝯdõni nõ pareat. l. suus quoq;. §. de hær. inst. ergo apparet, ꝙ filius institutus, ita demum debet hr̃e ltĩmã, si sit hr̃s. Ad istud rñdetur primo, ꝙ d. l. suus quoq;. est correcta per l. qm̃ in priorib. C. de inof. test. vt ibi ꝯcludunt Sal. & Ale. qui alios alle. Vel aliter, dico d. l. suus quoq;. procedere, si filius institutus adeat hr̃ditatem, ꝯcedatq; hr̃ditatẽ retinere, absque eo, ꝙ velit ꝯdõni parere; secus si vellet hr̃ditatẽ repudiare, & suam ltĩmam retinere. Ita fuit de mente gl. & ibi Bar. in l. iam dubitari. s. de hær. insti. Quarto facit, qa al oquin testõr decederet pro parte testatus, & pro parte non ꝯ reg. l. ius nr̃m. de reg. iur. Sol. verũ, si filius vellet retinere ltĩmam iure instõnis; secus si tanq̃ sibi debitam. Vltimo allegat tex. in d. l. si libertus. in vers. fi. ponderando maximè tex. ibi, cessante verò substõne. Sol. ibi tex. loquit, qñ patronus adit hr̃ditatem simpl̃r, aliquid acceptãdo; secus si accepta ltĩma reliquum repudiet. Et si dixeris, ꝙ illa aduersatiua, verò, licèt diuersificet ius & factum, tñ repetit qualitates ꝓcedẽtes cũ additione diuersitatis superadditæ, l. planè. §. qđ si rem. & ibi D. Ias. inf. de leg. j. rñdeo, verum est; sed primo casu, vbi patronus hẽt substitutum, si simpl̃r aliquid acceperit pp decreti remedium, poterit dicere acceptasse ꝓ debita portione; secus cessante substõne; quia tunc censet amplecti hr̃ditatem. Hoc est qđ intendit ille tex. Præterea ad incõmodũ filij non licet arguere de ltĩma patroni ad ltĩmam filij, vt s. ꝓbaui. Cõtrariam opi. tenuit Ro. in l. 1. ff. de acq. hær. & in l. vnica. qñ non pe

158 ten. par. quinq; fundamentis. Primo † quia creditor institutus pt repudiare hr̃ditatem, saluo eius credito. l. vt debitũ. C. de hære. act. ergo filius, qui mortuo patre dr̃ creditor suæ ltĩmæ l. 1. §. si quis impuberi. ff. de coll. bono. poterit repudiare salua ltĩma. Huic rñdent Ale. in d. l. quia poterat. & Senen. hic ꝙ d. l. vt debitum procedit in creditore propriè, non in filio, qui largè & impropriè dr̃ creditor in ltĩma. d. §. si quis impuberi. Hinc est, ꝙ filius tit. lucratiuo dr̃ hr̃e ltĩmam, ƒm gl. approbatam in l. 3. C. de iur. & fac. igno. Sed ista solu. non satisfacit; qa eadẽ rõne, qua repudians non perdit creditũ propriè, non dẽret perdere debitũ impropriè. Scđo adducitur, qa ltĩma est quota bonorum. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inof. testa. rñdent Senen. ꝙ licèt sit quota bonorum, tñ debet tit. hr̃ditario. Sed hoc non eneruat ꝯrium per ea, q̃ dixi. Aliter rñdet Are. ꝙ dr̃ quota bonorũ alio instituto; secus si solus ipse filius sit institutus; nã tunc incõueniens vr̃, ꝙ eadẽ hr̃ditas censeat diuerso iure. l. eum qui ædes. ff. de vsuca. q̃ rñsio ꝓcederet, si filius vellet hr̃e totam h̃ditatem; secus si legitimam tanq̃ debitam, vt quota bonorum. Tertio facit, quia

159 † filius renunciando h̃ ditati, nõ intellr̃ renunciasse legitimę; nisi hoc expressè dixer. t. l. si qñ. §. & gñaliter. C. de inof. test. Sed Senen. dñt, istud non esse verum filio vr̃ inst tuto; quia tũc renunciando hr̃ditati, vr̃ ẽt renunciare ltĩmæ; cum non possit eã hr̃e nisi sit hr̃s. No. magnum verbum pro limitatione d. §. gñal'r. Tñ Doct. ibi maximè D. Ias. vñr illum §. intelligere indistinctè. Posset fortè dici, ꝙ Doct. ibi debent intelligi, qñ filius erat particulariter institutus; secus si vl'r, super quo cogitabis. Alia duo argumenta resoluunt Senen. hic, vltra quos pro ista parte facit; qa filia instituta si se abstineat, non perdit ius petendi dotem, l. fi. ff. de colla. dot. ergo nec ltĩmam, arguẽdo de dote ad ltĩmã, prout arguit Bar. in l. Titio centũ. §. Titio gño. ff. de ꝯdi. & dem. Pro cõi tñ adduco ꝯcludentem rõnem; quia pt pater dare substitutum vulgarem filio ẽt in ltĩma. l. si posthumus. §. quod vulgo, vbi no. Ale. & in l. si filius hæres. s. de lib. & posthu. quam allegat Bar. in l. si arrogator. col. 3. ff. de adop. quod non posset pater, si esset in ptãte filij repudiare hæreditatem, & acceptare legitimam. Non discedas a cõi opi. quam amplia procedere, etiã ab intest. ƒm Pan. in c. Raynutius, ad fi. de testa. & Ale. consi. 75. col. 2. vol. 1. Limita modo, vt hic per Bar. secundo limita; nisi filius ex ꝯctu prætenderet legitimam sibi deberi, vel eam iam esset consecutus. ita procedit tex. in d. l. fi. ff. de coll. do. nam ibi pater promiserat dotem filiæ. ad idem tex. in auth. vnde & si pa-

160 rens. C. de inof. test. Decimo & vltimo dubitatur, † an instituto repudiante, substitutus præferatur fideicommissario? Bart. hic, quem alij *cõiter* sequuntur, concludit, ꝙ non per duo iura. Primo per tex. in l. facta §. Iulianus. inf. ad Treb. sed habet varios intellectus; ideo potest dici, ꝙ non est allegabilis, ƒm Bart. in l. in ambiguo. inf. de reb. dub. Vel aliter, ẽt tenendo primum intellectum, posset rñderi, fideicommissarium ibi præferri, ne sequat inconueniens, ꝙ fideicommis. substituti minus dilectus, præferatur fideicommissa. instituti magis dilecto. Scđo alleg. tex. in l. non iustã. C. ad Treb. sed ibi iõ ꝑfertur; quia institutus repudiauit in fraudem, vt ibi declat gl. vel aliter, ibi nepos non erat substitutus. Et quod subiicit postea de substituto, illud dr̃ ad probandum, ꝙ onus fideic. intelligatur repetitum in personam cohæredis, sicut ẽt in personam substituti. Tertio Ale. alle. tex. in l. qa poterat in fi. inf. ad Treb. intelligendo tex. in illis verbis, his qb. hæreditas, &c. loqui in substituto: Sed pt rñderi, ꝙ loquitur in veniẽtibus ab intestato, vel in tacitè substitutis, iuxta tex. in l. nã quod. §. 1. & ita intelligit ibi Alb. Quarto testator præsumit scire hr̃dem potuisse cogi adire; ergo præsumendum est, ꝙ voluerit substituere vulgariter in casu, quo fideic. nollet, vel non posset cogere; puta, quia mortuus esset institutus ante iussum de adeundo. d. l. non iustam. Sed rñderi põt, ꝙ testator sciebat etiã eo inuito hr̃dem nõ posse compelli adire; quia lex dicit, disponat testator, & pro lege seruabitur, vulg. §. disponat, in auth. de nup. Modo discutiamus, an testator voluerit hr̃dem posse compelli, qñ dedit ei substitutum vulgarem? & vr̃ dđm, ꝙ non, quia dando substitutum, vr̃ dedisse licentiam ipsi instituto repudiandi, ƒm gl. in d. l. non iustam. faciunt, quæ vidimus s. in art. An vulgaris substõ impediat transmissionem ex potentia suitatis. Sed tenentes hanc ꝯcl̃onem, negant datam videri licentiam repudiandi, vbi institutus est grauatus per fideic. Quo casu Bal. in d. l. non iustam inferebat datione vulgaris substituti non esse sublatam suitatem. Aduerte, quia in hoc consistit veritas. Doct. cõsiderant duos casus. Primus est, qñ fideic. fuit repetitum a substituto; & in hoc ꝯcordant, ꝙ fideic. præferatur. Secundus est, qñ fideic. non est repetitum, & in hoc Doct. discordant, & Bar sibi ꝯriatur. *Cõis* tñ est, ꝙ ẽt fideic. præferat, vt hic per Ale & Senen. Sed ego puto vltimo casu substitutum ꝑferẽdum, scđo fideic. Considero primo, ꝙ testator frustra grauasset substitutum saltem respũ ipsius substituti; nisi data esset licentia instituto repudiandi. Scđo considero, ꝙ vbi grauatus vult adire, cessat cõpulsio. d. l. quia poterat. ad Treb. ergo si substitutus grauatus, instituto repudiãte, vellet adire, deberet cessare compulsio. Et si dixeris me disputare in vanũ, postquam substitutus vult restituere hr̃ditatem, rñdeo ꝙ vtilitas consistit in quarta Treb. quam substitutus poterit detrahere, si voluntariè adeat, hanc tñ detrahere nõ posset, si institutus compelleret adire. d. l. quia poterat. Et ꝙ ista sit veritas, oñdit clarè tex. in d. l. non iustam. vbi a ꝯrio sensu probatur, ꝙ si institutus non repudiasset in fraudem, substitutus potuisset retinere quartam. Secundo casu dico, fideic. ꝑferri, quia institutus ꝑsumitur magis dilectus, q̃ substitutus. l. Publius. in fi. inf. de cond. & dem. Verum fideic. fuit antepositus instituto grauato, etiã dđm est, ꝙ fuerit præpositus substituto. Præterea si diceremus isto casu datam licẽtiam instituto repudiãdi, oportet fateri testatorem voluisse deludere fideic. quod non est ꝑsumendum. l. si chorus. de leg. 3. nam institutus nõ posset compelli; quia data licentia repudiandi, non ẽt substitutus posset, quia non grauatus, & sic omni casu fideic. esset destitutus. Transeo ad ƒm effectum. Circa primam dubĩonem Bar. eli-

161 citur gñalis ꝯcl̃o, ꝙ vitiata quouis modo † instõne testm̃ incipit hr̃e vires ab expressa substõne vulgari, & cum Bart. transeũt alij. De vno tñ dubitant Aret. & Senen. Quid si sit facta substõ ei, qui institutus non erat, an a substõne testm̃ tunc vires sumat? Et determinant, ꝙ sic per tex. in l. ex facto, parua. ff. de hær. insti. Dicunt tñ fortiter obstare tex. in l. fi. C. de hær. insti. & rñdent, vt hic per eos. Tu aũt potes rñdere, ꝙ ista ꝯcl̃o procedit, vbi cõstat testatorem fecisse substõnem ei, qui non erat institutus. ita procedit tex. in d. l. ex facto. sed in d. l. fi. non ꝯstabat de voluntate defuncti, ꝙ vellet vulgariter substituere. Et si dixeris, quare constabat in l. ex facto. rñdeo, quia substõ erat facta per verba apta; secus in d. l. fi. Iuxta hoc dubitatur, an testm̃ possit vires as-

162 sumere a tacita vulgari; comprehensa † in pupillari expressa, absq; eo, ꝙ sit adita hr̃ditas ex primo gradu, Bar. cõcludit ꝙ sic, & cum eo concludit *communis* opi. Mouetur per tex. in l. nec enim. §. fi. inf. de testa. mili. vbi testm̃ sustinetur ex tacita vulgari comprehensa in tacita fideic. Sed antiqui tenentes ꝯrium rñdebant, ibi spãle esse fauore militiæ, & libertatis. quã rõnem Bart. non acceptat, quia spãlitas ibi consistit in eo, quod fideic. libertas trahit ad directã, non autẽ in eo, ꝙ testm̃ sustinetur ex taci-

ta

ta vulgari. Sed parcat Bart. imò spālitas ɔsistit in eo, ꝙ testm̄ capiat vires ex tacita vulgari, vt ꝓbat̄ in l. Antoninus. ff. de fideic. lib. vbi in pagano, q ꝓuidere non potuit; libertas tñ ɔfirmati, & hr̄ditas vadit ad venientes ab intestato. Et tñ si de iure cōi testm̄ sumeret vires a tacita vulgari, fideic. tam hr̄ditatem, q̄ libertatē fuisset ɔsecutus. Præterea falsum est, vt ēt Soc. & Ias. dixerunt, p̄suppositum Bar. ꝙ fideic. insit tacita vulgaris. l. ille a quo. §. si de
163 testo. inf. ad Treb. Scd̄o sequētes Bar. mouent; quia † par est virtus taciti, & expressi. l. cū quid. ff. si cer. pe. sicut ergo testm̄ sumit vires ab expressa vulgari; ergo ēt a tacita. Sed aduersantes rn̄dēt, non ꝓcedere, vbi tacitū includit in expresso vitiato; quia necesse tunc est dicere, ꝙ ēt tacitum vitiet̄. l. 3. §. qui hēt. ff. de ser. rust. præd. Sed sic est, ꝙ hr̄ditate p̄rna non adita, vitiat̄ expressa pupillaris. l. 2. §. adeo. inf. eo. ergo ēt vitiabit̄ tacita vulgaris. Bar. aūt se defendendo, replicat ꝙ vitiato expresso, vitiat̄ tacitū non æquè principale; secus si tacitum sit æquè principale. l. si fideiussor. de leg. 1. quæ rn̄sio non est tuta, s̄m Senen. & ɔfundit ex doc. eiusdem Bar. in d. l. si fideiussor vbi ɔcludit, ꝙ tacitū dr̄ æquè principale, qn̄ tale tacitū, tacitè fieri poterat sine expresso; cum ergo tacita vulgaris non possit tacitè sola fieri. l. iubemus. C. de testa. non p̄t dici æquè principal̄. Quidam dixerunt, ꝙ imò p̄t fieri tacita vulgaris absq; pupillari expressa. l. fi. C. de hær. insti. quā tacitam vult dici Bar. inf. ea. l. col. vlti. sed non loquit̄ de tacita vulgari ɔprehensa in pupillari, vt ibi dicam. Senen. igitur aľr rn̄dent, ꝙ vitiato expresso non vitiat̄ tacitū, qn̄ non militat eadē rō vitiandi. l. [illegible] §. 1. ff. quib. mod. pig. vel hypo. sol. Dn̄t aūt non subesse hic eandē rōnem vitiandi; qa aditio est cā, cur vitiat̄ vulgaris, l. post aditā. C. de impub. non aditio verò est cā, cur vitiet̄ pupillaris. Sed non placet; qa aditio nō est cā cur vitiet̄ vulgaris, si fiat a cohr̄de, ꝓut loquit̄ ista ɔcl̄o. Præterea ista sol. ɔfundit̄ per tex. in d. § qui hēt. vbi erat diuersa rō, & tñ vtrunq; vitiat̄. Aliter igit̄ rn̄dent ipsi Senen. ꝙ vitiato expresso, vitiet̄ tacitū veniens in necessariam ɔñam, d. l. si fideiussor. & in istis terīs loquimur; quia tacita vulgaris non venit in necessariam ɔñam pupillaris, cum possit sub ea nō ɔtineri. l. iam hoc iure. inf. e. Sed nec ista placet, qa per acceptilationē factā vni ex correis debēdi, necessariò nō sequitur liberatio alterius; cum possit creditor alterum solum liberare. l. si ex duob. ff. iudi. sol. & tñ vitiata acceptilatione fcā vni, vitiat̄ liberatio alterius. l. si sponsus. §. 1. ff. de do. inter vir. & vxo. Vn̄ rn̄deas, ꝙ vitiato expresso, vitiat̄ tacitū, quod se hēt ad expressum ꝑ modum sequelæ, vel per modum partis subiectiue, ita procedit rn̄, secus si tacitum aliunde trahat originē, vt in tacita vulgari, q̄ non venit ex nā verborum, nec ex sequela pu-
164 pillaris expressæ; † sed ex interpretatione legis, ita cōiecturantis mentem defuncti, q̄ decl̄ata mens, ēt colligi p̄t ex actu nullo. l. & si transferam. ff. de adi. leg. l. fi. & ibi Bar. ff. de reb. eorum. Ex his apparet sublatam esse primā rōnem tenentiū ɔ̄ cōem. Non ob. ēt tex. in l. apud Iulianum. §. Iulianus. inf. ad Treb. qa ibi reqrit aditio ad effectū pupillaris expresse, de qua ibi agit, nō de tacita vulgari, qa de ea non tractat̄ ibi s̄m Bar. hic. Sed aduerte, qa ista rn̄sio Bar. non vr̄ vera; quia illo iure qcquid acqrebat filius, acquirebat patri. l. placet. ff. de acq. hær. & sic filius ibi nihil habebat. vn̄ impr̄e vr̄, ꝙ loquat̄ de pupillari expressa. l. lex Cornelia. in fi. inf. eo. Replicat Bar. ꝙ imò loquit̄ de expressa pupillari; patet, qa facit mentionē de secun. tab. Nec obst. rō p̄dicta; qa filius pupillus potuit post morte p̄ris aliquid acqsiuisse. Sed Imo dicit istud esse somniū, & diuinare. Sed certè necesse est, ita intelligere, postq̄ ɔstat tex. loqui de pupillari. Et ꝙ loquat̄ de pupillari, oñdit; quia compulsus adire ex testō paterno, dr̄ iterum posse ɔpelli adire ex substōne, quod debet intelligi, s. pupillari; quia testōris hr̄ditatem iā adiuerat. Præterea s̄m Aret. nō p̄t loqui in tacita vulgari; qa fideic. erat relictū a pupillari substitutis. Mō si adiret̄ hr̄ditas ex tacita vulgari, fideic. non cōsequeretur fideic. quia succedentib. ex vulgari, non erat relictū ipsum fideic. Plures alias solones, & intells ad dictum §. Iulianus. referunt Senē. hic, q̄ oīa tanq̄ non necessaria omitto. Non ob. tex. in l. ita tñ. §. a p̄re. inf. ad Treb. qa loquit̄ in pupillari facta exhr̄dato. Stat igit̄ defensata cōis opinio, quam restringas dupl̄r. Primo intelligas
165 † procedere in casu, in quo pupillus hēt cohr̄dem extraneum; & repudiat hr̄ditatem p̄ris, tūc dato ꝙ cohr̄s nolit adire, tñ substitutus poterit adire ex tacita vulgari, ex qua aditione ɔfirmabit pupillaris substō; & mortuo pupillo substitut⁹ poterit ēt ex pupillari adire hr̄ditatē filij; secus si pupillus hn̄s cohr̄dem, mortuus sit hr̄ditate nō adita, nec repudiata; isto casu cohærede nō adeunte, res reducit ad cām intestati. Rō est, qa pupillus ex potentia suitalis, transmittit hr̄ditatem p̄ris non aditam ad venientes ab intestato; quorū aditione non p̄t ɔfirmari pupillaris sub-
166 stitutio. Quia † licèt datio cohr̄dis extranei non tollat suitatem, q̄tum ad impediendā transmissionem. l. si fratris. C. de iu. delib. tollit tñ suitatem q̄tum ad ɔfirmationem pupillaris substōnis, s̄m *cōem* opi. de qua per Bar. in l. si filius, qui patri. inf. eod. Et sic cum suitas fuerit sublata q̄tum ad effectū pupillaris substōnis; non poterit ipsa suitas operari transmissionē ad effectum ɔfirmandi ipsam substōnem. ita decl̄at Alex. in d. §. idem Iulianus. col. 2. & seq. Scd̄o intelligas ꝓcedere, si pupillus solus institutus repudiata hr̄ditate decesserit; nam tunc existentia suitatis, confirmat tab. pupillares; & ex eis substitutus poterit adire, omissa paterna hr̄ditate. vel poterit adire ex tacita vulgari, cuius aditio ne ɔfirmat̄ substō pupillaris; ex qua substitutus poterit postea adire hr̄ditatem pupilli l. paterfamilias. ff. de priu. cre. & ibi Bar. in fi. & l. si pupillus. inf. de acq. hær. secus si decesserit hr̄ditate nō adita, nec repudiata; nam tunc exn̄tia suitatis ɔfirmauit tab. pupillares. ergo dd̄m est ius adeundi hr̄ditatem patris non aditā, transmissum fuisse ad substitutum hr̄dem pupilli; & sic substitutus succedit in hr̄ditate testatoris ex iure transmisso, non ex vulgari, q̄ impedit ex transmissione, vt s̄. diffusè cōclusum fuit. Sed
167 adhuc dubitatur, † an pupillo mortuo, viuo p̄re, substitutus possit succedere ex tacita vulgari. variæ fuerunt Doc. sn̄iæ, quas referunt Bar. Ale. Senen. & Ias. hic. hodie verò *cōis* opi. est, ꝙ substitutus possit succedere ex tacita vulgari, & sic approbatur opin. gl. in l. lex Cornelia. & in l. si pater captus. inf. eo. Pro ista cōi allegat̄ tex. in l. vnica. §. pro scd̄o. C. de cad. tollen. sed parum facit; qa loquit̄ in substitutione vulgari expressa, facta in legatis; nos loqmur in tacita vulgari, ɔprehēsa in exp̄ssa pupillari, vitiata ꝑ morte filij añ p̄rem. Scd̄o adducit fundm̄ p̄cedentis decisionis. Si testm̄ sustinet̄ ex tacita vulgari, patre mortuo ante pupillum; qa uitiato expresso, non uitiat̄ tacitum æquè principale. d. l. si fideiussor. eadem rōne vr̄ ɔcludendū, si pupillus p̄decedat. Sed p̄t rn̄deri, ꝙ tacita vulgaris ꝓcedit ex interpretatione legis coniecturantis mentem testatoris fuisse, ꝙ si cogitasset pupillū moriturum non adita hr̄ditate, idem disposuisset, q̄ cōiectura in terpretatio cessat, qn̄ pupillus p̄moritur, & p̄r diu superuixit; qa tūc sumus certi, ꝙ cogitauit casum tacitæ vulgaris; & tñ nō substituit. Et ista est rō, quæ mouit Bar. hic ad distinguendum, quæ distō nāli rōne inspecta, vr̄ magis iuridica, q̄ cōis opi. Tertio Senen. comprobant cōem; quia testm̄ sumit vires a tacita vulgari comprehensa in expressa pupillari, a principio inutili, vt inf. per Bar. in vlt. qō. ergo ēt uires capiet a tacita vulgari comprehensa in pupillari a principio inualida. Sed rn̄deo, ꝙ Bar. in vlt. qō. loquitur de tacita vulgari dubia, nō de tacita vulgari præsumpta. patet per legem, quam all. in l. fi. C. de hær. insti. Et sic uidetis, ꝙ cōis opin. non est bene tuta, eam tñ sequitur Pet. de Rip. inter consi. Bal. consi. 156. Ex facto proponit, in 4. parte. vbi ampliat ēt in tacita vulgari, comprehensa in pupillari ab initio inualida. Videamus igitur, an opi. Bar. possit defendi. vult Bar. pupillo p̄mortuo, substitutum admitti ex tacita vulgari; si pater decessit post eum, tali t̄pe, quo non potuit mutare testm̄, uel si potuit, non est ꝙ ei imputetur, quare non mutauit, ut qa crederet pupillum uiuere, aliàs secus. Rō est illa, quam statim dixi, q̄ ɔcludit tm̄ in tacita vulgari ɔprehensa in pupillari concepta hoc mō, si hæres erit, & in pup. æta. secus si concepta sit absq; illis uerbis, si hr̄s erit, eo quia vulgaris tunc dr̄ expressa uerbis ḡnalibus, ut s̄. dixi. Et sic hoc mō possent opi. ɔcordari. Discutiamus tñ, an iura alle. per Bar. ꝓbent suam intentionem. Ang. hic dicit, ꝙ l. tractabatur, potius probat oppositum, quia ibi tm̄ substituit libertus, sed credo ꝙ Bar. voluit allegare l. illā in arg. ex Auth. vt fac. no. consti. §. fi. quem ibi Ange. induxit ad pulchrā qōnē, de qua ꝑ D. Ias. in d. l. lex Cornelia. col. fi. Videamus mō, an opin. Dy. volentis indistinctè substitutum non admitti (quā dn̄t cōem, licèt falsò, Are. & Senen. hic. & quam, vltra alle. ꝑ eos, tenuit Bal. cōs. 151. Quanq̄ prudenter, in 4. parte, & consi. 441. Testa. dixit, ead. par. & ɔsi. 170 Quidā Nicol. in 5. par.) probet̄ in l. ꝙ si filius. inf. de cap. per quā oēs se fundant. Et dd̄m vr̄ ꝙ nō, quia illa verba, nihil de scd̄is tab debent intelligi, i. nihil de pupillari, prout oñditur ex rōnib. assignatis ibi per Iureconſ. quæ militant solū in pupillari, non aūt in tacita vulgari. Oñditur ēt, quia tractando de tacita vulgari, non dr̄ tractari de secundis tab. cum tractetur de hr̄ditate testatoris. l. 2. §. prius. inf. eo. Nec ob. si dicat̄, ꝙ tacita vulgaris ɔtinetur sub expressa pupillari; ergo ꝑ tacitam vulgarē succeditur ex secundis tab. vt dicebat Ang. consi. 30. Punctus, de quo q̄ritur. quia falsum est, ꝙ tacita vulgaris ɔtineat̄ in expressa pupillari; imò ex interpretatione legis fingitur, vt toties dictum fuit. Non ēt ob. ponderatio Are. ꝙ aduersatiua illa, ꝙ si, aduersetur principio l. p̄ręce. vbi tractatur de tacita vulgari; quia crederem potius aduersatiuam, aduersari fini l. præcedentis. & sic potius referat̄ ad proxima, l. si idem cum eodem. in fi. ff. de iurisd. om. iud. In fi. aūt proxi. l. qn̄ mortuo patre impubes capit̄, & morit̄ apud hostes, non dubitat̄, an fuerit locus tacitæ vulgari; quia certum erat, ꝙ sic, sed dubitabat̄ solū de pupillari, & dr̄ locum esse pupillari, de æquitate tm̄. Præterea, dr̄ in d. l. ꝙ si fili⁹ ante moriat̄ in ciuitate, nihil est, ꝙ de secundis tab. tractari possit, qd̄ intelligendum est de pupillari, de qua dubitabat̄, non autem de tacita vulgari. Non ēt ob. illa vr̄is negatiua, nihil, quia intell̄r vl̄r quantum ad ea, q̄ respiciunt pupillarem substōnem, & erit sensus, non tm̄ ipsa pupillaris substō, sed etiā omnia relicta substituto pupillari euanescunt; non aūt tacita vulgaris. Et

ideo

ideo Senen.hic inferunt,ꝙ fideicõ. relictũ à ſubſtituto pupilla-
ri non debet;ſi ipſe ſubſtitutus ſuccedat ex tacita vulgari tñ,qđ
168 perpetuò no. Vltimò dubitat̃,†an ſubſtitutus vẽtri pupillariter,
poſthu.non nato,poſſit ſuccedere ex tacita vulgari? Concludit
Bar.& ſequunt̃ alij,ꝙ ſic,per tex.in l.pe,cũ gl.ff.de vent. inſp. In
telligit tñ Bar.ſeruata diſtinctione,de qua in p̃c.diſ. ideò dic vt
ibi.Ampliat ẽt in ſubſtõne fideic.facta iam nato, & ẽt naſcitu-
ro,ſi ſine filijs deceſſerit;adhuc admittit̃ ſubſtitutus mortuo fi-
lio nato ſine filijs, licèt poſthumus nõ naſcat̃,ita Cor ꝯſ.270, Vi
ſo ſupraſcripto themate,col.4.& ſeq.vol.3.Limita ſm Alex.ꝯſi,
188.Viſo ꝓceſſu cauſæ vertentis inter Are.vol.2,quam tñ ꝯſulta
tionem damnat Ray.in l.Gallus,§.& quid ſi tantum,col.22.s̃.de
lib.& poſth. limitat ẽt Pet.de Anch.ꝯſ.360. Ex ſerie teſtamenti.
169 de cuius ꝯſil.veritate dixi s̃.abundè.Tertius effectus. † Expreſſa
vulgaris ꝯtinet tacitã pupillarem, l.iam hoc iure, inf.e.ſed certè
nõ ꝯtinet ꝓpriè,ſed ꝑ interpretationẽ. Hinc eſt,ꝙ iſta tacita pu
pillaris dr̃ p̃ſumpta. Nouiſ. tñ ꝯtendunt in ꝯ̃rium, ꝙ nõ dicatur
præſumpta.ponderant tex.in d.l.iam hoc iure,§.fi.ibi, ne ſi vul-
gari,tantummodò de vna ſenſiſſe intelligat,ꝙ ſi intellexeris ad
excluſionẽ ſubſtõnis p̃ſumptæ, prout debet intelligi, nihil ob-
ſtabit:qa nõ ſequit̃ iſto caſu, ſenſit de vna tñ,ergo aliàs de am-
babus diſpoſuit.Amplia dupl̃r,vt hic per Bar.Limitat̃ octo mo
dis,vt hic per Sen.Sed ꝓ veritate oĩa reducunt̃ ad vnam fallen-
tiam, videlicet, niſi expreſsè,vel tacitè appareat ꝯ̃rium fuiſſe de
mente teſtatoris, Expreſsè dr̃ apparere, ſi ſic fuerit ꝓteſtatus;
vel ſi per taxatiuã ſubſtituit,vt hic per Alex.facit; quia taxatiua
excludit ius accreſcendi.l.Lucius.§.q habebat, inf.ad Treb,Bar.
in l.re cõiuncti, in 7.q.inf,de leg.3,Iaſ.in l.1,col.2. C.de teſta.mil.
In ꝯ̃riũ tñ facit;qa dictio,tũc,hẽt quaſi nãm taxatiuæ, l.4.inf.de
ꝯd.& demon.tñ non excludit tacitã pupillarem, vt hic in tex.&
in.3.oppo.Bar.qđ no.ꝯ̃ ea,q̃ dicit Dec.ꝯſ.63.col.2. Tacitè ꝯſtare
170 dr̃†qñ vulgaris facta fuit perſonis imparib.qđ ꝓcedit, qñ ꝯiun
ctim,& reciprocè facta fuit,d.l.iã hoc iure, verſ.ſi aũt. Quid aũt
ſi ſeparatim facta ſit imparibus? Pet.& cęteri Galli,tenent idẽ.
Contrarium tenent glo.Dyn.Bar. & cęteri Itali, in d. l. iam hoc
iure. Et iſta eſt *cõis*, teſte Soc.hic.Sed certè opi.Pet.vr̃ verior. Si
.n. tacitè apparet de mẽte teſtatoris, qñ reciprocè ſubſtituit ea
rõne;qa nõ vr̃ ꝙ teſtator in perſona vnius fecerit duplicẽ, in ꝑ
ſona alterius ſimplicẽ;eadẽ rõne vr̃ ꝯcludendum illud idem,qñ
ſeparatim.Pro cõi tñ opi.facit tex.in d.l.iam hoc iure,in ver.hoc
itaq; caſu,in trib.locis. Primò in prin.vbi volẽs limitare ver.ſed
ſi aliter,ſubiungit tex.hoc itaq; caſu ſeparatim ſubſtituere debe
bit;& ſic vbi ſeparatim ſubſtituitur,pupillaris ꝯprehendit. Nec
ob.exemplum,qđ ſequitur;quia exempla non reſtringunt,l.dã
ni infecti ſtipulatio, 2. in fi.ff.de dam. infe. Scđò facit tex.ibi,ita
.n.in altero,&c.& ponderat Pa.de Caſ.Tertiò facit ibi,vel certè
euitandæ q̃ſtionis gratia.Nam Iureſcon. nõ ꝯſiderat ſpãliter in
vtrunq; caſum impuberi ſubſtituendum,cã euitandæ qõnis, ſi
pupil.non ꝯprehenderetur;ſed ꝯſiderat cã tollendæ ꝯ̃riæ diſpo
ſitionis p̃ſumptæ. Nec placet Nouiſſimorũ ꝯcordia,diſtinguẽs
tñ,vtrũ ſint oẽs fratres ſeparatim ſubſtituti. Et tũc ꝓcedat opi.
Gallorũ rõne æqualitatis ſeruandæ;qa ꝯ̃rium ꝓbatur in d.l.iam
hoc iure,in fi.vbi fratres erant ſubſtituti; & tñ includit̃ pupil.in
ducendo vt s̃.induxi. Pręterea potius debebant ꝯuertere diſtin.
& dicere, ꝙ ſi fratres eſſent ſubſtit.tũc includebat̃ pupillaris, at-
tẽta veriſimili mẽte teſtõris,ꝙ potius voluerit bona pupilli de-
uenire ad fratres;q̃ ad extraneos, arg.l.cũ auus,inf.de ꝯd.& de-
171 mõ.Sed † qd ſi ſeparatim duob.impuberibus pr̃ ſubſtituit,ſ.vni
pupillariter,alteri vulgariter;an tũc in vulgari ꝯtineatur pupilla
ris.Guil.in l.precibus,C.eo.& Soc.hic ꝯcludunt,ꝙ ſic,per tex.in
d.l.iam hoc iure,inducendo ſatis debiliter.Fortè melius induce
ret̃ à ꝯ̃rio;hoc modo.Quando fit duobus imparibus ſeparatim
in perſona minoris continetur ſimplex vulgaris; ergo à ꝯ̃rio ſi
fiat plurib.erit duplex in perſona vtriuſq;. Contrariũ tñ crede-
rẽ voluiſſe teſtatorem; qa apparet ꝙ cogitauit caſum pupillaris
& tñ pupillariter non ſubſtituit, niſi in perſona vnius;ergo ceſ-
ſabit rõ legis p̃ſumẽtis, ꝙ ſi teſtator cogitaſſet, idẽ diſpoſuiſſet.
Nec ſatisfacit rñ. Soc.ꝙ fortè cogitatione mortis turbatus,po-
tuit omiſiſſe pupillarem in perſonam alterius,arg.l.hac ꝯſultiſſi
ma,§.at cũ humana,C.qui teſta.face.poſ.quia non ꝯcludit ꝑ ne
ceſſe;& quia ſi voluiſſet in vtroq; duplicem ſubſtitutionẽ face-
re,poterat vti eiſdẽ verbis in perſona vtriuſq;,argu.l.vnicæ,§.ſin
172 aũt ad deficientis,C.de cad.tollen. † Tacitè ẽt ꝯſtare dr̃,ſi ſtaret
ſtatutum,ꝙ teſtamenta intelligant̃ ad literã,ꝓut iacent,abſq; vl-
la interpretatione; quo caſu cenſet̃ reiectus omnis intellectus
extraneus à verbis,l.in his,inf.de ꝯditio.& demõſtr. & ita tenẽt
Bal.Alex.& *cõiter* Mod.in d.l.precib. C.eo. & Iaſ.in d.l.iã hoc iu-
re,& in d.l.quãuis.Moti ẽt,qa ille dr̃ intellectus literalis, q oculis
corporeis legi p̃t,l.1,de ijs, q̃ in teſt.dele. facit qđ vult Bar.inf.in
3.opp.& ibi notaui. Quo fit,vt teſtator videatur voluiſſe id, qđ
ſtatuentes diſpoſuerunt,iuxta no. per Bar.in l.hr̃des mei.§.cum
ita.inf.ad Treb.Contrarium tenet Inno.in c.Raynutius,de teſt.
quia per tale ſtatutum ſolum intelliguntur ſublatæ friuolæ in-
terpretationes hoĩum,nõ aũt ltĩmæ interpretationes legis,ſm
Bar.in l.oẽs populi,in 6.q.prin.ff.de iuſt. & iu. Quid tenendum?
Soc.dicit aduertendum eſſe ad verba ſtatuti.Si.n.ſic ꝯcipiantur,
Teſtamenta ſeruentur,prout iacent;& tunc ſit vera opi.Inno.
Si verò ſic,teſtamenta intelligantur ad literam, abſq; extraneo
intellectu;tunc ꝓcedit cõis opinio. Dura mihi videtur iſta cõis
deciſio.Non.n.crediderim ſtatuentes voluiſſe tacitam,& p̃ſum
ptam teſtatoris voluntatem,non obſeruari;cum ſit indubitata
concluſio, ꝙ voluntas teſtatoris tacita & veriſimilis, ita obſer-
uanda eſt ſicut expreſſa,l.cum res, vbi Iaſ.in 6.no.inf.de le.1. Et
tñ ſtante hac cõi opi.nulla tacita,nulla veriſimilis voluntas teſta
toris acceptaretur;ſi ſolum ea admittatur, quæ oculis legi poſ-
ſit.Item non putauerim ſtatutum excludere iam taxatas, & de
terminatas interpretationes, vt in propoſito dicit Bar.in l.1. §.
dominus, inf.ad Syll. Item ſi intelligeretur ſtatutum tollere ex-
preſſas interpretationes legis,omnia ferè iura vltimarum volũ-
tatum eſſent correcta,quod non eſt credendum fuiſſe de men
te ſtatuentium, ꝙ vnico verbo voluerint tot ſanctas leges, tot
vigilijs elucubratas ſubuertere, vt in ſimili dicit tex.in l.ſi quan-
do,C.de inoff.teſt.Non ob.ꝙ ſint intelligenda ad literam, quia
ſatis intelliguntur ad id,quod eſt iuxta literam,ſi litera non vio
letur,cauilletur,aut ad alium ſenſum diſtorqueatur,ſm Cur.ꝯſ.
Ticinẽ.ſi ſtatuto,col.8.vbi declarat ampliſſimè d.ſtatutũ. Quar
173 tus effectus eſt, quia † per vulgarem ſucceditur teſtatori, & in
eius bonis, Inſt.eo. in prin. Amplia primò etiam per vulgarem
expreſſam,comprehendentem tacitam pupillarem. Scđò am-
plia,etiam per tacitam vulgarem comprehẽſam in expreſſa pu-
pillari,per quã ſucceditur ſolum in bonis teſtatoris; & non pu-
pi.ſm Bar.in 1.& 2.dub.huius effectus, cum quo tranſeunt alij.
& probatur in l.apud Iulianum,§.Iulianus,inf.ad Treb.Sed No
174 uiſ. Papien.hic arguunt Bar.in vno,dũ vult, † ꝙ ſi pater & filius
pupil.ſimul moriant̃,ꝙ ſubſtitu. ſuccedat pupil.per pupillarem
expreſſam;qđ nõ vr̃ verum ex eo, ꝙ in dubio p̃ſumit̃ præmor-
tuus filius pupillo,l.q duos,§.fi.inf.de reb.du. Ergo pup.euanuit
l.ꝙ ſi filius, ff.de capt. & s̃. dixit Bar. in l.ſeque.in 4.requiſito. &
ita tenet Soc.in d.l.qui duos,§.cum in bello,col.fi.reprehendẽs
Bal.qui conſuluit ꝯ̃rium conſ.364. Viſo puncto,in 6.parte.No.
diligenter,qa ſi caſus occurreret,eſſet qõ pro amico; nam Bar.
& Bal.tenent pro ſubſt.Soc.& Nouiſ. tenent ꝯ̃ ſubſtitu. Et ſine
dubio opi.iſtorum Mod.eſt fundata meliori rõne.Sed pro con
cordia conſidera tres caſus.Primus eſt,qñ filius morit̃ ſimul cũ
patre,abſq; fratribus, & matre; & iſto caſu parũ vtilitatis habet
iſta qõ; quia ſi dicamus patrem ſuperuixiſſe, & ſic fuiſſe hære-
dem filij,tunc ſubſtitutus ex tacita vulgari ſuccedet pr̃i,& ſic ha
bebit totum ſm *communem* ſñiam,de qua s̃. Si verò dicamus fi-
lium ſuperuixiſſe,ſubſtitutus poterit ſuccedere ex pupillari con
firmata ex potẽtia ſuitatis;& ẽt ex iure tranſmiſſo erit hæres pa-
tris,ſi voluerit,l.ſi pupillus,inf.de acq.her. Secundus caſus eſt,qñ
filius cum patre morit̃ ſuperſtite ſubſtituto extraneo;ac matre,
& fratrib.qui ab inteſtato ſimul ſuccedũt filio, iuxta tex.in aut.
defuncto,C.ad Tert.& tunc adhærerem opi. Mod.quia rõ nã-
lis.& humanitatis intuitus dictant,vt præſumamus impuberem
prædefunctum,d.§.fi.Tertius eſt,qñ deceſſit impubes cum pr̃e,
ſuperſtite fratre ſubſtituto,& matre non ſubſtituta,vel ꝯ̃;& te
neri poteſt opi.Bar. & Bal.fauore ſuſtinendæ pupillaris ſubſtõ-
nis. & ratio fauoris erit, quia ſubſtitutus eſt de ſuccedentib.ab
inteſtato,arg.eius,quod no.in l.Lucius, inf.eo. & in l.precib. C.
eo. vbi ſuſtinetur pupillaris tacita ꝯ̃ matrem, qñ ſubſtitutus eſt
de deſcendentib. Sed iterum aduerte, qa dato ꝙ dicamus filiũ
ſuperuixiſſe, tñ Bar.vr̃ malè loqui,dum vult ſubſtitutum admit
ti ad bona teſtatoris ex tacita vulgari:quia virtute ſuitatis filius
fuerat hr̃s:vel ſaltem tranſmiſit ius adeundi hr̃ditatem patris,vt
s̃.in 2.dub.2.effectus latius declaraui.Et ex his ſint expeditæ duę
175 primæ dubõnes Bar.Tertiò dubitatur,†an tacita vulgaris exclu
dat mr̃em pupilli?gl.in l.ſi C.de inſt. & ſub.cõcludit ꝙ ſic,& ap-
probat̃ per Bar.& alios ibi,& hic.Imò vr̃ indubitatũ, quia vxor
non ſuccedit bonis mariti, niſi demum deficientib. agnatis &
cognatis l.1.& per totum, C.de vnde vir, & vxor. Ideo Fulg.in
d.l.fi.intelligebat deciſionem gl.ibi ꝓcedere ſm terminos illius
l.videlicet,qñ mater erat cohr̃s pupilli; licèt Bar.inf.non admit-
tat,& malè.Quartò dubitat̃,an tacita vulgaris admittat̃ ꝯ̃ mr̃em
teſtõris? Bar.& *communiter* alij decidunt ꝙ non,ar.tacitæ pupil-
laris,l.precib.cum gl.C.eo.intelligerem procedere in tacita præ
ſumpta,non in tacita ꝓbata. Et ideo tacita vulgaris ꝯprehenſa
in expreſſa pupillari,& ꝯcepta ſolũ per verba,ſi in pupillari æta-
te deceſſerit,excluderet mr̃em,qa eſt tacita ꝓbata.vt s̃.declara-
ui.Item limitat̃,niſi ſubſtitutus eſſet de deſcendẽtib. teſtatoris,
176 arg.eorum,q̃ ſtatim dixi, & voluit Ale.hic.Quintò dubitat̃†an
ſubſtõ partim tacita,& partim expreſſa,in caſu tacito, excludat
matrem pupilli cohæredẽ? Rñdet Bar.ꝙ non per tex.in l.fin.C.
de inſt.& ſubſt.q̃ ſm eũ loquit̃ in tacita vulgari. Alij autem *com
muniter* ꝯ̃,intelligentes illum tex.in tacita pupillari,ſuper intelle-
ctu iſtius l.fi. Doct.tam antiq. q̃ Mod. tot & tanta ſcripſerunt,

vt

vt eorũ inordinata verbositas effusa ꝯfusione dedecus attulerit Iustin. authori d.l. Et si occurrit. ꝙ ipse ꝓnosticatus fuit in l. vnica, §. ne aũt, C. de cad. toll. Omissis superfluis, ꝑ Bar. ꝙ loquať in tacita vulgari facit, q̃a casus de tacita pupillari iã erat clarè decisus in l. precib. C. eo. ergo ne illa lex sit superflua, dicamus, ꝙ loquať in tacita vulgari. Sed hoc nihil est, q̃a clarius hic, q̃ ibi. Item hic in casu diuerso magis dubio, videlicet in tacita pupillari ꝯprehensa in casu tacito ipsius vulgaris; ibi in tacita pupillari, cõprehensa in expressa vulgari. Itẽ repetitum idem fuit, vt adderetur, an mortua mr̃e includereť tacita pupil. ad exclusionẽ aliorũ venientiũ ab intestato. Ergo non erit superflua, iuxta tradita ꝑ Fel. in proœ. Greg. in versi. Rex pacificus, col. fi. Vlterius, ꝙ non loquať de tacita pupil. patet; q̃a nõ apparet aditã fuisse hæreditatẽ pr̃is, qđ est necesse, vt tractari possit de pup. l. 2. §. adeo, inf. eo. Nec ẽt p̃sumiť adita, q̃a adire est facti, q̃ facta non p̃sumunť, nisi probenť, l. in bello, §. factæ, ff. de cap. & ita ꝯcludit Bar. in l. necessarijs, inf. de acq. hær. Sed istud arg. parum operať, q̃a ostenso ꝙ in pupil. loquať, vt inf. probabiť, dicendum erit hæreditatem fuisse aditã; q̃a cũ de vno tm̃ dubitetur, cætera p̃supponunť habilia, c. 1. de æta. & qual. li. 6. Duo alia arg. facit Bar. in d. l. fi. sed q̃a non ꝯcludunt, iõ non refero. Quintò vltra Bar. adduciť, q̃a lex fundať super eo, qđ mr̃ esset cohæres, q̃ rõ à ꝯrio p̃supponit, ꝙ ipsa excludereť, si non fuisset hr̃s. Sed istud est falsum, d. l. precib. ergo ꝯcludendum, ꝙ loquať in tacita pupill. Sed r̃ndeas ꝙ bene Papin. ponderabat illam rõnem; & iõ dubitabat; sed Imperator dubitationem Papiniani resecauit, & voluit indistinctè mr̃em ꝑferri. Sextò vltra alios pondera illa verba, substõnem non admittimus; & illa, testatorem magis voluisse, q̃ nullo pacto ꝯueniunt tacitæ pupillari, q̃a si non admittiť substõ, ergo facta fuerať. l. nam & si sub ꝯdõne, §. post defectum, s̃. de iniu. rup. & irri. facto testa. & quia magis voluit, viua matre bona pupilli, ad eã ꝑuenire; & ea mortua, ad substitutum. Sed hæc oĩa falsa sunt in tacita pupil. quia à testatore facta nõ fuit, nec valuit; sed nec cogitauit, cũ ista tacita pupil. figureť à l. habita ꝯsideratione, ꝙ si testator cogitasset, idem disposuisset. Sed ꝙ intelligatur in tacita pupil. plura sunt, q̃ magis vrgent. Primò ibi in tex. matrem venire ad eius successionẽ, & sic ad hr̃ditatẽ pupilli. Item ibi, hr̃ditatem luctuosam, q̃ potius luctuosa dr̃ ꝑp filium, q̃ ꝑp maritũ; cum sæpe vxor gaudeat de morte mariti, s̃m gl. in l. pr̃ Seuerinam, §. socrus, inf. de ꝯd. & demõ. Itẽ ibi, luctuosam hr̃ditatẽ ad mr̃em. Si. n. loqueremur đ hr̃ditate testatoris, nõ dixisset hr̃ditatem; sed portionẽ hæreditatis. Item nõ dixisset ad mr̃em; sed ad vxorem, vt dixerat in prin. Itẽ s̃m Are. inepta est rõ ibi assignata. si. n. partẽ substãtiæ suæ dereliquit, multo magis &c. q̃a nõ argueret à fortiori; sed potius à minori, cũ veniat in parte relicta filio ꝑ ius accrescendi; & sic ex tacito iudic. In parte verò relicta vxor succedit ex expressa volũtate. Nec ob. q̃ dicit Ias. in d. l. fi. q̃a nihil valent, si rectè ꝑsenť. Scđò ꝓbať ibi, cũ impubes viua mr̃e decesserit; ergo loq̃t in pupil. q̃a si loquereť in vulgari, non esset vis, an viueret, an verò moreret; vel an moriatur in pup. æta. vel alia. Nec ob. si dicať, ꝙ illa verba sunt facti narratoria; quia imò ponunť in parte decisiua, & sup illis se fundat Imperator. Tertiò omissis alijs, aut vis dicere, ꝙ impubes adiuerat; & tunc non p̃t tractari de vulgari, l. post aditã, C. eo. aut vis dicere, ꝙ repudiauerat; & hoc debes ꝓbare; q̃a repudiatio nõ p̃sumiť, cũ sit facti. Aut vis dicere, ꝙ impubes decessit hæreditate nõ adita, nec repudiata, & tunc virtute suitatis transmisisset hæreditatem non aditã ad quoscunq;, l. cum antiquiorib. C. de iu. delib. & sic q̃libet excluderet substitutũ, qđ negat ille tex. matre p̃mortua: ergo necessariò dicẽdũ est, ꝙ loquať de hr̃ditate pupil. Nec ob. r̃n.

177 Bar. ꝙ † datio cohr̃dis extranei tollat suitatẽ, l. apud Iulianum, §. idem Iulianus, inf. ad Treb. q̃a fallit q̃tum ad effectum transmissionis, l. 3. C. de iu. delib. Nõ ẽt ob. si dicať, ꝙ datio substituti vulgaris remouet potentiã suitatis, l. si filius hr̃s, s̃. de lib. & posthu. q̃a verũ in donatione substituti simplr̃ facta; secus si in casum impotentiæ tm̃, prout loquiť d. l. fi. ita Bar. in l. Gallus, §. & quid si tm̃, s̃. de lib. & posthu. Vel verũ in substõne vulgari expressa; secus in tacita, s̃m Bar. & alios, in l. si filius, qui patri. inf. eo. Nõ ob. tandẽ si dixeris, licèt sola datio cohęredis extranei, & sola datio vulg. subst. tacitè, vel in casum impotentię, non tollant suitatem de per se, vnitæ tñ simul tollunt, arg. auth. hoc itaq;, C. com. de success. Quia q̃n aliqua disiunctim nihil operanť quo ad actũ, de quo agiť; vnita ẽt nihil influunt, l. spadonẽ, §. qui iura multa, s̃. de excus. tut. Et sic teneas cõem sensum, à quo, s̃m Bald. & Pau. de Cast. non est recedendum, ꝑp phãtasias Bar. Sextò dubitatur

178 † an ꝑlegata veniant in pupillari substõne: Cõclude ꝙ nõ, l. Sextiliã, đ leg. 3. Fallit primò si posset apparere, ẽt tacitè, de ꝯria mẽte testõris, arg. l. qđ ergo, inf. de leg. 1. Scđò limita, vt ꝓcedat cohærede repudiãte; secus cohr̃de decedẽte ante aditã hæreditatem; q̃a tunc ꝓportione illius cohæredis, eiusdemq; ꝑlegatarij, ipsa ꝑlegata transeunt ad substitutos cohæredes, l. miles, §. pro parte, de leg. 2. Rõ assignat ibi per Bar. ꝑp quam dubito, ꝙ in casu d. §. pro parte, si substitutus non esset cohæres, an illa portio ꝑlegatorum deficiens, deberet in totũ substituto, an ẽt oĩb. alijs cohæredibus ꝑ portionibus hr̃ditarijs. Et ea attenta vr̃ oĩbus de

179 beri, tñ cogita. Quintus † effectus, q̃a vulgaris facit de suo volũtariũ, l. filius hr̃s, s̃. de lib. & posthu. de quo Bar. se remittit, iõ dic

180 vt ibi, & hic ꝑ Soc. Sextus effectus, s̃m Ang. & Mod. est, † quia vulg. excludit ius accrescendi, l. 2. §. si duo, ff. de bon. poss. s̃m tab. l. vnica, §. in primo, & §. ꝓ scđo, C. de cad. toll. Rõ, q̃a expressum facit cessare tacitum, l. cũ filio, § filio, inf. e. ergo expressa substõ faciet cessare ius accrescẽdi, qđ dr̃ q̃dam tacita substõ, l. si Titio, & Mæuio, inf. de le. 2. in §. Iulianus. Ista rõ licèt teneat, non vr̃ vera; q̃a ẽt tacita vulgaris excludit ius accrescendi, l. fi. & ibi Bal. & Mod. C. de hære. inst. Cõsidera ergo si alia rõ possit assignari, videlicet; quia ius accrescendi fuit introductũ, ne testator decederet ꝑ parte testatus, & ꝑ parte intestatus, q̃ rõ cessat stãte substituto volente adire; ergo cessabit ius accrescendi iurib. notissimis. Vel aľr, ad hoc vt ꝯiunctus admittatur per ius accrescendi, oportet ꝙ portio ꝯiuncti absolutè deficiat, l. sed cum patrono, infra de ꝯtab. vel ꝙ esset ꝯcursus. §. si verò nõ oẽs, C. de cad. toll. Verum si substitutus velit admitti, iã portio non deficit, iã ꝯcursus non cessat; ergo ꝯiunctus excludit. Et si dixeris, imò deficit portio ipsius coniuncti, cũ ipse nõ adeat: r̃ndeo, non deficit absolutè, q̃a substitutus subintrat locum coniuncti, l. si eum, §. qui

181 iniuriarum, ff. si quis cau. c. ecclesia, vt li. non ꝯtest. Amplia † primò, ẽt in tacita vulgari, d. l. fi. quæ ampliatio ꝓcedit ẽt ad exclusionem mr̃is pupilli ꝯiuncti, vt s̃. ꝯclusum fuit ꝯ intellectũ Bar. Amplia scđò, ẽt si ꝯiunctus esset filius testõris, s̃m Ias. in l. si posthumus, §. qđ vulgo, in fi. s̃. de lib. & posth. Quã ampliationẽ intelligo ꝓcedere in expressa vulgari; secus in tacita, q̃ sicut nõ excludit mr̃em testõris, vt s̃. ita nec filium respectu coniuncti. Li-

182 mita primò, † nisi ex coniecturis posset apparere testatorẽ voluisse ꝯriũ, s̃m Bar. in d. §. si duo, & in l. re cõiuncti, in vl. q. 2. prin. de leg. 3. per tex. in l. quidã testõ. inf. eo. Limita scđò in reciproca substõne, l. testõ, C. eo. & ibi Bar. sed non est fallentia, si bene ad-

183 uertat. An aũt † inualida substõ impediat ius accrescẽdi, ardua est dubitatio. Bar. in d. l. re ꝯiuncti. Concludit tñ, ꝙ impediat, cũ aliquali distinctione, per tex. in l. pe. in prin. s̃. de iniu. rup. & irri. test. q̃ nõ probat, nisi q̃n irritat substi. ẽt irritať instõ. coniuncta: quo casu certum est, non esse locum iuri accrescẽdi, cũ testm̃ corruat in totum. Vnde allegať rõ, quia testator dando substitutum, vr̃ ꝓhibere ius accrescendi, qđ facere p̃t, l. dñs, §. 1. cum glo. ff. de vsufr. & q̃ prohibitio ita induciť & probat per actum inutilẽ, sicut per vtilem, l. planè. in prin. de le. 1. l. & si transferã, inf. de adim. leg. Aduerte, q̃a ista rõ in vtroq; capite non vr̃ vera. Primò, ꝙ testator possit prohibere ius accrescendi: procedit tm̃ in legatis; secus in hæreditate ꝑp inconueniens, reg. l. ius nostrum, de reg. iu. ita voluit gl. quã ibi sequunť Ang. Imo. & Pau. de Cast. in l. si seruus cõis ab extero, ff. de acq. hære. Et licet reperianť in isto puncto quinq; opi. quas late ꝓsequiť Imo. in l. 1. §. si ex fundo, s̃. de hær. inst. & d. Phil. de Peru. in c. si pater, col. 14. de test. in 6. tñ ista est *communis*, s̃m Alex. in l. si qs priore, infrà ad Treb. & Cur. consi. 75. And. de Casa noua. Saluari tñ posset, si ꝯstaret, ꝙ testõr prohibuisset ius accrescendi, fauore venientium ab intest. in casib. de q̃bus ꝑ Bar. in l. quoties, §. si duo, in vl. q. s̃. de her. inst. Scđm caput, ꝙ ex inutili substi. colligať, ꝙ testator voluerit prohibere ius accrescendi, non vr̃ ẽt procedere, ꝑ tex. in l. si iure, inf. de le. 3. maximè reiecto intellectu Bar. ibi in 1. opp. Vnde r̃ndeo, ꝙ tex. in d. l. si iure, non recipit illum intellectũ Bar. & in ꝯrium est tex. in d. l. & si transferam, iuncta l. sicut, eo. ti. in ver. tacitam ademptionem. Vnde alius fuit intellectus, ꝙ ideo ibi ex inutili testõ non adimanť legata facta in primo valido, quia facta erant eidẽmet personæ: & ideo repetitio legatorum scđo facta in ꝑsona eiusdẽ, ostendit magis enixam voluntatẽ legandi; secus si essent repetita in ꝑsonam alterius. Ex p̃missis apparet, ꝙ ista rõ est admodũ periculosa, meritò Pau. de Cas. & d. Ias. in d. l. quidã testõ, faciunt r̃am in ꝯrium, ꝙ substõ inutilis non impedit ius accrescẽdi; nisi ꝯstet ꝙ sit inutilis fauore venientium ab intest. d. l. pe. Cætera dic vt ꝑ Mod. in d. l. re ꝯiuncti. Quintò principľr q̃rit

184 Bar. † q̃ sunt illa, q̃ extinguũt vulg. subst. R̃n. ꝙ aditio hr̃ditatis facta ab inst. perimit vulgarẽ, l. post aditã, C. de impu. ꝑ quã deciditur, ꝙ electio secundi facta ad aliqđ officiũ, vel bñficium sub ꝯdõe, si primus electus nõ acceptauerit, expiret primo acceptante, s̃m Dy. Bal. & Sal. & alios ibi, & Pan. in c. tuę, de preb. & rõ est, quia defecit condõ substi. Amplia ẽt in subst. facta in legatis, l.

185 si legata, C. de le. † Item amplia ẽt quò ad oẽs gradus, l. cum te-

186 stõ, s̃. ti. 1. l. si mr̃, §. 1. J. eo. Bar. hic in 1. dub. Limita in † subst. vulgari facta in vsufructu, cuius agnitione nõ expirat vulgaris, s̃m Alex. hic, ar. l. 1. §. fi. ff. de vsufr. accres. vbi agnitio vsusfructus nõ impedit ius accrescendi; ergo nec vulgarem; cum sit notum ꝙ ius accrescendi ẽt dicatur tacita vulgaris, l. si Titio, §. Iulianus, de leg. 2. Vel aľr p̃t induci ille tex. in rõne illa; q̃a vsusfr. quotidie nasciť; & sic quo ad vsumfr. futuri tp̃is verum vr̃, ꝙ non defecerit condõ substõnis. Periculosa mihi vr̃ admodũ ista limitatio, quia substitutus non potest succedere; nisi in vsufr. relicto ipsi insti-

instituto,vt patet ex diffinitione substit. Sed mortuo instituto, vel capite diminuto post agnitũ vsumfr.finit̃ totaliter vsusfr.illi relictus,§.finit̃. Insti.de vsufr.ergo vr̃ impossibile, ꝙ substitutus succedat in vsufru.extincto. Itẽ in ꝯrium adduco tex.in l.si quis vsumfructũ,inf.de vsuf.leg.vbi morte, vel capitis diminutione vsufructuarij,purè grauati restituere ꝑ fideic. mero iure deficit substõ fideicõmissar.tñ qa à prin.in casu illo,vsusfr. iã erat acqui situs fideicõmissario,de æquitate ꝑtoris sustinet;ergo substi.vul garis,qa nulla subest æquitas, cũ nunq̃ substitutus habuerit ius in vsufr. deficiet ẽt de æquitate; maximè qa in dubio testator cẽset minus grauare hr̃dem, q̃ sit possibile, l.vnũ ex familia, §.si rẽ.inf.de le.2.Nõ ob.tex.in d.§.interdum,qa ibi erant ꝯiuncti re; & sic à principio ius vsusf.erat insolidum fundatũ in personam oĩum,l.ꝯiunctim.inf.de le.3.iõ mortuo vno ꝯiuncto,totũ accre scit alteri,in cuius persona iã erat radicatum ius.Ista rõ cessat in substi.vulgari. qui nunq̃ habuit ius in vsufr. cum sibi fuerit relictus cum ꝯditione,si alius non agnouerit. Nec obst.ꝙ vsusfructus quotidie nascatur,quia admitto; tñ alius est vsusfructus, q̃ nascitur à primo ꝑterito,l.1. §.1. ff.quemadmo.vsusf.amit. Sed in eo diuerso ab illo,q fuit relictus ab instituto iã mortuo,non fuit facta substõ,vt s̃.dixi,igit̃ &c.Maxima tñ ẽst authoritas Ale.

187 Iuxta ꝑmissa dubitatur,†an aditione vnius expiret substõ vulgaris facta plurib.in totũ?Sene.dicunt,ꝙ ista est vtilis qõ, & subtilis.Pro cuius resol.subijcio octo conclusiones. Prima ꝯclusio.

188 † Aditione vnius extinguitur vulgaris facta pluribus copulatiuè,videlicet,si Titius,& Mæuius hr̃des non erunt, &c.l.quæuis. C.eo.qui tex.non ꝓbat,& alibi fatet̃ Bar.& melius in l. hoc articulo,s̃.ti.1.ad idem tex.in l.si is,qui ducẽta,§.itẽ si pr̃, inf.de reb. dub.qui tex.licet loquat̃ in diuerso casu,vt inf.subijciam; tñ ꝓbat idẽ esse,si sit facta substitutio per copulã;& allegant ẽt duæ rõnes,quas posuit Bar.in l.hr̃des mei.§.cum ita.inf.ad Treb.quę rõnes ꝯfutantur per Bal.Ale.& cõiter Mod.in l.pe.C.eo.Credo

189 igitur,ꝙ illa sit rõ,†quia copulatiua negatiua requirit ꝯcursum copulatorũ negatiuè,l.si is,qui duenta.§.vtrum. inf de reb.dub. sicut ẽt copulatiua affirmatiua,requirit cõcursum affirmatiuè, l.si hr̃di plures,inf.de ꝯdi.insti.vno igitur adeũte, deficit condõ ista negatiua,si Titius & Seius hr̃des non erunt, meritò substõ expirat.Nec ob.si dixeris,f̃m Imo.vno adeunte,falsa est ꝓpositio affirmatiua,ꝙ Titius & Seius sunt hæredes;ergo erit vera ꝯria negatiua,ꝙ non sunt hr̃des;vñ ꝯsequenter condõ substõnis euenit.Nam rñdetur, ꝙ affirmatiua est falsa respectu vnius repudiantis; negatiua verò ẽt est falsa respectu alterius adeuntis. Vel rñdetur,vt per Bar.in d.§.vtrũ.& ita consuluit Cor.cõs.298.

190 f̃m hanc consultationem,col.3.in 4.parte.Scd̃a concło.† Aditione vnius expirat substõ facta pluribus simpłr,siue indefinite, hoc modo, si hr̃des non erunt.ita Bar.& alij *communiter* hic, & Cor.consi.præall.fundatur rõnibus,quibus s̃. Quia†negatiua eq

191 pollet vñi,si proferatur indefinitè, c.quia circa, de priui.l.si plu-

192 rib.inf.de leg.2.Tertia concło.† Aditione vnius expirat substõ facta pluribus,hoc modo, si neq; Titius,neq; Mæuius hæredes erunt,&c.l.quidã testõ,inf.eo.q̃ non probat, cũ fundet se super

193 alia ratione.Melius probatur in d.§.item si pr̃.rõ est;qa† dictio, neq;,& dictio,nec,hñt inclusam copulã, f̃m gl.in l.si filiæ, C.de dona.añ nup.& ibi Bal.& in l.& quia.ff.de iurisd.om.iud.& sic co pulatiuè negant,l.si quis stipulatus decem aureos,ff.de verb.ob. & ita tenet Soc.consi.93.Pro clariori intelligentia,vol.4.vbi assi gnat aliã rõnẽ;qa substõ vulgaris facta ꝑ negatiuã;neq;,vel copulatiuè,vel simpłr,intelligit̃ in tota hr̃ditate;ideo illud verbum,si hr̃des nõ erunt, plurale, non pt̃ resolui in singularitatẽ,vt dicit tex.in l.qdã testõ,inf.eo.Sed tu aduerte,qa ex hoc solũ,ꝙ substõ sit facta copulatiuè,non infert̃, ꝙ sit facta in tota hr̃ditate,vt ꝓ-

194 bat̃ in d.l.qdã testõ.Quarta ꝯclo.† Aditione vnius expirat vulgaris facta pl̃ibus ꝑ nomẽ collectiuũ,puta,si vterq; hr̃s non erit,

195 l.pe.C.eo.Quinta ꝯclo.†Aditione vnius non expirat vulgaris facta plurib. ꝑ relatiuũ,puta,quib.hr̃dib⁹ vulgariter substituo,&c. ita Bal.post Iac.de Are.in d.l.pe. Sed ista ꝯclo vr̃ mihi falsa;quia

196 †relatiuũ,quib.hẽt vim expressionis propr orũ nominũ copulatiuè;& sic refert ꝯiunctim,f̃m Bal.in l.fi.col.2 C.eo. ꝑ tex.in l. Lucius Titius testõ,§.Lucius,cũ ibi no de le.2.Verum, si copulatiuè sit facta plurib.expirat,vt s̃.ergo idẽ si per relatiuũ.Reten

197 ta opi.ꝯ Bal.limitat† has. 5.ꝯclones dupliciter.Primò nisi posset saltẽ tacitè apparere de ꝯria mente testõris;puta, si prohibuisset instituto parte relicta, plus petere; nam tunc videret̃ inuitasse substitutũ ad cuiuslibet partem deficientem,f̃m Sene.hic,alle. Bal.in d.l.pe.Item limita ꝓcedere nisi esset substituta pia cã, f̃m Bal.in c.si pr̃,col.16. de test. in 6. & do.Ias.hic. Sed certè vr̃ mihi

198 dubitabilis ista fallẽtia;quia non reperio,ꝙ†pia cã sit priuilegiata ꝯ voluntatẽ testõris; imò ꝯrium probatur in l.Deo nobis, C. de episc.& cler. Cum igitur ex verbis colligatur volũtas expressa testõris in ꝯriũ,quare admittetur pia cã?Et posita hac limitatione pro vera,restringas;nisi coniũctus esset de liberis testatoris,quo casu præsumpta substitutio non excludit filium testato ris à iure accrescendi,vt s̃.dixi.Sed ista substõ piæ causæ,cum ver ba repugnent,necessariò erit ꝓsumpta & priuilegiata;qđ tñ pri uilegium,fauore piæ causæ,non admittit̃ ꝯ filiũ,c si.17.q.4.Soc. in l.cũ auus.col.23.versi.2.corollariũ, inf.de ꝯdi.& demo. Sexta

199 conclo.†Aditione vnius,non expirat vulgaris facta pluribus separatim,l.pen.in prin.s̃.de iniu.rup.& irri. facto test.Sed ibi non apparet vtrum vulgaris esset separatim, vel alr̃ facta, tñ *cõiter* sic intelligitur, vt per gl.& alios in l.pe.C.eo. hæc maximè vera est, si separatim facta sit diuersis ꝑsonis,ꝓut loquit̃ tex. in l.ex duo-

200 bus.§.qui filium.inf.eo.Septima ꝯclo.†Aditione vnius non ex pirat substõ facta pluribus alternatiuè,f̃m gl.in d.§.item si pr̃, ꝑ

201 illum tex.Imo.in d.§.cũ ita.Soc.hic.Rõ est,qa† ad veritatẽ alternatiuę,sufficit alteram partem esse verã,d.l.si quis stipulatus,c.inter cæteras,de rescrip. & sic satis est condõnem alternatiuã pu-

202 rificari in altero tñ, d.l.si hr̃di plures. Vltima ꝯclo.† Aditione vnius non expirat substõ vulgaris facta plurib.per nomen distributiuũ, vt si eorũ hr̃s non erit,f̃m glo.in d.l.hoc articulo.

203 Imo.in d.§.cũ ita,& Mod.hic.Limita has† tres conclones procedere vbi ꝓcessit instõ pura;secus si ꝓcesserit alternatiua;qa ex alternatiua substõne apparet, ꝙ testõr voluit insolidum hr̃ditatẽ peruenire ad alterum adeuntẽ, f̃m Bar. in d.§.itẽ si pr̃, & bñ. Scd̃o limita,nisi appareret ꝙ testõr vocauerit substitutũ ad totã hr̃ditatẽ;non aũt ad partem,& ita ꝓcedat d.l.quidã testõ,inf. eo.in ratione sui. Tertiò limita, nisi is, qui adiuit, esset persona verisimilr̃ magis dilecta, quàm substitutus; puta, si esset de liberis testatoris,d.§.item si pr̃, f̃m intellectum gl.Bar.& oĩum. Rõ.qa

204 †fauore filiorum,alternatiua resoluitur in coniunctiuam, l.cũ quidã,C.de ver.sig.Sed iste intellectus neq; conuenit literæ, neque mihi vr̃ verus;quia expressa substõ excludit ẽt filium à iure accrescendi,vt s̃.dixi.Nec ob.tex.in d.§.item si pr̃, qa ibi pcesserat instõ alternatiua filij aut filiæ,quo casu apparet fuisse de mẽte testõris,ꝙ altero adeunte,repelleret̃ substitutus,vt s̃.in 1 limita.Secus si ꝓcessisset instõ pura;qa ex nã alternatiuę,vel distributiuæ clarè ꝯstaret de intentione testõris,ꝙ altero non adeunte, admittatur substitutus.Non ob.l.cum quidã, quia rñdetur vt ꝑ Imo.in d.§.cum ita.qui ẽt improbat cõem intellectum: timidus tñ iudex non auderet recedere ab intellectu gl.& commu.

205 Item dubitatur,† an obtenta in integrum restitutione aduersus aditionẽ,admittatur substitutus vulgaris? Bar.& alij indifferenter tenent hic,ꝙ sic. Idem tenẽt gl.Bar.& oẽs in d.l post aditam,& in l.2.§ interdum, inf.eo.per illum tex.f̃m vnum intellectum *communiter* reprobatum, & per tex. in l.ꝙ si fine, §. sed ꝙ Papinianus.ff.de minor.qui posset induci in oppositũ per iuxta à speciali.Melius itaq; ꝓbatur in l.ex ꝯctu.ff.de re iud.vbi Bar.eadem reassumpsit.Sed de alio dubitat̃, retenta hac conclusione, an tunc substitutus poterit adire de iure ciuili, an verò debebit necesse adire de iure prætorio per f̃m tab.Citramon.hic,& Cy. in l.qui se patris. C. de vnde libe. Pau. & Ias.in d.§ interdum,tenent; ꝙ solum admittatur de iure ꝑtorio pluribus fundamentis,quibus respondent Sen.hic. Contrarium; ꝙ ẽt de iure ciuili possit adire,tenent Bar.& *communiter* alij,vt hic per Ale.& Sene. per tex. in l.1. §.si quis adita, inf.ad Tertul.qui tex. non probat f̃m Nouis.Papien. eo,quia ibi filius,qui adiuerat hr̃ditatem matris,desinit esse hr̃s de iure ciuili, merito proximior agnatus po terit adire de iure ciuili. Potest.n.si velit, ius facere, ꝙ semel hæres,in totum desinat,l.in substõne,cum gl.inf.eo. Sed nos loqui mus in casu,in quo non desinit esse hæres,igitur &c. Ratio aũt quare in d.§.si quis adita, filius hæres desinat esse hr̃s de iure ciuili,est,qa vocatur à Senatusconsł. Tertu. per verbum , si volet, quod est extensiuum. Vnde non sufficit filium semel voluisse, nisi voluntas duret.Sed pace eorum dixerim, si ista consideratio esset vera,non fuisset opus in integrum restitutione aduersus aditionem, cuius ꝯrium cantat litera ibi; alioquin esset dicendum, ꝙ quilibet hæres semper desineret esse hæres de iure ciuili,quia tacita ea ꝯdõne vocatur,si voluerit,l.3. de leg.1. & licèt tex.se fundet ea ratione,quia verba Senatusconsł.si nemo volet ad se hereditatem pertinere,sint extensiua;non tamen sequitur,ergo qui fuit hr̃s, desinit esse hæres, si nolit hr̃ditatem ad se pertinere.Stat enim simul,ꝙ non pertineat effectualiter;& ipse nolit ad se pertinere;& tñ sit hæres,l.cum filio, de leg.1. d.§.sed quod Papinianus, & alibi sæpe; & iõ non discedas à Bar. Est verũ,ꝙ Pau.de Cas.intellexit op.Bar.ꝓcedere,ꝙ possit adire ex di uersa parte iuris ciuilis,d §.si quis adita. opi. vero ꝯriam intellexit ꝓcedere ex eadem iuris parte. Sed non video rationẽ diuersitatis concludentem, quare admitti non possit per eandẽ iuris partem,sicut per diuersam.Circa quartam dubitationẽ Bar.dic

206 breuius,ꝙ † sola existentia sui hæredis non excludit, substitutũ vulgarem;nisi institutus suus sit hr̃s effectualiter, l.ex ꝯctu. ff.de re iud.l.si filius,qui pr̃i,inf.eo. Vnde dubito de vno ꝯsi. Anch.nũ.

207 275.Filio suo Tarlato. † vbi pr̃ substituerat filio suo bannito,si hæres esse non posset effectualiter ad suum commodum. decidit,ꝙ si filius restituatur,præferatur substituto;qa existentia sui hæredis non fuit sublata per bannum, quæ existentia excludit substitutum vsq; à principio; sed certè ista ratio non est vera ꝑ

p̃dicta. Scd̃ò moueť,qa bãnitus erat tm̃ à dominio Bononien.
& ꝯñr in alijs dñijs erat capax hr̃ditatis;& ſic erat effectuałr.hr̃s
ẽt bonorũ exñtium in agro Bonon.Rõ,qa hr̃ditas eſt nomẽ iu
ris,nec circũſcribiť loco,l.ſin.C.de lõ.tẽp.p̃ſcri. Sed certè bono-
rũ Bononien. tp̃e mortis hr̃s eſſe nõ poterat ad ſuũ ꝯmodum;
qa fiſcus abſtuliſſet;ergo illa verba,ſi hr̃s eſſe non poſſet,ſunt in
telligenda,quatenus eſſe non poſſet l.fi.inf.eo.& ſic q̃tum ad il
la bona purificata fuit ꝯdõ illius inſtõnis.Limitať ſupraſcripta ꝯ-
208 cluſio,† non p̃cedere, qñ vulgaris fuit facta ex neceſſitate,ſ͛m
ꝯſilium Galli,qa cenſeť facta ſub ꝯdõne, ſi ſuus hr̃s eſſe deſierit,
l.Gallus.§.ẽt,ver.& benè, de lib.& poſth. ſ͛m Bar.hic,quẽ alij *cõi-
ter* ſequuntur.Quã limitationẽ declarãt Sen.p̃cedere,qñ ſubſtõ
facta fuit ſ͛m formã traditã in d.l.Gallus,in prin.videlicet,ſi me
viuo filius moriať,tũc intelligiť facta in ſuitate;ſecus ſi ſimpł̃r fa
cta fuerit,videlicet,ſi hr̃s non erit.d.l.filius hr̃s. Vñ infero,ꝙ ſi fi
lius emanciparet in caſu ſimplicis ſubſtõnis,non admitteret ne
pos,qđ no.ad limitationẽ §.& qd ſi tm̃. Circa quintã dubõnẽ,
Bar.diſtinguit duos caſus,& eius diſtinctio *cõiter* approbať.Cir-
ca primũ concł̃o ſit,†ꝙ excludiť ſubſtitutus,ſi inſtõ incipit hr̃e
209 vires in vita teſtatoris,vt in caſu l.poſthumus.s̃.de iniu.rup.& ir
ri.teſt. Aduerte primò circa iſtud exemplũ;qa ſubſtitutus in ca
ſu d.l.poſthumus,non vr̃ poſſe ſuccedere de iure ciuili;qa nati-
210 uitate † poſthumi rũpitur ẽt gradus ſubſtitutionis, à quo fuit
exhr̃datus,l.nã & ſi ſub condõne,§.fi.s̃.de iniuſ.rup. & irri.teſta.
Scd̃ò aduerte circa rationem Bar. qa ex ea infertur, ꝙ bonorũ
211 † poſſeſſor dicať p̃priè hr̃s,eo,ꝙ ꝯditio, ſi hr̃s non erit, q̃ debet
impleri in forma ſpecifica,l.q hr̃di,& l Mæuius,inf.de condit.&
demon.verificatur ẽt in bonorũ poſſeſſore, p̃ quo facit tex.in
l.4.inf.de cond.& dem.& in l.is,q in poteſtate, inf.de leg.p̃ſtan.
In ꝯ̃rium facit tex.in §.quos aũt,Inſti.de bo.poſ.dic vt s̃.in 3.no.
212 Circa ſ͛m caſum†ꝯcł̃o ſit,ꝙ ſubſtitutus veniens de iure ciuili p̃
feratur inſtituto venienti de iure p̃torio, ꝯualidante inſtõnem
poſt mortẽ teſtõris,iuxta l.filio p̃terito, s̃.de iniuſto rup, & irri.
facto teſt.Aduerte,qa iſtud exemplum non põt p̃cedere,ſ͛m d.
Iaſ.qa filio p̃terito dicẽte nullã inſtitutionẽ,excludiť ſubſtitutus
ergo à fortiori deberet excludi filio approbãte; aliàs eſſet ſum-
ma iniquitas,ſ͛m eũ. Sed p̃ certo inaduertẽter loq̃tur.In primis
dicit ꝯ̃ caſum.l.3.§.fi.s̃.de libe.& poſth. vbi filio nato exhr̃dato
à ſcd̃o gradu non ꝯpetit ius dicendi nullũ. Item eo approbãte
non admittit ipſe filius;ſed inſtitutus.d.l. filio,cuius ꝯ̃rium p̃ſup
ponit d.Iaſ.& ſi dixeris ipſum non p̃ſupponere,tunc dicam nul
lã iniquitatem ſubeſſe, ẽt ſi verũ eſſet, ꝙ præterito annullante,
excluderet ſubſtitutus;qa tũc excluderet ad ꝯmodũ ipſius filij;
ſed eo approbante,ad commodũ inſtituti. Inſuper aduerte cir
213 ca rationem Bar.ꝙ†ideo p̃feratur ſubſtitutus;qa ſibi immedia
tè poſt mortẽ teſtõris fuit ius acquiſitũ. Vr̃.n ꝙ non ſit vera;qa
donec eſt ſpes,ꝙ inſtitutus poſſit admitti,nullum ius acq̃riť ſub
ſtõ,l.quandiu,inf.de acq.hr̃d hic aũt ſubeſt ſpes,ꝙ p̃teritus ap̃p
bet,igitur &c Sol.verũ,ſi ſpes ſubſit rõne inſtõnis validæ de iu-
re cõi;ſecus ſi ſpes p̃ueniat ex inualida inſtõne,ꝯualidanda poſt
mortẽ teſtõris.faciunt s̃.dicta in 1.effectu. Ex hac ratione infer-
214 ri p̃t,ꝙ† excluderetur ſubſtitutus, ſi p̃teritus approbaret teſtm̃
in vita p̃ris,argu.l.non putauit,§.ſi quis ſua manu, inf.de bono.
poſſ.ꝯ̃tab.Imò,ſ͛m Ang.in l.qui ſe p̃ris,col.12. C.vñ. lib.Ale.in l.
poſthumo. C.de ꝯ̃tab.tunc teſtm̃ ſuſtinetur etiã de iure ciuili,
215 quicquid ibi dicat d.Iaſ.col.8.& ſeq.Scd̃ò infertur,ꝙ† ſi præte-
ritus approbaret teſtm̃,antequam ſubſtitutus adiret ex ſubſtitu
tione,ꝙ ẽt excluderetur ſubſtitutus;qa nondum erat ſibi ius ac
quiſitum, arg.eius qđ voluit Fran.de Ramp.in d.l.filio præteri-
to.& qđ vult Anch.in d.ꝯſi.175.vbi tandẽ vult inſtitutum inca-
pacẽ reſtitutũ,añquam ſubſtitutus adiret,excludere ipſum ſub-
ſtitutum.Sed Senen.hic dicunt opi.d.Fran.eſſe reprobatã in ter
minis ſuis,ita ẽt iſta eſt reprobanda in terminis nr̃is. Et licèt ſub
ſtituto non ſit acquiſitum ius in re añ aditionẽ; eſt tñ acquiſitũ
ius ad rem,qđ non eſt ſibi auferendũ. l.fi.ff.de pac. per Bar.in l.
abſenti,ff.de don.per Fel.in c.in nr̃a,in 1.corol. de reſcr. Tertiò
216 inferri p̃t,ꝙ ẽt† ſubſtitutus præferatur inſtituto grauato reſti-
tuere hr̃ditatem ipſi p̃terito.Sed Senen.tenent oppo.quia bñfi
cio,qđ ſubſtitutus ꝯſequitur p̃p preteritum,non debet vti ꝯ̃ eũ
l.amiciſſimos. §.fi.s̃.de excu.tut.facit tex.in l.ita tñ.§.q rogatus.
inf.ad Treb.Sed certè ſubſtitutus non ſuccedit,nec ꝯſequiť bñ-
ficium ſuccedẽdi ꝯtemplatione p̃teriti;ſed occaſione tm̃; ergo
debet poſſe vti ꝯ̃ eũ, l.petendi.vbi Bar. C.de temp.in integ.reſt.
217 pet.Circa ſextam dubitationem,Bar.† bñ loquitur, & p̃ eo fa-
cit tex.in l 3. C.eo.à ꝯ̃rio.& in l.2.§.ſi duo.inf.de bono.poſſ.ſ͛m
218 tab.Circa ſeptimam,†*cõiter* tenetur ſubſtitutum excludi, p̃ tex.
in l.ſuum hr̃dem. C.de iu.delibe. reprobata gl.ibi. Facit,quia re
nuncians vni iuri ex pluribus ſibi competentib. nõ cenſeť alijs
renunciare,l.ſi domus.ff.de ſer.vrba.prædio.l ſi mihi. ff.de ſeru.
219 ruſti.præd.c.ex tuarũ,de aucto.& vſu pal.Amplia † idem econ-
uerſo,ꝙ renuncians iuri adeũdi de iure ciuili, non prohibetur
agnoſcere bonorum poſ.de iu p̃torio,ſ͛m Bar.in l.ne quis,§.1.
inf.de acqui.hære.An aũt ſicut talis renunciatio non facit locũ
ſubſtõni, an ẽt non faciat locũ iuri accreſcendi? longa eſt, &
minus ad propoſitum qõ: vide d.Iaſ.in l.vni.in pen.col. & fi.C.
220 quan.non pe.par.Limita dupł̃r.Primò, † niſi inſtitutus ſimpł̃r
repudiaret hr̃ditatem; tũc intelligeretur ex omni iure,ſ͛m Bar.
in d.§.1.Are.& Mod.hic.Scd̃ò limita,niſi renunciaſſet alteri iu-
ri tm̃ adiecta cã,quia damnoſa eſſet hr̃ditas. Rõ,quia hæc cã eſt
gñalis;ideo ampliat dictum ſpãle, l.cum p̃r.§.dulciſſimis, inf.de
leg.2. Et ita limitat Bal.in d.l.ſuum.ſequuntur *communiter* Doc.
hic,& ibi,& in d.§.1.Circa octauam non eſt dubitandũ,ꝙ†inſti
221 tuto non parente ꝯdõni, locus eſt ſubſtituto, l.2.alleg. per Bar.
Sed dubiũ eſt,ſi condõ ſit talis,q̃ poſſit vltimo vitę ſpiritu adim
pleri,quał̃r poterit ꝯſtare añ mortẽ,ꝙ inſtitutus non velit pare
re? vide Bar.& ſcrib.in l.hæc condõ,inf.de cond.& dem.& d.Iaſ.
222 in d.l 2.Circa nonam,ꝯcł̃o ſit,ꝙ† ſicut per emãcipationẽ filij in
ſtituti, expirat expreſſa pupillaris; ita ẽt expirat tacita vulgaris,
ſ͛m Ray.Gui.Cyn. Alb.& d.Iaſ.hic ſex fundamentis, qbus rñdet
Imo.in c.Ray.de teſta.& Soc.hic.illud aũt p̃cipuum eſt,quia p̃-
ſumptio legis ꝯiecturãtis,ꝙ ſi teſtõr cogitaſſet, idẽ diſpoſuiſſet
ex qua inducitur tacita vulgaris,colligitur ex expreſſa pupillari;
ergo debet ceſſare,qñ teſtator emancipat filiũ inſtitutũ; qa vo-
luntariè reuocat ipſam pupillarẽ,arg.l.rem alienã,inf.de adi.leg.
Contrariũ tenent Bal.in l.fi.C.de inſti.& ſubſti.Imo.in d.c.Ray-
223 nutius,Ale.& Soc.hic,quia † vitiato expreſſo,non vitiatur taci-
tũ æquè principale,l.ſi fideiuſſor. de leg.1. Sed tenẽdo opi.Bar.
rñdeo verum eſſe; niſi ipſemet, qui diſpoſuit circa expreſſum,
non velit illud valere;tũc.n.non valebit tacitũ, ex quo lex p̃ſum
p̃ſit illud tacitũ p̃p expreſſum.rõ eſt, quia remota voluntate in
expreſſo, non remanet p̃exiſtens mã, vnde oriatur p̃ſumptio
tacita.Sed tu aduerte,quia ꝯ̃ Bar.& ſequaces obſt.vnum, qđ ip-
ſe,& alij *cõiter* tenent inf.in vlt.qõ.vbi ſi p̃r ſubſtituat filio emã-
cipato,licèt non valeat expreſſa pupil.tñ ſuſtinetur tacita vulga-
ris.Et ſi dixeris,ibi loquiť qñ p̃r ſubſtituit iã emancipato;hic qñ
poſt ſubſtitutionẽ emancipauit.rñdeo, ꝙ non vr̃ aſſignari poſ-
ſe p̃babilis rõ diuerſitatis,quare lex velit p̃ſumere teſtõrem nol
le ſubſtituere vulgariter,qñ emancipat poſt ſubſtõnẽ;& tñ ꝯ̃riũ
velit p̃ſumere,qñ iã emãcipato ſubſtituit,cũ vtroq; caſu expreſ-
ſa pupil.non ſubſiſtat p̃p emancipationẽ.Retenta opi. Bar.limi
224 ta dupł̃r.Primo ſ͛m Senen.† niſi pater coactè emancipaſſet fi-
lium,arg l.rẽ alienã.Sed tu ꝯſidera,ꝙ ob.vna rõ Bar.hic,quia te
ſtator ſciens expiraſſe pupil.non p̃uidendo circa vulgarem, vr̃
nolle ſubſtituere vulgariter,arg.l.q̃rebať,inf.de teſt.mil.Hæc rõ
certè militat,ẽt ſi emãcipatio fuerit coacta.Scd̃ò limita,niſi pu
pil.expreſſa formata fuerit detractis verbis,ſi hr̃s erit;qa tũc vul
garis nõ eſt tacita,nec p̃ſumpta;ſed exp̃ſſa verbis gñalib.vt s̃.to-
tes dictum fuit Circa decimã habemus tres ꝯcł̃ones. Prima ẽ.
225 † Adueniente pubertate,expirat tacita vulgaris comprehẽſa in
expreſſa pupil.facta cũ limitatione certi tẽporis;puta,ſi in pupi.
æta.deceſſerit,ſ͛m Bar.hic poſt antiq & eſt *communis* ſ͛m Ale. &
Are.in l.q habebat,inf.eo.Intẽdo plenè diſcutere,qa vr̃ ꝙ iſta ꝯ-
munis deuiet ab omni bono ſenſu.Primò alleg.per antiq. l.qui
habebat,inf,eo.ſed nihil facit,ſ͛m Bar.& rõ eſt, qa ibi fuerat adi
ta hr̃ditas,ſ͛m Bar.Imo.Are.& Mod.ibi,iõ vulgaris expirauerat;
nõ p̃p pubertatem;ſed p̃p aditionem hr̃ditatis, l.poſt aditã. C.
eo.Scd̃ò adducit tex.in l.ſi fundum ſub ꝯdõne, §.fi.inf.de leg.1.
Tertiò tex.in l.pe.§.fi.C.de neceſ.ſer.hære.inſt.Sed rñdeas,ꝙ ibi
inſtitutus adiuerat;aliàs legatarius non vendicaret legatũ,l.ſi ne
mo.de reg.iu.& l.ſi nemo,s̃.de teſt.tut.l.eam, quam,cum gl.C.
de fidei.Quartò Are.in d l qui habebat,dicit de hoc eſſe caſum
in l.fi.in vlt.verſi.ff.de fideic.lib. quam longo ſermone inducit.
Sed ſol.facilis eſt;quia ꝯdõ libertatis, cum filij ad pubertatẽ per
uenerint,intelligebatur ſi hr̃des extitiſſent;& ad pubertatẽ per-
ueniſſent,vt dicit ibi tex.in ver.ꝯdõnem, ideo non cenſetur re-
petita à ſubſtitutis;quia admitti non potuiſſent ad hæreditatẽ,
ſi condõ adimpleretur;non ex pup.quia adueniente pubertate
expiraſſet;non ex tacita vulgari;quia pariter expiraſſet aditione
hæreditatis. Et iſte eſt ſenſus illius literæ. Quintò allegatur rõ,
quia vitiato expreſſo,vitiatur tacitum, l.3.§.& habet,de ſer.ruſt.
præd.& quia tacitum non debet plus operari,q̃ expreſſum, l.q
ad certum,ff.loc.ſed rñſum fuit s̃.in pen. dub.2. effectus. Sextò
iſtæ duæ ſubſtõnes determinanť vnica determinatione; ergo
vniformiter,l.iam hoc iure, inf eo l ſi legatarius, in fi.de leg.3.
Sol.rõ diuerſitatis inducit diuerſam determinationẽ,vt inf.pate
bit.vel ał̃r dico, ꝙ vulgaris non determinať à verbis ipſius pup.
ſed aliunde ſuboriť.videlicet,ex interpretatione legis,vt s̃. Con
trariũ tenent gl.in l.lex Cornelia,inf.eo.& Sal.in l.ſi teſtõ, C.eo.
q moueť ꝯcludẽti fundamẽto,arguẽdo à partib.ſufficiẽter enu
meratis,videlicet, aut vis dicere, ꝙ tp̃s pup.æta. limitet etiã vul-
garẽ;& certè limitabit negatiuè,videlicet,ſi hr̃s non erit in pup.
ætate;ſed ſi ſuperueniat poſt pubertatẽ,verũ erit dicere ꝙ non
fuit hr̃s ẽt in pup.ętate;vñ cum euenerit condõ ſubſtõnis vulga
ris,non expirabit;imò effm̃ habebit, aut vis dicere, ꝙ tp̃s pupil.
ætatis nõ limitet vulgarẽ,& tũc dicit Sal.hẽs intẽtũ,qa nihil ob-
ſtat,quare vulgaris ſ͛m ſuã nãm,ſi hr̃s nõ erit, ẽt poſt pubertatẽ
poſt

post longā morā, effectum suū sortiri non dēat. Scdō vltra Sal. facit, qa rō, quare lex inducit tacitā vulgarem ex ɔiecturata mēte testoris, militat ēt si institutus post pubertatē nolit esse hrs; ergo militat dispō, l. à Titio. ff. de ver. ob. Tertiò facit, ꝙ expressio eius, qđ tacitè inest, nihil operaī, l. nō rectè. C. de fideiuss. sed tps pup. ætа. inest in pup. de necessitate, l. q liberis. inf. e. ergo nō apparebit, ꝙ tacita vulgaris expiret adueniente pubertate, q̄ non expiraret, vbi nō esset fcā mētio pup. æta. ſm Bar. hic. Nec ob. rñsio Ale ꝙ non insit de necessitate, eo ꝙ pt coarctari ad breuius tps, l. si ita qs, inf. e. qa nos loqmur vtrū possit ꝓrogari; & q̄tū ad hoc inest đ necessitate, l. in pupillari inf. e. Quartò pondero tex. ī l. iā hoc iure, inf. e. in prin. vbi dr̄ pu. in vtrūq; casum fcām videri .s. in vulgarē, si hrs non erit, in pup. si in pup. æta. deces. qđ Iureɔ. cū mysterio loquēdo, de tacita vulg. dicit simplr, si hrs non erit, nō magis in pup. æta. q̄ post, sed bn̄ loquēdo de pup. se restrīgit ad tps pup. eta. Itē pōdero tex. in ver. si aūt impubes, iūcto ver. si. vbi tex. æqparat esse factā tm̄ pupillarē impuberi; & esse factam vulgarē separatim, & pupillarē separatim. sed qn̄ vulgaris est facta expressè, ꝓculdubio non expirat adueniēte pubertate; ergo ēt non expirabit tacita; aliàs æqparō non esset bona. Vltimò facit l. intelligere, cū gl. C. de luiti. pig. & istā partē amplector tanq̄

226 veriorē, quā credo posteros apꝓbaturos. Scda ɔclō. † Adueniēte pubertate, non expirat tacita vulgaris, ɔprehensa in expressa pupillari, facta sine vlla tpis pfinitione. Et stāte opin. mea in præced. hæc non hēt dubiū, sed retēta cōi in pced. Are. in l. q habebat, inf. eo. reprobat; qa ambæ substōnes determinantur ab vno

227 verbo; ergo vniformiter. sed rñdeas vt s̄. dixi Tertia ɔclō. † Adueniente pubertate, non expirat tacita vulgaris, ɔprehēsa in pupillari, facta in longius tps, puta, si intra 25. annos &c. cū Bar. trāseunt alij, & ego pariter per pdicta cū eis transeo. Circa vltimā

228 dubitationē Bar. elicitur ɔclō, ꝙ † pupillaris vsq; à principio inutilis, puta, facta maiori, vel extraneo, vel emancipato, ɔtinet tacitā vulgarem, l. fi. C. de hære. insti. Ista ɔclusio cōiter tenetur, vt hic per Ale. & Sene. Sed tu aduerte, qa non vr̄ vera. Nā ſm cōem sententiam substō pupillaris facta maiori, vel extraneo, quia à principio non potuit valere vt pupillaris, sustinetur vt valeat in vim fideic. ſm gl. in §. extraneo, Inst. eo. & in l. verbis ciuilib. inf. eo. Ergo in tali fidei. non poterit ɔtineri tacita vulgaris; tum qa sunt spēs oppositæ; tū qa si à principio valeret, vt directa vulgaris, non posset postea valere in vim fideic. d. l. verbis ciuilib. tū ēt qa in ɔriū est tex in l. ille, à quo. §. si de testō, inf. ad Treb. Soc. hic ex mēte Imo. rñdet, ꝙ ɔria ꝓcedūt in fideic. substōne facta per verba obliqua; secus si facta sit p verba directa, vel ɔmunia; nam tūc nō est inɔueniēs, ꝙ talis substitutio valeat añ aditā hrditatē, vt directa vulgaris; post aditam aūt vt fideicom. prout videmus in compēdiosa, & breuiloqua. Sed considera subtilius, ꝙ istud non eneruat ɔrium; nam compēdiosa & breuiloqua nō sunt species oppositæ vulgari, vel fideicom. sicut vulgaris & fideicō. Item ex verbis compendiosæ, & breuiloquæ ɔstat, testatorē voluisse facere plures substitutiones diuersarum specierū; secus in casu nostro. Scdō data scientia testatoris subst ituentis maiori vel extraneo, non est præsumēdum, ꝙ voluerit pupillariter substituere; quia testator non præsumitur eligere viam inutilem, l. 3. inf. de testa. mili. Ergo dicendum est, ꝙ voluerit facere substitutionem fideicom. sub conditione, si moriaī in pupillari ætate; & in maiori intelligantur talia verba, si in 25. an. moriatur, l. cum filiof. in pri. de leg. 3. per q̄ ita concludūt Are. & d. Ias. in d. l. verbis ciuilib. si ergo non pſumimus, ꝙ voluerit facere pupillarē, non ēt poterit elici, ꝙ voluerit facere tacitā vulgarē, q̄ ita demū includiī à lege, qn̄ testator voluit pupillr substituere. Nec ob. l. fi. qa loqtur in vulgari dubia, ſm Pau. de Cast. ibi, & s̄. dixi.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, moribus, quotupliciter exponatur in iure. & nu. 11.*
2 *Captatoria voluntas, an possit consuetudine, vel statuto confirmari; & an sit contra bonos mores, & quare dicatur captatoria.*
3 *Ecclesia est mater iustitiæ, & bonorum morum.*
4 *Pupillaris substitutio dicitur testamentum filij, quò ad quid: tamen etiā dicitur testamentum patris.*
5 *Donec, aduerbium, limitat dispositionem ad diem, in quem confertur.*
6 *Verbum, perueniat, denotat perfectionem.*
7 *Dispensatio super vno defectu, non prodest, si concurrat alius.*
8 *Filius si emancipetur, nunquam nepos recidit in eius potestatem; etiam si auus adoptauerit filium emancipatum.*
9 *Inclusio vnius, non est exclusio alterius, quando illud includitur gratia frequentioris vsus.*
10 *Ablatiui absoluti prolati gratia frequētioris vsus, non faciūt condōnem.*
11 *Pupillaris substitutio quo iure introducta sit.*
12 *Pupillaris substitutio, an dicatur hodie esse de iure scripto.*
Scriptura ad quid inuenta fuit, & quid operetur.
Consuetudo in scriptis redacta, an dicatur ius scriptum; & quid differat consuetudo à iure scripto. nu. 13.
14 *Pupil. substitutio vt habeat effectum, quot requirantur.*
15 *Adoptiuus pater, an possit hodie pupillariter substituere liberis adoptiuis.*
16 *Pater, an possit substituere pupil. filio minori 25. an. maiori tamen 14. stante statuto disponente quòd minor 25. ann. non possit testari.*
17 *Lex noua addens, vel detrahens antiquæ legi, recipit omnes restrictiones, & interpretationes, quas recipit lex antiqua.*
18 *Pater, an possit pupillariter substituere filio vsque ad 25. ann. stanto disponente, quòd pupillaris ætas duret vsq; ad 25. an.*
19 *Statutum, quòd minor 25. an. non possit testari; & statutū, ꝙ pater possit testari pro filijs puberibus vsq; ad certam ætatem, sunt valida de iure.*
20 *Francigenæ non possunt substituere pupillariter filijs suis; quia non habent eos in potestate.*
21 *Hæretici, neque schismatici possunt substituere pupil. filijs suis.*
Iudæi, an possint pupillariter substituere filijs baptizatis.
22 *Mater non potest etiam hodie pupillariter substituere filijs; & quid stante statuto, quòd habeat filios in potestate. & nu. 23.*
24 *Substitutio pupil. adhoc vt effectum sortiatur, an sufficiat liberos tempore mortis esse in potestate testatoris, etiam si tempore testamenti non essent in potestate. latissimè.*
25 *Inualidum ab initio, an & quando tractu temporis conualescat.*
26 *Substitutio pupillaris facta filio legitimato post mortem patris, de voluntate patris, an sit valida.*
Substitutio pupil. facta filio legitimato, cuius legitimatio nulla erat, an conualidetur. si legitimatio confirmetur post mortem patris.
27 *Substitutio pupil. ad hoc vt valeat, an necesse sit quòd pater prius sibi faciat testamentum; & quid si patris testamentum sit minus solenne, an tunc valet pupillaris substitutio.*
28 *Pupillaris substitutio, an irritetur rupto testamento per contratabulas.*
29 *Pupillaris substitutio facta exhæredato, an hodie valeat.*
30 *Auus, an possit hodie pupillariter substituere nepoti præterito ex filio emancipato.*
31 *Pupillaris substitutio, an conseruetur rupto testamento ex causa præteritionis, vel exhæredationis, latissimè distinguuntur tres casus.*
32 *Auth. ex causa, C. de libe præte. an. procedat solum in ijs, quæ possunt stare sine institutione.*
33 *Pupillo exhæredato impugnante testamētum, cur conseruetur pupil. substitutio in sui fauorem; legata autem sibi facta non conseruentur.*
34 *Pupillaris substitutio, an conualidetur præterito approbante testamentū.*
35 *Pupillariter substituere, an possit pater filio mala mente exhæredato.*
36 *Vsurarius manifestus, an possit pupillariter substituere filio.*
37 *Pupillaris substitutio, quibus verbis fiat.*
Substitutio hoc modo concepta, substituo Titium filio meo pupillo, an sit pupillaris.
38 *Substitutio, si in pupillari ætate sine liberis decesserit, an sit pupillaris, an compendiosa.*
39 *Substitutio hæc, si in pupillari ætate decesserit, an sit compendiosa.*
40 *Substitutio facta istis verbis, si hæres erit, an contineat vulgarem tacitè, vel expressè.*
Substitutio copulatiuè concepta sub his duabus conditionibus, si hæres erit, & in pupillari ætate decesserit, an requirat cōcursum copulatorū.
41 *Pupillaris substitutio, quos effectus habeat.*
Pupil. substitutio continet tacitam vulgarem, fallit octupliciter.
42 *Substitutus per pupillarem succedit pupillo in omnibus bonis vndecūq; quæsitis Limitatur dupliciter.*
43 *Pupillaris expressa excludit matrem etiam à legitima.*
44 *Substitutus pupillariter, an in foro conscientiæ teneatur restituere matri legitimam.*
45 *Substitutio pupil. tacita comprehensa in expressa vulgari, an excludat matrem pupilli; & an excludat patrem eiusdem pupilli. & nu. 46.*
46 *Substitutio pupillaris tacita, an excludat auiam; & an fratrem pupilli. nnm. 49. latè.*
47 *Testatoris mentem fuisse, quòd per tacitam pupillarem mater & similes personæ excludantur, an probari possit, & per quot testes. nu. 50.*
Voluntas testatoris, per quot testes probari possit. nu. 50. ad fin.
51 *Testatoris voluntas, quòd voluerit matrem & similes personas excludi per tacitam pupillarem, ex quibus coniecturis colligatur, latissimè.*
Testator si vxori aliquid legauerit; & insserit eam esse contentam, ita quòd plus de bonis suis petere non possit; an tunc pupillaris tacita admittatur contra eam.
52 *Mater transiens ad secunda vota, an excludatur per tacitam pupillarē.*
53 *Legatum factum sub conditione, si non nupserit, an & quando debeatur reiecta conditione, & quando non.*
54 *Legatum annuū relictum à pupillo instituto, an videatur relictum post mortem à substituto pupillari.*
55 *Mater pupilli, an excludatur per tacitam pupillarem, si testator ei legauerit fundum sub conditione, si non nupserit.*
56 *Pupillaris tacita, an excludat matrem quæ erat inimica mariti; & quomodo probetur inimicitia.*
57 *Mater priuata iure succedendi filio, vt quia non petijt tutorem intra annum, an substitutus succedat ex tacita pupillari.*
58 *Mater pupilli committens stuprum post mortē testatoris, excluditur per tacitam pupillarem; sed an admittatur substitutus, an verò fiscus.*
59 *Frater pupilli vocatus ex tacita pupillari, excludit matrem.*
60 *Patruus vocatus ex tacita pupillari non excludit matrem pupilli.*
61 *Mater testatoris vocata ex tacita pupillari, excludit matrem pupilli. Pia causa vocata ex tacita pupillari, an excludat matrem pupilli.*

58 *Pupillaris substitutionis quinque effectus, quòd pater facit fratrem pupilli substitutum suum, & necessarium hæredem impuberi. Amplia, vt nu. 64.*

63 *Frater substitutus, quare iure suitatis transmittit hæreditatem non aditam impuberis, sicut patris.*

64 *Pupillaris substitutio multis modis finitur, & nu. seq.*

65 *Pupil. substit. finitur monachatione, idest ingressu religionis pupilli facta est dispensatione Papæ. Limitatur dupliciter, nu. 66.*
Papa naturales defectus supplere non potest; nec dispensare cum prorsus illiterato & infante, quòd sit idoneus ad beneficia; nec supplere potest consensum in Iudæo, quòd possit baptizari, si nolit. nu. 66. ad finem.

67 *Pupil. substit. expirat, si pupillo nascatur filius, Limita dupliciter. nu. 68.*

MOribus. Diuiditur vt per Bar. vel per Pau. de Ca. hic. omissis aliorũ summarijs, h. d. Parentes põt pupillariter substituere liberis suis impuberibus, in ptãte mortis tpe ↄstitutis; non recasuris in ptãtem alterius, institutis, vel (vt oportet) exhrdatis; substõ euanescit liberorũ pubertate, vel rupto testõ paterno, aut non adita hæreditate ex eo, vel ab intestato, cã testi omissã; nisi testator sit miles. In tex.
1 ibi, moribus, †exponunt Bal. & cæteri, idest, iure ↄsuetudinario; & sic exponit gl. in l. moribus. ff. de dona inter vir. & vxo. qđ reprobat Curt. ↄs. 67. Sapienter optimus. col. 2. dicens, ꝙ si lex loquat simpliciter dicẽdo, moribus, dẽt intelligi de iure ciuili scripto fundato in bonis moribus, prout loquit ille tex. Si verò loquat de moribus, adiecto aliquo loco, tũc dẽt intelligi de iure ciuili nõ scripto; & sic de ↄsuetudine per istũ tex. & l. more, inf. de acq. hær. Sed certè in tex. nro nõ fuit adiectus locus, & tñ ꝼm *communem* intelligit de iure non scripto. Retenta expõne, inferunt Bal. Imo. Ale. & Mod. ad plures qõnes, de quibus hic ꝑ eos.
2 Inter cæteras inferunt† valere ↄsuetudinem, vel statutũ, per qđ ↄualidat voluntas testatoris, per tex. in l. captatorias, §. ti. 1. vbi ante Senatusconf. Libonia. dr̃, ꝙ valebat talis voluntas, vt per tex. in l. fideicom. ff. de fideicõ. hære. c. cũ tibi. de test. ꝼm cõem intellectum, quæ iura admittũt captatorias voluntates, fauore libertatis & piæ causæ; & per ↄsuetudinẽ gentiũ hoc induci poterit. Contrarium tenet Are. hic quia talis ↄsuetudo est ↄ̃ substantiã testi; ergo non valebit, c. 2. de ↄsue lib. 6. Est. n. testm̃ voluntatis nostræ iusta snĩa, l. 1. §. de test. Sed rñde ꝼm Sene. ꝙ si tertius, in quẽ est collata voluntas, nominauit hrdem, ille dicet ẽt nominatus à testatore, l. vnũ ex familia, §. 1. inf. de leg. 2. Contrariũ tenet do. Ias. hic, & in d. l. captatorias. C. de test. mili. qa captatoria volũtas est ↄ̃ bonos mores, cũ dicat captatoria; qa est deceptoria; ↄsuetudo aũt ↄ̃ bonos mores non valet, c. erit aũt lex, 4. dist. Bar. in l. oẽs populi, in 3. q. prin. ff. de iusti. & iu. Sed ego non credo, ꝙ sit ↄ̃ bonos mores, nec ꝙ dicat captatoria, idest, deceptoria. In primis moueor, qa volenti non fit fraus, neq; dolus, l. 1. §. vsq; adeo, ff. de iniu. & ex eo fortè, ꝙ tertius non eliget, & sic testator erit deceptus, non appellassent iura voluntatẽ hanc captatoriã; qa de iure non p̃sumit dolus, l. 3. §. adeo, ff. de ꝓb. nec ius p̃sumit aliquẽ futurũ fraudulentũ, c. fi. de p̃sum. l. meritò, ff. pro soc. Præterea si dicat captatoria, quia ↄ̃ bonos mores non cre-
3 do, †ꝙ ecclesia, q̃ est mater iustitiæ & bonorũ morũ, c. 1. de aliena. feu. in vsib. feu. non admisisset eã in sui fauore, prout tñ admisit, d. c. cum tibi. Nõ ẽt credendũ, ꝙ ius gentium, & ciuile, ante Senatuscon. Libon. approbasset captatorias volũtates, si fuissent ↄ̃ bonos mores, arg. tex. in l. meminerit, C. vnde vi. Itẽ si ea rõne esset hæc voluntas reprobata; quia posset tertius nõ eligere; & sic testatorẽ decipere; certè eadẽ rõne oĩs vltima volũtas esset captatoria reprobariq; deberet; cũ posset institutus nõ adire, & facere testatorẽ ab intestato decedere. Si aũt à me q̃ratur, quare appellet captatoria? rñdebo quia blanditijs, affectionibus amicitiã, vel officijs, & suggestionibus eius, in quẽ ↄfert, causata fuit. ita signanter vult tex. in d. l. captatorias, §. ti. 1. indeq; nomẽ ab effectu sortita est, si bene videatur, & attendat. Hinc Rhetores aurã, qđ aiũt, populi captant, dum illum ad se blanditijs aucupant, & alliciunt. Et ideo reprobat, non quia sit ↄ̃ bonos mores, sed quia nõ debet vltima voluntas pendere ab alieno arbitrio,
4 l. illa institutio, vbi gl. optima, §. tit. 1. In tex. ibi, testm̃, no. ꝙ † pupillaris substõ, dr̃ testm̃ filij; & probatur inf. ea. l. in ver. pupillarẽ. quò ad quid tñ dr̃ testm̃ p̃ris, l. p̃ris & filij, & ibi gl. inf. eo. In tex. ibi, donec 14. quare non pñt vltra? dicas, quia tunc liberi pñt ip
5 si testari, l. qua ætate, §. de test. Iterũ ibi, donec † no. ꝙ istud aduerbiũ tpis limitat dispõnem ad diẽ, in quẽ ↄfertur. ita probat hic iũcta l. in pupillari, inf. eo. & idẽ in l. Caio. §. 1. inf. de adim. leg. de quo per Bar. in l. 1. vers. 2. principalr, inf. de condit. & dem. In tex. ibi, nam cum principale, habes, ꝙ rupto principali, rũpitur accessoriũ, l. 1. & 2. inf. de pecu. lega. c. inter dilectos, de fide inst. reg. cũ principalis. ff. de reg. iur. de reg. accessoriũ, de reg. iur. in 6. Hinc dicimus, valere arg. ab añcedẽte destructo, l. si homo mortuus, vbi no. gl. & do. Ias. ff. de verb. obli. Item habes, ꝙ pupillaris substitutio est accessoria, & sequela testi paterni, §. liberis. Insti. eo. Itẽ hbes, ꝙ p̃teritione filij, vel nepotis rumpit pupillaris substõ. An aũt stãte dispõne auth. ex causa. C. de libe. p̃t. hodie rumpatur; tradit in fi. l. precibus, & inf. dicã. Glo. in ver. annos, diuiditur in duas partes. Scda est ibi, vel si minus. No. ex prima parte ꝼm Are. ꝙ dictio, ad, iuncta tempori denotat perfectionẽ tpis;
6 sed do. Ias. dicit non posse colligi ex isto tex. ꝑꝑ verbum, †perueniat, qđ plenè denotat perfectionẽ, l. vrbana, §. pernoctare, ff. de verb. sign. Tu verò dicas, ꝙ ↄ̃ Are. est tex. Inst. de curato. in prin. Gl. in versi. non pñt, diuidit in duas partes. In prima assignat rõnem, quare non possit fieri pupillaris substõ, recasuro in ptãtẽ p̃ris. In scda declarat, qñ recasurus non sit, scda ibi, erant ergo. Ex prima habes, ꝙ substõ pupillaris solum supplet defectũ ætatis; non aliũ, per quem filius prohibeatur testari, & p̃nr habes, ꝙ
7 †dispensatio super vno defectu, non prodest, si ↄcurrat alius, c. 1. de æta, & quali. lib. 6. per Fel. in c. postulasti, col. 10. & seq. de re
8 scrip. Ex scda habes, † ꝙ si filius emãcipetur, nepos nunq̃ recidit in eius ptãtem. Amplia, ẽt si auus adoptaret filium emãcipatũ, l. si p̃r filium, ff. de adop. Quid aũt si filius aliter, q̃ ꝑ emancipationẽ liberet à patria ptãte, an nepos tunc recidat. dicetur inf. post Bar. Gl. in vers. si filio p̃cedente, diuidit in 5. partes, prout 5. opp. facit. scda ibi, sed tunc. tertia ibi, sed opponit; quarta ibi, itẽ qđ. vltima ibi, itẽ nec. Pro expeditione primæ partis opp. filio p̃cedente, nepos adoptatus recasurus est in p̃ris ptãtẽ, l. si qs nepotẽ ff. de adopt. ergo substõ non valebit, ver. planè posthumus, §. ea. l. Sol. gl. ꝙ tex. dẽt intelligi filio p̃cedẽte tpe adoptionis, nõ mortis. Ista sol. est diuinatiua, vnde credo ꝙ vera litera stet aliter, videlicet, filio prædecedẽte. In scda parte oppo. de §. licèt. Insti. de adop. vbi dicit, ꝙ põt adoptari aliquis loco nepotis; ẽt ꝙ adoptans filium non haberet; ergo ẽt substituere poterit, dato ꝙ filius non p̃cedat, cuius ↄrium nõ important illi ablatiui, filio p̃cedẽte. Sol. gl. ꝙ ideo dr̃ filio p̃cedente, qa frequentius ↄtingit, ꝙ adoptio fiat loco nepotis, qñ filius p̃cedit. Ex qua solu. habes
9 recordari duo, ꝼm do. Ias. Primo †limitationẽ reg. l. cum p̃tor, ff. de iud. & c. nõne, de presum. vt non procedat, qñ vnũ includitur gratia frequentioris vsus; tunc aliud non excluditur, ꝑ quo est gl. in l. vni. in ver. sponsam, C. de rap. virg. & in clem. 1. de re-
10 scrip. Scdõ, † ablatiui absoluti prolati gratia frequentioris vsus, non faciũt ↄditionẽ, ↄ̃ reg. l. euictis agris, ff. de euict. l. à testatore, inf. de ↄdit. & demon. Sed si legas, filio p̃cedente, hæc minus bñ colligent. Et ꝙ ita legendũ sit, ostendo per hãc oppo. dr̃ hic extraneo substitui posse pupillariter; si modò filio præcedẽte, & c. ergo secus si loco filij; sed hoc plusq̃ falsum, l. si arrogator, ff. de adopt. Nec ad istud ↄ̃. adaptari põt sol. frequentioris vsus; quia à cõiter contingentibus non habẽs filios, magis loco filij, q̃ nepotis adoptat. Vnde rñdeo, ꝙ in ver. seu si extraneum, Iureconsul. loquitur retento themate, de quo propriè dubitabat. Ea n. est natuta aduersatiuæ, ꝙ repetat qualitates p̃cedentes, ꝼm Bal. in l. omnes populi, col. 5. ff. de iust. & iure. & do. Ias. in l. inter stipulantem, §. 1. ff. de verb. obl. Supra autem proximè dubitatur, vtrum nepoti possit substitui? deciditur, ꝙ sic seruato consilio Galli. Nunc verò, quid si substituatur extraneo; & postea cõtingat eũ adoptari loco nepotis, an valebit substitutio? deciditur etiam ꝙ sic, modo adoptaretur loco nepotis, & filius precedat. Bene facit l. si filio, §. fi. §. de libe. & posthu. alioquin nõ valeret; quia nepos esset recasurus in potestatem filij testatoris, d. l. si qs nepotem. Et ꝼm dictum sensum omnia clara sunt. Venio ad apparatum pupillaris substitutionis, quem Bar. expedit per sex q̃sti. principales & plures accessorias. Sequendo eius ordinem,
11 quæro primò, †quo iure fuit inuenta hæc substõ? Rñdetur moribus, vt hic gl. intellexit de moribus Lacedæmoniorum. sequũtur alij cõiter, sed Poly. non admittit, quia moribus Romanorum induci potuit, l. more Ciuitatis, inf. de acquir. hære. Poterat dicere per excellentiam intelligendum esse de morib. Romanorum, arg. §. sed quoties, Insti. de iure natura. Non discedas à cõi quia cum incertum sit, quorum moribus inuenta fuit, dicã in dubio Lacedæmoniorum moribus institutam, à quibus ius nostrum originem traxisse constat, §. & non ineleganter, Insti. de iure nat. sed hic dubitari potest, quare à scripto iure nõ fuit introducta, sicut aliæ? Sol. quia huic obstabant duæ iuris cõclusiones. Prima, quia nemo potest de alieno testari, auth. ingressi, C. de sacrosan. eccl. Est. n. species furti aliena donare. l. si pignore. §. 1. ff. de fur. l. si alienum. C. eo. Secundo obst. diffinitio testamenti, qđ est voluntatis nostræ iusta sententia, & c. l. 1. §. de testa. Non enim voluntas patris est voluntas filij. l. cum seruus. §. si qs alicui, de leg. 1. Et si dicatur, quare ergo ius admisit hanc consuetudinem? Rñdeo, quia istæ rõnes impeditiuæ, sunt de iure positiuo: ideo cõtraria consuetudo toleratur, l. de quibus. ff. de legi. Præterea possumus dicere, ꝙ ista consuetudo procedit ꝼm iuris rigorem, prout dicit Bar. in l. ex facto, inf. eo. Non. n. prima rõ vr̃ obstare, ex quo p̃r disponit de bonis filij, nomine ipsius filij, & ad eius vtilitatem; nam hoc tutori concedit quandoq;, l. magis puto, & per totum, §. de reb. eorũ. Nec etiam scda ratio vrget in oppositum, quia fictione iuris pater, & filius censentur vna persona, & vna voluntas, l. fi. C. eo. §. ei qui. Insti. de inutili.
stip.

stip. Hinc est, q pater non pt substituere filio emancipato; qa fictione iuris non reputat eadē psona, s͠m glo. in l. 3. in ver. nocet, ff. de iureiur. & in l. lis nulla, ff. de iud. Scdō iuxta hoc dubitatur,
12 †an hæc substitutio, hodie dicat esse de iure scripto, cum sit redacta in corpore iuris? Bar. & alij *communiter* ꝯcludunt q non, sed adhuc dr̄ ius ꝯsuetudinariū; qa scriptura non inducit, sed in ductū ius ꝓbat, l. ꝯhitur, ff. de pig. l. cum res, C. de ꝓba. Est. n. inuēta scriptura ad seruandā memoriam, l. iubemus, §. sed ne aliqua. C. de testa. Propterea dn̄t Canon. q litera bn̄ficialis, non est tit. bn̄ficij; sed ꝓbatio ipsius tit. s͠m Pan. in c. in nostra, & ibi Fel. col. 5. de rescrip. Sed aduerte, qa attenta rōne ista, nullū esset ius scriptum in mūdo; qa ēt ꝯstiones Principū & Pontificū, fuerunt in volumine iuris redactæ, ne successu tpis obliuioni darent; rursusq; eadem dubitatio qnq; suscitaretur, vt inquit tex. in c. 1. de renun. lib. 6. Et est *communis* opi. q scriptura non sit de substantia legis, s͠m Fel. post alios in rub. de ꝯst. Scdō mouet Bar. quia ꝯsuetudines feudorū, fuerunt in corpore iuris insertæ, & tn̄ non vn̄r ius scriptū. Sed rn̄de s͠m Are. q non fuerunt insertæ per hn̄tem auctoritatē; sed p quosdā priuatos. Tertiò Are. adducit tex. vbi dicit esse casum in l. imò. ff. de legi. vbi dicit non esse necesse ꝯsuetudinē redigi in scripto; ergo si redigat, erit memoriæ cā redacta. Sed p veritate ille tex. ꝓbat opp. qa dicit, scripturā non esse necessariā ad probādam ꝯsuetudinē; qa vsu ipso ꝓbat; ergo si scriptura authētica ꝓbaret, ꝯsuetudo diceret ius scriptum; eo
13 maximè, †qa ꝯsuetudo nō differt à lege scripta; nisi qa ꝯsuetudo reqrit probōnē sui; lex verò nō, l. sed ea. ff. de legi. c. 1. de ꝯsti. in 6. Non ob. tex. in d. §. & non inelegāter. qa loquit quo ad originē. Hodie tn̄ ius habitum à moribus Lacedemoniorū, dr̄ ius scriptū. patet, qa redactū fuit in l. 12. tab. s͠m gl. ibi, q l. 12. tabula. ꝓculdubio est iuris scripti, §. lex. Insti. eo. aliàs sequeret, si emergeret dubitatio in iudicio circa materiā istam, q oporteret ponere, & articulare de oībus articulis huius substitutionis, quod certè nullus asseuerat; qa positiones certi iuris reijciuntur, l. ornamentorū, vbi Bar. inf. de au. & arg. leg. Vis plura? habes tex. in l. iam hoc iure, inf. eo. vbi dr̄, q tacita pupil. ex ꝯstōne Diui Marci, & Seueri inducta fuit; ergo erit iuris scripti, l. 1. ff. de ꝯsti. Prin. Et apud me hæc sn̄ia ꝯ cōem non hēt dubiū, licèt Soc. hic faciat longam distinctionē, quā Pol. eius ꝯterraneus aperto ore damnat.
14 †Scdō qritur, quot requirant ad hoc, vt pupil. substō habeat effectum? rn̄de s͠m Bar. octo. & pōdera q tria respiciunt potentiam faciendi, videlicet q sint de liberis, itē impuberes, itē in potestate. Vna respicit formam. s. q pater faciat sibi testm̄; alia quatuor respiciūt modū ꝯseruādi. Sed si velimus ꝯsiderare ꝯseruationē ipsius substōnis, plura alia requiri vn̄r, maximè, q moriat in pup. æta. Primū requisitū, q sit de liberis, verissimū est, vt hic
15 & in l. prçced. Sed dubitat, †an hodie liberis adoptiuis possit pr̄ adoptiuus, q non habet eos in ptāte, §. sed hodie. inst. de adop. pupillariter substituere? gl. & Bar. & *omnes*, nemine discrepante, ꝯcludunt q non; qa deficit tertium requisitū, de quo inf. Sed ꝯsidera, q iure isto, liberi erant in ptāte pr̄is adoptiui; non aūt in ptāte pr̄is n̄alis, l. cum adoptiuis, C. de adop. tn̄ vterq; pater poterat pupillariter substituere, l. sed si plures, §. in arrogato. cum ibi no. p Bart. inf. eo. & in l. si arrogator. ff. de adop. vn̄ vr̄, q sufficiat filiū esse in ptāte alterius pr̄is. Cū ergo hodie filij adoptiui remaneāt in ptāte pr̄is n̄alis, d. §. sed hodie, debet pr̄ adoptiuus in ijs, q voluerit filio relinquere pupillariter substituere. Nisi fortè dicas, q reliquiæ pat. potestatis operabant, q pr̄ n̄alis posset, quę non pn̄t hodie operari in pr̄e adoptiuo, qui nunq̄ habuit filiū in ptāte. Sed replicabo, q reliquiæ pat. potestatis in ista mā ꝯsiderandæ non sunt; alioquin esset dicendū, q pr̄ n̄alis posset substituere emācipato, qđ est notoriè falsum. Fortè hoc plus fuit ꝯcedendū pr̄i n̄ali, arg. l. parentes, cum l. seq. & seq. ff. de in ius voc. Secundum requisitum, q liberi sint impuberes. Iuxta hoc dubi
16 tatur: Stante† statuto, q minor 25. ann. non possit testari, an tūc pater poterit huic filio maiori 14. ann. minori tn̄ 25. substituere? Pulchra est, & dubitabilis qō. Poly. tn̄ risu potius, q̄ tractatu dignā existimat; quia ridiculum est q̄rere, an pupillar. fieri possit non pupillo. Sed dicas q de pupillari meritò quæritur; quia qui non pt testari defectu ætatis, eo respectu pupillus dici potest, arg. l. Mela, inf. de ali. & ciba. leg. Et qa rō, quare defectu ætatis pater possit substituere pupillo, militat punctualiter in pubere, stante alle. statuto, ergo militabit dispō, vulg. l. illud, ff. ad leg. Aquil. & ad propositum alle. Are. tex. in l. qui neq;, §. 1. s. de reb. corum, vbi Iureconsul. extendit legem loquentē de impubere ad adultū, ex idētitate rōnis. Et istam partem, q possit, tenent Saly. Raph. Cum. & Are. hic, & Bal. in l. de quibus, col. 8. ff. de legi. quos refert do. Ias. Contrarium tenent Bar. & *communiter* alij, vt hic per Alex. & Mod. duab. rōnibus. Primò, quia dispensationes sunt odiosæ, & strictè interpretandæ, c. 1. de fi. presby. in 6. Ex dispensatione aūt concedit pr̄i, q possit pro filio pupillo testari; ergo non erit concedendum, vt possit pro adulto. Et q nō fiat extensio in ista mā, probat tex. in l. ex facto, inf. eo. Sed tenendo aliā partē, rn̄detur q non debet fieri de casu ad casum, ita loqt tex. in d. l. ex facto. sed retento eodē ætatis impedimento, nō dr̄ fieri extensio de casu ad casum; licèt ad maius tēpus substō ꝓrogetr. Scdō mouent Bar. & alij, quia rō, quare ꝯcedit patri testari ꝓ impuberibus, non ea sola est; qa impubes pp defectū ætatis non pt testari; sed ēt quia non pt generare, verū pubes pt generare, igit &c. Sed aduerte primo, qa ea attenta sequeret s͠m Alex. q nec impuberib. pr̄ posset substituere; quia possibile est vigore suggerente, & malitia ætatē supplente, ēt impuberes ꝓcreare, c. de illis, c. à nobis, de despō. impube. Sed istud parū stringit ꝯ cōem; quia ad ea, quę rarò, & pręter naturalem cursum accidunt, iura non aduertunt, l. nam ad ea, ff. de leg. Scdō aduerte, quia ꝯ hanc ratione magis ob. eo q ratio futuræ ꝓcreationis, non respicit potestatem testamentorum, de qua disputamus; sed ꝯcernit substitutionis resolutionem. Aliàs si dicamus non posse substitui illis, qui pn̄t generare; nec muto liceret, ꝯ d. l. ex facto. Pōt. n. mutus ꝯhere mr̄imonium, & filios generare, c. tuę, de sponsali. Nec furioso ēt liceret substitui per prēm; nā furiosus pt generare filios legitimos; si ante furorem mr̄imonium ꝯxit, l. patre furioso, ff. de ijs, q sunt sui, vel alie. iur. Tertiò ob. tex. Instit. eo, §. primo, qui se fundat expresse in defectu ætatis tm̄.
17 Mihi vtiq; placet prima opinio, quia† lex noua addēs, vel detrahens antiquæ legi, recipit oēs restrictiones & interpretationes, quas recipit lex antiqua, l. fi. C. de inof. dot. l. inter socerum, §. cū inter, ff. de pact. do. in Auth. de fil. an. dot. inst. §. 1. in prin. cum. alijs alle. per Rom. cons. 345. Circa primū, col. pen. q cl̄a ꝓcedit ēt in penalibus & correctorijs, s͠m Pano. in c. fi. col. 4. de rescrip. Cū ergo lex antiqua, videlicet, l. si quærámus, prohibens impuberes testari, recipiat hanc interpretationem; vt non possit per se, sed per patrē, sic eandē interpretationem debet recipere lex noua statutaria, porrigens tēpus ꝓhibitionis ad 25. annum. Cōprobat, qa ꝓrogatio intelligit facta cū suis qualitatib. l. lecta, ff.
18 si cer. pe. Scdō dubitatur, † Quid si statutū diceret, q pupil. ætas duret vsq; ad 25. ann. an pr̄ poterit vsq; ad illud tēpus substituere? Bal. Insti eo. tenet, q sic, ar. d. l. Mela. sequuntur Alex. *& cōiter* alij. Et stante opinione mea in præcedenti, ista decisio ꝓcedit de plano. Nec ob. inq̄tum Poly. ꝯ mentem omnium dicit statutum non valere; cum sit supra statuentiū ptātem facere adultū esse pupillū, debeat. n. ars imitari nām, §. minorē, Insti. de adop. Quia rn̄deo, q ipsa lex, q̄tum ad effectus ciuiles, statuit terminū pupil. ętatis: ergo potuit ꝓrogare, ar. d. l. Mela, licèt non possit facere q senex sit iuuenis. Retēta verò ꝯria opi. in p̄cedenti, dubia erit ipsa decisio, s͠m Soc. Obstat. n. ꝯ cā rō ꝓcreationis, de qua per Bar. hic, sed illa nō est vera, vt s. dixi. Ex præmissis habetis no-
19 tare† valere statutum, q minor 25. ann. non possit testari, & idē tenuit Bar. in l. 2. de leg. 1. Item valere statutum, q pr̄ possit testari ꝓ filijs puberibus, vsq; ad certā ætatē. Imò sentit Bar. in l. Marcellus, §. quidam, inf. ad Treb. valere statutū, q pr̄ indistinctè possit testari ꝓ filijs. Tertiū requisitum, q liberi sint in ptāte vt hic,
20 ex quo inferunt plura. Primo, s͠m Iai.† q Francigenæ non poterunt substituere pupillariter liberis; quia eos non hn̄t in ptāte, s͠m gl. Inst. de patr. pot. §. 1. *cōiter* approbatam, vt hic per do. Ias. Tn̄ Bal. in c. si duo fratres, in fi. de duo. fratri. de no. bene inuest. dicit se nescire, vtrum illa gl. dicat veritatē: & meritò, quia sunt qui tenēt oppositū, eo q Galli postq̄ fuerunt sub imperio Romano, ius ciuium Romanorū à pp̄lo Romano ꝯsecuti fuerūt Eusebio de tporib. Paulo Oro. & Eutr. cosmographis, & historiographis, ac alijs passim attestantibus. Scdō inferunt, q †Hære
21 tici non poterunt testari pro filijs, quia eos non habent in potestate, c. 2. in fi. de hære. lib. 6. Nec Schismatici, s͠m Bal. in l. nam & ciuium, ff. de ijs, qui sunt sui, vel alie. iur. Sed hoc non hēt dubiū; quia sibiipsis testari nō pn̄t, l. eius qui, §. 1. s. de test. Bal. in l. fi. col. 1. C. si à non compet. iud. Tertiò infert, q Iudęi non poterunt substituere filijs baptizatis; quia baptismus liberat filios à ptāte patris infidelis, s͠m gl. in c. Iudæorum, 28. q. 1. Tn̄ aduerte, q cū Iudæi habeant testamenti factionem, l. Iudæos, C. de Iud. Cald. consi. 30 ti. de testa. Alex. ꝯsi. 72. in 2. vol. vr̄ q etiam possunt pupil. substituere; quia baptismus non liberat filios à ptāte patris infidelis in his, in quibus patria ptās est vtilis filio, s͠m Bar. in l. 2. in fi. ff. de ijs, qui sunt sui, vel alie. iur. & Bal. in l. apud hostes, C. de
22 suis & leg. Quartò infertur, q † mater non poterit etiam hodie pupillariter substituere filijs, l. si mater, inf. e. sequuntur omnes, & ꝯsuluit Bal. consi. 129. in 1. par. Cal. ꝯsi. 11 ti. de test. Sed Pol. dicit probari oppositū in d. l. si mr̄, in ver. in tabulis pupillarib. Sed dicas, q ea erat rō dubitandi, quia vulgaris erat facta in tabulis pupillarib. inualidis; iō videbat, q etiā vulgaris nō valeret. Contrarium decidit ibi; quia in separabilib. vtile p inutile non vitiat, l. 1. §. si pupillus ff. de ver. obl. Iuxta hoc dubitat. Stāte statuto, q mr̄ hēat filios in ptāte, an tunc poterit substituere pupillr̄? Bal. in l. ꝓcib. col. 5. tenuit, q nō, qa hoc nec statuto, nec iure cauet. Idē tenuit Pol. qa lex magis fuit ꝯsisa de ꝯsilio pr̄is; q̄ mr̄is; vt ꝓbat in §. si Inst. de tute. iūcta l. mulier, s. de test. tute. Et. n. fragile ꝯsi. mulieris, l. 1. §. & cum lex C. de rei vx. act. c. forus. de verb. sign. Contrariū tenēt Ale. & Soc hic, qa lex n̄ra tradit r̄am p re-

latiuũ,qs,qđ est aptũ includere ēt feminas,ſm gl.in l.ſi qs in tãtã,C.vñ vi.Si modò ſtatutũ velit mrẽm hr̃e filios in ptãte;tũc ei ɔuenit rr̃a huius tex.ergo ēt diſpõ,l.q ɔſtitutum,inf.de teſt.mil. Et ſic iſta lex recipiet extẽſionẽ à ſtatuto, l.nã & poſteriores,ff. de legi.vel ſtatutũ recipiet interpretationẽ paſſiuã à l.iſta, iuxta no.in l.1.§.lex Falc.ad leg.Falc. Præterea ſi ɔcedat exẽplaris matri,q̃ difficilius inducta fuit,l.ex facto,inf.eo.à fortiori ɔcurrentib.requiſitis,dẽt ɔcedi pupil. Itẽ ſi ɔcedit patri adoptiuo, à fortiori ipſi matri,ɔcurrentibus requiſitis, vt s̃.Nec ob.arg.Pol.qa eo attento,lex non debuiſſet ɔcedere matri,ꝙ poſſet exemplariter ſubſtituere;& tñ ɔceſſit,l.humanitatis,C.eo.ergo apparet, ꝙ lex fuit ɔſiſa de ꝓuidẽtia mulieris. Si tñ volumus tenere opi. Bal.poſſumus dicere, ꝙ in diſpenſatione non eſt fienda extenſio;ēt ꝙ ɔcurrant requiſita,& rõnis idẽtitas;imò maioritas, niſi diſpenſatio reperiat ɔceſſa.Et hoc eſt,ꝙ voluit dicere Bal.& firmat Pan.in c.ad aures,de reſc.d.Iaſ.in l.ſi.col.7.ff.de ɔſti.prin.Re

23 tenta tñ opi.Ale. † limita,& declara vt poſſit patre mortuo;ſed eo viuo nõ,ſm Ale.hic,arg eius,qđ de exẽplari dicit Bar. in l.ex facto,inf.eo.Intel ige tñ hanc fallentiã,niſi mr̃, viuente pr̃e vellet ſubſtituere in bonis ꝑ eũ filio relictis, arg. l.ſed ſi plures §. in

24 arrogato,inf.eo.† Inſuper dubitat̃.quo tpe debeãt liberi eſſe in ptãte?gl.Bar.Ale.& cõĩter oẽs tenẽt ſufficere,ꝙ ſint in ptãte tempore mortis,per iſtũ tex.in verſi.ſed ſi extraneũ,intelligendo,ꝙ adoptio fuerit facta poſt ſubſtõnẽ. Cõtrariũ tenẽt Frã.de Rãp. Imo.Raph.Cu.Pau.de Caſt.hic,& Ang.Inſt.eo.col.2.verſi.3.qritur. Et ſequit̃ Pol. intelligendo iſtũ tex.in d.ver. ſed ſi extraneũ, ꝙ adoptio ꝓceſſerit ſubſtõnem.Veritas ergo depẽdet ab intellectu iſtius tex. Contra cõem arguit̃ primò de l.ſi alienũ, §.in extraneis,s̃.ti.proxi.vbi requirit̃ capacitas ēt tẽpore teſtamẽti. Rñ. gl.ꝙ ille tex.loquitur de capacitate reſpectu ꝑſonę hr̃dis inſtituti;& ideo nihil ob.quia in caſu iſto ꝑſona extranei, vt inſtituti ſemper fuit capax; licẽt de volũtario fuerit effectus neceſſarius ꝑꝑ adoptionẽ.Bar.ſentit,ꝙ iſta ſol.ſimpl'r intellecta nõ ſit vera; qa nihil dicit de ꝑſona ſubſtituti.Sed certè ēt ꝑſona ſubſti. ſemꝑ fuit capax;qa quilibet extraneus pt̃ pupillo ſubſtitui. Vñ tertio loco alij dicũt,ꝙ ꝑſona inſtituti non erat capax tpe teſti, ita ꝙ ei poſſet fieri ſubſti.pupillaris.Sed rñ.ꝙ tex.d.l.ſi alienum.§.in extraneis,loquit̃ de capacitate ſuccedẽdi;nõ de capacitate teſtãdi.Quærere aũt,an inſtituta ſit talis ꝑſona, cum poſſit ſubſtitui pupillariter,eſt q̃rere vtrũ ipſe pupil.inſtitutus poſſit teſtari per aliũ & an alius pro eo.Et ſic incapacitas ꝓcedit mixta ɔſideratione teſtatoris,& inſtituti,quo caſu ſi teſtator non potuit pro uidere ɔ incapacitatem,ſufficit habilitas tpe mortis.ſm Bar.in l. 1.in 4.mẽb.inf.de reg.Cato.in caſu aũt nr̃o non eſt in facultate partiũ arrogare,vel arrogari,cũ depẽdeat ēt à volũtate ſupioris

25 §.1.Inſt.de adop.Al'r ēt inf.rñdebo.Scđo ob.reg. † qđ ab initio, de reg.iu. Rñ. Bar.illã rl'am ꝓcedere,ſi ab initio actus fuit ex toto nullus; ſecus ſi aliquo mõ valebat,vt in caſu iſto,in quo ſubſtõ pupillaris facta extraneo,valuit vt vulgaris;& ꝑꝑ mutationẽ ɔtingentem tpe mortis aſſumit vires & nãm pupillaris;& ſic ſolũ limitat̃ quædã qualitas.Circa iſtã ſol.aduerte ad plura; qa retẽta opi.quã tenui in fi.l.ꝓced.iſta ſol.nihil valeret.Scđò aduerte, qa Bar.vr̃ errare circa duo. Primò, dũ vult, ꝙ vulgaris mutet̃ in pupillarem;qa hoc eſt falſum,cũ vulgaris duret in ſuo robore, ēt poſt mortẽ pr̃is,l.iam hoc iure,inf.eo.Ita Are.taxat Bar.Sed ꝓ veritate Bar.non dicit,ꝙ mutet̃, ſed ꝙ aſſumat nãm pupillaris; & hoc nõ eſt inconueniens,ꝙ vulgaris valeat ēt in vim pupillaris,l.quis,C eo.Itẽ Bar.in alio reprobat̃ per Are.dum vult,ꝙ immutetur q̃dam qualitas;imò ſi aſſumit nãm pupillaris, trãſit in diuerſam ſpẽm,forma & effectu differẽtem,vt de ſe patet. Pro rñſione Soc.valde laborat;ſed ꝓ veritate licẽt ingenioſa ſit eius rñſio,nõ tñ euellit difficultatẽ. Vñ conſidera ſi dici pt̃,ꝙ mutet̃ qualitas,nõ ex eo ꝙ vulgaris tranſeat in pupillarẽ: qa Bar.hic nõ vult;ſed ex eo,quia vulgaris tacita adauget expreſſam pupillarẽ: & in hoc mutat qualitas vulgaris tacitę,q̃ ſui nã capit vires ab expreſſa pupillari,non aũt eɔ.Cogita tñ,quia mirũ vr̃,ꝙ pupillaris expreſſa ſuſtineatur ex tacita vulgari,quam teſtator non cogitauit.Vñ alio modo rñdet Bal.ꝙ reg.l.quod ab initio,non procedat in inſtitutionib.ɔdõnalibus,prout ſunt ſubſtõnes,l.pe.inf.de reg.Cato.qđ ēt voluit Bar.in l.id tps,s̃.ti.1.& in d.§.in extraneis, & in l.ex facto,in prin.inf.eo.in l.cætera,§.tractari.de le.1. Iſtam ſol.Im.& ſequaces dñt eſſe ɔ caſum in d.§.in extraneis. Sed huic tex.rñdet Senen.hic. Ex alio non vr̃ vera,quia licẽt rl'a Cato. nõ habeat locum in inſtitutionibus ɔdõnalibus ɔdõne extrinſeca, d.l.pe. tñ habet locum in inſtitutionib.ɔdõnalibus condõne in trinſeca; & ɔñr in ſubſtitutionibus directis. ita Bar. & ibi clarè do.Iaſ.in l.ſi is,qui hæres,inf.eo. Aliter igit̃ rñdet Alex.ꝙ illa reg. l.qđ ab initio,procedat ex ſolo curſu tp̃is; ſed alio adiũcto bene conualeſcit, l.poſthumus, & l.filio præterito, s̃.de iniu. rup. Tertiò opponit̃, ꝙ filius ſit in ptãte, eſt de forma pupillaris; ergo debet interuenire in ipſo actu, l.hæredes palam.in prin.s̃.de teſta.Sed Soc.negat aſſumptum, & bene:quia eſſe in poteſtate reſpicit potentiam faciendi,non formã,ſm Sal.in l.ſi teſtõ, C.e.

Quartò arguit Poly.ſi pupillus deſinat eſſe in ptãte ante mortẽ teſtatoris,expirat pupillaris,vt inf.in 5.requiſ.ergo ſi a principio non erat in ptãte, multò minus debet valere;qa multa facta tenẽt,q̃ tñ fieri ꝓhibent̃, vulg.l.pr̃e furioſo, ff.de ijs,q ſunt ſui, vel alie.iur.Et ſubdit,ꝙ nunq̃ vidit bonũ rñſum.Sed certè ſol.patet manifeſta, qa ſm *communem* ſententiam ſi deſinat eſſe in ptãte filius ſubſtõ non extinguit̃,ſed pendet à futuro euentu;& dato ꝙ extingueret, ſi tñ tpe mortis redeat in ptãtẽ, recõualeſcit, vt inf.dicã.Sic ergo dicamus,ꝙ reconualeſcat in caſu nr̃o,& ſic remanet defenſãta cõis opi.,ꝓ qua facit tex.in d.l.ſi is, qui.vbi decidit,ꝙ capacitas vel incapacitas pupillo ſubſtituti,ɔſiderat̃ reſpectu pupilli, tanq̃ ſit ſubſtitutus in teſtõ pupilli,& nõ pr̃is. Vñ ſubijcio duas ɔcluſiones. Prima, ꝙ ad effectũ vt inſtitutus dicatur ſuus,ſufficit ꝙ ſit in ptãte tpe mortis,d.l.3.§.ſi gl. in d.§.in extranei.Scđa,ſi ɔſideret pupillaris ſubſtõ tanq̃ teſtm̃ filij ab eo factũ neceſſe eſt ꝙ filius dicat̃ feciſſe teſtm̃ immediatè poſt mortem cũ antea nõ poſſet, l.q in ptãte, s̃.de teſta.Cũ ergo filius eſſet in ptãte tpe mortis,ſatis requiſita dñr interueniſſe,habita ɔſideratione ad tps,quo filius fingit̃ feciſſe teſtm̃, vt etiã aduertit Are. Ale limitat hanc cõem dupl'r hic, ſed prima nõ eſt ꝓpriè limitatio,ſcđa eſt falſa; qa pater adoptiuus non pt̃ ſubſtituere filio ex

26 hæredato,l.ſed ſi plures, §.in arrogato, inf.e.Itẽ dubitat̃,† an pupillaris facta filio legitimato poſt mortẽ pr̃is,de voluntate tñ ipſius pr̃is,iuxta tex in auth ſi quis,C.de nat.lib.valeat? Vr̃ ꝙ non, qa nunq̃ fuit in ptãte.Cõtrarium decidit Bar. & eius opinio eſt *cõis*,quia legitimatio retrotrahit,l.ſi.ff.de nata.reſt.Quidã tñ dñt retrotrahi iõ nõ poſſe,cũ extrema nõ ſint habilia.Sed tu rñdeas, vt per Ale.Vltra Bar.& ſcribẽ.cadit ꝓbabilis diſputatio. Quid ſi pater pupillariter ſubſtituerit filio legitimato, cuius legitimatio nulla erat,an ſi poſt mortẽ pr̃is ɔfirmetur legitimatio;ēt ɔualedet ſubſtõ & inſtitũ?Pau.de Ca.in l.eã,quam.col.2. C.de fidei cõ.decidit,ꝙ non, qa credendũ eſt, ſi pr̃ ſciuiſſet legitimationẽ fore nullã,ꝙ eũ nõ inſtituiſſet. Sed iſta deciſio periculoſa vr̃, qa ſufficit ad hoc vt inſtõ teneat,ꝙ tacitè poſſit colligi fuiſſe de mẽte teſtõris, ꝙ legitimatio fiat poſt mortẽ. d auth.ſi quis . Sed in caſu nr̃o ſatis apparet de mẽte ex legitimatione petita in vita, ex ipſa ſubſtõne ; & magis appareret, ſi eſſet adiecta c'a, omni meliori mõ,l.cũ pr̃,§.filius mem, de leg.2.Nec ob.rõ Pau.quia credendũ magis eſt,ꝙ ſi ſciuiſſet eam nullam,vel iterum ſupplicaſſet,vel poſt mortẽ ſupplicari mãdaſſet.Dec.tñ cõſi.176.Viſo teſtõ ſupraſcripto,per totũ,poſt multa dicit non audere recedere ab opi.Pa. Quartum requiſitum eſt, ꝙ liberi recaſuri nõ ſint in ptãte alterius. Fallit in milite in bonis per ipſum pupillo relictis,l.cũ filius.inf.de teſta mili.vbi tex.aſſignat rõnẽ;qa tũc nõ facit iniuriã miles illi,in cuius ptãte pupillus eſt recaſurus, q̃ ratio decepit Are.dũ dicit,ꝙ eadẽ rõne idẽ dicẽdũ in pagano,vt poſſit ſubſtituere in bonis ꝑ eũ relictis. Eſt.n.hoc falſum, qa miles ſubſtituit ex priuilegio . An aũt Doctores habeãt priuilegium, dicã inf.in l.cẽturio.Quintũ requiſitũ,ꝙ non deſinat eſſe in poteſtate ãn mortẽ teſtatoris.Fallit,ſi ſit ſpes ꝙ recidat in ptãtẽ,l.ſi pr̃.& l lex Cornelia,inf.eo. Sed qđ ſi nulla ſubſit ſpes,tñ recidat puta,qa adoptet̃,an valebit ſubſtõ?*Communis* opinio eſt ꝙ ſic;qa etiã extraneo fieri pt̃,ſi poſtea adoptet̃,vt s̃.dixi,& ꝓbat in l.co hæredi,§.cum filio,in verſ.mortis quoq; tpe,inf.eo. Scđò fallit, ſi exeat de ptãte ꝑꝑ dignitatẽ, auth.ſed epalis dignitas,& in corpore vñ ſumit̃, C.de epiſ.& cle. Rõ, quia dignitas nulli dẽt eſſe dãnoſa,l.ſi longius,in fi.de iud.l pe. vbi Bar.ff. de Sena. & Gem. in pulchro caſu,conſ.125.in 8.dub.Sextũ requiſitũ, ꝙ pr̃ ſibi faciat teſtm̃.Iuxta hoc dubitat̃.Primò,an prius ſibi debeat facere? tex.in §.prius, inf.ea.l.vult eſſe de forma, ꝙ pr̃ prius ſibi hæredẽ inſtituat.ɔrium ꝓbat tex.inf.ea.l.§. ſed ſi quis.Pro ɔcordia gl.& Bar.ibi diſtinguunt;aut ſit exhæredato;& tunc ꝓcedat,§.prius: aut inſtituto,& tũc aut vnico ɔtextu: & non refert,an prius vel poſt ita loquit̃ §.ſed ſi quis.aut ex interuallo, & ſemper dẽt ſibi prius facere.Sed Citramõr.quorum opi.eſt *cõis* , indiſtinctè tenent,ſi fiat vnico contextu etiam exhæredato, nihil referre, an prius,vel poſt fiat;quia in ijs, quæ ſimul fiunt, nõ attendit ordo ſcripturæ, d.§.ſed ſi qs. Si verò fiat ex interuallo, dẽt indiſtinctè ſibi prius facere teſtm̃,d.§.prius.Limita niſi teſtator ſit miles, vt hic,quod intellige ſm determinationẽ l.in fraudẽ.§.ſi miles,inf. de teſt.mili. Scđò dubitat̃, ſi pr̃ faciat ſibi teſtm̃ minus ſolenniter,an tunc valeat pupillaris. *Communis* eſt, ſi ſubſtitutus non ſit de liberis,ꝙ non,per tria fundamẽta,de quibus per Bar.hic.Cõtrarium hic tenet Are.ſequitur ſimpliciter Pol. quia datio pupillaris ſubſti.cedit in merum fauorẽ filij,l.ex quibus.C.de inof. teſt.cum gl.l.ſi pupillus,inf.de acqui.hær.ergo habebit locum di ſpõ l.hac conſultiſſima, §.ex imperfecto, C. de teſt. Et licẽt hac ſubſti.hereditas pupilli acquiratur extraneo;tñ prima cã potius eſt inſpicięda,l.q exceptionẽ,ff.de ɔdi.inde.facit l.3.§.liberis,inf. deleg. ꝑſtan. Ad arg.Bar.rñdeas, vt per Are. & vltra eum ad vlt, reſpon.ꝙ dicta in 4.requiſito non procedunt,qñ teſtm̃ non valet reſpectu formæ,vt eſt tex.in l.Papinianus,§.ſed nec impuberis,ff.de inoff.teſta. Quid tenendũ? Soc.concordat opi.hoc modo.Aut

dō. Aut testator habebat plures filios,& ꝓcedat opi.Bar.& cōis; quia tunc pupillaris facta de extraneo, esset dānosa alijs liberis. Aut habebat illum tm̄ cui substituit;qa tunc est merus fauor si lij,ꝙ valeat. Mihi placet opi. Are.tali consideratione indistinctè. Quòd pr̄ possit pupillariter substituere,interest oīum liberorū. & licèt tempore testamenti intersit eius tm̄,cui pupillariter sub stituit;non tn̄ debent alij ex institutione ipsa posse prætendere aliquod p̄iudicium,cū à prin.fauor esset oīb cōis,ar.l.fideicom. C.de transa.Qua retenta,necesse est fateri,ꝙ in ipsa pupillari,facta in testō minus solenni,non ꝯprehendatur tacita vulgaris;qa nullus est fauor liberorum,ꝙ valeat;& qa expresse tex.in d.§.ex imperfecto,vult ꝙ si immisceatur persona extranei,q̄ simul ha beat succedere cum liberis,ꝙ testm̄ q̄tum ad illum extraneum, nō valeat; sed per vulgarē extraneus succederet testatori simul cū alijs liberis,igitur &c.Ex his multofortius liquidè ꝯstat valere substitutionē,si substitutus sit de liberis,ꝙ oēs ꝯcedūt, excepto Sal.cuius fundamenti rn̄sio patet ex p̄dictis,& in spē rn̄. Ale.hic. Et ita tenendo,non ob.qđ dicit do̅mi.Iaſ.hic inq̄tum vult,ꝙ rō d.§.ex imperfecto,sit,quia causa intestati fouet cām testati;quę rō f̄m eum cessat,qn̄ est institutus extraneus. Quia rn̄.ꝙ illa nō est vera rō,patet, qa f̄m *communem* Doct. sn̄iam ille §.ꝓcedit ēt in nālibus filijs tm̄, qui non erant ab intest. successuri; nā si illa rō esset vera,sequeret̄ ꝙ si vnus ex plurib.liberis solus esset substitutus,ꝙ substō nō valeret;qa cā intestati non fouet in totum cām testati.nisi ad hoc rn̄.ꝙ sufficit,ꝙ foueat in p̄te,arg. d.§.sed nec impuberis. Septimū requisitū est, ꝙ filius sit institutus,vel
28 exhæredatus. Circa istud septimū requisitū dubitat̄.† Primo an rupto testō p ꝯtabu.irritet̄ pupillaris substit. Casus est ꝙ nō in l. ex duob.§.fi.inf.eo. secus si testm̄ in totū rūpat̄ per q̄rela, l.Papinianus.§.sed nec impuberis,ff.de inof.test. Sed q̄nā est rō diuersitatis?gl.in d.§.fi.dicit rōnē esse,qa ꝯtab.est remediū p̄toris,q p̄tor nō p̄t facere ꝙ institutus hæres de iure ciuili,desinat esse hæres,§.quos aūt.Inst.de bo.pos.secus in q̄rela,q̄ est remedium iuris ciuilis.Bar.subdit,ꝙ p̄tor ꝯseruat legata facta ꝯiunctis psonis, toto ti.de leg.p̄st.ergo ēt ꝯtabulato testō,ꝯseruabit pupillarem substōnē,q̄ ꝯtinet ꝓuisionē filiorū;secus in q̄rela. Quæ rō bene militat,qn̄ p̄teritus ꝯtabulat;secus si pupillus institutus,bn̄ficio emācipati p̄te iti ꝯtabularet;tunc.n.ipsi pupillo nō ꝯseruant̄ legata,l.filiū,§.oīb.inf.de leg.p̄st. Quid ergo dicendū in isto casu? Vr̄ à cessante rōne dicendū nō sustineri substitutionē. Cōprobat̄ per tex.in l.si is,ꝗ.inf eo.Contrariū est verius per tex. in l.si ꝯtab.inf.e. Ad ꝯria rn̄deo, ꝙ pupillus nō p̄t testari cū auctoritate tutoris;& iō nō dēt ēt posse testm̄ sibi factū à p̄re ꝯtabulando, reuocare,ar.§.posteriore,Inst.quib.mo.test.infir. Et ista est rō, quare p ꝯtab non annullat̄ pupillaris substō facta ꝯtab. secus q̄tum ad amissionē legatorū,qa tutor p̄t repudiādo p̄iudicare,l.
29 si ad pupillū,§.de auth.tut.Scdò dubitatur,†An hodie valeat pupillaris substō facta exhæredato? Gl.& scrib.in §.nō solū,Inst.e. Bar.& alij *cōiter* hic,ꝯcludūt ꝙ non, nisi sit facta pupillo ꝓximo pubertati,doli capaci.rō,qa pupillus nō p̄t ꝯmittere cām ingratitudinis,l.si quis in suo,§.legis,C.de inof.test. & ꝯsequenter nō poterit exhæredari,§.aliud quoq; capitulū, in Auth.vt cū de appel.cog.Et ista est cōis. Fulg.verò subtili ꝯsideratione tenet oppositū;qa ēt isto iure ff̄orum non poterat fieri exhæredatio sine cā,l.cū rō,ff.de bo.dam.& tn̄ pupillus ēt posthumus exhæredari poterat.Vnde dicit ipse,si q̄ratur,an valeat testm̄, dicendum est ꝙ sic;qa seruata fuit debita solennitas, cū sit filius aut instituendus,aut exhæredandus.Inst.de exhæreda.lib.in prin.Si verò q̄ris,an pp exhæredationē pupillus priuet̄ successione? & dicendū est ꝙ non;quia sibi succurrit̄ per q̄relam. Sed Pau.de Cas.rn̄ det,ꝙ hodie ꝓ solēnitate req̄ritur, ꝙ i testō ꝯmittere cā.d.§.aliud. q̄ solennitas adhiberi non poterit in exhæredatione pupilli; cū hodie in eo nulla cā possit reperiri,d.§.legis.Vltra Fulg.ꝯ coēm stringit alia ratio.Lex noua generaliter loquens, non extēditur ad cās spāles,l.fi.& ibi no.Sal.C.de iure dotium. gl.in l.ciendū, & ibi Mod.ff.qui satisd.cog. igitur dispō d.§.aliud, non habebit locū in exhæredatione pupilli,quem pr̄ iure speciali poterat de iure ff̄orum exheredare sine causa.Defendendo coēm,negabo ꝙ pr̄ vnq̄ potuerit exheredare pupillum sine cā,per tex.in d.l.cū rō.Et si dixeris,ꝙ pupillus nunq̄ potuit ꝯmittere cām ingratitudinis:concedo ex persona propria;sed dico ꝙ isto iure poterat exhæredari odio patris,vel matris; & illa erat sufficiens cā; ho-
30 die verò non,d.§.legis.Tertiò dubitatur,† an auus possit hodie. pup.substituere nepoti p̄terito,ex filio emancipato?Rō dubitationis est;qa hodie p̄teritione nepotis ex filio emancipato,non rumpit̄ testm̄,f̄m Bar. & *cōiter* alios in l.Gallus,§.& quid si tm̄. ff.de lib.& posthu. Et vr̄ ꝙ non,qa est de forma ꝙ instituat̄, vel exhæredet,vt hic,& dictū est s̄.ergo non seruata forma,nō tenebit actus,l.cū ij,§.si p̄tor,ff.de trans.& ita tenet Ang.in l 1.§ fi.s̄. eo.Contrarium tenet Bar.& ista est *cōis*,quia cessat rō legis.Nec ob.ar.Ang.quia institutio,vel exhr̄datio,nō est de forma faciendi pupillarē,vt hic per Imo.& Ale.Ex ista decisione infert, ꝙ pr̄ poterit pupillariter substituere filiabus suis dotatis præteritis,

stante statuto ꝙ filiæ dotatæ, non succedant; quia tunc earum p̄teritio nō vitiat testm̄,f̄m Bar.in l.fi.ff.ad Tertul.Ale.& Mod. in l.filiæ dotē,C.de colla.Ale.consi.47.vol.2. Quartò dubitatur,
31 † an rupto testō ex cā p̄teritionis,vel exhæredationis,ꝯseruetur pupillaris substō,per auth.ex cā,C.de liber.præte. Ambiguus est iste casus,pro cuius resolutione ꝯsiderandi sunt tres casus. Primus,qn̄ substitutio facta fuit pupillo instituto,alio filio p̄terito & in hoc ꝯsistit altercatio Doc.Dyn.Pet.Bal.& plures alij tenuerunt,ꝙ non.Contrariū tenent gl.Bar.Imo.Alex. & Mod.in l.1. §.fi.s̄.e.Bar.Sal.& Pau.in d.auth.ex causa.& ista est *communis*.Pro ista parte omissis leuibus,ponderatur tex.in d.auth.ex cā,in ver. cætera firma manent Ergo ēt pupillaris,q̄ cæterorum appōne ꝯtinet,l.qui plures,§.fi.inf.e. Scdō inducitur tex.in corpore vn̄ sumitur, versi.si verò ꝯtigerit. ibi,vel q̄libet alia capitula à legibus ꝯcessa;ergo etiam pupillaris substitutio,quæ est capitulū testamenti,§.liberis,Insti.eo.& legibus ꝯcessa,vt hic. Ad ista,& similia rn̄detur f̄m Dy.ꝙ illa verba,cætera,& illa verba, capitula, sunt intelligenda de ijs,q̄ p̄nt stare sine instōne;non aūt de ijs, q̄ ab institutione dependent, vt est pupillaris substō; qa vitiata institutione,necesse est & ipsam substitutionē vitiari,vt hic. cōprobat̄;qa dispō d.auth. est correctoria; ergo interpretanda vt minus corrigat,f̄m gl.in l.si serui vestri,C.de noxa.c.cū dilectus. de ꝯsue. Item q̄tum ad ꝯseruationem æquiparantur institutio & substō.l.militis,§.veteranus,inf.de testa.mili. Aduerte, qa ab
32 ista rn̄sione Dy.dependet veritas huius q̄nis.† Videamus igit̄, an d.auth.ꝓcedat in ijs solū, q̄ p̄nt stare sine instōne? Bar.& *cōiter* Doct.tenent ꝯ Dyn quia ꝯseruatur datio tutoris,vt dr̄ in corpore vn̄ sumit̄,q̄ tutoris datio non p̄t stare sine instōne,l.1. C.de testa.tut.Considera,ꝙ datio tutelæ siue tutoris,absolutè loquēdo,p̄t esse sine instōne,Inst.de Atil.tuto. per tot.substō aūt pupillaris nunq̄. Itē tutor datus in codicillis testō nō cōfirmatus, à prætore confirmat̄,l.1.s̄.de ꝯfir.tut. sed non pupillaris substō. Itē sustinet̄ datio tutoris in testō minus solenni,l.3. s̄. de ꝯfir.tu. non aūt pupillaris, vt hic. Itē ꝯfirmat̄ tutor datus in testō m̄ris, l.mulier,s̄.de ꝯfir.tu.non aūt pupillaris substō facta à matre,vt s̄ dixi.Et sic facilius sustinet̄ datio tutoris q̄ substō;ideo non bene arguit.Item aliquo modo stat datio tutoris sine testō;& tn̄ substitutio non.Aliter ergo rn̄det Bar.ꝙ substō p̄t etiam valere,dato ꝙ annullet̄ instō, vt hic in versi.planè. sed ibi à principio valuit instō;in casu nr̄o non.Itē ibi sustinet̄,vt occurrat̄ fraudibus, sed in casu nr̄o nulla est fraus.Tertiò rn̄det̄,ꝙ q̄tum ad conseruandam substōnem,& reliqua cap testamenti,fingit̄ institutionem valere,vt dr̄ in corpore ibi, tanq̄ excisum non esset testm̄, f̄m Are.hic.sed fallit̄ Are.quia tex.in corpore pro ꝯstāti vult instōnem excisam esse,in reliqs aūt non.Quid tenendum?Periculosum esset recedere à cōi,quam approbat Ang.ꝯsi.99.Petr.de Vrbe, col.fi. & sequunt̄ alij,vt hic per Mod.Vltra quos adde,ꝙ idem tenuit Ang.consi.212.Ex facto.Ant.de But.consi.98. Visis actis Rom.consi.181. Pro decisione.Ale.cons.47.Abundè,col. 2.vol.2.Cor.consi.148.In hac consul.in 3.par.Et ego sequor; qa rō quare præteritione rumpat̄ instō,ea est, ne p̄teritus vel exhæredatus defraudet̄ hæreditate p̄ris,§.siue igit̄,in fi.in Auth. vt cū de appe.cog.q̄ rō cessat, si dicamus valere pupillarem; qa p̄rea non priuabit̄ hæreditate p̄ris.Intellige tn̄, ꝙ sustineat̄ pupillaris, non etiam tacita vulgaris, f̄m Ale.& Mod.hic. Item intellige si testator scienter p̄terijt filium, secus si ignoranter; qa non est p̄sumendum testatorem voluisse p̄ferre extraneū in hæreditate pupilli filio,quē ignorabat h̄re,f̄m Bal.in d.aut.ex cā,& Ale.hic. Scds casus est,qn̄ pupillaris facta fuit filio præterito;& isto casu Bar sentit in seq.q.ꝙ nō conseruet̄;nisi p̄teritus approbet. Idē tenuit Bar.in d.aut. ex cā,in l duobus,§ fi.inf.eo. consuluit Gui. Pap.consi.96.Casus,&c.Mouentur,quia non conseruant̄ legata facta ipsi præterito,dicenti testamentum nullum, f̄m Ale.& *communem* opi.in d.auth.ex causa,argu.l.filium, §.omnibus, infra de lega. præstan. ergo nec conseruabit̄ pupillaris. Contrariū tenent Alex.& Are.hic, dicentes istam esse communem, quia eadem ratione,qua sustinetur pupillaris facta instituto contra tabulanti, beneficio emancipati præteriti,l.si contratabulas,inf. eo.dēt etiam conseruari pupillaris facta preterito,dicenti testm̄ nullum.Tamen considera,quia primo casu substō facta instituto valuit à principio,secundo casu facta p̄terito,non. Placet tn̄ ista opi.per rōnem, quam adduxi s̄.in proxi.casu Ad argu.rn̄deo inf.Tertius casus est,qn̄ pupillaris est facta exhæredato. Alb. in rub.s̄.eo.tenet,ꝙ non conseruetur;quia exhæredatus nō debet consequi commodum ex testō, quod impugnat, l.post legatum,inf.de ijs quib.vt indig. Alij *cōiter* ꝯ,per p̄dicta. Sed † q̄nā p̄t esse rō diuersitatis inter legata,& pupillarē.d.Iaſ.in d.auth.ex cā,reliquit cogitandum.Cogitaui ego rōnem esse;quia si dicamus exhæredatum ex toto,testm̄ expugnare per q̄relā,ipsumq; vr̄em hæredem esse,tunc à seipso sibi deberi legata nō possunt, l.legatum,§.1.de leg.1.Sed bene sibi ipsi pupillaris fieri p̄t. Si verò dicamus, testm̄ non expugnari,nisi in parte; tunc pupillaris valebit; qa sufficit testm̄ in parte valere, l.Papinianus, §.sed nec impu-

Impuberis;ff.de inoff.teſt.Nec legata eidē exhr̄dato facto ſuſti
nent;qa poſſet iniuria fieri cohæredi,ſi exhr̄datus ſuam partem
hæreditatis,& ēt legata ꝯſequeret̄.Præterea nõ ꝯſeruantur lega
ta;qa non eſt veriſimile,ꝙ teſtator eadem legata feciſſet ipſi ex
hæredato,ſi ſciuiſſet eũ q̄relaturũ, q̄ rõnes ceſſant in pupillari,
34 Quintò dubitat̄,†an p̄terito teſtm̄ approbante, ꝯualidet̄ pupil-
laris: Bar.rñdet ꝙ ſic,ſi p̄teritus approbet tutore auctore,quem
alij ſequunt̄,Ang.excepto.Aduerte primo,qa ſtãte cõi, ꝙ pupil
laris hodie ꝯſeruet̄ ꝑ auth.ex cã,ſi p̄teritus dicat teſtm̄ nullũ,iſta
dubitatio erit inutilis.Scd̄ò aduerte,quia ſ'm Ang.ꝓ forma pu
pillaris requirit̄,ꝙ pater prius ſibi faciat teſtm̄,d.§.prius.vnde cũ
actus à prin. peccauerit in forma,ex quo pr̄ non fecit teſtm̄ va-
lidũ;non dēt poſtea poſſe ꝯprobari,l.obligari, §.tutor.s̄.de aut.
tut.circa cuius ſolut.latè inſtat Are.in d.l.1 §.fi.Et vltra eum rñ-
deas,ꝙ in caſu nr̄o p̄ceſſit teſtm̄ patris,& ſic ſeruata fuit forma.
Et licèt rõne p̄teritionis teſtm̄ ſit nullũ; pupillaris tñ non caret
ſua forma,vt diximus in l.1,in 5.dub.vlt.q.prin.s̄.eo.Præterea ra
tificatio ꝯcedit̄ de æquitate, l.filio p̄terito,s̄.de iniu.rup.& irri.
teſt.ergo poſtq̄ concedit̄,debet effectus ſuos operari.Sextò du-
35 bitat̄,†an pater poſſit pupillariter ſubſtituere exhæredato mala
mente? Bar.rñdet,ꝙ ſic,& cum eo cæteri concordant;quia lex
tm̄ cõfidit de patre,ꝙ non p̄ſumit eum aliquid facturum ꝯ ho-
norem,& dignitatem filij,iurib.allegatis per eum,& ꝓ iſta opi.
Are.& Senen.alle.tex.in l.ſi pr̄ filiæ, s̄.de teſt.tute.Sed aduerte,
qa ibi non conſtat, ꝙ pater exhæredauerit filiũ mala mēte, vn-
de Alex.& ipſi Senen.dñt in dubio exhæredationē p̄ſumi factã
mala mēte,qđ ſi verũ eſt,iſta qõ nõ haberet dubõnem.Sed Bar.
in l.vt iuriſiurandi,§.ſi liberi,ff.de oper.liber.tenet totũ oppoſi-
tũ.Tu verò ꝓ concordia potes diſtinguere:aut pr̄ nihil legat ex
hæredato:& ꝓcedat opi.Ale.& ſequa. Aut aliquid legat,& ꝓce
dat opi.Bar.quã diſt.collige ex mente Bar.ꝑ tex.in l.cũ quidam.
C.de leg.Vel poſſumus dicere,p̄ſumit̄ mala mēte. i.ꝑꝑ ingrati-
tudinem filij; nõ tñ ex rancore,& odio animi ipſius pr̄is. ꝑꝑ qđ
pr̄ dr̄ hr̄e malã mentē aduerſus filiũ.Iſtã ꝯclõnem intelligit Bar.
ꝓcedere,ſi pr̄ ſit honeſta ꝑſona;ſecus ſi ſit ita turpis,ꝙ ei nõ cre
deret adminiſtratio bonorũ filij,l.ſi cũ dotē,§.eo aũt tp̄e,s̄.ſol.
ma.Sed Ang.& alij *cõiter* tenent oppoſitũ, ꝯcludentes indiſtin-
ctè p̄rem ēt turpē, rõne patriæ ptãtis poſſe pupillr̄ ſubſtituere,
vt hic per eos,quorũ rõnib.rñdet Are. Mihi tñ placet opi.Ang.
qa fauor eſt filij, ꝙ pr̄, ēt turpis,poſſit pupillariter ſubſtituere, l.
pupillus, inf.de acq.hære. Nec ob.ꝙ turpis pr̄ poſſit ſubſtituere
turpē perſonã ipſi filio;qa eſto ꝙ ita ſit, tñ adhuc intereſt pupil
li hr̄e infamē hæredē. ita probat tex.in d.l.Papinianus.§.ſed nec
impub.ff.de inof.teſt.vbi intereſt filij ſuſtinere pupillarē,de qua
ibi;& tñ ſubſtitutus erat turpis perſona. facit Inſti.de hær.inſt.in
prin. & C.de neceſſ.ſer.hær.inſti.ꝑ totũ. Saluat̄ tñ opi.Bar.qñ eſ-
ſet interdicta admiſtr̄o bonorũ ipſi pri,tunc.n.ēt ſibi nõ poſſet
36 teſtari,l.is cui,s̄.de teſt.Hinc infero, † ꝙ vſurarius manifeſtus nõ
poterit ſubſtituere pupillr̄; qa ſibi eſt interdicta facultas teſtã-
di,c.quamq̄,de vſu.in 6.ita Bar.ꝯſ.311. Quidã Thomas, in 2.par.
& ꝯſ.20. Quidam Pe.in 3.par.Si tñ caueret de reſtituendis vſu-
ris,iuxta diſpõnem d.c.quanq̄, valeret ſubſtõ, dato ꝙ idē vſura-
rius eſſe turpis ꝑſona,l.improbũ fœnus, C.de infamib.ꝑ p̄dicta.
Circa 8.requiſitũ dic vt dixi s̄.in l.1.in 2.effectu. Tertiò q̄rit Bar.
quotuplex ſit pupillaris.dic vt per eũ,& vide q̄ dixi in l.1. in 2.q.
37 s̄.e.Quartò q̄rit,†quib.verbis ſit pupillaris? rñdet Bar. verbis pri-
uatiuis habito reſpectu ad eũ,cui fit. Adde,ꝙ pupillaris dr̄ iſta,ſi
deceſſerit anteq̄ nupſerit;& exponit̄,i.nubilis ſit,l.q hēbat, inf.e.
Eſt ēt pupillaris ſi dictum ſit,Si deceſſerit añ ltĩmam ætatem te
ſtandi,ſ'm Bal.ꝯſ.113.Proponit,ꝙ quidam, in 5.par. Quid aũt ſi
verba ſubſtitutionis non ſunt priuatiua, neq; ꝯdõnalia, ſed ſolũ
teſtator dixerit, ſubſtituo Titium filio meo pupillo.Bal.in l.pre
cib.C.eo tenet, ꝙ non ſit pupillaris,qa dictio,pupillo,fuit adie
cta demõſtratiue.Contrariũ tenet ibi Ale. per tex.in l.iam hoc
iure.inf.eo.vbi in reciproca ꝯtinet̄ pupillaris.An aũt ꝑꝑea infe-
rat,ꝙ iſta ſit ſimplex pupillaris,cogitabis.D.Iaſ.addit tex.in l.qui
liberis §.hæc verba,inf.eo.qui nõ ꝓbat, eo ꝙ ibi neceſſariò ver-
ba illa,ſit hæres filio meo, trahunt̄ ad pupillarem; qa in vulgari
non pñt intelligi;ſecus in caſu nr̄o. Et iſta eſt melior rñſio, q̄ il-
la d.Iaſ.qui dicit,ꝙ non probat;qa teſtator ibi vſus eſt verbis di-
rectis, videlicet hr̄s eſto; nos aũt loquimur qñ teſtator vſus eſt
verbis cõibus; nam ēt ſi qõ noſtra formaret̄ per verba directa,
poſſet intelligi de vulgari,l.fi.C.de hære.inſti. Vñ vr̄ concluden-
dũ cum Bal.ꝙ iſta non ſit pupillaris expreſſa,ſed vulgaris,in qua
inſit pupillaris tacita.Et bñ faciunt q̄ dixi s̄.in l.1.in 3.q.poſt Ale.
in l.Gallus,§.1.s̄.de lib.& poſthu.Mihi tñ magis placet opi.Alex.
arg.l.ex facto,inf.eo.vbi probat̄,ꝙ per iſta verba, ſubſtituo filio
meo furioſo,inducit̄ exemplaris; ergo per iſta verba, filio meo
pupillo,inducet̄ pupillaris;aliàs verbum, pupillo, poſitũ eſſet ſi-
ne miniſterio operandi,ꝯ l.ſi qñ,inf.de leg.1. Ex iſtis apparet,ꝙ
verba, ſi hr̄s nõ erit,non ſunt de ſubſtantia ſubſtitutionis, qđ probat
Bar.per plura,vt hic per eũ.Sequunt̄ alij. Addit Dec.plura cõſi.
in l.precib.in 7.col.C.eo. Adde,ꝙ ex p̄miſſis vr̄ dicendũ, ꝙ nec
iſta verba,ſi in pupil.æta.deceſ.ſint de ſubſtantia,qđ ego intelligo q̄-
tum ad formam faciēdi; ſecus q̄tum ad modum conſeruandi,
38 l.in pupillari,inf.eo.Sed hic de pluribus p̄t dubitari.†Primò,ſi te
ſtator dixerit, ſi in pupillari ætate ſine liberis deceſſerit, an erit
pupillaris,an ꝯpendioſa? Pone filium effectum fuiſſe puberem,
& añ 25.annum ſine liberis deceſſiſſe. Si dicamus fore pupilla-
rem, hr̄s filij excludet ſubſtitutũ ab inteſtato. Vr̄ ꝙ ꝯpendioſa
reſtricta ad 25.annum,Illa.n.verba,in pupil.æta. ꝑꝑ adiectũ ver-
bum, ſine liberis, intelligenda vñr de ætate 25.annorum, arg.l.
cũ filio,§.1.de leg.3.cũ aliàs añ 14. non poſſit dici decedere ſine
liberis,q liberos habere nõ p̄t,arg.l.1,inf.de ſuis & legi. Contra-
riũ determinat Raph.Cu.ꝯſi.125.ꝓponit̄, ꝙ Bar.dicens, ꝙ illud
verbũ,ſine liberis,nõ debet alterare ſignificatũ verborum, ſi in
pupilla.æta.tum quia poſſibile eſt impuberem decedere cum li
beris,c.puberes,de ſpon.impub.tum ēt qa dr̄ decedere ſine libe
ris,q liberos habere non p̄t, ſ'm gl.in c.ſi pater, in ver.verbis,de
teſt.in 6.Non ob.tex.in d.l.cũ filio, qa ibi verba illa,cum ad pu-
bertatem ꝑuenerit,eſſent ſuperflua,niſi intelligerent̄ de æta.25.
ann.ſecus in caſu noſtro. Cogita tñ,quia in caſu noſtro verbũ,
ſine liberis,nihil operat̄,qa ēt ſi dictũ non eſſet,expiraſſet pupil-
39 laris,natis filijs pupillo,ſ'm Bar.in d.l in pupillari. Secundo, † an
hæc ſubſtõ facta per hæc ſola verba, ſi in pupil.æta.deceſ. dr̄ cõ-
pendioſa? Bal.in d.l.precibus,ꝯcludit ꝙ ſic.Idem voluit in conſ.
212.Verba teſtamenti,in 1.par.qa ꝯplectit̄ plures ſubſtõnes verè
& expreſsè;videlicet vulgarē,& pupillarem expreſſas;& ꝯplectit̄
multa tp̄a;licèt ſit reſtricta ad tp̄a pupillaris ætatis,i.ad puberta-
tē.Contrarium firmant Ale.& oẽs Mod.ibi, qa non ꝯtinet niſi
vnicum tp̄s pupillaris ætatis ꝓ pluribus tēporib. aliàs pupillaris eſ-
ſet ꝯpendioſa,ſ'm Dec. Sed certè Bal.rñdet in d.conſi.122. ꝙ ad
hoc vt dicat̄ ꝯpendioſa, non ſufficit ꝙ ꝯtineat plures ſubſtõnes
verè & expreſsè,quas verè & expreſsè non ꝯtinet pupillaris, ꝯce
pta per hæc verba,ſi hæres erit,& in pupil.æta.deceſ. qa ſolũ ꝯti-
net̄ pupillaris, & tacita vulga.à lege p̄ſumpta. Non tñ recedo à
cõi, qa ſequeret̄ attenta hac intima rõne Bal.ꝙ reciproca dēret
dici ꝯpendioſa; qa expreſsè ꝯtinet vulgarē & pupillarē. Alex tñ
hic ſaluat vtranq; opi.diſtinguēdo, cuius diſtinctioni ob.tex.in
l.q liberis, in prin.& in l.ſi is,qui.inf.eo. Tertiò dubitat̄, An hæc
40 †ſubſt.facta cum iſtis verbis,ſi hr̄s erit,ꝯtineat vulgarē tacitè,aut
expreſsè.*cõis* eſt,ꝙ ꝯtineat vulgarē expreſſam ver.gñalib. vt dixi
s̄.in l.1.in 2.q.Bar.Quartò dubitat̄, Quid ſi ſit copulatiuè conce-
pta ſub duab.ꝯdõnib.videlicet,ſi hæres erit,& in pupil.ætate de-
ceſſerit,an requirat ꝯcurſus copulatorũ,ad hoc vt ſic locus ſub-
ſti.Videt̄ ꝙ ſic,per tex.in l.hæredi plures,inf.tit.proxi.Contrariũ
decidit Bar.& ſua opi.eſt *communis*,ꝑ tex.in l.Iulianus,inf.de acq.
hær.& in l.paterfam. ff.de priuil.cred. q̄ iura nõ ꝓbant ſ'm d.Iaſ.
hic;qa nõ apparet, ꝙ ſubſtit. ibi fuerit fcã ſub iſtis duab.ꝯdõnib.
imò in d.l.paterfam.ꝓbat̄ ꝙ erat facta ſub ſola cõdõne, ſi añ pu
bertatem deceſſerit.Nõ tñ recedas à cõi,qa po. ētia ſuitatis ope
ratur,ꝙ pupil.dicat̄ hæres quãtum ad effectum confirmandi ta
41 bulas pupil.l.ſi filius patri,inf.eo.Quintò quærit † Bar.quos effe
ctus ꝓducat pupil.ſubſti. Rñ.plures Primus eſt,qa ꝯtinet tacitã
vulgarē,l.iam hoc iure,inf.eo. Fallit primò, niſi pupillus moriat̄
viuo teſtatore,vt dixi in l.1.in pen.q.2.effectus. Scd̄ò fallit,qñ te
ſtõr ſpãliter prouidit in vtrunq; caſum, l.cum filio, §.qui filio,
inf.eo. Tertiò fallit, qñ ſubſti.de extranea perſona, facta eſt in
minus ſolenni teſtõ inter liberos.retenta opi. Are.ꝙ talis ſubſti.
valeat, vt dixi s̄.ea. l.in 6.requiſito. Quartò fallit, ſi pupillaris ſu-
ſtineat̄ beneficio auth.ex cauſa,C.de lib.p̄t vt dixi s̄.in 7.requiſi.
Quintò fallit,ſi pupillaris facta ſit exhæredato,vel p̄terito ēt ſub
ſti.alteri pupillo inſtituto,ſ'm Raph.Cu.in l.qui habebat,inf.eo.
quod dicit Alex.hic eſſe indubitatum. Sextò fallit, qñ ſubſtitu.
pupillaris facta fuit poſt inſtõnem ex interuallo, ſ'm Bal.Raph.
Ale.& Are.Mod.in l.ſi eum,§.1.inf.eo. per illum tex. circa q̄ vi-
de Soc.hic.Septimò fallit, qñ ſubſtitutus eſſet incapax bonorũ
teſtatoris;puta quia baſtardus, l.is qui.inf.eo. Vltimò fallit ſtan-
te ſtatuto,ꝙ teſtamenta intelligant̄ ad literam,de quo dixi in d.
42 l.1.s̄.eo.Scd̄s effectus eſt, ꝙ per pupillarem † ſuccedit̄ pupillo in
omnibus bonis vndecunq; quæſitis;niſi teſtator ſit miles,vel ar
rogator,l.ſed ſi plures,§.ad ſubſtit.& §.in arrogato,inf.eo.etiãſi
ſubſtit.facta ſit in re certa;adhuc ſubſtitutus ſuccedit in totum,
l.cohæredi,§.fi.inf.eo. de quo dicam infra poſt Bar. in l.Centu-
rio.Item fallit, qñ pupillaris non continet tacitam vulgarem,
43 vt in caſu d.l.ſi is,qui.Tertius effectus eſt,†quia expreſſa pupilla-
ris excludit matrem, etiam à legitima, d.l.Papinianus, §.ſed nec
impuberis,l.Lucius,inf.eo.l.precib.in fi. C.eo.etiam hodie, c.ſi
pater,de teſta.in 6.vbi eſt tex.ad litteram, ideo non examino di
ſputationes Doctorũ. Et ille tex ꝓcedit etiam in foro Cæſaris,
iuxta no.in c.1.de no.ope.nun.& probatur ēt in l.humanitatis,
inf.eo.inducēdo vt per Are.hic.& ita conſuluit Bal.conſ.18.Te
ſtator.& 28.Sup primo.& 25.Pater filio.& 38.Super primo om
nib.vol.2.& 319.Mr̄imoniũ,in 7.dub.vol.1.& 334.Quidam no-
bilis.vol.5. Cap.conſ.50 Punctuſ. Cor.conſ.28. Circa p̄ſentē.&
32.licet,in 4.lib.& alibi in varijs conſ.q̄ non refero gratia remo-
uendi

uendi faſtidij,& aliqua adducit Dec. in d.l. precib. Sed hic cadit
44 dubitatio,† an ſubſtitutus,in foro ɔſcientię teneat̃ reſtituere le
gitimam matri? vr̃ ꝙ ſic,per tex.in c.fi.17.q.vlt. per quem ita te
nent Arch.in d.c.ſi pr̃.& d.Philip.Dec.in d.l.precib.col 4. Con-
trarium tenent Peru.in d.c.ſi pr̃.Soc.hic,d.Lancel.Dec.in d.l.p̃-
cib.Mod.Papien.in l.Centurio,inf.eo.quia lex canonica nihil ɔ-
cedit cum peccato,c.fi.de præſc.Vnde cum diſpō d.c.ſi pr̃, non
poſſit dici nutritiua peccati; ergo habebit ẽt locum in foro cõ
ſcientiæ,ſ̃m Io.And.in c.q̃q̃,de vſu.in 6.Ad iſtud rñ.d. Phi.ꝙ ve
rum eſt,niſi lex can.diſtinguat inter forum fori, & forum poli,
c.tua nos,de ſponſ.ſed in caſu nr̃o diſtinguit d.c.fi.ergo,&c.Sed
defendendo cõem,rñ.ꝙ tex.in d.c.fi.loquitur in legitima filia-
rũ; nos aũt loquimur in ltĩma matris,quæ non eſt ita debita,l.
ſcripto,inf.vnde lib.Legitima tm̃ aſcendentium eſt debita ſolũ
de iure poſitiuo,ſ̃m Bal.in l.1.§.ius naturale,ff de iuſt.& iu. Le-
gitima verò deſcendentiũ eſt debita iure naturæ; ideoq; prima
p̄t in totũ tolli per ſtatu.ſcd̃a verò non,ſ̃m Alex.ɔſ.68.lib.4. Tñ
pro Arc.facit,q̃a faciens ɔ̃ officium pietatis, peccat mortaliter.
c.paſce,86.diſ.non relinquere ltĩmã matri,eſt ɔ̃ officiũ pietatis.
l.nam & ſi parentibus,ff.de inof.teſ.ergo,&c.Ad iſtud rñdet̃ ve
rum eſſe,ſi filius teſtat̃; ſecus ſi pr̃ pro filio.ita rñdet text.in d. §.
ſed nec impuberis.Poſſet fortè procedere opi.Arch. qñ mr̃ eſ-
ſet pauper; nec haberet vnde ſe aleret.tunc.n.poſſet petere,arg.
c.non ſatis,86.diſt.teneturq; ſubſtitutus reſtituere legitimã cau
ſatiuè;niſi vellet mater alimentare,prout tenet̃,& cogi põt, l. ſi
45 quis à liberis,§.idẽ reſc.ſ̃.de liber.agno.Scd̃ò dubitat̃,† An taci-
ta pup.cõprehenſa in exp̃ſſa vulgari,excludat matrẽ pupilli? gl.
& Doct.in l.fi.C.de inſt.& ſubſt.& in l.precib.per illũ tex.C.eo.
Bar.& *cõiter* Doc.firmant hic,ꝙ non excludit mr̃em. Probat̃,q̃a
pupil.tacita dr̃ à iure p̃ſumpta,q̃ p̃ſum.non vr̃ patienda,nec ad
mittenda ɔ̃ mr̃em.Contrarium tenet Fulgoſ.& Mod.maximè
Dec.in d.l.p̃cib.Mouet̃ Dec.q̃a ſicut lex interpretat̃,ꝙ expreſſa
pupillaris excludat mr̃em,pariter vr̃ dicendũ,ꝙ ẽt tacita pupill.,
debeat excludere.Sed iſtud parum facit,quia in expreſſa cõſtat
de voluntate teſtatoris ex verbis,in tacita verò non. Et mouet
quia lex extendit expreſſam vulgarem ad tacitã pupillarem; er-
go talis extenſio debet cenſeri facta cum ſuis qualitatibus,l.ſed
ſi manente,ff.de precar.Sicut ergo exp̃ſſa vulgaris excludit ma-
trẽ,ita tacita pup.Sed rñdet̃,ꝙ ɔ̃ mr̃em lex nõ facit talẽ extẽſio-
nẽ ex ɔiecturata mẽte defuncti,d.l.p̃cib.Pro opi.tñ Fulg. arguit̃
ſic.Si pater p̃dilexit ſubſtitutũ in ſua hr̃ditate,pariter dicẽdũ eſt
ꝙ ſi cogitaſſet caſum tacitæ pupil.pariter p̃dilexiſſet in hr̃ditate
pupilli,vt arguit tex.in d.l.fi.Sed negat̃,ꝙ p̃dilexiſſet in hr̃ditate
pupilli,q̃a in dubio nõ eſt p̃ſumendũ,patrem voluiſſe niſi id,ꝙ
fuiſſet veriſil̃r filius diſpoſiturus,ſi teſtari potuiſſet,ſ̃m Bar. inf.
in ſeq.q.Et bñ ſuadent verba d.l.fi.ibi, luctuoſam &c. Fallit iſta
ɔcl̃o,niſi ex qualitate ſubſtituti mr̃is,vel teſtõris,al̃r dicendũ eſ-
46 ſet,vt inf.dicã poſt Bar. Tertio dubitat̃,† an tacita pup.excludat
patrẽ pupilli? Bar. & *oẽs alij*, indifferenter ɔcludũt,ꝙ non. Pro
cõi arguit Bar.ſic,Aequalis pietas,æqualis amor debet eſſe ver-
ſus parentes,l.furioſæ matris,ſ̃.de cura.fur.Iiſdem ergo rõnibus
q̃bus lex noluit matrẽ excludi ꝑ tacitã pupil.dicendũ eſt noluiſ
ſe excludi patrẽ.Cõtra cõem ob.tres difficultates.Prima in exor
bitantib.non fit extenſio,l.ſi verò,§.de viro,ſ̃.ſolu.ma.lex ergo,
precib.C.eo.loquens in mr̃e,non habebit locũ in pr̃e; q̃a exor-
bitans.Rñdet Bar.verũ eſſe in exorbitantib.ɔ̃ ius; & ſic in cor-
rectorijs; ſecus in his,q̃ ſunt p̃ter ius,l.libertus,§.Senatus,ff.de r̃.
nup.Iſtã rñſionem impugnant Are.& d.Iaſ.q̃a l.precib.eſt ɔ̃ ius
quo cauet̃,ꝙ non habeat locum cã inteſtati,donec p̄t eſſe locꝰ
ſubſtõni,l.q̃diu.inf.de acq.hær.Sed Senen.replicãt ꝓ Bar.ꝙ reg.
l.q̃diu,non procedit vbi voluntas deprompta repugnat, l. ſi ç s
ita hr̃s inſtituat̃,ſ̃.tit.proxi.hic aũt repugnat attentis rõnib.Bart.
Vel al̃r rñdet̃,ꝙ in vulgari expreſſa continet̃ tacita pup. ꝑ p̃ſum
ptionẽ,& extenſionẽ legis,quam extenſionẽ non facere,nõ eſt
ɔ̃ ius,imò ſ̃m ius,l.commodiſſimè,ſ̃.de lib.& poſth. vnde l. iam
hoc iure,q̃ facit iſtã extenſionẽ,bene exorbitat, ergo ſtrictè in-
terpretanda,vt ſ.non fiat extenſio ɔ̃ patrem,& ſic r̃ſa §.de viro,
retorquet̃.Vel al̃r dico,ꝙ ſumus in limitatorijs,quia l.precib. li
mitat l.iam hoc iure.vñ in limitatorijs ex identitate rõnis bene
licita eſt extenſio,ſcd̃m Bar. in l.ſi conſtante, in 9. q. 1. partis, ſ̃.
ſol.ma. Pano.in c.oẽs,col.8.de conſt. Soc.conſi.18.colu.2 lib.1.
Scd̃ò ɔ̃ Bar.& cõem ob.Lex loquens in fęminis,nõ hẽt locũ in
maſculis,l.pe. inf.vt in poſſ.leg.Rñdet Bar.fallit, niſi ſubſit eadẽ
rõ.Et pro iſta ſol.eſt tex.in l.gñal̃r,in prin.C.de ſec.nup.Sic con-
tra,lex loquens in maſc.ex identitate rõnis procedit in fęminis,
l.ſi q̃s id q̃d,de iuriſd.om.iud.c.de monialib.de ſen.excõ. Et iſta
eſt vera ſol.Al̃r rñdet d.Iaſ.ꝙ in correlatiuis diſpoſita in vno,in
telligunt̃ diſpoſita in alio,l.fi.C.de ind.vid.tol.ergo l. precib. lo-
quens in matre,habebit locũ in patre;q̃a pr̃ & mr̃ ſunt correla
tiua.Sed pace ſua dixerim,in terminis nr̃is mr̃ in d.l.precib.non
correlatiuat̃ reſpectu pr̃is,ſed reſpũ filij,vñ ĩtelligas regulas cor-
relatiuorũ procedere,qñ diſpoſitũ in vno correſpectiuat̃ ad al
terũ,ita ꝙ vnũ quodãmõ ſine altero ſtare nõ poſſit,ſecus ſi hoc
mõ nõ correſpectiuat.Ita declarat Cur.iu.in ɔſ.6.Præſupponit̃
co.10.Tertiò ob.q̃a ſi dicamus,ꝙ teſtõr excluſerit patrem nepo
tis filiũ ſuũ per vulg.exp̃ſſam ab hr̃ditate ipſius teſtõris,prout ex
cluſit,pariter dicendũ eſt,ꝙ voluerit eũ excludere ab hæred. ne
pot.impuberis,vt inf.dicit Bar.in q.de fratre.ꝑꝑ q̃d Im.dicit iſtã
concl.ꝓcedere,ſi teſtõr grauauit ſubſtitu.vulg.multis onerib.vt
dicit ipſe Bar.in d.q.de fratre.Sed iſta non fuit mẽs Bar. q bñ ſci
uiſſet hic exprimere,ſicut ibi,ar.l.vnicę.§.ſed vt varietatis, C. de
cad.tol.Al̃r ergo rñdet Im.ꝙ dẽt intelligi,qñ pr̃ impuberis fuit
ſibi datus cohr̃s,tũc cũ teſtõr noluerit excludere filiũ patrẽ im-
puberis à portione hære.ipſius teſtõris eidẽ debita,pariter dicẽ
nõ eſt,ꝙ voluerit filiũ patrẽ impuberis excludere ab hæred.ne-
potis.ſequunt̃ Ale.Are.& d.Iaſ. hic.Sed non vr̃ iſtud ſatisfacere
q̃a ɔcludit reſpũ legitimæ tm̃,& nõ in reliquo hered.ſicut.n.te-
ſtõr p̃dilexit in reliquo ſuæ hr̃dita.ſubſtitutũ,ita p̃ſumendũ eſt
eũ p̃dilexiſſe in reliquo hr̃ditatis ipſius nep. Niſi dixerimus, ꝙ
ab inteſtato non p̄t eſt ſalua leg.patri nep.niſi totũ hẽat, ne pu-
pil.decedat ꝓ parte teſtatus,& pro parte non,ɔ̃ l.ius nr̃m.de re.
47 iu.Quartò dubitat̃,† an tacita pupilla.excludat auiã? Bar. rñdet,
ꝙ nõ.ſequunt̃ oẽs alij,q̃a l.p̃cib.loquens in matre dẽt extẽdi ad
auiã,l.2.§.ſi mr̃,iũcto ver.Quid ſi nepotib.ĩf.ad Tert.melior tex.
in l.iuſta,ff.de ver.ſig.Aduerte,q̃a iſtud fundm̃ Bar ɔcludit ſolũ
in auia mr̃na.Quid aũt in auia pr̃na? Soc.idẽ dicendũ exiſtimat,
q̃a in mã fauorabili,fienda eſt extẽſio de auia mr̃na ad pr̃nã, l.
Neſennius,ff.de ne.ge.Tu conſidera,ꝙ tacita vulgaris excludit
mr̃em pupilli,& nõ mr̃em teſtõris; q̃a agit̃ de hr̃d.teſtõris,vt vi
ſum fuit in l.1.ſic ergo tacita pupilli.deberet excludere mr̃em
teſtõris;licet nõ excludat mr̃em pupilli.Sed rõ diuerſitatis eſt ĩ
promptu; q̃a hr̃ditas teſtõris non eſt in aliquo debita matri pu
pilli; iõ ꝑ tacitã vulgarẽ excludit̃; ſed hr̃ditas pupilli eſt ita debi-
ta auiæ pr̃næ,ſicut mr̃næ,auth.defuncto,C.ad Tertu.Vñ ſicut ꝑ
tacitã pupillarẽ non excludit̃ auia mr̃na ſ̃m cõem,ita nõ exclu-
dit̃ auia pr̃na.Quid aut de auia teſtõris,& ſic ꝓauia? Rñdeo idẽ,
vt in ſil̃i ɔſuluit Corn ɔſ.20.Licèt,in 2.par. Contra tñ prædicta
opp.d.Iaſ.de l.2.C.de bo.ma.inducendo multipl̃r,vt hic per eũ.
ſed re vera potius facit pro,q̃ ɔ̃.ſi enim l.1.C.eo.loquens in ma
tre,non habuiſſet locũ in auia & proauia,iniuſta fuiſſet extẽſio
d.l.2.ſed q̃a habebat locũ,ad tollendũ ſcupuloſam dubitationẽ
facta fuit extenſio ad l.2.Contra p̃miſſa ẽt ob.q̃a vr̃,ꝙ ſumus in
odioſis,cũ agat̃ de ſubuertenda pupillari ſubõſtne, q̃ eſt teſtm̃
filij,l.vel negare,inf.quemad.teſ.ape.in odioſis lex loquens de
patre vel mr̃e,nõ hẽt locũ in auo & auia,l.ſic eueniet,ff.de adu.
Sol.Odioſum eſt non obſeruare teſtm̃,quatenus porrigit̃ volũ
tas teſtõris; ſed fauorabile eſt non interp̃tari teſtm̃ ɔ̃ mentẽ de
functi,l.ſi quis hæredẽ,C de inſ.& ſubſ.Quintò dubitat̃, an taci-
48 ta † pup.excludat fratrẽ pupilli? iſta dubõ p̄t dupl̃r intelligi.Pri-
mo,de fratre pupilli vtrinq; coniuncto,ſcd̃ò de fratre ex vno
latere tm̃.Circa primũ Bar.ɔcludit,ꝙ frater excludit̃ cũ aliquali
reſtrictione,q̃a ſi pr̃ excludit ꝓpriũ filiũ ab hr̃ditate ſua, ɔiectu
randũ ẽt eſt,ꝙ eũ equidẽ excludere voluerit ab hr̃ditate fratris
ſibi minus debita,l.ſcripto,inf.vñ li.Iſta eſt *communis*. Vltra ſcrib.
eã tenẽt Soc.cõſi.249.Materia p̃ntis,col.12.& 17.lib.2.Cor. ɔſi.
276.Viſo inſtr̃o,col.4 in 3.par.Tu aduerte ad plura.Primò, ſ̃m
d.Ale.Bar.ɔ̃riat̃ in ijs,q̃ ſ̃.dixit in duabus p̃ced.in quib.vult tacitã
pupillarẽ non excludere patrẽ pupilli,neq; auiã; & tñ teſtator
excluſerat patrẽ nepotis,& mr̃em ab hæreditate propria,ꝑ exp̃ſ
ſam vulgarẽ.Senen.& d.Iaſ.ſaluant,ꝙ hr̃ditas pupilli eſt magis
debita patri & auiæ,quibus debet̃ legitima,q̃ fratri.Pro iſta rñ-
ſione facit,q̃a ptãs conceſſa patri,vt ꝑ pupillarẽ poſſit exclude-
re mr̃em,auiã,& patrẽ à legitima,vr̃ quodamõ conceſſa de ple
nitudine ptãtis ɔ̃ oẽm æquitatẽ. Vñ non eſt p̃ſumendũ, ꝙ te-
ſtator in dubio vti voluerit tali ptãte,argu.eius, q̃d de principe
no.Inn.in c innotuit,de elec.per Alex.& Mod in l.q̃q̃.C.de teſ.
mil.Sed mihi tñ non ſatisfacit,q̃a rõ Bar.præd.adhuc militat. Si
.n.teſtõr excludit filiũ propriũ, & mr̃em ſuã ab hæreditate illis
debita, eadẽ rõnedicendum vr̃,ꝙ voluerit excludere ab heredi
tate filij,q̃q̃ illis debita.Vñ placet opi.Alex.ꝙ intelligamus hanc
deciſionẽ ꝓcedere,qñ frater fuit exhæredatus; ſecus ſi fuit da-
tus cohæres fratri pupi.argu.l.fi.C.de inſ. & ſubſ.& eorũ, q̃ dixi-
mus de patre pupilli,ceſſat.n.tunc rõ Bar.Nã ſicut teſtator no-
luit priuare fratrẽ pupilli portione ſibi debita in hæreditate ꝓ-
pria,ita non eſt dicẽdũ,ꝙ voluerit eũ priuare hr̃ditate fratris.
Niſi defendẽdo Bar.replices,ꝙ ſicut priuauit fratrẽ filiũ ipſius
teſtõris ꝑ expreſſam vulgarẽ ea portione hereditate ꝓpriæ,quæ
ſibi debita non erat,eadẽ rõne voluerit eũ priuare hr̃ditatis fra
tris; quia ipſi fratri debita non erat.Scd̃o aduerte,quia ɔ̃rietas
Bar.p̄t al̃r tolli.Supra dixit non excludi pr̃em pupilli; quia non
eſt veriſimile teſtatorẽ voluiſſe p̃ferre extraneũ ꝓpriæ ſoboli-
arg.d.l.cũ acutiſſimi.& tñ hic vult excludi fratrẽ pupilli;licèt mi
litet dicta rõ. Propterea Are.dicit, quod opin.Bar. fortè non
eſt verior,& ɔ̃ Bar.ſubtiliter inducit l.cum quidam,C.eod.Et li-
cet Soci.conet̃ diuerſificare caſus,non tamen rñdet rõni illius
leg. Circa ſecundum Bar. diſtinguit inter fratrem ex latere pa-

tris

tris tm̄,& fratrē ex latere matris,vt hic per eum. Tu aduerte ad
duo.Primò,ꝙ Bar.vr̄ discedere ab ijs,q̄ dixerat statim. Sed rn̄-
deas,ꝙ mens Bar.fuit impugnare opi.Ray.restringentis op.Dy.
indistinctè;non tn̄ pp hoc vr̄ admittere opi.ipsius Dy.Scd̄ò ad-
uerte,inquantū Bar.vult considerandam esse affectionē testa-
toris;non aūt pupilli,qn̄ agit̄ de tacita pupil.contrarium innuit
tex.in d.l.fi.C.de inst.& subst.in ver.luctuosam hæreditatē, q̄ dr̄
luctuosa respectu filij,& idē sentit Bar.s̄.in q.de matre.Pro con
cordia vide Soc.in d.consi.249.col.16.Sextò dubitat̄,an proba
49 ri † possit,fuisse de mente testatoris,ꝙ mr̄ & siles psonæ exclu-
dant̄ p tacitā pupil.Rn̄det̄ p Bar.& alios,ꝙ sic,l.in testō,C.de te
sta.mil.Ad idē facit d.l.fi.in ver.voluntatis qōnē.facit,qa volun-
tas testatoris p̄dominat̄:& potius est obseruāda,q̄ verba,l.3.C.
50 de lib.p̄te.cū vulg.Septimò dubitat̄,† p quot testes probari po-
terit ista voluntas? rn̄det Bar.per duos,retenta opi.ꝙ tacita pu-
pillaris ꝯprehēdat̄ in expressa vulgari,matre existente in medio;
licèt ꝯ eam non habeat effectum.Retenta verò contraria opin.
erunt necessarij 7.testes rōne,de qua hic p eū.Aduerte,qa in v-
troq; mēbro Bar.vr̄ malè loqui.Quò ad primū ob. qd̄ dicit Io.
de Ana.consi 84.Videndū est,col.7.quem refert,& sequit̄ d.Ias.
in l.Lucius,col.7.inf.eo.vbi vult,ꝙ dispō §.sed si notā,super qua
se fundat Bar.procedat tm̄ vbi declarō fit circa circunstantias;
secus vbi declarat̄ directa substantia testamenti, vt in casu nr̄o.
Scd̄ò ob.qa §.sed si notā,non procedit,vbi dispō est clara & cer
ta;& ꝯrium vult testator declarare,s̄m Pa.de Ca.ibi,quē sequit̄
Dec.consi.114.col.5.In proposito certū est,& clarū,ꝙ tacita pu
pillaris non excludit matrem,d.l.precib.si ergo quis velit proba
re ꝯrium debebit probare per 7.testes,qa agitur de probāda de
claratione ꝯ certam dispōnem.Pro resolutione ꝯsidera,ꝙ p̄ba
tio,ꝙ testator voluerit mr̄em excludi,fit non ad tollendā dispō
nem certā,sed præsumptā; iō non exigit̄ tā exacta probatio; qa
presumptio p̄sumptione tollitur,l.Diuus,ff.de in inte.rest.Quò
ad s̄m rn̄det̄ ēt malè loqui p id,qd̄ decidunt Bal.Ange.Sal.& d.
Ias.in l.quamuis,C.eo.& d.Alex.& Mod.in l.j.s̄.e.volentes, ꝙ p
duos testes possit probari,ꝙ tacita pupillaris non contineatur
in expressa vulgari; ergo etiam probari poterit,ꝙ contineatur,
vt eo modo se habeat oppositum in opposito,sicut propositū
in proposito,l.fi.§.si filius,de leg.2.c.cognoscentes,de cōst.Et de
ista materia quot testes requirantur ad probādā voluntatē de-
functi,videatis Ale.& d.Ias.in l.2.C.de bon pos.sec.tab. Octauò
51 dubitatur.† Ex quibus coniecturis præsumatur voluntas testa-
toris? Rn̄.Bar.ex quatuor.Primò ex ijs,q̄ dicit extra testm̄ vt in
exemplo,de quo hic p eū,cui adde Soc.consi.23. Circa p̄dicta,
co 4.vo.1.Scd̄ò ex ijs,quæ dixit in testō,puta,si aliquo legato fa
cto vxori,iussit eam esse tacitā & contentā,ita ꝙ plus de bonis
suis petere non possit,sequuntur alij.Tu vero considera, ꝙ pp
illa verba,in bonis suis,non debet videri vxorem prohibitā suc
cedere in bonis filij,ar.d.l.Paulo,§.1.de leg.3.Vbi prohibitus plus
petere ex vna causa,non censetur prohibitus petere ex alia: sic
etiam prohibitus plus petere in bonis testatoris,non debet cē-
seri prohibitus petere in bonis filij.Et si dixeris,qualiter erit ergo
substitutus grauatus? Respon.erit grauatus,si succedat ex vulga
ri,p quam succedit testatori,& in bonis eius ; non ex pupillari
tacita,per quam succeditur in bonis filij,Inst.eo.in prin.Item si
in testō testator aliquid legauit vxori,donec vidualem vitā ser
uauerit,elicit̄ ꝯiectura ꝙ excludat̄ ex tacita pupil.s̄m Bar.quem
oēs sequuntur.Et idem tenuit Ale.cons.12.col.antep.vol.3. Cir
ca istam coniecturā pondera Bar.velle quatuor.Primò,ꝙ p so
lū transitū ad secunda vota,mr̄ non priuet̄ successione filij; &
istud est clarū p l.1.§.si mr̄,inf.ad Tertul.l.fœminæ,§.fi. & auct.ex
52 testō,C.de sec.nu.Scd̄ò vult,ꝙ † ex solo transitu ad secūdas nup
tias non oriat̄ sufficiens coniectura,ꝙ testōr voluerit mr̄em ex
cludi per tacitam pupi.sequuntur Imo.Alex.Are.& d.Ias.hic,di
centes istam esse *communem*.Et ita ꝯsuluit Are.consi.155.Pericu
losum est.Rō conclusionis est;quia nulla lex hoc dicit.Ita in p-
posito dicit tex.in §.optimum,in Auth.de non elig.secun.nub.
Contrarium tenet Ang.hic,& in d.l.precibus,sequitur Cor.cō
sil.28.in 4.par.Quia per transitū ad secunda vota iniuriant̄ filij
primi mr̄imonij,§.prospeximus,in Authē. de non elig. secun.
nub.& ꝯtristat̄ aīa defuncti mariti,§.q̄ verò.ver.vidētes,in Aut.
de nup.Sed rn̄de,ꝙ non est talis iniuria,pp quā p̄sumat̄ testōrē
voluisse excludere mr̄em à successione filij, & plenè probatur
in § cū igit̄,in Auth.de non eli.sec.nu.& in d.auth. ex testō.Ter-
53 tio,Bar.vult † legatum vxori factū,si non nupserit, ea nubente
deficere.Contra.Hæc conditio viduitatem inducit;ergo reijci
dēt,l.hr̄s meus,§.fi.cū si.inf.de cond.& demō. Sol.Bar.in legato
annuo,donec vitam viduale,&c.de quo legato non reijcit con
ditio,auth.cui relictum,C.de secun.nup.Iura ergo antiqua p̄ce
dunt in legato facto virgini,de quo benè reijcitur conditio, si
non nupserit.& ita declarat Bar.in d.auth. Quartò Bar.vult secū
54 dū Are.† ꝙ legatum annuum relictum ab instituto pupillo,vi-
deatur relictum post mortem a substi.pupil. Istud reprehendit
Are.qa legatū factū sub vnica verborum conceptione, nō dēt
intelligi diuersimodè,l.si legatarius,§.1.de leg.1. hic autem vno
tpe est relictum ab inst.alio tpe à subst.ergo valet. Sed certè nō
inconuenit ꝙ ex variatione tp̄is,varieṫ dispō testōris,l. cēturio,
inf.e.Præterea Bar.non dicit,legatū fuisse relictū ab ipso substi.
sed ꝙ ita dēri p̄t à substō,sicut à pup.vnde intelligit̄ deberi à sub
sti.tanquam ab hr̄de pup.Nec ob.ꝙ si relictū esset à pupi.tm̄;&
sic in primis tabulis,ꝙ non deberet mr̄ priuari successione filij
attento maximè,ꝙ non est bona consequentia. Testōr voluit
vxorem priuari legato; ergo etiam succes.filij,l.fin.C.de inst.&
subs.quia verū est; nisi legatū sit talis naturæ, ꝙ ita veniat psol
uēdū ab hr̄de pup.sicut ab ipso pup.tunc enim rōne impossibi
litatis dicendū est,ꝙ testator voluerit mr̄em excludi; cum ipsa
post mortē filij non possit esse hr̄s,& legataria,l.legatum,§.j.de
leg.1.vn̄ Bal.in d.l.precib.elicit ꝯiecturam,ꝙ voluerit testōr ex ta
cita pupi.mr̄em excludi,si reliquit aliquid vxori post mortem
filij; quasi censeat̄ fecisse tale legatū ad diminuendū ius mr̄is,
arg.l.alimenta,§.basilicæ,& §.Stichus,inf.de alim.lega.Procedit
55 ergo hæc coniec. Bar.ex eo,ꝙ legatū erat annuū.Sed † quid si
test.legauit fundum sub condōne,si non nupserit? Bal.determi
nat ēt mr̄em excludi; qa si testator pp transitū ad secunda vota
voluit eā priuari leg.ergo ēt successione filij,sequit̄ d.Alexā.hic.
Contrariū tenet Imo.in d.c.Ray quia consequentia Bal. nō est
bona,d.l.fi.Itē quia si testōr nihil legasset vxori pupillaris eā nō
excluderet; ergo multò minus dēt excludere, si legauit aliqd.
Ale.rn̄det,ꝙ qn̄ aliquis legauit sub p̄dōne,ne nubat,ꝯstat euidē
tius,ꝙ odio magis habuit scd̄as nuptias,q̄ qn̄ nihil reliquit. sed
certè licet appareat,ꝙ magis odio sibi fuerint secūdæ nuptiæ,n̄
p̄pea infert,ergo voluit mr̄em excludere à successione filij. Pa-
tet,Lex magis odio hēt scd̄as nuptias ꝯtas intra annū luctus, q̄
post annū.l.j.iuncta l.fœminæ,C.de secu.nup.& tn̄ lex non exclu
dit mr̄em à successione filij,si nubat intra annū luctus,d.auc. ex
testō.Et ista opi.Imo.tanq̄ benignior est amplectenda,p qua ēt
facit tex.in § si autē tutelā,in Auth.de nup. vbi ita demū mr̄ pri
uat̄ iure succedendi,si post susceptā tutelā, p̄stitumq; iur̄m de
non nubendo scd̄o,non petito tutore,transeat ad scd̄a vota;&
tn̄ legato sibi facto,ēt ꝙ tutorem petierit priuabit̄,d.l. fœminæ.
ergo sequit̄,ꝙ non est bona ꝯn̄tia,Priuat̄ legato,ergo & succes
sione.Tertia coniectura elicit̄ ex condōue personæ ipsius mr̄is
56 puta † si erat inimica mariti,l.3.in fi.inf.de adim leg. sequunt̄ a-
lij nihil addentes.Tu verò aduerte, ꝙ Bar. vult inimicitiā posse
probari p duos testes,ita colligit̄ iūctis ijs,q̄ s̄.dixi in p̄ced. dub.
Contrariū tn̄ dicit idē Bar.in l.hr̄des,§.si qs post s̄.de tes. Sed sal
ua Bar.à ꝯrietate,dicendo,ꝙ ibi loquit̄ qn̄ agit̄ de reuocatione
voluntatis expressæ; hic qn̄ agit̄ de interpretatione voluntatis
præsumptæ.Vel dicas,ꝙ Bar.ibi malè dicit,& eū reprehendunt
Pau.& d.Ias.i l.fidei.C.de fideic.Scd̄ò Bar.annuit,ꝙ tex.in d.l.3.§.
fi.procedat,ēt si agat̄ de substōne.In ꝯriū est tex.in l.ex parte,in
fra.de ijs,quib.vt indi.Sol.Si agat̄ de reuocatione substōnis, nō
sufficit tacita voluntas,quæ resultat ex inimicitia,ita p̄cedit tex.
in d.l.ex parte.Si verò agat̄ de interpretatione substōnis,tūc de-
claratio sumi potest ex inimicitia. ita loquitur Bar. hic. quod
no. pro conclusione illorum iurium. Elicitur etiam con-
iectura,si mr̄ non petijt tutorē filio,quo casu priuat̄ hæredita-
te filij,l.2.§.si mr̄,inf.ad Ter.Et sic Bar.vult, ꝙ mr̄e priuata iure
57 succedendi substitutus admittat̄ ex tacita pupillari pro quo est
tex.clarus in l.fi.in vl.verbis,C.de inst.& subst. Cōsidera,ꝙ ista nō
est coniectura,quare tacita excludat mr̄em, cū excludat à iure
pp non petitū tutorē;non ex ipsa tacita pupillari.Scd̄ò conside
ra,ꝙ non est verū indistinctè,ꝙ exclusa mr̄e,substitutus admit-
tat̄ ex tacita pupillari.Quid.n.si superest auia,quæ petat tutorē?
certè ipsa p̄ferenda erit,p ea q̄ s̄.diximus,& voluit Bal.in d.l.pre
58 cibus,col.5.Itē † si vxor post mortē testōris aliquid inhonestū,
puta stuprum cōmiserit,excludit̄ per tacitā pupillarē,ar.eius,ꝙ
dicūt gl.& scribē.& in l.sororem,C.de ijs,qb.vt idi.& in l.fideic,
de fideic.& ista est *communis*.Contrariū tenēt Imo. & Alex. hic
volentes ꝙ auferat hæreditas ab ea tanq̄ ab indigna, vt dr̄ in d.
l.sororē.sed Imo.& Alex.nō bn̄ loquunt̄ s̄m Are.& Sene.Quia
tūc demum auferṫ hr̄ditas ab indigno,qn̄ est delata,& ius acqsi
tum aliōqn auferri nō p̄t,vt p Bar.in l.1.inf.de ijs qb.vt indig.In
casu aūt nr̄o mr̄ non commisit stuprū viuente pupillo;& sic an̄
delatā hr̄ditatē.l.q supstitis,inf.de acq.hære.& sic isti volunt,ꝙ si
mr̄ post mortē pupilli,& delatā hr̄ditatē cōmitteret stuprū, ꝙ
tūc ab ea tanq̄ ab indigna dēret auferri. Ego dubito valde, qa
inter cās,qb.p̄ot filius exhæredare mr̄em,non enumerat̄ deli-
ctum stupri,§.sancimus,in Auc.vt cū de appe.cog.Nec ob.gl.in
d.l.sororē,qa loquit̄ q̄tum ad hr̄ditatē mariti;nō tn̄ est extendē
59 da ad hr̄ditatē filij,reg.in penis,de re.iu.† Quarta coniectura ex
condōne instituti,vt hic p Bar.ex cuius dictis collige tres ꝯclō-
nes.Prima,fr̄ pupilli vocatus ex tacita pupillari excludit mr̄em,
ar.l.cū acutissimi.C.de fideic.q̄ lex nihil facit,s̄m Bal.& Imo.qa
loquit̄ respū bonorū,& successiōis ipsius testato.nos vero loq-
mur in hr̄ditate pupilli magis debita mr̄i,q̄ fr̄i,vn̄ Bar.alleg.l.Lu
cius,if.e.sed ēt nihil facit;qa loqt̄ i exp̄ssa pupillari verbis ḡnalib.

siue in tacita pupillari pbata; nos loquimur in tacita pupillari psumpta; & io Bal. & Imo. tenent opp. Ale. aūt fędere distinctionis ꝯcordat. Ego aūt omissa distōne Ale. credo opi. Bar. quæ est *cois* indistinctè pcedere; qa in interptanda tacita pupillari ꝯside rauimus affectionē testōris, & eius voluntatem; nō aūt pupilli voluntatē, vt s̄. dixi, & probat in d. c. si pr̄, de test. in 6. qua voluntate ꝯsiderata dicēdū est, qđ voluerit pferre suū vxori. Scđo, qa frater ab ītestato vocat simul cū mr̄e, auth. defuncto, C. ad Ter. mō ēt vocat ex substōne, & sic duplici iure; ergo pferendus in totū mr̄i, auth. cessante, C. de leg. hr̄. Faciūt no. p Bar. & alios, in
60 l. hr̄des mei, §. cū ita, inf. ad Tre. Scđa ꝯclo.† Patruus vocatus ex tacita pupillari, nō excludit mr̄em pupilli, arg. l. 3. §. 1. inf. de leg. pst. transeūt alij. Tu aduerte, ꝙ tex. in d. §. 1. inductus, vt p Bar. hic vr̄ excludere pcedētē ꝯclōne, qa loquit ēt in pr̄e pupilli. sed ille tex. nihil facit, nec p ista, nec p illa. Scđò aduerte, ꝙ stante fundamento volūtatis & affectionis, de quo s̄. videret dicēdū, ꝙ fr̄ testōris excludat mr̄em; quia testōr psumit saltē rōne ꝯseruandæ agnationis, velle hr̄ditatē potius deuenire ad frem, q̄ vxorē. l. Lucius, in ver. prudēs ꝯsiliū, s̄ ti. 1. facit l. nemo, s̄. eo. ti. Nisi dicas, ꝙ
61 fratrū quoq; gr̄a rara est Tertia ꝯclo. Mr̄ † testōris ex tacita pupillari vocata, excludit mr̄em pupilli, rōne maioris affectionis, de qua s̄. Nec ob. ꝙ mr̄ pupilli ab intestō præferat auiæ, d. auth. defuncto quia in tacita pupillari non ꝯsiderat prælatio successionis ab intestato, sed affectio & volūtas testōris tm̄, vt s̄. dixi. Iuxta istā ꝯiecturā dubitat, qđ si ex tacita pupillari vocet pia cā, an tunc excludat mr̄ pupilli? Ang. in l. precib. C. e. decidit, ꝙ mr̄ excludit, quia psumendū est, ꝙ testōr magis dilexerit aīam suā, q̄ vxorem; cū aīa sit oīb. rebus anponēda, c. cū infirmitas, de pe. & remi. l. sancimus, C. de sacr. eccl. & ista est *communis* opi. quā sequit cōsulēdo Ale. in varijs cōsi. alleg. p d. Ias. in d. l. pcib. & idē tenuit Cor. cōsi. 176. col. 5. in 3. par. & Dec. consi. 132. col. 4. Tu ꝯsidera, ꝙ testator faciendo tacitā pupillarē, dr̄ testari p filio, & nō p se: & sic vr̄, ꝙ pro aīa sua nō substituerit. Itē testat de bonis filij, cum p tacitam pupillarē succedat filio, & in eius bonis, Inst. eo. in princ. & voluit Bar. s̄. ea. l. Vnde ēt ꝙ p aīa sua substituisset piā cām, non sibi pdesset; qa eleemosynā facere de alieno, nihil pdest ad salutem, c. nō est putāda, 1. q. 1. c. quod Deo, 33. q. 5. no. Pan. in c. si qs, extra de fur. quinimmo magis ædificat ad dānationē, cū sit spēs furti ex alieno largiri, & bn̄ficij debitorē acquirere, l. si pignore, in prin. ff. de fur. Alioqn qsque sibi facilè bn̄ faceret, nec de cumulo fortunarū ppriæ facultatis abesset, qđ Gallis cessit in pverbiū. Daltruy cuyr large corroye, vt probat in l. q seruandarū, ff. de pscr. ver. in prin. Posset fortè dici, ꝙ testōr substituendo piā cām, faciat eleemosynā de alieno auctoritate legis. sed certè dicā ꝙ lex concedit pr̄i, vt testet pro filio ad vtilitatē ipsius filij, & eius noīe, nō suo, vł ad sui cōmodū. vn̄ melius dici pt, ꝙ si pupillus immiscuit se pr̄næ hr̄ditati, tūc procedat cōis opi. tū qa pr̄ disponit de suo; tū qa pupillus tanq̄ hr̄s tenet releuare aīam defuncti, c. fi. de sepu. secus si pupillus abstinuit, vel ex hr̄datus fuit; qa tūc militat arg. Cogita tn̄. Alio mō restringit ꝯclōnē Are. ꝯs. 155. in fi. vt pcedat, qn̄ substō piæ cāæ fcā fuit p re stōne malè ablatorū, & exonerōne ꝯsciæ, & sequit Dec. in d. l. p cib. col. 4. Et re vera Ang. loquit ī istis terminis, faciūt q̄ scribunt Sen. ī l. cū auus, col. 22. inf. de ꝯd. & dem. Sed d. Ias. in d. l. pcib. reprhēdit Are. hic, qa rō ꝯclonis est gn̄alis, cū oē relictū piæ cāæ, censeat p aīa, l. si qs ad declinādā, C. de ep. & cle. Et ista est mēs Doc. loquunt indistinctè. Circa 5. effectū pupillaris substōnis, ī quā-
62 tū Bar. vult, ꝙ† pr̄ faciat fratrē pupilli substitutū suū, & necessariū hr̄dē impuberi, volo ꝯsideres ꝙ iura alle. p Bar. nō dn̄t, ꝙ faciat suū pupillo; sed necessariū tm̄. Et repio ꝙ d. Ias. in l. q se pr̄is, col. 3. C. vn̄ li. tenet, ꝙ nō efficit suus ipsi pupillo. Sed tūc insurgit du-
63 bitatio. Quare† iure suitatis fr̄ substi. trāsmittit hr̄ditatē impuberis nō aditā, sicut transmittit hr̄ditatē pr̄is, vt ꝯcludit Bar. hic, & in l. sed si plures, §. quos possum, inf. e. d. Ias. ibi rn̄. qa censet eadē hr̄ditas cū hær. pr̄is. sequit Alex. in d. §. quos possum. Tu aduerte ꝙ ista rō vr̄ ꝯfundi p tex. inf. e. l. §. prius. vbi dr̄, licet duç hr̄ditates sint; tn̄ eū, quē sibi facit necessariū, & filio facit. Et ibi assignat alia rō, qa ꝯstat vnicū eē testm̄, sup qua rōne ꝯsiderabis, an valeat ꝙ idē hr̄s ex eodē test. nō possit succedere pr̄i diuerso iure, s. vt necessarius, filio vt voluntarius. Retēta cōi, amplia ēt si testōr fecerit filiū substitutū sibi hr̄dē voluntariū, qa eidē dederit cohęredem extraneū, l. si filius hr̄s, s̄. de lib. & posth. nihilominus poterit illum facere suum, & necessariū hær. ipsi pupillo, s̄m Bar. in d. §. quos possum. qa tex. ille solū reqrit potētiā, non aūt ꝙ ēt sibi necessarium faciat. sequunt alij. Tu verò aduerte, quia ibi tex. no potētiā, ad excludendū facultatē faciendi aliū hr̄dē necessariū filio, q̄ eos, quos pōt sibi facere; non aūt ad includēdū, ꝙ possit facere necessarios filio, nō sibi Et istud pbo per tex. in d. §. si prius, tā in rōne, q̄ in dicto. In rōne, qa vnicū est testm̄, vt s̄. declaraui. In dicto, qa tex. expressè dicit quos facit sibi, nō quos pōt.
64 Cogita tn̄. Vltimò qrit Bar.† Qualiter pupillaris substō finiatur, & se remittit ad l. in pupillari, inf. eod. & ibi recitat complures modos, quorū aliquos s̄. discussimus. Nūc adde, ꝙ ex psona pupilli finit qnq; modis. Primò, pubertate, d. l. in pupillari. Scđò, arrogatione ipsius impuberis, l. neq; ei, §. eorū, ff. de adop. Ex stipulatione tn̄ succurrit substituto, l. non aīr, ff. de adop. Tertiò, de-
65 portatione, l. eius q, §. 1. s̄. de rest. fideic. tn̄ nō irritat deportatione, l. Statius, §. Cornelio, ff. de iu. fis. Quartò † monachatione, seu ingressū religionis p pupillū ex dispēsatione Papę, s̄m Bar. & alios in d. l. in pupillari. Primò, qa alia rōne q̄ defectu ætatis, videlicet, pp ingressum impedit tūc testari, aut. ingressi. C. de sac. ec. ergo nō valebit substō, p ea q̄ no. hic gl. Sed tu aduerte, ꝙ pp ingressum nō vitiat testm̄ antea factum, §. illud, in Auth. de monach. Bar. in auth. si qua mulier, C. de sacros. ec. gl. in c. non solū, de reg. latè Peru. in rub. de test. q. 26. lib. 6. Ergo p ingressum, nō vitiabit pupillaris substō, quæ est testm̄ pupilli. Nec ob. ꝙ post ingressum n̄ possit amplius testari; qa sufficit antea potuisse. Scđò p cōi adducit alia rō. Natiuitate filij rūpit pupillaris, vt deficiat; ergo ēt p ingressum, pp quē monasteriū hr̄ loco filij, c. in pn̄tia. de pb. licèt istud neget, ꝙ hēatur loco filij, vt dicit Bar in d. auth. si qua mulier. & als dicā. Nec tex. in d. c. ī pn̄tia, hoc probat, vt ibi p Pan. Tertiò, qa p ingressum liberat pupillus à pr̄ia ptāte, & trāsit in ptātē abbatis, c. indecorū, de æt. & qual. gl. in l. si ex cā, §. Papinianus, ff. de minor. Et qn̄ pupillus exit de ptāte pr̄is an̄ mortē, irritat substō, vt s̄. in 5. reqsito, ergo & c. sed ista n̄ ꝯcludit gn̄aliter. Itē nō sunt vera in proposito, quia liberat q̄tum ad piudi-
66 cialia; nō aūt quantum ad vtilia, vt s̄. dixi. Limita† dupl̄r. Primò, vt procedat in professione, siue ingressu facto in religionē capacē bonorū; secus in professione in religionē mendicantiū; qa tūc substō hēt effectū, s̄m Bar. & alios *cōiter*. Rō est s̄m eos, qa ingressus religionē mēdicātiū hr̄ p mortuo. sicut ergo morte nāli substō hēt effectū, l. 1. C. de sacros. ecc. ita ēt morte ciuili. Pōdera hanc rōnē; qa ea attenta, destruit ꝯclo. Nā ēt monach⁹ monasterij capacis bonorū hr̄ p mortuo, c. placuit, 2. 16. q. 1. Secūdo intellige in ingressu facto ex dispēsatione Papæ per pupillū doli capacē; sec⁹ si p infantē; qa tūc dispēsatio Papæ nō validaret ingressum nullū ex defectu ꝯsensus, s̄m Are. ī d. l. ī pupillari. Bene facit, qa Papa n̄ pt supplere defect⁹ nāles; & dispēsare cū prorsus illiterato, & infante, ꝙ sit idoneus ad bn̄ficia, s̄m Imo. in c. cū nr̄is, de ꝯce. pb. Fel. in c. si qn̄, col. pen. de resc. Nec pt supplere ꝯsensum in Iudæo, ꝙ possit baptizari, si nolit, s̄m Fel. in c.
67 q̄ in ecclesiarū, de ꝯst. Vltimò† finit natiuitate filij, arg. l. ex facto, s. e. Est-n. poēe ꝙ impubes possit gn̄are, c. puberes c. de illis, 2. de spōs. gl. in summa, 20. q. 1. prout gn̄auit Salomon, vt refert Hier. epl̄a 25. ad Dictamū. Aduerte, quia tex. in d. l. ex facto, loquit in exemplari, q̄ differt in multis à pupillari, vt ibi per Bar. Tn̄ pro ista conclōne facit rō, quia natiuitate posthumi rūpitur testm̄, l. 1. & per tot. C. de posth. hær. inf. ergo etiam rumpetur pupilla-
68 ris. Limita† dupl̄r. Primo, nisi ipse posthum. fuisset substitutus, l. humanitatis, C. eo. ita Alex. in d. l. in pupillari, in fi. Secundo intellige natiuitate filij legitimi & naturalis, secus natiuitate naturalis tm̄, s̄m Bar. in d. l. neque ei, §. eorum. Et facit quia cessat rō prǽalle. Nam natiuitate filij nālis non rumpit testm̄, imò naturalis non hēt ius ꝯtabulandi, s̄m gl. sing in l. 1. in prin. inf. de bo. pos. contra tab. ad quam vide d. Ias. in l. 1. col. 2. C. eo. tit.

S V M M A R I V M.

1 *Paganus cur directò substituere non possit post pubertatem, & aditam hæreditatem, latissimè.*
2 *Semel hæres, an possit desinere esse hæres.*
3 *Paganus ex die, & ad diem, non potest directò vnum heredem facere, & post diem alium, miles autem sic.*
4 *Centurio, quis dicatur, & nu. 24.*
5 *Substituo verbum, licèt commune sit, commune tamen esse desinit, si verbum directum ei adijciatur.*
6 *Substitutio facta à milite p verbum cōmune, substituo, an valeat post pubertatem vt directa militaris, an verò vt fideic.*
7 *Priuilegiū directò post pubertatem substituendi, de quo in tex. an solū intelligatur concessum militibus in castris, & belli procintu testantibus*
8 *Testamentum in castris a milite factum, an irritetur ipso demum domi moriente, quod non.*
Testamētū cum quinque testibus tempore pestis cōditum valet, nec irritatur superuiuente testatore, & longe post cōualescentiā moriente ibi.
9 *Milites nostri temporis an gaudeant huius legis beneficio, cæterisque militaribus priuilegijs, distinguuntur tria genera militum.*
10 *Milites pedestres, an gaudeant, quod sic.*
11 *Item an milites nauales, quod sic. declara tamen vt ibi.*
12 *Doctorib. legentibus, & Aduocatis, an huius legis priuilegium, & similia militibus testantibus concessa competant.*
13 *Priuilegium, ne milites vltra quàm facere possint conueniantur, etiam Doctoribus competit.*
14 *Doctores non modò torqueri militum instar, sed nec ligari manibus, vel pedibus, cum cōminatione de torquendo, nec alio tormentorum genere vexari debent.*
15 *Doctoratus est dignitas, Doctoribusque dantur infulæ, & insignia tanquā principibus. Item domini appellantur, & dicuntur illustres.*

Do-

16 Doctor nō potest pro debito carcerari,sicut nec miles; nec filij, aut vxor illius detineri possunt.

17 Aduocatis,an censeantur concessa priuilegia doctoribus concessa. Aduocationis officij laus,& commendatio.ibi.

18 Quid in licentiatis? quod sic,restringe tamen,vt ibi.

19 Cleri q celestes milites dicūtur,an huius l.priuilegiū,et similia cōpetāt Clericus non potest donare,aut legare suę concubinæ,sicut nec miles.

20 Principib.an cōpetat huius l,priuilegiū,& similia,cōcl.superiorib. Principibus competere,inferioribus nequaquam; nisi in bello moriantur.

21 Cardinalibus,an competant priuilegia militum in testando. Card.æquiparantur Prefecto Pretorio:item Præsidi,& Proconsuli.

22 Paganus,an possit post aditam hereditatem directò substituere ad piam causam,post multa,quod non.

23 Priuilegiatus præsumitur in dubio vti voluisse iure communi,non priuilegio, latiss. de veritate,tandem distinguit.nu.24. Princeps in dubio præsumitur vti iure communi.non plenitudine ptātis.

25 Ius commune potentius operatur,quàm speciale,& quare.

26 Clausula generalis derogatoria,derogat iuri communi,non priuilegijs, maximè in corpore iuris insertis. Clausula,non obstantibus aliquibus iuribus,vel priuilegijs,non trahitur ad priuilegia in corpore iuris clausa.

27 Pupillaris substitutio,an dicatur concessa de iure communi,an verò cō suetudinario.

28 Substitutus solum succedit in bonis patris per directam militarem. Sed an tanquam hæres testatoris immediatus,an verò filij.

30 Paganus dicitur omnis,qui non est miles,& à pagis,i.villis dicitur.

31 In symbolū habentib.facilior est trāsitus,latè qualiter procedat hec reg. Substitutio directa,an facilius transeat in aliam directam, quàm in fideicommissariam.ibi.

32 Miles etiam non potest filio arrogato substituere in bonis ipsius arrogati, Ita ampliatur l.sed si plures,§.in arrogato,supra eo.

33 Substō vulg.expressa,an contineat tacitam pupillarem,matre in medio existēte.latissimè.cōis quod sic,sed cōtra matrem non habet effectum. Substitutio pupil.contenta in vulg expressa,an dicatur tacita, an verò presumpta.ibi. Pupillaris contenta in compendiosa,an dicatur omnino tacita.

34 Matre prædecedente pupillo,admittitur substitutus ex tacita pup.pupillo postea moriente in pupillari ætate,& quare.

35 Substitutio directa nō pōt dici tacita,cū nulla ex coniecturis induci possit

36 Substitutus admittitur ex tacita pupillari exclusis ab intestato venientibus,& hoc matre repudiante hereditatē filij,ab intestato sibi delatam.

37 Substitutio compendiosa à milite facta,cur in l.precibus,C.eod.trahatur post pubertatē ad fideic.hic autem omni tempore valeat, vt directa? Substitutionem compendiosam valere potius post pubertatem vt fideic. quàm vt directam,quid referat.latissimè traduntur 10.commoda.

38 Fructus non veniunt in fideicom.restitutione; veniunt tamen in directa substitutione militari. Substitutus per directam militarem,quos fructus consequatur; an repertos in hæreditate tempore mortis filij instituti, an verò tempore mortis testatoris.latiss.disputatur,conclusio traditur.nu.41.

39 Fructus per testatorem recollecti,& in ipsius hæreditate reperti,dnr res hæreditarię,& augent hæred.& cuicunque substituto sunt restituendi.

40 Fructus durare non presumuntur vltra triennium.

41 Qualitas temporis determinat omnia,quæ à verbo principali reguntur.

42 Filius,aut eius hæres,nō potest de directa militari detrahere legitimam, de fideicommissaria verò potest.

43 Miles an possit per directam militarem priuare filium,vel parentes legitima,conclu.non posse iure nouissimo.

44 Extensio fit in correctorijs,quādo aliàs lex corrigens redderetur inutilis vel quando per talem extensionem reuertimur ad ius commune.

45 Miles an possit per fideicō.priuare filium legitima, communis quod sic.

46 Miles iubendo hereditatem restitui,in dubio an præsumatur velle grauare filium vel parentes in legitima,post multa quod non.nu.49.

47 Prohibitus ex forma statuti petere legitimam contra voluntatē patris, si sit īstitut⁹ & restituere grauat⁹,poterit Trebell. & ltimā dtraheere.

48 Legitimatus hac lege,vt non possit succedere patri,nisi in quo pater ipse voluerit,si fuerit à patre institutus & restituere grauatus,poterit Treb. & legitimam deducere.

49 Legitima de fideicommisso vniuersali in pagano dicitur detrahi contra voluntatem testatoris; secus in milite.

50 Trebellianica non detrahitur ex directa militari,secus de fideicommissaria,de qua etiam hodie Treb.detrahitur.

51 Edictum diui Adriani competit directò substituto, non fideicommissario. intellige tamen vt ibi.

53 Substitutus directò potest propria auctor.apprehendere possessionem bonorum hereditariorum; fideicommissarius non,aliàs incidit in l. non est dubium,C.de leg.& alias penas. Substitutus directò si expulerit per vim hr̄dem primi instituti occupātē bona hr̄ditaria,an incidat in penam l.si quis in tātā,C.vnde vi.ibidem. Violentia non animo spoliandi,sed gratia iuris sui tuendi contra possessorem resistentem & turbantem illata,non punitur.

54 Iuspatronatus ecclesiasticum transit in directò substitutum, non etiam in fideicom.

55 Aliud est,res transire ad hæredes,vt hæredes,aliud,quia hæredes.

56 Iura sepulchrorum non transeunt in fideic.sed in substitutum sic.

57 Iuspatro.libertorum transit in directò substitutum,non in fideic.

58 Conditio dandi hæredi,non potest impleri in personam fideic.secus in personam directò substituti.

59 Caducato fideic.hereditas remanet penes institutum & eius heredes:caducata aūt substitutione directa,hereditas deuoluitur ad venientes ab intestato ipsius testatoris,declara vt ibi.

60 Compendiosæ substitutionis diffinitio,& de ipsius veritate. Compendiosa substitutio quomodo,& quę plura tempora complecti dicatur.

61 Substitutionis reciprocæ,& compendiosę differentia. Alternatiua,vel,non alternat simpliciter,sed respectiuè,ibi.

62 Compendiosa,an fieri possit sub alia conditione quàm mortis,& an tunc contineat pupillarem.

63 Substitutio compendiosa,quare sic dicta.

64 Compendiosa substō,an sit species de per se?q̄ nō,sed quædam adiectio.

65 Stante statuto,q̄ filiæ feminæ teneantur seruare omnia in testamento patris descripta; pater quamuis paganus,poterit post pubertatem directò substituere filiabus,contraria placet.

66 Compendiosa substitutio à milite facta,an matrem excludat, concluditur compend.factam à milite per verba merè directa excludere matrē, de veritate tamen ibi.

67 Compendiosa facta à milite per verba communia,fauore matris post pubertatem,interpretatur fideic.sed si mater non sit in medio, cuiusmodi interpretetur latè traditur.

68 Compendiosa substitutio à milite facta per verba obliqua,est omni tempore fideic.sicut facta à pagano.

69 Compen substitutionis a pagano factę quis sit effectus. Compen.a pagano verbis directis facta,intra pubertatem valet vt directa.postea verò euanescit. Verbū,capiat,an sit directū nō ciuile,an verò cōe,& cuius sit effectus.

70 Frustra id fieri dicitur,quod sine fructu fit.

71 Substitutio compen.facta à pagano per verba directa non ciuilia, vt capiat,moriatur,non expirat pubertate. Succedat,an sit verbum directum non ciuile,an verò commune. Moriatur an sit commune,an verò directum & nu.186.vbi latius.

72 Lex qualiter intelligatur de futuris certa esse.

73 Substitutio compen.facta à pagano verbis directis,valet etiam post pubertatem,quando verba substitutionis diriguntur in personam testatoris,vel simpliciter facta fuit substitutio,exemplifica vt ibi.

74 Compen.facta à pagano cum distributiuo, quandocunque,non expirat pubertate,& quare.

75 Quid si per distributiuum geminatum facta sit,puta quandocunque filius meus decesserit,Titius quandocunque heres esto.

76 Compen.subst.facta a pagano per tempora distincta,non expirat pubertate,puta si dicatur,si filius in pup.etate,vel aliàs quandocunque, &c.

77 Compen substitutio facta a pagano verbis directis,licet de rigore expiret pubertate,de equitate tamen vltra extenditur. Ex hoc inferuntur egregia dicta. Francorum Rex,& eius parlamenta possunt à iuris rigore recedere,iudicando compen.verbis directis factam post pubertatem, non expirare, quia secundum equitatem iudicant. Eadem ratione arbitratores iudicare possunt.Item mercatores,in quorū foro proceditur de æquitate. Item delegatus cum clausula, quod de æquitate procedat. Iudex,qui ex statuto habet liberam iudicandi potestatem,prout sibi videbitur,non tenetur sequi rigorosas leges,ideo iudicare poterit compen. subst.non expirare pubertate.

78 Clausula,vulgariter,pupillariter,et per fidei.facit vt substitutio post pubertatem non expiret,sed obliquetur.

79 Clausula codicillaris operatur,vt directa substitutio post pubertatē obliquetur: de veritate tamen ibi,intellige si clausula concipiatur per verba futuri temporis vt si non ualebit,&c.nu.85.

80 Notarius cēsēt rogatus apponere ī istrō omnes clausulas apponi solitas. Clausula codicillaris nihil operari dēt,quia magis psumitur apposita ex stylo notariorum,quam ex mente testatoris ignorantis illius efficaciā. Clausulæ in instrumentis apponi solitę nihil operantur,quia magis ex stylo notariorum,quam ex mente contrahentium presumuntur appositæ.

81 Clausula in compromissis apponi solita de non contraueniendo,etiam ratione enormissimę læsionis,nihil operatur.Idem in clausula, tanquam de feu.antiquo.Idem in clausula,omni meliori modo,apposita in donatione inter virum & vxorem. Clausula,cedens omne ius suum,quod habet,et habere sperat,apposita in diuisione vel transactione non operatur renunciationem fideic. ratione qua supra.Idem in clausula,quod præsens liberatio extendatur etiam ad omnia incognita,& inexcogitata.Idem in clausula,exigentibus meritis,apposita in legitimatione.

82 Iuramentum,quod de consuetudine notariorum exigitur a partibus,cuius efficaciam non intelligunt partes,est inefficax.

83 Notarij imperiti,vim clausularum non intelligentes,eorum imperitia destruūt mundū,& bonorū virorum conscientias sæpe in periculū ponūt. Notarij quicquid scribāt,nesciūt,ac testantiū volūtates sæpe peruertūt.

84 Clausula cod.multos operatur effectus,contra omnes nullitates p̄sentes & futuras,intellige contra quas testator in specie verisimiliter puidisset si cogitasset,secus si verisimiliter non puidisset.Exemplifica vt ibi.

In

In generali sermone non comprehenduntur ea, de quibus loquens verisimiliter non cogitauit, ibi.

85 Compen. subst. restricta ad certum tempus, an vltra præscriptum tempus valeat vt fideicommissaria, propter clausulam codi. quod non.

86 Compen. subst. non expirat pubertate in testamento inter liberos. Priuilegia concessa testamento inter liberos, solum intelliguntur concessa, quando pater æqualiter testatur in fauorem omnium. ibi.

87 Clausula, omni meliori modo, operatur vt compen. nō expiret pubertate. Compendiosa non expirat pubertate, testatore mediante, quod misera dispositio legum non seruetur.

88 Compendiosa non expirat pubertate in casibus, in quibus inest clausula codicillaris in testamento.

Cautela ad tollendum efficaciam clausulæ codicillaris, & similium, vt facias interrogare notarium de effectu illarum clausularum, qui si nesciunt respondere, clausulæ nihil operabuntur. ibi.

89 Substitutio compen. facta impuberi his verbis, si filius meus decesserit sine liberis, Titius hæres esto, an valeat intra tempus pup. ætatis vt pup. an verò sit omni tempore fideic. latissi. communis, quod intra tempus pup. æta. valeat vt pupil.

90 Alleganti communem vsum loquendi, non creditur, nisi probetur.

91 Consuetudo est stricti iuris, tātū habēs potētiæ, quantū vsus sibi tribuit.

92 Filiationis probatio impossibilis, in qua probanda etiam matri non credit. Filiationis probandæ modus. ibi.

93 Negatiua iuncta nomini substantiuo, negat nominis substantiam, & effectum tantum, iuncta participio negat relatiuum & nomen. ratio. ibid.

94 Substitutio, si filius meus in pup. ętate, & sine liberis decesserit, Titius hæres esto, an sit compen. sub distin temporum facta, ita vt post pubertatem valeat, vt fideicommissaria.

95 Compen. facta impuberi verbis directis, & in re certa, intra tempora pupil. ætatis valet vt pup. & per eam substitutus omnem pupilli hæreditatem consequitur. latè de veritate.

Intellectus l. cohæredi, §. si infra eo. Limita prædictam concl. vt num. 96. & seq.

97 Substitutio compen. facta in re certa per verba directa non ciuilia omni tempore, in illa re est fideic. nec vnquam trahitur ad vniuersum.

98 Substitutio his verbis concepta, quandocunque filius meus decesserit sine liberis, lego Titio oīa bona mea; an intra puber. contingat pup. an verò omni tempore sit fideic. post multa conclu. fideic. omni tempore esse. Lego, verbum, an sit directum, commune, vel obliquum? post multa, quod sit obliquum, nu. 100.

99 Vxor à statuto prohibita legare marito, an censeatur prohibita eum hæredem facere. remis.

Declaratur c. Raynaldus, extra de testa. ibi.

100 Verbum, lego, licèt sit obliquum, nec trahatur ad directam institutionē, nec substitutionem: si tamen aliter de mente testatoris appareat, trahetur ad directam.

Ex quibus colligatur mens testatoris esse. ibi.

101 Substitutio compen. facta a pagano verbis obliquis, quod omni tempore sit fideic. & nu. 148. Amplia, & restringe vt ibi.

Sed an contineat vulgarem, communis quod non, de veritate tamē ibid.

102 Substitutio compen. facta verbis directis, cum distributiuo, quandocunque, an post pubertatem trahatur ad fideic.

103 Substitutio, quandocunq; filius meus sine liberis decesserit, volo ꝙ bona mea dētur, vel distribuātur pauperib. ꝑ executores meos, an contineat pup. an verò sit semp fideic. latissimè. Tandem concl. oī tpe fidei. esse. Limitatur, nisi testator etiam disposuisset bona filij distribui inter pauperes, quia tunc cōtinetur etiā pup. nu. 106 limita etiam, vt nume. 107.

Verbū, accipiant, est directum, non ciuile, de cuius effectu ibi per multa.

104 Facultas in dubio intelligitur proprio iure concessa.

105 Executores nullo alio instituto hærede, habentur loco hęredum, testatore mandante bona sua per executores pauperibus distribui.

108 Substitutione facta, vt supra, de pauperibus, an legitimus hæres filij poterit legitimam, & Trebellianicam deducere, communis quod non.

Filius licèt grauari non possit in ltīma, hęres tamen filij sic, ibi. & n. 107.

Filij hæres, & non filius, in dubio præsumitur grauatus, quando fideicommissi verba non diriguntur ad fiscum.

109 Substitutio, si filius sine liberis decesserit, volo bona mea dari, & distribui pauperib. an sit fideic. omni tpe, si testator nullos dedit executores.

110 Testator qualiter intelligatur voluntatē suā conformare voluntati legis

111 Substitutione hoc modo concepta, volo ꝙ bona mea vendantur, & pretiū distribuatur inter pauperes ꝑ meos executores, an cōtinebitur pup. Qualitas adiecta post duo verba in oratione posita, quando referatur ad utrunque uerbum, quando uerò ad unum tantum.

112 Copula plur a copulans debet uniformiter copulare.

113 Substitutio hoc modo facta, uolo quod bona mea uendantur, & pretium distribuatur inter pauperes, quorum electio fiat per meos fideicommissarios, est omni tempore fideic. limita, vt ibi.

114 Compen. substitutio facta à pagano per uerbum commune, an contineat tacitam pupillarem? communis quod sic. disputabilis tamen.

115 Intellectus c. si pater, de test. in 6.

116 Verba in potentiori significatu intelligenda sunt.

Dispositio in dubio debet applicari extremo digniori. ibi.

117 Substōō respiciēs plures ꝑsonas, ita iterpretāt, ut sit cōformis oīb. personis

118 Compen. substō facta per uerbum cōe, matre in medio existente, est omni tempore fideicommissaria. Crebrior tamē, & verior videtur sententia, volētium etiam pupillarem contineri, nu. 119. Limita nu. 120.

121 Compen. substitutio factà verbis cōibus, licèt fauore matris sit fideicō. si tamē colligi possit ex cōiecturis, testatorē voluisse pupillariter substitue re, ēt cōtinebit pupillarē, ponunt āt nouē cōiecturæ seriatim vsq; n. 137.

Compen. facta cum expressa distinctione, ipsam contineat pupillarem, et matre existente in medio, ibidem declara vt ibi.

122 Compen. facta per distributiuum, quandocunq;, an contineat pupillarem, etiam contra matrem.

123 Compen. continet pup. etiam contra matrem testatore dicente, quod substitutus propria auctoritate capiat, de veritate ibi,

124 Compen. etiam pup. contra matrem, continet, si testator in alia parte testamenti vsus fuerit verbo communi pro directo.

Item si testator dixerit, liberè accipiat, ibi.

125 Compen. continet pup. etiam cōtra matrem, testatore dicente, volo quod tota hęreditas mea, vel hæreditas mea sine diminutione perueniat ad talem. latissimè de veritate.

126 Hæres ab intestato filij impuberis grauati, an possit filio moriente in pupillari ætate legitimam detrahere ex persona filij.

Filius licèt in ltima grauari nō possit, hęres tamē filij grauari pt, et quare

Mater non potest legitimum hęredem filij impuberis grauare in legitima, ibi.

128 Fideicommissum in dubio, an censeatur relictura à filio impubere instituto, an verò ab eius hęrede, verbis grauaminis simpliciter probatis? communis videtur, quod ab ipso filio, quam limita, vt nu. 129.

130 Trebellianicę detractio, an censeatur prohibita per hæc verba, totam & integram hæreditatem meam restitui volo. Cōmunis ꝙ sic, intellige 132

131 Maritus, qui in contractu matrimonij promisit restituere totam dotem, censetur remisisse quartam, quam lucrari poterat ex statuto.

Totum, & omne differunt. Item totalitas, & vniuersalitas.

Subtilitas iuris, & exquisitæ verborum differentiæ, non sunt notæ testatorib. nec notarijs, vt plurimum iuris ignaris.

133 Tacitum omnino dicitur, quod per arg. ex antecedenti, vel consequenti colligitur.

134 Trebellianicę detractio, an censeatur prohibita his verbis, pleno iure restituat, & de effectu horum verborum, & nu. 136.

135 Substitutione his verbis facta, volo totam & integram hęreditatem ad Titiū peruenire, colligitur mens testatoris fuisse pupillariter substituere. Verū, nisi testator dixisset, volo omnia bona mea mobilia, & immobilia ad Titium peruenire, quia hęc non continet pup. & quare. 136.

136 Substitutio in re certa, facta per verbum commune, nunquam trahitur ad directam.

137 Compen. facta verbis communibus continet pup. aliam contra matrem si persona substituta sit verisimiliter magis dilecta, quàm mater, vt quia substitutus sit filius testatoris.

138 Compen. continet pup. etiam contra matrem pupilli, quę transiuit ad secunda vota.

139 Compen. substitutio continet pup. etiam contra matrem si commune uerbū referatur etiā ad personam instituti, vt si dicatur, Titius succedat ei.

Substit. compendiosa mixta cū reciproca pluribus iuribus facta, semper est fideic. ita limita omnes prædictas 9. coniecturas.

140 Substitutio, filio meo impuberi si decesserit, substituo Caium, an sit compen. continens pup. an pupillaris tantum? quod comp. Limita tripliciter nu. 41. & seq.

143 Substitutio, filio meo impuberi succedat Caius, dicitur merè pup. nō cōpe. quia verbum, impuberi, fuit adiectū verbo executiuo. limitat n. 144

Qualitas adiecta verbo executiuo debet adesse tempore executionis. & quid si adijciatur uerbo dispositiuo.

145 Substitutio, in qua fit mentio pupillaris ętatis conditionaliter, non ēt demōstratiuē, vt si impubes decesserit, substituo Caiū, an sit cōp. an sola pu.

146 Substitutio compen. continet vulgarem substitutionem.

147 Vulgaris contenta in compen. an dicatur tacita expressa.

Vulgaris contenta in compē. formata sub distinctione temporum, an filio moriēte in pup. ęta. & non adita hēditate, dicatur tacita vel expressa.

148 Substitutus compendiose, an ueniat ex uulgari, pupillo moriente uiuo testatore, & sic an testamentum incipiat a uulg. subst.

149 Substitutio compen. facta simpliciter, ut filio meo substituo Caium, est solum uulgaris, quę si fiat pupillo, erit etiam pupillaris.

150 Substitutio, post mortem filij mei substituo Caium, an dicatur compend. continens uulg. & pup. & fideic. quod sic, declara tamen.

151 Substitutione hoc modo concepta, Titio instituto, si Titius sine liberis decess. substituo Caium, & si Caius sine liberis deces. substituo Semproniū, Caio moriente cum liberis, & postea decedente Titio hęrede sine liberis, an admittatur Sempronius, tanquam peremptus sit præcedens gradus substi. uocantis Caium.

152 Substitutio compen. facta per uerbum commune in re certa, an contineat uulg. pup. & fideic. an solum fideic. quod solam fideic. Amplia quatuor modis, nu. 153.

Limita sextupliciter. nu. 154.

155 Subst. facta per uerbum cōmune in certa quota, an trahatur ad directā. Quod etiam procedit in substōne facta in certa quota hæreditats. nume. 156. limita nu. 157.

157 Substitutio facta per uerbum commune, in totalitate bonorum, trahitur ad directam, & quare.

Sub-

Subſtitutio compen. facta in certa quota bonorum, trahitur ad directam, quando tota hæreditas eſt inter ſubſtitutos per quotas diſtributa.

158 *Subſtitutio, ſi filius meus deceſſerit ſine filijs, & cætera, an valeat in filijs filiorum.*

159 *Filij in conditione poſiti non intelliguntur ſubſtituti. diſputabilis eſt.*

160 *Statutum diſponens, quod extantibus maſculis mater non ſuccedat, non ſolū habet virtutē excluſiuam matris, ſed incluſiuam agnatorum.*

161 *Filij poſiti in conditione importata per ablatiuos abſolutos, an cenſeantur poſiti in diſpoſitione, & de ablatiuis abſolutis ibi.*

162 *Filij poſiti in cōditione cenſentur in diſpōne, quando apparet coniecturis talē fuiſſe mentem teſtatoris, ſeriatim ponuntur quinque coniecturæ.*

Filij maſculi, ſoli in conditione poſiti, ſubſtituti cenſentur, & quare, de veritate. ibi. nu. 163.

164 *Filij in conditione poſiti, ſubſtituti cenſentur, ſi teſtator excluſit ab hæreditate proprias filias; & filio inſtituto, ſi deceſſerit ſine libeeis, ſubſtituit proximiorem de familia.*

165 *Filij in conditione poſiti, cenſentur ſubſtituti; ſi teſtator filios maſculos in conditione poſuit: & deficiente maſculorum linea, extraneum ſubſtituit, cum onere deferendi nomen, & arma teſtatoris.*

Filij poſiti in conditione cenſentur ſubſtituti, ſi teſtator digreſſus fuerit ad plures ſubſtōnum gradus, ſemper ſub ea conditione, ſi ſine liberis.

Filij poſiti in cond. cenſent. ſubſtituti, ſi teſtator plures ſubſtitutionum gradus fecerit ſub eadem condi. ſi ſine liberis, expreſsè honorando filios in conditione poſitos in vltimo gradu.

166 *Subſtituti videntur filij in conditione poſiti, quos teſtator expreſsè grauauit, & quare. diſputabilis eſt per multa.*

167 *Subſtitutione facta ſub duplici conditione alternatiua, vt ſi hæres meus ſine filijs, vel filij filiorum ſine filijs deceſſerint, ſubſtituo Caium, an fidei com. videatur iniunctum ſoli hęredi inſtituto; an verò etiam liberis in conditione poſitis? communis, quod hæredi inſtituto ſolum.*

168 *Fideic. iniunctum filijs in conditione poſitis, an valeat.*

Subſtitutione facta ſub vna conditione tantum, vt ſi filius meus deceſ. ſine liberis, ſubſtituo Caium, expirat fideicommiſſum per ſuperexiſtentiam liberorum; nec intelligitur repetitum à liberis.

169 *Subſtitutione facta ſub duplici conditione alternatiua, vt ſupra, valet fideic. non tanquam relictum à liberis, ſed tanquam relictum ab inſtituto ſub duplici conditione, idem ſi ſub duplici conditione copulatiua.*

170 *Subſtitutio compen. facta filio impuberi per verbum directum, & commune, an contineat ſolum directam, aut obliquam, an verò vtranque ſimul, quod vtrāq; ibi latiſſimè qualiter procedat. amplia nu. 171.*

Subſtitutione facta per verbum directum, & commune, eſt in electione ſubſtituti, ex qua velit ſuccedere, an ex directa, an fideic. ſubſtitutione. ibi. verſi. 2. poteſt intelligi.

171 *Subſtitutione facta adiecta clauſula, vulgariter, pupillariter, & per fideic. eligit ſubſtitutus ex qua ſubſtitutione velit venire.*

Datio ſubſtituti vulgaris, non tollit ſuitatem, vbi datus fuit vulgariter inſtitutus ex tenore clauſulę, vulgariter, pupillariter, & per fideicom.

172 *Subſtitutio ſimpliciter facta per verbum directum & commune, vt filiū inſtituo, & ei Sempronium ſubſtituo, & hęredem facio, an contineat directam & obliquam.*

173 *Subſtitutiones factæ per verbum commune & directum, quod poteſt ſtare diſpoſitiuè & demonſtratiuè, quis ſit ſenſus. puta, ſi filius meus ſine libe. deceſſerit, ei ſubſtituo Titium infraſcriptum hæredem meum, qui poſtea reperitur ſcriptus hæres.*

174 *Quid ſi Titius non fuerit poſtea ſcriptus hæres. Quid ſi omittatur verbū infraſcriptum, & verbum, meum, vt quia dicatur, ſi filius meus deceſſerit ſine liber. ſubſtituo hæredem, ibi.*

175 *Subſtitutio compen. facta per diuerſa verba in perſona diuerſorum, qualis cenſeatur. Diſtinguuntur 4. caſus. Primus, quando vnus ſubſtitutus eſt per verba directa ciuilia; alius per verba communia, colliguntur quinque concluſiones.*

176 *Secundus caſus, quando vnus ſubſtituitur per verbum directum ciuile; alius per verbum obliquum, colligitur vnica.*

177 *Tertius, quando vnus per verbum commune ſubſtituitur, alius per verbum obliquum, colliguntur 3. concl.*

178 *Quartus, quando vnus ſubſtituitur per verbum commune; & alij vocantur per verbum, lego. Diſtinguitur.*

179 *Verba directa quæ dicantur, quæ communia, & quæ obliqua.*

Circa verba directa dantur 8. regulæ, ex quibus infertur ad aliqua verba, nu. 180.

Verbum, hæres eſto, eſt directum. ibi.

Verbum, hæreditare, groſſum verbum, eſt directum. Idem in verbo, inſtituo, quod eſt directum ciuile.

181 *Omnia verba, quibus teſtator ſua manu confert hęreditatem, ſunt directa, etiam ſi aliàs ex natura ſui ſint obliqua. Reſtringe, vt nu. 184.*

Verbum, aſſigno, reſtituo, do, & ſimilia à perſona teſtatoris prolata, directum ſenſum habent, ibidem.

182 *Verba, quæ ſui natura communia ſunt, directa interpretantur, ſi aliud verbum ad eorū determinationem adijciatur, per quod appareat teſtatorem hæreditarium ius immediatè transferre ad ſubſtitutum.*

Ideo ſi dicatur, bona mea pleno iure perueniant, verbum, perueniant, interpretabitur directum. ibidem. Idem ſi dicatur, eo ipſo deueniant: eſt enim directa ſubſtitutio. ibid

Idem in his verbis, protinus perueniāt. Idē in his, omnino perueniant, &c.

183 *Omnino, idem importat ſicut ipſo iure, ſiue eoipſo.*

Dictio, penitus, & dictio, mox, idem important, quod ipſo iure, ibidem.

185 *Obliqua verba dicuntur, quæ denotāt, quod ſubſtitutus capiat hæreditatē de manu alterius; vel quod requirūt factū alterius ad transferendū ius in aliū.*

Directa verba prolata in perſonam hęredis grauati, tranſeunt in obliqua ſicut obliqua prolata in perſonā teſtatoris, tranſeunt in directa. ibi.

Verbum, reſtituas, & verbum, des, reddas, ſunt obliqua, ibidem.

186 *Communia verba dicuntur, quæ vtrunque ſenſum habent, vel quæ ſtant æquè propriè tam ſub directa ſignificatione, quàm obliqua.*

187 *Subſtituo, verbum, quod ſit commune, de veritate tamen ibidem.*

188 *Perueniat verbum, commune eſt Idem in verbo, deueniat.*

Idem in verbo, ſuperueniat. Idem in verbo, pertineat.

189 *Verbum, pertinere, comprehendit omne ius ſiue reale, ſiue perſonale, ex quo infertur, vt ibi.*

190 *Verbum, habeat, commune eſt, quod qualiter procedat ibi.*

191 *Idem in uerbo, remaneat, & in uerbo, redeat.*

102 *Succedat, uerbum commune eſt.*

Succeſſoris appell. uenit omnis vniuerſalis ſucceſſor, ibi.

193 *Subſtitutione facta his verbis, facio Caium ſucceſſorem meum, Caius intelligitur ſubſtitutus, tam directo, quàm per fideicommiſſum.*

194 *Reuertatur, verbum, commune eſt. Idem in verbo, deuoluatur. ibi.*

195 *Accreſcat, verbum, an ſit dirctum, an commune, an vero obliquum, quod ſit directum. Intellige directum non ciuile.*

197 *Teſtatore ita dicēte, relinquo fratri meo filiū meū viuū, & mortuū, an videatur inſtituiſſe fratrē, latè. His verbis, & mortuū, cura funeris ſolū videtur cōmēdata fratri, illis uero verbis, & viuū, quid importetur cōmittēdū eſt iudicis arbitrio, an tutela videatur fratri relicta. n. 199.*

198 *Mater non uidetur conſtituta tutrix per verba, relinquo filiū in cuſtodia matris ſuæ. Item nec per hæc uerba, volo quod vxor mea ſit domina, & adminiſtratrix, & quod ei omnes ſubditi obediant. ibi.*

200 *Verbum, fiat, an ſit directum, vel commune, & quæ utilitas ex hoc reſultet, quod ſit commune.*

Monaſterium, an cenſeatur directò ſubſt. teſtatore ita diſponente, ſi filius meus deceſſerit ſine lib. volo de bonis meis fieri monaſterium, ibid.

An in huiuſmodi ſubſtitutione contineatur pupilla. remiſſiue. ibi.

CEnturio. ¶ Iſta l. ſ'm Bar. eſt vtilis, famoſa, & pulchra. Et ſ'm Oria. in rep. eſt tā vtilis, ſicut alia, q̄ ſit ī corpore iuris: & hēt mām difficillimā, & ſ'm Dec. ī l. p̄cib. C. e. ꝓfundā, q̄ verſāt in alto pelago, & ſ'm Sen. ſubtilē, & quotidianā, iō plenius attingēda eſt, in l. legaui, inf. de li. leg. Hac l. nouiſſimè repetijt d. Lanc. Galia. ꝯciuis meus, adeò ſubtiliter, & copioſè, vt nullā ꝓpe, vl' quātulā ſcribēdi partē, alijs viſus ſit reliqſſe. Quapꝑ, ore ꝓprio teſtatur, nullibi Cēturionē armorū ſtrenuitate magis, q̄ ipſum, in illius legis indagine militaſſe. In qua ꝓcedā ego pauꝑ agricola, poſt terga plene metētiū, ſpicas vtcūq; potero collecturus, vt me facturū admonet Bal. ī l. p̄cib. col. 10. C. e Et licèt ſcribētiū hic amplitudo tenui fricatiōe nr̄a nō egeat, q̄ tn̄ ī mediū afferre ꝯſtitui, veluti floſculos tenues in opulētā mēſam ornamēti cā ſpargere, ſparſoſq; narib. attrectādos offerre poteris. Diuidit̄ in duas ꝑtes. In prima recitat̄ ſcī tenor, ex quo reſultat dubitatio. In ſcd̄a bimēbris rn̄ſio. ſcd̄a ibi, poſt quatuordecim. Primū rn̄ſum clarū eſt, ſ'm maximè dubiū. Rō dubitādi eſt, qa n̄ reperiunt̄ niſi duę directæ ſubſtōnes, ſ. vulgaris, & pupillaris, vt ſtatim dixi, q̄ ambæ in hoc ſcd̄o rn̄ſo expirauerāt, vulgaris ꝑ aditionē hr̄ditatis, l. poſt aditā. C. de impu. pupillaris ꝑ aduentum pubertatis, licèt ī lōgius tp̄s teſtōr pubertatē ꝓrogare voluerit, vt in l. p̄ce. Et ſic videbat̄, quod inſtō fcā à Cēturione, iure directo poſt 14. an. euanuiſſet, ꝯriū decidit̄ hic. Rō decidēdi fuit fauor, & priuilegiū militis. Nō ob. rō ꝯria, qa procedit in pagano, nō in milite priuilegiato.
1 Sed † q̄ eſt rō, quod pagan' poſt pubertatē, & aditā hr̄ditatē directo ſubſtituere nō poſſit, ſicut p̄t miles? Variæ aſſignant̄ rōes. Prima, qa adita hr̄ditate bona teſtōris, trāſiuerūt in p̄rimoniū hr̄dis, l. 1. §. veteres, vbi gl. ff. đ acq. poſ. ergo poſt aditā, nō p̄t teſtōr ſubſtituere directò, qa diſponeret de reb. alienis, ꝯ auth. ingreſſi, C. de ſacroſ. ec. Iſta rō penitus nihil valet, tū qa ea attēta non ēt miles poſſet; qa militi n̄ legit̄ ꝯceſſū aliqđ priuilegiū cū dāno tertij. l. impuberi, ſ̄. đ adm. tu. l. cū filiusf. inf. de teſt. mil. tū qa ea attenta, paganus non etiā poſſet ſubſtituere ꝑ fideicommiſſum ꝯ to. ti. inf. ad Treb. Præterea, licet teſtōr non poſſit teſtari de reb. alienis, inuito dn̄o, l. cū rē alienam. C. de leg. p̄t tamen de rebus ſui hr̄dis, l. ſi hr̄di ſeruus, inf. de leg. 1. l. vnum ex familia, §. ſi rem, de leg. 2. Alia fuit ratio Bar. in l. 1. col. antepen. C. de ſacroſ. ec. qa poſt aditam omnia iura tam actiua, quam paſſiua fuerunt affixa oſſib. hr̄dis, tanquam quidam character, l. qs ergo caſus; & ibi gl. ff. de pec. l. 3. in princ. cum gl. ff. pro ſoc. Hinc eſt, quod ſemel hr̄s, nunquam deſinit eſſe hæres, l. ei qui ſoluendo, ſ̄. tit. j. & l. & ſi ſine, §. ſed quod Papinianus, de minor. Iō poſtq̄ hæres effectus fuit directò dn̄s, non p̄ōt alius directo ſubſtitui, ne eodē tꝑe duo videant̄ directi dn̄i eiuſdē hr̄ditatis in ſolidū, quod eſt impoſſibile, l. ſi vt certo, §. ſi duob. vehiculū, ſ̄. cōm. Iſta rō *cōiter* recipitur, vt tradunt Ang. & Mod. in d. l. poſt aditā. ſed eā impugnat Galiau. quia hac ratione at-

tenta

tenta,non ēt miles deberet posse;sed facilis est sol.qa miles hoc
facit ex priuilegio legali:p̄t.n.lex facere,ꝙ semel hr̄s desinat esse
hr̄s,ſm gl.in l.in substōne,inf.e.& Bar.ī l.1.§.si qs adita,1. col.3. īf.
ad Ter.& latè approbat Are.ↄſ.144.Visa ↄsultatione,col.1.Nec
ob.dū replicat̄,ꝙ nec ēt lex dēt posse characterē impressum au-
ferre;qa & si lex nō possit facere,ꝙ character impressus nō fue-
rit imp̄ssus,qđ ēt nō posset facere Deus,l.in bello,§.factæ. ff. de
cap.& postli.reuer.p̄t tn̄ fingere,hr̄ditatē nūq̄ fuisse aditā,& cha
racterē nunq̄ fuisse impressum,ſm gl.in l.1.ff.de of.procu.Cæs.
Sed cū lex hoc possit,stat dubō,quare nō statuit idē in pagano,
qđ in milite? Auget̄ difficultas,qa vr̄ ꝙ qlibet paganus habeat
maiorē p̄tātē disponēdi de reb.suis,q̄ ipsa lex,q̄ sine cā n̄ p̄t dn̄iū
à nobis auferre,l.itē si verberatū,ff.de rei vē. & tn̄ nos ꝑ libito
volūtatis possumus res nr̄as à nobis abdicare sine cā,§.ꝑ traditio
nē.Insti.de rer.diui.ↄprobat Ias.in l.nemo p̄t,inf.de le.1.& l.1.§.
fi.de ver.ob.Pro vera resolōne,oportet singula de singulis sub-
stōnib.indagare,& primò de vulgari,Rō,quare vulgaris nō pos-
sit fieri post aditā,fuit repugnantia in subiecto:esset.n.testōr si-
sibi ipsi ↄ̄rius,si post aditā substitueret aliū vulgarem; qa substi-
tuēdo ſm,si primus hr̄s nō erit,expresse vult primo existēte hr̄-
de,aliū nō esse hr̄dē,d.l.post aditā.Hac rōe nec ēt miles post adi
tā p̄t substituere vulgariter,qa priuilegia militū fuerunt inuēta
ꝑ.s.obseruāda,nō āt impugnāda eorū volūtate,l.diuus,inf.de te
sta.mili.Rō verò,quare post pubertatē pupillaris ꝑmissa nō sit;
fuit qa pupillaris inuenta fuit in fauorē pupillorū,q ꝑꝑ ętatē te
stari non p̄nt,l.2.s̄.e.l.si pupillus,inf.de acq.hæred.q̄ rō cessat ad
ueniente pubertate;igr̄ tūc p̄nt ipsi testari ꝑ se; alioqn inducta
in fauorē,retorquerent̄ in odiū,ↄ̄ l.qđ fauore,C.de leg.Nā si pr̄
tūc posset substituere filio puberi,auferret ei liberā testādi fa-
cultatē,qua nihil dulcius,l.2.C.de sacro.ec.Et ꝑꝑ istā rōnē nō ēt
miles p̄t filio puberi substituere pupillariter; qa(vt dixi) priuile
gia militaria fuerūt ↄcessa absq;dāno tertij d.l.impuberi.qđ est
regulare,ēt in alijs priuilegijs,l.2.§.si qs à p̄rīcipe,ff.ne qd ī loco
pub.l.nec auus,C.de eman.lib.sed eisdē militib.fuit ↄcessum,vt
post pubertatē possint directò substituere ꝑ directā militarē, q̄
in aliquo filij nō p̄iudicat;cū solū valeat q̄tū ad bona testōris,vt
hic decidit.Cuius decisionis rō tibi nūc patet.Sed dices forsan,
in quo ↄsistit priuilegiū?Rn̄de.Paganus nō p̄t vnū hr̄dē facere
3 ex die,nec ad diē,& post diē aliū,l.hr̄ditas ex die,s̄.titu.ꝑx.& iō
primus remanet ꝑpetuò hr̄s; licèt post diē teneat̄ restituere hr̄-
ditatē scđò in vim fideicōmissi,ſm Bal.Ang.Ale.& Mod in l.ex
traneū,C.de hær.inst.Bal.& Im.in l.filius à p̄re,s̄.de lib.& posth.
& Soc.ↄſ.14.Sequēdo ordinē,li.1.Miles āt ē in hoc priuilegiat⁹,
vt post diē possit directo substituere,q̄ substō vocat̄ directa mi
litaris;ꝑ q̄ primus trāsacta die desinit esse hr̄s;& alius substitut⁹
incipit esse hr̄s.Hic est casus,venio ad notabilia.In tex.ibi Cētu
rio.No.ſm Isidor.li.9.etymo.ꝙ ꝑinde Cēturio dicat̄,ꝙ olim
pedirib.cētū numero p̄fuisset.is alio noīe dictus est primipilus,
4 † ſm Liui.aut ſm alios Cēturio dictus est,ꝙ cētū tyronib.i.no-
uis militibus anteiret; sicut à decem Decurio.de hoc inf.dice-
tur in glos.Rursus in tex.ibi,directo substituit.ista verba fuerūt
5 testōris ſm aliquos:ꝙ si ita sit,no.ꝙ † licèt verbū substituo, sit
cōe,vt Bar.inf.in vlt.q.tn̄ desinit eē cōe,si addatur illi verbū dire
ctū,pro quo facit tex.in l.si qs seruo,ff.de man.test.quē ad hoc
alle.Bar.in l.demōstratio falsa,in prin.inf.de ↄd.& dem.Sed ſm
alios sunt verba Iuris.ꝑut verius vr̄; qa Iureconsultus ꝑcedit do
cēdo,& distinguēdo,vt patet in litera.Et ita tenēdo,vidēdū est
q̄ sint verba directa,qb.Cēturio vti potuit,sed istud examinan-
dū inf.reseruo,post Bar.Vnū āt occurrit dubiū.Quid si miles v-
6 tat̄ verbo cōi,substituo,absq; additiōe verbi,directò,an post pu
bertatē valebit substō,vt directa militaris,an verò vt fideicom-
missaria? Iste tex.dū pōderat,ꝙ Cēturio directò substituit,in-
nuit secus esse si substituerit ꝑ verbū cōe,& sic valebit vt fidei-
cō.ꝑ quo facit,qa miles in dubio p̄sumit̄ voluisse vti iure cōi,l.
in testō,C.de tes.mil.Pa.de Ca.in l.certi,e.ti.de tes.mil.patet ver
ba testī esse diligēter pōderāda.Nā si testōr simpl̄r instituat Ti-
tiū,& post certū tp̄s substituat Mæuiū ꝑ verbū cōe,credit Mæ-
uiū fuisse vocatū ꝑ fideicōmissū.Sed si Titiū instituat ad tp̄s,&
idē post tp̄s cōi verbo substituat Mæuiū,dicit tūc Mæuiū vocari
ꝑ directā militarē; qa verbū cōe ēt adaptat̄ ad directā;qn̄ ↄstat
testōrē voluisse directò substituere,vt ↄstare vr̄ ex eo,ꝙ instō
fuit fcā ad diē ↄ̄ d.l.hr̄ditas ex die.q̄ ↄsideratio n̄ vr̄ carere rōne.
7 In tex.ibi,ex priuilegio.Galiau.intelligit † istud priuilegiū ↄcessū
militib.testātib.ī castris dūtaxat,& n̄ domi,ꝑ tex.in l.pe.C.de tes.
mil.& in §.illis,Ins.e.& ꝑ q̄dā alia.Et hāc sn̄īam secut⁹ fuit d.Ste-
ph.Bertr.ↄſ.196.Multa fuerūt,in 3.parte.Sed ↄ̄ sentit gl.in l.ī frau
dē,§.miles,in ver.qđ testm̄,i.filij.int de tes.mil.& istud vr̄ verius,
qa iura alle.ꝑ Galiaul.ꝑcedūt in priui.respiciētib.solēnitatē te-
stōrū,non āt in respiciētib.voluntatē testantiū,inter q̄ enume-
ratur priuilegiū huius l vt tradit Bar.in l.neque,in fi.prin.inf.de
tes.mil.& Sal.in l.milites,C.eo.Non ob.tex.in §.sed hacten⁹, In-
sti.de tes.mil.īductus,vt ꝑ eos,qa loquit̄ in milite militia misso.
Non ob.tex.in l.licèt,cū gl.in ver.ꝑgentes,C.de pac.quia mili-
tum interest,ꝙ illud pactū domi fcm̄ nō valeat,nisi qn̄ pro n̄ ci-
scunt̄ ad bellū,ꝑꝑ votū captādæ mortis,l.ex eo,C.de inutil.st ip.
Deniq; non ob.dū dn̄t,ꝙ priuilegiū l.in testō,2.C.de tes.mil. nō
procedit,nisi testm̄ fcm̄ fuerit in expeditione, siue procin ctu
belli,ſm Are.ↄſ.12.in prin.qa istud negat̄,nec aliqs quē ego vi-
derim,ita restringit illā l.nec Are.hoc bn̄ explicat.Præterea ho
die cessat illud priuileg.& est correcta illa lex.§.fi.in Auth.de hr̄.
& Fal.firmāt Sal.& *communem* alij,in l.in testō,C.ad l.Fal.Ret ēt a
tn̄ opi horū nouissimorū dubitari p̄t,an † testm̄ fcm̄ in castris ir
8 ritet̄,si testōr moriat̄ postea domi? Nouis.rn̄.ꝙ sic,si moriatur
post annū,ꝑ tex.in d.§.sed hactenus.Contrariū credo verius;qa
q̄tū ad solēnitatē testōrum inspicit̄ tp̄s ↄditi testī,l.1.C.de tes.mi
li.Qua rōne testm̄ ruri ↄditū cū qnq; testib.iuxta tex.in l.fi.C.de
tes.non inualidat̄ postea,dato ꝙ testōr reuersus fuerit ad ha bi-
tādū in ciuitate,& ibi moriat̄,ſm Bal.in l.si qs hr̄dē,C.de ins.&
subs.Sil̄r testm̄ ↄditū tp̄e pestis cū qnq; testib.ꝙ ēt valet,ſm op.
multorū,quos retuli,& secut⁹ sū in tra.de peste,in ti.de priu.vl.
volunta.ver.quartò q̄ro.& firmat Dec.ↄſ.284.Viso pūcto,& d.
Steph.Bertr.ↄſ.212.in 1.par.defendit,vt valeat ēt si testōr supui
nat,& longe post ↄualescētiā moriat̄,ſm Cor.ↄſ.53.In hac,col.
fi.li.4.Et ꝑ ista parte induco tex.in d.§.sed hactenus,ꝑ locū à spā
li,qa vult testm̄ militis militia missi valere ꝑ annū post missio-
nē,ergo eorū,q missi n̄ sunt,ꝑpetuò valebūt.Ad hoc.n.vt testm̄
militis iure militari fcm̄ valeat,duo sunt necessaria,ſm opi.isto
rū Nouis.ꝙ testm̄ fiat in castris,& ꝙ fiat à milite.Primū reqrit̄
ꝑ modū cāæ principiātis,siue ꝑ modū cāæ fiendi. Scđm reqrit̄
ꝑ modū cāæ ꝑmanētis,siue ꝑ modū cāæ essendi,& iō sufficit,ꝙ
primū principiās interuenerit à prin.scđm āt dēt ꝑmanere.Istā
doctr.tradit Bal.in d.l.si qs hr̄dē,& Car.in cle.2.de resc.Scđò dū
9 bitat̄.† An istud priuil.& cætera oīa ↄpetāt militib.nr̄i tp̄is? Bar.
in l.militē,C.de ꝑc.rn̄.ꝙ non.idē tenet Bar.in l.fi.C.de iuris.om.
iud.Cy.Bal.& alij in l.j,C.de iu.& fa.ign.Hos.Io.And.& alij in c.
cū desideres,de sen.excom.Sp.& Io.And.in ti.de ꝑcu.§.j.& ista
est *communis* opi.vt patet ex alle ꝑ d.Ale.& Mo.hic.Et vltra eos
hāc sn̄īam sequunt̄ Alb.Gand.in trac.malefi.sub rub.de q.Lanfr.
de Oria.in repe.c.si pr̄,& in mā ↄpēdiosæ,de tes.in 6.& Cor.in
l.in testō,§.j.col.2.C.de tes.mil.& d.Alex.ↄſ.10.Vr̄ prima ↄside
ratione,li.1.Mouent̄ in effectu duab.rōnib:Prima,qa priuilegia
non ↄpetūt militib.in eorū creatione,nisi interuenerint sex, q̄
enumerant̄ ꝑ gl.in l.pe.ff.ex qb.cau.maio.& in Auth.de mūda.
prin.§.fi.q̄ tn̄ in creatione militū nr̄i tp̄is,non solēt interuenire.
Sed rn̄det,ꝙ noua obseruātia iure trāslationis,succedit loco ve
teris,ſm Bal.in l.1.in fi.C.q bo.ced.pos.& Io.de Ana.in c.quāto,
de mag.& Fel in c.translato,col,2.de consti.Scđa,qa priuilegia
non ↄpetūt militib.negotiātib.l.1.C.neg.ne mili.li.12.ergo nō
ↄpetēt nr̄is militib,quos videmus passim negotiari. Hinc est,ꝙ
miles ↄducēs rustica p̄dia,ꝑdit priuil.l.milites,C.loc.nisi succes-
serit ↄductori,l.decurio.ff.de decur.vel nisi negotiet in ꝑprijs
p̄dijs,l.agros,C.de fund.limitrop.li.11.Sed ad istud rn̄.p̄t,ꝙ con-
suetudo eos excusat,vt in sil̄i.dicit Bar.ī l.si vt ꝑponis,co.11.ver.
quartò infert̄,C.de dig.li.11.& in l.capitaliū,§.serui cęsi,ff.de pę.
Contrariā op.tenet Pa.de Ca.in l.scriniarios,C.de tes.mil.& Lu
do.Ro.cons.43.in 4.dub.& cons.547.in prī.& d.Ias.in l.de qb.
col.17.ff.de leg.Qđ verius puto,qa militat rō concessionis, ēt ī
militib.nr̄i tp̄is.Pro concordia tn̄ Io.đ Ana.in d.c.quāto, & d.
Alex.hic,& in d.l scrinarios,distinguūt gn̄a militū.Quidā sunt
10 † milites gaudētes,quos Italia terra Brauos appellat, & isti non
hn̄t priuilegia,ſm Bal in l.placet,C.de sacros.ec.Quidā sunt mili
tes creati,quos auratos eqtes appellamus;qa alto supcilio(qđ
aiūt)incedētes sola cauda aurea gloriant̄,&qa isti non militāt ꝑ
repu.non ēt priuil.militarib.potiunt̄,ſm Cy.& alios *cōiter*,in d.
l.1,C.de iu.& fac.igno.Quidā sūt milites in numero stipēdiato
rū,siue salariatorū,& istis competūt priuilegia,qa parati sunt ꝑ
repub.mortē obire,& distinguit d.Step.Bert.in d.cons.196.Hīc
inferūt Sen ꝙ milites Rhodiani dēnt gaudere priuil.militū,ea
sp̄ sunt parati ꝑ Chr̄ianæ religionis defensione mortē oppetē-
11 re.Tertio dubitat̄,† An priuil.huius l.& reliqua competāt pede
strib.militib.Br̄ rn̄.ꝙ sic,ꝑ tex.in l.2 C.de of.p̄fę.p̄t.Afr.ibi,siue
pedites,siue equites,ꝑ q̄ ita tenet Mar.Laud.in trac.de mili.
sequit̄ Dec.in rub.C.de tes.mili.Quartò dubitat̄,An eadē priui.
competāt alijs peditib.non stipēdiatis,quos Aduentureros lin
gua Gallica nuncupamus? Rn̄.ꝙ non,nisi moriant̄ in acie,l.1.
inf.de bo.pos.ex tes.mil.Quintò dubitat̄,An competāt militib.
naualib.Br̄ rn̄.competere,d.l.1.§.itē nauarchas.Qđ comprobat
verū esse,nauale bellū,qđ magnus Pōpe.habuit aduersus pira
tas,qa ostia Tyberina penè occupauerāt,teste Ci.in orōne ꝑ le
ge Manilia.Amplius ꝑbat̄ in d.§.itē nauarchas,ꝙ ēt remiges,&
nautæ,iure militari testari p̄nt,qđ credo verum,si moriant̄ in
bello nauali,vt dr̄ in prin.l.Et iō Iuresc.dicit eos esse milites in
classib.quasi sentiat aliud eē extra classes.Intelligo ēt in nauali-
bus militib.q ꝑ tuenda repu.nauigāt,non vt mercatores depo-
pulent̄,& nauigādi necessitatē exturbēt.Nā tales sunt infames,
& tanq̄ hostes pub.sunt ab oībus dissidati,auc.nauigia,C.đ fur.

Sex-

12 Sextò dubitat.† An priuil. huius l. & sĩlia ēt ꝯpetat Doc. legētib. & Aduocatis? d. Ale. & Nouis. Pap. rñ. ꝯpetere, moti plurib. fundamētis. Primò, qa ēt Doctores, & Aduocati militant ꝓ repu. l. aduocati, C. de aduo. diuer. iud. ergo ēt eis dēnt cēseri ꝯcessa priuilegia. Consequentia ꝓbat ex multis. Primò, qa de stricta significatione ad largā licita est extensio; ēt in exorbitantib. ꝑ identitatē rõnis, l. filiũ hẽo, ff. ad Maced. l. libertũ, §. Senatusc. ff. de ri. nup. Nā ēt Doc. militant, d. l. aduocati, & athletę dñr, §. discipuli, 2. in proę. ff. orũ. Scđo ēt in odiosis licita est extēsio fauore pub. subsistēte, l. j. §. exercitiũ. ff. de ijs, q̃ no. infa. ergo eodē fauore publ. quo priuil. legunt̃ ꝯcessa militib. de quo fauore in l. fi. de rest. min. & ĩ l. 1. & in l. milites, C. de tes. mil. dēnt cēseri ꝯcessa Doctorib. qui non minus rempub. tuent̃, q̃ milites, d. l. aduocati. In qb. Doctorib. ēt ꝯsistit fauor publicus, l. 1. §. huius studij, ff. de iust. & iu. vbi no. & tradit̃ ꝑ gl. in l. 1. C. de stu. lib. vrb. Ro. li. 12. & ꝑ Bar. in l. 1. in fi. s. sol. ma. Tertiò, qñ duo sunt eqparata, dispositã in vno intelligunt̃ disposita in altero, ſm gl. in l. 2. C. de cur. fur. & in c. si postq̃, §. fi. de ele. li. 6. & in l. si qs seruo ꝑsuaserit, C. de fur. sed milites, & Aduocati, æqparant̃, d. l. aduocati, ergo &c. Ad ista & plura alia, ꝑ d. Ale. adducta, q̃ tēdũt ad idē, rñ. ꝙ ĩ priuil. ēt ex maioritate ñ ē licita extēsio, ſm gl. in l. bñ à Zenone, in ver. ꝯuenit, C. de quadr. ꝑsc. & ĩ l. à diuo Pio, ĩ gl. 2. ff. de rei iud. qa priuilegia sunt priuatæ leges, c. priui. 3. di. Nō ob. q̃ ꝑ Nou. replicant̃. nā dũ dñt, ꝙ ñ dĩ ꝓpriè extēsio, eo ꝙ Aduocati ēt militēt, qa ēt militāt ꝑsides, & ceteri magistratus, legati militāt, ĩ l. milites, & l. legati, ff. ex qb. ca. maio. l. ꝯgruit, ff. de of. ꝑsi. & tñ nō hñt istud priuil. nisi moriant̃ in castris, d. l. 1. de bo. pos. ex test. mil. Et dũ dñt, ꝙ d. gl. in l. bñ à Zenone, & d. l. à diuo Pio, loquuntur in eadē ꝑsona, cuius fauore nō fit extensio, ne dēt ꝓcessus in infinitũ; secus in alia ꝑsona. Rñ. ꝙ longè fallunt̃, qa ēt nō est licita extēsio in priuil. de vna ꝑsona ad aliam, vt est casus in l. ex fcō. inf. e. & in l. 1.
13 ff. de const. prin. Scđò principr̃ mouent̃, qa † priuilegiũ concessum militib. vt nō ꝯueniant̃, nisi inquantũ facere pñt, l. miles, ff. de re iud. extēdit ad Doc. ſm gl. Bar. & alios cõiter ibi. Sed certè ille tex. in illis verbis, q̃ sub armata militia militant, ꝓbat oppositũ ponderando relatiuũ, q̃, restringens, & excludens milites legales, l. cunctos populos, C. de sum. trini. & ꝯriũ vult ibi Ale. de Ro. & ꝯriũ seruat ꝯsuetudo, ſm eũ, q̃ ꝯsuetudo est optima legũ interpres, l. si de interpretatione, ff. de le. Afr. ēt inf. rñdebit. Tertiò
14 mouent̃, qa † priuil. ne miles torqat̃ similes, C. de q̃st. extēdit ad Doctores, ſm Cy. & Bal. ibi, & Bar. ĩ l. 2. C. đ aduo. diuer. iud. Io. đ Pla. ĩ l. 1. C. de ꝓfe. q in vr. Cõst. Rap. Fulg. ꝯsi. 17. sequunt̃ Alb. Gād. Boni. Vitalin. & alij, q̃ de q. tra. fecerũt, in tm̃ ꝙ nō valet cõsuetudo ꝯria, l. omnes iudices, C. de decur. lib. 12 & ibi not. Bar. & reputat sing. Rom. sing. 488. & Par. de Put. in tra. synd. in ver. doctor. ver. an autem doctor. Imò non potest doctor ligari manibus, vel pedib. cum cominatione de torquendo, quia hæc est spēs torturæ, l. itē apud Labeonē, §. qõnem. ff. de iniur. & voluit Alb. Gand. in ti. de quæst. ver. sed hic ego qro; nec alio genere tormentorum vexari dēt, nisi in casib. exceptis; vt in crimine læsæ maie. l. nullus, C. ad l. Iul. maie. quo casu torqueri dēt tortura nobili, ſm Alb. de Ro. in d. l. milites. Ad istud & ꝓcedēs, & alia plura sĩlia rñ. ꝙ in istis casibus ꝑmissa est extēsio ex idētitate, vel maioritate rõnis, qa talia priuilegia reperiunt̃ semel extēsa per legē ad similes ꝑsonas, ergo durare dñt ꝑpetuò extensibilia, ar. l. pr̃ filiũ, §. quindecim, inf. de le. 3. & eorũ q̃ tradunt̃ ꝑ Pan. in c. fi. de consue. & in c. q̃ in eccle. de const. Priuilegiũ aũt d. l. miles, de regu. iu. reperit̃ extēsum ad oēs ꝑsonas eiusdē ꝯdõnis, l. inter eos. l. sunt ꝑsonæ, eo. ti. de re iud. Ergo ꝯpetet ēt Doctorib. eius-
15 dē, imò maioris ꝯdõnis. † Nā doctoratus ē dignitas. c. quāto, de mag. no. Bar. in j. const. Cod. col. 3. & in l. fi. C. de Iud. & Pan. in c. super eo. de test. Dant̃ itaq; Doctorib. insignia, & infulæ Doctoreæ tanq̃ Principi, ſm Bal. in l. 1. §. huius studij, ff. de iust. & iu. Et appellant̃ dñi, qa dñant imperitis, auc. habita, & ibi Bal. no. C. ne fil. ꝓ p̃re. Et dñr illustres, vt ꝓbat̃ in ꝓę. digest. in rub. Militia aũt nō est dignitas, l. fi. C. q̃ mi. pos. l. 1. cũ gl. C. de equest. dig. Imò nō est nobilitas, ſm Bal. in l. 1. col. antep. C. de dig. li. 12. Priuilegiũ āt d. l. milites, C. de quæst. reperit̃ ēt extēsum ad decuriones, d. l. oēs iud. Et ad sacerdotes, l. ꝑsbyteri, C. de epis. & cler. ergo nos possumus ēt illud extendere ad Doct. q̃ ēt sacerdotes dñr, vñ sacratissima iura docent, d. l. j. §. huius studij. Quartò mouent̃ per illud, qđ voluerũt gl. & Bar. in l. 1. §. est & alius, inf. si quis a paren. fue. manu. sed illud dcm̃ reprobat ꝑ Rom. in l. q̃q̃, C. de testa. milit.
16 & per Soc. & Ias. hic. Quinto mouent̃, quia † sicut miles, pro debito non põt carcerari, ſm Bal. in l. 1. C. q̃ bo. ced. pos. ita nec Doctores. sed istud nō est rõne æquiparationis, sed quia ita fuit expresse decisum ꝑ Imp. in l. medicos, C. de ꝓfe. & med. lib. 11. vbi ampliatur, vt ēt filij, & vxores Doctorum detineri non possint. Vel aliter ad ꝑdicta rñdet̃; ꝙ non seruiunt in proposito, quia talia priuilegia fuerunt cõcessa militib. in signũ honoris, ne dehonestaretur disciplina militaris, merito extendunt̃ ad Doct. eiusdē, imò maioris ꝯdõnis, d. l. inter eos. Sed priuilegia testādi fuerũt ꝯcessa, vel rõne simplicitatis, & ignorātiæ, l. 1. C. de test. mili. vel rõne ꝑiculi, cui se exponũt, d. l. 1. de bo. pos. ex tes. mili. ergo non ꝯpetent Doctorib. in q̃b. cessant rõnes ꝑdictæ. Et ꝓpea Nouis. distinguebāt inter priuilegia ꝯcessa militib. rõne ꝑsumptæ ignorantiæ, & ista fatent̃ non ꝯpetere doctorib. l. 2. §. deinde Seruius Sulpitius, ff. de ori. iur. & inter priuilegia concessa ea rõne, qa militant ꝓ repub. & ista volunt ēt ꝯpetere doctorib. & aduocatis, q̃ ēt militant ꝓ repu. d. l. aduocati. Exēplũ ſm eos, ꝙ filiusf. miles possit testari, sed istud repit ſpāliter ꝯcessum ꝑ tex. in d. l. fin. C. de inof. test. sĩr ꝙ miles, mutus, & surdus à nā possit testari, sed certè mutus, & surdus à nā nunq̃ erit doct. Itē ꝙ dubitans de statu suo, possit testari, si sit miles, ꝯ l. de statu suo, s. de test. sed istud nō puto verũ; alioquin seqret, ꝙ quicũq; q̃ ꝓ rep. negotiat, haberet hmõi priuilegiũ, & sic decuriones, iud. sindici, & sĩles, ꝙ est absurdũ. Et inter priuilegia ꝯcessa ratione militaris occupationis, ergo dēt ꝯpetere Docto. & Aduocatis continuè, ꝓ repub. occupatis, d. l. aduocati. Priuilegiũ āt huius l. ſm eos, fuit concessum in solatiũ militaris occupationis, ergo dēt cõpetere Doct. Sed istud nō vr̃ mihi rõnabile, nec honestũ, qa priuilegia ꝯcessa militib. siq̃ ꝯcedunt̃ rõne occupationis, nō ꝯcedunt̃ rõne simplicis, sed qualificatę occupationis. i. occupationis aspæ, duræ, piculosæ: nā à malo dcũs ē miles, ſm Isi. vel à militia, id est, duritia. l. 1. §. miles, inf. de tes. mili. & d. l. j. ibi, in eisdem ꝑiculis, de bo. pos. ex tes. mil. Dicāt mõ Nouis. Nunqd sit par rõ in doctorib. q̃ tutò militāt verbis, cũ militib. q̃ foris armata manu digladiant̃ ĩ vitę discrimine ꝯstituti? Fateri siqdē oportet plurimũ inter se repugnare, iuxta Vergilianum illud in Drancem,

Longa quidem semper Drances tibi copia fandi.
Tunc, cum bella manus poscunt, patribusq; vocatis.
Primus ades, sed non replenda est curia verbis,
Quæ tutò tibi magna volant, dum distinet hostem.
Agger murorum, nec inundant sanguine fossæ. sequitur,
An tibi Mauors
Ventosa in lingua, pedibusque fuga cibus istis.
Semper erit.

¶Cõtrariā sñiam tenēt Soc. Ias. d. Clau. & Pol. hic, q̃ sequor ꝑ ꝑdicta; & ꝑ tex. in d. l. 1. vbi tex. clarus, & ꝑ tex. in l. fi. C. de inof. tes. q̃ vr̃ mihi decidere qõnē, ibi, sed non quasi militib. sed cõi licito, & consueto ordine. & ibi, quēadmodũ statutũ fuerat in ꝯsulib. & ꝑsidib. ꝓuinciarũ. & ibi, vltima ſm leges ꝯdere eulogia. & ibi, hoc addito, & c. vbi de nouo statuit̃, ꝙ testm̃ filijf. Doc. non possit q̃relari; ergo antea q̃relari poterat; & tñ testm̃ militis ñ subiacebat q̃relæ, l. si instituta, §. de inof. ff. de inof. tes. & l. testm̃, C. eo. & ibi hoc obtinere oportet, dũ in sacris parētũ sunt ꝯstituti; & tñ in militib. durat priuilegiũ, et si nō sint ꝯstituti in ꝑtate p̃ris,
17 d. l. testm̃. Ex ꝯria tñ sñia Nouis. eliciunt, ꝙ †, priuilegia concessa Doctorib. cēsent̃ & ꝯcessa Aduocatis; & ita ꝯcludit Pet. đ Anc. in cle. 2. de mag. Are. cõl. 54. in prin. Rñd. bř. in pñ. d. Gui. Pap. dec ci. 88. Mathe. not. 105 No. ꝙ doc. Par. de Pu. in trac. sin. ver tortura. ver. mandauit Rex. Contrariũ tenet Bar. in l. medicos, C. de ꝓfes. & med. ponderādo rõnē assignatā, vt multos sua doctrina ĩstituat. sequit̃ Pa. de Ca. in 1. cons. Cod. in 2. col & Ang. Inst. de excu. tut. §. itē Romæ, & d. Tho. Parp. in repe. l. placet. col. 9. C. de sacros. ec. Quid tenendũ? Nouis. distinguũt, dicētes, q̃dam priuilegia fuisse concessa dignitati doctoreæ, & ista ꝯpetũt ēt Aduocatis, qa ꝯpetũt ēt Doctorib. impitis, ſm Bal. & alios ĩ l. sub ꝑtextu. C de sacros. eccl. Gem. in ꝓę. vi. Are. & Fel. in c. clerici. de iud. Qua rõne superiorib. dieb. rñdi, ꝙ Doctor, q̃uis ignorātissimus, non pt̃ torqueri, ne dignitas doctorea dehonestet̃, faciunt, quę scribit Fel. in rub. de maio. & obe. col. 2. Quędā sunt cõcessa fauore publico rõne occupationis exercitij doctoratus ꝓ repub. & ista ēt ꝯpetũt Aduocatis. Quędā verò sunt concessa doctoribus, qa docēt, & ista dñt nō cõpetere aduocatis, & de istis loq̃t Bar. in d. l. medicos. Sed tu aduerte, ꝙ Nou. vñr sibijpsis repugnare, qa q̃ docēt ꝓ repu. dñr exercere dignitatē doctoreā. c. sup specula. de magis. Præterea ēt aduocati dñr docere iudices, & clientu. ignaros. d. l. aduocati. Nā ſm Cassiod. Quid digni⁹ aduo. offo, ꝙ ꝑegrina negotia ad suas trahit molestias, vt laborib. subueniat alienis. Et ſm Hos. in ꝓę. suę Sum. co. 4. aduocati iure vtētes of. suo, duriorē, melioreq; vitā agũt q̃ frēs mēdicātes. Sed du
18 biũ est, † an ēt cõpetant licētiatis dũtaxat? Vr̃ ꝙ sic, qa & ipsi docēt, & militāt ꝓ rep. & qa ĩ fauorabilib. hñr ꝓ Doctorib. ſm Bal. in l. 1. col. pe. s. sol. mat. & Pet. de Anc. in ꝓę. vi. quorũ sñiam dicit commun. d. Alex. in l. mulier. §. nũc dubitādũ. inf. ad Trebe. Et istā partē puto verā quātũ ad priuilegia ꝯcessa rõe dignitatis doctoreæ, & ita ꝓcedit qđ determinat Bal. in l. athletę. ꝑ illũ tex. in ver.
19 coronati. s. de excu. tu. Septimò dubitat̃, † an istud priuilegiũ, & sĩlia ꝯpetat cle. q̃ dñr milites celestes? Ale. & Nouis. tenēt ꝙ sic, rõnib. q̃b. s. & qa ēt ipsi dñr hr̃e peculiũ quasi castrēse, de quo testari pñt, ēt ĩ pria ꝑtate cõstituti. l. sacros. & auth. ꝑsbyteros. C. de epi. & cl. c. qa nos. de test. Nā iura loquētia de milite armato extēdunt̃ ad celestē militē. patet, qa tex. in l. miles, §. mulier. if. đ tes. mil. vbi ꝓhibet miles donare, vel legare cõcubinæ, extēdit̃ ad cle. ſm Bar. in l. affectionis, ff. de don. in l. mulierē, inf. de ijs q̃b. vt in dig.

dig.& in l.2.C.de don.inter vir.& vxo.Ang.ɔſi.151. Sup pũcto. Pet.de Anc.ɔſ.240. Dubiũ facit,& Dec.ɔſ.132. in caſu ꝓpoſito. vbi infert ad clericũ ɔfitentẽ ſe eſſe debitorẽ ſuæ ɔcubinæ ex cã depoſiti,vt talis ɔfeſſio nõ ꝓbet tanq̃ fcã inter pſonas ꝓhibitas, iuxta doctrinã Bar.in l ſi fortè.ff.de caſt.pecu. Contrariũ tenẽt Soc.d.Iaſ.& d.Clau.& Pol.hic;& hoc verius eſt ꝑ ea, q̃ dcã ſunt s.in artic.pce.& ꝑ ea q̃ tradit Matt.nota.65.Nota ꝙ ſi cleric.&c.

20 Octauò dubitat,†an iſtud priuilegiũ, & reliqua ɔpetãt principi. Iſta dubõ hẽt duo capita.ſ.an ɔpetat ſuꝑmis principib. neminẽ recognoſcẽtibus. Scđo,an ɔpetat inferiorib. Circa primũ,Bar. in l.hrdes.inf.q teſt.fac.poſſ.voluit ꝙ ẽt Impator in ſuo teſtõ debeat ſeruare cẽſuras legũ. Cõtrariũ verius exiſtimo;qa ſi milites militãtes ſub principe ſunt priuilegiati,multomagis erit ipſe prĩceps;alioqn mẽbra eſſent melioris ɔdõnis,q̃ caput,qđ eſt abſurdũ.c.nõ liceat,de pſcr.l.cũ in diuerſis.ff.de relig.& ſump.fun. Nã vt eſt apud Philoſophũ,ꝑ ꝑ qđ vnũqđq; tale, & illud magis,auc. multomagis.C.de ſacroſ.eccl.Scđõ,qa ẽt Impa.eſt miles.l.1.ibi, ɔmilitones mei.C.de teſt.mil.Tertiò,qa pſentia ſuꝑmi princip. ſupplet defectũ ſolẽnitatũ in teſtis ſubditorũ.l.oĩum. C.de teſt. Ergo ẽt;imò multo magis ſupplebit in teſtõ ꝓprio; cũ oẽ qđ ſibi placet,dicat lex, l.1.ff.de ɔſti.prin. & ſic teſtm̃ principis erit ẽt lex,qđ vult Pa.de Ca.in d.l.hrdes. ɔprobat Iaſ.in l.ex impfecto. C.de teſt. Cõfirmat,qa donatio fcã à principe ſuæ ɔcubi.valet, qa donãdo vr̃ derogare legi ꝓhibẽti donationes in ɔcubinas, ſ̃m Bal.ɔſ.267. Ad euidentiã l.1. ergo ẽt valebit teſtm̃ & directa militaris;qa teſtãdo cẽſet derogare iuribus ɔrijs,arg.l.qđã ɔſulebant.ff.de re iud.& c.veniẽs,de fil.pſb.qđ verũ puto, ſi de ꝓprio pr̃imonio teſtet;ſecus ſi de impio vel regno; qa de his nõ pt̃ teſtari,ſicut nec cleric.de reb.eccl.c.1 de teſt.& ꝑ Mar. Lauden.in trac.de prin.ver.13. Circa ſ̃m Nouiſ.diſtinguũt inter inferiores hñtes ptãtẽ legis ɔdẽdæ,& inferiores nõ hñtes;primos dñt eſſe priuilegiatos;qa faciẽdo teſtm̃ ɔ ius, cenſent derogare iuri,& ꝑ hac pte adducũt q̃ decidũt Ang.ɔſ.27.In cã accuſationis.& Pau.de Ca.ɔſ.227.Sup primo. Soc.ɔſi.3.col.5.lib.3.Tu teneas indiſtinctè inferiores non habere iſtud priuilegiũ,nec filia niſi moriant in bello.l.1.de bono.poſ ex teſt.mil.Et qa inferiores non pñt ſubuertere leges ſuperioris,c.2.c.cũ inferior.de maio.& obe.cle.ne Rom.de elec.l.nemo pt̃,inf.de le.1.Ad ɔria rñdet,non valet ɔñtia,habent ptãtem legis ɔdendæ;ergo valet qc quid agunt.patet,qa qlibet inferior hñs dignitatẽ ꝑpetuã, pt̃ in dñio leges condere.c.2.de conſti.in 6.docet Bar.in l.oẽs populi, in 4.q.1.q.prin.ff de iuſt.& iu.& tñ non pt̃ reſcribere ɔ ius,vt latè tradit ꝑ Ale. & Mod.in d.l.nemo pt̃. Ad ɔſi.alle.in ɔ.rñ ꝙ loquunt in Duce Mediol.q hẽt iura imperij ex priuile.ſ̃m Fel.in c.q in ecclarũ,col.10.de ɔſt.vel q de facto non recognoſcit ſuꝑiorẽ,ſ̃m Cur.ɔſ.49.col.1.& ſeq.& ɔſ.50.col.27.& ɔſ.66.col.1.& ſeq.

21 Nonò dubitat,†an humõi priui.cõpetat Cardinalib. Nouiſ. poſt Bal.tenẽt ꝙ ſic;qa iſtud priuile.fuit ɔceſſum rõne militaris occupationis ꝓ repu.q̃ rõ militat in Cardinalib. ẽt ꝓ Chriſtiana religione occupatis, c.bonæ, de poſtu.pl.c.ꝑ venerabilem,q fil. ſint le.ſequunt d.Io.Bap.de S.Seu.in l.pcibus,char.4.C.e.& Soc. in l.2.in prin.inf.de le.2.Contrarium firmat d.Iaſ.hic,& in l.q̃q̃. C.de teſt.mil.cuius opi.,mihi vr̃ verior, tũ qa non eſt par rõ occupationis militũ,& Cardinaliũ,vt s.dixi in Doctor. tũ qa principes inferiores non hñt iſtud priuileg.vt fuit ꝓbatũ in pce.q.& maximè pfectus ptorio,l.fi. C.de inof.teſta.cui eqparant Cardinales,ſ̃m gl.in l.1.ff.de of.pf.pt̃.ſilr iſtud priuilegiũ non hẽt pſes, nec ꝓcõ.d.l.1.de bon.poſ. ex teſt.mili. ergo nec ẽt hẽbunt Cardin.q pſidi & ꝓconſuli æquiparant,c.2. de of.del.li.6.& hãc pte ſequit And.Sy.in trac.de pt̃.Cardina. in 4.q.Ang.ad fi.Decimò

22 dubitat,†an paganus poſſit poſt aditam hrditatẽ directò ſubſtituere ad piã cãm.Pan.ɔſ.32.co.2.li.2.rñ.ꝙ ſic,ſequunt Nouiſ.qa in teſtõ ad pias cãs,attendimus ſolũ ius gentiũ,c.relatũ, c.cum tibi,de teſta.hmõi aũt ꝓhibitio, ꝙ paganus poſt aditã non poſſit directò ſubſtituere,eſt de iure ciuili;ergo in teſtis ad pias cãs nõ eſt ɔſiderãda;qa cã pia vr̃ fauorabilior, q̃ ſit diſciplina militaris. patet,qa miles teſtari non pt̃ nutu,& tñ fauore piæ cãe ſuſtinet teſtm̃ pagani nutu fcm̃,vt ꝓbat d.Iaſ.in l.iubemus,col.3.& in l.ſi quis in ſuo.C.de teſt.& Bal.in l.1.col.8.ver.8.q̃rit,C.de ſacr.eccl.ſequunt d.Iaſ.& Pol.hic.Io.Cal.ɔſi.8.ſub.rub.de teſt. Pau.de Caſt.ɔſ.133. Viſo puncto,in antiq.mouent,qa nõ reperit,ꝙ cã pia ſit in hoc priuilegiata.Scđõ,qa paganus,ẽt inter liberos teſtando, non pt̃ directò ſubſtituere poſt aditã; & tñ in teſtõ inter liberos ſeruat ſolũ ius gentiũ,l.hac ɔſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſt. Tertiò facit,qa Imperatori, in cuius manu ſunt oĩa priuile. l.princeps.ff.de leg.non pt̃ poſt aditã directò ſubſtitui, l.cũ hrdes. C. de teſta.Quarto facit,quia paganus,ẽt fauore libertatis, non pt̃ facere,ꝙ ſemel hrs deſinat eſſe hrs, l.ſed & ſine,§.qđ Papi.ff.de min.ergo nec fauore piæ cãæ.Valet.n.argu. cũ legatũ libertatis ẽt dicat piũ.l.1.ad fi.C.de cõ.ſer.man. imò fauorabilior vr̃ cã libertatis, cuius fauore lẽtima filiorũ pt̃ in totum tolli, l.Papin.§. quarta,fi.de inoſ.teſt.& tñ non pt̃ tolli fauore piæ cauſæ,c.ſi.17. q.vlt,& hæc ſñia crebrior eſt,& meo iudicio verior.Non ob.ꝙ fauore piæ cãæ ſit remiſſus rigor iuris ciuilis;qa verũ, qñ obſeruãtia talis rigoris redderet actũ nullũ in pıudiciũ piæ cauſæ, ita loquunt iura,videlicet tex.in d.c.tũ tibi,& in d.c.relatum. & qđ dicit do.Iaſ.in d.l.iubemus. ſecus vbi ſ̃m rigoris obſeruantiam actus pt̃ ſuſtineri,licèt non eodẽ mõ,vt in caſu nr̃o,in quo directa ſubſtitu.ſuſtineri pt̃ in vim fideic.vt dixi s. & dicet inf.latius. & facit tex.in l.qrebat.inf.de teſt.mil.Bar.tñ in hoc puncto diſtinguebat in d.l.1.C,de ſacroſ.eccl. Aut ſola ſubſtitu.fuit facta ĩ fauorẽ piæ cãæ;& tũc nõ valet directa : aut tã inſtõ q̃ ſubſtõ facta fuit ad pias cãs;& tũc vtraq; valet vt directa, q̃ diſtinctio mihi nõ placet; qa priuilegiatus non dẽt vti priui.ɔ æquè priuilegiatũ.l.priuilegia,inf.de pri.cre. docet Bar.in aut.quas actiones, C.de ſac.ec. ergo pia cã inſtituta nõ dẽt deſinere eſſe hrs fauore alterius piæ cãæ ſubſtitutæ. In tex.ibi,iure cõi,no.ſ̃m Pa.Ale. &

23 Mod.ꝙ priuilegiatus†in dubio pſumit vti voluiſſe iure cõi;nõ aũt priuilegio,ſicut hic miles intra pupillarẽ ætatem pſumit voluiſſe ſubſtituere pupillr̃,& non ꝑ directã militarẽ.Tu conſidera,ꝙ ex generalitate verborũ apparebat hic, ꝙ miles ſubſtituere voluit pupillr̃; ergo non ſumus in dubio. Scđõ conſidera,ꝙ ſi miles in caſu nr̃o teſtatus fuiſſet iure militari;& ſic minus ſolenniter;nihilominus valeret ſubſti.pupil.ergo pſumit militem vti voluiſſe vtroq; iure,l 3.C.de teſt.mil. Tertiò ɔſidera,ꝙ ideo non pſumit hic miles vti voluiſſe priuilegio in faciendo magis ſubſtitu.militarem,q̃ pupillarẽ; qa non expediebat; imò magis vtile vr̃,ꝙ ſubſtitu valeat vt pupillaris; quia ſic miles teſtat ẽt de bonis pupilli,& tam ſibi,q̃ pupillo,l.pr̃is & filij,s.eo. Nec refert, ꝙ ꝑ pupillarem directam ſuccedat pupillo;quia hrs hrdis mei, dr̃ hæres meus. l.fi. C.de hære.inſti. Pro iſto no.alle.plura iura. primò tex.in l.in teſtõ,1. C.de teſt.mil. ſed ibi, & mens & verba teſtatoris,collecta ex diſparitate perſonarum ſubſtitutarũ,oſtẽdunt militem vti voluiſſe iure cõi; ergo non ſumus in dubio. Scđõ alleg.tex.in l.quanquam. C.eo.ſed ẽt ibi apparet, ꝙ teſtator voluit diuidere hrditatem in tres partes, ſupponendo tres ſolones gl.pro tribus partibus.Poteſt.n.teſtator, q̃uis paganus, ſuam hrditatem diuidere ꝓ arbitrio, l.interdum. §.1. s.ti.proxi, Tertiò adducit ſimile principis,qui pſumit in dubio vti voluiſſe iure cõi,& non plenitudine ptãtis, ſ̃m Inno.in c.innotuit,de elec. Quod Nouiſ.ſatis impertinenter hic examinant ꝑ plures col.& ante eos Iaſ.in d.l.quanq̃. Poterat allegari tex. in c.nouit. ibi,non n.intẽdimus,de iud.Sed aduerte; qa iſtud ſimile nõ vr̃ facere ad ꝓpoſitũ nr̃m,vbi agit qñ priuilegiatus diſponit de rebus ſuis,abſq; iniuria alterius;ſimile verò loquit in principe diſponẽte circa res,& iura ſubditorũ;meritò non vr̃ voluiſſe pıudicare tertio,l.1.§.ſi quid à principe, & §.meritò. ff.ne qđ in loco pub.c.ſup eo de of.dele. Quartò all.tex. in l.quærebat, inf.de teſt.mil.ſed ibi ɔſtabat de mẽte militis.ꝙ voluit primũ teſtm̃ ɔuertere in cãm fideicommiſſi.Quintò alle.tex.in l.Titius. eo.tit. ſed ille tex.vr̃ ꝓbare oppoſitũ; qa ſi aliquo mõ appareat de volũtate militis, teſtm̃ antea fcm̃ defendit, vt valeat iure militari. Contra iſtud no.opp.de l.1.C.de teſ.mil.& d.l.miles ſi vnũ, & l. miles ita,inf.e.de teſt.mil.Circa iſta iura inſudãt Ale.& Mod.Tu potes facilè rñdere, ꝙ ibi ſumus in claris, ꝙ miles volebat vti priuilegio;ex eo,ꝙ de certa re, & certo tpe diſpoſuit; cũ poſſit de oĩb.ꝑpetuò diſponere. Deniq; ɔ iſtud no.opp. Nouiſ. de l.ſi duob.inf.de teſt.mil.vbi ſumus in dubio, an teſtõr voluerit hr̃e locũ ius accreſcẽdi, qđ in teſtõ paganorũ locũ hẽt,coniecturata mẽte defuncti,l in teſtõ,inf.e.& tñ ibi decidit,ꝙ miles nõ cẽſet voluiſſe locũ eẽ iuri accreſcẽdi . Auget itaq; difficultas,quia miles ibi duos inſtituit in tota hrditate; & ſic apparet, ꝙ teſtõr volebat dcedere teſtatus in totũ;& tñ portio repudiãtis nõ accreſcit cohrdi;ſed trãſit adueniẽtes ab ĩteſtõ.Gl.ſoluit ibi multis modis.Primo,qa fauor pr̃oni illđ ɔpat;ſed iſta ſol.parũ valet;qa nõ aſſignat rõ fauoris,& ɔfundit ꝑ tex.ĩ d l.q̃q̃.vbi fauor filiæ, & vxoris nõ ɔpat hũc effectũ.Scđõ ſol.ꝙ ibi teſtõr inſtituerat vnũ in iure pr̃imonij,puta caſtrẽſis;alterũ in altero,puta,in bonis paganicis,iuxta tex.in l.ſi certarũ, inf.de teſt.mil. Et ſic ex diuiſione pr̃imoniorũ ɔſtabat, ꝙ miles voluit vti priuilegio . ſed nec iſta placet; qa tex.in fi.dicit totã hrditate ad alterũ ptinere, ergo apparet,ꝙ miles teſtatus fuit de vnica hrditate,qđ nõ eſſet, ſi diuiſa fuiſſent pr̃imonia ; nã tũc dñr duæ hrditates, d.l.ſi certarum. Tertio rñdet Ale.& Mod ꝙ ibi ꝓbat, teſtõrem voluiſſe locũ eſſe iuri accreſcendi eo ipſo,ꝙ nõ ꝓbat ɔrium.Sed vt Nouiſ.dñt, iſta eſt mera cauillatio.Quid ergo dicendũ? Pro ɔcordia horũ

24 iuriũ & ſimiliũ,puto ſic diſtinguendũ.†Aut diſpõ teſtõris pt̃ ſuſtineri de iure cõi,abſq; eo,videlicet,ꝙ lex ſe interponat pſumẽdo,& tũc miles in dubio pſumit vti voluiſſe iure cõi,in iſtis terminis loquit lex nr̃a. Aut non pt̃ ſuſtineri de iure cõi,nec ex priuilegio abſq; legis pſumptione,& tunc impartit auxilium ſuũ, pſumendo ꝙ teſtõr voluerit vti iure cõi.Exemplũ in pagano,q non pt̃ decedere ꝓ pte teſtatus, & ꝓ pte inteſtatus, l.ius nr̃m.ff. de reg.iu.Nã ſi paganus ĩſtituat vnũ in certa re,vel ad certũ tps, lex pſumit,ꝙ voluerit locũ eſſe iuri accreſcẽdi,l.1.§. ſi ex fundo. & l.hrditas ex die,s.ti.ꝓxi. Et ſilr ſi inſtituit duos,lex preſumit,ꝙ teſta-

testator voluerit portionē repudiātis accrescere cohrēdi adeun ti,l.in testō.inf.eo.vt actus valeat,f'm Bartō.in l.re iuncti, in 2.q. prin.inf.de leg 3. Aut actus absq; psumptione legis pt valere ex solo priuilegio,& tūc lex nō impartit auxiliū suū psumēdo; qa nō est necessariū,& in istis teris loquit l.si duob. & d l.1.& l.miles vnū,& l.miles ita,& si.Rursus ex eisdē verbis,iure cōi,no.Bal.
25 Ale.& Mod.q†potentius operat ius cōe, q̄ spāle,patet,qa pupillaris,q̄ valet iure cōi,trahit ad bona vtriusq;,& tn̄ directa militaris,q̄ solū sustinet ex priuilegio,trahit ad bona testoris. Sed aduerte,qa pupillaris, & directa militaris sunt diuersæ, ergo not. nō bn̄ pbat hic;qa termini nō retinent:nā si vtraq; esset pupillaris,vel directa militaris,bn̄ colligeret nota.si ea,q̄ fit iure cōi,potentius operarent. Itē not.nō vr̄ bn̄ colligi;qa priuilegiū hmōi fuit a principio militib.ɔcessum ea lege, q post adita hrditatē, & post pubertatē, directa militaris non extendat ad bona filij, sicut a principio fuit ɔcessum,vt post annū missionis non valeret testm̄ iure militari.l.qd dr̄.& l.testamenta eorū. inf. de test. mili. Et iō si facili⁹ reuocat,vel opat debilius, nō est ex eo q ius spāle sit debilius, q̄ ius cōe, sed qa fuit ab initio cū ea qualitate indultū.ex quo sequit,q not.nō ēt pbat ī l. eius militis.§.militia missus inf. de test.mil. Pro isto tn̄ not.plā faciunt primō,qd decidit gl. in l.ait ptor.in fi.ff.de minō Scdō,qd vult gl.mag.in l.1. §.1.in fi.ff.qb.mod.pig.vel hyp.sol. Tertiō,qd ɔcludit gl.mag.in l.2.& ibi Ias.col.49.C.de iu.emph. Quarto facit decisio gl.& Bar. in l.fi.§.itē si pdixerit ff.nau.caup. stab. Quinto facit;qa citius pscribunt iura ex priuilegio ɔpetentia,q̄ ex iure cōi, c.si de terra. de priuile.iuncto c.de quarta,de pscr.declat gl. in c.fi.16.q.4 Sexto facit;qa facilius rescindit ɔtus validus de iure spāli,q̄ de iure cōi,f'm gl.in l.1.C.si aduer. vend. Vltimo faciunt q̄ scripsi in c.1. col.20.versi.circa quartā,extra de iudi.vbi pbaui, q facilius derogat iurisd.delegatæ,q̄ ordinariæ.Nā qn̄ agit de ɔseruando iure cōi,agit de dāno vitādo;qn̄ vero agit de ɔseruando iure spāli,agit de lucro captādo,f'm gl.quā ita declat ibi in l.2.§.1.in versic ɔsensus.ff.de iud.Ergo fauorabilior dēt esse cā dāni, q̄ lucri, l.fi.C.de codic.Sed ɔ istud nota.Senen.inducunt istū tex.vbi miles pt de iure spāli directō substituere post pubertatē,& aditam h ditatem,& tn̄ non pōt de iure cōi. Sol nota.pcedit retentis teris,i.qn̄ ius cōe,& spāle tendunt ad idē,vt dixi s. Vel aīr. Aut agit de ptāte agentis ex priuilegio, aut de effectu actus. Primo casu ptās agentis ex priuilegio est potētior; qa agens agit ɔ ius, l.j.ff.de ɔsti.prin. Scdō casu potētior est effectus resultās ex actu celebrato f'm ius cōe,vt hic,& in fi.s.alleg Scdō ob.tex.in auth. hoc inter liberos.C.de testa.Sol.ibi ag.t de retractāda voluntate disponentis, q̄ nāli, & cōi iure,magis est enixa erga libe.l.ex scripto.inf.vn̄ libe.meritō difficilius retractat; & sic ibi nō agit de retractādo effectu ipsius priuilegij, sed de reuocādo effectu iuris cōis Tertio ob.tex.ī l.fi.C.de inof.test. Sol.illa l.hodie fuit correcta p tex.in §.& hæc qdē de paren.in auth.vt eum de app. cog. Vel aīr, ibi tale priuile. q testm̄ militis & doctoris nō subiaceat q̄relæ,spālr ɔcedit,& sic sibi agit de ipso priuilegio, non
26 aūt de effectu priuilegij. Quarto ob.qa clā ḡnalis derogatoria derogat iuri cōi,& nō priuilegijs, f'm gl.in l.3. C.de silen.lib. 1. & in c.j.in ver.ɔsuetudine,de capel.monach.in 6.& maximè priuilegijs insertis in corpore iuris,f'm glo.in auth.qua in puin.C. vbi de cri.agi opor.Sol. Hoc casu agit de voluntate rescribētis, & iō non extēdit ad priuilegia,q̄ non psumunt nota prin. sicut ius cōe,c.1.de ɔsti.in 6.Hinc est,q taciturnitas iuris cōis nō operat effectū obreptionis,nec subreptionis,vt pbat Fely. in c. sup literis,co.3.de rescri.& tn̄ taciturnitas priuilegiorū reddit rescriptū,& grās subreptitias,c.1.eo.ti.de rescr. Et si dixeris, q ista rō cessat in priui.insertis in corpore iuris,q clā ḡnalis,nō obstātib. aliquib.iurib.vel priui.nō refert ad priu leg.i corpore iuris clausa,quia nō sunt sumpt̄ iura cōia;& iō oportet necessāriō, q fiat spālis mentio de priui.insertis,vt pbaui in d.c.1.in 7.char. ver.3. decīo. Vltimo opponit,Rescripta ad lites, q̄ concedunt f'm ius cōe l.rescripta.C.si ɔ ius vel vti.publ.morte ɔcedētis, re integra expirant,c.gratū.de off. dele. & tn̄ rescripta,gratiosā nō expirāt, c.si sup grā,de rescr.in 6.Sol.iō rescripta f'm ius expirant; qa ius impetrantis nō lædit,ex quo pt adire ordinariū.q̄ rō cessat in rescri.gratiosis,f'm gl.& Gem.in d.c.si sup Et ex pmissis potes colligere declōnes, & restrictiones ad istud no. Iterū ex eisdē ver-
27 bis,iure cōi,no.q pupillaris † substitu.dr̄ de iure cōi,qd intellīt Nouis.eo,q fuit ɔcessa oīb.pīb. nō at qa fit ɔcessa f'm rlās iuris cōis.Sed tu potes dicere,q imō fit ɔcessa f'm rlās iuris,vt pbaui s.in l.2.in 1.q.Bar.isto ti.Sed aduerte,qa vr̄ q pupil substi. fit inducta iure ɔsuetudinario,& nō cōi,d.l.2 Sol.inuētione est de iure ɔsuetudinario, sed approbōne pt dici de iure cōi,vt hic, qd facit ɔ Bar.in d.l.morib.dicētē,q ēt hodie pupillaris subst nō dr̄ de iure scripto;nā iste tex vr̄ pbare oppositū. Retenta tn̄ opin. *communi*,q fuerit ɔcessa ɔ rlās iuris cōis,infert f'm Nouis. q relaxatio iuris,siue dispēsatio ɔcessa fauore oīum,est potentior illa, q̄ ɔcessa fuit certo ḡni personarū,vt militib. Sed non vr̄ bona illatio,qa vt dixi,directa militaris,non legit a principio ɔcessa mili-

litibus in bonis filiorū;ergo non rectè infert,q pupillaris sit po
28 tentior directa militari. In tex.ibi,pr̄is duntaxat,no.q†per directam militarē,substitutus solū succedit in bonis pr̄is. Sed hic dubitat, an succedat tanq̄ immediatus hr̄s testatoris,an verō filij? Imo. & Senen.hic rn̄. q succedit tanq̄ immediatus hr̄s filij, & idem vult Pau.de Ca.in l.in testō.C.de test.mili.& est de mente Bal.& Ang.hic,dū dn̄t,q pupillaris adueniente pubertate digredit ad directā militarē. Pro quorū snīa Senen.adducunt plura, quib.Nouis.rn̄dent,vt hic p eos.Inter cętera inducunt tex.nr̄m sumpto arg.ex eo,q aliās Legislator frustra dubitaret,an substitutus capiat bona filij,necne. Nec ob.rn̄sio Mod.dū dn̄t, q hic dubitat,an succedat filio,vel pr̄i; qa istud est, de quo disputat. Vn̄ aīr rn̄dent, negando,q iurecon. dubitauerit,licèt imperiti eum ɔsulentes dubitatiōnē resoluat,vt in sīti dicit Bar. in l.vbicunq;.ff.de inter.acti.& facit tex.in l.Domitius.s.de testa.Sed tu aduerte,qa dubitatio vr̄ pbabilis, tum qa ex cōtextu substōnis ɔstat ipsam substōnem fuisse factā filio,tū qa verbū,capiet, respiciens vtrāq; substōnem,dēt vniformiter deteriare.l.si legata rius.§.1.inf.de leg.1. l.iā hoc iure.s.eo. Capiet ergo substitutus sp.vt hr̄s filij.Sed istis non obstantib.ɔriū verius est,& ɔrium tenent Bar.& alij *cōiter*.Pro quib.facit,qa vt dictū fuit, milites nō hn̄t priuilegiū testādi p filijs suis puberibus,& qa in tex.nostro dr̄ substitutū capere hrditatē pr̄is; ergo capit vt hr̄s pr̄is, alioqn diceret capere hrditatē filij.l.sed & si pſes.§.ad substitutos.s.eo. Non ob.q verbū,capiat,dēat vniformiter deteriare, qa satis dr̄ vniformiter deteriare, si deteriet q̄libet substōnem f'm suam nām,vt dixi pcedit Bar.in l.hr̄des mei.§.cū ita.inf.ad Treb.Vel aīr. In dubio pcedit reg.l.iā hoc iure.secus qn̄ apparet fuisse factam diuersam deteriatiōnē,d.l.in test.in fi.C.de testa.mil.apparet aūt in tex.nr̄o fuisse factā deteriatiōnē difformiter, dū dr̄, substitutus post pubertatē capit hrditatē pr̄is,vt dictū est. In tex.ibi,capiet,no.q istud est verbū directū, ad idē tex.in l. Titia cū testō, §.1.inf.de leg.2.tradit per Bart.inf.in 3. & vlt.mēbro,vt dicet. In tex.ibi,cū fructib. no. q fructus reperti in hrditate dēnt substituto p directā militarē, de quo dicā inf.in vlt.oppo.Bar.Glo.1.
29 declat†qs dicat Centurio,fīs gl.hr̄ in l. .C.de testa. mil.in l.de inofficioso.C.de inof.test.in l.& militib.C de testa.mil.facit qd in sīti dicit tex.in l.1.C.de exact.trib.li.10.Et no.q Centurio hēt iurisdictiōnē in milites suæ cohortis,l.milites agrū.§.irreuerēs. ff. de re mili. Qd euāgelica veritas attestat de Cēturione Chr̄m rogante,vt curaret seruū eius paralyticū,& dicente, Nā & ego hō sum hn̄s alios sub ptāte, & dico huic vade,& vadit; & huic veni & venit. Vn̄ sanato ptinus eius seruo, laudauit eū Dn̄s dicens,Nō inueni tantā fidē in Israel,vt scribit Matth.8.c.& hr̄ in c.nō dubito,de ɔsecr.dist.4.de cuius allusione vocabuli,seu nōis rōne,dcm̄ fuit s̄ in 1.notab. Gl.in ver. bona,declat implicatiuā ēt,in tex.positā,q substitutus hēat non solū bona pr̄is,sed ēt filij impuberis. Et qa nā implicatiuæ est implicare casum minus dubitabilē,l.ēt.C.si tut.vel cura.inter.No nouis.ex ista gl. q minus dubiū est,q in pupillari substōne ɔprehēdant bona pr̄is, q̄ bona filij. Tu ɔsidera,q implicatiua,ēt,in tex hīo vr̄ aliud implicare,videlicet, q substitutus nō solū capiat bona pr̄is p directā militarē,sed ēt filij pupilli iure cōi,i.p directā pupillarē,& sic substitutus succedit pupillo, & in eius bonis ex pupillari, & patri militi,& in eius bonis ex directa militari, & iste sensus applaudit lrāe;tn̄ vr̄ ɔfundi p tex.in d.§.ad substitutos,ver. nisi mihi. & p tex.in l.pcib.C.eo.Gl.in ver.cōi.iure,intelligit,l.paganorū, ad drīam militū,non oīum Chrīanorū, prout loquit tex.de hære.
30 & pag.C.†Oīs.n.q nō est miles,dr̄ paganus.l.3.inf.de test.mil & Insti.e.§.1.& ibi glo. vult paganos nomē a pagis,i.villis sortitos fuisse,qa milites f'm Imo.morabant in castris,& non in villis. Hinc peculiū paganicū dr̄ illorū,q̄ militarē ordinē nō adipiscūtur.l.fi.C.de inof.test.hinc miles bona,q̄ hēt in villis,dr̄ hr̄e in paganico.l.1.C.de test.mil. Glo.fin diuidit in tres partes In prima tractat de substōne ɔpendiosa fcā a milite. In scdā ɔpendiosa fcā a pagano.In tertia alle.ɔcor.ad fi. tex. q̄ iura gl.dicit facere ɔ ea,q̄ pdixerat,& ista est intētio gl.licèt verba fuerint trāsportata.Scda ibi,si aūt esset paganus. Tertia ibi,& facit. Accedamus itaq; ad apparatū,& primō excutiamus oppositiones. Opp primo de l.pce.& l.verbis ciuilib.s.eo.vbi vna substō non mutatur in aliam ɔ tex. nr̄m, vbi pupillaris transit in directā militarem.
31 Rn̄det Bar.q†in hn̄tibus symbolum facilis est transitus, l.in rē, §.itē q̄cunq;.ff.de rei vend.iō de directa in directā bn̄ fit trāsitus vt hic,nō aūt de directa in fideic.quia sunt spēs oppositæ,vt ibi. Aduerte,quia Bar psupponit, q in ɔrijs vna directa possit transire ī aliā directā,qd vr̄ falsum,qa ī totū prima expirat,vt ibi patet. Preterea nō vr̄ q ēt in tex.nr̄o fiat aliqs trāsitus,qa ɔpēdiosa pp distributionē tpum ɔtinet vulgarē,pupillarē,& directā militarē ordine successiuo,& sic vna finita,succedit altera;non aūt vna trāsmutat in aliā. Et ita tenēdo nō obstant ɔ qa loquunt in pagano nō hn̄te ptātem directō substituēdi post pubertatē, & aditā hrditatē,hic aūt in milite ptāte hn̄te,& iō vtraq; ɔtinetur in ɔpendiosa, & f'm volūtatē disponētis vna succedit post alteram

ram. Retenta tñ sol. Bar. hēmus no. ꝙ vna subst͞o directa facilius mutat͞ i aliã directã, q̃ in fideicōmissariã. Pro qua ꝯclone Mod. alle. duo simia. Primū id, qđ vult D. Iaſ. in l. quominus. q. 28. ff. de flumi. Scđo id, qđ decidit Pet. de Anch. ꝯſi. 96. Ista dña. vbi dicit, ꝙ statutū recipit potius declonē ab alio statuto, q̃ a iure cōi, ꝑ reg. d. §. itē q̃cunq;. & idē vult idē Anch. ꝯſi. 433. Viso pūcto. col. fi. Tu adde aliud magis ad ꝓpositū. Test͞m in scriptis, facillimè transit in test͞m nuncupatiuū; qa nō fit trāsitus in diuersas ſpēs, ſm Bar. in l. fi. C. de iu. codic. Cyn. & Mod. in l. hac ꝯsultissima. §. ꝑ nuncupationē. C. de testa. & ad hoc bñ facit tex. in l. 3. §. qui fideic. §. ti. 1. nã ibi fit transitus in diuersam qualitatē, nō in diuersam ſpēm. Sed ꝯ hanc rſam, ꝙ in hñtib. symbolū, &c. opp. Nouiſ. de dnio, qđ est ius incorporale, & tñ magis applicat reb. corporalib. q̃ incorporalib. vt docet Bar. in l. si qs vi. §. dña. ff. de acqui. poſ. & relinquunt cogitandū. Tu verò cogita, ꝙ rſa ꝓcedit, qñ similitudo ꝯuenit in essentia; secus si disconueniat, vt dicit Bart. in substōne directa & fideic. Essentia. n. dñij, est libera facultas disponendi de re, vt dr̄ in diffinitione dñij, cui liberæ disponi, seu facultati aduersat̄ essentia iuriū incorporaliū, q̃ ab oſſib. nr̄is separare non possumus. l. qs ergo casus. ff. de pec. Idem videm⁹ in poſſeſ. q̃ est ēt ius insistēdi, vt in diffinitione possessionis, de qua ꝑ Bar. in l. 1. ff. de acq. poſ. & tñ propriè non cadit in reb. incorporalib. l. seru⁹. §. incorporales. ff. de acq. rer. do. qa essentia poſſessionis, non bñ ꝯuenit iurib. incorporalib. q̃ loco non circunscribunt̄; & quib. insistere non bñ possumus. Sed vltra alios op. de l. non codicillū. C. de testa. vbi test͞m non transit in codicil. q̃ tñ hñt similitudinē cum testō; imò largè pñt dici test͞m, vt latè ꝓbat Iaſ. post alios in rub. inf. de leg. 1. Sol. ibi non ꝯstabat de volūtate disponentis, sicut hic; nã si de volūtate appareat, bñ fit transitus de testō in codic. l. 1. inf. de iu codic. l. fi. C. de codi. vel non transit; qa directa substō, q̃ fit in testō, & fideic resultans ex codic. d. l. fi. vñr oppositæ, ſm Bar. Sed ꝯsidera, ꝙ vr̄ falsum, l. ꝙ directa & fideic. sint oppositæ, ꝑ tex. in l. Scæuola. inf. ad Treb. ꝑ quē ita tenent Ang. Pau. de Ca. & Iaſ. in 5. col. in l. si qs ita. ff. de verb. obl. Sol. Bar. hic loquit̄ in pupillari, q̃ vr̄ opposita fideic. vt docet idē Bar. in l. ꝑce. in 1. opp. ꝯrium aūt loquit̄ in substōne directa, & substōne fideic. Sed certè cadē rōne, qua pupillaris dr̄ opposita fideic. (quia respicit illa pupilli fauorem, hæc odium) ita vr̄ in pupillari, q̃ respicit fauorē pupilli, & directa militari, q̃ respicit odiū filij effecti puberis. Vñ cogita si dici possit, ꝙ respū substituti non sunt oppositę, sed respū eius, cui substituit̄, bñ vñr ꝯrię. Vel aliter rñdetur, ꝙ vna directa valida non pt̄ trāsire in fideic. ita loquit̄ Bar. sed vna directa a principio nulla, pt̄ conuerti in fideic. ita procedit tex. in d. l. Scæuola. Scđo opp. de l. sed si pl̄es. §. in arrogato. §. eo. Sol. illa in filio arrogato, ista in filio nāli & le-
32 gitimo, ſm Bar. Ex hac sol. no. † Ampliationē ad tex. in d. §. in arrogato, vt ꝓcedat ēt in filio arrogato a milite, vt pr̄ ēt miles nō possit ei pupillariter substituere in bonis ipsius pupilli arrogati, qđ mirum vr̄, cum videatur agi tam de fauore filij arrogati, q̃ militis arrogatoris. Sed tu dicas, ꝙ imò agit de fauore filij, ꝙ arrogator q̄uis miles, non possit ei substituere in bonis ipsius pupilli, ne patri arrogatori det occasio captandæ mortis filij arrogati, vt bona sua trāsferre valeat in ꝓprios filios nāles, vel agnatos; q̃ rō cessat in patre nāli ꝑꝑ votum, & nālem charitatem, & innatam inclinationem in ꝓprios liberos. l. scripto. inf. vnde lib. Tertio opp. de l. miles ita. §. exhr̄dato. inf. de test mili. rñdet Bar. illa loquit̄ in filio sui iuris, vel in ptāte aui, ista in filio in ptāte patris testatoris ꝯstituto. sequunt̄ *omnes* indifferenter. Pro hac sol. facit tex. in l. precib. & ibi no. Dec. in 4. no. C. eo. facit ēt tex. in rōne sui, in l. impuberi. in fi. §. de admini. tuto. Ex quo infertur, ꝙ priuilegia testandi concessa militib. sunt intelligenda respū bonorum ipsorum militū, & no filiorū. Sed aduerte, quia tex. in d. §. exhr̄dato. loquit̄ in filio emancipato exhr̄dato; ergo sec⁹ vr̄ in emancipato instituto, arg a ꝯ. l. 1. §. huius rei. ff. de off. eius. Cōfirmat̄, qa æquum vr̄, vt miles aliquid plus hēat priuilegij in facienda substōne filio pupillo, q̃ extraneo; cui ēt miles in bonis ipsius directò substituere. pt̄. l. miles ēt, C. de testa. mili. & qa est fauor filij emācipati, ꝙ pater possit ei pupillariter substituere. l. ex tribus. C. de inof. test. Ergo vr̄, ꝙ miles possit pupillariter substituere filio emancipato instituto, licèt non possit exhæredato. Quarto opp. Bar. de l. fi. C. de insti. & substi. & l. precibus. in
33 1. rñſo. C. eo. vbi † in tacita pupillari ꝯprehensa in expressa vulgari non ꝯtinentur bona pupilli. Glo. nostra ſm Bart. rñdet, ꝙ ibi nulla ꝯtinetur tacita pupillaris, qa mater erat in medio, hic verò in ꝯpendiosa continetur tacita pupillaris; quia mater non erat in medio. Istam sol. reprehendit Bar. quia in expressa vulgari cōtinetur tacita pupillaris, ēt qñ mater est in medio, licèt ꝯ eã nō habeat effectum, & quia falsum est, ꝙ pupillaris comprehensa in compendiosa, de qua loquit̄ tex. noster, sit oīno tacita. Vnde rñdet, ꝙ ꝯria loquuntur in pupillari ꝯprehensa in expressa vulgari, q̃ est oīno tacita, & iō non excludit matrem. Lex verò nostra loquitur in pupillari ꝯprehensa in ꝯpendiosa, q̃ est expressa verbis gñalibus, iō matrem excludit. d. l. precibus. in pen. rñ. &

c. si pater. de test. in 6. Circa ista dicta Bart. aduerte ad plura. Primo, dum Bar. & alij *cōiter* dñt, ꝙ pupillaris ꝯprehensa in expressa vulgari dr̄ tacita, rectius dixissent, p̄sumpta; nam si ad voluntatem testatoris respūs hēat, non pt̄ dici tacita; qa a principio de ea testator non cogitauit. si aūt ad legis dispōnem relatio fiat, tunc dici dēt expressa ſm Bar. in l. 1. in 1. q. §. eo. Erit ergo p̄sumpta, qa lex p̄sumpsit, ꝙ si testator de ea cogitasset, verisir ita pupillariter substituisset, vt in simi dicit Iurecon. in l. Titius. §. Luci⁹. §. de lib. & posth. & gl. in l. tale pactū. §. fi. ff. de pact. Et ita hanc dicebant p̄sumptã Gui. de Cug hic, & antiq. ut refert Alb. de Rosi in d. l. 1. & iō hmōi pupillaris dr̄ ꝓcedere ex interpretatione extensiua, & non declatiua, ſm Ang. in l. q̄uis. C. eo. Scđo aduerte, ꝙ Bar. vr̄ malè intellexisse gl. ꝙ voluerit dicere, ꝙ pupillaris cōprehensa in ꝯpendiosa, sit oīno tacita; qa ſm Aret. & Mod. glo. in illa implicatiua; nam & alias, hoc solum voluit implicare; ꝙ sicut expressa vulgaris fauore matris non ꝯtinet tacitã pupillarem, ita directa militaris ꝯprehensa in ꝯpendiosa fauore matris obliquat̄, d. l. ꝑcibus. Et hanc puto mentem glo. qa illa verba, nã & alias, proferunt̄ hic per modū rōnis, vt in l. nã & si parentib. ff. de inof. test. Tertio Bar. vult, ꝙ sub expressa vulgari ꝯtineatur tacita pupillaris, ēt qñ mater est in medio, licèt ꝯ eã non hēat effectū. Ista opi. Bar. & gl. est *cōiter* recepta, vt patet ex adductis per Ale. & Mod. Contra. tenet Pet. de Bella. sequunt̄ Fulg. Dec. Nouiſ. & pl̄es alij, vt per eos hic. Discutiamus igit̄ fundamēta. Opi.
34 Bar. & cōis, fundat̄ per tex. in d. l fi. vbi † matre decedente añ pupillum, admittit̄ substitutus ex tacita pupillari; ergo a principio ꝯtinebat̄ in expressa vulgari, alias non potuisset de nouo nasci, arg. l. qđ ab initio, de reg. iur. & quia in cognoscendo qđ ꝯtineatur in dispōne testōris, inspicimus tp̄s testī. l. si ita. inf. de au. & argen. leg. ergo necessariò dđm est, ꝙ tacita pupillaris ꝯtineret̄ in expressã vulgari tp̄e testī, cū post mortem amplius arbitriū disponendi non redeat, l. j. C. de sacrosſ. ec. Ad ista rñdet Dec. in d. l. precib. ꝙ sicut mortuo filio p̄terito, lex fingit test͞m nullū, fuisse validū vsq; a principio. l. 2. §. expectandi. inf. de bo. poſ. ſm tab. l. filio p̄terito. §. de iniu. rup. ita mortua matre, lex fingit tacitam pupillarē cōtineri in expressa vulgari vsq; a principio. Ista rñsio non placet; qa sic dēret dici substō ficta, non aūt tacita, nec præsumpta. Et qa nullitas testī causat̄ ex facto legis ꝯ uoluntatem testōris; iō lex mortuo filio p̄terito, pt̄ conualidare test͞m usq; a prin. Hæc aūt tacita pupillaris inducit̄ ex p̄sumpta voluntate, q̃. l. voluntas non pōt nasci post mortem, d. l. 1. ergo oportet, ꝙ adfuerit a prin. Et qa lex non pt̄ fingere super impoſi ꝑ nãm, §. minorē, Inst. de adop. ergo si uoluntas testatoris a princ. fuisset, ꝙ pupillaris non ꝯtineret, non potuisset lex fingere, ꝙ uolūtas post mortē superuenerit; qa hoc est impoſe ꝑ nãm. Alr̄ ergo rñdent Nouiſ. ꝙ hæc pupillaris tacita, non ꝓcedit ex mente testatoris, q̃ de ea nō cogitauit; sed ex p̄sumptione legis, vt statim dixi. Idcirco inferunt se nō videre, quare lex non potuerit p̄sumere hāc tacitã pupillarē. Nec ob. ſm eos, ꝙ in interpretanda voluntate defuncti, sit inspiciendū tp̄s testī; qa verum, si agatur de interpretanda uolūtate testōris, de qua dispositū reperit̄ aliqualr̄, secus si agat̄ de interp̄tanda p̄sumptione legis sup eo, de quo testōr nihil disposuit. Sed ista rñsio ꝯprobat cōem opi. nō āt improbat; qa si lex p̄sumit, ꝙ si testōr cogitasset, pupillariter substituisset, oportet dicere, ꝙ añ mortē substituisset, ergo dēt p̄sumere, ꝙ substituerit illo tp̄e. Id si dicam⁹, vt ipsi dñt, ꝙ lex p̄sumit testōrē nō fuisse pupillr̄ substitutū, qñ mr̄ est in medio, nō poterit lex mr̄e mortua añ pupillū p̄sumere mutatã voluntatē, ut patet ex p̄dictis. Quid igit̄ dđm? Ego teneo opi. Pe. & ꝯsidero, ꝙ ista pupillaris dr̄ p̄sumpta; qa si testōr cogitasset filiū suum moriturū in pupillari ætate, eidē substituisset pupillr̄ illū, quē substituit vulgariter ad exclusionē oīum venientiū ab intestato, excepta mr̄e, & q̄busdā alijs ꝑsonis, de q̄b. ꝑ Bar. in l. 2. §. e. Qua p̄sumptione retenta, qualr̄ lex p̄sumpserit testōrem substituisse, reor legē p̄sumpsisse, ꝙ ita sit dictū, si filius meus in pupil. æta. decesserit, & mater ei hr̄s nō erit, substituo Caium. si p̄sumamus isto mō, pupillaris nō erit ꝯprehensa in vulgari ꝯ mr̄em; qa apparet, ꝙ ista est pupillaris ꝯdōnalis, vt dicit Iurec. in l. q̄ liberis. in prin. §. e. ergo falsa cōis opi. ꝙ ista pupillaris vsq; a prin. ꝯtineatur in exp̄ssa vulgari ꝯ mr̄em, licèt ꝯ eam non hēat effectū. Et ita tenēdo nō ob. fundamēta cōis opi. qa rñ. ꝙ pupil. de nouo nō nascit̄ ꝯ alios, nec de nouo fingit̄, sed a prin. ꝯtinet̄ sub ꝯdōne, si mr̄ hr̄s nō erit. Et si dixeris, hoc mō uolūtas testōris stabit in pēdenti ꝯ. l. fi. ff. cō. pred. Rñ. vltra alios, ꝙ hic agitur de successione pupil. d. l. ꝑcib. post cuius mortē statim admittit̄ mr̄ ab inteſ. vel in eius defectū substitutus. Et licèt mr̄ velit deliberare, nō ꝑpea voluntas defuncti dr̄ in pēdēti, d. l. q̄ liberis, & l q̃diu. inf. de acq. hær. & no. in rub. C. de succ. edi. Et ꝓ hac sñia Pet. bñ stringit sua rō; nã si tacita pupil. ꝯtinet̄ in vulgari expressã a prin. ita deberet hr̄e effectū ꝯ mr̄em, sicut si esset expressa, eo qa voluntas tacita, nō minus est obseruāda q̃ expressa, l. cū res, & ibi D. Iaſ. in 6. no. inf. de le. 1. Nec instātia Bar. aliqd facit ꝯ Pet. qa in exhr̄datione, & instōne, requirit̄ expressio ꝓ forma, l. 1. & 2. §. de lib. & posth

secus in substi.pupil.in qua sufficit voluntas tacita,d.l.fi.& l. iam
35 hoc iure.§.eo. Sed aduerte,qa† nõ vr ꝙ vlla substi. directa possit
esse tacita;qa nulla directa pt induci ex ꝯiecturis. l.iubemus. C.
de testa.docet Pau.de Ca.in l.pen.C.eo.ex hoc inferens,ꝙ ꝑ ista
verba,si oẽs decesserint in pupil.ęta.substituo Caium,non indu
cit pupillaris directa inter filios in ꝯdõne positos.de quo dixi in
l.hr̃des mei.§.cũ ita.inf.ad Tre.Si ꝯsideres,facilè solues. Vltimo
36 Bar.vult,ꝙ† mr̃e repudiãte hr̃ditatẽ filij pupilli ab intest.sibi de-
latã,admittit substitutus exclusis aliis ab intest.venientib. qa si-
cut mr̃e ꝓmortua admittit substi.d.l.fi.ita mr̃e repudiãte, cum
paria sint decessisse,vel repudiasse.l.1.§.pen.inf.de bo.pos.ꝯtab.
& l.ij.§.pe.& fi.inf.ad Tertul Quæ ꝯclo verissima est stãte mea
intelligentia,ꝙ ista pupil.intelligat fcã sub ꝯdõne si mr̃ hr̃s non
erit,q̃ ꝯdõ hẽt duas expões,vel qa nolit, vel qa non possit.l.cũ
ꝓponas.C.de hær.insti. Et cũ Bar.transeunt alij *cõiter*.Sed Ange.
insurgit arguta rõne.Mortuo pupillo, hr̃ditas fuit illico mr̃i ab
intest.delata;& ꝯñr illico cessauit dicta cã testati.d.l.q̃diu, ergo
amplius reuiuiscete non potuit,l.qui res.§.areã.ff.de sol.Si me-
cum sentias,ꝙ ista pupillaris sit ꝯdõnalis,sol.de se patet.Et si for
san instes,ꝙ cã intestati non possit hr̃e locũ, nisi extincta cã te-
stati,d.l.q̃diu.rñ. ꝙ ex voluntate testatoris hoc loco cã intestati
ꝑcedit cãm testati, vt in l.si qs ita instituat.§.tit.1. Contra hanc
ꝯclonem D. Ale.adducit tex.in l.filiusfa.§.cũ quis.inf.de leg.1.&
retento intellu meo nihil facit.Sed si intelligas,ꝑut intelligunt
Bar.& alij,tñ Raph.Ale.& Ias.ꝙ ille tex. loqt̃ in ꝯdõne adiecta à
testõre;nos verò loqmur in ꝯdõne a lege ꝓsumpta.seqt̃ Dec.in
d.l.ꝑcib.ꝑ tex.in l.ex fcõ.§.si qs rogatus.inf.ad Treb.iũcta l.gña-
liter.§.cũ aũt,C.de insti.& subst.Sed certè nõ assignat̃ rõ diuersi
tatis.Præterea ꝯdõ a l. ꝓsumpta.fundat̃ in ꝯiecturata mente de-
functi;ergo ẽt erit ꝯdõ hoĩs a lege ꝯiecturata. Iõ melius rñ.vt ꝑ
Bar.in d.l.1.§.pen.inf.de ꝯtab. Quinto opp.de l.ꝑcib.in pen. rñ.
37 C.eo.vbi † ꝯpendiose substitutus a milite, post pubertatẽ capit
bona testõris ex cã fideic. ꝯ tex. nr̃m vbi capit ex directa milita-
ri.Rñ.gl.istud rřare,illud spãle fauore mr̃is. Alr.rñ.Bar. ista l.ꝑce
dit in substi.a milite fcã per verba directa,illa ꝑ verba cõia. Cir-
ca quas solões duo sunt ꝯsideranda. In quib.ꝯsistat fauor ma-
tris, & cæterorũ hr̃dum ipsius instituti, ꝙ magis succedatur ex
fideic.q̃ ex directa,& econuerso,q̃ sint ꝯmoda substit. ꝙ magis
succedat ex directa,q̃ ex fideic. Scdõ,an ꝑdictæ solões sint ve-
ræ.Circa primũ rñdet,fauores mr̃is, & dãna substituti ꝯsistere ĩ
plurib.Et qdã ꝯmoda refert Bar. Alia scriben. addunt. Nos igit̃
38 singula discutiamus.Primũ † ꝯmodũ est respũ fructuum, q nõ
veniunt in restõne fideic.l.iubemus. C. ad Tre.l.postulãte.§.sed
si hmõi.inf.ad Treb.l.si quis bonorũ. inf.de leg.1. & tñ reddẽdi
sunt substituto ꝑ directã militarẽ, vt hic in fi. Circa hanc vtilita-
tem alš pla scripsi hic,& ꝓsequut9 sum postea pleniori calamo
in l.in fideic.inf.ad Treb.vbi est locus suus,iõ nõ repeto ampli9,
sed non omittam ea,q̃ intellm huius tex.ꝯcernunt. Quæro er-
go, qa decidit in directa;militari venire fruct9 in hr̃ditate reper
tos,de quib.intelligi dẽat,an de repertis in hr̃ditate tꝑe mortis
filij,an vero de repertis in hr̃ditate tꝑe mortis testõris?Bart.hic,
& inf.in vlt.opp.intellexit tex.de repertis in hr̃ditate tꝑe mortis
filij instituti,& fuit intellus Dy.sequunt̃ Bald Imo. Aret.& Soc.
hic Bal.Ang.& Sal.in d.l.ꝑcib.& iste intellš est cõis ſm Aret.Pro
quo adducit primò,qa capiendus est ille sensus, qui hẽt ꝓbabi-
lem dubitationẽ,& non ille, q est de indubitabili. l.qđ Labeo.
ff.de Carb. edic. Cui.n.dubium est, ꝙ fructus reperti in hr̃dita-
te testõris non sint restituendi substituto directo, cũ ẽt sint re-
stituendi fideicõmis.? vt per gl.in l.quod his verbis.inf.de leg.3.
39 † Tales.n.fructus recollecti ꝑ testõrem augent hr̃ditatẽ, & dñr
res hr̃ditariæ.l.itẽ veniunt.§.itẽ non solũ. ff.de pet. hær. Imo ẽt
fructus ꝑcepti hr̃ditate iacente, veniunt restituendi fideic.l.ita
tñ.§.1.inf.ad Treb. Nullum ergo dubium est, ꝙ fructus a testa-
tõre collecti,directò substi.restituendi non sint.Ad istud rñ.Ias.
ꝙ dubiũ faciebat militis priuilegiũ, qđ videbat̃ strictè interpre-
tandũ,vt minus noceat instituto,q̃ sit possibile, arg.l.impuberi.
§.de admi.tuto.Nihilominus ꝯ decidit ea rõne, qa tales fructus
tanq̃ hr̃ditariæ res augent hr̃ditatẽ. Sed certè istud est, qđ facit
non esse dubiũ.Nec ob.si dixeris, Cur ergo Iureconš. istud du-
bium decidit in l.lege Fal.inf.ad leg.Fal.Rñ.ꝙ ille tex. loquitur
in diuersis teris,videlicet in fructib.natis nõdũ separatis a solo,
de qb.poterat esse dubium,an hr̃ditarij dicerent̃,necne; cũ fue
rint recollecti ꝑ hr̃dẽ. Non inficior, ꝙ hmõi modus arguendi
non est ꝓbabilis.l.q̃uis. ff.de na.resti. Scdõ ꝓ intellu Bart. facit,
qa si intelligamus de fructib.repertis in hr̃ditate tꝑe mortis te-
stõris,satis fuisset Iurecon.dixisse,capiat bona pr̃is, absq; illa ad-
iectione, cũ fructib.qui recollecti a testõre, dñr bona pr̃is,d.§.
itẽ non solũ.Ad istud rñ Dec.in d.l.in testõ.C.de testa.mil.ꝙ li-
cèt tales fructus augeant hr̃ditatẽ,ueniunt tñ applõne fructuũ,
d.l.itẽ veniunt.§. fructus.& iõ ad submouendũ hoc dubiũ, fuit
dictum cum fructibus.Sed certè tex.in d.§.fructus,non probat
assumptũ Dec.ꝙ veniant applõne fructuum, quia loquitur de
fructib.perceptis per hæredẽ. Et licèt possint appellari fructus,
vt voluit gl.in d.l.ꝙ his verbis;tñ dñr bona testõris, iõ non cre-
40 derem Iurec.superfluè locutũ. † Tertiò facit ſm Lanf. de Oria.
qa fructus non ꝓsumunt̃ durare vltra triennium,ſm glo.in l.1.
C.si aduer.vsu.Si intelligamus tex.de fructib. repertis tꝑe mor-
tis testõris,erit necesse, ꝙ dicamus filiũ institutũ decessisse post
mortẽ testatoris intra trienniũ,qđ est diuinare,& ꝯ tex.nr̃m, q
ꝓsupponit filiũ tꝑe mortis testatoris pupillũ postea decessisse
puberẽ, qđ potuit esse longè post trienniũ. Et ex hoc inferunt
Nouiš.ꝙ sicut hr̃s nõ tenet̃ restituere res hr̃ditarias,q̃ vetustate
& longo vsu interierunt,nec illorũ æstimationẽ,l.mulier.§.sed
etenim.inf.ad Treb.ita nec hos fructus ꝯsumptos, nec illorum
æstimationẽ.Sed istud non credo uerum,& ꝯñr infero rõnem
Lanfr.non seruire in ꝓposito.Concludo igit̃ æstõnem horum
fructuum restituendam fideic.& multò magis directo substitu
to;qa(ut dixi)dñr bona hr̃ditaria;& quia hæres tenetur ad æsti-
mationem earũ rerum, q̃ culpa sua perierunt. d.§.sed etenim.
Dr̃ aũt hr̃s in culpa,si non distraxit res, q̃ seruando seruari non
pñt,l.lex quæ tutores,ad fi.& l.constõnem.C.de admi.tut.no.ꝑ
gl.in l.Marcellus.§.res,quæ.inf.ad Treb.Et tandem in hãc sen-
tentiam declinant ipsi Nouiš.per doctr.Bart. in l.diuortio.§.ob
donationes.ad fi.§.sol.mat. Not. tñ, ꝙ hæres non tenet̃ ad æsti-
mationẽ q̃ti plurimi,sed ad eam tñ, q̃ erat tꝑe mortis testõris,
eo quia tales fructus debent̃ iure oblõnis,ergo non crescit æsti
matio,l.si hoĩem.ff.mand.declarat Pa.de Ca.in d.§.ob donatio-
nes,ad fi.Sed qđ si sint perempti cum fructib.recollectis ex aliis
ꝑdiis ipsius hr̃dis,an dicant̃ ꝯsumpti, ita ꝙ sola æstimatio dẽat?
Videretur dđm ꝙ sic,per tex.in l.si alieni.ff.de sol.& Inst.de vsu
fru.§.ꝯstituitur.In ꝯrium facit tex.in l. Pompo.scribit,si frumẽ-
tum.in prin.ff.de rei uend vbi tñ fuerat fcã ꝯmixtio ꝯ volunta-
tem dñi,iõ cogitabis.Contrariã opi.tenet Ange.hic,sequuntur
Pau.de Ca.Ale.Ias.& D.Claud.de Aquis,Ep̃s indomitę ciuitatis
Massiliensis,Fulg.Pau.Lud.Ro.& Dec.in d.l.in testõ. mouent̃;
qa non dẽt esse deterioris ꝯdõnis hr̃s non grauatus,q̃ sit graua-
tus,q non tenetur restituere fructus medio tꝑe perceptos, d.l.
in fideicommissariã.ergo non ẽt tenebit̃ hr̃s non grauatus.Ad
istud rñ.Nouiš.ꝙ assumptũ est falsum; quia filius militis nõ de-
trahit ltĩmam de directa militari; & tñ grauatus detrahit de fi-
deic.Ista sol.non placet, tum qa non est expeditũ,ꝙ filius non
possit hodie detrahere ltĩmam de directa militari, ut inf. dicet̃,
tum qa non sequit̃, filius non grauatus est in hoc deterioris cõ
ditionis,ergo erit in aliis. Aliter rñdet Imo. distinguendo. Aut
miles instituit vnũ ad tꝑs,& post tꝑs aliũ, & tunc procedat opi.
Ang & sequac.Aut instituit unũ, & in euentũ alicuius ꝯdõnis
substituit aliũ,& tunc vera sit opi.Bar.& cõis. Quæ distinctio re
prehendit̃ per Are.qa solũ diuersificant casus, & nulla redditur
rõ diuersitatis. Saluando distinctionem dici pt rõnem diuersi-
tatis esse,quia condõ magis resoluit actum q̃ dies,l.2.ff.de in di.
addic.& qa qñ instituitur vnus ad tꝑs,& alius post, clarè collr̃ te
statorem velle, ꝙ vnusquisq; sequatur commoda hæreditatis
suo tꝑe,quod non ita collr̃,qñ unus est simplr̃ institutus, alius
autem sub condõne.Tenẽdo tñ cõem,indistinctè potest aliter
rñderi,negando assumptum,ꝙ institutus cui est directò substi.
dicatur minus grauatus,quã si detur obliquus substitutus;imò
dr̃ magis grauatus,quia nomen hæredis totaliter sibi aufertur,
quod est magni effectus,ut inf.patebit.Sic hr̃s dr̃ efficacius gra-
uatus, qñ testõr dedit licentiam fideic. capiendi fideic. propria
auctoritate.l.Titia cum testõ.§.1.inf.de leg.2. Item pro hac par-
te facit ſm Dec.in d.l.in testõ,quia illa uerba in dubio referen-
da vĩr ad testõrem,l.cum in testõ, iunctis no. ibi per Bar.inf.de
au.& arg. leg. Ad istud rñdent Nouiš. ꝙ procedit in verbis te-
statoris,secus vr̃ in verbis legislatoris, quæ sol.non placet ꝑ tex.
in l.filiusfa. §.diui.ibi, neq; creditorib. quæ verba ſm *communem*
intellm intelliguntur de creditorib.testatoris.Aliter ergo rñde
tur ſm eos, ꝙ satis referunt̃ ad testatorẽ intelligendo tex. cum
fructib.inuentis in hr̃ditate,s.testõris,tꝑe mortis instit. Sed nec
ista solu. tollit rõnem Dec. qa dubitatio non versatur sup uer.
in hr̃ditate,sed sup uer.inuentis,an ad tꝑs mortis testõris,vel in-
stituti referri debeant.Quid tenendum?Mihi magis placet cõis
41 opi.†quia ver.inuentis,& illa verba, post eam ætatem,determi-
nantur ab eodem ver.capiat;ergo tex.debet intelligi de fructi-
bus inuentis in hr̃ditate post eã ętatẽ,& ꝯñr post pupillarem;&
sic tꝑe mortis instituti;quia illa qualitas tpis determinat oĩa, q̃
ab illo verbo principali regunt̃,l.1.in prin.iuncta l.3.§.ait præ-
tor.ff.de incen.rui.& naufr.docet Bar.in l.prætor. §.eritq; diffe-
rentia.ff.vi bonorum rapt.tradit Soc.ꝯsi.66.col.7.lib.3. & cons.
42 27.Visis,col.3.lib.4.& Dec.consi.92 Viso puncto,col.2.†Secun-
dum ꝯmodum est,ſm Bar.quia de directa militari filius,siue e-
ius hæres,non põt detrahere legitimam, de fideic.uerò potest,
l.cohr̃di.§.cum filiæ.inf.eo. Pro perfecta intelligentia tria sunt
examinanda.Primũ, vtrũ miles possit priuare filios, vel paren-
tes legitima per directã militarem?Secundum,an ẽt per fideic.
Tertium, an in dubio præsumatur ꝙ miles voluerit illos graua
43 re in legitima? Circa primum † distinguenda sunt tpa,si ad ius

Digest.

Diges.& Cod. qõ referat,certũ est, ꝙ de directa militari, ltima non detrahit; qa hoc iure testamenta militũ nõ subiiciebantur querelæ inofficiosi testi.l.fi.C.de inof.test. & qualẽ vellet miles hoc iure facere substõnẽ,poterat.l.cũ filius.inf.de test.mili.& in istis terꝭ stat ɔclo Bar.q̃ est cõis,& quã firmat gl.fi.in l.precib.& bñ ꝓbat ibi,C.eo.Sed si ad ius nouiſ.auth.relatio hẽat,ambigua est hmõi qõ.Soc.& Nouiſ.hic,& Dec in d.l.precib.tenent con clõnem Bar.ꝓcedere ẽt de iure hodierno.Contra.firmant Rapha.Cu.Ale.& Iaſ.hic,quia ſ̃m cõem Doctorũ ſniam,miles non p̃t hodie filiũ sine cã exhrdare,uel p̃terire;nec ẽt parẽtes , ꝑ tex. in Auth.vt cum de ap.cogno.§.& hoc de parentib. ver.& in ijs, in quib.filij hẽnt testandi facultatẽ. firmat gl.in l.aduersus,& in l.fi.& ibi latè Iaſ.ꝑ alios.C.de inof.test.ergo non ẽt poterit priuare filios ltima per directã militarẽ.Fortificat.Si non p̃nt filij, & parentes a milite priuari ltima nondum debita, & acquisita,d. §.& hoc de parenti . multò minus priuari poterunt iam delata & acquisita;& ꝑ directã militarem, q̃ locum hẽt post acqſitionem,arg.l.patre furioso.ff.de ijs,qui sunt sui, vel alie.iur. & quia turpius eiicit,q̃ non admittit hospes, d.c.queadmodũ,de iureiur. Ad hanc rõnem,ſup qua consistit neruus huius ɔtrouersię, rñ.Soc.& Mod.ꝙ non est bona ɔña,Miles non p̃t priuare filiũ, & parentes ltima exhrdando,vel p̃tereundo;ergo nec instituẽdo,& substituendo;qa exhrdatio est magis odiosa,& ꝑiudicialis,q̃ sit expressa substõ ; ergo de vna ad alterã non rectè infert ; tum qa sunt separatę,& ex separatis non infert,l.Papi.exuli.ff.de mino.& l.fi.ff.de calũ. & qa arguit de maiori ꝓhibito ad minꝰ, ꝙ ar.non procedit,vt no.gl.in c.cũ in cunctis in prin.de elec.& in l.qui indignus.de Senator.& maximè in correctoriis, q̃ sunt restringenda,& non extendenda.l.ꝑcipimus.C.de ap. Cofirmarur,qa priuilegiũ directæ militaris , legit insertũ in corpore iuris;ergo ꝑ gñalem dispõnem.d.§.& hoc de parentib.non debemus dicere illi derogatũ fuisse per doct.gl.in auth.qua in ꝓuincia.vbi Bar.C.vbi de cri. agi opor. Tenẽdo opi.Raph.Ale.& Iaſ.

44 q̃ sanior & æqor mihi vr̃,p̃t rñderi,ꝙ † ẽt in correctoriis fit extensio,ad euitandũ,nec lex corrigens reddat inutilis,ſ̃m glo.in cle.1.in ver.sepelire.de sepul.quam ad hoc no.Fel. in c.translato.col.5. in fi. de ɔsti. redderet aũt elusoria dispõ d.§.& hoc de parenti.qa miles posset instituere p̃rem,vel filium ad vnam diẽ, & post substituere extraneũ.Et si dixerimus,vt dñt Nouiſ.tunc non valebit substõ,tanq̃ facta in fraudẽ ltimæ parentis,vel filiorum,ar.l.qui sic.ff.de sol.Rñdeo,ꝙ ex hoc sequit,militẽ nõ posse substituendo ꝑiudicare filiis,& parẽtib.in ltima;qa si posset, non diceret in fraudẽ substituisse,l.iniuriarũ.§.1.ff.de iniur.c.nouit,de ap.Item rñdet,ꝙ ẽt in correctoriis licita est extensio, qñ ꝑ talem extẽsionẽ reuertimur ad ius cõe,ſ̃m gl. in c. statutum. in ver.numerandum . de præb.in 6.quam multũ ɔmendat, & exornat Feli.in c.cum accessissent,col.2.de consti. & Do.Iaſ.in

45 auth.quas actiones,in 4.fal.C.de sacrosẽc.ec.Circa ſ̃m,vtrũ†miles possit ꝓhibere,ne filius detrahat ltimam de fideic. Ista dubõ, si teneas opi.Rap.Ale.& meã,in ꝑce.uana ẽ; si teneas ɔriã ſniam ; tunc ꝓbabilis est dubõ. Et prima facie rñ. vr̃, ꝙ non, qa priuilegia nõ sunt multiplicanda in eadẽ ꝑsona,ſ̃m gl.in l.bñ a Zenone.C.de quadr.ꝑscr. Licèt ergo miles possit priuare filios ltima ꝑ directã militarẽ,non tñ sequit,ꝙ dẽat posse ꝑ fideic. & ita tenuit gl.in d.l.ꝑcib.sequit Soc.hic,col.15.Contrari.op.tenet Bar. in d.l.ꝑcib.col.2.& hanc dñt cõem Nouiſ.hic,col.13 Pro qua adducunt tex.in l.si fundũ,ał̃s,si Titio §.fi.inf.de leg.1.vbi Iurec.arguit de directa pupil.ad fideic.Sed si aduertas,cognosces ibi aŕr formari ar.Itẽ loquitur de fideic.vsq; ad pubertatẽ, q̃ ɔtinet fauorẽ filij;sed in casu nr̃o agit de grauamine odioso ; ergo nihil facit ad rem.Ego aũt ꝑ cõi adduco rõnem.Plus grauat filius ꝑ directã militarẽ, q̃ ꝑ fideic. qa ꝑ directã ipso iure aufert sibi ltima.itẽ ꝑ directã auferunt sibi iura directa, ꝑ fideicõmissum aũt sola utilia.l.1.§.1.inf.ad Treb.si ergo licet qđ est plus, licebit vtique qđ est minus,l.non dẽt de reg.iur. Et si instes, ꝙ in priuilegiis non fit extensio rñ.ꝙ stante gñali priuilegiõ militibus con cesso testandi,l.quõ velint,& quõ possint,l.1 inf.de test.mil.nõ dr̃ fieri extensio ; sed potius interpretatio, vt tradit Bar.in l oẽs

46 populi,in 5.seu.6.q.prin.ff.de iust.& iu.Circa†tertiũ Imo.Aret. & Nouiſ.rñ. militem iubendo restitui hrditatem, in dubio nõ censeri voluisse grauare filiũ in ltima,sequuntur Pa.de Ca.Ale. & Iaſ.in d.l.precib.moti ex plurib. Primo, qa in dubio miles ꝑsumit,ꝙ uoluerit vti iure cõi, vt fuit dcm̃ in not. Scđo per tex. in l.a filia.inf.ad Treb vbi in dubio nõ ꝑsumitur militẽ grauasse filiã in dote;ergo nec in ltima,quo ar.vtitur Bar in l. Titio cẽ tum.§.Titio gño.inf.de cond.& dem. sed iste tex. parum facit; qa loquit in dote ɔstituta añ fideic.melius facit tex.in l mulier. §.cũ ꝓponeret.ibi,p̃ris voto congruebat,eo.tit.Tertio facit;qa ltima est quota bonorũ,non aũt quota hrditatis.l.Papinianus. §.quarta.ff.de inof.test.ergo grauatꝰ restituere hrditatem, nõ vr̃ ꝓhibitus retinere quotã bonorũ;tñ ad istud p̃t facilè rñderi. Quarto facit, ꝙ decidit Bñd.Cap cõsi.18.Et sic uiso,vbi ɔsuluit,

47 ꝙ † ꝓhibitus ex forma statuti petere ltimam ɔ̃ voluntatẽ patris si tñ sit institutus,& grauatus restituere hrditatẽ, poterit detrahere ltimã,& Trebel.Quintò facit,qđ deteriat Dec.in d l.ꝑcib.

48 col.15.vbi dicit,ꝙ † ltimatꝰ hac lege,ꝙ nõ possit p̃ri succedere; nisi in quo p̃r ipse voluerit,si tñ fuerit institutꝰ & grauatus ꝑ fideic.poterit deducere ltimã & Treb.& ita ɔsuluit Dec. ɔſ. 247. Quærit,an ltimatus.Contra.tenent Soc.hic,& Dec. in d.l.ꝑcib. col.pe.ꝑ tex.in l.qm̃ in priorib.C.de inof.test. quẽ sic inducere voluerunt.Dr̃ ibi,onus fideic.non ɔtingere ltimã; qa p̃r in legitima nõ p̃t ullũ onus adiicere.Ista rõ cessat ĩ milite, cui p̃tas est ẽt hodie posse in ltima onꝰ adiicere ſ̃m eos.ergo cũ miles possit,sequit ꝙ onus non dẽt reiici,si non reijcit,sequit ꝙ in dubio censeat iniunctũ. Et ista fuit ipsorũ intentio,quã si Nouiſ. concepissent,nõ tã lato ore ꝓnunciassent illos dicere ɔ̃ casum l.cohrdi.§.cũ filiæ.inf.eo.qa ipsi non dñt,ꝙ filius grauatus onere restituendi hrditatẽ, hr̃et q̃relã inof.testi. añ illã l.qm̃ in priorib. vt ipsi Nouiſ.sibi malè persuadent.Quid tenendũ? Si teneamꝰ, ꝙ miles nõ possit hodie grauare filiũ in ltima,vt firmaui s̃.inutilis ẽ ista disputatio;si verò teneamꝰ ɔriũ, uideret ꝙ op. Soc.&

49 Dec.sit verior; qa †de fidei.vñ ltima detrahit ɔ̃ voluntatẽ testõris.ſ̃m Ale.ɔſi.139.Eleganter fuit ɔsultũ,li.1.ar. l.Titia.inf.ad le. fal.& c.Raynaldus.in fi.de test.Et ita ał̃s transibã ; sed nũc muto ſniam,qa D.Ale.loq̃t in pagano testõre,q ꝓhibere nõ p̃t detractionẽ ltimæ;secꝰ in milite,q p̃t ꝓhibere, vt s̃.dictũ est.Ergo nõ ꝓhibendo,censet p̃mittere.l.nec nõ.§.ꝙ eis.ff.qb. ex cau.maio. ergo seq̃t,ꝙ in dubio nõ detrahat ɔ̃ voluntatẽ militis,ꝙ firmat Dec sibi ɔrius in d.ɔſ.247.& Cur.ɔſi.76.col.5.& Pic.in repe.l.in

50 quartã.7.char.inf.ad le.fal.Tertiũ ɔmodũ;qa de directa†militari nõ detrahit Treb. sed de fideic. ẽt a milite fcã detrahit hodie Treb.ſ̃m Bar.& alios cõiter in l.1.§.in filij,ad Treb.ꝑ tex.in §.pe. in Auth.de hær.& Fal.Cõtrariũ tenent Ang. Raph. & Sen.in d. §.filij.vbi late examinaui,iõ non repeto hic. Quartũ ɔmodum

51 ſ̃m Bar.qa†remediũ edicti Diui Adriani ɔpetit directõ subst.& non fideic. sequunt alij cõiter hic,& in l.fi. post gl.C.de edi.Diui Adri.toll. Intellige añ factã verbalẽ restit. sed post ɔpetit ẽt fideic.qa fcã restõne verbali,oĩa iura transeunt in fideic.l.fcã. inf. ad Treb.& ita ɔcludunt Bar. & alij cõiter in d.l.fi. Et ex hoc infert,ꝙ in casib.in quib.absq; ulla restõne oĩa iura trãseunt in fideic.de quib.in l.fi.C.ad Treb.in eisdẽ casib.fidei. hẽbit bñficiũ

52 d.edicti.Quintum ɔmodum est, qa † directõ substitutus,ꝓpria auctoritate p̃t apprehendere possess.bonorum hrditariorum,fideic.verò non p̃t;aliàs incidit in pœnã l.non dubiũ.C.de leg.& in interdictũ,quor.bon.& quor.legat.Qđ intelligunt Nouiſ.ꝓcedere vacãte possessione ꝑ morte primi instituti; sed si nõ vacat, & sit apprehensa per hæredem primi instituti ; tunc nec ẽt directõ substitutus poterit apprehẽdere citra incursum pœnæ l.si quis in tantã.C.vñ vi.Ego istud nõ puto verũ; qa testor censet dedisse licentiã directõ substituto capiendi possessionẽ pro pria auctoritatẽ;cũ istud sit de nã directæ substõnis,ut dicit Barto.in instituto in re certa,in l.ex fcõ.s̃.tit.proxi. Stante aũt licẽtia,cessat oĩs pœna,ſ̃m Doc.cõiter in d.l.nõ dubiũ. & in l.nemo p̃t.inf.de leg.1.& Bar.consi 435.Veritas,li.1. Nisi salues opi. Nouiſ.eo casu,qđ directõ substitutus, ꝑ vim expellat hrdẽ primi instituti resistẽtẽ,ꝑ ea q̃ tradit Bar.in l.creditores.in 4.q. C.de pig. & in l.iustè possidet.ff.de acq.poſ. Pan. & Fel. in c.de cætero,de re iud.Sed licẽt possessore resistente,ſ̃m cõem opi. nõ liceat pos

53 sessionẽ apprehendere ꝓpria auctoritate;vr̃ tñ ꝙ † apprehẽdẽs non incidat in pœnã;qa non aĩo spoliandi,sed ius suũ defendẽdi,vim intulisse vr̃,quo casu violentia non punit.l.3.ff.ad leg. Aquil. Censet.n. ꝓpulsasse ɔriã vim sibi a possessore resistente factã,ꝙ vr̃ p̃missum, l.vt vim. ff. de iust. & iu Præterea cũ possessor vim faciat volenti vti iure suo,& econtrario alter æque viã faciat possessori,nõ dẽt violẽtus violento quicq̃ posse oppo nere.l.in arenã.C.de inof.test.nã paria delicta mutua ɔpensatione

54 tollunt.l.viro atq; vxore.ff.sol.mat.Sextũ ɔmodũ†ɔsistit in iure p̃ronatus eccl.qđ transit in directõ substit. & non in fideic. ſ̃m Bar.& alios cõiter,in l.qa ꝑinde.inf.ad Tre.Ale.& Mod.hic,& in l.ꝑcib C.e. Nã ĩ fideicõmissa.ea sola trãseũt,q̃ pecuniariũ ɔmodũ ɔtinent,ſ̃m Imo in d.l.qa ꝑinde.& ɔprobat D.Roch.Cur.ꝑceptor meꝰ in trac.de iurepat.in ver.ipse vel is, a quo cãm hẽt, in 9.q.seq̃t Gem.ɔſ.22.Pro exoneratione ꝑdictorũ,in 1.dubio. Solus Lud.in l si p̃roni.inf.ad Treb. tenet opp. qa ius p̃ronatus transit ẽt ad hrdes extraneos,cle.si p̃ses.de iurepatr.ergo ẽt trã-

55 sibit in fideic.valet.n.ɔña,ſ̃m gl.ĩ d.l.si p̃roni.†Sed rñdet,ꝙ ɔña tenet in his,q̃ transeũt ad hrdes,vt hrdes,nõ in his,q̃ trãseun t ad hrdes;qa hrdes,ſ̃m Pau.de Ca.in d.l.qa ꝑinde.Et ibi declat, q̃ dicant trãsire ad hrdes.dicit.n.illa esse,q̃ ꝓ portionib.hæreditariis in hrdes transeũt, iuxta l. ꝓ hrditarijs. C.de hær.act.ea verò,q̃ trãseũt in solidũ,dñr trãsire ad hrdes,qa hrdes. Septimũ

56 ɔmodũ†stat in iure sepulchrorũ,ꝙ nõ trãsit in fideic.d.l.qa ꝑinde.Non ob.tex.in l.vel q̃,in ver.cęterisq; successorib.ff.de relig. & sump.fun.qa dẽt intelligi de successorib.in quos incorporalia iura trãseunt in hrdes,nõ qa hrdes,vt s̃.dixi. Octauũ ɔmodũ

57 †versat in iurepatronatus libertorum,qđ transit in directũ substitutum

ſtitutum,& non fideic.ſm Pau.de Ca.in d.l.p̄cib.col.fi.ſequunt̄
Nouiſ.Contra.tenet D.Ale.hic ꝑ tex.in l.ſciendū.ff.de verb.ſig.
Ad quē Nouiſ.rn̄dēt,ꝙ loquit̄ de hr̄de hr̄dis, q non eſt imme-
diatus hr̄s teſtōris,ſicut eſt directò ſubſtitutꝰ. Pro qua ſol.facit,
qa ille tex.nō dicit, ꝙ iuſpatronatus tranſeat ſolū in primū hæ-
redem,vt vult Ale.ſed dicit tranſire in ꝓximū,ſubſtitutus aūt ꝑ
directā militarē,licet nō ſit primus,eſt tñ ꝓximus, & immedia-
tus hr̄s teſtōris,ſm cōem opi.de qua dictū eſt ſ̄.Nonū ꝯmodū,
58 qa†ꝯdō dandi hr̄di,non p̄t impleri in ꝑſonā fideic. l.qui hr̄di.§.
1.inf.de ꝯd.& dem. & tñ impleri p̄t in ꝑſonā directo ſubſtituti,
ſm Mod.hic,& in d.l.p̄cibꝰ. Sed ꝯ̄ iſtā dr̄iam ob.tex.in l.is qui.§.
fi.inf.de leg.præſt.vbi hmōi ꝯditio impleri p̄t in ꝑſonā bonorū
poſſeſſoris q non eſt directo hr̄s.§.quos aūt,Inſti.de bo.poſſ. er
go dēret ēt impleri in ꝑſonā fideic. Comprobat̄, qa rō ibi aſſi-
gnata, ꝙ abſurdum eſt,bonorū poſſeſſorē ſuſtinere onera hæ-
reditatis,& inſtitutū hr̄e ꝯmodū,militaret in fideic.Soc.in d.§.j.
in effectu rn̄det, ꝙ qñ teſtator dedit hr̄di inſtituto ſubſtitutū ꝑ
fideic.apparet,ꝙ voluerit honorare hr̄dē in eo,qđ eſt dandum
cā ꝯdōnis implendæ,& onerare fideic.ſed qñ non ꝓuidit de fi-
deic.apparet,ꝙ voluit honorare hr̄dem ꝑꝑ onus; ideo ſi aliꝰ ſit
hæres,illi dandum eſt,& ita ꝓcedit tex.in d.§.fi.q̄ ſol. eſt ſatis ar-
guta.Sed alia ſol̄o mihi vr̄ verior,ꝙ ille text. loquat̄ in bonorū
poſſeſſore,qui eſt hr̄s ex toto,& ſm Bart.in l.1.§.bonorū.inf.ad
Treb.ꝓpriè hr̄s;meritò igitur in ꝑſonam ipſius purificat̄ ꝯditio
dandi hr̄di;ſecus in fideic.qui non eſt ex toto hr̄s,vt patet ex p̄-
dictis.Et hanc ſol.voluit D.Ale.in l.qui liberis.§.1.ſ̄.e.Aliam tra
dit Dec.in d.l.precib.col.pen.quam ꝑ te videas.Sed poſſet aliqs
dubitare,An datū primo hr̄di cā ꝯdōnis implendæ,debeat̄ ſub-
ſtituto ꝑ directā militarē? Crederem,ꝙ non,ꝑ rōnem poſitam
in l.Mæuius.in fi.inf.de cond.& dem.Decimū ꝯmodum eſt,qa
59 †caducato fideicommiſſo,hr̄ditas remanet penes directo inſti
tutum,& eius hr̄des.l.1.§.pro ſcđo, & §.ſin aūt ſub ꝯdōne. C. de
cad.tol.Sed caducata directa ſubſtōne militari, hr̄ditas deuolui
tur ad venientes ab inteſtato ipſius teſtōris,& non ad hr̄des pri
mi inſtituti,ſm Ale.hic, Fulg.& Pau.de Ca. in d.l.precib.tex.in
d.l.miles ita,in prin.inf.de teſt.mil.Et licèt aliqui dicant illū tex.
a ꝯ̄rio ꝓbare oppoſitū;ego tñ credo, ꝙ optimè ꝓbet,iūcta reg.
ꝙ paria ſunt non ſubſtituere, vel ſubſtituere non valenti ſucce
dere.l.ſi is,qui.ſ̄.eo.facit tex.in l.quoties.cū ꝯcor.ff.q ſatiſd.cog.
Pone ſubſtitutū deceſſiſſe viuo teſtatore,nōne teſtator poſtea
moriendo in eadē voluntate non ſubſtituendo filiū, vr̄ voluiſ-
ſe.p̄cedentem volūtatem ꝯfirmare? Certè ſic.l.tractabat̄.inf.de
teſta.mili.Scđo D.Ale.adducit rōnem.Teſtator faciendo dire-
ctā militarem,duo voluit adimere,ſ.hr̄ditatē a primo, euenien
te ꝯdōne ſubſtōnis; & ademptam hr̄ditatem in ſubſtitutū trāſ-
ferre.Licèt.n.tranſlatio non ualeat, tenebit tñ adēptio. l.planè.
1.inf.de leg.1. l.& ſi transferā.inf.de adi.leg. Contrariū tenent
Raph.Cu.& Soc.hic,qa tranſlatio & ademptio factę fuerūt ſub
ꝯdōne, ſi ſubſtitutus decederet ſine liberis.Deficiēte ergo con
ditione,qa ſubſtitutus p̄moriat̄,non hēbit locū adēptio.l.qđ ſi
alij,& l.ſeq.inf.de adi.leg.ſequunt̄ Nouiſ.Quid tenendum?Si di
ſtinguamus,oīa ꝯcordabunt.Aut miles inſtituit vnū ad tp̄s, &
poſt tp̄s alterū; & tunc ꝓcedit prima opi.Ale.& aliorum.Aut
inſtituit vnū purè,& ſimpl̄r,alterū ſubſtituit ſub ꝯdōne,& tunc
ꝓcedat opi.Cuma.& Mod.Rō diſtinctionis eſt; qa primo caſu
eueniente die,primo inſtitutus deſinit eſſe hæres;meritò ſucce
dunt teſtatori venientes ab inteſtato.d.l.miles ita. Scđo caſu p̄-
mortuo ſubſti.ſub ꝯdōne,primus non deſinit eſſe hr̄s,qa ꝯditio
remanet defecta; ideoq; hr̄ditas remanebit apud eum, & eius
hr̄des,Circa ſm,videlicet,circa veritatem ſol̄onum datarū ad l.
precibus,dicam inf.in 1.q.3.q.Bar.Venio nunc ad aliā,& utilem
mām ꝯpendioſæ ſubſtōnis,ꝓ cuius expeditione q̄ro primo,qd
ſit ꝯpendioſa? Alb.de Roſ.in rub.ſ̄.eo.poſt Accur. ita diffiniuit.
60 †Compēdioſa,eſt q̄dā ſubſtōnum adiectio, ſub ꝯdōne mortis,
vel alia pl̄a ꝯtinens tp̄a.Bar.aūt hic omiſit illa verba,q̄dā ſubſtō-
num adiectio,ꝑꝑ directā militarē, q̄ non eſt adiectio ſm eum.
Sed ꝯ̄ hanc diffinitionē obſtant plura. Primò obſt.qa pupillaris
ꝯprehendit pl̄a tp̄a,ſ.quatuordecim annos in maſculo, & duo-
decim in fœmina;& tp̄s ante aditā;& tp̄s poſt aditā, ergo diffi-
nitio eſt falſa,qa nō ꝯuertit̄.l.1.ff.de dolo. Si teneamꝰ diffinitio
nem Alb.illa verba,ſubſtōnum adiectio, tollunt ꝯ̄rium: ſi verò
teneamus diffinitionem Bar.videndū eſt, q̄ dicantur plura tp̄a.
Doc.*cōiter* intelligunt vnū tp̄s,ꝙ eſt ſp uniforme q̄tum ad effe-
ctum ſubſtōnis. Plura aūt dn̄r tp̄a, quorum variatione, variant̄
item ipſæ ſubſtōnes,vt in l.nr̄a. Quæ intelligentia ꝯprobatur ex
doctr.Bar.in l.inficiendo.§.infans.ff.de fur.& probat̄ in d.l.pre-
cibus.in illis uerbis,expreſſa vel ꝯpēdioſa,non vſq; ad certā æta-
tem,i.pupillarē,ſm gl.Et hac decſone ſtāte,ceſſat ꝯ̄rium, qa pu
pillaris ſola,non dr̄ ꝯtinere pl̄a tp̄a,ſubſtōnes variantia.Nec ob,
ꝙ ꝯtineat tp̄s añ aditā,& ſic vulgarē,& tp̄s poſt aditā;qa iſta tp̄a
non ꝯtinent ex ꝯpendio verborū, ſed ex interpretatione legis,
Vel melius rn̄det̄,ꝙ repudiatio,vel aditio ſunt,q̄ variāt ſubſtō-
nes,& non ſola tp̄a,vt in ſubſtōne requirit̄.Ex quo infertur, ꝙ
dictū Bal. in d.l.p̄cib. col.1.in fi.volentis,ꝙ ſubſtō his verbis fcā,
ſi in pupillari ætate deceſſerit,dicat̄ ꝯtinere pl̄a tp̄a, & ſic dicat̄
ꝯpendioſa,ſit falſum,vt patet ex p̄dictis, & reprobaui ſ̄. in l.2.in
4.q.prin.ſ̄.e.Infert̄ ēt non eſſe verū,ꝙ ſubſtō fcā maiori per hęc
verba,qñcunq; deceſſerit, ſit ꝯpendioſa; qa ꝯtinet pl̄a tp̄a,ſ.añ
aditā,& poſt aditā; qa non ſunt talia tp̄a, ex quorū variatione
ſola varient̄ ſubſtōnes,qcquid dicant Nouiſ. ponderantes Bart.
in illis verbis,vel alia,ꝙ ipſi ītelligūt,ſ. tp̄s añ aditā,vel poſt.Quia
rn̄det̄,ꝙ Bart.intellexit aliud,ſ.tp̄s q̄ pupillaris,& pubertatis, de
qb.in tex.nr̄o;ſed ēt ſenectutis, & ſenij, ſiue decrepitatis,vt oñ-
dunt ſequentia verba Bar.Scđo ob.qa reciproca ſubſtō his ver-
bis ꝯcepta,qñcunq; aliqs hr̄dū meorū deceſſerit, ſubſtituo ſu-
peruenientes,ꝯtinet pl̄a tp̄a ſubſtōnes variantia; ergo dēret ēt
dici ꝯpendioſa.Nouiſ.ꝯ̄riū admittunt, & volunt, ꝙ ēt dici poſ-
ſit ꝯpendioſa,q̄ appellat̄ qñq; reciproca;quia plurib. reciprocè
fcā.Tu ꝯſidera,ꝙ iſta ſunt noīa magiſtralia,& ſi poſſet recipro-
ca vocari ꝯpēdioſa,iā ex hoc eſſet inducta ꝯfuſio iſtorū noīum.
61 Tu ergo rn̄deas,ꝙ†natura reciprocæ eſt,ſub ꝯpendio ꝑſonarū
principl̄r,& tēporū,ꝯtinere pl̄es ſubſtōnes.Nā uerò ꝯpendioſę
eſt, ſub ꝯpēdio tēporū duntaxat ꝯprehēdere plures ſubſtōnes,
ſm Bal.in d.l.p̄cib.& hæc vera & ſubalis dr̄ia.Tertio opp.de eo,
ꝙ vult gl.mag.in d.l.precib.in fi.ubi ꝯcludit̄, ꝙ hæc ſubſtō, ſi in
pupil.æta.vel al̄s qñcunq; deceſſerit,non dr̄ ꝯpendioſa,& tñ ꝯ-
tinet pl̄a tp̄a,& pl̄es ſubſtōnes. Sol. diſtinctè ꝯtinet, & non ſub
ꝯpendio,& iō non dr̄ ꝯpendioſa.Quarto opp.de l.cohr̄di. §.cū
filiæ.inf.e.vbi ſi pupillus grauet̄ qñcunq; deceſſerit,hr̄ditatē re-
ſtituere,talis ſubſtō eſt oī tp̄e fideic. & tñ ꝯtinet pl̄a tp̄a Sol.ne
gat̄ ꝙ ꝯtineat pl̄a tp̄a,cum reſpū eiuſdē ſubſtōnis, tp̄s ſp ſit vni-
forme,ut dcm̄ eſt ſ̄.Quinto opp. Dr̄ in diffinitione,ſub ꝯdōne
mortis,vel alia.Contra,vt ſit ꝯpendioſa, oportet ꝙ ꝯtineat pl̄a
tp̄a ſubſtōnes variantia,& ſic tp̄s pupillaris ætatis, ex quo reſul-
tat pupillaris;& tp̄s pubertatis,ex quo reſultat directa militaris,
vel fideic.ergo oportet,ꝙ ſp fiat ſub ꝯdōne mortis, cum pupil-
laris al̄r fieri non poſſit. l.in pupillari.ſ̄.eo.Sol.ſm Imo. alterna
tiua,vel,non alternat ꝯdōnes ſimpl̄r,ſed reſpectiuè,& ſm quid.
Et ſenſus eſt ſub ꝯdōne mortis,ſ.ſola,vel alia ſimul, ut in ſil̄i dr̄
in l.q liberis,in prin.ſ̄.e.Iſta rn̄ſio eſt cauilloſa,ſm Are.Aliter er
62 go rn̄dent Senen.& Nouiſ.Papien.ꝙ†p̄t fieri ꝯpendioſa ſub a-
lia ꝯdōne q̄ mortis,ut ſi pr̄ filio pupillo ſubſtituat ſub ꝯdōne, ſi
Titius factus Conſul fuerit,hoc caſu erit ꝯpendioſa,comprehē
dens pl̄a tp̄a,ſ.pupillaris ætatis; & ſi eo tp̄e purificet̄ ꝯdō hēbit
locū pupillaris ſubſtō,ſi uerò purificet̄ poſt pubertatē, erit locꝰ
directæ militari,uel fideic. Et licèt reſpū pupillaris ſubintelligat̄
ꝯditio mortis ipſius pupilli; non tñ p̄t dici,ꝙ explicitè ſubſtitu-
tio fcā fuerit ſub ꝯditione mortis Iſta dicta ſunt magni effectꝰ,
ideo diligenter aduertendū eſt.Iſti uolunt unū mirabile,ꝙ ſub
ſtitutio ꝯdōnalis fcā filio impuberi,ꝯtineat pupillarem,& puri-
ficata condōne,pupillaris non hēat effectum añ per mortem fi
lij,ſed certè iſtud non probant aliqua rōne.Nouiſ.alleg.tex.in l.
cum acutiſſimi.C.de fideic.ſed non aduertunt,ꝙ illa lex nō hēt
locum in fideic.ꝯdōnali,cuius ꝯditio euenit in uita filij,ſm So-
ci poſt Raph.Co.in l.cum auus.co.13.uer.3.corollarium.inf.de
cond.& dem.& in conſ.6 col.3.li.3.Ideo dubito de iſta deci.ho
rum Mod.Et ſi dixeris,ꝙ reſpū pupillaris tacitè ſubintell̄r con-
ditio mortis,iſtud credo, ſed alio reducit̄ punctus,ſ.an pupilla-
ris ꝯprehendatur in hoc exēplo, ſi Titius Conſul factus fuerit.
Et mihi vr̄ ꝙ non, quia purificatio huius condōnis expreſsè re
pugnat naturæ pupil.ſubſtōnis;quia purificatio huius ꝯditionis
vult ſubſti.admitti uiuo pupillo, ꝯ̄ nām pupillaris.l.in pupillari.
ſ̄.e.Confirmat̄;quia hoc mō purificatio huius ꝯditionis, diuer-
ſimodè purificaret pupillarē poſt mortem filij;directa verò mi
litarem aut fideic.in vita filij; ergo vt vniformiter fiat determi-
natio,oportet dicere,ꝙ pupillaris non contineat̄. l.iam hoc iu-
re.ſ̄.eo.l.ſi legatarius.§.1. inf.de lega.1. Vltimo opponitur de l.
uerbis ciuilibus.ſ̄.eo. ubi ſubſtō fcā a pagano per uerba directa
ſub ꝯditione mortis ꝑ uerbū,qñcunq;, continet pl̄a tp̄a ſubſti-
tutiones non uariantia;tñ ab oībus hic appellat̄ ꝯpendioſa.Sol.
Satis eſt, ꝙ ſit apta ex uariatione temporū cōtinere plures ſub-
ſtitutiones,licèt qñq; effectualiter non contineat. Ex præmiſſis
elicitur talis diffinitio. Compendioſa ſubſtitutio eſt ſecunda in
ſtitutio,quæ ſub compendio temporum, & non perſonarum
plures ſubſtitutionum ſpecies eſt apta comprehendere. Secun
63 do quæro,†quare dicatur compendioſa? Rn̄det Bart. quia ſub
compēdio verborum complectitur plures ſubſtitutiones, ſeu
plura tempora,& cum Barto.concor.omnes declarando illam
diſiunctiuam,ſeu,vt per Senen.hic,vel ut dixi ſ̄.in ult. opp.facta
64 contra diffinitionem. † Tertio quæro, nunquid compendioſa
ſit ſpecies de per ſe? Reſpondet Bart. ꝙ in pagano eſt quædam
adiectio,& bene dicit; in milite tamen eſt ſpecies de per ſe; &
in hoc malè dicit,& *cōiter* damnatur, ut per Iaſ.& Aret.hic, Se-
nen.in rub.ſ̄.eo.Eſt ergo concluſio,ꝙ ſemper eſt adiectio quę-
dam;quia ſemper reſoluitur in pupillarem,uel fideicom.aut di
rectam militarem. Nec obſt. quòd miles poſſit directo ſubſti-

tuere

tuere maiori; qa tunc dr ꝙ substō non erit ꝯpendiosa, per ea, q̃
s̄. dicta sunt; vel erit aptitudine tm̄. Circa q̄onem statuti, habes
65 ꝙ † stante statuto, ꝙ filiæ fœminæ teneantur obseruare oīa in
testō patris descripta, poterit pater, q̄uis paganus, directò substi-
tuere filiab. post pubertatem, cum Bart. transit Bal. in c. si pater.
de testa. in 6. & in suo tract. substōnum, in mā compendiosæ; &
D. Ant. de But. in c. Raynutius. de testa. Ale. & Nouis. hic. Cōtra.
tenet Phil. Franc. in d. c. si pater. col. 36. Imo Soc. Ias. & Poli. hic.
Pro Bar. facit illud vl'e verbum, oīa, ergo ēt direct. substōnem;
quia qui totum dicit, nihil excludit. l. a procuratore. C. mand. c.
si Roma. x. dist. Contra Bar. facit, quia verba gn̄alia restringēda
sunt ad habilia. l. 1. C. de sacrosf. ecc. l. vt gradatim. §. sed & si lege.
ff. de mu. & ho. Quid dd'm? Magis placet opin. Imo. quia statuta
sunt ita intelligenda, vt minus lædant ius coe, q̄ sit poſe, l. si ser-
ui vestri, cū gl. C. de nox. c. cū dilectus. de ꝯsue. Ergo statuū in il-
la gn̄alitate dēt intelligi, vt fœminæ teneant seruare voluntatē
patris in casib. in quib. pater est habilis ad disponendū, & hunc
sensum ꝓbo ꝑ tex. in d. §. disponat. in Auth. de nupt. vbi dr, Di-
sponat testōr ꝗcquid voluerit, & pro lege seruabit, & tn̄ nemo
dicit, ꝙ paganis sit data facultas directò substituendi; ergo nec
per hm̄oi statutum. Non ob. ꝙ statuta ita sint interpretanda, vt
aliquid addant iuri cōi, f'm Bar. in l. 4. §. ꝑtor ait. ff. de dam. infec.
qa verū, cū hoc tn̄ temperamento, vt ꝑ talē additionem facien
dam minus detrahat iuri cōi q̄ fieri possit, vt proximè dixi s̄. Sed
f'm intell'm Imo. statutū addet iuri cōi; qa filiæ ꝑteritæ non ha-
bebunt ius ꝯtabulandi, nec ius dicendi testm̄ nullum, nec pote
rūt detrahere Treb. vel Fal. vbi al's potuissent. Et si dixeris, vt dn̄t
hic Nouis. ꝙ poterat testōr absq; statuto ꝓhibere detractionē,
auth. sed cū testōr. C. ad le. Fal. R̄n. ꝙ fallit in filiis primi gradus,
quib. testōr nō ꝑt ꝓhibere detractionē Treb f'm opi. Doc. ma-
gis *cōem*, de qua per Ias. in l. Marcellus. inf. ad Treb. & eā ēt dicit
cōem Dec. ꝯsi. 82. Satis est no. Quarto q̄ro, cuius effectus sit cō-
66 pendiosa? Bar. subdiuidit hanc q. in ptes. Quærit ergo, † an com
pendiosa fcā a milite, excludat mr̄em? Bar. distinguit, vt hic per
eum. Tu facias tres ꝯclones. Prima, cōpendiosa facta a milite ꝑ
verba merè directa, excludit mr̄em, f'm Bar. cuius opi. est hodie
cōis. Contra tenet gl. nr̄a; & ista fuit cōis vsq; ad tpa Bar. Fundm̄
opi. Bar. stat in gn̄alitate huius tex. fundm̄ aūt opin. ꝯriæ stat in l.
ꝑcib. C. eo. per quem tenētes ꝯ Bar. dn̄t dēre restringi tex. nr̄m,
& sic punctus reducit ad intell'm d. l. ꝑcib. Bar. & sequaces intelli
gunt eā in substōne fcā per verbum cōe, quo casu mater non
excludit, vt in seq. ꝯclu. Sed certè ibi non apparet, ꝙ substō fue-
rit fcā per verbum cōe, & iō intell's Bar. est diuinatiuus; imò ibi
vr̄ probari, ꝙ substō fuerit fcā ꝑ verba directa; qa in formatio-
ne puncti, mulier ꝓsupponit, ꝙ miles fecit f'm hr̄dem, q̄ verba
sunt directa. l. his verbis. s. titu. 1. Alius ergo fuit intell's Bndic. de
Plumb. ꝙ hic excludit mr; quia substō verbis directis fcā, fuit re
stricta ad certā ætatem; ibi, non excludat; qa substō erat simpl'r
facta; non aūt ad aliq̄ ætatem restricta. sequunt Nouis. hic, & v-
terq; Dec. in d. l. precib. Sed punctus est in rōne diuersitatis. No
uis. dn̄t rōnem esse, qa ꝑ substōnem restrictam, non tollit filio
facultas ꝑpetuò disponendi, nec matri perpetuò succedendi in
ltīma; secus qn̄ non est restricta. Alleg. in sin̄ decis. Pau. de Cast.
consi 77. Visis, f'm nouam impres. quā sequunt Mod. in l. filius-
familias. §. diui. inf. de leg. 1. & Aret. cons. 10. Ex facto proponit.
col. 3. Quæ rō non satisfacit; qa vtrū excludat mater, vel nō, de-
pendet a voluntate testōris. Data ergo ptāte militi excludendi
mr̄em, quā Nouis. ꝯcedunt, nec aliquis dubitat, ista tn̄ rō non
ꝯcludit, quare magis ꝓsumatur militem voluisse excludere ma-
trem per directā substōnem restrictam, q̄ per non restrictā. Vn̄
ꝯsidera si dici posset, ꝙ per substōnem restrictam testōr volue-
rit extendere pupillarē vsq; ad illā ętatē, vt dr in l. ꝑce. quasi arbi
trat⁹ fuerit filiū non fore idoneū ad disponendū de bonis suis,
nisi vsq; ad illā ætatem, ar l. videamus. §. cū Pollidius. ff. de vsur.
& l. si ita relictū. §. Pegasus. inf. de leg. 2. Sicut ergo ꝑ pupillarem
excludit mater. l. Papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inof. test.
ita dicamus excludi ꝑ directā militarē subrogatā in locū pupil-
laris. Et si dixeris, ꝙ ēt excludi dēat per directā militarē non re-
strictā; qa oīs directa substō excludit matrē, vt hic Nouis. com-
probant per pl'a fundamenta. R̄nd. non ꝓcedere in directa mi
litari non restricta; qa lex ꝯsiderauit militē non hr̄e intell'm ver
borum directorū. l. fi. C. de iu. deli. in princ. q̄ rō cessat, qn̄ miles
substituit vsq; ad certā ætatē, qa tunc lex ꝓsumit, ꝙ miles volue
rit extendere pupillarē, per quā excludit mater. Et si institeris,
vt faciunt Nouis. si ꝑ pupillarē ꝓsumit, ꝙ miles voluerit priua-
re matrē ēt bonis filij; a fortiori ꝓsumendū est, ꝙ per directam
militarē voluerit eā priuate bonis suis R̄n. arg. non ꝓcedere, qa
primo casu agit de fauore filij, scd'o casu de odio; qa ꝑ directā
militarē grauat filius in ltīma, non sic per pupillarē. Si tn̄ sequi
velimus cōem opi. ad tex. in d. l precib. r̄n. D. Christopho. de Ca-
stel. & sequit vterq; Rap. ꝙ ille tex. ꝯcordat cum hac l. qa nō dr
ibi, ꝙ substō obliquet; imò dr ꝙ valet iure directo. patet, qa ibi
dr substitutū posse petere bona patris, velut ex cā fideicōmissi;
& sic ad similitudinē, non aūt ꝙ verus substitutus sit fideic. qa nul
lū sim̄e est idē, l. q̄d Nerua. ff. depos. sup quo intell'u latè insistit
D. Ias. in d. l. ꝑcib. Sed qa s̄ tenui, ꝙ miles nouissimo iure nō pos
sit priuare filiū ltīma, hanc disputationē tanq̄ inutilē dimitto.
67 Scd'a ꝯclo. † Cōpendiosa fcā a milite ꝑ verba cōia, fauore mr̄is,
post pubertatē interpretat fideic. al's ualeret tanq̄ directa milita
ris, & cū Bar. ꝯcor. alij *cōiter* ꝑ tex. in d. l. ꝑcib. f'm cōem intell'm.
Sed ptes indistinctè tenent, ꝙ post pubertatē valeat, vt fideic. qa
miles in dubio, qn̄ verba nō repugnāt, ꝓsumit vti voluisse iure
cōi, vt s̄. dictū fuit. de iure aūt cōi valet vt fideic vt inf. dicet in pa
gano, ergo &c. Nouis. r̄ndent, ꝙ data ptāte directo substituēdi,
ius cōe vult ꝙ substō potius interpretet directa, c. si pr̄, de test. in
6. q̄ r̄n. nō satisfacit; tū qa ille tex. loq̄t in substōne fcā ꝑ uerba di
recta nō ciuilia, vt dicit Bar. ī seq. q. tū qa interpretat directa f'm
ius cōe; nos uerò loqmur de directa ex priuilegio, quo miles
vti nō ꝓsumit. Quid tenendū? Mihi placet ista opi. ꝯ cōem per
istū tex. inducendo dupl'r. Dr hic, ꝙ substō fcā a milite ꝑ uerba
directa intra pupillarē ętatē, interpretat vt pupillaris; qa valet iu
re cōi, & nō vt directa militaris, q̄ sustinet ex priuilegio tm̄. Idē
ergo dicam⁹ in substōne fcā ꝑ verbū cōe, vt post pubertatē va-
leat, vt fideicōmissaria de iure cōi, nō aūt vt directa militaris ex
priuilegio. Scd'o, qa tex. nr̄ se fundat sup verbis directis; ergo a
ꝯrio secus dd'm ī substōne fcā ꝑ verba cōia. Non ob. r̄nsic No
uis. ꝙ tex. a ꝯrio velit excludere substōnē factā ꝑ verba obliqua,
non ēt ꝑ verba cōia, q̄ pn̄t adaptari ad directā, qa ista sol. ꝯfun-
dit ꝑ tex. in d. l. verbis ciuilib. vbi tex fundādo se in verbis ciuilib.
a ꝯrio excludit substōnē factā, tā per uerba cōia, q̄ obliqua, vt pa
tet ex iis, q̄ dicit Bar. in seq. mēbro. & in pūcto iuris ista opi. vr̄ ve
68 rior. Tertia ꝯclo. † Cōpendiosa fcā a milite ꝑ uerba obliqua est
oī tpe fideic. sicut fcā a pagano, l. cohr̄di. §. cū filio. inf. e. & bn̄ ꝓ
bat in l. ꝯrebat. inf. de test. mil. & ꝯnr ꝑ talē substōnem, mr̄ non
excludit a ltīma, nec a Treb. ut sentit Bar. Et ex hoc ꝯfirmat, q̄d
s̄. ꝯclusum eū, ꝙ in dubio miles non videat ꝑ fideic. grauasse fi-
69 lium in ltīma. Scd'o q̄ro, † cuius effectus sit ꝯpendiosa fcā a pa-
gano? Bar. facit ēt tria mēbra. Aut fit per uerba directa, aut ꝑ ver
ba obliqua, aut ꝑ verba cōia. Circa primū facias ꝯclonē. Cōpen
diosa a pagano fcā ꝑ uerba directa intra pupillarē ætatē ualet;
postea euanescit, & nullo mō ualet. l. uerbis ciuilib. s̄. eo. & ista
ꝯclo est *cōis*. An tn̄ discussionē aduertēdū ē ad nonulla. Primo
inquātū Bar. vult, ꝙ uerbū, capiat, sit verbū directū nō ciuile, qa
signat, ꝙ is cui dirigit, possit capere ꝓpria auctor. ꝑ tex. ī l. Titia.
§. 1. de leg. 2. Aduerte, qa iste tex. vr̄ ꝓbare oppositū a ꝯrio sen-
su; qa ibi testator a semetipso addidit uerbū capiat. Sed saluādo
Bar. dici ꝑt, ꝙ Bar. ponderat effectum verbi, qui est, vt ꝓpria ma
nu possit capere, vt ꝓbat ille tex. Scd'o aduerte, qa Bar. vr̄ ꝯrius,
dum vult, ꝙ verba directa, non ciuilia ꝯueniant ēt fideicō. ergo
dēnt dici cōia, & nō directa ꝑ ea, q̄ ipsemet Bar. docet inf. in pe.
qō. & ꝙ uerbum, capiat, si cōe, firmat Lud. ꝯsi. 200. Quia Valori
nus. per tex. in d. §. 1. q bn̄ ꝓbat. Sed salua Bart. ꝙ eius mens fue-
rit, ꝙ sint uerba directa, non ciuilia; qa ita pn̄t dirigi fideic. ut ca
piat sua auctoritate, sicut hr̄di; iō trahunt ad fideicommissariā.
Sed ꝯsidera, ꝙ ēt verba directa ciuilia dirigi pn̄t ad legatarios,
& fideic. l. quoties. C de hr̄di. insti. ergo deberent ēt trahi ad fi-
deic. cuius ꝯrium ꝯcludit Bar. Potest r̄nderi, ꝙ verba directa ci-
uilia, non ita congruè ex propria signatione dirigi possunt ad
fideicommissarium, sicut uerbum, capiat, & cætera uerba dire-
cta nāliter, & non ciuiliter; meritò stabit distinctio Bar. Redeū-
do ad ꝯclonem, quæ est cōis, vt s̄. dixi, & oēs quasi vno ore te-
stantur hic, uideamus, an iure procedat? Nouis. r̄ndent, ꝙ non;
quod non probatur iure, nec ratione, subuertentes oīa funda-
menta, quæ pro ꝯclone fiunt. Contrariam opi. ꝙ valeat post pu
bertatem, ut fideicommissaria, sequuntur plures, quos referunt
Ale. & Mod. & Oria. hic, qui adducunt 22. fundamenta. Quid te
nendum? Omissa longa disputatione, mihi placet communis
opin. per tex. in d. l. verbis ciuilibus. in verbo, frustra fieri conue
nit. Nec r̄nsio Io. And. ꝙ frustra fiat quantum ad directam, ca-
70 uillo caret. Nā † id frustra fieri dr, quod sine fructu fit, l. frustra.
C. ne vxor pro marito. c. si Roma 21. distin. Non. n. absq; fructu
substitutio foret, si ualeret iure fideic. Nec tex se refert ad dire
ctam; sed simpl'r dicit substitutionem frustra fieri. Pondera, ꝙ
Iureconsl. dicit factum ipsum fuisse frustratorium, ergo non va
lebit vt fideicommissaria; alioquin fcm̄ non diceret frustrato-
rium. l. auxilium. ff. de mino. c. qa frustra. extra de usu. Scd'o per
istum tex. ubi dr esse spāle in substōne facta a milite, ut ualeat
post pubertatem; ergo in pagano nullo mō ualebit. Et si dixe-
ris spālitatem in milite esse, ꝙ valeat ut directa, non ut fideic.
certè sequeret, ꝙ ēt in milite post pubertatē deberet potius ua
lere, ut fideic. igitur miles in dubio ꝓsumit uti iure cōi, ut dcm̄
fuit s̄. sed istud negatur ex tex. nr̄o, ergo ex hoc dat intelligi, ꝙ
post pubertatē de iure cōi non ualet, ut fideic. Retenta igitur
71 cōi opi. decl'a, & limita multis modis. † Primo ut procedat in
compendiosa facta ꝑ uerba directa ciuilia, ut hæres esto, uel in
stituo, & silia. Secus in substōne facta ꝑ uerba directa non ci-

uilia,

filia, vt capiat, moriať, & filia, & ita litat Bar. hic ꝑ tex. in c. Raynutius. de test. in ver. succedat ei. Nec ob. si dicať, ꝙ verbum succedat, est cõe, ꝭm Bar. inf. col. pen. Quia rñ. Dec. in d. l. precib. verum esse, qñ simpľr ꝓfert, secus si ꝓferat in ꝑsonã inst. vt in d. c. Raynuti⁹. ꝭm Bal. in l. fi. C. de sacrosľ. ecc. de quo dicet ẽt inf. Mouet ẽt per tex. in c. si pr̃. de testa. in 6. vbi subſtõ erat facta per verbũ, moriať, qđ est directũ, non ciuile; & tñ tex. a ꝯrio sensu vult, substõnem dici posse fideic. si directa personis, & verbis non ꝯueniat. ꝓterea vult, ꝙ directa possit obliquari ex cã, dato ꝙ conueniat ꝑsonis. Sed q̃ cã iustior, aut efficacior erit, q̃ vt voluntas testõris adimpleať, ꝑ ꝗ quã adimplendam a verbis rľr receditur. l. 3. C. de lib. ꝑte. Et hoc mõ inducendo, ille tex. ꝓbat non solum hanc restrictionẽ, sed ẽt ꝯclonem esse irrõnabilem; & ita illum tex ponderat Are. hic. Sed Sal. & Imo. dñt, ꝙ ista distin. inter directa ciuilia, & nõ ciuilia, est q̃dam perniciosa subtilitas, ꝯ l. q̃m indignum. C. de testa. Mihi tñ placet, vt rigor huius ꝯclonis magis restringať, q̃ sit poľe, & ẽt qa ista restrictio *cõis* approbať, vt hic per Ale. q̃ fuit dist. Nic de Mat. ideo Bal. accusať Bar. de furto, ꝙ tacuerit auctorẽ, & postea decidendo sol. ꝙ forsan idem ſpũs fuerit in duob. corporib. Ad vnũ tñ aduertas, inquãtũ Bar. vult ꝯpendiosam factã per verba directa non ciuilia, interpretari ſp fideicõ. si casus mortis filij eueniat post pubertatẽ, quia lex erat ab initio certa filiũ institutũ moriturũ illo tꝑe, l. cũ quidã. §. suum, inf. de acq. hær. Ista rõ non vř vera duab. rõnib. Primo,

72 qa † solum lex est certa de ꝑteritis, & pñtib. & nõ de futuris, ꝭm gl. in §. ꝯdõnes. in ver. ꝑ nãm. Inst de ver. obl. & ita reprehendũt Bar. Noui. post Ale. & añ eos ẽt reprehendit idẽ Bar. ꝑ Are. ꝯsil. 155. col. 3. Tu ꝯsidera, ꝙ lex q̃tum ad effectus resultantes ex sua dispõne, dr̃ certa de futuris. d. §. suum, vbi lex ẽ certa posthumũ nasciturum, & tñ hoc est de futuro. Vñ credo, Bar. voluisse dicere, ꝙ secuta morte ĩstituti post pubertatẽ, lex fingiť certa a principio respũ effectus, non aũt ꝙ pro veritate sit certa, sicut ibi secuta natiuitate vnius posthumi, fingiť lex fuisse certa vsq; a principio vnicũ nasciturũ. Scđo nõ vř vera, qa vbi subſtõ directa nõ ꝑt valere a prin. vt directa, obliquať vt valeat ĩ vim fideicõmissi. l. Scæuola. inf. ad Tre. Si ergo lex erat vel fingiť certa vsq; a prin. filium moriturũ post pubertatẽ, ergo erat a principio ꝙ nullo mõ valere poterat, vt directa, & ꝯñr deberet obliquari, cuius ꝯriũ dr̃ in ꝯclone. Scđo decľať,

73 † vt ꝯclo ꝓcedat in substõne ꝯpendiosa fcã verbis directis ciuilib. relatis in personã pupilli, cui substituiť, vt si dicať, Titius ei hr̃s esto; secus in ꝯpẽdiosa fcã verbis directis ad ꝑsonã testõris, vel simpľr, puta post mortẽ filij mei, Titius hr̃s mihi esto, ita decľať Bal. in d. l. precib. & sequiť Pa. de Ca. hic, & hanc appellat verissimam resolõnem Oria. hic, rñ. ad arg Sali. & Fulg. ꝓ quo facit, qa facilius tolerať impropriatio vnius verbi, q̃ duorũ, ar. l. 1. §. 1. s. tit proxi. & bñ faciunt, ꝙ dixi in l. 1. in gl. s. e. Nec ob. tex. in c. si pr̃ & in c. Raynutius. qa vltra sol. datas ꝑ Oria dici ꝑt, ꝙ loquunť in substõne ꝯpendiosa, fcã ꝑ ver

74 ba directa, non ciuilia. † Tertio decľať, vt ꝓcedat in ꝯpendiosa facta absq; distributiuo tꝑis, qñcunq;, secus in ꝯpendiosa fcã cũ distributiuo, ꝭm Ang. in l. in pupillari. s. eo. quia qñ fuit additũ distributiuũ, qñcunq;, liquet testõrem vltra pupillarẽ, voluisse aliã substõnẽ facere, q̃ nunq̃ potuit vllo mõ valere, vt directa, ergo dẽt obliquari, d. l. Scæuola. hanc restrictionẽ dãnat Alex. hic; qa rõ Ang. est falsa. Nam ꝭm *communem* opi. de qua inf. per Bar. ver. 3. principľr, distributiuum, qñcunq;, non facit censeri fcãs fuisse plures substõnes, sed vnicã, q̃ cũ sit directa, & potuit valere, vt pupillaris, non dẽt postea obliquari, d. l. verb. ciuilib. sequũtur cõiter Mod. qa distributiuũ, qñcunq;, deteriatur ab illis verbis hr̃s esto, ꝙ sic dẽt intelligi, quocũq; tꝑe ꝑt hr̃e locũ directa substitutio, & non aľs. Mihi tñ placet, tũ ut mitigeť iniquitas ꝯclonis; tũ qa licẽt ꝯstet, ꝙ testor uoluerit facere unicã substõnem; tñ apparet, ꝙ uoluit ea locũ hr̃e post pubertatẽ, & illo tꝑe casus substõnis eueniret; sed cũ illa ualere nõ possit, nisi obliqueť, certè ut uoluntas seruet, obliquanda vř, d. l. Scæuola. Nõ aũt ita cõstat intentione testõris, qñ simpľr absq; distributiuo substituit his verbis, post mortẽ filij mei Titius hr̃s esto; nã hoc casu cum aľr non appareat de mẽte, dicã testõrẽ voluisse facere pupillarẽ tñ. Ex quo inferť, ꝙ si eẽt hoc mõ ꝯcepta, si filius decesserit sine liberis, Titius hr̃s esto, dẽt post pubertatẽ obliquari; qa apparet, ꝙ voluit substituere post pubertatẽ. Et † ista restrictio vř sine du

75 bio ꝓcedere, qñ substõ est fcã ꝑ distributiuũ geminatũ, ut qñcunq; filius meus decesserit, Titius qñcũq;, uel quacũq; die, hr̃s esto. ꝭm Ang. ar. l. pluribus. §. 1. de uer. obl. ꝭm intellm Bal. & Pau. de Ca. ibi, qđ admittit D. Ale. in exẽplo distributiui, qñcunq;, geminati, secus in exẽplo, quacunq; die, qa dictio quacũq;, est collectiua, ꝭm eũ post Imo. hic. Sed isti decipiunť, qa est distributiua, vt ꝓbaui in l. hr̃des mei. §. cũ ita. inf. ad Treb. Quarto decľať,

76 † vt ꝓcedat in ꝯpẽdiosa ꝯtinẽte pľa tꝑa sub ꝯpẽdio uerborũ; secus in cõtinente pľa tꝑa distinctè, vt si dcm̃ sit, si filius meus in pupil. ætą uel aľs qñcũq; decesserit, Titius hr̃s esto, ꝭm gl. *cõiter*

77 receptã in d. l. precib. & rõ de se patet. Quinto decľať, † vt procedat de rigore; secus de æquitate, ꝭm Pan. in d. c. Raynuti⁹. col. 8. Are. & Mod. hic, Io. Ba. de S. Seuer. & Dec. in d. l. precib. Et iõ inferť, ꝙ Chrianissimus Rex Fran, & eius Parlamenta, q̃ iudicant ꝭm æquitatẽ, poterũt ab hac ꝯclone recedere. Idẽ facere dẽbũt arbitratores, q̃ solã æq̃tatẽ sequi tenent, ꝭm Bal. l. fi. C. ꝯh. emp. Pan. post Inn. & alios, in c. Quintauallis. in 15. diffe. de iureiur. & Cor. ꝯsi. 103. Visa petitione. li. 3. Idẽ poterũt facere mercatores, in quorũ foro ꝓcedit de æq̃tate, l. si fideiussor. §. q̃dã. ff. mand. Siľr iudex delegatus cũ cľa, ꝙ de æq̃tate ꝓcedat. faciunt, q̃ scribit Fel. in c. ex parte. 2. co. 1. de of. dele. Et siľr ꝯ hãc ꝯclonem po

78 terit iudicare iudex, q̃ ex forma statuti hẽt liberã ꝑtatem iudicãdi, ꝓut sibi vř; nã talis iudex nõ teneť sequi leges rigorosas, ꝭm Bar. in l. 1. ver. opp. extra gl. C. de leg. Bal. in l. iustitia. ff. de iust. & iur. Inn. in c. 1. de ꝯst. Sexto litabiť, † vt non ꝓcedat, qñ in testõ legiť scripta cľa, vulgariter, pupillariter, & ꝑ fideic. tunc. n. directa post pubertatẽ obliquať, ꝭm Bar. in l. tractať. inf. de testa. mili. de

79 qua cľa tangiť inf. ꝑ Bar. col. antep. Septimo restringiť, † vt non ꝓcedat, qñ ĩ testõ fuit apposita cľa codicillaris, ꝭm Bal. Pau. Ale. & alios *cõiter*, in d. l. verbis ciuilib. Ang. Imo. & alios hic, Pau. & Mod in d. l. ꝑcib. Imo. & Can in d. c. Raynu. per tex. in l. si frater tuus. C. de fideic. Et ita ꝯsuluerunt Raph. Fulg. cons. 44. in princ. col. 2. Ale. ꝯsi. 82. Perspectis, lib. 2. & ꝯsi. 40. lib. 3. Soc. ꝯsi. 77. Cõsiliis nr̃is. col. 2. & ꝯsi. 144. Diligenter, lib. 1. Aduerte, qa de ꝯsuetudine notariorũ solet ſp apponi dicta cľa, & si apposita nõ fuerit

80 dẽt hr̃i ꝓ apposita, qa † notarius censeť rogatus, vt in instrõ apponat oẽs cľas apponi ꝯsuetas, ꝭm Bal. in l. fin. ꝑ illum tex. C. de fideius. & latissimè ꝯprobaui in c. cũ M. in notabil. de const. Qđ si ita sit, ꝯclo penitus euacuabiť, sed non vř vera, qa Bar. in l. 1. q. 6. inf. de iure codic. dicit hanc cľam nihil dẽre opari, qa potius ꝑsumiť apposita ex stylo. & capite notariorũ, q̃ ex mente testatoris, q̃ ignorat efficaciã dictæ cľæ. sequiť D. Ale. ꝯsi. 53. Circa ꝑsentẽ, col. 8. li. 4. ꝑ illud, qđ pulchrè decidit Bal. in l. quoties. C. de hær. insti. bñ facit, qđ decidit Pan. in c. cũ ꝯtingat. ver 9. casu, de

81 iureiu. vbi dicit † cľam in ꝯpromissis appositã de nõ ꝯueniẽdo, et rõne enormissimæ læsionis, nihil opari. Idem dicit Cur. cõsi. 50. col. 12. inferens, ꝙ cľa, tanq̃ de feudo nouo & antiquo, nihil operať, tanq̃ ꝑsumať adiecta ex stylo notarij. Idem dicit Cur. de cľa, oĩ meliori mõ, apposita in donatione inter vir. & vxo. consil. 67. col. 6. Idẽ dicit Barb. de cľa, cedens oẽ ius, qđ hẽt, & hr̃e sperat, apposita in diuisione uel transactione, ut non opeť renunciatione fideicõmissi, tanq̃ apposita ex ꝯsuetudine notarij, consil. 4. Illud in mediũ. & ꝯl. 58. Illud afferam, col. 7. lib. 1. Et idẽ de cľa, ꝙ pñs liberõ extẽdat ad oĩa ẽt incognita, & inexcogitata, vt nihil opereť, ꝭm eundẽ Barb. ꝯsi. 16. Præclarè scripsit, col 2. li. 2. Idem de cľa, exigentib. meritis, apposita in lĩmatione, de qua ꝑ

82 ipm Barb. cons. 34. Præclarè optimus, col. 10. eo. lib. Et † idem de iuro, quod de ꝯsuetudine notariorum exigitur a partib. cuius efficacia effugit intellm ipsarum partium, ꝭm eundẽ Barb. consil. 43. Sempiterna, col 8. lib. 2. & in ſpẽ de cľa codicillari, ita determinat ipse Barb. consil. 60. col. 1. & 2. eo. lib. & Soc. ꝯsil. 250. in cã Bononien. consi. fi. lib. 2. & D. Steph. Bertran. consi. 170. lib. 1. & ꝯsi. 70. lib. 3. Et ita ẽt dicit idẽ D. Bertran. de cľa, ꝯtẽplatione ma-

83 trimonij, & liberorũ, apposita in donatione facta filio in ꝯctu matrimonij, ꝯsi. 74. Viso casu, col. 2. lib. 2. Nam † notarij nõ intelligunt vim, & efficaciã harũ cľarũ, & iõ eorũ imperitia destruit mũdũ, & ꝯsciãs bonorũ uirorũ sæpe ponit in periculũ, ꝭm Bal. ꝯsi. 5. lib. 2. Et quia notarij nesciunt qđ scribãt, testãtiũ uolũtates sæpe pueriũt, ꝭm Ang. ꝯsi. 250. Seignore si more. Quid tenendũ? Ego nõ discedo ab hac fallen. In primis decisio Bar. in d. l. 1. reprobať per Imo. in l. filio ꝑterito. in 3. char. s. de iniuſ. rup. per Barb. in c. qđ ad translationem, de of. leg. & in consi. 6. col. fi. li. 2. ꝑ Dec. in c. cũ M. col. 3. de const. & ꝑ Ale. ꝯsi. 1. col. 9. lib. 5. & ꝯsil. 142. col. 4. li. 2. Eã tñ defendit D. Ias. in auc. ex cã, col. pe. C. de lib. ꝑte. & Soc. cõs. 93. li. 4. ꝑ totũ. Scđo, qa posito, ꝙ uera sit, in casu tñ suo nihil obstat casui nr̃o. Et pro resolõne dđm est, ꝙ testor audiendo publicationẽ, seu vulgarẽ expõnem, & declõnem illius cľæ, si non ualet vel valebit, satis intelligit tã ipse quã nota-

84 rius, qđ importet in gñalitate sui, & ꝙ prouidet in pñti, & in futurũ casum, quo testm̃ annullet, licet in ſpẽ non intelligant oẽs cãs, qb. ꝑt annullari. Vñ dico, ꝙ hæc cľa operabiť ꝯ oẽs nullitates, ꝯ quas verisiľr ꝓuidisset, si de eis in ſpẽ cogitasset. Et in istis teris loquiť ꝯclo nr̃a. Non aũt operabiť ꝯ eas, quas in ſpẽ uerisiľr non ꝓuidisset, ut ꝯ nullitatem testi ꝓuenientis ex natiuitate posth. ignoráter ꝑteriti, de qua loquiť Bar. in d. l. 1. Et ita signanter decľať Are. consi. vlt col. fi. Et ex hac resolõne ꝯfunduntur plures ex ꝑdictis decisionib. Nam in gñali sermone non comprehenduntur ea, de quib. loquens verisiľr non cogitauit, l. obligatione gñali. ff. de pig. & bñ facit, qđ consuluit Ang. cons. 248. Philippus quẽ sequiť D. Ias. in l. cum res. per illum tex. in 6. notab. inf. de leg. 1. & in l. Gallus. §. & quid si tñ, col. 4. s. de liber. &

85 posthu. Intellige hãc restrictionẽ † in cľa codicillari concepta ꝑ uerba pñtis & futuri tꝑis, vt si nõ ualet, uel ualebit; secus in ꝯcepta ꝑ uerba pñtis tꝑis tñ, ꝭm Do. Phil. de Peru. in c. si pater, col. 39. de test. in 6. & Soc. consi. 94. Pto clariori, col. 1. li. 4. Secundo intellige

intellige in cōpendiosa nō restricta; sed in restricta dubitari p̄t, vltra p̄scriptum tp̄s valeat, vt fideicommissaria, pp hanc clām? Ego crederem, q̄ non, q̄a hæc clā adrecta in testō ad qualidandum dispositā, non dēt illa ampliare, clem. 1. de præb. & ita vult Cor. in l. si frater. C. de fideic. & est de mente Soc. consi. 3. lib. 3. Tertio intellige in ꝯpendiosa; sed dubitari p̄t, an idē in recipro
86 ca; tradit̄ p Dec. in d. l. p̄cib. & p Nouis. † hic. Ego dicam in l. Lucius. inf e. Octauo restringit̄ corollariè, vt ꝑcedat in testō inter liberos, in quo censet̄ inesse clā codicillaris, f'm gl. in l. cohrdi. §. cum filio. in ver. valuit. inf. e. & in l. filij. C. fami. ercis. q̄d credo verum in ꝯpendiosa mixta cū reciproca facta inter liberos; secus in substōne ꝯpēdiosa facta vni soli ex plurib. filiis; q̄a priuilegia solum intelligunt̄ ꝯcessa testō inter liberos, q̄n p̄r æqualiter disponit in fauorem oīum, f'm Spe. in ti. de instru. edi. §. ꝯpendiose ver. quid si p̄r. & Lud. Ro. ꝯsi. 179. Amplissime Doctor. col. 6. & ꝯsi. 389. In casu p̄misso. & Dec. ꝯsil. 105. col. fi. Quod si verum
87 est, est summè notandum. Nono corollariè restringit, † vt non ꝑcedat q̄n in testō fuit apposita clā, omni meliori mō, vt p pla ꝯprobat Soc. consi. 173. Reuerende p̄r, col. 3. & fi. lib. 2. de qua clā plene tradit̄ p Mod. in l. 1. §. si quis ita. ff. de ver. ob. Decimo restringit̄, vt non ꝑcedat, q̄n testōr in testō mandauit, vt misera legū dispō non seruetur. l. codicillis. § fi. de leg. 2. Vndecimo re
88 stringit̄, † vt non ꝑcedat in oībus casib. in quib. in testō inest clā codicillaris, qui enumerant̄ per Ale. & Mod. in l. eam quam. C. de fideic. Vltimo no. cautelam ad tollendū efficaciā huius clæ codicillaris, & sīl'um, q̄ facias notarium interrogari a iudice, q̄d importēt dictæ clæ, tunc si notarius nesciuerit r̄ndere, nihil oꝑabunt̄, f'm Alb. de Rosa. & ibi Ale. in apostil. ad Bar. in l. fi. ff. ad Velle. Bar. in l. 1. col. 3. & ibi Mod. ff. si cer. pet. & Ale. in l. sciendum. col. 11. ff. de ver. obl & Dec. in d. ꝯsi. 105. col. 4. & in teris huius clæ D. Bertran. consi. 77. Difficultas, ad fi. lib. 2. Tertio quærit
89 Bar. † an ꝯpēdiosa facta impuberi his verbis, si filius meus decesserit sine liberis, Titius h̄rs esto, valeat intra tp̄s pupillaris ætatis, ut pupillaris, an uerò sit omni tp̄e fideicōmissaria? R̄ndet post Dyn. q̄ valet, vt pupillaris, decedente filio in pupillari, per istum tex. & per tex. in c. si pater. de test. & hæc est *communis* Doctorū sñia. Contra tenuerunt gl. & Iac. de Belui. in d. l. precib. quia verbum, sine liberis, non ꝯuenit pupillari. non. n. p̄t dici eum decedere sine liberis, qui liberos h̄re non p̄t, ar. l. 1. in prin. inf. de suis & legi. sequit Inn. in d. c. Raynutius. Old. consi. 99. Factum tale est, & incidenter Cor. consi. 173. lib. 1. Quid tenendum? Nō putarem tutum recedere a cōi, f'm quam ꝯsuluit Bal. consi. 18. Testator filiæ, lib. 2. & consi. 35. Pater filio, ad fi. eo. lib. Excutiamus fundamenta. Pro cōi alleg. iste tex. sed Iac. de Belui. r̄ndet, q̄ hic est sp̄ale in milite, q̄ pupillaris hoc casu valeat intra tp̄a pupillaris ætatis. q̄ solu. non hēt saporem, f'm Bar. quia si valet de iure cōi, non erit sp̄ale in milite. Tu aduerte, quia licèt tex. dicat substitutū capere bona p̄ris & filij iure cōi; & sic ex pupillari, q̄ est militib. ꝯcessa de iure cōi; non t̄n sequit, q̄ in casu nr̄o pupillaris ꝯtineat in hac ꝯpendiosa de iure cōi. ita voluerunt r̄ndere tenētes oppositum. Pro quorum sol. dici p̄t, q̄ sicut in milite valet substō post pubertatem, vt directa militaris ex priuilegio; sustinet̄, vt ēt valeat intra tp̄a pupillaris ætatis, vt directa pupillaris, ne eadem substō diuerso iure censeat. l. eum qui ædes. ff. de vsuca. Sed in pagano, q̄a post pubertatē valet, vt fideicommissaria, eadem rōne valebit; ut fideicōmissaria, intra tp̄a pupil. æta. Scd̄o pro cōi alleg. tex. in d. c. si p̄r. sed r̄nderi pōt, q̄ ibi concurrebant plures coniecturæ. Primo, erat substituta pia cā. Scd̄o ꝑcesserat reciproca inter filios impuberes, q̄ designabat testōrem voluisse pupillariter substituere. l. iam hoc iure. §. eod. Nimirum si lex arbitrata fuit idem voluisse testōrem in substōne facta pauperibus, ita sonant illa verba, p̄missæ nanq;, &c. Et istud fortè est, q̄d voluit dicere Old. in d. consi. 99. dum dicit, q̄ ibi clarè ꝯstabat de mente defuncti. Considera t̄n, q̄ Papa se fundat in hac rōne, q̄a substō ꝯuenit personis & verbis, q̄ rō militat ḡnalr̄. Tertio alle. tex. in l. credendum. §. mater. ver. sed si maritus, intelligendo q̄ ibi pupillus fuerit mortuus in pupillari ætate, sed glo. intelligit mr̄em non priuari relicto, q̄a factum erat in casum pubertatis t̄m. Et ita intelligēdo erit ibi casus ꝯ cōem, & ita intellexit Oldr. in d. consi. 99. D. Ias. ēt inducit ꝯ cōem, q̄a relictum sub cōdōne, si sine liberis, dr̄ ibi valere iure fideicōmissi intra pupillarē ætatem. Aret. aūt hic, col. 2. subtiliter inducit pro cōi; quia si mortuus fuisset filius iā pubes, mater nō solum fideicommissum relictum a marito; sed ēt h̄rditatē filij obtinuisset, nō obstante, q̄ non petisset tutorē filio. l. matres. C. ad Tert. Sed ille tex. negat matrem posse obtinere h̄rditatem filij; ergo fateri oportet, q̄ decessit in pupillari ætate. Non ob. inductio Ias. q̄ ibi valeat iure fideicōmissi in tp̄e pupillaris ætatis; q̄a illud ē ex eo, q̄ ibi p̄r expresse fideicommissum a filio reliquit. Sed si essemus in dubio, ut in casu nr̄o, ꝯtineret pupillaris pp verba directa conuenientia pupillari. Quarto pro cōi alle. rō. In fideicommisso relicto a filio tacitè subintell'r clā, si sine liberis. l. cum auus. infra de condi. & dem. expressa nihil debet operari, l. 3. de leg. 1. ergo nō impediet quominꝰ substō sit directa intra tp̄s pupillaris ætatis. Iac. de Bel. vt concipio, r̄ndebat q̄ hoc loco exprimitur aliter, q̄ insit nā tacite, i. omni tp̄e; sed expressa ab hoīe vr̄ inesse certo tp̄e, i. post pubertatem; ideo facit q̄ censeat̄ relictum a pubere, vt dicit gl. in d. §. nunc. Quinto facit, f'm Poly. quia f'm glo. & sequaces in d. l. precib. iō non valet substō, vt pupillaris; q̄a illa verba, si sine liberis, non ꝯueniunt pupillari ætati. sed certè non ēt ꝯueniunt pupillari ætati resp̄u fideicommissariæ, & ꝯn̄r non deberet valere eo tp̄e, vt fideicommissaria, cuius ꝯrium glo. & alij tenentes ꝯ cōem, admittunt pro constanti. Tu aduerte, ne decipiaris, quia Iac. de Bel. & Old. noluerunt, q̄ tp̄e pupillaris ætatis valeat, vt fideicommissaria; sed post pubertatem duntaxat, tanq̄ fideicommissum sit relictum a filio pubere. est bn̄ verū, q̄ gl. in d. l. precib. voluit q̄ sit oī tp̄e fideicommissaria, & ꝯ opinio. gl tendit rō Poly. Retenta igitur cōi, ad rōnem glo. q̄ hæc substō non conueniat pupillo, qui non p̄t dici decedere sine liberis, quos h̄re non p̄t, d. l. j. r̄ndetur multis modis. Primo r̄ndet Bar. verum de rigida sign̄atione uerborum, secus de cōi usu lo
90 quendi. Ista r̄nsio non placet, quia Bar. † allegāti cōem vsum loquendi, non creditur nisi probet̄, f'm Bal. in d. l. de quib. col. antep. ff. de leg. & Ale consi. 2. col. 8 li. 1. Non ob. tex. in d. l. 1. ibi, ēt pupillos pro intestatis accipere dēmus; quia ex hoc non sequit̄ q̄ Iureconsl. voluerit dicere istum esse cōem vsum loquēdi; nā dixit eos h̄ri pro intestatis, quia p̄r p̄t pro eis testari, pupillariter substituēdo, l. moribus. l. patris & filij. §. eo. l. 2. §. impuberem. inf. ad Tertul. Præterea etsi pupillus de cōi vsu loquendi dicat̄ intestatus, non t̄n sequitur, ergo ēt f'm cōem vsum loquendi dicit̄ decedere sine liberis, tum q̄a nō infertur ex separatis. l. Papinia-
91 nus exuli. ff. de mino. tum quia † ꝯsuetudo est stricti iuris, t̄m h̄ns potentiæ, q̄tum sibi dat vsus, f'm Bal. in l. fi. C. com. vtri. iud. & in c. 1. qui feu. dare poss. & Ias. in d. l. de quib. col. 7. Secundo r̄ndet hic Bar. q̄ alia est sign̄atio huius p̄positionis sine, alia est sign̄atio huius participij, intestatus; iō non rectè inferunt, non t̄n Barto. aliter probat. D. Ale. dicit ꝯnam non tenere, quia pupillus p̄r q̄nq; h̄re liberos, si sit vigorosus, c. de illis. de sponsa. sed non p̄t vllo mō testari. Sed Nouissimi insurgunt, quia lex non se adaptat ad ea, q̄ rarò accidunt. l. nam ad ea. ff. de leg. istud nō vrget postq̄ tex. in d. c. de illis. & c. puberes. illo tit. expresè adaptat casum procreationis. Præterea Nouis. dn̄t, q̄ in pupillo rō ꝑcreationis non est ꝯsiderabilis, nam in ꝯrium est præsumptio iuris, Insti. de nup. in prin. Ergo qui vult dicere filium cōceptum ex
92 pupillo, debet illud probare. l. fi. ff. quod met. cau. † q̄ probatio vr̄ impossibilis. l. Lucius. inf. de cond. & dem. Nec in hoc matri credendum est. l. fi. ff. de prob. docet Bar. in l. filium. ff. de iis, qui sunt sui vel alie. iur. Sed nec istud vrget; quia si intelligamus cōditionem de filiis lēmis, iuxta tex. in l. ex facto. §. si quis rogatus. inf. ad Treb. probatio erit facilis probando copulam eo mō, quo traditur in c. præterea. de testi. vel probando. q̄ pupillus erat vigorosus; & cohabitabat cum uxore, f'm Bart. in d. l. filium. & Pan. in c. tertio loco. col. 3. de præsump. Et quod facilè probari possit, præsupponitur in d. c. puberes. Attn̄ hæc sol Ale. nō est ḡnalis, ergo reiicienda. l. regula. §. cum quis. ff. de iur. & fac. igno. non. n. procedit in infante, uel proximo infantiæ. Aliam ergo rōnem diuersitatis assignat Are. q̄a facere testm̄ pendet a sola uoluntate dispon̄etis, non in procreando liberos, iō participium, intestatus, negando actū, p̄supponit potentiā, sed uerbum, sine liberis, non p̄supponit potentiā, q̄a in iis, q̄ non sunt in absoluta p̄tate facientis; lex nō ꝯsiderat potentiam, sed actū duntaxat; meritò in talib. negatiua solum negat actū. Ista rō est multum ingeniosa, & fuit rō Raph. Cu. consi. 125. proponitur. Hanc ēt damnant Nouis. q̄a ēt testari non dependet simpl'r a sola uoluntate testātis; cum alia plura superuenire possint impedimenta facti. l. conficiunt. inf. de iu. cod. Sed certè nihil erit sub cœlo, & a p̄tate nr̄a dependeat, si futura impedimenta facti cōsiderent̄, q̄ t̄n in ꝯsideratione non h̄nr in iure, l. inter stipulantem. §. sacram. cum concor. ff. de verb. obli. Tertiam rōnem diuersitatis assignant Nouis. quæ in effectu fuit Imo. hic, & Alex. in l. ḡnalr̄. C. de inst. & subst. q̄ dictio, sine, abnegat actum, & potentiam, participium verò intestatus, abnegat actum ad priuationem potentiæ; & sic pupillus rectè dr̄ decedere sine testō, licèt non rectè dicatur decedere intestatus, d. l. ḡnalr̄, vbi ponunt̄ ista duo, intestatus, & sine testō, tanquam diuersa. Tolle exemplum, f'm Nouis. congruè dicitur lapidem esse sine oculis; licèt incongruè dicatur lapidem esse priuatum oculis. Tu cogita a-
93 liam rationem; quia † dictio negatiua iuncta nomini substantiuo, negat noīs substātiam, & effectum duntaxat; iūcta uerò participio, negat relatiuum, & nomen; q̄a participium resoluitur in relatiuū, & uerbum, f'm gl. in cle. 1. de præb. & per Bart. inf. in 2. q. prin. non aūt p̄t negare substantiam relatiui, quin etiam neget substantiam testandi in pupillo, qui refertur per relatiuū.
94 Vltra Barto. quæritur. Si testator substituat † per hæc uerba, si filius meus in pullari ætate, & sine liberis decesserit, Titius hæres esto, an ista dicatur ꝯpendiosa sub distinctione temporum

facta

facta, ita ꝙ post pubertatem valeat, vt fideicōmissaria,iuxta ea,
q̄ dixi s̄.in 2.q.huius membri,in 4.declone. Nouis.se remittunt
ad Cor.consi.61.lib.2.vbi nihil vel parum de ista q. Ego reperio
Pau.de Ca.ꝯsi.113.Subſtō p̄dicta,in teris decidere, ꝙ sit cōpen-
diosa distincta,& post pubertatem valeat,vt fideicōmissaria.Cō
trarium reperio tenere Rapha.Cu.ꝯs.125.qa nā copulę requirit
ꝯcursum vtriusq; copulati.l.hæredi plures.inf.de cond.& dem.
Non ob.rō Pau.de Ca. qa hoc mō verba,sine liberis , essent su-
perflua,qa dicit Raph.possibile esse,ꝙ pupillus possit gn̄are,d.c.
de illis.& ad hunc casum testōr vr̄ se retulisse. Mihi placet opin.
Pau.tanq̄ magis consona volūtati testatoris. Nec mihi possum
persuadere,ꝙ testator se restrinxerit ad filios , quos pupillus in
pupillari ætate procreare,nisi miraculosè,non p̄t.Qđ sic oñdit.
Pupillaris expirat illico, ex quo pupillo nascit̄ fili⁹, vt docet Bar.
in l.p̄ce.circa fi.ergo illa verba,sine liberis , respū tacitæ pupilla-
ris inerant;ergo expressa q̄tum ad pupillarē , nihil operant̄ . Ne
ergo dicamus esse superflua,fateri oportet,ꝙ testōr voluerit di
stinguere tp̄a, vt post pubertatē ꝯpendiosa ꝯtineret fideicom-
missariā. Aduerte, qa Raph. Cu. loquit̄ qñ subſtō erat ꝯcepta si-
ne copula,videlicet si in pupil.æta.sine liberis, Pau verò loquit̄
qñ erat ꝯcepta cū copula , iō cogitabis . Rō tñ p̄allegata facit ꝯ
Raph.oī casu,& ꝯ Rapha.facit qđ vult Bar.in versi. itē q̄ro iuxta
95 p̄dicta.Quarto q̄rit Bar.† An subſtō compēdiosa facta impube-
ri p verba directa,& in re certa,intra tp̄s pupillaris ætatis,valeat,
vt directa pupillaris , an verò sit oī tp̄e fideicōmissaria in illa re
tm̄? Bart. rn̄det,ꝙ valet in illa re vt directa pupillaris , per quam
substitutus ꝯsequet̄ totā hr̄ditatem pupilli. Cū Bar.trāseūt *cōiter*
Doc.& hanc opi.appellat cōem Ale.ꝯsi.45. Habita super his,in
3.dub.li.1. Fundm̄ huius ꝯclonis consistit super l.cohæredi.§.fi.
inf.eo. Videamus ergo an bn̄ probet̄. Nouis.dn̄t,ꝙ nō ex pluri-
bus. Primo,qa ille tex. loquit̄ in instōne fcā in parte quotitati-
ua;nos aūt loquimur in parte fcā in re certa . Tu defende Bart.
qa licèt subſtō fuerit ibi fcā in quota hr̄ditatis relicta pupillo ,
qa tñ illa portio erat vnita cū p̄rimonio pupilli, q se immiscue
rat hr̄ditati paternæ.l.sed si p̄les.§.filios.s̄.e. respū pupilli subſtō
dr̄ res certa,l.cogi.§.sed & siles.inf.ad Tre.& ita illū tex. declant
Pau. Are.& alij ibi. Scđo,qa ibi apparebat,ꝙ testōr volebat face
re pupillarē substōnē , ex eo ꝙ erat fcā expressa mētio pupilla-
ris ætatis;secus in ꝯpēdiosa fcā sub ꝯpēdio tēporū . Sed ad istud
rn̄det̄,ꝙ tm̄ operat̄ expressio fcā verbis gn̄alib. q̄tum fcā verbis
sp̄alib.vt docet Bar.in l.1.col.2.s̄.e. Tertio,qa ibi fcā fuit sola pu
pillaris,in casu nr̄o fcā fuit ꝯpendiosa, q̄ nō vr̄ posse ꝯtinere pu
pillarē;qa post pubertatē fieret nimis magna digressio:trahere
tur n.subſtō directa, de vl̄i hr̄ditate ad particulare fideicommis
sum,si post pubertatē substitutus solū succederet in re certa, d.
l.cogi.§.gn̄alr̄.qua rōne Bal.in l.precib. col.fi. dicit se ꝯsuluisse ꝯ
Bar. Istud valde vrget. Vñ pro resolone ꝯsidera,ꝙ in d.§.fi.substi
tutus in locū,partemve eius,respū pupilli,dr̄ substitut⁹ in re cer
ta,vt statim dixi,sed respū testōris,dr̄ substitutus in quota . & iō
si post pubertatē valet subſtō,vt fideicommissaria,non fit ibi di
gressio de vl̄i ad particularē,sed de vl̄i directa,ad vl̄em fideicō-
missariam;igit̄ saluare possumus ꝯclonē Bar.vt p̄cedat ſm ter-
minos d.§.fi. Ex quo inferri p̄t, ꝙ si testator instituisset filiū pu-
pillum hr̄dem vl̄em,vel in aliqua quota; & ei ꝯpendiosè substi
tuisset Titium in vno fundo p verba directa, talis subſtō ꝯpen-
diosa non ꝯtineret pupillarē. Silr̄ inferri p̄t, ꝙ si filius institutus
in re certa,dato alio cohr̄de vl̄i,quo casu institut⁹ in re certa hr̄
loco legatarij,l.quoties.C.de hær.insti.si postea Titius compen
diosè substituat̄ in illa re certa p verba directa , in tali substōne
non ꝯtinebit̄ pupillaris;& ita consuluit Bal.cōs. 100. Subſtō fcā,
& consi.120 Proponitur,lib.5.vbi ita declat,& restringit tex.in
d.l.cohr̄di.§.fi. Sed hanc restrictionē Bar. & sequa.nō admittūt,
nec Soc.ꝯsi.117. Viso testō,lib.4.vbi dicit ꝯclonē Bar.procede-
re, siue subſtō sit fcā in re certa in figura pupillaris ; siue in figu-
ra ꝯpendiosæ, absq; vlla mentione pupillaris ætatis : Videamus
ergo,an cōis opi.defendi possit? gn̄alr̄ vr̄ ꝙ sic ; qa rō assignata ī
d.§.fi.ꝙ substitut⁹ in parte admittat̄ ad totā hr̄ditatē pupilli (qa
institutus in re certa,nullo dato cohr̄de,ē hr̄s insolidū.l.j.§.si ex
fundo.s̄.tit.prox.)militat ēt in substōne pupillari fcā in re certa,
nullo dato ꝯsubstituto. Ista rō non placet Nouis. qa non est bo
num argm̄ de instōne ad substōnem . nā subſtō directa facilius
obliquat̄,q̄ instō.l.1.inf.de iure codic.iuncta doc.Bar.& aliorū,
in l.verbis ciuilib.s̄.e. Sed mirandū de Nouis.qa Iurecon. in d.§.
fi.expressè arguit in p̄posito de instōne ad substōnē. Nec ob.ꝙ
ipsi dn̄t,qa nec subſtō obliquat̄, qñ ꝯstat testatorē voluisse face
re directā substōnem tm̄,d.l.verbis ciuilib. & l.in pupillarib.s̄.e.
Nec ob.dum dn̄t,arg.alia rōne non ualere, quia si dicamus , ꝙ
instō in re certa non trahat̄ ad vniuersum,testator decederet p
parte testatus,& pro parte intestatus,ꝯ reg.ius nr̄m, de reg. iur.
& iō vt cesset inconueniens , trahit̄ ad totum , quia rō cessat in
substōne;nam ex eo ꝙ testōr vsus est verbis directis, constat te
statorem uoluisse facere directā , q̄ non p̄t valere, vt directa in
re certa,nisi dicamus, ꝙ testōr decedat p parte testatus, & pro
parte non. Meritò trahi dēt ad vniuersum,vt cesset incōueniēs,
sicut dicim⁹ in instōne. Dura tñ,& aspera vr̄ ista decisio, ex quo
96 ꝯstat testatorē substituisse in re certa tm̄.† Vñ crederē hanc de-
cisionem p̄cedere , qñ verba directa substōnis referunt̄ ad eū ,
cui substituit̄;puta,qñcunq; decesserit filius meus, Titius ei hr̄s
esto in fundo Semproniano, secus si verba referant̄ ad testōrē,
vel simpl̄r proferant̄. Rō diuersitatis est; quia primo casu ꝯstat
testatorem directò substituisse filio,q̄ subſtō nullo alio vl̄i con
stituto valere nō p̄t;nisi trahat̄ ad vniuersum,vt dictū est. Scđo
casu ꝯstat testatorem voluisse facere particulare fideicommis-
sum in bonis suis;qa aliū fecit hr̄dem vl̄em,d.l.quoties. Tertiò
casu,qñ verba simpl̄r proferunt̄,cū simus in dubio an sibi , uel
filio voluerit substituere in illa re,capiēda est illa interpretatio,
ꝙ voluerit sibi potius,q̄ filio substituere,ar.l.magis. ff. de sol. &
qa verba sonant in particulari substōne ; ergo in dubio standū
est verbis,l.non al̄r.l.ille,aut ille.§.cum in uerbis.inf.de le.3. Nō
ob.tex.in d.§.fi.in vers.sibi hr̄dem esse , quia illud verbum, sibi,
referri p̄t,& dēt ad filium,cui subſtō fuit fcā. Vel dato,ꝙ ibi di-
ctio,sibi,referat̄ ad testatorem,iō dr̄ pupillaris ; qa ibi erat for-
mata in figura pupillaris tm̄; in casu verò nr̄o nulla fuit fcā mē-
tio pupillaris ætatis. Ex quib. hētis nouā l̄itationē ad istā cōem
97 ꝯclonem. Limitat† scđo,vt non p̄cedat in substōne facta p ver-
ba directa non ciuilia,ſm Bar.qa in legatis,& fideicōmissis par
ticularib.non est dr̄ia,an fiant p verba obliqua , siue p̄caria , vel
directa nō ciuilia,l.oē verbū,C.cō.de leg.& sequunt̄ alij, & Lu.
Ro.in d.consi.200.Quia Valorinus. Nec ob.tex.in c.si pr̄,de te-
sta.in 6.qa ibi subſtō fuit fcā simpl̄r,& indeterminatè ; non aūt
98 in re certa,ſm Ale Imo.& Mod. Vltimò q̄rit Bar. † An substitu
tio formata his verbis,Qñcunq; filius meus decesserit sine libe
ris,lego Titio oīa bona mea, intra tp̄s pupillaris ætatis cōtineat
directā pupillarē, an aūt sit oī tp̄e fideicōmissaria ? Rn̄det ꝙ est
oī tp̄e fideicommissaria, p tex.in l.mulier.§.fi.inf.ad Treb. Pro
hn̄da ueritate videndū est,an uerbum,lego, sit directū, an cōe,
an uero obliquū. Bar.vult,ꝙ sit obliquum;patet,dū vult,ꝙ rela
tum ad uniuersitatē bonorū , non trahat̄ ad directā pupillarē ;
& tñ si esset cōe,traheret̄,ut ꝯcludit Bar.in 3.membro. Mouet̄
per tex.in d.§ fi.ad quē rn̄det Ale.hic,& in l.1.inf.de leg.1. ꝙ ibi
non trahit̄ ad directā ; qa alius erat institutus hr̄s vl̄is . quo casu
ēt si esset cōe, non tñ importaret directam substōnem ſm glo.
& scrib.in l.his uerbis.s̄.de hær.inst. Scđo mouetur p tex.in l.ver
bis legis.ff.de uerb.sig.ubi ſm Bar.p̄bat̄ qđ restricta est sign̄atio
uerbi,lego. Sed Ale.& Mod.rn̄dent,ꝙ ibi non dr̄,ꝙ sit restricta
sign̄atio verbi ; sed ꝙ est restricta ptās legandi per legem Falci.
Non possum credere,ꝙ Bar. non ita bene intellexerit illū text.
sicut isti. Vñ aduertendum est,ꝙ Bar.non dicit,ꝙ ex sign̄atione
uocabuli uerbum,lego,non importet instōnē,sed dicit, ꝙ non
importat ſm cōem vsum loquendi,cui stare dēmns. Et ad pro
bandum vsum,alleg.tex.in d.l.verbis legis . vbi dr̄,ꝙ interpreta-
tione,uel legum authoritate,ius legandi , qđ ex uerbis legis 12.
ta.ꝯcedebat coangustatum fuit. Nam ex illis uerbis,uti quisque
legasset,& instituendi,& legandi ptās dabatur amplissima. Sed
hodie q̄tum ad uim uerbi , restricta fuit interpretatio, i. ex cōi
vsu;q̄tum ad facultatē legandi,fuit restricta ptās auctoritate le-
gis Falc. Ideo Bal.in d.l.quoties.ad fi.dicebat, ꝙ licèt in l.12.tab.
uerbum,lego,esset cōe,tñ p subsecutā iuris prudentiā, fuerunt
distincta noīa,vt patet ex tit.de hær.insti. & tit.de lega. & sic ex
cōi usu Iureperitorū uerbum,lego,nō est amplius cōe. Ex quo
99 infert,ꝙ† uxor prohibita a statuto aliquid legare marito, cense
tur p̄hibita eum hr̄dem facere,ſm D.Ale.consi.76. Ponderatis
iis.col.fi.li.2.& Cor.consi.135. Aliquandiu,col.2.li.1. Ad ꝯ. rn̄de
tur,& primo ad tex.in d.l.filium.§.sed si portio.inf.de leg.p̄stan.
ꝙ illud est per extensionē,iuxta tex. in l.noīs & rei. §. uerbū ex
legib.ff.de uer. sig. & bn̄ probatur in d.§.sed & si portio.in ver.
p̄bandum. Ad tex.in c.Raynaldus,de testa.rn̄dent Doct. uariis
modis. Primo,quia illa uerba sunt Papæ referētis dispōnem te
sta. Ista non placet,quia sic Papa ineptius locutus fuisset, q̄ testa
tor,qđ non est credendum . Scđo rn̄de, ꝙ ex alia parte testa.in
qua testator noīauerat patruos hr̄des, collr̄ mens testatoris , ꝙ
instituerit eos heredes,licèt fuerit usus verbo,legauit. Nam una
pars testamenti declatur per aliam,l.utrum.ff.de peti.hær. l.qui
filiabus.in prin.inf.de leg.1. Credo ēt istam esse falsam , & ꝙ ibi
uerbum,legauit,stat propriè, nec importat hæredis instōnem ,
ut *cōiter* intelligunt Doc.& malè. Vnde dico, ꝙ Raynaldus sibi
hr̄des vl̄es instituit patruos suos,de qua instōne ibi non dubita
tur,medietatem aūt bonorum paternorum,de quibus erat fa
ctum compromissum,legauit auunculis;aliam medietatem,&
reliqua bona pr̄na legauit uni ex patruis institutis, quod p̄priè
dr̄ p̄legatum.l.qui filiabus.§.fi.inf.de leg.1.& sic est propriè lega
tum,non instō. Nam hr̄ditas paterna obuenta Raynaldo , dicit̄
res certa,& non quota hr̄ditatis ipsius Raynaldi.l.cogi. §.sed &
siles. inf. ad Tre. Et ꝙ ibi testōr instituerit patruos hr̄des, & nō
unum tantum ex eis,& eius filios,p̄batur clarissimè ex illis uer
bis, uno ex patruis hæreditatem adeunte , & hunc intellm̄ pu-

100 to verissimū,licèt alij non aduertāt. Ex pmissis stat ꝯclo ꝙ† verbum,lego,est obliquū,nec trahit̄ ad directā instōnem, vel substōnem. intellige nisi aľr de mente testōris appareat, d.§.sed si portio. Poterit aūt apparere,si in aliqua parte testī,ij quib. legatur,noīent hr̄des, ꝭm vnam sol.s̄.datā ad c.Raynaldus.vel si testator nemine hr̄de instituto,leget alicui oīa bona sua,l.qm̄ indignum. C.de test. vel si testōr vnū instituat hr̄dem in dimidia, alteri verò leget aliā dimidiā,ꝭm Poly.hic,qa diuidendo hr̄ditatem inter duos,vr̄ vtrunq; hr̄dem facere,licèt respū alterius. tu potes ꝯprobare verbū,lego,ꝓ id qđ vult Bar.in fiñ,in 3. memb. ver.q̄ro,qd si substō. Et ex hoc hēs pulchrā lītationem ad tex.in d.l.mulier.§.fi.vt ꝓcedat alio hr̄de vr̄ instituto, secus si diuidat hr̄ditas ꝑ portiones. Stat igit̄ vera opi.Barto.Fortius dn̄t Pol.& Nouis.ꝙ ista decis.Bar.est indubitata;quia casu isto testōr dixit, bona sua,ergo nulli dubiū, ꝙ in tali substōne nō dēt ꝯtineri pupillaris,q̄ fit in bonis ipsius pupilli,Inst.eo.in prin.Et si dixeris,ꝙ hmōi verba,bona mea,vel verbum,mihi,non impediunt pupillarē,l.si ita.§.si filio.vbi Bar.inf.de bon.pos.secun.tab. Rn̄. verū, qn̄ substō format̄ in figura pupillaris,vt si in pupil.ęta.deces.tūc figura ꝑponderat,& demonstrat testōrem voluisse pupillariter substituere,vt dixi s̄.in ꝑce.q.Ex quo Nouis.inferunt,ꝙ si testōr casu isto dixisset,si in pupil.æta.deces.lego bona mea; ꝑꝑ figurā pupillaris valeret substō,vt directa pupillaris,& ita loquit̄ Bal.in l.1.C.fam.erci.ad fi.Ista illatio,tenendo ꝙ verbum,lego,sit obliquum,vt tenui s̄.est ꝯ casum l.cohr̄di.§.cū filiæ.inf.eo. Scđo inferunt,ꝙ ista decisio ꝓcederet,ēt si testator omissa figura pupillari,vsus fuerit verbo cōi,puta substituo,vel relinquo;qa in dubio standū est verbis expressis,q̄ sonant in solam fideic. & dn̄t, ꝙ istud re vera verissimum est,nihil tn̄ allegant,ego ꝯprobabo

101 inf.in seq.membro,qđ aggredior.Scđm membrū est,† qn̄ cōpendiosa fit a pagano per verba obliqua, an ꝯtineat pupillarē? Rn̄det Bar.ꝙ non,sed oī tpe fideic.d.§.cum filiæ. sequunt̄ oēs. Amplia, ēt si substō fit fcā per verba obliqua in figura pupillaris,vt ꝓbat̄ in d.§.cum filio.intellige,qn̄ verba obliqua referuntur ad grauatū,non ēt si in ꝑsonam testōris ꝓferant̄.vt si dicat̄, Ego testōr post mortē filij mei, ex nunc restituo hr̄ditatē meā Titio;nam cum verba immediatā restōnē demonstrēt, substō directa vr̄,ꝭm Bal. in l. humanitatis. col.1.ver.mirabile tibi dicam.C.eo.An aūt ꝯtineat vulgarē?Bar.in 3.membro, versi. q̄ro qd si substō ꝯpendiosa fiat per verb.cōe.decidit ꝙ non,per tex. in l.ille,a quo.§.si de testō.inf.ad Treb.sequunt̄ alij *cōiter*,firmāt Ias.& Sen.in l.1.in 3.effectu,& ibi dixi,s̄.e.& Cor.ꝯsi.199. In pręsenti.col.6.lib.2.Contrariū tenet Dec.in d.l.precib.col.10.qn̄ ꝯpendiosa format̄ cū distributiuo,qn̄cunq;, qđ vr̄ ꝯprehendere oē tp̄s,& ēt tp̄s ante aditam.Vt igit̄ mens testōris seruet̄, q voluit substituere an̄ aditā,uerba obliqua debent trahi ad directa, l.q̄rebat̄,iunctis no. ibi ꝑ Bar.inf.de testa.mil. Tu non recedas a cōi.Ad arg.Dec.rn̄dent Nouis.ꝙ verba impropriant,qn̄ pn̄t saltē largè,& impropriè importare illā mentē,q̄ allegat̄, & nō als, vt docēt Ale.& Mod.in l.3. C.de li.ꝑte.Et si dixeris,quare in casu Bar. de quo in d.l.q̄rebat̄, verba obliqua trahant̄ ad directa? rn̄deo, non illa rōne , quia pn̄t saltem largè importare effectū directū;sed qa ex aliis verbis testī apparet, ꝙ testōr directò substituerat. Expresśe.n.dixerat,vulgariter,pupillariter,& ꝑ fideic. Tu aūt aliter rn̄deas,ꝙ verbū,qn̄cunque,non pt̄ importare tp̄s an̄ aditā,ut dicit Deci.qa deteriatur a uerbo,restituat, & sic qn̄cunq;.i.quocunque tp̄e fieri poterit restō per hæredē grauatū, vel suos. fieri aūt non pt̄, nisi adita hr̄ditate.l.cogi.inf.ad Treb. ergo,&c.hanc sol.comprobo per ea,q̄ dn̄t Ale. & alij,s̄.in q. ꝯ-

102 ria.†An compēdiosa facta ꝑ verba directa cū distributiuo, qn̄cunq;,post pubertatē,trahat ad fideic. dn̄t ꝙ non.Ad uerbum, qn̄cunque, rn̄detur ꝙ deteriatur a verbo hæres esto, & intellr̄ qn̄cunq;.i.quocunq; tp̄e pt̄ hæres esse. Et aduerte,ne erres,qa ista cōis ꝯclo viuente grauato,est indubitata,alioquin elusoriè fuisset inuenta ꝯpulsio Senatuscon.Treb.sed tota dubitatio cōsistit,qn̄ grauatus decessit ante aditā hr̄ditatem,& tunc si transmisit ius adeundi ad hr̄des,ēt ꝯclo de plano ꝓcedit; qa ipsi hæredes cogi poterunt adire,ꝭm gl.in l.eam,quam.in gl. mag. C. ad Treb.Sed si ius adeundi transmissum non sit, vr̄ ꝯclo dubitabilis: videretur.n.ꝙ in tali compendiosa contineat vulgaris, ne frustrerē testator intentione sua, ut dicit Dec. Sed adhuc ꝯ est verius,ꝑ tex.in d.§.si de testō.vbi decidit, hr̄ditate non adita fideic.euanescere.Comprobat̄,qa si a principio , & in uita grauati non cōtinebatur vulgaris,vt fateri necesse est,ne dicamus remediū cōpulsionis elusorium,ergo ex post fcō suboriri non poterit,vt in fiñ dicit Bar.in 3.op.& pro ista sn̄ia vr̄ tex, in l. An-

103 toninus.ff.de fideic.lib. Quærit Bar. iuxta hoc,quid † si testator dixerit,qn̄cunq; filius meus decesserit sine liberis,volo ꝙ bona mea dētur, vel distribuantur pauperib. ꝑ executores meos, an in hmōi substōne contineat̄ pupillaris,an verò sit oī tp̄e fideic. Vr̄ ꝙ sit sp̄ fideic. quia facta ēst ꝑ uerba obliqua,dent̄, uel distribuantur. l.fundi Trebatiani.inf.de vsufru. leg. Contra. deteriat Bar.ꝙ intra tp̄a pupillaris ætatis,sit pupillaris;qa subintellr̄ verbum,accipiant,qđ est directū non ciuile. l.alio. inf.de ali.leg.& in Auct.de eccl ti.§.si quis aūt pro redemptione. Verba aūt directa non ciuilia , relata ad vniuersitatē bonorum , trahunt̄ ad directam pupillarē,c.si pr̄.de test.in 6.Aduerte ad plura. Primo, qa verbum,accipiant,denotat directā substōnem,si ad personā substituti referat,ita loquitur tex.in d.c.si pr̄.In isto aūt casu nō refert ad personā pauperū substitutorum ; sed ad ꝑsonam executorū,ergo &c.D. Ale.sentiēs difficultatem rn̄det,ꝙ executores accipiunt noīe & ꝯtemplatione pauperū ; iō perinde est,ac si verbum,accipiant, referretur ad ipsos pauperes,arg. l.annua. §.a Titia.inf.de annu.leg.vbi relictū administratorib. tēpli, censetur relictum tēplo,& l.peto.§.matre.inf.de leg.2. vbi relictū a tutore,intellr̄ relictū a pupillo.Sed ista iura non vn̄r ad propositū, qa relictū fuit fcm̄ sub noīe officij iā in administratione illius cōstituti, nimirū si vr̄ electum nudū ministeriū ipsorū,nos aūt loquimur in ꝓmouendis ad ip̄m offiñ,quo casu uerba vn̄r ꝓlata in personā executorū,ut eis de offō ꝓuideat̄. Dn̄t ēt Nouis.ex mente Bal.in d.l.precib.col.an̄p.ꝙ rn̄sio Ale.pt̄ retorqueri,qa pauperes legunt̄ uocati ꝑ verba obliqua, & ꝯn̄r erit sp̄ fideicommissaria. Tu cōsidera,ꝙ si fateamur executores capere noīe pauperū,Ale.hēbit intentum,qđ perinde erit,ac si uerbū, accipiant,subauditum,referat̄ ad pauperes,& erit sensus, ꝙ pauperes accipiant,& inter se diuidant, ministerio executorū . Vn̄

104 ego ꝯcludo,ꝙ executores iure ꝓprio capiunt;†nā in dubio facultas intellr̄ iure ꝓprio ꝯcessa,ꝭm Bar.i l.2.§.data. inf.de optio. lega.Non ob.ꝙ fuerit cōcessa ad utilitatē pauperū;qa nō sequitur,ergo noīe pauperum executores capiunt,patet . Ordinari⁹, vel delegatus ius dicit ad cōmodum subditorum & litigantiū, & tn̄ ordinarius iure ꝓprio,& delegatus noīe delegantis,& nō subditorum,ius reddit,c.sanè.de of.dele.cū ꝯcor.Scđo aduerte, qa & si executores acciperent noīe ꝓprio,tn̄ fundm̄ Bart.non vr̄ verum.Licèt.n.verbū,accipiant,sit directū non ciuile; nō tn̄ differt a uerbo cōi,ꝭm Bar.s̄.in 1.& in pe.q.primi mēbri. & inf. in 3.memb.ver.q̄ro vlterius,qd si cōpēdiosa fiat in re certa.Sed ubi ꝯpendiosa fit ꝑ uerba cōia fauore matris,non cōtinet pupillarem,ꝭm eundē Bar.inf.in 1.q.tertij memb.ergo nō ēt ꝯtinebitur fcā ꝑ uerba directa non ciuilia. Nouis.rn̄dent,ꝙ uerba cōia æquiparant̄ directis nō ciuilib. qn̄ adiiciunt̄ rei certæ, ꝓut loqt̄ Bar.in locis p̄al secus si adiiciant̄ vniuersitati bonor. tūc uerba directa non ciuilia sunt maioris efficaciæ ad demonstrandā directā pupillarē;ēt in ꝑiudiciū m̄ris,q̄ cōia.Et intentionē Bar.ita declat Are.ꝯs.155.Quia periculosum.col.6. & latius Cor.cons. 322.Ardua.col.4.li.3.Si ista resolo est uera,uellē scire,quare directa sunt maioris efficaciæ, qn̄ adiiciunt vniuersitati bonorū, q̄ si adiiciant̄ certę rei. Vn̄ si velis tenere,ꝙ hmōi verba nō differant,possumus rn̄dere,ꝙ ēt substō ꝯpēdiosā, facta ꝑ verba cōia, ꝯtinet pupillarē;ēt ad exclusionē m̄ris,ꝭm gl.Inst.eo.§.qua rōe. & ita rn̄det Ale.consi.1 .col.5.li.3 dicēs, ꝙ ista opi.gl.ꝯ Bar. est magis *cōis*,de qua dicet̄ loco suo.Tertio aduerte,qa uerbū,accipiant,relatū ad vniuersitatē bonorū; ita demū trahit ad directā,si nullus sit hr̄s institutus;aliàs secus,ꝭm Bar.in 3.memb.ver. quæro vlterius,qd si hæc substō. In casu nr̄o filius est hr̄s institutus;& ꝯn̄r hr̄s eius post mortē suā, ergo &c. Rn̄dent Nouis. ꝙ Bar.ibi loquit̄,qn̄ substō est fcā ꝑ uerbū cōe, & in certa quota; nos verò loquimur in substōne fcā ꝑ uerbū,accipiant,directū; non ciuile,& in vniuersis bonis,ergo clarū est, ꝙ ꝯtinent pupillarē directā,d.c.si pr̄.Quæ sol.non satisfacit,qa Bart.ibi loquit in substōne fcā ꝑ uerbū directū non ciuile,qđ ēt appellat̄ cōe.patet qa loquit̄, retento exēplo ꝑce.in quo fuerat usus uerbo directo,qđ designat illud ꝓnomen demōstratiuū,hæc substō,l.1. in prin ff.de ope.no.nun.& seipsum declat Bar.s̄.in pe.q. 1.mēbri.Nec ob.ꝙ loquatur in certa quota,qa non assignatur rō diuersitatis, utroq;.n.casu additū fuit uniuersitati bonorum. Nō ob.tex.in d.c.si pr̄,q ꝑ casu allegat̄,qa ibi ꝯstabat ex alia parte testamenti,ꝙ testōr volebat illud uerbū,moriat̄, trahi ad directā pupillarē;nā ibi testōr ꝑ uerba directa ciuilia,substituerat extraneos in tertio gradu Nimirū,si filii positi in scđo gradu,substituti ꝑ uerba directa non ciuilia , intelligunt̄ directō substituti; cū fuerint magis dilecti.l.Publius.inf.de ꝯd.& dem.Et si dixeris, ꝙ ille tex.se fundat,qa p̄missæ substōnes, uerbis & personis cōueniebant: Rn̄deo,ꝙ conueniunt uerbis oēs simul iunctæ; qa vna declat aliam,l.qui filiab.inf.de leg.1.sed non conueniūt se-

105 paratim . Scđo Bar.mouet,qa † isti executores nullo instituto hr̄de hn̄r loco hr̄dum,c.cum tibi,ꝭm intellm̄ Inn.*cōiter* approbatum,de testa.quē sequit Bar.in l.hr̄ditas ad Statium,s̄.tit.ꝓxi. & in l.si quis Titio.inf.de leg.2.& Io.Cal. cū aliquali distinctio. consi.19.sub rub.de testa.ergo capiunt iure directo . Comprobat̄ ꝑ tex.in d.l.deniq;.§.interdum.inf.de pecu.lega. qui ꝓ ꝯprobatione adducit ēt ꝑ Bar.in d.l.alio. in pe.q.Ad istud rn̄det Bal. in d l.precib.col.pen.ꝙ tex.in d.c.cum tibi, procedit nullo alio hr̄de instituto,in casu nr̄o institutus est filius, vnde ipse censet̄ grauat⁹,& post mortē suam eius hæres, dare bona executorib. Confirmat̄, quia relictum ab executorib. censetur relictum ab hærede

hærede instituto,ſm gl.in d.l.alio.& ibi Bar.in 1.opp. Tu ↄſide
ra,ꝙ ſi executores loco hr̃dum hẽant,pauperes dicent̃ ſubſtitu
ti ꝑ fideicõmiſſum;qa capiunt bona de manu executorũ hr̃dũ
teſtõris.l.eam,quã.C.de fideic.Si redieris ad vnã rõnem,de qua
s̃.ꝙ executores ſint hr̃des noĩe pauperũ, eo ꝙ oẽ emolumẽtũ
ſpectat ad pauperes.l.ſi qs ad declinandã.C.de epiſ.& cle. rñdet,
ꝙ non ꝓpea ſeqt̃,ꝙ ipſi pauperes ſint directò hr̃des.l.cum filio.
& ibi no.inf.de leg.1.l.hr̃ditas.vbi Ange.ff.de peti.hr̃di.l.ſi ſine.
§.Papinianus.ff.de mino. Et eadẽ rõne rñ.ad l.fideic.§.interdũ.
inf.de leg.3.ꝙ loquit̃ in legatis,in qb.nõ ↄſiderat̃ nudũ nomen
legatarij,vt patet in iurib.ꝑal. Tertiò pro Bar. arguit ſic.Illa ver-
ba,dent̃,& diſtribuant̃, ex parte pauperũ tacitè inſunt, d.l.ſi qs
ad declinandã,ergo expreſſa nihil debent oꝑari.l.3.inf.de leg.1.
ergo non facient,ꝙ pupillaris ſubſtõ,q̃ continet̃ in ↄpendioſa,
ↄuertat̃ in fideic. Ad iſtud rñ.ꝙ inſunt ex voluntate,cum teſtõr
poſſit noĩare pauperes,& illis immediatè bona erogare; ergo
expreſſa debẽt oꝑari.l.talis ſcriptura. inf.de leg.1.& docet Bar.
in d.l.3.in 7.& 8.oppoſi. Et ſic fundamẽta ꝓ hac parte adducta
non vñr bñ ſolida.Tñ hanc ſequunt̃ Ang.Ale.& Do.Iaſ.hic,qui
ita dicit ſæpius ↄſuluiſſe. Contrariã opi. tenet ibi Imo. & Aret.
hic,Bal.& Sal.in d.l.p̃cib.Bal.& D.Philip.de Peru.in d.c.ſi pater,
Imo.Car.& Barb.in d.c.cũ tibi.& D.Ale.ſibi ↄ̃rius in conſ. 157.
col.pe.lib.2.dicens,ꝙ iſta opi.ↄ̃ Bar.eſt magis *communis*.& idem
dñt Nouiſ.qui poſt multa ẽt tenent ↄ̃ Bar.ↄ̃ quẽ ẽt tenet Cor.
conſi.34.Quærit vtrũ.lib.3.& Raph.Com.cõſi.13.Magiſter Io.
& Bal.in varijs ↄſi.Pro quib.in iſta parte adducunt̃ tria. Primò,
quia ſubſti.fuit fcã per verbũ obliquũ,ergo ſꝑ erit fideic.l.cohę
redi.§.cum filiæ.inf.eo.Nec ob.ꝙ ſubintelligatur verb.accipiãt,
vt ſatis s̃.rñſum fuit,& adhuc clarius rñ.ſic.Pauperes ſunt voca-
ti ꝑ verba obliqua,d.l.fundi Trebatiani. executores ãt ꝑ verbũ,
accipiant,non vt hr̃des, qa teſtõr de filio hr̃de ꝓuidit; nõ ẽt vt
ſubſtituti,qa non vocant̃,vt aliquid ↄſequant̃,ſed vt in euentũ,
quo filius moriatur ſine liberis,hẽant eligere pauperes,& inter
eos bona diſtribuere. Mors ergo filij purificat ↄdõnem reſpũ
ꝑtãtis exequendi, non reſpũ ſuccedendi.cũ igit̃ executores nõ
ſint hr̃des,neq; ſubſtituti; & ipſi pauperes ſint vocati per verba
obliqua,meritò ſubſtõ erit ſꝑ fideic.iſta ſunt verba Cald.ita cõ
cluden.ↄſi.27.ſub rub.de teſt. Scd̃o facit,qa cã finalis huius ſub-
ſti.ad pias cãs,fuit ſalus aĩę ipſius teſtõris,ſm gl.in l.ſi quis Titio.
inf.de leg.2.docet Bar. in l.1.in fi.C.de ſacroſ.eccl. ergo dẽt re-
ſtringere ſubſti.l.cum pr̃.§.dulciſſi.inf.de le.2.& ſi dixeris, pr̃em
potuiſſe ꝓ aĩa ſua relinquere ẽt bona pupil. rñ. ꝙ relictũ de re
aliena fcm̃ non ꝓdeſt ad ſalutẽ,c.non eſt putandũ.1.q.1.Et ſi di
xeris,potuit relinquere ꝓ aĩa pupil.dicã non eſſe veriſiſe, qa pu
pillus non eget eleemoſina ꝓ ſalute aĩæ ſuæ, q̃ nõ peccauit.l.1.
C.de fal.mo.Et ſi replices, ꝙ potuit relinquere ꝓ aĩa pupilli ꝓ-
ximi pubertati,qa potuit peccare,c.1.de delic.puer.Rñ.ꝙ tu re
ſtringis pupillarẽ ad tp̃s,quo pupill⁹ ſit doli capax,cui reſtrictio
ni repugnat nã ↄpendioſæ,maximè factę cũ diſtributiuo,qñcũ
que,& ita rñ.Petr.de Anch.ↄſi.8.Difficultas. Forte ad oĩa iſta di
ci poterit teſtatorẽ voluiſſe relinquere bona pupilli ꝓ aĩab. an
teceſſorũ ipſius pupil.Tertiò facit.Nã pupillaris eſt,ꝙ ſuccedat̃
in bonis ipſius pupilli,Inſti.eo.in princ.in q. nr̃a voluit diſtribui
bona ſua,& bona pupilli,ergo impoſe, ꝙ in iſta ↄpendioſa pu-
pillaris ↄtineat̃,ſm Sal.in d.l.p̃cib.col.pe. Nec ob. ſi opponatur
de l.ſi ita.§.ſi filia.inf.de bo.poſ.ſec.tab.qa rñdi in q.præce.ꝙ ver
bũ mihi,& verba,bona mea,reiiciunt; nec reſtringunt pupilla-
rẽ formatã in figura pupillaris, ſed bñ reſtringunt ↄpendioſam
dubiã,ſm Bal.& Sal.in d.l.p̃cib.& Cor.conſi.322.co.pe.ver.nec
ob.in 2.char.Retenta igit̃ cõi, ꝙ ſit oĩ tꝑe fideic.ↄ̃ Bar. Limitat̃
106 primò,†vt non ꝓcedat,qñ teſtõr expreſsè diſpoſuit,ꝙ ẽt bona
filij diſtribuant̃ inter pauperes,tunc.n.æſtimabit pupillaris;quia
alr̃ q̃ ꝑ pupillarẽ non potuit pr̃ diſponere de bonis filij,iõ maxi
ximè dubito de eo,qd̃ ↄſuluit Bal.ↄſi.296. Factũ ſic ſe hẽt,lib.5.
vbi teſtõr mandauit poſt mortẽ filij oĩa bona pauperib. eroga
ri,reſeruata tertia parte bonorũ ſuorũ & filij,quã voluit ad io-
ceros ꝑuenire.Decidit Bal.in hac ↄpendioſa non ↄtineri pupil-
larẽ,qa fcã ꝑ verba obliqua. Contrariũ mihi vr̃ verius ꝑ p̃dicta.
Nõ ob.ꝙ fuerit fcã ꝑ verba obliqua; qa qñ ↄſtat de intentione
teſtõris,obliqua trahunt̃ ad directa.l.q̃rebat,& ibi Bar.inf.de te
ſta.mil.hic ãt ↄſtabat ex reſeruatione,& lĩtatione tertiæ par.bo
norũ filij,q̃ p̃ſupponebat reliqua eſſe diſtribuẽda.l.nã qd̃ liqde.
107 §.fi.inf. de pe. lega. Scd̃o † lĩtat̃,qñ ſubſtõ fuit ↄcepta in forma
pupillaris, & ſub diſtinctione tẽporũ; qa tunc illa verba, bona
mea,nõ excludunt pupillarẽ,vt s̃.& in iſtis terĩs ↄſuluit Bar. cõſ.
20.Titius cõdidit.& Pan.conſi.59.Viſo teſtõ.Soc.cõſi.116. Nõ
p̃t negari,col.2.li.1.& Cor.conſi.138.col.3.lib.3. Sed hic aduer-
tendũ eſt,qa retenta cõi opi.ↄ̃ Bar.ea rõne,ꝙ hæc verba, dẽtur,
& diſtribuant̃,ſint obliqua,hæc lĩtatio defendi non p̃t:licèt.n.il-
la verba,bona mea,nõ excludant pupillarẽ ↄceptã in figura pu-
pillaris per verba cõia, tñ verba obliqua excludunt pupillarẽ ẽt
figuratã ſm caſum d.l.cohæredi.§.cum filiæ. Et ꝑ iſtam rõnem
ↄ̃.conſuluit Bal.conſi.120.In facto proponit.& conſi.125. Ego
ſuper iſto,lib.2.& D. Ale.hic,col.32. ver. limita 2.& Nouiſ. in q.
ſeq.poſt Imo. in d.c.Raynutius. Quæ deciſio Bal.maximè ꝓce-
deret,ſi teſtõr dixiſſet, volo diſtribui bona mobilia & immobi
lia,qa tunc ſubſtõ cenſet̃ fcã in re certa, nã appłone bonorum
mobilium & immobiliũ,nõ veniunt iura & actiones. l.a Diuo
Pio.§.in venditione.ff.de re iu. Et in iſtis terĩs ꝓcedat conſ.Ale.
45.Habita ſuper his,col.antepe.lib.1.& voluit Bar.inf.in 3.mem
108 bro.Iuxta hãc ↄclõnem dubitat̃, † An lĩmus hr̃s filii poſſit de-
trahere Trebellianicã & lĩmã? Br̃ q̃tũ ad Trebellianicã *commu
nis* opi.eſt,ꝙ nõ detrahat̃ de fideicõmiſſis ad pias cãs,ſm Bar. &
alios cõiter in l.Marcellus.inf.ad Treb.& per Doct. in auct. ſilr̃,
C.ad leg.Falc. Dubitatio ergo ſtat,an poſſit detrahere lĩmam?
Nouiſ.hic in duob.locis deterĩant ꝓ parte negatiua;qa licèt fi-
lius grauari non poſſit in lĩma,l.qm̃ in priorib.C.de inof.teſta.
tñ ei⁹ hr̃s bñ p̃t grauari.l.ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſum.§.fi. & l.ſeq.
inf.de leg.1. Qñ aũt verba fideicõmiſſi non dirigunt̃ ad filium,
in dubio p̃ſumit̃ grauatus hr̃s,non filius,ſm Bart. in l.qui duos.
inf.eo.& Ale.hic in alio ꝓpoſito,col.28 verſ.ſed hæc rñſio.& in
l.cohr̃di.§.cũ filiæ.col.2 poſt Imo.inf.eo & in conſ.12.col.fi.li.3.
& ita ẽt tenet Cor.conſ.93.Licèt poſt, col.fi.li.3. Contrariũ de-
terĩat Bal.in d.l.precib.& Pau.de Ca.conſi.199.In caſu p̃nti,per
tex.in d.c.ſi pr̃,a ↄ̃rio ſenſu.ſed rñdet Ale.ꝙ ibi non p̃t ſumi ar-
gu.a ↄ̃rio ſenſu;alioquin ſequeret̃,ꝙ Treb.ẽt detrahi poſſet,cu-
ius ↄ̃rium cõiter ↄcludit,vt ſtatim dixi. Tu aduerte,qa licet opi.
Mod.ↄ̃ Bal.& Pan.ſit cõis,nõ tñ vr̃ vera;qa relictũ ab executori
bus,cenſet̃ relictũ ab hr̃de inſtituto,ſm Bar.in l.alio.in 1.op.in-
fra de ali.leg.Cũ ergo filius hr̃s inſtitutus cenſeat̃ grauatus, dẽt
talẽ grauamen reiici de lĩma.d.l.qm̃.Defendendo cõem, cogi
ta ſi dici poſſit,ꝙ relictũ ab executorib.cenſet relictũ ab inſtitu
to,qa executio eſt facienda viuente inſtituto,ita loquit̃ Bar.in
d.l.alio.ſed ſi facienda ſit poſt mortẽ,videbit̃ relictũ ab hr̃de in-
ſtituti,iuxta doctr.Bar.in d.l.qui duos. de quo latius inf.dicetur.
109 Scd̃o q̃rit Bar.†Quid ſi ſubſtõ formet̃ vt s̃.ſed nullus det̃ execu
tor a teſtatore,an erit oĩ tꝑe fideic.Barto. rñdet,ꝙ ſic,& in iſtis
terĩs ↄſuluit Pau.de Ca.in d.ↄſi.199.ſed retenta opi.Bar. in p̃cc.
opi.vr̃ dubitabilis;qa fundm̃ Bar.p̃t euitari,ſm Nouiſ.Præterea
dicit Bar.eſſe fideic.oĩ tꝑe,qa eſt fcã per uerba obliqua; nec p̃t
ſubaudiri verbũ,accipiant,qa nullus eſt executor ↄſtitutus a te-
ſtatore.Et licèt Ep̃s ſit executor deputatus a lege,d.l.ſi qs ad de-
clinandã,& in Auc.de eccleſ.tit.§.ſi aũt. nõ tñ p̃t ſubaudiri ver-
bum,accipiant,ex p̃ſumpta voluntate defuncti;qa Ep̃s ↄ̃ volun
tatẽ teſtatoris exequit̃.Iſtud fundm̃ vr̃ falſum;qa poterat teſtõr
prouidere de alio executore;ergo non ꝓuidendo vr̃ tacitè cõ-
ſentire,ꝙ ep̃s ſit executor,argu.l.conficiunt.inf.de iu.codici. Et
ſubiiciunt Nouiſ.ꝙ ab iſta rõne non facilè defendi poterit ſñia
110 Bar.Tu ↄſidera,†aliqñ teſtõr p̃t quouis mõ diſponere ↄ̃ ordina
ta per legẽ;& tunc nihil diſponendo, tacitè vr̃ velle, qd̃ lex ipſa
diſpoſuit.ita ꝓcedit tex.in d.l.ↄficiunt, & ita procedũt tradita ꝑ
Bar.in l.hæredes mei.§.cũ ita,vbi dixi, inf.ad Treb. Aliqñ teſtõr
p̃t diſponere ↄ̃ legẽ vno caſu tm̃, & alio caſu non; tunc ſi nihil
diſponat,non poſſumus abſolutè dicere, ꝙ teſtõr voluerit con
formare ſuã volũtatẽ cũ voluntate legis;qa fortè teſtõr voluiſ-
ſet diſponere in caſu ſibi interdicto.Vñ nõ probat hoc eſſe, qd̃
ab hoc cõtingit abeſſe.l.non hoc,C.vñ legi.& c.in p̃ntia, de ꝓb.
& ita p̃t intelligi tex.in c.Raynaldus.de teſta.vr̃,ꝙ Trebel. detra
hit ↄ̃ voluntatẽ teſtõris,q licèt poſſit ꝓhibere detractionem ex-
preſsè, non tñ p̃t tacitè;& ſic oĩ caſu, & in iſtis terĩs loquitur
Bar. hic, quia teſtõr non p̃t remouere Ep̃m ab executione eo
caſu,quo de alio non velit ꝓuidere.d.§.ſi quis aũt. Tertio q̃rit̃
111 † ſi ſubſtõ fuerit fcã hoc modo,volo ꝙ bona mea vendãtur, &
p̃tium diſtribuat̃ inter pauperes ꝑ meos executores, an ↄtine-
bit̃ pupillaris?Rñ.Bar.contineri.Iſta deciſio retenta opi.ↄ̃ Bar.in
1.q.huius membri,non p̃t ꝓcedere,ſed retenta opi. Bart. ibi vr̃
veriſſima,qa verba,ꝑ meos executores, referunt̃ ad oĩa præce-
dentia,& ſic ad verbũ,vendant̃,l.mulieri.§.Titio.inf.de cond.&
dem.q̃ lex non vr̃ bñ adaptari ad caſum nr̃m; qa ibi condõ fuit
adiecta poſt unum uerbũ tm̃ in oratione poſitum;nam Titius
& mulier erant in legato verbis coniuncti,ſm gl.& alios ibi,in
caſu nr̃o qualitas executorũ fuit adiecta poſt duo verba princi
palia.Præterea ↄ̃ hanc deciſionem nr̃am ob. qa qñ mens diſpo
nentis p̃t ſortiri effectũ ſuum;ẽt non facta repetitione qualita-
tis;tunc qualitas refert̃ ad ultimũ uerbũ tm̃,ſm Imo.in cle.1.ad
fi.de ſup.negl.præla.per tex.in c.cum ſingula,de præb.in 6. tradi
tur ꝑ Fel.in c.cãm, q̃.col.5.de reſcrip. Siue igitur bona uendant̃
per ep̃m,ſiue hr̃dem,ſiue per executores, q̃tum ad bona teſta-
toris,ſꝑ verificabitur intentio ipſius; ergo illa uerba, per meos
executores,referenda ſunt ad proximũ uerbum,diſtribuant.Et
ſi dixeris non verificari intentionem reſpũ bonorũ pupilli, re-
plicabo,uerũ,ſi teſtator noluerit bona filij dari pauperib. nam
iſtud eſt illud,de quo diſputat̃. Vñ ſi tu vis dicere,ꝙ illa uerba re
ferunt̃ ẽt ad uerbũ,uendant̃, ad effectum, vt ſit locus pupillari
ſubſtõni, oportet te prius probare hanc eſſe mentem teſtõris,
cũ de tali uoluntate alr̃ nõ appareat. Vr̃ tñ ꝙ opi.Bar.alia rõne
defendi

defendi poſſit; qa copula poſita inter verbũ vendant,& verbũ, diſtribuant, fuit poſita ad perfectionem imperfectæ orõnis, iõ cũ oĩb. qualitatib. ſub copula ꝯtentis tota orõ ꝑficienda eſt, l. 1. in prin. iũcto §. qđ idẽ ait. ff. de incen. rui. & naufr. & tradit Dec.
112 ꝯſi. 92. col. 2. & copula pſa copulans, dẽt vniformiter copulare. l. ſi legatarius. §. cũ ita. inf. de leg. 3. cũ ꝯcor. quas reduxi in c. 2. ex-
113 tra de reſcr. Quarto q̃rit,† ſi dcm̃ ſit, volo ꝙ bona mea vẽdant, & ꝓtiũ diſtribuat inter pauperes, quorũ electio fiat ꝑ meos fideic. rñdet Bar. ꝙ hoc caſu erit oĩ tpe fideic. qa illud relatiuum, quorũ, refert duntaxat ſuũ añcedens. l. a filio. §. fi. inf. de alimen. & cib. leg. Et idẽ vult Bar. ſi ſit dcm̃, inter pauperes eligendos ꝑ meos fideic. qa participiũ reſoluit in relatiuũ & verbũ, ſ̃m gl. in cle. 1. in ver. dignitatib. de ꝓb. tradit Bar. in l. 1. in 7. q. inf. de ꝯdit. & dem. & in pulchro caſu D. Stepha. Bertran. ꝯſil. 25. Scripſerã, ad fi. lib. 1. Iſta deciſio retenta opi. Bar. in 2. q. litanda eſt, vt non ꝓcedat quoties ex alia parte teſtĩ apparet, teſtatorẽ voluiſſe bona vendi & diſtribui ꝑ eoſdẽ executores. nã tunc in tali ꝯpẽdio ſa ꝯtinet pupillaris, ſ̃m Bart. hic. Exẽplificant Imo. Aret. Alex. & Mod. q̃n teſtator in alia parte teſtĩ eoſdemmet feciſſet gñales executores, & ita ꝯſuluit Ale. in palle. ꝯſi. 12. col. antepe. lib. 3. Ve
114 nio ad tertiũ membrũ principale.† Q̃n ꝯpendioſa fit per verbũ cõe, an ꝯprehendat pupillarẽ? In iſto pũcto reperiunt quatuor opi. vt patet ex reſcriptis Bart. pro hñda veritate oĩum ſubiicio ꝯclõnem, quã conabor defendere, qa ab ea reſultat impugnatio aliarũ oppoſitionũ. Conclõ talis eſt. In ꝯpendioſa fcã ꝑ verbũ cõe filio impuberi, ꝯtinet pupillaris directa, ſ̃m glo. in §. qua rõne, Inſti. eo. ſequunt Bar. Ale. Are. & Mod. hic, & eſt *communis* ſ̃m D. Iaſ. hic, & Dec. in d. l. ꝑcib. col. 13. verſ. alia & prin. opi. allegaantes infinitas auctoritates, vt ꝑ eos. Et hanc dicit in practica ſeruari d. Gui. Pap. deciſ. 521. Subſtõ ꝯpendioſa. & ita conſuluit Card. Flor. conſi. 90. Pro examinatione, col. 3. & Bened. Cap. cõſil. 141. Punctus eſt, Antonius de Aſſiſio. & hanc dicit eſſe verã, & cõem Doc. ſñiam D. Steph. Bertr. conſil. 26. Dudum, lib. 1. & conſ. 223. Ponitur in facto. & 276. Viſo caſu, eo. lib. ꝓ qua faciũt infraſcripta fundamenta. Primo, ꝙ deteriatur ſ̃m curſum tp̃is, variato tp̃e, variat. l. ꝓcia rerum. §. fi. inf. ad leg. Fal. l. Titia Seio. §. vſuras. inf. de leg. 2. l. pe. C. de vſur. Sol. Iſta iura non vñr ꝓbare in ꝓpoſito; qa in aliquib. variatur qualitas, & non ſuba. In caſu nõſtro, ſi pro tpe pupillaris ætatis valeret ſubſtõ, vt pupillaris, poſtea vt fideic. variaret eſſentia in aliquib. nõ ꝓp ſolã variationẽ tp̃is, ſed ꝓp morã vel aliam qualitatem: fit. n. variatio hic ꝓp ſolum tp̃s. Itẽ negat, ꝙ in caſu nr̃o ſubſtõ capiat deteriationem a curſu tp̃is; imò capit à voluntate diſponentis, de qua q̃rendum eſt, & non de curſu tp̃is. Scđo allegat tex. in l. pr̃ Seuerinã. §. conditionum verba, inf. de ꝯd. & dem. Ad iſtũ tex. rñdet Bar. ibi. Vel alr, Ibi ꝯſtabat ex verbis de voluntate defuncti, volẽtis diſpõnẽ variari ꝑ curſum tp̃is. Vel alr, Ibi ſuſtineri nõ poterat voluntas teſtõris, niſi fieret variatio; hic ꝑt abſq; variatione ſuſtineri, vt ſp ſit fideic. Vel alr rñdet Bal. in l. ex trib. C. de inof. teſt. & in conſi. 175. lib. 5. Tertio allegat tex. nr̃, vbi ſubſtõ variat ex curſu tp̃is. Solu. variat ex priuilegio; ergo in ꝯtrium eſt ius cõe. Item variat de directa in directã, in caſu aũt nr̃o, de directa in fideic. & ſic in diuerſam ſpẽm, qđ non ꝯcedit, niſi de expreſſa volũtate appareat. l. verbis ciuilib. ſ. eo. iuncta l. q̃rebat, cũ ibi not. per Bar. inf. de te-
115 ſta. mili.† Quarto ꝓ cõi allegat tex. in d. c. ſi pr̃, vbi dr̃, caſum eſſe deciſum. Et dicit Imo. in d. c. Rayn. ꝙ niſi eſſet iſte tex. ꝯtria opi. eſſet verior. Aduerte, qa ſi oñdat, ꝙ iſte tex. non ꝓbet, cõis opi. non hẽt fundm̃, quo ſubſiſtat. Vr̃. n. ꝙ non ꝓbet, quia ibi ſubſtõ fuit fcã de filio ad filiã, & eꝯ per verbũ, moriat, qđ eſt directũ, non ciuile, vt ſ. in 1. membro. & ita rñdet Bar. hic, verſ. ſed ꝯ ꝑdicta, & ꝯſi. 54. Ang. Maſſiæ. Nec dicas, ꝙ verba directa nõ ciuilia, nõ differant a uerbis cõib. qa cõis opi. eſt in ꝯtrium, vt dixi ſ. in 2. membro. & declat Are. hic. Scđo in d. c. ſi pr̃, erat ſubſtitutus frater ſorori, & eꝯ, q̃ perſonæ filiorum ſunt magis dilectæ ipſi teſtatori q̃ mr̃ pupilli, vt hic dicit Bar. & in l. 2. in antep. col. ſ. eod. Tertiò ibi verba ſubſtõnis dirigebant ad iſtitutũ, videlicet, moriat ei, nimirũ ſi ꝯprehendat pupillaris per ea, q̃ dixi ſ. in pe. q. 2. membri. Item illa verba, moriat ei, reſpiciũt perſonã, q. d. viuat ille in eius locũ, qđ eſſe non ꝑt, niſi iure directo; qa hr̃s directus eſt ille, qui induit pſonã pupilli defuncti; nõ aũt fideic. q induit pſonã teſtatoris. l. cohrdi. §. cũ filiæ. Quartò ex alia parte teſtĩ, apparebat teſtõrem voluiſſe directò ſubſtituere, vt dixi ſ. in 1. q. 2. membri. Nõ obſt. rõ decidendi ibi aſſignata, videlicet; qa ſubſtõ debet interpretari directa, q̃n ꝯuenit verbis & perſonis; qa rñdet Cor. ꝯſi. 322. Ardua, col. 7. lib. 3. ꝙ illa rõ non proponit ſimplr̃, ſed reſpectiuè, prout in caſu ꝑdicto; & ſic cõcurrentib. illis, de quib. ibi. nam illa dictio, ſicut, ſtat reſtrictiuè, vt per gl. in l. edita. C. de eden. & per Bar. in extrau. ad repri. in verſ. prout. q ſolu. non ſatisfacit, quia illa dictio, ſicut, ſtat ibi cauſatiuè, vt in c. Abbate ſancti Syluani, de verb. ſig. alioquin rõ ibi aſſignata non iuſtificaret deciſionem, quinimò uideretur eadem cum dicto, ꝯ l. quod Labeo. inf. de Car. edi. Aliter rñdet Bal. in d. l. ex tribus. ꝙ ſubſtõ facta ꝑ verbum cõe, non conuenit verbis, cum vnica ſit oratio, & vnicus modus ſigñandi, & ſic erit ſp fideic. vt deteriatio ſit vniformis. q̃ rñſio nõ placet Are. qa ꝙ verbũ cõe importet fideic. rõne vniformis deteriationis, non prouenit ex virtute verbi cõis, ſed ex interpretatione. l. iam hoc iure. ſ. eo. Cogita ergo ſi ꝑt rñderi, dum ille tex. vult, ꝙ ſubſtõ ſit ſp interpretãda directa; dummõ conueniat uerbis & perſonis, debet intelligi, q̃n ſubſtõ fuit facta per verba directa, & nõ q̃n per uerba cõia; qa ibi ſubiicitur, licet directa q̃nq; ex cã trahat ad obliquã. Pondera litationem, q̃ declat rĩam. l. nam qđ liquidè. §. fi. inf de pe. leg. c. qui ad agendum. de procu. in 6. ſi. n. loqueretur q̃n ſubſtõ eſt facta per uerba cõia, exceptio eſſet inepta; qa tũc directa nõ diceret trahi ad obliquam, ſed potius per uerbũ cõe obliquam ſignari. Item verba cõia non ꝑñt dici ꝯuenire ꝓpriè directæ ſubſtõni, licèt directæ non repugnent. ſi ergo cõia ſunt, ergo & ambigua. l. quoties in ſtipl̃onib. cum gl. ff. de ver. obli. Si ambigua, non rectè dñr magis conuenire directæ q̃ obliquæ, licèt neutri ꝯdicant. l. in ambiguo. inf. de reb. dub. Nam qđ eſt cõe pluribus, non ꝓpriè dr̃ proprium alicuius, ſ̃m gl. in l. id, quod nr̃m, de regu. iur. in l. ſerui electione. §. Labeo. vbi Bar. inf. de leg. 1. Et ſi dixeris, ꝙ ille tex. non ꝑt intelligi in ſubſtõne facta per uerba directa, qa tunc eſſet clarũ, ꝙ eſſet directa; nec opus eſſet interpretatione, ſup qua ſe fundat ille tex. Rñdet, ꝙ ꝯpẽdioſa fcã ꝑ verba directa, ꝑt dici dubia rõne uolũtatis, q̃ vr̃ fuiſſe, ꝙ hẽat locũ oĩ tpe, ẽt poſt pubertatem, quo tpe non ꝑt ualere, niſi vt fideic. d. l. verbis ciuilib. ergo ẽt videbatur fideic. tpe pupillaris ætatis, ne fieret diuiſio voluntatis. Contrarium ibi deciditur; quia tunc
116 inſtõ ꝯuenit verbis, & pſonis. Quinto adducit rõ.† Verba ſunt intelligenda in potentiori ſigñatu. l. j. §. 1. ff. ſi ager vectig. vel emphy. pe. c. pe. de ſent. excom. ergo in dubio ſubſtõ debet interpretari directa, maximè ſi ſit facta per uerbum, ſubſtituo, quod licèt ſit cõe, magis propriè tñ accedit ad directam, q̃ fideic, quæ non dr̃ propriè ſubſtõ, ut dixi poſt alios in rub. ſ. eo. Corroboratur, quia in dubio diſpõ debet applicari extremo digniori. l. fi. inf. de fun. inſtru. l. quod per manus. inf. de iu. codicil. Rñderi ꝑt, ꝙ iſtud procedit cæteris paribus; ſecus ſi alia pſumptio vrgeat in ꝯtrium; nam una pſumptio tollit alteram. l. diu⁹. ff. de in inte. reſti. & probat in d. l. iam hoc iure, vbi rõne vniformis deteriationis, q̃ cõueniebat verbis, & uni perſonæ, reſtringitur ad vnũ caſum. Sic ergo dđm in caſu noſtro, ne fiat voluntatis diuiſio, & uniformis ſit vnus modus ſigñandi, ut quia teſtator magis ꝓ ſe, q̃ filio intelligatur voluiſſe teſtari, debemus interpretari ſubſtõnem fideic. Ad iſta tñ, q̃ vñr tollere hãc rõnem, tentabo rñdere. Ex his vides, ꝙ opi. q̃ cõiter hodie tenet, non vr̃ bene tuta. Alia fuit opinio, ꝙ ſit omni tpe fideic. quam tenuit gl. nr̃a hic, & in d. l. precib. & in d. c. Rayn. & in d. c. ſi pater. & iſta erat cõis tpe Bar. vt ipſe atteſtatur hic, qui fuit ſibi ꝯtrius. & pro iſta parte ꝯſuluit conſ. 8. Factum tale. & conſ. 22. Homo Accurſuli, & ꝯſi. 54. Ang. Maſſiæ, & 241. Pater filio. Et hanc dicit cõem Bal. d. l. iã hoc iure. ſ. e. & ita atteſtatur ſe ſæpe conſuluiſſe, vt patet ꝯſil. 39. ſuper primo, li. 4. & conſi. 350. In ꝯſulendo ſp tenui. eo li. & cõſil. 175 li. 5. Old. conſi. 99. Factum tale eſt. Ang. conſi. 97. Viuian⁹. & conſil. 125. Hoc eſt teſtm̃. Pro iſta parte arguitur primo ſic.
117 † Subſtõ reſpiciens pl̃es perſonas interpretatur ita, ut ſit uniformis oĩb. perſonis, d. l. iam hoc iure, ergo eodẽ mõ debet interpretari ſubſtõ reſpiciens plura tpa, vt ſit vniformis oĩbus tpib⁹, arguẽndo de perſonis ad tpa, vt arguit Iureconſ. in l. qui plures. inf. eo. Si aũt dẽt eſſe vniformis oĩbus tpib. eſt neceſſe, ꝙ ſit ſp fideic. Defendẽdo ꝯtriam ſñiam, rñdet Bar. ita obſcurè, ut uix poſſit intelligi quid uoluerit. Ale. & Mod. dicunt Bar. voluiſſe rndere, ꝙ hoc loco non ualet arg. quia ſubeſt diuerſa ratio; nã in ꝑſonis ſubſtitutio intelligitur uniformiter omnibus facta, ne ſequantur diuerſi effectus, quæ rõ ceſſat in caſu nr̃o; etiam ꝙ vno tpe ſit pupillaris, & alio fideic. Quòd aũt ſit ſp unus effectus, ſic oñdit. Q̃n ſubſtitutio reſpicit pl̃es perſonas, ſi contingat pupillum repudiare hr̃ditatem, erit locus vulgari; ſi poſtea idem pupillus moriat in pupillari, erit loc⁹ pupillari, & ſic in pſona eiuſdem poſſent ſuccedere diuerſi effectus. Sed ſi reſpiciat pl̃a tpa & unam perſonam, tunc non põt ſequi niſi vnus effectus; quia eadem perſona non põt niſi ſemel mori. Iſta ſol. Bar. ſic intellecta non tollit arg ſ̃m Imo. & Ale. quia etiam in caſu nr̃o ꝑñt ſequi diuerſi effectus in pſona eiuſdẽ pupilli, ſi primo repudiet; poſtea in pupillari ætate moriatur. Nouiſ. dicunt ſol. Bart. poſſe defendi; qa iſti diuerſi effectus nõ ꝯtingunt ex diuerſitate temporum nec pſonarũ, ſed ex diuerſitate caſuũ, quæ ſaluatio non placet; qa nõ aduertunt, ꝙ ẽt q̃n ſubſtõ refert ad plures perſonas, illi diuerſi effectus non ſequerentur ex diuerſitate tp̃is; nec pſonarum in pſona eiuſdem pupilli, quã Bar. vtroq; caſu ꝯtemplandam voluit ſ̃m eos. Præterea Bar. expreſsè vr̃ conſiderare diuerſitatẽ caſuũ, & nõ tẽporũ, dum dicit ꝙ breuiloqua relata ad plures perſonas ꝑt in diuerſis caſib. committi. Alia ratione Are. hic ꝯſutat hanc ſolu. Bart. quia rõ, quare reciproca relata ad plures perſonas vniformiter determinat, nõ eſt ut ſequantur diuerſi effectus; ſed qa vnũ verbũ reſpiciens pl̃a determinabilia,

debet

debet æqualr̃ deteriare, q̃ rõ militat, tam respũ temporũ, q̃ psonarũ. Nouissaũt defendunt Bar. qa rõ rõnis, quare idẽ verbũ deteriet vniformiter, est, ne sequant̃ diuersi effectus; sed qa illi diuersi effectus sequunt̃ ẽt in casu nr̃o, ſm intellm̃ istorum, vt s. ꝓbaui, non bñ vr̃ defendi Bar. nisi capiamus mẽtem, de qua inf. versi. puto tñ. Scd̃o rñdet Imo. in d. c. Rayn. ꝙ substõ reciproca facta imparib. non ꝓtinet pupillarem; qa non ꝓuenit oĩbus psonis, sed ꝓpendiosa facta vni soli, debet ꝓtinere pupillarẽ; qa conuenit illi personæ, & verbis. Ista sol. non est tuta, ſm Alex. qa nõ assignatur rõ, quare non sit facienda vniformis deteriatio respectu tpis: licẽt. n. pupillaris conueniat personæ, & verbis, non tñ ꝓuenit in qualitate oĩum temporũ. Aliter rñdet Are. ꝙ in casu nr̃o non seruatur reg. d. l. iam hoc iure, respũ tpis, eo quia est fauor filij, ꝙ ꝓtineatur pupillaris. q̃ sol. cõfundit̃ per tex. in d. l. iam hoc iure, vbi ẽt est fauor filij, ꝙ non fiat æqualis deteriatio, q̃tũ ad personas, & tñ deciditur, ꝙ non ꝓtinet pupillaris. Aliter rñdet Ale. ꝙ inter honoratos impares, reciproca nõ ꝓtinet pupillarẽ; ne pupillo inferatur iniuria, si æqualitas non seruet̃, q̃ ratio inæqualitatis cessat in ꝓpendiosa facta vni personæ. Sed nec ista valet, qa in persona pupilli si contineat̃ pupillaris in reciproca, non fit illi iniuria, imò est eius fauor, vt statim dixi. Et iõ minus ad ꝓpositum gl. in l. hr̃ditatem. C. eod. & Doc. in varijs locis locuti vñr, dum dñt dispõnem. l. iam hoc iure. ea rõne ꝓcedere, vt seruetur æqualitas. Ista rõ non est vera, sed rõ est, quia incõgruit ꝙ vnum verbum difformiter deteriet. Mihi aũt vr̃, ꝙ in hac mã idem verbum respiciens pl̃a tpa rr̃ deteriet ipsa tpa difformiter, patet in substõne reciproca mixta cum ꝓpendiosa fcã pluribus impuberibus, q̃ deteriat æqualiter personas, & inæqualiter tpa; continet. n. plures pupillares, & plures fideic. vt docet Bar. in l. Lucius. inf. e. & tñ si vniformiter respiceret ẽt tpa, contineret fideicommissariam tm̃. Vnde ꝓsidero, ꝙ iura nr̃a interpretant̃ reciprocam, prout p̃t oĩbus personis conuenire, l. quis. in fi. C. e. & non prout p̃t ꝓuenire oĩb. tpibus, qa tpa accedunt personis, non aũt personæ tpibus, vt in casu nr̃o, & in d. c. Rayn. si autem ipsa deteriatio tpis non curatur in reciproca mixta cum ꝓpendiosa, qa tunc directæ & obliquæ p̃nt oĩb. conuenire, idem dicamus in ꝓpendiosa fcã vni ꝑsonæ tm̃, cui tam directa, q̃ obliqua p̃t ꝓuenire. Arguendo igit̃ de plurib. personis ad vnam, patet, ꝙ regu. l. iam hoc iure. retorquetur ꝯ antiquos. Puto ẽt aduertendũ circa sol. Bar. cõiter reprobatam, qa vr̃ posse saluari, vt dicamus sic. Facta substõne ꝓpendiosa vni soli; qa non est reiterabilis, non p̃t diuersitas tẽporum inducere diuersos effec⁹, sed q̃n reciproca facta fuit plurib. imparibus, diuersitas tẽporũ põt inducere diuersos effectus respũ diuersarũ personarum, qa pupillus p̃t succedere ex vulgari, maiore repudiante, & ille idem qui repudiauit, poterit eidem pupillo succedere ex pupillari. Et si dixeris, q̃n ꝓpendiosa facta est vni soli, p̃t in persona illius habere locũ tã vulgaris, q̃ pupillaris. Rñdet̃ hoc non ꝓtingere ꝑ diuersitatem tpis, sicut in reciproca facta plurib. imparib. ꝑ diuersitatem ꝑsonarum. Istud est, qd̃ voluit dicere Bar. intelligendo tñ iuxta tradita in l. qui pl̃es. inf. e. Scd̃o pro hac parte facit; qa non dẽt fieri diuisio voluntatis. l. eum qui. §. fi. inf. de ijs, quib. vt indi. Sol. verum est ad hoc, vt dispõ ꝓ parte valeat, & ꝓ parte non; hic aũt non diuidit̃, qa sp̃ valet in totum, licẽt diuersimodẽ, ſm varietatẽ tpum. Tertio, vna & eadẽ res non dẽt diuerso iure censeri. l. eũ q ædes. ff. de vsuca. c. maioribꝰ de p̃b. Sol. substõ non p̃t nisi vno iure valere, cũ nõ sit reiterabilis. Nec ob. a principio sit incertũ, in quẽ casum sit valitura, qa rñdet Bar. ꝙ lex dicit a principio certa. q̃ rñsio non placet ꝑ ea, q̃ dixi in 1. q. 1. mẽbri. Vñ rñdet̃, ꝙ licẽt incertum sit in quem casum sit valitura; tñ talis incertitudo non oꝑatur, ꝙ substõ q̃tum ad effectũ censeatur diuerso iure; aliàs oĩs dispõ condõnalis foret reijcienda, tanq̃ ꝑ incertitudinem censeatur diuersi iuris, sed istud est falsum, ergo &c. Præterea non est inconueniens, ꝙ vna substõ, ꝯcurrente volũtate testatoris, vno tpe valeat vno mõ, alio diuerso, vt in l. nostra. Ex p̃missis (pluribus alijs, q̃ hinc inde potuissent adduci, ꝑtermissis) constat hunc articulum esse ambiguum; in iudicando tñ non esset tutum discedere ab oꝑi. Bar. & cõi, ꝙ valeat vt pupillaris intra tp̃s pupil. æta. postea vt fideic. ꝑ tex. in d. c.

118 si pater. Qua retenta, eam lita, † vt non ꝓcedat matre exñte in medio, cuius fauore est interpretanda fideic. oĩ tpe, ſm Bar. hic, cuius opi. sequit̃, & *communem* affirmat Io. de Ana. ꝯsi. 68. Casus, & Are. consi. 154. periculosum. vbi ẽt appellat cõem, & idem dicit Fulg. consi. 33. Titius in testõ, sequuntur alij plures, quos referunt Nouis. hic, & Dec. in d. l. p̃recib. Et si coniungant̃ auctoritates antiquorũ, tenentiũ, ꝙ sit fideic. omni tpe, maximè matre exñte in medio, ista proculdubio erit cõis, ſm Nouis. Pro qua facit, qa in dubio accipienda est illa interpretatio, q̃ facit ꝓ matre. l. qui duos. §. 1. inf. de reb. dub. l. fi. C. de inst. & substit. Sed ad istud rñdet̃, ꝙ non sumus in dubio, qa pupillaris ꝯprehensa in cõpendiosa dr̃ expressa verbis gñalib. vt dicit Bar. in l. 1. §. eo. Et dato, ꝙ esset tacita, tñ diceretur tacita, probata, & coniecturata; & ideo non ob. tex. in d. l. fi. & quod dicit glo. in d. l. precibus. in versi. oĩno, & Bar. s. in 1. q. 2. membri; qa loquunt̃ in pupillari ꝑsumpta. Contra, ꝙ sit pupillaris directa, ẽt matre existẽte in medio, tenent Imo. Pau. Ale. Are. Ias. & oẽs Mod. hic. & in d. l. precibus & D. Ias. dicit istã esse *communem*, & idẽ dñt Poly. & Nouis. hic, & D. Ale. in ꝯsi. inf. alle. Et ita ꝯsuluerunt Old. ꝯsil. 99. & 125. Pau. de Ca. ꝯsi. 375. super primo, in 1. par. & ꝯsil. 374. 1. par. Visis oĩb. col. fi. & D. Ale. in d. ꝯsil. 12. & consi. 17. lib. 3. & Bñdi. Cap. in d. consi. 144. & Cor. dicens ẽt hanc esse cõem consi. 28. Circa præsentem, li. 4. & consi. 187. Trita. lib. 1. & ꝯs 316. Vr̃ prima facie, eo. lib. & D. Step. Bertr. in d. ꝯsi. 228. & sequunt̃ cõiter Cano. in d. c. si pater, & in d. c. Rayn. Et retenta opi. ꝯ antiq. ꝙ matre nõ exñte in medio, pupillaris ꝯtineat̃ in ꝯpendiosa, dico idem esse matre exñte in medio, per tex. in d. l. precib. tenendo intellm̃ Bar. ꝙ ibi substõ fuerit facta per verbũ cõe. Nec ob. rñsio Bar. hic, ꝙ ibi sit spãle fauore militis, quia hæc solu. ꝯfundit̃ per tex. nisi ꝑ Bar. triplices, ꝙ hic erat facta substõ per verba directa, sup quib. se fundat Iurecon. Alia aũt rõne non tenet rñsio Bart. qa tex. in d. l. ꝓcib. se fundat in uoluntate testatoris. inquit. n. pupillus eos hẽat hr̃des, quos pr̃ ei ꝯstituit, quæ uolũtas ẽt in pagano seruanda est, si appareat, ꝙ in ꝯpendiosa pupillarem ꝯtineri uoluerit, d. c. si pater. Quia tñ d. l. precib. habet varios intellr̃s, nõ possumus nos super illa bene fundare. Secundo per tex. in d. c. si pater. nec ob. responsio Bart. ꝙ ibi substitutio facta fuerit per verbum, moriatur, quod est directum, non ciuile, quia rõ ibi assignata militat; etiam si facta fuerit per uerba cõia. Non tñ faciendum est capitale super isto tex. per ea, quæ statim dixi. Tertio, qa fauor filij, debet præponderare fauore matris, ut ꝑ Bart. hic, & in l. ij. col. pen. s. eo. Est autem fauor filij, ꝙ dicatur pupillaris, l. ij. §. eo. ergo, &c. Sed ista ꝯña videtur reijci per Iurecon. in d. l. fi. Quartò, quia tacita pupillaris ꝓbata & ꝯiecturata excludit matrem, vt dixi s. sed ista est hmõi, ergo &c. Quinto, quia sequeretur, ꝙ matre præmortua, substitutus non posset succedere ex

119 pupillari, ꝙ videtur contra mentem testatoris, arg. d. l. fi. Et† sic ista opi. contra Bar. uidetur uerior & crebrior. Non ob. auctoritates antiq. quia loquuntur retenta sua opi. ꝙ sit omni tẽpore fideicom. ideo subiiciunt eorum opi. maximè procedere, si mater sit in medio. Sed retenta contraria opin. quæ est cõis, vt sit pupillaris pro tpe pupillaris ætatis, ipsi non dicunt, nec dicere possunt, ꝙ debeat limitari fauore matris. Præterea multi ex antiq. Doct. non uiderunt decisionem d. c. si pater. quia si vidissent, aliter dixissent, ſm Cor. in alleg. consi. Est uerum, ꝙ Dec. in d. l. precib. & ante eum Io. Petrucij ibi dixerunt, ꝑ uarietatem opi. iudicem hñtem ꝑtãtem iudicandi de æquitate, non errare, si matri adiudicaret ltĩmam, & reliquum substituo, & ita cõsuluit D. Io. Bapt. de sancto Seueri. inter Soc. consil. 157. col. fi. li. 1.

120 Sed ego vix auderem ab ista cõi discedere, quam† tamen litandam puto non procedere, q̃n substitutio esset restricta ad bona testatoris, & ita limitat Sal. in d. l. precibus. col. pen. & Nouis. hic in alio proposito, & D. Alex. consi. 162. Circa primum, col. pen. versi. quinimò Sal. lib. 2. Cor. consi. 322. col. 8. uer. nec obst. lib. 3. dixi s. in 1. q. 2. membri. Sed retenta opi. ꝙ fauore matris sit fideic. vel retenta opin. antiq. ꝙ sit omni tempore fidec. lita,

121 nisi† ex aliquib. ꝯiecturis colligi posset mens testõris, ꝙ uoluerit pupillariter substituere. Prima coniectura, si testator substituerit per uerbum cõe, cum expressa distinctione temporũ, vt si in pupil. æta. uel al's q̃ñcunq;, ſm gl. & oẽs, in d. l. precib. Bar. & alios hic, & Bar. in d. consil. 8. Quod intelligas in compendiosa facta uni soli; secus in compendiosa mixta cum reciproca, facta pluribus imparib. qa coniectura, ꝙ testator voluerit eam substitutionem facere, quæ possit oĩbus cõuenire, superat istam, ſm Ale. & Ias. in l. in testõ. C. de test. mil. & Cor. consi. 180. Principalis dubitatio, col. 2. lib. 1. sequunt̃ Nouis. saltem eo casu, quo mater est in medio. Et istud vr̃ mihi decisum in d. c. si pater. dũ vult ibi summus Pont. ꝙ ita demum interpretetur directa, si perso-

122 nis, & verbis conueniat. Secunda cõiectura, † si substõ sit facta cum distributiuo, q̃ñcunq;, ſm Iac. de Are. quia censetur facta cum distinctione tpm ꝑ distributiuũ, q̃ñcunque. l. sicut in annos. ff. quib. mod vsusfr. amit. Sed op. Iac. de Are. *cõiter* reijcitur, vt hic per Bar. & Ale. quia licẽt distributiuum distribuat tpa, nõ tñ distribuit qualitates tpm; vnde non habet inducere figuram pupillaris, vt declarat Bar. in l. si arrogator. col. pen. ff. de adopt. & Bal. in d. l. precibus, col. pe. Ad d. l. sicut, rñdetur, ꝙ distributiuum inducit pluralitatem actuum; si sint tales, qui sui natura sint reiterabiles, vt ibi, aliàs secus ſm Bar. & Ale. hic. Tertia coniectura,

123 † si testator dixerit, ꝙ substitutus accipiat propria auctoritate, l. Tiria. §. 1. inf. de leg. 2. licẽt ista coniectura sit cõis. Aduerte tñ ad duo. Primò, ꝙ Bar. non vr̃ loqui ad ꝓpositum; qa exemplificat in substõne facta per verbum, accipiat, quod est directũ nõ ciuile, & directã substõnem importat, ẽt absq; illa adiectione, ꝓpria auctoritate, d. c. si pr̃. & voluit s. Bart. in 1. membro. Nos autem loquimur in substõne facta per verbum cõe. Nouissimi saluant coniecturam, vt procedat, quando substitutio fuit fcã per verbum cõe; & in clausulis executiuis data fuit potestas capiendi

piendi propria auctoritate,& ita intelligunt mentẽ Bar. Tu cõsidera,si verba executionis referant ad actũ facti;puta, ꝙ capiat ꝑpria auctoritate tenutã, & corporalẽ possessionẽ bonorum, ꝯiectura nõ erit vera;qa ad hoc vt verba executiua dicant directa,oportet ꝙ respiciant executionẽ iuris,& non facti, ꝭm Bal. in l.fi.col.fi.C.de sacrosſ.eccle.Si verò referant ad executionẽ iuris,vt capiat hr̃ditatem ꝑpria auctoritate, non ẽt vr̃ procedere ex duob.Primò,qa talia verba in executione apposita, non debent plus operari,q̃ si forent adiecta in principali dispõne; sed si simul cum verbo cõi esset in substõne positũ verbũ, capiat, esset in electione substituti succedere ex qua vellet,ꝭm Bart. in ver.sed quid si apponunt duo.inf.e. ergo idẽ in executione,cuius ꝯrium voluit Bar.& alij,dũ simpl'r volũt,ꝙ sit directa. Scđo, qa vbi verba substõnis pñt importare aliũ effectũ,nunq̃ opantur ꝙ testator censeat voluisse facere directã substõnẽ, ꝭm Bal. Ang.& Ale.in 6. ꝯiect. In casu nr̃o pñt importare aliũ effectũ, vt substitutus absq; restõne reali,vel verbali sibi facta ꝑ hr̃dem, possit ꝑpria auctoritate capere bona restõni subiecta,ꝭm Ang. & Ale.in l.Paulus.inf.ad Treb. Et ꝑ istam rõnem rñdet ad argumenta Nouissimorũ,dũ dñt,ꝙ licet cl'a executiua non ampliet dispõnem,ẽle.1.de pb.tñ declat illam,ꝭm Bar.in l.eam,quã.col. 3.C.de fideic.quia esto,ꝙ declet; si tñ talis declõ possit se cõfor
124 mare cũ interpretatione iuris,ab ea non est recedendũ.†Quarta ꝯiectura, si testator in alia parte testĩ vsus fuerit verbo cõi , ꝑ directo,arg.l.si seruus pluriũ.§.fi.& l.qui filiab.in prin.vbi Mod. inf.de leg.1.& ita in proposito tenet Cor.ꝯsi.152.col.4.lib.2.& consi.93.col.3.& 116.col.3.& 138.col.3.lib.3 D.Raph.Com.ꝯs. 33.Titius in testõ. Quinta cõiectura,si testator dixerit,liberè accipiat,qa ꝑinde est,ac si dixisset, ꝑpria auctoritate. Cõprobatur vltra Mod.per ea,q̃ cumulauit abundè Barba.in c.1. de off.ord. vbi de isto verbo,liberè,allegat infinita iura. Adde ẽt D.Ale.ꝯs.
125 96.col.1.lib.5.Sexta ꝯiectura,†si testator dixerit,volo ꝙ tota & integra hr̃ditas mea,vel oĩa bona mea,vel hr̃ditas mea sine vlla diminutione ꝑueniat in Titium , ex hoc oritur coniectura, ꝙ pupill'r substituere voluerit; qa substitutus non pt̃ oĩa bona testatoris hr̃e,nisi per pupillarem.nam ꝑ fideic.non pt̃,quia legitimus hæres filij,de fideic.vr̃ facto sub ꝯdõne pt̃ detrahere legitimam,& Treb.c.Raynutius.& c.Raynaldus.de test.Ista coniectura est summè vtilis,& practicabilis,in qua Bar. tria notanda voluit. Primò,ꝙ hr̃s filij pupilli possit detrahere ltĩmam . Scđo,ꝙ per ista verba,totam & integram, aut similia,non censeat prohibita detractio Tre. Tertiò,ꝙ per ista verba,testõr voluerit pupill'r substituere.Circa primum ꝯsiderandi sunt duo casus prin
126 cipales.Primus est,†qñ filius moritur pubes, isto casu certũ est hr̃dem filij ab intestato posse detrahere ltĩmam, quia cum filius pubes potuerit testari , & noluerit, hæres ipsius ab intestato dr̃ succedere ex iudicio ipsius filij,l.conficiunt inf.de iu. codic. Et ideo,qa hæres filij nihil habet ex iudicio patris testatoris, ab eo grauari nullo mõ potuit,l.ab eo. C.de fideic.Et si hæres filij puberis censeret grauatus in ltĩma,& teneret grauamen, nõ posset filius maior factus de sua ltĩma disponere,& sic in effectu ipse filius diceret grauatus;ergo tale grauamen reijci debet de legitima,l.qm in priorib.C.de inof.test. meritò tale fideic.q̃tum ad bona filij expirat adueniente pubertate, l. si Titio.§.fi.alias l.
127 quod fideic.inf.de leg.1.Scđs casus est,qñ†filius moritur impubes, & tunc subdistinguendi sunt tres casus. Aut verba fideic.expressè referunt ad personam filij, & tunc clarum est grauamen reijci de ltĩma, & hæredem filij ab intestato posse detrahere legitimam ex ꝑsona filij.l.cohr̃di.§.cum filiæ.inf.e. Aut verba expressè referunt ad ꝑsonam hr̃dis ipsius filij ab intestato , & isto casu ẽt clarum est,ꝙ hæres grauari potuit,io legitimam nõ detrahit,d.l.si Titio.§.fi.qa pr̃ poterat facere pupillarem filio,& ꝑ eam excludere ltĩmum hr̃dem filij impuberis, & non faciẽdo, censet honorasse ipm ltĩmum hr̃dem,d.l.cõficiunt, meritò potuit eũ grauare. Et quia sicut ꝑmissum est patri testari pro filio pupillo,ita ꝑmissum est codicillari,ꝭm Are.in l.j.§.fi.s.e.Ex quo infert,ꝙ ltĩmus hr̃s filij impuberis instituti a matre , poterit detrahere ltĩmam de fideic.vr̃,qa tex.in d.l.si Titio.§.fi. ꝑcedit solum in fideic.facto a patre,qui pt̃ pro filio testari,& codicillari, non aũt in fideic.fcõ a matre,q̃ non pt̃ pro filio testari.l.2 s.eo.
128 vbi dictum fuit . † Aut verba grauaminis simpl'r proferunt ; & sic sumus in dubio,a quo censeat relictum fideic.Bar.hic,& in l.cohæredi.§.cum filiæ . voluit ꝙ in dubio censeat relictum a filio,& ꝯñr ꝙ reijciat grauamen de ltĩma,& idem tenuerunt plures alij,quos s.retuli in fi.1.q.2.membri.Et ita consuluit Cor.cõsil.152.col fi.lib.2.Contrariũ allegatur tenuisse Bar.in l.q duos. inf.eo.sequunt D.Ale.& Ias.in d.§.cum filiæ,dicentes ita tenere *cõiter* Doct.quia in dubio fideic.censeri debet relictum ab eo,a quo relinqui poterat,ut actus potius valeat,q̃ pereat,l.quoties. inf.de reb.dub. Quæ rõ non vr̃ cõcludere;quia reg.d.l.quoties. ꝑcedit vt fieri dẽat interpretatio,vt actus valeat aliqualiter, sed non vt oĩ efficaciori mõ valeat, l.planè. §.si duobus. iunctis his, quæ tradit ibi Ias.in 1.no.inf.de leg.1.Vnde alia opi ꝙ fideic.censeatur potius relictũ a filio instituto,vr̃ verior & magis cõis; qa auctoritates all per Ale.& D.Ias.loquunt in diuerso casu,vt aduertunt Nouiſ.hic,& inf.subiiciam.& ita ẽt tenet Aret. in l.1.§. fi.s.eo.& in d.consi.155.motus; qa in dubio relictum intell'r ab hr̃de,potius q̃ a fideic ꝭm gl.Bar.& alios cõiter,in l.Marcel. inf. ad Treb.Sed pt̃ rñderi, ꝙ ꝑcedit in casu , in quo ita hr̃s grauari pt̃,sicut fideic. qđ non ꝯtingit in casu nr̃o . Mouet ẽt per tex.in d.c.si pr̃,a ꝯrio sensu. Nec ob. rñsio Ale. ꝙ nõ debeat sumi arg. a ꝯ.quia sequeret absurdũ,ꝙ ẽt possit detrahi Trebel.de relictis ad pias cãs, cuius ꝯrium tenet Bar. & alij *cõiter* in d.l.Marcellus. quia rñdet ꝙ termini non sunt pares,ex quo respũ ltĩmæ cessat absurdũ. Et si radicitus introspicias decisionẽ illius cap.videbis, ꝙ ibi substõ non interpretat directa ꝑꝑ Treb. sed ꝑꝑ solam legitimam. Et ista opin.magis placet,nec Bar. in d.l.qui duos. nec Doc.in locis ꝑal.volunt ꝯrium,quia ibi dubitant, an magis relictum videatur a substituto,q̃ ab instituto;nos verò dubitamus, an a uenietib.ab intestato,an ab instituto . Et inter hos casus est longa dr̃ia, vt demonstrat Are. in d.l.1.§.fin.Hac igitur retenta,
129 †limitant Nouiſ.nisi testator dixerit, Volo totam & integram hr̃ditatem meam ad Titium peruenire, tunc censet fideicommissum potius iniunctum venientib.ab intestato,eo ꝙ tota hæreditas al'r ad substitutum ꝑuenire non pt̃. Sed aduerte,quia ꝯ. vult Bar.hic expressè & ad rõnem ipsorũ pt̃ rñderi , vt statim dix.Tñ in iudicando non recederem ab opin.Nouiſ.quã añ eos firmat Ale.in l.1.§.1.col.1.s.eo. Non.n.negari pt̃,ꝙ testator nõ voluerit substitutũ hr̃e totum ; ergo oratio ambigua debet intelligi in casu,in quo voluntas pt̃ effectum hr̃e, vt dicit Bar.inf. versi.modò dubitat.Retenta aũt ꝯria opi. ꝙ fideic. censeat relictum a venientib.ab intestato,limita nisi substõ sit facta ꝑ istud verbum cõe,substituo,ꝭm Bal.& Pau.de Ca.in l.ex tribus C.de inof.test.Are.in d.§.fi.& in d.consi.155.col.8. qa verbum,substituo,magis referri vr̃ ad institutũ,per ea q̃ not.in rub.s.e. Quod absque dubio verum puto,si verbũ substituo,referatur ad substitutum,puta,ei substituo Caium,d c.si pater.Circa ꝭm ꝯcludit
130 Bar.† ꝙ ꝑ ista verba,totã & integrã hr̃ditatem restitui volo,no intelligatur ꝑhibita detractio Treb.sequunt pl'es,quos referũt Nouiſ.hic,& D.Io.de Montef.in l.nemo pt̃,col.3.inf.de leg.1. dicens hanc opi.esse magis *communem* . Et vltra allegata per eos idẽ tenet And.Sicul.ꝯsi.24.col.2.& ꝯs.seq.col.pen.lib.1.Hanc ẽt sequit,& cõem appellat D.Benedi. Cap. consi.36 Punctus, q̃dã dña,in fi.& ꝯsi.83.Punctus,Ciprianus in fi.Et D.Step.Bert equidem sequit,& cõem affirmat consi 148.Si honor,in vlt.dub.li.3. Contrarium tenent Imo.& Ale.& alij *cõiter* hic,& istam cõem dicit Ale. consi.5.col.3.lib.3.& D.Steph.Bertr. sibi ꝯrius,consil. 241.Viso,lib.3 Et ista mihi vr̃ certior,& uerior per tex. in l.qui totã.inf.ad Treb.qui retorquetur.Dr̃ ibi,ꝙ hr̃s restituere grauatus totam,ꝑstat fidum obsequium precib.defuncti , si non detrahat Treb.& sic apparet,ꝙ per talia verba, testator noluit detrahi.Non ob. ꝙ Iurec. ibi decidat nihilominus posse detrahi ; quia loquitur ꝭm tps Digest. quo testator non poterat ꝑhibere,sed hodie pt̃,ergo per talia verba censebitur prohibita,qa ex his verbis de uoluntate constat, d.l.qui totam.de ptãte aũt non dubitatur.§.si verò expressim.in auth.de hære.& Falc.Non ob. fundm̃ Ang.in auth.sed cũ testator.C.ad leg.Falc. ꝙ requiratur expressa prohibitio,quia satis dr̃ expressum, qđ uerbis ĝnalibus demonstrat,ꝭm Bar.in l.1.in 1.q.s.eo.& ibi cõprobaui istam ex pluribus auctoritatib. Pro qua facit qđ Ang no.in l.damni , 2.§. cũ parietẽ.ff.de dam.infe.quẽ ibi sequit Imo.& faciunt nota. ꝑ
131 eundẽ Imo.in l.si patroni filius.ff.de dona.vbi vult,† ꝙ maritus, qui in ꝑctu dotis promisit solu.mat.restituere totam dotẽ, censeatur remisisse quartã,quam lucrari poterat ex forma statuti , sequit Ale.in l.post dotem.in fi.ff.sol mat.sequuntur plures alij, quos refert Dec.consi.195.Studendo breuitati, col.2. Et ꝑ ista cõi pt̃ induci tex.in §.sed quia stipulationes,Insti.de fideic.hær. qua retenta intelligunt Are.& Nouiſ.procedere, si testator dixerit,totam & integram,secus si dixerit, uniuersam hr̃ditatem, vel oĩa bona.Est.n.dr̃ia inter totum,& oẽ; & inter totalitatem, & vl'itatem;nam vl'itas ꝑmanet ẽt diminutis corporibus,l.proponebat.ff.de iudi.totalitas uerò nõ,vt ꝑ Bar.in proœ Digestorũ.Cõprobant Nouiſ.qa ista uerba,oĩa bona,pñt importare,vt grauatus intelligat restituere bona cuiuscunq; generis ; ergo ꝑ illa non censebit prohibita Treb.ꝭm Pau. de Ca in auc.sed cũ testator . Ego in iudicando nõ auderẽ seq hac fallẽtiã;qa hmõi subtilitas,& exquisita dr̃ia,nõ est nota testatorib. & notarijs, vt plurimũ literarũ ꝑsertim ciuiliũ ignaris, & qa tex. in l.Iulianus. inf. de leg.3.æquiparat legatum factũ ꝑ verbum, oẽ, legato fcõ ꝑ verbũ,totũ;quia Iureconſ.in d.l.q totã, a ꝯ.vult ꝙ non possit detrahi Treb.dũ dr̃,uniuersas actiones restituere ; & quia aliàs verbũ,vniuersas,esset superfluũ.Et ꝯ hanc distinctionẽ pt̃ induci tex.iũcta gl.in l.1.§.sed & quoties,in verbo, vniuersam.inf.ad Treb.Nec ob.dũ dr̃,ꝙ operabunt,ꝙ oĩa bona cuiuscunque generis intelligant relicta,qa hoc nihil est;nam & sine illis oĩa cuiuscunq; ĝnis sunt restituenda,detracta Treb. argu.l.non hoc.

C.vnde

132 C. vñ leg. † Secundò intellige, qñ ille, in cuius persona euenit ꝯdõ fideic. fuit grauatus restituere totam; secus si nõ ille, sed alius in seq. gradu substitutus, ſm Pa. de Ca. consi. 77. Visa, col. 2. vers. ad aliud, lib. 2. Cor. ꝯs. 317 lib. 4. Nõ ob. si dicat, ꝙ substitutus in seq. gradu nõ põt restituere totã, nisi ꝓcedens sit ẽt grauatus illi restituere totã, l. Titia Seio. §. Seia libertis. inf. de leg. 2. q̃ rñdetur dupl'r. Primò, ꝙ seqũs substitutus intelligit grauatus restituere totũ, quod ad ipsum ꝓuenit; cũ amplius non possit detrahere Treb. iã detractã ꝑ aliũ. l. j. §. si is, q̃ quadringenta. inf. ad Treb. Scdõ rñdet; ꝙ vbi primus videat grauatus, in ꝯñam nõ ꝑt dici expresse ꝓhibitus detrahere Treb. ꝓut est necesse, d. §. si vero expressim. † Nã id, quod colligit ꝑ arg. ab antecedenti, vl' ꝯsequenti, dr̃ oĩno tacitũ. l. sicut certi. C. de test. mil. & tradit d. Ias. in l. 1. in 1. q̃õ. Bar. s̃. eo. Tertio intellige, † si testator grauauerit hr̃dem restituere totam vel integram; secus si pleno iure, ſm Pau. de Cast. in d. auct. sed cum testator. & Ludo. Ro. consi. 75. & 79. Et in istis terminis loquitur Bened. Cap in consi. præalle. sequit Fel. in c. auditis, col. 3. de præscr. Ratio est ſm eos, qa hæc verba, pleno iure, possunt alium effectũ operari; ergo necessariò non sequit, ꝙ testõr voluerit prohibere detractionẽ Treb. Pñt. n. intelligi, pleno iure, respectu dominij, vel vsusfructus. Ego non bene intelligo, de quo vsufructu loquantur; de formali non loquunt, minus autem de cãli; qa etiam absque verbo, pleno iure, vsusfructus cãlis, facta restõne, necessariò sequit fundũ, vt ꝑ gl. in l. 2. & 3. ff. de vsufru. De vtili dñio ẽr intelligi non pñt; quia illud transit in fideicommissariũ; ẽt ꝙ non si dcm̃, pleno iure. l. 1. §. 1. & l. restituta. inf. ad Treb. Necessariò ergo intelligunt hæc verba pleno iure, de directo dñio, & ꝯñr ꝙ testator voluerit directò substituere; & sic voluit, ꝙ vbi verba pñt importare directã, nõ intelligit testõr virtute illorum verborum voluisse prohibere detractionẽ Treb. Sed tu ꝯsidera, ꝙ tũc suborit q̃dã ꝑplexitas. Si verba pñt importare ꝓhibitionẽ detractionis Treb. nõ dñt intelligi, ꝓlata ad effectũ faciẽdi directã, ſm Bal. Ang. & oẽs Mo. hic. Si verò pñt importare directã, nõ dñt intelligi, ꝙ testõr voluerit ꝓhibere Treb. Quid ergo dicendũ? Dicã in seq. art. Circa tertiũ sit ꝯclo. † Ex illis verbis, Volo totã & integrã hr̃ditatẽ ad Titiũ ꝓuenir, elicit ꝯiectura, ꝙ testõr voluerit pupill'r substituere, ſm Bar. sed ꝯ. firmat Bal. in d. l. precib. Ang. & d. Ale. hic, qa rõ Bar. nõ est vera; nã ꝑ talia verba testõr censet prohibuisse detractionẽ Treb. vt s̃. fuit ꝯclusum ꝯ̃ Bar. & fideic. in dubio vr̃ iniunctũ venientib. ab intestato, qñ testõr voluit totã hr̃ditatẽ ad substitutũ ꝓuenire. quo casu ltĩma nõ detrahit, vt s̃. dictũ est; ergo dato ꝙ substõ sit fideic. oĩa bona poterunt ꝓuenire ad substitutũ. Præterea illa verba, totã & integrã, pñt importare prohibitionẽ detractionis Treb. ergo ñ dñt operari, ꝙ testõr voluerit substituere directò. Et ita ꝯ̃ Bar. ꝯsuluit Pau. de Cast. ꝯsi. 44. substõ ꝓdicta. in 2. par. & Ang. ꝯsi. 125 & hanc opi. ꝯ̃ Bar. dicit *cõem* d. Ias. in d. l. precib. col. 12. Veritas depẽdet ab hoc, an ꝑ illa verba, totã & integrã, & similia, in dubio testator intelligat uoluisse prohibere Treb. an vero facere directam substõnẽ. Nã si voluit facere directã, non videbitur prohibuisse Treb. qa ad alium effectũ fuerũt ꝓlata, vt dixi s̃. Eꝯ̃ si dixerimus ꝙ voluerit ꝓhibere Treb. nõ poterimus dicere, ꝙ voluerit directò substituere. Quid ergo dicendũ? Periculosum certè est hmõi iudiciũ. Si tñ testõr dixerit totã hr̃ditatem meã, vel oĩa bona mea, crederẽ ꝙ voluerit prohibere Treb. & nõ directã substõnẽ facere; qa verbũ, meã, restringit ꝯpẽdiosam substõnẽ factã absq; distinctione tp̃m ad fideic. vt sępius dictũ fuit s̃. ẽt ꝙ iste terminus, mea, iungatur cum dictione vl̃i, omnia, ſm Sal. in d. l. ꝓcib. col. pen. Retenta tñ hac

136 coniectura, † limita vt nõ procedat, si testator dixerit, volo oĩa bona mea mobilia & immobilia ad Titium ꝓuenire; qa tunc substitutio dr̃ facta in re certa, vt voluit Bar. s̃. in 2. memb. Substõ aũt in re certa ꝑ verbũ cõe, nunq̃ trahit ad directã, vt inf. per Bar. in versi. quæro vlterius. sequuntur alij *cõiter*, & ita consuluit Bar. consi. 45 li. 1. Inuenio tñ Bar. ꝯsi. 15. Pater hñs filium, cõsuluisse ꝙ sit directa, si testõr dixerit, volo ꝙ oĩa bona mea mobilia, & immobilia pleno iure perueniant ad ecclesiam; qa verbum pleno iure, exponi dẽt, i. directo iure, vt in l. Iulianus, in fi. ubi gl. ff. de rei vend. Sed ista decisio nõ ur̃ mihi tuta, qa uerbum, pleno iure, põt importare ꝓhibitionem detractionis Falcidiæ, ut s̃. dictum fuit; & qa restringi debet ad mobilia & immobilia. Se

137 ptima coniectura, † si persona substituta sit uerisimiliter magis dilecta q̃ mater pupilli, ut si esset substitutus alius filius testõris, ſm Bar. hic, arg. no. in l. 2. s̃. eo. ubi conclusum fuit, ꝙ ẽt pupillaris ꝓ̃sumpta excludit matrẽ, qñ persona substituta uerisimiliter est magis dilecta, q̃ mater, & tradit ĩ l. Lucius, inf. e. & ita ꝯsuluit Bar. consi. 30. in fi. sequuntur *cõiter* Doc. hic, & Pau. de Cast. consil. 352. Visis attestationibus, in 2. par. loquens, qñ fuit substitutus alius filius testatoris, & Corn. consi. 28. li. 4. Et idem quando est substituta mater, uel frater testõris, cõsuluit Cor. in d. consi. 317. col. 3. eo. li. Octaua coniectura, † si mater pupilli transiuit ad secunda uota; tunc. n. substõ, quæ aliàs eius fauore interpretabatur fideicõ. modo in eius odium interpretabitur directa, secundum Ias. & Dec in d. l. precibus. allegantem Are. in d. consi. 155. qui potius sentit opp. Tu adde ꝙ ita consuluit Corn. in d. cõsi. 28. Mouent oẽs, qa tacita pupillaris excludit mr̃em, q̃ transiuit ad secunda uota, ſm Ang. in d. l. 2. Vbi aũt tacita pupillaris excludit mr̃em, ꝯpendiosa interpretat directa, ut hic per Bar. sed quia in d. l. 2. tenui cum cõi, ꝙ tacita pupillaris nõ excludat mr̃em ẽt transeuntem ad secunda uota, non placet ista coniectura. & ꝯ̃rium uult expresse Bar. in d. consi. 54. Ange. Massiæ, in fi. Vltima

139 coniectura, † si uerbum commune referatur ad personam filij instituti, ut si dicatur, Titius succedat ei, ita consuluit Raph. Fulgos. consi. 33. Titius in testamento, ad fi. Omnes tñ ꝓdictas coniecturas restringe, ut non procedant in cõpendiosa mixta cũ reciproca facta plurib. imparib. qa sꝑ est fideic. ita p̃supponũt oẽs in rñsione arg. facti de ꝑsonis ad tẽpus. & ita consuluit Bar. in d. consi. 21. & Cor. in consi 93. & ꝯsi. 114. & 197 li. 2. Scdõ q̃-

140 rit, † an substõ hoc mõ concepta, filio meo impuberi, si decesserit sine liberis, substituo Caium, sit compendiosa continens pupillarem, & fideic. an uero pupillaris tñ? Vr̃ ꝙ sit pupillaris sola ꝑꝑ uerbũ, impuberi. Contra. determinat Bar. sequũtur alij *commun.* & d. Ale. consi. j. li. j. quia uerba in dubio intelliguntur demonstratiuè; nõ autẽ dispositiuè, & restrictiuè, l. Mela, inf. de ali. le. l. fi. §. Titia. inf. de lib. leg. l. quidam testõ, in prin. inf. de leg. j. docet Bar. in l. cum pater. §. mensæ. inf. de leg. 2. cum concor. ð quib. hic per d. Ias. Declara primo, ꝓcedere si testator habeat plu

141 res filios; secus si unũ tm̃, quia si staret demonstratiuè, hoc casu demonstratio esset superflua, ꝯ̃ l. si qñ. inf. de leg. j. & stabit dispositiuè, & restrictiuè, ita sentit d. Ias. licèt nõ sit ausus firmare. Nouissimi istud impugnant; qa uerbũ, impuberi, põt operari ꝙ cõpendiosa facta verbo cõi, contineat pupillarem. quæ rõ non ur̃ concludens; quia *cõis* opi. est, ꝙ cõpendiosa cõtineat pupillarẽ, dato ꝙ non sit additũ verbũ, impuberi, ut s̃. ꝯclusum fuit. Nisi dixeris additum fuisse uerbum, impuberi, ad remouendam oẽm

142 dubõnem, quod uix crediderim. Secundo declara, † ut nõ procedat, qñ testator habebat plures filios, unum impuberẽ, alios puberes, quos oẽs instituit hr̃des, & soli pupillo mõ ꝓdicto substituit. ita cõcludunt Nouissimi hic; qa cum nõ substituerit maiorib. ur̃ pupillo substituisse; qa pupillus, & sic erit pupillaris tm̃. Ista limitatio nõ placet; qa potuit ꝯpendiose substituisse soli pupillo, tã respectu pupillaris, q̃ fidei. nec illa coniectura ꝙ nõ substituerit filijs maiorib. necessario cõcludit, ꝙ uoluerit substituere pupillo pupillariter tm̃; cũ sit in arbitrio p̃ris substituere uni soli, tã directo, q̃ ꝑ fidei. l. q plures. inf. e. Tertio declara, si uerbũ,

143 ĩpuberi, adijciat uerbo dispositiuo; sec⁹ si uerbo executiuo, ut filio meo impuberi succedat Caius, tũc erit pupillaris sola; quia qualitas adiecta uerbo executiuo, dẽt adesse tꝑe executionis. l. 2. & l. seq. inf. de au. & arg. l. l. in delictis. §. si extraneus. ff. nox. bñ facit q̃d decidit d. Ale. ꝯs. 26. Viso. col. 2. lib. 2. Aduerte ad p̃la. Primo ex hoc inferri ur̃ limitatio ad regulã d. §. si extraneus, ut ꝓcedat qñ qualitas adijcit uerbo executiuo; secus si uerbo dispositiuo. Sed certè utroq; casu regulat ſm tp̃s uerbi; qa etiam qñ adijcit uerbo dispositiuo, requirit ꝙ qualitas adsit tꝑe dispõnis, & sic ꝙ filius sit pupillus tꝑe quo p̃r ei substituit, ad effectũ ꝙ sit pupillaris, nõ ad effectũ restringendi ꝯpẽdiosam; ergo limitatio non bñ ur̃ inferri. Scdõ aduerte, qa Bar. ur̃ seipsum confundere. Primo dicit, ꝙ uerbũ, impuberi, stat demr̃atiuè, qñ adijcitur uerbo dispositiuo. Postea dicit, ꝙ si adijciat uerbo executiuo, licẽt stet demr̃atiuè, reqrit tñ, &c. Et sic uult, ꝙ utroq; casu stet demr̃atiuè, ergo neutro casu deberet disponere. Credo, ꝙ dũ Bar. primo loco dicit, ꝙ stat demr̃atiuè, noluit dicere; ergo nõ stat dispositiuè, ꝓut arguit sed uoluit dicere ꝙ stat demr̃atiuè, & nõ limitatiue. i. demr̃at ꝙ uoluit pupill'r substituere. Secundo uero casu demr̃at ꝙ uoluit tm̃ pupill'r substituere, qa qualitas, &c. Re

144 tenta igit limitatione eã sublimita, nisi ex alijs uerbis appareret testõrẽ uoluisse substituere ẽt post pubertatẽ, ut si filio impuberi substituerit sub cõdõne, si decesserit sine liber. c. Ray. de testa. Nouis. insurgũt dicẽtes, ꝙ aut hęc sublimitatio est falsa, aut ꝯclo principalis destruit, arguẽdo à partib. remotis, q̃d est opt. ar. ſm gl. in l. q se p̃ris. C. u ñ libe. Aut additũ fuit uerbũ, sine liberis; & tũc nulla est dr̃ia. Aut uerbũ, ĩpuberi, addit uerbo, dispositiuo, vl' executiuo ut fatet Bar. Aut fuit additũ uerbũ, qñcunq;, & idẽ dicẽdũ, qa ex uerbo, qñcũq;, nõ minus colligit uolũtas testõris, q̃ ex uerbo, sine liberis. Aut fuit dictũ, filio meo ĩpuberi post mortẽ suã, uel si decesserit; & tũc siue uerbũ, impuberi, additũ sit uerbo executiuo, siue dispositiuo, utroq; casu nõ ꝯtinebit fideic. ut ꝑ Bar. in seq. q. in 2. opp. sed nõ aduertũt Nou. ꝙ arg. suũ nõ ꝯcludit; qa distributiuũ, qñcũq; & uerbũ, si decesserit, põt restringi, & declarari a uerbo impuberi: & erit sensus, qñcũq; impubes decesserit; sed nõ sic restringi ꝑt uerbũ, sine liberis, ut s̃. fuit abũde dictũ. Teneamus ergo sublimitationem Bart. pro qua facit quod consuluit Pau. de Ca. consi. 43. in 2. par. Substõ ꝓdicta. de

145 quo dixi s̃. in j. mẽbro, in fi. 3. q. uer. iuxta hanc. † Quid aũt si fiat mẽtio pupillaris ætatis nõ demr̃atiuè, sed cõdõnaliter, ut si impubes decesserit, substituo Caium? D. Alex. hic rñdet, ꝙ stat limita

mitatiuè; & ſic ſi ꝑ verbũ cõe, vł directũ, ſit facta inſtõ, reſtringi
tur ad pupillarẽ tm̃; ſi ꝑ verbũ obliquũ, ad fieic.tm̃.d.l.cohr̃di.§.
cũ filiæ, & ita determinat Bal.in d.l.precib.col.pe. Et ſic põdera,
ꝙ in iſto pũcto oĩa reducunt ad reg.d.§.ſi extraneus. Si.n.verbũ
impuberi, adijciat verbo diſpoſitiuo, regulat ab illo verbo q̃tũ
ad effectũ, ad quẽ qualitas pupillaris ætatis fuit adiecta; & eodẽ
mõ ſi verbo executiuo, vł idẽ ſi ponat ĩ ꝯdõe.d.§.cũ filiæ. Tertio
146 q̃rit,† an ꝯpẽdioſa ꝯtineat vulgarẽ? Rñ Bar. ꝙ ſic, ſequunt alij
cõiter hic, & ĩ d.l.ꝑcib.& ĩ d.c.ſi pr̃, qa verba ꝯpẽdioſæ ĩ ſui gñalita
te ꝯueniunt ẽt vulgari, & ita ꝯſuluit Bar ꝯſ.38. Paulus Hugo de
Bononia.& Alex.conſ.12.col.1.li.2.& conſ.22.col.j li.3.& conſi.
13.col.j.li.4.Cor.cõſ.297.In hac, col.2.li.j.dicens nõ reperiri tex.
hoc dicẽtẽ, ſed bñ iſtud demonſtrat virtus verborũ. Are.tñ in l.
gñaliter, ĩ 2.no.C.de inſ.& ſubſ.ſubtiliter inducit illũ tex.ad hoc.
& idẽ ꝯſuluit d.Steph.Bert.conſ.375.Viſis, col.j.li.j. Sed ſuborit
147 dubõ,† an vulgaris ꝯprehenſa in ꝯpendioſa, dicat tacita, an exp̃ſ
ſa? Bar.in l.1.s̃.e.ꝯcludit, ꝙ dicat expreſſa verbis gñalib. ſequunt
alij hic *communiter*. Sed Ang. hic limitat; niſi ꝯpẽdioſa formata
fuerit ſub diſtinctione temporũ, ſi in pup.æta.vel aliàs qñcunq;,
tũc ſi filius decedat in pupillari ætate, & añ aditã hr̃ditatẽ, erit lo
cus tacitæ vulgari comp̃henſæ in exp̃ſſa pupillari; ſi verò moria
tur pubes, erit locus exp̃ſſæ vulgari ꝯtẽtæ in gñalitate verbi, qñ-
cunq;. Ex quo infert, ꝙ ſi pupillus moriat viuo teſtõre, teſtm̃ nõ
poterit vires aſſumere à tacita vulg l.pr̃.§.fi.& l.ſeq.ff.de capt.&
l.ſi pr̃ captus.inf.e.ſequit d.Iaſ.hic. Ego puto, iſta dicta Ang.& Ia
ſo.de iure nõ ꝓcedere. Primò, qa in illis verbis, & ſi in pupillari,
nõ p̃t intelligi incluſa vulgaris: nã vbi in alia parte teſtĩ fuit ꝓui
ſum de vulgari, nunq̃ in pupillari ꝯtinet tacita vulgaris.l.cũ ex fi
lio,§.filio.inf.e. Hic ãt de vulgari ꝓuiſum fuit ex gñalitate verbo
rũ ipſius ꝯpẽdioſæ; ergo talis expreſſa ſubſtõ faciet ceſſare p̃ſum
ptã. Scđo, eſto ꝙ in illis verbis, in pupillari, ꝯprehẽderet vulgaris,
nõ tñ eſſet tacita, vt ipſi dñt, ſed eſſet exp̃ſſa verbis gñalib. quia il
la verba, & ſi in pupillari, pñt verificari tã añ aditam, q̃ poſt, ſ͂m
Bal. Alex.& ipſummet Iaſ ac alios cõiter in d.l. ꝑcib. & dixi † in
148 l.1.s̃.e. Ideo falſum eſt, ꝙ mortuo pupillo in vita teſtatoris, ſub
ſtitutus nihil hẽat; qa imò teſtm̃ p̃t incipere à vulgari tacita, con
tenta in pupillari, vt eſt *cõis* opi. vt ꝓbaui in d.§.1.in 2.effectu. er-
go à fortiori poterit incipere à vulgari comprehenſa in compẽ
dioſa, vt firmat Bal.conſ.151.q̃q̃ prudẽter, lib.4.& 170. Quidam
Nicolaus.lib.5.& conſi.320.li.1.d.Steph.Bert.conſ.145. Ponit in
149 facto, col.fi.li.2.& conſ.166.in prin.eo.lib. Declara primò,† ꝓce-
dere in ꝯpẽdioſa facta ꝑ verbũ cõe; ſecus ꝑ verbũ obliquũ: tũc.
n.eſt oĩ tꝑe fideic.in qua non ꝯtinet vulgaris.l.ille, à quo.§.ſi de
teſtõ.inf.ad Treb.dixi s̃.in 2.mẽb. Scđo decł̃a ꝓcedere in ꝯpen-
dioſa fcã ꝑ verbũ cõe cũ dictione, qñcũq;, vel alia ſignificãte tra
ctũ tꝑis, puta, ſine liberis: ſecus in ꝯpẽdioſa ſimpł̃r fcã; puta, filio
meo ſubſtituo Caiũ: tunc.n. continet in ea ſola vulgaris, l. Gal-
lus,§.1.ſ͂m vnũ intelł̃m, & ibi Bar.& Ale.s̃.de li.& poſth. ſequũ
tur *communiter* Doc.& ita conſuluit d.Steph.Bert.conſ.1.col. 8.
li.2.& conſ.357. Codicilli, col.2.eo.lib. vel erit ẽt pupillaris, ſi ſit
fcã ĩpuberi.l.iã hoc iure, s̃.eo.ñ ãt erit ꝯpendioſa, q̃ cõtineat fi-
deic. cũ non ſit fcã ſub ꝯpendio tꝑm, vt dcm̃ fuit in diffinitione
ꝯpendioſæ. Tertio decł̃a, niſi ex alijs verbis appareat de ꝯ̃ria mẽ
te teſtõris, vt ꝑ Cor.conſ.199.co.4.li.2. Sed ſuborit dubitõ. Quid
150 † ſi ſubſtõ ſit hoc modo formata, poſt mortẽ filij mei ſubſtituo
Caiũ, an iſta dicat compẽdioſa continẽs vulgarẽ, pupillarẽ, & fi
deicommiſſariã? Nouiſ. diſtinguũt. Aut eſt fcã filio ĩpuberi, &
tũc ñ continet fideic. Ponderãt in primis iſtud velle Bar.hic, dũ
reqrit ꝙ ſit additũ verbũ, qñcũq;, vel, ſine liberis: aliàs ſi ſatis fuiſ
ſet dicere, poſt mortẽ, fruſtra reqreret verbũ, qñcunq;, vel, ſine
liberis. Sed tu conſidera, ꝙ Bar. vult ſatis eſſe, ꝙ ſit additũ verbũ
ſignificãs tractũ tꝑis; ergo ñ negat qn ſi omittat verbũ, qñcũq;
ꝙ ñ contineat fideic. nec exẽpla Bar. reſtringũt dcm̃ iurib. vulg.
Scđò ponderãt Bar.in l.Luci⁹, in 2.q.inf.e. Sed licet Bar. velit, ꝙ
ſubſtõ, ſi qs eorũ deceſſerit, ſit reciꝓca; ñ tñ negat, ꝙ ſit mixta cũ
compẽdioſa, q̃ contineat ẽt fideic. ſolũ negat, ꝙ ſit fideic ſola,
dicebat Ray. Tertio ponderãt Bar.in q.p̃ced dũ dicit, ꝙ iſta ſub
ſtõ, filio meo ĩpuberi ſi deceſſerit, ſubſtituo Caiũ, ñ continet fi-
deic. ſed ſi bñ aduertiſsẽt, Bar.ibi ñ dicit contineri fideic. ꝑꝑ ver
bũ, impuberi, additũ verbo executiuo; ergo ꝯ̃riũ vult, ſi ſit addi
tũ verbo diſpoſitiuo; & multo magis ſi in ſubſtõne ñ ſit additũ
verbũ impuberi. Quartò mouent; qa ſubſtõ in dubio dẽt inter-
p̃tari directa.d.c.ſi pr̃, ſed ſi interp̃tet ꝙ ſit compẽdioſa, interp̃ta
bit directa ſuis loco & tꝑe, & poſt pupillarẽ ætatẽ fideic.& ſic
Nouiſ. ꝑ j.mẽb ſuæ diſ. nullũ hñt fundm̃. Aut ſubſtõ modo p̃di
cto fcã fuit maiori, vel alteri, cui teſtator non p̃t pupilł̃r ſubſti-
tuere; & tũc continebit vulgarẽ & fideic.& hoc ẽ veriſſimũ. Cõ
cludo ergo ĩdiſtinctè, ꝙ hmõi ſubſtõ eſt ꝓpriè compẽdioſa, cõ-
tinẽs ẽt fideic. qa fcã ſub cõpẽdio tꝑm. Illa.n.verba, poſt mortẽ,
pñt ĩtelligi ſiue moriat in pupillari ætate, ſiue poſt; & ſiue añ adi
tã hr̃ditatẽ, ſiue poſt, ſ͂m Soc.conſ.113. Supraſcripti inſignes Iure
conſul.col.3.li.j.& volũt gl. Fulg.& alij, in l.in teſtõ.C.de teſ.mil.
Qđ intelligo, niſi verbũ, impuberi, ſit additũ verbo executiuo,

151 ut ꝑ Bar.in p̃ced.q. Sed pone,† ꝙ ſit inſtitutus Titius, & ſi deceſ-
ſerit ſine liberis; ſubſtitutus Caius; & ſi Caius ſine liberis deceſſe
rit, ſubſtitutus Sẽpronius. Dubitat, ſi Caius moriat cũ liberis, po
ſtea decedat Titius hr̃s ſine liberis, an erit locus huic ſubſtõni ĩ
ꝑſona Sẽpronii, tanq̃ ſit perẽptus p̃cedẽs gradus ſubſtõnis vocã
tis Caiũ, iuxta tex.in l.vnica.§.ꝓ ſcđo.C.de cad tol & doc.Bar.in
l.q̃diu.3.inf.de acq.hær. videret rñdẽdũ, ꝙ non; qa licet ſit perẽ-
ptus grad⁹ p̃cedẽs, ñ tñ ẽ perẽpta condõ, cũ Caius deceſſerit cũ
liberis; & ſic vr̃ defeciſſe ꝯdõnẽ ſubſtõnis vocantis Sẽproniũ; &
ꝯñr deficiet ſubſtõ.l.iubemus.§.ſinaũt.C.ad Treb.& ita conſu-
luit Bal.conſ.254. Titius inſtituit ſororẽ. li.1. Contrariũ conſu-
luit Pa.de Ca.conſ.152. Pñs dubiũ, in 1.par.Dec.conſ.427. Licet
in caſu, ꝑ tot. qa hmõi ſubſtõ, ſi Caius nollet, vel non poſſet ac-
ceptare, continet vulgarẽ, & fideic. ſi acceptaſſet, & ſine liberis
deceſſiſſet, ꝑ doct.Bar.hic, ſequit d.Steph.Bert.conſ.23. Viſo in
ſtr̃o, li.3. Sed certè Bar.hic loquit in vulgari, ꝑ quã directò ſucce
dit teſtatori; nos aũt loquimur in fideic. q̃ licet poſſit verificari
ad ſimilitudinẽ vulgaris, non tñ eſt, nec dici p̃t vulgaris. Præte-
rea vbi eſſet vulgaris, non p̃t negari ꝙ illa cõdõ, ſine liberis, adie-
cta compendioſæ ſubſtõni; non ẽt cẽſeat adiecta tã vulgari, q̃ fi
deic.in compendioſa comprehenſis, cũ non ſit dare rationẽ di
uerſitatis, quare magis adiecta videat vni, q̃ alteri, arg.l.1.de lib.
præt. Et ꝯ̃riũ vr̃ voluiſſe idẽ d.Bertr.conſ.365. Ponit in facto, co.
fi.lib.j. Cogitabis, qa frequẽs eſt caſus iſte. Quarto q̃rit, an ſubſtõ
152 fcã ꝑ verbũ cõe in re certa, contineat vulgarẽ, pupillarẽ, & fidei.
an uero ſolã fideic.in illa re? Rñdet Bar. ꝙ continet fideic.tm̃; qa
verbũ cõe adiectũ certæ rei, nunq̃ trahit ad inſtõnẽ directã.l.co
gi,§.& gñał̃r.inf.ad Treb. q non ꝓbat; qa loquit in ſubſtõne fcã
ꝑ verbũ obliquũ. Mouet ẽt ꝑ tex.in §.aliud quoq; capł̃m, iũcto
§.cęterũ, in Auth.ut cũ de app.cog. q ẽt non vr̃ ꝓbare; qa loquit
qñ alius fuit hr̃s vł̃r inſtitutus, quo caſu verbũ cõe ñ trahit ad di
rectã ſubſtõnẽ, ſ͂m gl. *cõiter* approbatã in l.his uerbis.s̃.ti.ꝓxi. Nõ
tñ recedas à deciſione Bar.ꝑ tex.in l.Lucius.§.filiã inf.de le.2. Am-
153 plia primo,† ẽt in ſubſtõne fcã ꝑ uerba directa non ciuilia, ſ͂m
Bar. hic, ſequit Cor.conſ.47.col.pe.li.1. Amplia ſcđo, ẽt in ſub-
ſtitutione fcã in oĩb. bonis mobilib. & immobilib. ſ͂m Barto.
in 1.q.huius mẽbri.& ibi dixi. Amplia tertiò; ut ẽt non conti-
neat exẽplariã, ſ͂m Ale.conſ.25. Circa primũ, in fi.lib.1. Vltimo
amplia in ſubſtõne fcã in figura pupillaris, ita vult Bar. ſequunt
alii *cõiter* in pe.q.1.mẽbri, s̃.volẽtes ꝙ tex.in l.cohæredi.§.fi. inf.
eo. ꝓcedat ſolũ in ſubſtõne fcã in re certa ꝑ verba directa ciui-
lia, & ita conſuluit Bal.conſ.110 Subſtõ fcã, li.5. & Cor.conſ.5.
primũ, lib.2. Et iſta verior, q cq̃d velit Ang.conſ.147. cuius opi.
154 reprobat Are.col.pe. Limita primo,† ut procedat in ſubſtõne
in re oĩno certa & particulari; ſecus in re certa, q̃ reſpectiuè &
aliquo mõ cẽſeat uł̃is, q̃ eſt qñ continet iura actiuè & paſſiuè,
ut ſi ſubſtituat filio in bonis maternis. ita limitat Cor.conſ.138.
Viſo pũcto.col.4.li.3. Pulchra eſt limitatio, ſi uera ſit, dicã inf. in
q.ſeq. Limita ſcđo, niſi ſit fcã in re certa ſub diſtinctione tꝑm;
puta, ſi in pupillari ætate, uel alias qñcunq;. ita Soc.conſ.117. Vi
ſo teſtõ.col pe.lib.4. allegans Ang. ita uelle conſ.148. Dñs Quiri-
cus. Ego dubito de iſta fallẽtia, qa ꝯ̃riũ uolũt cõiter Doc., ut dixi
s̃.in ult.amplia. Et licet Soc. dicat Doc loqui in ſubſtõne fcã in
figura pupillaris, abſq; diſtinctione tꝑm; tñ ijdẽ multo magis p̃-
ſupponunt, & uolũt, qñ eſt fcã ſub diſtinctione tꝑm; qa tunc ex
preſſius conſtat teſtatorẽ uoluiſſe facere fideic. q̃ qñ ſubſtituit ĩ
ſimplici figura pupillaris, nec Soc. aſſignat ullã rationẽ diuerſita
tis. Limita tertio, qñ filius fuit inſtitutus in re certa ñ excedẽte
lt̃imã; & illi datus ſubſtitutus in illa re ꝑ uerbũ cõe, tunc ſubſtõ
trahi p̃t ad directã pupillarẽ, ſ͂m Raph.Com.hic, qa cũ in lt̃ima
non teneat fideic. ſubſtõ.l.qm̃ in priorib.C.de inof. teſ. capiẽda
eſt interp̃tatio, ut ſit directa pupillaris.arg.l.quoties.inf. de reb.
dub. Iſtã limitationẽ imꝓbãt d.Alex.hic, & Soc.in d.conſi.117.
qa ualebit ſubſtõ, tanq̃ legatũ particulare relictũ à uenientib.ab
inteſtato, ꝓut in dubio p̃ſumit, ſ͂m Bar. in d.l. q duos. quod an
uerũ ſit, patet ex iis, q̃ dicta ſunt. Limita quarto, ut non ꝓcedat,
qñ filius fuit inſtitutus in re certa, & ei fuit datus ſubſtitutus ſim
pł̃r ꝑ uerbũ commune, ut eſt tex.in d.c.ſi pr̃, & firmat d. Alex.
in l.Lucius, col.pe.inf.eo. Limita quinto, niſi in teſtamẽto ſit ap
poſita cł̃a, uulgariter, pupilł̃r, & ꝑ fideic. ſ͂m.Cor.conſ.35.li.2. Li
mita ſexto, ſi teſtator addiderit uerbo cõi aliquã dictionẽ habẽ
tẽ ſenſum directũ, ut pleno iure; uel eo ipſo perueniat ad talẽ,
Aret.in col pe.hic, q alleg.Bal.in auth.hæc uſus p̃ſtatio, & in l.fi.
C.de ſac.ſan.eccl. Tu adde Bar.conſ.15. Pr̃ habens filium. Aduer
te tñ, qa Bar. loquit ſubſtõne fcã in oĩbus bonis mobilibus.&
immobilibus pleno iure. Itẽ deciſio Bar.non uidetur tuta, ut di
xi s̃.in fi.6.coniect. nec Bal.in d.auth hæc uſus pręſtatio, loquitur
in ſubſtõne facta in re certa, ideo bene conſiderabis. Quinto
155 † quæritur, an ſubſtitutio facta per uerbum commune in certa
quota, trahat ad directam. Iſta q. poteſt dupł̃r intelligi. Primo
iu ſubſtitutione facta in certa quota bonorum. Scđo in ſubſtõ
ne facta in certa quota hr̃ditatis. Bar.non diſtinguẽdo, vr̃ velle
idem utroq; caſu, quod expreſsè firmat Imo.in d.c. Raynutius,

in pe.char. Procedendo resolutiuè facio ↄclonem. Substitutio
facta ꝑ verbũ cõe in certa quota bonorũ, nõ trahit ad directã, l.
cũ aũt, inf de leg. 2. l. non amplius, §. fi. inf. de leg. 1. Cõprobatur
ſm Bar. quia alio vr̃iter instituto, verbum cõe nõ trahitur ad di
rectũ, ſm gl. in l. his verbis, s̃. tit. prox. hic aũt fuit institutus filius
hr̃s vr̃s; & post mortẽ suã hr̃s eius; ergo &c Ista rõ nõ vr̃ bona;
qa not. in l. his verbis, ꝓcedũt retẽto gradu, vt vocatus per ver-
bũ cõe alio vr̃r instituto, nõ intelligat hr̃s; sed legatarius: nos ve
rò loquimur in gradu substõnis; in quo nullus alius fuit substitu
tus. Bar. fortè sentiẽs difficultatẽ, rñdet testõrẽ noluisse substitu
tũ in certa quota hr̃dẽ esse; qa totum ei nõ assignat. quæ rñsio
non placet Imo eo qa sequeret̃, ꝙ institutus in certa quota per
verba directa ciuilia, nõ ẽt diceret̃ directò institutus; quia testõr
ei totũ nõ assignauit. cuius ↄ̃riũ decidit Iureconſ. in l. cohr̃di, §.
fi. inf. eo Credo rõnem Bar. verã esse, quia qñ testõr substituit
in certa quota per verbũ cõe, cẽsetur voluisse, ꝙ venientes ab
intestato sint hr̃des, l. Lucius, §. filiã, inf. de leg. 2. eo qa assignauit
totũ substituto ꝑ verbũ cõe. Qñ aũt substituit ꝑ verba directa
ciuilia, apparet eũ voluisse, ꝙ substitutus sit hr̃s in illa quota: nõ
põt aũt substitutus hr̃s esse pro parte, cũ sit hr̃s in totũ, l. 1. §. si ex
fundo, s̃. tit. 1. & d. l. cohr̃di, §. fi. Et ista est rõ fundamentalis dif-
ferentiæ inter substitutũ in certa quota per verba cõia, & substi
156 tutũ ꝑ verba directa. Amplia procedere, † ẽt in substitutione
facta in certa quota hr̃ditatis, ſm Imo. in d. c. Raynutius, & sen-
tit Bar. hic. In ↄ̃trium fortiter vrget limita data in præce. q. Secũ-
do obst. rõ d. l. 1. §. si ex fundo, & d. l. cohr̃di, § fi. Ego credo hanc
ampliationẽ verã, ꝑ tex. ĩ l. si quis seruũ, §. fi. inf. de leg. 2. Nõ obst.
limitatio ꝑ̃dicta; qa nõ vr̃ iuridica. Non ob rõ posita in d. §. si ex
fundo, quia procedit qñ testator vult substitutũ esse hæredem,
quod colligitur ex verbis directis; secus si fiat substõ per verba
cõia; quia tunc non vr̃ velle, ꝙ substitutus sit fideicõ. vel legata-
rius, ex quo totũ ei nõ assignauit, d. l. si quis seruum, §. fi. Declara
157 hãc ↄclõnẽ, † vt procedat in substõne facta in certa quota bo-
norũ; secus in facta in totalitate bonorũ. Nam verbũ cõe adie-
ctũ totalitati bonorum, trahitur ad directã per ea, q̃ dicta sunt
s̃. in 1. q. huius mẽbri. Est. n. perinde, ac si esset substitutus in tota
hr̃ditate, l. nã quod, §. fi. cũ duabus ll. seq. inf. ad Treb. Rõ est, qa
si intelligeretur substitutus tm̃ in bonis, ipse haberet oĩa cõmo
da Dñr. n. bona deducto ære alieno, l. subrogatũ, §. bona, ff. de
verb. sig. & hr̃s filii haberet oĩa incõmoda, ↄ̃ rr̃am naturæ, l. ſm
nãm, ff. de reg. iu. & l. si nõ fuerit, §. 1. ff. ꝓ soc. Declara secũdò, vt
procedat si vnus sit tm̃modo substitutus in certa quota; secus si
tota hæreditas, siue oĩa bona sint per quotas inter substitutos
distributa, ſm Bar. hic, arg. l. 1. §. diuus, inf. de hæred. instit. bñ fa-
cit rõ ꝑ̃cedẽtis declarationis, quã cõsiderat Bar. dum dicit, tunc
perinde esse, ac si vnus solus fuisset substitutus, seq̃t D. Alex. ↄsi.
158 12. col. pe. li. 3. Sextò & vlt. quæritur, † si testõr dixerit, si hr̃s me⁹
decesserit sine filijs, substituo Caium, vel bona mea perueniant
ad Caium, an talis substitutio valeat in filijs filiorũ? Pro haben-
da resolutione tria sunt discutiẽda. Primò, an filij in ↄdõne posi
ti intelligant̃ honorati, i. substituti eorum pr̃i instituto. Scd̃ò, si
substõ sit ↄcepta sub duplici cõdõne alternatiua, vt si hr̃s meus
sine filijs, vel filij sine filijs decesserint, substituo Caium, an onus
huius fideic. intelligatur iunctum soli hr̃di instituto sub duplici
ↄdõne, an ẽt liberis in ↄdõne positis. Tertiò, posito ꝙ ẽt intelli-
gatur iniunctum liberis, an tũc valeat fideicom. Circa primum
159 † *communis* est, & canonizata sñia gl. in l. Lucius, s̃. tit. proxi. ꝙ
filij in conditione positi, non intelligãtur substituti Hanc dicit
cõem Imo. in l. filiusfa. §. cum qs, inf. de leg. 1. D. Alex. consi 23.
col. pe. lib 3 & in alijs varijs consi. adductis ꝑ Iaſ. in l. 1. C. de pact.
& per Soc. in l. cum auus, in pe. char. inf. de ↄd & demon. & per
Cur. senior consi. 42. Quia inquit Bal. & Soc. consi. 33. li. 4. Cor.
in l. 1. C. de ↄd. inser & D. Steph. Bert consi. 127. Non puto, col.
3. lib. 3. Pro cõi adducuntur plura. Primò tex. in l. si quis ita hr̃s
instituatur, s̃. tit. 1. Secundò tex. in l. põt, cum l. seq. inf. eo Ad quę
iura põt rñderi, ꝙ loquuntur in directa instõne vel substõne, q̃
nõ inducitur ex tacita voluntate, l. iubemus, C. de test. nos aũt lo
quimur in fideic. quæ colligitur ex solis coniecturis, l. cum ꝓpo
nebatur, inf. de leg. 2. docet Pau. de Cast. in l. pe. C. de impu. & di
xi in l. hæredes mei, §. cum ita, inf. ad Treb. Tertiò allegatur tex.
in l. 1. C. de pact. sed nõ probat, vt ibi ostẽdunt Iaſ. & Mod. Quar
tò tex. in l. ex facto, & ibi gl. in ver. defecisset, inf. ad Treb. Sol. ille
tex. non negat, ꝙ fiscus non teneatur hæreditatẽ restituere libe
ris ↄceptis ante deportationẽ. Ista sol. non vr̃ tuta, quia tex. vult
filios conceptos ante deportationẽ ꝓdesse fisco, quod falsum
esset, si ipsi intelligerẽtur substituti: nisi dixeris, ꝙ prosunt fisco
viuente patre deportato, iuxta tex. in l. Statius, §. Corn. Felici, ff.
de iu. fi. Quintò põderat̃ tex. in l. filiusfa. §. cum qs, inf. de lega. 2.
vbi liberi in ↄdõne positi faciunt deficere condõnem fideicõ.
ẽt ꝙ hæredes non extiterint, s. patri grauato, quæ dubõ, an patri
hæredes extiterint, esset frustratoria, si censerentur substituti pr̃i
per fideicom. Rñdet Soc. in d. l. cũ auus, col. antep. retorquẽdo,
ꝙ ideo non quæritur, an fuerint hr̃des quantum ad effectũ ex-
cludendi substitutũ; cũ ipsimet filij in ↄdõne positi vocentur à
testatore per fideic. in locũ patris. Vltimò omissis alijs leuibus,
allegatur rõ, quia ↄdõ nihil ponit, l. q̃ sub conditione, inf. si quis
omis. cau. testa. Aduerte, qa ab hac rõne depẽdet veritas huius
disputationis, si velimus tenere ↄ̃riam opi. quam tenuerunt plu
rimi, inter quos fuerunt Old. Bar. Sal. Raph. Com. Pau. de Cast.
Maria. Soc. Ant. de Pra. vete. Ant. de Roſ. & Andr. Sicul. quos re
fert Cur. sen. in d. ↄsi. 44. & Cor. in d. l. 1. & ↄs. 146. col. 1. lib. 2. Bar
ba. in l. cum acutissimi, char. 27. C. de fideic. & consi. 37. col. 14. li.
1. oportet probare, ꝙ testõr per illa verba ↄdõnalia voluerit vo
care filios in ↄdõne positos. Alioquin stat regula, ꝙ ↄdõ nihil
ponit. Videamus an huiusmodi intentio iustificetur aliqua rõ
ne. Et vr̃, ꝙ sic ex plurib. Primò, quia constat testõrem filijs non
natis prætulisse substitutũ quibuscunque; ergo multò magis cẽ
set voluisse ꝑ̃ferre filios in cõditione positos, qui substitutũ ip-
sum excludunt: quia si vinco vincẽtem te, & c. l. de accessionib.
ff. de diuer. & tẽp. ꝑ̃scrip. Nã si substitutus minus dilectus exclu-
dit quoscunq;, multò magis excludent filij magis dilecti, argu. l.
si viua matre, C. de bo. mater. Defendẽdo cõem; rñdetur argm̃
continere fallaciam, quia non sunt filij, qui substitutum exclu-
dũt, sed defectus ↄdõnis: alioquin si testõr instituat te, si Titius
Consul nõ erit, Titius factus Consul cẽlebit substitutus, qd̃ con
stat esse falsum; quia non Titius Consul, sed ↄdõnis defectus
substitutũ excludit. Secundò allegatur tex. in d. l. Lucius ibi, pru
dens testõris consiliũ animaduertit̃, q non solũ frẽm hr̃dẽ, sed
ẽt eius filios ꝑ̃tulit substitutis. Ecce ꝙ liberi in ↄdõne positi cẽ-
sent ꝑ̃lati; & sic substituti. gl. ibi, sup qua fundat cõis opi. rñdet,
ꝙ testõr tacitè dr̃ ꝑ̃tulisse liberos, s. ab intestato tanq̃ proximio
res; & non ex testõ, tanq̃ substitutos. Ista sol. nõ vr̃ tuta, qa ibi de
successiõe testõris agit̃; vñ oportuisset, ꝙ filij fratris fuissent ↄce
pti in vita testõris, si tanquã ꝓximiores debuissent ab intestato
succedere testõri eorũ patruo, l. Titius, & l. seq. inf. de suis, & le-
gi. qd̃ esset diuinare. imò verba ↄdõnis, si frater tp̃e mortis filiũ
nõ habebit, ostẽdũt testõrẽ intellexisse, ẽt de filijs ↄcipiẽdis post
mortẽ ipsius testõris, ꝑ ea q̃ vult Bar. in q. ꝑ̃ced. ergo non põt in-
telligi de filijs fratris, q ab intestato succedãt, d. l. Titius. Pręterea
si solũ fratrẽ ex testõ testõr ꝑ̃tulisset substitutis, malè diceret Iu
recõl. ꝙ ꝑ̃tulerit nõ solũ fratrẽ, sed ẽt liberos. Itẽ dictio, nõ solũ,
implicat eãdẽ dispõnẽ, tã in liberos, q̃ in fratrẽ, l. cũ nõ solũ, C.
de bo. q̃ liber. Itẽ illa aduersatiua, sed ẽt, repetit qualitates ꝑ̃ce-
dẽtes, ſm Bal. in l. oẽs ꝑ̃pl., ff. de iu. & iu. Et sic sicut testõr fratrẽ
ꝑ̃tulit ex testõ, ita dicẽdũ vr̃ ꝙ ẽt ex testõ ꝑ̃tulerit eius liberos.
Tertiò, verba testõris ita sunt intelligẽda, vt nõ cẽseant̃ frustra-
toriè apposita, l. si qñ, inf. de leg. 1. sed si intellexerimus illa ver-
ba, sine filijs, fuisse apposita ad exclõnẽ substituti tm̃, erũt fru-
stratoria; cũ ẽt excludat substitutus, illis nõ exꝑ̃ssis, l. cũ auus, inf.
de ↄd. & dem. Timore huius ↄ̃rij Sal. & alij plꝛes intelligũt cõem
ꝓcedere, qñ grauat⁹ nõ ẽ de descẽdẽtib. testõris; secus si sit de de
scẽdẽtib. ĩ qb. ꝓcedit dispõ d. l. cũ auus. Ista fallẽ. dãnat *cõiter* & ↄ̃-
riũ vult Bar. hic, & ↄꝓbat latè Cur. sen. ↄs. 45. col. 5. Ad arg. rñdet̃,
ꝙ exꝑ̃ssio eius, qd̃ tacitè inest, nõ dẽt aliqd opari, l. 3. inf. de leg.
1. Sed ↄsidera, ꝙ ↄdõ, si sine liberis, tacitè inest ex ꝑ̃sumpta volũ
tate, d. l. cũ au⁹, ergo exꝑ̃ssa dẽt opari; qa reg. d. l. 3. ꝓcedit in ↄdõ
ne, q̃ inest ex necessitate; nõ ẽt si ex volũtate, l. talis scriptura, ff.
de leg. 1. docet Bar. in d. l. 3. Quartò, ꝑ ablatiuos absolutos ↄdõ-
nẽ importãtes, l. a testõre, inf. de ↄd. & dem. inducit̃ fideic. l. fidei
cõmissa, §. cũ esset, de leg 2. ergo ẽt induci dẽt ex illa ↄdõne, si si-
ne liberis. Cõꝓbat ex decisione Bar. in l. 2. § vidẽdũ, inf. ad Tert.
160 vbi † statutũ dispõẽs, ꝙ extãtib. agnatis mr̃ nõ succedat, hẽt nõ
solũ virtutẽ exclusiuã; sed ẽt inclusiuã agnatorũ. Arguẽdo igr̃
de statutis ad vltimas volũtates, ꝓut licet arguere, ſm Bar. in l. 1.
C. de ijs, qb. vt ĩdig. Si testõr dixerit, nõ extãtib. liberis substituo
Caiũ, illa ↄdõ excludet substitutũ, & includet ꝙ filij cẽseant̃ sub
161 stituti D. Ale. ↄs. 185. lib. 2. rñdet multiplr̃; & maximè † ꝙ aliud
est si testõr ponat filios in ↄdõne ĩportata ꝑ ablatiuos absolu-
tos, q faciũt ↄdõnẽ quò ad alios, & dispõnẽ quò ad filios, vt do-
cet Bar in d. l. a testõre. aliud si eos ponat in simplici ↄdõne, pu-
ta, si sine liberis. Ista est maxima restrictio, q̃ sequunt̃ Nouiſ. s̃. in
rub. sol. mat. de qua ego valde dubito; qa nõ reddit rõ diuersita
tis, quare ↄdõ ĩportata ꝑ ablatiuos absolutos magis disponat, &
includat, q̃ ↄdõ simplex ĩportata ꝑ ↄdõnẽ, si. Et ↄ̃riũ ↄsuluit Cur.
sen. cõsi. 64. Antiquissima familia, col 4. Ad tex. in d. § cũ esset,
rñdet̃, ꝙ ablatiui absoluti disponũt ad effectũ ↄfirmãdi disposi-
ta, qb. adijciunt, nõ ad effectum ↄ̃riũ, vt in casu nr̃o. Ad decisio-
nẽ Bar. in d. §. vidẽdum, rñdet̃, ꝙ ablatiui absoluti includunt in
se necessaria ↄñam exclusionis. Nã cr ↄdõ ponit ea, q̃ necessariò
antecedũt, vel sequunt ad implemẽtũ ↄdõnis, l. q liberis, & ibi
D. Iaſ. in 2. lec. s̃. eo. & in l. pe. inf. de col. dot. Exclusa n. mr̃e, neces
sariò sequitur inclusio ꝓximorũ agnatorũ. Sed in casu nr̃o, ex-
cluso substituto, non sequit̃ necessariò, ꝙ filij in cõdõne positi
succedãt, tanq̃ vocati à testõre; cũ possint ab intestato succede-
re eorũ pr̃i. Ad alia ↄ̃ria, q̃ solẽt adduci, rñdet Alex. in d. ↄsi. 182.
Stat igit̃ cõclo, ꝙ liberi in condõne positi, non cẽsent̃ substitu-
ti Quæ

ti. Quæ pmissa ɔclo pp varietatē op. & vrgentes rōnes ɔrias litā-
162 tur, & restringit, † si subsit aliqua ɔiectura ɔriæ mentis, ſm Cor. in d. ɔsi. 146. Quæ aūt, & quales ɔiecturę sufficiant, relinquit prudentiæ iudicū, ſm Soc. in d. l. cum auus. Discurramus ad aliquas. Prima ɔiectura est, si testatōr posuerit in ɔdōne solos masculos; nā tūc cēsent a testōre substituti, sumpta ɔiectura, ꝙ eius bona in familia ɔseruare voluerit, ſm D. Gui. Pap. decis. 184. sequitur claris. Cur. do. meus, in l emācipata. C. q admit. dicens ita ɔsuluisse ꝓstantiores doct. Italiæ. Et nouissimè ɔsuluit Dec. cōsi. 318. In cā istorū nobiliū. Ista coniectura ita simplr deducta *cōiter* reijcitur, & eō ɔsuluit D. Ale cōsi. 24. Attentis ijs, lib. 3. & Soc. cōsi. 62. Viso capi. lib. 3. & cōsi. 116. eo. lib. Non ob. ꝙ testōr voluerit bona cōseruari in familia; qa verū, casu quo institutus decederet sine masculis, sed vbi expiraret substō ꝑ superexistentiā masculorū, testōr nihil disposuit. Et licèt forsan illa fuerit voluntas; qa tñ non transiuit in dispōnē, non est curandū de ea, l. qdā cum filiū. §. tit. proxi. Et ita iudicauit excelsa curia Delphin. vt refert D. Guid. Pap. decis. 600. Ego adhuc scholaris saluabā hāc ɔiecturā,
163 † si testōr casu quo nascerent filiæ instituto, eas honorasset, vt si eas dotari voluisset, vel in aliqua parte instituisset; qa si filias, qb. ꝓtulit substitutū, honorauit in parte, credendū est ꝙ magis voluerit honorare masculos in ɔdōne positos. Et qa si testōr voluit ꝓferre masculos substitutis; & substitutos fœminis, si cōtingeret grauatū decedere cū filijs masculis & fœminis, quo casu deficit ɔdō substit. sequeret ꝙ filiæ fœminæ succederent simul cum masculis ɔ expressam voluntatē testōris. Et hanc rōnem in teris iuris cōis dicit esse multū ɔcludentem Soc. in d. cōsil. 115.
164 col. 5. & Cor. conſ. 20. col. pe. lib. 4. Scḋa coniectura, † si testator ab hrḋitate exclusit ꝓprias filias, & si filius institut⁹ decesserit sine liberis masculis, substituit ꝓximiorē de familia, tunc excludēdo ꝓprias filias, & vocādo ꝓximiorē, vr̄ voluisse bona cōseruari in familia, & ɔñr substituere filios in ɔdōne positos, ſm Cur. consi. 75. d. Lud. col. 4. Facit, quia non est credendū, ꝙ testator magis dilexerit neptes, ꝗ ꝓprias filias, vt in siṁ decidit Soc. in d. l. cum auus. co. 45. Sed si casus eueniret, ꝙ filius institutus decederet cū masculis & fœminis; nisi diximus masculos substitutos, reperirent neptes esse melioris ɔdōnis, ꝗ ꝓpriæ filiæ. Itē sequeretur, ꝙ neptes essent potiores substitutis, qḋ testator noluit, vt dixi in ꝓce. coniec. Nisi rñdeas, ꝙ neptes ɔsequunt istud ius bñficio masculorū, quos testator magis dilexit, ꝗ ꝓprias filias, & ꝗ substitutū. Non tñ ab ista ɔiectura discedere in iudicando, qa mens testōris vr̄ fuisse sua bona ꝑuenire ad solos masculos, & ita tenet Cor. in d. conſ. 146. qua rōne rñdebam superiorib. diebus, ꝙ si testōr filios masculos in ɔdōne posuit, & deficiente linea masculorū extraneū substituit cū onere deferendi nomen & arma ipsius testōris, ꝙ tunc filij masculi censeant substituti; qa expressè apparet, testōrem voluisse familiā suā æternā, & im-
165 marcescibilē reddere. Tertia ɔiectura, † si testōr digressus fuerit ad plēs substōnum gradus, ſp sub eadē ɔdōne, si sine liberis, ſm Pet. de Anch. conſ. 74. ɔ Philip. Quæ ɔiectura sic simplr deducta *cōiter* reprobat, ſm Soc. in d. l. cū auus. & in d. conſ. 116. col. fi. & cōsi. 104. eo. lib. iuncta tñ cū alijs, multū opat, arg. l. 2. §. de excus. tut. Quarta ɔiectura, si testōr plēs grad⁹ substōnum fecerit sub eadē ɔdōne, si sine liberis, expressè honorando filios in ɔdōne positos in vltimo gradu, tūc ɔiectura est, ꝙ voluerit honorare positos in ɔdōne priorū graduū, quos ꝓsumit magis dilexisse, arg. l. Publius. §. Titia. inf. de ɔdi. & dem. Et in istis teris ꝓt saluari
166 ɔiectu. ꝓce. Quinta ɔiectura, † si testōr expressè grauauerit filios in ɔdōne positos, ita vult Bar. hic, qa ꝓsumendū est testatorem voluisse actū validū facere, l. 3. inf. de tes. mil. sed fideic. iniunctū ei, q nō honorat, nō valet, l. ab eo. C. de fideic. l. sed & si sic, inf. de leg. 3. vt ergo valeat, necessariò dām est, testōrē voluisse filios in ɔdōne positos honorare, l. deniq;. §. interdū. inf. de pecu. lega. l. alio. inf. de ali. leg. cū gl. l. si ita stipso. inf. de oper. lib. Cōfirmat; qa hmōi ɔiectura, ꝑ quā actus ɔualidat, est cęteris efficacior, ſm Pa. de Ca. in l. ex imperfecto. C. de test. Et sñiam Bar. sequit Are. Poly. & Nouis. hic, Anch. Ful. Pau. de Ca. Soc. & D. Gui. Pa. quos referūt Mod. & Ale. sibi ɔrius. ɔsi. 64 li 5. Cor. ɔs. 74 Viso ꝓlixo, li. 2. & 146. col. 6. eo. lib. dicens ita tenuisse D. Io. Pet. & sic vidisse ɔsultū a maiorib. Doct. Italiæ, & ɔsi. 97. lib. 1. & 236. col. 4. li. 4. & 273. eo. lib. & Cur. Sen. ɔsi. 52 col 9. Contrariū tenēt Rich. Malumb. Ray. de Forli. Imo. Ale. & D. Ias. hic, allegantes aīs auctoritates, & dicētes hāc opi. ɔ Bar. esse veriorē, & magis *cōem*, & idē dicit D. Ias. in l. 1. C. de pac. & ɔ Bar. ɔsuluit collegiū Papien. inter ɔsi. Cur. Sen. ɔs. 45. ꝑ totū. & ɔriū cōsuluit D. Ale. in varijs ɔsi. ad ductis ꝑ Mod. maximè ɔsi. 185. li. 2. & Cur Sen. conſ. 64. col. 5. & seq. & Soc. cōsi. 33. li. 3. & D. Steph. Bertr. ɔsi. 173. Etiā si nihil, li. 1. Mouent, qa falsa est ɔña Bar. nō. n. sequit, Grauo Titiū, ergo eū honoro, alioqn dispō d. l. ab eo. C. de fideic. esset imposita verbis, nec vnq̄ verificari posset. Ad istud, in quo consistit fundm huius opi. rñdet Aret. ꝙ reg. l. ab eo, procedit in eo, qui grauat dare rem, ꝗ non sit de patrimonio testōris; secus in grauato dare rē ipsius testōris; nā is censet in necessarium aňs honoratus,

d. l. deniq;. §. interdū. Hāc sol. reprehēdūt Nouis. pp vrem, nihil, positā in d. l ab eo. sed si cōsideres, facilè poteris sol. defendere. Ar rñdent Nouis. ꝙ regu. d. l. ab eo, ꝓcedit qñ honor nihil cōmodi affert, si in necessariū aňs ꝓponat; qa tūc honoratus non cogit acceptare onus, l. licet Imperator. inf. de leg. 1. Sed parcāt, qa non loqt in ꝓposito, non. n. disputamus, vtrū honoratus teneat honorē acceptare; sed an ꝑ onus iniunctum censeat honoratus ad effectū, ꝙ fideic. valeat, casu quo grauat⁹ velit honorē legati, vel fideic. acceptare. Quid tenendū? Mihi placet opin. Bar. ꝙ fideicōmissum resultet ex verbis ɔdōnalibus, iuncto grauamine. Non ob. si dicat cōem esse in ɔrium, ꝙ ex verbis ɔdōnalib. non resultat fideic. qa cōis litatur, nisi ex aliis dispositis in testō suboriat ɔiectura, ꝙ testōr voluerit illa verba ɔdōnalia disponere. Resultat aūt euidens ɔiectura, ꝙ testator expressè grauauit filios in ɔdōne positos. Et si dicat, ꝙ ijdem ex eo non vr̄ honorati ꝑ l. hæreditas ad Statiū, §. ti. 1. & ꝑ rōnem §. alle. rñdeo, verum ex solo grauamine, & de hoc non q̄rit, sed ex verbis cōditionalib. in quib. filij legunt positi ad exclusionē substituti iūcto grauamine, resultat dispō. Et reperio ita rñdere Corn. in d. l. ab eo. Soc. tñ in d. conſ. 33. proximè alleg. visus est ɔcordare has opi dicens, Aut filij in ɔdōne positi, sunt noïatim grauati, & tūc ꝓcedat opi. Bar. aīs procedat ɔ. sñia, & idem vr̄ velle Dec. consil. 182. In casu occurrēti, col. 5. Cæterum ne erres in casib. ꝓdictis, in quib. filij in cōdōne positi, censent substituti, intelligas, eorū patri instituto, & non alijs cohrḋib. vel substitutis, ſm Soc. & bene, in l. hrḋes. §. cum ita. in prin. inf. ad Treb. D. Steph. Bertr. cōsi.
167 105. Pace salua, lib. 3. Circa ſm, † cui in dubio fideic. censeat iniunctū, an instituto, vel filijs in ɔdōne positis? Retenta cōi opi. ꝙ in filijs filiorū fideic. nō valeat, oēs ɔsentiūt, ꝙ intelligat iniūctum instituto, vt actus valeat, l. quoties. inf. de reb. dub. Sed retenta opi. Bar. ꝙ fideic. valeat in ꝑsona liberorū positorū in ɔditione, est aliqualis altercatio. Bar. hic vr̄ velle, ꝙ intelligat iniunctū liberis, tū qa cessat rō ꝓdicta, tū qa se remittit ad scripta ꝑ eū in l. q duos. inf. eo. vbi vult, ꝙ fideic. in dubio censeat relictum a substituto, penes quē reperiunt bona post mortē instituti, & sequunt Nouis. Cōtrariū, ꝙ intelligat in dubio iniūctū hrḋi instituto sub duplici condōne si ipse, vel filij sine filijs decesserint, tenent Imo. Are. & alij *cōiter* hic, Bal. & Sal. in d. l. ꝓcib. Soc. ɔs. 111. lib. 1. & 104. lib. 3. dicēs ita velle Bar. hic, & credo ꝙ verū dicat, vt inf. patebit, & sequit, & cōem appellat Ale. ꝑla adducens, cōs. 13. col. fi. lib. 4. & Dec. in d. cōsi. 182. Quia ad hoc, vt filij in condōne positi intelligant substituti, oportet ꝙ sint expressè grauati, vt hic ꝑ Bar. Si ergo in dubio nō censent honorati, i. intelligamus fideic. eis videri iniunctū, non valebit, d. l. ab eo. ergo stat adhuc rō, ꝙ censeat iniunctū insti. vt actus valeat, & istud est, qḋ voluit dicere Bar. in l. codicillis. inf. de vsufr. leg. Nec Bar. remittendo se ad l. q duos, necessariò ꝓsupponit ɔrium; quia ibi loquit in directa substōne. de fideic. aūt se remittit ad glo. in l. Marcel. inf. ad Treb. q vult, ꝙ in dubio onus intelligat iniunctū hrḋi, & non fideic. Stat igit ɔclo, ꝙ fideic. censet in dubio relictū ab hrḋe, nō aūt a filijs in ɔdōne positis. Quā litant Nouis. nō ꝓcedere, qñ testator Treb. detrahi ꝓhibuit, tunc. n. dñt fideic. iniunctum filijs, vt ꝓhibitio teneat, d. l. quoties. Sed ɔsidera melius esse, ꝙ ꝓhibitio non valeat, ꝗ ꝙ fideic. nō teneat, sed fideic. non tenet, si cen-
168 seat iniunctū liberis. ergo, &c. Circa tertiū, † an valeat fideic. in filijs in ɔdōne positis, no est insistēdū, qa ex ꝓmissis sequitur resolo. Tñ vt clarius intelligas, distinguo tres casus. Primus, qñ testator substituit sub vnica ɔdōne, si filius meus decesserit sine liberis substituo Caiū, isto casu fideic. in ꝑsona liberorū non intellr repetitū; imò ꝑ superexistentiā ipsorū expirat. l. j C. de cōd. inser. l. hrḋib. inf. ad Tre. l. vxori. C. qñ di. le. ced. & ita ɔsuluerūt Oldr. Pau. Pan. Ale. & Soc. quos referunt, & sequunt Nouis. Idē ɔsuluit Soc. ɔsi. 62. li. 3. & Dec. conſ 63. a quo Nouis. mutuo ceperunt eorū dicta, tacito authore. ꝓbat in l ex facto. §. pe. inf. ad Treb. ubi dixi, & idem consuluit Dec. ɔsi. 218. in casu, col. 2. 3. & seq. & consi. 269. Consultus, col. pen. & cōsi. 323. Cum sit, & 77.
169 col. 1. & 414. col. 2. & 527. in prin. Secundus casus est, † qñ substō fit sub duplici condōne alternatiua, vt si filius meus sine liberis, vel liberi sine liberis decesserint, isto casu valet fideic. non tanq̄ relictū ab ipsis liberis, sed tanq̄ relictum ab instituto sub duplici condōne, ut §. dixi, & declarat D. Steph. Bertr. in d. consil. 173. Sed quid si substō fit facta sub duplici cōdōne copulatiua? Nouis. idem rñdent, sed nihil allegant. Adde, ꝙ ita determinat Sal. in d. l. precib. in 6. q. & Cor. conſ. 226. Quanquam, col. 4. lib. 4. Et rō est, quia copula legit posita inter duo, ꝗ simul vera esse non ꝓnt, quo casu resoluit in alternatiuā, l. si Titio fundus. inf. de vsufru. leg. & qa ɔiunctiua ex coniecturata mente defuncti, resoluit in disiunctiuā, ſm Ale. consi. 130. col. fi. lib. 2. Et iste casus ꝓcedit in substōne impersonalr facta sub duplici ɔdōne. Tertius casus est, qñ filij in conditione positi, fuerunt expressè grauati, isto casu ſm Richar. Ray. & Doc. *cōiter* fideic. non valet; quia filij nō fuerunt honorati, sed ſm Bar. valet; quia fuerūt honorati in necessarium aňs, quā opi. §. secutus sum, tanq̄ magis con-

ſona voluntati teſtõris.Et ex his remanet dilucidata hæc ſubti-
lis;& quotidiana qõ.Quartũ membrũ eſt,qñ ſubſtõ fuit facta ꝑ
verbũ directũ,& cõe ſimul;vel ꝑ directũ & obliquũ ſimul;vel ꝑ
cõe & obliquũ.Circa iſtud membrum de plurib.dubitatur.Pri
170 mò,† quid ſi fuerit facta filio impuberi ꝑ verbũ directũ & cõe
vt ſi filius meus ſine liberis deceſſerit,Titium ſubſtituo,& hr̃dẽ
facio,an tunc talis compendioſa ꝯtineat directam ſolã,an obli-
quã ſolã,an vtranq;ſimul? Rñdet Bar.ꝙ in hac ꝯtinet̃ directa &
fideic.ſil̃,vt vtrũq; verbũ aliqd operet̃,l.ſi qñ,inf.de le.1.& ita ꝯſu
luit Dec.conſi.86.Viſo pũcto.Mouet̃ Bar.ꝑ tex.in l.recuſare,§.
Titius,inf.ad Treb.quẽ Poly.dicit nihil facere,qa teſtator ibi fe
cerat vtrãq; ſubſtõnẽ directã,& obliquã in diuerſis,& ſeparatis
cap.quo caſu clarè apparet de intentione,ꝙ voluit vtranq;face
re,qõ aũt nr̃a ꝓcedit,qñ vtrunq; verbũ in ea inſtitutione,eadẽ-
que ſubſtõne legit̃ appoſitũ.quo caſu nõ liquet de mente Bar.
magr̃ Legiſtarũ,voluit hoc mõ inducere,ꝙ voluerit vtrãq;face
re.Nouiſ.rñdẽt,ꝙ ſicut ibi vna ſeparata diſpõ nõ trahit̃ ad alterã
ne ſit ſuꝑflua,eadẽ rõne nõ dẽt vnũ verbũ trahi ad aliud. Quæ
inductio non vr̃ ꝓbabilis,qa arguit de maiori ad minus affirma
tiuè,qđ nõ licet,vt ꝑ gl.in c.cũ in cũctis.§.1.de elec. Nã qñ orõ-
nes ſunt ſeparatæ,clarè diſponẽtes diuerſa,non eſt opus interp̃-
tatione,l.ille,aut ille.§.cũ in verbis,inf. de leg.3.Ergo nõ rectè in
fert̃ ad eãdẽ orõnẽ,in qua ſunt duo verba poſita.Mouet̃ ẽt Bar.
ꝑ tex.in l.pe.s̃.de vent.inſpi.ſed parum facit ſi aduertatur; tũ qa
nõ apparet,ꝙ ſubſtõ directa & obliqua fuerint ibi factæ ſimul,
& in eadẽ orõne,tũ qa nõ ꝯſtat,ꝙ vnus,& idẽ fuerit ibi inſtitu
tus vẽter,directò,& per obliquum.Põt n.intelligi illa l.q̃ eſt fcã
ꝑ modũ rl̃æ,in ꝑſonis diuerſorũ,& in diuerſis orõnib.Contra-
riũ,ꝙ ꝯtineat̃ in hac ꝯpendioſa directa tm̃,tenet Poly.quia ver-
bũ cõe eſt ambiguum,ergo debet declarari ꝑ adiũctũ verbum
directũ,l.ſed ſi adijciat̃,ff.ꝓ ſoc.Confirmatur ex his,q̃ dicit Bar.
s̃.in 3.memb.ver.qd.n.ſi dixit teſtator.Defendẽdo cõem rñ. A-
lex.argm̃ ꝓcedere,qñ facta declaratione,non remaneret aliud
verbũ ſuperfluũ,vt ſi ambo verba eſſent in diuerſis cap.& ad di
uerſos effectus ꝓlata;ſecus ſi ambo verba ſint in eadẽ orõne,ad
idẽ appoſita,qa tunc alterũ ſupereſſe neceſſe eſt.Quæ rñſio põt
euitari,ſi dixerimus ꝙ verbũ directũ non poſſit dici ſuperfluũ,
cũ appoſitũ fuerit ad declarãdũ verbũ cõe,c.ſuꝑ qõnũ,iuncto.
c.cũ te,de off.dele.q̃ iura ad hoc põderauit Fel.in ꝓe.Greg.in fi.
Aduerte,iſta dec.Bar.põt dupl̃r intelli.primò,ꝙ talis directa ꝯti
neat directas fideic.ſuo tꝑe; & tunc deciſio eſt veriſſima,maxi-
mè retenta opi.Cano.ꝙ.ſ.ꝯpẽdioſa facta verbis directis,poſt pu
bertatẽ valeat,vt fideic.vt fuit dictum in 1.mẽb.& ita intellexit
Ale.ꝯſ.40.Perſpectis ijs,in prin.li.3.Sed retẽta opi.Legiſt.ꝙ poſt
pubertatẽ euaneſcat ſubſtõ,tũc dubõ erit ꝓbabilis,an verbũ cõe
reſtringat̃ ꝑ directũ.Ego adhuc credo,ꝙ talis ſubſtõ ꝯtineat di-
rectas ſuo tꝑe,& fideic.ſuo tꝑe,qa fcã ꝑ verbũ cõe tm̃, ꝯtinet v-
trãq; vt s̃.in 1.q.2.mẽb.vbi ãt fuit additũ verbũ directũ,decl̃at̃,
ꝙ verbũ cõe ñ fuit appoſitũ,vt importaret directas, de qb. fuit
ſpãl̃r ꝓuiſum ꝑ verbũ directũ,arg.l.cũ ex filio,§.filio.inf.eo. Nõ
tñ verbũ cõe adeo reſtringet̃,ꝙ ñ importet fidei. qa licèt termi
nꝰ gñalis ñ trahat̃ ad ſpecificata;ñ tñ ad ipſa reſtringit̃,l.doli cl̃a,
cũ ꝯcor.ff.de ver.obl.Scđò p̃t intelligi,ꝙ ꝯtineat directã & obli
quã oĩ tꝑe;& iſto mõ intelligũt Bar.Ale.& alij *cõiter*,dũ volũt
eẽ in elec.ſubſtituti,ex qua velit ſuccedere.ꝓ quo facit,qa ẽt ꝙ
verbũ directũ ñ fuiſſet additũ,ꝯpẽdioſa ꝯtinebat vtrãq;ſuo tꝑe:
ergo verbũ directũ adiunctũ,(vt aliqd operet̃,faciet,ꝙ ſubſtõ ĩ-
tra tp̃s pupillaris ætatis ſit directa,& verbũ cõe oꝑabit̃, ꝙ ſit oĩ
tꝑe fideic.& ſic electio erit ſubſtituti,ita declarat d.Ale. Sed qa
ꝑꝑ appoſitionẽ verbi directi,euidẽtiꝰ ꝯſtat teſtõrẽ voluiſſe ſuo
tꝑe directã facere,q̃ qñ ſubſti.ꝑ verbũ cõe tm̃,ñ vr̃ dicẽdũ ꝙ de-
derit electionẽ ſubſtituto; qa hoc mõ verbũ directũ operaret̃
ꝯ̃riũ eius,ad qđ fuit appoſitũ,ꝯ̃ l.legata inutiliter,inf.de le.1.Præ
terea diſpõ dẽt adaptari caſib.quib.verba ꝯueniunt,l.4.§. toties.
ff.de dã.infec.l.qđ ꝯſtitutũ,inf.de teſt.mil.Sed verba ſubſtõnis ꝯ-
pẽdioſæ,ſiue directa,ſiue cõia,ꝓ tꝑe pupillaris ætatis, ꝯueniunt
directæ,poſtea fideic.ergo &c.Cæterum ſi verba cõia ſola & di
recta ſola ſubordinant̃ ad caſus & tꝑa,vt s̃.ꝯcluſum fuit,quare ſi
mul iuncta,nõ ẽt ſubordinabunt̃?Nõ ob.ꝯ̃.Et primò,ꝙ aliàs eẽt
ſuperflua,qa nõ p̃t dici ſuꝑfluum,qđ ad maiorẽ mentis declara
tionẽ ꝓlatum fuit,d.c.ſuꝑ qõnum.Non ob.ẽt l.ſi qs ſeruo,ff.de
manu.teſt.qa ibi nõ p̃t habere locum ſubordinatio,cum liber-
tas aut directò,aut ꝑ fideic.debeat̃ neceſſariò; nec in pendenti
eſſe p̃t vnus caſus,magis q̃ alter,ſicut in caſu nr̃o.Non ob.tex.in
d.l.recuſare,§.Titius.qa ibi ꝯſtabat de clara mente teſtatoris.Itẽ
ſ̃m quoſdã ibi ꝯcedit̃ electio an ex vulgari, vel fideicommiſſa-
ria ſuccedat̃; igitur non agit̃ de p̃iudicio alterius,ſed ſi daret̃ ele
ctio,an ſuccedat̃ ex pupillari, vel ex fideicommiſſaria,p̃iudicare
tur pupillo,q nõ haberet hr̃dẽ,ꝓut teſtõr diſpoſuit. Bene facit
tex.in l.ſed ſi plures.§.filio.s̃.eo.& licet loquatur in pupillari,idẽ
tñ dicendum videt̃ in cõpẽdioſa,ĩ qua ꝯtinet̃ pupillaris expreſſa
verbis gñalib.Non ob.tex.in l.fin.C.de codicil. quia loquitur in
inſtituto volente ſuccedere per fideicõ.virtute cl̃æ codicillaris,
omiſſa ſubſtõne directa,quo caſu licet;qa nõ agit̃ niſi de ſuo p̃-
iudicio.Ego verò ĩtelligo,qñ vult ſuccedere ex fideicõmiſſaria,
& nõ ex pupillari,q̃ oĩa bñ ꝯſiderabis, qa *cõis* opi.eſt in ꝯ̃rium,
ſ̃m Cor.conſi.158.col.2.li.3.Soc.conſ.144.Diligenter,col.1.li.1.
& conſi.144.Qm̃ pñs,li.2.& Bert.conſi.152.Viſo teſtõ,li.2. Quã
171 † amplia,vt ꝓcedat ẽt in ſubſtõne fcã ꝑ verbũ directũ & obli-
quũ ſimul,l.pe.s̃.de ven inſp.Itẽ amplia,ſiue ſubſtõnes ſint factę
in diuerſis orõnib.ſiue vnico conceptu verborũ, ꝓut loquitur
Bar.ampliando tex.in d.§ Titius.Itẽ amplia ẽt in ſubſtõne facta
per verbũ cõe tm̃,vel obliquũ tm̃,ſubiecta cl̃a,vulgariter,pupil
lariter,& per fideic.arg.d.l.fi.C.de codic.ſequunt̃ d.Io. de Ana.
conſi.15.Inuocato.d.Gui.Pa.deci.524.& Soc.ꝯſ.20.col.7.li.1. in-
ferẽs ꝓpea datione huius ſubſtituti nõ tolli ſuitatẽ,iuxta l. ſi filiꝰ
qui.inf.e.quia vulgaris non abſolutè,ſed ſi placuerit ſubſtituto,
ꝯtinet̃ in hac fideic.ſequuntur Are.& Mod.hic poſt Ang.in l Pa
pinianus,§.quarta,ff.de inof.teſt.Sed ad vnum aduertendũ eſt,
quia prædicta procedunt in compendioſa propriè facta ſub ꝯ-
172 pendio tꝑum.†Quid aũt ſi ſimpl̃r dictũ ſit, filiũ inſtituo , & ei
Sẽproniũ ſubſtituo,& hr̃dem facio,an tunc continebitur fidei.
vulgaris,& pupillaris. Alex.in d.l.recuſare,§.Titius, dicit Bar. &
Doc.hic *communiter* tenere,ꝙ ẽt contineatur fideic.ne verbum
cõe fruſtra videatur adiectũ.ſed certè Bar.& alij hic loquunt̃ in
compendioſa facta ſub compendio tꝑum; ſecus ãt dicendum
vr̃ in ſubſtõne ſimpl̃r facta,in qua ſola vulgaris,& aliqñ pupilla-
ris continetur,non fideic.l.iã hoc iure,s̃.eo.de quo dicam in l.
173 Lucius,inf.eo.Scđò queritur,† quis ſit ſenſus ſubſtõnis factæ ꝑ
cõe & directũ,qđ poteſt ſtare diſpoſitiuè & demonſtratiuè, vt
ſi filius meus ſine liberis deceſſerit, ei ſubſtituo Titiũ infraſcr.
hæredem meum,qui poſtea reperit̃ ſcriptus hæres.Bar.rñdet,ꝙ
in dubio verbũ directum ſtabit demõſtratiuè,l.fi.§.Titia,inf.de
lib.leg.& ſic perinde erit,acſi ſubſtõ fcã foret ꝑ verbũ cõe tm̃,ſe
quunt̃ *communiter* alij.Cõprobari p̃t ex his,q̃ ſcribit Dec. conſil.
234.Conſuluit.Iſta deciſio in exẽplo Bar.vera eſt, & indubitata
ꝑꝑ verbũ,infraſcriptum,ad determinationẽ verbi directi appo
ſitũ,qđ verbũ,infraſcriptũ,ꝓculdubio ſtat demr̃atiuè, vt docet
Bar.in l.qui liberis.§.hæc verba.s̃.eo.Ex quo infert̃, deciſionem
ꝓcedere,ẽt ſi ſubſtitutus non fuerit poſtea hr̃s ſcriptus, dũmõ
conſtet de ꝑſona;alias vitiaret̃ ſubſtõ.l.duo ſunt Titij.s̃.de teſ.tu
te.ſed ſi tollat̃ verbũ,infraſcriptũ,an ſtabit deciſio Bar.Noui.rñ
dent ſtare,per doc.Bar.hic,quod credo verũ,qa verbũ , hr̃dem,
apponit̃ ad đterminationẽ verbi,meũ,qđ ſtat đmr̃atiuè.l.ſi ita,
inf.de au.& arg.leg.ſed qd ſi hoc caſu Titius nõ ſit ſcriptus hr̃s?
174 † Vr̃ ſubſtõnẽ eſſe fideic.ꝑꝑ verbũ,meũ,ſicut reſtringit̃ ab illis
verbis,bona mea,ſ̃m Bal.in d.l.p̃cib.In ꝯ̃rium tñ probabil̃r dici
poterit,qa hr̃s pupilli hr̃dis mei,dici p̃t hr̃s meus,l.fi.C. de hære.
inſti.ſed quid ſi vtrunq; verbũ,infraſcriptum,& meũ,omiſſum
fuerit,vt ſi filius meus deceſſerit ſine liberis,ſubſtituo Titiũ hr̃-
dẽ.Fulg.conſi.43.In prin.rñdet ꝑinde eſſe,ac ſi ſubſtõ facta,fue-
rit ꝑ verbũ cõe tm̃,ex quo tota orõ regulat̃ à verbo cõi, ſubſti-
tuo.Contra.determinat Bal.in d.l.precibus,Imo.in d.c. Raynu-
tius,in vlt.char.do. Alex.in d.l.recuſare.§. Titius.Ang.conſi.101.
Conſiderandũ eſt.Soc.conſi.144.li.1.quia verbum,hæredẽ,de-
terminat,& qualificat verbũ,ſubſtituo,ſicut s̃.dicit Bart.de ver-
bo,pleno iure,& de verbo auctoritate ꝓpria. Videretur tñ , ꝙ
hoc caſu hmõi ſubſtõ poſt pubertatem debeat obliquari, tanq̃
nõ ſit fcã ꝑ verbũ abſolutè directũ ciuile,quod admittunt No-
uiſ.Vltimo q̃rit̃,qa p̃miſſa ꝓcedunt qñ ſubſtõ facta fuit per di-
175 uerſa uerba in perſona eiuſdẽ, † qd ſi facta fuerit per diuerſa
uerba in perſona diuerſorum ? Barto.ſatis ꝯfusè & obſcurè rñ-
det.Tu ãt clariſſimè ꝓcedendo,diſtingue quatuor caſus princi-
pales.Primus eſt,qñ vnus fuit ſubſtitutus per verba directa ciui
lia,alius per verba cõia,ſiue directa non ciuilia, q̃ in propoſito
non differunt à cõib.Circa iſtum caſum ſubijcio quinque con
cluſiones.Prima,Subſtõ facta ꝑ uerbum directum ciuile in ꝑſo
na vniꝰ ſimpl̃r,& fcã ꝑ verbum cõe in certa portione in ꝑſona
alteriꝰ,erit directa & ul̃is in ꝑſona uocati ꝑ uerbum directum;
ĩ ꝑſona verò uocati ꝑ uerbũ cõe,erit fideic.in illa portione dũ-
taxat;qa uerbũ cõe additũ certæ portioni,nunq̃ trahit̃ ad dire-
ctũ,ubi alius eſt inſtitutus,uel ſubſtitutus hr̃s ul̃is,ſ̃m gl. in l.his
uerbis s̃.tit 1.& in auc.de hær.& Falc.in §. ſi uerò nulla,in uer.
ſic.relictis.Scđa ꝯl̃o,Vbi unus ſubſtituit̃ ꝑ uerbum directum ci
uile in re certa,alius ꝑ uerbũ cõe ſimpl̃r, uel in reſiduo , ſubſtõ
facta ꝑ uerbum cõe erit directa;qa uerbum cõe additũ uniuer
ſitati bonorũ nullo alio dato ul̃i ſubſtituto,importat ſubſtõnẽ
directã,ſ̃m gl.in d.l.his uerbis.Tertia concl̃o,Vbi unus eſt ſub-
ſtitutus ꝑ uerbũ directũ ciuile in re certa,& alius ꝑ uerbum cõ
mune ẽt in re certa,ſubſtõ in re certa ꝑ uerbũ directũ, ẽt trahit̃
ad totũ.ſubſtõ aũt fcã ꝑ uerbũ cõe erit fideic. tm̃ in illa re. Rõ
primi dicti eſt;qa ſubſtõ directa in re certa,nullo dato ſubſtitu
to ul̃i,trahit̃ ad totum l.cohr̃di.§.fi.inf.e.Rõ ſecũdi dicti eſt, qa
uerbum cõe additũ rei certæ,nunq̃ trahit̃ ad directã.l.cogi.§.&
gñaliter,inf.ad Treb.Quarta concl̃o,Vbi unus eſt ſubſtitutus ꝑ
uerbũ directũ ciuile in una portione, & per uerbũ cõe in alia

por-

portione,non tñ hæreditas reperiͭ tota diuiſa, vt quia vnus in
vna quarta,alius in alia,iſto caſu ſubſtõ facta ꝑ verbū directū,tra
hiͭ ad totū;ſubſtõ aūt facta ꝑ verbū cõe,erit fideic.in illa quo-
ta.Rõ primi dicti poniͭ in l.cohr̄di.§.filiæ.inf.e.Rõ ſecūdi eſt,qa
verbū cõe additū certæ portioni,nunq̃ trahiͭ ad directā,l.cū āt,
inf.de le.2.Quinta ꝯclo,vbi vnus eſt ſubſtitutus ꝑ verbū directū
in certa quota;alius ꝑ verbū cõe in reſtāti quota, hr̄ditate tota
diuiſa in partes,hoc caſu vtraq; ſubſtõ erit directa in ſua quota,
ſ̄m Bar.qa verbū cõe fuit additū vniuerſitati bonorū, & in illa
quota nullus alius fuit ſubſtitutus; ergo verbū cõe dēt trahi ad
directum,ſ̄m gl.in d.l.his verbis.Iſta rõ vr̄ ꝯ̄riari his, q̃ dixit Bar.
s̄.in pe.q.3.mēbri,vbi vult,ꝙ ſubſtitutus in certa portione,nul-
lo dato ꝯſubſtituto ſit fideic.in illa portione,ꝑ tex.in d.l. cū aūt.
quare ergo non idē dicendū,& multò magis dato ꝯſubſtituto
vocato ꝑ verba directa?Põt rn̄deri,rõnē diuerſitatis eſſe,qa nul
lo dato ꝯſubſtituto apparet teſtatorē voluiſſe,ꝙ heres hr̄dis eēt
ſibi hr̄s.vbi aūt repiͭ alius hr̄s vl̄is, verbū cõe additū certæ por-
tioni,nõ trahiͭ ad directā.ita loquiͭ tex.in d.l.cū aūt.q̃ rõ ceſſat
dato ꝯſubſtituto ꝑ verbū directū in alia portione;qa tūc appa-
ret teſtõrē noluiſſe hr̄dē hr̄dis eſſe ſibi hr̄dē, meritò verbū cõe
trahiͭ ad directū,cū in illa portione nullus reperitur hæres inſti
tutus,vel ſubſtitutus.Vel aliter dici põt,ꝙ ex quo ſubſtituit vnū
ꝑ verbū directū in certa portione,aliū in reſtanti portione per
verbū cõe,diuiſio totius hæreditatis per quotas, facit ꝙ trahat
ad directā,licèt teſtator n̄ ſit vſus verbis directis in ꝑſonā oīum,
176 vt in alio ꝓpoſito dicit Bar.hic.Secūdus caſus eſt,† qn̄ vnus ſub
ſtituitur ꝑ verbū directū ciuile, alius per verbū obliquum, iſto
caſu ſit gn̄alis ꝯclo,ꝙ ſubſtõ facta ꝑ verbū directū ſiue ſimplr̄,
ſiue in certa quota,ſiue in certa re,ſp̄ vt directa trahit ad totū:
& ſubſtõ facta ꝑ verbū obliquū ſiue in certa re,ſiue ī certa quo
ta,ſiue ſimplr̄ in reſiduo,ſp̄ eſt fideic.qa verbū obliquū nunq̃
trahiͭ ad directum,niſi expreſsè appareat de volūtate teſtatoris.
d.l.cohr̄di,§.cū filiæ.tradiͭ ꝑ Bar.in l.q̃rebaͭ,inf.de teſt.mil. Ter-
177 tius caſus eſt,†qn̄ vnus ſubſtituiͭ ꝑ verbū cõe,alius ꝑ verbū obli
quū. Iſto caſu facies 3. conclones. Prima ſit, Vbi vnus eſt ſub-
ſtitutus ꝑ verbū obliquum in re certa,alius ꝑ verbū cõe ſimplr̄
vel in reſiduo,ſubſtõ facta ꝑ verbum cõe trahitur ad directam;
quia verbum commune fuit additū vniuerſitati bonorū,nullo
alio dato ſubſtituto vl̄i,d.l.his verbis,cum gl.Secunda ꝯclo.Vbi
vnus eſt ſubſtitutus ꝑ verbum obliquum in certa portione, &
alius ꝑ verbū commune in alia portione; non tñ talr̄ ꝙ ſit tota
hæreditas diuiſa;tunc vtraq; ſubſtitutio eſt fideic. quia verbum
commune ita demū trahit ad directā,ſi additum ſit vniuerſita
ti bonorū,& nullus alius reperiaͭ inſtitutus, vel ſubſtitutus hr̄s
vl̄is.Tertia conclo.Vbi vnus eſt ſubſtitutus ꝑ verbum obliquū
in certa portione,alius in reſidua ꝑ verbum commune, & ſic
diuiſa tota hæreditate,vtraq;cenſetur fideic.quia teſtator non
grauando ſubſtitutū ꝑ verbū commune reſtituere portionem
ſubſtituto ꝑ verbū obliquū,vr̄ voluiſſe durare ius primi hære-
dis;& vbi alius reperiͭ heres,verbū cõe non trahitur ad directā,
d.l.his verbis.Non ob.qđ dixi s̄.in 4.conclu 1.caſus,qa ibi teſta-
tor inſtituerat alium ꝑ verba directa,ex quo conſtabat noluiſſe
ius primi hæredis durare;meritò cum in alia portione non fue
rit alius ſubſtitutus,verbū cõe additum certæ quotæ trahiͭ ad
178 directā.Quartus caſus eſt,† qn̄ vnus ſubſtituiͭ per verbum com
mune,alij vocanͭ ꝑ verbū,lego; iſto caſu ſi factis legatis ſingula
rib.teſtator ita ſubſtituat,reſiduum volo peruenire ad Caium,
ſubſtitutio facta ꝑ verbū commune trahiͭ ad directam;qa ver-
bum commune fuit additum uniuerſitati bonorum,ut ſonat
uerbū,reſiduū,l.2.C.de hæred.inſti.Tu ꝯſidera, ꝙ potius debe-
ret dici fideic.qa teſtator non grauando ſubſtitutum onere le-
gatorū,ur̄ uoluiſſe durare ius primi hæredis,ut s̄.dixit Bar.qn̄ te
ſtator nõ grauauit ſubſtitutū,ꝑ uerbū commune onere fideic.
Aduerte ſi dici poſſit,ꝙ Bar.hic loquitur qn̄ legata fuerunt re-
licta in inſtõne;puta,lego fundū Titio,domū Sēpronio;& ſi he
res meus ſine filijs deceſſerit, uolo reſiduū peruenire ad Caiū,
iſto caſu deciſio Bar.ur̄ poſſe ꝓcedere; quia non poſſumus di-
cere teſtatorē uoluiſſe ius primi hæredis durare poſt eius mor-
tem,ex quo uoluit legata ꝑſolui ante mortem:ſecus aūt ur̄ di-
cēdū ſi legata fuerint relicta in ſubſtõne,ut ſi dictum ſit,ſi filius
meus ſine filijs deceſſerit,lego fundū Titio,domū Sempronio,
in reſiduo Caium ſubſtituo;qa non grauādo ſubſtitutum one
re legatorum,ur̄ uoluiſſe ius primi heredis durare.Cogitabis tñ
diligenter,qa alij nihil dicunt,& utilitas eſt maxima ꝑꝑ detra-
ctionē legitimæ & Treb.Quintò & ult.principaliter pro com-
179 plemento tractatus compendioſæ q̃riͭ, † q̃ dicanͭ uerba dire-
cta,q̃ obliqua,& q̃ cõia? Reperio dari uarias doctrinas,quæ tan
dem in idem recidere ur̄.Prima fuit Azo.in rub.C.de fideico.
lib.Directum ius dr̄,qđ p̄ter petitionem cõpetit ipſo iure. Iſta
regula potius ur̄ demonſtrare,quod ſit ius directum, q̃ q̃ ſint
uerba directa;niſi dicaͭ,ꝙ illa ſunt uerba directa,quib.ius hr̄di-
tariū ipſo iure transferͭ abſq; ulla petitione.Iõ Bal.in l.fi.col.pe.
C.de ſac ſan.ecc.dedit ſecundam rl̄am. Omne uerbū tribuens
ius adūdi hr̄ditatē de iure ciuili,uel agnoſcēdi bonorū poſſe.de
iure p̄torio,eſt directū.Hinc tradiͭ ꝑ Bar.hic.3.rl̄a.Oē uerbū im
portans,ꝙ is cui relinquiͭ,ſua manu capiat,dr̄ directū. alle. Bar.
gl.in l.eā quā,in uer.directis,C.de fideic.q̃ dat aliā, & ſic quartā
regulā poſuit.Oē verbum,qđ referͭ ad inſtitutū uel ſubſtitutū,
eſt directum; q̃ regula ſic ſimplr̄ intel̄la,facilè ſubuerti poterit.
Quinta regula colligiͭ ex verbis Bar.hic,Oē uerbū alterius mini
ſteriū excludens,eſt directū.Sexta rl̄a.Oē uerbū ſignificans ſuc-
ceſſionē deſcēdere ab inſtituto in ſubſtitutum immediatè poſt
mortē inſtituti,dr̄ directū.Septima regula.Oē uerbū,ꝑ qđ ime
diatè ſuccediͭ teſtõri,appellaͭ directū.Octaua rl̄a,Oē uerbū ꝯti
nens diſpõnem & executionē ſimul,eſt directū.Iſtæ rl̄æ colligū
180 tur ex traditis ꝑ Bal.in d.l.fi.†Ex quib.apparet,ꝙ uerbū,hr̄s eſto
eſt directum,& ciuile,ſ̄m gl.in l.p̄cib.C.eo.& in l.verbis ciuilib.
s̄.eo.Bar.& oēs alios hic.ſil̄r verbū,hr̄ditare, groſſum & uulga-
re,directum eſt,cū idem importet,qđ hr̄dē eſſe,ſ̄m Rap.Com.
ꝯſi.2.in ultimo dub.Itē uerbū,inſtituo,eſt directū ciuile,l.1.s̄.ti.
181 1.dixi in l.1.in j.not.s̄.e.Et in ſumma,† Oīa uerba,qb. teſtõr ſua
manu ꝯfert hr̄ditatem,ſunt directa,ēt ſi aliàs ex natura ſui ſint
obliqua.uñ uerba,reſtituo,do,aſſigno,& ſimilia,in ꝑſona teſtõ
ris ꝓlata,directum ſenſum hn̄t,ſ̄m Bal.in l.humanitatis,col.ante
pe.C.e.De quo ſcripſi poſt Soc.in l.1.in 3.q.prin.s̄.e.facit text.in
182 l.1.ff.de aſſig.li.& Inſt.de eo,cui li.cau.bo,ad.†Sil̄r uerba,q̃ ſui nã
cõia ſunt,interpretanͭ directa,ſi ad determinationem illorum
addatur aliud uerbū,ꝑ qđ appareat teſtõrē,hr̄ditariū ius īmedia
tè transferre in ſubſtitutū,ut dictū fuit s̄.in cõiecturis,in 1. q.3.
memb.Iõ ſi dicaͭ,pleno iure bona mea ꝑueniant,uerbū perue
niant,interpretabiͭ directū,ſ̄m Bal.in auc.hæc vſus p̄ſtatio, ꝑ il-
lū tex.C.de ſacroſ.ecc.Et ad ꝓpoſitū plura adducūt Aret.& Iaſ.
hic,& Fel.in c.auditis,col.3.& ſeq.de p̄ſcr.& ſeqtur Cor.ꝯſ.152.
lib.2.Et iõ his uerbis,eo ipſo deueniant,ſignificaͭ directa ſubſtõ
ſ̄m Bal.in l.fi.col.fi.C.de ſacroſ.ec.Are.Iaſ.& Nouiſ.alia adducē
tes,qb.addendum eſt,ēt his uerbis,ꝓtinus ꝑueniant,directā ſub
ſtitutionē ſignificari;quia uerbū ꝓtinus,idē ſign̄at ꝙ ipſo iure,
l.hoc iure,q̃ legiͭ cū l.in illa,& ibi Aret.& d.Iaſ.ff.de uer.obli.&
183 idē ꝑ hæc uerba,oīno ꝑueniāt,quia † dictio,oīno, idē ſonat ꝙ
eo ipſo,ſiue ipſo iure,ſ̄m gl.& Bal.in l.1.§.ſi pecuniā,ff.depoſ. q̃
reputat ſing.Ro.ſingulari.j.& tradiͭ ꝑ Fel.in c.ex parte,1.de of-
dele.Idē ſi dicaͭ,penitus ꝑueniāt,nã uerbū,penitus, exponit,i.
ipſo iure,ſ̄m gl.in c.Romana.§.fi.de ſen.exc.in 6.& Gemi.in c.j.
col.2.de poſtu.p̄la.eo.li.& idē ſi dicaͭ,mox, ſeu, ipſo facto ꝑue-
niāt,q̃ idē ſonāt ꝙ ipſo iure,ut docet Bal.in l.iubemus.2.§.ſanè,
circa medium,C.de ſac.ſan.ec.& Fel.in c.Rodulphus,col.21.de
184 reſc.Illud tñ ſciēdū eſt,†ꝙ ita demū uerba importātia,ꝙ ſubſti
tutus ſua manu capiat,interp̄tātur directa,ſi referanͭ ad execu-
tionē iuris,ſecus ſi ſolam facti executionē reſpiciāt,ut dixi s̄.in j.
q.3.memb.in 3.ꝯiect.& idē uoluit Cor.ꝯſ.152,col.pe.li.2.Et hæc
185 de directis.†Obliqua uerò uerba dn̄r illa,q̃ denotant ꝙ ſubſti-
tutus hr̄ditatē capiat de manu alterius,ſ̄m Bal.hic,uel q̃ reqrūt
fcm̄ alterius ad trāſferēdū ius in aliū,ſ̄m Bal.ī d.l.fi.Circa doctri
nã iſtorū verborū alr̄ non inſiſto,qa obliqua directis opponū-
tur,unde cognito uno de ꝯ̄rijs,cognoſciͭ & reliquū,l.1.ff.de his
q ſunt ſui,uel alie.iu.Et iõ ſicut uerba obliqua ꝓlata in ꝑſonā
teſtõris,tranſeunt in directa,ſic eꝯ directa ꝓlata in ꝑſonā hr̄dis
grauati tranſeunt in obliqua;ut ſi teſtõr dixerit,Titiū recipias ī
cohr̄dē,uel uolo ꝙ Titiū hr̄dē facias,l.pr̄ filiū.§.fi.& l. Lucius. §.
fi.inf.de leg.2.l.filiuſf.§.ut qs hr̄dē.inf.de leg.j.l.ex facto, in prin.
inf.ad Trebe.Exēpla uerborū obliquorū ſunt plura,quorū tria
tradūtur ꝑ Bar.hic,ut uerbū,reſtituas l.cohr̄di.§.cū filiæ,inf.eo.
Itē uerbū,des,l.fundi Treb.inf.de uſufr.leg.ſil̄r uerbū,reddas, l.
186 uerbū reddēdi,ff.de uer.ſig.†Cõia āt dn̄r uerba,q̃ hn̄t utrunq;
ſenſum,ſ̄m Bar.hic,uel q̃ ſtāt æquè ꝓpriè, tā ſub ſignificatione
directa,q̃ obliqua,ſ̄m Bal.in d.l.fi.q ſubijcit,dūmodo adijcianͭ
uniuerſitati;aliàs ſi certe rei adijciāt,hn̄t ſp̄ ſign̄ationē obliquā.
l.cogi.§.& gn̄alr̄,īf.ad Treb.& dixi s̄.certè licèt hoc caſu habeāt
ſenſum obliquum,tñ ſui nã cõia ſunt,ideo in hac deſcriptione
non eſt neceſſe addere illa uerba,mõ adijcianͭ uniuerſitati bo-
norū.Vel ſ̄m Bar.illa dn̄r cõia,q̃ aliqn̄ reperiunͭ in ſign̄atione
directa,aliqn̄ in ſign̄atione obliqua,quorū uerborū infinita re
187 periunͭ exēpla.Primū † uerbū,ſubſtituo,eſt uerbū cõe.l.iā hoc
iure.s̄.e.q̃ lex nõ ꝓbat,ſ̄m Bar.& Mod.ibi,maximè ꝑ d.Iaſ.in 3.
no.ibi.melius ꝓbaͭ,qa qn̄q; reperiͭ habere ſign̄ationem dire-
ctā,ut in d.l.iā hoc iureqn̄q; obliquam,ut in l.gn̄ali.§.cū aūt.C.
de inſti.& ſubſti.& ī l.Sceuola.inf.ad Treb.& ita *cõiter* tenetur,
& firmat Soc.conſ.14.col.4.& ꝯſ.144.col.j.li.j.& Alexā.conſi.49.
col.2.li.6.Soli Nouiſſ.dicunt defendi poſſe diſputādo,quod ſit
directū,& non cõe;qa ſubſtõ eſt inſtõ,ut ꝑ gl.s̄.in rub.ergo ita
directum erit uerbum,ſubſtituo,ſicut uerbū inſtituo.Ad iſtud
ſi aduertaͭ,rn̄.Bar.ꝙ uerbum,ſubſtituo,gn̄alius eſt, q̃ uerbum,
inſtituo.Omnis enim ī alterius loco poſitus,dici p̄t ſubſtitutus.
Nec ob.dū replicaͭ,ꝙ inſtõ hēt ſe tanq̃ genus ad ſubſtõnem,ut
patet ex diffinitione;qa diffinitio ſubſtõnis,de qua in d.rub.nõ
eſt generalis diffinitio cuiuſlibet ſubſtõnis,ſed directæ tantum;

& tunc fateor,ꝙ ſubſtō directa eſt inſtō; ſed capiendo verbū,
ſubſtō,in gn̄e;tūc non oīs ſubſtō eſt inſtō,& iſtud eſt,quod vo-
luit dicere Bar.Non ob.dum ſecundo loco dr̄,ꝙ oīs ſubſtitu-
tus pōt dici inſtitutus;qa fateor ſm qd; ſed non ſimplr̄, vt dixi
ſ̄.in rub. patet,qa fideicō.dr̄ ſubſtitutus in locū hr̄dis; & tn̄ non
dr̄ ꝓpriè inſtitutus,l.pr̄ filium.§.fi.inf.de leg.3.Nō ob.ēt dū dn̄t,
ꝙ ſubſtō fideic.non eſt ꝓpriè ſubſtō,vt ꝯcludunt ſcrib.in d.rub.
ergo verbum,ſubſtituo,nō erit cōe.qa non ꝯuenit æquè ꝓpriè
fideic.ſicut directæ,vt dicit Bal.in d.l.fi. Quia rn̄det duplr̄. In pri
mis pt̄ dici,ꝙ ſubſtō fideic.ſit ꝓpriè ſubſtō,ꝓut ꝯcludit Ale.quē
ſecutus ſum in d.rub.Scd̄ò rn̄.ꝙ de cōi vſu verbum, ſubſtituo,
eſt cōe,vt ſ̄.ꝓbatū fuit,qui.ſ.vſus ꝑualet ꝓpriæ ſignationi,l. La-
beo,inf.de ſupellect.leg.& ſufficit,ꝙ aliqn̄ reperiat̄ in directa;ali
qn̄ in obliqua ſignatione,ad hoc vt dicat̄ cōe.Declaratis itaq; re
gulis,diſcurramus ad aliqua verba particulr̄. Perueniat, eſt ver-
188 bum cōe,l.hr̄des,in prin.iuncto §.cum ita,inf.ad Treb.& ita cō
cludit Bar.quem alij ſequunt̄,& ꝓbatur in l.de emācipatis, C.đ
leg.hæred.iunctis iurib.hic alleg.ꝑ Bar.& ita tenent Doct. *cōiter*
ſm Alex.ꝯſ.152.col.4.lib.2.& ꝯſ.49.Viſo,li.6.& Cor.ꝯſ.54.col.1.
lib.3.Verbū,deueniat,eſt ēt cōe,l.pe.ff.de ſol.c.1.qui feu.da.pn̄t.
ꝑ q̄ iura ita ꝯcludit Bal.in d.l.fi.& ēt ꝓbat̄ in c.Raynaldus.de teſ.
Similr̄ verbū,ſuperueniat,eſt cōe,vt de vtroq; verbo concludit
Bar.ꝯſ 22.Homo Accurſioli.& conſi.37.Quidam Cola. & 241.
pr̄ filio.& Angel.conſ.13.Iaco.& Card.Flor.conſ.60.& Alex.ꝯſ.
57.col.1.& conſi.149.li.2.Verbum,pertineat,eſt ēt cōe,l. verbū
illud,pertinere,ff.de ver.ſig.l.Lucius,§.fi.inf.de leg. 1. iuncta l.li-
cèt,C.de pact.ſequunt̄ alij *commun.*& Alex.conſ.42.viſis,lib.4.&
conſi.98.col.10.lib.1.d.Gui.Pa.conſ.31.col.3.& cōſi.203.& Cor.
conſi.178.col.3.lib.4.& Are.conſi.6.in 2.dub.vbi vult,ꝙ verbū,
189 † pertinere,cōprehendat oē ius ſiue reale,ſiue perſonale, infe-
rens ꝙ ſub ver. pertinere, comprehendit̄ ius luendi.& d. Alex.
conſi.43.viſis,col.1.lib.4.dicit,ꝙ conuenit tam petitorio, q̄ poſ
ſeſſorio,quod etiam voluit gl.1.l.ſi qs intētione ambigua,ff. de
iud.& in c.inter dilectos, de fi. inſtru.& probat̄ in l.verbum il-
190 lud,pertinere,ff.de ver.ſig.†Verbum,habeat,eſt cōe,l.fideicom
miſſa,§.ſi filio,l.qui concubinam,§.1.inf de leg.3.iuncta l.habe-
re,ff.de ver.ſig.ita concludit Bar.quem alij ſequuntur.Bene fa-
cit,quia habere dr̄ etiam,qui dominium habet vtile,§.pe.Inſti.
de ſeruit.ruſt.p̄d.iūcta l.1.§.fi.& quod ibi no.Bar.ff.de ſuperficie.
Ergo iſtud verbum conuenit fideicommiſſario habenti vtile
dn̄ium §.reſtituta,Inſt.de fideicommiſ.hær.Conſidera tn̄,ſi pro
ferat̄ imperatiuè,vt habeto bona mea,an ſit directum, quia ſo-
nat in executionem,ꝑ tex.in l.plane,§.fin.iunctis ibi no. per Iaſ.
191 in 3.not.inf.de leg.1.† Remaneat,eſt etiam verbum cōe,l. ſi cū
ante,& ibi Bar no.C.de do.ante nup.l.p̄tor,in prin.inf.de colla.
bono ſequuntur omnes hic,& probatur in l.tale pactum. §. fi.
vbi gl.& Bar.ff.de pact.Redeat,quoq; eſt coe,l.ſi duobus,inf.de
192 de teſt.mil.l.2.C.de natur.lib.† Succedat, etiam eſt commune,
l.non tm̄,in prin.ff.de fidicommiſ.liber.l.reſtituta,§.fina.inf. ad
Trebel.ita concludunt Bar.& alij, pro quo facit tex.in l.1.§.per-
mittitur,ff.de aqua quo.& æſti.idem tenet Ange.conſi.71.dō-
na Maria,col.1.& Lud.Ro.conſi.185.do.Alex.conſi.68 in prin.
lib.4.Barb.conſi.32.col.2.lib.2.Soc.conſ.118 lib.4.Cor.conſ.94.
lib.1.& conſi.101.lib.4.Appellatione enim ſucceſſoris propriè
continetur quilibet vniuerſalis ſucceſſor,ſm Soc.conſi.257.Vi
ſis inueſtituris,col.4.lib.2.per tex.in l.quædam,§ his autem, iun-
cta l.ſi quis ex argentarijs,in prin.ff.de eden.quod facit contra
Bal.in l.& ſi ſine,in prin.C.ad Trebe.vbi firmat,quod verbum,
ſuccedat;ſit propriè directum,& contra Bald. etiam tenet Fel.
193 in c.quia G de iud.Et ex his infertur,†ꝙ per iſta verba,facio Ca
ium ſucceſſorem meum,intelligatur Caius ſubſtitutus per ver
bum commune;& conſequenter tam directò,q̄ per fideicom
miſſum.cuius contrarium videtur ſentire D.Bartho.Chaſſa.ꝯſ.
194 77.Nobilis d.Philibertus,col.9.† Reuertat̄,eſt etiā commune,
ſm Bar.hic,ſequuntur alij per tex.in l.3.C.de pact.inter emp.&
ven.iuncta l.ſi vnq̄,C.de reuo.dona. circa quam l.reſpectu fru-
ctuum inſiſtunt hic.Nouiſ.Ego abundè ſcripſi ibi,q.40.Verbū
deuoluatur,ēt eſt commune.l.Lucius,inf.e.iuncta l.2.inf.de ali.
& cib.leg.ita concludit Bar.cum quo alij tranſeunt,& traditur
195 Fel.in c.in præſentia,col.1.de prob.†Verbum autem,accreſcat,
eſt directum,& non commune, ſm Bar.quem alij *communiter*
ſequuntur,per tex.in l.vnica,C.quando non pe.par.facit, quia
ius accreſcēdi acquiritur inuito & ignoranti,l.vnica.§.his ita,C.
de cad.toi.Oportet enim,ꝙ portio accreſcens ipſo iure deſinat
eſſe illius,cui relicta fuerat,ſm gl.in l.ſi duo patroni,in prin.ver.
iuraſſet.ff.de iureiu.Sed videretur,ꝙ ſit cōe,quia etiam reperit̄
iu obliqua ſignificatione,l.codicillis,inf.de vſufru.lega.& quia
res dr̄ accreuiſſe,ſiue à ſeipſo, ſiue ab alio habita ſit; ergo regu.
verborum communium conueniunt huic verbo.Nec ob.ꝙ l.
codicillis,loquatur in relicto codicillis; quia idem fuiſſet,ſi in
teſtamento.non enim Iureconſ.ſe fundat ibi,quia fideic.ſit fa-
ctum in codicillis.Poſſet fortè dici,ꝙ ibi verbum,accreſcat,fuit
additum certæ rei,quo caſu etiam verbum cōe non pōt trahi
ad directam,l.cogi.§.& gn̄alr̄.inf.ad Trebe.ſed quāuis additum
ſit certæ rei,non tn̄ negatur,nām verbi conuenire fideic.& ille
tex.hoc probat,dum vult his verbis fideic.aptè fieri.Inſuper ad-
uertendum puto,ꝙ iura alleg.per Bar.loquuntur in iure accre
ſcendi,inducto ex diſpōne legis,iuxta tex.in l.quidam teſtō.inf.
eo.quod neceſſariò directū eſt,ſed qn̄ teſtator diſponit portio
nem debere accreſcere alijs poſt aditam hęreditatem, cum illa
portio non valeat ipſo iure; ſi tn̄ teſtator voluerit accreſcere ꝑ
ſonis,vr̄ ꝙ ēt poſſit accreſcere per obliquū.Retēta tn̄ ſn̄ia Bar.
cōiter approbata,intelligas ꝙ ſit directū nō ciuile,vt ſubijcit inf.
196 Bar.† Moriatur,eſt verbū directum c.ſi pr̄,de teſt.in 6.ita ꝯclu-
dit Bar.quē alij *communiter* ſequunt̄.Ang.tn̄ hic tenet, ꝙ ſit cōe,
ſequitur Poly.in ſuo tract.quia verbum,moriatur ei,dēt intelli
gi ad vtilitatē eius,quod eſſe pōt tam per obliquum,q̄ directū;
& idem videntur tenere Card.& Imo.in c.cum tibi,de teſta. &
Alex.conſi.51.lib.7.Mihi placet cōis ſn̄ia,ꝙ ſit directum iuriſgen
tiū,quia verbum,moriatur,reſpicit perſonam,& non bona.Nō
enim moreret̄ ei,ſi eius perſona repræſentaretur per alium,q̄
uis ad eum bona deuoluerentur,vt dixi ſ̄.in 1.q.3.membri:& ita
declarat Cor.conſi.312.Ardua,col.6.lib.3. Vel dr̄ directū, quia
mors eſt cauſa immediata,ꝙ ſubſtitutus ſuccedat. Mens enim
teſtatoris fuit,ꝙ ſubſtitutus,ꝑꝑ ſolā mortem;& ſic abſq; reſtō-
ne facienda ꝯſequeret̄ bona,ſm Bal.conſi.38.Super primo, lib.
2.& Lud.Rom.conſi.158.Circa articulum,in fi.Iuxta hoc Doc.
197 ſubijciūt qō.†Quid ſi teſtator ita dixerit, Relinquo fratri meo
filium meum viuum & mortuum,an cenſeat̄ fratrē inſtitui ſſe?
Soc.in l.q duos,in 2.not.inf.de reb.dub.determinat, ꝙ per illa
verba,filiū mortuū,videat̄ ſubſtituiſſe fratrē,d.c.ſi pr̄.ꝑ illud aūt
verbum,viuum,videatur conſtituiſſe fratrem tutorē filij D. Iaſ.
reprehendit vtrunq; membrū huius deciſionis.In primis dicit,
ꝙ tex.in d.c.ſi pr̄,non ꝓbat,qa ibi apparebat de mente teſtato-
ris,ꝙ volebat ſubſtituere ꝑꝑ illud verbum,ei,qđ eſt datiui caſus
& ſic denotat acquiſitionē,ſm Bar.in l.impuberem.§.fina.ff.de
falſis.Adde,ꝙ ibi erat adiecta cōdō,ſi ſine liberis,ex qua ſolet fi
gurari ſubſtō.Iō ſi teſtator diceret,filiū meū mortuū ſine libe-
ris,fratri relinquo,crederem deciſionē Soc.eſſe veriſſimam,qa
ꝑꝑ verbū,ſine liberis,figurat̄ ſubſtō, vt dictū eſt ſ̄. Nouiſ. ēt dn̄t
deciſionē Soc.ꝑiculoſam,qa potuit teſtōr talia verba ꝓtuliſſe
ad maiorē expreſſionē ꝯfidentiæ de eo,cui relinquebat curā fi-
lij.Vel potuit ꝑ talia verba dediſſe facultatē eligendi ſepulturā
pro pupillo;qđ vltimū nō puto verū,qa teſtōr nō p̄t eligere ſe-
pulturā ꝓ filio impubere; niſi ꝯſuetudo admittat,c.licèt pr̄,de
ſepul.in 6.Iō nō p̄ſumit teſtatorē voluiſſe facere qđ nō poterat
l.Lucius.§.Impe.ad munic.c.à nobis,extra de ſen.excō. & qa nō
eſt veriſimile teſtatorē voluiſſe alibi ſepeliri,q̄ in ſepulcbro ma
iorū;& ſi alr̄ voluiſſet,facilè exprimere potuiſſet.Quid ergo vo
luit? Crederem,teſtōrem potius curam funeris cōmēdaſſe fra-
tri,q̄ ſubſtituiſſe.arg.l.& ſi qs.§.ſi cui funeris ſui curā.ff.de reli.&
ſump.fun.Alterū mēbrū,ꝙ ꝑ illa verba,filiū meū viuū,videatur
dediſſe fratrē tutorē filio,reprehendit d.Iaſ.ꝑ tex.cū gl.in l.q alie
198 na.§.q̄q̄.ff.de ne.geſt.†vbi ꝑ iſta verba,relinquo filium in cuſto-
dia matris ſuæ,non vr̄ mr̄ ꝯſtituta tutrix,& ibi no. Bal. & illum
tex.reputat ſingularē Ro.ſing.164.Committo filium meum.2.
ꝑ deciſionē Bal.in l.oēm.C.ad Tertu.vbi dicit,ꝙ ꝑ aliqua verba
alterius ſolicitudinis q̄ tutelæ demonſtratiua,nunq̄ cenſet̄ dat⁹
tutor.Confirmo ꝑ deciſionē Bal.conſi.294.Dicta particula.li.5.
vbi vult,ꝙ his verbis,volo ꝙ vxor mea ſit dn̄a & adminiſtratrix
& ꝙ ei oēs ſubditi obediant,nō cenſetur relicta tutrix filij.No-
uiſ conantur defendere opi.Soc.ꝑ tex.in l.ſi vir vxori.§.cū vir,
in fi.ff.de adm.ru.vbi deciditur,matrem conſtitutam eſſe tutri
cē his verbis,ſi à liberis impuberibus nō diſceſſerit. & ibi infert
Pau.de Ca.ſi teſtator iubeat matrem debere morari cū filijs,ex
hoc videtur ꝯſtituiſſe matrem tutricem.ſed aduerte, quod ille
tex.vult curam videri commiſſam,quādo teſtator iuſſit mr̄em
morari cum filijs impuberib.Ex quibus verbis cognoſcitur,te-
ſtatorem voluiſſe prouidere imbecillitati filiorum;ſecus vide-
ret̄ dicendū ſimplr̄,vel donec vixerint filij,morari iuſſiſſet,pro-
ut in puncto nr̄o,in quo ſimplr̄ filius viuus & mortuus fuit fra
tri relictus.Mouentur etiam Nou.ꝑ deciſionem Bal.in c.ex par
te M.de appel.vbi teſtator per iſta verba,relinquo filium in ptā
te matris,cenſetur eam dediſſe tutricē filio;& idē ſi dixiſſet, re-
linquo filium meum in manib. matris,vel fratris mei, ſm do.
Iaſ.in l.manumiſſiones,col.2.ff.de iuſti.& iu.Quid tenendum?
quia iſta verba,relinquo filium meum viuum & mortuum fra
tri meo,poſſunt intelligi,ſ.in cuſtodia,quo caſu non cenſetur
de mādata tutela,d.§.quanquā.Poſſunt ēt intelligi in ptāte fra-
tris,quo caſu cenſet̄ tutela ꝑmiſſa,vt probat̄ in diffinitione tu-
199 telæ,vt volunt Bal.Pau.& Iaſ.Dicerem † eſſe in arbitrio iudicis
inſpecta qualitate perſonæ illius,cui filius relictus fuit,declarare
ſenſum horum verborum;& ſi reperiat illum idoneum,confir
mabit eum in tutorē,arg.l.j.ſ̄.de confir.tut.Pro complemento
200 dubitat̄,†An verbum,fiat,ſit directum,vel obliquum, an cōe?
Vtilitas eſt maxima.Pone teſtatorē dixiſſe,ſi filius meus deceſ-

ſerit

ferit sine liberis, volo de bonis meis fieri vnum monasterium, vtrum censeatur monasterium directò substitutũ? Videret ꝙ sic. quia verbum, fieri, est directum, l.1.& ibi gl.fin. quam ad hoc ponderat ibi Bal.s.de test. Crederem, ꝙ sit cõe, quia regulę verborum communium conueniunt. sed vtrũ in huiusmodi substitutione contineatur pupillaris? Dubitari potest pp illa verba de bonis meis, quæ videntẽ restringere cõpẽdiosam ad fideicõmissariam tñ ꝑ ea, quę scribit Soc. in d.l.ꝑcibus, col.pen. Veritas depẽdet ex his, quæ dicta sunt s̃. signanter in 1 memb. & in 1.q. 2.memb. Ex his relinquamus mortuum Centurionem.

SVMMARIVM.

1 *Mutus potest matrimonium contrahere. Idem in muto, surdo, & cęco simul, modò ex signis constet eum percipere, quid sit matrimonium.*
Verba, an sint de solẽnitate essẽtiali matrimonij: ꝙ nõ, sed de probatoria.
2 *Mutus contrahere poterit spirituale matrimonium; ideo ingredi religionem & signis profiteri potest.*
Mutus omnia facere potest, quæ consensu solo perficiuntur.
3 *Mutus dicitur valetudinarius, infirmus, & morbosus.*
Quod facit pro statutis facientibus mentionem de valetudinarijs &c. vt etiam habeant locum in mutis.
4 *Mutus loquelam recuperare potest, & sic mutum esse, non est naturalis, sed accidentalis imperfectio.*
Referuntur hic muti aliquot à natiuitate, qui loquelam recuperarunt.
5 *Exemplaris substitutio dicitur, quoad quędam furiosi & muti testamentum, quo ad quędam ipsius patris testamentum.*
6 *Eius ẽ iterptari, cui⁹ ẽ cõdere. Iõ solus Princeps suũ rescriptũ iterpretatẽ.*
Inferior à principe potest Principis priuilegia ex rõe naturali interptari.
Quod procedit etiam presente principe, vel si de facili adiri potest, ibid.
7 *Decuriones interpretari possunt statuta, quę ipsi condiderunt.*
Quid autem si desierint decuriones esse, an ad ipsos spectet interpretatio, an verò ad successores eorum.
8 *Licentiati, & Baccalaurei, non habent ius interpretandi leges, cum ratione doctoreæ dignitatis competat.*
9 *Principis voluntas talis esse præsumitur, qualis de iure esse debet.*
10 *Argu. de pupillari ad exemplarem substitutionem, est in iure validum.*
11 *Priuilegij causa cessante, cessare debet priuilegium, ex quo inferuntur plura egregia dicta. limita multimode, vt nu. 14.16.17.*
12 *Priuilegia filijs ꝑsbyterorũ cõcessa, ã cessẽt mortuis parẽtib. Distiguitẽ ibi.*
13 *Immunitatis priuilegium ob numerum liberorũ à lege cõcessũ, an cesset aliquib. ex liberis vita functis, cõis ꝙ nõ. de veritate tñ ibi limitatẽ. n.18*
Quæ causa fuerit concedendę immunitatis ob numerum liberorũ, ibidẽ.
14 *Vbi alicuius dispositionis sunt plures causæ, sublata vna causa; remanente tamen alia, adhuc durat dispositio.*
15 *Causa impulsiua cessante, quando cesset priuilegij, aut rescripti effectus.*
19 *Statuto disponente, ꝙ mortuo filio aliquo, expiret priuilegium, an expirabit filia monasterium ingressa.*
20 *Statutũ dispones, ẽt ꝑ religiõis igresũ priuilegiũ imunitatis pdi, ã valeat*
21 *Principis beneficia ita interpretanda sunt, ne contineant iniquitatem; iõ in omni rescripto intelligitur saluum ius tertij. & nu. 45. latius.*
22 *Testandi arbitrium sanæ mentis homini auferre, iniquum est.*
Statutum prohibens mulierem testari, sine consensu viri, an valeat. & quid in statuto requirente consensum propinquorum. nu. 23.
24 *Exemplaris substitutio expirat natiuitate filij, idem in pupillari; sed exẽplaris an expiret ill. co, an verò si superuiuat filius natus.*
25 *Pater non pręsumitur velle priuare filium sua hęreditate.*
26 *Arg. de vna persona ad plures, est validum, & econtra.*
27 *Substituere an liceat iure isto furioso absque dispensatione.*
28 *Testari an liceat patri pro muto, iure nouissimo, absque dispensatione.*
29 *Qualitas adiecta verbo, vel participio, debet adesse tempore importato per verbum, vel participium, ad cuius determinationem fuit apposita.*
30 *Substitutus an excludatur per filium naturalem legitimatum post mortẽ hæredis, cui fuit facta substitutio, si sine filijs legitimis decederet.*
31 *Præsentatio, & institutio simplicis clerici, post præsentationem, intra tẽpora à iure statuta ad sacerdotium promoti, an valeant, vbi fundans capellaniam, ordinauit patronos debere præsentare sacerdotem.*
32 *Stante statuto, ꝙ extantibus masculis, mulier dotata non succedat; si tẽpore mortis patris filia non sit dotata; an sufficiat ad illius exclusionem oblatio dotis facta à masculis.*
33 *Stante statuto, ꝙ nupta extra territorium non succedat, non habebit locum statutum, si tempore, quo successio defertur, non sit nupta.*
34 *Qualitas si adsit tempore importato per verbum, sufficit, licèt postea cessat, non propterea cessabit dispos. limitatur multimodè, n. 35. vsq; ad 39*
40 *Iurisdictio delegata an expiret, si canonicus, cui commissa fuerat causa, desiit postea esse canonicus.*
41 *Stante statuto, ꝙ filiæ nuptæ extra territorium nil legari possit, filia quæ post agnitum legatum nupsit, non perdit legatum.*
42 *Stante statuto, ꝙ extantibus masculis fęminæ, &c. sufficit ad perpetuam exclusionem fęminarum tempore mortis adesse masculos, quamuis demum masculi præmoriantur, restringe tamen vt ibi.*
43 *Stante statuto, ꝙ qui abduxerit mulierem honestę vitæ, puniatur capite, abducens mulierem vitæ honestæ, quæ antequam raptor accusaretur, effecta est malæ famę, an puniatur capite.*
44 *Qualitas, quæ ad plura verba referri potest, cui verbo in dubio adiecta cẽseatur, exẽplifica in statuto, ꝙ forẽsis offendẽs ciuem, tali pęna puniatẽ*
46 *Intellectus l. prospexit, ff. qui, & à quibus, qua probatur, nullam iniquitatem continere, vt quidam putant.*
47 *Legitimatus ad fines succedendi patri; an succedat cum legitimis susceptis ex matrimonio post legitimationem à patre contracto; an verò natiuitate legitimorum fiat insuccessibilis, distinguuntur tres casus, n. 4°.*
48 *Legitimatus per sequens matrimonium, dicitur verè legitimus, quo ad omnes iuris effectus, ideo cum legitimis succedit.*
49 *Princeps legitimando naturalem, an credatur præiudicare velle legitimis nascituris; & sic an legitimatus per rescriptum, succedat cum legitimis ex matrimonio contracto postea susceptis; an verò per superuenientiam legitimorum excludatur, concluditur nu. 50.*
51 *Imperator in dubio non presumitur vti plenitudine ptãtis, nisi exprimat*
52 *Legitimatus per oblationẽ curiæ, an succedat cũ ltĩmis postea susceptis.*
Legitimatio per oblationem curiæ fortior est ea, quæ fit per rescriptum.
53 *Substitutio exemplaris, quare ita dicatur.*
54 *Exemplaris substitutionis descriptio, seu diffinitio.*
55 *Exemplaris an dicatur species substitutionis de per se.*
56 *Exemplaris substitutio cum pupillari, in quibus conueniant, in quibus vẽ disconueniant. Ponuntur 14. differentię.*
57 *Naturalib. liberis an pr̃ possit exẽplariter substituere, licet pupillariter ñ.*
58 *Exemplaris fieri tantum potest liberis, quibus debetur legitima. Infertur igitur, matrem posse substituere exemplariter filijs suis etiam spurijs restringendo, vt ibi.*
59 *Filius an possit patri furioso exemplariter substituere, sicut econtra pater filio potest, communis quod non.*
60 *Exemplaris substitutio, an fieri possit per patrem filio furioso impuberi in patris potestate constituto, & an emancipato? 61.*
62 *Exemplaris facta per patrem filio furioso impuberi in ptãte constituto; an saltem valeat vt pupillaris, cum secundum magis receptam sententiam non valeat vt exemplaris.*
63 *Pupillaris tacita contenta in exemplari, an habeat locum furioso moriẽte in pup. ætate, & in furore.*
64 *Pupillaris cur tantum fieri possit filijs in potestate, exemplaris verò etiã emancipatis fiat.*
65 *Mater transiens ad secunda vota, an possit exemplariter substituere filijs primi matrimonij, latè. & nu. 67.*
66 *Filij an alendi sint penes matrem ad secunda vota conuolantem, arbitrarium est, ideo iudex considerabit mores maternos.*
68 *Exemplaris substitutio iam facta per matrem, an irritetur per transitum ad secunda vota.*
69 *Exemplaris substitutio, an requirat, furiosum non esse recasurũ in ptãtẽ patris, sicut pupillaris substitutio requirit, pupillum non esse recasurum.*
70 *Miles quamuis possit pup. substituere pupillo; etiã non facto pro seipso testo; non tamen exemplariter furioso, nisi prius sibi testamentũ fecerit.*
71 *Exemplaris exhæredato fieri non põt, pup. tamẽ potest, & cur diuersum.*
72 *Furiosus potest exhæredari pp ingratitudinem commissam ante furorem.*
73 *Furiosus an possit puniri pro delictis ante furorem perpetratis, post plura concludit non puniendum.*
74 *Fallit si processus fuerit inchatus & ferè expeditus. Item propter delicti atrocitatem. Item quantum ad pęnam carceris. Item quantum ad bonorum annotationem. declara tamen vt ibi.*
75 *Exemplaris substitutio, an valeat patre, aut matre relinquentibus filio furioso minus legitima.*
76 *Exemplaris substitutio sola per se subsistit absq; aliqua aditione hereditatis: pupillaris verò requirit aditionem hæreditatis ex paterno testamento verè, vel interpretatiuè.*
77 *Vulgaris expressa, an cõtineat tacitã exemplarẽ, sicut tacitã pupillarẽ.*
Vulgaris substitutio facta filio sanæ mentis tempore testamenti, an contineat tacitam exemplarem.
78 *Substõ pupil. expressa, an contineat tacitam exemplarem.*
79 *Exemplaris expressa, an contineat tacitam pupillarem, vel vulgarem.*
80 *Prodigo filio, an possit pater substituere exemplariter.*
81 *Frenetico, leui, iracundo, & furioso filio dilucida interualla haberti, pater substituere non potest exemplariter.*
82 *Fatuo an possit pater exemplariter substituere.*
83 *Exẽplaris facta in casum vnius impedimenti, vt puta furoris, an illo cessante trahatur ad alium, puta prodigalitatis, vel mutitatis.*
84 *Pupillariter substituere pater potest quoscunque, exemplariter verò nõ, sed vnum ex descendentibus furiosi, & illorum defectu, vnum ex fratribus furiosi substituere debet.*
85 *Pater an teneatur substituere furioso matrem ipsius, sicut tenetur substituere fratres.*
86 *Furioso habẽti plures filios, an oẽs substitui dẽant, cõcludiẽ, ꝙ nõ, sed sufficit vnũ; sed an alij pteriri possint, aut sine causa exhæredari, latissimè.*
87 *Testator an possit substiutere furioso monasterium in vniuerso, & filios furiosi in re certa.*
88 *Dispositio l. humanitatis, C. eo. volentis in liberorum defectum fratres furiosi substituendos, de quibus fratribus intelligatur.*
89 *Fratris appellatione, an comprehendatur vterinus, quod sic.*
Exemplariter substituere an possit mater vterinos fratres furiosi filij? ꝙ sic. declara ut ibi.
90 *Quid si extent consanguinei & vterini, an mater tenebitur vnum ex vterinis, pater verò vnum ex consanguineis substituere, an verò sit in electione quem malit ex ipsis.*

91 *Furiosus si habet fratres consanguineos, vterinos, & coniunctos ex vtroque latere, an parentes teneãtur vnum ex vtroque latere exemplariter substituere; an verò sit in electione vnum ex alijs substituere.*
92 *Sorores an sint substituendę furioso exemplariter, non extantibus liberis nec fratribus.*
93 *Exẽplariter an possit mater substituere filio in ptãte patris existẽti, ꝙ sic*
94 *Exẽplariter substitutus à pr̃e, an p̃feratur substituto a mr̃e. Distinguitur.*
Pater vilis persona, an possit exẽplariter filio substituere, cõceditur ꝙ sic
Et substitutum à tali patre in paternis bonis pęferendum substituto à matre, nu. 95.
96 *Exemplariter substitutus à matre, in bonis maternis pręfertur substituto à patre. quid autem in bonis furiosi aliunde quæsitis. nu. 97.*
Patria potestas, an curetur in exemplari substitutione, nu. 97.
98 *Frater vtrinque coniunctus non p̃fertur consanguineo tantum in feudis.*
99 *Præsentatus à patre, pręfertur præsentato à matre, quando pater & mater habent ius præsentandi ad aliquod beneficium.*
100 *Substitutus ab auo, an præferatur substituto à matre; & an auus maternus possit substituere nepoti furioso.*
101 *Substitutio exemplaris propter cessantem furorem semel extincta, an superuenienti furore reconualescat, communis quod sic, & nu. 102.*
103 *Exemplaris, an rumpatur natiuitate filij illegitimi.*

EX facto. Summatur, & diuiditur cõiter, vt
per Bar. hic. In tex. ibi, mutum pu-
berem. Subaudi, & nescientem scribere, aut fa-
cultatem testandi non habentem ex priuilegio,
quia istis casibus mutus potest per se testari, l. di-
scretis, C. qui test. fac. pos. l. si mutus, s̃. de testa. l. in
re militari, inf. de test. mil. quæ facultas testandi non presumitur
sublata per rescriptum principis, aliàs rescriptum esset iniquissi-
1 mum, vt dicitur in tex. Item ibi, mutus duxit vxorem, No. † ꝙ
mutus potest ɔ̃here mr̃imonium, ad idem tex. in l. si mutus, ff.
de iu. do etiam si sit mutus & surdus simul, c. cum apud, de spõ-
sa. & etiam si sit mutus, surdus, & cęcus simul, s̃m Host. Card. &
Pan. in d. c. cũ apud. Quod est verum, si ex signis possit apparere
ꝙ mutus intelligat quid sit mr̃imoniũ; aliàs secus, & ita proce-
dit opi. Bal. Ang. Sal. & Fulg. tenentium ɔ̃, in l pe. C. qui test. fac.
poss. Ex istis infertur, ꝙ verba non sunt de solẽnitate essentiali
ipsius mr̃imonij, sed de solẽnitate ꝓbatoria, quod firmat gl. in
c. sufficiat, 27. q. 2. sequuntur Card. Pan. & *cõiter* Doct. in c. tuæ, de
spon. Pan. in c. cum inter virum, ad fi. eo. ti. reprobata opi. Inno.
& seq. qui tenent ɔ̃. Et pro ista sn̄ia Are hic, & in cons. 14. subtili
ter inducit tex. in d. c. cũ apud. Et ista sn̄ia vr̃ verior, licèt S. Tho-
mas, quẽ refert, & sequitur Cald. cons. 5. sub rub. de spon. teneat
2 oppositum. Infertur etiã, † ꝙ mutus poterit ɔ̃here mr̃imoniũ
spũale, arguendo de carnali mr̃imonio ad spũale, quod arg. est
iuridicum, c. inter corporalia, de trans. epis. Ideo Bal. Ang. Imo.
Alex. & Are. & Mod. hic concludunt, mutum ingredi posse re-
ligionẽ, & signis profiteri, quod etiam fuit de mente Inno. in c.
porrectum, de reg. & expresè decidit Io. And. in d. c. cum apud.
sed Cal. in d. consi. 5. expresè concludit, ꝙ mutus non potest ɔ̃-
here mr̃imoniũ spũale, per tex. in c. ecclesia, 1. & in c. in Genesi,
de electio. sed illa iura loquuntur ex parte eligentis, nos autem
loquimur ex parte electi, vel loquuntur ad platuram habentẽ
aunexos ordines, ad quos mutus non p̃t promoueri, c. j. de cor-
po. vitia. Et in summa mutus oĩa facere p̃t, quæ solo ɔ̃sensu pos
sunt expediri, l. vbi non voce, ff. de reg. iu. l. mutus, cũ gl. ff. de ꝓc.
§. fi. Inst. de hær. qual. & differ. tradit̃ per Ale. & al. os in l. mutũ,
inf. de acq. hær. & in l. j. in prin. ff. de ver. obl. Itẽ ibi, in eadẽ valetu
dine ꝑseuerasset, no. † ꝙ mutus dr̃ valetudinarius, & infirmus,
3 vñ statuta facientia mentionẽ de valetudinarijs, hñt locũ in mu
tis. Sil̃r mutus dr̃ morbosus, l. 1. C. qui mor. se excus. iuncta rub.
Tex. tñ ibi in illa alternatiua, aut, quæ poni solet inter diuersa, vr̃
velle, ꝙ mutus non detineat̃ ꝑpetua valetudine. Crederẽ, ꝙ al-
ternatiua ibi dicatur posita inter genus & spẽm, vt in l. sæpe, ff.
de ver. sig. Imò & qui obtusè, & voce quada inarticulata loquit̃
est morbosus, l. mutum, ff. de ædi. edi. Habes ẽt ex isto tex. ꝙ mu
tus põt recuperare loquelam; & sic esse mutũ, nõ est imperfe-
4 ctio nãlis; sed accidentalis; vnde mutus à natiuitate põt sanari.
Et refert Valer. cognomento Max. tit. de miracul. Aeglem Sa-
miũ athletã mutũ vsurpationis indignatione tituli victoriæ ꝑ
adeptæ protinus euasisse vocalẽ. Et alibi. Creso Regi mutũ ea-
tenus vixisse filiũ, vsquequo parẽtis insidias inter vitæ mortisq;
discrimẽ articulato clamore detexit. Et rõ est, qa s̃m physicos,
hic morbus causat̃ à grossitie, qđ aiunt, humorũ impedientiũ
officiũ linguæ, q̃ grossities humorũ vehemẽtia spirituũ ɔcitato
rum ad irã, i. furorẽ, & ebullitionẽ sanguinis qñq; dissoluunt̃. Itẽ
ibi, eius testm̃, no. ꝙ exemplaris substõ dr̃ testm̃ filij muti vel
5 furiosi, sicut pupillaris dr̃ testm̃ pupilli, l. 2. s̃. e. quò ad q̃dã, tñ p̃t
ẽt dici testm̃ patris, vt no. ꝑ gl. in l. pr̃is, & filij, s̃. eo. Itẽ ibi, rñdi be
6 neficia, no. † ꝙ eius est interpretari, cuius est ɔdere. Solus n. Prin
ceps suũ rescriptũ interpretat̃, vt hic, & in l. Neratius. de reg. iur.
c. ordinarij, de of. ord. li. 6. c. fi. de ɔces. p̃ben. eo. lib. solus interpre
tatur suã legẽ, l. fi. C. de legi. c. inter alia, de sent. excom. c. sicut. §.
ex his. 11. q. 1. qđ Pan. intelligit esse verũ, si Princeps sit p̃sens, vel
facilè possit adiri; alias inferior poterit interpretari rescriptum
Principis. & ita no. ipse in c. cũ venissent, co. 2. extra de iud. ꝑ istũ
tex. sed in tex. nr̃o nõ ɔstat, ꝙ Princeps esset absens, seu facilè nõ
posset adiri. Vñ ego intelligo, ꝙ ex rõne nãli possit inferior in-
terpretari priuilegia Principum, ẽt si facilè possint adiri: quia
vbi nãliter sentimus, frustra legem requirimus, s̃m Aristo. quẽ
alleg. Ang. consi. 317. In qõne vertente inter illustres Principes.
Et istud benè colligit̃ ex tex. nr̃o. & fuit intentio Bar. in l. oẽs po
puli, in 3. q. 6. q. princ. ff. de iust. & iu. Et ꝑ ista restringi dẽt dictũ
Bal. in l. cũ de nouo, in fi. C. de leg. vbi dicit, ꝙ data p̃sentia Prin
cipis, nullus declarat eius rescripta. Ex istis inferũt Bal. & Ang. ꝙ
7 † Decuriones pñt interpretari statuta, q̃ ipsi ɔdiderũt, sicut iu-
dex ordinarius interpretat̃ suã sn̄iam, l. ab executione, ff. de app.
& istud clarũ est, si supsint in officio: sed si desierint esse Decu-
riones, dubiũ est, an ad ipsos, vel ad successores spectabit interp̃-
tatio. Ang. hic tenet, ꝙ non spectabit ad successores; quia ius in-
terpretãdi est ꝑsonale, nec transit ẽt in hr̃dẽ, s̃m gl. in l. idẽ Pom
ponius scribit, §. fi. ff. de rei vend. & Bar. in l. inter stipulantem, §. j.
ff. de ver. ob. Contra. determinat Bar. in d. l. oẽs populi, in loco
p̃allegato, videlicet, ꝙ successores interpretari debẽt, nõ primi
quia functi sunt officio suo. & sic Bar. vult, ꝙ ius interpretandi
sit annexum dignitati, seu officio, ꝑ tex. in d. l. ab executione. qđ
8 † no. ɔ̃ Licẽtiatos & Bacalaureos, qui nõ hñt ius interpretãdi le
ges; quia ɔpetit rõne dignitatis Doctoreæ, s̃m Innoc. in c. 2. de
magist. & Bolog. in rep. auct. habita, in 4 char. C. ne fil. pro pat.
Nec ob. ꝙ ius interpretandi cohæreat personæ, quia verũ, qñ ɔ-
petit vt priuatę; secus si ɔpetat vt officiali, quia tũc semꝑ ɔpetit
illud officiũ hñti, vt declarat Bar. in d. l. ab executione, col. fin. In
9 tex. ibi verum, no. † ꝙ voluntas Principis p̃sumit̃ esse talis, qualis
dẽt esse de iure, pro quo no. d. Ias. alle. solemnem gl. in c. parat⁹,
23. q. 1. quę no. vult rescriptum Principis ita debere interpreta-
ri, vt ɔueniat iuri & æqtati dato ꝙ verba nõ patiant̃, & alle. plu
res notas Bal. Tu adde tex. in c cãm, quę. & ibi latiss. Fel. col. 6. &
seq. de resc. & Fel. in c. q̃ sit, de Iudæ. d. Ias. & Mod. in l. 2. C. de tes.
mil. Imò rescriptum ɔ̃ ius præsumitur ꝑ importunitatẽ obten-
tũ, ideo laudantur iudices supersedentes ab executione, & expẽ
ctantes secundã iussionẽ, c. si qñ, de rescrip. In tex. ibi, quemad-
10 modũ, &c. no. † validũ esse ar. de pupillari substõne ad exẽplarẽ.
nec mirũ, qa exẽplaris introducta fuit ad instar pupillaris, l. hu-
manitatis, C. eo. Differunt tñ in plurib. de qb. inf. per Bar. In tex.
11 ibi, diceremus desinere, no. † ꝙ cessante cã priuilegij, cessare dẽt
priuilegiũ, ad idem tex. in l. Titia, vlt. §. vsuras, inf. de leg. 2. Ex hoc
infert Bal. ꝙ mortuo Episcopo cessat officiũ coadiutoris; quia
cessat cã officij, cũ succedat capitulũ nõ egens coadiutore, c. 2.
ne se. vac. lib. 6. & ita ẽt determinat Bar. in l. solet, ꝑ illũ tex. s̃. de
tu. Infert ẽt Ale. ꝙ si delegatus sub noĩe dignitatis recusatus tã-
quam suspectus, moriatur, ꝙ non erunt amplius eligendi arbi-
tri iuxta formam c. cũ speciali, de appe. sed successor procedet.
Quod limitant Io. And. & Gemi. in c. si iudex ab apostolica, de
off. deleg. li. 6. nisi suspitio fuerit allegata rõne dignitatis facit ꝓ
isto no. l. generaliter, C. de Epis. & cle. registrata in c. gñaliter, 16.
q. 1. Et est rl̃a gñalis, Cessante cã, cessat effectus, l. adigere, §. quã-
uis, ff. de iu. pat. c. cũ cessante, de appel. Hinc priuilegia concessa
12 filijs clericorũ, cessant mortuis parẽtib. s̃m Bar. in l. 2. C. de epis.
& cle. sed ɔ̃ istam decisi. ob. tex. in l. 2. §. in filijs, & §. si ad tp̃s, ff. de
Decu. in l. emancipatum, §. j. ff. de Sena. Põt dici, ꝙ si priuilegiũ ɔ
cordat̃ filijs ea rõne, ne dehonestet̃ dignitas parentũ, procedit
decisio Bar. si verò priuilegiũ ɔcedatur sola rõne, qa filij, proce-
dãt iura in ɔ̃. al. Similiter priuilegia ɔcessa ꝑꝑ paupertatẽ, cessãt
superuenientib. diuitijs, l. cura. §. deficientium. ff. de mun. & ho-
no. Hinc priuilegiũ cessionis bonorũ cessat, superueniente pin
guiori fortuna. l. 1. C. qui bon. cede. poss. § fi. Insti. de act. Præmis
13 sa † faciunt ad q. an priuilegium immunitatis à lege ɔcessum
ꝑꝑ numerũ liberorũ, de quo in l. semꝑ. §. demõstrat̃. ff. de iu. im
mu. & in l. si qs decurio. C. de decu. lib. 10. expiret aliquibus filijs
mortuis. Vr̃ ꝙ sic, qa cessat causa priuilegij, & ita tenet Ale. in l.
cum dotem, §. si maritus, s̃. sol. ma. Contrarium tenet Ioã. And.
in reg. decet, de reg. iur. in 6. cuius opi. est *cois*, secundum d. Ias. in
l. sciendum. §. fi. col. pe. ff. qui satisd. cog. & vltra eum idem tenet
Raph. Fulg. cons. 52. Quidam Ant. & Dec. consi. 23. col. 3. Mouẽ
tur pluribus fundamentis, quibus rñdet Alexã. in d. §. si maritus.
Pro hñda veritate, puto necessariũ inuestigare, quænam fuerit
causa huius priuilegij. Vr̃ ꝙ causa priuilegij fuerint onera tot li-
berorũ penè insupportabilia, per tex. in d. §. demonstrat̃, in ver.
concedimus educationi liberorũ. In ɔ̃. vr̃ posse probari, qđ ista
non fuerit rõ finalis, qa filij adoptiui, nõ ɔputant̃ in numero; &
tñ pr̃ illorũ onera sustinet, l. 2. §. adoptiui. ff. de vac. mune. ẽt qa
filij, qui desierũt esse in ptãte patris, quamuis diuites, præstãt ex
cusationẽ, d. l. 2. §. incolumes. Crederẽ igitur, tale priuilegiũ plu-
ribus rõnibus fuisse cõcessum. Primo fauore reipub. cui pr̃ tot
liberos ꝓcreauit, arg. l. 1. s̃. sol. ma. Secundo, vt pr̃ qui ad vtilitatẽ
d. rei-

d.reipub.tot liberos generauit,possit illos ꝯmodè sustentare,d. §.demratur.Quibus sic excussis,teneo opi.Io.And.& cõem.Ad ꝯ.videlicet,ꝙ cessante cã priuilegij,&c. rñdeo multipliciter. Et
14 primò,ꝙ illa rła ꝓcedit,†vbi vna tm̃ fuit cã priuilegij & illa cessat;secus vbi fuerũt plures causę,quo casu virtute vnius remanẽtis,adhuc durat priuilegiũ,§.affinitatis. Insti.de nup.l.vetri,§.in bonis,vbi Bar.ff.de priui.credi.Et si dixeris,ꝙ lex ꝯcessit tale priuilegiũ p̃dictis duabus de causis simul iũctis, quo casu si altera cesset,cessare ẽt dẽt dispõ,c.qm̃ frequẽter,§.porrò,iuncto §.fin aũt.& ibi no.Pan.extra vt li.nõ ꝯte.& do.Ias.in l.in testõ,col.6.C.de testa.Rñdeo,ꝙ fauor reipub.fuit cã principalis, educatio verò liberorũ accessoria.Vel ałr dico, ꝙ educatio liberorũ fuit cã impulsiua. Hinc est,ꝙ si pr̃ sit ditissimus,& filij habeãt vnde se alant;quo casu pr̃ nõ tenet eos alere,l.si quis à liberis,§.itẽ rescripsit,s.de liberis agnoscẽdis,adhuc ꝯpeteret tale priuilegiũ,vt ꝓbat tex.in d.l.si qs decurio,in sui gñalitate. Sed cessante cã impulsiua,nõ cessat dispõ,l.1.§.sexũ.ff.de postulã.Et si replicaueris,
15 † ꝙ in priuilegijs,& rescriptis cessante cã impulsiua, cessat effectus,c.postulasti,vbi no.Abb.& ibi Fel.co.3.de rescri.Rñdeo verũ esse,si cã impulsiua à principio nõ fuit reperta vera;ita loquitur ille tex. secus aũt si militabat à principio cã impulsiua; licèt postea cessauerit; & ita nos loqmur. Itẽ accommodo aliã sol.
16 †ꝙ illa rła,Cessante cã,ꝓcedit qñ radicitus & oĩno cessat; secus si remanẽt aliquæ reliquiæ,l.fi.ff.de decur.ita rñdent Dyn.& Io. And.in d.reg.decet.& Ang.in l.minoribus. C.de ijs,qb.vt indig.
17 Rursus assigno aliã;†qa dicta rła ꝓcedit,qñ cã semper requirit; ideo secus si certo, & limitato tp̃e requirat; qa tũc sufficit illo tp̃e cãm subesse, licèt postea cesset, f̃m Bal.in d.l.gñaliter.bñ facit tex.in d.l.sciendũ, §.fi.& ꝓcedit,qñ cã requirit tã ad inducendũ,q̃ ad ꝯseruandũ;secus si requirat ad ꝓducendũ rẽ in esse tm̃modo, vt in ꝓcreatione nr̃a videmus oẽs. Bñ faciunt, q̃ scribit Dec.in d.ꝯs.24.sed in ꝓposito numerus liberorũ vr̃ reqsitus ad acqsitionẽ priuilegij,nõ ad ꝯseruationẽ,vt ꝓbat tex.in l.2.§.qui ad munera,ff.de vac.mu.q̃ tex.ꝓ cõi aliter induci p̃t.Dr̃ ibi,ꝙ numerus liberorũ superueniẽs,nõ eximit ab oneribus susceptis;ergo nec numerus deficiens eximet ab immunitate iã acquisita, vt idẽ operetur ꝓpositũ in proposito, qđ oppositũ in opposito,l.fi.§.si filius.inf.de leg.3.c.2.de ꝯsti.stat igitur cõis opi.à ꝯriorũ impugnationibus defensata.Quã restringe, † vt ꝓcedat q̃tũ
18 ad munera ordinata tp̃e quo pater habebat perfectũ numerũ liberorũ,vel añ;secus q̃tũ ad onera nouiter ordinata post mortẽ aliquorũ liberorum,f̃m Bal.ꝯsi.117.Verba dñi ita dicũt. Sed
19 hic suboritur dubitatio,†quid si statutũ dicat expresśe, ꝙ mortuo aliquo filio expiret priuilegiũ,an vna filia religionẽ ingressa priuilegium amittat.Vidi aliàs q̃onem in facto,& tunc rñdi, ꝙ non;quia illa verba,aliquo mortuo,debent intelligi de morte nãli,& non ciuili,l.ex ea parte.§.insulã.ff.de verb.obl.l.fi.C.de ijs,qui ven.æta,impet.Et si dicat,ꝙ mors ciuilis æquiparatur nãli,l.Deo nobis,C.de epis.& cle.l.si decesserit.ff.qui satisd.cog.rñdeo verũ esse, vbi subest eadẽ rõ; aliàs secus, f̃m gl.in c.placuit, 16.q.1.sed rõ,q̃ mouere potuit statuentẽ,eã esse arbitror; qa diminutus numerus filiorũ,non ita prodest reipu.sicut integer.q̃ ratio cessat,si oẽs viuant,dato ꝙ filia sit ingressa religionẽ, nam & ipsa ẽt seruit reipu.l.1.§.ius publicum. ff.de iust.& iu. Vel illa fuit rõ;qa ꝓ numero filiorũ mortuorũ adimitur onus pr̃i,q̃ rõ cessat si filia sit ingressa religionẽ;qa vel hẽt dotẽ, q̃ successit loco alimentorum,vt no.in l.Titio centum.§.Titio genero.ff.de ꝯd.& demõ.vel saltẽ per importunum,Da quæsumus, Cõcede nobis,& Præsta,p̃rem ad exaudiendã orationem inducit,vt experientia docet,à qua licet arguere,c.quã sit,de ele.lib.6.Vel ałr rñdeo,ꝙ mors ciuilis solũ æquiparatur nãli in casibus à iure expressis,f̃m gl.in c.susceptũ, de rescrip.in 6. sed in casu nr̃o reperit facta æquiparatio,ergo &c.Sed quid†si statutum diceret ex-
20 pirare priuilegiũ ẽt per ingressum religionis. Forsitan statutũ nõ valeret tanq̃ impeditiuũ m̃rimonij sp̃ualis, vt ẽ optimũ arg. in l.hr̃s meus.§.fi.ff.de ꝯd.& demo.faciunt q̃ traduntur in §.sed hoc p̃senti,per illũ tex.in Auth.de san.Epis.col.9. In tex.ibi, ete-
21 nim iniquũ.no.† ꝙ bñficia Principis ita sunt interpretanda, ne ꝯtineant iniquitatẽ, de quo latius dicet, inf.in vlt.opp.Bar.facit l.cũ filius,inf.de testa.mil.l.impuberi.ff.de admi.tut.alioquin absurdũ esset, vt inde oriant̃ iniuriæ,vñ iura nascunt̃, ita no.dicit tex.in l.meminerint,C.vñ vi.Quapp in oĩ rescripto, & priuilegio subintelligitur cła,saluo iure tertij,l.2.§.si quid à Principe, ff.ne quid in lo.pub.ca.sup eo, de offic.deleg.Iterum habes ibi, qđ vno tp̃e est æquũ,alio p̃t esse iniquũ;& sic æquitas variatur, sic in c.suggestũ,de deci.& in c.nõ dẽt,de ꝯsan.& aff.li.6.In tex.
22 ibi,auferret.n.no.† ꝙ iniquũ est auferre liberũ arbitriũ testandi hoĩ sanæ mentis,quo sibi nihil magis debet,l.1.C.de sacrosã. eccl.Hinc infert Pau.de Cas.non valere statutum, ꝙ mulier nõ possit testari sine ꝯsensu viri,sequit̃ d.Ale.hic,& in ꝯsi.55.Consideratis verbis,ad fi.lib.1.& consi.155.visis,lib.2.& d.Ias.in l.non idcirco.C.de cod.qa libera testandi facultas nõ p̃t auferri ꝑ pactũ,l.stipſo hoc modo ꝯcepta, ff.de ver.ob.ergo nec ꝑ statutũ, qa valet argu.de pactis ad statuta,f̃m gl.in rub.C.de Decur.li.10. qđ arg.saltẽ ꝓcedit,qñ ꝓhibet aliqd fieri per pactũ, qa ꝯ bonos mores,f̃m Bar.in l.oẽs populi.in 3.q.prin.ver.3. iuxta p̃dicta.ff. de iust.& iu. Contra. tenent Bal.& Sal.in l.1.C.vñ vir, & vxor,& expresse p̃supponit Bar in d.l.nõ idcirco.Ang.in §.1.in Auth.vt fac.no.ꝯsti.& d.Ias.hic sibi ꝯrius;motus,qa rõ q̃ potuit mouere statuentẽ,fuit lubricitas & fragilitas sexus: existimarunt.n.fœminas minus prudẽtes ad actũ testãdi, vt in simili de isto statuto dicit Bal.in l.2.ff.de adop.& in l.transactione.C.de transa. Ergo statutũ habens motiuũ rõnis,dici dẽt æquum,f̃m Bal. in l.fi.C. de lib.ꝑter.Confirmat̃ ꝑ tex.nr̃m à ꝯrio;dum dicit, homini sanæ mentis,ergo à ꝯrio æquũ erit auferre hoĩ non sanæ mentis. Sed lex potuit arbitrari mulierẽ, cuius ꝯsilium vt plurimũ laborat aduersus ꝓpria ꝯmoda,l.si pr̃.C de spon.nõ esset sanæ mentis.Eadẽ rõne valet statutũ, ꝙ minor 25.ann. non possit testari, f̃m [illegible] l.1. in 6.q.prin. C de sum.tri. de quo statuto vidimus in l.2.[illegible] Bar.in l.requisi.§.eo Itẽ facit,qa per istud statutũ non aufert libera testãdi facultas;licèt velit interuenire ꝯsensum mariti. Confirmo,qa facta reqsitione, si maritus absq; rõnabili cã nolit ꝯsentire,poterit mulier sola testari, ita signanter determinat Bar.in l.si cum dotẽ,§.eo aũt tp̃e.s.sol.mat. vbi Ale.latè, &
23 Pan.in c.nullus,de p̃sum.d.Ias.in l.1.col 7.C.qui admit.† Crederẽ istã opi.ꝓcedere,si statutũ dicat, mulierem non posse testari sine ꝯsensu ꝓpinquorũ.& in istis terminis semper loquit̃ Bar.in locis pall.Sed si statutũ dicat,sine ꝯsensu mariti, fortè ꝓcederet opi.Pau.de Cast.& ita ipse firmat punctũ.Rõ diuersitatis est,qa facillimè maritus amore,vel timore arctabit vxorẽ,vt testet̃ suo mõ,& sic non erit libera testandi facultas,arg l.1.& 2.ff.de do.in-
24 ter vir.& vxor.In tex.ibi,igitur agnatione,no.†ꝙ natiuitate filij rũpitur exẽplaris.Et ꝑ istũ tex.arguẽdo de exẽplari ad pupillarẽ dicit Bar.in l.in pupillari,ad fi.s.eo.natiuitate filij rũpi pupillarẽ, de quo vidimus abunde in l.2.q.vlt.s.eo.Sed dubitari p̃t,an illico rũpatur,an ita demũ,si filius natus superuiuat post mortẽ furiosi vel pupilli? Iste tex.posset induci ꝓ,& ꝯ.saltẽ crederẽ, si filius natus præmoriatur,exemplarẽ,& pupillarẽ ruptas reconualescere de iure p̃torio,l.posthumus,s.de iniu.rup.& irri.facto
25 test.Rursus ibi,nec.n.p̃rem,no.†q̃n dubio non est p̃sumendũ, ꝙ pr̃ velit priuare filiũ sua hr̃ditate, facit l.cum acutissimi, C.de fideicom.& l.cũ auus,inf.de ꝯd.& demon.Itẽ ibi, verisimile est, no.arg.à verisiĩi validũ esse,ad idẽ tex in l.cũ res,vbi d.Ias.latè,in 6.no.inf.de leg.1.c.qa verisiĩe,de p̃sum.Cæterũ ibi,nec interest,
26 no †validũ esse arg.de vna ꝑsona ad plures,vñ allegatur iste tex. ad illud vulgare,Q.† vni dico,oĩbus dico.siłr eẽ valet arg. de pluribus ꝑsonis ad vna,l.singularia.ff.si cer.pet. Glo.1. diuidit in 4. partes. In 1.declarat tex.In 2.ꝓbat decłonem per siĩe In 3.ꝑ rõnem.In 4 all.ꝯcor.2.ibi,sicut.3.ibi, nã per fideicõmissum.4.ibi,
27 & facit.In ea.glo.ibi,sicut pupillo & furioso.gl.sentit,†ꝙ isto iure licitum erat directò substituere absq; dispensatione,ita furioso sicut pupillo;& iste tex.ibi, nam & si furioso, satis hoc ꝓbat. Contra tñ tenẽt Bar.& *communiter* Doct.hic,& Bar.in l.Lucius, col.pe.inf.eo.Aduerte,Bar.vult duo.primò, ꝙ iure isto non liceret absq; dispensatione substituere furioso.scdò, ꝙ hodie liceat absq; dispensatione directo substituere,ẽt muto,per tex.in l.humanitatis,in ver.indulgemus.C.eo.Contra primũ obst.iste tex.vt s.dixi.Sustinendo cõem,oportet supplere ad tex.ibi,nam & si furioso subaudi ex rescripto,sed istæ suppletiones sunt euitandæ.Vñ si volumus tenere,ꝙ isto iure liceret absq; dispensatione substituere furioso, possumus rñdere ad l.humanitatis, ꝙ verbum ibi,indulgemus,ideo sonat in nouã grãm,quia Imperator poterat auferre grãm concessam iure isto, & eo respectu dr̃ indulgere,arg.eorum,q̃ de verbo,confirmamus,traduntur in l.mora.& l.&qa.ff.de iuris.omn.iud.Vel loquitur in mẽte captis,qui differũt à furiosis;qa mente captus dr̃,cuius demẽtia extrinsecus non apparet,furiosi verò sunt,quorũ demẽtia patẽter oñdit,f̃m Bal.in l.2.C.de nup.& in l.2.de cur.fur. Et quia Iustinianus ibi extendit ad mẽte captos, illo respectu vsus est verbo,indulgemus.Circa f̃m vr̃,†ꝙ ẽt de iure nouiss.pr̃ non possit
28 testari ꝑ muto absq; priuilegio,vt hic;qa non reperit̃ ꝯrium decisum,l.ꝑcipimus,in fi.C.de app.Nec ob.l.humanitatis, qa loqtur in mente captis.Nõ ob.si dixeris,ꝙ rõ humanitatis,& rõ qa mẽte captus testari non p̃t,ẽt militat in muto, qa rñdet̃ dupłr. Primò nego,ꝙ militet eadẽ rõ, qa mẽte captus ꝑꝑ carentiã intellẽs impedit̃ oĩno testari; sed mutus simpłr nõ caret intellũ;& licèt nõ possit testari, qa ꝑ forma requirit, ꝙ ore ꝓprio nomẽ hr̃dis exprimat.l.hubemus,C.de test.tñ nulla rõ,vł saltẽ nõ tãta dictat,ꝙ fieri debuerit gñalis ꝯstõ,ꝙ pr̃ possit ita testari,ꝑ mutis,sicut ꝑ mẽte captis:attẽto ꝙ fieri poterat gñalis lex,ꝙ mutus posset ꝑ se testari signis,l.si mutus.s.de testa. Scdò rñdeo, ꝙ in ista mã non est licita extẽsio,& retorqueo tex.in l.humanitatis, vbi rõ, quare pr̃ testari possit ꝑ pupillis, militabat in mẽte captis; & tñ ante illam legem non licebat substituere mẽte captis. Et si volumus tenere opi. Bar.intelligas, eam in muto non valente motũ animi sui signis exprimere,vt dixi in simili,s.in q.An mutus

tus possit ꝯhere m̃rimonium. Gl. in ver. interpretari, diuidit̃ in
duas partes. In 1. ꝯfirmat tex. In 2. remouet tacitũ ꝯriũ. 2. ibi, in ꝯ
t̃u. Ceteræ gl. sunt declaratiuæ, vide eas ꝑ te. Circa pen. opp. Bar.
habes pulchrã doctrinã, quã oẽs simpliciter sequunt̃ nullo ad-
dito. Tu ꝯsidera tria. Primò initiũ tp̃is, quo qualitas adesse dẽt.
Scd̃ò perseuerantiã. Tertiò cui verbo in dubio debeat qualitas
29 applicari. Circa primũ r̃la sit, †Qualitas adiecta verbo vel partici
pio, dẽt adesse tp̃e importato ꝑ verbum vel ꝑ participiũ, ad cu-
ius determinationem fuit apposita. Si. n. verbum importat actũ
disponendi, qualitas dẽt adesse tp̃e dispositionis, l. Mela. inf. de
ali. leg. l. 3. inf. de au. & arg. leg. si verò verbum importat futurũ
tp̃s, quo dispõ sumet effectum, qualitas dẽt adesse illo tp̃e, l. 2. ĩ.
de au. & ar. leg. l. ex facto. §. si qs aũt, inf. ad Treb. l. in delictis. §. si
extraneus. ff. de noxa. & vide ad ꝓpositum q̃ dixi in l. Centurio,
30 in 1. q. 3. memb. s̃. e. Præmissa faciũt ad qõ. †Testor̃ substituit ca-
ium filio suo, si decederet sine filijs legitimis; morit̃ filius reli-
cto vnico filio n̄ali, q̃ postea legitimat̃, an excludat̃ substitutus?
Videret̃ ꝙ sic, q̄a lt̃imatio retrotrahitur, l. fi. ff. de nata. rest. ꝯv̄r ve
rius; q̄a qualitas illa, sine filijs lt̃imis, determinatur ꝑ illud verbũ,
decesserit; ergo tp̃e obitus debuit adfuisse, & ita r̃ndet Bar. ꝯsi.
17. Super lt̃imatione Michaelis, li. 4. Ad ꝯ. aũt non r̃ndet; sed ego
r̃ñ. ꝙ lt̃imatio nunq̃ retrotrahitur, q̃tum ad interpretandã volũ
tatẽ defuncti, s̃m Bal. l. in testõ, in 9. q. C. de test. mil. Ale. post Im.
in l. Lucius, col. 6. inf. e. Et ex hoc habes, ꝙ non sufficit qualitatẽ
fictè & ĩterpretatiuè adesse tp̃e per verbũ importato; sed opor
31 tet ꝙ verè & effectualiter adsit. Scd̃ò facit ad qõ. †Testor̃ funda
uit vnã capellaniã, & ordinauit, ꝙ p̃roni hẽant p̃ntare sacerdo-
tẽ; aliqui ex ꝑpatronis p̃sentarunt simpliciter clericũ, q̃ tandem
intra tp̃a à iure statuta ꝓmotus fuit ad sacerdotiũ. Quæritur, an
p̃sentatio, & instõ subsecuta valeant de iure? Vr̃, ꝙ sic ꝑ tex. in c.
2. de insti. in 6. ꝯ. determinat Bar. ꝯsi. 33. Scripsit Psalmista, in 2. dub.
li. 2. sequit̃ Doctor meus, d. Roch. Cur. in tract. de iu. patr. in ver.
honorificũ, in 4. q. ver. circa aliud, an de necessitate. Ad tex. in d.
c. 2. & silĩa, q̃ possent adduci, ipsi non r̃ndent. Tu verò r̃ndeas, ꝙ
loquũtur q̃ñ qualitas sacerdotij est annexa rei. i. beneficio, nos
loq̃mur q̃ñ qualitas sacerdotij est adiecta p̃ntationi; & sic actui
tũc oportet, ꝙ qualitas adsit tp̃e actus. facit q̃d determinat gl. in
c. statutũ, in ver. canonicis. de rescr. in 6. q̃ vult, ꝙ qualitas cano-
nicatus requisita in actu ꝯmissionis, & delegationis cãrum, de-
32 beat adesse tp̃e cõmissionis. Tertiò facit, † Dicit statutũ, ꝙ mu-
lier dotata extantib. masculis non succedat; si tp̃e mortis p̃ris fi
lia dotata non erat; sed masculi offerunt dotare, q̃ritur, an suffi-
ciat? Prædicta faciunt, ꝙ non; q̄a oportet ꝙ sit dotata tp̃e mor.
quo defert̃ successio, & ita r̃ndet Bar. ꝯs. 31. Quidã decessit. Cur.
ꝯs. 18. col. 5. ad fi. & ꝯs. 27. magnificus vir, in fi. vbi alle. alias auc. ex
quib. apparet, ꝙ ista est *cõis*, q. c. q̃d dicat Ro. ꝯs. 452. vt decis. acci-
piat. Quarto facit, Statutũ dicit, † ꝙ nupta extra territoriũ, non
33 succedat: certè si tp̃e, quo successio defert̃, non sit nupta, nõ hẽ-
bit locũ statutũ; q̄a non adest qualitas tp̃e importato ꝑ verbũ,
s̃m Bal. in l. si m̃r. C. de su. & legi. Nec sufficit, ꝙ esset despõsata ꝑ
verba de futuro, s̃m Bal. in l. cũ nõ solũ. C. de bo. q̃ li. Anch. in c.
1. q. 14. de ꝯsti. Soc. ꝯs. 30. Oĩpotẽs Deus, col. 10. li. 1. Et sic nõ suffi
cit, ꝙ qualitas adsit habitu, & sp̃e, ꝓbabili; sed req̃rit̃ ꝙ actu, & ef
fectu, sequit̃ Pan. ꝯs. 17. Quatuor sunt, in vlt. dub. li. 2. Quæ decis.
ꝓcedũt q̃ñ verbũ, dotata, vel nupta extr. territoriũ, qualificant
verbũ, succedat, seu ius succedẽdi; secus si qualificarẽt ius exercẽ
di petitionẽ hr̃ditatis; puta, si statutũ diceret, ꝙ fœmina dotata
nihil possit petere de bonis paternis; nã tũc sufficeret eã esse do
tatã tp̃e petitionis; licèt tp̃e mortis nõ eẽt dotata. ita mirabili-
ter restringit Soc. ꝯs. 42. Subtiliter, & abundè, lib. 4. alle. decis. Io.
And. in addi. Spe. ti. de emp. & ven. §. nũc videndũ restat. bñ facit,
q̃d ꝯsuluit idẽ. Soc. ꝯs. 19. in cã magnifici d. Pau. li. 3. Quintò facit,
q̃d decidit Dec. ꝯs. 37. in cã rigorosæ accusationis, col. 4. Sextò fa
cit dec. Mat no. 69. No. ꝙ possoriũ. Vltimò facit, q̃d decidit Bar.
in l. Titius. inf. de test. mili. quẽ sequit̃ Ro. ꝯs. 15. & Io. B. in trac. de
34 gabellis, in 1. q. 7. partis. Circa 2 ꝯcludas, † ꝙ sufficit qualitatẽ ad-
esse tp̃e importato ꝑ verbũ, licèt postea cesset; q̄a nõ cessabit di
spõ, siue qualitas sit addita verbo dispositiuo, d. l. Mela. siue ver-
bo executiuo, d. l. ex facto. §. si qs aũt. siue alteri verbo separato
à s̃scriptis, l. in substõne. s̃. e. Hinc dicimus sufficere, ꝙ ꝯdõ fuerit
q̃tulo momento tp̃is adimpleta; q̃uis adimplementũ nõ duret.
35 l. si qs hr̃dem. C. de inst. & subs. Fallit primò, † vbicunq; sequeret̃
iniquitas, si cessante qualitate, nõ corrueret dispõ, ꝑ tex. nr̃m, s̃m
36 Bar. Scd̃ò intellige, † vt ꝓcedat, q̃ñ qualitas adiecta fuit ꝑ modũ
demonstrationis, vt in d. l. Mela, & in l. si cognati. ff. de reb. dub.
vel ꝑ modũ ꝯdõnis, vt in d. § si qs aũt, & in d. l. in substõne, & in
d. l. si qs hr̃dem. secus si ꝑ modũ cãæ fi. vt hic. ita limitat Bal. in l.
humanitatis. in vlt. opp. C. eo. q̄a cessante cã fi. cessat effectus, vt
37 abundè dictũ fuit s̃. Tertiò intellige, † vt ꝓcedat q̃ñ est talis qua
litas, q̃ ꝯsumat effectũ statim; seu trahit executionem secũ; tũc
ea cessante, nõ cessat dispõ, ex quo iã effectus est ꝯsummatus, l.
fi. ff. vñ lib. ꝑ quã ita dicit Bar. in l. 2. §. fi. ff. de do. secus si qualitas
à prin. interueniens non sit talis, q̃ operet̃ illico suũ effectũ, l. si

38 cui balnei. ff. quemad. vsusf. amit. Quartò intellige, † vt ꝓcedat si
qualitas sit talis, q̃ in se nõ hẽat inclusum tractũ successiuũ; aliàs
requirit̃ ꝑseuerantia, l. sp. §. negotiatores, ff. de iu. immu. Et ideo
Imo. in cle. 2. de resc. dicebat, ꝙ si qualitas habeat se ꝑ modum
causæ ꝑmanentis; ea cessante, cessat dispositio; secus si ꝑ modũ
causæ principiãtis, aut iuuantis, vel habilitãtis. Hinc est, ꝙ si ꝯdõ
habet tractũ successiuũ, non sufficit eã momẽto tp̃is adimple-
re, l. Mæuia. §. 1. inf. de annu. leg. l. si qs ita legauerit, inf. de ꝯd. &
39 demon. Ale ꝯs. 43. Ponderatis, li. 3. Quinto intellige, † nisi cessan
te qualitate succederet ꝯria qualitas, q̃ deducat actũ ad eum sta
tũ, à quo incipere non posset, vt hic, & l. pluribus. §. & placeat. ff.
de ver. obl. Præmissa inducuntur ad varias quæstiones. Primò,
40 †Cõmissa est cã vni canonico, qui postea desijt esse canonicus,
an expiret iurisdõ delegata? Gl in c. statutum, in pri. in ver. cano-
nicis, ad fi. de rescr. in 6. determinat, ꝙ non, q̄a sufficit qualitas ha
bilitans à principio sequuntur *cõiter* Doct. ibi. q̃ decisio dẽt re
stringi; nisi cessante qualitate canonicatus succedat ꝯria quali-
tas repugnãs actui seu iurisdõni, vt si cã erat spiritualis; & cano-
nicus desijt esse canonicus; q̄a m̃rimoniũ ꝯxit, ita Ge. & Peruſ.
ibi. Et pro ista restrictione facit quinta limitatio, de qua s̃. & ad
illã gl. vide Fel. in c. q̃m abbas. col. 2. de off. deleg. Scd̃ò inducit̃,
41 †Dicit statutum, nihil posse legari nuptæ extra territoriũ; si filia
post agnitũ legatum, nubat extra territoriũ, non ꝑdit legatum;
q̄a effectus acquisitionis fuit ꝯsumatus eo tp̃e, quo filia erat ha
bilis, ita decidit Soc. ꝯsi. 81. Non est dubiũ, li. 3. & facit in fiñ deci
sio Bal. in l. si viua m̃re. C. de bon. mate. Tertiò, † Dicit statutum,
42 Extantibus masculis, fœminæ non succedẽt; si tp̃e mortis adsunt
masculi, fœminæ ꝑpetuò censent̃ exclusæ, dato ꝙ masculi p̃mo-
riant̃, s̃m Bal. in aut. & si qs, col. 5. C. de secun. nup. nisi statutum
vtat̃ verbis requirentibus tractũ successiuũ; puta, donec mascu-
li extabunt, s̃m Bar. in l. fi. inf. ad Ter. quem sequit̃ Soc. ꝯs. 63. Cõ
filijs n̄ris, li. 3. & Dec. ꝯsi. 87. Pro resolõne casus, in 1. dub. Vlt. fa-
43 cit, † Dicit statutũ, si qs abduxerit mulierẽ honestæ vitæ, puniat̃
pœna capitali. Aliquis abduxit mulierẽ honestæ vitæ, q̃ anteq̃ ra
ptor accusaret̃, effecta est malè famæ; q̃ritur, an raptor sit puniẽ
dus pœna statuti? Præmissa faciunt, ꝙ sic, & ita decidit Bar. Cæpo.
44 ꝯsi. 58. Franc. de Bisarijs. † Circa tertiũ, cui verbo qualitas in du-
bio censeatur adiecta, q̃ñ ad plura verba referri p̃t? Pone exem
plum, Dicit statutum, si forensis offenderit ciuẽ, puniat̃ tali pœ-
na; forẽsis offendit ciuẽ; q̃ añ accusationẽ effectus fuit ciuis. si di
camus, ꝙ qualitas illa, forensis, solũ referat̃ ad illud verbũ, punia
tur, nõ posset puniri pœna statuti. Reperio Bal in l. 1. C. an ser. ex
suo fac. col. 2. q. vult, ꝙ illa qualitas determinet vtrũq; verbum.
Sed pone, ꝙ non possit ꝯmodè referri ad vtrumq; verbũ; sed sit
necessariũ ad alterũ tm̃ applicari, non darem certam doct. Dice
rem tñ subiectam mãm, & mentem disponentis inspiciendam
45 esse. Circa vlt. oppo. Bar. habes, † ꝙ beneficia principum debent
ita restringi, ne ꝯtineant iniquitatem. q̃d intelligit Bar. de iniqui
tate per quam infert damnum; & ita procedat iste tex. secus de
iniquitate, ꝑ quã aufert lucrũ, & ita ꝓcedat l. ꝓspexit. ff. qui, & à
qb non. n. par est rõ lucri, & damni, l. fi. C. de codicil. Idẽ voluit
Bar. in l. oẽs populi, in 2. q. 6. prin. ff. de iust. & iu. inferẽs ad pul-
chrã q. vt ibi ꝑ eũ. d. Ial. hic improbat ista dicta Bar. q̄a q̃tum ad
leg. n̄ram non p̃t dici tractari de damno, cum damnum sit di-
minutio patrimonij, l. damnum. s̃. de dam. infec. q̃ diminutio
p̃rimonij non p̃t notari ex parte muti, s̃m eũ. Sed certè ex par-
te muti tractatur de dãno, q̄a auferretur libera testãdi facultas;
si substõ non irrritaret̃; perdere aũt facultatẽ disponẽdi de reb.
suis, dãnũ est, c. 2. de ꝯsti. Considera tñ, q̄a isto mõ ẽt in d. l. ꝓspe-
xit, mulier nõ valens manumittere, pateretur damnũ. Mihi pla-
cet, ꝙ dicamus nullã legẽ ꝯtinere iniquitatẽ, ꝑ tex. in c. erit aũt
46 lex, 4. dis. & in l. 1. & 2. ff. de leg. † Ad tex. in d. l. prospexit, & in c. in
memoriã, 19. dist. posset r̃nderi, ꝙ loquant̃ in casu, in quo lex du
ra sit apparenter, & presumptiuè, non aũt essentialiter. Ibi enim
rõ legis; ne videlicet, subducantur serui à q̃one pro eruenda ve
ritate, bona est & iusta. & licèt videat̃ dura quo ad seruos extra
ministeriũ, q̃ verisilr̃ nihil sciunt de adulterio vxoris; tñ seruãda
est; q̄a non ꝯstat verè, & necessario, ꝙ ipsi sint ignari facinoris
adulterij. Vel q̃tũ ad leg. n̄ram p̃t dici, ꝙ dẽt restringi, ne sequat̃
iniquitas, per quã auferat̃ dispõ rerũ suarũ; secus si solũ differat̃,
vt d. l. ꝓspexit. talis. n. iniquitas non censet̃ ꝯsiderabilis, l. p̃r, q̃ ca-
strense ff. de castr. pec. vbi interesse tp̃is non cõsiderat. Et si dixe-
ris, ista sol. ꝓcedit respectu vxoris volentis manumittere seruos
sed nõ respectu seruorũ, q̃ interim torquebunt̃, vt dicebat Sal.
in l. 2. C. de nox. r̃ndeo, ꝙ ex tortura, q̃ infligitur ꝑ eruẽda verita
te, sequi non p̃t iniquitas, l. interrogari. ff. de q̃onib. Et si dixeris
non dẽt seruus indebitè torqueri, q̃d esset si delicti torqueret̃
inscius. r̃ndeo huic iniq̃tati ꝓuisum esse; q̄a in tortura facienda
adhibet̃ causæ cognitio, in qua discutit̃, vtrũ seruus suspectus sit
vel ne. l. 1. §. 1. ff de qõ. & ad illã l. ꝓspexit, vide latissimè Fel. in c. si
47 q̃ñ, col. 7. extra de resc. † Vltimo Bar. format vnã qõ. P̃r lt̃imari
fecit filiũ n̄alem, vt posset ei succedere, postea duxit vxorem, ex
qua suscepit filios. Quæritur, vtrũ lt̃imatus possit succedere patri
simul

ſimul cũ legitimis? Dy.tenet ꝙ non,ſequunť plures alij, vt hic ꝑ
Mod.moueť ꝑ iſtũ tex.vbi ſubſtõ exẽplaris facta muto,irritatur
natiuitate filiorũ;qa ceſſat cã ipſius ſubſtõnis.Sic dicamus,ꝙ na
tiuitate filiorũ ltĩmorũ irriteť ltĩmatio facta;qa pr̃ filios ltĩmos
nõ habebat.Ad iſtud rñdeť, ꝙ ceſſante cã non ceſſat diſpõ ꝑfe-
cta,& ɔſummata,l.fi.inf.vñ libe.Iſta rñſio bñ vr̃ adaptari q̃tum
ad hoc,vt ltĩmatio non irriteť;ſed q̃tum ad effectũ ſuccedendi
cũ ltĩmis,non vr̃ tuta;qa ſimul ſtat,ꝙ ltĩmatio ſubſiſtat;& tñ ltĩ
matus non ſuccedat,c.1.de fil.na.ex ma.ad morg.ɔtr.in vſi.feu.
Põt.n.Imperator iu ltĩmatione adijcere clam,abſq; p̃iudicio ltĩ
morum,vt no.ꝑ Pau.de Ca.& Mod.in l.ſed ſi hac.§.pr̃onum.ff.
de in ius voc.cũ ſi. Verũ ſi ꝓponatur ltĩmationẽ fuiſſe factã ex-
preſſa cã;qa filios ltĩmos non habebat,q poſſent ei ſuccedere ;
vr̃ ſaltẽ tacitè apparere de mẽte pr̃is ſupplicãtis, & Imperatoris
legitimantis,ꝙ ltĩmatus non debeat ſuccedere cũ ltĩmis,q̃ mẽs
tacita tm̃ operari dẽt,q̃tum expreſſa,l.cũ quid.ff.ſi cer.pet. Alio
mõ rñdet Bar.ꝙ hæc ſubſtõ erat facta in fauorẽ muti;ideo irri-
tatur ẽt in fauore,ne inducta in fauorem retorqueãtur in odiũ
ɔ̃ l.qđ fauore.C.de leg.q̃ rõ ceſſat in caſu nr̃o, qa eſſet odiũ legi
timati,ſi reuocareť legitimatio.Quæ rñſio licèt ſit ſubtilis, non
tñ eſt tuta,ſ̃m Are.qa iſte tex.non ſe fundat in rõne l.qđ fauore
ſed ea rõne, qa non fuit mens pr̃is , neq; principis excludere fi-
lios muti naſcituros,q̃ rõ vr̃ militare in caſu nr̃o. Et qa ab hoc
pendet veritas, videamus ſi poſſumus demõſtrare, ꝙ iſta fuerit
mẽs Imperatoris;& vt intelligať qõ,diuido eã in tres caſus.Pri-
48 mus eſt † in ltĩmato ꝑ ſubſequens mr̃imonium,& de iſto non
diſputať;qa ltĩmatus ꝑ ſubſequẽs mr̃imonium , eſt verè ltĩmus
quo ad oẽs effectus iuris, c.tanta. q fil.ſint legi. §.fi. Inſt.de nup.
Imò dr̃ legitimè natus,ſ̃m Ang.in §.& qm̃,in Auth.quib.mod.
effi.ſui.Pau.de Ca.in l.fi.C.de ijs,q ve.æta.impe.g .in c.innotuit,
vbi Abb.de elect.plenè Dec.conſi.155.ꝑ totum.Purgat.n.ſubſe
quens mr̃imoniũ oẽm maculã p̃cedẽtem.d.c.tanta,adeo ꝙ ta-
liter natus,ſuccedit in feudis,ſ̃m Bal.& alios,in c.1.§.nãles, ſi de
feu.fue.ɔtr.inter do.& agn.vaſal.Io.And. & Can. & in c.lator,q
49 fil.ſint leg.Scđus caſus eſt†in legitimato per reſcriptũ principis;
& in hoc conſiſtit dubitatio.Pau.de Caſt. dicit mentem Princi
pis non fuiſſe,p̃iudicare filijs legitimis naſcituris. Probatur ſ̃m
eum qa ſi fuiſſent iã nati tꝑe legitimationis,& Imperator igno
raſſet,eis ltĩmatio nõ nocuiſſet, ſ̃m Bar.& alios, in l.Gallus.§.&
quid ſi tm̃,s̃.de li.& poſth.Oportet.n.cert ficare Imperatorẽ,ẽt
de filiabus ltĩmis , & de numero , alś ltĩmatio eſt ſubreptitia,vt
ɔcludit Cur.ɔſi.13.col.3. & ɔſ.19.in 3.dubio. Ergo eodem mõ
non dẽt ltĩmatio p̃iudicare filijs naſcituris,quos Imperator na
ſci ignorabat.Sed ad iſtã rõnẽ rñderi p̃t, ꝙ ſi filij ſint nati, & de
ipſis mẽtio non fiat in ſupplicatione,ltĩmatio non valet ꝑꝑ vi-
tiũ ſubreptionis,c.poſtulaſti, de reſcri. qđ vitium ſubreptionis
nõ p̃t ɔſiderari reſpectu filiorũ naſciturorũ, quos ẽt impetrans
ignorat ita debere naſci ſicut Imperator:ſed cũ vterq; ẽt in gñe
poſſit ſcire filios naſcituros , vr̃ ꝙ ltĩmatio non ſit ſubreptitia.
Itẽ iſta opi.ꝓbať ꝑ tex.in l.ſi vnq̃.C.de reuo.don.& in l.cũ auus.
inf.de ɔdi.& demon.vbi in donatione,& in fideicommiſſo ſub
intelligiť cl̃a,niſi naſcanť filij.Ita ergo dicamus in ltĩmatione,vt
debeat reuocari,ſi naſcanť filij ltĩmi.Aliq rñdent , ꝙ illa iura ꝓ-
cedũt,qñ donatio facta eſt extraneo,& fideicõmiſſum ſilr̃;nos
loqmur in ltĩmatione facta de filio.Sed iſta rñſio ɔfundiť ꝑ tex
in d.l.cũ auus,q loquiť ẽt qñ filius erat ſubſtitutus. Præterea iu-
ra magis fauẽt extraneo q̃tũ ad effectũ,vt poſſit ſilr̃ ſuccedere cũ
filijs nãlibus,& ltĩmis,q̃ nãli filio;patet,qa extraneus p̃t adoptari
ad effectũ,vt ſuccedat cũ ltĩmis & nãlib.filijs,& tñ nãlis adopta-
ri non p̃t,l.lege. C.de nat.li.Alr̃ rñdet Alex.ꝙ ideo reuocať do-
natio,& fideicommiſſum;qa ſi valerent,ltĩmi excludereť in to
tũ,q̃ rõ ceſſat dato ꝙ ltĩmatio valeat, qa ltĩmi ſimul ſuccedunt.
Contrariũ determinat Bar.& iſta opi.*cõiter* approbať, & vltra al
leg.ꝑ Mod.idẽ firmat Ale.ɔſi.187. Videreť prima ɔſideratione,
col.5.& ɔſi.ſeq.li.5.Raph.Ful.in ɔſi.ſtatim allegando. ꝓ iſta opi.
Bar.adducit duo.Primò,qa legitimatio eſt ꝑfecta;ergo ceſſante
cã,non debet ceſſare diſpõ.ad iſtud rñſum fuit s̃. Scđò,qa ltĩma
tus ꝑ reſcriptũ eſt perinde ltĩmus, ac ſi natus eſſet de vero mr̃i-
monio; ſed iſtud negatur; quia infinitæ ſunt dr̃iæ; patet,qa ltĩ-
matus ꝑ reſcriptũ,non ſuccedit in feudo,vt per Bal.& alios,in d.
§.nãles.Præterea tex.in d.§.illud,in auc.qb.mod.nat.effi.ſui. qui
vult, ꝙ legitimati ꝑ reſcriptũ non differãt à verè ltĩmis, ꝓcedit
data validitate ltĩmationis; ſed iſtud eſt, de quo diſputať, ergo
nõ rectè p̃t allegari ſil̃itudo;niſi prius probet,ꝙ valeat q̃tum ad
caſum nr̃m;& ſic fundamẽta ꝓ parte ſil̃itudinis adducta, nõ vr-
gent. Tertiò adduciť;qa ſi dicamus, ꝙ ltĩmatio irriteť natiuita-
te filij ltĩmi,ſequereť abſurdum, ꝙ pr̃ hr̃et filiũ tꝑalem, qđ nr̃is
moribus non ɔuenit. l.ſi tibi. ff.de adop. Ad iſtud rñdent Are.
& d.Iaſ.ꝙ licèt ꝑ adoptionẽ hr̃e non poſſit pr̃ filiũ ꝓ parte tꝑis,
& ꝓ parte non, ſecus tñ ꝑ legitimationẽ ; qa legitimari p̃t filius
quo ad q̃dã tm̃,l.q̃ſitũ C.de nat.lib. Sed ſi ɔſiderabis, iſta ſol.nõ
tollit fundamẽtũ, qđ ſic ɔfirmo, de arrogatione ad ltĩmationẽ
eſt validũ arg.ſ̃m gl.in l.1.in ver.parẽtibus.ff.ad muni. Sed arro-
gatio non p̃t fieri ꝓ parte tꝑis,ergo nec ltĩmatio. Non ob.ꝙ ltĩ
matio poſſit fieri quò ad quoſdã effectus tm̃;qa ẽt adoptio fie-
ri p̃t quò ad quoſdã effectus tm̃;l.q in adoptionẽ.ff.de adop.&
Inſti eo.§.ſed ſi qs.& tñ quò ad illos effectus dẽt eſſe ꝑpetua,d.l.
ſi tibi ita.In caſu nr̃o cũ ltĩmatio facta fuerit ad effectũ ſuccedẽ
di,non dẽt quò ad iſtũ effectũ eſſe tꝑalis.Sed certè nec iſtud fa-
cit;qa ego dico,ꝙ filius ltĩmatus ſꝑ erit ltĩmatus,licèt non poſ-
ſit oĩ tꝑe eſſe hr̃s,vt patet in filijs natis ex mr̃imonio ad Morga-
nicã ɔ̃cto.Quartò ꝓ iſta parte ſic arguit d.Iaſ.Valet arg.de liber
to ad ltĩmatũ.§.ſi qs ergo,in auc.qb.mo.nat.effi.le.§.1.in aut.vt
libe. de cæte. ſed libertas ſemel data ſeruo, nunq̃ p̃t reuocari ,
niſi ex cã,l.Papinianus.§.ſi.ff.de inof.teſta. ergo nec ẽt ltĩmatio.
Sed nihil ſtringit;qa diſputamus vtrũ ſuperuenientia filiorũ ltĩ-
morũ ſit iuſta cã;& obtẽto ꝙ ſit,adhuc retorquebiť argm̃.Poſ-
ſem alr̃ rñdere,ſed nõ expedit.Quid tenendũ? Mihi placet opi.
50 Dy.†qa ſi amplectamur opi.And. de Iſer.in d.§.nãles, & Bar. in
auth.itẽ ſi qs,C.de nat.lib.tenentiũ,ꝙ Imperator non poſſit ltĩ-
mare nãlem in p̃iudiciũ ltĩmorum ; tanq̃ de iure diuino filius
ancillæ ꝓhibeať ſuccedere cũ filio liberæ,c.dicat aliquis,32. q.4.
ɔ̃ qđ ius diuinũ Imꝑator,neq; Papa p̃nt ſtatuere. c.ſunt quidã,
26.diſt.caſus nr̃ ɔ̃ cõem dubiũ non hr̃et.Si verò dicamus, ꝙ Im
ꝑator poſſit,ꝓut firmãt Sal.in d.aut.itẽ ſi q̃s, & Imo.in c.niſi cũ
pridẽ,§.ꝑſonę.de renun.tñ p̃t de plenitudine ptãtis tm̃;& nõ de
51 ptãte regulata,ſ̃m Ale.hic,& in d.ɔſi.187.Modo habes,ꝙ † Im-
perator in dubio nõ p̃ſumitur vti plenitudine ptãtis, niſi expri-
mat,ſ̃m Inno.& Pan.in c.innotuit,de elec.Bal.& Pa.de Ca.in l.
teſtm̃.C.de teſt.& Rap.hic ꝑ iſtũ tex.ergo &c.Reperio tñ Rap.
Fulg.conſi.65. Titius coniugem nõ habẽs, ꝑ tot.tenere cõem.
Moueť;qa adoptatus, cui ſolũ ius legis fauet, ſuccedit ſimul cũ
filijs naturalibus.& ltĩmis poſtea ſuſceptis,l.cum te. & ibi Bal.in
ducit ad hoc,C.de ſuis & legi.ergo à fortiori ſuccedit ltĩmatus ,
in quo ɔcurrit ius legis,& naturæ. Et ad iſtud p̃t rñderi,ꝙ argm̃
non valet;qa adoptio fieri p̃t ẽt extantibus filijs ltĩmis, & nãli-
bus,d.l.q in adoptionẽ,& tñ ltĩmatio non,§.ſi qs verò nõ habẽs,
in aut.qb.mo.na.effi.ſui.niſi de plenitudine ptãtis q̃ non p̃ſumi
52 tur interueniſſe, vt ꝓximè dixi s̃. Tertius caſus eſt†in ltĩmato ꝑ
oblationem curiæ,Bar.in hoc tenet cũ Dy. Sed Pau. Imo. Are.
& oẽs Mod.tenẽt opp.qa ltĩmatio ꝑ oblationem curię,fortior
eſt legitimatione ꝑ reſcriptũ.patet, qa p̃t fieri filijs ltĩmis exñti-
bus,§.proinde,in aut.qb.mod.nat. effi.ſui. ſed ltĩmatio ꝑ reſcri-
ptũ non,d §.ſi qs verò nõ habẽs.Comprobatur, qa pr̃ teneť ltĩ-
mato ꝑ oblationem curiæ , ltĩmis non extantib. relinquere 9.
vncias.§.ſi qs aũt ltĩmos, e.ti.ſed ltĩmatis ꝑ reſcriptũ,ſatis eſt re-
linquere ltĩmam,iuxta tex.l.qm̃ in prioribus.C.de inof.teſt.Præ
terea rõ Bar. ꝑꝑ quã vult ltĩmatos ꝑ reſcriptũ ſimul ſuccedere ,
de qua in §.illud, e.ti.militat ẽt in ltĩmato ꝑ oblationem curiæ;
qa ipſe ẽt nihil diſtat à ltĩmis,vt dixit tex.in §.& qm̃ variè, eo.tit.
Et ſic tenẽdo cõem, habes ampliare, vt ẽt ꝓcedat in ltĩmatis ꝑ
oblationẽ curiæ.Accedo ad mãm exẽplaris ſubſtitutionis;& q̃
53 ro primò,†quare noĩetur exemplaris? Bar.rñdet,qa ad exẽplum
pupillaris introducta fuit,§.qua ratione,Inſti.eo.Nec ob.ſi dixe
ris,ꝙ hac ratione attenta,dici deberet exemplata,iuxta illud ,

Exemplar liber eſt , exemplum quod trahis inde.

l.2.ff.de fide inſt.quia exemplaris extracta non fuit de corpore
pupillaris; ſed principalr̃ ordinata ꝑ ſe ad exẽplũ pupillaris. Sed
aduerte,quia alio reſpectu non vr̃ poſſe noĩari exemplarem;qa
non dr̃ ſil̃e,in quo plures ſunt dr̃iæ,quam ɔſonantiæ,l.1.vbi no.
Bal.& Mod.C.de iure emp.ſed exẽplaris differt à pupillari,& in
ꝑſonis qbus fit & à quibus,in mõ faciendi,& in pluribus alijs,vt
inf.dicam,ergo &c.Sol.non dr̃ exemplaris;quia facta ſit ad exẽ-
plum, i.ſimilitudinem pupillaris ; ſed qa Imperator motus fuit
ea ſil̃itudine rõnis ad introducendum exemplarẽ ſubſtõnem ,
54 d.§.qua ratione.Scđò quæro,†qualiter deſcribatur exemplaris?
Bar.non reſpondet.Imo.verò ſic diffinit. Exemplaris eſt ſubſti-
tutio directa,per quã prouideť ei,qui non ꝑꝑ ætatẽ,ſed ꝑꝑ mẽ
tis defectum teſtari non p̃t.Iſta diffinitio non vr̃ tuta,quia pr̃ p̃t
ſubſtituere muto,qui ꝑꝑ infirmitatem corporis, & non ꝑꝑ de
fectũ mentis teſtari ꝓhibeť. Sol.ſi teneamus opi.quam s̃.defen
ſaui,ꝙ muto ſcienti exprimere conceptũ ſuũ pr̃ non poſſit ſub
ſtituere,niſi ex reſcripto Principis,ceſſabit opi.Aliter deffiniuit
Sal.in d.l.humanitatis,col.4. verſi.ad tertium aliter, quæ diffini-
tiones facilè ſubuerti poſſent, ſed non inſiſto . Tertio quæro,
55 †an exemplaris ſit ſpẽs ſubſtõnis de ꝑ ſe? Bar.hic non rñdet; ſen-
tit tñ ꝙ ſic,dum in prima q.dicit,ꝙ exẽplaris eſt ſubſtõ ita prin-
cipalis,ſicut pupillaris,& iſta eſt veritas,quam latè comꝓbat Sal.
56 in d.l.humanitatis,col.4.ver ad ſ̃m.Quartò†quæro,in quib.cõ-
ueniat exemplaris cum pupillari;& quibus diſconueniat? Rñde
quòd regulariter in oĩbus conueniunt. ita Bar.inf in duob. lo-
cis.vñ bonum eſt argu.de vna illarum ad alteram,vt hic.Qui er
go vult dicere,ꝙ differant,debet lege ꝓbare,quia habens regu-
lam ꝓ ſe,fundatam hẽt intẽtionem,ſ̃m Bar.in l.quoties. ff.ſi qs
cau.& in l.ab ea parte.ff.de proba.tradit latè Dec.in rub. ff. de
reg.iu.videamus ergo in quibus differant. Prima dr̃ia eſt in cã
effi-

effi ciẽte;qa pupillaris introducta fuit morib.exẽplaris humani-
tate Principis ſm Bar.sed s̃.tenui,ꝙ exẽplaris,q̃ fit furioso,intro
ducta fuerit añ l.humanitatis.circa quã differentiã non insisto,
57 qa est modicæ vtilitatis.Scđa differentia,† qa pupillaris non p̃t
fieri filijs nãlibus tm̃,exemplaris verò sic,ſm Bar.ea rõne;qa exẽ
plaris non requirit ꝙ filius sit in ptãte,d.l.humanitatis,sicut pu-
pillaris.idẽ tenent Bal.& Sal.in d.l.humanitatis, alia rõne; qa pr̃
p̃t ꝓuidere filijs nãlibus de tutore,l.fi.ff.de ɔfir.tu.ergo ẽt de hr̃
de.Tertiò,qa rõne humanitatis, exemplaris ɔceditur, q̃ rõ hu-
manitatis ẽt militat in naturalibus.Istam dr̃iam damnant Ang.
Imo.Ale. & *communiter* oẽs Mod. ꝑ tex in d.l.humanitatis, vbi
oportet,ꝙ sit talis filius,cui pr̃ teneatur relinquere ltĩmam; sed
filijs nãlibus nulla ltĩma debetur,l.1.C.de nat.lib.gl.in l.1. in pri.
inf.de bo.poss.ɔtab.ergo,&c.Dec.verò in d.l.humanitatis,conat̃
defendere Bar.dicẽs,nõ esse de essentia exẽplaris substitutionis,
ꝙ ltĩma relinquatur;sed de ɔsilio, ne testm̃ rumpat̃ ab illis filijs,
qbus debetur ꝑꝑ q̃relam inoff.testa.vel ius dicendi nullum;sed
qa Bar.inf.istud tangit,ibi reseruo dicendũ.Præsupposita tñ ista
58 opi.q̃ est magis *communis*,† ꝙ exẽplaris solũ possit fieri liberis, q
bus debet̃ ltĩma.Nihilominus ista dr̃ia saluari poterit in mr̃e,q̃
tenetur relinquere ltĩmam ẽt filio spurio, l.si suspecta.§.1.ff.de
inoff.test.nisi mr̃ sit illustris,aut.si qua illustris,C.ad Orfi.Sed ad-
uerte,qa debet intelligi in filijs spurijs natis ex coitu non dãna-
to;aliàs ẽt in bonis mr̃is nõ debet̃ aliqua legitima,auth.ex ɔple-
xu;& in corpore,vñ sumitur,C.de ince.nup. Et in istis terminis
dẽt intelligi Bar.hic quẽ seqtur Ale.ɔs.40.in 4.dub.li.4. Si aũt vis
scire,qũo dicatur spurius;& tñ non sit natus ex damnato coitu;
vide Ang. in §.nouissimè.Inst. ad Orfi. Tertia dr̃ia est ſm d.Ias.
59 †qa filius p̃t exemplariter substituere patri furioso;& tñ pupilla
riter non p̃t.Mouetur per tex.in l.is qui.ff.de tuto.& cura.da.ab
ijs,cui statim rñdebo.Scđò mouetur,qa disposita in vno ex cor
relatiuis censentur disposita in altero, l.si C.de indi.vid.tol. Sed
rñ.ꝙ vbi subest diuersa rõ,non habet locum rl̃a correlatiuorũ.
l.fi.C.de rescin.vend.Bar.in l.multum interest.ff de verb.obl.vel
illa rl̃a ꝓcedit in indiuiduis,& correspectiuis,vt declarat Cur.iu
nior ɔsi.6.Præsupponitur,col.10.Ista differentia dãnatur ꝑ Bar.
& oẽs alios.Primò,qa non reperitur facta per legem,ergo &c.
Scđò,qa in substõne exẽplari debet filius furiosi substitui,d.l.hu
manitatis,ergo filius deberet substituere se ipsum, qđ est absur-
dum,c.fi.de inst.c.debitum, de baptis. Sed Dec.rñdet, ꝙ ista rõ
non est gñalis,qa eo casu,quo vellet alium substituere deberet
posse.Sed dicam,quis est,qui seipsum velit exhr̃dare? Scđò rñ-
detur,ꝙ non reputabitur absurdum;ex quo lege cõceditur. sed
Bar.& alij negant lege concedi. Tertiò facit;qa nulla rõ huma-
nitatis dictat,ꝙ filius testet̃ pro patre;ex quo pater habet ipsum
filium suum hr̃dem,vt in l.nostra dr̃.Item sequeretur,ꝙ si pr̃ fu
riosus haberet plures filios,quilibet posset testari pro eo, qđ est
absurdũ; qa sic vnus posset disponere ɔ̃riũ eius, qđ alter dispo-
suit.Ad tex.in d.l.is qui,rñdet Bar. ꝙ loquitur in administratio-
ne inter viuos;secus in substõne, q̃ fit per viam vltimæ volunta
tis,l.Aurelio.§.Caius,inf.de lib.leg.l.1.§.fuit q̃situm.inf.ad Treb.
Sed ista sol.ɔfunditur,ſm Ias.qa facilius ɔceditur actus testandi,
q̃ ɔ̃hendi,vt ꝓbant iura p̃alle.q̃ hoc mõ introducta retorquent̃
ɔ̃ Bar.vñ Dec.in d.l.humanitatis,iustificat sol.Bar.assignando rõ
nem diuersitatis inter administrationẽ inter viuos, iõ ɔcessam
filio,qa sua interest ꝑꝑ conseruationem bonorum, q̃ rõ cessat
in testãdo ꝓ pr̃e,cum habeat filius oĩno substituere illos,q vo-
cãtur à lege; sed certè vbi abessent alij impuberes filij,vtile esset
maiori, ꝙ ipse posset exemplariter substituere; qa posset insti-
tuere se ipsum hr̃dem vl̃em, & alios in ltĩma tm̃,d.l.humanita-
tis.Et si dicas,vt s̃.dicebat Dec.ꝙ filius non p̃t seipsum substitue
re,habebo intentum;qa aut nõ substituet,ne seipsum exhr̃det;
aut si voluerit aliũ substituere,dicendũ est ꝙ sua interest, vt vo-
luntatẽ adimpleat, l.fi.ff.de vsu,& habi. vñ aliter iustifico.Aliud
in administratione inter viuos;qa filius tenetur reddere rõnes,
sicut qlibet alius curator,ſm gl.& Bar.in d.l.is q,per tex.in fi.Inst.
de Attil.tut.secus in exemplari substõne; meritò non tenet, ar-
guendo de vna administratione ad alteram. Quarta dr̃ia,quia
pupillaris fit tm̃ pupillis,d.l.2.sed exemplaris fit ẽt puberibus, vt
60 hic.Iuxta istã dr̃iam dubitatur,†an pater possit exemplariter sub
stituere furioso pupillo? Ista dubitatio p̃t intelligi dupliciter.
Primò, an possit substituere pupillo furioso existenti in ptãte.
Scđo,an emancipato. Ad primũ rñdet Bar.ꝙ non,& ista opin.
est *communis* ſm Ale.& Are.per tex.in l.q hẽt,s̃.de tut.Sed Ang.
rñdet ad istum tex.ꝙ loquatur in ptãte iudicis limitata; nos ve-
rò loquimur in ptãte testõris non restricta, §.disponat, in auth.
de nup.Ista rñsio vr̃ ɔfundi per illum tex.vbi dr̃, ꝙ lex 12.tab.lo
quens de curatore furiosi,non trahitur ad pupillos furiosos; &
tñ illa lex ɔcedebat dari posse curatorẽ in testõ filio furioso,ſm
Bar.in l.1.s̃.de ɔfir.tu.Sed certè non ꝓbatur iure, ꝙ lex 12.tab.ɔ-
cederet dari curatorem furioso in testõ; imò fuit inde disposi-
tum per iura nouissima Iustiniani,videlicet per tex.in l.de crea
tionibus.C.de epis.aud.& l.fi.C.de cu.fur.Tñ adhuc opi.Bar.iu-
stificari vr̃ per d.l.q hẽt.nã & si de iure nouissimo ɔceditur dari
curatorem furioso in testõ:tñ intelligã furioso maiori dari pos
se;& non pupillo,arg.d.l.q hẽt.Scđò ꝓ cõi facit,ſm Imo. qa vbi
hr̃ remediũ ordinariũ, cessat extraordinariũ, l.in ꝓuinciali.§.1.
ff.de no.ope.nun.sed ista rõ nihil valet;qa hodie ita ɔcedit exẽ-
plaris de iure cõi & ordinario,sicut pupillaris,ſm Bar.s̃.in 2.op.
Præterea exẽplaris est apta nata pinguius ꝓuidere; videlicet oĩ
tpe;ergo nõ cessabit ꝑꝑ pupillarẽ,quominus ꝓuideat, l.& si for
tè.§.1.ff.si ser.ven.declarat Bar.in d.l.in ꝓuinciali.§.1. Tertiò fa-
cit,qa vr̃ cessare rõ humanitatis;ex quo ꝑ pupillarẽ succurrit̃ pu
pillo.Põt rñderi,ꝙ non cessat oĩno; qa licèt sit alio mõ succur-
sum ꝑ pupillarẽ,non tñ eodẽ mõ,& ita amplè,sicut ꝑ exẽplarẽ.
Et ex istis colligit̃ ẽt rñsio ad l.q hẽt. qa ibi per dationẽ tutoris
plenius ꝓuidet pupillo,q̃ ꝑ dationẽ curatoris.Contra opi.tenet
gl.& Io.Fab.in §.qua rõne,Inst.e.Alb.in rub.s̃.eo.Dy.Iac.de Ra
ue.Ang.& Pol.hic,Sal.in d.l humanitatis, moti ꝑ tex. in d.§.qua
rõne,in illa implicatiua, & si sint puberes. sed Aret dicit, ꝙ illa
implicatiua,nõ implicat ætatẽ furiosi,sed aliud,videlicet ꝙ non
solũ pr̃ possit pupill̃r substituere filijs, si sint impuberes;sed ẽt
exemplariè,si sint puberes.suadet̃ intel̃s iste,quia al̃r implicaret
casum magis dubitabilẽ ɔ̃ nãm ipsius implicatiuę,q̃ est implica
re casum minus dubitabilẽ,l.illud.ff.ad legẽ Aquil.l.ẽt hoc mõ,
inf.de le.2.Corroborat̃ ſm eundẽ;qa tex.subijcit substõnẽ infir
mari,si furiosi resipuerint,qđ esset falsum; qa subst.esset fcã fu-
rioso pupillo;qa sustineret̃ tũc in vim pupil.vt dicit hic Bar.Sed
certè licèt ista subtilia sint;tñ verba literæ refragari vñr; & dato
ꝙ implicatiua implicaret,ꝙ ẽt impuberibus possit fieri exẽpla-
ris;tñ implicaret casum minus dubitabilem vtpotè, liceat sub-
stituere impedito duplici impedimẽto;& licèt sustineat̃ in vim
pupi.vera tñ est ꝓpositio,infirmari.s.exemplarem,si furiosus re
sipuerit,sicut vera est alia,aditione hr̃ditatis expirare vulgarem
expressam,l. post aditã, C.eo.& tñ sustineri tacitã pupillarem, l.
fi.C.de inst.& substit.Ad ſm dubiũ,Bar.& alij *cõiter* rñdent,† fu
rioso pupillo emanci.posse substitui exẽplariter:solus Imo.ɔ̃di
61 cit,qa vbi filius alia rõne,q̃ dementiæ impeditur testari; tũc pa-
ter non p̃t ei exemplariter substituere,ſm Bar.inf.in 5.reqsi.sed
pupillus furiosus impeditur ẽt rõne ætatis, ergo &c.Aret.ꝓ rñ-
sione subtiliter ɔsiderat,ꝙ impedimentũ ætatis,& impedimen
tũ dementię,est idẽ impedimentũ,cũ vtrũq; ꝓcedat ex defectu
mẽtis;sed Imperator facultatẽ substituendi pupill̃r, q erat tꝑa
lis, ɔsiderato impedimento tꝑali,s.ætatis, ꝓrogauit ꝑꝑ impedi-
mentũ dementię,ad oẽ tp̃s,ɔsiderato impedimẽto furoris apti
tudine ꝑpetuo.vñ sicut terminus ꝓrogatus est idẽ cum primo,
l.sed si manente.ff.de p̃ca. ita cã inhabilitatis à principio tꝑalis,
effecta ꝑpetua,erit eadem cã, arguendo de tꝑe ad rem, l.miles
ita.§.1.inf.de test.mili.Sed ista subtilitas retorqueri p̃t;qa vbi pri
mus terminus deficit,ꝓrogatio nõ ɔceditur, d.l.sed si manẽte,
ita vbi cã tꝑalis redacta est ad non cãm,non deberet posse ꝑpe
tuari.cã aũt & inhabilitas ætatis, per emancipationem redacta
est ad non cãm,cũ non sufficiat,ita ꝙ pr̃ possit pupillariter sub
stituere. Et ꝙ sint diuersa impedimenta, probatur; qa cessante
impedimento furoris añ pubertatẽ,pupillus non posset testari
ꝑ se,ergo nõ ẽt dẽt posse ꝑ alium, l.neq;.C.de hær.insti.Et ita in
ſpẽ seipsum declarat Bar.in d.5.requisito. Facit ꝓ ista opi.Imo.
quia inter pupillarem & exemplarem non debet fieri dr̃ia; nisi
lege caueat̃.Defendẽdo tñ Bar.necesse est dicere,ꝙ ista dr̃ia ex
presse fit ꝑ d.l.humanitatis. vbi mr̃ p̃t exemplariter substituere
filio furioso;ẽt pupillo,ſm *cõem* intellectum,ergo eodem mo-
do poterit pr̃.Retenta cõi opin.ꝙ pupillo in potestate furioso
62 non possit exempl̃r substitui;dubitatur,† quid si exemplaris fa-
cta fuerit,an saltem sustinebitur vt pupillaris? Respondet Bar.ꝙ
si sit facta sine limitatione tpis,intra tempora pupillaris æta.va-
lebit vt pupillaris,postea aũt vt exemplaris,l.Centurio,s̃.eo.Bar.
non exemplificat: tñ ex his, q̃ dicit inf.in specie, in 2.princ. q.ad
quam se retulit,vr̃ sic exemplificare,filio meo talis hæres esto.
Et isto casu credo verissimum,ꝙ inf.pupillarem æta.sit pupilla-
ris,qa verba ɔueniunt pupillari. ꝙ aũt exemplaris sit postea, vr̃
dubitabile,quia l.Centurio, q̃ vult,ꝙ vna directa transeat ad al-
teram,loquitur qñ substitu.erat facta cum limitatione tꝑis, ꝑꝑ
quã apparebat testõrem voluisse directã substitutionẽ durare
vsq; ad illud tempus. At in casu nostro nulla erat limitatio tem
poris;ideo vr̃ ꝙ vnicam substõnem,& sic pupillarem tm̃ facere
voluerit.Nisi dicas,ꝙ substituendo simpliciter, ad omne tps se
referat;& sic velit facere pupillarem suo tꝑe,& postea exempla
riam.obstãt tñ aliqua no.ꝑ gl.& alios, in l.Gallus.§.1.s̃.de libe.
& posth.Alio modo potest exemplificari; puta si filius meus in
furore decesserit,Titius hæres esto;& isto casu,quia verba ɔue-
niunt soli exẽplari,videndum est,an talis exemplaris cõtineat ta
citam pupillarem. Quod vtiq; putarẽ, licèt Imo.dubitet, quia
maior rõ dictat,ꝙ exemplaris ɔtineat tacitam pupillarem, q̃ ex
63 pressa vulgaris.Sed alia dubitatio insurgit,† quid si filius moriat̃
in furore, & in pupil. ætate, an habebit locum tacita pupilla-
ris? Rõ dubitandi est,quia tacita pupil.ɔprehensa in vulgari,non

habet locum, nisi deficiat ꝯdō vulgaris expressę. l.fi. C.de inst.& subst. Sic videret, ꝙ in casu nr̄o tacita pupil. ꝯprehensa in exēplari, non debebit hr̄e locū; qa ꝯdō exēplaris euenit, & nō defecit. Sed ꝯ. arbitror fuisse de mēte testatoris, ꝓ qua facit, quia subst̄ō pupillaris ꝯprehensa in vulgari non vitiat; dato ꝙ vulgaris nō valeat, f̄m Bar. in l.1. in fi. s̄.eo. Ita ergo tacita pupillaris ꝯprehensa in exēplari sustinebit, dato ꝙ exēplaris sit inualida. Non obst. rō dubitādi; qa effectualiter ꝯdō exēplaris dr̄ defecisse, ex quo exē-

64 plaris non tenet. Quinta dr̄ia, †qa pupillaris non p̄t fieri, nisi pupillis in p̄tāte, d.l.2. exēplaris āt ēt furiosis emācipatis, & ēt à mr̄e, d.l. humanitatis. Sed inquirenda est rō diuersitatis. Guil. & Cyn. assignant vnā rōnem; qa pupillus impedit̄ testari ꝑ rigorē iuris ciuilis, videlicet, qa est in p̄tāte; ideo solis p̄ribus hn̄tibus filios in p̄tāte f̄m rigorē iuris ciuilis, ꝯcessa fuit pupillaris, sed furiosus īpeditur testari ꝑꝑ impedimentum naturæ; ideo ꝯcedit exēplaris ex humanitate, q̄ rō humanitatis militat, etiā ꝙ filij in p̄tāte p̄ris non sint, l. furiosæ mr̄is. s̄. de cnr. fur. Istā rōnem reprehēdit Bar. qa imò pupillus impedit̄ testari ꝑꝑ impedimentum naturæ, i. ætatis, & nō ꝑꝑ impedimētum p̄riæ p̄tātis. Imo. verò saluat rōnem; qa pupillus proximus pubertati sagax, nō impeditur defectu ætatis; & tn̄ testari ꝓhibetur; ergo ꝓhibitio cātur à rigore iuris. Tu verò rn̄de f̄m Are. ꝙ attendi dēt principium causæ, & euētus, l.fi. C. si aduer. deli. & ibi Bar. Vel dic, ꝙ rarò euenit, ꝙ pupillus hēat intell̄m idoneum ad testandū; & ideo lex talē casum in ꝯsideratione non habuit, l. nam ad ea. ff. de leg. Nec credo verum, ꝙ pupillaris ꝯcessa dicat̄; qa pupillus impediatur testari rōne p̄riæ pote. aliàs pupillaris posset fieri maioribus exn̄tibus in p̄tāte; qa & ipsi rōne p̄riæ p̄tātis testari ꝓhibent̄, l. filiusfamilias, s̄. de testa. Scd̄a rō assignatur per Ray. qa impedimentum furoris; aptitudine p̄t esse perpetuum; ideo largius fuit ei ꝓuidendū. Istam ēt reprobat Bar. qa si pupillus moriat̄ in pupillari ætate, impedimentum dr̄ fuisse perpetuum, i. dum vixit, l.1. ff. pro soc. Ias. dicit Bar. calumniari; sed non est verum, qa impedimentum ætatis respectu pupillaris, dr̄ perpetuum. Tertia rō fuit quorundam; qa p̄r in pupillari hēt latiores habenas; qa p̄t quēlibet substituere, idcirco in tp̄e fuit restricta potestas; sed in exēplari arctatur substituere descendētes furiosis, iō ad lōgius tp̄s concessa fuit, & tā matri q̄ patri. Sed Bar. dicit, ꝙ est truffa, qđ aiunt. Poly. ꝯdicit, asserens hāc esse ꝓbabilem, sed non iustificat. Ego credo cum Bar. ꝙ sit truffa, qđ ipse ait, qa in pupillari, iō p̄r non arctat̄ substituere descendentes pupilli; qa nullos habet, nec aptus est habere, donec saltem est pupillus. sed si haberet; aut p̄r pupillariter substituere non posset; aut si posset, dicerē ꝙ deberet substituere descendētes pupilli, vt dr̄ in exemplari. Iuxta hoc q̄ritur,

65 †quid si mr̄ transiuerit ad scd̄a vota, an poterit exēplariter substituere? Rn̄det Bar. ꝙ non sequuntur *cōiter* alij. Mouetur Bart. qa cessat rō humanitatis in mr̄e, q̄ transiuit ad scd̄a vota, eo qa & res, & ꝑsonas filiorum abdicaret nouus maritus, l. lex q̄ tutores, C. de admi. tut. Sed aduerte, qa ille tex. dicit, plerunq;, ergo ꝑsupponit, ꝙ mr̄ regulariter non abdicat. dictio. n. plerūq;, demōstrat rl̄am esse in ꝯrium, l. plerunq;. ff. de iu. dot. Nisi dicas, ꝙ in mulierib. dictio, plerūq;, facit rl̄am, qa Comico testante poeta, vix illam ab alterius ingenio declinantem inuenies. facit tex. in §. qa verò, in auth. vt sine ꝓhi. mat. deb. Scd̄ò Bar. ōndit suspitio-

66 nem, †qa apud mr̄em, q̄ trāsiuit ad scd̄a vota, non debet educari filius, l.1. C. vbi pup. edu. deb. sed ille tex. non dicit simpl̄r, ꝙ nō educent̄, sed relinq̄t arbitrio iudicis, ꝯsiderata qualitate mr̄is & vitrici, f̄m glo. ibi. Facit tex. in l. si paterno. C. de neg. gest. Possumus fortè dicere, ꝙ in dubio, iudex arbitrari non dēt alendos esse filios apud mr̄em; nisi appareat de circunspectione ex bonis moribus ipsius mr̄is, ꝑ ea q̄ statim dixi. Tertiò mouet̄; ꝑ trāsitū ad scd̄a vota mr̄ priuat̄ tutela & cura, aut. scr̄m, C. qn̄ mul. tu. offic. fun. po. ergo ēt priuabit̄ p̄tāte substituendi, qa si in vita priuat̄ administratione; multò magis in morte. ꝯprobat Ias. qa bonum est argu. de tutela ad vltimas voluntates, l. qđā. C. necess. ser. hær. insti. q̄ f̄m Pol. loqtur in diuersis terminis. Et ego dico, q̄tū ad terminos nr̄os argm̄ non valere; qa p̄ri suspecto denegatur cura in vita filij, l. si cū dote, §. eo aūt tp̄e. s̄. sol. mat. l.fi. C. de sen. pas. & tn̄ non priuat̄ p̄tāte substituendi pupillariter, f̄m Alex. & *communiter* alios, in l.2. vbi dixi, in 6. q.7. requisiti s̄. eo. Cōtra. opi. tenet Imo. in c. Raynaldus, extra de test. & Sal. in d.l. humanitatis, q. loqtur indistinctè, ergo &c. Sed rn̄det Bar. ꝙ cessat rō humanitatis, de qua ibi, ergo &c. Scd̄ò, qa si mr̄ petierit tutorē dari filio an̄ transitū ad scd̄a vota, non priuabitur successione, q̄ ꝯcernit ꝯmodū mr̄is, l. sciāt. C. de leg. hær. ergo multò minus priuabit facultate testandi ꝓ filio, ꝙ respicit ꝯmodū ipsius filij. Ad istud rn̄det Ias. post Are. ꝙ Imo. æquiuocauit, qa in ꝓposito nō p̄t fieri dr̄a, an mr̄ petierit tutorē, vel ne; qa exēplaris non p̄t fieri, nisi puberi, f̄m cōem sn̄iam, de qua s̄. Sed postq̄ pupillus effectus est pubes, mr̄ non priuat̄ successione; ēt ꝙ non petierit tutorem, l. mr̄es. C. ad Ter. ergò &c. Sed Pol. & meritò, truffat de Ias. qa mr̄ ēt filijs impuberibus p̄t exēplariter substituere, vt s̄. fatet Bar. Vlt. mouet; qa p̄r transiens ad scd̄a vota, nō priuat̄ p̄tāte substituendi exemplariter, f̄m Ang. Imo. Are. & Moder. hic, ergo nec ēt mr̄, arg. eorū, q̄ no. ꝑ gl. & Bar. in l.fi. C. de sec. nup. Sed ꝑ veritate nō est par rō; qa in p̄re maior est ꝯstātia. Itē in p̄re nō militat rō, ꝙ debeat abdicare ꝑsonas, & bona filiorū in nouercā. hinc est, ꝙ p̄r per transitū ad scd̄a vota, nō priuat̄ administratione bonorū filij, l. gn̄al̄r, ver. negocia. C. de sec. nup. sed bn̄ mr̄.

67 d. auth. sacr̄m. Quid tenendū? Dubius est art. iste f̄m Ale. †Mihi placet opi. Bar. ꝯ. cōem, qa ꝙ mr̄ valeat exēplariter substituere, ꝯcernit fauorē filij, l. ex tribus. C. de inof. test. Nec ob. argu. ꝑ cōi adducta, & sīīa, q̄ possent adduci ad demonstrandū, ꝙ mr̄ ꝑ trāsitum ad scd̄a vota, fit suspecta, qa aut volumus ꝯsiderare suspitionē eo respectu, ne substituat vitricū; q insidietur inde vitę furiosi, vt ꝯsequat̄ bona; qa ista suspitio nō dr̄ sufficiens eo, ꝙ talis suspitio militat ēt absq; eo, ꝙ priuet̄ facultate testādi; nā si vitricus affectet ista bona, & mr̄ ꝯsentiat, certè ipsa q̄ est ab intestato successura, medio vitrici poterit insidiari vitæ furiosi, ꝑpea lex adhibuit remediū, vt furiosus non alat̄ apud mr̄em, d.l.1. Hinc infero, ꝙ lex cōsiderauit hanc suspitionem; & tn̄ non priuauit mr̄m successione; ergo nō est credēdū, ꝙ ēt voluerit eā priuare facultate substituēdi, q̄ ꝯcernit merū fauorem furiosi. Aut volumus ꝯsiderare suspitionē respectu agnatorū furiosi, quos mr̄ verisil̄r priuabit lt̄ima successione, substituēdo vitricū, vel filios scd̄i mr̄imonij; & certè ista erit friuola suspitio; alioqn lex debuisset denegare facultatē substituēdi, si volebat inter agnatos bona ꝯseruari. hinc est, ꝙ dedit facultatem substituendi turpē ꝑsonā, vt est tex. in l. Papinianus. § sed nec impuberis. ff. de inoff. test. ergo multò magis dr̄ ꝯcessisse, ꝙ possit vel vitricū, vel filios

68 vitrici substituere. Retēta cōi opi. q̄ro, †an exēplaris subst̄ō iā facta ꝑ mr̄em, irritet̄ ꝑꝑ transitū ad scd̄a vota? Rn̄det Bar. & *cōiter* alij, ꝙ sic, arg. l. cohæredi. §. cū filiæ, s̄. eo. vbi requisita in pupillari debēt adesse tp̄e mortis p̄ris, ergo idē in exēplari. Et ꝑ ista sn̄ia Ias adducit duo alia fundamēta. Mihi placet opi. ꝯ. quā tenēt Bal & Sal. ꝑ qua ꝯsidero, ꝙ mr̄ q̄ trāsiuit ad scd̄a vota, non reputabitur inhabilis ad substituendū exēplariter; qa ꝯuolauerit ad scd̄as nuptias; sed qa suspecta, vt patet ex ꝑmissis. Sed qn̄ an̄ transitum ad scd̄a vota substituerit respectu substitutionis iā factæ, non p̄t dici suspecta; ergo oīa requisita ꝯcurrunt; qa mr̄ semper est, & non suspecta. Bn̄ fateor, ꝙ si mr̄ substituisset illū, cū quo nupsit postea, maximè incontinēti, ꝙ tūc esset suspitio ꝯ. eā; & isto casu procederet cōis opi. ar. l. si vētre; inf. de priui. cred. Sexta dr̄ia est, qa in pupillari requirit̄, ꝙ pupillus efficiat sui iuris ꝑ mortē p̄ris, & non antea; nec alio mō. d. §. cū filiæ; secus in exemplari, q̄

69 fieri p̄t emancipato, vt s̄. conclusum fuit. Septima dr̄ia, † quia in pupillari requiritur, ꝙ pupillus nō sit recasurus in p̄tāte p̄ris, d.l. 2. secus mihi vr̄ in exemplari; licèt Bar. & oēs alij ꝯrium teneāt. Probo, qa mr̄ p̄t exemplariter substituere furioso exn̄ti in p̄tāte p̄ris, d.l. humanitatis, q̄ istud probat in sui gn̄alitate; & ita *cōiter* intelligunt Doct. maximè Bar. inf. in 3. q. prin. ver. vlt. q̄ro. ergo multò magis recasuro in p̄tātem. Nec ꝯn̄tia Bar. vr̄ vera, dū vult. ꝙ si furiosus impediatur testari alio impedimento, q̄ furoris, ꝙ ei non possit exemplariter substitui, nam mater p̄t exemplariter substituere pupillo furioso emācipato, vt s̄. per Bar. & alios, & tn̄ pupillus furiosus impedit̄ testari alio defectu, q̄ furoris, videlicet, defectu ætatis. Vel aliter, ꝯn̄tia Bar. procedit, qn̄ furiosus impeditur testari alio impedimento, q̄ furoris, causato ꝑꝑ culpam ipsius commissam an̄ furorem, vt in exēplis deductis per Bar. videlicet, si antea ꝯdemnatus esset de hæresi, vel alio delicto capitali: tūc. n. indignus esset humanitate, qua mediāte ꝯceditur exemplaris. d.l. humanitatis. secus si impediat̄ alio impedimēto sine sui culpa cāto, puta defectu ætatis, vel p̄riæ p̄tātis; nam tunc

70 dignus est humanitate, d.l. humanitatis. Octaua dr̄ia, † miles ex priuilegio p̄t substituere pupillariter soli pupillo; etiā ꝙ pro eo testatus non fuerit, d.l.2. & l. in fraudem. §. miles, inf. de test. mil. non tn̄ p̄t soli furioso exemplariter substituere, f̄m Ang. hic, sequuntur in effectu Imo. Raph. & Ale. per tex. in d.l. humanitatis, vbi requiritur, ꝙ furioso relinquat̄ lt̄ima. nec obst. ꝙ miles sit priuilegiatus in pupillari; quia priuilegia non sunt extendenda, l. ius singulare. ff. de leg. Nec ob. ꝯsideratio Imo. ꝙ miles faciendo testm̄ soli furioso, tacitè videat̄ ab intestato relinquere suam hæreditatem filio furioso, l. conficiunt. C. de iu. cod. qa si d.l. humanitatis, in versi. legitima relicta, intelligeret̄ de tacito relicto, etiam paganus posset exemplariter substituere, dato ꝙ non testaret̄ ꝑ se, cuius ꝯ. indistinctè concludunt omnes. No-

71 na differentia, †pupillaris fieri p̄t pupillo exhr̄dato, d.l.2. sed furioso exhr̄dato non p̄t fieri exemplaris; quia necessario debet legitima relinqui furioso, d.l. humanitatis. Istam differentiam approbant Bar. & omnes alij, excepto Dec. in d.l. humanitatis, quia f̄m eum tex. ille consuluit legitimam relinqui, vt occurratur nullitati, vel querelæ, sed non necessitat, vt vr̄ ꝓbare tex. ibi, in occasione, &c. Defendendo communem p̄t dici, ꝙ imò necessitat, quia aliàs si consulere voluisset, dixisset, ꝙ furiosus instituat; vel exhæredet, quia ꝑ exhæredationem etiam occurrit̄ nullitati: Et ꝙ ille text. necessitet, pondera ablatiuos absolutos ibi,

legitima

legitima relicta,q̄ reſoluunt̄ in ꝯdōnem,l.a teſtatrice. inf.de ꝯd.
& dem. ſed ꝯdō denotat formā l.prætor.inf.de colla.bo.forma
neceſſitat;alioquin ea omiſſa,actus eſt ipſo iure nullus l.cum ij,
§.ſi ꝑtor.ff.de tran. ergo &c. Quæ aūt potuit eſſe rō huius drīæ,
tradit̄ hic ꝑ Bar.Circa cuius dicta aduerte,in q̄tum dicit,tene ꝓ-
cedentē,qa s̄.ver.tertio q̄rit,vr̄ eam reprobare, cur ergo ita ap-
probat?Sol.ibi reprobat ex parte pupilli, hic approbat ex parte
p̄ris.i.pupillaris rōne p̄riæ.pot.ꝓcedit p̄ri, ſed non ꝓ filio, eo re-
ſpectu,ꝙ ipſe filius ꝓhibeat̄ teſtari, rōne p̄riæ pot. Itē inquantū
reprobat 2.rōnem,qa furioſus potuit ꝯmiſiſſe cām ingratitudi
72 nis añ furorem.Hēs notare.†ꝙ furioſus p̄t exhr̄dari ꝑꝑ ingrati-
tudinem ꝯmiſſam añ furorē,pro quo Imo.hic alleg. tex. in l.fi.
§.ſed cum antiquitas. C.de cur. fur. iuncta l.ſi quis in ſuo. C. de
73 inof teſt.Qđ facit ad q̄onem,† An furioſus poſſit puniri ꝓ deli-
ctis ꝑpetratis añ furorem? Videret̄ ꝙ ſic,ꝑꝑ iſtud dictum Bart.
Scđo ꝑꝑ illud,qđ decidit Bal.in c.1.& ibi Aluar. in tit. an ille, q̄
interfe.fra.do.ſui.in vſib.feu.vbi ꝯcludit,furioſum poſſe priuari
feudo ꝑꝑ felloniam ꝯmiſſam añ furorem;ſed iſti loquuntur in
pœna reali,qō verò nr̄a loquitur in pœna corporali.Tertio fa-
cit,qa ꝓ delictis ꝯmiſſis añ furorem punit̄ furioſus in foro poli.
c.maiores.ad fi.de bapt.not.Bar.ꝑ illum tex.in l.nunq̄. §. ſi qs vi.
ff.de vſuc.ergo multò magis in foro fori; qa miti⁹ agit̄ cū Deo,
q̄ cū hoīe,ſ̄m gl.in l.ſi quis rē.§.voto.ff.de polli. Sed nihil facit,
qa in foro poli punit̄ aīa,q̄ non eſt furioſa poſtq̄ a carcerib. hu-
mani corporis euaſit. Quarto adducit̄ tex.in l.diuus, verſi. ſi ve-
rò,ibi,nec morbo veniat danda.& ibi, ſupplicio afficiendus. ff.
de of.p̄ſi.ſed inf. r̄ndebo.Quinto facit;qa al̄s delictum remane
ret impunitū,ꝯ l.ita vulneratus.ff.ad leg. Aquil.ſed iſtis non ob-
ſtan.Bal.& alij *cōiter* in l.qui furioſum. C.qui teſta.fac. poſſunt,
vel non,deteriant ꝯ. ſequunt̄ Imo. Alex.& oēs alij. Pro iſta cōi
adducunt tres rōnes. Prima rō,quia furioſus hr̄ pro mortuo.l.j.
§.per eum.ff.de acq.poſ.Iſta rō non vr̄ ꝯcludere; qa furioſus q̄-
tum ad ſuſtinendū pœnam, non vr̄ hr̄i pro mortuo; alioquin
fruſtra ſeruus,& monachus,qui ēt hn̄r pro mortuis punirētur.
l.in ſeruorum.ff.de pœ.& qa ēt mortuus,q̄nq;, punitur,vt no.in
§.ꝑ ꝯrium,Inſti.de hære.q̄ ab inteſta.deferuntur. Scđa rō eſt,qa
afflictio,non eſt addenda afflicto;ſatis.n.ſuo furore punitur,l.tā
dementis. C. de epiſ.aud. c.cum percuſſio. 7.q.1. Sed iſta rō eſt
peior prima;qa ea attenta,ſequeret̄ ꝙ nec in bonis puniri poſ-
ſet,nec exhr̄dari,cuius ꝯrium ꝓbatum fuit s̄.Præterea illa r̄a ꝓ-
cedit, q̄n ex unica afflictione delictum eſt ſufficienter punitū,
al̄s ſecus,c.ſi qs a ꝓprio.21.q. 5.glo.& Pan.in c.q̄m.§.in his, vt li.
non ꝯte.per Pan.& alios in c.at ſi clerici.§.de adul.de iudic. Ter
tia rō,qa furioſus hr̄ loco abſentis.l.2.§.furioſus.inf. de iu. codi.
Iſta rō parum vrget ſ̄m Ale.quia ꝓcedit in ijs,in quib. iudicio,
& intellu opus eſt,ſed in pœna non exigitur intellr̄s,ſ̄m eum.pa
tet,qa aīal irrationale q̄nque punitur,c.mulier.15.q.1. ſed certè
ibi non ſuſpenditur aīal irrationale ad pœnam ipſius, ſed ne vi-
uens indignā refricet facti memoriam,vt dicit ibi tex.vel ad ter
rorē hoīum,vt ibi in gl.Vñ dicam,puniatur ēt furioſus, vt cæte
ris tranſeat in exemplū,vt no.in l.1.ff.de iuſt.& iu. Vel aliter iſta
rō p̄t melius deduci.Contra abſentem non p̄t ꝓcedi in crīalib.
lite non ꝯte.l.abſentem.ff.de pœn.ergo nec ēt ꝯ furioſum,q̄ lo
co abſentis hr̄.Iſta rō non eſt ḡnalis,qa in crīalib.a pœna relega
tionis citra q̄nq; ꝓceditur ꝯ abſentem,li.non ꝯte.ſ̄m gl.Bart. &
cōem ſn̄iam in d.l.abſentem. & ſic videretur iſta deciſio reſtrin-
genda ad pœnas a relegatione ſupra.Sed Aret.dicit ꝯclōne ge-
neral̄r verā;qa pœnæ a relegatione inf.imponunt, ſeu earū cō-
demnatio fit ꝑꝑ ꝯtumaciā,q̄ non cadit in furioſo. Et ſi dixeris,
ꝙ eius curator poterit eſſe ꝯtumax;r̄ndeo,ꝙ ꝯtumacia curato-
ris q̄tum ad infligendam pęnam non nocet furioſo, ſ̄m Bar.in
l.1.§.ſi procurator. ff. ſi quis ius dic. non obtem. Mihi ēt placet
cōis opi.quā ſequitur Cępol.caut.9.per tex.in l.diu⁹,q̄ retorque
tur in opp.qa ibi ꝑꝑ immanitatē crīs,i.matricidiū ſpāli iure pu-
nit̄;ergo in ꝯrium erit ius cōe;& qa impium vr̄ ꝙ furioſus, qui
fortè ſi ꝯſtitutus eſſet in ſano ſenſu,faceret ſuas defenſiones,&
iuſtificationē innocentiæ ſuæ fortè demonſtraret, mō ſine de-
74 fenſione,& iuris ordine puniat̄. Fallit iſta ꝯclō,† ſi añ furorem
ꝓceſſus eſſet l̄timè inchoatus,ſ̄m Ale. Sed Imo.dubitat forti⁹,
vtrū ſn̄ia ꝯdemnatoria lata añ furorē, poſſit executioni deman
dari. Et dixit eſſe arbitrarium.crederē ſi proceſſus appareret tali
ter expeditus,ꝙ furioſus potuiſſet facere defenſiones, tunc pu-
niri poſſet,& ita ꝓcedat opi.Ale.Scđo fallit ꝑꝑ atrocitatem de
licti,de quo euidenter ꝯſtaret,ita ꝓcedat tex.in l.diuus.Fallit ter
tiò q̄tum ad pœnam carceris,ſi pœna pōt appellari.d.l.diuus.in
prin. Quarto fallit q̄tum ad annotationes bonorum,ſ̄m Bal.in
d.l.furioſum.& ſequunt̄ alij. Sed iſta annotatio parum præiudi
cat,quia hēt vim ſimplicis ſequeſtri,vt decl̄at Bar.in l. mādatis.
ff.de requi.re.Sed dubium eſt,an bona ꝑdicta poſſint cōfiſcari?
Are.hic dicit ꝙ ſic,curatore litē ꝓſequente.Sed ego dubito,qa
ſic condemnaret̄ furioſus de delicto in ꝑſonam curatoris, cui⁹
ꝯ.oēs ꝑſupponunt in tertia rōne s̄.adducta. Tñ cogitabis. Iuxta
75 hanc drīam dubitat̄,† An valeat exemplaris,ſi p̄r vel mater reli-

querit furioſo minus l̄tīma.R̄ndet Bart.ꝙ ſic;qa ſuppletur a le-
ge,ꝑ tex.in l oīmodo C de inof teſt.ſequunt̄ Ange.& Sal.Pau.
& Mod.in d.l.humanitatis Ale.Are.& Iaſ.hic,qui dicit iſtam eē
cōem.Contra.tenuit gl.in d.l.humanitatis.quā ſequit̄ Ang.hic,li
cēt ibi dicat malualam,vt verbis eius vtar;idem tenet Imo. hic,
& Io.Fab.Inſt.eo.§.qua rōne.Pro iſta parte omiſſis leuibus, v-
num eſt,qđ ſtringit,qa ꝑ forma requirit̄,ꝙ furioſo relinquat̄ le
gitima,vt s̄.ꝓbaui; ergo omiſſio talis formæ dēbit actum vitia-
re,l.cum ij.§.ſi ꝑtor.ff.de tranſac.Ad iſtud r̄ndet Ale. ꝙ l. huma-
nitatis,habuit reſpūm ad t̄pa illius legis,q̄b.oportebat relinque
re filio integrā l̄tīmam,al̄s teſtm̄ erat nullū,& ſubiectū querelę
inofficioſi;ſecus hodie,qa l̄tīma ſupplet̄ a lege. Iſta r̄nſio non ſa
tiſfacit,qa ꝑſupponit,ꝙ requirat̄,ꝙ furioſo relinquat̄ l̄tīma, ne
teſtm̄ irritetur,& ſic de ꝯſilio,qđ non eſt verū,vt s̄.dixi.Vñ Are.
aliter r̄ndet,ꝙ illa r̄a,ꝙ omiſſio formæ vitiet actum, dēt l̄itari,
niſi lex ſupplet defectū omiſſæ ſolemnitatis,l.nec aliter, cum l.
ſeq.ff.de adopt. Sed in caſu nr̄o lex fingit ſupplementū l̄tīmæ a
teſtatore relictū,ergo &c.Aduerte,qa hic eſt punctus,ꝙ videat̄
dcm̄ ſupplementū a teſtatore relictum, probatur per illud, qđ
decidit Bal.in l.hac edictali.C.de ſecun.nup.vbi decidit, ꝙ diſpo
ſitio illius legis, q̄ vult vxorem non poſſe plus relinquere ſcđo
marito,q̄ vni ex filijs primi matrimonij,cui minus relinquit, in
teſtr̄ ꝯputato ſupplemento l̄tīmæ, qa ēt illud relictum vr̄. Quā
deciſionem ꝯprobat Aret. hic per tex.in §.optimè, in Auth.de
nupt. vbi Imperator vtit̄ verbo,venire,per qđ datur intelligi, ꝙ
ēt ꝯprehendatur ſupplementū l̄tīmæ, qđ congruè dr̄ ad filium
ꝑuenire.Cōprobat Are.qa teſtōr cenſet̄ ſe conformare cum di
ſpōne iuris,ſ̄m Bar.in l.hr̄des mei.§.cū ita.inf.ad Treb.Ego cre-
do oppoſitū eſſe verius,videlicet,ꝙ ſupplementū l̄tīmæ nō fin-
gat̄ relictum a teſtōre.ꝓbatur,quia *communis* Doct.ſn̄ia eſt,ꝙ ad
ſupplementū non agatur actione ex teſtō, ſed ꝯdōne ex lege,
ꝓut eadē Doc.ſn̄iam cōem atteſtatur Iaſ.in d.l. oīmodo,& Sal.
in l.ſcimus.in prin.C.eo.tit.Scđo ꝯprobo; qa ſi fingeret̄ relictū
in teſtō,ſi filius peteret relictum a patre,diceretur ēt petere ſup
plementum,ſed iſtud eſt falſum.d.l.ſcimus.& ibi not.ergo, &c.
Præterea & tertio ꝓbatur per tex in l.parentib.cum ſi.C.eo.tit.
vbi ſi teſtator reliquerit minus l̄tīma, vr̄ a reliquo filium exhæ-
redare;vñ pro defendēdo teſtō lex ſuppleuit,& ſic iſtud ius ſup
plementi eſt ſubrogatum loco querelæ. ſicut ergo querela cō-
petit ꝯ voluntatem,ita ſupplementū petit̄ ꝯ voluntatem. Non
ob. deciſio Bal. quia alibi ipſe ēt tenuit ꝯ. videlicet in l.1. in 4.q.
C.de inof.dotib.& illam deciſio.in ſpecie impugnat Sal. in d.l.
hac edictali.Non ēt ob.tex in d.§.optimè,quia intelligo verbū,
venire,ſ.iure relicti in teſtō,& iſta expoſitio probatur,qa tex in
d.§.optimè,refert ſe ad tex in d.l.hac edictali.Vnde ſuccedit do
ctrina Bar.in l non ſolū.§.ſi liberationis verba.inf.de libe.leg. ꝙ
lex debet intelligi ſ̄m diſpōnem,ad quam ſe refert. Eſt.n.relatū
in referente l.aſſe toto.s̄.tit.proxi. Non ob. ꝙ teſtator videatur
ſe conformare cum diſpōne iuris, quia verum in dubio, ſecus
vbi apparet ſenſiſſe ꝯrium,vt in caſu noſtro,in quo relinquen-
do minus l̄tīma,videtur a reliquo exhæredare, d.l.parentib. vel
p̄t r̄nderi,vt dixi in l.Centurio.in 2.q.ſecundi membri.s̄.eo.De-
cima differentia colligitur ex dictis Barto. in octauo requiſito,
76 † quia pupillaris requirit aditionem hr̄ditatis ex teſtō paterno.
verè,aut iuris interpretatione,d.l.2. & l.ſi filius, qui patri.s̄.eod.
exemplaris verò nō; ſed abſq; vlla aditione hr̄ditatis vel bono
rum poſſeſſione,quæ ſit iuris,ſola per ſe ſubſiſtit.l.fin.§.fi. C.de
cur. fur. intelligendo illa verba, ad ſubſtitutum.ſ. exemplarem.
Et iſtam drīam approbant omnes,ꝓ qua Bart. allegat ſimilem
l.cum hr̄s inſtituta.inf.ad Treb.ſed non vr̄ bene adduci, qa bo-
norum poſſeſſio,de qua ibi,q̄ ꝯfirmat fideicommiſſum relictū
a furioſo,eſt bonorū poſſeſſio iuris,ſ̄m Bart.in l.1.ff.de bo.poſ.
fur.infan.&c. Et hæc ſatis quantum ad drīas in cā producente.
77 Vndecima drīa†in modo ꝓducendi eſt, quia expreſſa vulgaris
continet tacitam pupillarem; non tñ continet tacitam exem-
plariam, ſ̄m Guliel. & Rayn. duabus rationibus,quas confutat
Bar.Iſta drīa *communiter* reprobatur. Tu verò aduerte,inquan-
tum Bar.vult ꝙ expreſſa vulgaris facta filio ſanæ mentis, t̄pe te-
ſtamenti nō contineat tacitam exemplarē,qa triſte ſit tunc ex-
pectare triſtem fortunam,l.inter ſtipulātem.§.ſacram. ff.de ver
bo.obl. vr̄, ꝙ iſta ratio poſſit retorqueri,quia triſtis euentus ad
ꝓuidendum,debet ſ̄p conſiderari,l.ḡnaliter.§.ſi homini libero.
ff.de fideicom.lib.bene probat tex.in l.placet.s̄.de libe. & poſt-
hu.Alibi Iaſ. reſpondet verum eſſe, ſi agatur de prouidendo ſi-
bi;ſecus ſi alteri,vt vr̄ in caſu noſtro,in quo agitur de prouiden
do furioſo,ita Iaſ.in l.ſi arrogator,col.3.ff.de adop. ſed mihi nō
placet;quia in pupillari agit̄ de ꝓuiſione pupilli, & eſt expecta-
tio triſtis euentus,ſ.ꝙ pupillus moriatur in pupillari ætati,& ni
hilominus expreſſa vulgaris continet tacitam pupillarem;ergo
etiam debebit continere tacitam exemplarem. Præterea ratio,
quare lex ꝑſumit, ꝙ ſi teſtator cogitaſſet pupillum in pupillari
moriturum eundem,quem vulgariter ſubſtituit,etiam pupilla
riter ſubſtituiſſet,equidem militat in exemplari,ſi cogitaſſet fu
riosum

riosum in furore moriturũ,ergo &c. Nec ob.ſi dixeris,vt dicit Alb.in rub.ſ.eo.ꝙ exẽplaris nõ põt a principio fieri homini ſanæ mẽtis.ergo non ẽt põt cõtineri in expreſſa vulgari;qa oportet ꝙ ſubſtõ ɔtẽta, ſit talis quæ a principio expreſſe fieri potuiſſet,l.iã hoc iure,ſ.eo.Rñdeo,ꝙ exemplaris a principio fieri põt hoĩ ſanę mentis;dũmodo tpe mortis teſtõris reperiaꞇ furioſus: ſicut pupillaris fieri ẽt põt a principio extraneo; dũmodo tpe mortis reperiaꞇ adoptatus,l.2.§.ſi quis extraneũ,ſ.eo.& Barto.ſ.

78 ea.l.in 5.reqſito.Iuxta hoc dubitaꞇ,†an expſſa pupillaris ɔtineat tacitã exemplarẽ?Rñdet Bar.ꝙ ſic, qa in habentib. ſymbolũ facilis eſt tranſitus,l.in rẽ,§.itẽ ſi quæcunq;,ff.de rei vẽ. qđ intelligit ꝓcedere, ſi expreſſa pupillaris ſit facta ſine limitatione tpis; puta,filio meo Titius hr̃s eſto;ſecus ſi cũ limitatione tpis;puta, ſi in pupillari æta.deceſ.&c nã tũc extincta pupillari, expirat oĩs effectus,arg.l.ſi ita qs,ſ. eo. Cum iſta doctrina Bar. hic traſeunt oẽs alij. Sed ego valde dubito circa vtrunq;. Primò, dũ dicit ꝙ ſimpl̃r ſubſtituatur filio ꝑ iſta verba, filio meo hr̃s eſto, ꝙ iſta eſt expreſſa pupillaris ɔtinẽs tacitã exẽplarẽ.Iſtud vr̃ falſum;imo talis ſubſtõ vr̃ expreſſa exẽplaris,cũ verba conueniant exẽplari; & cũ exemplaris habeat lõgiora tpa,potius dicendum eſt,ꝙ ɔtineat in ſe pupillarẽ,q̃ econtra,ſicut diximus in compendioſa,l. Centurio,ſ.eod.Scđò dubito,dum in ſecũdo exẽplo vult, ꝙ ſi dicaꞇ,ſi filius meus moriaꞇ in pupillari ætate,&c. ꝙ in tali pupillari non contineatur tacita exemplaris Iſtud ẽt vr̃ dubium, qa expreſſa pupillaris continet tacitam vulgarem illi contrariam; ẽt poſt pupillarẽ ætatẽ, l.iam hoc iure,ſ. eo. ergo multò magis

79 debet continere exẽplarẽ ſibi ſimilẽ. † An aũt eẽ expſſa exẽplaris ɔtineat tacitã pupillarẽ?tenui ſ.ꝙ ſic, & ſentit Bar.hic,dũ dicit ꝙ in hñtibus ſymbolũ,&c.& expreſſe firmat Bal.in d.l.humanitatis,col.11.ver.tertiò quæro,& Imò. in d.c.Raynutius,in mã exẽplaris.An aũt expreſſa exẽplaris cõtineat tacitam vulgarem? rñde,ꝙ ſic,qa eam in ſe cõtinet expreſſa pupillaris, d. l.iam hoc iure.ergo ẽt exẽplaris,& ita determinat Imo.in d. c. Raynutius.

80 An autẽ muto exẽpl̃r fieri poſſit? ſ.dictũ fuit.† An ꝓdigo poſſit pr̃ exemplariter ſubſtituere?vr̃ ꝙ non,quia l.humanitatis,eſt exorbitãs,ergo nõ extẽdiꞇ,l.ſi verò,§.de viro,ſ.ſo.mat.& qa ɔtinet diſpõnem,q̃ non ſolet extendi,c.ſi.de fil.presby.in 6.& quia in prodigo ceſſat ratio humanitatis, cum ſui culpa in talem caſum inciderit l ſiue hr̃ditaria.ff.de neg.geſt.vnde ſuccurrẽdum ei nõ vr̃;ex quo ſibi pinguioris fortunæ neceſſitatẽ impoſuit,l. ſi fideiuſſor,§.ſi neceſſaria,ff.qui ſatiſdat.cog.& cum poſſit,ſi velit,ad frugẽ melioris vitæ redire,& ꝓdigalitatẽ, qñ placet, abdicare.Cõtra.determinat Bart.& alij *communiter*, qa prodigalitas eſt ſpẽs demẽtię,put vult gl.in c.ſæpe,41.diſt.Dr̃ ibi in tex.ſæpe ſe vitia ingerũt;& ſe virtutes eſſe mẽtiuntur; vt tenacia, quæ parſimonia videri vult;& effuſio,largitas,vbi gl.dicit,

Stulti dum fugiunt vitia, in contraria currunt. Hinc dicitur,

Prodigus eſt animi vitio retinenda profundens,

ſecundum gl.in c.ex parte.de conſuetu. Non obſtant ɔ̃. & primo,ꝙ non ſit licita extẽſio de exorbitãtibus;qa ſi dicamus ꝓdigũ eſſe demẽtẽ,nõ erit extẽſio. vel fallit, niſi ſit eadẽ rõ, l.libertos,§.Senatus.ff.de ritu nup.Itẽ diſpẽſatio motu ꝓprio ɔceſſa latè venit interp̃tanda,ſ̃m Abbat.in c.cũ in cunctis. §.cũ verò,de elec.Ad ſ̃m rñdeꞇ, ꝙ non eſt miſerendũ exiſtenti in neceſſitate,culpa ꝓpria,ſi culpa ſit ordinata in damnũ tertij;ſecus ſi ſit ſibi ſoli nociua,ſ̃m Bal.in d.l.humanitatis.Hinc eſt, ꝙ lex ſuccurrit ꝓdigo in vita ꝓuidendo de curatore,l.1.inſ.de cur.fur.ergo idẽ in morte.Vel aliter dico, ꝙ vitiũ ꝓdigalitatis eſt vitiũ naturale,ex defectu mentis;non aũt ex culpa proueniens,ſicut vitiũ dementiæ;qđ probaꞇ,qa prodigus nõ obligat naľr, l. is, cui bonis,ff.de ver.obl.ergo vitiũ inſurgit ex defectu rõnis nãlis; aliàs ex ɔſenſu naľr obligaretur.Iſtã ɔnam facit Bar.in ſimili, in l.1.q. 1.C.de ſacroſ.ecc.& Ale.in terminis noſtris ɔſi. 82.Super eo,li. 5.Et ex his ſequiꞇ rñſio ad tertiũ,ꝙ non eſt in ptãte prodigi abſe abdicare vitiũ ex cauſa, ſeu fomite nãlis inclinationis proce-

81 dẽs,niſi diuinitus adiuueꞇ.† An aũt frænetico liceat exemplariter ſubſtituere?Bar.in d.l.humanitatis,ad fi.determinat,ꝙ nõ,ex quo tale vitium non eſt perpetuũ; na id genus morbi cõtingit hominibus ex febribus;vel ſimilib.ægrotationibus, l. 1. §.apud Iulianũ,ff.de Aedil.edi. Ex hac ratione ſequitur, ꝙ ẽt fieri non poterit fræneticis,leuibus,iracundis, & ſimilibus, de quibus in d.§.apud Iulianum, nec etiã furioſis hñtibus dilucida interual-

82 la;quia vitium nõ eſt perpetuum; & qa ſimiles teſtari poſſunt, l.furioſum,C.qui teſt.face. poſſ.& ita tenent Mod.† An autem exemplariter ſubſtitui poſſit fatuo,a fando,id eſt,loquẽdo,quæ non expedit,ita nuncupato,ſeu ꝙ illa, quæ fatur, nõ intelligat: aut ideo,ꝙ in fando multa,fatiſcat,id eſt,deficiat,nam & is alio nomine vocatur inſulſus,id eſt,ſine ſale,& cõdimẽto rõnis,ſ̃m Archi.in c.legimus,93.di.& Alb. in l. fatuo, ff.de poſtul.Iſta dubitatio pendet ab illa,ſan fatuus poſſit teſtari:Io. Fab.& Ange. in §.præterea.Inſti.quib.non eſt pmiſ.fac.teſt.prout refert Iaſ. hic,tenent ꝙ teſtari poſſit.Contra probabilius eſſe affirmat idẽ Iaſ.& ſequitur Poly. Ego diſtinguerem inter fatuitatem, & fa-

tuitatem;nã ſi tãta eſſet ꝙ iudiciũ aĩ puerteret in totũ, crederẽ opi.Iaſ.& Poly.ꝓcedere veriorẽ,ex quo tunc rõ,quare furioſus & ſimiles ꝓhibenꞇ teſtari;ſ.p.p defectũ mentis,militat in tali fatuo,d.§.pterea.ſi verò fatuitas eſſet modica,ſiue leuis;& potius ad iocoſitatẽ,& ſimplicitatẽ declinãs,c.pe.extra qđ met.cã.tunc tenerẽ opi.Io.Fab.& Ang.q loquiꞇ in eo,q hẽt intelľm, licèt videaꞇ fatuus,ꝙ aſtutè multi ſignanter in curijs principũ,ad eorũ vtilitatẽ ɔfingunt.Ex pmiſſis eliciꞇ gñalis ɔclõ, ꝙ exẽplaris fieri

83 põt oĩbus ꝑpetuò impeditis teſtari ꝑp defectũ nãlem. Sed dubitaꞇ,†qđ ſi exẽplaris facta ſit in caſum impedimenti vnius,an trahat ad aliud?Exẽplum teſtõr ſubſtituit furioſo;ſi deceſſerit in furore,in quo eſt;is liberaꞇ à furore;ſed remanet ꝓdigus,vel mutus,aut ſurdus;an ſubſtõ trahaꞇ ad talẽ caſum diuerſum ab alio caſu expſſo? Bar.rñdet,ꝙ ſic,ꝑ tex.in l.Gallus,§ & qđ ſi tm̃, ſ.de lib.& poſt.de quo vidimus in l.1.q.2.ver.ſcđa ɔclõ.vbi examinauimus,qñ vulgaris trahaꞇ de caſu ad caſum, ſ.eo. ſequuntur alij *cõiter*,qa ſi teſtõr cogitaſſet de tali caſu,eodẽ mõ veriſil̃r ꝓuidiſſet,arg.l.fi.C.de poſth.hær.inſt.q rõ facit ꝑ his,q dixi ſ. Et iſta exẽplaris appellaꞇ ptim expſſa & partim tacita,quò ad caſus.Duode-

84 cima dña.†Pr̃ põt pupillariter ſubſtituere quoſcũq;, l.ſed ſi plures,§.quos poſſum,ſ.e. ſed exẽplariter tenet ſubſtituere vnũ ex deſcendẽtibus furioſi;&in defectu deſcẽdentiũ vnũ ex fratrib. furioſi,d.l.humanitatis.Aduerte,licèt Bar.& alij pſupponant, ꝙ pr̃ non teneaꞇ ſubſtituere pupill̃r aliquẽ ex filijs pupilli, ſi quos caſu hẽret; credo tñ oppoſitũ eſſe verius,vt dixi ſ.in 5.dña.Iuxta

85 hãc dñam dubitaꞇ de plurib. Primò, † an pr̃ teneaꞇ ſubſtituere mr̃em furioſi,ſicut teneꞇ ſubſtituere frẽs? Vr̃ ꝙ ſic; qa ſi teneꞇ ſubſtituere fratres furioſi;multò magis mr̃em,cui daꞇ q̃rela,ſi pteream,l.nã & ſi parẽtibus ff.de inof.teſt.& nõ fratribus,niſi turpi pſona inſtituta,l.fratres,C.de inoſ.teſta.Scđò,qa teſtõr non pſumiꞇ velle mr̃em excludere à luctuoſa hr̃ditate filij,l.fi. C.de inſtit.& ſub.ergo nec lex.Tertiò,qa l.humanitatis,nõ dẽt intelligi ꝙ velit priuare mr̃em lĩma,ex quo ſpecial̃r non exprimit; nã ꝑ verba quantũcunq; gñalia, nunq̃ intell̃r derogatũ lĩmæ, l.ſi qñ.§.& gñaliter,C.de inoſ.te.Et ita ꝑ pdicta tenet d.Iaſ.hic,poſt Bal.in d.l.humanitatis. Corroboraꞇ; quia ex identitate rõnis fit extenſio in d.l.humanitatis,de pſonis, quib.fit exemplaris, vt ſ. vidimus,ergo ẽt dicamus, ꝙ fiat extenſio ex idẽtitate rõnis de pſonis neceſſariò ſubſtituendis,ad ſimiles.Iſtis non ob. amplectõr ɔ̃.opi.quam tenent Bar.& oẽs alij hic,& in d.l.humanitatis. & in d.§.qua rõne,poſt gl.Inſt eo ꝑ tex.in d l.humanitatis,verſi. quos voluerunt.& qa ſi pr̃ teneretur ſubſtituere mr̃em,pariter & ſeipſum;qui ſimul ſuccedit ab inteſtato cũ mr̃e,auth. defuncto,C.ad Ter.& cui ẽt daꞇ querela, d.l.nã & ſi parentib.Igit &c. Non ob.ꝙ auia pterita habeat querelam;qa verum,ſi prætereaꞇ a filio teſtãte;ſecus ſi à pr̃e teſtãte ꝑ filio,l.Papinianus,§ ſed nec impuberis,ff.de inof.teſt. Non ob.ꝙ lex nõ videaꞇ in dubio matrem excludere a lĩma;qa verum in dubio, ſed dando ptãtem pr̃i teſtandi pro filio, vr̃ vtiq; dediſſe facultatẽ priuandi eã a lĩma,d.§ ſed nec impuberis,& c.ſi pr̃,de teſt. in 6.Et ſi dixeris,quare lex magis voluit fratres neceſſariò ſubſtituendos,q̃ matrem? Poſſet fortè dici,ꝙ de mr̃e nihil ſtatuit;quia veriſimiliter debet præmori eius filio,d.l.nam &ſi parentib.Cogitabis tñ de melio-

86 ri rõne;qa iſta ſubuerti põt.Scđò dubitaꞇ,†an ſi furioſus habeat plures filios,teneaꞇ pr̃,vel mr̃ oẽs ſubſtituere? Rñdeo ſufficere ſubſtitui vnũ ex ijs,d.l.humanitatis. Sed an alios poſſit præterire,vel ſine cã exhæredare? Gl.in d.l.humanitatis,rñdet ꝙ nõ;imò teneꞇ eos ſaltẽ in re certa inſtituere, vel exhæredare;aliàs teſtm̃ erit nullũ,ſi prætereanꞇ;vel poterit querelari,ſi ſine cã exhr̃dentur,& iſtã opinionẽ ſequunꞇ Bar.& alij *cõiter*,q ꝑ iſta cõi ſñia adducũt plura.Primò,qa pr̃ faciẽdo teſtm̃ pro furioſo, dẽt facere eo mõ,quo furioſus eſſet facturus,ſi eſſet ſanæ mentis, ipſe aũt ſine cã non poſſet præterire,vel exhæredare alios, ergo nec pr̃. Sed iſta rõ confunditur ex his,q ſ.dixi,qa pr̃ faciendo exemplarem põt præterire mr̃em; & tñ filius non poſſet.Itẽ ſi furioſus eſſet ſanæ mẽtis,& non hẽret filios,nõ teneretur inſtituere fratres,d.l.frẽs,C de inoſ.teſt.& tñ pr̃ tenetur ſubſtituere vnum ex eis,ergo &c.Scđò pro iſta opi.facit, qa ſi prætereatur filius naſciturus,exemplaris irritatur,vt hic;ergo idem,ſi prætereatur iã natus.Ad iſtud rñdet Imo.& Alex.ꝙ ideo hic irritatur, qa nullus alius filius erat ſubſtitutus;ſecus ſi alter filius fuiſſet ſubſtitutus.Iſta ſolutio reprehendit per Alex.in d.l.humanitatis.quia nimis reſtringit iſtũ textũ. itẽ & qa diuinat. ſed certè nõ diuinat, qa hic erat ſubſtitutus quidã Titius. Et ſi dixeris, ꝙ iſte Titius poterat eſſe filius muti,dicã te ipſũ diuinare;imò dicere ɔ̃ tex.q dicit mutum ɔxiſſe matrimoniũ poſt mortẽ pr̃is;& ſic præſupponit,ꝙ antea non habebat vxorem. Tñ iſta ſolut.non placet, qa tex.ſe fundat in ea rõne; quia ſi mutus potuiſſet teſtari,filiũ ſibi natũ inſtituiſſet;& qa ſi pr̃ & Imperator cogitaſſent,filium naſciturũ,nõ exhæredaſſent eum.quæ rõ militat,ẽt ſi alter filius fuiſſet ſubſtitutus. Vnde Imo.conatur aliter rñdere,dicendo,ꝙ aliud in naſcituro;quia non eſt veriſimile, ꝙ auus voluerit excludere eum,de quo non cogitauit,aliud in iam nato,quia dici

non po-

nō pōt, ꝙ de eo non cogitauerit. pro qua rñsione facit l. sicut
certi, C. de test. mili. Ista ēt solutio non placet Do. Alex. quia se-
queretur s'm eū, ꝙ si auus in tex. nostro sciuisset vxorē muti fuis-
se p̄gnātē, ꝙ natiuitate posthumi non irritaret exēplaris; qa de
eo auus cogitauit, qđ est ꝯ gñalitatē istius l. & verū dicit Ale. q̃-
tū ad l. nr̄am; qa licèt auus cogitauerit, nō tñ Imperator igno-
rās vxorem p̄gnantē, potuit cogitare; ergo rescriptū spāle tanq̃
subreptitiū, nō præiudicabit ventri & posthumo. Sed q̃tū ad l.
humanitatis, vbi Imperator facit legē gñalē, ꝙ sufficiat vnū ex
filijs substituere, satis apparet ꝙ scit, & ꝯsentit alios exhæredari
posse. Tertiò pro ista parte facit, qa exēplaris concessa fuit rōne
humanitatis, quæ cessat, qñ auus sine cā exhæredat, vel p̄terit ne
potes. sed rñdetur, ꝙ rō humanitatis respicit personā furiosi nō
valentis testari, §. qua rōne, Inst. eo. non personā parentū testan
tiū p̄ filio, vt s̄. dixi post Aret. Quartò facit, qa sic beneficiū prin
cipis ꝯtineret iniqtatē, ꝯ istū textū. Sed rñderi pōt, ꝙ non ꝯtinet
iniquitatē respectu aui, q nō tenet instituere nepotes, qñ pater
p̄cedit eos; & isto respectu exemplaris substō, dr̄ testm̄ aui, d. §.
sed nec impuberis. Et si dixeris, non tollitur iniquitas, qa filij p̄-
teriti sine cā, cōpellent mendicare. Rñdent Io. de Imo. & alij te
nentes ꝯ. ꝙ frater eorum substitutus tenebitur eos alere, tanq̃
hæres patris, l. si quis a liberis, §. ijdem rescripserunt, s̄. de libe. a-
gnoscen. vel vt frater, l. j. §. sed nonnullos, s̄. de tute. & rō distra.
Contra, opi. tenēt Rich. Malumb. Frā. Tig. & Com. & ante Bar.
erat cōis, vt ipse testatur in d. l. humanitatis, ad fi. vbi eam sequit
simpliciter; licèt tandem se remittat ad dicenda per eum hic; &
eam ēt sequuntur Ful. & Pau. ibi, & Imo. & D. Ias. hic dicens, ꝙ
ista opinio est in pūcto iuris verior; licèt alia sit humanior. Pro
ista facit primò tex. in d. l. humanitatis, in versi. vnum, vel certos
vel oēs, &c. Sed rñdetur per Bar. & sequaces, ꝙ tex. debet intelli
gi, ꝙ sufficiat substituere vnum ex filijs, scilicet, in vniuerso, alios
in re certa tm̄ instituere, vel cum cā exhæredare. Aduersus istā
supplecionem insurgit Poly. quia sequeretur, ꝙ cā subsistente, te-
stator posset omnes exhæredare; ergo falsum erit, ꝙ vnum sal-
tē teneat substituere, cuius ꝯ. dr̄ in tex. Sed ego non haberē pro
absurdo, ꝙ ille tex. dum arctat auū substituere saltem vnum ex
descendentibus, debeat intelligi de non insipiente, qđ probo;
qa si licet p̄terire oēs nepotes furiosos & mentecaptos, vt vult
ille tex. a ꝯrio, & approbant oēs, cur non ēt exhr̄dare poterit
oēs ingratos? Scđo ponderat tex. in d. l. humanitatis, in ver. nulla
querela, Rñdet Bar. vt s̄. §. si alij cum cā exhr̄dent, vel loquit, qñ
nullis extantibus nepotibus, facta est substitutio, s'm Ale. & be-
nè. Probatur, quia tex. subijcit ad exemplum pupillaris, ꝯ quam
certè querela non competit; ex quo nepotes pupilli nō adsunt
vbi verò adessent, crederem competere. Tertiò facit, quia mr̄
p̄teriri pōt, substituto vno ex filijs, ergo ēt alij filij poterunt equi
dē præteriri. Sed Io. Fab. rñdet, ꝙ non est bona ꝯña; qa filijs est
magis debita hr̄ditas p̄ris, q̃ ascendentib. l. scripto, inf. vnde libe-
ri. & si ꝯña teneret, posset pr̄ furiosi ēt vnicum filium, si vnicus
esset ei, sicut matrem p̄terire. Quartò facit s'm Imo. quia pater
furiosi potest vnum ex fratribus furiosi substituere, & alios p̄te
rire, ergo ēt debet posse alios nepotes præterire; quia d. l. huma
nitatis, determinat vtrūq; casum vnica determinatione, ergo
vniformiter, l. quamuis, C. eodē. Sed Alex & Are. ibi rñdent, ꝙ
vterque casus nō determinatur vna ratione aliàs oratione, sed
diuersis; ergo pōt diuersimodè intelligi, vt dr̄ esse in l. iam hoc
iure, s̄. eodē. Ex istis apparet, ꝙ articulus iste est valde dubius; sed
a cōi tanquā æquiori non recedas. Tertiò suboritur alia dubita
87 tio, † An testōr poterit substituere vnū monasteriū in vniuer-
so; & filios furiosi in re certa? vr̄ ꝙ sic, qa monasteriū hr̄ loco fi-
lij, vt no. in c. in præsentia, de probat. & in auth. si qua mulier. C.
de sacros. eccle. Contra. determinat Alb. in rub. s̄. eod. & sequi-
tur D. Ias. hic, quia verum est, ꝙ monasteriū hr̄ loco filij, s. illius,
qui ingressus est monasterium; non aūt eius, qui non est ingres
sus; & ita ēt declarat Sal. in d. auth. si qua mulier. Ego verò ausim
dicere, ꝙ nunq̃ monasterium hr̄ loco filij, prout tenuit Bart. in
auth. nisi rogati, C. ad Trebellia. & p̄bat Fel. in d. c. in præsentia,
88 col. 17. Quartò dubitatur, † de quibus fratribus intelligatur in
d. l. humanitatis. Rñdet Bar. ꝙ respectu patris volentis exempla-
riter substituere, intelligitur de fratribus vtrinq; ꝯiunctis, vel cō
sang. quorū vnū tenet substituere: respectu verò matris intelli-
git de vtrinq; ꝯiūctis vel vterinis, & cum Bar. transeunt oēs alij.
Mouet Bar. qa si mr̄ non substitueret vnū ex filijs suis, non ser-
uaret humanitatē, q̃ rō fuit s̄ per me toties reiecta. Alex. p̄ Bart.
ponderat tex. in d. l. humanitatis. ibi, si verò ēt alij liberi testōri
vel testatrici sint. sed pōt rñderi, qđ postea sequit, ad fratres eo-
rum. & sic dēt intelligi de liberis, q sint fratres furiosi. Vñ opor-
89 tet inuestigare, an appellatione fratris † ꝯprehendat vterinus? in
quo Bar. & Are. ꝯsentiunt, p̄ut aĩaduertit D. Alex. Contra. tñ vr̄
dicendū, qa frater vterinus nō est simpl'r frater, sed s'm qd, ergo
nō p̄priè frater. Sed veritas est, ꝙ vterinus est p̄priè frater, l. Iuris
cōsultus. §. scđo gradu, inf. de gra. & voluit Bar. in l. Lucius, §. quę
situm. inf. de leg. 3. Non ob. ꝙ appellet frater vterinus, & nō sim
pliciter frater, qa adiectio, vterinus, nō ponit alterādo verbū, fra
ter, sed ad dr̄iam fratrū ex parte p̄ris, ita rñdet Soc. ꝯsi. vlt. lib. 2.
vbi optimè corroborat istā cōclusionē, ꝙ frater vterinus veniat
appl'one fratris, ēt in odiosis. Cōtra tñ istā cōem ꝯcl'onem ob.
qa mulier, q̃ transiuit ad secunda vota, exemplariter substituere
nō pōt, vt s̄. per Bar. & cōem, licèt ego ꝯ. Qūo ergo substituet fra
tres vterinos? Sol. poterit substituere filios ex primo matrimo-
nio filio furioso ex scđo matrimonio; & non eꝯ, qđ no. qa sic
90 optimè ꝯcordat. † Quintò dubitat, quid si extent ꝯsanguinei, &
vterini, an mater tenebitur substituere vnū ex vterinis, & pater
vnum ex ꝯsanguineis; an verò sit in electione, quē malit ex ipsis
oībus substituere? Bar. hic, & *communiter* alij sētiūt, ꝙ mr̄ teneat
substituere vnū ex vterinis, pr̄ aūt vnum ex ꝯsang. & expresè fir-
mat Sal. in d. l. humanitatis. in 5. q. prin. ver. quæro, de quo fratre,
& ego pondero tex. in d. l. humanitatis, in ver. si verò ēt liberi te
stōri, vel testatrici. & sic oportet, ꝙ sit de liberis ipsius substituē-
91 tis. Sextò dubitatur, † quid si extant vtrinq; ꝯiuncti, & ꝯsangui-
nei, & vterini, an parentes tenebunt vnum ex vtroq; latere sub
stituere; an verò erit in electione substituere vnū ex alijs? Bart.
hic voluit, si bene inspiciat, ꝙ sit in electione patris substituere
vnū ex vtrinq; ꝯiunctis, vel ꝯsanguineis; & in electione matris
substituere vnū ex vtrinq; ꝯiunctis, vel vterinis, sequit Sal. in d. l.
humanitatis, in loco p̄alle. Fundm̄ Bar. stat in hoc; qa fratres ꝯ-
sanguinei respectu patris, & vterini respectu matris, æquis passi
bus ambulant cum vtrinq; ꝯiunctis; & erga eos par esse debet
humanitas; & sic isto casu exēplaris substō ꝯsiderat vt testm̄ p̄ris
vel mr̄is, non vt testm̄ furiosi. Dura tñ vr̄ ista decisio. & si ꝯside-
ramus rōnem quare lex voluit arctare parentes ad substituen-
dū vnū ex filijs, & in defectu eorū vnū ex fratribus, videbimus
ꝙ lex voluit vnū ex fratribus eligi debere, ne ex toto de manu
oīum fratrū, quibus ab intestato deferebat hr̄ditas, auferri pos
sit; sed extātib. vtrinq; ꝯiūctis; & ex vno latere tm̄, hr̄ditas defert
vtrinq; ꝯiūctis, auth. itaq;, C. cōm. de succes. ergo vnū ex ipsis de-
92 bebit parens substituere. Septimò dubitat, † qđ si nō extent filij,
neq; fratres furiosi, sed extant sorores, an vna ex eis sit substituē
da? Pau. de Ca. D. Alex & alij *cōiter* rñdent, ꝙ sic; qa appl'one fra-
tris venit soror, l. tres fratres, ff. de pac. & illū tex. ibi no. D. Ias. ad
istā q. Ex istis apparet ꝙ rō, quare potius sit instituēdus vnus fra
ter, q̃ mater, non fuit rō. ꝯseruandæ familiæ, qa p̄ fœminas extin
guitur familia, l. pronunciatio, §. familiæ, ff. de verb. sig. Decima-
tertia dr̄ia, de qua ēt dixi s̄. est, quia mr̄ non pōt pupillariter sub-
stituere; & tñ exemplariter pōt, sicut pr̄, d. l. humanitatis. Iuxta
93 hanc dr̄iam dubitat de pluribus. Primò, † an mater possit exem
plariter substituere filio existenti in p̄tāte patris. Bar. & *cōiter* alij
hic, maximè in qōne, quis præferatur, an substitutus a mr̄e, an a
p̄re? volunt, ꝙ sic. in ꝯriū inclinant Imo. & Alex. hic, quia furio-
sus existēs in p̄tāte p̄ris, impedit testari alio defectu, q̃ furoris; vi
delicet, rōne patriæ p̄tātis; ergo exēplariter substitui sibi nō po
terit, vt dicit Bar. s̄. in 5. requi. & adducunt in simili tex. in l. cum
filius, inf. de testam. milit. & idem voluit Bal. in d. l. humanitatis.
Sed aduerte, qa attēta ista ratione pr̄ ēt furioso, quem habet in
p̄tāte, substituere non posset exemplariter. Vnde persisto in ea-
dē sñia, quam s̄. tenui, in 5. requisi. ꝙ sicut patria potestas non
requirit de substātia, ad hoc vt exēplaris fieri possit, ita non præ
stat impedimētum quo minus fieri non possit, & ita tenet Sal.
in d. l. humanitatis, in 4. q. 4. prin. motus, quia rō humanitatis di-
ctat, ꝙ furioso possit fieri substō, siue sit in potestate, siue non.
Nec ob. si dixeris, ꝙ mr̄ pōt exēplariter substituere furioso exi-
stenti in p̄tāte p̄ris, tēpore conditi testi; dummodo t̄pe mortis
sit sui iuris, sicut dicit s̄. Bar. in 7. requi. ver. quæro qñ requirat,
quia eadē rōne dicā idē esse dicendum in p̄re, vt oporteat, ꝙ tē
pore mortis suæ, furiosus fuerit sui iuris, quod scio nō cōcedes;
ergo necesse est, vt alterū non affirmes. Dicerē igitur pro con-
cordia, ꝙ mater possit substituere furioso existenti in p̄tāte aui
& recasuro in p̄tātē p̄ris; sed ipse auus non posset. ratio diuersi
tatis est; quia mr̄ substituendo nō p̄iudicat p̄ri. in cuius p̄tātē re
casurus est, qn ēt ipse possit substituere, sed auus bñ præiudica-
ret patri, q postea non posset exemplariter substituere. Et ista
est ratio nālis, & colligitur ex d. l. cum filius, inf. de test. mili. Se-
94 cūdò dubitatur, † an substitutus a patre præferatur substituto a
mr̄e? Ista dubitatio pōt tripliciter intelligi. Primò, an p̄ferat in
bonis p̄rnis. Secundò, an in maternis. Tertiò, an in bonis aliun-
dè quæsitis. Primò casu oēs concordant substitutum à p̄re præ-
ferendum; sed discordant eo casu, quo pr̄ esset vilis p̄sona; quia
aliqui dicunt p̄ferendum substitutū a mr̄e ēt in bonis p̄rnis; &
in ista sñia fuerunt Guil. & Ray. & ab ea non dissentit Bar. imò
vult, ꝙ pr̄ vilis non posset exēplariter substituere, qđ si verum es
set, ista opi. non hr̄et dubium. Videamus ergo, an Bar. verum di
cat, & ita si teneamus opi. *communem*, ꝙ pr̄ vilis & sordidæ vitæ
possit pupillariter substituere, quā opi. tenui s̄. in l. 2. in 6. dubio
7. requisiti, vr̄ dicendum, ꝙ ēt possit exemplariter substituere,
quia a pari procedunt pupillaris, & exēplaris, vbi non reperitur
facta differentia, s'm Bar. hic in pluribus locis. Et ꝯ Barto. tenent

Ang.

Ang.& Imo.hic,qa anteq̃ interdicat̃ admĩratio bonorum, vilis & dissipator bonorũ p̃nt testari,l.is cui.s̃.de testa. ergo ẽt substituere exemplariter.Sed ad istud r̃ndet Are.in d.l.humanitatis, cuius dicta impudenter vsurpat sibi d.Ias.hic, ꝙ non est bona ɔña,dissipator bonorũ añ interdictũ sibi factũ p̃t testari, & administrare ꝓpria bona;ergo ẽt filij.nã in ɔriũ est tex.in l.fi.C.de sen.pas.& facit;qa minor nõ h̃ns curatorẽ, p̃t administrare bona ꝓpria,l.si curatorẽ.C.de in integ.rest.min.& t̃n ꝓhibet̃ administrare bona aliorũ,l.fi.C.de legi.tuto.l.minor.ff.de ꝓc.Sed ad tex.in d.l fi.r̃ndeo,ꝙ ibi q̃rit̃,an p̃r vilis & ꝓdigus,qui perdiderat administrationẽ alteri iam demãdatam, dẽat eam recuperare? nos verò q̃rimus,an administrationem,quã h̃et, ꝑdat añ interdictũ?Et de iure isto est d̃ria,qa turpius eijcit̃,q̃ nõ admittit̃ hospes,c.quemadmodũ,de iureiur.Ad l.fi.C.de legi.tut.cum simil. r̃ndeo, ꝙ p̃r exemplr̃ subituendo furioso, quò ad bona ipsius p̃ris d̃r administrare,& disponere de ꝓprijs,ɔsiderato t̃pe dispõnis,l.si is qui.s̃.eo.Vel al̃r,illa iura loquunt̃,qñ qs h̃et administrationem bonorũ suorum f̃m q.d, tunc nõ h̃et administrationẽ bonorũ alterius;secus si h̃eat administrationẽ bonorum suorũ absolutè,qa tunc non ꝓhibet̃ administrare bona aliorum. Vel tertiò illa iura ꝓcedunt in administratione inter viuos per viã ɔctus;non in morte ꝑ viam vltimæ voluntatis, alioquin sequeret̃ ẽt ꝙ p̃r minor 20.annis habens curatorẽ, non possit ẽt pupillr̃ substituere, q̃d est manifestè falsum. Teneo ergo cum Ang.&

95 Imo.ꝙ† p̃r vilis,id est,infamis rõne criminum, vel dissipator añ interdictũ bonorum,possit exemplr̃ substituere, sicut p̃r substituere p̃t pupillr̃.Stante igit̃ p̃tate substituendi in p̃re vili,cõcludendũ puto,ꝙ in bonis p̃nis ꝑferat̃ substitutus p̃nus;alioquin p̃tãs elusoriè ɔcederet̃.Nec ob.tex.in l.sed si vnus.§.filio.ff.de iniu.& siles,qa loquunt̃ in p̃iudicialibus ipsis filijs,nos aũt loq̃mur

96 in fauorabilibus.Scd̃o casu o ẽs ɔueniunt,ꝙ substitutus à m̃re in bonis ipsius m̃ris ꝑferat̃ substituto à p̃re,arg.l.sed si plures.§. in arrogato,s̃.e. Sed discordãt eo casu,quo furiosus post mortẽ m̃ris reperit̃ in p̃tate p̃ris,qa Bar.& antiq. sentiunt adhuc substitutũ à m̃re ꝑferendum. Sed Imo.& Ale.hic, & Are.in d.l.humanitatis,dissentiunt, qa d̃nt substõnem m̃ris non valere, eaq̃; factam existenti in p̃tate,q̃d est falsum,vt s̃.demr̃aui.Teneas in distinctè substitutũ à m̃re ꝑferendũ in bonis m̃nis.Tertio casu

97 Bar.post Nicol.de Mat.†distĩguit:aut furiosus erat in p̃tate p̃ris &tũc in bonis aliunde q̃sitis ꝑferat̃ substitutus à p̃re pp̃ duplex vinculum,nam p̃r tam rõne p̃riẽ p̃tatis,q̃ humanitatis,mater verò sola rõne humanitatis substituere p̃t. Aut furiosus non erat in potestate p̃ris,& tunc vterque substitutus cõcurrat,& sic bona aliunde quæsita diuident̃ inter se,argu.l.ex facto.s̃.ti.ꝓximo. Circa istam distinctionẽ aduerte ad plura. Primò, circa rõnem primi membri,ista rõ f̃m Imo.non est bona duplici rõne. Primò,quia in exemplari substitutione non considerat̃ p̃ria potestas,ergo non debet præstare maius ius.Sed Are.in d.l.humanitatis,negat hanc ɔñiam,quia non sequit̃,mater habet ius substituendi,sicut pater,ergo p̃r propter patriam p̃tatem non habet potentius ius,& dat instantiam. Inferior magistratus habet ius citandi, sicut maior, & tamen potentius est ius maioris magistratus pp̃ maiorem ꝓrogatiuam. patet, quia præfert̃ eius citatio.l.ɔ pupil. §.qui ad maius. ff.de re iudi. Sil̃r ciuitas originis & ciuitas domicilij possunt imponere onera,& t̃n si concurrant, ꝑfert̃ ciuitas origiuis tanquam potentior,l.libertus. §. præscriptio,vbi gl.ff.ad munici. Tu verò considera,ꝙ si verum est,ꝙ respectu substõnis exemplaris non consideret̃ patria p̃tas, ꝙ ɔña Imo.erit optima, quam comprobo ex vna decisione Bal. *com-*

98 *muniter* approbata in c.1.de grad.succeß.in vsi.feu.vbi vult,†ꝙ in feudis frater vtrinque ɔiunctus non ꝑferat̃ fratri ɔsanguineo, seu coniuncto ex latere p̃ris t̃m, ɔ tex.in auth. itaq;. C.com. de succes.quia in mã feudali non considerat̃ qualitas cognationis. Hinc d.An.de Ros.in suo tract. succeßio. quem referunt & sequunt̃ do.Ias.& Moder.in l re coniuncti.in nota.inf.de le.3. decidit,ꝙ stante statuto,ꝙ agnati ab intestato præferant̃ cognatis tunc frater vtrinque coniunctus non erit præferendus fratri ɔsanguineo;qa coniunctio m̃ris,ex qua causat̃ cognatio, non ɔsiderat̃. Nec ob.instantiæ datæ ꝑ Are. qa in illis casibus q̃nalitas iurisdictionis, & qualitas originis necessariò requirunt̃ ad actũ si b̃n ɔsideres.Ego credo,ꝙ licèt respũ m̃ris non ɔsideret̃ patria p̃tas in exẽplari faciẽda, t̃n in patre ɔsiderat̃, non quo ad introducendã exẽplarem in esse;sed q̃tũ ad ɔseruandã facultatẽ substituendi ipsi p̃ri.hinc est,ꝙ auus non p̃t exẽplariter substituere nepoti furioso,recasuro in p̃tatẽ p̃ris,vt s̃.declaraui. vñ hoc stante,ꝙ patria p̃tas coadiuuet ius substituendi, tũc ɔñtia Imo.non valebit,& sic ꝓcedũt instantiæ Are. Scd̃o aduerte circa f̃m membrũ;qa non v̄r ꝙ ɔcurrat,nec ob.ꝙ æqualis sit pietas p̃ris,& matris,l.furiosæ m̃ris.s̃.de cur.fur. ergo cessante p̃ria p̃tate substituti debebunt æqualiter succedere. Alia,n.rõne v̄r dicendum, substitutum à p̃re ꝑferendum;qa præsumit̃ melius consultũ furioso ꝑ prouisionẽ p̃ris,q̃ m̃ris,arg.l.fi. C.de cura.furio. & aliorum

99 iurium,quę alle.Bar.in prin.huius q.Hinc est,† ꝙ si p̃r,& m̃r habeant ius p̃sentãdi ad aliq̃d beneficium, p̃sentatus p̃ p̃rẽ, erit ꝑferendus p̃sentato ꝑ m̃rem,f̃m Bal.in l.1. ff.de Sena. Felv. ĩc. q̃m,in fi.de test.vbi idẽ dicit̃ ĩ testimonio viri,ꝙ p̃ferãt testimonio mulieris.Procedunt t̃n p̃dicta,vbi ɔcursus nõ p̃t h̃c locũ,sicũt in casu n̄ro;iõ cogitabis. Adde.ꝙ Sal.in d.l.humanitatis,al̃r distinguit,& sua distinctio est multũ rõnabilis;licet eã nõ ꝓbet. Aut.n.inquit,ambo substituti,simul erant ab intestato successuri,& vera sit opi.Nic.de Mat.& Bar.ꝙ simul ẽt ɔcurrant ex substõne. Aut alter t̃m successurus erat ab intestato ; & tunc ille ꝑfert̃;siue sit substitutus à p̃re;siue à m̃re.rõ est,qa tunc ille solus successurus ab intestõ,h̃et voluntatẽ legis, & hoĩs;alius aũt hoĩs t̃m;ergo dẽt vincere is,cui duo iura fauẽt,ar.auc. itaq;. C.cõ.de succes.Ista distinctio Sal.est defectiua;qa omittit tertiũ mẽbrũ, qñ.s.neuter erat successurus ab intesta. Præterea ɔ rõnẽ Sal.obstat doctrina Bar.in l.2.col.añpe.ver.vlterius q̃ro,an tacita pupi. excludat fratrẽ,s̃.eo.vbi vult,ꝙ in pupil.non ɔsideratur,an substitutus sit successurus pupillo ab intesta.vel ne, sed solũ voluntas p̃ris substituẽtis. Vnde cũ in casu n̄ro volũtas p̃ris sit,ꝙ eius substitutus succedat in oĩb.bonis aduentitijs,voluntas aũt m̃ris in ɔrium;videret̃ dicendũ,ꝙ voluntas p̃ris debeat p̃ualere;quia est maioris authoritatis;nam mulier pp̃ fragilitatem sexus non h̃et stabile iudicium,c.forus,de ver.sig. & quia p̃r h̃et plus iuris in filium,q̃ m̃r,l.2. cum gl. C.de pat.q fil.distraxe. & iura magis fauent p̃ri,q̃ m̃ri,f̃m Spe.tit.de feu.§.2.versi.5.q̃rit̃. Tertiò dubi-

100 tat,†an substitutus ab auo ꝑferat̃ substituto à m̃re?Ista q.p̃t dupliciter intelligi. Primò in auo paterno, & tũ dic, vt s̃.ɔclusum fuit in substituto à patre.Scd̃o in substituto ab auo materno;& hic videndũ esset,an auus maternus possit exemplariter substituere nepoti furioso?V̄r ꝙ sic,qa ꝑ d.l.humanitatis,ɔcedit̃ facultas dispensandi parentibus vtriusq̃; sexus;ergo ẽt auo materno, l.quicunq;.§.parentes, inf.de gradi.Alex. hic tenet primã opi.ꝙ auus maternus viuente m̃re,non possit;qa d.l.humanitatis, loquitur in furiosis,quib.debet̃ legitima : patet,qa ꝑ forma est,vt furioso relinquat̃ legitima,vt ɔclusum fuit,sed viuente filio in bonis aui nulla l̃tima debet̃ nepoti ; l.si qs posthumum. s̃.de lib.& posth.ergo &c.eadẽ rõne idẽ putat dicendum in auo paterno, vt viuente filio,non possit substituere nepoti furioso.Aduerte diligenter;qa si p̃r,& m̃r furiosi essent in p̃ris p̃tate, sequeret̃ ꝙ nulla posset fieri substõ exẽplaris furioso; nõ ab auo p̃ñ nõ neq̃; m̃no; qa nepoti in bonis eorũ nõ dẽtur l̃tima; non à p̃re neq̃; à m̃re;qa ipsi sunt in p̃ria p̃tate, & sic testari non p̃nt,l.filiusfam. s̃.de test. iõ crederem vtrunq; auum posse substituere,q̃ substõ ita demum habebit effectum,si p̃r & m̃r furiosi ꝓdecederent; aliàs si superuiuant,substõ non valebit in p̃iudiciũ p̃ris, & m̃ris, cui magis debitum v̄r esse ius substituendi q̃ auo.Et ex hoc infero,ꝙ si mater esset emancipata, substitutus ab ea ꝑferendus esset substituto ab auo materno,vt concludit Imo.in d.c.Raynutius,de test.Decimaquarta differentia.Pupillaris finit̃ pubertate l.in pupillari.s̃.eo.exemplaris verò non,ɔueniunt t̃n hac similitudine;qa sicut pupillaris expirat cessante impedimento ætatis; ita exemplaris cessante impedimẽto furoris,vt hic, & in d.l.hu-

101 manitatis.Iuxta hanc d̃riam dubitat̃.Primò,†q̃d si cessauerit furor,sed inde superuenerit,an substõ reconualescat?Ista q.õ p̃t intelligi tripliciter.Primò,si furor cessauerit, & superuenerit in vita testatoris.& v̄r dicendũ,ꝙ firma maneat substõ;qa ad exemplaris validitatẽ,sufficit ꝙ filius sit furiosus t̃pe mortis testõris,vt s̃.per Bar.in 5.requisito.& facit in simili, l.si posthumus. s̃.de iniu. rupto, & irri.facto testõ. Scd̃o p̃t intelligi, qñ furor cessauit in vita testõris, & superuenit post eius mortẽ. Tertiò p̃t intelligi,qñ furor cessauit post mortẽ testatoris,& deinde superuenit & circa istos casus doctores dissentiunt. Quidam,vt Gul.& Ray. tenent partem negatiuam,ꝙ non reconualescat;qa substitutiõ semel extincta,reuiuiscere amplius non p̃t, l.qui tes. §.arcam.ff. de sol.fed pp̃ superuenientiam sanæ mentis irritat̃ exemplaris, vt hic,ergo &c. Ad istud r̃ndet Bar.ꝙ assumptum est falsum, qa exemplaris non extinguitur;sed cessat,d.l.humanitatis.& aliud est cessare,aliud extingui,l.inter stipulantem.§.sacram, in versi. cessaturam.vbi gl.ff.de ver.ob.Sed ista r̃nsio non placet. Primò quia ẽt cessare d̃r, q̃d fuit extinctum,auth.cessante.C.de legit.hered.c.cũ cessante,de appel.Scd̃o,qa vna lex declarat̃ per aliam, l.nõ est nouũ.ff.de legib.sed in ista l.d̃r ꝙ expirat,& Inst.eo.§.qua rõne,d̃r ꝙ infirmat,ergo &c. Nec ob.sol.Bar.ꝙ iste tex.loquat̃ in substõne, q̃ fit ex rescripto ; & nos loq̃mur in substõne q̃ fit virtute l.humanitatis,qa talis solũ diuersificat casus, & non assignat rõnẽ diuersitatis. Nã ẽt rescripta d̃nr leges principis interp̃tes,vt in l.2.C.de leg. tradit in rub.extra de rescrip. Itẽ sol. Bar. confundit per tex.in d.§.qua rõne,qui refert dispõnẽ d.l.humanitatis,& dicit ꝙ infirmat.Scd̃o adducit tex.in simili in l.2. C.de posth.h̃er.inst. Ad istum tex.r̃ndet Bar.ꝙ vbi agit̃ de testõ,quod quis sibi facit, tunc inspiciendum est, an impedimentum cessauerit in vita eius,vel post mortem,secus vbi agit̃ de testõ, q̃d qs facit pro alio,puta,pupillo vel furioso;quia tunc inspicit̃, an impedimentũ cesset in vita ipsius pupilli, vel furiosi,f̃m gl in l.si ar

rogator.ff.de adoptio.Cum ergo impedimentũ,i.cessatio furo
ris,quæ validitatem exemplaris impediebat,cessauerit in vita ip
sius furiosi;merito dẽt exemplaris reconualescere,sicut recon-
ualescit pupillaris facta à pr̃e nãli mortuo arrogatore;qa impe
dimẽtũ mutationis status cessauit in vita pupilli.Tertiò inducit
textus in d.l.humanitatis,in ver.ꝑpetuo sit.ergo secus,si qñque
resipuerit.Ad hoc rñdet Alex.ꝙ ibi Imperator iõ dixit,ꝑpetuò
vt ostẽderet,ꝙ furioso hñti dilucida interualla,prouisio illius l.
non conuenit,ex eo ꝙ põt ipse testari ꝑ se,l.furiosum,C.q.test.
facere pñt.ista rñsio,vt mihi vr̃,ꝯprobat hanc opinionem;qa ẽt
is,q qñque post mortẽ pr̃is sapiens fuit,testari potuit.Et si dixe
ris,testari non potuit post reuersionem furoris;rñdeo,si tu cõ-
sideres istud;ẽt exemplaris fieri posset hñti dilucida interualla,
dato casu ꝙ moreret̃ eo tꝑe,quo constitutus esset in furore;
quia illo tꝑe non potuerat testari.Quartò probat̃;quia si sub-
stõ firma maneret,auferret̃ factio testamenti reuerso ad sanam
mentem,ꝯ istum tex.Et si dixeris,vt dicit Bar.ꝙ istud absurdum
non sequit̃;qa valebit testm̃,si quod factum fuerit ab eo tꝑe sa
næ mentis.Rñdeo,ꝙ cũ tꝑe sanę mentis furiosus testari potue-
rit;& noluerit,tacitè vr̃ vocare successores ab intestato;& ista
tacita voluntas non debet sibi auferri,sicut nec expressa.Et ista
opi.mihi magis placet,posito ꝙ vitium dementiæ prorsus ex-
102 tinctũ fuerit.† Contra.tñ opinio.tenent Bar.& *commu.* alij;qa
rõ humanitatis hoc dictat.quã opinio in dubio arbitror ample
ctendam,qa vbi non apparet vitium dementiæ prorsus extin-
ctum,existimãdũ est,ꝙ ꝑꝑ occultas reliquias antiqui furoris,in
pristinam infirmitatem recideret,ſm Sal in d.l.humanitatis,in
6.oppo.si quidem in dubio præsumendum non est,ꝙ furiosus
à furore plenè liberatus extiterit,ſm gl.in c.fi.de succes.ab inte
sta.& ꝑ Abb.in c.cũ inter canonicos,col 3.de electio.Scđo du-
103 bitat̃,† An rumpatur exemplaris natiuitate filij illegitimi,qui
non est in ptãte patris?Ista quæstio p̃t intelligi dupliciter.Pri-
mo,si filius illegitimus nascat̃ filię furiosę.Scđo,si nascat̃ filio fu
rioso.Primo casu si sit talis filius illegitimus,cui competat que
rela;tunc dicerem rumpi exemplarem,cum non sit exhæreda-
tus,iuxta ea,quæ s̃.dicta sunt in secunda differentia,& in 12.se-
cundo dubio.Scđo casu Bar.concludit,ꝙ rumpatur exemplaris
natiuitate filij naturalis,per tex.in l.heredibus.inf.ad Trebe.vbi
deciditur,ꝙ filij naturales furiosi faciant deficere conditionem
fidei.si sine liberis decesserit,& dicit Bar.rationem esse,quia vbi
fit mentio de filijs furiosi,intelligitur de naturalibus;ex quo le
gitimos habere nõ potest,cum nequeat contrahere matrimo-
nium,c.dilectus,de spons.Leges ergo volentes,ꝙ si furioso na-
scatur filius,rumpatur exemplaris,debent intelligi de filijs natu
ralibus.Sed istud fundm̃ Bar.reprehenditur per Imo.quia furio
sus p̃t hr̃e filios legitimos,si ꝯxerit matrimonium añ superue-
nientiã furoris.l.pr̃e furioso.ff.de ijs qui sunt sui,vel alie.iur.&
de istis iura possunt intelligi.Sed in l.hr̃dibus,condõ,si sine libe
ris,&c.erat apposita per testõrem in personã furiosæ,quę m r̃i-
monium añ furorem non ꝯxerat;vñ necessario dẽt intelligi de
nãlib.Scđo mouet̃ Bar.qa ñ est verisimile,ꝙ testõr voluerit da
re pr̃i facultatẽ excludendi nepotes nãles,vt dr̃ hic:sed certè si
dedit ꝑ tãtem excludendi nãles,& legitimos à tota hæreditate
excepta legitima vno ex eis substituto,ſm *cõem*, multo magis
uerisimile est,ꝙ dederit potestatẽ excludendi omnes nãles tm̃
à tota hæreditate,quia eis in bonis pr̃is nulla debet̃ legitima,se-
cundum gl.in l.1.inf.de bonorum possessio.ꝯ tab.& dixi s̃.in 2.
differen.Contraria ergo opi.ur̃ uerior;qa præteritione filij nã-
lis,ẽt nati non irritat̃ testm̃ ipsius furiosi,si esset sanæ mentis,se-
cundum gl.in d.l.1.ergo multo minus irritabit testm̃ factum
ab auo præteritione nepotis nascituri;& ꝑ istud fundm̃ ita te-
net Imo.hic.Nec ob.inquantum Alex.dicit,ꝙ si uera esset ista
rõ,quod nãles nunq̃ facerent deficere condõnem substonis,ꝯ
tex.in l.ex facto.§.si quis rogatus.inf.ad Treb.quia respondeo,
quod aliud est quęrere,an natiuitas filij nãlis faciat deficere cõ-
dõnẽ,quia hoc dependet à uoluntate testatoris,ut ibi dicitur;a-
liud utrum uitio præteritionis filij naturalis rumpatur testa-
mentum,quia hoc dependet à dispositione iuris.

SVMMARIVM.

1 *Naturalis filius non est de agnatione patris.*
2 *Naturalis filius,an Digest.iure possit vniuersalis hæres instituti extantibus legitimis filijs,& vxore.*
3 *Naturalem filium,an possit pater hoc iure vulgariter substituere,extantibus legitimis,& vxore,latè.*
4 *Naturalem filium,an possit pater iure nouo vulg.substituere legitimo.*
5 *Naturalis filius,iure nouo etiam superstite vxore,potest à patre in totum institui,& substitui.*
6 *Filiis legitimis ab intestato repudiantibus,an vxor patris excludat naturales iuxta formam auth.licet,C.de natu.libe.*
7 *Verbum,pertinere,quandoq; directam,quandoque obliquam substõnẽ significat.Idẽ in verbo,succedat.Quid aũt in verbo,deuoluatur.nu.10.*
8 *Vulgaris substituti datio,non impedit hæreditatis non aditæ transmissionem,ex potentia suitatis.Et an iste tex.illud probet.*
9 *Liberi,verbo à lege prolato veniunt legitimi.*
11 *Reciproca substitutio,an sit species substitutionis de per se.*
12 *Reciproca quare dicatur:quod breuiloqua etiam dici possit;congruentius tamen reciproca.*
13 *Reciproca quibus verbis fiat.*
14 *Reciproca an per testatorem his verbis facta videatur,si quis hæredem meorum decesserit,volo bona mea ad superstites peruenire,quod sic.*
15 *Reciproca cuius sit effectus.*
Reciproca quot substitutiones contineat.conclu.hoc dignosci,considerato numero,& conditione personarum.
16 *Reciproca substitutio facta imparibus non continet pupillarem in personam pupilli;& quæ ratio,& de illius veritate.*
17 *Reciproca admixta compendiosę,an propter mixturam contineat pupillarem,etiam si sit facta imparibus.*
18 *Reciproca facta imparibus,an contineat pupillarem,quando in ea fuit facta mentio pupillaris ætatis,quod non.*
19 *Reciproca continet omnes substitutiones directas à lege fieri concessas,& personis conuenientes.*
Intellectus l.in testamento,C.de test.mil.& an reciproca facta à milite contineat directam militarem.
20 *Reciproca in codicillis facta,continet tantum duas fideic.*
21 *Substitutiones in reciproca comprehensæ,an dicantur exprrßæ,vel tacitæ.*
22 *Reciproca facta tribus filijs,scilicet duobus impuberibus,& alij maiori;an contineat pupillarem inter impuberes,quod non.Limitatur nu.23.*
24 *Reciproca facta duobus impuberibus filijs,admixta etiam persona extranei,an continebit pupillarem quo ad ipsos impuberes.*
25 *Reciproca si facta fuerit anniculo,& alteri pupillo 13.anno.an adueniente pubertate in persona existentis in 13.anno,expiret pupillaris;etiam quo ad anniculum.*
26 *Reciproca substitutione facta duobus impuberibus,si pater alterum emãcipet,an sicut in persona emancipati euanescit pupillaris,ita euanescat in persona alterius in potestate retenti? Communis quod sic.post latis.dispu.conclu.contra communem,nu.27.*
27 *Patre compulso emancipare alterum ex impuberibus;quibus reciprocè substituit;non expirat pupillaris in persona alterius impuberis.*
Emancipare filium pater ex his causis cogitur,ex quibus filius patrem exhæredare potest.
28 *Reciproca substitutione facta à milite,an expiret pupillaris filij emancipatione.*
29 *Reciproca substitutio facta disparibus,an contineat pupillarem,si paritas postea superueniat;vt puta si impuberem emancipatum,& alium in potestate inuicem substituat;& postea emancipatum adoptet.Item si legitimum,& illegitimum inuicem substituat;& demum legitimet illegitimum.dist.vt nu.30.*
31 *Reciproca facta a prin.impuberibus continet pupillarem,si superueniat paritas,quando in testamento apponitur clausula,vel pupillariter,vel per fideic.& quare.*
32 *Substitutio vulgaris an contineatur in reciproca facta vni impuberi instituto,& alteri exhæredato.*
33 *Reciproca facta vni filio impuberi,& alteri puberi furioso,an contineat pupillarem ex parte pupilli,& exemplarem ex parte furiosi.*
34 *Reciproca facta duobus furiosis continet exemplarem.*
35 *Inæqualitas portionis non impedit pupillarem in reciproca.*
36 *Substõne reciproca ita concepta,oẽs filios meos inuicẽ substituo,an censeantur filię substitutæ,quę tantũ in rebus certis institutæ fuerũt,masculis vniuersalibus hæredibus scriptis,ꝙ non.limita tripliciter,37.& seq.*
37 *Filiæ in quota institutæ includuntur in substitutione reciproca facta per verba,omnes filios meos inuicem &c.*
38 *Reciproca concepta per verba,omnes filios,&c.includit filias in certis rebus institutas,si ex aliquibus coniecturis colligatur talem esse mentẽ testantis,exemplum vt ibi.*
39 *Substitutione reciproca factã ita,omnes filios meos &c.veniunt filiæ in certis rebus institutæ omnibus masculis repudiantibus,vel in pupillari ætate morientibus;& econtra omnibus feminis cessantibus,masculi veniunt,& quare.*
40 *Reciproca an contineat pupil.quando testator duos impuberes inuicem substituit in casum vulgaris tantum;puta si alter vestrum hæres non erit,alterum substituo.*
41 *Reciproca,vos inuicem substituo,an contineatur fideic.ꝙ non,ratio ibi.et de illius veritate amplia nu.42.Limita quinq;modis vsque ad nu.47.*
44 *Clausula codicillaris in testamento apposita operatur,vt reciproca contineat fideic.de veritate ibi.verum,si concipiatur per verba futuri temporis,alias secus,puta si non valebit &c.nu.45.*
45 *Reciproca,vos inuicem substituo,continet fideic.vbi apposita est clausula,vulgariter,pupillariter,& per fideicommissum.*
Reciproca mixta cum compendiosa,continet fideicommissariam.
46 *Reciproca substitutione facta pluribus filijs ex prima,& secunda vxore institutis,inuicem eos substituendo,an vno eorum repudiante,frater vtrinque coniunctus præferatur coniuncto ex vno latere tantum? quod non,sed æqualiter admittuntur.*
48 *Substitutione reciproca facta pluribus filijs ex prima,& secunda vxore omnibus adeuntibus;altero tamen in pup.ætate moriente,an vtrinque coniunctus preferatur in pupillari quod non.*

LVcius. Summaꝰ cōiter, vt per Bart. diuiditur in 5. partes, vt per do. Ias. In tex. ibi, legitimum. subaudi, & naturalem. vel dic, legitimum tm̄, idest, adoptiuum, cui pr̄ etiam p̄t pupillariter substituere, l. sed si plures. §. in arrogato, s̄. eo. Sed ꝯ. iste legitimus erat anniculus, vt dr̄ in lr̄a arrogari non potuit, l. in adoptionib. ff. de adop. Et si dixeris, infans p̄t adoptari, l. etiam infantem. ff. de adopt. Rn̄debo, ꝙ adoptatus non trāsit in ptātem adoptātis. §. sed hodie, Inst. de adop. ergo ei pr̄ non p̄t substituere pupillariter, l. 2. s̄. eo. Sed iure isto adoptatus transibat in ptātem, ergo opp. non obst. ꝙ iste tex. intelligi non posset in filio adoptiuo. Sed aliud magis ob. quia dr̄ in litera, ꝙ iste filius legitimus erat frater filij naturalis, qđ esse nō p̄t, si fuisset adoptiuus, qui solum agnascitur illis; qui sunt de
1 agnatione testatoris, l. qui in adoptionē. ff. de adopt. † naturalis aūt non est de agnatione, s̄m Bar. in l. tutelas. ff. de capi. dimin. p̄ tex. in l. pronunciatio. §. familiæ. ff. de verb. sign. ergo bene sequtur, ꝙ adoptiuus non p̄t dici frater filij nālis. Gl. 1. etiam subaudit ad verbum, ltīmum, & impuberem. Dyn. itē addit, & in ptāte. Rō harum suppletionum est; qa pupillaris substō, de qua dubitatur in tex. solum fieri p̄t liberis impuberibus, & in ptāte, d. l. 2. s̄. eo. In tex. ibi, nālem, subaudi tm̄. Quis aūt sit nālis, & quis ltīmus, & de multiplici dr̄ia filiorum, vide gl. magistram. Instit. de adop. in prin. In tex. ibi, hæredes instituit, no. ꝙ extātib. legitimis pr̄ non p̄t instituere filium nālem, intellige, in vna vncia, & cessabit ꝯrium, l. 2. C. de nat. lib. In tex. ibi, eosq; inuicem substituit. habes, ꝙ pr̄ p̄t substituere nālem pupillariter filio legitimo & clarius probatur in l. si is, qui bonis, s̄m cōem intellectum, s̄. eo. Item ex eisdem verbis habes, ꝙ pr̄ p̄t substituere nālem vulgariter legitimo filio, & coniuge extantibus. Contra istum tex. ob. tex. in d. l. 2. Dantur plures sol. Prima est sol. gl. ꝙ iste tex. procedat de iure isto Digest. licèt hodie ista l. sit correcta q̄tum ad hoc. Pro resolutione huius ꝯrij plura sunt discutienda. Primò,
2 †an de iure fforum extantibus filijs, & vxore, pater possit instituere nālem hr̄dem vlem. Scd̄ò, an possit vulgariter substituere. Tertiò, quid iuris s̄m iura noua. Circa primum gl. nr̄a, q̄ est singularis ad hoc, s̄m And. de Pis. vult, ꝙ de iure fforum possit instituere nālem in totum, sequitur Bar. in 1. solu. & transeunt Alex. & Are. hic. Pro ista sn̄ia facit iste tex. in ver. hr̄des instituit. Sed vt s̄. dixi, p̄t intelligi, ꝙ nālis esset institutus in vna vncia tm̄. Scd̄ò Are. in d. l. si is, qui. ponderat tex. in l. fi. inf. de iure delib. & in l. Lucius. §. fi. inf. de leg. 2. sed ibi non apparet, ꝙ extarent aliq ltīmi. Alia fuit opi. gl. in d. l. si is, qui. & in l. ex facto. §. Iul. Longinus. s̄. eo. & in l. qui testm̄, ff. de probat. ꝙ ēt de iure digest. non posset nālis institui, nisi in vna vncia, sequuntur *cōiter* Doct. pro ista opi. vr̄ tex. in l. humanitatis. C. de nat. lib. vbi dicit Imp. non extantibus legitimis, nālem olim institui posse in trib. vncijs s̄m p̄teritas ll. quas ipse extendit ad 6. vncias, ergo credendum, ꝙ extantibus ltīmis liberis, non posset pr̄ s̄m p̄teritas ll. instituere nālem, etiam in 3. vncijs. Scd̄ò facit tex. in auth. quib. mod. na. effi. sui. in prin. vbi attestatur Imp. ꝙ Romanæ leges nulla vtebantur humanitate cū nālibus; sed ꝙ Imperatorū ll. humanitate vti inceperunt, & statuerunt nālibus relinqui aliquid posse, quod vr̄ ꝯ tex. nr̄um, vbi s̄m Rom. legem nālis fuit institutus, & substitutus cū ltīmo. cogitabitis ergo q̄uo Impe. ibi saluari possit. Circa
3 †s̄m, casus est ad lr̄am hic, ꝙ pr̄ non posset vulgariter substituere. In ꝯrium vrget tex. in d. l. si is, qui bonis. vbi nālis prohibet̄ succedere ex pupillari in bonis paternis vltra vnam vnciam, vt exēplificat gl. ibi, qđ exemplum sequuntur *communiter* Doc. ergo ēt & multò fortius dēt prohiberi succedere ex vulgari; qa p̄ vulgarem immediatè succedit pr̄i testōri, p̄ pupillarē verò pupil. Inst. eo. in prin. Rn̄det primo Bar. ꝙ exemplū gl. ibi ꝓcedit solū habito respectu ad iura noua, seu habito respectu ad iura Digest. nō p̄t ꝓcedere. Sed ista sol. non est attendenda; qa s̄m cōem sn̄iam, de qua s̄. filius nālis, extantibus legitimis, institui non p̄t à patre, nisi in vna vnica, ēt de iure Digest. Scd̄a fuit sol. Iac. de Are ꝙ ille tex. loquat̄ in pupillari, iste aūt in vulgari. rō dr̄iæ est; qa p̄ vulgarem succedit, filio ltīmo repudiante, & sic non extante fictè; qa paria sunt non extare, vel repudiare, l. 2. §. si sint, inf. ad Tertu. § sed nr̄a, Insti. de success. li. secus est filio ltīmo adeunte, & in pupil. ætate decedente. Istam solu. sequūtur Cyn. Bal. Ang. & *cōiter* Doct. Sed Io. de Imo. dicit, ꝙ si pr̄ non p̄t pupillariter substituere nālem in bonis ipsius pr̄is, casu quo pupillus moriat̄, multò minus poterit substituere vulgariter casu, quo repudiet. Scd̄ò confirmatur. Fauore legitimorum introductū fuit, ꝙ ipsis extātibus, pater non possit relinquere nāli vltra vnā vnciam; hinc est ꝙ eis non extantibus p̄t vltra vnciam relinquere, auth. licet, & d. l. humanitatis. C. de nat. li. & tn̄ non p̄t substituere pupil. vbi agit de fauore legitimi; ergo minus poterit substituere vulgariter, vbi non agitur de fauore ipsorum ltīmorum. Tertiò ꝯprobat. Nullis extantibus legitimis, iure isto, pr̄ non poterat relinquere nāli vltra tres vncias, d. l. humanitatis. quanto minus extantibus, licèt repudiantibus. Ista mirabiliter vrgent ꝯ prædicta, & ꝯ istum tex. Are. ex mente Ang. assignat rōnem diuersitatis inter vulgarem, & pupillarē, ꝙ filio legitimo repudiāte, verum est dicere nunq̄ ipsum cū effectu extitisse; quia repudiatio retrotrahitur; & sic dici p̄t, ltīmum nunq̄ obstitisse nāli, l. 1. §. si pr̄ ff. de coniung. cum eman. li. eius. Sed qn̄ legitimus adiuit, & in pupil. ætate decessit, verū est dicere eū aliqn̄ extitisse cū effectu; & aliquando obstitisse nāli. Licèt ista rō sit colorata, si tn̄ diligenter ꝯsideraueris, non tollit ꝯria, maximè s̄m, & tertiū arg. Quid ergo dicendum? Imo. hic dicit, ꝙ ille tex. dēt intelligi, qn̄ extabat alius filius ltīmus; tā tunc verū est, ꝙ pr̄ non p̄t substituere nālē in p̄iudicium alterius ltīmi quò ad bona ipsius testōris; secus si esset vnicus filius ltīmus; qa tunc pr̄ p̄t ipsi ltīmo substituere nālem in oībus bonis suis; & ita dēt intelligi tex. nr̄. Sed iste intellēs diuinat ad vtrunq; tex. tn̄ per punctū rōnis arctamur ita dicere, quo casu diuinatio toleratur, vt dicit Bar. in l. ita stipulatus. magna, in 99. opp. ff. de ver. obl. Sed qđ rn̄debimus ad d. l. humanitatis, q̄ ob. huic intellectui, & ēt tex. nr̄o? Credo, ꝙ illa verba, s̄m p̄teritas leges, debeāt intelligi de alijs legibus Imperialibus,
4 quas non habemus, non autē de ll. Digest. Circa tertium, † An de iure nouo pr̄ possit substituere vulgariter nālem filio legitimo? Gl. & plures alij tenent, ꝙ non. Contrariū tn̄ tenet *communiter*, qa nullis extantibus ltīmis, nālis p̄t in totum institui, auth. licet, C. de nat. libe. ergo ltīmis repudiantibus, poterit vulgariter substitui; cū paria sint nō extare, vel repudiare, d. l. 2. §. si sint, inf. ad Tert. donec tn̄ superest aliquis ltīmus, qui velit succedere, nū q̄ erit locus vulgari, vel pupillari q̄tum ad bona testōris in fauorem filij nālis, per ꝓdicta. Ex ꝓmissis declaratur dictū Bal. in l. testō, s̄. eo. dum dicit, ꝙ in fauorem filij nālis instituti in vna vncia non habet locum ius accrescēdi. debet. n. intelligi extantibus ltīmis volentibus succedere; aliàs secus. Item declaratur aliud dictum, dum dr̄, ꝙ in expressa pupillari non continetur tacita vulgaris, si filius nālis sit institutus; nam istud intelligitur si superesit aliquis legitimus, qui velit succedere; aliàs secus, s̄m Bald. in l. 1. col. 16. C. de sacros. eccl. & do. Ale. in d. l. si is, qui bonis. Secundò ꝯ istud nota. & istum tex. dum vult, extante coniuge testōris nālem ex vulgari in totū succedere, est tex. in d. auth. licèt, q̄uis Bar. post gl. rn̄deat, ꝙ in hoc tex. noster est correctus per d. auth. Sed Bal. & *communiter* alij tenent oppositū, qa tex. in d. auth licèt, lo
5 quit̄ ab intestato, † sed ex testō pr̄ ēt de iure nouo p̄t vxore superstite, nālem in totū instituere, & substituere, qđ est verissimum, qa ēt mr̄e ipsius testōris extante, p̄t nālis in totū institui, salua tn̄ eidem mr̄i ltīma, §. discretis, ver. si verò filios, in auth. qb. mo.
6 na. effic. sui. Sed hic occurrit dubiū. † Nunquid si filij legitimi ab intestato repudient, an tūc vxor patris excludat nāles iuxta formam d. auth. licèt. Imo. hic concludit, ꝙ sic; quia si vxor excludit nāles, legitimis non extantibus; multò magis excludet extantibus, licèt repudiantibus. Sed do. Ale. tenet ꝯ. quia dispō d. auth. est correctoria; ergo non extendenda, etiam ex maioritate rōnis, s̄m gl. in auth. quas actiones, vbi latè Mod. C. de sacros. eccle. Ego, credo opi. Imo. esse veriorem; quia extantibus legitimis & vxore, nāles excluduntur duplici ratione. Primò p̄p fauorem legitimorū si velint succedere. Scd̄ò p̄p reuerentiam & honorē vxoris. Licèt ergo cesset vna rō, quia filij repudiēt; non tn̄ cessat alia, s. reuerentia vxoris; meritò non cessabit dispō, l. si ventri. ff. de priui. cred. §. affinitatis, Insti. de nup. Et istud non est extendere, sed in casu suo dispōnem illius auth. intelligere. In tex. ibi, in primum casum, iuncta gl. hēs, ꝙ substō vulgaris dr̄ primus casus substitutionum; pupillaris verò secundus. ad idem l. precibus. C.
7 eo. In tex. ibi, pertineat, & ibi pertinet, hēs † ꝙ verbum, pertinere importat directam substōnē; q̄nq; tn̄ signat obliquam, vt dixi post Bar. in l. Centurio. s̄. eo. In tex. ibi, non possit, hēs ꝙ pr̄ non p̄t substituere pupillū filio nāli. rō assignat in gl. in versi. nālem.
8 † In tex. ibi ad mr̄em ltīmi filij. no. ar. ꝙ datio substituti vulgaris non impedit trāsmissionē hr̄ditatis non aditæ ex potētia suitatis, sic inducēdo. Pr̄ in isto casu relinq̄t filiū ltīmū anniculū, nō ꝓuiso eidē de tutore, q̄ p̄ infante posset hr̄ditatē adire, seu melius in ea se immiscere; & tn̄ dr̄, ꝙ hr̄ditas pr̄is ad mr̄m, nō āt ad substitutū ꝑtinet, qđ esse non p̄t; nisi iure transmissionis, cū adita non fuerit. Sed s̄m Imo. Raph. Ale. & Are. hic istud necessariò non ꝓbat in tex. tū qa potuit iste filius habuisse tutorē sibi datū à testōre vel à iudice, vel potuit iudex in adeunda hr̄ditate supplere officiū tutoris, l. si infanti. in fi. C. de iure delib. tū qa in tex. expressè apparet ibi, non ad sequentē. & ibi, postea decesserit; ꝙ adita fuerat hr̄ditas. Tu verò ꝯsidera, ꝙ iste tex. ꝓbat oppositū, dū vult substitutū p̄ vulgarē excludere mr̄em, quam excludere nullo mō posset, si hr̄ditas non adita ex potētia suitatis esset ad eā trāsmissa. Præterea in tex. nr̄o non disceptat̄ de hr̄ditate testoris, sed filij legitimi; iō. no. Ang. nō bn̄ tollit; imò fortius ꝓbat̄ hic, ꝙ vulgaris subst. ꝯprehensa in reciproca, impedit trāsmissionē fieri ex potentia suitatis; licèt talis substō uulgaris non sit exp̄ssa uerbis ꝓpalib. ꝯ Ang. i l. Papinianus. §. quarta. ff. de inof. testa. Circa hanc mām trāsmissionis, q̄ fit ex potētia suitatis, an impediat p̄ dationē substituti uulga ris, non insisto; uideatis latè Mod. in l. si filius, qui pr̄i, inf. & in l. si filius hæres. s̄. de lib. & post.

In tex.ibi,eiusdẽ ætatis,iũcta gl.hẽs,ꝙ oẽs pupilli dici pñt eiusdẽ ætatis;licèt vnus sit anniculus,alius 12.anno. Sic oẽs decrepiti dici pñt eiusdẽ ætatis; licèt vnus sit maior annis altero, qđ no.ad
9 saluandos testes. In tex.ibi,liberi,iũcta gl.hẽs,ꝙ † verbũ,liberi,ꝓlatũ à lege intelligit de lũmis.tradit in l.ex facto.§.si qs rogatus. inf.ad Tre.in c.in pñtia,de ꝓbatio.& ita no.Are.sed Bal.hic sentit opp.dũ supplet tex.in verbo,eiusdẽ ętatis.subaudiẽdo,& qualitatis;& re vera clarior esset litera,si in tex.diceret eiusdẽ quali-
10 tatis potius,q̃ eiusdem ætatis.In tex.ibi,successio,habes † ꝙ verbũ,succedere, importat qñq; directã, de quo dixi in l Cēturio. In tex.ibi,deuoluat,habes ꝙ verbũ deuoluat, directã sigñat, de quo ẽt in d.l.Centurio.Vltimò habes,ꝙ pupillaris ꝯprehensa in reciproca mrem excludit,de quo inf.ꝑ Bar.& dixi s̃.in l.2. Gl.in ver.duplex.diuidit in quatuor partes.In 1.declarat tex in 2.rõnẽ declarationis assignat. In 3.no.In 4.no. reꝓbat. Scđa ibi,& hoc. Tertia ibi,& no.Vltima ibi,sed hoc.In eadẽ gl.ibi,& hoc ꝑ ꝑ inęqualitatẽ.si capias inæqualitatem respectu vtilitatis, rõ non erit bona;si capias respectu verborum, ne inæqualiter disponat, rõ erit vera,vt dicam inf.in 4.q.Gl.pen.diuidit in octo partes. In 1. q̃rit,quõ appellet substõ,de qua in tex.in scđa q̃rit,quot substõnes contineat.In tertia q̃rit,an substitutiones ꝯprehensæ in reciproca,dicant tacitę vel expressæ.In 4.infert.In 5.illationẽ comprobat.In 6.q̃rit,an alio noĩe nuncupetur.In 7.no.In 8.nota.impugnat.Partes de se patent.Accedamus ad materiam reciprocę substõnis.quam sequendo vestigia Bar. expediam per quatuor
11 q̃stiones. Primò igitur quæro, † An reciproca sit spec es substitutionis de per se? Rñdet Bar.ꝙ non, sed est quædam adiectio aliarum substitutionũ, sicut in simili dicimus in actione de peculio,de in rem verso,& his similibus,q̃ de per se nõ sunt actiones,sed aliarum qualitates,l.3. §.cui congruit. ff.de pec.& istam opi.tenent *cõiter* Doct.Ratio huius opi.est,quia reciproca semper resoluit in aliquam speciem aliarum substitutionum, sicut in fiñ dictum fuit s̃.de ꝯpendiosa,in l.Centurio. Contra.opi.tenent Ang.& Bal.in l.ꝑcibus.C.eo. Ang.in l.iam hoc iure.s̃.e.Sal. in l.in testõ. C.de testa.mili. & ista opi.vr̃ sustentabilior per tex. in d.l.iã hoc iure,in ver.qđ ius ad tertium quoq; genus substitutionis,s̃.eo.& q̃a reciproca differt ab alijs noĩe, forma, & essentia.noĩe quippe differt, vt de se patet, ergo diuersa, l.si idem.C. de codicil.forma;q̃a non dr̃ reciproca,nisi fiat pluribus;& in se ipsam reflectatur;essentia,q̃a ꝑt in hũc,vel in alterum casum trahi,vt hic;aliàs aũt in suo casu tm̃ verificari necesse est;& q̃a reciproca non ꝯtinet alias., ergo differt essentialiter sicut ꝯtinens à contento.Nec ob.ꝙ effectu resoluatur in aliq̃ speciem aliarum substõnum;q̃a resoro quò ad effectũ,non ꝑt facere,ꝙ ea q̃ sunt diuersa,dicant eadem in essentia,l.3.§.gñã.ff.de acq.poss.vbi possessio pro donato,& possessio pro emptore , differunt specie, seu membro;& tñ resoluuntur in eundem effectũ,ex quo ambæ pariunt effectum insistendi,retinendi,ꝑscribendi, & recupe
12 randi,vt dixi in rub.de cau.posses.& proprie. Scđò q̃ro,† Quare vocatur reciproca,& an alio noĩe possit appellari?Rñdet Bar.eã dici reciprocam,quasi repetitã;q̃a de vno in aliũ repetit,eamq; dici posse ẽt breuiloquam, quasi breuibus verbis ꝯpositam,fm̃ gl.hic.Congruentius tñ reciproca nuncupat;tum q̃a sic à Iurecons.denominat,d.l.iam hoc iure. tũ q̃a nomen breuiloquæ ꝯ-
13 uenit ẽt ꝯpendiosæ,vt ꝑ d.Ias.hic. Tertiò q̃ro, † q̃bus verbis fiat reciproca substõ. Rñdet Bar.ꝑ hæc verba,vos inuicẽ substituo, vt hic,& l.2.C.eo.cũ si.& istud clarum est.Scđò rñdet, ꝙ fit per ista verba,vterue eorũ viuet,hr̃s esto,l.Titius,cũ l.seq.s̃.ti.ꝑxi.l. si fundũ sub ꝯdõne,§.his verbis,inf.de leg.1. transeunt *cõiter* alij. Tu aduerte,ꝙ in d.l.Titius,Bar.& alij ibi,dñt illã esse vulgarem, hic eã appellant reciprocã. Sol. vulgaris est ibi reciprocè facta. Sed iterũ aduerte,ꝙ tex.ibi appellat eã tacitã, glo.aũt & Bar.hic volunt,ꝙ sit vulgaris exp̃ssa.Sol.ibi appellat tacita vulgaris, non respectu verborũ;q̃a verbis est exp̃ssa,sed dr̃ tacita respectu formę,vt dixi in l.1.s̃.eo.in 3.q.princ. Vltimò aduerte,q̃a ex d.§.his verbis,colligit fm̃ Bar.& alios hic, ꝙ reciproca format ẽt ꝑ hęc verba, Titiũ & Mæuium,vel alterum eorũ hr̃des instituo. ꝑsupponunt.n.ista verba,ꝙ vbi vnus eorum hr̃s non sit, alter sit.Sed vr̃,ꝙ in d.l.Titius,& in d.§.his verbis,substõ non possit dici reciproca,q̃a non ꝑt continere pupillarẽ,ẽt ꝙ ꝑsonas ꝯueniret; sed ibi ꝯtinet vulgarẽ tm̃ in ꝑsona cuiuslibet ꝯ nãm reciprocæ,Albe.in rub.s̃.eo.in mã reciprocæ,versi.scđò q̃ro,mouet dubõnẽ & rñdet ꝙ largo mõ dici ꝑt breuiloqua; q̃a breuibus verbis fit. Tu dicas,ꝙ ꝓpriè dici possit reciproca; q̃a hinc inde reciprocat vulgarẽ;nec de necessitate requirit,ꝙ ad hoc vt dicatur reciproca,ꝯtineat oẽs substõnes,vt hic in 1.rñ.& inf.dicet. Tertiò rñdet Bar.ꝙ ẽt fit per hæc verba, Titius & Mæuius inuicẽ instituti, & substituti mihi hr̃des estote,l.cum in testõ,§.hæc verba.s̃.de hære.instit.ꝑ quẽ tex.Benedi.Cap.ꝯs 7.Pro ꝑdictorum declaratione,co.2.determinat,ꝙ reciproca fit hoc modo,Catherinam &
14 Mariam inuicẽ succedentes,substituo.†Vltimò dubitat̃, an per hæc verba, si quis hr̃dum meorum decesserit, volo bona mea ad superstites ꝑuenire,testõr videat fecisse reciprocam, Ray.dicebat,ꝙ nõ;q̃a verbũ ꝑuenire,importat fideic.l.fideic.§ hęc verba,inf.de leg.3. & sic volebat, ꝙ esset fideicom. sequit Alb.s̃.in rub.in trac.reciprocę.Contra tenet Guli.Bar. & *communiter* alij, ꝯcludentes,ꝙ sit reciproca,mouet Bar.q̃a rr̃a gñalis est, q̃n sub vnica conceptione verborum,plures fiũt reciprocæ substõnes, illa reciproca appellatur. Sed istud nihil facit ꝯ Ray. quia credo ꝙ Ray.fateatur,ꝙ sit reciproca,continẽs plures fideic.tm̃, iuxta l.1.& l.de fideicommisso,C.de transac.Scđò mouetur Bar.quia verbum,peruenire, est cõe,vt dictũ fuit s̃.in l.Cēturio, in vlt. q. vnde debet dici reciproca continens directas,& fideic.suo tꝑe; quia substõ facta per verbum cõe,continet vtramq;,s.directam & fideicom.suo tꝑe.fm̃ cõem,de qua s̃.in d.l.Centurio,in 3.mẽbro. Ex istis apparet, ꝙ verisimum est, quod ibi dixi in 3. qõ.3. memb. ꝯ Nouis.quia Bar.hic non negat. imò ꝑsupponit, ꝙ ista reciproca tanq̃ mixta cum compendiosa continent ẽt fideic. quod expresse voluit d.Gui.Papæ,consi.227.Falcona Maysouerie vbi dicit,ꝙ ista verba,bona vadãt de vno in alium,inducunt reciprocam continẽtem vulgarem,directam,& fideic. Quartò
15 principalr̃ quæro,† cuius effectus sit reciproca? Ista q.subdiuidit in plures. Et quia dixi in l.Centurio,ꝙ illa dr̃ reciproca,quæ sub compendio personarum plures substõnes cõplectitur: Primò quæro,quot substõne contineat? Rr̃ ex mente Bar.rñdet,considerandum esse numerum ꝑsonarum,& illarum ꝯditionem. dixi numerum ꝑsonarum;q̃uia multiplicatis ꝑsonis, multiplicantur substõnes.dixi ꝯdõnem earum;q̃a ex qualitate vnius personæ,vel oĩum, q̃bus testõr non possit facere aliquã substõnem, restringitur reciproca,vt hic in 1.rñ.vel si fiãt exhr̃datis filijs;tũc non continet vulgares,quas testõr exhr̃datis facere non ꝑt.§.nõ
16 tm̃.Insti.eo. Erit igit̃ conclusio,† ꝙ reciproca facta imparibus non continet pupillarem in personam pupilli,vt hic,& in l.2.cũ simili.C.eo. Ratio huius cõc̃onis est, fm̃ gl.nr̃am hic,vt euitet inæqualitas.Sed hæc ratio non videtur bona;quia tunc inæqualitas est vitanda,cum aliquem grauat,l.fi. C.communia vtriusq; iudicij, l.quæsitum, §.sed & ipse Papinianus, inf.de fun.instr.in casu isto est fauorabilis oĩbus,vt de se patet,ergo &c.Sed ista rõ aliter intellecta saluari poterit,videlicet, vt euitetur inæqualitas dispositionis,idest,ne eadem dispõ disponat inæqualiter.Istud est quod dicit Iurecon.in d.l.iam hoc iure. incongruens.n.videbatur,ꝙ verbum incongruẽs, potius ad inæqualitatẽ sermonis, q̃ cõmodi adaptet. Nec huic rõni sic declaratæ obstat,si dixeris,vt dicebat Dec in d.l.in testõ,ꝙ vnitas sermonis nõ dẽt impedire, q̃n in reciproca ꝯtineatur pupillaris, sicut ꝓprietas verborũ nõ impedit in expressa vulgari ꝯtineri tacitã pupillarẽ. Si. n. inquit ille,vbi testõr nõ cogitauit de pupil.lex tñ arbitrata, ꝙ si testõr cogitasset,pupillar̃ substituisset,voluit in expressa vulgari ꝯtineri tacitã pupillarẽ ꝯ proprietatẽ verborũ repugnantiũ ipsi pupillari;q̃tò magis debuit voluisse,ꝙ pupil.ꝯtineatur in reciproca,cuius verba in sui gñalitate ꝯueniũt pupillari. Quia ad hoc rñdet,ꝙ lex noluit in reciproca facta imparibus ꝯtineri pupillarẽ;q̃a sic disposuisset ꝯ voluntatẽ testõris.vnitas. n. sermonis, & gñalitas verborũ reciprocæ,demrãt testõrem noluisse pupil. substituere,l.quis.ibi,manifestũ est. C. eo. Sed bñ lex ꝑsumpsit in expressa vulgari inesse tacitã pupillarẽ; q̃a talis ꝑsumptio nõ est ꝯ voluntatẽ testatoris, sed ꝑter. Ista ꝯclõ litat plurib. modis.
17 Primò,† vt procedat,q̃n reciproca fuit facta simplr̃; secus si sit admixta cũ ꝯpendiosa,fm̃ Pau.de Ca.& Doc.in d.l.in testõ.tũc. n.reciproca ꝑ mixturã ꝯpẽdiosæ ꝯtinet fideicõmissariã onerosam pupillo;ergo multò magis ꝯtinebit pupillarẽ pupillo fauorabilẽ. Et dicit Pau.de Ca.ꝙ ista rõ deberet mouere quemlibet rectũ iudicẽ;& ꝙ sup hoc multa verba habuit cũ Io.a. de Imo.in capella d.legati.& idẽ tenuit ipse Pau. ꝯs.254.si bene ꝯsideret,fm̃ antiquã impressionẽ.Cõtra.tenent Bal.Lu.Ro.Io.de Imo.& D.Alex.in d.l.in testõ,& Cor.consi.180. Principalis dubõ,lib.1.vbi ampliat hãc opi.ẽt si reciproca mixta cũ ꝯpendiosa,sit facta per verba directa ciuilia.fundm̃ istorũ est; quia eadẽ ratio æqualitatis militat in reciproca mixta, quæ militat in reciproca simplici.Nec obst.ratio Pau.de Cast.ꝙ ꝯtineat fideicõmissariam;quia fideicom. conuenit vtrique, & in ea seruatur æqualitas;secus in pupillari,quæ conuenit vni tantum. Sed Deci.defendendo opin.Pau.respondet, ꝙ ratio æqualitatis consideratur in reciproca;secus in compẽdiosa.vnde dicit in isto casu pupillarẽ ꝯtineri virtute ꝯpendiosæ annexæ cũ reciproca, & non virtute reciprocæ.Iustificatur ista ꝯsideratio;q̃a ꝯpendiosa regulariter inæqualiter determinat respectu casuum, vt dixi in l.Centurio.ergo ẽt diuersimodè poterit determinare respectu personarũ.Quid tenendũ? Non discedas ab opi.Bal. & Imo.q̃ est *communis*. Ad rõnem Dec.rñdeas,ꝙ ipse ꝑsupponit vnũ,qđ est falsum,videlicet,ꝙ ꝯpẽdiosa reciprocè facta imparibus,contineat pupillarem.hoc.n.cõiter damnatur,& ꝯ.tenet Bar. consi. 41.Factum tale est,Iacob.Polius. & Bart. consi. 55. Annacellus de Cast.Ang.consi.118.Viuianus de Monte politiano.& consi. 307.Testa.de Verona.Anch.consi.68. Subtiliter & ad plenum, Cor.in d.consi.180.& consi.197.circa primum,col.1.eo.li.1.vbi attestatur

attestat̃ istã esse cõem,& ꝯsi.115.In hac,col.1.li.3.Probat̃; q̃a ita demum ꝯpendiosa interpretat̃ directa, si verbis & ꝑsonis ꝯueniat,c.si pr̃,de testa.in 6.Verũ,qñ vni soli ꝯuenit,falsa est ꝓpositio,ꝙ ꝑsonis,quibus substituit,substõ directa ꝯueniat, ergo &c. Nec ob.ꝙ ꝯpendiosa determinet differenter quò ad casus; q̃a idem in reciproca; & tñ reciproca nõ determinat differenter quò ad ꝑsonas,vt hic.Præterea determinatio casuum fit difformiter ſm occurrentiã temporũ;t̃pa aũt accedunt ꝑsonis,vt dixi in d.l.Centurio.in 1.q.3.membri,ergo ita demum erit difformis determinatio casuum, si ꝑsonarũ ꝯdõ patiat̃;aliàs secus. & ꝙ reciproca mixta cũ ꝯpendiosa facta imparibus, non ꝯtineat pupillarẽ,vult expresse Bar.hic,ad quem Pau.& Dec.non aduertunt.Dicit.n.Bar.in fi.huius q. ꝙ licèt breuiloqua possit ꝯtinere 8.substões,qđ est qñ est mixta cum ꝯpendiosa; non tñ p̃t ꝯtinere 7.nec 5.nec 3.& sic plures imparis numeri, vt si vnus esset pupillus tm̃.Et reperio,ꝙ Bar.ad hoc põderat Soc.ꝯsi.290.Qm̃ præsens consultatio,lib.2. & ibi dicit,ꝙ ista opinio Bar. est cõis.

18 Scđò limitat̃, † vt nõ ꝓcedat,qñ in reciproca esset facta mentio pupillaris ætatis hoc mõ;si qs in pupillari ætate,vel aliàs qñcũq; decesserit,superuiuentes succedãt.ita limitat Raph.Com.ꝯsi.16.Io.q.Vitalis.Cor.ꝯsi.142.li.4 Dec.in d.l.in testõ.Pau.de Cas.in d.consi.254.Mouentur, q̃a aliàs frustra facta fuisset mentio pupillaris ætatis.Scđò,q̃a in dubio substõ est interpretanda directa,d.c.si pr̃. q̃ duæ ꝯiecturæ debent vincere illam solam, ꝙ in dubio vna determinatio dẽt æqualiter determinare,ſm Ang.in auth. itaq;.C.ꝯmu.de successio.Contra.ꝯsuluit Richar.de Sal.in cõsi.incip.Quidã testator.quẽ sequit̃ Ale.in d.l.in testõ ad fi.& Cor. sibi ꝯtrius in d.ꝯsi.180. q̃a ista sola coniectura æqualitatis ꝑponderat oĩbus alijs.Quid tenendũ? Reperio Nouis.Papien.in rep.d.l. Centurio,col.7.concordare opin.hoc modo. Aut mater est in medio;& tunc fauore mr̃is erit fideic.& non pupillaris;& ita ꝓcedat opi.Rich.Aut mr̃ non est in medio;& tũc ꝓcedat ista fallen.q̃ distinctio non p̃t ꝓcedere, vbi reciproca facta sit inter filios test.quo casu fauor mr̃is nõ hr̃ in ꝯsideratione, ſm bar.hic in 2.oppo.& in l.2.col.pe.s̃.eo.Mihi ergo placet indistinctè opi. Rich.q̃a vbi verba repugnant,substõ non trahit̃ ad pupillarem; ẽt si facta sit mentio pupillaris ætatis,l.cohǣdi.§.cũ filiæ s̃.eo.ergo &c. Sir̃ vbi ꝑsonæ repugnant, non continebit pupillarem; arg.d.c.si pr̃,vbi verbis,& ꝑsonis oportet substõnem ꝯuenire,& ita vult Bar.hic,si rectè aduertat̃.Tertio limitat̃, vt non cõtineat pupillarem expressam verbis generalibus;sed bñ tacitã,prout ꝯtinetur in expressa vulgari,ſm Ang.ꝯsi.151.Quidã Nic.in fi.Ista limitatio non est iuridica;& ꝯ ẽa est tex.in l.quis.C.eo. & reprehenditur ꝑ Dec. in d.l.in testõ. & vltra cum obstant q̃ dixi s̃. in rõne huius conclõnis. Et sic reiectis istis limitationibus, potes

19 ꝯuertere eas in tres ampliationes.Scđa sit conclo.† Reciproca continet oẽs substões directas à lege fieri concessas, & ꝑsonis conuenientes, vt hic in 2.rñso. Contra istã ꝯclõnem ob.fortiter tex.in d.l.in testõ,qui ſm Bar.turbat totam istam mãm; & p̃t in ꝯtrium induci dupl̃r. Primò, ꝙ ille tex.disponat, in reciproca facta à milite non contineri directã militarẽ à lege militi cõcessam, & ꝑsonis ꝯuenientẽ; & isto mõ voluit inducere Bar. q̃ rñ. ꝙ ista ꝯclo dẽt intelligi, ꝙ ꝯtineat directas cõcessas de iure cõi; non aũt ex priuil.quo miles vti non ꝑsumit̃ in dubio.Sed mihi non placet iste intells Bar.ꝙ ibi dubitaret̃, an in reciproca cõtineat̃ directa militaris; q̃a ꝑ directã militarẽ succedit testa. & in eius hr̃ditate, d.l.Centurio.ibi aũt agit̃ de hr̃ditate filiæ pupillæ, ad quã directa militaris non se extendit.Non ẽt vr̃ verum,ꝙ reciproca facta à milite non contineat directam militarẽ: q̃a rr̃a, sup̃ qua se fundat Bar.ꝙ miles in dubio non ꝑsumit vti priuilegio,ꝓcedit, qñ actus p̃t valere de iure cõi;aliàs secus,l.si in duobus,inf.de test.mili.dixi in d.l.Centurio,in notab.Sed substõ reciproca facta filiæ,& extraneo,de qua in d.l.testõ,non p̃t valere vllo mõ,vt directa vulgaris,l.post aditã.C.e.nec vt pupillaris, q̃a facta impuberibus;ergo necesse est,ꝙ valeat vt directa militaris. Et si replicaueris,ꝙ ita demũ miles ꝑsumit̃ vti priuilegio,qñ dispõ nullo modo valere poterat de iure cõi, qđ non est in casu nr̃o;q̃a reciproca potuit valere saltem in casu vulgaris.Triplicabo,ꝙ miles ꝑ sustinenda volũtate sua;q̃ iure cõi cessante,p̃t aliquo casu irritari,ꝑsumitur vti vtroq; iure cõi,l.& sp̃ali,l.3.inf.de test.mil.& sic teneo,ꝙ reciproca facta à mili. contineat directã militarem. Scđo mõ ille tex. induci p̃t, ꝙ ibi in reciꝓca facta à milite non ꝯtineat̃ pupillaris in ꝑsonam filiæ pupillæ, & iste intellectus *communiter* approbatur; & tñ secus videbat̃ dicendum ꝑ istã ꝯclõnẽ; q̃a miles vtriq; poterat directò substituere, fratri .l.ex priuilegio;filiæ verò de iure cõi. Sed tex.inductus isto modo nihil ob.q̃a ad hoc vt dicat̃ reciproca, oportet ꝙ eadẽ substitutio in ꝑsonam omnium correspectiuetur, qđ non esset, si in ꝑsona fratris sit directa militaris.in persona filiæ directa pupillaris;quia per directam militarẽ succeditur testatori,& in eius bonis,d.l.Centurio per pupillarem verò succeditur pupillo, & in eius bonis,Inst.eo.in prin. Et sic reciproca non reciprocaret respectu ꝑsonarum, quibus succeditur; nec respectu bonorum; nec respectu nominis ipsius substitutionis; nimirum ergo si pupillarem non continet; nisi ꝓbet̃ aliter, vt dr̃ in illo tex. quem ex p̃dictis intelligere debes.Tertia ꝯclo.† Reciꝓca facta in codi-

20 cillis duobus imparibus,ꝯtinet duas fideicom. tm̃.quia in codicillis paganus p̃t facere solum obliquas substitutiones,l.Scæuola.inf.ad Treb.& in hoc Bar.approbat̃ ab omnibus.solus Ias.hic dicit videri,ꝙ contineat 4.direc.duas, s. vulgares, & duas pupil. quia miles in codicillis p̃t directò substituere,l.militis codicillis, inf.de test.mil.ergo ẽt inter liberos debet paganus posse,arguẽdo de milite ad paganum testantem inter liberos,prout arguit Bar.in d.l.militis.& quia ita patri testãti inter liberos remissa est solennitas iuris ciuilis,sicut militi,l.hac consultissima,§.ex imꝑfecto,C.de test. Non discedas ab opi.Bar. Ad ꝯ.rñdeo facillimè. Primò ad l.militis codicillis,rñdeo ꝙ loquit̃ in milite priuilegiato ꝑꝑ labores & pericula,q̃ sustinet ꝓ repu.quæ rõ cessat in patre testante inter filios;& quia priuilegia non egrediunt̃ ꝑsonã cui sunt concessa, l.1.ff.de consti.prin. & ꝙ non valeat argu.de milite ad paganum,est tex.in l.2.in prin.s̃.eo.Ad rationem,ꝙ pr̃ possit testari inter liberos, omissa solennitate iuris, rñdeo verũ esse in casibus, in quibus expresse reperit̃ à iure priuilegiatus; aliàs secus;quia priuilegia in eadem ꝑsona multiplicanda non sunt; alioquin fieret ꝓcessus in infinitum,ſm gl.in l.à diuo Pio, in princ.ff.de re iud.& in l.bene à Zenone.C.de quadrien. præscrip.Ad decisionem Bar.in d.l.militis,cõiter apꝓbatam,rñdeo ꝙ Bar.ibi vult paganum in codicillis fauore filiorum posse reuocare directam substitutionem factam de extraneo; quia in hoc reperit̃ expresse priuilegiatus,d.l.hac ꝯsultissima.§.si qs aũt. non aũt vult, ꝙ directa substitutio inter filios fieri possit in codicillis,& ꝯtrium innuit tex.in d.§.si quis aũt.Secũdò quæro,† an

21 substitutiones comprehensæ in reciproca, dicant̃ expressæ, vel tacitæ?Dic,vt s̃.dixi post Bar.in l.1.q.2.s̃.eo. & tangã ẽt aliqd inf.

22 Tertiò,quæro † testõr habet 3.filios,duos impuberes,aliũ maiorem; quos instituit, & adinuicem substituit, an tunc reciproca continebit pupillarem inter impuberes?Guli.Ray.Alb.de Ros. & Io.Fab.tenent, ꝙ sic ꝑ aliqua iura, quibus optimè rñdet Bar. Contrarium tenent Bar.& *communiter* alij,quia ratio æqualitatis ita militat,qñ duo ex tribus sunt impuberes;sicut qñ vnus tm̃ de duobus est impubes.sed qñ vnus ex duobus tm̃ est impubes reciproca non continet pupillarem,d.l.iam hoc iure. ergo nõ ẽt continebit, qñ duo tm̃ ex tribus sunt impuberes; & quia pr̃ ꝑsumit̃ velle conseruare legitimas successiones inter oẽs fra-

23 tres,l.vel singulis.s̃.eo.Ista opi. est admodum æqua.Limita,† nisi impuberes essent coniuncti in instõne;q̃a tunc ẽt in reciproca intelligerent̃ coniunctim vocati; & respectu ipsorũ reciproca contineret pupillarẽ. ita vult Bar.ꝑ tex.in l.cohǣdi.§.q̃ discretas,s̃.eo.& clarius exprimit hoc Imo.in c.Raynutius, in mã reciprocæ,de testa. Sed tu aduerte,q̃a rõ æqualitatis;& rõ conseruãdi ius legitimarum successionum,militant ẽt isto casu. Nec ob. tex.in d.§.q̃ discretas,q̃a ibi reciproca contineret easdem substões in ꝑsona oĩum;licèt prius cõiunctim vocent̃.at in casu nr̃o nullo modo posset continere pupillarem in ꝑsona maioris; & ideo(q̃a quantum ad inclusionẽ substõnum reciproca p̃t effectum operari)dicamus ꝙ pupillarem non contineat. Sed dubi-

24 tari posset, † quid si testõr inuicẽ substituisset duos filios impuberes,& vnũ extraneũ,an isto casu reciproca ꝯtinebit pupillarẽ quò ad ipsos filios impuberes?Bal.in l.in testõ. C.de test.mil.rñdet,ꝙ sic ꝑꝑ nãlem affectum pr̃is, arg.l.Aurel.§.Titius, inf.de lib.le.sequit̃ Ang.ꝯs.307.s̃.alle. dicens ꝙ istud dẽt videri verissimum cuilibet sani capitis,idem tenuit Are.in d.l.in testõ. Contrarium tenent Sal.Lud.Ro.& *cõiter* alij in d.l.in testõ. Imo. in d.c.Raynutius.Ale.Are & do.Ias.hic.& Are.in d.l.iam hoc iure. quia licèt isto casu cesset rõ conseruãdi legitimas successiones, militat tñ alia rõ,ꝙ vna determinatio dẽt æqualiter determinare;itẽ ꝙ non interest superstitis impuberis,ꝙ intelligat̃ pupillariter substitutus alteri fratri,cũ ab intestato solus succedat,exclusο extraneo. Sed certè op.Bal & Ang.est multũ rõnabilis; quia si verũ esset, ꝙ ius ꝯiũctionis verbalis in institutione operet̃,ꝙ reciproca ꝯtineat pupillarẽ; non obstãte, ꝙ in substitutione sit admixtus frater maior, aliàs ab intestato successurus, vt voluit Bar.& alij,s̃.quare coniunctio sanguinis, & affectio patris non operabunt̃ eũdem effectũ,qñ in substitutione est admixtus extraneus,ab intestato pupillo non successurus. Non ob. dũ dr̃,ꝙ nõ interest fratris sup̃stitis, ꝙ intelligat̃ pupillariter substitutus; quia imò interest, eo ꝙ si non sit pupillr̃ substitutus, mr̃ simul cũ eis ab intestato succederet,aut.defuncto.C.ad Tertul. Quar-

25 tò q̃ro,† Si vnus pupillus sit anniculus,alter annorum 13.an adueniente pubertate in ꝑsona existentis in 13.anno, expiret pupil.ẽt quo ad alterũ? Rñdet Bar.post Guil.& Dy.ꝙ non,sequunt̃ oẽs alij ex pluribus.Primò, q̃a inæqualitas superueniens, non alterat naturam actus,l.eandem.§.1.ff.de duobus re. Ista ratio est optima, si dicamus, ꝙ in reciproca sufficiat æqualitas à principio;secus si dicamus oportere,ꝙ perseueret;& istud est, quod in disputatione versat̃;& hoc dependet à volũtate testatoris.Ex

quo infert̄,ꝙ illa rl̄a ꝙ actus vitiat̄,ſi deueniat ad eum̄ caſum,à
quo incipere nō p̄t,l.Vranius.§.ſed cū duo.ff.de fideiu.cū ſolitis
ɔcord.nō facit in ꝓpoſito;qa ꝓcedit,qñ diſponēs nō p̄t facere,
ꝙ caſus ſuꝑueniēs nō hēat vitiare;ſecus ſi poſſet,l.ſciendū.§.ſi.ff.
q ſatiſd.cog.declarat Bar.in l.plurib.§.& ſi placeat.ff.de ver.obl.
In caſu nr̄o teſtōr poſſet facere,ꝙ imparitas non obſtaret,d.l.in
teſtō,in fi.ergo,&c. Eſt igr̄ inqrenda voluntas teſtōris, Bar.eam
oñdit ſic.Caſus,q ab initiò excludit voluntatē,ſi ſuꝑueniat p̄ter
voluntatē diſponētis,non inducit p̄ſumptionē ceſſationis volū
tatis,l.fideicōmiſſa.§.ſi rē,inf.de le.3 pubertas aūt ſuꝑuenit p̄ter
intentionē,& abſq; facto teſtōris,igit̄ &c. Sed aduerte, ꝙ rl̄a d.
§.ſi rē,ꝓcedit,qñ caſus ſuꝑuenit p̄ter ſpem & cogitationem ip-
ſius teſtatoris,in caſu nr̄o ſuꝑuenit,ſ͂m ſpem & ꝓpoſitū,ac co-
gitationē eiuſdem teſtoris;qa ſperabat filium debere pubeſce-
re;& ſic ſciebat diē & horā futurę pubertatis.Scd̄ò Bar.ꝓbat vo
luntatē;qa reciꝓca reſpectu pupil. reſoluit hoc mō, ſi qs eorū ī
pupilla ætate deceſſerit,&c.non aūt reſoluit,ſi intra tot annos.
P̄ōt rñderi,ꝙ altero effecto pubere,deficit ɔdō,ſi qs eorū;ergo
deficiet ſubſtō,l.in pupillari.ſ.eo. Niſi dixeris, ꝙ dictio, ſi qs, di-
ſtribuit ɔdōnem in ꝑſonā cuiuſlibet; vñ nō p̄t dici defecta ɔdō
ſubſtōnis in ꝑſona alterius impuberis,vt eſt tex.in l.hr̄des mei,§.
cum ita.inf.ad Treb. Tertiò Bar.dicit iſtud eſſe de mente Iuriſ-
conſ.hic,ſi diligēter aduertat̄, voluit inducere tex.in verſ.altero
defuncto.ſed tu ɔſidera,ꝙ iſte tex.p̄t retorqueri, eo ꝙ reqrit,ꝙ
filij ſint eiuſdē ætatis. Niſi dixeris ſ͂m gl.ꝙ illa verba , eiuſdē æta-
tis,intelligunt̄ reſpectu pupil.ætatis,ideſt,ꝙ oēs ſint impuberes;
non aūt reſpectu annorum, & dierum.i.ꝙ oēs ſint eodem tp̄e
nati;aliàs ſequeret̄ inconueniens,ꝙ ſi teſtator habeat octo, vel
nouem impuberes,quos ɔſtat vno partu naſci non poſſe,l.anti
qui. ff. ſi pars hære.pet. ꝙ pr̄ non poſſit eos pupil.ſubſtituere,
qd̄ eſt falſum;& ɔ̄ iſtum tex.indefinitè loquētem.Et iſta opi.eſt
veriſſima;qa qd̄ caſu ɔtingit,non cauſat inæqualitatem ɔſidera
bilem; ſi idē in ꝑſona alterius poterat euenire , l.de fideicōmiſ-
ſo,C.de tranſac. Cū igit̄ vterq; poſſit à principio mori in pupil.
ætate,licèt eueniat caſus, ꝙ vnus citius pubeſcat, & alter in pu-
pil.ætate moriat̄,non ꝓpea infert̄ quin à principio, & ſucceſſi-
uè reciꝓca aptitudine,æqualiter non diſponeret. Quintò q̄ro ,
26 †Pr̄ duos impuberes inuicē ſubſtituit, poſtea vnū emancipat;
& ſic in eius ꝑſona extinguitur pupil.ſubſtō l.cohr̄di. §.cum fi-
liæ.ſ.eo.an ēt euaneſcat in ꝑſona alterius in ptāte retēti? Iſta eſt
difficilis,& diſputabilis q.Bar.poſt Guil.& Ray. tenet partē affir-
matiuam,ꝙ expiret in ꝑſona vtriuſq;,& iſta eſt cōis,ꝓ qua addu
cunt̄ multa.Primò adducit̄ tex.in l.1 C.de diuer.reſcri.qui nihil
facit;tū quia ibi agit̄ de fauore alterius non noīari in reſcripto;
hic aūt de p̄iudicio alterius retenti in ptāte; ɔtinet.n.pupillaris
fauorem pupil.l.ex tribus,& ibi no.C.de inof.teſt.Scd̄ò adducit̄
tex.in §.ad hoc,in auth.vt cum de appel.cog.ad quē rñdet,ꝙ cā
quare nominatus filius cenſeat̄ legitimus, influit neceſſario in
alios.cā.aſſignat̄ ibi,qa ꝑꝑ talem noīationem ꝓbat̄ mr̄imoniū,
qd̄ ſi ꝓbat̄ reſpectu vnius,neceſſe eſt,vt ēt ꝓbet̄ reſpectu aliorū
ex eiſdem parentibus natorū;ſecus in caſu nr̄o,vbi cā quare pu
pil.non extinguat̄ in ꝑſona vnius,neceſſario nō infert extinctio
nem in ꝑſona alterius, vt patet ex dictis in p̄ced.q. Vel ibi agit
de fauore,hic aūt de p̄iudicio.Tertiò adducit tex. in l.alteri.inf.
de adi.leg.q eſt ſingul. ſ͂m Dy.& Imo.hic, & Lud.Ro.ſing.317.
Habeo ɔſulere.Sed eſt alius conſimilis tex.quem Arc. & Mod.
alleg.in l.Pāphilo.§.fi.inf.de leg.3. vbi adempto p̄legato in ꝑſo-
na vnius,intelligit̄ ēt ex cā æqualitatis ademptū p̄legatum alteri
factū,& ſ͂m Bar.iſte tex.optimè facit;ſed ſ͂m Bald.Ang.& d.Iaſ.
non bene adducit̄ ex pluribus.Primò,qa ibi agit̄ de onere reuo
cando,qd̄ eſt fauorabile;hic de fauore reuocando,qd̄ eſt p̄iudi
ciale.Et ſi dixeris,prout dñt Imo.Alex. & Are.ꝙ imò ibi agit̄ de
legatis fauorabilibus legatario, ſicut hic de ſubſtōne fauorabili
pupillo. Rñdet do.Iaſ.ꝙ legatum dr̄ onus reſpectu hr̄dis, l.vnū
ex famil.§.ſi rem,inf.de leg.2 Et ſi dixeris vt dicebat Dec.in d.l.
in teſtō.col.fi.ꝙ ſi volumus conſiderare fauorem ſimpl̄r,ſubſtō
pupil.ēt abſolutè non continet fauorem;qa eſt oneroſa matri,
vt hic in 2.rñ.Rñdeo,ꝙ in terminis nr̄is conſiderant̄ onus, & fa
uor reſpectu termini à quo,& non reſpectu termini ad quem;
qa reſpectu eius,ad quem teſtator vult bona deuenire,vel ex le
gato,vel ex pup.ſemper agit̄ de fauore,& hoc reſpectu non agi
tur in caſu nr̄o;ſed reſpectu eius à quo relinqtur,in legato agit̄
de onere,in pupil.de fauore,& iſto reſpectu q̄ritur in terminis
nr̄is de onere,& fauore,& iſta fuit intētio Bal.q̄ vr̄ veriſſima, li-
cèt Ale.dicat,ꝙ eſt peior,& peſſima. Scd̄ò ad iſtū tex.rñdet Bal.
ꝙ cā finalis p̄legati vnius,erat p̄legatum alteri factum prius, vi-
delicet,vt ambo æquales eſſent;qa cā finali ceſſante,ceſſare dēt
diſpō,c.cum ceſſante,de appel.l.adigere.§.quamuis, inf.de iure
patro.Hinc dicebat Bar.in d.l.Pamphilo. §.fi.ꝙ ſi poſſet ɔiectu-
rari,ꝙ teſtator non p̄legaſſet vni reſpectu alterius;tūc non hr̄et
locum diſpō d.l.alteri,in caſu nr̄o;licèt pupil.ſubſtōnes ɔprehē-
ſæ in reciꝓca fraternizent;non tñ vna eſt cā finalis alterius;aliàs
vna extincta in ꝑſona vnius,ſemper extinguerent̄ oēs in ꝑſona
aliorum,cuius ɔ̄rium concluſum fuit in p̄ced.q.Dec.in d.l.in te
ſtō,dicit ꝙ æqualitas eſt cā,ꝙ reciproca ɔtineat pupil. iō ea ceſ-
ſante ceſſare debent oēs pup.ſicut in d.l.alteri. Sed ad iſtud rñ-
deo,ꝙ æqualitas determinationis non eſt cā voluntatis teſtato
ris,ꝙ oībus à principio pupi.ſubſtituerit,ſed eſt cā,quare nobis
innoteſcat ꝙ in reciproca ɔtineatur pupil.ſed in d.l.alteri,æqua
litas ɔmoditatis & amoris eſt cā volūtatis,quare teſtōr ita ſcd̄o
p̄legauerit,ſicut primo. Tertiò ad d.tex.rñdet d.Iaſ.ꝙ nihil facit
qa non eſt bonum argm̄ de reuocatione legati ad reuocatio-
nē ſubſtitutionis;qa reuocatio legatorum facilius fit; nam taci
tè reuocari pn̄t legata,l.3.inf.de adi leg ſubſtō verò reuocari nō
p̄t,niſi ꝑ aliā ſolēnē volūtatē,l.militis.§.veterani.inf.de teſt. mil.
§.ex eo,Inſt.qb.mo.teſta.infir.Dec.verò captādo verba Iaſ.dicit
ꝙ attenta hac rōne,ſequeret̄ ꝙ ēt in ꝑſona emācipati, nō debe
ret extingui pupil.ſubſtō, ɔ̄ tex.in d.§.cum filiæ. Sed certè Iaſ.vr̄
melius loqui,tum qa ad demonſtrandum argm̄ nō tenere,ſuffi
cit oñdere,ꝙ facilius reuocet̄ legatū q̄ ſubſtō,qd̄ ipſe optimè ꝓ
bat ꝑ tex.in l.ex parte,inf.de adi.leg. tū qa nō ſequit̄ illatio Dec.
qa do.Iaſ.vult,ꝙ ꝑ viā vltimę voluntatis non poſſit reuocari ſub
ſtō;niſi ꝑ ſolennem voluntatē;ſed ꝓpea non ſequit,ꝙ velit per
emancipationē non extingui in ꝑſonam emancipati;cū emā-
cipatio non ſit actus vltimæ volūtatis;& qa ꝑ emācipationē pu
pil.annullat̄ à lege ꝑꝑ defectū pr̄iæ po. ſic & aliàs ex plurib.cau-
ſis teſtm̄ irritat à lege,vt ſ.de iniuſ.rup.& irrito teſt ꝑ totū.Quar
tò adducit tex.in l.cū eiuſdē.§.ſi.& 1 ſeq.ff.de ædi.edi. Sed ibi cā
redhibitionis nō ſuꝑuenit ex poſt; ſed vſq; à principio ſuberat;
& idē eſſet in caſu nr̄o, ſi à principio fuiſſet alter emancipatus.
Quintò facit,qñ actus nōdū ɔſummatus deuenit ad eū caſum,à
quo incipere non p̄t;& ꝑꝑ id vitiat̄ in totum,d.l.pluribus,§.& ſi
placeat.Sol.vt ſ.dixi.Nec ob.replicatio.Dec.in d.l.in teſtō. qa pa
tebit rñſio ex inf.dicend s.Sextò facit. Deſtructo vno ex corre-
latiuis,deſtruit̄ aliud,l.fi.ff.de accepti. Sol.negat̄ , ꝙ ſubſtōnes in
breuiloqua ɔprehenſæ dicant̄ correlatiuæ;qa illa dñr correlati
ua,quorū vnū non p̄t eſſe ſine altero,vt pr̄ & filius,l.fi. C.de in-
di.vid.to.Sed ſi teſtator vellet,poſſet facere,ꝙ reciproca ɔtineat
pupillarē in ꝑſonā vnius,& nō in ꝑſonam alterius,d.l.in teſtō,in
fi.ergo &c.Vltimò vt dicat̄ reciproca , oportet ꝙ ſubſtōes reci-
procent̄ hinc inde,d.l.iā hoc iure.ſed vbi vnus emācipat̄ pupil.
nō p̄t reciporcari;ergo &c.Sol.ſufficit,ꝙ ab initio ſubſtōnes in-
cluſæ in reciproca potuerint reſpectuari ad oēs ꝑſonas,ꝑꝑ pari
tatē ſubſiſtētē à principio;licèt poſtea ceſſauerit, vt patet ex his,
q̄ dixi in p̄ced.q. Contra op.tenēt Bal.Ang.Raph & do.Iaſ.Pri-
mò ꝑ tex.in l.fi.ff.de duob.re. ſed ibi caſus ſuꝑuenit ex poſt in ꝑ
ſonā alterius correi à fortuna;hic à facto teſtōris.Vel al̄r & me
lius,ibi in obli.alterius correi liberati ꝑ deportationē ſuccedit fi
ſcus,vt ibi declarat Bar.& ſic caſus ſuꝑueniēs nō eſt talis,q redu
cat obl̄ōnē duorū correorū effectualiter ad inæqualitatē, ſicut
in caſu nr̄o.Scd̄ò ꝑ tex.in l.tribunus.§.1.inf.de teſt mili.vbi teſta
tōr caſſando teſtm̄ in parte,vr̄ ɔfirmare illud in reliquo. ſic er-
go in caſu nr̄o caſſando pupillarē in ꝑſonā vnius ꝑꝑ emancipa
tionē, vr̄ ɔfirmare reliquas pupillares in ꝑſonā aliorū. Solu.ſ͂m
Iaſ.in caſu nr̄o ꝑꝑ æqualitatē neceſſariā in reciꝓca;caſſando pu
pillarē in ꝑſonā vnius,cēſet̄ caſſare in ꝑſonā aliorū,q̄ rō æquali
tatis ceſſat in caſu d.l.tribunus.Circa iſtā ſol.puto inſiſtendū;qa
ab ea depēdet veritas,omiſſis oībus alijs fundamētis ꝓ hac par-
te.Pro reſolutione igit̄ ɔſidero,ꝙ ęqualitas determinationis,&
non æqualitas ɔmodi ɔſiderat in reciproca,vt ſ.declaraui.Item
conſidero , ꝙ æqualitas in reciproca non eſt cā, quare teſtator
omnibus,& non vni tm̄ ſubſtituerit;nec inæqualitas eſt cā,qua
re teſtator noluerit in reciproca contineri pupillarem ſ͂m Bar.
in p̄ce.qō His ſic ſtantibus infero, ꝙ per emancipationē vnius
neceſſariò non ſequitur, ꝙ teſtator voluerit ꝑꝑ inæqualitatem
ɔmoditatis ſuperuenientē reuocare pupil.in ꝑſonam oīum. In
fero ēt,ꝙ neceſſariò nō ſequit̄,ꝙ reuocando pupil. ꝑꝑ emanci-
pationē vnius,videatur reuocare ēt in ꝑſonā aliorū,qa æquali-
tas nō eſt cā,quare à principio oībus pup.ſubſtituerit;ergo inæ
qualitas ſuꝑueniens nō erit lḡīma cā, quare p̄ſumere debeamus
teſtōrē reuocaſſe pup.quo ad oēs.Iſtā ɔſiderationē facit in ſimi
li Bar.in l.cū ſeruus,iſ.de ad.leg.Meritò dicebat Are.hic,ꝙ ęqua
litas in reciꝓca requirit in creatione ipſius tm̄; & nō in ɔſerua-
tione.Et ſi dicat̄,quare ꝑꝑ ſuꝑuenientē inæqualitatē nō debea
mus ita ɔiecturari,ꝙ teſtōr voluerit reuocare pupil.quò ad oēs,
ſicut à principio ꝑꝑ inæqualitatē ɔiecturamur teſtōrē noluiſſe
in reciproca ɔtineri pupil in ꝑſonā alicuius? Rñdeo,ꝙ à princi-
pio nō ɔiecturamur volūtatē ex ſola inæqualitate;ſed ex verbis
reciprocæ,imparitati nō deſeruientibus,d.l.iā hoc iure.q̄ rō ceſ
ſat,qñ imparitas ſuperuenit ex poſt.Tunc.n.non poſſumus,niſi
ex ſola inæqualitate ꝑſonarū ɔiecturari mētē teſtatoris, q̄ inæ-
qualitas ſola nō eſt ſufficiens cā, quare debeamus ɔiecturari, ꝙ
voluerit reuocare pupil.in ꝑſonā oīum,vt oñdi ſ.Bene facit,qa
ſola æqualitas ſuꝑueniēs nō facit , ꝙ in reciproca ɔtineat̄ pupil.
q̄ à principio nō ɔtinebat̄,ſ͂m Bar.inf.in ſeq.q.ergo ſola inęqua
litas ſuꝑueniens nō faciet,ꝙ tollat̄ pupil.q̄ à principio ɔtinebat̄
in per-

In p̃sonã aliorũ;vt ita se habeat oppositũ in opposito, &c.c.co
27 gnoscẽtes,de ɔsti.l.fi.§.si filius,ĩ.de le.2.† Et p ista teneo ꝯ cõem,
qua retenta,limitat eã Bar.vt ꝑcedat,si pr̃ filiũ emãcipet volun tariè;secus si ɔpulsus,arg.l.fideicõmissa.§.si rẽ.inf.de leg.3.& l.rẽ legatam,inf.de adi.lega.& cũ ista limitatione trãseunt *cõiter* alij. casus aũt,in qbus pr̃ p̃t ɔpelli emãcipare filiũ,enumerant̃ p gl.in §.fi.Insti.quib.mod.ius pat.po.sol.cui adde, ꝙ in oĩbus casibus, in qb.filius p̃t exhr̃dare p̃rem; & eisdẽ pr̃ cogi p̃t emancipare filiũ,s̃m Raph.Com.ɔsi.82.Casus talis est. Hãc limitationẽ impugnat Ang.qa facto filij pr̃ fuit necessitatus,ita dicã,ipsum emancipare;vñ nõ est verisimile,ꝙ pr̃ velit vt ipse filius ɔsequat̃ ɔmodum pupil substõnis in p̃sonã alterius fratris,arg.l.is,q ɔ.s.e. Ad istud r̃ndent Imo.& Are.ꝙ non est credẽdum, ꝙ pr̃ ꝑp factum vnius filij,vel alteri p̃iudicare;cui p̃iudicaret,si reuocaret̃ pupil. substõ,ẽt quò ad ipsum. Ad tex.in d.l.is,q ɔ.r̃ndetur,ꝙ loquit̃ q̃n substitutus pupil.impugnat testm̃ directò; secus in ɔñam, vt in casu nr̃o. Attendit̃.n.qd̃ principalr̃ agit, nec inspicit̃ qd̃ venit in ɔñam,l.si qs nec cãm.ff.si cer.pet. Hanc ẽt limitationem reꝓbat do.Ias.retorquendo textũ in d.l.rem legatam, & in d §.si rem, qa dispositio illarũ legum ꝑcedit,q̃n alienatio fit ex necessitate rei familiaris;secus si ex necessitate imposita p legem, s̃m Alb. de Rosl.in filia legatorũ.C.de leg.p illũ tex.iũcta l.fi.C.de dot.ꝓmis.In casu isto pater cogit emancipare ex necessitate à lege introducta, ergo &c. Sed defendẽdo limitationem Bar.r̃ndeo,ꝙ dictum Alb.non est verum, qa rõ d l.rem legatã, & d.§.si rem, militat ẽt in necessitate à lege induct̃. Non ob.tex. in d.l.filia legatorũ,qa non ꝓbat intentionem Alb. Licèt.n.pater cogat̃ dotare filiam,d.l.fi.non tñ cogit magis istã rem dare,q̃ illam; ideo non p̃t dici,ꝙ in casu d.l.filia legatorũ, pater à lege necessitaret̃
28 dare filiæ in dotẽ res ipsi filiæ p̃legatas. Scd̃ò limitat̃ s̃m Sal.† in reciꝓca facta à milite, quæ p emãcipationem non expirat ẽt in p̃sonam emancipati;cũ miles possit emãcipato substituere pupillariter,l.miles ita.§.exhr̃dato.inf.de test.mil. Do. Ale.dicit istã limitationẽ esse falsam,& ꝙ vnus puer talia non dixisset, qa tex. in d.§.exhæredato, benè vult, ꝙ miles possit directò substituere emancipato.s.p directam militarem,non p pupillarem. Credo ꝙ tex.istud dicat,qa tex.vult, ꝙ miles possit substituere emancipato solum in his, q̃ ab ipso ꝑuenerunt ad emancipatum, ꝓut in ijs tm̃ directam facit militarem,l.Centurio.s.e. Sed hoc nihil facit,quia arrogator p̃t pupilla.substituere filio arrogato; & tñ non p̃t substituere,nisi in his,q̃ ab ipso ꝑuenerũt ad filium.l.sed si plures.§.in arrogato.s.eo.vnde vr̃,ꝙ ille tex.ꝓbet opi.Sal.aliàs si ille tex.intelligat de directa militari,esset de indubitabili,quia miles ẽt penitus extraneis p̃t substituere p directam militarem l.miltes ẽt,inf.de testa.mil. Scd̃ò d. Ale.mouetur,quia posito ꝙ miles ex priuilegio possit pupillariter substituere emancipato; tñ in reciproca non ɔtinent̃ substõnes, quæ ex priuilegio fieri possunt,vt dixit Bar.s.in 3. q̃stio. Sed s.ꝓbaui ɔ̃rium esse verius.
29 Sextò quæro,† qd̃ eɔ̃,si à principio reciꝓca facta sit imparibus; &postea superueniat paritas;puta,pater inuicem substituit vnũ filium in potestate;& alterum impuberem emancipatum, postea emancipatum adoptauit:vel inuicem substituit duos filios impuberes,vnum legitimum, & alterum nãlem, postea nãlem legitimauit;an in ista reciꝓca continebit̃ pupil. R̃ndet Bar.post antiquos ꝙ non;& sequuntur cæteri,qa pupil.à principio non continebat in reciproca facta imparibus, vt hic in 1.r̃n.ergo si vis dicere,ꝙ testator postea voluerit eam includere in reciꝓca, erit noua substõ,q̃ sine noua solennitate fieri non p̃t,l.hr̃des palam.§.sed si notã s.de testa. Sed aduerte,qa s̃m Are.obst.qd̃ dicit Bar.supra in ꝓxi.qõ.vbi vult,ꝙ p emancipationem vnius substõ sequentem testõr dicat̃ declarare,ꝙ à principio nolebit in gñalitate verborum reciꝓcæ pupil.includi; & non de nouo disponere.sic ergo eɔ̃ videret̃ dicendũ,ꝙ p adoptionem subsecutam dicat̃ declarare,ꝙ à principio volebat in gñalitate reciprocæ pupil.includi. Nec obst.r̃nsio do.Ias.dicentis, ꝙ in casu isto testõr non poterat à principio substituere pupil.emãcipato,ergo nec ẽt declarare, ꝙ vellet à principio in reciproca pupil.includi; qa r̃ndeo,ꝙ imò poterat à principio pupil. substituere emancipato sub spe futuræ adoptionis,l.2.in prin.s.eo. Tenẽdo istam de
30 cis. *communiter* approbatam possumus dicere,† ꝙ id qd̃ dicit s. Bar non est verũ,& ꝙ ẽt ibi dicat noua dispositio, & non declaratio,prout ibi ostendit do.Ias. Vel concordando,possumus distinguere. Aut adoptio sequit̃ immediatè post reciprocam; & tunc p̃sumatur, ꝙ testator à principio voluerit in reciproca pupil.includi,& ita limitabit istã decisio. Sĩr si sequat̃ incontinenti emancipatio,p̃sumatur ꝙ testõr noluerit in reciꝓca pupil.includi,& ita ꝑcedat decisio Bar.in p̃ce.arg.l.si ventri, & q voluit Bar.ff.de priui.cred. Aut adoptio subsequit̃ ex interuallo;& tũc ꝑcedat decisio Bar.hic,& ita vr̃ distinguere Are.in q.p̃ce. Et sic habetis primam limitationem ad decisionem Bar.hic. Scd̃ò li-
31 mitatur p Ang.hic,† nisi in testõ esset clausula, vel pupil. & p fideicom. quia tunc ex verbis clarè apparet, ꝙ testõr à principio voluit emancipato substituere pupil.sub spe futuræ adoptionis

d l.2.& ista limitatio est de mente Bar. & eam sequunt̃ Imo & Mod. Sĩr si ex aliquibus coniecturis possit constare,ꝙ testator à principio volebat in reciꝓca pupil.includi, non ꝑcederet ista distinctio,s̃m Bal.in d.l.in testamento,in 9.quæst.& Are.hic. Se-
32 ptimò quæro,† an in reciꝓca facta vni filio impuberi instituto, & alteri exhr̃dato,contineat̃ vulgaris? Quidam antiqui,vt Guil. & Ray.hic,& Alb.s.in rub.tenent ꝙ sic,duabus rõnibus. Primè, quia pater non impedit̃ substituere vulgariter filio exhr̃dato ex defectu potentiæ,sed materiæ,qui defectus materiæ non est ita potens,sicut defectus potentiæ,l.an inutilis.ff.de accep. iuncta l. si vnus.§.acceptilatio. ff.de pac. Istam rõnem impugnat Alb.in d.rub.& Are.hic,quia defectus materiæ,& potentiæ à pari ꝑcedunt;licèt defectus formæ potentior sit,vt declarat Bar.in l 1.§. si quis ita.ff.de verb.obl Scd̃ò r̃ndet Bar.ꝙ licèt in casu isto adsit potentia,non tamen est regulata iure communi; & in reciꝓca non continent̃ substitutiones irregulares; sed huic rationi non adhæreo p ea,quæ s.dixi. Tertiò ego impugno, quia defectus materiæ impedit posse testari,auth.ingressi, & ibi nota.C. de sacrosanct.eccl ergo impedit ẽt vulgariter substituere. Scd̃o mouent̃ antiqui,qa vulgaris facta exhr̃dato, concipit̃ hoc modo,si exhr̃datus hr̃s non erit,& hoc exhr̃dationi non ɔ̃riat̃, imò conuenit; ergo vulgaris exhr̃dato fieri poterit, sicut instituto; & sic in reciꝓca continebit̃ ipsa vulg.cum nulla resultet inæqualitas. Ad istud r̃ndet Bar.ꝙ ad hoc vt dicat̃ substõ vulgaris, oportet ꝙ sit ɔdõnalis instõ,vt no.s. in rub.& sic est necesse,ꝙ ɔcipiatur sub cõdõne,si hæres non erit;sed in p̃sonam exhr̃dati, non p̃t concipi sub conditione,ergo &c.qd̃ sic probat̃,Conditio dr̃ illa,quæ hẽt se ad esse,vel non esse,l.cum ad p̃sens.ff.si cer.pet.ɔditio aũt substitutionis vulgaris,si hr̃s non erit,non p̃t verificari in exhæredato,quia de p̃senti certum est eum hæredem esse non posse,cum sit exhæredatus.nec obst.quòd ista verba, si hr̃s non erit,non contrarient̃ exhæredationi;quia concedit̃;tamen in casu isto non conueniunt substitutioni vulgari. non obstat si dicat̃,ꝙ imò conueniunt;quia dictio,si, facit conditionem, l. qui ꝓmisit. ff.de condic indebi. quia verum, si adijciat̃ incertæ rei;secus si certæ de p̃senti; quia tunc dictio,si, stat causaliter ꝑ. quia,non conditionaliter,l.videamus ff.de in lit.iu.tradit p Bar. in l.1.inf.de cond.& demon. Ex istis patet, ꝙ vulgaris exhr̃dato fieri non p̃t;meritò reciꝓca velut imparib.facta, nõ continebit vulgarem,vt hic.& ita tenent Bar. Ang.Imo.Alex. & Moderni.
33 Octauò quæro,an† in reciꝓca facta vni filio impuberi, & alteri puberi furioso, contineat̃ pupil.ex parte pupilli, & exemplaris ex parte furiosi Videt̃ ꝙ sic,quia vtraq; directa;quia p vtranque succedit̃ ipsis in omnibus bonis vndecunque quæsitis, & quia exemplaris est similis pupil.l.ex facto.s.eo.vñ vr̃,ꝙ vtraq; contineat̃ in reciꝓca,cum nulla subsit inæqualitas. Contrarium determinat Bar.post antiquos, sequunt̃ alij *communiter*, quia inter pupil.& exemplarem multę sunt imparitates;& sic verbum,substituo,non debet difformiter determinare; ideo oportet dicere, ꝙ in ista reciꝓca tanquàm imparibus facta non contineat̃ pupil.nec exemplaris,sed tantum vulgaris,d.l.iam hoc iure. Sed Imo.Ias.& Pol. dicunt primam partem æquiorem, quia tex.in d.l.iam hoc iure,considerat inæqualitatem hoc respũ,ne in altero substõ fit simplex, in altero duplex; quæ inæqualitas cessat in casu nr̃o,quia in vtroque erit duplex & licèt aliquæ sunt dr̃iæ, tamen in ꝓposito nr̃o non differunt. Defendendo communẽ dici p̃t ꝙ pupil.non cõuenit puberi furioso,nec exemplaris pupillo;ergo non poterunt comprehendi in reciꝓca, quæ debet easdem substitutiones inuicem reciꝓcare,vt dicit Bar.s.versi.ve
34 nio ad primum. Nonò q̃ro,† An in reciꝓca facta duobus furiosis contineat̃ exemplaris? Respondet Bar.ꝙ sic,& quia bene loquit̃,dic vt p eum. Decimò quæro,† An inæqualitas portionis
35 impediat pupil.contineri in reciꝓca? R̃ndet Bar.ꝙ non;qa inæqualitas temporis non impedit,vt s.dixi post Bar.in 4.q.ergo ẽt nõ impediet inæqualitas rerũ,arguẽdo de t̃pe ad res,l.miles ita, §.1.inf.de test.mil.cũ Bar.transeũt simpl̃r oẽs,& bñ. Vndecimò
36 q̃ro,Testator† instituit duas filias in certis rebus, & duos filios hr̃des vniuersales,postea fecit reciꝓcam in hæc verba,Oẽs filios meos inuicem substituo. Dubitat̃,an filiæ fœminæ censeant̃ sĩr substitutæ cũ masculis? R̃ndet Bar ꝙ non,& ita *cõiter* alij r̃ndet hic,& in d.l.in testõ,& Imo.in d.c Raynutius. Alex.consi.66.lib. 2.Soc.69.col.5.li.1.Cur.consi.45.col.2.& ɔsi.52.col.3.& ɔsi.76. col.8.Dec.ɔsi.182.col.4.Mouent̃ ex pluribus. Primò: quia filiæ fœminæ in certis rebus institutæ,alijs masculis vr̃ institutis, dici non possunt propriè hæredes, sed loco legatariorum hñr, s̃m gl.in l.ex facto.s.tit.1.in l.quoties.C.de hæred.insti. Ad istam rõnem r̃ndet Pol.quia simul stat,ꝙ legatarij,& hæredes sint inuicem substituti.nihil allegat, poterat allegare tex. in c.si pater, de testa.in 6.& in hoc verum dicit; nec credo ꝙ Bar. negaret; sed credo ꝙ diceret se non deduxisse hanc rõnem simpl̃r, vt intellexit Pol.qualiter aũt voluerit eã deducere,dicam statim. Scd̃ò; qa substituti p reciꝓcam,intelligunt̃ substituti in portionib.hr̃ditarijs,l.si plures,& l.qui plures s.eo.sed filiæ institutæ in rebus

certis nullam habet portionē, ergo &c. Ad istud ēt rn̄det Poly. ꝙ verū est, si oēs substituti sunt instituti in portionibus; tūc. n. censentur ꝑ eisdē portionibus substituti, d. l. si plures. secus si ali q̄ ex substitutis sint instituti in rebus certis; qa tunc ēt ipsi intelligunt̄ substituti saltē ꝑ rata, ꝑ qua fuerunt instituti. Postea se resoluit idē Pol. ꝙ si ꝯstat euidenter, ꝙ testōr voluerit substituere filiabus, tūc eas admitti debere simul cū masculis; alioquin ꝓcedat opi. Bar. Egregia sanè ꝯsideratio, à qua neminē puto dissentire. nullus. n. negaret filias admittendas, si ꝯstaret euidenter de volūtate testōris. Sed Bar. & Doct. loquunt in dubio, quo casu rōnes pallegatæ vñr ꝯcludere, & credo, ꝙ primā rōnem Bar. voluerit fortè sic deducere, substitutio est scda instō. in rub. ergo ista verba, substō oēs filios meos inuicem, in dubio debent intelligi de substōne ꝓpriè, q̄ est instō, & non de substitutione in re certa, q̄ hr̄ ꝑ legato. Vel voluit coniungere primam rōnē
37 cum scda, prout deducit hic Are. Et ex istis clarè resultat, † ꝙ si filiæ essent institutæ in aliqua quota, ꝙ ēt ipsæ simul vocarentur cum masculis, & voluit Barb. ꝯsi. 35. Clemen. Dei, col. 3. li. 1. Pro ista ēt opi. Bar. inducit l. cohr̄di. §. q discretas. s̄. eo. sed aduerte, qa ille tex. ꝓcedit, qñ in instōne essent masculi coniunctim vocati; secus ergo videret̄ dicendū, si filij masculi essent in instōne re, & verbis disiūcti. Istam ēt ꝯcōnē firmat Bar. in l. fi. inf. ad Treb. & in ꝯsi. 54 motus alia rōne; qa in dubio p̄sumit, ꝙ testator p̄dilexerit in substōne eos, quos p̄dilexerit in instōne, l. 1. C. eo. Sed ꝯsidera ꝙ ista rōne attenta, videret dicendum, ꝙ in rebus certis institutæ filiæ viderent̄ ꝑ rata substitutæ; qa testator respectu rerum certarum p̄dilexit ipsas filias in instōne, cuius ꝯrium volue
38 runt Bar. & alij. Limita istam cōclusionem, † vt non ꝓcedat, qñ ex aliquibus verbis appositis in substitutione posset apparere de ꝯria mente testatoris; puta, si instituta vnica filia in re certa, & duob. masculis vl̄r, substituisset hoc modo, si aliquis vestrum sine filijs decesserit, substituo supuiuentes f̄m Bal in d. l. fi. p il-lū tex. & quia verbum, supuiuentes, pluralis numeri secundum rectam rōnem loquendi, ostendit ēt feminam esse substitutam; alias dixisset, supuiuentem, & istam fallentiam oēs sequunt̄. Sed aduerte, quia ea attenta, vr̄ ꝙ decisio Bar. hic non possit sustineri, quia in puncto dr̄, ꝙ erant duo masculi tm̄, & duæ fœminæ, & in instōne dictum fuit, oēs filios meos, &c. illud. n. verbum, oēs, est collectiuum seu distributiuum, plurium, q̄ duorum, f̄m Grāmaticos, quos in ꝓposito allegat Bart. in l. in testō, in 7. q. C. de test. mil. Et ꝯñr cū dictio, oēs, verificari non possit in solis masculis, videret̄ ꝯcludendum ēt fœminas simul substitutas. Ad istam difficultatem rn̄det Bal. ꝙ in casu nr̄o dictio, oēs, est distributi-
39 ua plurium, q̄ duorum; † sed distribuit ordine seruato, idest, in ista reciproca, filiæ intelligunt̄ vocatæ per vulgarem, ambobus masculis repudiantibus, & per pupillarem vltimo morienti in pupilla. ætate. Et sic fœmininum genus intelligit̄ substitutum generi masculino in subsidium, & ēꝯ genus masculinū fœminino pariter in subsidium, ꝑ tex. in d. §. q discretas, sequunt̄ Ang. Sal. & *cōiter* Doct. ibi, Ang. Imo. & do. Ias. hic Contrarium, ꝙ fœminæ non intelligant̄ substitutæ ēt in subsidium, tenet Imo. in d. c. Raynutius. non quidē ex vulgari, f̄m eum; qa masculis repudiātib. succedunt ꝑ ius accrescendi, f̄m Bar. hic. Sed istud nihil est, qa ēt ꝙ Bar. hoc velit, nō tñ negat, quin ex vulgari ꝯiuncta cū iure accrescendi, possint succedere, iuxta l. q p̄ri, & l. q ex duabus, inf. de acq. hær. nō ēt ex pupil. f̄m eū, qa substō erat facta ꝑ verbum cōe ipsis filiabus in re certa, q̄ substō facta ꝑ verbum cōe in re certa, nunq̄ trahit̄ ad directā, l. cogi §. & gn̄aliter. inf. ad Tre Si ergo masculi dici nō p̄nt pupilla. substitutis fœminis; ergo nec fœminæ masculis ꝑꝑ æqualitatem, q̄ requirit̄ in reciproca, vt hic. Sed do. Ale. rn̄det, ꝙ Imo. defecit in fundamento, qa substō facta ꝑ verbum cōe in re certa, non trahit ad directam, si in specie fiat vt in re certa; secus si simpl̄r fiat, vt dictum fuit post Bar. in l. Centurio, in 3. memb. argu. c. si p̄r, de testa. in 6. Posset fortè dici, ꝙ si masculi sint ꝯiunctim vocati in instōne vl̄r, & fœminæ in instōne particulari, ꝙ tunc reciproca ꝯtineat vulgarem, & pupil. ꝑsonam oīum, ordine seruato, vt dicit Bal. ꝑ tex. in d. §. q discretas. si verò separatim fuerint vocati masculi, & fœminæ in instōne; tunc fœminæ intelligunt̄ inter se substitutæ; & ēt masculi inter se; non autem masculi fœminis, & fœminę masculis; & tunc ꝓcedat opi. Imo. ꝙ fœminæ succedant p̄ri oībus masculis repudiātibus ꝑ ius accrescendi, non ꝑ vulgarem, & ab intestato succedant vltimo fratri morienti in pupil ætate, & non ex pupil. Co-
40 gitabis tñ. Duodecimò quæro, † ꝙ testōr instituit duos impuberes, & eos inuicem substituit in casum vulgaris tm̄; puta si alter vr̄m hr̄s non erit, alterum substituo, an in tali reciproca ꝯtinebit̄ pupil. Rn̄det Bar. ꝙ non ꝯprehendit̄ vigore reciprocæ; & sic non erit expressa pupil. sed continebit̄ tacita pupil. ꝯprehensa in casu vulgaris expressæ: & ista tacita pupil. non excludet matrē. & dicit Alex. hic, ꝙ ista dicta Bar. *communiter* approbant à Doct. sequit̄ Ale. in l. p̄cibus, col. pen. C. eo. Sed Dec. in d. l. in testamento, tenet ꝙ ista pupil. dicat expressa, qa negari non potest, ꝙ ex verbis gn̄alibus reciprocæ nō demonstret̄ pupil. ergo erit exp̄sa, virtute reciprocæ, non aūt tacita ꝯprehensa in exp̄ssa vulgari; qa expressum facit cessare tacitū, l. cum filio. §. 1. s̄. eo. Sed nihil est, qa reciproca ita demū ꝯtinet pupil. exp̄ssam verbis gn̄alibus qñ est simpl̄r ꝯcepta; secus si restricta sit ad casum vulgaris; qa tunc verba reciprocæ non sunt amplius gn̄alia. Item Bar. vr̄ ꝯrius ijs, q̄ dixit s̄. in 2. opp. & in l. 2. col. pen. s̄. eo. vbi vult, ꝙ tacita pupil. excludat mr̄em, qñ frater substitutus est fratri; hic āt vult totum oppositum; nā si reciproca dēt ꝯtinere pupillarē, oportet ꝙ sit facta filijs in p̄tāte, & sic inter fratres. Do. Ias. soluit dupliciter. Primo ex mente Ale. in d. l. p̄cibus, ꝙ Bar. hic debeat intelligi, qñ in reciproca substitutus est simul cum filio alius, q̄ tra ter ipsius filij; puta, si substitutus sit nepos ex altero filio, non recasuro in p̄tāte p̄ris. Sed parcat do. Ias. q̄ tacita pupil. excludit ēt mr̄em, qñ est substitutus pupillo nepos testatoris; qa rō l. cum acutissimi. C. de fideic. sup qua se fundat Bar. s̄. in 2. opp. militat ēt in nepote. Scdō, qa auus magis diligit nepotem, q̄ filium, l liberorum, in fi. & ibi no. ꝑ gl. ff. de verb. sign. & in cognoscendo, an tacita pupil. excludat mr̄em, inspicimus affectionem testatoris, an substitutus ab eo sit p̄sona verisimiliter magis dilecta, q̄ mater pupil. At dixi s̄. post Bar. in d. l. 2. Tertiò rn̄det d. Ias. ꝙ Bart. hic vult, ꝙ tacita non excludat matrem tanquam tacita ꝯprehēsa in reciproca; & sic tanquam tacita ꝓbata ex verbis reciprocę; sed ibi Bar. vult, ꝙ tacita excludat matrem, tanq̄ tacita p̄sumpta, & istud Bar. hic non negat. Et si dixeris, ꝙ ista ꝯcordia, & ista distinctio seruiunt nobis de vento; rn̄det, ꝙ imò erit vtilis in mō libellandi. si enim diceret̄ in libello mr̄em exclusam esse ex verbis testamenti, libellus erit ineptus; sed si diceret̄ eā exclusam ex p̄sumpta mente, libellus erit legaliter ꝯceptus. Sed aduerte, qa etiam libellus saluari posset, si dictum esset eam esse exclusam ex verbis testamenti; quia quod colligit ex mente fictè & imꝓpriè, p̄t dici ex verbis venire, f̄m Bar. in l. 1. in prin. col. 2. versi. oppono, dr̄ hic. ff. de no. ope. nunc. ꝑ tex. in l. nominis & rei, §. verbum ex legib. ff. de verb. sig. Item p̄t dici mr̄em exclusam ex verbis testī; qa ex illis lex elicit suam p̄sumptionem; & sic dictio, ex, hic denotat cām remotā, vt in l. ex re fructuarij. ff. de vsufruc. Et si dixeris, ꝙ verba impropriant̄ respondeo, regulariter verba libelli p̄nt imꝓpriari, vt sustineat̄ libellus, l sed si possessori. §. item si iurauero. vbi plenissimè per d. Ias. ff. de iureiur. Bene crederē libellum malè conceptum, si dictum esset mr̄em expresse fuisse exclusam; quia pupil. p̄sumpta, est omnino tacita, vt hic per
41 Bar. Decimotertiò quæro, † An reciproca hoc mō cōcepta, vos inuicē substituo, ꝯtineat fideic. Rn̄det Bar. ꝙ nō, ꝑ tex. in l. iā hoc iure, ver. in vulgarem tantummodo casum, & idem tenuit Bar. in l. 2. C. eo. ꝑ illum tex. versi. in vnum casum duntaxat. & in ver. ad pubertatis tempora porrigi non p̄t & ibi dicit se ita iudicasse. Sed ad ista iura, & similia respondet, ꝙ illa taxatiua, nō excludit similes casus, f̄m glo. in l. ob æs. C. de p̄d. mino excludit igit̄ alias directas omnibus non conuenientes, non fideicom. quæ potest omnibus conuenire. Et ista responsio iustificat̄ à cessante ratione assignata in dictis iuribus; & sic apparet, ꝙ ista iura nō ꝓbant istam decisionem, est tñ ab omnibus *communiter* apꝓbata. vñ q̄renda est rō Bar. hic sensit rōnem; quia talis substō non hēt tractum in futurū, sicut ꝯpendiosa, sed ista rō sic simpl̄r deducta, necessariò non ꝯcludit, quia fideic. p̄t ēt fieri purè, & in ꝯtinenti, §. p̄t. Inst. de fideic. hære. ꝓbo ergo à sufficienti partium enumeratione, ꝙ non ꝯtineat fideic. non. n. p̄t ꝯtinere fideico. post mortē, sub ꝯdōne, qa talis reciproca non est facta ꝑ verba habentia tractum in futurum, vt dicit Bar. non ēt p̄t ꝯtinere fideic purè & incontinenti factam; qa si reciꝓca sit facta pluribus æqualiter institutis, fideicom. esset inutilis, si verò facta esset pluribus inæqualiter institutis, sequeret̄ absurdum, s. testatorem videri fecisse frustratoriā institutionem, ꝯ l. si qñ. inf. de le. 1. Item sequeret̄, ꝙ plus esset dilectus substitutus, q̄ institutus, qd̄ in dubio non est dicendū, l. Publius, & ibi Bar. inf. de cond. & demo. nam hoc modo institutus in maiori ꝑte, consequeret̄ minorē; & institutus in minori, consequeret̄ maiorē; & si essent plus q̄ duo substituti, sequeret̄ ꝑplexitas in facienda restitutione, & ꝑ istā rōnem tollunt̄ oīa arg. facta ꝯ ista ꝯclusionem ꝑ d. Ias. hic, & in d. l. p̄cibus. Considera tñ, qa ista rō vr̄ piculosa, nam ea attēta, reciꝓca non deberet ꝯtinere pupil. qa pupil. hēt tractū in futurum l. in pupil. s̄. eo. & ꝯ istā rōnem facit quod dicam inf. in 2.
42 limitatione. Ampliat̄ ista concl̄o, † vt ꝓcedat, ēt si inuicem substituti, modo p̄dicto fuerint grauati post mortē eorū ꝑ fideic. restituere hr̄ditatem alteri; nā adhuc ipsi instituti non censent̄ ꝑ fideic. inuicem substituti ad exclusionē substituti post eorum mortē. ita mirabiliter determinat Pa. de Cas. ꝯsi. 335. Si ꝯtingat, co. 2. ver. restat rn̄dere, f̄m antiq. impressionē. Ego dubito valde de decisione Pau. in casu suo, in quo erant quinq; filiæ institutæ & inuicē substitutæ, & grauatæ, si sine filijs decederent, restituere hr̄ditatem societati Sancti Michaelis; cū. n. grauati sunt de liberis, fideic. censet̄ iniunctū ab vltimo moriente, l. qui duos. inf. eo. itē ꝓcedit ēt in fideicommissaria, f̄m Bar. in l. hr̄des mei, §. cū ita. inf. ad Treb. cū ēt essent grauatæ restituere totā hr̄ditatem,

tem, vt patet ex testamento; etiam si non fuissent expresse substitutæ, tñ tacitè subintelligebatur, in qua tacita reciproca includebatur fideic. l. Titia Seio, §. Seia libertis, inf. de leg. 2. & latius ꝓbat Soc. in d. §. cum ita, in 5. casu, ver. aliquando & tertiò, inf. ad Treb. ergo eadem rõne reciproca expressa debet continere fideic. ne dicamus, ꝙ minus operetur expressum ꝗ̃ tacitum, ꝯ. l. cum quid, ff. si cer. pet. & ex istis habebis elicere vnam fallentiã.

43 Limitatur secundò, † vt non procedat, si ex aliquibus verbis ꝑcedentibus vel sequentibus possit apparere de contraria mente testatoris, ſm d. Bened. Cap. cons. 7. col. fi. facit l. si seruus plurium, §. fi. inf. de leg. 1. cum simi. Tertiò limita, nisi reciproca sit facta in codicillis, tunc enim continebit fidei. cum directas substitutiones continere nõ possit, l. Scæuola, inf. ad Treb. & aduerte, quod continet fideic. post mortem; & tamen non constat, quod ibi reciproca esset facta per verba tractum temporis denotantia, nisi dixeris, quod illud disponitur in subsidium, quo casu reciproca bene continet fideic. vt dicit Old. consi. 33. Quidam habuit vxorem.

44 Quarto limita, † nisi in testamento sit apposita clausula codicillaris. nam illa operatur, quod reciproca simpliciter concepta contineat fideic. ſm Raph. Fulg. Pa. de Ca. & d. Phil. Cor. in d. l. si frater, C. de fideic. Soc. consi. 6. In præsenti consultatione, col. 2. & seq. lib. 3. sequuntur Nouis. Papien. in repeti. l. Centurio, col. 55. s̃. eod reprehendentes Dec. tenentem ꝯ nulla prorsus habita mentione de ꝓdictis authoritatib. in l. precibus. col. 11. C. eo. truffantes de eo, ꝙ ausus fuerit dicere doctissimos viros in hoc plerunq; deceptos fuisse, cum ipse se seducat ipsum. Sed certè Dec mouetur vrgẽti ratione, cui debebãt Nouis. respondere, post hæc de truffa cõtendere. inquit enim Dec. *cõis* opi. Doc. est, quod per huiusmodi reciprocam testator nõ cogitauerit fideicõ. ergo si deficit voluntas, clausula codicillaris non poterit operari. pro quo facit, quod dicit Bar. de ista clausula in l. 1. q. 7. inf. de iure codicil. & quod dicit Bart. de iuramento in l. si quis pro eo. ff. de fideius. ꝑ tex. in l. fi. C. de non nu. pec Addit Dec. quia clausula codicillaris est accesoria, solum adiecta ꝓ confirmatione & executione dispositorũ, ergo non debet ampliare, sed solum corroborare, cle. 1. de præben. Considera, si op. poterunt sic concordari. Aut testator vsus est clausula codicillari in ampliori forma; quia dixit, si testm̃ & omnia ac singula in eo contenta non valebunt, &c & tunc procedat opi Dec. Aut vsus est testator clausula codicillari simpliciter in forma magis restricta; qa dixit, si testamentũ non valebit, &c nec adiecit omnia & singula; & tunc procedat prima opi. Pro qua concordia facit, quia clausula codicillaris cõcepta in ampliori forma operat, ꝙ valeat testamentum, in quo legitima fuit relicta filio alio titulo ꝗ̃ institutionis, secus si clausula sit simpliciter concepta, secundum Pa. de Ca. consi. 347. Super primo puncto, col. pe. secũdum antiquam impressionem. d. Ias. in auth. nouissima, col. 7. C. de inof. test. d. Claud. de Aquis episcopus Massilien. in l. nõ omnis. §. 1. ff. si cer. pet. Sed ista concordia non est bene tuta, tũ qa simile prælegatum reprehenditur per Imo. in d. c. Ray. & d. Phi. de Perus. in c. si pr̃. col. 22. de test. in 6. tum quia clausula codicillaris habet in se implicita illa verba, & omnia & singula; quia illa verba, si non valebit iure testamenti; &c. resoluuntur, idest, eatenus quatenus non valebit, & sic pro ea parte, & pro eo tpe, quo non valebit, ſm Bar. in d. l. 1. q. 9. de iure. cod. & in l. Stichũ, qui meus erit, inf. de leg. 1. cum concordan. alleg. ibi per d. Alex. & Dec. consi. 196. col. 2. Vnde credo, quod opi. Dec. procedat, qñ

45 † clausula codicillaris est concepta per verba presentis temporis, nam tunc reciproca, cum non sit facta per verba habẽtia tractum futuri temporis, non potest valere in futurum, vt fidei. & illa clausula, si non valet, etiam non potest operari in futurum, quia statim mortuo testõre, reciproca valet vt directa, ergo eua nescit conditio, si non valet. Sed opi. contraria procedit, quãdo clausula codicillaris est concepta per verba futuri temporis habentia tractum successiuum; puta, si non valet vel valebit. ratio est, quia illa verba, si nõ valebit, possunt trahi ad omne tempus, sed quando testator in substõne reciproca adiecit multa tẽpora; tunc reciproca cõtinet fideic. ſm Bar. & omnes hic, ergo &c Et si dixeris, quod clausula codicillaris concepta per verba futuri temporis, trahatur ad omne tempus; non tamen tẽpora sunt expressa in corpore substõnis, put loquitur Bar. hic. respondeo, ꝙ sufficit ꝙ substõ possit declarari per aliqua verba fideic. importantia, in quauis parte testamẽti fuerint apposita, d. l. frater. C. de fideic. ꝗ Fulgo. & sequaces voluerunt sic inducere. & pro ista cõcordia facit simile Bar. in l. 1. q 6. inf. de iure codic. de qua latissimè per Alexan. & alios in authen. ex causa, C. de lib. præte.

46 † Quinto limitatur, si testator dixerit, quos inuicem substituo vulgariter, & pupil. & per fideic. ſm Imo. & alios hic, per ea quę dicit Bar. in l. quęrebatur. inf. de test. mil. & in l. Centurio. inf. eo. Vltimò non procedit ista conclusio, quãdo reciproca esset mixta cũ compendiosa, ſm Bar. & oẽs hic; quia tunc dr̃ concepta ꝑ verba habentia tractum temporis in futurum, per quę tractum tpis in futurũ, designatur fideic. l. precibus. C. eo. Decimoquartò quæro,

47 † Testator habebat duos filios ex prima vxore, duos ex secunda; eos instituit, & inuicem substituit; quæritur, an vno repudiante, frater vtrinq; coniunctus præferatur coniunctis ex vno latere tantum? Vr̃. ꝙ sic, quia coniuncti coniunctione hominis præferuntur, l. cohæredi, §. qui discretas, s̃. eo. ergo ẽt ꝓferendi sunt coniuncti coniunctione legis, quia coniunctio hoĩs, & coniunctio legis æqparantur. l. testõ. s̃. ti. proxi. quæ mihi istud non probat. & istam partem tenuit Dy. Contra, ꝙ imò omnes fratres ex vulgari æqualiter succedant in portione repudiata, tenet Bar. & *cõiter* Doct. hic. Primò, quia in interꝓtanda substõne inspicienda est affectio testõris, ex cuius iudicio vocantur substituti, l. q liberis, §. hæc verba, s̃. eo. Sed proculdubio credendum est, patrem habere parem affectionem erga oẽs filios, cum oẽs æqualiter sint sibi sanguine coniuncti; & qa in dubio pr̃ præsumitur seruasse æqualitatem inter filios. §. pen. in Auth. de nup. l. fi. C. com. vtr. iud. Et per istam rationem Bar. hic reperio, ꝙ Soc. consi. 242. Materia præsentis consi. 2. col. 15. dicit in substitutione vulgari attendendam esse proximitatem testatoris. Secũdò mouentur per tex. in l. fi. inf. ad Trebe. vbi à contrario, si nati ex eadem matre non fuissent specialiter soli inuicem substituti in casum vulgaris, tex. præsupponit pro constanti, ꝙ nulla fuisset dubitatio quominus nati ex alia matre similiter successissent. Vltimo, quia substitutio subrogatur loco iuris accrescendi; & regulatur secundum eius naturam. d. §. qui discretas. sed per ius accrescendi constat omnes simul succedere in portione repudiantis; cum accrescat alijs portionib. omnium institutorum. l. vnica. §. ijs aũt, C. de cad tol. ergo etiam ex vulgari omnes simul succedent. Ad rationem Dy. respondeas, ꝙ est falsa, vt probat in l. re coniuncti. inf. de leg. 3. iuncta l. Proculo, de leg. 2. Vel respondeas, ꝙ in proposito coniunctio sanguinis non operat circa ius accrescendi; ergo non operabitur, ꝙ possint dici nati ex utroq; parente coniuncti cõiunctione legali. Ideo dicebat Bal. in l. vnica, in 7. q. C. quando non pet. par. ꝙ coniunctio naturalis præfert coniunctos naturaliter in iure accrescendi, quando ius succedendi dependet à natura, idest, ab intestato; secus si dependeat à volũtate hominis, id est, ex testamento. Et ista opinio est *communis*, & eam sequitur Alex. consi. 30. Viso testamento, in 1. dubio. li. 2. extendens, vt etiam procedat in fideicommissaria. sequitur Dec. consi. 176. vbi restringit; nisi utrinque coniuncti essent in institutione simul uocati, iuxta tex. in d. §. qui discretas. & ista opinio etiam probatur in d. l. cohęredi. §. qui patrem, à ꝯrio.

48 Sed maior est dubitatio, † si omnes hæreditatem adiuerint, si moriatur vnus in pupillari ætate, an utrinq; coniunctus præferatur ex pupillari comprehensa in reciproca? Bar. in d. l. re coniuncti. in 3. q. 5. principalis, determinat utrinque coniunctũ esse præferendum, & in istis terminis dicit procedere opin. Dy quia quantum ad pupillum, de cuius hereditate agitur, frater ex utroque parente est magis coniunctus. Facit etiam, quia testator in dubio vr̃ se conformare cum dispositione iuris, secũdum Bar. in l. heredes mei. §. cum ita. inf. ad Treb. sed de iure ꝓfertur utrinque coniunctus, auth. itaque. C. com. de succes. Contrarium tenent Are. & d. Ias. hic, & Io. de Montef. in d. l re coniuncti, & est de mente Bar. & aliorum hic. Pro ista opi. stringit viua ratio, qa in interpretanda pupillari, inspicimus affectionem testatoris, & non pupilli, secundum Bar. in l. 2. col. antep. uer. ulterius quæro, an tacita, s̃. eo. vbi uult, quod tacita pupillaris excludat matrem pupilli, quando est substitutus frater etiam ex diuersa matre, & considerata affectione patris testatoris; sed pater parem habet affectionem ad omnes, ut s̃. dixi, ergo &c. Coadiuuatur ista præsumptio, quia omnes simul uocauit in substitutione, argu. l. qui liberis, §. hæc uerba, in fi. s̃. eo. Corroboratur, quia secundum cõmunem opinionem, de qua supra, omnes simul uocant̃ ex uulgari, ergo idem ex pupillari, alias non esset uniformis determinatio contra tex. nostrum. Comprobatur, quia si ex pupillari ꝑferatur utrinque coniunctus, frustra pupillaris comprehenderetur in reciproca, matre pupilli defuncta, quia tunc ab intestato succederet solus vtrinque coniunctus, d. auth. itaque. ut ergo aliquid operetur, dicamus omnes simul fuisse uocatos. Non ob. contraria Et primò non obstat, ꝙ frater ex utroq; latere sit magis coniunctus, quia in terminis nostris coniunctio sanguinis nihil operatur, ut s̃. dixit Bar. & quia respectu testatoris, cuius affectio & uoluntas inquiruntur, non est magis coniunctus. Non ob. quod testator in dubio uideatur se conformare cũ dispositione iuris, quia uerum, nisi aliqua præsumptio dictet contrarium, ut patet ex prædictis, & ex ijs, quæ dixi in d. l. 2. una enim presumptio tollit aliam, l. Diuus, ff. de in integ. rest.

IOAN-

IOANNIS FRANCISCI RIPAE, A SANCTO NAZARIO, IVRISCONS. PRAESTANTISSIMI,

In Secundam Infortiati partem, Commentaria.

Nodosam, & non minus frugiferam, omnibusq; Cæsareo ac Pontificio iuri operam nauantibus maximo vsui futuram, Legatorum, Iuris accrescendi, Quartarum, & Fideicommissorum vniuersalium materiam subtiliter, apertè, atque dilucidè pertractantia.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio an sit necessaria in librorum principijs. post plura concluditur necessariam fore, quando sequens liber, qui continuatur, continet eandem materiam.*
2 *Vbi aliquid non est necessarium, non refert quomodo fiat.*
Continuatio à remotis tunc toleratur, cum tituli intermedij, pertinentes sunt ad materiam.
3 *Media pertinentia non impediunt extrema coniungi.*
4 *Testamenti appellatione, largè veniunt codicilli.*
5 *Legata an sint accessoria ad testamentum, & quid veniat accessorij appellatione. Concluditur dici accessoria ad institutionem tacitam, vel expressam.*
6 *Legata & fideic. an & quando dicantur partes testamenti, ibi fędere di. traditur.*
7 *Cur hic tract. in 3. libros diuisus fuerit, remissiuè.*
8 *Iurecons. quare promiscuè de lega. & fideic. tractarunt, cum secus egerit Imperator, remis.*
9 *Cur postpositus fuerit tit. inf. ad Treb. huic tit.*
Legata & fideic. particularia nobiliora sunt, & efficaciora vniuersalib. cum illa recta via etiam ignorantibus acquirantur; hæc autem non; nisi facta restitutione. & hac ratione hic titulus pręponitur titulo ad Treb.
10 *Cur in Inst. tit. de leg. præponatur titu. de cod. hic secus.*
11 *Cur hoc ti. prius de rebus legatis, quàm de personis, tractatum fuerit, de quibus seq. tit. dicitur.*
In his, quæ sunt iuris positiui, sit pro ratione voluntas.
12 *Legata à fideicom. in quibus olim distabant, & nunc distent. concluditur differre origine, modo, & effectu, vt latè traditur num. 13. & deinceps vsque ad finem.*
15 *Legata verbis ad honoratum directis relinquuntur. fideicom. verò verbis ad grauatum directis. De veritate tamen ibi.*
16 *Legata damnationis, sinendi modo, perceptionis, & vendicationis, quomodo & quibus verbis concipiantur, quæue inter hos modos olim erat differentia.*

De Legatis primo, Rubrica.

GLOS. Rub. diuiditur in duas partes. In
prima ponit̃ continuatio. In secunda
formatur q. In ea. gl. ibi, s̃. visum est de
testamentis ista continuatio non vide
tur bona; quia fit ad remota ɔ̃. l. 2. de sta
tu homi. Huic. ɔ̃rio Mod. rñdẽt triplici
1 ter. Primò, † ꝙ in principio libri nõ est
necessaria continuatio, ſ̃m gl. in rub. ff.
de cond. fur. Ista responsio non satisfa-
cit; quia & si necessaria non sit; tñ vbi
fit, dẽt ɔgruè fieri. Nisi fortè dixeris, † ꝙ
vbi aliquid non est necessarium, non refert quomodo fiat, l. 1.
in prin. C. de rei vxo. actio. traditur per gl. in §. pe. in ver. in transi
tu Insti. de libe. sed triplicari potest, ꝙ si non referat, quomodo
fiat quantum ad inualiditatem dispõnis; non tamen potest dici
legitime factum, omissa forma iuris. Præterea gl in rub. ff. de ɔ-
di. fur. debet intelligi procedere, qñ liber sequens, qui continua
tur, tractat diuersam materiam à titu. p̃ced. tunc enim non est
necessaria continuatio; imò nullo modo fieri potest; cum sit a-
ctus successiuus, tendens ad perfectionem eiusdem materię, l. ɔ-
tinuus, ff. de ver. obl. Sed benè tunc est necessaria subordinatio
materiæ ad materiam, & libri ad librum, §. quartus. in l. 2. C. de
vet. iu. enucl. Qñ autem sequens liber tractat de eadem materia
tunc videtur continuatio necessaria, vt dixi in rub. extra de iud.
& hac ratione Glossa & scriben. in principijs librorum, vel
continuant, vel subordinant: & si continuatio, vel subordinatio
necessariæ non forent, ad quid Doc. membranas occuparent, c.
c. si Romanorum 19. di. sed cum author in isto libro prosequa
tur materiam vltimarum voluntatum, videt̃ ꝙ fuerit necessa-
3 ria continuatio. Secundò rñdetur, † ꝙ continuatio à remotis
toleratur, qñ ti. intermedij sunt pertinentes ad materiam. l. j. inf.
si tab. testam. nul. exta. Ista sol. erit vera si dicamus, ꝙ tit. ꝓximus
de iure codicillorum, sit de pertinentibus ad materiam testa-
mentorum; nam media pertinentia non impediunt extrema
coniungi l. duos reos. §. fi. ff. de duob. reis. Sed capiendo testamẽ
tũ ꝓpriè, ꝓut capit̃ in tit. de testa. s̃. non vñr idẽ eẽ testm̃, & codi
cilli, l. si idem. C. de codic. Tertiò respondet̃, ꝙ capiendo testa-
4 mentum largè, continuatio fit ad ꝓxima: † nam appellatione
testamenti, largè continent̃ codicilli, ſ̃m gl. in l. 2. in vers. ab om
nibus. C. comm de leg. & in c. q̃q̃, ad fi de vsu in 6. cum alijs cu-
mulatis p d. Iaſ hic, vltra quem adde Mod. Sen. in l. 1. §. quãquã,
inf. ad Treb. si gl habuisset istum sensum, continuatio stare pos
set. sed sunt qui dicant, mentem gl. nõ fuisse capere testm̃ in ge-
nere, ex eo quod facile ei erat, si voluisset facere continuationẽ
ad tit. de iu. codi. loqui ꝑ verba specialia, ar l. vnicę. §. sinaũt ad de
ficientis, C de cad. tol. & quia verba in dubio sunt ꝓpriè accipiẽ
da, l. non aliter, inf. de leg. 3. Sed ista leuia sunt, vnde aliter suade-
5 ri poterit, ꝙ ista non fuerit intentio gl. † quia legata non sunt ac
cessoria ad codicillos; imò vident̃ caput ipsorum; cum hr̃dis in-
stitutio, q̃ est caput testamenti. l. 1. in fi. s̃. de vulg. & pup. fieri nõ
possit in codicillis. §. codicillis, Insti. de codicil. Cum ergo gl. su-
bijciat, sequit̃ videre de accessorijs, satis dat̃ intelligi, ꝙ nõ facit
continuationem ad ti. p̃cedentem de codicil. Scd̃ò ɔ̃ gl. ob. qa
non uĩ uerum, ꝙ legata sint accessoria ad testm̃; nam illud dr̃ ac
cessoriũ, cuiꝰ principali sublato, & ipsum tolli necesse est, l. eos,
de usu. sed sublato testõ, non corruũt legata, auth. ex cã. C. de li
be. p̃te. & inf. de leg. p̃st. ꝑ tot. Sol ɔria sunt spãlia, sed regulariter
annullato testõ, tollunt̃ legata, l. si nemo, de reg. iu. Sed iterũ ɔ̃.
Legata fieri pñt absq; testõ; puta, in codicillis, q̃ nõ sunt accesso
ria ad testm̃, ꝑ reg. l. cũ principalis, de reg. iu. Sol. si capiamus te-
stm̃ in gñe, cessabit ɔ̃riũ. Sed qa obstãt q̃ s̃. dixi, alr̃ rñdeo, ꝙ gl.
dũ dicit legata accessoria ad testamenta, dẽt intelligi, idest, ad in
stitutionem hæredis ɔ̃. Raph. & Mod. Et si dixeris, ꝙ adhuc stat
ɔ̃riũ, quia legata facta in codicillis, non pñt dici accessoria ad in-
stõnem hr̃dis; qa in codicillis fieri non potest. §. codicillis, Insti.
de codi. Rñdeo, ꝙ codicillans tacitè vr̃ instituere uenientes ab
intestato. l. cõficiunt̃, §. 1. s̃. de iure codicil. & hoc respectu uerũ
erit dicere, ꝙ legata sunt accessoria ad hr̃dis institutionẽ tacitã,
uel exp̃ssam. Scd̃a fuit cõtinuatio quorũdã. Supra uisum est de
6 testamentis & codicillis; sed quia legata & fideicommissa sunt
partes testamentorũ, iõ &c. Istam cõtinuationẽ impugnãt Cy.
& Alex. quia illud dr̃ pars, sine quo totum esse non põt. l. malũ.
ff. de uer. sig. sed testm̃ põt esse sine legatis; & legata pñt equidẽ
esse sine testõ, ergo &c. Sol. si q̃rat̃ de parte p̃dicamẽtali, & acci-
piamus testm̃ in gñe, uerum erit, ꝙ legata sunt partes p̃dicamẽ
tales testamenti; nam dato legato, dat̃ testm̃, & ɔ̃, sumendo te-
stm̃ ꝓ testatione mẽtis, Inl. de tes. in prin si uero capiamꝰ testm̃
in specie; tunc nõ erũt partes p̃dicamẽtales, cũ possit esse testm̃
sine legatis, & ɔ̃. si uero q̃rat̃ de parte integrali; & tũc ãt ɔside-
ramꝰ testm̃, ꝓut in esse deducit̃; aut ꝓut est in esse deductũ. Pri-
mo casu cũ testõr deliberauerit in testõ legata relinquere; tũc
dñr partes integrales, qa ex ipsis legatis ĩtegrat̃ testm̃ aliàs impfe
ctũ & nullũ, si testõr morte, aut alr̃ ĩpeditꝰ, legata facere nõ po
tuissen

tuisset;nā testm̄,totū claudit in vltimo verbo,l.si is q̄ testm̄,s̄.de
test.Scd̄o casu non sunt partes integrales testamenti,cum pos-
sint legata validè fcā effici caduca,firmo manēte testō,l.1.ꝑ tot.
C.de cad.to.& qa pñt ēt à principio nulliter fieri,testō subsistē
te;puta,si fiāt incapaci,§.legari,Inst.eo.Tertiò fuit continuatio
gl in rub.C.eo.supra visum est de testīs,& codicillis; nunc vidē-
dū est de ijs,q̄ in eis relinquunt. Hāc ꝯtinuationē sequunt Im.
& alij *cōiter* hic.sed ꝯ eā ob.vnū,qa ea attenta,ti.de test.tu.dēret
postponi titulis de test.& de codi.cuius ꝯriū fcm̄ videmus. Pōt
forte dici,ꝙ illud fcm̄ fuit,vt mā tutelarū ꝑfectè simul haberet,
7 & tractaret absq; interruptione.†Quærit gl.quare author hūc
tractatū diuiserit in 3.lib.Tres rōnes assignant ꝑ gl.& scribē. in
8 rub.1.de leg.3.Quarta assignat hic ꝑ Alb.videas ꝑ te.†Scd̄ò q̄ro
quare author simul tractauerit de legatis,& fideic.hic; cū secus
fecerit Imperator in Cod.& Inst.& ꝓ solu.videas tex.in §.sed ne
9 in primis,Inst.eo.& d.Ias.hic.†Tertiò q̄ro,quare author postpo
suerit ti.inf.ad Treb.vbi tractat de fideic.vlib.huic ti. vbi tractat
de particularibus? Rñdet d.Ias.quia author de particularib.plu
ra dicturus erat; sed ista rō auget difficultatē; nā lōgiora in fine
reseruanda esse, docet Cice. & ita in simili volūt Doct. in rub.
Inst.de act.Vn̄ considera,si dici posset,iō fuisse tractatum prius
de particularibus;qa vn̄r efficaciora & nobiliora; nā particula-
ria recta via acquiruntur legatarijs & fideic.in quos illico dn̄iū
transit,ēt in ignorantes,l.cū pr̄,§.surdo,inf.de le.2.l.à Titio.ff.de
fur.sed vl̄ia non,nisi facta restōne,l.restituta,inf.ad Treb Itē vl̄ia
transferunt cum onere,& cum actionib.passiuis,particulariā re
10 gulariter sine onere.l.j.in prin.inf.ad Treb.Quartò q̄rit,†quare
Imperator in Instōnib.anteposuerit tit.de lega.titu.de codic.&
ꝯrium fecerit author hic?Nescirē aliā rōnē assignare; nisi ꝙ di-
uersis respectibus moti,alter vnū obseruauerit; alter aliud.for-
tè Iureconsl.considerarunt,ꝙ prius videndum erat de oīb.in q
bus legata fieri poterāt antequam tractaret de ipsis legatis; sed
Imperator,q incepit tractare de testa.voluit tractatū ꝑficere;&
sic adijcere de legatis,q̄ fiunt in testō; postea verò subijcere de
codicillis.Quintò q̄rit,quare prius author tractauerit de rebus
legatis in isto tit.q̄ de ꝑsonis,de quib.in seq. cū prius de ꝑsonis
11 videndum fuisset,l.si q̄ramus,s̄.de test.† Ista sunt positiui iuris,
iō pōt assignari rō sola hæc;qa sic placuit,s̄m gl.in l 1.§.pueritiā,
de postu.& in c.2.in ver.vltra quatuor,de rescri.in 6.Sextò q̄rit,
12 † in quib.differāt legata à fideic.Constat.n. ea esse diuersa, ta ex
copula posita in medio,de qua in rub.nr̄a,q̄ solet diuersa copu
lare,s̄m gl.in rub.ff.de iu.& fac.ign.& in c.q̄relā, de simo. & tā
ex diuersitate nominis,q̄ ēt titulorum,vulg.l.si idem,C.de cod.
In ista q.Doc.variè & confusè loquunt.Ego succinctè ꝓceden-
do reperio legata differre à fideic.origine,modo,& effectu.Ori-
13 gine distāt,qa legata sortiunt originē licitā & vetustiorē,s. à le-
ge 12.tab.l.legis verbis.ff.de verb.signifi. fideicom. verò habent
originē reprobatā,& recentiorem,vt declarat Imperator Insti.
de fideic.hr̄e.& Pau.de Cast.hic.Modo differunt in plurib.Pri-
14 mo distant in modo incundi; qa s̄m Raph.Com.† legata fiunt
verbis p̄ceptiuis,fideic.aūt p̄carijs.allegat tex.in §.fi.Inst.de sing.
reb.ꝑ fideic.relic.sed d.Alex. retorquet illum tex. quia ibi dr̄ fi-
deic.fieri posse ꝑ hæc verba,peto,mando,volo,&c.& tamē hæc
verba potius p̄ceptiua vn̄r,q̄ p̄caria;maximè verbum, peto, s̄m
gl.in l.peto,in prin.in ver.ab his,inf.de leg.2.sed certè tex. in l.2.
C.com.de leg.destruit intentionem Alex.quia ibi dr̄, ꝙ ista ver
ba,mando,volo,sunt p̄caria,ergo idem in verbo,peto,qđ æqpa
rat istis,vt dicit tex.alleg.ꝑ Raph.in d.§ fi. Secunda differentia in
15 mō faciendi,assignat ꝑ Pau.de Ca.hic.† Legata dn̄r,q̄ verbis di-
rectis relinquunt ad honoratū,vt do vel lego Titio centum;fi-
deic.vero dn̄r,q̄ verbis directis ad grauatū dimittunt; vt peto à
te,hr̄s mi,vel tibi hr̄di mando,seu fideicomm.sequit d.Alex.hic
exemplo eius,ꝙ dicimus de directa & obliqua substitutione;
nam si verba sonant,ꝙ substitutus sua manu capiat, substitutio
appellat directa;si vero sonant ꝙ de manu hr̄dis capiat, nomi-
nat fideic.s̄m gl.in l.eā quā,C.de fideic.declarat Bar in l. centu-
rio,q.vlt.vbi latè scripsi,s̄.de vulg.& pupil.Ista dr̄ia non est om-
nino tenenda,quia† inter quatuor gn̄a legatorū q̄ olim in usu
16 erāt;& nūc sunt,licèt abolitæ sint dr̄iæ,vt inf.videbimus;qa duo
fiunt ꝑ verba directa ad grauatū,vel legatū dānationis, & lega-
tū sinēdi mō.legatū dānationis sic concipit,Hæres meus dānas
esto dare,l.dānas.inf.de vsufruc.leg.l.si pluribus.inf.de leg.2. Vl
hr̄s meus illi hoc dato,vel illi ab hr̄de meo dari iubeo, vt docet
Cai.in Inst.tit.de lega.legatum sinendi modo sic fiebat, Hæres
meus illam rem illi ꝑmitte p̄sumere,& sibi habere,Insti. de leg.
in prin.Ecce ꝙ ista duo gn̄a legatorū fiunt duob. modis ad gra
uatū.Alia aūt duo gn̄a ꝯstituebant ꝑ verba directa ad honora-
tum,s.vendicationis & ꝑceptionis.vendicationis legatum est,si
testōr hoc mō locutus fuerit,Illum seruum tibi do,aut lego, vl
illū habe,vel illū vēdica.p̄ceptionis aūt legatum est,si testor di-
xerit vni hr̄dū,ꝑcipito illā rem.Et ita olim inter ista legatorum
gn̄a,plures erant dr̄iæ nunc sublatæ,l.j.C.com.de leg.& Inst.eo.
in princi.Prima dr̄ia inter uendicationis,& damnationis legata

hæc erat;qa res aliena ꝑ vēdicationē legari nō poterat;sed ꝑ dā-
nationē si sciēs testōr rē alienā legabat,validū erat legatū;& idē
in legatis sinēdi;hodie indistinctè ēt in legato vēdicationis idē
est obseruandū,l.si alienā,C.de leg.Scd̄a dr̄ia,qa ēt ea, q̄ nondū
erāt in rerū natura,ꝑ dānationē rectè legabant,vt partus ancil-
læ,nascituri fructus,& similia;ꝑ vēdicationē nequaquā,qa mor
tuo testōre,nō poterat legatarius ꝯtinuò vendicare,hodie tn̄ ēt
ꝑ vendicationē legant rectè.l.j.C.com.de leg.Tertia dr̄ia,qa res
legata plurib disiūctim ꝑ ꝑ legatū dānationis, oīb. integra de-
bebat,ita vt vnus rem;alius æstimationem acciperet;sed ꝑ lega
tum vendicationis,res sola oīb.simul debebatur;& idē in lega-
to sinēdi;quia in illis casib.hr̄s non iubet relictā rē tradere; sed
vendicanti legatario non ꝓmittitur ꝓhibere,s̄m Cai.Hodie āt
cū non intersit quibus uerbis legata fiant,l.in legatis,C. eo. quò
ad oīa legatorū gn̄a obseruabitur dispō l.si pluribus,cū sua mā.
eo.Quarta dr̄ia,qa ꝓ legato uendicationis competebat rei uen
dicatio tm̄;ꝓ legato dānatiōis & p̄ceptionis actio ꝑsonalis tm̄:
ꝓ legato sinendi,exceptio tm̄,s̄m gl.in d.l.1.Hodie ꝓ omnibus
competunt tres actiones,ut inf.abūdè dicemus. Ex his apparet
ꝙ dr̄ia Pau. non est iuridica.unde Mode.Senen. dn̄t, legata di-
17 gnosci † à fideic.ex uerbis directiuis ad grauatum;quæ si sint p̄-
caria fideic.inducunt;si p̄ceptiua,legatū esse ostendunt;sed si di
rigunt ad honoratum ēt si p̄caria sint,tn̄ erit legatum. Ista do-
ctrina mihi placet,quia à fide fideic dicta sunt,eo ꝙ pudore tm̄
eorum,qui rogabantur,ꝯtinebant,Inst.de fideic.hr̄di.in prin.Et
qn̄ verba sunt præceptiua,directa ad grauatum,uel ēt p̄caria ad
honoratū,apparet ꝙ fidei grauati nihil committit; ergo appa-
ret,ꝙ legata erūt fideic Et si tu oppo.de § fi.Inst.de sing. reb ꝑ
fideic.relic.rn̄deo illa oīa esse uerba p̄caria,l.2.C.com.de leg. Et
si inuenias aliqua iura,in quibus fideic.appelletur, etiam ꝙ uer
ba sint ad honoratum directa,ut in l.Titia.§.j.inf.titu.j. uel ēt ꝙ
sint uerba p̄ceptiua,& dispositiua relata ad grauatū, illa uel lo-
quunt attenta adæquatione,de qua in l.j.inf.eo. uel loquuntur
largè,cum appellōne legati & fideic & cā mortis donatio, ꝯti-
18 neant.l.fideic.inf.de leg.3.† Modo ēt differunt,quia à legatario
legari non poterat iure antiquo;sed bene fideicom.Inst.de sin.
reb.ꝑ fideic.in prin.Item legata nisi in testō relinqui poterant.
§.p̄terea.Insti.de fideic.hæredi.uel in codicillis testō ꝯfirmatis,
s̄m Cai.sed fideic.ēt in codicillis testō non confirmatis fieri po
terant Itē legata post mortem hr̄dis relinqui non poterant; fi-
deic.uero sic.§.post mortem,Inst.de lega.An autem istæ distan
tiæ sint sublatæ ꝑ l.j.inf.eod ibi dicetur. Effectu distabant olim,
19 † quia legata efficaciter,& iure actionis peti poterant,fideic.ue
ro non,Inst.de fideic.her.§.j.Secundo,qa ij,qb.legata erat liber
tas,dicebant liberti orcini, id est,liberti testōris qb.uero per fi-
deic.efficiebant liberti hr̄dis.l.4 §.ij,qui.ff.de fideic.liber.Tertiò
quia dn̄ium legatorū recta uia trāsibat,nisi facta restōne ꝑ hr̄-
dem.Quarto,quia si fideic.tardius q̄ scriptū erat,soluta fuissent,
usuræ fructusq; debebantur; legatorum aūt usuræ non debe-
bant,si per damnationē relicta fuissent; sed duplicabantur s̄m
Cai.in suis Inst.tit.de fideic.§.fi.An autem huiusmodi dr̄iæ sub-
latæ sint per adæquationem,de qua in l.1.inf.eod.an per aliam,
de qua in l.j.& 2.C.commu.de leg.inf.dicetur.

S V M M A R I V M.

1 *Hæc verba,per omnia,importāt,exæquatorū vnā & eandem esse naturā*
Itē fortius verba geminata, in omnibus & per omnia, multa de horum verborum proprietate ibi traduntur.
2 *Arg ab æquiparatis indistinctè procedit,quando æquiparatio est facta in omnib.& per omnia;alias nō,nisi in casib.in quib.loquitur æquiparatio*
3 *Priuilegium nouiter concessum studio Parisien.censetur etiam concessū studio Tholosano,præsupposita cōcessione prius facta Thol.studio, vt ꝑ omnia gaudeat priuilegijs studij Paris. Quod duobus modis limitatur.*
Stante præmissa concessione,sublatis priuilegijs studio Paris.an censeantur sublata Tholo.
Vbi duo sunt æquiparata a lege veteri,noua dispositio facta super vno extenditur ad aliud.quæ regula qualiter procedat,ibi.
4 *Ciuis creatus per hæc verba,ꝙ in omnib.& per omnia habeatur,ac si esset ciuis originarius,poterit esse Cōsul,vel de collegio Doctorum,stante statuto,ꝙ nullus possit eē Cōsul,vel de collegio:nisi ciuis originarius.*
5 *In feudo nouo concesso his verbis, ita quod in oībus & per omnia sapiat naturam paterni & antiqui,succedant transuersales; licèt alias in antiquo tantum sint successibiles:non in nouo.*
6 *Contra possessorem rei emphyteuticæ agi poterit executiuè, sicut contra emphyteutam,stante statuto quod possessor in omnibus, & per omnia teneatur,vt emphyteuta.*
7 *Adæquatio alicuius rei facta per omnia alteri,non facit vt sublata censeantur priuilegia rei,quæ per omnia alteri exæquatur.*
Ideo statutum,quod scholares per omnia tractentur,vt ciues, non tollit beneficium auth.habita,ne fil.pro patre,C.
8 *Adæquatio facta per oīa,nō trahitur ad insolita & difficulter cōcedēda*
9 *Item restringitur, ne absurdum, & tertio damnosum quid sequatur.*

10 Adhęc intelligi debet quo ad ea, quę executioni possunt adaptari.
11 Legata esse exæquata fideic. quomodo; & de quib. fideic. intelligatur.
12 Multa in quo numero verificentur.
13 Duobus inuicem adæquatis, virtus potentior vnius alteri communicat. Pro qua regula multa egregiè dicta cumulantur.
14 Exequato communicatur virtus eius, cui fit exæquatio.
15 Statuto disponente, quòd populares ęquipararentur nobilibus, priuilegia nobilium censentur communicata popularibus; non econtra.
Ciuitatibus duabus à principe vnitis, quarũ vna ære alieno grauata erat alia non, an creditores possint agere contra bona ciuitatis non obligatæ, remissiue.
16 Ciuitas vnita regno, an debeat gubernari secundum statuta regni, an secundum propria, remissiue.
17 Medium dicitur omne, quod est inter duo extrema.
18 Fideic. iure isto an sint exæquata legatis; sicut econtra legata fideicom. & an vires fideic. sint legatis iure isto attributæ, latis.
19 Legata iure isto cur fieri non poterant in codicillis.
20 Fideic. an iure isto peterentur iure actionis; an verò officio iudicis? Communis, quod officio iudicis.
21 Rei vendicatio, an iure isto competeret pro fideicommissis.
22 Lagari an posset isto iure à legatario.
23 Fraternizare dicuntur plura inuicem exæquata.
24 Libertas directa & fideic. an, & in quibus hoc iure distarent? quòd sic, & in pluribus. qualiter autem respon. huic tex, qui obstare videtur, latè traditur. & num. 29.
25 Circuitus tunc euitandus est, cum inutilis est; secus si sit vtilis secundum mentem disponentis.
26 Dominium nunquam ipso iure transit in legatarium, quando in eadem re ius duobus relinquitur.
27 Dominium non transit recta via in legatarium, ubi in legato perficiendo opus est facto hęredis.
28 Hæredi grauato dare libertatem, an videatur relictum ius patronatus.
30 Legata particularia non sunt vniuersalibus exæquata, nec econtra; sed in pluribus differunt. & nu. 36. & 37.
31 Pro fideic. vniuersali restituendo, hæres cogi potest à fideic. adire, secus pro particulari Ex hac differentia subsequuntur alia corollaria.
32 Dominium recta via transit in legatarium, in legatis particularibus; secus in vniuersalibus. & nu. 48. 49.
33 In legatis particularibus tacite & in consequentia relictis, dominium nõ transit recta via in legatarium: de veritate tamen ibi.
34 Actiones, quæ primo legatario competunt, non competunt secundo; nisi fuerint cessæ.
Dominium rerum legatarum, an ita transeat ipso iure in secundum legatarium, sicut in primum.
35 Legata particularia non valent, hæreditate existente non soluendo; vniuersalia vero sic.
Legata particularia, hæreditate existente non soluendo mero iure valẽt; licet reclamantibus creditoribus annullentur.
38 Legatarijs & fideic. competunt tres actiones, scilicet ex testamento, personalis, rei vendicatio & hypothecaria.
39 Actio ex testamento an competat secundo legatario contra primum, antequàm is agnouerit primum legatum.
40 Actio ex testamento datur etiam pro legatis ab intestato relictis, quæ uidetur esse vtilis, non directa.
41 Pro legatis conseruatis per auth. ex causa, de libe. præte. C.
Et pro conseruatis coniunctis personis, datur actio ex testamento.
42 Actio ex testamento non datur pro legatis, quæ duntaxat ad honorem & auctoritatem testatoris referuntur; sed iudicis officium.
Testatore iubente construi capellaniam, quæ via competat, an actio, an officium iudicis.
43 Actio ex testamento an detur, quando in re speciali in legatis conditionalibus, conditio habetur pro impleta; an vero actio in factum.
44 Quid in legatis conseruatis per edictum, si quis omissa causa testamenti, an pro eis detur actio ex testamento.
45 Testatore, vel statuto disponente, legata deberi hæreditate etiam non adita, non datur ex testamento pro legatis; an autem valeat tale statutum vel testatoris dispositio, ibi vide.
46 Pater grauatus emancipare filium, iure actionis compelli non potest; sed iudicis officio.
47 Legata alimentorũ facta incapaci, officio iudicis petũtur, nõ iure actionis
50 Dominium non transit recta via in fideic. vniuersalem, etiam in casibus, in quibus non requiritur restitutio; nisi à die scientiæ & fideicommissi acceptati; qui autem sint præfati casus, remissiue.
51 Legatorum & fideic. etiam vniuersalium dominium recta via transit in ecclesiam, & piam causam.
52 Legato vniuersali corporum facto, dominium recta via transit in legatarios; secus in legato vniuersali iurium. Quid autem in legato vniuersali iurium & corporum, vt in legato peculij, dicendum sit, ibi traditur.
53 Rei vendicatio non datur pro legato partis bonorum.
54 Nec pro legato quantitatis.
55 Nec pro legato generis.
56 Nec pro legato alternatiuo:
57 Nec pro legato rei alienæ; rationes autem prædictarum limitationum suis locis traduntur.
58 Domino rei legatæ consentiente testatori leganti rem suam, an competat legatarijs rei vendicatio.
59 Legata re hæredis, legatario non datur rei vendicatio.
60 Idem an sit dicendum in legato vsusfructus, ibi traditur.
61 Vendicatio non competit pro legato vsusfructus rerũ, quæ vsu cõsumunt & quare, ibi. Et an dñium earũ rerũ recta via transeat in legatarium.
62 Dominium rerum legatarum, vsque adeo ipso iure transit in legatariũ, vt non dicatur momento penes hæredem fuisse.
63 Publiciana non competit legatarijs ex persona propria ante adeptam possessionem legati.
64 Hypothecaria Digest. iure, an competeret pro legatis. (catæ.
65 Hypothecaria an det ad res legatas: sic an res legatę cẽseantur hypothe
66 Hypothecaria an detur pro legatis, pro quibus solum competit officium iudicis, quod sic. Et p hanc impugnatur quædam decisio Bal. & Alex.
67 Pro legato liberationis, an detur hypothecaria.
68 Hypothecaria à lege inducta, an detur, si testator assignauit speciale pignus legatario.
69 Hypothecaria post sex menses datur contra bona hæredis, sicut contra bona testatoris.

PEr omnia. Non põt ꝯgruè summari, cũ ꝑ modum regulę author ꝓcesserit, Bal. tamen sic summat. Virtus legatorum, est attributa fidei com. Imo. dãnat, qa istud summarium reincidit in intellectum Iac de Are. quem Bar. inf. reprobauit vñ Ang. facit ꝯrium summarium. Virtus fideic. est attributa legatis. sequuntur alij cõiter. Vel sic, ſm gl. Legata, & fideic. in oĩb. fraternizant. Veritas horũ summariorum pẽdet ab intellectu tex. iõ inf. discutiam. No. effi
1 caciã† horum verborũ, ꝑ oĩa. o pant. n. ꝙ exæquatorũ una sit & eadẽ natura. ad idẽ adducit tex. Insti. de dona. §. 1. in ver. ꝑ oĩa ferè. addo bonũ tex. in l. qcquid ergo, §. ex cõpromisso, in versi. qa nõ ꝑ oĩa est sñĩa. ff. de ijs, q not. infa. Et à maiori dicẽdũ est, ꝙ eãdẽ virtutẽ hẽant hæc verba, in oĩbus & ꝑ oĩa, cũ geminatio fortius opet. l. Balista. inf. ad Treb. & ꝙ habeãt eandẽ naturã, ꝓbat in l. 2. §. furiosus. s̃. tit. ꝓxi. & in cle. exiui, §. circa, de ver. sig. Itẽ hæc verba, ꝑ oĩa, ꝑfectionẽ & integritatẽ dispõnis inducunt Inf. qb. mod. ius pa. po. sol. §. pari rõne, vers. ꝑ oĩa pristinũ statũ recipiũt, & in l. fi. C de ꝯh. emp. & in c. cũ inter de re iud. cũ alijs, de qbus hic ꝑ las. itẽ ĩportãt vl̃itatẽ, l. ius ciuile, ff. de iu. & iu. nã illa dictio omnia, est vl̃is. c. si Romanorũ 70. dist. l. si seruus. ff. de ser. vrb. p̃dio. no. in l. oẽs populi, ff. de iust. & iu. & per Arch. in c. dispẽdia, de rescrip. in 6. Ex quo infero litationẽ ad vnã vulgatã ꝯclonẽ.
2 † Dici solet, ꝙ argm̃ ab ęquiparatis solũ valeat in casibus, in quibus loquit æquiparatio. l. Stichus. ff. de manumis. testam. gl. in l. omnes dies. C. de fer. & in ca. postq̃, & in c licèt canon, de elect. li. 6. Gemi. in c. 1. de tem. ordin. eod. li. ista conclo debet limitari, quando æquiparatio est facta ꝑ oĩa, siue in oibus, & per oĩa: qa tunc valebit argumentum ab æquiparatis indistinctè, & omni casu, vt hic, & in l. 2. C. com. de leg. Ista vtilia sunt ad statuta, priuilegia, ꝯctus, & vltimas voluntates, in quibus huiusmodi verba frequenter apponunt. Doct. inducunt ad plures q̃ões, qua-
3 rũ aliquas examinabimus. Primò, † Concessum est studio Tholosano, ꝙ ꝑ omnia gaudeat priuilegis studij Parisiẽsis. Quæritur si nouum priuilegiũ ꝯcedat studio Parisiẽsi, an ẽt cẽseat cõcessum studio Tholosano? Bal. in l. omnia. C. de epis. & cle. determinat, ꝙ sic; qa dictio, ꝑ oĩa, est ul̃is non solum quo ad modũ; sed ẽt quò ad tp̃s. sequuntur Panor. in c. fi. ne cle. vel mona. Ale. & Mod. hic, cũ qbus ego transeo, adhibitis duabus restrictionibus. Pr̃a, ut procedat, qñ dictio ul̃is est indeterminatè prolata, ut in exẽplo p̃misso; secus si determinatè referat ad priuilegiũ; exẽplũ, concedimus omnia priuilegia studij Parisiensis studio Tholosano, ita Soc. hic per ea, q̃ dicit Bar. in l. si ita, col. 2. inf. de au & arg. lega. Et licèt Soc. nõ dicat, ista fuit theorica Pan. in c. qa circa, de priuil. dicẽtis, ꝙ indefinita priuilegij uaga trahitur ad futura, ita loquitur tex. in d. c. quia circa. si uero indefinita ꝯcernit res, nõ trahitur ad futura. d. l. si ita, nisi agatur de modico p̃iudicio. l. fi. C. quæ res pig. & idẽ determinat Gemi. in c. auctoritatate. §. fi. de priuil. in 6 Secundo declara, ut procedat, nisi cõcessio esset facta hoc modo. Volumus ꝙ studiũ Tholosanum per oĩa gaudeat priuilegijs ꝯcessis studio Parisiensi; nam tunc non trahit ad ꝯcedenda; quia illud participiũ, ꝯcessis, accipit p̃teritũ uerbi, à quo descẽdit l. si qs stipulatus, cũ glo. & l. cẽtesimis. ff. de uerb. obl. Ideo Bal. in d. l. oĩa, dicit ꝯsiderãda esse uerba priuilegij. Quid aũt eꝯ stante p̃missa concessione, si tollant aliqua priuilegia studio Parisiensi, an etiam intelligantur sublata studio Tholosano? Mod. Sene. post Bal. & Panor. in locis p̃alleg. distinguũt inter adæquationem factam ꝑ modũ causæ fiendi; & tunc priuilegia salua sint studio Tholosano; aut ꝑ modum causæ essendi, & tũc utriq; sublata intelligunt. Rõ diuersitatis ea est; quia sufficit, ꝙ cã fiẽdi subsit à principio, l. in testõ, inf. de cõd. & dem. sed cã essendi dẽt ꝑpetuo subesse; & ideo destructo uno, & alte
4 rũ destrui necesse est. † Sed tu aduerte, quia in ꝯrium urget una rl̃a. Vbi duo sunt æqparata à lege antiqua; tunc noua dispositio facta sup uno, extendit ad aliud. l. si qs seruo ꝑsuaserit, cum glo.

C. de

C.de furt. Cũ ergo ista duo studia fuerint exæquata à lege anti-
qua, i. à principe, noua dispõ sup studio Parisiẽsi trahi debet ad
studiũ Tholosanũ. Quæ rña, vt tollat tacitũ obiectũ, hẽt ẽt locũ
in correctorijs, ſm Bar.& Mod.in l.2.ad ſi.inf.eo. Sustinẽdo hãc
cõem decisionẽ, necesse est dicere, ꝙ pdicta rña non ꝓcedit, qñ
duo æquiparant ꝑ modũ causæ fiẽdi, ita reperio do. Baptistã de
Sancto Blasio limitare hanc rñam in tractatu correlatiuorũ, in
5. parte, in 4. fallen. Scdõ inducũtur ꝑmissa ad aliam qõnem. Sta-
tuto cauet, ꝙ nullus possit esse consul ciuitatis, vel de collegio
doctorũ, nisi sit ciuis originarius; q̃ritur, an ciuis creatus ꝑ hæc
verba, ꝙ in oĩbus, & ꝑ oĩa, habeatur, ac si esset ciuis originarius,
poterit esse consul, vel de collegio? Vr̃ ꝙ non, qa statutum de-
bet intelligi in casu vero, non aũt in casu ficto, l.4.§.hæc verba,
ff.de neg.gest. Contra determinat Bar.in l.oẽs populi, col.pe.ff.
de iust.& iure. pp illa verba, in oĩbus & per oĩa; & quia si lex eũ
acceptat, nos respuere nõn possumus, l.2.C.de inof.test. idem te
nuit Ang.in d.§.furiosus Lu.Ro. in l.adoptiuũ.§ patronum. ff.
de in ius voc. Ale.& do. Ias.in l.si Rufinus.C.de test.mil. Tertiò in
5 duco ad aliam qõnem, scitis† esse drĩam inter feudũ antiquum
& pñum, & feudũ nouum; quia in antiquo succedũt transuer-
sales, in nouo non, c.1.§.hæc quoq;, vbi glo. & Bal.de succe.feu.
Quid aũt in feudo nouo ꝯcesso ꝑ hæc verba, ita ꝙ in oĩb.& per
oĩa sapiat nãm paterni & antiqui feudi? Rñdeo, transuersales
succedere, sicut in feudo antiquo, ſm Cur.ꝯſ 49. Memoriæ re-
colendæ, col.9.& ꝯſ.seq. col.25. Et idẽ in siñi casu ꝯsuluit Soc.ꝯsi.
6 165. Visis inuestituris, col.6.li.2. Quartò,† Statuto Papiensi caue
tur, ꝙ possessor rei emphyteuticæ teneatur in oĩbus.& per oĩa,
prout emphyteuta; q̃ritur, an agi possit ꝯ eum executiuè, sicut
ꝯ emphyteutam? Ego aliàs rñdi posse per prædicta, & per id, qđ
vult Bar.in l.si creditores, col.8. versi.circa hoc, C de pign.& Ale.
cons.96.col.2.lib.4. Possent & alia plura similia determinari, sed
ista sufficiãt. Intellige tñ ꝑmissa; quę dicta sunt de adæquatio-
7 ne, ꝓcedere †saluis priuilegijs competentibus rei, q̃ per oĩa exe-
quatur alteri. Vnde si dicat statutum, ꝙ scholares in oĩbus & ꝑ
oĩa tractentur vt ciues, non tñ poterunt ꝯueniri coram Viguerio,
rio, quia non perdunt priuilegia, auth.habita, C.ne fil.ꝑ pa. ſm
Bar.in l.non tm̃, §.si emancipatus, inf.de ꝯtab.& Bal.in d.auth.ha
bita, col.2. & in l.quod fuore, col.7. per illum tex. C.de legi. Bal.
Fulg.& Mod.in l si Rufinus, per illũ tex. C.de test.mil. & d. Ale.
hic, quos ẽt sequor per rñam l.legata inutiliter, inf.eo. & per id
qđ voluit Bar.in l.Alexandrinis.C.de decur.li.10. & quia per cõ
cessionẽ noui priuilegij nunquam tolluntur antiqua, l.fi. & ibi
8 Bar.C.de ꝑpo.agẽ.in reb.lib.2. Scdõ intellige,† quo ad solita fa-
cilè concedi; non quo ad insolita, ſm Ant.de But. cons.19. Hic
agitur de ꝑtate episcopali, col.3. Senen.& do. Ias.hic. facit l.Seia,
9 §.medico, inf.de annu.leg. Tertiò intellige,† nisi sequeretur ab-
surdũ; vel nisi tertius dãnum patiat, ſm Ang.ꝯſ.6. Lata est sñia.
sequunt Are.& d. Ias.hic per rñam l.stipulatus sum Damam, ff.de
verb.oblig. Sed decisionem Ang.do. Alex improbat; quia lex q̃
uis dura, seruanda est, l.ꝓspexit. ff.q & à qb. Non ob.ſm eum rña
d.l.stipulatus sum Damam. qa ꝓcedit qñ per aliã legẽ reperitur
declaratũ id, de quo agit esse absurdũ vel iniquũ; aliàs ꝓcedit di
spõ d.l.ꝓspexit.ꝯprobant Sen.vt ꝑ eos. Pro ista rñsione Ale.ad-
ducit tex.in §.1. Insti.de actio.q ſm d.Ias.nihil facit. Sed Sene.di-
cunt, ꝙ Ale.voluit inducere illum in ver.ferè. quasi si non esset
dictio, ferè, illa verba ꝑ oĩa, nullam reciperet restrictionem. sed
certè non valet inductio; qa in l.illud.ff.de do.cã mor.non est di
ctio, ferè; & tñ illa verba, ꝑ oĩa, recipiunt restrictionẽ, vt statim
10 dicã. Quartò decla ꝓcedere,† quo ad ea, q̃ exæquationi pñt ada
ptari; aliàs secus, l.1.§.lex Falcid.& ibi Bar.inducit ad q.inf.ad leg.
falci.bñ facit tex.cum gl.in l.Princeps, ff.de legi. Vltimò intelli-
ge, nisi ꝑ aliam legẽ reperiat facta restrictio, d.l.illud. in prin.iun
cta l.tã is, & l.Marcellus, § Paulus, cum gl.ff.de dona.cã.mort. Vl
11 timò no.† legata esse exæquata fideic. Sed ꝯ de l.pe. C.ad Treb.
Timore huius ꝯrij Dy.exponit tex.fideic.s.singularib Pet.aũt ex
ponit, fideic.s. in qb. circuitus erat inutilis. Sed illa lex loquit in
vli fideic.in quo circuitus non est inutilis pp retentionem Tre
bellianicæ; & ſm istam expõnem Pet.cessat ꝯrium de fideic.li-
bertate, in qua circuitus nõ est inutilis pp iuspatronatus. An aũt
istæ sol.sint verę, dicã inf. Sed nunc aduerte, qa istæ expositiones
timore ꝑmissorum ꝯriotum non fuerunt necessariæ, quia ſm
cõem intellectum, hic decidit, ꝙ vires fideic.sunt attributæ lega
tis; modò si fideicommissa vniuersalia non transeant recta via
in fideicom. sicut legata; & si seruus, cui est relicta libertas per si
deico.nõ sit directò liber, sicut si esset legata libertas, nihil repu-
gnat huic ꝯcl'oni, ꝙ vires fideicommis.sint attributæ legatis;
sed bene repugnat ꝯcl'oni ꝯriæ. sed istud non est ꝯ tex. sed ꝯ
opi.illorum, qui tenent, ꝙ isto iure ẽt vires legatorũ sint attri-
butæ fideicom. Sed iterũ ꝯ de l.Papinianus. §.si.cum l seq. ff.de
inoffi.test.vbi dr̃, si actum sit querela inofficiosi ante quinquẽ-
nium; nihilominus fidec. libertates iã ꝓstitæ debent solutis 20.
aureis pro quolibet seruo; directæ verò libertates retractantur
ꝑ q̃relam; ergo vires fideic.non sunt attributæ legatis. Cogita, si

dici possit, ꝙ isto iure æqparatiõ ꝓcedit q̃tum ad exæquanda lẽ
gata, & fideicommissa; non q̃tum ad exæquata retractanda; qa
difficilius reuocant fideic.q̃ legata. rõ diuersitatis sumi pt ex di-
ctis gl.in d.§.fi.cũ l.seq. quia fideicommis.ꝓstita, duorũ volũtate
nituntur testõris, s.& hr̃dis; legata verò sola volũtate testatoris.
Gl.vnica diuidit in 4.partes. In prima opponit, & oppo ista qua
dripartita est, quia ostẽdit 4.drĩas. In 2.sol.& est tripartita, quia 3.
solutiones accommodat. In 3. restringit generalitatẽ tex. In 4.
idem facit. scda ibi, solutio. tertia ibi, sed in casu. Vltima ibi, item
12 hæc cõio. In ea.glo.ibi, in multis.habes† ꝙ quatuor dñr multa;
imò etiam tria, l.licèt Imperator, vbi Ange.& Alex.inf.eo. Imò
duo dñr multa, §.fi.vbi gl. Insti.de iu.persona. l.testamento, cum
simi. C.de impuber. Et pro resolutione scias, ꝙ ꝯcl'o absolutè
intellecta, vera est, etiam in duob.sed respectiuè pt esse falsa, ſm
gl in c.latores, de cle.excom.minist.& in c.disciplina, 45.dist. tra
dit per Bal.in c.cum causam, de test. In ea.gl.ibi, nam fideic. nõ
possunt, habes, ꝙ virtute æquiparationis, de qua in hac lege, fi-
deic peti possunt efficaciter, sicut legata; sed istud non videtur
verum, vt dicam inf.prius tñ discussa doct.Bar. qñ plura adæquã
13 tur, ex cuius dictis habes duas conclusiones. Prima est,† vbi duo
adinuicem adæquant, potentior virtus vnius alteri communi-
cat, & eꝯ, ꝑ qua alleg.tex.in l.2.C.com de leg.& §.nostra autem,
Insti.de leg. quæ iura hoc non probant virtute adæquationis;
sed bene virtute expressæ dispositionis allegat ẽt tex.in l.q autẽ,
vers.si verò non inciderit, ꝯ.si quis omis.cau.test.qui tex.probat
in rõne decidendi, dũ dicit fideicom.æquales esse debere; quasi
fideic.sint exæquata, ergo vbi duo inuicem adæquãtur, æqualia
esse debent. Pro ista conclusione Alex. adducit glo. & cano. in
c.1.ne sede vac.vbi si duo beneficia simul vniãtur, ꝯsuetudines,
priuilegia, & prærogatiuæ, potiores in vno, retinentur in vnito.
Tu adde, ꝙ decidit Gem.in c.cum personæ, §.si de priuileg.in 6.
vbi ꝯcludit, ꝙ ecclesia non exempta si vniatur exemptæ, & ipsa
erit exempta, quod verum est, si fuerit simpliciter vnita. secus si
ita sit vnita, ꝙ nõ subsit exẽptæ, vt declarat Fel.in c in nr̃a, corol.
33.de rescrip.vbi infert, ꝙ impetrãs bñficiũ, non faciẽs mentio
nem de altero vnito, dẽt habere vtrunq; nisi vnio facta sit ita, ꝙ
alterũ non subsit alteri, ſm Pe.de Anch.in reg. accessorium, de
reg.iur. Item adde, ꝙ si duo monasteria monialiũ simul vnian-
tur, ita ꝙ ambo sint sub vna abbatissa: & ꝯtingat, ꝙ ordinarius
iubeat aliquã eijci extra claustrũ: eiecta ab vno monasterio nõ
poterit in altero collocari, ſm Bald. consi.354. dñs Papa. lib.4.
14 Scda ꝯcl'o. Vbi vnũ exæquat alteri, virtus eius, cui fit exæquatio,
cõicat exæquato, ꝑ istũ tex. ſm Bar.qui alle.ẽt l.princeps. ff.de le-
gi. q̃ non ꝓbat.& l.maximũ vitiũ.C.de libe.ꝑte. Mod.Senẽ.addu
cũt tex.in l.illud.ff.de don.cã mor.& in l.1.§.1.ff.si qd in frau.pa.
quẽ tex põdera, qa vult, ꝙ nõ solũ virtutes; sed ẽt infirmitates &
odia cõicent exæquato qđ facit ꝯ ea, q̃ nunc dixi. adde q statim
dicã in q.seq. Pręmissa inducit Bar.ad q.statuti disponẽtis, ꝙ po-
15 pulares† æquipararent nobilib.n ꝯstante ista æquiparatione, priui-
legia nobiliũ cẽsent cõicata popularib.nõ ãt eꝯ; nisi facta sit æ-
quiparatio reciproca, & cũ Bar.transeũt alij. Adde idem tenere
Ang.& d. Ias.in §.in ꝓsonã, col.3. Inst.de act. Et ꝑ ista ꝯcl'one do
casum in l.j.C.de comi.& arc sacr pal.lib.12.vbi Imperator adæ
quauit militãtes intra palatiũ ducib.militantib.in castris. Et illũ
tex.no.ibi Bar.ꝑ medico Papę. Et dicit Io.de Plat.ꝙ q alteri adę
quat, vtit eadem dignitate, priuilegijs, & iurisdictione; non ex
ꝓsona illius, sed ꝓpria. Ad idẽ facit tex.in l.1.C.de priuil.urb. Cõ
stan.lib.11. Secundò inducitur ad aliam q. Christianissimus Rex
vniuit duas villas, quarum vna erat grauata ęre alieno, altera nẽ;
quærit, an creditores possint agere contra bona villæ non obli-
gatæ? Decisio pendet ex ꝑmissis, quã q.determinat Bar.in l.1.§.
si cohr̃des mei, inf.ad leg.Fal. Imo.in l.q fundum.§.fi.e.ti. ponit
Bal.in auct.hoc ius porrectũ, C.de sac.san ecc. Fel.in c.translato.
16 col.3.de const. Tertio inducit ad aliã q.† An ciuitas vnita regno
dẽat gubernari ſm statuta regni; vel ſm statuta ꝓpria ipsius ci-
uitatis? Hãc q. determinat Bar.in l.si ꝯuenerit.§.si nuda.ff.de pi.
ac.& in trac.alluuio.sub rub.de insula.cuius dicta sequitur Alex.
hic, adducens plura alia, vt ꝑ eũ. Tu adde Ro.ꝯſ.218. Præsens ca
sus. Mart.Laud.in trac.de Principib.vers.72. Car.Alex.in c.ius ci-
uile 1.dist in c. Quadrages.4.dist. Alex.ꝯſ.114.in cã & lite, col.fin.
lib.4. Barb.consi.4. Scribitur 1.Reg.col.7 & seq.li.1. Cur.consi.7.
super eo, col.5. In ea.gl.ibi, hoc est de media iuris prudentia, Bar.
latius declarando, dicit quatuor fuisse iuris prudẽtias; & ſm eũ
tertia, videlicet, ius istud Digest. est illa, quam gl.mediam appel-
17 lat. Ex quo habes notare,† ꝙ omne quod est inter duo extre-
ma, potest dici medium, pro quo habes tex.in c.cõsuluit, & ibi
Pan.in pen.no.de off.deleg.declarat Bar.in l qui sella. §.in rusti
cis.ff.de seruit.rust.præd.vbi dicit medium dupl'r appellari. Pri-
mo modo, vt s. Secundo modo põt dici medium illud, quod
punctualiter distat ab extremis, vt ꝑ Panor.post alios, in c.1.de
18 ꝓbat. Scdõ hẽs no.ex dictis Bar ꝙ iure isto † Digest.non solum
legata sunt adęquata fideic vt hoc tex.sed ẽt eꝯ fideic.sunt exæ-
quata legatis, no ꝑ istũ tex.sed ꝑ alia iura, maximè ꝑ l.si res, inf.đ
leg.3.

leg.3. Iſta ↄclō habet tria dicta. Primū, ꝙ iſto iure vires fideicō. ſunt attributæ legatis, vt *cōiter* tenet Doc. ꝑ iſtū tex. q. eſt clarus. Sed Raph. Com. & Are. ſunt in ↄria ſnīa. Primò per tex. in §. ſed nō vſq;, Inſti. eo. vbi Impator atteſtat antiquitatē ſtrictius interpretari legata, qđ falſum eſſet, ſi illo iure legata forent exæquata fideic. Et ſi dicat, ꝙ Imperator loquit̄ de antiquiſſimo iure. Rn̄det Raph. ꝙ illo iure fideic. erāt inutilia, & reprobata, §. 1. Inſti. de fideic. hr̄d. Et ſi dixeris, ꝙ loquit̄ de ſcd̄o iure, qđ fuit ante ius digeſt. vt declarat Bar. hic. Rn̄deo, ꝙ nec de iſto loquit̄ Imperator; quia ſi per ius digeſt. antiquitas illa fuiſſet correcta, vt dicit Bar. malè diceret Imperator, ſe inueniſſe antiqtatē ſtrictius legata interpretatē. qđ. n. ſemel emendatū fuit, amplius emēdari nō potuiſſet, l. nā & ſi, §. poſt defectū, ſ. de iniuſ. rup. & irri. teſtō. Secūdò malè diceret, ꝙ adhuc lata l. 1. C. eo. legata ſtrictius interp̄tarent. Tertiò malè diceret, neceſſariū duximus; nā ſi iā iſto iure fcā erat exæquatio, nō erat neceſſe amplius exæquari. Nec ſolu. doc. exponētiū, neceſſariū, i. vtile, ſ. facere adæquationē ꝑ modū rlæ ſatisfacit; qa q̄tū ad terminos nr̄os, iā facta erat adæquatio ꝑ modū rlæ, vt hic. Scd̄ò ponderāt tex. in l. illud, §. tractari, ſ. tit. pxi. Nā ibi dubitat, an teſtator voluerit facere codicillos, an teſtm̄. vbi ꝑ decidēda dub. recurrit Imperator ad ↄiecturas; dicēdo multū intereſſe, an fecerit fideic. & tūc videbit̄ velle codicillari; an legata, & ſubſtōnes directas; & videbit̄ voluiſſe teſtari. ſi. n. legata in codicillis iſto iure fieri potuiſſent, ↄiectura legiſlatoris an fecerit legata, non eſſet concludens, neq; vera. Tertiò adducunt tex. in l. libertates, 1. ff. de manumiſ. teſt. vbi libertates in teſtō directè dant̄; fideic. verò ēt in codicillis. ſi ergo libertates directò legari nō poſſunt in codicillis, minus cætera legata fieri poterūt. Quartò pondero tex. in l. legatū, inf. tit. 1. vbi dr̄, ꝙ legatum eſt donatio in teſtō facta. ergo in codicillis non fit legatū, aliàs diffinitio non ↄuerteret. Et ſi dixeris, ꝙ verbum, in teſtō, ſtat largè, vt ēt codicillos includat. Rn̄deo, ꝙ in diffinitionibus verba dn̄t ꝓpriè intelligi, ſ᷑m Bar. in l. 1. ſ. de teſt. & Pau. i rub. ext. de ſent. excō. Hinc eſt, ꝙ Imperator Inſti. eo. § 1. in diffinitione legati detraxit illa verba, in teſtō; qa hodie ēt in codicillis fiūt legata. Et iſtā op. ante Raph. & Aret. reperio tenere gl. in l. q aūt. in verbo, fideic. ſ. ſi qs omiſ. cau. teſt. Tenēdo iſtā partē ↄ cōem, ad iſtum tex. rn̄det Raph. ꝙ detractio verborū facta ꝑ ↄpilatores, induxit iſtā diſcordiā; & ſic reſidet cū 3. ſol. gl. de qua Barto. truffat. Iſta rn̄ſio non placet, qa diuinat; nec ↄſtat, ꝙ q̄cq̄ detractū fuerit. Aliter ergo rn̄det Aret. ꝙ reg. huius l. ꝓcedit quo ad legata & fideic. in eſſe ꝓducta; ſecus in legatis, put ↄſiſtūt in mō ꝓducendi, q̄ iſto iure non ſunt exæquata fideic. & ita ꝓcedunt ↄria. Iſta ſol. ēt nullo modo placet; tū qa virtutes, in quib. fideic. excedunt legata, ↄſiſtunt in modo producēdi, vt patet ex ↄriis ſ. recitatis; tū qa poſtq̄ ſunt in eſſe producta, virtutes fideic. non ſunt attributæ legatis iſto iure, vt probat in l. Papinianus, § fi. cū l. ſeq. ff. de inof. teſt. Vnde Pau. de Caſt. vr̄ velle, ꝙ iſta lex Vlpia. corrigat alias ll. & ideo ↄſiderat ſex tp̄a, vt hic per eū; ſed iſta opi. reincidit ī ſnīam Bar. Vn̄ ↄſidera, ſi alia ſolo gl. ꝙ iſta eēt opi. Vlpiani (ſed alij tenerēt ↄriū) verior tibi videat. Vltimò circa iſtud

19 primū dictū q̄rit, † q̄ ſit rō quare de iure antiquo legata fieri nō poſſent in codicillis? Imo. rn̄det, qa legata iure antiquo efficaciter peti poterāt, ꝑpea ſolēnem voluntatē exigebat; fideic. verò non poterant efficaciter peti, iō in volūtate ēt minus ſolēni fieri ↄcedebant. Iſta rō non eſt tuta; qa ea attenta, ſequeret̄ ꝙ nec hodie in codicillis ēt fideicōmiſſa fieri poſſent. D. Iaſ. aliam aſſignat; qa de iure antiquo legata niſi ab hr̄de relinqui nō poterant, vt in gl. ergo non niſi in teſtō fieri, in quo ſolo hr̄s inſtitui pōt, §. in codicillis, Inſti. de codicil. Iſta rō non placet; qa legata facta in codicillis ab hærede legitimo, ab inteſtato tacitè relicta dn̄r. l. conficiunt, ſ. ti. proxi. Niſi dixeris, ꝙ à venientib. ab inteſtato debeant, non tn̄ debent ab hærede expreſsè honorato; & de iure antiquo requirebat, ꝙ is q legatis onerabat, expreſsè eſſet honoratus, qđ fatet̄ Raph. Co. per tex. §. ante hr̄dis, Inſti. eo. qui tn̄ concludēter non probat. Circa ſ᷑m dictum Bar. ꝙ iure iſto ſi deic. eſſent exæquata legatis. Aduerte, quia obſtat tex. in d. §. ſed non vſq;. ibi, neceſſarium duximus. Rn̄dent Doct. ꝙ verbū, neceſſariū, debet exponi, i. vtile, ſ. per modū regulæ ea exæquari. quæ regula iure iſto tradita nō erat, niſi in caſu ↄrio, vt hic. Credo, ꝙ rei vendicatio iure iſto non cōpeteret pro fideic. vt inf. dicā; & ↄn̄ter, ꝙ iſto iure fideic. non eſſent ꝑ oīa exæquata legatis.

20 Tertiò dcm̄ Bar. † ꝙ iſto iure fideic. peti poſſent iure actionis, ꝑ tex. l. ſi res, inf. de leg. 3. ſequunt̄ *communiter* Doct. ꝑ tex. in l. ſi alienus ſeruus, inf. de leg. 2. & in l. a p̄re, de leg. 3. Aret. addit alia iura: & inter cætera ponderat tex. in §. 1. Inſti. de fideic. hære. in ver. ius dicere, qđ importat actionē ſ᷑m eum, ꝑ ea q dicit Bar. de verbo, tueat, in l cū latis, col. 3. C. de agric. & cēſ. Sed iſta inductio neceſſariò non ↄcludit; qa verbū, ius dicere, ēt ad officium iudicis adaptat, l. 1. in prin. & ibi glo. ff. de var. & extraord. cog. Contra ꝙ iure iſto fideic. officio iudicis tm̄ peterent, tenēt Cy. Dy. Bal. Imo. & Raph. Com. hic, & Cyn. in d. l. 2. ꝑ tex. in l. pecuniæ, §. actionis, ff. de verbo. ſig. Ad iſtum tex. reſpondet Alexan. dupl̄r. Primò, ꝙ loquit̄ ſ᷑m antiqua iura. hoc nō placet; quia illa eſt lex Vlpiani, ſicut iſta; & verba literæ nō patiunt̄. Scd̄ò rn̄det, ꝙ loquit̄ de pſecutione extraordin. i. officio iudicis, qđ dat̄ ꝑ fideic. vñ ↄ ſcriptū hr̄de, vt adeat, & reſtituat, ſ᷑m gl. in l. nō eſt cogēdus, ff. ad Treb. declarat Ang. in l. ſicut, C. de præſcri. 30. vel 40. an. Vel ſ᷑m Aret. dēt intelligi de petitione cautionis ꝑ fideic. q̄ petit̄ officio iudicis, vt inf. vt lega. no. caue. l. 1. & non de petitione fideic. qđ bene petit̄ iure actionis. Scd̄ò obſt. tex. in l. Titia, §. Lucia, inf. tit. proxi. vbi dr̄ fideic. repudiari nō poſſe, qđ nulla alia rōne eſſe pōt; niſi qa ius ↄpetens ad illud, non eſt in parte; ſed totū conſiſtit in æquitate iudicis, ita arguunt qdā hic. ſed inductio nō vr̄ iuridica; quia ēt iuri ↄſiſteti in iudicis officio, renunciari pōt, l. ſi iudex circūuento, ff. de min. l. 1. C. de repud. bo. poſſeſſ. Tertiò reperio, ꝙ ↄriū tenēt gl. & Bar. in l. ēt, C. de ↄpenſa. vbi aſſignādo rōnem dubitādi dn̄t, ꝙ ibi dubitabat, an poſſet opponi ↄpenſatio fideic. qa fideic. iure actionis peti nō poterat; vnde nec ↄpēſari poſſe videbat̄. Defendēdo cōem, ſatis eſt ab eorū authoritatib. declinare; imo vr̄, ꝙ malè intelligāt illū tex. quia p̄ſupponūt, ꝙ illa lex velit fideic. peti nō poſſe iure actionis, qđ eſt directò ↄ illū tex. in verbo, petitio, iūcta l. actio, ff. de act. & & obli. & d. l. pecuniæ, §. actionis. Teneas ergo cōem. ꝑ qua habemus plura alia iura, l. tex. in l. Lucius, §. ſi qs, inf. de leg. 2. & in l. ſi cui, § fi. inf. eo. & in l. ſi perluſorio, §. fi. ff. de appellatio. ſed du-

21 bito, † an iure iſto ꝑ fideic. ↄpeteret rei vēdicatio. Rō dubitādi apud me eſt, qa Bar. dicit iſto iure fideic. exæquata eſſe legatis. Scd̄ò qa tex. in l. ex imperfecto, inf. de leg. 3. vult ex teſtō pfecto fideic. vendicari poſſe. Cōtrariū credo uerius ꝑ tex. in d. §. nr̄a. & in l. 1. C. cō. de leg. Ad tex. in d. l. ex imperfecto, & ſimilia rn̄deo, ꝙ verbū, vēdicare, dēt intelligi ꝑ ſimplici petitione, vt in l. ſi peculiū, §. 1. ff. de pecu. & in l. ꝑ diuerſas, C. māda. & ita exponitur in l. nō amplius, §. fi. & l. ſeq. & ibi Mod. inf. eo. In ea. gl. ibi, §. poſt mortē. habes ꝙ iure iſto legata relinqui poterant poſt mortē hæredis, ſequuntur alij ꝑ iſtum tex. In ↄrium vrget tex. in d. §. poſt mortē, & in l. vnica, C. vt act. ab hr̄. & ↄ hæred. & in l. ſcrupuloſam, C. de ↄh. vel cōmit. ſtip. vbi Imperator atteſtat̄ ſe de nouo corrigere iura antiqua ↄriū diſponētia. Cōſidera, ſi dici poſſit, ꝙ licèt eſſet facta exæquatio ꝑ iſtā legē; qa tn̄ nō erat ſublata rla ġnalis, q̄ volebat, ꝙ actiones ab hr̄dibus, & ↄ hr̄des incipere nō poſſent; videbat̄ ꝙ talis adæquatio nō ↄprehēderet hūc caſum tanq̄ ad eū adaptari nō poſſet, l. 1. §. lex Falcidia, inf. ad leg. Falc. ſed Imperator ſuſtulit regulā; iō dr̄ ſuſtuliſſe mām huius altercationis; & ↄn̄r cenſet̄ ipſe diſpoſuiſſe de nouo legata poſt mortē hr̄des fieri poſſe; qa q aliqđ addit iuri antiquo, dr̄ de nouo facere, l. ius ciuile, ff. de iuſt. & iu. In ea. gl. ibi, itē a legatario,

22 *communis* ↄclō eſt cū gl. † ꝙ iure iſto poſſet a legatario legari ꝑ iſtū tex. Cōtrariū tenent Raph. & Are ꝑ tex. Inſti. de ſing. reb. ꝑ fideic. in prin. Ad iſtū tex. rn̄det gl. & Doct. ꝙ verbū p̄ntis tp̄is, de quo ibi, debet reſolui in p̄teritū, put in l. ſi cū dies, cū gl. ff. de arb. Et ſi dicat, ꝙ iſta eſt qdā improprietatio. rn̄det, ꝙ eſt licita rōne ↄrietatis euitādæ, arg. l. vnicę. C. de inoff. dot. aliàs ſi verbū ibi p̄ns tp̄s ſignificaret, ſequeret̄ ꝙ ēt de iure Cod. a legatario legari non potuiſſet, cū Inſtōnes editæ fuerint poſt ↄpilationē Cod. vt declarat Bar. in l. q ſe p̄ris, C. vnde lib. ſed iſtud eſt falſum, l. 1. & 2. C. cō. de leg. ergo illud verbū p̄ntis tp̄is neceſſariò reſoluēdū eſt in p̄teritū. Nec dicat, vt dicit Soc. ꝙ aliæ duæ ll. ſunt de 50. deciſionib. Iuſtiniani additis in Cod. poſt ↄpilationē Inſtōnū, qa hoc eſt euidēter falſum, cū in §. nr̄a, fiat expreſſa mētio de dictis duab. ll. Itē ↄ hāc ↄclōnē qdā pōderāt tex. in l. legatū, inf. tit. pxi. & Inſti. eo. §. 1. vbi dr̄ ſ᷑m eos, ꝙ legatū eſt donatio ab hr̄de p̄ſtāda; ergo nō a legatario; aliàs diffinitio nō ↄuerteret. Sed in libro meo non eſt verbū, ab hr̄de: & vbi eſſet, ꝓcederet diffinitio habita ↄſideratione ad iura antiqua. Itē circa doctr. Bar. in 1. opp. dū alle. l. verbis legis, ff. de uer. ſig. aduerte ad duo. Vr̄. n. ꝙ malè d. l. adducat vtroq; caſu, nā iure antiquiſſimo ſicut iure 12. tab. nō erat ꝑmiſſum ius faciēdi fideic. Inſti. de fideic. hr̄d. in prin. nec in d. l. verbis legis, vlla fit mētio de fideic. Itē nō dr̄ ibi, ꝙ ſignificatio verbi, lego, reſtricta fuerit, vt dicit Bar. ſed benè dr̄, ꝙ p̄tās legandi reſtricta fuit; ſed iſta valde differūt, ergo &c. In ea.

23 gl. ibi, fraternizant. no. † modū loquēdi, qn̄ vis ſignificare plura eſſe inuicē exæquata. rō eſt, qa inter fratres oīa debēt eſſe æqualia, l. fin. C. com. vtriuſque iudi. In ea. glo. ibi, ſed in caſum ad vſum, &c. no. ex gl. ꝙ ſ᷑m tp̄a Digeſt. nō erat dr̄ia inter libertatē directò legatā, & fideic. quātū ad effectus iuris. idem voluit glo. in §. ſed non vſq;, Inſti. eo. idē ſ᷑m Bar. tenuit glo. in l. 2. in ver. in rē, C. cō. de leg. Sed Bar. inaduertēter loquit̄; qa illa gl. tenet opp. Iſtā ↄclōne gl. reprobant *communiter* Doct. volentes, † ēt hodie eſſe dr̄iam inter libertatē fideicōm. & directò legatā, idē tenet gl. in l. cū inter veteres, C. de fideic. libe. Tenendo iſtam cōem, quam arbitror eſſe veriſſimā, q̄ro, in quibus differāt? Rn̄deo in pluribus, de quib. ꝑ gl. in l. Iulianus. ff. de manumiſ. teſt. cui adde 6. dr̄iam, q̄ tradit̄ in l. fi. & ibi gl. C. q manumit. non poſ. Secūdò q̄ro, retenta cōi opin. quō rn̄debimus ad iſtū textū? Dyn. rn̄det, tex. in verbo, fideicō. exponi debere, l. pecuniarijs, vt non obſt. contrarium.

ɔrium,qa libertas eſt inæſtimabilis,l.libertas,ff.de reg.iu.Iſta ex-
poſitio vltra ſcrib.nō placet,per tex in l.gñali,in prin.ff.de fidei-
cō.liber.Scđò rñdet Pet.ꝙ dēt exponi,fideic.ſ.in quib.circuitus
erat inutilis; ſecus in fideic. libertate, in qua circuitus eſt vtilis
ꝑꝑ iuſpatronatus.Iſte intellec.Pet.tenet *communiter*, licèt Bar.vi
ſus ſit impugnare,quē tñ approbauit in l.2.C.cō.de leg.Et ſi re-
ctè aduertat Bar.hic,nō penitus diſcedit ab eo.Videamus an i-
ſte intellec.ꝓcedat.Bar.argutè reprehēdit;qa circuitus pōt affer
re plures vtilitates;tū ꝑꝑ retentionē ſeruitutis, l. Papinianus,ff.
de ſeru.tū ꝑꝑ ɔſeruandā actionē furti,l.ſi ſeruus Titij, inf.eo.tñ
ēt ꝑꝑ euadendā pœnā,l.Impator,§.1.inf.tit.ꝓx. & tñ iſtis vtili-
tatibus non ɔſideratis,legata tranſeūt recta via,vt in dictis iuri-
bus,& in l.ſi partē,§.1.ff. quemad. ſeruit. amit. Pro reſolutione
doct.valde laborāt.Primò rñdet Imo.ꝙ Petr.ɔſiderauit vtilita
tes prouenientes iure ordinario, & ex mēte teſtōris: Bar.verò
ɔſiderauit vtilitates prouenientes caſualiter ɔ̄ volūtatē teſtōris.
25 Circa iſtā ſołonem aduerte, † qa habes elicere limitationē ad
rłam l.dñs teſtō,ff.de ɔd.indeb.& clemē.auditor, de reſcr vide-
licet,ꝙ circuitus euitandi ſunt.Iſta rła dēt intelligi,qñ circuitus
ſunt inutiles,ɔſiderata mēte diſponētis; ſecus ſi ſunt vtiles,ſm
mētem diſponētis.Scđò aduertè,in quantū Bar.ɔſiderauit vtili
tatē prouenientē ex retentione ſeruitutis; nam ſm Mod Bar.
malè aduertit;qa quantū ad ɔſeruandā ſeruitutē hr̄di,vr̄ vtilius,
ꝙ fideic.trāſeat recta via;qa hoc mō fideicōmiſſarius non pote
rit dicere ꝙ ſit ɔfuſa ſeruitus; cū dñiū fundi nunq̄ fuerit penes
hr̄dē,arg l.a Titio,ff.de fur.vbi noxalis actio nō extinguit; quia
dñium ſerui legati directò tranſiuit in legatariū.Iſta eſt ſubtilis
ɔſideratio,tñ nō vr̄ vera:qa ea attēta ſequeret, ꝙ ſi fundus ſer-
uiens eſſet legatus,& nō relictus ꝑ fideic.ꝙ ſeruitus nō eſſet ɔfu
ſa aditione hr̄ditatis. Cuius ɔ̄riū vult tex.in l. ſi ſeruus Titij,inf.
eo.Vñ crederē,ꝙ aditione ɔfundat ſeruitus; ēt ſi recta via dñiū
trāſeat in legatariū,per tex.in d.l.ſi ſeruus Titij, & l legatū,§.fi.
eo.tit.licèt gl.ibi,& in d. l. Papinianus, ɔ̄riū velit per tex. in d.l.a
Titio. Ad quam rñdeo,ꝙ inſpecta vniuerſitate, res legata dr̄ in
dñio hæredis;& hoc reſpectu confunditur ſeruitus. Sed inſpe-
cta re particulariter legata,dñium tranſit in legatariū, ſm gl.in
l.ſi hæredi ſeruus,inf.eo. Aliam rñſionē tradit idē Imo. aliā dat
Pau.de Caſt. ſed D.Alex.eas non admittit;quia ſm eū diuerſifi
cant caſus; & non aſſignant rōnē diuerſitatis. Vnde ipſe dedit
nouā rōnem;qa in fideicōmiſſo libertatis teſtōr relinquit hr̄di
iuſpatronatus tacite;& in tacitis legatis non tranſit ius recta via
in legatariū,l ſeruū filij, §.fi.inf. eo. Iſta cōſideratio non placet.
Primò,qa magis *communis* opinio vr̄ eſſe, ꝙ ēt in tacitis legatis
tranſeat ius ipſo iure,vt atteſtatur D.Iaſ.in d.§.fi. & ɔ̄riū eius,qđ
hic dicit Alex.inf.eadē l.Secundò,qa ēt ꝙ vera eſſet opi. ɔ̄ria ni
hil tñ facit ad propoſitū, qa loquit in legato tacito;ſed qñ hr̄s
eſt grauatus manumittere ſeruū,non video qūo ɔſequat iuſpa
tronatus ex aliquo legato;imò ɔſequitur ꝑꝑ inſtitutionem ex-
preſſam.Tertiò ſequeret,ꝙ ſi teſtōr expreſsè legaret iuſpatrona
tus hæredi grauato manumittere,ꝙ iſto caſu libertas ipſo iure
trāſiret in ſeruū,qđ vr̄ falſum,vt inf.ſubijciam.Vltimò ego duo
ɔſideraui.Primò,ꝙ doct.quātū ad iſtū tex.laborāt in vanū;quia
ɔ̄riū de libertate fideicom.nihil obſtat huic l. vt dixi in vlt.not.
26 Secūdò ɔſideraui aliā rōnē,† quia qñ in eadē re ius relinquitur
duobus,nunq̄ dñium tranſit ipſo iure in legatariū, l.ſi ex pluri-
bus,vbi Bar.& alij,inf.eo.in fideic. libertate in pſona eiuſdē ſer-
ui ius relinquit duobus,ſeruo,ſ.libertas; hr̄di verò iuſpatrona-
tus.vel ideo non tranſit;qa teſtōr voluit, ꝙ acquirat libertas fi-
deic.mediāte facto hr̄dis, vt ſtatim dicā.Tertiò q̄ro, tenendo
opi.Bar.contra Pet.ꝙ ēt in ijs,in quib. circuitus eſt vtilis,legata
ſunt exæquata fideic.qd rñdebimus ad ɔ̄rium de fideic.liberta-
te? Rñdet Bar.ſubtiliter,ꝙ oīa bene ſtant in ijs,in quibus teſtōr
hēt ius verè,& realiter,vel cātiuè cauſa immediata; ſed in ijs,in
quibus nullum ius habet niſi per media,ēt oīa paria ſunt;ſed di
uerſimodè.Primo caſu ius tranſit ipſo iure in legatarium, & fi
deic.l.ſi partē,ff.queād.ſer.amit.Scđò caſu nō trāſit, l.nō dubiū,
inf.de leg.3.Circa hāc rñſionē aduertendū eſt ad plura.Primò,
ꝙ effectualiter Bar.non vr̄ multū diſcrepare ab opin. Pet. quia
ēt Bar.vult libertatē fideic.ipſo iure non cōpetere ꝑꝑ iuſpatro
natus hr̄dis,ſicut ēt voluit Pet.Secundò aduertendum eſt,quia
Pet.& Bart.a ɔ̄rio p̄ſupponunt,ꝙ ſi teſtōr nollet iuſpatronatus
acqri hęredi,ꝙ libertas fideicommiſſaria directò trāſiret in ſer-
uum.Contra iſtud oppo.D.Iaſ.de l.fi.C.de manumiſ. teſt.cum
alijs alleg.ꝑ Bar hic.Aret.& Raph.Cum.dicūt illa iura & ſimilia
debere reſtringi, vt nō ꝓcedāt, qñ teſtator nō vult iuſpatrona-
tus acqri hr̄di,& in hāc ſententiam inclinant Mod. Ego credo
ɔ̄riū eſſe verius;& ſic teneo,ꝙ illa iura procedāt,ēt ꝙ teſtōr no
lit iuſpatronatus hr̄di cōpetere;quia ad cauſandā hanc liberta-
27 tē,reqrit factū hæredis;† & vbi in legato ꝑficiēdo reqrit factum
hęredis;dñiū non tranſit ipſo iure in legatariū, l.ſi hr̄di ſeruus,
inf.eo.vbi dñiū rei ipſius hr̄dis alteri legatæ, nō trāſit ipſo iure;
qa reqrit fcm̄ ipſi⁹ hr̄dis,i.abdicatio dñij rei ſuæ, l.ius noſtrum,
ff.de reg.iu.facit,quia ſeruitus relicta ꝑ fideic. nō trāſit in fideic.
ipſo iure;qa requirit fcm̄ ipſius hr̄dis ad eā ɔſtituēdā,l.3.in prin.
§.dare,ff.de vſuf licèt ſeruit⁹ legata directò trāſeat in legatariū,
d.l.ſi partē,§.1.q̄ dr̄ia ēt hodie ſalua remanſit,ſm D.Iaſ.licèt Bar.
28 videat ſentire ɔ̄. & minus bene ꝑ ꝓlicta. † Vltimò aduertendū
eſt,inquantū Bar.vult, ꝙ hr̄di grauato dare libertatē ſeruo, te-
ſtōr videat legaſſe iuſpatronatus.In ɔ̄riū facit;qa a ſeipſo ſibi ip-
ſi legari non pōt,l.ſi ſub ɔdōne,§.fi.ſ.de hr̄d.inſti. Rñdet Are.ra
tēdo Bar.malè dicere,ꝙ hr̄s nō ɔſeqt iuſpatronatus,vt legatari⁹
neq; vt hr̄s;ſed tanq̄ ɔmodū ꝓueniens a ſeipſo,vt in ſiłi dicit gl.
in d.§.fi.qđ credo verū ꝑ tex.in d.l.ſi filius,§.erit aūt,ff de fideic.
liber. Et licèt illud iuſpatronatus ꝓueniat immediatè a ſeipſo;
tñ ꝓcedit a cā inſtōnis;& ſic vr̄ habere vt heres,per reg.l.manu
miſſiones ff. de iuſt. & iu. Ex p̄miſſis remanet firmata ɔcluſio
29 tex.nr̄i,† ꝙ legata particularia ſunt exæquata fideic.particulari-
bus,& eɔ̄. Iſta cōcluſio procedit in legatis & fideic. pecuniarijs
tm̄,ſm Dyn.vel in ijs,in quibus circuitus erat inutilis; alias ſec⁹,
ſm Pet.vel in ijs,in quib.teſtōr hēbat ius verè & realiter,vel cau
ſatiuè cā immediata:ſecus in ijs,in qb.nō hēt ius,niſi ꝑ q̄dā me-
dia,ſm Bar.vel ꝓcedit in legatis expreſſis,q̄ bñ ſunt exæquata fi-
deic.expreſſis,& eɔ̄; ſed expreſſa non ſunt exæquata tacitis,nec
eɔ̄,ſm Alex.vel ſm opi.meā ſunt exæquata in ijs,in qbus teſtōr
vult,& pōt immediatè transferre ius in legatariū & fideicōmiſ-
ſariū:ſecus in ijs,in qb nō vult,vel nō pōt trāsferre ius; niſi me-
diante facto hæredis,vel alterius. Diſcutiamus nunc, an legata
particularia ſint exæquata vłibus,& eɔ̄.Bar.poſt gl. facit regulā
30 negatiuā,† ꝙ nō ſunt exæquata,ſequuntur alij.Videamus ergo,
31 in quibus differunt. Prima dr̄ia ponit per gl hic,† quia ꝑ fideic.
vłi hr̄s cogi pōt adire hr̄ditatē,& fideic.reſtituere; ſecus ꝑ par-
ticulari,l.ſi quis omiſſa,§.ſi quis omiſ.cau.teſta. Iſta dr̄ia appro-
bat;& rō diuerſitatis aſſignat ꝑ l.nā qđ,§. fi.inf.ad Treb. Ex qua
lege colligit ampliatio,ſm D.Iaſ.vt ꝓcedat, ēt ſi particulares le-
gatarij vellent præſtare cautionem indemnitatis;ratio cōis eſt;
quia non tenetur hæres ſe ſubmittere periculo cautionis, l.
qui ita,§.fin.ff.eo.titu.Ex quo infero,idem eſſe,ſi vellet dare pi-
gnora;qa nō tenet hæres inuitus ſuſcipere in ſe onus cuſtodiæ
ipſorū pignorū.Ex iſta dr̄ia Do. Iaſ. dicit ſequi duas alias, vt per
eū.Ego elicio aliā,qa diſpoſitio §.ſi verò expreſſim, in Authen.
de hære.& falcid.volens, ꝙ prohibita falcidia, debeantur lega-
ta; ēt hæreditate nō adita, nō habebit locū quò ad vłia fideicō-
miſſa:qa fideic.vłis pōt cōpellere hr̄dem, vt adeat.ita dicit Bal.
in l.filium,quē habetem,col.11.verſi iuxta hoc quæro, C.famil.
erciſcū.ſequit D.Alex.in l.nemo poteſt,col.2.ad fi.inf.eo.Secun
32 da dr̄ia traditur per Dyn.† quia in legatis particularibus dñium
tranſit recta via in legatariū,l.a Titio,ff. de fur. in vniuerſalibus
non,l.reſtituta,inf.ad Treb.Sed Bar.dicit,ꝙ data paritate termi-
norum,nō eſt aliqua dr̄ia;quia in vłibus non tranſit dñium re-
rū particularium in fideicō.qa res particulares non ſunt relictę
principaliter,ſed in ɔ̄ntiam,pro quo facit tex.in l.1.C.de euict.
Hoc idē eſt in legatis particularibus relictis in conſequentiā, l.
ſeruū filij,§.fi.inf.eo.Et ſicut actiones non tranſeunt de hr̄de in
fideicō.niſi cedātur:ita nec de legatario in legatarium, l. Impe-
rator, in prin. inf. titu. proxi. Ex iſtis habes duas concluſiones.
33 † Prima eſt,ꝙ in legatis particularib.tacitè, & in cōſequentiam
relictis,nō trāſit dñium recta via.Iſta eſt diſputabilis concluſio,
ꝓ qua allegat tex in d.l.ſeruum filij,§.fi.Sed vltra alios rñdeo, ꝙ
ibi ſeru.tus vię non tranſit in legatariū ea rōne,quia eſſet legata
in ɔ̄ntiam,vt dicunt Bar.& ſequaces;ſed qa erat relicta ab hr̄de,
apud quē nō erat facultas p̄ſtandi viā,niſi mediante facto alte-
rius legatarij.Iſtam ɔcluſionē impugnant Imo.Aret.& Alexan.
hic per plura.ſolū ſtringit tex.in l.grege,inf.eo.& in l.ſi peculiū,
inf.de pecu.leg Ad iſtud reſpōdet Soc.ꝙ iſta iura loquuntur in
vniuerſitate facti,quæ conſiſtit in corporibus; & in tali vniuer
ſitate,corpora exp̄ſsè legata vident; quaſi ex vi verborū cōpre-
hēdant ꝑ ea,q̄ dicit Bar.in l.vxorē,§.agri plagā,inf.de leg. 3. Sed
iſta rñſio non eſt tuta quātū ad l.ſi peculiū:qa peculiū eſt ēt vłe
nomen iuris,vt inf.dicā.Scđò adducit tex.in l.ſi fundum ſub cō
ditione,§.qui fundū,inf.eo.nec obſ.rñſio gl.ibi,in ver.ipſo iure,
qa cauillat. Aliter rñdet Soc.Tu potes dicere, ꝙ ibi nō quærit,
an ſeruitus viæ cenſeatur relicta hęredi;ſed potius, an cēſeatur
adēpta?Iſta cōcluſio ēt reprobat per Raph.Com.in d.§.fi.& D.
Iaſ.ibi dicit,ꝙ eſt *communiter* reprobata. Soc.autē hic dicit,ꝙ eſt
communiter approbata;& credo,ꝙ verū dicat,qa Bal.Ang.Flor.
Pau.de Ca.& D.Ale.in d.§.fi.illā apꝓbāt,ſequunt Soc. & D. Iaſ.
hic.Contra tñ iſtā concluſionē facit,quia par eſt virtus taciti &
expreſſi,l.cū quid,ff. ſi cer. peta. & quia voluntas teſtatoris etiā
tacita non minus eſt exequēda quàm expreſſa, l.ſi ſeruus,inf.e.
34 Secūda ſit cōcluſio,ꝙ † actiones cōpetentes primo legatario,
nō cōpetunt ſecundo,niſi cedant l.Imperator,§.1.inf.ti.prox.&
l.ſi legatarius,inf.eo.Et ex hoc Alex.infert ad vnū,quod dicit ra
rò reperiri, an dñium rei legatæ ita tranſeat in ſm lagatarium,
ſicut in primum ipſo iure? Et determinat,ꝙ nō:& idem tenuit
Imo.in l.vnum ex familia,§.ſed ſi vno,inf.ti.prox.quia duo non
poſſunt eſſe dñi eiuſdem rei inſolidū,l.ſi vt certo,§.ſi duobus.ff.
commo-

cõmoda.idẽ tenet Pau.de Caſt.in d.l.2.C.cõm.de leg. quia fru-
ſtratoriè tranſiret in primũ,ſi illico recederet ab eo in ſm,l.qui
ſic,ff.de ſol.Contrarium tenent gl.& Bar.in d.l. 2. & Dy.in d.§.
ſed ſi vno.& mihi placet,per tex.in l.1.in fi.C.com.de leg.Ad ꝯ.
rñdeo.ad primum,ſ ad rłam,§.ſi duobus,ꝙ diuerſo iure, videli-
cet vnus directo;alius vtili, plures pñt eſſe dñi eiuſdẽ rei inſoli-
dũ,l.cũ filio,inf.eo.no.Ang.in l.hrẽditas,inf.de hrẽd.inſti. Ad tex.
in d.l.Imperator,rñdeo ꝙ loquit̃ quantũ ad effectus,ne primus
legatarius ꝯpellat̃ ſoluere de ſuo ꝓprio; ſed ꝑ hoc non ſequit̃,
ꝙ vtiles actiones ipſo iure ꝯpetant ſecundo, vt tenet Bar. in l.ſi
qs ſeruũ,§.certã,inf.tit.prox. Tertiã drĩam ponunt Bar. Dyn. &
35 alij,† qa hrẽditate exiſtẽte nõ ſoluẽdo,particularia legata nõ va-
lent,vłia verò ſic,l.ſi hrẽs ab eo,inf.ad Treb. Rõnem diuerſitatis
inducit intereſſe creditorũ,vt hic ꝑ Bar.& Mod.Sed hic dubita
tur,An hrẽditate exiſtente non ſoluendo,legata particularia ſint
ipſo iure nulla;an ita demũ ſi creditores reclamauerint?Vtilitas
eſt maxima;quia ſi eſſent nulla a principio,nõ recõualeſcerẽt;ẽt
ꝙ teſtõr efficeret ſoluendo,ſm Aret in l.ſi ſeruũ filij, §.ſi idem
ſeruus,inf.eo.De quo tñ valde dubito;qa rõ quare ſint nulla,vr̃
eſſe ea,ne plus noĩe legati præſtare compellatur hæres,q̃ ad ip-
ſum peruenerit,l.1.§.ſi is cui,inf. ad Trebel. Niſi dixeris,ꝙ obſt.
rła Catoniana,qđ an ſit verũ,vide Bar.in l.1.inf.de reg.Cato.Se
cunda vtilitas eſt,qa ſi valerent a principio,dñium ipſo iure trã
ſiret in legatariũ;alias non Tertiò, ſi valerent mero iure,cõpe-
peteret actio legatarijs ꝯ hrẽdẽ.ꝙ aũt valeant mero iure,tenent
Bal.& Alex.in l.ſi vniuerſæ,C.eo & Aret.in d.§. ſi idem ſeruus.
Cõtra.tenent Sal & Pau.in d.l.ſi vniuerſæ.Mihi placet prima o-
pi.quia video,ꝙ legata legatarijs iam ſoluta,reuocant̃ per credi
tores actione Caluiſiana;ſeu Fauiana,q̃ ſunt actiones reſciſſo-
36 riæ,l.q aũt,§.fi.ff.de his,q̃ in fraud.cred.Quarta drĩa,† qa vłia fi-
deic.ꝯditionalia,ante ꝯdõnis euentũ nõ trãſmittũtur ad hrẽdes,
ẽt ſuos,l.vnica,& ibi gl.C.de his,q ante aper. tab.ſed bene parti-
cularia trãſmittunt̃ ad ſuos hrẽdes,ſm gl.ĩ l.is cui,ff.de act.& obl.
Iſta drĩa *communiter* dãnat̃;qa nec ẽt particularia trãſmittunt̃ añ
ꝯdõnis euentũ,l.vni.§.ſin aũt ſub ꝯdone,C.de cad.tol.Et ꝙ glo.
d.l. is cui, ſit cõiter reprobata,vltra hic allegata vide D.Iaſ.in l.
3.C.de fideic.Si tñ velles defendere illã gl.vide Soc. in d.l.hrẽdes
37 mei,§.cũ ita,& ibi dicã,inf.ad Treb.Tres† alias drĩas ponũt Bar.
& alij.aliqui addunt octauã dicentes, ꝙ vłia nutu relinqui non
pñt;ſicut nec hrẽditas directò relinqui põt, l.iubemus,C.de teſt.
ſed iſtud non credo verũ,& ꝯriũ tenet Bar.in l. & in epła, C.de
fideicom.Et ſic amplia l.nutu,inf.de leg.3.vt ꝓcedat ẽt in legatis
& fideic.vłib. Quærit Bar.quæ actiones competant ꝓ legatis &
38 fideic.† Et rñdet ꝯpetere tres actiones,ex teſtõ ꝑſonalẽ,rei ven
dicationẽ,& hypothecariam,l.1.C.cõ.de leg.Circa actionẽ ex te
ſtõ,facias regulã,ꝙ iſta actio dat̃ legatarijs, & fideicõ. d.l.1.& l.ſi
res,inf.de leg.3.& aliqd dixi ſ.Amplia,vt nõ ſolũ det̃ ꝯ hrẽdẽ; ſed
ẽt ꝯ legatarios,& alias perſonas grauatas,d.l.1.in fi.Sed hic dubi
39 to,† an hæc actio ꝯpetat ſcđo legatario ꝯ primũ,ẽt anteq̃ agno-
uerit primũ legatũ? Vr̃ ꝙ ſic;qa in primũ legatariũ a morte te-
ſtõris illico trãſiuit dñium rei legatæ,l.a Titio,ff.de fur.ergo in
eũ ſtatim debet dari actio.In ꝯriũ facit,qa in hrẽdẽ nõ dat̃ hæc a-
ctio;niſi adita hrẽditate,§.hrẽs,Inſti.de obli.q̃ ex quaſi ꝯ. ergo nõ
ẽt dabit̃ in legatariũ,niſi agnito legato. & iſta pars eſt verior, q̃
tenet gl.in l.Imperator,ſ.alleg.& in l.ſi legatarius, inf.eo.& in l.
40 ꝯdõnes q̃ extrinſecus,inf.de ꝯd.& dem.Scđo amplia† ẽt ꝓ lega
tis relictis ab inteſtato,ſm Bar.& ſcribẽ. hic, allegãtes varias gl.
vt ꝑ eos.Sed hic dubito,an actio ꝑſonalis ex teſtõ ꝯpetẽs,ꝓ reli
ctis ab inteſtato,ſit actio vtilis,aut directa?Gl.in d.l.1.C.com.de
leg.vult, ꝙ ſit vtilis.Cõtrariũ vr̃ dicẽdũ;qa verba & mẽs ꝯueniũt
huic actioni; nã ex larga ſignificatione codicilli veniũt appło-
ne teſtĩ,vt dixi ſ.in rub.ergo erit directa,ſm doct. Bar.in l.ſi cu-
41 ratoris,C.de neg.geſt.Tertiò amplia † ẽt ꝓ legatis relictis in te-
ſtõ rupto ex cauſa ꝑteritionis,vel exhrẽdationis,ſm Bar.in auth.
ex cauſa,col.pen.C.de libe.præte.& in l.1.q.9.ſ.titu.proxi.Quar
tò amplia ẽt pro legatis,q̃ conſeruant ꝯiunctis perſonis per tit.
inf.de leg.præſt.ſm Bal.in l.1.in vlt.verbis,& ibi Ang. C.de bo-
no.poſ.ꝯ tab.idẽ tenet gl.& Bar.in l.1.inf.de leg.pſta.Contrariũ
tenet ſolus D.Iaſ.qa talia legata ſuſtinent̃ ex priuilegio;ergo da-
ri dẽt actio in fcm̃,vt hic dicit Bar.ſed inf.diſcutiẽdo doct.Bar.
demonſtrabo,ꝙ nihil obſtat. Limita primò ſm Barto.& alios
42 *communiter*,vt ꝓcedat† in legatis & fideic.alterius vtilitatẽ ꝯcer-
nẽtibus;ſecus ſi ad honorẽ & authoritatem teſtatoris dũtaxat
referant:tũc enim non cõpetit actio ex teſtõ,ſed offm̃ iudicis,
l.Quintus,inf.de annu.leg.l.hereditas, ff. de peti.hrẽdit. l.Mæuia,
ff.de manu teſta.Per quæ iura Pau.de Caſt. hic determinat,ꝙ ſi
teſtator mãdat ꝯſtrui capellaniã, ꝓ iſto legato nõ cõpetit actio
ex teſtõ,ſed offm̃ iudicis nobile.Credo,ꝙ in exẽplis ſ. formatis
ẽt dẽt actio ex teſtõ;quia talia legata ꝓ ſepultura & capellania
ꝯſtruendis,dicunt̃ legata pia, vt in propoſito dicit Panor. in ca.
nouit,col.7.de iud.& Ang.in d.l.hrẽditas.Sed pro legatis ad pias
cãs abſque dubio ꝯpetit actio ꝑſonalis,d.l.1. ibi, ꝓcipuè cũ talia
ſint legata,quæ pijs actionib.ſunt deputata, C.commu.de lega.

aliàs legata profana eſſent melioris ꝯdõnis.Vnde tunc dicerem
ꝯpetere nõ ſolũ illas tres actiones;ſed ẽt offm̃ iudicis,vt in ſpe-
cie determinat Lud.Ro.in auth.ſiłr, in ſcđo ſpãli piæ cãæ inter
vltimas voluntates,C.ad leg.Falc.Scđo lĩta,vt ꝓcedat in legatis,
q̃ ſuſtinent de iure cõi;ſecus iure ſpãli tm̃, vt in legatis ꝯdõnali-
43 bus,† quorũ ꝯdõ hr̃ ꝓ impleta de iure ſpãli, ꝓ quibus ꝯpetit a-
ctio in factũ,vel offm̃ iudicis,ſm Bar.& Raph. Com. in l. teſtõ,
inf.de ꝯd.& dem.ꝑ tex.in l.ſi peculiũ,§.is cui, ff.de ſta.lib.in l.cũ
ita datur,inf.de ꝯd.& dem.ſequunt̃ alij *cõiter* hic. Sed ꝯ adduco
duo.Primum, quia ẽt in ijs, in quibus legata ſuſtinent̃ de iure
ſpãli,hñt locũ leges teſtamẽtariæ,l.1.§.lex Falcidia,inf.ad leg.Fal
cid.Scđo obſt.tex.in l.Stichum,§.pe.ff.de ſta.lib.vbi ꝯdõ hr̃ ꝓ im
pleta ſpãli fauore libertatis;& tñ dr̃,ꝙ ex teſtõ libertas debetur.
Pro concordia cogitaui,ꝙ qñq; conditio habetur pro imple-
ta ex priuilegio præter mentem diſponentis;& tunc nõ agitur
actione ex teſtõ,ſed iure cõſtituto.ita procedit tex.in d.§.is cui;
& doctrina Barto.hic.Qñq; habetur pro impleta ex priuilegio
ſm præſumptam mẽtem teſtatoris;& tũc agitur actione ex te-
ſtamẽto,ita procedit tex.in d.l.Stichum,§.pe.& regula l.1.§.lex
Falcidia.Ita in ſimili diſtinguit Soc.poſt Bar. in l.mulieri,& Ti-
44 tio,col.5.ad fi.inf.de cond.& demonſt. Tertiò limita † in lega-
tis,quæ cõſeruant per edictum, ſi quis omiſſa cauſa teſtamẽti;
ꝓ quib.datur actio in factum;& nõ actio ex teſtõ,ſm Bar.in l.ſi
quis pecuniã.ſ.ſi quis omiſſa cauſa teſt. Bal.& Sal.in l.fin. C.eo.
Alex & Moder.hic dicẽtes vtilitatem eſſe magnam; quia actio
ex teſtõ eſt bonæ fidei;actio aũt in factum ſtricti iuris, §. actio-
num,Inſti.de actio.& ideo in actione ex teſtõ veniũt fructus a
tpe moræ;in actione in factũ a tpe litis conteſtatę tm̃, iuxta l.vi
deamus,§.ſi actionem,ff.de vſur.Tu aduerte,quia limitatio nõ
videtur vera,& minus vtilitas Modernorum. In primis ꝯ hanc
limitationem adduco gl.in l.1.inf.de leg.præſtan.in ver.pſtarẽt.
Secundò adduco,quę dixi ſ.in 4.ampliatione.Nec obſt.ꝙ lega
ta conſeruent̃ de iure ſpeciali ꝑ titu.ſi quis omiſſa cã teſtamẽti;
qa ꝯſeruant ſm voluntatẽ teſtõris; ergo dẽt dari actio ex teſtõ,
per ea quæ dixi in proximè præcedenti fallẽtia. Tertiò adduco
tex. in l.duo hæredes,ſ.ſi quis omiſſa cauſa. põderando dictio-
nem,perinde,quæ licèt ſit ſimilitudinaria; tñ repetit oẽs quali-
tates rei,cui aſſimulatur,ſm Bar.in l.1. ff. de receptato. & in ex-
trauag.ad reprimẽdum,in ver.perinde.Et pro iſta ponderatio-
ne adduco doctrinam Bar.in terminis noſtris, in l. 1. q.9.ſ.titu.
proxi.Nec obſtat verbum,prætorio iure, quod ponderat d.Iaſ.
hic,qa nõ ſequitur,Prætorio iure habetur perinde, ac ſi adiuiſ-
ſet ex teſtamento;ergo cõpetit actio in factum;quia põt com-
petere actio ex teſtõ prętorio.Stat.n.ſimul,ꝙ vna & eadẽ actio
aliqñ ſit ciuilis,qñq; prætoria,vt actio quanti minoris; ſm glo.
in d.l.1.de leg.præſtan.Nam ſi prætor conſeruauit legata ꝑ edi-
ctũ,ſi quis omiſſa cau.ẽt cũ ſuis qualitatibus; & actionibus de-
buit cõſeruaſſe,arg.l.lecta,ff.ſi cer.pet.& eo maximè, qa prætor
profitetur ea conſeruaſſe perinde, ac ſi hæres adiuiſſet ex teſtõ,
d.l.duo heredes.Quartò pondero tex.in l.ſi eadẽ,in verbo, ven-
dicabit,ſ.ſi quis omiſſa cauſa teſt.Nec ſolu.D.Iaſ.ꝙ ibi adita fue
rit hæreditas ex teſtamẽto ſtare poteſt; quia natura tituli repu-
gnat,l.Imperatores,ff. de in diem addic. Et ꝙ ibi hæreditas fue-
rit adita ab inteſtato omiſſa cauſa teſta. firmant Dyn. Oldra.&
alij antiq. ſm Alber.ibi.Non ẽt vera vr̃ vtilitas;qa ad ꝯtrahẽdam
morã,legata & fideicommiſſa æqparantur ꝯctibus bonæ fidei;
in quibus re ipſa mora ꝯhitur,l.in minorum, C. quib.cau.reſti.
in integ nõ eſt neceſ.& ideo fructus,& intereſſe ſ.ꝑ veniũt a die
moræ,qđ etiam firmat glo.in l.1.C. de uſu. & fruc. lega.Quar-
45 tò limita,ſm Alex.& d.Iaſ.vt non procedat,† qñ teſtator vel ſta
tutũ diſponerẽt legata deberi;ẽt hrẽditate non adita;tunc datur
actio ex ſtatuto,vel officiũ iudicis; & non actio ex teſtamento.
Allegant Bal.in l.fin. C.ſi quis omiſ.cau.& ratio eſt;quia actio
ex teſtõ ita demũ oritur, ſi hæreditas adeatur, §. hæres, Inſti.de
obligat. ex qua. cõtra.Tu aduerte,in quãtum Alex. ꝓſupponit
ſtatutũ valere,iſtud videtur falſum,ſm D.Iaſ.quia aliàs ſequere
tur abſurdum,ꝙ vnus pauper inſtituendo diuitem, poterit eũ
obligare ad maxima legata,quod abſonum ipſe putat; & quia
ſtatutum eſſet ſine rõne;ergo nullum,c.erit autem lex,4.diſtin.
Ego puto ſtatutũ valere,& ſtm̃ eſſe cum maxima rõne,l.vt vo
luntates defunctorum obſeruẽtur,§.ſi verò expreſſim,in Auth.
de herc.& Falci. propter quã rationẽ Imperator etiam edidit
d.l.1.Non obſt.incõueniens allegatum per D.Iaſ. quia præſup-
pono,ꝙ damnum,qđ quis propria culpa ſentit, imputari non
deberet Legiſlatori,reg.damnum,de reg.iur.Vnde cum fuerit
in poteſtate hæredis adire,& facere inuẽtarium,quo mediante
non tenẽt vltra vires hrẽditarias:ſi nõ adiuit,& nõ fecit inuenta
riũ,tenet ad oĩa legata,nõ qa lex ſit rigoroſa; ſed qa fatuus fuit
hrẽs,nõ faciẽdo inuẽtariũ.facit tex.in l.fi.ſ.de ꝯd.inſti.An aũt te-
ſtator poſſit idem diſponere:dicam in l.nemo põt;vbi Bar.tan
46 git,inf.eo.Quintò fallit,† ſi pr̃ grauet emancipare filiũ; qa iure
actionis cõpelli nõ põt,ſed officio iudicis tm̃, l.ſi cui legatũ,inf.
de cõdi.& demõſtr.l.filiuſfam.§.ſm vulgarem, inf. eo. Vltimò
fallit

47 fallit† in legatis relictis psonis incapacib. nisi in cām alimentorū, quia pro talib. legatis, quæ in cām alimētorū dūtaxat sustinētur, ɔpetit offm iudicis, ſm Bar. in l. ſeruos, inf. de alimen. & ciba. leg. ſequitur d. Iaſ. in l. 1. col. 4. vbi alia adducit, C. qui admit. Scdō actio, q̃ datur ꝑ legatis, eſt rei vendicatio, d. l. 1. C. com. de leg. ex
48 quo in neceſſariū ans dicendum eſt, † ꝙ dñium tranſeat recta via in legatarios, & fideic. l. à Titio, ff. de fur. aliàs nō ɔpeteret rei vendicatio, q̃ pſupponit dñium in agente & poſſeſſionē in cōuento, l. fi. C. de alie. iud. mutan. cau. fac. §. ſed iſtæ, Inſt. de action. Amplia ēt in inſtōne rei certæ, in qua inſtitutus hr̃ loco legatarij, l. quoties, C. de hrd. inſt. nā res illa certē ēt pōt vendicari, ſm Bal. in l. ex facto, la grāde, ſ. de hrd. inſt. ſequit Peruſ. in c. ſi pr̃, co.
49 10. de teſt. in 6. Limita † primo in legatis, & fideic. vl̃ibus, in qb. dñiū non tranſit in fideic. niſi facta reſtōne ꝑ hrdē, l. aut facta, &
50 l. reſtituta, inf. ad Treb. Amplia hāc fallētiam† reſpū trāſlationis dnij procedere ēt in caſib. in qb. nulla reqrit reſtō; nā adhuc nō tranſit dñium in fideic. ipſo iure; niſi ſecuta ſcīa & acceptatione fideic. l. 1. §. ſed & quoties, & ibi Mod. Senē. no. inf. ad Treb. Caſus aūt, vbi nulla reqrit reſtō, ponūtur ꝑ gl. in l. pe. C. ad Treb. & rō eſt, ne fideic. inuitus obliget, vt dixi ſ. in 2. differen. Scdō amplia in legato vl̃i alicuius quotæ hrditatis, ſm Bart. hic ꝑ l. ſi ſeruū, §. fi. inf. ti. 1. Tertiò amplia ēt in legato gn̄ali oīum bonorū, qa hēt vim vl̃is fideic. l. cogi, in prin. inf. ad Treb. ponit Ale. in rubri. ff. eo. col. 1. & ſeq. Sublimita mō hāc fallentiā, vt non proce-
51 dat † in legatis & fideic. vl̃ib. relictis ecclę, vel ad pias cauſas, ſm Matheſi. notab. 42. No. ꝙ ſi hæres poſt Bar. in ſua diſputa. Filium adultū. Allegat caſus ſingularis in l. fi. C. de ſacroſ. eccl. vbi dr̃, ꝙ in eccleſiā tranſit dñium ipſo iure. qđ ego intelligo quātū ad caſum nr̃m, ſecuta acceptatione, ꝑ tex. in d. §. ſed & quoties, & ibi Alex. dicit opi. Bar. in alleg. diſput. eſſe *cōem*, & extēdit ēt ad vl̃ia fideic. relicta ciuitati. & idē dicas quo ad alios caſus, in qb. tranſeūt vtiles actiones abſq; vlla reſtōne, de quib. dixi ſ. Et pro iſta ſublimitatione videas Panor. & alios, in c. 2. de ɔſue. Scdō subli-
52 mita † ꝓcedere in legato vl̃i iuriū; ſecus in legato vl̃i corporū, vt in legato gregis, ꝑ quo datur rei vendicatio, l. grege, inf. eod. Quid āt in legato vl̃i iuriū & corporū, vt in legato peculij? Bar. hic voluit ɔpetere rei vendicationē, per l. ſi peculiū. inf. de pec. leg. Cōtrarium vult Bar. in rub. ſ. ſol. ma. ꝑ tex. in l. vēdicatio, ff. đ rei vend. d. Iaſ. concordat. Aut vendicant corpora; & ꝓcedit tex. in d. l. ſi peculium. aut vniuerſitatis; & tūc ꝓcedit l. vēdicatio. ſed tu videas tex. in l. 1. §. itē hr̃s, ff. quād. act. de pec. vbi ꝓbat, ꝙ dñiū peculij nō trāſfert, niſi ꝑ traditionē. Aduerte ēt, quia dñiū peculij ita demū vr̃ trāſire in legatariū, ſi acceptauerit; quia in peculio ſunt actiōes paſſiuæ, d. §. itē hæres. ergo reqrit acceptatio; ne legatarius obliget inuitus, d. l. 1. §. ſed & quoties. ſecus in legato gregis, qđ acqrit ignorāti, l. cū pr̃, §. ſurdo, inf. ti. ꝓx. Scdō princi-
53 paliter limita ɔclōne ꝑdictam, vt non procedat † in legato partis bonorū, ꝑ quo non dat̃ rei vēdicatio, l. ſi qs bonorū, inf. e. Et iſta eſt *cōis* opi. qa incertū eſt, qđ ſit futurū in ſolōne, cū ſit in facultate hrdis ſoluere æſtimationē; vel dare partē bonorū, l. non
54 amplius, §. fi. & ibi Ale. inf. eo. Tertio limita † in legato q̃titatis, rōne, de qua ſ. ſ. ꝑp incertitudinē. Ex quo dat̃ intelligi, ꝙ ɔpeteret rei vendicatio; ſi ɔſtaret de corpore quātitatis legatæ, l. 1. §. ſi decē, q̃ in arca inf. vt in poſ. lega. nā tūc cenſet legatū certę rei,
55 l. ſed ſi certos. inf. eo. Quartò limitat̃ in legato gn̄is, in quo non trāſfert dñiū in legatariū; niſi facta electione, l. legato gn̄ali, inf.
56 eo. l. apud Aufidiū, inf. de liber leg. Quintò limita† in legato alternatiuo rōne, de qua ſ. l. hmōi, §. Stichū, inf. eo. Rō rōnis harū quinq; limitationū eſſe pt̃, ne ɔtingat tranſlationē dnij reddi fruſtratoriā caſu, quo hr̃s nollet ꝑſtare rē, cuius dñiū credebat̃ fuiſſe trāſlatū. Sed qđ in legato alternatiuo tacitē, & ex facto legatarij? puta, qñ teſtōr legat eādē rē duob. inſolidū, quō caſu vr̃ legaſſe rē vni; alteri æſtimationē in electione eius, q̃ primo litē fuerit cōteſtatus, iuxta l. ſi plurib. inf. eo. Bar. ibi, & alij *cōiter* dn̄t, ēt non dari rei vendicationē. d. Iaſ. hic, & ibi tenet ɔ. ꝑ tex. in l. 3. inf. de ſerui. leg. Tu dicas, ꝙ nihil facit; qa ibi non ɔſtabat, ꝙ teſtator vellet eādē rē inſolidū vtriq; legare, ꝓut nos loqmur; & ideo cēſet in dubio legaſſe dimidium cuilibet; vnde meritō dr̃ ibi, rei vēdicationē dari ꝑ parte, ſicut expſsē dr̃ in d. l. ſi plurib. 2.
57 rnſo. Sexto limitat† in legato rei alienæ, l. cū alienā. C. eod. Rō, qa lex vtpotè æqua, noluit trāſferri dñiū rei alienæ in ꝓiudicium dn̄i, arg. l. 2. §. meritō, & §. ſi qs à principe, ff. ne qđ in loc. pub. ſm d. Chroph. Porc. Inſt. eo. in prin. Iuxta hanc fallentiā quæritur,
58 † Quid ſi dn̄s rei ɔſentiat teſtōri, an tunc dñium tranſibit in legatariū ipſo iure? Ang. in l. 1. C. com. de leg. rn̄det, nō trāſferri, quia traditionib. non nudo conſenſu, transferūtur dn̄ia, l. traditionibus, C. de pact. Et ſi dixeris, transfert ex legato, mediante ɔſenſu dn̄i Rn̄det Ang. ꝙ dn̄s non eſt, q̃ legat; & aliud eſt legare; aliud leganti conſentire, l. aliud eſt vēdere, ff. de reg. iu. ſequit d. Iaſ. hic. Ego valde dubito, qa qñ dn̄s conſentit, ceſſat prædicta rō. Secundo qa Bar. ſ. in 2. opp. clarē vult, ꝙ teſtōr poſſit transferre dñium rei alienę, ſi dn̄s conſentiat. Conſideraui diſtingui poſſe: Aut dn̄s rei conſentit teſtōri leganti rē tanq̃ alienā; & ſic ipſius ɔſentientis; & iſto caſu, ꝓcedat deciſio Ang. qa ɔ ɔſentiētē nulla ɔpetit actio; cū nihil ſit geſtū cū eo, l. quæcunque, ff. de actio. & obl. Aut dn̄s ɔſentit teſtōri leganti rē tanq̃ propriā ipſius teſtatoris; & tūc ꝓcedat opi. ɔria: qa ſi dn̄s ɔdicat legatario vendicati rē tanq̃ propriā, replicabit legatarius, ꝙ ɔſentiendo legato, tacitè vr̃ dn̄m fuiſſe ɔfeſſum, rē non eſſe ſuam, ſed teſtatoris, arg. l. Caius, ff. de pig. act. Iſtam diſtinctionem ɔprobo ex his, quę in ſimili dicit Bar. in l cum quis decedens, in prin. inf. de leg. 3. & in conſ. 211. Quidam ſibi filios. & ad hoc vide ēt d. Iaſ. in l. cum alie-
59 nā, col. 4. in 4. limita. C. eo. Septimo limitat̃ in re hrdis legata, ad quā non datur rei vendicatio, ſm Bar. & *cōiter* doct. in l. ſi hrdis ſeruus, per illum tex. inf. eo. Iſtud declara verum eſſe; niſi teſtōr legauerit rem hæredis exiſtentem penes legatarium de expreſſo ɔſenſu hrdis, ſm Bal. in d. l. 1. col. pe. per tex. in l. quædam mulier, ff. de rei vendi. ſequuntur Alc. & Mod. in d. l. ſi hrdis. Rō colligitur ex tex. in §. venditæ, Inſt. de re. diuiſ. Secundò limita, niſi teſtōr legaſſet rē hrdis tanq̃ propriā ipſius teſtōris hrde expreſsè ɔſentiente, ꝑ ea q̃ dixi ſ. Octauò limita in legatis tacitis, de quo
60 dic vt ſ. Nonò limita † ſm Are. in legato vſusfructus, q̃ non cōſtituit recta via, ſm eū, ꝑ tex. in l. ſi ab hærede, ff. ſi vſusfru. pet. Iſtā fallentiam reprobat Soc. per id, quod vult Bar. ſ. in 2. opp. & per tex. in l. ſi partē, §. 1. ff. quemadmod. ſer. amit. Mihi ēt non placet ꝑ tex. in l. ſi Titio fundus. in verſ. vendicare, inf. de vſufru. leg. Nō ob. tex. in d. l. ſi ab hærede. qa licèt dicat dari legatario actionem ad intereſſe, nō tn̄ ſequit, ergo vſusfructus nō eſt ɔſtitutus. Et ꝙ iſta non ſit bona conſequentia, probo per tex. in l. ſi vſusfructū mihi in bienniū, inf. de vſufruc. leg. vbi ſi legatū certæ rei nō tradat, ɔpetit actio ad intereſſe; & tn̄ ɔſtat, ꝙ dñium rei certæ legatæ trāſit in legatariū ipſo iure, d. l. à Titio. Decimo limita in vſu-
61 fructu † earū rerū, q̃ vſu ɔſumunt; qui non conſtituit ipſo iure niſi ꝑſtita cautione de reſtituendo tantundem, l. ſi tibi vini, ff. de vſufru. ea. rer. quæ vſu conſu. Ita determinat Ancha. conſi. 368. Principale dubium, ſm meam impreſſionē. idem voluit Bar. in l. 1. §. ſi tibi decem, per illū tex. inf. vt lega. no. caue. ſequutur Soc. & d. Iaſ. hic. ſolus Ale. tenet contra. per tex. in l. fi. ff. de vſufruc. ea. rer. quæ vſu conſumun. vbi vult tex. ꝙ proprietas iſtarū rerū, q̃ cōſumunt vſu, videat̃ legata; ergo oblata cautione dñium earūdem transferri dēt in legatariū, ſm doct. Bar. in l. vxorem, §. agri plagā, inf. de leg. 3. Sed rn̄det, ꝙ doct. Bar. eſt *cōiter* reprobata, vt dicit ipſe Ale. in l. ſi fideiuſſor. §. meminiſſe, inf. eo. Vel ſi eſt vera, non facit in contrariū; quia ſi oblata cautione, transfert; ergo antea non tranſiuit ipſo iure. Sed tu aduerte; qa ſi verū eſt hoc, ꝙ in iſtis rebus, quæ conſumuntur vſu, non cōſtituatur vſusfructus ipſo iure (qa reqrit cautio, vel cautionis oblatio) idē videret dicendū in vſufructu aliarū rerū, ꝙ ēt requirat cautio de vtēdo, & fruendo arbitrio boni viri, & de reſtituendo, qđ ſupererit, extincto vſufructu, l. 1. & per totū, ff. vſuf. quemad. caue. cuius ɔrium concluſum fuit ſ. Si volumus tenere qđ dixi ſ. rn̄deo, ꝙ cautio earum rerū, q̃ uſu ɔſumunt, ab uſufructuario ꝑſtāda eſt de ſubſtantia; cautio uerò ꝑ uſufructu aliarū rerū, eſt de nā. ita dn̄t Bal. Sal. & alij, in l. 1. C. de uſufr. & gl. ēt hoc uoluit in §. cæteræ, ꝑ illū tex. Inſt. de uſufruc. Et ſic iſtud indubiè uerū eſt, ꝙ in rebus, q̃ cōſumunt uſu, non ɔſtituit uſusfructus ipſo iure. Sed an dñium in his reb. tranſeat in legatariū ipſo iure; alia eſt diſputā di rō; qa in talibus reb. q̃ ɔſumunt uſu, cenſet legata proprietas, d. §. fi. Anch. in alleg. ɔſi. & *cōiter* Doc. hic tenēt, nō trāſferri dñiū, niſi mediante traditione, ꝑ tex. in d. l. ſi tibi uini. Sed Alex. hic tenuit præſtita, vel oblata ſatiſdatione, transferri dñium: à quo nō diſerepat Soc. Tu adde gl. in l. hoc Senatus. ff. de uſuf. earum rer. q̃ uſu cōſumun. quæ uř uelle dñium tranſire in legatarū etiam ante præſtitā ſatiſdationē; & idē tenuit gl. in l. ſi uſuſfruct. noīe, ff. uſufru. quemadm. caue. Mihi placet opi. Ale. quā etiam tenet Bal. in l. 1. ff. de uſufr. earum rerum. Non obſtat, ꝙ opi. Bar. in d. §. agri plagā, ſuper qua ſe fundat Alex. ſit reprobata; quia caſu, quo teſtator grauauerit hæredē ad dandū fundū Titio, habitis ab eo decē, tunc approbatur opinio Bar. eo quia in legato cōprehenditur dñium rei; cū ergo in legato vſusfructus earum rerum, quæ conſumunt uſu, cōprehendatur proprietas, d. l. fi. & l. 2. cod. ti. ergo, &c. Præterea Ang. in d. §. meminiſſe, tenuit, ꝙ op. Bar. ſaltē procedat, data contumacia hæredis. Tenendo iſtam partem, ꝙ requirat oblatio cautionis, ad gl. ſ. allegatas rn̄deo ꝙ procedunt, ſi res conſumptibiles fuerint ab hærede traditę legatarijs ante cautionem præſtitam, vel oblatam. Vndecimò limitatur, ut procedat in legato puro; ſecus in legato in diem, ſm Imo. Are. & d. Alex. & Mod. hic per tex. in l. Sempronius. Attalus, inf. de uſufr. leg. Ratio, quia tranſlatio dnij ante euentum diei eſſet fruſtratoria; & lex nihil agit fruſtra, l. ſtipulatio. §. diuus. ff. ut leg. no. caue. Duodecimò limitatur; niſi teſtator prohibuiſſet ante apprehenſam poſſeſſionem dñium tranſire in legatarium, ſm Bal. in l. 2. in prin. C. ut leg. no. caue. Vltimo no. amplia-
62 tionem ad regulam l. à Titio, ff. de fur. ut procedat † in tantū, ꝙ dñium rerū legatarū non dicatur momento temporis fuiſſe apud hæredē, ſm Bal. in authen. contra rogatos, C. ad Treb. ubi

infert mirabilē decisionē, quam sequit Alex. consi. 14. col. fi. li. j.
63 Circa publicianā Bar. se remittit. Tu conclude, † ꝙ publiciana ñ cōpetit legatarijs ex persona propria ante adeptā possessionē rei legatę, ſm Bar. in l. 1. & in l. cū ſponsus, §. 1. ff. de Publicia. quicquid ipse dixerit in l. in fideic. ad fi. inf. ad Treb. Rō, qa publiciana non transfert ex solo tit. absq; traditione, l. si eū. §. 1. ff. de Publicia. & ita ꝯsuluit Alex. consi. 98. Viso & ꝯsiderato, col. fi. li. 2. vbi ampliat, vt ēt non detur ecclesiæ, sequitur Panor. in c. 2. col. 3. de consuet. Sed bñ datur legatarijs ex ꝑsona testatoris, ſm glos. & Bar. in d. l. cū sponsus. §. 1. quo casu oportebit probare testatorē tpe mortis fuisse quasi dñm, vt declarat Alex. consi. 4. col. 5. li. 2. Circa actionem hypothecariā ꝯclusio sit, ꝙ legatarijs & fideic. etiam detur hypothecaria, d. l. 1. C. com. de leg. Sed de plurib. du
64 bitat. Primo, † an de iure digestorū, hæc actio eis ꝯpeteret? Bar. determinat ꝙ sic, per tex. in l. creditorib. ff. de separatio. idem dicit Bar. in l. is cui, §. postq̄. ff. vt in poss. leg. Adde ꝙ istam opi. Bar. dicit veriorem Rom. nota. 594. Legatarius. Contrarium tenet *cōiter* doct. per tex. in d. l. 1. vbi Imperator de nouo attestatur inuenisse, seu induxisse hypothecariā. Ad l. creditoribus, rñdent ꝙ loquit in prætorio pignore, causato per missionem in possessionē, iuxta l. non est mirū, ff. de pig. act. Ista solut. est contra generalitatē illius tex. & diuinat; & contra gl. ibi, q̄ vult, ꝙ loquat in hypotheca legali tacita, & istā partē ꝯ cōem puto veriorem. Nō ob. tex. in d. l. 1. quia respectu fideic. verū est, ꝙ Imperator đ nouo statuit dari hypothecariā; sed nos loquimur de hypothecaria, q̄ dat ꝑ legatis. Ista ēt dabit đ iur digestorū d. l. creditorib.
65 Scđo dubitat, † an hypothecaria det ad res legatas? Vr ꝙ non; qa legatarij hñt dñium, d. l. à Titio, ergo in re propria non dabitur dño hypothecaria, l. neq; pignus, ff. de reg. iu. Et hanc pťe negatiuā tenuit gl. in §. nřa, Inst. eo. Bal. in d. l. 1. & d. Ias. hic attestat, ꝙ ista est *cōis*, ꝙ ad res legatas non det; sed ꝯ alias res sic; & sequit Bar. in d. l. 1. & in l. fi. C. de sacrosf. eccl. Contrariū tenet Bar. hic, quia legatarij sunt dñi de iure ſpali; q̄ pñt hēre hypothecariā, vt efficiant dñi, l. in bello, §. si qs seruū, ff. de capt. quæ nihil facit, si bñ aduertas. Istā opi. dicit cōem Soc. hic. sequunt Ang. Im. Are. & ipse Soc. Et ꝑ ista opi. & fundamento Bar. d. Ias. alle. tex. in l. ideq;. ff. q pot. in pig. hab. Sed ēt iste tex. parum facit, & gl. ibi rñdet. Ego credo, ꝙ hypothecaria detur dño, casu quo possit afferre aliquā vtilitatem vltra ꝯsecutionem possessionis, ꝑ tex. in l. 2. C. si antiq. cred. pig. ven. & in l. q̄ à debitore, & ibi Bar. ff. qui pot. in pig. hab. In casu nřo non video, ꝙ vtilitatē afferre possit, ergo &c. Nam ꝑ rei vendicationē, dñs poterit ēt ꝯsequi possessionē, l. restituere. & l. ī rē, ff. de rei vē. Et si dixeris, interest nřa hēre plura remedia, l. cū pr, §. varijs, inf. ti. prox. Rñdeo, hac ratione attenta, destruis regulā l neq; pignus. Scias tñ, ꝙ ēt si daret hypothecaria, nō tñ siľ ꝯcurreret cū rei vend. vt decidit Bal. in l. fi. C. đ sac. sanc. eccl. & Alex. hic ad fi. Tertio dubitat, † an pro legatis, ꝑ
66 quibus solū cōpetit offm iudicis, det hypothecaria? Videtur, ꝙ nō; quia nō ꝯpetit actio personalis: ergo nec hypothecaria, d. l. j. in fi. & ibi ita decidit Bal. Contrariū tenet Bar. hic quē sequunt Alex. & alij *cōiter*, arg. l. de pollicitationib. in fi. ff. de pollicit. quā leg. inducas, vt hic ꝑ Soc. Ad tex. in d. l. 1. rñdet, ꝙ ꝯntia illa fit affirmatiuè ñ negatiuè, vel aťr. Offm iudicis lrgè dr actio, l. actionis verbo, ff. de verb. sig. Vel tertiò rñdeas, ꝙ lex statuens aliquid vbi datur actio, censet idem disponere, vbi datur offm iudicis, qñ subest eadem rō disponendi, l. sed si susceperit. §. fi. ff. de iud. Ex præmissis infert falsum esse, quod decidunt Bal. in l. 1. C. si qs omis. cau. test. & Ale. hic, dū dñt, ꝙ in casib. in quib. legata debētur hr̃ditate non adita, vt sunt legata ad pias cās; vel vbi esset statutum ita disponens. ista decisio, ꝙ nōn cōpetat hypothecaria, ēt isto casu confundit ex præmissis. Itē non est verū, ꝙ isto casu non det actio ex testō, vt ipsi dñt: nā nemine adeūte, vtilis actio ex testō poterit intētari ꝯ curatorē dādū hr̃ditati iacēti, l. 2. ff. de cur. bo. dād. Si verò venientes ab intestato adiuerint, ꝯ eos dabitur actio ꝑsonalis, l. apud Iulianū, in fi. ff. ex quib. cau. in pos. ea. & dixi s. Si aūt ꝑsupponat scriptū hr̃dē ꝯueniri posse virtute statuti perinde, acsi adiuisset; tñ ꝯ eū salte dabit ꝯdō ex statuto, quę est actio ꝑsonalis, l. 1. ff. de ꝯd. ex leg. ēr dabit hypothecaria; stāte ꝯntia d. l. 1. in fi. Insup aduerte, inquantū Ale. & Mod. volunt legata ad piās dēri hr̃ditate non adita. Istud vr̃ falsum, & ꝯrium consuluit Ale. consi. 212. Statutis, col. pe. lib. 2. Quarto dubitatur
67 an † ꝑ legato liberationis competat hypothecaria? Cyn. & Bal. in d. l. 1. determināt ꝙ sic; quia ꝯpetit actio ex testō, sequuntur Alex. & Mod. Papien. hic. Cōtrariū tenent gl. Azo, & Bar. in d. l. j. Iaco. de Belui. & Imo. hic, quia legatarius debitor est tutus exceptione l. si creditoris, C. de fideic. ergo hypothecaria videri pōt inutilis. Sed rñderi pōt, ꝙ casu quo peteret debitū ab hr̃de ꝑꝑ interesse vexationis, vtilis esse pōt hypothecaria. Scđō mouent per tex. in l. 1. §. si debitori, inf. vt leg. nō caue. ebi pro legato liberationis nō tenet hæres cauere debitori; qa legatarius legatum penes se hēt: & sic apparet, ꝙ interesse vexationis nō cōsiderat; aľs ꝑstanda esse cautio. sed dici pt, ꝙ ñ est bona ꝯntia, lex noluit hr̃dē teneri ad fideiubēdū; ergo ēt noluit bona eē hypothecata; qa plus grauat hæres, si teneat fideiubere, q̄ si teneat actione hypothecaria. l. filio. inf. vt leg. no. caue. l. oēs. §. in hac. C. de epi &
68 cler. Quintò dubitat, † an hypothecaria à lege inducta, det legatario; cui testōr assignauit pignus ſpale? Vr ꝙ non, qa ꝑuisio hominis facit cessare prouisionē legis, l. fi. C. de pact. conuen. Cōtrarium determinat Bal. in d. l. 1. col. 3. idē tenuit Ludo. Rom. in d. notab. 594. per tex. singularē in l. fundus. inf. de ann. leg. Mihi ēt placet; quia ꝑuisio hoīs nō facit cessare ꝑuisionē legis, quæ plenius prouidet, ſm Bar. in l. 1. §. vñ q̄ritur, ff. de Public. facit qđ dicit Bar. in l. in prouinciali, ff. de no. oper. nunc. Videret tñ dicendū, hypothecariā nō dari ad alia bona actu, si ex hypotheca ſpali succursum sit legatario, ꝯ tex. in l. 2. C. de pign. Illud tñ scias, ꝙ testator pōt tollere actionē hypothecariam, si velit, ſm gl. & Bal. in l. 2. C. vt in pos. leg. Bar. & alios in l. nemo pōt, inf. eo. Vltimo
69 dubitatur, † an hypothecaria ita detur ꝯ bona hæredis, sicut ꝯ bona testatoris? Rñdeo, post sex menses dari. l. certa forma, C. vt in pos. leg. per quam ita concludit Bar. in d. l. 1.

SVMMARIVM.

1 *Testari qui potest; is & legare & fideicommittere potest; & sic qui potest testari, & codicillari. Amplia dupliciter.*
2 *Testari qui non potest, nec codicillari poterit. infertur.*
3 *Cardinales, qui secundum consuetudinem Romanæ curiæ testari non possunt, codicillari non poterunt, ibi.*
4 *Cardinalis, qui ex dispensatione potest testari, an poterit & codicillari.*
5 *Donatio causa mortis quo ad ordinationem, & modum ineundi, magis accedit contractui, quàm vltimæ voluntati.*
6 *Ex quo duo inferuntur, vt nu. 5. & 6. de veritate tamen conclu. & illationum, latè ibi disputatur.*
Filiusfamilias de cōsensu patris ideo potius pōt donare cā mortis, quàm testari; quia donō magis accedit cōtractui quo ad ordinationem, q̄ vltimæ volūtati, quæ non pōt ex alieno arbitrio depēdere; cōtrctus verò sic.
7 *Vsurarius manifestus, qui non potest testari; nisi præstita satisdatione de vsuris restituendis, an potest donare causa mortis.*
8 *Vsurarius non potest in fraudem donare causa mortis; præsumitur autē in fraudem donare, quando donat omnia bona, vel maiorem partem.*
9 *Donatio causa mortis facta in testamento vsurarij, non valet.*
10 *Mulier, & minor, qui ex statuto non possunt contrahere sine cōsensu ꝓpinquorum, an possint donare causa mortis. cōis, ꝙ non. de veritate ibid.*
11 *Donatio causa mortis, quantum ad donandi facultatem, æquiparatur vltimis voluntatibus. Ideo valet consequentia, qui non potest testari, non potest donare causa mortis.*
12 *Prohibitus testari propter defectum naturæ, censetur prohibitus donare causa mortis: secus si prohibitus sit propter delictum.*
13 *Excommunicatus solenniter, licèt testari non possit; poterit tamen donare causa mortis.*
14 *Maritus, qui ex statuto non potest aliquid relinquere vxori in vltima voluntate, præter vsumfructum, an poterit donare causa mortis.*
15 *Donatio causa mortis quò ad effectum, æquiparatur vltimis voluntatib. Et an dominium rei donatæ causa mortis, trāseat ipso iure in donatariū.*
16 *Hypothecaria an competat pro rebus causa mortis donatis; item an actio ex testamento.*
17 *Donatio causa mortis non æquiparatur vltimæ voluntati, quò ad effectum, quando diuersitatis ratio contrarium demonstrat.*
18 *Donatio causa mortis quantum ad confirmationem æquiparatur contractibus non legatis: quia licet ad legatorum confirmationem requiratur aditio hæreditatis; non tamen ad confirmationem donationis, quam sola mors confirmat. Declara dupliciter.*
19 *Donatio causa mortis reuocata per pœnitentiam, reconualidatur, si donator decedat sine hærede.*
20 *Minor 20. annis statuto prohibitus testari, an intelligatur prohibitus codicillari.*
21 *Vbi sunt duo æquiparata à lege veteri, lex noua aliquid disponens super vno, extenditur ad aliud etiam in correctorijs.*
22 *Statutum disponens testamentum valere cum quinque testibus, an intelligatur disponere vt codicilli valeant cum tribus.*

SCiendum. Congruè summari nō pōt ꝑꝑ eius breuitatē. Bal. tñ & Sen. ita summāt: Is pt legare, & fideicōmitter, q̄ pōt testari. Tu aduerte ꝙ in text. nihil dr de legatis; nisi dixeris, ꝙ iure isto erāt exæquata legata fideic. vt dicit Bar. hic in pricipio. Tu ꝯsidera, ꝙ iste tex. ſm cōem suam intelligit, ēt de fideic. vlib. vt declarat Pa. de Ca. ergo iste tex. ꝑbat, ꝙ particularia legata sunt exæquata fideicō. vlib. qđ negat Bar. in l. ꝑced. Saluari pōt Bar. qđ s. dixit, exæquata nō esse ꝑ oīa; non tñ negat, quin in qbusdā sint exæquata, vt hic Raph. Com. Pau. & Alex. summāt negatiuè. Qui nō pt testari, ñ pt codicillari. Tu aduerte, qa istud summariū vr̃ summare textū à ꝯrio sensu: ergo nō bonū; qa summat subauditū intellm; & ñ propriū. Nā argm à ꝯrio dr subauditus intells, ſm glo. in l. apud antiquos, in ver. ꝯiectura, C. de fur. Saluando, rñdeo ꝙ dictio, demū, tollit ꝯriū; nam est dictio taxatiua, l. ita demū. C. de ꝓcu. Taxatiua aūt addita orōni affirmatiuæ expresse negat oīa, excepto eo, qđ positū reperit, l. i. C. de patr. potesta. declarat Bar. in l. j. in princi. ff. si quis ius dic. non obtemp. Not. primò regulam adir-

1 affirmatiuam,† ꝙ qui poteſt teſtari,poteſt legata & fideicõmiſſa relinquere, l. 1 in prin.inf. de leg.3.& ſic qui poteſt teſtari,pt codicillari.l.Diuus,§ pe.ſ.ti.proxi.Ratio eſt,ſm d.Iaſ. quia non debet,cui licet,quod eſt plus,qđ minus eſt,nõ licere,l.non dẽt, de re.iu.Conſidera,an iſta rõ ſit vera:nam ſi tu intelligas,qui pt teſtari,pt in teſtõ fideic.relinquere; tunc videris arguere de toto ad partẽ,iuxta l. ſi quis cum totum,ff de re iud.Sunt enim fideicommiſſa in teſtõ relicta pars teſti,vt dixi ſ.in rub.Si vero intelligas,ꝙ is poſſit codicillari,qui poteſt teſtari; tunc ẽt ratio vr̃ falſa;quia plus vr̃ concedi,ꝙ teſtator poſſit diſponere de bonis ſuis in voluntate minus ſolẽni,q̃ in teſtõ ſolẽni,l.ſi qñ,cũ ibi no. C.de inof.teſt.Põt fortè dici habita conſideratione, ꝙ in teſtõ teſtõr põt directò & ꝑ indirectũ diſponere in codicillis niſi per indirectũ;ſaltẽ quo ad hrđ tat ,§.codicillis,Inſt.de codic.Et iſto reſpectu plus eſt poſſe teſtari,q̃ codicillari.Amplia,vt procedat ẽt in eo,qui põt teſtari ex priuilegio;nam ẽt codicillari poterit. l.1.§.in filij,inf.ad Treb.Secũdo amplia,vt etiam is qui poteſt teſtari pro alio,etiam codicil.poſſit pro eo,l.ſi Titio.§.fi.inf.e.per quæ iura ita dicit Aret.in l.1.§.fi.col 4.in fi.ſ.de vulg & pup.No.

2 ſecundo regulã negatiuã,† ꝙ qui non poteſt teſtari,non poteſt codicillari,concord.tex.in d.l.diuus,§.pe.Hinc infertur, ꝙ Cardinales,qui non poſſunt ſm conſuetudinem Ro. curiæ teſtari, ſm Hoſt.in Sum.de pœn.& remiſ.§.cui ꝯfitendũ.verſ.cui confiteri,no n ẽt poterunt codicillari.De hoc, an Cardinales poſſint teſtari,& an Papa poſſit eis dare licentiam teſtãdi;& an talis licẽtia ſit generaliter intelligenda? Vide And.Sic.in tra. de poteſta. Card.in 4.q.Baſilica 1.partis.Sed videtur, ꝙ ſi Cardinales ex diſpenſatione poſſint teſtari,ꝙ tñ non poſſint codicillari,quia in diſpenſationibus non eſt licita extenſio;etiam ex maioritate rõnis,ſm Io.And.in reg.cui licet,de reg.iu.in 6.& Fely. poſt Abb. in c.at ſi clerici,§.de adulterijs,de iud.Ad iſtud inf. rñdebo. Teneas ergo,ꝙ ẽt poterunt codicillari,per tex.in d.l. .§.in filij, inf. ad Treb.Sed cõtra iſtã regulã ob.quia nutu nemo poteſt teſtari,l.iubemus.C.de teſt.& tñ poteſt codicillari, l. nutu,de lega 3. Sol.Regula procedit negatiue reſpectu poteſtatis,in ſuo gñe; & non reſpectu formæ,& ſolẽnitatis,l.fi.C. de codicil. iuncta l. hac conſultiſſima,C.de teſt benè facit quod decidit Alex. in l.ſi non ſpeciali,col.2.C.eo.ti.de teſt.Glo.vnica diuiditur in 5. partes.In 1.alleg.concord.In 2.quærit,& de q.ſe remittit.In 3.opp. & ſolu.In 4.ampliat.In 5.ponit drĩam inter codicillos, & teſtamenta.Partes de ſe patent.Primę duæ claræ ſunt.Pro expeditione 3.partis opp. de l.tam is,ff.de don.cã mor.Rñdet gl.ꝙ loquitur in donatione cã mor.q̃ nõ eſt legatũ,vel fideic Iſta ſol. non tollit ꝯriũ,qa donatio cã mor.æqparat legatis,l.aliud,ff.de don. cã mor.Hinc ſumpta occaſione,Bar.& alij ſcribentes hic examinãt,qñ donatio cã mor.æqparet vltimis volũtatib. & qñ ꝯctib. *communiter* approbat̃ diſtinctio Bal.hic. Tu facias 4. concluſio-

3 nes.Prima ſit,† Donatio cauſa mor.quo ad ordinationẽ & modũ ineũdi,potius accedit ꝯctibus,q̃ vltimis voluntatibus,allegat gl.in l.2.inf.de do.ꝑleg.dr̃ ibi,ꝙ donatio cã mortis facta vxori, conſtante matrimonio,nõ valet,l.maritus.ff.de don.ca.mor. & tñ valet legatũ,ergo accedit donationi inter viuos, q̃ nõ valet.l. 1.& ꝑ totũ.ff.de don.inter vir.& vx.Tu aduerte,qa in hoc poti⁹ accedit legatis effectualr̃ loquendo;nã legata fcã vxori, ꝯſtante m̃rimonio,effectualr̃ non valent; ſed benè poſt mortem teſtõris ſortiunt̃ effectũ,ſi reuocata non fuerint,l.4.inf. de adim. leg. ſic donatio cauſa mortis, ſi non fuerit reuocata,morte ipſa cõfirmatur;& ſuum effectũ ſortit̃,l.mortis cauſa,ff.de do.ca.mor. Scđo ꝑ ꝯcluſione adducitur,quia donatio cauſa mortis requirit conſenſum,& præſentiam donatarij,l.illud,in fi.cum l.ſeq.ff. de donat.cau.mor.& ſic accedit ꝯctui,qui requirit conſenſum duorũ.l.conſenſus.ff. de actio. & obliga. legata autem fieri pñt abſenti,l.cũ pr̃.§.ſurdo,inf.tit.1.& hæres abſens inſtitui poteſt; quia vltima voluntas ſolũ dependet à conſenſu teſtõris, l. inter veſtẽ,inf.de au.& arg.legato.facit,quia ſaltẽ de iure hodierno donatio cauſa mortis,ſaltẽ dẽt fieri pacto nudo,ſm gl.in d.l.cũ pr̃.§.Mæuio,& in l.1.C.de iure dot.Et ſic ampliabis l. ſi quis argentum.§.pe.C.de don. vt procedat etiam in donatione cauſa mor.Ex hac concluſione reſultat reſponſio ad contrarium ſ.

4 formatũ.d l.tam is,† ꝙ ideo filiusfa.poſſit donare donatione cã mortis,cum conſenſu patris;licet non poſſit teſtari, quia mortis cauſa donatio,quantum ad initium & ordinationem ſui,potius accedit contractibus,qui poſſunt dependere ab alieno arbitrio,l.fi.C.de contrahen.emp.l.ſi quis arbitratu,ff.de verb.ob. & nõ vltimis voluntatibus,quæ ab alterius voluntate pẽdere nõ debent,l.captatorias,ſ.de hęred.inſt.Iſta reſponſio non eſt tuta, quia quantũ ad potentiã donandi,& habilitatem perſonæ, donatio cauſa mortis accedit vltimis voluntatib.vt inf. dicã. d. Iaſ. poſt Raph.Fulg.in l.ſenium,C.qui teſt.facere poſſ.timore huius difficultatis tenuit, ꝙ hodie filiusfam. non poſſit donare bona propria cauſa mortis;etiam interueniente ꝯſenſu patris.Sed illa opi.eſt reprobata.Ideo ad ꝯrium rñdeas,vt ꝑ Socin. in l.1.§.

5 fuit quæſitũ,col.vlt.inf.ad Treb.Ex iſta concłone infertur, † ꝙ diſpõ l.ſi non ſpeciali.C.de teſt.nõ hẽt locũ in donatione cauſa mortis,vt tenuit Matheſil quẽ ſequunt̃ Alex.& Mod.in d.l. ſi ñ

6 ſpeciali.Secundo infert̃,† ꝙ cæcus in donatione cauſa mortis,ñ tenebit̃ obſeruare formã l.hac conſultiſſima,C.qui teſta.facere poſſ.ſm Bal.conſi.248.An cæcus,lib.5.& ſequitur Soc.hic. Contra hanc concluſionẽ obſtant plura. Primo,in ꝯctib. ſufficiunt duo teſtes,l.vbi numerus,ff.de teſti.c.in omni negotio,eo.titu. Sed in donatione cã mortis requirunt̃ quinque,ſicut in codicillis,l.fi.C.de don.cã mor.ergo,&c.Ad iſtud rñdet Imo. Ale. & Mod.ꝙ ẽt in ꝯctib.requirunt aliqñ quinq;teſtes,vt in l.teſtium. C.de teſt.in l.fi.cũ auth.ſeq.C ſi cer.pe.Iſta ſolu.nõ placet,qa regularis nã ꝯctuum eſt,ꝙ duo ſufficiant.& ꝯclõ nr̃a intelligenda eſt quantũ ad nãm regularẽ,non irregularem;alioqn non eſſet bonũ fundm̃ Bar.ſ.factũ;ꝙ donatio cã mortis æquiparet̃ ꝯctib. in ſui forma;quia pñtiã;& conſenſum partis reqrit; nã & qdã vltima voluntas ẽt eſt,quæ ꝯſenſum & pñtiam partis exigit,l. licet ĩter priuatos,C.de pact.ſed Bar.de ea ñ curauit;qa eſt irregularis.Alr̃ ergo rñdet Are.in l.2.ff.de ver.ob.ꝙ iſta cõcluſio fallit,quantũ ad formã ꝓbatoriam ꝑꝑ fraudes euitandas.l.ſi.C. de fideic.Cogita ſi dici poſſit,ꝙ forma probatoria ptius reſpicit effectũ & executionẽ,q̃ ordinationẽ,& ideo dicit Bal.ꝙ conſtito de actu ꝑ confeſſionẽ partis,non eſt curandum de forma ꝓbatoria,ita Bal.in auth.ſed nouo iure,C.ſi cer.pet.& ſic ſi pars cõfiteat̃ donationẽ cã mortis factã fuiſſe,donatio valeret, eſto ꝙ ñ ꝓbaret̃ ꝑ quinq;teſtes,qđ eſt ſumme notãdũ,ſi verũ eſt;non tñ affirmo,ꝑꝑ ea q̃ tradunt̃ in l.nemo pt,inf.e.Scđo ob.tex. in l.ſcũ antiquitas.C.de teſt.Dr̃ ibi,teſtamenta,codicilli,& vltima diſpõ vnico cõtextu fieri dñt. Pondera verbũ,vltima diſpõ,qđ verbũ, ſm Ale.& Mo neceſſario debet intelligi de donatione cã mortis;qa de teſtĩs & codicillis facta erat ſ. mentio;ergo donatio cã mortis,q̃tũ ad ordinationem,accedit vltimis volũtatib. Ad iſtũ tex.rñdet Alex.& Mod.ꝙ ẽt nonnulli ꝯctus vnico ꝯtextu fieri debẽt,vt ſtipulõ.l.1.§.1.ff.de verb.obl Iſta ſol.tollit ex his, q̃ ſtatim dixi.Vñ intellige illud verbũ,vltima voluntas,de vltima voluntate in gñe,de qua loquit tex.in d.l.licet,C.de pac.Tertio obſtat tex.in l.ſancimus.C.de don.vbi ꝯctus donationis ĩter viuos requirit inſinuationẽ;& tñ donatio cã mortis omiſſa inſinuatione valet,ſicut vltima voluntas.d.l C. de donat.cauſa mortis. Quidam rñdẽt,ꝙ inſinuatio non reſpicit ordinationem; cũ ex interuallo fieri poſſit.l.fi.§.pe.C.de donat.ante nup.Iſta reſponſio non placet,quia Bar. in l.Modeſtinus.ff.de dona.tenet quòd inſinuatio dicatur de ſolennitate actus.Secũdò,quia cautio de reſtituendis vſuris ꝑ vſurarium pſtanda pro validitate ſui teſtamenti,iuxta tex.in c.quanq̃,de vſur.in 6 põt ex interuallo præſtari,vt ꝑ gl.& doc.& tñ Soc.hic concludit, ꝙ iſta cautio reſpiciat ordinationẽ.Rñdeo ergo aliter;ꝙ mortis cã donatio non exigat inſinuationẽ,nõ tñ ſequit̃;ergo non equiparat ꝯctib.quãtum ad ordinationẽ,quia ꝯctus regulariter valent abſq; inſinuatione,vt probat̃ in d.l.ſancimus,ꝑ locũ à ſpeciali.Et iſta ꝯclõ debet intelligi,ꝙ donatio cauſa mor.æquiparet ꝯctib.quo ad naturã ꝯctuum regularem,vt ſ.probaui. Vltimo ob.quia donatio cã mortis põt fieri ſub condone impoſſibili,ſicut vltima voluntas,l.q̃ ſub condõne,in prin ſ.de cond.inſt.& tñ ꝯctus nõ,l. impoſſibilis.ff.de ver.obl.Quidã rñdent,ꝙ tex.in d.l. q̃ ſub ꝯdõne, nõ probat qa doct.ibi,& in d.l.impoſſiblis, *communiter* tenent, ꝙ impoſſis ꝯdõ non vitiet don.cã mortis;ſed vitiet̃. Cõſidera ſi dici poſſit,ꝙ reiectio cõdõnis potius ꝯcernit effectũ q̃ formã, & modum ineũdi.Præmiſſã ꝯcluſio inducitur ad q.† Vſurarius 7

manifeſtus prohibetur teſtari; niſi pſtita ſatiſdatione de reſtituendo vſuras d.c.q̃q̃,de vſur.in 6.Quærit,an poſſit donare cau. mortis? Vr̃ ꝙ ſic,qa quantũ ad ordinationem & formam , donatio cã mortis accedit contractibus;& ita decidit Bal.in l.executorẽ.C.de execu.rei iud.& Ang.in diſpu.incip Aſtenſis miles, & Pau.de Caſt.conſi.283. Ad primũ q̃ſitum, ſm antiq.impreſſio.Bald.conſi.298. Quæritur vtrum,lib.2.& Bened.Cap.conſil. 91.Cum viſo,col.2.Contrarium tenet d.Philip.Franc.in rub de teſt.in 6.col.16.quia diſpõ d.c.q̃q̃,eſt fauorabilis animabus; ergo extendenda,ſm Bar.in aut.ſacramenta puberum,C.ſi aduer. vend.& quia ſi vſurarius poſſet donare cã mortis, nõ pſtita ſatiſdatione,de facili eluderet diſpõnẽ d.c.q̃q̃. ergo ne lex ſit eluſoria,ẽt extẽdet̃ ad iſtũ caſum,ſm gl.in cle.1.de ſepul.Et iſtã op. tanq̃ tutiorẽ ſequuntur Sen.hic,poſt Io.Cald.in diſp.incip. Canonica conſtitutione.Br̃,præcedens opi.vr̃ *communis*, quæ ſanè intellecta vera erit,non obſtãtib prædictis.Intellige ergo,niſi in fraudẽ d.c.quanq̃,uſurarius donaret cauſa mortis; tunc enim non valeret donatio,l.fraus legi,ff.de legi.† Præſumitur autem

8 donatio cã mortis in fraudẽ legis facta,ſi ſit de oĩbus bonis,vel de maiori parte,arg.l.Lucius,§.oẽs.ff.quæ in fraud. cred. & ita dicunt Ioan.And.Gemi.& alij.in d.c.quanq̃. Secundo intellige,

9 † niſi donatio cã mortis ſit facta in teſtõ vſurarij,ſm Lap.alleg. 123.quẽ ſequunt̃ Senen.hic.Tu aduerte,quia Dec.in conſ.196. In caſu ꝓpoſito,intelligit iſtud procedere,qñ donatio cã mortis,eſſet facta in teſtõ abſq;ſtipulatione donatarij, uel Notarij;

tunc habet vim fideic. ſm Bar. & ſcrib. in l. 1. ff. de don. cā mor. Secus vbi interuenit ſtipulatio; quia tunc reputat̄ ꝯctus ſimplr, alleg. Sal. in l. 1. C. co. ti. de dona. cā mor. pro quo facit l. fi. & ibi no. Bal. ſ. de reb. eor. vbi irritato teſtō. non vitiant̄ ꝯctus in teſtō facti, & voluit Bar. in l. cū quis decedens. §. codicillis, inf. de leg. 3. Sed tu conſidera, ꝙ caſu quo donatarius ſtipulet̄ ſibi dari dona ta poſt mortem donatoris, deciſio Decij non vr̄ vera; qa donatio cā mor. cuius obligatio incipit in pſona hr̄dis, hēt vim fidei com. ēt ſi ſtipulatio interuenerit, d. l. 1. C. e. ti. p quā ita in terminis nr̄æ q. conſuluit Bald. conſi. 265. Quærit, vtrū vſurarius, lib. 2.
10 Scđo inducit ad aliā q. † Statuto cauet̄, ꝙ mulier & minor non poſſint ꝯhere ſine conſenſu duorū pximorū. Quærit̄, an ſine cōſenſu proximorū poſſint donare cā mortis? Præmiſſa ꝯclō facit ꝙ nō; & ita conſuluerūt Anc. & Panor. relati p Mode. hic. Et iſta eſt *communis* opi. Solus d. Iaſ. dicit ꝯriū eſſe verius duab. rōnibus. Prima, qa adultus hñs curatorē, nō pōt ꝯhere ſine cōſenſu curatoris, l. ſi curatorē hñs, C. de in inte. reſt. minor. & tñ pōt donare cauſa mortis, ſm Bal. & Alex. ibi, & Bal. in l. 1. ſ. de tute. & rō. diſtr. quia ex donatione cā mortis, nō pōt lædi minor; cū valeat p libito reuocare donationē, l. non oīs, ff. ſi cer. pet. ſi iſta deciſio Bal. & Ale. vera eſſet, d. Iaſ. optimè ſentiret; ſed eā nō puto veram. in primis, vt ipſe fatetur Bal. & Alex. in hoc variauerunt, ergo &c. Non ob. dū dñt minorē ex tali donatione lædi non poſſe; cum poſſit cā reuocare; qa rñdet̄, ꝙ ſi incipiat à traditione, vel ſubſequat̄ traditio, læſus erit minor, ſaltem in fructibus. Præterea non vr̄ bona rō, pōt reuocari, ergo nō pōt lædi. Nā rō phibitionis, ne minor ꝯhat ſine curatore, ſ ne ex intellr̄s imbecillitate decipiat̄ à ꝯhentib. militat ēt in donatione cā mortis, q̄ fit p viā ꝯctus; & licet reuocari poſſit; tñ ſi minor moreret̄ in minori ætate, añq̄ diſcernere poſſet, vtrū deceptus fuerit, ſatis ex hoc læſus reperiri poterit, ergo &c. Scđo mouet̄, qa prohibitus ꝯhere, nō intellr̄ phibitus teſtari, l. verba geſſerunt. ff. de ver. ſig. ſic ergo mulier & minor p ſtatutū hmōi teſtari, & mortis cā donare non phibet̄. Cōſequētia patet, Cui non denegat̄, qđ eſt plus, nec id, qđ eſt minus, l. nō dēt, ff. de re. iu. Ad iſtud rñdeo, ꝙ argm̄ à minori ad minus non valet, qñ id, qđ eſt minus, eſt diuerſi generis, ſm gl. in clem. ne Romani, in ver. ptātis, de elect. Donatio aūt cā mortis quātū ad ordinationē, non eſt de gñe vltimarum volūtatū, cū in hoc æqparet̄ ꝯctibus, ergo &c. Nō recedas à cōi, pro qua facit, qa phibitus ꝯhere, intelligit̄ phibitus donare inter viuos, qa donatio eſt ꝯctus, ſm Bar. in l. ꝙ ſeruus. ff. đ ſtip. ſer. & quia rō huius ſtatuti fundata ſuper intellr̄s imbecillitate, militat ēt in donatione inter viuos, ſm Bal. in cap. 2. de probat. Si ergo mulier & minor phibentur donare; bñ ſequit̄ ꝙ etiam erūt phibiti donare cā mortis, l. filiusfa. §. pari autē rōne, ff. de do. p q̄ ita dicit Bald. in c. 1. col. 4. de prohibi. feu. alie. per Feder. Et iſtam communem opi. ſequit̄ d. Iaſ. ſibi ꝯrius, in §. 1. col. 4. Inſti. de act. & Cor. ꝯſ. 41. Videret in hac, lib. 1. Secunda concluſio, Donatio
11 † cā mortis reſpū cauſæ efficiētis; & ſic quantū ad facultatē donādi æqparat̄ vltimis volūtatibus; negatiuè ſiqdem valet ꝯntia, Qui non pōt teſtari, non pt̄ mortis cā donare, l. 1. §. 1. ſ. de tutel. & rō. diſtrahen. l. diſcretis, vbi no. Ale. & Mod. C. qui teſt. fac. poſ.
12 Iſta concluſio ſolum procedit † in prohibitis teſtari ex defectu naturæ, ſm Imo. hic, & d. Iaſ. in d. l. diſcretis. Imo iſto caſu prohibitus teſtari, intelligit̄ ēt prohibitus donare inter viuos, ſm gl. in l. qui id, quod. §. mutus. ff. de dona. ſecus ergo in prohibitis teſtari pp delictū, vt ſ. diximus de vſurario. Hinc † excōicatus ſolēniter, q non pt̄ teſtari, ſm gl. in c. decernimus, de ſen. excom. (q̄
13 in anathematizato iuxta formam c. non debet. 11. q. 3. ſaluat d. Phili. de Peru. in rub. de teſta. in 6. col. 16. & ſeq.) non tñ erit phibitus donare cā mor. nec inter viuos; nā excōicati ſaltem in eorundē piudiciū non phibent̄ ꝯhere, ſm Panor. in c. veritatis, co.
14 §. de do. & contu. Iſta concluſio ſeruit ad q. Statuto diſponit̄, ꝙ maritus non poſſit aliqđ vxori relinquere in vltima voluntate pter vſumfructū; q̄rit̄, an poterit donare cā mortis? Iſta ꝯclō facit ꝙ nō. Ad idē facit, qa donatio cā mor. dr̄ vltima voluntas, l. fin. C. de cod. & Bar. hic. Tertio facit, quia rō ſtatuti ea ſola eſſe vr̄, ne venientes ab inteſtato maritali affectione priuent̄, ita dicit Cur. conſi. 11. Statuto Parmenſi, col. pe. q̄ rō cū ſola poſſit aſſignari; ergo dēt haberi p expreſſa, ſm gl. in l. quis. C. de fideic. & ex ea licita eſt extēſio, ēt in correctorijs. l. fi. & ibi Bar. C. de reu. dona. Itē iſtud ſtatutū vr̄ fauorabile, ſm Bar. in l. ſi conſtante. q. 9. ſol. ma. Itē gñaliter loquit̄ de qualibet vltima voluntate, ergo & c. l. de pretio. ff. de Publicia. Itē alr̄ intelligendo, ſtatutū redderet̄ eluſoriū, ergo &c. Et ita in ſiñ determinat Alex. conſ. 36. Viſo & ꝯſiderato, lib. 2. In ꝯriū facit, qa pdicta ꝯclō ſolum procedit in phibitis teſtari ex defectu naāe. & reperio ꝯ. conſuluiſſe Dec. cōſ. 196. p totū; motū pricipalr̄, qa in hoc donatio cā mor. accedit ꝯctib. Crederē tñ primā opi. veriorē, tū pp rōnem ſtatuti, q̄ ad caſum donationis applicat; tū qa donatio cā mor. vxori facta, ꝯfirmat morte mariti, l. ſi mortis cā, ff. de don. cau. mor. ergo debet habere vim fideic. l. 1. C. de dona. cau. mor. & dixi ſ. in
15 q. de vſurario. Tertia conclō, † Donatio cauſa mortis quo ad efficaciā & effectū, æquiparat̄ vltimis volūtatib. l. fi. C. de do. cau. mor. ita ꝯcludūt *communiter* Doc. Pro hac ꝯclōne d. Iaſ. poſt Ale adducit 11. deciſiones. Circa primā, dū dñt, ꝙ dñium rei donatę trāſit in donatariū ipſo iure, l. 1. & ſeq. ff. de publ. Adde verū eſſe ſi donatio à tpe mortis incipiat à pmiſſione; ſed ſi incipiat à tra ditione, ſtatim à die traditionis transfert̄ dñium, l. ſenatus. § fi. ff.
16 de don. cā mor. Sed dubito, † an pro reb. donatis cā mortis cōpetat hypothecaria, ſicut pro legatis. Præmiſſa faciunt, ꝙ ſic. Cōtra determinat Bal. conſi. 248. An cæcus, li. 5. quia hoc non dixit, l. ſi ſeruum. §. non dixit, ff. de ver. obl. Sed an det̄ actio ex teſtō? Rñdeo ſi donatio fiat in teſtō, vl̄ codicillis, dabit̄ actio ex teſtō. l. 1. cum gl. C. de don. cau. mor. ſi alr̄, tunc cōpetit actio ex ſtipulatu, ſi ſtipulatio interuenerit. ſi vero donatio facta ſit pacto nudo, dabit̄ condō ex l. ſi qs argentū, C. de don. ſm Bal. in pallega. conſ. Vltra doct. p iſta ꝯcluſione facit, qa donatio cā mor. nō ꝯferet̄, ſicut nec ꝯferunt̄ legata, l. pe. inf. de colla. bon. Scđō facit, qa minori non ꝯpetit reſtō in integrū aduerſus donationē cauſa mortis, ſicut nec aduerſus legatū fcm̄ per ipſum ī teſtō, ſm Bal. in l. 1. ſ. de tute. & rō. diſtr. Itē facit, qa donatario cā mor. legari, & fideicōmitti pōt, ſicut legatarijs. l. cū pr̄. §. 1. inf. ti. prox. imo ēt donatario cā mor. ſubſtitui pt̄ eo mō, quo declarat Bar. in l. ſi cui. mortis. ff. de don. cā mor. Contra ꝯlonem opp. de l. ſi vero, §. ſi mortis. ff. de bonis liber. vbi dr̄, ꝙ acceptans legatū, repellit à ꝯ tabulas, & tñ nō repellit̄ acceptans donationem cā mortis. quē tex. reputat ſingularem Rom. ſing. 478 Acceptans, &c. Sol. Con
17 cluſio non procedit, vbi rō diuerſitatis ꝯrium demonſtrat. Rō ibi aſſignat̄; qa patronus acceptando donationē cauſa mortis, potuit exiſtimare, ꝙ libertus gratus ēt erit in teſtō, q̄ rō non patit̄ idem diſponi in legatis, q̄ fiunt in teſtō. Ex quo tollitur vnū ꝯrium adductū p Soc. dū dicit donationē cauſa mortis repudiari non poſſe; legata poſſe, ſm gl. in l. cū pr̄, §. mr̄ inf. ti. proxi. Nā in hoc differūt, quia donatio cā mor. acceptat̄ illico rōne ſtipulationis, vel pacti; ſed legata fiunt abſq; pactis. Et propterea infero, ꝙ ſi legatarius acceptet legata viuo teſtōre, poſtea in piudicium hr̄dis repudiare non poſſet, d §. ſi mortis cā. bñ facit tex. in
18 l. non putauit, §. ſi quis ſua manu. inf. de bo. poſ ꝯ tab. † Quarta ꝯclō. Donatio cā mortis, quantū ad cōfirmationē æquiparat̄ donationi inter viuos & ꝯctib. non āt legatis, qa legata ad ſui cōfirmationē requirūt aditionē hr̄ditatis, l. ſi nemo. ff. de reg. iur. ſed donatio cā mortis ſola morte confirmat̄, ſm gl. in l. poſt legatū §. pe. inf. de his quib. vt indig. & Bar in l. ſequens qō, de lega. 3. & iſtud *communiter* tenet̄, vt hic p Ale. & Mod. qb. adde Imo. Ang. & Mod. in l. circa, inf. ad l. Falc. Intellige procedere in donatione cā mortis facta per ſtipulationē aut pactum; ſecus in donatione facta abſenti in teſtō, quia illa hēt vim fideic. ſm Imo. in l. ex ſcriptura, ff. de dona. Scđo intellige, quantū ad effectū agendi ꝯ curatorē bonis dandū, ſecus quantū ad agendū ꝯ hr̄dē, ꝯ quē ñ ꝯpetit actio, niſi hr̄ditatem adierit, ſm Bal in l. cū verū. C. de fideic. Vlt. no. dcm̄ Ang. qđ vbiq; doct. magñant, ꝙ donatio cauſa mor. reuocata per pœnitentiā qualidat̄, ſi donator decedat ſi
19 ne † hr̄de. l. 1. ff. de his, qui ſi. manumiſ. ad libe. perue. ſequuntur doc. hic. & in l. q Romæ. §. Flauius, ff. de ver. obl. Sed ille tex. vere non probat; nō pp aduerſatiuam, ſed & ſi, quā pōderat hic Soc. & malè, ſed pp alias rōnes, quas adducit Cor. conſ. 68. Ardua q-
20 dē. col. 6. lib. 3. Quærit Bar. † An ſtatutū prohibens minorē 20. annis teſtari, intelligat̄ ēt prohibere, ne poſſit codicillari? Rñdet ꝙ ſic; qa lex noua recipit interꝑtationē à lege antiqua, l. 1. §. lex Fal. inf. ad l. Fal. & l. j. §. j. ff. de mune. & honor. Iſta iura non probāt, qa loquunt̄ in interpretatione declaratoria, ſeu limitatoria; qō aūt Bar. loquit̄ in interꝑtatione correctoria; vnde Bar. alle. aliā
21 rōnem. † Vbi duo ſunt æquiparata à lege antiqua, lex noua diſponens ſup vno, cēſetur idē diſponere ſuper altero, ſm gl. in l. qđ vero. ff. de legi. & in l. ſi qs ſeruo perſuaſerit. C. đ fur. Sup iſta regula vertitur diſceptatio, an procedat in correctorijs. Bar. vult ꝙ ſic. contrarium tenent Raph. & plures alij. Cum Bar. ſe habet *commun.* opi. vt p Are. & Mode. hic. Tu adde, ꝙ determinat Ro. conſi. 32. Viſa municipali conſtitutione. Item pro hac deciſione facit tex. in l. ſi qs in graui. §. ad cām, iuncto §. codicillos. ſ. ad
22 Sylla. Vltimo quærit Bar. † ſi ſtatutum diſponat teſtm̄ valere cū quinq; teſtibus; an intelligat̄ diſponere, ꝙ codicilli valeant cum tribus? Reſpondet, ꝙ nō, vt hic per eum, quē alij ſequuntur. In contrarium videtur caſus in l. Marcellus notat, ff. de dona. cauſa mor. per quē tex. ego tenui, ꝙ tempore peſtis donatio cauſa mortis facta coram tribus teſtib. valeat; poſita opinio. quam tenui, ꝙ valeat teſtamentum tempore peſtis cum quinque teſtibus. ita dixi in tract. de peſte, in 7. q. 2. particulæ 1. partis.

SVMMARIVM.

1 *Conditionale legatum non efficitur per hæc verba, ſi hæres erit, vel quiſquis hæres erit; quandoque tamen fit vt abundè traditur nu. 10. 11. & 16. Conditio neceſſaria impropriè eſt conditio.*

2 *Dictio, ſi, ſtat cauſatiuè, nō conditionaliter, quando aliquid additur, quod requiritur de neceſſitate actus, quod facit ad multa notabilia, vt nu. 3. vſque ad 7. incluſiue.*

3 *Condi-*

3 *Conditionale legatum non faciunt hęc verba, si legatarius agnouerit; nec legatum partus ancillæ, vel vini vineæ, per hæc verba, si nascatur, efficitur conditionale.*

4 *Mandatum Papæ de prouidendo alicui de beneficio per hæc verba, si idoneus repertus fuerit, non dicitur conditionale & nu. 34.*

5 *Collatio beneficij facta sub conditione, si vacat, vel sub alijs, quæ insunt tacite de necessitate actus, non censenda est conditionalis.*

8 *Relatiuum, quisquis, iunctum verbo futuri temporis, importat condōnem.*

9 *Tacita condō subintellecta ex natura negotij, non facit actū conditionalē.*

12 *Conditionalia legata ante conditionis euentum non transeunt ad hæredes, quod non procedit in conditionibus necessarijs, et subintellectis, quę non reddunt legatum conditionale.*

13 *Conditio necessaria facit legatum conditionale, quando constat de mēte testatoris, volentis expressione talis condōnis, reddere legatum condōnale. Et qn̄ dicatur constare de mente testatoris, ibi traditur, & n. 15.*

14 *An hęc verba, lego sub ea conditione, si Titius hęres erit, reddant legatū conditionale; & an per illa verba, sub ea conditione, dicatur apparere de voluntate testatoris.*

17 *Portio repudiata, vel alio modo defecta, quæ alteri cohæredi accrescit cū onere suo legatorum; an accrescat ex legis dispositione, an vero ex testatoris voluntate.*

18 *Verba ista, quisquis mihi hæres erit, reddunt legatum conditionale, quādo in testamento est apposita clausula codicillaris, alias non: de veritate tamen huius dicti, ibi traditur.*

19 *Hæc verba, quisquis mihi, & c. an habeant vim clausulæ codicillaris.*

20 *Hæc verba, quisquis mihi, & c. non faciunt legatum conditionale, quamuis sit apposita clausula codicillaris, quando à princ. testamentum erat nullum & caducum.*

21 *Verba, quisquis mihi, in testamento inter liberos reddunt cōdōnale legatū, quia in dicto testamento codicillaris clausula habetur ꝓ apposita.*

22 *Legatarius si sit multum dilecta persona, verba, quisquis & c. faciunt cōdōnale legatum, quia amor maximus operatur clausulam codicillarem.*

23 *Clausula, omni meliori modo, facit vt verba, quisquis mihi, & c. faciant conditionale legatum.*

24 *Idē erit, si testōr protestetur nolle testari secundū miserā legū dispōnem.*

25 *Iuramentum operatur clausulam codicillarem, ideo si in testamēto esset iuratum per verba, quisquis, & c. faciunt legatum conditionale.*

26 *Idem si testator errauit in coniunctione personæ.*

27 *Idem si legasset in defectum institutorum non adeuntium.*

28 *Hæc verba, si hæres erit, in testamento ad pias causas, reddunt legatum conditionale. Idem in testamento militis.*

29 *Testatore dante licentiam legatarijs propria auctoritate apprehendendi legata, verba, si hęres faciunt conditionem.*

30 *Cum hodie aditione legatariorum legata effectualiter sustineantur, ista lex videtur abolita; & sic verba hæc, si hęres, important conditionem.*

31 *Datio substituti vulgaris facit, vt legatū per prædicta verba sit cōdōnale*

32 *Legatū per prædicta verba, licet non sit cōdōnale, quo ad transmissionē; ē tamē cōdōnale quo ad natiuitatē actiōis; hoc est impedit actionē nasci.*

33 *Conditio hæc, si volet legatarius, an faciat legatum conditionale; & qualiter exponatur, & nu. 35.*

36 *Expressio eorum, quæ tacite insunt per modum dispositionis, nihil operatur. ꝙ procedit, quādo exprimūtur illa, quæ tacite insunt ex necessitate: secus si ex uoluntate; abundè tamen ibidem de veritate huius fallentiæ*

37 *In legato puro qualiter dicatur dies inesse præter voluntatem, & secundum voluntatem testatoris.*

38 *Expressio illorum, quæ tacitè insunt, per alium modum quam qui tacitè inest, aliquid operatur.*

39 *Copula, &, copulat æquè principaliter: dictio vero, cum, accessorie. Et quid referat, an sententia confiscationis bonorum fuerit lata per dictionem, cum, aut copulam, &.*

40 *Expressionem eorum, quæ tacite insunt, nō operari; intelligitur in præiudiciū eius, in cuius fauorē tacitè inerat; sed in eius fauorē bene operat̄.*

41 *Expressio eorum, quæ tacite insunt, saltem hoc operatur, vt expressum non dicatur amplius tacitum, quoniam expressum facit cessare tacitum*

42 *Statutum disponens, elapso termino expresso in instrumento debitorem posse carcerari, non habebit locum elapso termino tacito.*

43 *Condemnatus per arbitrum ad soluendum intra terminum à lege datū condemnatis, an possit moram purgare.*

44 *Arbirer an possit diem legalem coarctare, & prorogare.*

45 *Hęreditas legitima delata ex testamento, an sit communicanda socio, cum quo est contracta societas super legitimis hæreditatibus.*

HAec verba testatoris.

Varijs modis summatur; tu
uero nō discedēdo à lr̄a, sic summabis. Per hæc verba,
quisquis mihi hęres erit, & in effectu similia, non redditur lega
1 tum conditionale. No. primo, † ꝙ hęc verba, si hęres erit, non
faciunt legatū conditionale. Pondera, ꝙ Iureconsultus non di-
xit, hæc conditio; qđ credo cū ministerio dictum; ꝗa conditio
necessaria, non est propriè conditio, ſm Bar. in l. 1. q. 1. inf. de ꝯ-
ditio. & demon. impropriè tn̄ dr̄ conditio, ut in l. in conditioni
bus. §. 1. & in l. aliqn̄. inf. de cond. & dem. & rō assignatur ꝑ Bar.
2 in 1. opp. † ꝗa ubi ꝑ dictionē, si, aliqd additur, quod requirit de
necessitate, tūc dictio, si, stat causatiuè, qđ apparet ex Gramma-
tica, regula de dictione causali: & tradit latius ꝑ Bar. in l. 1. col. 2.
inf. de cond. & dem. De necessitate requirit̄, ꝙ adeat̄ hæreditas
ꝑ grauatū, alioqn legata corruunt, l. si nemo. ff. de reg. iur. l. si ne-
mo. s̄. de test. tute. & l. si nemo s̄. de hæred. insti. Quod procedit
ēt si legata relicta sint à venientib. ab intestato, ſm gl. in l. q filio,
in versi. codicillis. s̄. de hęred. inst. quam dicit singularem Bar. in
auth. ex causa, in 10. oppo. C. de lib. p̄te. & d. Alex. hic, ꝑ qua d. Ias.
allegat tex. in l. eā quā, C. de fideic. quē ante allegauit gl. in d. §.
1. quā gl. ēt dixit singularē d. Ias. in l nemo potest, col. 5. inf. e. Tu
adde clarū tex. in l. 4. in prin. s̄. ti. proxi. Adde, ꝙ istud legatū, si le-
3 gatarius agnouerit, non est condōnale, ſm gl. in l. ꝯdōnes extrin
secus, inf. de cond. & dem. & dixi in l. 1. s̄. e. Silr̄ legatū partus an-
cillæ, vel vini talis vineæ, relictū sub condōne, si nascat̄, non est
condōnale, l. 1. in fi. inf. de cond. & dem. tradit ꝑ d. Ias. in l. qđ in
rerū, in prin. inf. eo. Itē hæc tutoris datio, si satisdederit tutor, nō
4 est ꝯdōnalis, l. muto. §. 1. s̄. de tutel. Silr̄ † mādatū Papæ de ꝓuiden
do Titio de bn̄ficio, si idoneus reptus fuerit, non est condōna-
le, ſm gl. in cle. 1. in vers. repererint, de off. deleg. q̄ ꝓpterea de
cidit valere collationem, ēt si Titius sit inhabilis & indignus, ꝗa
hæc cl̄a, si idoneū eū inueneris, monitionē inducit, nō aūt ꝯdō
nē facit, sequit̄ Bar. in d. l. muto. §. 1. Pa. de Ca. & Mod. hic. Tu ad-
de latissimè Panor. & Fel in c. fi. de p̄sum. & d. Ias. in l. fi. col. 6 C.
5 vn̄ leg. Itē adde, ꝙ † hmōi collatio bn̄ficij, si vacat; uel si solitum
p̄stiterit iur̄m, vel si ꝓpria bn̄ficia resignauerit, non dr̄ condōna
lis, ſm gl. & Panor. in c. significasti, de elect. ideo valet non obstā
te dispositione c. 2. de elect. lib. 6 vbi deciditur, ꝙ electio & col
latio fieri nō p̄nt sub ꝯdōne, vt ēt tradit̄ in ca. quā pio. 1. q. 1. Silr̄
6 † hæc verba, si p̄stiterit cautionē de indēnitate ecclesię, non red
dunt ḡram ꝯdōnalē, ſm Arch. in sum. 8. q. 4. nec ēt hæc verba, si
fecerit residentiam, ſm Archi & Io. And. in c. 1. de iureiur. lib. 6.
& in reg. actus legitimi, de reg. iur. & Gem. consi. 83. Quia istud
dubium, col. 2. Et rō est, ꝗa hmōi ꝯdōnes de iure tacitè insunt.
7 † Silr̄ hæc stipulatio, si Titius vixerit, ꝓmitto ꝙ ibit Rom. non
est ꝯdōnalis, sed pura, quia ex nā obligōnis, tacitè inest, ſm gl. in
l. si decesserit. ff. q satisd. cog. & tradit Dec. consi. 2. col. 3 Licet n.
hmōi verba videant̄ cōdōnalia, effectus tn̄ est simplex & purus.
Iō Iurisconsl. in l. Cornelius. s̄. de hr̄d. inst. dicit, ꝙ expressio ꝯdō-
nis, q̄ tacitè inest, nō facit actū ꝯdōnalē q̄tū ad vim, & efficaciā,
licet faciat ꝯdōnē quātū ad nām verborū. Istud no. recipit com
plures fallē. quas seriosè refert Soc. sed ꝗa Bar. inf. tangit, sequar
eius vestigia. No. scđo rl̄am, ad quā hæc rl̄a sꝑ allegat̄, ꝙ expres-
sio eius, qđ tacite inest, nihil operat̄. Ad idē tex. in l. non rectè,
8 C. de fideiusl. de qua rl̄a abundè dicet̄ inf. post Bar. Nota 3. † ꝙ re
latiuū, qſquis, iunctū verbo futuri tp̄is, importat ꝯdōnē. Ad idē
tex. in l. Stichū, q meus erit, vbi plenè tradit̄. inf. e. Et tm̄ est dice-
re, quisquis mihi hr̄s erit, quātū, si aliquis hr̄s erit, l. qui liberis, in
9 fi prin. s̄. de vul. & pup. No. 4. † ꝙ tacita ꝯdō subintellecta ex nā
negotij, non facit actū ꝯdōnalē, ad idē tex. in l. qđ in rerū, in pri.
inf. eo. qđ ꝓcedit ēt in tacita ꝯdōne legis subrogata in locū ꝯdō
nis exp̄ssæ à testatore. l. q̄ sub ꝯdōne. §. fi. s̄. de cond. inst. Gl. 2. diui
dit in duas partes. In 1. supplet. In 2. subaudiendo remouet ꝯ̄ria.
Scđa ibi, & dic solus. Ex hac gl. & doctri. Bar. in 2. oppo. elicitur
10 limitatio ad tex. † vt hæc verba, si Seius hr̄s erit, non faciāt lega-
tū ꝯdōnale, qn̄ Seius fuit solus institutus, secus qn̄ fuit simul in-
stitutus cū altero, & ab oīb. legat̄, & ita intelligunt tex. in l. si Ti-
tio. §. fi. inf. quan. di. leg. ced. Et ratio est; quia tunc ꝯdō hmōi nō
inest ex necessitate; sed ex voluntate, cū alterius ꝯdōne legata
sustineant̄. Quæ sol. & intelligētia vera est, qn̄ ꝯdō fuit vni soli
noīatim adiecta, secus si in gn̄e; puta, si duob. institutis testōr le-
gauerit ab ambobus, si alter ipsorū hr̄s erit. tunc. n. ꝯdō inest ex
necessitate, vt patet de se; & ꝓbat̄ in hoc tex. in illa ꝯdōne, quis-
11 quis; idest si aliquis hr̄s erit. Sed quid, † si plurib. institutis, testa-
tor legauerit, si oēs hr̄ditatē adierint? Dicerē istud legatū esse
ꝯdōnale; ꝗa de necessitate non inest, ꝙ oēs adeant, cū vnius adi
tione sustineant̄ legata. Gl. fi. diuidit̄ in 4. partes. In prima decla-
rat vebū ꝯdōnale. In scđa ampliat tex. In tertia assignat rōnem.
In quarta allegat concord. scđa ibi, idē est. tertia ibi, & est rō. vlt.
ibi, & ad hoc. Pro clariori intelligentia eorū, q̄ tradūtur per gl.
12 & scribē. subijcio regulā cū fallētijs, & declara. † Legata & fidei
com. relicta sub condōne, an̄ conditionis euentu non transmit
tuntur ad hr̄des. l. vnica. §. sin aūt sub condōne. C. de cad. tol. Ista
rl̄a restringitur ꝑ hanc legem, vt non ꝓcedat in legatis relictis
sub ꝯdōne necessaria & subintell̄a. Ad idē tex. in l. condōnes ex-
trinsecus, & in l. aliqn̄. inf. de cond. & dem. Et circa hanc fallē. to
ta versabit̄ farrago nostra, quia ab hac fallentia dependet intell̄s
13 huius leg. Ista fallentia recipit cōplures decl̄ones. † Prima, ut ꝓce
dat in dubio; secus vbi constat de mente testatoris, volētis per
expressionē necessariæ condōnis facere legatum condōnale, ꝑ
tex. in l. in condōnib. §. 1. ibi, nisi fortè hoc aīo fuerit, inf. de con
di. & demon. Ista decl̄o est uerissima sed maxima difficultas est
quando dicatur apparere de uoluntate testatoris. Pau. de Cast.
refert, ꝙ Bald. in d. l. vnica, in fi. princ. dicit constare de mente, qn̄
verba legati diriguntur ad legatarium; puta, lego Titio, si Seius
hæres erit. Sed in lib. meo Bald. hoc non dicit, & si diceret, non

recte ſentiret;qa hodie dr̄ia non eſt, an verba dirigatur magis
ad honoratum,q̄ grauatum,l.2.C.com.de leg.& dixi in rubr.&
in l.1.ſ.e.& ꝯ.tenet gl.2.hic,quæ vult hunc tex.ꝓcedere, ſiue te-
ſtator dicat,Seius ſi hęres erit,det Titio decem,ſiue dixerit,lego
Titio decem,ſi Seius hęres erit.nec rō diuerſitatis aſſignat per
Pau.cur magis dicatur apparere de mēte vno caſu q̄ altero. Vn̄
14 Pau.& Soc.† dicunt ꝯſtare de mēte, qn̄ teſtator expreſſè legat
per hæc verba,ſub ea condōne,ſi hæres erit,& ita loquit Bal. in
d.l.vnica,in prin. Sed ꝯ.tenent Are.& d.Alex.hic, qa hæc verba,
ſub ea condōne,non faciunt actum condōnalem, qui non eſt
ſui nā condōnalis,l.Mæuia.ff.de manum.teſt.l.2.in fi.ff.de dona.
l.ea condōne.C.de reſcin.ven. cum alijs adductis per d.Ale.hic,
cui addenda ſunt,quæ idem Ale.ſcribit conſ.102.Viſis& ponde
ratis.lib.1.Vbi conſuluit,ꝙ hæc verba, Lego Titio centum hac
condōne,quod debeat liberare hr̄dē meū ab oīb. quæ ſibi de-
bent,nō faciūt legatū condōnale,ſed modale.Defendēdo opi.
Bal.& ſequaciū,ad iſtud rn̄det ſm Soc.ꝙ hęc verba,ſub ea con-
dōne,ſm ꝓpriā nām importāt condōnē, niſi uerba ſequentia
immutent illorū nām,ꝓut in d.l.Mæuia,& alijs iur.p̄alleg. in ꝯ-
rium.Alij ēt rn̄dent,ꝙ hæc verba,ſub ea condōne,non reddunt
actū condōnalem,qn̄ ſubſequit dictio,vt,aut alia dictio moda-
lis, prout loquit text.in d.l.Mæuia.ſecus qn̄ ſubſequit dictio,ſi,
q̄ eſt nota condōnis;& ita declarat Bar.in l. ſub condōne. ff. de
ſol.q̄ rn̄ſio in idē reincidit cum ſolu.Soc.Sed tu ꝯſidera,ꝙ iſta n̄
bn̄ ſeruiunt in ꝓpoſito;qa loquunt in condōne,& mō volunta
rijs; nos loquimur in condōne,ſi hæres erit,neceſſaria, q̄ ſui nā
non facit legatū condōnale;niſi appareat de ꝯria mente defun
cti.vn̄ oportet,ꝙ aľr conſtet de mente,q̄ ex ipſa condōne.Non
ob.ꝙ teſtator vſus fuerit his verbis,ſub ea condōne;quia talis ex
preſſio verborū,in dubio videri dēt facta eo modo,quo tacitè
ineſt,ſm gl.magnā in l.poſt dotē,ſ.ſol.mat.quā multū commē
dat Bal.in l.1.§.videamus.C.de rei vxor.actio.& ſequit Alex.hic.
Confirmat;qa verba teſtatoris in dubio ſunt conformanda cū
diſpōne legis,ſm Bar.in l.hr̄des mei.§.cū ita.inf.ad Treb.Et licet
Soc.dicat,ꝙ ita intelligēdo,hæc verba nil oparent,tn̄ nō ꝓpte-
rea ſequit;ergo teſtōr voluit,ꝙ legatū eſſet ꝯdōnale.alioqn hæc
verba,ſi hæres erit,vt aliqd operent,facerent condōnē,cuius ꝯ-
riū decidit hic.vn̄ dicas,ſatis eſſe,ꝙ faciāt demonſtrationē,d.l.in
15 condōnib.§.1.† Ex alio vr̄ apparere de mente teſtōris,qn̄ hęc cō
dō,ſi hæres erit,adijcit ſubæ legati,puta,lego Titio decē,ſi Seius
hr̄s erit,ſecus ſi adijciat p̄ſtationi,puta,Seius ſi hr̄s erit,det Titio
decē,ar.d.l.ſi Titio,in prin.iuncta l.ex his verbis.C.qn̄ di.leg.ced.
Sed nec iſtud vr̄ verū;qa ſi teſtōr leget ſub ea ꝯdōne,qa hr̄dem
inſtituit,ēt ꝙ condō ſit adiecta verbo,lego;non tn̄ legatū eſt ꝯ-
dōnale; tanq̄ intelligat ſcm̄ ſub condōne,ſi hæres erit.l.aliqn̄.ff.
de cond.& dem.Non ob.iura allegata in ꝯriū,qa loquunt in ꝯ-
dōne voluntaria; nos aūt loquimur in neceſſaria.Scd̄a decľo,vt
16 iſte tex.ꝓcedat,† qn̄ ſunt inſtituti plures,& ab eis legatū ꝑ hæc
verba,qſquis mihi hr̄s erit.vel inſtitutus eſt vnus ſolus,& ab eo
relictū,ſi hr̄s erit,ſecus ſi legatū ſit ſub ꝯdōne,ſi alter ex inſtitu-
tis hr̄s erit,d.l.ſi Titio.§.fi.Qđ intellige,vt dixi in glo.p̄ced.Itē in-
tellige,ſi legatū ſit ab oīb ſi alter hr̄s erit;ſecus ſi ab eo ſolo,cui
fuit adiecta ꝯdō,d.l.in ꝯdōnib.§.1.qa ſm Bar.in 3.opp. ſi is hr̄di-
tatē nō adeat,legatū debebit ab alijs,licet nō debeat,ꝓut teſtōr
voluit;ſed ex legis diſpōne,q̄ vult portionē accreſcere cū one-
re ſuo,l.Titio.§.Iulianus.inf.ti.1.Tu aduerte,qa licet fallētia ſit
in ſe vera,per tex.in d.§.1.tn̄ Bar.in duob.vr̄ erraſſe.Primo,qa p̄-
ſupponit,ꝙ legatum noīatim vni ſoli iniunctū,illo repudiante,
debeat à cohæredib.tanquā portio repudiata eis accreuerit cū
onere ſuo.Iſtud non vr̄ bn̄ dcm̄,& in ꝯriū eſt caſus in l.Celſus.§.
fi.inf.ti.proxi.& tenet idē Bar.in d.§.Iulianus.Scd̄o p̄ſupponit,ꝙ
17 portio † accreſcat cū onere ſuo ex legis diſpōne,& non ex vo-
luntate teſtōris,prout tenuit gl.fi.in l.apud Iulianū.§.idē Iulianꝰ
inf.ad Treb.& d.Iaſ.ꝑ illū tex.in l.1.C.de teſt.mil.Iſtud ēt non vr̄
verū,& ꝯriū tenuerunt Bar.& *communiter* Doct.in l.ſi in teſtō,ꝑ
illum tex.ſ.de vulg.& pup.Hinc eſt,ꝙ ſuccedētes ꝑ ius accreſcē-
di,dn̄r ſuccedere tāq̄ ſubſtituti,d.l.Titio.§.Iulianus.Sed ad iſtud
rn̄det Are. ꝙ licet veniens per ius accreſcendi ſuccedat ex taci-
ta voluntate defuncti in portione repudiata,non tn̄ ſuccedit in
onere legati ex voluntate defuncti immediatè. Tertia decľo,
18 † vt hæc verba,quiſquis mihi hæres erit,non faciant ꝯdōnē, qn̄
in teſtō non fuit adiecta cľa codicillaris,ſecus vbi reperit appo
ſita,nā tunc ꝯdō,ſi aliquis hr̄s erit,ineſt ex voluntate; cum inſti-
tutis non adeuntibus,ſuſtineant legata, aditione venientiū ab
inteſt.à qb.ꝑꝑ cľam codicillarē legata intelligunt repetita, l. in
teſtō,C.de fideic.ita ꝯcludit Bar.hic,cū quo trāſeunt alij *cōiter*.
Sed aduerte,quia quātū ad terminos huius l.vbi ꝯdō eſt ſic con
cepta,qſqs ex ſupraſcriptis hr̄s erit,non vr̄ ſn̄iam Bar. ſuſtineri
poſſe;qa cľa codicillaris opat ſolū quò ad diſpoſita in teſtō, l.1.
& 2.ſ.ti.proxi.ſed in teſtō legata reperiunt relicta à ſupraſcriptis
non ab alijs,ergo &c.Sed poſito,ꝙ legata relicta eſſent ſub con
dōne gn̄ali,ſi aliqs hæres erit,adhuc ſn̄ia Bar.non vr̄ iuridica,ſm
Raph.Com.qa vt ſ.dixi,ēt legata à venientib.ab inteſt.corruūt,
hr̄ditate nō adita,ſm gl.in l.q filio.§.1.ſ.de hr̄.inſt.ergo ēt ꝙ cē-
ſeant grauati veniētes ab inteſt.verū tn̄ eſt,ꝙ hæc codō ineſt ex
19 neceſſitate.Corroborat,† qa hæc verba,qſqs mihi hr̄s erit,hn̄t
vim clæ codicillaris,ſm glo.& Bar.in l.ex duob.§.1.ſ.de vulg.&
pup.ſed hæc verba non faciūt legatū cōdōnale,vt hic, ergo nec
ēt cľa codicillaris.Iſta vn̄r multū vrgere.d.Ale.rn̄.ꝙ hæc verba,
qſqs mihi hr̄s erit,intelligunt ex teſtō,ſm glo.in l.ſi teſtō.ſ.ſi qs
omiſ.cau teſt.& ſic negat,ꝙ hēant vim clę codicillaris. Et iſta ē
cōis opi.vt ꝑ Mod.in d.§.1.& ꝑ Soc. hic. Cľa codicillaris intellr
ēt ab inteſt.ergo ꝑ cľam codicillarē cōdō exprimit aľr,quā ſit;
qa primo inerat ex neceſſitate,ꝙ aliqs adiret ex teſtō,mō ineſt
ex volūtate.Et ex hoc tollit rō Soc. dū dicit teſtatorē ꝑꝑ cľam
codicillarē voluiſſe legata deberi,ſi aliqs inſtitutorū,vel ab inte
ſta.venientiū hrs erit,quod eſſe non p̄t,niſi eorū aliqs ſit hr̄s;er-
go ſm eū ineſt ex neceſſitate,qa rn̄det,ꝙ ꝯſiderādo neceſſitatē
in gn̄e,benè dicit,ſed conſiderando neceſſitatē reſpectiuè,non
eſt verū,nā reſpectu inſtitutorum ineſt ex voluntate. Remanet
igit defenſata opi.Bar.& cōis,quā limita,vt non procedat,qn̄ à
20 principio teſtm̄ erat nullum,vel caducum;tunc hæc verba,quiſ
quis mihi,&c.non faciunt legatum condōnale,cū deberi non
poſſit,niſi ſola aditione venientiū ab inteſt.ſequit Soc.mirabili
ter amplians,vt ēt ſi teſtm̄ valeat,ſi tn̄ certum ſit inſtitutos repu
diaſſe,ex tūc legatū deſinit eſſe cōdōnale;tanq̄ ſit neceſſe illud
in debitū iri ſola aditione venientiū ab inteſtato,argu.l.ſi cum
dies.§.fi.inf.qn̄ di.leg.ced.Tu aduerte,ꝙ ille tex.ꝓcedit,qn̄ certū
eſt à prin.legatum in debitum iri,non ſi ex poſtfacto.Hæc tn̄ rō
quia certū eſſe incipit in debitum iri,ſuadet legatū tranſmitti ꝑ
inde,ac ſi condō foret purificata.Cogita tn̄,quia hæc ſunt ſubti
lia.Ex hac fallentia plura ſequunt.Primò,ꝙ hæc verba,qſqs,&c.
21 † in teſtō inter liberos faciunt legatum cōdōnale,quia in tali te
ſtō ſp cenſet adiecta cľa codicillaris,ſm gl.in l.cohr̄di,§. cum fi-
liæ,ſ.de vulg.& pup.Sed aduerte,ꝙ hæc cľa cenſetur adiecta fa-
uore liberorū,l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſt.Vn̄
cogita.Quid ſi ageret de dāno liberorū? Itē ſequit,ꝙ ſi legatariꝰ
eſſet ꝑſona valde dilecta,ꝙ legatū eſſet ꝯdōnale; quia ardor li
22 citi † amoris,operat vim clæ codicil.ſm gl.ſing.in l. fideic. ff.de
fideic.liber.quā adornat d.Iaſ.in l.nō dubiū,& in l.ſeq.C.de teſt.
Et ſi dixeris,ꝙ iſtud eſt pręiudiciale ipſi legatario;Rn̄det,ꝙ iſtđ
p̄iudiciū venit in ꝯn̄am fauoris,quo caſu non hēt locū reg.l.qđ
fauore,C.de legi.ſm Bal.ibi ꝑ tex.in l.cū ex rōne.ſ.de excuſ. tu.
23 Tertio ſequit idē dicendū,† ſi in teſtō ſit appoſita cľa,omni me
liori mō,q̄ tm̄ operat,quantū cľa codicillaris,ſecundum Fel.in
24 c.cum ſuper,col.3.de off.deleg.Quarto ſequitur,† idem reſpon
dendum,ſi teſtator fuerit proteſtatus,ꝙ non vult teſtari ſm mi
ſeram legum diſpōnē, quia perinde eſt ac ſi appoſuiſſet cľam
25 codicillarem.l.codicillis.§.fin.inf.ti.proxi.Quinto ſequit † idem
concludendum,ſi in teſtō adeſſet iuramentum, quod hēt vim
clauſulæ codicillaris,ſm gl.Bar.& ſcrib.in l.eam, quam. C. de fi-
26 deic.Sexto ſequit † idem quoq; dicendum, ſi teſtōr erraſſet in
ꝯiunctione perſonæ,à qua legauit,puta,ſi inſtituit eum, quem
credebat eſſe filium,cum non eſſet,tunc ex tacita mente,lega-
ta cenſentur repetita à venientib.ab inteſtato,ac ſi adiecta eſſet
cľa codicillaris,vt eſt tex.in d.l.eā,quā,ſecundū vnum intellm̄.
27 Vltimo ſequit † idem dicendum,ſi teſtōr legaſſet in defectum
inſtitutorū non adeuntiū,vt eſt tex.in l.Lucius,in §.filiā.inf.ti.1.
28 Quarta declaratio,† ut iſte tex. non procedat in legatis ad pias
cauſas,quæ debentur ēt hr̄ditate non adita,ſecundū Bar.Bal. &
alios,in l.1.C.de ſacroſ.ecc.nam hæc ꝯdō,ſi hæres erit, hoc caſu
non ineſt de neceſſitate;ergo faciet legatum condōnale,ſecun
dum Raph.Com.qđ eſt no.dignū,ſi ſit verum.Nā & ex hoc plu
ra quoq; ſequunt.Primo, ꝙ tex. iſte non habebit locū in teſtō
militis,cuius legata debent hæreditate nō adita, l. Antoninus,
& l.tractabat.ſ.de teſ.mil.Secundo iſte tex.non habebit locum
quoties teſtōr ꝓhibuerit detractionē Falc.nam tunc legata de
bent;ēt ſi nō adeat hr̄ditas.§.qa uero expreſſim,in Aut. de hr̄d.
29 & Falc.Tertio ſequit,† ꝙ iſte tex.non procedat, quoties teſtōr
dederit licētiam legatarijs capiēdi legata,ꝓpria authoritate.quo
caſu capi pn̄t ēt hr̄d.non adita,ſm gl.in l.Titia.la 1.§.1.inf.ti.ꝓx.
& in l.1.§.qđ ait p̄tor,ff.quor.le.& tradidit Bal.in l.1.ad fi. C.cō.
de le.Quarto ſequit,ꝙ non ꝓcedit,ſtante ſtatuto,ꝙ legata ꝑſol
30 uant ēt hr̄d.nō adita,de quo dixi in l.1.ſ.eo.Quinto ſequit,† ꝙ
hodie hęc lex cēſet abolita,quia hodie aditione legatariorū,le-
gata effectualr ſuſtinent,auth.hoc amplius.C.de fideic.& in cō
tumaciā hr̄dū non adeūtiū pn̄t legatarij capere legata ꝓpria au
thoritate,ſm gl.in l.ſi non traditā.ff.pro leg.quā valde ꝯmēdat
Lud.Ro.in auth.ſilr,in 20.ſpāli, inter vltimas voluntates. C.ad
leg.Fal.dicens illā glo.eſſe ueriſſimā; licet eā qdam p̄ſumptuoſi
Mod.conent impugnare. Hāc decľonē ſic ſ. ꝑ me ptractatam
reprehendūt Senen.ea potiſſimum rōne; quia hoc caſu legata
ſuſtinent ex legis diſpōne,non prout teſtōr uoluit, vt dicit Bar.
ſ.rn̄dendo ad ti.ſi quis omiſ.cau.teſt.Sed tu ꝯſidera, ꝙ licèt ſu-
ſtineant legata legis auxilio,tn̄ ſuſtinent ex uoluntate teſtōris.
Itē conſidera,ꝙ iſtud auxilium legis erat cognitum teſtōri,l. le-
ges,

ges,C.de legi.Et sic credendū est,ꝙ testōr voluerit se cōformare cū dispōne iuris,vt dicit Bar.in l.hr̄des mei,§.cū ita,inf.ad Trebel.Et si hoc verū est,hæc ꝯdō,si hr̄s erit,in p̄missis casib. nō in-
31 est ex necessitate; sed ex voluntate,ergo &c.Quinta decl̄o,† vt iste tex.nō ꝓcedat,quoties hr̄di grauato sub ꝯdone, si hr̄s erit, datus est substitutus vulgaris; quia aditione ipsius substituti, à quo cēsent legata repetita,l.licet Imperator,inf.e.sustineri pn̄t legata;ergo ꝯdō non inest ex necessitate; & sic legatum erit ꝯdōnale,f'm d.Ias.hic.Sed tu ꝯsidera,quō istud stare possit;nā dū dicit legatū esse ꝯdōnale,seq̄t ꝙ nō p̄t videri repetitū à substituto vulg.qa l.licet Imp.ator,non hēt locū in lega.codōnalib. f'm gl.in l.vnica.§ pro secundo,per illū tex.C.de cad. tol.& Bar. in l. q̄ ꝯdō,inf.de ꝯd.& dem.& in d.l.licet Imperator. Vlti. decl̄o,vt
32 † hæc cōdō,si hr̄s erit,nō faciat legatū ꝯdonale quātū ad effectū trāsmissionis;sed bn̄.impedit natiuitatē actionis,f'm gl.sing.in l. itē.quia,& ibi Bar.& alij,ff.de pac.cū ꝯcor.adductis p Alex. hic, & p eundē consi.2.col.4.& cons.32.In cā executionis,col,2.li.4. Soc.dat aliam declaratione,sed qa dānat,nō refero ; alia tn̄ inf. subijciā.Circa quartam opp.Bar.de l.3.§.si filius,s̄.de li.& posth. Doc.plura scribūt. Tu paucis agēdo,aduerte,ꝙ sol.Bar.ꝙ aliter exprimat ibi ꝯdō,q̄ insit pp effectus,q̄ ꝓcedunt aditionē, nō vr̄ vera,f'm d.Ale.quia in legatis plures effectus ꝓcedunt aditionē; nam ante aditā hr̄ditatē,legata transmittuntur,vt hic.Item ante aditam,dominium rei legatæ rectà vi trāsit in legatariū, l. à Titio,ff.de fur.& tn̄ in legatis expressio huius ꝯdōnis nihil operat.Sed considera,ꝙ in legatis expressio ꝯdōnis non fit aliter,q̄ insit,sicut in exhr̄datione,quantum ad effectus precedentes aditionem,& istud est,quod voluit dicere Bar.Ista tn̄ solu.non placet ex toto per ea,q̄ dicam in seq.oppo. Vnde d.Alex.post Rap. Com.al'r r̄ndet,ꝙ in d.§.si filius,condō,si hæres erit,respicit substantiam exhæredationis;hic autem condō,si hæres erit,det Titio x.respicit executionem.& sic isti volūt,ꝙ si condō, si hæres erit,respiceret substantiam legati,quod nō procederet iste tex. Sed Soc.istud reprobat p ḡnalitatem istius l. & ego s̄. cōfutaui, ideo non repeto.Illud adde,ꝙ hæc cōdō,si hæres erit,det Titio decem,non vr̄ respicere executionem,sed potius dispositionē, ex quo nulla alia præcessit dispō;alioquin si respiceret executionem, non impediret natiuitatē obligationis,l.ita demum.ff.de procura.& tradit Bar.in d.l.itē quia. cuius ꝯtrium concludit hic d.Alex.post alios,vt s̄.dixi Aliter ēt r̄ndet Pet.de Gel.ꝙ tex.in d. §.si filius,loquit in odiosis,lex autem nr̄a in fauorabilibus . Sed ista r̄nsio est magis apparens,q̄ existens.Aliter r̄ndet Soc.ꝙ tex. in d.§.si filius,non dicit ꝙ hæc ꝯdō,quisquis,&c.faciat exhæredatiōē ꝯdōnalē,sed ꝙ exhr̄datio vr̄ fcā post aditā hr̄ditatē,qđ fieri non p̄t:& sic vult,ꝙ exhr̄datio dicat fcā ex die, qđ nec iste text. negat.Sed aduerte,quia Bar.non opponit ꝯ tex.nr̄m in eo præcisè,ꝙ hæc ꝯdō,quisquis,&c.non faciat legatum ꝯdōnale ; sed in eo,dū p̄supponit,ꝙ nihil operet,& quantum ad istū effectū sol.Soc.non bene adaptat.Circa quintam oppo.de l.si ita legatum,§.illi si volet,ēt plura tradunt. Prima fuit solut. Petri, quē
33 sequunt Bar.& alij cōiter, † quod ibi condō,si volet,fit expressa, al'r q̄ insit,qa exprimitur cū hoc, ꝙ legatario non acquirat legatū,nisi declarauerit se velle;& al'r tacitè inerat; qa acqrebat etiam ignorāti.l.cū pr̄,§.surdo,inf.ti.prox.& p tex.in d.§.illi si vo-
34 let.Old.cons.41.Br̄ vr̄.†infert,ꝙ licèt mandatū apostolicū de ꝓuidēdo sub hac ꝯdōne,si sit idoneus,non dicat cōdōnale,vt s̄.dixi; tn̄ secus est,si factū sit mandatum sub ꝯdōne,si delegatus eū idoneū inuenerit,quia requirit decl̄o; & ante declar.tionem non acquirit ius impetranti. Sed aduerte,ꝙ ista solu.Bar & Pe. non vr̄ tuta;tū qa nō sequit,hæc ꝯdō expressa operat,ꝙ non acqrat ignoranti;ergo exprimit al'r, q̄ insit;sed bene sequit,ꝙ expressa al'r operatur q̄ tacita;tum qa in casib.in quib.legatū non acqritur ignorāti,vt in legato optionis,& in legato alternatiuo expressio huius condōnis,si volet,hac rōne attenta, nō deberet facere legatū ꝯdōnale,qđ est ꝯ ḡnalitatem d §.illi si volet.Secun-
35 dò aduerte,†ꝙ hæc ꝯdō,si volet,exponit,i.si acceptauerit,f'm gl. in l.si ita expsum,inf.de ꝯd.& dem. & sic ꝯdō apponit acqsitiōi irreuocabili;& hoc mō exponit eo mō, quo inest; ergo cōis sol.non vr̄ vera.Vn̄ ego al'r r̄ndeo,ꝙ hæc ꝯdō,si volet, exprimit aliter,q̄ insit;qa non inerat, si ipse legatarius solus vellet, cum post eius mortē hr̄s eius posset velle,l.vnica.§. pro secundo, C. de cad.tol.tex.est hic. nunc aūt pp expressionem solus legatarius poterit velle;ergo al'r fuit expressa q̄ inesset.Istud ēt,quod dicit Iureconsul.in d.l.si ita expressim,ibi,quia ꝯdō plenè adiecta vr̄.& miror,ꝙ doct.ad hoc non aduerterint.Ex his remanet expedita materia huius leg.An expssio ꝯdōnis,q̄ tacitè inest,faciat actū ꝯdōnal̄. Venio nunc ad ad secundā partem,quam examinauerunt Bar & alij,An expressio eius,quod tacitè inest per modum dispōnis,aliquid operetur? in hoc puncto facias regu-
36 lā.† Expssio eius,quod tacitè inest, modū dispōnis,nihil operatur,l.si arrogator,ff.de adop.l.non rectè,C.de fideiuf.l. ex familia,in prin.§.1,inf.tj.prox.& l.q̄situm,§.fi.ff.de distra. pig. Ista r̄ia procedit,qn̄ exprimit illud, quod tacitè inest ex necessitate; sec' si ex voluntate,l.talis scriptura.inf.e.l.ꝑcib.C.de impub.quas ita intelligit Bar.hic,& in l.Centurio,la 1.s̄.de vulg.& pup & in l.re coniuncti,col.3.inf.de leg.3.Et pro hac fallentia facit, qa pactū, ꝙ paciscens sepeliatur in sepulchro maiorū suorū,vti simoniacum reprobat,f'm gl.in c.1.de sepul.in 6.quia aliter exprimitur, q̄ insit;nā prius inerat ex volūtate,cum liberū sit variare à sepultura maiorū,c.cū liberū,de sepul.mō expressum est ex necessitate.Ad idē facit tex.in l.si duob.§.si à Titio,inf. eo. vbi expssa distributio partiū rei plurib.legatæ operat,ꝙ legatarij dicant diuisicti re;tn̄ partiū distributio tacitè intelligebat,sed quia partes tacitè inerant ex voluntate,expssio operat diuisiōnē.Cōtra hāc fallen.d.Alex.inducit tex.in d.l.non rectè.vbi expssio, ꝙ fideiussores teneant insolidū nihil operat ; & tn̄ istud tacitè inerat ex voluntate,& ideo dissentit à Bar & aliter r̄ndet ad tex.in d.l. talis scriptura,ꝙ ibi dies aliter exprimit,q̄ insit,nam p̄sens dies tacitè inest in legato puro,quantum ad obligationē;non quantū ad actionē,l.qđ dicimus,ff.de sol.sed si exprimit,ꝙ p̄nti die debeat,vr̄ exprimi ad effectū exactionis;& sic aliter q̄ insit,secūdū Bar.& Imo.in l.si cū dies.§.1.inf.de cond.& dem.Aduerte,quia ex hoc limitatur d.l.quod dicimus,quod credo verū, qn̄ verba pacti,vel legati respiciunt exactionē, sed vbi verba referunt ad obligationem,vel sunt dubia,ꝓcedit dispō d.l.quod dicimus.ex quo vr̄,ꝙ ista solut.d.Alex.data ad d.l. talis scriptura, non possit stare;quia ibi testōr legauerat centū p̄ntia ; & sic ibi verba non respiciebant exactionem magis q̄ obligationem. Vnde Soc.dicit,ꝙ ista fallentia non ꝓcedit,qn̄ id qđ exprimit,tacitè inest ex nā actus,& ita intelligit tex.in d.l.non rectè.Sed ego nescio discernere, ꝙ magis sit de nā fideiussionis, ꝙ singuli fideiussores teneant insolidū,q̄ ꝙ ꝓmissa,vel legata simpl'r,p̄nti die debeantur.Alij intelligunt hāc fallē.vt expssio eius,qđ inest ex voluntate,nihil operet in p̄iudiciū exprimētis, sed bn̄ opet in fauorē. ita fuit de mēte Bal.hic. Ista intelligentia ꝯfundit p tex.in d.l.nō rectè.vbi expssio, ꝙ quilibet teneat insolidū,non operat,ꝙ quilibet possit insolidū cōueniri,qn̄ oēs sunt soluēdo;& tn̄ agit de fauore creditoris paciscentis.Ego al'r intelligo,vt hæc fallen.ꝓcedat si expssio eius qđ tacitè inest,coadiuuet ex alia spāli dispōne exprimētis,ita loquit tex.in d l.talis scriptura.sed sola expressio de p se nihil opat,ita loquit tex.in d.l.non rectè.Vel ista fallē.dēt intelligi,q̄tū ad effectus resultantes aliundè,q̄ ex ipsa sola expssione,vt in d.l.talis scriptura:sed ipsa sola expressio nihil opat, d.l. non rectè. Al'r ēt r̄ndebo inf.in quarta fallē. Vltimo aduerte ad verba Bar.hic circa intellm̄ in d.l.talis scriptura,qa vr̄ in duob.sibi ꝯrius.Primò,qa dū hic oppo.de l.talis scriptura,dicit ꝙ ibi inest p̄ns dies ex volūtate,inf.in theorica dicit,ꝙ ibi inest p̄ter volūtatē.Itē īf.dicit,ꝙ nihil opat,qn̄ tacitè inest ex volūtate, p tex. in l.cū qd,ff.si cer.pet.hic verò dicit totū oppositū.Are. nitit saluare Bar.à prima ꝯrietate;& tādē cogit fateri, ꝙ Bar. malè loquat in distinctiōe.Tu verò ꝯsidera,si Bar.saluari possit ab vtra-
37 que ꝯrietate,& dicamus,† ꝙ ꝯsideratis diuersis respectib.p̄t dici diē inesse ex volūtate,& p̄ter voluntatē;nā habito respū,ꝙ testator,vel ꝯhentes possint al'r disponere,dr̄ inesse ex voluntate,& ita loqt Bar.hic;habito verò respū,ꝙ lex arbitrat diē inesse p̄ntē ex sua æquitate,siue suo arbitrio,dr̄ inesse p̄ter voluntatē,& ita loquit Bar.in distinctione.Saluari ēt p̄t à scđa ꝯrietate, qa dum Bar.dicit inf.in fi.ꝙ expssio eius,qđ inest ex volūtate,nihil operat,loquit de tacito resultāte ex mēte exprimētis,sup qua mēte lex se fundauit,prout loquit tex.in d.l.cum qd. hic verò loqtur de tacito,qđ inest p̄ter volūtatē,qđ ea rōne dr̄ inesse ex voluntate,qa poterat p exprimētem disponi ꝯriū,vt s̄.dixi.Et ista notabis tanq̄ noua,& meo iudicio vera.Et si replicaueris,ꝙ tacita pup.fundat ī tacita volūtate testōris;& tn̄ expssa opat,d.l.ꝑcib. & c.si pr̄,de test.in 6.R̄ndeo,ꝙ fundat in volūtate p̄sumpta,cui p̄sumptioni lex nō p̄stat fidē ꝯ mr̄em.q̄ rō cessat,qn̄ volūtas est expssa,vt dicit hic Bar.in seq.oppo.Scđō fallit, † si exprimat alio
38 mō,q̄ tacitè insit,l.Titia inf.ad l.Fal.l.j.ff.si pendē.appe.mors inter.q̄ iura ita intellexit Bar.hic. Tu aduerte,inquātū Bar. intelligit tex.in d.l.1.qn̄ iudex in capitali sn̄ia publicauit bona princi-
39 pal'r p copulā,& † ꝙ copulat aeq̄ principal'r,l.si cui,inf. de fun. instru & nō accessoriè p ꝯiūctionē,cū,q̄ accessoriè ꝯiungit,l.1. cū duab.seq.inf.de pecu leg.& no.gl.in c.q̄relā,de simo. Licèt ista sn̄ia Bar. sit cōiter approbata,vt p Ang.in tract.malef.in ver. & eius bona publicamus,tn̄ mihi vr̄ nō vera,p tex.in l.3.C.si p̄d appel.vbi decidit, ꝙ si spāli sn̄ia præsidis bona fuerint ꝯfiscata, nō euanescit effectus ꝯfiscationis,reo mortuo appellōne pēdēte,sed ita dn̄r bona publicata ex spāli sn̄ia p ꝯiunctionē,cū,sicut p copulā,&,ergo &c.Et ꝙ sn̄ia ꝯfiscationis p dictionē,cū, dicat spāliter lata,pbat;qa ea dn̄r specialiter expssa, q̄ suis ꝓprijs nominib.fuerunt ꝓnunciata,l.qđ in rerū,§ fi.inf.e.tradit Bar.in l.j. col.2.s̄.de vulg.& pup. Imò dictio,cum,magis spāliter ostendit mēte loquētis,q̄ copula,&,secūdū Bar.in l.Gallus.§.1.s̄. de lib.& posthu.Et si dixeris,tenendo ꝙ tex.in d.l.1. ꝓcedat ēt si ꝯfiscata sint bona p dictionē,cū,quō saluabimus hāc r'am ab illo text. Ego r̄ndeo,ꝙ ibi confiscatio bonorū non inest tacitè ex necessitate.

ſitate, ꝑut loquit̃ rỹa, quia iſto iure Digeſt. iudex poterat ꝯdẽnato reſeruare partẽ bonorũ, l. ſi qua militi, §. fi. & ibi gl. ff. ex quib. cau. maior. & tradit Ang. in loco ꝑalleg. Et ſub iſta fallẽtia ꝯprehendit̃ caſus d. l. ſi ita, §. illi ſi volet, vt ſ. demonſtraui. & bñ facit tex. in l. 4. ff. loca. vbi ꝓcarium conceſſum quoad ꝯcedẽs vellet, ſiniť morte ꝯcedentis, qḋ aliàs non fuiſſet finitũ, l. cũ ꝓcario. §. fi. ff. de ꝓcar. nã rõ eſt, quia volũtas concedentis fuit aliter expreſſa q̃ ineſſet; inerat. n. tacitè quoad ipſe vellet, aut eius hr̃s, d. §. fi. nũc autẽ exprimit̃, quoad ipſe vellet; ergo aliter, q̃ inſit, meritò o-
40 peratur. Tertiò intellige † hãc rr̃am, ꝓcedere in ꝑindiciũ eius, in cuius fauorem tacitè inerat. ita loquit̃ tex. in d. l. ſi arrogator. ſed bñ ꝑt operari in eius fauorẽ, d. l. Titia. ſcd̃m alium ſenſum Bar.
41 hic in fi. Quartò fallit̃, † quãtũ ad hoc, ꝙ expreſſum amplius non dicat̃ tacitũ; nã expreſſum facit ceſſare tacitum, l. cũ ex filio, §. de vulg. & pup. Et in iſtis terminis loquitur tex in d. l. talis ſcriptura. nam dies præſens expreſſa, non amplius dr̃ tacita; & ideo clauſula dilatoria legatorum, quib. dies non fuit appoſita, non porrigitur ad legata præſenti die; qa verum eſt ꝙ talib. legatis fuit dies appoſita nec ob. ꝙ illa dies tacitè ſubintelligat̃; quia modò expreſſa non ꝑt dici amplius ſubintellecta. Et iſte eſt verus, & ꝓ prius intellectus illius legis. Cõfirmatur ſ̃m Aret. quia ſicut vnũ & idem non poteſt eſſe verum & ſimulatum, l. filio quem pr̃, §. de lib. & poſth. ita non ꝑt eſſe tacitum & expreſſum, cum duo repugnantia nequeant ſimul ſtare, l. vbi repugnantia. ff. de reg.
42 iu. Ex quo infert̃, † ꝙ ſtatutũ diſponẽs, elapſo termino expreſſo in inſtrõ, poſſe debitorẽ carcerari, non habebit locũ elapſo termino tacito, & à iure ſubintellõ; qa vbi requirit̃ aliquid expreſsè fieri, nõ ſufficit agi tacitè, l. fi. C. de noua. & faciunt congeſta ꝑ d. Iaſ. in l. 1. col. 5. & ſeq. ff. ſi quis in ius voc. non ierit. Præmiſſa in
43 ducunt̃ ꝑ Bar. ad duas qõnes. Primo, † an condemnatus per arbitrum ad ſoluendum, intra terminũ à lege datũ condemnatis, de quo in l. 2. C. de vſur. rei iud. poſſit purgare moram? Si dixerimus, ꝙ terminus expſſus in ſñia arbitri dicat̃ terminus legalis, poterit moram purgare; ſi dixerimus, ꝙ ſit terminus arbitri, dicendũ erit ꝯrium, l. ſi cum dies, §. fi. cum l. ſeq. & ſeq. ff. de arbi. Bar. poſt Pet. reſpon. moram purgari non poſſe. mouet triplici fundamento. Primo, vbi dies legalis exprimitur ab arbitro, condemnatus moroſus offendit legem, & legis miniſterium; vbi non exprimitur, ſolum legem offendit; ergo aliter exprimitur q̃ inſit; ideo debet operari, vt ſ. in 2. fallent. Iſta rõ parum ſtringit; tum quia non ſequit̃, expreſſio operat̃ ꝙ videat̃ et offenſus arbiter; ergo fuit aliter facta q̃ ineſſet; ſed hoc ſolũ ſequit̃, ꝙ ex ꝑſſio operet̃; qa nihil aliud eſt q̃ quærere principiũ dubõnis; tũ quia talis expreſſio potius admonet, vt condemnatus ſoluat in termino iuris, q̃ ꝙ de nouo diẽ ſtatuat. l. muto, §. qui ſub ꝯdõne, ff. de tutel. tũ qa hac rõne attenta, idem dicẽdũ eſſet, ſi iudex ſtatuerit terminũ legalẽ ꝯdẽnatis ad ſoluẽdũ, cuius ꝯriũ firmat Bar. hic. Scd̃ò mouet. Dies legalis ſtatuta fuit ex indulgentia legis. l. ſi cũ militi, in fi. ff. de compenſa. & ſic nõ ineſt ex voluntate arbitri. Sed qñ exprimit̃; tunc cenſet̃ ſtatuta de voluntate, ergo debet operari, ꝙ dicat̃ dies arbitri, tanq̃ ſit tal̃r expreſſa, ꝙ ineſſet, d. l. Titia. Iſta ẽt rõ tollit̃ ex eiſdẽ fundamentis, qb. pręcedens, & qa ea attenta, ſequeret̃ idem dicendũ, vbi dies non fuiſſet expreſſa ab arbitro; qa ẽt tũc arbiter vr̃ voluiſſe ſolui in eo tpe, l. ꝯficiunt̃, in prin. §. ti. prox. Tertiò mouet̃ (& in hoc conſiſtit veritas) quia arbiter poterit aliũ diẽ ſtatuere, l. diẽ ꝓferre, §. ſtari. ff. de arb. ergo dies legalis tacitè ineſt ex voluntate arbitri. & ꝯñr expreſſio debet operari, vt in 1. fall. dictũ fuit. d. Ale hic, & alij, q
44 tenent ꝯ. negant, † ꝙ arbiter poſſit diẽ legalem coarctare, vel ꝓrogare, quia iudex non ꝑt, l. 4. §. ſi quis condemnatus, ff. de re iudi. ergo nec arbiter, cum arbitria redacta ſint ad inſtar iudiciorũ, l. 1. ff. de arb. Nec ob. tex. in d. §. ſtari, qa nõ ꝓcedit, qñ arbiter iniquè decernit ꝑ expſſum iuris errorẽ, ſ̃m gl. in d. §. ſtari. ſed qñ aliã diẽ dicit, iudicat in caſum legis, ĩ d. §. ſi qs ꝯdẽnatus. ergo &c. ſi verũ eſſet, ꝙ arbiter ſtatuendo diuerſam diẽ, diceret̃ iudicare ꝯ ius expreſſum, certè ſñia Bar. reijcienda foret; ſed qa dies legalis ꝑt ex cã coarctari, vel differri. l. 2. ff. de re iu. impoſſe eſt, ꝙ ſñia lata appareat ꝯ ius expreſſum. Et ſi dicat̃, qḋ ſi ſine cã fuerit mutatus terminus legalis? Rñdeo, ꝙ tunc ſñia dr̃ iniqua, non ꝯ ius expreſſum; & ideo ſi nõ appellet, trãſit in rem iudicatã, ſ̃m Bar. in d. l. 2. & ĩ d. §. ſi qs ꝯdẽnatus. Ex iſtis ꝯſtat ſñiam Bar. veriorẽ eſſe, quã tenẽt *cõiter* Doc. hic, & in d. §. ſi qs ꝯdẽnatus, & in l. ſi inſulã. ff. de ver. obl. Et ꝓ Bar. Soc. conat̃ varijs modis inducere tex. in d. l. ſi cũ dies. §. fi. Cõtrariã opi. tenẽt Iac. de Pil. Bal. & d. Ale. hic, ꝯrius his, q̃ dixit in d. §. ſi qs ꝯdẽnatus. Idẽ tenet d. Iaſ. in d. l. ſi arrogator, col. pe. tũ qa in dubio amplectẽda eſt opi. q̃ ſtat ꝓ purgatione moræ ꝑꝑ æquitatẽ, ſup qua fundat̃, l. ſi ſeruũ. §. ſeqt̃, ff. de ver. obl. Sed rñdet̃, ꝙ ſtãtib. ꝑmiſſis, non ſumus in dubio; nã vbi eſt dies hoĩs, & pœna, nõ eſt licita purgatio, l. traiectitiæ, §. de illo, ff. de act. & obl. tũ quia arbitria redacta ſunt ad inſtar iudiciorũ, ſed ad iſtud fuit rñſum ſ. tum quia diſpõ ſtatuti conformis iuri cõi, dr̃ diſpõ iuris cõis ſ̃m gl. in c. 1. de conſtitu. in 6. Sic ẽt diſpõ arbitri cõformis iuri, debet dici diſpoſitio iuris. Ad iſtud patet rñſio ex his, q̃ dixi in 3. fundamento, & ex his, q̃ ſcribit Fel. ĩ c. 1. col. pe. de reſc. Vñ non diſcedas à Bar. pro quo vltra Mod. poteſt inducere tex. in l. qd tñ, §. ſoloni, ff. de arb. in ver. poſſe. quod eſt verbũ liberæ volũtatis, ſ̃m gl. in l. ſæpe audiui, ff. de off. pſid. Nec obſt. ꝙ iudex non poſſit alia diẽ dicere; qa iudex nõ ꝑt excedere legẽ ſibi datã; nã iudex recipit ptãtẽ à lege, q̃ ſibi diẽ dixit, d. l. 2. C. de vſur. rei iud. nimirũ ſi non põt excedere illã diẽ; ſed arbiter recipit ptãtẽ à partib. l. nõ diſtinguemus. §. de officio, ff. de arbi. nimirũ ſi ꝑt ſtatuere diẽ, quã vult, qa partes non dederunt ſibi certã legẽ. Scd̃ò Bar. inducit ad aliã q. An hæreditas ltĩma, ex
45 † teſtõ delata, ſit cõicãda ſocio, cũ quo fuit ꝯcta ſocietas ſuper ltĩmis hr̃ditatib. obueniẽdis, iuxta l. 3. §. de illo, ff. pro ſoc. Bar. rñdet eſſe cõicãdã; qa ab inteſtato debebat̃ ex ꝑſumpta voluntate defuncti, l. ꝯficiuntur, in prin. §. ti. proxi. ergo inſtõ expreſſa nihil debet operari, l. cum qd. ff. ſi cer. pet. Et cũ Bar. tenent Doct. ſ̃m Ale. hic, ſequit̃ Soc. vt ſ. fraudib. occurrat̃, l. in fundo, ff. de rei vend. Contra tenent Imo. Are. Bezu. & d. Iaſ. hic, quia hr̃ditas debita ex teſtõ, nõ ꝑt amplius dici debita ab inteſtato, l. illud. in prin. §. de acq. hær. ſicut tutor ltĩmus definit eſſe ltĩmus, ſi det̃ tutor in teſtõ, l. iure nr̃o. §. fi. cũ l. ſeq. §. de teſt. tut. Ad iſtud rñdet Iaſ. ꝙ Bar. cõſiderauit, ꝙ hr̃ditas debita ex teſtõ, dr̃ debita ex voluntate expreſſa, q̃ potius erat debita ex voluntate tacita; vñ expreſſio non debet operari. Sed tu ꝯſidera, ꝙ expreſſio ſaltem hoc operatur, ꝙ facit ſilere tacitũ, vt ſ. dixi in 4. fallen. ergo operabit̃, ꝙ hr̃ditas non dicat̃ amplius ltĩma, ſeu debita ex tacita voluntate. Itẽ ꝯ cõem facit; quia teſtõr poterat̃ alium inſtituere; ergo ltĩma hr̃ditas tacitè debet̃ ex voluntate, nõ ex neceſſitate; ergo expreſſio debet operari, d. l. ſcriptura, & dixi ſ. in 1. fallen. Niſi reſpondeas, ꝙ expreſſio eius, quod tacitè ineſt ex voluntate ſola, non operabit̃, vt dixi in ea. 1. fallen. Et tenẽdo ꝯ cõem non ob. ꝙ poſſit fieri fraus ꝑ ſocium, quia rñdeo, ꝙ ꝯſtito de fraude, hr̃ditas erit cõicanda, arg. l. 1. & per totũ, §. ſi quis omiſ. cauſ. teſt.

SVMMARIVM.

1 *Error in nõie ꝓprio, agnomine, cognomine, & ꝓnoĩe rei legatæ, vel ipſius legatarij, ac ẽt hr̃dis, nõ vitiat legatũ, nec inſtõnem, ſi de corpore cõſtet.*
2 *Error confinium, & qualitatis rei legatæ, non vitiat legatũ, ſi conſtet de corpore. Idẽ in errore patriæ ipſius hr̃dis, vel legatarij, ac ẽt rei legatæ.*
3 *Error in nomine proprio rei promiſſæ, non vitiat contractum.*
4 *Error non vitiat iudiciũ, vbi de corpore conſtat: ideo error in proprio nomine rei petitæ non vitiat libellum. Nec error noĩs iudicis vitiat iudicium. Nec error nominis rei intitulati vitiat inquiſitionem.*
5 *Reſcriptũ non vitiatur ſi fuerit erratum in proprio noĩe impetrantis.*
6 *Collatio beneficij nõ vitiatur errore noĩs proprij, ſiue ſit error noĩs illius cui confertur; ſiue ẽt noĩs immediate poſſeſſoris defuncti, cõſtito de corpore.*
7 *Error nominis proprij teſtatoris, an vitiet teſtamentum.*
8 *Error in proprio nomine filij vitiat diſpoſitionẽ, & econtra, error in proprio nomine patris.*
9 *Cęco errante in proprio nomine hæredis vitiatur inſtitutio.*
10 *Impetratio reſcripti contra aliquẽ ſuper certa eccl. errore noĩs præsbyteri, nulla redditur, quamuis de eccleſia conſtet.*
11 *Error in corpore vitiat diſpoſitionẽ; ideo ſacerdos baptizans fœminã, credens eſſe maſculum, non confert characterem baptiſmatis.*
12 *Error in noĩe appellatiuo regulariter vitiat diſpoſitionẽ, quod quandoq; fallit, vt nu. 24. vbi traduntur ſeptem fallentiæ.*
13 *Mandatũ an valeat, Titio conſtituente Sempron. aſinum ſuũ ad agendũ, cum deberet dicere procuratorem.*
14 *Supellectilis appellatione, an veniat veſtis, itẽ an culcitræ.*
15 *Veſtis appella. an veniat argentũ. item an biretum, & torques.*
16 *Propria nõia poſſunt pro arbitrio vniuſcuiuſque mutari; appellatiua verò ſunt immutabilia.*
17 *Demonſtratio per confinia facit conſtare de corpore; licet adſit error noĩs.*
18 *Demonſtratio confiniũ, an præferatur demonſtrationi noĩs proprij; vel econtra, quando vtriuſque demonſtratio poteſt eſſe vera.*
19 *Si cõfinia diſcordãt cũ mẽſura legata, an præualebit demõſtratio cõfiniũ.*
20 *Qualitas expreſſa facit conſtare de corpore; licet ſit erratũ in noĩe.*
21 *Demr̃o facta per vnã qualitatẽ tantũ, valet quantũ facta per confinia.*
Facit ad q. cũ de iure in libel. cri. ſit deſignandus locus delicti; an ſufficiat demonſtratio alicuius qualitatis loci, non demonſtratis confinibus.
22 *Voluntatem non præſumi mutatam, quomodo intelligatur.*
23 *Error in proprio noĩe habente conformitatẽ cum eo, in quo eſt erratum, an vitiet legatum.*
25 *Appellatiua nomina quæ dicatur.*
26 *Teſtatore prædicente, ſe vellet legare equũ; ſi demum leget mulũ, ſentiens de equo, an valeat legatum.*
27 *Teſtatore proteſtante, quòd ſub vocabulo equi intendit legare mulũ, an valeat legatum, cum ſit erratum in nomine appellatiuo.*
28 *Erratũ in dubio potius præſumitur in eo, in quo magis veriſimiliter cadit error.*
29 *Error in nomine adiectiuo an vitiet legatum.*

SI quis in fundi. ¶ Diuiditur in quatuor partes. In prima tractat de errore nominis proprij. In 2. de errore corporis. In 3. de errore nominis appellatiui. In quarta ponitur ratio. Secunda ibi, ſed in corpore. Tertia ibi, quid ſi quis.

Vlt.

1 Vlti.ibi,rerũ enim.Summatur cõiter,vt per Bar.No.1.†quòd er
ror in nomine proprio rei legatę,non vitiat legatum,ſi conſtet
de corpore,ad idem tex.in l.ſi Fortidianum.C.eo.vnde verſus,
Si de re conſtet, non ſit de nomine pugna.
Amplia,vt idem ſit in errore nominis proprij,aut pronominis,
ſeu agnominis ipſius legatarij. §.ſi quis in noĩe, Inſtit. eodem.
Scdò amplia, vt idem ſit in errore proprij nominis ipſius hrdis
2 qui non vitiat inſtitu.l.ſi in noĩe. C.de teſta. Tertiò † amplia,vt
idem ſit in errore cõfinium rei legatæ, l.pſonus.§. 1.inf.de le 3.
Quartò amplia,vt idem ſit in errore qualitatis rei legatæ,l.q ha-
bebat.inf.de reb.dub.Quintò amplia in errore priæ ipſius hrdis,
vel legatarij,l.his verbis.§.fi.ſ.de hæredi.inſtit. Et idem in errore
3 priæ rei legatæ,d.l.pſonus,§.liberis.Sextò amplia,†vt idem ſit in
ꝯtu,quem error in noĩe proprio rei promiſſę non vitiat,l.ſi in
4 noĩe.ff.de verb.ob.Septimò amplia†etiam in iudicijs; nã error
in proprio noĩe rei petitæ non vtiat libellum,ſi de corpore cõ-
ſtet,l.idem Pomponius ſcribit,§.fi. ff.de rei vendi. Siſr error in
proprio noĩe iudicis,de cuius corpore conſtat,non vitiat iudi-
cium,l.in iudicijs.ff.de iud.Nec error in noĩe rei intitulati,de cu
ius perſona ꝯſtat,vitiat inquiſitionem,ſm Bal.in l.pen.C.de exe-
5 cut.rei iud.Octauò amplia † ẽt in reſcriptis;nam error in ꝑprio
noĩe impetrantis,de cuius corpore ꝯſtat,non vitiat reſcriptũ,c.
ſignificante,de reſcrip.tradit Bar.in l.falſa demõ.inf.de cond.&
6 demon.Vltimò pro nunc amplia,†vt ẽt error noĩs proprij non
vitiet collationem bñficij,ſi conſtet de corporeſiue ſit erratũ
in noĩe defuncti immediati poſſeſſoris,ſm Rotam deciſ.15. de
conceſ.præben.in antiq.ſiue ſit erratũ in noĩe bñficij,ſm Egid.
de Bellame.deciſ.544. ſiue ſit erratũ in noĩe proprio eius,cui ꝯ-
fertur,vt hic;& latius per Fel.in d.c.ſignificante. Rõ huius nota.
eſt,quia noĩa propria ſunt inuenta ad recognoſcendas res, qui-
bus imponunt.l.ad recognoſcendas C.de ing.& manumiſ. Qñ
aũt ꝯſtat de corpore, fruſtratoria eſt proprij nominis demõ;
ergo error in demõne ſuperflua, non dẽt actum vitiare. l.vni-
ca.in prin.C.de rei vxo.acti. & hanc rõnem aſſignat tex. in d.§.ſi
7 qs in noĩe.Iſtud no.†limitatur primò,vt non procedat in erro-
re noĩs proprij ipſius teſtoris, l.fi. C. de hæred.inſti. ſm *cõem* in-
tellectum.Sed vterq; Raph.& Are.in d.l.fi.dicunt,ꝙ ibi non cõ-
ſtabat de corpore,vel ꝙ ibi Imperator proceſſit ꝯiecturando,q̃
coniecturæ ceſſant,qñ ꝯſtat de corpore. Sed eorum iſta intelli-
gentia non ſatisfacit;& vix pt dari caſus, in quo non conſtet te-
ſtib.teſtarijs de corpore teſtõris.Ex alio tñ cõis intellс̃ nõ placet,
quia teſtõr in actu teſtandi, potuit ſibi mutare nomen,l.1.C.de
muta.nom.ergo cũ potuerit mutare nomen;& conſtet de cor
pore,non video quare teſtm̃ debeat vitiari.Nec obſt.rõ pſum-
ptæ ſtultitiæ; qa in dubio (maxime qñ capi pt alia coniectura)
nunq̃ pſumitur ſtultitia,ſm gl.&Bar.in l.nec codicillos,C.de co
dicil.Et ita tenendo,non obſt.tex.in d.l.fi.qa ibi non apparebat
an illud nomen Plotij,attribueret teſtõri, vel alteri; & rõne du-
bij vitiatur inſtõ. Retenta tñ cõi opin.†ꝙ error in noĩe proprio
8 teſtõris,vitiet diſpõnem. Amplia,† vt idẽ ſit,ſi erretur in ꝑprio
noĩe filij,ſm Bal.in d.l.fi.Lud.Ro.& Ale.in d.l.ſi in noĩe. Qđ re-
ſtringit Ale.hic,niſi filius eſſet natus,& educatus in loco remo-
to ab ipſo pre,arg.l.Titius.§.Lucius.& eorum q̃ no. ibi per Bal.
& ſcriben.ſ.de libe.& poſthu. Tu verò conſidera, ꝙ no. in d.§.
Lucius.per ipſum Alex.ꝯfundunt iſtam reſtrictionẽ;qa limitan
do rlam,ꝙ coniunctus pſumat ſcire facta ꝯiuncti,l.Octaui.inf.
vnde cog.dicunt,ꝙ fallit niſi eſſent facta ab abſente. poſtea ſub
dunt iſtud eſſe verum; niſi ſit factum ſucceſſiuum, & iam lõgo
tpe,vt formaliter in caſu filiationis;quia natiuitas filij,& nomen
eſt actus de pterito, & ſucceſſiuus,ergo &c. Cogita ergo. Scdò
amplia,vt procedat hæc falletia ẽt in errore pris,qui vitiat ẽt di
ſpõnem,ſm Lud.Ro.ꝯſ.179.Ampliſſime Doc.in 1.dub.ſequun
9 tur Mod.hic,& in d.l.fi.Limita ſcdò iſtud no.†vt non procedat
in cęco errante in noĩe proprio hæredis;qa talis error vitiat in-
ſtõnem,ſm Ang.in d.l.ſi in noĩe,per tex.in l.hac conſultiſſima,
in prin.C.qui teſta.fac.poſ.Iſtam fallentiam reprobat d.Ale.hic,
qa tex.in d.l.hac conſultiſſima,non probat ſm eum. Tu ꝯſidera
ſi Ang.voluit inducere illum tex.in ver. noĩa exprimat, & indi-
cia;quaſi velit vtrunq; verificari. Vel alr conſidera, ꝙ cęcus ſm
Philoſophũ eſt tenaciſſimę memorię;ergo ſi errauerit in noĩe,
pſumitur in eo deceptio potius,q̃ obliuio,cui deceptioni vt oc
curratur,lex adhibuit formam,ꝙ exprimantur noĩa, & indicia.
Si ergo forma falsò ſit adhibita,dẽt teſtm̃ vitiari;quia forma nõ
ſeruata,actus eſt ipſo iure nullus,l.cum ij.§.prætor. ff.de tranſa.
Et ſi dixeris,error in noĩe non debet vitiare, qñ conſtat de cor
pore.Replicat,ꝙ cęco non pt conſtare de corpore, l.alioquin.
ff.de ꝯhen emp.Tertiò limita ex eo,quod dicit Ioan.And.in ad-
di.Spec.tit.de reſcrip.præſentatio. §.ratione cauſæ, verſi.quid ſi
10 indubitatè.vbi decidit,ſi impetraui reſcriptum ꝯ†Titium ſuper
certa ecclę. ſi ſit erratum in nomine proprio presbyteri ; quia
vocabatur Mæuius, non valet reſcrip. licèt conſtet de eccleſia,
quia reſcriptum eſt ſtricti iuris,c.ſignificante, &c. Rodulphus,
de reſcrip. ſequitur d.Iaſ.dicens bene ponderandam eſſe hanc
rõnem;qa reſcriptum eſt ſtricti iuris. Ego dubito tam de rõne,
q̃ de dicto Ioan.And.nam attenta hac rõne,iſte tex.non proce-
deret in ſtipulatione,q̃ eſt ſtricti iuris, l.quicqd aſtringendæ. ff.
de ver.obl.cuius ꝯrium deciditur in d.l.ſi quis in noĩe.ff.de ver.
obli.Item ſequeretur,ꝙ non procederet in iudicijs,q̃ ſtrictè in
terpretantur,l.ſi quis intentione.ff.de iudic. cuius ꝯrium decidi
tur in l.ſi in iudi.ff.eo.ti.Dictũ ẽt vr falſum;& ꝯrium tenet Rot.
quã ſ.allegaui.& Fel.in d.c.ſignante.Et rõ eſt;quia actus,qui de
pendet à voluntate duorũ,valet ſi conſtet vtriq; de corpore, vt
hic.Intelligo ergo deciſionem Io.And.qñ concedenti non cõ-
ſtabat de corpore eius,ꝯ quem reſcriptum fuit impetratũ;nam
& ipſi concedenti conſtare debet,l.idem Pomponius.§.pen.ff.
11 de iud.Scdò no.ꝙ†error in corpore, vitiat diſpõnem.ꝯcor.tex.
in l.ſi me in vacuam.ff.de acq.poſſeſ.& iura ſuper hoc abundãt.
Rõ aſſignat in l.quoties.§.1.ſ.de hrd.inſti.& in l.in ambiguo,vbi
tex.no.inf.de reb.dub.Et iſta eſt rõ, quare ſacerdos baptizans fę
minam,credens eam eſſe maſculũ,non ꝯfert characterẽ bapti-
ſmatis;qa errat in corpore,ſm Hoſt.in Sum.de baptiſ.§.quo fit.
verſi.qđ ergo,ſi qs putet,quem refert,& ſequit d.Iaſ.hic,& in d.
l.ſi quis in noĩe.Oportet.n.ꝙ intentiõ baptizantis ſit fundata ſu
ꝑ vero,de ꝯſecra.diſtinc 4.quamuis,& c.ſolet.Et ex hoc hẽs am
pliare iſtud no.vt ꝑcedat,ſiue erratũ ſit in toto corpore;ſiue in
parte ſubali,ꝑut eſt tex.in d.l.alioqn.ff.de ꝯhen emp. Nunquid
aũt error in corpore faciat, ꝙ delictũ non ſit delictũ? vide Bar.
in l.reſpiciendũ.§.delinquunt.ff.de pę.& d.Iaſ.in l.ſi pater.col.2.
12 C.de hrd.inſti.†Tertiò no.ꝙ error in noĩe appellatiuo vitiat di-
ſpõnem.rõ aſſignatur hic in tex.alia aſſignat in d.l.quoties. alias
tres ſubiungit d.Iaſ.Sed ſi ꝯſideres,nõ eſt niſi vna. Iſtud no.limi-
tatur quinq; modis hic,ego reſeruo in gl.ex qb.eliciunt d. limi-
tationes. Iſtnd not.inducitur per Alex.& Mod.ad q.quam latè
13 examinant Cano.in c.petitio.de procu. † Pone, Titius ꝯſtituit
Sempr.aſinum ſuum ad agendum,cum debuiſſet dicere procu
ratoerm ſuum;an tale mandatũ valeat? Vr ꝙ non; qa erratum
eſt in noĩe appellatiuo;& ita tenent Ant.de Butr.& Imo.in d.c.
petitio.Imo.& Ale.hic,Fulg.& Ale.in l.teſtm̃ non iõ. C.de teſt.
& d.Alex.in l.ſi qs mihi bona. §.quid ſi mandaui. ſ.de acq.hrd.
Contrariũ eſt de iure verius;& iſta opi.ꝯria eſt *cõis* ſm Soc.& d.
Iaſ.hic. Principale fundamentum d.Iaſ.eſt ſuper tex. in l.his ver-
bis.§.1.de hrd.inſti.ſed parum facit;qa ibi teſtõr expreſſit nomẽ
appellatiuũ neceſſarium ad actũ,& verũ;licèt aliqua verba iniu
rioſa protulerit;in caſu nr̃o errauit in noĩe appellatiuo.Mihi tñ
placet iſta ſnĩa per rõnem Soc.qa ẽt ſi nomen appellatiuũ eſſet
totalr omiſſum,& ſolummõ dictũ,ꝯſtituo Titium ad agendũ,
& defendendũ,valeret mandatũ,tanq̃ minus ſcriptum,q̃ dictũ,
l.1.ſ.de hær.inſti.ergo expreſſio inepta non debet vitiare man-
datum,arg l 1.C.de rei vxo.actio.Ad rlam huius tex.rñdet,ꝙ nõ
ꝑcedit in noĩb.appellatiuis impoſitis à iure ciuili,ſm Bal.in d.l.
14 ſi Fortidianũ,& inf.dicã.Quartò no.†ꝙ appellatione ſupellecti
lis,non ꝯtinet veſtis,facit tex.in l.1.inf.de ſupellect. leg. cõtinent
tñ culcitræ,& lecti,l.3. inf.de ſupellect.leg. & ꝯſuluit Pan.ꝯſi 88.
Caſus in facto,li.2.In ꝯriũ facit iſte tex. iuncta l argen.§.1. inf.de
au.& arg.leg.Bar.in d.l.3.tenet,ꝙ de cõi vſu loquendi nõ veniãt
cultitræ,neq; lecti,appellatione ſupellect.qđ no.qa in propoſi-
to cõis vſus ꝑualet ſignationi huius verbi,ſupel l.Labeo. inf. de
15 ſupel.leg. Quintò no.†ꝙ appellatione veſtis non venit argentũ.
Intellige; niſi argentum eſſet ad ornatum veſtis paratum, ſm
Lud.Ro.ſing.624. Lego mulieri, per tex.in l.cum aurum,ad fi.
& in l.& ſi non ſint.§.perueniamus. inf.de au. & arg.leg. Adde,
ꝙ appellõne veſtis venit biretũ,quo veſtitur caput,ſm Ale.ꝯſi.
5.col.fi.lib.1.Sed an appellatione veſtis contineatur collana,ſiue
torques auri? Ego dicerem, ſi deputata ſit ad cingendũ, venire,
per tex.in l.veſtes.§.1.inf.de au. & arg.leg.Si verò ad ornatũ cor
poris deputata ſit,non contineri,vt per tex.in rub.& in l.argen.
§. ornamenta.inf.eo.tit.Sextò no.ꝙ appella.auri,non venit au-
richalcum,nec electrum,nec æs,l.ſi id qđ.ff.de verb.obl.& l.1.ff.
de pig.act.nec ẽt continẽt pecunia,l.cum aurũ.inf.de au.& arg.
16 leg.Septimò no. † ꝙ nomina ꝑpria pñt pro arbitrio cuiuſque
mutari.ꝯcor.tex.in l.1.C.de muta.nom.de quo per Pan.& Fel.
in proę.Greg.in ver.Greg.& iſta eſt rõ,quare in noĩb.ꝑprijs nõ
valet arg.ab etymologia noĩs,ſm Bald.in rub.ſ.ſo.mat. Vltimò
no.ꝙ nomina appellatiua ſunt immutabilia;& ideo in eis valet
arg.ab etymolog.ſm Bar.in l.1.§.appellata.ff.ſi cer.pet.& Felyn.
in d.proœ.Glo.1.vult duo,primò,ꝙ error corporis,& ſubæ ſint
idem. Scdò,ꝙ error in ſubſtantia ita vitiet legatum, ſicut error
corporis. Hanc gl.in vtroq; dicunt malè dicere Raph.Comen.
& d.Iaſ.Contra primũ dictum adducunt tex.in l.in vendõnib.ff.
de ꝯhen.emp.ſed tu dicas,ꝙ ille tex.loquitur in intrinſeca ſuba
q̃ demr̃at bonitatem rei,gl.loquitur in extrinſeca ſuba,quę cor
pus ipſum demr̃at. Contra ſm dictũ allegant tex.in l.ſi id quod
aurum.ff.de verb.oblig. & ſic volunt, ꝙ error in ſubſtantia in-
trinſeca non vitiet legatum, ſicut non vitiat ſtipulationem ex
cã lucratiua,ꝑut loquitur tex.in d l.ſi id quod. & ita etiam vult
Bart.in l.demonſtratio falſa, in 4.q.inf.de condi. & demonſtra.
& conſe-

& ꝯñr volūt,ꝙ ſi teſtator credat legare æs,cum ſit aurum,ꝙ valeat legatum in auro. Iſtud non vr̃ verum;quia teſtator non ꝯſenſit in auro,d l.quoties.ſi enim ſciuiſſet eſſe aurum, veriſimiliter non legaſſet; cum in dubio præſumendum ſit ꝙ noluerit grauare hr̃dem,niſi in eo,qđ expreſſit; & minus q̃ fieri poſſit, l. nummis.inf.de le.3.l.vnum ex familia.§.ſi rem.inf.ti.pxi. Raph. Com.hic timore iſtorum ꝯriorum dicit,ꝙ legatario agenti ob ſtabit exceptio doli,qđ dictū exclamat Ale.in d.l.ſi id qđ,& iſto mō ſaluatur gl.in vtroq; dicto.Sed fortè,ſi teſtōr credebat legare aurum,cum eſſet æs,ſiue aurichalcum,valebit legatū in ære, ſiue aurichalco,per tex.in d.l.ſi id qđ ; & qa veriſimir̃ teſtōr, q volebat legare aurū,legaſſet aurichalcum,ſi notitiam illius corporis habuiſſet. Gl.2.q̃rit,qualiter poſſit ꝯſtare de corpore, qñ erratū ē in noīe proprio?Et rñdet ꝯſtare ex duobus ſignis,vt hic
17 ꝑ eam.Nota ergo primò,†ꝙ demr̃atio,q̃ fit per ꝯfinia,facit ꝯſtare de corpore;licèt ſit erratum in noīe,ex quo ſequit̃,ꝙ demr̃atio confinium ꝑualet demonſtrationi factæ ꝑ nomen,ꝓprium: idem tenet Bar.in l.demr̃atio falſa.7.q.inf.de ꝯd.& demon.In ꝯrium facit tex.in l.pr̃onus.§.1.inf.de leg.3.vbi magis attendit̃ demr̃atio facta ꝑ nomē ꝓpriū,q̃ ꝑ ꝯfinia. Sol.ibi demr̃atio ꝯfiniū erat falſa;& demr̃atio noīs vera,cum qua noīs demr̃atione cōcurrebat alia vera qualitas;qa fundus in finibus Capadociæ,erat
18 ſub cura villici.Sed difficultas ſtat,†qa demr̃atio noīs proprij,& ēt ꝯfiniū pt̃ eſſe vera; puta, teſtōr hēt duos fundos,vnū Sempr. iuxta Titiū;alterū Cornel.iuxta Mæuiū; & legauit fundū Corn. iuxta Titiū,an iſto caſu debeat ꝑualere demr̃o ꝯfinium,an verò noīs ꝓprij?Rñ.d.Ale.magis inſpicienda eſſe demr̃onem ꝯfiniū, ꝑ iſtum tex.cū gl.qa facilius errat̃ in noīe ꝓprio,q̃ in ꝯfinibus,q; ſunt immutabilia.Sed Mo.Senen.ſub dubio fortè,dicunt,ꝙ vbi fines ꝯdicunt noī ꝓprio,ſi vtraq; demr̃o pt̃ verificari,dēt eſſe in hr̃dis optione ꝑp incertitudinem,dare quem fundū malit,iuxta tex.in l.apud Iulianum.§.Seio.inf.e.Opi.tñ Ale.perplacet,quā declara ꝓcedere qñ nomen,& ꝯfinia erant teſtōri æquè nota: alioquin attendendū eſt nomen,ſi magis eſt notū,l.pen.inf.de reb.dub.ſ̃m Alex.q̃ lex parū facit,qa loquit̃ in errore artificij,q facilius ꝓſumit,q̃ in ꝯfinib ſ̃m Soc. Et hãc limitationem voluit
19 Bar.in d.l.demr̃o.col.7. Ego moueo aliam difficultatem,†Quid ſi ꝯfinia diſcordant cum menſura legata,an ꝑualebit demr̃o ꝯfiniū?Iſta difficultas reſoluenda eſt hoc mō. Aut legatum incipit à totalitate legatæ rei;& ꝑualebunt ꝯfinia;aut à menſura: & ipſa menſura ꝑualebit,vt vult Bar.in l.Iulianus.§.ſi Titius,& ibi latè Alex.in apoſtil.ff.de act.emp.& tradit̃ latius per Fel.in d.c.ſignificante,col.5.de reſcr.& ꝑ d.Ale.ꝯſi.120.& ꝯſi.127.li.2. Scđò
20 no.† ꝙ ꝑ aliquam qualitatē expreſſam, dr̃ ꝯſtare de corpore;licèt ſit erratum in noīe;& ſic magis attenditur vera demr̃o qualitatis,q̃ falſa noīs expreſſio.Sic eꝯ,ſi qualitas ſit falſa,& nomē verum,ꝑualet noīs demr̃o,l.quib.dieb.§.qui dotalem.inf.de ꝯd.& dem.nam illa demr̃o,q facit actū valere,in dubio capienda eſt, l.quoties.inf.de reb.dub.Sed quid ſi qualitas poſſit eſſe vera; vt qa ſit ibi oliuetum,vt dicit gl.& nomen ēt poſſit eſſe verū,vt qa teſtōr habeat fundum eiuſdem noīs,in quo non ſit illa qualitas, quid tunc dicendum?Cogita an idem ſit rñdendum,qđ ſ.qđ ꝯ
21 fines repugnant nomini. Tertio no.ex gl.†ꝙ demr̃o facta ꝑ vnā qualitatem tm̃ valet,q̃tum facta per confinia; & ſic licèt ad demr̃onem fundi requirat̃ expreſſio ſaltem duorum ꝯfiniū,l.forma.ff.de cenſi.pt̃ tñ fundus demr̃ari ꝑ vnam ſolam qualitatem ſine ꝯfinib.qđ inducunt Bal.Pau.de Caſt.& Alex.ad q.In libello criminali deſignandus eſt locus delicti,l.libellorum.ff.de accu. Pone, ꝙ dictū ſit homicidiū fuiſſe factum in platea Cābiorū; an dicat̃ locus delicti ſufficienter demonſtratus? Rñdent,ꝙ ſic, ꝑ iſtā gl.& Ale.aliā adducit,& tradit̃ ꝑ Ang.in trac.malef.in ver. platea cōis.& ꝑ Fel.in c.ſup eo.col.1.de teſt.cogē.vbi limitat;niſi ſtatutum ꝓ forma requirat, ꝙ locus demr̃etur ꝑ expreſſionē duorū ꝯfinium,de quo vide Bal.Alex.& Mod. in l.1.§.de lib.& poſth. Vltimò moueo dubōnē. Quid ſi nomen ꝯueniat pluribus rebus,qualitates verò expreſſe inuicē ꝯdicant, an vitiet legatū? Dicas,ꝙ non,ſi vna qualitas ſit potentior alia; qa tūc potentior eſt attendenda,l.pe.§.pr̃.inf.de le.3.de quo vide Alex.in l.ſi qs in noīe.C.de teſt.Gl.3.diuidit in duas partes,vt hic ꝑ Iaſ. In ea.gl.in prin. Quæro,ꝑ intelligētia quar̃ poſſit ꝓbari, ꝙ ſit erratum in corpore.Gl.ponit exemplum. Teſtōr ꝑdixerat,velle legare pratū,qđ credebat hr̃e iuxta Titiū,poſtea legauit fundum, quē habebat iuxta Titiū,cū eſſet vinea;dicit gl.ꝯſtare,erratū eſſe in corpore,& rō eſt ſ̃m d.Iaſ.qa non ꝓſumit mutata volūtas,l.3.l.eum q.ff.de proba.l.filiæ cuius.C.fami.erciſ. cum ſi. Qđ limitat idem Iaſ.niſi teſtōr longo interuallo poſt feciſſet teſtm̃; qa ꝑp longū interuallum,ꝓſumit mutata voluntas;& ſic deberet vinea,l per retentionem,C.de vſu.Ego valde dubito tam de dicto gl. ſic intellectæ,q̃ de his,ꝙ dicit d.Iaſ Conſidero.n.ꝙ appr̃one fundi,venit vinea,l.fundi.& l.ager.ff.de ver.ſig.ergo ex verbis conſtat legatam vineā ex quo infero,errorē in legato non eſſe; ſed in ꝓteſtatione ꝓmiſſa.Et ſi dixeris,ex ꝓteſtōne apparere, ꝙ volebat legare pratum; ergo legando vineam errauit in corpore: Rñdeo,ꝙ in dependentib.à volūtate vnius,proteſtō tollitur per ꝯrium actū,qñ proteſtō non eſt derogatoria ad actū futurū,l.ſi
22 mihi,& tibi §.in legatis,inf.e.Scđò ꝯſidero,†ꝙ rr̃a, ꝙ nō ꝓſumatur mutata volūtas,ꝓcedit qñ volūtas eſt determinata,& abſoluta,ita loquunt̃ iura ꝓall In caſu aūt nr̃o, voluntas eſt indeterminata;quia q̃ vult legare,nō ꝑpea legat,iuxta gl.in l.in emētis. C.de ꝯhend.emp.ergo hic agit̃ de voluntate nō firmata,ſeu nō executa;nō aūt de voluntate mutata.Præterea iura ꝓalleg.ꝙ nō ꝓſumat̃ mutata volūtas,loquunt̃ in vera voluntate;nos aūt loqmur in erronea. Vltimò ꝯſidero ēt non eſſe verum, ꝙ ex ſolo lōgo interuallo dicat̃ mutata voluntas;& in ꝯriū eſt tex.in l.ſancimus, & ibi d.Iaſ.in 5.nota. C.de teſta. vñ ſaluando gl.oportet recurrere ad aliū intellm̃,vt dicamus,ꝙ hoc caſu appe.fundi,nō ꝯtineat̃ vinea;ſed tm̃modo pratū,qđ colligit̃ ex ijs, q̃ teſtōr ꝑdixerat,vt l.quoties §.tantundē.& ibi Bar.ſ. de hær.inſti.qua declaratione ſtāte,vr̃ erratū in corpore,vt dicit gl.Contra gl.inſurgit Are,dicēs erratū eſſe potius in qualitate,q̃ in corpore;& iō legatū valere,l.pr̃onus.§.1.inf.de le.3.Nā pratiuum,vineatū,cultiuū, ſunt qualitates fundi,l.ſi in qualitate,& l.ſi duorū.ff.de act.emp. & patet de ſe;qa illa dr̃ qualitas,q̃ pt̃ adeſſe, & abeſſe bne ſubiecti corruptione. Cōfirmat̃ ſ̃m Soc.qa ꝯſtat, ꝙ teſtōr volebat legare pratū;nec verba legati diſſentiūt;qa legauit fundum,cuius apprōne venit pratū,e.l.fundi,& ſic hucuſq; nullus error. Dixit poſtea teſtōr,iuxta Titium;& hic eſt error in finibus, & non in corpore;ergo dēt valere legatum,d.l.pr̃onus.§.1. Timore huius ꝯ.d.Iaſ.dicit,ꝙ op.Are.& Soc.ꝓcedit,qñ teſtōr hēt ſolū vnū fundum vineatum iuxta Titium; tunc ſi dixit eſſe pratū, dr̃ errare in qualitate;cū appareat de certo corpore,in qđ ꝯſenſit,ſicut in d.l.ſi in qualitate,& in d.l.ſi duorum.vbi ꝯhentes ꝯſentiebant in certum corpus,qđ dixerāt eſſe pratiuum; & nō erat in totū.gl. aūt loquit̃, qñ non apparet, ꝙ teſtōr loqueret̃ de certo corpore,qa habebat duos fundos,vnum pratiuū,alterum vineatū;pratiuū credebat eſſe iuxta Titium,& nō erat;& ſic errabat in corpore;cum nunq̃ ꝯſenſerit in corpore, qđ erat iuxta Titiū. Sed tu ꝯſidera;qa ſi teſtōr habebat duos fundos,quorum alter erat pratiuus;licèt non eſſet iuxta Titiū, non ꝑpea dici pt̃ erratū in corpore; ſed bñ dubiū eſt, an magis erratū dicat̃ in ꝯfinib. q̃ in qualitate fundi.ſ.pratiui,vel vineati;ergo recurrendū eſt ad ea,q̃ dixi in gl ꝓced.Gl.in verſi.deberi,hēt duas partes,q̃ patent de ſe.
31 In ea.gl.ibi,§.qđ tñ Caſſius,habes † ꝙ error in noīe ꝓprio hñte ꝯformitatem,& affinitatem cum eo,in quo eſt erratū, non vitiat legatum;& idem tenet gl.in §.ſi in noīe. Inſt.eo.& Bar.in l.q̃ntum.§.pe.in.f.e.& ſequuntur *cōiter* Doct.hic. Contra iſtud,inſurgit d.Iaſ.poſt Bezu.retorquendo tex.in d.§. qđ tñ Caſſius, ꝑ locum à ſpeciali; nā ibi tria ꝯcurrebant vltra ꝯformitatem nominis,ex quibus ſuſtinet̃ legatū; ergo à ꝯrio ſola ꝯformitas nominum non ſuſtinet legatū. Tu verò rñ,ꝙ ille tex.probat optimè cōem conclōnem;qa ibi errabatur in noīe appellatiuo, de quo errore conſtabat ex cōiecturis,de quib.hic,quo errore cognito, ſuſtinetur legatum ꝑp conformitatem noīum; ꝑp quā noīum conformitatem pleriq; libros, chartas appellant. Et ex eadem rōne rñd.ad tex.in l.tutores.§.1.ſ.de admi.tut.ꝙ ibi non conſtabat de errore teſtōris ex aliquibus coniecturis,iō verbū, curator,non capit̃ pro tutore;licèt noīa ſint conformia. Et ſi dixeris,quare in l.pr̃ Seuerinam.§.condonum verba, verbum, tutor,capitur pro curatore?Rñ.ꝙ ibi apparebat ex verbis,ꝙ teſtator errabat,qa dedit tutores filijs vſq; ad 18.annum. Ex hoc iuſtificatur iſta ſol.ꝙ error in noīe appellatiuo ꝯformi non vitiat,
24 qñ ꝯſtat de errore. Et ex iſtis habes rr̃am cum vna fal.† Fallit itē in errore nominis appellatiui impoſiti de iure ciuili, vt dixi ſ. in 3.no.& tradit Bal.in l.ſi in noīe.C.de teſt.Fallit 3.niſi cōis vſus ſuſtineret talē errorem,l.Labeo.inf.de ſup.leg.quia *Cadentq;*
Quæ nunc ſunt in honore vocabula,ſi volet vſus.
ſ̃m Hora.quem refert & ſequitur gl.in l.librorum,circa princ. inf.de le.3.Quartò fallit,niſi res,in cuius noīe appellatiuo errat̃, digito demr̃etur,ſ̃m gl.in l.q̃ extrinſecus.ff.de ver.obl.quam ſequuntur *cōiter* Doc.hic,& in l.ſi ſtipulatus fuero hanc ſummā, in prin.ff.de verb.obl.& Imo.in l.quoties.in prin.ſ.de hær inſti. Quinto fallit in errore noīum numeraliū,q non vitiāt diſpōnē ſed valet in eo numero,de quo diſponens ſenſit,ſ̃m gl. Pau.& alios,in l.qui quartam,in prin.inf.e. & probat in d.l.quoties.§.1. & facit tex in l.1.C.de error.cal. Sexto fallit, vt dicam in gl.ſeq. Septimò fallit in nominib.adiectiuis, vt dicit glo.fin.Glo.in ver.
25 vocabula,hēt quatuor partes. In ea.glo.in prin. † no. ꝙ illa dñr noīa appellatiua,q̃ cum ipſa re naſcunt̃ abſq; vlla noīs impōne, & ſ̃m Pau.de Caſt.dñr noīa cōia,qa conueniunt cuilibet indiuiduo deſignato ſub tali noīe.Et dū gl.dicit, abſq; nominis impōne,intellige,excepto protoparēte, qui dedit nomina rebus.
26 †Secundò no.ꝙ licèt teſtator prædixerit velle legare equum, ſi poſtea leget mulum, cum ſentiat de equo, non valet legatum; & ratio eſt,quia verbū,mulus, nō importat hunc ſenſum, nec apparet,ꝙ teſtator voluerit ſub noīe muli legare equum:vnde neutrū deberi certū eſt,vt dicit tex.in l in ambiguo, inf.de reb. dub.

dub. Contra hanc decisionẽ facit trita r̃ra. In legatis magis est mens attendenda, q̃ verba, l. cũ virũ, C. de fideic. Sol. ibi verbum magis, stat ꝯparatiuè. Vel r̃ndeas, vt statim dicam. Scd̃o ob. tex. in l. non aſr. inf. de le. 3. vbi recedit à ꝓpria significatione verbi, q̃n ꝯstat de mente Bar. ibi r̃ndet, ꝙ ille tex. non ꝓcedit, q̃n est erratum in noĩe appellatiuo per istum tex. Ista sol. non remouet ꝯrium. vñ dicas, ꝙ ita demum à ꝓpria signatione recedit, si impropria ꝯueniat menti disponentis; secus si nec ꝓpria, nec impropria ꝯueniant, f'm Bar. in d. l. in ambiguo. Tertiò ob. tex. in l. semper in stipulationib. ff. de reg. iu. vbi in stipulationibus, quę sunt stricti iuris, inspicit qđ agit, & non figura verborum; ergo idem in vltimis voluntatibus, in q̃bus interpretatio largior admittit, l. in testis, eo. ti. Sol. Illa r̃ra procedit, si per verba ꝯuenientia appareat de eo, qđ agitur, per istum tex. & ita gl. & Mo. ibi intelligunt. Quartò ob. tex. in l. si quis vinũ, in ver. nisi fortè, & ver. si mõ vini, inf. de tri. vino, & oleo lega. Sol. ibi sustinet legatũ ꝑ ꝯformitatem, & affinitatem nominũ. Vltimò ob. tex. in l. cum quidã. inf. de supel. lega. Sol. intelligo illũ tex. q̃n apparet de mẽte eo mõ, quo dicam in seq. ꝯcłone. Vel fortè ibi est ꝑ alia verba, q̃ erãt in legato, videlicet, oĩ iure suo, & oĩ instr̃o. Tertiò nota

27 ta ex gl. †ꝙ si testator fuerit ꝓtestatus, ꝙ sub vocabulo, muli, intendebat equum legare, valet legatũ; licèt erratũ sit in noĩe appellatiuo, & ita limitat r̃ra istius tex. & sequunt cõiter Doct. Circa hanc limitationẽ duo sunt videñ. Primò, quid differat istud dictum à ꝓcedenti. Scd̃ò, an sit verũ. Circa primũ Bar. r̃ndet, ꝙ ꝓcedens dictum gl. procedit, q̃n ex solis iudicijs ꝯstabat de errore. Istud aũt, q̃n expreſsè ꝯstat de errore. vult dicere Bar. ꝙ in ꝓcedenti non ꝯstabat, ꝙ testator vellet sub vocabulo, muli, legare equum, nisi ex vna ꝯiectura; quia non ꝓsumit mutata volũtas. In isto verò scd̃o dicto ꝯstabat expreſsè, ꝙ sub noĩe, muli, volebat legare equum. & ista est vera intelligentia. Are. tñ aſr declarat, & dicit, ꝙ in ꝓcedenti ꝯstabat de mente ꝑ verba enunciatiua, & in testõ de enunciatis nihil erat dispositum; non ex verbis enunciatiuis, q̃a ꝓlata ante actum testãdi; nec ex testõ, q̃a in eo nihil dispositum. In isto verò scd̃o dicto, verba erant dispositiua; vñ ꝓtestatio dispositiua censet in legato repetita, l. item q̃a. ff. de pac. cũ si. Sed tu aduerte, q̃a ẽt enunciatiua protestatio, cẽset in legato repetita, f'm Bar. in d. l. quoties. ver. tñdem. Nisi dixeris, dictum Bar. ibi ꝑ illũ tex. non ꝓcedere, q̃n de enunciatis nihil dispositũ reperit. Tu aũt potes aſr dicere, ꝙ gl. in primo casu loquit, q̃n ex ꝓtestatione enunciat res leganda tñ, in scd̃o verò loquit, q̃n enunciat res leganda, & forma verborum ipsius legati. Primo casu legatum non valet, q̃a ex verbis legati non cõstabat de re enũciata; nisi ex indicijs. Scd̃o casu valet, q̃a ex verbis legati ꝯstat de re legata ꝑ protestationẽ ꝓmissam. Circa f'm vr̃, ꝙ istud dictũ non sit verum, & ꝯrium tenent Ale. & Are. hic. Primo adducũt ꝯrium gl. Inst. de verb. obl. in ver. q̃buscunq;. Ad istam gl. r̃ndet d. Ias. hic, ꝙ loquit in stipulatione, q̃ req̃rit ꝯsensum, & verba ꝓ forma, nos aũt loq̃mur in legatis, q̃ solo cõsensu sustinent, l. nutu. inf. de leg. 3. Ista solo non tollit ꝯ. q̃a ẽt legata debent fieri verbis aptis ad demonstrãdum ꝯsensũ, sicut stipulatio, vt dicit tex. nr̃. Aſr ẽt reperio, ꝙ r̃ndet idẽ d. Ias. in l. 1. §. fi. col. 2. ff. de verb. obl. ꝙ illa gl. loquit in ꝓtestatione respiciente verba importantia obligationẽ. Ista loquit in ꝓtestatione respiciente rem deductã in legato. Ista sol. diuersificat casus, non aũt assignat rõnem dr̃iæ. Vñ Pa. de Cast. in d. §. fi. r̃ndet, ꝙ illa gl. debet intelligi f'm istam, & sic valet stipulatio, q̃n ꝓceſsit expressa ꝯuentio, ꝙ dicendo, A, intelligat, ꝓmittis; & dicendo, B, intelligat, ꝓmitto. Et istam intelligentiã firmat d. Ale. sibi ꝯrius, cons. 146. In cã & lite, col. 8. lib. 5. Scd̃o ꝯ hanc gl. d. Ale. adducit rõnẽ; q̃a ꝙ sub noĩe muli, veniat equus, esse non ꝑt, nisi ex fictione, quam testator facere non ꝑt, l. si fortè. ff. de castr. pec. Et ꝓpea dicit d. Ale. ꝙ Bar. in l. si is, q̃ ꝓ emptore, in 1. q. prin. & ibi Imo. tenent legatũ non valere. Sed Soc. & alij Mod. r̃ndent, ꝙ hoc casu non sustinet legatum virtute fictionis; sed potius virtute declarationis, q̃ colligit ex ꝓtestatione virtualiter repetita in legato, & ante istos ita r̃ndet Are. in l. 1. §. si q̃s ita, col. 3. ff. de ver. obl. circa quã r̃nsionẽ, vide Soc. in rub. ff. eo. ti. de verb. ob. col. 8. Gl. fi. diuidit in quatuor partes, vt hic per Ias. in ea. gl. ibi, quia ꝓbabilius. rõ huius tex. gl. est, quia rõ nominis appellatiui est generalis & perpetua, rõ noĩs proprij est particularis, & ad placitum mu-

28 tabilis. Item no. †ꝙ in dubio præsumit erratũ in eo, in quo magis verisimiliter cadit error, & iõ ꝓsumit notariũ magis errasse in indictione, q̃ in anno, f'm Bal. post Dyn. in l. Imperator. in 2. lec. ff. de sta. ho. & Are. hic. In ea. gl. ibi, sed quid de adiectiuis. no.

29 †ꝙ error in adiectiuis noĩbus non vitiat legatum, & ad hoc Bar. alle. tex. in l. pen. inf. de reb. dub. sed ille tex. loquit in errore noĩs substantiui; videlicet in istis noĩbus, fullone, & pistore. Vñ Are. dicit, ꝙ Doct. hic intelligunt adiectiua ea, q̃ significant actum subiecti, idest hominis operantis. Ego credo, ꝙ intelligat adiectiua ea, q̃ adijciunt nomini proprio, vel appellatiuo. Et ex hoc inferunt Ang. Imo. Pa. & Are. & cõiter Moder. ꝙ si testator leget equũ suũ albũ, cũ nõ hẽret nisi equũ morellũ, ꝙ valebit legatũ, quia est erratũ in noĩe adiectiuo; licèt ꝯ. teneat Cy. Pet. Ias. Bal. & Comen. hic, quia in istis adiectiuis ita vr̃ fatuus error, sicut in appellatiuis. Sed tu nõ discedas ab opi. Mod. q̃a error in colore, est error in qualitate, qui non vitiat, vt s. dixi. Põt tñ saluari opi. antiq. f'm Iac. But. in vno casu, s. q̃n adiectiuũ ꝓfert de per se, nec adiacet alteri verbo; vt si dicat, lego alba mea, & sentiam de nigris; nõ valet legatũ, per rõnem l. in ambiguo. inf. de re dub. Sed quid si ꝓferat nomen appellatiuum, & propriũ simul, & erret in appellatiuo tm̃, an valebit legatũ? Exemplum. Testor legauit margaritã suã supellectilem, intelligens de veste, quam à noĩe Margaritæ amasiæ suæ margaritam vocabat? si consideraueris, ex ꝑc. reperies decisionem. Et ex his expeditũ sit prin. huius leg.

SVMMARIVM.

1 *Quæ sit differentia inter distributiua simplicia, & duplicia remis. & quæ sit natura distributiui. nu. 2.*

3 *Dictio, omnis, in plurali stat collectiuè, & distribuit partes secundum subiectam materiam.*

4 *Facto proclamate, ꝙ quisquis primus ascenderit mœnia, habeat centum; si plures eodem instanti ascenderint, an cuilibet debeatur centum, an verò omnibus vna centum debeantur.*

1 ## §. Si quis hæredes.

Iste §. summat communiter vt ꝑ Bar. Pro intelligentia †ꝓmitte dr̃iam inter distributiua simplicia & duplicia, vt hic per Pau. de Cas. & per Bar. in l. hoc articulo. s. de hære. insti. Et dum dñt, ꝙ distributiuum, quicũq;, dr̃ duplex, non vñr bñ dicere, q̃a hẽt pfectum sensum cum vno verbo tm̃, vt si dixerim, q̃cunq; hr̃dum meorũ, det Titio centũ. Potes fortè dicere, ꝙ distributiuũ, quicũq;, rectius ꝯiungat duobus verbis. vel potes dicere, ꝙ est distributiuum mixtum. Iste tex. habet duos intellectus. Primus est, vt hic dubitetur, qualiter, seu pro qua summa hr̃des teneant. Secundus intell's est, vt hic dubitet, an omnes hæredes teneant, an illi tm̃, ad quos Gallicanæ res ꝑuenerũt. Primus intel-

2 lectus est cõis; & rõ dubitandi fuit, †quia natura distributiui est distribuere insolidũ, l. qui filiab. §. 1. inf. e. rõ decidendi, ꝙ omnes teneant collectiuè pro portionibus hr̃ditarijs, quia distributiuũ duplex, distribuit actum secundi verbi, prout distribuit actum primi. Ex quo infert, ꝙ iste tex. non procederet, si testator vsus fuisset distributiuo simplici, vt si dixisset, quilibet hæredum rerum Gallican. det Titio centum, tunc vnusquisq; insolidum teneret ad centum: q̃a nã distributiui simplicis, semper distribuit insolidũ, q̃n ꝑt, l. non distinguemus. §. cũ plures. ff. de arbi. Et f'm istũ intell'm exponere dẽs tex. in ver ab oĩb. collectiuè, & ꝓ por-

3 tionib. hæreditarijs, & ita exponit Bal. post Dy. Ex quo no. †ꝙ dictio, oĩs, in pl̃ali stat collectiuè, & distribuit partes f'm subiectã mãm, l. si plurib. inf. ti. proxi. licèt in sing. seruet nãm distributiui simplicis, vt l. Moschis. ff. de iu. fi. & no. in l. 4. ff. de sta. ho. & ꝑ Bar. in d. l. hoc articulo. Contra hũc intell'm ob. tex. in l. fi. C. de insti. & subst. & ibi no. Bar. vbi pater substituit filio impuberi per hec verba, quisquis mihi hr̃s erit; & Titius filio meo hæres esto, decidit hr̃des & Titium, substitutos esse pupillo in viriles, & non ꝓ portionib. hr̃ditarijs. Rñ. ꝙ ibi ꝑ Titium adiectũ, distributiuum non ꝑt distribuere pro portionibus hr̃ditarijs, cum ipse Titius nõ fuerit hr̃s, meritòq; equaliter distribuit. Sed in casu nr̃o, in quo omnes sunt hæredes, ꝑt distribuere pro portionibus hæreditarijs, ergo &c. Vel potes r̃ndere, ꝙ cõcordat, si rectè aduertat, q̃a ibi fuerant duo heredes pr̃is, quilibet pro triente, meritò et vnr substituti quilibet pro triente. Scd̃o opp. distributiuum, quisq̃s, operat, ꝙ quilibet hr̃s videat nominatus, f'm Bar. in l. si pr̃, la 1. s. de vulg. & pupil. quando autem hæredes nominatim grauant, censet vnusquisque grauatus pro virili, & non pro portione hæreditaria, l. si hæredes, inf. eo. Sol. Dispositio d. l. si hæredes, ꝓcedit, quando hæredes sunt grauati nominatim nomine proprio, secus si appellatiuo, secundum gl. in l. turpia. §. fi. inf. eo. nominati autem per distributiuum, quisquis, censent nominati nomine appellatiuo, secundum Bar. in d. l. si pater, ergo &c. Rõ verò dubit. ndi circa secundum intellectum fuit; quia videbatur, quòd illi soli censeantur grauati, ad quos res Gallicanæ perueniunt, quasi legatum videatur factum propter commodum rerum Gallicanarum, nam distributio oneris iniuncti propter commodũ, facienda est f'm distributionem commodi, l. quoties. inf. ad Treb. Contrarium dr̃, ꝙ omnes teneantur pro portionibus hæreditarijs. Ratio decidendi fuit, quia & si res Gallicanæ ad aliquos solum peruenerint, verum tñ est, ꝙ ad omnes hæredes pertinent, vt probatur in l. ex facto, s. de hære. insti. dum vult, ꝙ Falcidia detrahatur ex omnibus rebus, et ꝙ aliq̃ sint instituti hr̃des rerum Gallicanarum. Iste intellectus multũ applaudit literæ, & sequuntur Pet. & Cyn. hic. Contra vr̃ velle glo. nr̃a hic, quam nemo improbat; dum dicit, ꝙ iste tex. non ꝓcederet q̃n res Gallicanæ essent vni tm̃ assignatæ, & fortè hoc casu g. dicit veritatem, quasi instituti videantur tunc noĩatim grauati in

4 rebus Gallicanis. †Præmissa inducuntur ad q. Factum est proclama, ꝙ q̃ſq̃s primus ascenderit mœnia, habeat centũ; plures eodẽ instanti ascenderunt; q̃ritur, an cuilibet debeant centum, an oĩbus

bus ſimul centum? Præmiſſa faciunt,ꝙ quilibet debeat habere
centum,& ita determinat Bar.in d.l.ſi pluribus, & in d.l.hoc ar-
ticulo.& iſta eſt *communis* opin. hic per Mod. & latius per Fely.
in c.capitulum Sanctæ Crucis,col.11.& ſeq.de reſcrip.Cõtra.ta
men tenet Gemi.in c.fi.de pœni.& remiſ.in 6.per illum tex.qui
parum facit,ſi aduertatur.

S V M M A R I V M.

1 *Eligere amplius non poteſt,qui ſemel elegit.*
2 *Electio vbi alicui à lege data eſt,cum ſemel elegerit,amplius eligere nõ poteſt,ſicut dicitur in electione ab homine cõceſſa,quod declara vt ibi.*
3 *Variatio ceſſat in præſentatione patronorũ, & in nominatione facta per Epiſcopum virtute gratiæ, non minus etiam in mandato de prouidendo,ac in electione competente virtute reſcripti.*
4 *Electio nulliter facta non conſumit ius eligendi, quod declaratur vt ibi.*
5 *Electione nulla ignoranter facta,non tollitur ius eligendi;ſecus ſi ſciẽter: ideo ſcienter eligendo incapacem,tollitur electio.*
6 *Electio nulla eſt,rebus omnibus non exhibitis,ideo ea non tollit eligendi ius.quod limita duob.modis,vt nu.7.*
8 *Electio rei alienæ non priuat legatarium eligendi iure, quia talis electio non trahit ſecum executionem,quod procedit vt ibi.*
9 *Legatarius an poſſit alienam rem eligere,quando in hæreditate vna ſola res erat,an verò ea ſola,quæ extabat,debeatur.*
10 *Legatarius eligens ante aditam hæreditatem,variare poteſt, quia nulla eſt electio talis.*
11 *Minor eligens non amittit ius eligendi,quia nulla electio.idem dic in electione filijſa.vel ſerui,facta ſine iuſſu patris,vel domini.nu.12.*
13 *Electio facta, forma à teſtatore data non ſeruata,non tollit legatario facultatem variandi,quia nulla eſt electio.*
14 *Variatio toleratur electione facta ante tempus datum ad eligendum. Facit ad qõ.Si teſtator iubeat certa bona pauperibus per hæredem cum morietur diſtribui,ſi hæres ante mortẽ diſtribuat,an præiudicet pauperibus ſuperuenientibus poſt mortem hæredis.*
15 *Electio an,& quando ſit variabilis in contractibus.*
16 *Electio facta per verbum ſuſpenſiuũ,volo eligere,non adimit variationẽ.*
17 *Verba,volo & nolo,iuncta infinitiuo non plenè diſponunt,ideo ſi dicam, volo eligere,non dicitur electio,nec ſi dixero,nolo eligere,& nolo adire,non inducitur repudiatio,ibi videto de veritate iſtius regulæ.*
18 *Volo,iunctum infinitiuo importanti implementum, & executionem diſpoſitionis,de qua agitur,plene diſponit.*
19 *Interroganti cuius intereſt,ſi reſpondeatur per verbum,volo,iunctum infinito,tunc verbum,volo, diſponit.*
20 *Citatus reſpondens,nolo venire,an dicatur contumax.*
21 *Dato termino ad eligendum,ſi poſt terminum fiat reſponſio per verbum, volo,cum infinito,non inducitur electio.*
22 *Volo iunctum infinitiuo,diſponit,quando actus importatus per infinitiuũ eſt expediẽdus ab alio:& exprimẽs ſolũ hẽt explicare voluntatẽ ſuam.*
23 *Volo iunctum infinitiuo,relinquere,in vltimis voluntatibus an diſponat. Item quid ſi infinitiuo,relinquere,ſit adiecta aliqua dictio pręciſa,vt volo omnino relinquere.nu.24.*

SErui electione. Nõ diuidit̃,neq; ſum
mat̃ pp eius breuita-
tẽ.Põt tñ ſummari,vt p Bar.vel ſic, Electio ſemel
facta,ius eligẽdi pfectè ↄſumpſit.No.† ꝙ is,qui ſe
1 mel elegit, non p̃t amplius eligere.ↄcor. tex. in l.
apud Aufidiũ,inf.de op.leg. Rõ eſt,qa electio ſe-
cũ trahit executionẽ,vt dr̃ in d.l.apud Aufidiũ.ꝑ qua rõne facit
qđ dicit gl.in l.fi.ff.de p̃to.ſtipu.& qđ dicit Bar.in l.ſi inſulam,in
4.q.ff.de ver.obl.Iſta rõ non vr̃ bona;qa non eſt gñalis,prout eſ
ſe debet,l.rła.§.cũ qs.ff.de iu.& fac.igno. non.n.militat in rebus
hr̃dis,vel alterius,quorum dñium acquirit̃ legatario ex ſola ele
ctione,l.ſi hr̃dis ſeruus.inf.eo. Timore iſtius ↄ̃.Mod.hic,& Are.
in l.& ſi pluribus.ff.de verb.obl.intelligunt rłam huius leg.ꝑce-
dere ſolum in caſibus, in qbus res electa acquirit̃ illico legata-
rio quò ad dñium;ſecus aũt in rebus hæredis,vel alterius legati.
Sed d.Ale. hanc reſtrictionem non admittit; qa eſt ↄ̃ gñalitatẽ
huius leg.qđ nihil eſt dicere;qa lex reſtringit̃, & ampliat ad me
tas rõnis,l.cum pr̃.§.dulciſſimis.inf.ti.proxi.Mihi aũt non placet
reſtrictio;qa facta electione,ꝑinde eſt,ac ſi ſola res electa à prin.
fuiſſet in legato,& in obligatione, l.Stichum.in prin. ff.de ſolu.
l.ſtatuliberum,§.ſi.inf.ti.ꝑxi. ergo per electionẽ ↄſumptum eſt
ius eligendi,tanquam cæteræ res amplius in oblig.non ſint.Vel
alr̃,Ad hoc vt electio valeat, oportet ꝙ oẽs res,in quibus cadit
electio,ſint p̃ſentes;& ꝙ dñs cuius ſunt,electioni conſentiat, vt
hic in gl.vbi dicam.ſi ergo res alienæ dño ↄſentiente, exhibean
tur eligendæ,ſtatim facta electione, res electa pp pñtiam vr̃ tra
dita,l.1.§. ſi iuſſerim.ff.de acq.poſſ.vñ ſiue ſit teſtõris,ſiue alterius
ↄſentientis,ſtatim electio trahit ſecum executionem; aliàs ele-
ctio eſſet nulla;& ↄñr ius eligendi non ↄſumeret, l.1.cũ ſeq.inf.
de opt.leg.Amplia primo, vt ꝑcedat non ſolùm in electione le
gatarij,vt hic;ſed etiam in electione hr̃dis,l.Stichum.§.1.inf.eo.
2 Scđò amplia,† vt procedat non ſolum in electione conceſſa in
hoĩe,vt hic,ſm intel.gl.ſed etiam in elect.conceſſa à lege,l.ſi plu
ribus,in fi.inf.eo.& l.cuius bonis.ff.de cur.fur.& l.ſi mihi,& tibi
in prin.inf.e.ita ampliat Are.hic. Contrariũ tenet d.Iaſ.p tex.in
l.eũ q.§.fi.ff.de verb.obl.& qa mitius agit̃ cum lege, q̃ cum ho-
mine,l.Celſus.ff.de arbi.Ad tex.in l.ſi pluribus,rñdet,ꝙ ibi varia
tio impedit̃ pp litis ↄteſtationem.Sed errat,qa ibi litis ↄteſtatio
eſt cã,quare cõpetat electio ; ergo abſonũ ẽ dicere, ꝙ ipſa litis
conteſtatio perimat ius eligendi. Melius rñdet Bar. in d.§. fi. ꝙ
ibi alterum tm̃ eſt in electione,ideo non concedit̃ variatio.Ad
tex.in l.cuius bonis,& in l.ſi mihi,& tibi.rñdet̃,ꝙ loquunt̃ in ele
ctionibus remediorum,nos aũt loquimur in electionibus rerũ
debitarũ,inter q̃ eſt maxima dr̃ia, vt declarat Bar.in l.vbi pactũ,
col.2.C.de tranſac.ſi tñ velis tenere ampliationẽ, intelligas ꝑce
dere in vltimis voluntatibus,vel in ↄ̃ctibus, qñ electio eſt credi-
toris p rõnem p̃al.ſecus aũt in ↄ̃ctibus, in quibus electio eſt de-
bitoris,d.l.eum qui.§.fi.& ita ibi vr̃ diſtinguere Bar. Tertiò am-
3 pliat† ẽt in p̃ſentatione p̃ronorum, ſm diſtõnem c cum aũt,de
iure patro.Quartò amplia in nominatione facta per ep̃m virtu
te gratiæ,ſm Ro.de ↄceſ.p̃bẽ.dec.18.Quintò amplia in manda-
to de ꝑuidendo alicui facto per ep̃um, ſm Rot.vbi s̃. deciſ.29.
Et has duas ampliationes ſequit̃ Fel.in c. ex parte decani, col.8.
de reſcrip. Sextò amplia in electione,q̃ competit virtute reſcri-
4 pti,c.2.de reſc.in 6. Fallit iſta rła † in electione nulliter facta;qa
per illam non conſumit̃ ius eligendi,l.2.inf.de opt.leg.p quam
gl.Bar.& alij hic ita concludunt. Facit tex. in l.q p ſalutem, in fi.
ff.de iureiu. Facit,qa ſnĩa nulla non perimit iuriſd. iudicis ordi-
narij,l.4.§.ↄdemnatũ. ff.de re iudi. c. paſtoralis,e.ti. Et rõ eſt,qa
qđ nullum eſt, nullũ ꝑducit effectum, l.ſi cũ pr̃.§.curatoris, inf.
ti.proxi.Sic ꝑceſſus nullus non facit rem deſinere eſſe integrã,
ſm Imo.in c.ↄſtitutis,col.12.de app.& Fel.in c.cãm q̃,el 1. col.j.
de teſti. Facit reg.non p̃ſtat impedimentũ,de reg.iu.in 6.ad quã
vide Fel.in c.ex tenore,col.2.& duabus ſeq.de reſcr.& d.Iaſ. in l.
ꝙ ſi in pr̃is,col.7.s̃.ſol.mat.Intellige hanc falle.in electione nul-
liter facta iure ꝑprio, ſecus in electione nulliter facta iure alie-
no,c.ſi ↄpromiſſarius.de elec.li.6 & facit qđ no.gl.in l.iudex po
ſteaq̃.ff.de re iud.& in l.ſi vt ꝑponis.C.quomo.& qñ iud.Itẽ in-
5 tellige hãc fallen.†in electione nulliter facta p ignorantiam;ſe-
cus ſi is cui ↄpetit electio,ſcienter elegerit indignos,vel incapa-
ces,c.cũ in cũctis,§.fi.de elec.Et ideo Bar.in d.l.2.infert,ꝙ execu
cutores,qui ſcienter elegerunt pauperes incapaces; nõ poſſunt
amplius eligere.& idẽ eſt in p̃ronis,ẽt laicis,ſcienter pñtantibus
indignos;quia ꝑ illa vice ſaltem perdũt ius pñtandi, vt latè tra-
dit Pan.in c.cũ vos,de offi.ordi.Ex hac fallen.plura ſequunt̃.Pri-
6 mò,† ꝙ electio facta rebus oĩbus non exhibitis, non conſumit
ius eligẽdi;qa talis electio eſt nulla, l.4. inf.de opt.leg. Et rõ eſt,
ſm Bar.qa in electione requirit̃ deliberatio, q̃ non p̃t cadere in
rebus non exhibitis. Adde,ꝙ ibi non eſt electio, vbi non cadit
affectio,ſm Philoſophũ,quẽ refert Fel.in c.inter cæteras,col.3.
de reſcri. vbi ex hoc infert, ꝙ in alternatiua obligatione ſum-
marũ non cadit electio,l.ſi ita ſtipulatus fuero. ff.de ver.obl. qa
in nummis non cadit affectio.l.in nummis.ff.de in li.iur.& quia
in extremis nõ cadit affectio.Cõtra iſtud ob.tex.in l.is,cui. inf.ti.
ꝑxi. Bal.Rap.Pau.Alex. & d.Iaſ.timore iſtius ↄ̃rij limitant iſtud,
vt procedat in legato gñis, ſecus in legato alternatiuo, in quo
vtrũq; eſt in oblig.&vtrũq; peti p̃t,l.planè.§.ſi Titio.inf.e.l.illud.
ff.de ↄſti.pec.& cũ erraſ in legato gñis,dr̃ erratũ in quodã extri-
ſeco,non in cã obli.ſecus ſi erret̃ in legato alternatiuo,prout lo
quit̃ tex.in d.l.is cui.Iſta rõ vr̃ ↄcludere opp. nec placet iſta diſtõ
qa defectus deliberationis ita militat in legato alternatiuo,ſicut
in legato gñis.Præterea Soc.alr̃ rñdet ad illũ tex.ꝙ ibi fuit ſubſe
cuta traditio;& ſic facta pfecta executio,iõ impedit̃ variatio;ſe
cus qñ ſolũ interuenit electio verbalis, tunc cum ſit nulla, non
ↄſumit ius eligendi, d.l.4. iſtam ſolu.reprobat d.Iaſ. tum qa eſt
diuinatiua;tũ qa ẽt ꝙ eſſet ſubſecuta traditio;attamen,qa ſubſe
cuta fuit ex cã erronea,reuocabilis eſt p ↄdõnem indebiti,l.3.§.
ſubtilius.ff.de ↄdi.inde.Mihi placet intells Soc.ꝙ ibi eſſet ſubſe
cuta traditio,qđ probo. Primò pp verbum, vendicauerint, qđ
dẽt intelligi cum effectu, l.3.§.hæc verba, ff.de nego.geſt. & pp
ſiłitudinẽ ibi alle.q̃ non eſſet bona, ſi in primo caſu non fuiſſet
tradita.Ad l.3.§.ſubtilius.rñdet̃,ꝙ ibi fuit error in cã traditionis
hic in electione ipſa,&ibi repetit̃ p tradẽtẽ,non p recipientem.
Vñ cogita,ſi alr̃ dici poſſet,ꝙ ibi impedit̃ variatio,qa fuit tripli-
cata electio.Primò p libellum.Scđò p litis ↄteſtõnẽ. Tertiò p ac
ceptilationẽ.litẽ.n.ↄteſtando dr̃ actor bis eligere, ſm Bar.in d.l.
eum q.§.fi.iõ geminatio,& triplica.iſtud operant̃,ſicut gemina
ta interlocutoria nõ p̃t amplius reuocari,ſm gl.in cle.fi. in ver.
ſup ea.de appel. & ſicut geminata interpellatio impedit purga-
tionẽ moræ,ſm Bar.in l.ſi inſulã.q.1.ff.de ver.obl.Iſtud declara,
7 vt non ꝑcedat,†ſi legatarius certioratus,ꝙ oĩa nõ fuerint exhi-
bita,in electione perſtiterit,ſm Bal.in l.fi.col.7.C.comm.de le.
per tex.in l.ſi is,qui Stichum.ff.de ꝑcu.Sed iſtud nõ eſt verũ vir
tute primæ electionis,ſed virtute ratihabitionis. Item declara,
vt ꝑcedat,ſi legatarius tpe electionis ignorabat oĩa exhibita nõ
8 fuiſſe,ſecus ſi ſciebat,d.l.4.in fi. Scđo ſequit̃,† ꝙ ſi legatarius ele-
gerit rẽ alienã,ꝙ non ↄſumit̃ ius eligendi; qa talis electio, non

trahit secū executionē,l.2.inf.de opt.leg.qđ verum est,si in hr̄ditate extēt res eligendæ;als eligi poterūt alienæ,quas hr̄s tenebit redimere,aut æstimationē p̄stare,l.Titia. §.Sēproniæ. inf.de au. & arg.leg.Q† intelligo,q̄tum ad hoc,vt electio teneat,si legatarius in ea p̄sistat,non q̄tum adhoc,ꝙ ꝯsumet ius eligendi;q̄a electio rei alienæ sine ꝯsensu dn̄i,nō trahit secū executionē,vt s̄.di
9 xi.Sed qđ† si in hr̄ditate extet vna res sola,an illa debebit,aut legatarius poterit eligere alienā? Vr̄,ꝙ possit alienā eligere;q̄a electio est de pluribus,l.si illud.inf.ti.ꝓxi.Contrarium tenet Bar.in d.l.2.ꝑ tex.in l.si tibi.§.1.inf.de opt.leg.sequunt̄ Ale.& Mod.hic. Sed tu ꝯsidera,ꝙ in d.§.1.legatū erat restrictū ad certas res,quarum duæ tm̄ reperiebant;secus aūt vr̄ dicendum in legato ḡnis
10 ꝑ rōnem s̄.dictam.Tertiò sequit̄,† ꝙ si electio fiat an̄ aditā hr̄ditatē,licebit variare;q̄a nō valet electio,l.optione.inf.de opt.leg. & rō cōis est,q̄a ante aditam non subest cā valida, ex qua deferat̄ ius eligendi;nā sine aditione legata corruūt,l.nemo,de reg. iu.l.eā quam.C.de fideic.Raph.Comen.intelligit istud ꝓcedere in legato ḡnis;secus in legato alternatiuo,per tex.in l.si vsusfr.in prin.inf.quan.di.leg.ced.d.Alex.dicit, ꝙ in mille annis ille tex. hoc non ꝓbaret. Soc.verò conat̄ an̄ millesimum annū inducere illum tex.ꝙ ꝓbet;& inducit sic.Ibi legatus erat vsusfr.aut 10. decidit,q̄tum ad electionē inspiciendū esse tp̄s aditæ hr̄ditatis: & sic legatū decē,subrogatū in locū vsusfructus,q̄tū ad electionem,nō cedit à die mortis; ergo dat̄ intelligi, ꝙ si legatū de 10. esset subalternatū in locum alterius speciei,cuius dies cederet à die mortis,vt est regulare,p̄ter quā in legato vsusf.l.1.§.dies,inf. qn̄ di.leg.ced.isto casu q̄tum ad electionē,dies cederet ēt à tpe mortis;ergo f̄m eos in legato alternatiuo,regl̄r p̄t fieri electio ante aditam.Ego credo,ꝙ istud sit falsum; & ꝙ ille tex non probet in æternū.Quòd sit falsum patet;q̄a rō quare in legato ḡnis electio an̄ aditā hr̄ditatē non valeat,militat ēt in legato alternatiuo.Rursus,ꝙ ille tex.nō ꝓbct,ōn̄dit.Dubitat̄ ibi,à quo tpe cedit dies illius legati alternatiui,& videbat̄,ꝙ legatū vsusfr.qđ rl̄r à die mortis non cedit, hoc casu cedere deberet; q̄a an̄ aditam legatarius poterat eligere. Cōtrarium decidit,q̄a an̄ aditam electio fieri non p̄t;& in hoc tex.ꝓbat ꝯriū.Non ob.inductio Soc. q̄a ibi non dubitat̄, an electio fieri possit an̄ aditam; sed an dies legati cedat à die mortis,q̄tum ad transmittendū ius eligēdi; & dr̄,ꝙ nō eo casu,quo altera res post mortē legatarij desinit posse eligi;sed si eligi posset,dies legati cederet à die mortis: ēt q̄tū ad transmissionē iuris eligendi;sed ppea non sequit̄,ꝙ an̄ aditā fieri possit electio;imò ille tex.ꝯrium decidit in rōne ibidem expressa,q̄ dēt esse ḡnalis,aliàs non esset bona,l.rl̄a. §.cum quis. ff.
11 de iu.& fac.igno. Quartò sequit̄,† ꝙ non ꝯsumit̄ ius eligendi,si electio fiat à minore;q̄a non valet,f̄m gl.ꝑ tex.in l.& si sine,in prin.ff.de min.Mod.dn̄t, ꝙ ille tex.ꝓbat opp. ex quo vult necessariā esse restōnem,& iō cū mysterio Bar.alleg. l.pupil.s̄.de acq. hær.& si electio facta à pupillo nō valet,à pubere verò minore 25.annis facta valet,sed ex cā dat̄ restō,d.l.& si sine.Tu potes saluare gl.q̄tum ad terminos l.nr̄æ, ꝙ in minore licita sit variatio.
12 Quintò sequit̄,†ꝙ electio facta à filiofa.vel seruo, sine iussu p̄ris & dn̄i,non perimit ius iterū eligendi,l.Iulianus inf.eo.q̄a agens
13 in electione dēt esse liberū,f̄m Bar.hic.Vltimo sequit̄,† ꝙ legatarius,q non seruauit formā datā à testōre in eligendo, poterit iterū eligere;q̄a actus est nullus,forma nō seruata,l.cū hi.§.p̄tor. ff.de transac.& in proposito est tex. in l.si tibi,§.vnius,& ibi Bar. inf.de opt.leg.eo.mō, si non fuerit facta f̄m formā à iure traditā,q̄ est,vt purè fiat;non aūt sub ꝯdōne,l.actus ltm̄i.ff.de reg.iu. qđ an ꝓcedat in electione p̄lati,videas tex.& ibi tradita,in c.2.de
14 ele.li.6.Scđò fallit†in electione facta an̄ tp̄s à testōre datū ad eligendū;nā talis electio est variabilis,l.cū p̄r,§.à filia.inf.ti.ꝓxi. vbi Bar.decidit, ꝙ si testōr mandauit certa bona distribui inter pauperes ꝑ hr̄dem,cū moriet̄;si hr̄s an̄ mortē distribuat,non p̄iudicat pauperibus superueniētibus post mortē ipsius hr̄dis, sequit̄ Ale.alia adducens,ꝯsi.2.col.7.lib.1.quā decisionē intelligas ꝓcedere;nisi pauperes electi in vita,post mortē hr̄dis superuiueret; tunc sustinet̄ illa electio ex vi p̄seuerantiæ, l.vnū ex familia, inf. ti.proxi.& declarat Ang.in l.post mortē.C.de fideic. Tertiò fal-
15 lit†in ꝯtibus,in quib.electio est variabilis,l.eū q certarū.§.fi.ff. de ver.obl.Rō diuersitatis est,f̄m Bar.q̄a in ꝯtibus,electio non trahit secum executionē,prout trahit in vltimis voluntatibus.In ꝯtibus.n.dn̄ium non transfert;nisi interueniat tradō,l.traditionibus.C.de pact.Ista rō melior est cæteris;tn̄ n̄ vr̄ vera;q̄a ea attēta esset dicēdū,ꝙ in ꝯtib.indistinctè sit licita variatio;&tn̄ hoc est falsum;q̄a in stipulatore non est licita variatio;nisi ei sit electio ꝯcessa ꝑ futurū;indicatiui,l.si q̄s stipulatus. ff.de ver.ob.Cogita,si dici posset,ꝙ electio in creditore;ēt in ꝯtu,secum trahit executionē,q̄tum ad effectū eximendi reliqua ab obliga. & q̄tum ad effectū ꝯstituendi debitorē in mora, l.Stichū.in prin.ff. de sol.sed in debitore electio non trahit secū executionē quo ad aliquid; nisi debitor rē electā offerat,l.acceptā. C.de vsur. Ex ista rōne infert,ꝙ si in ꝯtibus virtute statuti transferret dn̄ium sine traditione,non liceret debitori variare,f̄m Bal.in l.hmōi.§. Stichū inf.eo.& Mod hic Itē infert,ꝙ electio esset inuariabilis ēt in ꝯtibus,si res electa esset penes creditorē; q̄a ex electione, & patientia debitoris eligētis transfert̄ dn̄ium, l.qua rōne. §.interdū.ff.de acq.rer.do.& Insti.de rer.diui.§.venditæ.Quartò fal
16 lit,†si electio sit facta ꝑ verbū suspensiuū,vt volo eligere; nā ex talibus verbis non inducit̄ electio ꝑfecta,f̄m gl. hic approbatā per Bar.& alios *cōiter*,cuius occasione latè,& magistraliter Bar. examinat nām huius verbi, volo ; ex cuius dictis facias rl̄am cū
17 fallentijs.†Verbū,volo,iunctū cum infinitiuo nón plenè disponit,vt si dixero,volo eligere, non inducit̄ electio,f̄m gl.hic; vel volo adire,nō inducit̄ aditio,f̄m Bar.in l.gerit,col.1.s̄.de acqui. hær.Sic eꝯ verbū,nolo,iunctū cum infinitiuo nō disponit; vt si dixero,nolo eligere,vel nolo adire,nō sequit̄,ergo repudio, l.filij mr̄.§.1.inf.ad Tertul.Et si dixero,nō volo repudiare,non sequtur;ergo accepto,f̄m Bar.in l.suus quoq;, col.1. s̄.de iure delib. Hæc.n.verba,nolo adire,vel repudiare, intelligunt̄ de p̄nti,non aūt includūt,ꝙ in futurū nō velim, f̄m Pa.in c.ab excōic. col.4. de resc.Contra hanc rl̄am obstāt plura.Primò,infinitiuū adaptari p̄t ad tria tp̄a; & si iungat̄ verbo p̄ntis tp̄is, importat̄ p̄ns tp̄s, f̄m gl.in l.5.§.stipl̄o,ff.de verb.obl.ergo hęc verba,volo eligere, dn̄t intelligi de p̄nti,vt sic verba intelligant̄ cū effectu,l.1.§. hæc verba.ff.qđ quis.iu.Confirmat̄.Contrariorū eadē est disciplina, l.inter stipl̄antē.§ sacrā.ff.de ver.ob.verbum aūt,nolo,iunctū in finitiuo,intelligit̄ de p̄nti,vt s̄.dixi,ergo idē dicēdū in verbo, volo.Potes rn̄dere,ꝙ verbū,volo,iunctū infinitiuo verbo,eligere, importat p̄ns tp̄s,q̄tum ad hunc effectū, vt nunc primus motus animi ferat̄ in hanc sn̄iam,tum q̄a verbū,volo, hēt in se suspensionē quandā.l.si q̄s stipulatus.ff.de verb.obl.hoc casu importat p̄ns tp̄s suspensum,in euentū magis deliberādæ mētis.Non obdum dr̄,ꝙ nolo,& volo,sunt verba ꝯria;q̄a verū respectu diuersarum ꝑsonarum , quarū altera ꝯdicit alteri; sed in eadē ꝑsona nolo,& volo,non sunt ꝯria,cū habeāt inter se medium, qđ est, deliberare,seu nō velle,f̄m gl.in l.quā Tuberonis.§ fi. ff.de pec. & in l.2.§.pen.ff.de trib.act.& in l.si queq̄.C de epis.& cle.& in sum.15.q.1. Scđò ꝯ rl̄am ob.tex.in l.hmōi.§.Stichū.inf.e.Sol.f̄m d.Ias.post Basig.ibi,verbū,volo,iungit̄ cum infinitiuo verbo,dare,respiciente executionē seu implementum dispōnis; & iō di-
18 sponit.No.hāc sol.†ex qua habes limitare rl̄am,vt non ꝓcedat, qn̄ verbū,volo, iungit̄ infinitiuo importāti adimplemētum, & executionē dispōnis,de qua agit̄,ꝑ qua allegat̄ tex.in l.apud Aufidiū,in verbo, volo sumere, inf.de opt.leg.& in l.iā dubitari.s̄. de hær.inst. in ver.volo esse hr̄s, ꝑ quē tex.dicit Bal.in l.1. col.6. & ibi d.Ias.C.de sacros.eccl. ꝙ verbū,volo,iunctum cū infinitiuo,esse,semꝑ disponit;q̄a infinitiuū,esse, informat verbū,volo, suꝑ p̄nti essentia actus.Adde,ꝑ hac fallentia tex.in c.ex parte, & ibi no.Pan.de sponsa. vbi hæc verba, volo te tractare in vxorē, seu volo te hr̄e in vxorē,& ego volo te hr̄e in maritū,inducunt mr̄imonium;q̄a sunt verba respicientia executionē. Itē ꝯ hanc fallentiā facit tex.in l.Celsus.§.fi.ff.de arb.vbi hæc verba,nolo accipere.non inducunt repudiationē;ergo nec ista verba,volo accipere,d.Ale.in l.q se p̄ris,C.vn.lib. rn̄det, ꝙ ibi tractat̄ de repudiatione iuris q̄siti;qđ difficilius amittit, q̄ q̄rendū. Sed hoc nihil est.Tu dicas, ꝙ imò ꝓbat ibi hæc fall. iūcta l.seq.vbi dr̄,ꝙ nō p̄t purgari mora ab eo,q dicit nolo accipere, ex quo dat̄ intelligi,ꝙ ꝑ illa verba,erat inducta dispō. Vltimo ꝯ istā rl̄am respectu verbi,nolo,obstat doct.Pan.in c.prudentiā, §.6.in vlt.no.de off. deleg.vbi dicit,ꝙ verbum,nolo,inducit ꝑcisam renitentiā, q.d. nolo eligere nūc,nec in futurū,iō ꝯsiderabis.Scđò fallit hæc rl̄a,
19 si†ad interrogationē eius,cuius interest,fiat rn̄sio ꝑ verbū,volo iunctū cū infinitiuo,iuxta no.in l.in emētis.C.de ꝯh.emp.Cum ista fallentia transeunt *communiter* doc.pro qua adde tex.in c.1. de iud.intelligendo,ꝙ ibi fuerit facta interrogatio à p̄te, ꝓut intelligit Io.And.Itē adde,qđ dicit Pau.de Cast. & post eū Soc.in rub.ff.de ver.obl.inferentes ex doct.Bar.hic rōnem,quare ꝑ forma stipl̄onis requirat̄ interrogatio. Sed ꝯ hāc fallen.ob.qđ dicit
20 Bar.in l.fi.ff.de in inte.rest.col.pe.vbi vult,†ꝙ citatus rn̄dens,nolo venire,non hr̄ statim ꝓ contumaci; quia p̄t adhuc in termino ꝯparere,seq̄t Ias.in l.si ex toto.§.fi.inf.e.& Pan.in c.ab excōicato.col.4.de resc.Et sic hæc verba,nolo venire, ꝓlata ad interrogationē iudicis,siue nūcij,non ostendunt mētē oīno deliberatā.Pōt fortè dici,ꝙ si interrogatus rn̄deat an̄ terminum,non sibi p̄iudicat;secus si rn̄deat in termino, arg.l.vnū ex familia,in prin.inf.ti.proxi.Vn̄ reperio,ꝙ q̄dā sublimitant hāc rl̄am,vt nō ꝓcedat,qn̄ illico rn̄detur,per tex.in l.q̄a poterat,iuncta declaratione Imo.hic,inf.ad Treb.Vel melius intelligas ꝓcedere hanc fall.qn̄ actus,suꝑ quo rn̄det,incōtinēti dēt expediri; secus si nō p̄t illico expediri ; vel secus si vltra volūtatis exp̄ssionē requirat̄ alius actus postea,vt hic ꝑ Bar.in alio proposito. Sic in casu isto ista verba,nolo venire,hn̄t actū facti implicitū,i.volo esse cōtumax,q̄ ꝯtumacia causari non p̄t incontinēti pp pēdentiā termini.Itē ꝯ hanc fallen.arguit̄ sic.Exhibens res eligendas facto saltē interrogat legatariū,vt eligat,quā velit.l.si optione. ff.ad exhib. ergo cum indistinctè requiratur exhibitio.l.4 inf.de opt.leg.in d.stin-

distinctè hęc verba, volo eligere, inducēt electionē, cuius ꝯ̄rium
21 ꝯcludūt gl. & alij super hoc cogitabis. Tertiò fallit,† si fiat rn̄sio ꝑ verbū, volo, cū infinitiuo post terminum datū ad eligendū, l. sed si alio, in 2. versi. & l. oīs. inf. ad Treb. idē tenet Bar. in d. l. gerit. & d. l. suus quoq;. & in l. 1. C. de sum. tri. & sequunt̄ alij oēs. Et facit, qđ vult gl. 2. in c. ex literis. de diuor. Sed aduerte, qa Bal. in l. fi. §. cū igr̄. col. 2. C. de iu. delibe. Alex. & Mod. hic dicunt, ꝙ hæc fallentia non ꝓbatur in iuribus alle. per Bar. Tu verò ꝯsidera, ꝙ Bar. adducit illa iura in simili, vbi probat, ꝙ si hr̄s post terminū dicat, nolle adire; vel non expedire ꝙ adeat, inducit repudiatio, ita ꝙ dr̄ coactus postea adire. Sic eꝯ, si dixerit post terminū velle adire, inducit̄ spōtanea aditio. Quartò fallit,† qn̄ actus importatus ꝑ verbū infinitiuum, est expediendus ab alio; & exprimēs solum hēt explicare voluntatem suā, l. 1. ff. mand. l. qm̄ indignū. C. de test. l. 2. C. com. de lega. Circa istam falle. aduerte, ꝙ in istis iuribus alle. ꝑ Bar. non apparet, ꝙ verbum, volo, ibi iungat cum infinitiuo, & si hoc verum est, in vlt. voluntatibus semper induceretur dispō, qđ non est verum, vt statim dicam. Item sequeretur, ꝙ per hæc verba, volo eligere, induceret̄ electio, qn̄ actualis traditio explicāda venit ab alio, cuius ꝯ̄rium ꝯcludunt gl. & alij.
22
23 Quintò fallit† in vlt. voluntatibus, in qbus verbum, volo, cum infinitiuo, relinquere, inducit dispōnem, l. Pāph. lo. §. ꝓpositum. inf. de le. 3. qa f̄m Bar. infinitiuum, relinquere, ꝯuenit vltimis voluntatibus, l. 5. inf. de adimen. leg. Et ꝑ hanc rōnem Bar. in l. 1. C. de sum. tri. idem dicit, si verbum, volo, cum infinitiuo ꝓferat à lege, cuius nā est dare formam futuris negotijs, l. leges. C. de leg. & ita tenet d. Ale. ꝯsi. 168. Ponderatis, col. 1. lib. 5. Circa istā falle. aduerte ad pl̄a. Primò *communiter* reprobatur, vt hic ꝑ Ias. Scđò non probat in d. §. ꝓpositū. qa ibi ex sex ꝯiecturis relatis hic per Ias. ꝯstabat de deliberata mēte proferentis; & illas coniecturas verbum, volo, disponit. Et ante istos ita illum tex. intellexit Bar. in l. 1. §. si quis ita. ff. de ver. ob. Tertiò aduerte circa rōnem assignatam per Bar. qa impugnat̄ per Pet. de Bezu. & d. Ias. hic Nā licèt vltima voluntas possit reuocari vsq; ad mortē; tn̄ dispositio de p̄senti debet esse perfecta; nec sequit̄, ꝙ verbum, volo relinquere, disponat; licèt voluntas mutari possit. Tu ꝯsidera, ꝙ Bar. habuit aliū sensum; & noluit dicere, ꝙ vlt. voluntas habeat dependentiā de futuro ꝑꝑ reuocabilitatem; sed quia ꝯfertur post mortē, l. qui superstitis. s̄. de acq. hęr. vnde cū actus importatus ꝑ hęc verba, volo relinquere, habeat sensum in futurum, ꝯgruit vltimæ voluntati, q̄ ēt ꝯfert̄ in futurū. Quartò aduerte inq̄tum d. Ias. nitit̄ defendere Bar. qa non vr̄ eum bn̄ tueri. Primò tex. in l. & eo mō, inf. e. nihil facit; qa ibi verbū, volo, iungit̄ cum infinitiuo, esse, qđ disponit, vt s̄. dixi. Scđò tex. in l. qm̄ indignū, C. de test. non probat, vt s̄. dixi. in 4 falle. Tertiò tex. in l. si pr̄. §. quædam. ff. de fideic. liber. nihil facit; tū qa erat infinitiuum, esse; tū quia ex alijs ꝯiecturis apparebat de deliberata intentione disponentis; nā ibi disponēs erat in extrema valetudine; Item ꝯuocauerat q̄ plurimos honestos viros, & protulit verba in p̄ntia mr̄is, ad quā deuoluebatur hr̄ditas. Insuper illa rō, ꝙ verba enūciatiua de futuro in vlt. voluntatibus disponant, f̄m Bar. in l. ex hac scriptura. ff. de don. non seruit in ꝓposito; tū qa ꝓcedit, qn̄ verba sunt enūciatiua per modum causæ; secus si sint enunciatiua alicuius futuri actus, f̄m Bar. in l. pr̄ filium. §. fundū, inf. de le. 3. tū qa ꝓcedit, qn̄ verba diriguntur ad grauatum; secus si dirigantur ad honoratum, vt in casu nostro, f̄m Bar. in d. l. Pamphilo. in prin. Ad q̄ntum rn̄. s̄. Ad vlt. ꝙ verba essent superflua, patet de se rn̄sio; qa talia verba operant demōstrationem futuræ dispōnis. Vltimò fal-
24 lit,† qn̄ cum infinitiuo esset iuncta aliqua dictio præcisa, vt volo omnino relinquere Titio 20. Istud probo ꝑ id, qđ decidit Ale. in l. postquam liti, col. 2. iuncta gl. C. de pac. Hæc. n. dictio, omnino, adeo præcisa est, ꝙ stabilē animum disponētis ostendit, f̄m Panor. consi. 8. quem refert Fel. in c. ex parte, el 1. de offi. deleg.

SVMMARIVM.

1 *Quod commune est, meū est, quò ad partis meæ dispositionem. & nu. 11.*
2 *Rei appellatione, an veniat persona.*
3 *Publicatis rebus alicuius, serui, & vasalli censentur publicati; & obligans omnes res suas, intelligitur etiā obligasse vasallos suos.*
4 *Arg. à secundum quid, ad simpliciter valet.*
5 *Quod cōe est, meum est, ideo si alter testium dicat domum esse Titij, alter Mæuij, concordantur si domus erat communis Titio & Mæuio.*
6 *Commune potest simpliciter dici meum, quod patitur plures declarationes, & limitationes.*
7 *Res communis indiuidua nō potest simpliciter dici mea; secus si diuidua ita intelligitur regula prædic. Ideo immunitas castris meis concessa nō censetur concessa castris cum alio communib. iurisdictio enim castrorum, est indiuidua.*
8 *Proprium dici non potest, quod cum alio commune habeo; licèt simpliciter possit dici meum.*
9 *Commune pluribus vt vniuersis, non potest dici meum.*
10 *Quod dicitur, commune simpliciter, dici meum, an debeat intelligi verè, & propriè esse meum, an verò fictè & impropriè.*
12 *Socius non potest etiam de parte sua rei communis disponere ad æmulationem socij: ideo in domo communi non potest inducere inimicum socij, nec meretricem.*
13 *Commune non dicitur meum, quò ad dispositionem partis socij.*
14 *Communè dicitur meum, etiam quò ad dispositionē partis socij, si velim vti parte mea, & socij ad vsum destinatum, quod facit ad plures qq. remissiuè.*
15 *Fiscus potest socij partem socio inuito distrahere.*
16 *Socius potest de parte socij disponere in ijs, quæ respiciunt vtilitatem partis consocij. Nam in ijs, quæ sunt vtilia socio, socius censetur habere mandatum ab alio ex leg. dispositione.*
17 *Fauore piæ causæ, & libertatis, & alijs quibusdam casibus spiritualibus, potest socius de parte socij disponere.*

LAbeo ait. Quod cōe est, meū est, quantum ad dispōnem partis meæ. h. d. f̄m Bart. & communiter scriben. d. Ias. dicit istud summarium nō ꝯgruere menti huius tex. qui non dubitat, an socius potuerit disponere de parte sua; sed an voluerit disponere de parte socij. Tu dicas, ꝙ ista est potius dubitatio sequē. §. Scđò dicit dn̄s Ias. ꝙ hic dubitatur, an deberetur pars testatoris, & videbatur ꝙ nō qa legatum erat ꝯditionale, si Stichus esset testatoris, cum moreret, q̄ ꝯdō videbatur defecta, cū nemo suus esset, nisi ꝑ parte. Contra. decidit, qa ꝯdō, si meus erit, resoluitur, i. quatenus meus erit, l. Stichū. inf. e. Et ista est ꝓpria mens literæ f̄m eum, q̄ ꝓpeap̄r summat, vt hic per eum. Sed tu ꝯsidera; ꝙ retento isto intellectu, adhuc cōe summarium rectè adaptatur. Item cōsidera, ꝙ hic non dubitat̄, an legatum valeat pro parte testatoris dūtaxat vt sonat rō dubitandi proposita per d. Ias. sed an totum debeat. Et rō dubitandi erat, qa qđ cōe est, dr̄ meū, & ꝑꝑ hanc rōnem totum Labeo deberi volebat. Trebatius verò ꝯ, cui assentiunt Celsus & Paulus, auctor legis. Rō decidendi est; vel quia non dr̄ meum id qđ est cōe; nisi q̄tum ad dispositionē partis meæ; vel qa illa verba, qui meus erit, exponuntur, idest, quatenus meus
1 erit. d. l. Stichū. No. 1.† qđ dictum est in summario. Conco. sunt in gl. & dicam inf. post Bar. No. scđò ibi, res aut p̄sona,† ꝙ rei ap-
2 pellatione, non ꝑtinet p̄sona, ad idē tex. in l. præced. ad fi. & Inst. de iure nat. §. fi. & bn̄ facit rō l. iustissimè. ff. de ædi. edic. & §. in pecudū, Inst. de rer. diui. In ꝯ̄rium do. Ias. alleg. tex. in l. oīa. §. fi. inf. ti. proxi. vbi legatum fundi cum rebus, q̄ ibi sunt, comprehendit
3 mancipia; & ꝑ illū tex. Bal. Imo. & Pau. de Ca. ibi dicunt,† ꝙ publicatis rebus alicuius, intelliguntur publicati serui & vasalli. Et obligans oēs res, siue oīa bona sua, intelligitur ēt obligasse vasallos suos f̄m Bal. in l. 1. ff. de sta. ho. & ꝓ istud no. adducit ēt tex. in l. senatorū. C. de dig. li. 12. ꝑ quē decidit ibi Io. de Pla. post And. de Baru. ꝙ immunitas data rebus alicuius, intelligitur ēt ꝯcessa vasallis, & seruis suis. Tu aduerte, ꝙ ille tex. ibi, substantia & homines sint exempti, probat opp. si pōderes copulā, &, q̄ copulat diuersa, f̄m gl. in rub. ff. de iu. & fac. ign. Hāc tn̄ decisionē Io. de Pla. sequit̄ Barb. consi. 25. Sapienter scripsit, lib. 2. Tu adde, ꝙ ꝓ istud not. vr̄ ēt tex. in c. 2. in princ. de consti. Scđò in ꝯ. facit tex. Insti. de reb. corpo. & incorpo in princ. vbi inter res corporales numerat̄ hō. D. Ias. rn̄det. ꝙ vbi verbū, res, ꝓfertur indefinitè, vel cum dictione vl̄, oēs, cōprehendit̄ hō, d. l. oīa. §. fi. secus si certa res, vel species designetur; & ita procedit iste tex. secundum eū. Sed quis adeo fatuus erit, qui dubitet, an in legato, vel dispositione certę rei, comprehendatur alia res, vel persona? Si autem dixeris Ias. velle, ꝙ appellatione rei non veniat hō; nisi addatur signū vl̄e, dico, ꝙ istud non est verum, per tex. in d. c. 2. Vn̄ Barb. in d. c. 2. & ibi d. Dec. dicunt, ꝙ rei appellatione, propriè non cōtinet̄ hō; & ita loquit̄ iste text. largè verò puto ꝯprehendi posse, & ita ꝓcedunt ꝯ̄ria. Contra istam solu. ob. tex. in l. rei appellatione. ff. de verb. sig. Considerata nā tituli, ibi di, ꝙ rei appellatione ꝯtinent̄ ēt corporalia, & sic homo. Quid dicēdum? Pot fortè rn̄deri, ꝙ appellatione rei non veniat hō, vt hic, nisi rōne adiuncti, & ita procedunt ꝯ̄ria. Vel aliter, rei appellatione continētur hō quatenus in eo alius ius hēt, sicut appl̄one rei continetur iura; & ita procedunt ꝯ̄ria; sed absolutè loquendo, aliud est res, aliud
4 hō. No. tertiò, † ꝙ valet argm̄, à f̄m quid, ad simpliciter; ita no. Bal. ex isto tex. in 1. consti. C. col. 3. concor. tex. in l. qui pœnæ. ff. de manum. Quod intelligas ꝓcedere, nisi illud, f̄m qd, destruat primum adiacēs, l. homo mortuus. ff. de verb. oblig. c. quædam, de celeb. miss. & videas Soc. s̄. in rub. de vulg. & pupil. col. 2. Glo.
5 in ver. cōis, notat† istud dici meū, qđ est cōe, ad idē tex. in §. seq. & iura abundāt in hoc. Vn̄ infertur ad concordiam testiū, quorum vnus deponit domum esse Titij, alter Sempronij, vt ꝯcordent̄ hoc mō; ꝙ sit vtriusq;, & *communiter* ita concludunt Mod. in c. translato, de constit. arg. eius, quod ibi dicit gl. de Moyse & Aron. Facit similis cōcordia tradita per Bar. in l. 1. §. non aut̄. inf. de bo. poss. f̄m tabu. vbi si vnus dicat, ꝙ Sempronius occidit Caium; alter ꝙ imò Titius, concordantur, vt dicamus cōiter occidisse. Extra glo. Bar. examinat, an cōe dicatur meum, circa cuius dicta facio tres articulos principales. Primus est, an commune cum alio, dici possit simpliciter meum? Scđus, an dicatur meū, q̄tum ad dispositionem partis meæ? Tertius, an dicatur meum etiam

7 ẽt q̃tum ad dispõnẽ partis socij: Circa primũ, cõis est ꝯclo, ꝙ† cõe possit dici simpl̃r meũ, ꝑ istum tex. cum suis ꝯcor. melius facit tex. in l. si qs suos seruos, & in l. Iulia. §. seruos. inf. de le. 3. Intellige si sit cõe rõne ꝓprietatis; secus si solius vsusfructus, ſm gl. in l. 2. §. de ꝯsti. de, inst. ꝑ tex. in l. 1. §. 1. s. ad silla. Itẽ intellige,† si cõe, sit res diuidua; secus si indiuidua, l. hoc legatũ. inf. de leg. 3. l. legatus vxori. inf. ti. ꝑx. q̃ iura ita declarat Bar. in d. l. Quintus, inf. de au. & arg. leg. Et ex hoc Bal. in d. l. legatus, infert ꝙ immunitas ꝯcessa ꝑ regem castris meis, non intelligit ꝯcessa castris mihi cum alio cõib. quia iurisdõ castrorum est indiuidua. Et infert Bal. in l. 1. de sta. ho. ꝙ legatum vtensilium suorum, non ꝯprehendet vtẽsilia, q̃ testõr habebat cõia cum altero, & sequuntur Mod. hic. Tu ꝯsidera, ꝙ si erant cõia rõne dñij, ꝙ viderentur ꝯprehensa ꝑ istũ tex. Nec ob. tex. in d. l. hoc legatum, cum si. quia ibi testõr non legauit vxori ornamenta sua; sed solũ q̃ vxoris cã parata erant. Nec ista fallen. hẽt in se probabilem rõnem; imò potius indiuidua vñr posse dici sua simpl̃r, q̃ diuidua, arg. l. pro parte. ff. de serui. Nec ob. iura alle. in ꝯ. quia loquuntur in vsu, qui est personalissimus, Insti. de vsu & habi. per to. Tertiò intellige,† ꝙ possit dici meum non aũt proprium, ſm Io. And. in c. si Papa. de priui. in 6. nam proprium illud est, qđ vni soli ꝯpetit, l. fundus mihi. ff. de seru. rust. præ. & Inst. de pat. pot. §. 1. Quod verum est strictè loquendo; sed largè, qđ cõe est, ẽt dici p̃t proprium, l. si. C. de cõ. ser. manu. Quartò intellige, qñ† est cõe plurib. vt singulis; secus si plurib. vt vniuersis l in testm̃. §. vniuersitatis. ff. de rer. diui. l. sed si hac. §. qui manumittit. ff. de in ius voc. l. 1. §. seruum. ff. de qõ. c. qni manumittit. 12. q. 2. c. nulli epõrum. 12. q. 1. Ex quo infertur ꝙquilibet de vniuersitate, possit esse testis in cã vniuersitatis; qa illa cã non dr̃ cã singulorum, de quo ꝑ Bar. & Mod. in d. §. q ma numittitur, & per Pan. & Fel. in c. insuper, extra de testi. & per Alex. ꝯsi. 68. & 136. col. 5. lib. 2. & alibi sæpe inuenies. Quinto de

10 clara,† vt dicatur meũ fictè & impropriè; non aũt verò & ꝓpriè, ſm gl. in d. l. id qđ nr̃m. de re iur. quam sequunt Bar. & alij *cõiter.* per tex. in l. illud. ff. de ritu nup. & in l. extraneo. §. 1. ff. de qõ. Contrarium tenet Are. ꝑ tria iura. Primò, per tex. in l. pupillus. §. fi. ff. de ver. sig. vbi verbum, suũ, ambiguum est, an intelligatur de toto, vel de parte. Certè si de propria significatione non ꝯprehenderet partem, nulla esset ambiguitas. Sed ista inductio p̃t ẽt conuerti; iõ de illo tex. non p̃t fieri fundm̃. Scdõ mouetur per tex. in l. rectè dicimus. ff. de ver. sig. vbi non falsò dr̃ illud meũ, cuius vlla pars alterius dici non possit; sed qñ res est cõis, qlibet socius hẽt ius in quolibet cespite, ergo nullus p̃t dicere hr̃e partẽ. Soc. dicit, ꝙ non sequitur, non dr̃ falsò, ergo propriè; nam qđ largè dr̃, non ꝓpea falsò dr̃. Hinc testes, q p̃nt ꝯcordari per impropriationem verborũ, non dñt deposuisse falsum, vt latè tradit ꝑ Fel. in c. cum tu, extra de testi. Sed tu ꝯsidera, ꝙ quilibet socius in re cõi dr̃ hr̃e partem pro indiuidio, vt hic; ergo falsò dr̃, ꝙ res cõis sit mea, d. l. rectè dicimus; & sic ille tex. optimè facit pro cõi. Vltimò Are. retorquet tex. in d. l. illud, quia licèt in prin. ſm Iabolenum dicat, ꝙ cõis liberta nõ sit propriè liberta alterius; tñ in fi. istud reprobatur ꝑ Caium. Soc. rñ. ꝙ Caius reprehẽdit dictum, & non rõnem Iaboleni; qa ille text. loquitur in iurepatronatus, qđ est indiuiduũ, l. Carmelia pia. inf. de iurepat. Etenim in indiuiduis clarũ est, ꝙ res cõis non dr̃ simpliciter mea, l. hoc legatũ. inf. de le. 3. Sed istud non credo verum, vt dixi s. in 2. declaratione; nam si res diuidua dr̃ mea; multò magis indiuidua, in qua qlibet hẽt ius insolidũ, vt in iure patronatus, l. libertus. ff. de oper. lib. & qui hẽt ius insolidum super toto, maius quidem ius hẽt, q̃ qui sup parte simpl̃r hẽt, l. si quis cum totũ. ff. de exe. rei iud. Vñ cogita, si dici possit, ꝙ res cõis dr̃ impropriè mea, si sit diuidua, vt dicit Iabolenus; secus si sit indiuidua, vt dicit Caius. Qđ intelligo, qñ est tal̃r indiuidua, ꝙ cuilibet competit ius insolidum, vt in iure patronatus, & in seruitute, quæ est tota in toto, & tota in qualibet parte totius, sicut aĩa, ſm Bar. & Pau. de Cast. in l. seruitutes, la grãde. ff. de serui. tit. gñali. & facit tex. in l. si quis duas. §. si quis partẽ. ff. cõ. præd. Vltimò ꝯ Bar. alleg. tex. in l. cætera. §. si duob. inf. e. ibi, dñs est, ponderando verbum, est, qđ denotat proprietatem, ſm Bar. in l. marirus. §. legis Iuliæ. ff de adult. d. Ias. rñ. hic, ꝙ ibi illa rõ dubitandi; qa dñs est; non approbatur per legislatorem, sed istud non est verum, vt patet ex illis verbis non male agitabat. Vñ al̃r rñ. ibi, ꝙ verb. sum, es, est, nõn sp denotat proprietatẽ, ſm Bal. in l. q fortuitis. col. 1. de pign. act. Et istud est q

11 quid dici p̃t. Circa ſm cõis est ꝯclo. † Qđ cõe est, meũ est, q̃tum ad dispõnem partis meæ, vt hic, & in §. seq. cum alijs iurib. alleg. ꝑ gl. Nam in re sua quilibet est moderator & arbiter, l. in re mã data. C. mand. ẽt abutendo, l. sed si lege. §. consuluit. ff. de pet. hęr.

32 Quod verum† est, nisi quis vellet disponere de parte sua ad emulationem socij, l. quicunq; castellorum. C. de fund. limitroph. li. 11. & tradit per Bal. in d. l. 1. C. qui testa. face. poss. & d. Ias. hic. Adde quæ latius cumulat idem Ias. in l. ex hoc iure. col. 2. ff. de iust. & iure. Et hac rõne socius non p̃t in domo cõi introducere inimicum socij sui, nec ẽt meretricem, ſm gl. in l. non aliter. ff. de vsu, & habi. & do. Alex. in l. si stipulatus fuero per te non fieri. ff. de ver. ob. Item intellige, si pars sua esset litigiosa, l. alienationes ff. fa. erc. Item limita in oĩb. casibus, in quib ꝯpellitur socius vendere partem suam, de quibus per scrib. in c. 1. de emp. & vend. & per d. Fab. de Mont. in tract. de emp. & ven. in 3. parte. Circa ter-

13 tium facias rl̃am.† Quod cõe est, meum non est q̃tum ad dispõnem partis socij mei, l. nemo ex socijs. ff. ꝑ socio. l. falsò. & l. seq. C. de com. re. alie. facit tex. in l. fistulam, & qđ ibi no. Bar. ff. de ser.

14 vrb. præd. Fallit multis modis. Primò,† nisi qs velit vti parte socij, & parte sua ad vsum destinatũ, l. in tm̃. §. in cõe sepulchrũ. ff. de re. diui. qui tex. loquit in iure sepulchrorũ, qđ est indiuiduũ; & vnicuiq; ꝯpetit insolidum; iõ parum facit. Melius facit in l. arboribus. §. nauis. ff. de vsufr. & ibi gl. infert ad habentes syluam cæduam cõem, vt socius possit in totum cædere, inuito ꝯsocio; qđ etiam consuluit Bal. ꝯsi. 27 Quidam Nerius. lib. 3. Et ista inducunt Ale. & Mod. ad habentes domum cõem, quorũ alter vult inhabitare, & alter non, de quo hic latè per Soc. & per Aret. & Moder. in l. duo fratres. s. de acquiren. hæred. & per Aret. consil. 126. Eximie dñe iudex. Ista ẽt faciunt ad hñtes territorinm cõe, quorum alter vult erigere furcas, alter non, de quo per Dec. ꝯsi. 149. In casu, de quo q̃ritur, q̃ qõ de facto pendet. Facit ad ꝑdicta qđ dicit gl. in reg. qđ oẽs, de reg. iur. in 6. & qđ dicit Panor. post Host. in c. cum dilecti. col. 2. extra qđ met. cau. & in c. cum oẽs, col. 4. & ibi Fel. col. 9. de ꝯsti. Ex ꝑmissis infertur rõ, quare socius possit distrahere res venales, inuito consocio, ſm glo. & Bar. in rub. C. pro soc. & in d. l. si nemo ex socijs. Infert ẽt rõ ad l. sicut. §.

15 Aristo. ff. si ser. vendi. Fallit scdõ in fisco, q p̃t distrahere partem consocij, ẽt inuito ꝯsocio. l. vnica. & ibi Bar. C. de ven. re. fisc. & l. 2. vbi Bar. & Bal. C. de com. rer. alie. glo. & Bal. in l. 1. C. si com. res pig. data sit. Adde tñ, ꝙ socius prius est interpellandus à fisco, an ipse velit emere, cum hẽatius prælationis, ſm Bal. in l. multum.

16 C. de commũ. re. alie. Fallit tertiò† quantum ad vtilitatem partis consocij, l. stipso, §. fi. de no. ope. nun. nã in his, q sunt vtilia, vnus sociorũ dr̃ hr̃e mandatũ ab alijs ex legis dispõne, ſm gl. reputatã singularẽ in d. l. nemo ex socijs. sed est alia ꝯsimilis in l. de pupillo. §. si plurium, vbi d. Ias. ff. de no. ope. nuncia. & idem tradũt d. Ias. & Soc. in l. stipſones non diuidunt, in 2. parte gl. ff. de ver. ob.

17 Fallit quartò† fauore piæ causæ & religionis. Vñ si testõr mãdat ecclesiam construi in fundo cõi, tenetur socius vẽdere partem suã, ſm Bal. in d. l. 1. & Mod. hic ꝑ tex. in l. si qs sepulchrũ. ff. de religio. & sump. fune. Tu hẽs meliorem text. in l. locum. ff. de vsufruc. & idem firmat Bal. in l. vnica. §. ne autem. C. de cadu. tollẽ. Fallit quinto fauore libertatis, l. 1. C. de com. ser. manumiss. Fallit sexto in casu l. Iulian. §. idẽ Celsus. ff de act. emp. de quo plura dicam in §. sequen. Vltimò fallit in casu l. dñi. s. ad silla. & ratio est quia interest aliorum condominorũ, vt sumatur tortura de seruis cõibus, vt vnusquisq; eorum totus domi esse possit, d. l. 1.

SVMMARIVM.

1 *Legando fundum meum, soluui intelligor legare partem, quam habeo in eo. & num. 2.*

3 *Legans simpliciter rem, quam habet communem cum alio, solum intelligitur legare partem suam, & ius suum qualecunque sit, siue in re, siue ad rem, siue in spe, siue etiam putatiuum; quod limitatur multis modis, vt nu. 4. 5. 6. 7. & 8.*

4 *Quãdo ius deficiens testatori, est tale, propter quod ius testatoris posset in totum auferri à legatario, nisi ius deficiens intelligatur etiam legatum, tunc etiam videtur quis legare ius illud sibi deficiens.*

5 *Testatore legãte fundũ propriũ ipsius legatarij, qui debeat seruitutẽ fundo testatoris, non intelligitur legata liberatio, sed inutilis est dispositio illa.*

9 *Legans rem cũ adiectione pronominis, meã, solum intelligitur legare partẽ, quam habet tempore testa. nõ autem partem socij postea redemptã.*

10 *Legans rem communem simpliciter, intelligitur legasse etiam partem socij postea redemptam.*

11 *Legans fundum adiecta demonstratione pronominis, meum, intelligitur augmentum etiam illi fundo additum legasse.*

12 *Portio redempta ex causa necessaria, an cedat legato facto cum demonstratione pronominis, meum.*

13 *Testator legans rem, quam habet communem cum hærede, non solum intelligitur partem suam legare, sed etiam partem hæredis.*

14 *Testator legans totum fundum, vel omnem fundum, totum fundum legare videtur, etiam si totus fundus non sit suus, sed pars.*

15 *Testatore legante fundum ad mensuram; puta si dicat, lego fundum decẽ iugerum, vel lego decem iugera ex tali fundo, integra 10 iugera debentur; etiam si pars testatoris non esset decem iugerum quod decla. vt ibi.*

16 *Testator legans communem fundum expressis confinibus includentibus totum; an totum legasse dicatur.*

17 *Emens alterius nomine, tenetur ad fructuum restitutionem.*

CVm fundus. Testator legãdo rem, in dubio vr̃ legare partem, quam habet in ea re h. d. ſm Bar. Istud summarium non placet; qa in isto tex. non fuit res legata simpl̃r, vt dr̃ in summario. Pau. de Cast. Ale. & Moder. aliter summant. Qui legat rem cõem, solũ partem suam legasse vr. Istud summarium eodem vitio laborat cum primo; ideo tu sic summabis. Legando rem meã, videor solum

1 solum legare ius,qđ hēo in ea.Nota,† ꝙ legãdo fundũ meum,
solũ intelligor legare partē,quã habeo,ad idē tex. in l.Iulianus.
§.1.& in l.si qs seruos suos.inf.de le.3.Rõ assignat̄ in gl. & ꝑ gl.in
l.qđ in rerum.§.1.inf.e.Vel p̄t esse dubitãdi rõ;qa fundi appellat.
in dubio intelligit̄ de toto.l.si rē.vbi gl.& Bar.ff.de rei ven.l.si qs
cũ totũ.ff.de excep.rei iud.Rõ decidẽdi fuit,qa testõr addidit ꝓ
nomē,meũ,ꝑꝑ qđ ↄstat ꝙ noluit legare alienũ.Vel rõ est,qa te
stõr in dubio p̄sumit̄ minus hr̄dē grauasse,q̃ sit poſe, l.vnũ ex fa
milia.§.si rē.inf.ti.ꝓxi.Et ꝑꝑea in dubio testõr censet̄ legasse par
tē suã,ne videat̄ voluisse grauare hr̄dem ad redimendũ partem
alterius,l.qui ↄcubinã.§.q fundo.inf.de leg.3.Et si arguas ꝯ Iure-
consul.ꝙ idem decidat̄ in §.p̄ceden.& sic ꝙ iste superfluat.Rñ
deo,ꝙ ibi testõr se refert ad tp̄s mortis;hic ad tp̄s testi.iõ in §.p̄-
ced.debet̄ portio,q̃ erat testõris tꝑe mortis; hic aũt debet̄ por-
tio,q̃ erat sua tꝑe testi. Gl.diuidit̄ in quatuor partes,sequendo
ordinē Bar.aduerte circa opp.l.stipło.§.fi.qa f̄m Pe.de Bezu.&
d.Ias.non vr̄ vera resolło Bar. qa si ↄsideras hic incommodũ hr̄-
dis,ita debes ↄsiderare ibi incommodũ satisdantis,cui p̄iudicat̄,
si ꝓ oĩbus intelligat̄ satisdedisse. Tu defende cõem sol. qa ēt ꝙ
cautio intelligat̄ oĩbus p̄stita,est fauor satisdantis;qa alr̄ nõ esset
sibi remissa nũciatio;& istud est,qđ ↄsiderat Bar. Vltra scribẽtes
potes alr̄ rñdere,ꝙ ibi p̄cesserat ↄuentio,vt vni satisdaret̄ oĩum
noĩe;hic aũt testõr de re sua simplr̄ disponebat. Vñ infero,ꝙ si
testõr p̄dixisset,se velle totam rem legare;si postea diceret,lego
rem meã,intelligeret̄ legasse totum rõne p̄ambulæ protestatio
nis,sicut ibi rõne p̄ambulæ ↄuentionis,facit tex.in l.quoties.§.1.
s̄.de hære.insti,Scđò opp.Bar.post gl.vl.vt hic per eum, ex cuius
2 dictis habes duas ↄclo.† Prima est, Legans fundum adiecto pro
noĩe,meum,non intellr̄ legare nisi partē,quã hēt pro indiuiso.
rõ,qa ex quo scit hr̄e partē tm̄, non vr̄ velle legare totũ.Ex hoc
infertur,ꝙ si sciret se nullam hr̄e partem,videret̄ legasse totũ,ēt
ꝙ vsus fuerit pronoĩe,meum,& de hoc est tex.in l.nuper.inf.de
3 le.3.quem allegat Ale.hic in fi.Scđa ↄclo,† Legans simplr̄ rem,
quam hēt cõem cũ alio, solũ intelligit̄ legare partē suam;& ita
ampliat̄ iste tex.vt ꝓcedat,ēt remoto pronoĩe , meũ,l.fundus q
locatus.inf.de fund.instr. q̃ probat sumpto arg.in gñe.ad idē fa-
cit qđ no.gl.in l.Iulia.in prin.inf.de le.3.Amplia,vt ēt videatur le
gasse totum ius suum qualecunq; sit, siue sit in re, l.si domus.§.
fi.inf.e.siue ad rē,l.apud Iulianũ.§.idem Iulianus. inf.e.siue sit in
spe tm̄,l.seruũ filij,in prin.cum glo.quã ibi singularē dicit Ang.
inf.e.Et pondera,ꝙ illa gl.loquit̄ in spe non probabili;& iõ eam
damnat Lud.Rom.in no.737.Lex dicit. Vnde intelligas proce-
dere in iure fundato in spe de p̄nti & ꝓbabili,l.si dñs, cum gl.ff.
de vsuf.Amplia ēt in iure putatiuo,qđ solum vr̄ legatũ, f̄m Bar,
4 in l.si sic.§.fi.inf.e.Limita primò,† vt non procedat,qñ ius defi-
ciens testatori esset tale,ꝑꝑ qđ ius testatoris posset in totũ aufer
ri à legatario;nisi ius deficiēs ēt intelligatur legatum,l.si res ob-
ligatas,inf.eo.quã ita declarat Bar. in l.si domus.§.de euictione,
inf.e.sequuntur Pau.& Ale.in d.l.si res.Sed do.Ias.istud reprehē
dit,qa ius testatoris solum legasse vr̄; ēt qđ sit defecturũ morte
ipsius testõris,l.qđ in rerum.§.1.inf.e.Tu rñdeas,ꝙ ista fallen est
sanè intelligenda,videlicet,qñ facto hr̄dis,ius testõris esset defe-
5 cturum;oppositio verò procedit qñ facto testatoris.Scđò† limi
ta in legato fundi proprij ipsius legatarij debentis seruitutē fun
do testatoris;qa non intelligitur legata liberatio ; sed legatũ est
inutile,l.Meuius.§.fundi.inf.ti.proxi. & rõnem assignat ibi Bar.
in fi.ex qua colligo,secus dicendũ esse, si testator legaret fundũ
alienum,debentē seruitutē p̄dio testõris;tunc crederem legatũ
dñium,iuxta l.cum alienã.C.eo.Non ob.tex.in d.§.fundo,qa ibi
ius dñij non cadebat in legatarium,nec ius liberationis in testa
6 torem;secus in casu isto.Tertiò fallit,† si ius testatoris ↄsistebat
in sola posses.qa tunc ad illud nõ vr̄ se restringere,f̄m Bal.in d.l.
cũ alienã;nisi testõr ignoraret rē possessam esse alienã,f̄m Alex.
7 in d.l.si domus.§.fi.Quartò fallit,† nisi testõr mihi legaret rē, in
qua hr̄et ius pignoris,vel hypothecæ tm̄; tunc vr̄ legasse dñium
& non ius pignoris,f̄m Pau.de Ca.hic,qa hypotheca est accesso
ria ad debitũ principale;vñ cũ mihi nõ legauerit principale , nõ
ēt credit̄ legasse accessoriũ.Istud dictũ est singulare, sed falsum,
f̄m do.Alex.in d.§.fi.per tex.in l. Iulianus. in prin.& l.qui hēbat.
inf.de le.3.Et ꝯ Pau.tenet ēt Sal.in d.l.cum alienam.& Bar.in l.fi-
deiussor obligari.in fi.prin.ff.de fideiuss.Tu ↄsidera,ꝙ iura alleg.
per do.Ale.videntur potius facere pro Pau,quia volunt, ꝙ ipsa
p̄dia intelligantur legata;& non ius hypothecæ legatum intelli
gatur.nec quicquam facit,ꝙ intelligantur legata saluo iure pi-
gnoris,vt dr̄ in d.l.Iulianus, quia nihil ꝓhibet, quo minus sit sal-
uum ius pignoris;& tñ grauatus sit hæres p̄dia redimere,aut sol
8 uere æstimationem,iuxta tex.in d.l.cum alienam.Quinto† fallit,
si testator putabat rem legatã,in qua partē habebat,in totũ esse
alienam;quia tunc intelligitur tota legata,f̄m gl.& Bar. in l.ser-
uum filij,in prin.inf.eo.In ea.gl.ibi,l.si ita.hēs ex gl.& dictis Bart.
9 super ea,4.ↄclones.Prima ↄclo,† Legans rem cũ adiectione ꝓ-
nominis,meam,solum intelligitur legare partem,quam habe-
bat tꝑe testa.non ēt partē socij postea redẽptã, l.si ita.inf.de au.

& arg.lega.Ista ↄclo *cõiter* recipit̄;sed d.Ias.solus insurgit,dicẽdo,
sibi videri falsam per tex.in l.si ex toto.in prin.& l.qđ in rerum.
§.1.inf.e.& in l.si fundus nominatim,inf.ti.proxi.Sed tu rñdeas,
vt inf.dicam in 3.ↄclu.Item mouetur, arguendo de diminutio-
ne ad augmentum, vt arguit Iurec.in d.l.si ex toto. nã si pars rei
legatæ voluntariè alienetur, diminuetur legatũ, l.fideicommis.
§.si rem.inf.de le.3.ergo si portio augeat̄,dēt augeri legatũ.Sed
rñdeas,ꝙ per redemptionem partis socij non dr̄ augeri portio
testatoris,vt inf.demonstrabo in 3.ↄclu.Præterea diuersa rõ pa-
ctum reformat,l.interpositas.C.de pac.nã retenta ↄclone,ꝙ sit
factũ legatũ sub pronoĩe, meum,ex voluntaria diminutione &
alienatione colligitur intentio testõris, ꝙ velit diminuere lega
tum,q̃ intentio non ita colligit̄ per augmentum.Scđa conclo,
10 † Legans rem cõem simplr̄, intelligitur legasse partem socij po
stea redemptã,f̄m gl.Bar.& *cõiter* scrib.hic, excepto do.Ale.qui
ↄcludit opp.per tex.in l.fi.§.1.inf.ti.proxi. Sed ille tex. nihil facit;
qa ibi in fideic.non ↄprehenditur augmentum ꝑꝑ estimationē
11 bonorum à testõre factam tꝑe ↄditi testa.Tertia ↄclo.† Legans
fundum ēt cũ demonstratione ꝓnoĩs, meum, intellr̄ ēt legasse
augm̄ additũ illi fundo, d.l.si ex toto, in prin. & l.qđ in rerũ.§.si
qs post.& l.si fundus noĩatim. Ista ↄclo verissima est ꝑ iura p̄di.
qa ita clarissime disponũt,licèt Bal.& Soc.hic ↄriũ teneãt,qa di
ctio,meum,restringit legatũ ad tp̄s testa. Tu nõ discedas à cõi ,
qa tex.in d.l.si ita,loquit̄ in augmento separato,videlicet in no
ua veste,& in nouo argento. Nec ob.1.concl.s̄.facta; qa in casu
huius ↄclonis augmentum accrescit accessoriè ; nec facit ꝙ res
legata dicatur diuersa res,sed eadē; & iõ accessoriũ augm̄ acce-
dit suo principali, d.§.si qs post.& dr̄ venire in legato ex ↄiectu-
rata mente testõris,d.l.si fundus noĩatim.Sed in prima ↄcl.por-
tio redempta, æquè principalr̄ accedit,& nomen alterius partis
ↄfundit,si simul iungat̄;& iõ non ↄprehenditur in legato,qa nõ
12 esset,nec dici posset eadē res,q̃ legata reperit̄.Quarta† & vltima
ↄclo.Portio redempta ex cã necessaria cedit legato,ēt facto cũ
demonstratione pronoĩs,meum, & ita limitanda est 1. ↄclo ꝑ
tex.in l.Iulianus.§.idem Celsus.ff.de act.emp. & ita tenent Iaco.
de Are.Bar.Soc.& do.Ias.hic.Sed alij oēs ꝯ.vt hic Ale.ꝑ duas rõ-
nes.Prima,arguẽdo de diminutione ad augm̄,iuxta tex.in d.l.si
ex toto;nã si portio legata diminuat̄ ex cã necessaria, legatũ nõ
diminuitur,sed estimatio debet̄ legatario.d.l.fideicommissa.§.si
rem,ergo si augeatur portio legata,non dēt augeri legatũ. De-
fendẽdo Bar. rñdet̄ ꝙ retentis terminis §. idē Celsus,si diminuat̄
portio legata,nõ diminuit legatũ; qa estimatio legatario debe-
tur.eꝯ si augeat̄ portio, legatum auget; qa æstimatio debetur à
legatario.Scđò mouetur ꝯ Bar.qa tex.in d.§.Celsus,loquitur in
emptore, ad quem spectat oē ↄmodum & incommodum,l.id
aũt.ff.de peric.& com.rei vendi. secus in legatario. Sed ad istud
ēt rñdetur, ꝙ in augmento,& diminutione factis ex cã necessa
ria,eadem est rõ in legatario,q̃ in emptore, vt statim dixi.nã rõ,
quia æquum est,eandē esse ↄdõnem emptoris, q̃ futura esset, si
cũ eo actũ foret iudicio diuisorio ,pariformiter militat in lega
tario,ergo &c. Vr̄ tñ ꝙ saluari possit cõis opinio viua rõne;qa si
cũ testatore facta fuisset diuisio, in facultate testõris fuisset solũ
partē dare;ergo dēt ēt eadē facultas hr̄di competere,f̄m Raph.
Com.hic.Sed d. Alex.rñdet iure non probari, ꝙ hr̄di ↄcedi de-
beat eadem facultas.Ego dico ꝙ ↄrium vr̄ iure probari,ex eo ꝙ
inter legatariũ,& hr̄dem datur actio cõi diuidundo , l.& si non
oēs,§.1.ff.commu.diuid.Ex quo iustificatur cõis opinio,ꝙ heres
non teneatur totum fundum p̄stare legatario,ēt soluto pretio
partis necessariò sibi adiudicatæ,f̄m terminos §.Celsus.vnde di-
co,ꝙ inter hæredem,& legatarium denuò facienda erit diuisio
iuxta tex.in d.§.1.Nec obst.tex.in §.Celsus, quia ibi resolueretur
in totum emptio,si cogeretur emptor per nouam diuisionem
facta adiudicatione relaxare partem emptam ; non sic in lega-
to,quod firmum manet quantum ad æstimationem; etiã si le-
gata portio adiudicetur hæredi.Ex 2.q.Bar.habes limitationem
13 adiectam ↄclonē prin.s̄.factam † vt non ꝓcedat qñ testõr lega-
uit rem cõem sibi cum hr̄de,per tex.in l.cum filius.§.dñs. inf.ti.
proxi.quem ad hoc reputat singularem Ludo.Ro.in sing.215.
incip.Si testator,& sequuntur *communiter* Doct.hic. Tu aduerte
primò,ꝙ ille tex.non vr̄ hoc ꝓbare ; nõ quidem si inducatur in
rõne sui,dum dicit,quia vsusfructus portionis instar hēt: quasi
velit,ꝙ si portio fundi esset hr̄dis,ꝙ deberet legatario.Conside
ra,ꝙ ista verba alium sensum habēt,vt s.dicatur vsusfr.instar por
tionis hr̄e, quia rei emolumentum cõtinet, vt declarat Bar.in l.
qui vsumfr.ff.de ver.ob. & ꝓbat̄ in l.Mæuius.§.fundo.eo.ti. Nõ
ēt probare vr̄ in prin.dispõne, dicendo, ꝙ vsusfru.legato cedit,
quia est hr̄dis;ergo idem in portione ipsius hr̄dis. qa ista indu-
ctio non est bona,ex eo ꝙ arguit̄ de minori ad maius affirmati
uè,qđ argm̄ non est iuridicũ,f̄m gl.in c.cum in cunctis, in prin.
extra de elec. Ex 3.q.Bart.habes ampliationem ad istum text.vt
procedat,etiã si testator nominauerit portionē: sequuntur alij
communiter,& facit tex.in l.Lucius.§.filiam.inf.ti.ꝓxi.Are.autem
impugnat hanc decisionē, cuius fundamentis rñdeas vt hic per

Soc.

Soc. Ego verò sum in 3. opi. q̄ si testator hñs dimidiā dimidiæ, & sic 4. leget dimidiā fundi, q̄ nō intelligat legasse totā suā partem, vt vult Bar. nec dimidiā totius, vt vult Are. sed quartā quartæ, & sic dimidiā suę portionis. Nā si intelligamus verbū fundi, ꝓ toto fundo, tunc militabūt fundamenta Are. q̄ verbū, dimidiā, intelligat̄ de dimidia totius, l. nomen filiarū. §. portionis. de verb. sig. Si verò intelligamus verbū, fundi, ꝓ fundo ipsius testatoris, & sic pro parte sua indiuisibili, ꝓut capit in l. nr̄a, tunc necessariò verbū, dimidiā, dēt capi pro 4. parte. Ex 4. q. Bar. hēs litatione̅ ad primā, † & sc̄dam ꝯclones, vt non ꝓcedant, qñ testōr
14 simplr̄, vel cum demonstratiuo ꝓnoīe, meū, legauit totum fundum ꝑ tex. in l. Iul. in prin. inf. de leg. 3. & idē tenet Bar. in d. l. Mæuius. §. fundo. col. 2. D. Ale. ꝯsi. 9. in fi. l. b. 2. & Dec. ꝯs. 79. col. 3. Aduerte ad pl̄a. Primò retento intellr̄ Do. Ale. illa l. Iulian. non vr̄ ꝓbare, q̄ ibi testator legauerit ius pignoris, & non dñium; licèt s. tenuerim ꝯriū. Præterea ibi testator hēbat ius pignoris in parte ꝯsocij, nimirū si totū legasse vr̄. In q. aūt Bar. testator nō ꝑsuponit hr̄e ius in parte socij. Itē aduerte. qa vr̄, q̄ ille tex. ꝓbet oppo. iuncta l. legata. §. fi. inf. de sup. leg. & l. q hēbat, cū gl inf. de leg. 3. vbi dr̄, q̄ legās oīa ꝑdia sua, non intellr̄ legasse ꝑdia sibi hypothecata; & sic si in casu d. l. Iulian. testator dixisset, lego oē ꝑdiū meū, non venisset pars pignorata in legato, vt ꝯsuluit Ant. de But. ꝯsi. 55. In q. vertente inter Iac. Sed ab istis iurib. ꝑt saluari Bar. qa ibi ꝓnomē, meū, fuit adiectū vniuersitati; & sic incerto corpori, in q. nr̄a fuit adiectū certo corpori; iō primo casu taxatione̅, sc̄do verò demr̄ationem facit, vt est tex. in l. nuper. inf. de leg. 3. Adhuc tñ superest difficultas; qa intelligendo fundū pro parte testōris tm̄, vera erit ꝯclo; q̄ illa pars dic̄ t fundus Seian⁹, ꝓut testōr noīauit, l. planè. §. fi. inf. e. & iō cū testator in dubio nō intelligat̄ legasse alienū, ex quo dixit, meū, intelligam⁹, q̄ verbū, totū, intelligat̄ de tota sua parte. Ex 5. q. Bar. hēs aliā litationem,
15 † vt 1. & 2. ꝯclones s̄. factæ nō ꝓcedāt, qñ testōr nō legasset fundū ad mensurā, puta lego decē iugera terræ ex tali fundo, vel lego mea decē iugera terræ; tunc integra 10. dēntur, ſm̄ Bar. pro quo facit iste tex. in ver. non adiecta portione, ſm̄ Soc. hic. Ista deci. mihi vr̄ admodū dubitab. eo casu, quo mensura est demōstrata ꝑ ꝓnomen, meū; qa vbi ꝯcurrunt duæ demr̄ationes, quarū vtraq; ꝑt esse falsa, credit̄ erratū in ea, in qua cadit error ꝓbabilior, ſm̄ gl. in l. si qs in fundi vocabulo. s̄. eo. Mihi aūt vr̄ ꝓbabilior error in demr̄atione mensuræ; & sic q̄ testōr voluerit legare ea iugera, q̄ erant sua; nō q̄ decē erant. Auget̄ ꝯiectura; qa testator in dubio nō credit̄ voluisse grauare hr̄dē onere redimendi id, qđ suū non est, l. vnū. §. si rē. inf. tit. ꝓxi. & in dubio ius suū duntaxat legasse vr̄, l. si domus. §. fi. inf. eo. Retenta tñ decis. Bar. q̄ est cōis, decl̄a vt ꝓcedat, qñ mensura fuit expressa dispositiue, incipiendo a mensura; secus si enunciatiuè, incipiendo a corpore fundi, ꝑ ea q̄ scribit Bar. in l. Iulianus. §. si Titius. ff. de ac. emp. cū ꝯcor. de quib. hic ꝑ Mod. & dixi s̄. in d. l. si qs in fundi vocabu
16 lo. Iuxta hanc fallentiā Pa. de Ca. dubitat. † Quid si testator legauit fundū cōem expressis ꝯfinib. includentib. totū, an totū legasse dicat? Rñ. q̄ sic; sed nihil alleg. nisi auctoritatē Bal. in l. 1. C. qui testa. fac. pos. vbi decidit opp. poterat allegare tex. in ar. in l. ædes sacra. ff. de ꝯh. emp. Sed tu teneas ꝯ. ꝓut tenent Bal. in d. l. 1. & in l. cū alienā. C. e. & Are. & Soc. hic; qa si fund⁹ est ꝓ indiuiso cōis, verū est dicere, q̄ demōstratio ꝯfiniū ꝯuenit parti ipsi⁹ testōris; ergo ex hoc argui nō dēt, q̄ ꝑ ꝯfinia testōr voluerit legare totū. Circa vltimā q. Bar. adde vltra scriben. q̄ Bar. ꝑsupponēdo q̄ in casu l. qui ꝯcubinā. §. q fundū. inf. de leg. 3. fundus testatoris legatus esset totus, non vr̄ bñ dicere; qa ibi testōr emerat fundū suo, & ꝓcuratorio noīe alterius; quo casu dr̄ portio acquisita ei, cuius procuratorio noīe emit, l. si sc̄m. C. manda. Hinc est,
17 † q̄ emptor alterius noīe; tenet̄ ad restōnem fructuum, ſm̄ Bal. in rub. C. de ꝯh. emp. q. 25. & D. Ias. in l. nō ampli⁹. §. cū bonorū. inf. eo. Nisi dixeris, q̄ ibi testator habuit mandatū ad emendū, non aūt ad recipiendū traditione̅, qđ tñ verisil̄e videri non ꝑt.

SVMMARIVM.

1 *Conditio ea propriè dicitur, quæ a futuro euentu pendet, & fit verbis futuri temporis.*
2 *Actus prohibitus fieri sub conditione, non intelligitur prohibitus sub conditione de præsenti, vel de præterito, quæ non est propriè conditio, quod facit ad multa egregiè dicta.*
3 *Collatio beneficij facta sub conditione, si vacat, an valeat.*
4 *Demonstratio quid sit, & quibus verbis fiat.*
5 *Quidditas rei dignoscitur ex qualitatibus inhærentibus dispositioni.*
6 *Conditio veniens adimplēda circa rē, de qua facta est dispō, recipit diuis.*
7 *Relatiuum, quis vel qui, iunctum verbo futuri temporis, stat distributiuè, non collectiuè.*
8 *Relatiuum, qui &c. iunctum verbo præsentis temporis, stat demonstratiuè, ideo non vitiatur legatū falsa demonstratione facta per pronomē, meum, quæ conclusio declaratur multimodè nu. 9. 10. 11. & 12.*
13 *Relatiuum, quis &c. adiunctum verbo futuri temporis facit conditionē, idem si iungatur participio futuri temporis.*
14 *Quæ conclusio ampliatur ēt, vt procedat in relatiuo quantitatis accidentis, vel qualitatis, vt quantus & qualis: quod intellige vt ibi.*
15 *Si testator credebat, illud quod adiecit per relatiuum iunctum verbo futuri, se habere ad esse tantum, an stet conditionaliter.*
16 *Relatiuum adiectum futuro importanti executionem, non facit conditionem. & nu. 17. Idem si adijciatur verbo futuri, requirente factum adimplendum per testatorem; seu quando apponitur circa id, quod pendet a sola voluntate testatoris. nu. 17.*
18 *Dictio, magis, stat quandoque comparatiuè, quandoque electiuè.*
19 *Relatiuum adiectum futuro, facit demonstrationem, sicut conditionem; magis tamen conditionem.*
20 *Quæ utilitas resultat ex hoc, quod relatiuum faciat tam demonstrationem, quàm conditionem.*
21 *Relatiuum iunctū futuro, facit condōnem respectu eius tātum, quod per ipsum relatiuū refertur: ideo si antecedens relatum est substantia dispositionis, totus actus est condōnalis; & deficiente condōne, corruit totus actus: vbi verò antecedens est quædam qualitas, illa tantum conditionalis est. Vbi antecedens est qualitas, an deficiente conditione deficiat sola qualitas, remanente actu principali.*
22 *Testatore instituente hæredes ex partib. quas adscripturus est; q̄uis demū non scripserit, nō vitiatur instō. Si verò contracta sit societas ex partibus quas Titius arbitrabitur, illo non arbitrante, uitiatur in totum societas; & quæ sit ratio diuersitatis inter hos casus.*
23 *Concordia l. 2. ff. de hære. insti. cum l. si ita. ff. pro soc. quæ uidentur inuicē aduersari.*
24 *Defectus condōnis, quæ venit adimplenda per ipsum testatorem; seu quæ dependet a testatoris potestate, an uitiet testatoris dispositionem.*
25 *Aduerbium, cum, facit tacitā condōnem, sicut relatiuū qui, quæ, quod.*
26 *Relatiuum quando refert antecedens, quod tacitè inerat, non importat conditionem etiam si adijciatur futuro. (verit dicti.*
28 *Condō importata per relatiuum, est tacita non expressa ibi de rōne &*
29 *Condō tā in dando, q̄ faciendo consistēs, apposita in personā honorati, nō pōt diuidi ab eo. Quod litatur uarijs modis, ut nume. 30. 31. 32. & 33.*
34 *Conditio, si non valet iure testamenti, ualeat iure codicillorum, scinditur, & intelligitur, quatenus non ualeat.*
35 *Statuto prohibente mulierem non posse in vlt. voluntate marito vltra quartam relinquere; quo casu non censetur prohibita causa mortis donare; si maritus instit. sit in testamento, cum clausula, si non ualet iure testa. valeat iure codi. vel don. causa mor. vtrum maritus habeat residuum vltra quartam in vim donationis.*
36 *Statuto prohibente mulierem contrahere posse sine consensu duorū propinquorum ex parte patris, si eos habeat; & si non habeat, ex parte matris; illa uerba, si eos habeat, scinduntur & exponuntur, quatenus habuerit. quid si tunc extent ex parte patris, & nolint consentire, an recurratur ad eos, qui sunt ex parte matris.*
37 *Iudices plures si quis impetrauerit cum clausula, q̄ si non omnes possint, vel nolint interuenire, alter solus &c. si duo iudices a principio noluerint interesse, & alius solus incœpit de causa cognoscere; si duo alij velint postea interesse, an possint.*
38 *Sententia lata his uerbis, condemnet reum, si est probatum, aliàs absoluat; an ualeat, & an diuidatur, quatenus probatum erit.*
39 *Iudex viso libello, in quo petebatur prædium in parte vineatum, & in parte aratorium; si adiudicauerit prædium vineatum, an intelligatur adiudicare prædium, quatenus est uineatum tantum.*

STichum, qui meus erit. Diuidit̄ in tres partes. In prima ponit̄ nā relatiui, adiuncti verbo futuris temporis. In 2. nā relatiui, iuncti verbo pñtis. In 3. q̄ritur, an condō importata ꝑ relatiuū sit diuidua, vel indiuidua. Sc̄da ibi, eo qđ. Tertia ibi, sed ꝯditio. vel sic. Diuiditur in tres, in prima ponitur factum, ex quo resultat duplex qō, in 2. rñ. primæ, in 3. rñ. sc̄dæ. Secunda ibi, magis ꝯdōnem. Tertia ibi, sed ꝯdō. h. d. Relatiuū, qs vel qui, iunctum verbo futuri tp̄is ꝯdōnem diuisibilem facit; iunctum verò verbo pñtis, demonstrationem duntaxat in-
1 ducit. Not. † q̄ ꝯdō propriè dr̄ illa, q̄ pendet a futuro euentu, & illa propriè dr̄ ꝯdō, q̄ fit per verba futuri tpis. l. si noīatim. §. fin. inf. de cond. & dem. l. cum ad pñs, cum l. seq. ff. si cer. pet. no. gl. in l. in conditionibus. §. 1. in ver. oportet. inf. de cond. & demō.
2 §. conditiones. Inst. de verb. obl. Hinc infertur, † q̄ actus prohibitus fieri sub condōne, non intellr̄ prohibitus sub ꝯdōne de pñti, vel de præterito. l. institutio talis. §. fi. s̄. de condi. instit. cum alijs, quæ deduxit D. Ias. in d. l. cum ad præsens. col. fi. Vltra quem adde, q̄ licèt sn̄a non possit ferri sub ꝯdōne, tñ ꝑt ferri sub condōne de pñti, vel de ꝑterito, ſm̄ gl. in c. biduū. 2. q. 6. Ex quo vr̄, q̄ r̄la, actus lt̄imi, ff. de reg. iur. dēt intelligi de ꝯdōne de futuro,
3 non aūt de pñti, vel de ꝑterito. Et † iō vr̄ valere collatio beneficij facta sub condōne, si vacat; qa est de præsenti, qđ volunt glo. & scrib. in c. 2. de elect. l. b. 6. Lud. Ro. in consi. 501. Vt decl̄ōnē. Quod verum est, quia non solum talis condō respicit pñs tp̄s, sed etiam tacitè inest: nimirum ergo si non reddit actum conditionalem. l. 3. s̄. eo. sed si conditio importata per tp̄s pñs, non insit tacitè, dubitabile est, an actus legitimi fieri possint sub tali conditione, de quo videatis Mod. in d. l. actus legitimi. Secūdò
4 not. † q̄ demonstratio fit per verbum pñtis, vel præteriti temporis:

poris:rē.n.factā demr̄amus,nō futurā,d.l.& noīatim,§.fi. Vnde
Bar.in l.demr̄atio falsa,in prin.inf.de ꝯd.& dem.sic diffinit,De-
monstratio est,inqt,qdā ex instātib.seu pteritis accidētib.noti-
tiā,quo magis legatū sit liqdū,adhibita. Et si opponat de eo,qđ
vult gl.hic in ver.magis,rn̄.ꝙ qn̄ res futura demr̄at; tūc ꝯdō si-
gnat,p cuius euentū res demr̄et,interim,n.anteq̄ purificet ꝯdō
est impossibile,ꝙ demr̄et aliqd,cū interim nihil sit,qđ demr̄a-
ri possit,& ideo isto casu relatiuū cum futuro,non facit demr̄a-
tionē certā;sed bn̄ significat,ꝙ res demr̄abit p pūrificationē ꝯ-
dōnis. Ita declant Bar.in d.l.demr̄atio falsa, & Soc.hic,inferens
ex hoc,ꝙ denominatio potius fieri dēt ab ea qualitate, q̄ est in
esse ꝓducta,q̄ ab ea,q̄ sperat ꝓduci.facit dictū Inn. in c.ꝯsuluit,
de offi.dele.vbi dicit,ꝙ denominatio potius fieri dēt à pfectio
5 ne,q̄ ab inchoatione.Tertiò no.f'm Are.† ꝙ qdditas rei digno
scit ex qualitatib.inhr̄ntib.dispōni,de qua agit,& ad hoc alle.gl.
in l.1.§.1.& ibi Bar.in fi.de superfi.& in l.cotē,§.q maximos, ff.
6 de publ.Quartò no.† ꝙ ꝯdō respiciens rē,de qua facta est dispō
seu q̄ venit implēda circa rē,de qua fuit dispositū, recipit diui-
sionē,ꝯcor.l.scribit, inf.de au. & arg.leg.& l.pce.§.1.Et ꝯnr hēs
notare lītationē ad r'ām ꝯriā,q̄ tradit in l.cui fundus,inf.de ꝯd.
7 & dem.& dicā inf.Scd'ò hēs no.† ꝙ relatiuū,qs vel q̄,iūctū ver
bo futuri tpis,stat distributiuè,nō collectiuè,vt ēt no.Bar.in l.si
debitor,§.1.ff.de ꝯh.emp.& in trac.de insula,in ver.cōis.Quintò
8 no.† ꝙ relatiuum,quis vel qui, iunctum verbo pn̄tis tpis, facit
demr̄ationē;& ideo falsa demr̄atio fcā per verbum,meum,nō
vitiaret legatū,l.demōstratio falsa,inf.de ꝯd.& demon.quod in
telligas,si testōr sciebat demr̄ationem esse falsam;aliàs si crede-
ret esse suam,non valeret legatum,l.vnum,§.si rem,inf.tit.prox.
9 Limita istud no.pluribus modis.Primò,† vt procedat,qn̄ relati
tiuum,quis vel qui,adijcitur certo corpori; secus si incerto,qa
tunc facit ꝯdōnem,i.taxationem.casus est in l.nuper, inf.de leg.
3.quam sic intelligit Pa.hic.bn̄ facit l.talis scriptura, inf. eo.quā
ad hoc no.Bar.in d.l.demr̄o falsa,q.3.ver,oppo.de l. talis scriptu
ra.Quidam tn̄ intelligunt illam l.nuper,in ver.qđ non puto.pos
se defendi,ꝙ corrigatur istud,qđ s̄.dictum fuerat, videlicet,ꝙ
relatiuum iunctum incerto corpori, faciat limitationem,sed
errant,qa Iurec.ibi reprobat vnū aliud, qđ erat s̄.dictum.s.ꝙ p
nomē,meum,solum cōprehendat ea,q̄ sunt in dn̄io testōris,di
cens,ꝙ veniunt ēt ea,q̄ testōr habebat in numero suorū. Scd'ò
10 limita,† vt non procedat, qn̄ falsa demr̄o importata per relati-
uū.qs vel qui,facit deficere substātiam rei legatę. tunc.n.tale re
latiuū nō facit demōstrationē;sed ꝯdōnem importat, seu cām.
Exemplum. Si legauero ibi decē,quę mihi debes: si non debes,
nullū est legatū; eo qa relatiuū importat cām quare legauerā;
quia volebam te liberare,quæ liberatio non cadit, vbi non est
obligatio. Similiter si legauero tibi decē, q̄ mihi Titius debet,si
Titius nō dēt,legatū non tenet;qa relatiuū importat cām;quia
volebā tibi legare actionem ꝯ Titiū, q̄ deficit,si Titius nō dēt;
& sic qa hęc falsa demr̄atio facit deficere substātiā legati;tūc re
latiuū stat ꝯdōnalr̄.qa sicut ꝯdō facit deficere legatū si deficiat;
ita hic cū deficiat substātia importata p relatiuū,deficit legatū.
Secus āt est,si testōr ita legasset, Lego Titio decē,q̄ sibi debeo;
quia ēt ꝙ nihil debeat,valet legatum,quia demr̄atio importata
p relatiuū,nō facit deficere substantiā legati;quia isto casu non
legabat circa actionem,nec obligationē,de qbus oībus est tex.
in l.si sic,§.1.inf.eo.in l.legaui,inf.de lib.le.Ita limitāt Pau.Ale.&
d.meus hic;sed ante eos ita declarat Bar.in d.l.demr̄o falsa, ver.
opp.de l.si sic. Ego aūt pro ista fallentia adduco tex. in l.si quis
fundum,ff.de ꝯh.emp.ver.similis est sub cōdōne factæ vendi-
tionis.Et circa l.si sic,vide Bar. in l.si creditor, in prin.inf.de op.
11 leg.vbi ponit limita.Tertiò intellige,† si demr̄atio de pn̄ti sit fa
cta p relatiuū,qs vel q;secus si per dictionem,si, puta, lego Sti-
chū,si meus est;isto casu si non esset,legatū deficeret,vt in se-
cundo,s̄.de iniust.rup.Et sic intellige tex. in d. l. nuper,dum di-
cit,ꝙ nō est dr̄ia,an ꝯdō denotet per relatiuū, an p dictionem,
si.Tn̄ differentia est;an demōstratio de præsenti fiat per dictio-
nē;si,an p relatiuū.Quartò aduerte,ꝙ Fel.in c.super lr̄is,in 3.col.
de rescri.fuit in mirabili opi. circa relatiuū additum verbo pn̄-
12 tis tēporis,dicens,ꝙ† si relatiuū sit expressum sub vna ꝯceptio-
ne verborū,ꝙ isto casu facit taxationem,ita intelligens d.l.si sic,
lego 10.q̄ Titius debet,vel decē,q̄ habeo in arca. & iō infert,ꝙ
si in arca non essent 10.ꝙ nihil debeatur;secus si sub diuersis ꝯ-
ceptionibus exprimatur, qa tunc facit demonstrationē, q̄ si sit
falsa,nō vitiat legatū,vt si dixero,lego Titio 10.q̄ qđ 10.volo p
stari ex his,q̄ Meuius dēt,qđ vr̄ verū; qa isto casu relatiuum ad-
ditū fuit exactioni,non aūt substantiæ ipsius legati,l.quidam te-
13 stō,inf.eo.† Sextò no.ꝙ relatiuū,qs vel q,iūctū verbo futuri tē-
poris,facit ꝯdōnem,ꝯcor.d.l.nup,& l.scribit, alleg.in gl.Rō est,
qa futurū est incertū;& hēt se ad esse,& non esse;ergo.debet fa
cere ꝯdōnem,l.1.inf.de ꝯd.& dem.Amplia istud no.plurib.mo
dis,vt hic p d.Ias.vltra quē amplia,vt idem sit in principio futu-
ri tpis,f'm Bar.in l.demr̄o falsa,7.q.de cond.& dem.Secundò vl-
14 tra eū ingtū ampliat,† vt ꝓcedat ēt in relatiuo q̄titatis,accn̄tis,
vel qualitatis,vt q̄tus.& qualis.intellige istā ampliationē vt ꝓce
dat,ꝙ facit ꝯdōnalē,f.q̄titatē accn̄te,vel qualitatē,quā refert;nō
aūt totalē dispōnē;& ita ꝓcedit tex.alle.ꝯ istā fallē.in l.si Titius.
§.cū ita.inf.tit ꝓxi.ita rn̄.Bar.in l.1.inf.de ꝯd.& dem. in 6.q.dū tra
ctat de relatiuo.Vn̄ nō vr̄ verū,qđ ꝯsuluit Dec.ꝯs.183.In ꝯtrouer
sia,lib.1.nisi isto mō restringat,& declaret.Lita mō istud no.plu
15 ribus modis. Primò vt ꝓcedat,† qn̄ testōr credebat illud,qđ ad
iecit per relatiuū iūctū verbo futuri tpis se hr̄e ad esse,& nō e-
se;secus si credebat se illud hr̄e posse ad esse tn̄, l. fi.C.de posth.
hære.insti.vbi illa verba,filius q mihi post mortē intra 10.mēses
nascet,nō faciūt instōnē ꝯdōnalē; & iō nati in vita,dn̄r institu-
ti;& iō tanq̄ pteriti nō rūpūt testm̄.Rō, qa testōr infirmus cre-
debat se moribūdū,i.de ꝓximo moriturū infirmitatis exasperà
tione;& sic filios sibi tn̄ nasci posse post mortē.Ita p illū tex.li-
tāt Imo.& Ale.hic.d.Ias.dicit,ꝙ iste intell's ad illū tex.nō placet.
Tu dic,ꝙ est *cōis*,vt patet ex relatis p eū,& Ale.in d.l.fi.& i d.l.ꝓ
modissimē,s̄.de lib.& posth.Mihi aūt placet alius intell's,ꝙ ver-
bū futuri tpis,nascet,determinat illa verba,post 10.mēses,& sic
faciat ꝯdōnē quo ad tps;adeo ꝙ nati post,nō veniāt;oēs aūt na
ti añ,siue in vita,siue post,instituti dicant;& istū intellec.appro
bāt ēt gl.pen.& vterq; Raph.in d.l.fi.vel air,placet mihi,vt dica-
mus,ꝙ ibi istud inducit ex psumpta voluntate testōris. Vn̄ infe
ro,ꝙ vbi ex ꝯiecturata mēte pt apparere,ꝙ dispōnēs nō velit,ꝙ
ista verba importēt ꝯdōnē,nō importabūt;qa absit vt verborū
significatio tn̄ valeat,ꝙ melior sensu existat. l.3.C.de lib.præte.
16 † Scd'ò fallit,qn̄ relatiuū,qs vel q, addit verbo futuri tpis,qđ im
portat executionē, ita litāt Ale. & Mod. hic p d.l.si Titius,§.cū
ita,inf.ti.ꝓx.vbi Bal.& Imo.ita no.& ita ēt vult Bar.inf.dū sol.ꝯ-
rium l.si decē cū petiero.Tu aduerte, ꝙ tex.in d. §.cum ita,f'm
ꝙ eum declarat Bar.in d.l.1.prout s̄.dixi vult, ꝙ exactio,cui ap-
ponitur relatiuū,reddatur cōdōnalis;& non totū legatū;iō po
terit legatarius petere,ꝙ sibi cedātur actiones,vt possit exigere
totum; & sic est ibi casus, ꝙ executio dr̄ conditionalis,vt dicit
17 Dec.in d.consi.183.† Tertiò fallit,qn̄ relatiuum additur verbo
futuri tpis,qđ requirit factū adimplēdum per testōrem,seu qn̄
apponitur circa id, quod dependet à sola voluntate testatoris;
tunc non facit conditionē,ita Imo.in l.cum pr̄, §. 1.inf.tit.ꝓx.p
l.pe.C.de insti.& substi.sub condi.fac.D.Ale.dicit,ꝙ ibi hoc nō
ꝓbat.Cōsidera,ꝙ ista fallētia sic simpl' intellecta,vr̄ ꝯ istū tex.&
tex.in l.2.s̄.de cōd.inst.posset aūt sustineri,qn̄ adijceret aliquib.
qualitatib.principalis dispōnis,vt dicetur inf.circa intell'm l.2.s̄.
de hære.insti.Glo.in ver.magis,diuiditur in tres partes, vt hic p
18 d. Ias. In ea.gl. ibi, comparatiuè, iuuenes habent no.† ꝙ dictio,
magis,aliqn̄ stat comparatiuè,aliqn̄ electiuè. ꝙ stet cōparatiuè,
habes ēt gl.in l.si cōstante,§.quoties,s̄.solu.mat.& in l.clā posi-
dere,§.qui ad nundinas.s̄. de acqui. poss. & alibi sæpe.ꝙ autem
stet electiuè,gl.est in l.iubere,ff.de iur.om.iud.& in l.2.§.1.ff. si
cer. pet. Modus aūt cognoscendi vtrum stet comparatiuè, an
electiuè,traditur per Bal.in d.l.iubere,vbi d.Ias.col.6.& in l.tran
19 sactione finita,C.de transact.& refert d.Ias.hic.Secundò no.† ꝙ
relatiuum iunctum verbo futuri tpis,facit & demonstrationē
& conditionē,magis tn̄ cōdōnē;qa ex nunc facit conditionē,
demr̄onem aūt,vt ex tūc,vt dixi s̄.in tex.Et ad l.nuper, hic in ꝯ-
rium alle.rn̄de,ꝙ nihil facit, f'm intell'm gl.ibi in fi. Aduerte tn̄.
disputando,quia vr̄,ꝙ comparatiuè non faciat demr̄ationem,
sed æquè principalr̄,p tex.in d.l.scribit,in ver.demr̄onem lega-
ti facit,& arg.id est,cōdōnem.pondera copulā; &, cuius nā est,
ꝙ æqualiter copulet,l.reos,§.cū in tab.ff.de duob.reb.Secundò
20 † aduerte,quænam vtilitas pōt ex hoc resultare,ꝙ relatiuum fa-
ciat tam demr̄onem q̄ cōdonem;cum sit ꝙ deficiente cōdi-
tione,deficiat indistinctè legatū,l.vnica,§.sin autem,C.de cad.
tol. Dic f'm Raph. Com. ꝙ imo maxima est vtilitas, nam si te-
stōr legat Stichum,qui meus erit,cū moriar;si relatiuū facit de-
monstrationē ad tps mortis,& sic vt ex tūc,& non cōdōnē tn̄,
si tpe mortis testōr habeat vnū Stichum,licet ille nō sit,quē hē-
bat tpe testa.tn̄ debebit,ita decidit Iureconsul.in l filiæ,§.1.inf.
de condi.& dem.quē tex.dicit singularem Lud. Ro. singu.414.
Quæsitū fuit.Ratio est,qa demonstratio est collata in tps mor-
tis,secus ergo si diceret,Lego Stichum,si meus erit,cū moriar;
quia tūc si testator tpe mortis haberet alium Stichum,ille non
deberet.rō,qa non fuit appositus in condōne, nec demonstra-
tus demonstratione de futuro,sicut per relatiuum.Et istū,dicit
esse verum intellectū ad d.l.filiæ,§.1.Sed aduerte;qa in casu d.l.
filiæ,§.1.ēt si dictū fuisset, Agathea,si mea erit, cū moriar,optā
to,ꝙ adhuc procederet ille tex.eo qa ibi tex.se fundat ex psum
pta mēte testatoris,q post venditā Agatheam,aliam emit,& vni
ex eis Agatheę nomen imposuit, ex qua nominis impōne.ar-
guit voluntas defuncti,ꝙ eā voluerit subrogare in locum Aga
theæ venditæ, q̄ ꝯsumpta mēs ita militat siue fuerit dictum, q̄
mea erit;siue si mea erit,& ita reperio Bar.in l.rem legatam,ad
medium,inf.de lib.lega.& ita sensit Rom.in d.sing.414. proce
dit ergo opi.Raph.tn̄ in casu,quo fortuito reperit emisse vnā
ancillam nomine Agatheam;tunc illa non deberetur,si legata
fuisset

fuisset ꝑ verbũ,si,nõ ꝑ relatiuũ,q̃,qđ no diligẽter ad declaratio nẽ d.l.filiæ,§.1.Sed itetũ ɔsidera,ꝙ sensus Raph.ɔfundit̃ ꝑ illum tex.vbi legatũ erat ꝑ relatiuũ;& tñ tex se fundat in subrogatio ne;quasi velit nõ dẽri,si Agathea nõ foret subrogata,cuius ɔ̃riũ vult Raph.nisi dixeris, ꝙ ibi testõr retulerat se ad certa corpa, quo casu ɔstat certũ fuisse in ɔdõne positũ,& demr̃atũ.Opi.aũt Raph.stare poterit,qñ relatiuũ refert̃ ad incertũ corp⁹,puta Sti chũ in gñe,nõ restringẽdo se ad certũ Stichũ.Quid aũt si testõr dixisset,optato Philarchũ,aut Agatheã meã; an hr̃et locũ deci- sio d.l.filiæ? Pan.in c.qm̃ abbas,de offi.dele.r̃ndet, ꝙ nõ,qa hoc casu testõr nõ se retulit ad tp̃s mortis, qđ facit ad intelle.Raph. & verũ dicit Pan.qa dictio,meã,simpl̃r ꝓlata,restringit dispõnẽ ad tp̃s pñs,l.si ita,inf.de au.& arg.leg.& d.l.nup. aliũ ẽt intell̃m tradit Rom in auth.sil̃r,in 27.spãli,C.ad leg. Falc. quẽ reprobat Dec.in d.c.qm̃ abbas.sed sensus Lud.defendi põt ɔiũgẽdo vtrã- que ɔiecturã subrogationis,& affinitatis,ac defectũ legatariæ v- xoris,cui Agathea subrogata fuit.Et istis ɔcurrentibus põt limi tari dispõ l.cũ seruus,inf.de adim.leg.q̃cq̃d dicat Dec.In ea.glo. ibi,l.2.s̃.de hr̃.insti.hẽs ex dictis Bar.post gl solõnẽ ad ɔ̃riũ de d.
21 l.2.Ex qua sol.hẽs reportare,† ꝙ relatiuũ iũctũ verbo futuri tp̃is tm̃ facit ɔdõnẽ respectu eius, qđ ꝑ ipsũ relatiuũ refert̃. vñ si id, qđ refert, est actus principalis, de quo agit̃; & sic añs relatũ,est substãtia dispõnis,tũc totus actus est ɔdõnalis;& deficiẽte ɔdõ- ne,actus corruit,ita loqt̃ iste tex.& l.tale,§.1.s̃.de hr̃.inst.Si vero añs qđ refert,est q̃dã qualitas;tũc illa qualitas tm̃ erit ɔdõnalis; & deficiẽte ɔdõne,deficit illa qualitas tm̃ nõ tñ deficit act⁹ prin cipalis,q põt stare sine illa qualitate.Ita ꝓcedit d.l.2.vbi partes re latæ ꝑ relatiuũ,quas adscripsero;licèt adscriptę nõ sint;& sic de- ficiat ɔdõ,nõ tñ deficit instõ, q̃ põt fieri sine partibus, vt ꝓbat tex.cũ gl.in l.vter,s̃.de condi.insti.& ideo relatiuũ nõ facit isto casu instõnem,quã non refert,esse ɔdõnalem;imò remanet pu ra.Et istam solu.& declarationem sequuntur *coiter* docto.& eã repetijt Bar.in d.l.1.inf.de ɔdi.& dem.dum tractat de relatiuo. Circa istam sol.datam ad d.l.2.subtilis Aret.mouet tres argutas difficultates.Primò in ɔ̃riũ adducit tex.in l.si ita coita, ff. ꝓ soc. de quo gl.ẽt opp.in d.l.2.vbi ɔ̃cta fuit societas ex partib.quas Ti tius fuerit arbitratus.Decidit tex.ꝙ si Titius moriatur,anteq̃ ar bitretur, ꝙ societas vitiat̃:ergo relatiuũ appositũ distributioni partium,censet̃ appositũ in principali dispõne;& sic distributio ni,non aũt qualitati, aliàs non vitiaret. ꝙ aũt intelligat̃ apposi- tum principali,probat̃.Societas hẽt sua substantialia,si non adij ciant̃ partes,ꝙ intelligat̃ ɔ̃cta pro virili,l.si non fuerint,ff.ꝓ soc. ergo illud relatiuũ,ex partibus, quas Titius arbitrabitur,nõ de- beret reddere societatẽ condõnalem; si tm̃ censeret̃ appositũ distributioni partiũ,vt dicit Bar. Defendẽdo Bar. r̃ndet D.Imo. & Pau.ꝙ tex.in l.si ita coita,loquit̃ in ɔ̃ctibus, qui strictè inter- pretant̃.l.quicquid astringendæ,ff.de verbo.obl.nos verò loqui mur in vltimis voluntatibus,in quibus,& circa quas lata,& be- nigna fieri dẽt interpretatio,l.in testis,de reg.iu.Ista sol.sic rudi- ter concepta,non tollit difficultatem;eo quia de ɔ̃ctibus ad vl- timas voluntates rl̃r valet arg.nisi assignet̃ rõ diuersitatis. Vnde de mente docto. maximè Senen. hic põt colligi rõ diuersitatis,
22 † ꝙ testator instituẽdo,ex partib.quas adscripserit,voluerit duo facere;instituere,s.nũc,scđo postea partes declarare.Et istud est quod voluit dicere tex.in d.l.2.quasi duplici instõne facta.In ca su aũt l.si ita,ɔ̃hentes solum voluerunt vnũ facere,s.vnã societa tẽ,s̃m partes,quas Titius declarabit;iõ eo non declarante,cor- ruit societas,tanq̃ ɔdõ,q̃ vni toto adiecta erat,ꝑ relatiuũ impor tata,deficeret.Et si dixeris,q̃ põt esse rõ rõnis,ꝙ in casu d.l.si ita, ɔ̃hentes præsumantur vnum tm̃ voluisse,s.vnã societatẽ facere, & non duas,sicut in d.l.2 lex præsumit,ꝙ voluerit testõr facere duas institutiones? R̃ndeo pacta ɔ̃hẽtium tollũt prouisionem legis,l.fi.C.de pact.conuen.iõ ꝑ conuentionẽ ꝙ societas intelli gatur ɔ̃cta s̃m partes,quas Titius arbitrabitur,intelligitur reces sum à legis dispõne,q̃ erat,vt pro virili intelligeretur ɔ̃cta, d.l.si non fuerint.nimirum si non intelligit̃ societas ɔ̃cta dupl̃r. Sed in vltimis voluntatibus, in q̄bus testator hẽt ꝑtãtẽ variandi vs- que ad finem,nunq̃ vr̃ recessum à prouisione legis;nisi expressè
23 disponat. Tu vero salua al̃r, & dicas, ꝙ † qñ societas est ɔ̃cta ex partibus,quas Titius adscripserit. dr̃ ɔ̃cta ex partibus arbitrãdis, à quibus ɔ̃hentibus recedere non licet,l.si societatẽ,ff.eo.iõ nõ dr̃ ɔ̃cta sine partib. vt d.l.si non fuerint. & sic isto casu dñr ex- pressæ partes,saltẽ al̃r,q̃ insit ex dispõne iuris;iõ vna est societas. In casu d.l.2.expressio partium de futuro facta per testatorem, non immutat iuris dispõnem,casu quo non sequat̃ distributio, igit &c.Dico ergo vnico verbo,in l.si ita, ꝙ relatiuũ, ex partib. quas Titius arbitrabit̃,immutat nãm legalis dispõnis, d.l.si non fuerint;qa alio mõ sunt expressæ,ex quo fuit distributio remis- sa tertio,q̃ remissio operat̃,ꝙ arbitrio boni viri debeat fieri par tes,d.l.si societatem.Itẽ q̃tum ad ipsos ɔ̃hentes societas est per- fecta;& sic vnica tm̃ dr̃ societas;vñ merito vitiat̃ ex defectu cõ- ditionis,& ita esset in vltimis volũta.si distributio partium esset collata in tertium,vt in d.l.2.in fi.secus qñ distributio partiũ de- pendet a volũtate disponẽtis tm̃,isto casu nõ est adhuc immu- tata iuris dispõ,q̃ ꝑ̃sumit, disponẽtẽ ex æq̃s partib. velle actũ di- sponere, d.§. si pl̃es. Et iõ infero, ꝙ si in casu d.l.si ita,esset ɔ̃cta societas ex partib.q̃ ipsi ɔ̃hẽtes abitrarent̃,ꝙ ipsis nõ arbitrãtib. valeret societas,& in viriles intelligeret̃ ɔ̃cta,ꝑ d.l.si nõ fuerint, à qua ñ dr̃ recessũ;cũ possint adhuc eã seq,omittẽdo facere par tes.Scđò ɔ̃ Bar.& istã sol.arguit Are,si vera esset sol.Bar,ꝙ distri butio relata ꝑ relatiuũ,esset q̃dã qualitas,& nõ essentialis dispõ, sequeret̃, ꝙ si istõ esset facta ex partib. quas adscripserit;& sic ɔ- dõ esset de ꝑ̃terito,ꝙ nõ dẽret vitiari,tanq̃ instõ,remota distri- butione,remaneat pura,& intelligat̃ æq̃s partib.facta;cuius ɔ̃riũ decidit̃ ĩ d.l.2.Ergo solõ Bar.& cõis ẽ falsa. Ad quã difficultatẽ. Dñs meus hic assignat quatuor r̃ñsiones ꝑ̃suasiuas,vt hic ꝑ eũ. Tu aũt r̃ndeas clarè, ꝙ qñ relatiuũ refert partes de ꝑ̃terito, di- spõ,& sic instõ est vnica & ꝑfecta,q̃ cũ nõ possit verificari;quia nullæ reperiant̃ partes, iõ vitiat̃:cũ vero refert de futuro, instõ dr̃ duplex:iõ licèt vitiet̃ scđa;qa nõ ɔstat de partib. remanet tñ prima,q̃ est pura,& æq̃s ꝑtib.s̃m ius dispõnẽ facta. Tertiò Are. impugnat ex alio,qa in d.l.2.dr̃ nõ esse d̃riã, vtrũ testõr dicat,ex partib.quas scripsero,an si scripsero. si ergo æq̃paratio dẽt esse, bñ est necesse fateri,ꝙ relatiuũ,quas scripsero, respiciat subãm instõnis;qa dictio,si scripsero,respicit substantiã instõnis.Ad qđ Senẽ.hic,& Ale.in l.pe.C.de insti.& subst.r̃ndent, ꝙ æq̃paratio, q̃ fit ĩ d.l.2.fit quò ad q̄d,vt vtroq; casu censeat̃ duplex instõ;nõ quò ad oĩa;& sic ꝙ relatiuũ respiciat subã,sicut dictio, qa si:pa- tet relatiuũ facit ɔdõnẽ tacitã;dictio,si,expressã,vt hic ĩ gl.patet, ẽt ex alijs,q̃ dicit hic Cuma.& retuli s̃.Quartò ɔ̃ Bar.stringit ille tex.in fi,dum dicit,ꝙ si testator aliquos instituat ex partibus, in quibus mater eos instituet, ꝙ matrẽ decedente ab intestato, corruit institutio pr̃is;ergo relatiuum referens distributionem partium,dr̃ referre substantiam, & illam facere cõditionalem.
24 Vñ Are.al̃r r̃ndet ad d.l.2.† ꝙ speciale est in cõditione, q̃ ɔsistit in ꝑtãte testõris;& ꝑ ipsum adimplenda venit;tunc defectus ta lis cõdõnis non vitiat dispositionem ipsius testatoris. Ad argm̃ r̃ndet̃,ꝙ ẽt in casu d.l.2.relatiuum facit ɔdõnem;tñ defectus ta- lis ɔdõnis non vitiat;qa dependet à ꝑtãte testatoris, eã adimple re,vel nõ: vñ omittendo, vr̃ ipsum pœnituisse ipsius ɔdõnis,& ita ad illã l.dñt gl.& Bar.in l.si q̄s ita scripserit hr̃dẽ. s̃. de hr̃di.in- sti.Imo.in l.cũ pr̃,§.1.inf.tit.ꝓx. Et ꝓ ista opi. Ego induco tex.in l.pe.C.de insti.& substi.vbi dr̃, ꝙ si testõr instituat aliquẽ s̃m in- frascriptas ɔdõnes,& postea nullam ɔdõnẽ adscribat,pura & va lida remanet instõ.Pondero participiũ,infrascriptas, qđ dr̃ im- portare,quas inf.scripsero,vt declarat Bar.in l.1.dum tractat de participio,inf.de cond.& dem.Est verum,ꝙ Bar.Alex.& plures alij vñr ibi tenere ɔ̃rium post gl.dum facit d̃riam,an dicat̃ quas scripsero,an si ɔdõnes scripsero,qđ non discutio ꝓ nunc,qa di- uersa est m̃ã.Contra tñ istam fallentiam vrget iste tex.vbi non alienare Stichum pendebat à voluntate testõris; & tñ defectus ɔdõnis vitiat legatũ.Br̃ credo,ꝙ hęc sol.ꝓcedat tm̃ eo casu,quo defectus ɔdõnis ɔsistit in sola omissione; tunc duplex censetur testõris dispõ,prout dicit tex.in d.l.2. vna dispõ ex futuro adim- plemento,altera ex omissione:secus, si defectus ɔdõnis consi- stat in faciẽdo tm̃,ita ꝓcedit tex.nr̃.Rõ diuersitatis est in prom ptu;qa omittẽdo,vr̃ pęnituisse ɔditionis,q̃ rõ cessat faciẽdo,tñ ex illo facto seqt̃ dispositionis annullatio.Item in casu d.l.2.illa verba,ex partibus quas scripsero,important conditionẽ;sed qa omnino est extitura,illa instõ hr̃ pro pura, arg.l. Iulianus,in fi. de cond.indeb.ratio,quare omnino erat extitura, est,qa si par- tẽs fuerint adscriptæ,erit institutio s̃m illas partes, si nõ fuerint adscriptæ,erit institutio s̃m partes æquales, à iure tacitè subin- tellectas,§.si plures,Inst.de hær.insti.Et istud est,qđ vult iste tex. in ver.quasi duplici instõne facta;secus in hac l. vbi oĩno non e- rat extitura ɔdõ.Vltimò d.Ias.oppo.ɔ̃ hanc sol.Bar.de l.qui plu- res,inf.de vsufr.leg.Sol.vt hic ꝑ eũ;& melius ꝑ Bar.post gl. in l.si quis ita scripserit hr̃dem,s̃.de hæredib.instituen. à quibus idem Ias.habuit istã oppo.Circa oppo.l.talem, §. 1. aduerte; qa ex eã habẽs inferre,ꝙ si testator manumisisset Stichũ legatũ sub con ditione,si meus erit,isto casu legatum intelligitur iuspatrona- tus,qđ habebat testator in liberto.Cogita tñ,an possit procede re,cum iuspatronatus non transeat in extraneos,l.si nõ sortẽ,§. libertis,ff.de condi.inde.Circa oppo.l.si in diem,§. fi.gl.dicit,ꝙ ibi ratio diuersitatis apparet;qa conditio,si meus erit,expressa, tacitè inerat in legato libertatis; ideo expressa nihil operat̃; idẽ in legato,vel hr̃ditate, in quibus intelligit̃ repetita. Vel s̃m Bar. non est ɔ̃.Q̃uo? Quia respectu libertatis est legatũ conditiona- le;respectu vero alterius rei legatæ;vel respectu instõnis non in telligitur repetita condõ,q̃ tacitè inerat legato libertatis.vñ ex- pressa,nõ dẽt operari,ꝙ intelligatur repetita, & ita sensit gl.ibi, & istum sensum habuit Bar.hic,dum dicit,nõ est ɔ̃.Circa sol.l.si decẽ cum petiero,& l.si ita q̄s,aduerte ad plura.Primò,quid vo luerit dicere Bar. inquantum dicit, hæc solu non est perfecta. Quidã dñt,ꝙ iõ dicit,non est ꝑfecta,qa in l.si ita quis,est relati- uum,q̃ petiero,& ita ẽt dicit Bar.in d.l.si decẽ cum petiero.Tu

aduerte; licet ibi sit relatiuũ,nõ tñ refert añs respectu principalis stipſonis ,ꝑut attestat̃ Bar. sed refert quandã qualitatẽ, i. diẽ, qua petierat,nimirũ si ibi nõ reddit stipſonẽ ꝯdõnalẽ, vt s.ꝯcludit Bar.circa ꝑriũ l.2.§.de hr̃.insti. Ego puto,ꝙ alio respectu di-
25 xerit,ꝙ nõ est perfecta,† qa inter relatiuũ,& istud aduerbiũ,cũ, nõ est dña,ſm Bar.in d.l.si decẽ.nã sicut relatiuũ facit ꝯdõnẽ tacitã,vt inf.dicã,ita aduerbiũ , cũ , vt no.in l.ꝯdones extrinsecus, inf.de ꝯd.& dem.Bar.in d.l.1.dũ tractat de dictione,cũ,ita sicut relatiuũ facit ꝯdõnẽ,vt dixi s.sic & dictio,cũ . nã ptimũ tps demõstrat,ſm ꝯdõnẽ,l.si Titio,in prin.inf. qñ di leg.ced.Scdõ no.
26 duas limitationes ad 6.no.s.factũ,† ꝙ relatiuũ iunctũ verbo futuri tpis,facit ꝯdõnẽ:nõ ꝑcedit,qñ relatiuũ refert añs,qđ tacitè inerat,vt in d.l si decẽ cũ petiero,& l.si ita qs. Quæ limitatio pt ampliari ex d.l.si in diẽ,ſm inductionẽ factã p d.Ias.hic, & s.re-
27 tuli.facit l.3.& q ibi latè dixi s.eo.Tertiò no.† ꝙ relatiuũ iunctũ verbo futuri tpis(qđ refert ad excusationẽ)nõ facit ꝯdõnẽ,d.l. si decẽ,& d.l.si ita qs,ſm aliã sol.Bar.& ista est alia limitatio.facit l.si Titius,§.cũ ita,inf.ti pxi.& l.qđ de testõ,inf.eo.l.Paulo Calimacho,§.fi.inf.de leg.3.& l.Lucius,inf.de adim.leg.& qđ decidit Rot.ti.de testa.deci.11.in antiq.Pau.de Ca.ꝯs.53.Quia exceptiones,ſm antiqã impressionẽ.Eodẽ mõ participiũ futuri tpis,qđ facit et condõnem,vt s.dixi,si addat̃ executioni,nõ facit actũ conditionalem , l.si quis vina,in ver.degustanda,ff.de peri. & com. rei vend.Contra istam sol.& istã fallen.vr̃ casus in l.in quibus, §. qdã Titio,inf.de condi.& demon. Sol.ibi non erat relatiuum, sed dictio,si mater mea moriatur.Et sic qñ cõdõ expressa,vt est illa,quæ fit p dictionẽ,si,additur executioni,nõ procedit ista fallentia,siue istud no.secus qñ addit̃ condõ tacita,vt p aduerbiũ, cum,& p relatiuũ.Ita rñdet Bar.in d.l.1.& gl.in d.l.si decẽ cũ petiero.Et sic hẽs drĩam inter dictionẽ,si,& aduerbium cũ,& relatiuũ.& sic dẽt restringi l.nuper, inf. de leg. 3. Gl.in ver.coditio.
28 vult,† ꝙ condõ,quæ inducit p relatiuũ,sit tacita,& non expressa,& ad hoc reputat̃ sing.ſm Alex.& p ea Bar.alleg. tex in l.1.in vlt.col.ff.de cond.& dem.vbi in tali legato,Lego Stichum, quẽ alij non legauero , dr̃ inesse condõ , qđ nulla alia rõne esse põt, nisi pp relatiuũ,quẽ.& ibi gl. expresse dicit idem,si fuerit dictũ, Stichum,qui meus erit,& sic est ibi gl.consocia.ad idẽ Ale.post Imo.alle.tex.in d.l.si quis ita.inducendo,vt hic p eũ, q̃ inductio tolli põt ex ijs,q̃ s.dixi .Idẽ expressius firmat Bar.in d.l.1.col.pen. versi.sed qro.vbi assigñt rõnem ; qa relatiuũ non respicit principaliter ipsam dispõnem,ſm nãm cõdõnis,q̃ est principalr respicere ipsam dispõnem,& eã suspẽdere,l.cũ ad psens, ff.si cert. pet.sed respicit suũ añs,p cuius relationẽ porrigit ad actũ verbi principalr disponentis;iõ dr̃ principalem dispõnem qualificare secundariò,& tacite,sicut dicimus de dictione, cum, d. l. si Titio,inf.qñ dies lega.ced.Istã rõnẽ Are.subtiliter impugnat;quia ea attenta,sequeretur,si dixero,lego Stichum.qui meus erit , ꝙ relatiuũ,cum,respiciat rẽ,i.Stichum,principalr faceret demonstrationem,q̃ cadit circa rem:secundariò ꝯdõnem,q̃ cadit circa actũ disponentẽ;seu circa ipsam dispõnem,cuius ꝑriũ dr̃ hic in tex.Ad istud arg.põt rñderi,ꝙ licet relatiuũ principalr respiciat rẽ,tñ respicit illa cũ suo verbo,cui adiũgit:& cũ sit verbum de futuro,non põt nisi ſm nãm verbi demonstrare,q̃ nã est,vt non demrẽt,nisi ab euentu.Scdõ aduerte,ꝙ attenta ista rõne, videret dicendum,si diceret,legõ Stichũ,si meus erit,ꝙ esset ꝯditio tacita;qa respicit rẽ,i. Stichũ Sol.licet respiciat rẽ, non tñ p eã,& eius medio,porrigit ad actũ verbi principalr disponentis;qa dictio,si, respicit et vniformiter actũ verbi principalr dispõnẽtis,& totã dispõnẽ.Alia rõne Mod.hic dñt,ꝙ dr̃ tacita;qa non est expressa,i.propria figura ꝯdõnis ; & sub illa forma verborũ,q̃ faciat ꝓpriẽ ꝯdõnẽ,vt est dictio,si,& ideo dñt,ꝙ dr̃ tacita verbis specialibus; põt tñ dici expressa verbis gñalib. vt in simi dicit Bar.in l.1.§.de vulg.& pupil.col.2.Quæ aũt sit vtilitas,an dicatur tacita vel expressa,apparet ex ijs,q̃ s.dixi. Glo. fi.diuidit in tres partes.In prima rñdet tacito q̃sito , & si referatur ad tex.gl. nõ ꝑcedit,l.scribit,inf.de au.& arg leg.si vero simplr intelligat̃, procedit. In scđa alleg.multas leges ꝯcord.sed aduerte,quia ibi bene oẽs faciũt ad hanc legẽ;sed aliæ ad vnũ propositum , aliæ ad aliud.Secunda ibi,& facit. In tertia oppo. & non solu. Circa primã partẽ dic,vt p Bar.in l.rem legatã,inf.de adi.leg.qa nõ est principalis mã huius l.& simr circa dictũ Dy. ꝙ donatio cã mortis reuocet̃ pp volũtariam alienationem,nihil et dico,qa tractatum fuit in l.2.§.eo.Extra gl.Bar.hic ponit theoricã.An ꝯdõ possit scindi?& format duas qões.Circa doct Bar. collige ꝯclõnẽ
29 cum fallen. Conclõ aũt sit ista : † Cõditio apposita in psonam honorati,nõ põt ab eo diuidi,l.cui fundus,inf.de ꝯd.& dem.q̃ loquitur in cõditione de dando.Amplia , vt idem sit in ꝯdõne, q̃ ꝯsistit in faciendo,l.pen.C.de cond.inser. Itellige istã conclu-
30 sionem procedere,† qñ cõdõ est apposita vni soli;secus si pluribus;tunc si ꝯsistat in dando , est diuidua;quia vnusquisque põt adimplere pro parte,d.l. cui fundus.si vero ꝯsistat in faciendo; tunc ab vno saltem dẽt in totum adimpleri;quia factum est indiuiduum.d.l.pen.iuncta glo.& l.si ita fuerit.s.de mil.test.Quid aũt si fcm̃ sit indiuiduũ; vt qa sint grauati ad faciendũ 10.opas in putãdo vineas,vel qđ sile:dicere diuidi posse,vt si alter qnq; pstiterit,dẽret ꝯseq legatũ sibi factũ,arg.d.l.cui fundus.Bar.tñ in d.l.pe.sentit opp.dũ dicit,ꝙ dr̃ indiuidua; qñ est vna oĩb.cõis,vt si fecerint domũ.põt rñderi,ꝙ ꝯstructio domus nõ affert tm̃ vtilitatis respectu partis,q̃tũ tota respectu totius;igit̃ indiuidua,l.
31 stipſones nõ diuidunt̃,ff.de ver.ob.Scdõ intelligit , vt diuidi nõ possit ab ipso honorato , cui est apposita ex voluntate;secus si ex necessitate superuenienti vellet diuidere,l.pe.inf.de ꝯd.& de
32 mõ.Tertiò fallit,† nisi scinderet̃ legatũ, quo casu scindi quoq;
33 ꝯdõnẽ necesse est,l.Plauti⁹,inf.de ꝯd.& dem.Quartò fallit,† qñ ꝯdõ venit adimplenda circa rẽ ipsam,& in ipsa re,de qua fit dispõ,ita ꝑcedit iste tex.cũ simili.Pro ista fallen.d.Ias. adducit tex. in l.fi.in prin.§.de vul & pup.vbi seruo duorũ dñorũ instituto, si alter non velit iubere,ꝙ adeat,alter sic,substitutus vulgaris admittit̃ ad partẽ alterius dñi:ergo illa verba,si hr̃s nõ erit,diuidũtur,i.quatenus nõ erit.Ecce ergo,ꝙ ꝯdõ erat adimplenda circa rẽ,& in ipsa re,s.hr̃ditate;& iõ fit diuisio,& ita tenet Ale.in l pe. C.de impub.Sed parcat mihi,istud nihil facit;qa ꝯdõ erat adimplenda circa rẽ,videlicet circa hr̃ditatẽ;sed nõ in re,i.in ipsa hr̃ditate;sed in volũtate,& psona adeuntis.Et cõis opi.est in ꝯriũ; ꝙ hæc ꝯdõ,si instituti hr̃des nõ erũt,nõ diuidat̃,vt firmãt Bar.& Pau.de Ca post gl.in l.quis,C.de impu.& cõem affirmat Soc.in repe.l.1.ver.circa q.principalẽ,§ de vulg.& pup.Scdõ ꝯ istã fallẽ. d.Ias.inducit l.2 §.de ꝯd.insti.vbi illa ꝯdõ,si erit hr̃s esto, non diuiditur,i.quatenus;imò etiã si pars sit alienata in totum,erit hæres.sic rñdet,& postea sol.impugnat,& iõ relinquit cogitandũ. Tu aduerte,ꝙ ille tex.non facit ꝯ,sed pro:quia ibi scribit̃ cõdõ, nõ in dispõ,cui fuit adiecta ꝯdõ.rõ est, qa rei adiecta indiuiduẽ. non.n.põt quis pro parte decedere intestatus,& pro parte testatus;iõ testr̃ dicẽdo seruo,si meus eris,cum moriar, hr̃s esto,vr̃ dicere,et si pro parte eris meus,hr̃s esto;& sic bñ scindit̃ ꝯdõ,& non dispõ.Põt et dici , ꝙ scinditur effectus instõnis ſm volũtatem testõris,q volebat,ꝙ si suus esset in totum,esset hr̃s sibiipsi, & sic liber,si vero non sit suus;nisi pro parte,nõ sit nisi pro parte,eo mõ,quo declarat gl.l.sed in cõdõne, §.si seruũ cõem,§.de hr̃d.insti.Ex præmissis infert Bar.ad duas qões.Circa primã no.
34 † ꝙ hęc ꝯdõ,Si nõ valeat iure testa.valeat iure codicillorũ;scindit̃, i. quatenus non valeat; & ita firmant Bar. & alij in auth.ex cã,C.de lib.præt.& cum Bar.transeunt alij *cõiter*,& ego sequor, ꝙ sit diuidua.An autẽ sequatur illatio,de qua per Bar.in d.auth. ex causa,non examino.Et ex hoc infero ad notabilem q. Dicit
35 statutum,† ꝙ mulier non possit relinquere marito vltra quartam in vltima voluntate;quo casu non censetur ꝓhibita donare cã mortis,quærit̃ si in hmõi testamento maritus sit institutus cũ cla,si nõ valeat iure testa.valeat iure codicillorũ,vel donationis cã mortis;vtrum maritus hẽbit residuũ vltra quartã in vim donationis? Præmissa faciunt,ꝙ sic,qa hęc ꝯdõ, si nõ valeat, resoluit,i.quatenus non valeat;& ita ꝯsuluit Deci.consi.196.In casu pdicto.Sed aduertere;quia prohibitus relinquere in vltima volũtate,vr̃ et prohibitus donare causa mortis,ut vr̃ tex.in d.l.1.in prin.§.de tut.& rat.distrah.& in l.discretis, C. qui testa.face.pos. & probat d.Ias.in l.licet,col.1.C.de test.mil. de quo dixi in l.2.§.
36 eo.Circa secundã q.de statuto , † ꝙ mulier non possit ꝯhere sine ꝯsensu duorũ propinquorũ ex parte patris,si eos habeat ; & si non habeat,ex parte matris.illa verba,si eos habuerit,exponũtur,i.quatenus habuerit, & iõ si habuerit unum tm̃ ex pte pr̃is, debit hr̃e ꝯsensum illius, & cõsensum etiam unius ex parte matris.Ista decisio *cõiter* tenetur,ut attestatur hic omnes & Mod. & maximè d.Ias.qui plura accumulat,& Fel.post Pan.in c.quoties,col.1.de testi.Et inquantum dicit, ꝙ si mulier non haberet nisi unum ex utroq; latere,ꝙ ille sufficeret,uide Fel.in c.proposuisti,col. 2. de probatio.Iuxta hoc qro , stante pdicto statuto. Quid si extent ex parte patris,sed nollent consentire;an erit recurrendum ad eos,qui sunt ex parte mr̃is? Vr̃ ꝙ sic , quia paria sunt,non hr̃e,uel habere,q nolint,l.1.in fi.ff.de procu.In ꝯriũ facit,qa per purificationem cõdõnis primę partis statuti,resoluta fuit scđa pars,ut hic per Bar.in fi.Vñ dic,ut per Bar.in l.si cum dotem,§.eo aũt tpe,§ solu. matri. Vltra Bar.Alex. pdicta indu-
37 cit† ad plures iudices impetratos cum cla,si non oẽs possint, uel nolint interuenire,alter solus,&c.Pone. ꝙ duo à principio noluerint interesse;& alius solus cępit de cã cognoscere;q̃ritur si alij duo uelint postea interesse,utrũ possint? Io. And. in reg. mutare,de reg.iu.in 6.rñdet ꝙ sic;quia illa cla,si oẽs noluerint, uel nõ potuerint, debet itelligi,quatenus noluerint per pdicta. sequitur D.Alex. Adde tex.in c.coram , & in c.qm̃ Abbas.& ibi Pan.iuncta gl.de offic.deleg.ubi concludit,ꝙ hæc clausula operatur,ꝙ impeditus cessante impedimẽto,possit interesse,etiam inuito collega,qui cępit cognoscere. Sed in ꝯrium ur̃ tex. in c. cũ plures,de offi.dele.li.6.sed ibi loquit̃ in cla diuersa, ut ibi aduertit gl.& uideas Fel.in c.sciscitatus,col.peñ.& fi.de rescr.Suc-
38 cessiuè infert D.Alex.† ad snĩam latã his uerbis, Condẽno reũ, si est ꝓbatũ,aliàs absoluo.de qua per Bar.in l.ait ptor,§.si iudex, ff.de

ff.de re iudi.vt exponatur,quaten⁹ est ꝓbatū. Aduerte, qa D.Ale.
p̄supponit hanc sniam valere; sed certè istud sp visum est mihi
periculosum;qa ex verbis sniæ cognoscit, ꝙ fuit lata sine causæ
cognitione;ergo nulla,l.ꝓlatam.C.de sent.& interlo.omn.iud.
39 Vltra D.Ale.infert ad aliā qōnem †iudex viso libello,in quo pe
tebat vnū p̄diū in parte vineatū, in parte aratoriū, adiudicauit
p̄dium vineatū; dubitat,vtrū intelligat adiudicare p̄diū, quate-
nus est vineatū? Prædicta faciunt ꝙ sic. Contra.ꝯsuluit Cor.ꝯsi.
23.li.4.Vr motus;qa habita relatione ad acta,iuxta gl.in l.si quis
ad exhibendū.ff.de exce.rei iud.& ꝯsiderato,ꝙ p̄diū adiudicatū
vni,aduineatū duntaxat,non erat pratū,sed aratoriū & aduinea
tum simul,iō totū adiudicatū fuisse putat.Ad istū tex. rn̄det, ꝙ
loqt in relatiuo; qđ licèt ꝓcedat in participio, vt dcm̄ fuit s̄. tn̄
secus in noīe adiectiuo, vt est nomen,aduineatum. Præterea
istud ꝙ dictio,si,& relatiuū, quis vel qui, resoluant,i.quatenus,
procedit ex quadam mentis interpretatione;non aūt ex vi,seu
proprietate vocabuli, quod cessare debet, vbi ex verisimilibus
coniecturis constat de ꝯ̄ria mente,reg.in obscuris, de regu.iur.
Quæ omnia signabis ad declarationem huius tex.

SVMMARIVM.

1 *Legatum an dicatur delatum ante aditionem hæreditatis.*
2 *Legatum in diem,vel sub conditione, non potest repudiari.*
3 *Legatum factum seruo, domino adimi non potest,quod declara vt ibi.*
4 *Pater solus non potest repudiare legatum filio factum,quæ conclu.pro-
cedit iure Cod.*
5 *An iure isto fforum pater sine filio possit legatum filio factum repudiare.*
6 *Dominus solus potest seruo delatam hæreditatem repudiare; de verita-
te tamen ibi.*
7 *Statulibero delatum legatum dominus repudiare non potest.*
8 *Abbas an possit sine consensu monachi repudiare hæreditatem delatam
monasterio mediante persona monachi.*
9 *Prælatus hæreditatem ecclesiæ delatam repudiare potest sine consensu
capituli.*

LEgatum. Propter breuitatem non diuidit,nec
summatur. Pro intelligentia dubitat,
1 † an dicatur delatum ante aditam hr̄ditatem per hære
dem. Vr ꝙ sic,qa recta via dn̄ium transit in legatariū a die mor
tis,l.a Titio,ff.de fur.ergo delatū,& sic repudiari poterit.Cōtra.
vult gl.in l.qui aūt,in prin.in ver.legatum.ff.de his,q̄ in frau.cre.
gl.in l.si fundū sub ꝯdōne,§.Titius.inf.eo. Lud. & Are. in l.is,q
hæres.in prin.s̄.de acq.hære.Ias.rn̄det argu. Bart.in l.si tibi hō.§.
2 cū seruus.inf.eo.Et ex hoc infert, † ꝙ minus valebit repudiatio
legati in diē,vel sub ꝯdōne; qa non est delatū, l.si ita scriptum.
§.si sub ꝯdōne.inf.ti.prox. Sed an possit pacto remitti? Vr ꝙ sic,
per l.1.C.de pact.Contrarium fortè verius;quia interim posset
seruus fieri liber; & iō pactum dn̄i non dēret sibi p̄iudicare,l.si
debitor.§.seruo alieno.inf.tit.proxi. Tn̄ vr,ꝙ hæc spes,ꝙ possit
fieri liber,non est cōsiderabilis a iure,ſm Aret.hic,& Bar. in l. is
p̄t.s̄.de acq.hær.Ergo dn̄s poterit pacto remittere.In gl.ibi,l.le-
gatum,rō Bar.& cōis assignata in d.l.legatum,est vera, sic decla
rata.Legatū dn̄o non adimitur;quia factum ei non est. Et si di
cat,si dn̄o acquirit;ergo censetur ei factū. Rn̄detur,ꝙ viuente
testatore, acquisitio legati non est in cōsideratione; qa legatū
non cedit nisi a die mortis.l.vnica. §. cum igitur. C.de cad.toll.
& isto mō hæc rō intellecta effugit argu.Senen.& D.Ias.hic. Et
3 sic hēs ꝯclonem,†ꝙ legatum factum seruo,non p̄t adimi dn̄o,
d.l.legatum.Istud limitat Soc.vt non procedat, qn̄ legatū esset fa-
ctū seruo sub ꝯmemoratione dn̄i;puta Lego Titio seruo Mæ-
uij,siquidem in ptāte ꝓmanserit Titius;tunc adimi p̄t legatum
a dn̄o.rō,quia tunc ex persona sua factum intellr,l.fil. In ea. gl.
ibi,sed ꝯ̄ l. Titia.§.Lucia.gl.ibi sol.ꝯ̄rium,ꝙ fideic. expediri non
p̄t eo mō,quo ibi,s.tacitè per interessentiam diuisionis,q̄ fit in-
ter hr̄des;sed expressè sic.& cū ista sol.trāseunt *cōiter* scrib. Alio
mō solu.Raph.Com.hic,cuius sol. impugnaui tibi in l.1.s̄.e. iō
nō repeto. In ea.gl.in fi.ibi, plus iuris hēt filius quàm seruus. hēs
4 colligere duas ꝯclones. Prima est, † ꝙ legatum filio factum,pr̄
solus repudiare non p̄t:ratio est,qa plus iuris in legato filius ha
bet,q̄ seruus,ita dicit gl.Ista ꝯclo de iure no.Cod.est plana in ad
uentitijs,ꝙ pr̄ in p̄iudicium filij repudiare non p̄t,per l.cū non
5 solū.C.de bon.quæ lib.& l.ex repudiatione.C.de fideic.†sed an
isto iure procedat ista ꝯclo, Bar.& gl.hic tenent ꝙ sic,ꝯ̄.tenent
Ale.& *communiter* scrib.quia isto iure,q̄cquid acquirebat filius,
acquirebat patri,sicut seruus dn̄o,l.placet.s̄.de acq.hære.Defen-
dendo gl.possumus rn̄dere, ꝙ licèt isto iure quicquid acquire-
ret filius,acquireret patri,sicut seruus dn̄o;tn̄ filius pp spem de
futuro hēt plus iuris;qa dr̄ quasi dn̄s viuente patre,l.in suis.s̄.de
lib.& posth.Itē filius hēt plres vias peruenientes ad legatum per
emancipationē,vel per mortem parentū;at in seruo vna est tm̄
via pp manumissionem. Et si dicat,ꝙ istud ius, qđ hēt filius in
legato,patri statim acquisito,vt inf.dicā,ꝯsistit in sola spe mor-
tis,q̄ spes tanq̄ improbabilis non admittitur, l. post emancipa-
tionē.inf.de lib.lega. Rn̄det,ꝙ imò q̄tum ad istū effectū est cō
siderabilis,l.renitente.C.de iure deli. Defendendo cōem p̄t re-
plicari,ꝙ loquit de iure Cod.itē loquit in hr̄ditate, q̄ non acq-
rit patri,nisi filius adeat;iō spes est ꝓbabilis;qa p̄t non adire,do
nec extiterit sui iuris, q̄ rō cessat in legato, qđ statim acquiritur
pr̄i.Et sic retenta cōi opi.hēs ampliationē ad istū tex.vt ꝓcedat
ēt in legato facto filiofamilias,qđ pr̄ p̄t repudiare sine filio. Re
tenta ista ampliatione, qd rn̄debit ad tex.in d.§.fi. Rn̄dēt Ray.
& sequaces,ꝙ loquit in hr̄ditate,q̄ non p̄t adiri sine filio,l.si qs
mihi bona.§.iussum.s̄.de acq.hær.l.1.C.q admit.ergo nec repu-
diari sine eo,p reg.l.is pōt,s̄.de acq hære.ista rō cessat in legato
facto filiofamilias; qa statim recta via sine filio acquirit pr̄i,l.q̄
6 legata.ff.de reg.iur.cum sim.Scđo hēs colligere ex gl.†ꝙ dn̄s so
lus p̄t repudiare hr̄ditatē delatā seruo.idē tenet gl.in d.§.fi.Bar.
Ale.& *cōiter* legistæ hic,& in d.§.fi.& in l.2.C.de repu.bon.poss.
Abb.& cōiter canonistæ in c.in p̄ntia.de prob.Pro ista cōi opi.
adducit tex.in l.1.§.per seruū.inf.de succes. edic. Scđo tex.in l.q
aūt.§.si seruū,ver. qa licuit ei ēt hr̄ditatē repudiare.ff.q in frau.
cre.Contra.tenet gl.in d.l.ex repudiatione.Ray.& D.Ias.hic,Bar
to.sibi ꝯ̄rius in d.§.fi.motus vnico arg.Dn̄s non p̄t solus hr̄dita-
tem adire sine seruo,l.cum proponas.C.de hær. inst. ergo solus
non dēt posse repudiare,per rl̄am d.l.is p̄t. Defendēdo cōem,
Imo. Are.& sequa.rn̄dent ad rl̄am d.l.is pōt,ꝙ illa regula, & illa
æquiparatio procedit in ijs, quibus ex persona propria defert.
hæreditas; secus in ijs, quibus defertur ex persona alterius. pa-
ter,quia tutor p̄t agnoscere bonorum posses. delatam pupillo
solus,l.bonorum.C.qui adm. & tn̄ non potest solus repudiare,
l.tutor.cum gl.inf.de bo.poss. Dn̄s meus truffatur de ista sol. di-
cens,ꝙ bn̄ concludit, ꝙ nomine alieno facilius concedat adi-
tio,q̄ repudiatio;non aūt concludit, ꝙ ei cui cōceditur aditio,
non concedatur repudiatio.Vnde ſm sol.istorum sequeretur,
ꝙ dn̄s posset adire sine volūtate serui,licèt non possit repudia-
re. Primum est falsum,ergo & ſm. Mihi aūt vr̄,ꝙ nō sequatur
illatio D.Ias.sed bene retorquet; quia vbi noīe alieno concedi
tur aditio,non sequit,ergo concessa est repudiatio, vt in exem
plo tutoris. A fortiori nullo modo alieno nomine concedit
aditio,multominus concedit repudiatio.Et isto modo sequit,
ꝙ sicut dn̄s non potest solus adire,minus poterit solus repudia
re.Secundo D.Ias.ꝯ̄ cōem adducit;quia ratio, quæ militat in pa
tre, ꝙ ante aditam hr̄ditatem non possit repudiare hæreditatē
delatam filio(quia ante aditam nullum est ius causatum, l.pre-
tia rerum.inf.ad leg.falcid.) militat etiam in dn̄o,ergo etiā mi-
litabit eadem iuris dispō,l.adigere.§.quamuis.inf.de iure patro.
Ad istud respondent aliqui, ꝙ alia ratio militat in patre,alia in
dn̄o:nam pr̄ non potest,ne auferat spem filio,qui vel p emāci-
pationem,vel p mortem pr̄is factus sui iuris, poterit sibi q̄rere
hr̄ditatē,ita ꝓbat tex.in l.renitente.ver.spē, C.de iure delib. quæ
rō cessat in seruo, in quo hæc spes succedēdi cessat; ex quo nisi
volente dn̄o ad libertatem ꝑuenire non p̄t. Tu ꝯsidera,ꝙ ma-
ior spes vr̄ esse,ꝙ serui possint ad libertatē ꝑuenire ex plurib.ca
sibus ꝯ̄ voluntatē dn̄i,q̄ ꝙ filij efficiant sui iuris,vt toto titu.ff.q
sine man.ad liber.perue.& toto ti.C.qb.ex cau.ser.ꝓ præm. lib.
acci.Itē ꝯsidera,qa rō quare dn̄s non possit adire est;qa non est
sibi delata,ſm Pau.de Ca.in d.§.fi.Ista rōne attenta, nec ēt pote
rit repudiare;quod.n.non competit, repudiari non pōt.l.si ita
scriptum.§.si sub conditione.inf.tit.proxi.Tertio D Ias.adducit
tex.in l.seruus dotalis.s̄.sol.mat.iste tex.nihil facit;quia licèt ipse
seruus sine iussu dn̄i repudiare non possit; non tn̄ sequit,ergo
dn̄s solus non pōt. Et tenendo cōem, non placet rn̄sio data ad
§.per seruū. ꝙ ille tex.debeat intelligi,ꝙ dn̄s possit bonorū pos-
sessionē delatā sibi repudiare per seruū,ſm intelłm Saly.& Lu
do.Ro.quem approbat D.Ias.in d.l 2.quia,vt hic ipse fatet,licèt
possit accōmodari;tn̄ magis cōis intellect.adaptatur, iō ille te-
7 nendus est.Limita tn̄ cōem opi.†nisi seruus esset statuliber,tūc
dn̄s inuito seruo,repudiare nō posset illa rōne, qua nec pr̄, ſm
8 Bar.in d.§.fi.Præmissa inducunt ad tacitā qō.†An abbas sine cō
sensu monachi repudiare possit hr̄ditatem monasterio delatā
mediante persona ipsius monachi? Præmissa faciunt ꝙ sic,ęqui
parando monachū seruo,prout rł̄r æquiparat,ſm gl.in l.ex pœ
nalibus,de reg.iur.Bar.in l. cum fundus.§.seruum tuum.vbi latè
Ale.& Mod.ff.si cer.pet. Et ita per istam æquiparationem deci
dit Bar.in l.tutor.in fi.ff.de bo.pos. Et q̄tum ad hoc bn̄ facit, qa
magis *communis* opi.cano.est, ꝙ ēt possit prælatus adire, vt latè
per Pan.& alios,in c.in p̄ntia,de proba. latè per Soc. in l.1.s̄.de
vulg.& pup. Ergo ſm cano.poterit ēt repudiare, p reg.d l.is p̄t.
Itē quia monachus non hēt nec velle,nec nollę.c.si religiosus.
de ele.lib.6.& ista q.q̄tum ad monachū non hēt dubōnem. Sed
9 difficultas ꝯsistit, † An p̄latus possit repudiare hr̄ditatem delatā
ecclæ sine ꝯsensu capituli? Circa hanc q. D. Ias.hic post alios di-
cit *communem* opi. esse, ꝙ possit,ſm quam ꝯsuluit Fede.de Sen.
vir magnæ authoritatis,in ꝯsil.9. Casus talis est, & sequunt plres
alij relati hic seriosius per Ale.& D. Ias. Veritas stat in vno solo
fundamento,s.an repudiatio dicatur alienatio? Et vr̄ ꝙ sic,l.ma
gis puto.§.fundū.s̄.de reb.eor.In ꝯ̄rium vr̄ tex.in l.qui autem.in
princ.super quo fundatur cōis opin.ff.de his, quæ in frau.credi.

SVMMARIVM.

1 *Quod operatur propoſitum in propoſito, id operatur oppoſitum in oppoſito.*

2 *Argumentum accedit naturæ ſui principalis, ideo ſicut valet donatio inter patrem, & filium pro dote, ita pro augmento dotis.*

3 *Arg. de diminutione ad augmentum, eſt validum, & ad quem ſpectat periculum diminutionis, ſpectat commodum augmenti. quod facit ad deciſionem duarum quæſtionum ibi traditarum.*

4 *Chriſtianiſſimus Rex vendidit gabellam ſalis Comitatus Prouinciæ cuidam Baroni; auctus eſt demum comitatus aliquib. ciuitatibus, an pro augmento debeat ſolui noua gabella, an uerò cedat commodo Baronis emptoris: quod nihil aliud eſt quærere, quàm in contractu venditionis, augmentum ſpectet ad emptorem, an ad venditorem.*

5 *Vſura eſt minuere debitum propter termini diminutionẽ; ſicut eſt cum augetur debitum propter termini prorogationem.*

6 *Priuilegiatus vt poſſit tranſire per comitatum abſque præſtatione pedagij, poterit tranſire immunis per augmentum comitatus.*

7 *Augmentum rei emphyteuticæ ſpectat ad emphyteutam ſiue latens, ſiue patens ſit augmentum.*

8 *Commodum rei legatæ cedit legato. Quod intelligitur in commodo, & augmento facto per teſtatorem in re ipſius legata.*

9 *Legata re alterius, ſi augmentum contingat illi rei facto illius, cuius res erat; non cedit commodo legatarij. Multa de intellectu l. ſi chorus. §. area, infra de leg. 3.*

10 *Augmentum adiectum parti non cedit cõmodo legatarij; quia pars non accedit parti.*

11 *Aeſtimatio fundi cum adiectione oneris impoſiti legatario. facit vt augmentum non cedat commodo legatarij. Quid ſi teſtator leget fundum, aut centum loco pretij, an augmentum cedat legatario.*

12 *Immunitas conceſſa a collectis, an intelligatur conceſſa pro nouis collectis impoſitis ratione belli.*

13 *Immunitatis ſimplex conceſſio a collectis, intelligitur de extraordinarijs. quod ampliatur duobus modis. nu. 14. & 15.*

16 *Immunitas ſimpliciter conceſſa non extenditur ad onera, quæ augerentur propter inſolitam, & improuiſam neceſſitatem.*

17 *Guerra tali imminente, cõtra quã reſiſti nõ poſſet per dominũ, niſi ſubditi ſui grauarentur, immunes ad oneris hmõi præſtationẽ tenerentur.*

1 SI ex toto. No. primò ſm Ale. & Mod. † ꝙ idem
opat oppoſitũ in oppoſito, qđ ꝓpoſi-
tũ in ꝓpoſito; ꝗa ɔriorũ eadẽ ẽ diſciplina. ɔcor. l. fi. §. fi.
inf. de leg. 3. c. 2. de ɔſue. c. hoſpitiolũ. 32. diſt. dixi in rub ff. de ac-
2 quir. poſ. Scđo no. † ꝙ augmentũ accedit naturæ ſui principalis.
ɔcor. tex. in l. qđ in rerũ. §. ſi qs poſt. inf. eo. l. ẽt. C. de iur. do. l. in-
ter ſocerũ. §. cũ inter. ff. de pac. dot. cũ alijs ɔcor. alle. in gl. Adde,
ꝙ ſicut valet donatio inter patrẽ, & filiũ ꝓ dote. l. Põponi⁹ Phi-
ladelphus. ff. fami. erc. ita ꝓ augmẽto dotis, ſm Are. in l. placet. ſ.
de acq. hær. D. Iaſ. in rub. ſ. ſol. mat. in fi. & latè Cur. ɔſi. 57. Super
eo, col. 3. cũ duab. ſeq. vbi ad iſtud ꝓpoſitũ alle. infinita. Tertio
3 no. † ꝙ valet arg. de diminutione ad augmentũ, & ad quem ſpe
ctat periculũ diminutionis, ſpectat ẽt ɔmodũ augmẽti, concor
dat tex. in d. §. ſi qs poſt. Bñ facit qđ ɔſuluit Gem. ɔſi. 70. D. Mat-
theus. col. fi. vbi decidit, ꝙ grauatus ponere duos cereos in ꝑpe-
tuũ certo altari, qñ eleuabit corpus Chri, tenebit ẽt ꝓ miſſis po
ſtea adauctis, ſeu augmentatis ad illud altare. Mouet iſta rõne;
ꝗa ſi diminuerent miſſæ, diminueret legatũ; ergo ſi augent, &
legatũ augeri dẽt. Sic in ſili decidit Io. And. in c. 1. de reli. & ve-
ne. ſanc. ꝙ grauatus ſingulis feſtis ponere certos cereos in offer
torio, tenebit ẽt in feſtis nouiter ɔſtitutis; ꝗa ſi diminuerentur,
diminueret & onus, qđ not. Iſta iura loquunt in vltimis volun.
4 Sed qd in ɔſtib. † An augmentũ ſpectet ad emptorẽ, an ad vẽdi
torẽ? Ale. hic tangit. Ego aũt ꝓ veritate radicitus indagãda ſubij
cio qõnẽ in facto. Chriāniſſimus Rex nr vẽdidit gabellã ſalis to
tius comitatus huius inclitæ priæ Prouinciæ magnifico baro-
ni de Glanes: poſt hæc auctus fuit comitatus de toto quarterio
Terræ nouæ ſibi ɔtermino. Quærit, an ꝓ augmento ſolui debe
bit noua gabella, an verò cedet ɔmodo pſati baronis empto-
ris? Iſtã qõ. in terĩs format Ang. in Auth. vt deter. ſit nu. cle. ver.
poſtea verò, vbi ꝑ illũ tex. tenet, ꝙ emptor tenebit augere ptiũ
gabellæ, ſicut ecclia augmentatis redditib. tenet augere nume-
rũ clericorũ. Pro iſta parte vr tex. ĩ l. Rutilia Polla, ff. de ɔh. emp.
ꝑ quẽ tex. ita decidit D. Phil. Dec. in c. cũ M. Ferrariẽſis, de ɔſti.
& in terĩs ita tenet Berta. in tra. de gabel. in 2. parte, q. 21. Scđo
ꝓ iſta pte facit, qđ deteĩant Ray. Raph. & Ale. hic, vbi ɔcludũt,
ꝙ augmentũ ꝓueniens fcõ vẽditoris non acqrit emptori. Ego
credo, ꝙ in pũcto iuris ɔriũ ſit verius ꝑ iſtũ tex. ꝗa valet arg. de
diminutione ad augmẽtũ. ſcđo ꝑ tex. in l. id qđ, ff. de peri. & cõ.
rei vend. ꝑ quẽ tex. ita vr tenere Fel. in d. c. cũ M. col. 2. Eſt verũ,
ꝙ Dec. in d. c. cũ M. rñdet, ꝙ loqt in augmento latenti; ſecus aũt
eſt in patenti, qđ nõ dẽt accreſcere, ſicut in vſufructuario, l. itẽ ſi
fundi. §. huic vicinus. ff. de vſufr. Cõfirmo ſol. iſtã in caſu nro; ꝗa
emptores gabellarũ æqparant vſufructuarijs, ſm Bal. in l. 2. in fi.
C. de ver. ſig. & iõ oẽs ll. loquentes de vſufructuarijs, hñt locum
in emptorib. gabellarũ, ſm Io. de Ana. ɔſi. 74. Viſis, & põderatis,
ad fi. Tu dicas, ꝙ licèt l. id qđ, loquat in augmento latenti; rõ tñ
ibi aſſignata (videlicet ꝙ dãnũ diminutionis ſpectet ad empto
rem; ergo ẽt ad eũ dẽt ſpectare ɔmodũ augmenti) militat, ſiue
latens ſit, ſiue patẽs. Vñ cũ hẽamus legẽ ſpālr loquentẽ de em-
ptorib. non dẽmus recurrere ad ſilitudinẽ vſufructuarij. Scđo
adduco, qđ ſic in terĩs decidunt Bal. & Ang. in l. at vbi, ff. de pe-
ti. hære. vbi ſi gabella alicui vendita ex forma ſtatuti duplicet,
5 augmentũ cedit ɔmodo emptoris. Ex hoc inferri pt, † ꝙ ſicut
augere debitũ ꝑꝑ termini ꝓrogationẽ, eſt vſura, c. in ciuitate,
de vſur. Ita diminuere debitũ ꝑꝑ termini diminutionẽ, ex par-
te debitoris, eſt vſura, & ita hic no. Tertio adduco ɔſil. eiuſdem
Dec. ſibi ɔrij ɔſi. 4. per tot. vbi ɔſuluit, ꝙ augmentũ gabellæ ꝓue
niens ex reformatione ciuitatis, q̃ pannos lanæ introducit in
6 ciuitatẽ, cedit ad vtilitatẽ emptorũ eiuſdẽ. † Quarto vltra iſtos
ad id, qđ ꝓxi. ſ. ego adduco tex. & qđ ibi decidit Gem. in c. fin. §.
ſinaũt, de ɔceſ. pb. vbi decidit, ꝙ hñs priuilegiũ, vt poſſit trãſire
ꝑ comitatũ abſq; pſtatione pedagij, poterit equidẽ ptranſire ꝑ
augmentũ comitatus immunis. Sic ergo q nõ tenet niſi ad 10.
ꝓ gabella comitatus, in plus adaucto comitatu grauari nõ dẽt,
arguẽdo de toto ad partẽ, l. q̃ de tota. ff. de rei ven. Quinto addu
co, qđ decidit idẽ Ange. in Auth. de æqual. dot. in prin. vbi deci-
dit, ꝙ ſi Princeps ɔcedat alicui merũ, & mixtũ imperiũ ĩ comi
tatu, intellr ẽt ɔceſſum in augmẽto poſtea ſecuto. Sexto, & vlt.
qđ decidũt gl. Bar. & *cõiter* ſcrib. maximè D. Iaſ. ibi, in l. 2. col. 17.
7 C. de iure emph. vbi decidunt, † ꝙ augmentũ rei emphy. ſiue la
tens ſit, ſiue patens, ſpectat ad emphyteutã, ad quẽ ẽt ſpectat in-
cõmodũ diminutionis. Nõ ob. tex. in l. Rutilia Polla; tũ ꝗa illud
nõ eſt augmentũ; tũ ꝗa ex forma vendõnis reſeruatũ erat aug-
mentũ ipſi venditori. Nõ ẽt ob. tex. in Auth. vt deter. ſit nu. cler.
& ĩ d. c. cũ M. ꝗa ɔcedo, ꝙ dẽt augeri gabella; ſed nõ ad ɔmodũ
venditoris; ſed emptoris, ſicut ibi auget ad ɔmodũ ecclæ. Min⁹
ẽt ob. qđ decidunt Ray. Raph. & Ale. hic; ꝗa dictũ eorũ ꝓcedit,
qñ factũ venditoris principlr, & de directo tendit ad augmẽtũ:
ſecus ſi veniat in ɔñam, vt in caſu iſto, in quo augmẽtũ comita
tus principlr tendit ad vtilitatẽ publicã, & acceſſoriè ſeqt aug-
mentũ gabellarũ, vel ꝓcedit qñ aliqd certi vendit, ſecus ſi futu-
rus euentus vendat, ꝓut eſt vẽditio gabellarũ, ſm Bart. in l. cotẽ
ferro. §. q maximos. 4. q. ff. de publ. & vect. Vltimo, & ꝓpius ad
8 ſpẽm no. † ꝙ ɔmodũ rei legatæ cedit legato, ɔcor. d. l. qđ ĩ rerũ.
§. ſi qs poſt. inf. eo. qđ ꝓcedit fortè, ſi legatũ factũ ſit ꝑ noĩa con
tinentia vniuerſitatẽ, vt lego gregẽ, l. grege. inf. eo. l. pe. inf. tit. ꝓ-
xi. Iſtud no. litant Imo. Ale & Mod. vt ꝓcedat, qñ augmẽtũ fuit
9 factũ ꝑ teſtatorẽ in re ipſius legata; † ſecus ſi augmentũ factum
ſit in re alterius, legata a vero dño rei, l. ſi chorus. §. area. inf. de
le. 3. ꝑ quã l. ita deteĩant Bar. Ale. & Are. in l. ſeruũ filij. §. ſi areę.
inf. e. Soc. dicit hanc litationẽ verã ꝑ rõnem l. vnũ ex familia. §.
ſi rẽ. inf. tit. proxi. qđ tñ non ꝓbat in d. §. area. primo, ꝗa intellige
re illũ tex. ꝙ ibi eſſet area aliena prorſus eſt diuinare; nihilomi-
nus dñs meus dicit, ꝙ imò ꝓbat ibi neceſſariò; ꝗa ſi fuiſſet teſta
toris ædificiũ ſuꝑ ea ɔſtructũ, deberet legatario, d. §. ſi areæ, cui⁹
ɔriũ expſsè dr in d. §. area. & ſic aduerte, ꝙ dñs meus vult, ꝙ cõ-
ceſſum ſit diuinare, vt iura iurib ɔcordent, qđ an ſit verũ, tu ip-
ſe ɔſidera. Scđo aduerte, dũ dicit, ꝙ ibi tex. negat, ꝙ ædificium
areæ peti poſſit, & ſic ꝙ negat ædificium deberi. Certè ille tex.
hoc non dicit; ſed bñ dicit, ꝙ area peti non pt. Et ſi dixeris, ergo
ſi area ɔſtructo ædificio peti non poterat, ɔñr nec ædificiũ. Rñ-
deo ex mente Soc. ꝙ ɔſtructo ſupra areã ædificio, deſinit eſſe
area, l. repeti. §. fi. ff. de vſufr. & l. ſi in area. e. ti. Nimirũ ſi peti area
non poſſit; ꝗnimò peti dẽat ædificiũ; & ſic vtrunque, retẽto ca-
ſu, ꝙ eſſet teſtatoris, & hoc mõ intelligẽdo, ille §. nõ aduerſabit
in aliquo §. ſi areę, ſed erunt concordes. Et ꝙ intells iſte ſit ver⁹,
ꝓbatur; quia ſi area fuiſſet aliena, & ædificiũ in ea ɔſtructum a
dño, certè tex. male diceret, ꝙ area peti non poſſet; ꝗa qñ area
aliena legat, vel legari ꝑmittit, ſi in ea ædificiũ ɔſtruat, area peti
pt, vt ſequat ɔdẽnatio ad æſtimationẽ. l. qui res. §. areã. ff. de ſol.
Et iſte intells Soc. magis mihi placet, q̃ intells cõis. Secundo li-
10 mita, † vt latè dictum fuit in l. ſerui electione. §. cũ fundus. ſ. eod.
vt ꝓcedat, qñ augmentũ adiectum fuit vni toto; ſecus ſi parti,
eo quia pars non accedat parti; ſed bñ toti pt aliquid accede-
11 re, prout hic. Tertio lita, † niſi fundus legatus fuiſſet ad æſtima
tionem; & prætextu illius æſtimationis legatarius fuiſſet ad ali-
quid oneratus; puta, lego fundũ Sempronianũ, quem æſtimo
valoris eſſe ducatorũ centum; cum adiectione, ꝙ tu legatarie
conferas ad opus fabricę qnquaginta; tunc. n. ſi fundus augere-
tur, non cederet commodo legatarij, caſus eſt in l. fi. §. 1. inf. tit.
ꝓxi. Rõ aũt eſt, quia teſtõr æſtimando fundum, vr potius voluiſ
ſe legare illam ęſtimationem. Quarto limita, niſi teſtõr legaſſet
fundum, aut centum loco pretij ipſius fundi; tunc ſicut nõ mi-
nueretur legatum per alienationem, l. Lucius. 1. inf. ti. proxi. ita
non dẽret augeri ꝑ iſtum tex. tñ cogita. Ex glo. Dy. & poſt eum
12 Bal. Ale. & Mod. formãt q. † Cõceſſa fuit alicui immunitas a col
lectis, an talis immunitas ẽt intelligat conceſſa pro nouis colle-
ctis nuꝑ impoſitis rõne guerræ? In iſta q. D. Iaſ. poſt Ale. & Are.
refert

refert tres opi.& tandem dicit, ꝙ op. Dy. negatiua, est cōis ꝑ tex. in l.1.C.vt nemi. lice.in emp.ſpe.ſe excu.quam latè cōfirmat,vt hic per eum. Ego circa hanc qō.& mām immunitatis,vt ſcripta doct.oīa ordinatè & intelligibiliter habeatis, facio regulam cū
13 fallentijs. Regula ſit iſta,† Immunitas ſimpliciter conceſſa à collectis,intelligitur ab extraordinarijs tm̄,vt l.in honoribus. §.qui muneris,ff.de vaca.mune.ideo cautela eſt, ꝙ in priuilegio adijciatur clauſula,tam ab ordinarijs q̄ extraordinarijs, ita Bar. in l. 1.per illum tex.C.de vac.mune.pub.lib.10.Bar.in l.2.ff.de iu.im
14 mu.Ale.conſi.30.Pōderatis,lib.5.Iſta ɔcl͡o ampliat, † vt intelligat nō ſolū de collectis extraordinarijs imponi ſolitis; ſed etiā de collectis ad auctis,& nouiter impoſitis. ita ꝓcedit iſte tex.& opi.Ray.pro qua facit tex.in c.qa circa,de priui.& q̄ alleg. d.Iaſ.
15 hic in 2.opp.huius qō. Scd͡o ampliatur, † vt ēt intelligatur conceſſa pro oneribus,q̄ imponent in futurum rōne guerræ; quia. talia onera ēt ſunt extraordinaria;& appellant ſuperindictū, l.1 & ibi gl.C.de ſuperindi.lib.10. Rō eſt,qa cū onera extraordinaria ſoleāt imponi ꝑꝑ imminentes neceſſitates,concedens ſaltē in genere, potuit cogitare de tali neceſſitate occurrente propter guerram,l.qui iure milit.§.de teſt.milit. Fallit primò iſta cō
16 cluſio,† vt non procedat in oneribus,quæ augerentur propter inſolitam & improuiſam neceſſitatē.l.Seio amico, §.medico, inf.de ann.leg.& quæ dicit ibi Bar.facit l.fiſtulas, §. fruſtra, ff.de ɔhen.emp.cum alijs traditis per Mod.in l.ſed & ſi quis,§. quæſitum,ff.ſi quis cau.& ita firmat Ale.& Mod.Senen.hic. Nam de tali caſu inſolito non præſumitur cogitatum,ſm Bal.in l.falſus, col.pe.C.de fur.& in l.licet,vbi etiā Sal.C. loc. Ale. cōſi.28.in 2.
17 dubio,li.1.& ɔſi.18.col.pe.li.3. Secundò fallit, † niſi occurreret talis guerra,quę ɔ dn̄m & eius ſtatū moueretur,aduerſus quam reſiſtere non poſſet;niſi ſubditos ſuos grauaret;tūc.n.etiam immunes ad ꝑſtationem oneris hm̄oi tenerent:ita procedit opi. Dy.& cōis per tex.in l.iubemus nullam, C.de ſac. ſan. ecc.& ibi Bal. no.ꝙ priuilegia immunitatis generaliter indulta non includunt caſum publicæ vtilitati ɔtrarium;& ſic non includunt caſum guerræ motæ ɔtra principem;& ita ɔſuluit D. Ale ɔſi.215. li.2.& faciunt tria alia,quæ hic adducit dn̄s meus, & in iſtis terminis prouidit l.1.C.vt nemi.lice.ab emp. ſpe. ſe excu. & dictū Bar.in l.nullus,C.de curſ.pub.lib.12.Ad quod adde Pan.in c.nōminus,de immu.eccl.d.Iaſ.in l.placet,in 3.col. C.de ſac.ſan.ecc. Barb.conſi.1.vol.3.Pet.de Anc.conſi.96.Super d.dubio.

SVMMARIVM.

1 *Duo rei debendi,& credendi; etiam in teſtamentis conſtitui poſſunt.*
2 *Alternatiuè conſtitui poſſunt duo rei tam debendi,quàm credendi,quod declara duobus modis.*
3 *Solō facta ab vno ex reis debendi; etiam vni ex reis credēdi liberat oēs.*
4 *Petitio partis facta ab vno ex reis debendi per creditorem, non inducit diuiſionem.& nu.14.*
5 *Solutione partis facta ab vno ex reis debendi,non inducitur diuiſio; imò poteſt creditor adhuc ab eodem petere reliquum.*
6 *Dictio,quaſi; qn̄q; eſt expreſſiua veritatis; quandoq; ſtat ſimilitudinariè.*
7 *Copulatiuè grauati in teſtamento,non conſtituunt ur duo rei debendi; idē ſi nominibus proprijs ſine copula: idem ſi collectiuè, vel indefinitè.*
8 *Expreſſio iſtorum verborum,eadem,& inſolidū, facit vt copulatiuè grauati quid dare,dicantur duo rei.*
9 *Copulatiuè grauati in diuerſis orationibus, cēſentur duo rei debēdi cōſtituti. Quo pacto aūt procedat hæc concluſio, vide amicabilē concordiā diſtinc.fœdere.nu.10.*
11 *Receptione partis debiti ab vno ex pluribus reis debēdi,nō inducit̄ diuiſio,nec tacitū pactū de nō petendo reliquo; ēt ſi debitoribus ex iuris diſpoſitione competeret diuiſionis beneficium.*
12 *Receptio partis ab vno ex correis debendi ſoluente pro rata.& portione ipſum concernente, inducit diuiſionis beneficiū.ita procedit l.creditores,C.de pac. ſecus ſi ſimpliciter ſolueret partē non adiecto,ꝙ pro rata ſoluebat.limita tripliciter nu.13.*
15 *Creditor petendo ab oībus correis,pro parte; & litē iudicialiter cū oībus cōteſtando,cenſetur inducere diuiſionē.qđ declara vt nu.17.& 18.*
16 *Creditore petente partē ab vno ex correis debendi,non ſimpliciter,ſed ꝑ parte tangente ipſum à quo petebatur; an cenſeatur inducta diuiſio,& ſic an non ſit differentia inter ſolutionem,& petitionem.*
19 *Procurator ad cauſas ab oībus partē petendo; vel procurator ad exigendum ab vno partē accipiendo,non inducit diuiſionem; cum ſpeciale mādatum requiratur ad remittendum ius ſolidi.*
20 *Vnus cohæredum in caſu huius §.totum ſoluens, ab alio cohærede partē repetere non poteſt.*
Qua cautela euitabit hæres hanc rigoroſam deciſionem.

1 SI ita ſcriptum. Tres ſunt partes. Summatur cōiter,vt per Bar. No.† ꝙ etiā in teſtamentis ɔſtituuntur duo rei debendi, l.eandem rem,ff.de duob.re. Dicas,ꝙ ēt in teſtamentis conſtitui poſſunt
2 duo rei credendi, l.ſi Titio aut Seio,inf. ti. ꝓxi. Secundò no.† ꝙ per alternatiuam ɔſtituuntur duo rei debendi. concordat tex. in auth.ſi qn̄,in fi.C.de ɔſt.prin.& no.gl.in l.ſi. ff. de diuor. l.ille, aut ille, inf.de leg.3. Similiter per alternatiuam cōſtitui poſſunt duo rei credēdi,d.l.ſi Titio,aut Seio. Qđ vltimū intellige,qn̄ electio fuit collata in voluntatē hr̄dis,ſeu debitoris; ſecus ſi electio nō eſſet in eius ꝑtātē collata; qa tūc reſoluit̄ in copulā, ita loq̄t l.pe.C.de ver.ſig. Scd͡o intellige verū,ſi vtriq; alternatiuè noīato pōt acqri; puta,ſi vnus ſit īceſtuoſus,§.fi.in Auth.qb.mo.nat. ef ſi.ſui.ſecus ſi vni tm̄; qa alter hr̄ tanq̄ adiectus ſolutioni, ar.l.1.§. ſi fructuarius,ff.de ſtip.ſer.& ff.de ɔſt.pecu.l.ſed ſi filio, §.1. Ter-
3 tiò no.† ꝙ ſolō fcā ab vno ex plurib.correis debēdi, liberat oēs, ēt ſi fcā ſit vni ex pluribus reis credendi, l.in duob.§.fi.ff.de duo.
4 re. Quartò no.† qa ꝑ petitionē ꝑtis factā ꝑ creditorē ab vno ex reis debēdi, nō eſt inducta diuiſio, ɔcor. l.reos,C.de fideiuſ. Sed an pendēte iudicio, totū peti poſſit ab altero? Vide Bar.in l.in duob.§.fi.ff.de duob. re. Cōtra iſtud no. obſtāt fortiſſima ɔria,
5 de qbus dicet̄ in gl. Quintò no.ꝙ † ꝑ ſolonē ꝑtis factā ab vno, nō eſt inducta diuiſio,qn̄ adhuc liberū ſit creditori petere reli-
6 quū ab eodē,de quo ēt inf.dicet in gl. Sextò & vlti.no.† ibi,quaſi duo rei,ꝙ dictio,quaſi,eſt aliqn̄ expſſiua veritatis; ſunt.n.verè duo rei debēdi,d.l.eadē rē,ff.de duo.re.Et ꝙ ſit expſſiua veritatis,eſt tex.& ibi gl.in l. manifeſtiſſimi, §.1.C.de fur. ꝑ gl.Bar.& alios,in l.ſi aн̄,§.ſo.ma. Et ſi velis ſcire,qn̄ ſtet ſiītudinariè, & qn̄ veritatē importet, vide Bal.in l.q Romæ,§.duo frēs,in vlt col.ff. de ver.ob.vbi dicit,ꝙ ſi dictio,quaſi, exprimat ꝑ modū cāæ; tūc veritatē importat;& ſic vr̄ ꝙ exprimat hic,ſicut ibi, Et vidimus gl'iam eius,gl'iā quaſi vnigeniti, Io.1.c.in prin. Aħs importat ſiītudinē,l.2.ff.de inoff.teſt.& ita declarat dn̄s meus in l. re ɔiūcti, in 3.q.prin Bar inf. de leg. 3. Cōſidera tn̄, qūo dici poſſint duo rei ꝓmittēdi,cū nihil ipſi ꝓmiſerint? Sol. Adeūdo hr̄ditatē,dn̄r ꝓmittere,§.hr̄s,Inſti.de obl.q̄ ex quaſi ɔ. Gl.1.diuidit in tres ꝑtes, ſm dn̄m meū,vt hic ꝑ eū. Ego credo,ꝙ diuidi dēat in quatuor. In 1.declarat. In 2.opp.& ſol.& ſolō eſt,ꝙ in l.aн̄pe.ff.de duo.re. ibi copulatiuè,ſeu ɔiūctim erāt hr̄des grauati; hic alternatiuè. In 3.ɔ hāc ſol.opp.de l.vnic.§.finaūt ad deficiētis,C.de cad.tol.vbi legata erant ɔiūctim facta;& tn̄ onus nō diſtribuit̄. Dicit gl.ſol. vt ibi,nā ibi tex.loq̄t,qn̄ legatarij erāt ɔiūcti re tm̄; verbis verò diſiūcti; tūc onus tm̄ impoſitū vni vr̄,& iō nō ꝑtinet ad alios.
7 In 4.gl.vnā ɔcor.alle. Hēs ergo ex hac gl. † ꝙ plēs grauati in teſtō copulatiuè, nō intelligunt̄ duo rei debēdi. rō eſt; qa nā copulatiuę eſt, actū diſtribuere, l.reos,§.cū ī tabulis,ff de duo. re. Itē ſi ꝑ noīa ꝓpria ſine copula; tūc ēt ī viriles intelligunt̄ grauati; qa pūctus hr̄ loco copulę, ſm gl.ī l.ꝑtia rerū,inf. ad leg. Fal. Idē ſi collectiuè ab oībus hr̄dib.l.aн̄pe.ff.de duo.re. Idē ſi indefinitè,qa indefinita ſtat collectiuè, l.ſi plurib.inf.ti.ꝓx. Iſtis.n.duobus vltimis caſibus tenent̄ ꝑ portionib.hr̄ditarijs; nō inſolidū.
8 Intellige iſtud ꝓcedere,† niſi eſſet ibi verbū,eadē; puta ſi teſtōr grauaſſet Titiū hr̄dē ſuū ad dādū 10.& Męuiū hr̄dē ad eadē 10. §.1.Inſt.de duo.re.l.eadē,ff.eo.ti. Idē vr̄ velle Bar. ſi ſit dictū inſolidū,puta Titio & Sēpronio lego 10.inſolidū.ita Bar.in d.l.2.ff. de duo.re.& tex.in d.§.cū in tabulis,in fi. Scd͡o intellige, vt ꝓce-
9 dat,† qn̄ copulatiuè iungit̄ grauamē pluribus in eadē or̄one; ſecus ſi in diuerſa, ſm D.Bal.& Imo.hic,tūc.n.cēſent̄ inſolidū grauati.exēplū,ſi vna or̄one dicat̄, grauo Titiū hr̄dē meū ad dādū Sēpronio 10. Itē grauo Mæuiū ſiīr hr̄dē meū ad dādū Sēpronio 10.tūc tenent̄ inſolidū;& nō in viriles. Iſtā līationē impugnat D.Alex.dicēs,ꝙ licèt teneant̄ inſolidū; nō tn̄ ſunt plures rei debendi.& iſtud probat per tex.in d.l.ſi ex plurib.§.1.vbi eſt caſus, ꝙ iſto caſu vterq; teneat̄ ad idē inſolidū, ita ꝙ ſolone vnius,alter nō liberet̄,cui⁹ ɔriū diceret̄ ſi eſſēt duo rei.l.2.& 3 ff.de duo. re.& ꝑꝑ hoc ēt infert,ꝙ ſi appareat, ꝙ teſtator velit vtrunq; teneri inſolidū,ꝙ nō eſſent duo rei; eo quia ſolutione vnius alter tunc non liberatur,vt eſt caſus cū gl.in l. qđ ergo, §.ſi qs duos, inf.eo. Pro opi. D. Ale.facit,ꝙ vbi ſunt duo actus ꝓmittēdi ſiue legādi,& duę rerū expſſiones; tūc nunq̄ ɔſtituunt̄ duo rei; niſi addat̄ dictio eadē.Inſt.de duo.re.in prin.Bar.in auth. hoc ita,in
10 1.q.C.eo.ti.Saluando tn̄ dictum Bal. hic, † poſſumus ɔcordare opiniones diſtinguendo plures caſus. Primus caſus,qn̄ teſtator grauat hæredes in diuerſis or̄onib. & duæ ſunt rerū expreſſiones;& duo actus legandi,& iſto caſu ꝓcedit opi. Alex.ꝑ tex.in d l.ſi pluribus,§.1. Scd͡us caſus,qn̄ ſunt duo actus legādi,& vna tātū rerum expreſſio.exemplum, Titio 10. Sempronius dato;& Titius ēt dato.tunc.n.duo actus legandi,ſine alterius expreſſione,intelligit̄ de eiſdē 10.& ſic erūt duo rei debēdi,ita vult Pau. de Caſt.in d.§.ſi quis duos,ꝑut eū intelligunt Mod. Senen. hic. Tertius caſus,qn̄ ſunt duo actus legādi ſeu ꝓmittēdi; & duę ēt rerū expreſſiones; ſed eſt additū verbū, inſolidum; puta, Titius Sempronio 10.dato, Męuius Sempronio 10.dato inſolidum. ſi ſint duæ quantitatis expreſſiones,vt in pn̄ti caſu, nō erunt duo rei,ſed quilibet tenebit inſolidū; eo maximè; qa verbū,inſolidum,eſt adiectū ꝑſtationi ſiue ſoloni; qa tūc apparet de mēte, ꝙ teſtator non vult ꝙ ſolutione vnius,alter liberet̄;& ita procedit tex.in d.§.ſi quis duos. Quartus caſus, qn̄ ſunt duo actus legandi & duę eiuſdem rei expreſſiones,cum dictione, inſolidū, vt quia dicatur, Titio Sempronius det fundū cornelianū; Mæuius Titio det fundum cornelianum inſolidū: iſto caſu erunt

duo rei; qa de eodē fundo intelligit, ita Pau. in d. §. q duos. facit in l. Lucius, §. impuberē, inf. ti. ꝓxi. Et ista adde ad Bar. in d. l. 2. & in d. auth. hoc ita. Gl. fi. diuidit in 3. partes. In prima declat verbū, ab alterutro. In 2. opp. & in ista opp. sit determinat duo ꝯria: & sit tripl'r sol. sed f'm doct. cōiter ista ꝯria debēt separari. In 3. opp. ꝯ primā partē tex. Scd'a ibi, & sic est ꝯ. Tertia ibi, itē ꝯ. In ea.
11 gl. ibi, ꝯ. C. de pac. l. creditores. Pro sol. istius ꝯ. facias r'lā. † Per receptionē partis debiti ab vno ex plurib. reis debēdi, nō inducit diuisio; nec tacitū pactū de nō petēdo reliquū. ita ꝓbat hic; & istud fortius ꝓcederet, si ipsis debitorib. ex dispōne iuris ꝯpeteret bñficiū diuisionis, l. inter eos, §. 1. ff. de fideiuss. f'm Bar. hic; eo qa ex necessitate creditor tūc diceret recipere; ergo nō cēsebit facere pactū de nō petēdo reliquū; qa in necessitatib. nemo liberalis existit, l. rē legatā, inf. de adi. leg. Rō huius r'læ est; qa ī dubio nō est capiēda ꝓsumptio donōnis, nec remissionis, l. cū de indebito, ff. de ꝓb. cū sim. Intellige istā ꝯclōnē ꝓcedere, † qñ qs re-
12 cepit partē ab vno ex correis simpl'r soluente; secus si recipiat partē ab vno ex correis soluēte ꝓ portione, seu rata ad ipsum spectāte; ita ꝓcedit l. si creditores, C. de pac. in ver. ꝓ sua psona ꝓsoluēte, & ita cōiter intelligūt doc hanc mām hic, & ibi. Et ita hēs solutū ꝯriū melius q̄ p Bar. hic & in d. l. si creditores, q sol. ꝙ hic est spāle fauore legati. quā sol. Bal. Imo. Pau. Aret. & p'les alij hic impugnāt vt p eos. Ad vnū tñ aduerte; qa sol. ista nō vr vera, ꝙ sit inducta diuisio p solōnē partis sibi ꝯtingētis: rō, qa pro parte ꝯsociū tāgēte ille, q soluit, tenet tanq̄ fideiussor, vt declat Bar. in l reos, in 1. q. ff. de duob. re. ergo licēt soluerit ꝓ parte sua tñ remanet obligatus ꝓ alia pte correi rōne fideiussionis. Tenēdo sol. r'ndeas vt p Bar. in auth. hoc ita, col. anpe. C. de duob re.
13 Declara tñ istā restrictionē ꝓcedere, † qñ soluēs partē ad se spectantē, soluit pūctuał'r integrā portionē; adeo ꝙ nec plus, nec minus; sed si solueret plus, vel minus, non esset inducta diuisio, gl. est no. in d. l. inter eos, §. 1. ff. de fideiuss. q̄ ibi sequunt, & comēdāt Ang. & Imo. Scd'ò declara, vt ꝓcedat qñ debitor soluisset ratā suā de sorte principali; secus si soluisset de vsuris, qa tūc nō inducit diuisio sortis, f'm Pau. de Cast. & dñm meū in d. l. si creditores. Tertiò decl'a, vt ꝓcedat, si creditor simpl'r recepisset ratā ab vno soluēte ꝓ portione sua; secus si ꝓtestatus fuisset, ꝙ eā recipiebat saluo iure solidi, f'm Bal. Ale. Are. & cōiter scrib. hic p tex. in l. si debitor, §. 1. ff. qb. mod pig. vel hypo. sol. firmaui in l. nō solū, §. morte, post dñm meū ibi, col. pe. ff. de no. ope. nun. In ea.
14 gl. ibi, ꝯ de l. liberū. C. de fideiuss. facias r'lam, † ꝙ p petitionē partis ab vno ex correis factā, nō dr facta diuisio, ꝓ istū tex. & l. reos, de fideiuss. vbi tex. apertè istud decidit. Intellige ꝓcedere dictā
15 r'lā, † qñ creditor petijt partē ab vno tm̄, secus si sit ab oīb. litem iudicial'r ꝯtestando petijt partē suā; nā isto casu dr inducta diuisio; & ita procedit l. liberū, C. de fideiu. f'm Bar. & cōiter oēs hic.
16 Bar. in l. ex duob. 3. q. ff. de duob. re. Scd'ò intellige procedere, † si pars ab vno fuit simpl'r petita; secus si petita fuit pro parte tāgente ipsum, à quo petebat, f'm Bal. & Imo. qui in effectu volunt, non esse d'riam inter solutionē, & petitionē, & idē voluit Pau. de Ca. Cōtra. in hoc voluit Bar. faciēs d'riā hic in petitione, & in receptione, Aret & expssius Mod. Senen. moti, qa rō quare p petitionem nō inducat diuisio, est f'm Imo. qa qñ creditor cogit petere; & sic labores & expensas facere, nō est verisile, ꝙ voluerit diuidere, & remittere reliquū debiti reo fugiēti, ar. l. rē legatā, inf. de adi. leg. hæc rō militat, siue petat simpl'r, siue ꝓ parte tangente; sed qñ recipit a sponte soluente pro parte sua; tūc ꝯcurrit voluntas vtriusq;; meritò cū vterq; diuisionē ap ꝓbat, rōne ꝯsensus & spōtaneæ solutionis lex ꝓsumit remissionē, quę rō hoc mō intell'a effugit arg. Are. dū dicit, ꝙ licēt creditor cogat petere, non tñ cogit partē petere; ergo petēdo partē dēt induci diuisio. nō. n. ꝯcludit istud argm̄, qa licēt creditor petierit partē, non tñ debitor cōprobauit petitionē; imò impugnauit litē ꝯtestando, & iō non dēt posse se ex eo iudicio iuuare p ea, q̄ tradit Bar. in l. vbi cœptum, ff. de iud. vbi dicit, ꝙ non pōt qs allegare iudiciū, qđ ꝯtempsit; & ita saluant rōnē Imo. Mod. Senē. Tu aduerte, qa q̄tū ad ipsum ꝯuentum, licēt ista rō videat cōcludere; tñ q̄tū ad alios correos, q nō impugnārūt petitionē, hæc rō sustineri nō pōt. Itē ex alio non placet; qa qñ petit ab oībus ēt fiunt sumptus, & ēt oēs impugnant; & tñ inducit diuisio; ergo rō nō bona. Vñ Mod. Senen. ex alio impugnant istam restrictionē Bal. & sequaciū; qa ad hoc vt inducat diuisio, necesse est, ꝙ interueniant duo hæc, s. ꝙ sit ab oībus petitū; & ꝙ sit lis ꝯtest. ergo altero deficiēte, non erit inducta diuisio, p r'lam, l. q h'rdi, §.
17 de ꝯd. inst. Tertiò circa primā restrictionem aduerte, † vt procedat, si petitū est ab oībus ꝓ parte sibi ꝯtingēte; secus si simpl'r f'm Ang. in d. l. ex duob. & seq̄t Hercu. hic. Cōtrariū tenet Imo. in d. l. ex duob. & Alex. hic: & ista vr cōis ea rōne; qa si simpl'r sit ab oībus petitū, intelligit pro rata; nisi sit dictū, ꝙ vnica solutio sufficiat pro oībus, f'm Bar. in l. 3. §. 1. ff. de duob. re. & ita habes
18 ampliare primā restrictionem. Quartò ad uerte, quia † non procedit eo casu, quo super petitione facta ab vno, sequeretur sñia absolutoria, qa quo ad illā partē esset inducta diuisio; imò etiā absoluti dñr alij correi, f'm Ang. in d. l. 2. Bar. & Ang. ī d. l ex duo
19 bus, ver. qro qd de sñia. Circa ꝑmissa capias vnū no. † ꝙ ꝓcurator ad cās petēdo ab oīb. ꝓ parte, vel ꝓcurator ad exigēdū, si recipiat partē ab vno, ꝙ ex hoc nō induceret diuisio; eo qa reqrit spāle mādatū ad remittēdū ius solidi; qa remittere est donare, l. si qs delegauerit, ff. de noua. & ad donandū reqrit spāle mandatū, l. filiusfamilias, ff. de do. Et ita in sīli ꝯsuluit Soc. ꝯs. 18. col. pe. Ale. ꝯs. 22. col. fi. vol. 1. In ea. gl. ibi, in honorato, hic in onerato, ꝓ hoc D. Ias. hic, & in d. l. pe. adducit decisionē Arch. & Gem. in c. pastoralis, 1. q. sed mihi vr, ꝙ tex. in d. l. pe. nihil faciat; quia ibi ēt ꝙ in copulam resoluat, nihil resultat, ꝙ sit ꝯ ius; sed in casu Arch. necesse est, ꝙ fiat scissio beneficij ꝯ 1°, & c. tuæ, & c. veniēs, de ꝓb. Scd'ò aduerte; qa retenta decisionē Arch. dēs eā litare, vt procedat in Papa, q sic ꝯferendo, vr dispensare, vt fiat scissio, c. veniēs, de fil. ꝓsb. secus in inferiore, q nō hēt ꝓtatē intitulādi in eadē ecclesia, c. sicut, 7. q. 1. ita in terminis declarat Fely. in c. 2. col. fi. de
20 appel. Final'r, vt nihil omittat ītactū. Pau. & Ale. hic ꝯcludūt, † ꝙ si in casu huius §. vnus ex h'rdibus totum soluisset, ꝙ ab alio coh'rde correo non poterit recipere ꝑtē; eo qa qñ sunt plures correi ex cā lucratiua, si vnus soluit, non repetit ab alio, f'm Bar. ī l. correos, in 2. q. ff. de duo. re. p tex. in l. in lege Fal. § hoc obseruādū, inf. ad leg. Fal. ista est rigorosa decisio, iō ad euitādū, ne totū soluas, hēas cautelā, vt ꝯuētus excipias; ꝙ tuo periculo ꝯueniat. coh'rs ad suā ꝑtē, ꝓut docet Bar. in l 3. §. 1. 7. q. ff. de duo. re. & alias practicaui, arg. tex. in l. vnde quæritur. ff. commo.

SVMMARIVM.

1 *Legatarius non pōt legatum sibi factum pro parte acceptare; & pro parte repudiare; secus si plura legata fuerint sibi facta.*
2 *Legatum factū per nomina numeralia dicitur vnū, quia nomina numeralia sunt collectiua; iō legatū octo seruorum, dr̄ vnum legatum. quia dictio, omnes, in plurali stat collectiuè, & nu. 12.*
3 *Alternatiuè legans in locū plurium seruorum certam quantitatē pro quolibet, dicitur fecisse plura legata. an autem istud sit verū, ꝙ secūda pars alternatiuæ plura legata contineat, an verò vnum, traditur nu. 18.*
4 *Legata plura subrogata in locum vnius, habentur pro vno; & assumūt naturā vnius, in locū cuius subrogant. quod limita vt nu. 7. & nu. 13.*
5 *Miles annis singulis a rusticis certas operas recepturus, aut solidos quinque pro opera; partē operarū, & partē pecuniæ petere non pōt; nec econtra rustici inuito militi persoluere possunt.*
6 *Legatarius eligens secundā partē alternatiuæ, an teneatur ad gabellæ solutionem tanquam pro pluribus legatis; an verò pro vno, stāte statuto ꝙ de quolibet legato soluatur gabella.*
8 *Creditori, cui cōpetit electio, nō licet partē vnius ex alternatiuis, & partem alterius a debitore inuito exigere; & ecōtra debitori non licet per soluere.*
9 *Rei vendicatio pro legatis alternatiuis, ēt ante electionem factā cōpetit.*
10 *Pecunia, numus, & denarij sinonyma sunt.*
11 *Legatum quantitatis factum ad pondus, dicitur vnum legatum.*
14 *Multa circa solutionē fortissimi contrarij l. si sterilis, §. fi. ff. de act. emp. & de illius intellectu.*
15 *In annua stipulatione vtrum tot sint stipulationes, quot sunt anni.*
16 *Habitatio an dicatur cohærere personæ.*
17 *Habitationis relictum an sit multiplicabile secundum numerū annorū; ita quòd tot censeantur legata, quot sunt anni.*
19 *Variatio reprobatur, & ab omnibus vitanda est; quando aūt admittitur, semel tantum admittitur.*
20 *Variatio licita est in electione Papæ propter periculum.*
21 *Princeps præsumitur potius errasse, quàm variasse.*
22 *Sapientis esse mutare propositum, quomodo intelligitur.*
23 *Maritus, qui res in dote datas æstimatas accepit; & promisit eas æstimatas, aut earum pretium restituere; an soluto matrimonio audiatur, aliquas res restituendo, & pretium aliquarum.*

SI ita legatum. Diuiditur in sex partes. In prima ponitur factum, ex quo resultat dubitatio. In 2. ibi, non potest, ponitur decisio. In 3. ibi, quia vnum, rō decidendi. In 4. ibi, quemadmodum, comprobatur decisio per simile. In 5. ne aliter, confirmatur decisio per arg. ab absurdo. In 6. ibi, nec interest, remouetur vna ratio, quæ videbatur inducere dubitationem, Br h. d. Secunda pars alternatiuæ ꝯtinens plura legata, cēsetur indiuidua; si prima, ad quā correspectiuatur, vnum duntaxat legatum ꝯtineat. Pro intelligentia huius §. & eorum, q̄ tradentur inferius, præmitte r'lam,
1 † ꝙ legatarius, cui est factum vnū legatū, non pōt illud ꝓ parte acceptare, & ꝓ pte repudiare, secus si sint facta plura legata; qa tūc vnum pōt acceptare, aliud repudiare, l. neminē, cū l seq. inf. ti. ꝓxi. Ex ista regula oriebatur rō dubitandi in isto tex. Nūqd si testōr legauit Titio octo seruos; aut ꝓ singulis seruis 10. possit Titius acceptare 4. seruos, & in locum aliorum 4. acceptare 40. alternatiuè legata? Et videbat dd'm ꝙ sic, tanq̄ vtraq; pars alternatiuę, contineret plura legata; nam in prima pte fuerūt legati 8. serui; & sic vñr 8. legata. In 2. parte alternatiuæ, pro singulis seruis fuerunt legata 10. quo casu etiā vñr plura legata propter distribu-

stributiuũ,ꝑ singulis.Istis nõ obst.Iurecõs.decidit ꝯ.Rõ decidẽdi fuit ista;qa vnũ in alterutra cã legatũ est.q̃ rõ hẽt duplicẽ sensum,s̃m gl.vt;dicamus,ꝙ in vtraq; parte alternatiuæ, vnũ est legatũ;iõ nõ põt diuidi:vel dicamus, ꝙ in primã partẽ est vnũ legatũ 8.seruorũ alternatiue; in scđa verò sunt plura ꝑ distributiuũ,ꝑ singulis:tñ qa subrogant̃ loco vnius legati ꝯprehensi in prima ꝑte alternatiue;sicut nõ p̃t illud primũ legatũ diuidi;ita nec illa plura loco illius subrogata poterũt diuidi. Quis aũt in-
2 tellẽs sit verior,inf.dicet̃.No.primò,ꝙ legatũ 8.seruorũ dr̃ vnũ legatũ esse,nõ plura;rõ,qa noĩa numeralia sunt collectiua,s̃m gl. 1.vbi dicã.Quid aũt si testõr simpl̃r legasset lecticarios suos?Dic idẽ,ꝙ vnũ erit tñ legatũ,sicut vna stipl̃o, l.scire debemus, ff.de verb.ob.Lecticarij.n.censent̃ vnũ corpus,s̃m gl.ibi.Quid aũt si testõr legauerit oẽs seruos suos? Dic vnũ esse legatũ ꝑ dictionẽ,oẽs,q̃ in plurali stat collectiuè,l.si qs in fundi vocabulo,§.fi. vbi notaui,s̃.eo.Bar.in l.hoc articulo,s̃.de hr̃.insti.ita reperio gl. in terminis in l.1.§.si qs simpl̃r,in ver.vitiatã,in fi.ff.de verb.ob.
3 Scđò no.† ꝙ alternatiuè legãs in locũ 8.seruorũ certã quãtitatẽ,ꝑ quolibet seruo,dr̃ fecisse pl̃a legata;& sic octo;an aũt istud sit verũ,dicã inf.in gl.sup ver.alterutra. Quæ aũt sit vtilitas scire, an sit vnũ,vel pl̃a?vide Bar.& alios maximè Mod.in d.l.scire de-
4 mus,ff.de ver.obl.Tertiò no.†ꝙ pl̃a legata subrogata loco vniꝰ reputant̃ ꝑ vno;& assumũt nãm vnius tñ,in cuius locũ subrogant̃,& in hoc iste tex.est sing.Pro isto no.facit gl.in l.si sterilis, §.fi.ff.de act.emp.ꝙ grauatus dare habitationẽ;aut 10.in singulos annos,nõ p̃t dare ꝑtẽ pecuniæ;& ꝑ ꝑte anni ꝯcedere habita
5 tionẽ.ꝑ q̃ gl.Dy.Bal.Imo.Flo.D.Ale.& Ias.hic inferũt, † ꝙ si aliqs miles dẽt hr̃e certas oꝑas anno singulo a suis rusticis;aut solidos quinq; ꝑ oꝑa,nõ p̃t petere partẽ pecuniæ,& partẽ operarũ inuitis rusticis.Et eꝯuerso rustici nõ p̃nt ĩuito milite,partim soluere,ꝑtim oꝑas p̃stare;& sic ex parte debitoris hmõi obligatio est indiuidua solõne,vt dr̃ in l.2.in prin. & l.in executione,
6 §.ꝑ parte,ff.de ver.ob.Sed qd†si staret statutũ, ꝙ ꝑ quolibet legato soluere t̃ tñ ꝑ gabella,& legatarius eligeret secundã partẽ alternatiuæ;an deberet soluere gabellã tanq̃ ꝑ plurib.an.ꝑ vno? Vr̃ ꝙ ꝑ vno,ꝑ istũ tex.Contrariũ vr̃ verius; qa fingit̃ vnũ q̃tum ad hoc,vt non possit repudiari pro parte, & ad aliud reuerti;tñ re vera dñr pl̃a s̃m *communem* opi. Vñ statutum dẽt intelligi in casu vero,& nõ ficto & rep̃ntato,l.3.§.hæc verba, de neg. gest. Istũ tex.& istud not.l̃itant Mod.Senẽ.& ante eos D.Pe.de Bez.
7 hic,vt ꝑcedat,† si legatariꝰ vellet tñ duo,vel tria,10.acceptare, loco triũ seruorũ, & a reliqs liberare hr̃dẽ. Rõ huius l̃itationis est;qa ꝓhibitio,de qua ĩ tex.fit,ne ꝯtingat diuisio legati,qđ vnũ erat,iuxta l.neminẽ,inf.tit.ꝓxi.q̃ cessat, q̃n nolo partẽ illius;sed tñ partẽ alterius alternatiuæ,q̃ ꝯtinebat plura legata.Et ꝑ ista ꝯsideratione ego põdero tex.istũ,q̃ solũ se fundat ne ꝯtingat,ꝙ in vno hoĩe legato diuisio ꝯcedat̃.Dñs meus hic impugnat hãc fallẽ.Primò,qa tex.dicit, ꝙ legatũ est vnũ in alterutra cã : & sic in vtraq;:ergo cũ in scđa parte alternatiuæ sit ẽt vnũ, militat ro l.neminẽ.Tu r̃ndeas,ꝙ *cõis* opi.est in ꝯriũ,ꝙ in 2.parte sint plura. Scđò,qa dicit tex.ꝙ nõ interest an summa sit diuisa,vel ꝯiũctim legata:ergo sicut si ꝯiunctim esset legata summa ꝑ oĩbus, nõ posset acceptari ꝑ parte;ergo eodẽ mõ,q̃n diuisim. Sol.Dico,ꝙ tex.æqꝑarat istos duos casus,q̃tũ ad hũc effectũ,ꝙ nõ possit petere partẽ scđæ partis alternatiuæ;& partẽ primæ partis;& sic quò ad qd nõ quò ad casum,de quo agit̃ in ista l̃ita.Et ita trãseo cũ hac l̃itatione,q̃ credo(videbis) nunq̃ agitari corã iudice;
8 qa fatuus esset hr̃s,si vellet dicere ꝯriũ.Quartò no.† ꝙ creditor, cui ꝯpetit electio,nõ p̃t eligere partẽ de vno,partẽ de alio inuito debitore.Sic eꝯ debitor,cui ꝯpetit electio,nõ p̃t soluere partẽ de vno,partẽ de alio inuito creditore,l.in executione,§.ꝑ parte,ff.de ver.ob.Quintò no.s̃m dñm meũ hic,in ver. vendicare,
9 ꝙ† in legatis alternatiuis, cõpetit rei vendicatio ante factam electionem,ꝯ doc.Bar.in l.1.col.fi.s̃.eo.Sed r̃ndeas,ꝙ iste tex.p̃supponit;ꝙ vendicatio non competat ad partes;ne contingat, ꝙ fiat diuisio,bene autem præsupponit,ꝙ possit vel primã partem alternatiuæ,vel secundam eligere;& sic vendicare; & tunc nihil facit ꝯ doctr.Bar.si benè aduertat̃ Sextò no.ibi,ꝑ parte nu-
10 mos petere,ꝙ † pecunia & numus sunt sinonyma; qđ. n.prius pecuniam appellauerat, postea numos vocat. Adde aliud,l.denaria,de quibus vide D.Ias.in d.l.scire debemus, in prin. in vltino.vbi alleg.Poly.reprehẽdentẽ Iurecõ.in l.cũ qs decedẽs,§.Titia,inf.de leg.3.dicendo denaria 10.millia,qa debebat dr̃e denarios 10.mille.Cogita,an ẽt tex.hic in ver.certũ æs,debeat intelligi pro pecunia ; & credo ꝙ sic. Septimò no. in ver. quemad-
11 modũ,† ꝙ legatũ q̃titatis fcm̃ ad põdus,puta si legẽtur 5.põdo olei,est vnũ legatũ tñ,licẽt ꝯtineat plura põdera. Pro isto not. Are.inducit tex.in l.si qs argẽtũ,in prin. iuncto ver. oĩbus, & l. sancimus,§.1.C.de don.Gl.1.diuidit in duas partes.In prima declarat.In 2.oppo.& sol.In 1.parte habes no.quis dicatur lecticarius, vel qui sciebat facere lecticas,s̃m glo. vel qui ferebat lecticas,s̃m Ias & ita Cornucopiæ in ver.lecticarij , vel qui lectos fa-
12 ciebant.In scđa parte gl.hẽs,† ꝙ legatũ factũ per noĩa numera-

lia dr̃ vnũ,& nõ pl̃a;qa noĩa numeralia stant collectiuè; nõ aũt distributiuè.Circa istud not.in primis aduerte; q.a ex hoc potes elicere sol ad vnũ sophisma,quo vtunt̃ Logici.Ap̃li sunt 12.Pe. & Pau.sunt Ap̃li,ergo sunt 14.Nõ.n.tenet ꝯñtia; quia in assumptione verbũ,Ap̃li,stat collectiuè,in ꝯclone stat distributiuè.Secũdò aduerte,qa ꝯ istã ꝯclonẽ obst.tex.in l.si ita scriptũ,in prin. inf eo.quẽ D.Ias.hic dicit, ꝙ solus ipse hic adducit; sed ante eũ istũ tex.alle.hic Papiẽ.maximè Gasig.Tu r̃nde s̃m Are. Alexã.& Raph.& verũ dñt, ꝙ ibi legatũ duorũ fundorũ erat factũ simpl̃r,qđ patet,qa separatim in diuersis partib.testi erat fcm̃.ita necesse est intelligere ꝑ verba ꝑcedẽtia,sicut bis legauero. Tertiò aduerte,qa ego nouiter in ꝯriũ põdero gl.in l.1.§. si qs simpl̃r,in ver.vitiatã,in fi.ff.de ver ob.q̃ vult, ꝙ si testõr leget alicui duos seruos,ꝙ dñr duo legata, ergo ẽt illud nomẽ numerale, duos,non stat collectiuè,sed distributiuè;& ideo cum sint duo legata,q̃ si aliqs stipulet̃ duos seruos, & alter r̃ndeat,ꝓmitto vno;secꝰ si esset vnica interrogatio ꝓmittis duos seruos ex tuis. Illa gl.saluari nõ p̃t;qa dicit ꝯ hũc tex.nisi intelligas eã,q̃n interrogatio fuit fcã sꝑal̃r,& noĩatim de duob. seruis.Scđò no.ex i-
13 sta gl.l̃itationẽ ad istũ tex.†vt nõ ꝑcedat, q̃n in vtraq; ꝑte alternatiuæ essent pl̃a legata qa tũc legatariꝰ posset eligere partẽ de vno,ꝑtẽ de alio,s̃m Bar.& alios *cõiter* hic. Tu aduerte , in q̃tum Bar.dicit partẽ de vno,ꝑtẽ de alio;qa est intelligẽdũ,ꝙ possit vnũ integrũ legatũ eligere de vna ꝑte alternatiuæ, aliud integrũ de alia ꝑte;nõ aũt,ꝙ possit petere ꝑtẽ vnius legati pro parte alternatiuæ, puta, dimidiũ vnius serui , ꝑ alia dimidia ꝑtẽ p̃tij de alia ꝑte alternatiuæ.qa si sic intelligeret̃,adhuc obstaret l.neminẽ.& rõ tex.hic assignata est inconueniẽs,l.in executione,§ pro parte,ff.de ver obl.Gl.in ver.numos,opp de l.si sterilis, §.fi.ff.de act.emp.& sol.dupl̃r.istud ẽ difficillimũ ꝯriũ,sup quo doc.mul-
14 tũ insudãt.†Istud ꝯriũ format̃ hoc mõ.Dr̃ hic, ꝙ si legatũ factũ sit de 8.lecticarijs,aut ꝑ singulis legata sint 10.ꝙ ambo ista legata sunt indiuidua solõne.Cõtra in d.§.fi.erat vẽdita domus, reseruata habitatione ipsi vẽditori,aut in singulos an.10.& sic alternatiuè;& tñ decidit̃ ibi,ꝙ emptor põt vno anno dare decẽ, seqũẽti anno habitationẽ;& sic alternatiua promissio,q̃ in prima parte erat vna,diuidit̃ ꝑꝑ ꝓmissionẽ scđæ partis alternatiuæ, q̃ ꝯtinet pl̃a.Gl sol.dupl̃r.Prima sol.ꝙ ille tex.loq̃t̃ in ꝯtib.tex. aũt nr̃ in vltimis voluntatib.Bar. & *cõiter* scrib. dãnãt hãc sol.qa nõ est dr̃a inter ꝯt̃us & vltimas volũtates q̃tũ ad hoc , vt censeant̃ plura legata,vel pl̃es stipl̃ones,l.scire debemus, ff.de verb. ob.Itẽ qa rl̃r valet arg. de vno ad aliud; nisi assignet̃ rõ diuersitatis,l.q̃ de legato,vbi plenè Mod.inf.eo.D.Ias.hic saluat istã sol. assignãdo rõnẽ diuersitatis;eo quia in ꝯtib. est licita variatio,l. eum,q̃ certarũ,§.fi.ff de verb.ob.nimirũ si in d.§. fi. ꝯceditur,ꝙ emptor vno anno,possit dare 10.alio anno habitationẽ. sed in vltimis volũtatib.nõ est licita,l.serui electione,in prin.s̃.eo.ideo non ꝯcedit̃,ꝙ possit solui pars vnius legati, & pars alterius . Ista rõ nõ placet;eo quia q̃n legatarius vnica electione vult hr̃e partem vnius,& partẽ alterius,nõ dr̃ variare:ex quo nisi semel elegit;sed dr̃ scindere legata ꝑ talẽ electionẽ:iõ nõ ꝯcedit̃,& tñ in d.§.fi.fit scissio promissionis.Scđo mõ sol.gl.ꝙ ibi tot sint obligationes,quot sunt anni,& iõ pro vno anno scindi non potest obl̃o,sicut hic,vbi vna tñ erat obligatio,& vnum legatũ,& sic
15 concordat.Ista solu.non vr̃ vera; quia p̃supponit, † ꝙ in annua stipulatione tot sint obligationes,quot sunt anni. istud. n. est ꝯ tex.in l.si Stichũ.§.stipulatio,ff.de ver.ob.vbi dr, ꝙ annua stipulatio est vnica.Bar.saluat istã sol.distinguẽdo duos casus. Aliq̃n enim in annua stipulatione,aliquid implendũ est a stipulatore, qđ personæ suæ non cohæret; & tũc stipulatio & obligatio est vnica;ẽt ꝙ habeat tractum in futurũ. ita procedit tex. d.l.si Stichum, §. stipulatio. Aut secundo casu aliquid venit adimplendum a stipulatore,ꝙ cohæret eius p̃sonæ;& tunc tot sunt stipulationes,quot sunt anni,& ita procedit tex.in d.l.si sterilis,§.fin. Pro qua distinctione Bar.hic alleg. l. si seruus communis Mæuij,ff.de stipul.ser.vbi ẽt Bar.plenius distinguit, faciẽdo tres casus vt ibi per eũ;& ibi ẽt ita intelligit hãc gl facit ẽt l.post duos, C.de aduo.diuer.iud.Et cũ ista sol.transeunt *cõiter* scrib.hic.Circa istam sol.& dicta Bar.aduerte ad plura . Primò,ꝙ Bar.vr̃ malè loqui,dum dicit,ꝙ habitare sit ad implementũ,quod erat faciẽdum a stipulatore in d.§.fi.nã habitare,ibi est ius, qđ ipse vẽditor excepat;ergo habitare est vti iure,qđ excepat non adimplere.Vnde Aret.declarat,intentionẽ Bar.ad illum tex.fuisse, ꝙ sicut q̃n aliquid venit adimplendũ a stipulatore , qđ cohæret eius personæ; tunc dñr tot stipl̃ones, quot sunt anni, d. l.si seruus cõis Mæuij,§. fin. ita q̃n ipsi stipulatori est aliq̃d p̃standum, quod cohæret eius personæ;& ita ꝑcedit d.l.si sterilis,§.fin.Sed iterum considera,ꝙ ibi non p̃stabat̃ habitatio ipsi venditori,qa fuerat reseruata,nisi dixeris,ꝙ præstabatur pecunia; sed ista nõ cohæret personæ venditoris,q̃ sibi reseruauerat habitationem; sed potius cohæret personæ debentis, l.4.§.dare,ff.de vsufruct.
16 Secundò aduerte,q̃ Bar.non probat † ꝙ habitatio dicat̃ cohærere personæ.Vnde D.Alex.ꝓbat,ꝙ legatũ habitationis finitur

cum

cũ ꝑsona,ſicut vſusfr.l.habitatio,C.de vſu,& habi. l. ſi habitatio,
ff.e o.& iõ infert,ꝙ alteri locari nõ poterit,ꝑ l.cũ antiqtas, C.de
vſuf.D.Iaſ.mirat,ꝙ D.Alex.ita inaduertẽter dicat ꝯ caſum d.l.cũ
antiqtas vbi expſsè decidit ꝯriũ,ꝙ habitatio põt alteri locari. E-
go ſaluo D. Ale. vt nõ poſſit locari, ita ꝙ locatio trãſeat ad hr̄-
des; ſicut aľs rľr,l.viã veritatis,C.loc.nã vt habitõ finit̄ morte, ita
& locatio,& iſtud eſt qđ voluit inferre D.Alex.ex eo,ꝙ habitõ
cohr̄t ꝑſonę;& ita Frã.Crem.no.antep.ꝑ tex.in l.ſi domus,ff.de
vſu,& habi. Et ꝙ hĩtatio cohr̄eat ꝑſonę eſt tex.ad literã in l.ſi hĩ-
tatio,inf.qñ dies leg.ced. Tertiò aduerte,inq̃tũ Bar.ꝓſupponit,
17 & vult ꝙ † relictũ habitõnis multiplicet̄ ſ̄m numerũ annorũ,
vt tot ſint legata,quot ſunt anni;in hoc vr̄ malè loq, & in ꝯriũ
Mod.Senẽ & poſt eos D.Iaſ.hic adducũt tex.in l. dãnas eſto,in
prin.inf.de vſuf.leg. Reperio ꝙ gl.in l.hĩtationis,ff.eo.diſtinguit.
Aut legatũ hĩtationis eſt relictũ ſimpľr,ſeu quo ad viuet; & eſt
vnicũ,ita loq̄t l.dãnas. Aut eſt relictũ in ſingulos annos;& tunc
ſunt pľa. Si iſta diſtinctio gl.eſt vera,tũc ꝯfundt̄ ſol.Bar.qa in d.l.
ſi ſterilis,§.fi.hĩtatio erat reſeruata ſimpľr,aut in ſingulos ann.x.
& ſic prima pars alternatiuę ꝯtinebat vnã ſtipľonẽ;ergo ſecun-
do ſubrogata non debet cenſeri niſi vna,per iſtum tex. & tñ ibi
decidit ꝯriũ, ꝙ ſint tot ſtipľones, quot ſunt anni. Vnde Raph.
Com.hic fuit in alia opi.ꝙ in d.l.ſi ſterilis,§.fi.ſtipľo dicat̄ vnica,
& non multiplex,ſicut hic. Ad ꝯriũ,ꝙ ibi vno anno præſtet̄ hĩta
tio,alio anno ꝓſtent̄ 10.rñdet̄ ſ̄m eũ,ꝙ ibi nõ ꝯtingit diuiſio in
tot,vt hic;ſed ꝑꝑ varietatẽ ꝓtij ꝯtingit diuiſio in tꝑe. Et ſi dixe-
ris,ſicut ꝓhibet̄ hic diuiſio in re,ita ꝓhiberi dẽt in tꝑe,arguẽdo
de re ad tp̄s,l.miles ita,s̄.de teſt.mil. Rñdet̄ ꝙ arg.nõ ꝓcedit,qñ
ſubeſt rõ diuerſitatis,l.interpoſitas,C. de pac. Rõ aũt diuerſita-
tis eſt manifeſta;qa res ꝓhibet̄ diuidi ꝑꝑ incõmoditatẽ,& dam
nũ reſultãs ex diuiſione rei: ſed ex diuiſione tꝑis nulla ſeq̄t ia-
ctura,& iſtã puto fuiſſe mẽtẽ Raph. Sed ſi iſtud velit idẽ Raph.
nõ vr̄ bñ dcm̄;tũ qa nõ diuidit̄ tp̄s,ſed ipſa ꝯmoditas vtẽdi do-
mo vel pecunia;tũ qa põt intereſſe vẽditoris hr̄e oĩ anno pecu-
niã,magis q̃ habitõnẽ.vñ alia fortè fuit intẽtio Raph. ꝙ vna eſt
reſeruatio habitõnis ꝓ toto tꝑe vitæ; ſed ſtipľo pecuniæ in ſin-
gulos annos,in locũ habitõnis,nõ fuit ſubrogata ꝓ toto tꝑe,ſed
ꝓ ſingulo anno;nimirũ ſi finita ſubrogatione vnius anni, põt
iterũ ꝓſtari habitatio. Alia & 3.fuit ſol. ꝙ vbi aliqd eſt tꝑaľr ꝓſtã
dũ;tũc ſtipľo ſit multiplex;ita ꝓcedit tex.in d.§.fi. qñ verò aliqd
venit ꝑpetuò ꝓſtandũ; tũc ſit vnica ſtipľo;licèt ſit annua. & ita
ꝓcedat tex.in d l.Stichũ § ſtipľo. Et iſta fuit ſol. Iac.de Are.quã
ſequuntur Bal.& Imo.hic. iſtam ſol.impugnant Ro.& Ale. per
tex.in §.& ſi ita,Inſti.de ver.obl.inducendo vt hic per eos. Ego
latius ꝓ ꝯcordia d.§.fi.& d.§.ſtipulatio,nõ inſiſtã, ex quo reſer-
uo dicendum in d.§.ſtipľo,vbi locus ſuus. Verũ in caſu huius §.
pecunia ſubrogata fuit loco omnium ſeruorũ; nimirũ ſi pro
parte nõ põt eligi pecunia,pro parte ſerui nõ pñt; quia ſubro-
gatio,q̃ vnica eſt,nõ eſſet in parte. Ex qua ſol.infero,ꝙ verior vr̄
opi. gl. ꝯ cõem, ꝙ ſecunda pars alternatiuę nõ ꝯtineat niſi vnũ
legatũ. Vel aľr rñdet, ꝙ hic fuit ſubrogata pecunia loco vnius
ꝓſtationis;& ideo non intereſt,an diuiſa, vel ꝯiuncta legata ſit,
ibi loco pluriũ; ideo intereſt ibi an diuiſa vel ꝯiuncta legata ſit.
l.1.verſi.ꝙ ſi in ſingulos,inf.de pe.leg. Et ex hoc habes inferre,ꝙ
miles q debet habere à ruſticis anno ſingulo 10.oꝑas,aut ꝓ ſin
gula 5.ſolidos,pro vno anno poterit hr̄e operas, pro alio ꝓtiũ
operarum;licèt ꝓ eodem anno nõ poſſit hr̄e partẽ vnius,& ꝑtẽ
alterius. Gl.in ver.alterutra.diuiditur in 5.partes. In 1.ponit vnũ
intelľm.In 2.ꝯ illum opp.In 3.ponit alium intelľm.In 4.ꝯ illum
18 opp.In 5.diſtinguendo ſaluat vtrunq; intelľm.† Tu aduerte cir
ca iſtos duos intellectus gl.quia ſiue teneas primum, ꝙ in vtra-
que parte alternatiuæ ſit vnum tm̃, ſiue teneas, ꝙ in qualibet
parte alternatiuæ ſit vnũ;& ſic duo; ꝯſideratis duabus partibus
alternatiuæ,erit falſa cõis opi. q̃ eſt,ꝙ in tex.nr̄o in 2.parte alter
natiuæ plura eſſent legata ꝑꝑ diſtributiuũ, aut pro ſingulis 10.
Et iſtam ẽt opi.ꝙ diſtributiuum,pro ſingulis,in tex.nr̄o non fa-
ciat plura legata,tenet Raph.Com. Simile in d. §. ſtipulatio,vbi
diſtributiuũ,in ſingulos annos,non facit ſtipľonem eſſe multi
plicẽ. Vñ Raph.tenẽdo hanc opi.ꝙ hic in 2.parte legatum eſſet
vnum,& non plura eſſent legata, rñdet ad diſtributiuũ,& ad l.
vel in ſingulos,inf.de an.leg.ꝙ nõ ꝓcedit,vbi profert̄ reſpectiuè
ad illud,qđ eſt vnicũ. Et ꝓ hac opi. gl.& Raph.põdera hunc tex.
dũ vult nihil intereſſe,an ſumma coniuncta ſit,an diuiſa,q.d.le-
gatũ ſummæ eſt vnũ,licèt ſit diuiſa ſumma;quia ſubrogat̄ loco
vniꝰ ꝓſtationis,l.& ſi cũ ꝓfinitione,inf.qñ di.leg.ce.l.1.§.& ſi ita,
eo.tit. Glo.2.diuidit̄ in 4.partes. In 1.declarat. In 2.no. In 3.ꝯ no.
opp.& reſoluit. In 4.alleg.cõcor.ad tex. Bar hic dicit,ꝙ iſta gl.ni-
hil facit ad tex.quoquomodo. Prima pars declaratiua ſatis col-
ligitur ex litera,in ver.inuitum.ſecunda pars,in qua not.ſatis eſt
impertinens, & not.etiam non bene colľr; quia hic non cadit
variatio,ſed potius diuiſio. In 4.parte gl.ſ̄m Mod.alle.iura,quæ
non faciunt ad ꝓpoſitũ. Tu aũt ſi vis inducere l.3.§.fi.& l.ſi Ti-
tio,aut Seio,vide gl.in l.ſi illud,inf.tit.ꝓxi. ſi vis inducere l.cum
hr̄ditate,dic ꝙ ibi non licet acceptare partẽ hr̄ditatis,vt hic,nec
19 partẽ legati,tñ facit à longe. In ea.gl.ibi,† no. variationẽ repro-
bari,vide tex.in l.eos,ad fi.C.de modo mulc.vbi dr̄, Erubeſcen-
da eſt varietas. Et ad iſtud vide hic ꝑ Ale.& D. Iaſ. de cuius veri-
tate vide diſtinctionẽ Bar.in l.de reb.ff.rer.amo.& Bal.hic,& vl
tra eos vide pro iſto no.tex.in cle.1.de renun. vbi dr̄, ꝙ licet ab
oĩb.vitanda ſit variatio,maximè tñ ab eccleſiaſticis perſonis.vi-
de planã gl.in reg.qđ ſemel,de reg.iu.& bonũ tex.in c.2.de re-
ſcrip.in 6.q dicit iõ variationẽ reprobari, ne det̄ occaſio frau-
dibus & dolis,q machinari,ſiue ꝯfingi pñt ex variatione. Et ad
iſtud no.vide q̃ dicit Fel.in c.ex parte decani,col.8.de reſcri.&
retuli in l.ſerui electione,in prin.s̄.eo. Et inq̃tũ Ale. hic dicit,ꝙ
ĩ caſib.ĩ qb. variatio ꝯcedit̄,nõ ĩtelľr niſi ſemel ꝯceſſa,adde Bar.
in l.poſt legatũ,in fi.inf.de ijs,qb.vt indig. Fel.in c.pñtata,col.2.
de teſt.& facit tex.in l.ſi qs iuriſiurãdi,C.de reb.cred.itẽ facit gl.
in l.qcqd aſtringẽdæ,ff.de ver.ob.& qđ legit Bal.in c.2.extra de
libel.obla.ꝙ ſ.libellus,niſi ſemel tm̃,emendari nõ põt. Itẽ adde,
20 † ꝙ in electione Papæ ꝑꝑ maximũ periculũ eſt licita variatio;li
cèt in alijs reꝓbet̄,c.licet de uitãda,ubi no.Panor.de elec. Itẽ ad
21 de,† ꝙ in principe adeo reꝓbata eſt uariatio, ꝙ potius ꝓſumit̄
22 erraſſe,c.cũ olim,ubi no.Panor. de re iud.† Itẽ inq̃tũ dicit,ꝙ ſa-
piẽtis eſt mutare ꝯſiliũ,ut fecit Papi.in l.fi.§.ſed cũ in ſcđo,ff.de
furt.& alia hic reduxit d.meus, adde bonũ tex. in l.duo fratres,
inf.de iur.pat.ubi ꝓbat̄, Qui enixius ꝯſiderat, ſæpe ꝯſiliũ mutat.
& ita de ſeipſo dicit Bar.in l.ſi pr̄,C.de inſt.& ſubſt. Et gñaľr ad-
de,ꝙ uariatio de malo in bonũ eſt indiſtinctè licita, c.in malis,
22.q.4.nã ibi dr̄, In malis promiſſis,reſcinde fidẽ;in turpi uoto,
muta decretũ;& qđ incautè uouiſti,ne facias.impia. n.ꝓmiſſio
eſt,q̃ ſcelere adimplet̄,ut ibi,& ꝑ totã cãm & q.tã in tex.q̃ in gl.
ubi poteris multa uidere,q̃ nõ refero. Vltimò iſte tex.inducit̄ ꝑ
23 Cy.Ale.& Mod.hic ad q.† Maritus ꝓmiſit reſtituere res in dotẽ
habitas & æſtimatas;aut pro ſingulis earũ ꝓtiũ, aduenięte caſu
dotis reſtituẽdę,uult aliquas res reſtituere,& ꝓ aliqb.ꝓtiũ ſolue
re;q̃rit̄,nũqd poſſit? Cy.Ale.& Mod.referũt,ꝙ qdã determinãt,
ꝙ nõ, ſed aut oẽs res,aut ꝓtiũ earũ dẽt reſtituere ꝑ iſtũ tex. Cy.
uerò,quẽ ipſi ſequunt̄,atteſtat̄ rñdiſſe ꝯriũ, ꝑ gl.hic, q̃ uult ꝙ ſi
res legatæ ſint ſingľr ꝯnumeratæ, ꝙ ſint pľa legata. Tu ꝯſidera,
ꝙ ſi unica æſtimatione,oẽs res ſił æſtimatæ ſint;tũc cẽſebit̄ uni
ca dos;& ꝓcedit ꝯria opi.aut fuerũt ſingľr æſtimatæ, & ꝓcedit
opi.Cy.& iſta diſtinctio ꝓbat hic,ſi bñ ꝯſiderabis. Scđo aduer-
te,inq̃tũ Ale.format aľr q.q̃ maritus dicit,Quas qdẽ res,aut ea-
rũ ꝓtiũ,&c.nã qdã dubitant,ꝙ ſi punctus ita formet̄, deciſ. Cy.
& Alex.nõ procedat ea rõne;quia relatiuum,quas,ſtat collecti
uè,ſicut nomen numerale,ut eſt tex.in l.ſi pater,§.1.s̄. de uul.&
pupil.ubi Bar. Sed ꝙ in promiſſionibus,relatiuum ſtet diſtribu
tiuè,eſt tex.in l.pluribus,ff.de uerbo.oblig.

S V M M A R I V M.

1 *Legatum eius rei,in qua eſt ſpes poſtliminij,valet.*
2 *Poſtliminium in rebus mobilibus,præter quàm in armis, & veſtibus,ẽt*
habet locum.
3 *Legata re,quæ eſt apud hoſtes,an ſola ſpes iuris poſtliminij legata videa-*
tur;an vero etiam cenſeatur grauatus hæres de redimendo eam.
4 *Hoſtium res an vendi poſſint,& legari ſub conditione, ſi de manu hoſtiũ*
euaſerint.
5 *Loca ab infidelibus occupata quilibet recuperare põt;& erunt recuperã*
tis,etiam ſi fuerint alterius Chriſtiani,modò is qui ea perdiderit,negle-
xerit in triennium recuperare.
6 *Papa an poſsit,vbi populus ad fidem conuerſus eſt,dimittere regnũ infi*
deli Principi,dummodò non grauentur fideles.

ID.quod apud. Legari poteſt id;in quo ha
betur ſpes poſtliminij. h. d.
1 No.† quod dixi in ſumma. concor. tex. in l. ſeruus ab
hoſtibus,inf.eo.ubi dicitur, ꝙ etiam ſeruus exiſtens apud ho-
ſtes,poteſt hæres inſtitui,& idem dicitur in l.illa inſtitutio,§.1.
s̄.de hære. inſtitu. ſimiliter exiſtenti apud hoſtes in captiuitate
legari poteſt,l.ſi ſeruus,§.1.inf.eo. Secundò no. ſecundum Do.
Alex. ꝙ etiam in rebus mobilibus habet locum ius poſtlimi-
2 nij.† Notabile uerbum eſt in ſe, præterquàm in armis & ueſti-
bus,l.2.§.fin.cum l.ſeq.ff.de capt.& poſtli.reuer.non tamen pro
batur in litera; quia poteſt etiam intelligi de re immobili, in
qua etiam cadit ius poſtli. l. ſi captiuus,§.1.ff.eo. Sed aduerte,
quia tex. in d.l.2. uidetur probare, ꝙ ſolùm in rebus ad uſum
belli deſtinatis, eſt ius poſtliminij. Pro perfecta intelligentia
3 iſtius tex. moueo nonnullas dubitationes. Prima † dubitatio,
Vtrum teſtator,qui legauit rem, quæ eſt apud hoſtes,uideatur
legare ſolã ſpem iuris poſtliminij,an uerò etiam uideatur gra-
uare hr̄dem,ut redimat? Pau.de Caſt.hic tenet,ꝙ hęres intelliga
tur grauatus rem legatam redimere. Contra.decidit Do.Alex.
ꝙ ſola ſpes poſtliminij intelligatur legata; eo quia teſtõr in du-
bio vr̄ legare ſolum ius,quod habet;ẽt ſi in ſola ſpe conſiſtat,ut
no.ꝑ gl.Bar.& ſcrib.in l.ſeruum filij,in prin.inf.eo. & dixi s̄.in l.
ſerui electione,§.fi. Et ſic ſ̄m D.Alex.ſi legata res eſſet animata;
& aufugeret ab hoſtibus,eſſet legatarij,iuxta l.fin.ff.de capt. Ad
iſtud ius in ſpe habuit reſpectũ teſtõr. Si autẽ res fuiſſet ab alio
redem-

redempta,tenebitur legatarins ab eo redimere,& nō hæres, &
bn̄ facit,q̃a testōr in dubio non censetur grauare hr̄dem onere
redimēdi,l.vnū ex familia.§. si rem.inf.ti.prox.Quid tenēdum?
Mod.Senē.tenēt opi.Pau ꝙ hæres censeat grauatus eā redime-
re. mouent per tex.in l.fi.ff.de act.emp.vbi dr̄,ꝙ valet stipulatio
rei,q̄ est apud hostes;& sic ēt stipulatio ex cā donōnis.sicut er-
go si recuperaretur res ab hostibus, & locus esset postliminio,
teneret eam tradere,vel æstimationē soluere,ita si legetur,debe
bit vel redimere,vel æstimationē p̄stare. Idem tenet dn̄s meus
per tex.in l.si q̄s seruum.voluit allegare l.in bello.§.fi.ff.de capti.
vbi est casus,ꝙ si legatarius ipse redemerit,ꝙ non dr̄ ex cā lucra
tiua rem habere:ideo petere p̄t æstimationem ab hærede. Sed
ita tenendo,quid rn̄debimus ad id,qđ testator solum videatur
legare ius,qđ hēt,ēt in spe,d.l.seruum filij. Ego puto aduerten-
dum pro rn̄sione,ꝙ spes redēptionis rei captæ ab hostibus non
censeatur legata;quia legatario ↄpetit iure suo, d.l.in bello. §.si
quis seruum.Et si dixeris, spes, ꝙ res animata debeat aufugere;
& sic ꝙ ista via acquiratur legatario,non competit iure suo:er-
go de ista spe intelligamus factum legatum.Rn̄deo,ꝙ res aīata
non intelligit postliminio redijsse,nisi aufugerit,& in seruitutē
dn̄i se trāstulerit,q̄ spes ꝙ in seruitutē sit reditura,non est ↄside
rabilis;iō de ea non intelligitur factū legatū.Veritas est,ꝙ hæres
non censet grauatus redimere ab hostibus; cum legatū in solo
iure postliminij consistat,vt hic;alioquin teneret hæres ad æsti-
mationem, si hostes oblata pecunia nollent reddere captā rē;
sicut hr̄s tenet legatario ad æstimationē rei alienæ.l.si aliena. C.
de leg.qđ tex.nr̄ negat; sed bn̄ tenet redimere ab alio redēpto-
re;q̃a tunc iure postliminij credit redijsse,d.l.in bello.§.si q̄s ser-
uum. Scd̄a dubitō est,nunquid iste tex. ꝓcedat, si testōr legaret
rē alterius ↄciuis,q̄ esset apud hostes? Bar.& scrib.in summario
vn̄r innuere ꝙ non,dū dn̄t,Id in quo hēmus ius postliminij.Cō
trariū vr̄ verius;q̃a rō tex.ꝙ ideo valeat,q̃a sustinetur iure postli
minij,militat ēt in re alterius ↄciuis,nec Bar.& doct. in summa-
rio sentiūt ↄ̄riū;q̃a in q̃tum dn̄t,habemus,dēt intelligi,nos ↄci-
ues Chr̄iani;nō āt nos testōres;patet, q̃ si Bar.intelligeret, nos
testōres,dixisset,legare possumus,nō aūt legari p̄t. Tertia dubō
necessaria est; an si res q̄ erat apud hostes fuerit ab aliquo recu-
perata ꝑ vim,restituēda sit dn̄o;& sic legatario sine p̄tio? Ego di
xi in l.1.in prin.ff.de acq.pos.iō ad ibi dicta me remitto. Gl.diui
dit in 3.ꝑtes,vt hic ꝑ Mod. partes de se patent. Circa ↄ̄riū l.liber
hō,duæ dubitationes sunt simpl̄r discutiēdæ. Prima, An res ho-
stiū possit legari.Scd̄a,an possit legari saltē sub ↄdōne, si ad ma-
nus Christianorum deuenerit.Circa primam gl.hic tenet,ꝙ res
quę sp̄ hostium fuit,non possit legari simpl̄r,sicut nec vendi;&
istā opi.sequunt Bar.& *coiter* scrib.hic ꝑ tex.ī l.liber hō.ff.de ver.
obl.Cōtra istā ↄclōnē ob.fortissimus tex.in l.ab oīb.§.ēt,inf.eo.
vbi tex.formal̄r inq̄t,Etiam res hostiū legari posse.Sabinus ait,si
aliquo casu emi possit.Bar.in d.l.liber hō, rn̄det ꝙ tex.in d.§.ēt,
intelligi dēt de re hostiū,q̄ aliq̄n fuit nr̄a.patet,q̃a dr̄ ibi,ꝙ ēt vē
di p̄t,q̄ vēditio solū ↄcedit rōne postliminij,qđ postliminiū nō
hēt locū in re,q̄ sp̄ hostiū fuit.Ista solo licèt cōiter approbet;nō
tn̄ caret diuinatione;iō Raph.hic, & in d.l.liber hō, alio mō rn̄-
det,ꝙ tex.in d.l.liber hō,ꝓcedit in reb. hostiū immobilibus, vel
mobilibus,q̄ de facili haberi non pn̄t;secus in reb.mobilibus, q̄
de facili ab ipsis hostibus emi pn̄t, cuiusmodi sunt aromata, &
ijs similia,nā ista bn̄ legari pn̄t; q̃a ēt aliquo casu emi pn̄t, & ita
ꝓcedit tex.in d.§.ēt,& mihi placet.Circa scd̄am dubōnem,† An
res hostiū vendi,seu legari possint sub ↄdōne,si de manib.eorū
euaserint.Bar.hic,& in d.l.liber hō, & cæteri post eū, ↄcludunt
ꝙ sic,ꝑ tex.in c.abbate sanè,de re iud.lib.6. ad idē tex.in l.gn̄al̄r.
§.1.ff.de fideic.lib.& d.Ias.dicit, ꝙ ista iura ↄcludenter nō ꝓbant
istā ↄclōnem in gn̄e,eo q̃a tex.in d.c.abbate sanè, loquit in do-
natione facta piæ cāæ,tex.verò in d.l.gn̄al̄r.§.1.loquit fauore pię
cāæ,i.libertatis,q̄ dr̄ pia cā,l.vnica,circa med. C.de ser.pig.da.ma
numis.Tu dicas,ꝙ illa iura optimè ꝓbant;& q̄uis loquant in ca
sib.fauorabilibus; rō tn̄,q̄ assignat vtrobiq;, ↄcludit gn̄al̄r in oī
casu;nā in d.c.abbate sanè,assignat rō,q̃a salubre & laudabile est
expectare tp̄s,quo res hostiū, dn̄io Chr̄ianorū subdent; hæc rō
militat ēt ꝙ piæ cāæ donet,in l.gn̄al̄r. §.1. dr̄ ꝙ nihil est,qđ ꝓhi-
beat seruo hostiū,libertatē relinq̄ posse,si nihil est,qđ obstet; er
go nō est sp̄āle fauore libertatis,vt vult dn̄s meus,circa donōnē
regni Hierl̄em factā Illustrissimo Regi Carolo ꝑ Papā. cū Bar.
5 transeūt oēs. Adde fortius,ꝙ ēt absq; donōne q̄libet p̄t † recupe
rare loca ab infidelib.occupata;& erūt sua ꝓpria,ēt si fuerint ali
q̄n alicuius Chr̄iani, q̄ intra trienniū à die occupationis illa re-
cuperare neglexerit,s̄m Alb.in auth.si verò dn̄s.C.de hær.Arch.
in c.placuit.2.16.q.3.Mar.Laud.in tract.Prin. vers.c.fortius dicit
6 Inno.in c.qđ super,de vot.& vo.redēp.† ꝙ populis ad fidem cō-
uersis,Papa posset dimittere regnum infideli Principi, dummo
do non grauarentur fideles.sed hoc vr̄ ↄ legem Euangelicā,di-
centē Matth.20. Auferretur à vobis regnum, & dabitur faciēti
fructum eius. Et ↄ̄ Innoc.tenet Host.ibi, cuius sententiam dicit
magis catholicam idem Mart.in loco proximè allegato.

SVMMARIVM.

1 *Casus figuratio hui⁹ difficillimæ l.vnà cū illius rōe decidēdi,ac dubitādi.*

2 *Pater grauatus vt pater,cur non detrahit Treb.grauatus verò vt hæres detrahit*

3 *Pater,& dominus grauari possunt onere fideicommissi;etiam quòd directò non sint honorati.*

4 *Pater & dominus grauari possunt,vt restituant hæreditatem ipsis filio, & seruo,ex quarum persona commodum hæreditatis assecuti sunt.*

5 *Treb.solus is detrahit,qui est grauatus vt hæres.*

6 *Pater,an in casu huius l.filio contradicente possit detrahere Treb.de fideic.extraneæ personæ restituendo.*

7 *Filio existente sui iuris tempore restitutionis fiendæ;an pater tūc detrahat quartam ad proprium commodum suum,an vero ad commodū filij*

8 *An sicut datur casus,vt qui non est hæres,directò,grauari possit vt hæres;sit dabilis casus,vt qui sit hæres,grauetur non vt hæres.*

9 *Falcidiæ appellatione continetur etiam Treb.Flcidia.*

10 *Nullus sibijpsi esse obligatus potest,quia in eodem subiecto non datur actio,& passio.*

11 *Fideic.conditionalia non transmittūtur ad hęredes; abundè tamē de hac transmissione fideic.traditur nu.73.cum seq.vsq; ad fin.Repe.*

12 *Pater grauatus post mortem suam restituere hæreditatem filio;an censeatur grauatus restituere etiam ante mortem si filius emancipatione exierit patris potestatem.*

13 *Non honoratus grauari non potest,nec in plus quis grauandus est,quàm fuerit honoratus. Amplia vt nu.20.Limita quatuor modis,vt nu.21.vsq; ad 26.inclusiuè.*

14 *Fideiussor soluens ex mandato testatoris pro debitore plus quàm ad eum ex testamento peruenerit,illud plus poterit à debitore repetere.*

15 *Honoratus commodo non pecuniario,grauari non pōt pecuniario onere.*
Patroni,quibus iuspatronatus ecclesiæ relictum est,non tenentur ad onus fideicommissi pecuniarij de veritate ibi.

16 *Conditio onerosa adimplenda post legati commodum quæsitum,non potest in grauamine excedere commodum legati.*
Legatum certæ pecuniæ factum alicui,vt de illa construatur capellania, non obligat legatarium in plus quàm sibi relictum fuerit.

17 *Legato fundi facto creditori suo sub conditione si creditum non petierit; non prohibetur creditor petere creditum in eo,quod excedit ęstimationem fundi legati.*

18 *Honoratus commodo pecuniario,an possit grauari non pecuniario.*

19 *Monasterium,cui relicta in testamento fuere centum si testatoris filiam in monialem reciperet,an admittatur ad legatum,reiecto grauamine.*

21 *Executor testamentarius grauari potest, licèt non fuerit honoratus.idē in tutore.*

22 *Spurius,cui legari à patre non potest,grauari tamen potest;quia quamuis tanquam legatarius capere non possit; capit tanquam executor,vt fideicommissario restituat.*

25 *Alimenta si relicta fuerint vxori præstanda per testatoris fratrem,& filios ipsius testatoris institutos; onus alimentandi valebit,sed ad filios insolidum spectabit.*

26 *Hæres hæredis,aut legatarij,licet honorati non fuerint, grauari tamen possunt,amplia vt ibi,limita,vt nu.27.*

28 *Grauare possum quem honoraui,limita tripliciter,nu 30.*

29 *Relictum filio,aut seruo,an acquiratur patri vel domino ex tacita voluntate defuncti; an vero ex legis dispositione.*

30 *Honoratus non potest in plus grauari,quàm fuerit honoratus.*
Substitutus pupillariter filio exhæredato,quamuis sit honoratus,grauari tamen non potest,& quare.

31 *Varij intellectus dantur huic literæ,in ver.ex persona ipsorum.*
Secundus nu.32.tertius n.33.quibus relatis & confutatis,traditur quartus communiter receptus,nu.34.

35 *Fideic.simpliciter relictum à patre,& à domino filio & seruo institutis præstandum,valet,& dilatum intelligitur in tempus existētiæ sui iuris*

36 *Fideic.à patre & domino institutis pręstandum filio & seruo,non valet. Quod fallit in tribus casibus.*

37 *Licet valeat fideic.à seruo vel filio hæredib.institutis præstandū patri & domino;si tamen tempore aditionis sint in potestace,redditur inutile.*

38 *Fideic.extraneo relictū à patre & domino hæredib.ex ꝑsona filij & serui valet.Idem si à filio & seruo institutis,ac etiam à p̄re & dn̄o simul.*

39 *Fideic incontinenti præstandum hæredi à fideicommissario tanquam nugatorium non valet;secus si simpliciter sit relictum fideicommissum hęredi præstandum à legatario,vel fideicommissa.quia intelligitur dilatum post mortem grauati.*

40 *Senatuscons.Treb.quinq;remedia,an cessent omnia,quando pater est grauatus restituere filio hæredi sicut cessat remedium detractionis quartæ*

41 *Filius hæres institutus,an dicatur hæres;an vero pater,cui ex persona filij acquiritur hæreditas:& an saltem filius dici possit hæres nomine;licet effectu non,& nu.45.46.& 47.*

42 *Lex nō curat de momētanea acquisitione.sed qualiter procedat,ibi vide.*

43 *Filius aliquid acquirens tempore mortis patris,sibi plenè acquirit, non patri,de veritate tamen ibi traditur.*

44 *Filius non repræsentat patrem in his,quæ sunt facti.*

48 *Iura sepulchrorum remanent penes filium institutum,quamuis non dicatur hæres quo ad aliquem iuris effectum,propter acquisitionem,quæ fit patri immediatè.*

49 *Dispo-*

49 *Dispositio l. si paterfam. supra de hære. insti. & l. cum proponas. eo. titu. C. loquentes in seruo, quem testator credebat liberum, an procedat in filiofam. quem testator credebat patremfamil.*

50 *An dispō dd.ll. quis hodie non procedat in proprietate, q̄ non quæritur patri; saltem procedat in vsufru. qui patri etiam hodie quæritur.*

51 *Filius & seruus instituti, & pupil. substituti per verba, quisquis mihi hæres erit, si tempore mortis pupilli sui iuris reperiantur, an succedant ex pupillari substitutione.*

52 *Homicida, cui remissa est pœna a Rege, vel statuto, si habuerit pacem cū hæredibus occisi, an debeat habere pacem a filio, vel seruo institutis, an verò a patre vel domino hæredibus cum effectu.*

53 *Ius faciendi pacem ad illos spectat, ad quos actio iniuriarum, & ius vlciscendi necem defuncti spectat.*

54 *Post duo nōia substantiua, debet apponi verbum participium, aut adiectiuum numeri pluralis, vbi verò est tantum vnum substantiuum; tunc exigetur verbum participium, aut adiectiuum numeri singularis; nisi substantiuum esset nomen collectiuum, vel vniuersale.*

55 *Vasallo quispiam concessit vineam, & fundum fructibus plenum; an etiam censeatur concessisse fructus vineæ, quamuis post illa duo substantiua, vineam & fundum, non fuerit vsus adiectiuo numeri pluralis, sed singulari, plenum.*

56 *Fructus pendentes etiam si non dicatur, veniunt in concessione fundi.*

57 *Copula, &, vniformiter copulat, & sic qualitates vnius copulati alteri attribuit, quod quo pacto procedat, vide ibi.*

58 *Concessio vineæ, & fundi pleni fructib. quid operetur; vbi nec in vinea, nec in fundo essent fructus pendentes.*

59 *Intellectus varij dantur ad vers. fi. istius l. ac tandem decem relatis, & confutatis, traditur intellectus verus. nu. 63.*

60 *Grauatus restituere quicquid ad eum peruenerit, non tenetur restituere fructus perceptos pendente die, vel conditione.*

Fallit hoc in patre grauato restituere filio quicquid &c. quia tunc veniunt fructus restituendi filio: quod restringe, & declara vt nu. 61.

62 *Fructus quando veniunt in restitutione fideicommissi, remissiuè.*

63 *Filius si ab aliquo patris contemplatione institutus sit; & filio pater grauatus restituere, ualet tale fideicommissum etiam hodie; & dilatum censetur in tempus existentiæ sui iuris. De veritate tamen istius ultimi dicti ibi abundè disquiritur.*

65 *Dispositio huius l. in secunda parte, nec olim, nec hodie procedit in hæreditate profectitia: quia fideic. semper ex patris persona sustinetur vti hæredis; cum eius contemplatione relictum fuerit.*

66 *An hoc casu, & sic de hæreditate profectitia pater aduersus filium detrahat Trebellianicam.*

67 *Dispositio huius l. hodie non procedit in hæreditate aduentitia, nec q̄tum ad proprietatem, nec q̄tum ad vsumfr. sed tantum procedit quò ad fructus medio tpe perceptos: de ueritate tamen horum ibi latè disseritur.*

68 *Pater grauatus restituere filio hæreditatem, an etiam censeatur grauatus restituere usumfru. qui ex dispositione l. fi. C. de bon. quæ lib. hodie sibi acquiritur.*

Et si grauatus censeatur, an incontinenti, an uerò cum filius sui iuris erit. nume. 70.

69 *Vsusfructus acquisitionem nunquam patri censeri prohibitam; nisi expressè hoc dicatur, an sit uerum.*

71 *Pater prohibitus habere usumfru. de rebus filio relictis, quod est in pluribus casibus, an saltem habebit commoditatem fructuum.*

72 *Restituto fideic. per patrem, in filium transeunt utiles actiones tantùm, & quæ sit huius dicti utilitas, & de ueritate.*

73 *Fideicommissarius decedens adita hæreditate, ante restitutionem fideicommissi sibi factam, an transmittat illud ad hæredes.*

74 *Institutione conuersa in fideic. uirtute clausulæ codicillaris, uel alia ratione; quo casu uenientes ab intestato censentur grauati per fideic. restituere scripto hæredi, an moriente scripto hærede ante restitutionem factam, transmittat fideicom.*

75 *Ius adeundi est simplex quædam facultas, nec dicitur esse in bonis nostris; ius autem fideicom. bene dicitur esse in bonis nostris.*

76 *Fideicommissarius moriens ante aditam hæreditatē, an transmittat vniuersale fideicom. ad hæredes.*

CVm filiofam. Difficilis est lex ista, s̄m Bar. & difficilior, q̄ sit in isto titu. s̄m Raph Com. & subtilissima, nec mirū, qa edita a Papiniano, viro acutissimi ingenij, l. cū acutissimi. C. de fideic. Diuidit̄, & summat̄ cōiter vt p Bar. casus figurat̄ in gl. 1. & latius per
1 Do. Ias. Tu verò sic pone casum. †Dubitabat̄, An pr̄, vel dn̄s potuerint grauari onere fideic. ab eo, q reliquit hr̄ditatē, vel legatū filio, aut seruo? Videbat̄ dd̄m q non; qa pr̄ vel dn̄s nō fuerāt hr̄des instituti, nec illis legatū erat fcm̄, l. q liberis. §. hæc verba. s̄. de vulg. & pup. ergo grauari non potuerūt, l. ab eo. C. de fideic. Contrariū decidit Papin. hic, in prin. qa pr̄, & dn̄s cōmodū sentiunt ex relicto fcō filio vel seruo; cū p mediā p̄sonā ipsorū acquirat̄ pr̄i, & dn̄o, l. placet. s̄. de acq. hær. ista est prima. Scd̄o dubitat̄. Quid si grauet̄ pr̄, vel dn̄s, de restituendo fideic. ipsi filio vel seruo, an tunc grauamē valeat? Videbat̄, q non duabus rōnib. Prima, qa lex & nā frustratorios actus abhorrent, l. qui bis idē. ff. de ver. obl. Verū si pr̄ restituat filio, vel dn̄s seruo, ilico qd̄ dat, ad ipsos dantes re uertit̄, l. placet. s̄. de acq. hær. ergo frustratoria est restō, l. qui sic. ff. de solu. Contrariū ēt decidit Papi. Sup rōne decidendi doct. disceptant, qdam dn̄t fideic. valere, si pr̄ & dn̄s voluerint filium, & seruū manumittere, & sic volunt, q validitas fideic. pendeat a volūtate pr̄is & dn̄i, iōq; exponunt verbū, ex p̄sona ipsorū, i. ex voluntate. & ita gl. 1. & 2. & gl. in ver. patris. Alij dn̄t fideic. valere, qa pr̄ & dn̄s erant grauati sub ɔdōne vel in diem; quo casu si pendente ɔdōne, vel die, filius & seruus efficiant sui iuris, erit vtile fideic. Alij dant tertiū intell̄m, qui refertur p gl. in versi. cū ipsis, sed isti tres intell̄s reprobant̄. Alij ergo dn̄t fideic. tenere, & intelligi dilatū in tp̄s existentiæ sui iuris; & sic pr̄ & dn̄s censent̄ grauati sub ɔdōne, seu in diē. s. cū filius & seruus erunt sui iuris. Scd̄o videbat̄ non valere, qa pr̄ & dn̄s censent̄ grauati ex persona filij & serui; ergo grauari nō dēnt ad restituendū ipsis filio & seruo; qa a seipso sibiipsi legari, nec fideicommitti pōt, l. legatū. §. 1. inf. eo. Sed hoc non obstante Papin. deteri̅at valere; qa p̄missa rō p̄cedit, qn̄ pr̄ & dn̄s grauant̄ restituere extraneo, tunc grauati censent̄ ex p̄sona filij & serui; sec qn̄ grauant̄ restituere ipsis filio & seruo; qa tunc grauati dn̄r ex persona ipsorum p̄pria. Ista est scd̄a dubitatio, decisa in 2. parte vsq; ad vers. Deniq; Iulianus. Tertio dubitabat̄, An pr̄ grauatus restituere filio, possit detrahere Treb. Videbat̄ q sic, qa pr̄ deducit Trebellianicā, qn̄ est grauatus restituere extraneo, ergo idē si filio. Cōtrariū deteri̅auit Iulianus; & sequit̄ Papin. author huius legis. Rō decidendi fuit, qa is demū hēt ius deducēdi Treb. qui est grauatus tanq̄ hr̄s, l. lex falcidia. §. fi. inf. ad leg. falc. sed qn̄ pr̄ est grauatus restituere hr̄ditatem filio instituto, non p̄t dici grauatus vt hr̄s; quia filius est hr̄s, & ex persona filij, pr̄ vt hr̄s nō p̄t detrahere quartam; quia ex p̄sona sua filius obligari sibi non pōt. Ista rō cessat, qn̄ pr̄ est grauatus restituere hr̄ditatem extraneo; quia tunc censet grauatus vt hr̄s ex persona filij, & iō quartam detrahit. Ista est tertia dubitatio, decisa in vers. deniq;, vsq; ad versi. Et iō. Sed pro pleniori intelligentia q̄ro de rōne rōnis.
2 †Quare pater grauatus vt pater, non detrahit, & tn̄ grauatus vt hæres detrahit. D. Ale. hic ex mente gl. in §. his igitur, in vers. cōplacere, in Auth. de hæred. & falc. rn̄det, rōnem esse, quia detractio Trebel. ɔcessa fuit, vt spe quartæ instituti grauati restituere hr̄ditatem adirent: ne si nihil habuissent, hr̄ditatē repudiassent, & fideic. corruisset, §. sed quia. Inst. de fideic. hæredi. Ista rō cessat in patre, & in alijs, qui cōmodum sentiunt, non tanq̄ hæredes. Sed tu aduerte, nam pater attenta ista rōne deberet detrahere posse quartam, cum filius isto iure, sine iussu pr̄is hr̄ditatem adire non possit, l. si quis mihi bona. §. iussum. s̄. de acqui. hær. ergo non iubebit pater, nisi sciat se posse detrahere quartā. Sed defendendo rōnem Ale. potest rn̄deri, q licèt pater nolit iubere, non pp id irritatur testm̄, sed stabit in pendenti, donec sit spes, q filius possit effici sui iuris; secus qn̄ scriptus hæres recusat adire. Vel aliter, in patre grauato restituere filio, lex non considerauit patrem non debere recusare iussum suum filio, ēt q quartam non detrahat, pp amorem filialem, qui naturali inclinatione vrget parentes ad procurandam vtilitatē filij. l. amicissimos. §. 1. s̄. de excus. tut. vel curat. c. super eo, de testi. Præcedens tamē ratio magis placet. Vltimo dubitat̄. Quid si filius institutus moriatur ante patrem, an fideicom. ad suos hæredes transmittat; an verò debeat fideicom. remanere penes patrem, grauatū restituere post mortem suam oē quod ad eū peruenit ipsi filio? Rn̄det Papi. in ver. fi. patrē retenturum fideic. quia ex persona patris fideic. vires capit. Ista rō quid sibi velit, in confesso nō est. vr̄. n. innuere, q si pater esset grauatus tanquam hæres ex persona filij, q isto casu fideic. non remaneret penes patrē, quod falsum vr̄; quia fideic. relictum post mortē grauati, censetur cōditionale, vt ita demum debeat̄ si p̄decedat grauatus, aliàs fideicōmissario p̄mortuo, expirat fideicommissum, tanq̄ sit defecta conditio, l. hæres meus. inf. de cond. & dem. Timore huius contrarij ista vltima pars legit̄ 4. modis. Primò, vt subaudiat̄ dictio, maximè, ad verbū retenturum. Scd̄o, vt dicamus pr̄em retenturum si filio facienda sit restō, secus si alijs. Istos duos intell̄s refert gl. pe. & Bar. eos reprobat. Tertio legitur s̄m Azo. vt in isto ver. fi. dubitet̄ de fructibus medio tp̄e perceptis per patrem, q fructus videbant̄ restituendi pp illa verba p̄gnantia, quicquid ad eū peruenit, l. in fideicōmisso. §. cū Pollidius. s̄. de vsur. Contra. decidit Papi. quia ex persona pr̄is, &c. quasi dicat, vt pr̄ eius retinet, quos ēt filius, si superuixisset, non potuisset a pr̄e, nec ab eius hr̄dibus repetere. Istum intell̄m impugnat Bar. vt inf. disputabimus. Quarto legit̄, per Bar. vt ratio dubitandi esset, quia pr̄ videbat̄ effectus nudus minister ad faciēdam restōnem fideic. tum quia grauatus vt pr̄; tū quia grauatus restituere, quicquid ad eū p̄uenerit. Apud grauatum aūt, vti nudum ministrū, non remanet fideic. mortuo fideicōmissario, ēt ante diē, l. si quis Titio, in prin. inf. tit. p̄xi. Hoc nō obstāte decidit ɔ. qa nō est verū, q pr̄ sit grauatus, vt nudus minister; imò fideic. ex persona pr̄is capit vires, vt dixi s̄. sunt qui aliter intelligant, & dicā inf. No. 1.
3 †q pr̄, & dn̄s p̄nt grauari onere fideicom. etiam q directo non sint

sint honorati.ɔcor.tex.in l.1.§.sciendū,inf.de leg.3.de quo inf.
4 dicā. No.2.† ꝙ pr̄,& dn̄s non solū pōt grauari vt restituāt hr̄di-
tatē,vel legatū extraneo;sed ēt ipsis filio,& seruo,ex quorū ꝑso
5 na ɔmodū hr̄ditatis,vel legati sunt ɔsecuti.No.3.† ꝙ is solū de-
trahit trebellianicā,q̄ est grauatus vt hr̄s,l.lex falci.§.fi.inf.ad leg.
6 falc.rōnē dixi s̄.Nūc ꝓ pleniori intelligētia q̄ro,An† in casu hu-
ius l.filio ɔdicēte possit pr̄ detrahere trebellianicā de fideic.ex-
traneæ ꝑsonæ restituēdo? Vr̄ ꝙ nō,q̄a illā detrahit ex ꝑsona fi-
lij,& certat de lucro;ergo eo inuito,tali iure pr̄ vti nō pōt,l.nō
nunq̄,inf.de leg.pst.ꝑ q̄ Bar.dat similē doct.in l.si post mortē,§.
fi.inf.de bo.pos.ɔtab.In ɔriū facit,q̄a statim ex aditione hr̄dita-
tis,acquisitum fuit ius patri;ergo in acquisitis,voluntas filij pr̄i
7 p̄iudicare nō dēt,l.filius paciscēdo,C.de pac.Scd̄o q̄ro,† Quid si
tp̄e restitutionis fiendæ, filius sit sui iuris; an tunc pr̄ detrahet
quartā ad ɔmodū suū,vel ad ɔmodū filij? Vr̄,ꝙ detrahat ad pro
priū ɔmodū,arg.huius l.in ḡnalitate sui; & q̄a ius detrahēdi hāc
quartā,sibi à principio,mediāte filij aditione q̄situ,ꝑ emācipa-
tionē,nō pōt videri sublatū,l.fi.in fi.C.de emanc.liber.In ɔriū fa
cit qd̄ dn̄t Pa.de Ca.& Are.hic ad fi.vbi volūt,ꝙ mortuo fideic.
extraneo an̄ ɔdōnis euentū;ꝙ tūc fideic.penes patrē remanere
non dēat;sed deuoluat̄ ad filiū effectū sui iuris, eadem rōne vr̄
detrahenda trebel.ad cōmodū filij sui iuris;non autē patris.Ter
8 tiò q̄ro,† sicut is,qui non est hæres directò,grauari pōt vt heres,
vt in casu huius l.an sit dare casum,in quo grauetur hæres,non
vt hæres; & non possit detrahere treb.Respōdeo,ꝙ sic,casum
habes per Alexan.in l.mulier,§.fina.inf.ad trebel.No.quartò ibi,
9 admissa falcidia,† ꝙ appellatione falcidiæ ɔtinetur ēt trebel. ad
idē tex.in l.Titia,ad fi.& ibi gl.inf.ad leg.falc.& in l. filium, quē
hn̄tē.C famil.ercisc.Siīr l'tima filij pōt dici falcidia, auth.vnde si
parēs.C.de inof.test.Vnde hoc nomē falcidia, ḡnale est ad om-
nem deductionē,f'm gl.in l.Papinianus,§.vnde,ff.de inof.testa.
10 No.quintò,† ꝙ nullus pt̄ sibiipsi esse obligatus:hinc est ꝙ à seip
so sibiipsi legari non pōt,l.legatū,& l.& q̄dē,inf.eo.Ro est q̄a in
eodem subiecto,nō datur simul actio & passio, l.Vranius,ff de
fideiuss.& ad istud vide latè d.Ias.hic,& in l.1.col.1. C.de ser.fug.
11 No.vlt.† ꝙ fideicō.ɔditionalia non transmittuntur ad hr̄des,l.
si ita,§.illi si volet,inf.eo. ēt suos,f'm gl.in l.vnica,C.de ijs,qui an
te ap.tab.& inf.tāgit Bar.Gl.1.figurat casum,circa quam aduer-
te ad duo.Primò inquantum gl.intelligit tex.in ver.ex persona
pr̄is,i.ex volūtate.hoc *communiter* dānat̄,vt dicā in 3.gl. Alex.tm̄
& d.Ias.post eū saluant, durāte vita pr̄is & dn̄i;quia f'm eos ab
eorū voluntate pendet,dum viuūt,si velint manumittere filiū,
vel seruum.Sed non tuto saluant,quia possibile esset, ꝙ in vita
dn̄i,seruus efficiat̄ sui iuris ɔ dn̄i voluntatē,toto tit.C.de ijs,qui
pro præm.lib.accip.& ff. de ijs, qui sine manumiss.ad liber.per.
Sic ēt filius in vita pr̄is,pōt effici sui iuris, absq; cōsensu pr̄is;pu-
ta,si efficiat̄ ep̄s,vt ꝑ Bar.in l.q in ptāte, ff.de ijs, qui sunt sui , vel
alie.iu.& in auth.ep̄alis ordo,C.de epis.& cleri.Secundò aduer-
12 te ad vltima verba gl.quia vident̄ velle, † ꝙ pater grauatus post
mortē suā restituere hr̄ditatē filio,censeat̄ ēt grauatus restitue-
re ante mortem casu, quo filius efficiatur sui iuris per emanci-
pationem,vel al̄r.Pro ista opi.facit l.fideic.§.si filio,inf.de leg.3.
intelligendo ḡnaliter,prout gl.restringit ibi. secūdo facit tex.in
l.mulier,in prin.inf.ad trebel. & ibi vr̄ casus.In ɔrium vr̄ tex.hic
in ver.fi.quē Pau.de Cast.& Aret.intelligunt procedere in filio
decedente tp̄e,quo iā erat sui iuris;aliàs iste tex.nō haberet du-
bitationē.Hāc partē tenuit Bar.inf.in vlt.opp. dū dicit, ꝙ pater
hic erat grauatus in vnum casum tm̄.Ita tenēdo,non obst. tex.
in d. l. mulier, quia ibi erat grauatus extraneus restituere filio
post mortē pr̄is,quo casu lex ɔiecturat̄ voluntatē testōris,ideo
distulisse diē fideicō. post mortē pr̄is, ne ex ꝑsona filij q̄cquam
acquireret̄ pr̄i,merito si filius emancipet,quia tunc pr̄i non ac
quirit,locus erit fideic.secus vr̄ dicendū, q̄n filius est institutus,
& pr̄ grauatus filio restituere post mortē suā;quia isto casu cō-
stat,testōrē voluisse hr̄ditatē acquiri pr̄i, & apud eum remane-
re,donec vixerit.Aliā ēt solu.accōmodat d.Ias.in vlt.oppo.Bar.
quia si diceremus in casu nr̄o, patrē teneri restitutionē facere
filio emancipato;sequeret̄ ꝙ filius vteret̄ bn̄ficio emancipatio
nis ɔ patrē,à quo illud habuit, qd̄ non est ɔcedendū,l.amicissi-
mos,§.fi.s̄.de excu.tu.Sed ista sol. ɔfunditur ex isto tex. vbi f'm
cōem intell.n,q̄n pr̄ est simpl'r grauatus restituere filio, statim
ꝙ filius est sui iuris,quouis modo debet sibi fideic.vt et est tex.
in l.filiā,inf.de au.& arg.le.qd̄ falsum esset, si filius nō posset vti
beneficio emācipationis. Glo. 2.diuidit̄ in tres partes.In prima
explanat literā.In 2.remouet ɔrium.In 3.allegat concor.Super
ista gl.Bar.dat doctr.q̄n nō honoratus grauari possit. Tu facias
13 duas cōclusiones,cum suis declarationib. Prima ɔclo,† Quem
non honoro,grauare non possum,l.ab eo, C.de fideic. Nec.n.
accipiendū est,vt cui nihil dederis,eū grauando obliges,l.si sic,
in fi.inf.de leg.3.Amplia,vt nō possit in plus grauari;q̄ sit hono
ratus,l.filiusfam.§.apud Marcel.inf. eo. l. Imperator, §.1.& seq.
inf.ti.prox.& ibi gl.ponit nonnullos casus spāles. Ex hoc sequi-
14 tur,† ꝙ si fideiussor ex mādato testatoris soluit ꝓ debitore pl⁹,
q̄ ad eū ꝑuenit ex testōi ꝙ illud plus poterit repetere à debito-
re,f'm Bal.in l.vnica,§.ne aūt,C.de cad.toll.& Lu.Ro.in notab.
801. Tu scis, ꝙ fideiussor. Quod no ad declarationē 1. trib. ff.
15 de vsuf.ear.rer.q̄ vsu ɔsu.Scd̄o amplia,† vt ēt honoratus ɔmodo
nō pecuniario,grauari nō possit onere pecuniario, l. planè,2.§.
fi.inf.eo. Ex quo infert Soc. ꝙ ꝑroni, q̄bus à testōre legatū fuit
iusp̄ronatus ecc̄liæ,nō teneant̄ ad onus fideic.pecuniarij.Bn̄ fa-
cit,q̄a valet arg.de iure p̄ronatus libertorū, ad iusp̄ronatus ec-
clesiasticū,f'm gl.in l.si p̄roni,inf.de op.liber.& in l.sciendū,ff.de
ver.sig.Sed honoratus iurep̄ronatus libertorū nō pt̄ grauari,d.
l.planè,§.fi.q̄a nō dr̄ ex hoc locupletior,l.nemo,ff.de reg.iu.l.assi
gnare,inf.de assig.liber ergo,&c.Sed aduerte;q̄a patronus pau-
per alendus est ab ecc̄lia,c.q̄cūq;,16.q.7.Pan.in c.nobis,de iure
patro.ergo hēt in se ɔmodū pecuniariū. Sol. hēt ex dispōne le-
gis,ɔsiderato futuro euētu;nō aūt ex dispōne testōris,ɔsiderato
p̄nti statu;ergo grauari nō pōt, vt hic ꝑ Bar. Pro ista ampliatio-
ne facit tex.in l.3.§.si rē,& §.fi.inf.de leg.3.vbi legatarius,cui lega
tur res sibi debita tm̄ actione ꝑsonali,nō pt̄ grauari pro legato
illius rei;licet sit vtile ꝓ obtinēda rei vēdic.d.Ias.hic addit rōnē;
q̄a grauamē dēt esse ꝓportionabile ɔmodo.Nā,vt est apud phi
losophū,finiti ad infinitū, & æstimabilis ad inæstimabile, nulla
est ꝓportio.Ista rō q̄n relinq̄t libertas,vel qd̄ inæstimabile,ɔclu
dit oppositū:licet.n.grauamē nō possit excedere legatū; nullus
tm̄ negat,ꝙ grauamē nō possit esse minus.Cōtra istā ampliatio-
nē Mod.Bono.adducunt tex.in l.deniq;.§.interdū,inf.de pecu.
lega.& q̄ habent̄ in tit.ff.de statulib.vbi dr̄ libertatē legari posse
seruo,si centum dederit.Rn̄det D.Ias.post eos, ampliationem
procedere in grauamine & legato puro ; secus in ɔdōnali;q̄a ꝑ
ɔdōnē non grauat̄ legatarius ꝑcisè,cū posita in ɔdōne,cū nō sint
posita in dispōne,l.q̄ sub ɔdōne dandorū decē, si q̄s omis.cau.
test.Vel al̄r,q̄a ɔdō hr̄ loco cāe,l.4.§.1.s̄.de ɔd.insti. l. cū ad præ-
sens,ff.si cer.pet.vnde testatori licuisse vr̄ demasse cām suæ vo-
lūtatis,l.demōstratio §.fi.ff.de ɔd.& dem. Vel ea rō est ; quia ante
ɔditionis implemētū, nō dr̄ legatarius honoratus;sed tm̄ post,
dicta l.q̄ sub ɔdōne.sed post implementū non pōt honoratus
ɔqueri de grauamine,qd̄ volūtariè adimplenit.Ex quo infert,
16 † ꝙ si ɔdō esset adimpleta post q̄situ cōmodū , ꝙ tūc grauamē
ɔdōnale non dēret excedere cōmodū legati.exemplū,testōr le
gat Titio centū,si de illis ɔstrui fecerit capellaniā; tunc in con-
structione capellaniæ,nō in plus tenebit̄ Titius, q̄ sibi relictum
sit,f'm Pau.de Cast.in l.hmōi,in prin.inf.eo.& Raph.Com.in d.
17 l.planè,§.fi.Ex hoc ēt infert,† ꝙ si testōr legat fundum creditori
suo sub ɔdōne,si creditū nō petierit, ꝙ creditor poterit petere
creditū in eo,qd̄ excedit æstimationē fundi legati ; quia effect⁹
huius grauaminis ɔdōnalis ɔfert̄ post q̄situ legatum,qd̄ firmat
Saly.& dicit *cōiter* teneri,in l.fina.per illum tex.C.de his,quæ sub
18 mo. Iuxta hanc ampliationē q̄ro,† Quid ecōuerso,an honora
tus ɔmodo pecuniario, possit grauari onere non pecuniario?
Vr̄,ꝙ non,per tex.in l.filiusfam.§.f'm vulgarē,inf.eo.& l.vxorē,
§.hæres,inf.de leg.3.vbi legatarius non pt̄ grauari,vt emācipet,
vel adoptet sibi filiū.In ɔrium vr̄ tex.in l.si cui legatū,inf.de ɔd.
& dem.Gl.& doc.ɔcludunt grauamē de rigore iuris nō tenere,
quia nō est proportionabile legato;sed de æquitate,iudicis of-
ficio compelli posse grauatū emācipare filiū,ne voluntas de-
functi circūueniat̄. Pondera hanc rōnē positā in d.l.si cui; quia
confundit drīam, quā facit ibi Bar. inter onus emancipandi,&
onus adoptandi,vt primū valeat de æquitate, f'm non ; nam rō
p̄alleg.ɔcludit idē vtroq; casu.Ego dicerē,si onus pecuniarium
iniungat̄ legatario,vel hr̄di sub ɔdōne;puta,Lego,si emancipa-
ueris,vel hr̄s esto,si adoptaueris; tūc valeat grauamē, & ɔdōni
parēdū sit,per l.si quis testō.s̄.de ɔd.insti.& ꝑ ea,q̄ dixi s̄.& ꝑ tex.
in l.cū ita,inf.de cond.& demonst.Et ita pōt intelligi tex. in d.l.
si cui,qd̄ ex nā tituli suadet,l.Impatores, ff. de in diem addi.Ex
quo infero,ꝙ cōditio,si adoptaueris, vel si arrogaueris,nō reij-
citur tanquā turpis;licet gl.& Bar.in d.§.hæres,dicant ɔ.ꝑ illum
tex ad quē rn̄deo,ꝙ ibi reijcit̄,non q̄a turpis;sed quia pro lega-
to pecuniario puro non pōt legatarius grauari; onere non pe-
cuniario inæstimabili,f'm Pau.de Ca.in d.l.si cui , & Raph.Co.
19 in d.l.planè,§.fi. Et ista faciunt ad q.† An si testōr legauerit cen-
tū monasterio,si filiā suā in monialē receperit, grauamen reij-
ciat̄ subsistente legato: De hoc per Bar & alios in l.2.C.de insti-
tu.& substitu.sub condi.& per Cano.in c.non satis,& in c.q̄n,
20 de simo. Tertiò † amplia, ēt si bona testōris ad grauatū fortui-
to casu perueniant,l.fin.in princ. inf.de leg. 3. Quarto amplia,si
bona testōris perueniāt ad grauatum ex legis dispōne tm̄, l.qui
21 fundū,§.ei,qui filios,inf.ad legē falci. Limitatur† primo,nisi gra
uatus esset deputatus executor testamētarius; quia vt executor
grauari pōt;ēt ꝙ ei nihil relictū sit, f'm glo.Bar.& alios in l.alio,
ꝑ illū tex.inf.de alim.leg.Rō est,quia executor persoluit onera
de bonis testatoris;vnde perinde est,ac si grauatus esset hr̄s:sic e
in tutore,qui pōt grauari,dato ꝙ nihil illi relictum sit,l ēt,C.de
fideicō.l.peto,§.mr̄,inf.tit.prox.tradit ꝑ Bar. in l.Firmio,§ fi.inf.
22 quan.dies leg.ced.Hinc dicebat Bal.† ꝙ spurius, cui testator le-

gare

gare nõ pđt,l.fi.inf.de ijs qb.vt indig.auth. ex ꝯplexu, C.de nat.
lib.grauari tñ põt;qa ſi nõ p̃t capere tanq̃ legatarius; poterit tñ
capere tanq̃ executor,& reſtituere fideic. Iſta rõ parũ facit, qa
teſtõr,q grauauit ſpuriũ legatariũ,nõ grauauit vt executorẽ;me
rito ſuccedere dẽt illud vulgatũ,Quod potuit,noluit,&c.l.mul
tũ intereſt,C.ſi qs alteri vel ſibi,c.cũ ſup,extra de offi.dele.Deci-
ſio Bal tñ eſt vera,quã ſequũt Ang.& Imo.in d.l.id tp̃s,s̃.de hr̃.
inſti.& Ale.in l.cogi,§.ij,q ſolidũ,p illũ tex.inf.ad Treb. Qñ aũt
ĩcapax legati,vel hr̃ditatis grauari poſſit,tradit p Bar.in l.eã quã,
23 col.fi.C.de fideic.Scđ o limitat ſ'm D.Alex.hic † in caſu l.deniq;,
§.interdũ.inf.de pec.leg.circa quẽ tex.latè inſiſtũt Senẽ. hic.Tu
cõſidera,ꝙ ibi ſeruo relicta erat libertas ſub ꝯdõne,ſi centũ da
ret hr̃dibus;& ſic grauamẽ erat in ꝯdõne legati;vñ rñdendũ eſt,
vt s̃.dixi.Itẽ ꝯſidera,ꝙ ſi ibi grauamẽ eſſet purè iniunctũ, iõ va-
leret,qa teſtõr grauãdo ſeruũ, ꝙ ex peculio det centũ hr̃dibus,
cenſet hr̃dibus peculiũ adimere,& ſeruo legare. ꝓpea dicit tex.
ꝙ ſeruus accipit peculiũ, velut legatũ. Vñ ſi in caſu illius l.ſer-
uus eſſet grauatus dare centũ tertio,nõ cẽſeret peculiũ adẽptũ
hr̃dibus;ſed ꝓcederet diſpõ l.vni.C.de pec.eius,q liber.mer.Ter
24 tiò limitat,† qñ onus iniungit nõ honorato,& honorato ꝯiun-
ctim;tũc valet fideic.ſed inſolidũ dẽt ab honorato,l.ſi duobus,
25 §.1.inf.eo.p quẽ tex.ꝯſuluit Bar.† ꝙ ſi frater inſtitutis filijs, lega-
uerit vxori alimẽta p̃ſtãda p fratrẽ & filios de cõibus bonis,onꝰ
alimẽtãdi valebit;ſed inſolidũ ſpectabit ad filios, ita Bar. in ꝯſi.
207.Quidã ſibi filios.ſequunt Pau. Alex.& Mod.in d.§.1. Quar-
26 tò limitat,† qñ grauat hr̃s hr̃dis,vel legatarij; tũc ẽt ſi nihil ei re-
lictũ ſit,qa tñ repñtat pſonã honorati,ſuſtinet fideic. l. ſi fuerit,
in fi.inf.de leg.3. Ampliat, vt nõ ſolũ hr̃s honorati ex teſtõ, ſed
ẽt hr̃s ab inteſtato ſucceſſurus ipſi honorato ex neceſſitate;pu-
ta qa honoratus ſit furioſus,aut pupillus,& ita teſtari nõ poſſit,
grauari eqdẽ põt,l.ſi Titio,§.fi.cũ l.ſeq.inf.eo.Rõ eſt ſ'm Soc.qa
teſtõr poterat ſubſtituẽdo pupil. vel exẽplr̃,adimere hr̃ditatẽ à
veniẽtib.ab inteſtato;& qa nõ ademit, vr̃ eos honoraſſe; iõq;
27 grauare ẽt eos potuit.Reſtringe ampliationẽ,† vt ꝓcedat ſi hr̃s
honorati grauet ſub noĩe appellatiuo;ſecus ſi ſub noĩe ꝓprio,l.
ſed & ſi ſic,§ fi.inf.de leg.3.Rõ diuerſitatis,ſ'm gl.& Bar.ibi eſt,
qa qñ grauat hr̃s ſub noĩe appellatiuo,certũ eſt a principio gra
uamẽ;cũ ſit neceſſariũ honoratũ hẽre hr̃dẽ. Sed qñ grauat ali-
quis ſub noĩe ꝓprio,pẽdet a caſu,vtrũ ille futurus hæres ſit. Ad-
uerte;quia licet certũ ſit,honoratũ habiturũ hr̃dẽ;nõ tñ eſt cer
tũ eũ habiturũ hr̃dẽ in bonis teſtõris;cũ ſit poſſibile,ꝙ diſtrahã
tur in vita honorati;& hac rõne ſ'm Soc.tex.in d.l.ſi fuerit,dicit
fideic.ſuſtineri de benignitate.ſed rñdeo, ꝙ hæres hr̃dis, vel le-
gatarij,grauatus,cenſet hæres ipſius teſtõris grauantis, l. fi.C.de
hr̃d.inſti.& ideo vr̃ honoratus ab eo;vñ meritò grauari potuit.
Et ſi dixeris,Attẽta hac rõne,deberet valere fideic.relictum ab
hr̃de hr̃dis ſub noĩe ꝓprio.Rñdeo, ꝙ grauatus ſub noĩe ꝓprio,
ꝯſiderato noĩe,non eſt hæres teſtõris; & à principio fideicom-
miſſum à grauato relictũ noĩe ꝓprio non valet;ergo nõ debet
poſtea reconualeſcere,impediente regula Catoniana. Sunt tñ,
qui velint fideic.iniunctum ab hr̃de hr̃dis ſub noĩe ꝓprio,vale-
re,vt D.Pet.de Bezu.ſed quia malè rñdent ad l.ſed & ſi ſic, §.fi.à
28 cõi opi.nõ eſt recedendũ. Scđa ꝯclõ, † Eũ quẽ honoraui, gra-
uare poſſum,d.l.ab eo,in ſenſu exp̃ſſo, & d. l.1.§ ſciendũ. Am-
plia,vt poſſim ẽt grauare eũ,quẽ tacitè honoraui, l. ꝯficiunt, in
prin.s̃.de iure codicil. Scđo amplia, vt poſſim grauare ẽt eum,
quẽ per obliquũ honoraui ex tacito iudicio,ſ'm Bar. hic p iſtũ
tex.Tu aduerte circa verba Bar.qa vr̃ ſibi ꝯ̃rius;nã in opp.dicit,
ꝙ acquirit pr̃i & dño ex tacita volũtate teſtõris,rurſus in theo-
rica dicit,ꝙ ex diſpõne legis, & nõ ex volũtate teſtõris acquirit.
Saluãdo Bar.oportet dicere,ꝙ Bar.dẽat intelligi in theorica, ꝙ
29 loquat de voluntate teſtõris exp̃ſſa.Scđo † aduerte, ꝙ ẽt non vr̃
verũ,ꝙ acqrat pr̃i & dño ex tacita volũtate defuncti, per tex.in
l.qui liberis,§.hęc verba,s̃.de vulg.& pup.iuncta l. in teſtõ. Aret.
fatet ꝯ̃riũ.& ſi dixeris,ergo pr̃ & dñs non pñt grauari. Rñdet,ꝙ
ſi grauent reſtituere fideicom.extraneo,valet ex perſona filij,&
ſerui,ſi verò grauent reſtituere ipſis filio & ſeruo inſtitutis; tũc
ſuſtinetur fideic.ex legis diſpõne;ne inducta in fauorem,retor-
queant in odiũ,ꝯ l.qđ fauore,C.de legi. Iſta opi.Are.nõ vr̃ vera,
& ꝯfundit p tex.in d.§.hæc verba.vbi hæres hr̃dis nõ cõprehen-
dit in cl̃a,Quiſqs mihi hæres erit:ſicut nec dñs,qui p ſeruũ;nec
pr̃,qui p filiũ ſunt hr̃des;& tñ hæres hæredis venit ex iudicio te-
ſtõris,l.ſi fuerit,in fi.inf.de leg.3. Vñ dico,ꝙ nõ veniũt ad hr̃dita
tẽ ex iudicio teſtõris,tanq̃ hr̃des; ita loquit ille tex.ſed ueniunt
pr̃ & dñs,tanq̃ ꝯmodũ ſentiẽtes;& hac de cã grauari pñt, ita ꝓ-
cedit iſte tex.Quidã alij diſtinguunt,dicẽtes,ꝙ volũtatũ teſtato
rũ q̃dam ſunt vocatiuę:& iſto mõ pr̃ & dñs ex tali iudicio voca
tiuo nõ veniunt. Quædã priuatiuæ, quędã nõ priuatiuæ, l.1.§.
ſciẽdũ,inf.de leg.3. & ex hoc vltimo gñe dr̃iæ,dñt patrẽ & dñm
ſuccedere.Sed iſta diſtin.nõ placet,qa p̃ſupponũt,ꝙ teſtõr poſ-
ſit inſtituere filiũ & ſeruũ;& priuare p̃rem & dñm,qđ eſt falsũ;
licèt hodie teſtõr poſſit inſtituere filiũ, & priuare patrẽ, ẽt vſu-
fructu,auth.itẽ excipit,C.de bon.q̃ libe. Intellige hanc ꝯclõnẽ,
30 † dũmodò honoratus nõ grauet in plus,q̃ ſibi relictũ extiterit,
l.filiusfa.§.apud Marcellũ,inf.eo.Scđò ĩtellige,dũmõ nõ grauet
onere nõ pecuniario,iuxta ea q̃ s̃.dixi. Tertio intellige in ſubſti-
tuto exhr̃dati,l.cũ qdã,C.eo.Circa cuius legis rõnẽ inſudãt doc.
& tandẽ dñt cũ Bar.ꝙ bona rõ nõ p̃t aſſignari;qnimo dicit Pa.
de Ca.ꝙ illa lex hẽt minus rõnis,q̃ alia,q̃ ſit in corpore iuris. E-
go dicerẽ,ꝙ ſubſtitutus pup.filio exhr̃dato, grauari non poſſit
vt ſubſtitutus;ſed bñ vt hr̃s pupilli legatarij,p tex. in d.l.ſi fuerit,
Et hoc mõ lex illa nõ videbit,nec erit ita irrõnabilis,vt doc.dñt.
Gl.3.in ver.ex pſona.aliàs eſt in ver.cũ ipſis. quo ad corticẽ,ſ'm
d.Iaſ.diuidit in duas partes.In prima declat illa verba, in pſona
ipſorũ.In ſcđa opp.& multiplr̃ ſoluit.Scđa ibi, ſed qm̃. Vel ſ'm
Bar. intellectualr̃ diuidit in 4. ꝓut timore ꝯ̃rij dat 4. intellectus
ad iſtũ tex. Opp.fideic.à pr̃e & dño relictũ filio & ſeruo, vr̃ nu-
gatoriũ;qa reſtitutũ,illico reuertitur ad patrẽ,& dñm grauatũ,
l.placet,s̃.de acq.hęre.Propter hmõi ꝯ̃riũ accõmodãtur diuerſi
31 intellectus.Primus fuit,† ꝙ vtile ſit fideicom.ſi pr̃ & dñs volue
rint manumittere filiũ & ſeruum;& ideo illa verba,ex perſona
ipſorũ,exponũtur,i.ex voluntate. Iſte intellectus reprobatur p
Bar.& alios,qa Iureconſ.in ver.denique, aliter exponit illa ver-
ba.Secundus,qa ſi pẽdet à voluntate ipſorum retinere totum,
vel reſtituere, fruſtratoria reddetur legiſlatoris dubitatio, an
poſſint retinere quartã. Tertius,qa ſi pendet à volũtate ipſorũ,
ſi dicerent à principio nolle manumittere,fideic.eſſet nullum:
adeo ꝙ ẽt ex poſt facto coualidari non poſſet, impediẽte regu
la Cato.cuiꝰ ꝯ̃riũ dr̃ in litera.Sed ad d.regulã Cato. inf.rñdebo.
Quartò,ſi pẽderet ab arbitrio pr̃is,pr̃ reſtituendo videret dona
re,l.cuius per errorẽ,ff.de reg.iu.ergo filius haberet hæreditatẽ
vt donatam;non tanq̃ ſibi per fideic.relictam; cuius ꝯ̃riũ dr̃ in
tex.Sed nec iſtud ſtringit;qa licet emancipatio pẽdeat à volun-
tate patris;reſtitutio tñ fideicommiſſi,ſecuta emãcipatione,ne
ceſſaria eſt.Quintus,ſi fideic pẽdet à voluntate ipſorum graua-
torum;ergo erit nullum,l.fideicõmiſſa,§.q̃q̃,inf.de leg.3. Poſſet
dici,ꝙ diſpõ illius tex.procedit,qñ fideic.ꝯfertur in liberam vo-
luntatẽ grauati;ſecus ſi in voluntatẽ coarctatã & cauſatiuam,vt
hic.Vltimò non placet; qa falſum eſt ꝙ fideicõmiſſum depen-
deat à volũtate ipſorũ,ſi voluerint manumittere;cũ ſit poſſe,ꝙ
eis inuitis,efficiantur ſui iuris,vt s̃.dixi in 1.gl.Iſtum intellm̃ ſal
uat D.Ang.de Peru.ſed per aliũ modum.Dicit.n.ipſe,ꝙ depen
det à voluntate patris,an velit reacquiri ſibi; nã cum nõ teneat
reſtituere fideic.filio in ptãte,ſi velit reſtituere,acquiretur filio
fideico.Ad tex.in l.placet.rñdet,ꝙ illa lex non procedit,qñ pa-
ter iuſſus à teſtatore,vult reſtituere,tũ quia voluntas patris cõ-
currit cũ voluntate teſtatoris, & filius iure iſto ſibi acquirebat,
& nõ patri.Et pro hoc adducit quoſdam ſpeciales caſus, in qb.
ſ'm tpa ffõrũ filius acquirebat ſibi,quos vide per Bar. in d. l.pla-
cet.Iſte intellect. nunquam mihi placuit, quia falſum eſt,ꝙ de
volũtate patris filius in poteſtate acquireret ſibi; niſi in caſibus
expreſſis à iure,l.pe.s̃.de cur.fur.per quę ita dicit Aret.in l.cum
hæres,col.1.s̃ de acq hære.qui alleg. etiã Bar.in l.ſi vſusfructus,§.
fi.inf.qñ dies leg.ced.Item cõfundit; quia ſi pr̃ nollet reſtituere
quartã,nõ deberet poſſe cõpelli; quia non ꝯcurrit volũtas pr̃is:
cuius ꝯ̃riũ dr̃ in tex.Itẽ confundit,quia iſte tex.loquitur etiã in
ſeruo,cui ex volũtate dñi acquiri nõ põt,§.an ſeruo,Inſti.eo.Ex
his,& ẽt alijs hunc intellm̃ reijciũt Senen. Secundus intells̃ da-
32 tur per glo.† ꝙ pater & dñs eſſent grauati ſub condõne, vel in
diem.Iſte ſenſus reprobatur; quia diuinatiuus. Raph. Com.tñ
& Moder.conantur ſaluare,dicendo,ꝙ hic præſupponitur pro
conſtanti,fideic.valere.Sed dubitatio eſt,ex cuius perſona vires
capiat.Tu adde,ꝙ hic pr̃ erat grauatus reſtituere poſt mortẽ,&
ſic in diẽ incertã,vt dicit tex.in fi.Sed Do. Pet.de Bezu.rñdet,ꝙ
vnica determinatione determinat dubõ,qñ pr̃ & dñs ſunt gra-
uati reſtituere extraneo:q̃ dubõ ꝓcedit,ẽt qñ sũt grauati pure,
ergo eodẽ modo intelligẽda eſt dubitatio, quãdo ſunt grauati
reſtituere filio & ſeruo,p reg.l.nam hoc iure, s̃. de vulg.& pup.
Defendendo opin.Raph. Soc. replicat, ꝙ validitas fideicõ.præ-
ſupponit in genere;& ſic illationes,& cætera, q̃ ſequũtur,intel-
ligenda ſunt habito reſpectu ad validitatẽ fideic.in genere ſuo.
33 Tertius intellectus traditur per gl.† ꝙ ideo valeat fideic.quia p̃t
eſſe vtile, caſu quo repudiaret pater: nam tunc acquiritur ipſi
filio,& datur curator illis bonis,iuxta tex.in l. fi. §.ſinautẽ,C.de
bon.quæ libe.Hunc ẽt intellm̃ Bar.& alij reprobãt; quia nõ ſu-
ſtineretur fideic.ex pſona pr̃is,ſi repudiaſſet,l.ſi hęres inſtitutus,
inf.ad treb.cuius ꝯ̃rium dr̃ in tex.Solus Imo.contẽdit ſuſtinere
illũ intellm̃ dicẽs,ꝙ imò gl.hñt bonum ſenſum,videlicet ꝙ filiꝰ
iuſſu patris adierit,& poſtea pr̃ repudiauerit; tunc tanq̃ diſſipa-
tor cogit reſtituere,l.Impator,inf.ad treb. Vnde iſto caſu dabit
curator bonis,ac ſi à principio repudiaſſet pr̃,d.§.ſinautẽ.Et ſ'm
iſtum ſenſum fideicõ.ſuſtinet ex pſona patris pp iuſſum & ac-
quiſitionẽ ſibi factã,licèt ex poſt facto repudiatã,& re vera iſta
fuit intẽtio gl.Sed ẽt iſtũ intellm̃ reprẽhẽdũt Alex.Aret.& Soc.
quia nõ ꝯuenit ſeruo, ſed iſtud animaduertit gl. Secũdus, quia
ille tex.ẽt loquitur in legatis particularibus,in qb.nõ requiritur
iuſſus

iussus patris. Sed Imo. nō tā fundat se sup iussu pris, q̄ sup dissipatione, q̄ militat ēt in legatis particularib. Tertius nō placet; qa ita demū filius pōt cogere patrē ad restōnē fideic. rōne dissipationis; si dissipatio sit irreparabilis, fm Bar. in d. l. Impator. Sed dic, nō est irreparabilis, cū possit filius petere dari curatorē bonis, nō ad effectū vt sibi acqrat incōtinēti; sed vt sibi succursum
34 sit tpe, quo sui iuris erit. Quartus intellēs,† q̄ iō valeat fideic tanquā intelligat dilatū in tps existētiæ sui iuris. Istū intellm̄ sequūtur *cōiter* Doc. p quo gl. allegat tex. in l. vbi purè, inf. ad Treb. sed ibi pr̄ erat grauatus p verba, q̄ dilationē illā importabāt. Nā ibi testōr dixerat, Des, & facias, q̄ ad filiū pueniat. Verbū itaq; pueniat, ondit testōrē distulisse fideic. in tps, quo dēt effectualr̄ puenire, l. fideic. §. si filio, inf. de leg. 3. l. 2. §. puenisse, ff. de hrd. vel act. vēd. Scdō Bar. alleg. tex. in l. epistam, §. fi. inf. ad Treb. sed ibi hr̄ditas puenit ad matrē grauatā ex dispōne testōris; iō ne dicamus q̄ testōr inutilr̄ matrē substituerit, necessario dicēdū est, q̄ voluerit differre fideic. post mortē grauati. Præterea nos loqmur in pr̄e & dn̄o, ad quos puenit hr̄ditas ex legis dispōne; quo casu nō subest piectura, q̄ testōr differre voluerit, fm Alex. Aret. & Mod. Sed tu psidera, q̄ eadē rōne, ne videat testōri inutilr̄ reliqsse fideic. filio & seruo, dicēdū vr̄, q̄ voluerit differre fideic. in tps exn̄tiæ sui iuris. Scdō psidera, q̄ attēta hac rōne, si pr̄ & dn̄s sint hr̄des instituti, & grauati restituere filio & seruo, dēret valere fideic. & intelligi dilatū in tps existētiæ sui iuris, cuius pr̄ium dr̄ in §. an seruo, Insti. eo. Tertio aduerte, qa tex. in d. l. epistolā, §. fi. fm Are. nō facit in proposito; qa loquit̄ de fiduciaria hr̄ditate, iuxta l. Seius saturninus, inf. ad Treb. Sed rn̄de. q̄ Are. errat, vt demr̄at hic Soc. Vltimo Bar. inducit tex. in l. filiam, inf. de au. & arg. leg. sed ibi in fideic. erat appositū verbū, referuent quod sapit dilationē in tps exn̄tiæ sui iuris. Vr̄ ergo, q̄ intellectus iste sic generaliter pceptus nō sit verus; nisi fideic. factum sit p verba dilationē importantia, vt dicebat Old. quē sequunt Raph. & Pau. de Cast. hic, p tex. in d. §. an seruo. Nec obst. rn̄sio Bar. q̄ ille tex. & similes loquātur, qn̄ pr̄ & dn̄s erāt instituti; & nos loquamur, qn̄ filius & seruus fuerunt instituti; quia fm Pau. ista rn̄sio solū diuersificat casum; & non assignat rōnis diuersitatē. Defendendo cōem, Alex. dicit se assignare rōnem diuersitatis, qa qn̄ filius & seruus sunt instituti; & pr̄ & dn̄s grauati restituere hæreditatē filio & seruo, pstat de geminata mente testōris, tam ex institutione, q̄ ex fideic. q̄ vult hæreditatem suam peruenire ad filiū & seruum, quod fieri nō pōt, nisi cēseat distulisse fideic. in tēpus existentiæ sui iuris. Sed qn̄ pater & dn̄s sunt instituti hæredes; & grauati restituere filio & seruo, non constat ita de volūtate testatoris enixa, q̄ differre voluerit: ideo reqrit̄, q̄ in fideicom. sint apposita aliqua verba, q̄ dilationē importent, vel enixam testatoris voluntatē demonstrent, vt dr̄ in d. l. vbi purè. & in d. l. filiam, & in d. l. fideicommissa, §. si filio. Cōfirmat Soci. per tex. in l. si cui legatum, inf. de cōd. & demon. & in l. quamuis, C. de fideic. vbi si pr̄ sit grauatus emancipare filium institutū, censet ēt grauatus restituere hereditatē ipsi filio; ergo si pr̄ sit grauatus restituere hæreditatē filio instituto, debet intelligi, postq̄ erit sui iuris. Sed p istum intellm̄ adhuc ob. quia posito, q̄ pr̄ intelligat grauatus sub tacita pdōne, si filius efficiatur sui iuris, videtur tn̄ fideicom. nō valere pp regulam Cato. quę non cessat in fideicō. relictis sub tacita condōne, fm Bar. in l. dn̄o Stichus, inf. eo. & in l. si optio, inf. de opt. leg. Ad istud rn̄deas, vt p Bar. in l. 1. inf. de reg. cato. & d. Ias. hic. Itē obst. tex. in l. quidam ita, §. si seruo, inf. ad Treb. in ver. cum liber erit, à prio sensu. Alex. rn̄det arg. à p. sumi nō posse ad correctionē aliorum iuriū. d. Ias. replicāt, q̄ nulla pria est lex in hoc, quæ corrigat ob id. Sed tu dicas, q̄ est hic tex. in p. nisi diuinare velimus, q̄ hic in fideicō. essent apposita verba dilationē importātia, vt vult gl. in 2. intel. & Old. & sequa. Ex pmissis & dictis Bar. habes 7. conclusiones. Prima
35 sit,† fideic. p testatorem simplr̄ relictū a pr̄e & dn̄o præstandū filio & seruo, institutis, valet; & intellō dilatum in tps existentiæ sui iuris, tex. est hic fm *communem* intellm̄. Fallit in fideicom. libertatis, quod st̄, tm̄ valet, l. si idē, inf. ti. prox. Secunda cōclusio,
36 † fideic. à patre & dn̄o hæredib. institutis, præstandum filio & seruo, nō valet, d. §. an seruo. Fallit si sit relictū sub pdōne, vt ibi, faciunt quæ dixi s. in 2. intellectu. Fallit 2. si in fideicō. sint apposita verba, q̄ sapiāt dilationē, d. l. fideicommissa, §. si filio, & d. l. vbi purè, & d. l. filiā, fm *communem* opi. cui nō ob. l. cogi, §. si pr̄, ff. ad Treb. qa rn̄dēdū est, vt p Alex. & Mod. hic. Fallit 3. in fideic. libertatis, d. l. si idē, & l. 1. & p totū, ff. & C. de fideicō. lib. Tertia
37 conclusio,† fideicōmissum à filio & seruo hæredibus institutis prestandū patri & dn̄o, valet; sed si tpe aditæ hæreditatis sint in potestate, redditur inutile, d. l. filio, & l. q̄situm, inf. eo. Quarta
38 conclusio,† fideicō. relictum extraneo à patre & dn̄o heredib. ex persona filij & serui valet; vt hic. Quinta conclusio, fideic. relictum extraneo à filio & seruo institutis; ac etiam à patre & dn̄o simul, valet, l. Nesennius, §. seruo, inf. ad leg. Falci. Sexta con
39 clusio,† Fideicommissum præstandum hæredi incontinenti à fideicom. vel legatario, nō valet, tanquā nugatoriū, arg. l. si creditori, §. fi. inf. eo. Vltima conclusio, Fideic. hr̄di simplr̄ relictū à legatario vel fideic. valet, & intellr̄ dilatū post mortē grauati, l. epri. §. fi. inf. ad Tre. fm intellm̄ Bar. hic *cōiter* approbatū. ¶ Gl. ver. ex psona, diuidit in 2. partes. In 1. declat tex. in 2. oppo. de l. si alienus, inf. tit. prox. & p sol. se remittit. Bar. soluit, q̄ psiderato rigore verborū, filius & seruus nō tenent restituere hr̄ditatē extraneo, vt ibi; sed psiderato effectu, tenent, vt hic; cū Bar. trāseūt alij. Tu aduerte, qa tex. in d. l. si alienus; ita demū vult filiū & seruū psiderato effectu teneri, vbi hr̄ditas ad eos pueniat; & tūc nō tenent, qa grauati sunt, sed ex pgrate; qa hr̄ditas ad eos deuenit; ergo à prio, si hr̄ditas sit apud prem & dn̄m, nō tenent ēt ex pgtate; & istud credo verū. Ad istū tex rn̄deo, q̄ illa verba, ex psona filij nō debēt itelligi, i. ex obligatione filij; sed ex aditione hr̄ditatis facta p filiū in ptāte, qa aditione mediāte, filius obligari sibi ipsi nō pōt; sed bn̄ alteri: & iō pr̄ effectus hr̄s ex illa aditione, tenet restituere hr̄ditatē extraneo; sed ex illa aditione non tenetur filio tanq̄ hr̄s; qa illa aditio nō pōt esse cā, q̄ pr̄ ex aditione filij obliget ipsi filio, tanq̄ hr̄s; meritò dicit tex. q̄ tanq̄ pr̄ vr̄ rogatus; & qa tūc fideic. nō debēt filio ex aditione sua, dr̄ q̄ fideic. capit vires ex psona pr̄is: sed qa debēt extraneo ex aditione filij, dr̄ q̄ tūc fideic. capit vires ex psona filij; sed ppea tex. nō vult, q̄ filius sit obligatus, qa ipse grauatus nō fuit. Glo. in ver. nō admissa, quærit, sicut cessat detractio Treb. qn̄ pr̄ est grauatus restituere filio, an ita cessant cætera remedia Senatusc. treb. Rn̄det gl. q̄ nō, p tex. in l. 1. §. si filio, inf. ad treb. Pro intelligētia sciendū
49 est,† q̄ remedia Senatusc. treb. sunt qnq; relatā per gl. in l. in testamento, C. ad leg. Fal. Primum, q̄ hr̄s possit detrahere quartā; sed istud in casu nostro cessat, vt hic. Secundum, vt hæres pelli possit adire: istud ēt cessat; qa pr̄ institutus hæres non esset. Sed dubito, an pr̄ possit cogi pstare iussum, sine quo filius isto inte non poterat adire, l. si qs mihi bona, §. iussum, s. de acq. hr̄d. Vr̄, q̄ sic, p no. p Bar. in l. si cū dote, §. eo aūt tpe. s. sol. mat. Contrarium credo verius, p tex. cum gl. in l. cogi, §. si pater, inf. ad Treb. & quia ēt q̄ pr̄ recuset iussum præstare, nō præiudicat filio, qn̄ factus sui iuris, possit adire, l. is qui hæres, §. fi. s. de acq. hæredita. Tertium, quia p restitutionem trāsferūtur iura vtilia in fideic. istud ēt cessat fm gl. hic, ergo glo psupponit directā esse penes patrē, cuius priū presupponit glo. quę sequit̄. Quartum & 5. etiā cessant, fm glo. & bene dicit. Glo. in versi. sed vt pater, diuidit in sex partes. in prima declarat tex. in 2. infert. in 3. oppo. & solu. in 4. quærit. in 5. rn̄det tacito quæsito. in 6. quærit, & se remittit. secunda ibi, assimilatur. tertia ibi, sed vr̄ p. quarta ibi, sed quæro. quinta ibi, & cautè tacet. Vlt. ibi, quarr̄ autem. In ea. glo. ibi, sed quæro, habes q̄ filiusfam. dr̄ hæres, & nō pr̄: super quo puncto
41 Bar. & doct. latè insistunt, implicando, an idē sit in seruo.† Circa primum vr̄, q̄ filiusfamilias non dicatur hæres etiā nomine, per tex. in l. qui liberis, §. hæc verba, s. de vulg. & pup. subsistit. Sed aduerte, qa si loquamur, vtrū filius institutus sit hæres testatoris, an pr̄ prout loquit̄ thema propositæ qōnis; tunc ille textus probat, q̄ filius sit hæres noīe, cū ibi dicatur, q̄ filius ex testō hr̄s est, nō pr̄. Si vero quæratur, an pr̄ sit heres effectu; tunc dicendū est q̄ sic, sed si quæratur, vtrū pr̄ tanquā heres per filiū possit ex pupil. substōne adire hereditatē pupilli, dicendū est q̄ nō; quia sicut est heres testatoris p mediam personā filij, eodē modo debet esse heres pupil. per mediā personā filij, ideo mortuo filio nō admittit̄ ad pupil. substōnem, cū nō subsit mediū acquirendi. Secundò Bar. adducit tex. in l. qui in aliena, §. interdum, ff. de acq. here. Iste tex. inducit duplr̄. Primo sic, Si nepos facit patrem exhr̄datū suū, & necessariū hr̄dē auo; ergo nepos non remanet hæres, qa duo insolidū eiusdē hr̄des esse nō pn̄t, l. hr̄ditatē, §. frater, ff. de castr. pecul. Ista inductio non pcludit; qa vnus pōt esse hr̄s directō, alius vtiliter, l. 1. §. 1. inf. ad treb. Scdō sic, Suitas non capit nisi primū & directū gradū, §. sui. Insti. de her. qual. & diff. ergo si filiusfam. prem suū hr̄dē facit, ipse nō pōt dici hr̄s, d. §. frater. Rn̄det Ang. q̄ iste tex. loquit̄ quātū ad effectum, sed nō quātū ad nomen hr̄dis. Sol. tn̄ nō vr̄ tuta, vnde alr̄ rn̄deo. Retorquēdo illum tex. dico, q̄ nepos ibi facit prem suum & necessarium hæredem; quia ipse est hæres; alias nō posset prem hr̄dem facere, p rōnem assignatā ibi in tex. Et q̄ ibi nepos fuerit hr̄s, ondit, qa pfirmat exhæredatio; quæ p suitate filij exhr̄dati cōfirmari non pōt rōne repugnantię exn̄tis in subiecto; ergo confirmata fuit, quia nepos fuit hr̄s; ergo desinere nō potuit esse hr̄s, l. ei qui soluēdo, s. de heredi. insti. Scdō retorqueo alr̄, nam ideo nepos ibi facit patrem hæredem suum & necessarium auo; qa auus sciēs hæreditatē acquirēdam esse filio per nepotem, nō videt voluisse suitatē extinguere p exhæredationem; & sic speciali rōne illud statutū fuit, ergo in prium erit ius cōe; l. iis singulare, ff. de legib. Tertiò Bar. probat sic, Is, apud quē non sunt directæ, nec vtiles actiones, non pōt dici hæres nomine, fm glo. in l. ex asse, inf. ad treb. Sed apud filium nō sunt directæ nec vtiles; sed apud patrem, Insti. p quas perso. nob. acquir. in prin. ergo, &c. Rn̄det Imo. q̄ directum dn̄ium rerum singularium bene acqrit̄ patri; ita loquunt̄ pria; sed directū ius vle, & ipsum

ipsum nomē hrdis nō trāsit in prem. Alr rndet Ang. ꝙ p filium pri acqrunt iura directa, q̄tū ad effectū; nomē tn̄ hrdis remanet penes filiū. seqt̄ Pau. de Ca. q ꝯsiderat tres casus. Aut instituit ex traneus, & grauat alteri restituere; & tūc apud ipsum grauatū remanēt iura directa elisa & inefficacia ad nomē hrdis, ꝓut est nomē iuris. Aut instituit filiusf. & apud ipsum remanet solū nomē hrdis, ꝓut est nomē iuris; sed iura directa trāseūt totaliter in prem. Aut instituit seruus; & tūc apud eū nihil remanet nisi nomē hrdis, ꝓut est nomē facti ꝯsiderabile, quo ad actus facti, vt hic p Bar. Quarto arguit f̄m Raph.† de momētanea acqsitione
42 lex nullā hēt ꝯsideratiōnē, l. q sic, ff. de sol. ergo dicēdū est, ꝙ hrditatis acqsitio sumat originē in ꝑsona pris; cū hrditas nō stet momēto penes filiū. l. placet, s̄. de acq. hrd. si sumat originē in ꝑsona pris; ergo apud filiū nihil erit. Ad istud rn̄. Aret. ꝙ lex non curat de momētanea acqsitione, qn̄ acqsitū est statim restituēdū ei, q dat, ita loqt̄ d. l. q sic; secus si restituendū sit alteri, l. Impator, §. q cētū, inf. tit. ꝓxi. l. cogi, §. hi q solidū, inf. ad Treb. Tu aduerte, ꝙ Are. nō assignat rōnē diuersitatis; nā vtroq; casu acqsitio vr̄ nugatoria. Et ꝙ lex nō curet de tali momētanea acqsitione, ēt ꝙ acqsitū alteri restituēdū sit incōtinēti, allego tex. in l. fi.
43 §. fi. C. de bo. q̄ libe. ꝑ quē dicit Bal. † ꝙ si tp̄e, quo pr̄ est in articulo mortis, filius aliqd acqrat, tūc sibi plene acqrit, nō pr̄i, quia apud prem acqsita, momēto nō remāsissent, ita Bal. in l. fi. s̄. de ꝯd. insti. quē seqt̄ Are. ꝯsi. 161. In p̄nti ꝯsultatione, col. 6. Vn̄ alr puto dicendū. Aut certū est, ꝙ acqsitio erit momētanea; & tūc lex nō curat, ita ꝓcedit ꝯclō nr̄a. Aut possibile est, ꝙ nō erit momentanea; & tūc lex nō respuit acquisitionem momētaneam; d. §. si cētum nam si legatarius nolit acceptare legatū, remanet penes heredē. Et si dixeris, in casu d. l. fi. §. fi. poterat seruus respuere libertatem. rn̄deo, lex hoc nō ꝯsiderauit; qa nihil homini charius, q̄ libertas, l. Paulus, §. Paulus, ff. de fideic. lib. ideo dubito de decisione Bal. in d. l. fi. tū qa nemo pōt præuidere certam horā mortis. l. 1. inf. de ꝯd. & dem. tum qa ipse existēs in articulo mortis, pōt sibi ꝯhendo acqrere, l. Seia, §. fi. ff. de don. cā mor. Quare ergo nō pōt sibi acquirere ex ꝯctu filij? Ideo aut decisio Bal. est falsa; aut saltē intelligēda, qn̄ certū erat patrē momento tēporis periturum. Quintò, Acquisitio q fit per filiū, sumit originem in persona patris: patet, qa p procuratorē liberā ꝑsonā acquisitio fundat̄ & assumit originē in ꝑsonā dn̄i, l. qd̄ meo, §. si procurator, ff. de acq. poss. ergo multo magis in acquisitione facta per filium patri subiectū. Ad istud rn̄deo, ꝙ in procuratore concurrūt præcedēs mandatū, & expressa voluntas ꝯhentiū, quæ cessāt in filio. Præterea ēt iura ꝑsonalia acqsita per procuratorem nō fundant, neq; trāseūt in dn̄m, nisi cedant, l. possessio, & ibi Bar. ff. de acq poss. Sextò idē Raph. alleg. tex. in l. si filius, ff. de ver. obl. Dr̄ ibi, ꝙ si filius stipulet̄ aliquid sub ꝯdōne, & tp̄e existentiæ ꝯdōnis sit sui iuris, nihilominus acquiritur patri; ergo acquisitio sumit originem in persona patris; aliās sibi nō acquireret. Rn̄det Aret. ꝙ ideo acquiritur patri, quia in ꝯctibus ꝯdō retrotrahitur, l. potior, & l. qui balneū, ff. qui po. in pig. hab. Sed ista solu. nō est tuta, qa ēt in vltimis voluntatib. ꝯdō retrotrahitur, l. qd̄ dr̄, inf. de testa. mili. Vnde rn̄de melius, ꝙ in ꝯctibus inspicimus initium ꝯctus, d. l. si filius. sed in vltimis voluntatibus inspicimus diē euenientis ꝯdōnis, quantum ad hoc vt sciamus, cui acquiratur, l. si solus, §. fi. s̄. de acq. hæred. l. si vsusfructus, §. fi. inf. qn̄ di. lega. ced. Septimò arguitur sic. Ratio, quare acquiratur patri per filium, est, qa vox filij censet̄ esse vox patris, §. ei qui, Insti. de inutili. stip. hac rōne attenta, acquisitio debet assumere originē in persona patris repræsentata p filiū. Rn̄det Are. ꝙ causa acqsitio
44 nis est volūtas filij, q̄. s. voluntas est facti: † & in his, q̄ sunt facti, filius nō repræsentat ꝑsonā patris, vt notat̄ in l. cū seruus, §. si qs alicui, & ibi d. Ias. inf. eo. Vltimò, ꝓ ista parte vr̄ tex. in l. 2. ff. de peti. hære. & ibi Ang. sibi ꝯrius amplectit hāc opi. Pōt rn̄deri, ꝙ ille tex. habet varios intellectus; & ideo non est allegabilis, f̄m Bar. in l. in ambiguo, inf. de reb. dub. Vel ꝙ illa verba, suo noīe, dēnt intelligi, s. filij & serui. Retenta hac conclusione, quæ est
45 *communis*, † ꝙ filius non dicatur hæres nomine, quatenus est nomē iuris; multo magis idē dicendū in seruo; qa nomē hrdis est nomē iuris ciuilis, l. verbis ciuilibus, s̄. de vulg. & pup. & eorum, quæ sunt iuris, serui sunt penitus incapaces, l. quod attinet, ff. de reg. iu. Et ꝙ seruus non sit hęres noīe, probat̄ in l. sequit̄, §. seruus, ff. de vsucap. in l. acquiritur, §. 1. ibi, perinde ac si nosmetipsi fuissemus instituti, ff. de acquir. rer. domin. iuncta doctr. Bar. in l. maritus, §. legis, ff. de adulte. Ad idē facit tex. in l. seruus duorū, in versi. pro dimidia hæres esse, s̄. de acquir. hæred. & in l. seruus cōis ab extero, eod. tit. Contrariam opinionem tenent gl. Ang. Raph. Pau. de Cast. & quidā alij hic, & in d. l. placet. Mouentur primo per tex. nr̄m in versi. ex persona filij, & in vers. nec subijci filius, &c. sed rn̄de, vt hic per Bar. Vel dicas, ꝙ illa verba habent aliū sensum, vt s̄. dixi. Scdō per tex. in l. pr̄ quoties filio, in versi. hæres existat, s̄. de acq. hæred. Respōdet Aret. ꝙ loquitur quo ad actum facti, s. vtrū sit scriptus, vel non scriptus. Tertiò per tex. in d. l. qui hæredi. Sed rn̄det Bar. ꝙ loquit̄ quantū ad actū facti; sed quantū ad actiones directas, & iura directa, nō sunt hrdes filius & seruus. Istā solōnē rep̄bat Are. qa si ꝯdō dandi decē hrdi, possit impleri ī hrde noīato, qa noīatus, vt dicit Bar. sequeret̄, ꝙ dātō 10. hrdi scripto, anteq̄ adiret, ꝙ ꝯdō esset adimpleta; qa verū est, ꝙ ille est scriptus hrs; licèt nō adierit. Consequēs est falsum, l. 3. §. si qs hrdi, ff. de sta. libe. ergo & an̄s, arguēdo à ꝯnti destructo, l. apud antiquos, C. de fur. Vn̄ ipse alr rn̄det, ꝙ dare decē est facti, cuius facti seruus est capax, l. stipsō ista, §. id quoq;, ff. de ver. obl. & q̄tū ad ea, q̄ sunt facti, seruus retinet nomē hrdis. Cōsidera, ꝙ Aret. ꝑsupponit, ꝙ filius habeat nomen hęredis, prout est iuris, qa est capax iuriū; & sic reincidit in opi. Ang. quā ipse damnat. Vn̄ alr rn̄deas, ꝙ seruus remanet hr̄s quo ad ea, q̄ sunt facti, non qa sit capax, vt dicit Are. sed qa in [illegible] nō rep̄ntat ꝑsonā dn̄i, vt s̄. dixi in 7. fundō alterius parti[illegible] timò, ꝓ ista parte vr̄ casus in l. 3. §. 1. inf. de leg. p̄stā. Et si di[illegible], ꝙ loqt̄ q̄tū ad nomē facti. Rn̄deo, ꝙ ibi pōderat nomē hrdis scripti q̄tū ad effectus iu-
46 ris. Quid tenendū? † Nō recedo à cōi, ꝙ filius & seruus non sunt hrdes noīe q̄tum ad iura hrditaria directa, vt ꝓbat̄ in l. 1. §. si filio, inf. ad Treb. vbi in filiū institutū transferunt̄ vtiles actiones p restōnē hæreditatis sibi factam per testōrem, quæ vtiles non transferrent si apud eū essent directæ; l. si heres institutus, inf. ad Trebel. Nec obstat si dixeris, ꝙ transeunt vtiles, eo quia directæ remanserunt penes filium sine exercitio, & effectu, vt dicebat Raph. quia sufficeret, ꝙ cederetur sibi exercitiū directarum, vt in simili dicit Tancre. in l. si cum emptore, vbi do. Ias. ff. de pact.
47 Ex præmissis resultāt infrascriptæ ꝯclones. Prima, † Pater & dn̄s quo ad iura directa sunt hæredes, non filius, nec seruus, d. l. 2. §. si filio. Secunda conclusio Quantum ad ea, quæ sunt facti, filius & seruus dicuntur hæredes, non pater, nec dn̄s, d. l. qui hæredi, & d. l. qui libertis, §. hæc verba. Tertia conclusio, Nomen hrdis assumit originem in personam filij & serui; & inde transit in personam pris & dn̄i, l. qui hoīem, §. quidā filium, ff. de solu. & d. l. 3. §. 1. Et si dixeris; ergo non debēt desinere esse hrdes, l. ij, qui soluēdo, ff. de neg. gest. Rn̄deo, ꝙ facto hoīs, semel heres nō pōt desinere esse hæres; sed legis ministerio secus, f̄m gl. in l. in substitutione, s̄ de vulg. & pup. Quarta ꝯclō, Filius & seruus dicuntur hrdes noīe denudato ab oī iuris effectu, sicut olim tutor, l. tutor, vlt. s̄. de tute. & rō. distrahē. Intellige verū, nisi in casibus, in quibus versāt̄ fcm̄. & nisi in casibus, in quibus ꝯsideratur ori-
48 go instōnis, d. l. 3. §. 1. Fallit 3. † quo ad iura sepulchrorum, q̄ remanēt penes filiū, f̄m Ludo. Rom. & d. Ias. hic per tex. in l. familiaria, cū l. seq. ff. de relig. & sump. fu. Contrariū tenet D. Alex. in l. quia perinde, inf. ad Treb. rn̄det ꝙ Rom. nō benè inducit tex. in d l. familiaria. Vnde d. Ias. alr inducit ponderando illa verba, qualescūq; hrdes fuerint; ergo f̄m eū ad hrdes impropriè, ꝑ ea q̄ latè tradit Alex. in l. Gallus, §. ēt si pārēte, s̄. de lib. & posth. Sed tu rn̄deas, ꝙ illa verba, qualescunq; fuerint, necessario debēt intelligi de hrdib. hn̄tib. iura directa: als si applōne hrdis veniret hęres impropriè, vt ipse dicit; ēt iura sepulchrorum transirēt in fideic. qui hrdis applōne ꝯprehenditur, l. q̄uis, ff. de iudi. l. 1. §. bonorum, inf. ad Treb. Sed istud est falsum, quia non transeunt in fideic. ex eo, qa nō hēt iura directa, d. l. qa perinde; ergo nō ēt ad filiū, cū iura directa sint penes patrē. Cōsidera tn̄ si diei possit, ꝙ ius sepulchrorū remanet penes hrdē directū, in signū honoris. qd̄ si ita esset, ēt apud filiū & seruū remanere deberet, d. l. 3. §. 1. qd̄ in seruo, ꝑsuadere mihi nō possum, qa est incapax eorū, q̄ iuris sunt, d. l. qd̄ attinet. Præmissa inducūtur ad plures q̄ones.
49 Primò igit̄ q̄rit, † An dispō l. si pr̄familias, s̄. de hrd. insti. & l. cum proponas, C. eo. q̄ loquunt̄ in seruo quē testōr credebat esse liberū, ēt ꝓcedat in filiofamilias, quē testōr credebat esse patrēfamilias? Rn̄det Bar. ꝙ sic p prędicta. Aduerte inquantum Bart. ꝑsupponit, ꝙ filiusfamilias esset hæres noīe, licèt non effectu, ꝙ tunc dispō dictarū legū non hēret locū in filio. istud vr̄ falsum; qa vt aduertit Soc. ad excludendū substitutū vulgarē, non sufficit, ꝙ institutus sit hr̄s noīe; nisi ēt sit hæres effectu, l. sed si sine, §. sed quod Papinia. ff. de mino. de quo latè scripsi in l. 1. in 5. q.
50 Bar. s̄. de vulg. & pupil. Scdò aduertendum est, † An dispositio dictarum legū hodie ꝓcedat in filio? In proprietate certum est non procedere; qa filius est hęres noīe & effectu. Sed dubium est in vsufructu, qui ēt hodie acquirit̄ patri, l. fi. C. de bon. q̄ libe. Bal. & Imo. in l. si quis filiū, s̄. de acq. here. Imo. in d. l. si paterfam. Fulg. D. Ias. & *communiter* alij in d. l. cū ꝓponas, determināt ꝙ sic; quia filius facit patrē hęredē in vsufructu. Contrariū tenet Soc. hic post Bal. in l. si putas, C. de peti. hæred. qa pater in vsufructu non dr̄ hæres, sed singularis successor; sed filius est hęres vr̄s. Istā partem puto veriorē; qa substitutus vulgaris, succedit tanquam hæres, l. 1. s̄. de vulg. & pup. in vsufructu aūt, q acqrit̄ patri, nō p̄t succedere vt hæres; qa sic esset hæres ad tp̄s, qd̄ esse non potest, §. heres, Insti. de here. insti. l. hereditas ex die, s̄. eo. tit. Scdò dubita-
51 tat, † An filius & seruus instituti, & pupillariter substituti per hęc verba, q̄qs mihi hæres erit, possint succedere ex pupillari substitutione, si tp̄e mortis pupilli reperiant̄ sui iuris? Rn̄det Bart. ꝙ sic p p̄dicta, & p tex. in l. si solus, §. 2. s̄. de acq. hæred. sequūtur alij.

alij.ego ēt idē teneo ꝑ tex.in l.ſi duorū.ſ.de acq.hrd.in arg.Ter
52 tiò ꝓmiſſa inducunt ꝑ d Iaſ.ad aliā q.†Chriſtianiſſimus Rex,vel ſtatutū,remittit pœnā capitalē homicidæ, ſi habuerit pacē cum hrdib.occiſi.Quærit,an pax habēda ſit à filio & ſeruo inſtitutis,an à pr̄e & dn̄o hr̄dibus cū effectu?Præmiſſa faciūt,ꝙ pax hēri dēat à filio,& ſeruo;q̄a facere pacē,eſt facti;& q̄a ꝗdō illa, ſi pacē habuerit,dēt adimpleri in pſona noïati,ſeu ſcripti hr̄dis,d.l.q hr̄di. inf.de ꝯdi.& demō.Sed aduerte,q̄a in d.l.qui hr̄di,adimplementū ꝯdōnis reſultat in fauorē pr̄is & dn̄i; ſed nō ita vr̄ in caſu nr̄o niſi dixeris,ꝙ in l.q liberis §.hæc verba,ꝯdō adimplet ꝑ filiū effectū ſui iuris ad vtilitatē ipſius filij; ſed ibi fcm̄ erat adimplendū ꝑ ipm̄ filiū tm̄,q non repſentat in facto pr̄em, vt ſ.dixi :qō aūt nr̄a loquit,qn̄ alius dēt agere ſimul cū hr̄de.Sed tunc ꝯſidera,ꝙ non p̄t dari rō diuerſitatis,an fcm̄ ſit explicandū à ſolo filio; an ſimul cū altero.Sed alia rōne p̄nt euitari p̄dicta iura; q̄a ibi agit de implēda ꝯdōne ſ'm mentē teſtatoris, q facit filiū hr̄dē; & iō bn̄ vr̄ de eo ſenſiſſe,q iudicio ſuo eſt hr̄s.At nos loqmur,qn̄ agitur de implenda ꝯdōne in pſonā hr̄dis ex diſpōne legis vel Principis,q ēt meritò ſenſiſſe vr̄ de hr̄de, quem ipſa lex facit cū effectu;& ſic de pr̄e,vt ſ.Tertiò ꝑ iſta parte facit deciſio Bar.in l.ſi filius,q pr̄i,in fi.ſ.de vul.& pup.relata ꝑ d.Iaſ.Quartò facit deciſio Pet. de Anch. in c. 1.in 46.char. de ꝯſtitutio. quā ſequit Fel.in c. in p̄ntia,col.14.eo.ti.q volunt ſtante ꝓmiſſo ſtatuto, pacē hn̄dā eſſe a filio monacho,non aūt a monaſterio. Cōtra. opi.ꝙ imò hn̄da ſit pax à pr̄e,& dn̄o,tenet d.Iaſ.hic;q̄a verba ſtatuti ſunt intelligenda cū effectu,l.1.§.hæc verba.ff.qđ q̄ſ.iur.c.relatū.de teſ. Sed dici p̄t,ꝙ q̄tum ad ea,q̄ ſunt facti,filius & ſeruus remanent hr̄des cū effectu,d.l.q hr̄di.Scd'ò mouet; q̄a ſtatutū dēt intelligi de hr̄de,q repræſentat pſonā defuncti,ſ'm Bar.in l.4. §.Cato,ad fi.ff.de ver.obl. Sed neq; iſtud ſtringit,q̄a filius & ſeruus quò ad ea,q̄ ſunt facti,rep̄ntant defunctū,d.l.qui hr̄di.Quædā ēt alia leuia adducit,quib.accommodare rn̄ſionē non curo.Quid tenē-
53 dū?Ego teneo pacē à pr̄e & dn̄o hn̄dā fore;†q̄a ad illos ſpectat ius faciēdi pacē,ad quos ēt actio iniuriarū ſpectat,& ius vlciſcēdi necē defuncti,ſ'm Alb.Gandi.in tract.maleſi.ſub rub. de pac. & tranſactio.in maleſi.col.3.Sed actio iniuriarū, & ius vlciſcēdi mortē , ſpectant ad eos, apud quos eſt hr̄ditas iniuriæ laceſſiti, vel occiſi,l.1.& quaſi ꝑ tot.C.de ijs,quib.vt indig.ergo &c.Non obſt.ꝯria.Et primò nō ob.d.l.qui hr̄di,cū ſimi.q̄a ibi agit de implemento ꝯdōnis ꝑ teſtōrē in perſonā hr̄dis;& iō verificat in ꝑſona ſerui & filij,quos idē teſtōr fecit hr̄des. Nos aūt loquimur de implemento ꝯdōnis in pſona hr̄dis ex diſpōne legis aïatę vel ſtatutariæ;& iō dēt verificari in hr̄de,quē facit ipſa lex cum effectu.Non ēt obſtāt deciſiones Bar. & Anch.q̄a loquunt in filio occiſi,qui nudo noïe eſt hr̄s;& cui non ꝯpetit ius vlciſcendi; tū q̄a hr̄s ſanguinis eſt,vt dīt Bar.& alij in l.Gallus.§.ēt ſi parente.ſ. de libe.& poſth.& q̄a iniuria ſibi fcā eſt, l.1.& 2. ff. de liber. cau. Nos verò loquimur in filio & ſeruo alienis,quib.non p̄t ꝯpetere ius vlciſcendi,niſi apud eos ſit hr̄ditas;ſed apud eos nō eſt,ſed apud patrē & dn̄m;ergo ad ipſos iure hr̄ditario ſpectabit ius faciendi pacem.Et ſic habes,ꝙ ius vlciſcendi duplici capite p̄t ꝯpetere;qđ ꝓbat in l.1.C.de iniur. & in l.ſororē. C de ijs, q̄b.vt indig. In ea.gl.ibi dic,ꝙ pr̄ p̄t rogari. *Cōiter* tenet, ꝙ pr̄ non poſſit rogari,vt reſtituat hr̄ditatē filio inſtituto, tanq̄ hr̄s. Sed pone,ꝙ teſtōr de facto rogauerit patrē tanq̄ hr̄dem , an tunc potuerit detrahere Trebel ꝯ filium ? Vr̄,ꝙ non,q̄a non p̄t,ergo impoſſibilitas impedimēto eſt,ꝙ poſſit,l.apud Iulianū.§.fi.inf.e. In ꝯriū facit,q̄a licēt de iure rogari non poſſit; q̄a tn̄ de facto iſtud eſt poſſibile,diſpō teſtōris,cū non ſit ꝯ bonos mores, obſeruari de-
54 bit,l.ꝯdō.ſ.de ꝯd.inſti.Ex gl.in ver.relictis,hēs not.† ꝙ poſt duo ſubſtantiua,debet poni participiū , vel verbū numeri pluralis, vt hic,& in iurib.alleg.in gl.Et hanc gl.no.Bar. in l. Plautius. inf. de au.& arg.leg.& in l.extat,ff.qđ met.cā.in 1.col.Subdit Ale.ꝙ vnum ſubſtantiuum exigit verbum vel participiū numeri ſingularis; niſi ſubſtantiuum eſſet nomen collectiuum vel vniuerſale,vt populus,capitulum,& ſimilia, c.bonæ,2. de elec. c.capitulum,de reſcrip.& d.Iaſ.adducit Vergilianum illud,

Pars in fruſta ſecant,verubuſq; trementia figunt.

Poſſem & aīr ꝯprobare, ſed q̄a triuialis & poſitiuæ diſquiſitionis eſt,non inſiſto . Sed videamus, nunquid in praxi ſeruiat iſta
55 ꝯclō gl.Bar.hic in fi.inducit ad qō.†Quidā ꝯceſſit vaſallo ſuo vineā,& fundū fructib.plenū.Quærit,an ēt intelligat ꝯceſſiſſe fructus vineæ vulgò nūcupatos vindemiā? Vr̄ ꝙ non,q̄a illud adiectiuū,plenū,eſt numeri ſingularis; ergo ad vnū tm̄ ſubſtantiuū referri debet;ſed ad vineā referri non p̄t,ſalua rōne recti ſermonis,ergo &c.Itē relatio dēt fieri ad proxima;& ſic ad fundū,l.fi. ff.de iuriſd.om.iud.His tn̄ non obſtātibus,ꝯ.determinat Dy.quē
56 Bar.& alij ſequunt,trib.fundamētis. Primò,†q̄a fructus pendentes veniūt in ꝯceſſione vineę,ēt ꝙ de illis expreſſa mentio facta non ſit,l.Iulianus.§.ſi fructibus. ff.de acti. emp. & l. fi. de iu. fiſ. Rō eſt,q̄a fructus pendentes ſunt pars fundi,l.fructus pendētes. ff.de rei vend.& qui ꝯcēdit totū, & eius partē vtiq; ꝯceſſiſſe vr̄, l.ſi ex toto,ſ.e.Sed aduerte,q̄a p̄t rn̄deri , ꝙ fructus non veniūt in ꝯceſſione fundi,qn̄ tractatū eſt,vt nō veniret,d.l.fi.Hic vr̄ tractatū,ꝙ non veniāt; ex eo ꝙ ꝯcedens , ſolū expreſſit ſe ꝯcedere fundū fructib plenū;& ſic excluſiſſe vr̄ fructus vineæ. Nā vnius incluſio, alterius excluſio eſt, l.cū ꝑtor. ff.de iud. Defendendo Bar.potes rn̄dere,ꝙ argm̄ nō tenet,ꝑ ea q̄ ſtatim dicā.Scd'a mo-
57 uet Bar.q̄a†copula,&,poſita inter vineā & fundū,dēt vniformiter copulare;& ſic q̄litates vnus ex copulatis attribuere,l.Seiæ.§. Caio. inf. de fun. inſt. Ad iſtud rn̄dent Are.& d.Iaſ.ꝙ copula repetit qualitates p̄cedentis copulati in ſequēs copulatū; ſed non eꝯ,ꝑ hoc allegāt Bar.in l.in repetēdis,in vlt.col.inf.de leg.3.Corroborāt;q̄a p̄cedētia magis in ſequētia,q̄ eꝯ,influūt,l.q̄ſq̄s,&ibi Bar.inf.de le.3. Aduerte,q̄a iſta eſt maxima limitatio ad rn̄m d. §.Caio Nā iſti volūt,ꝙ ſi in caſu d.§.Caio.teſtōr legaſſet fundū, & domū inſtructā,ꝙ nō cenſeret inſtra fundi legaſſe. Iſtud credo falſum;q̄a copula repetit qualitates,q̄ ſunt in ſequēti cap. & attribuit p̄cedentibus,ita dicit gl.1.in l.ſed ſi ſic. ff.ſi ſer.amit. & illā extollit d.Iaſ.in l.fi.col.pe.C.de ſuc.edi.bn̄ facit,qđ conſuluit Dec.ꝯſi.92.viſo puncto,per totū,vbi teſtōr legauerat robbas laneas,& lineas,& maſſaritias domus;& ꝯſuluit Dec.ſolū robbas ad vſum domus videri legatas; q̄a copula attribuit qualitates ſequentes p̄cedētibus;nō tn̄ alle.gl.in d.l.ſed ſi ſic.Non obſt.doct. Bar.in l.in repetēdis.q̄a illud eſt ꝑ p̄nām dictionis,itē, q̄ operat, vt orōnes ceſſent ſeparatæ,& q̄ ſolū repetit actū verbi,nō qualitates,vt ibi ꝑ Bar.Nō obſt.ꝙ p̄cedētia magis influāt in ſequentia, q̄ eꝯ, qđ ꝯcedo ; tn̄ in eadē orōne copula dēt vniformiter copulare,d.§.Caio Tertiò Bar.alle.tex.in l.hr̄s meus.§.vxori.inf. de le.3.ſed ibi adiectiuū ſingulare,poſt plura ſubſtantiua fuit ꝑlatū neutralr̄,qđ ad oē genus,& verbū adaptat,l.ea tn̄ adiectio. inf.de le.3.declarat Bar.in d.§.vxori.& in d.l.Plautius.Itē ibi ſingulare nomē erat vl̄e & collectiuū;nimirū ſi referr̄ ad oīa,ſ'm Bar.ibi,& Imo.hic.Teneas ergo deciſ.Bar.ꝑ p̄cedētia, quā intelligunt Imo.& Mod.verā, niſi tp̄e ꝯceſſionis facta fuiſſet vindemia,qđ credo veriſſimū;nec aliq̄s ēt fatuus,diceret oppoſitum q̄a verbū,plenū,ad fructus ꝑceptos,q̄b.fundus euacuat, adapta-
58 ri nō p̄t.Sed dubō eſſet, † Quid ſi nec in fundo,nec in vinea eſſent fructus pendentes , q̄d operaret tūc verbū,fructib.plenū ? Diceres tūc recollectos videri ꝯceſſos,ne fruſtratoria,ſeu eluſoria reddat ꝯceſſio.Sed ego dicerē, teſtōrē voluiſſe demr̄are fertilitatē fundi,& nō exponere verbū,plenū,i.abundantē & fertilē,vt expoſuit gl.in auth.de inſtr.cau. & ſi §. fi.in verſ.plena. Gl. in ver.retenturū,diuidit in quinq; partes,vt hic ꝑ d.Iaſ.quā expediā,ꝑut facit Bar.Oppo.ꝯ verſ.fi. q ꝑſupponit à ceſſante rōne,ꝙ ſi fideicōmiſſum aſſumpſerat vires ex pſona filij , ꝙ tūc pr̄ non retineret.Cōtra de l.hr̄s meus.inf.de ꝯdi.& demo.l.ſi cū hr̄s.inf. qn̄ di.leg.ced.& l.vnica.§.ſin aūt ſub ꝯdōne.C.de cad.toll Timo-
59 re huius ꝯrij variāt intell̄s huius tex. Primus†fuit intell̄s gl.q̄ fatetur ꝯriū,& iō ſubaudit verbū,maximè. Iſte intell̄s *cōiter* reprobat.q̄a illatio,& rō aſſignatæ in tex.oſtēdunt, ꝙ pr̄ nō retineret fideicōmiſſum,niſi valeret ex pſona pr̄is. Sed ꝯſider ,ꝙ ſi exponamus verbū,oīno,i.ſine dubio, vt in l.rē legatā, inf de adi.leg. tūc illatio,& rō non negarent,idē eſſe, ſi pr̄ eſſet grauatus reſtituere extraneo. Scd's intell̄s dat in gl.ꝙ mortuo filio,pr̄ retineat fideicōmiſſum,qn̄ eſt grauatus reſtituere ipſi filio;ſed mortuo filio,nō retineat,qn̄ eſt grauatus extraneo reſtituere;& ſic retēto eodē themate,arg.nihil ob.Hunc ēt reprobat Bar.q̄a rō aſſignata in tex.non faceret dr̄iam inter filiū & extraneum,prout intendit facere Iuriſconſ. Tu ꝯſidera, ꝙ rō ēt induceret dr̄iam hoc mō.Nā ꝓmortuo filio,iō retinet pr̄;q̄a fuit grauatus vt pr̄ , & apud grauatū dēt remanere fideicōmiſſum effectū caducū ꝑ mortē filij,cū dēbat reſtitui,d.l.vnica.§.ſin aūt.Sed mortuo filio,qn̄ eſt grauatus reſtituere fideicōmiſſum extraneo, nō p̄t dici caducū;q̄a valet ex pſona filij;& iō mortuo filio,& ſic hr̄de,fideicōmiſſum nō reddit caducū,ſuperueniente extraneo,cui venit reſtituendū. Tertius fuit intell̄s Iac.de Are. ꝙ tex.loquat de fructibus,quos pr̄ grauatus ꝑ illa verba,quicqd ad eū ꝑuenerit, tenetur reſtituere filio,l.in fideicōmiſſo. §.cū Polidius.§.de vſu. hos.n.fructus ꝓmortuo filio,retinet pr̄;q̄a fideicōmiſſum,vires aſſumit ex pſona ſua,i.dū viuit filius, pr̄ retinet fructus, vt pr̄ ex pſona ſua;& ſic mortuo filio, hr̄s eius fructus non habebit; q̄a nec filius haberet,ſi viueret; ſed benè pr̄ illos retinet ex perſona ſua.Hoc voluit Iac.de Are.ſ'm vnū ſenſum.Sed hoc non placet q̄a ꝑſupponit pr̄em non retenturū ꝓprietatē,qđ eſt falſum per fundamētū l.ſi cū hr̄s.ſ.all.& q̄a rō huius tex.militat ēt in ꝓprietate.Vn̄ d.Iaſ.alio mō explicat mentē Iac ꝙ pr̄ grauatus teneat reſtituere fructus filio ſupuiuēti,d.§.cū Polidius,q̄a fideicōmiſſum capit vires ex pſona pr̄is, i.ex voto pr̄is, arg.l.ſcripto. inf.vn̄ libe.q̄ rō ceſſat,qn̄ ꝓmorit filius;iō pr̄ oīno eos retinebit.Iſtum intelm̄ dicit Bar in ſe verū;ſed falſum q̄tū ad l.nr̄am, in qua de fructibus verbū nullum; & quia non ꝯuenit ſeruo,cui ex voto dn̄i non acquirit. Mihi ēt non placet intel.hmōi,tum q̄a non effugit ꝯriū d.l.ſi cū hæres.tū q̄a ſi valeret ex voto patris,pater nō eſſet obligatus, cuius ꝯrium vult iſte tex.in verſi. deniq;.Habes
60 tn̄ ex hoc intellectu reportare,†ꝙ grauatus reſtituere quicquid

ad eū puenit,non teneť reſtituere fructus pceptos pendēte die
vel ꝯdone,l.ex his verbis.inf.de le.3.niſi pr̄ ſit grauatus reſtitue-
re filio,ſ́m Iac.& Bar.p tex.in d.§.cū Polidius.Sed aduerte, qa il
le tex.non pbat,ſ́m Aret.& Mod.ex pluribus. Primo,Polidius
fuit ibi grauatus reſtituere hr̄ditatē filiæ teſtatoris, ex cuius te-
ſtatoris voto poſſumus ꝯiecturare,ꝙ voluerit fructus reſtitui fi
liæ ſuæ; hic aūt pr̄ fuit grauatus reſtituere filio pprio; vn̄ non
licet ꝯiecturari voluntatē defuncti ex voto grauati.Scđò,ibi Po
lidius erat grauatus reſtituere filię,cū eſſet adulta:& ſic fuit dila
tū fideicōmiſſum in illā diē fauore ipſius filiæ,l.ſi ita. §.Pegaſus.
inf.ti.pxi. Hic aūt fuit pr̄ grauatus poſt mortē ipſius;& ſic dila-
tio data fuit fauore grauati.Tertiò,teſtōr ibi p̄legauerat fundū
Polidio;hic nihil fuit p̄legatū pr̄i.Quartò,ibi teſtōr exp̄ſſit cām,
qa nolebat res ſuas ꝯmitti tutoribus; vn̄ apparebat, ꝙ Polidius
fuit inſtitutus fiduciæ cā,q̄ rō ceſſat in l.nr̄a.Ideo Imo.& Ale.re
61 ſtringunt dictū Iac.de Are.& Bar.ad terminos huius leg.† qn̄ fi-
lius fuit inſtitutus, & pr̄ grauatus filio reſtituere, qcquid ad eū
puenit;nā tunc fauore filij,vr̄ dilatum fideicōmiſſum.Mihi pla-
ceret iſtud,caſu quo pr̄ eſſet ſimpl̄r grauatus; tūc fauore filij fi-
deicōmiſſum intelligiť dilatū in tp̄s exn̄tiæ ſui iuris;aliàs non va
leret.Et qn̄ differť fideicōmiſſum;qa p honoratū interim acqui
ri nō p̄t;tunc fructus medio tpe pcepti veniunt in reſtōne fidei
cōmiſſi.c.tua nos,de teſta.& ibi Pan.Sed qn̄ grauať poſt mortē
ſuā; & ſic in vnū caſum tm̄; tunc qa poterat filio acqri fideicō-
miſſum in caſum emācipationis, & teſtōr noluit,neceſſariò di-
cendū eſt, ꝙ fauore pr̄is fideicommiſſum fuit dilatū poſt eius
mortē.qđ ēt in dubio p̄ſumendū eſt,ſ́m gl.in l.eū,q.inf.de an-
62 nu.leg.Et† ſic habes vnū ſpālē caſum,in quo fructus veniūt in re
ſtōne fideicōmiſſi.Adde alios,quos poſui in l.Cēturio.an̄ appa
ratū Bar.ſ̄.de vul.& pup.tradiť in l.in fideicōmiſſariā.ı̄.ad Treb.
Quartus fuit intell̄s Bar.ꝙ illa rō,qa ex pſona pr̄is,&c. veniat ad
tollendā dubitationē;qa videbať pr̄em fideicōmiſſum retinere
nō poſſe;quaſi electus fuerit tanq̄ nudus miniſter,apud quē ni-
hil dēt remanere,l.ſi qs Titio.inf.ti.px.non aūt denotat nō dr̄e
remanere penes pr̄m,ſi valeret ex pſona filij, vt qn̄ eſt grauatus
reſtituere extraneo; nā eo mortuo multò magis retinebit pr̄;
qa tūc electus vt nudus miniſter videri nō p̄t, cū ſit grauatus vt
hr̄s ex pſona filij. Iſtū intell̄m impugnāt Pau.Are. & oēs Mod.
Sed Ale.ab obiectionib.illū defendit.Mihi tn̄ non placet:qa ſ́m
ſenſum Bar.rō,qa ex pſona pr̄is,&c.nō eſſet rō dr̄iæ inter filiū &
extraneū,& tn̄ Bar.ſ̄.in 2.intell̄u vult exp̄ſſè,ꝙ hæc rō poſita fue
rit ad p̄dictā dr̄iā oñdendā.Itē Bar.p̄ſupponit, ꝙ maior dr̄ia ſit,
an pr̄ poſſit retinere fideicommiſſum,qn̄ eſt grauatus filio reſti
tuere;qa tūc vr̄ nudus miniſter,q̄ qn̄ eſt grauatus reſtituere ex-
traneo,& tn̄ Iurecōſ.in verſ.oīmodo pr̄em retenturū, p̄ſuppo-
nit totū ꝯ̄riū,ſ.ꝙ iſto caſu minor ſit dubō. Quintò fuit intell̄s
Pa.de Ca.quē ſequunť Are.& d.Iaſ.ꝙ p̄mortuo filio,remaneat
fideicōmiſſum penes pr̄em oīno,i.oī caſu,ſiue filius tpe mortis
ſit ſui iuris,ſiue in ptāte;qa ex pſona pr̄is vires capit,i.qa pr̄ roga
tus fuerit;pr̄ ergo retinebit fideicōmiſſum caducū,l.vnica.§.ſin
aūt.C.de cadu.tol.ſecus aūt p̄mortuo extraneo;nā tūc pr̄ nō re
tinebit fideicōmiſſum effectū caducū p mortē extranei, oī ca-
ſu.Quia ſi tpe mortis extranei,filius eſſet ſui iuris,remanebit fi-
deicōmiſſum penes filiū;qa tūc capit vires ex pſona filij.Iſte in-
tell̄s multū applaudit lr̄æ,tn̄ rep̄hendiť p Ale.& Soc.qa licèt va-
leat fideicōmiſſum ex pſona filij,qn̄ fideicōmiſſum relinquiť ex
traneo;tn̄ ipſe pr̄ dr̄ grauatus,& non filius,l.ſi alienus. inf.ti.pxi.
ergo apud pr̄em grauatū dēt remanere fideicōmiſſum caducū
d.§.ſin aūt.Cōfirmo,qa verbū,manere,& verbum,remanere,p̄
ſupponūt apud eū fuiſſe hr̄ditatē,apud quē dēt remanere.l.2.ff.
de pact.do.Sed apud filiū nō erat hr̄ditas, ſed apud pr̄em; ergo
remanebit penes pr̄m.Corroboro;certū eſt, ꝙ hr̄ditas acqſita
iuſſu pr̄is,fuit acqſita pr̄i à principio cū onere fideicommiſſi,vt
hic in prin.ergo deficiēte fideicōmiſſo,hr̄ditas amplius nō acq
rit,ſed acqſita ꝯfirmať.Cōfirmatio aūt ꝯprobat rē,put eſt, in c.
1.& 2.de ꝯfir.vtili vel inutili.Sed ſi iſta ꝯfirmatio auferreť à pr̄e,
eſſet deſtructio,& operareť ꝯ̄ ſuā nām, ergo &c. Sextus intell̄s
dať p Ang.de Perigl.ſed qa pendet ab alio intell̄u ſuo,quē rep
baui ſ̄. refricare nō cēſeo. Septimus intell̄s accōmodať p d.Pet.
de Bezu.& ſequiť Soc.hic. ſed mihi nō placet: qa p̄ſupponiť in
eo,ꝙ ſi fideicōmiſſū valeret ex pſona filij, nō remaneret penes
pr̄m,qđ eſt falſum,d.l.cū hr̄s.Octauò legiť p Mod.ꝙ author vo
luerit tollere dubitationē;qa videbať,ꝙ dies mortis nō impedi
ret fideicōmiſſum trāſmitti,tanq̄ videat dilatū in eā diē, fauore
filij,quo caſu dilatio nō impedit trāſmiſſionē, l.Firmio.§.1.inf.
qn̄ di.leg.ced.Cōtrariū decidiť;qa vbi al̄s fideicōmiſſum non va
luiſſet,ſi ex pſona filij vires caperet, quo caſu pr̄ habuiſſet totū
abſq; onere fideicōmiſſi;nūc qa ex pſona pr̄is ſuſtineť fauore fi
lij,æquū eſt,vt deficiens fideicōmiſſum apud pr̄em remaneat.
Iſte intell̄s multū demulcet aures; ſed qa p̄ſuppoiť dilatū fuiſ
ſe fideicōmiſſum poſt mortē pr̄is fauore filij,non placet.Nā cū
in vnū caſum tm̄ grauatus fuerit pr̄, nō p̄t dici fauore filij in eū
caſum tm̄ dilatū fuiſſe fideicommiſſum,p ea q̄ dixi ſ̄. in 3.intel.

Duos alios ītell̄s repio p Nouiſ.aſſignari,quos referre nō curo;
63 qa facilè ſubuerti pn̄t. Ego ꝯſideraui,† ꝙ verbū,oīno,exponi de
beat,i.indiſtinctè;& ſic ēt ſi pr̄ eſſet grauatus reſtituere hr̄ditatē
filio,& eius hr̄dibus,adhuc filio p̄mortuo, pr̄ retinebit fideicō-
miſſum;nec tenebiť hr̄dib.reſtituere;qa fideicōmiſſum ex pſo-
na pr̄is capit vires; & p̄mortuo filio, nō p̄t amplius vt pr̄ cēſeri
grauatus,qa pr̄ nō eſt,mortuo filio;& qa ſolū cēſeť grauatus,vt
pr̄, reſtituere filio, p quē hr̄ditas ſibi fuit q̄ſita, vt dicit tex.nr̄ in
ver.ac tūc demū.Non ēt ex pſona filij tenebiť hr̄dibus ipſius fi-
lij;qa filius ſibi & hr̄dibus ſuis obligari nō p̄t,vt in verſ.deniq;,er
go oīno penes pr̄m remanebit;ſecus aūt qn̄ pr̄ eſt grauatus re-
ſtituere hr̄ditatē extraneo, & eius hr̄dib. tūc qa fideicōmiſſum
valet ex pſona filij p̄mortuo extraneo,nō remanebit penes pa-
trē;ſed debebiť hr̄dibus extranei p̄defuncti,tanq̄ exp̄ſſè vocatis
d.l.vnica.§.ſin āt,& Pa.de Ca.ꝯſ.151.ſ́m antiq.impreſ.Circa 2.q.
Bar.habes plures ꝯcl̄ones. Prima in ſeruo ēt hodie pcedit tota
diſpō huius l.& hoc eſt clarū.Scđa ꝯcl̄o.Prima pars huius l.ēt ho
64 die pcedit in hr̄ditate,vel legato pfectitijs.Et ſic Bar.vult, † ꝙ ſi
hodie inſtituať filius ꝯtempl̄one pr̄is;& pr̄ graueť reſtituere hr̄
ditatē vel legatū filio,ꝙ valet fideicōmiſſum, & intelligiť dilatū
in tp̄s exn̄tiæ ſui iuris.Iſtā ꝯcl̄onem, ꝙ valeat fideicōmiſſum, ꝯ
probāt oēs,ſed ꝙ intelligať dilatū in tp̄s ſui iuris,Ang.nō admit
tit;& cū eo ꝯcordāt Mod.magis *cōiter*,ſ́m Soc.qa hodie filiusf.
eſt capax pprietatis,l.fi.C.de bo.q̄ libe.ergo non expedit,ꝙ diffe
rať q̄tum ad pprietatē.Et ſi dixeris,Reſtitutio,anteq̄ filius ſit ſui
iuris,eſſet fruſtratoria;qa in profectitijs,ēt iſto iure,ſi pr̄ ea reſti
tueret,reacqrerent ipſi pr̄i,l.cū oportet. C.de bo.q̄ liberis. Rn̄-
det Ang ꝙ licèt pfectitia ſit hr̄ditas; tn̄ fideicōmiſſum cēſeť ad-
uentitiū;quaſi filio debitū ex ſola volūtate teſtōris,p mediā pſo
nā pr̄is,p quo Soc.adducit tex.in l.pfectitia.§.ſi qs.certā.ff.de iu.
dot.Ego teneo cū Bar.qa ſi diceremus ꝯ̄riū,nō hr̄et pr̄ plus iuris
in hr̄ditate pfectitia,q̄ in aduentitia,qđ nō vr̄ ꝯcedendū. Scđò,
qa qn̄ inſtituiť filius ꝯtempl̄one pr̄is, pinde eſt,ac ſi pr̄ ipſe fuiſ-
ſet inſtitutus, ſ́m Bar. hic. Sed ſi pr̄ eſſet inſtitutus, & grauatus
ſimpl̄r,intelligereť poſt mortē ſuā,l.epl̄am.§.fi.inf. ad Tre.ergo
&c.Non ob.tex.in d.§.ſi qs certā,qa illa dos iō appellať aduenti-
tia,qa filiæ p illa ꝯpetit actio ꝯ̄ patrē,vt exp̄ſſè dr̄ in litera; & fa-
cit tex.in l.Pōponius Philadelphus.ff.fa.erciſ.ſecus in caſu nr̄o,in
quo non ꝯpetit actio filio,donec eſt in ptāte,ſ́m Bar.hic in 3.q.
65 Tertia ꝯcl̄o.† Scđa pars huius leg.nec olim,nec hodie pcedit in
hr̄ditate pfectitia; qa ſp fideicōmiſſum ſuſtineť ex pſona pr̄is,
vti hr̄dis;qa eius ꝯtempl̄one relictū fuit,arg.l.quidā cū filiū.ſ̄.de
66 hr̄d.inſti.& l.pe.inf.de ſtip.ſer.Ex hoc bene ſequiť,† ꝙ pr̄ poterit
detrahere Trebellianicā aduerſus filiū; qa pr̄ cenſeť hr̄s ex pſo-
na ſua,& ita tenēt Ang.Pau.& *cōiter* alij. Contrariū tenent Io.
de Imo.Ang.de Perig.& Soc.hic,qa ad hoc vt qs poſſit detrahe
re Trebellianicā,oportet ꝙ ſit hr̄s, vel tanq̄ hr̄s detrahat, l.mu-
lier,in fi.inf.ad Treb.Sed licèt pfectitia hr̄ditas acquirať pr̄i p fi
liū;tn̄ ipſe filius eſt hr̄s,non pr̄,ergo &c. & quia ſequereť, ꝙ dn̄s
poſſet detrahere Trebellianicam aduerſus ſeruū inſtitutū ꝯtem
platione dn̄i;cuius ꝯ̄riū vult iſte tex.& Bar.dū dicit, ꝙ hodie to-
ta lex pcedit in ſeruo;ergo idē in filio,qđ credo verius, quicqd
67 dicat do.Iaſ.Quarta ꝯcl̄o,† In hr̄ditate aduentitia nō pcedit ho-
die lex iſta,q̄tū ad pprietatē,q̄ ſtatim acquiriť filio, nec quò ad
vſumfructū;qa mortuo pr̄e,ꝯſolidať cū pprietate; & ſic nō eſt
opus reſtōne; ſed pcedit quò ad fructus medio tpe perceptos,
quos pr̄ cenſeť grauatus reſtituere,ſ́m lec. Iac.de Are. ſalua cō-
moditate fructuū ipſi pr̄i,dū vixerit, iuxta l.cōuenire. ff.de pact.
do.Circa iſtā ꝯcl̄onē aduerte ad plura. In primis vr̄, ꝙ ēt hodie
valeat fideicōmiſſum reſpectu pprietatis, caſu quo filius repu-
diaret hr̄ditatē;tunc.n.pprietas & vſusfructus acquirunť pr̄i.l.fi.
§.ſimiliq; mō.C.de bo.q̄ liberis. & ſic vtile erit fideicōmiſſum;
& poſtmodū pr̄ tenebiť reſtituere hr̄ditatē filio, cū erit ſui iu-
ris.Sed Are.rn̄det,ꝙ fideicōmiſū à principio fuit nullū; & ꝯn̄r
p repudiationē filij nō potuit ꝯualeſcere,rl̄a Cato.obſtāte. Sed
iſtud nihil eſt,qa rl̄a Cato. nō hēt locū in fideicōmiſſis ꝯdōnali
bus,l.placet.inf.de reg.Cato.fideicōmiſſum aūt in caſu illo cen
ſeť ꝯdōnale,quaſi grauatus ſit pr̄,ſi filius repudiauerit,arg.l.filio,
cū l.ſeq.inf.e.Ego dubito,ne filius repudiādo hr̄ditatem,videať
ēt repudiaſſe fideicōmiſſum vl̄e,p rōnē,de qua in d.l.filio.vel ꝙ
indignū reddiderit ſe fideicōmiſſo, argu.l.ſi p̄roni.§.ſed nec il-
lud.inf.ad Treb.Scđò aduerte, qa non vr̄ valere fideicōmiſſum
reſpectu fructuū;qa ſi pr̄ percipit ſolā ꝯmoditatem fructuum,
dn̄ium illorū erit penes filiū,& non penes patrē,d.l.ꝯuenire. ſi-
cut ergo nō valet quo ad vſumfructū ea rōne, qa mortuo pr̄e
ꝯſolidat cū proprietate, abſq; reſtitutione, non ēt valebit quò
ad fructus medio tpe perceptos,q remāſerunt ſemp in dn̄io fi
68 lij. Pro reſolutione videndum eſt, † An pr̄ grauatus reſtituere
hæreditatē filio,cenſeať ēt grauatus reſtituere vſumfructum, q
hodie ſibi acquiriť ex diſpōne l.fi. C.de bo.q̄ liber. Raph. Com.
Pau.Are.& Soc.& d.Iaſ.tenent patrē videri grauatū reſtituere
hæreditatē pleno iure,& ſic vſumfructū.Eſt tn̄ verū,ꝙ teſtōr p̄t
prohibere,ne vſusfructus acquiratur patri,auth.excipitur. C.de
bo.

bon.q̄ liber. Sed in hoc casu nr̃o voluit, ꝙ pr̃ nõ haberet vsumfructũ; qa grauauit eũ vt restitueret hr̃ditatẽ. Verbũ.n.restituere, plenariam restitutionẽ importat, l.videamus.§.in Fauiana.ff. 69 de vsur.& hoc attento, nihil haberet pr̃.D.Ale. tenet, † ꝙ testõr nunq̄ intelligat̃ ꝓhibuisse pr̃i acquisitionẽ vsusfructus; nisi hoc dicat expresse, sicut ẽt non censet̃ ꝓhibuisse detractionem Trebellianicæ, nisi exprimat, ſm Ang.ĩ §.si verò expressim, in Auth. de hære.& falc.No.istud, qa vtile verbum ad intelłm d.auc.excipitur; si tñ est verũ.Soc.dicit ꝙ non est verũ; qa in d.auct.excipitur, non probat ꝙ expſſa ademptio necessaria sit. Vñ stabimus cõi ↄclõni, ꝙ voluntas testatoris tacita, non minus obseruanda est, q̄ expſſa, l.cũ res.inf.e.Cõfirmo, qa sufficit ꝙ trebellianica sit ꝓhibita verbis gñalibus, ſm Ale.in l.1.&ibi no.s̃.de vulg.& pup. quicquid Ang.dicat in d.§.si verò expressim, q in hoc *cõiter* damnat, ſm Ale.ↄſ.5.col.fi.li.3. Et posito, ꝙ in d.auth.excipitur, requireret̃ expressa adẽptio: tñ ex quo fideicommissum solum verificat̃ in vsufructu, perinde est, ac si pr̃ fuisset noĩatim grauatus restituere ipsum vsumfrnctũ, l.2.s̃.de lib.& posth.l.fundus, q locatus, inf de fund.instr. Et istud magis placet. Sed punctus est, † An 70 pr̃ censeat̃ grauatus restituere vsumfructũ incontinenti, an q̄n filius erit sui iuris? Bar. ↄcludit pr̃em videri grauatũ restituere filio, cũ erit sui iuris, quo tp̃e restituet oẽs fructus; salua ↄmoditate & vsuris medio tp̃e perceptis ex ipsis fructibus. Alij *cõiter* dissentiunt per tex.in d.auct.excipit. Ego adhæreo sñiæ Bar. quia di spõ d.auct. ꝓcedit q̄n testator ꝓhibet ne vsusfructus perueniat ad pr̃em. Sed in casu nr̃o testõr grauando pr̃em de restituendo vsumfructum filio, in necessarium añs vult, ꝙ vsusfructus acquirat̃ pr̃i, al̃s grauari non p̃t, l.ab eo.C.de fideic.Vñ cũ ex mente testatoris pr̃ habeat vsumfructũ, vr̃ ꝙ non censeat̃ grauatus illum restituere filio, nisi post mortẽ ipsius pr̃is, l.ep̃lam.§.fi.inf.ad Trebel. Coadiuuat̃; qa testõr poterat ꝓhibere, ne vsusfructus acquireret̃ pr̃i, d.auct.excipit̃; & tñ noluit. Si modò diceremus, ꝙ voluit pr̃em incontinenti restituere, nugatoria videret̃ hmõi volũtas defuncti, l.qui sic.ff.de sol.qđ non est dđm, vt s̃.per Bar.in 3. opp.scdæ partis. Concludamus ergo cũ Bar. ꝙ pr̃ habebit vsumfructum, dũ viuet; & vtet ↄmoditate fructuum; post mortẽ aũt tenebit̃ restituere oẽs fructus interim p̃ceptos; salua tñ illorum 71 ↄmoditate, vt s̃. Sed adhuc superest dubiũ.† Posito, ꝙ per testõrẽ prohibitus sit pr̃ hr̃e vsumfructum, an saltem habebit ↄmoditatem ipsorum fructuum? D.Iaſ.determinat ꝙ sic, dicens ꝙ in oĩbus casibus, in quibus hodie pr̃i non acquiritur vsusfructus, de quibus per gl.in auct.ideq;, C.de bon q̄ liber.pr̃ habebit ↄmoditatem ſp, alle. Ang.ita tenere in §.1.Insti.per quas perso.nob.acqui.& Bal.in l.cũ oportet.in fi prin.C.de bon.q̄ libe.Dubito de ista decis.qa si pr̃ retineret vsumfructum penes se rõne ↄmoditatis, q̄tum ad terīos legis nr̃æ, nõ restitueret plenariè, prout sonat verbũ, restituere, d.§.in Fauiana.Sed ò de bonis relictis ipsi filio, cũ hoc, ꝙ vsusfructus non acquirat pr̃i, iudicamus sicut de bonis castrensibus, vel quasi, d.l.cũ oportet.in fi.& auct.seq. Sed ↄmoditas peculij castrensis, vel quasi non acquirit̃ pr̃i, l.miles.§. ex nota.ff.de re mil.ergo nec istorũ bonorum. Tertiò vbi testator ꝓhibet, ne pr̃i aliquid acquirat, censet̃ ẽt denegata pr̃i administratio illorũ bonorũ, q̄bus dat̃ curator ad custodiẽdum.§.1. in Auct.vt lic.ma.& auiæ, ergo denegabit̃ & ↄmoditas; aliàs deberent remanere apud pr̃em. Nisi fortè dixeris ꝙ tex.in d.§.1.loquitur in casu, in quo testõr disposuit, ꝙ pr̃ nec vsumfructũ, nec vllũ penitus participium haberet, vt ibi dr̃ expresse; quasi secus sit, si pr̃i simpl̃r ꝓhibeatur acquisitio vsusfructus. Cogitabis, qa gl.& doc.in d.auc.excipit, volunt dari debere curatorẽ, ẽt ꝙ nõ sit pr̃ prohibitus hr̃e participiũ. Circa quartã q.Bar. *cõis* opi.est, † ꝙ facta restitutione per pr̃em in filium, transeant vtiles actio-72 nes tñ, per tex.in l.1.§.si filio.inf.ad Treb. Ista qõ non hẽt in se magnam vtilitatem; tum qa facta restitutione vna cũ vtilibus actionibus, transit ẽt exercitiũ directarũ, ſm Ale.in l.1.in princ. inf.ad Treb.tum qa hodie ſm Raph. & do.Iaſ.hæc q.nõ p̃t euenire; nã in ꝓfectitia hr̃ditate pr̃ ipse dr̃ hr̃s, vt hic p Bar.ergo hoc casu transferuntur ab eo tñ vtiles. In aduentitia aũt hr̃ditate, pr̃ solum hẽt vsumfructũ; ergo de transactione actionũ hr̃ditariarum q̄ri non p̃t, §.restituta.Insti.de sing.reb.per fideicom.relic. Tu aũt aduerte, qa Bar.s̃.in ver.venio ad scdam partem, in 1.op. vr̃ voluisse ↄrium; nã ibi dicit ꝙ si pr̃ recuset acceptare hr̃ditatẽ sibi p filiũ acquisitã, ꝙ ipsa hr̃ditas remanet penes filiũ ipso iure p tex.in d.l.si hr̃s institutus; ergo vult, ꝙ actiones directæ sint penes filiũ, nec sit opus vtiles transferre. Et si dixeris, ꝙ pr̃ ibi nondũ hr̃ditatẽ acceptauerat; Rñdeo, ꝙ loquit̃, q̄n hr̃ditas iã erat pr̃i q̄sita; & sic iã iusserat filium adire; & iubendo tacitè acceptauerat, l.si qs mihi bona.§.iussum.s̃.de acqui.hær.& sic pr̃i acquisita erat hr̃ditas; & in eũ trãslatæ actiones erant, l.placet.s̃.de acq.hære.& tñ Bar.vult, ꝙ si pr̃ repudiet vtiles, non transferant ex eo, ꝙ directæ sunt penes filiũ; ergo idẽ, qñ pr̃ expresse restituit. Cogita 73 q̃uo ↄcordandũ sit. Quinto q̄rit Bar.† An fideicõmissarius moriens post aditã hr̃ditatẽ, añ restitutionẽ fideicõmissi, trãsmittat illud ad hr̃des? Rñdet Bar. ꝙ sic, cum quo transeunt doct.*cõiter*

Et vltra Mod.authoritates, ita tenuit Bal.ↄſ.288.in 1.parte.& ↄſ. 329.mr̃imoniũ, lib.4 & Lud.Ro.ↄſ.17 viso puncto. Et istã dicit esse cõem sñiam Cor.ↄſ.28.circa p̃sentẽ, lib.4.sequit̃ Guid.Papę ↄſi.32.& ↄſi.137.& ↄſi.148. Pro ista opi.allegant̃ plura iura. Primò tex.in l.postulante.inf.ad Treb.sed ille tex.ſm d.Iaſ.vr̃ ꝓbare opp.qa ibi transmittit̃, ex quo fideicommissarius ante mortẽ coegerat hr̃dem adire. Sed tu rñdeas, ꝙ illa rõ non est quare transmittat̃; sed est rõ, quare hr̃des fideicommissarij cogant̃ acceptare fideicommissum inuiti. Quicq̃d sit super isto tex. ↄclõ verissima est, ꝓ qua iura sunt expressa in l.3.§.si in persona. C.de fideic.in l.vnica.§.cum igit̃.C.de cad.tol.& in l.fi.§.1. & ibi Imo. inf.ti.ꝓxi. Probatur ẽt rõne, qa adita hr̃ditate, ↄpetit actio ex testõ ipsi fideicommissario, l.1.C.com.de leg.q̄ actio est transmis-74 sibilis, l.1.& per totũ.C.de hæ.act. Ista ↄclõ restringit̃, † vt ꝓcedat in fideicommisso simpliciter facto; secus in institutione ↄuersa in fideicommissum, vt q̄n s.testm̃ nõ valet vt testm̃, sed sustinet̃ in vim codicillorũ, vel p̃p cł̃am codicillarẽ, vel alia rõne; tũc venientes ab intestato censentur grauati per fideicommissum restituere hr̃ditatem hr̃di scripto, l.ex ea.s̃.de testa.l.fi.C.de codic. Modò si scriptus hr̃s decedat ante restitutionẽ, non transmittit fideicommissum ad hr̃des, ſm Bar.in l.1.in 1.q.s̃.de iure codic. & in ↄſi.12. Si qs instituatur. sequitur Soc.hic, rñdens ad ↄria, & Ang.in tract.de testa.in vers.iure codic.& Cor.ↄſi.169. Licèt in hac, col.fi.lib.3.est verũ, ꝙ ibi non audet firmare. Contrariũ tenent Lud.Ro.Raph Fulg.Arc.Ale.& d.Iaſ.hic, & d.Io.de Monte Sperel.in auth.ex cã.C.de lib.p̃te. vbi dicit *cõem* doct.opi.esse ↄ Bar. Et ↄ Bar.ẽt sentit Guid.Papę in d.ↄſ.137. Et ista vlt.pars mihi magis placet; qa si valuisset testm̃ vt testm̃, hr̃s non transmisis-75 set ius adeundi; ea rõne, qa † ius adeundi est q̄dam simplex facultas, q̄ est facti, ſm Bar.in l.is p̃t.s̃.de acq.hær.col.4. & qa ius adeũdi non dr̃ in bonis nr̃is, l.p̃tia rerũ.inf.ad leg.fal. Ista rõ cessat, q̄n institutio ↄuersa est in cãm fideicommissi; quia tunc ius fideicommissi non est simplex facultas; sed ↄsistit in officio iudicis, quo ↄpellunt hr̃des adire; & in actione ex testõ, qa ↄpelluntur restituere, qđ quidẽ offm̃ iudicis, & ex testõ actio benè dñr esse in bonis nr̃is, l.rẽ in bonis. ff.de acq.rer.do. & q̄ actiones & officium iudicis sunt transmissibiles, l.Pantonius.s̃.de acq.hære.& l. vnica.C.vt act.in hr̃d.& ↄ hære. Et ex hoc tollitur fundm̃ Bar.& Soc.dũ dñt, ꝙ instõ ↄuersa est in cãm fideicõmissi, quatenus valere non p̃t, vt instõ; qa q̄tum ad hunc effectum non p̃t instõ retinere naturam taliter, ꝙ sit simplex facultas agnoscendi fidei-76 commissum. Sextò q̄rit † Bar.si fideicommissarius moriatur añ aditam hr̃ditatem, an transmittat vr̃e fideicõmissum ad hr̃des? Rñdet Bar. ꝙ sic. Iste artic.est disputabilis, vt coll̃r ex scriptis per Arc.& Soc.hic, quorum alter, s.Arc.rñdet oĩb.fundamẽtis Bar. & alter, s.Soc.defendit opi.& fundamenta Bar. Ego teneo cum Bar.cuius opi.est *cõis*. Et vltra alle. per Mod. idem ↄsulendo tenuit Soc.ↄſ.vlt.lib.4.vbi attestat̃, ꝙ opi.Bar.est cõis, & idẽ tenuit Guid P p.consi.122. Et pro ista parte vr̃ casus in l.vnica. §.cum igit̃, & §.in nouissimo. C.de cad.tol. vbi expresso iure cauet̃ diẽ legatorum & fideicõmissorum, q̄tum ad transmissionẽ cedere a die mortis testatoris. Et si dixeris, ꝙ loquit̃ de legatis & fideicõmissis particularibus, rñd.o vltra Soc. ꝙ ẽt loquit̃ in vl̃ibus; quia tex.in §.si aũt, qui venit aduersatiuè, ſm oẽs docto.loquitur ẽt in fideicommissis vl̃ibus; ergo tex.in §.præced. disponens fideicommissa pura transmitti añ adita hr̃ditatem, ẽt est intelligendus in vl̃ibus: alioquin aduersatiua non aduersaretur his, quæ sunt eiusdem generis, prout debet facere, ſm Bar.in l.mariti.§.fin.ff.de adulte. Et retenta hac sñia, à qua in iudicando recedere non est tutum, aliæ duæ quæstiones Bar. An fideicommissarius transmittat ius deliberandi, vel ipsum fideicommissum, saltem post petitionem factam, poterunt videri superfluę.

SVMMARIVM.

1 *Testari nemo potest contra legũ dispositionem; & q̃uo tollatur cõtra.§.disponat, in Aut.de nup.& l.1.C.de sacrosf.ec.& q̄ sit rõ huius dicti, nu.2.*

3 *Primogenitus succedit in regno iure diuino, canonico, & consuetudinario; ideo infertur, ꝙ pater non potest priuare filium primogenitum iure primogenituræ, secundogenitum instituendo in regno.*

4 *Primogenitus fatuus, & aliàs insufficiens ad suscipienda regni gubernacula, potest regno priuari: & dabitur secundogenito.*

5 *Primogenito inhabili inhabilitate naturali, & perpetua, debetur regnũ secundogenito; si verò inhabilis sit ex accidenti, dandus est curator illi, nec defertur secundogenito.*

6 *Pater potest dare regnum cui liberorum voluerit, si ignoretur quis sit primogenitus; & si pater intestatus decederet, tunc omnes simul succedãt in regni administratione. Quibus ex causis pater filium potest exhæredare, ex iisdem potest iure primogenituræ priuare, nu.7.*

8 *Testator non potest in testamento suo vti clausula, non obstante, ad tollendam formam testamenti.*

Testator non potest in testamento tollere formã iudiciorũ, disponendo vt cõtra eius hæredẽ procedatur simpliciter, & de plano, vel eo nõ citato.

9 *Legatus de latere non potest mãdare, ꝙ procedatur simpliciter, &c. Nec aliquam commissionẽ contra ius facere, nu.10. Nec restituere aliquem ad ap-*

ad appellandum, nu. 11. Nec mandare relaxationem iuramenti in casu quo dubitari potest, an relaxandum veniat, nu. 12.

13 Legatus & alius inferior, an possint committere causam appellatione remota. Et quid dicendum si ipsi habeant potestatē iudicandi appellatione remota, an poterunt tunc subdelegare cum clausula, appel. remota.

14 Inferior non potest vti clausula, ex certa scientia, & quare. Clausula, ex certa scientia, habet vim clausulæ, non obstante; imò etiam habet vim clausulæ, de plenitudine potestatis, quibus solus Papa, & Imperator vtuntur.

15 Inferior, subsistente necessaria, & euidenti causa rescribendi contra ius, poterit vti prædictis clausulis sibi non concessis, & cōtra ius rescribere.

16 Inferiores ab Imperatore, vt Duces, & Marchiones, possunt committere summariè & c. & appellatione remota, præcedentia igitur dicta intelligas de inferioribus à Papa.

17 Quod dictum est de inferioribus ab Imperatore, procedit tantum in inferioribus habentibus dignitatē, & administrationē perpetuam pro se ac eorum descend. ac iure proprio; secus in habentibus temporalem iurisdictionem, & non transmissibilem vt Legati, Proconsules, & similes.

18 Testator non potest disponere, vt hæres clericus conueniatur coram iudice seculari; nec quòd incarcerari possit, si non soluerit legata, nu. 19.

20 Testator ordinare nō pt, vt ppetuò hæredes cogātur in cōione remanere.

21 Testator non potest disponere, quòd aliquis priuatus videat libros ipsius testatoris; & si quid extortum inuenerit, illud distribuat locis, personis, & temporibus, quibus sibi videbitur; quia alia est via iuris procedendi circa malè ablata, vt ibi.

22 Testator non potest hæredem grauare ad soluendū annuum quid vxori p alimētis, donec dotē restituere distulerit; quia est vsura exigere aliquid post mortem mariti, ratione moræ hæredum, in restitutione dotis factæ.

23 Testōr an possit disponere, q hæres nō cogāt soluere pricipale legatū, quā diu quid annuum legatario persoluerit, ad quod soluendū illū grauauit

24 Testator non potest facere, vt actiones perpetuæ, tempore breuiori finiantur. Quod qualiter procedat, declaratur nu. 25. Et an testator possit coarctare tempus adeundi, nu. 26.

27 Numerus septem testium, an sit de forma substantiali testamenti: an verò de forma probatoria.

28 Confessio partis non sufficit, si ex forma statuti probatio sit facienda per duos testes.

29 Forma essentialis vbi deficit, q ibi non oriator naturalis obligatio; quod qualiter procedat, ibi traditur.
Obligatio naturalis an oriatur ex testamento minus solenni, ibidem.

30 Hæres tenetur ad relicta in sua fide posita; etiam si voluntas defuncti testibus non probetur; modò hæres fateatur relicta, & vide etiam ibi de intellectu l. si. C. de fideicom.

31 Testatore mandante hæredi, vt soluat contenta in schedula existente penes guardiauum S. Francisci, tenebitur hæres; quamuis solùm probetur duobus testibus, schedulam illam scriptam fuisse manu testatoris.

32 Contractus habentes naturā vltimarum volūtatum, possunt duob. testib. probari. ideo infertur, q testatore faciente sibi promittere ab hærede q adimplebit eius voluntatem; tunc sufficiet duob. testib. probari hæredis promissionem. De veritate tamen latè nu. 33.

34 Contractus in testō facti, an regulentur secundum naturam testamenti.

35 Aditio hæreditatis in testamento facta est irreuocabilis. Item donatio purè facta in testamento reuocari non potest.

36 Solennitas testamentaria potest à lege tolli; ideo valet statutum, & consuetudo, q testamentum possit fieri coram duob. testib.

37 Arg. de statuto, siue lege, ad testatorem, licèt regulariter sit validum, vt pluribus dictis cōprobatur; non tamen procedit circa derogationē iuris publici: quia in hoc plus potest statutum quàm testator. & nu. 38.

39 Vsufructuario non potest per testatorem remitti cautio vtendi & fruendi boni viri arbitratu; & quæ sit ratio, ibidem abundè.
Hæres an remittere possit vsufructuario cautionem de vtendo & fruendo boni viri arbitratu. nu. 41.

40 Testator licèt directò disponere non possit, q tutor non teneatur reddere rationes; indirectò tamen potest, legando tutori omne id, in quo condemnatus extiterit ex causa tutelæ.

42 Falcidiam hodie prohibere potest testator; quamuis olim non; quæ autem sit ratio iuris antiqui, & noui abundè traditur, & nu. 43.

44 Trebel. an prohiberi possit à testatore? tandem concluditur q sic, nu. 47.

45 Trebellianica non dicitur hodie detrahi contra voluntatem testatoris.

46 Dispositio § siverò expressim, in Auth. de hæred. & falc. per quā sustinētur legata, hæreditate nō adita: an procedat ēt in vniuersali fideicōmisso; an verò euanescat fideicommissum, hæreditate non adita per hæredē.

48 Dispositio auth. sed cum testator, C. ad leg. falc. loquens in falcidia, an extendatur ad trebellian.

49 Extensio licita est, de stricta significatione ad largā, ex identitate rōnis. Falcidiæ appell. largè continetur Trebellianica.

50 Extensio licita est in correctorijs, ex ratione scripta in lege. (nē.

51 Extensio licita est in correctorijs, vbi reducimur ad ius antiquū p extēsio

52 Filijs primi gradus non pt testōr prohibere Treb. de veritate tamē. nu. 53.

54 Filij primi gradus licèt sint priuilegiati, ne Trebel. eis phibeatur; filij tamen filiorum grauari poterunt, vt etiam restituant trebellianicam.

55 Filij legitimati an gaudeāt priuilegio, ne possit eis trebel. prohiberi. distinguitur inter simpliciter legitimatum, & legitimatum secundum quid.

56 Testator an possit prohibere insinuationem requisitā ex forma statuti ad testamenti validitatem.

57 Statuto negatiuo renunciari non potest; vnde statuto annullanti actum defectu insinuationis renunciari non potest; sed an valeat renunciatio iurata traditur nu. 58.

59 Testator an possit disponere, q eius bona nō sint pro legatis hypothecata.

60 Testator facere potest vt hæreditas non adita, & fideicommissa conditionalia, transmittantur; & econtra potest testator facere, vt transmissibilia non transmittantur.

61 Testator an possit dare licentiam legatario, capiendi rem legatam propria auctoritate.

62 Legatarius ex tacita voluntate defuncti, pt auctoritate propria capere rē legatam. noscitur aūt hæc tacita voluntas si disponat testator, q legatarius rem liberè habeat, & de proprietate huius verbi, liberè. Idem si dixerit testator, vim fieri veto legatario. nu. 63. & alijs modis, vt ibi.

64 Fideicommissario vniuersali potest testator dare licentiā appræhendendi propria auctoritate bona, absq; aliqua restitutione, etiam verbali.

65 Simulatus cōtractus non dr̄ cōtractus; nec simpliciter, nec secundū quid.

66 Sublata omni exceptione opponenda contra instrumentum ex statuto, nō censetur sublata exceptio simulationis; quinimò opponi poterit contra instrumentum simulatum, cum non dici debeat instrumentum.

67 Simulatio magis inualidat actum, quàm dolus, quia traditio ex contractu simulato, non transfert dominium. secus ex contractu doloso.

68 Pactum, quo exceptioni simulationis renunciatur, inualidum est; ratio assignatur ibi.

69 Actus nullus licèt pacto firmari non possit: valet tamen pactum, q nullitas actus allegari non possit, quod qualiter intelligatur, ibi vide.

70 Statutum non potest tollere exceptionem simulationis.

71 Arg. de statuto ad pactū quādo procedat; & quādo nō procedat, vbi cōcluditur, q circa partiū paciscentium præiudicium, non valet arg. quia partes in earū præiudicium plus possunt, quàm statutū, lex, vel rescriptū.

72 Pactum, quo renunciatur exceptioni simulationis contractus, factū ex interuallo post contractum, est ipso iure validum; secus si incontinenti. ita procedat concluso supra.

73 Pactum de retrouendendo alijs coniecturis concurrentibus, ita demum inducit simulatum contractum, si incontinenti apponatur contractui venditionis; secus si ex interuallo.

74 Pactū legis cōmissoriæ ex interuallo pignori appositū valet, aliàs secus.

75 Simulationis contractus exceptio, opponi non potest, vbi partes iurauerunt in contractu omnia in instrumento contenta fore, & esse vera.

76 Alleganti turpitudinem propriam, non est præstanda audientia.

77 Fauore animæ, licitum est turpitudinem propriam allegare.

78 Simulatum contractum arguere potest tertius, qui non iurauit contenta in instrumento esse vera: ideo hæres iurantis opponere poterit simulationem; effectus enim periurij non transit ad hæredem.

79 Iurans vt supra, super contractu simulato; licèt non possit contractum simulatum allegare; si tamen repetat soluta, vigore contractus simulati, si opponatur de contractu, poterit replicare de simulatione.

80 Tutori an possit à testatore remitti confectio inuentarij.

81 Interest nostra, ne pandantur secreta patrimonij, quod infertur ad gabellarios, qui non possunt dissoluere malam pertranseuntium.

82 Tutori testamentario datiuo & legitimo, potest remissio inuentarij à testatore fieri, quod limitatur, vt nu. 83. & 84.

85 Tutor vt releuetur à confectione inuentarij, opus est testatorem expressè prohibere inuentarij confectionem: aliàs simplex remissio inuentarij nō valet. de veritate tamen ibi.

86 Pactum, q ab arbitri sententia liceat appellare, est validum, cuius conclu. veritas varijs medijs pro vtraque parte examinatur.

87 Pactum, q à iudicis sententia appellare non liceat, valet. quod procedit in sn̄ia super ciuili causa: secus super criminali, pęnā sanguinis irrogante.

88 Procurator cum libera non potest pacisci, quòd a sententia nō appellabit.

89 Emologationis pactio super laudo arbitri faciendo, non valet.

90 Ab arbitri sententia iure non prouocatur: & quæ sit ratio ibi traditur, & quæ conclusio fallit, & limitatur multis modis, vt ibi.

91 Arbitri electi ex necessitate statuti, dicuntur habere iurisdictionem; ideo ab eis non appellatur.

92 Appellari vbi non licet, non prohibetur restitutionis in integrum petitio casibus, quibus de iure restitutio competit.
Item vbi non licet appellare, nō est prohibitum supplicari, vel querelari.

93 Arbitrium emologatum producit actionem, vbi in compromisso facto cum pęna, apposita fuit clausula, rato manente pacto.

94 Testōr cur nō pt facere, q obligatio hæredis finitur tpe, loco, vel cōdōne.

95 Baptismatis character indelebile est, ideo non potest tempore, loco, & cōditione finiri; ergo baptizatus compelli potest ad obseruantiam fidei.

96 Relicta in testamento minus solenni, debentur naturaliter: ideo legatario competit ius retinendi illa, cum obligatio naturalis producat exceptionem, licèt non pariat actionem.

97 Legatarius in foro conscientiæ licitè retinet legata sibi facta in testamēto minus solenni.

98 Legatarijs datur denunciatio euangelica cōtra veniētes ab intestato, qui peccāt non implendo voluntatē defuncti ex testamento minus solenni.

99 Hr̄s scriptus pt in foro cōsciētiæ retinere hæreditatē ex testō minus solēni.

100 Veniētes ab intestato, an possint in foro cōsciētię iustè retinere hæreditatem propter testamētū minus solenne, q sic, limita, & declara, nu. 101.

102 Hæredi scripto in testamento minus solenni, an debeatur hæreditas naturali-

taliter? responde, & decide distinguendo, vt ibi.

103 Præscripta res remanet naturaliter illius, contra quem præscriptũ est; is tamen, qui præscripsit, ob hoc non dicitur naturaliter obligatus illi; ideo vterque etiam in foro conscientiæ rem præscriptam retinere põt.

104 Pactum, per quod renunciatur præscriptioni, non valet, limita multimodè, vt nu. 105. vsque ad nu. 114. inclusiuè.

105 Pactum, quo renunciatur præscriptioni 10. vel 20. annorum, valet: quia saltem inducit malam fidẽ, quæ impedit præscriptionẽ, de veritate ibi.

111 Pactum, quo renunciatur præscriptioni, an validetur iuramento.

113 Præscriptio, an per statutum tolli possit? communis quòd sic.

115 Præscriptio centenaria nunquam censetur sublata per statutum, vel pactum tollens præscriptionem: nisi fiat expressa mentio.

116 Renunciari an possit per contrahentes statuto disponenti, quòd debitum præscribatur spatio decem annorum? conclu. quòd non, nu. 117. Statutum tale an valeat. nu. 116.

118 Præscriptio decennalis subrogata per statutum in locum præscriptionis 30. vel 40. ann. dicitur odiosa, ex quo inferuntur plura, vt ibi.

119 Cautelæ quatuor traditæ per Alex. hic, ad euitandum debiti præscriptionem referuntur, relatæq; quatuor medijs impugnantur, nu. 120.

121 Actui vbi lex resistit, ille actus factus contra legem non tenet, etiã quòd conferatur in tempus habile, quo actus fieri posset.

122 Testator non potest disponere, vt hæres conueniatur coram iudice competente: & si conueniatur in foro prohibito à testatore, habet de æquitate exceptionem declinatoriam, nu. 123.

124 Legatum x. corbium frumẽti ex tali fundo, an dicatur legatũ condõnale.

125 Heres an possit à testatore grauari ad dandum omni anno presbyteris alicuius ecclesiæ x. ducatos pro missis celebrandis? quòd sic, nisi obligarent se ad onus celebrandi; quia illud esset simoniacum. 126.

127 Prorogari an possit per testatorem terminus anni datus executoribus ad exequendum pias voluntates in præiudicium episcopi, ad quem anno elapso deuoluitur potestas exequendi.

128 Testator disponere potest, vt de legatis pijs falcidia detrahatur.

129 Officium qui dare potest, illud ampliare potest.

NEmo potest. Practicabilis, & vtilis admodũ est lex ista, q̃ diuiditur in duas partes. In 1. ponit̃ dictum. In 2. dicti cõprobatio. 2. ibi, quia nec tempore. Pro intelligentia videndum est, qualiter Iureconsul. voluerit cõprobare dictum suum? Bar. r̃ndet, ꝙ per tria exempla; sed istud non p̃stat intelligentiam; iõ idem Bar. inf. in prin. 2. partis alr̃ declarat, vt ibi per eum. Alr̃, & clarius declarat
1 Pau. de Cast. Not. r̃lam, † ꝙ nemo p̃t testari ꝯ legis dispositionẽ. ad idẽ tex. in l. quidã decedens. §. de administ. tut. & in l. testandi. C. de test. & c. requisisti, & c. tua nos, eo. ti. de testa. Sed in ꝯrium fortiter ob. tex. in §. disponat, in Auth. de nup. Disponat, inquit lex, testator quicquid voluerit, & pro lege seruabitur, c. vltima voluntas, 13. q. 2. & alibi dicit. Nemo p̃t libertatem supremi iudicij coarctare, l. cum duobus. §. idem Papinianus. ff. pro soc. Et supremæ voluntatis liber sit stylus, & licitum, qđ iterum non redit, arbitrium, ita dicit eleganter ad populum Constan. Impe. in l. 1. C. de sac. sanc. ecc. Sol. §. disponat, intelligitur, dummodò legitimè, & seruata iuris forma testator disponat, f̃m gl. in d. l. testãdi. & benè p̃batur hic, & in Auth. de iureiur. à mori. p̃st. in prin.
2 & in l. si quis inquilinos. inf. e. † Et rõ est, quia iuri publico priuatus derogare non p̃t, vt d. l. testandi. Rõ aũt rõnis ẽt est, f̃m d. Ias. quia inferior non p̃t tollere legem superioris, l. 2. ff. de alie. iud. mut. caus. fac. c. cũ inferior, de maio. & obe. Ista rõ declarata hic per Ias. non placet, q̃a ea attenta testator nunq̃ posset disponere ꝯ legem, qđ est falsum; q̃a p̃t remittere confectionem inuentarij; & disponere, ꝙ tutor administret absq; decreto iudicis, l. fi. C. arbi. tute. Quinimò plura alia ꝯ ius p̃t, de quib. inf. dicetur loco suo. Vñ alr̃ declaro, quia iuri publico renũciare non p̃t testator, i. iuri in fauorem publicum introducto. vt est ius, qđ adinuenit formam, & introduxit solennitates testõrum, qđ iõ dr in fauorem publicũ introductum, ex quo fuit inuentum ad tollendas fraudes, q̃ subdolè frequenter in hmõi dispõnib. adhiberi solent. l. iubemus. & l. hac consultissima. C. de testa. Siquidẽ oĩa iura, quibus captiosis circumuentionum deceptionib. obuiatur, edita cã publici fauoris intelliguntur, f̃m gl. in c. de causis, extra de off. deleg. Propterea Bal. in l. 2. C. vt in pos. leg. notabilr̃ dicit, ꝙ testator p̃t oĩbus legibus indistinctè ꝯuenire, pterquam inducentibus aliquid pro forma, vel solennitate, sequitur d. Alex. in l. 1. col. 12. s. eo. Ex isto tex. plura p̃nt inferri. Primò, f̃m do. Ias. in
3 fertur, † ꝙ testõr non p̃t priuare filium primogenitum regno, si bi vi nãlis præeminentiæ quasi debito, & instituere secundogenitum; quia primogenitus succedit in regno de iure diuino; canonico, & ꝯsuetudinario, f̃m Io. And. in c. licet, de vot. & Pan. in consi. 3. Nitar, in 2. parte. Adde, ꝙ idem tenet Cur. Senior, ꝯs. 77. Sapienter optimus, col. 10. & Mar. Laud. in tract. de prin. ver. 21. & Fely. in c. prudentiam, in prin. col. 2. de off. deleg. Scđò adde, ꝙ ego non inuenio, ꝙ lege diuina primogenitus succedat in regno. Nam inter septem primogenituræ iura, de quibus p gl. & Arch. in c. quàm periculosum, 7. q. 1. non enumeratur ius succedendi in regno. Et ꝙ filius primogenitus non succedat in regno iure primogenituræ, sed iure ꝯsuetudinario, patet; q̃a pater p̃t priuare primogenitum regno, si vota ipsius non impleuerit, d. c. licet. qđ indubiè non posset, si primogenitus succederet iure nãli; sicut non p̃t priuare filium sua legitima, pp nõ adimplementũ voti, §. si quis verò non implens, in Auth. de hære. & fal.
4 hanc decis. limitat d. Ias. † vt non procedat, qñ primogenitus esset fatuus, vel alr̃ insufficiens ad suscipiendũ regni gubernaculã, quo casu pater p̃t relinquere regnum secundogenito, f̃m Bal. in auth. hoc amplius, col. 2. C. de fideicom. & in proœ. Greg. col. 3. Adde, ꝙ idem tenent Fel. & Mart. Lau. in locis præall. Item adde, ꝙ Bal. in ti. de succes. feu. in fi. prin. alr̃ loquitur. Dicit enim
5 ibi, † ꝙ si primogenitus est inhabilis vitio nãli & perpetuo, regnum debetur secundogenito; si verò primogenitus sit inhabilis ex accidenti, dandus erit curator primogenito, nec ab eo pp id auferendum est regnum. Ex quo sequitur, ꝙ testõr non p̃t disponere de regno, ẽt ꝙ primogenitus non sit habilis. Item ad-
6 de, † ꝙ si ignoret, qs sit primogenitus, poterit pater relinquere regnum, cui voluerit, aliàs si decedat ab intestato, per vtrunque regnum erit administrandum, f̃m Cur. cons. 69. Do. Io. col. 10. & Fel. in c. capitulum. col. 16. de resc. & Soc. in l. si fuerit. inf. de reb. dub. Licèt re vera principatus administratio pluralitatem abhorreat, iuxta belligraphum Poetam dicentem,

Licèt fides regni socijs, omnisq; potestas
Impatiens consortis erit.

Vndè scitè dictum est ab Arist. Principem decet esse monarchã
7 c. in apibus. 7. q. 1. Vltimò adde, † ꝙ ex omnib. causis, ex q̃bus pater p̃t priuare filium legitima, ex ijsdem p̃t priuare filiũ iure primogenituræ, f̃m Mart. Lau. in tract. de primogenitu. in 2. char.
8 Secundò infertur, † ꝙ testator non potest vti clausula, Non ob. non solum ad tollẽdam formam testĩ, sed ẽt ad tollendam formam iudiciorum, puta, ꝙ summariè, & de plano procedatur ꝯ eius hæredẽ, vel eo non citato, f̃m Bal. Ang. Imo. & cõiter alios hic, adducentes gl. in c. fi. de hære. in 6. quæ vult, † ꝙ legatus etiã
9 de latere non p̃t mandare, ꝙ procedatur summariè, &c. ad cuius quidem glo. supellectilem exornandam, multa congerunt Alex. & Mod. hic. Adde latissimè Fely. & Dec post alios in c. 1. de rescr. & Fel. post Pan. remissiuè in c. mandata, de præsump.
10 & do. Ias. in §. in bonæfidei. col. 6. Insti. de act. † vbi generalr̃ concluditur, legatum de latere nõ posse commissionem aliquam
11 facere ꝯ ius. † Nec legatus potest restituere aliquem ad appellãdum, f̃m Panor. cons. 72. In q. col. 2. lib. 2. imò nec in casu dubio
12 decernere ꝯ ius; † puta, mandare, ꝙ iur̃m relaxetur in casu, quo probabiliter dubitatur, an veniat relaxandum, vel ne, f̃m Cur.
13 senio. consil. 66. col. 17. in fi. † Item legatus, nec alius inferior p̃t causam committere, appellatione remota, f̃m gl. in c. quod trãslationem, in fi. glo. de off. Leg. Ang. & Mod. in l. 1. §. fi. ff. à quib. app. non lic. Pan. & Mod. in c. pastoralis. col. 2. de app. & Bal. in l. 2. C. eo. Quod procedit, etiam si inferior haberet potestatem iudicandi appellatione remota, nam adhuc non poterit subdelegare causas appellatione remota, c. super qõnum. §. si verò, de off. deleg. Rõ p̃t esse multiplex. Vel quia non licet superiori tollere ius tertij, l. si priuatus. ff. qui, & à quib. c. quæ in ecclesiarum, de ꝯsti. Vel quia non p̃t inferior tollere legem superioris, vt dixi s̃. Vel etiam tertiò, quia non p̃t inferior præiudicare præeminẽtiæ superioris, c. venientes, de iureiur. Contra tñ hanc decis. vr̃ casus in l. fi. C. de sent. & interlo. om. iud. circa quam legem Doct. multum insudant. Mihi placet intel. Fulg. in d. l. 1. §. fi. ꝙ inferior possit committere cãm appellatione remota, in p̃iudicium sui, i. vt non appelletur ad eum; & ita procedit ille tex. sed in p̃iudi-
14 cium sui superioris, aut partis, non p̃t; & ita procedit ꝯclo. † Ex quibus infertur, ꝙ inferior non p̃t vti cl̃a, Ex certa scientia, quia habet vim cl̃æ, Non obst. f̃m gl. fin. in cle. & si principalis, de rescri. quam exornat Fel. in c. non satis, in princ. col. 1. & seq. extra eo. ti. & Cur. in d. consi. 66. col. 7. & seq. imò habet vim clausulę, de plenitudine potestatis, f̃m Pan. in c. adhæc, eo. ti. de rescri. & latè comprobat Fel. in c. cum inter, de exce. Cum ergo non possit inferior vti cl̃a, Non obstante, nec cl̃a, de plenitudine p̃tatis, q̃bus soli Papa & Imperator vtuntur, vt per Spec. in tit. de leg. §. nunc ostendendum, vers. 18. & Pan. in c. 1. de trans. & Cur. consi. 50. col. 3. & seq. & cons. 66. col. 10. non ẽt poterit vti cl̃a, Ex certa scĩa, qđ ẽt sequitur Aret. hic. Præmissas decisiones p̃tatis infe-
15 rioris limitat d. Ias. post alios duplr̃. † Primo, vt nõ procedat subsistente necessaria, seu euidenti cã rescribendi ꝯ ius, prout concludunt d. Ant. de But. & Imo. in c. fi. de trãs. Nam ex iusta cã p̃t inferior mutare iuris dispõnẽ, f̃m Bal. & ibi d. Ias. col. 3. in l. oẽs populi. ff. de iust. & iure. per tex. vul. in l. si hoĩem. ff. mand. & per alia, de quibus hic per eum, & latius per Fel. in c. 1. col. 12. & seq.
16 de consti. ex cuius dictis temperabis hanc fallen. † Scđò limitat, vt procedat in inferioribus à Papa; & sic in personis ecclesiasticis, vel laicis in temporalibus sibi subditis; secus in inferioribus ab Imperatore. Nam Duces & Marchiones possunt cõmittere causam summariè, & de plano, f̃m Pau. de Cast. ꝯs. 225. Super primo dubio. & Lud. Ro. cons. 59. Ad discutiendam veritatem,

in 5.& 6.dubijs. Ale.ɔſi.1.col.10.lib.5.quinimo pñt ēt ɔmittere cām,appellatione remota,ſm Bal.ī l.fi.C.quā.app.nō recip.Subdit tñ Bal.ſe dubitare,qa in ɔ̄rium obſtant rōnes ſ.adductæ. Tu dicas,ꝙ in ɔ̄rium eſt tex.in l.nec quicq̄.§.vbi decretū.ff.de off.ꝓ coɳ.& in l.1.§ fi.à qb.app.non lic.Imò non valet ſtatutū,ꝙ à ſententijs appellare nō liceat,ſm Bar.in l.oēs populi. in 3.q.1.prin. ff.de iuſt.& iur.& Pan.in d.c.venientes de iu.iur. & Barb.ɔſi.79.
17 col.6.li.3.Pro ɔcordia ſciēdum eſt, † ꝙ quidam ſunt inferiores habētes dīgnitatē,& adminiſtrationē in perpetuum pro ſe, & eorū deſcendentib.ac iure ꝓprio,vt ſunt duces,& comites,marchiones,& barones,nam ij pñt ɔmittere cām ſummariè,&c. & in iſtis ꝓcedit fall.qa ea,q̄ in ditione ſua ſtatuunt; vim hñt iuris ci.ſm gl.Bar.& ſcrib.in l.5.in prin.ff.de ver.ob.& in l.neq, pign°. ff.de reg.iu.& in l.1.§.q magiſtratū.ff.qđ quiſ.iur.vbi gl.dicūt, ꝙ tales in eorū territorijs;pñt ɔdere legem,ēt iuri cōi ɔ̄riam.Quidā itē ſunt hñtes tēporalē iuriſdictionē; ſed non tranſmiſſibilē ad ſuos, vt ſunt legati,proconſules,& ſiſes;& iſti non pñt reſcribere ɔ̄ ius,nec ꝑuertere ordinē iuris; & ita ꝓcedunt ɔ̄ria, ſm d. Geor.Nat.in repe.cle.ſæpe.in ver.mādamus,col.3.& ſeq.de ver.
18 ſig. Tertiò infert,† ꝙ teſtōr nō pt̄ diſponere,ꝙ hr̄s ſuus clericus ɔueniat corā iudice ſeculari,prout tenuit Bal.in l.2.C.vt in poſ
19 ſeſ.leg.Quartò infert,† ꝙ teſtōr non pt̄ diſponere,ꝙ hr̄s nō poſſit carcerari,ſi non ſoluerit legata,vt traditur per Bar.& ſcrib.in
20 l.alia.§.eleganter.ſ.ſol.mat.& ꝑ Are.hic.† Quintò infert,ꝙ ēt teſtōr ordinare non pt,ꝙ hr̄des cogantur perpetuò ſtare in cōione,ɔ̄ l.in hoc iudicio.§ ſi ɔuenerit.ff.com.diuid. & ita tenēt Repeten.hic,char.pe.idem ēt tenent Pau.de Ca.& d.Iaſ.in l.ſi non ſortē.§.ſi centū.ff.de ɔdi.indeb.licèt Alex.ibi teneat ɔ̄. & idē tenet idem Ale.ſibi ɔ̄rius.ɔſ.91.Circa primū,lib.3.dicens ita fuiſſe de mente gl.in l.fi.C.com.diuid.qđ no.ad ampliatioē d.§.ſi ɔuenerit,ad cuius extenſionē vltra Crot.hic,videas Fel.in c.ſi diligenti.col.6.de foro comp.& do.Alex.ɔſi.46.col.fi.li.1.Sextò in-
21 fert,† ꝙ teſtōr non pt̄ diſponere, ꝙ aliqs priuatus videat libros ipſius teſtatoris;& ſi quid ɔ̄ conſcientiā extortū inuenerit,illud diſpenſet ꝑſonis,locis,& tꝑibus,qbus ſibi videbitur;qa ad laicū non ſpectat cognoſcere,an pecuniæ in fraudē vſurarū extortæ ſint;ſed ad diœceſanū.c.cū in diœceſi,de vſur.c.ad nr̄am.de iureiur.& qa ſi ɔſtet,à qbus ſunt extortæ,reſtituēdæ ſunt illis.c.cū tu.de vſur.c.quanq̄.eo.ti.li.6.ergo bñ ſequit̄,ꝙ teſtōr arbitrium alijs reſtituendi dare non potuerit.Si vero non ɔſtet,ſeruandus eſt ordo iuris,ꝙ perſonę q̄ ſunt informatę de veritate, ꝑ edicta vocent̄;& tunc iuxta documenta reſtituēdæ ſunt,d.c.cū in diœceſi,& c.ad nr̄am.Et ſi nemo ɔpareat,q̄ veritatē explicet,veniūt reſtituendæ pauperibus,d.c.cū tu.Hāc aūt teſtōr mutare nō potuit,ꝑ iſtum tex.& ita reperio ɔſuluiſſe Gemi.ɔſ.20. Mihi vr̄,qđ
22 nota.qa ſæpe pt̄ occurrere Septimò infertur,† ꝙ teſtōr non pt̄ grauare hr̄dem ad ſoluendū certū quid annuū vxori ꝓ alimentis,donec dotē reſtituere diſtulerit;qa qđ exigit vxor ab hr̄dib. poſt mortem eius mariti ꝑꝑ morā retardationis dotis,vſura eſt ſm Pan.& Cano.*cōiter*, in cap ſalubriter,de vſur.Bar. & legiſ.in ☞ l.Titia.§.vſuras.ſ.ſol.mat.d.Iaſ.in l.de qb.col.17. ff.de leg.non.n. pt̄ teſtōr grauare hr̄dem ad ſoluendas vſuras, l.3.§.fi. inf.de ann. leg.& ita tenet Bar.in l.2. inf.de his, quæ pœ. no. ita etiam dicit Pet.de Anch.ɔſ.89.aliàs eſt 93.Verba ſtatuti,&c.quem ſequitur Ale.conſi.27.col.2.lib.4.Quidā tñ tenent ɔ̄.rñdentes ad tex.in d. §.fi. ꝙ ꝓcedit, qñ teſtator expreſſè grauauit hr̄dem ad ſoluēdas vſuras;ſecus aūt ſi tacito noīe vſurarū, iuſſerit ſolui certum qd annuatim.Sed hæc rñſio non eſt recipiēda;qa rō illius tex. eſt,ꝙ vſuræ ſunt illicitæ,q rō ſtat ēt ꝙ vſurarū mentio facta non ſit,c. ad nr̄am,de emp.& vend.c.illo vos.de pig l.pœna. ff.de vſur. Sed
23 maior eſt dubitatio,†An ꝓmiſſa ꝓcedant caſu quo teſtōr hr̄dē cogi poſſe noluerit ad ſoluendū principale legatum,ſi voluerit ſoluere certū qd annuū,ad qđ ſoluendū illū grauauit? Are.ɔſi. 152.viſo themate,determinat ēt teſtatorē nō potuiſſe facere legatum annuū,qa ſoluere aliquid annuatim pro ſorte,vſura eſt, c.vſura.13.q.3.ſequit̄ d.Iaſ.in l.1.col.13.& ſeq.C.de ſum.tri. & fid. cato.Contrariū determinat Soc.in l.3.inf.de his,ꝙ pœ.no. diceēs, ꝙ ſua opi.ꝓualuit;& ꝙ ita fuit iudicatum in curia Ro.Mouetur triplici fundamento. Primò ꝑ gl.in c.ɔſuluit.de vſur.q̄ vult ꝙ ſi à principio mutuū fiat gratuitū,non erit vſura demū aliquid accipere à debitore ſpontè ſoluente ; qa à principio creditor nō habuit aīum aliqđ accipiēdi vltra ſortē; & ad hoc ēt tendit ſm fundamentū de diffōne vſuræ. Sed ad iſtud rñderi pt̄, ꝙ gl.in d. c.ɔſuluit,ꝓcedit,qñ nulla ꝓceſſit oblig.ſoluendi illud,qđ ſpontè offert,in caſu verò pñti ꝓceſſit oblig.ex teſtō. Tertiò Soc.adducit deciſ.Pau.de Caſt.in l.ſi qs nec cām ff.ſi cer.pet.vbi decidit, ꝙ ciues ɔpulſi mutuare pecuniam principi,licitè percipiunt aliquid vltra ſortē;qa coactè mutuarunt;ergo ēt hr̄s coactus ex diſpōne teſtatoris licitè ſoluit;& ex parte ipſius non adeſt intētio deprauata, nec ex parte legatarij ; qa à principio aīum lucrandi non habuit. Sed pt̄ rñderi,ꝙ ex parte hr̄dis videri pt̄ intētio deprauata; qa adeūdo potuit hr̄e aīum potius ſoluendi vſuras, q̄ ſortē.Mihi tñ placet opi.Soc.quā vt ipſe refert. ſequit̄ d.Io.Bap.

de S.Seuer.& ita ēt ɔſuluit Soc.ɔſi.41. In pñti ɔſultatio.li.4.Quia teſtōr dedit hr̄di arbitriū ſoluendi ſortē cum velit,deprauatam intentionē vllo mō legatarius hr̄e non pt̄,cū ad ſortē non ɔpetat ſibi actio; nec ɔſiderat intentio hr̄dis debitoris, maximè cū ſpōtē ſoluat.Pro corrobatione facit,qđ decidit Bal.in l.1.verſ.3. q̄ritur.C.de his,q̄ pœ.no.vbi decidit diſpōnē teſtōris,q mille legauit,aut x.quolibet mēſe,vſurā nō ɔtinere;qa tm̄ alteri peti pt̄, & ita tenendum arbitror,vt ipſa teſtōris voluntas coadiuuetur.
24 Scđò no.† ꝙ teſtōr non pt̄ facere,ꝙ oblōnes, q̄ ſunt perpetuæ, i.durant annis 30.Inſti.de perpe.& tēpo.act.citius finiant.rō aſſignat̄ inf.ꝑ Bar.in prin.2.partis.In ɔ̄rium facit tex.in l.ſi qs hr̄s ita ſcriptus,& qđ ibi decidunt Ang.Pau.& Are.ſ.de acq.hered.vbi teſtōr pt̄ abbreuiare tp̄s à lege datum hr̄di ad adeundum;& ſic pt̄ facere,ꝙ ius adeundi citius finiatur.Ad iſtud rñdent ibi Ang. & Pau. ꝙ facilius conceditur teſtōri, ꝙ poſſit tollere ius q̄rendum,q̄ q̄ſitum,l.pr̄e furioſo.ff.de ijs,qui ſunt ſui, vel alie.iu. Sed d.Iaſ.hic dicit dictum,& ſolu.nō videri ſibi verā ꝑ iſtum tex.vbi agit̄ de iure q̄rendo,nam ante mortem teſtōris non pt̄ dici ius q̄ſitum hr̄di,vel legatarijs,vt l.4 inf.de adimen.lega. c.cum Marthæ,de celeb.miſ.ergo tp̄e,quo teſtator facit teſtm̄,ſp agitur de iure q̄rendo.Tu aduerte,ne æquiuoces,qa Ang.& ſequaces loquuntur de tp̄e,ad qđ ɔfertur diſpō,d.Iaſ.verò loquitur de tp̄e,
25 quo fit ipſa diſpō.Declaro;†Teſtōr non pt̄ diſponere,ꝙ obligatio nata citius finiat,vt hic;ſed benè pt̄ diſponere,ꝙ non naſcatur;& ex pñti abbreuiare tp̄s ad adeundum, ꝑ quā abbreuiationē,;ſiue coarctationē impeditur oblīgō naſci in perſonā hr̄dis. Iſta tñ ſol.Ang.ex toto non placet;qa ꝑſupponit, ꝙ coarctatio tp̄is ad adeundum,impediat ius q̄rendum;imò vr̄,ꝙ per eā tollatur ius q̄ſitum.Et ſi dixeris, ꝙ ius adeundi nō dr̄ in bonis nr̄is, l.pretia rerum.inf.ad leg.falc.& ɔ̄ñr non vr̄ acquiſitū.rñdeo verum eſſe regulariter; tñ q̄tum ad tranſmiſſionē iuris adeundi, dr̄ ius acquiſitū,& non acquirendū,l.cū antiquioribus. C.de iu. deliber.l.vnica C.de ijs,qui ante aper.tab. & q̄tum ad hunc eſſe
26 ɔ̄um negari nō pt̄,quin tollat̄ ius q̄ſitum. Credo tñ dictū Ang. eſſe verum,†ꝙ teſtōr poſſit coarctare tp̄s adeundi;qa non reperit̄ à lege prohibita coarctatio , ſed permiſſa : nā iudex ex cā pt̄ tale tp̄s coarctare,vt no.in rub.C.de ſucceſ.edi.Vnde ſi iudex hoc pt̄,cur non ēt poterit teſtator? Eſt verum,ꝙ Pau.de Caſt.in d.l.ſi quis ita,intellexit iſtud verum eſſe, ſi coarctatio ſit veſtita fauore ſubſtituti , aliàs nō credit ꝙ nuda teſtōris coarctatio valeat. Sed certè vr̄ indiſtinctè valere tanq̄ veſtita fauore venientium ab inteſtato;vñ ſtat adhuc opp.Rñdeas ergo ꝙ ea,quibus character imprimit̄, non pt̄ teſtōr facere,ꝙ citius finiantur; ita loqtur iſte tex.vt declarat Bar.inf.in 2.par.Ea verò tp̄a,quib.nullus character imprimitur,vt eſt ius adeundi,pñt ex voluntate teſtatoris extingui,l fi.C.eo.declarat Bar.in l.ſeruitutes,la grande, ff.de ſer.tit.generali. Gl.1.diuiditur in duas partes, vt hic per Iaſ.
27 In ea.gl.ibi,vel aliud ſubſtantiale,habes†ꝙ numerus ſeptem teſtium eſt de forma ſubſtantiali teſtamenti,& cum gl.tranſeunt Bar.& alij *cōiter*. Contrarium,ꝙ imò numerus ſeptem teſtiū ſit ☞ de forma ꝓbatoria,tenet idē Bar.in l.cū qs. C.de iur.& fac.ign. & in l.1.ff.de ɔd.indeb.& Bal.in l.1.col.9.C.de ſacroſ.ecc. Are.& Io.de Monteſer.hic.videamus igitur fundamenta.Pro gl.& cōi arguitur primò ſic.Diffinitio demonſtrat eſſentiam,l.1.§.dolū, ff.de dol.tradit Pan.in rub.de ſen.excom.Diffinitio aūt teſtamēti eſt iuſta,i.ſolēnis ſnīa.l 1.ſ.de teſta.ergo ſolennitas teſtium eſt de forma eſſentiali.Tenendo ɔ̄rium, rñdetur ſm Are.ꝙ diffinitio teſtī debet intelligi de ſnīa iuſta,i.ſolenni,ſolennitate intrinſeca,q̄ in hæredis inſtitutione conſiſtit,§.ante hr̄dis.Inſt.eo.Sed d.Iaſ.ɔdicit, dicendo ꝙ de vtraq; ſolennitate tam intrinſeca, q̄ extrinſeca debet intelligi.Egò non multum curo de iſto fundamento, poſtq̄ ambigua eſt interpretatio illius verbi, iuſta, quo fit,vt illa diffinitio nō ſit allegabilis,ſm Bar.in l.in ambiguo.inf. de reb.dub.Scđò arguitur ſic.Sine numero ſeptem teſtium,teſtm̄ nihil valet.l.iubemus.& l.hac ɔſultiſſima. C.de teſt.ergo numerus teſtium eſt de forma eſſentiali; nam ea dr̄ forma ſubſtantialis qua remota actus eſt ipſo iure nullus,ſm Bal.in auth.ſed nouo iure,C.ſi cer.pet.& in l.ɔctus.C.de fid.inſtr.& Alex.in l.1.ſ.de libe.& poſth & latius per Fel.in c.cum dilecta,extra de reſc.Com brobat;qa forma dat eſſe rei,l.Iulianus.§.ſed ſi qs.ff.ad exhi. Et ad iſtud fundamentum tenduut duo iura adducta per Iaſ.q poterat ēt allegare tex.Inſtit.de hæred.q̄ ab inteſt.in prin.Potes tenendo ɔ̄.rñdere,ꝙ teſtm̄ ꝑꝑ defectū numeri teſtium, dr̄ nullū q̄tum ad effectum;qa probari non pt̄, arg.tex. in l.duo ſunt Titij.ſ.de teſta.tut.& facit in ſiſ̄ tex.cum gl.in l.rem legatā, in prī. inf.de adimen.leg. Tertiò ſic arguitur,Si numerus teſtium diceretur ſolennitas probatoria,& non eſſentialis,ſequeret̄,ꝙ ſi venientes ab inteſtato ɔfiterenē teſtm̄ fuiſſe factū; ſed non ſolēniter,ꝙ hæres inſtitutus obtinere deberet hr̄ditatem; quia ſolennitas ꝓbatoria non attenditur,qñ ɔſtat de ɔfeſſione partis, ſm Bal.in d.auth.ſed nouo iure.Sed ɔ̄ñs eſt falſum, vt ɔcludunt gl. & Doct.in l.2.C.de bon.poſſeſ.ſm tab.ergo falſum eſt & añs,arguendo à ɔ̄ñti deſtructo , l.apud antiquos. C. de furt. Ad iſtud

rñdet Are.in l.hr̃des palã.in prin.ſ̃.de teſta.ꝙ falſa eſt ɔñia,ꝙ ſi ꝑ
forma requirat̃ certus numerus teſtium, ꝙ poſſit fieri ꝓbatio
per ɔfeſſionẽ;cũ forma non poſſit adimpleri ꝑ æquipollens,l.ꝗ
Romæ.§.Flauius.ff.de ver.obl.& d.l.1.ſ̃.de libe. & poſthu. Et ꝓ
28 hac rñſione facit dictũ Bal. in rub. C.de prob.vbi dicit, † ꝙ ſi ex
forma ſtatuti faciẽda ſit probatio per duos teſtes, non ſufficiet
ɔfeſſio partis.Iſta rñſio ſatis eſt acerba,nec mihi placet; ꝗa ea attenta,
ſequeret̃ur ꝙ ſi venientes ab inteſtato ɔfiterentur teſtm̃
fuiſſe ſolenniter factũ,ꝙ talis ɔfeſſio non p̃iudicaret eis;niſi per
hr̃dem oſtenderetur teſtm̃ ſolenne,quo nihil abſurdius.Vnde
aľr rñdeo,ꝙ numerus ſeptem teſtium à lege requiritur ad ſubmouendas
fraudes,l.fi. C.de fideic. Et licèt venientes ab inteſtato
ɔfiteant teſtm̃ fuiſſe minus ſolenniter factũ; non tñ confitẽtur,
ꝙ fuerit factũ ſine fraude;& iõ talis confeſſio nõ nocet eis.
Ex quo infero,ꝙ ſi p̃fati venientes ab inteſtato, ɔfiterent teſtm̃
fuiſſe ꝓ veritate factũ,licèt non ſolenniter,talis ɔfeſſio p̃iudicaret
eis,vt dicit Bal.in d.auth.ſed nouo iure. & facit tex.in d.l.fin.
Quartò allegat̃ tex.in l.ſi ꝗs legatum,in 2.rñſo.ff.de fall.vbi ſi teſtm̃
non fuerit ſeptem teſtium ſignis ſignatũ,dr̃ imperfectum;
adeo ꝙ non tenet̃ crimine falſi,ꝗ in tali teſtõ aliquid ſibi aſcribit;
ergo datur intelligi,ꝙ ſolennitas teſtiũ eſt ſubſtantialis,aliàs
teſtm̃ non diceret̃ imperfectũ.Do.Iaſ.rñdet,ꝙ q̃tum ad pęnam
falſi non dr̃ teſtm̃,vt ibi. Sed rľr teſtm̃ minus ſolenne,dr̃ teſtm̃,
l.2.§.1.ſ̃.quemad.teſta.ape.Tu potes replicare,ꝙ in d.§.1.nõ appellatur
teſtm̃ ſimpľr;ſed abuſiuè, ergo verè & eſſentiaľr nõ eſt
teſtm̃.Vnde ɔſidera,ſi dici poſſit, ꝙ in teſtõ in ſcriptis numerus
ſeptem teſtiũ,ſigna,& ſubſcriptiones dñr eſſe de forma eſſentiali;
& ita loꝗtur ɔ̃riũ.adhibent.n.oĩa hæc ad ſolennizandũ ipſum
teſtm̃.In teſtõ verò nuncupatiuo teſtes adhibent̃ ad ꝓbandum
ergo ſunt de forma probatoria ꝑ ſupradicta.Quinto & vlt.pro
hac parte pondero tex.in l.dictantibus.C.de teſta.ibi,teſtibus ad
efficiendum voluntatem adhibitis. vbi pondera, ꝙ adhibentur
ad efficiendum,non ad ꝓbandum.Solue,vt ſ̃.Vel loquitur q̃tũ
ad effectum,vt dixi ſ̃.in ſcđo arg.Pro ɔ̃ria opi. ꝙ ſit de forma ꝓ
29 batoria, plura ſtringunt.Primò, † Vbi deficit eſſentialis forma,
ibi non oritur nãlis oblĩo l.1.§.ſi quis ita.ff.de verb.obl.Ex teſtõ
minus ſolenni oritur nãlis oblĩo,vt ɔcludunt *cõiter* Vltramontani
poſt gl.& Bar.in l.1.ff.de cond.indebi.& in l.cum ꝗs.C.de iur.
& fac.igno. ergo ſolennitas teſtium eſſentialis non eſt. Dom.
Iaſ.in d.l.1.rñdet,ꝙ aſſumptum procedit,qñ forma eſſentialis ɔſiſtit
in conſenſu, qui reperitur abeſſe, & ita loquit̃ tex.in d.§.ſi
ꝗs ita,ſ̃m eum. in teſtõ aũt minus ſolenni non deficit ɔſenſus,
ergo &c.Iſta rñſio non ſatisfacit;tũ ꝗa in d.§.ſi ꝗs ita,apparebat
de ɔſenſu interrogantis,& de ɔſenſu rñdentis nutu, l.nutu. inf.
de le.3.& tñ non naſcitur nãlis oblĩo ex illa ſtipľone; tũ ꝗa deficiebat
forma eſſentialis verborũ;tum ꝗa in teſtõ minus ſolenni,
non creditur adeſſe ɔſenſus ꝑꝑ p̃ſumptas fraudes,l.hac cõſultiſſima.
C.ꝗ teſta.fa.poſſ.Vnde diſputando p̃t rñderi, ꝙ non eſt verũ,
ꝙ ex teſtõ minus ſolenni oriatur nãlis oblĩo.Contrarium tenent
oẽs Citramontani,& pleriꝗ; Vltramon.quorũ opi.de plano
ꝓcedit,ſi teneamus deficere ɔſenſum teſtatoris, vt ſtatim dixi.
Scđò pro iſta parte allegat̃ tex.in l.fi.C.de fideicom. dupľr inducendo.
Primò ſic,Dr̃ ibi,ꝙ hr̃s,qui confitetur cum iurõ fideicommiſſum
fuiſſe factũ abſꝗ; ſcriptura & p̃ñtia teſtium, ɔpellitur
ſatisfacere fideicommiſſarijs, qđ falſum eſſet, ſi teſtes eſſent
de eſſentia teſtĩ,arg.l.ɔ̃ctus.C.de fid.inſtru. Ad iſtud rñdet Bart.
duob.modis.Primò,ꝙ ibi eſt ſpãle;& rõ ſpãlitatis eſt,quia teſtator
oĩa poſuit in fide hr̃dis.q.d.Bar.ibi eſt quædam vltima volũ
30 tas irregularis.Not.hanc ſoľonem,q̃ vult,† ꝙ hæres teneatur ad
relicta poſita in ſua fide;ẽt ꝙ voluntas defuncti teſtibus non ꝓbetur;
mõ tñ ipſe hr̃s ɔfiteatur ipſa relicta. Sed tu aduerte, ꝗa in
d.l.fi.fides hæredis fuit electa à fideicommiſſario;non à teſtatore,
vt dicit Bar.Sed non diſcedas à Bar.ꝗa tex.in §.fi.Inſt.de fideicom.
hær.extractus ab illa l.fi.expreſsè dicit electã fuiſſe fidem hr̃
dis,ẽt à teſtatore.Item aduerte,quia hæc ſol.Bar. eſt magni effe-
31 ctus;& ex ea inferuntur duo.Primò,† ꝙ ſi teſtator mandat hæredi,
ꝙ ſoluat oĩa manu teſtõris ſcripta in ſchedula exiſtente penes
Guardianum S.Franciſci, ꝙ hr̃s tenebitur; dato ꝙ ſolũ per
duos teſtes probet̃, ꝙ illa ſchedula fuit ſcripta manu teſtatoris,
& ſequunt̃ alij *cõiter*.Sed attende,ꝗa Alc. in l.ait p̃tor. §.ſi iudex,
ff.de re iud.manifeſtè oñdit,ꝙ iſta deciſio non benè infertur ex
hac ſolu.Bar.quia vult,remouendo ɔ̃ria,ꝙ teſtator iſtud mandauerit
in teſtõ,vel codicillis ſolenniter factis;tunc.n.probata ſcriptura
per duos teſtes, implicitè probat̃ voluntas ꝑ ſeptẽ deſcriptos
in teſtõ.Item infertur cautela ad faciendum teſtm̃ nuncupatiuum
in ſecreto,quã tradit Cæpol.caute.140.Multi ſunt,qui
volunt. Scđò ſol.Bar.ꝙ ibi hæres magis conuenitur ex ɔ̃ctu, q̃
ex vltima voluntate;nam ibi teſtator ſecutus fuit fidem hr̃dis,
qui ſibi ita promiſit;nimirum ſi talis promiſſio probari p̃t ꝑ ɔfeſſionẽ
partis, vel per duos teſtes; nam hr̃s p̃t ſe obligare in teſtõ
ad ſatisfaciendum legatarijs,l.ꝗdam cum filiũ,ſ̃.de hæ.inſti.ſicut
p̃t tutor teſtamentarius obligare ſe ad ſuſcipiendam tutelã,
l.ſpadonem.§.1.ſ̃.de excuſ.tut.Et in teſtõ p̃ñt fieri ɔ̃ctus ẽt cum
hr̃de,l.hr̃des.§.fi.& ibi gl.& doc.ſ̃.de teſta.Sed ɔ̃ de tex.in §.fi.Inſti.
de fideic.hr̃d.vbi dr̃, iſtud deberi ex vltima voluntate, ꝓut ẽt
vult Bar.in p̃cedenti ſolu.p̃t dici, ꝙ debet̃ ex vltima voluntate,
32 habente tñ vim ɔ̃ctus.Ex quo no.† ꝙ etiã ɔ̃ctus hñtes nãm vltimarũ
voluntatum,p̃ñt probari per duos teſtes.Et ex hoc tradit̃
cautela,ꝙ teſtator faciat,ꝙ hr̃s ſibi ꝓmittat adimplere eius volũtatem,
quo caſu ſufficit probare promiſſionẽ hæredis ꝑ duos teſtes,
vt docet Cæp.caut.177.& cum iſta ſol.tranſeunt Imo.Alex.
& *cõiter* ſcrib.hic,& d.Iaſ.in d.l.fin.Sed d.Iaſ hic inſurgit, dicens
Bar.& ſcriben.velle duo. Primò,ꝙ legatarius habeat actionẽ ex
ſtipulatu ɔ̃ hr̃dem ꝓmittentem teſtatori ſoluere legata. Scđò
33 † ꝙ hæc promiſſio poſſit probari ꝑ duos teſtes; eſt enim vtrũꝗ;
falſum,ſ̃m eum,Contra primũ ob.deciſio Bar. in l.cũ ꝗs decedens;
in prin.inf.de leg.3.& in ɔſi.207.Quidam ſibi filios.vbi cõcludit;
ꝙ legatario non ɔpetit actio ɔ̃ eũ, qui ɔſentit teſtatori,
ꝙ legaret rem ipſius ɔſentientis,& ſol.ꝙ deciſio Bar.hic eſt longè
diuerſa;ꝗa vltra ɔſenſum hr̃s promiſit. Iſtud ſigna ad declarationẽ
dictorũ Bar.in d.l.cum ꝗs decedens,vt non procedant caſu,
quo dñs rei legatæ promiſiſſet teſtõri eam rẽ dare legatario,
tunc.n.ɔueniri poſſet actione ex ſtipulatu.Scđò ẽt improbat d.
34 Iaſ.† ꝗa ɔ̃ctus facti in teſtõ,regulantur ſ̃m nãm teſtĩ, l.1.§.ſi quis
ſub ɔdõne,inf.vt leg.no.caue.& l.1.§.ꝗ liberti.ff de fal.& facit ſ̃m
eũ,qđ decidit Bar.in d.l.cum ꝗs §.codicillis.Iſtud aſſumptũ ſi verũ
ſit,deſtruit in totũ intentionẽ Bar. ſed arbitror, ꝙ ſit falſum
ꝑ tex.in l.fi.ſ̃.de reb.eo.per quem no.ibi Bar.ꝙ irrito teſtõ,non
irritantur ɔ̃ctus in eo celebrati; & per illud, qđ dicit Bar.in d.§.
codicillis,qđ retorquet̃ in opp.vbi dicit Bar.ꝙ licèt teſtm̃ poſſit
reuocari;tñ ɔfeſſio teſtõris ɔfitentis ſe debere p̃ñti & acceptãti
reuocari non p̃t.Tertiò in ɔ̃.facit qđ decidit Bal.in l.ſi auia.C.de
35 iur.delib.vbi ɔcludit,† ꝙ aditio hr̃ditatis facta in teſtõ,eſt irreuocabilis.
Siľr donatio purè facta in teſtõ,reuocari non p̃t,ſ̃m Bal.
& d.Iaſ.in l.cũ antiquitas,C.de teſt.& Lud.Ro.in ɔſi.71.Pro deciſ.
in vl.dub. Et ita tenendo,non obſt.tex. in d.§.ſi quis ſub ɔdõne;
quia ſtipľo,remoto legato,ſuper quo fuit interpoſita, remanet
nuda à cã,nimirũ ſi euaneſcit,l.2.§.circa.ff.de excep.Non ẽt
obſt.tex.in d.§.ꝗ liberti; ꝗa ꝗ falſificat ɔ̃ctũ factum in teſtõ, ex
edicti ſñia tenet;non ex eo ꝙ falſificatũ dicat̃ teſtm̃, iõ nihil ad
rẽ.Non ob.deniꝗ; deciſio Bar.in d.§.codicillis;ꝗa facit ɔ̃ ipſum,
vt ſ̃.dixi.Vl.inducit̃ tex.in d.l.fi.alio modo; nã ibi dr̃ ſolennitatẽ
7.teſtium à lege fuiſſe inuentã,ne ꝗd falſitatis committeret̃.&
idẽ dr̃ in l.hac cõſultiſſima,in fi.C.qui teſt.fa.poſ.ergo eſt ſolemnitas
probatoria, non aũt eſſentialis; & iſta pars ſuſtentabilior
36 eſt,licèt ɔ̃ria ſit magis cõis.Ex quarta opp.Bar.habes.† ꝙ ſolennitas
teſtõrum p̃t remitti per legẽ,d.l.1.ſ̃.de teſt.mil. & in l.ſi non
ſpeciali,C.de teſta.Ex quo infertur, ꝙ valet ſtatutum & ɔſuetudo,
ꝙ teſtm̃ poſſit fieri corã duobus teſtibus; prout conſueuit
facere ciuitas Venetorum;& ita firmat d.Iaſ.qui iſtud latè diſputat,
in l.1.col.17.& ſeq.C.de ſum.Tri.& fide cath. Pan.Fel.& alij
37 in c.2.de ꝓba. Scđò infertur,† ꝙ de ſtatuto,ſiuè lege ad teſtatorẽ,
non ꝓcedit argm̃. In ɔ̃.obſt.tex. in l.fi.C.de reb.alie.non alie.
vbi probat̃ bonum eſſe argm̃ de p̃tãte legis ad p̃tãtẽ teſtatoris;
& alibi arguit ex verbis legis ad verba teſtõris,l.ſi quis legauerit.
la 2.& ibi Bar.inf.eo.& l.qui filium. §.Sabinus, vbi ẽt Bar.inf.ad
treb.& l.ſi fuerit.§ q̃ſtio hæc.ff.de manumiſ.teſta.& l.cum quidam.
C.de verb.ſig.Et arguit Bar.de ſtatutis ad vltimas voluntates
in l.oẽs populi.col.7.ff.de iuſt.& iu.& Ang.in l.1.ſ̃. de acqui.
hr̃.Et per oẽs modos,quibus coniecturatur mens teſtatoris, &
ſtatuti,ſ̃m Ang.conſ.280.Martinus Ioannis de Florentia, col.3.
Et prohibitio teſtãtoris æquiparatur prohibitioni ſtatutariæ,
ſ̃m Pet.de Anch.conſ.100. plura ſunt.Et Bar.facit alibi rľam, ꝙ
diſpoſitio ſtatuti regulat̃ ſ̃m leges loquentes de vltimis voluntatibus,
non de ɔ̃ctibus,ita Bar.in l.1.C.de ijs,quib.vt indig.cũ cõcord.
adductis per Alex.in l.ea demum. C.de colla.& in l.ita ſtipulatus.
ff.de verbo.oblig. & per d.Iaſ. in l.non ſolum. §.morte,
38 col.24.ff.de no.oper.nuncia.Sol. † Contrarium eſt regulare,ſed
fallit quantũ ad derogandũ iuri publico; ꝗa in hoc ſtatutũ plus
p̃t,q̃ teſtator, ſ̃m Bal.& d.Iaſ.poſt alios in l.teſtandi. C.de teſt.&
39 ita procedit iſte tex. Ex quinta opp.Bar.habes; † ꝙ teſtator non
p̃t vſufructuario remittere cautionem de vtendo, & fruendo
arbitrio boni viri,l.1.C.de vſufr.l.pe.C.vt in poſſ.lega. Pro intelligentia
quæritur,quæ ſit ratio iſtorum iurium?Gl.in d.l.pe. aſſignat
duas rõnes. Prima,ꝗa teſtõr non p̃t ſubuertere ea,quæ reſpiciunt
ius & fauorẽ hr̃dis.ſed iſtam rõnem nõ admittit Bar.ꝗa
teſtator p̃t diſponere ẽt de re hæredis,l.vnũ ex familia. §.ſi rem.
inf.ti.proxi.& pro Bar.facit,ꝗa hac rõne attenta, ſequeret̃ ꝙ teſtator
non poſſet grauare hr̃dem ad recipiendum aliquẽ pauperem
in fideiuſſorem pro vſufructuario, cuius ɔ̃. firmat Bald. in
d.l.1.Et ɔ̃ hanc rõnem facit; ꝗa teſtator p̃t grauare hæredem, vt
ſatiſdet pro vſufructuario,l.tribus,iuncta gl.in ver.illud.ff.de vſu
fru.earum rer.q̃ vſu conſ.Niſi fortè dixeris,ꝙ multa ɔceduntur
per indirectum,quæ directò non permittuntur,vt ad terminos
noſtros decidit Dyn.in l.quidam decedens,ſ̃.de adminiſt.tuto.
40 dicẽs,† ꝙ licèt teſtator non poſſit diſponere, ꝙ tutor nõ teneat

reddere rõnes,vt ibi,& in l.ſi ꝗs rõnes.inf.de lib.leg.p̄t tñ ꝑ indi
rectũ,legando tutori oẽ id,in quo ɔdemnatus extiterit ex cã tu
telæ,de quo latè ꝑ Iaſ.in l.actione.C.de tranſ. & latius ꝑ Cur.ɔſ.
29.col.fi.& ɔſ.67.in 2.dub.ꝑ totũ.& Dec.ɔſ.178.& 192.ꝑ totũ.&
ꝑ Tho Ferra.caut.51.Scđa rõ aſſignat;ꝗa ſi teſtõr poſſet remit-
tere talẽ cautionẽ,vſufructuarius inuitaret ad delinquendũ,ɔ̃ l.
ɔuenire.ff.de pac.do. & hãc ſequit̃ Bar.hic,& in d.l.1.& in l.pa-
ctũ inter hr̃dem,ff.de pac. Sed nec iſta vr̃ vera,ſm̃ Raph.Com.
41 †ꝗa ea attẽta;ẽt hr̃s nõ deberet poſſe remittere;cuius ɔ̃riũ renet
Bar.in d.l.1.& ſequunt̃ *cõiter* alij.D.Iac.de Pute.dicit, Durus eſt
hic ſermo.Do.Iaſ.vidẽs,ꝙ rñdere neſciebat,dicit; Ego teneo,ꝙ
ẽt hr̃s nõ poſſit;& hoc mõ ceſſat ɔ̃rium,& añ eũ ita tenet Graſ.
hic;& ſeqt̃ Io.de Mõteſ.Et ita tenẽdo rñdet ad auctoritatẽ Bar.
& Doc.in d.l.1.ꝙ hr̃s p̄t remittere tacitè,nõ exigẽdo,non aũt ex
preſsè ꝑ pactũ,prout in iur̃o calũniæ,l.1.§.ſed ꝗa veremur.C.de
iura.cal. Ad tex.in d.l.pen.quam põderat Bar.à ɔ̃rio ſenſu, rñdet
arg.à ɔ̃rio ſenſu hoc loco nõ valere; ꝗa reſultat abſonus intell̃s,
l.ɔuenticulã.C.de epiſ.& cle.Ego nõ diſcedo à cõi,ꝙ hr̃s poſſit
remittere;vñ teneo,ꝙ teſtõr non poſſit;non ea rõne,ꝗa inuita
ret vſufructuarius ad delinquendũ; nã hoc non vr̃ verũ,cũ vſu-
fructuarius,ẽt ꝙ non cauerit, teneat̃ ad intereſſe, ſi malè fuerit
vſus.l.fi.ff.vſuf.quemad.caue.iũcta l.offm̃.ff.de rei vendi.Sed alia
rõne,ꝗa teſtõr eas ſolũ cautiones remittere p̄t,q̃ voluntatis ſuæ
tuendæ grã inuentæ ſunt,l.2.C.vt in poſ.lega.Cautio aũt de vtẽ
do,& fruẽdo arbitrio boni viri,nõ eſt inuẽta ad ɔſeruandã volũ
tatẽ defuncti,ꝗnimò potius aduerſat̃ illi,ſi remittat̃;ſed eſt inuẽ
ta ad ɔſeruandum ius hr̃dis;iõ ab ipſo,non à teſtõre remitti p̄t.
42 Circa ſextam oppo.Bar.habes,†ꝙ teſtõr hodie p̄t ꝓhibere detra
ctionẽ falcidiæ,auth.ſed cũ teſtõr.C.ad leg.Falc. licèt olim non
poſſet,l.qđ de bonis.ff.eo.ti. Pro clara intelligẽtia,inueſtiganda
eſt rõ iuris autiqui & noui.Bar.aſſignat duas rõnes.Prima,Olim
teſtõr non poterat; ꝗa reipublicæ intereſt,ꝙ teſtamenta ſuſti-
neant̃,l.vel necare.ſ̃.quemad.teſt.aper.iuri aũt publico teſtõr de
rogare non p̄t,l.teſtandi,C.de teſta.iõ non poterat olim ꝓhibe
re,ne hr̃s falcidiam detraheret ad hoc,ne hr̃s ipſe diſtraheret̃ ab
adeundo,§.ſed quia, Inſti.de fideic.hr̃.Iſta rõ non vr̃ vera, ꝗa ꝙ
teſtamenta ſuſtineant̃,principaliter intereſt ipſorũ teſtantiũ. In
ſti.de leg.falc.in princ. ſecũdariò verò reipub. d.l.vel necare.er-
go teſtator poſſe debuit huic iuri publico ſecundariò derogare
vt ſignanter.Bar.in l.1.ſ̃.ſol.mat.& in l.ius publicũ.ff.de pact.Pre
terea ſi hæc rõ eſſet vera,nõ deberet teſtõr poſſe ꝓhibere, ẽt ho
die. Et ſi dixeris prout dicit Bart.hodie ceſſat rõ publicæ vtilita-
tis;quia teſtm̃ ſuſtinet̃, hr̃de non adeunte,§.ſi verò expreſſim,in
Auth.de her.& falc.Rñdeo,ꝙ ſi nullus adeat,verum eſt dr̃e,ꝙ te
ſtm̃ euaneſcit.dato ꝙ legata ſuſtineant̃,auth.ex cã. C.de lib.p̄te.
Præterea ẽt hodie requirit̃,ꝙ venientes ab inteſtato adeãt,alio
quin corruerẽt ẽt legata,vt dr̃ in d.§.ſi verò expreſſim;& firmat
gl.in l.ꝗ filiæ.§.ſeruus.ſ̃.de hære.inſti.& d.Ale.hic.Quo ſic,vt præ
mittit̃ pſuppoſito, ꝓhibitio detractionis cenſet̃ repetita ab oĩ-
bus;maximè à ſubſtituto,l.licèt Impator.inf.e. Vnde ẽt ſubſtitu
tus;vel veniẽtes ab inteſtato ꝓ nullo, aut modico lucro recuſa-
bunt adire;& ɔñr adhuc ſtat rõ iuris antiq;& ſic falſum eſſet,ſi-
ue malè diſpoſitũ ꝑ Iuſtinia.ꝙ hodie teſtõr poſſit. Scđò rõnem
perſuaſiuã adducit Bar.vt hic ꝑ eũ,ſed ego magis perſuaſiuã ad-
43 duco;†ꝗa vidẽtes olim inſtituti,non poſſe niſi damnũ ɔſequi,ſi
adirent ex aditione ſua,cũ legata beſſem abſorberent,poſſentq;
in hr̃ditate ſubeſſe alia onera latentia,§.neq;.n. Inſti. de auc.tut.
recuſabãt adire;& iõ fuit neceſſe diſponere,ꝙ hr̃des poſſent de
trahere falcidiã. Verũ cũ de iure nouiſſimo ꝑꝑ remediũ inuen
tarij,hr̃des nullũ penitus damnũ ɔſequant̃, permiſſa fuit ꝓhibi-
tio falcidiæ;ꝗa ꝑpea non retardabunt̃ inſtituti ab adeũdo,cum
ſciãt ſe verſari in lucro,non aũt in dãno.Iſta rõ ſi aduertat̃,mul-
tũ applaudit.cogitabis tñ, ꝗa tex.Inſti.de leg.falc. in prin.ſolũ ɔ-
tẽplat̃ lucrũ,non damnũ.Alia rõ ɔcludens aſſignari p̄t, quare te
ſtõr olim nõ poſſet ꝓhibere falcidiam;ꝗa legi ꝓhibitiuæ renun
ciari non p̄t;ſm̃ gl.in l.1.C.ne fideiuſ.dot.dent. Lex aũt falcidia
ꝓhibebat teſtõrem,ne ꝗd legaret vltra dodrantẽ,Inſti.de leg.fal
ci.in prin.q̃ rõ ꝓhibitionis ceſſat hodie;cũ lex permittat teſtõrẽ
legare q̃tum velit,l.fi.C.de iu.delibe.& ꝑpea ɔceſſa eſt hodie te-
ſtõri ꝓhibitio detractionis falcidiæ,d.auth.ſed cũ teſtõr,ſm̃ Rap.
44 Com. Expeditis opp.1.par.Bar.format 7.q̃ſt.7.†Primò q̃rit,An
teſtator poſſit prohibere,ne hr̃s detrahat Trebellianicam?Et ɔ-
cludit ꝙ non ꝑ l.Titia. inf.ad legem falc. vbi expreſsè, ꝙ trebel.
detrahit ɔ̃ voluntatẽ teſtatoris,ad idem tex.in l.ſi vt allegans. C.
ad legẽ falc.vñ cũ iſta iura non reperiant̃ correcta,cur ſtare ꝓhi
bent̃, l.iubemus.C.de teſta. Et hanc opi. tenet gl.in d.l.ſi vt alle-
gas,& ĩ d.auth.ſed cũ teſtõr,& ibi Bal.& ſequũt̃ plures alij,quos
refert d.Ale.dicens hanc opi.eſſe veriorẽ in l.Marcellus, in prin.
in 3.q.inf.ad Trebel.Et pro hac ſñĩa facit ſcđò; ꝗa qui grauat̃ in
vno, dẽt alleuiari in alio,l.cum qui.ff.de iureiur.hr̃s aũt grauat̃;
ꝗa cogitur inuitus adire,l.cogi.& l.nam qđ.§. fi.inf. ad Treb.er-
go debet in hoc releuari,vt nõ poſſit ſibi ꝓhiberi detractio tre-
bellianicæ. Ad iſtud rñdet Soc.in d.l.Marcellus,ꝙ hr̃s cogit̃ adi-
re periculo fideicommiſſarij, l.quia poterat.inf.ad Treb.iõ tale
grauamen coactionis non vr̃ ɔſiderabile. Sed Iaſ.ibi impugnat
hãc rñſionẽ;nihil tñ adducit,qđ vrgeat; mihi tñ ſatisfacit rñſio
Soci.ꝗa inducta ad vnum effectũ, nõ debent operari ɔ̃rium.l.rẽ
legatam.inf.de adim.leg.Coactio aũt inducta fuit pro ɔſeruan-
da volũtate defuncti,q̃ hoc loco operaret̃ ɔ̃rium eo caſu,quo
poſſet detrahi trebellianica;& ꝗa hr̃s coactus adiẽs,non hẽt ius
detrahendi trebellianicã; & ꝙ non ſit prohibita detractio, d.l.
ꝗa poterat. ergo multominus dẽt poſſe detrahere, ſtante coa-
ctione,& ꝓhibitione,ꝗa duo vincula fortius ſtringunt,in Auth.
de ɔſan.& vter.fratr.§.1.Tertiò ꝓ hac parte facit;ꝗa ẽt hodie tre
bellianica dr̃ detrahi ɔ̃ voluntatem teſtatoris, c.Raynaldus,in fi.
de teſtam.per quẽ tex.ita ɔcludunt *cõiter* ſcriben.vt atteſtatur d.
Ale.in d.l.Titia.Sed ſi teſtator poſſet ꝓhibere,nõ diceret̃ detra-
hi ɔ̃ eius voluntatẽ; ꝗa qui non ꝓhibet qđ p̄t, vr̃ illud concede-
re,l.necnon.§.qđ eis. ff.ex quib.cauſ.maior. l.1. §.ſciendũ.inf.de
leg.3.ad iſtud,ſi voluerimus tenere ɔ̃ opin.q̃ eſt cõis,neceſſe eſt
45 rñdere,ꝙ aſſumptum,†ꝙ hodie detrahat̃ trebellianica ɔ̃ volun
tatem defuncti,non eſt verum,& ɔ̃.tenet Imo.in l.1.ſ̃.do.Barb.
in d.c.Raynaldus.vbi rñdet ad illum tex.& Pic.in repe.l.in quar
tam.in 7.char.inf.ad leg.falc.& Cur.conſ.67.col 5.& nouiſſimè
Dec.ɔſi.247.Quæritur, an legitimatus, col.fi. Vlti.facit,quia cui
non conueniunt verba legis,non conuenit eius diſpoſitio, l.4.
46 §.toties.ff.de dam.infec. † Verba aũt d.§.ſi verò expreſſim,& d.
auth.ſed cum teſtator,non conueniunt vl̃i fideicommiſſo, de
quo nõ detrahitur trebellianica;ergo nec diſpoſitio. Declaro,
tex.in d.§.ſi verò expreſſim,vult ꝙ vbi eſt ꝓhibita falcid.ſuſtineã
tur legata,ẽt hr̃ditate nõ adita per hæredem ſcriptũ;cũ tranſeat
hr̃ditas ad pſonas ibidem numeratas cum onere ſuo. Iſta diſpõ
ɔuenit vl̃i fideicommiſſo,qđ euaneſcit,ſi non adeatur per hære
dem ſcriptũ,ſm̃ Iac.de Belui.in d.§.ſi verò expreſſim, & Bal.in l.
filium quẽ habentem.col.12.famil.erciſ.Lud.Ro. in auth.ſimili
ter,in 3.char.C.ad leg falcid.Ale.& Mod.hic.Et rõ eſt, ꝗa impu-
tandum eſt fideicommiſſario,qui potuit ɔpellere hr̃dem adire,
& noluit,l.ſi ꝗs omiſſa cã.ſ̃.ſi quis omiſ.cauſ.teſta.Ad iſtud p̄t rñ
deri, ꝙ licèt diſpõ illius §.non ɔueniat caſui nr̃o, q̃tum ad eam
partem,ꝙ fideicommiſſum intelligat̃ repetitum à venientibus
ab inteſtato,conuenit tñ in hac parte,in qua teſtõri ɔceditur fa
47 cultas prohibendi falcidiã.Contra.† opinio,tenet gl.in d.§.ſi ve
rò,& in §.ſed quia.Inſti.de fideic.hære.& in d.l.Marcellus. & ibi
idẽ tenent Bar.ſibi ɔ̃rius,& alij *cõiter*,vt teſtatur ibi d.Iaſ.& hanc
ẽt dicit eſſe cõem,& ſequit̃ d.Alex. ɔſi.67. Conſideratis his,li.1.
Bal.conſi.94.Punctus q̃onis, lib.2. & conſi.170. Quidam Nico-
laus,lib.5. Raph. Com.conſi.25. Fran.Are.conſi.27. Sequendo
ordinem,in 5.dub.Lud.Rom.conſi.239.In re hac.Barb.conſi.2.
col.8.lib.1.Soc ɔſi.4.col.fi.& Phil.Cor.in varijs ɔſi.quæ referre
48 non curo.Punctus huius diſputationis ſtat in hoc,†An diſpoſi
tio auth.ſed cum teſtator, q̃ loquitur in falcidia, extendi poſſit
ad trebellianicam?*Cõis* ſententia eſt,vt ſ̃.dixi,ꝙ ſic,quæ infraſcri
ptis fundamentis coadiuuatur. Primò,Lex antiqua æquiparat
trebellianicã & falc.d.l.Marcellus,ſm̃ intellectum Bar.dicentis,
ꝙ in caſibus, in quibus ceſſat falc.ceſſat & trebellianica;ergo &
lex noua,de qua in d.authen. ſed cum teſtator,loquens in falci-
dia,ꝑꝑ æꝗparationẽ habebit locũ in trebellianica, per regulam
traditã ꝑ gl.in l.ſi ꝗs ſeruo pſuaſerit. C.de fur. Quidam rñdent,
ꝙ in correctorijs non procedit doctri.d.gl.Sed huic rñſioni nõ
adhæreo,quia ɔ̃rium tenent *cõiter* doct.in l.2.ſ̃.eo.vbi dixi. Vn-
de rñdeo al̃r,ꝙ regula æquiparatorum procedit,qñ lex noua di
ſponit ſuper eo, in quo reperit̃ facta æꝗparatio à lege antiqua.
Non.n.arguere licet ab æquiparatis, niſi in caſibus, in ꝗb.facta
eſt equiparatio,ſm̃ gl.in l.oẽs dies. C.de fer.& in c.poſtq̃.§.fi.&
ibi no.Gemi.de elec.lib.6.Aequiparatio aũt, de qua in d.l.Mar-
cellus,ſolũ fit in caſu, in quo heres ɔpulſus adit; ergo non hẽbit
locum in caſu, quo ſpõte adeat. Scđò pro cõi facit alia regula,
49 † Ex identitate rõnis licita eſt extenſio de ſtricta ſignificatione
ad largã, l.filium habeo.ff.ad Mace.& no.gl. in Auth.vt ij,qui ſe
perhi.obli.res minor.§.1.in ver.ad curatorẽ. Appellõne aũt fal-
cidiæ ɔtinet̃ trebellianica, d.l.ſi vt allegas. & l.cum filio. vbi dixi,
ſ̃.eo.Eademq; ratio eſt inuentionis falcidiæ & trebellianicæ. §.
ſed ꝗa,Inſti.de fideic.hære.& Inſti.de leg.falc.in prin.ergo diſpõ
d.auth.ſed cum teſtõr,extendenda vr̃ ad trebellianicam. Sed ad
iſtud rñdet̃ dupl̃r.Primò,ꝙ licèt ſit eadem rõ inuentionis, non
tñ eadẽ eſt rõ permiſſionis,i.ꝙ teſtõr poſſit vtrunq; ꝓhibere,vt
patet ex his, quæ dixi in vltimo fundamento ɔtrariæ partis. Vel
ſecundo rñdetur,ꝙ ex identitate rõnis, nõ eſt licita extenſio in
correctorijs,ſm̃ gl.Bar.& ſcrib.in auth.quas actiones. C.de ſac.
50 ſan.eccl. Tertio pro cõi ſñĩa adducitur alia rõ.† Ex rõne ſcripta
in lege licita eſt extenſio,ẽt in correctorijs,ſm̃ gl.in cle.1.in ver.
eligat,de elec.& Bal.in d.auth.quas actiones,per tex. in l.fi. C.de
reuo.do.Ratio aũt expreſſa in d.§.ſi vero expreſſim, ꝙ ſuſtinea
tur teſtm̃,hr̃ditate non adita per ſcriptũ hr̃dẽ, vel ꝙ lex credide
rit intuitu pietatis,hr̃dẽ ſcriptũ aditurũ hr̃ditatem, militat ẽt in
caſu nr̃o;ergo &c.& iſtud dicit d.Iaſ. in d.l.Marcellus, eſſe reale
& opti-

51 & optimum fundamentū. Quartò facit,† qa vbi reducimur ad ius antiquū, ēt in correctorijs licita est extensio, sm gl. i c. statutum, in vers. numerandū, de pb. in 6. Per dispositionē āt d. auth. sed cū testōr, reducimur ad antiquū ius 12. tab. quo testatori licebat totū assem legare, ergo &c. Ego puto ēt, ꝙ istud fundm̄ à d. Ias. tantopere ꝯmendatū, tutū non sit, qa si reduceremur ad ius 12. tab. hr̄s non teneret fideicōmissum pstare, si nollet, Inst. de fideic. hære. in prin. Et si dixeris, ꝙ d. Ias. voluit dicere, ꝙ reducimur ad tp̄s diui Augusti, quo grauari poterat hr̄s in toto asse. Rn̄deo, ꝙ illo tp̄e non poterat hæres cogi adire. Vñ tenendo istam partem, necesse est dicere, ꝙ hæres, cui prohibita est treb. cogi nō possit adire, qđ nusquā legi, & ꝯrium tenēt cōiter scrib. vt dixi s. in vlt. ar. partis aduerse. Vel scđo rn̄det, ꝙ casus reductus ad antiquū ius, licitè extendit, & ita loquit gl. in d. c. statutū; non āt alius casus similis ꝯprehendit, prout nos loquimur. Vlt. facit, qa virtus legatorum est attributa fideicommissis, & eꝯ l. 1. s. eo. hæc ergo virtus, ꝙ legata nō minuant, vbi ꝓhibita est detractio falcidiæ, erit ēt attributa fideicōmissis. & per istud fundm̄ ita tenet Raph. Com. in d. l. 1. & d. Ias. in rub. inf. ad Treb. Sed istud ar. continet fallaciā; qa virtus legatorū particularium, de qb. detrahit fal. est attributa fideicommissis particularib. sed non ēt vniuersalib. de qb. detrahit trebellianica, vt declarat Bar. in l. 1. ꝯ. eo. Et ita habes disputatū articulum ad partes; nō tñ à cōi discedas,

52 qua s. cōi stante suboritur alia difficultas.† Nunquid ꝓcedat in filijs primi gradus, vt ēt testator possit prohibere, ne ipsi detrahant trebellianicā? *Cōis* opin est, ꝙ testator non possit, quam tenent Bal. Pau. & Sal. in d. aut. sed cū testator. Lud. Ro. & d. Ias. in in d. l. Marcellus. Lud. Rom. consi. 206. Licēt ex cōi. Alex. consi. 5. Circa primum, lib. 3. Raph. Co. in d. consi. 35. & Io. de Montes. hic. Et hanc dicit esse cōem Dec. consi. 81. col. 2. & 218. col. 1. & seq. Et ꝓ ista parte Bal. inducit d. l. iubemus, hoc modo. Dr̄ ibi, ꝙ pater non pt̄ disponere, ꝙ fructus imputētur filijs in quartā, & sic non pt̄ pater per imputationem fructuum minuere trebellianicā: ergo multo minus poterit in totum prohibere, arg. l. videamus. §. pe. ff. de in lit. iu. Et licēt auth. sed cum testator, sm cōem opi. ꝯcedat testōri, ꝙ possit ēt prohibere detractionem trebellianicæ, dēt tñ distingui sm antiqua iura, l. nā & posteriores. ff. de leg. Veritas dependet ab isto fundamento; quo ꝓ vero posito, ego quoque teneo, ꝙ d. auth. sed cum testator, non corrigat dispositionem d. l. iubemus, quia lex noua gn̄aliter corriges ius antiquū, non trahit ad casum specialem, sm glo. 2. & ibi Raph. & Pa. de Ca. in l. hac consultissima. C. qui testam. fac. poss.

53 †Cōtrat. opi. tenuit Cy. in d. l. iubemus, dicens fortius, ꝙ nō solū testōr pt̄ filijs ꝓhibere detractionē Trebellianicæ; sed ēt pt̄ disponere, ꝙ fructus imputent illis in quartā; & sic tenet, ꝙ d. l. iubemus, sit correcta p d. auth. sed cū testōr, sequit Raph. Co. in l. cohrdi, §. cū filiæ, s. de vul. & pup. Ale. Soc. in d l. Marcellus, Ale. ꝯsi. 67. Consideratis his, col. 2. li. 1. & ꝯsi. 29. Perspectis, li. 5. & sentit Ang. ꝯsi. 125. Hoc est testm̄ Petri, & Bal. ꝯs. 340. Sup eo, qđ qrit, li. 4. Et ita tenēdo Raph. Co. in d. §. cū filiæ, rn̄det ad d. l. iubemus, ꝙ illa lex quantū ad detractionē trebellianicæ, nihil ponit specialitatis i filijs primi gradus: imò psupponit, ꝙ testōr nō possit prohibere vllā detractionē. Sed qa fructus nō ꝯputabant in quartā de iure antiquo, l. Papinianus, §. si sub ꝯdone, ff. de inof. testa. Imperator p illā legē dedit priuilegiū filijs primi gradus, ꝙ fructus non imputent illis in quartā, ēt si pr ꝯrium disposuerit. Et quātū ad hoc illa lex remanet incorrecta p fundm̄ s. factū.

54 † Et ad hoc ēt facit; qa priuilegio in corpore iuris inserto, nūq intelligit derogatum, nisi caueat expresso iure, sm gl. & Bar. in auth. qua in ꝓuincia, C. vbi de cri. agi opor. Et ita tenendo amliabis dispōnē d. auth. sed cū testōr. Sed tenēdo, ꝙ filij primi gradus sint in hoc priuilegiati, vt cōiter tenet, poterit tñ testōr grauare hr̄des filiorū, vt restituāt ēt Treb. p eā, q̄ tradit Bar. in l. qui duos, s. đ vul. & pu. & in l. Papinian⁹, §. si qs impuberi, ff. de inof. test. Et in istis terminis ꝓcedit ꝯs. d. Ale. in ꝯsi. 67. li 1. s. alleg. Sed

55 dubiū est,† An filij legitimati gaudeāt hoc priuilegio? Ista dubō hēt duo capita. Primū, qđ de ltimatis simplr. Scđm, qđ de legitimatis, sm qđ. Primo casu rn̄deo idē, ꝙ in filijs ltimis, & nālibus, à quibus nihil differunt legitimat simplr, §. illud quoque, in Authen. quib. mo. na. effi. le. Scđo casu arbitror, ꝙ testōr possit talr ltimatis prohibere detractionē trebellianicæ. Nam si teneamus ꝙ hodie detrahat trebellianica ꝯ voluntatem, res erit clara; si vero teneamus, ꝙ detrahat præter voluntatem, vt etiam tenet Pau. de Cast. in auth. ꝯ rogatus, C. ad Treb. & Angel in d. §. si vero expressim, talr legitimatus non poterit detrahere trebellianicam; qa non dr̄ ltimatus, sed dispēsatus, sm Pau. & d. Ias. in l. ait ptor, § pronū, ff. de in ius voc. de quo latius p Deciū consi. 157.

56 p totū. Scđo qrit Bar. An† testōr possit prohibere insinuationē requisitā ex forma statuti ad validitatē testamenti? Et rn̄det, ꝙ non, p istum tex. qa insinuatio requirit ad euitādas falsitates; ergo statuto renunciari non pt̄, l. ꝯparationes, cū gl. C. de fid. inst. Istud fundm̄ mordet d. Ias. quia remissio insinuationis, non præstat occassionem delinquendi directò, sed p obliquū; vñ succedit limitatio tradita p Ang. ꝙ nā l. conuenire, ff. de pact. dot. nō procedit, nisi qñ directò dat occasio delinquendi, ita dicit Ang. in dispu. inc. Quidā nobilis gn̄e, quā refert & sequit Alex. ꝯsi. 2. col. 8. li. 1. Sed tu rn̄deas, ꝙ prædicta non procedunt, qñ sup occasione delinquēdi psumpta lex se fundat, actū annullando, c. is

57 q fidē, extra de sponsalib. Vltra Bar. Mod. adducūt aliā rōnē,† qa statuto negatiuo renunciari ñ pt̄, sm Io. And. in add. Spe. in ti. đ appe. §. nunc bř, & Bal. in l. fi. in 13. opp. C. de edic. diui Adri. tol. & in c. trāsmissa, de ele. Istud. in effectu fuit fundm̄ Bar. in l. Modestinus, ff. de do. vbi Bar. inquit, ꝙ statutū annullans actū defectu insinuationis, dr̄ ꝓhibitoriū; ergo legi prohibitoriæ renunciari ñ pt̄, sm gl. in l. 1. C. ne fideiu dot. den. Et ista est *cōis* snīa, vt patet ex adductis p Ale hic, & p Fel. in c. si diligenti, col. 3. de fo.

58 ꝯp. An āt valeat renūciatio iurata,† d. Ale. plenè hic examinat, dicens semp tenuisse, ꝙ donatio iurata valeat, q̄uis insinuata non fuerit. Et ad istud ꝓpositū adducit multa Io. de Montefer. hic, q tenet ꝯrium. Tu adde, ꝙ primū, s. ꝙ valeat, firmat Ale. ꝯsi. 83. & 157. in fi. li. 2 & Cors. in rep. rub. de iureiu. priuilegio 26. Itē adde Cur. ꝯsi. 66. col. fi & cōsi seq. vbi latissimè ꝓsequit, & ꝯcordat opi. vt ibi p eū. Tertio qrit Bar.† An testator possit disponere,

59 ꝙ eius bona nō sint pro legatis hypothecata, ꝯ l. 1 C. com. de le. Et rn̄det, ꝙ sic post gl. in l. 2. C. vt in poss. leg. vbi Bal. & Sal. sequunt *cōiter* oēs hic, & Soc. consi. 75. li. 4. & rō patet, qa ꝙ bona sint, vel non sint hypothecata, respicit tenorem testī; & qa à lege bona sunt hypothecata pro legatis, vt volūtas testōris plenius sortiat effectū, d. l. 1. quē effectū ꝯ voluntatem sortiri debere, vr iniquū. Et hac rōne pt̄ testator disponere, ꝙ dn̄ium rei legatæ ñ transeat recta via in legatariū; & sic auferre legatario rei vendicationē, ꝯ tex. in d. l. 1. & 2. & in l. à Titio. ff. de fur. sm d. Alex. in l.

60 1. s. eo. Eadē† quoq; rōne pt̄ testōr facere, ꝙ hr̄ditas non adita, & fideicommissa ꝯdonalia transmittant, ꝯ l. vnicā. §. sinaūt sub condone, C. de cad. tol sm Bal. in l. si pr̄, in 4. q. s. de hær. inst. & in l. 1. in 2. no. C. vt actio ab hære. & ꝯ hære. Imò ex ꝯiectura mente defūcti transmittit hæreditas non adita, sm Bal. in l. vnicā. C. de iis, q ante aper. tab. de quo latē p Soc. in l. cū filio, & ibi dixi. s. e. Sic eꝯ qđ est transmissibile, pt̄ ex volūtate testōris fieri nō trāsmissibile, l. in ꝯdonib. §. 1. inf. de ꝯd. & demon. de quo p Soc post alios in l hec verba. s. e. Eadēq; rōne pt̄ testator ꝓhibere ius accrescēdi, vt dicet inf. post Bar in l. re ꝯiuncti, de leg. 3. Quarto qrit Bar.† An testator possit dare licentiam legatario capiendi rē

61 legatā propria auctoritate, ꝯ l. ñ dubiū. C. e. & ꝯ totū ti. ff. quorū leg. Et ꝯcludit, ꝙ sic p l. Titia. §. Lucius, sm 3 lec. gl. s. ti. ꝓx. & idē tenet Bar. in l. creditores, in 2. q. C. de pig. p illū tex. arguēdo de ꝯtib. ad vltimas voluntates, l. seruū filij. §. cū qui, s. e. & p tex. in l. non est mirū. ff. de pig. act. arguendo de iudice ad testatorē. Nā iudex pt̄ dare licentiā parti, ingrediendi possessionem ꝓpria auctoritate, vt p Bar. in l. iuste possidet. ff. de acq. poss. & idē tenet Bar. in l. legitimos s. de legi. trāsferens ex hoc, ꝙ testōr poterit dare tutori licentiam administrādi bona pupilli absq; decreto

62 iudicis. Et ista opi. *cōiter* recipit. Imò legatarius† ex tacita voluntate defuncti poterit capere rem legatam ꝓpria auctoritate, sm Ang in l. ītē si res. ff. de rei vend. & d. Ias. in d. l. nō dubiū. Cognoscit āt ipsa tacita voluntas, si testōr disposuerit, ꝙ legatarius rem liberè h at. Nā verbum, liberè, idem importat, qđ sine licentia, vel auctoritate alicuius, sm Io. And. in c. cum in plures, in ver. liberè, de of. dele. li 6. & Pan. in c. de multa, in ver. liberè conferat, de pb. Et ꝓpea refert do. Ias. ꝙ malè ꝯsuluit ꝯ Raph. Com. consi. 114. Antonius Bn̄dictō. Sed pro ꝯcordia dicerē, ꝙ illud verbū, liberè, intelligat data licētia capiendi ꝓpria auctoritate rē legatā ab alio non occupatā, non āt occupatā, p tex. & q̄ scribit ibi Ge

63 mi. in c. si bn̄ficia, in ver. liberè reuertat, de pb. in 6. † Cognoscit itē tacita voluntas, si testōr dixerit, Vim fieri vero legatario. vel, Nolo legatariū impediri in possessione rei legatæ, sm d. Iaso. & Mod. hic. Sed in ꝯ. vrget tex. in l. 1. §. q verò. ff. quor. lega. vbi p legatum ꝓceptionis, vel sinendi modū, non censet data licentia legatario; ergo nec p ista verba, Vim fieri veto; vel, Non impedias, &c. q̄ eundem sensum hn̄t, quē importāt hęc verba, Sinito

64 rē hr̄e. Sup quo cogitabis.† Et non solum legatarijs, sed ēt fideic. vniuersali pt̄ testator dare licentiā apprehendendi bona, ꝓpria authoritate; ēt absq; aliqua restōne verbali, sm Ang. & d. Ale. in l. Paulus. inf. ad Treb. Quintò qrit Bar. an renunciari possit exceptioni simulationis ꝯctus? Et concludit ꝙ non, nisi ex interuallo. Tu pro clariori doctrina facias ex dictis Bar. duas ꝯcones. Pri

65 ma,† simulatus ꝯctus nō dr̄ ꝯctus. l. imaginaria. ff. de re. iu. l. simulatæ nuptiæ. ff. de ri. nup. l. emptor. ff. de aqua plu. ar. Nam simulatio medullam ueri non hēt, sm Bal. in l. ei qui, C. de distr. pig. Et simulatus ꝯctus, dr̄ coloratus, depictus, extrinsecus apparens, intrinsecus nihil hn̄s, sm Bal. in l. ab Anastasio, in 4. no. C. māda. & dr̄ tanq̄ corpus sine spū, sm Bal. in l. 1. C. plus. ual. qđ agi. Adde, ꝙ non dr̄ ꝯctus simplr, nec sm qđ; qa sm adiacēs destruit primum. l. si hō mortuus. ff. de uer. obl. Et dicit Imperator in l. cū ea. C. de trās. His, q̄ simulatē gerunt, ꝓ ꝑfectis habitis, frustra ficti

66 ꝓcij postulat numeratio.† Et stāte statuto, ꝙ ꝯ instrm̄ nulla op-

poni

poni possit exceptio, nisi p aliud instr͞m, non ppea excludit exceptio simulationis; qa instr͞m simulatū ñ est instr͞m, ͻ Bart. in l. 1. §. & parui. ff. qđ vi, aut clam, q in hoc cōiter damnat, vt hic per d. Ias. in j. lec. & in d. l. cum ea. Vltra quę adde, ꝙ ͻ Bar. tenuit Bal. in l. si non virū. C. de dona. inter vir. & vxo. & Pan. consi. 37. col. 4. li. 2 Barb. consi. 43. col. 12. li. 1. & consi. 51. col. 22. & consil. 53. col. 12. & consi. 59. col. 14. li. 2. & Fel. in c. ex parte, el 2. co. 4. de off. dele. vbi attestat͂ cōem esse ͻ Bar. vide tñ eundem Fel. post Imo. qui saluat Bar. in c. cùm Ioannes eremita col. 10. de fi. instru. &

67 d. Ant. de Canar. in trac. de exec. test. q. 13. Vltimò adde, † ꝙ simulatio magis inualidat ͻctum, q̃ dolus; qa ex traditione fcā virtute simulati ͻctus, non transfert dñium, neq; possessio, l. emptor. ff. de aqua plu. arc. Et tñ ex traditione facta vigore ͻctus dolo initi, trāsfert dñium, & possessio, l. eleganter. §. 1. & ibi no. ff. de dol. & tradit Ang. Inst. de excep. in prin. ver. scđo addas. Scđa conclu

68 sio, † Pactū, p qđ renunciat͂ exceptioni simulationis, non valet, ſm Bar. hic, cuius opinio cōiter recipit, vt patet ex adductis per d. Alex. & Mod. hic, per Fel. in c. si diligenti, in 9. col. de foro ͻpe. Et rō est, quia renunciatio simulationis facit ͻctum deficere in substantia; ergo non valet, vt hic. Et rō, quare tale pactū fit ͻ substātiā actus, est; qa vr̄ impossibile, ꝙ ͻctus simulatus nō sit simulatus; cū absit consensus, q est subā ͻctus, l. consensus, ff. de act. & obli. Scđa rō est ſm Bar. qa renunciatio est ēt simulata. Nam ea rōne, qua ͻctus est simulatus; & renunciatio ipsa simulata est. Pro quo facit tex. in l. fi. §. idem q̃rit, & qđ dicit ibi Bar. ff. de condi. ind. Facit ēt tex. in l. doli. §. diuersum. ff. de excep. do. Solus d.

69 Ias. istud impugnat, vt ipse ait, subtili fundamento, † qa valet pactum, ꝙ nullitas actus allegari non possit; licet p pactū actus nullus firmari non possit, ſm Ang. consi. 177. A. & B. ͻxerunt, vbi consuluit valere pactū, ꝙ non liceat allegare nullitatem sñiæ. Et similiter valet pactū, ꝙ non liceat allegare nullitatem compromissi, ſm Alex. consi. 32. Opportunè ͻsiderato, li. 2. poterat d. Ias. allegare gl. vul. in l. 2. C. com. vtr. iudi. Sed tu non recedas à cōi. Non ob p̃missa ͻsideratio; quia procedit, vbi ex pacto, quo promittit͂ non allegari nullitas, orit͂ consensus aptus ad validandum actum saltem in vim pacti, ita procedit gl. in d. l. 2. Sed qñ ex pacto actus nullum robur accipit; tunc pactum nihil valet, ita declarat Pet. de Anc. consi. 68. Querela exposita. & Fel. in d. c. significasti, col. 3. & bñ facit, quod determinat Pan. in c. examinata, in vl. no. per illum tex. de confir. vti. vel inut. vbi concludit, ꝙ per pactū nunq̃ tollit͂ vitium nullitatis, qñ interponit͂ super mā, de qua paciscentes non possunt disponere, vt in casu nr̄o; & sic ꝙ ͻctus simulatus factus in fraudē vsurarum valeat: nam istud non dependet à ptāte partium. Tertia rō assignat͂ per do. Ias. quia p pactum nō pt̄ fieri, quod non licet per statutum, l. nō

70 est singulis. ff. de reg. iu. & l. neque ex prætorio, eo. ti. † Sed p statutum non pt̄ tolli exceptio simulationis, ſm Bal. consi. 117. Præmittendū est, col. 2. li. 4. quia tale statutū est nutritiuū peccati; ergo non valet. c. fi. de p̄scr. c. erit aūt lex 4. dist. & idem tenet Bar. in l. fi. §. in ͻputatione. col. fi. C. de iu. delib. Ista rō licet sit colora-

71 ta, vr̄ tñ reijcienda, † qa quātū ad præiudicium paciscentium nō procedit argm̄ de statuto ad pactum, ēt negatiuū; nec p statutū ēt iuratū tolli pt̄ appellatio, c. veniētes, de iureiu. & tñ partes pn̄t renunciare appellationi. l. fi. §. pe. C. de tem. appe. & dicā inf. post Bar. Itē statutū non pt̄ facere, ꝙ credat͂ uni soli, ſm Pan. & alios, in c. 2. de prob. & tñ valet ͻuentio partiū, ꝙ uni soli credat͂, ſm Spe. in ti. de test. §. restat. & ipsum d. Ias. in l. 1. §. fi. col. 5. ff. de ver. obl. ubi ex istis, & alijs ͻcludit, ꝙ partes plus pn̄t in eorum præiudiciū, q̃ lex, ͻsuetudo, uel rescriptum. Et ita defensatam habes cōem ͻclōnē, quam ēt sequit Cepo. in trac. de simul. ͻtract. in 62. p̄sum. ubi decidit, ꝙ tale pactū magis arguit ͻtractū de simulatione, & prauitate vsurarum. Istā ͻclōnē limita dupliciter. Pri-

72 mò, ut † procedat in pacto incōtinenti apposito; secus ex interuallo, ſm Bar. hic p tex. in arg. in l. 2. C. quod met. cau. Benè facit, qđ decidit Bar. in l. pacta nouissima. C. de pac. & in l. cum seruus.

73 inf. de cond. & demon. † Adde simile de pacto de retrouēdēdo quod ͻiunctum cum alijs coniecturis, reddit ͻctum simulatū, c. ad nostram, de emp. & vend. c. illo vos, de pignor. Nam istud verum est in pacto de retrouendendo incontinenti apposito; secus ex interuallo, vt ibi per scrib. & latè per Cepol. in d. tracta. in 1. præsump. col. 8. Et hanc limitationē sequit d. Alex. consi. 88. In causa dñæ Bertholomeæ, col. 2. li. 4. Sed tu considera, ꝙ istud stare non pt̄ eo casu, quo ͻctus esset simulatus in fraudem vsurarum, per tex. in c. 1. de iureiur. vbi iuramentum de soluendis vsuris in futurū est relaxādum, ergo à fortiori simplex conuentio minus obligabit. Itē hoc casu pactum esset ͻ bonos mores, ergo nullius momēti. l. pacta q̃ ͻ. C. de pac. nisi forte dixeris ꝙ ille, qui ex interuallo paciscit͂ de soluendis vsuris, cum non cogat͂ pacisci, censet͂ velle donare; & ppea non vr̄ pactum ͻtra bonos mores, argu. gl. in c. consuluit, de vsu. Tñ aduerte, qa pcedente si-

74 mulato ͻtractu, ͻuincit creditor de deprauata intētione. † Pro ista limitatione ēt benè facit; qa licet in pignoribus reprobet͂ pactum legis cōmissoriæ. l. fi. C. de pac. pigno. tñ fallit in pacto ex interuallo apposito, l. si Titius, ff. de pign. actio. & tradit Bar. in l. quamuis. alias, Calipodius, ff. de sol. & in l. fundi, C. de pac. pign. Pan. & cōiter Cano. in c. significante, de pignor. Scđo limita, nisi

75 † in ͻctu partes iurassent oīa in instrō contenta fuisse & esse vera, vt fieri cōiter assolet; nā tunc non licet allegare simulationē ͻctus, ſm Imo. & cōiter doc. hic, & in c. cū ͻtingat, de iureiu. Im. & Alex. in l. Seius & Augerius, inf. ad l. Falcid. Rō est, quia hoc casu ͻhentes allegarent turpitudinē suam, si dicerent ͻctum esse

76 simulatū. † Alleganti āt turpitudinē suā, non est p̄standa audientia, l. si creditorib. C. de ser. pig. da. manumis. l. iusiurandū, quod ex ͻuentione. §. si procurator. ff. de iureiu. c. inter dilectos. & ibi gl. magistra, de dona. Detegeretur itaq; turpitudo iuratis non solū ex periurio; sed ēt ex assumptione Dei nōis in vanum, c. quicunq; 22 q. 5. Ego valde semper dubitaui sup ista fallentia ex pluribus. Primò, qa eadem rōne dicendum foret, ꝙ simplex iur͂m ͻualidare deberet ͻctum simulatū, qđ tñ est falsum, vt firmat gl. in l. 3. C. plus valere, qđ agit; quā sequunt͂ scrib. hic. Scđo, quia

77 † fauore aīe licitū est allgare turpitudinē suā, c. ex tenore, vbi gl. & Pan. de testib. c. lator. c. consanguinei, de re iud. c. tertio loco, de præsumptio. Vr̄ ergo licitū allegare simulationem ͻctus, nō obstāte iurōne iurans in peccato p̄seueret, obseruādo ͻctū illicitū. Et reperio, ꝙ hanc partē tenuit Bal. in repe. l. 2. in 15. char. de iureiur. ff. & sequit͂ Fel. in d. c. debitores. col. pe. eo. ti. Pro concordia distinguendi esset ͻctus simulati. Præterea simulationū multa sunt genera, vt per Pan. in d. c. cū contingat. Retenta tñ

78 cōi, limita eam multis modis. Primò, † vt non pcedat respū tertij, qui non iurauit: nā ipse poterit allegare, & dicere ͻctum esse simulatū. c. sup eo, de of. dele. iunctis ibi traditis p Fel. Qua rōne attenta, hr̄s iurantis poterit opponere simulationē; quia effectus periurij nō trāsit ad hrēdē. c. veritatis, de iureiu. Et ita limitat Sal. in d. l. 3. & Are. consi. 99. In præsenti consultatione, in 3. dub. & d. Ias. hic. Secundò limitā, nisi turpitudo iam esset detecta, ſm

79 Bar. & alios, in d. §. si procurator. Vltimò fallit, † nisi iurans repeteret soluta vigore simulati ͻctus; quia tunc poterit, si opponat͂ de ͻctu, replicare de simulatione; licet enim allegare turpitudinem suam replicādo, ad coadiuuandā intentionem, ſm Bar. in d. §. si procurator, & Fel. in d. c. tertio loco, in 4. fall. & probat͂ in

80 c. si debitores, de iureiu. Sextò quærit Bar. † An testator possit tutori remittere confectionem īuentarij? Et rñdet, ꝙ sic, per tex. in l. fi. C. arb. tute Nec ob. ꝙ per hmōi remissionem inuitet͂ tutor ad delinquendū; qa iudex in confirmatione tutelæ, poterit ͻpellere tutorē ad ͻficiendum inuentariū, si viderit expedire pupillo. l. in confirmādo, & l. vtilitatē. s. de confir. tu. Et istud est, quod voluit Bar. s. in pe. oppo. cum dicit rñdebo ad q. Considera, si ista rō esset vera, testor non posset remittere confectionē inuentarij, casu quo dedisset tutori licētiam administrandi absque decreto, quod facere pt̄, ſm Bar. in l. legitimos. s. de legi. tu.

81 Vnde dicas, † ꝙ rō huius decisionis est; quia lex credidit patrem remisisse confectionem inuentarij ad vtilitatē filij; ne forte panderent secreta patrimonij sui, l. fi. C. de alim. pup. p̄stan. l. 2. C. qñ, & qb. quar. pars vbi infert Io. de Plate. ꝙ gabellarij nō pn̄t dissoluere malam pertranseuntium. Et hac rōne Bar. in l. tutor, qui repertoriū. col. pe. s. de administ. tu. tenet, ꝙ iudex possit prohibere tutori, ne faciat inuentariū. Et hac eadē rōne consului, iniquum esse prætoris edictum, quo iubent notarij edere credita iudæorum absque rōnabili cā, & pro hoc allegabam tex. in l. 1.

82 C. de apoch. pub. lib. 10. Amplia, † vt non solū testōr possit hanc remissionem facere tutori testamentario, sed etiam legitimo, & datiuo, ſm gl. in l. 3. §. tutores. s. de suspect. tu. & in l. tutores, la 2. in versic. personarum. C. de administ. tu. Amplia secundo, ut etiam testator istud possit in præiudicium legatariorum, quibus potuit non legare, ſm Pau. de Cast. hic, quem alij sequunt͂; & Alex. consi. 82. Perspectis his. col. fi. lib. 2. & consi. 49. col. fina.

83 lib. 3. † Limita primò, vt istud non possit testator in præiudicium creditorū, ſm Bal. in d. l. fi. C. arbi. tutel. & in l. fi. §. cum igit͂

84 C. de iure deliberan. & d. Alex. in consi. pallega. Limita 2. † ut iudex possit hanc voluntatē non sequi, ut s. dixi. Sed aduerte, qa ista restrictio vr̄ intelligēda ſm terminos d. l. in confirmādo. l. ex causa de nouo superuenienti, vel aliqua testōri incognita; & ita vr̄ eam restringere Ang. consi. 274. Reuocat͂ in dubium. Sed Arc. indistinctè admittit hanc fallē. per tex. in d. l. 3. §. quoties. ibi, si pr̄ minus perpenso consilio. s. de administra. tu. Vltimo limi-

85 ta, vt procedat, † si testōr expressè vetuit fieri inuentarium; secus si simpliciter remisit: tunc enim remissio non valet, ſm Saly. in d. l. fin. p illum tex. & añ eum idem tenuit Ioan. Andr. in addi. Spe. in ti. de tutor. §. generaliter. versi. hic aūt notādum, & Marti. Sylli. in dispu. incipiē. Quæstio est. & Angel. Inst. de excep. §. præterea. col. 43. & Io de Montefer. hic, qui dicit. quod credit hanc esse puram veritatem. Rō autem huius fallentiæ secundū eos est, quia qn̄ testōr prohibet, cōiectura est, ꝙ fauore pupilli prohibuit; quando verò simpliciter remittit, vr̄ remisisse fauore tutoris. & hoc modo debet posse testator facere; quia tutor inuitaret͂ ad spoliandum pupillum. Ista rō mihi non sapit, stāte præce-

præcedēti fallen. ꝙ iudex in ꝯfirmatione habeat indagare cās remiſſionis;& qa directò non inuitatur tutor ad delinquendū. Scda rō eſt,qa dictio,niſi,poſita in d.l.fi.facit condōnem. l. qb. diebus.§.qdam Titio,inf de cond.& dem. Ea aūt,q̄ ſub condō ne exprimunī,cenſent de forma,ſ'm Bal.in auth.matri,& auiæ, C.quand.mili.tut.of.fungi po.forma quidem per æquipollens adimpleri nō pt.l.qui Romæ.§.Flauius ff.de ver.obl.Sed ēt ad iſtam rōnem colligit̄ rn̄ſio ex dictis Bar.in l.1.ver.3. quæro inf. de cond.& dem.Teneas igit̄ ꝯriam opin.q̄ eſt magis *cōis*, tum quia paria ſunt dicere,remitto inuentariū;vel veto fieri.l.ſi hæres vetitus,iuncta l.cum tale.§.Titius.inf.de cond.& dem. tum quia nihil intereſt,quibus verbis vtat̄ teſtator, ſi de voluntate apparet;nam hodie forma verborum receſſit ab aula,l.2 C. cō. de leg.l.1.C.de formul.Si tn̄ diſputādo velis adhærere ꝯriç ſn̄īæ, rn̄dere poſſes ex vltimo fundamēto ſ.facto pro parte aduerſa. Septimò circa hanc primam partem quærit Bar. An valeat pactum,ꝙ à ſn̄īa arbitri liceat appellare? Et interſerit alium articulum,An,& qn̄ ex ſn̄īa arbitri oriat̄ actio.Et latè inſiſtunt ſcrib. hic.Tu verò diſtinctè loquendo facias quatuor ꝯcłones. Prima
86 concło,† Valet pactum,ꝙ ab arbitri ſn̄īa liceat applare, ſ'm Dy. & Bar.quos alij *cōiter* ſequuntur,vt atteſtat̄ Alex.hic,& idem tenent Butri.& Imo. in c.Quintauallis,de iureiu.Mouent primo p tex.in l.ex conſenſu ff.de appe. Sed pt rn̄deri,ꝙ loquit̄ in applōne à ſn̄īa iudicis,quæ producit actionem,vn̄ nō rectè infert̄ ad ſn̄īam arbitri,quę nō parit actionem.l.1.C.de arb.Scd̄o mouent̄,quia valet pactū,ꝙ à ſn̄īa iudicis appellare non liceat,l.1.§. 1.ff.à quib.appe.non li. ergo ēt valebit pactum,ꝙ liceat appellare p rīam ꝯriorum,quorum eadem eſſe dēt diſciplina,l.inter ſtipulantem.§.ſacram ff.de ver.obl.Stringe fortius.Facilius conceditⁱ appellatio,q̄ tollatur.c.venientes,de iureiu.ergo fortius valebit pactū,p quod ꝑmittit̄ appellatio,q̄ illud,p quod remouetur.Ad iſtud patebit rn̄ſio ex his,q̄ dicam pro parte ꝯria. Contrarium tenent Cyn.& Ray.in d.l.1.Specu.in ti.de appel.§. in q̄bus,ver. 16.quem Bar.inaduertenter dicit tenere ꝯrium Mouētur,quia pacto priuatorum dari non pt iuriſdō,l. priuatorum, C.de iuriſd.omn.iud.quę iuriſdō daretur,ſi valeret pactū.Nam appellatio præſupponit validitatem ſn̄īę,& ꝑtātem iudicandi, tn̄ certum eſt,ꝙ arbitri ſn̄īa non tenet, ſed ſolum metu pœnæ ei paretur,l.diem proferre.§.ſtari.ff.de arb.Ad iſtud fundm̄ rn̄det Bar.negando aſſumptum,ꝙ per appellationem datur iuriſdō; patet,quia q̄nq; appellatur ab executore.l.ab executore.C. quorum app.non recip & tn̄ executor caret iuriſdōne,l.executorem,C.de execu.rei iud.Tu confirma, quia q̄nq; ēt appellatur ab actu extraiudiciali etiam geſto per partes.c.concertationi,de appe.l.Imperatores.§.ijdem reſcripſerunt.ff.eo.& tn̄ conſtat,partem,in partem non hr̄e iuriſdōnem.Ego pro opin. Cy. fundm̄ aliter deduco. A ſn̄īa arbitri de iure non appellat̄; quia ex tali ſn̄īa non orit̄ actio;& ſic quia pars non grauat,d.l.1.ergo non dēt valere pactū,ꝙ liceat appellare, quia eſſet ꝯ ſubſtantiā appellationis,q̄ præſupponit grauamē;& ad hoc inuentum eſt appellationis remedium,vt oppreſſis ſubueniat̄,l.præfecti prætorio.ff.de minor.c.cū ſpeciali.§ porro,de appe.Pacta aūt ꝯ ſubſtantiam actus inita,non valent,tex.eſt hic,& dixi ſ. Et hac occaſione arbitror doc.formaſſe hanc q.Ad iſtud fundm̄ & alia,quę fieri poſſent, rn̄det Bar. & ſequaces, ꝙ valet pactum,non ut ſit appellatio,ſed quædam reuiſio.Et ſi dixeris,quid ergo operabitur pactum? Rn̄deo magnum effectū, operabitur itaq; ꝙ pęna non poſſit exigi,niſi per iudicem talis reuiſionis,pronuncietur bn̄ arbitratum,ſ'm Pan.in c.cū dilectus,col.pen.de arb.& eſt de mente Bar.hic in vlt.verb.Secunda concluſio, Valet pactum, ꝙ
87 † à ſn̄īa iudicis appellare non liceat.d.l.1. §. 1.& l.fi.§.fi.C.de tem. appe.Iſta concluſio recipit plures declarationes.Primo declara, vt procedat in ſn̄īa lata in cā ciuili:ſecus in cauſa criminali, ſ'm Bal.in d.l.fi.Quod intelligas in cauſa criminali, in qua agitur de pęna ſanguinis;nā hoc caſu pactum non valet; quia nemo eſt dn̄s membrorum ſuorum,l.liber homo.ff.ad l. aquil.& quia in cauſa capitali quilibet de populo pt appellare,ēt condemnato ꝯdicente,l.nō tm̄,ff.de appel.& ita tenet gl.in l.pactum inter hr̄des.ff.de pact.Ex quo infert̄ cautela ad differendam executionē capitalis ſn̄īæ,vt p Cępol.caute.6.Et ideo in cā ſanguinis reus ñ pt renunciare probationib.neq; termino probatorio, ſ'm Bal.
88 & Fel.in c.cum veniſſent,col.3.de teſt.Secundo declara.† vt ꝓcedat ſi pactum fiat à dn̄o,vel à procuratore habente ſpeciale mādatum;ſecus ſi fiat à procuratore,etiam habente mandatū cū libera,ſ'm Bal.in d.§.fi.& Ang.in d.l.1.§.fin.Ratio colligit̄ ex no. per Bar.in l.ſi quis delegauerit,per illum tex.ff.de noua. Tertio
89 fallit † in pacto, per quod emologatur laudum arbitri faciendum,quia non valet,ſ'm Bar.in l.cum antea.C.de arb.& Pan. in d.c.cum dilectus,de arb.& in d.c.Quintauallis,de iureiur.& do.
90 Ale.conſi.32.col.3.lib.2.Tertia concluſio,† A ſn̄īa arbitri de iure non appellatur.l.1.C.de arbi.vbi aſſignatur ratio;quia ex tali ſententia non oritur actio.quam rationem d.Iaſ.nititur confutare multis inſtantijs,poſtea rn̄det,ꝙ hæc ratio ſaluari pōt, habito reſpectu ad cōem contingentiam.qđ nihil eſt.Tu dicas, ꝙ rō eſt optima,non mō deducta.iō non appellatur,qa ſn̄īa arbitri nullum parit iuris effectū;patet,qa nō producit actionē.Sed in inſtantijs datis p Iaſ ceſſat iſta rō;quia pariunt aliquē iuris effectū,quo reſpū appellat̄,ſ'm Bar.hic in vltimis verbis. Iſta ꝯcło fallit pluribus modis.Primò fallit in caſu l.cum antea,C.de arb. ſ'm Bar.hic,& in d.l.1.quia in illo caſu ſn̄īa arbitri ꝓducit actionē;& idē tenet Pau.de Caſt.in l.arbitro.ff.qui ſatiſd.cog.Iſta fallentia *cōiter* damnat̄,quia in caſu d.l.cū antea,non oritur actio, niſi tunc demum,cū ſn̄īa fuit emologata; quo caſu fruſtra quærit̄ de appellatione.Et ita tenendo non ob. ꝙ emologatio fieri poſſit,tanq̄ ſn̄īa ſit ſic lata,non tanquā bene lata,vt dr̄ in l.3.§.falſus.ff.rem rat hab quia iſta conſideratio nō pt adaptari ad emologationē de qua in d.l.cū antea.Nā ſi aliqua partiū dicat ſn̄īam ſibi diſplicere in termino,nō oritur actio;ergo nec perimit̄ appellatio; ſi poſt terminū velit dicere ſn̄īam diſplicere,non audit̄.Ergo ad hoc vt hēat locū diſpoſitio l.cū antea,neceſſe eſt vt emologet̄ ſn̄īa,tanq̄ bn̄ lata;non tanq̄ ſic lata,ꝯ Bar.& ſequaces. Scd̄o fallit,qn̄ ſn̄īa fert̄ ſup vno articulo incidēti,de mādato arbitri;reſeruata cognitione iudici in reliqs;tunc à tali ſn̄īa pt appellari,l.arbitro.ff.q ſatiſd.cog.ſ'm primū intellectū. Tertio fal-
91 lit † i ſn̄īa lata ab arbitris electis ex neceſſitate ſtatuti;qa talis ſn̄īa producit actionē,cū arbitri ſtatutarij dicātur hr̄e iuriſdictionē, ſ'm Bar.& Mod.in l.fi.C.de iud.& Arc.hic,& ꝓbat̄ in c.ab arbitris,de offi dele.de quo p Ale.in l.1.col 15.ſ.ſol.ma.& per Fel.in c.fi.col.pe.de re iud.Quarto fallit,ſtāte ſtatuto,ꝙ ex arbitri ſn̄īa oriatur actio,ſ'm Bar.hic,& in d.l.1.Vel ſi ſtatutū diſponeret,ꝙ arbitri ſn̄īa habeat executionem paratam;& maximè ſi addere tur,ſicut res iudicata,ſ'm Pan.in c.cum dilectus, de arb. Quinto fallit de iure cano.ſ'm qđ appellari pt à ſn̄īa arbitri,ſ'm gl.ſing.in c.à iudicib.7.q.6.q̄ cōiter obſeruatur,ſ'm d.Ale.hic,p tex.in c.2.
92 de arb.Sextò fallit, † licèt non poſſit appellari;tn̄ peti pt reſtitutio in integrū in caſib.in quib.ꝯpetit de iure ſ'm Spe.in ti. de reſti.in integ.§.ſciendū,in ver.hic aūt ſcias.& Bal.in l.1.in fi.C.ſi de momen.poſſ.fue.ap.& Ale.hic,& in d.l.arbitro.Septimò fallit, qa licèt non poſſit appellari;pt tn̄ ſupplicari,vel q̄relari: quia remota appellatione,non intelligit̄ reiecta q̄rela,nec ſupplicatio ſ'm gl.in l.1.C.de offi.præf.præt.tradit̄ p Car.in cle.& ſi principalis,q.7.de reſcr.& p Pan.in d.c.cū dilectus,& d.Iaſ.in auth.q̄ ſup-
93 plicatio.C.de prec.Impe.offe.Quarta concło.† Cl̄a,rato manente pacto,appoſita in ꝯpromiſſo facto cū pęna,operat̄ꝙ arbitriū emologatū producat actionē;& ſic diſpoſitio d.l.cū antea,hēt ēt locū,qn̄ factū fuit ꝯpromiſſum cū pęna,ſi adiecta ſit cl̄a,rato manente pacto,ſ'm gl.in l.2.ff.de arb.ſequunt̄ Bar. & alij *cōiter* hic,& d.Alex.in l.ait ꝑtor.ff.de re iud.Et rō eſt,quia compromiſſū cū hac cl̄a hēt vim duorū compromiſſorum. Cenſet.n. vnū ꝯpromiſſum cū pęna,& aliud ſine pęna,& reſpū huius vltimi ꝯpromiſſi ꝓcedit diſpō d.l.cū antea.Contrariū tenet Imo. Are.& d.Alex.hic,& in d.l.ait ꝑtor. qa diſpō illius legis fundat̄ ſup rōne inęqualitatis;q̄ rō ceſſat,qn̄ ꝯpromiſſum eſt cū pęna; cū tūc ſit ſuccurſum actori p actionē ad pęnā.Et falſum eſt ſ'm eos,ꝙ videant̄ duo ꝯpromiſſa;qa illa cl̄a,rato manente pacto, eſt pars ꝯpromiſſi.l.fundi partē.ff.de ꝯh.emp.Defendendo cōē rn̄deo,ꝙ iſta cl̄a duo requirit:& ꝙ ſoluatur pęna;& ꝙ pareat̄ arbitrio,l.q fidē.ff.de tranſa.l.cū ꝓponas.C.eo.Sed ſi verum eſſet, ꝙ ſoluta pęna agi non poſſet ad aliud,cl̄a nihil operaret̄;iō dicēdum eſt,ꝙ & ſi arbitrium fuerit tacitè emologatum p lapſum decē dierum, ꝙ vtrunq; peti poſſit: & ſic in effectu duo erunt ꝯpromiſſa.Nec ob.ſi dixeris ſ'm Alc.ꝙ cl̄a ꝓabit in caſu, quo victus poſt ꝯuentionē pareat arbitrio;qa rn̄deo, ꝙ effectus iſte non ſeqtur ex vi cl̄æ;ſed potius ex ꝯuētione;qa ēt ſine cl̄a,ſi victus ꝯueniſſet,& poſtea paruiſſet;nihilominus pęna ſemel cōmiſſa deberet,ſ'm Bar.in l.fi.ff.de eo,qđ cer.lo.Ex quo infert̄,ꝙ ſi ꝯpromiſſū ſit iuratū,ꝙ habebit locū diſpō d.l.cū antea, ēt remota cl̄a;qa iurm̄ hēt vim eiuſdē cl̄æ,rato manente pacto,ſ'm Bar.& alios in l.ſi qs maior,p illū tex.C.de tranſac.& ita ꝯcludit Pan.in c.p tuas,de arb.Gl.fi.ſ'm d.Iaſ.diuiditur in ſex ꝑtes.Tu vero diuidas in decē.in prima ordinat literā, in ſcd̄a ſubaudit, in tertia ſubauditionē,& tex.declarat.in quarta tex.exēplificat, in ver.tpe.in quinta tex.exēplificat in ver.loco.in 6. tex. exēplificat in ver.ꝯdōne.in 7.opp.ꝯ tex.reſpū tpis.in 8.idē facit.in nona concordan.alleg.in vltima opponit ꝯ dictum ḡnale iſtius tex.Scd̄a ibi,& ſubaudi. Tertia ibi,nā qa in ſequētibus.Quarta ibi,& dic tpe.Quinta ibi,itē non finitur.Sexta ibi, itē qđ dicit ꝯdōne.Septima ibi,itē ad id.Octaua ibi,itē ad idē.Nona ibi,idē facit.Vltima ibi,itē argu.ꝯ.In ea.gl.ibi,nam quia.Bar.pro declaratione q̄-
94 rit,Quare † teſtator non poſſit facere,ꝙ obligatio hæredis finiatur tpe,loco,vel condōne?Et rn̄det, ꝙ p obligationem imprimit̄ character,ſicut p ferrum ignitū,ſ'm glo.in l.3.ff.pro ſoc.per tex.in l.q ſeruo caſus,ff.de pecul.Vnde ſicut teſtator non poſſet facere,ꝙ character ferro impreſſus finiretur tpe,vł loco aut condōne; ita non pt facere, ꝙ character obligationis finiatur tpe,vel loco,vel condōne;& ita etiam declarat Barto.in l. ſerui-
tutes.

tutes,la grande.ff.de seruit.Sed tu considera, quō sit possibile,
ꝙ obligatio tollatur ipso iure solutione,vel acceptilatione, si
95 character est indelebilis,vt dicit Bar.†No.tñ rationem Bar.face
re circa sacrm baptismatis,in quo character imprimitur,vt p gl
in sum.de consecra.dist.4.& per doc.in rub.de sacram.iter. vel
non,ꝙ sacerdos non pōt baptizare ad certum tempus; neque
ad certum locum.& ideo baptizatus p vim compelli,potest ad
obseruantiam fidei; quia in eo reperit impressus character ba
ptismatis,qui amoueri ñ pt,ſm Pan.in c.maiores,§.illud quærit
ad fi.extra de baptis.in ea.gl.ibi,sed ope exceptionis, &c. habes
96 ex ea,& dictis Bar.†ꝙ relicta in testō minus solēni,dēnt nāliter:
& idē tenet gl.in l.cum quis,C.de iur.& fac.ign.& in l.1.ff.de ɔd.
ind.& in l.cuius per errorem,de reg.iu.& vbiq; sequit Bar.& cū
hac cōclōne transeūt oēs,q̄ bñ probatur in l.fideicommissum,
ff.de cond. inde.& in l.fi.C.ad l.fal.Ex ista conclōne sequuntur
aliqua corollaria Legatarius hēt ius retinendi sibi relicta in te-
stō minus solenni;quia nālis obligō,licet nō producat actionē;
parit exceptionē.l.ēt.ff.de except.l.1.ff.de cond.inde.& Bar.hic
alleg.tex.in l.militis.§.veteranus s.de test.mili. Sed ille tex.neces
sario non probat;qa ibi non virtute nālis obligationis, sed vir-
tute possessionis tuetur se legatarius;qa in pari cā potior est ɔ-
ditio possidentis,vt dicit ibi tex.& declaratur ibi. Rursus ex ista
97 conclusione sequitur alia,† quod legatarius in foro conscien-
tiæ,licitè retinet sibi relicta in testō minus solenni,vt per Alex.
& alios hic,& p cano.post Imo.in c.qa pleriq; de immuni. ec-
clē.Nam in foro conscientiæ traditur talis rō.Lex ciuilis,vel ca
nonica,requirens certam solennitatem ad aliquem finem,non
hēt locum in foro conscientiæ,si actus fiat absque solennitate,
& non contraueniat fini,ſm Pan.in c.1.ad fi.de in integ.resti.&
in c.relatum,col.6.de test.Et ad hanc regulam tendūt quatuor
98 decisiones,quas hic referunt Alex.& Ias.Vltra quas adde,†ꝙ le-
gatarijs competit ius,& beneficium denunciationis euangeli-
cæ ɔ venientes ab intestato,qui mortaliter peccant,non adim-
plendo voluntatem defuncti;q̄uis testamentum non sit solen-
ne,ſm Pan.in c.cum oēs,col 4.de testa.Ex his vr̄, ꝙ imò reddit
periculosum consilium d.Ias.dicentis se consuluisse, ꝙ venien-
tes ab intestato in foro conscientiæ,licitè possunt auocare hr̄-
ditatem ab hærede scripto in testō solēni,minus lrīmè publica-
99 to; qđ ɔfundi pt ex pluribus,vt statim dicam.Quæro igit, † An
scriptus hr̄s in testō minus solenni possit in foro ɔscientiæ reti
nere hr̄ditatem.Imo.& d.Ias.hic rn̄dēt,ꝙ sic, eisdem rōnibus,
q̄bus legatarius licitè retinet sibi legata.& idem tenet Bal.in l.j.
C.de test.& Pan in c.1.extra,quod me.cau.& in d c.cū oēs,col.
4.Pau.de Cast.in l.ad testium,§.ɔditionum.s.de testa. Et ista est
cōis opi.vt patet ex alleg.hic.p Moder.Quibus adde,ꝙ ista ɔclō
dēt limitari,vt non ꝓcedat,qñ testator inconsulte ꝓtulisset extra-
neum suis propinquis,ſm Fel.in c.eccl.sanctæ Mariæ col.36.de
100 const.Quid aūt eē,† An venientes ab intestato possint hr̄dita-
tem retinere in foro ɔsciētię?Ale.& Mod hic post Bal.in q.inci
piente,Statuto cauet,ꝙ fœnerator:rn̄det,ꝙ sic;quia quod fit le-
ge pmittente,non includit in se peccatum,c. q peccat.23.q.4.l.
Gracchus.C.de adul.& idem tenet Bal.in l.post diuisionē, & in
l.cū quis,col 4. C.de iu & fac.ign & auth.ingressi col 8.C. de sa-
crosf.ecc.& idē tenet d.Ant.de But in c.nouit,de iud.vbi conclu
dit. ꝙ euangelica denunciatio non intentatur per hr̄dem scri-
ptum in testō minus solenni ɔ venientes ab intestato, de qb. p
Are.Imo tu dicas,ꝙ veniētes ab intestato possint intentare re-
medium euangelicæ denunciationis ɔ scriptū hr̄dem possiden
tem,vt hr̄ditatem cum peccato retinere non velit,ſm Io.Cald.
in dispu.incip.Bonienſi statuto. Quia lex fcā ad tollendas frau-
des,est seruanda ēt in foro ɔscientię,ſm Pan.in c.1.col. 2. & ibi
101 latē Fel de cōst.†Venientes ergo ab intestato tuti sunt in foro
ɔscientię,si arbitrēt testm̄ minus solenne fraudolentum,prout
lex p̄sumit,l.fi.C.de fideic.Si tñ scirent veritatē esse in ɔriū, non
crederē eos sine peccato posse hæreditatem retinere;qa oīs q
ɔuenit volūtati testōris,peccat mortaliter,ſm Pan.in d.c.cū oēs.
col.4.& qa tūnc ɔsciētia esset læsa.Et omnis,qui facit ɔ ɔsciētiā,
ēt l.permittente,ędificat ad gehennam,ſm gl in c.inter hæc.33.
q.2.Et ita limitat rn̄a d.l.Gracchus,& d.c.q peccat,ſm Fel.in c. q̄
in ecclesiarū,col.3.& seq.de consti.Et omnis qui hēt conscien-
tiam scrupulosam,cogit eū deponere,c.p tuas,de simo.Iō dubi
to de eo,qđ dictū est s.ꝙ hæres scriptus in testō nō solenni, pōt
in foro conscientiæ retinere hr̄ditatem.Nā si lex præsumat te-
stm̄ non solenne,esse fraudolentū & falsum,idem p̄sumere de
bet hæres in eo scriptus;nisi habeat verā scientiā voluntatis de-
102 functi.Secundo quæro, † An hæreditas sit naturaliter debita
hæredi scripto in testamento minus solenni?Imo.& Alex.hic
respondent,ꝙ non per tex.in l. si post diuisionem, C. de iur. &
fac.ign.Idem tenent Bald.& Angel.in l.in testamento. s. si quis
omis.caus.testa.Bal.& Pau.de Cast.in l.ex parte,supra de acqui-
ren.hæredi.Alexan.consi.70.Viso consilio.colum.penul. lib. 2.
Et ista opin.*cōiter* recipitur. Contrarium tenet glo. in d. si post
diuisionem,quam solus d.Ias.hic sequitur per tria fundamenta,

q̄ vr̄ apparenter multum stringere.Sed pro responsionē dico
concordandas esse opiniones distinguēdo.Nam naturalis obli
gō pt considerari dupl'r.Primo respectu personarum Secundo
respectu rerū.Si consideremus obligationem respectu ꝑsona-
rum,i.venientium ab intestato,ꝓcedit cōis opi.qa venientes ab
intestato,non obligantur etiam nāliter hæredi scripto,l.in sin-
gulis.inf.ad le.falc.Si vero consideremus obligōnem respū rerū
ꝓcedit opi.gl.& Ias.quia scriptus hæres potest dicere hæredita-
tem sibi debitā esse nāliter:& hac de causa potest illā in foro ɔ-
103 scientiæ licitè retinere,vt s.dixi.†Simile est, si aliquis præscripsit
rem meam,ille non est mihi nāliter obligatus,& tñ ipsa res pre
scripta remanet nāliter mea,ſm gl.in auth.nisi tricennalis,C.de
bon.mater.Et ideo is,q præscripsit,licitè retinet, etiam in foro
ɔscientię;& is ɔ quē est ꝑscriptū,si deueniat ad eū res sine vitio,
licite retinebit eā,ēt in foro conscientiæ,ſm Pan.in c. vigilanti,
de præscr.& in d.c.quia pleriq;.imò ēt licitè retinet de iure ci-
uili.l.si quis emptionis.C.de præscr.30.vel 40.anno. Circa quæ-
stionē Bar.An valeat pactū,ꝙ seruitus ꝑscribi non possit, Doc.
latius insistunt formando q̄onem in gn̄e,An valeat pactum, p
104 qđ renuntiatur ꝑscriptioni? Ex†quorū dictis colligo ɔclonem
negatiuam,ꝙ tale pactum non valeat,& ita concludit Fel.in c.
si diligenti,col.5.de foro comp.& in rub.de ꝑscrip.col.3.vbi di
cit,ꝙ ista conclusio est cōis,cuius fundamentum est tale.Præscri
ptio principlr est inuenta pp bonū pub.l.1.ff de vsucap. sed iuri
publ.p pactum renunciari non pt,l ius publicū.ff de pact.ergo,
&c.Ad istud fundamentum rn̄dent Dy.Bal.Imo.& alij hic tenē
tes ɔ Bar.ꝙ imò ꝑscriptio principaliter respicit fauorē priuatū
ipsorū præscribentium;secundario vero ius publi.ergo illi iuri
pt renunciari,ſm Bar.in l.1.s.sol.ma.& in l.fi.quis in conscribē-
do,C.de pac.Defenden.Bar.respondetur dupliciter.Primo, ſm
Are. vbicunque aliquid statuitur propter publicam vtilitatem,
non habita consideratione aliqua ad vtilitatem priuatam, non
est licitum illi iuri renunciare,etiam ꝙ principaliter agatur de
commodo priuato.l.de die.ff.de pac.dot.l.quemadmodum.C.
de agri.& censi.& ita declarat Bar.in d.l.ius publicum,ad fi. Sed
præscriptio fuit inuenta principaliter pp bonum publicum,ne
dominia rerū essent sub incerto.d.l.1.vnde non est curandum
de priuato commodo.Vel aliter respondetur,ꝙ vbi dispositio
legis concernit vtilitatem priuatam principaliter,publicam au
tem secundario inseparabiliter,tñ illi legi,pacto renunciari nō
pt.d.c.si diligenti,& d.l.de die,iuncta l.1.sol.mat.& declarat Bar.
in d.l.si quis in conscribēdo.In præscriptione autem vtilitas pu
blica, ne dn̄ia rerū,&c. separari non potest à priuata,ergo &c.
Sed tu prouecte considera,ꝙ state pacto,satis constat cuius sit
dominium;ergo in proposito non militat ratio publicæ vtilita
105 tis.Retenta tñ cōi īnīa declara†primo, vt procedat in præscri-
ptione 30.vel 40.annorum odiosa,secus in præscriptione 10. vł
20.annorum,partim odiosa,partim fauorabili;ſm Bar.in l.1. &
Fel.in d.rub.in 3.fallē.nam hoc casu valet pactum,qa saltem in-
ducit malā fidē,quę impedit præscriptionem,reg. possessor. de
reg.iu.in 6. Tu aduerte ad plura.Primo,quia ſm Bar.hic ista nō
est propriè fallētia;qa hoc casu nō impedit ꝑscriptio virtute pa
cti,sed p malā fidē,q̄ ēt impedit semoto pacto.Scđo aduerte,
qa ista rō publicę vtilitatis,ne dominia rerū,&c.militat ēt in prę
scriptione 10.& 20.ergo fallen.stare non potest.Et ꝙ ratio d.l.j.
procedat in præscriptione fauorabili & mixta,satis patet,qa iu-
re Digestorū ꝑscriptio 30.annorum erat incognita, ſm gl.in l.
q occidit,ff.ad le.aquil. Vltimo aduerte, qa attenta hac fallen.
destruit penitus ɔclō, qa hodie mala fides impedit indistinctè
cursum præscriptionis,d.regu. possessor, ēt in foro ciuili,ſm
Pan.in c.fi.de ꝑscrip.Bar.sentiens istud oppositū,rn̄det, ꝙ sunt
aliqua iura,q̄ ēt hodie ꝑscribūtur cū mala fide,de qb.in l.sequit.
§.si viā.ff.de vsucap.vbi dn̄s fundi seruientis,præscribit libertatē
à seruitute vicī,ēt cū mala fide,& rō est ſm Bar.ibi, qa talis ꝑscri
ptio currit sine vlla possessione præscribendi,sed sola negligen
tia non vtentis re sua.Et iō infert Bar ibi,ꝙ actiones personales
hodie ꝑscribunt cum mala fide, qa in tali ꝑscriptione non re-
quiritur aliqua possessio.Nec obstant ſm Bar.iura canoni.quia
loquuntur in præscriptione, in qua est necessaria possessio, ut
patet i d.re.possessor,& in istis casib.ꝓcedit ista fallē.Sed aduer-
te,quia opi.Bar.in d §.si viam,est *cōiter* reprobata: & contra te-
nent ibi Ang.Imo.Pau.de Cast.& oēs cano.in d.c.fi. Et contra-
riā opi.dicit coēm Ale.consi.188.colum.antepe.& seq lib.2.&
consi.99.Vr̄ prima facie,col.2.& seq.lib.4.Et ita vides,ꝙ op.Dy.
apparet verior,quæ ante Bar.recipiebatur ab omnibus.Secun-
106 do declara,†vt licet non valeat pactum, ꝙ non currat præscri-
ptio,valet tñ pactū,p qđ cōpleta ꝑscriptio tollitur,ſm Bar.hic p
no.in l.cū qs.§.si qs a reo. ff.de sol. sequit Bal.in auth.quas actio
nes,C.de sacrosf.eccl.per tex.in l.si qs postq̄.ff.de fideius.benè fa-
cit tex.in l.emptor.C.de prescrip. long. tempo. Tertio fallit in
107 † casibus,in quibus lex expressè approbat pactum. l. ꝙ si nolit,
§.si quis ita.ff.de ædil.edict Quarto fallit in præscriptione indu
108 cta † mero fauore præscribentis,cui potest renunciari per pa-
ctum,

ĉtum,ſ'm Bar.in l.1.inf.de vſucap.& Pan.in rubr.de præſcr.& ſic
intelligentes tex.in d.§.ſi quis ita.Sed intellectus iſte mihi non
placet;qa illud edictū de ædil.edicto,fuit inuentum ad tollēdas
fraudes ; & ſic ad bonum publicum.l.1.§. cauſa.ff.de ædil.edic.
Vñ alr rñdeo,ꝙ valeat pactum,vt liceat ſemper redhibere;qa ñ
violatur;imò coadiuuatur ex eo bonū publicū, id eſt edicti cā,
109 per quā occurrit fraudib.Quintò declara,†vt procedat in præ-
ſcriptione ſumente originē poſt ꝯctum; ſecus in præſcriptio-
ne trahente originem ex ipſo ꝯctu,ſ'm Bal in d.auth.quas actio
110 nes,q ita intelligit tex.in d.§.ſi qs ita.Sextò†declara,vt ꝑcedat in
p̄ſcriptione ordinaria;ſecus in extraordinaria,ſ'm Bal.in l.2. C.
vt in poſ.leg.qa facilius tollit ius extraordinarium,q̄ ordinariū,
l.eius militis.§.militia miſſus.s̄.de teſta.mil.& ita p̄t intelligi tex.
in d.§.ſi quis ita,qui ex præmiſſis remanet perfectè declaratus.
111 Septimo declara,† vt ꝑcedat in pacto ſimplici ; ſecus in pacto
iur̄o vallato,ſ'm d.Alex.hic ꝑ tex.in c.cum contingat, de iureiu.
vbi iur̄m conualidat alienationem rei dotalis ꝯ publ.vtilitatem
de qua in l.1.s̄.ſol.ma.ergo ēt ꝯualidabit iſtud pactum ꝯ publi-
cam vtilitatem,de qua in l.1.inf.de vſucap.quia vtrobique agit
de pub.vtilitate ſecundario.Scd̄ò mouet Ale.ꝑ tex.in c.ſignifi-
cante,de pigno.vbi iur̄m conualidat ꝯctum reprobatum odio
creditoris;ergo conualidabit ēt iſtud pactum reprobatum o-
dio negligentis petere rem ſuam,faciunt dicta Bar.in l.ſi quis ꝑ
eo,in verſi.4.dixi,ff.de fideiuſſo.Et dicit Alex.iſtud eſſe no. quia
non tractatur ab aliquo.Sed d.Iaſ.impugnat,quia doct.inuenit,
qui tangit,& ꝯrium tenet.ſ.Raph.Com. conſi.169. Viſa copia
præcepti.& cum Iaſ.tenet Crot Fely.autem in rub.de præſcrip.
concordat opiniones,diſtinguendo inter iur̄m ſpecificum, &
gñale.Mihi placet indiſtinctè opi.Ale.ꝙ pactum valeat virtute
iur̄i,ſaltem vt præſcriptione completa,res præſcripta peti poſ-
ſit,quia iur̄m operatur,vt actus valeat eo meliori mō,quo p̄t.l.
cum pr̄.§.filius mr̄em,inf.ti.prox.Licet ergo iur̄m non operet̄,
ꝙ valeat pactum ad impediendum curſum pręſcriptionis; ope
rabitur tñ,ꝙ valeat ad hunc effectum,ꝙ non obſtante præſcri-
ptione,res præſcripta reſtituat̄ dño ſuo;quia iſto mō p̄t actus
112 valere,vt dixi s̄.in 2.fallē.Octauo declara.† Licet non valeat pa
ctū,vt nō p̄ſcribat̄;valet tñ vt lōgiori termino p̄ſcribat,ſ'm An-
ge.in Auth.vt ecc.rom.gaud.&c.& in Auth.vt de cęte.com.&c.
& conſi.54.Guil.& Bal.in rub.de conſt.col.3.vbi dicit per pactū
inueniri poſſe pręſcriptionem à iure non inuentam,ſequit̄ Fel.
in dicta rub.Sed Crot.hic impugnat,quia ſi non valet pactum,
propter quod tollitur curſus præſcriptionis in totum;nō ēt va-
lere dēt pactum,ꝑ quod curſus illius elongat̄,ꝑ tex.in d.l.de die.
cum ſeq.ff.de pac.do.Sed potes rñdere,ꝙ non eſt eadem rō in
elongatione,q̄ eſt in totali derogatione;ergo non tenet argm̄
de toto ad partem.l.ſed ſi lege,§.adeo.ff.de peti.hær.Alias limi-
tationes videbis in ſeq.q.Bar.† An aūt præſcriptio tolli poſſit ꝑ
113 ſtatutum? Dubitant Doct.hic,arguendo de pacto ad ſtatutum.
Quidam reſpondent ꝙ non.Sed ꝯrium eſt verius,ſ'm Bald.in l.
2.C de conſti.pecu.ꝑ illum tex.qui benè probat, ꝙ per ſtatutū
p̄t elōgari præſcriptio;ſed nō ꝓbat,ꝙ poſſit in totum tolli. Sed
melius probatur in l.malè agitur.C.de præſcr.30. vel 40.annor.
Non ob.arg.de pacto ad ſtatutum;qa non procedit quantum
ad derogandum iuri publico,vt dixi s̄.poſt Bar.in 3. oppo. Vlti-
114 mo declara,†vt per pactū,& ſtatutum remouens p̄ſcriptionē,
intelligatur ſolum remota p̄ſcriptio longi,non aūt longiſſimi
tp̄is,ſi ſimus in caſibus,in quibus vtraque pręſcriptio cadat, ſ'm
Bal.in c.1.§.propterea,de cap.Corra.& Ang.in l.ſi quis decurio,
C.de decur.lib.10.& Are.conſi.15.& eſt gl. ordinaria,quam ibi
115 no.d.Iaſ.col.11.in l.1.C.de ſer.fugi.†Et ꝑ ſtatutū,ſiue pactū nū-
quam cenſetur ſublata præſcriptio centenaria,niſi de ea fiat ex
preſſa mentio,ſ'm gloſ.& Ang.in l.vniuerſas.C.ne rei domi.vel
templ.eius,in l.cum ſatis.col.1.C.de agric.& cenſit & Pan. in c.
fin.col.6.de reſcrip.& in c.cum inſtantia,in 3.no.de cenſibus.&
116 Cur.in tract.de feudis, in 3.q.2.par Circa q.Barto. † an ꝯhentes
poſſint renunciare ſtatuto diſponenti,ꝙ debitum p̄ſcribat ſpa
tio decem annorum?Collige quatuor concluſiones.Prima, ꝙ
hmōi ſtatutum valeat;& iſtam firmat Bar.in l.ſi quis. §. ſi viam,
ff.de vſucapio. & per tria vrgentia fundamenta comprobat Ra
pha.Com.conſi.67.Statuto ciuitatis Vicentiæ.Sed vos teneatis
cōtrarium,ꝙ non valeat,qa eſt nutritiuum peccati , ꝙ debitor
ſciens ſe debere,p̄ſcribat cum mala fide.c.fi.de præſcri.& ibi do.
Anto.Pan.& alij contradicunt Bar.& contrarium tenent Pau.
Imo.& alij *cōiter*,in d.§.ſi viam,& contrarium tenet ipſe Bar.in
l.omnes populi.col.8.vbi Mod.repetē.latiſſimè diſputauit,ff.de
iuſt.& iure.& ꝯ tenet Alex.conſi.69.in cā,& lite,col.pe.lib.3.vbi
dicit cōem eſſe ꝯ Bar.hic.Et retenta opi.contra Bar. eam limita
8.modis,vt per Fel.in d.c.fin.colum.3.Quarum quidem fallen-
tiarum veritatem non examino;quia non ſpectat ad mām hu-
ius l.Retenta tñ opi.Bar.quam comprobat d.Iaſ. Inſti. de actio.
in prin.col.12.Vel retenta opin.Bar.in illis 8.fallen.Limita,vt ꝑ-
cedat quantum ad creditorem,qui credidit;ſecus quantum ad
eius hæredem,qui fuit in iuſta ignorantia,ſ'm d.Alex.conſ.138.

Lancelotus de Imo.col.3.li.2.Itē,nec quo ad forenſem,q igno
rabat ſtatutum loci;qa forenſi contra talem p̄ſcriptionem cō-
petit in integrum reſtō ex capite ignorātiæ,ſ'm Bar. in l.1.& ibi
117 d.Iaſ.col.15.C.de ſum.trin.& fid.catho.Scd̄ò,†ꝙ prędicto ſtatu
to non poſſunt partes renunciare.qđ ampliat Raph.Com.ēt cū
118 iur̄o,vt in d.conſi.169.de quo s̄.dixi.Tertio collige,†ꝙ decenna
lis pręſcriptio ſubrogata per ſtatutū in locū p̄ſcriptionis 30.vł
40.annorū,dr̄ odioſa.bñ facit rła l.ſi eū,§ q iniuriarum. ff. ſi qs
cautio.c.eccła,vt lite pend.Et iō infert̄,ꝙ iſta p̄ſcriptio ſtatuta-
ria interrumpit̄ ꝑ ſolā citationē,ſicut p̄ſcriptio 30.vel 40. anno-
rum,l.cum notiſſimi,in prin.C.de præſcrip.30.vel 40.ann.& ibi
Bar.& idem tenet Bar.in l.2.§.ſi rem in fi.ff. de vſuca. pro emp.
Item infertur,ꝙ hæc præſcriptio interrupta per citationem,nō
perpetuabitur in annos 40. ſed ſolum ſuperaddi debent anni
10.& ſic perpetuabitur in 20. quia præſcriptioni 30. annorum,
non ſupperadduntur niſi 10.l.fi.de præſcr.30.vel 40.anno.& ibi
Bar.& ita tenet Ang.in d.§.ſi rem.Sed iſta deciſio Ang.non vr̄
vera:qa p̄ſcriptio 30.ann.non ſe extendit,niſi ad 40.qa vltra ex-
tendi nō p̄t.Cum ergo p̄ſcriptio 30.annorum extendatur vſq;
ad terminum,ad quem extendi p̄t,ita dicamus ꝙ ſtatutaria pręſcriptio extendatur ēt quouſq; p̄t extēdi;& ſic vſq; ad 40. Et ꝯ
Ang.tenet Imo in d.§.ſi rē,& in l.ſi ſeruū.§.ſequitur.ff.de verb.
obl.& Ang.ſibi ꝯrius in l.ſicut.C.de pręſcr.30.vel 40. annorū.&
d.Iaſ.Inſt.de act.in §.pœnales col.18 Fortius dico, ꝙ ſtatutaria
p̄ſcriptio interrupta per citationē,adeo perpetuat̄,ꝙ nunq̄ am
plius p̄ſcribi p̄t,quia tenentes debitorem poſſe virtute ſtatuti p̄
ſcribere,ſe fundant in negligentia creditoris,q̄ negligentia ceſ
ſat,facta vnica interpellatione:quia tunc debitor certus eſt cre-
ditorem ſuū,debitū negligere,ex qua certitudine cauſat̄ mala
fides indubitata.Et ita in ſpē determinat Pan.in d.c.fi.col.8.Vlti
119 mo collige cautelam ad euitandam p̄ſcriptionem,†ꝙ fiat pcm̄
ꝙ decurſa p̄ſcriptione,iterū deberi incipiat,ar.l. ſicut in annos,
ff.quib.mo.vſusfr.ami.ſequit̄ Bal.in l.2.C.vt in poſ. leg. & Cæp.
cautel.94.& caut.109.& 110.Et d.Ale.adducit plures ſimiles cau
tel.Prima,ꝙ promittat debitor ſoluere qñcunq;,ſ'm Bar. in d.l.
ſicut,& Bal.in l.ꝙ ſi nolit,§.ſi qs ita,ff.de ædil.edic. Quia dictio,
qñcunq;,eſt multiplicatiua ꝓmiſſionis,vt per gl.in c.1. in ver.qñ
cunq;,de feu.dat.in vicem leg.ꝯmiſ.& ſequitur d.Iaſ.in l.1.col. 9.
s̄.ſol.mat.Scd̄ò,ꝙ debitor promittat ad oēm requiſitionem,&
terminū ſoluere,ſ'm Ang.in l.1.ff.de vſuc.Tertio,ꝙ promittat,
& ante præſcriptionem,& poſt ſoluere,ſ'm d.Iaſ. in l.1.col.9. C.
de ſer.fug.Sed has cautelas impugnat idem Iaſ.hic tribus funda
mentis,q̄ recolo,dū eſſem ſcholaris eidē feciſſe,& illa demū ip-
120 ſe in ſcriptis redegit. † Primò, qa fieret fraus legi ꝯ l.fraus,ff.de
leg. Scd̄o,qa non dēt vna via ꝓcedi,qđ alia prohibet̄,regu.cum
quid vna via,de reg.iu.Tertio ꝑ tex.in fiñ in §.emphyteuſim,iū-
cto §.aliud,in Auth. de non alienan. iunctis ēt his,quæ copioſè
ſcribit idē Iaſ.in l. manumiſſiones.colum.2.ff.de iuſti & iur.Et
121 quarto nunc addo aliud fundm̄,† Qñ lex reſiſtit actui,ille actus
factus ꝯ legem non tenet,ēt ꝙ conferatur in tp̄s habile,quo a-
ctus fieri poſſet,ſ'm Imo.in l.Gallus,in princ. & ibi d.Iaſ.col.4.s̄.
de lib.& poſth.arg.l.ſi minor,ff.de ſeruis expor.Et ita līta t̄ reg.l.
in id tempus.s̄.de her.inſt.In propoſito lex prohibet pactū ꝑꝑ
bonum publicū;ergo non valebit,ēt ꝙ ꝯferat̄ in tp̄s decurſæ p̄-
ſcriptionis.Non ob.tex.in d.l.ſicut in annos; qa loquit̄ in ꝓmiſ
ſiuis;nos aūt loquimur in prohibitiuis,ſ'm Bal.in l.vnica. col. 8.
C.de cad.tol.Non ēt mihi placet,qđ dicit Bar.de verbo,qñcun-
que.qa ſi dictum fuiſſet , Promitto ſemꝑ ſoluere,decurſa præ-
ſcriptione,nō teneret̄ debitor,ſ'm Bal.in l.1.ꝑ illū tex.s̄.ſol. mat.
iuncta l.in rebus.§.oēs.C.de iu.dot. Nā hmōi dictiones genera
les trahi debēt ſolū ad habilia.l.vt gradatim.§.lege.ff.de mu. &
hon.Et ꝯ Bar.in hac dictione,qñcunq;, ꝯſuluit Ang.cōſi.54.Iu-
lianus,&c.In ea.gl.ibi,nolo ꝯueniri,qdā legunt volo;& vtrunq;
p̄t ſtare.Si legas,nolo,ſequens lr̄a dēt ſic ſtare;& ipſe alibi.Si ve
ro legas,volo,dēt ſtare,& ipſe ibi,ſ'm Alex.In ea.glo.ibi, domi-
cilium.Iſtud dictum gl.vr̄ durum,eo quia teſtator vr̄ voluiſſe,
vt ꝯueniatur hr̄s in loco primi domicilij;ne cogeret̄ tātas expē
ſas domi facere,quātas foris.§.1.in Auth.vt om.obe.iud.ꝓuinc.
quę ratio concludit,hæredem potius debere conueniri in loco
trāſlati domicilij,q̄ in primo domicilio mutato. In ea.gl. ibi,vł
122 factus clericus.†No.ꝙ teſtōr nō p̄t diſponere qđ hr̄s ꝯueniatur
corā iudice inꝯpetēti;& ad hoc no.hāc gl.Bal.in l.2.C.vt in poſ.
leg.Et pōdera,qđ gl.loquit̄ ēt in caſu,quo hr̄s effect⁹ eſt de alie
123 no foro,poſt ꝯctā obligōnē.In ea.gl.ibi,ſed de ęqtate.Nota,†ꝙ
hr̄s conuentus in foro prohibito à teſtatore,hēt exceptionem
declinatoriā de æqtate.fortius dicit Ang.ꝙ imò hēt eam de ri-
gore;quia licèt obligatio ſequatur ogligatum quocunq; vadat
reſpectu characteris;non tamen ſequitur eū reſpectu exercitij.
Līta tamen hanc gl.vt non procedat,qñ hæres dolosè agit , ne
poſſit ꝯueniri in foro permiſſo;quia tūc ſi excipiat de incompe
tentia,replicabitur de dolo,ſ'm Bar.hic. bene facit quod tradit
Pan.poſt alios,in c.1.de obli.ad rō.& Bar.in l.1.ff.de pœn. In ea.
124 gl ibi,ꝯdōne,l.tacita.†Bar.intelligit exemplum gl.ꝙ teſtōr lega-

uerit 10. corbes frumenti ex tali fundo, & reprobat, vt hic p eũ. Sed aduerte, q̃a Bar. reprehendendo gl. incidit in manifestũ errorem. Presupponit. n. ꝙ hmõi legatum, Lego 10. corbes frumẽti ex tali fundo, dicat̃ condõnale, qđ est falsum; imò est legatum in diem, vt expresse fatetur idem Bar. sibi ꝓrius in l. inter stipulantẽ, §. sacram. ff. de ver. obl. & bñ probat̃ in l. interdũ, iuncta gl. in ver. incipit, cũ effectu, eo. tit. & est casus in l. filio. inf. qñ di. lega. ced. Sed si testator diceret, Lego 10. corbes frumenti, qđ nascetur ex tali fundo, tunc legatũ erit condõnale, l. 1. inf. de ꝯd. & dem. & tunc Bar. bñ diceret; sed sua scđa rõ stare tunc nõ posset; quia statim lapso primo anno deficeret obligõ legati, ẽt si nihil natũ esset, l. cũ certus. inf. de vin. tri. oleoq; lega. Vltra scrib. pro augmento dotis huius solennis legis, subijcio duas q̃ones.

125 Prima, † Vtrũ testator possit grauare hæredem ad dandum omni anno decem ducatos presbyteris sancti Desiderij, pro missis celebrandis? Videret̃ r̃ndendũ, ꝙ non; q̃a testõr non p̃t aliquid turpe disponere, l. si quis inquilinos. §. fi. inf. eo. l. 1. & ibi not. C. de ijs, q̃ pę no. relin. Istud autẽ relictum vr̃ turpitudinem continere. s. vitium simoniæ, vt patet ex diffinitione, de qua p Pan. & summistas in rub. de simo. & dr̃ probari in c. cum in ecc̃a, de simo. Imo ẽt est illicitum accipere pecuniã pro missis celebrandis à sponte soluentib. c. eos, & c. emẽdari. 1. q. 1. & comprobaui latius in tract. de peste, in vlt. lib. in 3. reme. ver. tertio quęro. Et in specie ꝙ testator non possit hmõi relictũ facere, firmat Innoc. in c. 3. ne præl. vic. su. sequitur Io. de Imo. in c. significatum, de p̃ben. Contra, ꝙ imò possit testõr, tenent Io. And. Car. & Pan. in d. c. significatum, dicẽtes, ꝙ ita demum ꝯhitur simonia, si ex pacto detur pecunia pro missis celebrandis; secus si testõr absq; pacto onus adijciat rei suæ, p tex. in d. c. significatũ. Mihi ẽt placet, ne tot sacerdotum animæ damnentur; & destruantur ecclesię, quibus ea de cã, omnia ferè legata relinquũtur. Et pro hac sñia

126 adduco clarissimum tex. in c. fi. extra de testa. Dum tñ † sacerdotes ad tale onus celebrãdi non se obligent, nam cessante pacto ex parte testatoris, non subest simonia, q̃a nihil dat sacerdotib. sed onus transfert cum re sua in ecc̃am, cap. inter dilectos. de dona. c. ex lr̃is, de pig. Nõ est simonia ex parte p̃sbyterorũ, qui non sunt astricti celebrare, si nolunt. Crederem tñ, ꝙ si principaliter celebrent ea intentione, vt ꝯsequantur pecuniam legatam; aliàs non celebraturi; & delictum simoniæ incurrant, vt

127 no. gl in c. vnico. de cle. non resid. in 6. Secundo q̃ro, † An testator possit prorogare terminum anni datum executorib. ad exequendum pias volũtates defunctorum in p̃iudiciũ Ep̃i, ad quẽ anno lapso, deuoluitur p̃tãs exequendi, iuxta tex. in l. nulli. C. de epis. & cle. & in c. nos quidẽ, & in c. si hæredes, de testa. Vr̃ ꝙ nõ p istum tex. & p tex. in auth. licet. C. de ep. & cle. & ibi sentit Bal. qui ex illo tex. no. ꝙ testator non p̃t mutare formam à iure cõi constitutam. Et ibi Alex. in apostil. ad Bald. no. expresse, ꝙ testõr nõ potest mutare istud t̃ps anni. Et dicit ibi Sal. ꝙ Ep̃s pro executione legati ad pias causas, p̃t se intromittere inuito testõre. Tertio facit, q̃a testõr non p̃t derogare iuribus ep̃alibus, c. requisiti, de testa. Hinc est, ꝙ in institutione beneficij, non p̃t apponere certum modum celebrandi missas, sine consensu ep̃i. c. cum dilectus, de consue. & no. Pan. in d. c. significatum. Nec p̃t ordinare ꝙ sacerdotes celebrẽt quotidie, neque de certo sancto sine consensu ep̃i, s̃m Pan. in c. consuluisti, de celeb. mis. & in c. p̃terea, el 2. de iure patro. Nec p̃t disponere, ꝙ instõ presentandi, spectet ad aliũ inferiorẽ in p̃iudicium ep̃i, s̃m Pan. in c. nobis. de iurepatro. ẽt si dicat, ꝙ non vult, ꝙ capella habeat pro fundata, neq; dotata, casu quo ep̃s vellet se intromittere, vt cõcludũt Dñi de Rota decil. 568. factum tale est, in antiq. idẽ, voluit Bar. in l. quoties. §. fi. s. de admin. tu. & latè tradit̃ per Fel. in c. q̃m venerabilis. col. 11. de excepr. & in trac. quand. lite. apost. noc. patro. & d. Rocchus de Cur. in tract. de iurepatr. in ver. absq; diœcesani consensu. q. 12. Sed præmissis non obstantib. ꝯrium existimo verius de iure procedere. Primo, quia testõr potuisset non legare; ergo ẽt potuit executionis diẽ prorogare; nã in his, quæ concernunt dispositionem bonorũ suorũ, testõr p̃t disponere q̃cquid sibi placet, vt dictum fuit s̃. post Barto. in 3. opp. Hinc est,

128 † ꝙ testõr p̃t disponere, ꝙ his valeat detrahere falci. de legatis ad pias causas, ꝯ tex. auth. similiter. C. ad le. falc. s̃m Soc. consi. 48. col. 2. li. 1. Scđo, q̃a p̃t testõr in locum negligentis executoris aliũ substituere; & hoc mõ ep̃m excludere, s̃m Bal. in l. 1. in prin. C. de cad. tol. argum. illius tex. sequitur Pau. de Cast. in d. l. nulli, ar. l. fundum sub ꝯdõne. §. Stichũ seruo, & quod ibi no. Bar. inf. eo. vñ sicut testator lapso anno, p̃t alium substituere, cur non ẽt poterit diẽ prorogare? cum talis prorogatio sit quędam tacita substõ eiusdẽ executoris, arg. l. sicut in annos. ff. quemad. vsusf. amit.

129 Vltimò, † Qui p̃t officium dare, p̃t & illud ampliare. l. vel in perpetuum. ff. de procu. & reperio ita consuluisse Bal. ꝯs. 301. Constitutio Patriarchalis, lib. 2. Non ob. iste tex. quia nõ procedit respectu eorũ, q̃ concernunt tenorẽ, & dispositionem testamenti. Non ob. tex. in d. authen. licet, quia ille tex. solum prohibet testatori, ꝙ non valeat prohibere, ꝙ ep̃s nõ exigat rõnem de executis ab executorib. q̃a esset auferre iurisdõnẽ ab ordinario, quã priuatus, neq; dare, nec auferre p̃t, vt hic in gl. & quia daret executorib. materia delinquendi; ideo denegatur ista potestas testõri, l. quidam decedens, in prin. s̃. de adminis. tut. Deniq; non obst. quod testator in fundatione, vel dotatione capellæ, non possit ordinare, quod eadem capella certo modo regat̃ absq; consensu ep̃i, quia talia concernunt spiritualitatẽ (vt ita dicam) q̃ laicorum iudicio tractanda non est, c. 2. de iud. Vel quia auferretur iurisdõ ep̃i, qui hẽt iurisdõnem & regimẽ oĩum ecclesiarum, c. omnes basilicæ. 16. q. 7. Et ideo infertur, ꝙ testõr poterit disponere, ꝙ episcopus non intromittat se de hospitali, in quo non tractantur spiritualia, s̃m Car. post Laud. in cle. quia cõtingit, in prin in vlt. q. de relig. do, Et in proposito dicit ibi Card. in 8. q. ꝙ iurisdõ ep̃i, nec status ecclesiarum à iure stabilitus, immutari possunt per testatorem. Sed in ceteris, quę ab ipso testatore proueniunt, dispositio hominis prefertur dispositioni legis; & ita procedit tex. in d. §. disponat, in Authen. de nup. Ex istis cum laude Dei expedita sit ista subtilissima, & famosa lex.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio de non alienando, vestita à causa obligat eum, cui facta est prohibitio. Ex quibus autem causis vestiatur, ibidem.*

2 *Cã conseruandi bona in familia, est iusta causa prohibendi alienationem.*

3 *Prohibitio alienationis vestitur ex causa; quia bona alienari prohibita, fuerunt antecessorum prohibentis.*

4 *Prohibitio alienationis vestitur ex tacita causa, quæ colligitur ex natura rei alienari prohibitæ. exemplifica, vt ibi.*

5 *Itẽ si res alienari ꝓhibita fuerit ab Imperatore, vel Rege donata ꝓhibẽti.*

6 *Priuilegia omnia concessa donationibus imperialibus, intelliguntur etiã concessa donationibus factis à Francorum Rege.*

7 *Prohibitio alienationis vestitur ex causa, quæ tacitè colligitur, ratione personæ prohibitæ, vt si minus industrio prohibeatur.*

8 *Prohibitio etiam vestitur à conditione, sub qua fuit facta.*

9 *Prohibitio alienationis etiam causa sufficienti vestita, non impedit alienationem necessariam causa æris alieni persoluendi, vel cuicunque alteri necessitati occurrendi. nu. 24. & 25.*

10 *Alienatione prohibita non censetur prohibita alienatio momẽtanea, hoc est modico tempore duratura, quod qualiter procedat, ibi vide.*

11 *Alienatio facta à prohibito ignorante prohibitionem, an valeat.*

Alienationis prohibitione non obstante, permissa est alienatio in casibus hic recitatis. num. 12. vsque ad 18. inclu.

17 *Alienare põt vltimus de familia, cuius cõtemplatione facta fuit prohibitio; reuocabũtur tamẽ alienata si post alienationẽ liberos procreauerit.*

19 *Prohibitio alienationis uestita à persona ualet, quando autem dicatur apparere de vestimento personæ, ibi traditur.*

20 *Prohibitio de non alienando, nuda à causa, & à persona, non valet, ratio nem ibi vide.*

21 *Iuramentum an vestiat, & validet nudam prohibitionem, concludit ꝙ non rationibus, vt per eum.*

22 *Adiectio pœnæ in casum alienationis, vestit nudam prohibitionem alienationis. de veritate tamen ibi.*

23 *Prohibitio nuda tenet, & valet, cum prohibetur alienari res iure communi alienari prohibita, & tunc operatur, vt res alienari non possit etiam in casibus à iure permissis.*

26 *Vxor an possit pro dote sua alienare fundum alienari à testatore prohibitum, quia ibi testator volebat construi ecclesiam.*

27 *Alienare potest filius de bonis alienari prohibitis tantum, quantum ascẽdit sua legitima. limita nu. seq.*

28 *Prohibitio facta filio de non alienando ad tempus, censetur facta illius fauore; ideo ante t̃ps de bonis illis non potest etiam vsque ad legitimam alienare. Duo tamen remedia aduersus hanc prohibitionem ibidem.*

29 *Filius alienare, certas res particulares prohibitus, non poterit eas etiam pro legitima alienare, si legitimam ex alijs rebus restantibus consequi poterat. Quid autem si bona non alienari prohibita, quę restabant, non sufficiant ad legitimam; an tunc illæ certæ res alienari prohibitæ, alienari possunt, ibi. quod sic.*

30 *Alienare prohibitus, an possit vsque ad trebellianicam alienare. ibi quod non, quod procedit in extraneo; secus in filio.*

31 *Verba legis, quæ referri possunt ad testatorem, & ad hæredem, in dubio referenda sunt ad testatorem.*

Substitutio facta per hæc verba, deinde proximiorem generis sui, intelligenda est de proximiore generis ipsius testatoris, non hęredis.

32 *Falsa latinitas non vitiat actum, si possit saluari per figuram.*

33 *Nuda prohibitio de non alienando pluribus facta, inualida est; nec inducit inter prohibitos tacitum fideic. in casum alienationis.*

34 *Prohibitio de non alienando, non præsumitur facta aliqua causa, nec alicuius contemplatione.*

35 *Prohibitio de non alienando an valeat, si in casum alienationis testator disposuerit alienantem priuari, non adiecto cui debeat pœna applicari.*

36 *Prohibitio de non alienando facta administratorib. creditur facta fauore eius, cui relinquitur; ideo valet etiam nulla adiecta cã. ita intelligatur l. 2. ff. de vsucap pro emp. de cuius intellectu plura præponuntur.*

Si in casu præfato substitutus quis esset in casum alienationis, & vocatus in pęnã alienationis; an alienatio administratoris præiudicet hæredi, ꝙ sic, ibi: Idẽ in prælato, extante prædicta prohibitione: præiudicare. n. poterit

terit ecclesiæ.ibi.

37 Legatarius an censeatur etiam tacitè ꝑhibitus alienare rē, si hæredi fuit iniunctum grauamen sub conditione, si legatarius fundum alienauerit.

38 Vasallis à testatore alienare prohibitis valet prohibitio, etiam nulla cā expressa; quia resultat tacita causa ex natura rei animatæ alienari prohibitæ; ne scilicet duriorem dominum experiantur; & sic vasallorum contemplatione videtur facta.

39 Dominus an possit alienare vasallos inuitos: etiam in casum necessitatis, præsupposita tali prohibitione, de qua supra.

40 Prælatus iurans ecclesiæ bona non alienare inconsulto Pontifice Romano, potest, non obstante iuramento, subsistente necessitate, alienare bona ecclesiæ nulla impetrata licentia.

41 Dominus alienans vasallos contra prohibitionem, perdit feudum, & efficiūtur liberi à iure vasallagij. quod etiā procedit iure communi; quamuis nulla esset facta prohibitio à testatore.

42 Intellectus l. Titio centum, in princ. ff. de condit. & dem. nouus traditur, quæ lex mirum obstat tex. nostro.

43 Frater sicut tenetur alere filium fratris egentem; ita etiam hæres fratris alere tenetur.

44 Futurum indicatiui denotat principium actus; futurum verò subiunctiui perfectionem ostendit; & in hoc differunt.

45 Prohibitio vestita fcā ꝑ futurū subiunctiui, nō impedit alienationē fieri.

46 Alienans nunquam dicitur contrauenire prohibitioni de non alienando; nisi rem actu tradiderit.

47 Expressa prohibitio de non alienando, efficacior est, quàm tacita, quod multis egregijs dictis roboratur. & nu. 48.

Alienari expreßè prohibita non veniunt in bonorum confiscatione generali, etiam durante vita prohibiti; secus si tacitè; quia durante vita prohibiti propter delictum ipsius, applicabuntur fisco.

49 Alienans rem alienari prohibitam in casibus, in quibus valet alienatio, tenetur fideicommissario ad æstimationem; nec non ad omne lucrum, & interesse, quód abesse probabitur ipsi fideicommissario.

Prohibito non existente soluendo, regressus datur fideicommissario contra rem alienam.

50 Fideicommissario quis teneatur ad æstimationem rei alienatæ in casu l. 3. § si quis ita, ff. de adi. leg. an legatarius prohibitus; an verò hæres præsumpta vera opinione tenentium in casu illius §. valere alienationem; sed deberi æstimationem fideicommissario.

Fideic. quis in dubio teneatur ad æstimationem rei alienatæ, an hæres, an legatarius prohibitus; & quomodo possit dici dubium, exemplificat ibi.

51 Causa odij, quam habet testator contra aliquem, est iusta causa prohibendi alienationem in illum.

52 Fiscus quando dicatur habere causam lucratiuam, vel quasi; quando verò non. item an prohibitio alienandi præiudicet fisco, & quando.

53 Alienari prohibita, distrahi possunt per creditores ipsius hæredis, quod declaratur ibi.

54 Testator an possit prohibere alienationem bonorum ipsius hæredis. tenet tandem quod sic, contra Bar.

55 Prohibitio tacita regulariter non impedit alienationem, licèt prohibitus teneatur ad æstimationem rei alienatæ. & supra nu. 47.

56 Adita hæreditate bona testatoris non dicuntur amplius testatoris; sed dicuntur bona hæredis.

57 Bona testatoris alienari prohibita, possunt ob æs alienum hæredis alienari, & durat alienatio pro vita ipsius hæredis prohibiti; eo autem mortuo reuocatur alienatio, & quare.

58 Limita, nisi hæres ipsius prohibiti mortui sit de familia: extra quam alienatio erat prohibita fieri, quia etiam pro vita ipsius durabit alienatio.

Alienari non possunt bona testatoris alienari prohibita, propter debita ex delicto hæredis.

59 Prohibitus faciat sibi ab amico mouere litē, et patiatur sñiam cōtra se ferri, & rē vēdicari, & hac cautela alienare poterit rē alienari prohibitā.

60 Sententia lata contra prohibitum, non citatis fideicommißarijs, an obsit illis? quod sic. fallit nu. 63.

61 Citandi non sunt ij, qui in consequentiam tantum lædi possunt, nisi læsio irreparabilis esset nu. 63.

62 Fideicommissarij, quibus obest sententia lata contra prohibitum, appellare poterunt à sententia, quæ contra prohibitum transiuit in rē iudicatā.

64 Alienari prohibita, alienata in personam permissam; possunt demum in personam prohibitam alienari.

65 Ecclesiæ res semel data in emphyteusim, vel in feudum, perpetuò durat emphyteutica; & si reuertatur ad ecclesiam absque solemnitate iuris, dari potest in emphyteusim.

66 Dispositio l. pater filium, §. quindecim, infra de leg. 3. procedit tantùm in personali prohibitione, per quam quilibet fuit prohibitus alienare partem suam; secus si omnes essent ipsam rem prohibiti alienare.

Prohibitionis causa semper inspicienda est: quia ab ea ampliatur & extenditur prohibitio ad rationis limites. inferas vt ibi.

67 Cohæres redimens portionem, quam alienauerat in personas permissas: an possit cui voluerit eam demum alienare.

68 Dispō §. quindecim, non procedit in alienatione, quæ fit ex cā diuisionis.

69 Cautelæ aliæ ad alienandum res alienari prohibitas, tradūtur remissiuè.

70 Dotis cā, vel donationis ꝑꝑ nuptias, res alienari prohibitæ alienari poterunt, non obstante prohibitione testōris. limita tripliciter nu. 73. & seq.

71 Statutum prohibens alienationē in forenses, nō intelligitur ꝑhibere alienationem causa dotis factam.

72 Prohibita alienari, etiā alienari poterunt pro dote ingredietis monasteriū.

76 Alienari prohibita, possunt alienari pro dote vxoris restituenda; si ante prohibitionem dos fuerit recepta per maritum.

77 Quid si dos constituta fuit, & soluta post prohibitionem? distinctionis fœdere concordantur pugnantes sententiæ.

78 Alienari prohibita, an possint ex causa alimentorum alienari, remissiuè.

79 Statutum, ꝙ alienatio fieri non possit in non subditum, est validum; est tamen odiosum, quia est contra ius ciuile, canonicum, & diuinum.

80 Alienatio facta contra tutorem præfati statuti, vsque adeo nulla est, vt non firmetur iuramento.

81 Statutum prædictum prohibens alienationem in non subditum, non valet in præiudicium ecclesiæ, & monasterij. quod limita, vt nu. 83.

82 Ius singulare, an facilius tollatur, quàm ius commune.

84 Prohibitio alienationis facta in contractu, non impedit alienationis validitatem; licet faciat alienantem incidere in pœnam promissam, vel interesse. quæ autem sit ratio, ibi traditur.

85 Pactū de retrouēdēdo, nō ipedit validitatē alienatiōis factæ cōtra pactū.

86 Alienatio in casibus, in quibus est irreuocabilis, impeditur per prohibitionem in contractu factam.

87 Pactum de non alienando, impedit alienationem, quando paciscens reseruauit sibi ius in re, vltra pactum expreßum de non alienando.

88 Prohibitio alienationis facta per pactum resolutiuum alienationis, impedit alienationem fieri; puta si dicat, promittis nō alienare; & si ad actū alienationis veneris, eo ipso res ad me reuertatur.

89 Pactum de non alienando factum super re, aliàs alienari prohibita, impedit alienationem.

90 Emphyteuta an possit legare ecclesię certā pecuniam super re emphyteutica, si in instrumento emphyteusis fuit appositū pactū de nō alienādo.

91 Emphyteuta an possit hæredib. suis prohibere alienationē rei emphyteuticæ? concluditur ꝙ sic; quia etiam rem emphy. relinquere potest ꝑ fidei.

92 Pactum de non alienando, factum cum iudicis decreto, impedit alienationem. idem in pacto de non alienando apposito super contractibus, in quibus transfertur dominium ipso iure.

93 Pactum de non alienando iuratum, impedit alienationem, & quare.

94 Alienatio an possit prohiberi per sententiam arbitri? concluditur quod non. amplia, & limita tribus modis.

95 Alienatio prohiberi potest iudicis sententia, declara vt ibi.

96 Alienatione prohibita, an censeatur prohibita hæredis institutio.

Prohibitio de non alienando extra certum genus personarum: puta extra familiam, non extenditur ad legitimi hæredis institutionem; quamuis de familia non sit, limita nu. 99.

Prohibitus alienare extra familiam, non prohibetur instituere filias, de veritate nu. 97. 98.

100 Prohibita venditione, censetur prohibita omnis alienatio. limita multimodè, remiss. nu. 103.

101 Vendōnis appellatione quācunq; alienationem comprehēdi, est ex larga significatione; quia de sermonis ꝓprietate tātū venit emptio, & vēdō.

Vendōnis appellatione in statutis non venit alia alienatio, quàm quæ fit per venditionem.

102 Statutum prohibens immobilia vendi forensibus, censetur etiam omnem alienationis speciem prohibere, & quare.

104 Dōne prohibita, censetur omnis alienatio prohibita. limita dupliciter.

105 Donans rem prohibitam, an teneatur ad æstimationem.

106 Filijs prohibitis alienare, an ēt censeantur nepotes prohibiti? quod non, & quare. limita nu. 108.

107 Filiorum appellatione in odiosis, non veniunt nepotes.

109 Hæredibus prohibitis, an censeantur prohibiti hæredes hæredum? quod sic: verum in prohibitione facta nomine appella. hæredis; secus si per nomina propria. intellige vt nu. 110.

111 Prohibitio facta hæredibus per dictionē importantem nomen proprium, vt per dictionem, dictos, vel supra, aut infrascriptos hæredes prohibeo, non extenditur in hæredes, & quare.

Dictio, ipse, ipsa, ipsum, est personalissima, & demonstratiua ad oculum.

112 Prohibitio comprehendēs hæredem hæredis prohibiti, non extenditur vltra quartū gradum prohibiti. intellige nisi testator adiecerit, quod vult bona perpetuò venire ad omnes descendentes suos in infinitum.

113 Alienari prohibita per testatorem, an præscribi possint, vel vsucapi? Cōclu. non posse. Limita non procedere in præscriptione longissimi temporis. nu. 114. & alijs modis. nu. 115.

116 Præscriptio in rebus alienari extra familiam prohibitis; licèt currat in ꝑiudiciū proximiorum qbus tempore præscriptionis cōpetebat ius agēdi, non tn̄ currit in præiudiciū sequentiū ī gradu, q non valebant agere.

Quid si seq. in gradu sint hæredes proximorum, contra quos decursa est præscriptio, an ex persona sua possunt alienata vendicare.

117 Iudicis præceptum, nudum à causæ cognitione, non valet. fallit in 6. casibus hic relatis, & alijs remissiue.

118 Clausula iustificatoria, & si senseris te grauatum, &c. solet communiter apponi in præceptis iudicum, & saluat præcepta nuda.

119 Prohibitio simplex alienationis extra familiam, non inducit fideic. nisi in casum alienationis tantum De veritate tamen ibi.

120 Testatore simpliciter ꝑhibente bona alienari, adijciēdo cām enunciatiuè hoc mō, ita. n. fit ne de familia exeāt, nō inducitur fideic. ī casum mortis

121 Testatore simpliciter prohibente bona alienari, adijciendo cām per hæc verba,

verba,in familia relinquantur,an inducatur fideicommiſſum.
122 *Teſtatore ſimpliciter prohibente bona alienari,adiecta cauſa;quia vult bona conſeruari in familia,an inducatur fideic.etiam poſt mortem prohibiti,quamuis plures teneant quod ſic,contra tamē concluditur n.123*
124 *Teſtatore prohibente bona alienari extra familiam,quia vult bona cōſeruari in familia;an inducatur abſolutum fideic.poſt plura concludit, non induci.quid autem ſi inducatur,ibi traditur.*

FIliusfamilias §.Diui. Diuiditur in tres partes, vt hic per
Bar.vel in 4.vt hic ꝑ Iaſ.h.d.Præceptum teſtōris de non
alienando à cauſa,vel perſona veſtitū, valet; citra tñ creditorū
ꝑiudiciū;aliàs tanꝗ nudum,nullius eſt momenti. Vel negatiuè
ſic.Prohibitio teſtōris de non alienando,nuda,nō valet, veſtita
verò cā,vel alicuius ꝯtemplatione,tenet,licèt creditoribus non
1 ꝑiudicet.†No.primò,ꝙ ꝓhibitio đ ñ alienādo,à cā veſtita,obli
gat ꝓhibitū.Circa iſtud no.vidēdū eſt primò,Quib.in cauſis ve
ſtiat hm̄oi ꝓhibitio.Scđò,an indiſtinctè ꝓhibitio veſtita impe-
diat alienationē.Et duo ꝯpēdiosè nitar expedire,latius ea diſcuſ
2 ſurus in apparatu gl.& Bar.†Veſtitur itaq;primò ex cā ꝯſeruan-
di bona in familia.l.cū pr̄,§.libertis.l.peto.§.fratre,inf.ti.prox.Et
aduerte,ꝙ ꝓhibita alienari extra familiā,nō ꝓhibent alienari in
ſororē;ēt nuptā extra familiam,vt eſt tex.in l volūtas.C.de fidei
com.& conſuluit Cur.ꝯſ.64.Antiquiſſima, & nobiliſſima fami
lia,col. 6.An aūt ex ꝓmiſſione de nō alienando,adiecta cā, vt
bona ꝯſeruentur in familia,reſultet duplex fideic.vnū in caſum
alienationis,alterum in caſum mortis,tradit ꝑ doc.maximè A-
lex.in l.qui Romæ,§.cohæredes,ff.de verb. obl. et dicā inf.Scđò
3 veſtit prohibitio † ex cā,quia bona ꝓhibita alienari,fuerunt añ-
ceſſorū ſuorū.l.ſi in emptionē.ff.de minor. Eſt.n. iuſta affectio
ꝯſeruandi illa bona in familia.Qua rōne Pau.de Caſt.& d.Iaſ.in
l.3.C.eo. dñt,ꝙ diſpō l.hēbat,inf.de leg.3.ꝗ vult ꝙ bona prohi-
bita alienari non poſſint pignorari pro tāto ꝑtio quanti valet,
non procedit in re,ꝗ fuit añceſſorū,qa non eſt veriſimile,ꝙ pi
gnorans non dēat eā redimere ꝑꝑ affectionē.No.tñ ꝙ affectio
ad bona,ꝗ fuerūt anteceſſorū; licet ſit iuſta ꝗtum ad ꝯſeruatio
nē,ñ tñ eſt iuſta ꝗtū ad diſtractionē,ꝑ maiori ꝑtio,ꝗ valet;qa ta
lis affectio ñ dēt augere ꝑtiū,vt in pulchro caſu tradit Cępo.in
4 trac.de ſimul.ꝯct.col.12. Tertiò veſtit†ex tacita cā, ꝗ colligit ex
nā rei alienari ꝓhibitę;puta,ſi teſtōr ꝓhibeat alienari turrim,ſm
gl.& ſcrib.in l.quotiesab oīb.C.de fideic.Nā ꝑſumit cā, vel qa
erat tutiſſimum refugiū agnatorū ſuorum,vel ſplēdor familiæ.
Et idē ſi ꝓhibeat alienari caſtrū,vel pulchrū palatiū,vt inf.ꝑ Bar.
Et idē ſi prohibeat alienari ſeruos.Ex hac. n. prohibitione reſul
tat tacita cā;qa nolebat,ꝙ ſerui,vel vaſalli experirentur duriorē
dñm;& ſic gr̄a ipſorū ſeruorū,& vaſallorū fuit fcā. Vł ſi ꝓhibi-
tus hr̄s erat crudelis,reſultat tacita cā;qa volebat ſeruos,& vaſal
los à crudeli dño excoriari;ſic odio ipſorū veſtit ꝓhibitionē,vt
eſt tex.in l.gñalr̄.§.ſi petitū,ff.de fideic.libe.& dicā inf.in 5.opp.
5 Bar.†Quartò veſtit ex cā;qa res alienari ꝓhibita,fuit ſibi dona-
ta ab Imꝑatore;nā tūc teſtōr ꝑſumit habuiſſe affectionē ad do-
na imꝑialia,ſm Ale.& Mod.hic.Et idē dicerē,ſi teſtōr exprime
ret cām;qa eſſet ſibi donata à chr̄ianiſſimo Frācorū Rege.Nā
6 †oīa priuilegia ꝯceſſa donationib.imꝑialib.de qb.in l.cū multa.
C.de bonis,ꝗ libe.intelligunt ēt ꝯceſſa donationib. factis à ſere
niſſimo Frācorū Rege,ꝗ eſt Imꝑator in regno ſuo ſm Old ꝯſ.
155.& And.de Iſer.in c.1.ꝗ feu.da.poſ.quos ſeqt d.Iaſ.in auth.ex
teſtō,col.5.C.de colla.Adde ꝙ idē dñt Io.Fab.Cy.& d.Iaſ.in l.j.
col.3.ver.nunqd āt Rex Francorū,& ibi latè in add.ad eū, C.de
ſum.tri.Spe.in ti.de appe.§.nunc tractemus,in prin.Car.Alex.in
c.ius Quiritū.j.diſ.& Io.Ferr.in trac.viginti ꝑrogatiuarū īſigniū
illuſtrii.domus Frācorū,ꝑrog.j.ꝑ totū.Quinto veſtit ex cā,ꝗ ta-
7 citè colligit rōne ꝑſonæ prohibitæ;puta,ſi teſtōr hr̄di,vł legata-
rio minus induſtrio,interdicat alienationem. l. Titio centū, in
prin.inf.de cond.& dem.de qua cā dicam inf.in 3.opp.Bar.Sex-
8 to veſtit à condōne,ſub qua fuit fcā ꝓhibitio,ſm Ale.hic ꝑ tex.
in l.4.§.fin.ſ̄ de ꝯd.inſt.vbi eſt caſus,ꝙ ſi teſtōr inſtituat Titiū, ſi
Pāphilū ſeruū hr̄ditariū non alienauerit,valet hęc ꝓhibitio ꝯdō
nalis;& inſtitutus cogit cauere cohæredi,de nō alienādo; ſed ſi
cohr̄dē nō habuerit,reijcit cōdō tanꝗ impoſſibilis.Iſte tex.vr̄ ꝓ
bare ꝯriū,vt ibi perpendit Bar.qa ſi reijciat ꝯdō, caſu quo pro-
hibitus nō habeat cohr̄dem cui caueat, cenſetur talis ꝓhibitio
fcā fauore ipſius ꝓhibiti; merito non valet. Sed ex alio quoq;
non vr̄,ꝙ ille tex.faciat ad rem nr̄am: qa ſtat ꝯclo, ꝙ ꝓhibitio
iuſtificetur ab ipſa ꝯdōne,ꝗ loco cauſæ hr̄.l.à Titio,ff.de verbo.
obli.Sed in illo tex.ipſa prohibitio,erat ipſa ꝯdō:vñ ab ea iuſtifi
cari non pōt,cum aliud de neceſſitate debeat eſſe ꝯdō, & aliud
prohibitio,vt docet Bar.in l.1.in 2.q.inf.de ꝯd.& dem.Et ſi dixe
ris,ꝙ prohibitio non concernit niſi fauorem prohibiti.reſpon
deo,ꝙ adimplementum condōnis reſpicit affectionem teſtato
ris affectantis adimpleri cōdōnem.d.l.Titio.Stat igitur declara-
tum not.quomodo veſtiat ꝓhibitio.Diſcurramus modò, An
ſit indiſtinctè verum,ꝙ talis ꝓhibitio alienationem impediat.
Reſpondeo ꝙ non,& in multis caſibus permittitur alienatio,
9 non obſtante prohibitione.Primus caſus eſt†in alienatione fa-
cta cā æris alieni exoluendi;& ſic prohibitio intelligitur de alie
natione voluntaria;non de neceſſaria,vt hic in fi.& in l.peto, §.
ꝑdiū.inf.ti.ꝓxi.Secundus caſus qñ prohibitio veſtita, fcā eſt per
verbū ſubiunctiui,l.Stichus ſeruus.ff.de manumiſ.teſt. de quo
10 dicā in 7.opp.Bar.Tertius caſus,† in alienatione momentanea,
per quam non dr̄ ꝯuentum prohibitioni,ſm Ang.in l.volūtas,
in fi.C.de fideic.vbi dicit,ꝙ alienatio fcā extra familiam,cū pa-
cto ꝙ incontinenti reſtituat vni de familia,valet,& tenet,argu.
l.fi.§.fi.C.de bon.quæ libe.ſequitur d.Iaſ.ꝑ tex.in l.cogi, §. hi qui
ſolidum,inf.ad Treb.Sed tu limita,& declara dupliciter. Primo
vt procedat,ſtāte pacto ſecus ſi fiat alienatio ſimpliciter dato ꝙ
extraneus,in quē fcā eſt alienatio,reſtituat incontinenti vni de
familia.Iſtud probo per id,qđ decidit Bar.in l.ſequitur.§. idem
Labeo.ff.de vſuc.& d.Iaſ.in l.fi.char.pe.verſ.20.ꝗro.C.de iu.em
phy.vbi emphyteuta cadit in pęnā commiſſi,ſi rem emphy.alie
nauerit irrequiſito dño;dato ꝙ incontinenti redimat, ſi ſimpli
citer alienauit.Iſtud tñ tēperabis,vt procedat,qñ alienatio erat
prohibita contēplatione alterius,cui immediatè poſt alienatio
nē acquirebat ius;ſecus ſi ꝑ appellationē ſtatim ſibi non acqui-
rebat ius;puta ſi nondū dies fideic.ceſſiſſet,ſm Ang.conſi. 168.
Viſo puncto,col 2.pro quo facit tex.in l.Statius,§. Cornelio Fe
lici.ff.de iu.fiſ.Scđò declara,niſi alienatio cū pacto,ꝙ illico reſti
tuat vni de familia,fieret tali ꝑſonę,ꝗ veriſilr̄ pactū nō ſit ſerua
tura;vł fieret pactū,ꝙ reſtitueret vni de familia,ꝗ veriſilr̄ patiet
extraneū reſtituere rē,& ꝑſeuerare ī poſſeſſione.Iſtud ꝓbo ꝑ il
lud,qđ dicit Bal.in l.hac edictali,in verſ.circūſcriptione.C.de ſe.
nup.vbi limitat diſpōnē d.§.hi,ꝗ ſolidū,vt nō ꝓcedat,qñ ſpurius
eſſet rogatus reſtituere hr̄ditatē ſereniſſimo Regi Francorū, ꝗ
veriſilr̄ eam non acceptabit,& ſequit d.Alex.in d.§.hi,ꝗ ſolidū.
11 Quartus caſus eſt † in alienatione facta à prohibito,non haben
te ſcientiam prohibitionis.l.fi.§.fi.inf.ti.ꝓx.vbi dr̄,ꝙ ſi res ſubie-
cta fideic alienet à fideic.ignorante,fideic.ſolum hēt ius ꝯſequē
di pretium ab alienante.Sed Pau.de Caſt.ibi,& in ꝯſi.17.aliàs eſt
in ꝯſi.257.ſm antiq.impreſ.inci.In cā,ꝗ vertit Parmę,tenet ꝯ.&
ſequitur d.Iaſ.hic,& Ale.in l.Marcellus.§.res quæ.inf.ad Treb.qa
diſpō d.§.fi.loquit in fideic.ſub ꝯdōne:nos aūt loquimur in ex-
preſſa ꝯdōne,de nō alienando. Vnde cum diſpō d.§.fi.ſit exorbi
tans,non eſt extendenda.l.ſi verò.§.de viro.ſ.ſol.ma.qa fortior
eſt expreſſa prohibitio alienationis,quàm tacita proueniens ex
fideic.ꝯdōnali,ſm gl.in l.cum pr̄.§.libertis,inf.titu.prox.Et quia
alienatio rei ſubiectæ fideic.ꝯdōnali,ante ꝯdōnis euentū,mero
iure valet;licèt eueniēte ꝯdōne fingat ſꝑ fuiſſe inualida.l.fi.§.ſin
aūt.C.com.de leg.Prohibitio aūt alienationis expreſſa, vſque à
principio reddit alienationem nullam;vt hic in ver.nullius mo
menti.Sed tu prouecte conſidera,ꝙ ratio ignorantiæ,ſuꝑ qua
fundatur deciſio illius §.dēt eſſe gñalis.l.regula.§.cum quis.ff.de
iu.& fac.ign.ergo etiā militabit in caſu noſtro.Niſi dicas, ꝙ iu-
ſta ignorātia bene ꝑt operari,ꝙ alienatio à principio valida,ꝑ-
petuò conſeruet;nō tñ ſequit,ꝙ poſſit operari, ꝙ alienatio ab
initio nulla.conualidet.No.tamen deciſionē illius §.in actu pra
ctico:quia ſi agas ad rem alienatam rōne fideic.non obtinebis,
niſi probes,ꝙ alienans,& acquirēs,hēbāt notitiam fideicō. ſm
Ang.in l.fi.§.ſed qa,C com.de leg.& d.Ale.conſi.4.Viſo proceſ-
ſu.li.3.Quod intelligas,ſi alienans erat ſuus hr̄s,ſiue de ſucceden
tib.ab inteſtato,& ignoraret contenta in teſtō;ſecus ſi alienans
erat hæres extraneus,quia præſumitur habuiſſe notitiam fideic.
vt tradit Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres,in 5.& ſeq.q.vbi ſcri-
pſi.ff.de verb.ob.Quintus caſus eſt,qñ ſemel alienatio facta fuit
12 in perſonā permiſſam,tunc poterit deinde alienari in ꝑſonam
ꝓhibitā;l.pr̄.§.qndecim,inf.de leg.3.de quo dicā in 1.q.Bar. Sex
13 tus caſus†in alienatione facta ex cā dotis, vel donationis ꝓpter
nup.auct.res,quæ.C.cō.de leg.de quo dicam in 2 q. Bar. Septi-
14 mus caſus,†qñ oēs de familia,quorū ꝯtēplatione facta eſt ꝓhi-
bitio,ꝯſentiunt alienationi,l.nihil.§.oībus.inf.eo.l.cū pater.§.li-
15 beris.inf.ti.proxi.Octauus caſus, † qñ teſtōr ſolū ꝓhibuit bona
alienari extra familiā;tunc ſi illi de familia interpellati recuſent
emere,poterunt in extraneū alienari, ſm Bar.in l. qui Romæ.
§.cohr̄des,ꝑ illū tex.ff.de ver.obl.Secus ſi teſtōr addidiſſet cām,
qa vellet ꝯſeruari bona in familia; tunc nullo caſu valeret alie-
16 natio,l.peto.§.fratre,cū ſi.inf.tit.prox.Nonus caſus,†qñ res alie
nari prohibita,eſſet in tā longinquis partibus,ꝙ ꝓhibitus com-
modè non poſſet vtifrui: tunc valeret alienatio,ſm Bal in l.vo-
luntas.C.de fideic.per tex.in §.ſin aūt annale legatū, in authen.
de eccle.ti.Sed d.Iaſ.iſtud non admittit,qa ille tex.loquit in ꝓhi
bitione legis,quæ non habet notitiam,vbi ſita ſint bona aliena
ri ꝓhibita;nos loquimur in ꝓhibitione teſtōris habētis notitiē
ſitus,& locorū rerū ſuarū.Sed certè lex dicit eſſe certa de oībus
quæ ſunt in rerū natura,vt tradit ꝑ Mo.in l.cū ad ꝑſens.ff.ſi cer.
pe.Præterea d.Iaſ.ꝑſupponit,ꝙ ſi teſtōr ignoraret bona eſſe in
loco remoto,ꝙ ꝓhibitio non extenderet ad illa bona.Ego aūt
credo ꝯriū indiſtinctè;& ꝯſidero,ꝙ ꝓhibitio,de qua in d.§. ſin-
aūt annale,fuit facta fauore eccleſiæ,vt non poſſint eius bona
alienari

alienari,auct.hoc ius porrectũ.C.de sacrosſ.ecc.& iō cessante fa-
uore(puta,ꝙ vtile sit ecclīæ,ꝙ fiat alienatio)cessat ꝓhibitio, &
ita loquit̄ ille tex.& tex.in c.si de exc.& c.seq.12.q.2.& tradit̄ ibi
ꝑ gl.in sum. In casu aūt nr̄o ꝓhibitio facta fuit fauore familiæ,
vel alterius ꝯtemplatione; vñ,licèt non sit vtile ꝓhibito retine
re rē in remotissimo loco,est tñ vtile fideicōmissarijs,ꝙ eis ap-
plicet̄ res,si alienetur,& iō, q̄a durat rō ꝓhibitionis, non debet
17 posse prohibitus alienare.Decimus casus est † in alienatione fa-
cta ab eo,q̄ reperitur vltimus de familia,cuius ꝯtemplatione fa
cta fuit ꝓhibitio,ſm Pau.de Cast.ꝯsi.45.Vr̄ dicendũ,& sequitur
d.Iaſ.per tex.in arg.in l.Mutianæ.inf.de ꝯd.& demo.sed tu adde
meliorem tex.in l.ij,qui solidũ.§.pe.inf.ti.ꝓx. Sed dubito. Quid
si alienans,qui t̄pe alienationis erat vnicus de familia postea ꝓ-
creauerit filios; an per ipsos reuocabuntur alienata? Rñdeo ꝙ
sic, q̄a cā quare à principio valuit alienatio,redit ad non cām,
vt est tex.cũ gl.in vers.superſit,in d.l.peto.in § fratres. inf.ti.ꝓxi.
18 Vndecimus casus est† in prohibitione alienationis bonorũ ip-
sius hr̄dis,quorum alienatio valet,non obstante prohibitione;
licèt hr̄s teneatur ad p̄tium illis, quorũ ꝯtemplatione facta fuit
prohibitio,l.si quis inquilinos.§.1.inf.e. sequitur inf.Bar.vbi di-
cā,& ita consuluit Bal.consi.89.d.Tho.Asinarius. lib.1. Ego tñ
inf.demr̄abo ꝯ̄rium esse verius. Quosdā alios casus speciales vi-
debimus inf.in discursu. Scd̄o no ꝙ ꝓhibitio vestita à persona
19 valet & tenet,ꝯcor.tex.in c.fi.Insti.eo.† Dr̄ aūt apparere de ve-
stimēto personæ,qñ dictũ fuit expresſè,ꝙ si alienetur,deueniet
in Titiũ,vt hic,& in d.§.fi.& in l.1.C.de his, q̄ pœ.no. Vel tacitè
colligi p̄t,qñ grauat hr̄s ad aliquid dandũ alteri,si legatarius alie
nauerit rē legatā;nā tunc ꝯtemplōne hr̄dis censetur legatarius
tacitè prohibitus alienare,l.3.§.si q̄s ita.ff.de adi.leg. Vel dr̄ appa
rere tacitè,ꝙ sit facta ꝯtemplatione alterius,qñ testōr plurib.hr̄
dib.vel legatarijs alienationē ꝓhibuit;tũc.n.censet̄ ꝓhibitio fa-
cta ꝯtemplōne eorũ, q̄ non alienabũt,ſm gl. quā ibi sequitur
Imo.in l.codicillis.§.instituto,inf.ti.ꝓx.Sed ꝯ̄ gl.& Imo.tenēt Sa
ly.in l.volũtas.C.de fideic.& d. Ale.in d.l.q̄ Romæ.§.cohr̄des. &
sequit̄ Cor.hic,qñ testōr simpl̄r ꝓhibuit alienationem; secus si
cām addidit,vt ꝑpetuo apud ipsos remaneret, & ita intelligunt
gl.in d.§.instituto, relatā ad illũ tex. quē sic ēt intellexit Dec.ꝯsi.
23.col.2. Vel nisi testōr iussisset eos inuicē cauere de nō alienā-
do;tũc cēsent̄ in casum alienationis vocati illi,q̄ nō alienarunt,
aliàs testōr cautionē p̄stari voluisset in vanũ,ſm Soc.in d.§.cohr̄
des col.5.ꝑ tex.in l.pr̄.in §.mr̄.inf.de le.3.& in l.is cui.inf.de ꝯd.&
dem.Pro Imo.tñ vr̄ facere tex.in l.4.§.fi.s̄.de ꝯd.inst. Tertio no.
20 †ꝙ ꝓhibitio de non alienādo, nuda à cā & à ꝑsona, nullius est
momēti.ad idē tex.in l.pr̄ filiũ §.Iulius Agrippa,& in l.Lucius.ī
prin.inf.de le.2.Et rō est,ſm Raph.Co.& Mod.q̄a testōr simpl̄r
ꝓhibēs hr̄di alienationē,cēset̄ ei ꝯsulere potius,q̄ p̄cipere,qd̄ ꝯ-
siliũ hr̄s nō tenet̄ seq,l.cũ pr̄.§.mādo.inf.ti.1.l.legatis.§.circa.inf.
de ann.leg.Sed ista rō nō placet, q̄a Iurecōſ. hic hāc ꝓhibitionē
dicit esse p̄ceptũ,& nō ꝯsiliũ.Vera ē ergo rō Iurecō.q̄a testōr ta
lē legē dicere nō p̄t,ꝙ ē dicere,ꝙ testōr nō p̄t ꝓhibere,ne ꝓhi-
bitus hr̄s alienare solo suo fauore,renũciet illi fauori.l.p̄t.inf.ad
leg.Falci. q̄ lex ꝓcedit; ēt ꝙ testōr vetuisset hr̄di, ne remitteret
falcidiā,ſm Ale.post alios ibi,& in l.nemo p̄t.s̄.eo. Fallit primò
21 ſm quosdā†in ꝓhibitione roborata iur̄o testōris,arg.l.cũ q̄s de-
cedēs.§.codicillis.inf.de le.3.q̄ nihil facit ad hāc rē;& q̄a si ꝓhibi
tio fcā ꝯtēplōne alterius valet;valebit ēt ꝯtēplōne testōris. Sed
certè volũtas testōris sola,nō p̄t vestire nuda ꝓhibitionē;q̄a nō
p̄t facere testōr,ꝙ ꝓhibit⁹ nō renũciet suo fauori.Vñ ego ꝯclu-
do,ꝙ iur̄m nō vestiat nudā ꝓhibitionē; q̄a qñ facultas alienādi
depēdet à sola volũtate iurātis, iur̄m de nō alienādo nō inficit
alienationē;dato ꝙ alienās sit piurus,ſm Inn.ī c.dilecto,de p̄b.
quē sequit̄ Pan.in c.intellecto,co.3.de iureiu.& facit qd̄ vult gl.
solēnis in c.fi.de ꝓc.in 6.in casu nr̄o facultas alienādi depēdet à
volũtate testōris iurātis,& hr̄dis ꝓhibiti; ergo valebit alienatio,
ēt ꝙ vterq; iurauerit.Preterea nō p̄t iur̄m vestire nudā ꝓhibitio
nē;q̄a virtus iur̄i nō ī mutat nām actus, sup quo interponit̄.l.fi.
22 C.de iura.calũ.Scd̄o fallit,† si nudæ ꝓhibitioni sit adiecta pęna ī
casũ alienationis;q̄a tũc vestit̄ ꝓhibitio ab ipsa pęna,ſm Bar.Bal.
& alios in l.volũtas.C.de fideic.Ale.& Iaſ.hic.Cro.āt hāc l̄itatio
nē verā credit q̄tũ ad pęnā trāslationis rei alienatæ ī aliũ,ꝓut lo
q̄t Bar.in d.l.volũtas,nā tũc cēset̄ ꝓhibitio fcā ꝯtēplōne eius,in
quē trāsfert̄,vt hic, & in istis terīs ꝯsuluit Ang.ꝯſ.165. Testōr in
oīb.& Ale.ꝯſ.57.Perspectis testō,li.2.& Are.ꝯsi.9. Visa col.1.&
Dec.ꝯſ.182.In casu occurrēti,co.2.Sed q̄tũ ad pęnā extrīsecā,pu
tà pecuniariā,quā testōr solui voluit ꝑ alienātē,audacter rñdet,
ñ valere ꝓhibitionē; q̄a p̄ricipalis ꝓhibitio nuda ñ p̄t à dispōne
pęnali accessoria vestiri,l.nuda.C.de ꝯ̄h.& cō.stip.Sed istud nihil
est;q̄a hic nō agit̄ de sustinēda ꝓhibitione,vt valeat,q̄tum ad ir-
ritādā alienationē fcām ꝯ̄ ꝓhibitionē;sed agit̄ de pęnę ꝯmissiōe,
q̄a fuit ꝯ̄uētũ ꝓhibitioni;& hoc respu valet ꝓhibitio.Nā stiplō
pęnalis incipiēs à pacto nudo ꝯmittit̄,si pacto ꝯ̄ueniat̄,vt ꝑ Bar.
in l.ita stipulat⁹.la grāde,in 6.opp.5.ꝑtis.ff.de verb.obl.& pęna ꝯ
mittit̄,q̄uis stiplō alteri fcā nō valeat,l.stiplō ista.§.alteri.ff.d ver.
ob.Nec ob.dũ Cro.dicit, ꝙ pęna nō dētur, vbi actus nō tenet,l.
stiplō hoc mō ꝯcepta.ff.e.de ver.ob.q̄a verũ est,qñ actus est nul
lus;q̄a fact⁹ ꝯ̄ legē actui resistētē,vt in d.l.stiplō.& in l.gñal̄r,e.ti.
Secus vbi lex nō resistit actui ne fiat,nā tunc ꝯmittit̄ pęna, q̄uis
actus nō valeat,d.§.alteri,& ibi Bar.In casu nr̄o lex nō resistit te-
stōri,neq; ꝓhibitioni: sed iō ꝓhibitio nuda nō valet; q̄a testōr
hāc legē dicere nō p̄t. valebit ergo adiectio pęnæ,quā potuit te
stōr imponere,& ꝓ hoc vr̄ casus in l.1.C.de his,q̄ pę.no. ꝙ locũ
23 hēt ēt in pęna extrīseca.Tertiò fallit†in ꝓhibitione nuda,de nō
alienādo rē,ēt à iure cōi ꝓhibitā alienari;nā talis ꝓhibitio valet
& operat̄ ꝙ res alienari nō possit, ēt in casibus à iure ꝑmissis.§.
sanctissimas.in Auth de alien.& emph. ꝑ quē ita tenet Bal.in l.
quoties.C.de fideic.Raph.Com.Imo.Ale.& d.Iaſ.hic.Sal.in l.ea
q̄dē.C.de ꝯd.ob cau. vbi infert, ꝙ si in traditione fundi dotalis
interueniat pactũ de nō alienādo,nō poterit fundus dotalis alie
nari,ēt in casib.ꝑmissis.sequit̄ Soc.ꝯsi.49.col.fi.li.1.vbi l̄itat dispō
nē l.fi.§.fi.inf.ti.ꝓx.de qua dixi s̄.in vers.10. casus,vt nō ꝓcedat;
qñ cũ ꝓhibitione testōris ꝯcurrit ꝓhibitio legis;& idē ēt tenēt
gl.& Cano.in c.verũ,de ꝯd.appo. Istā l̄itationē improbat solus
Cro.hic,col.2.duabus rōnibus.primò mouet̄,q̄a ꝓhibitio nuda
est nulla,ergo nullũ pariet effectũ,l.nō dubiũ.C.de leg.l.2.C.de
eunu.Sed aduerte,q̄a an hoc casu ꝓhibitio sit nulla,ē id,de quo
principal̄r agit̄;ergo ex hoc nō licet arguere; q̄a nō est licitũ re-
currere ad principiũ,arguēdo ſm logicos.Vñ tenēdo cōem,rñ
deo ꝙ ꝓhibitio non est nuda, sed vestita à ꝓhibitione legali, à
qua fomētũ sortit̄ ꝓhibitio testōris.Scd̄o mouet̄;q̄a qualitas,q̄
nō ꝯsiderat̄ in casu,de quo agit̄,nō auget effectũ dispōnis,l.1.C.
de legi.hr̄.& tradit Bal.in c.1.in si.de gra.succe.Ad hoc rñdeo,ꝙ
isto casu ꝓhibō testōris dēt esse ī ꝯsideratione;nā iō nō valet,q̄a
testōr nō p̄t impedire ꝓhibitũ,ne suo fauori renũciet,q̄ rō ces-
sat,qñ cũ ꝓhibitiōe testōris,ꝯcurrit ꝓhibō legis,q̄ p̄t ī pedire ꝓhi
bitũ,ne suo fauori renũciet,l.1.& ꝑ tot.ff.de fun.do. Et iō dico,
ꝙ ꝓhibitio testōris vestit̄ à cā, qua vestit̄ ꝓhibō legis. sed illa cā
est sufficiēs, ne ꝓhibitus alienet ꝯ̄ ꝓhibitionē legis; ergo erit ēt
sufficiēs ne alienet ꝯ̄ ꝓhibitionē testōris.Nec obstant rñsiones,
quas idē Cro.accōmodauit ad d.§.sāctissimas. Et primò nō ob.
dũ dicit,ꝙ loquit̄ in ꝯ̄ctib.nos aūt loq̄mur in vltimis volũtatib.
q̄a rñdeo,ꝙ imò loq̄t gñal̄r;ergo gñal̄r dēt ītelligi,l.1.§ & gña-
l̄r.inf.de leg.p̄st. Et si dixeris verbũ, dederint,de quo ibi,refert ad
ꝯ̄ctus,l.pronus.cũ gl.ff.de ꝓb.Rñdeo,qd̄ est verbũ cōe,ꝙ ēt ada
ptat̄ ad vltimas volũtates,l.de fideic.C.de trāſ.l.si q̄s ita scripserit.
ff.de manu.test.Deniq; nō obst.dũ rñdet,ꝙ ille tex.loquit̄ in ꝓ
hibitione facta ꝑ verba vl̄ia negatiua,nullo mō, q̄ ꝯplectuntur
oēm casum;& sic ēt casũ à iure ꝑmissum,l.obligari,in prin.s̄.de
aucto.tu.aliàs illa verba essent sine effectu operādi,qd̄ nō est di
cēdũ,l.si qñ.s̄.e.c.si Papa,de priu.q̄a istud retorqueo;nā p̄suppo
sita p̄tāte ꝓhibēdi,necesse est fateri,ꝙ ꝓhibitio testōris ꝯcurrēs
cũ ꝓhibitione legis,intelligat̄ facta ī casibus à iure ꝑmissis, alio
quin erit frustratoria.Vbi āt testōris p̄tās nō admittet̄, ꝓhibitio
nihil oꝑabit̄,ēt ꝙ sit facta ꝑ verbũ vl̄e,vllo mō, vt est tex. in d.l.
pr̄ filiũ.in §.Iulius Agrippa.Quartò no.ꝙ ꝓhibita alienatione ꝑ
24 testatorē,†nō intelligit̄ ꝓhibita alienatio necessaria,q̄ fit ob æs
alienũ exoluendũ, & sic hmōi prohibitio non nocet creditori-
bus.Ad idē tex.in l.peto.§.p̄diũ,vbi Bar. inf. ti. proxi. & in l.pr̄ fi-
25 liũ,in prin.& ibi ēt Bar.inf.de leg.3.†Et gñal̄r q̄libet prohibitio
de non alienādo,intelligit̄ de volũtaria alienatione, non ēt de
necessaria,l.alienationis.ff.fa.ercis.l.1.ff.de fun.dot.l.Senatus.in
prin.& ibi Mod.s̄.e.l.1.C.de p̄d.minor.Hinc Bal.in l.2.ad fi. C.si
26 aduer.ven.determinat,† ꝙ vxor ꝓ dote sua possit liberè distra-
here fundũ,quē testōr alienari prohibuit;q̄a volebat post mor-
tem hr̄dis in eo ꝯstrui ecclesiā,per tex.in l.creditoris arbitrio.ff.
de distr.pig.& l.1.C.debit.ven.pig.impe.non poſ. Hanc decisio-
nē non admittit d.Iaſ.q̄a filius non p̄t eligere l̄tīmam in fundo
alteri sp̄aliter legato,vt inf.dicā,ergo arguēdo de l̄tīma ad dotē
vt arguit Bar.in l.Titio centũ.§.Titio genero.inf.de ꝯd.& dem.
ēt vxor non poterit ꝓ dote distrahere fundũ ecclæ legatũ. Sed
ista rō me parũ mouet,q̄a filius nō hēt arbitriũ eligendi l̄tīmā,
sicut hēt creditor,d.l.creditoris arbitrio.Itē filius non hēt hypo
thecata bona pr̄is ꝓ l̄tīma,ſm Soc.in l.si ex toto.in prin. s̄.eo.si
cut vxor bona mariti,l.assiduis.C.q̄ pot.in pig.hab.Cogita tñ,q̄a
adhuc mihi vr̄ decisio Bal.ꝑiculosa;q̄a ecclīa hñs fundũ sp̄alitę̄
hypothecatũ,p̄ferenda vr̄ vxori hñti gñalē;si sibi satisfieri possit
aliũde,l.2. C.de pig.nec fauor dotis hoc casu ꝯsiderandus vr̄ in
odiũ ecclīæ,q̄a priuilegiatus non vtit̄ priuilegio ꝯ̄ priuilegiatũ,
27 l.fi.C.de sacrosſ.ec.Ex isto no.infert ēt d.Iaſ.ꝙ filius†poterit alie-
nare de bonis alienari ꝓhibitis tm̄,q̄tũ capit sua l̄tīma,ñ obstāte
ꝓhibitione,q̄a fili⁹ in l̄tīma dr̄ creditor,ſm gl. in l.si q̄s legatũ.§.
fi.& ibi Bar.ff.de fals.& q̄a valet ar.de dote ad l̄tīmā,& q̄a de l̄tī-
ma reijcit oē grauamē,l.qm̄ in prioribus.C.de inof.tes.ergo ēt
reijciet̄ ꝓhibō de nō alienādo,q̄ dr̄ grauamē,vt hic in ver.fidei-
cōmissario,iūcta l.cohr̄di.§.cũ filiæ.s̄.de vul.& pup.& ita ꝯsuluit
Are.ꝯſ.19.Ex fcō ꝓponit̄,col.2.& seq. & sequunt̄ oēs Mod.hic.
Sed ꝯsidera, quare testōr p̄t grauare filiũ in re propria,l.vnũ ex

familia,§.si rē.inf.tit.prox.& tñ non p̄t grauare in ltīma, q̄ solū
dr̄ quasi debita filio,ſm gl.in l.3.C.de iu.& fac.igno. Non disce
das a cōi,ꝑ qua est tex.in auth.res q̄,& ibi no.D.Ias.C.cō.de leg.
28 Limita tñ dupl̄r.Primò.vt procedat in ꝓhibitione ꝑpetua;sec⁹
in ꝓhibitione ad tp̄s,puta vsq; ad 30.annos;qa censet̄ fcā fauo-
re filij,vt ꝯsulat̄ imbecillitati sui intell̄s,l.Titio centū.in prin.inf.
de ꝯdi.& dem.& ita ꝯsuluit Pau.de Ca.ꝯsil.234.Visis & ꝯsidera-
tis oībus.& Are.in d.ꝯsi.19.& Ang. in l.quoties. C.de fideicō.&
Pic.in repe.l.in quartā.co.48.inf.ad leg.Falc.Sequitur Tho.Fer
ra.caute.35. Sed ego dubito, Quia de ltīma reijcit̄ ēt tpale gra-
uamen.Si dixeris,Non credit̄ hæc ꝓhibitio fcā ad grauandum,
sed ad ꝯsulendū, quasi testōr fuerit arbitratus filiū non fore sui
ꝯsilij vsq; ad illud tp̄s; eadē rōne dēret valere ꝓhibitio ꝑpetua,
quasi pr̄ fuerit arbitrat⁹ filiū esse dēre ſp parū industriosum. Re
tenta tñ hac sal.hēs ꝯ eam duo remedia; vnū tradit̄ per Ang. in
d.l.quoties.& Cępo.caut.59.& D.Ias.hic.Scđo docet Are.consi.
22.Diligenter,& maturè,s.vt filius alienet cū iur̄o;qa iur̄m vali-
dabit alienationē,c.cum ꝯtingat.de iureiur.vt ibi latius ꝑ eum.
De quo valde dubito, casu quo ꝓhibitio esset a ꝑsona vestita;
qa in p̄iudicium tertij,iur̄m nihil operat̄,c.licèt mulieres.de iu-
reiu.c.q̄uis.de pact.in 6.& tradit Ale.cons.55.in 1.lib.aliàs esset
vinculū iniquitatis,ꝙ esse non dēt,c.& si Christus,cū si.de iure-
29 iur.Scđo fallit,† vt ꝓcedat in filio ꝓhibito alienare oīa bona;se-
cus in ꝓhibito alienare certas res particulares, ſm Pau.de Cast.
in ꝯsi.17.In cā,q̄ vertitur Parmæ,col.6.sequunt̄ Ias.& Mod.per
vnum optimum sil̄e; quia filius nō p̄t eligere ltīmam in rebus
alteri legatis,qñ eā integraliter cōsequi p̄t in alijs rebus,ſm Bal.
in l.1.col.2.ff.de rer.diui.& D.Ale.in d.l.in quartam.colū.10.inf.
ad leg.Fal.& in l.non amplius §.fi.col.2.s̄.eo. Et mihi placet, qa
iudex hēt arbitrari,in qua re sit soluēda ltīma,ſm Bar. in l.suus
quoque s̄.de hær.inst. Et istud de plano ꝓcedit, qñ bona nō ꝓ-
hibita sufficiunt ad integram ltīmam. Sed dubium est, Quid si
non sufficiunt? Doct.non tangunt. Ego ꝯsultus r̄ndi alia bona
ꝓhibita posse alienari vsq; ad supplementum,& non vltra,qa si
bona non ꝓhibita imputant̄ in ltīmam, qñ sufficiunt in totū,
ēt dēbunt imputari,quatenus sufficiunt pro parte, arguēdo de
toto ad partē.vulg.l.q̄ de tota, ff. de rei vend.& bñ facit tex.in l.
30 scimus §.repletionem. C.de inof.test. † An aūt ꝓhibitus possit
alienare tm̄,q̄tum capit sua Treb ꝯcludas ꝙ non;quia testator
ꝓhibēdo alienationē, censet̄ prohibuisse detractionem Treb.
auth.sed in ea,C.ad leg.Falc. quam extendit ibi Bal. ad Treb.de
quo dixi in l.nemo p̄t,s̄.eo. Fallit in filio,cui pr̄ non p̄t ꝓhibere
detractionē Treb.l.iubem⁹. C.ad Treb. & dixi latè in d.l.nemo
p̄t ita sītat Lud.Ro.consi.216.Licèt de cōi ꝯclone.Vltimo no.
31 ibi creditoribus,ſm cōem sensum,† ꝙ verba legis,q̄ referri p̄nt
ad testatorem,& ad hr̄dem,in dubio referenda sunt ad testato
rem;& tradit Cur.iunior cōsi.5.col.2.& facit tex.& qđ ibi no.
Bar.& alij,in l.ex facto,in prin.inf.ad Treb.& s̄.ea.l.§.vt quis hæ-
redē.Qua rōne his diebus consului, ꝙ substō vltimo loco facta
ꝑ hæc verba,Deinde proximiorē gn̄is sui,intelligenda erant de
proximiore gn̄is ipsius testōris,& nō hr̄dis,neq; substituti.Mo-
uebar ēt per decisionē Bar.in l.si cognatis.in j.q.inf.de reb.dub.
& per tex.in l.peto.§.fratre.inf.tit.prox.ibi, & proximus quisq;.
q̄ verba de ꝓximo testatoris intelligunt̄,& per illud,qđ decidit
Bar.in l.cū in testō.inf.de auro & arg. leg. & qa in interpretāda
substone ambigua, recurrendū est ad affectionem testatoris,l.
qui liberis.§.hæc verba.s̄.de vulg & pup.& tradit ꝑ Bar. in l.Lu
cius.ad fi.eo.tit.vbi dixi & per Ale.consi.30.Viso testō,li.2.Gl.1.
diuitur in duas partes. In prima remouet dubium de falsa lati-
32 nitate.In scđa figurat casum. No.1.† ꝙ falsa latinitas non vitiat
actū,qñ saluari p̄t ꝑ figurā,& idē vult gl.in l.eam quam. C.de fi-
deic.& in c.forus.de verb.sig.Bal.in c.ad audientiā,el.1.& ibi Fe
ly.versi.lita,de rescr. Scđo no.ibi, ꝑ obliuionē,ad excusandū le-
ctores,qui Prisciani linguā p̄scindunt,ꝙ ex obliuione potius, q̄
33 ex ignorantia faciant. Tertio no.ibi,vel hr̄dib.hic esse gl.† ꝙ ꝓ-
hibitio nuda de non alienando fcā plurib.non valet,nec in ca-
sum alienationis inducit tacitū fideic.inter eos, & idē tenet gl.
in l.quoties ab oībus,C.de fideic.& dixi s̄. Qđ sītat Bal. ꝯsil.498.
Factum,super quo,in fi.lib.1.nisi sit fcā plurib.filijs, quia prohi-
bitio tunc hēt in se tacitā cām ꝑsonalē, s.fauore ipsorū filiorū,
per tex.in l.pr̄.§.quindecim, inf.de leg.3. Qđ non credo verū ꝑ
tex.in l.voluntas.C.de fideic.a ꝯrio sensu.Non ob.tex.in d.§.qn-
decim. qa ibi testator expressit cām;qa dixit,volo eos fundum
hr̄e,& possidere.Gl.in versi. non p̄nt.oppo.dupl̄r. Circa primā
oppo.de l.peto in prin.no.sol.ꝙ ibi dispositio testatoris hęredi
directa,ꝯtinebat onus restituendi partē suā cohr̄di,vel venien-
tibus ab intestato,si solus erat institutus,retentis centū; sed hic
ꝯtinebat merū fauorē ꝓhibiti, ex quo nullius cōtēplatione fcā
34 credit̄ ꝓhibitio.No.ergo,ꝙ† in prohibitione de nō alienando,
nō p̄sumit̄ cā,nec ꝙ alicuius ꝯtemplatione sit fcā, & ita ꝯcludit
Ale.ꝯsi.59.col.pen.lib.3. qa hmōi prohibitio reputatur odiosa,
35 §.nos aūt,in Auth.de resti.fideic.† Ex quo infertur,ꝙ si testator
ꝓhibuit alienationē, & in casum alienationis voluerit alienan-
tem priuari,nō ēt valebit ꝓhibitio;qa nō apparet cuius fauore,
siue ꝯtēplatione pęna fuerit adiecta,ſm Ang.ꝯsi.154. Andreas
Petri.quē sequit D.Ias.hic,col.10.in prin.Sed certè cū pœna pri
uationis ꝯtineat onus duntaxat, & odiū; dēt censeri adiecta in
odiū legatarij,fauore hr̄dis,vel in odiū hr̄dis ꝓhibiti,fauore co
hr̄dis,vel venientiū ab intestato,d.l.peto. Et ita tenet, & melius
idē Ang.ꝯsi.168.Testōr in oīb.col.fi.Post istā opp.Bart.extra gl.
format quasdā al̄s oppo.ex quarum solonib. poteris colligere
pl̄es fallentias ad istū text. Primo oppo.de l.2.C.de vsucap.pro
empt.vbi testōr p̄cepit hr̄dib.suis minorib.seruari quosdam ser
uos ꝑꝑ ꝑfectæ artis peritiā,& sic nullius ꝯtēplatione;& tñ deci-
dit̄ ibi,ꝙ si tutores alienauerint seruos,alienationē esse nullam
in tm̄,ꝙ nec ēt p̄stat vsucapiendi ꝯdōnē. Bart. r̄ndet,ꝙ ibi valet
ꝓhibitio ꝑ tꝑe minoris ætatis,& non vltra. Ista sol.non placet;
qa sequeret̄,ꝙ post ætatē ltīmam,curreret vsucapio, cui⁹ ꝯriū
decidit̄ ibi.Scđo r̄ndent Ale. & Imo.ꝙ ibi valet ꝓhibitio testa-
toris;qa ꝯcurrebat cū ꝓhibitione legis,& sic erat vestita a cā le-
gali,§.sanctissimas,in Auth.de alie.& emph.Sed nec ista placet;
qa tꝑe illius l.2. mancipia pupillorū vrbana ꝑ legē nō erāt alie-
nari ꝓhibita,l.lex q̄ tutores C.de admi.tut. Tertio r̄ndet Crot.
ꝙ ibi ex nā rei aīatæ subintell̄r tacita cā ꝓhibitionis,de qua in l.
gn̄al̄r.§.petitū.ff.de fideic.lib.Sed ista cæteris est deterior; qa in
d.l.2. testōr addidit ꝓhibitioni aliā cām; qa volebat seruos suis
hr̄dibus ꝯseruari ꝑꝑ artis peritiā.Vñ nō possumus dicere,ꝙ eos
alienari ꝓhibuerit fauore ipsorū seruorū, ne duriorē dn̄m ex-
perirent,qa exp̄ssum facit cessare tacitū,l.cū ex filio. §.filio.s̄.de
vulg.& pup.Vñ ego al̄r r̄ndeo,ꝙ ibi prohibitio erat cū cā,ut di
cit gl.s.vt ꝯseruarent̄ serui hr̄dibus suis.Nec ob.dū dr̄,ꝙ cā q̄ re
spicit fauorē ꝓhibiti,hr̄ pro non cā,l.Titio.in prin.inf.de ꝯdi.&
dem.qa cā,de qua in d.l.2. non ꝯcernebat fauorē prohibiti; nā
ibi ꝓhibiti tutores erant alienare, nō aūt ipsi hr̄des.Ex hoc col
36 ligo † ꝙ prohibitio de non alienādo fcā administratorib. valet
ēt nulla adiecta cā;qa fauore eius,cui relinquit̄,credit̄ fcā, d.l.2.
Sed dubiū occurrit, Quid si in casu d.l.2. tutores erant ꝓhibiti
alienare,& in casu alienationis substitutus esset alius,& vocatus
in pœnā alienationis,an talis alienatio p̄iudicaret hr̄dibus? Vi-
deret̄ ꝙ non,qa tutori non vr̄ ꝯcessa facultas faciendi incidere
pupillū in pœnam,arg.l.si ꝓcurator.ff.de ꝯdict.inde,& qa tutor
non vr̄ tutor,cum pupillū spoliat,l.qui fundum. §. si tutor.ff.de
vsucap.pro empt.Contra deteriat Ange.in fortiorib. terīs in d.
ꝯsi.168.in 1.dub.vbi decidit, ꝙ simili ꝓhibitione stante, aliena-
tio fcā per p̄latum p̄iudicat eccl̄æ; quia potuit testator adijce-
re talem legē in suo testō,§.disponat,in auth.de nup.ad hoc bñ
faciunt,q̄ dixi in l.fi.cō.52.C.de reuo.dona.vbi ꝓbaui,ꝙ ingra
titudo p̄lati nocet eccl̄æ,qñ donator in donatione pactū adie-
cit, ꝙ sibi liceret reuocare donationē ꝑꝑ ingratitudinē. Scđo
oppo Bar.de l.3.§.si quis ita.inf.de adi.leg.Et r̄ndet,ꝙ ibi legata
rius erat ꝓhibitus alienare ꝯtēplatione hr̄dis,qui per ipsam alie
37 nationē lædebat̄. Aduerte,qa Bar.duo p̄supponit.Primū,† ꝙ ex
grauamine iniūcto hr̄di sub ꝯdōne, si legatarius fundū aliena-
uerit,cēseat ēt tacitè ꝓhibitus ipse legatarius rē alienare. Scđo,
ꝙ talis ꝓhibitio, intelligat̄ fcā ꝯtemplatione hr̄dis grauati. Ista
non vr̄ vera,qa sequeret̄,ꝙ alienatio ꝯ talē prohibitionē vestitā
esset ipso iure nulla,quod ꝯstat esse falsum; quia si non valeret
alienatio,nec diceret̄ oneratus hr̄s;& quia alienatio non vale-
ret, etiam ꝙ ꝓhibitus non caueret de non alienando, cujus ꝯ,
ꝯcludunt Imo.Ale & Mod.dicentes,ꝙ si hæres absq; cautione
p̄staret legatum,non teneretur legatarius,qui alienauit, ad ali-
quod damnū,nec interesse hr̄di.Præterea si contēplatione hæ-
redis esset legatarius ꝓhibitus alienare, non doli exceptione,q̄
est subsidiaria,sed ex testō,hr̄s cautionem sibi p̄stari ꝓspiceret.
Scđo r̄ndet Rapha.Com. & sequit̄ Crot.ꝙ ibi ꝓhibitio vestita
erat a ꝯdōne,q̄ loco causæ hr̄,vt l.4.§.fi.s̄.de ꝯdi.insti.Nā ex quo
fundus legatus primo fuit relictus scđo,si primus illū alienaret,
censet̄ sub ꝯria condōne legatus primo,l.aliqñ.inf.de condi.&
dem.l.si purè.inf.qñ di.leg.ced.Sed nec ista vera est,qa r̄a l.ali-
quando,ꝓcedit qñ legatū adimit̄ a primo sub ꝯdōne, & legat̄
scđo,secus si nō adimit̄ a primo,d.§.si qs ita,in quo hr̄s tm̄ fuit
oneratus,si legatarius alienaret,q non diceret̄ oneratus, si lega-
tum esset ademptū a primo legatario sub ꝯdōne,si alienauerit.
Itē non esset necesse hr̄di ꝑ cautione extorquenda, recurrere
ad exceptionē doli,sed Mutiana lege sibi ꝓspectū foret, l. Mu-
tianæ.inf.de ꝯdi.& dem.Vñ cogita si dici possit,ꝙ ille tex.ꝯcor-
dat;qa ꝑ ꝯstanti p̄supponit alienationē valere.nec ob.ꝙ cogat̄
legatarius cauere de nō alienādo; qa cauet legatarius,nō qa sit
ꝓhibitus,nec qa alienatio non teneat,sed qa ęquū est,ne fcō le
gatarij hr̄s dānū sentiat.Tertio oppo Bar.de l.gn̄al̄r. §.si petitū.
ff.de fideic.liber.& r̄ndet, ꝙ ibi ꝓhibitio est vestita ex tacita cā,
q̄ resultat ex nā rei aīatæ,cuius fauore cēset̄ fcā ꝓhibitio, ne du
riorē dn̄m experiant̄ serui,& iō seruis alienatis,cēset̄ data liber-
tas.Contra istā sol.vr̄ tex.in l.4.§.fi.s̄.de cond.inst.Sed r̄ndeas,ꝙ
ille tex.loquit̄ in ꝓhibitione causatiua & tacita,tex. verò in d.§.
si petitū,loquitur in ꝓhibitione expressa,& p̄cisa. Istā sol.indu-

cit

38 cit Bar.†ad vaſallos ꝓhibitos alienari ꝑ teſtatorē,vt valeat ꝓhibi
tio,ēt cā nulla expreſſa;qa ipſorū vaſallorū ꝯtemptōne vr̄ facta.
Illatio iſta vera eſt in ſe,ēt alia rōne;qa ꝓhibitio teſtōris ꝯcurrit
cū ꝓhibitione legis.Nā dn̄s de iure non p̄t alienare vaſallos in-
uitos,quorū intēſt non mutare dn̄m,c.1.§.ꝑterea Ducatus.de
prohib.alie.feu.ꝑ Fede.& voluit gl.in l.inuitus.ff.de fideic.liber.
& latè tradit̄ ꝑ Fel.poſt Pan.& alios in c.dilecti, de maioritate,
& obe.Vn̄ prohibitio iſta operabit̄,vt vaſalli non poſſint aliena
ri,ēt in caſibus à iure permiſſis.§.ſanctiſſimas, in Auth.de alie.&
emph.Ex quo qdam dicūt, ꝙ ꝑꝑ prohibitionem teſtatoris, nō
poterunt alienari vaſalli; ēt ꝙ alienationi conſentiant. Sed iſti
decipiunt̄;qa teſtator talem legem dicere non p̄t, vt hic. Item
39 inferunt,†ꝙ dn̄s non poterit alienare vaſallos inuitos,ēt in caſu
neceſſitatis,vbi aliàs de iure potuiſſet,prout firmat Alex.ꝯſi.25.
40 Attētis narratis;col.pe.lib.5. Sed dubito ēt de hac illatione,†qa
ſi p̄latus iurauit nō alienare rē eccleſiæ inconſulto Rom. Pon-
tifice,nihilominus ſubſiſtente neceſſitate,poterit abſq; licentia
Papæ eā alienare, ꝯ gn̄alem ꝓhibitionem legis, & ꝯ proprium
iur̄m,ſ̄m Pan.in c.fi.col.2.de eccle.ædifi. Et ꝙ ꝑꝑ neceſſitatem
omitti poſſit ꝯſenſus alterius à lege requiſitus, ꝓbat ex plurib.
Fel.in c.cū acceſſiſſent,col.7.de ꝯſtit. nec ea credit̄ teſtatoris in-
tentio,vt neceſſariā alienationē prohibere voluerit,vt dicā inf.
41 poſt gl.Scd̄ò iſta principalis illatio Bar.p̄t intelligi,†vt vaſalli ꝯ ꝓ
hibitionem teſtatoris alienati, efficiantur liberi à iure vaſallitij,
& ſubiectionis,vt dr̄ de ſeruis in d.§.ſi petitū.Sed Raph.Com.di
cit illationē non valere,qa in d.§.ſi pretium. ſerui efficiunt̄ libe
ri,fauore libertatis,q̄ rō ceſſat in vaſallis. Sed certè ſerui ibi effi-
ciuntur liberi ex p̄ſumpta mente teſtōris, qui noluit eos alteri
ſeruire,ꝗ̄ hr̄di prohibito,q̄ rō ēt militat in vaſallo. Hanc ēt illa-
tionē damnat Cro. qa de iure cōi dn̄s alienans vaſallos inuitos,
ꝑdit feudum,c.1.§ ex eadē, & ibi Iac.Aluar.de le.Cor. & ſic iſte
effectus ſequit̄ ex diſpoſitione legis, nō ex ꝓhibitione teſtōris.
Sed rn̄deas,ꝙ iſte effectus ſequitur ex diſpōne teſtatoris in caſi-
bus à iure permiſſis, vt ſtatim dixi. Quartò opp. Bar. de l.Titio
centū,in prin.inf.de ꝯd.& demon.Ad iſtū tex.variæ accommo
dant̄ ſol.Prima ſol.quorundā fuit, ꝙ ibi prohibitio veſtita fue-
rit fauore alumni minus induſtrij. Hanc reprehendit Bar. qa ſi
veſtita eſſet fauore alumni,admitteret ipſe alūnus ad reuocan-
dam alienationē,& non hr̄s.Sed certè ille tex.nō negat,quin ēt
admittatur alumnus.Scd̄a fuit ſol.Bar.hic,& ibi,ꝙ ꝓhibitio nul
la non valet, qn̄ dn̄ium rei legatæ tranſit recta via in legatariū,
vt hic;ſecus vbi non tranſit,ſed legatarius hēt neceſſe capere de
manu hr̄dis,q hēt emere rem, & legatario tradere, tunc ſi hr̄s
tradat ſub ea lege, ne alienet,tenet nuda prohibitio, ac ſi facta
eſſet in ꝯctu,l.ſi ea lege,cū gl.C.de ꝯdi.ob cau.Iſta ſol.reprehen
dit̄ ꝑ Imo.& Pau.de Caſt. qa & ſi rei legatæ dn̄ium tranſeat in
legatariū,nō tn̄ trāſit poſſeſſio,l.1.ff.& C.quor.leg.ſed eſt capiē-
da de manu hr̄dis,l.non dubium.C.eo.ergo poterit hr̄s hanc le-
gem ſemꝑ adijcere in traditione poſſeſſionis. Sed ad iſtud po-
tes rn̄dere,ſ̄m Ale.ꝙ tradens non p̄t adijcere legē in traditione
poſſeſſionis,niſi res ſit ſua,l.legē.C.de pac.Alia rōne non placet
iſta ſol.qa ille tex nō ſe fundat in veſtimento traditionis, ſed in
intereſſe hr̄dis.Præterea Bar.vult,ꝙ ibi hr̄s eſſet grauatus emere
fundū,& alūno tradere,qđ non eſt verū,vt ſtatim patebit. Alia
fuit ſol.Imo.& Pa.de Caſ.quā nō refero, qa eodē vitio laborat.
42 †Vn̄ rn̄deo, ꝙ ibi ꝓhibitio erat veſtita fauore alumni, & hr̄dis.
Nā ibi teſtōr legauit Titio centū, vt ſibi fundū emeret, & inde
filio fratris alumno alimēta p̄ſtaret.hoc eſt,qđ vult dicere tex.in
illis verbis (ſed vt in filio fratris alūno ꝓſpectū eſſet) quo caſu
nō ſolū legatū factū Titio ꝑtinet emolumentū ipſius Titij, ſed
ēt alūni & hr̄dis.meritò ſi vult ꝯſequi ſummā legatā,tenet caue
re de emēdo fundo,& non alienando. Et ſi dixeris. In quo ꝯſi-
ſtit intereſſe hr̄dis? Rn̄deo in eo verſari,ꝙ ſi hr̄s ſolueret centū,
non exacta cautione,minus ltīmè ſolueret, qa legatū factū ſub
mō ꝯcernente vtilitatē alūni,hēt in ſe tacitā ꝯdōnē,ſi legatarius
ſatiſdederit de mō implendi, l.qbus diebus. §.Termilius inf.de
ꝯd.& dem.Vel ſi intelligamus,ꝙ alūnus fratris eſſet filius teſtō-
ris,intereſſet hr̄dis ꝑꝑ alimēta,q̄ cogeret p̄ſtare filio teſtōris, nō
hn̄ti vn̄ ſe aleret,l ſi qs à liberis.§.itē reſcripſerūt. s̄.de liber.agn.
Vel ſi intelligamus,ꝙ alumnus eſſet filius fratris,intereſſet ēt hr̄
43 dis ꝑꝑ alimenta,† qa ſicut frater tenet̄ alere filiū fratris egentē,
ſ̄m gl.& Bar.in l.qui filium. s̄.vbi pupil.edu.deb. ita ēt eius hr̄s,
ſ̄m Crot.Qđ eſt magnū verbū ad ampliationē d.§.itē reſcripſe-
runt.Qui Cro.prudenter aīaduertiſſet,niſi dixiſſet,ꝙ ipſe alum-
nus grauatus fuit ſibi fundū emere,vt ītelligūt ferè oēs,nā iſtud
(meo iudicio) deuiat à vero ſenſu illius literæ,vt patet ex illa ad-
uerſatiua,ſed,q̄ repetit p̄cedentia,l.planè.§.qđ in rem.s̄.e.& tra-
dit̄ ꝑ Bal.in l.oēs populi,col.14.ff.de iuſt. & iu.Suadet, Quia nō
eſt veriſil̄e, ꝙ teſtōr dederit ptatem alumno minus induſtrio,
vt caperet pecuniā,& emeret ſibi fundū, qa non ſufficienter ei
proſpexiſſet.Et iſtū intelſ̄m ſigna,qa nouus,&(meo iudicio)ve
riſſimus eſt.Quintò opp.Bar.de l.Stichus.ff.de manumiſ.teſt. &
ſoluit dupl̄r.Primò,ꝙ iſte tex.procedit, qn̄ ꝓhibitio eſt facta ꝑ
futurū indicatiui,ille verò,qn̄ ꝓhibitio eſt facta ꝑ futurū ſubiū-
ctiui,& cum Bar.tranſeunt oēs.Ex iſta ſol.habes reportare duo.
44 †Primū,dr̄iam inter futurū indicatiui,& futurū ſubiunctiui, qa
primū denotat principiū actus; ſ̄m verò ꝑfectionem oſtendit.
Sil̄e hr̄ in l.ſi qs ſtipulatus ſit Stichum.ff.de ver.obl.& ibi gl.aſſi-
gnat rōnē dr̄iæ,ꝓ qua rōne (qa futurū ſubiūctiui format̄ à p̄te-
rito indicatiui,iō rē perfectam deſignat)facit qđ decidit̄ ꝑ Iure-
conſ.in l.ſi cui leget.in prin.s̄.eo. vbi legatū factū Titio,cum ad
ann.14.ꝑuenerit,valet, ēt ꝙ tꝑe legati Titius exceſſiſſet illā æta-
tē,& facit tex.in l.verbū erit.ff.de verb ſig.& l.Plotiana. s̄.de iu-
45 codi. Scd̄ò habes reportare vnā fallentiā ad iſtum tex. † vt non
ꝓcedat,qn̄ ꝓhibitio veſtita,eſt facta ꝑ futurū ſubiunctiui, & ita
declarat Bar.in l.q abſenti.§.1.ad fi.ff.de acq.poſſ.vbi inſtruit no
tarios,qual̄r debeāt ꝯcipere pactū de nō alienando, & ita *cōiter*
tenet̄,vt ꝑ Are.ꝯſi.18.Viſa,in prin.& Dec.ꝯſi 182 col.2.& col.8.
vbi declarat.Sed ꝯ iſtā dr̄iam inſurgit audacter d.Iaſ dicendo,ꝙ
46 eſt fruſtratoria, †,qa nunquam alienans dr̄ ꝯueniſſe ꝓhibitioni
de non alienando niſi rē actu tradiderit,ſ̄m Bal.in c.1.§.aut ſi li
bellario,quib.mod.feu.amit.& in c.imperialē, in prin.de proh.
feu.alie.& gl.in l.1.§.ſi rem depoſitā, ff.de poſi. Tu adde Pa.de
Caſt.in l.peto.§.fratre.inf.ti.ꝓx & ꝯſi.341.Vr̄,ꝙ dicta ſn̄ia.Et ꝑꝑa
ꝯſului,ꝙ forenſis ſi ante traditionem rei ſibi venditæ, efficiatur
ciuis,ꝙ alienatio ſibi facta ꝯ prohibitionem ſtatuti ꝯualidat̄, vt
in 1.rn̄.ſub rub.de legib.Si verò teſtator dixerit,ſi alienabis,vel ſi
alienaueris,niſi ſequatur traditio,nihil ad rem facit,ſ̄m Iaſ. Sed
tu dicas, ꝙ argumentatio ſua nihil facit ad rhombum, nā Bar.
hanc dr̄iam tradit, ꝗ̄tum ad effectum retractandi rem alienatā
ꝯ prohibitionem;nam ſi prohibitio facta ſit per futurum indi-
catiui,poterūt fideicommiſſarij reuocare alienationem,& tra-
ditionem, ſecus ſi facta ſit per futurum ſubiunctiui, vt ſtatim
ſubijciā.Scd̄ò rn̄det Bar.ad d.l.Stichus,ꝙ loquitur in tacita ꝓhi
bitione,tex.hic in expreſſa.Iſta ſol.ꝗ̄tum ad l.Stichus, non vr̄ ve-
ra;nam fauore libertatis,ita impedit tranſlationē dn̄ij ꝓhibitio
tacita,ſicut expreſſa,vt probatur in l.quidā teſtō,& in d.l.gn̄al̄r.
§.ſi petitum.ff.de fideic.lib.vbi hæc verba,Nolo,ꝙ alteri ſeruiat,
ꝗ̄ tibi,inducunt tacitam ꝓhibitionem de non alienando, & tn̄
ſi ꝓhibitus quoquo mō alienare, tentauerit, libertas debetur.
Cogita ſi dici poſſit, An dicatur ꝓhibitio expreſſa verbis gn̄ali-
bus,iuxta tradita ꝑ Bar.in l.1.in 2.col.s̄.de vulg.& pup. Item ad-
uerte, quia Bart.vr̄ ſibiipſi ꝯtrariari, vult enim ꝙ tacita prohibitio
non impediat tranſlationem dn̄ij,& tn̄ ſtatim dicit,ꝙ ꝓhibitio
tacita,q̄ reſultat ex futuro indicatiui,ſi alienabis, impedit tranſ-
lationem dn̄ij.Conſidera quid rn̄deas, quia alij non aduertūt.
47 Retēta tn̄ hec ſol.habes ex ea duo reportare.† Primò,efficacior
eſt prohibitio de non alienando, expreſſa,ꝗ̄ tacita;nam expreſ-
ſa impedit tranſlationē dn̄ij,tacita verò non,per gl.Bar & alios
in l.cum pater.§.libertis.inf.tit.proxi. Item expreſſa operatur,ꝙ
alienata ante euentum condōnis,ſub qua erat facta prohibitio
ſtatim repeti pn̄t,tacita verò non, quia expectandus eſt condō-
nis euentus,ſ̄m Pau.de Caſt in l.peto.§.fratre. inf.ti.prox. ꝑ tex.
in l.ſeruo legato,§.1.s̄.eo. iuncta l.fi.§.ſin autem.C.com.de leg.
Itē expreſſa prohibitio operatur, ꝙ in gn̄ali bonorum confiſca
tione non ꝯprehendunt̄ bona expreſſè alienari ꝓhibita,ēt durā
te vita ꝓhibiti,l.Imperator.ff.de fideicom.libe.Secus in tacita;
qa bona tacitè alienari ꝓhibita applicant̄ fiſco, ꝑꝑ delictum ꝓ-
hibiti,durante ipſius vita,l.Statius.§.Cornelio Felici.ff.de iure fi
ſci,traditur ꝑ Ale.in l.ſi ꝯſtante.§.fi.s̄.ſol.mat.& ꝑ eundem in ꝯſ.
23.ꝑ tot.lib.1.Itē diſpō auth.res quæ. C.com.de leg. ſolū ꝓcedit
in ꝓhibitione tacita, & non in expreſſa,q̄ hēt maiorem effica-
ciā,ſ̄m Iaſ.ibi,& in l.cū qd, in 2.lect. ff.ſi cer.peta. vbi dicit ſe ita
ꝯſuluiſſe Bononię,& malè,vt inf patebit.Item diſpō l.fi.§.fi.inf.
ti.ꝓxi.hēt ſolū locū in ꝓhibitione tacita,non in expreſſa ꝑꝑ ma
iorem operandi vim,ſ̄m Pau de Caſt.ibi,& d.Alex.in l.Marcel-
48 lus.§.res q̄,inf.ad Treb.& dixi s̄.Et ex iſtis hēs, † ꝙ ſi p̄ceſſerit ex-
preſſa ꝓhibitio de non alienando, alienatio erit nulla, dato ꝙ
verba priuationis ſint prolata ꝑ futurū ſubiūctiui, & ita ſ̄m ali-
quos loquit̄ tex.in l.codicillis.§.inſtituto inf.ti.ꝓx.& l.pr̄ filium.
§.quindecim.inf.de leg.3.de qbus opp.Bar.& dicit nō obſtare,
ſi rectè inſpiciant̄.Et ſi tu inſpexeris, vltra ꝓhibitionē expreſſā,
loquunt̄ ꝑ alia verba,videlicet, ſi ꝯfecerit. Et ideo veniendo ad
49 actū alienationis,ꝓhibitus dr̄ ꝯfacere. Scd̄ò hēs, † ꝙ alienans rē
alienari ꝓhibitam in caſibus,in qbus alienatio valet,tenet̄ fidei-
com.ad æſtimationē, ſ̄m gl.in l.ea lege.C.de ꝯdi.ob cauſ. & ita
dēt intelligi tex.in l.3.§.ſi qs ita.inf.de adi.leg. vbi erat facta ꝓhi-
bitio ꝑ futurū ſubiunctiui,& illū tex.ita intelligunt Rap.Ale.&
Mod. Quia ſicut teſtōr legando rē alienam, cenſet̄ grauare hr̄-
dem ad æſtimationē,l.non dubiū.inf.de le.3.l.ſi alienā.C.eo.Ita
qn̄ legat rē ꝓpriā eo tꝑe quo erat aliena.Adde pro iſta ꝯclōne
tex.in l.fi.inf.ti.ꝓx.Itē adde,ꝙ hoc caſu ꝓhibitus ēt tenet̄ ad oē
lucrū & intereſſe,qđ abeſſe ꝓbabit̄ ipſi fideic.l.quidā ita teſtō.§.
fi.inf.ad Treb. Sed pone, ꝙ ꝓhibitus qui alienauit, non ſit ſol-
uendo. Rn̄deas fideicom.in ſubſidiū regreſſum competere ad
rē ipſam alienatam,l.planè,la 2.§.1.s̄.eo. bn̄ facit l.fin.ff.de eo,ꝑ

quem fact.erit. Sed iterũ pone,Dixi,ꝙ in caſu d l.3.§.ſi qs ita.de
50 bet̃ æſtimatio fideicom.†Quis ad eã tenebit̃, an legatarius ꝓhi-
bitus,an hr̃s? Imo.hic firmat dubitationẽ, & rñdet, ꝙ in caſu il-
lius §.res eſt clara,ꝙ hr̃s tenet̃; licèt ꝑꝑ cautionẽ ſibi ſuccurrat̃.
Sed qd in dubio? Imola non exẽplificat,qũo poſſit dici dubiũ;
Vñ pone,ꝙ teſtõr legauerit Titio domũ, & ſic eã alienauerit,
rurſus eã legauit Sempronio,an tunc tenebitur ẽt hr̃es? Rñdet
Imo.ꝙ ſic ꝑ tex.in l.ſi ſeruus legatus.§.qui margaritã.s̃.eo.& ſe-
quitur d. Ale.Contra.ꝙ imo legatarius teneatur, probat Crot.
qa in dubio eum ſequi debent incommoda,quem ſequũtur ↄ
moda,l.ſm nãm.ff.de reg.iur.& qa onus æſtimationis debetur
ꝑꝑ alienationem; ergo in dubio debet̃ à ↄfaciente, vt pęna ſuũ
ſequat̃ authorem, l.ſancimus. C.de pę. & qa tex. in d.c.ſi qs ita,
vult p̃ſtandam eſſe cautionẽ hr̃di,eo caſu,quo reperitur expreſ
sè oneratus dare fundũ alienatũ alteri, ergo in caſu dubio vult
tex.ꝙ ſibi non ſit p̃ſtanda cautio. Iſtud aũt eſſet abſurdum,ſi in
dubio teneretur hr̃s ad æſtimationem, alioquin eſſet deterio-
ris ↄdõnis,qñ non eſſet expreſsè grauatus,qđ non eſt dicẽdum.
Non ob.tex.in §.qui margaritam,qa ex verbis apparet,ꝙ alteri
grauamen non poterat iniungi,q̃ hr̃di. Et iſtam opi.ſequor tan
q̃ veriorem.Vltimò oppo.Bar.de l.codicillis.§.matre, & ſol.du-
plr.Prima verior,ꝙ ibi ↄtemplone filiorum eſſet fcã ꝓhibitio,
vt ſonãt illa verba,Habes filios ſororũ,&c.vt in ſili dr̃ in l.fideic.
§.hæc verba.inf. de leg.3.Scđa ſol.ꝙ ꝓhibitio eſſet veſtita ex cã
odij fratrum vxoris,in quos ꝓhibebat̃ alienatio,ẽt approbatur
à Doct.Sed in ↄ̃rium tu potes ↄſiderare tex. in l.gñalr.§.ſi peti-
tũ.ff.de fideicom.lib.ibi,vel quia ſeruũ coercere voluit.Nota tñ
51 ſequendo cõem,†ꝙ cã odij,quam hẽt teſtator, eſt ſufficiens ve
ſtimentum ꝓhibitionis de non alienando.Qđ limitat hic Cro.
niſi cã odij proceſſiſſet culpá ipſius teſtatoris, per id qđ decidit
Bar.in l.cum tabulis.§.qm̃.inf.de ijs,quib.vt ind.Quod non cre-
do verum,ꝑ ea q̃ ſcribit d.Iaſ.in l.ſi filiam.in prin.C.de inof.teſt.
& ꝑ ea,q̃ ego ſcripſi in l.fi.C.de reuo.don.& in c.1.poſt Pan.de
iudi.Gl.in ver.fiſco,eſt facta timore ↄ̃rij, nam bona ꝓhibita alie
nari,ꝑꝑ delictum non ↄfiſcantur, ſm Bar.in l.Imperator, ꝑ illũ
tex.ff.de fideic.lib.ergo ↄ̃ tex.nr̃m q vult,ꝙ ꝓhibitio nõ noceat
fiſco.Gl.ꝑꝑ iſtud ↄ̃rium ſubaudit,fiſco,ſ.creditori ex cã tributo
rum,vel alia.Sed ↄ̃ hunc intellec.ob.qa hoc mõ tex. eſſet ſuper-
fluus.Satis.n.erat dicere, creditoribus non nocet,& non fiſco.
d.Iaſ.in 6.no.in 2.lect.rñdet,ꝙ in fiſco maius dubium erat;qa fi
ſcus dr̃ hr̃e cãm quaſi lucratiuã,l.apud Celſum.§.auctoris.ff.de
52 excep.doli.Sed iſta ſol.non euacuat ↄ̃rium.† Nam fiſcus dr̃ hr̃e
cãm lucratiuã,ſeu quaſi in pęnis fiſcalibus,& tunc ob.ↄ̃rium,nõ
aũt in ↄ̃ctibus ꝑ eũ celebratis,vt ꝓbat̃ in d.§.auctoris.&declarat
Bar.in l.Mæuius.§.duobus.inf.ti.ꝓx.Vñ aduerte,qa tex.iſte vr̃ ꝓ
bare, ꝙ ꝓhibitio gñalr non noceat fiſco ꝑꝑ illa verba, neq; fi-
ſco fraudi eſſe,iũcta l.1.inf.de ijs,quib.vt indig.Vñ intelligo gña
liter,qñ ↄſtaret,ꝙ teſtõr in fraudem fiſci ꝓhibitionem feciſſet;
qa tunc ꝓhibita, venirẽt in ↄfiſcatione ꝑꝑ fraudem; & ita loq-
tur iſte tex. Contrarium verò loquit̃, qñ facta eſt ꝓhibitio ſine
fraude.Gl.in verſi.nam ſi hr̃des,diuidit in tres partes, prout tri-
53 plr intelligit tex.Ex iſta gl.habemus tres ↄclones.Prima,ꝙ † bo-
na alienari ꝓhibita,ꝑ creditores hr̃dis diſtrahi p̃nt; & idẽ tenet
gl.fi.per tex.in l.peto.§.p̃dium.inf.ti.proxi. Quod intellige, niſi
petatur bonorũ ſeparatio,l.1.ff.de ſepar.Item intelligas pro vita
hr̃dis;nam eo mortuo, bona repeti p̃nt à creditorib. vt dicam
54 in gl.ſeq.Scđa ↄclo,†Teſtõr p̃t prohibere alienationem bono-
rum ipſius hr̃dis,facit tex.in l.vnum ex familia.§.ſi rem.inf.ti.ꝓx.
& vr̃ caſus in l. ſi quis ita legatus.§.qđ ↄſtitutum. ff.de manum.
teſta.quem alleg.Raph.Com.hic. Contrariã opi. ꝙ teſtator nõ
poſſit,firmat Bar.hic ꝑ tex.in l.hr̃s ſi ſeruum ꝓprium.ff.qui & à
quib.qui tex.realr intelligendo,vr̃ probare opp alleg.ẽt tex.in l.
ſi quis inquilinos.§.1.s̃.e.& cum Bar.ↄcordant Doct. *cõiter*. Iſta
ↄclo Bar.negatiua declaratur,vt procedat q̃tum ad impedien-
dam tranſlationẽ dñij,ſed bñ valet,q̃tum ad faciendum,ꝙ ꝓhi-
bitus teneat̃ ad ęſtimationem,d.l.ſi qs inquilinos.§.1.Nã dñium
rei hr̃dis, recta via non tranſit in legatariũ, l.ſi hr̃di ſeruus.s̃.eo.
nimirum ſi dñium, qđ remanſit apud hr̃dem prohibitum,po-
tuit hr̃s ipſe non obſtante ꝓhibitione, in alium transferre; qa
tñ grauari potuit ad æſtimationẽ,ſicut ſi grauaſſet eũ ad dandã
rem alienã, quo caſu vr̃ grauatus ad æſtimationẽ, l.non dubiũ.
inf.de leg.3.ita hoc caſu valet ꝓhibitio, q̃tum ad æſtimationẽ.
Ad tex.in §.qđ ↄſtitutum.rñdet d.Iaſ.in 1.lect.ſed poſtea ſol.ſuã
damnauit in 2.qa impoſſibile eſt,ꝙ ibi tractet̃ de æſtimatione;
cũ nemo ſit, cui æſtimatio deberi poſſit, non quidem ipſi ſer-
uo,qui non eſt dãnificatus; imò ↄſecutus bonũ inæſtimabile li-
bertatis,qua nihil homini gratius afferri p̃t,l.Paulus. §.Paulus.ff.
de fideic.lib.nõ ẽt ipſi ꝓhibito, quia à ſeipſo ſibiipſi deberi æſti
matio non p̃t,l.cum filio.& l.planè. §.1. s̃.eo. Vnde ꝑ illum tex.
verior vr̃ ↄ̃ria ſententia,ſm d.Iaſ.Quod ↄfirmo,quia hr̃s adeun
do hr̃ditatem, ex ſuo quaſi ↄ̃ctu obligatur ad non alienandũ,
§.hr̃s.Inſti.de obligatio.quæ ex qua.contra. vnde cum ꝓhibitio
ni ↄſenſerit,debet efficaciter obligatus eſſe, ſicut dictum fuit s̃.
ꝙ vbi cũ ꝓhibitione teſtatoris,ↄcurrit cautio de non alienãdo,
ſuſtinetur ꝓhibitio,quæ alias non valebat, l.Titio.inf.de ↄd. &
dem.quam ita intellexit s̃.Bar. Ad iura allegata per Bar. rñdeo,
55 †ꝙ loquuntur in tacita ꝓhibitione,quæ regulariter nõ impedit
tranſlationem dñij,licèt ꝓhibitus teneatur ad æſtimationem,l.
Stichus.ff.de manumiſ.teſta.Et quod iura loquantur in tacita ꝓ
hibitione,patet,qa in illis iuribus teſtator ſolum legauit res hr̃-
dis,ex quo legato reſultat tacita prohibitio,auth.res quæ.C.cõ.
de leg. Tenendo communem, rñdeo ad §.quod ↄſtitutum, ꝙ
cõis concluſio procedit,qñ deberi poteſt æſtimatio,ſed vbi de
beri non p̃t,impeditur dñij tranſlatio, ne prohibitio ſit penitus
inutilis,& ita loquitur tex. in d.§.quod cõſtitutum. Vltimò no.
56 ex gl.ibi,quę fuerunt teſtatoris,†ꝙ bona teſtatoris,adita hæredi
tate,dñr bona hr̃dis,& non amplius teſtatoris,ſicut hr̃ditas adi-
ta,non dr̃ amplius hr̃ditas,l.1.§.veteres. ff.de acq.poſ. quod no.
quia gl.& Bar.in l.ſi Titius.inf.ad Treb.ↄ̃.tenuerunt. Gl.fi.diuidi
tur in 3.partes ſm Iaſ.Tu melius diuidas in 4 In 1.declarat ver-
bum fideic. In 2.declarat tex. in ver.cõem fortunam. In 3.opp.
& ſol.In 4.alleg. concord. ad vtranq; partem tex. Partes tu ipſe
57 diſquiras.In eadem gl.in 3.parte habes, † ꝙ bona teſtatoris p̃nt
alienari ꝑꝑ æs alienum hæredis; prohibitione non obſtante, l.
peto.§.p̃dium.inf.ti.ꝓxi. Quod verum eſt pro vita ipſius prohi-
biti.ſed eo mortuo,reuocabitur alienatio,ſm gl.hic,& ibi,quã
Docto.*cõiter* ſequuntur.Et ratio eſt ſm Imo.ibi, & Mod.hic,qa
reſoluto iure datoris, reſoluitur ius acceptoris. l. ex vectigali.
ff.de pig.No.hanc rationem, quia ea attenta, ſequitur neceſſa-
riò dicendum,ꝙ ſi ꝓhibitio de non alienando, non eſſet pura,
ꝙ ſtatim reuocaret alienatio,non expectata morte ꝓhibiti, qa
ſtatim reſoluit̃ ius ſuum,l.fi.§.ſed quia. C.com. de leg. & ibi do.
Iaſ.ita vr̃ intelligere tex.in d.§.p̃dium,vt ꝓcedat in fideic. ↄdõna
li,& non in puro.Veritas tñ mihi vr̃ in ↄ̃rium, nã tex. in d.§.p̃-
diũ,loquit̃ in pura ꝓhibitione,& ita eum intelligunt gl.1.& oẽs
ibi. Vñ alia fuit rõ, qa ꝓhibitus hẽt ius retinendi dictũ fundum
quoad vixerit,cũ ſit de familia;& licèt alienauerit,non ꝑꝑea cẽ-
ſet̃ ↄ̃ueniſſe prohibitioni,cũ ex cã neceſſaria ſecuta fuerit aliena
tio,neceſſitas.n.hẽt ipſum excuſare,l.ſi verò.§.qui neceſſaria.ff.
qui ſatiſd.cog.non aũt emptor hẽt illud ius retinendi ꝓ vita ꝓ-
58 hibiti,qui oĩa iura ſua in aliũ tranſtulit.†Qua rõe inferunt Rap.
Imo.& alij,ꝙ ſi hr̃s ꝓhibiti,eſſet de familia,emptor hẽbit ẽt ius
retinendi ꝓ vita hr̃dis. Qđ no.qa ↄ̃rium vr̃ ↄſuluiſſe Soc.ↄſi.64.
li.3.Fortius dicit Pau.de Ca.ibi, ꝙ ſi ꝓhibito ſucceſſerit hr̃s legi
timus, licèt de aliena familia, adhuc retinebit emptor ꝓ vita il-
lius hr̃dis,in quem res ꝓhibita alienari,ab inteſtato fuiſſet ꝑuen
tura,niſi alienata fuiſſet,l.cũ pr̃.§.cum inter.inf.ti.ꝓx.Intellige tñ
ꝓcedere in alienatione facta ꝑꝑ debita hr̃dis ex ↄ̃ctu, ſecus ſi ex
delicto,ſm d.Alex.ↄſi.23.col.fi.li.1. Rõ eſt,qa ius retinendi,hoc
caſu non ↄpeteret ꝓhibito, qui ſua culpa incidit in neceſſitatẽ,
ſm Ang.& Mod.in auth.res q̃,C.com.de le.Extra gl.Bar quærit
59 de plurib.Ex prima q.hẽs duas cautelas.† Prima,ꝙ hr̃s vel lega-
tarius prohibitus, faciat ſibi litem ab amico moueri,& patiatur
ſñĩam ↄ̃ ſe ferri,& rem ꝓhibitam vendicari, l.3.§.item q̃rit.s̃.de
reb.eo.idem tenet Bar.in d.§.p̃dium,dicens cautelam eſſe, ꝙ ꝓ-
hibitus ſupponat creditores, q ingrediant̃ poſſeſſionem ex pri-
mo,& ſcđo decreto.& firmat Bal.in aut.ei q,col.12.C.de bo.au
cto.iud.poſſi.& d.Alex.in d.ↄſi.23.Iſta cautela eſt periculoſa,ſm
Bar.quia detecta colluſione, ſñĩa non noceret fideic. l.ſi ſeruus
plurium.§.1.s̃.eo.& to.ti.de colluſ.deteg. & qa ſñĩa lata ↄ̃ ꝓhibi
tum,forſan non præiudicat fideic.l.in cõcedendo, & melius in
60 l.ſeq.ff.de aqua plu.arc.No.ↄclonem,† vt ſñĩa lata ↄ̃ ꝓhibitum,
non noceat fideic.non citatis.Pro quo facit, quod no.gl. in l.1.
in fi.inf.de Car.edic.& in l.1.C.de fal. Ad idem facit, qđ decidit
And.de Iſer.in c.ſi vaſallus, ſi de feu.fuer.ↄtro. inter do. & agn.
vaſal.quẽ refert,& ſequit̃ d.Ale.hic, dicens ꝙ iſta opi.hẽt maxi-
mam æquitatem.Contrariam opi.tenent Ang.Imo.Alex.& d.
Iaſ.& *cõiter* omnes alij,per tex.in l.1.§.pen.s̃.de vent.inſp.& in l.
ex contractu.ff.de re iu.vbi ſñĩa lata ↄ̃ inſtitutum, mittitur exe-
61 cutioni ↄtra ſubſtitutum,& quia † rr̃ citandi non ſunt ij,qui in
ↄ̃ſeq̃uentiam tantum lædi poſſunt,ſm glo.in l.de vnoquoque. ff.de re
iud.ad quam multa reduxit hic d.Iaſ.in 1.lect.in l.ne quicquam.
§.vbi decretũ.ff.de off.Procon.& in l.ſi q̃s nec cãm. ff.ſi cer.pet.
idẽ tenuit Bar.ſibi ↄ̃rius,in l.in diẽ. ff.de aqua plu.arc. & d.Alex.
conſi.86.Viſis dubitationibus,lib.2.& conſi.166. Stantibus his,
eo.lib.& Fel.in c.pe.col.vlt.de re iud. Stat igitur cõis opi.ꝙ ſen-
tentia lata ↄ̃ prohibitum,nocet fideic.pro qua adde tex.in l.ſi ſu
peratus.§.1.ff.de pignq.& in l.Papinianus.§.ſi ex cã. ff.de inoff.
62 teſt.†Quam tñ declara,vt noceat,ſed non eodẽ mõ,quo nocet
ipſi ꝓhibito; nam fideicommiſſarij poterunt appellare à ſñĩa,
quæ ↄ̃ prohibitum tranſiuit in rem iudicatam l.ſi perluſorio.ff.
de app.& iſto reſpectu Bar. hic dicit, ꝙ non nocet, & ita firmat
Bar.in l à ſñĩa.eo.ti.de app.& traditur latiſſimè per Panor.& Fe-
63 ly.in c.cum ſuper,de re iud.Et ex hoc nouiter infero,† ꝙ ſi eſſet
talis ſententia, quæ contineret grauamen non reparabile per
appellationem,citandi forent fideicommiſſarij, aliàs non vale-
ret

ret sniā,ita limitant gl.in d l.de vnoquoq;. & Fel.in c.exhibita,
64 col.1.de iud.Scđa cautela tradit̄ ꝑ Bar.† vt prohibitus alienet in
ꝑsonam ꝑmissam, qa post hæc illa res alienari poterit in ꝑsonā
ꝓhibitam,ꝑ tex.in l.pater filium. §.quindecim. inf.de leg.3.per
quem tex.quotidie dici solet,ꝙ res effecta alienabis,ꝑpetuò du
rat alienabilis.ad idem tex.in l.tutor rerum.s̄.de admi.tu. & ibi
65 Bar.Adde,†ꝙ res ecclesiastica semel data in emphyteusim,ꝑpe
tuò durat emphyteutica,adeo ꝙ si reuertatur ad eccłiam,pote
rit denuò dari in emphyteusim absq; solennitate iuris, & idem
in re feudali,ſm And.de Iser.in c.1.q feu.da.pos.& Imo. in l.qđ
dr̄.col.fi.ff.de ver.obl.& latè ꝑ Cur.iuniorē in tra.de feu. in 4.q.
2.partis.Sir̄ ius diuinum,semel limitatum,durat ꝑpetuò limita
bile,ſm Pan.&ibi Fel.co.4.in c.q̄ in eccłarum,de ꝯst.Et res spūa
lis semel effecta laicalis, durat ꝑpetuò laicalis, vt traditur ꝑ Pan.
66 in c.q̄relam,de elec. Ista cautela vr̄ modici momenti,qa† dispō
d.§.quindecim.procedit tm̄ in prohibitione personali,qn̄ quili
bet fuit ꝓhibitus alienare partem suam; secus si oēs essent ꝓhi-
biti alienare rem ipsam,puta,si dictū esset, Prohibeo fundū vo-
bis relictū alienari extra familiam,ſm Bar.in l.peto.§ fratre.inf.
ti.ꝓx.declarat Pau.de Cas.in l.voluntas.C.de fideic. & in ꝯs.332.
lib.2.Visis.col.5.& Bal.ꝯsi.57.Item instituto,lib.2 & Dec.ꝯsi.69.
Visis duob.consilijs,col.5.& ꝯsi.88.col fi.Item parum iuuat ista
cautela,qa si cā prohibitionis sit realis,non ꝓcedit dispō §.quin
decim,licèt prohibitio sit ꝑsonalis,qa cā prohibitionis ampliat
& extendit ꝓhibitionem ad limites ipsius rōnis, l.cum pater. §.
dulcissimis, inf.ti.ꝓx.& tradit Bar.in d l.pr. filium.§.fundum. Ita
in casu nr̄o si testōr ꝓhibeat hr̄dibus suis, ne partem sibi relictā
vnus alienet, qa vult bona sua ꝯseruari in familia; certe ista rō
operabit̄, ꝙ nec ēt partem cohr̄dis acquisitam possit aliqs alie-
nare,& ita expresſè ꝯcludunt Mod.Papien.& Cro hic.Tu adde
Bal.in l.voluntas.C.de fideic.vbi signanter dicit, ꝙ virtute fina-
lis rōnis extenditur,& restringit̄ prohibitio de non alienādo. &
idem firmat Cur.ꝯsi.69.Seriosa narratione facti,col.fi.|Item pa-
rum seruit ista cautela; qa ēt ꝙ ꝓhibitio sit ꝑsonalis, tn̄ non po-
terit ꝓhibitus alienare partem ꝯsocij, q̄ sibi obuenit per ius ac-
crescendi,ꝑ l.si qs in testō,& ibi Ang.Alex.& Mod.s̄.de vulg. &
pup.de quo latius hr̄ in l re ꝯiuncti. inf ti.proxi. Sed pro intelli-
67 gentia moueo dubitationem. † Quid si cohr̄s redemerit suam
portionem,quā alienauit,an possit eam alienare? Bar.non ape-
rit. d.Ias.in 2.lec.defendendo q̄ prius dixerat, vr̄ ꝯcludere ꝙ sic,
dum dicit,ꝙ si ꝓhibitio sit facta respectu certæ ꝑsonæ, puta Ti-
tij,à quo(illius rei emptore)prohibitus, rem ipsam redimat, ꝙ
ipse poterit liberè rē redemptam alienare, & pro hoc facit; qa
ex nouo iure censet̄ ꝓhibitus rem hr̄e,l.si à me.inf.ad leg.falc.Si
ista decisio vera est, hēs expressam viam fraudandi ꝓhibitionē
de non alienando extra familiā, vt alienes in amicum de fami-
lia;& ab eo demū recuperes.Sed qa non debet locus esse mali-
tijs,dubito de ista decisione:maximè qa à primordio tituli po
sterior formatur euentus.l.fi.C.de impo.luc.descrip.li.11.Vltimò
68 ꝓ plena declaratione d.§.quindecim.scias†ꝙ non ꝓcedit in alie
natione,q̄ fit ex cā diuisionis,qa diuisio intelligitur facta cū sua
cā,ſm Bal.ꝯsi.379. Præmissis verbis, lib.2.& Dec.consi.88.col.fi.
69 †Duas alias cautelas docet Cæp.in suis cautel.char.22. caute.in-
cip.si pr.Aliā cautelā docet Bar. in l.codicillis. §.instituto.inf.ti.
ꝓx.ꝑ qua faciunt,q̄ tradit Ale.ꝯsi.18.Attentis,lib.5.Scđò quærit
70 Bar.†An ex cā dotis,vel donationis ꝑꝑ nuptias, possit fieri alie-
natio,nō obstante expressa ꝓhibitione testōris?Et rn̄det,ꝙ sic ꝑ
3.iura.Primo,ꝑ tex.in l.mulier.§.cum ꝑponeretur. inf.ad Treb.
q loquit̄ in tacita prohibitione,& iō Bart.illam alleg.in arg. Sed
certè à ꝓhibitione tacita ad exp̄ssam nō rectè arguit̄,ſm Bar.s̄.dū
opp.de l Stichus.Credo,ꝙ Bar. sumpserit arg.ibi, & pudicitię &
parentis voto ꝯgruebat. q̄ rō militat ēt in expressa ꝓhibitione.
Scđò ꝑ tex.in l.à filio.eo.ti. q ēt loquit̄ in tacita ꝓhibitione, sed
Bar.fortè sumpsit arg.ex illa rōe relata ibi,qa ęris alieni loco dos
hr̄,& ista fuit rō Pau.de Cast.ꝯs.13. Quia ꝑ eximium.vbi dicit pa
trem obligatū ad dotandū filiā,l.obligamur.§.1.ff.de act.& obl.
non posse se eximere à tali obligatione,ꝑꝑ ꝓhibitionem de nō
alienando, & ad istud ēt tendit arg. de ltīma ad dotē, qđ addu-
cunt Mod.Sed ad ista oīa patet rn̄sio;qa loquunt̄ in filia testato
ris ꝓhibita alienare,sed q.Bar.loquit̄, an ꝓhibitus possit aliena-
re ex cā dotis suæ filiæ.Tertiò ꝑ tex.in auc.res q̄.C.com.de leg.q̄
sir̄ loquit̄ in ꝓhibitione tacita.Sed Bar.fortè ponderauit tex.in
rōne sui ibi, ea.n.q̄ cōiter oībus prosunt, &c. q̄ rō militat ēt in
expressa prohibitione, & ad istud tendunt q̄dam leuia ꝑ Mod.
adducta.Sed aduerte,quia tex.in d.auth.loquit̄ in filijs testōris,
volentibus dotare nepotes, q̄st.aūt Bar. p̄t intelligi in extraneo
prohibito alienare,in quo cessat votum testatoris prohibentis.
Et ista opi.Bar.*cōiter* approbat̄,quam tenent ferè oēs hic, Bal.&
☞ Sal.in l.voluntas.C.de fideic.& in l.fi.C.de reb.alie. non alienan.
& in d auth.res q̄,& d.Ale.ꝯsi 56.lib.& consi.23.lib.2.& latius ꝑ
sequitur Cur ꝯsi.27. Magnificus D.Vigutius.in 2.dubio.vbi oīa
adducit,quæ Repet.hic sibi adscribunt, & idem tenet in ꝯsi.64.
col.fi.& latissimè Barb.in rub.de rebus eccl.non alie.in 6. & vlt.

q.Et vltra fundamenta cōia;quia q̄libet legalis dispō gn̄alr̄ con-
cepta,non ꝯprehendit cām dotis,l.fi.vbi Sal. C.de iure dot. Sed
ad istud rn̄det,ꝙ procedit in casibus,in qbus dos reperitur à iu
re priuilegiata, vt tradit Dec.in c.sedes.de rescri.& in ꝯsi.5. Non
reperitur aūt cā dotis priuilegiata, ꝯ̄ prohibitionē expressam;
ergo &c.Item facit,qa dispō ꝓhibitiua nō includit in dubio ca-
sum piū,l.liberti.§.posthumi.inf.de adim.leg.cā aūt dotis est pia
l.cū is.§.si mulier.ff.de ꝯd.ind.ergo non erit ꝯprehensa in ꝓhibi
tione testōris.Contrariā opi.tenet Bal.in c.1.§.donare,qualiter
olim feu.pote.alie.vnico fundō,cui rn̄deas,vt hic per Ale.idem
tenet d.Ias.hic,& in d.auth.res q̄.& in l.cum qd. ff.si cer pet.for-
tissimo(sic ait ipse)fundō,qđ fuit Cur.& Bar.in locis p̄alle. Pro-
hibitio testōris fortior est, q̄ prohibitio ꝯ̄hentium, patet, quia
prohibitio testōris expressa,impedit translationem dn̄ij, vt s̄.di
ximus,ꝓhibitio aūt ꝯ̄hentiū non impedit,l.ea lege.C.de ꝯd.ob
cām. Verum ꝓhibitio ꝯ̄hentium taliter concepta, ꝙ impediat
translationem dn̄ij,impedit ēt donationem ex cā dotis, ſm gl.
cōiter approbatā in l.Mela.C.de iure do.quā sequitur Ale.hic,&
consi.103.Visis scripturis,li.3.ergo ēt ꝓhibitio testōris q̄ est for
tior,impediet.Sed ad istud rn̄detur,ꝙ rō,qa testōr cogitasse nō
p̄sumitur cā dotis ꝑꝑ votum,& affectionē erga filias & neptes,
ac obligationem dotandi, cessat in ꝯ̄hente cum p̄re, qui nullā
hēt affectionem,nec obligationē erga filias.Et ideo cum subsit
diuersa rō, nimirum si diuersum statuitur ius, l.interpositas. C.
de trans.& comprobat̄ hæc rn̄sio ex vna fall de qua inf.Amplia
71 vt ꝓcedat in prohibitione statutaria,† nam si statutū prohibeat
alienationem in forenses non intelligit̄ prohibere alienationē
ex cā dotis, ſm Cur. in d consi.27. qa prohibitio statutaria, po-
tius accedit ꝓhibitioni testōris,q̄ ꝯ̄hentium, ſm gl & ibi Bar.in
l.1.& 2.C.de ijs, qb.vt ind.& dixi s̄ in l nemo p̄t. Amplia scđò,
72 vt procedat † ēt ꝑ dote filiæ ingredientis religionem,arg.auct.
nisi rogati.C.ad Treb.& qa non dēt esse deterioris ꝯdōnis mr̄i
monium spirituale,q̄ carnale,vt ex pluribus ꝯprobat Fel.in c.ec
clesia sanctæ Mariæ,col.29.de const.Et an ꝑ ingressum religio-
nis bona prohibita alienari transeant in monasteriū, vide Bal.
73 ꝯsi.294.li.2.Limita primò†nisi testōr expresſè prohibuisset alie-
nationem,ēt ex cā dotis,ſm d.Ale.in d.consi.56. col.3. quia ex-
pressa ꝓhibitio non extenditur ad cām dotis,ex p̄sumpta mēte
testatoris,d.§.cum ꝑponeretur,& in Auth.de rest. & ea, q̄ par.
in §.quamobrem.ibi, plurima ꝑ p̄sumptionem exceperunt. q̄
p̄sumptio cessat,qn̄ clarè ꝯstat de mente,l.continuus. §.cum qs.
ff.de ver.ob.In ꝯ̄rium tn̄ facit expressa rō in d.l.à filia,qa dos ęris
alieni loco hr̄;sed saluari p̄t ꝯsiderata sequenti fallen. Scđò limi
74 ta,†vt non ꝓcedat, qn̄ filia,vel eius pr̄ ꝓhibitus, hēt aliunde vn̄
se dotet, ꝑ ea q̄ s̄. dixi de ltīma; & ita in specie litat Sal. post Iac.
de Are.in l.volūtas. C.de fideic. & probat̄ in d.auth. res q̄.ibi, si
75 portio ltīmæ liberis non sufficiat. Vltimò limita,† vt procedat
in parentibus ꝓhibentibus alienationē liberis suis; secus in ex-
traneo testōre ꝓhibente alienationem ꝯtemplatione alterius,
ſm Bar.quē alij sequunt̄ in d.auth.res q̄. Sed iuxta p̄missa q̄rit̄,
76 †An sicut bona ꝓhibita pn̄t alienari ꝓ dote filiæ soluenda; ita
possint alienari ꝓ dote vxori restituēda? Gl.& Doct. in d.auth.
res q̄, rn̄dent ꝙ sic, si ante prohibitionem dos fuerit recepta ꝑ
77 maritum.Sed dubiū est, † Quid si dos ꝯstituta sit, & soluta post
prohibitionem? Ioan.de Ana.ꝯs.61.Visis & consideratis,rn̄det
ēt alienari posse,& sequitur ibi Bolog. in addi.idem rn̄det Pau.
de Cast.ꝯsi.130. Circa ea. & sequitur Cro.hic, char.pen. per tex.
in §.1.in Auth.de resti.& ea, quæ par.in vndec.men.vbi dr̄,iustū
non esse,mulierem ignorantem prohibitionem, decipi,& do-
te sua fraudari. Contrarium tenent Ang.in d.§.1. & d.Ias. in d.
auth res q̄,col 8.quia maritus grauatus facillimè poterit graua-
men eludere,si dixerimus eum posse obligare, & alienare bo-
na restitutioni subiecta pro dote vxoris.Ego in facti contingen
tia plura consideraui. Primò,an dos fuerit post grauamen con-
fessata tm̄,aut realiter recepta.Primo casu rn̄di veriorē esse opi.
Ang.& d.Ias.qa talis confessio facta p̄sumitur in fraudem fidei.
& ita determinat Bal.Nouel.in trac. de dote in 6.par.priui.13.&
vltra eū,idē voluit gl.quā ibi sequit̄ Ang.in §.sancimus.in Auth.
de resti.& ea,q̄ par.arg.illius tex.vbi decidit̄,ꝙ pro augmēto do
tis & donationis ꝑꝑ nuptias non p̄t fideic.diminui,qa in dubio
nō p̄sumit̄ factū in fraudē. Scđo casu,Aut vxor ignorabat ꝓhi-
bitionē;& ei succurrendū arbitror, ꝑ tex.in d.§.1.& hoc fauore
dotis;alijs imputādū est ꝯ̄hēti,q non explorauit ꝯdōnē eius, cū
quo ꝯ̄xit,l.qui cū alio.ff.de reg.iu.Aut vxor sciebat, & iste casus
apud me est valde dubius, qa vxor sciēs nō p̄t videri decepta,l.
1.§.vsq; adeo.ff.de iniur.l.cū q̄rit̄. ff.de ædi.edic. l.si fundū. C.de
euic.In ꝯ̄rium facit; qa maritus p̄t alienare bona ꝓhibita ex cā
donationis ꝑꝑ nuptias,d.auct.res q̄,quę donatio fit ꝓ dote con
sequēda;ergo ēt ꝓ dote restituēda.†An aūt ex cā alimētorū,bo
na ꝓhibita possint alienari? tradit̄ ꝑ Odoff.& Cy. in d.auth res
q̄,ꝑ Bal.ꝯs.50.Viso testō,li.5. Sed qd, si testōr expresſè ꝯcessit ꝓ-
hibitū posse alienare ꝑꝑ suas necessitates, ex qbus tunc necessi-
tatibus possit fieri alienatio?tradit̄ ꝑ eundū Bal.ꝯs.20.Quid im-

portēt iſta verba,li.2.Tertiò q̄rit Bar. An ꝑ ſtatutū poſſit aliena-
tio ꝓhiberi? Ex cuius dictis eliciunt̄ duæ ɔcl'ones.Prima cōcl'o,
79 †Valet ſtatutū,ꝙ in non ſubditū alienatio fieri non poſſit, l.du
dū.C.de ɔ̄hen emp.l.1.C.non lice.habitator.metropo. li.11.l.in
emptione.§.1.ff.de ɔ̄he.emp. Quæ iura Barb.in rub.de reb.eccl.
nō alie.dicit nō ꝓbare q̄buſdā leuibus ɔſiderationibus,ad quas
cadit facillima rñſio.Crot hic adducit duas rōnes.Prima eſt, q̄a
ꝑ pactū p̄t alienatio ꝓhiberi,l.fi.C.de pac.inter emp.& vend.er-
go ēt ꝑ ſtatutū,iuxta gl.in rub.C.de decret. decu. Sed rñdeas, ꝙ
plus pn̄t partes ſibi p̄iudicare ꝑ pactū,q̄ poſſit ſtatutū, vt dixi in
l.nemo p̄t.1.eo.& ꝓbat Iaſ.in l.1. §.fi.col.5. ff.de verb.obl. Scd̄a
rō eſt,q̄a teſtōr p̄t ꝓhibere,vt hic,ergo ēt ſtatutum,qđ p̄t plus,q̄
teſtator,d.l.nemo p̄t.vbi Bar.in 3.opp Sed rñdet,ꝙ ſtatutū plus
p̄t q̄tum ad formam & ſolennitatem,non q̄tum ad diſpoſitio-
nem,vt ibi dixi.Iſta eſt *cōis* ɔcl'o,quā varijs modis reſtringunt &
declarant Mod.Pap.ac ēt Rep.hic,& Barb.in d.rub.Tu aūt ſcias
ꝙ iſtud ſtatutū vr̄ odioſum,q̄a ɔ̄ ius ciuile,canonicum, & diui-
80 num,vt ꝑ plura oñdit Barb.ɔſi.43. col.9 & ſeq.lib.1.†Item ſcias,
ꝙ alienatio facta in non ſubditū,ɔ̄ ꝓhibitionem ſtatutariā, eſt
adeo nulla,ꝙ nec iurō firmat̄,ſ'm Lud.Ro.ɔſi.509.Circa ꝓpoſi
tam dubitationē,in 3.dubio q̄a iſtud ſtatutum eſt ɔditum fauo
re publicæ vtilitatis,vt onera ciuitatis facilius ſuſtineant̄ ꝑ habi-
tatores loci, & vt collectæ facilius exigant̄, ergo alienatio ɔ̄ ius
publicum,non firmabit iurō.c.ſi diligenti,de fo.ɔpe. Et no. hāc
rōnem, q̄a vr̄, ꝙ iſtud ſtatutū ſit fauorabile ɔ̄ Barb. Scd̄a ɔcl'o,
81 †Statutū ꝓhibens alienationē in ſubditum non valet in p̄iudi-
cium eccleſiarum,& monaſteriorū. Iſtam ɔcl'onem ſequūtur
cōiter Legiſtæ hic,& in l.fi vbi Bar. C.de ſacroſ.eccl. & Cano.in
c.eccl'ia ſanctæ Mariæ,de conſt.vbi Fel.col.34.& ſeq.adducit in-
finitas auctoritates. Pro iſta cōcl'one adducit fundm̄ Bar. quia
hm̄oi ſtatuta ſunt ɔ̄ libertatem eccl'iaſticā,ergo non valent,au-
th.caſſa & irrita,C.de ſacroſ.eccl.Sed Fulg.& Pau.de Caſt.in d.l.
fi.dñt ꝙ imò non ſunt ɔ̄ libertatem eccl'iaſticam, quia non de-
rogant priuilegijs eccl'iæ licèt derogent iuri cōi.Sed do.Iaſ.de-
fendendo cōem rñdet,ꝙ ſi ſtatutū auferens priuilegiū eccl'iæ,
dr̄ ɔ̄ libertatē eccl'iaſticam;idem & multò magis dicendū eſt,ſi
ſtatutum auferat ius ei ɔpetens de iure cōi, qđ eſt potentius, q̄
ſingulare,l.eius militis.§.militia miſſus.ff.de teſt.mi.Et iſta fuit ɔ
ſideratio Fel.in c.nouerint.de ſent.exco.Crot.aūt reprobat hāc
82 ɔſiderationem,†q̄a falſum eſt ſ'm eū, ꝙ facilius tollat ius ſingu
lare, q̄ cōe; imò ɔ̄rium verius eſt.patet, q̄a ius cōe tollit ꝑ gn̄alē
cl'am,non obſtante,&c.& tn̄ ius ſingulare non tollit,niſi de eo
fiat expreſſa mentio,ſ'm gl.in auth.qua in ꝓuincia. C.vbi de cri.
agi opor.Item teſtm̄ inter liberos non reuocat ꝑ ſ'm, ēt ſolēne,
niſi habeat cl'am derogatoriam,auth.hoc inter liberos.C.de te
ſta.& tn̄ ſecus eſt in teſtō valido de iure cōi,l.ſancimus. C.eo.ti.
Ad tex.in d.§.militia miſſus, rñdet,ꝙ ibi non probatur iſta rl'a,
quia ius ſpeciale ibi, videlicet teſtm̄ iure militari ɔditum, non
habet ꝑpetuam firmitatem, nam poſt annum miſſionis reuo
catur l.quod dr̄.eo.ti. & ſic loquit̄ in temporali priuilegio, nos
aūt loquimur in priuilegijs eccleſiæ ꝑpetuo conceſſis. Ego cre
do,ꝙ ēt ius ſingulare habens ꝑpetuam firmitatem, facilius tol
latur,q̄ ius cōe ꝑ ea,quæ dicit glo.in l.2.§.1.de iudi.quam ibi no.
d.Lancel.Dec.ꝙ qñ agit̄ de ꝑdendo priuilegio,dr̄ agi de amittē
do lucro.Qñ verò agit̄ de perdendo iure cōi,dr̄ agi de damno;
ergo ſequit̄ ꝙ facilius poterit auferri lucrum, q̄ inferri damnū,
l.fi.C.de codicil. Non obſtant in ɔ̄.adducta, q̄a illa non proce-
dunt ea ratione,ꝙ facilius tollatur ſpeciale,vt dicit Crot: ſed q̄a
in illis caſibus lex p̄ſumpſit,ꝙ diſponens voluerit tollere ius ſpe
ciale,ſed vbi agens vult,& apparet de voluntate, facilius tollere
poterit priuilegium, quam ius cōe. Et ad terminos noſtros fa-
cit,qđ dicit Sal.poſt Bar.in l.ea lege.C.de cond.ob tur.cau vbi ꝑ
illum tex.iuncta auth.excipit̄.C.de bo.quæ lib.tenet,ꝙ ꝓhibitio
de non alienando,in ɔ̄ctu, impediat acquiſitionem, quæ fit de
iure ſpeciali,non illam q̄ fit de iure cōi.Scd̄ò ꝓ cōi eſt tex.in c.fi.
de immu.eccl.in 6.vbi decidit̄,ꝙ Principes ſtatuentes,ꝙ eorum
ſubditi non vendant aliquid ꝑſonis eccleſiaſticis, ſunt ipſo fa-
cto excōicati,& ibi Io.And.& Gem.latè proſequunt̄ mām hu
ius ſtatuti. Vltimo,non valet iſtud ſtatutum ex defectu poteſta-
tis. Abſit.n.vt eis det̄ facultas imperandi, quos obſequendi ma-
net neceſſitas,c.bn̄ quidem.96.diſt.& d.c.eccleſia ſanctę Marię.
Et ɔ̄rium tenuit Bal in varijs locis hic,& ibi alleg. Pro iſta parte
duo ꝑſtringunt. Primo, Per pactum ꝓhiberi p̄t alienatio in ec-
cleſiam, ſ'm gl.*cōiter* approbatam in l.ſi quis. §.ea lege.ff.de ver.
ob.ergo & per ſtatutum, vt ſtatim dixi.Sed rñdeas,vt s̄. Vel rñ-
deas ex vna falle.de qua inf. Vel aliter rñdet Iaſ.ꝙ valet pactum
q̄tum ad effectum,ꝙ alienans teneatur ad æſtimationem, non
q̄tum ad impediendam alienationem in eccl'iam, ſ'm gl.in l.fi.
C.de pact.inter emp.& vend.& ibi Bal.& Ale.hic.col.9.Sed iſta
ſol.non placet.Primò,quia gl.& Bal. ibi loquunt̄ in caſu ſpecia-
li,quo alienatio fit pro ɔſtruenda eccleſia,& non aliter. Sed po
ſito,ꝙ gl.eſſet vera,tn̄ aliud dicendū vr̄ in ſtatuto. Nā ꝑ pactum
non ita fiunt timidiores volentes ingredi religionem, vel aſſu-
mere ordines,ꝑꝑ pactum,ſicut ꝑꝑ ſtatutum. Nam pactū eſt vo
luntarium,& de rebus paciſcentiū tm̄ hoc procedit,ſed ſtatutū
eſt neceſſarium,& gn̄ale quò ad oīum res. Vñ per ſtatutum ſal
tem ꝑ indirectū, impedit̄ alienatio efficacius,q̄ ꝑ pactū. Scd̄ò
adducitur aliud fundm̄.Iſtud ſtatutum conditum fuit ꝑꝑ publi
cam vtilitatem,vt onera ciuitatis facilius ſuſtineant̄,ad q̄ onera
eccleſiæ & eccleſiaſticæ ꝑſonæ dicunt ſe nō teneri. c.nō minus.
de immu.eccl.auth itē nulla cōitas.C.de epi.& cler. Defenden-
do cōem,poſſumus primò dicere, ꝙ onera realia tranſeunt ēt
in eccl'am cū ipſa re,ſ'm Bar. in l.reſcriptū. §.ſciendū. ff.de mu-
ner.& honor.Sed iſtud non eneruat difficultatē ꝑꝑ onera mix
ta,vt ſunt collectę,q̄ rebus eccleſiaſticis imponi nō pn̄t,ſ'm Ar-
chid.in c.1 de immu.eccleſ.in 6 Pano. in d.c.non minus,& Fel.
in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ,col.36. Vnde rñdeas ſcd̄o, ꝙ ex de-
fectu ꝑtātis,ſtatutū non valet,d.cap eccleſia ſanctæ Marię.Iſtud
limitat̄ multipl'r ſ'm Fel.in d.c.eccl'ia.Et inter alias limitationes,
83 †vt ꝓcedat,qñ ꝓhibitio eſt ꝑſonalis,ſecus ſi ꝓhibitio ſit in rem,
ſ'm Pano.in c.ꝙ clerici,verſi.qñq; ſtatuta, de foro ɔpe. vbi po-
nit exempla.Et iō videret̄, ꝙ ſi ſtatutum diſponat, ꝙ bona alli-
brata non poſſint alienari,hoc caſu ſtatutum valeret,& impedi
ret alienationē,ēt in eccleſias,ſ'm Fel.vbi s̄.col.23.verſ. Quintus
& vltimus caſus.An aūt ſtatutum iſtud impediat,ne clerici poſ
ſint eorundē bona patrimonialia allibrata alienare in non ſub-
ditū? Recolo me rñdiſſe,ꝙ non;q̄a in clericis alienātibus bona
patrimonialia, ceſſat rō ſtatuti, q̄ fuit,vt facilius reſpubli. poſſet
collectas imponere,& impoſitas exigere, quas clericis, nec im-
ponere,nec ab illis exigere p̄t,c.ſi.de vi.& hon.cler.& d.c.nō mi
nº,vbi Pan.Quartò q̄rit Bar An ꝑ ɔ̄ctū ꝓhiberi poſſit alienatio?
84 Ex cuius dictis facias rl'am,cū fallen.vt facit. Iaſ.† Prohibitio alie
nationis facta in ɔ̄ctum,non impedit validitatem alienationis;
licèt operet̄, ꝙ alienans teneat̄ ad intereſſe, vel ad pęnam,l.ſi
ita quis.§.ea lege ff.de verb.oblig.l.ea lege.C.de condict.ob cau.
Et ratio eſt,quia obligatus non alienare, dr̄ obligatus ad factū;
ergo ſuccedit obligatio ad intereſſe,l.ſtipulationes non diuidū
tur,ff.de verb.obl.Ratio autem,quare non impediatur tranſla-
tio dñij eſt, q̄a ſola voluntate non transfert̄ dñium in paciſcen-
tem,l.1.& 2.C.qñ lice.ab emp.diſce.ſicut nec transfertur poſſeſ-
85 ſio,l.traditionibus.C.de pact.†Ex hac ɔcl'one inferri p̄t, ꝙ pactū
de retrouendendo,non impedit validitatem alienationis factæ
contra pactum,nam ſi expreſſa prohibitio in ɔtractib.non im-
pedit,à fortiori nec tacita reſultans ex promiſſione de retrouē-
dendo,& ita reperio conſuluiſſe Alex. conſi.10 vr̄ fortaſſe, li.1.
& Cur.conſi.12.Lucius Titius Cremonenſis,per tot. quod no.
quia ɔ̄.tenet Pau.de Caſ.in l.ſi cum venderet,ꝑ illū tex. ff.de pig.
actio.Iſtam concluſionem,licèt ſit *cōis*, impugnat Crot. ꝑ duo
iura.Primò,per tex.in l.fi.C.de reb.alie.non alie.vbi dr̄ expreſsè,
ꝙ ſiue prohibitio fiat à lege,ſiue à teſtatore, ſiue à contrahen-
tibus,cenſetur prohibita dñij tranſlatio,ſeruitus, & hypotheca.
Pondera,ꝙ expreſsè dr̄ ꝓhibitam eſſe tranſlationem dñij. Scd̄ò
pondera,ꝙ ſi non valet pignoris conſtō., minus det̄ valere dñij
tranſlatio. Tertiò pondera,ꝙ tex.æquiparat prohibitionē teſta-
toris,& ꝓhibitionem ɔ̄hentium,& vnica determinatione cun-
cta determinat, ergo vniformis det̄ eſſe determinatio, l.iā hoc
iure,s̄.de vulg & pup.Et re vera multū ſtringit iſte tex. Ad iſtud
rñdent gl.& Sal.ꝙ illa lex eſt facta ad determinandum, quæ in-
telligantur prohibita;qñ interdicitur alienatio,deciditur, ꝙ in-
telligantur prohibita alienatio dominij,hypotheta,& ſeruitus,
& in hoc procedit æquiparatio. Non autem illa lex eſt facta ad
determinandum,Vtrum alienatio dominij,hypotheca, & ſerui
tus ɔ̄ ꝓhibitionem factæ,teneant vel ne? patet,quia ꝓhibitio le
gis,& prohibitio teſtatoris,quantum ad tranſlationem dñij nō
procedunt à pari,quia nuda legis prohibitio valet l.vbi lex.ff.de
vſucapio.l.non dubium.C.de legi.& tn̄ nuda prohibitio teſtato
ris non valet,vt hic.Et iſtud eſt,quicquid dici p̄t ad illam legem,
& hanc ſol.tradidit gl.in l.nemo.ff.de pact.Scd̄ò mouet̄ per tex.
in l.fi.C.de pac.inter emp,& ven. qui tex.ſ'm cōem intellectum
concordat.Vel reſpondeas,vt inf.dicam in fallentijs.Limita pri-
86 mo,†vt non procedat in caſib.in quibus alienatio eſt irreuoca
bilis,vt in libertate, l.ea quidem.C.ſi manci. ita fue.aliena.l.ſer-
uus hac lege,ff.de manu.Nam ſicut libertas ſemel habita, diffi-
cillimè reuocatur,ita facilius impedit̄ per pactum, vel quia ſer-
ui,vt plurimū,manumitti prohibēt̄ur propter aliquod facinus
commiſſum in dñm,& quia delicti veritas haberi facilè nō po-
teſt,ideo in odium ſeruorum facillimè impeditur datio liber-
tatis.Idem dicit Bar.ſi per pactum prohibeatur, ꝙ res non fiat
ſacra,vel religioſa;quia tunc alienatio eſt irreuocabilis; & ideo
impeditur trāſlatio dñij,ita Bar.in d.l.ea lege. Et iſta illatio Bar.
à fortiori vera vr̄;quia liber homo poteſt ex voluntate, & ex
neceſſitate fieri ſeruus;& tamē res ſacra non poteſt fieri profa-
na,l.inter ſtipulantem. §.ſacram. ff de verbo. oblig. Sed contra
iſtam fallentiam obſtat tex.in d.l.ſi.C.de pact.inter emp.& ven.
ſ'm *communem* intellectum.Item obſt.quia res Deo conſecrata
non videtur alienata,ſed Deo,cuius eſt,conſignata Qua ratio-
ne

ne vř defensari donatio Constantini facta ecclesiæ in manibus Syluestri Papæ de ciuitate & territorio Ro. qđ an verū sit, alio
87 loco reseruaui dđm. Scđo fallit,† nisi paciscens de nō alienādo, reseruet sibi ius in re, l. si creditor §. fi. de distrac. pig. Pro qua fal lentia facit, qđ decidit Bar. & latè Ale. in l. si filio. §. si vir in quinquenniū. s. sol. mat. Item facit, ſm Crot. qđ decidit Bal. in l. 3. C. de pig. vbi pactum, ꝙ propria authoritate liceat apprehendere possessionē bonorū debitoris, impedit translationē dñij; qa ꝑ tale pactū hypotheca ꝯhiť, l. si creditor. §. si post diuisionē. ff. qui pot. in pig. hab. Sed tu aduerte, ꝙ Bal. bñ dicit, ꝙ ꝑ tale pactū cōstituatur ius in re, sed nō dicit ꝙ impediať alienatio. Ned istud ēt vř verū; qa & si ex isto pacto resultaret ꝓhibitio de non alienando (qđ tñ non probať) tñ resultaret tacita prohibitio, q̃ nō impedit translationem dñij; ēt in vltimis voluntatib. vt s. dixi. Vñ intelligas decisionē Bal. procedere casu, quo esset factū pactum de nō alienando, & adiectū ēt aliud pactū, ꝙ in casu ꝯuentionis licet re propria auctoritate ingredi possessionem fundi
88 alienari prohibiti. Tertio fallit† in prohibitione de non alienando, facta per pactū resolutiuū alienationis, ſm Bar. hic exēplificantē hoc mō. Promittis non alienare, & si ad actum alienationis deueneris, eo ipso res ad me reuertať, &c. Et cū Bar. trāseunt Doct. hic, & in l. qui absenti. ff. de dona. Sed tu aduerte ad plura. Primo ꝯsidera, ꝙ verbū, reuertať, est verbū obliquū; qđ nō hēt virtutem resolutiuam, ēt in pacto legis ꝯmissoriæ, & addictionis in diem, in quib. ex priuilegio legis ꝓcedit resolō; ergo minus hēbit virtutē resolutiuā in pacto de non alienando. Sol. fateor ꝯ. nisi verbo aliquo addať dictio, eo ipso, ita vult Bart. hic, nam ista dictio, eo ipso, idē importat, ac si diceret sine aliquo hoīs ministerio, ſm Arch. in c. 1. de sepul. in 6. & c. 1. de pb. eo. li. & idem importat, ꝙ ipso iure, vt tradit Fely. in d. c. Rodulphus. de rescr. Scđo ꝯsidera, Quid si pactum de non alienādo resolutiuum, fuerit ex interuallo factum, an impediat dñij translatio? Et istud dico ꝑꝑ gl. in l. ab emptione. ff. de pact. quam ibi Bar. & Doct. sequuntur, q̃ vult, ꝙ pactum legis ꝯmissoriæ, & addictionis in diem ex interuallo factum, non operetur virtutem resolutiuam; sic ergo vř dđm in casu nostro. Tertio aduerte, in q̃tū Bar. hic facit dřiam inter verbum, si alienabis, & verbum, si alienaueris; qa vř ꝯrius his, q̃ s. dixit in pen. oppo. vbi vult, ꝙ non sit dřia inter hæc verba, qñ ꝓcessit expressa prohibitio. Potes saluare Bar. ꝙ in oppo. loquiť in expressa prohibitione testatoris, q̃ sola impedit translationē dñij, hic aūt loquiť in expressa ꝓhibitione ꝯhentiū, q̃ non impedit, nisi cum cła resolutiua, q̃ resolō fieri non pōt, qñ cōfertur post actum perfectum. Quarto limi-
89 ta,† nisi pactum de non alienando, fiat super re aliàs alienari ꝓhibita, §. sanctissimas, in auth. de alienatio. & emphy. de quo s. dixi. Ex quo infert Opiz. hic, col. 73. limitationē ad tex. in c. 1. ver. si verò, de allod. in vsib. feu. vt non procedat, stante pacto de non alienando, & sensit Bal. in d. l. si creditor. §. fi. Sed iuxta ꝑmissa oc
90 currit vna dubitatio,† In instrō emphyteusis fuit appositum pactum de non alienando. Quæritur, si emphyteuta legauerit ecclesiæ 20. florenos super re emphyteutica, an valeat legatū? Vř ꝙ non per ꝑdicta. Contra ꝯsultus rñdi; quia per tale legatū non dř res alienata; sed tñ hypothecata, ſm Bart. in l. fundus. inf. de ann. lega. & no. per gl. in l. liberto. in prin. eo. ti. & per Bar. in l. codicillis. § instituto, inf. ti. prox. Ioan. Fab. in §. item Seruiana, col. fi. Inst. de act. Et licèt emphyteuta sit prohibitus alienare sine ꝯsensu dñi, non tñ prohibeť rem hypothecare, ſm gl. & scriben. *cōiter* in l. fi. C. de iu. emph. & in ca. potuit, de loca. Et quia inci-
91 dit sermo de emphyteuta, nascitur alia q.† An emphyteuta possit prohibere hřdib. suis alienationem rei emphyteuticæ? Vř ꝙ non; qa ꝓhibitio testatoris nō dēt nocere dño, vt hic in ver. creditorib. fraudi esse. Noceret aūt, si valeret prohibitio, ꝑꝑ ius plationis, & laudominij, qđ ꝯsistit in alienationib. Cōtra. verius vř, qa emphyteuta ꝑt ēt per fideic. relinquere rem emphyteuticā, cui placuerit, dummō non reliquerit ꝑsonis prohibitis, ſm Barto. in l. si domus. §. fi. s. e. & in l. patroni. inf. ad Tre. & in l. cum virum. C. de fideic. ꝯsuluit Bal. consi. 70. lib. 2. & Ale. ꝯsi. 120. Super eo, lib. 1. & consi. 9. lib. 2. ergo ēt dēt emphyteuta posse prohibere alienationem ꝯtemplatione certæ personæ; qa talis prohibitio nihil aliud est, q̃ fideic. vt hic in versi. fideic. ꝙ præiudicet dño directo; qa tale ꝑiudicium non vř ꝯsiderabile, cū ea lege data fuerit res emphyteutæ, vt apud eum, & eius hæredes ꝑpetuò esset, qua rōne hřdes emphyteutæ pñt alienare inter se, absq; eo, ꝙ dño ꝯpetat ius ꝑlationis; quia ea lege censenť inuestiti, vt inter seipsos possint de re disponere, ſm Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres. in 10. q. ff. de verb. obl. & in d. l. si domus. § fin. vbi Ale. Nec. n. hēt dñs vñ ꝯqueratur, si emphyteutæ nolint alie
92 nare. Quinto litatur,† vt non procedat, qñ pactum de non alienando, fieret cum decreto iudicis, ſm Bal. in l. fi. C. de pact. inter emptor & ven. quia iudex ꝓhibere ꝑt alienationem, vt inf. dicetur. Sexto limitať in pacto de non alienando, apposito in cōtractibus, in quib. transfertur dñium ipso iure, de quib. per glo. in l. si ager. ff. de rei vend. ita litat Bal. in l. peto. §. fratre. inf. tit. ꝑx.

sequitur D. Ias. hic, quia cessat rō s. assignata, quare pactum non impediat translationē dñij, eo quia dñium sola voluntate non transfert. Et iō infert, ꝙ alienatio fcā in ecclam stante hmōi pacto, non valet; qđ vř verum; quia non solum in ecclam trāsfertur dñiū ipso iure, sed ēt quia alienatio in ecclam, est quodāmodo irreuocabilis. Et ꝑpea vř verissima vna litatio tradita ꝑ Barb. in c. Raynaldus, char. 24. de test. vbi litat non procedere in ꝯtibus principum, in quib. dñium transfertur ipso iure absque traditione, ſm Bal. in c. 2. de no. for. fidel. & D. Ias. in l. traditionibus. C. de pact. vbi dicit, ꝓcedere tam ex parte principis, q̃ ex par
93 te ꝯhentis cum eo. Septimo fallit.† in pacto de non alienando, iurato per tex. in l. si quis maior. C. de transac. qui tex. hēt locū in oī ꝯctu, ſm Bar. & Doct. ibi. Et rō fallen. huius esse pōt; qa ꝑꝑ periurium, retransferť dñium ministerio legis in paciscentem, vt ibi. Et sic cessat rō impeditiua trāslationis dñij, super qua fundatur ꝯclō. In ꝯriū tñ facit qđ dicit Do. Ias. in l. quoties. C. de rei vend. vbi extendit illam legē, ēt si prima venditio fuerit iurata; qđ stare non posset, si vera esset pñs litatio. Nisi fortè dixeris, ꝙ prohibitio de non alienādo, resultans ex prima vendōne, sit tacita; in casu verò nrō est expressa. Item ꝯ hanc litationē tenent Are. & D. Ias. in d. l. si ita quis. §. ea lege, moti per dictum Inno. & Pan. in c. dilecto, de ꝑben. de quo memini s. Sed certè dictum Inn. nihil facit, quia loquitur in dño, qui a seipso iurauit nō alienare rem suam, nos aūt loquimur in eo, qui se per pactum alteri obligauit cum iurō, in quo locū hēt d. l. si quis maior. Plures alias fallen. poteris colligere ex his quæ scribunt Bal. Sal. in d. l. ea lege, & Repeten. hic, quas vt potè faciliores omitto. Quinto q̃-
94 rit Bar.† An per sniam arbitri, prohiberi possit alienatio? Et rñdet, ꝙ non; quia ptās arbitri dependet a ptāte partium, l. non distinguemus. §. de officio. ff. de arb. Sed partes non pñt, vt dictum fuit in prox. q. s. ergo nec arbiter, & ita tenet Inno. in c. Raynaldus, de testa. Tu dicas, ꝙ est ibi tex. cum gl. expressa. Et ex hac ratione inferť vna ampliatio, vt procedat, ēt si in ꝯpromisso data esset expressa facultas prohibendi. Item inferť idem esse si partes emologassent sniam arbitri; qa snia arbitri emologata nihil aliud est, q̃ quædam transactio, ſm gl. in §. si verò, in auth. vt diffe. iud. Limita primò, vt non procedat, qñ in ꝯpromisso partes hypothecassent eorū bona, per ea quæ dixi s. in 2. fallen. prox. præced. q. & ita limitat D. Ale. consi. 59. Viso themate, lib. 5. Scđo limita in arbitris iuris, vt sunt arbitri electi ex necessitate statuti, qui hñt iurisdictionem, ſm Bar. in l. fi. C. de iudi. ideo prohibere pñt alienationem, sicut iudices, vt diceť in q̃. seq. Et istud credo verum, licèt Deci. ꝯsi. 9. col. 3. visus sit tenere ꝯrium. Tertio limita, vt non procedat, qñ ex snia arbitri oritur actio, ſm gl. in d. c. Raynaldus, in ver. neutra, & sequitur Crot. hic. Sed ista limitatio vř mihi periculosa; quia actio iudicati est personalis, vnde non potest dari ꝯ eum, in quem facta est alienatio. l. 1. §. si hīs percepto fundo, inf. ad Treb. Et contra hanc limitationem ob. ratio ꝯclonis. Sexto quærit Bar.† An alienatio possit per sniam
95 iudicis prohiberi? Et concludit ꝙ sic, per tex. in l. si sciens. ff. de ꝯtrahen. empt. & in l. Iulianus. s. de cur. fur. & in l. is, cui bonis. ff. de verb. obli. Sed ibi non ex virtute prohibitionis de non alienando, sed ex eo, quia per sniam fuit declaratum, ꝙ inhabili ꝑsonæ interdicitur alienatio. Allegat etiam Bart. tex. in l. seruus. §. ea lege. ff. de manu. sed loquitur in libertate, quæ facilius impeditur; quia difficilius reuocatur, vt dixit s. Bar. Pro hac ꝯclōne ꝯ. Bar. Doct. allegant tex. in l. de pollicitationibus. in fi. ff. de pollici. & in l. si creditores. §. si. ff. de priui. cred. & in l. fin. §. si ex quadrante. ff. de excep. do. Intellige procedere in præcepto iudicis vestito a cā, aliàs si sit nudum non obligat, vt inf. per Bar. in vlt. q. Et ita intellexit glo. in l. prospexit. ff. qui & a quib. & in l. si ab eo. ff. de vsuca. & probatur in l. obseruare. s. de cura. fur. & tradit Pau. de Ca. in d. l. si is cui. Imo. Alex. & Mod. hic, Bal. & Sal. in d. l. ea lege. Ale. consi. 103. lib. 2. Aduerte tñ ad fundm Ale. hic; quia ex snia non transfertur dñium, ſm gl. in §. fi. Insti. de offi. iud. ergo ēt non debet per sniam impediri translatio. Istud cōcludit, ēt cum cā prohiberi non posse alienationē per sniam, sup quo
96 cogitabis. Septimo q̃rit Bar.† An prohibita alienatione, censeať prohibita hřdis instō? Et se remittit ad scripta per ipm in l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verb. obli. Tametsi melius remisisset ad scripta in l. peto. §. fratre. inf. titu. proxi. Tu omissis his, q̃ clara sunt, aduerte ad vnā ꝯclonem, q̃ talis est. Prohibitio de non alienando extra certū genus ꝑsonarū, puta extra familiā, non extendiť ad instōnem hřdis ltimi, ēt qui nō sit de familia, l. cū př, §. cum inter, inf. tit. ꝑxi. Et iō prohibitus alienare extra familiā, ꝑt instituere filias, ſm gl. *cōiter* approbatā in l. př filiū. §. Iulius Agrippa, inf. de leg. 3. sequiť D. Ale. ꝯsi. 56. col. fi. lib. 1. & ꝯsi. 23. lib. 2. vbi attestať hanc esse cōem Docto. sniam. Et ita sæpe consuluit idem Ale. qui oīa refert. Curt. ꝯsil. 64. col. 16. vbi plura alia adducit, & ita dicit consuluisse collegium Ticinense. Ista cōis opi. vř mihi
97 periculosa.† Primo, quia *cōis* conclō est, ꝙ prohibitus alienare extra familiam, si non sit de liberis testatoris, non poterit dotare filias, ſm Bar. & cōiter scriben. in auct. res q̃, C. comm. de leg.

ergo minus dẽt poſſe ex teſtõ, vel ab inteſtato relinquere filia-
bus. Scđo, qa ꝑ ꝓhibitionẽ de nõ alienãdo, reſultat fideic. in ca-
ſu alienationis, d. l. peto. §. fratre. In bonis aũt ſubiectis fideic. ef-
fectualr̃ non ſuccedunt ltĩmi hr̃des, l. cohr̃di. § cũ filię. s̃. de vulg.
& pup. Tertio, qa ltĩmi hr̃des, qui non ſunt de familia, nõ ſucce
dunt in bonis expreſsè alienare ꝓhibitis extra familiã, ẽt ꝑ viam
vltimæ voluntatis, ſ᷑m Bar. & oẽs in d. §. ea lege. ergo nec ẽt taci
tè, qñ ꝑ viã vltimarũ voluntatũ; qa tacita voluntas in vltimis vo
luntatib. nõ minus obſeruanda eſt, q̃ expreſſa, l. ſi ſeruus pluriũ.
§. fi. s̃. eo. & l. cũ ꝓponeret inf. ti. ꝓxi. Vñ cũ rõ ꝓhibitionis de nõ
alienando extra familiã, militet ẽt in inſtõne ltĩmi hr̃dis, q̧ non
eſt de familia; certè ẽt militabit ꝓhibitio, l. cũ pr̃. §. libertis. & §.
dulciſſimis. inf. tit. ꝓxi. & facit dictũ Bar. in l. pater filiũ. §. fundũ.
inf. de leg. 3. Et ſi caſus occurreret, qõ eſſet ꝓ amico. Et tenendo
ɔ̃ cõem, pt̃ rñderi, ꝙ ibi fuit admiſſa liberta ſil̃ cum libertis ma-
ſculis; & iõ ſicut colliberti pñt relinquere ab inteſtato, & ex te-
ſtamento filijs ſuis, nõ obſtante ꝓhibitione, ita fœmina admiſ-
ſa vr̃, vt poſſit relinquere bona ꝓhibita filijs ſuis, q̃uis nõ ſint de
familia libertorũ, & iſta eſt ꝓpria rõ illius §. Et ex hoc lĩtari poſ-
98 ſet iſta ɔcl̃o ɔ̃ cõem, † vt nõ ꝓcedat qñ teſtator inſtituiſſet filias
ſimul cũ maſculis; & ꝓhibuiſſet oĩbus alienationem tunc. n. fœ
minæ vñr habilitatę ꝑ teſtõrem, vt ẽt ipſæ poſſint relinquere fi-
lijs ſuis, licèt non ſint de familia, ſicut pñt maſculi, & ita ɔſuluit
Fulg. ɔſ. 117. Ioan. quondã. & ita tenuit ſubtilis Pet. de Bellaper.
& poſt eũ Bal. in d. §. fratre. Scđo iſta opi. ɔ̃ cõem dẽt reſtringi,
vt non ꝓcedat, qñ ltĩmus hr̃s prohibiti alienare extra familiã, eſ
ſet filia, vel ſoror ꝓhibiti, q̃ ſunt de familia, l. volũtas. C. de fideic.
& in iſtis terĩs ɔſuluit collegiũ Papi. Quantũ verò ad alios legi-
timos, qui non ſunt de familia, non credo cõem tuto poſſe ꝓ-
99 cedere. Retenta tñ cõi, lĩta multipliciter. † Primo, vt nõ ꝓcedat,
qñ ꝓhibitio fuit geminata, vel ꝑ verba geminata facta, ſ᷑m Are.
in l. Pantonius. s̃. de acq. hære. Car. ɔſi. 135. Puto filias ꝓdictas, &
ſequit̃ D. Iaſ. hic. Itẽ limita in oĩbus caſib. in quib. ex ꝓhibitione
de non alienando extra familiã, reſultat fideicõmiſſum; ẽt in ca
ſu mortis, de quib. ꝑ Soc. poſt alios in l. qui Romæ. §. cohr̃des.
ff. de verb. ob. Et dicam inf. vbi primum occurrerit locus. Vlti-
mo lĩta, niſi prohibitio eſſet facta odio ltĩmi hr̃dis, ſ᷑m Bal. ɔſ. 83.
An ꝓhibita alienatione, lib 2. pro quo facit tex. in l. codicillis. §.
100 matre. inf. tit. proxi. Octauo q̃rit Bar. † An ꝓhibita vendõne, cen
ſeat̃ interdicta oĩs alienatio? Et rñdet, ꝙ ſic, poſt gl. Cyn. & Guil.
in l. 2. C. de vſuc. ꝓ empt. & per tex. in l. voluntas. C. de fideic. Iſta
ɔcl̃o *cõiter* recipit̃, pro qua adducit̃ tex. in l. ſtatuliber a cæteris.
§. fi. de ſtatuli. Adducunt̃ ẽt pl̃a alia per Ale. & Mod. vltra quos
adde Bar. in l. fi. §. in computatione. C. de iu. delib. vbi dicit, ꝙ li-
cèt verbum venditio, ſit gñale, & idẽ in ver. emptio, tñ verbum,
ɔparare, eſt magis gñale, l. ſi quid earum. in prin. inf. de lega. 3. &
ibi Bar. dicit iſtud eſſe verum ɔſiderata latinitate, non autẽ ſ᷑m
cõem vſum loquendi ſ᷑m quem iſta duo, emptio, & ɔparatio,
vulgariter ꝓlata non differunt. Item adde D. Ale. conſ. 1. col. an-
tepe. lib. 4. vbi decidit, ꝙ ꝓhibita vendõne, cenſet̃ ẽt ꝓhibita lo-
catio ad longum tp̃s, alle. Bal. in auth. ei qui, in vlt. char. C. de bo.
auth. iud. poſſi. Item adde Are. ɔſi. 124. Eximie dñe collateralis,
col. 2. & facit tex. in l. ſicut. §. vendõnis. ff. quib. mod. pig. vel hyp.
101 ſol. Intellige primo, † vt procedat largo ſumpto vocabulo; ſed
de proprietate ſermonis ɔprehendit̃ tm̃modo venditio, & em
ptio, d. l. ſtatuliber. § fi. ibi, ɔplecti vr̃. Põdera verbum, vr̃, qđ de-
notat improprietatem, & fictionẽ, l. ſingularia. ff. ſi cer. pet. Ad
idem tex. in l. ſi qs fundum. ff. de ɔ̃h. emp. & ita tenet Aret. in d.
ɔſi. 124. Ex quo infertur, ꝙ in ſtatutis appl̃one vendõnis, nõ ve-
nit alia alienationis ſpẽs, niſi vendõnis & emptionis; quia ſtatu-
ta ſunt ſtrictè, & propriè intelligẽda, l. q̧cquid aſtringendæ. ff. de
ver. ob. c. in nr̃a. de iureiu. Et ita decidit Spe. in ti. de empt. & vẽ-
di. §. nunc dđm, ver. ſed pone, ſtatutũ. vbi decidit, ꝙ ſtatutum di
ſponens agnatos venditoris poſſe rem venditã intra annũ lue-
re, non extendit̃ ad donationẽ, nec in ſolutũ dationẽ. Et ſtatu-
tum, ꝙ de vendõne ſoluat̃ gabella, nõ hẽt locũ in ꝑmutatione,
donatione, nec alia alienatione; niſi fieret in fraudẽ ſtatuti, vt
102 tradit̃ ꝑ Bert. in tra. de gab. in 3. pti. 8. partis prin. q. 3. & ſeq. † Si
tñ ſtatutum ꝓhibeat immobilia vendi forenſibus, credo ꝙ etiã
cenſeat̃ ꝓhibere oẽm alienationis ſpẽm; qa rõ huius ſtatuti eſt
fauor publicus, vt bona ſubditorũ facilius poſſint collectari. Et
vbi fauore pub. vtilitatis ꝓhibet̃ vẽditio, cenſet̃ ꝓhibita oĩs alie-
natio, ſ᷑m gl. nota. in l. queadmodũ. in ver. vendi. & ibi Bar. C. de
103 agri. & cenſi. † Tribus ẽt alijs modis lĩtat̃ deciſio Bart. hic, vt tra-
dunt Alex. & Mod. & Pan. in c. 1. de his, q̃ fin. a præl. ſi. con. ca. Et
dum dñt, ꝙ vbi ſit mentio ꝓtij, ſtrictè intell̃r verbũ, vendõnis, ꝑ
tex. in l fi. C. de ꝓd. decu. lib. 10. Adde in ɔ̃rium tex. in l. ſi qs ante,
quẽ ibi no. D. Iaſ. in 8. no. ff. de acq. poſ. Sed rñdeas, vt ibi ꝑ eum.
Adde duas alias lĩtationes, quas tradit D. Fabia. de Mõte, in trac.
de emp. & vend. in 2. q. prin. vbi pleniſſimè examinat q. Bar. hic,
ad ibi dicta me remitto. Nonò q̃rit Bar. an ꝓhibita donatione
dicatur interdicta oĩs alia alienatio? & nihil ɔcludit. Ale. & Do.
Iaſ. ɔcludunt in oĩbus & per oĩa, vt ɔcluſum fuit in præce. q. Tu
104 facias ɔcl̃onem, † ꝙ prohibita donatione, cenſet̃ prohibita ĩſo
alia alienatio, ſicut ꝑmiſſa donatione, eſt ꝑmiſſus oĩs ɔ̃ctus, l. cui
ius eſt donandi. ff. de reg. iu. Et hoc mõ voluit Bar. inducere tex.
in l. ſicut. § ſed ſi ꝑmiſerit, ver. in ɔ̃riũ. ff. qb. mo. pig. vel hyp. ſol.
Fallit vbicũq; rõ ꝓhibitionis non militat in alijs ɔ̃ctibus, vt pro
bat̃ in d. ver. in ɔ̃rium. Sicut eɔ̃ ꝓhibitus vendere, non intell̃r ꝓ-
hibitus donare, qñ eadẽ rõ non militat in donatione. l. fi. C. de
ꝓd. decu. lib. x. quẽ tex. ſic credo Bar. voluiſſe inducere hic. Scđo
fallit, qñ donatio ꝓhibet̃ ꝑſonæ non hñti ius in re, vt tutori, vel
curatori, & ſi. tunc non intell̃r ꝓhibita venditio, l. ɔ̃ iuris. §. ſi cu-
105 rator. & §. ſi filius. ff. de pac. † An aũt donans rem ꝓhibitam, te-
neat̃ ad æſtõnem, hẽtis tex. decidentẽ, ꝙ ſic, in l. fin. C. de litig. In
ɔ̃rium eſt tex. in l. vnica. C. de contra. iudic. Pro cõcordia videas
Lud. Ro. no. 746. inci. Qõ in ciuitate, & ɔſi. 419. in 3. dub. Ego tñ
al̃r ɔcordarẽ. Aut donatio prohibita eſt odio donatarij, & do-
nantis; & tunc non debet̃ æſtõ, ita procedit tex. in d. l. vnica. Aut
ſolo odio donantis, & debet̃ æſtõ, & ita loquit̃ tex. in d. l. fi. Et ſi
vis ſcire, qñ donator teneat̃ ad euictionẽ videas glo. in l. 2. C. de
euict. Bar. & ſcrib. in l. Ariſto. §. fi. ff. de dona. Decimo q̃rit Bart.
106 † An ꝓhibitis filijs alienare, cenſeant̃ ẽt ꝓhibiti nepotes? Et rñ-
det, ꝙ non, ꝑ tex. in §. nos igit̃, in auth. de reſt. fideic. & ibi gl. ex-
preſſè no. Et iſta eſt *cõis* opi. vt hic ꝑ Alex. Sed videamus primo,
an ille tex. ꝓbet. Scđo q̃ ſit rõ ɔcl̃onis. Tertio, an procedat indi-
ſtinctè? Circa primũ vr̃ ꝙ non ꝓbet; tũ qa ibi fuit facta prohibi
tio filijs ꝑ noĩa ꝓpria appellatiua, vt loquit̃ ɔcl̃o; tum qa ibi pro
hibitio fuit fcã ɔtẽplatione nepotũ; nimirũ ergo ſi ipſi nõ cen
ſeãt ꝓhibiti. Circa ſ᷑m rõ aſſignat̃; qa ꝓhibitio de non alienãdo
eſt odioſa; qa aufert liberũ arbitriũ diſponẽdi. l. non vſq; adeo.
107 ff. ſi qs a par. fue. manu. † In odioſis aũt appl̃one filiorum nõ ve
niunt nepotes, l. iuſta. & l. filij appl̃one ff. de ver. ſig. & ſequũtur
Pau. de Ca. ɔſi. 38. Dubiũ facit, & D. Ale. ɔſi. 56. lib. 5. & Cur. conſ.
46. Sæpe reſoluta, col. 9. No. hanc rõnem, qa ſeruit ad infinita, &
eã ɔprobat Soc. conſi. 227. col. 12. lib. 2. & conſi. 13. col. 3. lib. 3. &
ɔſi. 43. in prin. eo. lib. Sed ɔ̃ hanc rõnem inſurgit Cro. dicens, ꝙ
non eſt vera, & probat ſic. Vbi diſpõ eſt odioſa, nõ pñt partes
illi renunciare, l. tametſi. ff. ad ſenatuſc. maced. Sed in mã nr̃a cõ
ſentientib. illis, quorum ɔtemplatione facta eſt ꝓhibitio, valet
alienatio, l. quoties ab oĩbus, C. de fideic. ergo non eſt odioſa.
Tu dicas, ꝙ iſta ſua ɔſideratio nõ vrget; qa ꝓhibitio in caſu no-
ſtro non eſt oĩ reſpũ odioſa, ſicut in d. l. tametſi. Vel al̃r. Vbi di-
ſpoſitio eſt odioſa; qa inducta in odiũ alterius, ꝓcedit arg. d. l. ta
metſi. Sed ſi diſpõ ſit odioſa; qa ɔ̃ rl̃as iuris, tunc ꝓcedit noſtra
ɔcl̃o. Scđo al̃r arguit Crot. Ad cognoſcendũ, vtrũ diſpõ dicat̃
odioſa vel fauorabilis, inſpiciẽda eſt principalis cã, l. q̧ exceptio-
nẽ. ff. de ɔd. inde. inſpecta aũt voluntate, & ptãte teſtõris ꝓhibẽ-
tis, ꝓhibitio eſt fauorabilis, & ſ᷑m ius; qa diſponit de re ſua; ergo
appl̃one filij in fauorabilib. ɔprẽhẽdunt̃ nepotes, l. Lucius. s̃. de
hær. inſti. Tu rñdeas, ꝙ ptãs ꝓhibendi eſt fauorabilis; ſed ipſa ꝓ-
hibitio eſt odioſa; ſicut ptãs diſpẽſandi eſt fauorabilis, vt ꝑ Bar.
& Doct. in l. 2. in prin. ff. de ver. obl. & tñ ipſa diſpẽſatio eſt odio
ſa, c. 1. de fil. presb. in 6 & tradit latiſſimè per Fel. poſt Pan. in c. fi.
de ſimo. Circa tertiũ, an ꝓcedat gñal̃r iſta ɔcl̃o? Rñdeo, ꝙ non,
108 ſed reſtringit̃ multipl̃r. † Primo, vt ꝓcedat qñ prohibitio eſt ꝑ-
ſonalis; vt ſi teſtõr dixerit, Prohibeo filios meos alienare, ſecus
ſi ꝓhibitio ſit in rẽ, vt ſi teſtõr dixerit, Prohibeo bona mea alie
nari extra familiã; tunc nec nepotes alienare poterunt, ſ᷑m Ale
xan. ꝑ tex. in l. peto. §. fratre. inf. tit. ꝓxi. Scđo reſtringe, vt nõ pro
cedat, qñ in ꝓhibitione eſſet adiecta cã apta ɔprẽhendere ẽt ne
potes; vt ſi teſtõr dixerit, Prohibeo filios meos alienare; qa vo-
lo bona ɔſeruari in familia. Et ꝓbat̃ ex doc. Bar. in l. pr̃ filium. §.
fundũ. inf. de leg. 3. de quo latè s̃. & ita limitãt Mod. hic, & ita re
perio ɔſuluiſſe Lud. Ro. ɔſi. 458. Circa ꝓpoſitã, & Dec. ɔſil. 182.
109 Vndecimo q̃rit Bart. † An ꝓhibitis hr̃dib. cenſeant̃ ẽt ꝓhibiti
hr̃des hr̃dum? Et ɔcludit, ꝙ ſic ꝑ tex. in l. ſicut. §. pen. ff. qb. mod.
pig. vel hyp. ſol. & cũ Bar. tranſeunt *cõiter* Doc. Sed aduerte, quia
Bar. arguẽdo a ꝑmiſſione ad ꝓhibitionẽ, non vr̃ rectè arguere,
ſ᷑m Imo. qa ꝑmiſſio eſt fauorabilis; ꝓhibitio verò odioſa. Tu
potes dicere, ꝙ in caſu d. §. pe. ꝑmiſſio reſpũ ꝑmittẽtis, de cuius
volũtate q̃rit̃, eſt ſtrictè interpretanda, vt min⁹ cenſeat̃ ſibi in pi
gnore ꝓiudicaſſe, & tñ ꝑmiſſio fcã debitori, extendit̃ fcã ad hæ-
redẽ, vt ibi; idẽ ergo in ꝓhibitione, q̃uis odioſa, dđm eſt. Pro iſta
parte allegat̃ ẽt tex. in d. l. pr̃ filiũ. §. Iulius Agrippa. vbi ꝓbat̃, ꝙ ſi
ꝓceptũ de nõ alienãdo ibi nõ fuiſſet nudũ, ſcđs hr̃s alienare nõ
potuiſſet, & ſic prohibitio tranſiuiſſet ad ſ᷑m hr̃dẽ. & facit; quia
hr̃s hr̃dis, ẽt teſtõris eſt hr̃s, l. fi. C. de hær. inſt. & qa appl̃one hęre
dis, ɔtinent hr̃des hr̃dis, l. hr̃dis appl̃one ff. de ver. ſig. l. cũ ita dat̃.
110 inf. de ɔd. & dem. Iſta ɔcl̃o lĩtat̃ plurib. mod. Primo, † vt ꝓcedat
in ꝓhibitione fcã per nomẽ appellatiuũ, hr̃dis, ſecus ſi per noĩa
ꝓpria; puta, Prohibeo Titio hr̃di meo, ne alienet, ſ᷑m Bart. in l.
Lucius. §. Sempronius. inf. de leg. 3. & Ale. ɔſi. 56. lib. 1. Conſide-
ra tñ ſi ſit diſtinguendũ, an ꝓcedat nomen ꝓpriũ, an appellati-
uum, ꝑ tex. in l. ſi ſeruus cõis. ff. de ſtip. ſer. & ꝑ no. in c. qm̃ abbas,
de off. dele. Decla tñ hanc reſtrictionem, vt procedat niſi cauſa
prohi-

prohibitionis porrigat̃ ad hr̃dẽ hr̃dis; qa tũc extenderet̃ ꝓhibi-
tio ad lites rõnis, ẽt si ꝓhibitio fcã sit ꝑ noĩa ꝓpria, iuxta doctri.
Bar. toties allegatã in d.l. pr̃ filiũ. §. fundũ. Quam quidẽ doctr. in-
telligas ꝓcedere, qñ rõ proferẽt dispositiuè; secus si enunciatiuè.
Exẽplũ, si testõr dixerit, Prohibeo Titiũ hr̃dẽ meũ alienare; ita
.n. fiet, vt bona mea non exeant de familia, tunc talis ꝓhibitio
nõ extenderet̃ ad hr̃dem hr̃dis; qa illa verba, ita .n. fiet, nõ dispo-
nunt, sed enunciant, ſm Bar. ibi & Lud. Ro. in d. ꝯsi. 457. Scđo re
111 stringe ꝯclõnem, † vt ꝓcedat, si ꝓhibitio sit facta per nomẽ ap-
pellatiuũ hr̃dis simpl'r; secus si cũ aliqua dictione denotãte no-
men ꝓprium, vt si testõr dixerit, dictos, vel supra, aut infrãscri-
ptos hr̃des ꝓhibeo, &c. tunc perinde est, ac si ꝑ noĩa ꝓpria esset
fcã ꝓhibitio. Hmõi .n. dictiones sunt repetitiuæ ꝓprij noĩs; & qa
scripti dñr, q legi pñt, nõ tm̃ intelligi ſm Bar. in l. q liberis. §. hæc
verba. s. de vul. & pup. & in l. talis scriptura. s. e. Et idẽ si ꝓhibitio
esset facta ꝑ pronomen, ipse, ipsa, ipm̃, vt si testõr dicat; ipm̃ hæ-
redem ꝓhibeo, &c tunc talis ꝓhibitio ꝑsonalissima est; qa pro
nomen, ipm̃, est demonstratiuũ ad oculũ, ſm Bal. ꝯs. 304. Nobi
lis D. Guil. de S. Nazario, lib. 5. sequit̃ D. Ias. hic, dicẽs ꝙ ista deci-
sio est singularis, & apud eũ mirabilis. Tu adde Gemi. cõsi. 108.
Difficultas dubij, col. 1. vbi dicit, ꝙ ꝓnomen ipse, ipsa, ipm̃, prius
demonstrata, & alia diuersa designat, alleg. Io. And. in reg. ꝯ eũ.
in 2. arg. q. de reg. iu. Item adde Cur. ꝯsi. 50. col. 72. vbi dicit, ꝙ est
pronomen demonstratiuũ ad oculũ, sicut ꝓnomen, hic, hæc,
112 hoc. Tertio restringit̃ ꝯclõ, † vt ꝯprehendat hr̃dem hr̃dis prohi
biti vsq; ad 4. gradũ, & nõ vltra, §. nos igit. in Auth. de resti. fideic.
Qđ intelligit Ias. ꝓcedere, si hr̃s sit ꝓhibit⁹ alienare, adiecta cã, s.
vt bona ꝑpetuò maneant in familia, secus si sit adiecta cã; quia
volo bona mea ꝑpetuò deuenire ad oẽs descẽdentes meos; qa
tunc extendit̃ in infinitũ, ſm Iac. de Belui. in §. 1. & ibi Barto. in
Auth. de resti. fideic. sequit̃ D. Ale. in d. cõsil. 56. & ꝯsi. 56. lib. 3. &
And. Sic. in l. cũ acutissimi. char. 22. C. de fideic. qa appl'one de-
scendentiũ, ꝯtinent oẽs, vsq; in infinitũ, l. fi. inf. de su. & leg. hær.
& §. 1. in auth. de hær. ab intest. Tu aduerte, qa ista dr̃ia inter ver
bũ, descendentes, & verbũ, familiæ, non vr̃ vera; qa appl'one fa-
miliæ veniunt oẽs descendentes vsq; in infinitũ, l. ꝓnunciatio.
§. familiæ. ff. de ver. sig. Nisi dixeris, ꝙ illa vl'is, oẽs descendentes,
in ꝓhibitione adiecta, operet̃ hunc effectũ. Tu aũt dicas, ꝙ nõ est
vis in verbo, familiæ, nec in verbo, descendentes; sed in verbo,
ꝑpetuò. Vnde teneo, ꝙ si testõr dixerit, Volo bona mea perpe-
tuo ꝯseruari in familia, ꝓhibitio extendet̃ vsq; in infinitũ, ita de-
cl'at Cur. ꝯsi. 40. Dñs labia mea, col. pe. Duodecimo q̃rit Bar. an
113 res ꝓhibita alienari † ꝑ testatorẽ, possit vsucapi, vel p̃scribi? Et cõ
cludit, ꝙ sic. Primò, ꝑ tex. in fi. §. pe. C. cõm. de leg. Sed ille tex. vr̃
ꝓbare oppo. ibi, nec vsucapio, nec longi tpis p̃scriptio ꝓcedit.
D. Ias. dicit, ꝙ ꝓbat; qa loquit̃ in fideic ꝯdõnali, & in diẽ; qđ præ
scribi non p̃t, qa añ diẽ, & ꝯdõnis euentũ non ꝯpetit actio, l. ce-
dere diẽ. ff. de verb. sig. ergo non currit p̃scriptio, l. fi. C. de p̃scri.
lon. tẽpo. Sed si fideic. esset purũ, p̃scriptio locum habuisset &
ita voluit inducere Bar. illũ tex. ſm eũ. Ista inductio Ias. est falsa,
& ꝯ illũ tex. q expressè dicit p̃scriptionẽ nõ currere; ẽt si legatũ
esset purũ. Fortè Bart. voluit inducere a ꝯrio sensu, dũ dr̃ ibi, ꝙ
longi tpis p̃scriptio impedit̃, ergo a ꝯrio, nõ impedit̃ p̃scriptio
longissimi tpis. Sed verba Bar. in illa alternatiua; vsucapit̃, vel p̃-
scribit̃, nõ patiunt̃ istã inductionẽ. Scđo mouet Bart. ꝑ tex. in l.
hr̃di. §. si pars. inf. de ꝯd. & dem. Sed iste tex. ẽt nõ ꝓbat, ſm Imo.
qa ibi res legata, fuit vsucapta viuente testõre, & iste fuit intell's
gl. ibi, quẽ credo verissimũ; qa tex. ibi dubitat, an parendũ sit cõ
dõni in totũ, qñ pars vsucapta fuit, q̃ dubitatio stare nõ posset,
si ꝑꝑ alienationem hr̃dis pars legati fuisset vsucapta; qa tũc hr̃s
tenebit̃ ad æstõnem, arg. l. si fundum per fideic. in prin. s. e. & tra
dit Ale. ꝯsi. 8. co. 2. lib. 5. Et sic parendũ esset ꝯdõni in totũ, cuius
ꝯrium decidit̃ ibi, & qa non pareret̃ ꝯdõni in parte tm̃ ex sñia
testatoris, si res fuisset vsucapta ꝑꝑ alienationẽ hr̃dis; cũ præter
sñiam testõris euenisset, si defectu hr̃dis res vsucapta fuisset. Ter
tio mouet̃ Bar. qa res ꝓhibita alienari, ꝯsensu oĩum fideic. põt
alienari, l. nihil. §. oĩbus. inf. eod. ergo poterit p̃scribi, tanq̃ oẽs fi-
deic. per patientiã censeant̃ ꝯsensisse p̃scriptioni, l. alienationis
verbo. ff. de ver. sig. Quarto ꝯfirmat Ale. qa res, q̃ p̃t alienari, ser-
uata certa solẽnitate, põt p̃scribi, ſm Bar. in l. fi. C. in quib. cau. in
integ. rest. non est neces. & Bal. in l. 1. col. 5. C. de ser. fug. Sed ad
ista duo rñdet Bar. in d. l. fi. & Pan. in c. cũ non liceat, de p̃scrip. ꝙ
aliqñ res ꝓhibet̃ alienari simpl'r, & tũc p̃scribi non p̃t, & iste est
punctus nr̃æ q̃õnis. Aliqñ non prohibet̃ res alienari simpl'r, sed
in casu non seruatæ solẽnitatis; & tunc ꝓcedit ꝯ. Et si dixeris, ꝙ
ꝓhibita alienari ꝑ testatorẽ, pñt alienari, de ꝯsensu fideicõ. ergo
non est simplex ꝓhibitio. Rñdeo, ꝙ respũ prohibiti, prohibitio
dr̃ simplex, nec quicq̃ facit, ꝙ res ꝓhibita possit aliquo casu alie
nari; quia non sequit̃, ergo p̃scribi põt; nã fundus dotalis põt in
multis casib. alienari, vt no. per gl. in l. 1. ff. de fun. do. & tñ p̃scri-
bi nõ p̃t, l. si fundũ. ff. eo. tit. Vltimo ꝓ opi. Bar. facit, qa non vr̃,
ꝙ testõr possit ꝓhibere p̃scriptionem, vt decidit Bar. in l. nemo
põt. s. e. Sol. ſm Pan. Priuatus, ꝑ viã ꝯctus non p̃t prohibere præ-
scriptionem, ita loquit̃ Bar. in d. l. nemo p̃t. secus per viam testĩ;
quia vltima volũtas hr̃ pro lege, §. disponat. in auth. de nup. Vel
al'r. Nemo priuatus põt prohibere p̃scriptionem directò, sed be
ne põt in ꝯñtiam. Nam multa ꝯceduntur in ꝯñtiam, q̃ principa
liter non ꝯcedunt̃, l. 1. & ibi glo. magistra, ff. vsusfruct. pet. Con
trariam opi. tenent gl. & ibi Bar. sibi ꝯrius, in l. 2. C. de vsuca. pro
emp. idem tenent gl. & Bar. in l. vbi lex, ff. de vsuca. Ang. Imo. &
Mod. hic, Ang. in l. 1. C. de præscr. lon. temp. Pan. & Mod. in d. c.
cum nõ liceat. Et ista est *cõis*, pro qua est tex. clar⁹ in d. l. fi. §. pen.
quẽ stringe fortius; qa ibi tacita prohibitio resultans ex fideic.
impedit p̃scriptionẽ; ergo multò magis dẽt impedire expressa.
Probatur ẽt per tex. in d. l. si fundum. arguendo a dispõne legis,
ad testatorẽ. Probatur ẽt ſm Crot. in l. pater filium. §. Iulius A-
grippa, in vers. diu possedit, inf. de leg. 3. sed ille tex. parum facit;
qa ibi filia diu possedit tit. pro hærede, qui non est sufficiens ad
p̃scribendũ, l. 1. & 2. C. de vsuca. pro hærede. Limita hanc cõem,
114 & decl'a, † vt ꝓcedat in p̃scriptione longi tpis, secus in p̃scriptio-
ne longissimi, vt probat̃ in d. §. pen. a ꝯrio sensu, & ibi Pa. de Ca.
& rõ dr̃iæ patet; quia vsucapio & p̃scriptio longi tpis non ꝓce-
dunt sine tit. l. diuturna. C. de p̃scri. lon. tempo. q titulus hr̃i non
põt in rebus alienari prohibitis; qa prohibitio afficit titulũ, vt
hic; in p̃scriptione aũt longissimi tpis nullus requirit̃ titulus, vt
no. in l. fin. C. de edic. di. Adri. tol. meritò hẽt locum ẽt in rebus
alienari prohibitis; & ita tenet Ale. ꝯsi. 59. col. 3. lib. 3. & Soc. ꝯsil.
25 . Qm̃ in pñti, col. pen. & cons. 26 . col. 16. lib. 2. Do. Ias. decl'at,
& restringit cõem, vt procedat, qñ emptor hẽat notitiam pro-
hibitionis, secus si ignorabat; quia ignorãtia facti pro titulo re-
putatur, l. 2. §. si a pupillo. & §. si a furioso. ff. de vsucap. pro emp.
& ibi no. Bar. Istud est utile verbum; & si uerum est, reddit̃ quo
dammodo ꝯcl'o inutilis; quia emptor sꝑ allegabit ignorantiã;
sed ad terios nostros non vr̃ uerum & ꝯrium tenuit Pa. de Ca.
in d. §. si a furioso. per tex. in l. in bonæfidei. ff. de acq. rer. domi.
Nec obst. tex. in d. §. si a pupillo. & §. seq. quia ibi nulla erat pro-
hibitio de non alienando, q̃ titulum afficeret; nam ibi pupillus,
& furiosus alienauerunt rẽ alienã, quam iura non prohibent
115 pupillum alienare. Scđo fallit † in p̃scriptione inchoata contra
testatorem, d. l. si fundũ. & d. §. si pars, & ibi Imo. sequunt̃ Mod.
hic, benè facit doctr. Bart. in l. Aemilius Largianus. ff. de minor.
Tertio fallit, qñ emptor haberet titulum ab alio, q̃ a prohibito,
ſm Bal. in d. l. 2. Pau. & D. Ias. in d. § pen. Quarto limita in prohi-
bitione tacita, & resultante ex fideic. relicto sub conditione po
testatiua, adimplenda per fideic. d. §. si pars, ſm intell'm Imo. &
116 Soc. hic quod no. ad limitationem d. § pe. † In rebus tñ prohibi
tis alienari extra familiã, licèt currat præscriptio in præiudiciũ
proximiorum, quib. tpe præscriptionis competebat ius agẽdi;
non tñ currit in præiudicium sequentium in gradu, qui agere
non poterant, per regu. l. fin. C. de anna. exce. ſm Mod. hic. Sed
ego dubito. Quid si sequentes in gradu sint hæredes proximio
rum, ꝯ quos decursa est p̃scriptio, an ex ꝑsona sua possint alie-
nata vendicare? Vr̃, ꝙ non; qa si defunctus alienauit, eius hæres
agere ꝓhibetur, ẽt ex ꝑsona propria, vt in §. seq. ergo idẽ dđm, si
defunctus passus est ꝯ se p̃scribi; qa ẽt tunc dr̃ alienasse, d. l. alie-
nationis uerbo. Contrarium credo uerius; qa ex sola negligen
tia defuncti nulla fuit orta obl'o personalis, quæ potuerit ad hæ
redẽ transire, sicut qñ defunctus alienauit, quo casu nascit̃ obli
117 gatio & actio, iuxta l. vẽdicãtẽ. ff. de euic. Vltimo q̃rit Bar. † An
p̃ceptũ iudicis, nudũ a cãæ cognitione valeat? Et ꝯcludit ꝙ non
ꝑ tot. tit. C. ꝯmina. vel epist. Nã si iudex p̃cipiat, ꝙ soluas, vel re-
stituas aliqd, cã nondũ cognita, p̃ceptũ nõ ualet, l. ne qcq̃, §. ubi
decretũ, ſm cõem intell'm, ff. de of. procõ. bñ facit qđ dicit gl. &
ibi Bal. & Ale. in l. 1. §. fi. ff. si quis ius dic. nõ obtẽp. Fallit primo,
qñ iudex ꝑcipit aliquid, qđ est modici præiudicij, l. de pupillo. §.
meminisse, & ibi Pau. de Ca. ff. de no. ope. nun. tradit̃ per Inno.
in c. 2. de in inte. rest. Secundo fallit, qñ fit præceptum super eo,
de quo fuit cognitum, l. ea q̃. C. cõmina. vel epist. tradit Bald. in
rub. C. eo. tit. & Ale. hic. Tertio fallit in p̃cepto facto super his,
q̃ versant̃ circa cãm corã eo pendentẽ; qa valet, & transit in rẽ
iudicatã, si non appellet; vt si præcipiat rñdere positionibus, ſm
Bar. in l. ius alimentorũ. §. pe. s. vbi pup. educa. debe. & probatur
in c. qđ ad ꝯsultationẽ, de re iud. & ita limitat Inno. in c. 1. de ijs,
q̃ fiunt a præla. &c. & sequit̃ Pau. de Ca. in d. §. meminisse. Quar
to fallit in præcepto facto sup̃ his, q̃ ad offm̃ ipsius iudicis spe-
ctant, l. æquissimum. ff. de vsufr. de quo ꝑ Fel. in c. si qñ, col. 5. &
seq. de rescrip. Quinto fallit in his, q̃ sunt uoluntariæ iurisdictio-
nis, ſm Bal. in sua Margarita, super vers. mandatum, de quo Fel.
in c. ecclesia sanctæ Mariæ, col. 2. de consti. Sexto fallit in præce
pto executiuo facto super his, quibus poterat sibi ius dicere ꝓ-
pria auctoritate ille, in cuius fauorem fit præceptum, ſm Bald.
Alb. & D. Ias. in d. §. vbi decretum. Plures alias fallentias poteris
colligere ex allegatis per Do. Alexand. hic, & in d. l. 1. in prin. ff.
si quis ius dicen. non obtempe. & per Ias. in d. §. vbi decretum.
118 † Et inde inoleuit practica, ut in præceptis Iudicum adijciatur
cl'a iustificatoria; & si senseris te grauatũ, cõpareas susceptu[r]us
iustitiæ

iuſtitiæ ɔplementũ,q̃ cła ſaluat p̃cepta nuda,ſm gl.fi.in c.ex par
te,el 1.de verb.ſig.& gl.in d.§.meminiſſe,& ibi latiſſimè Ale. &
Mod.contra Bart.qa decidit̃ hic,ꝙ ex prohibitione de non alie
nando,inducit̃ fideic.Quęro ſi teſtõr prohibuerit bona nõ alie
nari extra familiã,quare inducat̃ fideicommiſſum. Hoc intelli
gi p̃t dupłr.Primò,ꝙ inducat̃ fideic. in caſum alienationis tm̃.
Scd̃o,ꝙ inducatur ſimplex fideic.ẽt poſt mortẽ prohibiti. Iſta
119 eſt vtiliſſima qõ,& hẽt multa membra.Primum eſt,†qñ teſtõr
ſimpłr prohibuit bona alienari extra familiã, & in hoc Docto.
cõiter ɔcordant,ꝙ inducatur fideic.in caſum alienationis dunta
xat per tex.in l.cum pr̃.§.cum inter.inf.tit.proxi. vbi prohibitus
alienare extra familiã,p̃t relinquere bona lĩmo hr̃di,qui nõ ſit
de familia;ergo nõ inducit fideic.in caſum mortis. Sed ille tex.
non probat,vt dixi s̃.in 7.qõne.Nec credo verũ,ꝙ decedens ab
inteſtato,relicto lĩmo hr̃de,qui non ſit de familia,tacitè videa
tur illum inſtituere,& ɔñr ɔ̃uenire prohibitioni,l.ɔficiuntur.in
prin s̃. de iu. codic.Scd̃o mouent̃ p̱ tex.in §.ſeq vbi prohibitus
p̃t vni de familia,cui velit,relinquere; ergo ſequitur,ꝙ non in-
ducit abſolutũ fideic.ſm Soc.Sed ad iſtud p̃t rñderi, ꝙ inducit̃
ſimplex fideic. de non alienando, ẽt in lĩmum hr̃dem, & hoc
reſpũ dr̃ fideic.ẽt in caſum mortis. Tertio mouent̃,qa prohibi-
tio de non alienando extra familiã, veſtit̃ ɔtemplatione fami-
liæ,ergo illa verba non dẽnt operari aliũ effectũ, quàm veſtien
di nudã promiſſionẽ,l.cum tale.§.falſa.inf.de cond.& dem.Sed
iſtud admitto : veruntñ dico,ꝙ veſtiendo prohibitionẽ,intelłr
taliter eam veſtire, vt ẽt ab inteſtato fieri nõ poſſit alienatio in
lĩmum hr̃dem,qui non ſit de familia. Quarto mouent̃ ex vna
cõi ɔcłone Bar.& aliorum,in l.qui Romæ.§.cohr̃des. ff.de ver.
oblig. q̃ eſt,ꝙ prohibitus alienare extra familiam,poſſit requiſi
tis illis de familia , & volentib. emere & alienare extra familiã,
qđ eſſet falſum, ſi ex tali ꝓhibitione induceret̃ fideic. in caſum
mortis. Sed nec iſtud me mouet; qa prohibitus alienare extra
familiam,cenſet̃ permiſſus alienare illis de familia, l. pr̃. §.quin-
decim.inf.de leg.3.Vnde ſi illi de familia alienationem accepta
re noluerint,tacitè vñr fideic.renunciare;qa illa prohibitio,qua
vocant̃ illi de familia, hẽt in ſe tacitã ɔdõnem , ſi ipſi de familia
velint,l.3.& l.ſi ita.§.illi ſi volet.s̃.eo.Vñ teneo,ꝙ hoc caſu indu
catur ſimplex fideic. de non alienando,ẽt in caſum mortis, ſed
non inducat̃ fideicõ.de reſtituendo bona illis de familia in ca-
120 ſum mortis.Scd̃m membrum eſt,† qñ teſtator prohibuit alie-
nari bona ſimpłr,adijciendo cãm enũciatiuè, dicens, Ita.n.fiet,
ne de familia exeant.Et in hoc Doc. ſunt ẽt ɔcordes,ꝙ non in-
ducat̃ fideic.in caſum mortis,per tex.in l.pr̃ fundum.inf.de leg.
3.Sed tenendo opi. quam s̃.tenui,rñdet̃,ꝙ ibi prohibitio nõ e-
rat ſimplex & perpetua , ſed ad tp̃s , quoad viueret prohibitus ,
quo caſu nõ cenſet̃ ꝓhibita alienatio poſt mortẽ, vt ibi cantat
litera,& ɔſuluit Bal.ɔſi.283.Verba teſtĩ,lib.2.ſecus ergo dđm, ſi
prohibitio fiat ſimpłr,vt in caſu nr̃o. Tertium membrum eſt,
121 † qñ teſtator prohibuit bona alienari,adijciendo cãm per hæc
verba,Vt in familia relinquant̃.Et hoc caſu ſm aliquos Bart. in
d.§.cohr̃des.voluit ꝙ inducat̃ ſimplex fideicõ.ẽt in caſum mor-
tis.patet,quia Bar.infert,ꝙ prohibitus hoc caſu,nõ poterit alie
nare,ẽt requiſitis illis de familia.Sed tu rñdeas,ꝙ Bar.ibi loquit̃,
ſm teríos ſeq.membri.Item Bar.iſtud nõ vult,vt inf.dicã. Scd̃o,
ꝙ inducat̃ ſimplex fideicõ.tenet Aret.in d.§.cohr̃des,quia talia
verba ẽt enunciatiuè prolata p̱ modum cauſæ,inducunt diſpõ-
nem,vt tradit̃ per Bar.in l.ſi ſocer.§.Lucius.s̃.ſolu.matri.& in l.
ex hac ſcriptura.col.3.ff.de dona.Cõtrariũ tenẽt D. Ale.& Soc.
in d.§.cohæredes.& Soc.ɔſi.327.Pñs ɔſultatio.lib.2. duob. p̃ſer-
tim fundamentis.Primo,per rõnem,de qua s̃.qa illa verba fue-
runt addita ad veſtiendũ prohibitionẽ nudam ; ergo nõ dẽnt
aliud operari.Sed rñdeas,vt s̃.dixi.Scd̃o p̱ tex. in l.peto. §.fratre.
ibi,extero hr̃de inſtituto,inf.tit.proxi. ergo ſecus inſtituto vno
hr̃de de familia,qđ falſum eſſet,ſi ex his verbis induceret̃ fideic.
Sed rñdetur , ꝙ non inducitur abſolutum fideic. de reſtituẽdo
proximiori de familia,iuxta tex.in d.l.cum ita.§.de fideicõmiſ-
ſo.inf.tit.prox.& in d.l.fi.de verb.ſig.Sed bñ inducitur fideic.de
relinquendo vni de familia,& iſtud fideic.efficacius eſt, q̃ illud,
qđ reſultat ex prohibitione,de qua in primo membro; qa hoc
caſu p̱p̱ verbum, relinquant̃, qđ refertur ad vltimas volũtates ,
ſm gl.in l.his verbis.s̃.de hære.inſt. non poterit prohibitus alie-
nare,ẽt reqſitis illis de familia,tanq̃ ſit grauatus relinquere poſt
mortem vni de familia,l.vnum ex familia.inf titu.prox.Et cre-
do, ꝙ iſta fuerit intentio Bar.in d.§.cohr̃des . Quartum mẽbrũ
122 eſt,†qñ teſtator prohibuit bona alinari ſimpłr, addita cã, quia
vult bona ɔſeruari in familia.Et hoc caſu Aret.in d.§.cohr̃des,
tenet ex tali ꝓhibitione fideic.induci , ẽt poſt mortẽ,per rõnẽ,
de qua in præce.memb.ſequitur ibi Soc.dicens , ſe ita ɔſuluiſſe
in conſi.inci,Si illuſtriſſimus Dux Mediolani, & reperio , ꝙ idẽ
ɔſuluit ipſe Soc.conſi.45.Viſis teſtõ,li 3.& ɔſi.57. In cã filiorum
Caroli de Baroncellis,eod.lib.& inter conſ.Cur.conſi.40.Cum
in pñtiarũ,col.fi.& Dec.ɔſ.20.per totum.& ɔſi.38.Circa primũ
dubiũ.vbi cõfirmat ɔſi.Soc. editũ in fauorẽ filiorũ dñi Caroli.

Mouẽtur,quia verbum,volo,fideic.importat,l.2.C.com.de leg.
Et ſic apparet , ꝙ intentio teſtatoris fuit , ſubſtituere familiam
p̱ fideic.& ad fortificãdum fideic.facta fuit prohibitio.Nec ob.
ſi dicatur ꝙ illa verba, Quia volo,&c.fuerũt prolata per modũ
cauſæ,ad veſtiendam prohibitionẽ nudam; qa rõ appoſita per
modum diſpõnis,non rłatur a dicto, ſed dictũ a rõne, l.regula.
§.cum quis.ff.de iur.& fac.ign.& tradit Bar.in propoſito in d.§.
fundum.Nec refert,ꝙ prohibitio p̃cedat;qa non ſcripturæ,ſed
intelłs attendendus eſt ordo,l.2.§.prius,& ibi Bart. s̃.de vulg. &
pup.Contrariã opin.tenet D.Ale.in d.§.cohæredes. ſequit̃ Soc.
ſibi ɔ̃rius,in d.ɔſi.227.& Dec.ẽt ſibi ɔ̃rius ɔſi.218.In caſu ad me
tranſmiſſo.Mouent ex plurib.maximè per tex.in d §.fratre.Sed
rñderi põt,ꝙ hæc inter ſe maximè differũt; qa hæc verba,vt in
familia relinquantur,ſunt enunciatiua,& de per ſe nihil diſpo-
nunt,niſi coniungant̃ cũ prohibitione de non alienando.Hæc
aũt verba,Quia volo bona ɔſeruari in familia, ſunt diſpoſitiua,
& hñt de per ſe ſuũ effectum:nimirũ,ſi ſint efficaciora ad indu
cendũ fideic.ut dicit Soc.in d.§.cohr̃des. Tu ɔſidera,ꝙ in §.fra-
tre,verba teſtatoris referunt̃ per Iureconſ.imperſonaliter,quæ
tñ a teſtatore fuerũt actiuè prolata,hoc modo,A te(mi frater)
peto,ne domũ alienes,ſed vt in familia relinquas. Hoc ita præ-
ſuppoſito,vr̃ ꝙ hæc verba,vt in familia relinquas,ſint efficacio-
ra ad inducendum fideic.abſolutum;tum qa dirigũtur ad pro-
hibitum,l.vnum ex familia.§.fi.tum quia ad vltimas voluntates,
& ſic poſt mortem referunt̃,vt s̃.dixi.Nam hæc verba,Habes fi
lios ſororum,quib. relinquas, inducunt abſolutum fideic.l.co-
dicillis.§.matre.inf.tit.proxi.ergo ẽt iſta verba, Vt in familia re-
linquas,deberent importare abſolutũ fideic.Verũ qñ adiiciunt̃
ꝓhibitioni de non alienãdo,non importãt abſolutũ fideic.d.§.
fratre.ergo nec iſta verba,videlicet,Quia volo ɔſeruari in fami-
lia,importabunt maiorem effectũ. Scd̃o mouent̃ per tex. in §.
nos igit̃,in Auth.de reſti.fideic.vbi erat facta prohibitio, addita
cã, Quia volo domum perpetuare in mea familia,& tñ non ex
tendit̃ vltra quartum gradum,qđ falſum eſſet,ſi ex tali prohibi-
tione induceretur abſolutum fideic.d.§.cum ita,& d.l.fin.ergo
dat̃ intelligi,ꝙ reſultat ſolum fideic.in caſum alienationis extra
familiã,& ꝙ cã reſtringit̃ ad dictum,non aũt de per ſe diſponit.
123 † Et iſtud credo verius,ꝙ non inducat abſolutũ fideic. ita ꝙ v-
nus ꝓximior cenſeat inuitatus gradatim poſt alium , iuxta text.
124 in d.§.cũ ita.Vltimum membrũ eſt,†qñ teſtator prohibuit bo
na alienari extra familiam,addita cã, Quia volebat in familia ɔ-
ſeruari. Et hoc caſu Soc.Dec.& Mod.in locis præal.vñr conclu-
dere, ꝙ ex tali ꝓhibitione inducatur abſolutũ fideic. dicẽtes ita
voluiſſe Bar.in d.§.cohr̃des.Sed certè licet Barto.ibi uelit,ꝙ hoc
caſu bona uideant̃ reſtõni ſubiecta,non tñ dicit,ꝙ ſubiecta ſint
abſolutè. Vnde intelligo q̃tum ad effectum,ꝙ non poſſint alie
nari, ẽt requiſitis illis de familia , qđ nihil aliud eſt dicere , q̃ ꝙ
inducatur fideic. de nõ alienando extra familiam,ẽt poſt mor-
tem.Scd̃o mouentur, quia prohibitio de non alienando extra
familiam,eſt de ſe veſtita abſq; illis verbis,quia uolo,&c.l.uolũ
tas.l.quoties.& ibi no.C.de fideic.Modò ſi dixerimus,ꝙ illa ver
ba,quia uolo &c.non important fideic.abſolutum, erũt ſuper-
flua,qđ non eſt dđm,l.ſi qñ.s̃.eo.Sed tu rñdeas,ꝙ multum ope
rant̃; quia niſi fuiſſent addita, prohibitus alienare potuiſſet ex-
tra familiam,requiſitis illis de familia, ut dixi in primo mẽbro,
mõ aũt non poterit;qa grauatur conſeruare illis de familia.Vñ
ego in hoc ſentio,ꝙ non inducatur p̃ciſum fideic. per tex.in d.
§.nos igitur.vbi teſtator dixerat,Nolo domũ,& proaſtinũ alie-
nari a meo noĩe,meaq; familia; qa volo ea perpetuare in mea
familia, & nunq̃ de meo noĩe exire . Et tñ deciditur ibi, ꝙ talis
prohibitio non extenditur vltra quartũ gradum , qđ falſum eſ-
ſet,ſi ex tali prohibitione induceretur præciſum & abſolutum
fideic.vt dixi s̃.Et hæc pro expeditione huius § Diui,ſint ſatis.

¶ Solennis, ac ſubtilis repetitio difficilis,& famoſæ l.re coniun
cti.ff.de leg.3.

S V M M A R I V M.

1 *Coniunctorum variæ diuiſiones,& ſubdiuiſiones.& nu.6.*
2 *Re tantum coniuncti qui dicantur;& qui verbis;& qui re & verbis.&*
nu.42.43.44.vbi qui ſint verbis coniuncti latè diſquiritur, & nu.54.
vbi de re,& verbis coniunctis.
3 *Coniuncti re tantum,an propriè dicantur coniuncti,& an ſtatuta loquen*
tia de coniunctis ſint intelligenda de coniunctis re tantum.nu.4.
5 *Coniuncti coniunctione legis qui dicantur.*
7 *Ius accreſcendi quid ſit,& quid ius non decreſcendi,& quare inter ver*
bis tantum coniunctos eſt locus iuri accreſcendi , inter verò coniunctos
re tantum,vel re & verbis ſimul,eſt locus iuri non decreſcendi. nu.8.
9 *Portio cur portioni accreſcat cum onere ſuo,per ius accreſcendi, per ius*
verò non decreſcendi portio deficiens retineatur ſine onere,vt nu.117.
10 *Iuris accreſcendi diuiſiones & ſubdiuiſiones.*
11 *Inſtitutiones & legata quæ dicantur caduca , & quæ quaſi caduca ; &*
quæ pro non ſcripta.

12 *Caſus*

12 Casus figuratio & literæ intellectus.& n.16.vbi seriatim ponuntur quatuor intellectus ad vers.fin huius tex.
13 Duo vincula sunt fortiora vno,limita quatuor modis.
14 Argu.a sufficienti diuisione partium,est validum.
15 Dictio,igitur,stat quandoque inceptiuè,licet regulariter illatiuè.
16 Dictio,quòd,stat causatiuè pro quia.
17 Coniunctio,vt qualis sit, dignoscatur, semper verbum principale exprimendum est,alioquin si adimeretur subauditio,de medio tolleretur verbalis coniunctio.
18 Ius coniunctionis cessat in testamentis diuersorum.
Intellige in diuersis testis a diuersis testatorib. verè; secus in diuersis testamentis,& testatorib.iuris fictione,vt si in testamento pater vni fundum legat,& in pupillaribus tabulis,eundem fundum alteri leget.
19 Ius coniunctionis cessat inter legatarios diuersorum hæredum. Quid si in eadem oratione fiat legatum diuersis legatarijs a diuersis hæredib.ibid.
20 Re coniuncti etiam dicuntur ij, quibus eadem res relinquitur a diuersis hæredibus,quorum vnus habetur loco alterius;puta si ab instituto, & eius substituto relinquatur.
21 Testator legãdo secundo, quod prius alteri legauerat,non censetur a primo adimere,sed vtrunq; re coniungere. ibi multa de intellectu l.sicut, de adimen.lega.
22 Testator legando secundo sub commemoratione primi, an uideatur totũ a primo adimere,an verò partem, post multa tenet a primo totum uideri ademptum,contra communem opi.limita tripliciter.nu.23.
24 Legatum secundum factum eidem personæ sub commemoratione primi legati sibi facti,operatur ademptionem primi legati.
25 Copula coniungens diuersas orationes, non inducit coniunctionem verbalem,nec punctus,qui habet vim copulæ,& nu. 19.
27 Re coniuncti non dicuntur ij, quibus eadem quantitas separatim legata est;ideo si Titio decem testator legauerit, & Sempronio decem, quilibet habebit decem,de veritate ibi latè.
28 Re coniuncti censentur,quib. eadem summa sub eadem verborum conceptione relicta est,puta si dicat testator,Titio decẽ,& Seio decem lego. Quid si in eadem verborum conceptione esset repetita summa,puta Titio decem,& Seio decem lego,an censeantur vocati vnà ad decẽ,an verò quilibet ad decem?tũs quòd quilibet ad decem admittitur,ibidem.
29 Re coniuncti, an dicantur, quibus res eadẽ separatim relicta est,hoc acto,vt quilibet eam insolidum habeat.Communis quòd non,licet disputando teneat contra.
30 Re coniuncti non dicuntur quib.eadẽ res separatim tacitè relinquitur,tõ sine partib. instituti non sunt re cõiuncti.De veritate ibi limita nu.31.
32 Testatore ita dicente,instituo Titium in dimidia, in qua dimidia instituo Caium; Item instituo Sempronium,an duo primi dicantur re coniuncti in eadem dimidia.
33 Relatiuum in dubio facit propriam relationem,& sic refert qualitatem, & substantiam.
34 Totum dupliciter potest considerari,pro toto, scilicet vniuersali, & pro toto integrali;& quid sit totum uniuersale,& quid integrale.
35 Pars quædam prædicamentalis, siue subiectiua,quædam integralis,quædam quotitatiua.& an remota parte quotitatiua fundi,remaneat semper idem fundus.
36 Vsusfructus alteri legatus,est pars integralis fundi, latè tamen de hoc, an procedat in vsufructu cãli,an verò in vsufructu formali. nume. 38.
37 Coniuncti re censendi non sunt ij, quib. vni genus,alteri spẽs relinquitur. Legatum generis,& legatum generale quid distent, & de intellectu l. vxorem, supra.eod.
38 Re coniuncti ij dicantur, quorum vni totum integraliter,alteri pars integraliter relinquitur,vt si vni legetur fundus,alteri vsusfru.
De veritate huius exempli latè ibi.
39 Coniuncti re sunt,quib. vni fundus,alteri vsusfr.relinquitur, quod ẽt procedit si vni fundus,alteri vsusfr. omnium bonorum relinquatur:dicuntur enim etiam re coniuncti in vsufr. illius fundi,de veritate ibi.
40 Re coniuncti etiam dicuntur, si vni vsusfr. omnium bonorũ relinquatur, & alter instituatur hæres pleno iure.
Hæc verba,pleno iure te instituo,quid importent, relicto vsufructu omnium bonorum alteri.
41 Coniuncti re dicũtur,quorũ vni pars quotitatiua,alteri totũ relinquitur.
42 Coniuncti re,an dicantur,quibus res aliena separatim relicta est.
43 Traditur generalis conclusio,qui dicantur re coniuncti, complectens omnia ferè quæ supra in oppo.& quæstionibus dicuntur, probaturq; vera per singula verba.
45 Verbalis coniunctio,quibus verbis inducatur.
46 Copula posita inter duas orationes, an inducat coniunctionem verbalẽ, communis est,quòd non attentatur tamen contra num.47.& nu.122.
48 Distributiua,an inducat coniunctionem verbalem.
49 Aduersatiua,an inducat coniunctionem verbalem.
50 Laus Accur.& increpatio illorum,qui petulãti lingua in eum obloquuntur,ac eius laudando nomini detrahunt.
51 Alternatiua posita in eadem oratione inter plures personas,inducit uerbalem coniunctionem;quia tunc resoluitur in coniunctiuam.
52 Verbalis coniunctio,an inducatur per hanc dictionem,hoc amplius.
53 Testatore ita legante,Titio fundum,hoc amplius,Sempronio lego domũ æquis partibus,an adiectio illa,æquis partibus,ad vtrunq; legatum referatur,ita vt tam in domo,quàm in fundo sint re coniuncti.
54 Re & verbis coniuncti,an dicantur ita a testatore vocati, Titio & Mæuio Stichum do,lego.post plura quòd sic.nu.56.
55 Testatore ita disponente;Titio & Mæuio Stichum do,lego, an videantur ab initio a testatore factæ partes,latissimè,tandem conclud. non uideri factas,nume.59.
Intellectus l.cui fundus,inf.de cond.& demon.
57 Pet.sententia,an sit vera volentis,q̃ vnica expressio attribuat oĩbus rem simul,non cuilibet insolidum, multiplicata verò expressio in eadẽ oratione,& in cuiuslibet persona facta,cuilibet insolidum rem assignat.
58 Collectiua nomina, an inducant coniunctionem realem & verbalem simul,puta si testator dicat filijs fratris mei,lego fundum,& nu. 71.
59 Coniunctionis triplicem esse effectum traditur,& nu.61. & 62.
60 Vocatio testoris cõiunctim fcã duplex est,discreta scilicet,& indiscreta.
63 Ius accrescendi non habet locum inter re tantum coniunctos,sed ius non diminuendi.
64 Hoc non procedit in vsufructu iam acquisito,& generaliter in his casib. in quib. ius accrescendi locum habet post acquisitionem, contra iuris communis regulas.
65 Substõ vulgaris facta in vsufr. alteri legato, non expirat agnito legato.
66 Ius accrescendi locum habet inter verbis tantum coniunctos.
67 Quod non procedit in coniunctis verbis tantum,qui re omnino disiuncti sunt,cuius fallen. veritas examinatur.
68 Ius accrescendi, an habeat locum in vsufructu inter coniunctos verbis tantum?Besut.quòd non,communis contra.
69 Ius accrescendi vt locum habeat, necesse est vt ius alienum accrescat.
70 Dote relicta per patrem filiabus hoc modo,Titiæ,Mæuiæ, & Semproniæ filiab. meis cum nupserint, pro earum dotib. lego aureos mille pro qualibet, an dos præmorientis antequàm nubat accrescat alijs sororibus an verò remaneat penes grauatum.
72 Fideicõmisso ita relicto,si filius meus hæres sine liberis masculis decesserit filias meas in aureos mille capiedos in tot bonis,in reliquis fratrem meũ substituo,mortuo filio sine liberis, & fratre substituto repudiãte, an fideic.accrescat filiabus,an uerò remaneat penes grauati hæredes.
73 Portio vt dicatur pro indiuiso relicta,oportet vt per nomina quotitatiua relinquatur,non etiam numeralia.
74 Ius accres.inter re & verbis coniunctos,locum non hẽt. Et quæ sit ratio.
75 Ius accrescendi, an habeat locum inter disiunctos?concluditur non habere inter legatarios disiunctos,quæ sentẽtia plurib.firmatur, tolluntur q; Besutij dissentientis argumenta.
76 Ius accrescendi locum habet in hæreditatibus etiam inter disiunctos.
77 Ius accrescendi,ideo locum habet in hæreditate, ne quis pro parte intestatus decedat.de cuius rationis veritate multa,tandem, vtpotè communis,recipitur.nu.81.
78 Regula,ius nostrum, de reg. iur. quomodo procedat, & an ex post facto quis decedere possit pro parte testatus, & pro parte non.
79 Ius accres. cur locum habeat? variæ rationes traduntur,quæ aut non veræ,aut a præcedenti communi dependere ostenduntur.& nu.80.
82 Ius accrescendi cessat inter disiunctos in hereditatib.militum, quia cessat ratio reg.ius nostrum,&c.
83 Idem dicendum in omnib.casibus,in quib.paganus potest pro parte testatus decedere,& pro parte intestatus,quos uide remissiuè.
84 Ius accrescendi,an transeat in singularem successorem.
Ius accres.in vsufructu,non transit in singularem successorem,& quare.
85 Ius accres.in proprietate transmittitur ad hæredes,quod etiam procedit si sit iunctum cum substitutione,quæ non est transmissibilis.
86 Ius accrescendi transmittitur ad hæredes instituti in re certa, dato cohærede vniuersali,modò institutus in re certa agnouerit rem ipsam,secus si decedat antequam agnouerit.nu.88.
87 Transmissio a iure fieri permittitur, quoties non est defectus in iure defe rendi,sed suspenditur ius agnoscendi uel petendi.
89 Institutis in re certa,quam prius in vita testator eis dederat, puta in dote data filiab. per patrem, an accrescat hæreditas vniuersalis hæredis repudiantis,aut morientis,hereditate non adita. Item an hæredibus filiarum,ad quos fuit ius accrescendi transmissum.
90 Ius accrescendi,an transeat in emptorem,& sic in singularem successorem,disputabilis q.de qua latissimè vsque ad nu.99.
91 Emptor hæredit.an propriè dicatur hæres,uel impropriè.
92 Vendita hæreditate,quid remaneat penes uenditorem.
93 Substitutio personam,ius accrescendi verò portionem sequitur.
94 Ius accrescendi cessat inter succedentes iure diuerso.
95 In emptorem tantum transeunt actiones,q̃ competebant tpe vendõnis.
96 Ius accrescendi retrotrahitur a die mortis,ratio ibi.
97 Venditor hæreditatis,an desinat esse hæres, & an cum pretium loco rei succedat,censeatur rem penes se habere.
100 Iura competentia occasione rei,non veniunt in venditione rei.
101 Coniuncti coniunctione eadem,concurrunt in iure accrescendi,nec vnus alteri præfertur.
102 Coniuncti strictius eadem coniunctione, alijs non ita strictè coniunctis præferuntur,ideo collectiuè vocati,non vocatis anteponuntur. vnde si testator dixerit,Titius dimidiæ,& filij fratris mei alterius dimidiæ hæredes sunto,filio uno mortuo,præferuntur alij filij Titio.
103 Collectiuo nomine vocati,in vnam portionem vocati censentur. Limita quinque modis.nu.106.& seq.
104 Electione data rectori & scholarib.aut pœna apposita,rector & scholares

res erunt pares in eligendi potestate, & in pœna.

105 Pluribus per vnam collectiuam, & alijs pluribus per aliam collectiuā simul vocatis, adhuc procedit regula prædicta.

Iuspatronatus si quis reliquerit fratrib suis, & filijs Sempronij, vnam vocem habebunt fratres quotquot erunt, alteram filij Sempronij, non autem erunt patroni pro numero capitum.

106 Prohibitio alienationis extra familiam facta plurib. collectiuè vocatis, cum altero coniunctim vocato, facit vt collectiuè vocati non admittantur in vnam portionem, sed in viriles.

107 Coniunctus, si sit de comprehensis sub collectiua, facit vt vocati per collectiuam in viriles admittantur.

108 Posthumi per nomen collectiuū instituti, quotquot nascātur in viriles admittuntur, videtur tamen non sibi placere in alieno posthumo.

109 Indefinita æquipollet vniuersali distributiuè, non collectiuè.

110 Distributiua, quisquis, quilibet, & similia coniuncta cū collectiua, facit vt per collectiuam vocati, in viriles admittantur. declara, vt ibi. Distributiua addita collectiuæ, tollit effectum illius.

111 Communicare verbum, intelligitur æquis partibus, ideo si testator ita dixerit, lego Titio prædium, quod communicare volo filijs fratris mei, omnes filij simul cum Titio censentur vocati in viriles.

112 Coniuncti disiunctis præferuntur.

113 Coniuncto re tantum, & verbis tantum, præfertur coniunctus re & uerbis simul.

114 Coniunctus verbis tantum, an præferatur coniuncto re tantū, an ecōtra, vel ambo simul concurrant, referuntur tres potissimum opin. nulla expressè approbatur. opin. tamen Hug. magis hodie recepta esse asseueratur, videlicet vt verbis coniunctus præferatur.

115 Coniunctio verbalis procedit ex voluntate testatoris principali, realis autem ex incidenti, propter vtilitatem rei.

116 Coniunctio uerbalis, an fortius coniungat, quàm realis.

118 Intellectus l. si quis ita hæredes. ff. de hære. inst. verus tamen sensus illius traditur. nu. 122.

120 Loquendi celeritas colligitur ex ordine loquutionis.

121 Testator nunquam creditur transiuisse ad dipondium, nisi prius per vncias toto asse diuiso.

123 Intellectus varij dantur ad l. Mæuio, in prin supra tit. prox. quib. relatis, cogitandum relinquitur super uero intellectu.

124 Cōiūctus, an excludat substitutū, an verò excludatur a substituto, cōclu. a substituto excludi, & quare, latissimè, lita tripliciter nu. 128. & seq.

125 Substitutus tacitè, potior est coniuncto, & eum excludit.

126 Ius accrescendi est tacita quædam substitutio, & nu. 201.

127 Filius testatoris si esset coniunctus, an in casu l. fi. C. de institu. & substi. præferretur tacitè substituto, sicut ibi in matre disponitur.

131 Substitutio inutilis & inefficax, an impediat ius accre. cōclu. impedire.

132 Prohibitio ita demonstratur per actum inutilem, sicut per vtilem, ad tollendam dispositionem; quam sola voluntate tollere potest testator. & nu. 136. vbi traduntur limitationes septem.

133 Ius accres. prohiberi potest per testatorem in legatis particularibus, & fideic. vniuersalibus. ratio ibidem.

134 Ius accre. non pōt per testatorem prohiberi in instōnib. ideo si prohibuerit, vitiata prohibitione, locus erit iuri accrescendi, ratio ibidem.

135 Prohibitio si facta appareat fauore venientium ab intestato, tunc etiam facta in institutionib. ualet, & res reducitur ad causam intestati. quid autem in dubio, ibidem.

137 Ius accres. non tollitur, nec impeditur per inutilem substōnem, quando eadē persona q̄ instituta fuit, substituta est: tūc. n. admittitur ex iure accrescendi, etsi substitutio sit inefficax. Intellectus l. pen. de inius. rup.

138 Aduersatiua, sed, diuersificat ius & factum.

139 Expressum non facit cessare tacitū, qđ pinguius prouidet q̄ expressum.

140 Ius accre. in quib. casib. cesset, conclu. cessare quādo cōiunctus facit partē, licèt non admittatur ad partē, qui casus alios quatuor cōplectitur.

141 Ius accres. cessat in legato non reiterabili, vt in legato alimentorum pluribus coniunctim relicto, quod etiam procedit in legato alimentorum ad pias causas facto.

142 Legatum annuum factum pauperibus, tacitè censetur factum pro alimentis, & in eo cessat ius accrescendi.

143 Iuris accres. beneficio non gaudet, qui de iure speciali coniunctus est, & quare latiss. nu. 146. limita vt nu. 150. & seq.

144 Intellectus l. mulieri & Titio. ff. de cond. & dem. & an probet quòd coniunctus iure speciali, non gaudeat iure accrescendi.

145 Arg. a contrario sensu sumendum est etiam in correctorijs, quando verba in sensu directo nihil operantur.

147 Voluntas defuncti in dubio, præsumitur conformis voluntati legis.

148 Coniunctus iure speciali, succedens scdm defuncti uoluntatem, gaudet iuris accres. beneficio, hoc verum quando tam coniunctus, q̄ ille a quo legatum petitur, succedunt secundum defuncti uoluntatem, secus si ille a quo petitur, contra voluntatem succedat. nu. 149.

152 Minor restitutus aduersus repudiationem legati; an intelligatur restitutus ad portionem coniuncti, & sic ad ius accrescendi.

153 Legatum petitum ab eo, qui omissa causa testamenti, ab intestato successit, an debeatur cum iure accrescendi.

154 Statuto disponente, q̄ extantib. masculis, & c. si pater decesserit relictis duobus masculis & duab. fœminis, altero masculorum repudiante, an portio accrescat etiam sororibus, an soli masculo superstiti.

155 Patre decedente relictis filio & nepote ex eo, & duob. nepotibus ex præmortuo filio; si duo nepotes adeant aui hæreditatem, & filius repudiet, cui accrescat portio; an nepotibus, an filio repudiantis.

156 Ius accrescendi cessat, deficiente portione postquàm est acquisita, fallit in nouem casibus. nu. 157. & 169. vsque ad nu. 174.

158 Ius accrescendi, an habeat locum post acquisitionem, in feudo concesso plurib. ab Imperatore, & à quolibet alio non recognoscente superiorē? Communis q̄ sic, contra communem tamen conclu. 159. quæ tamen sententia limitatur septupliciter vsque ad nu. 168.

161 Ius accresc. habet locū in feudo auito, & antiquo, ēt post acquisitionē.

163 Clausula, quandiu inuestitus, vel eius hæredes masculi viuent, operatur vt in feudis sit locus iuri accrescendi etiam post acquisitionem.

164 Ius accrescendi habet locum in feudo, quando concessio fuit facta pluribus distributiuè, puta Titium, Mæuium, & Sempronium, & vestrum quemlibet infeudamus.

165 Ius accrescendi non habet locum in feudo, inuestitura ita sonante, Infeudamus Titium & Sempronium, & cuiuslibet eorum filios; & quare.

167 Ius accrescendi habet locum in feudis indiuiduis. intellige, & limita, vt ibi. Feuda indiuidua dicuntur omnia feuda dignitatum.

172 Testator, an possit disponere q̄ acquisita portione locus sit iuri accrescēdi. conclu. in legatis posse, in hæreditatib. non posse.

175 Ius accrescendi cessat in relictis limitatiuè, & taxatiuè.

176 Ius accrescendi cessat in portione deficiente ope exceptionis tantum, non ipso iure: imò si deficiat portio ipso iure de rigore, sed non de æquitate; cessat ius accrescendi. num. 178.

177 Ius accrescendi non habet locum quandiu subest, aut potentia, aut spes succedendi.

179 Ius accrescendi cessat in fideicommissis vniuersalib. intellige in fideicō mis. vniuersalib. disiunctis; secus in coniunctis, in quibus est locus iuri accrescendi.

180 Ius accrescendi non habet locum inter succedentes diuerso iure. limita tripliciter.

181 Ius accrescendi tunc habet locum inter succedentes diuerso iure, cum alter coniunctorum succedit diuerso iure ficto, vere tamē eodem in re; exemplum in instituto in re certa, qui fingitur legatarius.

182 Ius accrescendi in hæreditatibus, non habet locum inter succedentes diuerso iure, quādo superest aliquis ex succedentib. eodē iure; aliàs si non superst, locus erit iuri accrescendi inter succedente; iure diuerso.

183 Portio deficiens accrescit inuito. intellige in hæreditate; secus in legatis.

184 Portio cohæredis deficiens, accrescit alteri cohæredi adeunti inuito ita demum si ipse cohæres adiuerit, postquàm portio cohæredis defecit; secus si prius adiuit, quàm defecerit, & quare. num. 185.

186 Portio deficiens si per substitutionem fuerit destinata cohæredi adeūti; tunc ei inuito accrescit; quamuis defecerit postquàm adiuit, & quare.

187 Portio iure speciali defecta, accrescit volenti tantùm; ideo portio minoris restituti aduersus aditionem, volenti cohæredi accrescit; nisi dolo cohæredis inductus fuisset ad adeundum; quia tunc ei inuito accrescet.

188 Possidere inuitus nemo cogitur; ergo possessio nemini inuito accrescit.

189 Portio legati pro non scripta accrescit sine onere; nisi vitio legatarij p̄ non scripta esset. item nisi onus iniunctum om nib. nominatim fuisset; imò etiam si coniunctim, quamuis non nominatim.

190 Portio hæreditatis pro non scripta accrescit cum onere suo. cur autem diuersum inter legata & hæreditatem, ibidem.

191 Portio hæreditatis pro non scripta, non accrescit cum onere suo iniuncto vni hæredi nominatim.

192 Portio caduca, vel quasi, accrescit cum onere suo, limita duob. modis.

193 Ius non decrescendi remanet penes coniunctum sine onere. limita non procedere in coniunctis re & verbis simul; quia in eis remanet cum onere, & quare. 194.

195 Copula in eadē oratione posita, repetit in personā omniū onus vni adiectū; si verò apponatur inter duas orationes perfectas, stat continuatiuè, nō coniunctiuè; ideo non repetit qualitates præcedentes. & nu. 196.

197 Portio hæreditatis vel legati accrescit coniunctis pro portionib. hæreditarijs, vel legati.

198 Relictum deficiens, remanet penes grauatos, vbi non adest coniunctus. sed an pro portionib. hæreditarijs, an pro virili, distinguitur.

Intellectus §. vt manifestetur, l. vnicæ, C. de cadu. tollen.

199 Portio accrescens eadem actione petitur, qua alia portio; & quid in legato vsusfructus.

200 Portio accrescens assumit naturam portionis, cui accrescit.

201 Ius accrescendi non trahitur ad bona pupilli; quia hæreditas pupilli est diuersa ab hæreditate testatoris.

Ius accrescendi iunctum pupillari substōni trahitur ad bona pupilli; & an in casu l. qui patri, ff. de acq. hered. substitutus admittatur ex iure accrescendi, an verò virtute substitutionis.

203 Ius accrescendi, an habeat locum inter coniunctos coniunctione legali? Conclu. in legatis non esse locum iuri accrescendi, inter legali coniunctione coniunctos, limita nu. 208.

204 Ius accrescendi habet locum in vsufructu inter coniunctos legali coniunctione, & quæ ratio: & de illius veritate.

205 Quare quantum ad ius accrescendi in legato proprietatis inspiciamus personam dominorum, secus in legato vsusfructus.

206 Ius accresc. hēt locū inter coniūctos coniūctione legali, in legatis p̄ non scriptis, nisi vitio eius, q sibi ascribit, haberetur p̄ nō scripto, nu. 207.

Ius

209 *Ius accrescendi habet locum inter legaliter coniunctos in hæreditatib. tam ex testamento, quàm ab intestato.*

210 *Legaliter coniuncti concurrunt inuicem in iure accrescendi, fallit in tribus casibus.*

Ius accrescendi si procedat ex causa vnius ex coniunctis legaliter; ille cuius causa portio deficit, alijs præfertur.

Coniuncti duplici iure, præferuntur coniunctis vno iure tantùm.

Coniuncto vno, repudiante portionem suam, contemplatione vnius coniuncti tantum; tunc ille, cuius contemplatione facta est repudiatio, alijs præfertur, & quare.

211 *Ius accrescendi, an habeat locum in legitima, quòd sic.*

212 *Coniunctio naturalis siue sanguinis, non inducit legalem coniunctionē, nec aliquid operatur ad ius accrescendi.*

213 *Testator si instituat duos fratres suos & vxorem, fratre vno repudiante alter frater non præfertur vxori in iure accrescendi: quia etiam in coniunctione hominis, sanguinis coniunctio non plus coniungit.*

214 *Filij nati ex diuersis matrib. & eodem patre, dicuntur æqualiter coniuncti quò ad patrem; quò ad matrem verò non dicuntur coniuncti.*

Statuto disponen ꝙ extantib fratrib etiam ex parte patris tantum, soror non succedat in bonis paternis, maternis, & auitis; frater ex patre non excludit sororem ab hæreditate matris ipsius sororis.

215 *Frater vtrinque coniunctus, præfertur fratri ex uno latere tantum coniuncto, in pupillari substōne. verum in pupil. contenta in reciproca, secus in pupil. expressa verbis specialibus de ueritate ibi, & nu. 216.*

217 *Ius accrescendi ipso iure accrescit, nisi in casibus, in quibus inter succedentes, diuerso iure, locus est iuri accrescendi.*

218 *Portio accrescit cum onere in legali cōiunctione. L. mita vt ibi remissiuè.*

219 *Ius accrescendi, an habeat locum in contractibus sicut in ultimis uoluntatibus.*

Communis, quòd non, & cur diuersum latissimè, nu. 220. & seq.

222 *Testator si ex forma statuti possit in hac ciuitate, puta Aueníoni, testari cum duobus testibus, si hic faciat testamētum, & hæredem instituat unum in bonis huius ciuitatis, alium in bonis Mediolan. vbi non viget tale statutum, portio hæredis Mediolanen. qui non potest adire, quia testamentum non valet quò ad illa bona, non accrescit alteri.*

223 *Stante statuto, quòd cuilibet possit alteri stipulari, vel cōcessa opi. quòd liceat alteri stipulari iure canonico, si fieret stipulatio coniunctim, altero nolente partem suam, ea pars alteri accresceret.*

224 *Ius accrescendi habet locum in vsufructu etiam in contractibus.*

225 *Ius non decrescendi habet locum in contractibus indiuiduis.*

226 *Ius accrescendi habet locum in donatione imperiali.*

227 *Ius accrescendi toties habet locum in contractibus, quoties interest promissoris esse locum iuri accrescendi.*

Intellectus fortissimi contrarij de l. vxorem. §. agri plagam, supra eod.

228 *Ius accrescendi, an habeat locum in emphyteusi, post acquisitionem. Communis quòd non.*

229 *Emphyteusis ante acquisitionem accrescit coniuncto, nec reuertitur ad dominum.*

230 *In feudis frater absenti fratri stipulari potest, ideo nolente absente fratre ratum habere infeudationem, totum feudum accrescit alteri.*

231 *Ius accrescendi, an hēat locum in contractib. inter legaliter coniunctos.*

232 *Ius accrescendi habet locum in donationibus causa mortis, & an in mortis causa capione.*

233 *Ius accrescendi, an habeat locum in iure exigendi pedagium.*

234 *Ius accrescendi, an habeat locum in iurepatronatus.*

Patrono uno nolente dare uocem, uel dante & sit pro non scripta, an solidum ius præsentandi accrescat alij.

RE coniuncti. Re & verbis, oīum consensu, difficilis est ista lex, & ſm Pau. de Ca. in l. vnica. in prin. C. de cad. toll. hēt subtilem, & speculatiuam mām, adde lucrosam, & paucis agnitione familiaritatis apertam. Circa cuius commentum, acrimoniam ingenij sui Bar. excitauit; adeo si quidem ordinatè, subtilr, & copiosè locutus est, vt oīs scribendi rō posteris, haud immeritò, videatur adempta, q̄ res argumento est; vt in hoc vasto gurgite pauci natare ꝯtenderint. Hāc legem interpretatus est scd̄o Bar. ex cuius interpretatione nouissima, vocari cœpit legum magister, vt refert Pau. de Ca. in l. testō. C. de impub. & alijs subst. Ego quoq;, prima nuper a me cœpta, pestis inualescentia protinus interrupta, iam & scd̄am illius interpretationem aggredior, additis & interpositis multis, q̄ nāliter hoī, iuxta Philosophū, a perfecto perfectius indagare, vis intells insita est, ad amplissimæ supellectilis eiusdem ornamentum visa sunt ptinere. Quam interpretandi farraginem, vt potè successu melioris hoīs auspicatam, nitar ad finē vsq; perducere, paratus exemplo Pet. de Besu. diligēter a me ipso quid ingenioli tenuitas possit, exigere. Ad euiden
1 tiam pmitto quinque.† Primo, ꝙ ꝯiunctorum duo principalia sunt gn̄a, quidam coniuncti coniunctione testatoris, quidā cōiunctione legis. Rursus ꝯiunctorum ꝯiunctione testatoris, tres sunt spēs. Quidam. n. sunt coniuncti re tm̄, & isti dn̄r coniuncti coniunctione māli, quidam verbis tm̄; & isti dn̄r coniuncti cōiunctione formali, quidam vtroque modo. Re cōiuncti appel-
2 lantur, † quos solus rei complexus coniungit. exemplum, Titio lego fundum; eundem fundum Sempronio, do, lego. Et istud est, quod dicit tex noster in prin. Re coniunct. dn̄r, quib. eadē res relinquitur separatim, i. in diuersis or̄onib. Verbis cōiuncti dn̄r, quos verborum complexus tm̄ coniungit. exemplum, Titio & Seio fundum æquis partibus, do, lego; vel Titium & Seium ęquis partib. hr̄des instituo. Hos idem verbum, lego, nō eadem res ꝯiungit, quia a principio partes hn̄t separatas sp, non tamen diuisas. Et istud est, quod dicit litera in scd̄o exemplo. Et idem si diceret, Titio cum Seio fundum æquis partib. do, lego. l. triplici. ff. de verb. sig. nam virtus coniunctionis verbalis stat in vnitate verbi. Vnde aduertendum est ad vnitatem actus relinquendi, & non ad copulā, d. l. vnica. §. si verò quidam, vers. cur & tam variè, C. de cad. tol. & traditur per gl. in l. si liber hō. §. Titius. s̄. de hær. insti. & p Bar. in l. Mæuio. in prin. s̄. tit. proxi. Et ij, quos sermonis vnitas iungit, dn̄r re disiuncti, qn̄q; oīmodā disiūctione reali, vt si dixero, Titio & Sempronio lego singulos seruos, vel singulas partes fundi diuisas, l. hmōi. l. quibus. s̄. de leg. 1. iuncta l. rectè dicimus. ff. de verb. sig. Aliqn̄ non sunt oīno re disiuncti, sed qualiquali reali coniunctione cōnexi, vt si dixero, Titio & Sempronio lego fundum æquis portionibus pro indiuiso. Isti & si verbis tm̄ coniuncti dicantur, sunt tn̄ cōiuncti aliquali coniunctione reali, ex quo portio singulorum est confusa, & ad oculum demonstrari non pt, l. Mæuius. §. duorum s̄ ti. prox. Item coniuncti verbis tm̄, in iure sp appellant̄ coniuncti; re tm̄, aliqn̄ dn̄r separati, aliqn̄ disiuncti, §. si eadem, Insti. eo. & in tota d. l. vni. maximè in §. sin verò disiuncti, & in §. sinautem disiun-
3 cti. In tm̄ † ꝙ D. Ias. & Mod. volunt re coniunctos, non propriè dici coniunctos p istū tex. in verbo, vn̄r, quod importat improprietatem, l. 1. §. deiecisse. ff. de vi, & vi ar. inferentes, ꝙ statuta loquentia de coniunctis, sunt intelligenda de coniunctis verbis tm̄, vel re & verbis; non aūt de coniunctis re tm̄; quia verba statuti sunt propriè intelligenda, l. 3. §. hęc verba. ff. de neg. gest. Sed ego contrarium puto sustineri posse. Primo, per istum tex. quē retorqueo ꝯ ipsos; nam ab isto verbo, vn̄r, determinantur tam coniuncti verbis, q̄ re; ergo pari modo fieri debet determinatio, l. iam hoc iure. s̄. de vulga. & pupil. Nec obst. verbum, vn̄r, qa sæpe veritatem importat, l. seruum filij. §. 1. & ibi no. D. Ias. s̄ de leg. 1. & l. sciendum, & ibi Aret. in 2. not. de verb. oblig. Et ꝙ verbum, videntur, hic denotet proprietatem, ex eo constat, ꝙ ij q̄bus eadem res separatim relinquitur, quantum ad realem coniunctionem, verè & propriè sunt coniuncti, vt de se patet, & tn̄ tex. noster dicit ꝙ vn̄r re coniuncti. Et ita tenendo, non obstat iura ꝯria; quia ibi appellantur disiuncti respectiuè ad eos, q̄ sunt verbis, & re coniuncti, ſm glo. ibi, uel quantum ad effectum iuris accrescendi, appellantur ibi disiuncti; non tamen sequitur, ꝙ sint impropriè coniuncti, nec ꝙ sint disiuncti; quātum ad alios effectus, de quibus inf. Si tamen uolueris tenere ꝯriam partem, potes respondere ad istum tex. & ad d. l. triplici, quam etiam aliàs ponderabam contra Ias. ut re coniuncti, dicantur cōiuncti ſm quid, s. re tantum, sed non simpliciter, prout coniuncti uerbis, appellantur simpliciter coniuncti, d. §. si uerò quidam. Id autem, quod est tale ſm quid, non dr̄ propriè tale, ut docet Bart.
4 in l. Lucius. §. quæsitum. inf. e. † Re autem, & uerbis ꝯiuncti sunt, quos rei & uerborum unitas annectit. Et quia ex cognitione simplicium sequitur cognitio casus mixti, Instit. de actio §. 1. Iu reconsſ. hic de hoc casu mixto nō tradidit theoricam, nec exemplum. Tu aūt iuuenis sic exemplifica, Titio & Mæuio fundum lego; vel, Titium & Mæuium hæredes instituo. Isti sunt coniuncti re; quia idem fundus, & eadem hæreditas a principio insolidum omnibus relinquuntur, & postea sibi partes faciunt per ꝯcursum, l. coniunctim. s̄. eo. Dn̄r etiam coniuncti verbis; quia in eadem oratione, & non separatim omnibus relinquitur, d.
5 l. triplici. † Legis aūt ꝯiunctione ꝯiuncti dn̄r, quos ciuilis lex, aut prætoria, simul uocat, ut plures filij, uel plures agnati eiusdem gradus, l. si ex plurib. s̄. de su. & legi. §. si plures. Insti. de legit. agna. success. uel quando ex persona unius deuenitur ad plures, ut si plurium dominorū instituatur seruus, uel eidem fundus leget, l. & Proculo. s̄. tit proxi. l. seruus communis ab extero, s̄. de acq. hære. vel si legatarius ante agnitum legatū, decedat relictis pluribus hæredibus, vt inf. per Bar. in 4. q. principali. Secundo præ-
6 mitto, ꝙ coniunctionum † alia appellatur ꝯiunctio dictionum, alia orationum, alia locutionum, ſm glo. in l. quidam testamento. inf. de pec. leg. quam declara, vt hic per D. Ias. in 1. q. Bar. Ter-
7 tio præmitto, † ꝙ aliud est ius accrescendi, aliud ius non decrescendi, seu uerius non diminuendi. Ius accrescendi est ius accumulans portiones deficientium, vel non petentium, portionibus petentium. Dixi accumulans, ad dr̄iam edicti successorij, quod deuoluit; & ideo ius accrescēdi tanquam potētius excludit successoriū edictum, l. unica, C. qn̄ non petē. par. Nā facilius accumulatur ius iuri, q̄ deuoluatur; quia minor digressio reperitur in uno, q̄ in altero, ſm Bal. in d. l. unica vers. est & quarta lectura. Dixi portiones portionibus accrescere; quia personis nihil accrescit, l. cū ex filio. §. fi. s̄. de vulg. & pupil. Et propterea dicimus,

cimus, ꝙ ius accreſcendi, accreſcit inuitis, l. vnica. §. tam is. C. de cad. tol. quia portio eſt illa, ꝗ portionem ad ſe trahit, qđ verum eſt in hrditatib. ſecus in legatis, rõnem videbimus inf. Ius nõ diminuendi, eſt ius ꝯſeruans relictam rem agnoſcẽti, cæteris, quibus eadẽ res inſolidũ relicta eſt, non concurrentib. Dixi, conſeruans, ad drĩam iuris accreſcendi, qđ auget. Hinc dicimus, ꝙ is q̄ retinet rem inſolidũ ꝑ ius non diminuendi, dr̃ eam retinere iure proprio; q̄a ſibi inſolidum fuit relicta, l. ſi mihi & tibi. ibi, ex meo legato, ſ. de leg. 1. l. ſi Titio & mihi. ibi, ex mea ꝓpria cã, ſ. tit. prox.

8 † Hinc colr̃ rõ, quare inter coniunctos verbis tm̃, hẽat locum ius accre. & non ius diminuendi; q̄a eiſdem diuiſim nõ fuit res inſolidum relicta, cum a principio ſp̄ hẽat partes. Hinc ẽt colr̃ rõ; quare inter cõiunctos re tm̃, vel re, & verbis ſimul, hẽat locum ius non diminuendi, & non ius accreſcendi; quia cuilibet inſolidum a principio relicta fuit res.

9 † Hinc colr̃ ẽt rõ, quare per ius accreſ. portio accreſcat cum onere ſuo, & per ius non diminuendi portio deficiens retineat ſine onere, vt decidit in l. vnica. §. ſin autem ad deficientis, C. de cad. tol. Ratio eſt illa; quia coniuncti re, retinent relictum inſolidum iure ſuo, coniuncti verò verbis, acquirunt portionem deficientem iure alieno, de quo latius diſputabit inf.

10 Quarto p̄mitto, † ꝙ ius accre. eſt duplex. quoddã eſt particulare, quoddã vl̃e, quod vl̃e aliq̃n eſt directum, aliq̃n obliquum. Directũ q̃nq; eſt de vna hrditate ad aliam, l. qui patri. ſ. de acq. hær. q̃nq; de eadem hrditate ad ſeipſam, per regulam l. ius nr̃m, de reg. iur. q̃nq; de certa re ad vl̃em hrditatem, l. 1. §. ſi ex fundo. ſ. de hære. inſtit. q̃nq; de tp̄e ad tp̄s, l. hrditas ex die, ſ. eo. tit.

11 Vltimo p̄mitte, † ꝙ inſtõnes, ſiue legata, aliq̃n ſunt caduca, aliq̃n quaſi caduca, aliq̃n verò dñr ꝓ nõ ſcripta. Caduca dñr illa, ꝗ poſt mortem teſtatoris deficiunt, ſeu repudiantur. Quaſi caduca, quę ante obitum teſtatoris deficiunt, legatario vel hr̃de p̄decedente. Pro nõ ſcripta dñr ea, ꝗ relicta fuerunt incapacibus, vel non exiſtentibus in rerum nã. Et ſic caduca dñr, quæ poſt ꝑfectum eſſe deficiunt; quaſi caduca, ꝗ originem eſſentię, ſed non ꝑfectionem habuerunt, ꝓ non ſcripta, quæ nec originem, nec alicuius eſſentiæ ſignationem vnquam habuerunt, d. l. vnica. §. ſed cum triplici. C. de cad. tol. Et ita declarat Cæpol. in ſuis cautel. caute. 8. aliàs 58. Pro non ſcripto. Diuiditur iſta lex, vt hic per Bar. ſequendo tñ alium intell̃m, ſubdiuide ſcđam partẽ in tres particulas. in prima ponitur effectus cõiunctionis mixtæ, in ſcđa effectus coniunctionis realis. in tertia coniunctionis verbalis. Scđa ibi, ꝙ ſi re. Tertia ibi, ſi verò verbis.

12 Caſus figuratur per Bar. † ſ̃m cõem intell̃m, qui tñ nõ vr̃ verus. Nam probatio a ſufficienti partium enumeratione non rectè deducitur; quia idem cum dicto replicatur, qđ fieri nõ debet, l. ſi. ff. de offi. ꝓcur. Cæſa. Præterea author, qui vr̃ voluiſſe tradere magiſtralem doctrinam, q̃n coniunctus præferatur coniuncto, ſolum poſuiſſet doctrinam ſuper vno caſu, qui non habet tantam dubitandi rõnem q̃tam alij caſus hñt, qui retento hoc cõi intellu reperirent̃ omiſſi. Vnde ſ̃m Roge. alius fuit intell̃s Iureconſ. qui voluit decidere tres q̃ones. Prima, ꝙ ꝯiunctus re & verbis, ꝑferatur cæteris. Scđa, ꝙ coniunctus re tm̃, non ꝑferatur coniuncto verbis tm̃. Tertia, ꝙ cõiunctus verbis tm̃, potior ſit coniuncto re, vt patet in verſi. ſi. Notant ex iſto tex. Do. Iaſ. & Mod. plura, ꝗ omitto, quia diſcutiunt̃ inf. ꝑ Bart. No. tu primo,

13 † ꝙ duo vincula arctius perſtringunt, ꝗ vnum. §. 1. in auth. de cõſan. & vter. frat. auc. itaq;, C. commu. de ſucceſ. c. 1. de treu. & pa. Potentiora. n. ſunt duo iura, ꝗ vnum, l. cohr̃di. §. qui diſcretas. ſ. de vulg. & pup. cum ꝯcor. de quib. hic per Iaſ. Declara rl̃am iſtã, vt procedat, q̃n ambo iura conſiderabilia ſunt in propoſito, de quo agitur; ſecus ſi ꝯſideret tm̃ alterum, ſ̃m Bald. in c. 1. de gra. ſucceſ. vbi litat diſpõnem d. auct. itaq;, & d. §. 1. vt nõ ꝓcedant in feudis, in quib. ſola ꝯſiderat agnatio. Scđo procedit regula, q̃n ambo vincula concurrunt ad idẽ, ſecus ſi ad diuerſa, ſ̃m Bar. in l. admonendi. col. mihi 8. verſi. his p̄miſſis, ff. de iureiur. per l. ſpadonem, §. qui iura multa. ſ. de excu. tuto. Adde tex. in ꝓpoſito nr̃æ materiæ in l. ſi ſub ꝯdõne. in fi. ff. quib. mo. vſusfr. amit. Tertio procedit data paritate; ſecus ſi vnũ eſſet fortius altero, l. nã & ſi parentib. ff. de inof. teſt. Quarto ꝓcedit, vbi actus nõ peccat in forma; ſecus ſi ſit pcm̃ in ea; nã tunc nõ plus pñt duo, ꝗ vnũ, l. 1. §. ſi qs ita, & ibi D. Iaſ. in vlt. notab. ff. de verb. obl. Scđo no.

14 ſequendo cõem intell̃m, † ꝙ bonũ eſt arg. a ſufficienti dinumeratione partiũ, ad idẽ tex. in l. actionũ, cum glo. & in l. ex maleficijs. §. hr̃s. ff. de actio. & obli. & in l. patre furioſo, & ibi not. Bart. & Iaſ. ff. de ijs, qui ſunt ſui, vel alie. iur. & in §. omnium, & ibi Iaſ. col. 2. Inſti de actio. & in c. per tuas. de ſent. excom. & in c. ſi vir, de cogna. ſpir. Quod alibi appellat arg. a partib. remotis, ſ̃m gl. in l. qui ſe patris. in verſ. facultates, C. vnde libe. Quod argm̃ corruit, vbi partes perfectè non enumerant̃, ſ̃m Bal. in l. conuenticula C. de epiſ. & cle. ꝓ quo adduco tex. in l. arbor. §. ſi. ff. com. diuid. Tertio no.

15 † ꝙ dictio, igitur, ſtat aliq̃n inceptiuè, vt hic. ad idem tex. in l. ius ciuile, & ibi gl. ff. de iuſti. & iu. & in l. 1. §. 1. ff. de ꝯdi. ob turp. cau. & in l. quidam referunt, ſ. de iu. cod. Rl̃r tñ ſtat illatiuè, l. diuus. ff. de cuſto. reo. l. ſi ꝓcurator. §. ſi ignorãtes, cum

16 ſimil. ff. mand. Vltimo no. ꝙ † dictio, ꝙ, ſtat cauſatiuè, pro quia, ad idẽ tex. in l. ꝑtor ait. §. deinde, vbi gl. ff. de noui ope. nun. & in l. in naue Saupheli. ff. loc. Q̃nq; tñ ſtat aduerſatiuè, l. ꝙ ſi dicam⁹. ff. de verb. obl. Habet ẽt alias ſignationes complures, de quibus ꝑ Albe. de Roſa. in ſuo dictionario. Gl. 1. diuidit in duas partes, in 1. exemplificat, ꝗ dicant̃ re ꝯiuncti. in ſcđa declat, quare dicãtur re ꝯiuncti. Scđa ibi, & ſic inſolidũ. Circa iſtud exẽplũ gl. Do. Iaſ. multa verba ꝑdidit. Tu dicas, ꝙ impreſſoris vitio gl. remanſit diminuta; q̄a detractum fuit ex ea verbũ, lego, poſitum poſt verbum, fundũ talem.

17 † Et ſcias exprimendũ eſſe ſp̄ verbũ principale, q̃tum ad cognoſcendã ꝯiunctionem; alioquin ſi adimeretur ſubaudito, de medio tolleret̃ ꝯiunctio verbalis, ſ̃m Bal. in l. ſi Fortidianum, C. eo. & ꝯſi. 362. quærit, lib. 1. Venio ad apparatum Bar. & ꝯ primã particulã primæ partis oppo. de l. pen. ff. de vſuf. accre. vbi teſtõr dixerat, lego vſumfr. fundi Gabiani Sẽpronio a Titio hr̃de, & eundẽ vſumfr. lego Caio, a Mæuio hr̃de, & ſic a ſingulis hr̃dibus, ſingulis legatarijs legauit ſeparatim eũdẽ vſumfr. Et decidit, ꝙ legatarij non ſunt re ꝯiuncti, ꝯ iſtũ tex. Bar. rñdet tripl̃r, ꝙ hic eadem res fuit legata plurib. ſeparatim ab eodem teſtatore, ibi a diuerſis teſtatorib. Iſta ſol. non placet; tum quia eſt diuinatiua; tũ quia verba tex. illius refragantur. Nã æqparatio, q̃n legat̃ plurib. vſuſfr. ꝯdicit huic ſolu. Nec. n. tale legatum fieri ꝯtingit a diuerſis teſtatorib. Itẽ verbũ, ſingulis hr̃dib. innuit eundẽ fuiſſe teſtatorem, l. vel ſingulis. ſ. de vul. & pup. Nõ. n. ꝯgruè diceret̃ idem vſuſfr. legatus a ſingulis hr̃dib. ſi vnus teſtator inſtituiſſet vnũ hr̃dem, & alius teſtõr aliũ, cũ dictio, ſingulis, ſit partitiua de plurib. Iſta tñ ſol. in ſe vera eſt.

18 † Ex qua habes ꝯcl̃onem, ꝙ in teſtis diuerſorũ, ceſſat ius ꝯiunctionis; & ꝯñr ius accreſ. vel non decreſcendi, & ꝓ hoc eſt caſus in l. ſi ſub ꝯdõne. in fi. ff. quib. mod. vſuſfr. amit. Qđ intelligas ꝓcedere in diuerſis teſtis, & diuerſis teſtatorib. verè; ſecus in diuerſis teſtatoribus & teſtis iuris fictione; puta ſi pater in proprijs tabulis vni fundum legat, & in tabulis pupillarib. eundem fundum leget alteri, iſti legatarij erũt re ꝯiuncti; & inter eos hẽbit locũ ius nõ decreſcẽdi, l. planè, la prima. §. ſi ꝯiunctim, & ibi Bar. & alij, ſ. de le. 1. & l. q̄ pri. ſ. de acq. hęr. Scđo rñdet Bar. ꝙ hic eadem res fuit ſeparatim legata plurib. ab vno hr̃de, ibi a diuerſis. Iſta ſol. conſonat cum tex. illius literæ, & cõiter ꝯprobat̃, pro qua facit tex. in l. quid ergo, §. ſi qs duos. ſ. de leg. 1.

19 Ex qua hẽs aliam ꝯcl̃onem. † Inter legatarios diuerſorũ hr̃dũ ceſſat ius ꝯiunctionis, & ꝯñr ius accre. vel non decreſcendi. & rõ eſt, q̄a a principio q̄libet hr̃dum cenſet̃ grauatus, ſuo legatario rẽ dare, ꝓ ſua portione hr̃ditaria, l. ꝓ hr̃ditarijs, C. de hær. actio. Et iſtud eſt, qđ voluit dicere tex. in d. l. pe. dum dicit perinde eſſe, ac ſi æquis partib. legatus eſſet vſuſfru. Iſta rõ de plano ꝓcedit, q̃n eadem res a ſingulis hr̃dibus, ſingulis legatarijs ſeparatim legat̃. Sed qđ ſi in eadẽ orõne viderentur legatarij tunc ꝯiuncti verbis, vt hic, & ꝯñr hr̃et locum ius accreſcendi? Contra, tñ ſentit tex. in d. l. pe. & iſtud credo veri⁹; q̄a ꝯ eundem hr̃dẽ non ꝯcurrũt ſinguli legatarij; & iõ dicit tex. in d. §. qui duos, perinde eſſe, ac ſi a diuerſis teſtatorib. eadẽ res relicta fuiſſet.

20 † Iſtã ꝯcl̃onem litat Bar. in d. §. ſi ꝯiunctim, vt ꝓcedat, q̃n hr̃des ſunt oĩno diuerſi; ſecus ſi vnus hẽatur loco alterius, vt ſi eadẽ res leget̃ ab hr̃de inſtit. & eius ſubſtituto, per tex. in d. §. ſi ꝯiunctim. Ex quo nouiter vr̃ inferri poſſe, ꝙ ſi eadem res relinquatur a ſubſtituto filij exhr̃dati, & ab hr̃de inſtituto; iſto caſu nõ ꝓcederet diſpõ d. §. ſi ꝯiunctim, q̄a tunc ſubſtitutus, & inſtitutus non reputant̃ ꝓ vno tm̃. Tertio ſoluit Bar. ꝙ ibi legatarij ſunt ẽt re ꝯiuncti, ſed q̄a inter ipſos non hẽt locum ius accreſc. iſto reſpũ dñr diſiuncti. Prima tñ verior, ſ̃m eum. Tu dicas melius, ꝙ imò p̄cedens, i. ſcđa verior. Sed aduerte inquantum Bar. p̄ſupponit, ꝙ inter re ꝯiunctos hẽat locum ius accreſc. iſtud nõ vr̃ verum; quia inter re ꝯiunctos, non hẽt locum ius accreſ. ſed decreſcendi, vt dixi ſ. in euidentialib. Tu ſalua Bar. habendo reſpectum ad terĩos d. l. pe. quæ loquit̃ in vſufru. in quo poſſib. le eſt hẽre locum ius accreſc. inter re coniunctos, l. 1. §. interdum. ff. de vſufr. accreſ. & dicet inf. in 1. q. 2. par. princ. poſt Bar. Secundo opponit Bar. de l. ſicut, inf. de adim. leg. Glo. ibi, & Bar. hic, & vbiq; rñdent, ꝙ illa lex ꝯcordat; quia debet intelligi, ꝙ cenſeat̃ ademptum pro parte. Iſte eſt arduus punctus. Et ꝓ clariori intelligentia ex hac ſol. elicio ꝯcl̃onem ſequentem.

21 † Teſtator legando ſcđo, quod prius alteri legauerat, cenſetur vtrunq; re ꝯiungere, non aũt a primo totum adimere. Iſta ꝯcl̃o p̄t dupliciter intelligi. Primo, q̃n teſtator legauit ſimpl̃r ſecundo, qđ pri⁹ legauerit primo. Scđo p̄t intelligi, q̃n legauit ſcđo ſub commemoratione primi. Primo caſu ꝯcl̃o procedit de plano ꝑ iſtum tex. & in l. ſi pluribus, cum ſim. ſ. de leg. 1.

22 † Secundo caſu ꝯcl̃o eſt ambigua; *communiter* tñ tenetur, vt atteſtatur D. Iaſ. & idem tenent Bar. Ale. & Mod. in l. ſi Fortidianum. C. eo. & D. Ale. ꝯſi. 169. lib. 5 Pro iſta concluſione Bar. & ſequaces adducunt tex. in l. Iulianus. ſ. de hære. inſti. & in l. triplici, ff. de verbo. ſign. Sed iſta iura loquuntur in inſtitutione, quæ difficilius adimitur, ꝗ legatum, l. ex parte. inf. de adim. leg. ſ̃m Dy. & ſequaces. Defendẽdo cõcl̃onem, rñdet Bar. ꝙ ita facilè reuocatur inſtõ per volunta-

tem ſolēnem,ſicut legatũ,l.2.ſ.de iniuſ.rup. Et iō non ob. tex.
in d.l.ex parte,qa loquitur de voluntate minus ſolenni. Sed ad-
uerte,quia admittit,ꝙ per voluntatē ſolēnem expreſſam,ita fa-
cilè reuocaт inſtō,ſicut legatũ;ſecus vr̄ ꝑ tacitā volũtatē,de qua
loquimur.Sed tenendo cũ Bar dicas,ꝙ data paritate terīorum,
ꝑ voluntatē ſolēnem ita; poterit reuocari inſtō per verba com
memoratiua,ſicut legatũ.Et iſtud eſt,qđ voluit dicere Bart. vn-
de nihil facit l.ex parte. qa loquiт in pſũpta voluntate nō ſo-
lenni,per quā inſtō reuocari non p̄t.Pro iſta cōi ɔclōne D. Iaſ.
adducit tria iura. Primo tex.in l.ſi ita fuerit Titius.ſ.de hære in-
ſti.Sed ille tex.loquiт in expreſſa reuocatione. Scđo tex. in l.cũ
qō,C.eo.Sed loquiт,qñ ſimpl'r relinquit ſcđo;nō aũt ſub cōme
moratione primi.Tertio alleg.tex in l.hæc ſcriptura.§ fi. inf. de
ɔdi.& dem.ſed parũ facit ad propoſitũ.Vnde nr̄i Papien.ꝓ con
cordia diſtinguunt. Aut relinquitur ſcđo ſub ɔmemoratione
primi repetitiuè,& tunc ita in legatis,ſicut in inſtōnib.ſolũ in-
tell'r adempta portio,& iō ɔcurrũt;quia nā verbi repetitiui eſt
coniungere,ita loquiт tex.in d.l.Iulianus.in verſ.ex eadē parte.
Aut relinquiт ſub cōmemoratione primi demōſtratiuè,& pro
cedat opi Dy tex.in d.l.ſicut,Sed D. Iaſ.ɔ̄dicit,per tex.in d.l.tri-
plici,vbi poniт idē caſus,qui poniт in d.l.Iulianus, abſq; dictio-
ne repetitiua,& tñ idē decidiт,ergo dictio repetitiua nihil ope
ratur. Sed ego rñdeo,ꝙ ibi erāт æquipollentia verba, videlicet
ex qua parte,q̄ idem ſonant,qđ illa verba,ex eadē parte,ſ'm Ra-
pha.Com.hic,col.4.ego ſequendo opin.Dy.retorqueo intell'm
gl.& Bar.ɔ̄ ipſos. Dn̄t ibi legatum intelligi ademptum pro par-
te,ſi ita eſt,ergo nullo mō coniuncti ſunt,verbis non; qa ſepa-
ratim vocanт,non ēt re,quia a princ.pars ſolũ vr̄ adempta,& ſic
a princ.partes hn̄t,& ɔn̄r non pn̄t dici re ɔiuncti. Facias ergo cō
23 clōnem ɔ̄.† Teſtator legando ſcđo,qđ pri⁹ alteri legauerat ſub
ɔmemoratione primi,cenſeт totum adimere a primo,ꝑ tex.in
d.l.ſicut.& in §.transferri.Inſt.de ademp.leg. Limita,& decl'a pri
mò,vt ꝓcedat qñ legaт ſcđo ſub commemoratione primi de-
monſtratiuè duntaxat,vt qđ legaui Titio,lego Sempronio; ſe-
cus ſi legeт ſcđo ſub cōmemoratione primi demonſtratiuè &
repetitiuè,ſ'm Bal in d.l.ſi Fortidianũ.puta ſi dicaт, Item qđ le-
gaui Titio,lego Sempronio. Dictio.n.item,eſt coniunctiua &
repetitiua,l.in repetendis.ſ.eo.Et faciunt ꝓ hac fallentia,q̄ ſ.di-
xi poſt Papien. Scđo intelligas ɔclōnem procedere in legatis;
ſecus in inſtōnibus,ita l'itat Dyn.per tex.in d.l.Iulianus,& in d.l.
triplici. Sed ibi inſtō fuit fcā ſub commemoratione primi de-
monſtratiuè & repetitiuè,vt ſ.dixi.Nam ſi fcā eſſet inſtō ſub cō
memoratione primi demonſtratiuè duntaxat,videlicet,Quod
dedi Titio iure inſtōnis,relinquo Sempronio;crederem adem
ptam inſtōnem primā in totũ,per tex.in d.l.ſicut.Tertio intelli
ge,ſi ſub commemoratione primi,legeт ſcđo ex interuallo; ſe-
cus ſi incontinenti,ſ'm Pau.de Ca.in d.l.Fortidianum. Sed iſtā
l'itationem dānat,Do.Ale.ibi,per tex.in d.§.transferri.ibi,ſiue in
teſtō,ſiue in codic.Sed fortè Pau. de Ca. intellexit incōtinēti,i.
eodem ɔtextu,tunc vr̄ eos coniungere,non aũt adimere, alio-
quin incontinenti videreт ſe corrigere,qđ non p̄ſumiт,d.l.nam
ad ea,& alioquin deriſoriè videreт primo legaſſe,qđ nō eſt cre
dendũ,l.ſi domus.ſ.de lega.1.& facit tex.in d.l.Iulianus.& in d.l.
24 triplici.Scđo ex dictis Bar.hēs ɔclōnem,† ꝙ cōmemoratio pri-
mi legati in perſonā eiuſdē legatarij,operaт ademptionē in to-
tum,per tex.in d.l.nā ad ea. Tu conſidera,ꝙ ibi clarè ɔſtabat de
voluntate teſtatoris ꝑꝑ ɔdōnem additā eidemmet legato.Sed
dubitatio eſt,quid in dubio. Bar.alle.tex.in l.1.§.fi.ff.de ſtipu.ſer.
vbi ſtipl'o pœnalis in ꝑſona diuerſorũ, non nouat primitiuam
ipſo iure,& tñ in ꝑſona eiuſdē ipſo iure nouat.l.obl'onũ fere.§.
fi.ff.de actio.& oblig.Sed aduerte,qa dici p̄t,ꝙ in d.l.1.§.fi.non
fit ipſo iure nouatio; qa ſeruus ipſo iure dño p̄iudicare nō p̄t,
ſ'm gl.& Dy.ibi.Contra iſtam ɔclōnem D.Iaſ.ponderat duo iu
ra.Primo tex.in l.translatio.inf.de adi.leg. ponderando æquipa
rationem inter translationē de vna ꝑſona in aliā; & de ꝑſona
in eandē perſonā.Sed rñdeas,ꝙ Iureconſ.facit illā æquiparatio
nem reſpũ ꝑtātis cōceſſæ teſtatori,non reſpũ effectus, qui ſeqт
ex translatione. Vltimo ponderat tex.in l.ꝙ ſi alij,eo.ti.vbi ſi le-
geт vni ſub condōne, quod fuit alteri legatũ purè, legatum vr̄
adēptũ a primo, eueniēte ɔdōne, & tñ in eadē perſona non vr̄
ademptũ ſimpl'r,ſed cum diſtinctione,an incōtinenti,an ex in
teruallo,d.l.nam ad ea.Sed tu aduerte,ꝙ q̄tum ad legatũ condi
tionale factum ſub commemoratione primi in perſona eiuſ-
dem,tex.in d.l.nam ad ea,vult ſimpl'r,& abſq; diſtinctione adē-
ptum eſſe primum legatũ;vnde ille tex.fortiter retorqueт. Nā
in ꝑſona diuerſorum,non plenè recediт a primo,ſed ita demũ,
ſi condō extiterit,d.l.ꝙ ſi alij,& tñ in perſona eiuſdem plenè re
ceſſum vr̄,d.l.nam ad ea.Tertio opp.Bar.de l.triplici,de verb ſi-
25 gni.rñ.vt per eum.† Aduerte tñ,inquantum Bart.concludit,ꝙ
neq; ſoluta, neq; copula coniungens diuerſas orationes,indu-
cat verbalē coniunctionē,pro quo facit quod dixi ſ.in euiden-
tialibus,inſpiciendam non eſſe copulam, ſed vnitatē verbi tm̄.
Tñ tex.in d.l.triplici,in vltimo exemplo,vr̄ aduerſari.Et ſi dixe-
ris,ꝙ Iureconſ.ibi loquiт de ɔiunctis re tm̄.Rñdeo,ꝙ tex.parifi
cat a ver.videamus,vſq; ad finem,tria exēpla orōnis ſolutæ,ſ'm
gl.ibi in ver.coniunctos.Sed in ſcđo exēplo ɔſtat,ꝙ ſint cōiun-
cti verbis & re,ergo idē in tertio exemplo, al's parificatio non
eſſet bona.Pro defenſione cōis opi.potes rñdere,ꝙ illa æquipa
ratio fit ibi q̄tũ ad acquirendas partes,non q̄tum ad demōſtran
dum,ꝙ oēs ɔiuncti ſint in eodē gñe cōiunctionis.Quarta opp.
Bar.eſt ſatis clara ꝑ ſe.Quintā oppoſitionē diſcutiam inf.in 3.q.
prin.1.partis.Glo.in verſ.cæteris,oppo.de l.Mæuio,in prin.ſ.de
leg.1.de qua opp.plenè dicam inf.poſt Bar.in 2.q.2.partis prin.
Glo.mag diuidiт in quatuor partes In prima poniт intelligen-
tia Io.& Azo.In ſcđa Roger.In tertia Hugol In quarta glo. re-
probat duos vltimos intellect.& tenet primũ. Scđa ibi,ſed Ro-
ger.Tertia ibi,tertij dn̄t.Quarta ibi,ſed neutra.Pro expeditione
opponit ɔ̄ tex.in verſ.ꝙ ſi re,dum vr̄ velle,ꝙ coniunctus re tm̄,
non ſit potior coniuncto verbis tm̄.Iſtud vr̄ falſum;quia ſimul
admittunт,cuius ɔ̄.dr̄ hic in verſi.fi.vbi cōiunctus verbis tm̄, dr̄
potior coniuncto re tm̄,ɔ̄ l.ſi ita quis.ſ.de hær.inſti. & d.l.Mæ-
uio.in prin.Timore huius ɔ̄rij iſti duo vltimi verſ.leguntur plu
26 ribus modis.Primus fuit intell's Io.& Azo.ꝙ hic† non decidaт,
an coniunctus verbis tm̄ p̄feratur coniuncto re tm̄, ſed ſolum
hic deterīatur,an coniunctus re & verbis,p̄feratur cōiuncto re
tm̄,& cōiuncto verbis tm̄;& hoc mō nihil obſt.ɔ̄rium.Contra
iſtum intell'm Bar.format ſextam oppo.dicens, ꝙ ſ'm iſtũ ſen-
ſum repetereт bis idē,& rñdet dictionē,ꝙ,ſtare cauſatiuè,ꝓ qa,
& ſic tex.non eſt ſuperfluus;quia primò ponit dictum,ſcđo ra-
tionē.Sed certè rō eſſet inepta,& eadē cũ dicto,& Iureconſ.di
minutus.omiſiſſet.n.duos caſus magis dubitabiles, vt dixi in fi-
guratione caſus;& latius inſiſtit D.Iaſ.Et hic intellec.Io.qui tpe
Bar.erat cōis,nunc a Doctorib.*cōiter* reprobat.Scđo legitur per
Roge.ꝙ in verſi.ꝙ ſi re,decidatur,coniunctum re tm̄,non p̄fer
ri coniuncto re & verbis. Et in verſ.fi. decidatur, ꝙ coniunctus
re tm̄, p̄fertur coniuncto verbis tm̄.Intell's iſte reprobatur per
glo.ꝑꝑ oppo.ſ.factā.mihi ēt non placet;qa in ver.præfert, iam
erat deciſum, ꝙ coniunctus re & verbis, eſt potior coniuncto
re tm̄.Tertio legitur ꝑ Hugol.de directo ɔ̄dicentem Roger.&
Dy.dicit Hugo.ꝙ in verſ.ꝙ ſi re,q̄ritur, an ɔiunctus re tm̄, præ-
feratur coniuncto verbis tm̄?& rñdeт,ꝙ non,ſed quia dubitari
poterat,an admittant ſimul,ſequitur fi.verſi.in quo deciditur,
ꝙ non ɔcurrunt,ſed ɔiunctus verbis tm̄,p̄ferт cōiuncto re tm̄.
Intell's iſte multum amicatur literæ, ſed gl. illum reprobat; qa
gl.ipſa eſt in ſn̄ia,ꝙ coniunctus verbis,non præferaт coniuncto
re tm̄,ſed ſimul ɔcurrant,vt dr̄ in ɔ̄.ſ.formato,qđ an verũ ſit, vi
debimus inf.in 1.& 2.q.prin.2.par. Quarto legiт per Iac.de Ra-
uen.ꝙ in verſ.fi.q̄ratur,an cōiunctus verbis,potior eo ſit,a quo
legatum fuit? Et deciditur,ꝙ ſic. Intell's iſte non placet Bart.qa
author huius legis loquiт de ꝑlatione inter ipſos coniunctos;
non aũt q̄ritur, an portio deficiens dēat remanere penes hr̄dē
grauatũ,vel accreſcere legatarijs ɔiunctis.Cōfirmatur;qa verſi.
quid ſi verbis,venit aduerſatiuè;aduerſatiua aũt repetit qualita
tes p̄cedentes,ſ'm Bal.in l.oēs populi.col.4.ff.de iuſti.& iure. Et
ſ'm iſtum intell'm dđm eſſet, ꝙ in verſi.ꝙ ſi re,decidatur,ꝙ re
coniunctus non eſt potior eo, a quo relictum fuit,qđ conſtat
eſſe falſum,l.vnica.§.ſi verò non oēs C.de cadu toll.Accedo ad
27 qōnes Bar.& ex prima elicio duas conclōnes.† Prima conclō,
Si pluribus ſeparatim legetur eadem quātitas; puta,Titio lego
decē;Sempronio lego decem.Iſti non ſunт re ɔiuncti,ſed qui-
libet decē feret.ſequunт *cōiter* Doct. exceptis Nouiſ. Repeten.
Pro iſta conclōne per Bar.& ſequaces adducitur rō. Multipli-
catio legati facilius præſumiт in ꝑſona diuerſorũ, q̄ in perſona
eiuſdē,l.oēs.iuncta l.ſeq.ff.de actio.& obliga. & l. quid ergo.§.ſi
quis duos.ſ.de leg.1.& l.huiuſmodi.§.1.iuncta l.planè,la prima.
§.ſed ſi duorũ.eo.tit. Sed ſi in diuerſis voluntatib. vni relinquaт
eadem q̄titas,p̄ſumitur multiplicatum legatũ, l.qnquaginta.ff.
de ꝓba.ergo magis dēt p̄ſumi multiplicatum in ꝑſona diuerſo
rum.Iſta rō ſ'm Raph.Com.non eſt gñalis,ſed ſolum procedit,
qñ in diuerſis voluntatib.eidē legatur eadem quantitas, ita lo-
quitur l.quinquaginta. Sed ſi in eodē teſtō relinquaт eidē eadē
q̄titas,non p̄ſumitur multiplicata,d.l.planè.§.1.ſ'm cōem intel-
lectum.Conſidera ēt,ꝙ de diuerſitate voluntatũ,ad diuerſitatē
perſonarum in hac mā coniunctionis, licita non vr̄ argumēta-
tio,per tex.in l.ſub ɔdōne,in fi.ff.quemadm.vſusfru.amit.& per
tex in d.§.ſi quis duos.Alijs igitur medijs probanda eſt conclō.
Rapha.Com.adducit tex.in l.ſi pluribus.§.1.ſ.titu. proxi. quem
fortius inducas. nam ibi in perſona vnius p̄ſumitur multiplica
tio, ergo multo magis idē p̄ſumendũ occurrit in ꝑſona diuer-
ſorum,d.§.ſi quis duos.Ad iſtũ tex.rñdēt Repetētes,ꝙ nō ꝓbat,
quia ibi in diuerſis voluntatib.eadem ſumma relicta fuit.& ad
hoc ponderant illa verba,deinde alio loco,q̄ denotant tēporis
interuallum,l.pacta conuenta.ff.de ɔ̄hen.empt. Sed facilis eſt
rñſio,ſi intellexerimus,Deinde alio loco,ſcilicet eiuſdem teſta-
menti,& ſic ſeparatim,vt in ſimili dicit Fel.concordando dicta
teſtium in c.cum tu,col.pe.de teſti.Alij Nouiſ.dicunt ꝙ in d.l.ſi
pluri-

pluribus,§.1.p̄sumit multiplicatū legatum a scđo hr̄de, qa aliàs esset frustratoriū. Sed istud est trussa; quia interest nr̄a p̄les hr̄e obligatos ad idē insolidum, toto tit. de duob. re. & de fideiuss. Vn̄ ego r̄ndeo, ꝙ ibi eidē legata fuit eadē q̄titas a diuersis hr̄dibus, nos aūt loquimur, qn̄ legat̄ ab eo. hr̄de. Et si q̄ras rōnem diuersitatis, r̄ndeo; Qn̄ relinquit̄ à diuersis hr̄dibus, perinde hr̄, ac si in diuersis volūtatib. relictum esset, d. l. quid ergo. §. si q duos. quo casu p̄sumit multiplicatū legatum, ēt in persona eiusdem, d. l. quinquaginta. q̄ rō cessat qn̄ legat̄ ab eo. hr̄de. Scđo pro ista cōi sn̄ia Raph. adducit tex. Insti. de duob. re. in princ. & §. 1. & in l. 2. ff. eo. Sed Nouiss. r̄ndent, ꝙ non probat; qa loquit̄ in diuersis ꝓmittentib. nos aūt loquimur in eo. testatore legante. Sed certè illa iura ēt loquunt̄ in eo. ꝓmittente, vt ꝓbatur in d. §. 1. versi. nam si prius Et ita intelligunt illa iura cōiter Doc Contra hanc ꝯclonem insurgit Crot. ꝑ tex. in l. stipſo ista. §. eū, q ita. ff. de ver. obl. Nec ob. s̄m eum r̄nsio Bar. hic, ꝙ ex parte promittentis, ibi fuerit vnica verborū ꝯceptio; quia ex quo fuerunt p̄les verborum ꝯceptiones in interrogatione, vt fatet̄ Bar. illæ eædem ꝯceptiones censent̄ virtualr̄ repetitæ in r̄nsione, §. præterea. Inst. de inut. stip. Ego miror, ꝙ dixerit ꝯ casum Inst. de duob. re. in prin. Ad §. p̄terea, r̄ndet̄, ꝙ q̄tum ad declandam dubiā r̄nsionem, inspicimus interrogationē claram, d. §. p̄terea. Sed q̄tū ad ꝯstituēdum duos reos stipulandi, inspicimus ꝓmittentis r̄nsionem; an vnicum actum r̄ndendi ꝯtineat, an p̄les, Inst. de duob. re. § 1. Aduerte tn̄, qa nō vr̄ verū, ꝙ in d. §. eū, qui ita, interuenerint plures verborum ꝯceptiones ex parte interrogantis, vt credidit Bart. qa ibi interrogans dicendo, Promittis mihi decem, & Titio decem, visus fuit vnico verbo, promittis; ergo est vnic⁹ actus interrogandi; qa ad cognoscendas p̄les verborū ꝯceptiones, inspicimus actū verbi, nō copulā, s̄m gl. in l. liber hō. §. Lucius. s̄. de hære. insti. Et si dixeris subaudiendū esse verbum, ꝓmittis. R̄ndeo ꝙ verbū subauditū nō facit deficere ꝯdōnē, s̄m Bal. in l. si Forti
28 dianum, C. eo. Scđa ꝯclo, † Si plurib. eadem summa legetur sub eadē verborū ꝯceptione, isti sunt re ꝯiūcti, l. si quis testō, in prin. s̄m cōem intell̄m, ff. de leg. 1. & l. eum, qui ita, in prin. ff. de verb. obli. Adde, ꝙ ēt sunt ꝯiūcti verbis; quia eosdem, & rei & verborum ꝯplexus iungit. Sed an inter eos hēat locum ius accrescēdi, seu non decrescēdi? Bar. non aperit hic, sed ego reseruo dd̄m inf. in 3. q. 1. partis. Vlterius aduerte, qa Bar. loquitur, qn̄ testator dixit, Titio & Sempronio lego decem. Sed quid si in eadem verborū cōceptione repetita esset summa; puta Titio decem, & Sempronio decem lego: An tūc ad vna decē vocati intelligant̄, an ad dena? Bar. hic vult, ꝙ sint re cōiuncti; ergo ad eadem decem vocant̄, & ita expressè vult Bar. in d. l. si quis testō, ꝑ tex. in d. l. stipſo. §. eum, qui ita. Sed ꝯrium tenent Pet. Ray. Albe. & Io. de Imo. in d. l. si quis testō Raph. Com. in l. Mæuio. s̄. ti. ꝓxi. D. Ale. & alij cōiter in d. §. eum, qui ita. Quia in vltimis voluntatibus latior interpretatio fienda est, q̄ in ꝯctib. l. in testis. ff. de reg. iur. Sed tu cōsidera, ꝙ nisi assigne t̄ rō diuersitatis, idem vr̄ dd̄m in vltimis voluntatib. per tex. in d. l. eum, qui ita. vbi Iureconſ. in ꝓposito arguit de vltimis voluntatib. ad ꝯctus, & quia capiēda vr̄ interpretatio, ꝑ quam minus grauatur, l. vnum ex familia. §. si rem. s̄. tit. ꝓxi. In iudicando tn̄ non esset tutum a cōi discedere.
29 Scđo quærit Bar. † An dicant̄ re coniuncti, quib. eadem res separatim relinquit̄, hoc acto, ꝙ quilibet illam hēat insolidū? Et r̄ndet ꝙ non; tū quia non faciunt sibi partes ꝑ concursum, qđ est necessariū, vt dicant̄ re coniuncti, l. inde Neratius. ff. de vsufr. accres. tū qa cōcurrunt ad diuersa, s. vnus ad rē, alter ad æstōnem, l. si pluribus. s̄. de leg. 1. tum ēt s̄m Raph. Com. quia inter eos cessat ius non decrescendi: nā altero non petente, alter non consequit̄ & rem, & æstōnem; ergo re coniuncti non sunt, l. vnica. §. si verò non oēs. & §. finaūt ad deficientis. C. de cadu. tol. Et cum ista ꝯclone transeunt oēs indifferenter. Ego disputando, puto dici posse ꝓbabilr̄, ꝙ imò dicant̄ re coniuncti; quia separatim fuit res vnicuiq; relicta. Nec ob. dum dr̄, ꝙ non faciunt sibi partes ꝑ concursum, qa ꝯrium apparet: nam iudiciali petitione faciunt sibi partes eo mō, quo testōr sensit; nā q prius contestat̄ litem, rē consequit̄, alter hēt æstōnem. Nec ob. rō Raph. ꝙ altero repudiante, alter non hēat rem & æstōnem; quia non sequitur, Oīs coniunctionis effectus inter istos locum non hēt; ergo re coniuncti non sunt, quia ad ostendam ꝯiunctionem, nō ꝯcludit argm̄ ab effectu, vt inf. per Bar. in 3. q. 2. partis. vbi dicetur. Præterea is, qui ꝑuenit, retinet totam rem cuilibet legatam iure suo non diminuendi, & isto respū locum hēt effectus ꝯiunctionis realis. Et ex istis resolutā h̄s hanc ꝯclonem. Scđa ꝯclo
30 collr̄ ex dictis Bart. † Re coniuncti non sunt, quibus eadem res tacitè separatim relinquitur, l. item ꝙ Sabinus. §. 1. s̄. de hæredi. insti. vbi si testator primo instituat duos in vndecim vncijs, postea separatim instituat duos sine partibus, quo casu in residuo vltimi duo tacitè vn̄r instituti. Pone, ꝙ vn⁹ ex institutis sine partibus repudiet, an sua semiuncia remaneat penes alium institutum sine partib. tanq̄ ij re coniuncti sint, an verò oīb. accrescat: Deciditur oībus accrescere, qa sine partib. instituti, quò ad ius accrescendi, coniuncti non sunt. Istam conclonem approbant cōiter scribentes. Sed Raph. Com. ponderat in ꝯrium esse tex. in l. triplici. de verb. sig. vbi testator instituit p̄les hoc mō, Titius & Mæuius hr̄des sunto, Sempronius ex parte dimidia hr̄s esto; dr̄ ꝙ primi duo sine partib. instituti, sunt re & verbis ꝯiūcti in vna dimidia; & tn̄ ad illā non fuerunt expressè vocati. Rapha. r̄ndet duplr̄. Primo, ꝙ ibi fuerunt expressè vocati. Sed hanc reiicias, qa ibi ponit̄ exēplum vtrunque; & qn̄ fuerunt expressè vocati; & qn̄ tacitè. Scđo r̄ndet, ꝙ ibi sine partib. instituti vocati fuerunt sub vna verborum ꝯceptione; & sic erant verbis ꝯiūcti. In d. §. 1. fuerunt separatim instituti sine partib. qđ no. ꝑ restrictione illius §. Considera ēt si ista duo iura possint ꝯcordari, vt dicam⁹, ꝙ in l. triplici, p̄cessit instō sine partib. in d. §. 1. subsequit̄. Rō diuersitatis est; qa qn̄ p̄cedit, qlibet institutus sine parte vocat̄ ad totū & sic ad q̄libet partē, qn̄ subsequit̄, non p̄t videri vocatus nisi in reliquo. Et si dixeris, quare in d. § j. vltimi vocati sine partib. non dn̄r in reliquo re ꝯiuncti? R̄ndeo, qa testator vndecim vncijs inter primos institutos distributis, si postea sine partib. instituat vnum, illi vr̄ relinquere restantē vnciā, & sic totū assem explere, si deinde s̄m instituat sine partib. ad dipondiū transire vr̄, quo casu nec hos, nec illos ꝯstat esse ꝯiunctos, vt ibi vers. si verò expleto. Lex tn̄ alr̄ interpretat̄, qa p̄sumit testōrē ad dipondiū transire noluisse; vn̄ vltimi sine partib. instituti poti⁹ vocantur ad vnciā restātē ex p̄sumpta legis ĩterpretatione, q̄ ex expssa dispōne testōris. Scđo ꝯ hanc ꝯclonē instat D. Petrus de Besu. qa si tacitè separatim eadē res plurib. relicta fuit, verū est dicere, ꝙ fuit relicta. Nec ob. ꝙ tacitè sit relicta, qa in vltimis volūtatib. in quib. voluntas defuncti p̄dominat̄, l. in ꝯdōnib. primū locū, inf. de ꝯd. & dem. nō minus obseruanda est voluntas tacita, q̄ expressa, l. si cui leget̄. §. fi. & l. seq. s̄. de leg. j. & facit regu. ḡnalis, Par est virtus taciti & exp̄ssi, l. cū qđ. ff. si cer. pet. D. Ias. r̄ndet, ꝙ istud arg. est fragile, ꝑ ea q ipse dicit in d. l. cū qđ, vbi dedit p̄les instantias ꝯ hanc reg. Ista r̄nsio nō est realis, nisi det̄ instātia in ꝓposito. Vn̄ do tibi instantiā in terīs nr̄is, Expressa partiū distributio tollit ꝯiunctionē realē, vt hic; tacita verò nō tollit, l. si duob. §. 1. s̄. de leg. 1. Scđo D. Pet. adducit tex. in ꝯriū in l. si dn̄o Stichus, s̄. de leg. 1. vbi si vni leget̄ Stichus, alteri seruorū optio; si ꝯtingat optari Stichū, erunt ij legatarij re ꝯiuncti, nec faciūt sibi partes ꝑ ꝯcursum. R̄ndet Ias. ꝙ ibi fuit vni relictus Stichus expressè declatus, alteri declandus, vt dicit Bar. inf. in vlt. q. hui⁹ 1. partis. Ista r̄nsio non plenè difficultatē eneruat, vt inf. videbimus. Alij r̄ndent, ꝙ ibi fuit vtriq; legatus Stichus exp̄ssè, videlicet vni verbis specificis, alteri verbis ḡnalib. & sic nō oīno tacitè, vt declat Bar.
31 in l. 1. col. 2. s̄. de vulg. & pup. Ista sol. satisfacit, & ex ea declatur ꝯclo, vt ꝓcedat, qn̄ p̄les vocant̄ oīno tacite ad eandē rem. Imò si rectè aduertas, ꝓcedit solū, qn̄ vocati vn̄r ad eandē rem ex p̄sumptione iuris, & nō ex verbis, ita ꝓpriè loquit̄ tex. in d. l. item qđ Sabinus. §. 1. ꝓut declaui s̄. Vltra alios aduerte, qa vn̄r re coniuncti ēt ij, quib. tacitè fuit eadem res separatim relicta, vt dicebat D. Petr. de Besu. Nec ob. tex. in d. §. 1. tū qa ibi iō re ꝯiuncti nō sunt, qa testōr ad dipondiū videbat̄ transiuisse, & ꝯnr oīum partes ꝯfudisse, vt s̄. dixi, tū qa ille tex. non negat, ꝙ non sint re ꝯiuncti; imo p̄supponit ꝯriū, dū dicit ꝙ q̄tum ad ius accrescendi ꝯiuncti non sunt; ergo sunt ꝯiuncti simplr̄ q̄tū ad alios effectus, nec valet arg. ab effectu, vt dixi. Vltimò aduerte inquātum Bar. dicit ꝙ in d. l. itē qđ Sabinus, § 1. instituti faciunt partes per ꝯcursum; qa istud vr̄ implicare ꝯdōne: nā si faciunt partes per ꝯcursum, necessariò vnus adimit de iure alterius, d. §. si verò nō oēs, ergo sunt ꝯiuncti, l. ꝯiunctim. s̄. e. Qđ facit pro opi. ꝯ cōem.
32 Circa tertiā q̄onem primæ partis oēs transeunt cū Bart. qui s̄m exēplū formatū optimè loquit̄, & est casus in d. l. Iulianus. † Sed pōne, ꝙ testōr dixerit, Instituo Titiū in dimidia, in qua dimidia instituo Caiū; Itē instituo Sēproniū: An primi duo sint re con iuncti in eadē dimidia? nā iura alleg. per Bar. s. d. l. Iulianus, & d. l. triplici, loquunt̄ alr̄, & ex verbis ibi prolatis apparet, ꝙ relatiuū non p̄t facere simplicē relationē; qa tam ad instōnem, q̄ ad portionē refert. Sed in p̄supposito themate relatiuū, in qua dimi-
33 dia, p̄t facere simplicē relationē. Bar. hic voluit, ꝙ † relatiuum in dubio faciat ꝓpriā relationē; & sic referat qualitatē & substantiam, vt ēt tradit per gl. in l. 1. C. de senten. quæ pro eo, qđ inter. & per Bar. in l. 1. col. 2. versi. 3. oppo. C. de summa trin. & fi. catho. Qđ credo verum in exemplo præmisso. Aliàs si de altera dimidia dixerim⁹ testatorem sensisse, oportebit dicere, ꝙ testator instituendo tertiū, ad dipondiū transire voluerit. qđ in dubio non est p̄sumendum, d. l. itē qđ Sabinus. §. 1. Ex quarta q̄o. Bar. habemus elicere plures conclones. Prima conclo, Totum pōt con-
34 siderari duplr̄. Primo pro toto vn̄i. Scđo pro toto integrali. Totum vr̄e, dr̄ quod remotis quibusdā partib. non desinit esse totum, vt genus, a quo si unam sp̄em adimas, non desinit esse genus. Totū integrale dr̄, qđ ex suis partib. integratur, & quod remota parte desinit esse totum, vt domus, q̄ ꝯsistit ex tecto & parietibus, cui si tectū adimas, desinit esse domus, l. eū q ędes. ff. de vsucap. Vel vt fundus, q integrat̄ ex proprietate & vsufr. a quo si ademeris

ademeris vsumfr.non erit amplius fundus,l.si alij.inf.de vsufru.
35 legato.Scda ɔcl'o,Pars est triplex.†Quædã est pars ƥdicamenta-
lis,siue subiectiua,q̃ ɔsistit sub toto vl'i. Quædã est pars integra-
lis.Quædã verò quotitatiua, & hæ duæ partes ɔsistunt sub toto
integrali Sunt q addunt aliã partẽ,q̃ dr̃ potentialis, vt nutritiuũ
& sensitiuum, q̃ sunt partes potentiales aĩæ,sed de hac nihil ad
nos.Ad vnũ aduerte,in q̃tũ Bar.dicit, ꝙ si amoueas partẽ quo-
titatiuã de fundo,ꝙ nihilominus remanet idẽ fundus.Istud nõ
vr̃ bñ dictũ;qa fundus non esset vnũ integrale totũ, si dempta
parte,remaneret totũ,sed esset vnum totũ vl'e,cuius ɔrium de-
cidit ipse Bart.Sol.fundus nõ integratur ex partib.quotitatiuis,
& iõ dempta parte quotitatiua non desinit esse fundus,l. qđ in
rerum.§.si qs post.s̃.de le.1.Et rõ quare totũ integrale non inte
gret ex partib.quotitatiuis, est, qa plus & minus,rẽ spẽ differre
non faciunt,l.si.inf.de fun.instr.Vel dici pt̃,ꝙ licèt dempta quo
ta sit fundus,non tñ est idem totũ, sed destinatione patrisfam.
fundus retinet suum nomen,d.§.si quis post.Tertia conclusio.
36 †Vsusfr.alteri legatus,est pars integralis fundi. Tu aduerte,quia
Bar.in l.qui vsumfr.ff.de verb.obl.vr̃ ɔrius scriptis suis hic.Dicit
.n.Si vsusfr. capiat̃ ꝓ ɔmoditate vtendi, tunc est pars integralis
fundi,si verò capiat̃ ꝓ vsufructu formali,prout est seruitus; tũc
non est pars,sed spẽs separata,l.rectè dicimus.ff.de verb.sig. Hic
aũt Bar.vult,ꝙ vsusfr.formalis sit pars fundi integralis;ergo ma
37 lè;sed inf.tentabo ɔcordare.Quarta ɔcl'o,† Re ɔiuncti nõ sunt,
quorũ vni genus,alteri spẽs legat̃,l.vxorẽ.§.fœlicissimo.s̃.e.l.ser-
uis vrbanis.§.fi.inf.e.Nouis.reprehendunt Bart.ꝙ dixerit tex. in
§.fœlicissimo,loqui in legato gñis;qa loquit̃ de legato gñali, qđ
maximè differt. Nam genus ƥdicat de plurib. spẽbus,l.si qđ ea-
rum,§.inter emptũ.s̃.eo.Legatũ verò gñale ƥdicat de q̃busdam
particularib.indiuiduis, vt in d. §. fœlicissimo. vbi legatũ gñale
eorum,q̃ pater & patruus reliquerunt, includit legatum fundi
Gargaliani;non qdem virtute gñis,sed virtute gñalis sermonis.
Sed non credo,ꝙ ad istud Bar.non aĩaduerterit,qa gl.in d.§.fœ
licissimo,istud expresse ɔsiderat, dũ dicit ꝙ ita ꝑ spẽm derogat
gñalitati,sicut derogat gñi,& facit tex.in l.doli clã.ff.de ver.obl.
Tñ ɔsidera,ꝙ Bar.in l.Sempronio.inf.de vsufr.leg.dicit, ꝙ in d.
§.fœlicissimo,ꝓpriè ponitur genus & spẽs,qđ ex ɔdictis non vr̃
verum.Itẽ Nouis.in alio arguunt Bar.qa f'm eos isti debent di-
ci re ɔiuncti,ꝑ tex.in l.si dño Stichus.s̃.de leg.1. Vel f'm eos vni
legat̃ genus,alteri spẽs,& tñ dñr re ɔiuncti.Sed ex eorũ repræ-
hensione ɔstat,ꝙ mentẽ Bar.nõ intellexerunt,qui loquit̃ qñ le-
gatur vni totum genus,alteri spẽs;quo casu spẽs vr̃ adempta de
gñe.Tex.verò in d.l.si dño Stichus, loqt̃ qñ legat̃ vni certa spẽs,
alteri verò spẽs eligenda ex gñalitate, & sic non legat̃ totũ ge-
38 nus,vt ẽt hic declat̃ Bar.Quinta ɔcl'o.Re ɔiuncti† dñr quorum
vni totũ integralr̃,alteri pars integraliter relinquit̃,vt si legatur
vni fundus,alteri vsusfructus,l.si alij.inf.de vsufru leg.l.inde Ne-
ratius.§.fi.& l.seq.ff.de vsufr.accre.Contra istud exemplũ arguit
Saly.Re coniuncti non sunt,quib.diuersæ res relinquunt̃, vsus-
fructus aũt formalis est diuersus ab vsufructu causali,quẽ hẽt il
le cui relictus est fundus;ergo &c.Rñdet idẽ Sal.cui assentit Ias.
ꝙ licèt vsusfruct⁹ formalis differat a cãli, qualitate,nõ tñ differt
effectu & essentia.Istã sol.reprehendunt Nouis.qa differunt dif
finitione,vt patet in l.1.ff.de vsufr.ergo differunt essentia,vt per
Bar.in l.1.s̃.de testa.& ꝑ Pan.in rub.de sent.excõ. Considera er-
go,si dici possit,ꝙ vsusfructus formalis pt̃ ɔsiderari duplr̃.Vno
mõ ꝓ seruitute in abstracto,& tunc a causali differt essentia. Se
cundo mõ,ꝓ seruitute in ɔcreto,seu melius pro facultate vten
di,& fructus ƥcipiendi,& tunc a cãli non differt effectu,nec es-
sentia.Et intelligendo,ꝙ Bar.hic loquat̃ hoc mõ,non erit ɔrius
his,q̃ dicit in l.q vsumfructũ.Vel alr̃ puto rñderi ad arg. Saly. ꝙ
vsusfructus,q̃ est apud eũ,cui relictus est fundus, hẽt nãm vsus-
fruct⁹ formalis ꝑ ɔiunctionẽ. patet,qa eo mortuo,portio sua
accrescit alteri ɔiuncto,cui relictus est vsusfructus,f'm gl.& Do
cto.in l.mulieri.ff.de vsufr.accre.Et Alb. de Rosa.in l.si tibi, eo.
tit.& tñ si esset causalis non accresceret,sed transiret ad hr̃dem,
ad quẽ transit ꝓprietas.patet ẽt,qa mortuo illo, cui legatus est
vsusfructus,portio deficiens non ɔsolidat cũ ꝓprietate, sed ma
gis iure accre.vadit ad ɔiunctum ꝓprietariũ,& sic accrescit pro
prietati;ergo est formalis;als accederet ꝓprietario,d.l.inde Ne
39 ratius.Sit ergo ɔcl'o,†ꝙ re ɔiuncti sunt,quorũ vni legat̃ fundus,
alteri vsusfructus,d.l.si alij.Amplia,vt ꝓcedat,ẽt si vni fundus, al
teri vsusfructus oĩum bonorũ relinquat̃. isti sunt re ɔiuncti in
vsufructu fundi illius,f'm Bar.in l.Sempronio inf.de vsufru.leg.
sequunt̃ D.Ias.& Repe.hic,Pau.de Ca.consi.104. Viso puncto la
tis obscuro.& Lu.Ro.notab.582.inci.A legato gñali. Et ista est
cõis sñia Repet.in l.Titio.§.Titia cum nuberet,char.5.s̃.tit. ꝓxi.
Contrarium tenet Bal.in l.quoties.C.fam.ercis.& Ang.Insti.de
vsufr.§.1.sequunt̃ Nouis.hic ꝑ rl'am,gñi ꝑ spẽm,& ꝑ ea, q̃ dixi-
mus in ƥce.ɔclu.Ad tex in d.l.Sempronio,rñdent,ꝙ non ꝓbat,
tum qa habitatio non est pars integralis domus, sed istud non
est verum;nã si vsusfructus est pars,& habitatio,pars itaq; cedit,
Insti.de vsu,& habi.tum qa non dr̃ ibi,ꝙ concurrant.Sed certè
mens literæ vr̃ innuere,ꝙ vterq; possit inhabitare; & ita cõifet
intellr̃.Credo tñ,ꝙ ibi vterq; possit inhabitare,ẽt rõne ɔiũctio-
nis;nã ibi domus fuit vni ex cohr̃dib.ƥlegata,habitatio aũt reli-
cta Sempronio ab oĩb.hr̃dib.& q̃rit, an ẽt ƥlegatarius possit in-
habitare.Decidit ꝙ sic,& rõ est;qa ipse non fuit grauatus ƥsta-
re habitationẽ,nisi pro parte sua;vnde merito poterit inhabita
re rõne aliarum partium.Eandẽ opi.ꝙ re ɔiuncti nõ sint, tenet
Soc.consi.1.in vlt.dub.lib.4.sed alr̃ q̃ Bal.quia vult ꝙ is, cui lega-
tus est vsusfructus gñalis, hẽat insolidũ vsumfructum eiusdem
fundi alteri legati; qa ꝑ legatum vsusfructus oĩum bonorum,
testõr separauit dñium fundi a dño vsusfructus; iõ legãdo po-
stea fundũ,censet̃ legasse ꝓprietatẽ.Nec ob.regu.gñi per spẽm,
qa ꝓcedit,qñ spẽs ƥdicat̃ de eodẽ gñe;secus si de diuerso. Vsus-
fructus aũt a ꝓprietate separatus,est qđ diuersum a dño fundi,
f'm Bar.& Bal.in rub.C.de vsufr.ergo &c.Ista opi.est verissima
ƥsupposito, ꝙ ꝑ legatum vsusfructus oĩum bonorum censeat̃
vsusfructus adẽptus fundo alteri legato.Sed istud est,de quo di
sputat̃,vñ Soc.credendũ non est,nisi aliter ꝓbet. Amplia scdo,
40 vt ꝓcedat si vni relinquat̃ † vsusfructus oĩum bonorum,& alter
instituat̃ hr̃s pleno iure: tunc hr̃s & legatarius sunt re ɔiuncti in
vsufructu,qa illa verba, pleno iure,importãt, ꝙ hr̃s intelligatur
ẽt institutus in vsufructu,l.fi.§.similiq; mõ, C. de bonis q̃ libe.l.
mater,& ibi Bal.C.ad Tertul.& ita ɔsuluit D.Alex.ɔsi.56. Perle-
ctis verbis testi, lib.3. Et idem si testator instituisset hr̃dem ple-
nariè,f'm Barb.ɔsi.2.Sapiẽter,col.5.li.2. & Pic.in d.§.Titia, char.
13.qđ no. quia sæpe occurrit.Sed tu ɔsidera,ꝙ institutus heres
simplr̃ intellr̃ institutus pleno iure,vt est tex.in d.§.similiq; mo
do.tñ si alteri relinquat̃ vsusfructus,hr̃s non concurrit cum le-
gatario,§.1.Inst.de vsufr.ergo idem,si exprimat̃,pleno iure.Præ
terea verbũ,pleno iure,refert̃ ad hr̃ditatem, q̃ pleno iure dr̃ ad
hr̃dem insolidũ spectare; licet alteri legatus sit vsusfructus,l.hæ-
reditas.ff.de reg.iur.& tradidit in ꝓposito Pau.de Ca.cons.389.
ꝙ vxor quondã.& ad hoc facit tex.in l.vnica.§.finaũt;C.de rap.
41 virgi.Vltima ɔcl'o sit.†Re coniuncti dñr,quorum vni pars quo
titatiua,alteri postea totum relinquit̃.Nõ est ɔ.l.cum qõ, & ibi
assignat rõnem diuersitatis,C.eod. Vltimò Nouis.citant istum
42 tex.& ẽt mãm illius,†vt illi dicant̃ re coniuncti,quib.eadem res
relinquit̃ separatim,si leget̃ res ꝓpria;secus si aliena,ea rõne, qa
in re aliena legatarius non pt̃ facere partes per concursum; nã
in re ꝓpria dñium transit recta via in legatarios, l. a Titio.ff.de
furt.insolidũ aũt transire non pt̃,l.si vt certo.§.si duob. vehicu-
lum.ff.cõmoda. ergo necesse est, ꝙ in re ꝓpria faciant partes ꝑ
ɔcursum, q̃ rõ cessat in legato rei alienæ, cuius dñium recta via
non transit in legatarios,l.cũ alienã,C.eo.Credo,ꝙ isti decipia-
tur;quia hac rõne attenta, in legato optionis, non daret̃ ɔiun-
ctio realis;qa nõ transit dñium recta via,l.hmõi.§.Stichum,s̃.tit.
ꝓxi.Sed istud est falsum,l.si dño Stichus,& l.si tibi.§.vnus. inf.de
op.leg.ergo,&c.Non fit igit̃ concursus, ne dñium trãseat inso-
lidũ,sed ne ius insolidũ alteri reuocabilr̃ acquirat̃,l.vnica.§.si ve
rò non oẽs.C.de ca.tol. Sit ergo ƥmissorum oĩum vnica ɔcl'o.
43 Re ɔiuncti sunt,quib.eadem † res separatim relinquit̃ spãlr̃,&
expresse in spẽ ab eo.hr̃de,& ab eo.testõre. Dico eadem, secus
si diuersa,l.hmõi.§.quib.s̃.de leg.1.Dixi separatim,qa in eadem
orone ɔiuncti tm̃ non sunt;sed ẽt verbis,vt hic,& d.l.triplici.Di
xi spãlr̃;quia secus si vni genus,alteri spẽs leget̃,d.§.fœlicissimo.
Dixi expsse;secus si tacitè.l.itẽ qđ Sabinus §.1.s̃.de hære.insti.Di
xi,in spẽ;quia secus si in q̃titate, vt s̃.per Bart.in 1.q. Dixi ab eo.
hr̃de;qa secus si a diuersis,l.pe.ff.de vsufr.accres. Dixi deniq;, ab
eo.testõre;qa secus si a diuersis,l.planè.§.si duob. s̃.de lega.1. Se-
44 cundo principlr̃ q̃rit Bar.†Qui dicant verbis cõiuncti.Bar.istud
declat̃ ꝑ exemplum,non ꝑ doctrinã,sequutus vestigia Iurecon
sul.hic.Nouis.tentarunt dare doctrinam,dicentes;verbis cõiun
cti dñr,quos vnitas sermonis cum partium distributione ad ali
quem honorem complectitur,& ita ẽt in effectu vult Bart.in l.
vnica.§.is aũt,in fi.C.de cad.tol.& Do.Ias.hic.Ista descriptio non
vr̃ vera; qa non conuertit̃. stat.n.simul,ꝙ partes sint distributæ
in eadẽ orone,& tñ verbis coniuncti non sint, vt si testator di-
xerit,Titio fundũ Seianũ vsq; ad vlmũ, & ab vlmo s̃. lego Mæ-
uio.Isti non vñr verbis ɔiuncti,vt notat̃ in l.Mæuius.§.duobus.
ꝑ illũ tex.s̃.tit.ꝓxi.& qa qñ diuersæ res plurib.relinquunt̃, cessat
ius accres.d.l.hmõi.§.quib.s̃.de leg.1. Qñ aũt partes sunt ad ocu
lum demonstratæ,dñr diuersi fundi,l.rectè dicimus. ff. de verb.
sig.Saluando oportet subaudire, Cum partium distributione
pro indiuiso. Sed adhuc vr̃,ꝙ non procedat descriptio; qa f'm
Bar.inf.in 2.q.2.partis principalis;ẽt verbis coniuncti dñr,quib.
diuersæ res in eadem orone relinquunt̃, licèt inter eos non ha
beat locum ius accres.d.§.quibus. Qđ si ita est,illa verba,cum di
stributione partium ꝑ indiuiso,non sunt necessaria.Vñ ego pu
to,ꝙ verbis ɔiũcti sint ij, quos verborum ɔplexus cõiungit,vt
dicit Iurec.in d.l.triplici. Distributio aũt partium potius neces-
saria est ad remouendam ɔiunctionẽ realẽ, q̃ ad inducẽdã ver-
balẽ.Circa quam verbalem ɔiunctionẽ,q̃rit primo Bar.Quibus
45 † verbis inducat̃? Et rñdet,ꝑ copulã,ꝑ ɔiunctiuã,ꝑ solutã, ꝑ col-

lectiuã,vt hic ꝑ eũ.Sed qa ꝑ hos articulos inducit verbalis ꝯiun-
46 ctio,q̃rit scđo Bar.† An copula posita inter duas orones indu-
cat verbalẽ ꝯiunctionẽ,vt in hoc exẽplo,Titio lego fundum,&
Sẽpronio eundẽ fundũ lego æquis partibus?Rñdet Bar.ꝙ ipsẽ
ausus fuit deteriare,ꝙ isti verbis ꝯiuncti nõ sint.Et cum Bar. ho
die ꝯcordat cõis schola Doc.vt patet ex auctoritatib.relatis hic
ꝑ Ias.Credo,ꝙ ante Bar.*cõis* opi.esset in ꝯrium;alioquin tãti nõ
fecisset Bar.audaciã suã.Pro ista opi.Bar.adducit quinq; funda-
menta.Primò tex.in l.sicut.§.1.quib.mod.vsusfr.amit.ad quem
rñdet tripl̃r. Primo ꝑ Bal.ibi,ꝙ in illo tex.copula ponit̃ inter le
gatariũ & substitutum;non inter duos legatarios æq; principa
liter honoratos.Ista sol.nõ placet;tũ qa nõ reddit rõnẽ diuersi-
tatis;tũ qa licèt ibi dicat̃,ꝙ est locus iuri accresc.ꝑinde,ac si alius
esset Titio substitutus;non tñ ipse Titius,cui ex repetitione ite-
rũ legatus est vsusfr.desinit esse æque princip̃r honoratus; imò
magis,q̃ alter ꝯiunct⁹,vt de se patet.Scđo rñdet D.Ias.ꝙ ibi orõ
nes copulant̃ a Iureconsc.non a testatore, & fuit solu. Odof. &
ꝯprobat,qa verba ꝯcipiunt̃ ibi in tertia ꝑsona.Ista et̃ nõ placet;
tũ ꝑp rõnem decidendi,de qua ibi; tũ qa in eadẽ ꝑsona testtor
vix põt repetere legatũ,nisi duab.vtat̃ orõnib. Tertio rñdet idẽ
Ias.ꝙ orõnes ibi diuersimodè copulant̃; in vna legat̃ purè vsus-
fru.in altera sub ꝯdõne. Nescio qđ ipse velit.si vult dicere, non
induci verbalẽ ꝯiunctionẽm ꝑp diuersitatẽ qualitatũ apposita
rũm in legato eiusdẽ rei;qa primo purè,deinde sub ꝯdõne vni;
non bñ diceret,qa in ꝯriũ est casus in l.hæc scriptura.§.fin.inf.de
ꝯd.& dem.Ideo ꝯsidera, quorsum tendat ista rñsio. Quarto p̃t
rñderi,ꝙ ibi copula fuit apposita ad impediendũ effectũ verba
lis ꝯiunctionis,i.ne portio Titij deficiens accresceret alteri con
iuncto;nimirum si ibi copula nõ inducit ꝯiũctionẽ verbalem.
Nã inducta ad vnũ effectum,non debent oꝑari ꝯriũ,l.rem lega
tam.inf.de adi.leg.In casu aũt nr̃o copula fuit apposita ad distri
buendũ partes inter noĩatos; q̃ partiũ distributio non impedit
effectũ verbalis ꝯiunctionis; imò s̃m Nouis. oñdit ꝯiunctionẽ
verbalẽ,licèt ego sim in ꝯria sñia,vt s̃.dixi.Scđo Bar.adducit rõ-
nẽ.Expressio eius,qđ tacitè inest ex necessitate,nihil oꝑat,l.3.s̃.
de leg.j.Inter duas orones ex necessitate grãmaticæ locutionis
inest tacita copula,i.punctus qui ponit̃ loco copulæ,s̃m gl.in l.
ꝓtia rerũ.inf.ad legẽ Fal.& in l.3.§.duæ causæ.in vers.moliri,inf.
de Carb.edi.& in l.cũ duob.§.in coeunda.ff.pro soc.in gl.fi.taci
ta aũt nõ inducit verbalẽ ꝯiunctionẽ,Insti.e.§.si eadẽ,& d.l.tri-
plici;ergo nec et̃ expr̃sa.Ad istud et̃ Ias.refert 3.solones.Primo
dicit minorẽ esse falsam.Nec.n.s̃m eũ verũ est,ꝙ de necessitate
grãmatices punctus insit loco copulæ,sup quo non insisto,sed
ad grãmaticas lr̃as te remitto.Scđo dat̃ sol.ꝙ inest tacitè ad sal-
uandã latinitatẽ;non ad ꝯiungẽdũ verbal̃r. vñ qa exprimit al̃r,
q̃ insit,dẽt oꝑari ꝯiunctionẽ,l.si ita.§.ilh si volet,s̃.de lega.1.Sed
& ista quoq; rñsio facilè subuerti p̃t.Vera est ergo solu.ꝙ licèt
insit de necessitate grãmatices,nõ tñ inest de necessitate dispõ-
nis,cũ testor possit idẽ legare plurib.in diuersis partib.testã.Ter
tio inducit̃ alia rõ. Verbalis ꝯiunctio inducit̃ ex vnitate sermo-
nis,d.l.vnica.§.hoc ita tã variẽ.ergo nõ est vnitas sermonis, nec
erit ꝯiunctio verbalis.vbi aũt dat̃ orõnũ diuersitas,ibi remouet̃
sermonis vnitas,l.1.s̃.de vul.& pup.ergo &c.Ad istud rñdet Ias.
ꝙ licèt videant̃ p̃les orones apparẽter; tñ ꝑp copulã hñr ꝓ vna,
sicut p̃les ꝑsonę sit̃ copulatæ,loco vnius hñr,l.planè.in prin.s̃.de
le.1.Ista rñsio nõ et̃ placet,qa copula nõ oꝑat,ꝙ p̃les ꝑsonæ co
pulatæ hẽant ꝓ vna,nisi qñ copulant̃ in eadẽ orone,vt dr̃ in d.l.
planè.ergo nõ est copula,sed sermonis vnitas, q̃ oꝑat, vt hẽant
pro vna.Quarto adducit auctoritas gl.in l.Mæuio.in prin.s̃.ti.1.
q̃ istud voluit s̃m Bar.si bene legat̃.Do.Ias.dicit,ꝙ hoc voluit in
primo exẽplo.Ego dico,ꝙ in vltimo;nã in primo gl.concludit
oppo.licèt Bar.ibi defendat primũ exẽplum, dicendo,ꝙ vltim⁹
non est verbis ꝯiunctus,vt qa in diuersa orone positus. Nouis.
dñt,ꝙ ita demũ cõtrouersia finẽ accipiet, si auctoritati Accur.
non credat̃.Vltimo Bar.inducit dictũ Iac.But. in q.de mercato
rib.& artificibus artis lanæ, vbi vult,ꝙ copula posita inter duas
orones,ęquè principales,non requirit ꝯcursum copulatorum,
l.1.ff.de sicar.Ias.rñdet,ꝙ ex separatis nõ rectè infert,l.fi.ff.de ca-
lum.Aliud.n.est q̃rere,An copula inducat verbalẽ ꝯiunctionẽ,
aliud q̃rere,an requirat cõcursum copulatorum.Sed certè Ias.
non concepit mentem Bar.qui voluit dicere, ꝙ copula posita
inter duas orones æquè principales perdit vim copulę,& ideo
non p̃t inducere coniunctionẽ verbalem, q̃ inducit virtute co
47 pulæ.Quid tenendũ? † Licèt durum esset in practica obtinere
ꝯ opi.Bar.nunc cõem,tñ in puncto iuris ꝯria mihi vr̃ verior, ꝓ
qua moueor trib.medijs. Primo copula posita inter duas orõ-
nes respectiuè,& non simpl̃r seruat nãm suam,& sic coniungit
sensum & verba, l.si ita quis promiserit decem.ff.de verb. obli.
Et est doc.Bar.in l.si is,qui ducenta,in §.vtrum.col.pe.inf.de reb.
dub.In proposito nostro, copula copulat has orones respecti-
uè,vt inter oẽs fiat distributio partium, & sic copulat distribu-
tionem vtriusq; orationis; ergo coniungit sensum & verba v-
triusque,& ex hoc tollitur vltima rõ Bar.Scđo,verbis coniuncti
sunt,quos verborũ cõplexus iungit,d.l.triplici. Hæc aũt uerba,
æquis partib.oẽs sit̃ iungunt, & ad uiriles partes oẽs sit̃ uocant,
l.interdum.s̃.de hær.inst.ergo uerborũ ꝯplexus oẽs iungit. Ter
tio facit tex.in l.si quis ita hr̃dem. ibi, quia non coniunxisset.
duos ultimos,q̃ celeriter dixisse,s.ut oẽs sit̃ iungeret, s̃.de hære.
insti.Non ob.ꝙ uerbũ,lego,sit geminatũ;qa ꝑp hanc adiectio-
nem,æquis partib.unicus censet̃ actus relinquendi, cum ab illa
adiectione,utrunq; uerbum perficiat̃,ita ꝓbat̃ in l.Lucius.§.Lu
48 cius.s̃.tit.proxi.Tertio q̃rit Bar.†An ꝑ distributiuã inducat̃ con
iunctio uerbalis? Et rñdet, ꝙ sic,dummõ unicus sit actus legan-
di,uel substituendi,& ita intelligit tex.in l.si. C.de impub.& alijs
substi.& cum Bar.transeunt oẽs.Tu considera,ꝙ Bar.hic loquit̃
de ꝯiunctione uerbali tñ,& tñ in d.l.si.substituti sunt re & uer
bis coniuncti,tanq̃ sine partib.ad eandem hr̃ditatem oẽs uoca-
ti,de quo dicam inf.in 3.q.prin.huius 1.partis.Quarto q̃rit Bar.
49 † An per aduersatiuam inducat uerbalis coniunctio? Et rñdet,
ꝙ sic.exemplum,Titio fundũ,Sempronio aũt eundẽ fundum
æquis partib.lego.Nã ex quo est unicus actus legandi,erunt licèt
bis coniuncti. Nec est facienda dr̃ia inter aduersatiuam & co-
pulatiuã;qa qñ opus est,una coniunctio ponit̃ pro alia s̃m glo.
in l.eas cãs.inf.de ꝯd.& dem. Nec ob.tex.in l.Lucius. §.q̃ hẽbat.
inf.ad Treb.quia ibi aduersatiua ponit̃ in diuersa orone,sequũ
tur cæteri,nouis.exceptis dicentib.impossibile uideri, ꝙ aduer-
satiua ponat̃ inter p̃les personas,quin ꝑsupponat diuersas orõ-
nes,cum aduersari non possit ꝑsupponat aliquid dictum prius.
Sed Bart.istud non ignorauit,iõ rñdet,ꝙ hoc loco aduersatiua,
vel,resoluitur in ꝯiunctiuam,s̃m gl.in d.l.eas cãs. Aduersus istã
gl.insurgunt Nouis.dicentes,ridiculum falsumq; uideri, ꝙ una
coniunctio possit poni ꝓ alia, maximè aduersatiua pro copula-
tiua, asseuerantes iterum Accursianæ imperitiæ fidẽ adhibẽdã
non fore, q.s.imperitia, ex ignorantia teriorum mille leges ꝑ-
50 uertit.†O maledicta lingua maledica,q̃ tam impudenti mẽda-
cio in tã insignis, imò singularis auctoritatis uirũ obloquitur.
Est.n.gl.in d.l.eas cãs,a Doct.ibi *cõiter* approbata,& in l.Gallus.§.
forsitan,s̃.de lib.& posth.Sed non est nouum,ꝙ Senẽsis,studio
ꝯdicendi compunctus,detrahit Florentino, qui potius vti legi
starũ idolum a nobis honorandus, imò uenerandus occurrit,
qñquidem inter alios iurium interpretes explicato uexillo, de
ciuilib.lr̃is triumphauit,ut attestat̃ And.Sicu. in c.cum M.Ferra
riensis.de consti.col.12.uerum qa bono uino(qđ olim in puer
bio fuit)opus hedera suspensa non est, redeam⁹ ad institutum.
Circa scripta Bar.aduertendũ est,inquantum ꝑsupponit,ꝙ si te
stator in casu d.§.q̃ hẽbat,in eadem orone dixisset. Ita tñ ꝙ 10.
uncias Caius filius,duas aũt Seius nepos hẽat,ꝙ essent uerbis cõ-
iuncti,essetq; locus iuri accresc.Istud non vr̃ uerum. In primis
ille tex.in ucr.& illa sequentia uerba,vult expressè ꝯrium.Scđa
rõ decidendi,qa ꝑ illa uerba,ita tñ prolata post fideic.vr̃ dero-
gat vñitati,militat et̃ si in ead.orone prolata fuissent;ergo et̃ mi
litabit dispõ,l.a Titio.ff.de uerb.obli. Tertiò, quia illa uerba,ita
tñ,sunt taxatiua, & ubi est dictio taxatiua, ibi nõ hẽt locum ius
accrescẽdi declãdo illum §.q̃ hẽbat,dicit Bal. in l.si arrogator.
in prin.ff.de adop Lud.Ro.& D.Ias.in l.1.in prin.ff.si qs ius dicẽ.
non obtempe.& idẽ dicit Ang.in l.nullã. ff.de legi. & D.Ias.in l.
1.col 2.C.de testa.milit.ubi dñt, ꝙ dictio,ita tñ,est limitatiua,& iõ
impedit ius accresc.Si ergo uirtus taxatiuę,siue limitatiuæ dictio
nis,ita tñ,est illa q̃ impedit ibi ius accresc.idem certè operabitur
in eadem orone,cuius ꝯrium voluit Bartõ.hic,& ibi;quis malè
51 meo iudicio. Quinto q̃rit Bart.† An per alternatiuam inducat̃
uerbalis ꝯiũctio. Et rñdet ꝙ sic,si in eadẽ orone ponatur inter
p̃les ꝑsonas;quia tunc resoluit̃ in coniunctã,l.cum qdam.C.de
uerb.sig.& cum Bar.alij ꝑtranseunt.Tu ꝯsidera ꝙ Bar. loquitur
de ꝯiũctione uerbali tñ,& iõ oportet exemplificare,Titio aut
Mæuio fundũ lego æquis partib.Tunc ꝑp distributionẽ partiũ
apparet,ꝙ alternatiua stat pro coniunctiua.Sed in casu d.l.cum
qdã,ex verbis non apparet,ꝙ testator uteretur aduersatiua pro
ꝯiunctiua Item aduerte,quia Bar. vr̃ uelle ꝙ in d.l. cum quidã,
uocati per alternatiuam,essent uerbis tñ coniuncti, imò vr̃ ꝙ
et̃ re,cũ ibi partes distributiuæ non fuerint. Et sic in casu d.l.cũ
qdã,vno repudiante,alius hr̃et totũ ꝑ ius nõ decrescẽdi, ut inf.
ꝑ Bar.in 3.q.2.partis prin.Qđ no.pro onere iniuncto alteri per
alternatiuam uocato. Ego tñ reperio,ꝙ Lu.Ro.sing.402.inci.
Tu hẽs l.cum quidã.tenet,ꝙ ibi locum hr̃et ius accres. Et limi-
tat,nisi legatarij alternatiuè, & copulatiuè simul essent vocati,
puta Titio & Mæuio,aut eorum alteri fundum lego. Isto casu
s̃m eũ hẽt locũ ius non decrescẽdi,per tex.singularẽ in l.si fun-
dũ sub ꝯdõne,§.his uerbis,s̃.de leg.1. Sed ille tex. non negat to-
tum dẽri per ius non accrescendi, qñ alternatiuè duntaxat uo-
52 cati fuerunt. Vltra Bar.q̃ro,An ꝑ † dictionẽ,hoc amplius,indu-
catur uerbalis coniunctio?exemplũ, Titio lego fundum, hoc
amplius,Sẽpronio lego domũ.Bal.in d.l.unica.§.is aũt, tenet ꝙ
sic,quia ꝑ dictionem,hoc amplius,primũ legatum intell̃r repe
titum in 2.Sed Besu.ꝯdicit, qa primus legatarius nõ consequit̃
legatũ fundi uirtute repetitionis,sed uirtute primi legati; ergo
respectu

respectu fundi erunt re ꝯiuncti,& non verbis;& hoc verius puto,quia si in dictione,hoc amplius,posita in diuersa orone, censeat repetitũ legatũ in psonã primi tm̃, hoc vr̃ tacite & ex suppletione;vñ non dẽt induci verbalis ꝯiunctio,sicut nec tollit p suppletionẽ,vt s. diximus. Ex quo infert,ꝙ si verbũ,hoc ampli',apponat in eadẽ orone,ꝙ erunt verbis ꝯiuncti,vt si dicat;Titio fundũ;hoc amplius,Sempronio lego domũ. Tunc erunt verbis ꝯiuncti;qa sermonis vnitas eos ꝯiungit;imò ẽt re,cũ ambo vocent ad eundẽ fundum sine partibus,ſm Bald.in d.§.his ita.
53 Sed qd si testor ita dixerit,Titio fundũ;hoc amplius,Sempronio lego domũ æquis partib. An Titius & Sempronius erunt ꝯiuncti verbis tm̃ in fundo,an ẽt i domo;Crederẽ,ꝙ adiectio illa,æquis partib.ad vtrunq; legatũ sit referenda,p tex. in l.v.iuncta l. doli,& qd ibi no. Bar.ff.de seruo corrup.& l. mulieri & Titio, cũ ibi no.& p Bar.inf.de ꝯd.& dẽm.Et sic hoc casu illa adiectio opat, ꝙ verbũ,hoc amplius, non solũ repetat primũ legatũ in psonã scdi,sed ẽt ſm legatũ attribuit primo legatario.Et de nã hmõi verbi,hoc amplius,qñ repetat,vide Bar.in l.si tibi.s.eo. Capio tertiã q.principalẽ primæ partis,& q̃ro,Qui dicant re & ver
54 bis ꝯiuncti?Bar & scrib.ꝯueniunt in doctrina,† ꝙ re & verbis ꝯiuncti dicant,quos rei & nois ꝯplexus iungit,d.l.triplici, sed discordãt in exẽplo.Gl.Bar.& Vltramon.dñt, ꝙ si testor ita legauerit,Titio & Mæuio,Stichum do,lego,ꝙ isti sunt re & verbis ꝯiuncti.Pet.aũt de Bellaper.& Citramon. dñt hos eẽ tm̃ verbis ꝯiunctos;iõ videndũ occurrit,qs iustius induat arma. Pro opinio.Vltramon.q̃ *cõiter* recipit,vt attestat D.Ias.hic,& D.Alc.ꝯsi. 109.Vr̃ prima fronte,lib.2.allegat primo tex.in §.si eadẽ, versi. ꝯiunctim,Insti.eo.Citramon.rñdent,ꝙ loquit de ꝯiũctione verbali tm̃;& sic ẽt discordant in intellu illius §.D.Ias.dicit veriorẽ esse sniam Vltramon.qa §.si eadẽ.in prin.loqt de ꝯiunctis re & verbis;& de disiunctis verbis,sed ꝯiunctis re.Sequit versi.cõiunctim.vbi Imperator exẽplificat qui dicant ꝯiuncti,& qui disiũcti;ergo exemplũ,de quo ibi, dẽt intelligi de ꝯiunctis re & verbis,de quib.Imperator locutus fuit s.Quòd ãt prius locut' fuerit Imperator de ꝯiunctis re & verbis,patet; qa dr̃ ibi ꝙ legatũ scindit,si ambo ad legatũ perueniant.Scindi aũt non pt̃,nisi p ꝯcursum;& sic qñ sunt ꝯiuncti re & verbis, vel re tm̃; hãũt qñ verbis tm̃,qa a principio partes hñt,vt hic.Et agnoscendo veritatẽ,iste tex.decidit qst̃.p Vltramon. Disputando tñ rñdetur ꝙ tex.in d.§.si eadẽ,ẽt loquit de ꝯiunctis verbis tm̃;aĩs Imperator esset diminutus.Non ob.verbũ,scindit; qa ẽt ꝙ partes ab initio factæ fuerint a testatore,p indiuiso; tñ p ꝯcursum scindi dr̃ legatum respũ diuisionis, vel scindit habito respũ ad tacitã voluntatẽ testoris,qui p ius accre.vnicuiq; totũ assignasse vr̃,l.si in testõ.s.de vulg.& pup.Scdo,p Vltramon.adducit rõ.ij sunt re & verbis ꝯiuncti,quos rei & nois ꝯplexus iungit,sed hos in exemplo noiatos,& verborũ,& rei ꝯplexus annectit.ergo,&c.Argu. stringit.Citramon.negant minorẽ;qa ſm eos, ab initio partes censent æquaľr factæ,l.legata inutiľr.§.fi.s.de lega.1. Aduertite,
55 qa ab isto fundamento pendet difficultas,iõ discutiẽdũ est,† an testor videat ab initio partes fecisse. Vltramon.tenent ꝙ non, sed demũ fiant,ꝯiunctis ꝯcurrentib. pro quorum snia, q̃ ẽt est *cõis*,allegantur pla iura. Primo tex.in l.quidam relegatus,§.si iũcta l.vtrũ.ibi,quasi ab initio solido relicto inf.de reb.dub.Mod. Senen.ibi rñdent,ꝙ dictio,quasi,oñdit ꝙ ab initio verè solidũ assignatum non fuit;nã illa dictio, quasi, fictionem importat,l. 3.§.fi.ff.de vi & vi ar.Sed D.Ias.replicat, ꝙ dictio,quasi,tunc importat fictionem,qñ ponit p modum silitudinis, sed qñ ponit per modũ causæ,demonstrat veritatem,ſm Bal.in l.qui Romę. §.duo fratres.in vlt.col.ff.de verb.obli. Vel aliter, Si lex disponat super fictione,p veritate hr̃ talis fictio,ſm Bart. in l.mariti.§.legis.de adulte. Scdo adducit tex in l.vnica. §.si verò non oẽs.ibi, sermo testoris oĩb.prima facie solidũ assignare vr̃, C.de cad.tol. & tex.in l.ꝯiunctim.ibi,tota legata.s.eo. Ad ista iura rñdent Citramon.ꝙ loquunt in ꝯiunctione reali tm̃,q̃ rñsio non vr̃ satisfacere. Nã si realis ꝯiũctio inducit; qa solidum vnicuiq; relictũ; verbalis,qa vnica oro eos ꝯiungit;si mõ dẽt casus mixtus,necessariò participabit de nã suorum simpliciũ; & sic inquãtũ realis solidũ vtriq, relictum erit,inquantũ verbalis,vnica orone vocati erunt.Disputando dici pt̃,ꝙ satis est, ꝙ mixta ꝯiunctio participet de simplicibus in aliquo,i.satis est ꝙ in reali,& verbali res oĩbus simul insolidũ, & non cuilibet insolidũ, relicta videant. Pro Citramõ.ꝙ partes in hoc exemplo videant ab initio factę, & sic sint verbis tm̃ ꝯiuncti,faciunt pla iura. Primo tex.in l.planè.§.si ꝯiunctim.s.de leg.1.vbi dr̃, si ꝯiunctim leget Titio & seruo proprio, constat ab initio partes fieri; ergo verbis tm̃ cõiuncti sunt. Ad istum tex.rñdet Besu. ꝙ verbum,ab initio,intelľr ab initio concursus,& non testi. Confirmo ex verbis seq. ibi,non solũ scdam partẽ faciunt;ergo loquit de partib.q̃ fiunt a legatarijs p concursum,& non a testore. Aliter rñdet Imo: ꝙ ille tex. loquit in cõiunctis verbis tm̃, & sic qñ erant distributæ partes expressè.Nec ob.si dixeris,ꝙ istud est diuinare; qa tex. p̃supponit hoc, dũ dicit constat ab initio partes fieri; nã si factæ non essent partes,non posset dici constare ex verbis,vt plus ponit tex.Nec ob.exemplum ibi positum;qa illa sunt verba Iurecons.ita formantis exemplum; non ad demonstrandam ꝯiunctionem,sed ad oñdendam incapacitatem alterius.Scdo allegatur tex.in l.cui fundus.inf.de ꝯd.& dem.vbi si plurib. leget eadẽ res,sub ꝯdõne dandi decem,condõ a testõ diuisa videri pt̃,si diuisa sit a testatore condõ,ergo ẽt diuisæ partes rei legatæ videri pñt.Circa istũ tex.varij varia dñt. Primo rñdet Bar. ꝙ condõ cẽsetur diuisa ex mente,non ex verbis; pro qua rñsione facit ille tex.in vers.videri pt̃.q.d.non apparet.Sed Pet. & sequaces hanc rñsionẽ non admitũt,qa illud dr̃ apparere ex verbis,qd uis uerborum demonstrat,l.nois & rei.§.verbũ ex legib.ff.de uerb.sig. l.non aĩr.s.eo. Virtus aũt copulæ diuidit æquaľr,l.reos.§.cũm tabulis.ff.de duo.re.ergo &c.Sed tu ꝯsidera,ꝙ virtus copulæ est coniungere,non diuidere,& ex interpretatione dicimus, ꝙ cõiungit æquaľr,non ex verb. nam verba testatoris cuilibet insolidum assignare vñr, d.§.si verò non oẽs. alioquin exemplũ Pet. & Citramon.esset ẽt falsum; qa ẽt in illorũ exẽplo est apposita copula,vt inf uidebimus.Scdo rñ.Alc post Pau.de Cast.in d.§.si coniunctim,ꝙ tex.in d.l.cui fundus.loquit in coniunctis uerbis tm̃,& sic qñ erant expressę partes,sed non placet;quia diuinat. Tertio rñ.Ias.ꝙ ibi dr̃ solum esse diuisum grauamen;vñ nõ bñ infert ad diuisionẽ commodi,seu legati; nã grauamen facilius diuidit,q̃ legatum,l.si quis in fundi vocabulo.§.fi.s.de leg.1. Ista solo non est tuta ſm Nouis.quia onus rĩatur ſm nãm ꝯmodi, l.ſm nãm,de reg.iur.Tu aduerte,qa si grauamen ꝯmensuratur ꝯmodo;cõmensuratio facienda est,habito respũ ad id,qd quilibet legatarius ꝯsequet; ergo ẽt si legatarij essent re tm̃ coniuncti,diuisio grauaminis a testatore fcã vr̃ pro portionib.q̃ ad legatarios ꝯuenient;& tñ hoc casu ꝯstat partes rei legatæ nõ esse a testatore factas Vñ cogita,si dici possit,ꝙ in d.l.cui fundus,relictum cã ꝯdõnis implendæ,& sic grauamen,relinquit a plurib. legatarijs,& sic pro portionib. rei legatæ. vñ non censentur re & verbis coniuncti;sicut nec qñ relinquit a plurib. hr̃dib.l.pen. ff.de vsufr.accres.Vltimò rñdent Nouis.ꝙ tex. in d.l.cui fundus. loquit in grauamine consistente in summa, q̃ facilius diuidit: pro qua solu.facit tex.in l.eum qui ita,in prin.ff.de ver.obli.vbi testator ita legando; Titio & Seio lego decem, intelľr legare cõiter,ergo non cuilibet insolidũ, & in stipľone summæ loqt tex.in l.si mihi & Titio.ff.eo.tit.si ista sol.esset vera,esset pulchra litatio,& sequeret ex ea, ꝙ in summis nunq̃ daretur realis ꝯiunctio,qa sp̃ ab initio partes factæ essent,cuius ꝯ.vult expressè Barto.quem alij sequunt s.in 1.q.Ista solu.mihi non placet,quia ea attenta,nec ẽt in q̃titatib.hr̃et locum realis coniunctio;quia q̃titas facilè diuiditur,unde in fructib.fundi non daretur realis ꝯiunctio,cuius ꝯ.manifestè iura deteriant,toto tit.ff.de usufr.accresc. Vnde ego rñdeo,ꝙ in l.eum, q̃ ita. respũ legati dr̃ cõiter relictum,s.legatarijs concurrentib. Ad l.si mihi & Titio,& ad alia iura loquentia in stipľone,rñdeo,ꝙ in stipľonib. cessat coniunctio; quia stipulator non hẽt ptãtem coniungendi, i. alteri stipulandi,l.stipľo ista.§.alteri.eo.tit. & sic defectus ibi est in cã efficiente.Nam si stipulator posset stipulari,hr̃et altero non cõcurrente totum per ius non diminuẽdi,quod habet locum ẽt in ꝯctibus,ſm Bart.& *communiter* Doct.in l si mihi & tibi.ita pbatur in §.si quis alij,in ratione decidendi,Instit.de inuti. stipul. & si tu opponas de legato relicto capaci,& incapaci,in quo datur coniunctio,§.& q̃ triplici. C.de cad.tol. Rñdeo,ꝙ ibi nõ est defectus in causa efficiente,i.in testatore,sed in legatario. Tertio pro Citramon,allegatur tex.in l.fi.§.Seio.s.titu.proxi.vbi testator sic legauit,Seio si hæres non erit, & vxori eius Marcellæ 15.libras argen.lego. Deciditur,si Seius sit hæres, vxori dimidiã deberi,& tñ si essent re & verbis coniuncti,totum deberet vxori.Bar.& alij *cõiter* ibi rñdent, ꝙ licèt dicatur dimidiam deberi; tñ alia dimidia per ius accresc.non denegatur uxori, per tex. in l.planè.§.si duobus.s.de leg.1.Ista solu.directò comprobat opi. Citramon.quia si consequitur vxor alteram partem per ius accresc.sequitur,ꝙ ibi uxor & maritus sint uerbis tm̃ coniuncti, alioquin si ẽt re ꝯiuncti forent,vxor totum consequeretur per ius non decrescendi. Præterea iste intellect. vt dicit Ias. non vr̃ uerus,quia ille tex.vult,dimidiam tãtum deberi. Tu dicas,ꝙ vana esset dubitatio de dimidia ipsius vxoris,si altera dimidia mariti sibi deberetur per ius accrescẽdi. Vnde Pet. intellexit illum tex.prout iacet,ꝙ vxor habeat suam solam dimidiam;& in alia maritus hæres facit partem iure retentionis,& ſm istũ sensum ille tex.nihil faceret pro Citramon. quia Seius coniunctus concurreret,retinendo.Sed adhuc ꝯ istum intelľm Pet.ob.tex.in d. §.si duobus.Ego rñdeo ex mente Bar.in l.hmõi. §. si Titio.s.tit. proxi. Aut legat hr̃di & alteri coniunctim species hr̃ditaria; & tunc quia a principio legatũ non consistit in psona hr̃dis,dñiũ totius rei legatæ insolidũ transit in ꝯiunctũ,& meritò hoc casu hr̃s non facit partẽ retinẽdo, ita ꝓcedit tex. in d.§.si duob. Aut legatur q̃titas,& qa dñium q̃titatis non transit rectà uia in ꝯiunctũ,vt dixi in l.1.s.de leg.1. hæres ꝯiunctus facit partẽ retinẽdo; & ita

& ita loquit̃ tex.in d.§.Seio.qđ nota ꝑ intelꝉu iſtorũ iuriũ. Vel
alr̃ rñdet,ꝙ in d.§.Seio,dubitat̃ de dimidia mariti, & deciditur,
vxori ɔiunctæ dẽri,qđ ego intelligo ꝑ ius non decreſcẽdi,& ſic
ɔcordat,& facit ꝓ Vltramõ.Vltimo pro Citramon. arguũt No
uiſ.Simul vocati hñr ꝓ vna pſona,l.planè.in prin.s̃.de leg. 1. er
go oĩb.tanq̃ vnã pſonã repreſentãtib.& non cuilibet inſolidũ,
relictũ fuit.Timore huius ɔ̃rij cogunt̃ iſti Nouiſ.dicere, ꝙ ſuffi
cit oĩb.ſimul ſolidũ fuiſſe relictũ, vt dicant̃ re & verbis ɔiuncti.
Sed ad hoc vt dicant̃ ɔiuncti re tm̃, oportet ꝙ cuilibet eadẽ res
ſit relicta inſolidũ, & rõ diuerſitatis eſt; qa primo caſu teſtator
vnico verborũ ɔplexu,ɔiungendo oẽs in vnũ corpus, dr̃ ſolidũ
oĩb.ſilr̃ relinquere. Scđo aũt caſu ꝑꝑ diuerſitatẽ orõnum nõ vr̃
hr̃e eos vt vnũ corp⁹;& iõ vr̃ cuilibet ſolidũ relinquere.Iſta no
ua doctr.nõ placet,qa illud qđ dr̃, ꝙ in vna orõne hñr pro vna
pſona,ꝓcedit reſpectiuè, non abſolutè,i.ꝓcedit reſpũ diſiũcto-
rum,§.hoc ita tã variè, C.de cad.tol.ſed reſpũ ipſorũ ſilr̃ vocato-
rum reputant̃ diuerſæ pſonæ,& iõ inter eos hẽt locũ ius accre.
56 vel nõ decreſcendi ſ̃m nãm ɔiunctionis,vt inf.ꝑ Bart.† Tenea-
mus ergo opi. Vltramontano. Pro qua fortiter ſtringit ẽt iſte
tex.inducẽdo vt hic ꝑ Beſu. Nec obſtãt rñſiones Iaſ. qa ẽt ſi de-
mulceãt aures, tñ intentio Iureconſ. fuit taliter exẽplificare, q
dicant̃ re ɔiuncti,vt ꝑ exẽplũ cognoſceret̃ qdditas, ſeu eſſentia
verbalis ɔiunctionis. Præterea hæc rõ,qm̃ ſꝑ habuit partes,aſſi-
gnat affectũ ad iuſtificandũ exẽplũ hic poſitũ, ſi mõ hẽrent par
tes,ẽt ſine adiectione,æqs partib.rõ non eſſet bona.nõ.n.eſſent
verbis ɔiũcti,qa ex illa adiectione eſſent ad partes vocati;ſed qa
partes ſubintelligerent̃. Vñ dicatis, ꝙ ſenſus legislatoris fuit di-
cere;ꝙ ad hoc vt ſint verbis tm̃ ɔiuncti, oportet ꝙ verba teſta-
toris eos ɔiungẽt,& ad diſtributas partes ɔiungãt, & qa in exẽ-
plo ꝑmiſſo ex verbis ſꝑ partes hñt,nõ ſunt verbis tm̃ ɔiuncti; er
go ſi ex verbis ſꝑ partes nõ hñt,erunt re & verbis ɔiuncti, qa ad
57 idẽ ſilr̃ vocati.† Circa exẽplũ Pet.aduerte,qa Pet.voluit, ꝙ vnica
rei expſſio oĩb.& nõ cuilibet rẽ inſolidũ attribuat, & iõ in exẽ-
plo Bar.negat vocatos eſſe ɔiunctos;& ſic vult, ꝙ multiplicata
rei expſſio in eadẽ orõne,& in pſona cuiuslibet fcã, cuilibet rẽ
in ſolidũ aſſignet.Et iõ exẽplificat,Titio fundũ lego,& ſilr̃ Sem
pronio.Sed hic ɔſidera,ꝙ rei expſſio multiplicata nõ fuit,ꝑꝑea
clarius ſic exẽplificat,Titio fundũ,& eũdẽ fundũ Caio lego. Et
ꝓ iſta opi.Pet & Citramon.adduco tex.in l.ſtipꝉo iſta,§. eũ qui
ita,iũcto intelꝉu Bar. & com. ꝙ ibi valeat ſtipꝉo quò ad integra
decẽ;qa erat ĩ pſona cuiuslibet repetita ſumma; ſecus ſi ſemel
tm̃,d.l. ſi mihi & Titio,de verb.obl.Poſſes tñ rñdere ex his,q̃ s̃.
dicta ſunt.Itẽ ꝓ hac ſñia facit,qa ɔ̃riorũ eadẽ dẽt eſſe diſciplina,
l.1.ff.de ijs,qui ſunt ſui,vel alie.iur.c.cognoſcentes.de conſti.ſed
ſubauditio nõ diſiungit,vt s̃.dixi;ergo nec ẽt dẽt ɔiungere. vni-
ca ãt expſſio rei nõ attribuit rẽ cuilibet inſolidũ,ſed oĩb.ſilr̃,niſi
fiat ſubauditio; ergo ꝑ talẽ ſubauditionẽ nõ dẽt ĩduci ɔiũctio.
Et iſta fortiter ſtringũt, ex qb.poteris vtranq; partẽ defenſare.
58 Circa exẽplũ Bar.† filijs fratris mei lego fundũ. Dicit Iaſ.Bart. ɔ̃-
riari ijs,q̃ s̃.dixit in 2.q.prin.vbi tenet,ꝙ ꝑ noĩa collectiua indu-
cat̃ verbalis ɔiunctio tm̃,& exẽplificat,vt hic. Quidã ɔcordãt ꝙ
Bar.ibi loquat̃,qñ additũ fuit,æquis partib.hic qñ ſimplr̃.& iſta
verè fuit intentio Bar.Sed iterũ Iaſ.inſtat,qa tunc adiectio, æqs
partib.induceret verbalẽ,non aũt collectiuã.Sed vt s̃.dixi, diſtri
butio partiũ nihil facit ad inducendã verbalẽ,ſed bñ opatur ad
excludendã realẽ. Nouiſ.hic alr̃ ɔcordant,ꝙ Bar.hic,& ibi velit,
ꝙ ꝑ collectiuã inducat̃ verbalis tm̃.& licèt in exẽplo velit, ꝙ ẽt
adſit realis,tñ Bar.nõ dicit, ꝙ iſta realis cauſet̃ a collectiua, ſed a
ɔplexu rei,inferentes Iaſ.nõ intellexiſſe Bar.q nõ vult,ꝙ collecti
ua inducat realẽ,alioquin nõ minus eſſet ridiculũ dictũ, q̃ ſi di-
ceret̃ gallinã anſerẽ parturire. Verba.n.verbalem,& res realem
pariunt,ſ̃m eos.Sed tu ɔſidera,ꝙ nos non q̃rimus,an verba pa-
riant realem, vt ipſi credunt,ſed an ɔiungant realẽ cum verba-
li.Et in hoc Iaſ.& cæteri vñr velle,ꝙ per collectiuã vtraq; ɔiun-
gat. Sed tu ſubtilis aduerte, qa collectiua virtute colligationis,
aut vtranq; inducit,aut neutrã.Si ad colligationẽ aduertas, per
collectiuã neceſſe eſt ſimul eadẽ orõne rem omnib. relinque
re,& hac rõne,ex collectiua vtraq; vr̃ induci coniunctio. Sed ſi
reſpicias ad vnicã rei expreſſionem, vel ad vnicũ actum legãdi,
neceſſe eſt fateri,ꝙ ɔiunctio inducatur ex eod.actu relinquen-
di,non aũt ex collectiua.Et iſto reſpũ vera eſt propoſitio,ꝙ col
lectiua neutrã inducat. Tranſeo ad ſcđam partem principalẽ,in
59 qua Bar.q̃rit de effectu † ɔiunctionis,& rñdet,ꝙ eſt triplex. Pri
mus eſt,ꝙ ɔiuncti vocantur in vnam portionẽ,l.interdum.s̃.de
hær.inſti.l.planè.in prin.s̃.de le.1. Subtilis Beſu.reprẽhendit Bar.
quia ipſa vocatio in vnam portionẽ eſt cã ɔiũctionis;vñ eſt im
poſſibile, ꝙ ſit effectus;nã cã nãliter dẽt ꝓcedere cauſatum, l.li-
cet.§.ea obꝉo.ff.de ꝓcur. Cã.n.ꝓducit effectum,l.manumiſſio-
nes.ff.de iuſti.& iu. Quidam rñdent, ꝙ duplex eſt vocatio, vna
teſtatoris, altera legis.ɔſiderata vocatione teſtõris, procedit ɔ̃-
rium,qa prius vocat̃, q̃ ɔiunctus, ſed ɔſiderata vocatione legis
iudicantis ɔiunctos fuiſſe vocatos in vnam portionẽ, procedit
dictũ Bar.nam vocatio legalis ſubſequens,eſt effectus ɔiunctio-

nis ſ̃m eos.Sed iſta ſol.nõ ſatisfacit, qa vocatio legis nihil aliud
vr̃,q̃ declꝰo vocationis teſtõris,& ſic non p̃t dici effectus; qa de-
clarans nihil de nouo agit,l.hr̃des palã.§.1. s̃.de teſta. Vñ alr̃ rñ-
60 deo,† ꝙ duplex eſt vocatio teſtõris ɔiunctim fcã.q̃dam eſt voca
tio diſcreta,qñ pl̃es vocant̃ ɔiunctim ad portiones diſcretas,pu
ta,tertiã vel quartã, & iſtã fateor non poſſe dici ɔiunctionis ef-
fectũ,cũ ad diſcretas portiones veniant ex expreſſa vocatione,
nõ aũt virtute ɔiunctionis.Quædã eſt vocatio indiſcreta, nullis
expreſſis partib.factis,vt qñ pl̃es vocant̃ ɔiunctim,& alij diſiun-
ctim, & tunc ꝑꝑ ɔiunctionẽ ſequit̃ vnus effectus,ꝙ ɔiũcti vnã
portionẽ ɔſequunt̃,& vnius pſonæ vice fungunt̃,d.l.planè.Scđs
61 effectus eſt,† qa ſubſtõ reciproca cenſet̃ fcã ſ̃m ordinẽ ɔiũctio
nis.l.cohr̃di.§.qui diſcretas.s̃.de vul. & pup. Tertius effectus, ꝙ
62 inter ɔiunctos hẽt locũ † ius accreſ.& de iſto effectu tractat iſta
lex,circa quẽ Bar.examinat ſex principales qõ.cum ſuis acceſſo-
rijs,quas nos ẽt ꝓſequemur.Adde tñ, ꝙ Bar.vr̃ omiſiſſe quartũ
effectũ,ſ.iuris non decreſcendi.Sed dici p̃t, ꝙ talis effectus non
ꝓuenit ex ipſa ɔiunctione inducta principlr̃ ad diminuendum
ius alterius,d.§.ſi verò non oẽs. Diſcurramus igitur mãm iuris
accreſcendi.Et ſequendo veſtigia Bar. q̃ro primo,qui hẽant be
neficiũ iuris accreſcendi? Iſta qõ ſubdiuidit̃ in 5.qq. ſ̃m Barto.
63 Quæro igit̃ primo, † An inter ɔiunctos re tm̃ hẽat locũ ius ac-
creſcendi? rñdet Bar.ꝙ non,ſed hẽt locũ ius nõ decreſcendi, d.l.
64 vnica.§.ſin aũt ad deficientis.rõnẽ dixi s̃.in 3.euidentiali. † Fallit
in vſufructu iã acquiſito,& in oĩb.caſibus, in qb. ɔ̃ iuris rl̃as hẽt
locũ ius accreſ.poſt acquiſitionẽ, l.1.§.interdũ ff.vſufr.accre.nã
cũ ſemel ɔcurſu decreuerit,ſi acquiri iterũ dẽt,neceſſe eſt ꝙ ac
creſcat,ſ̃m Bart. Sed tu ſubtilis aduerte, qa in vſufructu iſta fal.
non vr̃ vera; qa vſusfructus non p̃t ꝓ futuro tꝑe dici acq̃ſitus,
cũ quotidie ɔſtituat̃,vt dr̃ in d.§.interdũ. & clarius explicat Bal.
in c.1.§.& qa videmus,col.3. q feu. da.poſ.vbi dicit vſumfructũ
iõ non videri perfectè acquiſitũ ꝓ futuro tꝑe,qa ɔſiſtit in fieri.
ꝑꝑea Iureconſ.in d.§.interdũ.ſubdit q̃primum, non inuenit̃, q
ɔcurrat,ſolus vtit̃ ali⁹ integro vſufructu.Iſta rõ ɔcludit,ꝙ ſꝑ hẽt
locum ius non decreſcendi,licèt ille tex.in rubro & nigro velit
locũ eſſe iuri accreſcendi.Et ꝑ illũ tex.Alex. in l.1.in pen.char.s̃.
65 de vulg.& pup.deteriat,† ꝙ ſubſtõ vulgaris facta in vſufructu al
teri legato non expirat poſt agnitũ legatum,ɔ̃ l.poſt aditam.C.
de impube.qa pro futuro tꝑe dici non põt agnitus,& ibi ſequũ
tur alij,licèt ego ɔ̃rium verius eſſe demonſtrauerim ibi,cogita.
66 † Scđo q̃ro,an inter coniunctos verbis tm̃, hẽat locũ ius accre-
ſcendi? Rñdet Bar.ꝙ ſic,per iſtũ tex.& d.l.vnicã.§.his ita.Fallit in
ter ɔiunctos verbis tm̃,qui ſunt oĩno re diſiuncti, l.hmõi. §.qb.
67 s̃.de leg.1.† Iſta fallẽ.ſ̃m Raph.Com.& D.Iaſ. hic,nõ p̃t dici pro-
priè fallentia,quia ſi vocent̃ ad diuerſas res,nõ pñt dici coniun-
cti verbis,vt hic.Et quia ſi inter coniunctos ad diuerſa,non hẽt
locum ius accre.non ẽt noĩandi ſunt coniuncti;nã qđ caret ef-
fectu,dẽt ẽt carere noĩe,l.vnica, C.de nud. iu.Quir.tol. Et ꝑꝑea
D.Iaſ. dicit,hoc caſu teſtõr eadẽ orõne vocauit oẽs,nõ vt cõiũ-
geret; ſed vt clarius loqueret̃, iuxta tex.in d.l.ſi quis hr̃des.s̃.de
hære.inſti.Ego non diſcedo a doc.Bar. ꝙ dicantur ɔiuncti ver-
bis,qa ɔplexus verborum eos ɔiungit,d.l.triplici.Non obſt.iſte
tex.& ſiſes,volentes ꝙ vocati ad eandẽ rem eadẽ orõne,dicant̃
verbis ɔiuncti; qa verum eſt,q̃tum ad effectum iuris accreſcen-
di,qđ non hẽt locũ niſi pl̃es vocent ad idẽ, non tñ iſta iura ne-
gant,ꝙ nõ dicant̃ verbis ɔiuncti,qui eo. verborũ complexu ad
diuerſa vocant,ut dixi s̃.in 2.q.prin.1.partis.Non ob. ꝙ tũc ceſ-
ſet ius accreſ. quia coniunctio verbalis operatur alium effectũ
68 ſubſtõnis reciprocæ,d.§.q diſcretas.† Scđo fallit in vſufr.in quo
inter ɔiunctos verbis tm̃, non habet locum ius accreſ.Ita lĩtat
ſubtilis Beſu.hic,ɔ̃ oẽs alios,motus plurib. iurib. Primo, ꝑ text.
in l.1.in prin.in 2.rñ.ff.de vſufru.accreſ. Ad iſtum tex. rñdet hic
Bar.ꝙ ibi erant oĩno re diſiũcti,cũ eſſent factæ partes ꝓ diuiſo.
Quæ rñſio nõ placet, tũ qa diuinat, tũ qa tex. ille loquit̃ gñalr̃.
Vñ alr̃ rñdeo,q ibi nõ erãt verbis ɔiuncti,neq; re.verbis nõ;qa
ſeparatim erat vſusfr.relictus.re nõ;qa factæ erant partes a prin.
Et ꝑꝑea Ureconſ.inqt,ſine dubio ius accre. ceſſat,q.d.cum nõ
ſint aliqua ɔiunctione ɔiũcti,non hẽt locũ ius accre.Iſte intelꝉs
ſuadet̃ ex §.interdũ, ea.l.dũ dr̃ ibi, ſi ſeparatim vſusfru.totius re-
linquatur plurib.hẽt locum ius accreſc. quaſi tex. velit dicere;
ſecus ſi relinquat̃ ſeparatim vſusfr. ſimplr̃ diſtributis partib. vt
iam deciſum erat in prin. Nam ille tex.in §.interdũ, factus fuit
ad decidendũ caſum omiſſum in prin. Et hunc intelꝉm appro-
bat Albe.de Roſa.ibi.Scđo mouet per tex. in l.pen.eod.titu.de
vſufr.accreſ.Sed ibi non erãt vllo mõ ɔiũcti. verbis nõ;qa erant
ſeparatim vocati,re nõ;qa ꝑtes cẽſent̃ a prin.factę ꝓ portionib.
hr̃ditarijs ipſorũ hr̃dum,a qb.relinqt̃,l.cui fundus.inf.de ɔdi. &
dem.& declaui s̃.Tertio mouet̃ ꝑ tex.in l.inde Nerati⁹,in prin.
eo.ti.Sed ille tex.inducit̃ a ɔ̃rio ſenſu. Arg. aũt a ɔ̃rio non valet
ad reſtrictionẽ aliorũ iuriũ,ſ̃m gl.ĩ c.vnico.de æta.& qual.lib.6.
69 † Vltimo ꝓ Beſu.facit.ad hoc, vt hẽat locũ ius accreſ. eſt neceſ-
ſe,ꝙ ius alienũ accreſcat,vt dixi in euidẽtialib. Vſusfr.aũt cohæ-
ret pſonæ,& ab ea ſeparari nõ p̃t,l.nõ vtit̃.ff.de vſufr. §.fin.Inſti.
eo.

ro.Qn aūt diuisæ sunt partes vsusfr. vnusquisque partē hēt iure
-io,vn̄ vno mortuo,nō pōt eius portio accrescere alteri,cū ab
eius psōna separari non possit.Est ergo necesse,ꝙ in vsufru.det
realis ꝯiūctio; alioqn vr̄ impossibile hr̄e locū ius accresc.Imò
retēta rōne,de qua s̄.in vsufr. nunq̄ vr̄ ꝑpriè hr̄e locū ius accre.
70 Præmissa seruiūt in practica ad multas qq.† Pone testatorē ita
legasse,Titiæ,Mæuiæ,& Sēproniæ filiab.meis cum nupserint,ꝑ
earū dotib.lego aureos,mille ꝑ qualibet.Quærit,an dos p̄mo-
rientis anteq̄ nubat,accrescat alijs sororib.an verò remaneat pe
nes grauatū.Vr̄ locum esse iuri accres.qa filiæ sunt verbis ꝯiun
ctæ.Contrariū deteriant Bar.& *communiter* Doc. in d.l.hmōi.§.
quib.idē tenent Bal.& Ang.in l.si duob.s̄.de leg.1.Imò.& Ale.
in l.qui filiab.§.1.eo.tit.de leg.1.Mathesi.notab.155.Ang.ꝯsi.11.
Ser Bitius.D.Ale.ꝯsi.55.Viso tit.qonis, lib.2. Quia & si filiæ sint
ꝯiunctæ verbis;tn̄ sunt oīno re disiunctæ ex eo,ꝙ separata & di
uersa q̄titas fuit cuilibet relicta.Ex quo sequit,ꝙ si testōr detra-
ctis illis verbis,pro qualibet earū,legasset oīb. cōiter eadem mil
le;tunc hr̄et locū ius accres.imò verius non decrescendi, vt tra-
dit Ale.in d.l.qui filiab.§.1.Solus D.Ias.hic ex suo(vt ipse inquit)
71 inuento credit,†ꝙ ēt si sit dictum,pro qualibet ipsarū, dicātur
re & verbis ꝯiunctæ,qa legatū fuit factū filiab.ꝑ collectiuā,quæ
inducit realē & verbalē ꝯiunctiones,f'm Bar.s̄.in 3.q.prin.1.par
tis.Sed ibi oñsum fuit falsum esse,ꝙ collectiua inducat realem
nec Bar.ibi istud voluit,vt dn̄t Nouis. Præterea Bart.ibi loquit;
qn̄ ꝑ collectiuā eadē res legat plurib.hic aūt loquit,qn̄ legat di
uersa q̄titas. Itē ibi loquit, qn̄ per solam collectiuā legat,nullis
expressis noīb.ꝑprijs,hic qn̄ prius expressa fuerunt noīa ꝑpria,
quo casu non ꝯsiderat collectiua,q̄ subsequit.l.si cōis seruus ita
stipulet.ff.de stipul.ser.Consultius ergo fecisset Ias.si tacuisset ēē
suū inuentū;qa sic credi facilè potuisset; fundm̄ hoc fallax sub-
traxisse eū a lecturis nō impressis, quarū studiosissimus fuit sp.
72 Scd̄o p̄missa faciunt ad aliā q.† Testator dixit,si filius hr̄s meus
decesserit sine liberis masculis, filias meas in q̄titate,aureorum
mille,capiendorū in tot bonis,in reliquis fratrē meū substituo.
Mortuo filio hr̄de sine liberis,fratre substituto repudiāte,q̄situ
fuit,an fideic. accrescat filiab.an verò remaneat penes hr̄dē gra-
uati?D.Ias.& Pau.hic rn̄derunt accrescere filiab.qa sint verbis ꝯ-
iūnctæ.Non ob.si dicat,ꝙ sunt oīno re disiunctæ, cū vocent ad
mille,frater aūt ad hr̄ditatē,& aliud q̄titas,aliud hr̄ditas;quia te
nendo hanc sn̄iam p̄t dici,ꝙ filiæ hn̄t tot bona loco q̄titatis, &
cum bona diuisa non sint a reliquo hr̄ditatis;vn̄r aliquali ꝯiun
ctione reali ꝯiunctæ, sicut qn̄ fuerūt factæ partes a principio ꝑ
indiuiso,l.Mæuius.§.duob.& ibi nota.s̄.tit.proxi.Et ꝑ hac ꝯside
ratione facit,qd̄ decidit Ale.in l.nā qd̄,§.non oīs inf.ad Tre.vbi
litat illū tex.non ꝑcedere, qn̄ certa q̄titas fuit relicta loco pretij
quotæ illius hr̄ditatis,ꝑ tex in l.Paulus,eo.tit.ad Treb. Præterea
pōt rn̄deri,ꝙ illa verba,in reliquis,debent intelligi,s.bonis,& sic
Titius frater erit fideic.particularis,sicut filiæ,f'm Bart.in l.cogi,
in fi.prin.inf.eo.tit.ad Treb.& sic qa oēs vocati ad bona ꝑ indi
uiso,non vn̄r oīno re disiuncti. Istis tn̄ non obstan.ꝯ iudicauit
D.And.Basigna.Auditor Rotæ meritissimus. Et in eadē facti ꝯ-
tingentia ꝑ hr̄de grauati ꝯ filias,rn̄derunt acutissimi ingenij D.
Hieronymus Butigella,Doctor meus,& eminentissimæ sciētiæ
fratres Rolandus,& Franciſchinus Curtius pp decisionem Bar.
hic,ꝙ inter disiunctos oī reali disiunctione,non hēt locum ius
accrescendi,ēt ꝙ sint verbis ꝯiuncti.Hic aūt filiæ disiunctæ sunt
a fratre oī disiūctione reali,ergo &c.Et ita ꝯsuluit Rapha.Com.
ꝯsi.114.Antonius,in 1.dub. Non obstant adducta pro alia par-
te.& primo, ꝙ filiæ hēant tot bona loco q̄titatis; qa non ꝑpea
73 dn̄r hr̄e aliq̄ portionē bonorū.†Nā ad hoc,vt dicat portio pro
indiuiso relicta,oportet ꝙ sit relicta ꝑ noīa quotitatiua,& nō ꝑ
noīa numeralia,f'm Are.in l.3.§.incertā.ff.de acq.pos.Insuper si
dicamus,ꝑut dd̄m est,ꝙ frater sit fideic. vl̄is, non pn̄t filiæ por-
tionē hr̄e pro indiuiso fideic.vl̄is,cū sint legatariæ particulares.
Non ob.decisio Bart.in d.l.cogi. qa procedit, qn̄ subito fuit fcā
in reliquis bonis,detractis prius oīb. oneribus; secus si simpl̄r,
tunc.n.fcā censet in vl̄i hr̄ditate,vt dixi latè post Bar.in l.Centu-
rio,in 5.q.3.membri.s̄.de vulg.& pup.& ibi Ale.col.fi.& Nouis.
74 Repeten.col.102.Tertio q̄rit Bar.†An inter ꝯiunctos re,& ver-
bis,hēat locum ius accrescendi? Rn̄det,ꝙ non,& cum Bart. alij
ꝯcordant.Et rō est,quia faciunt sibi partes per ꝯcursum,§.si ea-
dē.Insti.eo.& ibi gl.& in l.ꝯiunctim.s̄.eo.& in l.1.§.fi.ff.de vsufr.
accre.Non ob.si dicat,ꝯiunctum re & verbis,teneri ad onus in
iunctū alteri,vt no.in §.finaūt ad deficiētis,C.de cad.toll. qa nō
tenetur ad onus,ex eo ꝙ portio deficiētis acquirat ꝑ ius accre.
sed ex eo,ꝙ onus adiectū in personā vnius pp verbalē & realē
ꝯiunctionem sil̄ censet repetitū in personā aliorum,arg.l.Seio.
§.Caio.inf.de fund.instr.& dicet in 4.q.prin. Quarto q̄rit Bart.
an inter disiunctos hēat locum ius accres.Et rn̄deas distinguen
75 do. Tu facias duas ꝯclōnes.† Prima inter legatarios disiunctos,
cessat ius accrescendi,l.1.ff.de vsufr.accres.Credo,ꝙ Bart.volue-
rit allegare illum tex.in 2.rn̄.Et tunc aduerte,quia Bar.in præce.
q.dixit,ꝙ ibi erant ꝯiuncti verbis,licèt ego dixerim ibi, ꝙ erant

penitus disiuncti,vt dicit Bar.hic. Item aduerte,qa si teneamus
opin.Bezu.ꝙ inter coniunctos verbis tm̄ cesset ius accres.in v-
sufructu,ille tex.non probabit, quia dici poterit esse spāle in v-
sufructu; in quo ēt inter ꝯiunctos verbis tm̄ hēt locum ius ac-
cres.Sed si teneamus opi.ꝯriam,quæ est cōis,ille tex.probabit a
fortiori. Nam si ius accre. in vsufructu,in quo est spāle,ꝙ post
acquisitionem hēat locum d.l.1.§.interdum,cessat inter disiun-
ctos,multò magis cessabit in proprietate.Scd̄o Bar.inducit tex.
in l.Proculo.s̄.tit.proxi.sed loquit inter disiunctos, non a testa-
tore,sed a l. ꝯiunctos,iō nihil ad casum nr̄m. Tertio facit,quia
ius accrescendi est effectus ꝯiunctionis,vt hic; ergo cessante cō-
iunctione,cessare dēt effectus,l.adigere,§.q̄uis.inf.de iu.pat.c.cū
cessante,de appel.Ad istud p̄t rn̄deri,ꝙ assumptum non est ve-
rum, quia in hr̄ditatib.hēt locum ius accrescendi inter disiun-
ctos,vt statim dicet;nisi rn̄deas, ꝙ in hr̄ditatibus militat rō l.ius
nr̄m,de reg.iu.q̄ ēt cessat in legatis. Vnde qa in legatis ēt cessant
oēs aliæ causæ,ex quib.causatur ius accrescēdi,cessabit ēt dispō.
Solus Bezu.tentauit disputando tenere ꝯrium;quia licèt ꝯiun-
cti non sint vno de trib.modis,de quibus in hac lege,& in d.l.tri
plici,sunt tn̄ aliquali reali coniunctione coniuncti,ex quo reli-
cta fuit pars cuilibet pro indiuiso,vt no.in l.Mæuius. §.duobus.
s̄.tit.proxi.& per Bar.s̄.in 2.q. Ista ratio Bezu. non me mouet;
quia iure non probatur,ꝙ ex hac qualiquali cōiunctione oria-
tur effectus iuris accrescendi,& ꝯrium volunt Bar.& alij,in d.2.
q. Et si ista leuis coniunctio esset sufficiens ad producēdum ius
accrescendi,frustratoriè respū iuris accre. esset inuenta verbalis
coniunctio.Scd̄o Bezu.alleg.tex in l.hmōi. §.quib.s̄.de lega.1.a
ꝯ sensu.Sed certè non p̄t ibi bene sumi arg.a ꝯ. Tertio pro opi.
Bezu pondero tex.in l.Mæuio.in prin.s̄.tit. proxi.in rōne deci
dendi.Nisi rn̄.ꝙ illa rō militat eo casu tm̄,quo totus fundus se-
76 paratim legatus fuit.†Scd̄a conclō sit,inter disiunctos in hære-
ditatib.habet locum ius accrescendi,d.l.vnica.§.his ita. C.de ca-
77 du.tol.& l.hæredes sine partib.s̄.de hære.insti.†Et rō est f'm glo.
in l.si seruus cōis ab extero.s̄.de acq.hære.& in l.Celsus.§.fi.s̄.tit.
proxi.Bar.& alios cōiter hic,& in l.vnica, C. qn̄ non pet.par.qa
ius nr̄m non patitur testatorem decedere pro parte testatum,
& pro parte intestatum,l.ius nr̄m,de reg iur. Hanc rōnem im-
pugnat Do.Ias.hic,& in d.l.vnica,quatuor fundamentis.Primo,
quia hac ratione attenta, ius accres. non deberet hr̄e locum in
hæreditatib. ab intesta. quia in his cessat ratio prædic. Sed istud
est falsum,d.l.vnica, & l.si ex pluribus.s̄.de su.& legi. ergo ratio
non bonā.Repet.hic,& Deci.in l.vnica.rn̄d.hanc rationem etiā
militare ab intesta.quia testator decedens ab intesta. censetur
instituere proximiores in gradu,l.conficiuntur.s̄.de iu. codicil.
& si portio deficiens non accresceret alteri proximiori,sed trā-
siret per successorium edictum ad seq. in gradu, testator dece-
deret pro parte tacitè testatus, pro parte non. Nouis.dn̄t hanc
rn̄sio.esset ridiculam,quia nihil aliud est dicere, q̄ ꝙ regula l.ius
nr̄m,non est vera;siquidem in ea parte,in qua testator non te-
78 statur,diceretur tacitè testatus.†Sed defendendo sol.rn̄.ꝙ pred.
regula procedit hoc mō, Testator non p̄t decedere pro parte
testatus expressè,& pro parte non testatus expressè,vel non pōt
decedere ꝑ parte testatus tacitè,& pro parte tacitè intestatus,&
f'm hāc intelligentiā,rō cōis erit optima.Aliter rn̄d.ipsi Nouis.
ꝙ licèt ab intest.cesset rō prædictæ regulæ,militat tn̄ alia rō; qa
sunt ꝯiuncti ꝯiunctione legali.Et ideo cum ius accres.duab. rō-
nib.hēat locum,vel pp dictam rl̄am,vel pp ꝯiunctionē,licèt ces
set vna,nō tn̄ cessat altera,§.affinitatis.Insti.de nup. Ista rn̄sio nō
placet, quia si sola ꝯiunctio legalis pareret effectum iuris accre.
ēt inter legatarios coniunctos cōiunctione legali, hr̄et locum
ius accrescendi,sed istud constat esse falsum, l. & Proculo.s̄.tit.
proxi.ergo rō legalis ꝯiunctionis sola, nihil facit ad ius accresc.
Scd̄o ꝯ cōem instat D.Ias.rl̄a l.ius nr̄m, non hēt locū ex postfa-
cto,l.circa.ff.de inof.testa.vnde licèt ex postfacto vnus hr̄s repu
diet partem suā, & vadat ad venientes ab intest.nō ꝑpea violāt
rl̄a d.l.ius nr̄m,quæ intell̄r a prin.non ex postfacto. Ad istud rn̄.
Antiqui,ꝙ illud ex postfacto,intell̄r post aditam hr̄ditatem, ꝑ-
vt loquit d.l.circa.secus si ante aditam cohr̄s moriatur,vel repu
diet;quia fingitur vsq; a prin.repudiasse,l.1.§.vtrum. ff. si qd in
frau.patr.l.si tibi hō.§.cum seruus.s̄.de leg.1.Tertio ꝯ hanc rōnē
ponderat tex.in l.si solus.in prin.s̄.de acq.hær.vbi instituto, cui
datus est substitutus in aliqua parte,adeunti vnā partem accre-
scit totū,& tn̄ ea parte,in quā hēt substitutū,cessat timor dece-
dendi pro parte testatum,& ꝑ parte non.Non est ergo verū,ꝙ
rō d.l.ius nr̄m,sit illa pp quā accrescit;nā si vera esset,non hr̄et
ibi locum ius accrescēdi in parte substituti.Ad istud rn̄.Ias. ipse
ex mente Bart.ibi,ꝙ alia rōne ibi accrescit, ne in suspenso stet
successio,donec substitutus acceptet,vel repudiet. q̄ rn̄.non sa-
tisfacit;quia sequeretur,ꝙ coniunctus indistinctè deberet ex-
cludere substitutū,ne successio staret in pendenti,cuius ꝯrium
est rl̄r verum,l.2.§.si duo.inf.de bo.pos.f'm tab. Vnde rn̄.ex mē
te Pau.de Ca.in d.l.si solus.ꝙ ibi hr̄s fuit institutus in totum, &
adeūdo partem,censetur totum adire. Et si dixeris,ꝙ distinctis

partib. fuit inſtitutus ibi hr̄s. Rn̄. Pau ꝙ teſtōr diuiſit ibi partes,
vt deſignaret pro qua parte vellet ſubſtitutū ſuccedere; nō aīo
diuidendi hr̄ditatem reſpū inſtituti, l. 2. ſ. de acq. hær. Quæ ſolu.
ↄprobatur; qa verba vulgaris ſubſtōnis, ſi hr̄s nō erit, ſubſtituo
Titium in tertia parte, debent intelligi, ſi non erit hr̄s inſolidū,
cū nullus alius datus eſſet cohr̄s, l. 1. §. ſi ex fundo. ſ. de hær. inſti.
Vltimo arguit Iaſ. quia in ↄ̄ctib. ceſſat rō d. l. ius nr̄m, & tn̄ hēt
locū ius accreſcēdi, l. fundus ille. ff. de ↄ̄hē. empt. Sol. in ↄ̄ctib. hēt
locum ius accreſcendi, alia rōne, ne ↄ̄hens grauet, & incidat in
cōionem inuitus, ſ'm gl. in d. l. fundus. Alioquin in ↄ̄ctib. nō hēt
locū ius accreſcendi, l. ſi mihi, & Titio. ff. de verb. oblig. & dr̄ inf.
79 in vlt. q. D. Iaſ. ergo nitit̄ aſſignare aliā rōnem; qa † abſurdū eſt ali
quem acceptare vnā partē hr̄ditatis, & aliam repudiare, d. §. his
ita. Et iſtā cogimur acceptare, ſ'm Dec. in d. l. vnica. qa eſt rō le-
gislatoris. Sed vterq; labit̄ errore; qa iſta non eſt rō, quare accre
ſcat portio deficiens, ſed eſt rō cur acceptare cogat̄ inuitus par
tē deficientē ei, qui partē ſuā agnouit. Et ſic nō eſt rō, quare ac
creſcat; ſed quare accreſcat inuito. Tertiā rōnē adducūt Mod.
80 q̄ fuit Bar. in l. 1. ſ. de acq. hær. quia idē hr̄s non p̄t † repræſentare
ꝑſonā defuncti ꝓ parte, & pro parte non, ſ'm gl. in l. 2. ad fi. ff. de
p̄to. ſtipu. Sed aduerte, qa non eſt inconueniens, ꝙ vnus repræ-
ſentet ꝑſonā defuncti in parte, & alius in alia parte, l. ſi adultam.
C. de hære. actio. Vn̄ ↄſidera, ꝙ iſta rō ſanè intellecta, eſt eadem
cū rōne Bar. hic; nam ſicut vna & eadē ꝑſona non p̄t diuidere
votū ſuū in diuerſas partes, ita diuerſimodè repſentari non p̄t,
c. ſicut iuſto, de elect. lib. 6. Et iō ſicut teſtōr non p̄t decedere ꝓ
parte teſtatus, & pro parte inteſtatus; ita repſentari non p̄t pro
parte ab hr̄de ex teſtō, & pro parte ab hr̄de ab inteſtato. Rō rō-
nis eſt, qa eadem res non dēt diuerſo iure cenſeri, l. eū qui ędes.
81 ff. de vſuc. † Teneatis ergo rōnem Bart. hic, a qua cæteræ rōnes
82 dependent. † Fallit iſta ↄclo in milite, qui p̄t decedere pro par-
te teſtatus, & pro parte inteſtatus; & iō ceſſat ius accreſcendi, l. ſi
duob. ſ. de teſtō milit. & dixi in l. Cēturio. ſ. de vul. & pup. ſubſt.
83 Et ꝑ eandē rōnem idē dico gn̄al'r † in oīb. caſib. in quib. p̄t pa-
ganus decedere pro parte teſtatus, & ꝓ parte inteſtatus; quos re
fert Ale. in addi. ad Bar. in l. 1. in 11. col. Bar. in addi. incip. Poſtea
84 ſuperuenit, C. de ſum. tri. & fide catho. † Quarto q̄rit Bar. An ius
accreſcendi, trāſeat in ſucceſſorē? Et rn̄de vt per eū. Ex cuius di-
ctis hēs elicere p̄ſes ↄclones. Prima, ius accreſcēdi in vſufructu
non tranſit in ſucceſſorem ſingularem vel vl'em, qa vſusfruct⁹
finitur morte, Inſtit. de vſufr. §. finitur, & qa accreſcit ꝑſonæ; &
non portioni, l. interdum. ff. de vſufr. accreſ. Do. Iaſ. miratur de
Bar. ꝙ malè formauerit punctum. Nā ſi finiat̄ vſusfructus mor
te, ſi perſonæ adeo cohr̄et, ꝙ ab ea ſeparari non poſſit, l. nō vti-
tur. ff. de vſufru. ſi cedi non p̄t, l. ſi vſusfructus fundi. ff. de iu. dot.
verum eſt dicere, ꝙ in vſufructu nō dat̄ ſucceſſor; imò ſi qs ſti-
puletur ſibi & hr̄dibus vſumfructū, non tranſmittit̄ vſusfruct⁹,
qui erat in perſona ſtipulatoris, ſed alius de nouo ↄſtituendus
eſt in ꝑſona hr̄dis, l. ſtiplo iſta. §. ſi quis ita ſtipulatus. ff. de verbo.
obl. Qūo ergo Bar. formauit punctū in ſucceſſore vſusfructus?
Nouiſ. dn̄t, ſe potius mirari de Iaſ. ꝙ non intellexerit punctum,
de quo diſputat̄. Nā Bar. non dubitat, an vſusfructus tranſmitta-
tur; ſciebat. n. tranſmitti non poſſe, ſed dubitat, an tranſmittatur
ius accreſcendi? Et videbat̄, ꝙ ſic, qa hr̄s repręſentat ꝑſonā de-
functi, in Auth. de iureiur. a mori. p̄ſti. in prin. Vn̄ ſicut accreſce
ret ꝑſonæ defuncti, ſi viueret, dato ꝙ amiſiſſet partem ſuā; d. l.
interdū, ita videbatur accreſcere debere hr̄di. Contra. deterīat
Bar. qa vſusfructus accreſcit ꝑſonæ, nō portioni. Iſtud eſt, qcqd
dici pōt, tn̄ reſpū ſingularis ſucceſſoris, in quo ceſſat rō p̄dicta;
85 non bn̄ defendi p̄t Bar. Scd̄a ↄclo, † Ius accreſcendi in proprie-
tate, tranſmittit̄ ad hr̄des, l. ſi ex plurib. inf. de ſuis & legi. hr̄d. &
l. vnica. §. his ita. C. de cad. toll. Ampliat̄, ēt ſi ius accreſcendi ſit ↄ-
iunctū cum ſubſtōne non tranſmiſſibili, l. qui patri, l. qui ex dua
86 bus. ſ. de acq. hær. Ampliat̄ ſcd̄o, † vt ēt inſtitutus in re certa da-
to cohr̄de vl'i, tranſmittat ius accreſ. ad ſuos hr̄des, ſ'm Bart. in l.
ex facto, col. 2. ver eo. mō q̄ro. ſ. de hær. inſti. & in l. quoties. vbi
ēt Bar. Sal. & Ale. & D. Iaſ. idē tenent, C. eo. tit. ſequitur Anto. de
But. in c. Raynutius, de teſta. & D. Ale. ↄſ. 58. Habita ſup narratis,
lib. 3. quia ſi non habuiſſet cohr̄dem vl'em, ſtatim fuiſſet hr̄s in-
ſolidū, l. 1. §. ſi ex fundo. ſ. de hære. inſti. ergo idem ſi habuit co-
hæredem, qui non adiuerit. paria. n. ſunt nullum habuiſſe cohæ
redē, vel talem habuiſſe, qui non ſit hr̄s. Contrariam opi. tenēt
Ang. & Imo. in d. §. ſi ex fundo, & Imo. in d. c. Raynuti⁹, & Phil.
de Peru. in c. ſi pr̄, col. 11. de teſt. in 6. qa inſtituto in re certa mo
rienti anteq̄ vl'is hr̄s repudiauerit, vel mortuus fuerit, non dr̄ de
lata hr̄ditas; ergo non p̄t tranſmitti, l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de
cad. tol. Iſtud tamē mihi non ↄcludit, qa ſolum militat, ſi age-
ret̄ de tranſmiſſione iuris ſuccedendi, ſeu de tranſmiſſione hæ-
reditatis, non aūt militat, ſi agat̄ de tranſmiſſione iuris accreſcē
di, qd̄ facilius trāſmittit̄, q̄ ius ſuccedendi, d. l. ex plurib. Præterea
inſtituto in re certa, delata erat hæreditas, ſaltem ſuſpenſiuè, ꝑꝑ
87 ius deliberandi, qd̄ ↄpetit hr̄di vl'i. † Vnde quoties non eſt defe
ctus in iure deferendi, ſed eſt ſuſpenſio iuris agnoſcendi, vel pe
tendi, lex diſpenſat, ꝙ fiat tranſmiſſio ſ'm Bar. in l. ventre. in 1. re
gula. ſ. de acq. hær. & Bal. ↄſi. 69. Cum ſtatutis, lib. 1. Iſtam tn̄ am-
88 pliationem l'itat Bar. in d. l. quoties. † non procedere caſu, quo
inſtitutus in re certa decedat anteq̄ agnouerit ipſam rem; nam
tunc eam tranſmittit tanq̄ legatarius, l. 1. inf. qn̄ di. leg. ced. aliàs
tanq̄ hr̄s non tranſmiſſurus, d. §. in nouiſſimo. & ↄn̄r non p̄t di-
ci tranſmiſiſſe ius accreſcēdi, qd̄ accreſcit inſtituto in re certa,
tanq̄ hr̄di, non tanq̄ legatario, & ſeq̄t ibi Iaſ. Dubito valde, ꝙ ſi
tranſmittat rē certā, nō ēt trāſmittat ius accreſ. qa militat rō, ne
teſtōr decedat ꝓ parte teſtatus, & ꝓ parte inteſtatus. Niſi fortè
dixeris, ꝙ tunc hr̄s inſtitutus in re certa ↄſequit̄ illā rē, tanq̄ reli-
ctam a venientib. ab inteſtato. Iuxta p̄miſſa moueo dubōnem
89 vtiliſſimā. † Pone, teſtōr inſtituit aliquē in re certa, quā ei prius
in vita tradiderat. vt tota die ↄtingit in pr̄e inſtituēte filias ī do
tib. eiſdē datis. An ſi moriat̄ vl'is hr̄s an̄ hr̄ditatē aditā, vel repu-
diet, hr̄ditas accreſcat filiab. vel earū hr̄dib. ad quos fuit trāſmiſ
ſum ius accreſcēdi? Vr̄ ꝙ nō, qa filiæ dotes hr̄e dn̄r ex actu inter
viuos, & nō ex inſtōne. l. filia legatorū. C. eo. ergo ceſſabit ius ac
creſcendi; qa ceſſat rō ne teſtōr decedat ꝓ parte teſtatus, & pro
parte inteſtatus. Contra. tenuit Pau. de Ca. ↄſi. 226. Dubō vertit̄,
ſ'm antiq. impreſ. qa ſi al'r diceremus, teſtm̄ redderet̄ nullū vitio
p̄teritionis; iō fauore teſtī ↄcludendū eſt, ꝙ licèt filiæ dotē ha-
buerint inter viuos; mortuo tn̄ pr̄e, mutāt ſibi cām, & incipiūt
hr̄e ex cā inſtōnis, arg l. ſi ſeruus. §. q fideic. ſ. de hær. inſt. & l. pen.
inf. de colla. bon. Ego puto, ꝙ ſi pr̄ in vita tradiderit rem ex cau
ſa dotis, vel ex cā ſuæ l'tīmæ iure inſtōnis debitæ, ꝙ ꝓcedit deci-
ſio Pau. qa tp̄s tradōnis ſubrogatum fuit loco tp̄e mortis, arg.
l. in ↄ̄ctib. C. de non num. pecu. Sed ſi pr̄ tradidit in vita tit. ſim-
plicis donationis, dubitarē valde; qa res tradita hoc caſu exiuit
abſolutè p̄rimoniū teſtōris; & ſic ꝑinde vr̄, ac ſi teſtōr inſtituiſ-
ſet filias in re ipſarū filiarū, quo caſu teſtm̄ eſt nullū vitio p̄teri-
tionis, ſ'm Bal. in l. ſcimus. in 5. q. C. de inof. teſta. Tertia conclo,
90 † ius accreſcēdi tranſit in ſingularē ſucceſſorē, vt in emptorem
hr̄ditatis. Dubia eſt iſta ↄclo, & diſputabilis ad vtrāq; partē. Pro
emptore Bar. adducit tex. in l. ſi totā. ſ. de acq. hær. vbi vr̄, ꝙ inſti
tuto grauato reſtituere totā ſuā portionē, vel partē alicui inca-
paci; quia non vr̄ hr̄e rē, cum ſit ſibi ablata tanq̄ ab indigno; ni-
hil accreſcit; ergo accreſcit fiſco; & ſic tranſit in ſing. ſucceſſorē.
Ad iſtud rn̄det, ꝙ fiſcus dr̄ ſucceſſor vl'is & nō ſingularis, vt de-
clarat Bar. in l. ſi ↄſtante. §. ſi ſ. ſol. mat. Vel ſcd̄o rn̄det ſ'm Sal. ꝙ
in d. l. ſi totā, accreſcit fiſco; qa nihil remāſit apud hr̄dē. In caſu
nr̄o apud hr̄dē venditorē remāſit p̄tiū, qd̄ in vl'ib. ſuccedit loco
rei, l. ſi rē & p̄tiū. ff. de peti. hære. Iſta rn̄ſio nō eſt gn̄alis; nā atten
ta iſta rōne, ius accreſcēdi trāſibit in donatariū; qa apud hr̄dem
donantē nō remanet p̄tiū, ꝓut in ſpē ↄſuluit Soc. ↄſi. 34. Viſa re
nunciatione, in fi. lib. 4. & tn̄ tenētes oppo. volunt, ꝙ ius accre-
ſcendi nō tranſeat in donatariū. niſi dixeris, ꝙ apud donatorem
fingit eſſe hr̄ditas ꝑꝑ oblōnem antidoralē; qua tenet̄ ei dona-
tarius, l. ſed ſi lege. §. ↄſuluit. ff. de peti. hæred. Tertio rn̄detur ſ'm
Raph. Cō. in l. Papinianus. inf. ad Treb. ꝙ in caſu d. l. ſi totā, accre
ſcit fiſco, & non hr̄di ꝑꝑ culpā ipſius hr̄dis, qui fidē accommo-
dauerat de reſtituēdo incapaci, nos loquimur in hr̄de vendente
ſine culpa. Iſta ſolu. non placet, qa ille tex. ſe fundat in alia rōne,
videlicet, qa hr̄s non vr̄ hr̄e rē. Scd̄o adducit̄ tex. in l. 2. §. pe. ff. de
91 hr̄di. vel actio. vendi. ibi, † qa ſi emptor vicem hr̄dis obtinet. Sed
D. Iaſ. rn̄det, retorquēdo, qa ſi emptor hr̄ loco hr̄dis, eſt hr̄s im-
propriè, l. mercis. ff. de verb. ſig. ergo magis dēt accreſcere vero
hr̄di, q̄ impropriò. Nouiſ. defendendo Bart. replicāt, ꝙ emptor
eſt loco veri hr̄dis, q̄tū ad oēs effectus, l. 1. §. bonorū. inf. ad Treb.
& verius loquunt̄ q̄ Iaſ. qa illa fictio, ꝙ emptor vicē hr̄dis obti
net, veritati p̄pōderat, vt ꝓbat tex. in d. §. pe. Tertio facit tex. in d.
l. 2. §. illud, in rōne decidēdi ſumpta a ↄ̄rio ibi, qa alia hr̄ditas eſt,
ergo a ↄ̄rio, ſi nō eſſet alia hr̄ditas, trāſiret in emptorē. Ad iſtud
rn̄. Iaſ. ꝙ alia eſt portio vēdita, alia q̄ accreuit. Sed replicari pōt,
ꝙ portio q̄ accreuit, eſt augmentū vēditæ portionis, nō diuerſa
portio, l. ſi Titio. ff. de vſufr. Alioqn ſi cēſeret̄ diuerſa, falſum eſ-
ſet, ꝙ accreſceret fiſco, ꝓut decidit̄ in d. l. ſi totā, cū fiſco id ſolū
deferat̄, in quo hr̄s peccauit, l. ex ſcō. §. Iul. Lōginus. ſ. de vulg. &
pup. Quarto ꝓ Bar. facit, qa portio accreſcit portioni, l. hæc ſcri-
ptura. §. fi. inf. de ↄd. & dem. ergo dēt accreſcere emptori, penes
92 quē eſt portio vēdita. Sol. minor negat̄, † qa apud venditorē eſt
p̄tiū, qd̄ in vl'ib. ſuccedit loco rei, d. l. ſi rē & p̄tiū. Itē penes vēdi-
torē ſunt oīa iura vl'ia, q̄ in aliū trāſferri nō p̄nt ꝑ ↄ̄ctum, l. mu-
lier. §. ex aſſe. ff. ad Treb. Itē penes vēditorē ſunt oīa iura actiua
& paſſiua, l. 2. C. de hr̄d. vel actio. vē. nec ꝑꝑ vendōnē deſinit eſſe
hr̄s, l. ei q ſoluēdo. ſ. de hær. inſti. Defendēdo Bar. dici pōt, ꝙ ius
accreſcēdi nō ſequit̄ iura ꝑſonalia, ſed portionē & res hr̄d. d. l. ſi
Titio. q̄ res hr̄ditariæ, & portio hr̄ditatis, repiunt̄ penes empto.
nec ob. ꝙ p̄tiū ſit penes vēditorē, qa rn̄debo inf. Vltimo plurib.
omiſſis, q̄ leuia ſunt, facit tex. in l. Papinian⁹. inf. ad Treb. vbi ſ'm
cōem ītell'm, portio deficiēs abſq; alia reſtōne, accreſcit fideic.
ad iſtū tex. rn̄. Raph. Com. ꝙ iō ibi accreſcit fideic. & nō hr̄di, qa
ipſe hr̄s ↄpulſus adijt. Iſta rn̄. nō eſt tuta, qa ēt ſi ſponte adiuiſſet
hæres,

hrs,idē dicēdū foret atteta rōne gl.ibi,quam oēs sequunt̄. Alij aūt rñd. Verior vr̄ illa sol.ꝙ ille tex.loquat̄ ī vr̄i successione,nos aūt loqmur in singulari.Et tenēdo cōem intellm,nō ob.dū dr̄ ibi,ꝙ portio post restōnē accreuit scripto hr̄di;qa verū,ꝙaccre uit directo;sed vtiliter accreuit fideic.Cōtra. opi. tenet subtilis Pet.de Bellap.quē sequunt̄ Doc.*communiter*,vt attestat̄ d.Ias.hic & in l.vni.C quā.nō pet.par.Pro Pet.& sic ꝓ venditore allegat̄ primo tex.in d.l.ex facto,§.Iulius Lōginus.Ad istū tex.rñd.ꝙ loquit̄ in pupillari substōne;nos vero loquimur in iure accresce-
93 di.Et rō diuersitatis est,qa†substō personā sequitur;ius accresc. portionē,d.l.si ex pt̄ib.inf.de suis & legit.hæred.Vel ibi loqt̄ in hr̄ditate pupilli,q̄ obuenit hr̄di p pupillarē substōnē,& q̄ nō trā. sit ī fiscū,cū sit diuersa hr̄ditas ab hr̄ditate pr̄is,sup qua hrs accō modauit fidē de restituēdo incapaci,&iō qa est diuersa hr̄ditas d.l.2.§.illud.& qa circa illā scriptus hrs nō del.qt,ppea non au-
94 fert̄ ab eo Secundō,ꝓ venditore facit, quia † inter succedentes iure diuerso,nō hēt locū ius accrescēdi,l.sed cū prono,ff.de iureiu.Sol.quia emptor subrogat loco hr̄dis vēditoris,d.l.2.§.pe. non censet̄ emptor diuerso iure succedere ſ̄m Are.in d.l.si to-
95 tā.Tertio†facit,qa in emptorē nō transeunt nisi actiones,q̄ ꝯpetebant tpe vendōnis.l.hr̄dē quē,& ibi gl.& Bar.ff.mand.Sol ſ̄m Ias.tpe mortis ꝯpetebat ius accresc.habitu & spe,quę spes ēt vēdi pt̄,l.nā hoc mō.ff.de hær.vel actio.ven.Confirmatur,quia ius
96 accresc.†retrotrahit;& sic est perinde,ac si tpe vendōnis iam ac creuisset,alioquin nisi retrotraheret,testōr d̄cederet,ꝓ parte tē poris testatus,& pro parte intestatus,ꝯ l hr̄ditas ex die,s̄.de her.
97 inst.†Vltimo facit,quia venditor nō desijt est hrs,d.l.ei,q̄ soluendo.& qa pp pretiū censet̄ portionē venditā hr̄e penes se,d.l.si rē & pretiū.Ab isto fundamento pendet veritas d.Ias.rñd.ꝙ licet venditor habeat pretiū,non tn̄ verè hēt res hæreditarias,d.l. si rem,in vers.quodāmō.ergo ſ̄m eū dēt portio accrescere ei, q̄ hēt res verè;nō aūt ei,qui hēt res ficte.Ista rñ.non eneruat ꝯ̄. riū,quia licèt res hr̄ditariæ sint penes emptorē verè; tn̄ portio non accrescit singularib.reb.sed alteri portioni,q̄ pp pretium verè est penes venditorem.Vñ aūr rñ.ꝙ pretiū succedit loco vē ditæ portionis,& eius augmenti,l.si ego,§.idem agit,ff.de publ. act.Portio aūt accrescens est quoddā augmentum portionis; velut alluuio q̄dam.Cū ergo venditor habeat pretiū augmēti, ꝯtentus sit ptio,& augmentum emptori patiat̄ accrescere. Nō ob.ꝙ venditor nō desinat esset hæres,qa & si non desinat hrs esse directo,desinit tn̄ esse hrs vtilr,l.1.§.bonorum.inf.ad Trebe.
98 † Quid tenendū?Nouiſ.ꝯcordāt hoc mō,vt portio accrescat vēditori ſ̄m op.Pet.& cōem;sed vēditor tenebit̄ eā restituere emptori,ſ̄m opi Bar.Ista ꝯcordia,aut nō est vera,aut modicæ vtilitatis.Nā aut in vendōne ꝯprehenditur ius accrescē aut non. Si comprehendit,non est, cur dubitet̄, quare non accrescat emptori,nā ēt ius substōnis,q̄d difficilius transfert,d.l si ex pluribus,spectat ad emptorem,si ꝯprehendatur in vendōne.d.l.2.§.illud. Nec ob.ꝙ vl̄ia iura cedi non possint,d.l si mulier.§.ex asse. quia verū,si vt cessionarius suo noīe agat;sed vti ꝓcurator cedentis, ad ipsius cessionarij vtilitatem,agere non ꝓhibet.l. seruo inuito.§.fi.& ibi no.Imo.inf.ad Treb.& declarat idē Imo.in l.apud Iulianū.§.vtrū,eo.ti.Si vero nō ꝯprehendat̄ in vendōne,non vi
99 deo,q̄d ꝓponat̄,cur venditor restituere teneat̄.†Ego in hac am biguitate dicerem,inspicienda esse verba vendōnis.Nam aut vē ditor vendidit portionem suam simpl̄r,aut cum omnib. iurib. sibi q̄ōlibet spectātib.in portione vendita;& illius occasione. Primo casu ꝓcedat cōis opi.secundo ꝓcedat opi Bar. Rō diuer
100 sitatis est,quia†in vendōne rei non veniunt iura ꝯpetentia venditori occasione illius,nisi exprimat̄,ſ̄m Bar.in l.si pro te.§.fi.ff. de euic.p tex.in l.si res,eo.ti.Ius aūt accrescendi spectat vendi- tori occasione portionis,in qua fuit institutus; ergo non comprehendetur in vendōne,nisi sint cessa iura incōpetentia occa sione portionis venditæ.Venio nunc ad scdam in prin.q.2 par. in qua de ꝯiunctorū platione tractat̄,& Bar. expedit p 4. qq. ex
101 cuius dictis eliciunt infrascriptæ ꝯclus.†Prima,ꝯiuncti ea.ꝯiunc. ꝯcurrūt in iure accresc.nec alter ꝓfertur alteri.De ꝯiūctis re tm̄, est casus in l.Mæuio,in prin.ſ̄m tertiū intellm gl.*communiter* approbatæ,s̄.ti.px.De alijs ꝯiūctis,puta,verbis tm̄,vel re,& verbis simul,est tex.hic in arg.Et ꝓbat,qa nulla subest rō plationis, cū
102 sit pares in ꝯiūctione. Fallit ſ̄m Bar.†nisi aliqui sint eadē ꝯiunctione strictius ꝯiūcti,q̄ alij.q̄d esse pt̄,q̄n vocant̄ aliqui collectiuè,& aliq nō in hoc exēplo,Titius in dimidia , & filij fratris mei in alia dimidia hr̄des sunto.Nam in hoc exēplo Titius & filij fratris,sunt verbis tm̄ ꝯiūcti,ſ̄m Bar.Quia tn̄ filij pp collectiuā sunt inter se magis ꝯiūcti,vno eorūdē moriēte,alij filij ꝓferēdi sunt Titio iure accrescendi,l.interdū,in prin.& q̄d ibi not. s̄.de hær.inst.l.si quis Titio.ff.de vsufr.accresc.Circa hanc fallentiam aduerte primo ad exemplū Bar.qa non vr̄ bonū;qa filij in sua dimidia sunt inter se ꝯiūcti,re & verbis,l.triplici,ff.de verb. sig.Nimirū si ꝓferuntur Titio;q̄ est eis cōiunctus verbis tm̄,cū à principio inter ipsum Titiū & filios fratris sint factę partes,ut dr̄ in hac lege.Vnde do.Ias.aūr exēplificat, Titius & filij fratris mei ęqs partib.hr̄des sūto.Sed tu ꝓuecte,aduerte scd̄o,ꝙ distributio ꝓriū ab initio fcā,vr̄ dissoluere collectiuā, vt singulis sua portio relicta dicat̄.d.l.interdū.Et sic ꝓinde est,ac si oēs forent ī eadē orone distributiuè vocati.quo casu debēt esset pares in iure accresc.ſ̄m Bar.& alios hic.Itē aduerte,qa rō quare vocati p collectiuā ꝓferantur,cessare vr̄,q̄n sunt à prin.distributę ptes;ea etenim esse vr̄;qa ex collectiuis,ad singula particulariter,nō recte infert.l.si ex toto.§ fi.s̄.de leg.1.Iō verbalis ꝯiunctio quoad Titiū opari n̄ pt̄,nisi tota collectiua deficiat;cū p collectiuā vocati,ꝓ vna psona reputent̄.l.planè,in prin.s̄.de le.1.Ista rō cessat, q̄n partes sunt distributæ.cogitabis ergo quaīr exemplificari pt̄
103 doct Bar.Scd̄a ꝯclo.†Vocati p collectiuā, in vnā portionē dn̄r vocati,d.l.si qs Titio,ꝓ quē tex.decidit ibi Bal.ꝙ † si data sit elec.
104 Rectori & scholarib.vel īposita pœna,Rector & scholares erūt æquales in ptāte eligendi,& in pœna.Ad idē tex.in d.l interdū, & ibi Ang.ēt infert ad q.ꝓdictā,& idē determināt Cy. & Bal. in auct.cā q̄.C.de epi.& cler.Ad idē tex.in l.si pr̄ filios,s̄.de vulgar. & pu.& ibi Pau.Ale.& d.Ias.inferūt ad ꝯplures similes decisiones,quas latius reassumpsit idē Ias.in l.fi.C.de impub.& alijs substitut.& copiosius tradit per Fel.in c.pastoralis.col pen.& fi. de rescr.Quib.adde,q̄d decidit Soc.ꝯs.40.col.2.li.1.& q̄d in mā iu-
105 rispat.ꝯsuluit Dec.ꝯl.122.per totū.†Et procedit ista ꝯclo nō solum q̄n vocatur aliqui per collectiuā,& aliqui nō,vt in exēplis ꝓdictis,ēt si plures per vnā collectiuā,& plures per aliā simul vocent̄,vt si diceret,fratres meos &filios Sēpronij volo esse rectores capellaniæ per me dotatæ.Vnā.n.vocē habebunt filij Sēpronij,quotquot erūt:alteram fratres;non aūt erunt ꝓroni pro numero capitum,ſ̄m Ange.& Imo. in l.si cōis seruus,ff.de stip ser.
106 Fallit multis modis.†Primò,q̄n testator rē quam legauit pluribus collectiuè,& alteri coniunctim prohibuisset alienari extra familiā.l.Lucius.§.Lucius.s̄.ti.proxi.ſ̄m intellectū gl.quē sequūtur Dy.Alb.& Bar.ibi,& hic Bar.Pau.& Ias in d.l.fi.de impub. & Soc.cons.108.Casus,Ser Franc.lib.3.Sed aduerte,ne decipiaris, quia sola prohibō non fuit ibi causa,quare vocati collectiuè,& Seia,vocentur in viriles,seu quia aliud ꝯcurrebat.s. qa Seia non erat de familia libertorum.Non.n.est præsumendum,ꝙ testōr, qui volebat consulere familiæ,voluerit Seiam,quæ non erat de familia,habere maiorem portionem,q̄ vnū de familia, & sic si Seia fuisset liberta,censeret vocata in dimidia,ſ̄m Bart. & alios *cōiter* ibi.iste intellectus mihi non placet,qa si Seia non fuisset liberta,iam pro illius portione prædiolū exuisset de familia,& si post oēs superuixisset,totum extra familiam exiuisset.Et sic,phibitio testōris,qui uoluit ꝓdiolū ad ultimum superstitem deuenire,sibijpsi repugnaret,si Seia nō esset liberta Nec ob.inconueniens,ꝙ liberta esset,& alumna.l.si quis alumnā,C.de nupt.l. liberto,§.largius.inf.de an.le.Mihi igit̄ applaudit intells Imo.in d. §.Lucius,ꝙ oēs ibi vocent in uiriles,ꝓut fuerunt noīati,non āt pro numero personarū,ut sic liberti unam quartā, libertę aliā, manumissi in testō aliā,&Seia aliā hēant,nō aūt Seia hēat dimidiā totius.Et sic ille tex.ꝯcordat,quia hoc mō uocati collectiuè non habebunt nisi unā portionē. Scd̄o limitat̄, nisi coniunctī
107 spāliter esset de comprehensis in collectiua,qa tunc oēs uocātur in uiriles,ac si oēs simul collectiuè vocarent̄,ſ̄m Raph. Cō. in d.§.Lucius,intelligētē illum tex.ꝙ Seia ēt esset liberta.Istū intellm dānāt Nouiſ.quia si Seia erat inclusa in collectiuo noīe libertorū,frustra fuisset nominata,nisi noīatio operetur ꝙ uideat̄ uocata ī dimidiā.Et ꝯ hūc intellectum facit,qa specificatio ondit testōrē habuisse maiorē affectionē ad Seiā.l.itē apud Labeonē.§.hoc edictū,ff.de iniu.Cū ergo pro Seio faciat collectiua:& pro Seia maior cōcurrat affectio testōris,dēret potius dici eā videri uocatā in dimidia.Et ꝯ hūc intellectū ur̄ tex.in l.cū in testō. §.fi.s̄.de hær.inst.Tres alios intells ad tex.in d.l.Lucius,referunt Nouiſ.hic,sed qa parū ualent,non refero.Tertio limita,q̄n te-
108 stōr instituit posthumū p nomē collectiuū,tūc posthumi quotquot nascent̄,cēsent̄ uocati ī uiriles.l.utrū.inf.de reb.dub. Quia uerisimile est,ꝙ si testōr sciuisset plures nasci dēre,ꝙ oīb.æqualiter ꝓuidisset,ſ̄m Dy.& Bar.& ibi Pa.de Cas.& Ale.in d.l.fi.Sed d. Ias.dānat istū intellm,qa licèt testōr quot nascerent̄,scire nō potuerit,potuit tn̄ spāliter oīb.ꝓuidere,distribuēdo partes. Nō ēt mihi ur̄ uerū,ꝙ ille tex.loquat̄ ēt in alieno posthumo, ut patet in l.qdā relegatus,in fi.e.ti.In alieno posthumo nō ur̄ militare tanta affectio in plurib.sicut in uno. Non.n.uerisimile est, ꝙ si cogitasset testator plures nascituros, uoluerit uocare oēs in uiriles,qa hoc mō nimis exinaniret portionē cōiūcti, q̄ ꝓsumitur magis dilectus,tū qa natus;tū qa cōiūctus. Vnde Pau.de Cas. aūr rñdet,ꝙ in d.l.utrū,uocant̄ oēs in uiriles:qa testōr uocauit posthumū indefinitè,& ī singulari numero, secus si posthumos in
109 plurali;†qa indefinita æqpollet vl̄i distributiuè, & nō collectiuè,ſ̄m Bar.in l.si plurib.§.1.s̄.tit.prox. No. hanc solu.ex qua infert,ꝙ si testōr dixisset,instituo Titiū & posthumū fratris mei; tunc si plures nascerentur,censerent̄ oēs uocati in uiriles. Q̄d si uerum est,est maxima limitatio ad l.interdū,s̄.de hæred.inst.
110 Quarto limita,†nisi cū collectiua esset ꝯiuncta distributiua, ut

in hoc exemplo Quiſquis mihi hr̄s erit,& Titius filio meo īpu
beri hr̄des ſunto Tūc oēs vocanť in viriles, l.fi. C. de impu. Di-
ſtributiua.n.addita collectiuæ,tollit effectū collectiuę, vt s̄. per
Bar.in 1.par.in 2.q.Qđ intelligo verū,ſi vocenť oēs in eadē ōrō
ne;ſecus ſi in diuerſa.exēplū,l.Titius filio meo īpuberi hr̄s eſto,
quiſquis mihi hr̄s erit,filio impuberi hr̄s eſto.Tunc ēt ꝙ hr̄des
teſtōris ſint diſtributiuè vocati; quia tn̄ in diuerſa ōrone ſunt
poſiti,in vnā portionem cēſentur vocati,l.ſi liber homo.§.ſi Ti
tius.s̄.de hr̄d.inſt. Quod no.quia eſt magna declaratio ad tex.ī
111 d l.fi.nec alij ibi ponūt.Quinto limita,†niſi teſtōr ita legauerit,
Lego Titio ꝑdiū,qđ cōicari volo filijs fratris mei.Hoc caſu oēs
filij ſimul cū Titio vocati cenſentur in viriles;qa verbū,cōicare
intelligiť æqs partib.tex.eſt in d.l.Lucius,§.Lucius,& in l.fi.§.Lu
cius.s̄.ti.ꝓx.& in l Lucius,in princ.inf.ad Treb. & ibi Bar.& idē
Bar.in l.cū pr̄,in §.dulciſſimis.s̄.ti.ꝓx.& Soc.in d.ꝯſ.108. Poteris
ēt alr̄ declarare,& alias reſtrictiones colligere ex traditis per d.
Iaſ.in d.l.fi.& in d.l.ſi pr̄ filiæ.Tertia ꝯclo,Coniuncti ꝑferunť de
112 functis,†l hæredes ſine parte,s̄.de hær.inſt.l.vnica.§.ſi verò qdā.
113 C.de cad.tol.Quarta ꝯclo,†Cōiūctus re & verbis,ꝑferť ꝯiuncto
re tm̄,vel verbis tm̄.Tex.eſt hic,& iſtæ duæ ꝯclones ſunt planæ.
114 Sed difficultas eſt,†An ꝯiūctus verbis tm̄,ꝑferať ꝯiuncto re tm̄,
an eꝯ,vel ambo ſimul ꝯcurrāt? In iſto puncto variæ ſunt doct.
ſnīę.Prima fuit opi.Roge.ꝙ ꝯiunctus re tm̄,ꝑferať ꝯiuncto ver-
bis tm̄,ꝑ iſtū tex.q nullo mō patiť hūc ſenſum,vt s̄.dixi. Sed pro
Roge.faciūt plures rōnes.Primò,quia re ꝯiunctus tractat de dā
no vitādo.ſ.ne integrū ius ſuū diminuať.Coniunctus verò ver-
bis tractat de lucro acquirēdo; videlicet de acquirēda parte ſo
cij;ergo ꝯiunctus re dēt ꝑferri.Nec.n.par debet eſſe rō dāni, &
lucri.l.fi.C.de codic.Ad iſtā rōnē poſſumus rn̄dere ꝙ re ꝯiūctus
an̄ acquiſitā hr̄ditatē vel legatum irreuocabiliter, n̄ dr̄ tractare
de dāno,ſed de lucro.l.Mæuius.§.duob.s̄.ti.ꝓx.Nō dr̄ aūt acqſi-
tū ius irreuocabiliter; donec ꝑ ꝯcurſum à ꝯiuncto re auferri p̄t
l ꝯiūctim.s̄.eo.ergo,&c.Scđò ꝓ Roge.facit alia rō.Exceptio re-
tentionis nō ob.ꝯiuncto re,quominus ꝯſequať totū per ius nō
decreſcendi;& tn̄ ob.ꝯiuncto verbis,qa impedit ius accreſcen-
di l.planè.§.ſi duob.iūcta doctr.Bar.ibi.s̄.de leg.1. Ad hāc rōnē
rn̄det d Iaſ.vt hic ꝑ eū.Sed tu potes eā retorquere; qa coniun-
ctus verbis,in cuius perſona deficit legatū,hēt ius retinendi; &
ꝯiūctus re nō hēt;ergo ꝯiunctio verbalis eſt potētior.Aliæ duæ
rōnes adducunť pro iſta parte,quib.optimè rn̄det d.Iaſ.ideo nō
refero Scđa fuit opi.Hugo ꝙ coniunctus verbis tm̄,ꝑferať con
iuncto re tm̄,ſequitur Pet de Bellaper.& Citramon. Raph.Sal.
Bez.Iac.de Put.Iaſ.& oēs Mod.Pro hac opi.adducunť quatuor
115 rōnes. Prima,† cōiunctio verbalis ꝓcedit à voluntate teſtōris,
realis aūt incidit ꝑꝑ vnitatē rei;ergo ꝑferendus eſt ꝯiunctus ver
bis,qui ex voluntate ꝯiunctus eſt.l.in ꝯdōnib.primū locū inf.de
ꝯd.& dem.Sed Bar.dicit realē ēt ꝓcedere ex voluntate; iō rōnē
hāc reijciendā exiſtimo.Credo,ꝙ Petr. non negauerit realem
ēt ex voluntate procedere;ſed dicebat realē ꝯiunctionē ꝓcede
re ex incidenti volūtate, verbalē vero ex voluntate principali.
116 † Scđa rō,qa verbalis ꝯiunctio fortius ꝯiungit,q̄ realis;nā verba
lis facit ꝯiunctos cenſeri vnū corpus l.vni §.vbi aūt.C. de cadu.
tol.& in vnam portionē coniungit,d.l.ſi liber.§.Titius,& d.l.pla
nè,in prin.Realis aūt ꝯiunctio non ꝯiungit in vnū corpus; imò
diſiungit,l.1.§.interdū,ff.de vſuf.accreſc.l.vnica,§. ſi verò diſiun-
ctim.C de cad.tol.Ad iſtā rn̄det Bar.ꝙ non videt rōnem,quare
verborum vnitas magis iungat,q̄ vnitas rei Tu potes aſſignare
rōnē,qa vnitas verborū in vnum corpus cōiunctos reducit, qđ
nō deſinit eſſe corpus aliquo mēbro abſciſſo,l.cū ꝓponebať,ff.
de iud.Et ideo donec vnus ex coniunctis verbis ſupereſt,dr̄ idē
corpus extare;& ꝯn̄r donec ſupereſt vnus ex coniunctis verbis,
nihil pōt accreſcere coniuncto,cum adhuc extet idē corpus.
117 Tertia rō.†Coniunctus verbis grauať in vno; quia tenetur ad
onera; coniunctus re,non tenet.l.vnica.§.ſinaūt ad deficientis,
C.de cad.to.ergo dēt in alio alleuiari,ſ.vt ꝑferať l.eum qui.ff.de
iureiu.Bar.rn̄det,ꝙ voluntas teſtōris tollit hāc rōnem,qa ſi uo-
luiſſet teneri re coniunctū ad onera,facile ei erat hoc exprime
re;qđ cū non fecerit,nec creditur voluiſſe,d.§.ſinaūt ad deficiē
tis.Iſta rō ēt non ſatisfacit mihi;qa ea attenta,ſequereť ꝙ vbi te
ſtator nullū onus appoſuiſſet,ꝙ coniunctus verbis non eſſet ꝑ-
ferendus;cuius ꝯtriū volunt Hugo.& ſequaces.Quarta ratio, qa
in dubio capienda eſt illa opinio, ꝑ quam ſuſtinetur voluntas
defuncti l ꝓximè,§.ſed in re dubia.s̄.de his,q̄ ī teſta delen.Am-
plectenda igitur eſt opi.Hugo.qa ſi coniunctus verbis ꝑferatur
onus adiectū in totum adimplebitur;ſi ꝑferatur coniunctus re
vitiabitur in totū;ſi verò ꝯcurrāt,uitiabitur ꝓ parte.Rn̄det Bar.
poſt Ray.ꝙ non eſt faciēda vis,an unus deficiat, qn̄ coniunctus
re concurrit;quia tunc onus cēſetur remiſſum ex tacita volun-
tate defuncti.d.§.ſinautē ad deficientis.Iſta rn̄ſio Bar. non ener-
uat rōnē Pet.qa nos loquimur in dubio;qn̄ aūt cōſtaret re con
iunctū vocari ad portionem deficientem,vel concurrere;tunc
ꝓcederet rn̄ſio Bar.Iſta tn̄ rō non ſatisfacit ex alio, quia nō eſt
gn̄alis;nā ſi nullū onus eſſet adiectū,non ſeruiret hæc rō.Tertia
fuit opi.Io.& Azo.quam ſequitur Bar.ꝙ ambo ſimul cōcurrāt.
Pro iſta opinio.omiſſis leuioribus allegantur duo iura.† Primo
118 tex.in l.ſi quis ita hr̄des.s̄.de hær.inſti.qui vr̄ determinare q. Dr̄.
n.ibi,ꝙ ſi teſtōr ita dixerit,Titius hr̄s eſto,Caius & Męuius æqs
partib.hæredes ſunto;q̄uis vltimi duo,ꝑꝑ ſyllabam,&,videātur
coniuncti;ſi tamen alter ex his decedat,non alteri ſoli; ſed om-
nibus accreſcet,& ſic Titius re tm̄ coniūctus,concurrit cum al-
tero verbis tm̄ cōiuncto.Ad iſtum tex rn̄det Pet.de Bellaper.ꝙ
oēs erant ibi verbis coniuncti, quia inter duas ōrones ſolutas
ineſt punctus loco copulæ,q̄ copula inter ſolutas ōrones poſi-
119 ta,verbalem coniunctionem inducit.† Iſta ſolutio non eſt re-
cipienda,quia *cōis* opi.eſt,ꝙ copula poſita inter ōrones,non ꝯ-
iungat verbalr̄ ꝯ Pet.vt dictū fuit s̄.in 2.q.prin 1.partis.Scđò rn̄.
Sal.diſtinguendū eſſe,An prius vocenť coniuncti verbis; & tūc
procedit op.Pet.& cōis,ꝙ coniunctus verbis ꝑferať coniuncto
re tm̄,vltimo vocato.An prius voceť coniunctus re;& tunc ꝓ-
cedat opi.Io. Azo.& Bar.quia tunc teſtator vr̄ oēs coniunxiſſe,
vt celeriter loquereť,& ita procedit tex.in d.l ſi quis ita.d Iaſ.di
cit,ꝙ intellectus iſte ſibi non placet;qa tex.ille non ſe fundat in
120 ordine; ſed in celeritate loquendi.† Sed tu dicas,ꝙ licet tex.ſe
fundet in celeritate;tamen hæc celeritas colligiť ex ordine, vt
experientia docet:nā in fine magis ad celeritatem ſermonis ꝓ-
peramus,q̄ in principio,quaſi ſermonis ipſa duratione faſtidiū
auditoribus ingeramus.Arctamur ergo fateri celeritatem col-
ligi ex aliqua cōiectura;niſi uelimus dicere teſtatorem indiſtin-
ctè coniunxiſſe uelle,vt celeriter loquereť,qđ non eſt admittē-
dū.Cū ergo non ex alio,q̄ ex ordine coniectura celeritatis col-
ligi poſſe videať,intellec.Sal.vr̄ rōnabilis.Tertio rn̄det Bezut.ꝙ
ibi omnib.accreſcit,qa teſtator celeriter loqui uoluit,non con
iungere;ergo ſi coniungere uoluiſſet,uerbis coniuncto accre-
uiſſet,& nō omnibus.Qđ aūt noluerit coniungere,apparet; qa
teſtator ſm̄ eū,incępit ab ōrone ſoluta.Sed iſta rn̄ſio non ſatis
facit,qa ibi clarè dr̄,ꝙ non tam cōiunxiſſe,q̄ celeriter dixiſſe ur̄.
Et licèt Bezu.dicat ꝙ dictio,tam,ſtat electiuè, tn̄ eſt manifeſta
uiolentia;& ſi aduertas,reincidit in opinio.Salyc.Quartò rn̄det
idem Bezu.ꝙ ibi non erat inter Titium & alios duos ultimos
realis coniunctio,quia illa uerba,æquis partib.tollunt realē cō-
iunctionem.Et ſi dixeris;ꝙ tollunt ipſam realem coniunctionē
inter duos ultimos tm̄.Rn̄det,ꝙ illa uerba,æquis partib. referū
tur ad oēs.Nulla ēt erat coniunctio uerbalis;quia teſtator no-
luit uerbis coniungere;ſed celeriter loqui.Iſte intellec. non pla
cet d.Iaſ.qa adiectio, æqs partib. refertur ad oēs poſitos in ea-
dem ōrone,non diuerſa,ut s̄.per Bar.in 2.q.2 q.princi.1.partis.
Mihi ēt non placet,dum dicit,ꝙ non erant uerbis coniuncti, ꝑ
ea q̄ ibi dixi,& ſtatim ſubijciam.Secundò rn̄det d.Iaſ. ꝙ Titius
non erat coniunctus re;quia erat inſtitutus ſine partib. l. item
qđ Sabinus.§.1.s̄.de hr̄d inſt.Nam inſtituendo primo Titium,
cenſetur eum inſtituiſſe in toto aſſe: inſtituendo poſtea alios
duos,ur̄ tranſire ad dipondiū;quo caſu dn̄r inſtituti in diuer-
ſis aſſibus,ergo ſunt re coniuncti.Iſte intell's eſt oīno refutād',
121 † qua teſtōr nunq̄ crediť tranſiuiſſe ad dipondiū, niſi prius di-
uiſus ſit totus as ꝑ uncias.d.l.itē qđ Sabinus,& probať in l.tripli
ci.ff.de uer.ſig.Vltimò tenēdo opi q̄ s̄.defenſaui,ꝙ illa adiectio
122 † ęquis partib relata ad oēs opereť,ꝙ oēs ſint uerbis tm̄ ꝯiūcti,
ēt ꝙ ſit geminatū principale uerbum.ille tex.nihil facit ꝓ Io.&
Azo.& ꝓ illa mea opinio.ur̄ caſus in d.l.ſi qs ita.Nā ibi illa adie
ctio,æqs partib.ōpat ꝙ teſtōr uoluerit oēs uerbalr̄ cōiungere;
nō ſecus,ac ſi dixiſſet, Titius hr̄s eſto,Caius hr̄s eſto,Mæuius hr̄s
eſto æqs partib.hoc caſu oēs eſſent uerbis coniuncti,ut dixi, &
in uiriles uocati,l interdū,de hęr.inſ.Pone mō,ꝙ dixeris, Titius
hr̄s eſto,Caius & Męuius æqs partib.hr̄des ſunto, an Caius, &
Mæuius ſibi erunt tm̄ uerbis coniuncti, ut ſic portio unius ac-
creſcat alteri,& non ēt Titio? Vr̄ ꝙ ſic, qa ſyllaba, &, importať
ꝯiunctionē.Sed Pōpo.decidit oīb.accreſcere.Nec ob.ꝙ ſyllaba,
&,denotet ꝯiunctionē:qa duos ultimos ꝯiunxit ꝑ ſyllabā,&,ut
celeriter loquereť,qđ apparet ex illa adiectiōe, æqs partib. poſt
oīum inſtōnem adiecta.Ex qua colľr,ꝙ oēs uoluit coniūnge-
re,& æqs partib.uocare.Iſtū eſſe puto uerū ſenſum illius tex.Se
123 cundò ꝓ hac opi.†allegať terribilis tex.in l.Mæuio,in prin.s̄.tit.
ꝓx.ubi teſtōr ita legauit,Mæuio dimidiā, Seio partem dimidiā
lego intelligendo de alia dimidia,eūdē fundū Titio lego, ſi Se
ius ꝑdeceſſerit,portio ſua oīb.accreſcit; & tn̄ Titius erat re tm̄
coniunctus,Mæuius uerò uerbis.Iſtū intellm̄ tanq̄ magis ami-
cum literæ,ſequiť Pau.de Caſt.approbando opi.Io.& Azo. Ad
iſtum textū danť uarię rn̄ſiones, & varij intell's,intm̄ quod Pe.
de Bellaper.qui melius intellexit iura,q̄ aliquis de mundo,atte-
ſtať ſe uicib.octo legiſſe hāc legē,& nūq̄ intellexiſſe. *Cōis* intelle
ctus eſt,ꝙ ibi oēs eſſent re tm̄ coniuncti, & ſm̄ iſtum ſenſum
oportet dr̄e,ꝙ eadē dimidia fuerit Mæuio,& Seio relicta; ſed
apud me iſte intell's nullā hēt ſpeciē ueritatis:tū qa eo attento,
tex.male dixiſſet partes fundi,& totum legatū fuiſſe. Expōnere
aūt partes,id eſt,partē,nihil aliud eſt, q̄ lr̄am uiolare. Secundò,
quia intelligendo de eadem dimidia, Mæuius,& Seius fuiſſent

re & verbis ꝯiuncti, & sic Mæuius debuisset pferri Titio re tm̄
ꝯiuncto. Plures alij intellec. tradunt hic ꝑ Moder. Nouiſ. verò vi
si fuerũt inueniſſe verũ intellm. Dñt ergo, ꝙ Seius & Mæuius
erãt re & verbis diſiũcti; & ſic voluit ꝙ in tex. deficiat vnũ ver-
bũ, lego, & ꝙ alia dimidia eſſet Seio relicta. Titius aũt erat re tm̄
ꝯiunctus, iã vocatus ad totũ, diuerſa orone. Pro iſto intellũ fa-
cit, qa ex rõne ibi poſita apparet, ꝙ partes ſeparatim, & totus fũ
dus legatus fuit; ſi partes ſeparatim legatæ fuerũt; ergo in diuer
ſa orone. Sed ꝯ iſtũ intellm̃ vnũ obſtat, qa ſi Mæuius & Seius
erãt diſiũcti, & Titius erat re ꝯiunctus, ergo Titius debuit pfer-
ri, l. vnica. §. ſi verò qdam. C. de cad. tollẽ. ab iſto arg. Nouiſſimi
ſe defendũt, dicẽtes verũ eſſe, ꝙ ꝯiunctus re, pfert oĩno diſiun-
ctis. Verũ in caſu illius l. Mæuius & Seius, erãt aliquali ꝯiunctio-
ne reali ꝯiuncti, ex eo ꝙ partes ad oculum demſtrari nõ poterãt,
cũ eſſent indiuiſæ; & ꝑ hãc qualẽ qualẽ ꝯiunctionẽ ꝯcurrunt.
Et ſi hoc vltimũ verum eſſet, oĩa plana forẽt. Sed ſ. demſtraui, ꝙ
iſta qualiſqualis ꝯiunctio nihil operat̃ q̃tum ad ius accreſcendi.
124 cogitabis ergo ſup intellũ illius legis. Tertiò q̃rit Bar.† An ꝯiũ-
ctus excludat ſubſtitutũ? Ex cuius dictis facias vnã ꝯclõnẽ, ꝙ ſub
ſtitutus excludit ꝯiunctũ, l. 1. §. ſi duo. inf. de bon. poſſ. ſ̃m tab. d. l.
vnica. §. in primo. & in §. ꝓ ſcdo. & auc. hoc amplius. C. de fideic.
Rõ eſt ſ̃m Iaſ. & alios; qa expſſum facit ceſſare tacitũ, l. cũ filio. §.
filio. ſ. de vul. & pup. Expreſſa ergo ſubſtõ faciet ceſſare ius accre
125 ſcẽdi, † qđ eſt q̃dã tacita ſubſtõ, l. ſi Titio & Mæuio. §. Iulia. ſ. ti.
ꝓx. Iſta rõ licẽt *cõiter* teneat̃, non vr̃ vera, qa ẽt tacita ſubſtõ facit
ceſſare ius accreſcẽdi, l. fi. in ver. parte. C. de hr̃d. inſtit. Conſidera
ergo, ſi dici poſſit ꝙ ſubſtitutus pfert ꝯiuncto. Quia ad hoc vt ꝯ-
iunctus admittat̃ ꝑ ius accreſcẽdi, oportet ꝙ portio ꝯiuncti de-
ficiat abſolutè, l. ſed cũ patrono. inf. de bon. poſſ. ꝯ tab. & ad hoc
vt admittat̃ ꝑ ius non decreſcendi, oportet ꝙ ceſſet ꝯcurſus d. l.
vnica. §. ſi verò nõ oẽs. verũ ſubſtituto ꝯcurrente, ꝯcurſus nõ ceſ
ſat; & portio nõ deficit, ergo &c. Et ſi dixeris, ꝙ imò deficit por
tio ꝯiũcti. Rñdeo, nõ deficit abſolutè; cũ ſubſtitutus repleat
pſonã ꝯiuncti in illa portione, d. l. fi. ibi, in locũ parteq;. & facit
126 reg. ſubrogatũ, l. ſi eũ. §. qui iniuriarũ. ff. ſi qs cau. † Iſta ꝯclõ, vt di
xi, ampliat̃, vt ẽt tacitè ſubſtit. pferat̃ ꝯiuncto, d. l. fi. & ibi Bal. &
Ale. no. Quã ampliationẽ reſtringit d. Iaſ. hic, niſi ꝯiunctus eſſet
pſona veriſimiliter magis dilecta a teſtõre, q̃ ſubſtitutus, l. fi. C.
de inſti. & ſubſti. vbi tacita pup. non admittit ꝯ matrem. Iſta fallẽ-
tia ita gñaliter intellecta nõ vr̃ vera; qa ea attenta, ſequeret̃ ꝙ ꝯ-
iunctus dẽret indiſtinctè pferri; qa inſtitutus pſumit̃ magis dile
ctus, q̃ ſubſtitutus, l. Publius, §. fi. inf. de cond. & dem. Coniũctus
re, dr̃ in totũ inſtitutus; expreſsè ergo deberet pferri. Dicamus
ergo cũ Pau. de Caſt. ꝙ deci. illius tex. ꝓcedit ſpalr̃ fauore mr̃is:
127 † vr̃ tñ extendenda ad filiũ teſtatoris ꝯiunctũ, vt ipſe ſit pferen-
dus tacitè ſubſtituto, ſicut mr̃, ꝑ ea q̃ tradit d. Iaſ. in l. ſi poſth. §.
qđ vulgò, in fi. ſ. de lib. & poſth. & ꝑ ea, q̃ dixi poſt Bar. in l. 1. col.
128 pe. ſ. de vul. & pup. Iſta ꝯclõ litat̃ ꝑ Bar. † vt ꝓcedat, niſi ex conie
cturis poſſet aliqualiter apparere de ꝯria voluntate teſtõris, per
tex. in l. quidã teſtõ. ſ. de vulg. & pup. vbi ex diſtributione totius
hr̃ditatis inter ſubſtitutos, elicit̃ coniectura, ꝙ ita demũ vocati
dicant̃ ſubſtituti, ſi inſtõ deficiat in pſona oĩum. Nouiſ. dñt, ꝙ il
le tex. non ꝓbat; qa ibi non apparet, ꝙ inſtituti eſſent coniuncti;
imò tex. innuit, ꝙ eſſent diſiuncti. Sed nõ aduertũt, ꝙ ſi diſiun-
ctus pfert ſubſtituto ex ꝯiectura de qua ibi; ꝙ à fortiori debet ꝑ
ferri ꝯiunctus. Itẽ dicũt; ꝙ facta erat ſubſtõ, caſu quo oẽs inſtitu
ti hr̃des non eſſent; & ſic ꝯiunctus excludit ibi ſubſtitutos, qa nõ
euenit caſus ſubſtõnis. Sed nec iſtud ſtringit, qa ad cognoſcen-
dũ, ꝙ caſus ſubſtõnis nõ euenerit, ille tex. ſe fundat in pal. ꝯiectu
129 ra. Scđò litat̃, † qñ fcã eẽt ſubſtõ plib. collectiuè, vel copulatiuè
vel indefinitè, vel ꝑ dictionẽ, neq;, vt latè tradit in l. hr̃des mei. §.
cũ ita. inf. ad Treb. & dixi poſt Bar. in l. 1. in 5. q. prin. vbi feci 8. cõ
clõnes. ſ. de vul. & pup. Iſta tñ nõ eſt propriè tal. vt aduertit Iaſ.
130 Tertiò litat̃, † niſi ipſi ꝯiuncti, eſſent inuicẽ ſubſtituti, ſ̃m Iaſ. per
tex. in l. ex teſtõ. C. de impu. Sed nec iſta eſt ꝓpriè fal. ſi rectè cõſi
deres. Iuxta hanc concl. dubitat Bar. An ſubſtõ inutilis, vel ineffi
131 cax † impediat ius accreſcẽdi? Et ex eius dictis potes facere ꝯclõ.
affirmatiuam. Subſtõ inutilis, vel inefficax, impedit ius accreſcen
di, l. pe. in 2. rñ. ſ. de iniu. rup. & irri. teſt. vbi ſi ſubſtõ vitiet ex cã ꝑ
teritionis, portio deficiens non accreſcit ꝯiuncto, imò teſtm̃ an
nullatur in totum. Ad iſtum tex. dici pt̃ ꝙ loquit̃ in caſu ſpecia-
li, qñ cã annullatio eſt deſtinata ad reducendam rem ad cam in
teſtati, vt dicit Bar. Scđò pro conclu. allegatur rõ. Teſtõr pt̃ ꝓhi
bere ius accreſcendi, l. dñs. §. 1. & ibi gl. ff. de vſufru. Sed cũ teſtõr
dat vni coniuncto ſubſtitutum, tacitè vr̃ ꝓhibere ius accreſcen-
di, d. §. ſi duo. Et ſi dixeris, ꝙ ille §. ſi duo, intelligitur de ſubſtitu-
tione valida, non aũt de inualida, ar. l. non putauit. §. non quis. ff.
132 de bon. poſ. ꝯ tab. Rñdet Bar. ꝙ † ad tollẽdam diſpõnẽ, quam ſo-
la voluntate ꝓhibere pt̃ teſtõr, ita demonſtrat̃ ꝓhibitio ꝑ actũ
inutilem, ſicut per vtilem, l. planè in prin. ſ. de le. 1. l. & ſi transfe
ram. inf. de adim. leg. Si volumus ſcire vtrum hæc ratio ſit vera,
oportet duo diſcutere. Primò, an teſtator poſſit prohibere ius
accreſcendi. Scđò, an actus inutilis ita operetur demonſtratio-
nem voluntatis, ſicut vtilis. Iſta duo incidẽter occurrũt, iõ ſum-
133 mariè expediam. Circa primũ facias duas ꝯclu. † Prima, in lega-
tis particularib. & fideicom, vſibus teſtator pt̃ prohibere ius ac-
creſcendi, ita ꝓcedit gl. in d. l. dñs. § 1. quã doct. vbiq; ſequunt̃.
Rõ, quia dato, ꝙ fideic. deficiens non accreſcit coniuncto; non
ꝓpea ſequit̃ inconueniens rr̃æ l. ius nr̃m. Vñ cũ talis ꝓhibitio ꝯ-
cernat tenorem teſta. & non ſolennitatẽ, ꝯcludendum eſt, ꝙ te
134 ſtõr pt̃, iuxta ea q̃ diximus in l. nemo pt̃. ſ. de leg. 1. Scđa ꝯclo † in
inſtitutionib. teſtõr non pt̃ prohibere ius accreſcendi; & iõ vi-
tiata ꝓhibitione locus eſt iuri accreſcendi, ſ̃m gl. in l. ſi cõis ſer-
uus ab extero, quã ibi Ang. Im. & Pa. de Ca. approbant. ſ. de acq.
hære. Eſt verum, ꝙ in hoc puncto reperiunt̃ quinq; opi. quas la
tè proſequitur Imo. in l. 1. §. ſi ex fundo, ſ. de hære. inſti. Phil. de
Peru. in c. ſi pr̃. col. 14. & ſeq. de teſta. in 6. Iſta tñ eſt *cõis*, & eam
cõem appellat d. Ale in l. ſi qs priore. inf. ad Treb. & Cur. ꝯſi. 75.
And. de Caſa noua. Et rõ eſt, ne ſequat̃ inconueniens d. rr̃æ l. ius
nr̃m. Ego tñ non recedere ab opi. Bar. in d. l. quoties. §. ſi duo. ſ.
135 de hær. inſt. vbi tenet, † ꝙ ꝓhibitio valet; & res reducit̃ ad cãm
inteſtati, ſi poſſit apparere vel expreſſe, vel tacitè, ꝙ prohibitio
fuerit facta fauore venientium ab inteſt. Et ſp intelligerẽ factã
fuiſſe fauore veniẽtiũ ab inteſt. quoties in teſtõ facta ſit in re
certa, ꝑ tex. in d. §. ſi duo. Hanc aũt ꝯcluſ. intelligo procedere in
dub. & quoties inſtõ facta fuit in quota, l. ſi qs ita hr̃s inſtitutus.
ſ. de hær. inſt. † Circa ſ̃m facias ꝯclõnem, ꝙ actus inutilis, ita de-
136 monſtrat voluntatẽ, ſicut vtilis, l. & ſi transferã, inf. de adim leg.
l. planè, in prin. ſ. de leg. 1. & l. fi. ſ. de reb. eor. Iſta ꝯclo limitat̃ ſe-
ptẽ modis ꝑ Iaſ. in d. l. planè. Inter cæteras limitationes declarãt
ꝯclõ, vt ꝓcedat in voluntate expſſa; ſecus in tacita, ſ̃m Bar. in l. ſi
iure. in 1. opp. ſ. eo. de qua l. Bar. hic opp. & do. Iaſ. & añ eũ Rap.
Com. impugnat hãc reſtrictionẽ ꝑ tex. in l. ſicut. ibi, tacitã adẽ-
ptionẽ, iuncta d. l. & ſi traſferam. de adim. leg. Et ꝯ, ego ẽt indu-
co hãc ꝯclõnẽ hic factã ꝑ Bart. ꝙ ſubſtõ inutilis impedit ius ac-
creſcendi; & tñ ex inutili datione ſubſtituti, colligit̃ ꝓhibitio iu-
ris accreſcendi tacitè, & non expſsè. Et in iſto puncto Bar. in d. l.
ſi iure, vr̃ ſibi ꝯriari. Nã in 1. opp. vult Bar. ꝙ adẽptio, de qua ibi,
non reſultet ex actu inutili; qa tacitè colligit̃ non expreſsè. Et po-
ſtea in fi. vult idẽ Bar. idem eſſe, ſi in teſtõ inutili ſit adiecta clã,
Caſſans, & irritans. Rap. Cõ. in d. l. planè. ſentit aliã ſol. ꝙ ex actu
inutili non colligat̃ voluntas oĩno tacita; & ita ꝓcedit tex. in d.
l. ſi iure. Sed ſi ex verbis aliquo mõ colligi poſſit voluntas; licẽt
ꝑ indirectum; tunc ex actu inutili oñdit̃ tacitè voluntas; & ita
procedit nr̃a ꝯclõ, & tex. in d. l. & ſi transferã. Et tenendo hãc ſo.
oportet dicere, ꝙ ſi in ſcđo teſtõ inutili ſit clã, Caſſans & irritãs
ꝙ tunc intelligerent reuocata legata facta in primo teſtõ vali-
do ꝯ Bar. ibi in fi. Vltimò ꝯſidera, ſi dici poſſit, ꝙ in d. l. ſi iure, ex
ſcđo teſtõ inutili non adimunt̃ legata facta in primo vtili; qa in
vtroq; teſtõ legata fiũt eidem perſonæ. Et rõ eſt, quia repetitio
legatorum in perſona eiuſdem, oñdit enixam voluntatem le-
gãdi; qa repetitio ſi adẽptionem induceret, in caſu inualiditatis
ſcđi teſti, operaret̃ ꝯrium effectũ, ꝯ l. rem legatã. inf. de adim. leg.
Sed iſta ẽt ꝯſideratio tollit̃ ꝑ illũ tex. ibi, & ſi nihil oĩno ſit reli-
ctum. Rñdendo ad principalem concl̃onem (quæ ſtãtibus iſtis
137 duobus incidentibus, vera eſt) eã intellige procedere, † qñ vnus
fuit inſtitutus, & alius ſubſtitutus; ſecus ſi eadem perſona ſubſti
tuta ſit, & inſtituta, l. pen. in 2. rñſo. ſ. de iniuſto rup. & irri. teſta.
ſ̃m Bar. & alios *communiter* hic. Sed Nouiſ. dñt, ꝙ iſte tex. non ꝓ-
bat, qa non apparet, ꝙ ibi cohr̃s admittat̃ ad portionẽ alterius
cohr̃dis magis ex iure accreſcendi, q̃ ex ſubſtõne. Vñ ipſi intelli
gunt, ꝙ admittat̃ ex capite ſubſtitutionis, ꝓut intellexit ibi gl. in
ver. puto. q̃ vult, ꝙ poſthumus dicat̃ exhr̃datus ẽt à gradu ſub-
ſtitutionis; qa in ſcđo gradu eadem reperitur perſona ſubſtitu-
ta, quæ fuit inſtituta in primo gradu, à quo poſthumus fuit ex-
hæredatus. Sed ab iſta rõne Bar. & alij, ibi ſe defendunt; quia ex
hr̃datio fit à gradu, & non à perſona, l. 3. §. filius. ſ. de li. & poſth.
Cũ igit̃ poſthumus non fuerit ibi exhr̃datus à gradu ſubſtitutio
nis, bñ ſequit̃ ꝙ ſubſtitutio eſt inutilis. Scđò inſtãt Nouiſ. Nam
ſi dicamus ſubſtõnẽ ibi eſſe inualidã, ſequit̃ ꝙ locus debeat eſſe
poſthumo, vt dr̃ in prin. l. Conſtat aũt, ꝙ poſthumus ſibi locum
non facit; ergo ſubſtõ valet. Ad iſtud rñdent etiam Bar. & Pau.
ibi, ꝙ poſthumus ſibi locũ non facit, quia teſtõr ſubſtituẽdo in-
ſtitutum, cenſetur confirmaſſe ius ſubſtituendi, non ãt ꝓhibuiſ
ſe, qđ ſtare non pt̃, qñ teſtõr ſubſtituit alium q̃ inſtitutũ. Et iſta
eſt ratio diuerſitatis inter primum caſum illius leg. & ſ̃m. Ego
verò aliter intelligo ſequendo Bal. ibi, ꝙ cohæres admittatur, tam
ex iure accreſcendi, q̃ ex iure ſubſtõnis, qđ patet ex aduerſatiua
138 ſed, † qæ diuerſificat ius & factum, l. marito. ff. ad leg. Iul. de adul.
& no. per gl. in l. hoc amplius. §. de ijs. ff. de dam. infect. Et ſic in
2. rñ. deciditur, ꝙ ſubſtõ non irritatur; alioquin non rectè adu er
ſaret̃ in iure. Et ſi dixeris. Si valet ſubſtõ, ergo tex. ille non ꝓbat.
rñdebo tibi ſtatim. Secundò Bar. pro iſta fallen. alleg. tex. cum
gl. in l. ne quis. §. hr̃s. ſ. de acq. hær. quem tex. dicit Iaſ. hic nihil fa-
cere, qa ibi vtrunq; ius, ex teſtõ, & ab inteſtato competit hæ re-
di. In caſu nr̃o pſupponitur ſubſtõnem inualidã fuiſſe. Item ius
teſta-

testi,& ab intestato,sunt incompatibilia. In casu nro ius substitutionis,siue accrescendi pñt ɔcurrere. Tu ɔsidera,ꝙ si per ɔcessionẽ alterius remedij validi & ɔrij non tollunt alia remedia,vt dr in d.§.hrs,multominus tolli dẽnt ꝑ ɔcessionẽ alterius remedij inualidi & incompatibilis. Et hoc mõ ꝓcedit fundm̃ Ias. Tertiò Bar.alleg.tex.in l.si qs hrs institutus, eo.ti. de acq.hær. q tex. ꝓbat in illa implicatiua,erit quoq; hrs ex substõne;& sic vtroq; iure. Sed aduerte, qa hoc mõ tex.loquit de substitutione valida; vñ non facit. Sed dicas facere; qa si in eadẽ ꝑsona substõ valida non excludit ius accrescẽdi,à fortiori nec inualida. Vltimò Bar. alle.rõnem; qa in eadẽ ꝑsona facta est substõ ad ampliandũ ius accrescendi; ergo nõ dẽt operari diminutionẽ, l.rem legatam. inf.de adim.leg. Ias.dicit,ꝙ ista rõ pt retorqueri,eo ꝙ substõ expressa facit cessare tacitã,q̃ ꝓuenit ex iure accrescendi,l.cũ filio.
139 §.filio.s.de vulg.& pup.†Sed tu rñdeas, ꝙ expressum non facit cessare tacitũ,qd̃ pinguius ꝓuidet,q̃ expressum, & ita rñdet Pa. de Cast.in l.in testõ.C.de impub. & facit doct. Bar.in l.in ꝓuinciali.§.1.ff.de no.ope.nunc. Et si institeris,ꝙ attenta hac rõne,in distinctè substõ non dẽt excludere ius accrescẽdi; ẽt ꝙ esset substitutus extraneus,& non institutus; qa per ius accrescendi pinguius ꝓuidetur voluntati testatoris,cũ portio accrescat inuito. Rñ.ꝙ tunc,qñ est substitutus extraneus,ius accrescendi non ꝓuidet,prout voluit testator; & iõ expressum facit cessare tacitũ oĩno diuersum. Sed qñ est substituta persona instituta,ius accrescendi eo.mõ prouidet,& pinguius prouidet;iõ expressa substõ non facit cessare tacitã;& ita dẽs intelligere rõnẽ Bar. Nõ omitto,ꝙ Pau.de Cast.& d.Ias.in l.quidã testõ.s.de vul.& pup.faciũt ɔclõnem ɔ.per illũ tex.& limitãt;nisi substõ sit inutilis pteritione filij per tex.in d l.pen. Ex p̃missis habes, ꝙ coniuncti eadem ɔiunctione concurrunt;nisi qdã sint ɔiuncti ꝑ collectiuã,& alij ꝑ copulatiuã. Scdõ hẽs,ꝙ coniunctus pfertur oĩno disiunctis. Tertiò hẽs,ꝙ ɔiunctus verbis,præfertur coniuncto re. Quartò ꝙ substitutus pfert ɔiuncto. Quintò,ꝙ ɔiũctus pfertur ei,à quo est relictũ §.in primo.& §.pro scdo.C.de cad.toll.nisi in casibus de quibus inf.dicet. Videamus ergo casus, in quib. cessat ius accrescendi;& sic transeamus ad tertiã q.principalẽ Bar. huius se-
140 cundæ partis. Primus casus est,†qñ ɔiunctus facit partẽ; licet nõ admittat ad partẽ;hoc casu nõ hẽt locũ ius accrescendi,l.hmõi. §.si Titio.s.de leg.1. Et hic casus plures alios in se ɔplectitur, vt declarat Bar.in d.§.si Titio,quorũ primus est in d.§.si Titio. Qñ legata fuit Seio & Titio res ꝓpria ipsius Titij; licet.n.Titius nõ admittat ad partẽ iure legati; qa in re ꝓpria nõ valet;facit tñ partẽ iure retentionis. Scdus est in l.plane.§.si coniunctim.eo.tit.s. de leg.1.qñ ɔiunctim legatur Titio, & seruo ꝓprio testatoris. Tertius est in l.si mihi purè.s.ti.proxi.qñ ɔiunctim legat Titio, & seruo proprio ipsius Titij. Et horum casuum rõ est; qa portio serui non deficit ipso iure,nã ipsi seruo legatũ debetur nãliter,l.si id,qd.ff.de ɔd.inde. Quartus est,qñ legatur Titio,& alteri indigno,l.si Titio & ei.s ti.prox. Sed hic casus non propriè comprehenditur in p̃missis,qa loco indigni fiscus admittitur ad par
141 tem. Scds principalis casus est†in legato non reiterabili,vt in legato alimentorũ pluribus coniunctim relicto,in quo cessat ius accrescendi,l.dñs.§ si.cũ gl.ff.de vsufru.l.pe §.1.inf.ad leg.Falc. sequuntur doc.hic,& d.Ias.in l.q quartã. §. si qs vnã.s.de leg.1. & in l.1.C.de test.mil.& in l.1.§.1.ff.si quis ius dicen.non obtem. ꝑ rõnem,q̃ fuit Bal.in d.l.dñs. Quia in legato alimentorũ inest taxatiua; & in legatis taxatiuis cessat ius accrescendi, l.Lucius. §.q̃ habebat,inf.ad Treb. Alia,vt procedat ẽt in legato alimentorũ facto pluribus pauperibus;& sic ad pias causas,s̃m Bal.in l.1.col.
142 17.C.de sacros. eccl. Item ampliat ẽt in legato annuo facto pauperibus; qa tale legatum tacitè intelligitur factum pro alimentis,s̃m gl.Bar.& alios *cõiter* in l.cum ij. §.si in annos. ff. de trans. Et sic hæc conclo procedit non solũ in legato alimẽtorum ex
143 presso,sed ẽt in tacito. Tertius casus principalis, † in quo cessat ius accrescẽdi,est in ɔiuncto de iure spãli, q non hẽt beneficiũ iuris accrescendi,l.mulieri & Titio.inf.de ɔd.& dem. Circa istũ casum videnda sunt tria. Primò,an ille tex.probet. Scdõ q̃ sit rõ.
144 Tertiò,an indistinctè probet. Ad primum,†gl.Bar.& doct.*cõiter* tenent,ꝙ pbet in fi.dum ibi dr,si Titius repudiauerit,nihil proderit mulieri,q̃ admittit ad suam portionem de iure spãli;eo ꝙ nupsit ɔ voluntatẽ defuncti;& sic ɔdõ legati defecerat,quo casu de iure cõi mulier nihil debebat hẽre, nec ẽt Titius. Quia tñ in ꝑsona mulieris reijcit ɔdõ,iure spãli mulier ɔsequit suã partẽ sed non partẽ coniuncti repudiatã. Et hoc mõ est ibi casus singularis,s̃m Bar.qui magnũ testũ dicit se fecisse hic. Subtiles Sen. ibi dñt,ꝙ illa l.decidit totũ opp.& iõ faciunt decisi.ɔ.sequitur d. Ias.hic. Et iste fuit intellec.Raph.Co.& Pa.de Cast.ibi, licet Soc. latius declaret. Quod aũt Papi.ibi velit,ꝙ mulier hẽat bñficium iuris accrescẽdi;& sic partẽ Titij, ꝓbat ibi qñ Titius viuit, & in eo.statu ꝑmanet,mulier partẽ habebit;ergo à ɔ.Titio mortuo vel capite diminuto,habebit totũ.ita.n.denotat verbum,q̃diu,
145 l.1.in fi.de ven.inspi.†Et ꝙ ibi sumẽdũ sit arg.à ɔ.patet; qa alias illa verba,q̃diu,&c.nihil operarent in sensu directo. Quo casu in distinctè ẽt in correctorijs licitũ est argu.à ɔrio sensu,l.nulla nisi emensis,iuncta auth.diaconissam.C.de epis.& cler.auc. ex testõ,& ibi Lud.& Mod.not. C.de colla. Scdõ inducit ille tex. in rõne,q̃ sequitur. Tm̃.n.mulieri beneficio legis concessum est, q̃tum si paruisset ɔdõni;sed si paruisset,totũ habuisset per ius accrescẽdi post mortẽ Titij,vel capitis diminutionẽ;ergo dẽt habere totũ,ẽt si non paruit. Et tenendo istum intellm̃,non ob.si dicat,ꝙ sequeret,ꝙ mulier deberet hr̃e totum ꝑ ius accrescendi,ẽt viuẽte Titio,in cuius persona deficit ɔdõ;qa rñdet,ꝙ si paruisset,Titius verisilr̃ acceptasset partem suam in vita; vñ co viuente,mulier non dẽt hr̃e bñficium iuris accrescẽdi, ne sit melioris ɔdõnis non parendo,q̃ parendo;& ne sit in facultate mulieris auferre partẽ à Titio ɔiuncto,non parẽdo. Et si institeris, ꝙ attenta hac rõne sequeret dicendũ,ꝙ mulier nõ deberet hr̃e bñficiũ iuris accrescendi,ẽt post mortẽ Titij;qa si paruisset,Titius acceptasset partẽ suã.Rñ. post Soc.ꝙ ille tex.loquit in legato vsusfr.in quo hẽt locũ ius accrescendi; ẽt post acquisitionẽ, l.1.§.interdũ.ff.de vsufr.Et hucusq; intellect.istorũ est clarus;sed cauda illius legis totũ turbat. Nã si ꝑ repudiationẽ Titij,mulier non hẽt ius accrescendi; ergo nec per mortẽ, vel capitis diminutionẽ. Stringe fortius. Si Titius repudiasset, eo casu quo mulier paruisset,ꝓculdubio fuisset locus iuri accrescendi;ergo stãte intellec.Soc.idem dicendũ,si non paruit; cũ tñ bñficio legis mulier cõsequat,q̃tum si paruisset. Istud ɔstat esse falsum,& expressè ɔ illũ tex.ergo eorum intellect. est falsus. Sed tu defendas hunc intellec.& dicas,ꝙ maximè refert,an Titius repudiet post defectã ɔdõnem, vel moriat, seu capite minuat; nã repudiatio facta post defectũ ɔdõnis, non ꝑsumit liberè facta. Sed qa gratiosè relaxat,qd̃ hri non pt,est necessitas;& iõ mulieri nõ accrescit;qa si mulier paruisset,nõ est credendũ,ꝙ Titius repudiasset sed potius ꝑsumitur,ꝙ acceptasset. Quæ rõ cessat,qñ Titius moritur,vel capite minuitur; qa ẽt ꝙ mulier paruisset ɔdõni, nihilominus morte,vel capitis diminutione secuta, locus fuisset iuri accrescendi,vt in vsufructu,d.§.interdũ. Et intellectus iste mihi magis placet;tũ qa ɔcordat cũ cõib.rñsis;tũ qa nãlibus fundamẽtis innitit; tũ ẽt qa est magis amicus lr̃æ. Insuper ɔsidera, ꝙ ille tex.loquitur in coniunctis re,& sic iure non decrescendi,qd̃ in distinctè locum hẽt;ẽt ꝙ ɔiunctus succedat de iure spãli,vt fate
146 tur inf.Bar.& ibi dicam. Retenta tñ cõi,venio ad ij.& q̃ro,†q̃ sit rõ.Soc.in d.l.si mulieri, & Ias.hic referunt varias rõnes, sed tres tñ sunt prin. Prima qa dispensationes sunt odiosæ, & restringẽdæ,c.1.de fil.presby.in 6. Sed ista rõ pt euitari;qa dispensationes extendunt ad ɔsecutiua,s̃m gl.in c.qa in tm̃,de præb. Ius aũt accrescendi dr̃ esse de ɔsecutiuis ad portionẽ legatã, l.si qs hrs institutus.in ver.sunt.n.appendices pñtis instõnis.s.de hær.insti. & in l.si Titio.ff.de vsufr. Scda rõ;qa ɔ voluntatẽ defuncti nõ dẽt fieri accessio. Sed istud ɔcedo,si de ɔria voluntate manifestissimè constet,als non,l.quoties.§.si duo.s.de hær.inst. In casu isto
147 non apparet manifestissimè,ergo &c.†Imò voluntas defuncti in dub.ꝑsumit conformis volũtati legis,vt ꝑ Bar.in l.hr̃des mei. §.cũ ita.inf.ad Tre.& attenta hac rõne,non ẽt dẽret portio legata.Tertia rõ,qa deficit ɔdõ,& sic legatũ ꝑ portione coniũcti deficiente,nõ vr̃ factũ. Vñ qd̃ nõ fuit legatũ,nõ pt accrescere, l.in testõ.inf.de cõd.& dem. Sed ẽt ista rõ confundi vr̃ ꝑ tex in l.hęc scriptura,& in l.si separatim.inf.de cond.& dem. Nisi dixeris,ꝙ illa iura loquunt in ɔiunctis re,& sic in iure non decrescendi,ɔ cdo verò loquit in coniunctis verbis tm̃, & sic in iure accrescen-
148 di. Circa 3.dicas,ꝙ ista cõclo recipit q̃plures declarationes.†Primò declara,vt procedat,qñ cõiũctus succedit de iure speciali ɔ voluntatem defuncti,secus qñ succedit s̃m volun. l. filium.§.fi. & ibi Bar.inf.de leg.pst.sequunt *cõiter* alij,& idem tenet d.Alc. consi.20.Viso ꝓcessu,col.pe.lib.1. Sed Ias.hic instat, dicẽdo ꝙ ille tex.non probat. Ego autem non insisto; quia tandem ipse fatetur,ꝙ sua fundamenta nihil ob.Soc.etiã in d.l.mulieri,dicit ꝙ ille tex.non probat;quia illa verba in fi.posita, si non legatarijs &c.debẽt intelli,si non.i.quatenus non,l.Stichũ,qui meus erit, s.de leg.1. Sed etiam ista consideratio non placet; qa illa verba referenda sunt ad illationẽ,q̃ hoc mõ ẽt non rectè sequeret,nõ
149 aũt referenda sunt ad dictum præcedens. Istã fall.sublimita,†vt procedat,qñ coniunctus succedit s̃m voluntatẽ,& ẽt ille à quo legatum petit,succedit s̃m voluntatẽ,vt in casu d.§.fin. Secus si succedens de iure speciali petat legatũ ab eo,qui succedit ɔ voluntatem,d.l.filiũ.§.legata.& l.3.ver.& si coniunctim.eo.ti.quæ iura ibi Bart.& hic,& in d.l.mulieri. dicit sic esse concordanda, & cũ Bar.concordant alij *cõiter*. Sed d.Ias.insurgit,dicens ꝙ ista concordia est ɔ oẽm rõnem. Quia melioris conditionis nõ debet esse succedens ɔ volũtatem,à quo petunt legata conseruata,q̃ succedens s̃m voluntatẽ, l.maximũ vitium, C.de libe.præt. Sed tu rñ.ꝙ quantũ ad obseruandã voluntatem testõris,æquius & rõnabilius est,vt succedens s̃m voluntatẽ, efficacius teneatur, qa voluntatẽ semel approbauit,reg.quod semel, de reg.iur. Secundò dicit d.Ias.ꝙ tex.in d.§.si coniunctim,nõ probat ponderando aduersatiuam cũ copula. Dictũ.n.fuerat in §.præcede.ꝙ

legatum

legatū factū seruo vnius ex liberis testatoris,non ꝯseruat̃ ꝑ edictū de leg.ꝓst.q̃a solum q̃ritur,cui honor habitus sit,non cui legatū acquirat̃.Sequit̃ aduersatiua,Sed si vni ex filijs,& extraneo relictū sit,portio filij ꝯseruat̃,& non portio ꝯiuncti;q̃a in ea parte honor filio habitus non fuit.Tu aduerte,q̃a istud non facit ꝯ ꝯclonem Bar.q̃n petit̃ legatum ab eo,q succedit ꝯ voluntatem testatoris;sed ꝯclonē destruit,q̃n petit legatū ab eo, q successit s̃m voluntatē.Nam rō,quare non sit habitus honor in parte extranei ꝯiuncti,militare v̄r oī casu.Sed tu defende Bar.& dicas ꝙ legatū;qđ petitur ab eo,q successit s̃m voluntatē,non solū petitur tanq̃ legatū ꝯseruatū honoris cā; sed q̃a ēt ipse q successit, fuit grauatus,& institutus,ita loqtur tex. in d.§.fi. Q̃n aũt petit̃ ab eo,q succeßit ꝯ voluntatē ꝑ ꝯta.solū petit legatū; q̃a ꝯseruatū ꝑ edictū ꝑtoris honoris cā;meritò cessat ius accrescēdi;q̃a in parte ꝯiuncti nullus honor habitus fuit alteri ꝯiuncto.Scđo de-
150 clara ꝯclonē,†vt ꝓcedat in succedēte de iure sp̃ali tit.particulari;secus in succedēte de iure sp̃ali,ti.v̄ri hr̃ditario,l.si duobus. in prin.inf.de bo.poss.ꝯ tab.l.1.§.si ex duobus inf.de ꝯiun. cū emā. lib.eius.Et rō est,ne incurramus incōueniēs reg.ius nr̃m.de reg. iur.s̃m Bar.hic. Sed ista rō q̃tum ad terminos iurium allegatorum,non v̄r vera;q̃a ēt ꝙ cessaret ius accrescendi,testōr non decederet ꝑ parte testatus,& ꝑ parte non,s̃m Mod.Sed tu defende Bar.per ea,q̃ s̃.dixi circa intellm̃ l.ius nr̃m.Tertiò intellige ꝯ-
151 clonem,†si agatur de iure accrescēdi;secus si agatur de iure non decrescendi,s̃m gl.in d.l.filiū.§.fi. Et rō est euidens. Quia cui cōseruatur legatum de iure sp̃ali,necesse est,ꝙ conseruetur prout legatū fuit.Sed coniuncto non ꝯcurrēte,legatū fuit insolidum alteri,l.si coniunctim.inf.e. ergo insolidum conseruabit. D.Ias. ꝯ hanc declarationem inducit tex.in d l.mulieri, ad quē r̄ndeas ex his,q̃ dixi s̃.circa intellm̃ illius leg. Discussa theorica,Bar.indu
152 cit ꝑmissa ad practicā. Pone†minor restituit aduersus repudiationē legati,q̃ritur,an intelligat̃ restitutus ad portionē coniuncti;& sic ad ius accrescendi? Et r̄ndet ꝙ sic,si minor erat coniunctus re tm̃;vel re & verbis. Bar.optimè r̄ndet. Sed si erat coniunctus verbis tm̃,quo casu agit de iure accrescendi, v̄r dubitabilis r̄nsio,q̃a minor succedit de iure sp̃ali, ergo non dēt habere bñficium iuris accrescendi,d.l.mulieri.Sed tñ ista r̄nsio Bar. verissima est,q̃a minor succedit s̃m voluntatē,& petit legatū ab eo,q ēt succedit s̃m voluntatem;ergo &c.d.l. filiū.§.fi.alle. ēt Bar.tex. in l.1.§.1.inf.de colla.bono.Confirmat Ias.q̃a restitutio, oīa reponit in pristinū statum; l.qđ si minor. §.restitutio. ff. de mino. Comprobat Soc.q̃a succedens de iure sp̃ali ꝯ volūtatem defuncti,debet habere tm̃,q̃tum habuisset, si succeßisset s̃m volunta-
153 tem,d.l.mulieri.Scđo pone,†ꝙ petatur legatū ab eo, qui omissa cā testa.successit ab intestato,an cum iure accrescendi,debeatur legatū?Bar.r̄ndet ꝙ sic,q̃a legatum petitur s̃m voluntatem, nec refert quid petat̃ ab eo,qui successit ꝯ voluntatem, q̃a iure permittente successit.Ista rō Bar.est ꝯ ea,q̃ s̃.dixit, & ꝯ tex. in d. §.si legatum.Teneas tñ decisionē Bar.tum quia succedēs omissa cā testa.licèt succedat alio iure,q̃ testator voluerit;non tñ possidet hr̃ditatem ꝯ voluntatem. defuncti,tum q̃a omittens cām testati,& succedens ab intestato perinde hr̄, ac si hr̃ditatē adiuisset ex testō,l.duos heredes.s̃.si quis omis. cau.test. Tertiò pone,
154 †stat statutū ꝙ extantib.masculis,fęminæ non succedant patri. Modò p̄r decessit, relictis duobus masculis, & duabus fęminis; alter ex masculis repudiauit portionem suam,q̃ritur,cui accrescat,an alteri masculo,an ēt sororib.Decisio pendet ex ꝑmissis, ex quib.ꝯstat,ꝙ accrescit masculo, & non fęminis, vt dicit Bart.
155 quē alij sequūtur. † Vltimo pone,pater decessit relictis filio, & ex illo filio,vno nepote;&ex altero filio,duob.nepotib.isti duo nepotes adeunt hr̃ditatem aui, filius repudiat, q̃ritur cui repudiata portio accrescat,an nepotib.q adiuerunt,an filio repudiātis? Sal.in auth.post fratres.C.de leg.hær.r̄ndet,ꝙ illa portio deuoluitur ad filiū repudiātis ꝑ successoriū edictū; nō ēt accrescit patruelib.ꝯsobrinis,ista rōne;q̃a nepotes ex filio ꝑmortuo,succedūt auo vna cū patruo de iure sp̃ali,nā ꝓximior in gradu s̃m r̃as iuris,excludit remotiorem.§.si plures.Insti.de legi.agn.succeß. Si de iure sp̃ali; ergo nihil debet eis accrescere,d.l.mulieri. Ista rō nihil valet,q̃a in hæreditatibus habet locum ius accrescēdi;ēt inter succedentes de iure speciali;etiam ꝯ voluntatem defuncti,vt s̃.dixi post Bar. Nec v̄r verum , ꝙ sit locus successorio edicto,qđ excluditur per ius accrescendi,l.vnica. C.q̃n non pet. par.Quasdam alias rationes adducit Saly.quibus Nouiss.r̄ndent.
156 †Quartò casus principalis, in quo cessat ius accrescendi, est, q̃n deficit portio,postquàm fuit acquisita,l.1.§.interdum.ff.de vsufru.accrescen.l.aquā.in fi.ff.quemad.ser.ami. Hinc dicimus,ꝙ in resolutione acquisitorum non hēt locum ius accrescendi , s̃m Azo.in Sum.C.de assig.libe & ita dicit Bald. in auth. si quas ruinas,col.fi.C.de sacros.ecc.d.Ias.hic,& in l.si legatarius.col 2.s̃.de leg.1.Hinc est,ꝙ adita hr̃ditate,euanescit ius accrescendi,q̃tum ad portionem adeuntis, s̃m gl. in l.mater decedens. ff.de inoff. test.& in l.ex ꝯctu.ff.de re iud.Iste casus recipit plures restrictio
157 nes.Primò†non ꝓcedit in vsufr. d.§.interdum. rōnem assignaui s̃. Scđò fallit in assignatione libertorum,l.vtrū.inf.de assigna. lib. Tertiò fallit in imperiali donatione facta plurib l.vnica,C.si soc.imper.liber.sine hær.dece.li.10.Circa hanc fall.aduerte,q̃a illa l.vnica potius loquit̃ de succeß. delata socio in solatiū amissi fratris,q̃ in iure accrescēdi,s̃m Bal.in l si qua.C.ad Tert.Item aduerte,q̃a illa lex non ꝓcedit nisi tria ꝯcurrant.primò, ꝙ sit facta donatio ab Imper.scđò,ꝙ sit facta motu ꝓprio.tertiò,ꝙ socius decesserit sine hr̄de legitimo ab intest.vel ex testō,vt colligit̃ ex
158 tex.& gl.ibi.Iuxta hanc fall.insurgit dub. Nunquid†in feu. concesso pluribus ab Impe.habeat locū ius accrescendi post acquisitionē?Bal Aluar.& Car.Ale.in c.1.de fra.de no.bñ.inuest.tenēt, ꝙ sic,sequunt̃ Pau.de Cast.Raph.& Ale. in l. si mihi & Titio. ff. de ver.ob Ang.& Lud.Ro.in l.vnica. C.q̃n nō pet.par.& Bar.in d.l.vnica. si soc.&c.& And.Sic.in c.2 col.6 extra de feu.Are.cōs. pe.& Alex.ꝯsi.30.lib.1.& ꝯsi.2.lib.5.& consi.24. eo.lib. Amplia vt ꝓcedat ēt in feu.concesso à quolibet alio non recognoscente superiorē,s̃m Ale.in d.l.si mihi & tibi.& ita consuluit Bal.ꝯsi. 49.In primis videndū est,lib.2. Et ista opi.est *cōis*,s̃m Cur.antiq. consi 50.col.23.& seq.ver.nonò oñdit. Fundamentū huius op. ꝯsistit in d.l.vnica, iuncta r̃a vulgata in m̃a feu. ꝙ iura cōia sunt ēt seruanda in m̃a feu.nisi lex feudalis ꝯ.determinet, c.1.de feu. cogn Contrariā opi.tenet Cyn in l.vnica.in fi.C.q̃n nō pet.par. sequit̃ Sal.ibi col.11.& idem tenent And.de Iser.Mar.Lau & Iaco.Aluarot. in c.1.de duo.frat.à Cap.inuest. & Ias.hic. Adde ꝙ idē tenet Pau.de Cast.ꝯs.158.Viso & examinato puncto,s̃m antiq.impres. & Corn.consi.196. Circa p̄ntem ꝯsultationē, col.3. lib.2 & Cur.Iun.in tract.feu.in 2 par. sub rub.an in feu.hab.loc. ius accrescen.Mouentur per tex.in c.1.de fra.de no.bñf.inuest. vbi d̄r,ꝙ si duo fratres sint de feu.no.inuest. & alter moriat̃,ꝙ feu.ꝑ portione morientis reuertit̃ ad dñm ; & non ad fratrem superstitē.ad idē tex.in c.1.§.fi.de succeß.feu.& in c.1.§.fi.de feu. March.& in c.1.§.cū verò Corradus,q feu. da. poss. Ad ista duo iura r̄n.aduersantes,ꝙ loquunt̃ in feu.cōcesso ab inferiore;nos loquimur in feudo ꝯcesso à supremo Principe. Ista sol. non satisfacit; tum q̃a illa iura loquunt̃ gñal̃r, ergo gñal̃r sunt intelligenda,l.1.§.gñal̃r.1.de leg ꝓst. tū q̃a tex.in §.cū verò Corradus, loquitur de Corrado Imp.q interrogatus, vt vellet legē ꝓmulgare,vtrū in feudo haberet locū ius accrescendi ? R̄n.ꝙ non. Et sic datur intelligi, ꝙ ille tex.loquitur ēt in feu. concessis ab ipso Impera.& si ille tex.loquitur ēt in supremo Principe infeudante, erit ibi casus specialis,& expressus in m̃a feudali ꝯ tex. in d.l.vnica,q̃ ꝑpea nō erit extendenda ad feuda,per r̃am s̃.dictam. Alia ēt rone non v̄r illa l.vnica,cum sit exorbitans à cōibus r̃is iuris, extendenda vltra casum suum,l.ius singulare,& l.qđ verò ꝯ.ff.de leg. Præterea ꝯsidera,ꝙ illa l.vnica loquit̃ in mera donatione,in qua donans nihil sibi reseruat;nos loquimur in feudis, in quib. directum dñium remanet penes dñm; & iō conueniens est, ꝙ vtile deficiens,potius accrescat directo dño, ad qđ inclinat magis,q̃ consocio, q̃ rō cessat in mera donatione; & ex istis v̄r ve-
159 rior opi.Cy.ꝯ cōem.facias itaq; conclonem,In† feudis non habet locum ius accrescendi,d.c.1 de fra.de no.bñi.inuest.cū alijs iuribus præalleg. Ampliatur,vt procedat etiam in feud.cōcessis à supremo Principe,s̃m opi.quam s̃.tenui. Sed retenta cōi, fal-
160 lit ista ꝯclo. †primò in feu.à supremo Principe concessis, qđ intelligas in feudis concessis motu proprio,secus si ad postulationem partis,ita.n.dicere oportet;quia cōis opi.fundatur in d.l.
161 vnica,q̃ loquit̃ in donē facta motu proprio. Scđò†intellige ꝯclonem in feudo nouo,secus in antiquo feudo auito,& p̄mo d.c.1.& ita tenēt oēs in d.§.cū verò Corradus & Pa.Are.& Cur. in alle.ꝯsi.& idē latè firmat Soc.consi.19 col.4.lib.1.& idē Cur. antiq.ꝯsi.49.vbi plenissimè.Sed aduerte, q̃a transuersales cōuassalli non sequuntur hoc casu portionem conuassalli deficientē ꝑ ius accrescendi;sed potius ex iure successorio ꝓueniēte ex tit.inuestituræ,vt declarant doct.in locis p̃al.& Bal.in c.1.& 2.de
162 feu. March. Tertiò declara, † nisi ex pacto inuestituræ cautum sit,d.§.cum verò Corra.sed tunc socius non ꝯsequit partem deficientem iure accrescendi;sed ex pacto . Quartò declara , nisi
163 in inuestitura†sit adiecta c̃la,Quandiu inuestitus,vel eius hæredes masculi viuent, d.c.1. de duo.fratr.à Capit inuest. & ita firmat Alex.in d.consi.30.& Are.in d.l.si mihi,& Titio.Quintò de
164 clara,†nisi concessio feudi esset facta pluribus per distributiuā; vt si dicatur,Titium,Mæuium,& Semproniū, ac vestrū quemlibet infeudamus.Tūc actum v̄r,vt vno ꝑmoriente,totum accrescat alteri,s̃m Inno.in c.1.§.filia vero.q.pen.de succes.feu.sequūtur p̄tes,quos alle.d.Ias.hic. Tu aduerte, q̃a limitatio non v̄r ad propositū;q̃a tunc hēt locū ius nō decrescendi; cū cuilibet concessum sit feudum insolidū.Quinimò ꝯsidera,ꝙ l̃tatio v̄r falsa; cum nā distributiuæ sit disiungere,non coniungere, l.fin.C.de impub.Nisi dixeris,ꝙ licet nā distributiuæ sit disiūgere,attñ cuilibet attribuit res insolidū,s̃m Bar.in l.hoc articulo. s̃.de hær. insti.Cū ergo in casu isto distributiua sit in eadē orone posita, & actum cuilibet attribuat insolidū, v̄r agi de iure no accrescēdi.
165 Et iō infert,†si inuestitura ita sonaret, Infeudamus Titium,& Sempro.

Sempro.& cuiſlibet eorũ filios, ꝙ tũc nõ hr̃et locum ius accre
ſcendi, nec decreſcẽdi; qa diſtributiua reſpicit filios, & nõ parẽ-
tes, & ita ꝯſuluit Pet.de Anch. in ꝯſi.245. Duo prima dubia. Sex-
166 tò decl̃a, † niſi in inueſtitura eſſet dictũ, de vno in alterũ reuer-
tẽdo, c.1.cir.fi. de bñf.frat. ꝑ quẽ tex. ita determinat Bal. in c.q̃ in
eccl̃iarũ, vol.14. de ꝯſt.& ſequit̃ d.Iaſ.hic. Septimò decl̃a, † vt ꝓce
167 dat in feudis diuiduis; ſecus in indiuiduis, ſ̃m Iac. de Alu. And.
de Iſer.& Bal. poſt gl. in d.c.1. de fra. de no. bñf. inueſt.& d.Iaſ.hic,
idẽ tenent Bal.& Sal. in d.l.vni. C.qñ nõ pe.par. & Bal. in d.l.1.§.
interdũ.ff.de vſuf.accre.& d.Ale. in d.ꝯſi.30.& Are. in d.ꝯſi.pen.
Et ſi q̃ras, q̃ feuda dicant̃ indiuidua, rñ. oĩa feuda dignitatũ ſunt
168 indiuidua, c.1.§.ꝑterea Ducatus, de ꝓh.feu.alie.ꝑ Fed. † Iſta de-
cl̃atio eſt ſanè intelligẽda, ꝙ accreſcat; ſeu verius non decreſcat,
ꝑꝑ inſeparabilitatẽ rei; attñ qa ꝯmoditas eſt ſeparabilis, vt decl̃at
Bar. in l.inter tutores.ff.de admi.tu. tenebit̃ ſupſtes vaſallus dire-
cto dño ad æſtimationẽ ꝯmoditatis, & vſus, ſ̃m Iac.Alu.& alios
in d.c.1. ꝑ l.cũ filius in prin.ſ̃.de le.1. Itẽ iſta decl̃atio nõ ꝓcedit,
quoties portio deficiens, eſt maior portione ſuperuiuentis. Vel
niſi ꝯtemplõne vaſalli defuncti; puta, ꝙ ꝑꝑ eius ſtrenuitatẽ, fcã
fuiſſet infeudatio: tũc.n. ad dñm reuertit̃ totũ feudũ, ꝑſtita æſti-
matione ꝯmoditatis vaſallo ſupſtiti ſ̃m Car.Alex. poſt Alua.&
169 alios in d.c.1. ad quos te remitto. † Quartò fallit 4. prin. caſus, qñ
poſt acquiſitionẽ, portio deficit de iure ſpãli; puta ꝑ reſtõnẽ in
integ.l.ſi minor.ſ̃.de acq.hær.l.ex ꝯ̃ctu.ff.de re iu. Quintò fallit,
170 † niſi ius accreſcẽdi ſit ꝯiunctũ cũ ſubſtõne pup.l.q pr̃i.ſ̃.de acq.
171 hær. Sextò fallit, † niſi poſt acquiſitionẽ auferat̃ portio ꝑ legem
ab vno; & alteri ꝯcedat̃, auct.hoc amplius. & in corp. vñ ſumit̃.
172 C.de fideic. Septimò fallit, † niſi teſtõr diſponat, ꝙ poſt acquiſi
tionẽ hẽat locũ ius accreſcẽdi, ſ̃m Bal. in l.ab eo.2.q.C.de fideic.
quẽ ſequit̃ Iaſ.hic. Adde, ꝙ idẽ tenet Bar. in l.hr̃des mei.§.cũ ita.
& §.fi.inf.ad Treb.& Are. in l.ſi mihi & Titio.ff.de ver.ob. Con
tra, ꝙ teſtõr nõ poſſit idẽ diſponere, tenet idẽ Are. in d.l.ſi mi-
nor. in fi. Pro ꝯcordia credo, ꝙ iſta fallẽtia ꝓcedat in legatis; in
hr̃ditatib. verò arbitror ꝙ teſtõr nõ poſſit facere, ꝙ portio vni
acqſita, accreſcat alteri directo, ſed ꝑ fideic. tm̃; qa teſtõr nõ po-
terit facere vnũ hr̃dẽ ad tp̃s, & poſt tp̃s aliũ, l.hr̃ditas ex die.ff.de
173 hr̃.inſt. Octauò fallit † in caſu l.ſi proponas.ff.de inof.teſt.in fi.&
174 ibi Bal.& Are. ĩ d.l.ſi mihi.& Iaſ.hic. Nonò fallit † in caſu l.ſi qua
mulier. C.ad Tert. Quintus caſus, in quo ceſſat ius accreſcendi,
175 † eſt in relictis l̃itatiue vł taxatiuè, l.L[illegible]us.§.q̃ hẽbat, inf.ad Tre.
Circa hũc caſum inſtat d.Iaſ. allegando ꝓ, & ꝯ̃. Sed tu intelligas
hũc caſũ ꝓcedere in caſib. in qb. teſtõr p̃t ꝓhibere ius accreſcẽ
di, qđ qñſi t, vidiſti ſ̃. ita firmat Bar. in l.quoties.§.ſi duo.ſ̃.de hęr.
176 inſt. Sextus caſus eſt, qñ portio nõ deficit ipſo iure, ſed ope ex-
ceptionis tm̃, l.ſi duo p̃roni, in prin.& ibi gl. Bar.& alij. ff.de iure
iur. Tu adde tex. in l.hr̃ditas. C.de ijs, qb. vt indig. quẽ ibi inducit
177 Iaſ. hinc eſt, † ꝙ nunq̃ hẽt locũ ius accreſcẽdi, quoties ſubeſt aut
ſpes, aut potẽtia ſuccedẽdi, l.ſi duob. in prin.& ibi gl. ſ̃.de leg.1.
178 Amplia, † vt ꝓcedat ẽt ſi portio deficiat ipſo iure de rigore; ſed
nõ de æqtate.l.planè.§.ſi ꝯiũctim.ſ̃.de le.1. ſ̃m cõem intell̃m, &
ibi Iaſ.col.4. Cõtra iſtũ caſum d.Iaſ.hic, & in varijs locis, põderat
tex. in l.hac ꝯſultiſſima, §.ex imꝑfecto. C.de teſt.& rñ. varijs mo-
dis. tandẽ fatet̃, ꝙ ſuæ rñſiones nihil valẽt. Tu aũt rñ. ꝙ in d.§.ex
imꝑfecto, hẽt locũ ius accreſcẽdi ꝑꝑ incõueniens l.ius nr̃m, de
re.iu. Et ſic intelligo hũc caſum ꝓcedere in legatis; ſecus in hr̃di
179 tatib.& ita decl̃at Pa.de Ca. In l.pe.ſ̃.de acq.hr̃. † Septimus caſus,
in quo hẽt locũ ius accreſcendi, eſt in fideic. vl̃ib. ſ̃m Io.Pet.de
Fer. in for.libel. quo agit. ad ſubſti. in vlt.gl. Contra iſtũ caſum d.
Iaſ. alle. tex. in l.vnica.§.pe.C.de cad.toll.& auctoritatẽ Bar. ꝯſ.53.
Piccarellus. Tu ꝓ ꝯcordia dicas. Aut loqmur in fidei. vl̃ib. diſiũ-
ctis; & inter iſtos ceſſat ius accreſcendi; qa in fideic. ceſſat rõ rl̃æ
l.ius nr̃m; & ita ꝓcedit opi. Pet.de Ferr. Aut loquimur in fideic.
ꝯiunctis; & tũc inter iſtos hẽt locũ ius accreſcẽdi; qa licèt ceſſet
rõ rl̃æ l.ius nr̃m. tñ rõ ꝯiunctionis, q̃ parit effectũ iuris accreſcẽ
di, vt eſt tex. hic, non ceſſat, & ita ꝓcedit ꝯſi. Bar. & tex in d § pe.
Et ita declarat Pau.de Ca. in d.l.Lucius.§.q habebat. Octauus ca
180 ſus eſt † in ſuccedentib. iure diuerſo; inter quos non hẽt locum
ius accreſcendi, l.ſed cũ p̃rono, in prin.inf.de bo.poſſ. Limita tri
pl̃r. Primò, niſi ſuccedens diuerſo iure ſit ſubrogatus in locũ il-
lius, q ſucceſſiſſet eo.iure, ſ̃m Are. in l.ſi totũ.ad fi.ſ̃.de acq.hær.
& Iaſ.hic. Scđò decl̃a, vt ꝓcedat inter ſuccedẽtes diuerſo iure p̃
torio, ſecus ſi diuerſo iure ciuili, ſ̃m Bal. in auc.ꝑterea. C.vñ vir,
181 & vx. Tertiò l̃ita, † niſi alius ſuccederet diuerſo iure ficto, in veri
tate tñ eo. ſ̃m Lud.Ro.conſ.81. ꝙ dicta hr̃ditas. Exemplum in
inſtituto in re certa, q fingit̃ ſuccedere vti legatarius, l.quoties.
C.de hær.inſt.& tñ huic ꝯpetit bñſicium iuris accreſcẽdi in por
tionibus vl̃ium inſtitutorũ. Vltimò aduerte, qa Bar.hic in verſi.
fateor tñ, expreſsè vult, ꝙ inter ſuccedẽtes diuerſo iure, hẽat lo-
cũ ius accreſcẽdi; dũ dicit ꝙ in caſu d.l.ſed cũ p̃rono, locus eſt iu
ri accreſcendi inter viuẽtes eo.iure, ſ̃m volũtatẽ, & poſtea deue
182 nit̃ ad eũ, q ſuccedit ꝯ̃ volũtatẽ. Cogita, quid † velit Bar. credo,
ꝙ mẽs ſua fuerit dicere, ꝙ in hr̃ditatib. nõ hẽt locũ ius accreſcẽ-
di inter ſuccedẽtes diuerſo iure, quoties ſupeſt aliquis ex ſucce-
dentibus eo.iure, aliàs Bar. vult, ꝙ ſit locus iuri accreſcẽdi in pſo
na ſuccedẽtis diuerſo iure, qđ no. qa eſt maxima reſtrictio hu-
ius 8. caſus. Cæteros caſus, ĩ qbus ceſſat ius accreſcẽdi, videas hic
ꝑ Mod. Circa 4.q. principalẽ. Qualiter, & ad qđ hẽat locũ ius ac-
183 creſcẽdi? facias inf. ſcriptas ꝯcl̃ones. Prima † portio deficiẽs ac-
creſcit inuito, l.vnica.§.is ita, C.de cad.toll.l.ſi duo. ſ̃.de acq.hær.
Intellige primò, vt procedat in hæreditate, ſecus in legatis, l.vni-
184 ca.§.vbi aũt. C.de ca.tol. Scđò † intelligas ꝓcedere, ſi cohr̃s adi-
uit, poſtq̃ portio cohr̃dis defecit, ſecus ſi prius adiuit q̃ defece-
rit, l.cũ hr̃ditate.ſ̃.de acq.hr̃. Sed aduerte, qa ille tex. vr̃ probare
oppo. dũ vult, ꝙ cohr̃s prius adiens, vt effugiat onera, hẽat bñfi-
cium repudiandi totũ; nã ex repudiatione totius arguit̃ totũ eſ
ſe vnitũ. ꝑterea ſi vllũ onus reperiat̃ in portione deficiente, dr̃
ibi, ꝙ accreſcit inuito. Tertiò ſicut non eſt in ꝑtãte dñi repelle-
re alluuionẽ, ne accreſcat; ita nõ erit in facultate hr̃dis repellere
portionẽ deficientẽ, ne accreſcat portioni; qa alluuionis inſtar
accreſcit.l.ſi Titio.ff.de vſuf. Bñ fateor; ꝙ ſi prius cohr̃s audiuit;
ꝙ p̃t ſpãli priui. d.l.cum hr̃ditate, repudiare totã hr̃ditatẽ ſibi iã
185 acqſitã. Sed q̃ p̃t eſſe rõ diuerſitatis, ꝙ non † p̃t repudiare, ſi adi-
uit, poſtq̃ portio defecit? Doc. dñt rõnem aſſignari in d.l.ſi duo.
qa q poſt adiuit, ſciebat, aut ſcire poterat portionẽ iã accreuiſſe
portiõi, & ſe onerib. implicitũ fore; & iõ inſolidũ vr̃ adire. Sed
certè hæc rõ militat ẽt in cohr̃de adeunte ante defectam por-
tionẽ; qa ſcire poterat, alio repudiãte, totũ ſibi accreſcer̃ cũ ſuo
onere. Et iõ Fulg. ĩ l.in teſtõ. C.de imp. fuit ĩ noua opi. ꝙ iſta fal.
ſolũ ꝓcedat in caſu ſpãli, d.l.cũ hr̃ditate; qa cohr̃s, q prius adiuit
non debuit cogitare, ꝙ cohr̃s ſuus & neceſſarius hr̃s, de quo lo
quit̃ illa lex, deberet abſtinere. Et ſi dicat̃: Nonne potuit cogita
re, ꝙ ſuus hr̃s habebat bñficium abſtinendi de iure ꝑtorio.§.ſui.
Inſt. de hær.qual.& dif. Rñ. ꝙ licèt iſtud potuerit cogitare, tñ ſi-
bi non ꝑiudicat; qa ſuus hẽt bñficiũ abſtinendi iure quodã ſpã-
li; & vbi de iure ſpãli portio deficit, inuito nõ accreſcit, l.ſi mi-
nor.ſ̃.de acq.hær. Iſta intelligentia Fulg. etſi ſubtilis ſit, non tñ vr̃
vera, qa in d.l.cũ hr̃ditate, ſuo hr̃di datus erat cohęres extraneus
quo caſu ſuus hẽt bñficium a[illegible]inendi de iure cõi. Nã datione
cohr̃dis extranei tollit̃ ſuitas, l.apud [illegible]ilianũ.§.idẽ Iul.inf.ad Tre.
186 Nõ vr̃ ergo recedendũ à cõi intelle. † Iſta fall. ſanè eſt intelligen
da, vt procedat, niſi portio deficiens eſſet ꝑ ſubſtõnẽ deſtinata
cohr̃di adeunti; tunc ei accreſcit inuito, ẽt ꝙ velit repudiare to
tũ, l.ſi tu ex parte.& l.ſi qs hr̃s inſtitutus, ſ̃.de acq.hær. ſequuntur
cõiter ſcrib. hic, & in d.l.teſtõ. C.de impub. Sed q̃ p̃t eſſe rõ? Pau.
de Caſt. rñdet rõnẽ eſſe, qa cum adiens pro ſua portione, ſciat
ſe ſubſtitutum, cenſetur ſe obligare ad acceptandũ partem alte
rius, ſi repudiet, arg.d.l.ſi duob. Secus qñ non eſt ſubſtitutus; tũc
.n. non vr̃ ita ſcire iuris diſpõnẽ, vt ei inuito debeat accreſcere.
Iſta rõ ꝯfundit̃ ex duobus. Primò ex tex. in d.l.ſi duo. Scđò, qa
minus debuit credere, ꝙ ſibi inuito accreuerit, qñ eſt ſubſtitu-
tus, q̃ ſi non eſſet; tanq̃ ius accreſcendi aſſumat nãm ſubſtõnis,
qua nemo tenetur acceptare, l.nec emere. C.de iure delib. Et ꝯ̃
iſtã ſublimitationẽ vrget rõ d.l.cũ hr̃ditate, q vr̃ ẽt militare, qñ
ſubſtõ eſt ꝯiuncta cũ iure accreſcẽdi; nã ſubſtitutus ex pſona re
pudiantis, dẽt & ipſe poſſe repudiare, qđ ex ſua pſona nõ p̃t. Ex
quo infero ſol. ad l.qdam eulogio. C.de iure del. vbi vr̃ caſus ꝓ
cõi ſñĩa. Nã ibi ſubſtitutio pupillaris erat iuncta cũ iure accre-
ſcendi; & decidit̃, adeuntem portionem ſuam, non poſſe repu-
diare pupillarẽ ſubſtitutionem. Dico rõnem eſſe, qa pupillo co
hr̃di, q adiuerat, non licuiſſet repudiare partem ſuã, niſi priuile-
gio reſtõnis in integ. qđ non trãſit de pſona in pſonã, l.qa pſo-
187 nale, ſ̃.ſol.mat. Et iſta no. qa difficilia ſunt. † Tertiò intellige, niſi
portio deficiat de iure ſpãli, tunc accreſcit volenti tm̃, d.l.ſi mi-
nor. Qđ intelligas verũ, niſi dolo cohr̃dis minor fuiſſet induct⁹
ad adeudũ, ſ̃m Bal. in l.qui res.ff.de ſol.& d.Iaſ. in l.vnica. in fi. C.
188 qñ non peten.par. Vltimò intellige † quantũ ad proprietatem;
ſecus q̃tum ad poſſeſſionem, qa nemo inuitus cogitur poſſide
189 re, ſ̃m Bal. in d.l.vnica. ad fi. Scđa ꝯcl̃o. † Portio legati ꝓ nõ ſcri-
pta, accreſcit ſine onere, l.vni. in §.in pr̃io. C.de ca.tol. Fallit niſi
ſit ꝓ nõ ſcripto, vitio legatarij, l.fi.inf.de ijs, q̃ ꝓ nõ ſcrip.hab. Tu
aduerte, ꝙ ille tex. non loquit̃ in iure accreſcendi; ſed qñ legatũ
pro nõ ſcripto remanet penes grauatũ. Vñ inducas tex. in argu.
Scđò fallit, niſi onus ſit oĩbus iniunctum noĩatim, l.ciuitatibus.
§.Lucius, ſ̃.de le.1. Iſte tex. non probat; tum quia loquitur in hæ
reditate; tũ qnia nõ loquit̃ propriè in legatis pro nõ ſcriptis. Fal
lentia tñ eſt vera. Imò plus dico, ꝙ ſi onus ſit coniunctim omni
bus iniunctum; quãuis non noĩatim, tñ accreſcit cum onere,
l.ſi quis legata.§.fi.inf.de cond.& demon. Et rõ eſt; qa tunc quĩ
libet vr̃ onus ſubire iure proprio; & ita ꝯcludunt Bar. Pa.& Soc.
190 in l.q̃ condõ. inf.de ꝯd.& demo. Tertia concl̃o. † Portio hr̃dita
tis ꝓ nõ ſcripta accreſcit cũ onere ſuo, l.vnica.§.is ita. C.de cad.
tollen. & ibi Bar. in d.l.q̃ condõ.& ibi Soc. dicit, ꝙ ita *cõiter* te-
netur, quod no. quia Nouiſſ. hic dicunt ꝯ̃rium; & bñ probat̃ in
d.§.is ita. in ver. quoquo modo euacuatũ, iunctis ꝑcede.§§. Sed
quænam eſt rõ dr̃iæ inter legata & hr̃ditatem? Pet.de Bellaper.
& poſt cum Cyn.& Bar. in d.l.quæ ꝯditio, dicunt rationẽ eſſe

quia

qa legata non hn̄t pſonā verā neq; fictā, in qua fundent; & iō
onus hr̄ ēt ꝓ n̄ ſcripto. Secus in hr̄ditate, in qua eſt pſona ficta, i.
hr̄ditas iacēs, q̃ repn̄tat pſonam defuncti, l. nouatio. ff de noua.
Iſtā rōnē impugnant Imo. Iaſ. & Nouiſ. qa ēt in hr̄ditate, nulla
eſt pſona repn̄tata; in qua ab initio fundet̄ hr̄ditas. Et ſi dixeris
Nonne hr̄ditas repn̄tat pſonā defuncti? Cōcedo; ſed dico, ꝙ in
eius pſona nō fundat̄; aliàs vtiq; fundaret̄ ēt legatū. Inſuper hæc
rō ɔfundit̄ ab ipſo vocabulo, ꝓ nō ſcripto, qđ idē eſt, ac ſi nunq̃
ſcripta fuiſſet inſtō, nec legatū ſcriptum. Si ergo vtroq; caſu vis
verbi idē importat, quare in vno magis erit ꝓ non ſcripta, q̃ in
alio? Propterea Imo. & alij plures in d. l. q̃ ɔdō, tenent opp. tū qa
non datur rō diuerſitatis; tū qa ɔ̄ hanc ɔclōnem vr̄ caſus in l. q-
dam referunt. ſ̄. de iu. codic. ſ̄m Soc. in d. l. q̃ ɔdō. Vel ꝙ illa lex
fuit correcta ꝑ Iuſtinia. in d. §. is ita, vel ꝙ loquit̄ in onere iniun-
cto; poſtq̃ portio iā erat ꝓ non ſcripta. Limita mō, & declara,
191 † vt ꝓcedat, qn̄ onus fuit ſimpl̄r iniunctū; ſecus ſi noīatim ab
192 vno hr̄de tm̄, l. Celſus. §. fi. ſ̄. ti. proxi. Quarta ɔclō. † Portio cadu-
ca, vel quaſi, accreſcit cum ſuo onere, d. l. vnica. §. ꝓ ſcd̄o, ēt in hr̄
ditatib. l. ſi Titio. §. Iulianus. ſ̄. ti. ꝓxi. Niſi onus ſit iniunctum vni
rōne induſtriæ pſonæ ſuæ; ſeu vt ipſe ꝑ ſe perſonal̄r adimpleat,
d. l. vnica. §. ſi verò talis. Vel niſi portio caduca, vel quaſi, accre-
ſcat 2. gradui, declarando, vt ꝑ Bar. & ibi ſcrib. in d. l. q̃ ɔdō. Quin
193 ta ɔclō, † Ius non decreſcendi, remanet penes ɔiunctū ſine one
re, d. l. vnica. §. ſin aūt ad deficientis, & l. ſi ſeparatim, inf. de ɔd &
194 dem. qa ɔiunctus totū hēt iure proprio, d. §. ſin aūt. † Intelligo
hāc ɔclonem ꝓcedere in ɔiunctis re tm̄; ſed in ɔiūctis re & ver-
bis, remanet cum onere ſuo, ſ̄m gl. Iac. de Are. & *cōiter* alios in
d. §. ſin aūt, quos ſequunt̄ Bar. & alij cōiter hic, & in d. l. q̃ condō.
195 Rō fallentiæ eſt; qa qn̄ plures ſunt re, & verbis ɔiuncti, † copula
in eadē orōne poſita repetit onus adiectū vni in pſonā oīum;
arg. l. Seiæ. §. Caio. inf. de fun. inſtruc. Aduerte, qa iſta rō fundata
in d. §. Caio, non vr̄ ad propoſitū; qa ſi dixerimus onus repetitū
in pſona oīum, non tractabimus, an onus accreſcat; imò vnuſ-
quiſq; tenebit̄ ex pſona ſua. Itē aduerte; ꝙ Pet. de Bellaper. & alij
plures tenent ɔ̄. qa rō aſſignata in ɔiunctis re tm̄, militat ēt in ɔ-
iunctis re & verbis. Tu non diſcedas ab iſta fallentia, ꝓ qua vr̄ ca
ſus in d. §. ſin aūt, dupl̄r inducendo. Primò ꝑ locū à ſpāli; nā ſi ſpā
le eſt in ɔiunctis re tm̄, quos ille tex. deſiunctos appellat; ergo in
alijs ɔiunctis ſtabit firma rl̄a, l. nā qđ. §. fi. inf. de penu leg. Itē pro
bat̄ ibi in rōne ibi poſita; qa ſi teſtator volebat onus accreſcere,
facile erat ɔiunctim ei diſponere; ergo ſi ɔiunctim diſpoſuiſſet;
onus ēt accreuiſſet. Nō ob. dū dicit Pet. ꝙ rō, q̃ militat in re con
iunctis, militat ēt in ɔiunctis re & verbis; qa rn̄det Bar. ꝙ copula
tollit ɔ̄rium. Nō ob. ſi replicaueris, ꝙ copula inter duas orōnes,
ita dēt repetere onus in pſona oīum, ſicut qn̄ eſt poſita in eadē
196 orōne; qa rn̄deo, † ꝙ copula inter orōnes pfectas ſtat ɔtinuati-
uè, non ɔiunctiuè. iō nō repetit qualitates p̄cedentes, vt decl̄at
197 Bar. in d. §. Caio. Sexta ɔclō. † Portio legati, vel hr̄ditatis accreſcit
ɔiunctis pro portionib. hr̄ditarijs, vel legati, l. Mæuio. in prin. ſ̄. ti.
198 proxi. l. ſi liber hō. §. cū qs, ſ̄. de her. inſt. † Sed an remaneat penes
grauatos, vbi non adeſt ɔiunctus, ꝓ portionib. hr̄ditarijs, an pro
virili? Imper. in d. l. vnica. §. vt manifeſtet̄. C. de cad. tol. diſtinguit;
quā diſtinctionē vt intelligas, ſubijcio duos caſus. Aut. n. relinq-
tur ab hr̄dib. aut à legatarijs. Primo caſu, Aut relinquit̄ ab oīb⁹;
& tunc remanet relictū deficiens penes hr̄des ꝓ portionibus
hr̄ditarijs. Aut ab vno tm̄; vel certis hr̄dibus relinquit nomina-
tim; & tunc apud eos ſolos remanet, à quibus relinquit. Scd̄o
caſu, qn̄ relinquitur à pluribus legatarijs; tūc apud eos remanet
ꝓ virili; niſi ipſi legatarij grauati ſint onere intrīſeco, ſ̄m gl. Bar.
& alios *cōiter* in d. §. ſed vt manifeſtet̄. Sed q̃ p̄t eſſe rō diuerſita-
tis, quare legata caduca remaneāt apud legatarios ꝓ virili; & tn̄
accreſcāt ꝓ portionib. legatis? Sol. Qn̄ remanēt, ceſſat onus, qđ
pro virili erat iniunctū; qn̄ accreſcit, portioni accreſcit, d. l. Mæ-
uio. Et ſi dixeris, Quare apud hr̄des remanet pro portionib. hr̄-
ditarijs? Rn̄deo, qa pro portionib. hr̄ditarijs cēſent̄ grauati. Et
ſi iterū inſtes, quare grauamen in legatarijs cēſent̄ iniunctū ꝓ
virili; & nō ꝓ portione legati, ſicut in hr̄dibus? Pau. de Caſt. in d.
§. ſed vt manifeſtet̄, dicit; Ego neſcio, ſed admirat̄, cur Impera-
tor ita ſtatuerit. Nouiſſ. hic dicunt, ꝙ ille tex. dēt intelligi, qn̄ re-
linquit̄ à pluribus legatarijs diuerſarū rerum; ſecus ſi relinquat̄
à legatarijs eiuſdem rei; qa tunc apud eos remanet relictum ꝓ
portionibus legatis. Et rō diuerſitatis eſt; qa in legatarijs diuer-
ſarū rerū difficile eſt, portionē relicti determinare; iō vn̄r grata
ti pro virili; ſecus ſi ſint legatarij eiuſdem rei: quia tunc portio
grauaminis p̄t facilè determinari à re legata. Iſta eſt ſubtilis de-
terminatio; tn̄ eſt ɔ̄ cōem, q̃ vult indiſtinctè relictum remanere
penes legatarios pro virili; iō cogita rōnem & eleua, ſi potes, in
199 geniū. Septima ɔclō. † Portio accreſcēs petit̄ eadē actione, qua
alia portio, l. ſi Titio. §. 1. ff. de vſuf. l. & an eandem. §. q cū partē.
ff. de exce. rei iud. l. interdū. ff. de vſufr. accreſ. q̃ iura hoc ꝓbant iū
cta l. cū de hoc. ff. de excep. rei iud. Et ex iſta inductione qdā in-
ferunt, ꝙ hęc ɔclō non ꝓcedat in legato vſufr. qa in dictis iurib.
dr̄, ꝙ in vſufr. exceptio rei iudicatæ non obſtat, q̃ tn̄ obſtaret, ſi
portio accreſcens eadē actione peteret̄, d. l. cū de hoc. Nouiſſ.
iſtud, & bn̄, rephendunt; qa rō quare in vſuf. non obſt. exceptio
eſt ibi expreſſa; qa vſusfr. non portioni, ſed pſonę accreſcit. Hęc
rō facit; ꝙ licèt eadem actione petat̄, attn̄ exceptio non obſtet,
cū vſusfr. pſonæ accreſcat, & ſic fuerit omiſſus, vt dicit tex. in d.
l. interdū. & iſta verior. Pro hac conclōne facit alia ɔclō, q̃ eſt,
200 † ꝙ portio accreſcens aſſumit nām portionis, cui accreſcit, l. in-
ter ſocerū. §. cū inter. ff. de iu. dot. Are. & Iaſ. in l. ſi mihi & tibi. in
prin. de leg. 1. & bn̄ facit tex in l. pe. inf. vt leg. nomi. cau. Tu ɔſi-
201 dera, ꝙ fortiter ob. dicta ɔclō, † ꝙ ius accreſcendi dr̄ tacita ſub-
ſtō, l. qdā teſtō. ſ̄. de vul. & pup. l. ſi mihi & Titio. §. Iulianus. ſ̄. ti.
ꝓx. Et ius accreſcēdi dētur ex diſpōne legis, alia portio ex diſpō
ne teſtōris expreſſa iure ꝓprio, & nō alieno; ergo ex diuerſa cā,
& diuerſo iure. Qūo ergo petet̄ eadē actione? Et ſi dixeris, Om-
ni caſu aget̄ ex teſtō, fatebor; attn̄ non erit eadē actio numero.
202 Cogita, qa inuenies ſol. Octaua ɔclō, Ius † accreſcendi, non tra
hit ad bona impuberis; qa hr̄ditas pupilli, eſt diuerſa ab hr̄ditate
teſtatoris, l. 2. §. illud. ff. de hr̄. vel act. ven. & in diuerſis hr̄ditatibus
nō hēt locū ius accreſcēdi, l. q̃ ſub ɔdōne. ff. quemad. vſusfr. ami.
Fallit, niſi ius accreſcendi ſit iniunctū pupillari ſubſtōni, l. q pri.
ff. de acq. hær. q tex. eſt ad hoc ſingularis & admirabilis, ſ̄m Bar.
Et ſic Bar. vult, ꝙ in caſu l. q pri. ſubſtitutus admittat̄ virtute iu-
ris accreſcendi, & non ſubſtōnis, vt ēt vr̄ expreſsè dicere tex. &
gl. vbiq; fatet̄. Verū in hoc ɔ̄ Bar. ſe hēt *cōiter* opi. ſ̄m Ale. Are. &
Mod ibi. Sed qa, vt ibi dicit Ale. iſtud inquirere, eſt modicæ vti
litatis; ego al̄r non diſcutiā. Vnū tn̄ hic non omittā, ꝙ fundm̄
Bar. hic, quare ibi potius iure accreſcendi, q̃ ſubſtōnis admittat̄,
facit ɔ̄ eū. Potius em̄ vr̄ dicendū, ꝙ ſuccedat iure inſtōnis; qa mi
nus lædit̄ ius cōe, ſ. in vno tm̄; ſi ſuccedit̄ iure accreſcēdi, lædit̄ in
duobus, vt intueri licet ex fundamento Bar. ergo interpretatio
fienda eſt ɔ̄ Bar. ſ̄m gl. in l. ſi ſerui vr̄i. C. de noxalib. vn̄ forte non
eſſet abſonū tenere, ꝙ vtroq; iure ſuccedāt; & vnū alterū coad-
iuuet ꝑp vnionē. Circa 5. qōnem principalē Bar. 2. partis, An in-
ter ɔiunctos ɔiunctione legali, locus ſit iuri accreſcendi? facias
203 plures ɔclōnes. Prima ɔclō. † In legatis inter ɔiunctos legali ɔ-
iunctione; non hēt locū ius accreſcendi, l. & Proculo. ſ̄. ti. proxi.
204 Fallit † in legato vſuſf. l. 1. §. 1. ff. de vſuf. accreſ. Rō eſt ſ̄m Bar. qa in
legato vſuſf. inſpicit perſona ſerui, d. §. 1. vbi Iureconſul. aſſignat
hāc rōnem. In legato verò ꝓprietatis inſpicit̄ pſona dn̄orum.
Circa iſtā rōnem, qa non benè percipit̄, quid ſibi velit, tria ſunt
diſcutienda. Primò, qūo intelligat̄. Scd̄o, an ſit vera? Tertio, cur
ſecus in ꝓprietate? Ad primum. Ego eā ſic intelligo. In vſufru-
ctu portio accreſcit pſonæ, d. l. interdū. Si ergo inſpiciamus pſo
nam ſerui, prout decet, d. §. 1. eſt neceſſe, ꝙ dicamus locū eſſe iu
ri accreſcendi; qa ipſe ſeruus ex diſpōne teſtōris, & ex verbis, eſt
ſibiipſi ɔiunctiſſimus. Ad ſ̄m ob. qa ea attenta dēret eſſe locus
iuri non decreſcendi. Scd̄o, qa nō eſſet ꝓpriè fallentia, vt qa nō
ex virtute legalis coniunctionis; ſed virtute ɔiunctionis teſtōris.
Sed ſalua, ꝙ argumenta ꝓcedunt à paritate. Sed ɔſiderato effe-
ctu, q ɔſiſtit in pſona dn̄orū, & non repudiantib. dn̄is, accreſcit,
& ſic vigore legalis ɔiunctionis accreſcit. Vel al̄r declara, ꝙ in-
ſpicit̄ pſona cōis ſerui, q eſt eius naturæ, vt ſi oīb. nō p̄t acqrere,
205 ei acquiret, cui p̄t, l. 1. §. ſeruus cōis. ff. de ſtip. ſer. Ad tertiū, † Qua-
re q̃tum ad ius accreſcendi in legato ꝓprietatis inſpiciamus ꝑ-
ſonā dn̄orum, non aūt ſeruorū. Rō eſt, qa portio accreſcit por-
tioni, d. l. interdū. & iō cū apud dn̄os ſint aliæ portiones, meritò
quò ad ius accreſcendi inſpiciēda eſt eorū pſona, nō ſerui. Inſpe
cta igit̄ dn̄orum perſona, non p̄t vlla ɔiunctio ex verbis teſtōris
ɔſiderari, ergo non erit locus iuri accreſcendi. Vel al̄r. Vſuſf. eſt
ius pſonale, ꝓprietas vero reale. Primo ergo caſu inſpiciēda eſt
pſona ꝑ quam acquirit̄, & ſic perſona ſerui. Scd̄o verò caſu pſo
na, cui acquirit̄, & ſic apud quē res eſt. Vel al̄r ego dixerim, ꝙ rō
dr̄iæ inter legatū vſuſf. & ꝓprietatis eſt; qa tractat̄ de minori p̄-
iudicio hr̄dis in legato vſuſf. q̃ in legato ꝓprietatis, & iō facilius
206 accreſcit vno caſu, q̃ altero. Scd̄ò fallit † in legatis ꝓ non ſcriptis.
l. verū. §. ſi ſeruo cōi. ff. ꝓ ſoc. Circa iſtū tex. aduerte, qa non pro-
bat, tenendo ſ̄m intell̄m gl. ibi, qa tex. inq̃tum dicit legatū ad ſo
lum ſocium ptinere, intell̄r ꝓ ea parte ſocij, q̃ valet, non ꝓ par-
te ſocij q legauit ſeruo cōi, per tex. in l. perinde. §. 1. ff. de ſtip. ſer.
Sed intellect. iſte non recipit̄, qa tex. in d. §. 1. loquit̄ in ɔ̄ctibus.
in quib non hēt locū ius accreſcendi, ēt inter ɔiunctos, l. ſi mi-
207 hi, & Titio. ff. de ver. ob. Iſta fall. ſublimitat̄ † in legatis ꝓ non ſcri
ptis, vitio eius, q ſibi adſcribit, l. filius. §. ſequens. ff. ad leg. Cor. de
208 fal. q tex. certè intuēti ꝓbat opp. Tertiò fallit, † ſi legatum eſſet
factum ſeruo cōi cū expreſſione noīum ipſorū dn̄orum, puta,
Lego fundū Sticho ſeruo Mæuij, & Sempronij, ita tenent Al.
& Bezu. in d. l. & Proculo. Tu aduerte; qa poſita veritate huius
deciſionis, hic adeſſet coniunctio hominis, & iō non eſſet fall.
Itē aduerte, qa ɔ̄. tenet Cum. ibi, qa noīa nō coniungēdi, ſed de
monſtrandi gr̄a vn̄r expreſſa, arg. l. cū ſeruus. ff. de ſtip. ſer. Scd̄a
209 ɔclō. † Coniuncti legaliter in hr̄ditatib. hn̄t ius accreſcendi, ēt
ex teſtō, l. ſi ſeruus cōis ab extero, ſ̄. de acq. hær. & ab inteſtato,
210 l. ſi duobus. inf. de bon. poſſ. ɔ̄ tab. cū ſi. Tertia ɔclō. † Coniun-

cti legaliter in iure accrescendi inuicē ɔcurrunt, l. si ex pluribus. inf. de su. & leg. hr̄. Fallit, qñ ius accrescendi ꝓcedit ex cā vnius ex ɔiunctis; tūc ille cuius cā portio deficit, alijs p̄fert, l. 1. §. si duo. inf. de colla. bono. Scd̄ò fallit, qñ aliq sunt ɔiuncti duplici iure; tunc. n. ij p̄ferunt ɔiunctis vno iure tm̄, d. l. si ex duobus, & l. 1. §. si qs ex nepotibus. inf. de coniūg. cū eman. liber. Tertiò fallit, nisi vnus ɔiunctus repudiaret portionem suā ɔtemplōne vnius tm̄; tunc ille, cuius ɔtemplōne fit repudiatio, p̄fert alijs coniunctis. Ista est no. decisio Pau de Cast. in l. 1. §. inde Neratius. inf. ad Trebel. & rō est, qa qñ apparet, ꝙ repudiās repudiat ɔtemplōne vnius, censet portionē suā illi donare, q̄ donatio p̄supponit, ꝙ portio mero iure non deficiat; cum videat renuncians prius adiuisse; & deinde donasse, & dicit ita ɔsuluisse, & licet non alleget, est in ɔsi. suo 7. Hanc doc. Bar. Ias. & Noui. inducunt ad qōnē, † An in lt̄ima habeat locū ius accrescendi? Vr̄ ꝙ non, qa in ɔiunctis ɔiunctione legali, non est locus iuri accrescendi, nisi in hr̄ditate, vel in vsus. ergo non habebit locū in lt̄ima; qa ipsa nō est quota hr̄ditatis; sed bonorum. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoff. testa. In ɔ. tñ se hēt *cōis* opi. f̄m eos, & Ale. & Ias. in l. planè. §. si duobus. s. de leg. 1. Ad doct. Bar. p̄t r̄nderi ex mente Alex. ꝙ lt̄ima magis assimilat hr̄ditati, q̄ legato. Scd̄ò, ꝙ in lt̄ima debita filijs ꝓceditur ad similitudinē lt̄imæ debitæ patrono, in qua locū hēt ius accrescendi, l. siue. §. ex duobus. inf. de iu. patro. ergo

211

212 ēt in lt̄ima filiorum. Quarta ɔclō. † Coniunctio nālis, siue sanguinis, nihil operat ad ius accrescendi; nec inducit legalem ɔiunctionē, idē tenet Bar. in l. Lucius, ad fi. s. de vulg. & pup. Bal. in l. vnica, in 7. q. C. qñ non pet. par. idem dicens in ɔiunctione hoīs,

213 circa quā, sanguinis ɔiunctio non plus ɔiungit, † vñ si testōr instituat hr̄des duos fratres suos; & vxorem, vno fratre repudiāte, alter frater in iure accrescendi non p̄fert vxori. Aduerte tñ, qa q̄tum ad legalē coniunctionem inductā à lege, vera est ɔclō, ꝙ si p̄es sint ɔiuncti ɔiunctione legali (qa simul, vel eadē orōne, vel diuersa vocati) ɔiunctio sanguinis non operat, ꝙ inducatur ꝑlatio. Sed q̄tum ad inducendā legalem coniunctionē, si plures sunt simul vocati, dico, ꝙ ex sanguinis coniunctione ꝓcessit. §. cum filius. Inst. de hær. q̄ ab intest. §. si plures. de legi. agna. tut.

214 Quinta ɔcl. Nati ex diuersis mr̄ibus, & eodem p̄re, dñr æquaꝉr coniuncti quo ad patrē; & in hoc res clara est; quò ad mr̄em vero credo, ꝙ nullo mō sunt ɔiuncti. Et iō aꝉr dicebā, ꝙ stante statuto, ꝙ extantib. fratribus; ēt ex p̄te p̄ris tm̄, soror non succedat in bonis p̄rnis, mr̄nis, fraternis, & auitis, ꝙ frater ex p̄re non excludit sororē ab hr̄ditate mr̄is ipsi⁹ sororis; qa quò ad mr̄em, nō est ille aliquo mō frater. Vñ dū statutū dicit, ꝙ frater ex parte p̄ris tm̄ excludit sororē, intelligebā, si agaꝉ de hr̄ditate p̄ris, non si de hr̄ditate m̄ris sororis suæ, qd̄ latius probatā, non tñ adduxi

215 auctoritatē Bar. hic in fiñ Sexta ɔclō. † Frater vtrinq; coniūctus in pupillari substōne p̄fert fratri ex vno latere tm̄ cōiūcto. Rō est, qa q̄tum ad pupillū, de cuius hr̄ditate q̄rit, frater ex vtroq; parente, est magis ɔiunctus, & istā partē tenet Ias. in d. l. Lucius. ad fi. & vt intelligas casum, ista ɔclō dēt intelligi de pupillari ɔprehensa in reciproca; nā si loquamur de pupillari. expressā verbis sp̄ālib. tūc clarū est, ꝙ oēs sit admitterent. Pro ista opi. bñ facit in arg. d. cohr̄di. §. q discretas. s. de vul. & pup. sed ad istud patet r̄nsio ex dictis Bar. hic; qa loquit in ɔiunctis ɔiunctione hoīs, & q̄tum ad hr̄ditatē ipsius testōris, nos aūt loqmur in cōiunctione sanguinis, & q̄tum ad hr̄ditatē pupilli; & iō dicimus, ꝙ p̄fert frater vtrinq; ɔiunctus ipsi pupillo. Sed ego dico, ꝙ ille tex. optimè ꝓbat ɔ Bar. & sequaces; qa si in interpretāda reciproca substōne inspiciamus ɔiunctionem factā ex verbis testōris, p̄suminus ꝙ mēs sua fuerit inuitare eos, quos ɔdilexit, sit iungendo. Ita dicamus, ꝙ q̄tū ad pupillarē ɔprehensam in reciproca; dēmus inspicere mentē testōris, vt eos oēs sit inuitauerit ad substōnē, quos inuitauerit ad instōnem. Scd̄ò facit; qa testōr in dubio vr̄ se conformare dispōni iuris, f̄m Bar. in l. hr̄des mei. §. cū ita. inf. ad Tre. ergo hæc reciproca erit interpretāda, vt frater vtrinq; coniunctus p̄feraꝉ; qa istud est f̄m ius cōe, auct. in successione, & auct. post fratres. C. de leg. hær. Et p istud fundm̄ r̄nderi p̄t ad §. q discretas. ꝙ coniunctus p̄fert disiuncto, f̄m ius, l. hr̄des sine partibus. s. de hr̄. inst. & iō sequens substō reciproca interp̄taꝉ f̄m ordinē ɔiunctionis; qa sic interpretādo, testōr cōformat se dispōni iuris. Ad istud p̄t dici, ꝙ vna p̄sumptio tollit aliā, l. diuus. ff. de resti. in integ. Sed in casu isto duæ sunt p̄sumptiones. Prima; qa si diceremus hāc substōnē interpretari debere f̄m iuris dispōnē esset frustratoria, cū ab intestato fratres vtrinq; ɔiuncti soli admitterent, d. auth. post fratres, f̄m Noui. hic. Hæc tñ ɔiectura nō me mouet, qa reciproca non erat supflua; intelligendo ꝙ respectu vulgaris oēs sit admittant, vel ꝙ ēt fideic. posſit ɔprehendere. Scd̄a cōiectura est affectio testōris, q̄ est æqualis, quo ad oēs, q p̄ri suo sunt æquaꝉr ɔiuncti, q̄ affectio in interpretāda pupillari, attendenda est potius, q̄ affectio pupilli, f̄m Bar. in l. 2. in 7. q. s. de vul. & pup. Adde tertiam ɔiecturā, quam ɔsiderat Ias. in d. Lucius, qa in vulgari oēs pariter admittant, f̄m Bar. hic, & in d. l. Lucius. ergo idem in pupillari; ne reciproca substō sub vna determinatione ɔprehensa diuersimodè censeat, ɔ l. iam hoc iure, s. de vulg. Nisi dixeris, ꝙ r̄ſa d. l. iā hoc iure, non procedit, vbi subest diuersa rō determinādi, f̄m Imo. in l. Caius. s. sol. mat. Et hic subest diuersa rō; qa ꝑ vulgarem succedit testatori, cui sunt æqualiter ɔiuncti, ꝑ pupillarē verò pupillo, cui inæquaꝉr ɔiun-

216 gunt. † Et sic vides, ꝙ opi. Bar. hic, est periculosa, & ɔ eum tenet Are. in d. l. Lucius, motus ꝑ tex. in l. q liberis. §. hæc verba. s. de vul. ponderando, ꝙ pupillariter substituti, intelliguntur substituti, f̄m affectionē testatoris, cui tex. r̄ndent Mod. maximè Ias. ꝙ ibi constabat ex sp̄ālibus verbis, ꝙ volebat substituere, f̄m partes factas in instōne, qa facta erat substō per verba, Quisquis mihi hr̄s erit, & qa non suberat diuersa rō, cur aꝉr vocaretur in pupillari substōne, q̄ in instōne, hic verò ɔstat de diuersa rōne, ergo &c. Quæ r̄nsio facile p̄t euitari si dicamus, ꝙ ɔsiderata testatoris affectione, est eadē rō in oībus. Et hāc partē, ꝙ vtrinq; cōiunctus non p̄ferat, tenet Alex. ɔsi. Viso testō Albertinæ, lib. 2. & vr̄ ma-

217 gis *cōis*. Septima ɔclō. † Ius accrescendi accrescit ipso iure, l. vnica. §. his ita. C. de caduc. tolle. & sic non est opus noua agnitione, nec petitione, qd̄ ēt ꝓcedit in fidei. vt̄i, qd̄ ipso iure accrescit fideic. sine noua agnitione grauati, & sine noua restōne, l. Papinianus. inf. ad Treb. f̄m cōem intellec. Fallit vbi inter succedentes diuerso iure locus esset iuri accrescēdi, f̄m gl. in l. sed cū patrono, in prin. inf. de bon. poss. & in l. vnica. C. qñ non pete. par.

218 Octaua ɔclō. † In legali ɔiunctione portio accrescit cum onere, l. si Titio & Mæuio. §. Iulianus s. ri. ꝓx. Istam conclonem limita, & declara f̄m dist. Bar. in l. cum pater. §. cū æstimaret. s. ti. ꝓxi.

219 ad quem te remitto. Circa 6. q. prin. † An in ɔt̄ibus sit locus iuri accrescendi? facias r̄ſam, ꝙ non, l. si mihi & Titio. ff. de verb. obl. l. eū q. eo. ti. Rō huius r̄ſæ est duplex f̄m Doct. Prima, qa in vltimis voluntatibus, fit larga interpretatio, l. in testis. de re. iur. sed in ɔt̄ibus stricta l quicquid astringendæ ff. de verb. ob. Scd̄a rō, quia in ɔt̄ib. quærit de acquisitione fienda ipsis ɔhentibus, q potuerunt sibi prouidere, ꝙ sibi accresceret portio deficientis, qd̄ cum non fecerint, sibi imputēt. In vltimis voluntatib. qa q̄ritur de acquisitione fienda hr̄dib. vel legatarijs, in quorū facultate non fuit disponere, ꝙ sibi accresceret, iō cū nō sit qd̄ eis imputeт, hēt locū ius accrescendi. Ista fuit rō Alex. in d. l. si mihi & Titio, q̄ mihi necessario non ɔcludit, iō cogita, si melior rō

220 posſit assignari. † In vltimis voluntatib. tm̄ operatur voluntas tacita, q̄tum expressa, l. 3. C. de lib. præte. in ɔt̄ibus verò non; nisi tacita veniat ex nā actus, f̄m Bar. in l. cū qd. ff. si cer. pet. & ibi d. Ias. cū ergo ius accrescendi veniat ex tacita voluntate, d. §. Iulianus. in vltimis voluntatib. obseruaꝉ, in ɔt̄ibus verò non; cū non veniat hæc tacita voluntas ex nā ɔt̄us. Tu aduerte, quia vr̄, ꝙ imò in ɔt̄ibus habebat locum ius accrescendi per rōnem expressam in d. l. si mihi & Titio, & clarius in §. si alij Insti. de inu. stip. Quare. n. non habeat locū ius accrescendi in dictis iuribus, rō ibi assignat, qa pro parte alterius ɔiunctus fuit inutiliter stipulatus, & sic denotaꝉ, ꝙ iō nō hēt locū ius accrescendi, qa q ɔiunctione faciebat, non hēbat p̄tatem ɔiungendi, & sic ex defectu cāæ efficiētis. Certè si eodē mō p̄supponamus in vltimis voluntatibus esse defectū in cā efficienti, i. in testōre, & non in ꝑsona hr̄dis, vel legatarij, idem erit dicendū. Dicam ergo non esse

221 drīam † inter vltimas volūtates, & ɔt̄us; sed esse drīam, an portio deficiat ex defectu cāæ efficientis, & isto casu indistinctē nō hēt locū ius accrescēdi. De ɔt̄ibus est tex. in d. l. si mihi & Titio. De vltimis volūtatibus ꝓbatur in l. pe. s. de iniust rup. & irri. test.

222 Istud ēt verificaꝉ, † qa si ex forma statuti testator posſit, testari cū duobus testibus in hac ciuitate, si hic facit testm̄, & hr̄dem instituat vnū in bonis Papiensibus, aliū in bonis Mediolanensibus, vbi non viget tale statutum, hæres rerum Mediolanensium nō p̄t adire, quia testm̄ nō valet quò ad illa bona. An aūt accrescat alteri? Certè non, qa defectus est in cā efficienti, f̄m Bar. in l. 1.

223 col. 1. C. de sum. trin. Et ex hoc ego nouiter infero, † quòd stāte statuto, ꝙ qlibet posſit alteri stipulari, vt est Papiæ, vel admissa opi. ꝙ de iure cano. posſit alteri stipulari, quam tenet gl. in c. quoties cordi, 1. q. 2. si fieret stipulatio ɔiunctim, & alter noll et partē suā, ꝙ alteri accresceret, quia non esset tunc defectus in cā efficiente, quæ oīa bñ considerabis, qa nouiter excogitata. Hæc

224 r̄ſa fallit primò † in vsufructu, l. 1. §. fi. ff. de vsuf accre. ita Bar hic, quem alij sequunt. Contra. tenet Com. hic, qa ille §. non loquitur in vsufructu inter viuos constituto, sed per viam legati. Nec obst. si dixeris, ꝙ loquitur indistinctè, dum dicit, Quia constitutus, &c. nam illa erat rō casus, q præpositus erat in vsufruc. relicto in vltima voluntate. Præterea, si videant, oēs ll. illius titu. loquuntur de vsufructu legato. Idem si cōsideretur ratio d. l. si mihi & Titio, illa etiam militat in vsufructu. Secundò fallit in indi-

225 uiduis, l. proprium. ff. com. præd. facit l. viæ. ff. de seruitu. † Ista nō est propriè fallentia; quia in indiuiduis potius cadit ius non decrescendi. Ex quo habes notare, ꝙ in ɔt̄ibus hēt locum ius nō decrescendi, & ita summat Bar. tex. in d. l. ꝑpriū. Sed aduerte, qa istud non vr̄ expeditū, ꝑ tex. in d. l. si mihi & Titio, vbi erant con iuncti re & verbis, & sic ibi tractabat de iure non decrescēdi, &

tamen

226 tam en dr̄, ꝙ sola quinq; debent̄. Tertiò fallit†in Imperiali do-
nõne,l.vnica.C.si soc.liber.Imper.sine hr̄d.decef.li.10.de quo.s̄.
227 dixi.Quarto fallit†in casibus,in quib.interest ꝓmissoris,ꝙ hēat
locum ius accrescendi,l fundus ille.ff.de ꝯhen.emp. Rõ est s̄m
gl.ibi,qa non est verisimile, ꝙ quis velit partē rei solū vendere,
l.si quis aliã.ff.de sol. Et iõ grauaret venditor, nisi totū pretium
haberet, cū non fuisset eodē ptio partem venditurus. Contra
hanc fall.Com.adducit tex.cui dicit non posse rn̄deri,in l.vxorē
§ agri plagã.s̄.eo.Ale in d.l.si mihi,& Titio,rn̄det ꝙ nullum po
terat ibi versari interesse hr̄dum, qa pretium erat taxandū arbi-
trio boni viri;vñ bonus vir habebat pluris æstimare partem, q̃
æstimasset,si totus venderet̄ fundus. Et hoc damnū non patiet̄
venditor.Et ita dicit debere declarari d.l fundus ille. Ista sol.nõ
est tuta, qa licet ꝑ arbitrium boni viri succurrat̄ quò ad valorē
rei,non tñ succurrit̄ quò ad extrinseca dãna,q̃ pt pati venditor,
si totū pretium non hr̄et; & quo ad incurrendam cõionem,
quã inuitus subire nemo cogitur, q̃ considerauit gl.in d.l.fun-
dus ille. Vñ dicerem, ꝙ §.agri plagã, loquatur in coacta vendi-
tione,& tex.in l.fundus ille,loquatur in voluntaria.Primo.n.ca-
su non ꝯsiderat̄,vtrū venditor esset venditurus partem vel totū
cum ab eius voluntate vendõ non dependeat. Scđo verò casu
benè ꝯsideratur eius voluntas,q̃ in dubio vr̄ esse, ꝙ non fuisset
partem venditurus,d.l.si quis aliam.Sed nec ista placet,qa ēt in
casu §.agri plagam, debemus considerare voluntatē testatoris
fuisse nolle grauare hr̄des ad vendendã partem. Nisi dixeris, ꝙ
habito respectu ad grauamen, minus est grauare ad vendendū
partem,q̃ totum.Et hoc mõ sol.erit optima.Scđò ꝯsidera,ꝙ tex
ille in §.agri plagam,loquit̄ in fideicom.particulari,in quo licèt
habeat locū ius accrescendi,nõ tñ accrescit inuito,l.vnica.§.vbi
aūt.C.de cad.toll. Et iõ licèt Publius Mæuius,vigore testī possit
emere totum;tñ potuit partem Caij refutare.Non sic in casu l.
fundus ille,vbi emptor se obligauit pro se & Titio,totum eme
re.Quintò fallit in assignatione libertatis,l.vtrum. ff.de assi.libe.
Istam rl̄am Bar.hic,& in d.l.si mihi & Titio, inducit ad q.An in
feudis & emphyteusi habeat locum ius accrescendi? De feudo
dixi s̄.De emphyteusi Bar.se remittit. Ego dico qõnē de emphy
228 teusi formari posse multiplr̄.Põt.n.formari,†An ius accrescen
di in ea locū habeat post acquisitionem. Et circa hunc casum
non me extendo,qa *cõis* est,ꝙ non, cum fall.de quibus hic per
Nouissi.Scđò p̄t formari ante acquisitionem.Et isto casu vr̄ mi
229 hi dicendum,†ꝙ accrescat,& non reuertat̄ ad dñm per rõnem
l.fundus ille. Nam interest locantis, qui partē rei non locasset,
vel non eodē pretio locasset.Et s̄m intellectum, quē dedi ad d.
l.si mihi & Titio, ꝙ si socius potuisset alteri stipulari, habuisset
230 ibi locū ius accrescendi,dicerem,† ꝙ ēt in feudis,in quib.frater
absenti fratri p̄t stipulari,s̄m Bal. & Sal.in l.fi.C.res inter ali.acta
nolente absente fratre ratã hr̄e infeudationem,totum feudum
23 1 accrescet alteri.Circa 2.† An inter legaliter coniunctos in ꝯcti-
bus sit locus iuri accrescendi?Bar.distinguit,vt hic per eum. Tu
aduerte,quia intell.Bar.datus ad l.1.§.cõis seruus. ff.de stipu.ser-
uo.& ad iura similia,ꝙ procedant,traditione secuta; non vr̄ ve-
rus,& confunditur per rõnem ibi expressam,q̃ militat, qñ per-
uentū nõ est ad traditionem. Scđò confunditur per tex.in l.itē.
§.seruus.eo.ti.quem Bar.vr̄ intelligere,ēt si non sit secuta tradi-
tio,& tñ ibi fuerat extraneus,qui promiserat,& in principio so
132 lum erat coniunctio legalis. Vltimò ex scriptis Bar.habes,†ꝙ in
donationibus causa mortis,hēt locum ius accrescendi,l.vnica.
§.hæc aūt oĩa,C.de cad.tol. & per alia fundamenta,vt ꝑ eum, à
à quo se hēt *cõis* opi. An aūt in mortis causa capione idem sit?
Variarunt doct.Quidam tenuerūt,ꝙ sic,vt Bar.Pau. Cy. & Ray.
Alij ꝯ.vt gl.Raph.Imo.Bal.Alex.& Nouiss.ꝑ tex.in l.pen.§.1.inf.
de cõd.& dem.Et hæc vr̄ *cõis* opi.s̄m Ale. in d.l.si mihi & Titio.
Vltra Bar. & Ias.ꝑ Nouiss. hic formantur quædam qõ. quas vi-
133 dias per te.Vltra ipsos quæritur, An iure exigendi † pedagium,
hēat locum ius accrescendi? Difficilis est q. Et qa ex decreto pro
hibemur circa similes qõnes,non tactas ꝑ Bar.insistere,conten
tus eris remissione ad Bertach.in tract. de gabel. 15. q.1. partis.
234 Item quæritur.†Quid in iure patronatus? Hæc.q. p̄t esse bimen
bris.Primò,an ipsum ius accrescat? Et in hoc cum indiuiduum
sit, potius non decrescit. l. prædium. ff. com. præd. & ita tenet
Ale.in d.l.si mihi.in fi.cui adde,ꝙ idem tenent Bal.& Barb.in c.
quanto,de iud.vbi dicūt,ꝙ si ꝯ vnū ex patronis est iudicatum,al
ter vero obtinuit,illi qui obtinuit,totū accrescit,seu verius non
decrescit.Et istud voluit Cald.consi.8.sub ti.de iurepatr. & Pap.
Cur.in tract.de iurep.in versi.ius,in 6.q. Scđò p̄t intelligi, An si
aliqui ex p̄ronis nolint dare vocē,vel dent, sed sit ꝑ non scripta
vel caduca,an solidum ius p̄sentandi accrescat alijs? Et conclu-
ditur,ꝙ sic s̄m Bal.in d.l vnica.in pen.q. C.qñ non peten.par. &
Ias.hic ꝑ tex.in c.cum Vintoniensis,& ibi Pano.de elect.Et pro-
cedit,quouis modo arceantur ea vice aliqui à facultate eligēdi,
s̄m Pan.in c.bona,in 3.no.ꝑ illum tex.eo.ti. Et de præsentanti-
bus indignum,est tex.& ibi Abb.in c.cum uos.de offi.ordi. Et
per me expedita sit ista difficilis lex cum amplissima dote sua.

Repititio difficilis & nodosæ l. in quartam, ff. ad l. Falcidiam.

SVMMARIVM.

1 *Falcidia de legatis particularibus, Trebellianica de fideicommissis vniuersalibus detrahitur.*

2 *Falcidia, an detrahatur de fideic. ꝑticularib. sicut de particularib. legatis.*

3 *Trebellianica, an detrahatur de legatis vniuersalib. sicut de fideic. vniuersalibus, cū legata vniuersalia sint exæquata vniuersalib. fideicõmissis.*

4 *Legata quædã generalia, quædã vniuersalia alterius vniuersitatis, quàm hæreditatis testatoris, quædã vniuersalia hæreditatis testatoris; & quo modo iudicetur de eis circa falcidiæ, & Trebellianicæ detractionem.*

5 *Falcidia est nomen generale, detractionem omniū quartarū significans, ꝓpriè tamen pro ea, q̃ de legatis particularib. impropriè pro ea, quæ de fideicom. vniuersalibus, impropriissimè pro debita iure naturæ ponitur.*

6 *Quarta, quæ detrahitur de fideicommissis vniuersalibus, an propriè dici debeat falcidia, concl. ipsam detractionē magis debere dici falcidiam, quam trebellianicam, & quare. nu. 8.*

7 *Exæquatio & extensio aliquorum casuum procedit, & intelligi debet facta, quantùm ad ea; ad quæ vtrisque exæquatis conuenire possunt, aliàs cessat exæquatio.*

Exæquatio cessat, vbi diuersa determinatio reperitur.

9 *Falcidiam poni pro legitima, ad multa seruit; quæ remissiuè traduntur.*

10 *Filius, qui approbauit testamentum patris, in quo prohibita erat falcidia; an possit petere supplementū legitimæ, approbatione non obstante, ꝙ sic.*

Interpretatio ea in dubio sumenda nõ est, ꝑ quã filius ltīma excluditur.

Legitimæ detractio censetur prohibita, si pater prohibuerit falcidiam detrahi in testamento, in quo nullum fideic. vniuersale fuerit relictum; nec legata vltra dodrantem facta, & hoc ne prohibitio sit elusoria.

11 *Testator quandoq: plus legat, quàm in bonis habeat; quandoque tantum quantum habet, quandoq; minus quàm habet, & qualiter fiat detractio falcidiæ in singulis casibus.*

12 *Vniformiter quid dicatur iudicio testatoris capi, & quid difformiter. Vniformitas & difformitas non considerantur respectu rerum diuersarum, quarum vna vno iure; altera alio capitur; sed consideratur respectu eiusdem rei, & iuris hæreditarij & alterius.*

13 *Literæ diuisio, & singularum partium summaria declaratio, cum ratione dubitandi & decidendi primæ & secundæ regulæ tex.*

14 *In Treb. cur imputentur omnia iudicio testatoris quocunq; titulo habita in falcid. verò tantum iure hæreditario percepta, noua ratio traditur.*

15 *Intellectus ver. pro ea verò parte, admodū difficilis, tū quia videntur in eo verba aliquot superflua, tū ex alijs, quæ adducuntur. nu. 16. & 70.*

16 *Eandem rem non debere diuersò iure censeri, intelligitur postquam est in esse deducta, sed bene potest diuerso iure in esse deduci.*

17 *Hæreditariū corpus, quod accipitur à cohærede, cur pro portione cohæredis non imputatur in Treb secus si accipiatur ab alio, vel secus si totum accipitur à cohærede de portione cohæredis. nu. 19.*

20 *Vers. sed si accepta pecunia, qualiter intelligatur, quē si intelligamus de pecunia à cohr̄de accepta, quatuor dubia suboriūtur sup intellectu tex.*

21 *Aduersatiua, iuncta copulæ, notat diuersitatem facti, & identitatē iuris.*

22 *Versi. sed & quod implendę, intellectus, & versi fi. & nu. 71. vbi bene declaratur versi. sed & quod.*

23 *Falcidia, an dici debeat quarta hæreditatis, an verò quarta institutionis, an etiam quota bonorum.*

24 *Duæ regulæ traduntur circa imputationem fiendam. Prima est. Quæcunque iure hæreditario capiuntur, in falcidiam imputantur. Secunda concipitur negatiue. & infra nu. 64.*

25 *Datum causa conditionis adimplendæ, non est legatum vel fideic. est igitur mortis causa capio, vt probat.*

Alternatiua alternat diuersa.

26 *In Treb. imputatur quicquid iudicio testatoris accipitur, & nu. 81. ideo quæcunque in falcid. imputantur, in Treb. imputabuntur, quæ regula limitatur quatuor modis, vt infra nu. 82.*

27 *Imputare & computare, quomodo differunt.*

28 *Quartarum varia genera traduntur; quarta episcopalis quæ sit; & quę quarta parochialis.*

29 *De Trebel. ad falcid. valet arg. negatiuè, vt quæ non imputantur in Trebel. non imputentur in falci.*

30 *Intellectus l. pater filiam, supra eo. & de sol. contrarij. de ea moti.*

Dos data filiæ, an imputetur in falcid. patre imputari mandante, cū aliàs non imputetur, cum alio iure quàm hæreditario capitur.

31 *Datum inter viuos hac lege in traditione, & à principio apposita, vt in falci. imputetur, imputabitur, quia imputationis ius dicitur esse in hęreditate donantis, ideo patre tradente dotem ead. lege, vt imputetur in falc. tunc imputanda erit, & nu. 68. in 2. limitatione.*

32 *Testator cùm possit hodie falcidię detractionē expresse prohibere; an ēt iubere possit dotem datam in falc. imputari, & sic an d. l. pater filiam, corrigatur per auth. sed cum testator, C. eo. eõcl. incorrectã esse. nu. 34.*

33 *Tacitum dicitur, & non expressum, quod à consequenti, vel antecedenti colligitur.*

35 *L. pater filiam; procedit quando mortuo patre, actio de dote consolidatur in filiam, secus quando non consolidatur, vt si pater fuisset stipulatus dotem sibi reddi & hæredibus, tunc enim patre non iubente dos in falc. imputabitur.*

Data

36 Data inter viuos ea mente vt in falc. imputentur, ad hoc vt imputari debeant, an sufficiat de ea mente tacite apparere, & si sufficiat, quomodo dicatur hæc tacita voluntas apparere.

37 Data inter viuos in falc. non imputantur, modò data appareant aliquo ti. & cã, secus si sine titulo, sed simpliciter data sint, quia tunc in falcidiam imputantur. rõ ibi traditur. idem in legitima dicitur. nu. 145.

38 Data inter viuos simpliciter, ita demum in falcidiam imputantur; si simpliciter data æquiualent quartæ, secus si plus vel minus. idem in legitima. nu. 145.

39 Data inter viuos donatione reuocabili imputantur in falc. testõre iubente. iubendo n. videtur donationem reuocare. infertur, ꝙ donatio facta filio in potestate, vel donatio causa mortis imputantur testatore iubente.

40 Legata imputãtur in falc. ope exceptionis, vel replicationis respectu eius à quo l. abita sunt, licèt respectu aliorum legatariorum non imputentur & nu. 08. in 3. limita.

Hæreditarium corpus prælegatum, an sit totum imputandum in falc. in fauorem cohæredis, an verò pro portione hæreditaria tantum, ibidem.

41 Intellectus §. nummis, l. deducta, infra ad Treb. & l. Nesennius. supra eo.

Aduersatiua intelligitur retentis terminis, & qualitatibus pcedentibus.

42 Legatarius si in casu d. l. Nesennius, prius soluisset, an poterit hæres ab eo detrahere falcidiam.

43 Intellectus l. Nesennius, versi. planè, supra eo.

Legata facta cohæredi qualiter dicãtur prodesse alijs legatarijs, vt videatur quarta de legato cohęredis detracta, non vt minuatur quarta ab eis detrahenda, ibi de veritate solutionis Bar. & nu. 44.

45 Prælegata non imputantur in falc. pro rata portione hæreditaria, sed pro quarta portionis tantum, quando falc. detrahitur de voluntate testatoris, secus si præter, vel contra voluntatem, quoniam tunc totam portionem iure hæreditario habitam, imputant, nu. 68. in 4. limitatione. Idem in Treb. nu. 68. in quarta limitatione.

46 Augmentum superueniens post mortem testatoris, quod habuit initium in vita, indistinctè auget legata, non legitimam, & quare.

47 L. Titia, suprà eo. an hodie sit correcta, & sic cum testator hodie possit ꝓhibere fal. an non prohibendo, videatur permittere, & sic quod operatur expressa permissio in d. lege, idem operetur tacita.

48 Falc. an detrahatur hodie contra, vel præter voluntatem testatoris, aut secundum voluntatem? Communis, quòd contra voluntatem.

49 L. Titia suprà eo. an procedat, quando hæres vniuersalis grauatus est, & ei relictum prælegatum, concl. quòd non, infertur vt ibi.

50 L. Titia, supra eo. cessat quando prælegata veniunt in restitutione fideic. & quare. item cessat, si cohæredes sint grauati dare fundum hæreditarium, & quare. 51.

52 Pecunia accepta iure prælegati à cohærede, an imputetur tota, vel pro portione hæreditaria, vel non imputetur? distingue vt ibi, & nu. 64. in 4. ampliatione. & nu. 65.

53 Hæreditaria pecunia si alicui fuerit prælegata, pro portione hæreditaria imputatur; si verò pecuniam hæreditariam cohæres cohæredi iussus fuerit dare, non imputatur, & quare.

Cohæres cohæredi pecuniam dare iussus, intelligitur de parte sua iussus. & nu. 64. in 5. ampliatione.

54 De pecunia in specie dari, aut accipi à cohærede iußa, vt puta, quia est reposita in arca, iudicatur vt de prædio, vel alio corpore hæreditario.

55 Emphyteuta, qui alienauit rem emphyteuticam, irrequisito domino, quãuis demum recuperet, non euitat commissi pęnam, quia non habet amplius rem vt emphyteuticam.

56 Emphyteuta tamen alienans cum pacto luendi, si postea recuperet rem alienatam, non incidit in pœnam commissi, & quare.

57 Pretium succedit loco rei, ideo data nomine pretij in falc. imputantur, cũ iure hæreditario capiantur; secus in his, quæ causa implendæ conditionis capiuntur, quæ non imputantur. & nu. 64. in secunda ampliatione.

Gabella si debeat solui de legatis, & datis causa conditionis implendæ, non soluetur de datis nomine pretij.

58 Data causa condi. implendæ imputantur in falc. in commodum dantis, quando legatarius, qui dedit, possidet rem legatam, secus si hæres possideat, & à legatario conueniatur, quod quomodo procedat, intelligatur, & verificetur. ibi & nu. 59.

Legata, an imputentur in fauorem dantis, quando hæres poßidet, sicut in datis causa implendæ condi. dicitur nu. 91.

60 Non valet consequentia, Extra quartam est, ergo non imputatur.

62 Dispositio l. Titia, suprà ti. eo. an procedat in datis cã implendæ condõnis.

63 Capta in vim modi in falc. imputantur; quia quodammodo pro pretio capiuntur, ergo iure hæreditario, cum pretium loco rei succedat, & nu. 65. in 3. amplia.

64 Hæreditario iure captum, totũ in falc. imputatur, amplia quintupliciter.

66 In falc. non imputantur, quæ alio iure quàm hæreditario capiuntur; ideo legata non imputãtur, nec data causa implendæ cond. nec data inter viuos, limita septem modis. nu. 68.

67 Feudalia bona non imputantur per filium in falc. & quare, hoc tamen non procedit, stante Gallicana consuetudine, per quam feuda redacta sunt ad instar patrimonij.

Emphyteutica bona in quibus succeditur ex contractu maiorum, non iure hæreditario testatoris, non imputantur in falc.

69 Conditionis implen. causa data imputantur, quando per ea tollitur naturalis obligatio.

72 Conditio importata per monosyllabam si, nõ inducit dispositionem; secus si importata per ablatiuos absolutos, qui habent inclusam dispositionẽ.

73 Prædicta faciunt ad q. Christianis. Rex ad preces trium statuũ prouinciæ offerentium restituere pecunias officialibus ad vitam, electis per regẽ, statuit officia esse annalia prout ante, restitutis prius pecunijs magno senascallo, an officiali contra gentes trium statuum competat actio ad repetendas suas pecunias, & si competat, quæ actio dabitur.

Ex contractu Regis, datur actio, sicut ex contractu Imperatoris, vel Papæ actio datur subditis.

74 Regula istius leg. ꝙ ẽt ea, quæ alio iure quàm hæreditario capiuntur, in Treb. imputantur, intelligitur modo capiantur ex testamento, secus si extra causam testamenti, nisi inter viuos data fuerint vt imputentur.

75 Declarantur l. si debitor & l. pater filiam, suprà eo. & concordantur, quę in hoc videbantur discordare, ꝙ in l. pater filiam, etiam iubente testatore non fit dotis compensatio cum fal. in l. si debitor, fit compensatio crediti cum falc. iubente testatore.

76 Conditionis implendæ causa data, quæ non sunt mansura penes hæredem, non imputantur in Treb. & nu 82. in 2. decla.

77 Conditio implendæ causa data liberis primi gradus, an eis imputentur in Trebellianicam.

78 Intellectus l. iubemus. C. ad Treb. & an non solum disponat liberis primi gradus, non esse in Treb. imputando fructus, sed etiam quòd de rebus hæditarijs Treb. retinenda sit.

79 Non esse bonam consequentiam, Dodrans est restituendus de rebus hæreditarijs; ergo tota quarta est retinenda in rebus hæreditarijs, pluribus medijs ostenditur.

80 Exempla non restringere regulam, quomodo intelligatur.

83 Fructus iudicio testatoris percepti non imputantur in Treb. liberis primi gradus.

84 Quæ extra causam testamenti capiuntur in Trebel. nou imputantur, infertur ad feuda & emphyteusim.

85 Lucrum dotis vel donationis propter nuptias, quod vel ex pacto, vel ex statuto alteri coniugum superstiti defertur, non imputatur in Trebel.

Lucrum filiorum propter transitum parentum ad secunda vota non imputatur in Treb.

86 In falcidiam cur ea sola imputantur, quæ iure hæreditario capiuntur, in Treb. verò omnia ex testamento capta, variæ traduntur rationes.

87 Similitudinem in dubio debere intelligi per omnia, quomodo, & quando procedat.

88 Hæres à legatarijs cogi nõ pt adire, sicut cogi põt à fideic. vniuersaliter.

89 Computatio qualiter fiat, quando ab eodem hærede, & legata & fideicommissum vniuersale præstanda sunt.

90 Pecunia cur tota in Treb. imputetur, corpus autem hęreditarium solum pro portione hęreditaria imputatur.

91 Corpus non hęreditarium cur totum in Treb imputetur, corpus autem hęreditarium pro hæreditaria portione tantum.

92 Falcidia & Treb. vtrum deduci possint in vna re? communis quòd non, limita multimodè.

Falcidia, & Treb. licèt inuitis fideicommissarijs, & legata in vna re deduci non possint, eis tamen volentibus sic.

Falcid. & Trebell. in vna re deduci possunt testatore expreßè, vel tacitè permittente.

93 Testator in vita concedens hæredi vnam rem in peculium, creditur tacitè voluisse quòd hæres illam rem pro quarta sua habeat.

94 Iudex ex officio poterit hæredi adiudicare quartam in vna re, quando nõ potest fieri commoda diuisio, vt quia nimis corrumperetur patrimoniũ, si de qualibet re fieret diuisio.

95 Iudex potest ex officio quartam hæredi in illa re adiudicare, quam hæres sua industria laboribus & cultura meliorem reddidit.

96 Hæres an possit in rebus per seipsum alienatis quartam deducere, inuitis legatarijs & fideicommiss. Et an inuitus hęres cogi possit in alienatis quartam deducere, etiam si illas redimere velit.

Hæres vsque ad concurrentem quantitatem quartæ Treb. alienare potest res subiectas restitutioni, & in alienatis inuito fideicom. vniuersali Trebellianicam deducere.

97 Intellige in rebus alienatis, antequàm cesserit dies fideicommissi, secus si post, non valet alienatio etiam pro quarta.

98 Hæres in alienatis in fraudem fideicõmissarij, & dolose non poterit Treb. deducere. Quod non solum procedit in alienatione fraudulosa re & cõsilio, sed etiam re tantum, vt quia alienauerit meliora, & retinuerit deteriora, quod latè exemplificatur.

99 Fideicom. inuito, non põt hæres alienare res à testatore alienari prohibitas, nec eas alienatas imputare in Treb. inuito fideicom. nisi de alijs rebus non prohibitits nõ posset Treb. consequi, quia tunc alienare poterit.

100 Ltĩmam filij deducere non possunt in re alienari prohibita à parte, rõ ibi.

Creditorib. satisfieri non debet de rebus à testatore alienari prohibitis, vbi aliæ res adsunt, ibidem.

101 Hæres non põt in rebus alijs specialiter legatis deducere Treb. nec ltĩmã.

102 Hęres, qui res hęreditarias alienauit, si eas velit in Treb. imputare, tenetur, secundum verum valorem, non quanti vendidit, imputare.

103 Hęres, qui post perceptiones tot fructuum, qui Treb. æquiualebant, alienauit res hęreditarias, non deducet in eis treb.

104 Alienata in vltima voluntate per grauatum, non imputantur etiam in Treb. inuito fideicommissario.

Hęres

105 Hæres cogitur inuitus alienata in Treb.ĩputare,nec auditur auferens pretium pro alienatis,& de illis & alijs rebus volens detrahere Treb.
106 Hæres volens rem alienatam redimere,& in hæreditate reponere,an sit audiendus.Distinguitur nu.107.
108 Hæres non tenetur imputare in Treb.nec legitimam res ex causa lucratiua alienatas in personam à testatore permissam,de veritate tamen latè disputatur,nec tandem videtur recipi.
109 Hr̃s an possit d̃ucere fal.ĩ vna,vel pluri b.reb.alienatis iuitis legatarijs.
110 Falcidia detrahenda de pluribus legatis vni personæ relictis, an possit per hæredem deduci in vna,vel pluribus rebus alienatis,inuita illa persona.Item an in vna re retineri possit.
111 Filius an possit legitimam eligere in vna re,hærede vel fideic.inuito? ꝑ multa concl.non posse,sed à iudice assignari debet in vna, vel pluribus rebus,prout suadebit æquitas.& nu. 29.
112 Filius non potest eligere legitimam in re meliori.
113 Filius nõ poterit occupare possessionem alicuius rei pro sua legitima,nec occupando aliquam possessionem acquirit,cum legitima sit incerta ratione loci,& ratione quotæ.
114 Quòd filius dicatur creditor in legitima, quomodo intelligatur.
Hypothecata an sint bona patris filio pro legitima.
115 Supplementũ accipere naturam principalis,cui annectitur,q̃uo ꝓcedat.
116 Filius in re certa institutus potest propria auth possessionem illius apprehendere;licèt non idem in legatario.
117 Filius simpliciter institutus in sua legitima, an possit certarum rerum possessionem apprehendere.Item si apprehendat,an incidat in pœnam l. non dubium.C.de leg.
118 Filius simpliciter in legitima institutus, occupans per vim alicuius rei possessionem,an incidat in l.si quis in tantam.C.vnde vi.
120 Filius hæres vniuersalis poterit pendente cõditione fideic.alienare res hæreditarias pro sua legitima & in illis legitimam inuito fideic.imputare.
121 Hæres non habet ius eligẽdi,quam rem velit dare filio pro sua legitima, iudicis ergo erit electio.
122 Iudex an possit arbitrari solutionem legitimæ fiendam in pecunia. concluditur,quòd non,& limitatur tripliciter.
Appellari etiam potest in commissis arbitrio iudicis.
123 Filius acceptando pecuniam in testamento patris pro legitima relictam consensisse videtur habere legitimam in pecunia; ideo tunc iudex arbitrari potest supplementum fiendum in pecunia.
124 Iudex an possit arbitrari supplementum legitimæ fieri in fructibus in hæreditate repertis.
Fructus in hæreditate reperti,imputãtur in ltĩmã, ẽt filijs primi gradus.
125 Filio pro legitima,non deteriora,sed mediocria assignanda sunt;ideo filius,cui aliqua res hæreditaria nimis sumptuosa absq; fructu assignatur reclamare poterit.
126 Legitimam in pecunia,an possit pater filio inuito in testamento assignare.Communis,non posse,limita tripliciter.nu. 127.
127 Legitima ascendentium,eis inuitis assignari potest in pecunia.
Legitima assignari p̃t filio ĩ pecunia,statuto aut cõsuetudine ita ordinãte.
128 Legitima potest assignari filio per patrem in vno,vel pluribus hæreditarijs corporibus,limita quintupliciter.
129 Ltĩmã nõ tenetur filius acceptare in rebus habẽtib.aliquod onus annexũ.
130 Pater an possit filio assignare vnam pensionem super bonis suis,soluendã singulis annis pro sua legitima.
231 Imputanda quæ sint in legitimam.
132 Legitima an dicatur debita iure naturæ,an verò iure positiuo.
Legitima loco alimentorum successit.
133 Primogenitus licèt solus succedat in regno,alijs tamen liberis aliquid est pro legitima assignandum, quod apanagium dicitur sermone Gallico.
134 In legitima non imputantur,quæ extra patrimonium,& substantiã patris capiuntur,ex qua regula infertur ad plura.
135 Capta extra patrimonium,etiam si ex patris dispositione capiantur,in legitimam non imputantur;ideo capta per fratrem ex substitutione pupillari de substantia pupilli fratris,non imputantur in legitimam.
Fideicommissum captum à patre grauato restituere hæreditatem,aut legatum filijs,non imputatur in filiorum legitimam.
136 Data filio causa conditionis implendæ,an sint imputanda illi in legitimã. concl.ꝙ non.intellige nisi corpus hæreditarium detur filio per hæredem patris,causa conditionis implendæ,declara vt nu. 138.
137 Data causa cond.implen.an saltem imputanda sint filio in legitimam respectu dantis,vt dicitur in falci.
139 In legitimam imputantur capta extra patrimonium patris; modo patris contemplatione data sint.
Dos data à patruo patris contemplatione,imputatur filiæ in legitimam.
Profectitium dicitur,quod patris contemplatione filius adeptus est.
140 In legitimam imputantur quæcunq; ex patris testamento capiuntur,siue iure institutionis,siue legati,siue in vim modi, aut alia quauis ratione capiantur.limita tripliciter.nu.41.
141 Capta ex testamento,quod aliquo modo sustineri potest,aut tanquam codicillus,aut donatio causa mortis, largè dicuntur capi ex testamento; ideo in legitimam imputantur,secus si non possit aliquo modo sustineri.
142 Verbum,relinquo, maximè si sit adiecta clausula, omni meliori modo, &c.trahitur ad institutionem.
143 In legitimam non imputantur,quæ ex dispositione patris inter viuos capiuntur,limita multimodè.
144 Donata filio per patrem donatione valida,in legi.non imputãtur;secus si inualida sit donatio:iõ.filius in p̃tãte,imputabit donata donatione simplici,quæ in vita est inualida & morte cõfirmatur,& habet ṽ relicti.
145 Data simpliciter filio sine expressione tituli, in legitimam imputantur.
146 Donata quantitas,si æquiualeat legitimæ,tunc imputatur in legitimam secundum aliquos,contrarium tamen censetur.
147 Pater donans filio pro parte sua,censetur dare pro sua legitima.
148 Donata ob causam legitimam imputantur;& cur diuersum inter donationem ob causam,& donationem simplicem,quæ non imputatur.
149 Donatio ob benemerita non imputatur filio in legitimam,& quæ sit rõ.
150 Donatio simplex etiam imputatur in legitimam, vbicunq; inter fratres emergeret inæqualitas,quæ conclusio licèt communiter reprobetur,saluatur tamen in inofficiosa donatione.
151 Donatio simplex facta filio cum iuramento,non imputatur in legitimã, quia statim valida est,propter iuramentum.
152 Vestes,& iocalia data filiæ tempore nuptiarum,debẽt in legitimam imputari,sicut ipsa dos imputatur.
153 Legitima si fuerit relicta filiæ in testamento patris cum hoc,vt imputet in dotem,an tunc tenebitur imputare.& quæ sit ratio huius dubij.
154 Quid si pater reliquerit legitimam,aut reliquerit integram legitimam, an tunc dos imputanda sit.
155 Posita super altare per patrem,quando filia ingreditur monasterium, an imputanda veniant in legi.quòd sic.
Simoniacum an sit dare aliquid pro ingressu religionis.
156 Capitale positum super monte Florẽ.pro dotibus filiarum, iterum lucrũ inde secutum vsque ad tempus nuptiarum,in legitimã imputanda sunt.
157 Lucrum quæsitum per filium ex patris pecunia,an imputetur in legi.concl.si totum ex pecunia lucratus fuit,totum imputari; si verò partim ex pecunia,partim propria industria,arbitrarium esse quantum industriæ, quantum pecuniæ sit tribuendum. (tus est.
158 Idẽ dicẽdũ in filio,qui surreptis furtiuè patri pecunijs,negotiãdo lucra-
159 Quod filius patris nõ negotiãdo lucrat̃ ex paterna pecunia,totũ patri acquirit, iõ totũ indistinctè filio in ltĩmã imputatur, ita limitãtur ꝑdicta.
160 Emancipatus filius si quid acquirat negotiando ex paterna pecunia, an illud in legitimam imputet.
161 Lucro inhonesto,& illicito quæsita,puta in alea & vsura,non impũtatur filio in legitimam,etiam si mediante pecunia paterna lucratus fuerit.
162 Lucrata post mortẽ patris ex paterna pecunia,nõ imputãtur in ltĩmam.
163 Officium scriptoriæ apostolicæ, vel registri bullarum emptum à patre ꝑ filio,an imputetur ei in legitimam?quòd sic,idem in officio custodiæ carcerum,portarum,barattariæ,& similium,quæ secundum consuetudinẽ vendi solent.nu. 165.
164 Impossibilia censeri q̃ à principis voluntate dependent,q̃uo intelligatur.
166 Impensæ factæ ꝑ patrẽ,vt filius consequeretur ecclesiasticũ beneficiũ,nõ imputantur in legitimam,beneficium.n.nec vendi,nec transmitti solet.
Impensæ factæ pro doctoratu filij,non imputantur in legitimam, nec impensæ factæ pro emenda militia Hierosolymitana.
167 Arma & equi empti à patre pro filio,an imputentur in legitimam.
168 Libri empti filio per patrem, an sint imputandi in legitimam? traditur egregia doctrina distinctionis fœdere.nu. 169.
170 Libri donati filio Doctori,non imputantur in legitimam, nec etiam dati licentiato.idem si filio Doctori,sed in sacris constituto.
171 Clerici primæ tonsuræ,an habeant quasi castren.peculium,& an & de quib.testari possint.
172 Libri dati filio scholari non imputantur in legitimam; si viuo patre effectus est aut Doctor,aut licentiatus.
173 Libri & impensæ factæ in studio imputantur in legitimam,si pater donasset filio libros,& impensas, quia filius paternæ successioni renunciauerat,nam si filius prætendens nullam renunciationem, velit succedere, imputabit libros,& impensas.
174 Pater an teneatur subministrare libros,& alia necessaria filio studenti.
175 Libri à p̃re filio simpliciter traditi,& nõ donati, imputãtur filio ĩ ltĩmã.
Libri simpliciter filio traditi modici valoris,& soli filio studẽti cõuenientes,in legitimã non imputãtur,quia attenta qualitate librorũ,& quantitate patrimonij,& numero librorũ,ꝓsumuntur traditi animo donãdi.
176 Libros non cogitur filius cõicare,si eos præcipuos habere velit,sed solum illorum valorem in partem imputare,secundum valorem temporis paternæ mortis,non secundum valorem,quo empti fuerunt.
177 Feudalia bona,& emphyteutica sunt liberis in legi.imputanda, quando pater fuit pro se & hæredibus inuestitus.
178 Feudum,vel emphyteusis,an imputetur in legi.liberis,si pater fuit inuestitus pro se & liberis? conclu.imputari,& quare nu. 179.
Feudum antiquũ concessum progenitoribus pro se, & liberis,nõ imputat̃ filijs in legitimã, cũ illud habeant ex prouisione ꝓgenitorũ, nõ à patre.
179 Pater p̃ot in feudo nouo habente à se originẽ liberis p̃iudicare alienãdo, quãuis ꝓ se & libris inuestitus fuerit, & p̃ot in p̃iudiciũ descendentiũ refutare feudũ in manib.domini,& suscipere inuestiturã alterius nãe,
180 Feudum hæreditarium,hoc est concessum primo inuestito pro se,& hæredibus,imputabitur filio in legitimam.
181 Feuda hæreditaria simpliciter,quæ dicantur, & secundum quid, & an feuda hæreditaria secundnm quid imputentur in legitimam.
182 Feuda in Gallia, cum sint redacta ad instar patrimoniorum, indistinctè imputantur in legitimam.
183 Emãcipato filio data in præmiũ emãcipationis,an veniãt in legitimã imputan-

putanda, & quare dicantur data in pręmium emancipationis.

184 *Filius potest patrem cogere, vt eum emancipet; ex eisdem causis quib. potest patrem exhæredare.*

185 *Imputanda sunt in legitimam quæ pro filij condẽnatione pater exoluit.*

186 *Imputanda an sint in legitimã soluta per patrẽ, qui pro filio fideiusserat.*

187 *Diuersitatis ratio quæ sit, ꝙ in ltĩmam imputantur quæcunq; ex substantia patris, tam ex testamento, quàm aliũde capiuntur: & tamẽ in Tre. & fal. ea tantum quæ ex testamento habentur imputanda sunt.*

188 *Quicquid extrinsecus capitur in quartas alias, quæ ex legis, vel statutorum dispositione debentur, imputatur.*

Extrinsecus capta computantur in quartã dotis, vel donationis propter nuptias, quam alter cõiugum superstitum vigore statuti lucratur; quod qualiter procedat, & exemplificetur, latè insistitur.

189 *Dos data filiæ, an sit imputãda in legitimam nepotum? communis quòd sic; quę etiam procedit in donatione propter nuptias facta filio, quæ imputatur etiam in legitimam nepotum.*

Disputabilis tamen per multas colum hæc est quæstio.

190 *Dos data filiæ, an imputetur nepotibus, stante consuetudine Mar. quòd extantibus liberis ex matrimonio dos non reuertatur ad patrem? post multa concluditur quòd sic, nu. 162.*

191 *Nepotes, penes quo virtute consuetudinis dos materna remanet, an dicatur dotem habere ab auo, an verò à matre; & sic vt hæredes matris? communis quòd ab auo.*

Infertur ex hac concl. nec filiam, nec auum in præiudicium nepotum posse disponere de dote.

193 *Nepotes habentes dotem maternam vt hæredes matris, non tenẽtur illam imputare in legi. puta si auus in casum non existentium liberorũ, tantum fuerit stipulatus dotem sibi reddi, quo casu ex tacito pacto remanet penes nepotes, vel hæredes matris.*

194 *Dos data filiæ nõ imputabĩt nepotib. si expresso pacto dos ꝑtineat ad eos vt ad hæredes, vt si stipulatũ fuerat sol. mat. dotem filiæ, & eius hæredibus reddi, idem si dos nunquã sit ad patrem reuersura ex forma statuti.*

195 *Dos materna non imputatur in legitimam nepotum, si filia viuo patre effecta sit sui iuris per emancipationem, & quare.*

196 *Dos data filiæ, an nepotibus in ltĩmam imputetur; inspicienda est stipulationis forma, quia si taliter sit cõcepta, ꝙ nepotes consequantur dotẽ, vt hæredes matris, non imputabitur, aliàs secus; ex quo infertur vt ibi.*

197 *Dos data matri, indistinctè imputatur nepotibus in legi. siue sint matris hæredes, siue non, modo pater in potestate patris mortua sit.*

Communis contra.

198 *Dotem maternam non imputant nepotes venientes ad aui successionem ex persona propria, vt quia concurrunt cum alijs nepotibus, vel petunt ab extraneo legitimam; secus si ex persona matris venirent, vt quia cõcurrunt cum patruis & c. quia tunc imputant.*

199 *Nepotes cum patruis & similibus concurrentes, an dicantur venire ex persona matris, an verò ex persona propria.*

200 *Nepotes cum patruis, & similibus concurrentes in legitima in stirpes succedere: si verò cum alijs nepotibus, in capita, an sit verum secundũ Baldi sententiam.*

201 *Nepotes, an imputent in legitimam aui dotem maternam, quando filia sol. mat morte mariti reuersa est in domum patris, & ibi mortua, superstitibus liberis & patre.*

202 *Dos data nepoti ab auo, vel donatio propter nuptias data nepoti, an imputetur filio in legiti. suam. concl. datam filij contemplatione imputari; datam verò neptis contemplatione, non.*

Dos data nepti præsumitur data ab auo, filij contemplatione. & nu. 206.

203 *Dos, quæ tempore mortis patris nondum erat ad ipsum reuersa, non venit filio in legiti. imputanda.*

204 *Dos data nepti, non imputatur filio in legiti. quando filius dotis datæ tẽpore erat diues; quia auus neptis contemplatione, non filij, dedisse videtur. Limita. 205.*

Auus non tenetur dotare neptem pro filio diuite.

Aduentitium dicitur, non profectitium, quod datum est ab auo nepotibus, quibus aliquid dare non erat obligatus, ideo non acquiritur patri.

206 *Neptis an teneatur imputare in legitimam sibi debitam in bonis patris dotem habitam ab auo. quòd sic, quod declaratur. nu. 207.*

Dos data à patruo imputatur filiæ in legitimam in bonis patris debitã.

208 *Dos data matri, vel donatio propter nuptias data patri, trãseuntibus ad secunda vota, an imputanda sint in legitimã ipsis debitam in bonis filij.*

209 *Data filio in pręmium emancipationis, cum onere imputationis, an veniant imputanda nepotibus in legitimam.*

Onus imputationis, vtrum transeat ad hæredes.

210 *Vbi non habet effectum conditio, non habet locum dispositio.*

211 *Legi. filij an supplenda sit à solis hæredibus, an etiam à legatarijs, concl. à solis hæredibus supplementum fieri debere, ratio ibi traditur.*

212 *Hæreditate, deductis legatis, non existente soluendo, etiam pro rata, à legatarijs, fienda est suppletio legitimæ.*

213 *Hærede non conficiente inuentarium, si hæreditas non fuerit soluendo, deductis legatis, an hæres ipse de proprio teneatur supplere legitimam, an autem legatarij.*

214 *Quæ sit actio subsidiaria, quæ datur contra legatarios, hæreditate non existente soluendo, latè insistit.*

215 *Filius quo remedio experiatur aduersus hæredem, diem supplementi, prętextu æris alieni incerti, differentem.*

216 *Filius volens satisdare de releuando hæredem indemnem pro rata legitimæ, an sit audiendus, vbi dubium est de ęre alieno. com. pro filio.*

217 *Imputandum an sit in legitimam, quod ex substitutione ad filiũ peruenit. ꝙ non, si ex substitutione facta in legato, vel ex pupillari habuit: secus si ex vulgari, vel fideicommiss. & quæ sit ratio diuersitatis. nu. 218.*

219 *Auocata à vitrico beneficio l. hac edictali, C. de secun. nup. an sit imputanda in legitimam filij? quòd non, sed prius deducenda est legitima.*

IN quartam. Hæc lex est clauis huius vtilissimi ti. cæterarumq; tractantiũ de hac re difficillima; tũ ꝓꝑ varietatem literæ; tũ ꝓꝑ diuersitatem decisionũ inter falci. & Treb. ꝓ cuius habẽda rõne diuersitatis hactenus antiqui, moderniq; iurium interpretes insudarunt, nec vllus adhuc reperiĩ q sibi super ea satisfactũ iri posse ꝑsumpserit. Tanta siquidẽ varia, & multiplex sese coram offert illius circũquaq; dispersa supellex, vt in ꝯponendis sarcinulis; me iã assiduè profitẽdi munere defessum, diuersis & aduersis rerũ actionibus interruptũ, domesticis & forẽsibus negotijs occupatũ, mãæ disparilitate distractũ; insuꝑ æstus intolerabili calore ꝑfusum, summa sui mole deterreat. Quaꝑꝑ amplũ illius tractatũ vsui tantopere necessariũ indefessa meditatione plurimũ indigere, metitus, eius interpretationẽ statuerã in tp̃s aptius recẽtiori calamo ꝑtractandã, nisi vester in me propẽsus amor, ardẽs ꝑficiendi votũ, vela (qđ aiũt) vertere ꝯpulissent; qñquidẽ vestræ de me expectationi nõ debui non obtemperare, nec potui; tametsi debilibus humeris imparẽ sarcinã impono, cuius nexus, vbi forsan ab immẽsitate sibi debitæ ꝑfunditatis abhorreat, paruulo mihi, tp̃is inopiæ vestris in me flagitationibus interscissæ demũ, ad scribendũ exposco. Pro introductione p̃mittendum
1 est, † ꝙ falc. detrahiĩ de legatis particularibus Treb. verò de fidei.
vl̃ibus. Inst. eo. & de fideic. hær. Sed q̃a hodie legata singularia,
sũt exæquata fideic. singularibus, & vl̃ia vl̃ibus. l. 1. s̃. de leg. 1. l. j. &
2 2. C. com. de leg. resultãt pura dubia. Primũ, † An de fideic. particularibus ita detrahat falc. sicut de particularibus legatis? *cõis* est ꝙ sic ꝓꝑ exæquationẽ p̃dictam. Sed Raph. Com. & Sen. in rub. inf. ad Treb. dñt in pũcto iuris detrahi Treb. & non falc. Mouẽtur, q̃a tp̃e quo fuit inuẽta lex falc. qđ fuit tp̃e Octauiani, c. quędã, 2. dist. fideic. particularia nullã habebãt efficaciã; sed lõgè post tp̃s Vespasiani hr̃e cæperunt, vt declaraui inf. ad Treb. & tradiĩ Insti. de fideic. hr̃. ꝑ totum. Ad istud rñderi p̃t, non esse nouum, ꝙ lex fal. loquẽs de legatis, extendaĩ ad fideic. illis exæquata, l. nõ est nouũ, & l. sequẽti. ff. de leg. Scđò mouenĩ ꝑ tex. in §. & singulis, Inst. de fideic. hær. sed rñdeĩ loqui de singularib. reb. in fideic. vl̃i comprehensis. Vltra eos pondera tex. in §. hoc solum. Insti. de sing. rebus ꝑ fideicom. relic. referendo illum tex. ad hr̃des; de quo loquiĩ ẽt in prin. illius ti. Dr̃. n. ibi, hr̃dem posse rogari ꝑ fideic. particularia restituere tm̃, q̃tum ex testo accepit, & non ꝑ leg. falc. p̃t grauari vltra dodrãtem. Ex hoc sequiĩ, ꝙ detractio quartę, q̃ fit de particularibus fideicom. non fiat per leg. falc. sed per Treb. Senatus. Vtilitas est maxima ꝓꝑ faciendas imputationes, vt hic; & ꝓꝑ alia plura, in quibus Treb. differ. à falcid. Defendendo cõem dici p̃t, ꝙ tex. in §. hoc solum, nõ referaĩ ad hr̃des; sed solum ad legatarios, & fideic. qui benè pñt rogari restituere quantum acceperunt. Et sic teneamus pro cõi, pro qua Senen. inducunt tex. in l. 1. in prin. inf. ad Treb. qui si referaĩ ad tractatũ de leg. 1. cum seq. non probabit inductionem Senen. Et si replicet, ꝙ ille tractatus incipit à ti. de leg. 1. & finitur per ti. nostrum, qui loquiĩ de falc. Poteris triplicando dicere, ꝙ licèt in tractatu ꝑficiendo sit ꝯprehensus etiam hic ti. non ꝓꝑea sequiĩ falc. habe
3 re locum in fideic. singularibus. Secundum dubium est, † Quia
legata vl̃ia sunt exæquata fideicom. vl̃ibus. An de legatis vl̃ibus ita sit detrahenda Treb. sicut de fideic. vl̃ibus; an verò de vtrisq; falc. *cõis* est, ꝙ detrahatur Treb. ita concludunt gl. & alij communiter in rub. C. ad treb. & Inst. de fideicom. hær. §. sed quia, in ver. ex lege. & in l. mulier. §. fi. inf. ad Treb. Contra firmant Rap. & Senẽ. in rub. inf. ad Treb. ꝑ tex. Inst. ad leg. falc. iunctis duobus ti. seq. Ex q̃bus apparet, ꝙ sicut in illis duobus ti. tractat de fideic. vniuersalibus, & particularibus, ita & in ti. p̃ced. ad leg. falc. locutus est author de legatis tã vniuersalibus, q̃ particularib. Scđò ꝑ tex. in sui gñalitate in l. 2. §. Quintus. C. de vet. iu. enucl. Tertiò, quia aliàs lex falc. fuisset defectuosa; nisi prouidisset circa legata vl̃ia, cuius ꝯrium dr̃ Insti. eo. §. 1. Quid dicendũ? Pro vera intelli-
4 gentia sciendum est, † q̃dam esse legata gñalia; puta, legata om-
niũ rerum existentium in tali loco, vel oĩum bonorũ, de q̃bus in l. fi. §. 1. s̃. de leg. 2. & de talibus iudicaĩ vt de particularibus, s̃m Bar. in l. Centurio, in 3. memb. versi. quid si dixit oĩa bona mea, s̃. de vulg. & pup. probaĩ in l. cogi. §. sed & si miles. inf. ad Treb. Alia esse legata vl̃ia alterius vniuersitatis, q̃ hæreditatis testatoris, vt est legatum peculij, l. 1. s̃. de pec. leg. vel legatum mensę numulariæ, seu vnius mercantiæ, l. cũ pr̃. §. mensæ. s̃. de leg. 2. vel legatum hr̃ditatis maternæ. Et ista ẽt regulanĩ s̃m nãm legatorũ particularium, l. ita tñ. §. Trebellianũ. inf. ad Tre. Alia esse legata vl̃ia hr̃ditatis ipsius testatoris. Põt. n. legari pars hr̃ditatis, l. non amplius,

amplius.§.cum bonorũ.ṡ.de le 1.l.ſi qs ſeruum.§.fi.ṡ.de leg.2.& d.l.mulier.§.fina.ad Tre. Et iſta regulant̃ ſm nãm fideic.vniuerſaliũ;qa à teſtore in talẽ legatariũ trãſeunt iura,tã actiuè q̃ paſſiuè,d.l.ſi qs ſeruũ.§.fi.Et in iſtis terĩs loquunt̃ gl.& cõiter Doct.in h[...]s pꝫlle. Non negauerim tñ quartã, q̃ detrahit̃ de legatis vſi-
5 bus,dici poſſe falc.vt ſtatim ſubijciã.Scd͛ð ꝑmittẽdũ eſt,† ꝙ falc. eſt nomẽ gñale,& æquocũ,detractiones oĩum quartarũ ſignificãs. Qñq;.n.ponit̃ ꝓ detractione quartæ legatorũ particulariũ, & iſta ꝓprie dr̃ falc. Inſt.ad leg.falc.ꝑ tot.& l.1.ṡ.eo. Qñq; ponit̃ ꝓ detractione quartæ fideic.vľium,quã Doc.appellant Treb.& tũc ſtat improprié,l.pr̃ filiã.ṡ.e l.1.§.ſi is,q̃ quadringenta. inf.ad Treb cũ infinitis ſimilib.Qñq; capit̃ ꝓ quarta debita iure nãæ, q̃ appellat̃ ltĩma,auth.vñ ſi parens.C.de inoff.teſt.& tunc ſtatim propriiſſimè,ita docet gl.ibi,& tradunt Mod.poſt Ale.in rub.ṡ.
6 eo. Sed tu ꝯſidera,† ꝙ ẽt quarta,q̃ detrahit̃ de fideic.vľibus,vr̃ dici ꝓprié falcidia,l.filiusfamilias.ṡ.e.l.ita tñ.§.Trebellianum.inf.ti. 2.& in l.Titia.ṡ.e.& in d.l.pr̃ filium. In q̃bus iuribus non ſimpľr hmõi quarta appellat̃ falc. quo caſu poſſet admitti impropriatio ; ſed ibi dr̃ hanc quartã ex lege falc. detrahi. Fortius in d.l.filiusfamilias,dr̃ legẽ falc. deductam fuiſſe à diuo Pio,vt de fideic. vľib. à venientibus ab inteſtato relictis detrahat̃ quarta, in quã quartam idem diuus Pius ſtatuit aľr imputationẽ faciẽdam, q̃ in quartã, q̃ detrahit̃ de particularibus; & ſic tam imputatio q̃ detractio quartæ,q̃ de vniuerſalibus deducit̃,fuit ꝑ l.falc à diuo Pio exteſam inducta. Et ex hoc Math. in l.filium, quẽ habẽtem, C.fam.ercif.& Senen.in rub. inf.ad Trebe. inferunt infinita deſtruẽtia ferè oẽs cões ꝯcl͛ones.Ego verò ꝓ reſolutione huius ꝑplexitatis ꝯſidero duo. Primũ,ꝙ lex falc.origine fuit introducta ſolum ꝓ legatis particularib. Scd͛ð,ꝙ diui Principes poſtea exequarunt legata fideic.ꝑ oĩa,vt dictum fuit ṡ.cuius exæquationis virtute,falc.loquẽs de legatis,hẽt et locũ in fideic.l.qa aũt,verſi. ſi non aũt inciderit.ṡ.ſi quis omiſ.cau.teſta. docet Barto. in l.1. ṡ.de leg.1.Et iſto reſpectu admittit,ꝙ quarta,q̃ deducitur de fideic.vľibus,ꝑt dici falc.qa ꝑ diuum Veſpaſianum, q̃tum ad detractionẽ quartæ,fuit extenſa lex falc.§.ſed qa hæres. Inſti.de fideic.here.& ẽt extenſa fuit ad vľia fideic.inteſtatorum ꝑ diuum Pium,d.l.filiusfamilias.Sed nego ſequi Sen.illationes, videlicet, ꝙ eodem mõ fieri debeat imputatio in vtranq; quartam,eo dẽ mõ debeat perdi Treb. pp non ꝯfectionem inuentarij, ſicut
7 perdit̃ falc.§.ſi quis verò non fecerit,in Aut.de hær.& fal.† qa ꝑdicta exæquatio ꝓcedit q̃tum ad ea, q̃ ꝯuenire pñt vtriſq;, non q̃tum ad ea,q̃ non ꝯueniunt,nã in illis ceſſat extẽſio & exæquatio,l.1.§.lex falc.& ibi. Bar.ṡ.eo. Et ſiľr ceſſat extenſio & exæquatio,vbi reperit̃ diuerſa determinatio,vt in imputatione facien-
8 da,l.illud.& l.tam is.ff.de dona.cã mor.Ex his ſequit̃,† ꝙ ipſa detractio,magis propriè dr̃ fal.q̃ Treb.qa fit ꝑ legem falc. extẽſam à diuo Veſpaſiano;& non ꝑ Senatuſc.Treb. d.§. ſed qa, iuncto §.ꝓced. Et iõ in ſeq.ti.principaľr tractat̃ de tranſlationum in fideic.vľes,& de coactione & cæteris,q̃ ad Senatuſc.Treb. pertinent.In hoc vero ti.tractat̃ de deductionib.quartarũ, & de imputationibus,de q̃bus loquit̃ lex falc.à diuis Principibus extẽſa.
9 Aduerte,† Quatenus gl. in d.auth.vñ ſi parens,dicit falc.qñq; poni ꝓ ltĩma,iſtud ſeruit ad multa;& inducũt Bar.& alij,in d.auth.
10 & rub. ṡ.e.ad varias qq. Vltra eos facit ad q.† filius,q̃ approbauit teſtm̃ pris,in quo prohibita erat detractio falc. an poſſit approbatione non obſtãte petere ſupplementũ ltĩmæ? Capiẽdo hoc loco verbum,falci pro legitima, filius eſſet excluſus,l.non putauit,§.ſi quis ſua manu,inf.de bo.poſ.ꝯ tab.Capiendo vero ꝓpriè pro quarta legatorũ,vel fideic.nõ erit excluſus.Quod credo verius;qa verba in dubio ſunt propriè intelligẽda,l.Labeo.ṡ.de ſupel.leg.& qa in dubio non debemus eã interpretationẽ recipere,ꝑ quã filius excludit̃ à ltĩma, l.ſi qñ.§.gñaľr. C.de inoff teſt. & ita determinat̃ Steph.Bert.ꝯſi.4.Viſis,col.3.li.3. Sed qd ſi teſtator nullũ reliquerit fideic.vľe, nec tot fecerit legata, q̃ dodrantẽ excedant? Videretur tunc prohibita detractio legitimæ;alioquin prohibitio fal.foret eluſoria,qd͛ non eſt dicendum,l.ſi qñ.
11 & l.ſi domus.ṡ.de lega.1. Tertiò ſciendum eſt, † ꝙ teſtator aliqñ plus legat, q̃ in bonis habeat. Qñq; tm̃,q̃tum hẽt. Qñq; minus, q̃ hẽt,vt qa legata excedunt dodrantem in aliquo, vel non excedunt. Primo caſu, qñ legata tranſcendunt valorẽ hr̃ditatis, fiũt duæ detractiones,vna ꝑ legẽ 12.tab.ꝓhibẽtẽ vltra vires hr̃ditarias quidquã legari. Scd͛ð ꝑ leg.falc. ꝓhibẽtẽ legari vltra dodrantem.Per primã legata reſecant̃, quatenus excedũt vires hr̃ditarias.Per ſcd͛am reſecantur poſtea vſq; ad dodrantẽ,l.in q̃titate.§.fi.ṡ.eo.Vtilitas eſt maxima:tum pp ꝯputationes,& diminutiones faciẽdas à ſingulis legatarijs,l.ſi qs teſtõ Titio.§.1.ṡ.de leg. 1.tum pp libertates,q̃ non impediunt pp fal.l.ſi vniuerſæ.C.de leg nec ꝑ legitimam,l.Papinianus.§.quarta.ff.de inof.teſt. Scd͛ð caſu fit primò detractio quartæ ꝑ leg. falci. ẽt ſi alia deductio ſit alia de cã facienda,l.quoties.ṡ.e. Tertio caſu,qñ legata excedunt dodrantẽ in aliquo,fit detractio ꝑ falc.eius tm̃,qd͛ excedit,d.l.in q̃titate.§.fi.& Inſt.e.§.fi.ꝙ ſi dodrantẽ non excedãt,certũ eſt ceſſare falc. Vltimo ꝓ intelligentia eorum,q̃ tradunt ꝑ interpretes

12 ſciendũ eſt, † ꝙ aliquid ꝑt iudicio teſtoris accipi dupliciter, vniformiter & difformiter. Vniformiter capit̃,qd͛ vno & eodem iure, ſiue titulo accipit̃,vt iure hr̃di.vľ legati,aut ꝯdcis,vľ modi implendi grã. Difformiter verò, qd͛ diuerſo iure ſiue titulo hẽ, vt ꝑlegatum alicuius corporis hr̃ditarij,qd͛ partim iure ꝑlegati, partim iure hr̃di.accipit̃,l.id,qd͛.ṡ e.& l.in fideic.§.fi.inf.ad Treb. Hec.n.vniformitas & difformitas ꝯſideraẽ reſpectu eiuſdẽ rei,& reſpectu iuris hr̃ditarij,& alterius;non aũt reſpectu diuerſarum rerum,quarum vna capit̃ ti.hr̃ditario,alia ti.legati vel alio,nam tunc q̃libet dr̃ vniformiter capi.Diuiditur hæc lex, & ſummat̃,
13 vt per Bar. Vel aliter,† Diuidit in tres partes.In 1.traditur regula, Quòd in falci.ea tantum imputant̃, quæ iure hr̃dita.capiuntur. In 2.ibi,ſed in fideic.traditur alia rľa, Quòd in Treb.imputatur, quicquid iudicio teſtatoris capitur.In 3.ibi,ſi quid verò,declaratur prima regula;& ex declaratione infert̃ deciſio vnius q Rurſus 2.pars principalis ſubdiuidi ꝑt in 4 par. In 1.ponit̃ dicta rľa. In 2.ibi, pro ea verò parte, ponit eiuſdem regulæ modificatio, vt ꝓcedat ſm Doct.in eo,qd͛ vniformiter capitur,non ẽt ſi difformiter,partim iure ꝑlegati,partim iure hr̃di. In 3.ibi,ſed ſi accepta pecunia, ponitur modificationis reſtrictio. Niſi ſit pecunia,q̃ à cohr̃de accipitur iure prælegati,ſm vnum intell.ſed ſm alium,ponit̃ rľæ ampliatio,qd͛ credo verum.Et tunc legẽda eſt litera,ſed & ſi,cũ copula,&,ꝓut ita cõiter hr̃.In 4.ibi,ſed implendæ.ponit̃ alia ampliatio 2.regulæ.Rõ dubitandi primæ regulæ eſſe potuit,Quia intẽtio legis falc.fuit medio huius quartæ conſulere teſtantium voluntatibus; ne hr̃des ꝓ modico, vel nihilo hr̃ditatem adire recuſarent,Inſt.eo.§.1.q̃ intentio ſalua vr̃, vndecunq; hr̃s hanc quartã à teſtõre hẽat.Rõ decidendi aſſignat̃ per Bar. Pau. & alios *cõiter* poſt gl.quia iſta eſt quarta hæreditatis; & hanc rõnem vľ aſſignare Iureco hic.Debet.n.4.pars hæreditatis remanere penes hr̃dem,l.1.§.ſcd͛ð capite.ṡ.eo Rõ dubitandi 2. rľæ vr̃, Quia Treb.eſt etiã 4 portio hr̃ditatis,l.1.§.pe.inf.ad Treb. & quia ad ſimilitudinem falcidiæ detrahitur,Inſt.de fideic.hær. §.ſed q̃a,ergo nec in ea vñr imputanda, niſi q̃ iure hr̃dit.capiuntur.Rõ verò decidendi aſſignatur per gl.in ver.id imputat̃.Quia in retentione falci. magis grauatur hæres, quam in retentione Treb.in 1.tenetur oĩbus creditoribus inſolidum,in 2.non tenet̃ creditoribus:niſi pro quarta,d.l.1.§.pe. Et ideo qa magis grauatur hæres in retentione falc releuatur in alio,vt non teneat̃ imputare niſi habita iure hęredita. Et quia in retentione Treb.alleuiatur,vt non teneatur creditoribus niſi pro 4.in alio grauatur; vt in illã imputare dẽat oĩa iudicio teſtõris, quocũq; ti.habita, arg.l.eũ.q. ff.de iureiur. Quæ rõ diuerſitatis.licẽt ſit ꝑluaſiua,nõ tñ vr̃ concludens poſtq̃ oẽ æs alienũ deducit̃ añ ſolonem legatorum,& detractionẽ falc.l.in ꝯputanda.C.eo. Niſi dicat̃,ꝙ licẽt æs alienũ deducat̃,remanet tñ hr̃s inſolidum creditorib. obligatus ſuo periculo. Aliæ plures aſſignãtur rõnes diuerſitatis,q̃ oẽs hic ꝑ Nouiſ.impugnant̃ inf. in 1.q.Bar. Subijciẽtes,ꝙ iſte durus lapis ſꝑ ſtetit in dẽtibus maiorum nr̃orum,& ꝙ vix ꝑt reperiri
14 bona rõ.Quid igit̃ dicam ego homuncio?† Conſideraui, ſi dici poſſit,ꝙ in falc.non imputantur niſi q̃ iure hr̃d capiuntur;quia hæc quarta falci. reperitur in hr̃ditate ipſo iure reſecata à legẽ, prohibente vltra dodrantem legari,Inſti.eo.§.nouiſſimè. Non igit̃ in hanc quartam imputat̃, niſi quod de legatis reſecatum reperit̃, qd͛ hr̃ditario iure ꝑcipi conſtat, quia qd͛ ṡ. dodrantem legatum eſt,inutiliter legatum eſt,tanq̃ ꝯ legem prohibentẽ legatum,l.non dubium.C.de leg. At Treb.nõ reperit̃ ipſo iure reſecata ꝑ legẽ,q̃ non ꝓhibet vltra dodrantẽ fideicommitti. Sed ſi hr̃s velit hr̃e hanc quartã,habet neceſſe eam vocatis fideic.deducere auctoritate legis,inuitantis ipſum hr̃dem ad adeundum ſpe huius quartæ,q̃ ſpes hẽt ita incitare, ſiue habeatur hr̃ditario iure,ſiue alio. Et iõ fal.dr̃ quarta hr̃ditatis ſimpľr. Treb. verò dr̃ quarta fideic.hr̃ditatis; & ſic non ſimpliciter. ita dicit Iureconſ. Et ſi quæraẽ, Quare lex magis reſecauit ipſo iure quartam legatorum particularium,q̃ fideic.vniuerſalium,cum vtroq; caſu ꝯſequat̃ hæres quartam? Rñdet̃,ꝙ licẽt vtroq; caſu ſit ſuccurſum hæredi reſpectu quartæ ,non tñ eſt ita plenè ſuccurſum legatarijs,ſicut fideic.vniuerſali,quia legatarij cogere non poſſunt hr̃dem,vt adeat,ſicut fideic.l.cogi.§.& generaliter.inf. ad Treb & ideo quarta falcidiæ ipſo iure reſecat̃,vt eo medio abſq; vlla deductione hr̃s conſequat̃ quartam, & omnia alia ſibi relicta. Et iſtud eſt,quod voluit dicere Imper.Inſti.eo.in prin.ibi, & ſuper hoc,dum dicit,ꝙ antea non erat plenè ſuccurſum eis. Ex his patet ſenſus vſq; ad ver.pro ea verò parte.vbi ponit̃ limitatio 2.regulæ,vt grauatus teneat̃ imputare prælegatum in Tre.pro por-
15 tione, quam accipit à cohærede. † Circa intellect. huius ver. aduertendum eſt ad duo. Primò ad ſenſum & ordinationem,ſiue conſtructionem literæ. Scd͛ð ad rationem decidendi.Si ad conſtructionem reſpexeris, tex.videẽ diminutus, quia caret verbo principali,intelligendo illud verbum, i.expoſitiuè,prout ſtat in libro meo.Timore huius contrarij quidam legunt, i. pro duabus dictionibus,& conſtruunt ita literam;Id,quod à cohr̃de accipit eſt extra quartam pro ea parte, quam grauatus à cohr̃de

accipit. Sed D. Pich. hãc ɔstructionẽ, & hãc literã nõ recipit, licẽt dicat, demulcere aures; qa hoc mõ tex. esset superfluus, ɔ̃ §. qbus. in 1. ɔsti. Codicis. Satis. n. erat dicere, Qđ à cohr̃de accipit, extra quartã est absq; illa additione, ꝓ ea parte, quam accipit à cohr̃de. Sed pt r̃nderi, non esse superfluum, qđ ad remouendam dubitationem adijcit, c. super qõnum, dc offi. de leg. fuerũt. n. addita illa verba, ne quis fortè ꝓtenderet totum, qđ à cohr̃de accipit, esse extra quartã. Hanc r̃nsionem non ẽt admittit Pic. qa nõ totũ; sed portio cohr̃dis tñ, dr̃ à cohr̃de accipi, l. in fideicõmissaria §. fi. inf. ad Treb. ergo stat adhuc superfluitas. Ista vr̃ ardua difficul-
16 tas, q̃ alia rõne auget, † Hic ver. ꝓ ea verò parte, in illa aduersatiua, verò, ꝓcedentibus aduersat̃, illa restringẽdo, l. si cũ filius. ff. de don. tradit p Bar. in l. hoc amplius. §. de ijs. ff. de dam. infec. ergo non possumus intelligere, ꝙ loquat̃ in ꝓlegato, qa in ꝓcedẽtibus loquit̃ in legato ꝓceptionis, qđ accipit à cohr̃de pro sua portione, l. si à pluribus. s. de leg. 1. l. 1. §. q verò ex cã ꝓceptionis, ff quorũ lega. qđ Iurecon. dicit totũ imputari; si mõ velit ꝓ portione cohr̃di nõ imputari, repugnaret sibiipsi. Timore huius ɔ̃rij, gl. in ver. imputat, quã alij cõiter sequunt̃, intelligit ꝓcedentia de legatis hr̃di relictis à legatario, vel fideic. vel à cohr̃de de rebus cohr̃dis, vt aliq dicũt: illa. n. insolidũ imputant̃ in Tre. secus in ꝓlegatis exñtibus in corporibus hr̃ditarijs à cohr̃de accipiendis, q̃ ꝓ portione cohr̃dis non imputant̃, vt hic in ver. ꝓ ea vero pte. Sed certè legatũ ꝓceptionis capit̃ à cohr̃de, d. §. q verò, & tñ totũ vult imputari, nisi restringas ad legatũ ꝓceptionis alicuius rei ipsius cohr̃dis, vel fideic. Ego ɔsideraui, si possumus alr̃ intelligere istũ tex. vt velit oĩa legata ac ꝓlegata, & fideic. insolidũ in Treb. imputari. Et istud litat̃ in ver. pro ea vero parte, vt non ꝓcedat in fideic. ɔsistente in corpore hr̃ditario, accipiendo ab ipso cohr̃de, & de parte cohr̃dis, qa id est extra quartã. Et hoc mõ
17 litera plana est. Sed retento cõi intellectu, vel nr̃o. † Quænam pt esse rõ diuersitatis, ꝙ corpus hæreditarium quod accipit̃ à cohr̃de pro portione cohr̃dis, non imputetur in Treb. secus si accipiat ab alio, vel secus, si non totum accipitur à cohr̃de de portione cohr̃dis, qđ nos intelligimus? Durus est hic sermo. Gl. in ver. à cohr̃de, in fi. dicit rõnẽ esse, ne eadẽ res diuerso iure ceseat
18 l. eũ, q ædes ff. de vsuc. q̃ rõ non vr̃ vera, † qa eadẽ res in esse deducta, nõ dẽt diuerso iure cẽseri; sed bñ pt ad esse deduci diuerso iure, d. l. eũ, q ædes. Et ꝓbat̃ in nobis ipsis, q̃ in esse deducimur ex diuersa mã, & tñ deducti, non debemus esse diuerso iure. Sic dicamus de quarta, vt ex diuerso iure possit in esse deduci, mõ tñ adsit volũtas defuncti, l. cum quo. §. fi. & l id, qđ. s. e. Præterea ista rõ ɔfunditur ꝯm intellm̃ meum; qa qđ ex cã ꝓceptionis accipit, & sic ꝓlegatũ, diuerso iure capit, d. l. in fideicommissaria. §.
19 fi. & tñ totum imputat̃ in ver. ꝓced. † Cogita ergo retento sensu nr̃o, rõnẽ diuersitatis assignari posse, qa grauatus restituere suã portionẽ, non censet̃ grauatus restituere qđ accipit ex cã fideic. vel legati de portione alterius, l. si Titius ex ꝑte. s. de le. 3. Nã id, qđ à cohr̃de, & de parte cohr̃dis accipit, est extra quartam, q̃ ɔtinet in restitutione, licet bñficio legis detrahat̃, l. Titia. s. e. Et si instetur de ꝓlegato, & de eo, qđ grauatus percipit sua manu? R̃ndeo, ꝙ ꝯm voluntatem testõris ꝓlegantis non pt dici, ꝙ aliqd de ꝓlegato vnq̃ fuerit de portione cohr̃dis, l. Marcellus. §. q liberis. inf. ad Treb. licẽt is, cui ꝓlegatum est, iuris ministerio diuersam sibi possessionẽ ɔstituerit, l. cũ quis. ff. fi. s. de ijs, quib. vt indi. Volũtas ergo testõris totum facit, q̃ cognoscit ex hoc. An id testator in portione grauati esse voluerit, vel separatim à sua portione, qđ est, qñ totũ legatũ vel fideic. vult accipi de portione cohr̃dis. Et in istis terminis vr̃ loq tex. in l. deducta. §. nũmis. inf. ad Tre. Et ex his hr̃ clarus intellectus huius ver. ꝓ ea verò par
20 te. Sequit̃ ver. sed si accepta pecunia, † qui pt intelligi dupl̃r. Accepta pecunia, s. à fideic. & tũc ampliatur r̃la Itẽ, Accepta pecunia, s. à cohr̃de, & tunc nascuntur plura dubia. Primum, An ampliet̃ur limitatio r̃læ, vt et pecunia accepta à cohr̃de, non sit im
21 putanda ꝓ portione cohr̃dis? Qđ planè videretur, † qa aduersatiua iuncta copulæ denotat identitatẽm iuris, & diuersitatem fa. l. sed & si lege. ff. de pet. hęr. no. gl. in l. 1. ff. ne qs eum, qui. Et hunc sensum admittunt plures, intelligẽdo, accepta pecunia. s. hr̃ditaria. An verò in hoc ver. restringitur fall. vt tota pecunia à cohr̃de accepta veniat in Treb imputãda, siue sit hr̃ditaria, siue non, qđ Bar. in theorica Treb. & alij cõiter verius putant. Scdm dubiũ, An hic ver. dẽat intelligi, tã si cohr̃s grauet̃ partẽ suam restituere cohr̃di, accepta ab eo pecunia, q̃ si grauet̃ restituere extraneo, accepta pecunia à cohr̃de? Quidam intelligunt tex. in grauato restituere cohr̃di, qa pecunia censet̃ tunc subrogata loco suæ portionis; & qa pecunia à cohr̃de accepta, respectu ipsius cohr̃dis, minuit quartã, l. Nesennius s. eo. Alij intelligũt gnal̃r, tam in grauato restituere extraneo, q̃ cohr̃di; qa pecunia, q̃ à cohr̃de accipit, sp hr̃ditario iure capi vr̃, l. deducta. §. nũmis. inf. ad Treb. Et hic intellš est cõis. an autẽ sit verus. inf. discutiemus. Tertiũ dubiũ, Quatenus tex. loquit̃ de pecunia hr̃ditaria, vtrũ sit intelligendus de pecunia accepta p grauatum sua manu, an verò de manu cohr̃dis? Quidam intelligunt gnal̃r. Alij qñ de manu cohr̃dis. qđ credo verius, qa de pecunia, quã sua manu grauatus accepit iã facta legit̃ decisio s. in ver. siue ꝑcipere. Quartũ dubium, Intelligendo tex. accepta pecunia à seipso, an grauatus dẽt accipere pecuniã de ꝑte sua, an de cõi, qđ ẽt inf. discutiet. Ex
22 his potes elicere sensum huius vers. sed si accepta. † Sequit̃ ver. sed & qđ implẽdæ, cui⁹ intellect. ꝑdet ab intellectu ver. ꝑce. ꝑ illa verba, in eadẽ cã esse. Sed qa oẽs ɔcordant, datum cã ɔdõnis implendæ integral̃r in Treb. imputari, ɔfirmat̃ cõis intell. ver. ꝑced. ꝙ ẽt pecunia à cohr̃de accepta, tota sit imputãda; alioquin nõ essent in eadẽ cã. Sequit̃ vltima pars, ibi, si qđ verò implẽdę, q̃ ꝯm aliquos vr̃ superflua; qa idẽ decisum videbat̃ in prin. ibi, vel implẽdæ; sed nõ aduertũt, ꝙ tex. in prin. loquit̃ de imputatione, finis aũt loqtur de ɔputatione. Et r̃ndet Iurecon. ꝙ sicut datũ cã ɔdõnis implẽdæ nõ imputat̃ in falc. ita ɔputat̃, vt ꝓsit legatarijs. Et ex hoc infert, ꝙ si testõr legauerit Titio ꝑdiũ valoris cẽtum ducatorũ, si ipse Titius daret hr̃di qnquaginta, legatũ huius ꝑdij ɔputabit̃ ꝓ legato cẽtum ducatorũ, & nõ ꝓ qnquaginta. Et hoc mõ datũ hr̃di cã ɔdõnis implẽdæ, non ꝓderit legatarijs. qđ tñ ꝓdesset, si ɔputaret̃ ꝓ qnquaginta, qa ꝯm hãc ɔputationẽ legata forsan nõ excedẽt dodrantẽ, vel nõ tm̃ excedẽt. Hic est ca-
23 sus planus huius legis. No. primò, † ꝙ falc. appellat̃ quarta hr̃ditatis, ꝑ gl. aũt, Bar. & alios appellat̃ quarta institutionis. Rõ patet, qa legata s. dodrantẽ, sunt nulla, vt s. dixi, ergo quarta hr̃ditatis remanet instituto salua & intacta. Sed vr̃ potius appellãda quota bonorũ, cũ prius deducat̃ æs alienũ, l. imputãda. C. eo. sicut deducit̃ de lẽtima, q̃ ꝑpea dr̃ quota bonorũ, l. Papinia. §. quarta. ff. de inoffi. test. Sol. æs alienũ deducit̃ de falc. respectu imputationis & legatariorũ; sed respectu acquisitionis dr̃ quarta hr̃ditatis siue institutionis: qa iure hr̃ditario & ti. institutionis acquirit̃.
24 Scdõ no. † duas r̃las respectu faciẽdæ imputationis in falc. vnã affirmatiuã, alterã negatiuã. Prima, s. affirmatiua talis est. Quæcũque iure hr̃ditario accipiunt̃, in falc. imputantur. Quæ r̃la ẽt ꝓcedit respectu Treb. in quã oĩa imputant̃, ẽt q̃ iure hr̃ditario capiunt̃. Scda, s. negatiua. Quæcunq; alio iure q̃ hr̃ditario capiunt̃, in falc. non imputantur. Concord. tex. in l. id aũt, & l. qđ aũt, s. e. Et in hoc falc. differt à Treb. in quã imputant̃ ẽt alia, q̃ alio ti. ca
25 piuntur, vt inf. subijciã. Tertiò no. ꝙ id, qđ cã ɔdõnis implẽdæ datur, nõ est legatũ, vel fideic. patet ex alternatiua, q̃ alternat diuersa, ꝯm gl. in rub. ff. si ager vecti. vel emph. pet. & in l. vbi pactũ. C. de transf. Id. n. qđ cã ɔdõnis implẽdæ datur, appellatur mortis cã capio, d. l. id aũt. & l qđ ɔdõnis, & l. mortis cã capitur. ff. de do. cã mor. Non. n. pt dici legatũ, qa positum in ɔdõne non est in dispõne legis, l. si quis sub ɔdõne dadorum decẽ, s. si quis omis. cau. test. Erit ergo mortis cã capio, qa mors alterius, illi occasionẽ capiẽdi dedit, & spãle nomẽ non habet, d. l. mortis cã. In ɔ̃riũ vr̃ vrgere tex. nr̃ in vers. sed & qđ ɔdõnis. vbi fideic. appellatur. Ad istud r̃ndet inf. Bar. & ibi dicetur. Quartò no. aliã r̃lam affir-
26 matiuã respectu faciẽdæ ɔputationis in Treb. † Quicquid iudicio testõris accipit in Treb. imputatur, excepta portione rei le-
27 gatę, q̃ à cohr̃de accipitur. Vltimò no. † dr̃iam inter imputare, & ɔputare. Imputatur, qđ in solutione cedit. Cõputatur, qđ soluẽdum non venit. Vel sic, Imputatio ꝑsupponit tm̃ esse in obligatione, q̃tum petitur, ɔputatio verò minus, vel plus. Qñq; tñ ponitur, imputari, pro ɔputari, in l. vbi purè §. fin. & ibi notaui post Ale. inf. ad Treb. & e ɔ, ɔputari ꝓ imputari, l. oĩmõ. C. de inof. test. Gl. in ver. ɔdõnis, dum dicit spãle esse in casu l. id aũt, ꝙ nummi peculiares dati cã ɔdõnis implendę, imputantur in falc. reprehẽditur cõiter, qa exceptio debet esse de r̃la, l. nam qd liquide. §. fi. ff. de penu. leg. quæ hoc loco nõ extrahitur à r̃la, cum nummi peculiares sint hæreditarij, & hæreditario iure, non causa conditionis implendæ capiantur, vt expresse dr̃ in d. l. id autem. Sed considera, quare iure hr̃ditario capiantur, cum implendę conditionis cã dentur? Augetur difficultas, quia peculium censetur legatum, statulibero iusso aliquid ex peculio inferre hr̃di. l. denique. §. interdum. s. de pecu lega. Sol. Ante implementum conditionis, non pt dici peculium acquisitũ statulibero, l. 4. §. de conditio. & demon. ergo quod ex peculio soluitur causa implendæ conditionis in hæreditatem repetitur. nec in legato cõtinetur, & ideo respectu hæredis dr̃ capi iure hæreditario, respectu vero statuliberi, dr̃ dari causa conditionis implendæ. Glo. in versi. sed imputatur. diuiditur in duas. In prima timore contrarij declarat tex. in secunda assignat rationem diuersitatis, quare plura imputentur in Treb. quam in falc. In eadem gl. ibi, si à cohærede, corpus intelligas hæreditarium; nam proprium corpus ipsius cohæredis totum imputatur in Treb. quia vniformiter capitur totum iure legati, l. si hæredi seruus, s. de leg. 1. In ea. gl. ibi, & est ratio, vtrũ vera sit, & an melior assignari possit, examinabitur in 1. q. post Barto. Glo. i. versi. à cohr̃de diuiditur in duas. In prima pro ɔcordia omnium iurium ponitur distinctio imperfecta, ꝑficienda tñ ex dicẽdis inf. In scda ibi, sed quare, assignatur rõ diuersitatis inter pecuniã, & corpus hr̃ditarium, q̃ an vera sit dicetur in 3. q. post Bar. Gl. in versi. legatarijs. diuiditur in duas, in prima remouet vnũ ɔ̃riũ, in scda ibi, sed ar. ɔ̃, tollit aliud con-

ꝯriū,qđ ſolutioni datæ ad primū obſtare videbat̃. An aũt ſo.gl.
ſint iuridicę,diſcutiet̃ inf.in 10.opp.poſt Bar.Gl fi.diuidit̃ in quĩ
que.In prima,ibi,iō ſi centū,decłat tex.In ſcđa ibi,ſed ꝯ.oppo.ꝯ
tex.& ſol.In tertia,ibi,& facit,alleg.ꝯcor.ad ꝯrium ꝓximè tactū;
diſcordās aũt ad tex.In 4. ibi, & no. colligit dr̃iam inter quartā
falc.& quartā Treb. In vltima,ibi, eſt & tertia, referunt̃ pl̃a alia
28 quartarū gn̄a †q̄ ꝯputatis ijs q̄ ſunt in tex.ſunt decē. Alia quar-
ta hr̃ in l.fi.C.de ſu.& leg.Alia in l.antiqua ff.ſi pars hr̃.Alia in §.
ga vero legē.in Auth.vt lic.ma.& auię.Alias enumerat Cy. in l.
filium quē.C.fa.erciſ. Habemus ēt quartam ep̄ałē,q̄ debet ep̄o
de oblationib. & relictis eccleſijs parochialibus ; & olim ēt de-
bebat̃ de decimis.c.Vulteranę nobis.12.q.2.c.de ijs. 0.q.1.c.de
quarta.de p̄ſcrip.Licet in pleriſq; locis eꝯ,parochiales ecclę qb.
ex diſpōne iuris cōis ipſa decimalis p̄ſtatio debet̃, c.cū ꝯtingat,
& c.cū in tua.extra de decimis,c.ad decimas, de reſtit.ſpol.in 6.
vix hodie quartā ep̄aliū onerum ementitorum ab vſu ſuſcipiāt
vt in facto de iure memini me ꝓ Clero Clanatenſis ecclīæ rñ-
diſſe. Habemus itē & quartā parochialem; & hæc debet̃ ecclīæ
parochiali ſacra miniſtrāti,de relictis alteri ecclīæ ex cā ſepultu
ræ,c.1.c.relatū.c.de ijs,& c.certificari.de ſepul.in antiq. His itaq;
ꝓ intelligentia diſcuſſis,iā propius ad hāc imputationum mām
accedamus,quā Bar.diuidit in tres ꝑtes.In prima q̄ in falc.impu
tādæ ſunt demonſtrant̃.In ſcđa q̄ in Treb.In tertia q̄ in lt̄imam
iure nāę debitā.Ipſi.n.ſumus & eundē ordinē ſeruaturi,colligē
tes ſpicas,quas inuenire poterimus poſt terga tot meſſorū; &
idē diſcutiemus,q̄ vel imputāda, vel ꝯputanda veniant in alias
quartas.Pro expeditione primæ partis ꝯcernentis falc.opp.pri-
mo Bar.de l.pr̃ filiā.ſ.eo.ſol.vt hic p eum.Tu aduertas ad pl̃a.In
primis opp.non vr̃ bñ formari,qa l.pr̃ filiā loquit̃ de Treb.& nō
29 de falc.q̄ inter ſe diſtāt,vt patet hic in tex.Saluādo Bar.dr̃,ꝙ† ar-
gu.de Tre.ad falc.valet negatiuè;vt q̄ non imputant̃ in Treb.in
quā rr̃ largior interpretatio fit,multominus imputant̃ in falc.
in qua fit minor interp̄tatio,p rīam auth.multomagis.C.de ſa-
croſ.eccl.Scđò aduerte,qa aſſumptū Bar.qđ Iurec. hic innuit,
qđ ea q̄ alio tit.q̄ legati,vel fideic.capiunt,in falcidiā imputent̃,
non vr̃ verum;imò vr̃ innuere ꝯrium. Nā ſi ea q̄ iure legati,vel
fideic.capiunt̃,non imputant̃ in falc.minus imputāda vñr,q̄ ex-
tra cām teſtī capiunt;qa longe diuerſo iure ab hr̄ditario capiū
30 tur,q̄ ea,q̄ ex eodē teſtō hñr,vt dr̃ in d.l.pr̃ filiā. † Tertio aduer-
te,inq̄tum ibi decidit̃ dotē datā filiæ non imputari in falc.iſtud
planū eſt,qñ pr̃ non iuſſit imputari;qa tūc iure hr̄ditario nō ca
pit̃,nec ex teſtō,vt dicit Bar. Sed qñ mādauit imputari, hæc ſol.
Bar.non vr̃ vera;nā tunc imputant̃, ēt q̄ alio iure capiunt̃ teſtōre
iubente,l.cū quo.§.fi.ſ.e.Ita arguunt Nouiſ.& arg.vr̃ multū ap-
parens.Sed ꝯſidera,ꝙ Bar.rñdet,ꝙ dos non capit̃ ex teſtō,iō nō
imputat̃,ēt iubēte teſtōre;ſecus ſi ex teſtō caperet̃ alio iure q̄ hr̄
ditario;qa tunc iubēte teſtōre imputaret̃.Quæ rñſio non vr̃ ſa-
tisfacere,qa in d.l.cum quo.§.fi.teſtōr iuſſit imputari data inter
31 viuos,ꝙ ex teſtō nullo mō capiunt.Rñdetur igit̃ alio mō,†ꝙ in
ꝯrio ius imputationis dr̃ eſſe in hr̄ditate;qa à principio & in tra
ditione fuit reſeruatum,l.ſi tibi liberum.ff.de act.emp.l.ſi bina-
rum.ff.de ſeru.vrb.p̄d.& ſic iure hr̄ditario hr̄s ibi imputat,licèt
iure hr̄ditario non capiat;ſecus in d.l.pr̃ filiā,vbi teſtōr poſt tra-
ditionē dotis,illā imputari iuſſit.qđ non potuit; ne ſit in facili-
tate teſtōris illudere legē falci.p indirectum,iubendo bona hr̄-
dis in quartā imputari.Ex quo infert,Si pr̃ à principio tradit dō
tē ea lege,vt imputet̃ in falc.tunc ſeruāda erit voluntas teſtōris;
qa ius imputationis ſaluum in hr̄ditate reperitur,qđ vult Ang.
32 licèt rōnem non aſſignet.Quarto aduerte,†qa videretur,ꝙ ho-
die teſtōr poſſit iubere dotē traditā imputari in falc. & ſic alia
bona hr̄dis; cum hodie poſſit prohibere detractionē falc.qđ vr̃
plus,auth.ſed cum teſtōr.C.eo.& ſic hodie correcta erit,l.pr̃ fi-
liā,qđ admittunt Nouiſ.Retenta maximè opinione illorum,q
tenent teſtōrem non ſolum poſſe ꝓhibere detractionem falc.
ſed ēt Treb.ēt filijs primi gradus, de qua p Ale. in l.Marcellus.§.
qđ aũt.inf.ad Tre.Sed ego ꝯ. Quia qđ n̄ reperit̃ immutatū, cur
ſtare prohibet̃,l.ꝓcipimus.C.de appellationib. Ad arg.rñdetur,
ꝙ non valet ꝯn̄a;qa plus vr̃,poſſe iubere res hr̄dis in falc.imputa
ri,& ſic velle ꝙ hr̄s habeat falc.de ſuo ꝓprio; nā hoc mō diſpo-
nit de alieno,qđ plus eſt,quā diſponere de ſuo,arg.l.ſi alienam
C.de leg.Vel aīr.Qui vult dotē traditā īputari, in ꝯn̄tiā vult ꝓhi
33 bere detractionem falc.p q̄titate dotis.†Nā qđ à ꝯn̄ti vel ance-
denti colligit̃,tacitū eſt,nō expreſſum,l.ſicut certi.in ver.tacite,
& ibi Are.no.C.de teſt.mil.Licèt ergo ꝑmiſſum ſit teſtōri exp̄ſ-
ſe ꝓhibere detractionē falc.non tn̄ eſt ꝑmiſſum tacitè,& in ꝯn̄
tiam.§.ſi vero expreſſim.in auth.de hr̄d.& falc. Dicā igit̃ potius;
Qđ potuit,noluit;qđ voluit,adimplere nequiuit,l.multū inter-
34 eſt,C.ſi qs alteri vel ſibi,c.cū ſup.de off.deleg.†Concludit̃ igit̃,l.
pr̃ filiā,& ſiłes remanere incorrectas,qcquid dicāt Nouiſ.Quin
35 to aduerte,†inq̄tum dr̃,ibi dotem non imputari;ēt pr̃e iubēte.
Iſtud intelligendū eſt ſane in caſibus, in quib.morte pr̄s,actio
de dote ꝯſolidatur in filiam,iuxta tex.in l.1.§.videamus.C.de rei
vxo.actio.& tradit̃ in l.1.poſt dotē.ſ.ſol.mat. ſecus in caſib.in qb
non ꝯſolidat̃,vt ſi pr̃ ſtipulatus ſit dotē reddi ſibi,& hr̄dib.iuxta
tex.in l.quoties.ſ.ſol.mat. tunc.n.imputat̃ in falci.ēt qđ pr̃ non
iubeat;qa in hr̄ditate reperit̃; & iure hr̄ditario capit̃, non extra
cām teſtī,p ea q̄ dicta ſunt.Scđò opp.Bar.d.l.cū quo.§.fi.ſ.e.Rñ-
det Bar. ibi ſpāle;qa teſtōr eā mēte dedit inter viuos, vt datū in
falc.imputaret̃. Quæ ſol.in ſe vera eſt; nā tunc ius imputationis
in hr̄ditate eſt,vt ſtatim dixi,& certa eſt ſol.qñ teſtōr expreſſe da
tū iuſſit imputari,l.ēt.§.ſed & ſi mortis.inf.de bo.lib.Sed dubiū
36 ſtat,† Quid ſi de ea mēte exp̄ſſe non apparet? Bar. idē rñdet qñ
ꝯſtat tacite,qđ admittit̃,qa voluntas tacita,& expreſſa ſunt paris
potentiæ,l.ſi res.ſ.de le.1.l.cū qd.ff.ſi cer.pet.Sed adhuc ſtat hęſi
tatio,quō cognoſcat̃ hic tacita volūtas? Bar.in d.§.fi.dicit in du-
bio datū inter viuos,ea mēte datū videri,vt imputet̃;& idē vult
Bar.in l.1.§.ſi pares inf.ſi qs à par.fue.ma.In ꝯri. vr̃ tex.in d.l.pr̃ fi-
liā.vbi dos in dubio nō p̄ſumit̃ data ꝯtemplatione faciendę im-
putationis Et in ꝯ.vrget tex.nr̄,vbi legata non p̄ſumunt̃ data ea
37 mēte,vt īputent̃;ergo minus data inter viuos.†Pro reſolutione
ſubijcio ꝯclonem. Data inter viuos,non imputant̃ in falc. qa ex
tra cām teſtī ſunt.d.l.pr̃ filiā.Iſtud intelligo verū,mō aliquo titu-
lo,vel aliqua cā data appareat;puta, titulo dotis, vel donationis
ꝑꝑ nuptias,vel donationis purę;talia.n.non imputant̃,nec data
ea mēte credunt̃,vt imputent̃, cū alia rōne data appareant. Fal-
38 lit † in datis in vita ſimpłr abſq; expreſſione alicuius cāæ;talia.n.
p̄ſumunt̃ in dubio data ea mēte, vt imputent̃; ita ꝓcedit tex.in
d.§.fi.quē ita intelligunt Bar.& Ang. Sed vterq; Imo.ibi hoc ve-
rum putant, qñ ſimpłr datū fuit tm̄, q̄tum valet quarta;ſecus ſi
plus,vel minus,arg.l.ſi qñ.§.fi.C.de inof.teſt.& idē vult d. Ale.in
l.illud.C.de collati.Tu aũt ꝯſidera,ꝙ tex.in d.l.ſi qñ.§.fi.loquit̃ in
datis ti.donationis,q̄ non imputant̃ in lt̄imā; niſi ſit expreſſe di
ctū: ergo nec in falc.ēt ꝙ æquiualeat quartę; nos vero loqmur
in datis ſimpłr.Placet tn̄ opinio Imo.qa Iureco.in d.§.fi.non ſi-
ne miſterio ꝯputat valorem hr̄ditatis; & vult data q̄ quartæ æq̄
ualent,cenſeri data ꝯtemplatione imputationis faciendæ.Scđo
39 fallit†in dontais donatione inter viuos reuocabili, nā talia do-
nata vñr imputāda,iubente teſtatore;qa ſic iubēdo, cenſet̃ do-
nationē reuocare,l.ſi maritus.2.C.de dona.inter vir.& vxo. &
bñ facit,qđ decidit Lud.Ro.ꝯſi.384.Triplici ex capite.Et iō ſi te
ſtōr iubeat donationē factā filio in ptāte,vel cā mortis imputa
ri in falci.ſeruāda erit eius voluntas;qa tacitè vr̃ reuocare dona-
tionē,& illam ꝯuertere in cām imputationis,arg.l.Seia.ff.de do
na.cā mor. vel ſaltē cenſet̃ donationē modificare, qđ p̄t. Nam
cum poſſit illā reuocare in totū,l.donationes,quas in parentes,
C.de do.inter vi.& vxo.multo magis poterit modificare, l.non
dēt.de reg.iu.An aũt donatio cā mor.aliàs imputāda ſit in falc.
dicet̃ in mā Treb. Tertiò opp.Bar.de l.Neſennius. in prin.ſ.eo.
40 & l.filio.inf.e Rñdet Bar. † legata non imputari in falc.reſpectu
aliorū legatariorum,vt hic, ſed reſpectu eius à quo habita ſunt,
bñ imputant̃ ope exceptionis,vel replicationis,vt in ꝯrio.Con-
ſidera,an Bar.ꝯdicat ijs,q̄ ſubijcit,inf.in 10.opp. vbi vult ꝙ ſi hr̄s
poſſideat,detrahere poſſit falc. aduerſus eū à quo aliquid acce-
pit, ergo non repellit ope replicationis.Niſi dixeris Bar. ibi loq
de datis cā condonis implendæ, non de legatis à legatario, de
quo inf.dicet̃. Sed alia inſurgit dubō,An corpus hr̄ditarium p̄le
gatum,ſit in fauorē cohr̄dis totum imputādum in falc. ꝓ por-
tione hr̄ditaria tm̄? Vr̃ inſolidum imputandum, p gn̄alitatem
d.l.Neſennius.& ita vult Bar.hic,& in diſtinctione.& in l.filium
quē hñtē,circa fi.& ibi idem volunt Cyn.& Sal. C.fam.erciſ. &
fuit opi.Roffr.in ſuis libel.& Iaſ.& Are.quos refert, & ſequit̃ Al
be.de Roſ.hic.Contrarium tenēt Ang.Imo.& Raph.Com. in l.
deducta.§.nummis, p illum tex.inf.ad Treb. & p tex.nr̄m hic;
nā ſi non imputat in Treb.pro portione cohr̄dis, minus impu
tari debet in falc.arguēdo negatiuè de Tre. ad Falc.ſequit̃ Pet.
de Math.in d.l.filium quē hñtem,in gl. ſuper ver.eadē ſpē.defen
do ſn̄iam Bar.qa eadē æquitas,q̄ militat in pecunia hr̄ditaria, vr̄
ēt militare in corpore hr̄ditario.Ad ꝯ.rñdet̃,ꝙ loquūtur in co-
hr̄de grauato reſtituere hr̄ditatem extraneo,& non cohr̄di. Et
ita intelligunt Bar.& Pa.in d.§.nummis. Sed hæc lectura q̄tum
41 ad d.§.nummis,non vr̃ vera,†qa illa verba, diuerſa cā p̄diorum,
ex quo ponuntur aduerſatiuè,debēt intelligi retentis terminis,
& qualitatib.p̄ce. iuxta doct. Bal. in l.oēs ppłi, col. 15.ff.de iuſt.
& iu.quā commēdat d.Iaſ.in l.1.col.3.ff.ne quis eū q.& ſic dēnt
intelligi retento eodē themate, ꝙ cohæres eſſet grauatus reſti
tuere ſuā portionē cohæredi,vt ēt intelligunt gl.& Imo.ibi.Aīr
ergo rñdet Imo.ꝙ iſta iura loquuntur de rigore,tex. vero, in l.
Neſennius,q̄tum ad minuēdā Tre.& falc.eius,à quo p̄legatū ac
cepit,loquitur de æquitate. Vel dici p̄t,qđ in d.§.nūmis.p̄dia pre
legata imputant̃ in Tre.ſicut pecunia,ſed diuerſimodè,qa pecu
nia imputatur tota iure hr̄ditario,qa tota capit̃ de portione co
hr̄dis,ſed p̄dia nō imputant̃ tota iure hr̄ditario ;qa pars accipit̃
đ portione cohr̄dis,& ſic ex diuerſa cā īputationis p̄diorū.Cęte
42 rū aduerte,qa tex.ī d.l.Neſēnius ꝓcedit ope exceptionis.†Quid
ſi legatarius prius ſoluiſſet, an hr̄s poterit ab eō detrahere falc.
Vr̄ ꝙ nō; qa ceſſat exceptio l.ex qbuſcunq; cauſis. ff.de ꝯd.inde.

Contra puto, quia id quod à legatario solutū est ex volūtate testõris, supplet quartā, quā detrahere vult hrs, vt dicit Iurecon. in d. l. Neiennius. ergo nō cessat exceptio, q̃ nō solū ꝯpetit aduersus petitionē hrdis, sed aduersus detractionē; & hoc vult Bar. dū subijcit, ope exceptionis, vel replicationis. Quartò opponit† de d.
43 l. Nesennius. ver. planè Dr ibi, Planè legatarijs vniuersum nō imputari; sed q̃tū daturus esset, si à cohrde pcipet; ergo vult, qd aliqd imputet, licèt non vniuersum ꝯ sol. s. datā, & tex. nr̃m. rndet Bar. aliū esse sensum illius versi. vt alijs nō ꝓsit, q̃tū ad diminuendam quartā ab eis detrahendā, sed bñ ꝓdest, q̃tum vt videat detracta quarta de legato cohrdis. Ista est obscura sol. Declara igr, si cohres, grauatus volēs detrahere falc. ab alijs legatarijs, nō imputat eis vniuersum, vt possit ab eis detrahere, qd non detraxit à cohrde. Si ita intelligat, ꝑlegata non imputant in fal. q̃tum ad alios legatarios; sed solū q̃tū ad cohrdē; sed bñ imputat alijs legatarijs, q̃tum daturus esset alij cohrdi, si nihil ab eo pcepisset; hoc respectu ꝓdest alijs legatarijs; qa vr detraxisse quartā de legato cohrdis; & hoc mō sibi ꝑlegata ab alio cohrde, dnr ꝓdesse alijs legatarijs, nō in totū; sed in q̃tū fuisset detracturus de ꝑlegato cohrdis, si ab eo nihil habuisset. Ita ꝑ multa verba declarant Nouis. Tu aūt dicas, qd non imputat vniuersum legatarijs; qa si imputaret vniuersum; & plus ascēderet ꝑlegatū, q̃ quarta, nihil detrahere posset ab alijs legatarijs; sed si q̃tū daturus esset cohrdi, à quo nihil accepisset, detrahet quartā de legatis aliorū legatariorū ꝑ debita rata; qa loco faciēdę detractionis de legato cohrdis, accepit ꝑlegatū. Iste est planus, & nitidus sensus illius liæ.
44 Sed aduerte,† qa Bar. dū dicit ꝑlegata hita a cohrde, ꝓdesse alijs legatarijs, vt hrs cēseat detraxisse quartā de legato cohrdis, vr, qd rectius dixisset, nō nocere alijs legata priuilegiata, vt nō patiant detractionē; onerat. n. hrdē; nō alios legatarios, ſm gl. in aut. sir. C. eo. Nouis. rndēt ex mēte Bar. in auth. sed in ea. C. eo. ꝙ legatū nō defalcabile nr onerat tā legatarios, quā hrdē: legatarios, qa tato minus capiūt de legatis; qa legata nō defalcabilia hnr loco ęris alieni, l. si seruus. §. ęris alieni s. e. Ista sol. nihil valet; qa nos loqmur in ꝑlegatis defalcabilib. sui nã, q̃ loco ęris alieni ñ hñr, sicut legatū libertatis de quo loquunt iura pal. Scdò rndent, ꝙ falc. habeat ꝑ detracta, facit videri minus esse in legato, qd ēt nihil est; qa hoc mō ꝓdesset alijs legatarijs; qa si minoris existimet ꝑlegatū, cętera legata nō in tm excedēt dodrantē. Vñ rndeas, ꝙ Iurec. habuit aliū sensum, ꝙ ꝑlegata nullo mō imputent ĩ quartā ad ꝯmodū aliorū legatariorū; licèt q̃tum ad detractiones faciēdas, succedāt loco faciendæ detractionis de legato cohrdis. Quintò opp. de l. deducta. §. nūmis. vbi ꝑlegata ꝓsunt alijs legatarijs ꝑ portione, quā hrs capit iure hrditario. Bar. fatet opp. intelligens ſm rřam huius tex. respectu portionū aliorū cohrdū. Aduerte tñ, qd tex. in d. §. nummis, loquit in Treb. ergo non bñ infert ad falc. arguēdo affirmatiuè, iō Bar. alleg. tex. in l. id qd. s. eo. melius allegas. tex. in l. qd aūt. s. e. Pōt ēt dici, ꝙ tex. in d. §. nūmis, bñ ꝓbat in rōne decidendi; qa portionem suā capit iure hrditario. Sextò opp. † ꝙ ꝑlegata nō imputant in falc. pro portione hr-
45 ditaria; sed pro quarta portionis tm, l. Titia. s. e. q̃ licet loquat in Treb. tm, credit tñ habere locū in falc. arguendo negatiuē, ſm Bar. hic, & in d. l. Titia. Sequunt alij, & voluit gl. in l. Nesennius. s. eo. Sol. Rřa huius l. procedit, q̃n falc. detrahit ꝯ, vel ꝑter voluntatē testatoris; secus q̃n detrahit ex volūtate, vt in ꝯrio. Rō est, qa magis fauendū est voluntati disponentis, q̃ dispositioni legis
46 aduersantis voluntati testõris, l. in testis. de reg. iu. facit† qa augmentum superueniens post mortē testatoris, qd habuit initiū in vita, indistinctè auget legata, q̃ debent ex voluntate; non tñ auget lĩmam, q̃ debet ex dispōne legis, ꝑter, vel ꝯ voluntatem, l. si patronum. §. fi. inf. de bo. lib. quem dicit singularem Lu. Ro. sing. 128. Volo tibi. Et hāc rōnem assignat Sal. in l. scimus. §. repletionē. C. de inoff. test. Pau. de Cast. in l. in q̃titate. s. e. Cur. ꝯsi. vlt. col. pe. Vel alia fuit rō, d. l. Titia, qa testõr reseruando quartam portionē hrditatis, ēt censet reseruasse tertiam partem pdiorū ꝑlegatorum, q̃ iure hrditario percipit in l. in fideicom. §. fi. infra de
47 Treb. Sed dubitatur,† An hodie dispō d. l. Titia, sit correcta? Q̃n falc. detrahit ꝯ voluntatem expressam, ꝯstat nihil imputari; quū nihil detrahat. auth. sed cū testõr. C. eod. Sed q̃n detractio falci. non est expresse prohibita, nec expresse ꝑmissa; an tunc debeat imputari quarta portio hrditatis ꝑlegatorū, vel tota portio, dubitari ꝑt. Rō dubitandi est; qa cū testator hodie possit ꝓhibere detractionē, non ꝓhibendo, vr ꝑmittere. l. nec nō. §. qd eis. ff. ex qb. cau. maior. ergo erit imputanda quarta portionis, vt dr
48 in d. l. Titia. Contra. tenet vterq; Imo. † qa ēt hodie falc. detrahit ꝯ voluntatē; nisi sit expresse ꝑmissa. c. Rayna. de test. qd non est expeditum. Sunt. n. plures, qui tenent opp. ꝙ hodie detrahat, ſm voluntatē ꝑ rōnem palle. quos refert, & sequit And. Sic. in d. c. Rayn. & idem tenuerunt Io. de Ana. ꝯsi. 67. Viso pũcto. Cur. ꝯsi. 76. d. Lud. col. 6. Dec. ꝯsi. 257. Quęritur. col. fi. Sed ego non discedo ab opi. Imo. qa cōis opi. est, ꝙ ēt hodie quarta detrahat ꝯ voluntatē, ꝑ tex. in d. l. Titia. & in d. c. Rayn. & ꝯsuluit Pet. de Anc. consi. 51. Plura sunt, & d. Steph. Ber. ꝯsi. 153. Circa processum in 8. dubio. lib. 2. Non obst. rō ꝯria, qa testõr nō ꝑt hodie oĩmodo ꝓhibere detractionem, cū non possit ꝓhibere tacitè, §. si vero. expressim, in Auth. de hær. & falc. Vñ non ꝓhibendo expressè, non sequit, ꝙ permiserit, quum fortasse voluerit ꝓhibere tacitè, vt dixi in l. Centurio. in 2 q. 2. memb. s. de vul. & pup. Sed du-
49 bitat,† an l. Titia, procedat, q̃n grauatus est hrs vlis, & ei relictū ꝑlegatū? Pet Math. in d. l. filiū quem hñtem, rndet, ꝙ in effectu locum habet, qd non possum mihi ꝑsuadere esse verū; qa cum tale ꝑlegatū à seipso non valeat, l. legatū. s. de leg. 1. sequit, vt to-
50 tum iure hrditario capiat. Confirmatur, † qa q̃n ꝑlegata veniūt in restitutione fideic. cessat dispō d. l. Titia, ſm Ang. Imo. Pau. & Ale. ibi, qa nihil interest hrdis, dūmodo habeat quartā falci. vel ꝑ imputationē vel detractionē. Et iō, si testõr hñs centū in bonis, hrdi ꝑlegauerit fundū valoris decē, nonaginta vero diuersis ꝑsonis, non detrahet hrs à legataris nisi quindecim; sed si locus esset dispōni d. l. Titia, detraheret 24. & qd vltra, qa 12. pars. 12. aureorū nō ascēdit ad vnū aureū. Si vero diceres, de illis 10. detrahendā quartā, sicut de reliqs legatis, tūc ab alijs legatarijs hrs detrahet 22. & 3. quartas alterius, qa quarta illorū 10. non capit nisi duos, & 4. partē vnius. † Adde ēt dictā l. Titia, ꝓcedere in ꝑlega-
51 tis, secus si ipsi cohrdes sint grauati dare vnum fundum hrditariū; qa tūc censēt grauati ꝓ suis portionib. hrditarijs, l. si fundū sub ꝯdōne; §. si libertus s. de leg. 1. Ergo portio ipsius cohrdis legatarij, non ꝑt videri ꝯprehensa in legato fundi, iō tota imputabit in falc. & multomagis in Treb. qa ꝯtinet in restitutione, ſm Raph. & d. Ale. Septimo opp. Cōclusum est, ꝙ ꝑlegata non imputant in falc. nisi ꝓ portione hrditaria. Contra de l. cum pr. in prin. s. de le. 2. & l. deducta. §. nūmis. inf. ad Tre. vbi tota pecunia imputat. Aduerte anteq̃ rndeat, ꝙ ista iura nō vnr ꝓbare. Nam l. cū pr. de imputatione nihil tex. in §. nūmis, loquit in Treb. de qua non bñ arguit ad falc. affirmatiuè, ſm Imo. Tū dicas illa iura optime ꝓbare, dū dicunt pecuniā totam capi iure hrditario, ergo totā imputari dēre dicēdum est, ꝑ rřam huius tex. in 1. q.
52 Rndet Bar. † ad id dūtaxat aduertendum, an pecunia capiat vniformiter, vel difformiter, qd cognoscit ex hoc, An hrs sit iussus à seipso accipere, vel deducere, an verò à cohrde ꝑlegata sit sibi pecunia hrditaria, aut non hrditaria. Primo casu tota capit iure hrditario; qa tota de parte sua capit, d. l. cum pr. & d. §. nummis. Scdò casu capit difformiter, qa capit de cōi pecunia, & iō solū imputat ꝓ sua portione hrditaria, ita ꝓcedit ꝯcło gl. hic, & q̃ dicta sunt s. Tertio casu q̃n capit à cohrde pecunia non hrditaria, non imputat in aliquo; qa tota capit iure legati, vt hic in tex. Ista sunt dicta magistralia Bar. cõiter recepta. Sed tu aduerte ad ſm casum; qa videret, ꝙ pecunia hrditaria à cohrde accepta, nō deberet in aliquo imputari, qa tota censet capi de portione cohrdis; & sic iure legati, non difformiter partim iure hrditario, partim iure legati. Hoc ꝓbat ꝑ rřam oppositorū; nam si iussus est hrs accipere, intelligit de pte sua, d. §. nūmis. ita eꝯ, si cohrs sit iussus dare, debet intelligi de pte sua. Istud credo fuisse, qd voluit dicere Imo. hic. Sed ꝯsidera, ꝙ Bar. non loquit, q̃n cohrs est iussus dare; sed q̃n pecunia legat à cohærede, qd intelligo, i. ꝑlegat. Distinguendum igit puto inter pecuniam hæreditariā à seipso capi iussam, & hæc tota capit de portione ipsius, & sic est tota
53 hæreditaria, ergo tota imputāda. † Et inter pecunia ꝑlegatā, & hæc capit difformiter, iō pro portione hæreditaria tm imputat & de ista loquit Bar. & inter pecuniā hæreditariā, q̃n cohæres est grauatus dare cohæredi; & hęc tota, capit iure legati; iō in nihilo imputat. In dubio n. cohrs iussus dare cohrdi pecuniā, in-
54 telligit de pte sua, ar. l. si sub ꝯdōne. §. si libellus, de le. 1. † Intelligo aūt ꝑmissa, q̃n cohrs est iussus accipere, vel dare pecuniā in gñe; secus si in ſpē; puta, q̃ reponit in arca, l. si seruus. §. qui qnq;, & l. si certos. s. de le. 1. nā hoc casu idē dđm est, qd in pdio, vel alio corpore hrditario, qd ꝓ portione hrditaria tm imputat, d. §. nūmis. Octauò opp. Dr hic, qd iure hrditario capit, in falc. imputat. Cōtra de l. si me. s. eo. vbi fideic. à legatario relictum hrdi non imputat in falc. ēt ꝙ ꝯsistat in re hrditaria ipsi legatatio legata. Sol. Rřa huius tex. intelligitur de his, q̃ immediatè capiuntur ab hrde, vt fideic. vt in ꝯrio. Qđ inducunt Ber. & alij† ad emphyteutā,
55 quirē emphyt. irrequisito dño alienatā recuperauit, vt non euitet ꝑenā commissi, qa non amplius rem habet, vt emphyteuticā. Et idem ꝯcludit Bar. in l. sequit. §. item Labeo. ff. de vsu. ꝑ tex. & ibi Pau. de Cast. in l. r. §. si rem. ff. depos. Et ita tenetur cõiter, vt per Ial. in l. fi. char. pen. C. de iu. emphy. & Cur. consi 64. col. fi.
56 & Dec. consi. 160. Limitatur tamen, † vt non procedat, quando emphyteuta alienasset cum pacto luendi; nam tunc recuperando in executione talis pacti, diceretur habere ex prima cã; ideo euitaret pœnam, ſm Bal. in l. ab emptionē, in prin. ff. de pact. & Dec. consi. 88. Diligenter consideratis, col. 2. Ista limi. videtur destrui per tex. in d. l. si à me, vbi res hæreditaria alienata in legatarium, reuertitur ad hæredē ex ſpāli ꝓuisione testõris, & tñ non redit in primā cām hrditariam. Et per tex. in c. 1. de eo qui post alie. feu. recup. vbi si vasallus recuperet feudū alienatum, nō euitat ꝑenā, nisi de consensu dñi alienauerit. Et volo ponderes illum

lum tex. qa vr̃ aduersari d.l. si à me, dũ dicit feudũ reuerti in primã cãm, qñ de ↄsensu dñi fuit alienatũ. Si bñ aduertas, nõ videbit aduersari; qa vtroq; casu voluntas ↄcedẽtis, tẽdit ad ↄmodũ eius, cui ↄcedit. Nonò opp. de l. qđ aũt. §. eo. Sol. Non ꝓcedit rña tex. nr̃i, testatore ꝓrium disponente, tunc. n. ius imputationis in hr̃ditate reperit, vt dixi in 1. & 2. opp. Decimò op. de l. q fundũ.
57 & l. si dignũ. §. eo. Sol. Bar. † ꝙ ꝓria locum hñt in datis noĩe ꝓtij, qđ succedit loco rei, l. si rem. & ꝓtium. ff. de pet. hær. iõ iure hr̃ditario capit, sicut ipsa res. Tex. verò nr̃ loquit in datis cã ↄdõnis implendæ. Ista sol. verissima est, & facit ad statutũ. Qđ de eo, qđ de legatis, & cã ↄdõnis implendæ dat, soluat gabella, vt nõ habeat locũ in dato noĩe pretij. Sed ↄ hoc, ꝙ data ↄdõnis implendæ cã, non imputent. opponit de l. Nesennius. & d. l. filio gl. hic, & in d. l. q fundũ, fatet opp. ꝙ sicut legatũ imputat in falc. ad cõmodũ dantis; ita ẽt data cã ↄdõnis implẽdæ. Alij sunt in ↄ. sñia in
58 d. l. si fundus, §. e. Bar. verò ↄcordat, † vt op. gl. ꝓcedat, si legatarius possidens rem legatam, ↄueniatur ab hr̃de ꝓp falci. interdicto quo. lega. vel ↄdict. inde. repelli hr̃s ope exceptionis. Sed si hr̃s possideat, si ↄueniatur, detrahere poterit falc. ita ꝓcedit tex. in d. l. si fundus, & ꝓria opi. circa dicta Bar. hic. Aduerte ad plura. Primò Bar. vr̃ ꝑsupponere interdictũ quo. leg. dari ꝓ quarta fal. tm̃, & nõ ad integra legata, qđ vr̃ falsum, ꝑ tex. in l. 1. in prin. ff. quo. leg. Sol. dicit Bar. intelligi retẽta opi. Azo. & gl. qñ certũ est, locum esse falcidiæ, nõ aũt si dubitet, vt tradit ꝑ gl. in l. 1. C. eo. qđ examinaui in d. l. 1. Scđò aduerte, dũ dicit legatũ ꝑp falci. repeti posse ↄdi. ind. Istud intellige, si soluit ignorãter, secus si sciebat falc. detrahendã, l. 2. inf. de ↄd. ind. Tertiò aduerte in q̃tum concludit, ꝙ dispõ l. Nesennius, loquẽs in legatis, ꝓcedat ẽt in datis cã ↄdõnis implendæ, vt prosit danti ope exceptionis. Istud licèt *cõiter* teneat, non vr̃ verũ ꝑ tex. in d. l. si fundus. Nec ob. sol. Bar. ꝙ ibi hr̃s possideret; qa, aut legatarius nondũ impleuerat ↄdõnẽ; & non pt̃ dici ipsum possidere iure legati; aut non impleuit; & tunc nõ vr̃ hr̃e locũ interdic. quorũ leg. qa possideret ex voluntate hr̃dis, quo casu cessat interdictũ. d. l. 1. Et si dixeris legatariũ occupasse ꝓpria auctoritate legatũ post adimplemẽtũ ↄdõnis:
59 Rñdebo, ꝙ tunc incidit in pœnã l. non dubiũ. C. de leg. † Quæro ergo, & qñ poterit verificari cõis opinio? Si dixeris verificari in casib. in qb. cessat pœna d. l. non dubiũ. Rñdetur, ꝙ in illis casib. cessat interdic. quo. leg. & ibi ꝑ l. sf. Cogita ergo, an ꝓcedat eo casu, quo legatarius obtulit, qđ est iussus dare, & hr̃s recipere recusauit, quo casu ↄdõ hr̃ ꝓ impleta. Sed alia rõne cõis opi. non vr̃ vera, ꝑ tex. nr̃m in fi. vbi dr̃, ꝙ datum cã ↄdõnis implendæ, extra
60 quartã est. Sol. Non tenet ↄña. Extra quartã est, † ergo nõ imputatur in fauorẽ dantis. Nã corpus hr̃ditarium ꝑlegatũ est extra quartã, vt in ver. Pro ea verò parte, & tñ ꝓdest cohr̃di danti, d. l. Nesennius, ſm Bar. & cõem hic, & in d. §. nũmis. Sed vlterius vr̃ cessare rõ æquitatis, sup qua se fundat Iurecõ. in d. l. Nesennius. qa legatarius principal̃r cã ↄdõnis implendæ, dat ad sui vtilitatẽ & dãnum hr̃dis, q̃ vero soluit ex cã legati principal̃r dat, vt ꝓsit hr̃di, non sibi, ergo nõ est tãta æquitas, ꝙ data ad nocendũ hr̃di, dẽant imputari, sicut data ad iuuandũ. Ita dicũt Nou. Quę ↄsideratio nõ vr̃ magni põderis; qa nõ legatarij nec hr̃dis, sed testõris volũtas in ꝓposito ꝓpẽda est, l. qđ aũt. §. e. Cõsidera, qa testõr nõ grauat legatariũ ad dandũ cã ↄdõnis implẽdæ, nisi cãtiuè, & ad ↄmodũ suũ; sed bñ principal̃r grauat legatariũ ad soluendũ legatũ; & grauat ad incõmodũ suũ; iõ nõ vr̃ voluisse ita grauare hr̃dẽ ad imputandũ data in fauorẽ dãtis, sicut voluit grauare ad imputãdũ data in fauorẽ ipsius hr̃dis, arg. l. eũ q. ff. de iureiu. Praeterea nõ vr̃ tãta rõ, ꝙ voluerit hr̃dẽ imputare, q̃ ab alio habuit, q̃ ea q̃ habuit ab ipso testõre. Nã data cã ↄdõnis implendæ nõ capiunt à testatore, nec ex testõ; sed ex cã mortis, l. qđ sub ↄdõne. ff.
61 de don. cã mo. Vltimò aduerte, † in q̃tũ Bar. ↄcludit, data cã ↄdõnis implẽdæ ẽt in fauorẽ dãtis nõ imputari, qñ hr̃s possidet. Dubitat, an hoc casu idẽ dicendũ sit in legatis? Bar. §. in 3. opp. sentit ꝙ nõ; & verũ dicit, vt ibi ꝓbaui. Ex quo dat intelligi, ꝙ nõ est bona æqparatio legatorũ, & datorũ cã ↄdõnis implẽdæ, qđ facit ↄ
62 cõem sñiam, de qua §. Cæterũ dubitat Ang. † An dispõ l. Titia. §. eo. ꝓcedat in datis cã ↄdõnis implẽdæ? Imo. & Nouis. rñdent, ꝙ sic ꝑp æqparationẽ ꝑdictã. Contra. tenet Ang. cui adhæreo, qa l. Titia, nõ ꝓcedit, qñ cohr̃s de manu cohr̃dis accipit legatũ, ſm Raph. & Ale. ibi. Et qa q̃uis ꝑdium sit hr̃ditariũ, tñ hoc casu capitur totũ cã mortis; & nõ iure hr̃ditario, d. l. qđ aũt. & sic capit totũ tanq̃ de ꝑte dãtis, quo casu cessat dispõ d. l. Titia. vt §. ꝓbatum fuit. Vltimò opp. Bar. de l. in rõne. §. tametsi. §. eo. vbi data in vim
63 modi, imputant in falc. Sol. Bar. † ꝙ illud, qđ in vim modi capit, quodãmõ ꝓ ꝓtio capit, ergo iure hr̃ditario, cũ ꝓtiũ succedat loco rei, d. l. si rẽ & ꝓtiũ, & ita rñdet ibi Iurecõ. Ex ꝓmissis oĩb. Bar. colligit longã distinctionẽ. Ego sequẽdo vestigia Martiani authoris huius legis, facio duas regul. vnã affirmatiuã, alterã nega-
64 tiuã, cũ ampliationib. & declarationib. Prima rña, † Qđ iure hr̃ditario accipit, totũ in falc. imputat, vt hic in prin. Ampliat primò vt ꝓcedat ẽt in his, q cã ↄdõnis implẽdæ dant, si mõ iure hr̃ditario capiant, vt sunt nũmi peculiares, l. id aũt. §. eo. Declaraui sup gl. in ver. ↄdõnis. Scđò ampliat in eo, qđ ꝓ ꝓtio rei hr̃ditarię accipit, qa ẽt iure hr̃ditario capit l. q fundũ, & l. si dignũ. §. e. Tertiò ampliat, vt ꝓcedat in eo qđ in vim modi capit, qa quodãmõ ꝓ ꝓtio, & sic iure hr̃ditario capi vr̃, l. in rõne. §. tametsi. §. e. Quartò ampliat ẽt in pecunia hr̃ditaria, quã hr̃s est iussus à seipso accipere, qa tota de portione ipsius grauati; & sic iure hr̃ditario capit. l. deducta. §. nũmis. inf. ad Treb. l. cũ pr̃. in prin. §. de le. 1. Quintò ampliat ẽt in pecunia hr̃ditaria, q̃ accipit de manu cohr̃dis; nã ꝓ portione ipsius imputat sibi in falc. qa ꝓ illa parte accipit iure hr̃ditario, ſm Bar. ibi, cuius ꝓrium defendi §. in 1. opp. saluando sñiam Bar. in pecunia hr̃ditaria ꝑlegata; qa ẽt ꝑlegatũ pecuniæ difformiter capit, sicut corpus hr̃ditariũ, vt hic in ver. ꝓ ea verò ꝑte, intelligendo de ꝑlegato. Declara hanc vltimã ampliationẽ,
65 † vt ꝓcedat in falc. q detrahit ꝑter vel ↄ volũtatẽ testõris, tũc tota portio ꝑlegatorũ, q iure hr̃ditario capit, in falci. imputat. Secus in detractione ſm volũtatẽ defuncti; tũc quarta portionis hr̃ditarię dũtaxat imputat. l. Titia. §. e. & fuit declaratũ. §. in 6. op.
66 Scđa rña, † Quæ alio iure q̃ hr̃ditario capiunt, in falc. nõ imputatur, vt hic in 2. rñ. Hinc legata & fideic. nõ minuũt falc. vt hic, ẽt si à cohr̃de sit legata pecunia hr̃ditaria, vt dixi §. in 7. opp. Hinc data cã ↄdõnis implẽdæ, nõ ẽt imputant, vt hic, & l. si fundus. §. e. Hinc ẽt data inter viuos falc. nõ minuunt, l. pr̃ filiã, in prin. §. eo.
67 † Iõ filij bona feudalia nõ imputãt in falc qa illa hñt ex ꝓuidentia dñi, q infeudauit antecessores ꝓ ipsis, & descẽdentibus, ſm Ang. Raph. & Pa. de Ca. in l. si ꝑ oni, in prin. inf. ad Treb. vbi dicũt, ꝙ bona feudalia nõ imputant in Treb. ergo minus imputabunt in falc. arguẽdo negatiuè. & ita ẽt voluit Bar. ↄsi. 56. Cõe Asten. li. 3. & d. Ale. ↄsi. 2. li. 5. Qđ nõ ꝓcedit stãte Gallica ↄsuetudine, ꝑ quã feudalia redacta sunt ad instar ꝑrimonialiũ, vt ꝑ d. Steph. Ber. ↄsi. 276. Viso casu, li. 1. & ẽt sentit Bal. ↄsi. 56. Et eodem mõ nõ imputant emphyteutica, in q̃bus succedit ex ↄctu maiorũ, nõ iure hr̃ditario testõris, ſm Bal. & Sal. in l. oĩmodo. §. fi. C. de inof. test. & d. Ale. ↄsi. 8. Visis, col 3. li. 3. & ↄsi. 89. Vtrum emphyteusis, li. 4. & d. Bert. ↄsi. 179. Cũ honorabili, col. 2. li. 3. Limitat pri-
68 mò, † vt nõ ꝓcedat, testõre imputari iubẽte legata, vel fideic. vel data cã ↄdõnis implẽdæ l. qđ aũt. §. eo. Scđò lĩtat in datis inter viuos ex cã ↄputationis, l. cũ quo §. fi. §. eo. intelligẽdo vt §. in 2. op. Tertiò declarat, vt legata non imputent in fauorẽ aliorũ legatariorũ; secus in fauore eius, à quo accipiunt, l. Nesennius. §. eo. declarãdo vt §. in 3. opp. Qđ ampliat ẽt in datis cã ↄdõnis implẽdę, q minuunt falci. eius. q dedit ope exceptionis, ſm Bart. & alios *cõiter* §. in 10. opp. Sed Imo. ↄ, cuius sñia mihi potior fuit visa. Quartò declaratur, vt ꝑlegata imputentur ꝓ portionibus cohr̃dum, nõ ꝓ portione ipsius volentis detrahere falc. qa ꝓ illa portione capitur iure hr̃ditario, l. in fideicõmissaria. §. fi. inf. ad Tre. Quintò declaratur, vt nõ ꝓcedat in nũmis peculiaribus datis cã ↄdõnis implendæ, d. l. id aũt. & rõnẽ assignaui §. Sexto declarat, vt non ꝓcedat in corpore hr̃ditario, qđ cã ↄdõnis implendæ à cohr̃de accipit, qđ ꝓ parte ipsius volentis detrahere imputatur, ſm Ang. hic, qa ꝓ portione sua iure hr̃ditario capitur. Septimò
69 declaratur, † vt nõ ꝓcedat in datis cã ↄdõnis implendæ, q̃b. nãlis oblõ ẽt dissoluit, nã ista imputãtur in falc. qa non tã cã ↄdõnis implendæ, q̃ oblõnis nãlis hr̃ditariæ dissoluendæ capiuntur, l. si pupillus. §. eo. Visis his, q̃ imputãtur in falc. videamus q in Treb. imputantur. Pro quorũ hñda veritate, sequẽdo institutũ ordinem, oppo. primò. Traditur hic rña, ꝙ plura imputantur in Tre. q̃ in falc. qa ẽt q̃ alio iure q̃ hr̃ditario capiuntur, in Treb. imputã-
70 tur. † Contra. dr̃ in ver. ꝓ ea verò ꝑte. Bar. fatetur ꝓriũ, ↄcludẽdo rñam Treb. non ↄuenire cũ rña falcidiæ; nisi in corpore hr̃ditario ꝑlegato. Aduerte, dũ Bar. & alij volunt tex. in ver. ꝓ ea verò parte, loqui in ꝑlegato; istud non vr̃ posse stare, qa § dictũ fuit legatum ꝑceptionis imputari, ꝙ nihil aliud est dicere, q̃ ꝑlegatũ pro portione cohr̃dum imputari, l. si plurib. §. de le. 2. Modo in versi. ꝓ ea verò ꝑte, ſm hũc intellec. deciditur totũ ꝓrium de directo; & sic Iurecon. sibiipsi repugnat. Nisi salues, vt dixi §. in figuratione casus. Scđò oppo. ↄ versi. Sed & qđ implendæ. de l. si quis sub ↄdõne, §. si qnis omis. cau. test. Augetur opp. qa in prin. l. in illa alternatiua, vel condõnis, datũ cã ↄdõnis implendæ, ponitur tanq̃ diuersum à legato, & fidei. Bar. fatetur ꝓriũ. † Ad istũ
71 tex. in ver. Sed & qđ implendæ, rñdet non aduersari, si rectè intelligatur, qa dẽt exponi. fideic. hr̃di datur, i. iniũgitur cã ↄdõnis implendæ, i. cũ cã, &c. fuit intell̃s Iac. de Are. quẽ oẽs sequũtur; sed mihi non placet, qa lr̃am retorquet. Vñ intelligo tex. de eo, qđ cã ↄdõnis implẽdæ accipit à cohr̃de, vt ꝓbat aduersatiua, sed & qđ implẽdæ, relata ad vers. ꝓ ea verò ꝑte iũcta doct. Bal. in l. oẽs ꝑpl̃i, col. 15. ff. de iust. & iu. Istud. n. dici pt̃ fideic. qa hr̃s pt̃ cogi ↄdõnem implere, l. fideic. §. cũ esset. ff. de leg. 3. Non ob. tex. in d. l. si qs sub ↄdõne. qa ꝓcedit in eo, qđ dat cã ↄdõnis adimplendæ ab alio non cohr̃de, q cogi non pt̃ ↄdõnẽ implere. † Vel ꝓce-
71 dit in datis sub ↄdõne ĩportata ꝑ monosyllabã, si, secus ĩ ↄdõne importata ꝑ ablatiuos absolutos, q dispõnẽ hñt inclusam, vt in terminis nr̃is docet Pau. de Cast. & d. Ale. in l. in rõne. §. tametsi.
72 §. e. Et ista pridie inducebã ad qõnẽ, † Chr̃ianissimus Rex ad preces

ces trium ſtatuũ inclytæ patriç Prouinciæ offerentiũ reſtituere
pecunias officialibus ad vitã electis p Regẽ, ſtatuit officia debe-
re eſſe annalia, prout erant añ, reſtitutis prius pecunijs magno
Seneſcallo, mãdando ſupremæ curiæ executionẽ edicti. Dubita
tum fuit, An ꝯ gentes trium ſtatutũ ꝯpetat officialibus actio, ad
repetendũ pecunias ſuas? Dicebat, ꝙ nõ; qa illa verba, reſtitutis
prius pecunijs, faciunt ꝯdõnẽ, l. à teſtõre. ſ. de ꝯd. & dem. & ad ꝯ-
dõnẽ implendã nemo cogit, d. l. in rõne. §. tametſi. Contra rñdi,
qa illa verba, reſtitutis, non tã ꝯdõnẽ, q̃ diſpõnẽ faciunt, d. l. fidei
cõmiſſa. §. cũ eſſet. Iõ ꝯcluſi, ex ꝯctu Regis actionem ꝯpetere of
ficialibus, ſicut ex ꝯctu Imperatoris & Papæ, ꝯpetit actio ſubdi-
tis, ſ'm gl. in proemio Greg. & Mar. Laud. in tra. de prin. ver. 281.
Sicut Imperator, aut ꝯdictionem ex lege, cum p viam legis vi-
deat Rex reuocaſſe ppetuos officiales, iuxta no. in l. 1. ff. de ꝯd. ex
le. Vel ſaltem ꝯpetere officium iudicis ex eo, ꝙ verba executi-
ua dirigunt ad d. Seneſcallum, & ſupremã curiã, iuxta no. p gl. &
ſcrib. in l. ſi ſoror. C. de collat. & in l. 4. ſ. de ali. & cib. leg. Et ppea
inferebã actionem, ſiue officium iud. in hr̃des tranſire, l. 1. C. de
hær. actio Tertiò opp. de l. ſi debitor. & de l. pr̃ filiã ſ. e. Iſta l. pr̃ fi
liam, bñ vr̃ obſtare, qa ibi dos non imputat in Treb. & tamẽ ca-
pit alio iure q̃ hr̃ditario. Sed l. ſi debitor, vr̃ ꝯcordare, niſi ſumas
arg. à ꝯrio, ſi dictũ non fuit à teſtõre, creditũ nõ ꝯpenſabit. Bar.
74 rñdet. † Rl'a huius tex. ꝙ ẽt q̃ alio iure, q̃ hr̃ditatis capiuntur, in
Treb. imputant, intelligenda eſt ſano mõ, i. dummõ capiant ex
teſtõ. In ꝯrijs aũt capiunt extra cãm teſti, iõ non imputant; niſi
ob hoc fuiſſet datum, niſi ſint data inter viuos ex cã imputatio
75 nis, l. cũ quo. §. fi. ſ. eo. Circa hæc ſcripta Bar. aduerte ad duo. † In
primis, cũ vult, ꝙ in caſu d. l. ſi debitor, creditum ꝯpenſet cũ de-
bito falc. ex voluntate teſtõris ita iubentis, non vr̃ de mente Iu-
recon. q hoc ſolũ vult, ꝙ creditum non ponat in rõnem l. falc.
qd̃ idem eſt, ꝙ non deducat prius, tanq̃ æs alienũ, iuxta tex. in l.
in imponenda. C. eo. qd̃ vr̃ longe diuerſum à ꝯpenſatione. Niſi
dixeris, verũ in ſenſu directo; ſed in ſenſu obliquo & in effectu
idem importat. Scd̃ò, dũ Bar. p̃ſupponit iſta duo iura, videlicet.
l. ſi debitor, & l. pr̃ filiam, ꝯcordare; dũ dicit ambo facere ꝯ tex.
nr̃m, Aduerte, ꝙ imò vñr repugnare, nã in l. ſi debitor, fit ꝯpen-
ſatio crediti, ita iubente teſtõre. in l. pr̃ filiã, nõ fit ꝯpenſatio do-
tis, ẽt iubente teſtõre. Bar. Pau. & alij ibi ꝯcordant, ꝙ l. ſi debitor,
loquit in eo, qd̃ debet hr̃di à teſtõre. l. pr̃ filiã, in eo qd̃ hr̃di de-
bet ab alio. Rõ diuerſitatis aſſignatur, quia creditum hr̃dis debi-
tum à defuncto, ꝯfundit p aditionẽ, l. debitori. C. de pact. l. Vra-
nius. ff. de fideiuſſo. Quæ ꝯfuſio ceſſat in eo, qd̃ ab alio debetur.
Iſta rõ mihi non placet, qa ea attẽta ſequeret, ꝙ eſſet ſublatum
debitũ p ꝯfuſionẽ ipſo iure, nõ ope exceptionis. d. l. Vranius, cu
ius ꝯrium decidit in d. l. ſi debitor. Et vbi eſſet extinctũ ope exce
ptionis, id eſſet ope exceptionis reſultantis ex ꝯfuſione, nõ ope
exceptionis doli mali, de qua loquit d. l. ſi debitor. Quid ergo rñ
dendum? Gl. in d. l. pr̃ filiã, rñdet ſpãle in filijs primi gradus, vt in
falc. non poſſint onerari, ſecus in alijs, d. l. ſi debitor. Quæ ſol. *cõi*
ter reprehendit p Bar. & alios in l. qd̃ de bonis. §. cum fideic. ſ. e.
Stat igit adhuc difficultas. Cogita, ꝙ tex. in l. pr̃ filiã, vult ꝙ id, qd̃
eſt hrdis, non ꝯpenſet in falc. in l. ſi debitor, vult ꝙ bona teſtõris
ab obligatione liberent p exceptionẽ doli, qa potuiſſet teſtõr
debitor paciſci in vita cũ creditore, vt amplius non peteret; qa
tale pactum princip'r tendit ad liberandum, nec aduerſat legi
falc. ergo diſponẽdo, ꝙ non ponat in rõne legis falc. vr̃ voluiſſe
q̃tum ad hoc ab obligatione liberari; & ſi hr̃s non vult, ꝯ eum,
obſtat exceptio doli. Iſtud eſt, qd̃ voluit dicere Iurecõ. licèt Bar.
& alij aliter intelligant. Quarto opponit de l. acceptis. inf. eo. Rñ
76 det Bar. † rl'am huius tex. pcedere in datis cã ꝯdõnis implendç, q̃
apud hr̃dem rogatum ſunt pmanſura; ſecus ſi non ſint reman-
ſura, vt in ꝯrio, quia non dr̃ ad eum pueniſſe, qd̃ non pmanſit,
l. 2. §. illud ff. de actio. vel hr̃d vend. l. ſi p parte. §. verſum. ff. de in
rẽ verſo. Quintò opponit de l. Titia. ſ. eo. ſoluit Bar. eo mõ, quo
ſ. dictum fuit in tract. falc. in 5. opp. quam ſolut. declara, vt ibi di
xi. Sextò opponit de l. iubemus. C. ad Treb. vbi dr̃, Treb. eſſe de
rebus hr̃ditarijs deducendã, ergo in eam imputari non pñt da-
ta cã condõnis implendæ. Sup ſolu Doct. diſcordant. gl. in d. l. fi-
lium, quem hñtem fatet ꝯrium, dicẽs, rl'am huius l. limitandam
77 eſſe p l. iubemus, vt † in liberis primi gradus, data cã ꝯditionis im
plendæ non imputentur in Treb. quam ſpãli fauore pñt retine
re in rebus hr̃ditarijs, ſequitur ibi Bal. & Imo. hic. Ex qua ſequit,
ꝙ eſſet imputandum cã ꝯdõnis implendç datum, ſi illud eſſet hr̃
ditarium. Alij vt Iac. de Are. Iac. de Rau. Cyn. & antiqui, ibi Bar.
Pau. & Alex. hic ſunt in ꝯria ſnĩa. Ad tex. in d. l. iubemus, rñdent,
ꝙ ſpãlitas non conſiſtit in datis cã conditionis implendç, ſed in
fructibus, qui ſpeciali fauore non imputantur filijs in Treb. Nõ
ob. dum ibi dr, retinendam quartam de rebus hr̃ditarijs, quia
verum eo caſu, quo agitur de imputatione fructuum, & non
alias, vt vult Imperator circa finem, ibi, non vlterius, qd̃ his per-
ſonis & caſibus. Quæ ſol. nõ recipitur à Bal. & ſequac. dicen. hoc
fuiſſe expreſsè ibi diſpoſitum; ideo non tractari de extenſione.
Decidit ibi dodrantem in rebus hr̃ditarijs reſtituendum. ſatis, in

quit Bal. ex hoc apparere vr̃ diſpoſitum, quartam in rebus hr̃di-
tarijs reſtituendã, qa qd̃ in reſtõne non veniat, remanet penes
rogatum, l. ſi proni. §. & gñal'r. & l. perinde. §. qa reſtituta. inf. ad
78 Treb. Aduerte, † qa in hoc ſtat oĩs ꝯtrouerſia, nã ſi diſponatur
ibi, quartam retinendam de corporibus hr̃ditarijs, Bar. hr̃et pro
poſitum; & ſequeret, ꝙ nec ẽt legata nec fideic. rerũ non hr̃di-
tariarum, venirent filijs imputanda. Ego non diſcedo à cõi ſnĩa
79 † qa ꝯñtia Bal. non vr̃ Pariſſina Dodrans debet reſtitui in rebus
hr̃ditarijs, ergo integra quarta dẽt ẽt retineri in rebus hr̃ditarijs.
Nam rogatus ſp teneť reſtituere dodrantem in reb. hr̃ditarijs,
nec eſt in facultate ſua reſtituere p̃tium, l. reſtituta. inf. ad Treb.
& tñ res legatæ & datæ cã ꝯdõnis implendæ, q̃ non ſunt hr̃dita-
riæ, imputantur in Treb. vt hic, qd̃ eſſet falſum, ſi ꝯña Bal. tene-
ret. Confirmať, qa ſi fideic. vltra dodrantẽ hẽat aliquid in rebus
hr̃ditarijs loco eorũ, q̃ fuerunt imputata in Treb. verũ eſt, ꝙ do
drantẽ habuit ex rebus hr̃ditarijs, l. cũ furti. ff. de in litẽ iur. iõ nõ
tenet ꝯñtia. Ergo grauatus dẽt habere ẽt quartã in rebus hr̃dita
rijs, nã vtrunq; ſimul verũ eſſe p̃t, ꝙ grauatus non hẽat quartã
in rebus hr̃ditarijs; ſed in alijs, & fideic. hẽat dodrantẽ, & vltra iñ
rebus hr̃ditarijs. Al'r rñdent Nouiſ. ꝙ licèt ꝯñtia ſit bona, & ibi-
dẽ diſponať, quartã retinendã de rebus hr̃ditarijs, attñ illa diſpo
ſitio reſtringit ad caſum; quo agitur de imputatione fructuũ,
80 pp fi. illius l. Nec ob. ſi dicať, † ꝙ exempla non reſtringunt rl'am
l. dãni infecti. §. Sabinus. ff. de dãno infec. qa verũ, niſi p legẽ exẽ
plificantem phibeať extenſio de caſu ad caſum, tunc. n. exempla
reſtringunt. Quæ licèt in effectu ſit ſol. Bar. tñ ab ipſis exemplifi-
cať ineptè, qa non ſunt exẽpla, q̃ tunc reſtringũt, ſed ipſa lex. Ex
his Bar. colligit diſtinctionẽ, tu facias rl'am. Quodcunq; ex teſtõ
81 † capiť, in Treb. imputať, vt hic in verſi. ſed ex fideic. hr̃ditate. Ex
qua ſequiť, ꝙ oĩa, q̃ diximus imputari in falc. ẽt imputari dẽnt
in Treb. in quã veniunt imputãda nõ ſolũ ea, q̃ iure hr̃ditario;
ſed ẽt ea, q̃ iure legati fideic. & cã ꝯdõnis implendæ capiunt ex
82 teſtõ. † Iſta rl'a recipit plres declarationes. Primò, vt nõ pcedat in
p̃legato alicuius corporis hr̃ditarij, qd̃ non imputať totũ, ſed p
portione hr̃ditaria ipſius rogati, vt hic in verſi. Pro ea verò par-
te, ſ'm cõem intellec. & in hoc Treb. & falc. ꝯueniunt. Scd̃ò de-
clarať, vt non pcedat in datis cã ꝯdõnis implendæ, non reman-
ſuris penes legatum, l. acceptis. inf. e. Quæ fortè pcedit ẽt in lega-
tis & fideic. penes eum non remãſuris pp rõnis identitatem, l. il-
lud. ff. ad leg. Aquil. Tertiò declarať, vt pcedat in Treb. q̃ detra-
hit p̃ter vel ꝯ voluntatem teſtõris, ſecus ſi detrahať ſ'm volunta-
tẽ, tunc. n. non tota portio hr̃ditaria p̃legatorũ imputať, ſed pro
rata portionis tm̃, l. Titia. ſ. eo. Et fuit dictum ſ. in trac. in 6. opp.
83 Quartò declarať, † vt filijs primi gradus; non imputenť fructus
iudicio teſtõris pcepti, l. iubemus. C. ad Treb. ſcripſi latiſſimè in
l. in fideic. inf. ad Treb. Ex hac rl'a ſequunť alia corollaria. Ea, q̃ ex
84 tra cãm teſtĩ capiunť, † non imputanť in Treb. l. pr̃ filiã, l. ſi debi-
tõri. ſ. eo. Iõ feudalia & emph. q̃ ex ꝯceſſione dñi acquiruntť, nõ
imputantur in Treb. ſ'm Ang. Pau. & Ale. in l. ſi patroni, in prin.
85 inf. ad Treb. & dixi ſ. in trac. falc. † Sil'r lucrum dotis, vel donatio
nis pp nuptias, qd̃ ex pacto matrimoniali, vel ex forma ſtatuti
coniux ſuperſtes lucrať, nõ imputať in Treb. qa capiť extra cãm
teſtĩ, ſ'm Cor. ꝯſi. 53. Quia pp primũ, lib. 3. pro quo facit tex in l.
qd̃ de bonis. §. ex donationibus ſ. eo. Sil'r id qd̃ lucrať filius, pp
tranſitum ad ſcd̃a vota, iuxta l. hac edictali. C. de ſecun. nupt. in
rõnem Treb. ponendũ non eſt, qa capiť ex diſpõne legis, non ex
teſtõ. Fortius ꝯſuluit d. Steph. Bert. ꝙ tale lucrum non imputať
in legitimam, vt p eum ꝯſi. 369. Viſo caſu, lib. 1. de quo latius tra-
ctabitur loco ſuo. Expeditis opp. accedamus ad qõnes Primò q̃
86 ritur; † q̃ ſit rõ, quare in falc. imputentur ea ſolum, q̃ iure hr̃dita-
rio, in Treb. verò oĩa, q̃ ex teſtõ capiunť. Gl. in verbo, imputabiť,
rñdet rõnem eſſe, quia hr̃s in falc. magis grauať cum ſit obliga-
tus oĩbus creditoribus hr̃ditarijs inſolidũ, ſed in Treb. teneť cre
ditoribus ſolũ p quarta, l. 1. §. fi. inf. ad Treb. ideo minus grauať
hæres in falci. q̃ in Treb. Iſta ratio non ſatisfacit Bart. quia, & ſi
inferatur ex ea, ꝙ hr̃s non debeat tanta imputare in falci. quan
ta in Treb. non tñ ſequitur, ꝙ magis grauari debuerit imputare
ea ſola, q̃ iure hæreditario capit, q̃ ea ſola, q̃ iure legati, fideic. &
cã ꝯdõnis implendæ. Iõ Bar. dat aliã rõnem, q̃ ſ'm eũ colligitur
ex verbis legis falc. poſitis in l. 1. ſ. eo. Dr̃. n. ibi, cõſtitutum fuiſſe
modũ legatorũ, vt ius ptãsq; legandi ſit cuiq; quantũ velit, dum
mõ hæredes nõ minus ex teſtõ capiant, q̃ quartam hæreditatis.
Ex hoc colligitur, ꝙ heres debet habere quartam iure hæredita
rio; ſed p Senatuſcon. Veſpaſia. (rectius dixiſſet Pegaſia. de quo
in §. ſed quia. Inſti. de fideic. hære.) non dr̃ rogatus reſtituere hæ-
reditatẽ debere retinere quartam hr̃ditatis, ſed ſimpl'r quartã,
ex hoc datur intelligi, ꝙ oĩa debent imputari in ipſam, q̃ capi-
tur ex teſtõ. Nec obſt. ꝙ ibi dicatur quartã perinde retinẽdam,
ſicut ex legatis, per leg. falci. retineri conceditur; quia illa dictio,
perinde, non facit oĩmodam ſimilitudinem; ſed quò ad quid, i.
quantũ ad hoc, vt fiat detractio, non quantum ad hoc, vt ẽt eo-
modo fiat, arg. l. 1. ff. de excep. Hanc rationem ſequuntur Ang.
87 Raph. & d. Alex. hic, Imo. verò improbat, † quia ſimilitudo de-
bet

bet intelligi in dubio p oīa,vt docet ipſe Bar.in extrauag. ad re-
primendū,in verſi.perinde, D. Ale dicit iſtud non vrgere;quia
ſilitudo intelłr p oīa,exceptis ijs,in quib.reperit̄ fcā diſſimilitu-
do,vt tradit̄ in l.1.ſ.de leg.1.& p Bar.in l.ſacrilegij, ff.ad leg.Iul.
pec.Reperit̄ aūt fcā diſſimilitudo inter Treb.& falcid.q̄tum ad
modū detrahendi, vt in hac l. Ergo non eſt poſſibile,ꝙ verb ū ,
pinde,intelligat̄ p oīa.Tu ꝯſidera,ꝙ Imo loquit̄ in dubio,vt ex-
cludat ea,q̄ ꝯſtat eſſe diſſimilia.vn̄ intellexit ꝙ illa verba , pinde
retinendā quartā,q̄ dubia ſunt,an de quarta hr̄ditatis intelligē-
da ſint,pp ſilitudinem dēant intelligi de quarta hr̄ditatis,prout
lex falci.loquit̄,vt oñdat rōnem Bar. fundatā ſup varietate ver-
borum,non eſſe verā.Mihi ēt nō placet rō Bar.qa verbū,quar-
tam,denotat partē quotitatiuā,q̄ non p̄t eſſe alterius ſpēi ab a-
lijs partibus,ex quib.pficit̄ vnū totū,l.cū qō,C.de leg. docet idē
Bal.in l.re ꝯiuncti.col.5.ſ.de leg.3.Et qa non poſſumus alr intel
ligere verba Senatuſc. Pegaſia.q̄ ſonēt verba legis falc.extenſa
p Senatuſc.ad rogatū reſtituere hr̄ditatē,vt probaui ſ.in 2. eui-
dentiali,inquirenda ergo eſt alia rō.Imo.arbitrat̄ rōnē gl. ſtare
poſſe,q̄ *cōiter* tenet̄ a Doct.meliorē neſcientib.aſſignare, nō tñ
rn̄det ad arg.ex mēte Bar. ſ. p me formatū. Itē ꝯ hanc rōnē ob.
aliud,qa non vr̄ in falc.ꝯſideranda rō æris alieni, poſtq̄ prius de-
ducit̄,iuxta l.in imponenda C.eo. Nouiſ. dn̄t hanc rōnē retor-
queri ꝯ gl.qa eſt qd magis hr̄di onerato legatis vltra dodrantē,
88 q̄ grauato reſtituere hr̄ditatē, † qa a legatarijs cogi non p̄t adi-
re,ſicut a fideic.vři,l.cogi.§.gnalr.inf.ad Treb.Ergo non dēt ita
ſuccurri ſpontè adeunti,ſicut adeunti metu,ne cogeret̄,quo ca
ſu coactus pdit Treb.l.nā ꝙ,§.qui ꝯpulſus.inf.ad Treb.facit tex.
in l.ſi fideiuſſor.§.ſi neceſſaria.ff.qui ſatiſd.cog.Sed gl. ab hoc fa-
cilè defendi p̄t, quia reſpū Treb. hrs ita ſpontè adit hr̄ditatem,
ſicut reſpū falc.Imò maiori fauore dignus vr̄ hr̄s,qui ſua ſpon-
tanea aditione voluit ꝯſeruare teſtm̄,& volūtatē teſtatoris im-
plere,ad quā ſuſtinendā cogi nullo mō poterat a legatarijs,q̄ il-
la aditione,ad quā cogi poterat a fideic.vři. Quia q pp ſe,& nō
pp amicū,& q inuitus bn̄ agit,fruſtra pmiū q̄rit, c. q̄ ppoſterū,
13.q.2.& qa non facit,qui ex timore facit,c.q ex timore,de reg.
iur.Aliā rōnem aſſig.Bal.in d.l.filiū,quē hn̄tē, col.3.quia falc. re-
ſpicit bona particulariter,put ſunt ab ære alieno abſtracta , d.l.
in imponenda.Treb.verò reſpicit hr̄ditatē,& ſic res vlr, prout
ſunt æri alieno obnoxia,l.2.C.ad Treb.Iō in falci.nō imputan-
tur legata fideic.& cætera non hr̄ditaria, quia non pn̄t ſuccede
rē loco bonorū hr̄ditariorū particularū, in quib. particularib.
vna res nō ſubrogat̄ loco alterius,l.emptor.ff.de hær. vel actio.
vend.l.qui vas.§.fi.ff.de fur.Sed bn̄ imputant̄ in Treb.ꝯcernentē
vlitatem,in qua vna res ſuccedit loco alterius,l.Imperator.§.fi.
ſ.de leg.2.l.ſi rē & p̄tium,ff.de pet.hær.Arguta qdē rō, tñ nō vr̄
vera;qa falc.non eſt quota bonorū,ſed quota hr̄ditatis,vt hic,
& l.1.ſ.eo.Præterea ſequeret̄ ſm Nouiſ.ꝙ p̄tium rei ſingularis
venditæ iuſſu teſtōris,non dēat imputari in falc. tanq̄ non ſuc-
cedat loco rei,cuius ꝯriū decidit̄ in l.ſi dignum,& in l.qui fun-
dū.ſ.e.Qđ tñ parū me mouet,qa ibi ꝯſtat de intentione teſtato
ris volētis p̄tium ſuccedere loco rei . Et ſi teſtōr vult , ēt legata
ſuccedūt loco rerū hr̄ditariarū,& imputant̄ in falc.l.qđ aūt, ſ.e.
ergo non attendit̄ rō Bal. Sed hoc dependet a voluntate teſta-
toris, qui p̄t facere , ꝙ vna res non hr̄ditaria ſuccedat loco alte-
rius hr̄ditariæ.Inquirēda ergo eſt alia rō.Nouiſ. conant̄ aſſigna
re aliā rōnē,quā tandē reijciūt,& bn̄; qa ad eā defendēdā,opor-
teret defendere prius maiorē & minorē, q̄ ſunt ambæ ꝯ eōdē
ꝯclōnes.Quid igit̄ dđm?Nouiſ.dn̄t.Durum eſt iter ad atriū ve-
ritatis.Cor.ꝯſi.270.Sup primo,lib.4 rn̄det, Non oīum q̄ a ma-
iorib.&c.l.nō oīum.ff.de legi.ſubijcit tñ. Ego puto rōnē eſſe,qa
falc. debet̄ rōne aditionis hr̄ditatis, vt inducat̄ hr̄s ad adeundū,
q̄ rō ceſſat in alijs quartis, ſed certè ēt ad Treb, debet̄ rōne adi-
tionis,d.§.ſed qa. Niſi dixeris. Ex quo hr̄s cogi p̄t adire, nō mere
tur hr̄e tm̄ fauorē in detrahēda Treb.q̄tū in falc. vt ſ. dem fuit.
Teneatis ergo rōnē,quā aſſignaui ſ.in figuratione caſus . Scđo
89 q̄rit̄, † qualr ſit facienda ꝯputatio , qn̄ ab eodē hr̄de p̄ſtāda ſunt
legata,& fideic.vła,vt in exēplo l.Marcellus.§.idē Pōponius.inf.
ad Tre.Rn̄det Bar.q̄tū ad fideic.vřem oīa imputāda, q̄ ex teſtō
capiunt̄,nō tñ talis imputatio pderit legatarijs, vt minor quar-
ta detrahat ab eis,nec ēt nocebit , vt maior quarta detrahat ab
eis,qa quarta fideic.vři,medio huius imputationis,detracta cen
ſet,arg.l.Neſennius.§.1.ſ.eo.Qđ certū eſt,q̄tū ad detractionem
quartæ faciendā p hr̄dē, ſed q̄tū ad fideic. & legatarios faciēda
90 eſt ꝯtributio, iuxta tex.in d.l.Marcellus.in prin. Tertio q̄rit̄, † q̄
ſit rō diuerſitatis inter pecuniā,q̄ tota ī Treb.imputat̄,vt in ver.
ſed ſi accepta,& corpus hr̄ditariū,qđ nō imputat, niſi p hr̄dita
ria portione,vt in ver. p ea verò parte.Rn̄det Bar. rōnē eſſe, qa
pecunia p̄t tota capi de portione grauati, ſed non totū corpus
hr̄ditariū , vt in l.deducta. §. nūmis.inf.ad Treb.ſi loquamur de
pecunia hr̄ditaria p̄legata,nullā video drīam,vt dixi ſ.in 7.opp.
ita.n.capit̄ difformiter,ſicut corpus p̄legatū. Si verò loquamur
in pecunia hr̄ditaria,quā iuſſus eſt hr̄s accipere,tūc ſtat drīa per
91 rōnē dicti §.nūmis.† Sed q̄ nā p̄t eſſe rō diuerſitatis inter corp9

hr̄ditariū,& non hr̄ditariū,qđ totū imputat̄ Rn̄det Bar.poſt gl.
in ver.a cohr̄de,ne hr̄s diuerſo iure quartā hēat in eadē re,arg.l.
eum,q ædes.ff.de vſucap.& fuit rō Azo. in Sum.C.eo. q̄ licèt ſit
debilis,Bar.tñ tenendā putat,poſtq̄ meliorē nō videt,ſed eā re-
prehendūt Dy.Ang.& Nouiſ.hic,& Bal.in d.l.filiū,quē hn̄tē. te-
tigi ſ.in figuratione caſus.Alia rō aſſignat̄ p Bal.qa ordinatio te
ſtatoris in eadē re diuerſos titulos ordinantis , non dēt ꝯfundi;
put ꝯfunderet̄,ſi totū corpus p̄legatū imputaret̄ in Tre. Impu
tatio.n.eſt q̄dā ꝯfuſio,qa totū eodē iure Tre.ꝯfuſum hr̄,qđ eſt
ꝯ ordinationē teſtōris,qui in eadē re , duas capiendi formas in-
uicē ſeparatas ordinauit. Sic.n.fieret ꝯfuſio cārū,quas teſtōr vo
luit eſſe diſcretas.D.Ale impugnat,qa ea attēta ſequeret̄,ꝙ hr̄s
hn̄s plēs res:vnā iure legali,aliā ꝯdōnis implēdæ, nō dēret impu
tare niſi vnā,ne fieret ꝯfuſio cārum ꝯ tex.nr̄m,ſubijcit tñ Bal.lo
qui de ꝯfuſione cārum reſpū eiuſdē rei.Mihi vr̄ rōnē Bal.bn̄ in-
tellectā,nō aberrare a voluntate teſtōr.s a qua pendet oīs impu
tatio;nā eo volente,p̄legata tota imputant̄,l.qđ aūt.ſ eo. Dico
igit̄ rōnē eſſe,qa teſtōr voluit, ꝙ p̄legatū imputet̄ in Treb. pro
portione cohr̄dis.Hæc aūt voluntas cognoſcit̄ ex eo , ꝙ voluit
hr̄dē hr̄e portiones cohr̄dūm,tanq̄ legatariū,& non tanq̄ here
dē.Nā Treb.tota detrahit̄ ab hr̄de,tanq̄ hr̄de , non tanq̄ legata-
rio,l 1.§ fi.inf.ad Treb.Iſta voluntas ceſſat in corpore nō hr̄dita
rio data cā ꝯdōnis implendæ,vel a legatario ſeu fideic.hr̄di reli
cto;qa talia fuerunt p teſtatorē aſſignata hr̄di tanq̄ hr̄di, l.ſi hæ-
redi.ſ.ti.pxi. Vel alr,Prælegata nō pn̄t ſubrogari in locū portio
nis hr̄ditariæ p portionib.cohr̄dū ; qa teſtōr ꝯriū ordinauit,ſ.vt
hr̄s illas hr̄et tanq̄ legatarius , iō ꝯ ordinationē teſtōris non dēt
fieri ꝯfuſio cārum.Iſta rō ceſſat in corpore non hr̄ditario lega-
to,vel dato cohr̄di cā ꝯdōnis implendæ, qđ ſubrogat̄ in vlibus
loco portionis hr̄ditariæ,teſtōre non phibēte,l.Imperator.§.fi.
92 ſ.de leg.2. Quarto q̄rit̄, † Vtrū falc.& Treb. poſſint detrahi ī vna
re? Gl.& *cōiter* Doc.in l.2.C.eo.Bar. & alij hic rn̄dent ꝙ non ; &
rō eſt,qa quarta debet̄ in qualibet re,l.Plautius. ſ eo. ergo non
vr̄ in electione hr̄dis retinere quartā in re,quā malit: ſic.n.poſ-
ſet grauare legatarios & fideic. Iſta deciſio plana eſt , inuitis le-
gatarijs,& fideicōmiſſarijs, ſed eis ꝯſentiētib.certū eſt in vna re
poſſe detrahi,l.p̄t hr̄s.ſ.de leg.1.l.filiū,quē hn̄tē, ſm vnū intelłm
relatū p gl.ibi,in verſi.deſtinatione,C.fam. ercil.Nihil n.iura iu
ſtitiæq; miniſtri iudices q̄runt,q̄ ꝙ partes in ꝯcordia ſint, l.ſi cō
uenerit.ff.de re iud.l.1.§.& poſt opis.ff.de no.ope.nun.Scđo de
clarat,vt pcedat in dubio,ſecus ſi appareat a teſtōre datā licen
93 tiā accipiendi quartā in vna re,§.diſponat.in Auth.†de nup.Qđ
pcedit,nō ſolū ſi appareat expreſsè,ſed ēt ſi tacitè,vt ſi teſtōr cō
ceſſerit in vita hr̄di vnā rē in pecul.ū,tunc tacitè credit̄ voluiſſe,
ꝙ hr̄s illā retineret p ſua quarta,ſumpta ꝯiectura , ꝙ ſicut eum
p̄dilexit in vita,in illa re,ſit voluerit p̄diligere in morte,arg.l.pe.
ſ.de alimen.& cib.leg.& ita pcedit tex.in d.l.filiū, quē hn̄tē,ſm
94 aliū intelłm.Tertio declā,†vt pcedat ppria authoritate,ſed bn̄
poterit detrahi in vna re offō iudicis ita iubētis,l ad offm̄.C.cōi
diui.Dēt aūt iudex in vna re adiudicare quartā hr̄di,qn̄ nō p̄t fie
ri ꝯmoda diuiſio;vt qa res ſit indiuiſibilis, l. lege falci.& l.ſed ſi
non ſeruus,ſ.e.Vel qa nimiū corrūperet p̄rimoniū ſi de quali-
bet re fieret detractio quartæ,l.2.C.quan & qb.quar.pars vel a-
lia rōne,qa res nō paterent ꝯmodā diuiſionē,Inſti. de offi. iud.
95 †Vel qn̄ eſſet talis res,quā hr̄s induſtria ſua,cultura, & diligētia
fertilē melioreq̄; reddidiſſet.hr̄et.n.tunc iudex ex officio illam
adiudicare hr̄di,ne ſuos labores deploraret,l.fi. C.de allu.& p a-
lud.c.fi.de pecul.cler.facit qđ dicit Bar.in l.q cunq; deſertū.C.de
om agro deſer.li.11.de quo pla ſcripſi in trac. peſt. in 3. par.ver.
itē licèt emphyteuſis.Quarto declat̄,vt pcedat in vna ex reb.pe
nes ipm̄ hr̄dē exn̄tib.ſed bn̄ p̄t detrahi in vna ex reb. p ipm̄ alie
96 natis,q̄ ei in quartā imputat̄,l.Marcellus.§.res q̄,inf.ad Tre.†Iſta
deciſio hēt duas intelligētias. Primo,vt hr̄s poſſit quartā dedu-
cere de vna re alienata,inuitis legatarijs & fideic. Scđo , vt ipſe
hr̄s poſſit cogi inuitus deducere ſuā quartā in vna,vel plurib. re
bus alienatis,nō obſtāte,ꝙ illas velit redimere. Primo caſu aut
q̄rit̄ de quarta Treb.aut de quarta fal.Circa Treb. ſtat ꝯclō , ꝙ
hr̄s p̄t illā detrahere de reb.alienatis,inuito fideic. vři,quia ipſo
inuito vſq; ad ꝯcurrentem q̄titatem potuit illas res alienare ,
d.l.Marcellus.§.res quæ,& C.cō.de leg.auth.res,quæ. Non.n.te-
nebat̄ hr̄s expectare purificationē fideicom. quia ius ſuum nō
debet eſſe in ſuſpenſo, qđ eſſet ; ſi teneret̄ expectare euentum
fideic.nec pp incommoditatē & corruptionē p̄rimonij tenet̄
vendere quartam cuiuslibet rei,l.Meuius,§.2.ſ.de leg.2.& d.l.2.
C.quan & qb.quar.pars.& ita conſuluit Bal.in alienatis pp ban
num & ꝯdēnationē ſoluēdam;conſi.184.Res alienatæ, lib.4.&
conſi.364.Simplex diuiſio,eo.lib.& D.Ale.conſ.3 . Viſo proceſ-
ſu,lib.3.& Aret.cōſi.19.Ex facto,& D.Bert.conſ.91 . Ponit̄ in fa-
97 cto,lib.1.ad fi.& conſi.25.viſo,lib.2.Intellige,† vt pcedat in reb.
alienatis anteq̄ venerit,& ceſſerit dies fideic. ſecus ſi poſt . nam
non valet alienatio,ēt pro quarta,a ceſſante ratione,l.fin.§.quia
autem, C.com.de leg. Potuit.n tunc hr̄s ſibi conſulere iudicio
famil.erciſ.l.ita tñ,§.ex Treb. inf.ad Treb ideo non poterit hr̄s
alienata

alienata imputare in Treb.inuito fideic.& ita vr̃ velle Pan.in c.
98 Raynald.de teſt.Scđo intellige † in alienatis bona fide; ſecus in
alienatis in fraudē fideic.arg.l.1.& ꝑ totum,ff.de his, q̃ in fraud.
cre.Qđ ꝓcedit non ſolũ ſi alienatio fuerit fraudulenta re & ꝯſi
lio,ſed ēt re tm̃;vt ꝗa vendiderit meliora,& ſeruauerit deterio-
ra.Aequiparat̃.n.dolus re ipſa dolo ex ꝓpoſito, l. ſi ꝗs cũ aŕr.ff.
de verb obl.l.2.§.ſi ꝗs ſine,ff.de excep.doli.Exẽplificant Ang.&
Ale.ſi hr̃s vendiderit exñtia in loco tuto,& retinuerit p̃dia cor
roſioni & inundationi aquarũ ſubiecta,iuxta gl.in l.2.in verſ.ſu
ſpectũ,vbi dixi,s̃.ſol.mat.Vel ſi vẽdidit p̃dia ſita ꝓpe bonos , &
honeſtos vicinos,& ꝯſeruauerit exñtia iuxta rixoſos & inhone-
ſtos,l.ſi ꝯuenerit.in fi.ff.ꝓ ſoc.aut ꝓpè vicinũ ambitioſum & ꝯ-
tumelioſum,l.ſi bñ.ff.de vſur.aut ꝓpè oneroſum.l ſi ſeru⁹. in fi.
ff.de pig.act. Præſumit̃ n.in dolo,ſi oĩa vtiliora diſtraxerit, l.oĩs.
§.Lucius.ff.de his,q̃ in frau.cred.Vel ꝗ intricauit p̃rimoniũ , vt
non poſſit diſcerni,qđ in eo ſit,l.ſumma cũ rõne. in princ.ff.de
pecul.quã ad hoc ponderat Ang.in l.2.C.de repud.hære. & in l.
fi.ff.de p̃to.ſtipu.& D.Ale.hic,col.9 Siŕr dolo facit, ꝗ p̃rimoniũ
corrũpit,vendẽdo quartã cuiuslibet rei,d.l.2.quan.& ꝗb. quar.
99 pars.† Tertio decłat̃,vt non ꝓcedat in rebus alienari ꝓhibitis ꝑ
teſtõrẽ,quarũ alienatio nõ valet inuito fideic.l.filiusfa. §.diui,s̃
de leg.j.has.n.hr̃s imputare nõ p̃t in Tre.inuito fideic.ſ́m Pa.de
Ca.ꝯſ.17.In cã,q̃ vertit̃.Qđ ſanè intelligendũ eſt,ſi hr̃s non p̃t in
alijs reb.ꝓhibitis alienari ꝯſequi Treb.l.pr̃ filiũ.in prin.s̃.de le.3.
ita decłat Raph.Com.in l.peto.§.p̃diũ.s̃.de le 2. & Iaſ.in d.§.di-
100 ui,†iſtud extendẽs ad quartã iure naturę debitã;ꝗa filij nõ dẽnt
eſſe melioris ꝯdõnis,q̃ creditores, pro quib. ſatisfaciendis nõ li-
cet alienare bona ſpãŕr alienari ꝓhibita,qñ ex alijs p̃t eis ſatisfie
101 ri,d.l.pr̃ filiũ.Quarto decłat̃,vt † non ꝓcedat in rebus alijs ſpãli-
ter legatis,quas hr̃s nõ p̃t eligere ẽt ꝓ ſua lt̃ima, quã p̃ot ex alijs
ꝯſequi,ſ́m Bal.in l.1.ff.de rer.diui.ſequit̃ Ale.hic,& in l.non am-
plius.§ fi.s̃.de le.1.& D.Iaſ.in d.l.filiũ,quẽ hñtem,col 9. & Pa. de
Ca.ꝯſi.255.Viſis oĩbus,licèt ꝯ̃rium videat̃ velle ꝯſi.ſeq. Suꝑ pri-
102 mo Quinto decłat̃,†dummõ hr̃s ſibi imputet uerũ valorẽ, nõ
q̃ti vendidit , ſi minoris vendiderit ; ꝗa hr̃s diſtrahendo minori
p̃tio,eſt in lata culpa,ꝓ qua tenet̃ fideic.l.mulier. §. ſed etenim,
inf.ad Treb.ita decłat Old. ꝯſil. 107. Circa ius municipale . in 3.
103 dub.Sexto decłat̃,vt ꝓcedat in reb.†alienatis ante ꝑceptionem
tot fructuũ,ꝗ quartã impleãt;ſecus in alienatis poſt;ꝗa tũc alie-
natio nõ valet,ita decłant Nouiſ.& vr̃ de mente Bar. hic,dũ di-
cit alienata imputari,ſi hr̃s nullos fructus ꝑceperit. Subijciũt tñ
ꝯ̃riũ poſſe ꝓbabiŕr teneri, ex quo hr̃s credidit potuiſſe alienare
ꝓ ſua quarta. Veritas dependet ab alio articulo,videlicet , Vtrũ
fructus imputent̃ in Treb.inuito hr̃de,volẽte reſtituere p̃tium
104 de quo ſcripſi poſt Ale.in l.in fideic.inf.ad Treb.†Septimo de-
cłatur,vt ꝓcedat in alienatis in vita ; ſecus in vlti.volun.ſ́m Bal.
in d.l.filium,quẽ hñtem.col.11.ver.vlt.q̃rit.Iſta fallen.ꝯprę̃hen-
dit ſub prima;ꝗa cũ dies fideic.ceſſerit, & venerit morte graua
105 ti,alienatio poſt fcã,nullius eſt momenti,vt s̃.dictũ eſt. † Octa-
uo lĩtant,& decłant Nouiſ.vt non ꝓcedat in caſibus, in quibus
ceſſat Treb.quorũ 36.enumerant̃ ꝑ And.Sicu.in d.c.Ray.char.
75.Iſta lĩtatio vr̃ inepta,& min⁹ ad ꝓpoſitũ.Nã vbi ceſſat detra-
ctio Treb.fruſtra q̃rit̃,qđ ſit imputandũ in ea,vel de quib.rebus
detrahenda.Circa ſ́m caſum, An hr̃s poſſit cogi imputare alie
nata in Treb.Rñdet̃,poſſe ꝑ tex.in d.§.res q̃, in ver.imputat̃ hæ-
redi.ſentit dñs Bar.hic dũ dicit,prius ſibi ꝯputat alienata. Nõ er
go poterit hr̃s reſtituere pretiũ,& quartã de illa re,& in alijs de
106 trahere,qđ oẽs†admittunt Sed ſi velit rẽ alienatã redimere, &
in hr̃ditate reponere,an audiendus ſit?Doc.variãt.Ange.hic di-
cit nõ audiendũ,ꝗa nõ dẽt poſſe mutare voluntatẽ in p̃iudiciũ
fideicõmiſſarij,arg.l.1.§.ſi rẽ depoſitã,ff.depoſi.facit ꝗa hr̃s am-
plius nõ hẽt rẽ redẽptã,vt hr̃s,l.ſi a me,s̃.e.dixi s̃.in 8.oppo.Con
trariũ tenet Imo hic,ꝗa non p̃t fideicõ.vllũ intereſſe p̃tendere;
ergo licebit hr̃di variare,l.ſi pecuniam.in prin.ff.de ꝯdi.ob cau.
no.in rła,mutare.de reg.iur.in 6.facit ꝗa licita eſt purgatio mo
rę,qñ nõ intereſt aduerſarij,l.poſt tres. ff.ſi ꝗs cautio.l.ſi inſulã,
& ibi no.ff de verb.ob.Hanc ſñiam ſequit̃ Ludo. Ro.in d.§.res
q̃ per tex.in l.ſi fundũ ꝑ fideic.in prin.s̃.de leg.1.Ad iſtũ tex. rñ-
det Ale.in d.§.res q̃ ꝙ ibi p̃tium dẽbat̃ reſpũ certæ ſpẽi;nimirũ,
ſi illa ſpẽs ſolui p̃t.Item ibi fuit fcã alienatio,ꝯſentiente fideicõ.
ſed ad vtranq; ſolu. replicat̃ , ꝙ in caſu nr̃o imputatio fit reſpũ
quartæ reſpicientis ſingulas res ſpãŕr, & ſi ꝯſentiente fideic. fie-
ret alienatio,cenſeret prius fcã imputatio cõi ꝯſenſu; ergo hr̃s
minus dẽret poſſe mutare ꝓpoſitũ,& tñ ibi dr̃, audiendũ hr̃dẽ
volentẽ redimere,& hæc ſñia eſt multum humana,ꝓ qua facit
qđ ꝯſuluit Ant.de But.ꝯſi.24. De iure.vbi ꝯcludit, de æquitate ,
emphyt. ecclæ redimendo rem alienatam , euitare cõmiſſum.
Quid dđm?D.Ale.hic diſtinguit,vtrum hr̃s alienauerit malitio-
107 sè,vel non.Ego diſtinguerem,†Aut hr̃s redemit ante moram,
in reſtituendo fideic.& procedat opi.Imo.hic,maximè,ſi rede-
mit prius,quã ceſſerit dies fideic.aut poſt moram,& tunc pro-
cedit opi.Ang.Ale.& Imo.ſibi ꝯ̃rij ĩ d.§.res quæ. Quæ diſtinctio
eſt ẽt de mẽte Senen.ibi. Et ex his hẽs vnã fallentia.Scđo decła,
108 † vt non ꝓcedat in reb.alienatis ex cã lucratiua in ꝑſonam a te
ſtatore ꝑmiſſam;tunc tales res non imputant̃ hæredi in Tre. &
minus in lt̃imam,ſ́m Senen. in d.§.res q̃, dicentes ita ꝯſuluiſſe ,
& eſt ꝯſi. 114.Et ſi aliàs,lib.3.ſequunt̃ Nouiſ.hic char.13.Mouẽ-
tur aũt plurib.rõnib.Primò, quia in vtilitatem ipſius hæredis ni
hil ꝯuerſum fuit;ergo nihil imputandum.l. cum hr̃ditas inf.ad
Treb.docet Bar.in d.§.res q̃.Iſta rõ me parum mouet;ꝗa doct.
Bar.dẽt intelligi ſ́m terĩos l.cũ hr̃ditas iuxta tradita ꝑ ip̃m Bart.
in l.in ambiguo.s̃.de reb.dub.& ſic , qñ alienata fuerunt ꝯuerſa
in vtilitatem hr̃ditatis,& non ipſius alienantis;ſecus ſi nihil fue
rit ꝯuerſum in vtilitatem hr̃ditatis; dato,ꝙ nihil ẽt ſit ꝯuerſum
in vtilitatem hr̃dis alienantis;alioquin ſequeret̃,ſi hæres in ſcor
tis ꝯſumeret bona hæreditaria,ꝙ nihil ſibi eſſet imputandum,
quo nihil abſurdius.Secundo,quia id quod donatur,ſatis dr̃ cõ
uerti in vtilitatem donantis, qui donatarium beneficij debito-
rem ſibi acquiſiuit,l ſi pignore, ff.de furt. Eſt.n. donatarius do-
natori obligatus,obłone antidorali,l.ſed & ſi lege,§.conſuluit,
ff.de peti.hær.cui ſi non ſatisfecerit , donatio p̃t reuocari,l.fi.C.
de reuocan.dona.Secũdo mouent̃ Senen. quia alienatio intel-
ligitur liberè & abſolutè conceſſa in illos de familia.§.nobis er
go.in Auth.de reſti.& ea quæ par. Ergo non tenet̃ alienata im-
putare,alioquin non hr̃et liberam alienandi facultatem.Iſta rõ
nõ vr̃ tuta;quia talis facultas,q̃uis libera,regulari debet ſ́m ter-
minos iuris, & ſic dummodo pretium imputetur ſibi l.Paulus.
§ patroni filius.ff.de bo.lib.Tertio mouẽtur,quia hęc poteſtas
eſt reſtricta ad certum genus perſonarum ; ergo cõtinet onus
reſpectu extraneorum,in quos prohibita eſt alienatio;iõ cenſe
tur voluiſſe teſtator alienata imputari, vt ſua voluntas ſit cõfor
mis iuri,prout in dubio p̃ſumit̃,vt not. Bar. in l. hr̃des mei.§.cũ
ita.inf.ad Treb.Iſta rõ ſi aduertatur,cõcludit oppo. Nam reſpe-
ctu Treb.in quam de iure imputantur alienata,d. §. res quæ, vt
ſua voluntas ſit conformis iuri,vr̃ voluiſſe,vt imputetur.Reſpe
ctu autem legitimæ ; quia talis permiſſio ſic reſtricta continet
onus,debet reijci.l.qm̃ in priorib.C.de inoſ.teſta ſi modo reij-
ciatur,cenſebit̃ voluiſſe , ꝙ ſit permiſſa alienatio in oẽs , vt ſua
voluntas ſit ꝯformis iuri. Sed qñ ſimpŕr eſt permiſſa alienatio ,
alienata imputant̃ d.§.res quæ.ergo etiam hoc caſu imputabun
tur.Quarto adducunt,quia illi de familia tanquam per fideicõ.
inuitati,iuxta l.vnum ex familia,§.ſed ſi fundum.s̃.de leg.2.dñr
bona in eos alienata hr̃e a teſtatore , non ab hærede. d.l.vnũ ex
familia.§.ſi de falc.alienata aũt per teſtatorem ꝯſtat hr̃di nõ im
putari.Si aſſumptum verum ſit,rõ vr̃ vrgere,ſed vr̃ eſſe falſum ,
quia per prohibitionem de non alienando extra familiã , non
inducitur fideic. rŕr,niſi prohibitio ſit facta adiecta cã;ꝗa vult ,
ꝙ bona relinquantur illis de familia. l.peto. §.fratre.s̃.de leg.2.
docet Bar.& ibi ꝑ alios tradit̃ in l.qui Romæ.§.cohæredes.ff.de
verb.oblig Sed fac vocatos fuiſſe illos de familia;non tñ ſtat rõ
Senen.eo caſu,quo hæres ſuo nomine,& non in vim fideic. do
nauerit,l ſi tibi dederim,ff.de dona.Circa falcid.an hæres poſſit
109 eam deducere in vna, vel pluribus rebus † alienatis inuitis lega
tarijs?Si loquamur de falcid.detrahenda de leg.puris:Reſpõden
dum eſt,ꝙ non p̃t;quia dñium pro tribus partib. illico trãſiuit
in legatarios,l.a Titio ff.de fur.ergo alienatio nulla,& ꝯñr non
imputanda,vt dixi s̃.in Treb.in prima declaratione.Et iſtud pla
num eſt in falcid. quæ venit detrahenda de plurib. legatis factis
diuerſis perſonis;tunc enim res vni legata , retineri non p̃t pro
110 falcid.aliorum,l.2.C.eod.l.ſi pupillus.§.fi.s̃.eo.†Sed in falcid.de-
trahenda de plurib.legatis vni ſoli relictis,dubitatur.Dy.in d.l.ſi
pupillus.§.fi.quem ſequuntur Cy.& Nico. de Neapo. vt refert
ibi Do.Alex.tenet Falci.detrahi,vel retineri poſſe in vna re,l.ſed
ſi non ſeruus.§.ſi ſolus.& l.ſi fundus mihi legetur,s̃.eo.q̃ iura lo
quuntur in caſu ſpeciali,quando legata non ſunt omnia defal-
cabilia.Mouentur ẽt per tex.in l.planè.s̃.eo.ſed loquitur in lega
to ſerui,& legato pecuniæ eidem ſeruo relictæ, quod reſpectu
dñi,pro vno hr̃ , cum ſeruus pluris ſit ꝑꝑ legatum pecuniæ ; ſe-
cus ergo dicendum vr̃ in diuerſis alijs rebus, vni ſoli legatis per
rõnem prælleg.Ioan.de Imo.in d.§.fi. diſtinguit . Aut hr̃s vult
iure directo retinere vnam rem pro falc.plurium,& nõ poteſt
inuito legatario,aut per viam exceptionis,& põt, l. ſi ex plurib.
inf.eod.Quod certum eſt in terminis l.ſi ex plurib.quando le-
gatarius non vult ſoluere falcid. pro legatis ſolutis , nam tunc
ſuccurrit̃ hr̃di per retentionem vnius rei nondum ſolutæ, op-
poſita exceptione doli;ſecus legatario volente ſoluere falci.de
rebus ſolutis.Præterea.l.ſi ex plurib.quatenus loquit̃ de legatis
diuerſarum rerum,reperitur correcta,vt nec de ſolutis, nec de
retentis veniat detrahenda falcid.ab hr̃de,qui ſciens legata do
drantem excedere,ſoluit vnũ legatũ integrãŕr,auth.ſed cum te
ſtator.verſ.item ſi hæres quædam.C.eod. Ex his ſtat concluſio,
qđ in vna re alienata non põt hæres deducere falcid.nec etiam
retinere inuitis legatarijs,niſi in tribus caſibus , & niſi iudex ita
fuerit arbitratus , vt s̃. in 3. declaratione trac.Trebel.Reſtat,vt
videamus,vtrum legitima poſſit detrahi in vna re,vel pluribus?
Quæ dubitatio habet 3 partes.Prima,Vtrum filius poſſit elige-
re le-

re legitimā in vna re,inuito hr̄de,vel fideic. Scd̄a, An hr̄s possit soluere ltīmam filio recusante,in vna re,vel in pecunia.Tertia, An pr̄ possit filio assignare ltīmam in pecunia vel in alia re.Cir
111 ca primam,†Imo. Ale.& Nouis.hic commiscendo ltīmam cū falci. & Treb.ↄcludunt filium eligere non posse ltīmam in vna re,inuito hr̄de,vel fideic.qa debet in singulis reb.l.oīmodo. C. de inof.test.& qa filius p̄t cogere hr̄dem & fideic.ad diuisionē, & sic ꝑ actionē fami.ercis.vel officio iud.sibi ↄsulere,l.2.C.fam. ercis.& Inst. de offi.iud §.pen. Est igit assignanda ltīma filio in vna vel plurib.rebus,prout æquitas suaserit,iuxta tradita s̄. in 3. decīone prin.& ita deterīat Bal.in l.ius quoq;.in fi.princ. s̄. de hære.inst.ꝑ tex.in l.2.C.qn̄ & quib.quar.pars,& in l.p̄t hæres.vbi
112 Alex.& Mod.s̄.de leg.1.† Non.n.ꝑmittendum est filio eligere vnam rem meliorem;quia iura non tm̄ ei fauent, vt fideic. vel hr̄s suo iure priuent.l.fi.§ sed si quis,C.com.de leg.ita dicit Iac. But.in §.quamobrem.in Auth.de resti.& ea quę par.sequuntur Bal.Sali.& alij in d.l.filium quem hn̄tem.gl.Pan.& alij in c. Raynal.de test.& hanc dn̄t cōem esse sn̄īam Nouis.hic.Alias authoritates adducit Ale.in d.§.res q̄,col.pe.& ↄsi.125.Visis,in fi.lib.1.
113 Qua rōne dicebat Bar.in d.l.2. † ꝙ filius non p̄t propria authoritate occupare possessio.alicuius rei pro sua ltīma, nec aliquā possessionem acquirit occupando; quia ltīma est incerta rōne loci,cum sit pars ꝓ indiuiso,l.Mæuius.§.duobus.s̄.de leg.2.& ratione quotæ ꝑꝑ incertitudinem æris alieni prius detrahendi.l. Papinianus.§ quarta.ff.de inof.tes.rōne cuius incertitudinis,nō p̄t aliqua possessio acquiri,l.3.§.incertum.ff.de acq.poss.& ibi sequitur D.Ias.& Ale.ↄsi.134.Attentis narratis,lib.4.& D. Stepha. Bert.consi.72.Honesta mulier,lib.1. Hanc etiam sn̄īam sequit, & dicit cōem Aret consi. 57.Diligenter visis,col.fi.Confirmatur per tex.in auth.res q̄,C com.de leg.inducēdo a speciali,iuxta tex.in l.ius singulare.ff.de legib.Corroboratur,quia ltīma debetur in singulis rebus; ergo non pōt eligi vna sola pro quarta oīum;quia sic solueretur aliud pro al.o,ↄ̄ tex in l 2.§ 1. ff.si cer. peta.Contrariam sn̄īam tenuerunt Iac de Are.& Cy.in d.auth. res quæ,& Bal.in l.2.C.eod.Imo.in l.Marcellus §.res quæ.inf.ad
114 Treb.Moti,†quia filius in ltīma dr̄ creditor l.si qs legatum, cū gl.ff.de fals.l fi.& ibi no. C. de codicil.l.si patronus.ff.de dona. si creditor;ergo in eius arbitrio erit eligere quam rem velit.l.creditoris arbitrio,ff.de distrac. pig. D.Alex.tenendo cōem rn̄det, quod l.creditoris.ꝓcedit in creditore hn̄te hypothecā; nos aūt loquimur in filio,qui pro ltīma nullam hēt hypothecam. Nouis.arbitrantur D.Ale.errare,dicētes,bona patris esse hypothecata filio pro ltīma;quia sunt hypothecata pro legatis.l 5.C.cō. de leg.ergo etiam pro ltīma. Allegant ita tenere Bal.in d.l.filiū quem hn̄tem,col.10.& Aret.in d.consil. 156. qui istud non volunt,si bene aduertatur. Tu non discedas a cōi.Ad arg.rn̄detur, ꝙ non valet,confirmat Bal.in l.si pater.q.5. C.de insti.& substit. & probatur sic,Legata debentur,fm̄ voluntatem testatoris,legitima verò ↄ̄ voluntatem,vt probat D.Ale.consi.130 Eleganter,lib.1.Curt.cons.vlt.dicens cōem esse,quartam detrahi ↄ̄ voluntatem. Non est ergo tāta ratio dandi hypothecam in bonis testōris ↄ̄ suam voluntatem , q̄ta dandi fm̄ voluntatem . Stabit ergo rl̄a,ꝙ hypotheca non cōceditur,nisi expresso iure caueatur,l.ante oīa.ff.de prob.Sed aliud obstat ↄ̄ cōem , quia filius ꝓ relicto sibi a patre,hēt oīa bona hypothecata.d.l.1.& 2.C.com.
115 de leg.ergo hēbit etiam pro supplemento,† quod recipit nām sui principalis, cui annectitur, l.quod in rerum §.si quis post,s̄. de leg.1.& l.et,C.de vsur.Et hoc argu.vtitur Saly.in l.scimus.in prin.C.de inof.test. Ad istud rn̄. ꝙ procedit in augmento pueniente ex eadem cā,eodemq; fonte,ita rn̄.Soc.in l si ex toto.in prin.s̄.de leg.1.& Fel.in c.cum olim,col.pe.de maio.& obe. In casu nr̄o relictum procedit ex voluntate defuncti,& pro eo ↄpetit actio ex testo ; supplementū vero procedit ex dispōne legisↄ̄ voluntatem,& pro eo ↄpetit condictio ex d.l.scimus. Stat igitur ↄclo , ꝙ filius non hēt ius eligendi in quam rem velit legitimā sibi solui,& minus p̄t propria authoritate occupare pos
116 sessionem alicuius rei,†qd̄ intellige alio possidente,sed filiꝰ institutus in re certa,p̄t possessionem illius apprehēdere propria authoritate,fm̄ Bar.in l.ex facto.la grande.s̄.de hær.inst.Gem.& alios,maximè Phil.de Perus.in c.si pr̄,colū.10.de testa.in 6.Nec obst.ꝙ legatarius non possit,l.1.ff.quorum lega. quia nō sequitur,ꝙ institutus in re certa non possit, licèt habeatur loco legatarij,l.quoties.C.de hære.insti.quia testator ꝑꝑ verbū, instituo, quod est directum,censetur dedisse licentiam filio capiendi ꝓpria authoritate , vt dcm̄ fuit post Bart.in l. Centurio.s̄.de vulg. quam licentiam potuit sibi testator dare,l.Titia.§.1.s̄.de leg.1.
117 Sed dubitatur,†An idem dcm̄ sit in filio instituto in sua ltīma simplr̄?Si quæras, an possit occupare possessionem certarū rerum insolidum.videretur ꝙ non, hr̄de vl̄i possidente illas res; aliàs videretur posse,ita dicit Bal.in l.si quis in suo.C.de inof.testa.& Curt.consi 13.Statuto Ianuæ.col.3.Tu aūt considera , ad quem effectum filius occupauerit,si ad effectum acquirēdi ius proprietatis,& possess.in pīudicium hr̄dis vl̄is,tunc non credere decis.Bal.procedere;quia ob rōnes ꝑalle Aut q̄ris, ad effectum excusandi filium a pœna l.non dubiū. C. de leg.& tunc teneo cum Bal.& ita tenent Ale. & Ias. in d.l non dubium,& bn̄ facit qd̄ ↄsuluit Cæpol.in fortiorib.teris,consi.4.per ca,q̄ tradūt Bal.
118 & alij in l.si duo.s̄.de acq hær.† Sed quid si filius occupet possessionem alicuius rei per vim,an incidat in pœnam l si quis in tātam,C.vnde viꝰ Nouis.plura verba effundunt , tandem concludentes,non incidere in aliq̄ pœnam;quia ꝑꝑ verbum,instituo, hēt filius licentiam intrandi propria authoritate,sed certè non hēt licentiam intrandi per vim, cum testator censeat ↄformasse voluntatem suam cum voluntate legis,fm̄ Bar. in l.hæredes mei.§.cum ita.inf.ad Treb.Et si testator aīr voluisset,nō potuisset ; quia nullus inferior a supremo principe p̄t dare licentiam capiendi possessionem per vim,fm̄ Ange in l.qui restituere,ff. de rei vend.comprobat Ias.in l.iustè possidet.in 3.q.Barto.ff.de acq.pos.facit in proposito tex in l.nemo p̄t.s̄. de leg.1. Nō obꝙ filius,occupando rem pro ltīma, nō acquirat possessionem, fm̄ Bar.d.l.2.quia aduertendum est,Aut occupans per vim,agit occupare totam, & ↄstat sibi acquirere violentam possessionē totius,& aduersarium spoliare. Aut agit acquirere possessionē suæ quotæ,& tunc licèt non acquirat possessionem alicuꝰ certæ partis pro diuiso,vt dicit Bar.in d.l.2.tn̄ spoliat aduersariū, & acquirit violentam possessionem illius quotæ pro indiuiso. Ergo stat rō.puniendi temeritatem,& violentiam,de qua in d.l.si quis in tantam.ita aliàs firmaui in c sæpe in pen.char.de restitu.
119 spol.Ex his remanet decl̄ata ↄclo, † ꝙ filius non p̄t eligere vnā rem pro sua ltīma,q̄ procidit, siue ipse possideat ; siue alius dicto hr̄de vl̄i, vel fideic.cuius fideicom. dies iam cesserit & vene-
120 rit.†Sed si ipse filius sit hæres vl̄is, poterit pēdente ↄdōne fideicom.alienare vnam vel plures res pro sua ltīma , & illos inuito fideic.sibi imputare in ltīmam,d.l.Marcellus.§.res quæ, vbi Bar. & alij ita ↄcludunt,& in l.filiusfa.§ diui,s̄.de leg 1.& Bal. consil. 393.lib.4.& D.Ale.ↄsi.201.lib.6.& D.Bert.consi. 25.lib.2.& auctoritates abundant.Intellige tn̄,& decl̄a,vt dictum fuit s̄.in tra
121 cta. Treb. in 3.4.& 5. decīonib.4.princ.decīonis. Circa s̄m†an hæres hēat ius eligendi,quā rem velit dare ? Rn̄. nō hr̄e eisdem rōnib.quib.non hēt filius,per rl̄am l non debet,de regu. iur. vt seruet̄ æqualitas,l.fi.C.fam.ercis. Concludit ergo electionē esse iudicis,qui hēt arbitrari,in quibus reb.sit soluenda ltīma , d.l.2.
122 C.quan.& qui.quar.pars iuxta hoc dubitatur,†Vtrū iudex possit arbitrari solonem faciendam in pecunia: Br cum certum sit ltīmam deberi de sub̄a paterna,d.l.scimus.§.repletionem . tale arbitrium vr̄ iniquum,ideo poterit ab eo appellari,& de nullitate dici.Nam ēt in commissis arbitr.iudicis ꝑmissa est appellatio,l.si qua pœna,vbi Bar ff.de verb.sign.firmat gl.& ibi Can. in c.super ijs,in vers.arbitrium,de accus.tradit D.Alex in l.1.col.fi. de leg.2.Intellige verum; nisi statutum vel consuetudo admitteret tale arbitrium,fm̄ D.Steph Ber.consi 314. Viso casu,lib.1. Vel nisi iudex assignaret in pecunia hæreditaria, & institutus esset vnus ex filijs,per ea quæ vult Bar.in l.suus quoque.in fi prin.
123 s̄.de hæred. insti. Tertio intellige, † nisi filius acceptasset pecuniam sibi in testamento a patre relictam;tunc posset arbitrari iudex supplementum soluendū in pecunia,quia ex acceptatione constat filium consensisse hr̄e legitimam in pecunia, ita ↄsuluit Old.consi. 13.Quæstio qua quæritur.& idem sensit Old. ↄsil. 71.Thema tale est.& ita ē rn̄di superiorib. dieb. & facit in arg.auth sed cum testator,vers.item si quædam,C eo. Nec ob. si dicat,ꝙ istud est ↄ̄ casum in d.l scimus.§.repletionem, qa ille tex.loquitur, qn̄ reliquit filio aliquam rē in specie,non aūt, qn̄ reliquit quantitatem,quam filius acceptauit; patet, quia loquitur in re euincibili;secus igitur in quantitate,quæ rīr nō so-
124 let euinci,vt q̄titas,l.si alieni.ff.de solu.Sed dubitatur, † Vtrum iudex possit arbitrari supplementum soluendum in fructibus, in hæreditate repertis,vel ante aditam hæreditatem recollect.s? Ange.in l.Centurio. respondet,quod sic,quia tales fructus dn̄r hæreditarij,& de substantia patris,l.item veniūt,§ fructus. ff.de peti.hære.idem tenet Ang.in l.fructus pendentes ff. de rei ven. Pau.de Cast.in d.§.repletionem,sequunt̄ Alex.in d.l.Centurio, col.8.& nouis.col. 18. Facit,quia tales fructus imputantur in legitimam;etiam filijs primi gradus,fm̄ Cyn.& Bal. in d. §. repletionem,& Sal in l.iubemus,C.ad Trebel.sequit Cur.consil.52. Super testamenti,col. 10.in fi.dixi in l.in fideic.inf.ad Treb.Cōtra.tenet Imo.in d l.Centurio,co.2.quia supplementum p̄stari debet de pr̄na substantia rerum principa.Puto opi. Ang.de plano procedere in casibus, in quib.s̄.dixi iudicem arbitrari posse solutionem faciendā in pecunia ; aliàs si iudex arbitraret totū supplementum in fructibus,non putarem istud esse arbitrium
125 boni viri,†q̄ filio non dēt assignare deteriora, sed mediocria, §.1.ibi,alijs quidem meliora percipientib.in auth.de trien & semis.Hinc dicit Ang.in l.si pater, C. de insti.& substit.filium,cui assignat vna res hr̄ditaria nimis sumptuosa,absq; fructu , posse
126 reclamare. Circa tertium, † Vtrū pater possit in testō filio assignare, quam rem velit pro sua legitima . Ista qo p̄t dupl r̄ intelligi.

ligi. Primo, vtrū assignare possit in pecunia. Scdo an in corporibus. Primo casu Bal. ɔsi. 177. Statuto ciuitatis Tuderti. col. fi. li. 5. rñdet, ꝙ sic, ꝑ tex in l. si priore. & in l. deducta. §. nummis. inf. ad Treb. q̃ iura loquunt̄ in Treb. idē tenet Do. Fabia. de Gioch. in auth. nouis. in 10. q. prin. vers. sed q̄rit, vtrum ltīma, C. de inof. testa. per id, qđ dicit gl. in l. 3. §. sed vtrum. ff. de minor. q̃ vult institui posse filium in 10. imperiali. Sed istud parum facit; qa procedit quantum ad effectum, ne filius dicatur præteritus, non quantum ad effectum, vt teneatur acceptare pecuniā. Pro ista opi. facit, qa pr̄ p̄t mandare filio, ꝙ corpora hrditaria vendat, l. qui fundum, & l. si dignum. s̄. e. & posset ipse pr̄ in vita vendere oīa bona sua. Cur ergo non poterit mandare corpora alteri restitui, accepta certa summa. Et ita tenendo, non ob. tex. in d. §. repletionem, qa loquit̄ in supplemento faciendo ex dispōne legis, q̃ supplet suo mō; nos loquimur in dispōne testatoris, qui assignat suo mō, cui assignationi non reperit̄ lex ɔdicere. Contrariam sn̄iam ꝙ filius non teneat̄ acceptare pecuniā, si nolit, determinat Bar. in d. l. suus quoq;. in fi. princ. sequit̄ ibi Imo. & fuit opi. Gul. de Cug. quam sequunt̄ Bal. Sal. & alij cōiter in d. §. repletionem, & Bal. in d. l. filium quem hn̄tem, co. 12. D. Ale. & Mod. in l. non amplius. §. fi. s̄. de le. 1. & ita ɔsuluit D. Ale. ɔsi. 69. sup primo, lib. 1. & Dec. ɔsi. 81. col. fi. Hanc sequit̄, & cōem dicit D. Bert. consi. 301. Quia, lib. 2. & consi. 81. Cum ꝓuido, lib. 3. & ɔsil. 253.
127 Visis, col. 1. consi. 304. Viso, eod. lib. † Limita primo, nisi statutū vel ɔsuetudo sit in ɔ̄rium, fm̄ D. Bert. in d. ɔsil. 314. lib. 1. & 242. Ponit in facto, lib. 3. Scđo intellige in ltīma descendentium; secus in ltīma ascendentiū, q̃ p̄ot eis inuitis assignari in pecunia, fm̄ Bal. in c. si pr̄, & ibi sequit̄ Philip. Franc. col. 8. de test. in 6. qa istis iure nāli; illis iure positiuo debet̄, fm̄ Bal. in l. 1. §. nāle. ff. de iusti. & iu. Tertio intellige in pecu. non hrditaria; secus in hrditaria, fm̄ Bal. consi. inci. Punctus q̄onis talis est. Tertius hn̄s vnicam filiam. sequit̄ Fabia. in d. auth. nouis. qđ intellige, vt statim
128 dicam, in corporib. hrditarijs. Scđo casu, oēs ɔsentiunt, † ꝙ pater possit filio assignare ltīmam in vno, vel plurib. corporibus, per tex. in d. §. repletionē. Intellige primo, dummō assignet in corporib. hrditarijs; secus si in reb. alienis; quia nō sunt de suba pr̄is, d. §. repletionē. Sed quid, si assignauerit in re hr̄dis, de qua pr̄ potuit disponere, sicut de sua propria, l. si hr̄di seruus. s̄. de lega. 1. Adhuc idem dđm vr̄; quia stat rō, quod nō est de suba patris, de quo latius inf. Scđo intellige, nisi statutum, vel ɔsuetudo sit in ɔ̄rium. Tertio intellige in ltīma debita descendentibus; secus in debita ascendentibus, per ea quæ statim dicta sunt. Quarto intellige, dummodo pr̄ assignet vnam, vel plures res æque vtiles in qualitate, sicut aliæ, secus si assignet vnam, vel plures cæteris deteriores, vt in Auth. de trien. & semiss. §. 1. Quinto intelli
129 ge † in reb. non hn̄tib. aliquod onus annexum; secus in hn̄tibus, quas filius nō tenet̄ inuitus acceptare, l. si libertus patrono. vers. quid ergo, inf. de bon. lib. ēt ꝙ deducto onere, remaneat integra ltīma, fm̄ Bal. in d. l. scimus, in prin. & Sal. in l. q̃m in priorib.
130 in fi. C. de inof. testa. Sed † an pr̄ possit assignare vnam pensionē super bonis suis, soluendā annis singulis filio pro sua ltīma? Vr̄ ꝙ sic, tanq̃ præfata pensio sit de suba patris. Contra tn̄ ɔsuluit D. Steph. Bert. consi. 82. Visis, lib. 2. pro quo facit, qa quod super bonis relinquit̄, de ipsis tn̄ bonis non debet̄, licēt sint hypothecata pro pensione, vt no. in l. Caius. s̄. de an. lega. & in l. Lucius. s̄. de alimen. & cib. leg. Explicito tract. Falc. & Treb. Quærit Bar.
131 † quæ sint imputanda in quartam debitam iure naturæ? Et rñdet distinguendo, vt hic per eum. Circa cuius dicta aduerte, inquantum ltīmam filiorum appellat quarta, cum sit triens vel semis iuxta numerū liberorum, & taxā. auth. nouis. C. de inof. test. & in Auth. de trien. & semiss. §. 1. Sol. Bar. loquitur ɔsiderato iure Digest. l. Papi. § si qs mortis. §. q̃m quarta. & §. quarta. ff. de inof.
132 test. Scđo aduerte inquantū dicit † debitā iure naturæ; qa vr̄ debita iure positiuo, vt vult Dy. in reg. indultū, de reg. iur. in 6. Sol. Si ɔsideret quota debet̄ illa, positiuo iure debet̄, vt in d. auct. nouis. Si ɔsideret oblig. rōne nāli debet̄, l. cū rō. ff. de bo. dam. c. ius nāle, 1. dist. l. scripto in fi. inf. vnde lib. Dr̄. n. nāli iure deberi, quia succedit in loco alimentorū, vt ꝑ Bar. & alios in l. Titio centū. §. Titio gn̄o. s̄. tit. ꝓxi. Nā sicut ad liberorū educationē inclinatione nāli ɔpellimur, Insti. de iu. na. in princ. ita ad relinquēdū filijs aliqđ ꝓ alimētis. Qua rōne, ltīma vocat̄ debitum bonorū subsi-
133 dium, vt in Auth. de trien. & semis. in prin. † Et licēt in regno solus succedat primoge. c. licēt, de voto. est tn̄ pro ltīma aliqđ assignandum cæteris liberis, qđ Apanagium Gallico sermone vocatur, a pane, vt dixi Rn̄sor. lib. 1. c. 1. His sic declaratis, condescendo ad q̃. Quæ sint imputanda in ltīma? Pro cuius dilucida reso-
134 lutione sequēdo vestigia Bar. facio tres regu. Prima reg. † Quæ extra p̄rimonium & subam pr̄is capiunt̄ in ltīmam non imputant̄, d. l. scimus. §. repletionem. Hinc ea, q̃ ex suba pupilli capiūtur, non imputant̄ in ltīmam, vt ibi fm̄ cōem intellm̄; quia ex p̄rimonio pupilli fratris, & nō patris capiuntur. Ex quo amplia-
135 tur regula, † ēt si capiantur ex dispōne ipsius patris, mō capiant̄ extra patrimonium. Nam pup. substō dr̄ patris dispō, l. patris & filij. ff. de vul. & pup. Idē est dđm in eo, qđ capit̄ ex fideic. vt si pr̄ fuerit grauatus post mortē, hr̄ditatē, vel legatū restituere filijs, fm̄ Sal. ibi, qa stat rō. ꝙ non capiant̄ ex suba pr̄is, l. cohr̄di. §. cū filiæ. s̄. de vul. & pup. Hinc non imputant̄, q̃ vt æs alienū filio debitum capiunt̄, vt si pr̄ legauerit filio, qđ matri ɔ̄defunctæ debat,
136 fm̄ Bal. ɔsi. 57. Quia illud, lib. 1. Hinc † data cā ɔdōnis implendæ, non veniunt in ɔputatione ltīmæ, qa extra subam pr̄is capiunt̄, d. §. repletionē, quē ita intellexit Bal. post gl. & alios in d. l. filium quē hn̄tem, in 5. opp. vbi alias assignat rōnes; quia deductio legitimæ q̃ ipso iure debet a die mortis, l. scimus, & l. cū queritur. C. de inof. test. ɔ̄uenit adimplementū ɔdōnis, & qa ltīma nō capit tp̄is interuallū, nec pendere dēt a ptāte tertij, prout pendet dandū cā ɔdōnis implendę, l. si qs sub ɔdōne, s̄. si quis omis. cau. test. sequunt̄ Ang. Imo. & Ale. hic. Cōtrariā sn̄iam vult Bart. hic, dū dicit, In vim modi, vel alio mō, & allegando l. ēt, §. pe. inf. de bo. li. vbi est casus, ꝙ imputant̄ in ltīmam patroni, & idē voluit Fulg. in d. §. repletionē. Ale. rn̄det ad tex. in d. §. pe. ꝙ non est extendēdus ad ltīmā filiorū, q̃ magis debet̄, q̃ ltīma p̄roni Nouis. sol. Ale. nō admittunt, dicētes licitā extensionē, vbi non reperitur rēa ɔ̄ria deteriatio. Q̄d nihil est, maximè qa satis dr̄ ɔ̄riū decisum in d. § repletionē. ibi, quasi aduentitio iure. & ibi. ex suba pr̄is. Alioquin licet ēt extendere hanc legē, q̃ vult data ɔdōnis
137 implendæ cā, imputanda in Treb. Sed dubiū est, † an idē dđm sit ēt respō dantis in fauorē cuius ēt ɔputant̄ in Falc. fm̄ meam opi. de qua s̄. in 1. opp. ꝑ tex. in l. Nesennius. s̄. eo. si mō imputantur in Falc. in cuius rōne non veniūt, nisi q̃ iure hr̄ditario capiūtur, vt hic; multo magis in ltīma. Vn̄ si legatum fcm̄ esset p̄ri vel m̄ri, si centū daret filio, illa centū imputanda viderent̄ in ltīmā, & qa extra subā pr̄is seu m̄ris ꝓfecta vn̄r, & qa cessat ɔuentio, sup qua se fundat Bal. Licēt ɔ̄dicta vrgeant, ɔ̄rium fortè verius, qa filius id non habuit vt filius, nec ex cā pr̄is, sed ab euētu, & ex alia cā, s. alterius, nec vr̄ propriè accepisse ex suba pr̄is, qui loco datorū cā ɔdōnis implendæ habuit sibi relictū, l. non amplius,
138 in prin. s̄. de leg. 1. Ex qb. infert, † non esse verā limitationem Ang. dicentis, cōem sn̄iam non ꝓcedere, qn̄ corpus hr̄ditariū dat̄ cā ɔdōnis implendæ, vt si institutus sit aliqs hr̄s sub ɔdōne, si rem hr̄ditariam filio daret, qa & si ex suba pr̄is profecta sit, aduētitio tn̄ casu hr̄e vr̄. Sed forsan in hoc exēplo defendi poterit opi. Ang. licēt Imo. & Ale. ɔ̄rium teneant, qa si ɔdōne non adimpleuit, hr̄ditas ab intestato filio debet̄; si adimpleat, datū ɔ̄uenit in deductionē ltīmæ, & sic cessant oēs rōnes huius ɔclonis; ergo cessabit ɔclo, c. cū cessante, de ap. l. adigerē, §. quis. inf. de iu. patr. Nec vr̄ filius istud hr̄e a casu, postq̃ in oēm euentū pr̄ voluit filiū hr̄e hr̄ditatē, vel aliqđ de hr̄ditate cā ɔdōnis implendæ, & in istis terīs loq̄t̄ d. l. ēt, §. pe. & ita saluat Bar. q̃ dēt intelligi fm̄ leg.
139 quā alle. vt ipse dicit in l. in ambiguo. s̄. de re. du. † Declarat̄ ista rła, vt ꝓcedat in his, q̃ capiunt̄ extra p̄rimonium, non ɔtēplatione patris, secus si ɔtēplatione pr̄is, fm̄ Pa. de Ca. ɔsi. 70. Si dicta Corn. vbi ɔcludit dotē a p̄truo datā pr̄is ɔtēplatione, ɔputari in legitimā filiæ, legi. D. Ale. ɔsi. 179. Viso ꝓcessu, li. 5. Est. n. seu dr̄ profectitiū, qđ pr̄is ɔtēplatione filius acq̃siuit, l. sed si pl̄es. §. in arrogato. s̄. de vul. & pup. l. ꝓfectitia. ff. de iu. do. idē tenet Sal. in l. omnimodo, ꝑ illū tex. ibi, occasione militiæ, C. de inof. test. Nouis. arguunt, Si res aliena a pr̄e relicta non imputat̄, d. §. repletionē. multò minus imputabit̄ res aliena ab alio data; q̃uis pr̄is ɔtēplatione. Sol. ꝙ ɔ̄riū loq̄t̄ in re aliena relicta post mortē pr̄is, q̃ dici non p̄t a pr̄e profecta; nos aūt loquimur in re aliena tradita filio in vita pr̄is, & eius ɔtēplatione, q̃ ab eo ꝓfecta dr̄, d. §. in arrogato. Aduerte, isti volunt, ꝙ si legēt res aliena filio, etiā ɔsentiente dn̄o, non ɔputet̄ in ltīma. Magnum verbum, si verū sit, sed dubito; quia hr̄s redimendo rem legatam a dn̄o, dicitur illam tradere legatario tanq̃ a patre profectam, l. non dubium. §. fi. s̄. de leg. 3. l. alienus. s̄. eo. Satis. n. dr̄ redemisse; siue pretiū sol uerit, siue illam dono habuerit ɔtemplatione pr̄is, approbādo eius legatum, l. sicut. §. venditionis. ff. quib. mod. pig. vel hyp. sol. Concludo igit̄ legatum rei alienæ; quam filius colecutus est de consensu dn̄i, imputandum in legitimam, tanq̃ a pr̄e profecta. Non obst. q̃ dicta sunt s̄. Quia licēt filius non teneat acceptare rem alienam pro sua legitima, d. §. repletionem; si tn̄ acceptet,
140 tenet̄ imputare, cessante euictione. Secunda regula, † Quæcūq; capiuntur ex testō pr̄is, siue iure institutionis, siue legati, siue in vim modi, siue alia rōne, in ltīmam imputantur, l. q̃m nouella, C. de inof. test. q̃ nihil facit, l. etiam, §. pe. inf. de bo. lib. q̃ loquitur in legitima patroni minus debita, q̃ legitima filij. Melius facit tex. in d. l. omnimodo, & in d. l. scimus. Ex quo apparet plura imputari in ltīmam, q̃ in Treb. in quam non imputant̄, q̃ partim iure legati, partim iure hæred. capiunt, & longè plura, q̃ in Falc. in quam imputantur ea dūtaxat, q̃ iure hæreditario capiunt̄, vt hic. Ex quo patet, non esse bonum arg. de legitima, ad Treb. vel
141 Falc. affirmatiuè. Hanc rłam intellige † de his, quæ capiuntur ex substantia patris; secus si capiantur extra substantiam patris; vt dictum est. Secundo intellige in his, quæ ex substantia pr̄is, & ex causa testi; secus in his, quæ tanq̃ æs alienum capiuntur, vt per Bal.

Bal.in d.ꝯsi.70. Tertio intellige in his, q̄ capiunt̄ ex testō valido, secus si testm̄ sit nullum, vt q̄a nihil fuerit filiæ relictum honorabili tit.instōnis, §.aliud quoq; capl̄m, in Auth. vt cū de appel. cogn. Q̄d declara procedere, si testm̄ nullo mō sustineri possit. tunc.n.frustra q̄ritur de imputatione, cū res sit penitus redacta ad cām intestati; secus si testm̄ possit aliquo mō sustineri, vel vt codicillus, vel vt donatio cā mortis, q̄d est, q̄n in testō fuit adiecta cl̄a codicillaris, cuius vigore relicta in testō censent̄ repetita a venientib. ab intest. l. generaliter. §. ex testō. ff. de fideic. hæred. l. eam quam. C de fideic. quia dn̄r talia relicta capi ex vltima voluntate, & ex testō, saltem largè, s̄m gl. in l. 2. C. com. de leg. & tradit p̄ Mod. in rub. s̄. de leg. 1. & ita ꝯsuluit Cor. ꝯsi. 62. Aliàs consului, lib. 2. Ex quib. infert, multò magis in ltimam imputanda, q̄
142 filio relicta sunt per verbum, relinquo, quod p̄t † intelligi iure instōnis, cum sit cōe, vt per Bar. in l. Centurio §. de vulg. & pup. & voluit in terīs Bal. in l. quoties. C. de hær. inst. Et multò magis, si vltra verbum, relinquo, sit adiecta cl̄a, Oī meliori mō. Quo casu certum est verbum, relinquo, ad instōnem trahi, & in istis
143 terminis ꝯsuluit Pau. de Ca. ꝯsi. 14. super 1. Tertia rl̄a, † Quæ ex dispōne patris inter viuos capiunt̄, in ltimam non imputantur l. si q̄n. §. & gn̄aliter. C. de inof. test. l. illud, C. de colla. vbi probat̄, nihil imputari ex his, q̄ a p̄re habita sunt inter viuos, nisi caueat̄ expressō iure. Et ex his sequitur, ꝙ donatio facta filio nō impu-
144 tat̄ in ltīmam, vt in d. iuribus. Intellige primo † in donatione valida, vt si facta sit filio emancipato; secus si filio in p̄tāte, q̄ non valet rōne reflexionis, l. donationes, quas parentes. C. de donat. inter vir. & vxo. Ista filio in p̄tāte donata, sunt imputanda; q̄a habent vim relicti, s̄m gl. *cōiter* approbatam in auth. ex testō. C. de coll. & est casus in d. l. filium, quem h̄ntem, s̄m lect. Azo. sequuntur Bar. & alij cōiter hic, Ale. & alij in d. l. illud, & Ale. consi. 8. Visis, in prin. lib. 2. & ꝯsi. 27. Vr̄, lib. 5. Lud. Rom. consi. 277. Non est dubium, col. 2. Rapha. Co. m. consi. 62. in fi. & consi. 64. Corn. in d. consi. 62. & consi. 64. lib. 2. D. Bert. consi. 205. lib. 3. Contrariā sententiam tenet Ang. p̄ tex. in d. §. & gn̄alr̄, indistinctè loquētem. Non ob. ꝙ talis donatio morte ꝯfirmata, h̄eat vim relicti, quia rn̄. Dec. istud negādo; quia talis donatio requirit insinuationē, d. l. insinuationes. ergo non h̄et vim relicti. Aliter rn̄ Cor. ꝙ alia est rō eorum, q̄ ad tp̄s mortis cōfirmantur; alia eorum, q̄ inter viuos donantur, licēt non valeant, nisi morte confirment, quia donans inter viuos agit, vt donatarius consequatur donata, vt ex nunc, nulla habita consideratione ad tp̄s quo venit detrahēda legitima, prout h̄r consideratiō in legatis & donationib. cā mortis. q̄ rō non vr̄ concludens, quia pater sciens donōnem nō valere prout sire ꝓsumit, l. leges, C. de legi. vr̄ ꝓferre donōnem in tp̄s mortis; ideo habet vim relicti, d. l. etiam. §. sed si mortis. Secundo intellige, nisi donata filio donatione valida, sint ea lege
145 tradita, vt in ltimam imputentur, d. §. & gn̄aliter. † Tertio intellige in datis filio titu. donationis, secus in datis simpliciter, quæ veniunt imputanda, ēt si non fuerit dictum, ꝙ imputentur, s̄m Bar. in l. 1. §. si parens. inf. si quis a par. fuer. manumis. quem ita intelligunt Ale. & Mod. in d. l. illud, & Ale. consi. 142. Circa primū, lib. 2. col. pen. D. Bert. consi. 82. Visis, lib. 2. Sed Soc. consi. 18. P̄ntis ꝯsultationis, lib. 4. intelligit hanc limitationem, intelligentiam, seu dcm̄ Bar. procedere, q̄n datum filio simpl̄r æquiualebat legitimæ, secus si pluris, vel minoris erat, per tex. in d. l. cum quo.
146 §. fi. de quo dixi s̄. in 2. opp. Quarto intellige, † nisi donata quantitas æquiualeat ltīmæ, s̄m Imo. in d. l. cum quo. §. fi. s̄. eo. sequit̄ D. Bert. in d. cōs. 8 1. per tex. in d. §. fi. qui parum facit, cum loquat̄ in simpl̄r datis, nulla expressā cā, nos aūt loquimur in datis titu. donationis, p̄p quā apparet p̄rem vti voluisse liberalitate, aliàs diceret solōnem termini p̄uenisse, s̄m Bal. in addi. Specu. super tit. de sol. Et ꝯ. tenet Soc. in d. consi. 18. lib. 4. & Corn. in d. l. illud. dicens has duas litationes ꝓximas, non esse tutas, nisi simul iun
147 gant. Quinto intellige, † nisi p̄r donasset filio pro parte sua, s̄m Bal. in d. l. scimus. in prin. post Rich. Mal. & Cy. per illum tex. probantem, tm̄ esse dicere, ꝓ parte sua, q̄tum dicere, ꝓ sua ltīma, ergo facienda est imputatio, d. §. & gn̄alr̄, & ꝯsuluit Cor. consi. 54.
148 lib. 2. Sexto intellige † in donatis donatione simplici; secus in donatis donatione ob cām, l. q̄n nouella. C. de inof. tes. & l. oīmō. §. imputari. eo. ti. q̄ iura non vn̄r probare; quia loquunt̄ in donatione ob cām respicientē vtilitatē solā filij donatarij, quo casu dr̄ potius donatio simplex, q̄ ob cām, l. j. ff. de do. docet Are. ꝯs. 17. Consideratis. Sol. Dr̄ in proposito donatio ob cām, q̄ fit ob necessitatē & nāle charitatē, & nō ex mera liberalitate, declat Dec. in d. l. vt liberis, & d. l. illud, in fi. Sed q̄ p̄t esse rō diuersitatis inter simplicem donōnem, & p̄p nuptias, vel ex cā dotis? Bal. in d. l. q̄n in priorib. rn̄. quia donatio ob cām matrimonij est munita affectione nāli, & q̄a p̄r ex officio p̄no tenet dotare filiā, & donatiōnē p̄p nuptias filio facere, l. qui liberos. ff. de ritu nup. & l. fi. C. d̄ do. ꝓmis. Hāc rōnē impugnat Nouil. q̄a m̄r sl̄r nō tenet̄ dotare filiā, l. neq; m̄r, C. de iu. dot. & tn̄ dos habita a m̄re, imputat̄ in ltīmā filiæ. Sil̄r data filio ex cā ꝯparandæ militiæ, imputant̄ in ltīmā, d. §. imputari, & tn̄ p̄r non cogit̄ emere militiā ꝓ filio. Et post multa verba subijciunt, imputari donōnem ob cām; q̄a filius talē donōnem capit ex iussu p̄ris, vt filius cum p̄r affectione filiali motus donauerit, sed donata simpl̄r filius nō capit, vt filius, sed vt extraneus, cū p̄r donauerit ex causa meræ liberalitatis. Ista rō mihi vr̄ eadem cum rōne Bal. q̄ non vr̄ vera, q̄a pater vr̄ ēt moueri ad donandū filio simpl̄r affectione filiali, l. nec adiecit, ff. pro soc. Vr̄ ergo assignāda alia rō. vnde ꝯsidera rōnē esse, quia cā donationis simplicis ꝯsistens in liberalitate, non admittit imputationem; nam si censerent̄ data vt imputarent̄, iam nō essent simpl̄r, & ex liberalitate donata. Cā aūt dotis vel donationis p̄p nuptias, imputationem admittit. Stat.n. simul, ꝙ p̄r donauerit ꝯtemplatione m̄rimonij, & nihilominus voluerit donata in ltīmā imputari. Et ex his coll̄r rō,
149 † quare donō p̄p benemerita nō imputet̄ in ltīmam, vt hic per Bar. q̄a cā meritorum excludit imputationē. Vel alia p̄t esse rō; q̄a b̄nmerita filij, non exposcunt remunerationem, cū teneat̄ ex debito bene meriti de p̄re, l. filia. C. de pa. po. ergo de tali donatione iudicabit idem, q̄d de donōne simplici, reiecta cā meritorum. Et licēt talia merita non mereant̄ remuneratiōnē, verum est tn̄ patrem ex cā meritorum donasse, q̄ cā imputatio-
150 nem excludit. Septimo intellige; † nisi inter fratres emergeret inæqualitas cessante imputatione, tunc ēt donatio simplex dēt imputari, s̄m Bal. in d. l. illud; C. de colla. & in d. §. imputari, & Fabia. in d. auth. nouis. in 9. q. prin. per tex. in d. l. vt liberis, in fi. C. de colla. Sed ꝯ. tenet ibi gl. quam alij *cōiter* sequunt̄, vt Ias. & Corn. ibi testant̄. Non obst. tex. in d. l. vt liberis, quia loquit̄ in collatione, iō non bene infert ad imputationem, per tex. in d. l. illud. Saluari tn̄ p̄t limitatio eo casu, quo donatio remaneret inofficiosa; nam imputaret̄ in legitimā, auth. vnde si parens, C. de inoffi.
151 testa. Ex p̄missis inferuntur plura. Primo, † ꝙ donatio facta filio in p̄tāte cum iuramento, non venit in rōne computationis legitimæ; quia talis donatio valet p̄p iur̄m perinde, ac si fuisset facta filio emancipato, s̄m Bal. in l. 3. C. pro dona. cuius opi. est *cōiter* recepta, vt probat Ale. consi. 8. Visis, lib. 2. per tot. Secundo
152 infertur, † ꝙ iocalia, vestes, & similia data filiæ tempore nuptiarum, debent in legitimam imputari, sicut imputat̄ dos, d. l. q̄n nouella. nam & ista dicuntur donata ob causam nuptiarum, & dn̄r appendices dotis, s̄m Pau. de Ca. in l. si cum dotem. §. si pater. s̄. sol. mat. & in d. consi. 120. & Ale. consi. 31. col. pen. lib. 4. & consi. 7. Pater filiam, lib. 5. & consi. 117. Viso tit. lib. 6. & cōs. 154.
153 eo. lib. Sed dubitatur, † Quid si pater in testamento relinquat filiæ legitimam, cum hoc ꝙ imputet in dotem? Dices quæsitum indubitatum; quia si dos imputatur patre tacēte; multò magis iubente. Sed imò ratio dubitandi maxima est, p̄p quam in contrarium determinat Pau. de Cast. hoc casu non imputari dotē, eo quia l. quoniam nouella, procedit q̄tum sit respectu excludendi querelam inofficiosi testamenti, vel ius petendi supplementum, & sic fauore testamenti fit imputatio, qui fauor cessat, q̄n pater reliquit legitimam cum onere compensandi dotem, ideo debet hoc casū onus reijci de legitima, d. l. q̄n in prioribus, ita declat Pau. de Cast. in d. l. si cum dotem, §. si p̄r, col. fin. Quid dc̄m? Puto seruandam p̄ris voluntatē, prout vult Bart. in d. l. q̄n in priorib. Non ob. ꝙ reijciant onera de legitima; q̄a verum, loquendo de onerib. extrinsecis, secus si loquamur de oneribus intrinsecis. Et ꝯ. Pau. tenet Ale. post Iac. de Are. in d. §. si p̄r. Confirmat̄, q̄a p̄r relinquendo ltīmam, censet̄ reliquisse id, q̄d poterat exigi rōne ltīmæ, cum legitima sit nomē iuris vl̄is, sicut dotis, l. Mæuio, §. auiæ. s̄. de leg. 2. Si mō pater nihil dixisset, dos veniebat imputanda; ergo adijciendo onus imputationis; cēsetur declare id, q̄d tacitè inerat; ergo talis expressio nō operabit̄ aliquem effectum maximè ꝓriū, l. 3. s̄. de leg. 2. & ita ēt de-
154 terīat Sal. in d. l. q̄n nouella. in vlt. q. Ex quo infert̄, † ēt dotem imputandā, q̄n p̄r relinquit ltīmam simpl̄r, cū id cēseat̄ dūtaxat relictū, q̄d ꝓ ltīma exigi p̄t. Sed q̄d si reliquerit integrā ltīmā? Rn̄derē hoc casū dotē nō imputandā p̄p verbū, integrā, q̄d imputationē excludere videret̄. Nisi dixeris, satis integrā videri relictā ab eo, q̄ reliquit, q̄d deerat d. licet, de p̄b. Et idē rn̄derē, si p̄r reliquerit ltīmā & dotē copulatiuè, de quo p̄ Cor. ꝯsi. 200. Co-
155 suluerunt, lib. 3. Itē ex p̄dictis infert̄, † imputanda in ltīmā eē ea, q̄ p̄r ponit sup altare, q̄n filia ingredit̄ monasteriū; q̄a talia dant̄ ad sil̄itudinē dotis, ita Bar. in l. 1. §. si parens. inf. si q̄s a par. fue. manumis. Et dicit Bar. in l. Titio centū. §. Titio gn̄o, s̄. titu. proxi. ꝙ oīa, q̄ monasterio offerunt̄ tp̄e ingressus filiæ, loco dotis h̄n̄r, s̄m Bal. in d. l. q̄n nouella. Cōtra sensit Fel. in c. eccl̄a sanctæ Mariæ, col. 29. de ꝯsti. q̄a simoniacū est, aliquid dari monasterio p̄ ingressu religionis, c. non satis, de simo. Tu ꝯsidera, simoniacū esse, si in pactū deductū sit, ꝙ aliquid det̄, ita ꝓcedit tex. in d. c. nō satis, & vult Bar. in l. Titia. §. 1. ff. de verb. ob. Secus si liberè aliq̄d ponat sup altare. Vel si p̄r dixerit, Supplico, placeat recipere filia meā; & ego volo ꝓ alimētis aliq̄d dare, s̄m Bal. in l. fi. co. fi. C. de sponsa. & in istis terīs procedit decisio Bar. in d. §. si parēs.
156 Ex his ēt infert† imputandū esse in ltīmam capitale positū sup monte Florentiæ ꝓ dotib. filiarū. Sed an lucrū inde ꝓuētū vsq;

ad

ad tps nuptiarū,imputandū sit? Vr̄ q̄ non; qa aliunde,s.a mõte,
non ex subā pr̄is ,puenit,vt in l.rña.Contra.deterīat Cor. ɔsil.1.
in 6.dub.lib.4.qa ,puenit occasione capitalis pr̄i,d.§.imputari,
ibi,occasione militiæ.Nā cū mortua filia nupta,pr̄ perdat capi-
tale,equū vr̄,q̄ filia nupta,lucrū cedat cõmodo pr̄is,p rr̄am f̄m
157 nām,de reg.iur.†Sed an lucrū factū ex pecunia pr̄is,veniat im-
putandū in ltīmam? Glo.in l.cū oportet,in prin.C.de bo. q̄ lib.
vult tale lucrū dici ,pfectitiū;ergo cõicandū fratrib.vel imputā
dum,qđ verū est,si totū sit q̄sitū ex ipsa pecunia,vt si filius pecu
niā pr̄is reposuerit penes cāpsorē, a quo ,pceperit aliqđ annuū
lucrū;secus si filius ex ea pecunia negotiatus est,& mediāte sua
industria multa lucratus;tunc lucrū ,p rata industriæ dr̄ aduēti-
tium;ergo nō imputādū,d.§.& gnāl̄r.ita Bar.in l.1.§.nec castrē-
se,co.3.inf.de colla.bon.& in d.l.illud.C.de colla.vbi dicit,lucrū
diuidendū p mediū.Sed Bal.in d.§.imputari,& Doc. cõiter in d.
l.illud,dñt esse arbitrariū,q̄tum attribuendū sit industriæ, & q̄-
tum pecuniæ.sequit,& dicit cõem esse sn̄iam Soc.cons.92. Cir-
158 ca primum,col.antepe.lib.1.vbi ampliat,† et si filius clam & fur
tiuè surripuerit pecuniā pr̄is,ex qua negotiādo lucratus est.Idē
ɔcludunt Lud.Ro.& Mod.in auth.ex testō,C.de collā.& Corn.
ɔsi.24.Consideratis,col.2.lib.1.vbi subdit, q̄ f̄m ɔsuetudinē di-
midia industriæ,& dimidia pecuniæ ascribi solet, f̄m quā ɔsue-
tudinem loquit̄ Bar.hic,qui al's non dissentit a cõi sn̄ia,& idem
159 dicit Cor.cōsi.58.Ad euidentiā,lib.4.Intellige,† si filius suo no
mine negotiatus est; secus si pr̄is noīe . tunc.n.lucrū acquiritur
pr̄i insolidū,& ɔn̄r cõicandū,vel imputandū,f̄m Bald.& Ro.in
d.auth.ex testō,p tex.in l.si ,pcurator.ff.de acq.re.do.Et ita cōsu-
luit idē Ro.cons.469.Quō ad primū,& Ang.cons.77.Themate,
160 & D.Bert.cons.303.lib.3.Scđo intellige† in filio in p̄tate , secus
in filio emancipato,qa totū sibi acquirit,cū non possit hr̄e pe
culiū ,pfectitiū,l.fi.C.de colla.ita Bal.in d.§.imputari.Sed licèt to
tum acquirat emancipato,videret̄ tn̄ imputandū , qđ pecuniæ
attribui dēt.Nisi dicas donatū fuisse filio emancipato negotiā-
ti de pecunia pr̄is scientis & ɔsentiētis,q̄ donatio statim valida,
non imputat̄,vt hic p Bar.Qđ si ignorāte pr̄e negotiatus est de
pecunia pr̄is furtiuè subtracta,forsitan poterit locus esse cõi di-
161 stinctioni,vt p Soc.d.ɔsi.92 Tertio intellige † in lucro licito &
honesto;sec⁹ in illicito & inhonesto,seu turpi lucro,vt in lucro
vsurarū,vel acquisito in ludo.id.n.nō tenet filius ɔferre, vel im-
putare,sed totū sup ɔscīa sua retinere,f̄m Bar.in d.l.qđ seruus,p
illum tex.ff.de acq.pos.& in d.l.cū oportet.Nihil.n.est,qđ possit
ascribi pecuniæ,sed totū maleficio tribuit, vt latè ɔprobat Ale.
162 in d.l.qđ seruis.& cōsi.77.Circa primū,lib.5. Quarto † intellige
ex lucro facto de pecunia pr̄is viuētis; non ēt in lucro fcō post
mortē,qđ ex sua,& fratris pecunia hr̄ditaria , nō ex suba pr̄is q̄-
163 situm dr̄,f̄m Bal.in d.§.imputari.†Sed an offm̄ scriptoriæ apo-
stolicæ,vel registri bullarum;qđ pr̄ ēt in Romana curia emit ,p
filio,veniat imputandum?Videret̄ q̄ sic,p tex. in d.§.imputari .
vbi militia (i.publicum offm̄ ex quo certus redditus annuus p̄-
cipi solet,iō dcm̄ militia,qa officialis super eo militat, & se exer
cet,vel quia talia officia militiarū fuerunt inuenta ad p̄miandū
milites,l.Lucius.j.s̄.de leg.2.l.fideic.§.si seruo,l.patronus,in prin.
l.his verbis.§.alumno.de leg.3.)imputat̄ in ltīmam; ergo impu-
tabit̄ offm̄ scriptoriæ,vel registri bullarū sil'e militiis, & ita vult
ibi Pau.de Ca.Contra.tenet Nico.de Vbal.in tract.succes.ab in
testato,col.16.p tex.in d.§.imputari,illū retorquendo.Dr̄ ibi mi
litiam imputandam , ita demum , si sit transmissibilis ad hr̄des,
aut vendi possit,al's non.Offm̄ scriptoriæ neq; transmittit,neq;
vendi p̄t,ergo &c. Et licèt possit resignari in fauorē emptoris,
est tn̄ in libertate Pontificis admittere resignationem in fauo-
rem illius,vel alterius,c.admonet,c.qđ in dubijs,de renun.Cum
igit̄ vendō dependeat a voluntate superioris,dr̄ impossibilis,l.a-
pud Iulianū.§.constat.s̄.de lega.1. Quid tenendum? Mihi placet
164 opi.Pau.non ob.tex.in d.§.constat,† qa ,pcedit in his, q̄ non so-
lent impetrari a superiore;nisi cum maxima difficultate;sec⁹ in
his,q̄ facillimè solent impetrari,l.1.§.p̄mittit̄,ff.de aqua quot.&
æsti.l.quidam relegatus.s̄.de reb.dub.l.intercidit.s̄.ti.prox. Solet
āt Papa sil'es resignationes admittere sine difficultate,ergo &c.
165 Ex his sequit̄,q̄ officia† custodiæ carcerum,portarū,barattariç,
seu publici ludi,ponderū,vel pecuniarū,& sil'ium veniunt in le
gitimam imputanda;qa vēdi solent,f̄m ɔsuetudinē,f̄m Bart.in
166 d.§.nec castrense,Bal.& Pau.in d.§.imputari. Seq̄t ēt,† q̄ impen
sæ,quas facit pater , vt filius cõsequeret̄ bn̄ficium ecclasticum ,
non debeant in ltīmam imputari,qa bn̄ficium ecclasticum,ne
que vendi,neq; transmitti p̄t,qđ Bar.Bal.cæteriq; verissimū pu-
tant in locis palle.Quia filius beneficium possidet, iure quasi ca
strensis peculij,l.sacrosan.C.de epis.& cler. Et qa pater pp one-
ra dignitatis ecclasticæ creditur impensas fecisse ; ergo illas dēt
hr̄e pcipuas.l.1.§.sed an id.ibi,pp onera dignitatis. inf. de colla.
bo.& ita ɔsuluit D.Bert.cons.201.Consideratis.lib.1. Ex his etiā
infert̄,q̄ impensæ factæ in doctoratu filij,vel pro militia Hiero
solymitana,non sunt imputandæ,nec conferendæ;tū qa digni-
tas non est vendibilis,nec transmissibilis;tum quia pp onera di
167 gnitatis factæ fuerunt. Sed † an equi,& arma empta ,p filio,sint
in rōnem ltīmæ computanda? Ex p̄dictis constat, q̄ si pr̄ illa e-
mit,& tradidit filio militi,non imputant̄; qa castrensia,d.§.nec
castrense,& l.1.C.de castr.pec.si verò emit pro filio non milite,
& tradidit,distinguendū est,an donō fuerit valida,vel non,vt pa
168 tet ex regulis s̄.traditis. Sed † an libri in legitimam imputandi
sint? Videtur q̄ non,sicut non imputatur arma; sunt enim libri
studentium arma,qui cum illis militiam exercere dñr,l.aduoca
ti.C.de aduoc.diuer.iudi.facit glo.in l.nepos Proculo. ff.de ver.
sig.& in l.miles ita.ff.de re iud. Secundo,quia pater emendo li-
bros pro filio,& tradendo, censetur illi donare,l.filiæ cuius, &
ibi gl.hoc tenet,C.fam.ercis.Tertio per tex.vbi vr̄ casus, in l. q̄
pater,eod.ti.fam.ercis.Quarto,quia pater tenetur filio studenti
necessaria subministrare,l.sed Iulianus.§.quod dicitur,cum glo.
ff.ad Maced.& l.Macedoniani.vbi gl.Bal.& alij.C.eod.tit.Si.n.te
netur tradere; ergo traditi repeti non p̄nt,l.qui hominem. §. fi.
ff.de sol.In ɔrium facit; quia libri empti pro filio vn̄r remansis-
se in dñio patris,l.1.C.de castr.pec.mil.lib.12.& l.si filij. C.de do
na.inter vir.& vxo.ergo cõicandi,vel imputandi sunt. Secūdo;
quia posito q̄ essent donati,vn̄r tn̄ donati ob cām studij, ergo
imputandi,d.l.qm̄ nouella. Quid dicendum? Bar.in d.§.nec ca-
strense.latè distinguit,& eius distinctio cõiter approbatur, teste
Ale.in l.in donōne.C.de colla.& Ias.in l.filiæ licet.C.eo. Ego la-
tius complectendo scripta oīum, considero duos casus princi-
169 pales,† aut donauit pater filio libros; aut nō donauit exp̄ssè,
sed simpl'r tradidit.Primo casu,Aut donauit filio emancipato ,
& quia a principio donatio valuit,non imputantur,d.§.& gnā-
170 liter.Aut donauit filio in p̄tate, & tunc† aut donauit filio iā do
ctori,& non imputantur, sed filius habet ipsos præcipuos tanq̄
quasi castrense peculium.l.fi.C.de inof.test.quod non imputat̄,
neq; confertur.d.§.nec castrense. & ibi Bar. Et idem si donauit
filio licentiato,f̄m Ias.in d.l.filiæ licèt.sentit Bart. in d.§.nec ca-
strense loquēdo alternatiuè de doctore vel aduocato. Aut do
nauit filio scholari,seu eunti ad studium, & tunc aut donauit fi
lio constituto in sacris,& idem ac si donasset doctori;quia sta-
tim donatio valuit iure quasi castrensis peculij,d.l.sacros.& au
th.presbyteros,& l.cum lege Leonia.C.de epis.& cler.Qđ am-
171 pliat Ias.in d.l.filiæ licet, † etiam in libris donatis clerico primæ
tonsuræ,qui f̄m eum etiam habet peculium quasi castrense,&
ante eum tenuit Alb.de Ros.in d.l.in donōne,col.fi.& D. Bert.
in d.cons.201.ad fi.De quo valde dubito; quia iura prælleg.lo-
quunt̄ in filijs constitutis in sacris.Non ob.q̄ filij clerici primæ
tonsuræ possint testari; quia verum de bonis suis aduentitijs,ita
loquit̄ tex.in d.c.qa nos.secus vr̄ de bonis ,pfectitijs, quæ sua nō
sunt,sed patris,nec reperit̄ aliquis tex.qui dicat clericum primç
tonsuræ acquirere sibi profectitia, iure quasi castrensis peculij.
Aut donauit filio laico, & tunc aut donauit cum iurō , & quia
donō statim valuit,non imputat̄,vt toties dcm̄ est. Aut sine iu-
172 ramēto,& tunc† aut filius fœliciter p̄fecit studiū, fact⁹ doctor,
vel licentiatus in vita pr̄is,& qa incœpit hr̄e libros in vita pr̄is p̄-
cipuos iure quasi castrensis peculij,non veniunt imputādi,fuit
.n.donatio in principio nulla,ɔualidata pr̄e viuete p assumptio
nem gradus,l.siue emancipatus, C.de donā. & l.donationes.§.
pr̄.ff.eo sequunt̄ cõiter Doc.vt testat̄ dn̄s Ale.ɔs.142. Circa pri-
mū,col pe.li.2. Aut nō ,pfecit studiū in vita pr̄is, & qa nō reperi
tur scholarē hr̄e aliqđ peculiū quasi castrēse,ɔn̄r donatio fuit ā
principio nulla,licet morte confirmata,d.l.donōnes,quas parē
tes.s̄.de don.inter vir.& vxo.consequit̄,vt imputandi sint,l.ēt.§.
pe.inf.de bo.li.& ita cōcludit Bar.in d.§.nec castrēse. Sūma itaq;
est,q̄ libri a pr̄e filio donati donōne valida,non imputant̄ in le
173 gitimam . Fallit, † si pr̄ donasset filio libros,& impensas fcās in
studio;quia filius renunciauerat eius successioni , tūc si filius p̄-
tendens renunciationē nullā velit succedere,tenebit̄ imputare
tales impēsas & libros in parte suā,f̄m Bal.in l.pactū, qđ dotali.
col.10.cū seq.C.de colla.Scđo casu, qñ pr̄ nō donauit exp̄ssè,
sed simpl'r tradidit;& tunc si pr̄ emerat libros noīe filij , simpl'r
tradēdo,vr̄ donasse,d.l.filiæ cuius. Et isto casu recurrēdū est ad
p̄cedēs mēbrū.Aut non emerat noīe filij, & tūc cēset̄ in dubio
ɔcessisse in peculiū ,pfectitiū,l.fi.s̄.de pec.leg.l. qđ seruus. ff. de
acqui.possess.ergo imputandi sunt,aut cõicandi,l.filium quem
hn̄tem,f̄m vnū intell̄m.C.fam.ercis.& vult Bar.hic.Tu ɔsidera,
q̄ vr̄ donasse; nā qñ p̄cedit cā,pp quā tenet̄ pr̄ donare, tradēdo
simpl'r,p̄sumit̄ ex illa cā donasse,f̄m Bar.in d.l.in donōne,arg.l.
si verò remunerādi.§.Papi. ff.mand. Hic aūt p̄cesserat cā studij,
pp q̄ pr̄ tenet̄ filio subministrare necessaria,ergo &c. Defendē
174 do ɔclōne r̄ndet̄, † q̄ pr̄ non tenet̄ oblōne p̄cisa, sed cātiua, si
velit,q̄ filius studeat,f̄m Sal.in d.l.filiæ cuius,col.fi.& Bal. in d.l.
Macedoniani. Tenet̄.n.pr̄ ministrare necessaria ad vitā dunta-
xat,l.si q̄s a liberis.s̄.de lib.agno. iō nō tenet̄ ministrare impēsas
in studio;nisi in studio literarū Grammaticarū,sine quib.filius
f̄m qualitatē p̄sonæ suæ viuere honestè non posset, f̄m Bart.in
l.de bonis §.nō solū.s̄.de Car.edic.& D. Alex.in l.si donōne,&
bn̄ probat in d.l.pr̄,quæ.ibi,si non credēdi aīo dedit. Vel aliter.
Conce-

Cõcedo prem teneri subministrare libros filio, q de ɔsensu pris studere incœpit, sed tñ nõ seq̃t, ꝙ teneat donare, d.l.pr̃, §. & ita
175 rñdet Bal. in d.l. Macedoniani. Summa igit oĩum est, † ꝙ libri à pre filio traditi, & non donati imputant in ltĩmam, qđ maximè verum est, si appareat prem noluisse donare, vt si in libro rõnũ suarum scripserit, illos ɔmodasse filio, ƒm Pau. de Cast. ɔsil. 184. Vr̃ dđm. Fallit in libris modici valoris ɔuenientib. soli filio studenti, qa attenta qualitate librorum, q̃titate pr̃monij, & numero liberorum, in dubio p̃sumunt dati filio aĩo donandi, & tunc distinguendum est, vt in articulo pcedenti, ƒm Old. Bal. & Sal. in d.l. filiæ, p tex. in l. q̃ situ. §. sed & Papi. s̃. de fun. instru. & in l. filiæ. s̃. de le. 3. qđ approbat Ang. in l. filiæ licet. C. de colla. & Raph.
176 Com. ɔsi. 40. Cuidã filio studenti. Cæterum sciendũ est, † ꝙ filiꝰ nunq̃ cogit cõicare libros, si velit p suo studio retinere; sed solum tenet imputare valorẽ illorum in partẽ suã, ƒm Bal. in d.l. Macedoniani. Sal. in d.l. filię cuius. Ias. in d.l. filię licet. Ale. & Dec. in d.l. si donõnc. Intelligas aũt valorem librorum, ƒm tps mortis pris, non aũt valorem, quo fuerunt empti, d.l. oĩmodo. §. im-
177 putari. & l. illud. C. de colla. Dubitatur ẽt, † Vtrũ bona feudalia, vel emphyteutica sint in ltĩmam imputanda? Bar. in d.§. nec castrense, rñdet imputanda; qa transmissibilia sunt ad hr̃des. Ista decisio pcedit apertè, q̃n pr̃ fuit p se, & eius hr̃dib. inuestitus, vt
178 dicit Bal. in d.§. imputari. Sed dubiũ est, † an idem dđm sit in feudo & emphyteusi, ɔcessis pr̃i pro se & eius liberis? Saly. in d.§. imputari, putat idem rñdendum; quia transmissibilia sunt ad liberos, sequit D. Ale. in l. si patroni. inf. ad Treb. & ɔsi. 19. Super eo, col. fi. & consi. 20. Perspectis, col. 1. lib. 5. & cons. 89. Vtrum emphyteusis, lib. 4. Contrarium tenet Ang hic, Raph. Com. & Pau. de Cast. in d.l. si patroni. qa filij hñt talia bona ex ꝓuisione ɔcedentis, non a pr̃e; ergo non imputanda, vt in 1. rña. idem tenet Ang. in §. optimè. in Auth. de nup. p ea, q̃ ibi dicit gl. idem cõsuluit Bal. ɔsi. 110. subſtõ fcã, lib. 5. Quid tenendũ? Mihi placet opi.
179 Saly. & Ale. in feudo concesso pr̃i pro se & liberis; † quia in feudo nouo hñte originem a patre, dato ꝙ hr̃ditarium non sit, p̃t pr̃ p̃iudicare liberis alienando, ƒm And. de Iser. & Iac. Alua. in c. 1. de alie. feu. pater. & D. Ale. cons. 38. lib. 5. & Cur. cons. 83. Deus pius, col. 1. Et p̃t in p̃iudicium descendentium refutare feudum in manib. dñi, & suscipere aliam inuestituram alterius naturæ, ƒm Bal. ɔsi. 115. Proponitur, lib. 2. ergo filij dñr hr̃e tale feudum à patre, qui potuit illud remittere in eorum p̃iudicium, arg. l. ɔficiuntur. s̃. de iu. codic. Intellige tñ hanc cõem sñiam sic ampliatam pcedere in feudo nouo; secus in feudo antiquo ɔcesso pgenitorib. pro se & liberis, qa tunc filij feudum hñt ex ꝓuisione progenitorum, & non a pr̃e; igitur non tenent in ltĩmam imputare pp primam rr̃am. Et in istis terĩs saluat opi. Ang. Raph. & Pau. & ita tenet D. Ale. cons. 8. Visis, lib. 3. & ita decl̃at idem Ale.
180 in d. ɔsi. 89. & D. Bertr. cons. 179. Cum honorabili, lib. 3. † Quod verissimum puto in feudo non hr̃ditario; secus in hr̃ditario, qa filij illud hñt vt hr̃des patris; ergo imputandũ per scđam rr̃am. Dr̃. n. feudum hr̃ditarium, quod fuit ɔcessum primo inuestito pro se & hæredib. ƒm And. de Iser. in c. 1. §. hoc quoq;. col. 2. de succes. feu. & in c. 1. in prin. an agna. vel fil. & in c. 1. qui succes. tene. & D. Ale. in d. cons. 19. & cons. 26. lib. 5. Sed volo consideres,
181 † an idem sit in feudo hr̃ditario ƒm quid. Quædam. n. sunt feuda hr̃ditaria simpl̃r, vt sunt feuda concessa vasallo pro se, hr̃dib. & successorib. quibuscunq;, q̃ transmittũtur ad hr̃des ẽt extraneos, c. 1. de feu. non hab. propri. natu. feu. Quædam sunt hr̃ditaria ƒm quid, vt sunt feuda simpl̃r concessa, nulla fcã mentione hæredum vel filiorum, vel concessa pro se & suis, vel pro se & hr̃dib. masculis, c. 1. de eo, qui sibi, & hære. mascu. vel pro se & hr̃dib. quo casu intell̃r de liberis hr̃dibus, ƒm nãm feudi, vt tenet Bar. quem alij sequunt, in l. Gallus. §. ẽt. s̃. de lib. & posth. Ista dñr hr̃ditaria ƒm quid; quia solum transeunt ad liberos hr̃des, ƒm Bal. in l. cum virum. col. fi. C. de fideic. decl̃at Dec. cons. 185. co. 3. Hoc casu videret non imputandũ; quasi filij illud hẽant ex prouisione ɔcedentis, qui coegit patrem hr̃e solos liberos hęredes in illo feudo; nisi rñdeas, patrem posse facere alium hr̃dẽ, & in illo feudo, quo casu non deuoluit ad liberos, quia nõ sunt hr̃des, sed potius ad dñm, iuxta tradita per Bart. in l. vt iusiurãdi.
182 §. si liberi. inf. de ope. lib. † Vnde cum in Gallia oĩa feuda sint hæreditaria, ad instar pr̃imoniorũ redacta, ƒm Io. Fab. in proę. Insti. & Insti. de rer. diui. indistinctè imputabunt in ltĩmam, vt s̃. di-
183 xi. Dubitatur ẽt, † An donata filio in p̃mium emancipationis, dẽant in ltĩmam imputari? Bar. hic rñdet ꝙ non, tanq̃ sint donata donatione simplici, & idem vult Bar. in d.l. peto. in prin. s̃. de leg. 2. & Bal. in d.§. imputari. Sed ɔ. dđm vr̃, tanq̃ sit donatio ob cãm, d.l. qm̃. Nouis dubitant, quare dicat in p̃mium, & rñdent, in præmium dici per antiphrasim; quia pr̃ magis meretur hr̃e præmium a filio, cui donauit libertatem, q̃ eɔ. Et fuit considera tio Bar. in d.l. vt liberis, ad fi. Probant exemplo aduocati, qui vt habeat multos clientulos, gratis postulat, & vlterius ducit illos ad prandiũ. Aduerte, quia non vñr bene sentire, nam filius non potest inuitus emancipari à patre. l. pe. C. de emanc. lib. l. quidã
184 cum filium. ff. de verb. obl. † Licèt eɔ pr̃, ex eisdem casib. quibus exhæredari p̃t a filio, compelli possit ad emancipandum, vt per Raph. Com. cons. 82. Casus talis est. Ergo pr̃ iure dr̃ donare in præmium emancipationis, idest, in præmium consensus ipsius filij, ƒm Saly. in d.§. repletionem. Non etiam exemplum aduocati vr̃ ɔuenire; quia ipse donat in præmium vanæ gloriæ; vel, vt forsan in futurum maiora lucret pp famam, quam aucupari contendit ex multitudine clientulorũ. Sed qcquid sit, siue dicatur donõ simplex, siue ob cãm, imputanda nõ est; qa si filius in p̃mium habet, suo iure habet; ergo non imputat. Præterea, quia talis cã respiciens vtilitatem donantis, vt possit emancipare filium, in ꝓposito nostro non facit, quominus dicatur donatio simplex, vt declarat Pau. de Ca. in l. 1. ff. de dona. & Dec. in d.l. vt liberis, in fi. Sit igitur conclusio, ꝙ talis donõ non est imputanda, sequuntur *cõiter* alij hic, & in d.§. repletionem. vbi Bar. & idẽ Bal. consi 402. lib. 1. & D. Ale. cons. 103. lib. 3. & consil. 50 lib. 6.
185 D. Bert. consi. 103. lib. 3. Deniq; dubitatur, † An soluta a patre p filio condemnato, sint in ltĩmam imputanda. Bar. in l. Stichus. s̃. de pec. leg. post Iac. de Are. visus est distinguere, An pater soluerit ex necessitate, vt quia statutum cogat prem soluere cõdemnationem, quatenus ascendit legitima, an verò voluntariè. Primo casu soluta veniunt imputanda; secundo non, sequitur Bal. in d.§. imputari. Sed verius vr̃, ꝙ indistinctè sint imputanda; qa paterna pietate, ne filius vexaretur a fisco, soluisse creditur pr̃, & sic dr̃ soluta donasse ob cãm, merito imputanda, d.l. qm̃. ita cõcludit D. Fabia. in d. auth. nouis. in 8. q. 9. 4. princ. dicens ita *cõiter*
186 teneri. Sed dubitatur, † an idem dicendum in solutis per prem, qui fideiussit pro filio. Br̃ considerandum vr̃ ex qua causa fideiusserit, an pro filio ad magistratum assumpto, pro quo tacitè censetur fideiubere, non ɔdicendo assumptioni, l. qui originẽ. §. qui filius. ff. de mune. & hon. Et tunc quia fideiussit affectione paterna, vt filius consequeretur honorem, dicerem imputãda, d.l. qm̃. Aut fideiussit pro filio negotiante ad vtilitatem patris, & tunc non vñr imputanda; quia nõ affectione paterna, sed ob causam propriæ voluntatis vr̃ soluisse. Et ideo si mandante pr̃e, vel instigante, deliquerit filius, soluta pro condemnatione, nõ deberent imputari, quod voluit Ang hic, & hoc verum, & rõ-
187 nabile puto. Iuxta prædicta quæritur, † quæ sit ratio, ꝙ in legitimam imputant quæcunq; ex suba patris tam ex causa testi, q̃ aliunde capiuntur, & tñ in Falc. & Treb. non imputantur, nisi q̃ ex testõ hñr, l. pater filiam. s̃. eo. Bar. dicit rõnem esse, quia Falc. & Treb. detrahuntur occasione testĩ, merito in eis non imputatur, nisi quod ex testõ capitur. Legitima aũt detrahitur iure naturæ, meritò in ea imputatur, quicquid vndecũque, ẽt extrinsecus ad filium peruenit. Ista ratio ab omnib. approbatur. Non obstat, ꝙ pr̃ teneatur aliquid relinquere filio honorabili tit. institutionis. §. aliud quoq; capitulum, in Auth. vt cum de appel. cog. quia licèt sequatur, ꝙ absq; instõne filij in aliquo modico facta, testm̃ sit nullum, non ppea sequitur, ꝙ ltĩma detrahat occasione testĩ, vt patet ad oculum. Et sic vides plura in ltĩmam & falc. imputari, q̃ in Treb. eo quia ab ipsa detractionis cã formatur imputationis norma. A cã testĩ originatur detractio Falc. & Treb. ad hanc igitur causam restringitur obligatio imputationis. A causa nãlis procreationis, nascitur detractio ltĩmæ, q̃ nãlis causa oĩa exinde habita, fore imputanda demonstrat. Rõ. n. dispõnis restringit, & ampliat ipsam dispõnem, l. regula. §. cũ quis. ff. de iur. & fac. igno. l. cum pater. §. dulcissimis. s̃. de leg. 2. Ex
188 his infert Bar. † ad alias quartas debitas ex dispõne iuris cõis, vel statutorum, & exemplificat in statuto disponente maritũ vxore mortua, debere lucrari quartam dotis. Vel eɔ, p mortuo marito, vxorem debere lucrari quartam donationis pp nuptias. In has quartas venit imputandum quicquid, ẽt extrinsecus hr̃, ƒm Bar. per tex. in auth. præterea. C. vnde vir, & vxor. quæ loquit in imputatione legatorum. melius faciunt iura palle. in d.§. imputari. & in d.l. qm̃. Nouis. dñt non videre, qualiter exẽplificari possit statutum deferens quartã cõiugi superstiti. Aut. n. donatio ei facta inter viuos, est nulla, put est rr̃ l. j. & per tot. ff. de dona. inter vir. & vxo. & tunc, ẽt ꝙ morte confirmet, iuxta l. Papi. ff. de dona. inter vir. & vxor. imputabit; qa hẽt vim relicti, & idẽ in Treb. Aut donatio valuit a principio, vt quia fuit iurata, vt tenet Bart. & sequuntur alij *cõiter* in l. si quis pro eo. ff. de fideius. & tunc non imputat in Treb. non ẽt imputat in has quartas, d. l. si qñ. §. & gñaliter. Aut ea lege dat, vt imputet, & tunc non est dñia, qa ẽt in Treb. imputat, l. cũ quo. §. fi. s̃. eo. Si tu forsan velis exẽplificare in datis coniugi ab alio, cã ɔdõnis implendæ, & tũc ẽt talis donõ vr̃ nulla, tanq̃ facta in fraudem legis, l. qđ ɔdõnis. ff. de dona. cau. mor. potes exẽplificare in solutis pro cõiuge affectione ɔiugali, q̃ donata vñr ob cãm; ergo imputãda, d.l. qm̃. & non imputant in Falc. nec Treb. d.l. pr̃ filiam. Sed aduerte, qa vr̃ nimis gnal̃r loqui. Non. n. vr̃, ꝙ in quartam debitam cõiugi, virtute auth. pterea, sint imputanda oĩa extrinsecus habita, tũc mortis alterius ɔiugis ɔsũpta, qa inopia superstitis, est cã illius quartæ, vt ibi dr̃. Causa autem subsistentis inopiæ tẽpore mortis,

tis,nõ admittit imputationẽ ↄſumptorũ.Itẽ ↄ̃ Bar.vr̃ caſus in c.
officij,& in c. requiſiſti, de teſta. vbi in quartam epalẽ debitam
ex diſpõne legis,non imputant ẽt legata.Saluãdo Bar.dici p̃t,ꝙ
doctr.ſua dẽt intelligi de oĩb.quartis,ad quas ipſe teſtõr obligat
ex diſpõne legis. Cõtraria verò loquunt in quarta epali, q̃ non
debet a teſtõre,ſed obľo originat ab eccleſijs, quib. relinquit.
Succeſſiuè q̃rit, Vtrũ donata filio emancipato cũ onere impu-
tationis,ſint in ltĩmam nepotũ imputanda,qđ eſt quærere, An
onus imputationis tranſeat ad nepotes. De hoc Bar.in fi.ſeq.q.
dicit ſe dubitare. Examinemus ergo alia ſubtiliſſimã & frequẽ-
189 tiſſimã q.† An dos data filiæ,ſit in ltĩmam nepotũ imputanda?
Bar.hic rñdet imputanda,dicens ſe ita ↄſuluiſſe,& eſt in ↄſi.190.
Gilbertus.& añ eũ ita rñdit Iac.Butr. ſequunt p̃les relati ꝑ Ale.
& Mod in l.illã,col.7.& ſeq.C.de colla.Et hanc ſñiam Bart.dicit
cõiter eſſe receptã D. Ale.ↄſi.24.Viſis dubijs li.1.& And.Sicu.ↄſi.
40.illud affera,lib.2.& Dec.conſi.171.Satis nota eſt,col.fi. Am-
pliat,vt ẽt ꝓcedat in donõne ꝑꝑ nuptias fcã filio, q̃ eſt ẽt in ne-
potũ ltĩmam imputãda;qa a pari ꝓcedit cũ dote,l.fi.C.de dot.
ꝓmiſ.Et ſicut dos ſol.mat.reuertit ad p̃rem, l.dos a p̃re ꝓfecta,
C.ſol.matr.ita donatio ꝑꝑ nuptias fcã filio.l.fi.C.cõmu.vtri.iud.
& ita ↄſuluit D.Bertr.ↄſi 103. Circa ꝓceſſum,in 4.dub.lib.2. Et
idem in donõne fcã filio in p̃miũ emancipationis,voluit Bald.
in d.l.qm̃.Hanc ẽt ſñiam Bar.ſequit, & cõem appellat D Alex.
ↄſi.50.Circa primũ,col 9 lib 6.& D. Bert.ↄſil.86. Viſis trib.lib.2.
Omiſſis authoritatib.excutiamus fundamenta.Adducit primo
tex.in d l.illã.Dr̃.n.ibi,ꝙ dos data filiæ cõferri dẽt a nepotibus;
ergo imputari.Sed Bal.ibi rñdet,non valere ↄñam,Confertur,
ergo imputat,vt eſt tex.in l.illud,eo.tit.de colla.Sed certè hanc
ↄñam facit Imperator in d.l.qm̃ nouella, vbi expreſsè dr̃, Qm̃
nouella ↄſtõne ſtatutum eſt,vt dos, & donatio ꝑꝑ nuptias con
ferant,volumus ꝙ ẽt imputent.Nec ob.tex in d.l.illud, qa verũ
eſt,ꝙ ↄña non tenet rľr,niſi in caſib.expreſſis a iure,vt ibi aper-
tè decidit. Reperit aũt expreſſum,valere ↄñam in dote & do-
natione ꝑꝑ nuptias,d.l.qm̃,ergo &c.Sed diſputando p̃t dici, ꝙ
Imperator in d.l.qm̃ nouella,admittit ↄñam reſpũ filiæ,vt ſicut
tenet ↄferre,ita imputare, qa habuit dotẽ ex ſuba p̃ris. Secus re
ſpectu nepotũ,qui vñr h̃re dotẽ a m̃re;ergo non tenent impu-
tare,ꝑ rationem ſ.traditã. Bar.ſentiens iſtud vrgere replicat,ꝙ tex.
in d.l.qm̃,loquit indiſtinctè, decidendo dotẽ imputandã, non
aperiendo cui,videlicet an filiæ,vel nepoti;ergo indiſtinctè dẽt
intelligi,l.1.§.& gñaľr.ſ.de leg.p̃ſtan. Tu ↄſidera,ꝙ nõ vr̃ intelli-
gi poſſe gñaľr:qa poſtq̃ Impator deteriauit,dotẽ datã filiæ im-
putari,ſubijcit,idẽ in dote tradita nepotib.vt eis imputari dẽat,
qđ eẽt indubitatũ,ſi tex.in prin voluiſſet, ꝙ dos data filiæ impu
taret nepotib.in ltĩmã,ↄ̃ l.qđ Labeo.inf.de Carb.edic.Scđo in-
ducit tex.in l.oĩmõ.§.imputari.C.de inof.teſ. vbi imputat in le-
gitimã,qđ occaſione militiæ lucratus eſt filius;ergo ẽt imputa-
bit dos m̃ris;qa nepotes habuerunt illã occaſione aui. Sed hic
tex.parũ vrget, qa loquit in lucro, qđ immediatè ꝓuenit ex re
tradita a p̃re filio,nõ in lucro aduentitio a caſu,vel ex induſtria
acqſito,licèt mediãte offõ militiæ,ꝑ ea q̃ dicta ſunt ſ.poſt Bar.
in l.1.§.nec caſtrenſe.inf.de colla.bo.Dos aũt tradita filiæ dr̃ ac-
quiſita nepotib.à caſu, videlicet ꝑꝑ inĩmaturã mortẽ m̃ris; &
non immediatè ꝑꝑ traditionẽ fcam m̃ri;ergo nõ imputãda,d.
l.ſcimus.§.repletionẽ.Tertio adducit rõ,Dos a p̃re ꝓfecta ſolu.
matr. reuertit ad ipm p̃rem,d.l.dos,a p̃re. ergo nepotes dñr eã
h̃re ab auo,& ex ſuba aui;meritò imputãda,d.§.repletionẽ.Ad
uerſantes ↄcedũt,ſi loquamur ſ̃m terĩos iuris cõis,ſed retẽta ↄ-
ſuetudine,q̃ vult,extantib.liberis non reuerti ad p̃rem, vt vole-
bat Marti. ceſſat hmõi rõ Bart. Omiſſo ergo hoc mẽbro, qñ ex
forma iuris cõis,vel qñ p̃r eſt ſtipulatus ſibi ſoli dotẽ reddi ſolu.
mat.qb.caſib. oĩs ↄueniũt imputationẽ faciẽdã, uideamus qd
190 iuris,† ſtãte ↄſuetudine, ꝙ dos debeat remanere penes liberos?
Bart.idẽ dđm putat, ꝙ dẽat imputari;qa ẽt hoc caſu dñr nepo-
tes h̃re ab auo,& ex ſuba aui,eo ꝙ ↄſuetudo illã aufert ab auo,
ad quẽ de iure reuerſa eſt,& dat nepotibus, meritò dñr illã h̃re
ab auo;non a m̃re,q̃ in dote ꝓfectitia nõ p̃t h̃re hr̃dem,l.1.& 2.
ff.de caſt.pec.l nupta,& l.filiæ.ſ.ſol.mat. Nec apparet,ꝙ ↄſuetu-
do faciat nepotes hr̃des,ſed ſolũ ↄſtat,ꝙ dotẽ aufert ab auo. Si
verũ eſt iſtud aſſumptũ Bar.vr̃ ſequi illatio de §.repletionẽ.Sed
Bal.negat,dicẽs nepotes h̃re dotẽ,vt hr̃des m̃ris,excluſo auo be
191 neficio ↄſuetudinis.Veritas itaq, depẽdet ab hoc,An† nepotes
virtute ↄſuetudinis hẽant ab auo,vel a m̃re.*cõis* ſñia eſt,ꝙ hẽant
ab auo.ſequit Bal.ſibi ↄ̃rius in d.l.qm̃,& D.Bertr.in d.ↄſi.86. in-
ferens filiã non poſſe diſponere de dicta dote,nec ẽt auũ in p̃iu
dicium nepotũ,qui illã hñt virtute ↄſuetudinis, & idẽ cõſuluit
idẽ Bertr.conſ.126.Cũ nobili,lib.3. amplias ꝓcedere ẽt in caſu,
quo auus ſtipulatus ſit dotẽ reddi filiæ, aut illi vel illis, quib. de
iure,caſu quo reſtõ ſibi locũ vendicaret;qa cũ filia ſit p̃mortua
non habuit locũ caſus reſtõnis;iõ filia non potuit diſponere,vt
vult Bal.in l.ↄſtonis.C.de bo.q̃ li.& D.Ale.in d.l.poſt dotẽ, in 5.
char.qđ eſt not.Pro iſta ſñia bñ facit, qa cũ filia nunq̃ habuerit
hãc dotẽ,ita ꝙ de ea potuerit diſponere,vr̃ impoľe, ꝙ nepotes
eam hẽant,vt hr̃des matris, vt dicit Pau.de Ca.in ↄſi.ſtatim alle.
Contra,ꝙ nepotes hẽant, vt hr̃des m̃ris,tenet Bal.in d.l.illã, &
Raph.Com.coſ.10.In ciuitate Laudæ. qa ſi de iure nõ dẽt dos
reuerti ad p̃rem,nepotes dñr eã h̃re,vt hr̃des matris, vt vult ip-
ſemet Bar.in d.l.poſt dotẽ.Sed ſtante ↄſuetudine, non reuertit
ad p̃rem;ergo ex ſñia ipſius Bar.ſequit, ꝙ nepotes dotẽ hẽant,
vt hr̃des m̃ris.Arg.vr̃ apparens,hẽt tñ in ſe fallen. qa in caſu exi-
ſtentiũ liberorũ,ↄſuetudo duntaxat vult dotẽ remanere penes
liberos;non aũt abſolutè negat dotẽ reuerti ad p̃rem.quo ſtan
te,non pñt nepotes videri dotẽ h̃re vt hr̃des m̃ris,q̃ non hẽbat
facultatẽ diſponendi de ipſa dote. Ergo ſequit,ꝙ hẽant ab auo,
cui facultas diſponẽdi hoc caſu aufert ꝑ ↄſuetudinẽ. Nec Bart.
ſibiipſi reſiſtit,qa in d.l.poſt dotẽ,loqt qñ ceſſante iure cõi, dos
non eſt vllo caſu reuerſura ad p̃rem;tunc quia oĩ caſu,& pleno
iure tranſiuit in dñium filiæ,dñr nepotes h̃re à m̃re,non ſic cõ
ſuetudine auferente dotẽ ab auo in vnũ caſum tm̃ exñtium li-
berorũ.Et iſta mihi vr̃ vera reſoľo.Stat igit certa ↄcľo,ꝙ nepo-
tes hñt dotẽ ab auo virtute ↄſuetudinis. An aũt ſequat illatio.
Pau.de Ca.ↄſi.250. Circa primũ.defendendo ſñiam Bal. ſui p̃ce
ptoris rñdet illationẽ non ſequi; quia & ſi nepotes dotẽ hẽant
ab auo; tñ hñt in vita ipſius aui, quia ↄſuetudo immediatè illã
aufert ab auo, & dat nepotib.Id aũt, qđ dat in vita donõne va-
lida,nõ imputat in ltĩmam,d.l.ſi qñ.§. & gñaľr, ergo illatio Bar.
& cõis eſt falſa. Confirmat, qa auus ſtipulando dotẽ ſibi reddi
in caſum exñtium liberorum,vr̃ voluntatẽ ſuã ↄformaſſe cum
ↄſuetudine,vt vult Bar. in l.hr̃des mei.§.cũ ita.inf.ad Treb.& ſic
cenſet donaſſe nepoti,ꝓut ↄſuetudo diſponit.D.Ale.in d.l.illã,
col.pe.defendẽdo illationẽ rñdet, ꝙ rõ Pau.procedit in donõ-
ne ſimplici & voluntaria;ſecus in donõne coacta & ob cãm,d.
l.qm̃ nouella.q̃ ſolu.non vr̃ tuta;qa cum potuerit derogare cõ
ſuetudini ꝑ ↄ̃riam ſtipľonẽ, cenſet voluiſſe dotẽ ꝑuenire ad ne
potem,l.necnon.§.qđ reis.ff.ex quib.cau.ma.facit regula l.conſi
ciunt,de iure codic.Præterea iſta non vr̃ donõ ob cãm nãli rõ-
ne munitam,prout loquit tex.in d.l.qm̃,& dictum fuit ſ.Nam
ↄſuetudo non defert nepotib. lucrũ dotis m̃rnæ ob aliq̃ cãm,
ſed ſimpľr.Sed certè auus cenſet donaſſe ex cã,q̃ mouit ↄſuetu
dinẽ,q̃ non p̃t non eſſe munita nãli rõne.Præterea,cã q̃ mouit
auum ad dandam dotẽ vel donõnem filijs, influit in nepotes,
quib.ſolet auus magis affici,q̃ ipſis filijs,ſ̃m gl.in l.liberorũ.ff.de
192 verb.ſig.Vera igit eſt† ſñia Bar.& cõis,ſ̃m quam ↄſuluit Bal.ſibi
ↄ̃rius conſi.453.Secundæ vxori,lib.4.& Cor.cõſi.190. Pro deci-
193 ſione,lib.2.Hanc concľonem intellige,& decľa,† vt procedat,
qñ nepotes hñt dotẽ virtute ↄſuetudinis,vt nepotes, ſecus ſi ha
beant vt hr̃des m̃ris,tunc nõ tenent imputare,ita vult Bart.hic,
dum dicit ſe dubitare, an idem dđm ſit, ſi nepotes hẽant dotẽ
vt hr̃des, vt ſi auus in caſu non exñtium liberorum tm̃ fuerit
ſtipulatus dotẽ ſibi reddi,& idẽ vult Bar.in l.poſt dotẽ, in 4.q.ſ.
ſol.mat.ꝑ tex.in l.inter ſocerum.§.cũ inter.ff.de pact.dot.& idẽ
tenet Bal.in d.l.qm̃.qa hoc caſu dos remanet ex tacito pacto pe
nes nepotes,vt hr̃des matris.d.§.cũ inter.& ita ↄſuluit Imo.ↄſi.
63.In caſu p̃miſſo & Rapha.Com ↄſil.89.Circa primũ. Ex quo
194 infert† idẽ multò fortius dđm, ſi ex forma ſtipľonis dos perti-
neat ad hr̃des ex expreſſo pacto,vt ſi ſtipulatum ſit ſol.mat.do-
tem reddi filiæ & eius hr̃dib.ſ̃m Pet.de Anch.conſ.50. Viſis di
ligenter. Et idem,ſi ex forma ſtatuti nullo caſu ſit ad patrem re
uerſura;qa tunc nepotes conſequunt dotẽ, vt hr̃des m̃ris, ſ̃m
Bar.in d.l poſt dotem,& ita vult Pet.de Anch.conſi.315.D.Bar.
ſequit Benedic.Capra.con.54.Punctus, dña Loyſia. ſequuntur
Ale.Cor.& oẽs Mod.in d.l.illam,& Cor.in d.cõſi.109. col.2. &
195 conſ.148 Circa primum,& ↄſ.168.Pater,lib.4.Infertur ẽt,† ꝙ ſi
filia,viuente patre,ꝑ emancipationẽ,vel aľs effecta fuit ſui iuris,
quo caſu dos ↄſolidatur in ipſam pleno iure,l.1.§.videamus,C.
de rei vxo.actio.non tenebunt nepotes imputare dotem,quia
eam hñt a matre,ſ̃m Bal.in l. profectitia.§.ſi pater.ff.de iu. dot.
& D Ale.in l.2.in prin.col.4.ſ.ſol.matr. & ita conſuluit Pau.de
196 Caſt.in d.conſ.251.† Forma itaque ſtipľonis diligenter inſpiciẽ
da eſt;nam ſi ſit taliter concepta, ꝙ nepotes conſequantur do-
tem vt hæredes matris,ceſſabit imputatio,aliàs ſecus. Et ideo ſi
auus ſit ſtipulatus dotem reddi filiæ & liberis,locus erit imputa
tioni; quia liberti tunc habent ex ſtipulatione, & prouidentia
aui,ſ̃m Cor.in d.conſi.190. Et idem,ſi ſtipulatus ſit dotem red
di ſibi aut filiæ; quia talis ſtipulatio intelligitur ſ̃m formam iu-
ris,vt prius ſibi,q̃ filiæ,vt docet Bart. in l.vxorem.§. teſtamento.
ſ.de leg.3. Iſto caſu præmortua filia, nepotes tenentur impu-
tare, quia habent ab auo, ſ̃m Pet.de Anch. conſi. 366. In the-
197 mate. Sed aduerte,† quia mihi vr̃ indiſtinctè dotẽ matris im-
putandam in legitimam nepotum,ſiue ſint hr̃des matris, ſiue
non, modò mater in patris poteſtate mortua ſit. Quia licèt fi-
liafamilias habeat hæredes in profectitijs; ſolos tamẽ habet ab
inteſtato liberos,& eis deficientibus,patrem.auth. in ſucceſſio
ne,C.de legi.hære.Dato ergo,ꝙ auus ſtipulet reddi dotẽ filiæ &
hr̃dibus,perinde eſt,ac ſi fuiſſet ſtipulatus reddi liberis,quos ſo-
los habere põt hr̃des ab ĩteſtato,arg.l. nominatim, ſupra de lib.
& poſth.

& posth. Ergo nepotes hñt iudicio aui, non filiæ eorũ mřis; cuius iudiciũ nullũ est; cũ arctet ita velle, l. si arrogator, & ibi Ias. in 4. no. ff. de adop. l. rẽ legatã, §. de adim. leg. Et ita tenet Pau. de Ca. in d. l. illã, per tex. in d. l. qm̃, quẽ pōderat Nouiſ. hic. Dr̃ ibi, ꝙ dos data à matre, eo modo imputat, quo ꝯfert; intelligendo ẽt à nepote, ꝑut intelligũt Bar. & ſequa. Pōdera, ꝙ loquit in nepotib. habentib. dotẽ, vt hr̃dib. mřis; qa ad auiã maternã nõ habentẽ filiã in ꝑtãte, l. illud, §. ad teſtã, inf. de ꝯtab. nõ reuertit dos; ſed pleno iure ꝑtinet ad filiã, & eius hr̃des. Stringe fortius. Cõſtitutio dotis, de qua in l. vt liberis, C. de colla. declarat, & ampliat ꝑ Iuſti. in d. l. illã, vt dos à matre tradita, ꝯferat à nepotib. ad quos, vt hr̃des ꝑuenit; ergo l. qm̃ nouella, referens ſe ad d. l. vt liberis, dẽt recipere ſenſum, & intelľm ad d. l. illã. tũ quia relatũ eſt in referente, l. aſſe toto. §. de hęre. inſti. tũ qa lex noua declaratoria iuris antiqui, extendit ad oẽs caſus in lege antiqua incluſos, ſ̃m gl. in c. is q, de deci. in 6. facit tex in l. nõ eſt nouũ, ff. de legi. Confirmat; qa tps dotis traditæ filię, ſubrogat loco tpis mortis pr̃nę ſ̃m Iac. But. in l. pactũ, qđ dotali, C. de colla. & Bal. in l. q̃uis, C. de fideic. Sicut ergo nepotes tenent imputare, ſi dos fuiſſet tradita poſt mortẽ pr̃is; eodẽ mõ tenebunt imputare; ſi fuit tradita, anteq̃ tps acceptationis ſubrogetur loco tpis mortis; & ita ẽt tenet do. Fabia. in d. auth. nouiſſima, in 6. q. 9. principalis; qa non debẽt nepotes poſſe recuſare imputationẽ, q̃ recuſare nõ poterat mr̃, cuius ſunt hr̃des, l. poſtulate, in prin. inf. ad Treb. Et qa ex varietate ſucceſſoris, nõ variat condõ oblõnis, l. 2. §. ex ijs, ff. de ver. obl. vr̃. n. dos ꝑueniſſe ad eos cũ ea cã, cum qua erat penes mřem, cuius ſunt hr̃des, l. cũ à mře, C. de rei vend. l. vẽditricis, C. de reb. alie. no. alie. & facit qđ vult Bar. in l. cũ vir, col fi. verſi. qđ
198 ecõuerſo, ff. de vſuca. Si tñ velis tenere cõem, qa parũ æqua vr̃, reſtringe & declara vt ꝑcedat, nepotib. venientib. ad aui ſucceſſionẽ ex pſona ꝑpria; vt qñ concurrunt cũ alijs nepotibus; vel qñ legitimam auocãt ab extraneo inſtituto: ſecus ſi ex perſona mřis; vt qñ cõcurrũt cũ patruis, auũculis, aut mr̃teris; tũc qa ex pſona mřis eius gradũ ſubintrãt, tenent imputare, ſ̃m Imo. hic poſt Bal. in d. l. illã, & in conſ. 342. Caſus ſup quo, li. 2. ſequit Saly. in d. §. repletionẽ, ꝑ tex. in §. ſoluto. verſ. ſi verò, in Auth. de nup. idẽ tenet Pet. de Anch. in d. ꝯſ. 365. & Benedi. Cap. in d. ꝯſ 53. & Cor. in d. conſ. 190. dicẽs ita conſuluiſſe Bened. de Plumb. & d. Io. de Sperel. præceptorẽ ſuũ, & ꝙ iſta eſt cõis Mod. ſñia, & idẽ tenet ipſe Cor. in d. l. illã, dicens hãc reſtrictionẽ tenendã; qa eſt quædã media via ad concordandã diſcordiã, q̃ eſt inter Doc. ſu ꝑ iſto difficili articulo; & idẽ dicit Imo. hic. Tu aduerte ad duo. In primis Doct. vñr admittere hãc concordiã, qñ nepotes dotẽ conſequunt virtute conſuetudinis; non aũt vt hr̃des matris; qa hoc caſu inter Doct. nulla eſt diſcordia, ſ̃m Pau. de Ca. in d. l. illã. Bal. tñ & Cor. in d. l. illã, hanc reſtrictionẽ intelligunt, ẽt qñ nepotes hñt dotẽ, vel donationẽ ꝑꝑ nuptias; vt hæredes matris
199 ſeu pr̃is. Scđò aduerte, † qa Imo. & ſequac. vñr errare, dum dñt nepotes concurrẽtes cũ patruis & ſimilibus, venire ex perſona matris. Licẽt. n. ſubintrent eius gradũ, §. cũ filius, Inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. defer. non tñ ſuccedũt ex pſona matris, ſed propria, vt docet Bar. in l. j. §. ſi ſit nepos, inf. de colla. dot. & d. Iaſ. in l. fi. col. 2. C. de ſucceſ. edi. Saluando, dicas ꝙ ſuccedunt ex perſona matris ꝑ repræſentationem; verè ãt ex perſona propria. Ideo Bal. in d. l. illam, aliter eſt locutus. inquit. n. Si nepotes ſuccedunt cum patruis, cum fingant loco matris, ſibi debet dos imputari, arg. l. ſi viua matre, verſ. nam licẽt, C. de bon. mater. ſi aũt ſuccedunt cũ alijs nepotib. ſibi non imputat, quia non repreſentant
200 matrẽ. Qua rõne dicebat Bal. † ꝙ ſi nepotes concurrant cũ patruis, & ſimilibus; tm̃ ferũt de legitima, quantũ eſſet latura mr̃; & ſic ſuccedunt in ſtirpes. Si verò cum alijs nepotib. ſuccedunt in capita, ita Bal. in d. conſ. 342. li. 2. Tu conſidera, ꝙ Bal. vr̃ dicere ꝯ tex. in l. Papinianus, §. qm̃ aũt quarta, ff. de ino. teſt. & in Auth. de trien. & ſemiſ. §. ſed neq; illam. vbi dr̃, nepotes ſuccedere in legitima in ſtirpes; ẽt qñ concurrunt cũ alijs nepotibus; qa repræſentant perſonã ſui parẽtis; & ita firmat Salyc. in d. auth. nouiſſima, in 6. q. ſequit ibi do. Fabia. in 5. q. 4. principalis. Ex quo confirmat opinio noſtra, ꝙ dos & donatio ꝑꝑ nuptias indiſtinctè ſunt imputãda nepotib. in legitimã, quia nepotes, ẽt ex ſñia ꝯdicentium repñtãt perſonã parẽtis ſui; ẽt ꝙ concurrant cum alijs nepotibus; ſup quo cõſiderabis, qa alij non ita ſpeculant. Ex
201 his pt decidi qõ, † Quid ſi filia ſolu. matri. per mortẽ viri reuerſa ſit ad domũ pr̃is, & ibi mortua ſuperſtitib. liberis & patre; an liberi debeãt imputare dotẽ in legitimã ſibi debitã in bonis aui? Bal. conſ. 7. lib. 3. decidit ꝙ ſic; qa hoc caſu ceſſat conſuetudo: & ideo fuit dos ad auũ reuerſa de iure cõi, d. l. dos à patre ꝑfecta. Sed certè idẽ dicendũ, vbi locus eſſet cõſuetudini, vt patet ex ꝑ-
202 dictis. Sed quærit, † Quid econtra, an dos data nepti ab auo; vel donatio ꝑꝑ nuptias data nepoti, veniat filio in ſuã legitimã imputanda? Bal. in auth. ex teſtõ, col. fi. C. de colla. rñdet ꝙ non, per tex. in l. dedit dotẽ, inf. de colla. bon. Sed hic tex. vr̃ ꝓbare oppo. Dr̃. n. ibi, ꝙ auus cenſet dediſſe dotem nepti contẽplatione patris principaľr obligati dotare ſuã filiã, ergo filius dẽt imputare tanq̃ illã habuerit breui manu à pr̃e, & tradiderit filiæ, arg. l. ſingularia, ff. ſi cert. pet. Ideo Cy. in d. l. ſcimus, in 5. q. decidit ꝑrium ꝑ tex. in d. l. dedit, & qa talis dos ꝓceſſit de bonis aui, & filiũ ꝓſecuta eſt, ſequunt Ang. & Ale. hic, qñ auus dedit dotẽ nepti contẽplatione filij. cõprobat do. Alex. conſ. 179. Viſo ꝓceſſu, lib. 5. & Dec. cõſ. 81. In caſu propoſito, in 6. dub. Et hoc verius. Fallit, qñ auus dedit dotẽ nepti contẽplatione ipſius neptis; qđ comprobandũ eſt; qa in dubio præſumit dediſſe contẽplatione filij, ſ̃m
203 Bar. in d. l. dedit, ꝑ illũ tex. & ꝑ tex. in l. Quintus, §. de ann. leg. † Fallit ſcđo, qñ dos tpe mortis patris nondũ erat ad ipſum reuerſa: tũc nõ venit filio imputãda in legitimã, ſ̃m Aret. conſ. 17. col. fi. ſequunt Nouiſ. ita intelligẽtes deciſionẽ Bal. in d. auth. ex teſtõ, per illud, qđ ibi dicit gl. in d. l. dedit, quã Bal. voluit ſic inducere. Vult gl. ꝙ dos data nepti nondũ ad filiũ reuerſa, cõferenda nõ ſit ab ipſo filio, l. pr̃ filiæ, ff. de euic. l. filiũ emancipatum, ubi Bar. inf. de colla. bon. ergo nec imputanda, d. l. qm̃. Ego dubito; quia filius imputat in legitimã, quæ pr̃ ſoluit pro eo ob cauſam, nãli affectione munitã, vt ſ. cõcluſum fuit; ergo ẽt imputabit dotẽ pro eo ſolutã nepti. Nec ꝯña, Non confert, ergo non imputat,
204 gñaľr ꝓcedit, d. l. illud, C. de colla. Tertiò fallit, † qñ filius fuiſſet diues tpe datæ dotis; qa eo caſu cẽſet dediſſe contẽplatione neptis, & nõ filij. ita limitat do. Ale. hic. Nõ. n. tenet auus dotare neptẽ ꝓ filio diuite, ſ̃m Bal. in auth. res q̃, C. cõmu. de lega. & Are. in d. ꝯſ. col. antep. Et hoc caſu ſi auus nondũ tradidiſſet dotẽ nepti, erit detrahenda de hr̃ditate aui, tanq̃ æs alienũ, ſ̃m Bal. in l. fi. C. de dot. promiſ. ſequit Dec. in d. conſ. 81. facit, qa datũ ab auo nepotibus, quib. non erat obligatus aliquid dare, dr̃ aduentitiũ, & nõ profectitiũ; ideo pr̃i nõ acquirit, ſ̃m gl. cõiter approbatam in l. qui in aliena, §. interdũ, & ibi d. Ale. ſ. de acq. hęre. & in l. ſi ſitũ, vbi Bar. ſ. de leg. 1. ſequit do. Ale. conſi. 138. Ponderatis, lib. 5.
205 Intellige tñ hãc fall. † niſi auus in cõſtitutione dotis iuſſiſſet neptẽ eſſe tacitã & contentã, & nihil ultra petere poſſe, tũc cenſet dediſſe dotẽ aĩo cõpenſandi cũ legitima, q̃ peti poſſet in bonis ſuis; & ſic contẽplatione patris, l. ſi adulta, & ibi Bald. & Saly. no.
206 C. de hęre. actio. † An aũt neptis, q̃ habuit dotẽ ab auo, teneatur illã imputare in legitimã ſibi debitã in bonis pr̃is? Ale. & Mod. rñdent ꝙ ſic; qa in dubio auus cenſet dediſſe contemplatione filij, d. l. dedit. Idẽ cõſuluit Bar. cõſi. 31. Primò arguit loquens in relicto facto neptib. pro dotib. earum. idẽ rñdet Ang. conſ. 78. Ioannes Philippi. & conſ. ſeq. qa talis dos dr̃ à pr̃e ꝓfecta; cuius contẽplatione data fuit ab auo, l. ſed ſi plures, §. in arrogato, ſ. de vulg & pup. & l. profectitia. ſ. de iu. do. idẽ tenet Ale. in d. ꝯſ. 179. Qua rõne conſuluit Pau. de Ca. dotẽ datã patruo, imputandã filiæ in legitimã debitã in bonis patris; qa patruus præſumit eã dotaſſe contẽplatione fratris, ita Pau. conſ. 117. ꝙ dicta Cor-
207 nelia. Intellige † vt ſ. niſi appareat auum dediſſe dotẽ contẽplatione neptis, l. auus, de iu. dot. Similiter intellige, niſi filius eſſet diues, ut ſ. dictũ eſt. Ex quibus ſequit, ꝙ data per auum nepotibus, non ueniunt eis imputanda in legitimã debitã in bonis pa-
208 tris, vt conſuluit do. Alex. conſ. 8. Viſis, lib. 3. Quid autẽ † ſi filius det dotẽ matri, uel donationẽ ꝑꝑ nuptias pr̃i trãſeunti ad ſcđa vota; an imputanda ſint in legitimã ipſis debitam in bonis filij? Examinant hic Nouiſ. Concluſi ſ. debere imputari; qa potuit filius ob cauſam naturali affectione munitã moueri ad dandam dotẽ mr̃i, vel donationẽ ꝑꝑ nuptias pr̃i; ergo imputãda, d. l. qm̃ nouella. Qua rõne ſtante, ceſſant oĩa fundamẽta Nouiſ. in ꝑriũ facta. Iſtis ſic diſcuſſis, redeo ad q̃onem, quã Bar. reliquit indeci-
209 ſam, † An donata filio in præmiũ emancipationis, cũ onere imputationis, veniant nepotibus imputanda in eorũ legitimam; Bart. dicit pendere ab hoc, Vtrum onus imputationis tranſeat ad hæredes? ergo vult non imputari, ſi non tranſeat. Vnde licẽt ipſe Bar. in d. l. poſt dotem. in 4. q. & in l. ſi cum dotem, in prin. ſ. ſolu. mat. velit onus nõ tranſire; vr̃ concludere, ꝙ non imputet. Contra. tenet Ang. hic, quia cũ donatio fuerit facta ſub modo, qui per caſum defecerit, ſequit donationẽ euanuiſſe, l. Titio cẽtum, §. Titio genero, ſ. ti. proxi. Ideo ſi nepotes velint retinere donata, tenebunt imputare; quia illa habent ab auo, d. §. repletionẽ. Iſta rõ Ang. reprehendit per Imo. qa diſpoſitio modalis, nunq̃ deficit; licẽt deficiat modus, l. ſi fundũ per fideic. ſ. de leg. j. l. pater, §. Tuſculanus, ſ. de leg. 3. Non ob. tex. in d. §. Titio genero. qa loquit in relicto ſub conditione, & nõ ſub modo, ut Bar. & alij cõiter ibi firmant. Quid tenendum? Iaco. Butr. & Bal. in d. §. repletionem, concludunt imputari debere; qa nepotes hoc loco ſuccedunt in locum patris. Volunt dicere, ꝙ onus tranſit ad ipſos; quia ſunt hæredes. Aduerte, quia ab hoc pendet oĩs controuerſia. Mihi vr̃, ꝙ onus imputationis nõ poſſit trãſire ad hr̃des; qa hmõi onus hẽt in ſe tacitã conditionẽ, ſi ad filiũ donatariũ legitima deuenerit, l. j. §. ĩpuberi, & ibi Bar. & alij, inf. de collbo. Vnde cũ defecerit cõdõ filio ꝑmortuo; ꝯñs eſt, ut onus eua-
210 nuerit; quia ubi non habet effectum † condõ, non habet locũ diſpoſitio, l. iubemus, §. ſi aũt, C. ad Treb. bene facit qđ uoluit Bar. & alij in l. ſi ſuperſtitis, ſ. de acqui. hæred. Penultimò quærit
211 Bar. † An legitima filij ſupplẽda ſit à ſolis hr̃dibus; an ẽt à legata-

rijs.Super reſolutione huius quæ.Doc.vñr variare. Tu aũt pro ꝯcordia facias ꝯctonẽ cũ ſuis declãtionib.Supplementũ legitimę à ſolis hrdib.faciẽdũ ẽ,vt in Auth.vt cũ de app.cogn.§.ceterũ.facit;q̃a iſtud ſupplemẽtũ petit ꝯdõne ex lege,ſm gl.in l.oĩmodo,& in l.ſcimus,in prin.C.de inof.teſta.q̃ ꝯdõ eſt pſonalis, Inſti.de actio.§.appellamus.ergo nõ ꝯpetit ꝯ legatarios ſingula res ſucceſſores,l.1.§.ſi hrs pcepto fundo, inf.ad Treb. Iſta ꝯclo maximè vera eſt,qñ legatarijs eſt relicta quantitas;nã tũc actione pſonali;ẽt in rẽ ſcripta,ꝯueniri non pñt legatarij,q̃ nõ poſſidẽt aliqd hrditariũ,l.3.§.fi.cũ l.ſeq.ff.ad exhib.Supplemẽtũ.n.petit ex ſuba teſtatoris. d.§.repletionẽ.nõ igit peti pt à legatario q̃titas, q̃ licet ex ptio rei hrditariæ habita ſit, nõ eſt tñ hrditaria, l.deducta,§.nummis,inf.ad Treb. Intellige, & declara ꝓcedere

212 †qñ hrditas remanet ſoluẽdo,deductis legatis; tũc ſupplemẽtũ fieri dẽt ab hrde,d.§.cęterũ.facit,q̃a de reb.leg.nõ pt detrahi ltĩma,q̃ in alijs bonis ſalua eſt filio,ſm Bal.in l.j.co.2.ff.de rer.diui. & dixi ſ. Sed ſi hrditas ſit adeo legatis exhauſta, ꝙ ex alijs rebus hrditarijs integra ltĩma haberi nõ poſſit;tunc a legatarijs ꝓ rata ſuppletio faciẽda eſt. ita ꝓcedit tex.in l.ſi libertus ſub ꝯdõne, §. libertus & in l.ſi ex patronis,inf. de bon.liber.& ita ꝓcedit ſnĩa Bar.hic.Cõprobat,q̃a qñ hrditas nõ eſt ſoluẽdo, pñt creditores ꝯ legatarios.l.fi.§.licẽtia, & ibi no.C.de iu.delib. Sed dubitatur.

213 †Quid ſi hrs ſoluẽdo exiſtẽs,de ſuo ꝓprio nõ ꝯfecerit inuentariũ;vtrũ hoc caſu ab ipſo ſolo ſupplemẽtũ fieri dẽat? Vr̃ ꝙ ſic; q̃a ꝯ legatarios petit ſupplemẽtũ in ſubſidiũ dũtaxat, quo ſubſidio opus nõ eſt,hrde nõ ꝯficiẽte inuentariũ,d.l.fi.§.fi. Et ita vr̃ tenere Ang.in l.Papi.§.ſi cõdõnis, ff.de inof.teſta.& in l.ſi pr̃, C de inſti.& ſubſt. Iſtud credo verũ filio volẽte hẽre ſupplemẽtũ ab hrde in quãtitate,vel in bonis ipſius hrdis; ſed ſi velit hre ſupplemẽtũ in corporib. hrditarijs, opus eſt vti remedio ſubſidiario ꝯ legatarios,penes quos ſunt corpora hrditaria, ſm Pau.de

214 Ca.ꝯſ.56.Sup primò.† Sed q̃ eſt hmõi actio ſubſidiaria? Bald.in auth.pſbyteros,C.de epiſ.& cle.dicit ꝯ legatarios ꝯpetere cõdictionẽ ex lege in rẽ ſcriptã; qđ Imo.hic negat; & credo verius; q̃a oĩs ꝯdõ eſt pſonalis,d.§.appellamus. Ang.ãtĩ d.§.ſub ꝯdõne, dicit dari ꝯdictionẽ ex lege pſonalẽ;q̃a lex obligat hoc caſu legatarios,d.§.libertus. Alij dñt ꝯlegatarios dari actionẽ in rẽ; q̃a ltĩma reſecat legata ipſo iure,ſicut falcidia, l.linea margaritarũ, ſ.eod.& ꝓbat in d.l.ſcimus,in ver.ipſo iure.& ibi Mod.& ſentit hic Bar.dũ dicit hoc onus eſſe reale.Aduerte,q̃a hac rõne attenta,vera vr̃ ſnĩa Bar.indiſtinctè poſſe agi ꝯ legatarios ꝓ rata.Saly. defendẽdo ꝯctonẽ,ſ.facta rñdet, ꝙ ltĩma relecat ipſo iure, q̃tũ ad ꝯputationẽ legis falci.q̃a primò deducit p hrdem æs alienũ; deinde ltĩma filij,ad ſimilitudinẽ æris alieni, l.Papin.§.quarta,ff. de inof.teſta.ex reſiduo ſoluunt legata, deducta falcid.debita hr di iure inſtõnis.& hoc reſpectu dicimus ltĩmã reſecare legata ipſo iure.Sed qñ hrditas opulẽta eſt,integra ſoluunt legata; & nihil de eis detrahit.Cõſidera,ꝙ hoc mõ nunq̃ agi poterit ꝯ legatarios,cũ apud hrde reperiat ſp ſalua ltĩma pp deductionẽ.Niſi dixeris,ꝙ ſi de facto hrs ſoluerit legata abſq; deductione, ita ꝙ penes ſe nõ remãſerit tm̃,quantũ ſufficiat ad ſuã ltĩmã,& ad ſuã falci.tũc legatarij tenebunt ꝯtribuere in ſubſidiũ.Et hæc opi.vr̃ rõnabilis,quã ſequit Pau.de Caſt.conſ.250.Viſis. & mihi placet. Pau.tñ de Ca.hic & in ꝯſ.ſeq diſtinguit inter legatarios ſpecierũ;& legatarios quantitatis;primos dicit indiſtinctè poſſe cõueniri,vt ꝓ rata ſuppleat ltĩmam,q̃ ſingulis reb.hrditarijs ſupplenda eſt,d.§.repletionẽ.& idẽ tenet Bal.in d.l.oĩmodo. Et ita dicit Corn.teneri *cõiter* conſ.190.Pro deciſione,li.3.& conſ.148.Circa primũ,li.4.Ad tex.in d.§.cęterũ, rñdent ꝙ ſi ſoluẽdo ſit hrditas,vel hrs nõ cõfecerit inuentariũ;tenebit ipſe hrs legatarijs ad ꝯſtõnem pro rata eis euicta,l.ſi domus,§.j de leg.j.Et hoc reſpũ dr̃ ſuppleri cũ effectu ab hrde,nõ à legatarijs,qđ non placet,vbi hrditas nõ eſſet ſoluẽdo,obſtãte alia cõi ꝯctone, Quòd de reb.

215 legatis detrahi nõ pt ltĩma,vt ſ.dictum eſt. † Sed quo remedio ſuccurrẽdũ ſit filio aduerſus hrdem diẽ ſupplemẽti differentẽ, ſub ptextu incerti æris alieni prius deducẽdi? Nouiſ.hic car.17. dñt,indicta mulcta,captiſq;pignorib.hrdem cogendũ eſſe liquidare æs alienũ intra certũ terminũ, argu.l.4.§.ſi intra,ff.de dam. infec.& Inſti.de ſatiſ.§.quib.cũ ſimi.Sed iſtud remedium nõ ex

216 toto;nec pciſè dilationẽ excludit.Dubitat ergo, † An filius volẽs ſatiſdare,de releuãdo hrdem indenẽ ꝓ rata ltĩmæ,ſit audiendus? Vr̃,ꝙ nõ p tex.in l.nõ oĩs,& l.cogi,§.gñaliter,inf.ad Treb.& l.ſi qs omiſſa,ſ.ſi qs omiſ.cau.teſta.Sed ibi legatarij ꝯtendũt cõpellere hrdẽ,vt adeat;& ſic vt ſe obliget;filius verò ꝯtẽdit, hrdẽ iã obligatũ releuare.In ꝯriũ,ꝙ audiẽdus ſit,facit tex.in l.cũ hrditas,inf.ad Treb.Sed ibi reſto eſt oĩno facienda fideicõmiſſario; nimirũ ſi fideiubẽdo audit.in caſu nr̃o, vbi ꝯſtaret de quãtitate æris alieni,nõ eſſet ſuppletio faciẽda ꝓ ea ſumma. Quid dr̃ñ? Pro filio mihi vr̃ eſſe tex.in l.j.in prin. & §.j.ibi, & modus facit, & æris alieni onus, inf.tit.proxi.& in l.ſi cui, ſ.eo.qđ ẽt apparet

217 eſſe æquũ.Vltimò q̃rit Bar. † An id,qđ ex ſubſtõne ad filiũ peruenit,ſit ei imputãdũ in legitimã? Br̃ caſus eſt, ꝙ nõ,d.l.ſcimus, §.repletionẽ.ibi,vel ex ſubſtõne,vel iure accreſcendi.qđ intelligit Bar.verũ in eo, qđ filius habuit ex ſubſtõne facta in legato, vel ex pupillari:ſecus in eo,qđ ex vulgari vel fideic.ꝯſecutus eſt.

218 †Sed q̃nam eſt rõ diuerſitatis? Rñdet Bar. quia de uulgari & fideic.reijcit onus, & condõ ab ipſo initio fauore ltĩmæ, vt l.q̃m in priorib.C.de inof.teſta.Non aũt ſic reijcit condõ de pupillari;q̃a agit de teſtõ,& ſuba pupilli;ideo non pt imputari in legitimã,q̃ ſtatim debet poſt mortẽ pr̃is,l.cũ quęrit,C.de inof.teſt. Sed Bal.in d.§.repletionẽ,indiſtinctè tenet,ꝙ ex quacunq; ſubſtõne habitum ſit,nõ imputari; q̃a legitima nõ recipit diẽ,neq; condõnem;ergo impoſe eſt,ꝙ recipiat imputationẽ,q̃ pendet à futuro condõnis euentu.ſequit Fabia.in d.auth.nouiſſima, in 14.q.9.prin.d.Ale conſ.179.col.2.li.5. arbitrat à ſnĩa Bar.nõ eſſe diſcedendũ;quia rõ Bal.retorquet.nã ideo imputat;quia ex vulgari & fideic.id capit;reiectis ab initio,onere & condõne. Forſan rectius locutus eſt Bal.quia ſi filius,reiecta condõne ſubſtõnis & onere fideicõmiſſi, aliqd conſequit; iam illud nõ hẽt ex ſubſtõne irritata & ſublata p detractionẽ aditionis; ſed hẽt ex inſtõne purificata p legẽ; & iſtud fortè verius, tũ q̃a tex.in d.§. repletionẽ,loquit gñalr ſeu indefinitè;tũ q̃a rõ ibi aſſignata,hu-

219 manitatis grã,militat in qualibet ſubſtõne.Vltimò q̃rit,† An id, qđ filius auocat à vitrico bñficio l.hac edictali,C.de ſecun.nup. ſit ei imputandũ in legitimã?Qđ eſt q̃rere, Vtrum prius detrahenda ſit legitima filiorũ primi matrimonij;& reſiduũ diuidendũ inter ipſos & vitricũ,ſm formã d.l.hac edictali,an verò ꝯſundat cũ eo,qđ ab ipſo vitrico auocat?Iſta eſt longa q̃ō,ſuper qua Doc.variant.Breuib.agendo, rñdet legitimã prius deducendã; & ꝯñt qđ auocat à vitrico, non eſſe imputandam legitimam. Quia remediũ d.l.hac edictali, nõ excludit remediũ petendi legitimam,§.optimè, in Auth.de nup.Vnde cũ ſint diuerſa remedia,ad diuerſa tẽdentia;& ex diuerſis cauſis,pñt concurrere; ita ꝙ alterũ non abſorbet ab altero,l.quories,ff.de actio.& obl. Et ita tenet Bar.in d.l.hac edictali,cuius opinio.dicit eſſe *cõem* Rapha.Co.conſ.109.D.Ioanna.& ita ẽt conſuluit Raph.Fulg.cõſi. 97.Antonius,& ibi rñdet ad ꝯria.ſequit Pau.de Caſt. conſ.173. Viſo.& Soc.conſ.25.col.fi.lib.4.Nã aduentitio quodam iure,& beneficio legis,nõ aũt iudicio mr̃is filius conſequit, qđ auocat à vitrico,ergo nõ imputandũ,d.§.repletionẽ.Et ita dicit tenere cõiter Doct.D.Steph.Bert.conſ.879.Viſo caſu,lib.1.Hęc igit eſt optima meſſis hoc anno iã aſſiduo labore collecta. Supereſt,vt æſtu caloris intenſi, remiſſiores ad umbracula declinemus.

SVMMARIVM.

1 *Subauditio licita eſt, ad perficiendam orationem imperfectam. Item ad euitandum iurium contrarietatem. Item ad euitandam falſam latinitatem.*
2 *Subauditio quadruplex eſt.*
3 *Senatuſc.Treb.& Pegaſ.an ſint vnum,& idem,an plura idem diſponentia. Quid cautum ſit per Treb.Senatuſc.quidue per Pegaſianum.*
4 *Quarta,quæ de fideic.detrahitur,cur non appellatur Pegaſiana,& Treb. cum à Pegaſo detractio ſit inuenta.*
5 *Irridendi ſunt nimis obſcurè, & ſubtiliter loquentes.*
6 *Subtilitas multiplex eſt.*
7 *Continuatio huius rub.& an in librorum principijs fienda ſit cõtinuatio.*

Ad Senatuſconſultum Trebell. Rubrica.

PRO declaratione rub.quero primò,Quis fuerit authoris ſenſus? Rñdet Alb.Raph.Co.& alij,ꝙ niſi fiat ſuppletio,nullus eſt ſenſus. Sed ſi ſuppleatur, erit ſenſus optimus.Vnde ſupplent duo verba,videlicet,Ad Senatuſc. Treb. & Pegaſ.ſubaudi,interpretandum accedamus. Et ſic no. † licitam

1 eſſe ſubauditionẽ,ad perficiendã orationẽ imperfectã.concor. tex.in l.j.§.finaũt, ff.de hæredi.inſti, l.oratio,ff.de ſponſa.l.3.ff.de annu.lega.facit quod dicit Bart.in l.ſi quis ex argentarijs,§.ſi inuitũ,col.7.ff.de eden.& in l.in rem apud,§.qđ dr̃,ff.de iniur.Bal. in l.ꝯctus col.5.C.de fide iuſtru. Intellige ſi ex pcedentibus,uel ſequentibus elicitur,qđ ſupplet, vt hic. Vbi hmõi ſuppletio elicitur ex prin.l.j.inf.eod.& l.cũ pr̃,§.cum imperfecta,ſ.de leg.2. Licet ẽt ſupplere ad euitandã iuriũ ꝯrietatem, c.ſuper q̃onum, in prin.& ibi no.Pan.in 2.notab.de off.deleg.& not.gl.in c.j.in verſ.defenſorem,& ibi Card.Alex 15.diſt.& Bal.in c.2. de reſcri. Itẽ licet ſupplere,& ſubaudire ad euitandã falſam latinitatẽ,ſm Bal.in l.eam quã,circa prin.C.de fideicõ.dicentẽ melius eſſe ſaluare p ſubauditionẽ,q̃ per figuram.Quia figura deſtruit ꝯam.

2 Et ſcias,† ꝙ quadruplex eſt ſubauditio.Quędã ex natura rei,ſiue actus;Quędã ex natura orationis:Quædã ex nã relationis; Quædã ex nã breuiloquæ locutionis, ut docet Bald.in l.errore, C.de teſta.Quæro ſcđò,†An Senatuſc. Treb. & Pegaſ.ſit vnum

3 & idẽ,an plura idẽ diſponẽtia? Vr̃,ꝙ vnũ tm̃ ſit,quia tex loquit in ſingulari numero. Contrarium rñdet glo.ꝙ imò ſunt duo, Treb.l.& Pegaſ.tractantia eandẽ fideicõmiſſorum mãm. Treb. eſt conſtitutio in Senatu edita tpe,quo Trebellius Max.& Anneus Seneca erant Conſules. Pegaſianum verò eſt lex in Senatu condita tpe Conſulatus Pegaſij,& Puſionis.vt Inſti.eo.§.j.& ſequen.Treb.fuit factum tempore Neronis, Pegaſianum verò

rò t pe Vespasiani. Et arbitror, q Pegasus autor huius Senatusc. esset Senator, etiā t pe Neronis, de quo scribit Iuuenal. Saty. 4.

Rapta properabat ab olla Pegasus.

Trebell. cautū fuit, vt oēs actiones tā actiuæ, q̄ passiuæ restituta hr̄ditate trāsirēt ī fideicōmissariū; ne fides hr̄dis eēt sibi pniciosa, put antea erat, eo casu quo fideic. loco legatarij habebat. Qđ erat, qn̄ hr̄s erat grauatus restituere partē hr̄ditatis dūtaxat. Nā hr̄s insolidū tenebat ad onera hr̄ditaria, nisi in restitutione aliter sibi solenni stipl'one cauisset. Sed qa hr̄s grauatus restituere totā hr̄ditatē, vel vltra dodrātē, recusabat adire; qa nullū lucrū, vel modicū ex tali aditione ꝯsequebat, Insti. eo. §. sed qa. Et ob id corruebāt fideic. l. si nemo, ff. de reg. iu. Superuenit Senatusc. Pegas. qđ cōcessit hr̄di grauato restituere totā hr̄ditatē, vl' vltra dodrantē; vt possit detrahere quartā de fideic. vniuersalibus; sicut licēt detrahere quartā Fal. de legatis particularib. absorbentibus hr̄ditatē in totū, vel vltra dodrantē. Sed insurgit iuuenib.
4 dubitatio, † Si à Pegaso inuēta fuit detractio quartę, quare non appellat Pegasiana, & nō Trebellianica? Rn̄det, q oīs auctoritas fuit attributa Senatusc. Treb. pp quasdā captiosas stipl'ones, quibus hr̄des arctabant vti in restōne facienda fideicōmissario; ad hoc vt actiones trāsirent ab hr̄dib. in ipsum fideic. Nā si hr̄s restituebat hr̄ditatē detracta quarta; nolebat actiones transire in fideic. nisi intercessisset stipl'o de diuidendo: si absq; detractione, nisi intercessisset stipl'o emptæ & vēditæ hæreditatis, §. & si. Insti. eo. Quæ stipl'ones, vti captiosæ displicuerūt antiquitati, & Papiniano viro excelsi ingenij. Ideo statutū fuit, ut indistinctè absq; vllis stipl'onibus actiones transirēt in fideic. siue hr̄s adeat spontè, siue coactus, & restituat totā hr̄ditatem, siue partem. Et licèt Pegasus fuerit author detractionis quartæ, & cōpulsionis adeundi. Quia tn̄ nimia subtilitate, & quibusdā captiosis stipulationibus vtebat, pdidit auctoritatē, quæ tota translata fuit in Treb. Qđ simpl'r disposuit actiones transire ab hr̄dib. in fideic.
5 ne fides sua sibi foret dānosa. † Sic p sępe euenit literarū pfessoribus, qui Icarū imitati, nimis altè volant; & nimis obscurè, subtiliterq; loquunt. Nam tales auctoritatem perdunt, & ludibrio omnibus sunt, l. j. ibi, antiquæ subtilitatis ludibrium, C. de nu. iu. quir. tol. Et derideri solēt, l. fi. ibi, eorū vanā subtilitatē risimus,
6 C. de leg. Et scias, † q multiplex est subtilitas. Quædā est vana & irrationabilis, & ista reprobat. Et hac vtunt ij, dū existimari hebetes nolūt, sępe in qbusdā inquisitionib. plusq̄ necesse est exercētes, nimia subtilitate fallunt, c. j. xl. dist. l. si seruū, §. sequit, ff. de ver. obl. Quędā est subtilitas captiosa, & de hac fuit reprehēsus Pegasus. Et de hac loquit tex. in l. j. C. vt ac. ab hr̄d. & ꝯ hr̄d. & C. de insti. & substi. l. si qs hr̄dē, & c. si cupis, 16. q. 1. Quædā est subtilitas veritatis inuestigantiua; & ista laudat, & ab oībus cōmendat. Et hac vti debēt, q iura docēt, l. vnica, C. de pfes. q in vrb. Cōstan. li. 11. c capellanus, vbi Pan. not. de fer. Ex his habes intell'm eorū, q̄ dn̄r hic p glo. & Bar. Vltra quos possumus alr insistere. Dr̄ in rub. & Pegasi. Et tn̄ in nigro nō fit mētio nisi de Treb. Nā vbi de detractione, vel de cōpulsione tractat quorū auctor fuit Pegasus, totū Treb. attribuit, vt inf. ea. l. §. si hr̄s, & l. qa. Hinc rn̄det gl. q in nigro nō fit mētio de Senatusc. Pega. qa oīa p eum
7 disposita fuerūt attributa Tre. rōne, de qua s. Tertiò qro. † Quō connectit rub. ad pcedētes. Rn̄det Iureconsul. hic in prin. l. j. Explicito tractatu, &c. Vel tu potes magis ad pxima formare continuationē hoc modo. Supra visum est, quō p Falcidiam defalcant legata particularia. Nunc videndum qualiter p Treb. minuant vniuersalia. Ex istis habes hic tex. ꝯ doct. gl. in l. j. ff. de cōd. fur. q vult, q in principiis librorū non sit facienda continuatio. In ꝯrium est tex. hic. Pro cōcordia distinguendum est, An liber contineat diuersam materiā à libris præcedentibus; & tunc nō est facienda continuatio; sed benè facienda est subordinatio, q bona est; siue fiat ad proxima; siue remota, l. 2. §. quartus, C. de uete. iu. enucle. Aut liber continet aliquid, quod venit ad perfectionem eiusdem materiæ; & tunc continuatio fieri potest. Ita loquitur tex. noster; & ita latius dixi in rub. extra de iudi. col. 1.

SVMMARIVM.

1 *Explicitum dicitur, quod perfectum & cōpletum est, & unde descendit.*
Clerici articulos fidei explicitè scire tenentur; laici implicitè.
2 *Tractatus multa significat.*
Testium dicta de tractatu deponentium, nihil probant; multa enim tractantur, quę non perficiuntur.
3 *Interpretationum quatuor esse species; remissiuè.*
4 *Vlpianus Iureconsul. fuit post Christum.*
5 *Qui sentit commodum, sentiat & onus.*
6 *Fideli, damnosa non debet esse fides.*
7 *Vsufructuarius largo modo dici potest omnis, qui habet ius vtile in re; & iō statutū de usufructuario procedit ēt ī emphyteuta, si materia patiat.*
8 *Vsufructuarius omnium bonorum non tenetur ad onus alieni æris, de ueritate, remissiuè.*
9 *Actiones actiuæ ι estōne reali, uel uerbali facta, trāseunt in fideicōmissa, etiam unius rei minimæ absq; aliqua cessione, & quare.*
10 *Actiones hereditariæ mortuo defuncto facto hęredis acquisitæ; nō transeunt in fideic. absq; speciali cessione, ita limitatur præcedens dictum.*
11 *Actiones passiuæ, facta restitutione transeunt in fideic. etiam contradicentib. creditoribus. & quæ sit ratio.*
12 *Restitutione facta actiones actiuæ directę remanent penes hæredem inutiles & inefficaces; & si nō interuenerit aliquid horum, de qui. in l. 3. C. de noua. Et quæ sit ratio.*
13 *Exercitium directarum actionum transit in fideic. quamuis directæ remaneant infixæ ossibus hæredis.*
Cautela contra l. 3. de noua. ut cedatur exercitium directarum.
14 *Senatusconsf. Pegas. & Treb. remedia quinque.*
15 *Trebellianica iure nouiss. an detrahatur cōtra uoluntatē defuncti, q sic.*
16 *Filius in potestate, institutus, dicitur hæres; non pater.*
17 *Dominium, quod restitutione facta transit in fideic. an dicatur utile. an verò directum. communis q utile; contra tamen attentatur.*

EXplicito. Diuidit vsq; ad §. sublata, in tres partes, vt hic p Bar. h. d. br̄. Facta restitutione, actiones actiuæ & passiuæ transeunt in fideic. & hæredi
1 parat exceptio. In tex. ibi, explicito, i. pfecto, seu cōpleto. Quod no. ꝯ clericos, q tenent scire articulos fidei explicitè; & laici implicitè, s'm gl. in rub. de sum. tri. Nā nō dn̄r clerici scire explicitè, nisi pfectè sciant. Et descēdit à verbo, explicare, qđ idē est, q pfectè declare, c. fi. de obser. ieiu. Qđ facit ad dicta testiū, s'm gl. in c. cū causam, de test. Bar. in l. de ętate, col. 5. ff. de min. Ias. in l. j. col.
2 3. ff. si cer. pe. In tex. ibi, in tractatu, † id est, mā. alias, i. examine & deliberatione, c tua, de his, q fi. à pl. alias. i. ꝯsilio, l. si à via, C. de inge. & manum. als, i. colloqo, c. fi. de pba. vbi Fel. no. Qđ facit ad dicta testiū deponentiū de tractatu, vt nihil pbent. Quia multa tractant, q nō ꝯcludunt, l. si volūtate, C. de rescin. ven. c. j. de reb. alie. nō alien. in 6. Et ita rn̄. Alex. ꝯs. 13. col. pe. & ꝯs. 28. col. 2. lib. 2. & Dec. ꝯs. 133. col. 3. & 159. col. 4. In tex. ibi, ad interpretationē, si
3 declaratiuā, extēsiuā, restrictiuā, & correctiuā. † Sunt n. quatuor interpretationū spēs, vt docet Bar. in l. oēs ppl'i, in 6. q. ff. de iusti.
4 & iu. In tex. ibi, t pib. Neronis, † habes notare hunc tex. ꝯ gl. in l. pridie, ff. de fer. q̄ dicit, q t pe editionis illius legis æditæ per Vlp. Chr̄s nondū venerat in Virginē. Nā hic oñdit eam errasse. Quia Vlp. fuit post Nero. q impauit lōgè post August. sub quo natus est Chr̄s, iuxta illud euangelij, Exiit edictū à Cęsare Augusto, ut describeret, & c. Imò hic pbat, q oēs Iureconsul. auctores ll. huius tit. fuerūt oēs post Chr'm. In tex. ibi 8. calen. Septē. i. 8. die, exeunte Augusto, q est 25. Aug. vt docet gl. in l. cū bissextus, ff. de ver. sig. & in data 6. lib. & Imo. in l. eū, q calē. ff. de ver. obli. In tex. ibi, iudicia, gl. exponit, i. ꝯtrouer. siue lites. Et silem expositionē facit gl. in l. cū fundus, ff. si cer. pet. Ex quo hētis notare, q instātia trāsit in fideicō. de quo dicā inf. post Bart. Alia plura signat hoc verbū, iudiciū, quę refert gl. in §. pterea, Insti. qb. nō est pmis. fa. test. & in c. in iudicijs, de reg. iu. lib. 6. & dixi in rub. extra de iudi. In tex. ibi, in reliquū, i. in posterū, & idē signat verbū, in ceterū, l. donatione, C. de do. inter vir. & vxo. & stat aduerbial'r. Qn̄ aūt est nomē qđ signet, tradit in l. ceterorū, & l. reliquorū, ff. de ver. sign. Declata lr̄a no. primò ibi, ex his eos subire, illud vulgatum.
5 † *Commoda qui sentis, iunges onus emolumentis.*
Et nō solū æquissimū est, vt hic dr̄, sed s'm nām, l. s'm nām, ff. de reg. iu. Et qdē Imp ator inqt, Nō est ferēdus, q lucrū amplectit,
6 on' āt subire recusat, l. vnica §. p scđo, C. de cad. tol. † Scđò no. q fides nō dēt esse dānosa fideli, ꝯcor in l. si seruus cōis, §. cđ vero, ff. de fur. & l. si qs ex signatorib. s. quęad. test. aper. ad idē facit tex. in l. fi. C. de alluuio. Vbi dr̄, q diligentia, nō dēt esse nociua diligēti. Et vulgo dr̄, q de bono opere nō dēt qspiā lapidati. Tertiò
7 no. s'm Bar. ibi, ius fructusq; transferrent, † q oīs q hēt ius utile in re, pt dici largo mō vsufructuarius, facit tex. in l. j. §. qđ at, ff. de superfi. Per quē Pau. de Ca. infert ad statutum loquēs de vsufructuario, vt procedat ēt in emphyteuta, si materia patiat. Tu aduerte ad duo. Primò aduerte, qa aliqui libri dicunt, ius vsufructusque; & tūc no. Bart. ex tex. planè colligit. Aliq, vt meus dn̄t, ius fructusq;, tex. loquit in singulari; in quos fructus trāsferret. Quo casu nō capit p vsufr. sed p vtilitate. Ea nō vr̄ bene colligi, cū vtilitas rei possit eē penes vnū; & fructus penes aliū, puta emptorē ipsorū fructuū. l. Pōpo. ff. qb. mo. usu. amit. Scđò aduerte, qa in fideic. in quē transfert dn̄ium, transfert usufr. causalis. Et de hoc vsufr. intelligendo, fideic. est uerè usufructuarius. Si āt intelligat tex. de vsuf. formali, non erit verū, q fideic. dicat vsufructuarius; qa vsufr. formalis est seruitus, quæ non cadit in re pro-
8 pria, l. in re cōi, ff. de seru. vrba. pđ. Quartò no. ex eisdē verbis, q ad vsumfr. oīum bonorū nō spectat onus æris alieni. Nā fideic. ante Senatusc. Treb. non tenebat satisfacere creditorib. & tn̄ ad ipsum spectabat restitutione facta, oīs utilitas hr̄di. Ita no. Soc. q ppea rephendit Bar. in l fi. s. de usufru. leg. dicentē ꝯ. Sed certè iste tex. potius pbat sn̄īam Bart. Quia hoc erat s'm ius antiquū, qđ reperit emēdatū p Senatusc. Treb. cui nūc standū est. Ergo sumpto ar. à rōne Senatusc. vsufructuarius oīum bonorū tenebit subire onus æris alieni, de quo tradit p scrib. in l. nam quod,

§.fi.inf.e.& p.Ale.in l.vsuf.§.ad l.Fal.Quintò no.ibi,eis,& in eos,
9 †ꝙ actiões actiuę trāseūt ī fideic.post restōnē verbalē, vel realē;
ēt vnius rei minimæ,absq; vlla cessione,vt hic,& l.restituta, & l.
facta,inf.eo.Sed quō istud stare pt:Nā sicut res corporales non
transferunt absq; traditione,l.traditionib.C de pac. l.nunq̄ nu
da,ff.de acq.re.do. Ita īcorporales nō trāsferunt absq; cessione,
vt no.p gl.in l.4.ff.ꝓ so.& in l.si.C.qn̄ fisc.vel priu.Quę ergo fuit
rō Senatusc.Treb.Solu. Aliq dn̄t,ꝙ sola legis volūtate actiones
trāsferant absq; cessione.vt hic. Sed nō sola volūtate hoīs,vt in
ꝯrio.Vel al'r dici pt,ꝙ restitutio hr̄ditatis facta ab hoīe,hēt vim
cessionis actionū. Tū qa p restitutionē hr̄ditatis, q̄ est qd vni-
uersale,ēt ꝯprehendunt actiones,l.hr̄ditas,ff.de reg.iur.Tum qa
hr̄s restituēdo verbaliter,vel ēt vnā rem minimā,ponit fideicō-
missariū in locū sui,l.q quadringenta,inf.eo.Et sic hr̄s attingen
do vnā rē,adire dr̄ hr̄ditatē; & sibi actiones directas acquirit,l.ꝓ
hr̄de.ff.de acq.hr̄d. Ita fideic.attingēdo vnā rē de volūtate hęre
10 dis,acquirit sibi actiones vtiles.Intellige istud not.† ꝓcedere in
actionib.hr̄ditarijs acqsitis facto defuncti; secus in acqsitis post
mortē defuncti,facto hr̄dis;qa nō transeunt;nisi specialiter ce-
dant,l.si habeas pecuniā,inf.eo.Et rō est,qa nō vn̄r hr̄ditarie,sed
ꝓprię ipsius hr̄dis, f'm Bar.ibi.Ius tn̄ excipiēdi acquisitum facto
hr̄dis restitutione facta, trāsit in fideic.absq; cessione, l sicut,§.j.
11 & ibi Bar.ff.qb.mod.pig.vel hypo.solui. Sextò no. †ꝙ actiones
passiuę facta restitutione, trāseunt in fideic.ēt ꝯdicentib. credi-
torib.Sed q̄nam potuit esse rō.Nā nemo tenet inuitus mutare
debitorē,l.si mādato meo,§.j.ff.māda.Nec alius cogit suscipere
actiones pro alio, si nolit; ēt ꝙ sit successor vniuersalis,l.2.C.de
hære.vel actio. vēdi. l.2.C.de pac.Solu.facto hoīs non cogit cre-
ditor mutare debitorē: nec alius cogit suscipere actiones pro
alio,vt in ꝯ.Sed bene cogit facto & auctoritate legis,vt hic.Ita
r̄ndent Raph.Co.Paul & alij hic,post Bal.& Sal.in d.l.2.& facit
tex.in l.si minor,ff.de acq.hr̄d.& in l.Pap.§.& si fine, ff de min.
Vel al'r dici pt,ꝙ nemo tenet mutare debitorē suū,volētē, obli
gationē in aliū trāsferre ex ꝯtu;secus volētē trāsferre ex testō;
qa ex necessitate transeūt actiones passiuæ,in quē testator tran
sire voluit,l.1.C.de hr̄d.actio.Sed testator mādando hr̄di, ꝙ re-
stituat hr̄ditatē,cēset mādasse ꝙ restituat,& transferat ēt actio-
nes passiuas, d.l.hr̄ditas,de reg.iur.ergo &c.Et sicut adeūdo hr̄s
suscipit in se actiones passiuas,l.si hr̄s,ff.de act.& obl.Ita fideicō.
suscipiēdo restōnē hr̄ditatis, cēset actiões in se recipe,d.l.q 40.
12 Septimò no. † ꝙ actiones directæ actiuæ , fcā restōne,remanēt
penes hr̄des inutiles & inefficaces; ēt ꝙ nō interueniat aliqd de
his reb.de qb.in l.3.C.de noua. Qđ dn̄t Raph.& alii spāle ꝓp au
ctoritatē Senatusc.Treb.Sed ꝯ istud nota.vr̄ casus in l.si. de tran
sac.Solu.Ibi trāsactio nocet fideic.nō ex eo ꝙ actiones essent ef
ficaces penes hr̄dē; sed ne ignorātia debitoris sit illi dānosa. Ex
quo dat ītelligi,ꝙ si debitor sciret,trāsactio n̄ noceret fideic.qa
actiones erāt penit' inefficaces penes hr̄dē. Et sic ille tex.potius
13 approbat not.q̄ oppugnet.†Et ex hoc seq̄t,ꝙ exercitiū directa-
rū trāsit in fideicōmissariū. Qđ Pau.& Ale.admittūt,& mihi ve
rū vr̄:Quia si exercitiū directarū nō trāsiuisset in fideic.locus es
set dispōni d.l.3. iō dat cautela ꝯ illā l.3. vt nō possit cedēs exerce
re directas,q̄ ab offib.suis diuelli nō pn̄t p cessionē, l.qs ergo,ff.
de pecu.& d.l.4.ff.pro soc. Quòd cedat nō solū actiones vtiles;
sed ēt exercitiū directarū, f'm Tancredū in sua cōpend.directa,
ad fi.q.11.quā sequit Cep.caut.242.& d.Ias.in l.si cū emptore,ff.
de pact.Expeditis not. venio ad oppo. Et primò oppo.hic cum
14 vers.seq.† dn̄t tria esse remedia Senatusc.Treb.primū, ꝙ actio-
nes trāseunt in fideic.Scd'm, ꝙ directæ remanēt inutiles penes
hr̄dē,q̄tū ad effectus eas exercēdi. Tertiū,ꝙ hr̄di dat excep.si gra
uat.Imò sunt alia duo,videlicet ꝙ si hr̄s nolit adire, ꝙ possit co-
gi,l.qa poterat,vsq; ad l.ex facto,inf.eo.Item,ꝙ si spōte adeat,ꝙ
hr̄s possit detrahere quartā, vt inf.in ea. l.§.si hr̄s,vsq; ad l.qa po-
terat Et tradunt hæc remedia p gl.in l.in testō,C.ad leg.Fal.Sol.
nō sunt nisi tria remedia Senatusc.Tre.& de istis loq̄t ista l.duo
vl.fuerūt Pegasiani,q̄ fuerūt attributa Tre.rōne,de qua §.sed tu
iuuenis aduerte;qa licèt istis remedijs succurrat plenè,fideic.nō
tn̄ vr̄ plenè succurri hr̄di.Finge casum,ꝙ hr̄s spōte adeat ea intē
tione vt restituat;& se nō implicet onerib. hr̄ditarijs; & postea
fideic.nolit restōnē sibi fieri;vel interim moriat, quo remedio
erit succursum hr̄di? Dicas,sibi imputādū,cū potuerit expecta-
re coactionē;sed certè nō equū est,vt fides sua,sit ēt hoc casu si-
bi nociua;iō si fideicō.viuat,iustū est,vt cogat hr̄ditatis restōnē
suscipe,si sit mortu',vt creditores cogant hr̄ditaria bona distra
here,& ex ꝓtio satisfactionē cape,l.postulāte,ī prin.inf.eo Op-
po.scdō hic,f'm cōem intell'm dr̄,ꝙ instātia causę trāsit ī fideic.
ꝯ de l.cū hr̄ditas,inf.eo.Solue f'm Bar.ꝙ aut instātia fuit incepta
cū defuncto,& trāsit ī fideic.vt hic;aut fuit inchoata cū hr̄de;&
n̄ trāsit,vt ī ꝯrio.Et rō diuersitatis ē;qa primo casu īstātia repit ī
hr̄ditate:scdō casu nō.hāc rōne assignat Bar.ī l.si eū hoīem,ff.de
fideius.vbi īfert ex hoc ad q.facti,vt ibi p eū.& bn̄ facit tex. ī d.l.
si hr̄s pecuniā,inf.eo.Itē ꝯ istud no.op.& vr̄,ꝙ n̄ bn̄ colligat; qa
si exponat,iudicia,i.īstātiæ,illatio Iurecōs.ꝙ ꝓpea actiones tran
seāt,n̄ bn̄ seq̄t,vt ꝓbat ī d.l.cū hr̄ditas.vl' si seq̄t,aliud seq̄t corol
larie;ꝙ si īstātia causæ n̄ trāsit, ꝙ ēt n̄ trāsit actio. Qđ ē ꝯ uerba,
& mētē Senatusc.Sol.qdā r̄n.ꝙ hæc rō fuit īpulsiua;& iō licèt iu
dicia n̄ sp pēdeāt,tn̄ nō dēt cessare dispō Senatusc.l.j.§.sexū,ff.de
post.sed certè ista est euasio n̄ vera. Et realis resōlō vr̄ ea,expo
nere iudicia,i.actiões,vt gl.ī l j.§.dolū,ff.de do. Sed huic ob.ver
bū,pēderēt,nisi dicas,penderēt re,vel spe,vt dr̄ in trāsactione,vt
sufficiat ꝯtrouersia subesse de iure,vel de facto,l.2.C.de trāsa.Et
ex his hētis vnū modū,quo trāsferēt instātia,alios refert Bar.hic;
sed qa nō ꝑtinēt ad māam huius legis,vide Bar.ī d.l si eū hoīem,
& l.mut',de ꝓcu.Can.in c.qa V.de iud. Gl.ī uer.sicuti, iūcto tex.
vult,ꝙ Treb.detrahat ꝯ volūtatē defuncti,l.Titia §.ad leg.Fal.&
15 hoc planū iure isto.†Sed an iure nouis.Auc.dubitat. Rō est, qa
hodie ē *cōis* opi.ꝙ sicut testōr pt ꝓhibere detractionē Fal. auc.
sed cū testōr,C.ad leg. Fal.ita possit ꝓhibere detractionē Treb.
f'm Bar.hic & alios cōiter in l.Marcellus, inf.eo. post gl.in §.sed
qa,Insti.de fideic.hr̄.& ī §.si vero exp̄ssim,ī Auth.de hr̄ & Fal.Si
ergo testōr n̄ ꝓhibeat,vr̄ ꝯcedere,l necnō.§.qđ eis,ff.ex qb.cau.
ma.l.j.§.sciēdū.Et p hāc rōne ita ꝯcludit Cur.ꝯs.76.col.5 .& Dec.
ꝯs.247. Quęrit,col.fi. Et an̄ eos ita tenuit Imo.ī l.j.ff.de leg.j.Sed
in ꝯ.vrget tex.in c.Ray.ī fi.de testa.Per quē tex. Alex & alij *cōiter*
ī d.l.5.tenēt,ꝙ ēt hodie Tre.& Fal. detrahant ꝯ uolūtatē defun
cti. Quā sn̄iam nunq̄ potui verā existimare: qa ea attēta,opor-
tet ꝙ fateamur testōrē hodie , ēt n̄ posse ꝓhibere detractionē
Treb.Qđ ē destruere aliā sn̄iā cōem,ꝙ possit. Ad tex.ī d.c.Ray.
r̄n.ꝙ dēt ītelli ꝯ.i.pter volūtatē,vt dr̄ ī si.ī c pastoralis, de fi.īst.
& p Io.An.ī c.si cui,de ele.li.6. Vl' r̄n.ut p Bar ī d.c. Ray.ī 30.car.
Vl' vt pulchrè in rep.l.ī quartā,car.7.in fi.§.ad leg.Fal. Gl.in ver.si
ipsi filio,diuidit princip'r ī duas partes In j.opp.de l.cū filio,§.de
leg.j.iuncta l.mulier,§.fi.inf.eo.In 2.dup'r so. In e.gl.ibi , vel f'm
16 hoc,dic.Hāc so.sequunt Bar.& alij *cōiter*.Ex qua hr̄s no.ꝙ† qn̄ fi
lius in ptāte ē īstitutus;filius dr̄ hr̄s,& n̄ pr̄.facit tex.ī l.q liberis.§.
hæc verba,ff de vulg.& pu Q† q̄tū ad verba verif.ē,sed quid ad ef
17 fectū dubitari pt Bar.& alii ī d.l.cū filio,tenēt op Ego ibi exaīa-
ui:iō ad ibi dcā me remitto.†Extra gl.q̄rūt Pa.Ale. & Mod. An
dn̄iū,qđ restōne fcā trāsit in fideic.sit vtile,vel directū? Vr̄ ꝙ sit
utile,plurib. rōnib.Primò, qa duo.n̄ pn̄t eē eodē tpe dn̄i eiusdē
rei īsolidū,l.si vt certo,§.si duo vehiculū,ff.ꝯmod. Hr̄s āt est dn̄s
directus,l.his verbis,ff.de hr̄.insti. Nec p restōnē desinit eē dn̄s;
qa semel hr̄s,nunq̄ desinit esse hr̄s,l.& si fine,§.sed qđ Papi.ff.de
min.& l.ei q soluēdo,ff.de hr̄.insti. Scdò p tex.in l.j.in ver. dn̄iū,
iūcta gl.q̄ exponit,l.utile,ff.de bo.possel.ti.gene. Tertiò,qa dire
ctæ actiones remanēt penes hr̄dē;vtiles verò trāsēūt ī fideic.Ita
ergo dicēdū ī dn̄io. Quartò p tex n̄m ī uer ius fructusq; trans-
ferret,inducēdo vt hic p do.Ias.Et hāc partē tenēt Alex.& d.Ias.
Et dn̄t Senē.ꝙ est cōis. Cōtrariā sn̄iam ꝙ trāseat directū ī fideic.
tenēt Pau.de Ca.& Senen.Mouent primò,qa restituēdo ita dēt
trāsferri directū dn̄iū,sicut trādēdo,l.traditionib.C.de pac. Sed
istud parum ē;qa restituēdo uerbal'r,vr̄ data solū licētia appre-
hēdēdi possessiōa auctorita.l.fcā,inf.e Per licētiā āt de apprehē-
dendo,nō transfert dn̄iū,l.ꝑdia & ibi Bar ff.de acq.pos.Scdò Se
nē.inducūt tex.Insti.de fideic.hr̄d. §.si vero totā.vbi olim inter-
positis stipl'onibus;& secuta traditione, trāsferebat directū. Er-
go hodierno iure,quo sublatæ sunt stipl'ones, & subrogata uer
balis restō,idē dēt effectus ī suo robore ꝑmanere.Sed nec istud
me mouet, qa fauor ꝙ idē effect' remaneat retētis terminis,i.
secuta traditiōe,tn̄ oꝑat verbalis restō, q̄tū oꝑabant stipl'ones
sublatæ.Vr̄ ergo ꝙ opi.cōis sit verior.Quid dicēdū? Ego īuesti-
gandæ veritatis grā,ꝯ cōem adduco duas(meo sensu)ꝯcluden-
tes rōnes.Primò pōdero tex.Insti.de fideic. hr̄d.in §.sed qa. ibi,
nihil penitus apud hr̄dem remanet.si nihil, ergo nec directum
dn̄ium. Alioqn falsa eēt vl'is negatiua.Scdò *cōis* est conclusio,ꝙ
quantū ad intentandam rei vēdicationē,cōparantur legata par
ticularia,fideicō.vl'ib.post restōnē factā, f'm Bar.in l j. col.fi.§.de
leg.j.Sed respū particulariū uēdicatio est directa.ergo idē respū
vl'ium.Et ita tenēdo ad ꝯ.r̄n.Primò dū dr̄, ꝙ duo nō pn̄t eē dn̄i
eiusdē rei insolidū.ꝯceditur: sed negat,ꝙ hr̄s remaneat dn̄s di-
rectus,fcā restōne.Et dū instat,ꝙ hr̄s semel,est ꝑpetuo hr̄s, con
cedit:sed tn̄ non sequit,ꝙ remaneat ꝑpetuò dn̄s. Quia non est
bona ꝯña, nō desinit esse hr̄s, ergo nō desinit esse directus dn̄s,
l.si minor,ff.de acq.hr̄d.Et licèt filiusf.& seruus sint hr̄des noīe,
d.l q liberis,§.hec verba.tn̄ f'm cōem opi.de qua p Bar in d.l.cū
filio,dn̄iū directū est penes p̄rem & dn̄m. Vel al'r dici pt, ꝙ hr̄s
non desinit esse hr̄s,q̄tum ad directū ius in vniuerso, sed q̄tum
ad singulas res nō dr̄ dn̄s,neq; hr̄s sicut Imꝑator,l.j.§ si fi.de rei
vēdi. Et sic nō ob.regula §.si duob.qa eo.iure non pn̄t duo esse
dn̄i,sed diuerso pn̄t,d.§.fi.Nec huic ob. replicatio d.Ias.dum re
plicat,ꝙ hr̄s remanet dn̄s ēt rerū particulariū , quia istud est re-
petere prin.disputationis,cū istud sit,de quo q̄ritur; iō ipse dēt
al'r ꝓbare.Fortius dico,ꝙ cōtrariū ꝓbat manifestè. Nā hr̄s resti-
tuēdo real'r trāsfert dn̄iū directū rerū restitutaru, d.l.tradōnib.
Ergo nō remanet hr̄s,& dn̄s singularū rerū;sed qa utile ius tra-
ditione transferri non pt,remanet dn̄s directus in uniuerso:&
resti-

restituẽdo verbal̃r, vel cedẽdo trãsfert ius vtile in vniuerso. Ad
l.j.vers.dñium,rñdent Senẽ.ꝙ ꝓbat ꝯriũ; qa in dubio intell̃r de
directo,l.j.ff.si ager vectig.vel emphyt.pe. Vel al̃r.Intelligẽdo gl.
de dñio in vniuerso,bñ dicit;sed respũ particulariũ declinat. Vl̃
tertiò dici p̃t,ꝙ aliud in bonorũ possessione,aliud in fideic. Rõ
diuersitatis est,qa in bonorũ possessionẽ trasfert dñium sola le
gis auctoritate,in fideic.legis auctoritate & facto hr̃dis. Nimirũ
si efficacius est ius fideicõmissarij. Ad tertiũ de actionib. rñdet
Pau.ꝙ actio difficilius trãsfert,q̃ dñiũ.& facit tex.in l.fi. C.cõm.
de leg. Ad istũ tex. rñdet, ꝙ nihil facit, quia loquit de vsufructu
causali. Et dũ dr̃,ꝙ est inseparabilis à ꝓprietate, cõcedit; sed hic
transfert,quia ꝓprietas;& sic directũ dñium transfert. Et ita in-
telligendo,retorqueretur. Præterea tex.iste potius loquitur de
commoditate vtendi, q̃ de vsufructu; vnde non rectè adducit.

S V M M A R I V M.

1 *Lex vel statutum, dicens alicui actionẽ non dari,intelligitur ope exce-
ptionis;non ipso iure. Quod limita multimodè.& nu 9.10.& 11.*
*Idem si dixerit,in eum non dari. Idem si dixerit, eo nomine actio non sit
in petitione.*
*Idem si dicatur, non audiatur,quæ an intelligantur tam in actore, quàm
reo,& quomodo, nu.3.*
2 *Statutum vtens verbis respicientib. substantiã obligationis: vt si debitor
non petierit debitum intra decẽ dies,cadat à debito,intelligitur ipso iu
re;secus si vtatur verbis respicientib.actionem uel processum;puta non
audiatur post decennium; quia intelligitur si opponatur.*
4 *Lex vel statutum,vbi denegat actionẽ, aut audientiam in casu omissæ so
lennitatis;tunc processus in fauorem omittentis solennitatem est ipso
iure nullus: etiam si non opponatur.*
*Infertur ad statutum,ꝙ forenses non audiantur;nisi præstita satisdatione
de expensis.*
5 *Actio ipso iure datur ad producendã denegatã actionẽ, si concurrunt oĩa
necessaria. Exemplifica in actione à lege denegata ex contrac.tutoris.*
6 *Lex vbi denegat actionẽ uel audientiam odio personæ, eam inhabilitan-
do;processus est ipso iure nullus,quamuis non opponatur à parte.*
7 *Lex vbi denegat actionem propter turpitudinem agentis;censetur dene-
gare etiam si non opponatur.*
8 *Lex vbi vtitur verbis iudici directis;quæ abnegant ptãtem iudicij,intel-
ligitur ipso iure denegata actio;puta si dicat, iudex non possit audire.*
12 *Lex denegans actionem,vel audientiam in criminalib.intelligitur ipso iu
re denegare;ẽt si nõ opponatur;& quare? de veritate dicti,& rõnis ibi.*
13 *Exceptio,tu non es audiendus,an sit dilatoria,an peremptoria;& sic an
opponi possit post litem contest.an uerò ante opponi debeat.*
14 *Lex transferens actiones quæsitas vni ad alterum,censetur utiles,non di
rectas transferre.*
15 *Statuto mandante actionẽ vni quęsitã alteri dari, in his casib.in quib.iu
re communi illi alteri acquiritur utilis actio; vt statutum aliquid ope-
retur,censetur mandata directa.*
16 *Intellige in statuto populi,quod est iuris ciuilis pars;secus in statuto Co
mitis,Marchionis,vel Episcopi,quod est ius prętorium; quia prætor nõ
potest ius directum dare.*
17 *Lex,vel statutũ,dicẽs alteri ꝑ alterũ actionẽ immediatè acquiri,an intel
ligatur de directa;an de vtili? Concludit de vtili intelligi, contra Bart.*
18 *Metus litium est iustus metus, ex quo plura inferuntur.*

§.Sublata. Per Senatuscõ.Treb.ꝓuisum ẽst tã hr̃di, q̃ fi-
deicõmissario. In tex.ibi, cẽsuerũt. Ista litera
vr̃ imp̃ssorũ vitio deprauata,qa nihil cõgruè dat; vñ hoc verbũ
regat;nisi dixeris, cẽsuerũt,s.ipsi hr̃des. Sed verbũ esset supfluũ,
qa verbũ,recusarẽt,totã orõnẽ p̃t regere. Si dixeris cẽsuerũt,s.
Anneus Seneca,& Trebellius Max. hoc ẽt stare ñ p̃t,qa talis in-
terp̃tatio ñ hẽt p̃existẽtẽ orõnẽ. Et falsũ est, ꝙ Anneus Seneca
& Treb.istud cẽsuerint; imò fuit Senatus tpe Cõsulatus ipsorũ.
Vñ credendũ est,ꝙ in lr̃a dẽat esse verbũ,cuiusque,ꝑ tex.in l.qa
poterat,inf.eo.& tũc tex.erit planus. In tex. ibi,fideic.i.his,quib.
hr̃ditas restituẽda est ab hr̃dib al̃s ẽt ipsi hr̃des appellant fideic.
l.q̃uis,cũ gl.ff.de iud.quia fideicõmissa ab eorũ fide pendebant,
1 Inst.de fideic.hr̃.in prin. No.j.ex isto tex.iũcto prin. † ꝙ vbi lex,
vel statutũ dicit actionè ñ dari alicui,intelligit ope exceptionis;
nõ ipso iure. ad idẽ,l.j.ibi,ne cui actio petitione daret,ff.ad Ma-
ce. Idẽ si dicat in eũ nõ dari,vt hic. Idẽ si uerba sunt in rem scri
p̃ta,ut eo noĩe nõ sit actio petitione; vt de vtroq; est tex.in l.2.
iũcta l.si mulier iure,ff.ad Velle. Idẽ si dictũ sit,nõ audiat,qa in-
telligit si opponat,s̃m gl.in c.statutũ.in uer.cõmittant,de rescr.
li.6.quã adducũt,& sequunt Ale.& Mod.hic. Tu adde,ꝙ idẽ te-
2 net Io.de Imo.in c.fi.col.23.ver. Itẽ ẽt aduerte, de p̃scri. † vbi di-
cit,ꝙ si statutũ vtat verbis respicientib. subãm oblonis; videli-
cet si creditor nõ petierit debitũ intra decẽ dies, cadat à debi-
to, intelligit ipso iure. Secus si vtat verbis respiciẽtib.actionem
vel ꝓcessum;puta ꝙ ñ audiat post decenniũ; qa tũc intelligit,si
opponat;& fuit doc.Bar.in l.sequit, §.si viã,ff.de vsuc. Et sequit
Fel.q aliã adducit,in c.Rodulphus,col.16.de rescri.& Ale.ꝯs.37.
Viso,& optimè discusso,col.j.li.j.ꝑ tex.in l.2. C.vt nem.priua.ti.
cũ ibi no.ꝑ Iac.de Are. Sed aduerte ad plura. Primò,ꝙ istud no.
nõ vr̃ bñ colligi ex tex.qa s̃m Rapha.Co.hic agit de deneganda
actione iã q̃sita,q̃ difficilius tollit,q̃ acquirenda,l.p̃re furioso,ff.
de his,q sunt sui,vl̃ alie.iur.c.cũ apostolica,de reg. Pro quo facit
in ꝓposito,qđ in simili dicit Bar.in l.si ita qs,§.lege.ff.de ver.ob.
ver.q̃ro,vtrũ ꝓhibitio legalis. Senẽ.volẽtes defendere Bar.dñt,
ꝙ hic tex.ꝓbat in arg.hoc mõ. sicut hic dr̃, ꝙ actio acqsita hr̃di,
dat ei nõ ipso iure;sed ope exceptionis,ne violet regula,q̃ vult,
ꝙ actio acqsita nõ p̃t à nobis auferri sine facto nr̃o,l.ius nr̃um,
ff.de reg.iur. Et qa directa acqsita,est adeo affixa ossib.ꝙ diuelli
nõ p̃t, d.l.quis ergo casus,ff.de pecu. Hac rõne dicẽdum ẽt est,ꝙ
actio acqrenda ñ det ope exceptionis,sicut acqsita,ne violet re
gula l.licèt,§.ea oblo,ff.de ꝓcu.q̃ vult, ꝙ ex ꝯ̃ctu oriat oblo, &
ꝯñr actio. Sed certè ista distinctio fragilis est, quia ꝙ oblo nãlis
oriat ex ꝯ̃ctu,lex nõ p̃t facere; sed bñ p̃t facere, ꝙ ñ oriat actio,
q̃ est de iure ciuili,l.iuris gentiũ,§.igit nuda,ff.de pac.l.nã ꝙ nã,
ff.de cõdi.inde.l.qđ attinet,ff.de re iu. Et hac rõne lex p̃t facilius
occurrere actiõi anteq̃ nascat,q̃ eã tollet,postq̃ ẽ nata;& occur
rere ꝙ nõ nascat actio,nõ est ita ꝯ̃ ius, sicut ꝙ nata tollat. Scđò
3 aduerte,† inquantũ dictũ est idẽ esse si dictũ sit,ꝙ nõ audiat; qa
istud p̃t ĩtelligi dupl̃r. Primò ex parte actoris,& tũc stat amplia-
tio. Scđò ex parte rei, & tũc nõ vr̃ ampliatio bona. Alioqn nõ
liceret reo negare falsò petita. Reperio Bal.ꝯs.128.statuto caue
tur.li.5.distinguentẽ inter actorẽ & reũ; & dicẽtẽ ꝙ actori ĩtel-
ligit denegata audiẽtia,tã ad agẽdũ,q̃ ad ꝓbãdũ. Reo uero solũ
quantũ ad excipiẽdũ,& exceptiones ꝓbandũ; nõ quãtũ ad ne-
gandũ simpl̃r;qa negare simpl̃r,ñ est nisi rẽ dubiã facere, l.fi.C.
qb.ad lib.ꝓcla.nõ lic. Quæ res ẽt si nõ neget, iudici sp dẽt uide-
4 ri dubia,anteq̃ ꝓbet,l.q accusare,C.de eden. Tertiò aduerte,† ꝙ
istud no.non vr̃ indistinctè verũ. Declara igit,& restringe illud
multis modis. Primò,vt ꝓcedat,nisi lex deneget actionẽ,uel au
dientiã in casu omissę solẽnitatis. Nã tũc ꝓcessus ĩ fauorẽ omit-
tentis solẽnitatẽ est nullus,ẽt si ñ opponat,ꝑ regulã, in l.cũ hi.§.
si p̃tor,C.de trãsac. Ita lĩtat Pau de Ca. & sequunt Mod. Ex qua
lĩtatione aliàs dicebã, Statuto disponẽte,ꝙ forẽsis nõ audiat,ni
si p̃stita satisdõne de expẽsis: ꝓcessum in eius fauorẽ esse nullũ,
ẽt parte nõ opponẽte;sed ꝯ̃ me allegabat decisio quasi ĩ termi-
nis Pau.de Ca.in l.vniuersa,ꝑ illũ tex.cũ glo.C.de p̃ci.impe.offe.
& sequit ibi d.Ias.adducẽs plura ad ꝓpositũ;& idẽ voluit Pa. de
Ca.in l.peto,§.fi.ꝑ illũ tex.ff.de leg.2. Et Fel.q multa ad hãc rẽ cu
mulauit in c.sinãt,col.3.& seq.de rescri. Ad q̃ oĩa rñdebã nõ ꝓ-
cedere,vbi statutũ denegat audiẽtiam,vel actionẽ,sine qua ne
mo p̃t experiri,l.si pupilli,§.videamus,ff.de neg.gest. Itẽ dicebã,
ꝙ decisio Pau.& aliorũ,ñ p̃t ꝓcedere,qñ satisdatio est posita in
cõdõne;qa tũc offerẽda est;ẽt si nõ petat,l.Mutianæ,& ibi Soc
no.col.2 s̃.de ꝯd.& dem. Nisi dixeris, ꝙ ibi agit ad acquirẽdam
actionẽ,iõ cautio est offerẽda. Hic agit de impediẽdo exercitio
actionis iã natę,qđ nõ dẽt impediri, si cautio non fuerit petita
5 ab eo,q vult ipsum exercitiũ impedire. Scđò declara, † vt ꝓce-
dat,qñ ad ꝓducendũ actionem,q̃ denegat,ꝯcurrũt oĩa necessa-
ria;aliàs secus. Exemplũ,si lex dicat actionẽ ex ꝯ̃ctu tutoris non
dari ꝯ̃.pupillum;hoc casu nõ dabit ipso iure;qa actio ex ꝯ̃ctu tu
toris ꝯpetit in pupillũ;nõ ex cõsensu ipsius pupilli;sed sola legis
ꝓuisione. Ideo ꝯ̃cta legis ꝓuisione ipso iure tollit,l.ꝓut, ff.đ sol.
d.Ale.istud impugnat;quia hac rõne attẽta, deberet indistinctè
denegari actio ipso iure; quia actiones sunt de iure ciuili,l.2.§.
deinde ex his,ff.de ori.iu. Ergo eo iure ciuili dẽt intelligi ipso iu
re sublata,d.l.ꝓut.sed tu rñ. ꝙ licèt actio sit de iure ciuili; ꝯ̃ctus
tñ,& mã p̃exñs,est de iure gen. Ideo non toll̃r ipso iure;qa re-
manet ꝯsensus sine ꝯ̃ctus. Verũ sublata actione ꝯ̃ pupillũ, nul-
lus remanet ꝯsensus,nec ꝯ̃ctus cũ pupillo. Meritò actio ipso iu-
6 re sublata remanet s̃m subtiles Señ. Tertiò lĩta,† ut nõ ꝓcedat,
qñ lex denegat actionẽ,vel audiẽtiã odio ꝑsonæ eã inhabilitan
do,puta ꝙ bãnitus nõ audiat,tũc ꝓcessus est nullus; ẽt si nõ op-
ponat exceptio bãni. Ita lĩtat Io.de Imo.hic,q allegat dispu.Iac.
de Are.de qua meminit Bar.hic,& Io.And.in addi.Spec.tit.de
ꝑla.sent.§.iuxta,vers.itẽ ꝙ est nulla. Sequit d.Alex.q alias aucto-
ritates adducit. Tu adde, ꝙ idẽ tenet Bal.in d.ꝯs.128.& Lu.Ro.
ꝯs.15. Plura sunt,q̃ q̃runt.facit tex.l.quos ꝓhibet,ff.de postu. Ista
lĩtatio vera est,qñ in ꝓcessu ꝯstat actorẽ esse bannitũ. Sed qđ si
nõ ꝯstat de bãno? Soc.hic dubitat. Tu vide Fel.in c.exceptionẽ,
col.pe.de except.q tenet,sñiam pro excõicato latã,& ꝓ bãnito
valere;licèt differat executio,quousq; erit absolutus, ꝑ tex.in c.
7 pia,de excep.li.6. Quartò lĩtat d.Ias.† vt non procedat,qñ lex de-
negat actionẽ ꝑꝑ turpitudinẽ agentis; tũc denegat; ẽt si nõ op-
ponat,i.mouet,ꝑ tex.in l.mercalẽ,C.de ꝯd.ob cau. Sed tu aduer
te,qa ibi nõ denegat actio iã nata ꝑꝑ turpitudinẽ agẽtis;sed im
pedit, ne oriat ex turpi stipulatione; qa ꝯ̃ bonos mores facta,l.
8 si plagij,ff.de verb.obl.& ibi no. Quintò decl̃a,† ut ꝓcedat,si lex
loquat ꝑ verba impersonaliter ꝓlata;puta, nõ audiat, nõ detur
actio,uel ꝑ verba ad iudicẽ directa,q̃ designant facultatẽ quan-
dã abnegãdi;puta,iudex nõ audiat,nõ det actionẽ, non ꝯcedat,
nõ admittat,& silia. Secus si loquat ꝑ verba iudici directa, quæ
ptãtem abnegãt ipsi iudi.puta,iudex nõ possit audire,vel actio-
nem seu petõnem admittere,s̃m Aret.in c.in cãis,de test. Et rõ

eſt,qa talib.verbis iuriſdictio aut tolliт,aut ſuſpēdiт. Sequit Fel.
9 in c.paſtoralis,col.fin.de exce. Sextò līta, † niſi tex.dicat, nulla-
tenus deт actio,vel nullatenus audiaт,ſ͛m Io.de Ana.in c.qa fru
10 ſtra,col.3.de vſuſ.Septimò limita,†niſi dicaт,oīnò actio nō deт;
qa tūc nō daт ipſo iure,gl.in l.ſi pecuniā,ff.de ꝯd.inde in ver. oī
11 no.& in c.ex pte,j.& ibi Fel.co.j.de of.dele.Octauò† limita ī ca
ſib.in qb.nulla ꝯpetit actio;ſed ſolū iudicis offm̄:tūc ſi lex dene
gat audientiā,intelľr ēt ſi ñ opponaт; qa totū ius ꝯſiſtit in iudi-
cis audiētia,ſ͛m Bar.in l.cū lex,ff.de fideiuſ.ꝑ tex.in l.fi. C.qui, &
12 aduer.quos.Q† an verū ſit, apparebit ex ſeq. †Vltimò limita,vt
ꝓcedat in ciuilib. ſecus ī criminalib.in qb. ſi denegaт ꝑ le.actio
vľ audientia, intelligiт ipſo iure;ēt ſi nō opponaт,ſ͛m Bar.hic,ꝑ
tex.in l.j.§.qđ ait p̄tor,ff.de aleat.Tu aduerte,qa intelligēdo tex,
in d.§.qđ ait p̄tor,ꝓut intelligit Bar. ꝙ hoſpiti denegeт ipſo iu-
re actio,erit ibi tex.de directo ꝯfutās diſtin. Bart.inter ciuilia &
criminalia iudicia; qa ibi dr̄, ꝙ hoſpiti nō daт actio criminalis,
nec ciuilis.Et cū eadē ſit determinatio,dēt vtrūq; determinare
ęqualiter,l.iā hoc iure, ff.de vulg.& pup.Idē tenet Bar.in l.nā &
poſtea, ff.de iurein.ꝑ tex.in l.itē apud, §.qđ ait p̄tor, ff.de iniu.q
parū facit;imò nihil penitus ſ͛m duos intelľs.Idē voluit Bar.in l.
cū lex,ad fi.ea rōne motus;qa in criminalib.totū ꝯſiſtit in iudi-
cis offō,qđ intelľr denegatum,ſi ſit audiētia denegata,vt s̄.dixi.
Iſta rō dānaт ꝑ Imo. Alexā.& d.Iaſ.qa ita ꝯ offm̄ iudicis cōpetit
exce.ſicut ꝯ actionē.ergo ſicut ꝯ actionē ſolū paraт excep. pari-
ter & ꝯ offm̄ iudicis parari dēt. Vñ Aret.in c.j.de accuſ.aliā aſſi-
gnat rōnē,qa ī ciuilib.iudex nō p̄t ſupplere ex offō,l.4.§.hoc āt,
ff.de dā.infe.ſed in criminalib.pōt,l.ſi nō defendanт,ff.de pę.Vñ
in criminalib.ſi denegaт audiētia,cenſeт iudiciū ꝓhibitū,vt im-
partiat offm̄ ſuū ſupplēdo. Hāc ēt rōnē reꝓbāт ſubtiles Sen.qa
ēt in ciuilib.iudex p̄t ex offō ſupplere,qñ actio ipſo iure nō ꝯpe
tit,ſ͛m gl. *cōiter* approbatā in l.vbi pactū C.de tranſa. Ergo in il-
lis hæc verba, nō audiaт,debent intelligi ipſo iure; qđ eſt mul-
tū reſtringere ꝯclōnem.Tu aduerte,qa hoc exēplum Señ.nihil
ob qa ſi actio nō cōpetit ipſo iure, nō eſt opus exceptione, d.l.
ſi pup.§.videamus. Vñ nihil ad rē facit. Melius facit, qa ſunt alij
pľes caſus, in qb.iudex p̄t in ciuilib.ſupplere ex offō;maximè fa
uore dotis,piæ cauſæ, & miſerabiliū ꝑſonarū, l.ſi cū dotē, §.eo
āt tpe,ff.ſol.matr.& l.ne quicq̄,§.aduocatus, ff.de offi.Proconſ.
Et tñ in iſtis intelľr denegata audiētia,ſi opponaт. Alia ēt rōne,
nō vr̄ hæc rō Are facere ad rē nr̄am;qa aliud eſt quærere,an iu-
dex ex offō poſſit denegare audientiā; aliud an ipſo iure ſit de-
negata?Quia primo caſu teneret iudiciū,ſi nō denegareт.Scđo
eſſet ipſo iure nullum.Sed tu ꝯſiderā,ſi dici poſſit defendendo
ſnīam Bar.& cōem;ꝙ iō qa in criminalib.iudex p̄t ex offō accu
ſatorē repellere,& actionē denegare, ēt ꝙ lex non deneget,l.ſi
qs in hoc genus, C.de epi.& cle.no.Bart.in l.pe.§.ad crimē,ff.de
pub.iu.& gl.in c.j.de iud.li.6.ſi ſtatutū dicat, nō audiaт,dēt intel
ligi ipſo iure,ut aliqd opereт,l.ſi qñ,ff.de leg.j.c.ſi Papa,de priui.
li.6.Sed tñ nō ex toto vr̄ hāc ſnīam defendi poſſe; qa licèt iudex
in quibuſdā caſib.poſſit repellere accuſatorē, vel nō audire reū
ex offō,regľr tñ tenet admittere accuſationē,& defenſionē rei,
c.qualiter & qñ,de accuſ.Et ſic vides ꝙ iſta fall ētia;licèt ſit cōis;
tñ nō hēt fundamentū.Et ꝯ hāc limitationē vr̄ tex.in l.q crimē,
cū ibi no.ꝑ Bal.in 7.q.C.qui accu.nō poſ.quē ſequiт Are. conſi.
13 ſtatim alle.Sed ꝓ cōplemēto videndū eſt,† An hæc exceptio,ꝙ
nō ſit actor audiēdus,poſſit opponi poſt lit.ꝯteſt.Qđ eſt q̄rere,
An ſit dilatoria,vel peremptoria?Nā dilatoriæ opponēdæ ſunt
ante litē ꝯteſt.l.ita demū, C.de ꝓcu.c.inter monaſterium, de re
iud.Are.ꝯſ.136.Clariſſime dñe Collateralis,in 3.dub.dicit,ꝙ eſt
dilatoria; iō opponēda ante lit.cōteſt.ſed in ꝯriū facit tex.in c.
exceptionē, de excep. vbi ꝯ excōicatū p̄t opponi hæc exceptio
in quacūq; parte litis.Et hoc vr̄ firmare Io. de Ana.in d.c.qa fru
ſtra,col 3.Ego āt cām inſpicerē, ꝑꝑ quā lex denegat audientiā.
Et ſi cā ſit tp̄alis, & reſpiciat ꝓceſſum; tūc ante lit.conteſt.puto
eſſe opponendā.Si cā ſit ꝑpetua,& ꝯtinua;uel reſpiciat merita,
poterit opponi in quacunq; parte iudicij. Iſtud colľr ex doctr.
Bar.in l.elegāter,§.ſi qs poſt,ff.de ꝯd.inde.No.ſ͛m Bar.iuncto §.
14 reſtituta,Inſti.eo.†ꝙ lex transferens actiones q̄ſitas vni ad alte-
rū,cenſeт transferre vtiles,& non directas.Tu aduerte;qa iſtud
nō vr̄ bene colligi;qa licèt in §.reſtituta, dicaт ꝙ poſt Senatuſc.
p̄tor cępit dare actiones vtiles;tñ ideo eſt;qa p̄tor ēt ſi uellet,ñ
p̄t dare directas,§.quos āt,Inſti.de bon.poſſ.Pōt fortè dici, ꝙ p̄-
tor in executionem Senatuſc.dedit vtiles;qa ex Senatuſc.utiles
dari mādabanт.Alioqn ſi priuatus mādaſſet dari directas,eas p̄-
tor dediſſet non ſua;ſed Senatus auctoritate,qđ facere potuiſ-
ſet.Et rō huius no.eſt,qa directę ſemel vni q̄ſitæ,nō pn̄t ab eius
15 oſſib.ſeparari,d.l.qs ergo caſus,ff.de pec.& dictū fuit s̄.Līta,† ni-
ſi ſtatutū mādaret actionē vni cōpetentē dari alteri, in caſib.in
qb.illi alteri iure cōi acquiriт actio utilis; tūc trāsferreт directa,
ut ſtatutū aliquid opereт,l.ſi qñ,ff.de leg.j.Ita limitat Alex & in
effectu poſt plura ſequunт Senen. ꝑ id qđ dicit Bart.in l.2.ff.de
vſuc. Ego credo ꝙ iſta limitatio ſit falſa; qa ſtatutū nō vr̄ poſſe
transferre directas in ꝑſonā primi imp̄ſſas. Alioquin Senatuſc.
debuiſſet transferre directas in fideic.ſi tranferri poterant; ma-
ximè cum velit ꝙ remaneāt penes hr̄dē inefficaces. Ad dictum
Bar. in d.l.2.rñdet ſ͛m Senē.ꝙ nihil facit;quia loquiт in transla-
tione dñij,qđ ſ͛m cōes rľas eſt ſeparabile a ꝑſona,& tranſmiſſi-
bile de vno in aliū,vt pridie dicebā; ſecus in actionib.ꝑſonalib.
Ad iſtud, ꝙ ſtatutū dēt aliquid operari, p̄t dici uerū eſſe, ſi poſ-
ſit.Sed hūc effectū operari non p̄t; ergo &c. Vel aľr pōt dici ꝙ
operabiт,ſi dixerimus,ꝙ transferaт exercitiū directarū, iuxta gl.
16 in l.2.C.de act.& obl.Retenta tñ hac lītatione, † eam intelľe ꝓ-
cedere in ſtatuto ppľi,qđ eſt pars iuris ciuilis,l.oēs populi,ff.de
iuſti.& iu. Secus in ſtatuto Comitis,Marchionis, vel Epī,qđ dr̄
ius p̄toriū,ſ͛m Bar.in l.5.in fi prin ff.de uerb.obl.Nā ſtatuta ma
giſtratuū,& ſic p̄torū,nō pn̄t ius directū dare;ſicut nec p̄tor, d.
§.quos aūt.Et ita hēs expeditū no. Hēs tñ ex dictis Bar.colligere
17 aliā ꝯclōnem, † ꝙ lex,vel ſtatutū dicēs,alteri ꝑ alterum actionē
immediatè acqri, intelľr de directa, Inſtit.ꝑ quas ꝑſo.nob. acq.
ꝑ tot.ſequiт Paul.de Caſt.& Imo.alle.tex.in l.certi ꝯdō,§.ſi nū-
mos,ff.ſi cer.pet.iūcta l.abñtis,C.eo.Cōtrariā ſnīam amplectun
tur Ang.Alex.Soc.& Iaſ.ac alij *cōiter*. Primò per tex in l.pe.C.de
appel.ſcđ ò,qa eſt ſpāle in filiof.& ſeruo,vt ꝑ ipſos acquiraт dire
cta,vt not.Inſti.de inut.ſtipu.ergo in ꝯ.eſt ius cōe.Tertiò,qa rľa
eſt gñalis, ꝙ ubi lex dicit acqri actionē alteri ꝑ alterū abſq; ceſ-
ſione,ꝙ acqriт vtilis,vt in ſtipulōne no.l.3.ff.rē pup.ſal.fo.l.1.C.
de do.q ſub mo.& tradiт ꝑ gl.in auth.dōnōnē,C.de iu.do.& in
c.q̄q̄,de vſu lib.6.Et hāc ego quoq; veriorē puto.Non ob.tex.
in d.§.ſi nummos;qa ſpāle eſt in mutuo ꝑꝑ ſingularia priuil illi
18 ꝯceſſa,l.ſingularia, ff.ſi cer pet. † Tertiò no.ꝙ metus litiū eſt iu-
ſtus metus.Non.n.vituperāda eſt cogitatio eius;q lites execraт.
Nec illius factū improbat p̄tor,q mauult re carere, q̄ ꝑꝑ eā ſæ-
pius litigare,l.item ſi res,§.fi.ff.de alie.iud.mut.cau.fac. Et ideo à
ſnīa,à qua victus nō appellauit,non oriт nālis obligatio; qa po-
tuit nō appellaſſe, & execrabat litē;nō quia voluerit conſentire
ſnīæ,ſ͛m Bar.in l.ab eo C.qūo,& qñ iudi. & Pan.in c.ſi qs ꝯ cle-
ricū,col.8.de fo.comp.Hinc eſt,ꝙ hn̄s expectatiuā, nō priuatur
gr̄a,ſi intra mēſem acceptauit bñficiū vacans de facto occupa-
tū,iuxta diſpōnem cle.j.in fi.de ꝯceſ.p̄b. qa iuſtus metus litis eū
excuſat,& ꝑꝑ talem metū ſalua eſt gratia ſua quò ad alia uacan
tia vel vacatura beneficia,ſ͛m Rom.de conceſ.præb.deciſ.48.in
antiq ſequitur Fel.in c.in noſtra,col.36.verſ.17.no. de reſcrip.

S V M M A R I V M.

1 *De hærede ex teſtō ad hæredē ab inteſtato,licita eſt extenſio ex idētitate rōnis.Quod nō ſolùm procedit in limitatorijs; ſed etiam in correctorijs.*
2 *Lex comprehendit oēs caſus, qui ſub expreſſa ratione comprehendi poſſunt;quamuis ſequeretur iurium correctio.*
3 *Tacitè honoratus licèt non expreſsè,grauari poteſt.*

§.Hoc autem. Senatuſc. nō ſolū in hr̄de rogato in
teſtō,ſed ēt in codicillis locū hēt.Rō
dubitādi erat, qa Senatuſc.loquebaт de hr̄de inſtituto,l.recuſa-
re,§.meminiſſe,inf.eo.Rō decidendi fuit, qa rō æquitatis; & rō
vt ſupremæ volūtates magis ꝯfirmenт exp̄ſsè in ipſo Senatuſc.
militāт ēt in hr̄de ab inteſtato; ergo licitū fuit Iurecōſ. ex idēti-
tate rōnis extēdere diſpōnē Senatuſc.de caſu ad caſum, l.cū pr̄,
§.dulciſſimis,ff.de leg.2.l.pr̄ filiū,§.ſi fundum,ff.de leg.3.Cōcor.
tex.in l.antepe.s̄.ſi qs omiſ.cau.teſta.& in d.§.meminiſſe.No.er
1 go ex iſtis iurib.† ꝙ ex rōnis idētitate licita eſt extenſio de hr̄de
ex teſtō,ad hr̄dē ab inteſtato:& probaт ēt in l.vnica, iūcta gl.C,
de his,q ante aper.tab.Plus probat hic, ꝙ nō ſolum in limitato-
rijs;ſed ēt in correctorijs vr̄ talis extenſio à iure ꝑmiſſa. Nā pri-
męuo iure hr̄s cogi nō poterat adire §.ſed ſi recuſat,Inſtit.eo.
Q† ꝑ Senatuſcō.correctū legit in hr̄de inſtituto; & tñ extendiт
ad hr̄dē ab inteſtato. Qđ iō eſt; qa ratio fuit in ipſo Senatuſcō.
exp̄ſſa,quo caſu non dr̄ ꝓpriè extēſio;ſed ꝯprehēſio vi rōnis ex-
2 p̄ſſę,l.milites agrū,ff.de re mili.Et iō dicerē, † ꝙ lex ꝯprehendiт
oēs caſus, q ſub rōne exp̄ſſa ꝯprehendi pn̄t; ēt ſi ſequereт iuriū
correctio,ſ͛m glo.in c.1.de temp.ordi.& in c.j.verſi.eligat, & in
verſ.ꝓhibet,de elect.eo.lib.Bal.in auth. quas actiones, C.de ſac.
ſan.eccle.& in l.fi.ff.de hæredi.inſti.Pan.in c.j.col 4.de iur.cal.&
plura adducit Fel.in c.tua nos,col.j.de iurein.Cur.conſi.9.col.6.
Socy conſ.30.col.1.lib.1.Dixi plura in l.ſi conſtante, s̄.ſol.matr.
3 No etiam ex iſto tex. Quem non honoro expreſsè; ſed tacitè,
grauare poſſum, ad idem tex.in l.conficiuntur, s̄.de iure codic.
De quo dixi poſt Bar.in l.cum filio,col.1.ff.de leg.1.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegia ſtrictè interpretanda vſque adeo ſunt,vt reg.non debet,de re.iu.in 6.non procedat in eis.*
2 *In teſtamentis ex priuilegio conditis,habent etiam locum leges loquentes de teſtamentis.quod declara ut ibi.*
3 *Lex loquens de hæreditate,non ſolum procedit in hæreditate propria; ſed etiam in hæreditate impropria.*
4 *Filiusfa.teſtari non poteſt de aduentitijs bonis,ēt in quib.patri vſusfru. non acquiritur.Quod non ſolum procedit in pagano,ſed ēt in milite.*
5 *Filiusf.an poſſit teſtari ad pias cauſas de aduentitijs.communis,quod ſic*
6 *In militis teſtamento iure iſto locus non eſt detractioni quartæ Treb.*

7 Trebel-

7 *Trebellianicæ detractio, an hodie habeat locum in testamento militis. Communis opi.quod sic. contra tamen attentatur.*
8 *Filiusfa.an possit emancipari quò ad unum actum; puta quo ad actum testandi. Communis quòd non, post multa tamen tenet cõtra communem; quòd emancipari possit, mouetur pluribus, vt nu.9.*

§.In filij Sed quenã potuit esse rõ dubitandi; ſ.qa priuilegia militum recipiũt interpretationẽ à iure
cõi,l.j.§.lex Falc.s̃.ad leg.Fal.Nã si paganis, magis militib. conce
1 dẽda vr̃.† Rõ esse potuit, ne priuilegia, q̃ sunt stricti iuris, c.si Pa
pa, de priuil.multiplicent, gl.not.in l.à diuo Pio, in princ.ff.de re
iud. & in l.bñ à Zenone, C.de quadr.p̃scri. Et adeo sunt priuile
gia strictè interp̃tanda, vt in priuilegijs nõ hẽat locũ reg.nõ de-
bet, de reg.iur.vt vr̃ tex.in c.cui de non sacerdotali, de p̃b.lib.6.
Rõ verò decidẽdi fuit; qa in toto inest pars.reg in toto, de reg.
iur.fideicõmissa sunt pars testĩ, auth ex cã C.de lib. p̃ter. Ergo si
data est facultas filijsfamilias faciẽdi testm̃; vtiq; ẽt concessa vĩ li-
cẽtia faciendi fideicõ. Vnde dici põt, ꝙ hic non fit extensio vir-
2 tute reg.non dẽt. No. primò, † ꝙ leges de testĩs loquentes, hñt
locũ ẽt in testĩs cõditis ex priuilegio. Quod intellige, quatenus
cõcernunt validitatẽ testĩ, & ptãtem disponendi, vt hic, & l.j.§.
lex Falcidia, s̃.ad leg.Falci. nõ quatenus cõcernunt inualiditatẽ,
vt hic, iuncta l.q in ptãte, s̃.de testa.& l.3.C.qui testa.face.poss.
3 No.2.† ꝙ intelligẽdo text.ſm terminos §.p̃dicti, prout intelligi
p̃t, ꝙ lex loquẽs de hr̃ditate, hẽt locum nõ solũ in hr̃ditate pro-
pria; sed ẽt in hr̃ditate impropria, vt in peculio castrensi, quod
pr̃ occupat iure peculij, l.filiusfa.s̃.ad leg. Fal.& l 2 & 3.ff de cast.
pec.Quod est pp rõnem expressam in Senatuscon. Alias verba
essent p̃priè intelligenda, l.j.§.is, qui nauẽ, ff.de exercit.l.3.§.hæc
verba, ff.de nego.gest. Vlti.no.ꝙ quis p̃t ex priuilegio decedere
p parte testatus, & pro parte intestatus, ꝯ reg.l.ius nr̃m, ff.de reg.
iur.Gl.prima diuiditur in duas partes. In prima cõprobat deci-
sionẽ tex.in 2.rñdet.In ea glo.ibi, qđ nõ placet, habes ſm Bar.&
4 scrib.† ꝙ filiusfa non p̃t testari de aduentitijs, ẽt in quib.pr̃i nõ
acquirit vsusfructus, p tex.in l.pen.C.qui test.fac.poss.quem ibi
Alex.inducit quadrupl̃r. Sed aduerte; quia intelligendo q.in fi-
liofa.pagano, res non hẽret dubium, quia filiusfa.paganus, ẽt de
cõsensu patris testari nequit, vt dr̃ in l.tã is, §.fi.alleg.in gl.& in l.
qui in ptãte, s̃.de testa. & decidit istud in d.l.pen. Sed gl. loquit
in filiofa.milite, in quo vr̃ maior rõ; nã is p̃t testari de castrensi-
bus, quia de his pr̃i nihil quęrit. Ergo ẽt vr̃ posse de aduentitijs
de quib.nihil patri quærit. Sol. Nõ est cõcessum filijsfa. militib.
testari de castrensib.ea rõne, quia pr̃i nõ acquirunt; sed qa ex la-
bore militiæ acquisita, l.fi.C.de inof.testa, & ibi vr̃ mihi tex.pro
5 opi.gl.† Et istud facit, ꝙ filiusfa non possit testari de aduentitijs
ẽt ad pias cãs; qa si fauore militiæ nõ licet, non ẽt licebit fauore
piæ causæ. In contrariũ est *cõis* opin.quam post multa comple-
ctit Lud.Ro.in auc.similiter C.ad leg.Fal.& Alex. hic, qđ nõ di-
scutio; qa non est locus suus. Vide d Ias.in l.seniũ, C.qui test fac.
poss.& d.Phil. de Per.in rubr.de testa.lib 6.col.24.Glo.fi.limitat
6 tex.† vt non habeat locũ Senatusc. in testõ militis, quantum ad
detractionẽ quartæ, p tex.in §.denique, inf.ea.l.qui parum facit,
cũ loquat in fideicõ.volente detrahere Falc.in prçiudiciũ lega-
torũ, q nec ẽt detrahit Trebellianicã, l.si patroni, §.qui fideicõ-
missaria, s̃.eo.melius probat in l.in testõ, C.ad leg. Falci.& rõ est
ſm Mod quia Treb.detrahit ꝯ voluntatẽ, l. Titia, s̃.ad leg.Falc.&
ꝯ voluntatem militis, lex noluit quicquã detrahi. Ista conclusio
de plano procedit iure isto; sed dubitatur, † an hodie sit corre-
7 cta. Barto.& alij *cõiter* rñdent correctam esse per tex.in §.pen.in
Auth.de hęred.& Falci.firmat Ias.in l.in testõ, 2.C.de testa.mili.
Contrariam sñiam tenent Ang.Raph.Co.& Sen.hic; qa qđ nõ
est correctũ, cur stare p̃hibet, l.p̃cipimus.C.de appel. Ad tex.in
d.§.pen.rñdetur multipliciter. Primò, ꝙ ibi solum dr̃, ꝙ qlibet
siue miles, siue paganus; qui vult detrahere quartã, & nõ teneri
vltra vires hr̃ditarias, dẽt ꝯficere inuentariũ. Quod intelligendũ
est in casib.in quib.de iure detrahi põt, nõ aũt, ꝙ pp cõfectio-
nẽ inuentarij hr̃s cõsequat bñficiũ detrahendi quartã; ubi aliàs
nõ poterat. Et hanc sol.cõprobat Socy duabus rõnibus. Primò,
qa tex.in §.p̃ced.loquit de p̃sonis detrahentib.Falc.& ꝙ inuen
tariũ nõ cõfecerint, vt pupillus & patronus. In d.§.pen.subseq.
dr̃, ꝙ q̃libet aliæ p̃sonæ, quouis gaudeat priuilegio, q̃ non fece
rint inuentariũ, nõ possint detrahere. Et sic loquit de milite hæ-
rede, nõ de milite testãte, q sensus planior est, licèt gl.ibi nõ ad-
mittat. Scđò, qa tex.ibi remouet priuilegia p̃sonarũ, nõ priuile-
gia dispositionũ. Detractio.aũt, vel nõ detractio, respicit dispo-
sitionẽ, ſm Bar.in l.neq;.n.de test.mili. Ergo, &c. Scđò rñdet, ꝙ
si tex.ille corrigat quantũ ad detractionẽ Falc.non tñ dẽt extẽ-
di, vt corrigat ẽt quantũ ad detractionẽ Trebellianicę, auc.quas
actiones, C.de sacrosan.eccl.&c.sed ad istud potes rñdere, vt rñ-
det Bar.in l.Marcellus, inf.eo. Tertio ꝯ cõem põdero tex.in §.fi.
eo.tit.de hr̃d.& Falc.vbi Imperator testat p̃missa in d.§.pen. sta-
tuisse, vt morientib.& viuentib. p̃desset: si quarta Treb.& Fal.
detrahant ꝯ voluntatem militis, ẽt hodie; vt tenent Alex.& alij
magis cõiter in d.l.Titia. Certè si statuisset, ꝙ detraherentur, no-
cuisset eorũ voluntatibus, nõ p̃fuisset. Et si dixeris; imò p̃fuisset;
qa quartæ detractio fuit inuenta fauore ꝯseruandæ voluntatis
defunctorũ, §.sed qa, Insti.eo & l.qa poterat, inf.eo. Rñdeo ve-
rũ, q̃tum ad volũtates paganorũ; secus q̃tum ad volũtates mili-
tũ; quorũ fauore hr̃s nõ tenet vltra vires hr̃ditarias; ẽt ꝙ non fe-
cerit inuentariũ, ſm Pau.de Cast.& d.Ias.in d.l.in testõ. Et quo-
rũ fauore, si nõ adeat hr̃ditas, fideic.substitutio cõuertit in dire-
ctã, ſm Bar.in l.neq;.n.§.fi.ff.de testa.mili. Et rõ esse p̃t; qa aditio
hr̃ditatis est solennitas iuris ciuilis, ſm gl.in l.j.ff.de acq.re.do.&
Alex.ꝯs.2.lib.j.solẽnitates ãt iuris ciuilis nõ hñt locũ in testõ mi
litis, l.j.ff.de test.mili.ergo &c. Et istud fundamẽtũ ꝯ cõem (meo
sensu) ꝯcludit, si teneamus ꝙ Treb.& Fal.detrahant ꝯ volũtatẽ,
ẽt hodie. Quare tenendo, ꝙ hodie hẽat locũ detractio Falc.&
Treb.in testõ militis, oportet ꝙ teneamus opi.quam tenui s̃.in
prin.in ver.sicut, vt hodie detrahant ſm uolũtatem saltẽ tacitã.
8 Extra gl.q̃rit Bar.† an filiusfa. possit à pr̃e emãcipari quò ad vnũ
actũ, puta quò ad factionẽ testĩ. Et arguit ad partes, nihil deter-
minando. Pro parte affir.inducit iste tex.& in l.2.ff.ad Macedo.
sed inductio non vr̃ bona; quia arguit de ptãte legis ad ptãtem
hoĩs, qđ nõ vr̃ bonũ arg.maximè in hac materia fictionis. Qđ fi-
liusfa.fingat p parte pr̃fa.& p parte filius, d.l.2.ibi, vice patrisfa.
fungat. Legi.n.duntaxat data est ptãs fingẽdi; nõ homini, l.si for
te, ff.de castrẽ.pecu. Aduerte, qa ab hoc dependet veritas huius
q̃onis. Are.defendẽdo hãc partẽ rñdet, ꝙ hoc casu pr̃ fingit au-
ctor.legis p̃ut p̃t, l.si ab eo, C.de legi.hære.& in l.cõi, C.de natu.
lib.ubi pr̃ ex rescrip. Principis p̃t emancipare, quò ad quid. Ista
replicatio Are.non placet; qa in dictis iuri. emancipatio & legi-
timatio quo ad qd fit auctor.rescri.ipsius Principis, q est lex vi-
ua in terris, § pe.in Auth.de Cõsul. Nos loquimur in emãcipa-
tione facta auctori.priuati hoĩs, i.pr̃is.licèt.n.hõ nõ fingat rl̃r; fal
lit tñ in casib.à iure p̃missis & expressis; quia in illis fingit aucto.
legis, ſm Bar.in l.Si is, qui pro emp.in j.q. ff.de usuca.& sic istud
fundamentũ non vr̃ tutũ. Scđo pro hac parte facit tex.in c.j.de
fil.ex matr.ad morg.contr. Vbi filius p̃t legitimari ad unũ actũ;
ergo ẽt emancipari; qa valet arg. de legitimatione ad emãcipa-
tionẽ, & eꝯ.§ gñaliter, in Auth.qb.mo.nat.effi.sui. Et ita arguit
Bar.in l.iubemus, C.de eman.lib. Sed tenẽdo, ꝙ hõ nõ possit fin
gere absq; legis auctori.patet rñ qa in d.§.j.& iurib. simi.ltĩma-
tio fit auctoritate legis, talẽ ltĩmationẽ approbantis. Et sic ipsa
lex dr̃ facere, l.2.§ sed ea nr̃a, C.de ve.iu.enu. In casu nr̃o eman-
cip nõ hẽt leg.ap̃pbantẽ, ergo &c. Fortè tu dices, fit auctori-
tate iudicis, §.p̃terea, Instit.q.mo.ius pat.pot.sol.q iudex rep̃ntat
p̃sonã Princ.sicut Comes Palat.sed replicabo, ꝙ ad hoc vt Co-
mes Palatinus possit ltĩmare ad vnũ actũ, requirit sp̃ãlis & exp̃ssa
ꝯcessio; qa talis nõ est ltĩmatio: sed dispẽsatio, ſm Pau. de Cast.
& Mod in l.sed si hac, §.pr̃onum, ff.de in ius voc. Ita ergo dicen
dũ, ꝙ pr̃ nõ possit emãcipare iudicis auctoritate, cũ talis ptãs ñ
reperiat data iudici, &c. Pręterea magna vr̃ dr̃ia inter ltĩmatio-
nẽ, & emãcipationẽ, q̃tũ ad terminos q̃onis nr̃æ; qa ltĩmatio at-
tribuit Imperatori, & eius Comiti Palatino, & est actus ipsius.
Emãcipatio attribuit pr̃i; & est actus ipsius pr̃is, & nõ iudicis; q
pr̃ ñ p̃t fingere, sicut Imp̃ator, & ei⁹ auctoritate Comes. Et ita ĩ
sĩli rñdet Dec.ꝯs.160.col.3. Hãc ptẽ tñ affirmatiuã, ꝙ pr̃ fingere
possit, tenuerũt Odl.Io.An.Cęp.Are.relati p d.Ias.hic. Quos idẽ,
Ias.seq̃t ĩ l.cũ qd, in 2.lec.col j.ff si cer.pe. Cõtrariã sñiam, ꝙ pr̃ ñ
possit, firmãt Imo. Alex. Ias Mod.hic, dicẽtes hãc eẽ *cõem*, quã ẽt
tenet Bal in l.seniũ, C.q test.fa.pos.moti, qa vna & ea.p̃sona nõ
p̃t esse in statu duplici ꝯrio. Nõ.n.p̃t esse p pte libera, & p parte
serua, l.si pariter, ff.de lib.cau. Et ñ p̃t eẽ filius p pte ltĩmus, & p
pte nõ, ſm gl.in c.cũ inhibitio, de cland.despõ. Nec eadẽ res dẽt
cẽseri diuersi iuris, l.eũ, q ędes, ff.de vsuc. Ad istud rñdet Aret.ꝙ
verè nõ p̃t eẽ eadẽ p̃sona ĩ duplici statu ꝯrio; sed bñ p̃t eẽ ĩ vno
verè, & in altero fictè, ut hic, & ĩ d.c.j.de fil.ex matr. ad morg.ꝯc.
Defendendo cõem, rñdet primò, ꝙ pr̃ emancipãdo; qđ agit, ve-
rè agit, & nõ fictè. Et ideo si nõ valet verè, ut agit, non ẽt dẽt va-
lere fictè, l.j.§.si qs ita, ff.de ver.obli.l.multũ interest, C.si qs alte.
vel sibi. Itẽ dico, ꝙ hõ nõ p̃t fingere verè; ergo p̃priè nihil agit, si
fictè agit. Scđò p cõi facit fundm̃ Bart.de l quęsitũ, aliàs si tibi,
ff.de adop.iuncta reg.l.miles ita, ff.de test.mili. Ad istud rñdetur
aduersatiuè, ꝙ non est bonũ arg. de adoptione ad emãcipatio-
nẽ; qa in adoptione militãt duę fictiones, q̃ rl̃r sunt p̃hibitæ, l.j.
C.de dot.p̃mis. In emancipatione nõ militat, nisi vna. Quid te-
9 nendũ? † Ego amplector partẽ affirmatiuã ꝯ cõem. Moueor,
qa si tertius p̃t eximere filiũ à patria ptãte, quò ad qd, d.auth.ex-
cipit, C.de bon.q̃ lib. à fortiori dẽt posse ipse pr̃; qa facilius ius
nr̃um à nobis abdicat facto nr̃o, q̃ facto alterius, l si unus, §.an-
te oĩa, ff.de pac. Ad istud tñ p̃t rñderi negãdo assumptũ; qa licèt
tertius possit facere, ꝙ usufructus nõ acquirat pr̃i, nõ p̃pea fa-
cit, ꝙ filius sit sui iuris. Hinc est, ꝙ non p̃t testari in talibus, ut di
ctũ est s̃. Scđò p̃t quis excõicari quò ad qd; & quò ad qd nõ erit
excõicatus, c.veniens, §.fi.de test.sic dicimus in pat.potest.sed fa-
cilis est rñsio; quia excõicatio fuit imposita auctoritate iudicis;
meritò illius auctor. potest in parte tolli. sed patria potestas in-

re ciuili, imò nāli, l. veluti, ff. de iust. & iu. Itē emācipatio, quò ad
qd perpetua est; Relaxatio censurarum ad tps, d. c. veniens, §. fi.
Tertiò adducitur tex in l. fi. §. sin aūt recusante, C. de bo. quæ lib.
sed ibi lex pmittit. Et ita tenēdo, nō obstat, ꝙ hō non possit fin-
gere; nec possit qs esse in duplici statu ꝯrio; quia emancipatus
quò ad qd nō dr̄ ptim in ptāte, ptim sui iuris; sed dr̄ sp in patria
ptāte; licèt talis ptās nō ꝑducat effectus iuris quò ad ea, q̄ fuerāt
filio relaxata p emancipationē, vt dr̄ in d. §. sin autē recusante. &
ex istis puto hūc articulum ad vnguē examinatū, discussumq;.

S V M M A R I V M.

1 *Appel. hæred. ꝙ veniat bon. pos. an sit ex proprietate vocabuli; an ex interpretatione, latissimè disputatur, limit. vt nu. 3.*

§. Bonorum.

1 Licèt Senatusc loquat in hr̄de, hēt tn̄ locū in bonorū possessore Sed † an ex
ꝓprietate verbi, vel ex interptatione extēsiua, Iurecōs. ita fue-
rit interptatus, forsan dubitabis Bar. vr̄ velle, ꝙ ex ꝓprietate ser-
monis, & ex interptatione declaratiua ꝓcedat hic sensus, p tex.
in l. in ꝯdōnib. §. si patron⁹, s̄. de ꝯd. & dem. Sed iste tex. nō vr̄ ꝓ-
bare; qa ꝯdō, de qua ibi, si patron⁹ hr̄s nō erit, nō poterat alr̄ ve-
rificari; nisi in bonorū possessore, cū alius foret hr̄s institut⁹. Et
tūc fateor, ꝙ appellōne hr̄dis ꝯtinet bonorū possessor, nō ex vi
verbi, sed ex necessitate; qa alr̄ verificari nō pt̄ loquentis dispō,
arg. l. fundus, q locatus, s̄. de fun. instr. Pro opi. tn̄ Bar. facit tex. in
l. q hr̄di. in pri. & §. j. s̄. de ꝯd. & dem. iūcta l. is, q. §. fi. de lega. pst. Et
istā sniam vr̄ amplecti d. Alex. in l. q liberis, §. i. s̄. de vulga. & pup.
Contrariū, ꝙ bonorū possessor nō sit ꝓpriè hr̄s; & ꝯhr ista fue-
rit interptatio extēsiua, ꝓbat in l. 2. in versic. vice hr̄dum. inf. de
bonor. posses. & in l. hr̄ditatis appellōne, ff. de verb. sign. in ver.
ꝯtinet. Qđ im ꝓprietatē designat, s̄m Bar. in l. liberorū, ff. de ver.
sig. Ias. post Aret. in l. Gallus, §. institués, s̄ de libe. & posth. Fely. in
c. puenit, de testi. cōg. & in rubr. de fid. instr. quicqd dixerit Bart.
in l. cui eorū, §. affinitatis, ff. de postul. Cōtra quē allego tex. in c.
j. §. vna verò, ver. veraciter continet, de sum. trin. & fi. cath. Et ꝙ
bonorū possessor nō sit ꝓpriè hr̄s, facit, qa si idē esset, cur diuer
so noīe nuncuparet, l. si idē, C. de codic. Et si idē sit hæres, quod
bonorū possessor, cur Iurecōs. debuit dubitare de casu huius §.
Et ꝙ bonorū possessor nō sit ꝓpriè hr̄s, assignant duæ rōnes, in
§. quos aūt, Insti. de bon. posses. Prima, quia nomē hr̄dis, est no-
mē directū, l. his verbis, s̄ de hr̄di. instit. Bonorū possessor aūt nō
est hr̄s directus, qa non est hr̄s ipso facto statim, ꝙ vult esse hr̄s,
sicut hr̄s de iure ciuili l. gerit, §. pro hr̄de, ff. de acq hære. ergo &c.
Et si dixeris, q̄ est rō, quare bonorū possessor hr̄s de iure p̄to-
rio, nō est ipso iure hr̄s, sicut hr̄s de iure ciuili: R̄ndeo, qa anteq̄
bonorū possessor possit adire hr̄ditatē, requirit decretū iudi-
cis, l. j. § decretalis, ff. de success. edic. Ergo nō pt̄ dici hr̄s directò,
cū ita demum sit hr̄s, si fuerit sibi decreta possessio, & ista rō vr̄
fundamentalis. Sed aduerte, quia hodie sublata est bonorū pos
sessio decretalis; ergo hodie deberet dici hr̄s ꝓpriè, l. pen. C qui
admit. Defendendo hāc sniām pt̄ r̄nderi, ꝙ decretalis bonorū
possessio, non fuit ex toto sublata; qa anteq̄ aliquis sit hr̄s de iu
re p̄torio, requirit agnitio iudicialiter facta. Ego tn̄ sp dubita-
ui, an hæc snīa ꝓcedat iure nouissimo: qa & si requirit agnitio
in iudicio facienda; tn̄ secuta aī declaratione in iudicio, ipso fa-
cto est hr̄s, & sua manu pt̄ hr̄ditaria bona capere; vnde non vr̄
differētia inter ipsum & hr̄dem, qa ēt hr̄s de iure ciuili non est
hr̄s; nisi p̄cedat aditio. & hęc sola differētia, ꝙ requirit ꝙ bono-
rū possessor adeat in iudicio euocatus à iure ciuili, possit extra
iudiciū adire, non vr̄ inducere vllā differentiā in noīe. Scđa rō,
quia p̄tor nō pt̄ dare iure directo, sed quare p̄tor nō possit, Bal.
2 & Pa. de Cast. r̄ndent, † ꝙ p̄tor nō habuit ptātem legis ꝯdendæ
p prius; sed per posterius. i. habuit solam ptātem ius dicendi, s̄m
ius scriptū, & si quid emergebat p̄ter ius, s̄m æquitatem decer-
nere debebat: sed sua decreta & edicta nō habebant vim legis;
nisi reciperent à ppl̄o. & hac rōne dr̄ p̄torem nō hr̄e ptātē, nisi
p posterius. sed cū hodie edicta p̄torū sint approbata à iure ci-
uili, & in corpore iuris inserta; & cū hodie sit sublata forma iu
ris prętorij in adeūdo p̄ ius ciuile, quare bonorū possessor non
3 erit ꝓpriè hr̄s? Retēta tn̄ *cōi*, ꝙ non sit ꝓpriè hr̄s, limita † qn̄ nul-
lus alius erat successurus re, vel spe de iure ciuili; hoc casu dr̄ ꝓ-
priè hr̄s, s̄m Bar. in l. j. ff. de bon. pos. tit. generali, sequitur d. Ias. in
l. j. p illum tex. C. vnde lib. Sed non video, qūo hæc limitatio pos
sit stare; cum non habeat p̄tor ptātem faciendi aliquem dire-
ctò hæredem; nisi per posterius. Et si dixeris nullo alio volente
succedere, prætorem illi dare hæreditatem sua iurisdōne, & or-
dinario iure; cū tunc nihil statuat ꝯ ius ciuile. R̄ndet, ꝙ attenta
hac rōne, succedens de iure p̄torio, qui poterat ēt succedere de
iure ciuili, diceret propriè hr̄s, quod vr̄ falsum, & ꝯ gl. cōiter re-
ceptam in l. impuberem, C. de iur. delib. q̄ vult, ꝯsiderandū esse,
quo iure adeat hr̄ditas; nō quo iure vocet hr̄s. Quicquid sit, cū
vocati à iure p̄torio hodie recipiant à iure ciuili; & cum bono
rum possessor effectu non distet ab hr̄de; dicerem, ꝙ in libel-
lis & statutis, hæredis appellatione cōtineat bonorū possessor,
vt dicit Bart. hic, qcqd alij distinguant inter statuta correctoria,
vel limitatoria, vt latè p Alex. & Mod. hic, & in l. 1. in princ. s̄. de
vulg. & pup. & p Curt. cons. 29. in j. dub. In tex. ibi, uel alij succes-
sores; Quærit, de quib. aliis successorib. loquat Iureconsul. de suc-
cessorib. ex testō, uel ab intestato? De iure ciuili locutus est s̄. de
p̄torijs hic, de fideic. in §. seq. de p̄re & dn̄o, in §. sed si filio, inf.
ead. l. forsan loquit de hr̄dib. necessarijs; sed de his traditur in l.
recusāre, §. j. inf. eo. & satis connumerant inter hæredes ex testō,
vel ab intestato. Forsan loquitur de successorib. successorum, vt
etiam ij cogi possint hæreditatem restituere, vel valeant detra-
here quartam ex persona authorum suorū, vt in l. q̄uis, inf. eo.

S V M M A R I V M.

1 *Lex loquens de hærede, habet locum in fideicommissario.*
2 *Fideicommissarius fictè, & impropriè hæres dicitur; ideo in materia stricta non veniet hæredis appell. & num. 3.*
4 *Fideicommissarius non veniet appella. hæredis in pęnalibus, odiosis; nec in correctorijs statuti. & nu. 5.*
6 *Actiones utiles ita cedi possunt per habentem solas vtiles, sicut per habentem directas; in hoc tamen distant, quia penes hunc remanent directæ; penes alium nil remanet.*
7 *Actiones de fideic. in fideic. ipso iure trāseunt absq; interpellatione, quando secundus fideic. declarauit velle acceptare fideic. secus ab hęrede in fideic. qa requiritur interpellatio extraiudicialis, uel dolosa absentia.*

§. De illo.

1 Senatusc loquens de hr̄de, habet locum in fi-
deicōmissario. No. j. † Lex loquens de hr̄de, ha
bet locū in fideic. concor. tex. in l. itē veniūt, § licèt aūt, ff. de pet.
hær. qđ & voluit gl. & Bar. in vlt. q. in l. in rōne, §. qđ vulgo, s̄. ad
leg. Falc. & in l. cū filio, in ver. retentarū, s̄. de leg j. & Bal. in l. di-
ctantib. C. de test. mili. Adde op. tex. in l. sicut, §. j ff. qb. mo. pi. uel
2 hypo. sol. † Intellige p extensionē propriç significationis ad im-
propriā & largā; seu ueri hr̄dis, ad hr̄dem fictū, l. si filius, §. j. ff. ꝙ
cū eo. ibi, effectu n. quodāmō hr̄s est. Ergo fictè. Nā dictio, quo-
dāmō, improprietatē & fictionē importat, l. in suis, s̄. de libe. &
posth. ad idē tex. in l. pōstulāte, §. pen. inf. eo. ibi, hr̄dis loco habe-
ri. Ergo nō est ꝓpriè, & verè hr̄s. Quia aliud est esse, aliud habe-
ri, l. mercis, ff. de ver. sig. ad idē tex. in l. si hr̄s ab eo, in fi. prin. inf.
e. ibi, hr̄dis vice fungi. ad idē tex. in §. restituta, Insti. eo. ibi, quasi
hr̄di instituto. & in §. inordinatū est, vers. ad similitudinē hr̄dis,
in Auc. de hęre & Fal. Ergo im ꝓpriè, l. 2. cū gl. ff. de inof. test. Er-
go nō hr̄s, qa nullū sile est idē, l. qđ Nerua, ff. deposi. ad idē text.
in l. stiplo ista, habere licere, in prin. iuncta gl. in ver. cæterorū, &
ibi Are. & d. Ias. ff. de verb. obl. Ex quibus infert, † ꝙ in mā strictè
3 interptanda applōne hr̄dis, non uenit fideic. ꝓut decidit d. Ant.
de But. ꝯs. 76. Viso puncto. Vbi decidit, ꝙ adiudicatio facta hr̄di
p arbitrū, nō censet facta fideic. Quia snīa arbitri, strictè dēt in-
terp̄tari, l. nō distinguemus §. fin ff. de arbi. Socy. ꝯsi. 116. In cā si-
liorū, col. 3. lib. 3. Idē ꝓbat Cur. ꝯsi 29. In regno Hispanorū. Vbi
dicit, ꝙ iussus reddere rōnem hr̄di, non tenebit reddere fideic.
Quod ergo non puto verum, p istū tex. & p tex. in d. l. sicut, § j.
4 † Infert ēt, ꝙ in pęnalib. & odiosis, in qb. stricta fit interp̄tatio,
fideic nō uenit hr̄dis verbo, ut est tex. in l. si ante, cum l. seq. ff. ad
Silla. Sed cogita super illo tex. qa vr̄ ꝓbare oppositū. Itē infert,
5 † ꝙ in statutis, in qbus verba sunt ꝓpriè intelligēda, l. quicquid
astringendæ, ff. de ver. oblig. c. in nr̄a, de iniu. l. j §. quod aūt, ff. de
fon. verbū hr̄s, nō cōprehendit fideic. Qđ in correctorijs verissi-
mū vr̄; qa in correctorijs non est licita extēsio, auth. quas actio-
nes, C. de sac. san. eccl. Et ideo Dec. ꝯs. 53. col. fi. dicit, ꝙ stāte statu
to, ꝙ hęres transmittat hr̄ditatem nō aditā, fideic. nō transmit-
tet fideic. tum quia fideic. non est ꝓpriè hęres; tū quia hęredita-
tis appellōne non continet fideic. l. si Titius in fi. ff. de leg 3. Bar.
in l. libero. § filiū, ff. de an leg. Raph. Cō. cons. 141. visis, &c. Scđò
6 nota, † ꝙ vtiles actiones ita cedi pn̄t ab eo, qui hēt solas vtiles,
sicut ab eo, qui hēt directas. Interest tn̄ inter vnū & alterū, quia
apud habentem directas remanent directæ, licèt trāseant vtiles;
sed apud habentē solas vtiles, nihil remanet, s̄m gl. & Bar. in l. ex
asse, inf. eo. Sed vellē, ꝙ tu cogitares qūo sit possibile, ꝙ habens
directas, possit cedere vtiles, quas nō hēt. Nemo. n. pōt dare, qđ
nō hēt, l. traditio, ff. de acq. rer. do. Sed apud habentem directas
nō pn̄t esse utiles; quia directa, & vtilis pro eadē re, non pn̄t vni
soli competere; l. si hæres institutus, in princ. vbi Bar. inf. eo. Pro
solu. uide Pa. de Cast. in l. pen. §. fi. C. eo. vel dicas, ꝙ actu & exer-
citio nō pōt cōpetere vtilis habenti directam; licèt habitu hēat
utranque. Gl. in versi. quærit, diuidit in duas partes. In prima q̄-
rit, in 2. opponit, & soluit. Secunda ibi, sed vr̄. In eadem glo. ibi,
l. pen. Ad istud ꝯ. dant plures sol. vna fuit, ꝙ hæc lex corrigatur
p illam. Et hāc sequitur Bar. in d. l. pen. Sed ista non placet; quia
legum correctio est euitanda, l. vnica, C. de inof. do. c. cum expe
diat, de elect. lib. 6. Alia ergo fuit solut. ꝙ ista loquatur in fideic.
sub condōne, uel in diē; illa in puro. Ista est diuinatiua; licèt ue-
ra in se, s̄m Bar. Tertia itaq; dat, ꝙ hic loquat ante morā fideic.
grauati, ibi post moram. Et ista *cōiter* recepta est, quicquid di-
cat glo. nostra. Tu aduerte, ꝙ glo. vr̄ habuisse bonum sensum.
Quia Docto. communiter volunt, quòd ad hoc vt à fideicom-
missario in fideicommissarium transeant ipso iure vtiles actio-
nes,

nes,requirit̄ mora in grauato. Et gl.vult totũ oppositũ. Alioqn
nõ esset dr̄ia inter hr̄dem,& fideicõmissariũ grauatũ;quã tñ ex
ꝓsse facit tex.in d.l.pe.Ang.& Pau.defen.com.dicũt dr̄iam esse:
Quia in hr̄de grauato requirit̄ mora ꝑ interpellationem iudi-
cialẽ; & in fideicõmissario sufficit mora ꝑ interpellationem, ẽt
extraiudicialem. Sed ista dr̄ia nõ est vera,qa in hr̄de sufficit do
losa absentia absq; vlla interpellatione,vt dr̄ in d.l.pe. Alij dicũt
dr̄iam,qa in hr̄de non sufficit simplex mora, nisi sit dolosa, vel
iudicialis, in fideicõmissario qualiscunq; mora ꝑ interpellatio-
7 nẽ cãta operat̄,ꝙ actiones ab eo trãseãt ipso iure in aliũ.† Ego
aũt credo ipso iure trãsire actiones à fideicommissario in fidei
cõmissarium absq; aliqua interpellatione, qñ horum secundus
declarauit animum suum, ꝙ vult acceptare fideicõmissum, ar.
§.seq.in versi.si velit alius. Et sic absq; mora primi trãseunt actio-
nes in s̃m.& facit tex.in l.cogi.§.idẽ Metianus,in versi.si alius ve
lit,inf.e.Ex quo infert,ꝙ dies in isto casu expressa,vel tacita,non
interpellat ꝓ scd̃o fideicõmissario:qa ꝑ solũ lapsum diei nõ est
acquisitum ius scd̃o, nisi vellet. Qd̃ no.ad limitationẽ l.magnã.
C.de ↄhen.& com.stipula.Et in hoc ↄsistit dr̄ia inter hr̄dem, &
fideicõmissariũ. Quia ab hr̄de non transeunt ipso iure in fidei-
commissarium vtiles actiones, nisi ꝓcedente dolosa absentia,
vel mora ↄcta ꝑ interpellationẽ iudicialem. A fideicommissa-
rio in fideicõmissarium trãseunt,cũ primũ fideicõmissum fuit
acceptatum.Et istud est, qd̃ vult d.l.pe. quam modò intelligis.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicõmissarius particularis,p̃t hæredẽ cogere insolidũ adire hæreditatẽ.*
2 *Actiones insolidum transeunt in fideicommissarium partis puræ,quando hæres coactus fuit ab eo adire. Amplia dupliciter,vt ibi.*
3 *Ius accrescendi non habet locum inter fideicommissarios disiũctos. fallit in casu huius tex. scilicet, quando hæres grauatus est vni purè, alteri sub conditione restituere;& cogitur adire à fideicom.purè.*
4 *Iuri accrescendi,an sit locus inter fideicom.coniunctos,quòd sic.*
5 *Vniuersam hæreditatem restituere dicitur,qui Treb.quartã nõ detrahit. Istud facit,an grauatus restituere totam hæreditatem, vel vniuersam,cẽseatur prohibitus detrahere Trebellianicam.*
6 *Actiones ipso iure transeunt in fideicommissarium partis conditionalis, eueniente conditione.limita & declara duobus modis.*
Actiones ipso iure transeunt in fideic. in casibus hic remissiuè traditis.
7 *Dominium rerum legatarum,licèt acquiratur ignoranti legatario,non tamen dominium rerum fideicommisso vniuersali subiectarum fideicommissario ignoranti acquiritur.*
8 *Hæres adire compulsus per alterum ex fideicommissarijs particularibus habet optionem retinendi,vel restituendi partem.*
9 *Hæres adire coactus per vnum ex fideicommissarijs, non detrahit Treb. contra cogentem, nec contra alios.limitatur,vt ibi.*
10 *Fideicommissarius particularis, cui est facta restitutio totius,an possit detrahere quartam aduersus alium fideicommissarium.*

§.Sed & quoties,

Diuiditur in duas partes, prout
duæ sunt decisiones. Scd̃a ibi,
cũ aũt. Hoc breuiter dicit. In fideicõmissarium purè facta resti-
tutione, transeunt actiones insolidũ; q̃ eueniente postea ↄdõ-
ne, ꝓ rata transeunt ipso iure in alium fideicommissarium. No.
1 primò † ꝙ hr̄s p̃t cogi adire hr̄ditatem insolidum ꝑ fideicõmis-
sarium particularẽ. ↄcor.tex.in l.ex asse.§.si.inf.eo.Rõ est;qa adi
2 tio non p̃t fieri ꝑ parte,l.1.ff.de acq.hær.Scd̃ò nota,† ꝙ in fidei-
commissarium partis puræ,transeunt actiones insolidũ, qñ hr̄s
ab eo fuit adire coactus. Et rõ est;qa non p̃t hr̄s cogi adire, nisi
ab oĩ periculo ꝓseruet indẽnis,l.qa poterat,inf.eo. Amplia,vt ꝓ
cedat,ẽt si altera pars sit alteri purè relicta,l.cogi.§.idẽ Neratius.
inf.e. Amplia ẽt si particularis fideic.qui hr̄des cogit adire,non
3 confideic.alterius partis,d.l.cogi.§.si quis. Tertiò nota † casum,
in quo inter fideic.disiunctos locus est iuri accrescendi,ↄ tex.in
l.vni.§.sin aũt sub ↄdõne.C.de cad.toll.Rõ specialitatis est,ne hr̄s
inuitus cogat̄ subire damnum,& periculũ suspectæ hr̄ditatis, d.
l.cogi.§.si quis. Ex quo infertur,ꝙ hr̄de volente retinere partẽ
alterius fideic.non cogentis,ꝙ non habet locũ ius accrescendi,
4 qd̃ inter disiunctos planum est.†Sed an idem inter ↄiunctos di
cendum sit,dubium est.Reperio Prac.Papien.in for.libel. quo
agit̄ ex substi.in gl.fi.ↄcludentem idem esse,qd̃ inter disiunctos
ꝑ istum tex.Contrarium reperio ↄsuluisse Bar.ↄsi.54.Pycellus.ꝑ
tex.in l.filiusfa §.diuus Seuerus, s̃.de leg.1. sed iste tex. non mul-
tum stringit,qa loquit̄ in iure non decrescen.proueniente ex ↄ
iunctione mixta. Mouetur ẽt ꝑ tex. in l.vnica.§ pen. C.de cad.
tol.Iste ẽt tex.posset disputando euitari,dicendo ꝙ ea,q̃ s̃.dicta
sunt, non loquunt̄ in fideic.vniuersalibus. Vera tñ mihi vr̄ snĩa
Bar.quia non video dr̄iam inter legatarios ↄiunctos, & fideic.
vniuersales. Et qa §.sin aũt sub ↄdõne,loquit̄ gñalr̄ in oĩbus leg.
& fideic.Ad tex.nr̄m in l.ex asse.§.si.rñdeo,ꝙ nihil facit. Quia li-
cèt tex.ꝓsupponat,ꝙ hr̄s spontè adiens, possit retinere partẽ al-
terius pendente ↄdõne, non tñ ꝓsupponit ꝙ deficiente ↄdõne
non teneatur restituere ↄiuncto; & similiter rñdet ad l.cogi.§.
si quis,& §.idem Neratius, quia licèt ꝓsupponat̄,ꝙ hr̄s possit re
tinere partẽ alterius,non tñ ꝓsupponit̄,ꝙ si alter nolit suã partẽ
ꝙ hr̄s non teneat̄ restituere alteri ↄiuncto, q partẽ suã accepta-
uit. Vel alr̄ nõ apparet in istis iurib. ꝙ fideic.essent verbis ↄiun-
cti,vel rẽ & verbis.ergo &c.Quartò no.ibi,vniuersam hr̄ditatẽ,
5 † ꝙ is dr̄ restituere vniuersam hr̄ditatẽ,q quartã Treb. non de-
trahit.Vnde facit ad quotidianam q. An iussus restituere totã,
vel vniuersam hr̄ditatem,censeat̄ prohibitus detrahere quartã.
Iste tex.ꝓbat ꝙ sic.Idẽ probat̄ in l qui totam.inf.eo.& ita tenet
gl.in l.decẽ.ff.de fideic.li.Et hanc dicit esse *communem* Doct.sen-
tentiam d.Ale ↄsi.5.in fi li.3.& in l nemo p̃t.s̃.de le.1.sed Mod.
videlicet Io.de Monteferrato,ibi,di.ↄriam esse magis com.ego
defendi d.Alex.in l.centurio.s̃.de vulg. & pup. nõ repeto. Vide
6 Soc ↄsi 33.col.6.& seq.li.1.Quintò no.†casum,in quo ipso iure
transeunt actiones in fideic.Alij casus ponunt̄ in tex.& glo.in l.
pe.C.e. Duos addit hic d.Ale.Rõ aũt huius casus,de quo in tex.
nr̄o,fuit, qa restitutio totius, facta vni fideic.particulari,censet̄
facta & recepta noĩe oĩum;& iõ eueniente casu restitutionis fa
ciẽdæ alijs,actiones ipso iure in eos transeunt, s̃m Bar.in d.l.pe.
Istud, ꝙ trãseant actiones ipso iure in fideic. duplr̄ restringẽdũ
venit, primò vt ꝓcedat facta declaratione ꝑ fideic.ꝙ velit hr̄e fi
deic.Ita vult tex.not. in versi.si velit alius, & in d.§.Neratius. An
aũt requirat̄,ꝙ acceptatio prius intimet̄ grauato anteq̃ trãseãt.
Iste tex.& tex.in d.l pe.tacitè ꝓsupponunt trãsire ipso iure añ in
timationẽ,cũ solũ requirat̄ volũtas acceptantis. Ego aũt crede-
rem,quantum ad impediẽdũ grauatũ exercere actiones,q̃ erãt
penes eũ,ꝙ añ intimationẽ nõ transeant ipso iure,ꝑ tex.in l.co-
gi.§.idẽ Neratius.in ver.petent.inf.e. Quantũ verò ad agendũ ↄ
debitores hr̄ditarios,ꝙ trãseãt ipso iure;ẽt añ intimationem,vt
hic,& in d.§.idẽ Neratius. Scd̃ò intellige q̃tũ ad actiones & iu-
ra:secus aũt q̃tum ad possessionẽ rerũ corporaliũ, s̃m gl.hic.&
in d.§.idẽ Neratius & facit tex in l.cũ hr̄des.ff.de acqui.pos. Vlti
7 mò no.†ꝙ licèt dñium rerũ legatarũ acquirat̄ legatario ignorã
ti,l.cum pr̄.§.surdo.s̃.de leg. Non tñ dñium rerũ subiectarũ fi
deic.vlr̄ acquirit fideic ignoranti,vt hic,& iuribus ꝓalle.Ex hoc
ampliat vnũ,qd̃ voluit Bar. in l.1.s̃.de le.1.vbi vult, ꝙ dñium nõ
transeat recta via in fideic vniuersalem, vt ꝓcedat ẽt in casibus,
in qbus nulla requirit restõ vt hic, & in d.§.idem Neratius.& in
d.l.ex asse.§.fi.Gl.diuidit̄ in tres partes.In 1.remouet vnũ ↄrium.
In scd̃a q̃rit, & rñdet In 3.no.Scd̃a ibi, Sed an ↄdõnalis. Tertia
ibi,Itẽ no.Pro expeditione primæ partis op.de §.ꝓced. vbi à pri
mo fideic. nõ transeunt actiones in s̃m ipso iure, sed demũ fa-
cta restõne.Sol.s̃m gl.& Bar.ibi,primus fideic. fuit rogatus resti
tuere scd̃o,iõ non transeunt actiones añ restõnẽ;hic fuit graua
tus hr̄s restituere fideic.Et si dixeris tunc obstare tex.s̃.in prin.le
gis Rñdet,ꝙ hr̄s restituendo totũ vni fideic.censet̄ restõnem il
li facere noĩe oĩum,vt dixi in pen.no.In eadẽ gl.ibi,l.ille à quo.
gl.vult,ꝙ si sit vnus solus fideic.ↄdõnalis, ꝙ possit cogere hr̄dẽ,
vt adeat;sed nõ vt restituat.Bar. declarãdo op.vr̄ velle,ꝙ ẽt pos-
sit cogere, vt restituat. & idẽ vult Bar.in d.l.ille à quo,& gl.sibi
ↄria in l.sed si alio.§.fi.& ibi Bar. inf.e.& istud verius ꝑ tex.in l.si
cui purè.in prin.inf.e. & qa fauor est hr̄dis, ꝙ restituat hr̄ditatẽ
suspectã & sequuntur *cõiter* Doct.Gl.fi. diuiditur in quinq; par
tes,s̃m Iac.in 1. quærit,an hr̄s possit detrahere quartam ↄ fideic.
particularem,q coegit eum adire.In scd̃a,an ↄ alium non cogẽ
tem.& distĩguit multũ perfectè,s̃m Bar.Tu verò dicas,ꝙ distin
ctio gl.non tendit principaliter ad finem detractionis quartæ;
sed ad finẽ, an hr̄s possit retinere penes se partem fideicom.nõ
cogentis.In tertia ponit vnũ dictũ clarũ & decisum ꝑ tex.in l.1.
& 2.s̃.de acq.hær.In quarta rñdet tacitæ q̃st.In vltima alle.con-
cordan.Scd̃a ibi,& dic.Tertia ibi,item vt pro parte.Quarta ibi,
itẽ aliud. Quinta ibi, & facit. Pro resolutione breuiori haben-
da eorum,quæ traduntur in gl.facias duas ↄclões;quarum pri
8 ma talis est. † Hr̄s ↄpulsus adire ꝑ alterũ ex fideicõmissarijs par-
ticularibus,hẽt optionẽ retinẽdi,vel restituẽdi partẽ.ita ↄcludit
gl.per tex.in l.ita tñ.§.qui suspectã,inf.eo.Considera,qa iste tex.
vr̄ potius ꝓbare opp.dũ vult,ꝙ ↄpulsus adire, nullũ ↄmodũ ↄse
quat̄. Si nullũ, ergo nec istud ius electionis. Item aduerte,qa ↄ
hãc ↄclõnem fortiter ob.tex in l.cogi.§.idẽ Neratius.inf.eo vbi
dr̄ multũ interesse, an fideicõmissarius totum sibi restitui desi-
derauerit; ergo vr̄ dari electio cogenti,& non coacto. Alioqn
frustra diceret̄ multum interesse,an totum sibi restitui velit,sed
debuisset distingui,an hr̄s desideraret totum restituere.Et istud
ẽt innuunt verba illius tex.in ver.planè, si proponas fideicõmis-
sariũ nõ ita coegisse,vt tota hęreditas sibi restituat̄.Hæc.n.verba
innuunt particularẽ fideicommissarium posse cogere hr̄dem,
vt totã hr̄ditatem restituat. Qd̃ vr̄ necessarium,cũ nõ possit hr̄s
dicere hr̄ditatẽ suspectam pro parte.Quid tenendum?Ego arbi
tror in electione fideicõmissarij particularis esse petere, ꝙ hr̄s
cogat̄ restituere totũ,vel partẽ suam.Et in electione hr̄dis esse,
vtrũ velit retinere partẽ alterius,vel restituere totũ. Nec est in-
uicẽ pugnare,ꝙ petitio sit in electione actoris,q̃ reo non opta
ta,effectũ sortiat in totũ;optata verò nõ sortiatur,nisi in parte.
9 Scd̃a conclõ.†Hr̄s coactus adire ꝑ vnum ex fideicommissarijs,
non detrahit Treb.ↄ cogentem; nec ↄ alios, d.§.q suspecta. Fal-

lit

lit eo casu tm̃,quo cogẽs, & coactus essent ꝯcordes,ꝙ apud hr̃dem maneret portio alterius fideicommissarij; tunc ꝯ eum, q non coegit,hr̃s poterit detrahere Treb.d.l.cogi.§.idẽ Neratius. Et rõ esse ꝑt,qa interim hr̃s pro ea parte remanet in damno,ergo ẽt remanebit in lucro.Sed tũc retenta opi.ꝙ sit in electione hæredis retinere partem non cogentis;erit idem hoc casu dicẽdũ,qa interim hr̃s remanebit in damno. An aũt particularis fideicõmissarius, cui est facta restõ totius, possit aduersus alium fideicõmissariũ detrahere quartã? Cõcludas ꝙ non,qa nec hr̃s, q coactus restituit,posset detrahere,d.§.idem Neratius.& d.l.ex asse.§.fi. Et facit rõ assignata per Iurec.in l.mulier §.fi.inf.e.Qua rõne dicendum vr̃, ꝙ fideicommissarius minus detrahere possit quartam,qa nunquam rogatur vt hr̃s. Quod voluit glo.in §. præced.per tex.in l.si patroni.§.qui fideicommissum.inf.e.

SUMMARIUM.

1 *Lex debet cum effectu intelligi, ideo lex loquens de hærede, intelligitur de patre,& domino.*

2 *Tutor,& curator soli restituere possunt hæreditatem sine interuentu pupilli,vel adulti,de veritate tamen ibi.*

§.Si filio. Diuiditur in 4.partes. In 1.ponit decisio. In 2. illius ãpliatio.In 3.alia ãpliatio.In 4.alia. Scđa ibi,quod est ẽt. Tertia ibi,idem & si ipsi filio. Quarta ibi, sed & si tutor. Siue roget hæres, siue hæredis pr̃,siue dñs,vel administrator,locus est Senatuscon. 1 No.primò.† ꝙ lex loquens de hærede,intelligit de patre & dño,& sic de hærede cũ effectu. Verba.n.debent intelligi cũ effectu,l.1.§.hęc aũt verba.ff.qđ quisq; iur. No.scđò,ꝙ iura directa acquiruntur patri, & dño ex persona serui & pr̃is. Nam si apud filium remansissent directæ,per restitutionẽ pr̃is,non trasferrent directæ in filium, l.si hæres institutus,in prin.inf.eo. Tertiò no.ꝙ licèt Senatuscon. non habeat locum,qñ pr̃ restituit filio, vt pr̃ q̃tum ad detractionẽ quartæ, l.cũ filio.s.de leg.1.tñ hẽt locum,q̃tum ad translationẽ actionũ & sic est hic tex.pro prima sol.gl.s.ea. l.in prin.in ver.sed si ipsi filio. 2 Vlt.no.†ꝙ tutor,& curator soli, pñt restituere hr̃ditatem sine interuentu pupilli, seu adolescentis. Sed ꝯ.de l.restituta. §.fi. inf.e. Pau.& Alc.rñdent,ꝙ ibi pupillus & adolescens fuit grauatus restituere,hic fuit tutor, & curator. Senen.aũt & Ias.dicunt istud no.non probari in hoc tex. quia hic non quæritur de mõ restituendi;sed de translatione actionum. Ego miror de Pau.& Alex.quia tutor & curator soli,non pñt mandare actiones alteri,cum nõ sint penes eos. Ergo opus est,ꝙ pupillus & adolescẽs tutore & curatore auctorantibus,restituant, vt dicitur in d.§.fi. & tex.iste ꝓbat oppositũ; qa hic fuit grauatus filius & seruus.

SUMMARIUM.

1 *Tutor sibi auctorari non potest in fideic.restitutione sibi facienda.hoc no. habet plura contr.quibus plures dantur solu.nu. 7.8.& 10.*

2 *Donare causa mor.an possit filius patri? Cõis est posse,ratio ibi traditur.*

3 *Consensus patris,qui debet in donatione causa mortis interuenire,an requiratur ad integrandam persona filij.*

4 *Statuto disponente,mulierem aut minorem sine propinquorum consensu contrahere,vel testari non posse,an propinqui consentire poterunt mulieri,vel minori cum eis contrahenti,vel eos instituenti.*

5 *Stante statuto,quòd nulla locatio rei ecclesiæ facta sine consensu Episcopi valeat,an poterit Episcopo fieri locatio.*

6 *Consensus propinquorum,qui ex statuto in contractibus mulierũ,& minorum debent interuenire;an requiratur ad integrandã eorum personam.*

7 *Declaratur l.non existimo.ff.de admi.tut.*

8 *Item l.quoties.§.non tantum.eo.ti.*

9 *Tutor non potest sibi soluere de pecunia destinata ad emptionem prædiorum,quæ inter immobilia computatur.*

10 *Varijs modis effugitur contra.de l.fistulas.§.1.ff.de contrahen.emp.*

11 *Pupillus tutori restituere hr̃ditatẽ grauatus,ꝑt eã auctore ipso tutore adire.*

12 *Adultus potest suo curatori absq; alicuius auctoritate hære. restituere.*

13 *Solẽnitas nõ necessaria adhibita,nõ vitiat actũ,si minus ritẽ adhibita sit.*

14 *Adultus curatorem habens æquiparatur pupillo,& loquens de vno,habet locum in alio.limita multimodè nu.15.vsq; ad 24.inclusiuè.*

15 *Adultus curatorem habens,& pupillus,æquiparantur, quãdo agitur de obligandis adultis;secus si de eis liberandis,de veritate ibi.*

16 *Adultus habens curatorem,an soluere possit creditori sine curatoris consensu?ꝙ sic,modò non sit pecunia ad emptionem prædiorum destinata.*

17 *Pecunia,an censeatur de rebus,quæ seruando seruari non possunt.*

18 *Illæ res dicuntur seruando seruari non posse,quæ triennio non durant.*

19 *Adultus & pupillus in actibus morientium non æquiparantur, adultus enim testari potest,pupillus non potest,amplia tripliciter.*

20 *Adultus curatorem habens,potest contractus,qui sapiunt vltimam voluntatem,facere sine curatoris auct.ideo se,& sua monasterio dicare.*

21 *Adultus curatorem habens,cur testari possit.*

28 *Contractus adulti sine curatoris auctoritate,an sit iure validus: quòd sic iuramento adulti interueniente,quia iuramento ligatur anima, quæ extra curatoris auctoritatem est.*

29 *Adultus curatorem habens,adire non potest hæreditatem,sine curatoris auctoritate;secus si curatore careat;quia solus adire potest.*

30 *Pupillus tutore carens, etiam cum curatoris auctoritate,adire nõ potest.*

31 *Adultus,an restituatur aduersus testamentum suum? ꝙ non,& quare.*

32 *Adulto inducto dolo ad testandum,an venientibus ab intestato succurratur aliqua via;ꝙ sic,actione de dolo,vel in factum ad interesse.*

33 *Furiosus in quibus pupillo æquiparetur;in quibus non.*

34 *Minor an possit edere actiones? quòd non, sine curatore & iudicis decreto,fallit vt ibi.*

§.Fuit quæsitum. Solus pupillus non ꝑt ipsi tutori,& eo auctore,hr̃ditatem restituere;licèt adolescẽs possit restituere curatori. Ex parte tutoris rõ dubitandi fuit,qa ꝑt sibi solui,l.quoties.§.sicut aũt.ff.de admin.tut. Rõ decidendi fuit, qa ad propriã vtilitatẽ non ꝑt sibiipsi auctorare,l.1.ff.de aut.tu. Ad ꝯriũ rñdet̃ if.Ex parte curatoris rõ dubitandi fuit; qa nõ videbat̃,ꝙ minor possit ꝯhere cum suo curatore,absq; ꝓuisione alterius curatoris;qa nec cũ alio sine ꝯsensu ipsius curatoris,l.curatorẽ habens. C.de in integ. rest. min.Rõ decidendi fuit;qa hic agit de liberatione,non de oblõne; quo casu non est necessaria curatoris auctoritas, vt inf. latè 1 dicet.No.primò,† ꝙ tutor non ꝑt auctoritatẽ ꝓstare in restitutione fideicommissi sibi facieñda.concor.tex.in l.1.de aut.tut.& in cle.si vna,de reb.eccl.non alie. Vbi tradit rña,ꝙ nemo ꝑt sibiipsi auctorare ad suũ ꝯmodum. Propter quã rñam dubitãt hic Doctores de plurib. Primo Ang.Raph.Imo.Ale.& alij hæsitãt. 2 †An filiusfa.possit donare cã mortis patri suo? Vr̃ ꝙ non,qa sine eius ꝯsensu filiusfa.non ꝑt donare,l.tam is.§.1.ff.de don.cau. mor. Ergo non poterit ꝯsensum interponere ad sui ꝯmodum, sicut nec auctorare,& ꝑ pdicta ita ꝯcludit gl.in d.l.1.& sequitur Bar.ibi,& alij plures, quos refert hic d. Ale. Contrarium tenent Doct.cõiter hic,& ꝯ.ꝯsuluerunt Lud.Ro.& Ale vt refert Ias.hic & hanc sñiam,q̃ cõis est,amplector ego ẽt ꝑ id, qđ decidũt Bal. Lud.& Mod.in l.pactum.C.de coll.vbi dicunt, ꝙ statutum ꝙ mulier non possit ꝯhere sine consensu duorum propinquorũ non hẽt locũ,qñ contrahit cum patre. sequitur d.Alexã.consi. 29.præclarè,lib.3.Barb.in c.cãm mr̃imonij,de offi.deleg.Fel. in c.cum nuncius,col.fi.de test.Si ergo pr̃ supplet consensum aliorum,qñ secũ ꝯhitur,à fortiori debet posse accõmodare consensum ex ꝑsona propria.& rõ est,qa rõ quare pr̃ debeat consentire,non fuit defectus intell̃s filij. Alioquin nec emancipatus posset sine ꝯsensu pr̃is,sed fuit ne ꝑiudicet̃ patri, q̃ rõ ꝑiudicij cessat,qñ donatur sibi Et ex hoc colligit̃ rñsio ad istum tex. qa auctoritas requiritur ad integrandam personã pupilli, non ita requiritur ꝯsensus pr̃is.†Etꝙ consensus pr̃is non requiratur 3 ad integrandam personã filij,patet qa consensus põt interuenire ex post.qđ fieri ñ posset si ꝑsona ẽet integra, vt docet Bart. in l.fi.§.necessitate.C.de bo.q̃ lib.& alij cõiter sequunt̃ reprobata gl.ibi.Et hanc opi.sequit̃ Barb.ꝯsi.1.col.41.& 47.lib.1.Et ego quoq; idẽ rñdi,Rñsorum li.3.c.10.Pro concordia potes distinguerè,vt clarè per Dec.consi.24.in cã,quæ iamdiu agitata, vol. 4 1.Scđò dubitat, An propinqui possint ad suũ cõmodũ ꝯsentire mulieri ꝯhenti cũ eis,vel eos instituenti hr̃des? Si statutũ disponat,ꝙ mulier vel minor non possit ꝯhere,uel testari sine ꝯsensu duorũ ꝓpinquorũ,præmissa cõis decisio facit,ꝙ possint. Et ita Ang.testatur se ꝯsuluisse,& reperio ꝯsil.suũ nu.144. Tria vr̃r.Sed istud ꝯsi.non bene seruit in proposito, qa loquitur stãte statuto,ꝙ mulier nõ possit testari sine ꝑsentia mariti, q̃ præsentia non participat de actu,l.dicere,§.coram.ff. de arb.sicut ꝯsensus,c.1.de reb.eccl.non alie.l.2.§.fi.s.sol.ma.Ita ẽt tenet Sal.in l.1.C.vñ vir,& vx vbi loquit̃ in statuto,ꝙ mulier non possit testari sine ꝯsensu mariti.Et vult,ꝙ vxor possit instituere maritũ ꝑsentẽ,& ꝯsentientẽ. Est verũ,ꝙ Bald.ibi tutius fore arbitrat̃, ꝙ vir renunciet iuri ꝯsentiẽdi,qđ põt s̃m eũ;qa tale ius est introductũ in eius fauorem,arg.no in l.2.C.de testi.& nihilominus consentiet ad cautelam.l.si pr̃,in fi.ff.de ma.uind.Et sic de facto seruabit̃ tenor statuti,s̃m eum.Idẽ ẽt voluit Io.And.in reg.qui 5 tacet,de re iu.concludit,†ꝙ valet locatio facta Epo de reb.ec. dato ꝙ statutũ velit nullam locationẽ ualere, factã sine consẽsu Epi,qa ꝯducendo, satis dr̃ ꝯsentire,l.cũ pr̃,§.libertus,s.de le.2. Sed ista decisio non vr̃ tuta;qa ꝯducẽdo non ꝯsentit,vt Eps,sed ut priuatus.Idem ẽt firmat Pan.in c.cum in veteri,de elec. allegans decisi.Ioã.And.præal.Inferẽs, ꝙ si mulier, vel minor ꝯhit cum vno propinquo,ꝙ tũc sufficit ꝯsensus alterius, qa ꝯhẽs ꝯhẽdo consentit.& suus ꝯsensus dẽt computari ꝑ ꝯsensu vnius; & sic satisfactũ putat statuto reqr̃edi cõsẽsum duorũ ꝓpinquorum;qđ ẽt non vr̃ bñ dcm̃,qa ꝯhẽs non consentit,vt ꝓpinquus sed ut ꝯhẽs,& tanq̃ quilibet priuatus. Contra.sñiam tenet Im. Raph.Ale.Ias.& Sen.& ꝯrium tenet Pano. sibi ꝯrius in c. sicuti nr̃is.de iu.iu.& Ang.ẽt sibi aduersus in §.economus,in auct.de alie.& emph.Bar.in d.l.1.ff.de aut.tu.Lud.Roma.in d.l.1.C.unde vir,& vx.Et hãc sequunt̃ doc.magis cõiter vt patet ex auctoritatib.hic congestis ꝑ do. Ale.& Ias. Rõ præcipua,& fundamẽ 6 talis horum est,qa†consensus propinquorum,stãte ꝑdicto statuto,requirit̃ ad integrandam ꝑsonam minoris,& mulieris,& sic ꝑ modũ auctoritatis,s̃m Inno.in c.j.de reb.ec. non ali.Et iõ non pñt propinqui ꝓstare cõsensum ad corũ utilitatẽ,sicut nec aucto-

auctoritatẽ,d.l.1.de aut.tut.ꝙ aũt ꝯsensus in tali statuto requira tur ꝑ modum auctoritatis ad integrandã ꝑsonam mulieris, & minoris,voluit Inno.in d.c.1.de reb.eccl.non alie. Cõprobat d. Alex.qa talis ꝯsensus exigit in ipso actu,adeo ꝙ non sufficit ratihabitio,ꝭm Bal.in l.1.in vlt.char. C.q admit.cũ alijs auctoritatib.copiosè adductis ꝑ eum. Et idem voluit d.Iaſ. in l.vniuersa. C.de preci.Imp.off.& Fel.in c.si col.1.de offi dele.Soc.ꝯſi.15.co. 12.& seq.lib.1.& ꝯſi.23.Circa ꝑdicta,col.2.cum 3.seq.lib.4. Aduerte, qa super isto fundõ ꝯsistit veritas. Nã si requirat ꝯsensus ꝑp fragilitatem intellẽ; tunc dr̃ requisitus ad integrandã personam;& tunc ꝓcedit ista scđa opi.q̃ vr̃ magis cõis. Si requirat fauore familiæ,seu ꝓpinquorum,ꝓcedit ꝯria sñia,vt declarat Socy.in d.ꝯſi.24. Aduerte tñ,qa ista scđa opi.vr̃ alr̃ posse restringi, vt non ꝓcedat,vbi statutũ exigit ꝯsensum alterius rõne iurisdictionis;qa vr̃ ꝙ possit ꝯhere,vt priuatus,& ꝯsentire,vt publica ꝑsona,ar.l.si Cõsul.ff.de adop.Et ita ꝑt saluari opi.Io. And.in reg. qui tacet.Itẽ ꝯsidera,an possit declarari,& restringi,vt non ꝓcedat in ꝯtu mr̃imonij;& in ꝯntiam in ꝯtu dotis;qa valebit,si ꝯheret cum eo, cuius ꝯsensus esset necessarius ex forma statuti. Ita Soc.ꝯſi.80.ꝑsens ꝯsultatio,in pe.col. lib.4.quia si aliter diceret,statutũ esset impeditiuum mr̃imonij; & sic ipso iure nullũ, c.si de secun.nup.c statutum, de hær.lib.6. Alr̃ ẽt vr̃ limitare ibi Soc.vt non ꝓcedat,qñ ꝯtus fieret palam,& bo.fide.De quo di
7 cẽt inf.Cõtra istud no.multa sunt,q̃ obstare vñr.† In primis ob. tex.in l non existimo. ff.de admi.tu.vbi tutor ꝑt auctorare sibiipsi in ꝯtu mutui celebrato cum ipso pupil Sol.Ille tex.loquit in ꝯtu,in quo tutor solus obligat. Rña aũt huius tex.& d.l.1 loqtur in ꝯtu,vbi pupillus obligat. Ista sol.nõ est recipienda;qa in tex.nr̃o pupillus exoneratus non obligat.Scđa fuit sol.d Ale.ꝙ ille tex.loquit in actu nudi facti, s.ꝯ decretum, l.ꝯsilio. ff.de cur. fur.Rña loquit in actu hñte mensuram iuris.Ista quoq; falsa, qa si ꝯsideremus ꝯtus, prout sunt in fieri, pari mõ restitutio erit facti.Si verò ꝯsideremus ꝯtus prout sunt in esse producti, tunc sunt iuris,ꝭm gl.in l. .in prin.ff.de ver.obl.Ista ẽt restõ fideicommissaria in esse ꝓducta,est iuris. Et ꝯ hanc sol.est tex.in d l.1.vbi in stipłone tutor non ꝑt interponere auctoritatem ad sui ꝯmodum;& tñ stipło est facti,d.l.si Consul. in fi. Tertia fuit sol.eiusdem d.Alex.ꝙ ibi palam,& bona fide. hæc rña l.1 & tex.nr̃i ꝓcedit qñ clã,vel mala fide.Ista ẽt non placet,qa est diuinatiua,& restrictiua nimiũ. Et ꝯ hanc sol.ob.tex. in l.pupillus. §.itẽ si tutor. ff.de aut.tut.vbi apparet, ꝙ non sufficit bona fides; nisi ẽt interueniat tut.auctoritas. Quarta fuit sol. Imo. & Lud.Ro.ꝙ in ꝯtibus,in qbus solus tutor obligatur,possit palam & bona fide sibi auctoritatẽ ꝑstare,vt in ꝯrio,& l. quoties. §.non tm̃.eo.ti.In ꝯtibus vero vltro citroq; obligatorijs,non possit;nisi interueniret auctoritas ꝯtutoris, d.l.pupillus. §.item si tutor. Ista sol ꝯfundit ẽt ꝑ istum tex. vbi ꝑ restõnem fideic. solus tutor obligat & pupillus exonerat; tñ non ꝑt sibi auctorare.Itẽ in ꝯrium est tex.in l.cũ ipse.C.de ꝯh.emp.vbi tutor non ꝓhibetur emere à pupillo palam,& bona fide. Est verũ, ꝙ ad istã l.rñdet ꝙ debet intelligi cũ auctoritate ꝯtutoris,ꝓut tenet Bal.ibi.Sequit Soc.& Iaſ.hic. Et credo verissimũ,si ꝯtutorẽ hẽat;aĩs non diceret palàm emere,sed clã ab alio ꝯtutore.Et ꝯprobat:qa ibi æquiparat q̃tum ad ꝯtũ emptionis mariti, tutorẽ & eius vxorẽ, q̃ ꝯstat non posse emere rẽ pupilli,sine aut.tut.l.obligari. ff.de aut.tut. Ego puto posse alr̃ rñderi,ꝙ ibi loquit in ꝯtu mutui,in quo nõ ꝑt pupillus lædi.Nã ibi tutor accepit mutuo pecuniã,qua potuisset latẽter vti,& sub vsuris,quas alij ꝑsoluunt & palã,& bona fide,& sic nulla ex ꝑte ꝑt ꝯsiderari læsio.At hic,vbi de restõne fideicõmissi agit,ꝑt pupillus lædi tã in restõne,q̃ in detractione quarte.Ni mirũ si in actu tã ꝑiudiciali nõ ꝑt tutor auctorare sibiipsi, & ad
8 sui ꝯmodũ.Vel alr̃ ꝑt rñderi,vt dicã in seq.ꝯ.Scđò op.†de l.quoties.§.nõ tm̃.ff.de adm.tu.vbi dr̃, ꝙ tutor ꝑt solus sibi soluere,ergo ẽt dr̃et posse restituere sibi fideicõmissũ.Br̃ vltra rñsiones d.Iaſ.q̃ parũ sapiunt,rñdeo,ꝙ tutor ꝑt sibi soluere,qa in solõne venit pecunia,q̃ inter mobilia ꝯputat,quorũ alienatio est tutori ꝑmissa. Sed nõ ꝑt sibi restituere hr̃ditatẽ, in qua sunt iura immobilia,q̃ à tutore alienari ꝓhibentͬ,l lex q̃ tutores. C.de adm.
9 tu.Ex quo infero,†ꝙ tutor nõ ꝑt sibi soluere de pecunia ad emptionẽ ꝑdiorũ deputata, qa talis pecunia inter immobilia ꝯputat,vt est tex.sing. in l.3.§.vsuras.ff.de ꝯ.& vti.ac.tut.quẽ sing.appellat Lud.Ro.sing.104. tu habes. Vel alr̃ rñdet,ꝙ tutor ꝑt sibi soluere, interueniẽte tñ iudicis auctoritate, ꝭm gl. in l.si tutor. ad fi.ff.de fideic.& in l.si furiosi.C.de nup.vbi Bal.dicit,ꝙ in casibus,in qb.qs ꝑt in ꝓpria cã auctorare, dẽt interuenire auctoritas iudicis. Et ex his fortè ꝑt dari intellẽ ad d.l.cũ ipse. C.de ꝯh. em.vt dicamus,ꝙ tutor si ꝯtutorẽ hẽat,nõ possit à pupillo emere sine ꝯtutoris auctoritate,vt dr̃ in d.l.pupillus. §.itẽ si tutor. Si verò nõ hẽat,possit emere mobilia,aut alia,quorũ alienatio est ei ꝑmissa,iuxta tex.in d.l.lex q̃ tutores. Dummõ bo.fide & palã emat. Palã,i.corã iudice auctorãte,ꝭm Bal.ꝯſi 202.l.3.vobis spe
10 ctabilib.Tertiò opp.Bar.†de l.fistulas.§.1.ff.de ꝯh.emp.vbi tutor sibiipsi tradit possessionẽ rei ipsius pupilli, quam à pre emerat.

Bar.sol.ꝙ ibi agit de restõne facti, quã ꝑt tutor facere, d.l.tutor in fi.ff.de fideic.Hic agit de restõne iuris,quã facere sibi non ꝑt. Hãc sol. licèt cõiter receptã,impugnãt Sene:qa in d.l.fistulas. §.1. agit de translatione dñij, qđ mediãte traditione sibi acquirit.l. traditionibus.C.de pac. Ergo non ꝑt dici,ꝙ restõ, de qua ibi,sit nudi facti;cũ hẽat in se ministeriũ iuris; saltẽ in ꝯnam, sicut hẽt restõ fideic. Et ꝙ ex restõne, de qua in d.§.1. trasferat dñium in tutorẽ,tenet Bal.in d.l.cũ ipse. C.de ꝯh.emp. Et ꝯ hãc sol.ob.ẽt ea,q̃ dixi s.in reprobõne sol Alex.ad ꝯtr.l.non existimo.Et vlterius ꝯsidero,ꝙ ẽt vbi non ageret de trãslatione dñij,sed de acqsitione possessionis; qa tñ possessio acqsita est ius, vt probat ex dr̃ia possessionis,de qua ꝑ Bar.in l.1.in prin.ff.de acq.poss.nõ ꝑt dici ꝙ ibi agat de restõne solius facti.Scđa fuit sol. Bar.in l.2. in fi.prin.ff.de stip.ser.vbi rñdet,ꝙ ibi agit de traditione possessionis faciẽda in executione., & necessitate ꝑcedẽtis ꝯtus initi cũ defuncto;hic verò secus. Et si dicat, ẽt hic agit de restõne ex necessitate ꝑcedentis fideicõmissi Rñdet,ꝙ necessitas tradẽdi virtute ꝯtus,est ꝑcisa in hñte facultatẽ rei tradẽdæ. l.ex empto. ff. de ac.emp. Non sic in restõne fideicõmissi; qa ꝑt pupillus non adire; & si cogat, liber erit ab oneribus hr̃ditarijs,l.qa poterat. inf.e.Ita rñdet d.Iaſ. q subdit istud nõ transire absq; difficultate. Et meritò istud dicit,qa sua sol.retorquet.Nã si ex necessitate ꝑcedentis ꝯtus tutor ꝑt sibi restituere, multo magis dr̃et posse ex necessitate ꝑcedentis fideicõmissi,qa si sponte adijt, tunc restituit sibi ex ꝑcedenti volũtate defuncti,& ex oblõne,& quasi ꝯtu hr̃dis;qa adeundo,quasi cũ eo ꝯxit,§.si hr̃s.Inst.de obl.q̃ ex qua.ꝯ.Si vero hr̃s adijt coactus;tunc restitutio magis vr̃ necessaria,qa hr̃s & adire,& restituere cogit,& sic duplici iure arctatur. Ex ꝯtu verò non tenet nisi tradere. Vñ ꝯsidera,ꝙ ibi tutor nõ restituit sibi possessionẽ, sed vacantem apprehendit, non tanq̃ tutor, sed tanq̃ emptor habens ius ingrediendi possessionẽ vacantẽ ꝓpria auctoritate. Qđ patet,qa Iurecons.ꝯsulit, ꝙ tutor faciat pupillum,& familiã exire de possessione,ita ꝙ sit vacans, & postea ipse,vti vacantẽ apprehendat.Vel alr̃,cogita si dici ꝑt, ꝙ ibi agit de traditione ex necessitate ꝑcedentis ꝯtus,quam solus tutor ꝑt alijs facere,& ꝯnr̃ sibi.Hic verò agit de restõne fideicommissi, quã ipse tutor sine pupillo non ꝑt alijs facere, l.restituta.§.fi.inf.e.ergo nec sibi.Sed tñ non vr̃ satisfacere,qa hac sol. attẽta,posset tutor infantis sibi restituere fideicommissum, qa tunc solus ꝑt,d §.fin.qđ verum non puto.Cogitabis itaq;. Scđò
11 no.ꝭm Raph.Sen.& Mod.†ꝙ pupillus grauatus restituere hr̃ditatem suo tutori,ꝑt adire ipso tutore fideicommissario auctore.Nam cum hic dubitet,vtrum possit restituere tutori, eo auctore,ꝑsupponit ꝙ adita fuerit,eo auctore.& rõ est ꝭm eos; qa licèt tutor sit fideicommissarius, tñ qñ adit hr̃ditas, agit principalr̃ de vtilitate pupilli,licèt in ꝯntiam ẽt intersit tutoris fideicõmissarij.Ergo ꝑt auctoritatẽ ꝑstare,l.1 §.qđ dicimus. ff.de au.tu. Credo, ꝙ istud no. non possit ꝯcludenter, & necessariò colligi ex tex nr̃o.Tũ qa potuit adiuisse auctore alio tutore,vel ꝯtutore,tum qa potuit adiuisse coactus,& tunc auc.tu.fideic.non potuit pupillus coactus adire,qa sic principalr̃ ꝑstitisset auctoritatem ad ꝯmodũ ipsius tutoris, videlicet vt adiret,& restitueret. Imò non ꝑt pupillus cogi à tutore vt adeat,nisi prouiso sibi de
12 curatore, l.1. C.de in lit.dan.tut. Tertiò no. † ꝙ adultus habens curatorem, ꝑt restituere hr̃ditatem fideicommissario curatori suo, absque alicuius auctoritate. Ampliatur, vt possit cuilibet alij per rationem hic assignatam,quæ debet esse generalis. l.regula. §.cum quis. ff.de iur. & fac.ign. Et ita ampliant Pau.& alij
13 post eum. Vltimò no. † ꝙ solennitas non necessaria adhibita, non vitiat actũ,qa abundans cautela nõ nocet,l testm̃ non iõ.C. de testa. Imò solennitas nõ necessaria adhibita minus lũmẽ nõ vitiat actum,l.1.cum ꝯcor C.de rei vx.act.Glo.in ver.necessaria, diuidit in tres partes In 1.declarat In 2.ibi, sed nõne,op.& sol. tripliciter,ꝭm Bar ꝭm verò alios dupl̃r.In 3.ibi, sed nunq̃d adultus,q̃rit,& rñdet In ea gl.ibi,sed nonne sĩles sunt. Pro clariori
14 intelligentia,facias rñam cum fallentijs.†Adultus habens curatorẽ æquiparatur pupillo,l.si curatorem habes.C.de in integrũ rest.mino. & ibi Bar.inducit. ex hac rña infertur, ꝙ lex loquens de pupillo,hẽt ẽt locũ in adulto, & eꝯ. Qđ verum dicit d.Iaſ. in l.de pupillo.in prin.col.3.ff.de no.ope.nunc.ẽt si lex taxatiuè loqueret,quia taxatiua nunq̃ excludit casus sĩles,ꝭm gl. vulgatã in l.ob æs.C.de ꝑd. minor. Ista rña recipit plures declarationes &
15 restrictiones.†Primò,vt ꝓcedat qñ agit de eis obligandis; secus vbi agitur de eis liberandis,vt hic ꝑm glo.q̃ hanc fall videtur voluisse cõprobare ꝑ quinq; sĩia. Sed aduerte,ꝙ primũ de l.sicut, C.de ꝑscr.30.vel 40.an.Et ꝭm de l.1.C.de fal.mo.faciunt à remotis;qa ex his dignoscit dr̃ia inter pupillũ,& adultum in gñe,non aũt in specie inter adultũ hñtẽ curatorem & pupillũ,ꝭm Bar.& bñ.Itẽ ex alio nõ faciũt ad rẽ, qa rña nostra loquit quo ad validitatẽ eorũ,ꝙ gerunt ꝑ pupillũ & adultũ hñtẽ curatorẽ.Ista verò sĩia loquunt q̃tũ ad dispositã ꝑ legẽ. Præterea d.l.1. loqt de obligandis bonis pupilli,& tñ fit dr̃ia, & sic minus bene facit.Secũdò aduerte circa 3.ex d.l.quod si fortè. §.fi. ff.de sol.quòd pupillus

lus soluendo non faciat pecuniam creditoris; adultus verò fa-
ciat,cũ non reperiaẽ ɔrium scriptũ.Iste tex.ẽt non facit,ſm Bar.
qa non loquiẽ de adulto hñte curatorem. No.diligenter istud
16 dictum Bar.qa vult,† ꝙ adultus hñs curatorẽ,soluere non pos-
sit suo creditori absq; curatoris ɔsensu, & si soluit,non liberat.
Contra.voluit gl.Imo.& d.Ias.hic, qđ credo verius ꝑ istum tex.
nisi solueret pecuniam ad emptionẽ ꝑdiorum paratã; qa vt di-
xi,talis ɔputat inter immobilia,l.3.§.vsuras.ff.de ꝑtr.& vti.act.tu.
17 &l.à diuo Pio,§.fi.ff.de re iu.Itẽ no.† ꝙ pecunia dr̃ de his rebus,
q̃ seruando seruari non pñt.Et ad hoc quotidie alle.hæc gl.quã
sequunẽ Bar.& alij cõiter,vt patet ex adductis ꝑ d.Alex.& Mod.
Sed aduerte; qa non vr̃ bñ colligi, ꝙ gl.istud voluerit, qa nõ vr̃
bona ɔña.Adultus pt̃ soluere pecuniam sine curatore,& decre
to iudicis, ergo est de rebus q̃ seruando seruari non pñt. Quia
adultus,imò pupillus, pt̃ soluere ex ɔc̃tu defuncti, & tradere ẽt
rem immobilẽ sine decreto,l.magis puto.§.si pupillus.ff.de reb.
eor. Sol.istud speciale ɔprobat rr̃am l.lex q̃ tutores. C.de admi.
tu.& dictum gl.q̃.vult, ꝙ adultus possit gñalr̃ soluere, ẽt credi-
tori ex ɔc̃tu ipsius adulti.Item aduerte,qa istud no.non vr̃ verũ
18 qa† illæ res dñr non posse seruando seruari, q̃ triennio non du-
rant,nec ɔseruari pñt,ſm gl.in l.1.C.si aduer.vsuc. & in l.diuor-
tio.§.interdum.ff.sol.ma. Pecunia aũt optimè,ẽt ꝑ mille annos
pt̃ ɔseruari,vt patet ad oculum,ergo &c. Ad istud rñdent Bart.
& alij,ꝙ dupl̃r pt̃ dici eam non posse seruando seruari. Primò
quo ad actualẽ ɔseruationẽ;& isto mõ loquiẽ ɔriũ.Non.n.vetu
state ɔsumit pecunia,l.tutores.2.C.de admin.tu.Scd̃ò quò ad ɔ-
seruationem fructuosam:& ad eũ vsum,ad quẽ res ipsa fuit in-
uenta.Et isto mõ ꝓcedit no.gl.& Doct.hic. Pecunia.n.fuit inuẽ
ta ꝓ faciliori rerum ɔmercio,l.1.ff.de ɔñ.emp. & si recludaẽ in
arca,aut sepeliaẽ,cessat vsus,ad quẽ est destinata.Si verò hõ vtaẽ
ea ad debitos vsus;iã ɔseruari non pt̃.Et iõ Arist. Ethic 4.dicit,ꝙ
vsus pecuniæ,ɔsumptio est, acceptio aũt & custodia,possessio-
nis magis est. Et probaẽ in auth.nouissima. C.de admi.tu. & in
§.ɔstituiẽ.Inst.de vsuc.Item ɔsidera,ꝙ dari pt̃ casus,in quo pecu
nia ɔseruaẽ,& tñ fructum facit. Primus est,qñ custodit in capsa
ꝓ tuitione ꝑimonij.Satis.n.fructum facit,si ad ɔseruationẽ ꝑi
monij parata sit,l.si hrs̃.§.de le.3.l.fi. C.de ali.pupil.pst. Itẽ dari pt̃
casus,quo qs vtaẽ pecunia,& tñ vsu ipso non ɔsumaẽ ɔ Arist. vt
est casus in l.3.§.1. cum l.seq. ff.commo. Intellige 2.& declara,
19 † vt ꝓcedat in actibus viuentium;secus in actibus morientium.
Nã pupillus testari non pt̃ , adultus verò ẽt hñs curatorem pt̃,l.
qua ætate.ff.de testa. & licèt non loquaẽ in adulto hñte curato-
rem,tñ idem siue habeat,siue non,l.Aurelio.§.Caius.§.de lib.le.
quã gl.& Bar.adducũt,& in l.cũ pr̃.§.curatores. §.de leg.2.& ita
hẽtis ampliationẽ ad d.l.qua ætate.Subamplia mõ hanc amplia
tionẽ,vt adultus hñs curatorem possit ꝑ viam testi alienare, &
executorib. ptãtẽ dare alienãdi bona immobilia sine decreto,
q̃ ꝑ viã ɔc̃tus non pt̃, ſm Bal.in l.2. C. quã.d.decre.opus ñ est,&
in l.1.ff.de reb.eor.Subamplia scd̃ò vt ẽt testari possit inuito,&
ɔdicente curatore,ſm Bal.Pau.& alios in l.si frater.C.q̃ test.fac.
20 pos.Tertiò amplia,† vt ẽt possit facere ɔc̃tus,q̃ sapiunt nãm vlti
mæ voluntatis,vt dedicare se,& sua monasterio.Valet.n.talis de
dicatio absq; sciã curatoris;qa censẽt fieri ꝑ modũ vltimæ volũ
tatis,ſm Alb.de Ros.& ibi Ias.& Mod.in auc.ingressi. C.de sac.
21 san.ec.† Sed quã pt̃ esse rõ,ꝙ adultus testari possit, ẽt ꝙ habeat
curatorem?Duæ assignant rõnes.Prima,qa vltima volũtas ɔfert
post mortẽ,& sic in tps̃,quo erit finita cura Hãc impugnat Bar.
qa lex resistit à principio ,iõ futurum tps non dẽt esse in ɔside-
ratione,l.si minor.ff.de ser.expor. Alia rõne posset impugnari;
qa ea attẽta,ẽt pupillus dr̃et posse testari;qa ɔfert post mortem
quo tpe erit finita tutela.Et ɔ istam rõnem ob.tex.in l.si filiusfa
milias.ff.de testa.Tertiò non placet;qa attenta hac rõne,ꝙ sit in
spiciendũ tps post mortem,nullus testari posset;qa ɔfert vltima
voluntas in tps̃,quo defunctus nihil hẽt,nec ẽt velle, ſm Christ.
Porc.Inst.de testa.§.1.Scd̃a rõ est,qa testari non ꝑtinet ad admi
nistrationẽ bonorũ, cui administrationi ꝑficit tutor. l.in copu-
landis. C.de nup. Et ista rõ ab oĩbus recipiẽ, ex qua licet inferre
22 tertiã fall. † Vt hæc æqparatio ꝓcedat , q̃tum ad ea,q̃ ɔcernunt
administrõnem bonorũ; non q̃tum ad ea, q̃ sunt extra admin.
d.l.in copulãdis,iũcto tex.Inst.de nup.§.1.Et ita vult Bar.inf. in 2.
sol.& in dist.ꝑ tex.in c.fin. de iud.lib.6. & d.Ias.in d.l.de pupillo.
23 col.3.Quartò intellige.† vt ꝓcedat in negotijs priuatis;secus in
publicis,ſm Im.in d.l.de pupillo.vbi ex hoc infert,ꝙ adultus no
terit sine curatore nũciare nouum opus,cã iuris publici,ꝑ l.po
24 pulares.ff.de pop.act.Quintò fallit† in his,q̃ agunt ɔ ipsum cura-
torem,l.non quasi. §.hunc aũt. ff.rem pup.sal.for. Inst.de suspe.
25 tu.§.si impubes.Sextò fallit† in his,q̃ ɔcernunt salutem aĩæ,& in
q̃bus non curaẽ ptãs curatoria,vt in iuro;qa in his obligat adul
tus hñs curatorem,ẽt sine ɔsensu ipsius curatoris, & tñ nõ obli
gatur pupillus,auth.sacra puberum. C. si aduer.vẽ. l.si qs maior.
C.de transac.c.q̃uis.de pac.lib.6.Et iõ si adultus iurauerit ɔuenta
adimplere, valet ɔc̃tus;& pt̃ ɔueniri, non obst.d.l.si curatorem
26 hñs,ſm Gem.ɔsi.68. Quia subtiliter,&c. Septimò fallit, † q̃tum

ad dationem curatoris ipsi adulto, cui non daẽ curator,nisi võ
lenti §.item inuiti. Inst.de cur. Pupillo verò daẽ, ẽt ꝙ nolit,Inst.
27 de tu.in prin.& §.1.Oct.fallit† in casibus non afferentibus ɔmo
dum,vel incõmodum. Adultus.n.pt̃ talia facere sine cur.pupil-
lus nequaq̃,vt hic,ſm tertiã sol.Ista fallentia mihi vr̃ ɔ tex. in l.si
stipulatus fuero mihi,iuncta l.seruus decẽ.ff.de sol. Item aduer
te circa istam sol.qa sicut nõ potuit ɔpelli adultus , nisi prouiso
sibi de curatore ad litẽ,Inst.de aut.tut.§.fi. & l.1. C.de in lit.dan.
tut.non vr̃,ꝙ ẽt restituere potuerit sine curatore . Iuxta ꝑmissa
28 q̃ro,† An ɔc̃tus adulti valideẽ iure sine curatore ? vr̃ ꝙ non , qa
in oblõne adultus æquiparaẽ pupillo,d.l.si curatorẽ hñs. Et ita
tenet Bal.ɔsi.201.vobis spectabili,col.2.li.2.Ad tex.in auth.sacra
puberum, rñdet, ꝙ loquiẽ in adulto nõ hẽnte curatorẽ,quem
iur̃m repr̃sentat maiorẽ. Secus in adulto hñte curatorẽ;qa is ꝑꝑ
curatorem repræsentaẽ pupillus,quẽ iur̃m non facit hr̃i ꝓ ma-
iore.Et ex hoc infert,ꝙ non valet ɔpromissum factũ inter adul
tũ,& curatorẽ,ẽt cum iur̃o; sicut non valet inter pupillũ, & tu-
torem.Facit qđ dicit glo.in l.iusiurandum, qđ ex ɔuentione.§.
1.ff.de iu.iu.Et hanc sñiam tenent Pet.Alb.& Sal.in d.aut.sacra
puberũ,gl.in §.itẽ sacra,vbi Bal.de pace tenen.Ego puto hãc dẽ
cisi.non esse verã,qa inter adultũ iurantẽ, & pupillũ lex ɔstituit
dr̃iam,vt probaẽ in l.videamus.§.1.ff.de iureiur.Et qa ꝑmissum
reperiẽ habenti curatorẽ,vt possit agere ꝓ mala administratio-
ne ɔ curatorẽ añ finitã curã,qđ non est ꝑmissum pupillo,l.non
quasi.§.hoc aũt.ff.rem pupil.sal. so. & ɔ.vult Gem.ɔsi.68. Quia
subtil̃r,Cy.verò in d.auth sacra puberũ, distinguit. Sed tu dicas
gñal̃r,ꝙ validaẽ iur̃o;qa lex ciuilis loquens de ɔc̃tibus, non hẽt
locum in ɔc̃tibus iuratis.Facit,qa lex ciuilis non hẽt ptãtem di-
sponendi circa iur̃m, ſm Bar.in l.oẽs populi. in 6.q.ff.de iust. &
iu. Et ita tenet d.Alex.ɔsi.53.visis.col.4.lib.3.& ɔsi.102.cũ statu-
tũ,col.2.li.4. Item facit,qa q̃tum ad effectum iur̃i ligaẽ aĩa,q̃ est
extra administrationẽ curatoris,ergo eius auctoritas nõ curaẽ,
d.l.in copulandis.Itẽ facit,qa iur̃m est iuris diuini, ſm qđ nõ est
de ptãte pr̃is,arg.l.itẽ si in ptãte. ff. de his, q̃ sunt sui, vel alie.iur.
Ergo nec ptãs curatoris.In ea.gl.ibi,sed nunquid adultus.Circa
29 hanc q.faciatis tres ɔcl. † Prima,ꝙ adultus non possit adire sine
authoritate curatoris,ꝑ tex.in d.l.cũ quidam, hic alle. Et qa vbi
agiẽ de obligando ipsum adultũ, æquiparaẽ pupillo, d.l.si cura-
torẽ hñs.Pupillus aũt sine tutore non pt̃.§.sed neq;,Inst.de aut.
tu.ergo nec adultus.Et ita tenent Doc.cõiter hic, & in l.impube
rib.de acq.hær.Scd̃a,Adultus carẽs curatore, pt̃ solus adire , d.l.
30 impuberib.ſm cõem intel̃m.ff.de ac.hæ. Tertia† pupillus carẽs
tutore,solus non pt̃ adire,l.si minore,iũcta l.pupillus. ff.de acq.
hæ.nec ẽt cũ auctoritate curatoris,l.cũ in vna.§.tutor. ff. de app.
31 & ibi gl.assignat rõnem.Extra gl.q̃rit Bar.† An adultus possit ad
uersus suũ testm̃ petere restõnẽ in integrum? & rñdet,ꝙ nõ,qa
edictũ de minoribus loquiẽ de gestis cum minoribus,ergo ad
actum testi non ꝑtinet,l.verba gesserunt.ff.de verb.sig. & ꝑ no.
in l.ait ꝑtor.in prin.ff.de min.vbi gl.dicit, ꝙ edictum de mino-
ribus,non ꝑtinet ad eum , q̃ renũciauit bñficio ; qa ad bñficia
admittiẽ ut maior,d.l.qua ætate. Alia,& verior rõ est;qa mino-
ri aduersus restm̃ succursum est remedio ordinario,vt possit re
uocare,l.3 ff.de adim.leg.ergo sibi nõ dẽt ɔpetere remediũ re-
32 stõnis subsidiariũ l.in cãe.ff.de min.†Sed pone,ꝙ minor dolo in
ductus,sit ad restandũ;an ab intestato venientibus succurraẽ ali
quo mõ ? d.Alex.& Ias.dicunt eis ɔpetere actionem de dolo ɔ
hr̃dem scriptum,ꝑ tex.in l.Lucius.§.Sempronia.§.de leg 2.& ibi
Bar.dicit eis ɔpetere actionem de dolo,vel in factum ad interes
se,& l.non n.est.vbi Ang.dicit se ita ɔsuluisse.ff.de inoff.test. Et
hæc est cõis sñia Doct.hic,& in l.1.pr̃.C.qui test.fac.pos.quam ẽt
firmant gl.& Cy.in l.q̃quid.C.arb.tute.Adde Cæp.caut.39.licẽt
cum blandis.& tex.in l.1.§.fi.ff.si qs aliquem test. ꝓhib. & tex.in
clẽ. 1.de priui.Ant.de Bu.ɔsi.78.in q̃tum Paulus. Quærit ẽt Bar.
33 † an furiosus æquipareẽ adulto, vel pupillo ? Et rñdet pupillõ, ꝑ
l.Fulcinius. §.adeo.ibi, oĩs status eius & habitus à pupilli ɔdõne.
non multũ abhorret,qđ verum est in his,q̃ à pupillo sine tuto-
ris auctoritate gerunẽ,nã alia cã est furiosorum, alia pupillorũ,
l.in negotijs.ff.de reg.iu.Item intellige,vbi agiẽ de obligãdis ip-
sis furioso & pupillo,vel eorũ bonis,secus si de acq̃rẽdo: qa fu-
riosus in istis æquiparaẽ infanti,& dormienti, nõ pupillo doli ca-
paci,l.1.§.1.de acq.pos.Vltimò vellẽ cogitare super inductione
Bar.in d.l.si curatorẽ habẽs,qa ea attẽta,vr̃ dicendũ ꝙ oẽs isti vi
delicet pupillus,adultus hñs curatorẽ,& furiosus æqparenẽ. Nã
adultus hñs curatorem æquiparatur prodigo,cui bonis interdi
c̃tũ est.interdictus bonis æquiparaẽ pupillo. Furiosus etiam pu
pillo sĩs est.Ergo oẽs adinuicem adæquanẽ. De primo ẽst tex.
in d.l.si curatorẽ.De scd̃o in d.l.certi ɔdõ.§.idem erit.De tertio
in d.§.adeo.ergo arguẽdo de primo ad vltimũ,oẽs vñr adæqua
34 ti. Vltimò q̃rit Bar.† An minor possit actiones edere? Vt qõ sit
dubia,intellige sine tutoris, aut curatoris auctoritate;& sine de
creto.Bar. dicit primo aspectu distinguẽdũ videri inter adultũ,
& pupillũ,vt hic. Postea se remittit ad dicta ꝑ Dy.& ipsum Bar.
in l.pt̃.§.de aut.tut.vbi distinguit,an actio cõpetat ad ea,quæ ser-
uando

uãdo seruari nõ pñt,& tūc possit,aut ad immobilia,& q̃ seruan do seruari pñt;& tūc non valeat edere. Et hanc distin. ꝓprobat, & sequit̃ d. Alex. ꝯsi.53.visis,col.4.lib.3. Vera & cõis conclo est,ꝙ non possit absq; decreto & sine tutoris & curatoris auctoritate,l.1.& per to.ff.de re.eor.l.lex,q̃ tutores.C.de admi.tu. Nisi in casibus quibusdam. Primò, nisi fiat ex necessitate ꝯctus initi cũ defuncto,l.magis puto §.2.ff.de reb.eor. Scdò,nisi ex necessitate fideicommissi; tunc adultus p̃t;pupillus verò non p̃t sine tutore,vt hic,& l.restituta.§.fi.inf.eo. Tertiò, nisi fiat ex cã transactionis,quia valebit absq; decreto, f'm gl.in l.præses. C.de transi.

S V M M A R I V M

1 *Relictum à collegio hærede,quibusdam de collegio, valet.*
Collegium quid sit remissiuè.
2 *Vniuersi,& singuli differunt.*
Collegiati possunt esse testes pro collegio,modò non agatur de commodo singulorum de collegio in particulari.
3 *Vniuersitas castri an possit illius castri iurisdictionem habere, quod sic. pro quo adducuntur aliqua dicta.*
4 *Collegium potest contrahere cum vno de collegio, etiam si ille sit præses collegij.num.5.*
5 *Collegium potest prælatum suum constituere procuratore collegij absq; superioris decreto.*
6 *Vniuersitas p̃t absq; sup̃ioris decreto facere actus sibi incūbētes.Iō poterit procuratorē constituere.qđ verū scđm distinct.ibi remissiuè traditā.*
7 *Differentia esse debet inter dantem & accipientem, quoniam in eodem subiecto non cadit actio,& passio.quod infertur ad plura.*
8 *Vicarius non potest Episcopo conferre beneficium,quia Episcopi personã repræsentat,declara tamen vt ibi.*
9 *Vniuersitas per se contrahens, licèt non habeat necesse sindicum constituere,cogi tamen potest iudicis officio,instantibus creditoribus,aut debitoribus constituere sindicum,contra quem agant, vel cui soluant.*
Vniuersitas domina castri, cogitur eligere vnum, cui fidelitas iuretur.
10 *An sit locus dispositioni huius §.quando collegium est grauatum restituere duobus de collegio,cum in collegio non essent nisi quatuor.*

1 **§.Si autem collegium.** †Valet relictū à collegio hr̃de q̃buſdā de ipso collegio.Rō dubitandi fuit,q̃a à seipso sibiipsi legari,vel fideicōmitti nõ p̃t,l.planè.§.si duobus,& l.legatū.§.1.& l.&quidē totū.š.de le.1.Rō decidendi fuit;q̃a inspecta p̃sona ipsorum, q̃bus relinquit̃,aliud sunt singuli,aliud vniuersi. Et iō valet fideicōmissum,q̃a ipsi fideicōmissarij nõ dñr sibiipsis restituere. Nã vt vniuersi restituūt sibiipsis,non vt vniuersis, sed vt singulis. In tex.ibi collegiū.Quid sit collegiū tradit Card. Flor. in c.dilectæ. de exces.p̃l.& Bal.in rub.ff.ꝓ soc.Dixi Rñſo.li.2.c.10.In tex.ibi,si
2 ue corpus.vide gl & Bar. in rub.ff.de colle.illic.† No.primò ꝙ aliud sunt vniuersi,aliud sing.ꝓcor.tex.in l.sed si hac.§.q manumittit. ff.de in ius voc. vbi Bar.infert,ꝙ illi de collegio poterūt esse testes in cã collegij;& idē voluit Bar.in l.in tm̃.§.vniuersitatis.ff.de acq.re.do. ꝓbatur in c.tertio loco,& ibi Fel.col.2.de ꝓb. Qđ verum est, nisi agat̃ de ꝯmodo collegij,qđ ꝯcernit vtilitatē singulorū in p̃ticulari,f'm Bar.in d.§.vniuersitatis. exemplū in ciuitatibus.š.de le.1.Bal.in d.c.tertio loco. Fel.in c.insup.de test. Cæp.de serui.rust.p̃d.sub rub.de ser.pecor.depasc. Bal.ꝯsi.168.li. 2.& ꝯsi.95.114.& 140.lib.5.Pan.ꝯsi.16.ad clarã.col.2.lib.2. Lud. Ro.ꝯsi.7.visis necessarijs.& Ias.in d.§.qui manumittit. No.scdò f'm Bar.& alios cõiter,ꝙ faciunt ista ad vnum,de quo fui sæpe interrogatus.†An vniuersitas alicuius castri possit hr̃e iurisdictio-
3 nē illius castri? Rõnem dubitandi faciunt, q̃ dicã in vltimo no. Contrariū est veritas p istum tex.q̃a sicut vniuersitas p̃t restituere hr̃ditatē illis de vniuersitate, ita p̃t habere iurisdictionem in singulos de vniuersitate,c.ex l'ris.de ꝯsti.vbi Fel.col.2.in 3.no.Licèt.n.vniuersitas non possit sibi imperare,nec singulis vt vniuersis;p̃ot tñ imperare singulis,vt singulis. Et dicit Pan.in c.nuper. de decim.ꝙ cap'lm p̃t imperare singulis de capitulo.Et dicit idē Pan.in c.cũ non liceat,ꝙ iurans obedire capitulo, non tenetur obedire singulis de capitulo.Et ad istud,ꝓpositum videatis Fel. in c.1.in 3.col.9.& seq.de rescrip. Et ad ꝓcrονem p̃missam vide
4 Ang.& Pau.de Cast.in l.Senatus.§.fi.de le.1.†Quòd vnus de collegio possit ꝯhere cū collegio, iste tex.non vr̃ ꝓbare, f'm Sene. Quia licèt collegiū possit restituere hr̃ditatem vni de collegio, non tñ sequit̃, ergo p̃t cū eo ꝯhere. Nam adultus p̃t restituere hr̃ditatem suo curatori,vt in §.p̃ced.& tñ non p̃t ꝯhere cū alijs sine ꝯsensu curatoris,l.si curatorem hñs. C.de in integrum rest. min.nec cū ipso curatore,l.si in emptione.§.fi.ff.de ꝯh emp. Nisi dixeris,ꝙ curator ꝯhendo cum adulto,censet̃ ꝯsentire,qđ crederem si posset ꝯsentire ad sui ꝯmodum;sed non p̃t,q̃a ꝯsensus requirit̃ per modum auctoritatis, & non p̃t auctorare ad sui ꝯmodum,d.l.1.ff.de aut.tu.Iō non est bona inductio Bar.& aliorum hic,si ita velint tex.inducere. Sed credo,ꝙ Bar.voluerit inducere tex.in rõne sui;q̃a inspecta p̃sona ꝯhentis,non dr̃ ꝯhens de collegio,q̃a aliud singuli,aliud vniuersi,d.§.qui manumittit. Et pro isto no.facit optimè tex.in l.planè.ff.qđ cuiusq; vniuersi. no.vbi dr̃ ꝙ ordo Decuriorum p̃t ꝯstituere vnū ex ipsis Sindicū vniuersitatis,& talis electus fungit̃ officio duarum p̃sonarū; & vxor sua ꝯputatur in numero. Et gl.ibi infert ad electionem ꝯmissam trib.vt possint eligere vnū ex ipsis, c.cū dilectus,de ꝯsuc.Imo honestius est,ꝙ eligat̃ vnus de gremio,q̃ exterus,c.nul-
5 lus,c.obitum.61 dis̃.Et ampliat Ang.†vt collegium possit ꝯhere cum p̃lbde,seu priore collegij,p istum tex.qui p̃cedit ēt si collegium sit grauatū restituere hr̃ditatem præsidentibus collegij. Sequunt̃ Lud.Ro.& d.Alex.qui dñt,ꝙ cap'lm,siue collegiū poterit p̃latum suum ꝯstituere p̃curatorē collegij, absq; decreto superioris. Et fuit decis.Bal.in l.filiusfam.§ veterani. ff.de procu. vbi alle. Arch.in c.p̃sentium,de test.li.6. Istam decis.reprehendit Soc. quia nõ debet prelatus posse auctoritatem p̃stare in facto proprio,l.1.ff.de au.tu. Ad istum tex.rñdet dupl'r,vt hic p eum. Aduerte, q̃a Soc.verū diceret, si ꝯsensus p̃lati in ꝯstõne procuratoris requireret̃ p modū auctoritatis p ea, q̃ fuerunt dicta in §.p̃ced.sed ipse istud nõ ꝓbat.Vñ dico,ꝙ requirit̃ p modū simplicis ꝯsensus; iō acceptando mandatum dr̃ ꝯsentire, l.cum p'r. §.libertis.š.de leg.2. Et ꝙ requirat̃ per viam simplicis ꝯsensus,firmat Fel.in c.edoceri.cõ.fi.de resc.Et ita ēt tenet Lu.Ro.sin.280.
6 Collegium, &c. Tertiò no.†ꝙ vniuersitas p̃t actus sibi incumbētes facere,absq; decreto superioris.Iō infert,ꝙ verior est sn̄ia gl.in l.actor.quam ibi sequit̃ Bar.ff.rem ratam habe. ꝙ vniuersitas p̃t ꝯstituere procuratorem, absq; decreto superioris. Cõtra tenet gl.in l.nulli ff.qđ cuiusq; vniuer.no.per tex.in l.1.C.de ser. re.pub.manu.Bald.in d.l.filiusfam.§.veterani, distinguit,an totã vniuersitas ꝯstituat,& valet absq; decreto, q̃a ipsi oēs sunt dñi: aut administratores,& tūc requirat̃ decretū superioris. Aliàs nõ valet,& sic loquit̃ tex ĩ d.l.1. Alr̃ distinguit Pan.in c.1.de sind.alr̃ in c.Imperatorum.de iu.cal. Et iste tex.facit ad id, qđ dixi Rñsorum li.1.c.9.Quartò no.† ꝙ inter dantem & accipientem de-
7 bet esse dr̃a.In eodē.n.subiecto nõ cadit actio, & passio, vt hic & l.Vranius ff.de fideic.sic inter instituentem & institutum,c.fi de insti.& inter p̃sentantem & p̃sentatum, c.per vestras.de iure pa.& inter eligentem & electum,c.qui episcopatum,cum gl.8. q.1.& inter baptizantes,& baptizatum,c debitum,de bap & inter obligantem & obligatum l.cum filio.š de leg.1.& inter accusatorem & accusatum, iudicem,& reum,c.14.q.4.& inter p̃cipientem,& eum cui præcipitur,l.pe.ff.de arb.& inter ꝯhētem & rem,de qua ꝯhitur, l.2. ff de stip.ser. Et ibi Bar. inducit ad va-
8 rias q̃ones. Et ēt faciunt,ꝙ Vicarius non possit conferre beneficium Epõ,quia Vicarius representat personam Epi c.2.de consue.in 6.Q‡ verum est,si sit ꝯstitutus Vicarius ab Epõ. Sed si sit ꝯstitutus à Papa dubitari posset. Et si esset constitutus à Papa,vt esset Vicarius Epi; adhuc idem putarem, nisi esset sibi data specialis facultas ꝯferendi, et suo Epõ,vt dixi Responsorum lib.2.c.
9 23.Vltimò no.f'm Bar.†ꝙ vniuersitas non habet necesse constituere sindicum,si ipsa velit per se ꝯhere. Creditores tñ,& debitores vniuersitatis pñt officio iudicis cogere vniuersitatem vt ꝯstituat sindicum,contra quem agant, & thesaurarium,cui soluant l.4.§.creditoribus.ff.de fideic.lib. Et ita tenet Bar. in l.solēt. in fi š.de ali.leg.& Bal.in l.fi.C.de test.ma.& sequuntur alij cõiter vt hic per d. Alex.Etsi vniuersitas sit dña castri, cogitur vnū eligere cui fidelitas iuretur,cum singulis vt singulis non sit iurandum. An autem possit vasallus plurium dominorum iurare fidelitatem? traditur per gl.& Alua.in c.oēs, si de feu.sue ꝯtrouẽ. int.do.& agn vasal.& ibi Bal.& alij. Vltimò circa istum tex. Sen.
10 mouent vnam difficultatem.† Pone,ꝙ in collegio non sunt,nisi quatuor, & sit collegium grauatum restituere hæreditatem duobus ex ipsis: An erit locus dispõni huius tex. Rñdent ipsi ꝙ nõ,q̃a duo ex ipsis sunt inhabiles,q̃a nõ pñt restituere sibiipsis. Alij duo non faciunt duas partes collegij, nec maiorem partē; ergo non poterunt restituere,q̃a ad validitatem actus collegialis requirit̃,ꝙ maior pars faciat, l.qđ maior. ff.ad municip.& ēt hoc casu crederem locum esse Senatuscon.& restõnem valere q̃a cum oēs quatuor interfuerint in collegio, verū est dicere,ꝙ duæ partes, imo oēs interfuerunt.l.nulli. ff.qđ cuius.vniuer. no. Verum erit ēt dicere, ꝙ oēs restituerunt, q̃a fideicommissarius p̃sonas repræsentat, p̃sonas quidem duorum collegiatorum, l. planè.ff.eo.& p̃sonas duorum fideicommissariorum, tanq̃ collegiati,& vniuersi restituunt,& tanq̃ singuli,restõnē accipiunt. Et istud est,qđ vult dicere Iureconſ.hic dum dicit,ꝙ inspecta fideicõmissariorum p̃sona,non dñr sibi restituere hr̃ditatē. Qua rõne attenta,idē videretur dicendum,si collegium esset grauatum restituere hr̃ditatē oībus vt singulis, q̃a coaceruatis suffragijs collegiat'r,verū est dicere ꝙ collegium restituit cuilibet, vt particulari suã certã porti.hr̃ditatis, ad qđ Sen. non aduertunt.

S V M M A R I V M.

1 *Casus huius §. cum rationibus dubitandi,ac decidendi.*
2 *Personalis actio non datur contra singularem rei successorem.*
Executio instrumenti guarentigiati, non poterit peti contra possessores bonorum obligati.quod amplia fortius vt ibi.
3 *Conditiones non dantur contra singularem successorem,quia omnes conditiones sunt personales actiones.*

Perso-

4 *Personalis promissio non transit in singularem successorem;puta si fuerit promissum de non ædificando altius,de non faciendo fenestras,&c.*
5 *Pensio annua certæ quantitatis constituta super fundo venditoris,non poterit emptori fundi peti.*
6 *Successor bonorum ecclesiæ,non tenetur ad pensionem constitutam super beneficio,secus in successore beneficij qui tenetur.*
7 *Hauriendi ius si concedatur alicui in puteo alicuius;alienato fundo vbi est puteus, singularis successor non tenetur ad patientiam hauriendi.*
8 *Promittens per se & successores suos,non obligat singularem succes.*
9 *Actiones personales in rem scriptæ,competunt contra sing.successorem.*
10 *Actio,quæ competit contra vasallum ad præstandum iuramentum fidelitatis,transit in,& contra singularem successorem rei feudalis.*
11 *Ius agendi contra emphyteutam ad recognoscendum directum dominiū, transit in singularem successorem.*
12 *Singularis successor conueniri potest,si consuetudo admittat personalem actionem in singularem succe.dari.*
13 *Actio personalis in subsidium,datur in sing.successorem.*
14 *Alimentorum fauore datur personalis actio in sing.successſ.*
Actio personalis datur in sing.succes. fauore relictorum pro missis dicendis,& anniuersarijs celebrandis.
15 *Emptor conueniri potest pro trib.& vecti.Principis à venditore debitis.*
16 *Successor singularis rei,pro qua debentur decimæ & oblationes,conueniri poterit pro illis.*
17 *Reipub.& ecclesiæ fauore,actio personalis datur in successſ.singul.*
18 *Condictio c.querelam,de elect.an detur contra singularem succes.*
19 *Condictio c.reintegrandæ,an detur contra singularem succes.beneficij.*
20 *Actio iudicati,an detur in sing.successorem? quòd non,siue actione reali, siue personali actum fuerit.*
21 *Executio an fieri possit cōtra emptorē, qñ res condēnati actione ꝑsonali fuit in executione iudicati ꝑ pignore capta,& demū à cōdēnato vēdita.*
22 *Emptor si emerit rem pro pignore iudiciali captam post captū pignus,et factas subhastationes in loco publico,tunc executio iudicati in eū fiet.*
23 *Officium iudicis succedens in locum actionis,an detur contra sing.succes.*
24 *Officium iudicis quoddam merè personale,quoddam in rem scriptum.*
25 *Aestimari debet res cum qualitatibus suis.*
26 *Pactum de retrouen. annexum rei venditę, facit eam plus æstimari,quā si esset libere vendita.*
Litigio subiectæ res,minus æstimantur.
27 *Beneficia censentur minoris valoris propter onera eis annexa:tanti enim sunt illorum redditus æstimandi,quanti valent oneribus deductis.*
28 *Aestimari rem pluris,aut minoris,faciunt loci qualitas,tempus solutionis faciendæ,& persona emptoris & venditoris.*
Venditoris persona,& qualitas loci,vbi res distrahitur,& loci rei sitæ, inspicienda est,quando res venditur.declara vt ibi.
29 *Venditorem agentem ad rescissionem venditionis,prætextu deceptionis vltra dimidiam iusti pretij,repellere volens,quid articulare debet.*
Onus probandi qualitatem rei, propter quam minus æstimatur,cui incū-bat? an ei,qui agit ad rescindendum,an emptori,ibi.
30 *Hæres hæreditatem retento fundo alteri hypothecato restituere grauatus,non potest cogere fideicommissarium,vt sibi de euictione caueat.*
31 *Emptor cui fuit traditus fundus hypothecatus,non potest venditorem cogere vt fideiubeat pro euictione.*
Quo autem remedio succurratur emptori,ibi aliquot remedia tradūtur.
32 *Cautela datur pauperi emptori non habenti modum soluendi pretiū, ad prolongandam solutionem, vt opponat rem esse hypothecatam &c.*
33 *Aestimatio dubij euentus in Treb.imputatur.Et si res non euincatur,uerus valor illius non imputabitur in Treb.sed lucro hæredis cedet.*
34 *Actio de euictione,an detur hæredi contra fideicommissarium, euicta re pro quarta retenta,communis quòd non.*
35 *An sit locus huic § fundo hæredi relicto existente penes creditorem.*
36 *Heres, volens tradere legatario rem obligatam sub æstimatiene dubij euentus,an euitet cautionem de luitione rei hipythecatæ.*
37 *Hæres restituere hæreditatem,retenta quarta sub nomine quotæ, tenetur creditoribus & legatarijs pro rata. Secus si detrahat in re certa, aut plus,aut minus quarta,in subsidium tamen tenetur.*

§.Si hæres.

Tres soluuntur dubitationes. Scđa ibi, sed
1 cauendum. Tertia ibi,& si p̄t tanti.† Exce-
ptio,ꝙ res hr̄di relicta ꝑ ꝑceptionē sit alteri hypothecata,nō de
fendit hr̄dē à restōne facienda ex Treb.Rō dubitandi fuit;qa vi
debat̄ non plenè succursum hr̄di ꝑꝑ æs alienū, ꝓ quo res erat
hypothecata.Vel videbat̄ ſm Soc.ꝙ obligatio spectaret ad hr̄dē
q retinebat rē loco quartæ; sicut retinuisset ipsam quartā. Rō
decidendi fuit;qa oblō & actio ꝑsonalis,sequit̄ ꝑsonam fideic.
non rē ipsam. Hic est primæ partis casus,breuis longusq;. Nec
ꝑꝑ hypothecariā grauat̄ fideic.cauere hr̄di de euictione,sed ęsti
manda res est,q̄ti vendi p̄t,cū periculo euictionis. Rō dubitādi
fuit euictionis periculū;Rō aūt decidendi fuit; qa cū possit suc-
curri hr̄di ꝑ æstimationē faciendā cū suis qualitatib.non est gra
uādus fideic.Hic est casus scđæ partis.Nec hr̄s p̄t deducere quar
tā,si res sibi relicta tāti sit cū periculo euictionis, q̄ti quarta est.
Qđ si minoris sit,qđ deest,poterit ab ipso retineri. No.primò,
2 †ꝙ actio ꝑsonalis, non dat ɔ̃ singularem rei successorē. Ad idē
tex.in l.fi.ff.de ɔ̃h.emp.l.non aduersus.C.si cer.pet.cum ɔcor.al-
leg.in gl.Et ex hoc inferunt Ang.Imo.Alex. & Mod.fatuos esse
practicantes, q petunt executionē instr̄orum guarentigiatorū
ɔ̃ possessores bonorū obligati, qa ɔ̃ eos nō ɔpetit actio ꝑsona-
lis,sed sōlū hypotheca,q̄ est actio realis.§.item Seruiana,Insti.de
act.Fortius dicit Bal.in l.1.col.1.C.ɔmu.de leg.ꝙ p̄ceptum,& ɔ-
fessio instr̄i guarentigiati non trāsit in successorem singularē,
quo ad modū ꝓcedendi,ēt respectu hypothecariæ,qa p̄ceptū,
& ɔfessio non egredit̄ ꝑsonā obligati.sequunt̄ Pet. de Anch.&
Imo.vt hic ꝑ d. Ale.& dicit d.Ale.ɔsi.92.ꝑspectis. col.2. ver.non
3 obstant,lib.1.† ꝙ nulla ɔdō dat̄ ɔ̃ singularem successorē; qa oīs
ɔdō est actio ꝑsonalis §.appellamus. Inst.de act.Mouet̄ ꝑ istum
tex.& ꝑ tex.l cū precibus. C.de re. ꝑmu.& ꝑ id,qđ voluit Pet.&
Cy.in l.2.C.de rescin.ven.in 11.q. vbi dicūt, ꝙ remediū illius nō
ɔpetit ɔ̃ tertiū possessorē.Et dicit Bar.in l.si tertius.§.1.col.2.ver.
q̄ro.ff.de aqua plu.arcen.ꝙ ius agendi cātum ēt rōne rei,nō trā
sit in singularē successorē,qa est ꝑsonale.Et sequit̄ Ale.ɔsi.25.vi-
so themate,col.2.Et dicit idem Bar.in l.fi.ff.de no.ope.nun.post
4 gl.in l.3.§.opus.ff.de alie.iu.mut.cau fac.† ꝙ si ꝓmisi non facere
aliqđ opus,puta fenestras in pariete meo, ꝙ talis ꝓmissio est ꝑ-
sonalis;iō non transit in singularē successorem. Sequit̄ Are.ɔsi.
70.in cā vertente,& latè tradit̄ ꝑ Bar.in l.si sub vna.§.1. ff.de ver.
ob.vbi q̄rit,Quid econuerso,si tu ꝓmisisti pati ꝙ ego ducerem
aquā añ domū tuā,ad domum meā.An si vēdam domū,tenea
ris pati ꝙ emptor ducat? dic ꝙ nō. idē dicit Bal.in l.ea lege, col.
fi. C.de ɔd.ob cām. vbi si tu ꝓmisisti non ædificare, tñ si fundū
alienasti,poterit emptor ædificare; qa oblō ꝑsonalis nō sequit̄
singularē successorē.Et facit qđ dicit gl.in l.fluminū.§.adijcit̄. ff.
5 de dam.infec. & ibi Imo. contra Ang. † Et si ɔstituas pensionē
annuā scutorū 10.suꝑ fundo tuo,si alienes fundū,emptor non
poterit ɔueniri ad pensionē;qa hæc est obligatio ꝑsonalis,q̄ nō
sequit̄ fundum,l.Caius.ff.de ann.leg. & ibi Bar.& Bal.in rub.C.
6 de vsufr.Guid.Pa.dec.9.†Et si ɔstituas pensionē suꝑ tuo bn̄ficio
non transit in successorem bonorum ecclīæ,licèt transeat in su
cessorē bn̄ficij;qa est vl̄is successor bn̄ficij,vt ꝑ Fel.in c.ad audiē
7 tiam.col.5.de resc.† Et si ɔcessisti mihi, ꝙ possim haurire aquā
ex puteo tuæ domus;si alienes domū,singularis successor nō te
nebit̄ mihi p̄stare patientiā hauriendi, qa oblō est ꝑsonalis, &
non seruitus,ſm glo.& Bar.in l.Mela. ff.de ali.leg.gl.in l.pecori-
bus.ff.de ser.rust p̄d.Plures siłes q̄ōnes,hac ratione determinari
p̄nt,vt ꝑ d.Ale.& Mod.in l.cū seruus.§.si qs alicui.s̃.de le.2. & d.
8 Ias.in §.æquè.col 2. Inst.de act.†Et promittens per se, & succes-
sores suos,non obligat singularē succes.ſm Bal.in l.emptorem.
col 3.C.loc.ꝑ tex in l.stipulatio ista.§.1.ff.de ver.obl. & l.q̄dam.
9 §.is aūt.ff.de eden.Fallit primò,† in actionibus ꝑsonalib.in rem
scriptis;ɔpetunt.n. ɔ̃.singularē succes.l.metū.§.fi.& l.si cum exce
ptione,§.in hac.& l.si ipsa.ff.qđ met.cā.l.3. & ibi declarant Bar.
& Pau.de Ca.C.eo.Et hac rōne actio ad exhibendū,licèt sit ꝑso
nalis,l.3.§.est aūt.ff.ad exhib. qa tñ est in rē scripta;sequit̄ posses-
sionē,d.l.3.§.fi.Silr̄,& interdicta, q̄ in rem scripta sunt,l.1.in fi.ff.
de interd.ɔ̃ quemlibet possessorē dant̄, l.fi. ff.de no.ope.nunc. l.
quamq̄.§.Iulianus.& l.si tertius.§.si priusquā, de aq. plu. arcē.In
terdicta verò vere ꝑsonalia, non dant̄ ɔ̃ singularē succes.l.cū à
te.ff.de vi,& vi arm.nisi scienter successerit in vitiū.c.sæpe. vbi la
tè scripsi.de rest.spol.Aduerte tñ,qa ista non vr̄ ꝓpriè fal.ex eo,
ꝙ actio in rē scripta,q̄ dat̄ in singularē succes.est diuersa ab illa,
q̄ ɔpetebat ɔ̃ auctorem. Non.n.dat̄ hæc actio in successſ.singula
rē,qa successor,sed qa possidet,l.de eo.§.fi.ff.ad exhi.& d.l.si ter-
10 tius.§.1.& ibi docet Bar. Scđò† fallit in actione,q̄ ɔpetit ɔ̃ vasal-
lum ad p̄stationem iuram.fidelitatis,qa illa transit in singularē
successſ.& ɔ̃ singularē successſ.rei feudalis, ſm Ang hic, alle.gl.in
l.oēs.§.fi.ff.vsufr.quemad.ca.Quæ gl.non probat,ſm Imo.qa lo
quitur ſm eū,de vl̄i succes.Sed meo iudicio, loquitur de parti-
culari successore dn̄i,sed non de singulari successore vasalli. An
aūt fall.vera sit,Alex.se remittit ad Cy.in l.1.C.de nou.& Can.in
c.dilecti.de ma.& obe.Ego abūdè scripsi Rn̄sorum li.2.c.25. Et
retenta opi.q̄ Gallica consuetudine approbat̄,ꝙ dn̄s possit alie
nare ius suum inuitis subditis, fal. ista de plano procedet, ꝙ ius
agendi ad p̄standam fidelitatem,& homagium trāsibit in singu
11 larem succes.quasi ius in rem scriptū. Eadem rōne † ius agendi
ɔ̃ emphyteutam ad recognoscendū directū dn̄m trāsibit in sin
gularem succes.quasi in rem scriptum.Aduerte tñ ad modum
agendi, quia medium concludendi referendū est ad possessio-
nē rei feudalis vel emphyteuticæ;conclō verò ad recognoscen
dū,aut ad rem dimittendū. Alioquin si p̄cisè agat̄ ad recogno-
scendum, videretur malè actum, quia ad factū nemo p̄t p̄cisè
cogi,l.stipłones non diuiduntur, ver. Celsus. ff.de verb obl. Ad
censum aūt emphyteuticū agi p̄t ɔ̃ singularem successſ.ēt si em
phyteuta vēdens promiserit ipse soluere pro emptore,quia pa-
ctum ꝙ emptor non teneatur ad cēsum, non valet in præiudi-
cium directi dn̄i,l.ius emphyteuticum, C.de fun. p̄rimonia.lib.
11.Quia quātum ad hoc non vr̄,ꝙ sit speciale fauore Principis,
12 seu fisci. Tertiò fallit, † qñ consuetudo admitteret actionem
personalem dari in singularē succes.ſm d.Guid.Pa. dec.42. vbi
dicit

dicit ꝯsuetudine Delphinali inductū esse, vt actio ad pensione det ꝯ sing.succes.fundi sup quo pensio fuit ꝯstituta; tam ad recognoscendum,q̄ ad soluēdum ipsam pensionē,licèt actio sit ꝑsonalis,& sit fundus duntaxat hypothecatus ſm Bar.in l.si fun-
13 dus.ff.de ann.leg. Quartò fallit† in subsidium, ſm Ang.& Alex. hic ꝑ tex.in §.seq.& decl.gl.in §.1.int.ea.l. Adde bñ facere tex.in l.si maritus fundum.ff.de fun.do.& in l.planè.§.qui rogatus.s.de le.1.& qd̄ vult gl.in l.2.C.de hær.vel act.vē. Sed tñ istam fal.non puto verā,ꝑ ea q̄ dicā inf.in 8.fal. Et ad iura ꝓdicta ꝓt rn̄deri, ꝙ tex.in l.si maritus,ꝓcedit fauore dotis.tex verò in §.seq.& §.fi.ꝓcedit ea rōne;qa hr̄s q restituit detracta re particulari excedēte valorē quartæ,est obligatus actione ꝑsonali. Et licèt sibi ꝯpetat exceptio ex æquitate Senatusc.vt s.§.sublata.tñ vbi ipse habet vltra quartam,non æquum est fideicommissarium,apud quē nihil remansit,teneri de suo.Iō hoc casu æquitate hr̄di non ꝯpetit exceptio,vt in §.seq.ad l.2.& ad l.planè.§.qui rogatus,rn̄det,ꝙ lo
14 quuntur in successore vn̄i.Quintò fallit† fauore alimentorum,l.2.ff.de ali.le.l.hactenus ff.de vsuf.& vtrobiq; gl.Et ita ēt limitant gl.& Doct in d.l.fi.ff.de ꝯh.emp.et firmat Spe.in ti.de locato.§.nunc aliqua,ver.76 vbi decidit, ꝙ si ꝯstituatur alicui pensio sup certo fundo pro alimentis, ꝙ onus pensionis transibit ad quēcunq; possessorem fundi.Et ita censet̄ quasi seruitus innoīata,q̄ debet à re ꝑsonæ pro necessitate victus, ſm Bald.in l.si plures, col.3.C.de ꝯdi.inser.Qua rōne rn̄di(nō sunt multi dies) ꝙ actio ꝑsonalis rectè fuerat proposita ꝯ tertium possessorem cuiusdā domus,sup qua testor legauerat decem annua pro certis missis omni anno celebrandis;qa erat relictum pro aīa, & ad alimēta sacerdotis missas celebrantis,c.cum ſm,de ꝓb. Et ita decidit d. Guid.Pa.pro pensione relicta pro anniuersarijs celebrādis,dec.
15 576.actio ꝑsonalis, &c. Sextò fallit† ꝑ tributo Principis, & pro vectigali debito à venditore,pro quo ꝓt ꝯueniri emptor; l.Imperatores.ff.de pub.Quod est,qa debetur pro re,l fin. C.si. cen. vel reliq.vbi non solū pro tributis,sed ēt pro pensitationibus,q̄ debentur à ꝑsona pro rebus,ꝓt conueniri tertius possessor. Et
16 facit tex.in l.cum possessor.ff.de censibus.Septimò fallit† pro decimis,& oblationibus debitis,ꝑ quibus ꝓt ꝯueniri successor rei, pro qua debentur,c.quanto.de vsur.c.cum non sit,de decim.Et ita ꝯcludunt Host.Io.And.Pan.& alij,in c.pastoralis,de deci.Qd̄ vr̄ intelligendum,si ipse decimæ,pro quibus ꝯuenitur singularis successor,fuerint aliqn̄ petitæ ab auctore debitore; qa nō vr̄ debitor,nec singularis successor ꝯdemnandus, nisi pro decimis debitis à die petitionis,ſm Rota dec.25.in antiq.Quia decimæ ita demum debent̄,si petant̄,ſm Arch.in c.1.de deci.li.6.Ego tñ (salua auctoritate dn̄orum de Rot.) non puto istud esse iuridicum,qa si tenet singularis successor pro pēsitationib.& tributis ꝓteritis debitis Principi terreno,d.l.Imperatores.nō habita dist. vtrum tributa ꝓterita petita fuerint, vel ne; magis dēt teneri ꝑ deci. ꝓteritis debitis Principi celesti in signum supremi dn̄ij, c. tua nos,de dec.Nec est bona ꝯntia,quā facit Rota Decimę non debentur,nisi petant̄;ergo non debent,nisi à die petitionis; qa supplementum legitimæ non debet̄,nisi petatur,l.scimus.C.de inoff.test.& tñ cum primum petit̄, debet̄ vna cum fructibus ꝓteritis à die mortis pr̄is,l.Papinianus.§.vn̄ si qs. ff.eo. ti.ꝑ quem tex.ita ꝯsuluerunt Car.Flo.ꝯsi.81.ꝓsupposito. Alex.ꝯsi.49.Sup primo,li.1.Cor.ꝯsi.265.Sup primo,li.1.Sir̄ emphyteuta non cadit,nisi dn̄s velit,l.2.C.de iu.emph.Et tñ qn̄ dn̄s vult cadit,& tūc non solum tenet̄ ad fructus ꝑceptos à die,quo cecidisse voluit: sed à die,quo verè res cedit in ꝯmissum,ſm Spe.ti.de loc.§.nūc aliqua, ver.10. Vnde mihi vr̄,ꝙ singularis successor teneatur ad oēs decimas debitas per auctorem suum, ēt ꝙ nunq̄ ab eo fue-
17 rint petitæ.Octauò fallit† fauore reipu.l.2. C.de debi.ciui.l.fi.C. quo quisq; or.conue.li.11.de cuius intellectu dicet in gl.Et hac rōne idem dicendum fauore ecclesię,q̄ eo fauore gaudet,quo respu.l.fi.C.de sacrosā.eccl.Sed aduerte,qa ista fall.procedit excusso debitore,& eius hr̄de, ſm Bar.in d.l.2. & sic in subsidiū.Quo casu arguit,ꝙ fall.s.tradita,ꝙ rl̄a ista procedit in subsidium, nō est vera; qa si speciali fauore reipu.datur ꝯ singulares successores in subsidium, ergo non datur in subsidium rl̄r ꝯ fall.s. tradi-
18 tam.Præmissa faciunt ad q.† An ꝯdō c.q̄relam,de elec.ꝯpetat ꝯ singularem succes. Præmissa faciunt ꝙ non,qa oīs ꝯdō est ꝑsonalis.Contra determinat d. Guid.Pa.decis.529.Supra qōne.Motus,qa actus solonum; ꝓteritarum, sunt subiectum quasi possessionis exigentis censum,siue pensionē,ſm Inn.in c.1. de cau. pos.& ꝓprie.qui actus non mutant mutatione possessoris,l.3.§. ex his.ff.de verb.obl. Sed tu aduerte; qa vsus ipsius iuris exigēdi est subiectum quasi possessionis, non actus ipsi ꝓteriti, ſm Bar. in l.3.§ vn̄ vi.ff.de vi & vi ar.q vsus vr̄ mutari mutatione possessoris. Quia q̄tum ad singularem succes.qui nunq̄ soluit, nō vr̄ idē vsus.Et iō si successor singularis deneget soluere, non vr̄ spoliare volentē exigere quasi possessione exigēdi, quia agens ab ipso nunquam possedit, ergo ꝯ eum non dabitur actio illius cano. Quid dicendum?Non dicam nunc,quia qō pendet.Scd̄ò faciūt
19 ad aliā q.† An ꝯdō can.reintegrāda, ꝯpetat ꝯ singularem succes.

beneficij? Vr̄ ꝙ non, qa condō est actio ꝑsonalis, & ita tenent Bart.Ang. & Imo.in l.rem. q nobis.ff.de acq.poss.ꝑ tex.in l.siue aūt.§.si duob.ff.de publ.Et hanc sequitur d. Ale.ꝯsi.116. in cā,& lite,lib.2 Et dicit esse *communem* op.Legist.Soc.ꝯsi.39. col.3.li.3. Contra opi.tenent Inno.& cōiter Canonistę in c.cum ad sedē, de rest.spo.Are.& Mod.in d.l.rem,que nobis.Et hanc sequitur, & dicit magis cōem d.Alex.ꝯsi.91.col.fi. lib.5. Soc.sibi ꝯrius ꝯsi. 89.col.fi.li.1.Dec.ꝯsi.57.col.pe. & ꝯsi.136. col.fi.moti,qa iunior possessio ꝓsumitur clandestina c.licèt cām. de præb. Ego autē istud fundū,super quo consistit veritas huius cōis opi.subuerti multipl̄r in d.c.sæpè, col 7. ver. venio ad quartum. Ad ibi dicta
20 me remitto.Tertiò faciunt ad aliam q.videlicet,† An actio iudicati detur in sing.successorem? Et vr̄ ꝙ non,qa est ꝑsonalis, & oritur ex quasi ꝯctu. Nam in iudicio quasi ꝯhitur ꝑ litis contesta.& sn̄īam,ēt super actione reali intentata,ſm gl.in l.2.§.fi.ff.de ꝓtor.stip.Et ꝙ non detur hæc actio in singularem succes.probatur in l.à diuo Pio.§.si super rebus. ff.de re iudi.& in c.cum sup. eo.ti.in c.veniens.de test. Qd̄ certum est in actione iudicati sup actione ꝑsonali,quia illa est merè ꝑsonalis Et cum agatur de exequutione facienda sup re non petita, tertius possessor semper se ꝓt opponere. d.§.si sup reb.Sed dubium est,si intentetur actio iudicati ꝯ singularem succes. pro executione facienda in re petita,actione reali. Rō dubitandi est,quia vr̄ tunc, ꝙ ex iudicato oriatur vtilis actio in rem,vt gl.tenet in l.1. C.de iu. & non actio iudicati ꝑsonalis, ſm gl.in l.miles.§.si. ff.de re iu. Nā tunc impossibile vr̄, ꝙ actio ꝑsonalis mihi detur ad rem meam,l.nemo rem suam.ff.de verb.ob.Si ergo oritur vtilis actio realis,vel prima actio realis,non nouatur ꝑ sn̄īam;ergo dabitur ꝯ singularē succes.In ꝯrium vr̄ tex.in l.iudicatæ.§ fi.ff.de exe.rei iu.Et ista verior est,vt probatur ꝑ locum à spāli, in l.2.C.de litig.& in l.sæpe.inf.e. Non ob.dum dr̄, ꝙ ex sn̄īa sup reali oritur actio vtilis in rem,qa ꝯrium tenent multi, vt tradit d. Ale. in d.l.miles.§.fi. posito, ꝙ oriat̄ vtilis actio in rem, si tñ victor agat ex sn̄īa, non, ꝓt agere illa actione vtili ꝯ tertium,ſm d.Ale.consi.1. col.2. li.5.
21 Sed quid dices, † si in exequutione iudicati sit res ꝯdemnati in actione ꝑsonali pro pignore capta.& deinde à ꝯdemnato vendita,prout vendere potuit,ſm Imo. & Ang.in l.si quis missum. §.iudex.in fi.ff.de dam.infe. An hoc casu exequutio fieri possit ꝯ emptorem? Bal.in l.ob maritorum.C.ne vxor pro mari.vr̄ velle ꝙ sic.Inquit.n.Aut exequutio erat parata,& quia in fraudem paratæ exequutionis alienatio facta vr̄,fieri potuit exequutio ꝯ singularē succes.arg. l.chirographis. §.fi.ff.de admi.tut.Aut exequutio non erat parata,& tunc, quia alienatio facta fuit solum in fraudē creditoris,actio iudicati non dabitur in singularē successed agendum est reuocatoria actione,Inst.de acti. §.itē si qs in fraudē.Sequitur Cur.cōsi.73 magnifice vir,col.2. Vr̄ aūt alienatio in casu ꝓnti facta in fraudē exequutionis, cum facta fuerit post sn̄īam,& post ꝓtorium pignus.ergo & c.Et idem voluit Bal.in l.pen.col.2.C.de exe.rei iud.Et hæc fuit prius sn̄īa Dy.in l. 1.C.de alie.iu.mu.cau.fac.Et sequit̄ Prac.Pap. in forma exequutionis sn̄īæ diffinitiuæ,col.3.Et idē vult Bar.in l.si creditores,co. 8.versi.circa hoc igitur.C.de pign. Vbi dicit, ꝙ si ius exequendi erat in esse productum,anteq̄ fieret alienatio, vt quia iam erat lata sn̄īa, transit tunc in sing.succes. ꝑ tex. in l.si superatus §.1.ff. de p.g.& in l.si mr̄.§.fi. & l.iudicatæ.§.fi.ff.de exe. rei iu. Contra sn̄īam,ꝙ non possit fieri exequutio ꝯ tertium,sed prius agendū sit reuocatoria,tenet Bar.in d.§.iudex.& in §.si super reb.quem sequuntur ibi d.Ale & Mod.col.4 dicentes indistinctè agendū esse reuocatoria, siue in fraudē creditoris, siue in fraudem exequutoris facta sit alienatio.Sequit̄ Ang.in Auth.de litig.in prin. & Io.de Imo.ꝯsi.112.in cā q̄ vertitur. vbi dicit opi.Bal.solum ꝓcedere, qn̄ sn̄īa fuisset lata in actione reali.Et sic consuluit Soc. consi.13.insignis Doct.lib.4 & ita firmat d.Guid.Pap.dec.81. Licèt dicat de stylo curiæ Delphinalis ꝯrium seruari. Et probatur viua rōne;quia si alienatio valet,vt concludit Imo post Ang. in d.§.iudex,ergo necessariò opus est rescissione añquam fiat exe
22 quutio.Dicerem tñ,† ꝙ post captū pignus, & factam subhastationē in loco pub.procederet opi. Cy.& Bal. Quia tunc singularis successor ꝓsumeretur retraxisse penes se rem publicè subhastatam in fraudē exequutionis,& iudicis ꝯtēptum. Quo casu iudex ex officio,poterit suā exequi sn̄īam ꝯ ipsum succes. Et in istis ꝓcedit stylus curiæ Delphinalis.Et est de mēte Pau.de Cast in d.§.si sup reb.vbi dicit, ꝙ si successor sciebat sn̄īam latam, & executionē paratam,in illa re ꝯ eum fieri poterit executio.Nō ꝓt aūt dici sciuisse, nisi sciuerit pignus captum, præsumitur verò sciuisse propter publicas subhastationes, c.1.de postu pla. l si
23 tutor petitus,cum glo. C.de peri.& cōm.tut. † An aūt officium iudicis,qd̄ loco actionis succedit, exerceri possit ꝯ sin. succes.d. Ale.rn̄det ꝙ sic per tex.in l.in causæ.§.si.cum l.se. ff. de min. Sed iste tex probat oppositum per locum à spāli,quia ibi transit in subsidium,videlicet auctore exn̄te non soluēdo. Pro hac tamē sn̄īa facit,quia officium iudicis nullam ꝓsupponit oblōnem,l. qui per collusionem. ff.de act.emp.l.Quintus,s.de ānu.le. sicut

rei

rei vend.Ergo debet in ſucceſſorē tranſire.acſi eſſet in rem.Cō
tra.ſnīam puto veriorē ꝑ tex. in l.q̄ dā.§.nihil intereſt, & ibi no.
Bar.& Pau.de Caſ.ff.de eden.Et qa officiū iudicis ſuccedit in lo
cum actionis ꝑſonalis, c.fi. de off.iud.or. Ergo dēt illius tenere
nām.l.ſi eū.§.q iniuriarū.ff.ſi.qs cautionib.c.eccła, vt li.pend.&
qa ſpāle eſt, vt ɔpetat ɔ̄ ſing.ſucceſ.in ſubſidium, d.l.in cāæ.§.fi.
24 Eſt verum,†ꝙ Bar.in d.l.ſi tertius.§.ſi priuſquā.ff.de aqua plu.ar
cen.dicit,quoddā eſſe offm̄ mere ꝑſonale,& iſtud non egredit̄
ꝑſonā d.§.nihil intereſt.quoddā in rē ſcriptū.& iſtud ſequit̄ ſuc
ceſſorē,in d.l.in cauſæ §.fi.q̄,vt dixi,ɔ̄riū probat.Putat aūt offm̄
iudicis eſſe in rē ſcriptū,quoties æquitas dictat, ꝙ dēt in ſucceſ-
ſorē,l.q bona.in prin.ff.de dam.inte.Vel dici p̄t in rē ſcriptū,qn̄
ɔpetit ɔ̄ ſing.ſucceſ.qa poſſidet,vt s̄.dictum eſt de actione in rē
25 reſcripta.Et ita loq̄t tex.ī d.l.q bona.Scd̄ò no.ſm Bar.†ꝙ res dēt
æſtimari cū qualitatib.ſuis.Ad idē tex.in l.mortis cā, in fi. inf.de
do.ca.mor.& l.ſi ſeruus.2. ff.de ɔd.fur. vbi gl.ex hoc colligit de-
clarationē ad rłam vulgatā. Qt̄ res tāti valet,q̄ti vendi p̄t,ſ.hoī,
ſcienti ɔdōnes,& qualitates rei.Minus.n.valet res ꝑꝑ onus anne
26 xū,vt hic.Ex quo infert hic Soc.† ꝙ ꝑꝑ pactū de retrouēdendo
adiectū vendōni,res nō tāti æſtimāda eſt,q̄ti ſi liberè venderet.
Alleg.Pan.in c.ad nr̄am,de emp.& vend.Adde,ꝙ idē dicit Pan.
in c.in aliquib.ꝑ illum tex.de deci.inferens ad ꝓbandū ɔ̄ctū vſu
rariū,non eſſe reſpiciendū verū rei valorē;ſed ad onus adiectū
videlicet ad pactū de retrouendēdo; qa rōne illius pacti minus
valet. Et idē dicit Cor.ɔſi.241. lib.1.& Dec.ɔſi.167. in cā.Et ſilr
ꝑꝑ periculū amiſſionis rei,vt qa ſit ſubiecta litigio, minus æſti-
manda eſt,vt probat hic,& ɔſuluit Cor.ɔſ.206.viſo s̄.ſcripto.co.
27 4.in fi.& ſeq.li.3.†Sic bn̄ficia dn̄r eſſe minoris valoris ꝑꝑ onera
ipſis annexa,ſm Bal.in l.ſed ſi hoc.§.quidā.in fi.ff.de ɔd.& dem.
vbi dicit redditus bn̄ficij tanti æſtimandos, q̄ti valent deductis
onerib.Idem dn̄t Pau.& Ale.in l.non amplius.in prin.ꝑ illū tex.
ff.de leg.1.Pro qb.facit tex.in cle.ſtatutū. in fi.prin.de elec. & in
c.pn̄ti.§.porro.ff.de off.or.li.6.Et facit tex.in l.fructus. & q̄ ibi la-
tè tradunt̄ ꝑ Lud.Ro.& Mod.ff.ſol.mat. Et ita ɔcludit Fel. in c.
ad nr̄am.col.2.de iu.iur.Dec.ɔſi.156. ſtatutū cathedralis ecclæ.
Et iō in §.nr̄o, fundus hypothecatus abſq; cautione euictionis
minoris eſt p̄tij,qa ſi fideicommiſſarius cauiſſet,pluris æſtimari
dr̄et,vt eſt caſus in l.eū qui.§.melior. ff.de in diē addi. vbi ꝓbat̄,
28 †ꝙ qualitas loci,& tp̄s ſołonis faciendæ,ac ꝑſona venditoris &
emptoris,faciūt rem pluris eſſe,vel minoris. Et ꝑpea Bar.hic re-
ctè ſentit,dum dicit ɔſiderandā ꝑſonā vēditoris,ſi erat implici-
tus debitis, vel ſi dedit fideiuſſorem, q̄ oīa probant̄ in d.§. me-
lior, qui re vera eſt melior text. ad hoc, ꝙ reperiri poſſit. Et ad
hoc facit dictum gl.in l.2.in ver.ſuſpectum.ff.ſol.mat.& in l.qui
habebat.s̄.de leg.3.Quòd implicitus debitis & vſuris,p̄ſumit̄ nō
ſoluendo. Inſpicienda quoq; qualitas loci,vbi res diſtrahit̄,eſt;
quia rerum p̄tia variantur ex loco, l.p̄tia rerum. s̄.ad leg.falc.

India mittit ebur,molles ſua thura Sabęi.

Et apud Indos pulegiū,herba apud nos viliſſi.pluris vendit̄,q̄ pi
per,ſm gl.in c.legimus. 93.diſt. Itē qualitas loci rei ſitæ,qa minꝰ
valet,ſi ſit ꝓpè Rhodanū ꝑꝑ periculum corroſionis, vel ſi ſit in
montib.calmati ſuppoſitis,ſm gl.Bar.& alios in d.l.2. ver.ſuſpe-
ctū.Itē qualitas loci originis,l.qđ ſi nolit.§.q mancipia.ff.đ ædi.
edi.Cæp.ti.de ſimulat.ɔ̄ct.in 21.p̄ſumptione. Pau.in c.ſi ꝓponē
te,de reſc.vbi latè mod.Refert.n.plurimū,an emas vinū Phaler
nū,vel Romanū,Caſtri noui,vel Auenion.l.rō.§.fi.ff de act.em.
Vel qa res ſit ꝓpè virū malū, & rixoſum, l.ꝙ ſæpe. §.fi. ff.de act.
emp.Habes igit̄ decłonē,ꝙ res tāti valet, q̄ti vendi p̄t hoī ſciēti
qualitates rei.Quarū qualitatum aliquæ vobis patēt ex p̄miſſis,
aliæ tradunt̄ ꝑ Ale.& alios in d.l.p̄tia rerū.& in d.l.2. C.de reſci.
29 vend.Vn̄ Bar.hic†inſtruit practicātes,volentes repellere agentē
ad reſciſſionē ɔ̄ctus vendōnis,p̄textu læſionis p̄tij vltra dimidiū,
iuxta diſpōnem d.l.2.vt articulet,ꝙ venditor erat implicitus de
bitis,& ꝙ ꝑpea non reperiſſet emptorē, q tāti emiſſet, attenta
qualitate ipſius venditoris.Idē dicit Bar in d.l.p̄tia rerū.Vbi do
cet aduocatos Rei,vt articulent de qualitatib.latentib.videlicet
ꝙ res eſt ſterilis,vel emphyteutica,vel hypothecata,ut hic.Con-
tra.vr̄ uoluiſſe Bar.in d.l.mortis.§ fi.& ibi Imo.ponderat hāc ɔ̄
rietatē,ubi dr̄,ꝙ tāti res ualet, q̄ti uēdi p̄t, hoī ſcienti qualitates
rei uēditæ: Et ſic non ur̄ uelle, ꝙ ſpectet ad eū, q agit ꝓbare rei
qualitates,ſed certè nulla eſt ɔ̄rietas,ſm d.Ale.in d.l.p̄tia.& Soc.
hic.Quia ſi ꝓ parte actoris articulet̄,rē eſſe tanti valoris,& nō ar
ticulet de onerib.& qualitatib.rei p̄tiū diminuētib. p̄ſumptiuè
erit fundata intentio actoris; qa res p̄ſumit̄ libera,l.altius. C.de
ſer.& aqua. Et ſufficit libellū actoris ɔcludere p̄ſumptiuè, l.oēs.
§.Lucius.ff.de his,q̄ in frau.cred. Ad excludendā hanc aſtutiam
actoris ſubticētis rei onera,inſtruit Bar.aduocatos Rei, ut arti-
culet̄ de onerib.& qualitatib. & bn̄. uel alr̄ dici p̄t,ꝙ Bar.nō ad-
uerſet̄ ſibiipſi,ēt ꝙ doceret aduocatos uēditoris, ut articulent̄
ꝙ emptor ſciebat onera,& qualitates rei,ad demr̄andū ꝙ nō p̄t
dici deceptus;qa ſciens nō decipit̄,ſed ſeipſum decipit, l.1. in fi.
ff.de act.emp.l.ſi fundū ſciens.C.de euic. Et ꝙ uolens ꝓbare ua
lorem rei,debeat articulare de ſcīa emptoris, tradit Soc. ɔſi. 8.

30 col.2.lib.1.Tertiò no.†ꝙ hr̄s grauatus reſtituere hr̄ditatem retē
to fundo alteri hypothecato,nō p̄t cogere fideic.ut ſibi de eui-
31 ctione caueat.Et ex hoc infert hic Ang.† ꝙ emptor,cui uendi-
tor tradidit fundū hypothecatū,non p̄t cogere uenditorē,ut ſi
deiubeat ꝓ euictione,q̄ illatio non ur̄ bona;qa fit de cā lucrati
ua ad oneroſam,l.1.C.de imp.luc.deſcr.deciſione Ang.retenta.
quo ergo remedio ſuccurret emptori? Rn̄det Ang.hic,ſibi ſuc
curri remedio de quo hic,ut æſtimet fundus cū obligōe. Et ad
id,qđ minus eſtimatū fuerit,dabit̄ actio ɔ̄ uenditorē.Ad hoc al
le.Bar.in l.cū ſtipulatus ſim,o Procule.§.fi.ff.de uerb.obl.Et idē
dicit Bar.in l.ſi qs ſtipulatus ſit Stichum.§.fi.Et iſtud eſt,qđ dicit
hic Iurec.ꝙ hmōi æſtimatio multas dirimit qōnes. D.Ale. dicit
alio quoq; remedio ſuccurſum eſſe emptori, uidelicet, ꝙ agat
ɔ̄ uenditorē,ut liberet p̄diū uenditū ab hypotheca, ꝑ tex.in l.ex
p̄dijs.C.de euic.Sed ille tex.non ꝓbat,qa loquit̄ re nondū tradi
ta,& uēditore agente ad p̄tiū, q ꝑ exceptionē doli repellit̄, niſi
liberet rē tradendā ab hypotheca. Nos loqmur re tradita em-
ptori.Gl.tn̄ ibi dicit idē eſſe re tradita,vt emptori ɔpetat actio ɔ̄
venditorē,vt liberet eū,ꝑ tex.in l.creditori.§.p̄diū. ff.de act.em.
32 quē tex.dicit Pau.de Ca.eſſe ꝑpetuo notādū.Et ſic no.† tu pau-
ꝑ emptor,q non hēs modū ſoluendi p̄tium,bonam cautelā,ad
differendā ſołonē,vt ſi res ſit tradita,vel nō tradita,opponas nō
teneri ad ſołonē p̄tij; qa res eſt obligata ꝓ dote vxoris, vel alia
rōne.Nā tibi ſuccurſum eſt ꝑ viā exceptionis,d.l.ex p̄dijs,& l.ha
bitationē.§.fi.ff.de peri.& cō.rei ven.Et ſi p̄tium ſoluiſti, eſt tibi
ſuccurſum ꝑ viā actionis,d.l.creditor,§.p̄dium.Oī tn̄ caſu audit̄
vēditor,ſi velit ſatiſdare euictionis noīe, d.l.habitationē.§.fi. Et
ſic vēditor cogit̄ ſatiſdare,ſi nolit cā liberare. Sic dicerē in caſu
nr̄o,ꝙ coget̄ fideic.ſatiſdare, ſi non reperiret̄ aliqs,q vellet fun
dū hr̄di relictū emere cū illa obłone. Qđ aptè vult tex.in ver.q̄-
33 tū vēdi p̄t.Quartò no.ſm Pau.de Ca.†ꝙ in quarta Tre. imputat̄
æſtimatio dubij euētus.Sed hic cadūt p̄les difficul.Prima eſt,qd
ſi res nō euincat̄,an tūc verus valor rei ɔputabit̄ in Treb.rn̄deo
ꝙ nō,ſed cedet lucro hr̄dis;alioquin n̄ retinet hr̄s in reſtōne,qđ
deeſt æſtimationi dubij euētus,vt dr̄ in tex.& ita ɔcludunt Ale.
34 & alij.Scđa,†ſi res euincat̄,an hr̄di ɔpetat actio de euic.ɔ̄ fideic.
Raph.Com. rn̄det actionē ei ɔpetere ꝑ tex.in l.hr̄s ꝓcepto. inf.
e.ſed ibi fundus in totū erat alienus,& fuit an̄ reſtōnē euictus,iō
nec æſtimari potuit dubius euētus, meritò dr̄ ꝙ hr̄s æſtimatio-
nē retinebit.Scđò Cu.inducit hūc tex.dū dicit fundū æſtiman-
dū ſine cautione,& ſic cū ſola obłone fideic. & ſic licèt fideic.
nō caueat de euict.tn̄ tenet̄, ſi euincat̄.Sed iſta nō eſt mēs Iure-
cōſulti,q intelligit fundū æſtimandū ſine cautione, i.q̄ti vēdi p̄t
cū onere hypothecæ,nō aūt cū obłone fideic.Tertiò ꝓ opi.Cu.
facit,qa hr̄s in fundo ꝓcepto hr̄ loco legatarij,§.ſi vna.Inſt.eo.le
gatarius aūt hēt actionē de euictione,§.non ſolū.Inſt.de leg.er
go &c.Cōtra.ſnīam,ꝙ hr̄s non hēat actionē de euic.ɔ̄ fideic.te
nent Pau. & alij *cōiter*. Primò, qa ſi nō fuiſſet auctus fundus,hr̄s
hēbat ɔmodū dubij euentus,vt dictū eſt:ergo dēt hr̄e incōmo
dū,vt s̄.ea.l.in prin.Scđò,qa eſt qd imputet̄ hr̄di, cur nō vēdide-
rit fundū,quē vendere poterat vti hypothecatū, & trāsferre ꝑi-
culū in euictionis in emptorē.Tertiò,qa æſtimatio dubij euen
tus,hēt vim cuiuſdā emptionis,l.litis æſtimatio.ff.ꝓ em.empto
ri aūt dubij euētus,nō dat̄ actio de euic.l.ſi iactū retis. ff.de ɔ̄he.
emp.ergo nec huic hr̄di;q accepit fundū æſtimatum cū ꝑiculo
dubij euētus.Quartò,qa ſi fideic.teneat̄ de eui.æſtimatio nō di
rimeret multas qōnes,q̄ poſſent ſuboriri,ſed multiplicarent̄,vt
35 hic ꝑ Soc.Tertia difficultas eſt,†qd ſi fundus hr̄di relictus, eſſet
penes creditorē;an erit locus diſpōni nr̄i §. Rn̄det Raph.Com.
ꝙ nō,qa tūc nō fiet æſtimatio dubij euētus,cū certū ſit nō poſ-
ſe à credōris manu diuelli,niſi mediāte luitione. Iō hr̄s ſi nōdū
reſtituit,poterit exceptione repellere fideic.quouſq; fundū lue
rit,& tradiderit,ar.dictæ l.ex p̄dijs.Si verò reſtituit,poterit agere
ɔ̄ fideic.vt redimat fundū,& tradat,l.ſi res oblig.s̄.de le.1.Sequū
tur Sen.q tn̄ dicūt,ꝙ d.l.ſi res obligata,loquēs in hr̄de obligato
ad legata ex volūtate defuncti,nō vr̄ extēdēda ad fidei. q ɔ̄ volū
tatē defuncti tenet̄ ad quartā hr̄di,l.Titia.s̄.ad le.falc.Qui hr̄s ēt
nō dr̄ ꝓpriè legatarius in re ſibi relicta,d.§.ſi vna.Quæ rō parū fa
cit,qa qn̄ teſtōr grauauit hr̄dē,vt retēto fundo reſtituat hr̄dita-
tē,tūc hr̄s ſibi ɔputat in quartā illū fundū.Et ſic reſpū illius fun-
di quarta debet̄ ex volūtate,nō ɔ̄.†Quarta difficultas,An releue
tur hr̄s à cautione, vel luitione rei hypothecatæ, ſi velit tradere
legatario rē obligatā ſub æſtimatione dubij euētus? Qđ eſt q̄re-
re,an diſpō d.l.ſi res obligata,debeat limitari,ſm terios huius §.
Raph.Com.hic,& ibi,voluit ꝙ ſic.Nō tn̄ ꝓbat aliqua vrgēti rōe,
niſi dixeris militare eādē æquitatē,cū tāti vēdi poſſit. Aduerte,
ꝙ in caſu huius §.res erat penes hr̄dē,cui erat relicta,& ſic penes
legatariū, & nunq̄ fuit penes fideic.grauatū. Vn̄ eſt qd ſibi īpu-
tet,ſi nō vēdidit cū potuit.Quæ rō ceſſat in d.l.ſi res obligata,qa
erit penes grauatū,vn̄ nō eſt qd imputet̄ legatario, ſed ipſi gra-
uato,ſi non vēdidit.Iō poterit cogi vt luat,vt dr̄ in d.l.ſi res obli
gata.Et ɔ̄ Raph.tenet Soc.hic rōne,de qua s̄. Quia non eſt bo-
num arg.de legatario,qui capit ſm volūtatem, ad hæredem, q

detrahit,

detrahit quartā ꝯ voluntatē. Qđ parū ſtringit in terminis nr̄is, vt p̄dixi. Gl. in ver. ſequit, diuidit in 4. partes. In 1. declarat rōnem Iurec. ampliando. In 2. ibi, & facit, alle. ꝯcor. ad tex. In 3. ibi, itē cautè, remouet ꝯrium. In vlt. ibi, & facit, alleg. ꝯcor. ad §. In ea. gl. ibi, & ſic, loquit ꝯ. Iſta ſolo reijcit p Ia. de Are. & Rap. qa diuinatiua. Nā ibi de hypotheca exp̄ſſa verbū nullū. nec ēt poſſumꝰ dicere, ꝙ loquat de tacita; qa bona debitoris nō ſunt tacitè hypothecata ciuitati, l. ſi re. ff. ad munic. l. 2. C. de iu. reipu. li. 11. gl. & Bal. in l. 2. C. in qb. cau pig. tac. ꝯha. hic alle. Alex. ſaluat ſolonem gl. qa licet regular bona debitoris non ſint tacitè hypothecata, tn̄ fallit in bonis debitorū ciuitatis ex cā adminiſtrationis. l. 2. C. de deb. ciuita. lib. 11. & gl. Pan. & alij in c. ex literis. de pig. Bal. in l. pignus, ff. q pot. in pig. hab. Tu aduerte, qa gl. ſi & Ale. tacitè ſentiunt, ꝙ actio pſonalis non det ꝯ ſingularem ſucceſ. ēt fauore reipu. Cuius ꝯriū dixi, ſ. vlt. fal. Tu teneas fall. p tex. in d. l. 2. C. de debi. ciuita. vbi dr̄ agendum eſſe pro rata ꝯ poſſeſſores bonorum; ergo actione pſonali; qa hypothecaria ꝯpetit ꝯ quemlibet inſolidū. C. ſi vnus ex plu. credi. vel debi. l. 1. & 2. Et ita tenent ibi glo. Bar. And. de Bar. Io. de Plat. & alij *cōiter*. Gl. diuidit in tres partes. In 1. declarat. In 2. remouet ꝯriū. In 3. q̄rit, & rn̄det. Scđa ibi, ſed hoc fallit. 3. ibi, ſed an hoc caſu. In ea. gl. ibi, ſed an hoc caſu. Bar. dicit, tene primam. Sequuntur alij. Tu verò diſtinctè ponderando, fa-

37 cias ꝯclonem, † ꝙ hr̄s qui reſtituit hr̄ditatem retēta quarta ſub noīe quotæ, tenet creditorib. hr̄ditarijs, & legatarijs pro rata §. fi. inf. ea. l. Secus ſi retinet quartam, vel minus, vel plus in certa re, vt hic, & l. ſi legatus. §. multum. inf. e. Et rō eſt, qa æris alieni onus, fundū non ſequit. Si tn̄ bona fideic. non ſufficiant ad ſatisfactionem, inſolidū hr̄s tenebit, ēt p re certa; qa æs alienum diminuit quartā, l. irritum. C. ad leg. falc. Scđa ꝯclo. Hr̄s, q retinuit quartā ſub noīe quotæ, tenet legatarijs p rata, d. §. fi. Secus ſi in re certa, niſi in ſubſidiū p eo, ꝙ hēt vltra quartā, vt in §. ſe. Sed ſi retinuit quartā partē in re certa ſub noīe quotæ, tenebit p rata quotæ dūtaxat, ſm Bar. & alios. Sed cū res certa ꝯfundat in quota, vr̄ eū teneri ēt p re certa. Iō cogitabis quō quarta poſſit partim deduci in re certa, partim in quota, abſq; eo ꝙ illa res certa nō ꝯfundat, & ꝯp̄hēdat in quota. Cætera videbimus ī diſcurſu huis legis.

SVMMARIVM.

1 *Summarium Bar. via diſt. ſaluatur ab impugnationibus Alex. & Mod.*

2 *Hæres retinens aliquid in quantitate, vel re certa, non tenetur legatarijs. Pro exceſſu tn̄ tenetur in ſubſidiū legatarijs, ſi quid vltra quartā habeat. Sed an tunc teneatur, vt hæres, an verò, vt legatarius. nu. 3.*

4 *Hæres præferendus eſt legatarijs pro Treb. quarta.*

5 *Hæres & fideicommiſſarius iure iſto, & Cod. non tenentur legatarijs vltra vires hæreditarias, iure tamen nouiſ. ſi hæres non conficiat inuentarium, tenetur inſolidum legatarijs abſque detractione Fal.*

6 *Fideicommiſſarius vniuerſalis non conficiens inuentarium, an teneatur inſolidum legatarijs, quòd ſic, de veritate latiſſimè.*
Extenſio licita eſt in limitatorijs ex rationis identitate.
Ratio ſcripta in l. comprehendit oēs caſus, qui ſub ratione includi poſſunt.

7 *Verbum, fortè, cuius ſit naturæ.*

8 *Creditorib. & legatarijs cōſitētib hr̄ditatē tp̄e mortis nō fuiſſe ſoluēdo, nō tenetur hr̄s, aut fideic. nō cōficiendo inuentariū vltra vires hr̄ditarias. Probatio per confeſſionē admittitur cōtra præſumptionē iuris & de iure.*

9 *Hæres inuentarium conficiens, an teneatur legatarijs, etiam vltra vires hæreditarias, hæreditate diminuta.*

§.Si is, qui quadringenta.

Diuidit in tres partes. In prima ꝯſultatio. In 2. ibi, Iulianus ait, rn̄ſio. in 3. ibi, neminē, rn̄ſionis ra-

1 tio. Bar. Io. de Imo. & Ang. ita ſummant. † Hr̄s, q hr̄ditatem reſtituit retenta certa q̃titate ſub noīe quotæ, tenet legatarijs p eo, qđ hēt vltra quartam in ſubſidium, i. ſi à fideic. exigi legata non poſſint. Iſtud ſummariū reprehēdunt Pau. Alex. & d. Iaſ. qa ſi hr̄s retinet q̃titatē ſub noīe quotæ, teneret non ſolū in ſubſidium, ſed regular, vt in §. fi. inf. ea. l. Tu ſalua Bar. & intellige ſm terios huius §. ſub noīe quotæ iure pceptionis, & non iure hr̄ditario, d. l. ſi legatus. §. multū intereſt. Declaro, ſi hr̄s retineat 200. ſibi iure pceptionis à teſtōre relicta pro ſua quarta, non tenet legatarius niſi in ſubſidiū, & in eo qđ vltra quartam hēt. Ita loquit iſte tex. Si verò retinet 200. iure hr̄ditario, vt qa ſibi non ſint relicta à teſtōre; ſed facta æſtimatione totius hr̄ditatis velit deducere quartam vt hr̄s, & ſucceſſor in illa: Et tunc teneret pro illa quarta legatarijs. Et in iſtis terīs procedit opi. Pau. Alex. & Mod. Et pbatur in d. §. multum. & Inſti. eo. §. ſi qs vna. & §. ſed illud. No. pri-

2 mò, † ꝙ hr̄s, q retinuit aliquid in q̃titate vel certa re, non tenet legatarijs. Rō, qa in re certa hr̄ loco legatarij. §. ſed illud. Vel qa onus æris alieni non ſequit rem ſingularem. §. p̄c. Scđò no. ꝙ hr̄s, qui retinuit aliquid in certa re, vel q̃titate, excedente quartā, p

3 exceſſu tenet legatarijs in ſubſidium. Sed dubiū eſt, † an teneat vt hr̄s, an vt legatarius? Ang. Imo. & Ale. in §. p̄c. ſentiunt, ꝙ teneatur vt legatarius, qa limitando rr̄am illius tex. dn̄t, eam non procedere in ſubſidiū; qa tunc actio pſonalis ſequitur fundum, & ſingularem ſucceſ. p iſtū tex. Ergo volunt, ꝙ teneat tanq̃ ſingularis ſucceſſor, & ſic tanq̃ legatarius. ꝯ tenet Pau. de Caſt. in §. p̄c. qa directa actio, q̄ remanſerat inutilis penes hr̄dē, hoc caſu efficit vtilis in ſubſidiū, l. ſi hr̄s inſtitutus. inf. e. Et iſtud verius puto, p iſtū tex. q dicit in hr̄dem actionē dari, non in ſingularē ſucceſ. Vn̄ vides ꝙ iſte tex. non pbat limitationē Ang. & ſequaciū, vt dixi ſ. §. p̄ce. Et ſi loco legatarij hēat, fieret ꝯtributio legatorū inter ipſum, & alios legatarios, l. clemens p̄ronus. ff. de hær. inſt.

4 Cuius ꝯrium decidit in §. nr̄o. Tertiò no. † ꝙ hr̄s p quarta Treb. p̄fertur legatarijs, ita no. Iaſ poſt Raph. Sed aduerte; qa iſtud nō bn̄ colligit ex tex. cū legatarius in hoc tex. ꝯſequat integrum legatum. Ergo non p̄t dici, ꝙ hr̄s pferat ei. No. tn̄ verum eſt p tex. in l. Marcellus. inf. e. qa nō dēt pp reſtōnē fideicomiſſi ſibi diminui Treb. per legatarios, q non diminuiſſent falc. ſi reſtō fideic. vr̄is facta nō foret, l. 1. ff. ad leg. fal. & in l. ī imponēda. C. e. Quar-

5 to no. in ver. neminē, † ꝙ iure iſto hr̄s & fideic. non tenent vltra vires hr̄ditarias. idē iure Cod. l. ſi vniuerſæ. C. de leg. Sed de iure nouiſſimo ſtatutū fuit ꝙ hr̄s, q non ꝯfecit inuentariū, teneat in ſolidū legatarijs abſq; detractione falc. auc. ſed cum teſtōr, & in corpore vn̄ ſumit. C. ad leg. falc. Et eſt *cōis* opi. licèt multi diſtinguant, vt p Bar. in l. in rōne. §. ꝙ vulgò. ſ. ad leg. fal. Sed dubiū eſt,

6 † an idē ſtatutū intelligat in fideic. vr̄i, vt ſi nō fecerit inuentariū, teneat inſolidū legatarijs. Iac. de Are. Dy. Alb. de Ro. Ang. Io. de Imo. Ale. & Iaſ. rn̄dent idē dicēdū, qđ in hr̄de; qa diſpō tex. in d. aut. ſed cū teſtōr, & in corpore vn̄ ſumit, eſt limitatoria, nō correctiua iuris antiq, videlicet huius §. Ergo extendenda eſt ad fideic. vniuerſalē. Nā in limitatorijs, licita eſt extēſio ex rōnis identitate, c. cū dilectus. c. ad audientiā, vbi Pan. de cle. nō reſi. l. filium hēo. ff. ad Mac. & tradit p Bar. in l. ſi ꝯſtāte. in 9. q. primæ partis. ſ. ſol. mat. Confirmat p ea, q̄ dicta ſunt ſ. in § de illo, poſt Bar. vbi ꝯcluſum fuit, ꝙ iura loquentia in hr̄de, hn̄t locum in fideic. vr̄i. Solus Soc. p ſubtilitate ingenij tētauit ſuſtinere ꝯrium duab. in effectu rōnibus. Primò p rōnē; qa diſpō d. auc. eſt pęnalis; ergo nō extendēda ad fideic. reg. odia, de regu. iu. li. 6. Et ꝙ ſit pęnalis probat in §. ſi verò nō fecerit, vn̄ ſumit auc. ſed cū teſtōr. ibi, adijciet ei pęnam exactio ſuæ malignitatis. Et cū ſit pęnalis; lex loquens de hr̄de, nō habet locū in fideic. l. ſi cū an̄. ſ. ad Syl. & dictū fuit in d. §. de illo. Ad iſtud rn̄det d. Iaſ. ꝙ licèt ſit pęnalis, tn̄ debet extendi ex rōne ſcripta in lege, quæ ꝯprehendit oēs caſus, q ſub rōne includi pn̄t, ēt in correctorijs, l. cū mulier. ff. ſol. mat. gl. in cle. 1. in ver. eligat, de elec. Bal. & alij tradūt in aut. quas actiones C. de ſacroſ. eccl. Eſt aūt rō ſcripta in §. ſancimus igit, iuncto d. §. ſi verò non fecerit, qa p̄ſumit is, qui non fecit inuentarium, ſubtraxiſſe bona hr̄ditaria, q̄ rō militat ēt in fideic. Sed ad iſtud rn̄det, ꝙ rō p̄ſuppoſitæ detractionis non eſt finalis, ſm d. Alex. q ponderat verbū, fortè ſurripuerit, ex quo infert idem dicendū,

7 ſi non ſurripuerit. † Hæc eſt. n. nā huius verbi, fortè, vt denotet idem eſſe in caſu ꝯrio, ſm gl. in cle. 1. in ver. fortè, de appel. Iſtud vr̄ euacuare rn̄ſionem d. Iaſ. ipſe tn̄ conat replicare, ꝙ imò rō p̄ſumptæ ſubtractionis eſt finalis; cum nulla alia poſſit aſſignari. Sed hoc nihil eſt, tū qa nō ſequit, Alia rō non p̄t aſſignari; ergo eſt fi. l. 1. §. ſexū. ff. de poſtu. tum qa alia rō aſſignat in d. §. ſi verò. videlicet, qa ſibi imputare debet hr̄s trāſgreſſor legis, q potuit faciendo inuentariū, euitare oē damnum. Et ſic vera rō fundat in reg. damnum, de reg. iu. Quæ rō non p̄t adaptari ad fideic. cui nulla lex iuſſit, ꝙ faceret inuētarium. Defendendo cōem, tu potes rn̄dere dupliciter. Primò, ꝙ licèt aliàs verbum, fortè, denotet idē eſſe in caſu ꝯrio; tn̄ fallit qn̄ ponit in lege p modū rōnis, qa tūc oñdit, ꝙ illa rō fuit, q̄ legiſlatorē mouit, ſicut dicimus de dictione, quaſi, exp̄ſſa p modū rōnis, qa tūc nō importat fictionē nec improprietatē, ſed eſt veritatis expreſſiua, ſm Bal. in l. q Romæ, §. duo fratres. in vlt. col. ff. de verb. obl. Quod ex eo ꝯprobat, qa vbi lex p̄ſumit, & ſup p̄ſumpto ſtatuit, non admittit pbō in ꝯrium, c. iuuenis. cum gl. de ſpō. Scđò rn̄det, ꝙ licèt illa rō p̄ſumpta ſubtractionis fuerit impulſiua, & dederit cām edicto de inuentario ꝯficiēdo, debet tn̄ ꝯp̄hendere ēt fideic. qa non minus ſubtrahere p̄t, q̃ ipſe hr̄s, ſicut dr̄ in d. §. ſexū. vbi Calphuniæ improbitas dedit cām edicto. Et tn̄ diſpō hēt locū gn̄alr in quacūq; muliere, qa q̄libet p̄t eſſe improba, licèt q̄dam bonæ reperiant. Vel tertiò rn̄det ad arg. Soc. ꝙ aſſumptū ſuū eſt falſum, qa diſpō dicti §. ſi verò, nō eſt pęnalis. Nā ſtāte p̄ſumptione ſubtractionis, tm̄dē adeſt ei, q nō fecit inuētariū, ergo pęnā nō patit. Quia pęna ppriè eſt, qn̄ ſoluēti nihil adeſt, & recipiēti nihil abeſt, ſm gl. in l. 1. §. ſi plures. ff. de eo, p quē fac. er. Et ſi dicat, ꝙ appellatur pęna in d. §. ſi verò, rn̄detur ꝙ nō appellat pęna ſimplr, ſed ſm qd. Nec dr̄ pęna legis, ſed exactionis, q. d. Lex non putat hanc eſſe pęnam, qa tm̄ credit ſubtractū, ſed ipſe q non fecit inuentariū, cū videt īntegra legata, & credita ab eo exigi, ſibi pęnā ſuæ malignitatis, & ſubtractionis adijcit exactio. Scđò Soc. mouetur ꝯ cōem, qa tex. in d. §. ſi verò, dicit hoc inductū in pęnam trāſgredientis, qui potuit nō dānificari, ſed lucrari falci. Qđ non cadit in fideic. q nō detrahit falc. vt hic. Vbi aūt lex vnū p̄ſupponit, & aliud decidit, verificari debet p̄ſuppoſitū, ſm gl. in l. mancipia, in ver. aduocandū. C. de ſer. fug. Ad iſtud rn̄detur, ꝙ p̄ſuppoſitum lucrum Falcidiæ nō ꝯſideratur à legiſlatore, ēt in hr̄de. Patet, qa

ēt ꝙ sit ꝓhibita detractio falcidiæ, vult ꝙ hr̄s qui inuentariū nō
fecit, teneat̄ creditorib. & legatarijs. § si verò expŝſim. e. ti. de hr̄.
& falc. Stat igit̄ cōis ↄcłō, ꝙ hr̄s & fideic. non ↄficientes inuenta-
riū, teneant̄ ad integra legata, & credita, ēt vltra vires hr̄ditarias.
Quā ↄcłonem limitat Bal. in l. filiū, quē hn̄tem, col. 17. C. fam. er
8 cis. † vt non ꝓcedat, qn̄ legatarij, & creditores ↄfitent̄ hr̄ditatem
non fuisse soluendo tp̄e mortis; & sic qn̄ ↄfitent̄ nihil fuisse sub
tractū in eorū p̄iudiciū; qa ↄ̄ p̄sumptionem subtractionis, licèt
sit iuris & de iure, admittit ꝓbō p ↄfessionem ptis, f̄m gl. in auc.
sed iā necesse. C. de do. an̄ nup. & in Auc. de æqual. do. §. aliud. Et
hanc limitationē seqtur Lud. Ro. in rub. de acq. hære. & Pau. de
Cast. in l. in rōne. §. ꝙ vulgo. s̄. ad leg. Fal. & d. Ias. hic. Solus d. Ale.
aduersat̄ pp verbū, fortè, positū in d. §. si vero igit̄. ad qđ patet
rn̄sio ex p̄dictis. Vltra Ale. non vr̄, ꝙ ista limitatio sit vera; qa li-
cèt venientes ab intestato ↄfiteant̄ testm̄ fcm̄ fuisse, si tn̄ sit mi-
nus ltīmè fcm̄, talis ↄfessio non ꝓdest hr̄di scripto ad obtinendā
hr̄d, in p̄iudiciū ipsorum ↄfitentium, f̄m gl. & *cōiter* scrib. in l. 2.
C. de bon. pos. sec. tab. Sic ergo vr̄ dđm in casu isto, vt ↄfessio le
gatariorū nō prosit hr̄di, q non fecit inuentariū, in p̄iudicium
ipsorū ↄfitentiū. Defendendo hāc limitationē rn̄det, ꝙ termini
sunt longè dispares; qa & si venientes ab intestato ↄfitent̄ testm̄
minus solenne, fuisse à testōre factū, non tn̄ ↄfitent̄ testm̄ fuisse
sine fraude & dolo factū, prout p̄sumitur à iure, l. fi. C. de fideic.
& l. iubemus. C. de test. Sed in casu nr̄o p̄supponitur legatarios,
& creditores fuisse ↄfessos nihil fuisse subtractū, hr̄ditatēq; tp̄e
mortis non fuisse soluendo, ergo &c. Ex quo infero declaratio
nem ad dictum gl. & Doc. in d. l. 2. ꝙ si venientes ab intestato ↄ-
fiteant testm̄ minus solenne fuisse factū à testōre absq; dolo &
fraude, ꝙ hr̄s scriptus deberet obtinere p rōnem p̄all. & istud
9 dictum Bal. in d. l. filiū, quem hn̄tem. Cogitabis tn̄. Scđō fallit † in
casu l. in q̄titate in 2. rn̄so. s̄. ad leg. fal. q hodie remanet incorre-
ctus; maximè qn̄ diminutio facta fuit post aditā hr̄ditatem, cū
bn̄ficio inuentarij, f̄m Pau. de Cast. in l. in rōne. §. diligenter. s̄. ad
l. fal. Quia isto iure non tenebatur hr̄s soluere de suo legata,
inuentario nō ↄfecto; sicut hodie non tenet̄ facto, inuentario.
Et tn̄ in casu illo tenebat̄ olim; ergo vr̄ ꝙ hodie ēt teneat, p tex.
in l. nam & posteriores. ff. de leg. Facit, qa cum videt hr̄s diminu
ta bona, liberū est sibi ēt hodie nō adire; aut cū legatarijs & cre-
ditoribus ↄuenire. Contra istam limitationē tenent Bar. Raph.
Io. de Imo. Nic. de Neap. & d. Ale. in d. l. in rōne in prin. & in d. §.
diligenter qa ↄfecto inuentario, nullū debet pati damnū, l. fi. §.
& si p̄fatam. C. de iu. deli. Scđō, qa hodie hr̄s tenet ad q̄titatem,
respū sp̄erum & corporū hr̄ditariorū, d. §. & si p̄fatam, ergo pe-
rēptis sp̄bus. l. Titię textores. § fi. s̄. de le. 2. Adde aliā rōnē, qa ho
die liberū est, non adire, vel adire cū bn̄ficio inuentarij. Sicut er
go qn̄ non adit, nō tenet̄ quicq̄ de suo soluere, d. l. in q̄titate, ita
dicendū vr̄ qn̄ adit cū bn̄ficio inuentarij. Istæ rōnes militant, qn̄
diminutio fuit facta an̄ aditā. Et hoc casu ego assentio cōi snīæ.
Sed cū diminutio fit post aditā, verior mihi vr̄ opi. Pau. qa tp̄e
aditionis ↄ̄cta fuit obłō ꝓ valore bonorū tūc extantiū. d. §. & si
p̄fatā. ibi, vt in tm̄ creditorib. & legatarijs teneant̄, q̄tum valent
res ad eos deuolutæ. Quæ obłō non dēt tolli pp casum superue
nientē; qa res perierunt periculo eius, cuius sunt, l. incendiū. C.
si cer. pet. Et ex hoc tollit rn̄sio d. Ale. dicētis, ꝙ obłō fuit à prin
cipio ↄ̄cta sub hac ↄdōne, ne hr̄s sentiat damnum, qa verū vltra
q̄ ad eum ꝑuenit. Sed quatenus ad eum ꝑuenit obligatur, ēt ꝙ
casu postea intereant. Suadet̄ nāli rōne, qa si post aditā augeat̄
hr̄ditas fętu pecorū, alluuione, partu ancillarū, instōne seruorū,
hr̄s q fecit inuentariū, sentit ↄmodū augmenti, & pro eo nō te-
net̄, d. l. in q̄titate. & d. §. & si p̄fatā. Ergo debet sustinere periculū
diminutionis, p reg. f̄m nām. de reg. iu. Vlt. no. ꝙ fideicommis-
sarius non detrahit fal. de quo dicemus abūdè post Bar. in §. seq.
Gl. in ver. daturū, diuidit in tres partes. In prima remouet ↄ̄riū.
In 2. assignat rōnē. In 3. remouet aliud ↄ̄riū. Scđa ibi, & est hoc.
Tertia ibi, sed vr̄. In ea. gl. ī 2. par. Si referas rōnē ad fideicōmissa
riū, non vr̄ hæc rō bona, qa esto ꝙ hr̄s non hēat plus quarta, nō
tn̄ fideicōmissarius in plus tenet̄ legatarijs, q̄ ad eum ꝑuenerit.
Si referas ad hr̄dē, qa ipse teneat, tunc rō bona est. In ea. gl. ibi. §.
idē Pomp. Sed vbi nō fiat ↄtributio rōne quartę; quare eā habet
hr̄s? Vr̄, ꝙ facienda sit contributio cum hr̄de, qui habetur loco
legatarij, l. clemens patronus. ff. de hær. insti. Solu. hæres propriè
non dr̄ legatarius; sed habetur loco legatarij, quantum ad hoc
duntaxat, quòd in eum non dantur actiones, vt in hæredem.

S V M M A R I V M.

1 *Instantiam dare sufficit, ad consequentiam tollendam.*
2 *Fideic. nō detrahit falc. de leg. in testō militis, nec Tre. de fideic. & quare*
3 *Treb. an hoc iure per testatorem prohiberi possit; & quid hodie. (latè.*
4 *Treb. non censetur prohibita his verbis, volo totam hæreditatem restitui.*
5 *Falcidia refertur tam ad quartam, quæ de vniuersalib. quam ad quartam*
quæ de particularib. detrahitur.
Fal. appel. venit Treb. & ltīma, sed ꝓpriè pro ea, q̄ de legatis iure institu
tionis detrahit ponitur; ꝓ alijs verò, aut impropriè, aut improprijssimè.
6 *Fideicom. non detrahit Treb. à secundo fideicommissario.*
7 *Hærede scripto restituente hæreditatē primo fideicommissario, liberaliter*
sine detractione quartæ, primus fideic. ex persona hæredis quartā detra
het à secundo fideicom. quia sibi donata videtur quarta ab hærede.
Hærede simpliciter restituente hæreditatem primo fideic. an in dubio do-
nasse videatur, concluditur nu. 9. contra communem.
8 *Renunciatio facta vni ex fratribus per sororem, an censeatur tantum fa-*
cta in fauorem illius, cui renunciauit: an verò omnium fratrum.
10 *Fidei. vniuersalis nō detrahit fal. de legatis singularib. fallit in duob. casi.*
11 *Fideic. quare detrahat quartam de legatis ab hærede relictis, quando hæ-*
res coactus adiuit, non autem Treb. de fideicommisso vniuersali.
12 *Legatarius de legatis à se relictis falc. non detrahit. quod etiam procedit*
in legatario quotæ hæreditatis. declara vt ibi. limita nu. 14.
13 *Legatarius ex uolūtate defuncti p̄sumpta, detrahere poterit fal. de legatis*
à se relictis, & quō colligatur mēs; & an idē in fideicōmissario dicēdū.

§. Denique. Summat̄, vt p Bar. diuidit̄ in tres partes.
In prima, decisio ↄprobatiua eius, qđ di-
ctū fuit in d. §. p̄ced. f̄m Pau. de Cast. In 2. illatio. In 3. illationis li-
mitatio. Scđa ibi, idē &c. Tertia ibi, Nisi liberalitatē. Prima loqt̄
de falc. detrahenda de lega. partic. Scđa loquit̄ de Treb. detrahē-
da de fideicōmissis vł̄ibus. No. primò f̄m intelł̄m Pau. de Cast.
1 hic esse tex. p vna vulg. ↄcłone, † ꝙ ad tollendā ↄn̄iam, sufficit da
re instantiā; nā hic tollit̄ hæc ↄn̄ia. Non detrahit̄ fal. p fideic. si-
cut p hr̄dem, ergo debet teneri legatarijs insolidū. Nā fideicō-
missarius non detrahit falc. de legatis relictis in testō militis; &
tn̄ nō tenet̄ legatarijs vltra vires hr̄ditarias ↄcor. tex. ī §. pauonū.
2 Inst. de rer. diu. & in c. sicut vrgeri, cū gl. 1. q. 1. Scđō no. † ꝙ fidei.
nō detrahit falc. de legatis in testō militis. Adde nec Tre. de fidei
commissis, l. in testō. C. de test. mili. Sed an hodie inuet fideic. vt
possit detrahere cū bn̄ficio inuentarij? Dictum fuit s̄. in §. in filij.
Do. Ias. hic, & in d. l. in testō. laborat in inuestiganda rōne, quare
de hr̄ditate militis non ꝑmittat̄ hr̄di & fideicommissario detra
ctio fal. & Treb. cū ea rōne sit in paganis ꝑmissa, vt testā ↄseruen
tur, quorū testōrum ↄseruatio, ēt fauorem militum ↄcernit? Et
rn̄det vt hic, in magno multiloqo, ꝙ rō fuit, qa hr̄s militis non
tenet̄ vltra vires hr̄ditarias, ēt creditoribus, qbus tn̄ tenet̄ hr̄s pa-
gani, vt p gl. in §. p̄ce. Vn̄ cū hr̄s militis nullum passurus sit dam-
nū, merito fuit statutū, ꝙ ēt non dēat sentire lucrū. Sed ista rō
non eneruat ↄ̄riū; qa hr̄s sentiens se nullū lucrū ↄsecuturum, re-
cusabit adire, q̄uis ēt danum non esset passurus. §. sed qa. Inst. e.
Et ita destitutū remanebit testm̄ militis. Iō d. Christo. Porc. dice
bat in necessarium an̄s, legē velle hr̄dem militis posse cogi adi-
re, cū non sit dānum passurus. Sed istud non reperit scriptū, nec
est bona ↄn̄ia, hr̄s non est passurus damnū, ergo in necessarium
an̄s, lex vult eū cogendū adire. Qđ ꝓuisio Pegasi de coactione
fauore fideicōmissarij vł̄is, apertè demōstrat. Vn̄ verior rō, qua-
re nō possit, ea est; qa fauore militis, fideicōmissaria substō ↄuer
tit̄ in directā, l. neq;. n. § fi. s̄. de test. mil. Et qa fauore militis lega-
ta debent̄, hr̄ditate non adita l. miles ita hr̄dē. §. fi. eo. ti. Vn̄ cū ad
sustinēda legata & fideic. non sit fauore militis necessaria adi-
tio, nō p̄t dici fauor militis, ꝙ detrahat̄ Treb. & fal. ↄ̄ eius volun-
tatē, vt sustineat̄ sua vltima dispō̄ sui testī, q̄ absq; illarū detractio
3 ne sustineri, defendiq; p̄t. Tertiò no. † ꝙ testōr hoc iure non po
terat ꝓhibere detractionē Treb. Sed an hodie possit, dubitatur.
Cōis est, ꝙ possit, de quo p Bar. inf. e. l. Marcellus. vbi dicet̄. Quar-
to no. ibi, totā hr̄ditatē non detracta fal. hic esse tex. pro vno, qđ
4 vult Bar. in l. Centurio, in 4. mē. s̄. de vul. & pup. † quòd p ista ver-
ba, volo totam hr̄ditatem restitui, non intelligat̄ ꝓhibita detra-
ctio Treb. Patet in isto tex. vbi Iurec. dicit grauatū fuisse hr̄dem
restituere totā hr̄ditatē, nō detracta Tre. quæ verba, non dedu-
cta Treb. essent superflua, si p verbū, totā, censeret ꝓhibita detra-
ctio, ↄ̄ l. si qn̄. s̄. de le. 1. Nisi dixeris; ꝙ hic addita sunt hæc verba,
nō detractā fal. ad maiorē expŝſionē. de quo tex. in d. l. Centurio.
5 & aliqđ in § sed & quoties. s̄. ea. l. Quinto no. iūcta gl. † ꝙ verbū,
fal. refert̄ tā ad quartā, q̄ de vł̄ibus, q̄ ad quartā, q̄ de particularib.
fideicōmissis defalcat, q̄ spāliter falc. nuncupat. s̄. ad leg. Fal. l. 1. &
p tot. Ita ꝓbat̄ hic vbi Iurec. vtrunq; falc. appellat. Et sic hr̄s no-
tare, ꝙ applōne falcidiæ ↄtinebit Treb. Ad idē tex. in l. pr̄ filiū. &
in l. Titia. s̄. ad leg. fal. & in l. iubemus. C. eo. & Bar. in l. Marcellus.
col. 3. inf. e. vbi ad ꝓbandū, ꝙ de relictis ad pias cās non detrahit̄
Treb. pōderat tex. in §. finaūt hr̄s, in Auct. de eccl. ti. in ver. oēm
falc. q. d. ēt Treb. Adde; ꝙ applōne falc. ↄtinet̄ ēt ltīma, l. Papi. §.
vn̄. vbi gl. & Doct. ff. de inof. test. & gl. in auct. vn̄ si parens. C. de
inof. test. q̄ dicit. Falcidia ꝓpriè dr̄, quā hr̄s detrahit de legatis, iu-
re instōnis Impropriè verò ponit̄ ꝓ Treb. Improprijssimè ꝓ de-
bito bonorū subsidio, & ibi Bar. inducit ad q. Et gn̄alr̄ oē, qđ
resecat, p̄t dici falcidia, à falce, f̄m Bar. post gl. in l. 1. in prin. & ibi
6 latè do. Ale. s̄. ad leg. fal. Vlt. no. † ꝙ fideicommissarius nō detra
hit Treb. à scđo fideicōmissario; qđ verū est, si ab eo fuerit hr̄s
coactus adire, l. si p̄roni. §. q fideicōmissariā. inf. e. & istud rł̄are ē.
7 fallit tn̄ pluribus modis, vt hic p tex. & gl. Primò fallit, † nisi hr̄s scri-
ptus restituerit primo fideicōmissario hr̄ditatē, n̄ detracta Tre.
volēs liberalitatē in ipsum primū fideic. exercere, vt hic in tex.
Et rō est, quia si scriptus heres voluit donare Treb. primo fidei-
commissa-

commissario,tunc ipse fideicōmissarius detrahit non ex ꝑsona
sua,sed ex ꝑsona hr̄dis. Et istud est certum,qn̄ ꝯstat,ꝙ hr̄s voluit
Treb.donare ipsi primo fideicōmissario. Sed dubiū est,qd si nō
ꝯstat,sed simpl̄r restituit hr̄ditatē,nō detracta Treb.? Azo.glo.
Bar.& alij *cōiter* volunt,ꝙ in dubio videat̄ hr̄s donasse primo fi-
deicōmissario,qn̄ scienter restituit sibi totū,ꝑ l.1.ff.de ꝯd.ind.&
l.cuius ꝑ errorē,de reg.iu. Contrariā opi.ꝙ hr̄s censeat̄ noluisse
detrahere fauore scđi fideicōmissarij,& ꝙ sicut fuit ipsi primo
restituta integra; ita debeat restituere integrā scđo, tenēt Rap.
Com.Pau.de Ca.& d.Ias.hic,moti ex plurib. Primò ꝑ istum tex.
q̱a à rl̄a excipit casum,qn̄ hr̄s voluit liberalitatē suā ad priorē fi-
deicōmissariū tm̄ ꝑtinere;ergo ipse fideicōmissari⁹ prior,q̱ vult
detrahere,hēt ꝓbare,ꝙ ei soli voluerit hr̄s donare Treb.quam
nō detraxit. Is n.q̱ alle fall.dēt illā ꝓbare,l.ab ea parte.ff.de ꝓb.do
cet Bar.in l.quoties.ff.si q̱s cau. Stringit fortius tex in illa taxati-
ua,tm̄,q̄ excludit cæteros casus,& sic casum,qn̄ hr̄s simpl̄r totū
restituit,l.1.ff.si q̱s ius dicen.nō obtem.l.si is q.s̄.de seru.le.c.cum
eccl̄a,de cau.poss.& propri. Itē si verū esset,ꝙ in dubio hr̄s cre-
dat̄ donasse Tre.soli primo fideicōmissario,male excepisset Iu-
rec.casum,qn̄ hr̄s voluit exercere liberalitatē in priorē tm̄,sed
debuisset excipere casum,qn̄ ipse hr̄s noluit Treb.detrahere. Et
re vera iste tex.mirabl̄r vrget ꝯ̄ cōem. Tu al̄r ēt stringe tex.q̱a Iu
rec.infert hanc decisionē ex ver. Deniq; fideicōmissarius nō p̄t
detrahere Treb.de hr̄ditate illius,q̱ ꝓhibuit detractionē Tre.si-
cut non p̄t detrahere de hr̄ditate militis,de qua non p̄t hr̄s de-
trahere falc. Nec ob. ꝙ de hr̄ditate pagani possit hr̄s detrahere
Treb.ꝓhibitione non ob. Quia ex eo solū,ꝙ noluit detrahere,
non sequit̄ ꝙ fideicōmissarius possit; nisi appareat ꝙ fauore ip-
sius fideicommissarij,hr̄s voluerit exercere liberalitatē. Scđò ꝯ̄
cōem vrget rō. Nā q̱ restituit simpl̄r hr̄ditatem,id fecisse potuit
vt plenā fidē defuncti p̄staret,& eius voluntatē ad vnguem exe-
queret̄,l.si sponsus.§.pe.ff.de don.int.vir.& vx.l.1. C.ad leg. falc.l.
p̄rem.ff.de his,q̄ in frau.cre. Ergo nō dēt p̄lumi donatio,l.si nō
sortē.§.si q̱s fallo.ff.de ꝯd.ind.& tradit Bal.in l.1.C.eo.gl.in l.ḡna-
liter,in ver.cām,C.de nō nu.pec.& Dec.ꝯsi.17.in prin. Ad istud
rn̄det d.Ale.dupl̄r Primò ꝙ tex.in d.l.si sponsus.§.pe.loquit̄ ꝯpa
ratiuè,n̄ electiue,iūcto tex.in l.iubere.ff.d̄ iurisd.om.iu.vbi dictio
magis,stat electiuè. Sed ista sol. n̄ p̄t stare,q̱a si verbum,magis,
in d.§.pe.staret ꝯparatiuè,diceret̄ maritus donasse Treb.vxori;
cuius ꝯ̄rium expresè decidit ille tex.& tex.in d.l.pater Scđò rn̄-
det,ꝙ d.§.pen.loquit̄ qn̄ hr̄s non detrahit id,qđ ipsi hr̄di,& non
alij erat ꝑsoluendū. Sed nec ista sol.vr̄ admittenda,q̱a si hr̄s non
deducendo relictū sibi iure ꝑceptionis debitū,f̄m voluntatem
defuncti,non censet̄ illud donasse fideic.minus dēt censeri do-
nasse id,qđ ꝯ̄ voluntatē potuit deducere. Nā hoc casu magis mi
litat rō,ꝙ nō deduxerit,vt plenā fidē defuncto p̄staret. Preterea
ista rō ꝯfundit̄ ꝑ tex.in d.l.1.C.ad leg.fal.vbi restituebat id,qđ le
gatarijs restituendū erat.& tn̄ dr̄,ꝙ non censet̄ donasse fideic.
sed vt plenius voluntatē defuncti adimpleret. Tertio ꝯ̄ cōem fa
cit,q̱a hr̄s sciens priorē fideic.non posse detrahere,nisi donasset
restituendo simpl̄r,censet̄ cū suo onere restituere,q̱a si ꝯ̄rium
voluisset,facile ei erat exprimere,ꝙ donabat,arg.l.vnicæ.§.sinā
ad deficientis. C.de cad.tol. Et in vero iudicio,ista opi.vr̄ magis
de mente iuris. Ex qua infert hic Pau.de Cast. ad quotidianā q.
8 †Soror mortuo p̄re,renunciauit vni ex fratrib.hr̄ditatem pater
nā; q̄rit̄,an hmōi renunciatio censeat̄ facta in fauorē illius tm̄,
cui renūciauit,an verò oīum fratrū? Rn̄det,ꝙ si non appareat,
ꝙ voluerit donare illi cui renunciauit,ꝙ talis renunciatio cēset̄
pura repudiatio,& ꝑ ꝯn̄s oīb.accrescit portio repudiata,l.vnica
C.qn̄ non peten.par. Si verò ex aliq̱b.ꝯiecturis possit apparere,
ꝙ velit donare illi,cui renunciauit; tunc in necessariū an̄s; cēset̄
donando adire.alle. Dy.ita ꝯsuluisse. No.diligenter istā decis.&
adde,ꝙ ita ꝯsuluit Soc.ꝯsi.34 lib.4.& ꝯsi.53.col.pe.& fi.eo.li. Sit
9 igit̄ ꝯclo,†ꝙ hr̄s restituendo simpl̄r hr̄ditatē,non detracta Tre.
non censet̄ donare Treb. primo fideic. Intellige nisi ex ꝯiectu-
ris possit ꝯ̄riū apparere,f̄m Pa.de Cas.puta,si primus fideic.erat
amicus suus,vel ꝯiunctus primi hr̄dis. Nihil alle. Tu adde Bal.&
Fel.in c.lr̄as,col.4. de p̄sum. quòd cessio actionum inter ꝯiun-
ctas ꝑsonas valet,ēt sine expressione tituli; q̱a credit̄ facta ex cā
donōnis.& facit tex.in l.Procula.ff.de ꝓb. Ex his hēs discussam
primā fallen.ꝙ fideic.non possit detrahere Treb. ex ꝑsona sua,
sed hr̄dis. Scđò intellige,vt non possit ex ꝑsona sua;sed bn̄ possit
ex ꝑsona testōris,l.cum p̄roni.§.cū Titiana.inf.e. Fallit in duob.
alijs casib.de q̱b.dicā in gl.Gl.in ver.ꝑmittitur,diuidit in tres par
tes. In prima colligit no. In 2.ibi,idē in legatario.ampliat,qđ no
tauerat. In 3.ibi,& facit,alle.ꝯcor.ad §. In ea.gl.in prin.facias ar.
10 †ꝙ fideic.vl̄is non detrahit falc.de legatis singularib.vt in hoc
§. Qui tn̄ p̄t euitari,dicendo ꝙ est speciale fauore militis. Et me
lius probat̄ in l.lex falc.§.nunq̄.s̄.ad leg.falc. Fallit primò,qn̄ hr̄s
ipse non detraxit fal.volens facere gr̄am ipsi fideic.arg. huius §.
in fin.qui licèt loquat̄ in quarta Treb.detrahenda de fideic.vl̄i,
tn̄ ꝑ gl.& Doc.hic,& in d.§.nunq̄,extendit̄ ēt ad quartā fal.detra
hendam de legatis particularib. Fallit scđò,qn̄ hr̄s non detraxit
falc.q̱a coactus adiuit,l.Marcellus.§.ꝙ si suspectā.inf.e. Intellige
has duas fall.ꝓcedere,qn̄ legata fuerunt ab hr̄de relicta,secus si
ab ipso fideic.q̱a nunq̄ fideic.detrahit falc.de legatis à se relictis,
11 l.facta.§.ꝙ si suspecta.inf.e. Et nunc cognoscis† quare fideic.de-
trahit falc.de legatis,ēt qn̄ hr̄s coactus adiuit,d.l.Marcellus.§.ꝙ
si suspecta. Et tn̄ nō detrahit Tre.de fideicōmisso vl̄i,l.si p̄roni.§
ꝙ si suspectā.inf.e. Ista est rō,q̱a fideic.ipse rogat̄ restituere alte
ri fideic. Et iō si fideic.vl̄e ab ipso fideic.relinquit̄,nō hēt ius de
trahēdi Treb.secus qn̄ legata relinquunt̄ ab hr̄de,q̱ coactus adi-
uit;q̱a tūc fideic.detrahit de legatis relictis ab hr̄de falc.nō ex ꝑ
sona sua,sed ipsius hr̄dis. Et nunc patet sensus horū iuriū,q̄ vn̄r
aduersa,licèt nō sint. In ea.gl.ibi,idē in legatario,facias sil̄r arg
12 †ꝙ legatarius nō detrahit falc.de legatis à se relictis,d.l.lex falc.§.
nunq̄. Amplia,vt ēt ꝓcedat in legatario certæ quotæ hr̄ditatis;
q̱a nō rogat̄ vt hr̄s,l.mulier.§.fi.inf.e. Quā ampliationē intelligas
verā;qn̄ fuit alius institutus hr̄s vl̄is;secus si alius fuisset institu-
tus in alia quota. Vel si alter,aut plures essent ēt legatarij aliarū
partiū,ita ꝙ tota hr̄ditas esset diuisa ꝑ quotas. Tunc verbū,lego
trahit̄ ad directā instōnē,& oēs censent̄ hr̄des.& ꝯn̄r poterunt
detrahere Treb.vel falc.l.filij.§.sed si portio,iūcta l.1.ff.de le.p̄st.
c.Rayn.de test. Et ita declarat d.Ale.in l.Cēturio.in vlt.q. Bar.pri
mi mēb. Et ibi opportunè dixi,s̄.de vul.& pup. Qđ bn̄ no.ꝓ in-
13 tellectu d.l.mulier.d.§.fi. Et sic hēs vnā falle. Scđò fallit†ex p̄sum-
pta mente defuncti volentis legatariū posse detrahere fal.quæ
mēs colligit̄,qn̄ sibi defalcat̄ portio,quā est grauatus alteri resti
tuere,vt in casu l.pęnales.§.fin.f̄m primū & vlt.intell̄m,s̄.ad leg.
falc. Ita limitāt gl.& oēs hic,& in d.§.fi.& in l.1.C.co.de leg. Sed
hic cadit ꝓbabilis dubō,an idē dicendū in fideic.cui ꝑ hr̄dē de-
falcat̄ portio hr̄ditatis,quā tenet̄ alteri restituere.vt ipse possit
ꝓ rata detrahere Treb. Lud.Ro.& Imo.hic rn̄dent,idē fortè di-
cendū in fideic.sequit̄ Ale.ibi,& hic ꝑ tex.in l.facta.§.si Titius.j.
eo. Sed ibi alius casus ponit̄,iō non ꝓbat. Imò quatenus vult,ꝙ
fideic.grauatus dare certā pecuniā,si diminuat̄ sibi hr̄ditas ꝑ de
tractionē Tre.nō debeat sentire damnū de suo,innuit ꝙ teneat̄
ad totā summā,si tāti sit id,qđ sibi remansit,ergo nihil detrahit,
licèt non teneat̄ vltra vires hr̄ditarias. Puto tn̄ verā horū sn̄iam,
q̱a fideic.tūc nō detrahit,sed ab hr̄de detractū nō restituit. Fal-
14 lit tertiò,†qn̄ legatarius vult retinere fal.ex ꝑsona hæredis,qui
in eum voluit liberalitatem exercere,arg.huius §.quem Barto,
& alij extendunt ad legatarium.

SVMMARIVM.

1 *Testatore habēte 400 tantū in bonis,ac legāte 300.Titio,grauāteq; hæ-
redē restituere hæreditatis dimidiā Sēpronio:an hoc casu,quo hæres nō
tenet̄ nisi ad 100.possit legatarius à fidei.ꝑtis dimidiæ,reliqua cc.petere.*

2 *Hæres,penes quem remanet aliqua quota hæreditatis, tenetur legatarijs
pro rata quotæ.limita tripliciter.*

§.Sed si quadringenta. Summat̄,vt hic per
Bar. Rō dubitādi fuit
q̱a quarta fal.est ab oī onere legatorum exēpta,l.Titia.§.Seius.
& Aug.s̄.ad leg.fal.ergo videbat̄ hr̄dem solū teneri pro vna tm̄
quarta parte hr̄ditatis,& fideic.ꝓ duab.quartis. Et sic hr̄s teneat̄
ad tertiam partem dictorū legatorū,& fideic.ad alias duas ter-
tias. Vel rō dubitandi videbat̄,hr̄dē non nisi in subsidiū teneri,
vt in §.si is,qui quadringenta. Rō decidendi ꝯ̄rium,videlicet,ꝙ
hr̄s teneatur ad dimidiam;& fideicommissarius ad aliam dimi-
diam,fuit;q̱a hr̄s non fuit grauatus restituere nisi dimidiam. Er
go non nisi pro dimidia actiones transmittunt̄ in fideic.vt s̄.e.
l.in prin.ibi,sicuti rogati essent,& l.2.C.eo.ti. Ad primā rōnē du
bitandi rn̄det Iul.ꝙ f̄m hanc ꝯputationem,hr̄s non onerat̄ in
quarta fal.cum integra centum sibi remaneant. Ad scđam rōnē
dr̄,ꝙ ꝓcedit qn̄ hr̄s retinuit aliquid vltra quartam in re certa,se
cus si sub noīe quotæ,vt hic. Sed si retentis terminis huius q.vi
1 delicet,†ꝙ testōr non habeat nisi quadringenta,& legasset Ti-
tio trecenta,grauasset hr̄dem restituere dimidiam hr̄ditatis Sē
pronio. An hoc casu,quo hr̄s non tenet̄ nisi ad cētum,possit le
gatarius petere reliqua ducenta à fideic.partis dimidiæ? Pau.de
Cast.mouet difficultatē,& dicit ꝙ dubius est iste passus.tn̄ rn̄det
pro fideic.vt non teneat̄,nisi ad dimidiam,videlicet centū quin
quaginta. Et ꝯn̄r legatarius ꝑdet quinquaginta,ꝓ quibus non
potuit grauari hr̄s in quarta falcidiæ.sequunt̄ Raph.& d.Alex. In
ꝯ̄rium tn̄ facit tex.in §.si is,q̱ quadringenta,s̄.ea.l.vbi hr̄s tenet̄
in subsidium legatario. Quare non ēt in subsidiū tenebit̄ fideic.
Sol.multum interest inter hr̄dem,q̱ à principio fuit semel obli
gatus insolidū ꝑꝑ aditionē.§.si hr̄s.Inst.de obl.ex quasi.ꝯ̄c.& fi-
deic.dimidię partis,q̱ nunq̄ fuit obligatus,nisi pro dimidia. Soc.
ꝯ̄dicit,& vult integra trecenta deberi iuxta computationē leg.
proximæ. Sed nihil facit,q̱a hr̄s ibi fuit grauatus restituere totā
hr̄ditatē marito. In fideic.transeunt actiones insolidū,& sic ni-
hil deperit legatario,cū deducta quarta in hac hr̄ditate sint tre-
centa. Nos loquimur in fideic.partis dimidiæ,in quē non tran-
seunt actiones,nisi pro dimidia. Ego sequor ēt opi.Pau.ꝑ tex.
in §.seq.qui non hēt dubiū.nā si fideic.dimidiæ teneretur lega-
tario trecentorū,ad ducenta,q̄ hēt,cui dubiū est,ꝙ fideic.vl̄is,ꝯ̄

quem ɔpetit actio insolidū, penes quē sunt treceta, nō dēat te-
2 neri ad oīa trecenta; † No. primò ꝙ hr̄s, apud quem remanet aliqua quota hr̄ditatis, tenet̄ legatarijs ꝑ rata quotæ. ɔcor. tex. in d. l. 1. & 2. C. eo. Intellige salua fal. vt hic, & in §. seq. Scdò intellige, nisi legata sint relicta à fideic. qa ad illa tenet̄ solus fideic. & non hr̄es, l. facta. §. ꝙ si suspecta. inf. e. Tertiò intellige, nisi legata sint nominatim relicta ab ipso hr̄de; qa ad illa solus tenet̄, ſm Raph. Com. & Mod. hic, ꝑ tex. in l. post emancipationem, in prin. §. de leg. 3. qui tex. non probat, quia petitur ibi legatum duorum prędiorum, etiam iure fideic. à filia succedente ab intestato.

SVMMARIVM.

1 *Ratio dubitandi, & decidendi, quæ sit ad hunc tex.*
2 *Actio legatorum non datur contra hæredem, penes quem remansit certa quantitas, vel res. Quod etiam procedit, si penes hæredem remansit quota non maior quarta Limita nu. 3. vsque ad 7.*
6 *Hæres an possit sponte legata soluere legatarijs, ita quòd si solutis his consumptus esset dodrans, nihil teneatur restituere fideicommiss.*
8 *Fideicommissario non valente de suo satisfacere, vbi non confecerat inuentarium, an sit locus dispositioni §. si is, qui quadringenta, supra co. & sic an hæres conueniatur in subsidium, & nu. 10.*
9 *Actio personalis an detur creditoribus contra hæredem, apud quem remansit aliquid sub nomine rei certæ.*

§. Idem Iulianus.

In hr̄dem, penes quem certa q̄titas remanet loco quartæ; & nō loco quotæ, nulla dat̄ actio legatarijs, sed insolidum dat̄ ɔ fi-
1 deic. Sed † q̄ nā esse p̄t dubitādi ro, cū hr̄s nō teneat legatarijs ꝑ quarta, ēt si retineat eā sub noīe quotæ, vt in § p̄ce. & cū iam decisum fuerit in §. si is, q quadringenta, ꝙ ēt si vltra quartā hr̄s habeat aliquid in re certa vel q̄titate, nō teneri eū legatarijs, nisi in subsidiū. Dicatis ꝙ rō dubitandi non fuit ex parte hr̄dis, an ipse possit in aliquo ɔueniri, cū iā s̄ istud decisum fuisset in §. p̄ce. & in d. §. si is, q quadringēta. Sed ex parte fideic. q videbat̄ posse deducere fal. iō non teneri ad trecēta insolidū, ꝑ tex. in l. Marcellus. §. ꝙ si suspecta. inf. eo. Rō decidendi fuit; qa iam quarta fuit ab hr̄de deducta ꝑ retentionē centum, vn̄ iterū deduci non p̄t, vt dictū fuit in §. p̄c. maximè ꝑ Bar. Non ob. qđ decidit in l. Marcellus, qa ibi hr̄s coactus adiuit, & iō fideic. deducit, qa hr̄s nihil deduxit; & qa ex ꝑsona hr̄dis fit tunc deductio, vt hic per Ale. & Mod. Et si tu dixeris, vt dicit d. Ias. hic, ꝙ hic decidit, actiones legatorū dari in fideic. nō aūt dr̄ taīr dari in eum, ꝙ non possit deducere falc. Rn̄det̄, ꝙ hæc verba, actionem legatorum dari in fideic. intelligunt cū effectu exactionis. Alias Iureconſ. dixisset in eū legatorum petitionē, nō actionē dari, vt ꝑbat tex. in §. si is, q quadringenta. & facit tex. in l. 1. §. hæc verba. §. ꝙ quisq; iur. & iō
2 gl. declarando tex. meritò dixit legatorum, s. totorū. No. † actionem legatorū non dari ɔ hr̄dem, penes quē remansit solū certa res vel q̄titas. Amplia ēt si penes hr̄dē remansit certa quota, q̄ non transcendit sua quartā; qa illa quota est exēpta ab onere legatorum, l. Seius & Auger. §. ad leg. Fal. & hoc vult gl. nr̄a hic, &
3 in l. 2. C. eo Limita plurib. mod. † Primò intellige facta restitutione fidei. sed ante indistinctè p̄t hr̄s ɔueniri à legatarijs, ſm gl. hic, quam Doct. *cōiter* sequuntur, relecta opi. gl. ɔriæ in l. Marcellus. inf. eo. in prin. Et pro gl. vra hic, & hac fallentia est tex. in l. ita tñ. §. qui ex Treb. inf. eo. Intellige hanc limi. si spontè hr̄s adijt, secus si coactus; qa tunc non cogitur inuitus suscipere iudicium, l. postulante. inf. e. Nisi actio fortè esset tp̄e peritura, quo casu ēt hr̄s q coactus adijt, p̄t ɔueniri à legatarijs, ad finem ꝑpetuandi
4 actionem ɔ fideic. l. cū hr̄ditas ex Treb. inf. e. Scdò limita, † nisi legata sint ab hr̄de nominatim relicta; tunc. n. ipse hr̄s, q spontè adijt, ɔueniri p̄t; qa ad eum onus legatorum pertinet, l. Marcellus, in prin. inf. eo Secus si coactus adiuisset, vt ibi. Tertiò limita,
5 † nisi hr̄s sit grauatus restituere hr̄ditatem deductis legatis, tunc. ipse ɔueniri, si legata deduxerit, l. cogi. §. vn̄ q̄rit. inf. eo. Ita tenuit gl. in l. fi. C. eo. Qđ credo verum, licet tex in d. §. vn̄ q̄ritur, videat̄ velle ɔrium ex eo, ꝙ ibi dr̄ actiones transire in fideic. ex Trebel.
6 Sed hic dubitari p̄t, † Si legata non sint noīatim relicta ab hr̄de, & non sit grauatus hr̄s restituere hr̄ditatem deductis legatis, & legatarij non agant, an hr̄s poterit legat. spontè soluere legatarijs. Bal. in d. l. fi. tenet ꝙ sic, ar. l quidam testō. §. si scriptus. §. de le. 1. M[illegible] facit tex. in l. si. ff. de trania. Adeo ꝙ si hr̄s in soluendis legatis & debitis, ɔsumpsisset dodrantē, nihil teneretur postea restituere fideic. Ita tenet Bal. in l. successores. C. ad leg. falc. & probat [illegible] d. l. ita tñ. §. q ex Treb. ibi, hoc minus restituturus sit, iūcta
7 l. minus ff. de verb. sign. Quartò intellige, † vt procedat, qn̄ bona fideic. restituta sufficiunt ad soluenda legata; secus si non sufficiūt. Nam tunc ɔpetit actio ɔ hr̄dem ꝑ eo, qđ hēt sub noīe quotæ rei, vel q̄titatis vltra quartam. §. ea. l. §. si is, q quadringenta. Qđ intellige ſm ista iura. Hodie verò distinguas, vtrum fideic. fecerit inuentarium; & procedit hæc fal. Aut non fecit; & tunc ipse fideic. tenetur soluere de suo insolidum, §. si verò, in Aut. de hę-
8 re. & fal. Sed hic dubium cadit, † qđ si fideic. non possit ēt satisfacere de suo, an locus hodie sit dispōni d. §. si is, q quadringēta? Vr̄ ꝙ non; qa cum fideic. teneatur ꝑꝑ non confectionem inuentarij soluere de suo, non debet hr̄s pro ipso ɔueniri, l. 1. C. ne fil. pro pa. Nec ob. ꝙ fideic. non sit soluendo nunc, cum possit fieri soluēdo in futurū, & remaneat sem ꝑ obligatus, ēt si bonis cesserit, vt no. in l. fi. C. q bo. ced. poss. & in c. Odoardus, de solu. Sed hoc nō ob. ɔ. determinat Ang. in l. Marcellus. in prin. inf. eo. Sequunt̄ Alex. & Soc. hic, nihil tñ adducunt. Credo, ꝙ ita teneant, qa dispō d. §. si is, qui quadringenta, dēt censeri correcta; nisi in casu, quo fideic. est soluendo. Nam rō subsidiaria militat ēt ꝙ fideic. non fecerit inuentariū, mō soluendo nō sit; ergo ēt militabit dispō, l. illud. ff. ad leg. Aqui. cum vul. Gl. diuidit in tres partes. In prima declarat tex. In scda opp. & sol. In 3. pro maio. intelligentia eorum, q̄ hic dn̄r, distinguit. Scda ibi, sed ɔ. Tertia ibi, dic ergo. Rursus 3. pars p̄t subdiuidi in tres partes. In prima loquit, qn̄ hr̄s retinet certam rem, vel q̄titatem. In 2. qn̄ retinet certam quotā. In 3. pro ampliori doctrina se remittit Scda ibi, aut retinet. Tertia ibi, itē & in alijs. Ego clariorem doctrinā, & ampliorē tradidi in textualibus. Sed an q̄ de actionibus à legatarijs ɔ hr̄dem intentandis dicta sunt, eadem in actionibus à creditoribus proponendis dicenda sint, dubitari p̄t. Ex hac distinctione gl. idem dicendū vr̄, p̄terq̄ in vno casu, videlicet in casu quo apud hr̄dē remansit aliqua quota, quo casu tenet̄ hr̄s creditoribus ꝑ illa quota, ēt ꝙ non excedat quartā, qđ verissimū esse puto, qa æs alienū diminuit quartā. l. ex hac scriptura. C. eo. l. irri-
9 tū. C. ad le. Fal. Sed dubiū stat, † Quid si apud hr̄dē remāsit aliqd sub noīe, rei certæ, an ɔ eū creditoribus ɔpetat actio ꝑsonalis? Nam de hypothecaria clarum est, qa illa rem sequit̄. §. item Seruiana, Inst. de actio. Super isto puncto considerari p̄nt plures casus. Primus est, qn̄ fideic. est soluēdo, & non facit inuentariū, tūc certū est in fideic. actiones dandas, & non in hr̄dem, q. retinuit certam rem, quia tunc his censetur legatarius. §. si vna. Insti. eo.
10 Scds est, qn̄ fideic. non fecit inuentarium, & non est soluendo. Et hoc casu non vr̄ actionē dandam ɔ hr̄dem in subsidium, qa fideic. q nō fecit inuentarium, ꝑsumit̄ reperisse hr̄ditatē sibi restitutam esse soluendo, §. sancimus, in Auc. de hære. & fal. si mō eam dissipauit, nō debet factum fideic. nocere hr̄di, l. nō debet. ff. de reg. iur. Sed hoc non ob. Doc. *cōiter* decidunt ɔrium, vt hic per Ale. & Mod. quia si in subsidium datur actio legatarijs ɔ hr̄dem, d. §. si is, qui quadringēta, ergo & dari debet creditoribus, qui legatarijs ꝑferunt, l. si vniuersæ. C. de leg. Qđ puto indubitatum pro eo, qđ hēt hr̄s vltra quartam. Sed quanti est intra quartam, cessat arg. quia legatarijs non dat. actio ɔ hr̄dem, ēt in subsidium. d. §. si is, qui quadringenta. Tñ credo cōem Doc. sniam ꝑcedere ēt ꝑ eo, qđ hēt hr̄s intra quartam, qa ꝑ aditionē se obligauit creditoribus, l. ex maleficijs. §. hr̄s. ff. de ac. & obl. Et sibi est qđ imputetur, si restituit hr̄ditatem fideic. absq; descriptione, & inuentario. Iō æquū est, vt non iuuet hac exceptione, ꝙ fideic. potuit dissipasse bona hr̄ditaria, arg. l. damnū. ff. de reg. iur. Et qa hęc ꝑsumptio est inducta in fauorem creditorum, nō debet in eorū odiū retorqueri, l. quod fauore. C. de leg. Tertius casus est, qn̄ fecit inuentarium, & hr̄ditas non est soluendo. Et tunc fideic. iuuat bn̄ficio inuētarij, vt non teneat̄ de suo, l fi. C. de iu. delib. & d. §. sancimus. Ergo in subsidiū tenebit̄ hr̄s. d. §. si is qui quadringenta. Et ex his habetis hanc leg. vtiliter expeditam.

SVMMARIVM.

1 *Facio te hæredem, dicuntur verba directa, ratio ibi.*
2 *Substitutio facta verbis directis, quæ nunquam potuit valere vt directa, trahitur ad fideicommissum. de veritate ibi.*
3 *Clausula codicillaris facit vt verba, quæ non possunt valere iure directo, trahantur ad fideic. Quod procedit si concepta fuerit per verba futuris secus si per verba præsentis temporis.*
4 *Fideicom. an inducatur per hæc verba, volo, ꝙ hæres meus si moriatur sine liberis, possit vnum ex fratribus suis hæredem facere.*
5 *Verba in tertia persona prolata, quæ possunt referri ad testatorem & hæredem, in dubio sunt referenda ad testatorem.*
Et de hoc verbo sui, suus, sua, suum.
6 *Substitutione vltima facta, his verbis, deinde substituit proximiorem generis sui, an intelligatur substitutus proximior de genere testatoris; an hæreuis, an verò præcedentis substituti, per multa examinatur.*
7 *Affectio testatoris est dubiæ mentis interpretatio.*
8 *Grauari nemo plus potest, quàm fuerit honoratus. Ampliatur hoc ēt, vt grauari non possit in plus per modum condōnis implendæ, si conditio implenda veniat post commodum seu honorem quæsitum ex testamento.*
9 *Testator si legauerit presbyteris certæ ecclesiæ c. annua, si singulo die duas missas celebrauerint, an valeat adiectio illius oneris.*
10 *Fideicommissum quibuscunque verbis factum, vtile est.*

Ex facto.

Ista l. tractata fuit, tractat̄q; quotidie, iō super ea diligentius insistendū est, l. legaui. §. de lib. leg. l. iusto. ff. de vsuc. Diuiditur vsq; ad §. si qs rogatus. in 4. par. sicut 4. sunt dicta. Primū, qn̄ fideic. de hr̄ditate rogantis fuit factum ꝑ verba directa. Scdm ibi, Iulia. qn̄ fideic. de hr̄ditate alterius fuit factum ꝑ verba obliqua. Tertiū, ibi, notandum, qn̄ fideic. fuit iniunctū legatario ꝑ verba directa. Vltibi, si qs ita, qn̄ iniunctū fuit ꝑ verbū, peto vt des, & si fila. Hoc dicit

cit bř. Cum non solũ hr̄s, sed ẽt legatarius verbis directis rogari
possit, restituere hr̄ditatẽ rogantis, vel alterius, ꝯstat fideic. q̄buſ-
1 cunq; verbis sit factũ, vtile validumq; esse. No. primò † ꝙ hæc
verba, facio te hr̄dem, sunt directa, l. siliusfa. §. vt qs hr̄dem. s̃. de
le. 1. Rõ est, qa importat ius, & factũ absq; alterius ministerio,
ſm gl. in l. eã quã. C. de fideic. & docet Bar. in l. centurio. in vlt. q.
2 s̃. de vulg. & pup. & Bal. in l. fi. col. pe. C. de sac. san. eccl. No. ij. † ꝙ
substõ facta p verba directa, q̃ nunq̃ potuit valere vt directa, tra
hit̃ ad fideicõmissariã. Ad idẽ tex. in d. §. vt qs hr̄dem. Sed aduer-
te, qa hæc iura loquunt̃, qñ verba fuerunt ꝓlata circa ꝑsonã in-
stituendã ab alio; & sic sonant in obliquũ, ꝙ hr̄ditas capiat̃ de
manu alterius. Secus aũt vr̄ dicendũ, qñ proferunt̃ circa ꝑsonã
instituti a testõre; qa tunc sonãt, ꝙ ipse institutus capiat sua ma
nu. alle. ẽt tex. in l. Scæuola. inf. e. sed rñdet̃, ꝙ ibi substõ fuit facta
in codicillis; quorũ nã est, ꝙ ꝯuertat̃ in fideic. Itẽ fuit ibi facta; p
verbũ cõe, substituo. Et licèt Bar. dicat, ꝙ fuit facta verbis dire-
ctis, alioqn Iurec. non dixisset eã valere ex benigna interpreta-
tione. Quare p̄t dici, ꝙ valet ex benigna interpretatione, vt fidei
cõmissaria, eo respectu ꝙ non potuit valere vt pupillaris, prout
disposuerat testõr. Ad idẽ ꝓ hoc alle. tex. in l. cũ qs. §. Seiã. s̃. de le.
3. Sed rñde, vt s̃. ꝙ loquit̃ in substõne facta in codicillis. Hanc tñ
ꝯclõnem tenẽt gl. Bar. & alij *cõiter* in l. verbis ciuilibus. s̃. de vulg.
& pup. & eã dicit Bal. ꝯsi. 129. Dña Fran. li. 1. Contra. opi. ꝙ non
ẽt valeat vt fideic. tenent Raph. Com. d. Ale. Matth. & nonnulli
alij relati p Mo. in d. l. verbis ciuilibus, pluribus fundamẽtis. Sed
vnũ tm̃ stringit, videlicet tex. in l. si seruus legatus. §. si seruus alie
nus. s̃. de leg. 1. vbi fauore libertatis verba directa non trahunt̃
ad fideic. ergo minus fauore fideicommissi. Ad istum tex. repe-
rio dari varias solõnes, quarũ tres fuerunt Ale. duæ Arc. in l. cẽ-
turio, in 2. q. 1. men. s̃. de vul. & pup. Sexta dat̃ p Dec. in l. p̄cibus.
col. 11. C. de impu. sed leues sunt, & ipsimet fatent̃ non eneruа-
re ꝯriũ. Ego rñdeo aľr, ꝙ in casu d. §. si seruus alienus, nõ poterat
valere datio libertatis iure directo, neq; ẽt p fidei. qa ibi dñs ser
ui nõ erat institutus, nec legatarius; ergo ipse grauari nõ potuit,
l. ab eo. C. de fideic. Non ẽt potuit grauari hr̄s, vt manumitteret
seruũ alienũ. Et si grauet̃ eũ redimere, & postea liberũ facere,
nõ dr̄ tũc data libertas seruo alieno, sed ipsius hr̄dis, quẽ testõr
grauare p̄t, l. si hr̄dis seruus. s̃. de le. 1. Meritò libertas directa nõ
ꝯuertit̃ in fideicõmissariã, qa ꝯuerti non poterat. Nos loqmur
in casu, in quo directa substõ facilè ꝯuerti p̄t in fideic. iõ non re-
cedas à cõi. Si tñ velis tenere opi. Raph. limita eã, non ꝓcedere,
3 † si in testõ sit adiecta cľa codicillaris, l. si frater. C. de fideic. & d. l.
Scęuola. Et ita ꝯcludunt Pau. Ale. & alij in d. l. verbis. & in d. l. p̄ci
bus. Imo. & Can. in c. Ray. de test. sequit̃ Ful. ꝯs. 43. in primo, col.
2. Ale. ꝯsi. 82. ꝑspectis, col. 1. li. 2. & ꝯsi. 40. li. 3. Soc. ꝯsi. 77. Consilijs
nr̄is, col. 1. & 144. Diligenter, li. 1. Qđ verũ est, si cľa codicillaris sit
ꝯcepta p verba futuri tp̄is; secus si p verba p̄ntis tp̄is, ſm Phi. Fr.
in c. si pr̄. col. 39. de test. in vi. & Soc. ꝯsi. 94. Pro clariori, col. 1. li.
4. Stat igit̃ ꝯclõ, ꝙ hæc verba, volo, vt facias hr̄dem Titiũ, trahun
4 tur ad fideic. Sed ex facto tractatũ vidi, an † p hæc verba, volo ꝙ
hr̄s meus, si moriat̃ sine liberis, possit vnũ ex fratribus suis hr̄dẽ
facere, inducat̃ fideicõmissum? Vr̄ ꝙ non, qa verbũ, possit, desi-
gnat liberũ arbitriũ, l. sæpe audiui Cæsarẽ, cũ gl. ff. de offi. p̄si. Ad
verbũ, possit, rñdetur ꝙ importat necessitatẽ in restituendo, &
libertatẽ, cui ex fratribus restituere vellet, vt dr̄ in c. dilectus. de
p̄b. Et ad terios magis ꝓximos adducebã tex. in l. placet. ibi, pos-
se posthumũ hr̄dem facere, iuncta gl. q̃ exponit, posse. i. debere.
5 s̃. de lib. & posth. No. 3. ibi, sua, iuncta gl. q̃ exponit. i. rogantis, † ꝙ
verba in tertiã ꝑsonam ꝓlata, q̃ p̄nt referri ad testõrẽ, & hr̄dem
in dubio sunt referenda ad ꝑsonã testõris, ad idem tex. in d. §. vt
qs hr̄dem. Sed aduerte, qa in tex. nr̄o necessario vñr referẽda ad
hr̄di. testõris, qa hr̄dis supstitis nulla est hr̄ditas, l. q superstitis. s̃. de
acq. hrd. Ad idẽ tex. in l. debitor, ibi, filiæ suæ. i. testõris. inf. e. Sed
ibi Iurec. istud exprimit quasi sentiat, aľr intelligendũ, vbi nõ ex
primit. Ad idẽ facit tex. in l. Gallus. in §. & qd si tm̃. ibi post mor-
te suã, s. aui testõris. s̃. de lib. & posth. ibi no. Are. Sed ibi istud ex-
primit Iurec. vt s̃. dixi. Et necessariò ad auũ referunt̃, cũ ad alium
referri nõ possint. Ad idẽ tex. in l. filiusfa. in §. nisi, in ver. credito-
ribus, s. testõris. s̃. de leg. 1. Ad idẽ tex. in l. cũ testõ, in ver. vsus sui.
s̃. de au. & arg. le. vbi Bar. infert ad Doct. testantẽ, q grauauit hr̄-
dẽ suũ Doctorẽ, vt restitueret libros suos, vt intelligat̃ de libris
ipsius testõris, & nõ hr̄dis. Et dicunt Pet. & Dy. in l. pe. §. pe. s̃. sol.
mat. ꝙ si maritus legauit vxori iocalia sua, intelligat̃ legasse io-
calia vxori data p ipsum, & non data p cognatos vxoris. Et ex fa
6 cto tractatũ vidi, † vtrum vltima substõ his verbis facta, deinde
substituit ꝓximiorẽ gn̄is sui, intelligẽda sit de ꝓximiore gn̄is te
stõris, an hr̄dis; an verò ꝓximè p̄cedentis substituti? Quibusdã vi
debat̃ substõnẽ de ꝓximiore p̄cedentis substituti interpretan-
dã; qa in dubio relatio debet fieri ad ꝓxima, l. si idẽ cũ eo. §. fi. ff.
de iurisd. om. iud. & p istorũ sn̄ia facit, qđ ꝯsuluit Cor. ꝯs. 295. Vr̄
in hoc, li. 1. vbi hac rõne ꝯsuluit, ꝙ verbum, sui, qđ ad quatuor p
sonas adaptari poterat, videlicet, ad testõrẽ, ad hr̄dem, ad substi-
tutũ, ad oẽs simul, dẽt intelligi de ꝓximè noĩatis. Alijs aũt place-
bat, hoĩ verba interp̄tanda de ꝓximiore gn̄is suis, s. hr̄dis, p tex.
in l. p̄ce. in §. sed si seruo suo, iũcta gl. q̃ exponit, s. hr̄dis. s̃. eo. Sed
ibi rõne adiuncti ꝯstat, ꝙ testõr loquebat̃ de seruo hr̄dis, nos ãt
loqmur in dubio. Mouebant̃ ẽt p tex. in l. cũ ita. §. in fideic. s̃. de
le. 2. sic inducẽdo. Dr̄ ibi ꝙ ad fideic. relictũ familiæ, admittunt̃
primo noĩati, deinde ꝓximiores. Subdit tex. & qui hr̄dis primo
gradu ꝓcreati sunt, q̃ verba demonstrãt, ꝯsiderandã in dubio es-
se ꝓximitatẽ grauatorũ, nõ testõris, & p istorũ sn̄ia facit ẽt tex.
in c. 1. de na. suc. feu. vbi in successione feudi inspicit̃ proximitas
vltimi decedentis, non primi acquirentis. Et ita in simili ꝯsuluit
Soc. ꝯsi. 249. Mã p̄ntis ꝯsilij, col. 11. cũ plurib. seq. li. 2. Ego aũt rñ-
di ꝓ proximiore testatoris, p istud no. Scđò p id, ꝙ vult Bar. in l.
si cognatis. in 1. q. s̃. de reb. dub. vbi vult, ꝙ si dubitet̃, de q̄bus cõ-
gnatis intellexerit testator, in dubio interpretandũ, ꝙ senserit
de cognatis ipsius testõris. Tertiò p tex. in l. peto. §. fratre. s̃. de le.
2. vbi illa verba, ꝓximus quisq; inuitatus vr̄, intelligunt̃ de proxi-
mis ipsius testõris. Et dicit hic Bar. ꝙ si testõr iussit restitui bona
sua familiæ, intelligit̃ in dubio voluisse, ꝙ restituant̃ familiæ ip-
7 sius testõris. Quartò p rõnem meo iudicio ꝯcludentẽ; qa † testõ
ris affectio est dubiæ mentis interpretatio, l. q liberis. §. hæc ver
ba. s̃. de vul. & pup. & voluit Bar. in l. Lucius. ad fi eo. ti. de vul. &
pu. & Ale. ꝯsi. 30. Viso testõ, li. 2. Affectio aũt testõris magis diri-
git ad ꝓximiores ipsius, q̃ alterius, l. Lucius. in fi. s̃. de hr̄. inst. facit
tex. in l. cũ acutissimi. C. de fideic. Nõ ob. rõ adducta ꝓ ꝓximio
re substituti; qa relatio satis dr̄ fieri ad proxima, si fiat ad ipsum
testõrẽ loquẽtẽ. Vel rñdet̃, ꝙ ad ꝓxima nõ est faciẽda, qñ rõnes
vrgẽt, vt fiat ad remota, l. 1. §. p ꝓcura. ff. de acq. pos. docet Arch.
in c. ij, q. 5. q. 5. tradit Fel. in c. cãm q̃, col. 4. de resc. Nõ ob. addu-
cta ꝓ ꝓximiore hr̄dis. Et primò nõ ob tex. in d. §. in fideic. qa il-
la verba, ex his, &c. ad ꝓximiorẽ gradũ testõris dẽnt referri, ſm
Pau. de Ca. Et sic faciũt pro, & nõ ꝯ. Et istud voluit gl. ibi in ver.
ꝓx. q̃ vult, ꝙ si post noĩatos extarẽt frater testõris, & alterius fra-
tris filij, ꝙ ipsi fratris filij simul in fideic. succedũt cũ patruo, iux
ta auc. cessante. C. de leg. hær. Et sic vult, ꝙ ꝓximiores admittant̃
prout ab intestato fuissent successuri testõri, ergo vult ꝯsideran
dã esse ꝓximitatẽ testõris. Nõ ob. tex. in d. c. 1. qa ibi feudũ ex di-
uisione ꝑuenit ad vnũ ex fratribus, iõ nõ hr̄ respectus ad primũ
8 acquirentẽ. Vel loquit̃ in spãli nã feudi. No. quartò, † ꝙ nemo p̄t
in plus grauari, q̃ fuerit honoratus, ad idẽ tex. in l. filiusfa. §. apud
Marcellũ. s̃. de le. 1. in l. Impator. §. 1. s̃. de le. 2. & Inst. de sing. reb.
p fideic. rel. §. 2. Amplia, vt ẽt non possit grauari in plus p modũ
ꝯdõnis adimplẽdæ, si ꝯdõ adimplenda veniat post honorẽ & ꝯ-
modũ ex testõ q̃situm. Exemplũ. Si testõr legauerit fundũ cre-
ditori, si non petierit debitũ à suo hr̄de. Hoc nõ ob. poterit cre
ditor petere debitum, quatenus excedit æstimationẽ fundi, ſm
Sal. in l. fi. p illũ tex. C. de his, q̃ sub mo. Et ꝑpea si testõr leget Ti
tio centũ, si fecerit sibi ꝯstrui capellã, nõ tenebit̃ legatarius plus
erogare in ꝯstructione capellæ, q̃ fuerit sibi relictũ, ſm Pau. de
Cast. ĩ l. hmõi, ĩ prin. s̃. de leg. 1. Ex his ex facto tractatũ memini,
9 † Testõr legauit p̄sbyteris certæ ecc̄liæ centũ annua, si singulo
die celebrauerint duas missas. Quærit̃, an tale onus adijci legato
potuerit? Præmissa faciũt ꝙ nõ, qa onus longe excedit honorẽ.
Nã missa inæstimabilis est, & spiritualis. Ergo ꝓ legato pecunia
rio nõ debuerũt posse grauari p̄sbyteri ad missas. Et pro hoc vr̄
tex. in siñ, in l. vxorẽ. § hr̄s. s̃. de le. 3. vbi legatarius grauatus ado-
ptare sibi filiũ, ꝯsequit̃ legatum relecto onere adoptandi, qa ſm
gl. est ꝯ bonos mores, ꝙ qs cogat̃ adoptare sibi filiũ ꝓ pecunia.
Sic vr̄ ꝯ bonos mores, ꝙ ꝓ tp̄ali qs velit adoptare sibi sp̄ualem
Dei gratiã, iõ debet reijci tale onus, tanq̃ simoniacũ. Et ita tenet
Inn. in c. 3. ne p̄l. vic su. Et pro ista sn̄ia optimè facit qđ decidunt
Bar. & alij in l. 2. C. de inst. & subst. Pan. & cęteri in c. 2. & in c. qm̃
de simon. Dura nimis & aspera vr̄ hmõi decisio, & in nimiũ ec-
clesiæ dispendiũ & sacerdotũ & aĩarum interitũ. idcirco Host.
Io. And. Card. & Pan. in c. signãtũ, de p̄b. tenent ꝯriã sn̄iam. Pro
q̄bus alle. tex. in c. fi. de test. Non ob. vitiũ simoniæ, qa procede
ret, vbi speciali pacto sacerdotes obligarentur ad celebrandas
missas, secus si simpliciter onus celebrandi missas adijciatur le-
gato, quia tũc cessat simoniæ labes ex parte testatoris, qui nihil
dat sacerdoti, sed onus suæ rei adijcit, qđ trãsit ad sacerdotes cũ
ipsa re, c. cum dilectus, de dona. Similiter, & ex parte presbyte-
rorum cessat simoniæ labes, ex quo non sunt obligati celebra-
re; si nolint. Crederẽ tñ, ꝙ si ea intentione celebrent, vt pecuniã
legatam ꝯsequant̃, aliàs non celebraturi, ꝙ delictum simoniæ
10 incurrunt, p ea q̃ dicit gl. in c. 1. de cle. non resi. li. 6. Vl. no. † ꝙ fi-
deic. quibuscunq; verbis factum, vtile est, l. omne verbnm. C. cõ.
de leg. Adde & quocunque sermone, siue Græco, siue Latino,
siue Gallo, siue Punico, l. fideicommissa, in prin. s̃. de leg. 3.

S V M M A R I V M.

1 *Liberorũ appellõne ꝓpriè veniunt naturales & ltĩmi, non naturales tm̃.*
2 *Filiorum species plures sunt, quæ sigillatim pertractantur, & nu. 5. vbi ponuntur quatuor species.*
3 *Spurij q sint, cõclusio ꝙ nati ex quocũq; dãnato coitu spurij gn̄aliter dñr.*
4 *Naturales qui dicãtur. Et quæ requirãtur, vt filij propriè dicãtur nãles.*

6 *Filij naturales concepti in seruitute, faciunt deficere conditionem fideicommissi, si sine liberis. Limita vt ibi.* (aliqua.
7 *Verba in dubio dēnt intelligi scd̄m cōdōnē ꝑsonæ loquētis, ex quo iferunt*
Itē itelligi dēnt ꝭm qualitatē ꝑsonæ, ad quā dirigunt, ex quo ēt ad alia in [fertur.
8 *In dignitate cōstitutus, nō ꝓsumitur cogitasse de liberis nālibus.*
9 *Bastardorum nominatio, apud Gallos nō est abominabilis, nec iniuriosa.*
10 *In dignitate constituti qui dicantur ad effectum, vt naturales non faciant deficere conditionem, si sine liberis.*
11 *Ordo scripturæ non attenditur, vbi voluntas refragatur.*
12 *Naturales in feudo succedunt domino infeudante vasallum, quem scit habere filios naturales, pro se & filijs natis, & nascituris.*
13 *Hæredis rogati condō ēt inspiciēda est, in coniecturanda mente testōris.*
Condōne testatoris repugnante à conditione hęredis grauati, si decesserit sine liberis, cuius conditio inspicienda erit, an testatoris, an hæredis?
14 *Naturales, an tūc excludāt substitutū, cū testōr nobilis hēbat nāles filios?*
15 *Naturales filij faciūt deficere conditionem fideicommissi, si sine liberis.*
16 *Naturales non faciunt deficere fideic. quando testator est in dignitate constitutus, quod etiam procedit in sola nobilitate sanguinis: & in testatore honestæ vitæ. Limita multis modis.*
Naturales faciunt deficere fideicommissum, si sine liberis, si testator nobilis grauet hæredem restituere hæreditatem plebeio.
17 *Conditio, si sine liberis, etiam verificatur in naturalibus, si testator nobilis in aliqua parte testamenti, fecerit mentionem de naturalibus.*
18 *Naturales faciunt deficere fidei. si testator grauauit eum, quem sciebat non posse alios quàm naturales suscipere.*
Filio in sacris ordinibus cōstituto, grauato restituere hæreditatē si sine liberis & c. an spurij substitutum excludant, cum alios habere non possit.
19 *Sacerdos, q̄uo sine peccato pōt habere filios, & legitimos & naturales.*
20 *Naturales an excludant substitutum extante statuto, quòd naturales ita sicut legitimi succedant.*
22 *Naturales filij faciunt deficere conditionē, si sine liberis, si testator erat naturalis; quamuis sit in dignitate constitutus, de veritate ibi.*
23 *Naturales filij non excludunt substitutū, quando testator grauauit filiā, si decederet sine liberis; & quid in fęmina extranea à testōre grauata.*
24 *Naturales non excludunt substitutū, ltīmum & naturalē filiū testatoris.*
25 *Naturales non excludunt ecclesiam substitutam.*
26 *Naturales non excludunt substitutum, si grauatus habebat naturales, & legitimos tempore testamenti, ab hac tamen receditur.*
27 *Naturales excludūt substitutū in cōdōne, si sine liberis, expressa; secus in tacita, & à l. subintellecta, et cur diuersū, latissimè, & n. 28.* (buerit.
29 *Nāles an faciāt admitti ad lucrū eū, q fuit inuitatus ad luc. si liberos ha*
30 *Nāles substitutū nō excludūt, qn̄ apparet de volūtate testōris contraria.*
31 *Adoptiui an faciant deficere conditionem, si sine liberis: & sic an substitutum excludant, quòd non, & quare; amplia vt nu. 33. limita nu. 34.*
Donatio nō reuocatur adoptione filiorū in casu l. si vnq̄. C. de reuo. dona.
Adoptiui filij tres, à tutela non excusant.
Adoptiui non succedunt in feudo, nec emphyteusi suscepta pro se & filijs. Priuilegium immunitatis non transit in adoptiuos.
32 *Adoptiui non excludunt fęminas, stante stat. exclusiuo fœminarum.*
35 *Adoptiui tunc faciunt conditionem deficere, cum grauatus est aliquis, qui alios habere non potest, quàm adoptiuos.*
An istud exemplificari possit in pręsbytero grauato. (beris.
36 *Monasteriū excludit substitutū sub cōdōne, si grauatus decesserit sine li*
37 *Monasteriū an ēt excludat substitutum sub conditione, si grauatus decesserit sine liberis ex suo corpore, & legitimo matrimonio procreatis.*
Monasteriū cur admittitur excluso substituto; & sic quæ sit ratio §. sed hoc præsenti. in Auth. de san. epis. variæ referuntur opi.
Monasterium an habeatur loco filij, latè.
38 *Conditio si sine liberis & c. an habeatur pro nō scripta per ingressum monasterij, quamuis essemus certi testatorem noluisse bona ad monasterium peruenire: & sic contra expressam voluntatem testatoris.*
39 *Statutum, quòd ingredientes religionem non succedant, non valet.*
40 *Monasterium an excludat substitutū, quando testator substituit vnū de familia, adiecta causa, quia vult bona sua ꝑpetuò remanere in familia.*
41 *Monasterium an excludat filium testatoris substitutum.*
42 *Substitutus an excludatur si monasterium sit incapax successionis.*
43 *Filij spirituales, non excludunt substitutum.*
44 *Legitimati an excludant substitutum, quòd sic, fallit pluribus casibus.*
45 *Legitimati post mortē testōris, et sic post ius acquisitū spe substitut. nō excludūt substitutū, nisi in faciēda ltīmatione fuisset vocatus substitutus.*
47 *Legitimati non excludunt substitutū, quando hæres, grauatus fuit sub cōditione, si decesserit sine liberis legitimè natis; sed quid in legitimatis per sequens matrimonium, concl. excludere, & quare. limita ibi.*
48 *Ltīmati ꝑ sequēs matrimoniū ꝯctū in vlt. vitæ spū, an excludāt substitu-* (tū.
49 *Spurius an excludat substitutum.*
50 *Concubinatus cum hodie sit prohibitus, an ideo sit iste tex. correctus.*
51 *Substitutus an excludatur hærede grauato moriente, relicto solo filio, qn̄ grauatus quis fuerat restituere hæreditatem, si sine filijs decesserit.*
L. vbi numerus. ff. de test. non procedit, quando ratio numeri pluralis est eadem in singulari, ex quo inferuntur egregia dicta.
Statuto disponente, quòd stantibus masculis fęminæ non succedant, extāte vno masculo excludetur fęmina. (tantū.
52 *Statutū imponēs pęnā ꝓducēti falsos testes, an hēat locū in ꝓducēte vnū*
53 *Substitutus excluditur extantibus pluribus masculis; quando condō fuit concepta in singulari, si sine filio decesserit.* (tare.
54 *Dispensatus vt ꝑmutare possit vnū bn̄ficiū cū alio; an possit cū duob. ꝑmu*
55 *Conditio si sine liberis & c. non subintelligitur in extraneo grauato, procedit igitur d. §. cum autem, & concor. in descendentibus grauatis.*
Dispositio d. §. cum autem, non procedit in ascendentibus grauatis.
Dispositio d. §. cum autem, non procedit in descendentibus purè grauatis.
57 *Filij naturales an contineātur, qn̄ in testō dispositiuè fit mentio de filijs.*
58 *Naturales an in contractibus ueniant filiorum appellatione.*
Emphyteusis à priuato concessa priuato pro se & filijs, intelligitur etiā naturalibus concessa. Limita nu. 61.
59 *Emphyteusis concessa pro se & filijs, non intelligitur concessa ꝓ fęminis.*
60 *Filiorū appellōne in ꝯctib. nō cōtinent nepotes; secus ī vltimis volūtatib.*
62 *Emphyteusis ab ecclesia conceßa alicui pro se & filijs, non intelligitur concessa pro naturalibus, vel pro legitimatis. nu. 63.*
Limita tripliciter, nu. 66.
64 *Emphyteusis concessa à nobili, vel constituto in dignitate, non intelligitur concessa naturalibus filijs.*
65 *Naturales nō veniūt appellatione filiorū in ecclesiasticis dispositionibus.*
66 *Nāli inuestito ab ecclesia, an emphyteusis trāseat ad nāles filios inuestiti?*
67 *Naturali filio pater stipulari non potest, sicut nec mater filio.*
Limita, & inferas vt ibi.
68 *Actio sine cessione non acquiritur tertio in his casibus, in quibus valet stipulatio concepta in personam stipulantis ad vtilitatem tertij.*
69 *Naturales non veniunt filiorum appellatione in sententijs.*
Sententia lata contra filios propter delictum patris, includit naturales, quia magis præsumuntur patrizare, quàm alij.
70 *Naturales non veniunt in statutis filiorum appellatione, ideo stante statuto q pater teneatur pro debito filij, non tenebitur pro filio naturali.*
71 *Naturales filij veniūt filiorū appel. statuto puniēte filios ꝑꝑ delictū pr̄is.*
Nāles veniūt app. filiorū, si mā statuti sit fūdata sup ꝑ rōne nāli, vel quasi.
72 *Statutū arctās patrē & filiū ad cōpromittendū, includit ēt naturalem.*
Nāles in statutis veniūt ēt filiorū app. qn̄ statuti rō militat ēt in nālib.
73 *Naturalis an possit persequi iniuriam illatam patri, quòd sic.*
Nāles filij veniūt appel. filiorū in his, q̄ pudorē & honorem concernunt.

§. Si quis rogatus.

Diuidit in duas partes, ꝭm Im. in prima loquit de filijs nālib. in seruitute ꝯceptis. In scd̄a, ibi, mihi aūt, loquit de alijs nālibus. Ego puto, ꝙ vtraq; pars loquat de nālib. qbuscunq; tm̄. Nam si scd̄a, q̄ aduersat primæ, loquat in alijs nālib. vt fatet Im. vtiq; necesse est, ꝙ ēt loquat de nālib. ꝯceptis in seruitute; qa aduersatiua repetit qualitates ꝑcedētes, ꝭm Bal. in l. oēs ppli. col. 15. ff. de iust. & iu. Et si prima pars loquit solū de ꝯceptis in seruitute, ēt scd̄am ptē de his tm̄ loq oportet; qa aduersatiua dēt aduersari his, q̄ sūt eiusdē gn̄is, ꝭm Bar. in l. mariti. §. fi. ff. de adul. dico itaq; ꝙ vtraq; pars loquit de oīb. nālib. Nō obst. ꝙ Pap. posuerit casū in libertino, eodēq; colliberto; qa exēpla nō restringūt reg. l. dāni infe. §. fi. ff. de dā. infe. cle. 1. ne cle. vel mo. In prima itaq; ponit Pap. rn̄sum. In scd̄a eiusdē rn̄si modificatio. Hoc dicit br̄. Nāles liberi faciūt deficere ꝯdōnē, si sine liberis. Rō dubitādi fuit,
1 †qa illa verba, si sine liberis, vn̄r ꝓpriè intelligenda de liberis ltīmis & nālib. q ꝓpriè dn̄r filij, l filiū diffinimus. ff. de his, q sūt sui, vel alie. iu. nō aūt de filijs nālib. tm̄, q non dn̄r ꝓpriè filij, l. 2. §. ltīmos. ff. de excu. tu. Per quē tex. ibi dicit Bal. ꝙ lex excusans hn̄tē tres libos ab onere eūdi in exercitū, nō ꝓdest hn̄ti tres filios, s. nāles tm̄; qa verba sunt ꝓpriè intelligēda, l. 2. §. hęc vba. s. de neg. gest. c. in nr̄a, de iniu. Idē ergo in verbis testōris, l. nō aliter. s. de le. 3. Rō decidēdi fuit, qa hmōi ꝯdō, si sine libis adiecta ad exclusionē substituti, fauore liberorū, dēt intelligi de filijs, q pn̄t ex testō, vel ab intestato succedere, ꝭm gl. in l. filiusfa. §. cū qs. s. de lega. 1. Quasi prudens testōr voluerit ꝯseruare ius ltīmarū successionū inter libos, vt dr̄ in l. Lucius. ad fi. s. de hær. insti. Sed nāles tm̄ ēt hodie nō extātib. ltīmis, succedūt ab intestato in duab. vncijs, ex testō in totū. auth. licèt. C. de nat. li. Et isto iure, in trib. l. humanitatis. C. eo. Et inferius hæc rō disputabit. Ad euidētiā ꝑmittendū est,
2 †ꝙ filiorū plures sunt spēs; quidā nāles tm̄, vt nati ex ꝯcubina; quidā ltīmi, vt adoptiui, qdam nāles, & legitimi, vt nati ex iustis nuptijs, qdam nec nāles, nec legitimi, vt nati ex dānato coitu, ꝭm gl. Insti. de adop. in prin. Sed ista gl. non perfectè declarat qualiter nominentur ij, qui nati sunt ex damn. coitu, & an istorū sint aliquæ species differentes. Vn̄ gl. in c. nisi cū pridē, de renun. dicit, ꝙ illegitimorū qdā dn̄r manseres, vt nati ex scorto, qui vulgò quæsiti ēt dn̄r, l. vulgo q̄siti. ff. de statu ho. Quidam spurij, †vt
3 nati ex ꝯcubina, sed in hoc gl. errat, qa spurij dn̄r nati ex adulterio, qui patrē hn̄t, sed demonstrare fas non est, sic dicti, quasi ex spuma riualium nati, ꝭm Host. Bar. verò in l. fi. col. 1. s. de his, quib. vt indig. vult quemlibet natum ex dānato coitu dici spurium, quasi extra puritatē natum, idē sentit Bar. hic, ver. quid de spurio. Idē vult Bal. ꝯsi. 81. Quidā Simo. lib. 1. ꝙ pluribus modis quis p̄t esse spurius. Inferens satis esse in impetranda legitimatione exprimere, ꝙ filius est spurius in gn̄e, quia oīum particularium sub isto gn̄e ꝯprehensorū, eadē est radix inserta, licèt diuersis nominibus nuncupentur. Sed istud, vt sufficiat gn̄alis expressio, non puto verū, qa exprimēda est in spē qualitas spurietatis,

tatis,vt firmat ipse Bal.sibi ɔ̃rius,in l.eã quã, col.12. C.de fideic.
Et tradit latè Fel in c.postulãte.col.3.de resc.Nã gñalis & inuo-
lucris expressio, est ꝓpriè ipsa obreptio ſm Pan.in c.cũ dilecta.
in gl.2.de resc.Nothi dñr,ſm hãc gl.nati ex adulterio.Sed Host.
rñdet,& dicit ꝙ nothi dñr nati ex incestu;quasi ex nota,i.affine
& ɔsanguinea.Alij dicũt quemlibet natũ ex dãnato coitu pos-
se nothũ appellari,quasi ortũ ex nota.i.infamia, l.multi nõ no-
4 tæ.s̃.de li.& posth.Ego alr̃ sentio,vt statim dicã.† Nãles dñr nati
ex ɔcubina in domo retenta affectu indubitato, vt sit vxoris lo
co.§.palã est,in Auth.qb.mo.nat.effi.leg.Et ad hoc,vt filij ꝓpriè
dicant nãles,reqrunt plura. Primò,ꝙ sint nati ex ɔcubina,scd̃ò
ex ɔcubina retẽta in domo.Tertiò ex sola,& vnica retẽta in do
mo.Quartò retenta in domo,ex schemate,i.figura ɔcubinatus,
videlicet in eadẽ mẽsa,& in eo.lecto ac si esset vxor,non vt fan-
ticella,& pedissequa. Quintò ex tali ɔcubina,cũ qua pr̃ tpe ɔce-
ptionis potuisset ɔ̃here mrĩmoniũ.Ita declarat Spe.ti.de succes.
ab inte.col.4.ver.& no.tria.Bal.in l.fi. C.de na.lib.& Bar.in l.fi.s̃.
de ɔcu.Et iõ ɔsuluit Bal.ɔsi.205.Casus talis est,qdam A.li.3.ꝙ ltĩ
matus tanq̃ nãlis, si sit natus ex fanticella, ltĩmatio non valet;
qa nõ est nãlis, sed spurius. & idẽ tradit Ang.in §.fi.Inst.de nup.
5 Sed tu clarius,& breuius dicas ex mẽte Azo.& aliorũ,† quatuor
esse filiorũ spẽs.Quidam sunt nãles,& ltĩmi,vt nati ex ltĩmis nu-
ptijs. Quidã ltĩmi,& horũ qdã ciuiles, vt adoptiui, qdã spiritua-
les,vt leuati de sacro fonte,eo.ti.de cog.spir. Quidã nãles tñ,vt
nati ex ɔcubina qualificata,vt s̃.Quidã nec nãles nec ltĩmi inspe
cta dispõne iuris.Nã inspecta nãli cã,oẽs ex semine ꝓcreati dñr
nãles.Et ita sunt q ex dãnato coitu gñati sunt.Quorũ aliqui dñr
manseres,vt nati ex scorto;alij spurij,vt nati ex adulterio; alij in-
cestuosi,vt nati ex ɔsanguinea,vel affine; alij nothi,vt nati ex vir
gine vel vidua, à nota, i.infamia dicti, quasi eorũ ortus maiorẽ
ꝑstet infamiã mrĩb. q̃ ortus aliorũ. Vel (vt ego puto) nothi dñr
expositi,q pr̃is,& mr̃is notitiã nõ hñt,nothi appellati ꝑ antipra-
6 sim.No.primò,† ꝙ filij nãles in seruitute ɔcepti, faciũt deficere
ɔdõnẽ fideic.si sine libis.Ad idẽ tex in l. Lucius.§.fi.s̃.de le.2.& in
l.cũ pr̃.§.volo.eo.ti.q ꝓpriè loquit̃ de libertino,& collibertis.In
tellige sane de filijs ɔceptis in seruitute in figura mrĩmonij; &
sic ex ɔtubernio,qa ij soli sũt succussibiles,ſm gl. Ins.de ser.cog.
in prin.cęteri aũt ɔcepti extra figurã mrĩmonij,nõ faciũt defice
re ɔdõnẽ. cũ ij tñ excludãt substitutũ q ex testõ,vel ab inte.pos
sint succedere,ſm gl.in l.filiusfa.§.cũ qs s̃.de le.1. Et qa ɔcepti in
seruitute extra figurã mrĩmonij, dñr spurij l.ex libera. C.de su.
& legi.q spurij nõ faciũt pendere ɔdõnẽ,vt dicet̃ inf.post Bar.Et
ita ɔcludũt Doct.*cõiter*. Solus Pan. in c.in pñtia,de ꝓb.ausus est
tenere,ꝙ nati in ſuitute aũ figurã mrĩmonij, si sunt nati ex ſua
ɔcubina,excludũt substitutũ. Et ꝓ intelligẽtia suæ opi. sciẽdũ ẽ,
ꝙ dñs p̃t hr̃e seruã,& ɔcubinã,l.fi.C.com.de manu.& nati ex ea
dñr nãles,ſm gl.in l.fi.ff.de iu.deli.& in auth.incestas.C.de secũ.
nup.hos dico excludere substitutũ.Et ita ĩtelligo Pan.q mouet̃
ꝑ gñalitatẽ istius §. Sed hãc sñiam improbat d.Alex.qa licèt iste
tex.loquat̃ gñalr̃,dẽt tñ intelligi in casu,in quo oĩa sint habilia,
c.1.de æta.& quali.l.lege. s̃.de test. Sed in natis extra figurã mrĩ-
monij in seruitute,nõ p̃t verificari iste tex.qa tales sunt spurij,d.
l.ex liba.Aduertite,pũctus stat in hoc,an talr̃ nati,dicant spurij,
vel nãles.Ego iã dixi esse nãles, dico ẽt successibiles,vt in Aut.vt
li.de cæte.§.de cętero.Saltẽ nõ negabit,ꝙ facti liberi,nõ sint suc
cessibiles alijs.Ergo faciẽt deficere ɔdõnẽ fideic.ſm Pau.de Ca.
hic.Cũ igit̃ sint nãles,& successibiles;sequit̃ ꝙ faciãt deficere ɔ-
dõnẽ,vt hic.Nõ ob.tex.in d.l.ex libera. qa Dec.in d.c.in pñtia,rñ
det duplr̃.Primò,ꝙ ibi nõ dr̃ spurius simplr̃,sed ꝑticulari respũ,
vt nõ reputet̃ filius Decurionis. Sed ista sol.reijcienda est;qa ibi
dr̃ spurius ad effectũ,vt succedat,qd̃ nã ti.oñdit.l.Imꝑatores. ff.
de in di. addi. Et qa ille effectus, vt nõ reputet̃ filius decurionis,
elicit̃ ex eo,qa spurius.Quæ rõ cũ sit,& esse dẽat gñalis,l.rl̃a.§.cũ
qs.ff.de iu.& fac.ign.oñdit idẽ esse q̃tũ ad successionẽ. Scd̃ò rñ-
det,ꝙ loquit̃ in nato ex libera mr̃e & seruo pr̃e, & sic in nato li
bero,l.ꝑtũ.C.de rei ven.Nos loqmur in nato ex ɔcubina serua.
Ista ẽt sol.nõ satisfacit;qa si natus ex libero,& serua dr̃ spurius;
idẽ fortius dicẽdũ in nato ex serua,q seruus nascit̃,d.l.fi.C.com.
de man.Ego alr̃ rñdeo, ꝙ ibi mr̃ erat libera. Ex quo sequit̃, ꝙ
ipsa ẽt si fuisset pr̃ona serui pr̃is,nõ potuisset cũ suo seruo ɔ̃here
mrĩmoniũ,l.si pr̃ona.ff.de ri.nup.l.3. C.eo. ergo nõ poterat es-
se ɔcubina serui,vt s̃.dictũ est.Vñ sequit̃,vt nati ex pr̃ona, & ser-
uo dicant spurij. Nos loqmur ĩ ſua ɔcu. cũ qua pr̃onus potuis-
set mrĩmoniũ ɔ̃here,l.vxorẽ,cũ auth.seq.C.de nup.No.scd̃ò ibi
7 (ɔdõ,est eius in fideic.)† ꝙ verba in dubio intelligenda sunt ſm
ɔdõnem ꝑsonæ loquẽtis. Ad idẽ tex.in l.stipso ista, hr̃e licere.§.
hi quoq;.ff.de ver.ob.& l.si miles vnũ.ff.de test.mil.Et iõ Pet.de
Anch.ɔsi.343.Pro maiori,col.10. decidit, ꝙ infeudatus à fęmi-
na ꝓ se & posteris,intelligit infeudatus ẽt ꝓ descẽ. ex fęminea li
nea ɔsiderata ꝑsona infeudãtis;licèt aliàs appel.posterorũ, non
veniãt descẽdentes ex fęmina,ſm Bar.in l.1.in fi. ff de iu.immu.
Et si Papa ɔcedat clerico,ꝙ possit testari,intelligit ſm ius cano
nicũ,hĩta ɔsideratione loquẽtis. Et si Rex Angliæ faciat mẽtio-
nẽ de iure,intelligit̃ de iure Anglicano,attẽta ꝑsona loquentis,
ſm Bal.in c.cũ venissent,de eo,q mit.in pos.cau.rei ser.Silr̃ ver-
ba in dubio sunt intelligẽda,ſm ɔdõnẽ ꝑsonę,ad quã dirigunt̃,
l.plenũ.§.eqtij.ff.de vsu,& hab.c.cũ de bñficio,de p̃b.in 6.& tra-
dit̃ latè ꝑ Fel.ĩ c.cãm,q̃.de resc.col.11.& Cur.ɔsi.67.col.pe.Quid
aũt dicendũ sit,si ɔdõ loquẽtis repugnet ɔdõni eius,ad quẽ loq
8 tur,inf.disputabit̃. No.tertiò,† ꝙ existẽs in dignitate,nõ p̃sumit̃
cogitasse de libis nãlib.Rõ est,ſm Imo.qa p̃sumit̃ eos abhorre-
re ꝑꝑ honestatẽ,ꝑ tex in l.si qua illustris.C.ad Orfic.sed tu ɔside
ra,ꝙ ille tex ꝓbat oppositũ; qa vult,ꝙ nãles succedant mr̃i illu-
stri,licèt spurij sint abominabiles illustrib.ꝑsonis.Strĩge fortius,
si nãlis succedit illustri mulieri, nec illi abominabilis est; à for-
tiori nõ erit abominabilis masculis illustribus.Probat̃ ɔña;qa in
fęmina maior castitas requirit̃,q̃ in viro, maximè ſm morem
hoĩum,ſm gl.in l.palã.§.q̃ in adulterio. ff.de ri.nup.Et in mulie-
re vitiũ carnis est detestabilius,q̃ in viro,ſm Pan.in c.past.de iu.
Iõ hæc rõ honestatis vr̃ periculosa.Alia ergo vr̃ rõ; qa ñ p̃sumit̃,
ꝙ existẽs in dignitate,velit bona sua ꝑuenire ad infames, c.1.§.
nãles,si de feu.fue ɔtr.inter do. & agn.vasal.vbi dr̃,ꝙ nãles non
succedũt in feudo. Et dicit Bal.ibi rõnẽ esse, qa nõ sunt moribꝰ
ɔtinẽtes;nec in fide stabiles,nec in bello fortes,vt dicit tex. ĩ c.si
gẽs Anglorũ,56.dist.Sed tu ɔsidera, an ista rõ sit vera apud Gal
9 los,† qbꝰ nõĩatio bastardorũ,nõ est abominabilis nec iniuriosa,
10 ſm Pau.de Ca in l.sed si pepercerit.ff.de lib.& posth.† Sed pro
intelligẽtia dubitat̃,q dicant ɔstituti in dignitate,q̃tum ad effe-
ctũ,de quo in tex.Pau.de Ca.dicit,eos esse in dignitate,q hñt ca
stra & iurisdõnes.Hoc casu nãles nõ cẽsent in ɔdõne positi, ꝑꝑ
iudiciũ subditorũ,ne gubernent à nãlibus infamib. & vitiosis,
d.c.si gens Anglorũ. Et facit qd̃ dicit Alu.in c.1.§.ex eadẽ,de le.
Cor.& q̃ scripsi, rñsorũ li.2.c.25. Cõtra.tenẽt *cõiter* Doct.videli-
cet,ꝙ iste tex.ꝓcedat in quacunq; dignitate,hĩto respũ ad p̃sum
ꝑtã voluntatẽ disponentis,non hĩto respũ ad ꝑsonas subditorũ
& ita ɔsuluit Ale.ɔsi.94. Consideratis lib.1.vbi vult,ꝙ ꝓcedat in
in Doct.artiũ tñ,q hr̃et aliqualẽ dignitatẽ,ſm gl.in l.lege Iul.in
versi.oratores.ff.ad leg.Iul de vi pub.Plus vult Bar.inf.ꝙ iste tex.
ꝓcedat ẽt in viro nobili,nobilitate sanguinis,de quo inf.dicet.
Gl.si.diuidit in decẽ partes.In prima timore ɔ̃rij ɔuertit ordinẽ.
In 2.q̃rit,an tex.in ver.ex dignitate,ꝓcedat ẽt in magna dignita-
te,vel ſm alios in magna hr̃ditate. In 3.q̃rit, an principiũ corri-
gat̃ ꝑ fi.In 4.declarat verbũ,si sine libis.In 5.q̃rit.quo tꝑe debeãt
liberi extare.In 6.an reqrat̃,ꝙ liberi sint hr̃des. In 7.an hæc ɔdõ,
si sine liberis,non expressa subintelligat̃. In 8.an nãles excludant
substitutũ vocatũ in tacita ɔdõne.In 9.an ltĩmi excludant substi
tutum.In vlt.opp.ɔ̃ id,qd̃ statim dixerat. Scd̃a ibi,nã in magna.
Tertia ibi,ſm hoc vr̃.Quarta ibi,itẽ sufficit. Quinta ibi,dũmõ.
Sexta ibi,nec curo. Septima ibi,itẽ & si hæc ɔdõ. Octaua ibi,sed
tunc q̃rit.Nona ibi,item nunqd ltĩmi. Vlti.ibi,sed sunt argu.ɔ̃.
11 In ea.gl.in prin.No.† ꝙ ordo scripturæ non attendit̃, vbi volun
tas refragat̃.Et sic limita rl̃am l.quoties.ff.de vsuf. vt nõ ꝓcedat
in dubio,secus vbi ɔstat de ɔ̃ria voluntate, l.nec.n.de sol. & do-
cet Bar.in l.2 §.prius. s̃.de vulg.& pup. In ea.gl.ibi, nã magna,si
intelligas s.nobilitate,tunc ob.tex.in § æquum,alle.in gl.Sed rñ
deas ꝙ ibi agit̃ de sumptibus,q sunt faciẽdi, ſm vires p̃rimonij,
ẽt à principibus, l.fi.C.de ali.pup. p̃st. Si vero intelligas magna.s.
hr̃ditate,tunc tex.in d.§.æquũ. nihil ob. Quasi idẽ dicendum sit
de diuite,qd̃ de nobili,iuxta illud, Sanctissima diuitiarum maie
stas est.In ea.gl sed vr̃ corrigi. Ista gl.Bar. & alij volunt, ꝙ si pr̃o-
nus sit in dignitate ɔstitutus, eius filij nãles in seruitute & figu-
ra mrĩmonij ɔcepti, non faciãt deficere ɔdõnem fideicommis
si.Et sic volunt,ꝙ principiũ declaret ꝑ finẽ.Et ꝓ ista opi.facit ad-
uersatiua,mihi aũt, q debet intelligi retẽtis terminis p̃cedenti-
bus,vt dixi s̃.in diuisione In ɔ̃riũ facit scĩa patroni,q sciebat gra
uatũ habere filiũ, in seruitute ɔceptũ,quẽ nõ excludẽdo testõr,
censet̃ includere, ſm Pa.de Ca.qui nihil alle. Ego ɔfirmo ꝑ id,
qd̃ decidit Alu.in c.1.§.nãles,si de feu. fue.ɔtr. inter do. & agn.
12 vasal.vbi vult, † ꝙ si dñs infeudet vasallũ,quem scit habere vnũ
filiũ nãlem ꝓ se & filijs natis & nascituris, tunc nãlis succedit
in feudo,qa scĩa dñi hoc importat, facit optimè tex. in l.plenũ.
§.equitij,ver.sed si testõr sciẽs.ff.de vsu,& hab.& ibi gl.no.q̃ iu-
ra all.ꝙ ex scĩa testõris,interpretamur eius mentẽ. Et magis in
spẽ facit tex.in l.hr̃di.§.fi.inf.e. quẽ intelligo ꝓcedere, qa testõr
sciebat filiã esse furiosam, & nõ posse habere filios nãles & legĩ
timos.Itẽ ex alio cõis opi.vr̃ dubia, qa iste tex.debet intelligi de
ɔceptis in figura mrĩmonij,q dñr ltĩmi successores.Nimirum si
faciunt deficere ɔdõnẽ,ẽt ab exñtibus in dignitate appositam.
Nam vt dicit Bar.in d.l.hr̃dib.& inf.dicã,Si statutũ admittat nã
les ad successionem,sicut legitimos, tales nãles faciunt deficere
condõnem,nulla hĩta distõne huius tex.Vlt.pondera tex.in l.cũ
pr̃.§ volo.s̃.de leg.2. qui dicit ꝙ ex voluntate filius in seruitute
ɔceptus, idemq; collibertus, excludit substitutum, si ex volun-
tate;ergo nulla est abhibenda distõ,vt dicit gl.nostra in prin.Et
ita voluntas ex alio non colligitur;nisi,vel quia testator sciebat
eum ɔceptum,vel esse successibilem,vt s̃.dixi.In ea.gl.ibi, & cõ-

13 dō eius,& ēt rogati. No.† φ in piecturanda mēte testoris, inspi cienda est ēt ɔdō rogati. Idē ɔcludit gl. in d.l.gñalr.§.cū aūt. Sed duæ occurrunt dubōnes. Prima, qd si in terminis huius §.ɔdō testōris repugnaret ɔdōni hrdis grauati; vt qa testōr sit nobilis; hrs verò vilis,& plebeius? Ang.rñdet magis inspiciendā esse ɔdōnem testōris,p reg.l.in ɔdōnibus.s.de ɔd.& dem. sequunt Imo. d.Alex & alij *cōiter* p istum text.in fi. Sed in ɔrium vrgent duo. Primò ob.dictum gl.in l. Lucius.s.de hr.inst.iūcto alio dicto gl. in l.filiusfa.§.cum qs.s.de le.:. Volunt.n.φ liberi in ɔdōne posi ti,non censeant vocati ex testō, tñ opus est, φ ab intestato sint successibiles hrdi grauato. Tu solue, φ si requiritur φ sint successibiles hæredi grauato; effectualr reqrit,φ ēt sint successibiles ipsi testatori,p reg.hrs hrdis,&c.l.fi.C.de hær.insti. Scdō in ɔrium vrget tex.nr in prin.tenendo,φ non distinguat p fi.Ale.dicit,φ si ita teneamus,cōis opi.erit falsa. Sed tu ita tenēdo, prout s.tenui,potes clarè rñdere,φ in prin.ɔcurrit voluntas testōris,vt s.pbaui,q̄ voluntas prius inspicienda est,q̄ ɔdō testōris,vt hic in gl.in prin. Quicquid sit,ɔsidera,si dici pt,φ si testōr hēat notā ɔ dō.grauati,φ tunc magis sit inspicienda ɔdō grauati.ɔ grauantis,p id qd dicit Bar.in d.§.equitij,p illum textum. Vbi ɔcludit,φ si testōr nobilis relinquat lectum mulieri viduæ;non censet legasse lodicē sericatum, qa repugnat ɔdōni viduæ, licèt ɔueniat ɔdōni testōris. Quā deci.ampliat Bart.in l.1. C.de leg. vt ɔcedat ēt in legato lecti facto vxori suæ;ēt si mandet eā tractari, vt tractabat ab eo. Scdō dubitat.† Si testōr nobilis hēat filios nāles,an

14 tunc nāles excludant substitutū: vr,φ non, qa ɔdō sua non vr ab horrere nāles. Contra.tenent Imo.Ale.& Mod.p tex.in d.l.gñaliter. §.cū aūt,ad fi.ad istum tex.rñdet aliqui φ loquit in ɔdōne subintellecta. Nos verò loquimur in ɔdōne expressa. Sed ista rñsio non placet, qa ɔdō subintelligit ex tacita mente testōris, vt ibi dr;ergo non debet aīr interptari voluntas tacita,q̄ expressa, & hoc arg.vtit Bar.hic,& Soc.ɔsi.182. Licèt filia,lib.2. facit reg. l.cum qd.ff si cer.pet.In ea gl.ibi,l.gñalr.§.cum aūt. Procedēdo ordinatè facias ex dictis gl. Bar.& aliorum rām. Nāles liberi fa

15 ciunt† deficere ɔdōnem fideic.tex. est hic cum ɔcor.in gl.& ita ɔcludunt Bar.& alij,glo.& Cano.in d.c.in pñtia.gl. in c. Raynal. Spe.& Io.And.in ti.de suc.ab intest.§.1.ver. qd si duobus. Solus Dec.in d.c.in pñtia,tenet ɔrium,dicens,φ iste tex.p locum à ſpā li probat ɔ.qa loquit in nālibus ɔceptis in seruitute, & in figura mrimonij. Sed tu dicas, φ loquit gñalr, vt dixi supra in diuisione lræ. Scdō mouet,qa ɔdō debet adimpleri in forma specifica, l. Mæuius.s.de ɔd.& dem. Nāles aūt non sunt propriè filij,vt dixi in rōne dubitandi. Ergo ɔdō,si sine liberis,nō pt adimpleri in illis. Sed tu dicas, φ in ɔdōnibus mēs pdominat,l.in ɔdōnibus, s.de ɔd.& dem. Mens autem est,φ liberi successibiles excludāt substitutum,d.l.filiusfa. §.cum qs,cū gl. Et si dixeris,φ nāles isto iure,non obstantibus filijs nālibus & legitimis, non succedunt nisi in tribus vncijs,d.l.humanitatis.C.de na.li.admitto, sed hoc solum sufficit ad exclusionem substituti,ne ɔtingat defuncti voluntatem scindi,arg.l.ius nrm.ff.de reg.iur. Tertiò mouet p tex. in d.l.gñalr. §.cum aūt, sed inf.rñdebo. Quartò mouet p tex.in d.l.Lucius.§.fi.in q̄tum tex.exponit,filios nāles idest, in seruitute ɔceptos,quasi sentiat,aliud dicendum in filijs nālibus. Sed tu dicas tex.iō fecisse talem expōnem, qa maius dubiūm videbat de natis in seruitute; qa inter seruos est prohibitum matrimonium;& ēt inter liberum,& seruam. l.cum ancillis. C.de incest. nup.ac ēt ɔcubinatus,pter q̄ cum prono,prohibitus est.l fin. C. com.de manu. Sed inter liberos permissus est ɔcubinatus. s.de ɔcu. per to. ergo maior rō dubitandi vr in nālib. in seruitute ɔceptis,q̄ in nālib.liberis ɔceptis in ɔcubinatu. Hodie tñ,ex quo permissum est mrimonium inter seruos,c.1.de ɔiu.ser. rō decidendi optima est. Non ergo discedas à rā,q̄ limita pluribus mo-

16 dis. Primò,† vt non ɔcedat, si testōr q fideicommisit, existat in dignitate,vt hic. Quā limitationem amplia,vt ɔcedat in nobili, nobilitate sanguinis,fm Bar.hic,arg.l.1.§.q̄uis.ver.publicè interesse,s.de ven.inspi. Eodem mō amplia in testōre honestæ vitæ, quem existimandū non est voluisse hrditatem suam deuenire ad bastardos. Intellige tñ, & restringe hanc fall.nisi testōr nobilis,vel in dignitate ɔstitutus,instituisset hrdem vnum plebeium vel alium nobilē,& grauasset eum,si sine liberis decederet,restituere hrditatem vni plebeio. Tunc cessaret psumptio, φ voluerit ɔseruare nomen & famā suæ agnationis, ex eo φ ɔstat instituttū,vel substitutum fuisse plebeium,ɔ ea q̄ dicta sunt. Et qa in claris non est opus ɔiecturis,l.ille aut ille.§.cum in verbis,s.de le.

17 3.l.ɔtinuus.§.1.ff.de verb.obl. Scdō declara,& restringe,† nisi testōr nobilis fecisset mentionem de nālibus filijs in aliqua parte testi,fm Bar.& alios hic, & in d.c.in pñtia, per rām l.q filiabus, in prin.& in l.si seruus plurium.§.fi.s.de leg.1. Tunc ɔdō,si sine liberis,verificatur etiam in nālibus. Bñ facit qd dicit d.Guid.Pa. deci.485. Si in aliqua. vbi dicit,φ hæc ɔdō,si sine liberis,restringit ad masculos tm,si in aliqua parte testi facta sit mentio de fo[e]i s masculis. Qd est summè no.in practica. Et añ cum ita ɔsuluit Pan.ɔsi.36.vr primò,col.fi.li.1.& Soc.ɔsi.73.li.4.& Dec.ɔsi.270.

18 d.Raynal. col.2 Tertiò limita,† nisi testōr nobilis grauasset hrdem,quem sciebat non posse hre,nisi filios nāles,l.hrdibus.§.fi. inf.eo.vbi Bar.infert ad q.quotidianam. Testōr grauauit filium in sacris ordinibus ɔstitutum,si sine liberis decederet &c. Quærit,an tunc filij spurij huius grauati,excludant substitutum. Ista limitatio facit φ sic. Contrariū determinat Bar qa si testōr substituit sub ɔdōne,sine liberis simplr,intelligit,sine liberis.s.legitimis,id est,ecclesia. Si verò dixit,sine liberis ex suo corpore procreandis,fideic.non valet;qa incitat grauatus ad delinquēdum. facit qd ɔsuluit Ale.ɔsi.100. Visa parte,lib.4.vbi vult,φ hæc ɔdō, si sine liberis, purificet eoipso, φ grauatus assumit sacros ordines,qa exñs in sacris,q̄tum ad procreationem liberorum, hr p mortuo. Ego credo,hanc decisionē Bar.in vtroq; membro fore periculosam,& à mente testōris alienam. Primum mēbrum non vr posse stare,tum qa falsum est,φ eccla dicat de liberis legitimis Et ɔ.vult Bar.in auth.nisi rogatus.C.eo.& Sal.in auth.ingressi.C.de sacrof.eccl.& pbat Fel.in d.c.in pñtia,col.17.tum qa eccla non pt mori,c si gratiosè. de rescrip.in 6.& sic grauatus non pt mori sine eccla. Ergo hæc verba, si sine liberis, non importat ɔdōnem,q̄ debet se hēre ad esse,& non esse, l.cū ad pñs.

19 ff.si cer.pet. Scdm membrum non ēt vr verum,† qa sacerdos pt absq; pcō hēre filios ltīmos & nāles, si ɔxit mrimonium ex dispensatione Papæ,vt docet Pan. in c.cum olim. de cle.ɔiu. Nec ob.si dicat,φ dispensatio dependet à voluntate Papæ,ergo censet impossibilis,l.apud Iulianū.§.ɔstat.s.de le.1. Ergo debet reijci ɔdō tanq̄ impossibilis,l.1.s.de ɔd.inst.qa rñde,φ licèt ipsa dispensatio, dependeat à voluntate Papæ,non tñ depēdet ab eo ɔdō, si sine liberis,ergo ipsa ɔdō non reijcit. Nam in simi rñdet Soc. in l.quidam relegatus.s.de reb.dub. Bñ facit,qa ltīmatus excludit substitutum, vt inf.dicet, & tñ ltīmatio dependet à voluntate Principis,l.1. ff.de nata.rest. Præterea pt sacerdos absq; dispensatione Papę hre filios nāles & ltīmos,puta ex mrimonio putatiuo.c.2. c.ex tenore.extra q fil.sint legi.& tales succedūt ēt in feudis,fm Bal.in d.§.nāles. Non ob.si dicat,φ inuitatur sacerdos ad delinquendum,qa rñdet,φ istud non ɔcedit ex intentione testōris, ad hoc principr ordinata. Et iō est ɔsiderāda occasio delinquēdi. Ita rñdet d.Ale.ɔsi.2.col.8.li.1.& probat in l.filiusfa.miles,&

20 ibi no.Aret.s.de lib.& posth Quartò sublimita,† nisi extaret statutum,φ nāles ita succedant, sicut ltīmi,fm Bar. in d.l.hrdibus. §.fi.inf.eo & Ale.hic. Pro intelligentia est videndum. Nunquid tale statutum valeat. Contrarium tenet Bar.in l.3.s.de test.quia esset ɔ ius diuinum,quo disponitur,filium ancillę succedere nō debere cum filio liberæ,22.q.4.dicat aliquis. Et quia statuentes non pñt aliquem natalibus restituere,cum istud sit solius Principis.l.1.ff.de nata. rest.l.1. C.de iu.aur.ann. Et qa in ɔriū ob.tex. in §.fi.in Auc.quib.mod.nat.effi sui. Et idem tenet Bar.in l.non ambigit. ff.de legi. Et ita consuluit Fed. de Sen. ɔsi.175.& hanc dicit *cōem* esse sñiam Bal.in l.eam quā.col.12.C.de fideic.& in l. fi.C.de nat.lib.& Dec.in d.c.in pñtia.col.18. Adde,φ ita ēt consuluit Bal.consi.407. Ad euidentiam,lib.5.& And.Bar. consi.34.

21 col.27.lib.2.& Car.Flo.in cle.ne Romani. in 2.q.de elec.† Ego sequor hanc partē extantibus legitimis & nālibus; cū statutum videatur nullum, tanq̄ ɔ ius diuinum, c.sunt quidā. 26.dist. Sed non extantib. legitimis & nālibus, teneo statutum ɔditum ab hñtibus ptātem,vel à superiore confirmatum,valere. Et ita ɔsuluit Car.ɔsi.4.sub rub.de ɔsti & tenet Bal. in d l.1.de iu.aur.ann. Et comprobat Card. Alex. in c.ɔstōnes.10.dist. Non ob.fundamenta Bal. quæ ɔsistunt in occasione delinquēdi;qa rñsum est, s Et ɔfirmat,quia nati ex ɔcubinatu,hodie sunt spurij. Nam hodie concubinatus est prohibitus vtroq; iure,vt inf.dicam. Et tñ iura admittentia natos ex concubinatu ad successionē,sunt incorrecta.c.p venerabilē,& ibi no.Pan. qui fil.sint leg. Et firmāt Host.d.Ant.Pan.& alij in c.tanta,eo.tit. ergo valent leges & statuta admittentia spurios ad successionem, aliogn oīa ista iura

22 essent incorrecta. Quintò sublimita,† nisi ipse testator esset naturalis,tunc nāles liberi faciunt deficere ɔditionem, dato φ testator sit in dignitate. Ita concludit Dec.in d.c.in pñtia, col.18. ver.vltimò est alius casus. Mouet p istum tex. in ver.eius q fidei. Ad quem potes rñdere, φ hic ponderat ɔdō testōris ad effectū negatiuum. Ipse verò inducit ad effectum affirmatiuū. Mouet ēt p id,quo mouet Anch.ɔsi.341 & s.retuli. Ad qd ēt potes rñdere,φ illa decisio Anch.nō est iuridica. Et illā reprobat d.Ial.in l.stiplō ista,hre licere.§.hi quoq;. ff.de ver.obl. per tex. in c.1.de bñi.fem. Et hoc mō retorquet ɔ Dec. Contra quē ēt facit tex.in

23 d.l.gñalr.§.cum aūt,iuncta rā l.fi.C.de impu. Fallit scdō rā,† si testōr grauauerit filiā suā,si sine liberis,qa tūc nāles nō excludūt substitutum,fm Bar.in d.l.hrdib.§.1.Ang.Imo.Ale.& Mod.hic. Pan.& Mod.in d.c.in pñtia,qa testator psumit voluisse hre rōnem honoris filiæ suæ, quē magis psumit amare, q̄ ɔpriū,l.isti quidē.ff.qd met.cau. Et si dixeris, Cur secus, qn grauat filiū masculū? Rñdet,φ fm mores hoīum masculis n est tāta ignominia hre nālem,sicut fœminis. Nec ex hoc tm dehonestat familia testōris,fm Bar.in d.§.1.& dixi s. Nunqd aūt idē dicēdū sit in fœmi na

na extranea à teſtõre grauata? Ang.& Ale.ɔcludunt;ꝙ nõ,à ceſ-
ſante rõne.Mihi vr̃ ꝓbabiliter idẽ dici poſſe, inſpecta ɔdõne fœ
minę grauatę,cui cõcubinatus eſt maiori dedecori, q̃ maſculo,
ſm gl.in d.l.palã. Et ſi dixeris, inſpiciendã eſſe ɔdõnem teſtõris,
nõ grauatę.Rñdeo,verũ eẽ,qñ altera alteri repugnat. Aliàs ſec⁹,
24 ſm gl & dixi s̃.Fallit tertiò,†niſi grauato datus ſit ſubſtitutus fi-
lius legitimus & nãlis ipſius teſtõris, ſm Sal.in d.§.cũ ãt, ꝑ illum
tex à ɔ̃.ſenſu.Nã ibi excludit̃ ſubſtitut⁹,vt hr̃ditas vadat ad filios.
Cũ ãt ad nãles deuenire nõ poſſit,ſuccedet ſubſtitutus.Iſtã limi
tationẽ rephendũt *cõiter* ſcrib.qa ad hoc vt liberi in cõdõne po
ſiti excludãt ſubſtitutũ,nõ requirit̃,ꝙ ſint hr̃des grauati;ſed ſuf-
ficit,ꝙ eẽ poſſint,vt toties dictũ eſt. Nãles ãt pñt ex teſtõ ſucce
dere pr̃i grauato,nõ extantib.legitimis,d.auc.licèt, &c. Ego nõ
diſcedo ab hac fallẽtia,quã credo veriſſime eẽ de mẽte teſtõris
ꝑ iſtũ tex.vbi ſola affectio dignitatis facit,ꝙ nãles nõ excludunt
ſubſtitutũ:ergo hoc magis operabit̃ affectio filialis,& amor pr̃-
nus. Qđ maximè verũ foret, ſi filius ſubſtitutus eẽt datus cohr̃s
grauato,arg.l.j.C.de impub. & alijs ſubſti & ita ẽt tenet Soc ɔſ.
369.col.6.li.2.faciũt no.in l.hr̃des mei,§.cũ ita,inf.eo.Fallit quar
25 tò,†niſi ſubſtituta eẽt eccl̃a, quã nãles nõ excludũt,ſm Bal.in d.
c.in pñtia,col.7.Sequit ibi Dec.ſumpto arg.à dignitate eccleſię.
Et rñdet ad arg. Ale.dicẽtis,ꝙ nõ attẽdit̃ dignitas ſubſtituti; ſed
teſtõris.Quia rñdet,ɔdõnẽ vtriuſq; ſpectandã,vt hic ꝑ gl. Tu di-
cas,ꝙ opi. Ale. eſt verior & *cõis*,eo qa ſi dixerimus,ꝙ teſtõr erat
in dignitate;tũc nõ erit ſpãle in eccl̃a.Si verò inſpiciat̃, ꝙ teſtõr
nõ erat in dignitate;tũc aditio ecclę repugnabit ɔdõni teſtõris;
ergo magis attendẽda erit teſtõris cõdõ,ſm Ang.&alios hic,&
26 s̃.dixi.Fallit quintò,† qñ grauatus tpe teſtĩ habebat filios legiti-
mos & nãles;qa tũc teſtõr p̃ſumit̃ cogitaſſe de illis;& nõ de na-
turalib.Ne dicamus,ꝙ teſtator cogitauerit triſtẽ euentũ,videli-
cet mortẽ legitimorũ,& naturaliũ,ac mortẽ vxoris legitimę,&
grauatũ habiturũ ɔcubinã.Ita ſ̃tat Pau.de Caſt.ꝑ iſtũ tex.ubi ſi
grauatus tpe teſta.habebat nãles in ſeruitute ɔceptos;de illis co
gitaſſe p̃ſumit̃.Iſtã limitationẽ improbãt Alex.& Mod. & in ɔ̃-
rium retorquet̃ iſte tex.Nã qñ teſtõr ſcit grauatũ hr̃e nãles tm̃;
attamen p̃ſumit cogitaſſe,ẽt de legitimis & nãlibus;qa hæc cõ-
ditio,ſi ſine liberis deceſſerit,hẽt tractũ ĩ futurũ,vſq; ad tps mor
tis,§.ſi qs aũt,inf ea.l.cur ergo nõ dicemus idẽ eɔ̃, qñ teſtõr ſcit
grauatũ hr̃e legitimos & nãles,nõ cogitabimus, ꝙ ẽt reſpũ fu-
turi tpis poſſit grauatus hr̃e nãles.Nõ ob.triſtis cõſideratio; qa
ad prouidendũ,triſtis euẽtus conſiderãdus eſt. Nec,vt Scipioni
in ꝓuerbio fuit, ſapientis eſt dicere,nõ putarã,l.gñal̃r,§.ſi hoĩ li-
bero,ff.de fideic.lib.& docet Bar.in l.inter ſtipulantẽ, §.ſacrã,ff.
27 de ver.obl. Limita ſextò & decl̃a,†vt ꝓcedat in condõne,ſi ſine
liberis,exp̃ſſa à teſtõre;ſecus in ɔdõne,ſi ſine liberis à lege ſubin
tellecta,d.l.gñaliter,§.cũ ãt.quẽ ita decl̃at gl hic,& ibi quã *cõiter*
approbãt Doct.licèt hic Bar.& Pan.in d.c.in pñtia,tenẽat oppo
ſitũ.Si uolumus tenere hãc fall.opus eſt inueſtigare rõnẽ diuer
ſitatis. Alex.hic ꝑ uerba ſatis inculcata,viſus eſt aſſignare tres rõ-
nes. Prima,qa ɔdõ ſubintellecta eſt de iure ſpãli,arg.l.eũ,q calẽ-
dis,§.quoties,ff.de verb.obl.& c.j.22.q.vlt. Spãlia aũt ſunt mino
ris potentiæ,q̃ rl̃aria,l.eius militis, § militia miſſus,s̃.de teſtam.
mil.l.vxori,§.j.& qđ ibi no.Bar.s̃.de leg.3.Iſta rõ nõ vr̃ tuta,quia
condõ ſubintellecta ɔ̃ mentem,bene eſſet exorbitãs,& de iure
ſpãli.Sed iſta condõ ſubaudit ex mẽte teſtõris, tanq̃ minus ſcri-
ptũ,q̃ dictũ,l.cum auus, s̃.de cond.& dem.Ergo nõ erit de iure
ſpeciali;qa ita tacita volũtas teſtõris obſeruãda eſt, ſicut exp̃ſſa,
de iure cõi,l.cũ res,in prin.& ibi d.Iaſ.s̃.de le.j. & l.cũ propone-
ret̃,s̃.de leg.2.Scđa dat̃ rõ; qa aditio ſubintellecta,eſt cõdõ legis.
Condõ uerò expreſſa,eſt ipſius teſtõris;ideo lex facilius reſtrin-
git condõnem ſuã,q̃ tuã,l.aſſiduis,cũ gl.C.qui pot.pig.hab. Tu
verò cõſidera, ꝙ lex bene reſtringit facilius ſuã prouiſionẽ, qñ
eſt ɔ̃ria prouiſioni hoĩs, ita loquit l.aſſiduis. Secus verò qñ ſua
prouiſio concurrit cũ prouiſione hoĩs;quia tũc venit ad coad-
iuuandũ,nõ ad reſtringendũ. Tertia fuit rõ; qa lex nõ ita afficit̃
naturalib.ſicut legitimis,l.ſi C.de nat.lib. Suſtinẽdo fallentiam,
rñdetur,ꝙ circa ea,quæ lex ipſa diſponit, bene magis fauet legi-
timis;non circa ea q̃ diſponit teſtõr,vt hic. Sed aditio ſubaudi-
ta eſt diſpoſitio teſtõris à lege cõiecturata,d.l.cũ auus.ergo,&c
Nec ob.rñſio Sal.& Ale.hic,ꝙ lex arbitret̃ de volũtate alterius;
ſicut de ſua,ſm Ariſt.qui dicit,ꝙ hõ imaginat̃ de alio,qđ ipſe fa
cturus eſt:qa ſi hoc uerũ foret,lex fuiſſet interpretata, cõditio-
nem teſtõris expreſſam de legitimis, & naturalib.rm̃, ſicut in-
terpretat̃ ſuã.Vnde reperio,ꝙ Soc.in l.cũ auus,in 7 char.& ſeq.
tradit aliũ intell̃m,& aliã rõnem. Dicit.n.ꝙ lex ſubaudit cõdõ-
nẽ ſi ſine liberis,intuitu pietatis, vt inſtitutus trãſmittat hr̃dita-
tẽ ad filios;& vt liberi in cõdõne poſiti,ſint hr̃des grauati ab in-
teſtato,excluſo ſubſtituto;qa lex non inuenit iſtud remedium
inutil̃r,l.j.§.dixerit aliqs,ff.de public.Et quia qñ lex aliquẽ exclu
dit ꝑꝑ alium,intell̃r illũ vocare,ſm Bar. in l.j.§.pe.ff.de bon.poſ.
ɔ̃ tabu.Ita in propoſito dicendũ eſt,ſm eum,ꝙ in d.§.cum igit,
liberi in condõne ſubintellecta,ita demũ excludãt ſubſtitutũ,ſi
ſint hr̃des grauati; ſed nãles ab inteſtato non pñt eſſe hr̃des in-
ſolidũ,d.auth.licèt,C.de natu.lib. ergo &c.Iſta rõ,& iſte intell̃s,
licèt videatur applaudere; nõ tñ eſt tuto fundamento robora-
tus;quia violant̃ duæ rl̃æ.Prima,ꝙ ad hoc vt filij in condõne po
ſiti,excludant ſubſtitutum; nõ requirit̃, ꝙ ſint hr̃des,l.filiuſfa.§.
cũ quis,de leg.j.ſcđa,ꝙ poſiti in condõne,non cenſent̃ inuitati,
l.Lucius,cũ gl.s̃.de hære.inſti.Et ſi dixeris,ꝙ prædictæ rl̃æ proce
dũt in condõne hoĩs,replico. Cur diuerſum in condõne legis?
Idem dicã,eo ꝙ hæc condõ ſubintellecta dr̃ condõ hoĩs conie
cturata à lege.Item qa ſequeret̃,ꝙ nãles nati ex fœmina, exclu-
derent ſubſtitutũ,in caſu d.§.cũ aũt. Quod expreſſè fatet̃ Socy.
vt tueat̃ ſuum intell̃m,& tñ errat;quia rõ pietatis eſt cõis pr̃i &
matri,l.furioſæ mr̃is,ff de cur.fur. Si ergo in pr̃e non hr̃ rõ pie-
tatis erga nãles;ergo nec in mr̃e. Et ꝙ tex.in d.§.cũ aũt, proce-
dat ẽt in filia grauata,tenent ibi glo.Cy.Ang.Odof.& Fulg.Bar.
Imo.& Raph.Com.in d.l.cum auus. Tu ergo conſidera, ſi dici
28 poſſit.† ꝙ lex q̃ ſupplet condõnem, ſi ſine liberis, noluit inter-
pretari eã de naturalibus;ne duo ſpãlia concurrant circa idem,
ɔ̃ l.j.C.de dot.ꝓmiſ.videlicet, ꝙ omiſſum haberet̃ pro expeſſo,
ɔ̃ l.cõmodiſſimè,s̃.de lib.& poſth. & ꝙ condõ ſubintellecta ue-
rificet̃ in caſu improprio, i.in filijs naturalib. q nõ ſunt propriè
filij,ɔ̃ l.qui hr̃di,& l.Mæuius, s̃.de condi.& dem.Vel ſi al̃r dicat̃,
ꝙ condõ hmõi ſubintell̃r à lege de legitimis & naturalib. d. §.
cum aũt.ergo expreſſa ab hoĩe debet aliqd operari; & ideo ẽt
intell̃r de nãlib. Alioquin fruſtra eſſet à teſtõre expreſſa; qđ nõ
29 eſt præſumendũ,l ſi qñ,s̃.de leg.j. Fallit ſeptimò; † qñ aliquis in-
uitat̃ ad lucrũ ſub condõne,ſi filios habuerit, ſm Ang.in d.§.cũ
autẽ,qui in meo lib.iſtud non dicit. Illum tñ referunt,& impu-
gnant Alex.& Mod.hic; quia nõ datur congrua rõ diuerſitatis
inter condõnem,ſi ſine liberis,qua grauatus remouet̃ à lucro;
& condõnem,qua alius inuitat̃ ad lucrum. Ego ɔ̃ iſtam limita-
tionem adduco tex.in d.l.fideic.s̃.de cond.& dem.iuncta l.ſi ita
quis,§.is cui,s̃.de lega.2.ubi vtroq; caſu idem dr̃. Vltimò intelli-
30 ge hanc rl̃am † in dubio;ſecus ubi apparet de ɔ̃ria uoluntate te
ſtatoris,vt hic in verſi. ex uoluntate. Ex quo infert̃,ꝙ ſi dictum
ſit,ſi ſine liberis naturalib. & legitimis; vel ſine liberis ex legiti
mo matrimonio procreatis, vel ſine veris liberis, tunc natura-
les non excluderent ſubſtitutũ;qa non ſunt ueri filij,nec de le-
gitimo mr̃imonio nati,l ſi.s̃.de iu.delib. Vidimus, an hæc con-
ditio,ſi ſine liberis,uerificet̃ in nãlibus tm̃. Videamus,an ẽt ue-
31 rificet̃ in legitimis tm̃;& ſic,†vtrum in adoptiuis: utrum in mo
naſterijs vtrum in filijs ſpiritualibus. Circa primos,ſ.adoptiuos
facias concluſionem, ꝙ adoptiui non faciunt deficere condi-
tionem,ſi ſine liberis,d.l.fideicõ.& d.l.ſi ita quis,§.is cui.Rõ eſt,
ne ſit in arbitrio grauati,eludere fideic.ſi velit,ſm Alex.hic. Et
fuit rõ Bart.in l.ſi cognatis,col.2.s̃.de reb. dub. Qua rõne dona-
tio non reuocat̃ per adoptionem filiorum;licèt reuocetur per
ſucceſſionem filiorum legitimorum & naturalium,l.ſi unquã,
C.de reuocan.dona.Ne ſit in facultate donatoris, irritã facere
donationem,qñ velit,ſm d. Alex.conſ.40.ſuper primo, col.fin.
lib.4 Hinc eſt, ꝙ ꝑꝑ tres filios adoptiuos, non excuſatur pater
adoptiuus à tutela;nec ab alijs munerib.publicis,Inſti.de excuſ.
tut.§.j.& §.adoptiui,& l.ſexum,§.adoptiui,ff.de vac.mun. Hinc
eſt,ꝙ adoptiui non ſuccedunt in feudo,cap.j.§.adoptiuus, ſi de
feu.fue.contro inter do.& agna.vaſal Hinc eſt,ꝙ adoptiui non
ſuccedunt in emphyteuſim ſuſceptam pro ſe & filijs, ſm Spec.
tit de loc.§.nunc aliqua,uerſ 68.Hinc eſt,ꝙ priuilegium immu
32 nitatis,non trãſit ad filios adoptiuos,ſm Alex in l adoptiuum,
ff.de in ius voc.Hinc ẽt eſt, † ꝙ ſtatutum excludens filias fœmi
nas ſtantibus maſculis,intelligitur de maſculis legitimis & natu
ralibus;non de adoptiuis, ſm Ioan.de Ana.conſi.27. Viſo caſu.
Quẽ refert,& ſequit Iaſ.in l.quicunque,§.prætor ait,ff.de in ius
uoc.Tu adde,ꝙ idẽ conſuluit Bal ɔſ.14.Statuto, li.2. Cor.ɔſ.85.
33 Plura dubia,lib.3 Amplia hãc concl̃onẽ,†ẽt ſi teſtõr ſubſtitue-
rit ſub condõne,ſi ſine liberis legitimis & nãlibus;ac legitimis,
ſeu ltĩmatis tm̃,ſm d.Dec.ɔſ.399.Concl̃onẽ plenè & ſubtiliter,
qa illa dictio ſeu,ɔiungit ſenſum;licèt diſiungat uerba, vt Alex-
ſiue Paris,ſm gl.in l.ad ꝓtegendũ,C.de in lit.iu. Et qa in alia par
te teſtĩ teſtõr appellauerat legitimatos legitimos; & iõ ex p̃ce-
dentibus declarat̃ condõ,ſi ſine liberis,ut dictum fuit s̃.Limita
34 dupl̃r.†Primo,niſi ipſe teſtõr adoptaſſet ſibi nepotẽ; & grauaſ-
ſet filiũ,ſi decederet ſine liberis;vel niſi teſtõr mandaſſet graua
to, ꝙ adoptaret ſibi filium; tunc adoptiui excludunt ſubſtitu-
tum.Ita uoluit Bar.in d.l.ſi cognatis,& in ſpẽ ibi ponderat Soc.
col.11.per illum tex.& idem uoluit Imo.in d.l.fideic. Secundò
35 limita,†niſi teſtõr grauaſſet eum, qui non poterat hr̃e niſi ado
ptiuos filios,ſm Dec.in d.c.in pñtia,col.17 qui exemplificat in
presbytero grauato,ſi ſine liberis. Et mouetur per illud, quod
dñt Bal.Imo.Pau.& alij in l.ſi quis poſthumos, s̃.de lib.& poſth.
Tu aduerte,quia exemplum non vr̃ bonũ per ea,q̃ dicta ſunt s̃.
Melius exemplificaſſet in ſpadone grauato, ſi ſine liberis, l.ſed
& quæſitum,& ibi ita exemplificat Are.s̃.de lib.& poſth. Scđò
aduerte,qa dictũ Bal.& aliorũ,in d.l.ſiquis poſthumos,nõ bene
ſeruit in ꝓpoſito;qa loquit ĩ teſtõre inſtituẽte filios, ſi ſit cleri-
cus,

cus,& in ſacris, intelligiẽ inſtituiſſe filios,quos de iure pōt;& ſic
adoptiuos, vel legitimatos,ne ſua diſpō ſit eluſoria,l.3.ſ̃ de teſt.
mil q̃ rō ceſſat,qñ teſtōr grauat hr̄dem, ſi ſine liberis, &c. Quia
eſto,ꝙ nō intelligat de adoptiuis,non irritat̄ diſpō;niſi dixeris,
ꝙ irritat̄ condō,q̃ niſi verificet̄ in adoptiuis, non erit condō;cū
aľr nō poſſit ſe hr̄e ad nō eſſe,vel;eſſe, l.cum ad pn̄s,ff.ſi cert.pet.
36 †Circa ſcđos,ſ.monaſteria , eſt caſus deciſus in auth.niſi rogati,
& in corpore vnde ſumit̄, C.eo.& in c.in pñtia,de ꝓbat.vbi dr̄,
ꝙ monaſteriū excludit ſubſtitutū ſub condōne,ſi grauatus de-
ceſſerit ſine liberis caſu;quo grauatus ingrediat̄ monaſterium.
37 Sed dubitat̄,†An monaſteriū excludat ēt ſubſtitutū ſub ꝯdōne,
ſi grauatꝰ deceſſerit ſine liberis ex ſuo corpore , & de legitimo
mr̄imonio procreatis? Antiqua eſt,& percelebris qō;adhuc tñ
ambigua pp rōnum,& authoritatū maximos ꝯflictus. Reiectis
ſuperfluis, ego puto veritatē huius diſputationis pēdere à rōne
decidēdi, §.ſed hoc pñti, in auth de ſanct.epiſc.vnde ſumpta eſt
auth.niſi rogati,C.eo.ti.Quidā dñt rōnem illius §.fuiſſe,qa mo
naſteriū hr̄ loco filij, d.c.in pñtia, q̃ rō pro ſubſtituto adducit̄ ꝯ
monaſteriū;qa & ſi monaſterium dicat̄ filius ciuilis,ſiue legiti-
mus tm̄; nō tñ pt dici,ꝙ ſit ex corpore de legitimo mr̄imonio
ꝓcreatus.Vnde cū diſpō d.auth.ſit exorbitans, & loquat̄ in ſub-
ſtituto ſub condōne,ſi ſine liberis,ſimpľr, non vr̄ extendēda ꝯ
ſubſtitutū ſub condōne, ſi ſine liberis ex ſuo corpore & de legi
timo mr̄imonio ꝓcreatis.Quòd āt diſpō d auth.ſit exorbitans,
ꝓbat̄;qa eſt ꝯ diſpōnem d.l.fideicō.& d.l.ſi ita qs,§.is cui.Quòd
nō ſit extēdenda,probat̄ in l.ius ſingulare,& in l.qđ vero ꝯ,ff.de
leg i.Qua rōne dr̄, ꝙ diſpō d.auth.niſi rogati, loquēs in condō-
ne,ſi ſine liberis,appoſita in perſonā grauati, nō habet locū in
condōne appoſita in perſonā teſtatoris,ſ́m Ioan.And.in addi.
Spec.tit.de ſta. mona.§.j.verſic.15.Car.& Pan.in d.c.in pñtia,d.
Caro.Rui.in l.Gallus,§.& qd ſi tm̄,ſ̃ de lib. & poſth. Iſta rō non
eſt vera,& vbi eſſet,nihil faceret pro ſubſtituto.Quòd nō ſit ve-
ra patet;qa in d.§.ſed hoc pñti, dr̄,ꝙ conditio iſta hr̄ pro nō ſcri
pta.Qđ eſſet falſum,ſi monaſteriū haberet̄ loco filij.Nā condō
diceret defecta,non aūt pro nō ſcripta.Præterea dr̄ ibi, ꝙ p in-
greſſum religionis nō purificat̄ conditio fideic.relicti ſub con-
dōne nuptiarū . Et tñ ſi religio eſſet vxor , & monaſteriū filius,
cōditio diceret̄ purificata;& ſic admitteretur ſubſtitutus. Item
dr̄ ibi , ꝙ monaſteriū nō excludit aliā piā cauſam ſubſtitutam,
quā tñ excluderet,ſi monaſteriū haberet̄ loco filij;qa conditio
diceret̄ defecta.Et ſi verum foret, ꝙ monaſterium haberet̄ lo-
co filij ſequerentur plura abſurda,q̃ refert Felin.in d.c.in pñtia,
col.17.Meritò Bar.in d.auth.niſi rogati.dicit in mundo nō eſſe
legē,quæ velit monaſterium haberi pro filio; & iſtud aſſerētes,
fatuos appellat Bal.in l.filium,ff.qui ſunt ſui, vel alie.iu.& Sal.in
auth.ſi qua mulier,C.de ſacroſan.eccl.dicit, ꝙ hæc ineptia pro-
ceſſit à cōi errore.Non obſt.tex.in d.c.in pñtia. Non.n.dr̄ ibi ꝙ
habeatur loco filij, ſed hæredis . Item illa eſt allegatio partis, &
non Pontificis, ſ́m Pan. & Mod.ibi. Et vbi illa ratio vera foret,
non tñ patrocinabitur ſubſtituto ; quia non datur ratio diuer-
ſitatis ; quare monaſterium hoc loco non debeat haberi loco
filij,ſicut in caſu ſimplicis conditionis, ſi ſine liberis . Nam hæc
conditio,ſi ſine liberis,ſimpliciter prolata, ita ad naturalitatem
refertur,ſicut iſta,ſi ſine liberis,ex ſuo corpore &c.d.l.fideic.Er-
go vtroq; caſu idem dicendum vr̄.Et ꝙ in d.§.& hoc præſenti,
conditio ſimplex,ſi ſine liberis, de naturalibus,non de fictis in-
telligatur,patet in relicto pro dote & donatione pp nuptias,&
ſpōſalitia largitate. Quod factum intelligitur pro matrimonio
carnali,l.3.ff.de iu.dot. l.fi.C.de dot.promiſ.non pro ſpirituali,
pro quo nihil dari promittiue poteſt citra vitium ſimoniæ , c.
non ſatis,de ſimo.Inueſtiganda ergo eſt alia ratio.Pau.de Caſt.
in d.auc.niſi rogati,dicit rōnem eſſe ; quia ſi teſtator cogitaſſet
de ingreſſu religionis,non grauaſſet hæredem,arg.eorum quæ
traduntur de tacita vulg.& pup.& ideo hr̄ pro non ſcripta . Iſta
rō ſi pro monaſterio adducat,non vr̄ tuta. qa ex hac condōne,
ſi ſine liberis ex ſuo corpore, &c.apparet teſtatorem ſaltem in
gñe cogitaſſe,ꝙ fideic.per ingreſſum religionis purificari pote
rat.Ergo talis voluntas debet ſufficere ꝯ Pau. arg. l.qui militari,
ff.de teſt.mil.Si uerò adducatur pro ſubſtituto,dicendo,ꝙ hæc
rō ceſſat, qñ teſtator grauauit hæredem , ſi ſine liberis &c. quia
tunc apparet,ꝙ cogitauit ēt de filijs fictis,quos noluit exclude-
re ſubſti.Rñdebo,ꝙ licèt cogitauerit de filijs fictis;nō tñ ſequit̄
ꝙ cogitauerit de ingreſſu monaſterij,qđ non hr̄ loco filij, vt ſ̃.
dixi. Tertiā rōnem aſſignat Alb. in d.auc.ſi qua mulier, quia fa-
uore dotis fideic.hr̄ pro nō ſcripto,auc.res q̃, C.cō.de leg.ergo
ēt fauore religionis. Sed iſta rō non ſatisfacit; qa lex non habet
fideic.fauore dotis pro nō ſcripto ſimpľr; ſed in certo caſu ſpā-
li,videlicet,pro filiabus,vel neptibus deſcendentibus; & ubi nō
hr̄,vnde aliò dotent̄. & hoc pp pręſumptā mentē teſtatoris , &
fauorē filiarū naturaliū & legitimarū,nō adoptiuarū, d.l.fideic.
Hinc eſt,ꝙ diſpō d.auc.res q̃,nō procedit, qñ ꝯſtat de ꝯria mēte
teſtōris,ſ́m Bar.& alios in l.filiusfa.§.diui,ſ̃.de leg.j.Quæ rō non
vr̄ extendenda ad monaſteria; quia non eſt eadem teſtantium

affectio aduerſus monaſteria,de qb.non cogitauerūt,q̃ eſt ad-
uerſus deſcendētes,c.quicunque, 17.q.4.Aliā rōnem aſſignant,
q monaſterij cauſam tuent̄;qa talis condō hr̄ ꝓ non ſcripta,eo
ꝙ aduerſet̄ vitę contēplatiuę,q̃ melior eſt,q̃ actiua,in Auth.de
monac.§.j.& de pę.& remiſ.c.infirmitas. Sicut ēt reijcit̄ condō,
ſi nō nupſerit; qa diſtrahit grauatū à mr̄imonio carnali, l.Titiæ
ſi nō nupſerit,ſ̃.de condi.& dem.& de indi.vid.tol.p to.Quę rō
ſtat,ēt ꝙ teſtōr grauauerit,ſi ſine liberis ex ſuo corpore &c. Et
per hanc rōnē ꝓ monaſterio determināt Dy.Rich.Malū.Bar.&
Ful.in d.§.is cui. Bar.ꝯſ.j.Parm. qdā.Ray.Cy.Ang.Alb.& Pau.de
Ca.in d.auc.niſi rogati.Lap.alle.129.Factū,ſup quo.Ang.ī diſp.
in c.Nobilis qdā,& ꝯſ.8.Qō hæc difficilis eſt.Idē tenuit Bagaro.
de ꝯſenſu collegij Bono.quē referūt,& ſequunt̄ d. Ant.de But.
Pau.Are.Fel.& Dec.in d.c.in pñtia Hercu.hic,Imo.in d.l.fideic.
Barb.ꝯſ.29.Iſtud aſſerā,col.pen.& fi.li.2. Et ita ꝯſuluit d.Alex.ꝯſ.
121.Viſo themate,lib.j.& ꝯſ.25.Sup contētis,lib.3.& ꝯſ.92.Viſo
themate,li.4.vbi atteſtat̄,ꝙ *cōis* ſn̄ia eſt ꝓ monaſterio. Iſta rō ab
aduerſantib.de qb.inf.impugnat̄ ; qa ſi grauatus ſpū Dei ducit̄,
nō retrahet pedē à religione pp ꝑditionē bonorū ; qa ī īgreſſu
eſt renunciaturus mūdo,& pōpis eius; & qa vouet paupertatē
& obedientiā. c.vidua.20.q.j.c.ad monaſteriū, de ſta.reg. Et iō
ꝓ ſubſtituto cauſam decidunt Iac de Belui.in d §.ſed hoc pñti.
Iac.But.Rich.& Bart.& Sal.in d.auth. niſi rogati.Bal.& Imo.ſibi
ꝯrij,in l.Lucius Titius,ſ̃.de hr̄d.inſt.Bal.in Marga. in ver ſubſtō.
Hoſt.Io.And.& Car.in c.Ray.de teſta.Bal.& Imo.ī d.c.in pñtia.
Pract.Papiē.in for.lib.quo agit̄ ex ſubſti.in ver.ex ſuo corpore.
Et pro ſubſtituto ꝯſuluit Fulg.ꝯſ.53.Qm̄ ſ̃.& Barb. ſibi ꝯrius,ꝯſ.
13.Clemētiſſimi Dei,li.j.& Cor.253.Ardua eſt qō,li.3. Tu verò
cōſidera,ſi pt dici,ꝙ hæc rō vitę contēplatiuę fuit impulſiua;iō
ſufficit,ꝙ aliq poſſint diuerti; licèt nō oēs,l.j.§.ſexū, ff.de poſtu.
ſicut ſufficit,ꝙ filia poſſit diuerti à nuptiis pp modicū legatum
factū pr̄i ſi filia nō nupſerit,d.l.hr̄s meus,§.fi. Sed aliud vrget;qa
eccleſia,q̃ eſt mr̄ iuſtitię,c.j.de alie.feud.nō dēt retinere bona ꝯ
voluntatē teſtōris. Nā peccaret mortaliter , cū ꝯ uoluntatē de-
functi bona uſurparet,ſ́m Pan.in c.j.extra qđ met.cau. Teſtōris
aūt volūtas vr̄ fuiſſe,ꝙ p ingreſſum religionis ꝯdō deficiat;non
38 āt reiiciat̄ Aduerte,qa veritas qōnis depēdet ab hoc,†An hmōi
ꝯdō habeat̄ pro nō ſcripta ꝯ voluntatē teſtōris? Pro cuius reſo-
lutione duo vidēda ſunt.Vtrū habeat̄ pro nō ſcripta,qñ ſumus
certi de volūtate defuncti, ꝙ noluit eius bona ꝑuenire ad mo-
naſteriū.Scđm,an diſpō d.auc.procedat, ſi monaſteriū ſit inca-
pax ſucceſſionis.Circa primū vr̄,ꝙ reiiciat̄ condō,ēt ꝯ uolunta-
tem teſtōris expreſſam, ex plurib. Primò, qa reiicitur conditio
nuptiarū,d.l.Titiæ,ſi non nupſerit.Secundò; quia reiicitur ſim-
plex condō , ſi ſine liberis, ex qua elicitur tacita uoluntas , quæ
ꝯriatur vitæ contēplatiuæ.Multò magis debet reiici expſſa con
ditio,ſi religionem ingrediatur;quia magis luculenter vitæ cō-
39 templatiuæ aduerſatur.Tertiò,quia non ualet ſtatutum,†ꝙ in-
gredientes religionē non ſuccedant;quia ꝯriatur religioni, ſ́m
Are.& Doct.*cōiter* ꝯ Bar.in l.fi.C.de pact.ſequit̄ Fel.in c.eccleſia
S.Mariæ,col.18.de conſti. Quartò qa Imperator in d.§.ſed hoc
pñti,dicit hanc condōnem,ſi ſine liberis, inualidam, & pro nō
ſcripta.Quę verba arguunt defectū ptātis in teſtatore, arg.l.hac
edictali,C.de ſecun.nup.Et ita firmāt Pan. & Fel.in d.c.in pñtia.
Contrariā opin.ꝙ non reiiciat̄ ꝯ expreſſam uoluntatē teſtōris,
tenet Dec.ī d.c.in pñtia.& Cor.in d.auth.niſi rogati.& ibi Pau.
de Caſt.ſequit̄ Alex.in d.ꝯſ.131.& Pract. Papien.in loco pręalle.
Mouetur Dec.ꝙ teſtator non debet cogi benefacere, c.de Iu-
dæis,45.diſt.ſed iſtud parum facit ; quia licèt nullus cogatur be-
nefacere,cogitur tñ non malefacere;& ſic non diuertere hęre-
dem à voto religionis, c.qui ad fidem , & c.non fruſtra, 33.q.5.
Scđò mouetur,qa quilibet in re ſua eſt moderator & arbiter,l.
in re mandata,C.mand.ēt in abutendo,l.ſed & ſi lege,§.conſul-
uit,ff.de pet.hære.Sed iſtud non me mouet:quiā & ſi ēt in abu
tendo quis dicatur ſuæ rei moderator;intelligendum eſt,in ꝑ-
iudicium ſuiipſius; ſecus tñ in præiudicium tertij,l.j.C.de vſufr.
& Inſti.de his,qui ſunt ſui,vel alie iur.in §.j.Declarat Io.de Mon
tefer.in l.nemo poteſt,col.9.ſ̃.de le.j. Tertiò mouetur per tex.
in l.Deo nobis,C.de epiſ.& cler.Sed nihil facit;quia aliud eſt,ꝙ
pr̄ poſſit non relinquere filio profeſſo ; aliud ꝙ poſſit priuare
filium hæreditate, ſi ingrediatur religionem . Quia primo caſu
non diuertitur filius à religione.Scđo caſu bene diuertit̄.Quar
tò facit, quia teſtator poteſt rebus ſuis hanc legem adiicere, ne
tranſeant ad monaſteriū,c.verum,de condi.appo.Et ualet con
ditio,ꝙ bona non alienent̄ in eccleſiā, uel aliam manum mor
tuā,ut no.in l.fi.C.de iu emph. Et ſeruiunt in propoſito q̃ ſcri-
pſi in l.fi.q.52.C.de reuo.don.Valebit ergo fideic.relictum ſub
condōne,ſi hr̄s fuerit religionē ingreſſus.Et iſta opinio ęquior
humaniorq; vr̄.Non obſtant ꝯria.Et primò non ob. ꝙ reijciat̄
conditio expreſſa,ſi non nupſerit;quia iſta reiicitur, q̃ eſt indu-
ctiua uiduitatis ꝯ bonum publicum . Non ita eſt ꝯ bonū publi-
cum,ſi ingreſſus fuerit religionem.Et licet vita ꝯtemplatiua ſit
melior,q̃ actiua reſpectu contemplationis ; eſt tamen deterior
reſpe-

respectu reipub. Scđo nō ob. ꝙ si reijciat simplex condō, ne im-
pediat vita contēplatiua; magis videat reijciēda condō ingres-
sus religionis; quia negat, ꝙ ista fuerit rō reiectionis. Alioquin
reijceret ēt simplex condō casu, quo essent substituti pauperes;
cuius ꝯrium dr̄ in d.§.sed hoc pn̄ti. Nō ob. ꝙ nō valeat statutū,
ꝙ religionē ingredientes nō succedant; quia illud est ex defectu
ptātis laicorū, q nō pn̄t statuere in ꝑiudiciū ecclesię, d.c.ecclesia
S.Marię, & auc.cassa, C.de sac.san.eccl. Quæ rō cessat in testōre,
q hēt liberā facultatē disponēdi de reb.suis, l.j.C.de sac.san.eccl.
Nō ob. deniq;, ꝙ Imperator inualidet dictā cōdōnē; qa inualidat
eā ex ꝑsumpta volūtate defuncti; nō ꝯ voluntatē. Nā qn̄ substi-
tuit testōr sub condōne, si sine liberis, non apparet, vtrū cogita-
uerit de ingressu. Iō hoc casu lex voluit, ꝙ fauore religionis cō-
ditio habeat ꝓ n̄ scripta; habita cōiectura, ꝙ si testōr cogitasset
de monasterio, nō substituisset. Et ista opi. magis placet: qua re-
tēta, oportet dicere, ꝙ cōis opi. procedat in dubio. Nā qn̄ testōr
dixit, si sine liberis ex suo corpore & legitimo mr̄imonio pro-
creatis, dubiū est, an adiecerit hęc verba, vt excluderet nāles tm̄,
vel adoptiuos, non vt excluderet monasteriū. Et iō ēt hoc casu
40 habebit locū dispō d auc. nisi rogati. † Sed qd si testōr substituit
vnū de familia, adiecta cā; qa vult bona sua ꝑpetuō manere ī fa-
milia, quo casu inducit fideic. in oēs de familia, l.cū pr̄, §.filios, s̄.
de le.3. vbi Bar. An monasteriū excludat substitutū? Dec. ꝯs. 159.
Visis his, li.2. rn̄det pro substō ꝯ monasteriū, qđ nō pt bona cō-
seruare in familia ꝑpetuō; nisi in necessariū ans̄ alienatio sit ꝓ-
hibita in monasteriū. sed hac rōne idē dicendū esset, qn̄ testōr
substituit sub condōne, si sine liberis; qa hr̄de decedente sine li-
beris non pn̄t bona ꝑuenire ad substitutū; nisi in necessariū ans̄
41 sit ꝓhibita alienatio in monasteriū. † Sed qd si testōr substituit
filiū suū, an monasteriū excludat filiū substitutū? Dec. ꝯs. 426. In
duob. consilijs rn̄det, monasteriū ꝑferendū filio. Nā licet respū
ltīmę magis sit fauendū filio, d.c. qcunque, in religs tñ magis fa
uet monasterio, qa aīa fauorabilior est cunctis reb. l. sancimus,
C.de sacrosan. eccl. & ita dicit arg. Alex. in l. pactū qđ dotali, C.
de pac. Sed ista rō nō vrget; qa ꝙ monasteriū excludat filiū; ni-
hil ꝓdest aīæ testōris, q nihil cogitauit relinquere monasterio,
c.j.15.q.j. Pro ista tñ sn̄ia facit tex. in d.auc. nisi rogati, intelligen
do ꝙ sit posita ad correctionē legis ꝑce. vbi filij erāt inuicē sub-
stituti. Ego tñ fm̄ istā sn̄iam nō auderē iudicare; qa apparet, ꝙ
testōr voluit monasteriū excludi à nepotib. seu filiis nasciturīs
ex grauato, quos minus dilexit, q̄ filiū substitutū; ergo magis vo
luit ꝙ excluderet ab ipso filio, argu. l.si viua mr̄e, C.de bo.mr̄.&
l.Publius, s̄.de cond. & dem. Et in partē filij nos trahit pr̄na pie-
tas, & nāls rō, fm̄ Bal. in d.l.Deo nobis. & ꝓ filio cōsuluit Bal. de
quo Dec. nō fecit mētionē, ꝯs. 197. Testm̄ Pycharelli, lib.j. vbi di
42 cit ita fuisse iudicatū. Circa fm̄ t vr̄, ꝙ nō excludat substitutus;
si monasteriū sit incapax successionis, per ea q̄ tradunt in d.l.fi-
liusfa. §.cū qs. vbi requirit, ꝙ filij nō sint successibiles. Vnde mo
nasteriū quis loco filij haberet, cū sit incapax, nō dēt excludere
substitutū. Et ita ꝯcludit Bal. & Pau. in d.auth. nisi rogati. & ita
consuluit d.Alex. consi.13.lib.3. & Soc. ꝯs. 92. Circa primū, col.2.
lib.j. & Dec. in d. ꝯs. 259. Sed ꝯ istorum sn̄iam ob. cōis rō, ne gra-
uatus distrahat à vita contēplatiua. Nā grauatus vidēs nihil mo-
nasterio acquiri; & ipsum de bonis nō posse disponere, distra-
hetur ab ingressu. Quā rōnem in proposito considerat Ang. in
d.cons.80. Ad istud rn̄det Soc. ꝙ ꝓpea non impedit uita contē-
platiua; cū possit grauatus intrare religionē capacē successio-
nis; sicut non reijcit conditio, si non nupserit Titiæ vel Meuiæ,
cū possit grauatus aliis nubere, l.cū ita legat, s̄.de cond. & dem.
Ista solu. non vr̄ tuta, qa & si requirant duo, vt monasteriū ex-
cludat substitutum, uidelicet ꝙ grauatus ingrediat, & ꝙ mona
steriū sit capax; tñ per ingressum religionis non consequit gra-
uatus libertatē disponendi de illis bonis. Et tñ si conditio defi-
ciat, grauatus consequit facultatē disponendi, fm̄ gl. in §.seq. Et
ꝑnr̄ grauatus ingrediēdo religionē, efficit deterioris conditio-
nis, q̄ nubendo; & in sęculo ꝑseuerando. Et sic arcet grauatus à
vita contēplatiua, & ab ingressu religionis; nisi dicamus, ꝙ pos-
sit testari de illis bonis. Et si hoc dixerimus, non est vera istorū
sn̄ia; quia & si monasterio non acquirat, non impedit grauatus
ꝑp bona, cum possit de illis disponere. Item hæc sol. non vr̄ bo
na, quia duæ tm̄ in proposito considerantur religiones, una ca
pax, altera incapax: si cum altera nuptiæ impediant, libertas ma-
trimonij spūalis tollitur; cum in altera sola cadat necessitas, &
43 non electio, fm̄ Arist. Ethic.3. & l.si qn̄, s̄.de opti.leg. † An autē
filij spūales excludant substitutū? Concludas ꝙ non, quia spiri-
tualis filiatio respectu successionum, non est in cōsideratione;
sed solum impedit matrimonium, to.ti.de cogna spir. Et ita fir-
mat Bal. in d.auth. nisi rogati, col pe. vbi tñ ponit aliū effectū, ꝙ
si tales filij sint pauperes, sunt alendi à patrino. Et ideo dicebam
testatorem, qui legauit certū annuum redditū Titio filio suo,
non fuisse falsa filiationis opinione deceptū. Vnde valeret lega-
tum, non ob. l.si pr̄, C.de hæredi. instit. quantum ad materiam
nostram, idem tenet Dec. cōs. 299. col.2. Expeditus de filijs legi-
44 tm̄, quæritur, quid de legitimatis? † Et cōis est conclusio, ꝙ legi-
timati faciant deficere condōnem fideic. sicut naturales; & qa
non distant à verè legitimis, §.qui variè, in Auth. quib. mo. nat.
effic. sui. Ita concludunt Imo. hic, Ale. & Mod. in d.§. cum aūt. &
Alex. latè cons.2.lib.j. per tot. Fallit primò; nisi testator esset no-
bilis, aut in dignitate cōstitutus, fm̄ Ang in dispu. incip. Nobilis
quidam genere. & Bal. cons.466.lib.3. & 463.lib.5. & d.Ale. in d.
cons.2.col. antep. Scdō fallit; quantū ad feu. c.j.§.naturales, si de
feu. fue. contr. inter dom. & agna. Tertiō fallit; nisi in loco esset
cōis vsus loquendi, ꝙ legitimati non continerent appellōne fi-
liorū, fm̄ Pau. de Ca. in l.cū acutissimi, C.de fideic. & in l.fi.C.de
ijs, q ve eta. impe. & Ale ꝯs.25. Circa primū, lib.j. Quartō limita,
45 † vt non procedat in legitimatis post mortē testōris; & sic post
ius acquisitū substituto, saltē spe. fm̄ Pet. de Anch. cōs.46. Circa
primum, quem refert, & sequit Alex. cons.67. Consideratis his,
col.4.lib.j. Quod tñ restringūt, nisi substitutus in legitimatione
facienda fuisset citatus. Sed tu considera, ꝙ si post mortē testa-
toris sit acquisitū ius substituto, legitimatio in sui preiudicium
non valet, fm̄ Bar. in l.Gallus, §.& quid si tm̄, s̄.de lib. & posthu.
Aut ergo substitutus consensit; & condō non hēt dubiū. Aut
ꝯdixit, & condō est falsa. Et ita pungit d.Ias. in d.§.& qd si tm̄,
col.fin. Tu aūt distingue inter legitimationē factā à Principe, q
pt preiudicare substituto in iure nondū re ipsa acquisito; & isto
mō procedat fallētia. Et inter legitimationem factā a Comite
Palatino, & in ista procedit doctr. Bar. in d.§.& quid si tm̄. Quin
46 tō limita, † qn̄ substituta est eccle vel alius exn̄s in dignitate, pu-
ta eques auratus, fm̄ Cur. ꝯs.85.col.5.& 7.& ꝯs.73.col.24. Sextō
47 limita, † nisi grauatus sit hæres sub condōne, si decesserit sine li-
beris legitimè natis, fm̄ Bal. in l.si quis posthu. & in l.Gallus, §.si
eius, s̄.de lib. & posthu. Cur. in d. ꝯs.73.col.35. Sed dubitat, an ista
fallentia vera sit, ēt in legitimatis per subsequens mr̄imonium.
d.Anto. & Imo. in c.innotuit, de elect. & Pau. de Cast. in d.l.fi. &
Dec. consi.55.col.fin. rn̄dent, ꝙ non: qa tales æquiparantur in
oībus, & per oīa legitimè natis, c.tanta, qui fil. sint legiti. & ibi
Pan. post alios tenet, ꝙ legitimatus per subsequens matrimo-
niū succedat, ēt in feudis susceptis pro se, & filiis legitimè natis.
Et est *cōis* opinio, fm̄ Car. Alex. ibi; quia ex subsequenti matri-
monio præsumitur maritalis affectio vsq; à principio, l.cū quis.
ibi, nec.n verisimile, C.de nat.lib. Et istud verū puto in naturali-
bus legitimatis per subsequens matrimoniū; sed in natis ex nō
concubina; cū qua tñ poterat ꝯhi matrimoniū à principio, qui
fm̄ ius cano. legitimantur per subsequens matrimoniū, ut do-
cet Pan. in d.c.innotuit, col.6. non vr̄ verū, ꝙ tales dicātur legiti
mè nati inspecta origine; & ideo non dn̄t excludere substitutū.
Et ita ꝯsuluit Bal. ꝯs.363.li.5. & Ale. ꝯs.5.li.7. Aduertēdū tñ est ad
affectionē & ꝯdōnem testōris. Itē dū dixi, ꝙ legitimati ꝑ subse-
48 quens matrimoniū excludūt substitutū, dubitari pt, † An istud
verū sit, si fuerint legitimati ꝑ subsequēs mr̄imoniū ꝯtū in vl-
timo vitæ spū. Ang. in l.sed & q̄situ, s̄.de lib. & posth. & in l.nu-
per, C.de nat lib. rn̄det ꝙ non; qa ꝑsumit ea hora ꝯtū mr̄imo-
niū in fraudē substituti facit, ꝙ dicit Bal. in auc. si qua mulier, C.
de sacrosf. ecc. vbi dicit ꝙ suscipiētes habitū religionis in ultimo
vitæ spū, non dn̄r ꝓfiteri religionē. Et dicit idē Bal in c.in p̄ntia,
ꝙ ingrediēs monasteriū in ultimo uitæ spū, nō facit qđ mona
steriū sit loco filij: & iō non excludit substitutus. Contrariū ve-
rius vr̄; qa mr̄imoniū pt ꝯhi in vltimo vitæ spū, vt tradit Alex. in
l.Gallus, in prin. col pe. & Bal. in d.l.sed & q̄situ. Nō ob. dū dr̄, ꝙ
ꝑsumit ꝯtū dolo, vt excludat substitutus; qa istud nō credo ve
rū. Nam moriens nō credit aliqd dolosum cogitare, ut not. ꝑ
Ang. & alios in l.si qs in graui, §.si qs moriens, s̄.ad Syl. Et ita re-
49 perio consuluisse Bal. ꝯs.319.li.4. Successiuè q̄rit, † An spurius ex-
cludat substitutū? Bart. post gl. rn̄det, ꝙ nō, nisi esset grauata fœ-
mina, cui filius spurius posset succedere, iuxta tex. in §.vulgō, In-
sti. de succes. cog. Pan. in d.c. in p̄ntia, dicit indistinctè nālem, q-
cunq; sit, excludere substitutū, ꝑ tex. in l.si qua illustris, C.ad Or-
fici. sed ille tex. respū spurij probat oppositū. Teneas igit distin
ctionē Bar. q̄ firmatur ꝑ ea, q̄ dicit Fel. post Pan. in c.nonnulli, §.
50 sunt & alij, col.18. de rescrip. Sed dubitat, † An iste tex sit corre-
ctus. Et vr̄, ꝙ sic; qa hodie ꝯcubinatus est illicitus & ꝓhibitus; ēt
de iure ciuili, vt ꝯcludit Fely. in c.cū sit gn̄ale, col.6. & seq. de fo.
cōp. Ergo nati ex cōcubinatu debēt dici spurij, ut ēt vult Bar. in
l.fi. s̄.de his qb. vt indig. Sed spurij nō excludūt substitutū; ergo
nec nati ex cōcubina. Cōfirmatur, qa hæc ꝯdō, si sine liberis, nō
verificat in liberis, q sine pcō hēri nō pn̄t, ne inuitet grauatus ad
delinquēdū, fm̄ Bar. in l.hr̄dibus, §.j. inf.eo. & ita tenet do. Caro.
Ruy. in d.l.Gallus, §.& qd si tm̄, col.13. & seq. s̄.de lib. & posthu.
Premissis nō obstantib. ꝯriū verius existimo, qa nati ex ꝯcubinā
ēt hodie sunt successibiles. Nec est correcta auc. licet, C.de nat.
lib. c.ꝑ venerabilē, & ibi no. Pan. q fil. sint legiti. & firmant Host.
D.Ant. & alij *cōiter*, in c.tanta, eo.ti. Nō ob. ꝙ videatur grauatū
inuitari ad concubinatū; qa rn̄det Bart. in l.in cōcubinatu, s̄. de
concub. ꝙ ex hoc lex nō dr̄ directè, nec ꝑ indirectū inuitare pa-
rētes ad concub. ex quo eos puniri mandat pęnis sūmis. Et licet
ex hoc

ex hoc ſpe ſucceſſionis poſſit quiſpiā moueri ad delinquēdū:
intētio tñ legis nō eſt ad hoc ordinata. Aliogn lex euāgelica ꝓ-
hibens diuortiū, eſſet nutritiua peccati; qa pſtare vr̄ cōiugibus
occaſionē ſeſe occidēdi. Et licèt facilius retraherent hoīes à cō-
cubinatu,ſi filij à ſucceſſione repellerent;non tñ ſequit, ꝙ ſi nō
repellant,detur occaſio delinquēdi, auth.bona dānatorum,C.
de bo.proſcri.Quæ permittit, ꝙ filij ſuccedant dānato patri· &
tñ ſi nō ſuccederent,facilius pr̄ à delictis abſtineret.Et adde hic,
quæ dixi s̄.circa ſtatutū,ꝙ ſpurij ſuccedant, ſicut legitimi. In ea.
gl.ibi,l.pr̄ Seuerinā,§.j.iſtud planū eſt,qa nomē liberorū,eſt he-
teroclitū numero,l.nō eſt ſine liberis, ff.de ver.ſig.& cōcor.tex.
51 in l.j.C.de condi.inſer.Sed dubito:† Quid dicendū,ſi dictū fue-
rit,ſi ſine filijs.Rō dubitandi eſt;quia pluraliter condō concipi-
tur;ergo in vno non verificabit,l.vbi numerus, ff.de teſti.Eſt.n.
condō copulatiua,vel collectiua,verificāda in oīb.copulatis, &
ēt collectiuè, l.qui hr̄di,s̄.de cond.inſti.& eſt implēda in forma
ſpecifica,l.qui hr̄di,& l.Męuius,s̄.de cond.& dem. Sed hoc non
ob.idem arbitror in iſta condōne, ſicut in illa, ſi ſine liberis;qa
l.vbi numerus,nō procedit, qñ rō pluralis eſt ea.in ſingulari,ſm
Bal.in d.l.j.inferentē ad ſtatutū,ꝙ extantib.maſculis,fæmina nō
ſuccedat;Extante vno maſculo,excludet femina,facit tex.in l.3.
52 §.negotia,ff.de neg.geſt.per quē infert ibi Bar.† qñ ſtatutū im-
ponens pęnā producenti falſos teſtes, habebit locum in produ
cente vnū ſolū teſtē falſum,ſequitur idē Bal.in l.2.§.ſi vnus, ff.vi
bo. rapto. & Gemi.in c.ſi cōpromiſſarius,per illū tex.de elec.in
6.& Alex.conſ.89.lib.4.facit ēt deciſio Bar.in l.vnū ex familia,§.
ſed ſi fundū,s̄.de lega.2.vbi vult, ꝙ exequutor iuſſus diſtribuere
bona in pauperes, poſſit oīa diſtribuere vni ſoli. De quo dicas,
vt per Alex in l.qui quartā,§.j.s̄.de leg.j.facit ēt deciſio Gemi.in
c.quāuis de pręben.lib.6. vbi dicit ꝙ cl̄a,ſi pro aliis non ſcripſi-
mus,ij hmōi gr̄am conſequant;verificatur,ſi pro vno tm̄ ſit ſcri
ptum,& idē voluit Arch.in c.accepimus, de ęta.& qualit. Et ſi
Papa mandet cōferri tria beneficia trib. ſcholarib. Auenionen.
ſi fuerint repti docti, verificat gratia in vno tm̄ reperto docto,
c.Abbate,cum gl.de ver.ſig.Idē ergo dicamus in hac condōne,
ſi ſine filijs,vt uerificet in vno;quia rō motiua teſtōris, vt bona
ſua deueniāt ab inteſtato ad filios grauati in condōne poſitos,
iuxta gl.in §.ſeq.militat in vno filio tm̄.Et ita r̄ndet d.Ale.conſ.
53 109.col.j.lib.2.Sic eꝯ,† ſi condō ſit concepta in ſingulari,ſi ſine
filio maſculo deceſſerit,excludit ſubſtitutus; extantib.plurimis
maſculis;quia qui deceſſit cum duob.vtiq; deceſſit cum vno,l.
cum furti,ff.de in lit.iuran.Et ſubſiſtente rōnis identitate,ſingu
laris numerus trahit ad pluralē,l.qui filiab.§.j.s̄. de leg.j.& no.gl.
54 in cle.2.in ver.principalis,de reſcr. † Vnde vr̄ dubiū,quod deci-
dit d.Ant.in c.cum venerabilis, de excep.vbi vult, ꝙ diſpēſatus,
vt poſſit permutare vnū beneficiū cū alio,non poterit permu-
tare cū duob. Iſtud vr̄ falſum per prędicta; & reprehendit per
Barb.in c.prudentiā,§.j.de oſt.deleg.Sed tu defende d.Ant. quia
in diſpenſationib.& in beneficialib.q̄ ſunt odioſa,c.j.de fil.pſb.
c.q̄uis,de p̄bē.in 6 ſingularis diſpō nō trahit ad pluralē,ſm Bar.
in l.j.§.ſed ſi incertū, inf.de vent.in poſ.mit. & bene facit tex.in
c.cū nō de ſacerdotali , de pręb. in 6.In ea.gl.ibi, ſecus ſi extra-
55 neus,† no.reſtrictionē ad d.l.gñal̄r. §. cū aūt,& iura concor.vt
ꝓcedant,qñ grauatus eſt de deſcēdentib.ſecus ſi extraneus. Idē
tenet gl.in d.l.cū acutiſſimi,in ver.deinceps,& in l.j.in gl.fi. C.de
don.cau.mor.Nā rō pietatis,& illa rō,ne videat alienā ſobolem
propriæ anteponere,ceſſat in extraneo grauato.Confirmatur;
qa prædicta non hn̄t locū,ſi grauatus ſit de aſcendentib.vel col
lateralib.ſm Bar.& Imo.in d.l.cū auus, Ang.Alb.& d.Iaſ.in d.§.
cum āt.& Imo.hic.ergo minus locū hēbit in extraneo.Et ideo
vr̄ poſſe inferri, ꝙ filij in condōne poſiti cenſeant ſubſtituti,qñ
grauatus eſt de deſcēdentib.ſm Sal.in l.j C.de condi.inſer.licèt
Alex.& alij *cōiter* teneant oppoſitū in §.ſeq.vbi dicā vnū verbū.
56 In ea.gl.ibi,ſecus ſi deſcēdens purè,no.† aliā reſtrictionē ad d.§.
cū aūt.& iura preal.vt procedāt,qñ deſcēdens eſt grauatus poſt
mortē reſtituere hr̄ditatē;ſecus ſi purè. Idē tenet gl.in d.l.cum
acutiſſimi;qa ſi teſtator grauauit filiū inſtit.reſtituere,ſtatim ap
paret,ꝙ magis dilexit ſubſtitutū,q̄ inſtitutum.Et ꝯṅr conſtat,ꝙ
magis dilexit inſtitutū,q̄ filios inſtituti, arg.l.ſi viua matre,C.de
bon.mater.Qua rōne infert,vt p̄dicta iura nō ꝓcedāt, qñ graua
tus eſt filius reſtituere in diē,puta poſt annū; qa elapſa die,con-
ſtat p̄dilectū ſubſtitutū magis,q̄ filios inſtituti.Poſtremò q̄ritur
57 pro cōplemento,Qñ† fit mētio de filiis diſpoſitiuè in teſtis,an
contineant nāles?Vr̄ ꝙ ſic,qa ſi cōprehendunt in diſpōne ꝯdō-
nali,q̄ dēt adimpleri in forma ſpecifica,vt hic; multò magis de-
bēt ꝯprehendi in mā diſpoſitiua. Et pro iſta parte facit tex.in l.
Lucius,§.fi.s̄.de leg.2.In ꝯ̄riū facit tex.quē no.Bald.in l.placet,s̄.
de lib.& poſth.Tu āt teneas primā partē,niſi ex adiūctis ꝯſtaret
de ꝯ̄ria mēte.Ita loquit tex.in d.l.placet,& niſi teſtōr eſſet nobi
58 lis vel in dignitate,vt hic.Extra gl.q̄rit Bar.an† in ꝯ̄ctib.filiorū ap
pellatione ꝯtineant nāles?Ex ſuis dictis hēs elicere quatuor cō-
cluſiones.Prima,emphyteuſis à priuato ꝯceſſa priuato ꝓ ſe & fi
lijs,cenſet ꝯceſſa ēt ꝓ nālib.tm̄,ſm Spec.ti.de loc.§.nūc aliqua,

verſ.67.ꝑ iſtū tex.argumen. de vltimis voluntatib.ad ꝯ̄ctus; ꝓut
arguit Iurecōſ.in l.ita ſtipl̄s,mag.ver.idq; defendebat exēplo,de
ver.obl.& l.diuortio,e.ti.& l.obl̄onum ferè,§.placet, ff.de act.&
obl.Sequunt Bar.Pau.Raph.& d.Ale.hic,q dicit iſtā eſſe op.ma
gis *cōem*. Sequunt Ioan.And d.Ant.Imo.Pan.& Mod.in d.c.in
p̄ntia.Contrariū tenēt Dy.& Bal.in l.filiū,ff.de his,q ſunt ſui,uel
alie.iur.vbi Bal.dicit ita fuiſſe conſultū ꝑ d. Fed.de Peru. & po-
ſtea ſic fuiſſe iudicatū.Et hāc ſequit Ang.in d.c.cū āt & Dec.in
d.c.in p̄ntia.Pro iſta parte plura faciūt.Primò,qa in ꝯ̄ctib.uerba
ſunt ꝓpriè,& ſtrictè intelligēda,l.qcqd aſtringēdæ,ff.de ver.obl.
ergo verbū,filiis,nō ꝯprehēdet nāles;q nō ſunt ꝓpriè filij, d.l.fi-
liū.Scd̄ò,qa in dubio uerba ſunt interp̄tāda ꝯ̄ ſtipulantē ; q po-
59 tuit aptius legē dicere,l.veterib.ff.de pac.† Tertiò facit bonum
ſil̄e.Nā emphyteuſis ꝯceſſa ꝓ ſe & filiis,nō cēſet ꝯceſſa ꝓ fœmi
nis,ſm Archi.in c.ſi qs ſuadēte diabolo, 17.q.4. Quia uerba,ut
dixi,ſunt ſtrictè capiēda.Sequit Imo.in c. potuit, col.fi.de loca.
Ro.ꝯſ.35.Viſa facti ſerie.Ale.ꝯſ.61.Sup eo.li.j.& ꝯſ.113.Viſo in-
60 ſtrō,li.2.& ꝯſ.203.Cōſideratis verbis,col.3.eo.lib.†Quartò facit,
qa in ꝯ̄ctib.appell̄one filiorū,nō cōtinent nepotes, ſm Bar.in l.
liberorū,in 5.col.verſ.q̄ro qd ſi appell̄o,ff.de ver.ſig.Licèt ſecus
in vltimis voluntatib.l.Lucius,s̄ de hęre.inſti.& tradit plenè per
Bar.& alios in l.Gallus,§.inſtituēs,s̄.de lib.& poſth.Et ſtipl̄o pœ-
nalis de nō offendēdo ꝑ ſe & filios, nō cōmittit offendendo fi-
liū nālē,ſm Cy.in l.cū pr̄,§.volo,s̄.de leg.2.& Ale.hic col.17.Ex
quo apparet nō obſtare arg.de vltimis voluntatib.ad ꝯ̄ctus; qa
nō ꝓcedit,ubi agit de extēſione uerborū;qa in ultimis volūta-
tib.fit larga interpretatio, l.in teſtis, ff.de reg.iu. in ꝯ̄ctibus uerò
ſtricta,d.l.qcqd aſtringendæ.Facit dictū Bar.in d.l. Titius, §.Ro-
mæ,ff.de excuſ.tut.Intellige tñ opinionē cōem, ſi eā ſeq volue-
61 ris,†vt ꝓcedat;niſi in p̄ria eēt cōis vſus loquēdi in ꝯ̄riū,ſm Cur.
ꝯſ.74.col.24.Itē intellige in emphyteuſi recepta ꝓ ſe & filijs; ſe-
cus ꝓ ſe & liberis;qa liberorū appellatione,veniunt nāles,ꝑ iſtū
tex.Pro quo facit,qa in ꝯ̄ctib.appellatione liberorū,cōprehen-
dunt fęminę;licèt nō ꝯprehendant appellatione filiorū,ſm Bal.
& Ale.in l.ſed ſi hac,§.liberos,ff.de ī ius uoc.Ita diſtinguit Deci.
in d.c.in p̄ntia,colu.20.in fi.Sed volo cogites qūo p̄t iſtud ſtare,
cū nomē filiorū,ſit nomē nāle, l.parētes,ff.de in ius voc.& no-
mē liberorū,ſit nomē iuris,l.liberorū,ff.de verb.ſig. Scd̄a ꝯcl̄o.
62 †Emphyteuſis ꝯceſſa ab eccl.ꝓ ſe & filiis alicui, nō intelligit cō-
ceſſa ꝓ nālib.ſm Bar.& alios *cōiter* hic,arg. huius tex.Et qa tales
filij nō p̄nt cōcipi ſine pcō mortali,c.nemo, 32.q.4. Sequuntur
63 Cano.in d.c.in p̄ntia.Amplia,†vt ēt nō intelligat ꝯceſſa ꝓ legiti-
matis,ſm Bal.& Mod.in d.c.cū āt.Bal.in c.q̄ in eccleſiarū,co.12.
de cōſtit.Ale.hic,q al̄s auctoritates adducit, & plenius in ꝯſi.94.
& 128.li.j.& ꝯſ.60.col.j.& ſeq.li.2.& Dec.ꝯſ.71.li.j.ꝑ tot.Amplia
64 ſcd̄ò † in emphyteuſi ꝯceſſa à nobili,vel exñte in dignitate;qui
nō intelligunt cogitaſſe de nālib.Ita vult Bar.hic in rōne ꝑ eum
65 alleg.& expreſsè Ale.in d.ꝯſ.60.col.2.Amplia tertiò, † vt ꝓcedat
in quacunq; diſpōne eccleſiaſtica, ſm Ang.ꝯſ.3.Sup primo.Ge
66 mi.in c.ſtatutū,2.in fi.prin.de hære.lib.6.Limita, † niſi ab eccle-
ſia ſit inueſtitus naturalis;qa tūc vr̄ cogitatū de filijs ſimilib. p̄ri
ſm Bal.in c.q̄ in eccleſiarū,col.pe.de ꝯſtit. Sed iſtud in emphy-
teuſi conceſſa ab eccleſia credo falſum; qa nō eſt credendū,ꝙ
eccleſia uoluerit inuitare inueſtitū ad peccandū. Nec ob.ꝙ in-
ueſtitus ſit nālis;qa in eo ceſſat rō peccati. Si tñ velis defendere
Bal.potes r̄ndere,ꝙ tex.in d.l.gñal̄r,§.cū āt, qui vr̄ deſtruere hāc
fallentiā,ꝙ ibi nāles filij non faciant deficere condōnem, quia
cā ſucceſſionis nō cadit in illis, vt s̄.declaraui. Ad rōnem pecca-
ti r̄ndetur,qa ea attenta idē dicendū eſſet in priuato dante rem
in emphyteuſim; qa ipſe ēt non preſumit uelle dare occaſionē
delinquendi,l.meritò,ff.pro ſocio.Et occaſio delinquendi,quę
principal̄r non præſtat, non eſt in conſideratione, ut dixi s̄.&
tradit d.Iaſ.in l.nemo pōt,in 2.lect.in 9.col.s̄.de leg.j.Limita ſe-
cundò in filiis legitimatis per ſubſequens mr̄imoniū,c.tanta, q
fil.ſint legi.& dictū fuit s̄ Limita tertiò,niſi inueſtitura fieret il-
li,qui haberet naturales natos; & fieret ab eo, q haberet ſciam
ipſorum filiorum,ſm Iac.Alua.in c.naturales,ſi de feu.fue.con-
tro.inter dom. & agn ubi dicit, ꝙ inueſtitura pro ſe & filiis na-
67 tis & naſcituris, comprehendit iam natos ꝑꝑ ſciam inueſtiētis.
Concluſio tertia.† Pr̄ non poteſt ſtipulari filio naturali ; ſicut
nec mr̄ filio,l.debitor,§.fi.inf.eo. Rō eſt, qa filius naturalis,non
eſt in ptāte patris,Inſti.de pat.pote.in prin.Nam ſi eſſet in patria
ptāte,valeret ſtipulatio;quaſi pr̄i acquireret,l.qd̄ dr̄, ff.de uerb.
obl.Intellige, qñ uerba obligatiua ſunt collata in perſonam filij
naturalis;ſecus ſi in perſonam patris noīe filij;ut ſi dicatur,pro-
mittis mihi dare decē noīe filij mei,ſm glo.& Bar.in l.pen.ff.de
neg.geſt & in l.ſtipulatio iſta,§.alteri,in 2.oppoſi.& in §.ſi ſtipu
ler,verſi.ſextus modus,ff.de uer.obl.& ita loquitur tex.cum gl.
in l.hmōi,in prin.s̄.de leg. 2. Et ideo in caſu noſtro,ſi dn̄s inue-
ſtiat patrem & filios abſentes, patre ſtipulante, ſuo nomine &
filiorum,non ualebit ſtipulatio pro filijs naturalibus. Si autem
inueſtiat ſolum patrem recipiētem pro ſe & filiis,ſtipulatio va-
lebit in effectu,ſm Bald.in l.certi condō,§.qm̄,in fi.col.ff.ſi cert.
peta.

peta.& in c.j.ſi vaſal.feu.priua.cui appli.debe. Quarta concluſio.
68 †In caſibus,in quibus ſtipulatio valet,concepta in perſonam ſti
pulantis ad vtilitatem tertij; illi tertio non acquiritur actio ſine
ceſſione,ſm gl.in d.l.hmõi. Quod intelligas verum, qñ ſtipula-
tur rem alterius ad vtilitatem tertij; ſecus ſi ſtipulatio interpo-
natur ſuper re ipſius ſtipulantis,l.Publia,in princ.ff.depoſi. Ideo
Bar.vr̃ malè loqui,dũ dicit,ꝙ ſi pr̃ ſtipuletur ſibi dari pro ſe & fi
lijs,ꝙ actio non quęrit̃ filio,ſine ceſſione. Iſtud vr̃ falſum; quia
hmõi ſtipulo vr̃ facta ordine ſucceſſiuo,ſm ipſum Bar. Et ſic ſti
pulatio eſt collata ad vtilitatẽ filij in tp̃s,quo vtile dñium erit pa
tris ſtipulantis;& ſic eſt perinde, ac ſi à principio eſſet interpoſi
ta ſtipulatio ſuper re ipſius pr̃is per rl̃am l.in tp̃s,ſ.de hære.inſti.
Et ↄ̃rium tenet idem Barto.in d.l.quod dr̃, in fi.per tex in c.j.de
feu.fęmi.& ſequuntur Doct.ibi,& hic *cõiter*. Succeſſiuè quærit̃,
67 † Quid in ſententijs? Tu concludas, appellatione filiorũ in ſen-
tentijs nõ contineri naturales; quia verba ſnĩæ ſunt propriè &
ſtrictè interpretanda,l.j.C.ſi plur.vna ſentẽ.l.ſi à te,de excep. rei
iudi.c.vbicunque,de pęn.lib.6.docet Bar.in l.ſi expreſſim,col.2.
ff.de appel. Limita, niſi ſnĩa feratur ↄ̃ filios ꝑꝑ delictum patris;
quia tunc rõ ſnĩæ magis influit in filios naturales, qui p̃ſumun-
tur patrizare; imò deteriores eſſe, d.c.ſi gens Anglorũ, 56.diſt.
Et pro hoc eſt tex.cum gl in d.c.ſtatutum,2.de hæret.in 6.Et in
iſtis terminis procedit diſtinctio Cy. & Salyc in l.quiſquis,C.ad
leg.Iul.maieſt.alleg.per Bar.Quęrit ẽt Bar.qd in ſtatutis?& pari
70 ter ſe remittit.†Tu fac concluſionem,non contineri naturales,
per tex.in l.2.§.legitimos,ſ.de excuſ.tu.& d.l.generaliter,§.cũ ãt.
Quæ procedunt in fauorabilib.ergo multò magis in odioſis,ꝑ
quo eſt tex.in l.3.C de adul.& vult Bar.in l.quia ſemper, ff.de in
ius voc.Ideo ſtatutum,ꝙ pr̃ teneatur pro debito filij,nõ intelli-
gitur pro debito filij naturalis,ſm Imo.hic, & in d.l.Lucius,§.fi.
& Bal.in d.§.cum autẽ,& Lud.Ro.in l.ſi filio,ſ.ſol.matr.& Alex.
hic,col.17.Licèt Io.And.in addi.Spec.in tit.qui fil.ſint legi.ſuper
71 rub.teneat oppoſitum.Limita primò,† niſi ſtatutum puniat fi-
lios ꝑꝑ delictum pr̃is;per ea quæ ſtatim dixi.Ne plus habeat,ca-
ſtitate,luxuria,vt in Auth.de reſti.& ea,quæ par.in 11.menſe.§.j.
Hinc infertur,ꝙ ſtatutũ,ꝙ filij bannitorũ non poſſint exercere
officium in ciuitate,ut ẽt naturales non poſſint,ↄ̃ Guil.de Cug.
in l.liberorum,ff.de Senator. Item infertur ad ſtatutum, ꝙ filij
rebellium,non poſſint ſtare in ciuitate,ut ẽt comprehendat na
turales;licèt de hoc dubitet Bal.in l.parentes, ff.de in ius vocan.
72 Limita ſecundò,†niſi ſtatutum loquatur in materia fundata ſũ
per rõne naturali,vel quaſi,d.l.parẽtes.Ex quo infert̃ ad deciſio-
nẽ Pau.de Caſ.hic,ꝙ ſtatutũ arctãs patrẽ & filiũ ad ↄpromitten-
dũ;procedat ẽt in filio nãli,ſm Lud.Ro.in d.l.parẽtes,& Pet.de
Anch.cõſ.175. Apud me iſta qõ,&c. Qđ credo verũ,qa ſtatutũ
conſiderauit nãlẽ cãm reuerẽtiæ pr̃næ. Bñ facit qđ decidit Bal.
in l.q ſe patris, & ibi d.Iaſ.col.22.C.vñ lib.vbi vult,ꝙ ſtatutũ de
cõpromiſſis faciẽdis inter agnatos; qa eſt fauorabile; extendat̃
ad agnatos impropriè.ſequunt̃ do.Ale.& Iaſ.in l.qcunque,§.p̃-
tor ait,ff.de in ius uoc.Iõ valde dubito de eo,qđ decidit Pau.de
Ca.ↄſ.183.In cã, q̃ uertit̃.vbi vult, ꝙ iſtud ſtatutũ de ↄpromiſſis
faciẽdis inter fratres,nõ habeat locũ in fratrib.nãlib.Iſtud vr̃ fal
ſum ꝑ p̃dicta;& qa rõ ſtatuti fuit, vt cõgruẽtius qõnes inter fra
tres terminent̃ ꝑ domeſticos,l.cõgruẽtius,C.de pat.pot.Et licèt
d.Alex.hic,& Fel.in d.c.in p̃ñtia,col.7.dicãt, ꝙ iſta eſt lex hone-
73 ſtatis poſitiuè inter collaterales.Tertiò fallit,niſi † rõ ſtatuti mi-
litet ẽt in filiis nãlib. ita ꝓcedat tex.in l.libertinũ,C.de inter.ma.
Sed an filius nãlis poſſit ꝓſequi iniuriã illatã; Imo.hic rñdet ꝙ
nõ;qa nec emãcipatus p̃t,ſm Cy.in l.ſi nõ conuitij, in 4.q. C.de
iniu.& qa ꝙ filius agat ꝓ iniuria pr̃is exorbitat à cõib.regulis;er
go nõ dẽt fieri extẽſio ad nãles,c.qui à iure,de reg.iu.in 6.Con
trariũ tenet Bar.in l.cũ ſcimus,C.de agric.& cenſi.lib.11.qui idẽ
dicit in ſpurio;eo qa cõcedit̃ actio filio,rõne violati honoris,&
pudoris pr̃ni,l.j.§.vſq; adeo,ff.de iniur. In his ãt, q̃ honeſtatẽ &
pudorẽ cõcernunt,appellatione filiorũ ueniunt nãles,d.l.ado-
ptiuũ,de ritu nuptia.Bene facit qđ decidit Bar.in l.3.ff.de accuſ.
ubi vult,ꝙ ẽt ſpurij habeãt ius vindicãdi mortẽ pr̃is. Et pro iſta
ſnĩa eſt tex.in l.3.ff.de lib.cau.Nõ ob.qđ dicit Cy.de filio eman-
cipato;quia *cõis* opinio eſt ↄ̃ eum,ſm dñm Alexã.hic,& ↄ̃rium
tenet gl.in §.patitur,Inſti.de iniur.& in l.ſed ſi vnus, §.filiofami
lias,ff.eod. Hinc eſt, ꝙ naturales,imò ſpurij,tenentur lege Iulia
de parricidijs, ſm Bart.in l.quia ſemper,ff.de in ius uocan.

S V M M A R I V M.

1 *Filij concepti poſt deportationem,an hodie excludant ſubſtitutum.*
2 *Deportatus dicitur alius, & nouus homo.*
3 *Filij ante deportationem concepti, faciunt deficere fideicom.*
4 *Conditio, ſi ſine liberis, non dicitur purificata ante mortem naturalem grauati,& nu.11.Ideo ſi pendente conditione ſubſtitutus pręmoriatur, non tranſmittit ius fideicom.*
5 *Confiſcatio bonorum intelligitur facta cum onere fideicommiſſi;& generaliter cum omnibus alijs oneribus.*
6 *Quod non procedit ſi confiſcatio fiat ob delictum teſtatoris.limitatur & alijs duobus modis.*
7 *Fiſcus ſucceſſor in hęreditate non conficiens inuentarium,non tenetur vltra vires hæreditarias.*
8 *Fiſcus licèt loco hæredis habeatur;non tamen loco liberorum.*
9 *Fiſcus tenetur alere liberos damnati;& bona tranſeunt cum onere alendi, & dotandi filias damnati.*
10 *Filij in conditione poſiti, non cenſentur ſubſtituti patri grauato;& ſic nõ cenſentur in diſpoſitione.*
11 *Deportatus non habetur pro mortuo ad hoc,ut dicatur ueniſſe dies fideic. ſed expectatur mors naturalis;interim autem fiſcus percipit fructus.Diſputabilis tamen eſt hæc concluſio.*
12 *Grauatus,ſi ingreſſus ſit monaſterium incapax bonorũ;an ſtatim veniat ſubſtitutus;an verò expectãda ſit mors naturalis ingreſſi.diſputabilis ẽ.*
13 *Banniti noſtri temporis, an æquiparentur damnatis in metallum, an deportatis,an verò relegatis.*
14 *Banniti noſtri temporis ſolùm perdunt iura municipalia ciuitatis, à qua banniuntur;non aũt iura communia,ex quo inferuntur plura,num.17.*
15 *Banniti,an ẽt perdant iura communia illius ciuitatis,à qua banniuntur. communis ꝙ non:ſed an retineant beneficia iuris communis in ciuitate, à qua exulant,declaratur nu.16.*
17 *Filij ſuſcepti poſt bannum faciunt deficere conditionem fideicommiſſi. Defectus huiuſmodi conditionis,ꝙ bannito proſit,non fiſco.*
18 *Banniti à Papa & Imperatore, perdunt oĩa iura cõia & municipalia.*
19 *Banniti an perdant patriam poteſtatem;ꝙ non.ex quo infertur ad plura.*
20 *Præteritione filij bãniti,teſtamẽtũ eſt nullũ.limitatur & declaratur ibi.*

§.Ex facto Summat.Filij concepti poſt deportationẽ
nõ faciunt deficere condõnẽ; ſecus ſi ſint
cõcepti ante.Rõ dubitãdi eſt,qa grauatus ſatis vr̃ deceſſiſſe cũ li
beris;ſi deceſſerit cũ liberis ſuſceptis poſt deportationem.Quia
verbũ, ſi deceſſerit, de morte nãli intelligit̃, l.cũ pr̃,§.hr̃ditatẽ,ſ.
de leg.1.Rõ decidẽdi fuit;qa filij cõcepti poſt deportationẽ,nõ
dñr cõcepti ex hr̃de grauato; ſed ex alio viro, qđ inferius decla-
rabit̃.Sed anteq̃ ad apparatũ gl.& Doc.deueniamus,expedit in-
1 qrere,†An hodie tales filij ↄcepti poſt deportationẽ excludant
ſubſtitutũ?Videret̃ ꝙ ſic;qa hodie ꝑ deportationẽ nõ ſoluitur
mr̃imoniũ,l.j.C de repu.ẽt mutata affõne ↄiugũ;qa quos Deus
cõiunxit,&c.c.j.& c.gaudemus, de diuor.& qa hodie bona nõ
ↄfiſcant̃;ſed reſeruant̃ filiis,auc.bona dãnatorũ,C.de bo.ꝓſcrip.
iſtis nõ obſtãtib.d.Ale.tenet,ꝙ iſte tex.procedat ẽt hodie;qa ẽt
hodie militat rõ iſtius tex.ꝙ dicant̃ ↄcepti ex alio uiro.Nõ ob.ꝙ
nõ ſoluat̃ mr̃imoniũ;qa ẽt iſto iure nõ ſoluebat̃;niſi mutata af
fectione,l.ſi qs ſic ſtipulet̃.cũ gl.ſolu.mat.Et tñ tales filij,non fa-
ciebãt deficere condõnẽ.Sed ↄ̃ hãc opi.Ale.ob.tex.in d.auc.bo
na dãnatorũ,intelligẽdo eã ſm terminos legis p̃cedentis,prout
intelligi dẽt; qa lex corrigens,recipit intellectũ à lege correcta,
vt in Auc.de fil.ante dot.inſtr.na.in prin.Lex ãt p̃cedens loquit̃
de poſthumis deportati; & ſic de filiis ↄceptis in deportatione.
Alioqn nõ dicerent̃ poſthumi deportati,ſi forent ante depor-
tationẽ cõcepti;ſed dicerent̃ poſthumi hr̃dis grauati. ergo eo.
mõ intelligẽda eſt illa auc. Cũ igit̃ ↄcepti poſt, hodie ſint nãles
& legitimi indiſtinctè;& ſic ſucceſſibiles,nihil ob.quominus fa
ciãt condõnẽ fideicõmiſſi,iuxta tex.in l.filiusfamilias, §.cũ qs,ſ.
2 de leg.j.No.primò,†ꝙ deportatus dr̃ alius,& nouus hõ.Duas.n.
hẽmus uitas,nãlem,& ciuilẽ,q̃ ciuilis ↄſiſtit in libertate & ciui-
litate,l.edicto,§.rei capitalis, ff.de bo.poſ. l.fi.ff.de cap.dimi.hãc
ãt ciuilẽ ꝑdit deportatus,§.minor,Inſt.de cap.dimin.Et licèt vi-
uat nãliter;dr̃ tñ alius hõ; qa non hẽt eã uitã,quã prius hẽbat,ut
declarat Pau.de Ca.in l.eius q,§.j.ſ.de teſta.No.ſcdò ibi, efficere
3 &c.†ꝙ filij ↄcepti ante deportationẽ faciũt deficere ↄdõnam fi
deicõmiſſi;& ſic ꝓſunt fiſco.In ↄ̃riũ ob tex.in l.cũ pr̃, §.hr̃dita-
tẽ.Sol.Intellige,ꝙ faciũt deficere ↄdõnẽ,dũmodo ſuperuiuãt.
Alioqn ſi moriant̃ ante patrẽ deportatũ;fiſcus tenebit̃ reſtitue
re hr̃ditatẽ ſubſtituto,aduenıẽte morte grauati. Propterea Vl-
pia.loquit̃ ꝑ uerbũ futuri tp̃is,dicemus &c.q.d.non dicimus,ꝙ
ↄdõ deficiat nũc;ſed dicemus,ſi deportatus p̃moriat̃.No.tertiò,
4 † ꝙ condõ,ſi ſine liberis,nõ dr̃ purificata añ nãlẽ mortẽ graua-
ti.Rõ eſt duplex.Vel qa p̃t deportatus reſtitui;& poſt reſtõnem
filios procreare,l.intercidit,ſ.de ↄdi.& dem.Vel quia conditio,
ſi deceſſerit ſine liberis,intelligit̃ de naturali morte, d.§.hr̃dita-
tẽ. Et iõ ſi ſubſtitutus p̃moriat̃,nõ trãſmittit ius fideicõmiſſi ad
hr̃des,ẽt ſi grauatus eſſet octogenarius,qa p̃moriente ſubſtitu-
to,ſubſtõ efficit̃ caduca,l.j.§.ſi ſub condõne, C.de cad.tol.& ta-
lis caducatio prodeſſet fiſco,l.Statius,§.Cornelio Felici, ibi, uel
5 qa præmori p̃t,ff.de iure fiſci.No.quartò,† ꝙ bona confiſcãtur
cũ onere fideicõmiſſi Adde tex in l.recuſare,§.ſed ſi fiſco,ſ.eo.
l.Papi.§.meminiſſe,ff.de inof.teſt. Sic ẽt confiſcant̃ cũ onere le-
gatorũ,l.ſi ſeruus pluriũ,§.ſi qs ãt,ſ.de leg.j.l.cũ fiſco,ſ.ad Sillan.
l.ẽt,C.ad leg.Fal.Eod.mõ ↄfiſcant̃ cũ onere ſeruitutũ,l.uiam cõ
ſtitui,§.ſi fundũ,ff.de ſer.ruſti.p̃di.Sic ẽt ↄfiſcantur cũ onere ęris
alieni,l.j.C.de pęn.fiſc.cred.p̃fer.lib.11. Et ſic fiſcus hr̃ loco hęre
dis,tã quo ad onera,q̃ quò ad emolumenta, l.2. C.ad leg. Iul.de
vi.& l.inter eos,§.fi.ff.de fideiuſ.l.ſi marito,ſ ſol.matr. Intellige
6 primò, † qñ bona confiſcant̃ ꝑꝑ delictũ hr̃dis grauati; ſecus ſi
ꝑꝑ delictũ teſtõris; tũc fiſcus nõ tenet̃ ad onera, nec fideicom-
miſſa,

miſſa,l.cũ filium,§.fi.ſ.de leg.2.Intellige ſcđò, qñ fiſcus capit bo
na tanq̃ confiſcata;ſecus ſi tanq̃ vacantia;vt quia nullus reperia-
tur hr̃s. tunc.n.fiſcus nõ teneť ad onera legatorũ & fideic. l.qđ
diuo,ff.de manumiſ.teſt.l.4.§.eadẽ,& ibi gl.ff.de fideicõ.libe. Et
licèt ſint plures ꝯdicentes per tex. in l.j.§.pe.C.de cad.tol.Iſta tñ
ſnĩa eſt *cõiter* recepta,ſ̃m d.Alex.in d.l.recuſare,§.ſed ſi fiſco.In-
7 tellige tertiò, † vt fiſcus teneať ad onera, quatenus vires bono-
rum patiuntur;& non vltra; ẽt ſi non confecerit inuentarium,
ſ̃m Bar.in l.j.§.an bona, per illũ tex.ff.de iure fiſci, & Cy.in d.l.2.
& Bal.in l.fi.in prin.C.de iu.delib.Et rõ eſt,qa fiſcus non conue
niť pro bonis confiſcatis,uel vacantib.tanq̃ hęres; ſed tanq̃ poſ-
ſeſſor.Ergo nõ debet teneri;niſi quatenus poſſidet . Hanc rõnẽ
aſſignat Pet.de Anch.conſ.294.Ex prædictis.& ꝯſ.322. Viſa facti
ſerie.Ex quo inferť,ꝙ ſi fiſcus fuiſſet hr̃s inſtitutus, & non cõfe-
ciſſet inuentariũ,tenereť inſolidũ;quia tunc conueniť vt hęres;
& ex quaſi ꝯctu,l.ex maleficijs,ff.de act.& obli. & probať in §.fi.
in fi.in Auth.de hære.& falc.ibi,nulla perſona excepta. No.vlti-
8 mò, † ꝙ licèt fiſcus habeať loco hr̃dis,non tñ hr̃ loco liberorũ,
tex.eſt hic clarus . Alioquin excluderet ſubſtitutũ; cuius ꝯrium
hic deciditʼ, & ita dicit Bald.licèt nihil alleget,in l.j.col.j.de bo.li-
be.Glo.in ver.defeciſſet,diuiditur in tres partes.In j.remouet ꝯ-
rium.In 2.infert.In 3.no.ſecunda ibi, & ita nõ ipſi. Tertia ibi,&
nota.In ea.gl.ibi,l.qui in vtero,Sol.huius gl.nõ placet Doc.quia
non aſſignatur rõ ſpãlitatis.Soluit ergo Bar.ꝙ iſta iura concor
dant;quia ẽt hic,concepti hñr pro natis,ad ſui cõmodum,cum
habeant partẽ bonorũ,vel totũ, iuxta diſtinctionẽ traditam in
l.fi.& in l.j.per gl.ff.de bo.dam.Iſta ſolutio eſt in ſe vera, ſed nõ
eſt generalis. Sunt.n.certi caſus, in quib.bona oĩa confiſcantur,
nihil reſeruato filijs ẽt hodie,l.quiſquis. C.ad leg.Iul.maieſt. Iõ
dicas, ꝙ ẽt cõmodum filiorum eſt coniunctũ cum fiſco, dato
9 ꝙ bona oĩa ſint confiſcata:†quia fiſcus teneť alere filios dãnati;
eo ꝙ bona deuoluunť ad eũ cum ſuo onere;& ſic ẽt cũ onere
alendi filios,l.ſi quis à liberis,§.reſcriptũ,ſ.de lib. agnoſ.& ꝓbať
in d.l.quiſquis.vbi filiis reſeruať vita,& in c.uergentes, de hære.
& tradit per Soc.cõſ.30.Quãuis,li.j. Et ſilr̃ fiſcus teneť dotare fi-
lias dãnati,ſ̃m Bal.in l.fi.C.de do.promiſ.Ad q̃ nõ teneť ſubſtitu
tus; niſi ſit de coniunctis pſonis, de quib.in d l.ſi quis à liberis.
Et tunc teneť,qa coniunctus,non qa ſubſtitutus. Vel alr̃ p̃t rñ-
deri, ꝙ d.l.qui in utero,nihil obſt. qa dicit ꝙ non p̃nt anteq̃ na-
ſcanť.Ita in caſu nr̃o,ſi nõ naſcanť,ꝯdõ purificať;& interim bo-
na ſunt penes fiſcũ cũ ſua cã.In ea.gl.ibi, & ita ipſi non hñt,no.
10 ſ̃m vtrũq; Imo. † ꝙ filij in ꝯdõne poſiti, non cenſenť ſubſtituti
p̃ri grauato.Idẽ dicit gl.in l.Lucius,2.ſ.de hær.inſt.Et iſta ẽ *cõis*,
& apud Doc.canonizata ſnĩa,vt teſtať Ale.hic,& in variis conſi-
liis relatis per d.Iaſ.in l.j.C.de pac.& per Soc.in l.cũ auus, in ulti-
ma char.ſ.de ꝯd.& dem.& in ꝯſ.33.li.4.& Cur.qui opinio.aucto
ritates, & rõnes hinc inde refert,ꝯſ.44. Quia inquit Bal. & ſi te-
neamus,ꝙ fiſcus in caſu nr̃o excludat tã filios, q̃ ſubſtitutũ,erit
hic caſus pro cõi ſnĩa;qđ certè fateri oportet; alias Iureconſ.nõ
bene diceret,ꝙ filij cõcepti ante deportationẽ,proſint fiſco.Et
pro cõi ſtringit rõ;qa ꝯdõ nihil ponit,l.q ſub ꝯdõne dãdorũ de-
cẽ,ſ.ſi qs omiſ.cau.teſta.Et ſi dixeris, ꝙ filij excludũt ſubſtitutũ,
qui oẽs excludit;ergo ipſi erũt ſubſtituti, arg.l. q̃ acceſſionib.ff.
de diuer.& temp.p̃ſcri.Rñdeo hic eſſe fallentiã; qa filij non ex-
cludunt ſubſtitutum;ſed eſt condõnis defectus,qui excludit eũ.
Ex coniecturis tñ ſępe diſcediť à cõi.Et quinq; coniecturas retu
li in l.Centurio,in 2. mẽb.ſ.de vulg. & pup. Tres alias addidi in
11 quodã rñ.ſub rub.de ſubſtitutio. In ea.gl.ibi, & nota;habes † ꝙ
deportatus nõ hr̃ pro mortuo, quantũ ad hoc, vt dicať veniſſe
dies fideic.ſed expectať dies mortis nãlis,interim ãt fiſcus perci
pit fructus,vt hic,& l.Statius, §.Cornelio Felici,ff.de iu.fiſ.& d.l.
cũ pr̃,§.hr̃ditatẽ,& in §.ſeq.huius l.rõ eſt,qa verba in dubio ſunt
intelligenda nãliter,l.fi.C.de his, qui ven.æta.impe.& ſic verbũ,
ſi deceſſerit,dẽt intelligi de morte nãli.Sicut ẽt verbũ,ſine libe-
ris,intelligiť de naturalib.non ciuilib.l.fideic. ſ.de cond.& dem.
& dictũ fuit in §. p̃ced.Sic mortis appłone ſignatur nãlis in du-
bio,l ex ea parte,§.inſulam,inf.de ver.obl.& firmat gl.in c.ſuſce-
ptũ,de reſcri.lib.6.& in c.placuit,17.q.j.Cõtra iſtã concłonẽ ob-
ſtãt plura. Primò ob.tex.allega.in gl.in l.j.§.fi.inf.de bon.poſſ.ꝯ-
tab.& in l.ſi necẽ,§.ſi deportatus,inf.de bo.libe.in l.actione,§.pu
blicatione,ff.pro ſoc.ubi deportatus hr̃ pro mortuo.Nec conſi
derať interuſuriũ medij tp̃is.d.Alex.poſt Pau.& Imo. rñdet, ꝙ
deportatus hr̃ pro mortuo,vbi agiť de eius cõmodo;ita proce-
dant ꝯria;ſed nõ quantũ ad hoc,vt fiat reſtõ fideic. Iſta ſol.non
placet;qa ẽt in iurib.ꝯriis agiť de cõmodo fiſci;& tñ hr̃ ꝓ mor-
tuo in pręiudiciũ fiſci. Aliter rñdet Bar.in d.l.ex ea,§.inſulam,ꝙ
in iurib.ꝯriis mors ciuilis operať per oĩa eũdẽ effectũ,quẽ opať
mors naturalis. ſequunť *cõiter* Doc.ibi,& hic,& in l.Gallus, §.&
qd ſi tm̃,ſ.de lib.& poſth.Sed mihi nõ ex toto placet;qa nõ aſſi
gnať mihi rõ, quare ibi mors ciuilis opereť, ꝙ cõmodũ medij
tp̃is non ſit fiſci,ſicut eſt in l.nr̃a.Nã quantũ ad interuſuriũ me-
dij tp̃is,mors ciuilis nõ p̃t eundẽ effectũ opari; niſi aliud inter-
ueniat. Vñ tu rñdeas,ꝙ in d.iurib.agiť de iure acq̃rẽdo ꝑ depor-
tatũ;hic verò agiť de iure q̃ſito nõ ꝑdendo, qđ difficilius aufer
tur,q̃ impediať q̃rendũ,l.filius paciſcẽdo,C de pac. Et ſi dixeris,
ꝙ iſta ſol.non ſeruit,q̃tũ ad tex.in §.publicatione.rñdeo,ꝙ licèt
eſſet ꝯcta ſocietas;tñ agiť de trãſmiſſione acq̃renda; qa ſocietas
nõ trãſit ad hr̃dẽ,§.morte,Inſti.de ſoc.Iõ nõ trãſit in fiſcũ,q loco
hr̃dis eſt,vt ſ.dixi.Scđò ob.tex.in l.Deo nobis, C.de epiſ. & cler.
vbi ſtipło ſpõſæ de reſtituẽda dote, vel donatione ĩ caſum mor
tis,cõmittit ꝑ monachationẽ;& ſic mortẽ ciuilẽ, nõ expectata
morte nãli.Sol.Ibi expectatio mortis nãlis eſſet fruſtratoria, cũ
diſſolutũ mr̃imoniũ ꝑ monachationẽ,amplius diſſolui ñ poſſit
ꝑ mortẽ nãlem,§.ſi diſtraxerit, in Auth.de nup.l.ſi ſub ꝯdõne,§.
poſt defectũ, ſ.de iniuſto rup. &c. In caſu nr̃o ꝑ deportationẽ,
nõ eſt diſſolutũ mr̃imoniũ,l.j.C.de repud.iõ expectatio mortis
nãlis nõ eſt fruſtratoria; tũ qa deportatus p̃t reſtitui, & poſtea
filios generare,d.l.intercidit; tũ qa ſi p̃moriať ſubſtitutus, cadu-
cať fideic.d.l.j.§.ſi ãt ſub ꝯdõne. Tertiò ob.tex.in §.ſeq.vbi dãna
tus in metallũ,dr̃ deceſſiſſe ſine liberis;nec expectať mors nãlis.
Iac.de Are.Alb.de Roſ.Nico.de Neapo.& Raph. Com.timore
iſtius ꝯrij limitãt hũc tex.& tex.in §. Cornelio Felici.ĩ dãnato in
metallũ;qa perdit libertatẽ, & ciuitatẽ,d.l.quidã ſunt, de pœn.
Contrariũ tenẽt Pau.de Ca.& Imo.in §.ſeq.& Ale.hic;qa mors
ciuilis,ẽt in dãnato in metallũ,non operať eundẽ effectũ,quem
operať mors naturalis; qđ patet ex caducitate fideicõ.q̃ p̃t eue-
nire præmoriente interim ſubſtituto. Et ita tenẽdo rñdetur ad
tex.in §.ſeq.ꝙ quatenus ibi agiť de reſtitutione facienda liberis
ſuſceptis poſt dãnationẽ;ẽt deportatus hr̃ pro mortuo, ut hic,
& in l.j.ff.de bon dam.qa tales filij nõ nocent ſubſtituto,neque
fiſco.Iſta tñ ſolutio non vr̃ eneruare ꝯrium;quia dr̃ ibi damna-
tũ in metallum per mortẽ ciuilẽ deceſſiſſe ſine liberis;& ꝯrium
præſupponit in deportato. Itẽ ex hoc non diſſoluitur ꝯrium,
d.l.intercidit, vbi in deportato hr̃ rõ futuræ reſtõnis; & non in
dãnato in metallum. Rñdeas ergo, ꝙ in iuribus ꝯriis agitur de
his,quæ ſunt iuriſgentium,uidelicet de facultate eligendi,& ac-
quiſitione legati;quorum incapax eſt dãnatus in metallum, &
non deportatus.In caſu aũt nr̃o agiť de caducitate fideicõ. quæ
põt euenire,ſiue dãnatus in metallum ſit capax,ſiue non;qa ca-
ducitas cãtur per mortẽ ſubſtituti,& non grauati,d.§.ſi autẽ. &
ideo non obſt.ꝙ in condemnato ſpes reſtõnis non conſidereť;
quia ẽt ſine reſtõne p̃t ſubſtõ caducari, d.§.Cornelio Felici. Ex
quo inferť, ꝙ liberi dãnati in metallum, & reſtituti ad priſtinũ
ſtatum,concepti poſt reſtõnem,facient deficere conditionem
fideic.quia verum eſt grauatum ſuſcepiſſe, & reliquiſſe liberos,
anteq̃ veniret dies fideic.quod credo veriſſimum.Non obſt.ꝙ
dãnatus,reſtitutus,dicať nouus hõ, vt dicit Bar.in d.l.intercidit;
quia verum in reſtituto ſolum ad libertatẽ, qui non recuperat
ius ſuccedendi, §.quod aũt, Inſti.de capi.dimin.ſicut recuperat
deportatus reſtitutus ad ciuitatẽ, §.relegati, Inſti.quib.mod.ius
pa.pot.ſol.ſecus in damnato plenariè reſtituto, ſ̃m Bal.in l.fi.de
12 bo.poſ.ꝯ tab.Pręmiſſa faciunt † ad ingreſſum monaſterij fratrũ
minorum,qui ſunt incapaces bonorũ,in particulari, & cõi,de.
exiui de paradiſo,de verb.ſig.vtrũ dicať ſtatim.deceſſiſſe ſine li-
beris; an verò expectanda ſit mors naturalis? Ang.hic rñdet lo-
cũ eſſe ſtatim fideic.quia mors ciuilis operať per oĩa eundẽ effe
ctum,quem operať mors naturalis;& inducit exẽplum damna
ti in metallum.Idem tenent Bar. & Bal.in d.§.hæreditatem,&
Bar.in tract.Minoric.in 4.par.Imo.& Pau.de Ca.in §.ſeq.in lect.
Boñ.quam non inuenio.Pau.de Eleaz.in diſpu.incip. Subſtitu-
ti.d.Ant.& Pan.in d.c.in p̃ñtia. Et iſtam ſequiť, & *cõem* appellať
Alex.conſ.13.Circa primũ,lib.3.& Soc.conſ.92.Circa primum,
lib.2.d.Caro.Ruy.in d.l.Gallus,§.& qd ſi tm̃,col.5. Contrariam
ſnĩam tenent Imo.in d.§.hr̃ditatem, Alex.hic,Saly.in l.j.col.4.C.
de hære.inſti.Raph.Com.l.j.ſ.de teſta.& in d.§.hæreditatẽ,Fely.
in d.c.in p̃ñtia,col.pe. Ioan.de Monteferrato in d.§.& qd ſi tm̃,
in 3.char.Et iſta opinio in puncto iuris vr̃ verior; quia expecta-
tio mortis naturalis,poteſt operari effectũ caducitatis,per mor
tem ſubſtituti,vt dictum eſt.Nec huic rõni obſt.ſi dicatur, ut di
cit d.Bart.ꝙ expectatio mortis naturalis nõ eſt in ꝯſideratione
in fauorẽ tertij:ex quo nõ p̃t operari in fauorem grauati,ut vo
lunt Sal.& Pa.de Ca.in l.ambiguitatẽ,C.de vſufru.quia rñdetur,
ꝙ eſt fauor grauati,ꝙ expectetur mors naturalis; qa poterit te-
ſtari in ipſo ingreſſu,vel venientib.ab inteſtato relinquere:is.n.
qui non teſtatur,tacitè inſtituit venientes ab inteſtato, l.confi-
ciuntur,ff.de iure codi.Et in hoc ꝯſiſtit fauor grauati,vt hẽat hr̃
dẽ;licèt ipſe,nec monaſteriũ poſſint illa retinere. Nã iſta conſi
derõ d.Bar.eſt ꝯ tex.nr̃m, vbi ꝯſiderať dilatio in fauorem fiſci,
& nõ grauati.Nõ ẽt ob.exẽplum dãnati in metallum; qa vt ſ.di
xi,ẽt in eo expectanda ẽ mors,qđ abſque dubio verũ ẽ hodie.
Nã dãnatus in metallũ,hodie non ꝑdit libertatẽ,aucten.ſed ho-
die,C.de dona.inter vi.& vxo.Itẽ ingreſſus religionem, potius
æquiparať deportato;quia retinet ea,q̃ ſunt iuris gentiũ, id eſt,
facultatẽ eligendi,& ſiĩa,ſ̃m Bar.in d.§.hr̃ditatẽ.Item faciunt p̃
miſſa ad bannitos noſtri tp̃is,non hñtes filios, vt expectanda ſit
mors nãlis,ſicut in deportato. Pro reſolutione huius q̃õnis,&

ſimi-

13 similiū videndū est,† an banniti æquiparent dānatis in metal-
lū,aut deportatis,aut relegatis.Vr̄,ꝙ æquiparent dānatis in me
rallū;qa ꝯdemnant ad mortē:condēnati aūt ad mortē,efficiun
tur serui poenę,sicut dānati in metallū,l.q vltimo,ff.de pę. Imo
vr̄,† ꝙ ęqparent deportatis;qa tales bāniti nō ꝑdūt ea,q̄ sunt iu
ris gētiū,ſm Bal.in l.ex hoc iure,col.fi.ff.de iust. & iur. vbi dicit,
ꝙ pn̄t ꝯhere,& sibi acqrere,ꝑ tex.in l.si mādauero tibi, §.id cu-
ius,ff.mand.Ergo siles sunt deportatis,q retinēt ea , q̄ sunt iuris
gentiū,d.l.qdā sunt,ff.de pę.imò vr̄,ꝙ æqparent relegatis,qa pn̄t
testari ſm formā iuris cōis,ſm Bar.& alios in l 1,C. de hær.insti.
in l.eius q,§.1 s̄.de testa.Et eorū bona nō publicant; nisi aľr sta-
tuto caueat,ſm Bal.in d.l.data,C.q accusa.nō pos.ergo æquipa
rant relegatis,q in hoc differūt a deportatis,q pn̄t testari , & eo-
rū bona nō ꝯfiscant,nisi aľr dcm̄ fuerit, l. relegatorū; §.hæc est
drīa,ff.de interdi.& releg.Quid tenendū. Gl.inst,quib.mod.ius.
pa.pot.solu.in §.relegati,distinguit inter bannitos in ære,& pso
na,quos deportatis;& bannitos in psona tm̄ , quos relegatis si-
miles eē dicit.Quā sn̄iam amplectit̄ Bar.in l. corruptionem, C.
de vsuf.vbi distinguit inter bānitos passos modicā, vel minimā
capitis diminutionē,& hos deportatis,& bannitos passos mini
mā,& hos relegatis pares facit.Sequunt̄ plures alij , quos refert
d.Ale ꝯs.116.Animaduersis,col.2.lib.2.Alia fuit sn̄ia Alb.Gand.
in trac.malefi.in tit.de bāni.ꝑ malef.distinguētis inter bānitos
ꝑ crimine digno pena deportationis,quos deportatis æqparat,
& bannitos ꝑ crīe digno pęna relegationis,quos a relegatis pu
tat nō differre. Alia fuit opi.Iac.de Are.hic, ꝙ nunq̄ æqparent
deportatis,nec dānatis ī metallū,ēt si sint bāniti ꝑ maleficio , ꝑ
14 quo veniat imponēda pęna mortis,qa† tales bāniti ꝑdunt iura
municipalia illius ciuitatis vel ꝑuinciæ,a qua sunt banniti , iura
uero cōia non ꝑdunt.Sequunt̄ Bar.& alij in l.1.C. de hære.insti.
& in l.amissione,§.qui deficiunt,ff.de capi.dimi.Et hanc dicit es
se *cōem* Cur.ꝯs.60.Dux Philipp.col.2.& seq.Cor. & Soc.in cons.
statim allegando. ista cōis opi.q̄tum ad iura cōia aliarum ciuita
tum,& prouinciarum plana est,qa effectus banni,non se exten
dit extra territoriū bannientiū,l.fi.ff.de iuris.om.iud.& est gl.in
terminis in c.j.hic fi.lex.Conra.Et ita dicit Bal.in d.l j.col.5.& in
l.executore,col.10.C.de execu.rei iud.Vnde bānitus captus ex-
tra territoriū bānientiū,dēt relaxari, ſm Bal.in l.2.C.de ser.fug.
Nec p̄t offendi extra territoriū,ſm Imo.in c.pastoralis,col.4.de
re iud.& Pet.de Anch. in c.j.char.17.de consti. Imò nō p̄t capi,
nec offendi in territorio ciuitatis confœderatæ; nisi in fędere
aliud dictū sit,ſm Bar.in l.nō dubito,ff.de cap.& postli.reuer.&
15 Bar.in l.ēt,C.de iu.dot.†Sed quantū ad iura cōia ciuitatis,à qua
est bānitus,est inter Doc.altercatio. Bar.hic & in locis præalleg.
vult,ꝙ bānitus retineat beneficia iuris cōis;ēt in ciuitate, à qua
exulat.Sequit̄ Ale.hic,& in d.l.j.& dicit Alex.ibi.& cons.26. Cir-
ca primū,lib.j.& Cur.in d.cons.60.Et ita tenent Doc. *cōiter*. Pro
quorū sn̄ia facit tex in.l.j.C.de tyroni.lib.10.& in l.milites , C.de
qō.Vbi dr̄,ꝙ priuatus aliquo collegio,solū ꝑdit iura collegij,in
reliquis retinet iura cōia. Itē facit tex. in l.certa forma,C.de iu.
fisci,li.10.inducēdo,vt ibi ꝑ Bar.Tertiò facit tex.in l.qdā sunt,ff.
de pę. Vltimò facit tex.in cle. pastoralis, de re.iu.vbi banniti ab
Imperatore nō ꝑdūt bn̄ficia iuris pōtificij.Cōtrariū tenēt Imo.
hic,& Pau.de Ca.in d.l.j.qa statutū ciuitatis potuit derogare iu-
ri cōi, & offuscare , ac impedire effectū iuris cōis in territorio
statuentiū,c.vt aīarū,de ꝯst.li.6.l.oēs ppľi,ff.de iust.& iu. Quid te
nēdū?Ego nō discedo à cōi; qa cā bāni est ficta ꝯfessio ex cōtu-
macia resultās;ꝑꝑ q̄ fictā ꝯfessionē fuit bānitus & ꝯdēnatus. Er-
go ficta ꝯfessio nō dēt ampliari vltra cām cōtumaciæ; sed ad eā
restringi;qa cātū à cā;& dictū à rōne restringit̄,l.cū pr̄, §.dulcis-
simis,s̄.de leg.2.l.hæc actio,ff.de calūnia.Nā at ꝯtumacię est,nō
inferre maiorē pęnā,q̄ in sn̄ia,vel lege ꝯtineat, l.j.§.fi.ff.si q's ius
dicē.n̄ obtēp.vbi gl.ergo bānitus ꝑꝑ ꝯtumaciā, & fictā ꝯfessio-
nē,nō ꝑdit nisi iura suæ ciuitatis;qa in bāno n̄ dr̄,nisi ꝙ sit à ci-
uitate bānitus.Nō ob.adducta ꝑ Imo.& Pau.de Ca.qa cōis sn̄ia
ꝓcedit in dubio.Est.n. bānū stricti iuris,vtpotè exorbitās à iure
cōi,quo cauet̄,ꝙ absens n̄ possit cōdēnari s̄.pęnā relegōnis,l.ab-
sentē,ff.de pęn.l.absentē,C.de accu. Ergo strictè interpretandū,
c.ea q̄,de reg.iu.in 6.Ita dicit Cyn.in d.l.j & Are.in l.eius qui,§.j.
16 s̄.de testa.Secus aūt si in bāno,vel in statuto, bāniti priuarent̄ ēt
beneficio iuris cōis;tunc procedit rō ꝯria,& ita tenet Bar.in ex-
trauag.q sint rebel.in vers.rebellando, col.fi.& Ang.in d.l.certa
forma,& Saly.in d.l.j.& Bald.in.l.j,C.si.pend.app.mors inter.vbi
vult,ꝙ si statuto caueatur, ꝙ bānitus sit extra protectionē iuris
cōis,perdat tunc oīa iura;ēt cōia.Sequitur Alex.hic,& dicit no-
tādum.Alex.in l.si cum dotē,§.si pr̄i,s̄.solu.mat.Et sic habes cō-
clusionē cū limitatione.Intellige 2.vt procedat in bannito, qui
p̄t impunè offendi,vt hostis ciuitatis, ſm Bart.hic,& in d.§.qui
deficiunt.secus in bānito,qui non pōt offendi ; uel cuius bona
non sunt publicata,ſm Imo.Alex.& alios. Ex istis sequunt̄ plu-
17 ra.Et primò,† ꝙ filij suscepti post bānum faciunt deficere con-
ditionem fideicommissi; cum bānitus nō perdiderit, quæ sunt
iuris cōis.Sed dubitatur,an hmōi conditionis defectus prosit fi-
sco,an ipsi bānito?Rn̄deo,ipsi bānito;quia publicatio bonorū
illius,qui retinet iura cōia in sua ciuitate,nō comprehendit bo-
na futura,l.si mandauero,§.is cuius,ff.mand. nec bona cōditio-
nalia,l.nam ad ea,cum gl.s̄.de cond.& dem.& probat̄ in d.l.in-
tercidit.Scdō infert̄,ꝙ banniti retinent ius succedendi ex testō,
& ab intestato ; & perdunt ius succedendi ſm ius municipale,
ſm Imo.hic.Item infertur,ꝙ bānitus p̄t testari ſm ius cōe, vt di
xi s̄.nō ſm formā statutorum suæ ciuitatis , ſm Imo.hic, & Bal.
in d.§.qui deficiunt.& Socy.cons.28.Visis,ad fi.lib.3.Item infert̄,
ꝙ non habet filios hr̄des necessarios , si statutū auferat filijs be-
neficium abstinēdi,ſm Soc.cons.58.Visis priuilegijs,col.2.lib.j.
Item infert̄ , ꝙ si bannitus fuerit datus tutor ſm formam iuris
cōis,ꝑꝑ bānum non desinet esse tutor;nisi remoueat̄ per iudi-
cem, ſm Bal.in d.§.qui deficiunt.& cons.54.statuto terrę, lib.5.
Vltimò infert̄,ꝙ bānitus,qui ꝯxit cum ciue, poterit rebannitus
agere remedio l.2.C.de rescin.vend.non obstāte statuto,ꝙ pe-
titiones bānitorum nō audiant̄, ſm Io.And.in addi.Spec.tit.de
empt.& vend.§.nunc dicendum,vers.vbi aūt.sequit̄ Soc.cons.
18 42.lib.4. Deniq; intellige præmissa oīa,† in bannitis à Principe
inferiori; secus in bānitis ab Imperatore vel Papa; quia isti per-
dunt oīa iura cōia,& municipalia ſm Imo.hic & do. Alex.in d.
§.si patri.Et de isto bāno loquit̄ authen.item nulla cōitas.& au-
then.item quæcunque, C.de epis.& cle & in auth.nauigia C.de
fur.& in c.pro humani.de homi.lib.6.Cæterū,quia Bar.conclu-
19 dit patres non hr̄e filios in ptāte,quæritur † an bannitus, ēt per-
dat patriā ptātem? Ex præmissis patet rn̄. Nam cum bānitus nō
perdat ius ciuium Rom.consequit,ut non perdat pat.pot.quæ
est propria ciuium Rom. Insti. de pat pote.in prin. & est tex.in
proposito,ſm intellm̄ Bal.Ang.& Alex.in d.l.si cū dotē,§.si pr̄i.
Ex quo corollariè sequit̄,ꝙ filijs bānitorum non est dandus tu-
tor;quia sunt in ptāte patris,Insti.de tut.in prin.& l.fi.C.de cura.
fur.Item sequit̄,ꝙ filij bānitorum non pn̄t testari,iuxta l.qui in
ptāte,s̄.de testa.& ita consuluit Cor.cons.55. Reperio, lib.2.Itē
20 sequitur, † ꝙ preteritione filij bāniti,testm̄ est nullū, vt cōsuluit
idē Cor.cons.28.Consuluit primo, eo.lib.2. Nisi esset bannitus
ab Imperatore vel Papa;vel nisi per sn̄iam bāni,aut statuti,esset
priuatus bn̄ficio iuris cōis, vel nisi statuto caueret , ꝙ p̄re dāna-
to,filij succederēt in aliqua parte bonorū,tūc vr̄r liberati a pat.
pot.Nā cū succedāt in necessarium aīs , pr̄ fingit̄ mortuus, ſm
Bal in auc.incestas,C.de incest.nup.sequit Alex.in d.§.si pr̄i.Sed
obstare vr̄ tex.in l.fi.de bon.dam.vbi reseruat̄ aliqua portio filijs
deportatorū;& tn̄ deportatus nō fingit̄ mortuus, vt hic.Sol. ibi
filij nō capiūt successionē iure successionis, vt nos loqmur;sed
iure resuatiōis,n̄ tāq̄ successores.Et ex his , Dei bn̄ficio,sit finis.

S V M M A R I V M.

1 *Damnatus in metallum perdit facultatem eligendi fideic.quia serui pę-
næ efficiuntur. Quod hodie non procedit;ideo hic tex. in fi. est corre-
ctus;quoniam damnati ad opus metalli,ad triremes,vel aliud opus pu-
blicum,non perdunt libertatem.*
2 *Deportatus non perdit facultatem eligendi fideicommissarium.*
3 *Quod procedit secundum Bar.quando testator expresse contulit electio-
nem in tempus mortis:secus si simpliciter electionem contulerit. latè
de veritate;tandem receditur a Bart.*
4 *Excommunicatus an perdat ius eligendi fideicommissarium , quod non.
Electio duplex,quædam meri facti,solius voluntatis declaratoria, quæ-
dam iuris,vt electio quæ fit in capitulo.
Excommunicatus potest acceptare beneficium,quando habuit gratiam
ad vacaturum,quod intra mensem duxerit acceptandum.*
5 *Fratres minores licèt non possint esse executores testa. an possint tamen
habere electionem pauperum,quibus sit facienda distributio.*
6 *Excommunic.constitutus procurat.cum potestate substituendi, an possit
eligere substitut.*
7 *Excommunicatus,an esse possit arbitrator,multum disputabilis est. con
cordia traditur nu.9.distinctionis fœdere.*
8 *Arbitramentum,an dicatur transactio,& quomodo.*
10 *Differunt hæc verba,cui volueris,& putaueris:illa enim liberam uolun
tatem,hæc boni viri arbitrium demonstrant.*
11 *Implicatiua,etiam,explicat casum magis dubitabilem,et implicat aliū
casum minus dubitabilem.*
12 *Aduersatiua aduersatur his,quæ sunt eiusdem generis,& retentis qua-
litatibus præcedentibus.*

§.Si quis rogatus,ij.

Diuiditur in duas partes . In prima loquitur de deporta-
to.In secunda de damnato in metallum. Secunda ibi,sed si ser-
uus.h.d. Et si heres deportatus non perdat facultatem eligendi
fideic.eam tn̄ perdit damnatus in metallum. Dupliciter potest
intelligi . Primò de facultate eligendi vnum ex liberis cōceptis
ante sn̄iam deportationis,& dānationis in metallum. Secundò
de conceptis post sn̄iam , Secundum primum sensum rō dubi-
tandi in deportato esse poterit;quia deportatus perdit oīa,quæ
sunt iuris ciuil.l.sunt quidam,ff de pęn.ergo & hanc facultatem
eligendi,quæ vr̄ iuris ciui.Nam testamenti factio est de iure ci-
uili,l.3.s̄.de testa.Bar.in l.ex hoc iure, col.fi.post glo.ff.de iust.&

iure

iu. ergo ẽt facultas eligẽdi à testõre cõcessa vr̃ de iure ciuili. Rõ decidẽdi fuit, ſm gl. qa facultas eligẽdi est facti, non iuris ciuilis; qa non ppea sequit, ꝙ facultas eligendi ex testõ sit iuris ciuilis. Do instãtiam. Ex testõ acquirit dñium; & tñ dñium est de iure gentiũ, d.l. ex hoc iure. Sed q̃ fuit rõ decidẽdi in dãnato in metallũ? Nã si talis facultas cõsistat in facto, dẽt cõpetere dãnato in metallũ, q̃uis sit seruus pẽnæ: qa ẽt seruus est capax eorũ, q̃ consistunt in facto, l. stipso ista, §. hæc quoq;, ff. de ver. obli. Rñ. ꝙ rõ fuit, qa dãnatus in metallũ, fingit mortuus, vt hic dr̃ in vers. sed cũ decedit, & in l. cũ intercidit, s̃. de cond. & dem. Non ob. ꝙ in seruo cadant ea, q̃ sunt facti: qa verũ in seruo priuati hoĩs, q̃ nõ equiparat mortuo simpl'r: sed quasi. l. seruitutẽ, ff. de reg. iu. Secus in seruo poenæ, qui mortuo æquiparat simpl'r, vt hic, & d.l. intercidit. Hinc est, ꝙ institutio serui alicuius priuati, nõ dr̃ caduca; quasi seruus sit mortuus; & tñ institutio dãnati in metallũ, ẽt facta anteq̃ esset dãnatus dr̃ caduca, aut pro nõ scripta, l. si qs mihi bona, §. j. s̃. de acq. hære. l. si in metallũ, s̃. de his, quæ pro nõ scrip. hab. Scdm verò aliũ sensum, ꝙ loquat de facultate eligẽdi vnũ ex liberis cõceptis post sñiam, alia fuit rõ dubitandi; & alia

1 decidendi, vt dicã in gl. in vers. liber factus. No. primò, † ꝙ dãnatus in metallũ perdit facultatẽ eligẽdi fideic. qa seruus pẽnæ est. Intellige in dãnato in metallũ; seu in opus metalli in perpetuũ; secus si ad tps. Nã talis nõ pdit libertatẽ; sed ciuitatẽ tm̃, l. aut dãnum, §. est pena, ff. de pen. Idẽ intellige ſm iura antiqua. secus de iure nouiss. Nã hodie dãnati in metallũ, aut ad opus metalli, triremes, vel ad aliud opus publicum, nõ perdũt libertatẽ; nec efficiunt serui poenæ, auc. sed nouo iure, C. de do. inter vir. & vxo.

2 Et sic iste tex. in vlt. parte est correctus. † No. scdõ, ꝙ deportatus nõ pdit facultatẽ eligẽdi fideic. concor. tex. in l. cũ pr̃, §. hr̃ditatẽ, s̃. de leg. 2. Sed in ɔ̃rium ob. tex. in l. Lucius, j. ff. de fideicõ. lib. vbi vxor pdit electiõnẽ, si desinat hæres esse; ergo ẽt perdet deportatus, qui p deportationẽ desinit hr̃s esse, l. 3. ff. de interd. & rele. & s̃. §. prox. Timore istius ɔ̃rij Bar. in l. centesimis, §. fi. ff. de verb.

3 obl. restringit hũc tex. vt † pcedat, qñ testõr expressè cõtulit electiõnẽ in tps mortis: secus si simpl'r electiõnẽ cõtulerit, put loquit tex. in d.l. Lucius. Istã restrictiõnẽ reprehẽdunt Imo. & Cu. in d. §. fi. & Ale. hic ex plurib. Primò, qa ñ dat rõ diuersitatis. Defendẽdo Bar. dici pt magis ɔstare de volũtate testõris, ꝙ voluerit electiõnẽ durare vsq; ad mortẽ, qñ exp̃ssè electiõnẽ ɔtulit in diẽ mortis, q̃ qñ simpl'r concessit: nimirũ si primo casu añ mortẽ, ñ pdit. Scdo casu pdit, si desinat hr̃s esse. Itẽ ɔ̃ Bar. Raph. alleg. tex. in l. post mortẽ, C. de fideic. Sed verè nihil ob. qa & si grauatus possit añ mortẽ restituere fideic. quare ẽt pt differre vsq; ad mortem? Vera propositio est, ꝙ añ mortẽ nõ perdit. Tertiò d. Ale. hic dicit, ɔ̃ Bar. obstare tex. nr̃um, intelligẽdo ꝙ hic fuerit grauatus hr̃s restituere vni ex filijs; cũ erunt sui iuris, put intelligi pt; cũ nõ appareat testõrem distulisse facultatẽ in tps mortis. Sed tu aduerte, ꝙ intelligendo tex. ſm terminos d. c. cũ pr̃, §. hr̃ditatẽ, cõstat testõrẽ ɔtulisse electiõnẽ in diẽ mortis. Et ita vr̃ intelligendus iste tex. qa refert hic determinatio Papi. cuius est decisio d. §. hr̃ditatẽ. ergo dẽt intelligi ſm terminos relatos, l. asse toto, s̃. de hære. insti. Ego tñ non credo hãc litationẽ Bar. esse verã p tex. in l. cũ proponas, C. de fideic. lib. Nõ ob. tex. in d.l. Lucius, qa ibi vxor, q̃ ab hr̃ditate abstinuerat, ɔ̃dicebat absq; iusta cã: iõ eius ɔ̃dictio nõ attendit; qa illa ɔdõ, si placuerit, intell'r arbitrio boni viri, l. Thais, §. sorore, ff. de fideic. libe. secus si iusta cã ɔ̃dicat, d.l. cũ pponas. Ergo à fortiori idẽ in casu nr̃o; in quo data fuit electio p verbũ, cui voluerit, qđ liberã facultatẽ importat, l. cũ qdã, s̃. de leg. 2. & l. fideic. ff. de fideic. lib. Nec huic soloni, q̃ fuit gl. in d.l. cũ pponas, obst. aduerbiũ, iustè, positũ in d.l. Lucius qa dẽt referri ad verbũ, possit, nõ ad infinitũ ɔ̃dicere. Istud no. pt induci ad varias qões. Et primò, † ꝙ excõicatus non pdit

4 facultatẽ eligẽdi fideic. qa æquiparat deportato, ſm gl. in §. minor, Insti. de cap. di. & in c. pasto. de appell. Sed in ɔ̃rium ob. tex. in c. cũ inter R. de elec. & in c. ɔstitutis, de appel. vbi dr̃, ꝙ excõicatus est ineligibilis actiuè, & passiuè. Sol. duplex est electio; q̃dã est meri facti, declaratoria solius volũtatis; & hãc nõ pdit excõicatus, sicut nec deportatus, vt hic. Quedã est electio iuris, q̃ requirit ẽt participationẽ hoĩum, vt electio plati, q̃ fit in cap. & ista ñ cõpetit excõicatis, quib. denegat hoĩum cõio, c. pe. de excep. Ex quo sequit, ꝙ excõicatus habens grãm ad bñficiũ vacaturũ, qđ intra mẽsem duxerit acceptãdũ, pt acceptare; licẽt executor nõ possit sibi puidere, ſm Rot. deci. 720. in antiq. Et sil'r excõicatus poterit optare p̃bendam, iuxta formã c. fi. de consue. in 6. & ita

5 dicit Rot. decis. 126. in antiq. Scdõ facit † ad fratres minores, vt possint hr̃e electiõnẽ pauperũ, de qb. fit facienda distributio; licẽt nõ possint esse executores testĩ, cle. exiui, §. verũ, de verb. sig. & ita tenet Bar. in d. §. hr̃ditatẽ. sequunt ibi Imo. & Pau. de Cast. idẽ tenuit Bar. in tract. Minoric. in 3. lib. dist. j. c. j. & ita consuluit Rom. cons. 49. Quo ad primũ, in 2. dub. & Pet. de Anch. ɔsi. 202 Circa primũ. & d. Alex. cons. 57. Perspectis, col. pe & seq. lib. 2. & And. Sicul. cõs. 12. col. 14. & seq. lib. j. Contrariã opinionẽ tenet Bal. in auth. ingressi, col. j. & fi. C. de sacrosan. eccle. & Car. Flo. in d. §. verũ. Qđ sequit Fel. in c. pe. de ɔsti. Quorũ opi. mihi verior, & salubrior vr̃, p tex. in d. cle. exiui, in § dubitauerunt. ibi, in ea qũo oculos ad bona hr̃e videant. q̃ rõ militat in casu nr̃o; cum possint eligere aliquos pauperes, cũ quib. participent de lucro. Ad arg. Bar. rñdet, ꝙ sua cõsequentia nõ est psuasiua, qa deportatus pp sua demerita, nõ efficit incapax acquisitionis bonorũ, l. si deportati, §. j. s̃. de leg. 3. nec mr̃imonij, vt dictũ fuit in §. pce. & tñ ingressus religionẽ fratrũ minorũ, & si mereat, efficit incapax, d. cle. exiui. Opinio tñ Bar. q̃ vr̃ *cõis*, pt procedere nemine se opponẽte. tũc. n. valet electio ſm Fed. de Sen. ɔs. 293. factũ tale est, ad fi. & in illis terminis loquit Lud. Ro. in d. ɔs. 409. Tertiò

6 facit, † ꝙ excõicatus cõstitutus procurator cũ ptãte substituẽdi, possit eligere substitutũ, & ita tenet d. Ant. de But. in c. post cessionẽ, ad fi. de pba. & sequit ibi Fel. col. fi. p istũ tex. Sed tu ɔsidera, ꝙ in tex. nr̃o cõcedit deportato, electio vnius incerti, de certis. Iõ nõ vr̃ bona illatio ad electiõnẽ vnius incerti, de incertis, l. vtrũ, §. cũ quidã, s̃. de reb. dub. facit qđ vult Bart. in l. captatorias, C. de testa. mili. Vnde dico, ꝙ excõicatus habens ptãtem substituendi vnũ ex procuratorib. istius ciuitatis, poterit eligere quẽ velit, p istũ tex. Sed si hẽat ptãtem substituẽdi in gñe, nõ poterit. Et in istis terminis pcedat doctrina gl. in c. religiosus, de pcu. & Bar. in l. j. §. itẽ acquirimus, ff. de acq. pos. rõ diuersitatis cẽ pt; qa eligẽs unũ de certis exhibet nudũ ministeriũ partis; qa quilibet censet noĩatus à cõcedẽte, l. vnũ ex familia, §. j. s̃. de leg. 2. Eligẽs ãt unũ de incertis, censet pstare ministeriũ iuris & facti; cũ libe rũ sibi sit, aut ñ eligere, aut quẽ velit eligere, l. fideic. ff. de fideic. lib. In his ãt, q̃ solius facti sunt, sufficit in faciẽte habilitas facti; secus in his q̃ sunt iuris, vt docet Bart. in l. si is, q̃ pro emptore, col.

7 antep. vers. nũc videamus, ff. de vsuc. Quartò facit, ſm Bar. † ꝙ excõicatus possit esse arbitrator. Idẽ p istũ tex. firmat Bar. in l. si qs arbitratu, col. fi. ff. de verb. oblig. sequunt ibi Raph. Pau. Alex. & Mod. & ista vr̃ *cõis* opi. vt dicit Alex. hic & ibi. Et idẽ tenet Lanfran. de Oria. in tract. de arbi. col. 2. vers. quæro. Tu cõsidera, ꝙ illatio Bar. de electione fideic. ad arbitramentũ, nõ vr̃ bona; quia electio est facti, vt hic in gl. arbitramentũ verò est iuris, l. illa verba, arbitratu, ff. de ver. sig. Ad id rñdet Ale. ꝙ arbitramentũ censet quædã trãsactio, vt in Auth. vt differ. iudi. §. j. & in auth. si verò cõtigerit, C. de iniur. Trãsactio aũt est de iure gentiũ, l. ex hoc iure, ff. de iusti. & iu. Cuius capax est deportatus, l. quidã sunt, & l. si mandauero, §. j. ff. man. ergo multò fortius erit capax excõicatus, qui nõ perdit ciuitatẽ, nec bona; sicut deportatus. Nam excõicati pñt ɔ̃here; licẽt ɔ̃hentes cũ eis incurrant cẽsuras, c. si verò, & ibi Abb. de sent. excõ. & tradit per gl. & oẽs, in c. veritatis, de dolo, & contu. Sed tu aduerte ad plura. Primò, ꝙ ista rõ po-

8 tius saluat decisiõnẽ, q̃ illatiõnẽ. Scdõ aduerte, † qa arbitramentũ ita demũ dr̃ trãsactio, si partes consentiant: sed altera parte reclamãte, & petẽte reductiõnẽ ad arbitriũ boni uiri, iuxta tractata p Bar. in l. societatẽ, §. arbitrorũ, ff. pro soc. non vr̃, ꝙ possit dici trãsactio; qa nõ discedit à lite, l. j. ff. de trãsa. nec ɔ̃ctus; qa partes nõ conuenerunt, l. cõsensu, ff. de act. & obl. Itẽ cõsidera, ꝙ licẽt arbitramentũ dicat trãsactio respũ partiũ; tñ respũ arbitratoris, dr̃ sñia. Insup arbitramentũ nõ dr̃ pprie trãsactio; sed abusiuè & impropriè, ſm Bar. in l. qđ si Ephesi, ff. de eo, qđ cer. loco. Contrariã sñiam tenet Io. And. in regu. dolo facit, de regu. iu. in Merc. sequit Ro. & Imo. sibi ɔ̃rius in d.l. si qs arbitratu. Alb. de Rosa. in l. in condemnatione, §. dolo facit, ff. de reg. iu. Pan. in c. Quintauallis, in 19. differen. de iureiu. & añ eos idẽ tenet Anc. in c. iudicib. 2. q. 6. Pro ista parte pl'a adducunt. Primò seruus nõ pt esse arbitrator, d.l. illa verba. ergo nec excõicatus; q est seruus peccati, l. fi. C. de sen. pas. & 2. q. 7. §. quia ergo. Ista rõ parũ vr̃ stringere; qa testante morali poeta, nemo sine crimine viuit, c. quid ergo, de poe. dist. 3. Pauci ergo reperirent arbitratores; qa pauci sine peccato, c. quia sanctitas, 50. dist. Et oĩs peccator, ẽt non excõicatus, dr̃ maximam capitis dim. passus; quia factus est seruus peccati, c. non oĩs, qui dicit, 2. q. 3. Defendendo tñ istud fundm̃, pt dupl'r replicari; quia excõicatus non solum factus est seruus peccati; sed ẽt factus est seruus diaboli, qui tantã ptãtem hẽt in excõicatum, quantã in asinũ, c. audi denique, vbi glo. 11. q. 3. Secundò rñdetur, ꝙ peccator nõ excõicatus, p̃sumit poenituisse peccati, l. sancimus, C. de epis. & cle. Per pñtiam aũt peccator dr̃ libertati restitutus, c. ferrum, 50. dist. Præterea si nemo sine crimine viuat, alter alteri cões exceptiones opponere prohibetur; qa nil dolosus doloso, l. in arenam, C. de inof. test. & apud Iuuẽ.

— *Loripedem rectus derideat,*
Ethiopem albus.

Que tñ rõ cessat ĩ exceptione excõicationis. Si tñ peccator p̃seueret in pcõ, pcm̃ ptẽnens; & asseuerãs pcm̃ nõ esse pcm̃, nõ dẽt esse arbiter, aut arbitrator, tanq̃ hẽreticus & excõicatus, cle. j. cũ glo. de fideius. quã no. Fel. in c. j. col. 6. de off. deleg. Benẽ faciunt tradita p Pan. & alios in c. si statutũ, de rescrip. Scdõ p hac parte facit, qa excõicatus non pt eligi cõpromissarius ad eligendũ platum, ſm Imo. Pan. & alios, in c. in causis, de elec. Põt rñ. ꝙ electio prælati est quid sp̃uale, & à sp̃ualibus excõicatus est penitus alienus,

alienus,c.pe.de sen.excō.Iō non vr̄ bona illatio ad tpalia. Tertiò
facit tex.in c.ad probandū, de re iu.& in c.cū excōicato, 11.q.3.
vbi dr̄,ꝙ excōicatus nō p̄t esse iudex:ergo nec arbitrator,q iudi
ci comparat̄,c.vno delegatorū,de of.dele.in 6.Dici p̄t,ꝙ nō est
bonū arg.de iudice ad arbitrū,vel arbitratorē.Patet,qa infamis
nō p̄t esse iudex,l.cū p̄tor,ff.de iudi.& tn̄ p̄t esse arbiter, & arbi-
trator,l.Pedius,ff.de arb. Quartò facit, qa excōicatus dr̄ hr̄ticus,
c.qđ āt,vbi gl.4.q.j.Hæreticus aūt nō p̄t esse arbitrator,auc.cre
dētes,C.de her.Sol.Excōicatus,nō est verè hr̄ticus;sed interp̄ta-
tiuè,vt docet Gemi.ī c.j.pen. col.de rescr.in 6.nisi sit excōicatus
ex cā hr̄sis,& nisi sit publicus hr̄ticus,& excōicatus,n̄ hēt locū d.
auc.ſm Mar.Laud.in trac.de Prin.c.98.Vltimò facit,qa excōica
tionis participatio est interdicta n̄ solū partib.sed ēt testi.aduo-
catis,& ꝓcur.c.nup, de sen.excō.c.2.de excep ēt si partes,testes,
& alij eodē excōicationis vinculo excōicati forēt, ſm Pan.in c.
ex parte,col.3.& ibi Fel.2.col.de testib.reprobata gl.in cap.de fi-
lia,27.q.2.Qualiter ergo arbitrator excōicatus poterit de cā co
gnoscere,si partes,vel testes,& aduocati nolūt cū eo participa-
9 re.† Quid igit̄ tenendū: Puto pro cōcordia hic fore distinguen
dū.Aut partes cōsentiunt arbitramēto;& procedat sñia Bar. qa
dato,ꝙ laudū esset nullū,pp tn̄ cōsensum partiū valet in vim pa
cti,ſm gl.in d.l.2.C.com.vtr.iud.de qua latè p Fed.in c.significa-
sti,col.3.de foro cōpe.Aut altera pars dissentit; & tūc dissentit,
qa nō p̄t,vel noluit ius suū prosequi corā eo, obstante excōica-
tione;& tunc crederē arbitramentū non valere,defectu cogni
tionis causæ; maximè si arbitrator est excōicatus post compro
missum.Nā pp excōicationē superuenientē censet reuocatum
compromissum,ſm Raph.Co.in d.l.si stipulatus fuero,& Alex.
hic;p tex.arg.in l.cū qs,ff.de sol. Aut dissentit alia rōne; & tūc si
sciebat arbitratorē fore excōicatū;& nihilominus sp uoluit co
rā eo cām ꝓsequi,dicerē arbitramentū nō impugnari rōne ex-
cōicationis; qa nō p̄t pars allegare ꝓ se excōicationē, quā con-
tēpsit,c.qa frustra,de vsur.l.scimus,§.si verò,C.de iure delib.Aut
ignorabat; & tūc arbitror nō valere,ꝯ Bar.& quasi similē distin
ctionē facit Bal.de arbitro in d.c.ad probandū. Retenta tn̄ sñia
Bar.quæ est *cōis*,restringe tripl̄r.Primò,vt non ꝓcedat in excōi-
cato ex cā hæresis,d.auc.credētes. Scđò,vt procedat in propha-
nis; secus in sp̄ualibus,ſm Imo. & alios,in d c.in causis. Tertiò,
vt nō procedat altera parte opponēte excōicationē;& nolente
cām prosequi,vt dixi in ultimo fundamēto. Et ex istis hēs hunc
articulū bene discussum.Gl.j.quatenus exponit,filijs suis.s.roga
ti;facit ꝯ ea,q̄ dicta fuerūt in prin.istius l.Sed rn̄. ꝙ hic sumus in
10 claris pp verba subsequētia,vt dicit gl. Glo.2.facit dr̄iam † inter
verba,cui volueris,q̄ liberā voluntatē designāt;& verba,cui pu-
taueris,q̄ arbitrium boni viri demonstrant.Adde tex.de vtroq;
in l.fideic.& in l.Thais,§.sorore,ff.de fidei.li. Et notabis ad com
promissa,& cōmissiones causarū, de quo latissimè p Fel.in c.2.
col.14.& 3.seq.de cōsti. Gl.in ver.liber factus,timore ꝯrij expo-
nit,i.liber existens. Gl.sanè loquit̄,si intelligat̄ de elect.liberorū
conceptorū ante deportationē;sed si intelligat̄ de liberis cōce-
ptis post deportationē,litera bene stabit absq; oppositio.glo.q̄
est violatiua. Vnde exponas, liber factus,i.liberatus a deporta-
tione. Quo casu reuertit̄ ad primū statū; & desinit esse nouus
hō:secus in dānato in metallū, vt in ver.seq. Quia & si liberatus
sit à pęna metalli,dr̄ tn̄ adhuc nouus hō,l.is q,inf.vnde cog.Ideo
dr̄ statim decessisse, cū fuit dānatus, nō habita cōsideratione,ꝙ
possit liber fieri,& filios procreare,l.intercidit,de cond.& dem.
& ibi Bart.& dixi in §.p̄ced. Et iste est verus sensus huius tex.ſm
quē nō opus est cauillare literā,& arguere Iureconf. ut facit gl.
11 Et ꝙ ita sit, probat̄ ex implicatiua, ēt, † q̄ explicat cām magis
dubitabilē;& implicat aliā minus dubitabilem,l.ēt hoc mō,C.si
tu.vel cu.q.d.Vlp. Nō solum deportatus p̄t eligere unū de libe
ris ꝯcep.an̄ deportationē, si quos hēbat; sed ēt nullo ꝯcepto fi-
lio an̄ deportationē,liber factus, poterit eligere vnū ex conce-
ptis,deportatione durāte. Alioqn si ītelligat̄ de liberis ꝯceptis
an̄ deportationē,vl̄ post liberationē,implicaret casū minus du-
bitabilē.Nā si deportatus p̄t eligere vnū de ꝯceptis an̄ deporta-
tionē,priusq̄ fuerit liberatus,nulli dub.ē,ꝙ eūdē poterit eliger̄;
factus liber.Cōprobat̄ ex ver.seq.sed si seruus, q aduersatiuè po
12 situs ē;& sic dēt aduersari,retēto pūcto ꝯtrouersiæ;† qa aduer-
satiua aduersat̄ his,q̄ sunt eiusḡnis,ſm Bart.in l.mariti, §.fi.ff.de
adul.& aduersat̄ retētis qualitatib.p̄cedētib.ſm Bal. ī l.oēs ppl̄i,
col.14.ff.de iusti.& iu.Cū igit̄ ver.seq. n̄ loquat̄ de filijs ꝯceptis,
an̄,patet ibi,nullo ꝯcepto filio,sed de filijs ꝯceptis post dānatio-
nē:nec dicat̄ iā amplius ip̄m parere ꝯdōni n̄ posse,qđ ītelligēdū
ē,ēt si liber factus fuerit;alioqn falsa eēt vl̄is ꝓpō negatiua,l.is q
ducēta,§.vtrū,s̄.de reb.du.Satis ex hoc ergo dat̄ ītell̄i,ꝙ prin.hu
ius §.dēt ītell̄i de filijs ꝯceptis post deportationē,vt aduersatiua
seruet suā nām.Gl.ī uer.nullo,timore ꝯrij subaudit verbū,maxi
mè.Sed Ang.& vterq; Imo.dn̄t,ꝙ respū filiorū conceptorū an̄
sñiam,subauditio n̄ ē necessaria;qa ipsi uocant̄ ad fideic.oēs sil̄,
dato ꝙ dānatus n̄ possit amplius eligere,l.cū qdā,s̄.de leg.2. Sed
istud nihil est,qa Iurecōs.loquit̄ respū electionis.Et isto respū si
intelligat̄ tex.de filiis an̄ cōceptis,subauditio ē necessaria,qđ fa-
tent̄ ipsi Ang.& Imo. Sed retēto meo intell̄u,lr̄a clara ē,& ces-
sat subauditio.Gl.fi.dū ęqparat deportatū, & dānatū ī metallū,
vt n̄ possit eligere ex ꝯceptis post sñiam;bn̄ loquit̄ an̄ liberatio-
nē;sed post liberōnē,arbitror eā nō bn̄ sentire p ea, q̄ dixi s̄.sup
gl.inter ptes.Nec huic ītellectui ob.ver. fi.ibi,sed electionē,quā
Papi.deportato dedit;qa Papi ī illa implicatiua,ēt,dedit electio
nē deportato an̄ dānationē, & post.hāc aūt denegat damnato
in metallum,& ante,& post.Et ita uerus,& planus est nr̄ sensus.

S V M M A R I V M.

1 *Conditio,si sine liberis,non dicitur defecisse; nisi superuiuant liberi.*
Substitutus sub condōne,si sine liberis,excluditur grauato moriente cum liberis; quamuis demum liberi moriantur sine liberis.
2 *Substi.excludit̄ grau.moriente cum liberis,quamuis modicè superuiuāt.*
3 *Qualitas adiecta uerbo,debet adesse tempore verbi.& econtra qualitas remota à uerbo,debet adesse tempore uerbi.*
4 *Condō an dicat̄ defecta,uel adimpleta, si contingat hęredem mori cum filio naturali postea legitimato;quando testator substituerat sub condō ne; si hæres decesserit sine filijs legitimis.*
5 *Filij simul cum patre mortui non dicuntur superuixisse.*
6 *Superuiuentiā asserēti,incūbit onus probandi grauatū cū liberis supuiuē tibus decessisse. De ueritate ibi,uera resolutio tradit̄ dist. fędere.nu.9.*
7 *Negatiua ab eo probanda est,qui se ex illa defendit.*
8 *Quinq; intellectus dant̄ huic literę,ad effugiendum cōtrarium de l.qui duos,§.cum in bello, suprà de reb.dub. Vlt.ꝙ hic constaret patrem & filium simul perijsse;ibi non,uerior reputatur.*
9 *Cui competat onus probandi in casu huius tex.an alleganti liberorum superuiuentiam;an verò substituto neganti? distinguit.*
10 *Actori uolenti probare superuiuentiam ; an satis sit probare grauatum aliquando habuisse filios.*
11 *Substitutus pupil.agēs,an hēat fundatam intētionē,ꝙ pupillus p̄sumatur in pupillari ætate mortuus? communis quòd non, inferens, ut per eum.*

§. Si quis autem, Iste §.hēt duo dcā,ſm Ale.ſm ve
rò Pau.de Cast.hēt tria. Scđm ibi,
sed si naufragio. Tertiū ibi,cū aūt qs.Quis illorū rectius sentiat,
dicā inf.ſm diuisionē Ale.sūmat,ut hic p Bar.ſm verò diuisio-
nē Pa.h.d.dicit.Cōdō,si sine libis,dr̄ đfecta,qn̄ ꝯstat grauatū tpe
mor.nō hūisse filios;vl̄ qn̄ ꝯstat pr̄m & filios sil̄ pijsse;vl̄ qn̄ n̄ ꝯ-
stat,qs pri⁹ obierit.Dū dr̄ defecta,dr̄ extitisse.Rō dubitādi ī prio
dcō fuit;qa n̄ uidebat̄ decessisse sine liberis, q aliqn̄ habuit libe-
ros:sicut n̄ dr̄ decessisse sine dignitate,q aliqn̄ fuit Cōsul;vl̄ Se-
nator,l.j.& l. emācipatū,§.si qs ꝯceptus,ff.de Sena. Rō decidēdi
fuit;qa hęc ꝯdō, si decesserit,hēt terminū restrictū ad diē mor-
tis,q terminus cū sit instātaneus,dēt verificari in suo instāti,l.ex
fcō,s̄.de vul.& pu.Ad rōnē dubitādi rn̄.ꝙ licèt abusiuè dici pos-
sit decessisse cū filiis,q aliqn̄ habuit filios; tn̄ verè n̄ dr̄ decessisse
cū filiis;qa filij p̄mortui,n̄ dn̄r amplius filij,l.si hō mortuus,ff.de
ver ob.Cōdō āt,si decesserit sine liberis,dēt ītelligi de filiis veris
& ꝓprijs,l.q hr̄d.& l.Mæuius,s̄.đ ꝯd.& dem. Rō dubitādi ī scđo
dcō; qa filius tanq̄ iunior p̄sumit supuixisse, l.hr̄ditatū,s̄.ad leg.
Fal.Rō decidēdi fuit; qa cū sil̄ pierint,n̄ pt dici, alterū alteri sup
uixisse.Et ſm istū sensū,lr̄a malè fuit scripta,dū dr̄;qa nō ē ueri-
sil̄e;sed dēt esse verū,qa nō ē uerū,filiū eius supuixisse. & ita di-
1 cit cātare literā Soc.in d.§.cū in bello.No primò,† ꝙ ꝯdō,si sine
liberis,nō dr̄ defecta,nisi liberi supuiuāt.Ad idē tex. in d.l.filiusf
fa.§.cū quis,s̄.de leg.j.& dicit Pau.de Ca.hic,ꝙ substō euanescit
extantibus liberis post mortē grauati, dato ꝙ liberi postea de-
cedāt sine liberis. Alleg.Io.And.in addi.Spec.ti.de testa.§.in pri-
mis.Adde,ꝙ ista fuit originalis decisio Old.ꝯs.21.& ꝯs.141. The
ma.ubi dicit substōnē expirasse; qcqd postea de liberis sequat̄.
Idē ꝯsuluit Pau.de Ca.ꝯs 170.Ne in ꝓpriis. & Pan.ꝯs.11. Venio
ad primū,li.j.& Ale.ꝯs.31.Pōderatis,li.3.& latè Dec.ꝯs.63.Pro te
nui,ꝯs.218.In casu,col.3 & ꝯs.169 Cōsultus, col.pe.& ꝯs 323.Cū
sit,& ꝯs.377.Visis,col.j.& ꝯs.414.Viso elegāti cōs. Adde fortius,
2 † ꝙ ꝯdō dr̄ defecta,si filij solo momēto supuixerint, ſm Bal.ī c
j.§.cū essent,episc.uel abba.in vsib.feu. & ꝓbat̄ hic ī uer. aut igit̄
supuixit.& clarius ī l.sed & ī illo ibi,nec appareat,qs antea spiri-
tū emiserit,s̄.de reb.dub.& firmat Are.ꝯs.50.Copiosè,co.3.No.
3 scđò, † ꝙ qualitas adiecta verbo, debet adesse tpe verbi. Ita no.
vterq; Imo. Sed melius notari p̄t, ꝙ sicut qualitas adiecta uer-
bo,dēt adesse tpe verbi,ita qualitas remota à uerbo;dēt abesse
tpe uerbi.Nā hęc uerba,sine liberis,sunt priuatiua, negatiua,&
exclusiua,ſm glo.in l.j.in fi.ff.de pig.ac.Et qualitas filiationis,ut
sit locus substōni.dēt adesse tpe mortis,vt hic & l.j.C.de ꝯdi.in-
ser.Saluari tn̄ p̄t no.Imo.si colligat̄ à sensu ꝯrio, ut dicat̄ condō
defecta,si liberi absint tpe mortis.Ex isto no.ꝙ qualitas debeat
adesse,uel abesse tpe verbi,colligit̄ rn̄sio ad iura ꝯ.alle.in gl.vide
licet,ad l.hæredib.in prin.inf.eo.& ad l.cū uxori,C.quan.di.leg.
ced.ꝙ ibi qualitas adiicit̄,& remouet̄ tpe natiuitatis, uel dispō-
nis.In casu nr̄o adiicit uerbo hn̄ti tractū ad tp̄s mortis, quo di-
spō sumit effectū,ita docet Bar.in d.l.ex facto, s̄.de vulg.& pup.
4 Sed pone, † ꝙ testōr substituerit sub condōne, si hr̄s decesserit,
sine filijs legitimis,& cōtingat hr̄dē mori cū filio nāli,q postea

legitimē,an ꝯdō defecta,vel adimpleta dicat? Vr̄ defecta;qa lt̄ia
tio subsecuta,retrotrahit̄ l.fi.ff.de natal.restit. In ꝯ̃riū vr̄ casus ī d.
§.nā tūc qualitas remota à verbo,decesserit,si absit tp̄e verbi,li-
quet ꝯdōnē fuisse purificatā.Verū.n.est, ꝙ tp̄e mortis, filius nā-
lis nō erat lt̄ius;& ita decidit Bal.ꝯſ.17. Sup lt̄imatione Michae-
lis,lib.4.Nō ob.ꝙ lt̄imatio retrotrahat̄; qa fallit q̃tū ad interpre-
tandū volunta.defuncti,ſm Bal.in l.in testō, q.9.C.de testa.mili,
5 & d.Ale.ī l.Lucius,col.6.s̄.de vulg.& pu.†No.tertio,ꝙ filij mor
tui sit̄ cū pr̄e,nō dr̄ supuixisse.Et sic no.ꝙ in his,q̄ sit̄ fiūt.nō est
dare prius,nec posterius.Ad idē tex.in l.qđ de pariter,cū l.seq.s̄.
de reb.dub.Quæ iura ad hoc alleg.Bart.in l.2.§.creditū,ff.si cert.
6 pe,No.quartò,†ꝙ onus probādi grauatū decessisse cū liberis su
peruenientib.incūbit asserēti supuiuentiā,ita no.Bart.hic,Idem
vult Bart.in l.q duos,§.cū in bello.& sequunt̄ ibi Senē.s̄.de reb.
dub.sequit̄ Ang.dicēs istū tex.esse peregrinū; & post eū Pau.&
Imo,hic.Et idē Pau.ꝯſ.201.Ad primū.& Ale.ꝯſ.20.col.fi.lib.j.&
ꝯſ.39.Viso themate,eo.li.& ꝯſ.59.lib.2.& Cor.ꝯſ.119.Placet mi-
hi.lib.j.& ꝯſ.196 In hac.lib.eo.Contrariā sn̄iam,ꝙ onus ꝓbandi
filios fuisse p̄mortuos incūbat fideic. tenēt gl.Iaco.de Are.Alb.
7 de Ros.Imo,Raph.Co.& Ale.hic, † qa negatiua est ꝓbāda ab il
lo,qui se defendit ex illa,l in illa,ff.de ver.obl.l.magis puto,§.ne
passim,ff.de reb.eo.no.ꝑ Cano.maximè ꝑ Pan.in c.bonæ,de po
stul.p̄la.Ang.rn̄det,ꝙ hoc casu ꝓbat̄ negatiua,eo ipso ꝙ ꝯ̃riū nō
ꝓbat̄, iuxta gl.ī l.cū de lege,ff.de ꝓba.Ista rn̄sio mihi n̄ satisfacit;
qa notata ꝑ gl.in d.l.cū de lege,ꝓcedūt qn̄ p̄sumptio iuris est ꝓ
eo,q se fundat in negatiua.Secus āt,si præsumptio sit ꝯ̃ eū,ſm d.
Ale.in rub.ff.de no.ope.nūc.col.pe.& d.Ias.in l.fi.§.Inīa, C.de iu-
re delib.In casu isto p̄sumptio ē ꝯ̃ fideic.allegantē filios fuisse p̄-
mortuos; cū qlibet p̄sumat̄ viuere vsq; ad centū ann.l.fi.C.de
sacros.eccl.& no.in l.2.§.si dubitet̄,s̄.queād.test.ape.Nā filij p̄su-
munt̄ viuere plus q̃ parētes,l.nam & si parētib.ff.de inof.test.Et
ista opi.vr̄ rōnabilior, quā visus ē amplecti Bar.sibi ꝯ̃rius in d.l.ī
illa,ad fi.& l.si inter,s̄.de reb.dub.& Bal.ꝯſ.45.In cā uertēte,lib.
5.Quid tenēdū? Veritas depēdet ab intellectu istius tex. quē exa
minabo in gl.Gl.j.diuidit ī duas partes.In prima alle.ꝯcor.In 2.
opp.Scđa ibi,ar.ꝯ̃ Aduerte tn̄;qa tex.in l.hr̄dib.alleg.ī gl.ꝓ ꝯcor.
fortiter facit in ꝯ̃riū.Sed rn̄.ad oīa ꝯ̃ria,vt dixi in not.Gl.in uer.
filiū,diuidit in duas partes.In 1.remouet ꝯ̃riū ꝑ uiā dispōnis.In
8 2.alleg.ꝯcor.Scđa ibi,& facit.Pro hn̄da intelligentia† opponit ꝯ̃
tex.in l.q duos,§.cū in bello,s̄.de reb.dub.Pro sol.varij dant̄ in-
tellectꝰ ad tex.istū. Primus, ꝙ iste tex.loquat̄ ī filio īpubere.ꝯ̃riū
verò ī pubere.Iste intells *cōis* reꝓbat̄;qa dist.īter puberē & īpu-
berē ꝓcedit, qn̄ agit̄ de dispōne legali; secus si agat̄ de dispōne
hoīs,ꝓut agit̄ ī isto §.ſm Bar.in l.qđ de pariter,s̄.de reb.dub.Et
rō diuersitatis ē ſm eos;qa si nō adhibeat̄ præsumptio,qs prior
mortuus sit,vbi agit̄ de dispōne legis,casus remanet īdecisus;&
lex relinqueret nos ī icerto: qđ nō ē dicēdū,puta,ut ī §.qb.in 1.
ꝯsti.Cod.Secus vbi agit̄ de dispōne hoīs;qa & si hō nos reliquat
in incerto,dubitatio tūc ꝑ legē resoluit̄. Cōtra tn̄ istā solutionē
ob.tex.ī l.inter socerū,alleg.in gl.Bar.rn̄det,ꝙ ibi nā verborū re
qrebat filiū supuiuere. Ego nō intelligo,quat̄r illa verba,si filiū
supstitē habuisset,magis admittāt hāc dist q̃ hæc verba,si sine li-
beris decesserint.Scđò rn̄det Bar.ꝙ ibi stipl̄o ī casu,quo filius nō
eēt supstes,cōtinebat id,qđ ius cōe;iō recipit̄ interpretatio,q̄ fa
uet iuri cōi.Ista ēt rn̄sio adhuc nō satisfacit;qa stipl̄o illa sp̄ faue
bat viro;& nō pr̄i;iō nō cōtinebat id,qđ ius cōe.Præterea in di
spōne hoīs fauēdū ē magis volūtati disponētis,q̃ iuri cōi,l.in cō
dōnib.s̄.de ꝯd.& dem.Secundus fuit intells,ꝙ hic p̄sumat̄ filius
supuiuere fauore ꝯseruādi fideic.ſm gl.vlt.hic, & §.cū in bello.
Ista sol.& intells reꝓbat̄ ꝑ Bart.ibi & doc. qa est ꝯ̃ tex.in l.sed si
alio,s̄.de re.du. vbi fauore pup. substōnis magis fauorabilis cō-
seruādæ,nō p̄sumit̄ pupillū prius decessisse. Tertius fuit intells,
ꝙ in hoc tex.fideic.possideret;ꝑꝑ quā poss.trāsfert̄ onus ꝓbādi
ī aduersariū agētē,§.ꝯmodū,Insti.de interdi.Iste intells ē cęteris
deterior;tū qa diuinat,tū qa Iurecōs.se fundat in p̄sumptione,
nō ī poss.Quartus fuit intells,ꝙ hic fuerit ꝓbatū filiū nō extare
ꝑ nūcios a iudice deputatos,ita dicit Bar.ī d.l.ī illa, ad fi.de verb.
obl.Istud ē merū somniū;qa de istis nulla hr̄ mētio,nec ibi,nec
hic.Quintus fuit intells,ꝙ hic constaret patrē & filiū sit̄ periisse;
ibi nō.Iste intells applaudit aurib.& uerbis huius tex.Nā hic eo.
naufragio,ruina,vel aggressu, aut sit̄i casu instantaneo sit̄ perie-
rūt.& in istis terīs loqtur ēt tex.in d.l.qđ de pariter,cū seq.In ca
su verò d.§.cū in bello,perierūt pr̄ & filius in casu cōtinuo hn̄te
tractū tp̄is;& iō nō p̄t dici,vtrūq; sit̄ periisse.Sed ꝯ̃ istū sensū ob.
uer.fi.q vr̄ loq gn̄alr̄, qa n̄ apparet, qs prior obierit.Ad istū ver.
rn̄det vterq; Imo.ꝙ dēt referri ad q.ꝓpositā.Sed Soc.in d.§.cū
in bello,istud nō admittit plurib.rōnib. Sed vna tm̄ hēt colorē,
dū dicit ꝙ ex diuersitate rōnū apparet ver.fi.nō posse referri ad
qō.ꝓcedentē; qa ſm eū, qō p̄cedens decidit ex uera ꝓbatione:
Qō vero ver.fi.deciditur ex p̄sumptione.Tu adhęreas opi.Imo.
qa Iurecōs.nō decidit p̄cedētem q.ex vera probatione, ut dicit
Soc.sed ex verisimili cōiectura, vt patet ex illis verbis;qa nō est
verisimile,& eadē rōne decidit vlt.ꝓpositio. Præterea Iurecōs.
infert vnā dist.ex p̄cedentib.vt patet ibi,aut igit̄.q̄ illatio nō eēt
bona, si ultima pars distinctionis loquat̄ de alia dubōe, l.diuus,
ff.de cust.reo.l.si ꝓcuratorē,§.ignorātes,ff.man. Et ſm istū intel
l̄m,quē credo verissimū,nō ꝓbabit̄ hic,ꝙ fideic.hēat fundatam
intētionē,nisi eo casu,quo ꝯstat patrē & filiū sit̄ periisse.Pro cō
9 cordia tn̄ huius ambiguitatis puto sic distinguēdū.† Aut fideic.
simpl̄r ꝓponit grauatū decessisse sine filiis;& hēt fundatā intē-
tionē,qa cū ea ꝯcordat nālis status defuncti grauati,vt in sit̄i di-
cit Bar.in l.si priusquā,in 3.op.3.partis,ff.de no.ope.nunc. Et qa
grauatū habuisse vxorē aut cōcubinā, & filios ꝯcepisse facti est.
& facta nō p̄sumunt̄,nisi ꝓbent̄,l.in bello, §.factæ, ff.de capt.&
postil.reuer.not.in l.sciendū,ff.de ver.ob.Aut fideic.agēs propo
nit grauatū habuisse filios,negādo eos superuixisse; & tūc n̄ hēt
fundatā intētionē;nisi ꝓbet filios fuisse p̄mortuos;tū qa se fun
dat in morte;ergo tenet̄ eā ꝓbare,l.siqdem,vbi Bar.C.sol.mat.
Tū qa filij p̄sumunt̄ plus uiuere,q̃ parētes,d.l.hr̄ditatē.Tū ēt,qa
nō p̄sumit̄ patrē desiisse eē patrē, nisi ꝑ mortē,ſm Fel.in c.scri-
bebā,de p̄sum.Sed difficultas est circa modū ꝓbādi; iō in §.nr̄o
q̃rit̄, an sufficiat fideicōmissariū ꝓbare patrē, & filiū, eodē casu
sit̄ perijsse? Et circa hoc distingue inter casum instātaneū,vt hic,
& casum successiuū,vt in d.§.cū in bello.Aut fideicō.est reus,&
possidet,tūc onus ꝓbandi filios supuixisse, incūbit actori se fun
10 dāti in supuiuentia,l ei q,ff.de ꝓba.Sed stat dubitatio.† An satis
sit actori probare grauatū aliqn̄ habuisse filios? Bart.in d.§.cū in
bello,rn̄det,nō esse satis;qa stat sit̄,ꝙ habuerit filios,& tp̄e mor
tis nō habuerit,l.spadonē,§.q absolutus,s̄.de excus.tut.Cōtrariū
voluit Bal.in c.ex tenore,col.2.de testib. ubi dicit ꝓbatā eē uitā
filiorū,si ꝯstat eos fuisse natos;& alleget̄, ꝙ adhuc uiuāt. Sequit̄
Fel.in c.qm̄,§.porrò,col. fi.vt.li.nō contest. Ego in hoc articulo
recurrerē ad coniecturas,quas tradit Bart.in tract.qualiter pro-
11 bet mors.Sed ulterius dubitat̄, † qđ si substitutus pupillaris agat
ex pupillari substōne,an habeat fundatā intentionē, ꝙ p̄sumat̄
mortuus pupillus in pupillari ætate? Bald.ꝯſ.incipiente, Ex parte
contingēte,rn̄.pro substō,ꝙ p̄sumat̄ mortuus pupillus in ætate
pupillari.Sequit̄ do.Bapt.de S.Seue. in l.precib.col.4 de impub.
Dec.in c.in p̄ntia,col.26.de ꝓba.& Soc ꝯſ.89.In cā,col 4.li.j.Mo
uent oēs ꝑ illū tex.ad quē patet rn̄.qa p̄sumptio,de qua ī §.nr̄o,
resultat ex simultanea morte,& instantaneo casu,q̄ rō cessat in
morte pupilli,vbi de cōi periculo nō tractat̄.Pro ista tn̄ parte fa
cit;qa substitutus dicēdo,ꝙ à die factæ pupil.substōnis, non est
decursa integra ætas pupillaris,eoipso ꝓbat filiū decessisse in pu
pil.æta.quod ex cōputatione ꝯ̃,nō apparet,ar.eorū q̄ tradit Bar.
in l.si cōstante,in j.q j.par.s̄.sol.mat.Cōtra uerò substitutum fa-
ciūt pl̄a.Primò,qa ipse se fundat in ætate pup.ergo tenet̄ ipsam
probare,l.de ætate,ff.de mino.l.cū de ætate,ff.de proba.no.per
gl.in c.p̄sbyter,88.dist.Scđò qa qlibet p̄sumit̄ uiuere usq;ad cen
tum annos.Tertiò per tex.in d.l.sed si alio,ubi fauore sustinen
dæ pupil.substōnis nō p̄sumit̄ pupil.p̄mortuus.Ergo ēt non de-
bemus eū mortuū in pup.æta.p̄sumere;& ꝯ̃ substitutū cōsuluit
Bar.ꝯſ.56.Berta.fecit testm̄,in ult.dub.& Bal.sibi ꝯ̃rius,cōsi.151.
Intelligo,lib.4 & ꝯſ.9.Factū tale est.Quidā Nānes,li.5.& ꝯſ.145.
In cā,eo.li & Soc.sibi ꝯ̃rius,in d.§.cū in bello. & ista opi.magis
placet.Nō ob.rō à me,s̄.in ꝯ̃.alle.qa procedit, qn̄ intētio substi-
tuti est fundata ex sola negatione,qđ esse pōt,si possideat, & sit
reus.Et ita concludit Pa.hic.Sed tu cōsidera,ꝙ si agat̄ ꝯ̃ substitu
tū pupil.rei uēdicatione;& ꝓbet̄ agentē esse dn̄m ex cā testati,
vel intest.si uelit substitutus actionē excludere; oportet ꝙ exci-
piat;bona ad se spectare rōne pupillaris sustōnis;ergo ad ipsum
spectabit onus ꝓbandi suā exceptionē,ſm Bar.in l.j.ff.de excep.
Et bn̄ facit qđ ꝯsuluit Bar.ꝯſ.92.In q.&c.Et iō recolo me rn̄disse ꝯ̃
substitutū excipiētē ꝯ̃ testm̄ eius, cui fuerat pupill̄r substitutus,
esse nullū;qa ꝯditū tp̄e,quo ipse testōr erat pupillus, asserendo
hr̄ditatē ad se spectare rōne pupill.ętatis:qa nō ꝓbauerat illū eē
pupillū tp̄e testa.& obitus,qđ erat fundm̄ suæ exceptionis.Et q
dicit testōrem non fuisse habilē ad testandū;tenet̄ probare, l.2.
C.de edic.diui Adr.tol.Ex his habetis istū §. utiliter expeditum.

S V M M A R I V M.

1 *Conditio,si sine hærede,intelligitur de liberis. Ratio ibi traditur.*
2 *Generalis dispositio debet restringi ad casum contingibilem.*
3 *Nepos ex filia,an faciat deficere condōnē, si sine hære.uel sine lib.q. sic.*
Nepos ex filia, an faciat deficere fideic. sub condōne, si sine hærede ex suo corpore nascituro,latè,resolutio.nu.7.
4 *Inuestitus pro se,& filijs ex se natis;non uidetur pro nepotib.inuestitus.*
Dictio,ex,denotat causam proximam,& immediatam.
5 *Stāte statuto,ꝙ maritꝰ lucret̄ dotē p̄mortua vxore sine li.ex ipsis seu eorū matr.maritꝰ lucrabit̄ dotē,ēt ꝙ vxor decesserit supstite nepote ex filia.*
6 *Inuestitus ꝑ se & sua generatione,censetur ēt inuestitus pro nepotib.& cæteris descendentibus filiarum.*
8 *Nepos ex filia,an faciat deficere condōnē,si sine hærede masc.q. non.*
Emphyteusis accepta ꝑ se & libe.masculis, nō trāsit ad nepotē ex filia.
9 *Conditio.si sine hærede legitimo decesserit,an solum intelligatur de liberis;an etiam de alijs;& de quibus legitimis.*
10 *Legitima hæreditas,& iusta;an differant inter se,*

Consultus

11 *Consultus super plurib. dubitationib. debet prius illi respondere, ex cuius responso patet aliarum decisio.*
12 *Auunculus isto iure nō uocabatˀ ad hęre. de iure ci. sed ad bo. poss. de iure ꝑtorio; hodie āt sublata ē ab intestato differētia agnationis & cognatio.*
13 *Fiscus, qui oīb. deficientibus succedit, dr̄ heres. Sed an propriè sit hæres.*
14 *Cōcessio precariæ, aut infeudatio facta alicui pro se, & hęre. intelligitur solum de liberis; non autem de quibuscunq; hęre. & quæ sit ratio.*
15 *Feudum concessum tibi, hęredib. & successorib. tuis, an transeat ad extraneos hęredes? ꝙ non.*
16 *Quid si fuerit cōcessum tibi, hæredibus, & success. quibuscunque; an tunc extranei censeantur etiam uocati? post plura, communis est ꝙ sic.*
17 *Verba contrahentiū prout sonant intelligi debent; non āt restrictionē accipere; secus in uerbis legis, quæ restringuntur de habilitate.*
18 *Legitimati nunquā succedūt ad feuda; nisi expꝑssè ad feuda fuerint lr̄iati.*
19 *Condō, si sine hærede, dicitur defecisse extantib. liberis; ēt non hæredibus. Contra tamen Bar. & Alex. quorum fundamentis respondetur.*
20 *Testatore instituente Titium filium hæredem, & probibente alienationē bonorum; quia uolebat illa peruenire de hærede in hæredem; an intelligatur de liberis hæredibus, an etiam non hæredibus.*

§.Si quis ita. Diuidit in duas partes. In prima resoluitˀ
vna dubō. In scđa ïfertˀ dec. alterius. Scđa
ibi; & iō, Summa vt p Bart. vel afr. Condō, si sine hr̄de decesserit,
purificatˀ, nullis liberis supuiuentib. qa illa verba, sine hr̄de, de li-
1 beris intellr̄ntur. No. † ꝙ ꝯdō, si sine hr̄de, intellr̄ sine liberis. Et ï
hoc iste tex. est sing. ſm Dy. & alios hic. Rō āt, quare hæc verba,
sine hr̄de; q̄ aliàs de ꝓpria sig̃natione ꝯprehendunt quoscunq;
hr̄des; ēt extraneos, l. hęredis appellōne, ff. de ver. sig. restringantˀ
ad liberos, ñ assignatˀ p Iurec. sed p gl. & Doc. ne testōr cēseatˀ fe
cisse actum elusoriū; cū rarò reperiatˀ, ꝙ aliqs moriatˀ sine hr̄de:
2 Nā ï defectū oīum, succedit fiscus. l. j. vñ vir, & vx. Et ꝯñr no. † ꝙ
g̃nalis dispō dēt restringi ad casum cōtingibilē, c. corā. ibi; qa id
rarò, vel nunq̃ ꝯtingeret, extra de of. dele. Ista rō nō vr̄ satisface-
re; qa nō ꝯcludit, ꝙ magis dēat fieri restrictio ad solos liberos, q̃
ad hr̄dē ex testō, vl̄ ab intest. Nā si ad alterū hr̄dē fiat coarctatio,
actus nō erit elusorius. Cōsidera si dici possit, ꝙ magis coarctā-
da sit sig̃natio huius verbi, hr̄de, ad liberos; qa ipsi dñr hr̄des san
guinis. Nā si de hr̄de sanguinis intelligatˀ, ꝯdō hēbit se ad eē, &
nō eē, ſm suā ꝓpriā nām. Secus si intelligatˀ de hr̄de bonorū; si-
ne quo nullus ferè moritˀ. Nūqd āt restrictio fiat ad hr̄dē ex te-
stō, vel ab intestato? Rñ. nō, qa nō ē dare rōnē, quare magis ad al
terū fieri dēat. Aliq dñt, ꝙ intellr̄ de liberis; qa sic se hēt cōis vsus
loquēdi. Sed ista ē qō facti: nec si ita sit, casus iste dubōnē hēt; qa
rlr ſm cōem vsum loquēdi, verba sunt exaudiēda, l. Labeo, s̃. de
sup. leg. l. cū de lanionis, §. asinā, s̃. de fun. instr. Iuxta decis. huius §.
3 de pl̄ib. dubitari ꝯtingit. Et primò, † an nepos ex filia faciat defi-
cere hāc ꝯdōnē, si sine hr̄de, vel sine liberis. Ang. dicit Bar. aliqñ
dubitasse, sed ꝙ dubitādū nō ē, qa ē casus in l. j. C. de ꝯd. inser. &
qa liberorū appellōe ꝯphēduntˀ ēt descēdētes ex filia, l. liberorū,
& l. cognoscere, §. liberorū, ff. de verb. sig. Sed qd si dictū sit, sine
hr̄de ex suo corpore nascituro? Saly. in auc. sed & si qs, in fi. C. de
secun. nup. vr̄ velle, ꝙ nepos ex filia nō facit hāc ꝯdōnē deficere,
tanq̃ nō dicatˀ natus ex semine grauāti; postq̃ nō descēdit p viri-
lē sexū. Et subdit, ꝙ cōis usus loquēdi ita interpretatˀ. Qđ si verū
sit, nō eēt à cōi interpretatione recedendū. Pro ista parte facit il
la dictio, ex, q̃ denotat cām proximā, & immediatā, l. j. §. nūc vi-
deamus, & ibi no. Bar. ff. de cōiun. cū emāci. lib. & l. j. §. ex incen-
dio, vbi ēt Bar. ff. de incen. rui. nauf. Nepos āt ex filia nō dr̄ ïme-
diate natus ex corpore aui, ſm Bar. in d. l. liberorū, co. 5. ver. prę-
terea, & in l. Gallus, §. instituēs, s̃. de lib. & posth. Qua rōne dicit
4 Ang. † inuestitū ꝓ se & filijs ex se natis; nō uideri inuestitū ꝓ ne-
potibus, q nō sunt immediatè nati ex eo. Ita Ang. in §. nec illo,
in Auth. de trien. & semis. Eadē rōne dicit Cor. cōs. 166. In pñti,
col. 12. li. 2. ꝙ licèt filij appellōe contineantˀ nepotes, l. filij applō-
ne, ff. de ver. sig. Tñ secus est, qñ substituuntˀ filij ex se nati, p p di-
ctionē, ex, q̃ denotat cām immediatā. Itē ꝓ hac pte facit; qa pr̄
ꝓpriè ē ille, q g̃nat, & seminat; mr̄ verò q̃ semē suscipit, sicut sac-
cus, ſm Physicos, qb. in hoc stādū ē l. j. s̃. de vētre inspi. ergo nati
ex filia nō pñt dici g̃nati ex auo mr̄no. Ita dicit Bal. cons. 206. Du
5 biū, sup quo, lib. 5. Vltimò facit, † qđ decidit Bart. ꝯs. 133. Licèt. ꝙ
stāte statuto, ꝙ maritus lucretˀ dotē p̄mortua uxore sine liberis
ex ipsis, seu eorū mr̄imonio; ꝙ maritus lucrabitˀ dotem, dato ꝙ
vxor decesserit supstite nepote ex filia; qa nepos ex filia dr̄ na
tus, nō ex eorū matri. sed ex matri. g̃ni, l. itē in ptāte, & l. seq. ff.
de his, q sunt sui, vl̄ alie. iur. Et reperio, ꝙ ita determinat q. nr̄am
d. Guid. Pap. licèt p̄dicta nō alleget, decis. 253. Testōr non hñs fi
lios, &c. Est verū ꝙ format q̇ si dictū sit, sine liberis ex suo ꝓprio
corpore. Contrariā sñiam, ꝙ imò nepos ex filia faciat hāc ꝯdō-
nē deficere, firmat Alex. hic p tex. in l. Lucius, in uer. ex se natos,
iūcto ver. liberos, s̃. de hęr. insti. quē ibi no. Ang. & primò nota-
uit Bar. in d. l. liberorū, col. pe. dicēs, ꝙ vbi dispō nō cōmittitˀ ï p-
sona primi; sed trāsit ad cęteros descēdētes, nepos ex filia ꝯpre-
henditˀ sub his uerbis, sine filijs ex se natis. Et ꝓ hac parte facit ēt
tex. in d. l. j. C. de ꝯdi. inser. vbi nepos ex filia dr̄ susectus ab auo
6 mr̄no. Et infert ibi Pau. de Ca. † ꝙ inuestitus ꝓ se, & sua g̃natio
ne, cēsetˀ ēt ïuestitus ꝓ nepotib. & cęteris descēdētib. filiarū. Idē
dicit Bal. in l. 2. col. 2. C. de iure emph. & Pau. de Cast. ꝯs. 313. s̃. di-
ctus d. ꝯsultor. Pau. & Ale. in l. qa tale, s̃. sol. matr. Idē Pau. in l. ma
ritū, C. de ꝓcu. Imo. ꝯs. 62. Post exhibitū ꝯs. Soc. ꝯs. 16. do. Frāc. li.
j. Cor. ꝯs. 51. Vr̄; li. 3. & ꝯs. 233. In hac, li. 4. Et ꝓ ista pte facit ēt qđ
decidit Soc. ꝯs. 51. Visa, co. 2. li. 4. vbi dicit, ꝙ in substōne facta de
Titio, & descēdētib. ex eo, cōprehēditˀ nepos ex filia, nō obstāte,
ꝙ dictio, ex, denotet cām ꝓximā, postq̃ vocantˀ descēdentes. Sic
vr̄ dicēdū in casu nr̄o, postq̃ liberi reperiuntˀ positi in ꝯdōne, d.
7 l. j. C. de ꝯd. inser. vbi Bal. idē uoluit. Quid dicemus? † Pūctus iste
non caret scrupulo. Si cōis interpretatio sit, qđ hæc verba, sine
hr̄de ex suo corpore, de liberis p lineā masculinam, uel ex aliis
verbis testa. istud colligi possit, teneo primā partē. istis cessantib.
periculosa est huius dubitationis resolō. Rō periculi est; qa ne-
pos ex filia dr̄ de g̃natione aui materni, d. l. liberorū. ibi, ex eodē
g̃ne orti; & c. nouit. ibi, de cuius g̃ne Rex ipse descēdit, de iud. iū
cta expōne Io. And. dicētis, ꝙ ille Rex descēdit de g̃ne Theodo-
sij ex parte mr̄is. Pro ꝯ̃ria pte facit, qa uerbū ex suo corpore, si ñ
excludantˀ nepotes ex filia, nihil vr̄ operari ꝯ̃. l. si qñ, s̃. de leg. 2. Et
qa habita relatione termini à quo, nepos ex filia nō dr̄ natus ex
corpore aui mr̄ni; nec ēt habita relatione termini ad quē; cum
mr̄, terminus ad quē, sit caput alterius familiæ, l. ꝓnūtiatio, §. fa-
miliæ, ff. de uer. sig. Et ista opinio posset disputādo facilè defen-
di. In iudicādo tñ nō eēt tutū discedere ab opinio. Ale. q̃ vr̄ ma
8 gis *cōis*. Sed iterū † dubitatˀ, an nepos ex filia faciat deficere con-
dōnē, si sine hr̄de masculo. d. Ale. rñdet, ꝙ nō; qa si filia nō faciat
deficere, minus faciet nepos ex ea, arg. l. si viua matre, C. de bo.
mater. Idē uoluit Spec. ï emphyteusi suscepta ꝓ se, & liberis ma-
sculis, ti. de lo. §. nūc aliqua, vers. 146. quē sequuntˀ Bal. Pau. & alij
plures, relati p Ale. Et ita in terminis nr̄is rñdet Io. And. in addi.
Spec. sup rub. de testa. & ita ꝯsuluit Ale. ꝯs. 66. Aldrouādus, lib. 5.
9 & ꝯs. 105. col. 2. li. j. Sed qd † si dictū sit, sine hr̄de legitimo; an in-
telligatˀ de liberis dūtaxat? Rapha. Co. rñdet, nō posse dari certū
rñsum: qa qđ multiplr̄ intellr̄, eius veritas ignoratˀ, ſm Philoso-
phū. Pōt tñ intelligi hæc condō de hr̄de legitimo. i. de liberis le-
gitimis, ad exclusionē naturaliū. itē de oï hr̄de iuris ciuilis tā ex
testō, q̃ ab intestato. l. lege obuenire, ff. de ver. sig. & tūc erit po-
sita ad exclusionē succedentiū solū de iure ꝑtorio. l. j. cū gl. C. si
liber. imper. lib. 10. Pōt ēt intelligi de oï hr̄de ab intestato, ut in
l. j. & p tot. C. de legit. hr̄di. Et hūc sensum amplectitˀ d. Alex. per
tex. in l. 3. §. de illo, & ibi Bar. ff. pro soc. Adde tex. cū gl. in l. lr̄iani,
ff. de pet. hære. Hinc dicit Alex. cōsi. 56. Viso ꝓcessu, lib. 2. ꝙ inue-
stitus pro se, & hr̄dibus lr̄īs & nālibus intellr̄ solū inuestitus pro
hr̄dib. ab intestato. Hūc sensum ēt sequitˀ Soc. cōsi. 56. col. 8. li. 4.
Tu aduerte ad plura. Primò, ꝙ in ꝯ̃rium vr̄ tex. in d. l. lege obue
nire. ubi ēt ex testō, dr̄ legitima hęreditas. Non ob. tex. in d. §. de
illo. super quo se fundant gl. & Doc. qa loquitur de hr̄ditate iu-
10 sta; nō de legitima, inter quas hr̄ditates vr̄ dr̄ia. iusta. n. dr̄, † q̄ oï
respū debetur; & sic tā ex lege, q̃ ex bono, & ęquo; & tā ex lege,
q̃ ex volūtate defuncti, vt hr̄ditas, quā succedēs hēt ēt ex tacita
volūtate defuncti. l. conficiuntˀ, ff. de iure codic. Tñ ꝓ Alex. facit
tex. in l. si qs ita hr̄s instituatˀ, si lr̄imus hęres, s̃. de hære. insti. Scđ ò.
aduerte, qa ſm hūc intellm̄ Ale. vr̄ sequi inconueniens, ut si li-
beri sint instituti, non faciant deficere conditionē; qa tūc sunt
hr̄des ex testō. Pōt rñderi, ꝙ tunc liberi ēt excludunt substitutū,
quasi ex testō, & ab intestato uocati, vt ï simili determinat Bar.
11 in l. 3. s̃. de leg. j. No. secundò, † ꝙ consultus super plurib. dubita-
tionibus dēt prius rñdere illi, ex cuius rñso sequitur aliarū reso-
lutio. Ad idē tex. in c. pastoralis, §. qm̄, & ibi no. Pan. col. 2. de re-
12 scrip. Qđ no. pro rñsionib. faciendis ad arg. No. tertiò, † ꝙ auun
culus, q est cognatus, cū sit frater matris, §. tertio gradu, Insti. de
gradi. isto iure non uocabatˀ ad hæreditatē de iure ciuili; sed ad
bonorū possessionē de iure ꝑtorio. Hodie ab intestato subla-
ta est dr̄ia agnationis, & cognationis, auct. cessante, C de leg. hę
re. Gl. j. diuiditur in quatuor par. In j. declarat literā. In scđa assi-
gnat rōnem decidēdi. In 3. infert ad qōnem. In 4. pro intelligen
tia tex. resoluit dubitationē. Secūda ibi, & dubitatio. Tertia ibi,
& ſm hoc. Quarta ibi, sed qd si reliquit liberos. In ea. gl. ibi, cum
13 saltē fiscus, habes † ꝙ fiscus in defectū oīum succedēs, dr̄ hęres;
sed an sit propriè hr̄s? dubitat Pau. & ſm meā lect. rñdet ꝙ nō;
qa bona accipit tanq̃ vacantia, l. j. §. an bona, ff. de iure fisci. & C.
de bo. uac. per totū. Istud cōprobaui ex pluribus, s̃. ea. l. §. ex fcō.
in vlt. no. Ad iura in ꝯ̃rium alleg. rñdeas, q loquuntˀ impropriè.
Non ob. tex. in d. l. j. C. unde vir, & uxor. quia non dr̄ ibi, ꝙ fiscus
uocetur per edictū, non. n. reperitur edictū, vnde fiscus, sed ibi
excluditˀ ab uxore hr̄de; qa tunc bona non sunt uacantia. In ea
gl. ibi, qd si cōcedo feudū, uel precarium. Si intelligas gl. de pre-
cario in neutro genere, de quo loquitur ti. ff de preca gl. malè
infert ex tex. & falsa est sua ratio, ꝙ precarium duraret sine fine;
14 quia non durat, nisi quantum patitˀ cōcedens, l. j. ff. e. † Si intelli-
gas de precaria in fœminino, quæ est ꝯ̃ctus similis emphyteusi;
& q̃ p̄cib. alicuius ꝯceditˀ ad tp̄s, vt ï c. j. & ibi gl. extra de p̄car. tūc

ſtabit rō gl ꝙ dēat intelligi de liberis hr̄dib.ſed in feudo, & em-
phyteuſi ceſſat rō gl. Nec illatio ſtare p̄t,qa ēt ꝙ intelligat̄ facta
infeudatio vel emphyteuſis ꝑ q̄buſcūq; hr̄dib.nō eſt tn̄ inutilis
dn̄o ꝑꝑ canonē,& ſeruitia cōmiſſa.Alia tn̄ rōne feudū ꝯceſſum
tibi & hr̄dib.intelligit̄ de liberis maſculis hr̄dib.dūtaxat; qa ver-
ba indefinita ad nām feudi ſunt reſtringēda;cuius nā eſt, vt ī eo
nō ſuccedāt extranei,c.j.de ſucceſ.feu c.j.§.& ſi cliētulus,de alie-
na.feu.c.j.§.pe.de lege Conra.Et ita firmāt Imo.Pau.Alex.& alij
hic,Bar.& alij in l.Gallus,in §.ēt ſi parētes,ſ.de libe.& poſthu.gl.
& alij in l.ēt ſ.ſol.mat.Imo.& Mod.in l.qđ dr̄,ff.de ver.obl.cum
concor.innumeris adductis per Fel.& Dec.in c.in præſentia,de
ꝓba.& ꝑ Dec.ꝯſ.175.In cā,& ꝯſi.208. Ad clariorē,col.3.& Cor.
15 ꝯſ.26.Aperta frōte,col.2.lib.j. Sed qd † ſi feudū ſit ꝯceſſum tibi,
hr̄dib.& ſucceſſorib.tuis,an tūc trāſibit ad extraneos hr̄des? Vr̄
ꝙ ſic ꝑꝑ geminationē verborū,q̄ multū ſolet operari,l.Baliſta,
inf.eo.& qa verbū,ſucceſſorib.vr̄ ſuperfluū; niſi ītelligat̄ de ſuc
ceſſorib.extraneis.Et ita conſuluit Soc.ꝯſ.276.In cā,q̄ vertit̄,col.
14.lib.2.Cōſuluit Dec.ꝯſ.171.In cā venerabiliū,dicēs,ꝙ Soc.pro
ſubtilitate ingenij ſæpe ꝯſuluit ꝯ cōem. Et ante Dec. idē ꝯſuluit
Cur.ſenior conſ.pen.col.4.& idē tenuerūt Alex.& Mod.in l.q-
dā,§.nihil intereſt, ff.de eden. Quia eadē rōne hæc verba gemi-
nata veniūt reſtringēda ad nām feudi: nec erūt fruſtratoria: qa
verbū, hr̄dib.intelľr de hr̄dib.de iure ciuili; verbū aūt,ſucceſſo-
16 ribus,de hr̄dib.de iure p̄torio,d.§.nihil.Sed an†idē dicēdū ſit,ſi
feudū ſit conceſſum tibi,hr̄dib.& ſucceſ.tuis q̄buſcūque? Bal.in
c.j.§.donare,col.2.quali.olim feu.pote.alie.idem rn̄det.Quia di-
ctio,q̄buſcūque,ſ͂m nām feudi;imo rr̄ reſtringit̄ ad ꝑſonas ha-
biles, l.j.C.de ſacroſ.eccl.l.vt gradatim, §.ſi lege, ff.de mu.& ho.
Idē tenet Soc.in d.l.Gallus,§.ēt.Quia vbi vl̄is dictio p̄t aliqd ope
rari aliud,q̄ diſpēſationē inhabiliū, nunq̄ operat̄ ꝙ inhabilis effi
ciat̄ habilis,l.2.§.qđ ait p̄tor,& ibi Bar.q ſatiſ.cog. Sed hoc loco
hæc dictio,q̄buſcūque,p̄t operari,ꝙ feudū trāſeat in deſcēden-
tes ex fideic.in quos al̄s nō trāſiret,ſ͂m eū, Vel p̄t operari,ꝙ de-
ſcendētes inſtituti in re certa,ſuccedāt in feudū,vel ꝙ deſcēden
tes ltīati ſuccedāt; qui aliàs non ſuccederēt, c.j.§.naturales, ſi de
feu.fue.contro.inter domi.& agna.vaſal. Idē tenent Corn.in d.
conſ.16.& Dec.in d.c.in p̄ſentia,col.22.& in d.conſ.135.& Ale.
cōſ.30.col.5.lib.j.conſ.pen.col.11.lib.j.& in rub.extra de feu.col.
2.Contrariā opinionē, ꝙ extranei cēſeant̄ vocati ex illo verbo,
q̄buſcunq;,tenet Bal.in d.c.in p̄n̄tia, & in l.j.q.34.ff.de rer.diuiſ.
& in c.imperialē,in prin.de prohi.feu.alie.per Fede.Lud. Rom.
& Ale.in d.l.ēt,ſol.mat.Ale. & Iaſ.in d.§.nihil intereſt.Ale.in d.l.
Gallus.§.ēt,& in d.l.quod dr̄,in vlt.char.& in l.ſi patroni. col.pe.
inf.eo.do.Iaſ.in d.l.2.§.prætor ait,& in l.2.qō.14.extra glo. de iu.
emph.& in præl.feu.col.15.Bar.ſibi ꝯrius in l.cum acutiſſi. char.
70.C.de fideic.Fely.in d.c.in p̄n̄tia,col.11.& in c. quia G.col.pe.
de iudic.& Geor Nat.in c.quāuis,de pactis,lib.6.Panor.conſi.3.
Nitar,in 3.dub.li.2.Soc.ſibi ꝯrius conſ.19. Pro deciſione,col.2.
li.j.Curt.Iun.conſ.j.& ſeq. poſt tract.feu. Ex quib.conſtat hanc
ſn̄īam eſſe *cōiter* receptā;& eā cōem appellat idē Cur. in d.tract.
feu.in vlt.q.3.par.& pro iſta ſn̄īa vr̄ caſus deciſus in c.j.de feu.nō
haben.propr.nat feu. Et licēt loquat̄, qn̄ feudū fuit conceſſum
pro te,hr̄dibus,& quibus dederis,idē tn̄ dicēdū ſi ſit conceſſum
pro te,hr̄dib.& ſucceſſorib.quibuſcunque, q̄ idē importāt. Nā
is cui datū eſt,utiq; ſucceſſor eſt, d.§.nihil intereſt. Et ſi hæc ver-
ba,q̄b.dederis,indefinita cōprehendunt extraneos; cur non ēt
hæc verba vl̄ia,quibuſcunq;ſucceſſoribus.& bene probat̄ in l.2.
§.ꝑmittit.ibi,nec ad hr̄dem vel qualēcūq; ſucceſſorē,ff.de aqua
17 quot.& æſti.Nō ob.ꝯria.† Et primò nō ob.ꝙ uerba ḡn̄alia reci-
piunt reſtrictionē de habilitate.quia uerū in uerbis legis; ſecus
in uerbis ꝯhentium,q̄ ſunt accipiēda,prout ſonāt, ſ͂m Bal.in l.1.
col.fi.C.ſine cen.vel reliq.& Bar.in l.j.§.nunciatio, ff.de no.ope.
nun.Nō ob.alia rō,qa negat̄,ꝙ dictio,quibuſcunque,operet̄ ꝙ
feudū trāſeat in deſcēdentes fideic. qa ēt ſine dictione, quibuſ-
cunque,deſcendētes fideic.ſuccedūt in feu.ſ͂m Io.And.in addi.
Spec.tit.de loc.in addi.incip. Qō nō eſt dubia. Et ita tenēt Doc.
cōiter,vt patet ex adductis per Ale.in d.l.ſi patroni,& ꝯſ.19. Sup
eo,col.2.lib.5. Similiter feudū abſq; dictionē,q̄buſcunq;,trāſit
in deſcēdētes inſtitutos in re certa,ſ͂m Bar.in l.vt iuſiurandi, §.ſi
liberi,inf.de ope.li.& ꝯſ.55.d.Amatus. & Ale.ꝯſ.228.col.fi.lib.1.
18 Ad tertiū effectū rn̄deo dupľr. † Primò, ꝙ nō eſt verū,ꝙ legiti-
mati cenſeant̄ habilitati ꝑ dictionē,q̄buſcūque;qa nunq̄ ſucce-
dunt in feudis;niſi ſint expreſsè legitimati ad feuda, ſ͂m Bald.&
Aluaro.in d.§.nāles.Scđō,qa ſi fateamur; ꝙ dictio, q̄buſcūque,
operet̄ ꝙ ltīati inhabiles uitio ꝑſonæ ſuæ,parentūq; ſuorū cen-
ſeant̄ habilitati,ut dicit Soc.pariter fateri oportet,ꝙ ſint habili-
tati ēt extranei,d.l.j.C.de ſacroſan. eccl.in ea.gl.ibi,ſed qd ſi reli-
19 quit,†hēs ꝙ condō,ſi ſine hr̄de,extantib.liberis dr̄ defecta, ēt ꝙ
liberi nō ſint hr̄des,ꝑ iſtū tex.iuncta l.filiusfa.§.cū quis,ſ.de le.1.
vbi Bal.Raph.Co.& Imo.idē tenēt,ſequunt̄ Imo.& Pau.de Ca.
hic,& mihi placet; qa ſatis verificat̄ condō in liberis hr̄dib.ſan-
guinis;licēt nō ſint hr̄des bonorū,ut dixi in j.no.Et iſtud eſt,qđ
vult text.nr̄, qa dicit condōnem intelligendā de liberis,& nihil
dicit de hr̄dib.bonorū.Cōtrariā tn̄ ſn̄īam,ꝙ liberi nō faciāt defi
cere hāc condōnem;niſi ſint hr̄des,tenēt Bar.& Ale.hic.Quia ſi
intelligamus illa uerba,ſine hr̄de,de liberis ſimpliciter, abroga-
bit tota vis verbi:qđ nō eſt dicēdum,l.nō al̄r,ſ.de leg.3. Sed rn̄-
deas,ꝙ intelligēdo de hr̄dib. ſanguinis, nō euacuat̄ ſignificatio
verbi in totū.Pro iſta tn̄ opi.facit tex.in c.j.de eo, q ſibi & hr̄di.
ſu.in uſi.feu.ubi illa uerba,& hr̄dib.intelligunt̄ de liberis, q non
ſint hr̄des.Pōt rn̄deri,ꝙ loquit̄ in verbis diſpoſitiuis;nos aūt lo-
quimur in uerbis condōnaliter prolatis;& in condōnibus ſuffi
cit merū factū interueniſſe,l.Mæuius,ſ.de condi.& dem. Itē lo
quit̄ tex.in d.c.j.de ſucceſ.feu.in qua uerbū, hæredib.nihil ope-
raret̄;ſi intelligeret̄ de liberis nō hr̄dib. qa liberi in ſucceſſione
feudi abſq; dictione, hr̄dib.cenſent̄ vocati ex ꝑſona ſua, c.j.§.j.
q feu.da.poſ. & c.j. de ſucceſ.feu. Nos loquimur in condōne,ſi
ſine hr̄de,q̄ intelligit̄ neceſſario de hr̄dibus,ne fideic.ſit inutile.
Vltimò facit text.in §.emphyteuſim, in Auth.de alie.& emphy.
Sed rn̄det̄, ꝙ loquit̄ in conceſſione facta liberis, & hr̄dibus co-
pulatiuè. Quo caſu requirit̄ cōcurſus copulatorū,l.qui hæredi.
ſ.de condi.inſti. Aliàs verbū, hæredi, nihil operaret̄ ut aduertit
20 Pau.de Caſt.hic.Et p̄miſſa faciūt ad q.† Teſtor inſtituit Titiū fi-
liū ſuū hr̄dē; & ei ꝓhibuit alienationē bonorū, qa volebat illa
peruenire de hr̄de in hr̄dem.Quærit̄,an intelligat de liberis hæ-
red.Si adhęreas Bar.oportet ꝙ ſint hr̄des, ſi glo.& mihi credas,
intelliges de liberis ſimpľr;maximè,qa al̄r intelligēdo, eēt in fa-
cultate ꝓhibiti illudere ꝓhibitionē; qa ſi oporteat,ꝙ liberi ſint
hęredes,non poterunt alienata repetere, obſtante exceptione.
Quę de euictione tenet actio,l.uēdicantē,ff.de euic.l.q Romæ,
§.duo fratres,ff.de ver.obli.Et ſi replicaueris de beneficio inuē-
tarij,rn̄deo,ꝙ qō inuentarij nō ꝓdeſt,niſi qn̄ hr̄ditas nō eſt ſol-
uēdo,l.fi.§.in computatione,& ibi gl.& Bar.C.de iu.delib.Et ex
his,opitulante Deo habes hanc l.vt puto, utiliſſimè expeditam

SVMMARIVM.

1 *Fructuum plures eſſe ſpecies,remiſſiuè.*
2 *Actio ex teſtō regulatur ſcđm naturam actionis bonæfidei, & nō ſtricti iuris. Et hoc quantum ad fructus, vſuras, & intereſſe: in quibuſdam tamen caſibus ſeruat naturam ſtricti iuris.*
3 *Fructus percepti ab hęrede ex reb hæreditarijs non dicunt̄ hęreditarij; nec fructus ex reb.donatis dicunt̄ donati,nec in donatione imputantur.*
Fructus ante aditam hęreditatem percepti; & fructus tempore mortis in horreo reperti dicuntur hæreditarij.
4 *Fructus non ueniunt in reſtitutione fideicōmiſſi: ſed cedunt lucro hęredis.*
Limita 18.modis.
5 *Fructus percepti poſt moram ueniunt reſtituendi; itē reſtituendi ſunt teſtatore reſtitui iubente.*
7 *Fructus tūc ſunt reſtituēdi, cū fidei.reſtō dilata ē ī diē, fideicōmiſſarij fauore.Idē ſi dilata fuit reſtō, vt riuſq; fauore, ſ tā hr̄dis, q̄ fideicōmiſſarij.*
8 *In dubio dilatio uidetur fauore grauati appoſita; niſi filio teſtatoris reſtituere fuerit grauatus.*
Fructus percepti ante conſtructionem debentur monaſterio; quando fuit legatum prædium de monaſterio conſtruendo.
9 *Fructus percepti hæreditate iacente, ueniunt in fideicōmiſſi reſtitutione.*
10 *Fructus percepti poſt diē fideicōmiſſi, p̄ſente fideicōmiſſario, & reſtōnem petere negligente, nō ueniunt in reſtōne, ſecus ſi abſente fideicommiſſ.*
11 *Fructus a teſtatore percepti, etiam in area, aut horreo tempore mor. ſuę reconditi ueniunt in reſtitutione.*
12 *Fructus ſeminati ab ipſo teſtatore, nondum tamen recollecti, an ueniāt in reſtitutione? communis ꝙ ſic; contrarium tamen placet.*
13 *Fructus percepti poſt reſtōnem hæreditatis uerbalem reſtituendi ſunt: ēt poſita negligentia fideic in petendo realem reſtitutionem.*
14 *Fructus percepti ex fideic.in caſib.quib.actio.tranſeunt in fideic.ipſo iure ueniunt in reſtitutione.*
15 *Hr̄s grauat⁹ reſtituere quātācunq; pecuniā, q̄ ad eū peruenerit: tenetur fructus reſtituere fideic. & hoc operātur uerba geminata. Limita ut ib.*
16 *Fructus extātes tūc reſtituēdi ueniunt, cū hęres grauatus eſt reſtituere quicquid ex hæreditate, bonisue ipſius teſtatoris ſupererit.*
Limita, niſi ſimpliciter dictum ſit, quicquid ſupererit ex hæreditate, tūc fructus non reſtituentur; cum non ſint de hęreditate.
17 *Hæres grauatus ultra uires hære.fruc.deducta quarta reſtituere tenetur.*
18 *Hæres tenetur de fructibus damnum ſupplere, cū res aliquę hæreditariæ caſu perierunt ante reſtitutionis euentum.*
19 *Hæres creditor hęreditatis non lucratur fructus; ſed imputat in creditū.*
20 *Creditor hæres inſtitutus, pro ſatisfactione crediti, adueniente reſtitutione tenetur fructus reſtituere.*
21 *Hæres grauatus poſt mortē reſtituere filio ſuo hæreditatē, fructus reſtituere tenetur. Quod qualiter procedat, ibi declaratur.*
22 *Fœtus pecorum, qui ſubmiſſi gregem retinent, ueniunt in reſtitutione fideic. non autem augmentum gregis, de ueritate ibi.*
Submiſſi fœtus dicuntur, qui in locum mortuorum ſunt in grege poſiti, à qua intelligentia, licēt communi, tandem receditur.
23 *Acceſſiones ciuiles, ut fructus, & uſuræ, an ueniant in reſtōne fideicom.*
24 *Hęres ſp dēt habere ſaluā quartā Treb. & fructus quartæ; iō illi fructus non ueniunt reſtituendi; ēt in his caſibus quib.fructus reſtituendi ſunt.*
25 *Hr̄s regulariter imputat fructus in Treb. Quę conclō limitat̄ 10.modis.*

Hæres

Hrs an possit de corporib. hrditarijs quartā deducere, & fruc. restituere.
26 *Fruc. negligētia fideic. percepti, non imputantur in 4. quinimò hæres absolutè eos lucratur.*
27 *Hrs fruc. post morā pceptos ita demū in quartā imputat, si fideic. uelit.*
28 *Filij testatoris; seu liberi primi gradus, ēt testatore iubente, non imputāt fructus in Treb. Quod decem modis limitatur.*
29 *Liberi primi gradus, an imputent fructus in quartā, quādo sunt grauati restituere extraneo; & sic bn dictū præcedens intelligatur solùm quando liberi sunt grauati restituere fratribus, & filijs fratrum.*
30 *Liberi primi gradus, quando duas possunt detrahere quartas; an tūc fructus in Treb. imputentur, communis φ non.*
31 *Parentes etiam primi gradus scripti hæredes à filio; & restituere grauati, imputant fructus in quartam.*
32 *Disposita in filijs circa fructus non imputendos in Treb. non procedunt in naturalib. tantùm; illi. n. imputant.*
33 *Liberi primi gradus licèt à patre grauari nō possint, vt fructus imputent in Trebellianicam, possunt tamen grauari, vt fructus restituant.*
34 *Liberi primi gradus licèt nō imputēt fructus in Treb. tenentur tamen ex fru. supplere diminutionem rerum hæreditariarum casu deperditarū.*
35 *Fructus imputantur in creditum, vel quasi, ipsius filij.*
36 *Fructus repti ī horreo, vel area tēp. mor. testōris, imputātur liberis ī Tre.*
37 *Liberi primi gradus an imputent in Tre. fructus à testatore seminatos pēdentes tempore mortis testatoris.*
38 *Fruc. regulariter in ltimā non iputātur. Lita septupliciter, n. 30. 40. 41.*
42 *Fruc. percepti per filium uiuo patre in legitimam imputantur.*
43 *Ascendentes imputant fructus in legitimam.*
Ascendentibus non supplettur legitima ipso iure.
44 *Fruc. in datē imputantur, quis dos loco legitimæ succedat. Limita ut ibi.*
45 *Filius sicut pcipuā hēt ltimā, ita & fructus legitimę: iō in casib. in quib. fruc. in ltīmam imputātur, fructus pro quota ltimæ non imputabuntur.*
46 *Fruc. ltiæ debēt à die mortis; sicut ipsa ltia, idē ī fructib supplemēti ltię.*
47 *Fructus in Falcidiam regulariter non imputantur, quamuis in Treb. sic; & cur diuersum.*
48 *Fructus pcepti ex reb. particulariter legatis imputantur in Fal. ratio ibi. de cuius veritate, nu. 50. Amplia trib. modis, & limita, ut num. 49.*
50 *Fructus percepti ex re in diem legata, an sint imputandi in falc.*
51 *Fructus rei legatæ ideo in falc. imputantur; quia percipiūtur ex reb. quę habentur titulo institutionis: vnde sicut res imputatur, ita fructus tanquam accessorium. Ex quo inferuntur tria.*
52 *Fructus ex re legata percepti; an ueniāt imputādi ia falcidiā ad cōmodū oīum legatariorū: an uerò solùm ad cōmodū illius, cui erat legata.*

IN fideicommissariam Diuiditur in quatuor partes, fm Bar. Tu aduerte, φ ī quarta parte ponit rō solius primi dicti; nō oīum pdictorū, vt dicit Bar. Sūmat seipsam; quia breuis est, fm Bar. Pau. āt facit summariū, plixius ipso tex. Ang. & Ale. alr, & alr summāt. Ego sic sūmo. Licèt fructus, de qb. testōr nō disposuit, ante morā pcepti, nō sint ab hrde restituēdi, ī
1 Treb. tñ sunt imputādi. h. d. Præmitte, † φ fructuū ples sunt species, vt docet Bart. post gl. in l. ex diuerso, ff de rei uen. gl & Pan. in c. grauis, de rest spol. No. primò, φ hrs lucrat fructus pceptos
2 ex reb. fideic. subiectis Dicā in gl. in j. reg. Scdò no. † φ actio ex testō rlat fm nām actiōis bonæfidei; & nō stricti iuris. Patet, qa fructus ñ veniūt restituēdi à die litis ɔtestatę solū, sed à die moræ; sicut ī actionib bonæfidei, l videamus, ff. de vsu. Et sic hrs, φ qtū ad fruct⁹, vsuras, & ītetesse, hæc actio seruat nām actiōis bonæfidei. Ad idē tex. ī l. ī minorū, C. ī qb. cāsiī ītegr resti. ñ ē necess. ad idē tex. ī l. apud Iulianū, §. j. & ī l. cū res, §. j. & ibi d. Ias. ī 2 not. s. de leg. j. In qbusdā āt casib. seruat nām actionis stricti iuris; de qb. p Bar. & alios, ī l. si hrs, ff. de eo, qđ cer. loco & Ias. Inst. de act. §. actionū, col j. & seq. Tertiò no. φ hrs tenet imputare fructus ī
3 Treb. de quo dicā inf. ī 2. rla. Vltimò no. † φ fructus pcepti p hrtariū ex reb. hrditarijs, nō dnr hrditarij. Sic fructus pcepti p donatariū ex reb. donatis, ñ dnr donati; nec in donōne ɔputant, l. in ædib. §. j. ff. de don. Intellige in fructib. post aditā hrditatē; qa hrditas adita desinit eē hrditas, l. j. §. veteres, ff. de acq pos. Secus in fructib. pceptis añ aditā hrditatē, q bñ dnr hrditarij; qa acqsiti fuerunt hrditati iacēti, q defunctū repntat, l. ita tñ, §. j. inf. eo. Itē intellige ī fructib. pēdētib ab hrde recollectis. Secus ī fructib. repertis in horreo, tpe mortis defuncti, vt no. p gl. ī l. qđ his verbis, s. de leg. 3. Gl. j diuidit ī 5. ptes. In prima simul psequit duos articulos, videlicet, an fructus veniāt ī restōne fideic & an sint ipūtādi ī Treb. In scda, an sint imputādi in ltima: la tertia, an in falc. In 4. ponit unū notabile gnale ad oēs quartas. In 5. alle. cōcor. Scda ibi, in quarta verò iure naturæ. Tertia ibi, in quarta debita iure instōnis. Quarta ibi, & no. gnalr. Quinta ibi, & facit. Pro clariori intelligētia eorū, q inculcant p gl. & Bar. hic, subiicio qua-
4 tuor distinctas ɔclones, cū fallētijs. Prima ɔclo. † Fructus nō ueniūt in restōne fideic. sed cedūt lucro hrdis, vt hic, & l. postulāte
5 §. sed si hmōi, inf. eo. & l. si qs bonorū, s. de leg. j. Declara, † & restringe primò, vt hæc ɔclo pcedat ī fructib. pceptis añ morā; secus in fructib. pceptis post morā, ut hic, in 2. rñ. & in iurib. palle.
6 & in l. equis, ff. de vsur. Scdò decla, † vt pcedat, qñ testōr de fructib. ñ disposuit; secus si eos restitui iusserit, vt hic, in 3. rñ. & in l. si ita, §. Pegasus ibi, cū incremēto, s. de leg. 2. Et istæ duæ fallētię
7 sunt clarissimę. Tertiò decla, † vt pcedat, qñ restō fideic. fuit dilata in diē gra hrdis; secus si gra fideic. tūc fructus restituēdi sunt ipsi fideic. d. §. Pegasus, firmāt gl & alij hic, & pbat in l in fideic. §. cū Pollidius, ff. de vsur. Nā hrs grauat⁹, dr hrs fiduciarius, l. Sei⁹ Saturninus, inf. e. iō restituere dēt fructus; imò nō pt detrahere quartā; & ɔnr nec quartę fructus, fm gl. inf. ea l. §. fi. Amplia hāc fallē. vt ēt pcedat, qñ dilata fuit restō gra vtriusq;, fm gl. quā ma
8 ximè no. d. Ale. post alios ī l. cū ex filio, s. de vulg & pu. † ī dubio āt restō cēset dilata fauore grauati, fm gl. in l q Romæ, §. Flaui⁹, ff. de ver. obl. & facit tex. ī l. eū q, ff. eo. ti. Nisi hrs eēt grauatus restituere hrditatē filio testōris, d. §. cū Pollidius, & inf. dicetur. Ex istis infert ad legatū alicuius pdij fcm, p monasterio ɔstruēdo, vt fructus pcepti añ ɔstructionē, debeant monasterio, fm Pan. in c. tua nos, p illū tex. ī ver. sine diminutione, extra de test. Quar
9 tò decla, vt † pcedat in fructib. pceptis post aditā hrditatē; secus in pceptis hrditate iacente, l. ita tñ, §. j. in fi. inf. eo. Qđ amplia, vt pcedat nō solū in fructib. pceptis hrditate iacēte, ab hrde coacto adire; sed ēt in spōte adeūte, fm gl. ī d. l. ī fideic. in prin. ī ver. ñ lucro. quā sequunt Ang. Raph. & Ale. in d. §. j. re, pbata snia gl. & Bart. ibi. Et rō est, qa oī casū fructus pcepti añ aditā hrditatē, dnr hrditarii, l. qđ seruus, s. de leg 2. ergo sp erit idē ius, l. à Titio,
10 ff. de ver. obl. & idē vult glo. in l. qđ his verbis, s. de leg. 3 Quintò decla, † vt pcedat in fruc. pceptis post aditā hrditatē & diē fideicōmissi, fideic. pñte, & negligēte restōnem petere; secus in pceptis post, absente fideicōmissario, fm Bart. hic, quē alii sequunt qđ diligēter no. p pupillis & furiosis, q equiparant absentib. l. j. ff. de acq. poss. & quorū fauore mora cōmittit re ipsa, l. in mino
11 rū, C. in qb. cau. in integ. resti. nō est necess. Sexto declara, † vt pcedat in fructib. pceptis per hrdē post aditā hrditatem; secus in fructibus pceptis à testōre, & in area, vel in horreo existentibus tpe mortis testōris, fm gl. in d. l. qđ his verbis, in princ. Septimò
12 declara, † vt pcedat in fructib. post aditā hrditatem ab ipso hrde seminatis; secus in seminatis ab ipso testōre, fm Alex. in l. Cēturio. col. 10. s de vulga. & pup. & in l. in lege falc. placuit, s. ad leg. falc. Sed aduerte, φ ille tex. loquit in fructibus maturis tpe mortis testōris; q hñr p recollectis, fm gl. Bar. & alios in l. diuortio, §. interdum, s. solu. mat. Vnde non vr extendēda ante fructus immaturos. Gl. tñ & alij tenēt, φ illa lex procedat in fructibus immaturis: imò ēt nondum natis; ideo subaudiunt uerbū maximè; moti per rōnem illius tex. φ fructus faciāt fundū pretiosiorem, q rō fm eos militat, ēt in fructib immaturis. Sed tu aduerte, φ ille tex. se restringit in duobus locis ad fructus maturos; qa tunc certa est æstimatio; & certū est fundū esse pretiosiorē, cū sunt fructus iamiā recolligēdi, q rō certitudinis cessat in fructibus immaturis. Itē cōsidera, φ loquit quantū ad detractionem falc. in qua ɔsideraт valor hereditatis, fm tps mortis testatoris, l. in quātitate, s. ad leg. fal. Nos verò loquimur in restōne hrditatis faciēda, in qua inspicit, qđ sit hrditariū, non quantus sit ualor hrditatis. Constat āt, φ fructus pcepti post aditā hrditatem, non sunt hrditarij, vt hic; ergo non ueniunt in restōne, quis fuerint seminati a testōre; & ita tenet Imo. in d. l. centurio. Quod uerius puto p prædicta; q ipse non considerat. Opinio tñ Alex.
13 vr cōis. Octauò declara, † ut procedat in fructib. perceptis post aditā hrditatē, ante restitutionē verbalē; secus in perceptis post aditā, & post uerbalē restōnem; dato φ fideic. fuerit negligens petere restōnem realē, fm Bar. Ang. & alios cōiter. Nonò decla
14 ra, † vt procedat in fructib. perceptis ex fideic. cuius actiones nō trāseunt in fideic. ante restōnem verbalē; qđ est rlare, l. j. in prin. & l. cogi, s. eo. & l. restituta, inf eo. Secus in pceptis ex fideicō. in casibus, in quib. actiones transeunt in fideicō ipso iure, qui enumerant per gl. in l. pe. C. eo Ita declarant Bar. & alij Rō est, quia dñium in istis casib. trāsit in fideic. ipso iure; & iura hæreditaria remanent inutilia penes hrdē, vt dixi in l. j. in prin. s. eo. Sed considera, qñ pcedat ista fallē. qa ēt in dictis casib. actiones nō trāseūt in fideic. anteq decłauerit velle fideic. d. l. j. §. sed & quoties, vbi dixi, s. eo. Nisi dixeris, φ trāseunt in fideic. ante acceptationē reuocabilē, sicut in legatariū, & post acceptationē irreuocabilē, ut no in l. si ita §. illi si volet, s. de leg. 3. & in l. j. s. de leg. j. Et iō ɔsuluit Bndi. Cap. fructus fideic. esse restituēdos ecclesię fideic. qa fauore ecclīæ dñiū trāsit in eā ipso iure, l fi. C. de sac. san. ecc. ita ɔsuluit ɔsl. 33. Pūctus, in 2. dub. & ita ɔsuluit Are. ɔsi. 156. De-
15 cimò decla, vt † vt pcedat, nisi hrs sit grauat⁹ restituere qtācūq; pecuniā, q ad eū puenerit; perinde. n. est acsi spalr foret grauatus restituere fruct⁹, l. Balista, inf. eo. Hāc litationē Bar. & alii ibi intelligūt pcedere, qñ dictio geminata iungit substātiuo, vt in exēplo pmisso. Secus si neutralr pferatur, puta qtumcunq;, vel quicquid ad te puenit. Ita loquit tex. in l. qđ his verbis, in princ. s. de leg. 3. Rō diuersitatis est fm eos, quia uerbū geminatū neutraliter prolatū, necessario venit resoluendū in duo relatiua, i. id, & quod. quo casu perdit virtutē geminationis. Sed qñ iungitur substantiuo, stat in suo robore, ex quo nō vr, φ Bar. hic in

exēplo,qcqd ad te puenerit,bñ loquat.Ista distin. mihi non pla
cet;qa dictio,qcqd,ē ita vl̄s,sicut dictio q̄tūcunq;, l.hoc articu-
lo,s̄ de hr̄d.insti.& resoluit,i.oē, id.Nec tex.in d.l.Balista,se fun-
dat in verbo geminato,q̄tūcunque;sed in verbo,pecunia,qđ ē
gn̄ale,ꝯprehendēs ēt fructus,l.pecuniæ verbo,ff.de ver.sig.Am-
plia ergo rl̄am , vt ꝓcedat ēt si hr̄s fuerit grauatus p verba vl̄ia,
d.l.qđ his verbis.nisi ex verbis adiūctis appareat de ꝯ̄ria mēte te
stōris,d.l.Balista.& d.l.in fideic.§. cū Pollidius.vbi ex reseruatio-
ne alicuius rei ipsi hr̄di fcā,vl̄ ex affectione testōris erga fideic.
16 dr̄ apparere de mēte testōris.Vndecimò l̄ita, † vt nō ꝓcedat,qñ
hr̄s est grauatus restituere qcqd ex hr̄ditate , bonisve ipsius te-
stōris superit;tūc hr̄s tenet̄ restituere fructus extātes,d.l.ī fideic.
§.nōnunq̄,qa testōr pp verbū,supfuerit, cēset̄ pmisisse hr̄di ꝯsu
mere fructus,& res hr̄ditarias bona fide,l.Titius,inf.eo. Iō cen-
set̄ ī alio grauasse,vt restituat fructus extantes,vt ibi ꝓbat̄,& de-
cl̄at Bar.in l.hr̄des mei,ī prin.inf.eo.Decl̄a hāc fallē.si dcm̄ sit,qc
qd superit ex hr̄ditate,& bonis ; secus si dcm̄ sit, solūmō, qcqd
superit ex hr̄ditate,ſm gl.ī d.l.Titius,quā Bar.& alij *cōiter* sequūt̄
p tex.ī l.deducta,§.pe.inf.eo. Et licèt aliq dicāt,ꝙ ista verba non
erāt geminata,tñ rō nos urget ita dr̄e.Quia fructus ñ sūt de hr̄-
ditate;sed bonis accepto ferunt̄,vt hac l.nr̄a.Duodecimò restrī
17 ge,†vt ñ ꝓcedat,si hr̄s fuerit grauat⁹ vltra vires hr̄ditarias;tūc te
net̄ restituere fructus,deducta quarta,vt suppleat diminutionē
fideic.fcām ob obl̄onē legatorū,l.ita tñ,§ hr̄s ex asse,inf.eo.quē
18 ita decl̄arāt Ang.& Ale.hic.Decimotertiò restringe,† nisi ante
restōnis diē aliq̄ res hr̄ditariæ casu depierint . Tunc hr̄s supplet
dānū ex fructib l.si is q quadringēta.aliàs inci.scribit Celsus, inf.
eo.quā reputat singularē Lud.Ro singu.263. Tu scis,ꝙ fructus.
19 Decimoquartò decl̄a,†vt ꝓcedat,nisi hr̄s eēt creditor,vel quasi
hr̄ditatis. Tūc nō lucrat̄ fructus;sed īputat in creditū,vel quasi,l.
20 mulier,§.cū ꝓponeret̄, īf eo.& d.l.ꝙ de bonis,§ qđ auus. † De-
cimoq̄ntò restringe,vt ñ ꝓcedat ī hr̄de īstituto creditore ꝓ sa-
tisfactione sui crediti.Iste adueniēte die restōnis,tenet̄ restitue
re fructus,l.cū quis,§.mulier,vbi Bar.s̄.de dote p̄le.Et illū tex.ad
hoc dicit singularē Ro.sing.36.Qđ licèt.Est verū,ꝙ loq̄t ī lega-
tario.Tñ rō,ꝙ relictū sit ꝓ debito,militat ēt in hr̄de instituto ꝓ
21 satisfactione sui crediti.Decimosextò decl̄a,†vt ꝓcedat, nisi hr̄s
sit grauat⁹ post mortē,restituere hr̄ditatē filio suo, ſm Ang.hic
p tex in l.cū filio,ſm intell̄m Iac.de Are.& Bar.s̄ de leg.j. Circa
quē intell̄m insteti latè ibi;& aliqñ reꝓbaui.Nūc āt placet,qñ fi-
lius fuit institut⁹, & pr̄ grauat⁹ restituere ipsi filio ī ptāte exñti;
qa tūc ꝯcurrit geminata dispō testōris erga filiū.Nā isto iure te-
stōr ñ p̄t facere, ꝙ hr̄ditas acq̄rat̄ filio in ptāte, l.placet,s̄.de acq.
hr̄d.Et sic pr̄ fauore filij cēset̄ grauatus post mortē; ergo fruct⁹
sunt restituēdi filio p ea,q̄ s̄.dixi ī 3.decl̄a. Decimoseptimò l̄ita,
22 †vt ñ ꝓcedat in fętib.q submissi gregē retinēt,l.deducta,§.hr̄di-
tatē,inf.eo.Sed q̄rit̄,q dicant̄ fętus submissi: Bar.& alii ibi intelli
gūt,eos dici submissos,q in locū mortuorū sunt ī grege positi.
Et sic isti volūt,ꝙ augm̄ gregis si sit vltra numerū,quē reliq̄t te-
stōr,nō veniat ī restōne fideic. Ego credo istud eē falsū,& Doc.
hallucinatos in intelligētia huius verbi.Probo rōnibus,& iurib.
Primò,diminutio gregis spectat ad fideic.l.3.s̄.de fun. instr. er-
go dēt ad eū spectare augm̄.Hāc ꝯn̄am facit tex.in l.si is,q qua-
dringēta,īf.eo.& ē rl̄a nālis l.ſm nām,ff de reg.iu. Scđò,qa grex
auctus,ē idē grex,q erat tpe mortis testōris,sicut ppl̄s, l.ꝓpone-
batur,ff.de re iud. Tertiò,qa augm̄ gregis cedit lucro legatarij,l.
grege legato,s̄.de le.j.l.eq̄s,2.§.eq̄tio,ff.de vsur.ergo dēt ēt cede
re lucro fideic. Nō ob.vers.q submissi gregē retinēt;qa oēs fęt⁹
q sunt ī grege positi,dn̄r submissi;quasi sub grege missi. Dn̄r āt
submitti,facta partitione vtiliū ab inutilib.q̄ partitio p̄sertim in
mōtuosis Prouincię regionib.appellari cōsueuit, las Curailhas.
Ita dicit iurecōsultus ī l.qd ergo,§.fi.ff.de vsuf.vbi inq̄t, Submit
tere,facti ē;& Iulia. ꝓpriè ait dispartire,& diuidere . Et ita ꝯsult⁹
23 hoc anno rn̄di.Decimooctauò decl̄a, † vt ꝓcedat in fructib.ꝓ-
priè;secus in accessionib ciu.lib.q̄ sunt fructus imꝓpriè, vt vsu-
ræ,pensionesve,& in istis distinguēdū ē Aut debent ex ꝯ̄ctu ini
to cū defuncto;& ꝓ tpe, quo hr̄s nō fuit in mora restituēdi; &
istę debent̄ fideic.si nondū sunt exactæ. Aut debent̄ ex ꝯ̄ctu ini
to cū hr̄de;& istæ nō veniūt in restōne,l.postulate,§.fi.& l.dedu
24 cta,§.pe.inf.eo. Tēpera † modò oēs p̄dic.fallētias,vt restringant̄
ad fructus pceptos ex trib.partib hr̄ditatis; & nō ex fructib.pce
ptis ex quarta Treb.qa hr̄s sp dēt hr̄e saluā quartā,& fruct⁹ quar
tæ,l.mulier,§.alia cā,inf.eo.& d.l.qđ de bonis,§.fructus,s̄.ad leg.
25 Fal.Scđa ꝯcl̄o,† Hr̄s rl̄r imputat fructus in quartā Tre.vt hic in
vers.planè,cū ꝯcord.alleg.in gl. Intellige,hr̄de volēte imputare;
secus si velit deducere quartā de corporib.hr̄ditariis; & fructus
restituere,ſm Iac.de Are.Old.& Rayne.in l.mulier,§.si hr̄s, inf.
eo.Circa hāc primā decl̄onē varij varia dn̄t.Bar.& Raph. Co.ibi
dn̄t,istud esse in arbitrio iudicis,arg. l.nō amplius,§.fi.cū l.seq.s̄.
de leg j.Imo. āt in d.§.si hr̄s, tenet indistinctè,ꝙ his cogat inui-
tus imputare fructus in quartā:aliàs fallum esset, ꝙ liberi primi
gradus essent in hoc priuilegiati, Pau.de Cast.in l.ita tñ, §.hr̄s ex
asse,inf.eo.distinguit, Aut fructus extāt; & hos hr̄s ñ imputat,si
velit restituere:aut sunt ꝯsumpti;& tūc imputat inuitus;ēt si ve
lit restituere p̄tiū.Quæ opi.mihi placet; qa magnā hēt ęquitatē.
Nō ob.arg.Imo. quia si dixerimus liberos primi gradus lucrari
fructus,vt q̄dā dn̄t,priuilegiū erit maximū. Si dixerimus ꝯ̄rium,
priuilegiū erit magnū;qa liberi primi gradus nō tenebunt̄ im
26 putare ēt fructus ꝯsumptos Scđò decl̄a † in fructib.pceptis iu
dicio testōris;secus in pceptis negligētia fide ic.quos hr̄s absolu
tè lucrat̄,d.§.si hr̄s.sequunt gl.& alii hic,qđ vr̄ mirū, vt plus ope-
27 ret̄ negligētia fideic.q̄ volūtas testōris.† Tertiò decl̄a,vt ꝓcedat
in fructib.pceptis ante morā; secus in pceptis post morā;quos
hr̄s imputat ita demū,si fideic.velit, ſm Alex.hic cōcord.gl.nr̄a
cū opi.Iac.de Are.& rō patet;qa mora non dēt esse nociua;nisi
28 moroso c.mora,de reg.iur.lib.6. † Quartò declara,ut ꝓcedat in
hr̄dib.extraneis;secus in hr̄dib.filijs testōris;siue in liberis primi
gradus,q detrahunt Treb.ex corporib.hr̄ditariis, nulla facta im-
putatione fructuū;ēt si pr̄ iusserit,l.iubemus,C.eo.Sublimita,&
đclara hāc fallētiā 10.modis.Primo intellige in fructib. pceptis
ante morā;non ēt in pceptis post morā: Nā filii hos imputant
in quartā,volente fideic.ſm gl.in c.Rayn.in ver.cōtestate, extra
de testi.quā sequunt̄ *cōiter* Cano.ac Legis. ſm Ale.hic. Licèt gl.
29 nr̄a & Imo.ꝯ̄riū sentiāt,& malè.Intellige scđò † in liberis primi
gradus,grauatis restituere hr̄ditatē fratrib.suis,vel fratrum filijs;
nō ēt in grauatis restituere extraneo, ſm Cyn.Ray. & Franc.de
Rāp.in d.l.iubemus,p illū tex.in fi. vbi ꝓhibet extēsio ad alias p-
sonas,ibi non numeratas,sequit̄ Alex.hic. Adde ꝙ ita consuluit
Raph.Cō.ꝯs.24.Bart.col fi.& Lud.Ro.ꝯs.232. Quatuor sunt q̄-
sita.Pan.cōs.79.illud de iure q̄rit̄,lib.j.Cōtrariā sn̄iam tacitè am-
plectunt gl.& Bar.hic indistinctè loquētes.Idē sentit glo.& Bar.
in d.l.qđ de bonis,§.qđ auus,& ibi vterq; Imo.expressè ꝯ̄riū de-
cidūt.sequunt̄ Sal & Pau.de Ca.in d.l.iubemus Quia maior rō
dictat,ꝙ liberi sint priuilegiati,qñ sunt grauati restituere extra-
neo,q̄ qñ fratrib.aut fratrū filijs;&qa dispō illi⁹ l. fuit facta fauo
re liberorū primi gradus. Et ita tenendo, nō ob.tex.in d.l.iube-
mus,in fi.qa ꝓhibet extēsionē respū psonarū grauatarū ; nō āt
respū honoratarū.Aliàs illa l.esset sine rōne,ſm Pau.de Cast.&
30 ita consuluit Cor.ꝯs.108 Multitudo q̄sitorū, col.j. lib.4.† Intel-
lige tertiò hāc fallentiā ꝓcedere,qñ liberi primi gradus,pn̄t de-
trahere vnā quartā tm̄: Tūc qa Treb.confundit̄ cū ltīma,nō im
putant̄ fructus in talē quartā.Secus qñ pn̄t detrahere duas quar
tas;qđ est,qñ sunt grauati restituere sub ꝯdōne,iuxta tex.in d.c.
Raynu.& opi.Bart. *cōiter* receptā in l q̄q̄,C.ad leg.Fal.Ita decla-
rat Pau.de Ca.in d.l.mulier,§.cū ꝓponeret,Inf.eo.& ibi d.Alex.
dicit istud sibi placere.Idē tenet Pau.de Ca.in l.scimus,§.reple-
tionē,C.de inof.test.inquiens,ꝙ ita iudicaret;& ꝙ ita cōsuluit,
licèt Doc.tunc tpis noluerint subscribere. Et reperio,ꝙ est ꝯsi.
nu 92.Sup testīs,col.11.Contrariā opi.tenuit Bar. & Ale.in d.§.
auus.Vbi Alex.dicit,ꝙ ista opi.ꝯ̄ Pau.est magis *cōis* , & ita tenet
Ang.cons.121.Dolus d.Dalmatij. Firmat Pic.in rep.l.in quartā,
col.100.vers.5.quæro s̄.ad l.Fal. Et ista opi. vr̄ verior . Quia si ꝯ̄-
rium dixerimus,dispō l.iubemus,erit uentosa Nā si solum ꝓce
dat,qñ una tm̄ quarta detrahit̄;idē esset in liberis vlterioris gra
dus,q̄b.ltīma debet̄ absq; imputatione fructuū. Non ob.tex.in
d.l.iubemus,in vers.dodrās.qa dēt intelligi,ſm Alex.de dodran
te eius,qđ superest, detracta ltīa; & ita declarat ipsemet Pau.in
d.l.iubemus,& Bal.in l.filiū quem, vers.extra op.C.fam.ercis.&
31 Ale.in l.in rōne,§.qđ vulgò,in fi.gl.j.s̄.ad l.Fal. & ita ꝯsuluit Cor.
in d.ꝯs.108.col.7.† Quartò intellige in liberis;secus īn parentib.
primi gradus à filio,ſm Bar.& alios hic,& Barto.in l.filiusfami-
liàs.per illum tex.s̄.ad leg.Fal.quē ibi Alex.& alii *cōiter* sequunt̄.
& Bal.in c.si pr̄,de testa.in 6.& Pic. in d.l.in quartā, col.pe.dicēs
esse notandū,ꝙ est de pane lucrādo. Et ita consuluit Io. Cal.ꝯs.
12.sub rub.de test. & Franc. de Rāp.inter cōsilia eiusdē Cal.sub
32 rub.p̄dicta,cons.41.An mr̄;& ꝓbat in d.l.iubemus,in fi.† Quin-
tò intellige in liberis primi gradus legitimis & nālib.secus in na
turalib.tm̄,ſm Ang.ibi,& Ale.hic. Pro quib.facit tex.in l.gene-
raliter,§.cū aūt,C.de insti.& substi.vbi ꝓbat,ꝙ lex loquens in fi-
33 lijs,nō hēt locū in nālibus nisi p extensionē. Extensio āt ꝓhibet̄
in d.l.iubemus,ergo &c.†Sextò intellige,vt testōr nō possit gra
uare liberos primi gradus,vt imputent fructus in Treb.p̄t tamē
grauare,ut illos restituat,l.Balista,inf.eo. Intelligēdo illā in filio
testōris,ꝓut intelligunt Ang.ibi,& Ale.q dicit istā opi. Ang ue-
34 rissimam fore , qđ bene no. qa aliàs vidi maximū Aduocatū in
hoc errasse.† Septimò declara, ut licèt filij nō imputent fructus
in quartā,tñ tenent̄ ex fructib.supplere diminutionē rerū hr̄di-
tariarū,casu aliquo deperditarū,ſm Raph.Co.hic,& vtrumque
Imo.in l.si is q quadringenta , inf.eo.quā legit Alex.cū l.Balista.
Et ibi dicit, p licèt Bar.& Ang.velint ꝯ̄rium, arg.l.postulate,§.si
hmōi,inf.eo.Tñ in puncto iuris hæc opi.Raph.sibi vr̄ verior;&
mihi,ꝓ qua vr̄ casus in d.l.iubemus,in fi.dum ibi dr̄,ꝙ illa dispō
nō dēt extēdi vltra casus ibi specificatos. Ergo p illā l.nō corri-
35 gitur dispō d.l.si is,q quadringēta.†Octauò declara, ut licèt fru-
ctus non imputent̄ in Treb.attamen debent imputari in credi
36 tū,uel quasi ipsius hr̄dis, d. mulier, §.cum ꝓponeretur. † Nonò
declara,

declara, vt non pcedat in fructib. repertis in horreo, uel in area, tpe mortis testoris, sm Iac. But. in d.l. iubemus, Cy. & Bal. in l. scimus, in prin. C. de inof. test. Ang. in l. Centurio, s. de vulg. & pup. & d. Ale. hic; licèt Imo. cõ. velit, & malè. Quia fructus separati à solo tpe mortis, cõnumerantur inter corpora hrditaria, ut s. dixi.

38 †Decimò decla, ut procedat in fructib. seminatis ab hrde; secus in seminatis à testore pendentib. tpe mortis; qa hos imputat in Treb. et liberi primi gradus, sm Bal. in d.l. scimus, in prin. Sal. in d.l. iubemus. & Alex. hic. Quia fructus pẽdentes pars fundi sunt, l. fructus pẽdẽtes, ff. de rei vẽd. & ptiosiorẽ hrditatẽ reddũt, d.l. in lege fal. placuit. Circa quã dicas, vt s. q loquat in falc. & in fructib. maturis. Secus vr in Treb. & in fructibus immaturis; maximè, in qb. excolẽdis & excolligẽdis reqrit opa, & impẽsa, ar. l. po-

38 stulãte, §. fi. inf. e. †Tertia cõclo. Fructus rfr nõ imputant in ltiam, l. scimus, §. repletionẽ, C. de inof. test. Declara primò, vt pcedat, si filius sit grauat⁹ restituere hrditatẽ sub cõdõne, vel ĩ diẽ icertã, secus si in diẽ certã, intra quã possit filius recipere fructus æquales ltiæ, l. Papin. §. si cõdoni, ff. de inof. testa. sm intellm gl. ibi, & vbiq;. Sed iste intells cõiter repbat, qa nõ pt assignari rõ diuersitatis, quare filius dẽat magis lucrari fructus, qñ est grauatus sub

39 cõdone, uel ĩ diẽ incertã, q̃ in diẽ certã.† Decla scdò, vt pcedat de iure nouo; secus iure isto Diges. & ita loquit tex. in d.§. si cõdoni, q hodie ẽ correctus, p tex. in d.§. replonẽ, sm Bar. & alios cõiter. Et rõ est; qa isto iure si filius nõ hẽbat integrã ltimã, nulla ipso iure fiebat suppletio; sed op⁹ erat q̃rela. hodie ãt suppleť ipso iure, d.l. scimus, in prin. Iõ nõ pt fieri cõpensatio fructuũ cũ ltia; qa debitũ exactũ, non recipit cõpensationẽ. Tertiò decla, & limita,

40 †vt nõ pcedat in fructib. separatis à solo, vel pẽdẽtib. tpe mortis, qa dñr hrditarij, & de suba testoris, sm Bal. in d.l. scimus, & d.

41 Ale. hic. Tu dicas, vt s. dixi in Treb. †Quartò decla, vt pcedat, qñ filius est grauatus restituere hrditatẽ simplr. secus si sit grauatus et restituere ltimã. Licèt .n. grauamẽ reiiciat respũ ltiæ, l. qm in priorib. C. de inof. test. tñ fructus pcepti imputãdi sunt in ltimã, detrahi phibitã, sm Rapha. Co. hic, & in l. cohrdi, §. cũ filiæ, s. de vulg. & pup. p illud, quod ibi dicit glo. Contrarium tenet Alex. hic p tex. in d.l. iubemus. Tu cõsidera, q illa l. loquit in filijs primi gradus. ergo Ale. vr cõcedere decisionẽ Raph. in nepotib. & pronepotib. Mouet et Alex. qa filius dẽt hre ltimã & fructus ltiæ, ut hic in gl. Sed istud nõ vr vrgere, q̃tũ ad fruct⁹ dodrãtis. Mihi nõ placet ista decisio Raph. qa ltia cẽseť statim acqsita in corporib. hrditariis; ergo ñ vr recipe cõpensationẽ sup fructib. pcipiẽdis, vt dictũ est. Et hãc decisionẽ rephendit et Soc. cõs. 82. col. antep. cũ

42 seq. li. 3. Quintò decla, & restringe, †vt ñ pcedat in fructib. à filio pceptis pre viuẽte, sm Bar. in l. in quarta, col. pe. s. ad leg. Fal. Pro quo facit tex. in d.l. filiũ, C. fam. erc. & qd dicit gl. in d.l. cohrdi, §.

43 cũ filię. Sextò decla, †vt pcedat in descẽdẽtib. q ñ iputat fructus in ltimã; secus ĩ ascẽdẽtib sm Bal. ĩ c. si pr, de test. in 6. quẽ sequit Ale. in l. filiusfamilias, ad leg. Fal. & Pic. in d.l. ĩ quarta, col. pe. Ex hoc hẽs no. q ascẽdẽtib. ñ suppleť ltia ipso iure. Aliàs ñ possent fructus imputari, vt dixi s. Qd no. ad limitationẽ d.§. repletionẽ. Et istã fallẽtiã legt et d. Fab. de Mõte, ĩ repet. auth. nouissima, in 9. q prin. C. de inof. test. bñ facit, qa ltia nõ ẽ ita debita ascẽdẽtib. sicut descẽdẽtib. Nã ascẽdẽtib. debeť de iure positiuo; descẽdẽtib. verò de iure nãli. Vñ nimirũ, si lex voluit, q fruct⁹ diminuãt ltimã ascẽdẽtiũ; & nõ descẽdẽtiũ. Ita dicit Bal. in l.j. §. ius nãle, ff.

44 de iust. & iu. & cõprobaui Rñso. li.j. c.7. Septimò intellige, † vt pcedat in ltia; secus ĩ dote, q succedit loco ltimæ, ĩ quã dote fructus imputant, d.l. mulier, §. cũ pponeret, inf. eo. Qd sanè intelligendũ est, videlicet in eo, in quo dos excedit ltimã; secus p rata ltimæ, sm Iac. de Bel. in Auth. de resti. & ea, q parit in 9. mẽ. & p

45 Alex. in d.§. cũ pponeret. Tẽpera modò pmissas fallẽtias,† vt intelligant de fructib. dodrãtis; ñ de fructib. ipsius ltimę; qa filius dẽt hre fructus ltię pcipuos, sicut ipsã ltimã, sm gl. nrãm hic, per tex. in d.§. si cõdoni. & bñ pbat in §. phibemus, ĩ Auth. de triẽ. &

46 semis. Vñ bñ notabitis † hanc gl. q̃ vult, q fructus ltiæ debeant à die mortis, sicut ipsa ltia; & eadẽ rõne debenť fructus supplemẽti ltimæ à die mortis. Et ita tenet do. Fabia. in d. auc nouissima, in 7. q. Adde, q idẽ tenet Card. Flo. cõs. 80. Præsupposito statuto, in fi. Bal. cõs. 222. sup primo, lib. 4. Ale. cõs. 69. sup primo, li.j. p tex. in d.§. si cõdoni, Cor. cõs. 205. Circa primũ, col.j. lib.j. & cõs. 265. In hac,

47 col. fi. lib. 3. Soc. cõs. 57. col. 8. li. 4. Quarta cõclo.† Fructus rfr nõ iputant in quartã debitã iure instõnis, q̃ nũcupatur fal. l. in rõne, in prin. & l. in quãtitate, s. le. Falc. & Insti. eo. §. q̃titas. Rõ diuersitatis, quare nõ ita imputenť in fal. sicut in Treb. sm Doc. maximè Bar. in d.l. in quarta, in j. q. est; qa in falcidiã non imputant, nisi q̃ iure instõnis hñr. Ergo nõ imputant fructus, q rõne dñii pcipiũtur, ut hic, & tradit Ang. in l. Paulus, §. fi. s. ad leg. Fal. in Treb. uerò imputanť et ea, q̃ alio iure. q̃ instõnis ex bonis testoris percipiunt, d.l. in quartã. Nimirũ si in eã imputenť et fructus. Et si in gras rõnẽ rõnis, rñdent gl. & Doc. q hrs detrahẽs falc. magis grauat, q̃ detrahẽs Treb. Nam apud hrdẽ detrahẽtẽ falc. remanent onera hrditaria insolidũ, sed penes detrahẽtẽ Treb. nõ remaneť onera, nisi pro rata Treb. l.j. §. fi. s. eo. Vnde hæres in falc. alleuiat in, alio, ut nõ imputet, nisi q iure instõnis pcipit, arg. l. eũ q, ff. de iureiu. Sed cõ hanc rõnẽ duo obstare vñr. Primò, qa hrs pt cõpelli adire à fideic. vñ, l. cogi, s. eo. & tñ nõ pt cõpelli adire à legatariis, l. si qs omissã, s. si qs omis. cau. test. ergo magis succurrẽdũ eẽt hrdi in Treb. qa necessitat adire, si uelit Treb. cõseq. l. nã qd, §. q cõpulsus, s. eo. Alleuiat itaq; magis hrs suscipiẽs onera ex necessitate, q̃ ex volũtate, l. si fideiussor, §. q necessaria. ff. q satis. cog. Scdò, qa falc. detrahit ære alieno deducto. l. in cõputanda, C. ad leg. fal. Treb. verò cõputato ære alieno, l. 2. C. eo. Ergo magis grauat hrs respũ Treb. & cõñr magis alleuiãdus fuit, cuius cõriũ cõcludit ista rõ. d. Pau. Pici. in d.l. in quartã, dicit, Durus est hic lapis, q sp stetit in dẽtib. maiorũ nrorũ. Tu nõ recedas ab hac cõi rõne, qa fragilis ẽ hic lapis. Ad primũ rñdeo, q ita cogit coactione causatiua adire hrs hrditatẽ, si uult cõseq falc. sicut si uult cõsequi Treb. Et licèt cogi possit inuitus adire à fideic. vñ, coactus nulla substinet onera, l. nã qd, §. fi. s. eo. Ad sm rñdet, q cõsiderato effectu, es alienũ siue prius deducat; siue nõ, ita extenuat falc. sicut Treb. Fallit primò in fructib. pẽdentib. tpe mortis testoris, l. in lege falc. pla-

48 cuit, s. ad leg. falc. Fallit scdò † in fructib. pceptis ex reb. particulariter legatis, qui sunt imputãdi in falc. sm gl. Bar. & oẽs hic; qa dñr pcepti ex reb. legatariorũ, in quos dñium trãsit recta via, l. à Titio, ff. de fur. Amplia, vt et fructus pcepti ex re alteri sub cõdõne legata, sint imputãdi in falc. l. q de bonis, §. fructus, cũ gl. s. ad leg. falci. Amplia scdò, vt pcedat nedũ in fructib. pceptis ex re p pria testoris; sed et in pceptis ex re aliena, q cũ ti. & bona fide possidebat à testore, l. cũ sponsus, §.j. ff. de Publicia. qa quasi dñiũ, qd erat penes defunctũ, trãsit recta via ĩ legatariũ, sm Bar. Amplia tertiò, siue hrs fuerit in mora tradẽdi rẽ legatã, siue nõ p p dñiũ, qd iã trãsiuerat in legatariũ, sm Bar. & alios cõiter, reprobata sñia gl. Sublimita, & decla † hãc regulã, ut pcedat ĩ fructib.

49 pceptis ex reb. testoris legatis; secus ĩ pceptis ex re hrdis p testõrẽ alteri legata, l. Paulus, in fi. s. ad leg. Fal. Quia dñiũ rei hrdis nõ trãsit recta uia in legatariũ, l. si hrdis seruus, s. de leg.j. Scdò subli-

50 mita, † vt nõ pcedat in fructib. pceptis ex re legata in diẽ, cuius dñium nõ et trãsit in legatariũ recta via; nisi adueniẽte die, l. Sẽpronius Attalus, s. de vsufr. lega. Cuius cõrium tñ uoluit gl. in d.l. Paulus, & Ale. hic, & malè (meo iudicio) si teneamus rõnẽ Bar. Vnde pro ueritate habẽda, uideamus, an hæc rõ Bar. iuri consonet? Mihi vr, q sit falsa, qa fructus pcepti ex re legata sub cõdõne, imputant in falc. d.§. fructus. & tñ dñium nõ trãsit recta via in legatariũ, l. cedere diẽ, ff. de uerb. obli. & d.l. Sẽpronius. Non ob. si dicat, q cõdõne adueniẽte fingat dñiũ, usq; retro translatũ; ex eo q cõdõ retrotrahit, l. potior, & l. q balneũ, ff. q pot. pig. hab. qa regula d.l. potior, non pcedit in legatis, sm Bar. in l. si is, q pro emptore, in 5. q. prin. ff. de usuc. Quæ ergo fuit rõ Pau. de Ca. in d.§.

51 fructus? Rñdet, † q ideo fructus rei legatæ imputant in falc. qa pcipiunt ex reb. q̃ titulo instõnis hñr. Et sicut ipsæ res imputantur, ita et fructus; qa accessoriũ sequit nãm sui principalis, vt in regula, accessoriũ, de reg. iur. in 6. Adde p hac rõne bonũ tex. in l. id aũt, s. ad leg. falc. Ex hoc infert, q fructus pcepti ex reb. legatis, quarũ dñium trãsiuit recta uia in legatarios, nõ debet imputari in falc. cõ Bar. qa nunq̃ fuerunt in dñio hrdis, titulo instõnis; nec eas põt imputare in falc. ergo nec fructus. Intellige ergo istã fallentiã in fructibus iudicio testoris perceptis ex rebus legatis sub cõdõne, uel in diẽ; q pendente cõdone, uel die, iure instõnis erant hrdis, qd et uoluit Alex. hic in fi. Scdò infert, q fructus pcepti post diei, uel conditionis euentum; qa sunt legatarij, non imputabunt in falc. inuito legatario. Quę oĩa diligenter no. qa credo uerissima, nec alibi habes ita discussã. Tertiò infert ratio, quare fructus percepti ex re hrdis legata, non imputant in falci. d.l. Paulus, in fi. est; qa res hrdis, nec eius fructus percipiuntur ab hrde iure instõnis. Et ideo intellige illã l. Paulus, procedere, siue hrs sit in mora, siue non, cõ d. Alex. in d.l. in rõne, in prin. Iuxta

52 hãc fallentiã cadit una dubõ, An fructus pcepti ex re legata, † veniãt imputãdi in falc. ad cõmodũ oĩum legatariorũ; an uerò dũtaxat ad cõmodũ illius, cui erãt legata? Pau. de Cast. in d.§. fructus, tenet imputãdos ad cõmodũ illius tm, cui erãt legata. Cõtrariũ tenet ibi Ale. per tex. in l. q quadringẽta, §. fi. s. ad leg. Falc. ubi dicit Pau. q si ille tex. non esset, ipse diceret cõriũ. Tu aduerte, q intelligẽdo fallentiã in legato sub cõdõne, uel in diẽ, aut in casib. in qb. dñium rei legatæ remanet penes hrdẽ; & in qb. fructus non sunt restituẽdi legatarijs, l. 3. C. de fideicõ. liber. nullus diceret fructus imputandos ad cõmodũ illorũ legatariorũ, qb. erãt res legatæ. Et in istis terminis loquitur tex. in d.§. fi. qa loquit in legato quãtitatis; cuius dñium non trãsit in legatariũ; & in legato sub conditione, docet Bar. in l.j. col. fi. de leg.j. Vltimò limita; nisi testator iusserit fructus imputari in falci. arg. huius legis, & l. quod autem, s. ad leg. Falcid. & faciunt quæ dixi s. ad Trebell.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, cęterum, potest esse aduerbium, & nomen.*

2 *Pręlegata non ueniũt in restõne fideic. hereditatis: limita nõ procedere in grauato restituere portionem, qui etiam pręlegata restituere tenetur.*

3 *Pręlegata restituenda sunt fideic. si fideic. uniuersaliter ita concipiatur*

uolo restituas quicquid ex hęreditate mea ad te peruenerit, & quare. Indefinita necessariò non equipollet vniuersali.

4 *Pręlegata veniunt in restitutione fideic. extraneo cohęrede grauato restituere portionem hęreditatis filio ipsius testatoris.*

5 *Pręlegata veniunt in restōne pro portione prælegati; quā grauatus iure hr̄ditario tenet; licèt ꝑ portionib. cohr̄dū nō; quia illas iure legati hēt.*

6 *Portione hæreditaria grauati excedente quartam; an id quod pluris est, veniat in restitutione fideicommissi.*

7 *Portio hr̄ditaria prælegati nō cōprehenditur in fideic. in fiduciario hr̄de. Item non cōprehenditur quando onus fideicōmissi præcessit prælegata.*

8 *Fiduciarius hæres non detrahit Trebellianicam.*

§. Si legatum. Sūmat multis modis, vt hic ꝑ Alex. vel sic. Prælegata nō cadūt in fideic. hr̄ditatis, nisi pro portione grauati. Rō dubitādi fuit; qa plegata nō ueniūt applōne hr̄ditatis, l. si Titius, s̄. de leg. 3. ergo nō cōprehendunt in fideic. portiones hr̄ditatis. Rō decidēdi ꝑ portione grauati fuit; q à seipso sibiipsi legari nō pt, l. & qdē, & l. legatū, §. j. s̄. de leg. j. Si ergo nō valet plegatū ꝑ portione ipsius grauati, sequit, vt sua portio sibi debeat, vt hr̄di, nō vt legatario; ergo ueniet in restōne portionis hr̄ditatis. In tex. ibi, ceterū, pt hoc loco
1 esse nomē, & aduerbiū: † nomē vt ceterū, i. reliquū, l. q̄situ, §. idē rn̄det. ibi, cetera supellectilē, s̄. de fundo instru. instroq; leg. & l. cæterorū, ff. de ver. sig. aduerbiū āt, vt cæterū, i. sed, l. j. C. si aduer. rē iudicatā, ff. de ꝓcurato. l. in causæ. Prima expositio magis pla-
2 cet. No. † ꝙ plegata nō ueniūt in restōne fideic. hr̄ditatis. Intellige vt ꝓcedat, qn̄ cohr̄s est grauatus restituere portionē hr̄ditatis, vt hic, vel hr̄ditatē, indefinitè, d. l. si Titius, vel p̄rimoniū suū; qd̄ idē est, qd̄ hr̄ditas, l. in quātitate patrimonij, s̄. ad leg. falc. f̄m Dec. cōs. 80. Visis duob. secus si sit grauatus restituere portionē suā simplr̄; absq; adiūcto verbo, hr̄ditatis: qa plegata dn̄r de sua portione; licèt nō sint de portione hr̄ditatis, l. Marcellus, §. qdā
3 liberis, s̄. eo. Scd̄ò limita, † vt non ꝓcedat in fideic. vl̄i. his verbis ꝯcepto, Mando ꝙ restituas, q. cqd ex hr̄ditate mea ad te ꝑuenerit; tūc plegata veniūt in restōne, l. cū virū, C. de fideic. Sed q̄ pt esse rō, ꝙ fideic. vl̄e cōprehēdat plegata, & nō indefinitè? Pōt rn̄deri, ꝙ indefinita est magis restringibilis, q̄ vl̄is ꝓpositio. Quia indefinita nō æqpollet vl̄i necessariò, f̄m Pan. post Inno. in c. auditis, de pscri. do. Ale. ꝯs. 110. col. 2. lib. j. & Fel. in c. cū oēs. col. 10. de ꝯsti. Et indefinita affirmatiua; nō æqpollet vl̄i, de proprietate sermonis, l. si seruitus, ff. de ser. vrba. pdio. no. Bar. in l. si plurib. ff. de leg. 2. nimirū si fideic. hr̄ditatis indefinitè ꝓlatū restringatur ad portionē grauati, d. l. si Titius, & nō fideicō. vl̄e, d. l. cū virū. Ex quo inferri vr̄, ꝙ si testōr grauasset cohr̄dē ad restituendā cōem hr̄ditatē, ꝙ censet grauatus ad restituēda integra plegata, & facit tex. in l. Lucius, §. fi. inf. eo. Qd̄ nō audeo affirmare, qa plegata nō cōtinent in fideic. hr̄ditatis restituēdæ ex nā verbi, d. l. si Titius. Vnde cōsidera, si dici possit, ꝙ in d. l. cū virū, cōprehendunt plegata in fideic. ꝑp verbū, ꝑuenerit. Nā plegata ex hæreditariis portionib. verè ꝑuenerūt ad grauatum plegatariū; licèt ipse nō
4 possideat illa iure hr̄ditario, nisi ꝑ portione sua, vt hic. Tertiò limita, † nisi cohæres extraneus sit grauatus restituere portionē hr̄ditatis filio ipsius testōris, l. liberto, §. filiū, s̄. de annu. leg. quē ibi sic intelligit Bar. Tu aduerte ꝙ Iurecōs. ibi nō se fundat in affectione p̄sumpta dūtaxat; sed in his, q̄ ꝑponebant, q̄ plura sūt, videlicet; qa fideicōmiserat à filio nouercæ; & à nouerca filio, cū esset 25. annorū; & expresè cōmēdauerat infirmitatē filij nouercæ; & qa ex fideic. dari voluit filio decē aureos mēstruos. Ex qb. oīb. colligit clara mens, ꝙ uolebat in fideic. hr̄ditatis includi
5 totū. Quartò intellige, † vt ꝓcedat ꝑ portionib. cohæredū, quas grauatus possidet iure plegati; nō pro sua portione, quā retinet iure hr̄ditario, & nō legati, vt hic in vltimo rāsō. Rone dixi s̄. & declarat latè Cor. ꝯs. 106. In hac, in secundo dubio, lib. 4. Ex quo īfert, ꝙ si fuisset plegata cohr̄di grauato res alterius cohr̄dis, illa nō caderet in fideic. hr̄ditatis ꝑ aliqua parte, vt cōsuluit idē Cor. ꝯs. 114. In hac, lib. 3. Gl. si diuidit in tres partes. In prima assignat rō ad vltimū dictū. In scd̄a gl. oppo. & sol. In 3. idē facit. Secūda ibi, sed ꝯ. Tertia ibi, itē ꝯ. In ea gl. ibi, sibi in quartā imputet, &c.
6 Sed qd̄ † si portiō grauati excedat quartā; an id qd̄ pluris est, veniat in restōne fideic. gl. nō hēt, sentit tn̄, ꝙ veniat restituēdū, qd̄ expresè vult Iurecons. hic, vt inf. dicā. Sed Imo. ꝯriū tenet ꝑ tex. in l. cū q̄, §. pen. s̄. de his qb. vt indig. Ad tex. nr̄m rn̄det, ꝙ dēt intelligi respū imputationis, & nō restōnis, prout ēt tenuit glo. in l. cū pr̄, in prin. in vers. habituram, s̄. de leg. 2. Iste intellectus Imo. nō facit; tum qa diuinat, tum qa intelligit tex. nr̄ de restōne, nō de imputatione, vt patet ex princ. huius, l. ubi principl̄r quærit, an fructus sint restituēdi. Et in § nr̄o quęrit, an prælegata sint restituēda fideic. vt patet in uers. restituere. tum qa tex. nr̄ esset de indubitabili, si de imputatione loqueret; qa plegata ip̄ sunt imputanda in quartā, ēt ꝙ non cadant in fideicō. l. Titia, s̄. ad leg. Fal. Non ob. tex. in d. l. cū qui, §. fin. qa loquit in fiduciario hr̄de, qui ex volūtate defuncti non est hæres; sed legatarius, & q prelegatū integrū retinet ex uoluntate, potius iure legati, q̄ iure hæ-
7 reditario. Et sic habes fallentiā ad istū tex. † vt non ꝓcedat in fiduciario hr̄de, cuius plegati portio nō cōprehendit in fideicōmisso. Intellige, & limita scd̄o, vt n̄ procedat vbi testōr prius grauasset hr̄de onere fideic. & postea plegasset. Tunc portio ipsius hr̄dis nō ēt venit restituenda, d. l. Titia. ꝑ quā ita declarat Pau. de Ca. hic. In eadē gl. ibi, §. cū Pollidius, Bar. & scriben. tenent secūdā solu. ꝙ ibi hr̄s esset, ut custos. Ego teneo, ꝙ ibi erat hr̄s fidu-
8 ciarius, vt statim dixi. In eadē gl. ibi, ēt nō retēta quarta. Ista gl. reputat singu. ad hoc, † videlicet; ꝙ fiduciarius hr̄s nō hēt bn̄ficiū Senatusc. quantum ad detractionē Treb. & firmat Bal. in l. post mortē, C. de fideicō. & in l. iubemus, col. 5. C. eo. ubi gn̄alr̄ vult, ꝙ institutus ad vtilitatē alterius, non pt distrahere Treb. ꝑ tex. in d. §. cū Pollidius. Et faciūt q̄ dixi s̄. in prin. huius l. in 3. fallentia primæ rl̄æ. Sed aduerte, qa isto iure testōr non poterat ꝓhibere detractionē Treb. d. l. Titia. Et si dixeris verum esse, nisi hæres sit institutus ad vtilitatē alterius. Rn̄deo, ꝙ istud est falsum. Nā qn̄ testōr purè grauabat, & expresè prohibebat detractionē Treb. satis constabat, ꝙ hr̄s erat institutus ad vtilitatē fideic. & tn̄ grauatus ipso iure, detrahebat Treb. vt l. proxi. Fortè dici pt, ꝙ glo. debet intelligi f̄m tpa iuris nouissimi, quo pt detractio Trebellianicę prohiberi, iuxta auth. sed cum testator, C. ad leg. Falc.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio simplex est restringenda ad disponentis potestatem.*

2 *Pater, an cogi possit filium emancipare.*

3 *Regula Catoniana, non procedit in fideic. vniuersalibus.*

Dies fideicom vniuersalis, an cedat à die aditæ hæreditatis; an uerò à die mortis? & à die mortis.

4 *An hic tex. & cætera iura volētia fideicōmissum relictū à patre filio, nō statim valere; sed intelligi dilatū in tempus mortis, sint hodie correcta.*

Bi purè. Summat. fideicō. relictū à pr̄e filio valet; & intellr̄ dilatū in tp̄s, quo filius erit sui iuris. Rō dubitandi fuit; qa uidebat fideic. nugatoriū, eo ꝙ restōne facta filio in ptāte, illico reacquirebat pr̄i grauato, ita ꝙ momēto nō remanebat penes filiū, l. placet, s̄. de acq. hr̄d. Qui aūt ita restituit, ut illico rehabeat, qd̄ restitutū est, nō dr̄ restituisse, l. q̄ sic, ff. de sol. Rō decidēdi fuit; qa licèt fideic. purū uideat, cēset tn̄ dilatū in tp̄s exn̄tiæ sui iuris. ut actus ualeat. Nā si dilatum nō intelligeret, nō valeret, tanq̄ à semetipso pr̄e, sibiipsi relictū fuisset, Insti. de leg. §. an seruo. & l. legatū, §. j. s̄. de leg. 2. Sed cū pr̄ fuerit purè rogatus, quare nō fit interptatio, ut actus purè ualeat, ꝙ testōr cēseat grauasse patrē, vt emācipet filiū; & hoc mō fideic. statim valebit? Ad istud rn̄det gl. ꝙ testōr nō pt hr̄dem cogere, ut filium emācipet, vt est tex. clarus in l. filiusfamilias, § f̄m
1 vulgarē, s̄. de leg. j. Ex quo no. ꝙ † simplex dispō. est restringenda ad ptātem disponentis, ut est ēt tex. in l. Lucius, §. Imperator, ff. ad munic. & in c. à nobis. de sen. excō. Restringit ergo fideic. factū filio ad tp̄s, quo erit sui iuris; qa testōr nō pt præcisè cogere patrē, ut emācipet filiū. Sed imò vr̄, ꝙ pr̄, saltē iudicis officio cogi possit filiū emancipare. l. si cui, 2. s̄. de condi. & dem. & p̄nr ꝙ debeat fideic. purè valere, absq; dilatione, quasi teneat pr̄ illico emācipare. Sol. Pr̄ cogit offō iudicis filiū emācipare, cātiuè tn̄; nisi uelit pdere relictū ob eā cām. Ita loqt tex. in d. l. si cui. Alias nō cogit. Hic āt nihil ꝑponit relictū pr̄i ob hanc cām, ut emācipet filiū, ergo &c. Vel asr̄ rn̄det, ꝙ in casu huius l. pr̄ non fuit rogatus, ut emācipet filiū; & tūc fideic. posset alia rōne defendi, uidelicet, si intelligat dilatum in tp̄s exn̄tiæ sui iuris, nō possumus dr̄e, ꝙ testōr uoluerit in necessariū ans̄ grauare patrē, ut emanciparet filiū. Sed alia rōne vr̄ dicēdū, ꝙ decisio huius tex. non sit iuridica; qa cōstat fideic. à principio ēe nullū, d. §. an seruo. Ergo nō dēt postea cōualescere, obstāte rl̄a Catoniana & ista potuit
2 esse alia rō dubitādi. Rō uero decidēdi fuit, † qa rl̄a Cato. ꝓcedit in legatis & fideic. particularib. secus in vl̄ib f̄m Bar. per tex. in l. antep. s̄. de reg. Cato. vbi dr̄, ꝙ rl̄a nō hēt locū q̄tū ad hr̄ditates, & legata; quorū dies nō cedit à die mortis, sed aditæ hr̄ditatis.
3 Dicit āt Bar. † ꝙ dies fideic. vl̄is cedit ab hæreditate adita; & nō à die mortis, vt vult gl. in l. qd̄ ā ita, inf. eo. ergo, &c. Sed aduerte, in ꝯriū est *cōis* opi. ꝙ dies fideic. vl̄is cedat à die mortis, ut ꝯcludit Bar. sibi ꝯrius in l. cū filio, col. fi. s̄. de leg. j. & ibi sequunt alij cōiter. & hāc dicit cōem Soc. consult. lib. 4. Et ultra iura alleg. ꝑ Bar. bene probat in l. j. §. cū igit, & §. in nouissimo, C. de cad. tol. Quęrenda est igit alia rō decidēdi. Bar. hic, & alij cōiter in l. cogi, §. si pr̄. s̄. eo. dn̄t, ꝙ rō fuit; qa ex illis uerbis, des, faciasq;, ut ad eū pueniat; apparebat diē fideic. fuisse dilatam in tp̄s existētiæ sui iuris. Et ideo non ob. regula Caton. qa procedit, qn̄ testator uolebat facere fideicom. simplex, & validū ab initio. Secus si uoluit differre in diem, quo ualere pōt. Et ista est vera rō, quæ colligit ex tex. nr̄o, & l. fideic. §. si filio, s̄. de leg. 3. In ꝯrium tn̄ vr̄ text f̄m cōem intell̄m in d. l. cū filio. vbi fideic. purè & simpl̄r relictum à patre filio, intelligit dilatū in tp̄s, quo filius erit sui iuris. Sol. Intelligas hūc tex. procedere, qn̄ fideic. fuit relictum à patre instituto; ꝯrium verò qn̄ fuit relictū à mr̄e; cui hæreditas fuit acquisita ex persona filij instituti. Rō diuersitatis est; qa qn̄ filius est institutus; & pr̄ grauat⁹ ipsi filio restituere; apparet de enixa uolūtate testatoris, ꝙ uoluit fideicō. oīno ad filium peruenire; ideo

absque

absq; alia verborũ forma vr̃ voluisse differre in diē, quo erit sui iuris, q̃ mēs nō ita colligit, qñ pr̃ est institutus,& grauatus restituere filio; iō necesse est, φ ex verbis appareat φ voluerit differre fideic. in tps, quo valere poterit. Ita colligo fuisse mētis Ale. d.
4 l. cũ filio. Et nũc habetis intellm̃ istorũ iuriũ.† Sed restat dubiũ, an hæc iura sint hodie correcta? gl. in l. cogi. §. si filio. §. e. rñdet esse correcta, qđ ꝓculdubio verũ est in aduētitijs, respectu ꝓprietatis, q̃ acquirit̃ filio ſm iura nouissima, l. cũ nō solũ. C. de bo. q̃ lib. l. 1. C. de bon. mater. Vñ cũ possit in aduentitijs fideic. statim valere, nō est, vt testõr videat̃ distulisse diē; sed respectu vsusfructus, q pr̃i acq̃rit̃, vr̃ stare l. nr̃a. Nisi dixerimus, φ testõr granādo pr̃em, tacitè censet̃ ꝓhibuisse, ne pr̃i acquirat̃ vsusfructus, qđ hodie facere p̃t. auth. excipit̃. C. de bo. q̃ lib. Quæ nunc non firmo. An aũt in profectitijs sit correcta l. nr̃a, pēdet ab intellectu l. cũ oportet, C. de bo. q̃ lib. & traditur p̃ Bar. in d. l. cum filio, in 2. q.

SVMMARIVM

1 *Partiri rationem iussus; grauatus censetur dimidiam dare. partis enim appellatio, dimidiam in dubio complectitur.*

2 *Fallit hoc, quando quis aliquam partem iussus fuerit dare, tunc. n. non venit dimidia; sed dādo minimā liberatur, qđ intellige, & declara vt ibi.*

3 *Fideic. nedum verbis obliquis, sed etiam directis, & æquipollentibus inducitur. Item verbis ad grauatum directis. Item verbis enunciatiuis. Itē induci, & probari potest ex coniecturis.*

4 *Mens potius, quàm verba spectanda; & ratio restringe, vt nu: 5.*

§. Te rogo. Summat̃ cōiter vt p̃ Bar. vel melius sic. Ex sñia Senatusc. trāseunt actiones, ēt in eũ, cũ quo hr̃s est iussus hr̃ditatē partiri. Q̃ōnem mouet verbũ, partiri, qđ ad nudā diuisionē rerũ, q̃ facti est, l. qđ ergo. §. fi. ff. de vsuf. nō ad restõnē, & iuriũ trāslationē referri vr̃. Decisionem facit mēs Senatus, q̃ colligit̃ ex rōne exp̃ssa in Senatusc. de qua §. l. 1. in pri. Vel alia rō p̃t assignari, qa testõr nō res ipsas, sed hr̃ditatē partiri iussit; & sic ēt iura q̃ in hr̃ditate sunt, diuidi voluit, l. hr̃ditas. ff. de reg iu. q̃q̃ idē rñdendũ putē, si res ipsas, aut bona partiri iussisset. l. nā qđ §. fi. §. e. & idē si bona cōicare voluisset, l. Lucius. in prin. inf. e. q casus differt à casu nr̃o, qa cōicato verbo, partitio facta
1 expedit, vt declarat gl. inf. No. 1. iūcta gl.† φ iussus partiri rōnem, cēset̃ grauare dare dimidiā, qa partis app̃lone, in dubio dimidia significat̃, l. nomē filiarũ. §. portionis. ff. de ver. sig. Sed vr̃, φ aliud sit partiri, aliud partē dare. Primũ, ad decimā partē vr̃ referendũ p̃ tex. cũ gl. in c. maiores: 16. q. 7. p̃ quē ita determinat Gem. ꝯsi. 20. Vr̃ φ difficultas, col. fi. Sed tu dicas, nō esse drĩam inter verba partiri, & partē dare, p̃ tex. in d. §. portionis. vbi ista duo æq parātur. Nō ob. tex. in d. c. maiores. qa ibi nō simp̃lr, sed decimas pardare, dimidia debet̃, l. planè. §. fi. & ibi no. Ias. §. de leg. 1. Intellige,
tiri Deo iubemur. Qñ aũt simp̃lr aliq̃s grauat̃ partiri, vel partem
2 †nisi addat̃ verbũ, aliqua, vt si iubeat̃ hr̃s dare aliquā partē, tunc nō dimidiā tm̃ partē, sed & minimā offerendo, liberat̃, ſm gl. in cle. 1. de foro ꝯp. & in c. pastoralis. in fi. prin. & ibi Pan. & Fel. no. de offi. deleg. & tradit plenè Cur. ꝯsi. 50. col. fi. Sed in ꝯrĩũ est tex. iuncta gl. in ver. certa pars, in l. si q. C. de postul. Reperio Soc. ꝯsi. 53. col. 5. li. 4. dicentē, φ istud verbũ, aliqua, ampliat & restringit partē, prout subiecta mã suadet; alioquin si reducēda res sit ad aliquā ꝯsiderabilē portionē, non p̃t ꝓbabilius reduci, q̃ ad dimidiā, qđ verũ puto, & addo tex. in l. fi. §. Lucius. §. de le. 2. & in l. Lucius. in prin. iuncta gl. in ver. aliqua. inf. e. duas alias declarationes ad §. portionis, tradit Fel. in c. 2. col. 5. de libel. obl. aliā dat Ias. post
3 Raph. in l. de pupillo. §. q nũciat. ff. de no. ope. nunc. No. 2. φ† fideic. nō solũ inducit̃ verbis obliquis, sed ēt verbis directis, & æqpollentib. imò nō solũ verbis directis ad grauatũ; sed ēt directis ad fideic. vt si testõr dixerit, Titio lego dimidiā hr̃ditatis meæ, ſm gl. in l. mulier. §. fi. inf. e. Adde, φ ēt inducit verbis enunciatiuis, l. Pāphilo, in prin. ibi, scio Pamphile oĩa, q̃ tibi relinquā, ad filios ꝑuētura. §. de le. 3. & l. fideic. §. hęc verba. e. ti. faciunt q̃ dixi in l. ex facto. §. 1. §. e. Adde ēt, φ fideic. inducit, & probat̃ ex ꝯiecturis l. cũ ꝓponeret. in fi. de le. 2. l. licet Imperator. §. de le. & l. cũ auus.
4 §. de ꝯd. & dem. No. 3.† magis esse spectandā mētē, φ verba. ꝯcor. alle. gl. Rō est, qa mens est radix, & prima suba verborũ, cum nihil sit in ore, qđ prius non fuerit in corde, l. Labeo. §. de supel. leg. ergo verba dēnt esse sub iugo mentis, tanq̃ à sua regina, ſm Bal. in c. mandatũ de rescr. Est. n. voluntas regina verborũ, l. in ꝯdōnibus. §. de ꝯd. & dem. & dñatur verbis, sicut animus corpori, c. sedulò. 38. dist. Iō æquũ est, φ verba seruiāt intentioni, nō aũt eꝯ seruiat intētio verbis, c. scđo requiris, de appe. c. humanæ aures, 22. q. 5. & in c. intelligentia. de verb. & rer. sign. Et in sensu, & nō verbis ꝯsistit euangeliũ, c. Marchio. ibi, nec putemus in verbis scripturarũ esse euangeliũ, sed in sensu. 1. q. 1. Iō verba impropria sunt, & captiuanda, vt intentioni deseruiant, l. non dubiũ, vbi Bar. post glo. in ver. amplexus. C. de legibus, & in l. scire oportet. §. aliud. ff. de excu. & no. gl. in l. eas cās. §. de ꝯd. & dem. & p̃ Alex. ꝯsi. 116. col. 4. lib. 2. Et standum est menti, ēt si verba re-
5 pugnent, ſm gl. in l. q̃ extrinsecus. ff. de ver. obl. ēt si verba desint, l. 1. ff. qđ fal. tut autho. gest. l. q̃situm. ff. de test.† Qđ verũ est, si de mēte ꝯstet, alias nō est recedendũ à verbis. Nā in dubio melius

est verbis edicti seruire. l. nā Publius. §. 1. §. de ꝯd. & dem. l. nō aliter. §. de leg. 2. l. si alij cũ gl. §. de vsuf leg. Et de mēte dēt ꝯstare ex aliq̃bus verbis, licēt improprijs, & imperfectis, vt probat̃ in hoc §. ibi, sñia q̃buscũq; verbis. alioquin testõrē disposuisse videri nō posset, qđ verbis nō expresserit, l. quidā cũ filiũ. §. de hęr. inst. Nec credit, φ aliquis velit ꝯrĩũ eius, φ verbo demonstrauit, ſm Bal. in l. volũtatis, in fi. C. de fideic. Et vbi verba sunt clara, oĩs interpretatio credit̃ calũniosa, ſm gl. in l. q̃cquid astringendę. ff. de ver. ob. Nec possumus dicere mentē ꝯrĩā verbis, nisi verba saltē impropriè ꝯueniāt mēti, ſm Bar. in l. in ambiguo, §. de reb. dub. sequit̃ Cur. ꝯsi. 45. col. 10. & 46. col. 11. Gl. si. diuidit in quatuor partes. In 1. alle. ꝯcor. In 2. opp. & nō soluit. In 3. idē facit. In 4. se remittit. In eā. gl. ibi, arg. ꝯ. l. 4. Imo. soluit, φ ibi mēs discrepat à verbis Tu dicas, φ ibi nō ꝯstabat de mēte, nā testõr errauit in noĩe appellatiuo, legādo mulũ; cũ sentiret de equo, & sic nō debet̃ equus; qa de eo ñ disposuit; nec mulus; qa de eo ñ sensit in ambiguo. Sed si de volũtate ꝯstaret, seruāda esset, ſm gl. ibi. In ea. ibi ꝯ de l. ꝓspexit. sol. ibi nō ꝯstabat de ꝯrĩa mēte legislatoris, iō standũ est verbis. Et circa intellm̃ huius l. ꝓspexit, vide Ale. hic, & latius in l. 1. §. nũciatio. ff. de no. ope. nun. & Fel. in c. si qñ, col. 5. de rescr.

SVMMARIVM.

1 *Datur ratio dubitandi, inquiritur de ratione decidendi, per quam tollatur dubitandi ratio; & de intellectu tex.*

2 *Impensæ factæ in conseruandis rebus sunt restituendæ facienti. Amplia tur tripliciter vt ibi. Declara duobus modis. nu. 4.*

3 *Exceptio retentionis rei: donec soluantur impensæ, opponi potest post sententiam, ad impediendam executionem rei indicatæ.* (p̃ eundē.

5 *Impensæ factæ p̃ hærede in distrahēdis rebus hæreditarijs, deducēdæ sunt Infertur ad impēsas factas in ꝓxenetis, in tibicinib. subhastantibus, & c. quòd semper deducendæ veniant.*

6 *Statutum arctans venditorem ad soluendum gabellam pro pretio rei vēditæ, intelligitur de pretio, qđ superest deductis impēsis, de quibus supra.*

7 *Fructus per hæredem percepti, an sint computandi illi in impensis factis.*

§. Qui in distrahendis. Iste §. hēt varios intellectus, & duos directo ꝯrĩos, hoc dicit ſm cōem opi. Sumptus factus in reb. hr̃ditarijs nō repetit̃; sed ipsi hr̃di imputat̃. Rō dubitandi vrgens est;† nā ad eũ
1 spectat onus impensarũ factarũ in reb. ꝯseruandis, ad quē res ipsæ spectant. l. diuortio. §. impendia aũt. §. sol. mat. Sunt. n. impensæ necessariæ, q̃ ad ꝯseruationē ipsius rei fiunt, l. impensæ. ff. de ver sig. l. j. cũ seq. §. de impē. in reb. do. fac. ergo repetunt̃, ēt a malæ fidei possessore, l. domũ. C. de rei vend. in vers. eius aũt nā. ver. fi. ibi, nisi necessariò sumptus fecerint, l. planè. ff. de pet. her. Videbat̃ ergo, φ istæ impensæ necessariò repeti possent p̃ hr̃dem, & p̃ hoc casus est directò ꝯrius huic §. nr̃o l. mulier. §. sed & ipse. ꝯ. eo. Inquirenda est igit̃ rō decidēdi, p̃ quā p̃missa rō dubitādi tollat̃, aliogn corruit iste cōis intellm̃. Gl. vr̃ assignare rōnem decidēdi, qa sumptus, de quo in tex. factus fuit ad t̃palem vtilitatē bonorũ hr̃ditariorum ab hr̃de, q iudicio testõris lucrabat̃ fructus, quo casu æquũ vr̃, φ ipse hr̃s sustineat onus impensarum l. 3. §. nos gñalr̃. §. de impen. in reb. do. fa. Ista rō siue intellm̃ nō placet, qa diuinatiua. Scđo, qa ꝯ tex. loquit̃ in impensis factis in distrahendis, & ꝯseruādis rebus hr̃ditarijs. q̃ necessariæ dñr, & ꝑpetuā cām hñt, l. q̃titas. §. ad leg falc. Ray. aũt, Bar. Alb. Imo. & Alex. intelligunt, φ sumptus imputent̃ hr̃di p̃ rata sua. i. p̃ quarta Treb. Sed iste intellm̃ est indubitabilis ꝯ l. qđ Labeo. ff. de Carb. edicto, qa certũ est, & plenè decisum, φ oĩa onera ꝑtinent ad hr̃dem ꝓ rata l. 1. §. fi. §. eo. Alij aũt fatent̃ ꝯrĩũ, & ita intelligunt hũc §. ſm illũ, & exponunt verbũ, hr̃di. i. fideic. q effectu hr̃s est, l. si filius. §. 1. ff. qđ cum eo. Sed hæc expositio violat literā. Vñ quidā volentes saluare hũc intellm̃ absq; violatione & impropriatione verbi, supplent, hr̃di. i. ipsius fideic. q. d. nō solũ fideicōmissum mortuo fideic. post diē fideic. transmittit̃ ad hr̃dem, sed ēt sumptus. Et hic intellm̃ vr̃ fuisse de mente ꝯpilatoris, qui aduersatiuè ꝯtexuit legē sequentem, q̃ de transmissione loquit̃. Aduersatiua n. iuncta copulę aduersat̃ in facto, & identitatem iuris p̃supponit, l. sed & si lege. ff. de peti. hr̃d. Raph. aũt Com. q hunc intellm̃ amplectit̃, exponit verbum, imputari. i. ꝯputari, qua expositione stāte, optimè ꝯcordat cum l. ꝯrĩa. Et hic sensus occurrerat, anteq̃ vidissem Raph. Sed do. Ale. dicit, φ tex. quem alleg. Raph. in l. oĩmō. §. imputari. C. de inoff. test. non. hēt hanc intelligentiā, & sic discordat à Raph. qa nō probat̃, φ verbũ, imputari, habeat eundē sensum, quē hēt verbũ, ꝯputari. Ego hũc intellm̃ amplector p̃ l. 1. §. p̃terea. ibi, si matrē aluit pupilli tutor, putat Labeo impu-
2 tare cũ posse. §. de tu. & rat. distrah. No. primò,† φ impēsæ factæ in ꝯseruādis reb. sunt restituēdę facieti. Amplia vt dixi, ēt si factæ sint à malæ fidei possessore, d. l. domũ. Amplia scđo, vt ēt p̃ his impēsis hēat faciēs tacitā hypothecā priuilegiatā, vt p̃ferat̃ anterioribus, l. interdũ. ff. in q̃b. cau. pig. tac. ꝯh. Amplia tertio, vt nō solũ iure actionis, sed ēt ope exceptionis, & p̃ retētionē rei suc-
3 currat̃ ei, q tales fecit impēsas, d. l. planè. & ibi Bar. vnũ, q† exceptio ista retētionis donec soluant̃ impēsæ oppōi p̃t post sententiā, ad impediēdā executionē rei iudicatæ, qa nō impugnat sñiam,

sñiam,fm Spe.ti.de excep.§.dicto.vers.sed pone,ædificaui. & ti. de exec.sent.§.postremo,ver.sed qd si bona fide.& Bar.in d.l.in fundo,col.fi. & in l.Paulus.ff de excep.doli. In tm̄, q̄ hæc exceptio retētionis pp melioramēta, trāsit in singularē successorē, l.in hoc iudicio.§.1.ver.sed hæc ita.ff.cōm.diuid.quē tex.ad hoc
4 reputat sing.Lud.Ro.sing.176.Declara primò,† vt pcedat in expēsis factis ad ppetuā rei ɔseruationē, secus in factis ad tpalem simplr,videlicet,ad tp̄s,quo faciēs est fructus percepturus, l.3.§. nos gñalr.s̄.de impens.in reb.do.ita Bar. Pau.de Cast. & alij oēs hic. Decla scd̄ò,vt pcedat ɔsiderata æstimatione eius tpis,;quo impēsæ deducēdæ veniūt;nō eius tpis,quo factæ fuerunt, l.domos.s̄.de le.1.No.scd̄o,q̄ impensæ factę in distrahēdis rebus hr̄ditarijs,detrahendæ sunt p hr̄dem, q eas fecit. ad idē tex.in l.q̄titas.s̄.ad leg fal vbi in ɔputāda falc.extenuat̄ q̄titas impēsæ in distrahēdis rebus hr̄ditarijs p debitis exoluēdis.Et ppea Bar.hic dicit,q̄ debēt deduci impēsæ factæ in pxenetis, in emptoribus,vt allicerent̄ ad emēdū,in tibicinibus,q pclamauerūt res sub hasta positas,& Notarijs,q acta ɔscripserūt,qd̄ no.ad impēsas,q̄ quotidie fiūt in discussionibus bonorū.Ad idē tex. & ibi Bar.no.in l.fi.§.in ɔputatione.C.de iu.delib.Et dicit Bar.in l.sed si hoc.§.1. s̄.de ɔd.& dem.q̄ res tāti dr̄ vēdita,q̄ti remanet apud vēditorē, deductis impēsis fcis in pxenetis,& subhastationibus,p illū tex.
6 Inferēs, q̄ † statutū arctās vēditorē ad soluēdū certā gabellā p p̄tio rei vēditę,intelligit̄ de p̄tio,qd̄ superest deductis p̄dictis impēsis,de quo ibi p eū,ponderantē verba statuti,&c. Sequunt̄ d. Ale.hic,q alia alle.& do.Ias.in l.pe.col.fi. ff.de iurisd.om. iud.vbi adducit quinq; sīa pridē hic p Ale.adducta. Gl.diuidit̄ in duas partes principales.In prima declarat. In scd̄a ɔ̄ declarationē opponit,& soluit.Scd̄a ibi,solutio.Rursus scd̄a subdiuidit̄ in tres. In prima,retēta declaratione, soluit vno mō. In scd̄a discedit à declaratione data,& ponit aliā.In tertia dat aliū intellm̄. Scd̄a ibi,vl dic.Tertia ibi,alij dn̄t.In ea.gl.ibi,& lucrabit̄ hr̄s fructus,sē
7 tit gl.† q̄ fructus ɔputādi sint hr̄di in impēsis factis.Cōtrariū decidit expresśe gl.in l.emptor.ff.de rei vē.& ibi eā sequunt̄ Bal. & Ang.seq̄tur ēt do.Alex.post Imo.in d.l.domos.ad fi. & ɔsi.123. Discussis.col.fi.lib.1.& Cur.Iunior ɔsi.6.in vlt.dubio. Qd̄ intelligo in casibus,in q̄bus fructus non veniūt in restitutio.fideic.de quibus dixi s̄.in l.in fideic. Alioquin,si suos non faceret,teneret̄ sumptus ɔpensare cū fructibus. Nā si is,q rōne solius possessionis lucrat̄ fructus tenetur illos ɔpensare cum melioramētis, l.sumptus, & d.l.emptor. ff.de rei vend. Multò magis tenebitur compensare is,qui non lucratur, & istud expediti iuris est.

S V M M A R I V M.

1 Substitutus in tota hæreditate duobus institutis,& inuicē substitutis,cēset ex mēte vocatus ad portionē vltimi,in cuius sola psona extitit cōdō.

2 Vterque,dictio,an sit collectiua,an distributiua: quòd distributiua sit;aliter tamen quàm sentiant Doctores.

3 Distributiua requirit concursum oium sicut collectiua; sed aliter q̄ collectiua,qd̄ aperit.

Distributiua aliquãdo affirmatiuè distribuit,aliquando negatiuè;& quis sit in vnoquoq; horum casuum distributiuæ effectus, per exempla.

4 Distributiua negatiua,differt à collectiua negatiua,quod aperit.

5 Terminus quidam communis, quidam particularis est, communis signo vniuersali;particularis autem signo particulari determinatur.

6 Alter,& vter,sunt signa particularia dictionis,vterque: quidam,& aliquis,sunt signa particularia dictionis,omnis.

7 Mens testatoris coniecturis nota,proprietati verborum præponderat. & vide nonnullas coniecturas Doctorum,tam ex reciproca institutione filiorum,quàm ex persona Claudiæ.nu.8.

9 Dictio,si quis,conditionaliter prolata,an sit signum particulare vnius,an vero distributiuum tribuens actum verbi cuilibet insolidum.

Principe statuente,quòd si quis prior ingressus fuerit castrum habeat cētum;an pluribus ingressis eodem instanti,quilibet habeat centum.

10 Dictio,si quis,non stat distributiuè,quando facti qualitas impedit distributionem; etiam si aliàs esset signum distributiuum.quod infertur ad q̄stionem,q̄ si quis fuerit prior in cursu, habeat filiam Regis in vxorem, & plures simul ingressi sunt,&c.

11 Mortis dies,dicitur nostra dies.

Martirij Sanctorum dies,cur dicuntur natalitia.

12 Obire quid significet; & quot modis sumatur.

13 Substitutio, an in casu huius tex.inducatur inuicem inter filios per hæc verba,omnem hæreditatem ad Claudiam,&c.

14 Substitutio fideic. expresśe facta pluribus oneratis post eorum mortē,non continet tacitam reciprocam inter oneratos,quod procedit etiam si substitutio sit facta in toto.

15 Substitutio fideic. facta pluribus oneratis ēt collectiuè post vestram, vel eorū mortem,non continet tacitam reciprocā,quod procedit etiam si facta fuerit sub conditione,si omnes,vel si ambo sine liberis decesserint.

Substitutio quamuis facta fuerit post mortē oium,omnibus in tota hæredi tate, & prohibita detractio Treb.adhuc nō inducitur tacita reciproca.

16 Substitutio fideic. facta ab vltimo moriente,an inducat tacitam reciprocam inter oneratos.latiss.& nu.18.

Tacita reciproca ita demum inducitur per fideic.factam ab vltimo,si fuerit facta super tota hæreditate,vel toto relicto.nu.19.

Intellectus l.Titia Seio.§.Seia libertis,supra de leg.2.

17 Fideicommissum,vt ex coniecturis inducatur,oportet coniecturas esse necessarias,aut multum probabiles.

20 Substitutio directa facta ab vltimo moriente,an inducat tacitam reciprocam inter illos,quibus fit substitutio?

21 Reciproca tacita inter pupillos inducitur per pupillarem substitutionem factam super tota hæreditate ab vltimo moriente,limita nu.22.

23 Substitutio ita demū dr̄ facta ab vltimo moriente,si sit expresse dictū;secus si sit facta post mortē vltimi, quia tūc nō censetur facta ab vltimo.

24 Substitutio simpliciter facta post mortem plurium oneratorum,non continet tacitam reciprocam inter oneratos;& vide an hæc conclusio procedat,si fuerit facta mentio bonorum vniuersaliter,& indefinitè ex sententia Pauli.nu.25.& 27.

26 Substitutio facta in toto post mortē pluriū,an censeatur facta ab vltimo.

Intellectus l.codicillis.ff.de vsufr.leg.

28 Substitō fideic.an censeatur facta ab vltimo,qn̄ testōr substituit vnica determinatione post mortem oium vulgariter,pupillariter, & per fideic.

29 Substitutione fideic.facta post mortē plurium positorum in cōditione,an inter ipsos censeatur inductum tacitū fideic. & quid si partim in conditione, & partim in dispositione positi fuerint, rursus quid si in condōne positi sint partim honorati.

30 Peruenire,verbum commune est.

31 Mens magis quàm verba spectanda,non solum in vltimis voluntatibus; sed etiam in contractibus. Quæ sit ratio,etiam si sequendo mentē, actus redderetur nullus,nu.32.dummodo mens ex verborum larga significatione,ac ex dispositis constet.nu.33 aliàs secus.34.

Imaginari etenim mentem non possumus.

35 Ius fideicommissi non transmittitur etiam ad filios.

36 In fideic.restitutione venit etiam illud, quod grauatus habuit à cohæredibus ex substitutione reciproca.de verita.ibi.

37 Grauamine imposito verbis vniuersalibus,an quod ex fideic.à cohæredibus habitum fuit veniat in restitutione indistinctè non considerato ordine,an grauato præcedat fideic.vel sequatur?

38 Verba testatoris vbi apta sunt cōprehendere fideic.non debet ordo scripturæ impedire ordinem voluntatis.

39 Portiones cohæredum ad grauatum iure alterius fidei.peruentæ,veniūt in restōne fideic.facti verbis vniuersalib. Limita vt ibi,de cuius limitationis veritate.nu.40.

41 Fructus nō veniūt in restōne fideic.quatūcūq; grauamē fuerit vniuersale.

42 Grauamine imposito indefinitè; vt puta, volo restitui hæreditatem post mortem tuam hospitali pauperum, an portiones cohæredum veniant in restitutione.q̄ non,& nu.42.

Hęreditatis appellatione,nec legata,nec fideicōmissa continentur.ex quo inferūtur aliqua.

43 Fideic.præcedentia grauamen,an veniant in restitutione,vbi quis est grauatus restituere hæreditatem q̄ non,siue præcedant,siue sequatur grauamen;& siue grauetur restituere hæreditatem, vel hæreditariam portionem,vel partem hæreditatis;nisi cohæres extraneus sit grauatus restituere hæreditatem filijs testatoris.nu.44.

45 Portiones cohæredum ex reciproco fideic.peruentæ ad grauatum,veniūt in restitutione,si verbum, hæreditas, dirigatur ad honoratum; non ad grauatum,exemplifica vt ibid.& vide rationem nu.46.

47 Portiones cohæredū,an veniant in restōne, quando vnus ex cohæredibus fuit grauatus restituere partē,aut portionē suā.q̄ sic.idq; procedit si fideic.præcesserit grauamen,aliàs secus.nu.48 & declaratur.nu.50.

49 Fideic.cōdōnale obuētū ex portione cohr̄dis,nō venit restituēdū p grauatū restituere purè suā portionē,ēt q̄ fideic.pcedat grauamē.Et ēt quãuis dies fideic.cōdōnalis cesserit ante verbalē & real.restōnem fidei.puri.

51 Portio cohæredum,an tunc ueniat in restitutione,quando non apparet de ordine literæ;scilicet quia simul & semel quilibet fuit grauatus.

52 Portio cohæredum, an tunc veniat in restitutione, cum nulla bonorū habita mentione pluribus institutis,& inuicem substitutis,testator dixerit.Et si omnes sine liberis decesserint,substituo Caium.

53 Portiones cohæredum an veniant restituendæ, quando non apparet, nec ex ordine literæ,nec intellectus,quòd fideic.præcedat grauamen.

54 Frater grauatus,an in casibus,in quibus portiones cohæredum veniunt in restitutione,possit ex illis portionib. legitimam & Treb.detrahere ex psona fratris prædefuncti,cui hæres extitit? Quid autem si frater grauatus sit per verba vniuersalia?

55 Cessante ratione coniecturatæ mentis huius tex.an cesset dispositio;& ibi vide quid iuris,si Claudia fuerit substituta in portione hæreditaria vltimi tantum;& quid si in portione vltimi simpliciter.

56 Substō fidei his verbis facta,si quis eorū prior decesserit,an dicat̄ tacita?

57 Fideicōmissa pura trāsmittunt̄ ad descēdētes, Amplia q̄tuor modis.n.58

59 Fideic.cōdōnalia etiam ab ascendentibus relicta, non transmittuntur, et ad descendentes.latè de veritate,& an hoc not.colligi possit ex tex.

60 Fideic. conditionalia à patre liberis relicta, transmitti ad descendentes; an fuerit introductum per l.vnicam. C.de his, qui ante aper.quòd non.

61 Fideic.cōdōnalia trāsmittunt̄ ad hęredes,vbi expresśe,vel tacitè apparet de mēte testōris.et ibi vide,qn̄ dicat̄ expresśe,et quãdo tacitè apparere.

62 Fideic.cui sibi & hæredibus fuit relictum fideic.an possit de spe fideic.disponere in alios,quàm in hæredes vniuersales?

63 Fideic.vniuersale ante restitutionem cedi non potest.

64 Fideic.ad hæredes transmitti testatorē voluisse quibus ex coniecturis cōcludēter colligat̄,tradūtur aliquæ cōiecturæ,& vbi cōiecturis res agit̄, cōiecturæ debēt esse necessariæ,et ex dispositis elici,aut multū pbabiles.

Con-

Coniectura prima est, si testator instituit fratris filios, & altero sine liberis decedente substituit alios filios; quib. nō existentib. substituit extraneū. Aliquo filiorū prædecedente relictis liberis, ad eos transmittitur fideic. spes excluso extraneo. De veritate tamen huius coniecturæ ibi.
65 Coniectura secunda si testator institutis Titio & Sempronio fratrib. Titio substituit Sempronium; & Sempronio non existente, Caium Sēpronij filium & hæredem tunc vni cum. Sempronio decedēte, alijs filijs relictis, transmittitur spes fideicom. ad alios filios hæredes. Ratio ibi.
66 Tertia est, si plurib. filijs institutis, & inuicē substitutis, & omnib. si sine liberis decederent substituitur extraneus; vno filio cū liberis pmoriēte, transmittitur spes fideicō. ad illos excluso extraneo. De ueritate ibi.
67 Legatum siue fideicom conditionale transmittitur ad hæredes in casu l. fi. C. de leg. sed an ibi admittatur hæres hæredis ratione transmissionis, an verò, quia legatum erat factum legatario ad tempus?
Legatum perpetuū nō transmittitur ad hæredē heredis; quāuis in euētu conditionis veniat restituendū hæredi; secus si sit temporale, vt d. l. fi.
68 Legatum quando dicatur perpetuum, quando vero temporale.
69 Testatore legante fundum Titio donec vixerit; & post mortem suā mādante eum restitui suis heredib. infrascriptis; tale legatum dicitur esse perpetuum: ideo præmortuis primis hæredib. legatum non transit ad eius hæredes; sed remanet apud grauatum & eius successores.
Intellectus l. pen. C. de imp. latè ptractat, q̄ huic §. obstare vr̄, cui variæ dātur solu. & nu. 71. varijsq; relatis, ex omnib. vna colligitur. nu. 73.
70 Pluralitas cur resoluatr̄ in singularitates, ī fideic. substōne facta pluribus ita, q admittitr̄ substitut⁹ purificata cōdōne ī psona vnius; secus ī pupillari.
72 Reciproca substitutio facta in casu huius §. an faciat, vt Claudia neptis admittatur etiam solum purificata conditione in persona vnius.
74 Statuto disponēte, q extātib. masculis feminæ nō succedāt, an pcedat dispō huius §. q Claudia neptis admittatr̄ excluso nepote ex fratre? Bart. q non. de veritate latissi. nu. 78. quid autē tenendum, traditur nu. 80.
75 Testator præsumitur suam dispositionē conformare cum statuto; ex quo inferuntur multa egregiè dicta.
76 Stante statuto fēminarū exclusiuo, extantib. masculis filia nō faciet deficere conditionē, si sine liberis, quāuis liberorum appel. ēt veniāt filiæ.
Emphyteusim recipiens pro se & filijs tam masculis, quàm feminis censetur recepisse ordine successiuo, prius masculis, deinde feminis, illis deficientibus. & hoc vigente statuto exclusiuo feminarum, &c.
Stāte stat. exclusiuo fēminarū, si testator prohibeat bona alienari, quia uult uenire ad posteros, censetur prius inuitaße posteros, licet appellatione posterorum contineantur etiam fœminæ.
77 Propter statuti dispōnē, recedit a verborū pprietate ī casib. hic cōgestis.
79 Testator in dubio, an intelligatur suam dispositionem conformare cū dispositione iuris communis, an verò cum statuto.
Ius municipale dicitur commune ius inter municipes.
81 Conditio substitutionis plurib factæ, an & quando habeat in persona omnium verificari, distinguuntur nouem modi formandæ substitutionis
82 Substitutione facta pluribus singulariter, siue separatim, statim verificata conditione in persona vnius, locus est substitutioni, quod procedit etiam si extraneus fuerit pluribus filijs substitutus.
83 Substitutione facta pluribus particulariter, an verificata conditione in persona vnius admittatur statim substitutus? quòd sic.
84 Subst. vulg. particulariter facta plurib. sub cōdōne negatiua, si qs vestrū hæres non erit, an statim vno exīte hærede, veniat substitutus. q sic
Intellectus l. si is qui ducenta, §. vtrum, de reb. dub.
85 Negatiua negādo plus excludit, quàm affirmatiua affirmādo includat.
86 Purificata condōne in persona vnius & admisso substituto in portionē illius, an remaneat extincta substō particulariter facta ī psonas aliorū?
87 Substitutione facta pluribus alternatiuè, eueniente conditione in persona vnius, locus est substitutioni.
88 Substōne plurib. alternatim facta, an verificata cōdōne ī persona vnius, habeat locum substitutio, q sic, & idem in vulgari negatiuè concepta. communiter concluditur. de veritate tamen latissi. Limita nu. 90.
89 Intellectus l. si is, q ducēta, § itē si pr̄, sup. de reb. dub. & an ibi disiūctiua resoluat ī coiūctiuā spāli fauore filiorū; an verò ex pprietate verborū.
91 Alternatiua negatiua secundū verborū proprietatem stat coniūctiue, et sic videtur requirere vtrunque factum non esse, sicut copulatiua.
92 Alternatiua propositio quæ dicatur, & quæ alternata.
Alternata propositio merè negatiua dicitur; quando negatiua pcedit alternatiuam: & illa dēt in vtroque negatiuè verificari, quādo verò negatiua sequitur, tunc propositio non est mere negatiua, & in altero verificatur, & quare. Ex hac doctrina plura inferuntur nu. 93.
94 Substō qn̄ ditatr̄ plurib. indefinitè, & simplr̄ fieri, exēplifica, ut ibi & c.
95 Substō vulgaris facta plurib. indefinite nō admittitur substitutus, nisi in psona oīum verificetur substō, de veritate tn̄ & ratione latissi. nu. 96.
Limita nu. 97. & seq. et ibi vide, qn̄ pluralitas resoluatr̄ ī singularitates.
98 Pia causa si pluribus indefinitè substituta vulgariter fuerit, an verificata conditione in persona vnius admittatur? Item quid in filio testatoris substituto, qui etiam cum extraneis institutus fuerat?
99 Ius accresc. an uideatur inter extraneos institutos prohibitū, quando testator filium cum extraneis instituit, & eum illis substituit. remissiue.
100 Substō. plurib. copulatiuè facta; puta si Titius hæres non erit, et Sei⁹ hr̄s non erit, an conditio debeat in persona omnium verificari? coīs q sic.
101 Limita nisi copula sit posita non solum in extremo conditionali, sed etiā in extremo dispositiuo, quia tunc admittitur substitutus verificata cōditione in persona vnius. Exemplifica vt ibi.
102 Substitutione vulgari plurib. copulatim facta, id est, ex vna cathegorica, vel ex una hypothetica habente duas cathegoricas implicitas, an debeat conditio purificari in persona omnium.
103 Substitutus copulatim hoc modo, si neque Titius, neque Seius hæredes sint, & c. non admittitur, uno existente hærede, alio non.
104 Substitutione hoc modo facta, si primus & secundus hæredes non erunt, & c. an requiratur conditionem in persona omniū verificari, quod sic, latissimè tamen de veritate, & nu. 108.
105 Negatio præposita signo vniuersali facit æquipollere suo contradictorio, postposita vero, facit æqu pollere suo contrario.
106 Intellectus l. quidam testamento, ff. de vulg. & pup. & l. si is, qui ducenta, § cum ita, ff. de reb. dub quæ videbantur obstare communi.
107 Hæc orō, si primus & scdus & c. an in dubio, stet diuisiue, an collectiuè.
109 Substitutione hoc modo concepta, si non erit hæres primus, & secundus, an tunc conditio debeat verificari in persona omnium, quòd sic.
110 Substitutione hoc modo concepta, si testator duob. institutis, primo & secundo Caium substituerit, & sic copula sit posita in extremo dispositiuo tantum, an verificari debeat in persona omnium?
111 Substitutione vulgari plurib. collectiuè facta, requiritur substitutionē in persona omnium verificari. ideo vno adeunte expirat vulgaris collectiue concepta, quod quomodo procedat, ibi.
112 Dictionū quædam merè collectiuæ, vt ambo, cūcti, & similia, quędā tenētes mediū inter collectiuā & distributiuam, vt dictio, omnes, pdicti, infrascripti, & c. quæ stare possunt tam collectiuè, quàm distributiuè.
Dictio, omnis, in singulari est distributiua, in plurali verò quandoque distributiua, quandoque collectiua.
113 Dictio, omnes, numeri plu. apposi. in vulgari subst. puta, si omnes hr̄des non erunt, an stet in dubio distributiuè, an verò collectiuè? Quid si sit facta substitutio per meram collectiuam, & instituti sint de liberis. Quid si collectiua sit in extremo dispositiuo tantum posita.
114 Substitutio vulgaris pluribus distributiuè facta, puta si uterque non sit hæres, expirat uno adeunte; requiritur enim conditionem in personam omnium verificari. Limita tripliciter. nu. 115. cum seq.
118 Substōne pupillari plurib. simplr̄ fcā, an requiratr̄, cōdōnē in psonā oīū uerificari, q sic, & quare. amplia n. 119. Lita nu. 120. vsq; ad num. 126.
Ius legitimarū successionū inter pupil. præsumitur à testatore reseruatū.
120 Substitutio pupilla. plurib. simpliciter facta verificatur, condi. eueniente in persona vnius, quando pupillus superstes non est ab intestato successurus fratri prædefuncto. Exemplifica ut ibi. De veritate latè.
121 Substitutus plurib. pupillis simpliciter, admittitur verificata condōne in persona vnius, si in medio sit frater vtrinque coniunctus, excludens fratrem germanum impuberem superstitem ab intestato.
122 Substitutus pupil. simpliciter, admittitur verificata condi. in persona vnius, si impubes superstes repudiet hæreditatem fratris prædefuncti.
123 Substōne pupil. plurib. simpliciter facta, verificata cōdōne ī psona unius statim admittitr̄ substitutus, si sit testatoris filius, & impuberum frater.
124 Substōne pup. plurib. simplr̄ fcā, statim admittitr̄ substitut⁹ verificata cōdōne ī psona vni⁹, si supstes pupill⁹ sit relegatus, aut religionē igress⁹.
125 Substitutus an admittatur verificata conditione in persona vnius pupilli, quando impuberes filij fuerunt instituti in reb. certis, & eisdem substitutus extraneus vniuersaliter institutus.
127 Substitutione pup. facta plurib. si contingat condōnē euenire in psona vltimi, quia prim⁹ mortu⁹ ē pubes, vltim⁹ verò impubes, an admittatur substitutus in portionē ultimi? cōis qd̄ sic declara tamē, ut in nu. 128.
129 Substōne fideic plurib. simpliciter seu indefinitè facta, an purificata cōdōne ī psona vnius, sit illicò locus substōni. qd̄ sic, nisi supsit psona, q̄ ex psupta mente testōris excludat substitutū nu. 130. & vide q̄ sint psonæ, q̄ ex præsumpta mente excludāt substitutū. nu. 131. 132. & 133.
134 Substitutus plurib. liberis, cum quib. sit institutus extraneus, an propter mixturam extranei cum liberis cesset liberorum fauor, an vero propter liberos extraneus etiam substitutum excludat, vel an propter extraneum ipsi quoque liberi excludantur à substituto?
135 Substitutio fideic. si plurib indefinitè facta fuerit in vsufructu, & habitatione, substitutus non admittitur verificata tantum conditione in psona vnius. ibi uide intellectum l. codicillis, sup. de vsufr. leg.
136 Substō fideic. si plurib. indefinitè facta fuerit in tota hr̄ditate, vel relicto, an verificata cōd. ī psona vnius admittatr̄ substitutus, latissime disp.
Intellectus l. quidam testamento, ff. de vulg. & pup.
137 Testōre iubēte ecclesiam construi, si filij instituti sine liberis decederēt, non admittitur substitutus, nisi verificetur condō in personam oīum.
138 Substō fideic. si plurib. copulatiuè fcā fuerit, an pinde habenda sit, ac si simpliciter fcā fuerit, an verò collectiuè, aut distributiuè magis conueniat, put Ang. Imo. & Alex. placuit, quib. auctor adstipulatr̄, & sic an condō verificari dēat ī psona oīum, vt substitutus admittatr̄, distinguitr̄.
139 Fideic. substō si plurib. copulatiuè, collectiuè, aut distributiuè fiat, institutis diuersis temporib. decedētib. eueniente conditione in persona primi, de sermonis proprietate non admittitur substitutus, hæc communis est, quæ verissima est liberis institutis, licet solus Imo. dissentiat, cuius opinio saluatur in tribus casib. nume. 140. 141. & 142.
143 Fideic. substō si plurib. extraneis institutis facta fuerit copu. collect. aut distributiuè, eueniente condi. in persona primi, statim admittitur substitutus, & hæc communis. de veritate tamen ibi, & nu. 144.
45 Substitutione fideic. facta plurib. copu. collect. aut distributiue, an eueniente conditione in persona vltimi tantum, admittatur substitutus in portionem vltimi? quod sic, Limita & declara, ut in nu. 146.

Substi-

147 *Substitutione fideic.facta plurib.vt supra,an eueniente cōditione in persona vtriusq: admittatur substitutus ad portionem primi ex persona primi,vel ex persona secundi.*

148 *Substō reciproca inter institutos si præcesserit fideic.eis factā, eueniente conditione in persona primi,nō admittitur substitutus, ꝑꝑ reciprocā.*

149 *Substitutione reciproca præcedente fideicom.si eueniat cond.in persona vltimi,an admittatur substitutus?*

150 *Instituti & ēt inuicē substituti,qñ simul oēs decesserūt,an substitutus admittatur ad hæreditates vtriusque.& quid in pupillari. Et qd in fidei. an idem dicendum sit.*

151 *Substitutus in portione vltimi tantùm, an ambobus simul decedentibus excludatur à portione vtriusque.*

Aeredes §. Cū ita. Singl'ris ē ſm Ale. & verū dicit. Nā si subtilitatē ingenij q̄ris exercere, nihil subtiliꝰ, nihil sublimius offerri p̄t,quo ꝓ funda mētis agitatione,vadū abstractę meditationis ꝑcurras, attestāte Pau. de Ca. q fatet̄ illū interp̄tari nunq̄ absq; labor maximo potuisse. Si mãē ꝯsideres amplitudinē,hēs vñ volumē impleas. Si deniq; fructuū vbertatē, & varietatē appetas,hinc tibi ꝓponit ager admodū fertilissimus& opimus,vñ poma vtraq; manu decerpas,optimo vino dolia repleas,frumēto saccos informes,aurū insuꝑ & argētū ꝯfles,instructā domū, velut ex amplissima supellectili tibi ꝯpares,instaures,acq̃ras. Hic itaq; pēdēt obscura defunctorū iudicia,fideicōmissorū latentia dōa,decedētiū secreta vota. Qđ si Pau.& Sen.immēsa sui ꝓfunditate distorsit ingenia,quorū ope ꝓpemodū incredibili,dubia ꝓrsus enodata nō sunt , nemini debebit mirū videri,si mihi disparilibus vtpote meritis ꝓfitēti,suꝑ interp̄tatione illius aīo cōmoueri ꝯtigerit; tametsi credo vel ex aliqua ꝑte ꝓficere, si (qđ faciat,exoro) q̄ sapiētib.abscōdit dñs,paruulo mihi reuelauerit.

1 † Substitutus in tota hr̄ditate,duobus institutis, & inuicē substitutis,cēset ex mēte vocatus ad portionē vltimi, in cuiꝰ sola ꝑso

2 na extitit ꝯdō. Hoc br̄ dicit. Q̄nem in hoc §.mouet † dictio,vterq;,quā Bar.Imo.Pau.Ale. & alii *cōiter* hic, dñt esse collectiuā duorū,idē dñt Bar.& scrib.in l.pe.C.de impu.& alijs subst.& iō nisi collectiuē adimpleat̄ ꝯdō in ꝑsona vtriusq;,nō vr̄ locus substōni;secus si dixisset,si alter, vel si vter, q̄ sunt distributiua duorū,& in vno verificant̄,ſm Doc. Aduerte,q̄a Bar.in l.hoc articulo s̄.de hær.inst. tenet dictionē,vterq;, esse distributiuā ꝑ tex.cū gl.in Auc.de iud.§.ne aūt,in ver.ab vtraq; ꝑte.Dñs Ale.in d.l.pe. dicit,ꝙ dictio,vterq;, est distributiua,& collectiua,sil̄.collectiua q̄a reqrit ꝯcursum vtriusq;,d.l.pe.distributiua, q̄a attribuit actū verbi cuilibet insolidū,d.§.ne aūt, cū gl. idē voluit Bal.in l.fi. C. de impub.vbi dicit esse q̄dā noīa collectiua q̄ distributionē hñt vt dictio,q̄sq̄s,q̄libet,& vterq;. Quid dicēdū? Ego sentio cū Bar. in d.l.hoc articulo,ꝙ sit distributiua,sed al'r q̄ intelligāt Doc.hic & in d.l.pe. Ipsi intelligūt distributiuā verificari in vno tm̄;colle

3 ctiuā verò reqrere ꝯcursum oīum. Ego aūt† intelligo distributiuā reqrere ꝯcursū oīum,sicut collectiuā,sed diuersimodē. Vñ scias,ꝙ distributiua aliqñ distribuit affirmatiuē, aliqñ negatiuē; affirmatiuē tribuit,negatiuē aufert cuilibet actū verbi insolidū, ſm gl. in l.si pluribus.ff.de le 2. Exēplū affirmatiuæ. Quilibet, vel vterq; decessit cū liberis. Exēplū negatiuæ. Nullus,vel neuter decessit cū liberis. Quia,ſm Dialecticos,stare distributiuē,nil aliud est,q̄ supponere ꝓ oībus suis sig̃natis copulatiuē. Et sic differt à collectiua hoc solo, q̄a distributiua dēt verificari in quolibet sig̃nato,tribuēdo,vel auferēdo actū verbi cuilibet insolidū; collectiua vero verificat̄ in quolibet,colligēdo,vel auferēdo actū verbi collectiuē.i.oībus sil̄,tanq̄ rep̄sentantib. vnū corpus.vt Titius & eius filij æquè hr̄des sunto,hæc adiectio, æquè hr̄des,stat collectiuē,oēs in vnū colligēdo,l interdū.ff de hæ.inst. & l.si q̄s Titio.ff.de vsuf.accre.l.si p̄r.ff.de vul.& pup. Et hoc est,qđ dicit gl. in d.l.si plurib.q̄ vult,ꝙ hmōi ꝓpositio,oēs isti ferūt lapidē, differat ab hac,q̄libet istorū fert lapidē,q̄a p̄ria denotat,ꝙ oēs sil̄ ferūt vnū lapidē,scđa,ꝙ q̄libet solus fert vnū lapidē. Sic ista,ambo ferūt lapidē,differt ab hac,vterq; fert lapidē,& ista,ambo dāt decē,ab hac,vterq; dat decē. Ergo distributiua verificari dēt in oībus suis significatis,sicut collectiua,& probat̄ in hoc tex.vbi lurecōs.clarè vult,ꝙ ꝯdō,si vterq; decesserit sine liberis, ſm vī verborū non purificet̄ altero moriēte cū liberis, sicut nec verificat̄ collectiua,l.si q̄s.l.q duos.ff.de vulg.& pup. iūcta d.l.pe. Et iā habes rōnē dubitādi hic assignatā. Cōtra quā iterū opponit̄ de l.si seruus.§.si pluriū.ff.si q̄s cau.vbi ista ꝓpositio , si ambo in iudicio non stiterint, vera dr̄,altero nō stito,ergo erit ēt vera ista,si vterq; decesserit sine liberis, altero absq; liberis defuncto . Sol. tex.nr̄ loquit̄ in affirmatiua,tex.in §.si pluriū, loquit̄ in negatiua. Nā hmōi,si vterq; decesserit, habita relatione ad actū verbi, est affirmatiua,& q̄tū ad verificationē oīum,nō differt ab hac,si ambo decesserint d.l.pe.iuncta d.l.q duos. Sed fac, ꝙ æqpolleat huic negatiuæ, si vterq; liberos non habuerit,an altero decedēte cū liberis,verificabit̄ ꝓpositio? Vr̄,ꝙ sic,ꝑ tex. in d.§.si pluriū.

4 Contrariū credo verius, † & in hoc differt distributiua negatiua,à collectiua negatiua. Nā falsum est,vno negato, ꝙ distributiua negatiua distribuat cuilibet actū verbi insolidū. Nam ista,si vterq; liberos non habuerit,æqpollet huic, si neuter liberos habuerit,c.verbū Dei,de pœn.dist. Sed bñ vno negato,verū est ꝙ collectiua,non oēs,colligit insolidū. Dices ergo,hæc oratio, si ambo nō habuerint liberos,vera erit, vno negato,qđ ꝯstat esse falsum,d.l.q duos. Sol. Subiecta mã non patit̄, ꝙ collectiua hoc loco seruet suā nām. Vel rñderi p̄t ad tex.in d.l.si seruus. §.si pluriū,ꝙ respectu ꝓmittentis pœnā, si ambo non stiterint,falsa est, vno nō stito,iō nō euadit pœnā, q̄tū ad stipulantē,vera est, vno nō stito,iō pœna ꝯmittit̄. Sic in casu nr̄o,q̄tū ad substitutū,altero hn̄te liberos,falsa est,iō ſm vim verborū nō admittit̄, sed q̄tum ad eos,q voluīt excludere substitutū est vera, q̄a q̄tū ad exclusionē verū est, ꝙ vterq; non decessit sine liberis. Sed adhuc forsan hæsitas,q̄a hmōi dictiones alter,& vter,sunt distributiuę & tñ in vno solo verificant̄, l.si Titius & Seius. ff.de hære.insti.l. vter ff.de ꝯd.inst.l.pe.in prin.ff.de bo.pos.sec.tab. Pro resolōne

5 sciendū est,† ꝙ q̄dā est terius cōis,q̄dā particularis,cōis determinat̄ signo uli,& p̄t stare indefinitè,ut scholares audiūt,uel nō audiūt, ambo habuerūt liberos,vl' nō habuerūt. Itē distributiuē,vt q̄libet ē hr̄s,uterq; est hr̄s,uel non est. Terius particularis determinat̄ signo particulari,ut q̄dā scholaris est bñ doctus,uel nō est. Et terminus ꝑticularis orōnē ꝑticularē facit, i.supponit ꝑticul'r unū tm̄,ex significatis,& sic stat disiūctiuē,q̄ disiunctiua in uno uera,est tota uera,l.si is q duceta deposuit ita.§ utrū.s̄.de reb.dub.

6 In ꝓposito†uter,& alter,sunt signa ꝑticularia dictionis,uterq;. q̄dā & aliq̄s,signa sunt ꝑticularia huius dictionis,oīs, ergo stant ꝑticul'r & disiūctiuē; ex q̄bus terīs ꝑticul'r, & disiunctiuē infert̄ ad huc,uel ad illū ꝑticul'r. ergo si dicat̄,si alter decesserit sine liberis,idē est,ac si dicat̄,hic,uel ille, ut docet Bar.in d.§.utrū. cuiꝰ doctrina plurimū seruit ad intell'm huiꝰ nr̄æ mãæ. Et ex his me-

7 dullitus hēs rōnē dubitādi. † Rō verò decidendi fuit ꝯiecturata mēs testoris,q̄ magis obseruāda est q̄ verb.sig̃natio,l.cū virū. C. de fideic. Et q̄b.aūt ꝯiecturis colligat defuncti volūtas. Aliq ꝯie-

8 cturā sumūt†ex instōne reciproca fcā inter oneratos. Nā cū primo morieti sine liberis substituerit suꝑstitē,seq̄t ꝙ Claudia fuerit substituta vltimo decedēti sine libis,& sic testōr ita vr̄ substituisse,si primꝰ moriat̄ sine libis, substituo ſm,& si scđs decedat sine libis,substituo Claudiā,& est ꝑinde ac si vtriq; separatū fuisset Claudia substituta.quo casu certū est,ꝙ Claudia est substituta vltimo, in eius portione, ſm Pa. de Ca.hic. Hic resultat vnū dubiū. An cessāte exp̄ssa reciproca,ꝓcedat decisio huius tex. Pa. de Ca.col. 1.rñdet ꝙ sic,ꝑꝑ dictionē,oēm:ex qua resultat tacita reciꝓca inter oneratos,l. Titia Seio.§.Seia libertis.s̄.de le.2. Sen. verò hic,col. 6. cū seq.dñt,ꝙ Claudia, cessāte reciproca,nō admitteret̄ ad portionē vltimi,q si loquant̄ đ reciproca tacita resultāte ex verbo oēm,ꝯcordāt cū Pa. Sed si loquant̄ de reciꝓca exp̄ssa,de directo aduersant̄ Pau. Veritas aūt est ex his, q̄ dicā.ˀ. Alij vt Bar.& sequaces, sumūt ꝯiecturā ex ꝑsona Claudiæ substitutę,q erat neptis testoris;& ex ꝑsona aduersantiū ipsi Claudię, q tales no erāt,vt ꝑsumēdū sit,testorē illos voluisse ꝑferre nepti. Sed ꝯiecturent alij q̄tum velint, ego inh'ro ꝯiecturæ Iurisc.q̄a si grauauit vltimò moriētē sine filijs ad restituēdū oēm hr̄ditatē; & sic ēt portionē primi,si ad eū ꝑuenisset, credēdū est, ꝙ ēt cū grauare voluerit ad restituēdū portionē suā; dato ꝙ ad eū ñ ꝑuenerit portio primi. Huius aūt ꝯiecturæ sensus explicabit inf. apparatu. Hic est casus,q latius tibi patebit ex inf.dicedis. In tex.

9 ibi,si q̄s,no.† ꝙ dictio,si q̄s, ēt ꝯdōnal'r ꝓlata, est signū ꝑticulare vnius,& nō distributiuū; & ita dicit Bar. in d.l.si is q ducenta. §. vtrū.col.fi.& ꝓbat hic,& melius in l.si necessarias.§.si annua.ff.đ pig.actio. Contrariū,ꝙ sit signū distributiuū tribuēs actū verbi cuilibet insolidū,firmat Bar.& alij *cōiter* in l.q filiabus. §.1. ꝑ illū tex.s̄.de le.1.inferētes,si princeps statuerit,ꝙ si q̄s prior fuerit in gressus castrū,hēat centū,plurib.eodē instātu ingressis,q̄libet habebit cetū,& idē ꝯcludūt Bal.& Im.in d.l.hoc articulo. Quid dicendū? Ego distinguerē, Aut dictio,si q̄s,ponit̄ inter duos, & ꝯstat ad vnu referri vt hic,& sic erit signū ꝑticulare,vt dictio,vter. Aut ponit̄ inter p'res q̄ duos,& tūc aut inter eos,q̄b. inest de necessitate ordo prioritatis & posterioritatis, & tunc ēt est signū ꝑticulare,d.§.si annua. Aut ordo nō inest de necessitatē, licet ꝓ

10 babil'r,& tunc est signū distributiuū, d.l q filiabus.§.1.†nisi facti qualitas distributionē impediat, vt in q̄one, si q̄s prior fuerit in cursu,vel ingressu vrbis,hēat filiā Regis in vxorē,tunc plures eodē instāti ingressi,vel pares in cursu,inuicē se impediūt, cū eadē nō possit eodē tp̄e plurib.nupta esse,arg.tex.in l.q soluēdo. & l. seq.s̄.de hæ.inst. Et ista ꝓcedūt in orōne affirmatiua. Sed si adijciat ꝯdōni negatiuæ, tūc cū sermo incipiat à ꝓcedēti dispōne affirmatiua,dictio,si q̄s,negatiuē ꝓlata,stat ꝑticul'r, & nō distributiuē,d.§.si pluriū.vbi hęc ꝯdō,si q̄s eorū nō stiterit,purificat̄,vno no stito,& d.§.vtrū.vbi hęc rñsio,qđ eorū nō feci;ꝯæqpollet huic nil feci,q̄a ꝓcedens orō affirmatiua sumit̄ ab vniuerso, ergo in vno falsa,remanet tota falsa,iō pœnalis stipłō,q̄ subsequit̄ sub ꝯria dispōne , ꝯmitti dēt in quolibet ꝯrio particulari, qđ ēt verū vr̄,si orō incipit à ꝓcedenti ꝯdōne negatiua,mō affirmatiua su-

11 mat ab vniuerso. In tex.ibi,diē suū,no. † ꝙ dies mortis est dies nr̄a.

nr̃a, qđ clarè ꝓcedit in morientibus q[...] a ea die nasci dñr; nunq̃ morituri. §. sed si i bello. Inst. de excu[...]. Hic natalitia dñr dies martyrij & mortis illorũ; quorũ ad vitę melioris exēplum, merita, solēni tropheo recolũt, c. licet, & ibi no. Pan. extra, de fe. & no. p gl. in §. fi. in ver. natalib. Inst. de ing. Morientib. verò turpiter, dñr suus dies; qa vnicuiq; statuta est dies mortis & vitæ, iuxta illud.

Stat sua cuique dies, breue & irreparabile tempus
Omnibus est vitę, sed famam extendere factis,
Hoc opus hic labor est.

Et Anne. Sen. dicit, is senex morit̃, q ad extremũ fati sui puenit.

12 Quasi dicat, Is suę vitę dies est, & sua senectus. †In tex. ibi, obierit i. perit. Nã q. ꝙ diē suũ iuit, vlterius ire nõ pt, cũ aliud nõ supsit tps eũ di, l. i. C. de ꝗd. infer. Aliqñ tñ ponit, obire, simplr̃ p eo, qđ ē mori, c. si Archieps. de tēp. ord. Hinc obitus, i. mors c. 2. de sec. nupt. Et Serui. ad Cicer. Hinc obitus, i. occasus, Verg. in Georg.

Nec frustra signorum obitus speculamur, & ortus.

Et ab obitu, i. à morte, q̃ pter intentionē nos obruit, venit siq̃dē obiter, i. incidēter, & pter ꝓpositũ. Pli. in ꝓlogo. Et obiter, inqt, istos Homeromast. cas caueāt. Præterea sortit & alias signationes, obire. Nã aliqñ ponit, p subire, l. [...] in prin. ff. de vaca. muner. l. cubicularios. C. de ꝓpos. sac. cubi. li. 1 [...]. Aliqñ p circuire, l. cũ nauarchorũ. C. de nauicul. li. 11. In tex. ibi, partē suã supstiti fratri restituat. Ex his infert, ꝙ, si isti fratres fuerũt in testõ hr̃des instituti, ꝭm vtrũq; Imo. Tu ꝯsidera, ꝙ hæc illatio necessariò nõ sequit, qa cũ isti fratres essent filij & ltimi hr̃des pr̃is, vt patet ex illis verbis, fidei filiorũ meorũ; poterũt grauari fideic. reciꝓco in codicillis, absq; vlla instõne exp̃ssa, l. ꝯficiunt, in prin. ꝯ. de iu. cod, & l.

13 fi. C. eo. In tex. ibi, oẽm hr̃ditatē ad Claudiã, &c. †his verbis, filios inuicē substitutos existimat Pau. de Ca. p tex. in d. l, Titia Seio. §. Seia libertis ꝯ. de leg. 2. & qa si testõr voluit tot i hr̃ditatē p mortē vltimi puenire ad neptē; necessariò voluit partē pmorientis puenire ad vltimũ supstitē. Cõtrariũ putat do. Ale. qa lz̃ stat, ꝙ testõr voluerit totã hr̃ditatē puenire ad neptē p mortē vltimi, & tñ noluerit vltimũ substituere pmortēti, vt qa voluerit, ꝙ hr̃s primi retineat portionē illius, donec sc̃ds moriat̃ sine liberis; & sic ꝙ hr̃s primi mortuo vltimo restituat suã portionē, & hr̃s vltimi et suã, & sic ꝙ vterq; esset grauatus in euentũ, quo ꝯdõ purificaret in ꝑsona vtriusq;. Et ex his infert Ale. ꝙ si in tex. nr̃o non fuisset facta exp̃ssa substõ, sed simplr̃ dictũ fuisset, si vterq; sine liberis decesserit, mortuõ primo sine libis, supstes non habuisset portionē pmorientis, qa nec expsse, nec tacitè vocatus fuisset.

14 †Ad tex. in d. §. Seia libertis, rñdet, ꝙ ibi erat solus vltimus grauatus in toto fundo; hic aũt non fuit vltimus grauatus, sed simplr̃ dictũ fuit, ꝙ tota hr̃ditas pueniret ad Claudiã. Ex cuius dictis habes duos casus, aliũ addit Soc. hic; sed ista doctrina est defectiua; qa sunt alij p̃es, quos reperi alibi sparsos, alios aũt a meipso ꝯsideraui. Iõ mãm plenius attingēdo, subijcio tres principales ꝯclões cũ ampliationibus, declãtionibus, & restrictionibus. Prima ꝯclo. Substõ fideic. expsse facta plurib. oneratis post eorũ mortē, nõ ꝯtinet tacitã reciprocã inter ipsos grauatos, l. Lucius. §. Caio. inf. eo. Ampliat̃ primò, ēt si substõ sit facta in toto, vt volo, ꝙ post mortē vestrã reddatis Titio, qcqd vobis relig, l. fi. §. filiũ. ꝯ. de le. 2. Nã apparēte volũtate testõris, ꝙ voluerit oẽs grauare, fateri oportet, illa vba, post mortē vestrã, resolui debere i suas singularitates, iuxta tex. in l. falsi. § fi. ꝯ. de ꝯd. & dem. Iõ nõ pt videri inducta tacita reciproca, q̃ pſuppon it vltimũ tñ grauatũ fuisse; & ita ꝯcludit Soc. ꝯsi. [...]04. Qm̃ psens, col. pe. lib. 3. Ampliat scdo,

15 †nõ solũ si substõ fideic. sit expsse facta ab oĩb oneratis relatiuè, vt post mortē eorũ, vel post mortē vestram; sed ēt si collectiuè, post mortē oĩum, vel post mortē amborũ, ꝭm Ang. Pau. Im. & alios in l. si pr̃ impuberes, ꝯ. de vul. & pup. vbi mouent̃ arg. quorundã iuriũ, q̃ parũ faciũt; qa loquunt in alijs terĩs, vt apparebit ex inf. dicendis. Melius facit; qa cũ sint oẽs grauati, qlibet censet̃ grauatus de parte sua, d. l. falsa. §. fi. & ꝯsuluit Bal. ꝯsi. 101. Sup primo, li. 4. Ampliat̃ tertiò, nõ solũ si fideic. substõ sit fcã post mortē oĩum collectiuè; sed ēt si fcã sit sub exp̃ssa ꝯdone, si oẽs, vel si ambo decesserint sine libis, eis substituo Caiũ, adhuc grauati nõ cēsent̃ inter se reciprocè substituti, ꝭm Nic. de Neapo. & vtrũq; Imo. in l. pr̃ filiã. §. fi. ꝯ. ad leg. falc. Stat. n. rõ, ꝙ resolui debeat plurali tas in singularitates; qa qlibet legit grauatus, sequit̃ Soc. ꝯsi. [...]49. Mã pñtis ꝯsi. col. 5. li. 2. Ampliat̃ quartò, ēt si ꝓhibita sit detractio Tre. & substo post mortē oĩum, sit oĩbus facta in tota hr̃ditate.

16 †In sing. voluit Soc. ꝯsi 69. Viso testõ, col. ñ. lib. 3. Scđa ꝯclo. †Per substõnē fideic. expsse factã, ab vltimo moriēte induci tacita reciproca inter oneratos, d. §. Seia libertis. Sed iste tex. nõ vr̃ ꝓbare ꝯclõne sic simplr̃ ꝓpositã, qa ibi ꝯcurrebãt tria. erat fcã substõ ab vltimo, itē in toto fundo relicto, itē ꝓhibita fundi alienatio, ꝭm Dy. Bar. & alios ibi Sed ꝯsidera, ꝙ Iurec. nõ vr̃ se fundare, nisi ex eo, ꝙ in [...] pte testi testõr adiecit verbũ, q vltimus decesserit. Nã hæc rõ sola ꝓponit̃ in q̃sito, ꝭm quã dēt intelligi facta rñsio, Inst. de inutil. stip. §. ꝓterea. Itē Iurisc. non debuit se fundare sup ꝓhibitione de nõ vēdendo fundũ, qa p eã nõ cēset facta ꝓhibõ alienationis in vltima volũtate, l. pcto. §. fratre. & ibi gl. ꝯ. de le. 2.

docet Bar. in l. si ita qs. ꝯ. ea lege. ff. de verb. obl. ergo nõ pt dici, ex ea ꝓhibõne inductũ tacitũ reciprocũ fideic. Præterea ibi nõ dr̃, ꝙ substõ esset fcã in toto, nec in pte, si intelligamus, ꝙ verbum, eũq; q vltimus, sit añs illius relatiui, q, qđ nolo asserere, qa ꝯstructio nõ foret ex toto Latina. Sed posito, ꝙ verbũ, eũ, referat ad fundũ, nõ tñ dr̃ eũ totũ, sed simplr̃, & indeterminatè, qđ pt verificari in pte vltimi; cuius respectu sua pars dr̃ fundus, l. serui electione, §. 1. & §. si. ꝯ. de le. 1. pater, qa ꝓhibõ, ne fundũ vendatis, intelligit, ne qs vr̃m vendat ptē suã; ergo ēt verbũ eũq;, habita relatione ad vltimũ, pt intelli de pte vltimi. Ex his vr̃ ꝯclo ꝓbari p illũ tex. Sed certè nisi intelligamus, ꝙ vltimus esset grauatus restituere totũ fundũ, nõ poterit illa decisio ꝓcedere p tex. in l. si Titius ex pte. ꝯ. de le. 3. & in l. Titia. ꝯ. ad leg. fal. vbi duobus institutis alter rogatus restituere hr̃ditatē Sēpronio, nõ censet̃ cohr̃di suo substitutus, imo si fuerit expssè illi substitutus, nõ tñ censet̃ grauatus restituere, nisi suã portionē. Nisi rñdeas, ꝙ ibi erat grauatus alter in spē, nõ in gñe, q vltimus morieẽ. Nimirũ si intelligat grauatus in sua tm̃ portione. Ex alio igit̃ nõ vr̃ hæc ꝯclo &

17 hic intells̃ stare posse, † qa ad hoc vt ex ꝯiecturis inducat̃ fideic. oportet, ꝙ sint ꝯiecturæ necessariæ, aut multũ ꝓbabiles. l. Lucius. §. tres hr̃des, vers. nõ ꝓponi rogatũ. inf. e. declat Pau. de Cast. ꝯsi. 151. In cã, q vertit̃. col. 1. & Soc. in d. ꝯsi. 104. Sed ex sola ꝯiectura, ꝙ fuerit ab vltimo facta substõ, nõ ꝯcludit necessariò oneratos fuisse inter se substitutos, cũ potuerit vltimus grauari in sua portione tm̃, l. eũ q. nouissimis. inf. e. Relinquit̃ ergo, ꝙ tex. in d. §. Seia libertis, sit intelligēdus, ꝙ substõ esset facta ab vltimo, & in toto fundo, & ita ēt intelligunt Bal. Pau. & alij in l. vel singulis. ꝯ. de vul. & pup. & d. Alex. in d. l. si pr̃ impuberes, & in l pe. & ibi Mod. C. de impub. & in d. l. pr̃ filiã. §. fi. ꝯ. ad leg. fal. & ꝯsi. 91. lib. 1. sequit̃ Soc. hic, & ꝯsi. 77. col. 5. & ꝯsi. 80. li. 1. & in d. ꝯsi. 249. li. 2. Nõ tñ ꝓbat, ꝙ esset ibi facta substõ in toto fundo, nec rñdet ad ꝯria. Tu ergo rñdeas, ꝙ vltimus erat ibi grauatus in toto fundo, pp ꝓhibõnē, ne fundus venderet̃, factã oĩbus oneratis, pp quã vltimus necessariò intelligit̃ grauatus restituere totũ fundũ. Alioqn ꝓhibitio, q ibi facta fuerat fauore fideic. ibi noĩatorum, & put fcã intelligit̃, l. filiusfa. §. diui. ꝯ. de leg. 1. fuisset nugatoria & inutilis, & ꝓpea Iurec. cũ misterio rñdet p hæc verba, in eo fidei. de quo q rit, q. d. cũ fuerit fcã ꝓhibitio de nõ alienãdo, & grauatus vltim. restituere eũ fundũ, alienari ꝓhibitũ, ex his colligit̃ testatricem duos gradus substõnũ fecisse. Non ob. ꝙ loquat̃ de ꝓhibõne de nõ vendēdo, p quã nõ censet̃ ꝓhibita alienatio in vltima volũtate, qa ex rõne ꝓhibitionis ꝯstat, ꝙ ibi appõne vendõnis, ꝯtinet̃ oĩs alienatio, l. sicut. §. vēdõnis. ff. qb. mod. pig. sol. Ex rõne. n. ampliat̃ dispõ, l. cũ pr̃. §. dulcissimis ꝯ. de leg. 2. & hũc sensum habuit Raph Com. hic, & d. Ale. ꝯsi. 14 Sup qõ. col. pe. li. 4. & fuit de mēte gl. in §. vel singulis. Inst. de vulg. & pup. Ex pdictis resultãt tres

18 corollariæ ꝯclones Pima ꝯclo, †Per substõnem factã ab vltimo moriente in sua portione dũt [...]xat, nõ inducit̃ tacitũ fideic. inter oneratos, qa cessat rõ d. §. Seia. Scđa, Per substõnē factam ab vltimo moriēte simplr̃, nulla facta mētione bonorũ, nõ cēsēt̃ onerati inuicē substituti, vt si dictum sit, vltimo decedēti substituo Caiũ, qa ꝯiectura, ꝙ voluerit substituere in toto, nõ est ꝯcludēs, cũ potuerit substituere in portione vltimi tm̃, ꝭm Bar. & Imo. in d. §. Seia. Bar. in d l. vel singulis. Soc. hic, & in d ꝯsi. 249. col. 5. & in d. ꝯsi. 103 col. pe. Tertia, Per substõnē factã ab vltimo in hr̃ditate vel bonis idefinitè, nõ inducit̃ reciproca inter oneratos, qa ꝯiectura palleg. nõ ēt ꝯcludit, cũ verbũ indefinitũ intelligi possit de pte vltimi, l. si Titius ex pte ꝯ. de le. 3. l. Lucius, iuncta gl. in ver. bessem. ꝯ. de le 1. vbi Bar. Ang. & im. inferũt, si testõr ita substituat, si qs hr̃dũ meorũ decesserit sine libis, volo hr̃ditatē meã distribui inter pauperes, intelligunt illud verbũ, hr̃ditatē, de pte hr̃ditatis decedē tis sine liberis, & nõ de tota. Et p ista iura hãc ꝯclonē firmat Soc. ꝯsi. 69. Viso, col. pe. li. 3. Ista ꝯclo periculosa vr̃, q indefinita æqpollet vl̃i, l. si pr̃ib. ꝯ. de le. 2. Nisi dixeris, indefinita verificari respũ vltimi, & qa tex. in d. §. Seia. in ver. eũq;, loquit̃ indefinitè, & tñ intelligit̃ de tota. Nisi rñdeas, ꝙ ibi ꝯstabat testõrē sentire de toto pp ꝓhibitionē alienationis. & qa Bal. & Ang. in d. l. Lucius. in ex plo ꝓposito sentiũt eorũ decisionē ꝓcedere, eo qa orõ erat particularis, si qs, &c. qđ est signũ pticulare, & tũc necessariò verbũ, hr̃ditatē, vr̃ intelligendũ particulr̃, secus vr̃ qñ orõ est collectiua, vt si oẽs decesserint sine libis, ab eo q nouissimus morieẽ, hr̃ditatē meã restitui volo, tũc vr̃ inductũ tacitũ fideic. inter oneratos, qa orõ collectiua designat testõrē intellexisse de tota hr̃ditate. Cogitabis tñ, qa alij os clausum hñt.

19 Stat igit̃ resolõ, †ꝙ ita demũ p substõnē factã ab vltimo, inducitur tacitũ fideic. si sit facta in tota hr̃ditate, uel toto relicto, q̃ de

20 plano ꝓcedit in fideic. Sed an idē dđm sit in directa, dubitari pt. Ista dubõ si intelligat de vulgari, vana vr̃ & inepta. Nã si pl̃ibus institutis, ab vltimo repudiãte, substituat in tota hr̃ditate, q̃rum ad ꝯmodũ ultimi, frustra q̃rit, an sit alijs cohr̃ dib. repudiãtib. instit̃tus, cũ p ius accresc. totũ sit habiturus, l. si ex pl̃ib. inf de suis & leg. l. unica. C. qñ nõ pet. par. Si uerò intelligat̃ de pupillari, iure isto ēt ur̃ inutilis & dãnosa pupillo supstiti, qa iure isto frater

pupillus

pupillus ab intestato succedit fratri defuncto in totum, exclusa mre, Inst. ad Tertu. in prin. Nec isto iure piectura pallegata erat necessaria, cũ testõr potuerit substituere vltimo pupillo in tota hrditate. cũ sciret totã p morte alterius pupilli nõ hntis faculta tẽ testãdi, ad supstitẽ puenturã ab intestato; & istud est, qd dñt Iurec. in l. q duos, & d. l. vel singulis, ibi, nouissimo si ius ltimarũ hrditatũ integrũ inter eos velit custodiri. Sed hodie qõ pt esse vtilis. An ad exclusionẽ mris & aliorũ, qñ succedũt cũ pupillo fre supstite, inducat tacitũ fideic. p substõnẽ pupillarẽ factã vltimo? Iõ videamus qd iuris. Dyn. in d. §. Seia. & in d. l. vel singulis, voluit hãc pclonẽ nõ pcedere in directa pupillari, sequit ibi Pa. de Ca. qa directa nõ inducit ex piecturis, l. iubemus. C. de test. & fuit rõ Bal. in l. vnica. §. p scdo, C. de cad. toll. sequunt Pa. & Ale.
21 in l. pe. C. de impub. † Contrariũ tenet Bar. Imo. Alex. & Mod. in d. l. vel singulis. d. Ale. in d. l. pr filiũ. §. fi. & d. Ias. in d. l. pe. & vr magis *cõis* opio; qa ẽt hoc casu stat rõ d. §. Seia. Nõ. n. pt totũ deuenire ad vltimũ pupillũ supstitẽ; nisi p pupillarẽ. Ad pria rõnẽ rñdent, illã esse falsam, qa ẽt directa aliqñ inducit ex piecturis, l. qdã testõ, l. iã hoc iure. s. de vulg. & pup. q iura nõ bñ pbant, vt aduertit d. Ias. in l. pt. e. ti. Nã l. qdã, loquit in iure accrescẽdi, l. iã hoc 27 iure, loquit in tacita à lege subintellecta; nõ aũt ab hoĩe psumpta. Ego p vera intelligẽtia aduertẽdũ puto, qualr substõ fcã ab vltimo pcepta sit. † Aut. n. dictũ est, si ambo filij mei decesserint
22 in pupil. ętate, vltimo morienti substituo Seiũ, & pt pcedere cõis opio; qa ista est pupillaris expressa fcã vltimo, hñs alterã pupillarẽ implicitã. Nisi dixeris, in ista expressã nõ includi tacitã pupillarẽ pp verbũ, mea, qd depẽdet ab his, q tradunt p Bar. in l. 2. & in l. Cẽturio. in 1. q. de vul. & pu. Aut dictũ fuit, Instituo filios meos impuberes; & vltimo decedenti substituo Seiũ in tota hrditate mea, & tũc pcedit opi. Dy. & sequaciũ; qa ista est substõ pdedio sa hñs inclusam pupillarẽ tacitã, saltẽ à verbis spalib. iõ nõ pt ex tacita induci altera tacita, l. seruũ filij. §. fi. & ibi Bar. s. de le. 1. Sic videmus, φ ex tacita vocatione nõ inducit realis piunctio, q̃ si inducit ex expssa, vt docet Bar. in l. re piuncti. in 1. q. 1. par. s. de le. 3. Dicerẽ tñ hoc casu, inter pupillos inductũ tacitũ fideic. p rõnẽ dicti §. Seia. Est aũt magna dña pp detractionẽ Tre. & ltimæ. c. si pr, de test. li. 6. & tradit in pposito p Are. in d. l. pt. in fi. Cæterũ
23 p intelligẽtia scias, † ita demũ substõnẽ dici factã ab vltimo, si sit expsse dictũ; secus si sit facta post mortẽ vltimi, qa tunc dr facta post mortẽ pluriũ, nõ ab vltimo; iõ recurrendũ est ad pcedentẽ & sequentẽ pclonẽ, sm Soc. in d. psi. 104. Itẽ intelligas hãc pclonẽ pcedere, qñ est fcã vltimo ex plibus oneratis; secus, si sit fcã vltimo ex plib. nõ oneratis, vel quorũ aliq sunt onerati, vel nõ,
24 de quo inf. dicã. Tertia principalis pclo. † Substõ simplr fcã post mortẽ pluriũ oneratorũ, nõ ptinet tacitã reciprocã inter onera tos, sm Sen. hic, & in psi. palle. d. Ale. in d. l. si pr impuberes, & in d. l. pr filiã. §. fi. & in d. psi. 91. & Corn. psi. 298. Circa hãc, lib. 4. & añ eos idẽ pcludit Bar. hic, in fi. dicens, φ in substõne, si vterq;, vel si oẽs, vno mortuo, admittit substitutus, si nõ supsit psona, q̃ ex psumpta mẽte defuncti excludat ipsum substitutũ. Idẽ sentit Bar. 28 in l. codicillis. s. de vsufr. leg. Nã substituendo post mortẽ pluriũ simplr, censet testõr quẽlibet grauasse p sua pte, & pluralitas resoluit in singularitates, d. l. falsã. §. fi. Hãc pclonẽ declat Pa. de Ca.
25 † pcedere in substõne post mortẽ pluriũ fcã, nulla fcã mẽtione bonorũ, secus si sit facta expsso bonorũ vlr, vel indefinitè, put, si oẽs decesserint sine libis, volo oẽm hrditatẽ meã, vel oĩa bona mea, siue indefinitè, hrditatẽ, vel bona mea restitui Sempronio. Ita sitat Pau. de Cast. in d. l. pe. vbi loquit in substõne pcepta verbis indefinitis, & psi. 404. Duo vidẽda sũt, in 1. pte. vbi loquit in substõne verbis vlib' pcepta. Mouet, qa substõ legit fcã in toto, & psumit fcã ab vltimo, ergo testõr vr duos substõnum gradus fecisse, d. §. Seia libertis. sequit simplr d. Ale. in d. l. vel singulis. & sequit idẽ Ale. in d. l. si pr impuberes, qñ est facta in totũ; p probat Sen. hic, col. 3. Cõtra. sñiam firmat d. Ale. sibi prius hic, & 29 in d. l. pr filiã. §. fi. & in d. l. q duos, sentiũt Ang. & Mod. & Pau. in d. l. si pr impuberes, & ibi ita expsse pcludit Are. & d. Ias. in d. l. pe. & in l. pt. s. de vul. & pup. Vr tñ seq sñiam Pau. qñ substõ fuit fcã in toto. Et p opi. Pau. psuluit Ale. in d. psi. 91. & Soc. sibi prius, in d. psi. 69. col. fi. vbi affirmat *cõem* sñiam esse p Pau. ẽt φ substõ esset fcã in totũ. Tu singula pscrutando aduerte, † qñ substõ post
26 mortẽ pluriũ legit fcã in toto, veritas pendet ab hoc fundo, an censeat facta ab vltimo. Nã si ab vltimo, cũ sit facta in toto, erimus in terĩs d. §. Seia libertis. Videamus ergo, qualr istud pbet. Pau. & Cy. adherentes, dicũt pbari p tex. in d. l. codicillis, vbi Bar. ita summat tenẽs oppositũ respõdet, φ ille tex. loquit in legato habitationis in quo est spãle, φ intelligat factũ ab vltimo, qa in eo hẽt locũ ius accrescẽdi, ẽt post acq sitionẽ, l. 1. §. interdũ. ff. de vsuf. accr. & ita illum tex. intellexit Bar. hic, & ibi. Sed tu psidera, quõ possibile sit, φ in legato habitationis dẽt ius accrescẽdi, cũ habitatio sit oĩ respectu indiuidua, ita φ nõ pt vnius pcursu, alterius portio minui, nec defecta augeri, cũ vsus à principio nõ nisi insolidũ deberi possit, l. vsus pars. ff. de vsu, & habi. & dicit gl. in l. 1. §. si vsusfructus. s. ad legẽ falc. Sed esto, φ in legato habitationis habeat locũ ius accrescẽdi, nõ tñ ibi pbat, φ intelligat fideic. datũ ab vltimo. Nã quatenus ille tex. loquit de legato habitationis, & de fideic. pprietatis domorũ, non dr ibi, φ fideic. censeat datũ ab vltimo, sed id solũ decidit, quoad aliqs libertorũ vixerit domorũ portiones ad rẽpublicã nõ ptinere, ergo hoc respectu ille tex. nihil pbat, qa stat sil, φ interim nihil ptineat ad rẽpublicã, & tñ fideic. nõ sit datũ ab vltimo, sed ab oĩbus, vt adueniẽte ĩ psona oĩum, qlibet cẽseat rogatus de pte sua. Cæterũ volo aĩad uertas, φ pclo pcedit in fideic. post mortẽ pluriũ oneratorũ, ille aũt tex. loquit post mortẽ libertorũ, q in pprietate domorũ nõ fuerũt aliqualr onerati. Nec dicas, φ ille tex. pbat in primo qsito, ibi, eius q nouissimus morieẽt, & ibi, eius legatarij, &c. qa il le tex. quatenus loquit de legato fundi, de quo intelligit primũ qsitũ, nõ pt ad ppositũ adduci, qa in fundo erat fcã expssa substõ reciproca inter libertos. Mirandũ est, φ Bar. ita summauerit & alij ad istud ppositũ adduxerint, cũ nihil penitus faciat. Quare Pau. de Cas. adducit aliũ tex in d. l. q duos, q ẽt nõ pbat, cũ lo quat in directa pupillari, in qua testõr censet voluisse pseruare ius ltimarum hrditatũ, & q cẽset fcã ab vltimo ex necessitate, q oĩa cessant in fideic. de qua loqmur. Verior ergo † erit pclo, ẽt si substõ sit fcã in toto post mortẽ pluriũ, non ptinet tacitã reciprocã, p qua est tex. in d. §. Seia libertis vbi Iurec. totũ fundũ facit sup eo, φ substõ erat expsse facta ab vltimo, qd nõ fuisset hñdum in psideratione, si opi. Pau. vera foret, cũ ibi substõ esset facta in totũ, vt s. ońsum fuit in scda pclo. Saluari tñ pt opi. Pau. eodẽ casũ, quo vltimus supstes ex psumpta mente defuncti excluderet substitutũ, vt si esset de liberis testõris, sm Soc. hic, arg. d. l. q duos. sequit idẽ Soc. in d. psi. 249. col. 8. Sed tu psidera, φ in casu d. l. q duos. substõ nõ censet fcã ab vltimo, fauore vltimi filij, nec substituti, nec eorũ respectu, sed ex necessitate. Non. n. directa pupillaris pt fieri ex die, l. hrditas ex die. s. de hrdi. inst. ergo cũ sit fcã post mortẽ pluriũ, necessariõ erit facta ab vltimo, cũ ex die mortis eius piunctiõ fieri nõ possit à primo, q cessat in fideicõmissaria. Præterea liberi positi. ĩ pdõne excludũt substitutũ, l. ex facto. §. fi. s. eo. & tñ substõ fcã post mortẽ pluriũ oneratorũ & libertorũ positorũ in pdone, non censet facta ab vltimo, sed ẽt à primo, tanq̃ grauato sub duplici pdõne, si ipse sine liberis, vel eius liberi sine liberis decesserint, sm Bar. & alios *cõiter* in l. Cẽturio. in 3. mẽb. s. de vul. & pup. Nõ est ergo verũ, φ supexistentia psonæ excludẽtis substitutũ, faciat videri fideic. datũ ab vltimo. Poteris fortè ad istud replicare, φ hoc casu defectus pdõnis, nõ psona, excludit substitutũ. Tenẽdo ergo, φ nõ censeat datũ ab vltimo, ẽt si psona supsit ab intestato, corruit limitatio in totũ, p quã psuluit ipse Soc. d. psi. 104. Sed posito, φ dicat fcm ab vltimo, non tñ vr verũ, nisi qñ legit fcm in toto, secus si indefinitè ita, volo post mortẽ oĩum restitui bona mea Titio, cũ nõ possit videri fcm in portione vltimi, in qua nõ vr puenire hæc ppositio, bona mea. Nec ob. φ indefinita æqpolleat vli, qa q̃tum ad vltimũ, oĩno pt dici vlis, & itẽ in hac, volo hrditatem restitui, d. l. si Titius ex pte. Scdõ limita, † nisi testõr vnica determinatione post mortẽ oĩum substituerit vulgariter, pupillalr, & p fideic. qa sicut vulgaris, & pup. directæ substõnes intelligunt factæ ab vltimo, d. l. quis. C. de impub. ita ẽt ab vltimo fideic. videbit facta, vt vniformis sit determinatio, l. iã hoc iure. s. de vul. & pup. Ita sitat Soc. in d. psi. 249. col. 6. Sed mihi hæc fallẽtia vr periculosa, qa satis dr vniformis determinatio, q determinat quẽlibet dispositã sm suã nãm, c. ab excõicato, & ibi no. Card. de rescr. l. miles ita. §. decẽ, & ibi notaui. ff. de re iud. Et istud est, qd inf. dicit Bar. ad fi. q licet loquat in alijs terĩs, satis tñ est, φ velit qualibet substõnẽ reglari sm suã nãm. Præterea substõnes directæ intellnt factæ ab vltimo ex necessitate, vt s. pbaui. Ergo substõ fideic. q tota pẽdet à libera uolũtate disponẽtis, nõ dẽt recipere determinationẽ à dispõne necessaria, l. Gallus. §. 1. & ibi d. Ale. col. 5. s. de lib. & posth. luxta pdicta qrit. † Si substõ fideic. facta fuerit post mortẽ pluriũ positorũ in pdõne, an inter ipsos censeat inductũ tacitũ fideic. Soc. hic, col. 2. ver. primus casus. rñdet, φ nõ, dicẽs ita tenere Imo. in d. l. Cẽturio, & in c. Raynutius, in mã pdeiosę, de test. sequit idẽ Soc. in d. psi 69. & 104. li. 3. Amplius idẽ esse vr in substõne facta post mortẽ pluriũ positorũ partim in pdõne, partim in dispõne. si teneamus opi. gl. in l. Lucius. s. de hrd. inst. *cõiter* receptã, φ positi in pdõne non censeant honorati, res est plana, qa nec ab eis datũ fideic. ur, nec datũ ualebit, p rlam l. ab eo, C. de fideic. Sed qa sunt plres casus, in qb. positi in pdõne, intelligunt tacitè honorati, quos latè examinaui in d. l. Cẽturio, uer. 6. & ultimõ qrit. Iõ Soc. ur uelle in d. psi. 104. φ in casibus in qb. inter expsse honoratos, inducit fideic. in eisdẽ ẽt inducat inter positos in pdõne tacitè honoratos, qd non ur expeditũ; qa ex tacito non dẽt aliud tacitũ induci, d. l. seruũ filij. §. fi. s. de le. 1. Consira tñ, qa si substõ sit ab ultimo, & in toto resultat tacitũ fideic. ex dispositis expsse, & ex necessaria pñtia, uñ non ur referre, siue ultimus fuit expsse, siue tacitè honoratus, cũ utroq; casu pñtia sit necessaria. Sed qd, si positi in pdõne sint partim honorati, & partim nõ? Istã qõnẽ habui in fcõ, & rñdi pp mixturã nõ uideri factum

factũ ĩter ſe reciprocũ fideic. vt æqualis ſit oĩum determinatio,
d.l. iã hoc iure. Ex qb. remanet iſte articulus melius, q̃ alibi, exui
ſceratus. In tex. ibi ꝑ ꝑ ꝯdõnis verba, i. ꝑ ꝯdõnalia illa vba, ſi vter
que, diſtributiua, de qb. abundè ſ. in figuratione caſus. In tex. ibi
30 ꝓuenire, iũcto prin l. hẽs, † ꝙ iſtud eſt verbũ cõe, de quo ꝑ Ale.
31 hic, & ꝑ Bar. in l. Cẽturio, in vlt. q. ſ. de vul. In tex. ibi, † cum in fi-
deic. & c. ꝯcor, tex. in l. cũ virũ. C. de fideic l. cũ qõ, in fi. C. de leg.
l. 3. & ibi Ale. & Mod. C. de libe p̃te. Amplia ẽt in ꝯ̃ctu, vt l. fi. C.
q̃ res pig. in l. ſed Celſus. §. ſi fundus. ff. de ꝯ̃h emp. & in l. in vendi
tione, vbi gl. ff. ꝯm. p̃d. Et rõ eſt, qa verba ſuppoſita ſunt ſeruitio
mẽtis, nõ eꝯ̃, c. ſcd̃o reqris, de appe. Nã cor, eſt Imꝑator linguę:
& iõ verba ſubiugo mẽtis ꝯſiſtunt, tanq̃ ſub ſuo originali, teſte
Bal. in c. mandatũ, de reſcr. Iõ nos capimus voluntatẽ, Deã & Re
ginã verborũ, l. in ꝯdõnib. primum locũ. ſ. de ꝯd. & dem. Et non
minus mens eſt p̃ponenda verbis, q̃ aĩus corpori, c. ſedulo. 38.
32 diſt. & iſtud eſt, qd̃ dicit Iurec. hic in verſi. abſurdũ. Amplia, † ẽt ſi
ſequendo mentẽ actus redderet̃ nullus, l. in ambiguo, & ibi no.
33 Soc. ſ. de reb. dub. & in l. Labeo ſ. de ſup. leg Intellige, † ſi mẽs
demonſtret̃ ſaltẽ ex larga ſignatione verborũ, aliàs ſtandũ eſſet
ꝓprietati ipſorũ verborũ, ſ̃m Bar. in d.l. in ambiguo. ſequit̃ Ale.
ꝯſi. 55. põderatis li. 3. Cur. ſenior. ꝯſi. 43. col. 10. & ꝯſi. 48. col. 6. &
iſtud eſt, qd̃ dicit Iurec. in l. non aĩr. ſ. de le. 3. Illa. n. credit̃ loquen
tis intentio. quã ꝓlata verba demonſtrãt; ẽt ſi fortè fuerit alia ꝓ
ferẽtis mẽs, l. ſi alij. ſ. de vſuf. leg. ꝑ quã dicit Pau. de Caſt. ꝯſi. 247.
egregius d. Cõſultor. & latè ꝓ ſequit̃ Cur. ſen. ꝯſ. 29. In regno Hy
34 ſpaniæ, col pe. Itẽ intellige, dummõ volũtas colligi poſſit ex di-
ſpoſitis, nã aĩr nõ poſſumus mentẽ imaginari, ſ̃m Bal. in l. vnica.
in fi. C. de his, q añ aper. tab. Et iõ ꝯiecturas à me ſ. poſitas, opor-
tet eſſe neceſſarias, vel multũ ꝯcludentes, & tales, q̃ elici poſſint
ex diſpoſito, non aũt q̃ ex fantaſia (qd̃ aiunt) imaginent̃. Hinc di
camus, ꝙ non ſufficit teſtõrẽ voluiſſe, niſi ſua volũtas trãſiuerit
in diſpõnẽ, l. qdã cũ filiũ, vbi Bal. & Imo. no. de hær. inſt. Alioqn
dr̃ voluntas abortiua, l. ſi repetẽdi. C. de ꝯd. ob cau. & ita decl̃at
Soc. in d. ꝯſi. 104. col. añpe. In tex. ibi, ceſſante prima ſubſtõne, iũ-
35 ctis illis verbis p̃cedentib. ſuꝑſtite filio, no. † ꝙ ius fideic. nõ traſ-
mittit̃ ẽt ad filios, ꝯ̃ gl. in l. is cui. ff. de act. & obl. de quo latè ſcri-
pſi poſt Bar. & alios in l. cũ filio. ſ. de le. 1. & tangit̃ in gl. fi. vbi di
36 cã aliqua. In tex. ibi, quã totam hr̃e voluit, no. ſ̃m Bar. † ꝙ in re-
ſtõne fideic. venit ẽt id, qd̃ grauatus habuit à cohr̃dib. rõne ſub-
ſtitutionis reciprocę. d. Ale. hic dicit iſtud non ꝓbari ſimpl̃r, ꝑ ꝑ
ſignũ vl̃e, oẽm. Ex quo patet clara mens defuncti, ꝙ volebat fi-
deic. venire in reſtõne. Et in iſtis terĩs loquit̃ tex. in l. cũ pr̃. §. fidei
tuæ. ſ. de leg. 2. & in l. cũ virũ. C. de fideic. Quæ iura licèt loquant̃
in p̃legatis, hñt tñ locũ in fideic. vl̃ibus, q̃ magis accedunt hr̃dita
ti, q̃ p̃legata, l. nã qd̃. §. fi. & l. ſeq. & in l. in fideicõmiſſaria. §. fi. ſ. e.
l. Titius. ſ. eo. l. ſi filius. ff. qd̃ cũ eo. Et diſpoſita in p̃legatis, q̃tum
ad ꝓpoſitũ, intelligunt̃ diſpoſita in fideic. vl̃ibus. l. ſi Titius ex ꝑ-
te. ſ. de le. 3. quã ad hoc no. Imo. in l. Marcellꝰ. §. qdã liberis. ſ. eo.
Nã teſtõr grauando hr̃dem ꝑ verba vl̃ia, nihil vr̃ excludere, l. Iu
lianus. ſ. de leg. 3. l. à ꝓcuratore. C. mand. Sed volo aduertas, hanc
ꝯcl̃onem nõ videri verã, qñ teſtõr voluit oẽm hr̃ditatẽ ad ſub-
ſtitutũ ꝑuenire. Nã cum appl̃one hr̃ditatis nõ ꝯtineant̃ fideic.
d.l. ſi Titius ex parte, non ẽt ꝯprehẽdi vñr in orone vl̃i, oẽm hr̃-
ditatẽ, qa ſignũ vl̃e non immutat nãm terĩ cõis, vt ſatis notum
eſt. Nec ob. iſte tex. qa hæc deciſio non ex verbis, ſed ex mente
colligit̃. Põt aũt colligi ex p̃cedenti reciproca, vt inf. dicet̃. Non
ob. tex. in d.l. cũ virũ, qa ibi dcm̃ fuit, qcqd ex hr̃ditate, &c. Aliud
.n. eſt hr̃ditas, aliud, qd̃ ex hr̃ditate ꝑuenit, arg. l. 2. §. in hac actio-
37 ne. ff. vi bon. rap. Retẽta cõi dubitat̃, † an hoc caſu, quo teſtõr eſt
vſus verbis vl̃ib. adhibenda ſit diſtinctio ordinis, an prius p̃ceſſe-
rit fideic. vel ſecutũ ſit poſt grauamen: Bar. hic in ſolutio. ꝯ̃rij l.
Titia, referendo ſolutionẽ ad tex. vulg, ꝙ ſit adhibenda, & idem
ſentit Bar. in d.l. Marcellus. §. qdam liberis, ad fi. & idẽ ſentit ibi
gl. in ver. hr̃ditariã. & gl. in d.l. cũ virũ, in verſi. ꝯprehenſum. Cõ-
trariũ tenent Bal. Pau. & alij *cõiter*, in d.l. cũ virũ. Ale. in d.l. Titia.
in 1. not. ꝑ tex. in d.l. cũ pr̃. §. fidei tuæ. Ad quẽ p̃t facilè rñderi, ꝙ
ibi teſtõr vſus fuit verbo ſubiũctiui tꝑis, qcquid ꝑuenerit, qd̃ re
ſpicit tã p̃teritũ, q̃ futurũ tp̃s, l. verbũ erit. ff. de ver. ſig. cũ ꝯcor. tra
ditis ꝑ Iaſ. in l. 1. §. fi. ff. qd̃ quiſq; iu. Nimirũ ſi ibi ceſſat diſtinctio
ordinis. Præterea additũ fuit, quoquo noĩe, & ſic ẽt titulo p̃le-
gati. iõ ibi ſumus in claris, meritò nõ eſt admittẽda qõ volunta-
tis, l. ille aut ille. §. cũ in verbis. ſ. de leg. 3. Aduertendũ igit̃ eſt ad
38 verba teſtõris, † nã ſi ſint apta ꝯprehendere fideic. ordo ſcriptu-
ræ, nõ dẽt impedire ordinẽ volũtatis. d. §. fidei. Vñ in hoc fideic.
qcqd ex bonis meis ad te ꝑuenerit, ꝯſtat portiones cohr̃dũ ad
grauatũ ꝑuẽtas ꝯtineri in reſtõne, cũ ſint de bonis defuncti. Sed
in hoc, volo reſtituas, qcqd tibi reliq, dubitari p̃t ꝑ ꝑ verbũ p̃teri
ti tꝑis. Raph. Com. & Mod. Peru. in d.l. cũ virũ, arbitrant̃ ordinẽ
ſcripturę nõ eſſe attendendũ, ar. l. talis ſcriptura. §. fi. ſ. de le. 1. Sed
durus eſt hic ſermo. Nã cũ ca voluntatis dubia ſit, ordo ſcriptu
ræ ſeruãdus, ſ̃m Cy. & Sal. in d.l. cũ virũ. ſentit Imo. in d. §. fidei, ad
39 fi. & iſtud fortè uerius. Stat igit̃ clara ꝯcl̃o, † ꝙ in reſtõne fideic.
facti uerbis uľib, ueniunt ẽt portiones cohr̃dũ, ad grauatũ iure

alterius fideic. ꝑuentæ. Quã l̃ita nõ ꝓcedere, qñ ꝓhibita eſt alie-
natio fideic. fauore alterius q̃ fideic. ul̃is, tunc tale fideic. non ue
nit in reſtõne, l. Lucius. §. plurib. inf. e. quẽ tex. adhoc reputat ſin-
40 gularẽ Lud. Ro. ſing. 171. Tu aduerte, † ꝙ ille tex. loquit̃ in p̃le-
gatis, ſecus ur̃ in fideic. ul̃i, in quo fallẽtia nõ facile adaptat̃, nã ſi
excẽplificas, ꝙ hr̃des fuerunt ꝓhibiti eorũ portiones alienare fa
uore alterius q̃ fideic. ul̃is; Si p̃ſupponas illũ, in cuius fauorẽ fcã
fuit ꝓhibõ, eſſe ſubſtitutũ, & nõ cohr̃dẽ grauatũ, ut in caſu d. §.
pl̃ib. fruſtra q̃rit̃, an grauatus teneat̃ reſtituere id, qd̃ ad eũ non
ꝑuenit, nec ꝑuenire p̃t, obſtãte ſubſtõe alterius. Si aũt p̃ſuppo-
nas grauatũ eſſe ſubſtitutũ, tũc nõ p̃t hr̃e locũ fallẽtia, qa exp̃ſſũ
facit ceſſare tacitũ, l. cũ ex filio. §. filiũ. ſ. de uul. & pup. Si uerò p̃-
ſupponas grauatũ fore ꝓhibitum alienare, ea q̃ ad eũ ꝑueniũt
ex cã fideic. & tũc, aut ꝓhibõ eſt ſimplex, ergo nulla, qa nullius ꝯ
templ̃one fcã, l. filiusfamilias. §. diui. ſ. de le. 1. aut iõ fcã, qa nole-
bat bona ꝓhibita ꝑuenire ad aliũ, q̃ ad eũ, cui grauatus iuſſus eſt
reſtituere totã hr̃ditatẽ, & tunc nõ ueniunt in reſtõne, qa ſit ꝓ-
hibita alienatio, ſed qa alius eſt ſp̃aliter ſubſtitutus, & ſp̃es dero
gat gñi, & illud reſtringit, reg. gñi, per ſp̃ẽm, de reg. iu. l. ſanctio.
ff. de pę. & in iſtis terĩs loquit̃ §. pl̃ib. Qua rõne infert̃, ꝙ ſi alius
eſſet ſolũ vocatus in caſu futuræ alienationis, vt in d. §. diui, tunc
nõ ſecuta alienatione, venirent in reſtõne faciẽda fideic. ul̃i; in
quẽ vti ſucceſſorẽ teſtõris, nõ cenſet̃ interdicta alienatio, l. cũ pr̃
41 §. cũ inter. ſ. de le. 2. Scd̃ò l̃ita † reſpectu fructuũ, q reſtituendi nõ
ſunt, ẽt ꝙ grauamẽ ſit vl̃e, l. qd̃ his verbis. ſ. de le. 3. l. in fideic. vbi
latè ſcripſi. ſ. eo. Hẽs igit̃ ꝯcl̃onẽ, ꝙ habita à cohr̃dib. ex cã fideic.
ueniunt in reſtõne, qñ grauamẽ legit̃ iniunctũ verbis vl̃ib. Sed
42 qd, † ſi fuerit iniunctũ indefinitè, ut puta, uolo reſtitui hr̃ditatẽ
poſt mortẽ tuã hoſpitali pauperũ? Rñdet Caius in d.l. ſi Titius,
portiones nõ uenire in reſtõne, qa appl̃one hr̃ditatis, nec lega-
ta, nec fideic. ꝯtinent̃. Eadẽ ergo rõne nõ veniet in reſtõne, ſi ſit
grauatus reſtituere portionẽ hr̃ditariã, ut eſt caſus in d. §. qdã li-
beris. Eadẽ ẽt rõne idẽ dd̃m eſt in grauato reſtituere partẽ hr̃di
tatis, l. in fideic. §. fi. ſ. e. & ibi gl. no. licèt gl. in d. §. qdã liberis, & in
l. liberto. §. filiũ. ſ. de annu. leg. uoluerit ꝯ̃rium, non aduertens ad
tex. in d. §. fi. Iſta deciſio plana eſt, qñ grauamẽ p̃cedit legata, & fi
deic. vt dicit Dec. ꝯſi. 80. Viſis duob. in prin. vbi amplia ut ibi ꝑ
43 eum. Sed qd eꝯ̃, † qñ fideic. p̃cedunt grauamen? Bar. hic rñdẽdo
ad l. Titia. & in d.l. Marcellus. §. qdã liberis, & clarius in d. §. filiũ,
noluit fideic. uenire in reſtõne. Et dicit Dec. in d. ꝯſi. 81. In caſu
ꝓpoſito, in 3. dub. hãc eſſe *cõem*, qd̃ uerũ non credo, qa gl. Imo.
Pau. & Ale. in d. §. qdã liberis, gl. Dy. Cy. Pau. Sal. Ale. & alij cõiter
in d.l. cũ uirũ, tenẽt oppoſitũ, qd̃ uerius ur̃, qa Iurec. in d.l. ſi Ti-
tius, non ſe fundat in ordine ſcripturæ, ſed in ꝓprietate vocabu
li. Erit ergo ꝯcl̃o gñalis, ꝙ grauatus reſtituere hr̃ditatem, vel hr̃-
ditariã portionẽ, uel partẽ hr̃ditatis, non tenet̃ reſtituere p̃lega-
44 ta, nec fideic. ſiue p̃cedat, ſiue ſequat̃ grauamẽ. L̃itat̃ primò, † ſi
cohr̃s extraneus ſit grauatus reſtituere hr̃ditatẽ filijs teſtõris, d.
l. liberto. §. filiũ, ꝑ quẽ ita limitant Dy. Bar. & Alb. ibi, Alex. & *cõi-
ter* Mod. in d. §. qdã liberis. Pa. & cõiter alij, in d.l. cũ virũ. & idẽ
Pau. in l. cũ acutiſſimi. C. de fideic. arg. illius legis, ſe fundãtis in ꝓ
ſumpta mẽte defuncti, q̃ colligit̃ ex filiali dilectione. Sed aduer
te, qa non vr̃ ꝙ pr̃na charitas habeat alterare uim uerborum, &
operari, ꝙ videat̃ aĩr dixiſſe, q̃ uerba ſonent. Nec tex. in d. §. filiũ,
ſe fundat ĩ charitate pr̃na, ſed in fiduciario fideic. fauore filij, nõ
fauore vxoris fideic. ſiduciarię relicto. Et ea rõne decidit̃, eã tene
ri ad reſtõnẽ fructuũ, iuxta tex. in l. fideic. §. cũ Polidius ff. de vſu.
quos nõ reſtituiſſet, niſi fideic. fuiſſet fiduciariũ, d.l. qd̃ his verbis.
Et ꝯ̃ hãc fallentiã urget tex. ſ̃m Sen. in d.l. cũ pr̃. §. fidei tuæ, ubi à
ꝯ̃rio ſentit Iurec. niſi verba fuiſſent ul̃ia, & de futuro, apta ꝯpre
hendere futura p̃legata, vxor non tenet̃ illa reſtituere filiæ. Si er
go filialis amor non operat̃, ꝙ fideic. extẽdat̃ ad poſtea relicta ꝯ̃
ordinẽ ſcripturæ, minus dẽt operari, ut extendat ad ea, q̃ ex pro
pria uerborũ ſignatione nõ ꝯprehendunt̃ in ipſo fideic. Quę in
ductio optimè ꝯcludit, niſi rñdeas, vt inf. dicã. Et ꝯ̃ hãc limitatio-
nẽ facit ẽt tex. in l. Lucius. §. maritus ĩ rõne decidẽdi. inf. e. Limi
45 tat̃ ſcd̃o, † ut ꝓcedat, qñ uerbũ indefinitũ hr̃ditatis dirigit̃ ad gra
uatũ, ſecus ſi dirigat̃ ad honoratũ, ut ſi pl̃ib. inſtitutis, & inuicẽ
ſubſtitutis, teſtõr ultimo decedẽti ſubſtituat Titiũ in hr̃ditate,
ſeu velit hr̃ditatẽ ad Titiũ ꝑuenire, tunc grauatus tenet̃ reſtitue
re ẽt portiones cohr̃dum ad eũ ꝑuentas ex cã fideic. reciproci,
ſ̃m Raph. Co. in d. §. qdam liberis, dicentẽ ſe ita ꝯſuluiſſe, prout
ꝯſuluit ꝯſi. 3. Teſtõr, &c. cui ſe ſubſcripſit Rap. Fulg. ſequit̃ d. Ale.
in d. §. qdã liberis, in fi. Mouet̃ Raph. ꝑ iſtũ tex. vbi dicit eſſe caſũ,
ſed non ur̃ ꝓbari, qa ſubſtõ fuit facta ꝑ uerba ul̃ia, nõ ꝑ uerba
indefinita, niſi dixeris, nõ eſſe faciendã in ſigno ul̃i, vt ſ. dixi, ſed
in reciproca, ſuꝑ quo cogitabis, qa Iurec. nõ bñ aperit, ſi ſe fun-
det ſuꝑ ſigno vl̃i, an ſuꝑ reciproca. Mouet̃ ſcd̃ò, qa qñ terĩus hr̃
ditatis refert̃ ad grauatũ, intelligit̃ de ea hr̃ditate, in qua eſt ipſe
hr̃s. Sed qñ refert ad honoratũ, vel imꝑſonaĩr ꝓlatũ, p̃t intelligi,
ẽt de portionib. aliorũ, ex qbus integrat̃ hr̃ditas non inſpecto,
46 quo iure ꝑueniant ad grauatos, nã † uerba directa ad honoratũ
plenius accipiunt̃, l. Lucio. cũ gl. ſ. de leg. 2. no. Bar. in l. planè. la 1.

§. pe

§.pe.& in l.legato gnalr, de le.1. Istã fall.impugnãt Alex. & Sen. in d.§.qdã libis.qa hęc dña,an verba dirigant ad honoratũ,non probat iure,imò ↄfundit ex doct.Bar.in l.peto.in prin.§.de le.2. vbi dicit Bar.p illũ tex.ꝙ siue verba dirigant ad grauatũ, siue honoratum, sp dispõne inducũt,si sint dispositiua, secus in verbis enũciatiuis. Sed pt replicari,ꝙ licèt sp disponãt,nõ tñ Bar.negat qn pinguius disponãt,qñ dirigunt ad honoratũ, vt pbat in d.l. Lucio. Mouet tertiò Raph.Ful.in duplici substõne, qa in casu illo apparebat ex ordine lrẽ, ꝙ testor intellexit de tota hrditate. Primò,p reciprocã dispositũ erat,ꝙ pars pmorientis ptineret ad supstitẽ. Scdò,si vltimus decedat sine libis, hrditas peruenire ad hospitale,ex eo ꝙ in primo gradu substõnis reciprocę disposuerat de pte,volẽdo peruenire ad vltimũ. In scdo grauauit vltimũ in definitè. Satis colligit intẽtio,ꝙ vltimũ grauabat in toto,alioqn testor frustra fecisset circuitũ,si intẽdebat vltimũ grauare in sua pte tm. Subijciẽs,ꝙ hãc subtilẽ drĩam inter vbã, & indefinitũ nõ intelligũt testores,nec Notarij, iõ recurrendũ ad ɔiecturatã mẽtẽ. Et in hoc sapiẽter loquit,mihiq; verissimũ vr,qñ testor post mortẽ oĩum, collectiuẽ grauat vltimũ restituere hrditatẽ p ea, q dixi s.in ver.oẽm,in scda ɔsone. Nã cũ disposuerit de partib. singulorũ sub terio hrditatis,colligẽdo postea in vnũ,& ab vltimo indefinitè reliqrit hrditatẽ,dat intelli ꝙ indefinita,q ad oẽs ɔplexiuẽ refert, dẽt intelligi de tota hrditate,iuxta doct.in l.4.§. eritq; dña.ff.vi bo.rap. Nec tex.in d.l.si Titius. ob.qa pcedit, vbi alr ñ appet de ɔria mẽte,vel vbi aliqs grauat in spẽ, secus si post
47 mortem oĩum grauat vltimus in gñe.Sed qd† si testor grauauit vnũ ex cohrdibus,vt restituat ptẽ,vel portionẽ suã?Bar.in d.§.qdã libis,rñdet eũ cẽseri grauatũ restituere ẽt portiones cohrdũ, p illũ tex.q licèt loquat in plegatis, tñ extẽdit ad fideic. vt s.dcm est. Sequunt Im.Raph.Com.Lud.Pau.& Ale.ibi. Tu verò ɔsidera,ꝙ rõ ibi assignata in plegatis,qa sunt de portione eius,cui legata sunt,cessare vr in fideic vbi,qd purificata ɔdone p mortẽ cohrdũ,vr relictũ,vt vnũ totũ.Contrariã opi.tenet Bar.in l.Scæuola.inf.e.& Imo.in l.ita tñ.§.q suspectã.s.e.p tex. in l.pr. §.quindecim.s.de le.3. Ad quẽ rñdet Imo.in d.§.q suspectã, ꝙ ibi portiones collibertorũ nõ obuenerãt iure fideic.& ex iudicio testoris sed titulo vẽdõnis,qd no.qa si alio iure,q titulo fideic portio p
48 ueniat ad vltimũ,nõ tenebit illã restituere. p quo facit tex.in l.q fundũ. §.q filios s.ad leg.falc.Intellige istud pcedere,†qñ fideic. pcessit grauamen,secus qñ sequit, fm gl.Bar.& *cõiter* scrib.in d. §.qdã libis,& in d.l.cũ virũ,& in d.l.si Titius,& hic. Quia nõ vr testor grauasse in eo,qd nõ dedit.q rõ displicet Sal.qa in testis oĩa ɔfirmant morte,l.oĩum.C.de test.& qa in ɔriũ vr tex.ĩ l.talis scriptura,in fi.cũ l.seq.s.de le.1. Sed rñdent Sen.ꝙ in d l talis scriptura,hæc cła,quas pecunias legaui, &c. trahit ẽt ad legata sequentia,qa de legatis legit testorẽm exp̃sè disposuisse. Ex quo infert, idẽ esse,si testor disponat de fideic.vt si iubeat restitui portionẽ suã,& fideic.tũc in tali grauamine nõ solũ fideic.pcedẽtia,sed ẽt sequẽtia ɔtinebunt,qd est notatu dignũ,si sit verũ. Sed dubito, qa l.talis scriptura,loquit in cła gnali qualificante dispositã,q cũ sit gnalis,est apta qualificare pcedẽtia & sequẽtia,nos verò loqmur in certa dispositione principalr disponẽte. Allegat tñ tex. in l.Titia.s.ad leg.fal.q nõ vr pbare,qa ibi nõ apparet,ꝙ fideic.pcederet, & illa verba, q legauerat, cũ sint pteriti plusquã pfecti, adaptari pñt ẽt ad plegata grauamẽ pcedentia, l.Vranius. cũ gl. in ver.successerat.ff.de fideiuss.Preterea loquunt de portione hrditatis,cuius applone nõ ɔtinent fideic. d.l.si Titius. Qua rõe pt dici Iurec.ibi voluisse integra plegata retinẽda. Nos loqmur in portione grauati simplr,q longè inter se distãt, d.§.quidã libis. lõ sunt,q alr inducũt. Dr ibi integra plegata retinẽda,ẽt p portione,quã grauatus iure hrditario tenet. Cuius ɔriũ dẽm fuisset,si plegata pcessissent grauamẽ,cũ illa sit portio hrditaria,l.in fideicõmissaria.§.fi.s.e.Quæ iura ita vñr necessariò intelligẽda,vt euitet ɔrietas,fm Pau.de Ca.ibi.Posses disputando dicere ɔrietatẽ euitari,si intelligamus tex.in d.§.fi.ver. in fideic.cadit,i.ɔputat in falc.prout intelligũt Dy.Ray.& Imo.ibi Sed qa hunc intellm improbaui ibi,vt eũ dãnat Cor.ɔsi.105. Licèt in hac,li.4.nõ insistã hic,Vñ d.Ale.in d.l.Titia,p hac distõne inducit tex.in d.§.qdã libis,à ɔrio sensu,sed inductio nihil valet,qa Iurec. ibi se fundat sup prioritate verborũ,nõ sup ordine scripturę,iõ arg.à ɔrio nõ pt ibi colligi. Allegat deniq; tex.in d.§.fidei tuæ,à ɔrio sensu. Dr ibi, ordinẽ scripturæ nõ impedire cãm voluntatis,qa de ea ɔstabat verbis gñalib.ergo secus si volũtas esset dubia. Sed tu ɔsidera,vtrũ ibi probet oppositũ;qa dr, ꝙ ordo scripturæ non impedit cãm iuris,nec volũtatis,ergo nõ erit ɔsiderabilis,cũ à iure & volũtate testoris totũ pẽdeat.Ius.n.interpretat verba,fm pprietates & vires ipsorũ.d.§.quidã libis,quã interptatione ordo scripturæ nõ dẽt impedire. ppea Imo.in d.§.fi. dicebat hanc distinctionẽ ordinis,ritè nõ pbari;& ɔ illã facit tex. in d.l.talis scriptura.nisi rñdeas,vt dictũ fuit s.Et in ɔriũ facit tex.in d.l.si Titius,iũcto d.§.qdã.vbi vno casu plegata sequebant,videlicet,in d.l.si Titius.in altero pcedebãt,& tñ attẽta pprietate verborũ,vtrobiq; idẽ statuit,& ita firmãt ambo Raph.& Sen.in d.§.quidã liberis.

Imo.in d.§.fi. Sal.& Fulg.in d.l.cũ virũ. Et in stricta disputatione horũ sñia facilè defendi pt.In ɔsulendo tñ,& iudicãdo nõ est recedendũ à ɔria,q est *cõis* fm Sen. Retenta igit cõi,intellige eã p
49 cedere,† nisi cohrs esset grauatus suã portionẽ restituere purè; tũc nõ cẽset grauatus restituere portionẽ cohrdis sibi obuentã ex fideic.ɔdõnali,ẽt ꝙ tale fideic.pcesserit;ẽt si añ verbalẽ,& realẽ restõnẽ cesserit,& venerit dies fideic.ɔdõnalis,arg l.Paulo Callimacho.§.1.s.de le.3. Et qa dies fideic.puri stati cessit post mortẽ testoris, l.vnica. §.cũ igit.C.de cad.toll. meritò in tali restõne nõ ɔtinebit portio cohrdis obueniẽda in euentũ ɔdõnis. Nã ex ordine intellis hoc casu grauamẽ pcedit. Imò si bñ põderet tex. in d.§.1.ista decõ vera vr,ẽt si sit purè grauatus p verba vłia,qc qd.Stat.n.rõ,ꝙ in fideic.puro nõ censeat ɔprehensum ɔdõnale.
50 Intellige scdò,†qñ fideic.sequit tã ex ordine lrẽ,q intellis,secus si pcedat,fm ordinẽ intellis;licèt sequat, fm ordinẽ scripturæ. Exẽplũ,institutis Mæuio & Seio rogat Mæuius, vt post mortẽ restituat portionẽ suã Titio. Postea grauat Seius,vt restituat portionẽ suã Mæuio cohrdi. Isto casu veniet in restõne portio cohrdis, ita ɔcludit Bar. in d.l.ita tñ. §.q suspectã. sequunt Raph.Bal. Ale.& *alij cõiter* ibi,qa ordo intellis superat ordinẽ scripturæ,l.q dã.s.de pec.leg.l.nec.n.ff.de sol. Sed dubitat.† Quid si nõ apparet
51 de ordine lrẽ, vt qa sił & semel quilibet sit grauatus restituere portionẽ suã. Exẽplũ, Institutis tribus filijs,ita fideicõmittit,qui decesserit sine libis,restituat portionẽ suã supstitibus: hoc casu nõ apparet de ordine,licèt certũ sit,ꝙ in ordine intellis qlibet ẽ prius honoratus,& primò moriẽs prius grauat. Bar.in d.l.Scæuola,rñdet in instõne non ɔprehendi portionẽ cohrdis, tanq qlibet fuerit primò grauatus,scdò honoratus,secus si fuit noĩatim grauatus in sua portione,d.§.qndecim,cui fuit s.rñsum.Contrariã sñiam tenet Bar.Raph.Alex. & *alij cõiter* in d.§.quidã liberis, qd verũ est. Ad §.qndecim, rñdeo vt s. Nã cũ sint oẽs grauati, oportet testorem voluisse,ad vltimũ,totũ venire;ergo in restõne totũ ɔprehendit,vt p Corn.ɔsi.330.Placet,li.1. eadẽ ergo rõne dicendũ est, qñ voluit, bona sua de vno ad aliũ deuenire, vt firmãt Bar.& alij cõiter in d.§.quidã liberis. & in d.l. Scæuola. Eadẽ quoq; rõne idẽ rñdendũ in hac substõne, Volo hrditatem
52 meã de vno in aliũ deuenire, qd vr de mẽte Imo.hic. Sed qd† si nulla habita mentione bonorũ,plibus institutis, & inuicẽ substitutis,testor ita dixerit, Et si oẽs sine liberis decesserint, substituo Caiũ. Bar.& Pau.de Cast.in d.l.Scæuola.rñdent, ẽt restituendas esse portiones cohrdũ,p illũ tex. Idẽ tenent Bar. Pau. Alex.& Mod.in d.§.qdã libis,Bal.& Cor.in d l.cũ virũ,Bal.ɔsi.307.In qõ. q vertit,li.1.Ale.ɔsi.25.vol.1.Cor.ɔsi.21.Vr,li.4.Dec.ɔsi.86. Viso puncto,col.1.in 1.parte. Et hæc sñia *cõis* est,& in iudicãdo & ɔsulendo oĩno sequenda, qcqd dicat Ang. in d.§.q suspectã, cuius fundis rñdet ibi Imo. Et p ista cõi stringit tex. in d.§.qdam liberis,vbi in fideic. portionis simplr facto ɔtinent portiones cohrdum. Ergo idẽ, & multò magis dẽm in simplici fideic.nulla facta mentione portionis Sed qa hæc cõis sñia loquit, qñ saltem
53 ex ordine intellis fideic. pcedit grauamen, dubitari pt; Quid,† si non pcedat ex ordine lrẽ,nec intellis? Exemplum, Institutis Titio,& Sẽpronio,testor ita substituit, Si Titius decesserit sine liberis, substituo Caium, & si Sempronius moriat sine liberis, substituo Titium; Vtrũ in fideic. Caij veniat portio Sempronij peruenta ad Titiũ? Bar.in d.l.si Titius,dum æquiparat hos duos casus,qñ substõ est ɔcepta vbr,vel simplr,sentit totum venire in restõne per ea,q dicta sunt in 1.membro huius articuli. Contrarium sentit d.l.Scæuola,dũ ponderat ordinẽ intellis. Ergo vult, ꝙ ẽt in simplici fideic. habeat locũ distinctio prioritatis, & posterioritatis,qd ẽt est de mente aliorũ, q admittunt ordinẽ lrẽ; qñq; habendũ in ɔsideratione. Ad authoritatem Bar.in d.l.si Titius,pt rñderi,ꝙ quatenus Bar.dicit simplr,vel vbr, intelligit simplr,non facta mentione hrditatis,sed portionis simplr. Cæterũ
54 † in casibus,in quib.portiones cohrdum veniunt in restõne, qritur,an ex ijs portionib.possit frater grauatus detrahere legitimam,& Treb.ex persona fratris pdefuncti,cuius hrs extitit? Bar. in ɔsi.fi.incip.dñs Cato, rñdet posse,qa legitima, & Treb.ad eũ peruenerunt alio iure, q fideic. ergo in restõne non ɔprehendunt,d.l.qui fundum.§.qui filios.Sed dubium est,an idem dicẽdum sit,si frater sit grauatus p verba vłia,quo casu censet prohibitus detrahere Treb. fm *cõem* opi.de qua p Alex. & Mod.in l. Centurio s.de vulg.& pup. & in l.qui tota.s.eo.& p Ale,ɔsi.5.li. 3. Videretur probabiliter idem rñdendum, qa licèt sit prohibitus detrahere ex psona sua, non tñ legitur prohibitus ex psona fratris cohrdis,ergo &c.Super quo cogitabis.Ex his habes hunc articulum clarius, latius, & melius q alibi,vt puto, resolutum. Rursus ibi, quam totum, no. ꝙ si Claudia fuisset substituta in portione vltimi tm,non deberet admitti ad illam partem,quia
55 cessaret† rõ ɔiecturatæ mentis hic assignata,ergo repellend pa p ɔdõnis verba,& ita limitant,& declarant hunc tex.Ang.Pau.de Cast.Alex.& *alij coiter*.Intelligendo, ꝙ Claudia fuerit substituta in portione hrditaria vltimi,secus si in portione vltimi simplr, quia tunc staret etiam rõ hic assignata,eo ꝙ substitutus in portione

tione simpl'r, intelligit ēt substitutus in portionib. cohrdū, d. §. quidā liberis, f'm Imo. & Ale. Sed Sen. hic putāt litationē veram indistinctè, ēt ꝙ Claudia fuerit in portione vltimi simpl'r substituta. Mouent, quia qñ substō fuit facta in psona vltimi, filij primi fratris defuncti censent positi in ꝯdōne, si vterq;, eorū fauore, vt excludant Claudiā à portione vltimi ab intestato; non vt excludāt à portione primi, in qua Claudia non fuit substituta. Est.n. vera ꝯclo, ꝙ positi in ꝯdōne, censent positi eorū fauore, f'm gl. in l. filiusfamilias, §. cū qs, s. de leg. 1. ꝓbat in l. Lucius, s. de hrd. inst. & in l. gnal'r, in prin. C. de inst. & subst. Secus ī casu nro, in quo Claudia fuit substituta in toto; qa filij primi censent in ꝯdōne positi, vt excludāt Claudiā à portione primi, & filij scdi vt eam excludāt à portione scdi. Ergo relinquit, ꝙ liberi primi non excludūt Claudiā à portione scdi, cū fuerint in ꝯdōne positi, vt excluderent eā à portione primi duntaxat. Subtilis certè ꝯsideratio, q̄ tñ nec iuridica, nec ad ꝓpositum. Vr in primis, ea attenta, ꝙ verba ꝯdōnis non obstarent Claudiæ substitutę in toto, cuius ꝯtrium dr in tex. Nisi dixeris, ꝙ hoc casu impropriant ex mente testōris; & resoluunt in singulari, vt aduertunt Senē. in rōne vltimi notabilis. Præterea non vr hmōi ꝯsideratio ad ꝓpositū; quia stāte reciproca, Claudia dr substituta vltimo tm; ergo filij primi necessariò erunt positi in ꝯdōne, vt excludāt Claudiam à portione vltimi. Cessante vero reciproca, alia rōne excludit Claudia à portione primi; quia ex legitima successione fratris, & eius voluntate tacita, & sic alio iure q̄ fideic. peruenisset ad vltimū, d. l. qui fundū. §. q filios. Sed iterū ꝯsidera, ꝙ stante reciproca, dici pt, filios primi positos fuisse in ꝯdōne, ad exclusionē scdi cohrdis à portione primi, & ꝯnr ad exclusionē vlemi fideic. pariter à portiōe primi, nō āt à portione scdi, qa filij scdi fuerūt in ꝯdōne positi, ad excludendā Claudiā à portione vltimi. Quæ rō cessare vr, qñ substō legit facta in persona vltimi tm, nam tunc filij primi nō pnt dici in condōne positi, nisi ad excludendā Claudiā à portione vltimi. Sed istud est, de quo dubitat, & f'm cōem sniam ꝯcludit Claudiā substitutā in portione vltimi simpl'r ēt substitutā in portione cohæredis, d. §. qdā liberis; nisi ī certis casib. in quib. ꝓcedere poterit ꝯsideratio Soc. si ex ꝓfundo pectoris benè ruminaueris. Gl. fi. tres hēt partes. Primo declarat. Scdo opp. & soluit. Tertiò idē facit. Scda ibi, sed vr. Tertia ibi, itē ꝯ. In eadē gl. ibi, hic autē iste primus sub condōne tacita,

56 habes ex glo. elicere tres concōnes. Prima, † Substō fideic his verbis facta, si quis eorum prior decesserit, de qua in tex. dr tacita. Istam impugnat vterq; Imo. qa ex litera patet, ꝙ est expressa. Tu potes saluare gl. vt dicat tacita verbis specialibus cum filij in hac reciproca non fuerint special'r noīati, qd no. ad ampliationē gl. in l. ꝑcib. C. de impub. sequunt Bar. & alij, volētes ꝙ sub stō ꝯprehensa in hac reciproca, vos inuicē substituo, dicat tacita verbis specialib. Amplia, idem in hac, si quis eorū prior. Secūda

57 ꝯclo, † Fideic pura transmittunt ad descēdētes, l. vnica, C. de his q añ aper. tabu. Amplia ēt ad extraneos. l. vnica. §. cum igit. C. de cad. tol. Amplia scdō ēt fideic. moriente añ verbalem restōnem ogi. §. idem Metianus, vbi gl. Bar. & alij, & l. sed & si ad tps, f'm intel. gl. cōiter receptum. s. eo. l. 3. l. si in psonā. C. de fideic. & d. l. vnica, §. cum igit. docent Bar. & alij in l. cum filio, s. de le. 1. Et ita *cōiter* tenet, teste Cor. consi. 28 Circa pntem, lib. 4 Amplia ēt in instōne conuersa in fideic. virtute clāę codicillaris, f'm Lud. Ro. Raph. Are. Ale. & Ias. in d. l. cum filio. & Guid. Papæ cons. 137. quorū sniam defendi ibi aduersus fundamenta Bar. & Soc. ꝯdi-

58 cētū. Amplia quartò, † ēt fideic. decedēte añ adita hrd f'm Bar. hic, Ale. & Imo. in d. l. cum filio, & in l. vbi purè. s. e. reiecta snia gl. in l. 2. s. de reg. cato. & hæc ampliatio optimè probat in d. §. cū igit; & est *cōiter* recepta, f'm Soc. consi. vlt. lib. 4. & d. Guid. Papæ consi. 122. Nō negauerim tñ, in stricta disputatione ꝯtrium defendi posse; sed ñ ꝓsequor, qa hic. §. ē satis oneratus sua pricipali

59 mā. Tertia ꝯclo, † Fideic. ꝯdōnalia ab ascendentib. ēt relicta, non trāsmittunt, ēt ad descendentes, f'm gl. p istū tex. vbi Claudia ne ptis admittit ad portionē scdi, exclusis filijs primi; q ñ fuisset admissa, si primus transmisisset spē fideic. ad suos filios. Nā ius trāsmissionis pfertur substitutis, vt no. in d. §. cū igit, docent Bar. & alij, ī l. 1. s. de vul. & pu. Sed Raph. Com. dicit hūc tex. ñ ꝓbare; qa condō in isto tex. defecit in persona scdi; qa prior ñ decessit; vñ non pt tractari de transmissione. Ex quo infertur, ꝙ si in terminis huius §. essent substituti superstes, & eius liberi, adhuc primus nō transmitteret spē fideic. ad filios; nec liberi primi defuncti censerent substituti scdō pp verba, q prior. Tu aduerte, ꝙ hæc ꝯsideratio, quā sequunt Sen. stare posset si condō fideic. esset simpl'r ꝯcepta, si qs eorū prior decesserit; secus in casu nro in quo additū est, sine liberis. Nō.n. testōr solū ꝯsiderauit, quis prior moreret; sed qs prior decederet sine liberis. Quantum āt ad liberos vr verū, eū qui obijt sine liberis, prius sp obijsse. Vt si fuerit institutus, qui prior repetierit hunc §. in pnti Gymnasio Auenionēsi: silicet. n. vnus vrm prior repetat in Academia Tycinēsi, ñ tñ verū erit, eū pri⁹ repetijsse hic. & iō si tu postea repetas hic, visus eris repetijsse prior; qa in hac ꝯdōne nō ꝯsideratur solus actus disputandi; sed princip'r locus disputationis. Vr ergo ꝯclo bñ probari in tex. nro, q cōiter ad hoc allegat. Præterea Com. & Sen apertè volunt ꝯclonē hic bñ probari si in ꝯdōne non eēt dictio, prior. qd si ita sit, mihi vr, ꝙ nō debuerint facere vim sup ipso verbo, prior. Nā cū superstes fuerit substitutus ei, q morieť sine liberis, f'm ordinē intells, si supstes dēt admitti, oportet alterū ꝑmori, vt in simili tradit Bar. in l. Scæuola. inf. eo. Ergo expssio eius, qd tacitè incrat, nō dēt aliqd operari. l. 3. s. de leg. 1. l. non rectè. C. de fideiuss. Sed iterū ꝯsidera, ꝙ licet hoc verū sit, ꝙ testōr voluerit supstitē succedere ꝑmorienti sine liberis: ñ tñ verū est, ꝙ voluerit ꝑdefunctū cū liberis succedere postea morienti sine liberis; qa q̄uis respū liberorū vltimus dicať prior decessisse; hoc tñ verū ēt est, ꝙ ꝑmortuus cū liberis nō est supstes: & hoc respū ꝯdō vr oīno defecta; & iō non probabitur ꝯclo hic. Ex quo infert, ꝙ si forent substituti supstes, & eius liberi, qa vltimus dr prior mortuus sine liberis, locus esset substōni in psonā liberorū fratris ꝑdefuncti; quorū respū condō non pt dici defecta, cum sint eius liberi supstites. qd accuratè considerabis. Præterea possumus dicere, ꝙ hic non hēt locū transmissio ex mente testatoris, ex quo erat substituta neptis, q̄ erat de liberis, secus vr, si foret substitutus extraneus, qd admittūt Soc. & alij volentes fideic. ꝯdōnalia transmitti ad solos descendentes. Querenda est igit aliūde probō huius ꝯclonis. Allegat ergo scdō loco tex in l. cū ex filio, in prin. s. de vulg. & pup vbi emancipatus non transmittit fideicommissum condōnale; alioquin ꝯsiliū Labeonis, & aliorū, de qb. ibi fuisset vanū & inutile. Rñdēt Sen. non fuit transmissum ad extraneos; & in istis terminis admittit ꝯclo. Sed ꝙ non fiat transmissio in descendentes, ille tex. non probat. Imò si mētē testōris disquisiueris; si emancipatus pubertati proximus decessisset cū liberis dices eū trāsmisisse. qd ex mente testōris volentis ꝯseruare hrditatem æquis partib. inter impuberes, tacitè ꝯiecturare licet, arg. l. cū auus. s. de ꝯdi. & dem. Et si ita sit, ille tex. vr ꝓbare; nisi dixeris, imo ꝓ ꝯclone, sumpto arg. ꝓ locū à speciali. Nam ex coniecturis qnq; ꝯcedit transmissionem fieri, vt inf. dicet. Al'r & scdō rñdent Sen. ꝙ ibi ꝯstabat de mente testatoris nolentis fideic. transmitti; sed remanere penes grauatū, quo casu ēt transmissibile non transmittit, l. in condōnib. primū. §. 1. s. de condit. & dem. Quæ rñsio reijcienda erit, si teneamus, ꝙ emancipatus ꝓximus pubertati, mortuus cū liberis transmittat ex ꝯiecturata mente testōris, ut statim dixi. Præterea consiliū illorū Iureconsl. non fuisset necessariū, si testōr poterat al'r declarare suā mētē; ergo ex illo ꝯsilio ēt al'r non constito de mente impedit transmissio. Tertio allegat tex. in l. si in psona. C. de fideic à ꝯrio sensu. Sen. fatent hunc tex. ꝓbare ꝯclonē. sed rñdent illā legē fuisse correctā p tex. in d. l. vnica, C. de his, q añ aper. tab. Sed istud est de quo disputat, nā doc. *cōiter* negāt ꝯrium fuisse decisum in d. l. vnica. Tu aūt disputando potes al'r rñdere, ꝙ ibi requirit, ꝙ dies fideic. cesserit in personā pris; qa filius tpe dati fideic. non erat natus, nec ꝯceptus; & sic non attinebat auo, l. Titius, inf. de suis & legi. iō reqrit, ꝙ condō euenerit in vita pris; secus ergo dicendū vr, si nepos conceptus fuisset tpe dati fideic. Quā sol. facilè poteris subuerter, si parum cogites. Quarto alleg. tex. in l. vnica, §. finaūt aliquid sub cōdōne, iuncto §. ꝓced. C. de cad. tol. Rñdent Sen. negando, ꝙ ille tex. contineat ad ꝑcedentia; & posito ꝙ loquať gnal'r, dēt tñ recipere interpretationē passiuā à lege Theodosij, l. 1. §. lex falcidia. s. ad l. Fal. & sic non habebit locum in legatis relictis à pre liberis, q̄ f'm legem Theodosij transmittunt ad descendētes. Et sic punctus reducit ad l. vnicā; an disponat illud, qd dnt Senē. Nā si istud decidat, teneo cū Soc. ꝙ tex. in d. §. finaūt, recipiat interpretationē passiuā ab ipsa lege Theodosij. qd patet ex eo, ꝙ tex. in d. §. fināt, loquit de fideic. condōnalib. q pp mortem fideic. non præualuerūt; ergo secus in fideic. relictis liberis, quæ præualuissent, & transmitterent ad descendentes, f'm Theodosium. Videdū ergo est, † an Theodosius istud statuerit in d. l. vnica. Senē. volunt ꝙ sic; & in effectu inducūt illā legē dupl'r. Primò, illā dispositio illius legis est noui iuris specialissimi promulgatiua, ꝯ r'am iuris antiqui, ꝙ hrditas non adita trāsmittat ad descendentes, quā Theodosius in ver. Qd si licet, ꝓfitet se extendere ad legata & fideic. Si mō intelligamus de fideic. puris, non erit extēsio, nec noua dispō; quia pura r'r transmittebant antea, vt dcm̄ fuit s. Ergo fateri compellimur, ꝙ loquať de fideic. ꝯdōnalib. q̄ antea non transmittebant; ēt in descendentes, sicut hrdit. s nō adita. Ad istud, qd hēt apparētiā, rñdet ex mēte gl. ibi, de relictis ꝙ loquit in fideic. puris; in quibus de nouo inducit, ibi, vt ante apertas tab. cedat dies, fauore liberorum, qui non cedebat antea. Et si replicet, ꝙ antecedebat l. vnica, §. cūq; lex. C. de cad. tol. vbi dr, ꝙ lex Papia erubuit iugum imponere liberis. rñdet, verū vsq; ad tertium gradū, sed tex. Theodosij extendit vsq; in infinitū, vt sonāt illa verba cuiuscunq; fuerint sexus, vel gradus; ꝓut declarant Pau. de Cast. & Mod. ibi. Et istud est, qd de nouo ibi statuit respū legatorū. Scdō sic inducunt Sen. Decidit ibi, ꝙ fideic. transmittant añ apertas tab. ergo ēt ea, quorū dies nō cesserat

60

ferat. Nam extraneo instituto hrde non cedebat dies fideic. añ aper. tabu. ēt ipsis liberis, d. §. cunq; lex, & tñ transmittunt, sic disponēte lege Theodosij; ergo ēt trāsmittunt ꝯdōnalia, q̄uis dies non cesserit. Tu aūt retorqueas. Nam cū ex intentione legis Papię instituto hrde extraneo fideic. pura ēt liberis relicta añ aper tas tab. non transmitterent, & Theodosius istud correxit, ſm Senen. sequit, ꝙ Theodosius fauore liberorū aliqd specialitatis induxerit. Sed cū specialia non sint multiplicanda, nec extendēda, l. ius singulare. ff. de legib. Et qa lex correctiua dēt ita intelligi, vt minus corrigat, q̄ sit possibile, vt no. per gl. in l. si serui vrī. C. de nox. & in c. cū dilectus, de ꝯsue. Sequit ꝙ lex Theodosij loquēs in fideic. puris, quorū dies antea nō cedebat añ aper. tab. nō dēt extendi ad fideic. ꝯdōnalia. Verior ergo est opi. gl. nostræ, & in d. l. vnica, quam Alex. & Senen. dicunt cōiter esse receptam, & in ꝯsulendo & iudicando sequendam: reiecta opi. gl. ꝯrium tenētis in d. l. si in persona, & in l. is cui. ff. de act. & oblig. quā repræhēdunt Doct. cōiter hic, & in d. l. vnica. & Bar. in d. l. is cui. & in l. 1. col. pe. s. de le. 1 & in l. si Pontionilla. C. qñ dies leg. ced. & Cy. in l. 1. C. commu. de leg. Bal. in l. si pr. in 4. q̄ō. C. de instit. & substit. & in c. 1. qui success. tenean. d. Ant. in c. Raynal. col. 1. de testa. Oldr. consi. 131. Quidam hñs. Bal. consi. 216. Verba testi, li. 1. & consi. 254. Titius, eo. lib. & ꝯsi. 335. Punctus, super quo, in fi. li. 4. & cōs. 319. Matrimonium, in 6. dubio eo. lib. & consi. 115. Super isto pūcto, lib. 5. Lud. Ro. consi. 17. Viso puncto, & 162. super puncto. d. Alex. ꝯsi. 92. super eo. lib. 3. & 165. Circa pñtem, li. 5. Soc. ꝯsi. 74. Examinato, li. 4. & ꝯsi. 77. In pñti, lib. 1. d. Guido Papæ consi. 115. Vertitur, & ꝯsi. seq. ad fi. Dec. consi. 55. col. fi. in 1. parte. Intellige

61 hāc ꝯclonem † ꝓcedere in dubio; secus si expresse, vel tacitè appareat de ꝓria mente testatoris, ſm Bal. in d. l. vnica. & in l. 1. ꝑ illum tex. C. vt actio. ab hrd. & ꝯ hrd. & in d. l. si pr, in 4. q̄ō. & in ꝯs. 93. sup dictis punctis, li. 2. Dr aūt expresse apparere, qñ legitur fideic. relictum Titio, & eius hrdib. ſm Senen. hic, post Bal. in d. l. 1. & ita firmat Bal. cōsi. 108. Dña Ioanna, li. 2. Sed aduerte, quia istud exemplū stare pt. Licet. n. testōr reliquerit fideic. sub ꝯdōne Titio, & eius hrdib. tñ principalr vr reliquisse Titio; & ī ꝯniā hæredib. l. si pactum. ff. de proba. l. cum, qui ita, §. 1. ff. de verb. obl. notatur in l. postulante. s. eo. Et sic vr relictum Titio, vt ex eius persona trāseat in heredes; non aūt vt incipiat ab heredib. Ergo fideicom. caducato, vel quasi in personam Titij, non dēt transmitti posse. Quod voluerunt Bal. ꝯsi. 391. Pactum tale est, li. 3. & Raph. Fulg. consi. 17. Testator, col. fi. Defendēdo istud exemplū dici pt, ꝙ cum fideic. sub eadem condōne fuerit ēt relictum hrdibus, testōr vr voluisse, ꝙ purificata condōne post mortem Titij, actio nascatur hæredibus; & sic incipiat in persona hæredis, d. l. 2. bene facit tex. in l. stipulatio ista; hre licere, §. sed si quis vti frui. ff. de verb. obl. vbi vsusfructus, qui morte finitur, transit ad hæredes; si defunctus fuerit illum stipulatus sibi, & hæredibus. Sed ꝯsidera, ꝙ alius est vsusfructus in ꝑsona hæredis; hic aūt vnū & idem est fideic. Dicere ergo oportet fideic. repetitū in personam hrdis, qđ an verum sit, cogitabis. Stante hac resolutione q̄

62 ritur, † an Titius fideicommissarius possit de tali spe disponere in alios, q̄ in hæredes vres: Bal. in d. consi. 93. rndet posse illum alteri legare; qa verbo, hæredum, etiam continetur hæres particularis; & sic legatarius; qui iure legati, dr quodammodo hrs, l. id tempus. §. fi. inf. de vsucapio. Tu aduerte, quia si legatarius ꝯprehenditur verbo, hæredis, sequitur, ꝙ ipse dicatur vocatus; non aūt ꝙ iure legati sit sibi cessa spes. Item aduerte, qa licet spes fideicom. sit hoc casu transmissibilis ad hæredes; non tñ vr cessi-

63 bilis, † quia fideicom. vre añ restitutionē cedi non pt, l. mulier. §. ex asse. ff. de iure dot. notatur per gl. in l. qui ita, § 1. inf. eo. & per Bal. consi. 219. Pepus. li. 2. Sed esto, ꝙ fideic. cedi possit saltē respectu emolumēti, vt si Titius ꝓmittat per se, & hæredes restituere quicquid ad eum vel eius hrdes peruenerit rōne fideic. ꝑ ipsum cessi, vt docet Cur. iunior in l. fi. C. de pact. non videretur tñ ꝑiudicari hrdibus in iure acquirendo ex persona propria. Pro resolutione sciendū est, ꝙ hoc casu hrdes non possunt ꝓtendere ius habere in fideicom. nisi vt hæredes, ſm Bar. in l. vt iurisiurandi. §. si liberi. s. de ope. liber. ergo vt hrdes tenētur ꝓbare factum defuncti, l. ex qua persona. ff. de reg. iu. l. cum à matre. C. de rei vē di. ēt si talis spes ꝯpeteret hæredib. ex ꝓpria ꝑsona; cū defunctus potuerit disponere ēt de reb. hrdis, l. si hæredis seruus. s. de leg. 1. l. vnum ex familia. §. si rem. ff. de leg. & comprobaui Rñsor. lib. 3. c. 16. Tacitè pt apparere de mente testatoris ex coniecturis ſm Bal. & Mod. in d. l. vnica. & Soc. hic. Et istud certum est. Sed dubi

94 tatio cōsistit in discernendo, † q̄ coniectura dicatur concludēs, nā qñ res agitur ꝯiecturis, oportet ꝙ sint necessariæ, aut multū ꝓbabiles, & ex dispositis eliciātur, vt dictū fuit s. Soc. hic aliquas tradit. Prima si testator instituit fratris filios; & altero sine liberis decedente, substituerit alios filios, quib. non existentib. quēlibet extraneum. si aliquis filiorū ꝑdecedat relictis liberis, ad eos transmittit spē fideic. excluso extraneo, ſm eū, dicente se istud colligere ex dictis Bal. in d. l. vnica; & duplici rōne ꝓbari. Primò, qa appōne filiorū largè ꝯtinentur nepotes, vt no. in l. liberorū. ff. de verb. sig. Sed hac rōne attēta nepotes admitterent iure substōnis, nō trāsmissionis; cuius ꝯrium vult ipse Soc. nec ex eo ꝙ sunt nepotes, resultat ꝯcludens ꝯiectura, vt probat Dec. d. ꝯs. 55. vbi loqtur de nepotib. ꝓprie ex filio; nō de nepotib. improprie ex fratre. Imò Soc. loquit de filijs filiorū fratris, q nullo mō dñr nepotes. Scdō mouet, qa filij fratris non solū sunt substituti; sed ēt in ꝯdōne positi ad exclusionem extranei, ex quo apparet, ꝙ eos ꝑdilexit extraneo, l. Lucius. la 2. s. de hrd. inst. Sed aduerte; qa in casu huius §. nepotes erāt in ꝯdōne positi: & tñ in eos non fuit transmissum fideic. Reperio Soc. ꝯs. 6. In pñti, li. 3. rndere, ꝙ hic erat substituta neptis magis dilecta, q̄ alij nepotes. Sed certè cū liberi filiorū essent in ꝯdōne positi ad excludendā Claudiā; si rō dilectionis colligit ex exclusione, debuisset operari transmissionē ita hoc casu, sicut altero. vñ hęc ꝯiectura non vr ꝯcludēs. Et doct. ipseq; Soc. in cōs. ꝑalleg. volūt ꝯclonem ꝓcedere, ēt qñ

65 nepotes sunt positi in ꝯdōne. Scda ꝯiectura; † si testōr institutis Titio & Sēpronio fratrib. Titio substituit Sēproniū, & Sēpronio nō exñte, Caiū Sēpronij filiū & hrdē, q tunc vnicus ei filius erat Sēpronio decedēte relictis alijs filijs; transmittit spes fideic. ad alios filios, & hrdes, ſm Soc. qa apparet testōrē voluisse ꝓuidere nō solū Sēpronio; sed ēt eius liberis hrdib. & si credidisset alios nasci turos, & hrdes futuros, verisilr eis ꝓuidisset, arg. l. tale pactū. §. fi. ff. de pact. Ista ꝯiectura æqua vr & humana, posito ꝙ Caius primus filius ꝑdecessisset, arg. l. is q. in fi. s. de iure codicil. & l. Titius. s. de lib. & posthu. & eorū, q scripsi in l. si vnq̄. q̄ō. 5. & seq. C. de reuo. do. Quia tñ testōr potuit cogitare de filijs nasci-

66 turis, ꝯiectura necessariò non vr ꝯcludere. Tertia ꝯiectura, † Qñ plurib. filijs institutis, & inuicē substitutis; & oīb. sine liberis morietib. substituit extraneus; si vnus filius ꝑmoriat cū liberis, trāsmittit spē fideic. excluso extraneo, ſm Soc. in d ꝯs. 6. licèt hic nō videat firmare. mouet, qa filij sunt positi in ꝯdōne; & qa nō plurimū, testōrē voluisse ꝑferre extraneū suæ posteritati, q̄ rō parū vrget, vt dixi s. Et ea attēta, q̄tū ad descēdentes, ꝯclō ferè redderet inutilis. Præterea illa ꝯiectura, ꝙ ꝑsumat ꝑferre voluisse filios in ꝯdōne positos extraneo, ꝓcedit q̄tū ad portionē p̄ris sui, nō q̄tū ad portionē fratris, vt tradit gl. s. in 1. not. Scdō mouet; qa fideic. añ aditā hrditatē erat vnitū cū iure accrescēdi; ergo dēt trāsmitti, tanq̄ a principio assumpserit sibi nām iuris accrescēdi, ꝑ tex. in l. q pri. s. de acq. hrd. Aduerte diligenter; qa ꝯiectura est sūmè notāda, si vera est; sed vr ꝯ terminos iuris. Primò, qa post acquisitionē cessat ius accrescēdi, l. 1. §. interdū. ff. de vsufr. accres. ergo sublato iure accrescēdi, nō pt amplius ꝯsiderari vnio. Scdo, qa ius accres. nunq̄ ꝯsiderat in diuisione specierū substōnū, l. sed cū ꝑ’rono. inf. de bo. pos. l. 1. C. de test. mili. Et ex hoc rndet ad d. l. q pri, ꝙ ibi erat vtraq; spēs directa, hic verò vna directa, altera obliqua. Tertiò in d. l. q pri, substitutus pupillaris defunctus nō poterat repudiare substitutionē, nimirū si trāsmittit: in casu nro potuisset remittere grauato spē fideic. saltē facto, l. 1. C. de pac. no. gl. in l. si ita scriptū. §. si sub ꝯdōne, s. de le. 2. ꝯprobat Raph. Fulg. ꝯsi. 100. Testōr. Nō ergo d. l. q pri. vr facere in ꝓposito, q cum loquat in casu mirabili, & specialissimo, quē nō admittūt, nec verū putāt; nā iuristæ bñ fundati, ſm Bal. in ꝯs. 9. factū tale est, li. 2. nō vr trahēda in ꝯniam, l. ius singulare. ff. de legi. Meritò idē Soc. ꝯs. 69. Viso testō, col. 8. li. 1. in ꝓprijs terminis ꝯsuluit ꝯrium. Nulla igit ex ꝑdictis ꝯiecturis vr necessaria, & ꝯcludens. Vltīmò fal-

67 lit hæc ꝯclo † in casu l. fi. C. de leg. vt declarat Bar. in l. Titia cū testo. §. Titia cū nuberet. s. de leg. 2. sed ibi hrs hrdis admittit rōne tēporalitatis; nā legatū erat ibi factū ad tēpus; & nō admittit rōne trāsmissionis, ſm Bal. in d. §. Titia, & est ēt de mēte Bar. & tradit. ꝑ d. Ale. ꝯs. 92. super eo. li. 3. & ꝯsi. 173. Visa, col. 1. lib. 5. Nā si legatum foret perpetuū; licèt in euentū ꝯdōnis veniret restituendū hrdi, ad hrdem hrdis non fieret transmissio, l. in causæ, 2. §. Pō-

68 ponius. ff. de mino. Sed pŭnctus est intelligere, † qñ legatū dicat tēporale, vt dr in d. l. si Pau. de Cast. ibi tradit talē doct. Aut verbū, lego, determinat tps; puta, lego tibi fundū, quoad vixeris; & dr tpale, d. l. fi. Aut verbū, lego, nō determinat tps; sed rē & actū legandi simpl'r; & tūc legatū dr ꝑpetuū; licèt legatarius grauet post mortē, vel in certū tps restituere hrdi, d. §. Pomponius. Sed tu ꝯsidera, ꝙ in d. §. Pomponius, legatarius non fuit absolutè grauatus post mortē suam; sed si decederet sine liberis; & sic sub ꝯdōne; meritò dr legatū ꝯdōnale, & non ad tps; vñ deficiente ꝯdōne, remanet ꝑpetuū; secus vr, qñ absolutè legatarius grauat restituere rem post mortem suam; qa testōr vr voluisse, ꝙ restituat illi, q tpe mortis erit hrs, l. in annalib. C. de leg. Bar. in d. §. Titia, dat aliā doctrinā. Aut testōr nō habuit respectū ad ꝑsonam primi hrdis, vt qñ legat Titio, quoad vixerit, & legatum dr temporale, Aut hūit respectum ad personā primi hrdis: & tūc dr ꝑpetuū, restituendū in euentum, quo legatarius moriet ante primum hrdem. Quā doctrinā ampliat do. Ale. in d. ꝯs. 178. inferēs,

69 † quòd si testator legauerit Titio fundū, donec vixerit; & post mortē suā mandauerit illum restitui suis hrdibus infrascriptis, tale fideicom. erit perpetuum, quia testator habuit respectū ad primos hæredes, vt ꝓbant illa verba, infrascriptis, l. qui liberis. §. hæc

hæc verba.ff.de vul.& pup.iō p̄mortuis primis hr̄dibus,legatum ꝑpetuo remanebit apud grauatū,& eius hr̄des. Sed adhuc stat dubiū,quaſr cognoscat testōrem intellexisse de primis hr̄dibus? Videatis Bar.& alios in l.Gallus.§.ēt si parente.ff.de lib.& posth. In eadē gl.ibi.Item ꝯ.C.de imp.& ali.sub.l.pe.ista est fortis opp. sup qua gl.& Doc.se plurimū retorquent.Prima fuit solō glo. hic,& ibi,ꝙ illa loquat in directa pupillari,ista in fideic. q̄ solō, qa diuersificat solū casus,non vr̄ admittenda,nā hoc facere nouerunt miseri Legulei,ſm gl.in l.filiū,quē hn̄tē, C.fa.erc. Inquirenda ergo est rō diuersitatis.Dy.in l.pr̄ filiā.§.fi ff.ad leg.fal. talē assignat rōnem. Testōr in fideic. vr̄ elegisse fidē cuiuslibet gra-

70 uati,iō†pluralitas venit resoluenda in singularitates,eo ꝙ fideic. respicit diuersos effectus,l.falsa.§.fi.ff.de ꝯd.& dem. q̄ rō cessat in directa,ſm eū.Sed Bar.& alij *coiter* hanc rōnē impugnant,qa ēt pupillaris respicit plures effectus,videlicet,plures hr̄ditates diuersorū pupillorū.Stringe fortius.Pupillaris plurīū pupillorum respicit plures hr̄ditates, itē plres substōnes, cum sint tot,quot sunt pupilli,vt docet Bar.in l.Lucius.in 1.q.ff.de vul.& pup.Sed si deic.licèt respiciat plura fideic.non tñ respicit, nisi vnā hr̄ditatē eiusdē testōris,vt hic in ver.oēm,& in ver.quā totā.ergo in pupillari multò magis pluralitas dēt resolui in suas singularitates, cuius ꝯriū dr̄ in d.l.pen.Sen.ex mēte Imo. conant assignare aliā rōnem.Quia in d.l.pe. testōr cogitauit primo pupillo decedente, frēm in eius portionē succedere, & sic voluit inter eos reseruare ius lt̄imarum hr̄ditatū,meritò non recedit à ꝓprietate verborū,si vterq;, q̄ rō cessat in fideic.ēt facta filijs, in qua testōr non p̄t videri voluisse ꝯseruare ius lt̄imarum hr̄ditatū. Nā fideic.fieri solet filijs maiorib.q testādo p̄nt se inuicem excludere,& si ꝯtingat alterū p̄mori ab intestō, non tñ supstes dr̄ succedere ex lt̄ia successione à p̄re ꝓseruata, sed ex tacita volūtate fratris,q potuit testari,& noluit,l.ꝓficiunt.ff.de iure cod.Et ad istū casum nō credit eū voluisse,qđ non potuit alle.no.in l.sub ꝯdōne.ff.de ꝯd.inst.Tu aūt potes allegare tex.in l.Lucius. §.Imparatores.ff.ad muni.& in c.a nobis, extra de sen.exc. Sed ꝯsidera,ꝙ licèt in casu huius §. cesset rō ꝯseruationis lt̄imarum hr̄ditatū inter filios ab intestato,simil̄r militat rō ꝯseruandę hr̄ditatis inter fratres ꝑ reciprocā.Vñ q̄tum ad tex.nr̄m idē d̄m vr̄,cuius ꝯriū legit decisum, ergo solō non bona. Scđa sol.fuit gl.ibi,ꝙ illa in liberis,& hæc in extraneis:sed hāc ꝓstat in facto falsam,qa ēt ista loquit in liberis,iō ab oīb.reijcit.Tu ꝯsidera gl. vidisse hunc tex. nec fuisse ita supinā,ꝙ non intelligeret eum loq in liberis.aliud ergo voluit dicere.Credo,ꝙ idem senserit,qđ sensit Imo.hic in sua solōne,ꝙ ibi substitutus fuit extraneus,hic neptis, q̄ est de liberis.Nam ibi gl.respectu ꝯrij l.pe.ff.de iniust.rup.fac.test.rn̄det, Ibi in extraneis,hic in filijs.Subdit,eodem mō p̄t solui ꝯrium §. cū ita. & verum dicit,eo. mō respectu neptis, & sic eodem mō refert ad diuersitatem casus simpl̄r.Sed tñ non vr̄ solō vera,qa ea attenta,sequeret,ꝙ si in tex.nr̄o foret substitutus extraneus, ipse excluderet,qđ est ꝯ rōnem huius tex.in fi.q̄ militat,ēt substituto extraneo.Itē sequeret, ꝙ si in casu d.l pe.foret substitutus aliqs de liberis,ille dēret admitti,ꝯ verba ꝯdōnis,qđ ēt vr̄ ꝯ rōnē illius tex.Si teneamus has illationes falsas esse,vt multi tenent,solō quoq; falsa erit. Si aūt illas veras existimemus, vt volunt Bar. & sequa.solō stare poterit.Veritas ergo pendet ab inf.dicendis. Tertia dat solō per gl. hic, & in ꝯ. ꝙ ibi ꝯdō pupillaris substōnis defecit in ꝑsonā vltimi, q decessit pubes, hic verò defecit in ꝑsona primi,q mortuus est cum liberis. Tu aduerte,ꝙ licèt cum hac sol.transeant *coiter* Doc.non tñ ꝯstat,ꝙ in l.ꝯria, ꝯdō defecerit in ꝑsona vltimi,nā istud ibi non dr̄,nec de hoc ibi dubitatur. Meritò Bar.declarando,vt arbitror,hanc sol.rectius locutus est,

71 †dicens, ꝙ ibi ꝯdō euenit in ꝑsonā primi, q decessit in pupillari ætate,hic defecit in ꝑsona primi,& euenit in ꝑsona vltimi.Quæ sol.Bar.est cōiter recepta.Rō diuersitatis est ſm eum,qa euenientē ꝯdōne in ꝑsona primi superest ꝑsona alterius filij testōris,qui ex p̄sumpta mente patris,excludit extraneum,arg.l.cum acutissimi.C.de fideic.q̄ rō cessat,qñ ꝯdō euenit in ꝑsona vltimi: non .n.tunc superest persona,q̄ ex tacita mente testōris, possit excludere substitutum,quæ rō probat in l.si is qui ducenta.§.item si pr̄.ff.de reb.dub.vbi ne alter filius excludat, improprianī verba, & alternatiua ꝯuertit in disiunctiuam. Ergo a fortiori erit seruanda proprietas verborum,ne filius excludat à substituto: hic autem non superest persona,q excludat substitutum, cum neptis sit in pari gradu.Et ex hoc infert Bar. ꝙ iste.§ non hēret locum in locis,in quibus staret statutum,ꝙ extantibus liberis masculis,feminæ non succedant. Sed ꝯ hæc dicta insurgunt primò Sen.dicentes, attenta hac solōne, sequi plurima inconuenientia.Primò,si in casu d.l.pe.defecisset ꝯdō in ꝑsona primi,& extitisset in ꝑsona scđi,dēret admitti substitutus, qa non superesset ꝑsona,q̄ ex p̄sumpta mente,excluderet substitutum. cuius ꝯriū vr̄ velle ibi Imperator,q se fundat sup proprietate verborum,si vterq;.Scđò sequeret, si in casu d.l.pe. fuisset substitutus alius filius,duobus suis fratrib.impuberibus, altero p̄mortuo in pupillari ætate,deberet admitti substitutus filius,qa non supesset ꝑso-

na excludēs substitutū ex p̄sumpta mente, declarādo,vt hic per Bar.cuius ꝯriū vult ille tex.in sui ḡnalitate.Itē sequeret, si in casu huius §.esset substituta ꝓneptis,vel extraneus,nō ꝓcederet decisio ꝯ rōnē hic assignatā,q̄ illationes si falsæ sint,solō quoq; falsa erit.Sed de his inf.videbimus.Vnū aduerte, qa si fuisset substituta ꝓneptis,adhuc ſm intel. Bar.staret decisio huius tex.ꝑ tex in §.cū filius.Inst.de hr̄di.q̄ ab intest.defe. Quarta fuit sol.gl. in d.l. pe.ꝙ hic decessit frater substitutus an̄ ꝯdōnis euentū. Sed hanc reprehendunt d.Ale.& Mod.qa vadit ad aliud ꝯ l.vnica.C.de his, q an̄ aper.tab.Tu ꝯsidera,ꝙ gl.sic fuisset locuta extra ꝓpositum, ꝙ vix crediderim.Existimo ergo,ꝙ voluerit dicere,hic decessisse fratrē substitutū, q debebat excludere neptē,exn̄te ꝯdōne in ꝑsonā vltimi. ibi frater, qui ex tacita mēte defuncti vocabat ad exclusionē substituti,erat supstes.Quæ solō parum differt à sol.

72 Bar.si bñ ꝯsideret.Quinta fuit sol.Rayne. de Forli.†ꝙ hic p̄cessit reciproca,ibi non,q̄ sol.in facto vera est,sed an in iure ꝯsistat, videndū est.Ray. ēt in iure verā putat, qa qñ p̄cessit reciproca vnicuiq; substitutorū facta, licèt postea in ꝯdōne vltimæ substōnis iungant,nihilominus scđa substō censet facta separatim,maximè cum scđa substō non possit hr̄e locum in ꝑsona primi.bñ facit tex.in l.q cum plures.ff.de vul.& pup.do.Alex.dicit sibi hāc non placere:nihil tñ adducit,qđ vrgeat.Soc.eā amplectit,qa de proprietate sermonis excluderet Claudia,sed ex mente admittit,q̄ mēs colligit ex reciproca,ꝑ quā apparet,ꝙ testōr voluit totū deuenire ad neptē,& ꝯn̄r partē.Tu ꝯsidera,ꝙ hęc sol.p̄supponit, ꝙ reciproca inuenta ad excludendā neptem, operet ꝯrium,l.admissionē ꝯ r̄lam l.legata inutil̄r.ff.de adim.leg.Sed rn̄deri p̄t,ꝙ est inuenta ad excludendū substitutū à portione primi, non aūt à portione vltimi: imò hoc respectu apparet facta in fauorē neptis substitutæ,vt sic ab vltimo totū ꝯsequi possit. Ex qua sol.inferunt duo. Primū,ꝙ cessante reciproca, Claudia nō fuisset admissa,qa cessaret mens,& obstarent verba ꝯdōnis. Scđm,ꝙ si in d.l pe.p̄cessisset reciproca,substitutus pupillaris debuisset admitti in portione vltimi ꝑ mentē: qđ admittūt Sen. & dicet inf.Vltima sol.fuit Dec.in d.l.pe.ꝙ in casu expresso, seruāda sit verborū ꝓprietas,vt ibi:in casu verò omisso, recurrendū sit ad ꝯiecturatā mentē,vt hic.Declaro.Ibi simpl̄r vocat substitutus, si vterq; decesserit in pup.ætate,hic non vocat simpl̄r, sed ad totā hr̄ditatē,si vterq; decesserit sine liberis, ad quam admitti nō p̄t, nisi purificata ꝯdōne in ꝑsona vtriusq;. Ad partē āt non legit Claudia substituta,& sic iste casus est omissus,ſm eundē Dec.iō non videbat ad partē recipienda.Cōtra.tñ decidit ex ꝯiecturata mēte.Et si dixeris,hac sol.attenta,nō obstare verba ꝯdōnis,cuius ꝯriū decidit Inrec.Rn̄det Dec.Iurec. loqui ꝯsiderata supficie, sed ꝯsiderata medulla, ꝙ hic casus dr̄ omissus, verba non repugnant.Arguta quidē ꝯsideratio,mihi tñ non satisfacit: qa non p̄t dici casus omissus,q̄ colligit ex dispositis: alioqn hr̄et ꝓ omisso,l.ꝯmodissimè.ff.de lib.& posth. Nā Iurec hic arguit à toto ad partē dispositiuè. vt q dispòsuit de toto, & de parte disposuisse dicat,l.in toto.ff.de reg.iu.Cęterū ſm istā intelligentiā verba ꝯdōnis magis obstare vñr,nā si obstāt,ne Claudia admittat ad totū, cur nōn dēnt obstare, ꝙ non admittat ad partem?

73 Quid igit in tanta varietate dd̄m?†Ego dicerē, Titire cogē pecus,&c.ꝓpea colligerē oēs sol.& dicerem; ꝙ iste tex.loquit in fideic.q̄ inducit ex ꝯiecturis,l.cū proponeret.ff.de leg.2. & in qua mens p̄ualet verbis. l.cū virum. C.de fideic. Iō hic recedit à verbis,ꝑ ꝯiecturas,q̄ colligunt in casu isto, ex eo, ꝙ hic p̄cessit reproca, & ex eo, ꝙ Claudia fuit substituta in tota hr̄ditate, & ex eo,ꝙ ꝯdō defecit in ꝑsona vltimi,& ex eo, ꝙ Claudia erat de liberis,nec supererat ꝑsona, q ex p̄sumpta mēte eam excluderet. Illa aūt loquit in directa,q̄ non inducitur,nisi ex verbis exp̄ssis,l. iubemus. C.de test.in qua ēt cessant oēs p̄cedentes ꝯiecturæ, & in qua mens testōris ꝯcordat cum verbis,quia cogitauit ꝯseruare ius lt̄imarum hr̄ditatū inter impuberes,meritò igit ibi excludit substitutus.Et sic hēs enodatū intell̄m harū duarū legum,q̄ hoc mō non sunt aduersæ,sed diuersę.Resoluto itaq; ꝯrio,excutiamus, an illatio Bar.veritate iuuet.Ergo reuocatur in dubiū,

74 †Vtrum dispō huius,§.procedat,stante statuto ꝙ extātibus liberis masculis fęminæ non succedant? Bar.ꝯcludit,ꝙ non,qa superest nepos masculus,q ex p̄sumpta mente excludit substitutū,argu.d.l pe.Et si q̄ras,vñ colligit hæc p̄sumpta mens?Rn̄det,ex cen-

75 sura statuti ab intestato excludentis neptē, cū qua p̄sumit testōrē ꝯformasse suā voluntatē.Pulchra, & vtilis est decisio, qua sequunt Ang.Raph.Pau.& Alex.hic,& Sen.in ꝯsi.inf.alle.& *coiter* scrib.in varijs locis,videlicet Pet.de Ancha.in l.tres fratres.ff.de pact.Inferent,ꝙ si testōr instituat filios suos,cēset instituisse masculos, & non fęminas, ꝑ dispōnem allegati statuti, sequit ibi Ias.adducens alias auctoritates,& pondera eos velle, ꝙ ēt verba testōris dispositiua recipiant interp̄tationē restrictiuā à dispōe statuti,ꝯ vim,& ꝓprietatē verborū,l.filij appellatione.ff.de ver.sig.l.si ita.ff.de test. tu. ergo idē fortius dd̄m in verbis ꝯdōnalib.

76 Hinc ꝯsuluit Pau.de Ca.ꝯsi.419.Casus iste,in 3.p̄te.† ꝙ filia non facit deficere ꝯdōnē,si sine liberis,qđ dicit d.Ale.hic,egere lon-

ga indagine.Opi.tñ Pau.ſequit̄ Cor.ɔſi.120.Quòd filia, lib.2.fa-
cit ēt,qđ decidit Imo.in l.fi.ſ.de ɔd.& dem.Hinc ēt dicit Bar. in
l.vt iuriſiurandi.§.ſi liberi,de ope.liber. inf.ꝙ ſtāte alle.ſtatuto,
recipiens emphyteuſim ꝓ ſe,& filijs tā maſculis,q̃ fœminis, cen-
ſet̄ recepiſſe ordine ſucceſſiuo,primo ꝓ maſculis,& eis deficiē-
tib.ꝓ fœminis. Sequunt̄ Mod.in l.Gallus.§.qdā rectè.ſ.de lib.&
poſth.Cy.& Bal.in l.liberti,libertęq;.C.de ope.lib.Imo. in c.po-
tuit col.fi.extra de loca.& ita ɔſuluit Bar.ɔſi.183.Qō iſta hēt. In
quo ſe remittit ad ɔſi.60.Pet.de Anch.ɔſi.125. Viſis. & ɔſi.433.
Poſtq̃ iſta dña.Hinc ɔſuluit d.Ant.de But.ɔſi.9. in 1.dub.ꝙ ſi te-
ſtōr ꝓhibeat bona immobilia alienari,qa velit ea peruenire ad
poſteros,cēſet̄ prius inuitaſſe poſteros maſculos,licèt appl'one
poſterorū ɔtineāt ēt fœminæ,l.qđ his verbis.§.pe.ſ.de leg.3.l.1.ff.
de iu.immu.c.in qbuſdā,de pœ.Hinc infert Soc.ɔſi.51.Viſa,li.4.
77 †ꝙ ſi Titius,& eius deſcendentes fuerunt ſubſtituti, cenſentur
prius ſubſtituti maſculi ꝑꝑ diſpōnem ſtatuti, licet appl'one de-
ſcendentiū,veniāt ēt fœminæ,l.1.C.de ſuis, & legi.hær.l.ſi qs in-
ceſti.C.de inceſt.nup.Qua rōne ɔſuluit ēt Soc.ɔſi.9.li.1. ſi teſtōr
inſtituat frēm,& fratris filios,cenſet̄ prius vocaſſe maſculos.Sil'r
ɔſuluit Soc.ɔſi.39.rectè,ac maturè,eo.lib.Si teſtōr legat caſtrū fi
lijs Sempronij intelligit̄ prius legaſſe maſculis ꝑꝑ diſpōnem ſta
tutariā.Hinc ɔſuluit Alex.ɔſi.127.Viſo teſtō,lib.1.ſi teſtōr lega-
uit p̄diū duob.nepotib.& ſi alter moriat̄ ſine liberis,portio ſua
ꝑueniat ad alterum,& ei⁹ filios, prius cēſent vocati maſculi, ꝑꝑ
ordinē ſtatuti.Idē in ſil'i ɔſuluit Cor. ɔſi.55. Pro deciſione, col.
fi.lib.1.Idem ɔſuluit Dec.ɔſ.270.d.Rayn.col.2.Pondera,ꝙ in ca
ſib.p̄dictis,vt ſeruet̄ diſpō ſtatuti, recedit̄ à ꝓprietate verborū.
Hic verò,vt ſit locus ſtatuto,adhæret̄ verborū ꝓprietati. qđ for
tius dđm vr̄.Mouent̄ oēs auctoritate Bar.q̃ licèt ſit probabilis,
78 non tñ eſt neceſſaria, ſ'm gl.in l.1.C.de legib. Videamus † ergo
qb rōnib. ɔtendant Bar.& ſequaces. Bar. in d.ɔſi.183. melius in
ɔſi.60.ad quē ſe remittit in d.ɔſi.183. Mouet̄ ꝑ tex.in l.Gallus.§.
quidam rectè.ſ.de lib.& poſth. ſed ille tex.non ꝓbat, qa loquit̄
in caſu neceſſario, vt ēt aduertit d.Ale.imò potius probat oppo
ſitū,qa ceſſante neceſſitate,cenſent̄ vocati ſil'&ſemel,c.Raynu.
de teſt.& firmant *cōiter* ſcrib.ibi.Scđo adducit̄ tex. in l.ſi duo. ff.
de acq.hær.vbi probat̄,ꝙ agens in dubio p̄ſumit̄ agere ſ'm iuris
diſpōnem, ēt ſi de eius incommodo tractet̄, ſed ille tex. loquit̄
ēt in caſu neceſſario. Tertiò inducit̄ iſte tex. vbi ꝑꝑ p̄ſumptam
mentem elicitā ex eo,ꝙ non ſuperat ꝑſona,q̃ excluderet ſubſti
turum,recedit̄ à ꝓprietate verborum.Ergo ſi nepos ſuꝑſtes ex-
cluderet neptem ſtante ſtatuto,non recedet̄ à verbis,l.pe. C.de
imp.Aduerte,qa aſſumptū non vr̄ verum, nā tex.nr̄ non ſe fun-
dat in rōne p̄alle: ſed qa teſtōr voluit totum ꝑuenire ad neptē,
ſi reciproca locū habuiſſet,q̃ rō ſtat,ēt ꝙ nepos ab inteſtato ex
cludat neptem.Contra.opi.tenēt Imo.& Pau.de Caſt.in lec.Bo
noni.Mod.Sen.hic,ſequit̄ Cor.ɔſi.229.in hac ɔſultatione, lib.3.
& ɔſi.91.Viſa,in primo dubio.eo.lib. & dicit idem Cor.ɔſi.202.
Pluries,li.3. ꝙ iſta ɔiectura Bar.fragilis eſt; & ab ea facilè diſcedi
p̄t.Pro iſta parte Imo.inducit tex.iſtum,retorquendo,quia ſ'm
terīos iuris cōis,nepos excludit neptē in parte, & tñ neptis ſub-
ſtituta admittit̄,excluſo nepote.Sicut ergo volūtas defuncti nō
r'latur à diſpōne iuris in parte,ergo nec in toto,arguendo de ꝑ-
te ad totum,l.q̃ de tota.ff.de rei vēd.Confirmat̄,qa ſi p̄ſumptio
de qua in tex.tollit diſpōnem iuris cōis,fortius dēt tollere diſpō
nem iuris ſpālis,l.eius militis.§.ſi militia miſſus.ſ.de teſt.mil. Ad
iſtud rñdet d.Ale.ꝙ arg.de parte ad totum non valet, ſubſiſtēte
diuerſa rōne,ſ'm gl.in l.qui hoīem.ff.de ſol.& in clem. ſi vna.in
verbo,defenſor,de reb.eccl.non alie.In caſu huius §.retētis terīs
iuris cōis,neptis hēt expreſſam voluntatem teſtōris ꝓ ſe in totū,
nepos aūt pro parte tm̄.Retentis verò terīs ſtatuti,nepos habet
voluntatem ꝓ ſe in totū, cū teſtōr credat ɔformaſſe voluntatē
ſuam cum diſpōne ſtatuti.Quæ ſol.non placet, qa ꝓ fundō aſſu
mit̄ id de quo diſputat̄, ſ.ꝙ teſtōr voluerit ſe ɔformare cum ſta
tuto,& qa nō eſt verū,ꝙ neptis in hoc §.attēto iure cōi, habeat
exp̄ſſam voluntatē ꝓ ſe,vt ꝓbat̄ hic,in ver. prima facie, imò hēt
p̄ſumptam.Aliam ergo rōnē aſſignat Alex. qa iñ terīs iuris cōis
nō ɔſiderat̄,ꝙ nepos excludat neptē à parte,ne deueniamus ad
incōueniēs,ꝙ cā teſtati ɔcurrat cū cā inteſtati ɔ̄ l.q̃diu.2.ſ.de ac-
qui.hær.q̃ rō ceſſat ſ'm terīos ſtatuti p̄ferētis nepotem in toto.
Iſta eſt nimis exquiſita dr̄ia, quā Iurec.nunq̃ ɔſiderauit, aliogn
non ſe fundaſſet in tacita voluntate defuncti,ſed in neceſſitate
iuris.Præterea nō eſt inconueniēs,ꝙ ex poſtfacto qs decedat ꝓ
parte teſtatus,& pro parte inteſtatus,l.circa,vbi glō.& Bar. ff.de
inoff.teſt.qđ patet, qa ēt in caſu nr̄o pro portione filij defuncti
res deuenit ad cām inteſtati.Scđò, ɔ̄ Bar.facit, qa teſtōr cogita-
uit de nepote maſculo,ex quo illum poſuit in ɔdōne,& pariter
de ſtatuto,qđ ɔpatriota nō credit̄ ignorare,l.fi.ff.de decr. ab or-
di.facien.c.1.de ɔſt.lib.6.Et cū teſtōr p̄dilexerit neptē, eā ſubſti-
tuēdo,ergo nō p̄ſumit ex hoc arguere ɔ̄riā mentē, ꝙ eā exclu-
di voluerit à nepote. Rñdet Alex.ꝙ teſtōr p̄dilexit neptem eo
caſu,quo vterq; decederet ſine liberis,qui caſus non euenit,ſed
eo caſu,quo vltimus ſolum decederet ſine liberis, tacitè p̄tulit

neptē,ſi nō ſuꝑeſſet ꝑſona,q̃ ex p̄ſumpta mente excluderet ſub
ſtitutū,q caſus ēt nō euenit,ſtāte nepote,q ex forma ſtatuti,cui
accedit volūtas teſtōris p̄ſumpta,excludit ipſam neptē. Sed iſta
rñſio nihil valet, qa ꝓ fundō aſſumit̄ punctus, de quo diſputat̄.
Tertio inſurgit Pau.qa ſtatutū loquit̄ ab inteſtato,nos aūt loq-
mur ex teſtō,qđ totū pēdet à volūtate teſtōris. Rñdet d.Ale.ꝙ
volūtas teſtōris,p̄ſumit̄ ɔformare ſtatutariæ diſpoſitioni, ſed d.
Ale.debuit iſtud ꝓbare. Nā Pa.vult diſpoſita ꝑ teſtōrē r'lari ſ'm
verba & mentē,q̃ ex verbis elicit̄,& hoc certū eſt.Bar. & ſequa:
à ſucceſſione ab inteſtō r'lari aiūt,iuxta formā ſtatuti, & hoc in-
certū,niſi ꝓbet.In ſol'one aūt nulla affert ꝓbō, nec ɔcludēs rō',
79 ergo &c. Quartò ɔ̄ Bar.facit,† Teſtōr potius vr̄ ɔformare volū-
tatē ſuā cū diſpōne iuris cōis,q̃ ſtatutarij,arg.de exp̄ſſo ad tacitū:
nā ſi teſtōr exp̄ſsè ſe referat ad ius, ītelligit̄ ſe referre ad ius cōe,
§.ſed quoties.Inſt.de iu.nat.gen.vel ciui.Qua rōne Py.q.65.tene
bat, ꝙ teſtōr inſtituēdo fr̄is filios, cenſeat̄ inſtituiſſe ēt filias,nō
obſtāte ſtatuto alle.ſequit̄ Pet.de Anch.in c.1.q.14.de ɔſt.Bal.in
l.qcunq;,ver.ſed pone.C.de ſer.fu.Et dicit Bald.in l.2. ꝑ illū tex.
C.de ɔd.inſer,ꝙ diſpō teſtōris in dubio dēt intell'i ſ'm ius cōe, ñ
ɔ̄.ſequit̄ Dec.vbi alia adducit,ɔſi.153.ad fi.Ad iſtud facilè rñdet̄,
ꝙ teſtōr ɔformādo volūtatē ſuā cū ſtatuto, dr̄ illā ɔformare cū
iure cōi,qa lex municipalis dr̄ ius cōe inter ipſos municipes,ſ'm
Bal.in l.vnica.C.de ɔfeſ.Pan.in c.fi.col.8.ver.circa hoc.de for.ɔ-
pe.fortius dicit Bal.in l.illa inſtō,in fi.de hæ.inſti.ꝙ ſi fit ɔpromiſ
ſum in aliquē, ſicut tota die fit, de iure,& de facto in ꝓcedēdo,
ſed de iure in ſnīando, vtrū iſte arbiter ita aſſumptus ꝓuincia-
re dēat ſ'm ius cōe,an ſ'm ſtatutū?q dicit ipſum dēre ꝓnunciare
tā ſ'm formā ſtatutorū(q̃ ſtatuta in illo loco derogāt iuri cōi)q̃
ſ'm ius cōe.tradit̄ plenè ꝑ Doct.in c.ius gñale,1.di.ꝑ Pan. & No-
uiſ. Repetentes in rub.de ɔſu.Cōprobat Cur.ſenior, ɔſi.47. col.
fi.& ɔſ.9.col.6.li.1.vbi tres rōnes adducit. Eſſet.n.fatuus,q crede-
ret teſtōrē potius voluiſſe ſeq ius Romanorū,q̃ ius ꝓprię ciuita
tis,quo vſus eſt ſꝑ,& notiſſimū habuit illud,ſ'm Gem.ī c.1.in 6.
no.de reſcr.Quid igit̄ dđm?Imo.fœdere diſtinctionis viſus eſt ci-
tharā ɔcordare.Aut loqmur de ɔdōne,ſi ſine lib̄is,tacita,& à le-
ge ſubintellecta,iuxta l.cū acutiſſimi.C.de fideic.& tunc ꝓcedit
opi.Bar.& cōis.Aut loqmur đ ɔdōne exp̄ſſa,& ꝓcedit ɔ̄ria opi.
Iſta ɔcordia vr̄ inſipida,qa vult ꝙ plus operet̄ tacita ɔdō, & taci-
ta mēs ad excludendū ſubſtitutū,q̃ exp̄ſſa,qđ eſt ɔ̄ r'lam l.cū qd.
ff.ſi cer.pe.& ɔ̄ no.in l.gñal'r.§.cū aūt.C.de inſt.& ſubſt.Quid er-
80 go ɔcludendū?†Ego alias ɔſulēdo; an ſtāte p̄dicto ſtatuto, filia
faciat deficere ɔdōnem,ſi ſine lib̄is?rñdi inhęrēdū eſſe verbis,ſi
alia ɔiectura,q̃ ſtatuti,nō afferat̄,vt dicit Cor.in d.ɔſi.202. Verū
qa in caſu meo ɔcurrebāt aliæ ɔiecturæ,rñdi filiā nō feciſſe ɔdō
nē deficere.Idē nūc dico in caſu nr̄o,ſi nō ɔcurrat alia ɔiectura,
q̃ ſtatuti,rñdendū eſſe ꝓ nepte ſubſtituta. Quòd ſi ſoli maſculi
ſint in ɔdōne poſiti,rñderē ɔ̄ neptē.Et hoc caſu credo verā eſſe
cōem ſnīam,qa apponēdo maſculos in ɔdōne ſolos,ɔſtat,ꝙ te
ſtōr voluit ſe ɔformare cū diſpōne ſtatuti. Et in his terīs ɔſuluit
Dec.in d.ɔſi.155.qđ certiſſimū foret, ſi maſculi in ɔdōne poſiti
cenſerent ſubſtituti, ꝓut vult d.Guido Papæ dec.184.& ſequit̄
Dec.ɔſ.317.Sed iſtud ambiguū eſt,vt dixi in l.Cēturio.in 3.mēb.
ſ.de vulg.Id tñ certū puto,ꝙ teſtor apponēdo maſculos in ɔdō-
ne,aīaduertit ad diſpōnē ſtatuti. Expedita prima op.Bar.omiſſis
alijs duab.q̃ examinabunt̄ in theorica,ɔdeſcendo ad vtilē,quo-
81 tidianū,inuolutū,& ſubtilē articulū,†An,& qñ reqrat,ɔdōnem
ſubſtōnis factæ plurib.exiſtere in ꝑſona oīum?In quo explican-
do Doct.plurimū laborarūt,aliqd tñ addendū reſtat.Vñ plenio
ri calamo ꝓſequar quālibet ſubſtōnis ſpēm,vt facit Bar.ſed alio
ordine, qa ſingulos modos, qb.ſubſtō ɔcipi p̄t, particul'r diſcu-
tiā.Vñ ſciendū eſt,ꝙ nouē modis p̄t formari ſubſtō. Primo ſin
gul'r,qđ Bar.& alij appellant ſeparatim. Scđo particul'r, qđ alij
noīant diſtributiuè,& minus bñ.Tertio alternatiuè. Quarto al-
ternatim.Quintò indefinitè,ſiue ſimpl'r,& alij dñt.Sexto copu-
latiuè.Septimo copulatim.Octauo collectiuè.Nono & vltimo
diſtributiuè.Quos terīos declaraui in ꝑte,ſ.in rōne dubitādi. Et
docet Bar.in d.§.vtrū. Et inf.pleniſſimè declarabunt̄. Circa pri-
82 mū modū,†qñ ſingul'r,ſiue ſeparatim,exēpli grā, Inſtitutis duo
bus filijs,pr̄ ita ſubſtituit.Si primus hr̄s non erit, vel in pupillari,
vel ſine lib̄is deceſſerit, ſubſtituo Caiū, ſi ſcđs hr̄s nō erit, vel in
pupillari,vel ſine lib̄is deceſſerit,ſubſtituo Mæuiū, vel eūdē Ca-
iū,nō refert.Hæc ſubſtō legit̄ facta ſingul'r ſingulis,in qua facias
gñalē ɔcl'onē.In oī ſubſtōne ſingulari euenięte ɔdōne in ꝑſona
vnius,ſtatim locus eſt ſubſtōni, l.pen.ſ'm vnā lect. ſ.de iniuſt.&
rup.l.pr̄ filiā.§.fi.ſ'm vnū ſenſum.ſ.ad leg.fal.l.ſi poſthumus,ver.
nā & cū duob.ſ.de lib.& poſth.Sed dubitat̄,An ɔcl'o ꝓcedat ēt
ſi extraneus ſubſtitutus fuerit pluribus filijs? Bar.ex quo in iſto
mēbro nō diſtinguit,an ſuꝑſit ꝑſona,q̃ ex p̄ſumpta mēte exclu
dat ſubſtitutū,ſicut facit in alijs mēb.ſentit ꝙ ſic. Cōtr.in fideic.
tenet Pau.de Ca.in l.Lucius.§.Caio.inf.e.Sed ſnīa Bar.vr̄ verior,
ꝑ tex.in d.l.ſi pr̄.§.fi.& in l.ex duob.§.1.ſ.de vul.& pup. Circa ſ'm
83 modū,†qñ particul'r,exemplū,Plurib.inſtitutis,teſtōr ita ſubſti-
tuit,ſi qs,vel ſi alter vr̄m deceſſerit, ſine lib̄is,vel in pupillari ęta-
te,

te, vel hrs non erit, substituo Caiū. Etiā hoc casu ɔdō sit gnalis in cuiusuis psona eueniat ɔdō, locū sibi vēdicat substō; qa ppō particularis, in vno solo verificat, d.l. si necessarias. §. si annua. ff. d pig. ac. & d.l. si is, q ducenta. §. cū ita. & hic, in versi. si qs. Nā propō particularis in inferendo æqpollet propōni disiunctæ, vt no. in d. §. vtrum. & dixi s. in rōne dubitādi. Et ita ɔcludit Pau. de Cast. hic, col. fi. post alios, q ɔdō plana est in substōne fcā sub ɔdōne
84 affirmatiua, vt in pupillari, & fideic. Sed dubiū est † in vulgari, q fit sub hac ɔdōne negatiua. Si qs vrm hrs non erit. Rō dubitādi est, qa vr æquipollere huic vrī, si nullus vrm hrs erit, p tex. in d. §. vtrū, in fi. Q † si ita sit in vulgari, ɔdō non vr vera. Istā opi. vr sentire Bar. in d. §. vtrū. col. fi. in pe. op. dū rñdet, φ huiusmodi oro, qd eorū nō feci, æqpollet huic, nihil feci ex mente, qa ibi pcesserat stipło copulatiua. Et si interrogatus p hanc rñsionem, qd non feci, intelligeret particulr rñdisse, interrogans nō redderetur certus. Sed certè redderet saltē certus, aliqd fuisse factū. Sen. aſr ibi rñdent, dicendo ex mente Dyn. & Ray. φ hęc ppō, qd nō feci, est indefinita, iō æqpollet huic vrī, nihil feci. Sed ex doctrina Dialecticorū, quā ēt docet Bar. in d. §. vtrū. & in l. si ita relictū in prin. s. de leg. 2. ɔstat istud esse falsum: qa tm est dicere, qd nō feci, q̄tum, aliquā rem non feci, ergo non pt esse oro indefinita, q nullo signo determinat. Aſr ergo rñdent Sen. Aut ly, qd, pcedit, vt qd nō feci, & tūc oro est particularis, aut sequit, vt non, feci qd, & tunc est indefinita, dicentes istud didicisse à doctissimis Dialecticis. Istud ēt non placet, qa in d. § vtrū, ēt fm eos ly, qd, pcedebat, & tn æqpollet huic, nihil feci. Et fortè Sen. non intellexerūt mentē illorū Dialecticorū. Aſr rñdet ibi Pau. de Cas. φ illud est pp negationē, q potētius agit, l. hoc genus, cū gl. s. de ɔd. & dem. Hæc solō si nihil aliud psupponat, fatet ɔriū, nō aūt soluit. Quid ergo dcm? ego ɔsidero φ interrogatus, simplr negauit, nō aūt rñdit, qd non feci. Et qa simplex negatio refert ad oēm particularitatē, pinde est, ac si dixisset, nihil feci. Ex quo infero, idē si fuisset rñsum, nego aliqd horū fecisse, qa pcedens negō operat, vt oīs particularitas dicat negata, & æqpollet huic, nihil feci. & istud est, qd voluerūt dicere illi doctissimi Dialectici, & sensit Pau. de Ca. Et rō est, qa negatiua potētius agit. Vñ dici
85 solet, † φ negatiua negando plus excludit, q affirmatiua affirmādo includat, fm gl. in c. cum dilectus, in ver. suspensus, de psue. Hīc dicimus, φ pcepta negatiua obligāt sp, & p sp, siue ad sp, fm
86 Pan. in c. nouit. col. 9. de iudi. Sed alia occurrit dubō. † Purificata ɔdōne in psona vnius, & admisso in portione illius substituto, an extincta remaneat substō particulr fcā in psonas aliorū? In vulgari ɔstat φ non, ne testōr decedat p parte testatus, & p parte intestatus. Sed qd in fideic. videret ɔsumptā esse substōnē, qa oro particularis est vno solo ɔtēta, d. §. cū ita. & d. §. si annua. Et istud vr velle Bar. in l. eū q. s. e. vbi dicit, φ dictio, qlibet, qñ est distributiua (melius dixisset, particularis) non admittit plures. Et iō substitutus ei, q nouissimus morieт, non vr substitutus nisi vni; quo fit, vt si plcs vnā moriant, vitiat substō rōne incertitudinis, vt ibi, & in l. si fuerit. s. de reb. dub. Cōtra. ɔsuluit Bar. ɔs. pe. li. 4. vbi vult, φ substō fideic. particulr fcā, si qs decesserit sine libis, vocet substitutū ad portionē oīum morientiū sine libis, qa nā horū distributiuorū, si qs, qsqs, licēt sint singularis numeri, tn referūt ad oēs, p tex. in l. q libis. §. hæc verba. s. de vul. & pup. & in l. q filiab. §. pe. s. de le. 1. & idē dicit Bar. in l. hoc articulo. s. de hæ. inst. qñ loquit de distributiuis duplicib. Non ob. φ rō particularis sit vera in vno, qa istud admittit, sed nō negat, qn ēt sit vera, si in oībus vera esse ɔtingat. Nā qd pluris est, vtiq; tāti est, l. cū furti. ff. de in litē iur. Non ob. tex. in d. l. eū, q nouissimus, qa ibi propō particularis legit restricta ad nouissimū, & in d. l. si fuerit, simplr ad primū. Nimirū si non verificat in pluribus, nos verò loqmur in particulari absoluta & libera, nimirū si pt verificari in plib. Cir-
87 ca tertiū modū, qñ alternatiuè, vt si primus hrs nō erit, aut scdѕ hrs nō erit, substituo Caium. In pupillari, si primus in pupillari ætate decesserit, aut scdѕ in pupillari ætate decesserit, substituo Caiū. Et sīle exemplū in fideic. cōis est ɔdō, & gnalis, eueniēte ɔdōne in psona vnius, locus est substōni, qa ad veritatē alternatiuę sufficit alterā partem esse verā, d. §. vtrū. rña, in alternatiuis, de reg. iu. in 6. l. si qs ita stipulatus fuerit. ff. de ver. obl. Quæ ɔdō plana est in alternatiua affirmatiua, sed in negatiua dubitari pōt, vt dicā in sequenti mēbro, vbi aptius cadit. Circa quartum modū,
88 † qñ alternatim, vt si Titius, aut Seius hrs non erit, uel in pupillari ætate, vel sine liberis decesserit. Doct. faciūt eandē ɔclonem. vt eueniente ɔdōne in psona vnius, admittat substitutus p eandē rōnem. Sed nos specialr videamus, qd in vulgari, q fit verbis negatiuis? Doc. idem dicunt, moti eadē rōne, & ēt p tex. in d. l. si is, q ducenta. §. item si pr. inducendo p locū à speciali, co φ ibi spāli fauore liberorum disiuncta resoluit in ɔiunctam. pro quo intellectu adducunt sīlem tex. in l. gnalr. in prin. C. de inst. & substi. & tex. nrm iuncta, l. pe. C. de impub. sequunt Mod. Sen. in l. 1.
89 in 2. q. vltimæ qō. prin. s. de vul. & pup. Aduerte, † qa tota vis huius difficilis articuli pendet ab intellectu, d. §. item si pr. vtrum illa decisio procedat spāli fauore filiorū, aut fm proprietatē ver-

borū. Doct. putant *coiter* pcedere ex tacita mēte elicita ex amore filiorū, licēt verba ɔdōnis obstare videant, qa illa verba, si filius aut filia hrs non erit, sunt alternatiua, & ad veritatē alternatiuæ negatiuæ, sufficit alterā partē verā esse negatiuē, d. l. si qs ita stipulatus. Alij aſr p cōi inducunt illum tex. dicentes, φ disiuncta ibi nō resoluit in ɔiunctā fauore filiorū, sed ex eo, qa testōr credebat vnū aut masculū, aut feminā nasciturū, quē instituere volebat, iō disiūcta substō supposita, recipit intelligentiā à terīs pcedentis instōnis, quasi velit dicere, si ille filius aut filia, q vel q nasciturus est, hrs non erit, substituo Caium, nā hoc loco disiūcta non respicit verbū substōnis dispositiuū, & sic non alternat substōnē, sed respicit verbū ɔdōale, nascitur⁹ est, & sic alternat ɔdōnē natiuitatis. Nimirū si vulgaris remanet in sua nā, vt vno adeunte excludat substitutus pp ius accrescendi, & hūc sensum habuerunt Bar. & Imo. hic. Ex quo inferunt plura. Primò si pr habens duos filios iā natos dicat, filiū aut filiam instituo, si filius aut filia hrs nō erit, substituo Caium, non pcederet dispō illius §. qa hoc casu alternatiua necessariò alternat verbū dispositiuū. Non ob. φ pcedat instō alternatiua, qa cū reperiat posita inter psonas iam natas & honoratas, resoluit in ɔiunctam, l. cū qdā. C. de verb. sig. Et istā illationē admittit Iurec. in d. §. itē si pr. ver. pt, aūt. ibi, si qs cū filiū, & volunt Sen. ibi. Sed aduerte, qa Doct. *cōiter* sunt in ɔria snīa, volētes disiunctā ibi ɔuerti in ɔiunctam, spāli fauore liberorū, qd ex pdictis patet non esse verum. Non ob. tex. in d. l. gnalr, qa ibi mixto fauore grauati, & liberorum, disiuncta habet vim ɔiunctæ, vt grauatus possit testari, & nō testando, sit ɔsultum liberis. Itē ibi agit de auferendo toto ab instituto adeunte, ɔ eius voluntatē, hic aūt de transferendo nondū acquisita ab instituto repudiāte. Vñ non est par rō fm Imo. Nō ob. tex. in d. l. pe. iuncto §. nro, qa ibi non inuertunt verba pp fauorē liberorū, imò excludit substitutus pp proprietatē, & nām verborū. Infert scdò, φ decisio d. §. item si pr, procederet ēt si pr instituat posthumū filiū, aut filiā cuiuslibet extranei, & substituat prout ibi, qa sp militat rō palle. Stat igit cōis ɔclō cū duab.
90 fallen. † Prima, nisi sit psona, q ex psumpta mente substitutum excludat, vt si sit de liberis. d. §. itē si pr, fm cōem intell. Scda nisi alternatiua tacitè, vel expſsè alternet verbū ɔdōnale, nō aūt verbū dispositiuū, declarādo vt s. fm alium intellm. meo sensu, me-
91 liorē. Sed adhuc restat scrupulus non modicus. Vr. n. † φ alternatiua negatiua, fm pprietatē verborū, stet ɔiunctiuè, & sic reqratur vtrūq; fcm nō esse, sicut in copulatiua negatiua, l. si hrdi plures s. de ɔd. inst. Istud in primis volūt Pan. & Card. in c. inter cæteras, de resc. & Lanc. Pol. in trac. substō. q. 25. vbi attestat, ita tenere Dialecticos, licēt nō deducat. Audi ergo Dialecticos dicētes, φ si disiūcta negatiua in inferēdo, æqpollet ɔiunctæ negatiuę, vt si dicamus, si hrs nō erit Seius vel Caius, substituo Mæuiū; pinde est, ac si dcm sit, si neq; Seius neq; Caius hrs erit, & hoc vr voluisse dicere Iurec. in d. §. si pr, & in l. q Romæ. §. Flauius. ff. de ver. obl. vbi hæc obligō, si non erit à te, vel ab hrde tuo manumissus seruus, æqpollet huic copulatiuæ, si neq; tu, neq; hrs tuus manumiserit. Ad idem tex. in l. Lucius. 2. s. de hær. inst. vbi hæc propō, Si frater meus prius moriat, q hrditatem adierit, aut filium filiamvè non habuerit, stat ɔiunctiuè, iō non admittit ibi legatarius, nisi vtrunq; fcm non sit. Iō vterq; Raph. & Sen. in d. §. vtrum, iuridicè, & fm vim & pprietatē verborum, non aūt ex mente tm, vt ipsi putāt, decidunt qōnē. Stante statuto, si qs decesserit sine patre & matre, succedāt tales, vt vocati admittant, requirit copulatiuè, φ defunctus non reliquerit patrem, neq; mrem, qa ex vi orōnis negatiuæ, alternatiua stat pro ɔiuncta, vt volunt Logici. Et ita tenēdo, qd rñdebimus ad tex. in d. §. item si pater, ver. pt aūt, & ad tex. in d. l. si qs ita stipulatus, cum simi.
97 Pro ɔcordia sciendum est, † φ alia est propō alternatiua, alia alternata. alternatiua ɔstat ex hypothetica hñte duas cathegoricas, alternata verò ex vna cathegorica. Rursus in propositione alternata, aliqñ negatiua sequit alternatiuam, aliquando præcedit. Primo casu propositio alternatiua non est merè, & absolutè negatiua. Secundo casu dr merè negatiua. Et rō diuersitatis est fm Dialecticos, quia primo casu non negatur ly, vel, scdo casu negat ly, vel, & sic alternatiua, & ideo dr merè negatiua, & secundum Card. Flo. consi. 30. Quidam A. hoc vltimo casu dicit propositiō de extremo alternato. Ad propositum, aut loqmur in propositione alternatiua, vel in alternata, in qua non negat ly, vel, & tunc pcedit ɔclō. Et in istis terminis loquunt iura ɔria, aut loquimur, in alternatiua merè negatiua, seu quæ dr de extremo alternato, & in qua negat ly, vel, & tunc procedit ɔria sententia. Et istud est, quod voluit, vt puto, dicere Iurec. in d. §. item si pr, in illis verbis, non satis voluntatem suam declarauit, si non aliter extraneū hrdem esse velit, q si neq; filius, neq; filia hrs sit, hoc modo ɔcipi oportet, si mihi nec filius, nec filia hrs erit, quia hæc oro non est merè negatiua, cum non negetur ly. vel Ideo subiungit, hac orōne vti potest, qui vult immiscere extraneū. Sed si negatiua præcederet, & dixisset, si nō erit hrs filius vel filia, satis mentē suam expressisset, & fuisset perinde

ac ſi dixiſſet,neq; filius,neq; filia.Tu qa Iurec.ex p̃cedenti inſtō
ne,vel ex amore filiorum cognouit,ꝙ teſtōr ſ'm ordinē intelſs
p̃miſit negatiuā,iō ēt hoc caſu rñdet,ꝙ illa verba, ſi filius aut fi-
lia,ēt debent ꝯuerti in ꝯiunctā. Et ex his hēs reſtringere cōem
93 ꝯclonem,† vt nō ꝑcedat in ſubſtōne alternata, in qua negatio
cadit ſup verbum,qđ Logici dñt,copulā, i.ſup ly,vel. Ex qb.in-
fert, ꝙ cōis ꝯclo de plano procedit in pupillari ꝯcepta, ſi Titius
aut Seius in pup.ætate,vel in fideic. ſi ſine liberis deceſſerit; qa
in iſtis negatio non negat, nec de facili negare p̃t ly, vel,ſeu ly,
aut.Ex qb.recolo me ꝯſuluiſſe,ꝙ hmōi ſubſtō,ſi deceſſerit ſine
liberis,vel teſtō,æquipollet huic,ſi neq; liberos habuerit,vel te-
ſtm̃ fecerit,ex ꝓprietate ſermonis:ſecus in hac,ſi deceſſerit ſine
liberis,vel ſine teſtō,'qa primo caſu p̃cedens negatiua negat ly,
vel,ſcđo caſu non negat,ſed addit alia negatio p aliud verbum,
ſine.Imperator tñ ex mente teſtōris hanc ēt vult ꝯuerti debere
in ꝯiunctam,in d.l.gñalr.in prin.quam nunc,vt puto, intelligis.
Quæ oīa erunt,vt exiſtimo,grata, & vtilia, rōnem loquēdi,vim
& ꝓprietatē verborum intelligere cupientib.Circa quintū mo
94 dum,†qñ fit ſubſtō plurib.indefinitè,ſiue ſimplr.Dr aūt ſimplr
fieri,ſ'm Bar.hic, qñ non fit p copulā collectiuā , vel diſtributi-
uā. Tu dicas indefinitè fieri , qñ terius cōis ponit in orone ſine
ſigno,vt docet Bar.in d.§.vtrū.exemplificat Alc.hic col.11.ſi plu
rib.inſtitutis,ita ſubſtituat,ſi p̃dicti hr̄des non erūt.De quo du-
bito,qa hic vr̄ addi ſignū,vel ſ'm Ale.& Mod.in d.l.pen.ſi hr̄des
nō erunt.Sed Bar.in d.l.j.col.pe.verſi.Itē q̃ro,an aditione vnius,
s̃.de vul. & pu. dicit hanc ſubſtōnē eſſe collectiuā, & idem vult
Bar.in l.re ꝯiuncti.s̃.de leg.3.ſatis tñ dici p̃t indefinita, cū fiat ſi-
ne ſigno. Exemplificari ergo ita p̃t,Titiū & Mæuium inſtituo ,
Semproniū ſubſtituo,vel eis ſubſtituo Semproniū.Eſt n.hmōi
ſimplr facta plurib. In qua ꝓſequendo quamlibet ſubſtōnem ,
95 & primò vulgarē,†elicio ex dictis Bar.hic,& in d.l.pe.ꝯclonem,
ꝙ niſi ꝯdō eueniat in pſona oīum,ſubſtitutus vulgaris non ad-
mittit,ſequit Bar.in d.l pe.col.pe.vbi ꝯcludit, aditione vnius ex
inſtitutis expirare ſubſtōnem vulgarē plurib.factam ſimplr. Et
hanc ſequunt,& dñt *cōem* Sen.ibi,& Pau.de Caſt.in d.l.pe. & in
l.qdam teſtō.s̃.de vulg.& pup.Hanc ēt ſequit,& cōem appellat
Cor.ꝯſi.298.circa hanc ꝯſultationem.col.3.li.4.pro qua Bar.alle
gat tex.in l.q̃uis.C.de impu.ſ'm intel. gl.ibi. Sed vt aduertit Im.
& poſt eū Ale.col.10.nihil facit.Præterea ibi ſubſtō fuit facta p
copulā,&,licèt Bar.hic æquiparet iſtos duos caſus ſimplr , vel p
copulā ; plurimum tñ diſtare vñr,vt patebit ex dicendis inf.qñ
96 de copulatiua tractabit. Scđò Bar.mouet rōne, † qa ſubſtō vul-
garis reſpicit vnum finalē effectum,ſ.voluntatē teſtōris, & eius
hr̄ditatem,cū p vulgarē ſuccedat teſtōri,&ab eo immediate ha
beat hr̄ditas, iō pluralitas non reſoluit in ſingularitates,nec hēt
locū rła l.falſa.§.fi.s̃.de ꝯd.& dem.q̃ loquit,qñ pluralitas reſpicit
plures diuerſos effectus. Iſta rō ſi vera ſit,militat in oī ſubſtō ne
vulgari,ſed cōiter rep̃hēdit. Igit licèt agat de ſuccedēdo teſtōri,
agit tñ de ſuccedēdo p diuerſa media,i.p diuerſas pſonas,qb.ꝯſi
deratis,dicuntur plures diſpōnes,l.ſi ſolus,& l.ſi tu ex parte. s̃.de
acq.hær. Præterea hac rōne attenta,idem deberet dici in,fideic.
p quam ēt ſuccedit teſtōri,l.cohr̄di.§.cum filio.s̃ de vul. & pup.
Et licèt directa hr̄ditas capiatur de manu teſtōris,in fidei.de ma
nu grauatorum,hoc non impedit quominus vulgaris nō reſpi-
ciat diuerſas inſtōnes,& diuerſas pſonas,& ſic diuerſos effect⁹.
Vnde Bar.ſentiens hanc rōnē non eſſe ſolidā,ſubiungit. Vel dic
verius,& aliam aſſignat rōnem,qa vulgaris hēt locū ante aditā,
l.poſt aditā.C.de impub.quo tpe hēt locū ius accreſcēdi,l.1.§.in
terdum.ff.de vſufr.accreſ.qđ teſtōr cenſet ꝯſeruare voluiſſe ſub
ſtituēdo vulgalr plurib.p indefinitā,vel ſimplr,vel p copulā, qđ
dicit patere,qa nā,& propria verborum ſignificatio requirit,ꝙ
in oīum pſona exiſtat ꝯdō.Sed aduerte,qa vr̄,ꝙ pluralis locutio
de proprietate ſermonis geminet ſingularitates,qđ voluit Pau.
de Caſt.ꝯſi.14.Viſis & ꝯſideratis,in 2.parte.& probat tex.in d.§.
fi. Ergo falſum eſt , ꝙ de proprietate ſermonis requirat, ꝙ ꝯdō
exiſtat in pſona oīum.Et,ſi dixeris,tex.in d.§.fi.ver.pro eo accipi
oportet,probare ꝯ̃rium,cū aliud ſit eſſe tale,aliud haberi pro ta
li,l.mercis.ff.de verb.ſig.tradit Bar.in l.ſi maritus.§.legis Iuliæ.ff.
de adult.Rñdet,ꝙ q̃tum ad eſſentiam, aliud eſt pluralitas, aliud
ſingularitas,tñ q̃tum ad effectum geminandi,pluralitas propriè
geminat ſuas ſingularitates,& iō Iurec. ibi vtit ver.oportet,q.d.
arctamur fateri,ꝙ pluralitas geminet,qđ falſum eſſet, ſi de pro-
prietate ſermonis non geminaret.Sed intentius ꝯſidera,ꝙ Bar.
iſtud non negat,ſed vult ꝙ licèt pluralitas propriè geminet ſuas
ſingularitates,tñ pp indefinitā,vel copulam geminat ꝯiunctim,
qa virtus indefinitæ , & copulæ eſt ꝯiungere ſ'm propriā ſuam
nām,vt docet Bar.in d.l.re ꝯiuncti. Vnde cum teſtōr oēs ꝯiun-
xerit,vr̄ voluiſſe inter eos ꝯſeruare ius accreſcendi, meritò adi-
tione vnius excludit ſubſtitutus. Contrariam opi.ꝙ vno adeū-
te non excludat , ſed admittat ſubſtitutus, tenent Ang.Imo. &
Ale.hic,Bal.Ale.& Mod.Peru.in d.l.pe.adducētes in primis tex.
in d.l.pe.s̃.de iniuſt.rup.vbi dñt eſſe caſum,non violando literā,
nec diuinando,ꝙ ibi ſubſtō eſſet facta ſeparatim,prout diuinat
Bar.& ſequa.ſ'm eos. Sed certè intelſs Bar. eſt *cōis* & verus,non
diuinatiuus,vt ꝓbat illa lr̄a,ex qua ꝯſtat,diuerſos ſubſtitutos da
tos inſtitutis,vt ēt aduertit hic Imo.Præterea nō eſt abſurdū, ꝙ
illa lex declaret p aliā legem, videlicet , p tex.in l.ſi poſthumus ,
ver.nā & cū duob.s̃.de li.& poſth.vbi ponit idē caſus.Cæterum
cū ibi dati fuerint diuerſi ſubſtituti,ſingulis inſtitutis,ſp ſingula
ris ſubſtitutus admittit, nec eſt facienda vis,vtrū ſeparatim , vel
ſimplr,vt patet ad ſenſum,& docet Pau.de Ca. in d.l.qdā teſtō.
Scđò ꝯ̃ cōem facit,qa in fideic.ſubſtōne copulatiuè,& ſimplr fa
cta,eueniente ꝯdōne in pſonā vnius,admittit ſubſtitutus. Ergo
multo magis idē vr̄ dđm in vulgari , qa in fideic. agit, vt portio
iā acquiſita auferat à grauato,in vulgari aūt agit, vt portio acq-
renda cohr̄di,p ius accreſcēdi nō acqrat. Ergo ſi ſubſtitutus ad-
mittit,vt tollat ius q̃ſitum, l.Lucius.§.Caio.inf.eo.multò magis
dēt admitti in vulgari , in qua impedit ſolummō ius q̃rendū,l.
p̃re furioſo.ff.de his,q ſunt ſui,vel alie.iu.c.queādmodū,de iure
iur.Iſta rō eſt multū apparēs,ſed defendēdo cōem rñdet, ꝙ rō ,
quare in vulgari excludat ſubſtitutus,ea eſt, qa ex ꝓpria nā ver-
borū apparet, teſtōrē voluiſſe ꝯſeruare ius accreſcēdi, l.ſi Titio
& Mæuio,s̃.de le.2.q̃ rō ceſſat in fidei.in qua poſt acquiſitionē
nō eſt locus iuri accreſcēdi,d.l.1.§.interdū.Qua rōne Ang.& alij
97 *cōiter* hic,& in d.l.j.lītant hāc ꝯclonē,†vt nō ꝑcedat,qñ teſtōr ex
p̃ſſè,vel tacitè ꝓhibuit ius accreſcēdi,nā tunc idē iuris eſt in vul-
98 gari,qđ in fideic.Līta ſcđò,†niſi ſit ſubſtituta pia cā,puta paupe
res,ſ'm Bal.in c.ſi pr̄.col.13.ver.q̃ro de vno,de teſt.in 6. ſequitur
Iaſ.in l.1.in fi.s̃.de vul.& pup.qđ mihi nō placet,qa ſtat rō, ꝙ te-
ſtōr p̃dilexerit inſtitutos,inter quos voluit ꝯſeruare ius accreſcē
di. Līta tertiò, niſi ſubſtitutus ſit filius teſtōris, q ēt ſit inſtitutus
ſil cū extraneis, exēplū, Inſtituto filio in ſemiſſe, & duob.extra-
neis in alio ſemiſſe,teſtōr ſubſtituit extraneis filiū cohr̄dem vul
galr,& p fideic.vno extraneorū repudiāte,admitti dēt filius ſub
ſtitutus,tanq̃ magis dilectus.arg.d.l.pe.C.de impub. Si vera eſſet
p̃cedēs fallētia,hāc quoq; verā putarē,ſed qa ēt p̃cedens nō pla-
cet,de hac dubito.Verū qa in caſu iſto p̃ſupponit filiū eſſe co-
hr̄dē,& ſubſtitutū,pp ꝯiunctionē iuris accreſcēdi & ſubſtitutio
nis,fortè fallētia ſtare poterit,arg.l.q pri.s̃.de acq.hæ. Tñ iterū ꝯ
ſidera,qa in themate p̃ſupponit,ꝙ extranei ſint ꝯiūcti re,& ver-
bis in vno ſemiſſe,ergo in iure accreſcēdi ſunt p̃ferēdi filio ꝯiū-
cto verbis tm̃,vt docet Bar. in l.re ꝯiuncti,in 3.mēbro. s̃.de le.3.
99 Br̄,pūctus ſtat,†an pp filiū inſtitutū, & ſubſtitutū teſtōr cenſeat
tacitè ꝓhibuiſſe i⁹ accreſcēdi inter extraneos? qđ examinat Bar.
in d.l.re ꝯiuncti,ad quē te remitto,ne inculcemus mās. Limita
quartò in caſu l.fi.s̃.de vul.& pu.qa ſ'm Bar. & alios *cōiter* verba
relata ad ſeruū reſpectu dñorū, cenſent ꝓlata ſeparatim, l.q hr̄-
di.§.ſi duorū.s̃.de ꝯd.& dem.l.& Proculo. s̃.de leg.2. Viſo qd in
vulgari facta plib.ſimplr,eſſet videndū qd in pupillari? qd in fi-
deic.Sed qa Bar.vtranq; ꝯiungit,& vtrunq; modū,indefinitè &
copulatiuè dicā inf.Traſco igit ad ſextū modū, qñ ſubſtō facta
100 fuit pluribus copulatiuè.Et q̃ro pri mò,†qd in vulgari? Exēplū.
Inſtitutis duobus,teſtōr ita ſubſtituit, ſi primus hr̄s non erit, &
ſcđs hr̄s nō erit,ſubſtituo Caiū.iſta eſt ſubſtō copulatiua,q̃ ꝯſtat
ex hypothetica hñte duas explicitas cathegoricas,ī qua fit ꝯclo.
Subſtitutus non admittit,vno adeunte, qa requirit, ꝙ in oīum
pſona ꝯdō purificet.Nā ſicut ad veritatem copulatiuæ affirma
tiuæ requirit ꝯcurſus oīum copulatorum affirmatiuè,ita ad ve-
ritatem copulatorum negatiuè requirit ꝯcurſus oīum copula
torum negatiuè,l.ſi qs ita ſtipulatus fuerit. ff.de verb.ob.c.2.de
reſcr.& ibi Can.& docet Cor.ꝯſi,191.Dato,col.1 lib.2. Pro iſta
ꝯclone Bar.alleg.tex.in d.l.q̃uis,ſed non probat,vt dixi s̃.& fatet
ipſe Bar.in l.hoc articulo.s̃.de hr̄.inſt.vbi allegat plura alia iura,q̃
loquunt in ſubſtōne copulata,non copulatiua, vt inf.referam.
101 Conclo tñ eſt veriſſima,†q̃ procedit ſi copula ſit poſita in ꝯdō
ne,ſeu in extremo ꝯdōnali tm̃ , ſecus ſi ēt in extremo diſpoſiti-
uo,vt ſi dicat,ſi primus hr̄s non erit,& ſcđs hr̄s non erit,primo
Caium ſubſtituo,& ſcđo eundem Caium ſubſtituo. Nam iſta
q̃tum ad extremum diſpoſitiuum , dr̄ ſubſtō ſingulariter facta,
vt dixi s̃ in primo modo per tex.in d.l ſi poſthumus verſi.nam
102 & cum duobus.Circa ſeptimum modum † qñ ſubſtō fit pluri-
bus copulatim ex vnica cathegorica,ſiue vt aliqui volunt,ex hy
pothetica hñte duas cathegoricas implicitas ; q̃ ſ'm d.Alex. &
alios,dr̄ propoſitio de extremo copulato, quæſtio eſt,an cōdō
debeat purificari in pſona oīum.Proſequendo vulgarem,ſcien
dum eſt,ꝙ multiplr poteſt vulgariter pluribus ſubſtitui copula
tiuè.Primò ſic,ſi neq; primus,neq; ſcđs hr̄s erit. Scđò ſic,ſi pri-
mus,& ſcđs hr̄des non erūt. Tertiò ſic, ſi non erunt hr̄des pri-
mus & ſcđs.Primo caſu dr̄ ſubſtitutio copulata, quia dictio, ne
que,& dictio, nec, hñt incluſam copulam,ſ'm gl.quam ibi no.
Bal.in l.ſi filiæ C.de don.añ nup.& in l.& qa.ff.de iuriſd.om.iud.
& docet Bar.in l.ſæpe.ff.de verb.ſig.In hoc caſu facias ꝯclonem.
103 † Vno adeunte,& altero repudiante,ſubſtitutus excludit,qa re
quirit, ꝙ ꝯdō exiſtat in perſona oīum, alleg.tex. in l.quidā teſtō
Proculū.s̃.de vul.& pup. qui non vr̄ ꝓbare, vt inf.dicet. melius
104 facit tex.in d.l.ſi is,qui ducenta.§.itē ſi pr̄. Scđo caſu, †ſi primus
& ſecun-

& scđs hr̄des nõ erunt, Bar.hic idẽ ꝯcludit, ſ.ꝙ reqrat̃ ꝯdõnẽ exi
ſtere in ꝑſona oĩum, ꝑꝑ copulã, q̃ ex vi & ꝓprietate verbi req-
rit ꝯcurſum oĩum copulatorũ, ſequunt̃ alij *cõiter* hic. Idem vult
Bar.ĩ d.l.1.& ibi Ale.Iaſ.& Sen.dñt iſtã cõem, & teneri ſicut Euã
geliũ, & in l.qdã teſtõ, & in l.fi.s̃.de vulg. Idẽ volunt Bal.Saly.&
Raph.Fulg.in d.l.pe.ſequit̃, & cõem dicit Cor.in d.ꝯſi.298.li.4.
Iſte eſt ſubtilis, & difficilis paſſus. Pro hac cõi alle.tex.in d.l.q̃uis,
ſed nõ ꝓbat, vt ĩf. dixi. ſcđò alleg.tex. in d.l.qdã teſtõ, q ẽt non ur̃
probare, ut j. dicet̃. tertiò alleg.tex.in d.§.item ſi pr̄. Nec ob.ꝙ lo
quat̃ in primo caſu, ſi neq; primus, neq; ſcđs, qa æqpollet huic,
ſi primus & ſcđs hr̄s nõ erit, ꝑꝑ copulã incluſam in ver.neq;. Ad
uerte, ſi æqpollẽtia vera eſt, ille tex.optimè ꝓbat. Sed æqpollen
tia nõ vr̃ vera, nã iſta ꝓpoſitio, ſi primus & ſcđs hr̄des nõ erunt,
p̃t dupłr intelligi, diuiſiuè, & ꝯplexiuè, ſeu collectiuè. Diuiſiuè,
vt ęqpolleat duab.cathegoricis diuiſis & ſeparatis.i.ſi primꝰ hr̄s
nõ erit, & ſcđs hr̄s nõ erit. ꝯplexiuè.i.ꝙ primus & ſcđs ſiľ nõ ſint
hr̄des, quo caſu certũ eſt, ꝙ vno repudiante, vera eſt ꝓpõ, ꝙ ſiľ
nõ ſint hr̄des. Iſta aũt orõ, ſi neq; primus, neq; ſcđs hr̄s erit, non
p̃t ſtare ꝯplexiuè ꝑꝑ negatiuã adiectã vtriq; terĩo, ergo nõ æq-
pollet huic, ſi primus & ſcđs hr̄des non erũt; imò inter ſe diffe
rũt: niſi dixeris æqpollere, qñ vtraq; ſtat diuiſiuè. Sed lʒ ita ſit, ad
huc ſtat dr̄ia in dubio. Et iſta eſt nr̄a diſputatio. Pro hac cõi ad-
ducũt̃ tres rõnes, duas ponit hic Bar. quas diſcuſſi s̃.in quinto
mõ. tertia rõ aſſignat̃ ꝑ alios, qa hęc orõ, ſi primus & ſcđs hr̄des
nõ erũt, eſt vł̃is; ergo reqrit̃, ꝙ ſit tota vera, alioqn in vno falſa,
reddit̃ tota falſa, d §.vtrũ. Pol.in locis p̃alle.rñdet dupłr. Primò
negat, ꝙ ſit vł̃is, imò ſ̃m eũ eſt ſingularis, vt dicit probari in d.§.
vtrũ. Sed iſtud nec verũ eſt, nec ibi ꝓbat̃, qa vt dixi s̃.in rõne du-
bitãdi, dictio, vterq;, eſt ſignũ vłe, & ſ̃m Logicos copulatiua in
inferẽdo eſt vł̃is, qđ ex eo ꝓbat̃, ꝙ vł̃is reſoluit̃ in copulatiuã, vt
qlibet vr̄um audit, ergo hic, & ille. Scđò rñdet, ꝙ aſſumptũ ꝓce
dit in orõne affirmatiua, q̃ ſumit̃ ab vniuerſo, ſecus in negatiua,
qđ ẽt dicit ꝓbari in d.§.vtrũ, in illo exẽplo, oẽs puberes deceſſe-
runt, qđ falſum eſt, vno decedẽte impubere; ſecus ſi ſumat̃ exẽ-
plũ negatiuè, non oẽs puberes deceſſerũt, nã hæc orõ negatiua,
q̃uis ſumat̃ ab vniuerſo, vera eſt vno impubere decedẽte. Et po
ſtea ſubdit ſe dubitare in illo exẽplo, ſi oẽs impuberes deceſſe-
rint, an partim impuberib.decedentib.partim non, ſit falſa ꝓ-
põ? Sed iſta rñſio non vr̃ mihi iuridica, neq; vera, nã ſiue orõ ab
vniuerſo ſumpta ſit affirmatiua, ſiue negatiua, in vno falſa, in-
oĩb.erit falſa. Nã hæc ꝓpõ, nullus vr̄m ſtudet, eſt ita falſa vno ſtu
dẽte, ſicut in iſta affirmatiua, qlibet vr̄m ſtudet, vno non ſtudẽ-
te, qđ ꝓbat̃ in d.§.vtrũ, in illo exẽplo, ſi oẽs puberes deceſſerint,
qđ ibi ponit̃ ꝓ iſta ꝓpoſitione negatiua, ſi nullus deceſſerit pu-
bes. Licèt.n.vł̃is affirmatiua, & vł̃is negatiua, ſint ꝯ̃riæ, pñt tñ ſiľ
eſſe falſæ, vt dr̄ in d.§.vtrũ. Non ob.dũ Pol.dicit, ꝙ hæc ꝓpoſitio
non oẽs impuberes deceſſerunt, vera eſt in vno decedẽte pube
re; qa decipit̃, dũ putat hãc eſſe vłem ꝓpoſitionẽ, nã iſtud ꝯſtat
105 eſſe falſum† ꝑꝑ negatiuã p̃poſitam ſigno vł̃i, q̃ facit æqpollere
ſuo ꝯ̃dictorio, vt docet Bar.in l.obligari.s̃.de admin.tut.& in d.
l.ſi neceſſarias.§.ſi annua.ff.de pig.act. Negatio verò poſt poſita
ſigno vł̃i, facit æqpollere ſuo ꝯ̃rio, l.legitimos.§.in ltĩmis, & ibi
gl.& Bar.s̃.de legi.tu.& docet Bar.in d.§.vtrũ.ad fi. Propterea nõ
debuit Pol.dubitare ſuꝑ illo exẽplo, ſi oẽs impuberes deceſſe-
rint, qa aut illa dictio vł̃is, oẽs, ſtat diſtributiuè, & tũc æqpollet
ſuo ꝯ̃rio, i.ſi nullus deceſſerit impubes: aut ſtat collectiuè, & tũc
vno pubere decedẽte, eſt falſa tota. Vera eſt igit̃ huiuſmodi rõ,
& cõis opi. ſi hãc, ſi primus & ſcđs hr̄des non erũt, intelligamus
vł̃r, & diuiſiuè, vt dixi s̃. Contrariã opinionẽ defendunt Imo.&
Ale.hic, Alex.Sen.& Iaſ.in d.l.1. & Ale.in d.l.qdã teſtõ. Mouent̃
primò ꝑ rłam d.l.falſa.§.fi.ſed fuit s̃.rñſum, ꝙ in orõne copula-
ta pluralitas geminat ſingularitates ꝯiunctim. Scđò mouent, qa
hæc orõ, ſi hr̄des non erunt, dẽt intelligi, quatenus non erunt, l.
Stichũ, q meus erit.s̃.de le.1. Ad iſtud rñdi ibi in d.l.Stichũ, ꝙ il
la l.ꝓcedit, qñ ꝯdõ venit adimplenda circa ipſam rẽ, & in ipſa re.
ſed in caſu nr̄o non uenit adimplẽda in re; ſed in volũtate adeũ
tis, vel repudiantis. Tertiò, qa ſubſtõ eſt potentior iure accreſcẽ
di, l.vnica.§.1.in prin.& §.2.C.de cad.tol.l.2. §.ſi duo.inf.de ſecũ.
tab. Sed hoc verũ purificata ꝯdõne ſubſtõnis, qđ eſt id, de quo
diſputat̃ ad p̃ſens. Quartò, ꝑ tex.in l.fi.s̃.de vul.& pup. ſed ad hãc
legẽ rñdi, s̃.in 6.mõ. Quintò mouet̃ Imo.vrgenti rõne. Repudiã
te primo, falſa eſt propoſitio affirmatiua, primus & ſcđs ſunt
hr̄des, l.ſi hr̄di pl̃es.s̃.de ꝯd.inſt. Ergo erit vera oppoſita negati-
ua, primus, & ſcđs non ſunt hr̄des. Nã ſ̃m dialecticos, veritas ꝯiũ
ctæ negatiuę, cognoſcit̃ ꝑ affirmatiuã negatiuã. Ad iſtud rñdet̃
dupłr. Primò, vt rñdi, in d.l.1. Scđò, qa hmõi copulatiuæ ꝓpoſi-
tiones dñr vłes, vt probaui ſtatim, ergo ſtat ſiľ, ꝙ ambæ, q̃uis ꝯ̃-
106 riæ, ſint falſæ, d.§.vtrũ. Sextò adducit† tex.in d.l.qdã teſtõ, indu-
cẽdo à ꝯ̃rio ſenſu, vt s̃. Ad iſtud rñdet Ale.ꝙ ibi nõ p̃t ſumi arg.
à ꝯ̃rio ad correctionẽ d.l.q̃uis, iuxta no.in c.1. de æta. & qual.li.
6.& in l.1.ff.de offi.eius cui &c. Sunt q dicunt, ꝙ d.l.q̃uis, non ꝓ
bat, & verũ dñt, ut s̃.dixi, & iõ non corrigit̃. Sed q̃tum ad terĩos
d.l.quidam teſtõ, ſi ſumeret̃ arg. ibi à ꝯ̃rio, corrigeret̃ tex.in d.§.
itẽ ſi pr̄, vbi in hac ſubſtõne, ſi neq; primus, neq; ſcđs, optimè ꝓ
bat̃ ꝯcło. Ałr rñdet Pau.de Ca.hic, & ibi, ꝙ valet argm̃ à ꝯ̃rio, ibi
ꝑꝑ aliã p̃cedentem ſubſtõnem ſingułr factã cuilibet ex inſtitu-
tis, ad cuius excluſionẽ ꝯſiderat̃ mens teſtõris totũ aſſem diſtri-
buentis, & hac rõne ſi ceſſaret diſtributio, admitterent̃ ſubſtitu
ti, ſi aũt non p̃cedat ſingularis ſubſtõ, nõ valeret arg.à ꝯ̃rio, nec
admitterent̃ ſubſtituti. Tu aũt ałr rñdeas, ꝙ ibi extitit ꝯdõ in ꝑ-
ſona vtriuſq;, qa neq; Florus, neq; Soſia fuerũt hr̄des, & tñ ſub
ſtituti non admittunt̃, qđ eſt ꝯ̃ cões rłas, & ꝯ̃ hãc ꝯcłonẽ quate-
nus vult, ꝙ eueniente ꝯdõne in ꝑſona oĩum admittat̃ ſubſtitu
tus. Et ſi q̃ras qua rõne, rñdeo, ꝙ illa ꝯdõ, ſi neq; Florus, &c. in-
telligit̃, ſi poſſint eſſe hr̄des, vt ſi hr̄ditas verſabit̃ in 2.gradu, l.ſi
mr̄.§.fi.cũ gl.s̃.de vul. Cũ igit̃ non potuerint eſſe hr̄des qa Soſia,
viuo teſtõre mortuus eſt, & Quietus, cui ſubſtitutus erat Florꝰ,
adiuit hr̄ditate, ſequit̃ ꝙ hr̄ditas nunq̃ fuit in ſcđo gradu. Ergo
ꝯdõ, ſi neq; Florus, defecit, merito ſubſtituti, ꝯdõne defecta, re-
pellunt̃. [Merito ꝓbat̃ ibi ꝯcło, ꝙ dẽt verificari condõ in ꝑſona
vtriuſq;. Vltimo adducit̃ tex.in d.l.ſi is, q ducenta.§.cũ ita. quem
Ale.hic & vbiq; inducit ꝯ̃ cõem, vbi ſtipło, ſi Stichũ, & Damã, &
Herotẽ non ſtiteris, ꝯmittit̃ vno non ſtito, ergo ẽt ſubſtituto
vno non adeunte. Pro reſołone aduerte, ꝙ ꝯdõ illa, ſi Stichũ &
Damã &c. p̃t hr̄e duplicẽ ſenſum, paſſiuum, vt ꝓmiſſor teneat̃
ad pęnã; actiuũ, vt effugiat pœnã: ſi capiamus ſenſum actiuũ ex
parte promiſſoris, requirit̃ ꝯcurſus copulatorũ, & ſic ꝙ effugiat
pęnã, ſi oẽs ſtiterint. Idem in caſu nr̄o. Si intelligas ſubſtõnem
actiuè, non admittit̃ ſubſtitutus, niſi oẽs repudient. Vel ałr, ſ̃m
Pol. Iſta ꝓpõ, ſi Stichũ, & Damam, & Herotẽ, p̃t ſtare diuiſiuè,
& copulatiuè, vt s̃.dixi, & iſta ſimiłr, ſi primus & ſcđs hr̄des non
erunt. In ꝓpoſito. Si intelligamus hanc nr̄am ꝯcłonẽ, ſi primus
& ſcđs diuiſiuè, nihil ob.tex.in d.§.cũ ita, qa ibi ſtat ꝯplexiuè. i.
ſtipulator fuit ibi ſic ſtipulatus, oẽs ſiľ ſiſti. Si ĩtelligas hãc nr̄am
ꝯcłonẽ, ſi primus & ſcđs ꝯplexiuè, tunc cõis erit falſa, qa vno nõ
adeunte, verũ eſt oẽs non eſſe ſimul hr̄des. Videndum ergo eſt,
107 †an in dubio hæc orõ, ſi primus & ſcđs, ſtet diuiſiuè, vel colle-
ctiuè? Videret̃ in dubio ſtare collectiuè ꝑꝑ oppoſitam affirma-
tiuã, q̃ ſtat collectiuè, ergo idẽ dicendum in oppoſita negatiua.
Contrariũ credo verius, ſ.ꝙ ſtet diuiſiuè, qa vt dictum eſt, ex vi
verborum, & intentione teſtõris cenſet̃ reſeruatum ius accre-
ſcendi inter inſtitutos, qđ eſſet falſum ſi ſtaret collectiuè. Et ita
108 remanet ſolida cõis ꝯcło, † q̃ maximè vera eſt in hac ſubſtitu-
tione, ſi neq; primus, neq; ſcđs, q̃ nullo mõ p̃t ſtare collectiuè,
vt dixi, & maximè ẽt in hac, ſi primus & ſcđs hr̄s non erit, qa cũ
ſit ꝯcepta in ſingulari numero, non vr̃ poſſe ſtare ꝯplexiuè, ſ̃m
veram Grammaticã, ſ̃m quã ſunt verba exaudienda, l.Plautius.
s̃.de au.& arg.leg. Itẽ maximè ꝓcedit cõis, ſi ſubſtõ ſit facta in to
109 to aſſe, d.l qdam teſtõ Proculum. Tertio caſu, †qñ ita facta eſt
ſubſtõ, ſi non erit hr̄s primus, & ſcđs, videret̃ cõem non ꝓcede-
re, qa negatio p̃cedens negat copulam, ergo æquipollebit diſiũ
ctæ, ſicut eꝯ̃ dictũ eſt, ꝙ negatio negans ly, vel, æquipollet ꝯiun-
ctæ negatiuæ. Doct.tñ *cõiter* vñr tenere ꝯ̃rium ex quo non di-
110 ſtinguunt, vtrum p̃cedat copula, uel ſequat̃. †Sed dubitat̃, Quid
ſi copula ſit poſita in extremo diſpoſitiuo tm̃, ut ſi teſtõr inſti-
tutis duob.dixerit, primo & ſcđo ſubſtituo Caium? Doct.tacitè
uñr uelle cõem ꝯcłonem ẽt hoc caſu procedere. In ꝯ̃rium fa-
cit, quia ex uerbis non apparet teſtatorem uoluiſſe ꝯſeruare ius
accreſcẽdi, ſicut qñ copula eſt poſita in extremo ꝯdõnali, ergo
ur̃, ꝙ pluralitas debeat reſolui, ſicut in fideic.d.l Lucius. §.Caio.
Et ita ur̃ uoluiſſe Bal.in d.l.pe.ubi uult, ꝙ in hac ſubſtõne, inſti-
tuo primum & ſ̃m, qbus ſubſtituo Caium, uno repudiante, ad
mittat̃ ſubſtitutus. Pondera Bal. loqui in relatiuo referente ꝯ-
iunctim, ut fatet̃ ipſe Bal.in l.fi.col.2. C.de imp.ꝑ tex.in l.Lucius
Titius teſtõ.§.Lucius. & ibi no.s̃.de leg.2. Sed aduerte, qa ſi be-
ne conſideres, Bal.in hoc exemplo ſentit ꝯ̃rium, qa relatiuum
refert ſingulos ſingułr, ſ̃m eum ꝑ tex.in d.l.Lucius. Ergo ſecus
uult, ſi relatiuum referat copulatim, ſeu coniunctim. Et iõ dubi
to de uno, quod uult Cor. in d.l.pe. dum dicit, communem ẽt
procedere in hac ſubſtõne, inſtituo primum & ſ̃m, & eis ſub-
ſtituo Caium. Iſtud nõ ur̃ uerũ, ſi illud relatiuum, eis, referat ſin
gulos ſingulariter per ea, q̃ diximus in primo mõ. Circa octa-
111 uum modũ, †qñ uulgaris fit pluribus collectiuè. Ex dictis Bar.
hic in fi .qui in iſto modo ſimul coniunxit oẽs ſubſtitutiones,
elicitur concluſio, ſubſtitutum excludi, niſi conditio eueniat in
perſona omnium. Vno ergo adeunte, expirat vulgaris hoc mo
do concepta, ſi oẽs, vel ſi ambo hæredes non erunt, ſequuntur
Ang.Pau.Alex.& alij *cõiter* in d.l.pen. per illum tex.q non pro-
bat, qa loquit̃ in pupillari facta diſtributiuè. Nos aũt loquimur
in vulgari facta collectiuè. Imò ceſſante ratione ibi expreſſa, vr̃
probari ꝯ̃rium. Ideo Imo.hic, & Pol.in d.trac. ſunt in ꝯ̃ria ſñia,
quia vno non adeunte, purificata eſt ꝯditio, ſi ambo, vel ſi oẽs.
Verum enim eſt vno repudiante, oẽs non eſſe hæredes. pro in-
112 telligentia terminorum ſciendum eſt, † quod aliqua eſt dictio
merè, & verè collrctiua, vt dictio, ambo, dictio, cuncti, & vni-
uerſi, in iſtis terminis poteſt procedere opin. Imo. Quædam

verò sunt dictiones tenẽtes mediũ inter collectiuã,& distributi
uã,vt dictio,oẽs,p̃dicti,infrascripti, & siles,q̃ pñt stare collecti-
uè,& distributiuè,nã dictio,oĩs,in singl'ri est distributiua,l.Mo
schis. & ibi Bar.ff.de iu.fisci. in plurali verò aliqñ stat collectiuè,
l.nõ distinguemus.§.cũ in pl'es ff.de arbit.l.si seruus.§.si pluriũ.ff.
si qs cautionib. aliqñ stat distributiuè, vt in d.l.hoc articulo, vbi
Bar.& in auth.de iud.§.sedebũt.Si intelligamus stare collectiuè,
erit vera opi.Imo.ꝯ cõem.Si intelligamus distributiuè,erit vera
cõis,vt patebit ex dicendis in vlt.mod.Quid igiť dđm? Videreť,
113 †ꝙ in dubio stet collectiuè,qa pl'alis numerus de ꝓprietate ser-
monis stat collectiuè.Cõtrariũ credo verius,ꝙ stet distributiuè
qa negatio p̃posita signo vl'i facit æqpollere suo ꝯ̃rio.Ergo ista,
si oẽs hr̃des nõ erũt,ęqpollet huic,si nullus hr̃s erit,d.l.ltĩmos.§.
in ltĩmis Sed qa diximus,cõem nõ esse verã in substõne facta p
dictionẽ merè collectiuã,dubitať: Quid si instituti sĩt de liberis.
Bar. hic in fi.intelligẽdo ꝙ ẽt loquať de vulgari, vult ex mente
substitutum excludi.Dubito tñ,an loquať in vulgari,qa videreť
subiipsi repugnare;nisi Bar.habuerit ẽt hũc sensum,quẽ nos ha
bemus, vt substõ p verã collectiuã non excludať ex verbis, sed
ex mẽte,qñ substitutus,q adiuit, est de liberis.Cogita,qa alij nõ
aduertũt. Sed qd si vulgaris sit facta p collectiuã positã in extre-
mo dispositiuo tñ,vt si dixero,primũ & s'm instituo, & ambo
bus substituo Caiũ,an altero repudiante,admittať substitutus?
Ex p̃dictis,maximè ex his,q̃ dixi in fine p̃ced.modi, colligiť reso
l'o,iõ non ꝓsequor.Circa nonũ & vltimũ,substituẽdi modũ, vi
delicet,distributiuè.Sciẽdũ est,qd sit distribuere, de quo dixi in
rõne dubitãdi.Itẽ sciendũ est,ꝙ vulgaris substõ p̃t multipl'r for
mari.Primò,ponẽdo distributiuã in extremo ꝯdõnali tñ.Scđò
in extremo dispositiuo tñ.Tertio,in vtroq;.Ex dictis Bar.eliciť
114 ꝯcl'o,† ꝙ requiriť ꝯdõnẽ extare in ꝑsonã oĩum,& vno adeũte,
expirat vulgaris substõ.Moueť iurib. rõnib. & authoritatib.qb.
fuit motus in alijs modis.Itẽ moueť ex ꝓprietate distributiuæ,
q̃ reqrit ꝯcursũ oĩum, vt hic,& in d.l.pe.sequunť *cõiter* Doct.Et
mihi placet in hac substõne,si vterq;,vel si qlibet hr̃s nõ erit, qa
negatiua post posita signo vl'i facit æqpollere suo ꝯ̃rio, vt dcm̃
est.Cõtrariũ tenẽt Ang.& Pol qa ista affirmatiua,vterq; est hr̃s
falsa est vno repudiãte,ergo ista opposita negatiua,vterq; non
est hr̃s,altero nõ adeũte,vera est.Sed ad istud rñdi s̃. ꝙ duæ orõ
nes vl'es,q̃uis ꝯ̃riæ,pñt sil' esse falsæ,d.§.vtrũ.Hmõi aũt distributi
uæ orõnes, affirmatiua & negatiua sunt ambæ vl'es, vt patet ex
vi distributiuæ,supponẽtis terĩm ꝓ oĩbus suis significatis copu-
latiuè,q̃ rõ cessat in orõne merè collectiua, q̃ supponit oẽs pro
vno corpore,l.vnica.§.his ita.C.de cad.tol.Iõ in merè collectiua
115 s̃.tenui opi.Imo.ꝯ cõem.Intellige hãc ꝯcl'onẽ†ꝓcedere in hac
substõne,si vterq; hr̃s nõ erit,secus in hac,si non erit hr̃s vterq;.
Quia negatio p̃posita signo vl'i, facit æqpollere suo ꝯ̃dictorio,
s'm Bar.in d.§.si annua.Sed istud vix crediderim verũ.Ad ꝯ̃riam
rõnẽ vr̃ rñdendũ non ꝓcedere, qñ signũ vl'e est positũ in extre
ma pte orõnis,qa tũc p̃cedens negatio immediatè nõ negat si-
gnũ vl'e.Ex quo dať intelligi,hanc fallentiã; defendi posse in hac
substõne,si nõ vterq; hr̃s erit,vel in hac,si nõ vterq; hr̃s nõ erit,
qa negatio p̃cedens immediatè negat signũ,vterq;,& facit æq-
116 pollere suo ꝯ̃dictorio. Scđò fallit,†nisi ex ꝯiecturata mẽte testõ
ris ꝯ̃riũ dicẽdũ foret,vt si instituti essent extranei, & substitutus
filius testõris.Ita sentit Bar.hic,in fi.cũ quo trãseũt alij *cõiter*.De-
bẽt.n.verba esse efficaciora in sigñãdo,q̃ in supponẽdo, meri-
tò s'm mentẽ dẽt sigñare, vt hic, & in d.§.si annua, & ibi docet
117 Bar.& in d.l hoc articulo. Vltimò intellige†qñ signũ distributi-
uũ est appositũ in extremo ꝯdõnali tñ, secus vr̃ si sit appositũ
in extremo dispositiuo tñ,p ea q̃ dicta sunt s̃. in p̃ce.mod Ad
vnũ tñ aduerte, ꝙ si vulgaris facta fuerit verbis affirmatiuis pu-
ta,si oẽs,vel si qlibet,vel si vterq;,vel simpl'r añ adita hr̃ditatẽ de
cesserint, tũc in oĩ mõ substituẽdi seruãda erit verborũ ꝓprie-
tas,omissis æqpollentijs,q̃ cessant in orõne affirmatiua.Expedi-
118 ti de vulgari,veniamus ad pupillarẽ. Quæro igiť,† An in pupilla
ri requirat ꝯdõnem extare in ꝑsona oĩum pupillorũ,qñ substõ
pupillaris fuit facta pl'ib.simpl'r?Bar.hic rñdet,idẽ esse in pupilla
ri,qđ in fideic. Vult aũt in fideic.substitutũ nõ admitti, nisi eue-
niente ꝯdõne in ꝑsona oĩum eo casu,quo supest ꝑsona,q̃ ex p̃-
sumpta mente excludit substitutũ,ergo ẽt vult excludi substitu
tũ pupillarẽ,arg.d.l.si is,q ducenta.§.itẽ si pr̃,& l.cũ acutissimi.C.
de fidei.sequunť Imo.Ale.& Mod.in l.si pr̃ impuberes.s̃.de vul.
& Sen.hic attestãtes hãc esse *cõem*. Et ita ampliat tex.in d.l.pe.&
in d.l.q duos,vt ꝓcedant ẽt in pupillari pl'ibus facta simpl'r, vt si
filij mei in pupillari ætate decesserint.Cõtrariũ dñt Sen.tenere
Bar.in d.l.pen.in fi.quẽ ibi ita intellexit, & sequiť Ang. Sed ego
nõ puto Bar ibi istud voluisse,qa se remittit ad dicta p eũ hic,&
sic relatũ censeť in referẽte,l.asse toto.s̃.de hę.inst.Hãc tñ sñiam
ꝯ cõem conantur probare Sen.Primò p rl'am d.l.falsa.§.fi. Sed rñ-
deas illi rl'æ derogari ex mẽte d.§.itẽ si pr̃,& dixi s̃.Scđò p tex.in
l.pr̃ filiã.§ fi.s̃.ti.2.inducẽdo vt hic p eũ.Sed rñdeť dupl'r. Primò,
ꝙ ibi substõ fuit separatim facta s'm cõem intels'm verũ & non
diuinatiuũ, vt s̃.ꝓbaui.scđò,ꝙ ille tex. nõ p̃t induci ꝓ, nec ꝯ,qa
ibi decidiť,ꝯtributionẽ bonorũ nõ esse faciendã, si substitutus
vltimo tm̃ successit, secus aũt si successit vtriq; pupillo. Qñ aũt
possit vtriq; succedere, ibi nõ determinať. Tertio mouet Soc.
p tex.in d.l.pe.à cessante rõne.Sed rñdeť,ꝙ ibi nõ p̃t sumi argm̃
à cessante rõne, qa illa rõ colligiť ex ꝓprietate verborum. Sed
Sen.istã rõnẽ acceptãt,& retorquet dicendo, Si intẽtio colligiť
ex ꝓprietate verborũ collectiuorũ(verius distributiuorũ)ergo
secus dicendũ in substõne simpl'r fcã, sentientes ꝙ orõ simplex
& indefinita ꝓpriè non stet collectiuè,seu distributiuè. Defen-
dendo cõem replicať, ꝙ in dubio p̃sumiť testõrem voluisse ꝯ-
seruare ius ltĩmarũ hr̃ditatũ inter puberes, & ad hãc voluntatẽ
demonstrandã testõr fuit ibi vsus verbis distributiuis,nõ aũt in-
tẽtio colligiť ex eo solo, ꝙ vsus fuerit illis verbis,si vterq;, vel si
ãbo.Scđò replicať,ꝙ licèt indefinita differat a distributiua, ñ tñ
stat disiũctiuè,sed ꝯiũctiuè,vt vult Bar.hic,& põderaui s̃.Ex quo
dať intelligi hãc ꝯcl'onẽ nõ solũ ꝓcedere in pupillari facta distri
butiuè,vt in d.l.pe.vel collectiuè,vt in d.l.q duos,sed ẽt in pupil-
119 lari fcã simpl'r,& indefinitè,vel copulatiuè.Amplia†ẽt in pupil-
lari ꝯprehẽsa in ꝯpẽdiosa,s'm Bar.hic,sequunť alij *cõiter*.Amplia
scđò ẽt in pupillari pl'ib. fcã p verba negatiua. Stat.n.sp rõ ꝯser-
uãdi ius ltĩmarũ hr̃ditatũ.Iõ non vr̃ referre, vtrũ pupillaris for-
meť verbis affirmatiuis,vel negatiuis, si ad pubertatẽ nõ ꝑuene
rint,s'm Cor.ꝯsi.55.Pro decisione,li.1.Amplia tertiò,ẽt si copu
latiua,vel collectiua,vel distributiua sit apposita in extremo di-
spositiuo tm̃,vt ambob⁹,vel vtriq;,vel qlibet,vel primo & scđo
pupill'r substituo Caiũ,s'm Bal.in l.1.ad fi. C.de ꝯd.inse.& d.Ale.
120 ꝯsi.175.Perspectis verbis,li.5 Limita primò,†vt non ꝓcedat qñ
supstes pupillus non est ab intestõ fr̃i p̃defuncto successurus, vt
est,qñ sunt nati ex diuersis mr̃ib. & superest mr̃ p̃defuncti,q̃ ab
intestato p̃fert fr̃i germano,auth.defuncto. C. ad Tert. Nã isto
casu cessat rõ ꝯseruandarũ ltĩmarũ hr̃ditatũ, s'm Bal.Fulg. Pau.
Ale.& Mod.in d.l.pe Pau.ꝯsi.58.Quidã Nicolaus,lib.2.Cor.ꝯsi.
276.Viso suprascripto,li.3 .Soc.ꝯsi.94.Pro clariori,li.2. Et ita est
cõis. Contrariũ tenet Pau.de Ca.sibi ꝯ̃rius hic; qa licet rõ p̃dicta
cesset,militat tñ alia,qa vis & ꝓprietas verborũ excludit substitu
tũ.Ergo stabit dispõ §.affinitatis.Inst.de nup.Cor.in d.l.pe.rñdet
ꝙ ibi nõ assignant duæ rõnes, sed vnica tm̃ assignať, fundata in
p̃sumpta mẽte, vt dixi s̃.Sed certè testõr ibi exp̃ssit mentẽ suã p
verba distributiua,& in d.l.qui duos,p verba collectiua.Cũ igit
potuerit eã mẽtẽ hr̃e,vt noluerit admitti substitutũ,nisi vtroq;
impubere decedẽte,ut ꝙ cesset ltĩma successio, nihil ꝓponi ui-
deo,quare nõ debeamus dicere testõrẽ idẽ sensisse,qđ verba so
nãt,l.Labeo.ff.de supel.leg.Nec ob.iste tex.sup quo se fundant
Doct.Quia aliud est,ꝙ admittať substitutus ex mẽte,de qua ꝯ-
stat ex dispositis ꝯ nãm verborũ vt hic,vel ex mẽte p̃ter nãm ver
borũ,vt in d.l.cũ acutissimi. Aliud,ꝙ cessante mente, aut de ea
nõ ꝯstito,admittať substitutus ꝯ verba exp̃ssa,ꝑut volũt Doct. q
hãc litationẽ sequunt.Tñ defendendo litationẽ ꝯsidera, ꝙ si so
la verborũ ꝓprietas excluderet substitutũ pupillarẽ, inepta & si
ne dubõne videreť decisio illius l.pen. quã tñ Imꝑator asserit se
maturo ꝯsilio,& ex mente Sabini edidisse.Rñdeo ergo ad ver
ba collectiua,ꝙ illa ex ꝓprietate sermonis admittãt substitutũ,
vt dixi s̃.in 8.modo.Ad verba distributiua & copulatiua ẽt rñdeo
ꝙ in casu subiecto nõ pñt seruare suã nãm. Cõstat.n testõrẽ rõ
ne ꝯseruãdarũ ltĩmarũ hr̃ditatũ voluisse pupil'r substituere vtri-
que pupillo,& nõ vltimo tm̃.Facere aũt substõnẽ pupillarẽ vtri
que,est separatim testari p vtroq;,ergo nõ p̃t distributiua serua
re suã nãm,nõ secus ac si dicerẽ,vterq; scribit,vterq; comedit.
Meritò hẽt locũ pupillaris substõ ĩ ꝑsona cuiuslibet,nisi qñ sub
est rõ ꝯseruandarũ ltĩmarũ hr̃ditatũ.qa tũc verũ vr̃ substituisse
vltimo tm̃.Scđò ꝯ cõem mouenť Sen.apparẽti rõne.Paria sunt
ꝙ excludať substitutus ex tacita mẽte testõris, vel excludať à fi-
lijs ĩ ꝯdõne positis,s'm gl.in l.Lucius.2.s̃.de hæ.inst. A filijs aũt ex-
cludiť ẽt ꝙ nõ sint hr̃des,l.filiusfamilias.§.cũ qs.s̃ de le.1. Ergo ẽt
excludi dẽt à pupillo supstite q̃uis ipse pupillus nõ sit hr̃s.Cõfir-
mať s'm eos,qa in terĩs d.l.pe.mors vnius vr̃ posita in ꝯdõne sub
stõnis alterutro factæ, ergo altero supstite, vr̃ supesse ꝑsona in-
ꝯdõne posita ad exclusionẽ substituti. Et sup hoc relinquũt co
gitãdũ.Sed tu rñdeas,ꝙ licèt hæc æqparatio sit facta q̃tũ ad hoc
vt vtroq; casu testõr voluerit saluũ esse ius succedẽdi ab intesta
to, tñ istud intelligẽdũ est casu, quo possit ltĩma successio locũ
hr̃e.Sed cũ in casu hui⁹ fallẽtiæ cesset ltĩma successio,nihil ad rẽ
facit ęqparatio,q̃ intelligẽda ẽ retẽtis eisdẽ terĩs in vtroq;.Scđò
rñdeť,ꝙ æqparatio q̃tũ ad filios in ꝯdõne positos, non bñ ada-
ptari vr̃,qa non ipsi,sed defectus ꝯdõnis substitutum excludit,
iõ non requirit,ꝙ sint hr̃des.Nã in ꝯdõnib. merum fcm̃ deside
rať,l.Mæuius,l.q hr̃di.s̃.de ꝯd.& dem. In casu autem d.l.pe. sup-
stes fr̃,& non defectus ꝯdõnis excludit substitutũ,ut de se patet.
Tertiò rñdeť, ꝙ pp filios in ꝯdõne positos excludiť substitutus
solum à portione pr̃is ipsorum filiorũ,nõ aũt à portione alio-
rũ suorũ patruorũ.In casu nr̃o agiť,vt pp fr̃em superstitem ex-
cludat substitutus à portione alterius fr̃is.Vnde termini longe
sunt dispares.Verior est ergo hęc cõis fallentia,pro qua facit rõ,
quia

qa testõr voluit pro vtroq; pupillo testari, vt verba sonãt. Est.n.
substõ pupillaris testm̃ filij, l.2.de vulg.lex tñ aliqñ interpretat̃,
ꝙ testari voluerit ꝓ vltimo tm̃,sumpta coniectura,ꝙ testõr vo-
luerit conseruare ius ltĩmarũ successionũ inter impuberes; qua
rõne cessante, dẽt stare substõ pupillaris in ꝓsona vtriusque. Et
hęc est rõ, quare ambob. simul morientib.sit locus substõni in
ꝓsona vtriusque;tũc.n.cessat rõ, ꝙ supstes possit alteri succede-
121 re.Ex hac fallẽtia infert̃,† ꝙ si esset in medio fr̃ vtrinq; coniun-
ctus,excludẽs ab inte.impuberẽ fratrẽ germanũ supstitẽ, auth.
cessante,& auth.post fratres, C.de leg.hr̃.admitti dẽret substitu
tus;qa cessaret rõ d.l.pe.ſm Pa.de Ca.ibi,& Cor.ↄſ.202.pluries,
lib.3.Nã cũ testõr voluerit substitutũ, ambob.pupillis mortuis,
hr̃e vtriusq; hr̃ditatẽ, excluso fratre maiore utrinq; cõiuncto,
vr̃ ẽt ꝙ voluerit eũ hr̃e hr̃ditatẽ alterius p̃morientis; si alter im
pubes,supstes eã hr̃e nõ potuit;qa stat rõ,ꝙ hoc casu voluit vtri
que pupillo substituere,& ñ vltimo tm̃. Sed qd si supstes pupil-
lus sit vtrinq; cõiũctus cũ fratre existẽte in medio,an erit locus
dispõni d.l.pe.vel huic fallẽtiæ?d.Alex.in alleg.ↄſ.175.rñdet locũ
esse ↄclo̾ni;& ñ fallẽtiæ.& idẽ tenet Cor.in d.l pe.Quia rõ con
seruãdarũ ltĩmarũ hr̃ditatũ militat ẽt in casu isto, saltẽ in parte.
Aequa mihi vr̃ hmõi sñia, qa credidit testõr ↄseruare legitimas
successiones inter oẽs filios,rõne ęqualitatis seruãdę,l.fi.C.com.
122 vtri.iud.Lĩta scd̃ò & decla̾ ꝓcedere, † si impubes supstes adeat;
secus si repudiet hr̃ditatẽ fratris p̃defuncti;tũc.n.admittit̃ substi
tutus,ſm Raph.Co.in d.l.q duos,facit p̃cedẽs fallentia,arguẽdo
de casu impotẽtiæ ad casũ nolũtatis, iuxta tradita ĩ l.Gallus,§.&
qd si tm̃,s̃.de lib.& posth.Cõsidera,ꝙ ñ vñr pares termini,nã in
casu impotẽtiæ ñ credit̃,testõrẽ voluisse ↄseruare ius ltĩmę suc-
cessionis,qd ↄseruare ñ poterat,l.Lucius,§.Impatores,ff.ad mu
nici.secus ĩ casu nolũtatis,de qua diuinare nõ potuit.Cõprobat̃,
qa cũ supstes potuerit adire, ↄstat successorẽ deuenisse ad causã
intestati,& extinctã fuisse cãm testati, ergo nõ poterit amplius
reuiuisci,l.q res,§.areã,ff.de sol.Saluãdo lĩtationẽ cõsidera, ꝙ si-
cut testõr nõ credit̃ reseruare ius ltĩmarũ hr̃ditatũ,si res ꝑueni-
ret ad casũ,quo alius ñ possit,d l.q duos.ita ñ credit̃ reseruare,si
deueniret ad casũ,quo nolit.Et ſm hãc consideratione cessant
duo ↄ̃ria. Cessat primũ, qa testõr vtroq; casu censet̃ hmõi ius à
principio reseruasse. Cessat ſm,qa cẽset̃ reseruasse sub ↄdõne,si
eueniret casus,quo supstes adiret: secus si nõ adiret,vel qa nol-
let,vel qa ñ posset,l.cũ ꝓponas,C.de hr̃d.insti.Cõtra hãc fallẽtiã
insurgit d.Ale.in d.l.q duos,dicẽs ꝙ ẽ ↄ̃ gñalitatẽ illius l.& d.l.pe.
vbi nõ distinguit̃,an supstes adeat,vel repudiet.Sed istud nihil ẽ.
Ego induco tex.in d.l.pe.al̾r ↄ̃ cõem. Dr̃ ibi,substitutũ illico nõ
admitti,seu verius nõ succedere in portione p̃moriẽtis;nisi am
bo decedãt in pupillari ætate;ergo utroq; mortuo in pupillari
succedit substitutus in portione primi.Qd̃ vr̃ necessariò intelli-
gendũ in portione primi repudiata,nã si eẽt acceptata,substitu
tus nõ succederet in illa ipsi primo; qa eã inueniret in hr̃ditate
vltimi,d.l.q duos.Ergo eueniẽte casu,quo supstes nõ moriat̃ in
pupil.ętate, vult ille tex.substitutũ nõ succedere in illa ꝑte, q̃uis
repudiata,qd̃ ẽ de directo ↄ̃ fallẽtiã.Cogita qd rñderes,qa indu
ctio ẽ apparẽs.Cõtra istã fallẽtiã ẽt d.Ale.inducit tex.in d.l.filius
123 familias,§.cũ qs ad quẽ fuit s̃.rñ.Tertiò lĩta† ñ ꝓcedere,si substi
tutus sit de liberis,vt si substitutus sit alius fr̃ ipsorũ ĩpuberũ,ſm
Bar.hic in fi.sequunt̃ Raph.& Ale.hic col.7.licèt ↄ̃riũ sentiat co.
11.Idẽ tenẽt Bal.Alex.& Mod.in d.l.pe.& Cor.ↄſ.283.Vr̃ prima
facie,lib.j.Mouent̃ oẽs ꝑ istũ tex. vbi neptis substituta,admittit̃
exclusis liberis patrui p̃mortui;qa cũ sint ĩ pari gradu, nõ dr̃ su-
peresse ꝓsona,q̃ ex p̃sumpta mẽte excludat ipsam neptẽ.Idẽ er-
go ĩ casu nr̃o. Sed Sen.dñt istũ tex nihil facere, qa pl̾a sunt,q̃ in
terminis nr̃is suadẽt substitutũ excludi,q̃ nõ militat in tex.nr̃o.
In terminis nr̃is impubes superstes,q vult excludere substitutũ,
erat institutus,in tex.isto erãt tm̃ nepotes in ↄdõne positi.Itẽ in
casu huius fallẽtiæ mors uolẽtis excludere substitutũ, fuit posi-
ta in ↄdõne ad exclusionẽ ipsius substituti; secus in isto tex. Cõ
probat̃,qa hic condõ euenit in persona vltimi,in hac fallẽtia in
ꝓsona primi.Itẽ hic tex. loquit̃ in fideic.in qua cessat mẽs testõ-
ris,ꝙ voluerit cõseruare ius ltĩmarũ hr̃ditatũ inter grauatos, vt
fuit dictũ s̃. fallẽtia ãt loquit̃ in pupil.in qua militat cõiecturata
mẽs testõris Istã limitationem impugnãt Imo.& Senen. hic, &
Pau.de Ca.in d.l.pe.Mouent̃ primò per tex.in d.l.cũ acutissimi,
& in d.l.cũ auus.vbi nepos ex p̃sumpta mẽte excludit patruum
substitutũ;& sic filiũ testõris eo proximiorẽ. Sed ista iura parũ
faciũt:qa loquunt̃ respũ portionis sui pr̃is, in cuius ꝓsona defe-
cit ↄdõ,nõ ãt in ꝓsona aliorũ cohr̃dũ. Scd̃ò mouent ꝑ rõnem
cõseruandarũ ltĩmarũ hr̃ditatũ,q̃ militat ẽt isto casu.Sed rñderi
p̃t, ꝙ si fr̃ substitutus est vtrinq; cõiũctus, hẽt pro eo ius ltĩma-
rũ hr̃ditatum cõiunctus cũ iure substõnis, meritò dẽt superare
ius ltĩmæ successionis,qd̃ militat solum in parte impuberis; qa
duo vincula sunt vno fortiora,in Auth.de consang.& vter.frat.
in princ.Ex quo infert̃,ꝙ si substitutus sit frater vtrinq; coniun-
ctus defuncti impuberis;& superstes impubes sit frater germa-
nus,i.ex parte patris tm̃,hæc fallentia de plano procedit;quia in
fratre substõ hoc casu,& ius substõnis, & ius ltĩmarũ hr̃ditatũ ĩ
solidũ ↄseruat̃.Mouent̃ ẽt Sen qa ↄ̃ fratrẽ substitutũ militat ver
borũ proprietas.Sed ad istud s̃.rñdi. Vñ teneamus fallẽtiã, q̃ est
124 magis cõis.Quartò lĩta,† si supstes sit relegatus,vel religionẽ ꝓ-
fessus(loquor eo casu,quo supstes eẽt factus maior;& tã ipse,q̃
monasteriũ sit successionis incapax) nã tũc cessat rõ cõseruãdæ
ltĩmæ successionis;cũ talis supstes habeat̃ ꝓ mortuo,l.j.§.qdã fi-
liũ,inf.de ↄ̃tab.Ista lĩtatio colligit̃ ex his,q̃ scribit Pau.de Ca.in l.
filiusfamilias,§.cũ qs,s̃.de le.j.Pro qua faciũt, q̃ scripsi post alios
125 in l.ex facto,§.ex facto,& §.seq.s̃.eo.Quintò fallit,† si filiis institu
tis in reb.certis,fuerit substitutus extraneus,hr̃s vl̾r ĩstitutus;tũc
altero mortuo in pupillari ętate,admittit̃ substitutus,ſm Ang.
ↄſ.101.Considerãdũ ẽ. Quia ex eo,ꝙ testõr magis dilexit extra-
neũ,illũ instituẽdo hr̃dẽ vl̾em,ñ credit̃ voluisse ↄseruare ius ltĩ-
marũ hr̃ditatũ inter filios,ꝓ quo facit tex.ĩ l.j.C.de ĩpu. Señ.dñt
hãc lĩtationẽ eẽ dubiã;& añ eos idẽ dicit Aret.ĩ l.qdã testõ,s̃.de
vulg.Quia licèt testõr extraneũ p̃dilexerit ĩ instõne vl̾i;nõ tñ eũ
p̃dilexit ĩ reb.certis. Tu melius dicas, ꝙ licèt cũ p̃dilexerit ĩ hr̃-
ditate ꝓpria;ñ tñ p̃dilexit eũ in hr̃ditate fr̃is p̃defuncti; ex quo-
noluit extraneũ substituere cuilibet singl̾r,vl̾ ꝑticul̾r;sed distri
butiuè,vel collectiuè,quo casu p̃sumit̃ uoluisse ↄseruare ius ltĩ
marũ hr̃ditatũ ĩter filios.Facit,qa testõr ĩ dubio credit̃ eo mõ fe
cisse testm̃ ꝓ filio pupillo,quo fuisset factus ipse pupillus,si ętatẽ
testãdi hũisset,vt ꝓbaui ĩ l.2.& ĩ l.Lucius,s̃.de vulg.& pup.Sextò
126 fallit,† si testõr institutis hr̃dib.filio nato, & posthumo nascitu-
ro,si nascat̃ masculus,& si nascat̃ fęmina, in reb.certis ita substi-
tuat,Et si oẽs decesserit ĩ pup.ętate,substituo hospitale. si ↄtĩgat
nasci filiã,& postea moriat̃ filius in pupil.ętate, locus ẽ substõni
factæ de hospitali exclusa filia.ita ↄsuluit Cor.in ↄſ.320 dubia q-
dẽ,li.4.motus plurib. rõnib. q̃ ex p̃dictis facilè subuerti possent:
sed ñ examino.Quæ oĩa locũ hñt,qñ ↄdõ substõnis euenit ĩ ꝓso
127 na primi.Videamus nũc qd iuris:† qñ euenit ĩ ꝓsona vltimi,qd̃
p̃t cõtingere,primo p̃mortuo post pubertatẽ;vel primo facto
pubere, uiuẽte tpe mortis alterius ĩpuberis. Circa primũ casũ,
qñ primus præmortuus ẽ pubes,*cõis* est ↄclo̾,ꝙ substitutus ad-
mittat̃ ad successionẽ vltimi,ꝑ istũ tex.quẽ Senẽ. dñt parũ face-
re;qa hic p̃cesserat reciproca;secus ĩ q.nr̃a. Sed hoc nihil ẽ,imò
si ↄsideres,ↄfirmat cõem ĩtẽtionẽ. Vñ subdũt,ꝙ hic fuerat sub-
stitutus ĩ tota hr̃ditate, ĩ qõ nr̃a fuit substitutus in portione vlt.
tm̃. Sed nec istud vrget; qa fuit substitutus vltimo tm̃, ad cãm
ↄseruandarũ ltĩmarũ hr̃ditatũ; hic ãt fuit substitutus in toto ad
cãm reciprocæ.Ita tñ voluit ĩ q.nr̃a substitutũ hr̃e totũ,si esset
locus ltĩmæ successioni;sicut hic si esset locus reciprocæ.Vñ cũ
vtroq; casu voluerit substitutũ hr̃e totũ,succedit ↄñ̃a huius tex.
ꝙ voluerit hr̃e partẽ.Cõfirmat̃,qa in hoc tex.Claudia substituta
nõ poterat ↄsequi totũ,nisi portio primi ꝑuenisset ad ſm.In q.
nr̃a substitutus p̃t hr̃e totũ, ẽt ꝙ portio primi nõ deuenerit ad
ſm,vt si ambo sil̾ intereãt, d.l.q duos.ergo maior rõ militat in
q.nr̃a,ꝙ ẽt substitutus dẽat hr̃e partẽ, q̃ in hoc tex.Corroborat̃;
qa si substitutus admittat̃ ĩ portione primi;& supstes repudiet;
vt s̃.dixi in 2 lĩtatione;multo magis dẽt admitti ĩ portione vlti-
mi,si alius sit iã mortuus,q̃uis pubes.Dñt ẽt Sen. hãc cõem sñiã
ñ posse defendi ĩ pupillari facta ꝑ collectiuã, vl̾ distributiuã:qa
licèt cesset rõ ↄseruandarũ,&c.militat tñ rõ exclusionis,q̃ colli-
git̃ ex ꝓprietate uerborũ Sed ad istud satis fuit s̃ rñsum, iõ ñ re
128 cedas à cõi sñia.Lĩtat̃ tñ à Doc.& declarãt † ꝓcedere altero pu
bere p̃mortuo sine liberis;secus si cũ liberis, qa tũc supest ꝓso-
na,q̃ ex p̃sumpta mẽte testõris excludit substitutũ,ſm Bar. hic ĩ
fi.quẽ alij *cõiter* sequunt̃,ar.l.cũ acutissimi,C.de fideic. & qa ſm
Bal.si testõr cogitasset hũc casum euẽturũ,uerisil̾r ita disposuis-
set; ergo dẽt fieri ꝓ disposito, l.tale pactũ, in fi.ff.de pac.Et hæc
sñia ęqtati,& intẽtioni testatiũ admodũ ↄsonat, ꝓ qua facit qd̃
dcm̃ fuit s̃.in fi.primæ lĩtatio.Cõtra.tñ tenẽt Imo.hic,& Fulg.in
d.l.pe.qa huius tex.siue ↄñ̃a de toto ad partẽ militat,ẽt ꝙ prim⁹
decesserit cũ liberis.Ad qd̃ rñdet Ale.ꝙ ista rõ stat solũ, qñ ñ su
pest ꝓsona magis dilecta;secus si supest,vt hic,iũcta l.pe.Sen.aũt
hãc rñsionẽ ñ admittũt;qa dispõ d.l.pe fundat̃ ĩ ꝓprietate uer-
borũ;ñ in p̃sumpta mẽte.sed lõge fallunt̃,ut s̃.dixi.Cõsidera tñ,
ꝙ tex.in d.l.pe.nõ vr̃ facere ĩ ꝓposito;qa ibi ↄdõ euenit ĩ ꝓsona
primi:& ꝓpea stabat rõ ↄseruãdarũ,&c.ĩ q.nr̃a euenit in ꝓsona
vltimi.Nisi rñdeas, supstitib.libis primi,militare rõnẽ p̃dictã in
portione vltimi.Itẽ ibi superat alter filius impubes ĩstitutus,& ĩ
ↄdõne positus ad exclusionẽ substituti,ĩ q.nr̃a superãt liberi pri
mi ñ instituti,nec in ↄdõne positi,& istud multũ vrget. Nisi di-
xeris tex.ĩ d.l.pe.ꝓbare cõem intẽtionẽ in gñalitate sui.Nec ob.
dũ dr̃,ꝙ ẽt l.cũ acutissimi,nihil facit,qa loquit̃ in hr̃ditate ascẽ-
dẽtiũ,nos ãt loqmur ĩ hr̃ditate fr̃is.Ad istud rñdet Ale.ꝙ qñ a-
git̃ de pupillari facta ab ascẽdẽte,hẽt locũ d.l.cũ acutissimi,ẽt ĩ
hr̃ditate fr̃is,cũ in effectu agat̃ de volũtate ascẽdẽtiũ,ſm Bar.in
l.2.co.fi s̃.de vul.& pu.substõne.Verior ergo ẽ sñia Bar.& cõis;
ꝓ qua facit,qa potuit testõr substituisse sub ↄdõne,si uterq; vel
si ambo,vl̾ si oẽs in pup.ætate,cogitãs ↄseruare ius ltimaru,&c.
ẽt in sobolẽ nasciturã.Intellige tñ,nisi sit substitutus fr̃ ipsorum
impu-

impuberũ,ꝑ ea q̃ dixi s̃.in 2.lĩtatio.Circa aliũ casũ,patet resol̃o
ex p̃dictis.Nã si liberi p̃defuncti pubis excludãt substitutũ;mul-
tò magis dẽt excluderĩ ipse pr̃ liberorũ,si supest; & ꝓbatĩ d.l.pe.
Discussa pupillari, accedamus ad fideic.q̃ ẽ vsu frequẽtior,& in
qua Doc.ita ĩuolutè ꝓcedũt,vt ex eorũ scriptis vix certa resol̃o
hẽri possit.Vt clarius intelligatĩ,an ĩ fideic.sufficiat ꝯdõnẽ extare
in ꝑsona vnius,vel requiratĩ extare ĩ ꝑsona oĩum.Diuido hãc du
bitationẽ ĩ duo mẽbra. Primũ, Quid ĩ substõne fideic.simplici,
seu ꝯprehẽsa ĩ ꝯpendiosa?Scd̃m,qd in fideic.ꝯprehẽsa ĩ recipro-
ca?Et qa s̃.discussum fuit, Quid ĩ substõne fideic.facta plurib.sin
129 glr̃,particlr̃,alternatiuè,& alternatim;Querit nũc,† Quid ĩ fidei
cõ.pl̃ib.fcã simplr̃, seu indefinitè.Exẽplũ,Instituo primũ,& s̃m,
quos post eorũ mortẽ,vel si sine liberis decesserint,volo resti-
tuere hr̃ditatẽ Caio ; vel post eorũ mortẽ,vel si sine liberis de-
cesserint,substituo Caiũ.Huic q.rñdet Bar.purificata ꝯdõne ĩ ꝑ-
sona vnius;illico substõni locũ eẽ,ꝑ tex.in l.Lucius,§.Caio,inf.
e.& ĩ l.fi.§.filiũ & filiã, s̃.de leg.2.sequuntĩ oẽs *alij indifferenter*. &
ita ꝯsuluit Pet.de Anch. ꝯs.369. Quia Elisabeth,col.2.& d.Alex.
130 ꝯs.30.Viso themate,lib.j.& Soc.ꝯs.94.lib.4.Fallit primò,†nisi su
persit ꝑsona,q̃ ex p̃sumpta mente testõris veniat p̃ferẽda substi
tuto s̃m Bar.hic,quẽ alij *cõiter* sequuntĩ, vt patet ex adductis per
Alex.hic,& in d.l.pe.Et ita ẽt ꝯsuluit Lud.Ro.ꝯsi.131. Prima du
bitatio,in fi.& Soc.in d.ꝯsi.94.& And.Sicu.ꝯsi.55.col.8.li.2.Mo-
uetĩ Bar.ꝑ tex.in d.l.pe.Sed aduerte,qa rõ cõseruandarũ, &c.sup
qua se fundat Imperator,cessat in fideic. in qua testõr nõ p̃t ta-
le ius ꝯseruare,vt toties dictũ est . Scd̃o mouetĩ ꝑ rõnẽ l.cũ acu-
tissimi.sed Pau.de Cast.hãc legẽ retorquet;qa s̃m cõem sñiam,
nõ procedit in fratre,arg.l.fratres,C.de inof.test.Sed Ale.rñdet,
ꝙ sicut illa l.ꝓcedit,qñ substõ est facta vni soli filio,vt nõ videatĩ
testõr p̃tulisse extraneũ suæ soboli; ita qñ substõ fuit facta duo-
bus filiis cõiunctim,ꝙ nõ reqratĩ,vt hoc casu ꝯdõ existat in ꝑso-
na vtriusq;.Ego nõ bñ percipio,qd velit Alex.nisi senserit,ꝙ hic
agitĩ de fideic.ꝑ quã succeditĩ ascẽdẽti testõri,l.cohr̃di,§.cũ filio,
s̃.de vulg.& pup.substit. Et sicut testõr nõ vr̃ fideic.facta uni.fi-
lio p̃tulisse substitutũ extraneũ soboli nascituræ ex filio graua-
to;ita nõ videatĩ p̃tulisse soboli iã natæ;& sic filio supstiti graua
to simul cũ alio filio p̃defuncto . Vera ergo vr̃ limitatio,ꝯ quã
tñ insurgũt Imo.& Pau.hic,& idem Pau.cõsi.14.in pe. parte. si
ꝯtingat.vbi dicit Bar.ꝯ̃rium voluisse in d.l.pe.sed nõ video, qũo
Bar.sibi ꝯ̃rietĩ;cũ se remittat ad hic dicta per eũ . Hanc ẽt oppo.
Pau.sequuntĩ Senen.plurib.fundamẽtis . Primò per gñalitatem
d.§.Caio,& d.§.filiũ. Sed hoc parũ est,qa illa iura loquuntĩ in ex-
traneis,vt aduertit d.Alex.nec absurdũ vr̃ ea restringi ꝑ rõnem
d.l.cum acutissimi, & d.l.si is, q ducenta,§.itẽ si pr̃.Scd̃o,qa s̃m
Imo. si dixerimus fratrẽ superstitẽ præferri substõ in portione
fratris prædefuncti,sequeretĩ absurdũ, ꝙ eueniente postea con-
dõne in persona vtriusque, substitutus nõ assequeretĩ portionẽ
primi;qa in faciẽda restõne fideic.ab vltimo , non venit portio
cohæredis, quã vltimus habuit ex expresso uel tacito iudicio al
terius fratris prædefuncti;& nõ ex iudicio testõris,ut diximus s̃.
& no.in l.eũ,qui nouissimus,s̃.eo.Istud aũt nõ est admittendũ,
cũ quilibet censeatĩ grauatus restituere suam portionẽ,l.ab eo,
C.de fideic.ergo cogimur dicere,ꝙ substitutus admittatĩ in ꝑso
na primi, excluso fratre superstite.Ad istud,sup quo Imo.& se-
quac.tm̃ gloriantĩ,rñdetĩ, ꝙ si frater admittatĩ excluso substitu-
to;&postea venerit ꝯdõ in ꝑsona vtriusque,tenebitĩ vltimus,seu
eius hr̃s restituere totã hr̃ditatẽ substituto ; videlicet, portionẽ
vltimi ex ꝑsona vltimi;& portionẽ primi ex ꝑsona primi; quia
vtriusq; fides grauata fuit; & hoc mõ cessat absurdũ. Sed anteq̃
eueniat ꝯdõ in ꝑ sonam vltimi, excluditĩ substitutus à fratre co-
herede superstite; cuius fauore pluralitas nõ resoluitĩ;sed stat col
lectiuè,& istud est qd̃ ponitĩ pro rõne dubitandi in d.§.Caio. Et
hæc rñsio colligitĩ ex mente Ale.in d.l.pe.Tertiò Senen ꝯ cõem
inducũt tex.in d.l.pr̃ filiã,§.fi.ad quẽ rñdi s̃.ideo nõ repeto.Non
discedamus ergo ab hac fallentia cõiter recepta . Sed pro uera
131 intelligentia indagare oportet,† q̃ sunt illæ ꝑsonæ,q̃ ex præsum
pta mente testõris substitutũ excludunt?In hoc puncto Doc.va
riant.Quidã,vt Imo.& alij plures,volunt quoscunque , ẽt extra-
neos,qui cõi iure vel municipali ab intestato inuicẽ succedũt,
esse ꝑsonas, q̃ ex p̃sumpta mẽte excludũt substitutũ; vt si testõr
instituat duos fratres sibi penitus extraneos , quib.si sine liberis
decesserint,substituat Caiũ,altero p̃moriẽte, superstes excludit
substitutũ.Istud probãt ex eo,ꝙ testõr in vulgari creditĩ voluisse
substitutũ nõ admitti;nisi existẽte cõdõne in persona oĩum;qa
portio vnius p̃t accrescere alteri.Sic ergo dicendũ in fideic.qñ
portio vnius p̃t alteri acquiri ab intestato,sequitĩ Corn.cõs.283.
Vr̃ prima facie.& consi.340.Placet,li.1.& consi.138.li.2.& cõsi.
298.Circa hanc,lib.4.Ex quo infertĩ s̃m Imo.ꝙ si testõr institutis
viro & vxore,post eorum mortẽ substituat Caium;vno coniu-
gũ præmortuo,non admittitĩ substitutus eo casu;cũ inter cõiu-
ges sit locus successioni ab intestato, quod est deficientib.agna
tis & cognatis,l.j.C.vnde vir,& vxor.Dicit tñ,non reperio tactũ
ab aliquo.Et pro ista sñia Sen.adducũt tex.in l.gñaliter. in prin.
C.de insti.& substi.Sed horũ sñia nõ est vera,nec ab aliis Doc.re
cepta; qa sup fragili fundõ fundata.Nã illa rõ sumpta ab exẽplo
iuris accrescẽdi non militat, nec ꝯcludit in fideic. in qua testõr
nõ creditĩ voluisse cõseruare ius lĩmarũ successionũ; qd̃ cõser-
uare nõ potuit,vt toties dictũ est,sicut potuit cõseruare ius ac-
crescẽdi.Nõ ẽt fundari p̃t in d.l.pe.qa loquitĩ in pupillari,in qua
instituti sunt de liberis; & in qua testõr potuit cõseruare ius le-
gitimarũ successionũ. Alr̃ ẽt rñdet Alex.hic,& in d.ꝯs.28.vbi in
specie dãnat hãc opinionẽ Imo.a quo tandẽ ẽt ipse Imo.hic vr̃
recessisse. Nõ ẽt aliqd facit tex.in d.l.gñaliter, vt ipsimet Senen.
oñdunt:vel rñdeas,illud esse,ne sequatĩ absurdũ,de quo ibi.Hãc
tñ sñiam dñt Sen. defendi posse in fideicõ.facta plurib.collecti-
uè,vel distributiuè;qa tũc mors cuiuslibet collectiuè censetĩ ap-
posita in ꝯdõne ad exclusionẽ substituti.Sed istud nihil ad rẽ fa
cit;qa nos nõ disputamus de proprietate verborũ;sed de p̃sum
pta mẽte defuncti.Hãc ẽt sñiam saluat Cor.ꝯs.20. Vr̃ prima fa-
cie,lib.4.& ꝯs.276.li.3.vt ꝓcedat, si supstes ab intestato excludẽs
substitutũ sit in ꝯdõne positus; qa tũc vr̃ illius cõsideratio habi
ta a testõre.Sed cõsidera,ꝙ maior rõ vr̃ habita ipsius instituti su
pstitis;q tñ s̃m cõem opinionẽ non excludit substitutũ;nisi sit
132 de liberis.Alia ergo fuit sñia Bar.hic,†ꝙ illa tm̃ persona dicatĩ ex
p̃sumpta mẽte excludere substitutũ, quæ est de liberis.sequuntĩ
cõiter, vt patet ex adductis ꝑ Ale.& Sen.hic,& firmat Alex.in d.
ꝯs.38.& Soc.in d.ꝯs.94.Intellige sanè dũmodò ꝑsona, q̃ est de li-
beris,sit slr̃ instituta cũ aliis; alioqn ex p̃sumpta mẽte nõ exclu-
deretĩ substitutus. Quia sicut testõr voluit eueniẽte ꝯdõne in ꝑ-
sona oĩum,substitutũ admitti exclusis liberis nõ institutis; eadẽ
rõne dd̃m est, ꝙ voluerit substitutũ admitti exñte ꝯdõne in ꝑ-
sona vnius.Cõfirmatĩ per ea,q̃ dicta sunt s̃.in j.& 2.mod.qñ sub-
stõ fuit facta pl̃ib.filiis singlr̃,vel particlr̃,vt admittatĩ substitutus
in ꝑsona cuiuslibet,exclusis aliis institutis;à fortiori oportet ad-
133 mitti exclusis liberis nullo mõ institutis. Ex quo infertĩ,† ꝙ libe-
ri vnius ex institutis p̃defuncti nõ sunt tales,q ex p̃sumpta mẽ-
te substitutũ excludãt,qd̃ admittit Pau.de Ca.hic, in lectu. Bõn.
dicẽs oportere,ꝙ excludẽs sit de numero institutorũ : & ita in
terminis cõsuluit Bal.ꝯs.435. Factũ tale ẽ. Quidã noĩe,&c.lib.3.
Mouetĩ ꝑ istũ tex.à quo dicit nõ posse discedere.Et licèt in casu
suo esset substitutus extraneus; tñ rñdet locũ esse dispõni huius
§.Quia nepotes ex filio p̃mortuo nõ succedunt patruo ex iudi
cio aui,iõ nõ sunt tales,q ex p̃sumpta mẽte substitutũ excludãt.
Cõtrariũ voluit Bar.& alij *cõiter* hic,dũ dñt,ꝙ Claudia substitu-
ta iõ fuit admissa,qa erat in pari gradu; secus si fuisset extranea,
uel ĩ inferiori gradu.Quid dicẽdũ?Bal.ꝯs.271.Substõ fideic.li.3.
distinguẽdo concordat hãc veritatẽ.Aut [illegible].liberi hr̃dis instituti
p̃mortui,fuerũt in ꝯdõne positi;aut non.Primo casu ꝓcedat ĩ-
tẽtio Bar.& cõis;qa testõr ponẽdo liberos ĩ ꝯdõne,cẽsetĩ habuis
se mentẽ ad illos: & ita ẽt vult Cor.ĩ alleg.consiliis.Scd̃o casu ꝓ-
cedat ꝯ̃ria opi.qa licèt succedãt patruo:nõ tñ hoc casu succedũt
iudicio aui.Aduerte, qa ꝯ hãc cõcordiã ob.unũ,qd̃ s̃.cõclusum
fuit in ultimo articulo pupillaris substõnis , ꝙ liberi alterius de
functi puberis excludũt substitutũ pupillarẽ: licèt nõ fuerint in
ꝯdõne positi.Itẽ ꝯ istã distinctionẽ. obst.rõ d.l.cũ acutissimi.vñ
Bal.in alle.ꝯs.435.dicit substitutũ extraneũ admitti ad portionẽ
vltimi de rigore iuris;licèt ipse putet aliã fuisse testõris intẽtio-
nẽ.Propterea substituto ꝯsuluit,vt magis ꝯfidat ꝯsciẽ,q̃ legũ sciẽ.
Sed nõ aduertit Bal.ꝙ dispõ istius §.ꝓcedat ex mẽte;nõ ex rigo
re,q̃ mẽs colligitĩ ex eo,ꝙ voluit totũ ad eũ deuenire. Cæterũ si
Claudia fuisset extranea, possumus ꝯsiderare testõrẽ noluisse p̃-
ferre ipsam suæ soboli,d.l.cũ acutissimi. Vñ vr̃ indistinctè dicen
dũ,substitutũ excludi à nepotib.q sp tacitè dñr in ꝯdõne positi.
Sed qd de nepotib.ex fratrib.institutis ꝑ fratrẽ?Ista dubõ pẽdet
ab alia.Nunqd dispõ d.l.cũ acutissimi, ꝓcedat in trãsuersalibus?
de qua latè ꝑ Señ.in d.l.cũ auus.Retenta hac fallẽtia,q̃runt Sen.
134 Quid†si cũ liberis institutis admixta sit ꝑsona extranea ? Ista qõ
p̃t triplr̃ ĩtelligi. Primò,an mixtura extranei,faciat cessare fauo-
rẽ liberorũ?Scd̃o,an ꝑꝑ liberos ẽt extraneus excludatĩ substitu-
tũ? Tertiò,an ꝑꝑ extraneum,liberi nõ excludãt substitutũ?Pro
substituto,ꝙ admittatĩ insolidũ,ꝯsiderata ꝑsona extranei , facit;
qa vna determinatio respiciẽs plura determinabilia operatĩ , ꝙ
substõ intelligatĩ fcã in eũ casum, q oĩb.ꝯuenit, vt uniformis sit
determinatio,l.ĩ testõ,C.de test. mi.l.iã hoc iure, s̃.de vul.& pu.
l.si legatarius, §.fi.cũ ibi no.ꝑ Bar.s̃.de leg.3 . & ita tenet Are.ut
referunt Sen.hic. Contra substitutũ, ꝙ excludatĩ in totũ,consi-
derata ꝑsonã fratris supstitis,& extranei,facit tex.in l.1.§.si sit fi
lius,inf.de ꝯiu.cũ emãc.lib.vbi emãcipatus patronus ꝯfert emã-
cipato nepoti,ꝑꝑ ꝑsonã fratris in ptãte. Nec sol. Are.remouet
inductionẽ;qa licèt ibi ꝯsiderata ꝑsona emãcipata,impediretĩ in
totũ collõ, ita in casu nr̃o ꝯsiderata ꝑsona extranei, excluderetĩ
frater à portione fratris in totũ.Et ꝯ substitutũ facit, qd̃ decidit
Bar.ĩ l.Titia cũ testõ,§.fi.co.fi.ver.pone,ꝙ testõr.de le.2.Pro alia
intelligẽtia,ꝙ substitutus admittatĩ ꝓ parte extranei, facit tex.in
l.fi.C.fam.ercis.& in l.hac ꝯsultissima,§.ex imperfecto , C.de tes.
quæ iura Barto.inducit in d. §.fi. pro alia parte. Ego amplector

opi,

opi.ꝯ̄ substitutũ, vt excludat in totũ ꝯsiderata sola ꝑsona fris; q̃a illa sola ē, q̃ ex ꝑsumpta mēte excludit substitutũ rōne ꝯseruandarũ lītimarũ hrditatũ. Quę rō stat, ēt ꝙ sit admixta ꝑsona extranei, nec iura ꝑ allegata ꝯdñt, si bñ ꝯsideres, cũ velint ius liberorũ saluũ eē insolidũ; licèt testm̃ sit nullũ, q̃tũ ad extraneũ. Qua rōne infert, ꝙ si extraneus īstitutus ꝑmoriat, vł fr̄ supstes nō succedat fri; loc° erit substōni à cessante rōne. De quo aliq̃d īf. dicet.
135 Scd̄ò fallit† in substōne fideic. facta ī vsufr. & h̄itatione, f̄m Bar. hic, q̃a in eis stat rō, q̃ militat in vulgari, ꝙ testōr voluerit ꝯseruare ius accresc. inter grauatos, ꝑ tex. in l. codicillis, §. de vsufr. leg. Sed Ang. Imo. Alex. & Sen. hic, reꝑhendunt Bar. ꝑ gñalitatē d. §. Caio. Ad tex. ī d. l. codicillis, rñdent, ꝙ ibi ꝑcesserat reciproca, ēt in legato domus, & habitationis; q̃d ꝓbant ꝑ illā dictionē, hoc amplius, q̃ est repetitiua, l. si tibi purè, vbi no. §. de leg. 3. Sed Sen. hūc intellm̃ postea dānant, quorũ dicta nō ꝓsequor; q̃a in illis nō ꝯsistit magna vtilitas. aſr ego rñdeo, ꝙ tex. in d. l. codicillis, nihil facit ad rhōbũ; q̃a loquit in substōne facta sub ꝯdōne extrinseca, & casuali: nā ibi nō fuit relicta domus à libertis; sed ab hrde, q̃ fuit grauatus post mortē oīum liberorũ, q̄b. legata erat habitatio, dare domũ reipublicæ, nimirũ si expectāda est mors oīum. Nos aũt loq̄mur in ꝯdōne intrinseca fundata in morte grauatorũ, à q̄b. est relictũ fideicō. vt ꝓbaui in no. §. Tertiò fallit,
136 † q̃ñ sustō fuit facta in tota hrditate, vel in toto relicto, q̃a cum substitutus purificata ꝯdōne in ꝑsona primi, nō possit hr̄e totũ, nō credit in hūc casum vocatus, f̄m Bar. in d. l. q̃dā testō Proculũ, ꝑ illũ tex. sequunt Bal. & Are. ibi Ang. & Mod. Peru. & Sen. hic. Ang. ꝯsi. 80. Ioan. suũ cōdidit testm̃. Per. de Anch. ꝯsi. 390. q̃a Elisabeth. Raph. Co. & Pau. de Ca. in d. §. Caio. Raph. Co. ꝯsi. 34. Pr̄ vxori. Ioan. de Ana. ꝯsi. 22. Cor. ꝯsi. 230. q̃q̃, lib. 4. ista fallentia si intelligat ꝑcedente reciproca tacita, vel exꝑssa, erit indubitata: cessante verò reciproca, vr̄ dubia. Ang. Imo. & d. Ale. hic, dñt nō esse verā; & eā reprobant ēt Ang. Imo. Raph. Co. & Pau. de Ca. in d. §. Caio, & in d. l. q̃dā testō. Raph. Fulg. in d. l. pe. Mathesi. not. 149. Anto. de But. ꝯsi. 31. Visis consilijs. d. Ale. ꝯsi. 91. Ponderatis his, lib. j. vbi dici *cōem* esse ꝯ̄ Ale. ꝯsil. 92. sup eo, lib. 3. vbi dicit hāc opi. ꝯ̄ Bar. seruari in practica. Mouent isti oēs in primis ꝑ tex. in d. §. filiũ, vbi substō fuit facta in totũ ꝑ signũ vłe q̄cq̄d; & tñ substitutus admittit in portione primi. Ad istũ tex. rñdent Senē. ꝙ ibi substō non fuit facta post mortē oīum; sed post mortē cuiuslibet; quia oēs fuerunt grauati; ita ēt rñdet Are. in d. l. quidā testō. Ex qua rñsione elicit restrictio ad fallentiā, ut procedat in substōne facta ꝑlibus simpłr, verbis nō directis ad grauatos; secus in facta verbis directis ad grauatos; q̃a dicendo. Post mortē vos restituatis, & c. videret singulos grauare; ideo ꝑlaritas necessariò resoluit in singularitates. Scd̄ò ꝯ̄ hanc fallētiam dñt esse casum in §. nr̄o, vbi Claudia fuit substituta in toto, & tñ admittit in portione vltimi, in cuius ꝑsona euenit condō. Et dicit d. Ale. in d. ꝯsi. 92. non uidere, q̃d possit rñderi. Stringe fortius; q̃a non solũ Claudia erat substituta in toto; sed ēt ꝑ verba distributiua, si vterque; & tñ fuit admissa ēt ꝯ̄ uerba distributiua. Ergo à fortiori det admitti ꝯ̄ uerba simplicia, q̃ non ita repugnāt. Præterea hæc rō, ꝙ Claudia fuerit admissa, q̃a erat substituta in toto, nō vr̄ induci posse ꝯ̄ substitutũ, vt ideo ad minus admittat; quia fuerit substitutus in toto. Ad istũ tex. rñdet Are. in d. l. quidam testō, ꝙ procedit ꝑꝑ affectionē testōris ad neptē, q̃ rñsio nō vr̄ tollere inductionē, q̃a tex. non se fundat in affectione; sed q̃a testōr voluit Claudiā hr̄e totũ; & q̃a vr̄ cessāre affectio ꝑꝑ nepotes, qui erant in pari gradu, l. non solũ, §. de uno, §. de ritu nupt. Nisi dixeris, ꝙ testōr ꝑsumit habuisse maiorē affectionē ad neptē iam natā, vt in Auth. de nup. §. si uerò. Aſr rñdet Cor. in d. l. pe. ꝙ iste tex. loquit, q̃ñ condō euenit in ꝑsona vltimi, q. nr̄a ꝓcedit, q̃ñ euenit in ꝑsona primi. Et ratio diuersitatis est; q̃a licèt substitutus nō credat vocatus; nisi tota hrditas vacet: q̃ñ tñ euenit condō in ꝑsona ultimi, lex interpretat, ꝙ si testōr cogitasset hūc casum euēturum, admisisset substitutũ ad partē vltimi; quē totũ hr̄e voluit; q̃ rō cessat, q̃ñ euenit ꝯdō in ꝑsona primi; q̃a verisiłe est ꝙ testōr cogitauerit vnum debere ꝑmori Iō hoc casu cogitato, stamus verbis; in casu nō cogitato recurrimus ad presumptā mentē. Quā rñsionē acceptāt, & dñt esse verā Senē. hic. Sed mihi quantũ ad tex. nr̄m non vr̄ vera; q̃a hic ꝑcesserat reciꝑca; & Claudia fuit substituta ultimo tm̃. Vñ bñ debuit testōr cogitasse, ꝙ ad vltimũ nō poterat puenire totum, casu quo primus ꝑdecederet cũ liberis. Ergo f̄m hāc sol debēt cogitasse, ꝙ hoc casu eueniēte, Claudia dēret excludi, tanq̃ in hūc casum nō vocata; & tñ hic decidit ꝯtrium. Ergo sol falsa. Quid igit rñdēdũ? Terribilis & piculosus est iste pūctus, eo ꝙ eadē rō mō faciat ꝑ substituto, ut hic; mō ꝯ̄. vt in d. l. q̃dā testō. Defendēdo hāc fallētiā, cōsidera, ꝙ portio Proculi vacans ibi fuit acquisita Quieto iure accresc. & sic ex uolūtate testōris; & ex quadã tacita substōne, l. Titio & Mæuio, §. de leg. 2. In tex. nr̄o portio vltimi uacans nō potuit f̄m volūtatē testōris acq̄ri cohrdi substituto, q̃a ꝑdecesserat; & reciꝑca iō caducata, l. vnica, §. ꝑ scd̄o, C. de cad. tol. Iō q̃ñ ex uolūtate testoris portio vacās ꝑt alteri acq̄ri, nō admittit substitutus in toto, q̃ nunq̃ fuit in casum vacantis portionis ex verbis vocatus. Sed q̃ñ portio nō ꝑt alteri acq̄ri, ꝓut ordinauerat testōr, eadē rō fauet substituto, quē totum hr̄e voluit; si nulla portio acq̄ri potuit ꝑ hrdē, ut ēt voluerit hr̄e partē. Et ita remanet defensata opi. Bar. q̃ ēt vr̄ *cōis*, si cōputentur authoritates. Sed iterũ insurgit Imo. dicēs hāc fallētiam nō ꝓbari in d. l. q̃dā testō, q̃a loquit in vulgari, in qua testōr cēset voluisse conseruare ius accrescēdi, q̃ rō cessat in fideic. Sed si ita sit, militat alia rō, ꝙ substitutus in toto, non cēset vocatus, nisi eo casu, quo vacet totũ, q̃ rō assignat in d. l. q̃dā. Nā cũ essent dati substituti singułr singulis, non habuisset locũ ius accresc. nisi ultimi fuissent substituti in toto. Insurgit ēt Ang. dicens, ꝙ tex. in d. l. q̃dā testō, nō ꝓbat intētionē Bar. q̃a ibi testōr inter ultimos substitutos distribuit hrditatē vltra assem; transeundo ad dipondiũ; & in hac distributione colligit, eos nō fuisse substitutos, nisi tota hrditas vacasset; nō ex eo; ꝙ essent substituti in toto. Sed esto ꝙ ita eēt, adhuc ꝓbat intētio Bar. q̃a ex hoc colligit intētio testōris; q̃a distribuit ultra assem: hoc tñ ex eo est, q̃a totũ distribuit, ut aduertũt Sen. Nō omitto, ꝙ ꝑt ēt dici, ꝙ ibi vltimi nō fuerũt substituti ultra assem, nā Colonia fuit substituta in dimidia & quarta; & sic in nouē uncijs; in alia fuerũt substituti alij plures. Ita exꝑsse cātat lr̄a. Nec ob. dum postea subijcit. In plures uncias, q̃ tres Quietus adiuit; q̃a hic significat, ꝙ Quietus institutus in quarta & dimidia, nō solũ adiuit ꝑ quarta; & sic ꝑ trib. uncijs; sed vltra tres; & sic ꝓ quarta & dimidia. Nō ēt obstat dũ postea dr̄, ex eo ꝙ in ꝑles, q̃ in tres vncias distribuisset; q̃a Iurecō. ꝓbat decisionē arguēdo, ꝙ vltimi nō cēseant substituti in quarta Proculi, q̃a si voluisset illos uocare in illa quarta, distribuisset illā in ꝑls vncias q̃ tres, quod testōr noluit facere, vt ex verbis substōnis apparet.
137 Et iste ē planus sensus illius tex. Vltimò līta, † nisi testōr iusserit cōstrui ecclesiā, si filij hrdes instituti decesserint sine liberis, f̄m Cald. ꝯsi. 4. Testōr, & c ꝯsi. 42. sub rub. de test. Et rō, licèt ipse nō dicat, assignari ꝑt; q̃a in substōne versat factũ indiuiduũ: quod ab uno solo nō vr̄ relictũ; & iō ꝯdō dēt adimpleri in ꝑsona oīum ꝑ ea, q̃ sunt dcā in ꝑcedēti lītatione. Nec ob. ꝙ oblo dādi ē diuidua; q̃a q̃ñ ordinat ad fcm̃ indiuiduũ reputat indiuidua, f̄m gl. in l. nālis, §. q̃d si faciā, ff. de ꝑscri uerb. & facit tex. in l. fideicō. §. si
138 in ope. §. de leg. 3. Quæro scd̄ò, † Quid in fideic. facta plurib. copulatiuè? Bart. idē rñdet, q̃d in substōne facta simpłr, nam istos duos casus sił expedit; & idem in utroq; determinat. Sed Ang. Imo. & d. Ale. cōcludunt opposita, & expediunt hūc casum sił cũ distributiua & collectiua, & hoc uerius. Quia orō copulatiua affirmatiua non vr̄ diferre a distributiua collectiua, l. si hrdi ꝑles, §. de ꝯdi. instit. Nā hæc orō, si primus & scd̄s decesserint sine liberis, vr̄ ęquipollere huic, si vterque. Expediamus ergo hos tres modos sił. Et ut ordinatim ꝓcedat, sciedum est, ꝙ hęc conclusio hēt duo capita. Primum, q̃ñ instituti decesserũt diuersis tpibus. Scd̄m, q̃ñ eodē tꝑe sił. Circa primũ. contingit aliq̃ñ, ꝙ cōdō substōnis purificat in ꝑsona primi tm̃; aliq̃ñ in ꝑsona vlti-
139 mi tm̃; aliq̃ñ in ꝑsona vtriusque. Primo casu, † q̃ñ ꝯdō existit in ꝑsona primi, *cōis* est ꝯclō, ꝙ de proprietate sermonis nō admittat substitutus, d. l. pe. & d. l. si hrdi. Quæ conclō uerissima est, q̃ñ instituti sunt de liberis, tūc. n. uerba hæc & ꝑsumpta mēs substitutũ excludunt. Solus Imo. aduersat, cuius fundamētis rñdi in prima lītatione ꝑcedentis articuli. Id superest, vt rñdeat inductioni factæ de hoc tex. a ꝯ̄rio sensu. Dr̄ hic, conditionē debere purificari in ꝑsona ultimi; nec sufficeret condōnē extare in ꝑsona primi, q̃a ꝑcesserat reciproca: ergo à ꝯ̄rio si non precessisset reciproca, existēte condōne in ꝑsona primi, admitteret substitutus f̄m eum. Alioquin reciproca fuisset adiecta sine ministerio aliq̃d operandi ꝯ̄ l. si q̃ñ, §. de leg j. & c. si Papa, de priuil. in 6. Ad istam inductionē rñdet Ale. in d. l. pe ꝙ hic non ꝑt sumi argm̃. à ꝯ̄rio sensu eo modo, quo sumit ꝑ Imo. tum quia hic non euenit cōditio in ꝑsona primi; tum quia reciproca hoc operat, ꝙ ex ea cognoscit spem fideic. non transmitti ad filios. Sen. dñt ꝑ hanc rñsionem nō tolli inductionē Imo. sed mihi vr̄ optimè tolli; q̃a si conditio non euenerit in persona primi, nec de hoc quicquam hic quærit. nec quæri potest; nō uideo qualiter colligat arg. à ꝯ̄rio. Aliter ēt rñdet. d. Ale. ꝙ licèt cessaret reciproca; tñ militat uerborũ proprietas, quæ substitum excludit: ideo nō ualet argm̃. a ꝯ̄rio. Sed considera, si Imo. voluit dicere, ꝙ sicut verborũ proprietas cedit intentioni; q̃ñ conditio euenit in ꝑsonam ultimi, ita cedere debeat cessante reciproca, q̃ñ euenit in ꝑsonam primi. Sed defendēdo cōem, patet sol. ex dictis in præcedenti articulo, ꝙ Claudia fuit hic admissa; quia nulla superat ꝑsona, cui portio uacans acquiri possit ex præsumpta mēte; & non ex eo solo, ꝙ cessaret reciproca, ut præsupponit Imo. Cuius tñ opinio saluari potest in quibusdam casibus Primus casus
140 est†, q̃ñ superstes, qui est de liberis, nō ꝑt ab intestato succedere fratri ꝑdefuncto, f̄m Bal. & Pau. de Ca. in d. l. pe. faciũt q̃ dixi §. in in materia pupillaris copulatiuè factæ, in j. limita. & ita ꝯsuluit Bal. ꝯsi. 371. li. 3. & Alex. in d. ꝯsi. 92. lib. 3. & Soc. ꝯsi. 149 & Materia, & c. col. 7. li. 2. & in d. ꝯsi. 92. li. 4. Nā uerba āt hoc casu cedũt intentioni,

tioni, ſm d. Ale. ↄſ. 38. lib. j. Et eadẽ rõne idẽ dicẽdum, qñ ſupſtes repudiat hr̃ditatẽ fr̃is ꝑdefuncti, ꝑ ea q̃ dicta ſunt in ſcd̃a limitatio-
141 ne tractatus pupil. Scd̃s caſus eſt, † qñ ſubſtitutus ẽt ẽ de liberis; & in pari gradu, qa tũc nõ vr̃ ſupeſſe pſona, q̃ ex p̃ſumpta mente, &c ſm Señ. dicẽtes ꝑ iſtũ tex. ita uelle Bar. hic: qa ẽt hoc caſu verba debẽt cedere mẽti. Sed cõſidera, ꝙ hoc caſu ſupereſt pſona alterius fr̃is inſtituti, qui pt fratrẽ fratri ſubſtitutũ excludere in parte. Et ꝯ ſubſtitutũ ſtat ẽt hoc caſu uerborũ proprietas, iõ iſte tex. nõ vr̃ ad rẽ nr̃am facere; qa hic ꝯdõ euenit in pſona ultimi, nec extabat aliqs, qui ex p̃ſumpta mẽte excluderet ſubſtitutũ. Et tenẽdo hanc partẽ, non obſtant, q̃ dixi in ſcd̃a limitatione pupilla. ſ. Quia alia rõ reformat pactũ. Nã in pupillari agitur de fauore pupilli, ꝙ ſit locus ſubſtitutioni, l. 2. §. de uulg. & pup. ſubſtõ. hic agit̃ de odio grauati, ut ſubſtitutus admittat. Et ſi dixeris, ꝙ ẽt hic agit̃ de uolũtate teſtõris, cuius intereſt, ut ſua uolũtas ſeruet̃; & ſic ꝙ ſit locus fideic. r̃ndẽt, ꝙ tu petis principiũ diſputationis. Nam ꝙ iſta fuerit teſtõris voluntas, ẽ illud, de quo diſputat̃, & nos voluntatẽ negamus; tũ quia verba ꝯriam voluntatẽ oñdunt; tum quia ſupeſt alius fr̃, qui ſubſtitutũ fra-
142 trẽ excludit, ſaltẽ in parte. Tertius caſus ẽ, † qñ ſignũ collectiuũ, vł̃ diſtributiuũ ẽt fuit appoſitũ in termino diſpoſitiuo; tũc vno moriẽte ſine liberis, vr̃ admittẽdus ſubſtitutus, ꝑ ea q̃ dicta ſunt in 3. amplia. conclu. factę in pupil. Cõfirmat̃; qa verba grauaminis vñr hoc caſu directa ad inſtitutos; & ſic qlibet vr̃ grauatus ſinglr̃ ꝑ ea, q̃ dicta ſunt ſ. ꝓximẽ in 3. limita. qõ. ꝑced. Sed dubito, ne iſtud ꝓcedat, qñ ſignũ fuit appoſitũ in utroq; terio, ut ſi vterq; deceſſerit ſine liberis, vtriq; ſubſtituo; qa tũc verba ꝯdõnis aduerſant̃ ſubſtituto. aduerſat̃ & præſumpta mẽs, cũ inſtituti ſint de liberis. Nec quicquã facit, ꝙ ſignũ ſit appoſitũ in termino diſpoſitiuo: Igit̃ diſpoſitio regulat̃ a ꝯdõne, q̃ loco cauſę hr̃, l. a Titio, ff. de ver. obl l. cũ ad p̃ns, ff. ſi. cer. pet. Et ſi inſtes, cum ſubſtõ ſit vtriq; facta, dẽt verificari in pſona cuiuſlibet. cõcedo, purificata ꝯdõne in pſona vtriuſque; tunc vltim⁹ reſtituet totũ ex pſona vtriuſq;, vt declaraui ſ. forſan defendi poſſet opi. Imo. qñ ſignũ legit̃ appoſitum in termino diſpoſitiuo, dũtaxat, ut ſi deceſſerit ſine liberis, vł̃ poſt mortẽ ipſorum, vtriq; ſubſtituo. Tũc qa verba diſpoſitiua dirigunt̃ ad grauatos; & qa grauamẽ iniunctũ ꝑ diſtributiuã attribuit̃ cuilibet inſolidum. Cogita tñ; qa ẽt hoc caſu ſupeſt pſona, q̃ ex p̃ſumpta mẽte excludit ſubſti-
143 tutũ. Et ꝑdicta, vt dixi, ꝓcedunt qñ inſtituti ſunt de liberis; † ſed ſi ſint oẽs extranei, Bar. & alij *cõiter* volũt ſubſtitutũ ex benignitate admitti ad portionẽ primi ꝯ ꝓprietatẽ verborũ; qa tũc ceſſat inter inſtitutos legitima ſucceſſio; & iõ non ſupeſt pſona, q̃ ex præſumpta mẽte ꝑfert̃ ſubſtituto. Mouet̃ Bar. ꝑ iſtũ tex. ſed hic conſtabat de mẽte ex verbis; & euenit ꝯdõ in pſona vltimi; cui ſoli erat facta ſubſtõ; & ex cuius pſona teſtõr voluit totũ ad ſubſtitutũ ꝑuenire. In caſu nr̃o nõ cõſtat de mẽte & verbis; nec ſubſtõ fuit facta vni ſoli; ſed cuilibet, poſt mortẽ oĩum, nec teſtõr voluit ex pſona vltimi totũ ꝑuenire ad ſubſtitutũ, ſed ex cuiuſlibet pſona. Nec illa rõ, ꝙ nõ ſupſit pſona, q̃ ex p̃ſumpta mẽte, &c. me tantillo mouet; qa cũ inſtitutus ꝑdefunctus nõ legat ex verbis hoc caſu grauatus, p̃ſumit̃ ipſe, & eius hr̃s magis dilectus, q̃ ſubſtitutus, l. Publius, §. pe. ſ. de cõdi. & dem. Nec obſt. ꝙ hic admittat̃ Claudia, eo ꝙ non ſupereat pſona, &c. quia iſta rõ aĩr capit̃ hic, q̃ Doc. intelligant, non qa ſupererat pſona, q̃ excluderet ſubſtitutũ ab inteſt. ſed quia non ſupeſt pſona fr̃is, q̃ ex reciproca poſſet excludere ſubſtitutã Claudiã, vt ſ. dixi. Aliud. n. ẽ non ſupeſſe pſonã, q̃ excludat ſubſtitutũ ex diſpõne teſtatoris: aliud, q̃ excludat ab inteſtato. Non. n teſtõr cenſet̃ in fideic. voluiſſe cõſeruare ius lĩmarũ hr̃ditatũ, qđ cõſeruare nõ pt, vt to-
144 ties dictũ fuit. Stabit ergo ꝯcło; † ẽt qñ oẽs inſtituti ſunt extranei, vt excludat̃ ſubſtitutus, qđ expſsẽ firmat Pau. de Ca. hic, & in d. l. q duos. vbi vult, portionẽ primi ſtare in ſuſpẽſo penes, hr̃dẽ ipſius, quouſq; eueniat ꝯdõ in pſonã alterius ſequit̃ Ale. ſibi ꝯrius hic col. 1 in vlt. no. & in d. ↄſ. 175. lib. 5. & ſic vult Pau. ꝙ deficiẽte condõne in pſona vltimi, excludat̃ ſubſtitutus a portione vtriuſque. ſeũtiũt Sen. hic, & volunt equidẽ ipſa uerba teſtõris, a qb recedẽdum nõ eſt; niſi ex diſpoſitis in alia parte teſti ꝯſtet de ꝯria mẽte, l. nõ aĩr, ſ. de leg. 3. vel potes dicere, teſtõrem in dubio aĩr noluiſſe, q̃ verba ſonant, l. Labeo, ſ. de ſupel. leg. Cogitemus ergo, quia durum vr̃ a cõi recedere. Et hoc de primo caſu.
145 † Quid ãt dicẽdum in ſcd̃o caſu, qñ condõ euenit in pſona ultimi: Si teneamus cõem in concedẽdo, ꝙ admittat̃ ſubſtitutus in portione primi; idẽ dicendũ in portione vltimi, ꝑ tex. nr̃m. Sed ſi teneamus opi. ꝯriam, idẽ erit dicẽdum ꝑ ꝯriuni, per prædicta.
146 Retenta tñ cõi, limita, & declara primò, † vt procedat qñ ſubſtõ fuit facta in toto, vel ſimplr̃; ſecus in portione vltimi tm̃, per ea quæ dicta ſunt in vltimo no. Aduerte, qa hoc facit ꝯ cõem: nã ſi ſubſtitutus in portione non admittat ad illã; niſi condõ euenerit in pſona oĩum, eadẽ rõne non vr̃ admittẽdus qñ eſt ſubſtitutus in totũ. Ad iſtũ tex. r̃ndet̃, ꝙ procedit ꝑp reciprocã, ꝑp quã ſubſtõ cenſet̃ facta vltimo tm̃; & in totũ. Niſi dixeris; ergo ſecus, qñ ſubſtõ fuit facta ſimplr̃, vel nulla præcedẽte reciproca.

Scd̃ò lita, niſi ſup ſit pſona, q̃ ex p̃ſumpta mẽte excludat ſubſtitutũ, ſm Bar. & alios *cõiter* hic. Tertiò intellige, qñ ſubſtõ fuit facta ſub condõne intrinſeca reſpiciẽte pſonas inſtitutorũ vt hic; ſecus ſi fuit facta ſub condõne extrinſeca, ſeu caſuali, d. l. codicillis, ſm intellm, quẽ ſ. dedi, & credo veriſſimum. Reſolutis ſimplicib. videamus quid iuris, qñ condõ euenit in pſona vtriuſq;, Hic caſus clarus eſt; quia verba clariſſimẽ vocãt ſubſtitutum ad
147 portionẽ vtriuſq;. Sed hic ſolũ dubitari pt. † An ſubſtitutus vocet ad portionẽ primi ex pſona primi, uel pſona ſecundi? q̃ dubõ ad ſubſtitutũ non multũ ptinere vr̃, eo caſu, quo ſtatim nõ admittit ad portionẽ primi. Tunc. n. q. ptinet ad hr̃des primi, & vltimũ grauatũ; penes quẽ dẽt interim remanere portio primi. De qua dubõne dixi ſ. in primo caſu huius mẽbri. Sed nunc uidendum eſt, quid iuris, qñ oẽs ſil̃ moriunt̃? Dicã in ſeq. mẽbro,
148 cui ẽt conuenit iſte caſus. Circa ſm mẽbrum, † qñ præceſſit reciproca inter inſtitutos; aut inſtituti & inuicẽ ſubſtituti deceſſerunt diuerſis tpibus; aut ſimul, & ſemel. Primo caſu. Aut condõ euenit in pſona primi, aut in pſona ſcd̃i, aut in pſona vtriuſq;. Circa primũ clara eſt deciſio; ꝙ ſubſtitutus non admittit̃, obſiſtente reciproca, ſiue expſſa, ſiue tacita, d. l. codicillis, in princ. & d. l. Titia, §. Seia libertis, ſ. de leg. 2. Nec eſt hoc loco adhibẽda diſtinctio, qb. verbis fuerit facta ſubſtõ; & an ſubſtitutus ſit de liberis, vel extraneis: nã ſp ꝯſtat eũ excludi ꝑ reciprocã; niſi cohr̃s, reciproce ſubſtituts repudiaret; vel ante aditã portionẽ cohr̃dis ꝑdefuncti decederet; & in caſib. in qbus fideic. nõ agnitum nõ tranſmittit̃, ꝑ ea q̃ dixi ſ. in j. & 2. fallentiis tractatus pupil. & ſ. in
149 ꝑce. mẽb. Circa ſm, † qñ ꝯdõ euenit in pſona vltimi. Aut ſubſtõ fideic. fuit facta ſimplr̃, aut copulatiuẽ, vel collectiuẽ, ſiue diſtributiuẽ. Primo caſu conſtat ſubſtitutũ admitti; qa reciproca per mortẽ primi effecta fuit caduca, l. vnica, §. ſinaũt aliquid ſub cõdõne relinquat̃, C. de cadu. toll. ergo dẽt eſſe locus fideic. ſubſeq̃ẽti, ut docet Bar. in l. quandiu, ij. §. fi. ſ. de acq hære. Scd̃o caſu, qñ fuit facta copulatiuẽ, uel collectiuẽ, ſiue diſtributiuẽ; tunc de proprietate ſermonis excludit̃ ſubſtitutus; qa nõ euenit ꝯdõ in perſona oĩum, prout uerba ſonãt; licẽt euenerit in perſonã ult. Iõ dicas, ut ſ. dixi in ꝑcedẽti mẽb. Supereſt, ut uideamus ultimũ
150 mẽb. † qñ inſtituti, & ẽt inuicẽ ſubituti, oẽs ſimul deceſſerũt. In pupil. hẽmus iura clariſſima, admittẽtia ſubſtitutũ ad hr̃ditates vtriuſq;, l. q̃ duos, ſ. de vul. & pup. l. q duos, ſ. de reb. dub. Sed dubiũ eſt. Quid in fideic. an idẽ dd̃m ſit? Aut nulla ꝑceſſit reciproca; & idẽ dd̃m puto, purificata ꝯdõne in pſona oĩum: ſed præcedẽte reciproca, vel ꝯdõne nõ purificata in pſona oĩum, dubitari pt. Rõ dubitãdi eſt, qa ſtante reciproca, ſubſtõ cenſet̃ facta vltimo vt hic; quo caſu ſi ignoret̃, qs fuerit vltimus, ꝑp incertitudinẽ ſubſtitutus excludit̃, l. eũ qui nouiſſimus, ſ. e. l. ſi fuerit, ſ. de reb. dub. Nam hoc caſu nõ deficitius, ſed ꝓbatio, l. duo ſunt Titij, ſ. de teſt. tute. Et ita vñr tenere Bar. & Sen. ĩ d. l. qui duos, in 3. opp. ſ. de reb. dub. Sed aduerte, qa ſtante reciproca, diſtinguẽdũ vr̃. Aut ſubſtitutus fuit in toto, & tũc idẽ dd̃m, qđ in pup. qa militat eadẽ rõ; cum teſtõr voluerit totũ ꝑuenire ad ultimũ, & ab
151 vlt. ad ſubſtitutũ. † Aut fuit ſubſtitutus in portione vltimi tm̃; & tunc ꝓcedat opi. Bart. & Señ. ꝙ ſubſtitutus excludat̃ à portione vtriuſq;. Et ita ꝓcedit tex. in d. l. eũ qui. Nã qñ ſubſtõ fuit facta in portione vlt. tm̃, incertitudo eſt admittẽda, ne contingat auferri portionem illius, q non deceſſerit vltimus. Sed qñ fuit facta in toto; tunc incertitudo nõ eſt admittenda, cũ in oẽm euentũ ſubſtitutus ſit habiturus totũ. Qua rõne infert̃, ꝙ ſi ſubſtõ fideic. eſſet facta ſub ꝯdõne, ſi ſine liberis; & oẽs inſtituti ſimul perierint, ſuperſtitib. liberis vnius; hoc caſu ſubſtitutus dẽret excludi in totũ; qa pt eſſe, ꝙ is deceſſit vltimus, q̃ liberos reliquit, quo caſu ſubſtituto obeſſe dẽt reciproca in portione primi, d. §. Seia libertis, & dixi ſ. ꝓximẽ. In portione vltimi ſubſtituto dẽt obeſſe defectus condõnis; & iõ incertitudo recipiẽda eſt, ſicut in d. l. eum qui. Et iſtud puto veriſſimũ; licẽt alij clare non decidant.

SVMMARIVM

1 *Subſtõ cur uideatur facta inter filios per hæc verba, filijs meis, vel vni eorum reſtituas, de quib. in tex. & de ratione decidendi in tex.*

2 *Subſtõ quælibet habet duo extrema. ſ. extremum reſpiciens eos, quibus ſubſtituitur; aliud reſpiciens eos, qui ſubſtituuntur.*

3 *Hæc uerba, vel vni eorum, an inducant tacitam ſubſtõnem, quæ non habet locum, niſi verificata conditione ſubintellecta ſ. ꝙ alij nolint, uel nõ poſſint ad fideicommiſſum admitti, quòd ſic.*

Intellectus c. cum plures, de off. deleg. in 6. quòd videtur obſtare prædictis. cui variæ ſolu. dantur.

4 *Statuto diſponente, quòd omnes conſiliarij, aut 7. ex eis poſſint aliquid facere, an illi 7. poterunt alijs non uocatis, iſtud peragere.*

5 *Diſpoſitio c. cum plures, de off. deleg. in 6. non procedit, quando delegati percipiunt commodum ex delegatione; infertur etiam ad alia.*

6 *Clauſula intermedia tantum refertur ad præcedentia, quando diſponunt de eadem perſona, vel de re, de qua diſponit capitulum, cui clauſula adijcitur; ſecus ſi de diuerſis.*

7 *Quid ſi dicat, reſtituas filijs meis, & uni ell his; an idem iuris ſit; acſi alternatiuẽ locutus fuiſſet.*

Teſta-

8 *Testatore instituente, aut substituen. Titium, vel eius filios; an filij cēseantur uocati simul cum patre, vel ordine successiuo? ꝙ ordine successiuo.*

9 *Hoc verum in casu vulgaris tantum; non autem ꝙ pater censeatur grauatus per fideicommissum restituere filijs. quid si fuit in testamento apposita clausula codicillaris?*

10 *Captatoria voluntas non ualet, quando tota substantia fideicommissi, uel legati pendet à uoluntate hęredis, vel tertij; secus si sola electio personarum, quibus facienda sit restitutio.*

§. Peto à te. Diuidit in tres partes. In 1. ponit̄ tenor fideic. ex quo resultant duo dubia. In 2. ibi, īter filios, ponit̄ resolo primi. In 3. Ibi, & cæteris ponit̄ resolo secūdi. Primū dubiū est. Nunqd his verbis, restituas filijs meis, vel vni eorū, fuerit vxori data electio? An verò inter filios fuerit facta substō? Videbat̄ electio data; tū qa verba sunt alternatiua, ex qb. inducit̄ electio, l. si ita relictū, §. fi. s. de leg. 2. l. plerūq; , §. fi. ff. de iure do. tū qa ex gradib. sequētib. legit̄ data electio vxori; idē inferri videbat̄ in p̄cedenti gradu, arg. l. si seruus pluriū, §. fi. s. de leg. j. Sed his nō obstantib. Iurecōs. rn̄det inter filios substōnem 1 factā videri. † Qua āt rōne ita rn̄sum fuerit, nō satis apparet. Pau. de Ca. & Imo. in l. si fundū p fideic. §. his verbis, s. de leg. 2. dn̄t ex nā relicti post mortē testōris, & grauati, cognosci testōrem voluisse hr̄ditatē restitui filijs, q extabūt tpe, quo cedet, & veniet dies fideic. Istud satis demōstrat cōtext⁹ lrǣ, sed n̄ planè intelligim⁹, an ex verbis, vr̄ mēte istud dignoscat̄. Ego ex verbis, & ex mē 2 te intelligi puto. Vnde scias, † ꝙ oīs substō hēt duo extrema, vnū condōnale, qđ respicit eos, qb. substituit̄; & istud sp̄ cōcipit̄ verbis negatiuis, seu priuatiuis, vt si hr̄s n̄ erit, vr̄ in pupillari, aut qn̄cunque, vel sine liberis decesserit. Alterū purū, qđ respicit eos, q substituunt̄; & istud concipit̄ verbis affirmatiuis, hr̄s esto, vel, illi restituas. In proposito, licèt p hęc verba, filijs meis, vel vni eorū restituas, substō n̄ sit formalr̄ p̄cepta īter filios, qa verba extremi condōnalis negatiua deficere vn̄r; tn̄ hoc verū est quantū ad vnū, q substituit̄; quantū verò ad alios qb. substituit, verba sunt implicitè priuatiua, videlicet, Si alij tpe cedentis fideic. p̄mortui sint, vel repudiauerint. Ita probat tex. in l. Titius, cū l. seq. s. de hæred. insti. vbi Iureconst. hāc substōnem, primus & secūdus, vterve eorū viuet, hr̄s esto, dicit esse tacitā, qđ intelligo a verbis formalib. Et ita declarat Bar. in l. j. in 3. q. s. de vul. & pup. Sed adhuc instari pt̄, ꝙ in casu d. l. Titius, sumus in claris; qa signū particulare, vter, determinat̄ à verbo, viuet. In casu n̄ro signū particulare, vr̄. vni eorū determinat̄ à verbo restituas. Et iō adhuc vr̄ stare dubiū, cui testōr restitui uoluerit. Nihilominus Iurecōs. idē rn̄det, qa illa verba, vel vni eorū, recipiunt subauditionē, si solus viuet. Hinc dicit Bar. in l. Lucius, in 3. q. s. de vulga. & pup. ꝙ his verbis, primū & s̄m, vel alterū eorū hr̄dē instituo, inducit̄ inter institutos reciproca substō vulgaris, p tex. in d. §. his verbis. melius dixisset p istū tex. qui apertius p̄bat. Ex mēte ēt colligit̄ hmōi intelligētia pp duo, ne testōr incōtinēti videat̄ se corrigere, p̄ l. nā ad ea, s. de cō. & dem. scđo qa si eadē res leget̄ illi aut illi, vtriq; legata credit̄, vt tollat̄ incertitudo, l. pe. C. de ver. sig. Multò magis dicendū in casu n̄ro, vt oīb. filiis fideic. relictū censeat̄; & sic alternatiua sequēs dēt alternare euentū; cū aliis restō fieri nō possit. Sed adhuc restat scrupulus nō modicus; qa s̄m istā intelligentiā illa uerba, vel vni eorū, vn̄r superflua; nā cū sit cōiūctim relictū filijs, aliquib. p̄mortuis, vel nolentib. totū accrescit supstiti uolēti, l. j. §. 2. C. de cad. tol. l. si Titio & Mæuio, s. de leg. 2. Bar. Pau. & alij in d. §. his verbis, rn̄dent multū referre, an qs iure substōnis, vel iure accrescēdi admittat̄. Primo casu, qa ex sua p̄sona succedit, non tenet̄ ad onera aliis iniūcta. Scđo casu tenet̄. Sed aduerte; quia in casu huius §. quo fideic. fuit relictū filiis collectiuè; si onus ēt collectiuè eis sit iniunctū, cessat ista dist. qa unusquisq; ex p̄pria p̄sona grauatus vr̄, l. si qs ita, §. fi. s. de cōdi. & dem. tradit 3 in l. licèt Imperator, s. de leg. j. Ex his habes, † ꝙ p ista uerba, uel vni eorū, inducit̄ tacita substō, q locū nō hēt nisi purificata cōdōne subintellecta, i. ꝙ alij nolint, vel nō possint ad fideic. admitti. Sed in p̄rium opponit̄ de cap. cum plures de off. deleg. lib. 6 vbi hæc cl̄a, vel vnus eorū, hūc hēt sensum, ꝙ vnus ex plurib. delegatis liberè possit alijs non vocatis, nec impeditis, de cā cognoscere. Bar. rn̄det distinguēdo. Aut dispō alternatiua cōcernit cōmodū singulorū; & tunc alternat in euentū, quo alij nolint, uel nō possint. Aut cōcernit onus & incōmodū singulorū; & alternat simplr̄, ut in p̄rio. sequunt̄ Alb. Ang. Raph. Co. & Alex. hic. Sed Imo. in d. §. his verbis, hāc distinctionē impugnat. Mouet̄ in primis authoritate glo. ibi volentis mētem testōris colligi ex ordine scripturæ, quod si ita sit, constat distinctionē nō esse verā, qa vtroq; casu militat rō ordinis. Scđo dicit Imo. ꝙ in d. c. cū pl̄es, alternatiua nihil operaret̄, si intelligeret̄ aliis nolētib. uel nō ualentib. Tertiò dicit aliā solonem posse dari, ꝙ ibi dispositio statim debebat sortiri effectū; nimirū si nō expectat̄ euētus, ꝙ alij nolint, vel non possint. Hic verò expectat̄ euentus; qa dispositio confert in tp̄s mortis. Sequit̄ Pau. de Cast. dicens post Ang. ꝙ in ultimis voluntatibus, siue agat̄ de cōmodo, uel incōmodo, cl̄a vel vni eorum, intellr̄ in defectū aliorū; secus in actibus inter viuos, qui statim sunt exequendi, ut in d. c. cū pl̄es; & in l. non distinguemus, §. cū in pl̄es, ff. de arbit. Quid tenendū? d. Ale. cōcludit tenendā esse distinctionē Bar. qa solones Imo. non bn̄ enerūant p̄rium. Nā prima sol. ꝙ in p̄rio alternatiua nihil operaret̄, nō est vera; qa operat̄ vt alijs requisitis, & nolētib. vnus possit in cā procedere, c. vno delegatorū, de offi. deleg. Scđa nimium restringit dispōnem d. c. cū pl̄es, nā sequeret̄ ꝙ si mandaret̄ de cā cognoscendū post certū tp̄s, non hr̄et locū ille tex. Ego alr̄ puto posse rn̄deri, ꝙ ibi alternatiua, vt oēs, vel vnus, alternat id, qđ venit adimplendū p ipsas personas alternatas. In §. n̄ro ly, vel, alternat illud, qđ adimplēdum est p alium ipsis p̄sonis alternatis. Rō diuersitatis est; qa primo casu alternat̄ exequutio, scđo casu in §. n̄ro, vr̄ alternari electio ab uxore faciēda. Sed qa iam̄ facta reperit̄ a disponēte, subsequens alternatiua stat priuatiuè; & in defectū aliorū: & si bene consideres, solo apparebit tibi realis.

4 Ista faciunt ad uarias q̄ones. Primo Bar. inducit ad q̄o. † Statuto cauet̄, ꝙ oēs cōsiliarij, aut septē ex eis possint aliqđ facere. Quærit̄, an illi septē possint illud peragere, aliis non uocatis. Sequendo solonem Bart. distinguēdum est, an agat̄ de cōmodo oīum consiliariorū; an de onere. s̄m sol. Imo. & Pau. distinguendum est; an agat̄ de eo, qđ statim adimplēdum est; an de eo, qđ adimplendū est sub cōdōne, vel post certū tp̄s; & sic in futurū euentū, vel futurū tp̄s. Mihi aūt vr̄ dd̄m, ꝙ illi septē indistinctè soli possint; qa hoc casu alternatur exequutio faciēdi ab ipsis alternatis, d. c. cum pl̄es, & l. itē si vnus, §. sed si ita, ff. de arbit. Retēta tn̄ opi. Bar. q est cōis, & eā sequit̄ Pan. p̄si. 33. Et primo, col. 3. lib. 2. habes 5 litationē ad tex. in d. c. cū pl̄es. † vt non p̄cedat, qn̄ delegati p̄cipiūt cōmodū ex delegatione & p̄cessu; & ita litat Bar. in l. Pōponius. aliàs, si vni, ff. de re iud. q limitatio, s̄m Ang. ibi vr̄ destruere decisionē illius tex. nō aūt litare, cū iudices delegati sp̄ consequant̄ cōmodū sportularū, §. ne aūt, in Auth. de iudi. Sed Ang. nō aduertit, ꝙ de iure Cano. delegati p̄hibentur sportulas recipere, c. statutū, §. insup. de rescr. in 6. Itē nō aduertit, ꝙ Bar. loquit̄ de cōmodo sine labore, p̄ut loqtur iste tex. nō āt de merce de laboris. Vel nō aduertit, ꝙ Bart. loqtur de cōmodo intrinseco & principali; nō de cōmodo sportularū extrinseco, & accessorio, s̄m Imo. Scđō infert̄ ad executores testōrum datos cum cl̄a, ut oēs exequant̄, vel vnus eorū exequat̄. Tertiò infert̄ ad pl̄es stipulantes, eis, vel eorū alteri rē restitui, s̄m Bar. nō poterit uni restitui, aliis non requisitis. s̄m Imo. aliter distinguendū est. Ego indistinctè puto in casu executorū, vnū solū, exeq posse, nō requisitis aliis, p prædicta; & qa in stip̄onibus non est recedendū à verbis, l. quicquid astringēdæ, ff. de verb. obl. Sed iterū opp. & vr̄, ꝙ inter filios data sit electio; qa clausula illa, uel cui volueris, posita inter media capitula, referēda vr̄ ad primū capitulum de filiis, l. 3. §. filius inter medias, s. de lib. & posthu. Gl. in ver. cui volueris, sensit p̄rium, non tn̄ rn̄det. Videret̄ posse dici, ꝙ cl̄a inter plura capitula, nō referat̄ ad oīa; qn̄ quodlibet ipsorū hēt sp̄alem determinationē, l. cohr̄di, §. qui patrē, & ibi no. uterque Imo. s. de vulg. c. cum dilecti, de dona. Aduerte, quia istud vr̄ id, de quo disputat̄. An illa uerba, uel uni eorū, sint p̄fecta, uel recipiant subauditionē, cui uolueris. Vnde cogita, ꝙ hæc cl̄a, cui, volueris, adiecta 2. & 3. capitulis, vr̄ non posse referri ad primū, nā si testōr voluisset dare electionē vxori quò ad oēs; aut nō repetiisset clausulam in ult. c. aut illā tm̄ posuisset in medio, aut in fine; & credo, ꝙ istud sit, quod senserit gl. Vel melius p̄t rn̄deri, 6 † ꝙ clausula intermedia solū referat̄ ad præcedentia, qn̄ disponunt de eadem p̄sona vel re, de qua disposuit capitulū, cui adijcitur clausula; secus disponunt de aliis p̄sonis, uel rebus, l. Iulius Paulus, s. de cond. & dem. l. fi. §. Seio, s. de leg. 2. per quem ita docet Bar. in l. Seiæ, §. Caio, s. de fun. instr. vbi dicit inter diuersas p̄sonas nō induci repetitionē qualitatis, uel conditionis; qn̄ agit̄ de diminutione legati, uel fideic. prout in casu n̄ro. Ex his patet 7 sensus primi dubij, pro cuius complemēto quærit̄. Quid † si copulatiuè dicat̄, restituas filijs meis, & vni eorum? Pau. de Cast. in d. §. his uerbis. idem iuris esse putat: quod credo uerissimū; quia nisi copula resoluat̄ in disiunctā, nihil operaretur, p̄ l. si qn̄, s. de leg. j. Rōne aūt euitādæ sup̄fluitatis copula mutat nām suam; & mō resoluit̄ in expositiuā, modo in disiunctā, l. j. ff. de pac. c. monasteria, de vi. & ho. cler. dixi latè Respon. lib. 2. c. 2 Scđm dubiū. Vtrū his uerbis, uel nepotibus meis, uel cui uolueris, uel cognatis meis, cui uoles, fuerit data electio uxori eligere quē uelit ex cognatis, omissis nepotibus? Videret̄ ꝙ sic, quia sunt alternatiua; & ī alternatiuis sufficit alterā partē esse uerā, l. si is qui ducenta, §. vtrū, s. de reb. dub. l. qui hr̄di, s. de condi. instit. Contra. rn̄det Iureconf. pp præscriptos fideicō. gradus. Sed unde colligit hæc testōris intentio, ꝙ seruet̄ præscriptus ordo; Rn̄dent Bar. & alij, ex ordinata affectione defuncti, quę cadit inter personas alternatas. Not. bn̄ hanc rōnem, qa ex ea infert̄, ꝙ si conuersus esset ordo graduū, & dictū, uel cognatis meis, uel nepotib. meis, idē dici deberet pp hanc ordinatā affectionē. Sed certè Iureconf. se fundando in ordine scripturę, vr̄ decidere ēt hoc casu esse seruandū ordinē, & pro hoc vr̄ tex. in l. cum pr̄, §. pe. s. de leg. 2. ubi

lega-

legatū erat à marito hrde, suis, vel testatricis cognatis, uel libertis cōibus, decidit seruandū esse ordinē, & tñ ſm ordinatā charitatē testōris, præsumit hre maiorē affectionē ad suos cognatos. Quare crediderim nō aliunde magis colligendā affectionē q̄ ex ordine, qñ agit de psumpta mēte defuncti, vt in d. §. pe. & in l. quoties, ff de vsufr. & l. gnalr, §. si qs ergo, ff. de fideicō. lib. & vult Bar. in l. 1. §. prius, in fi. ſ. de vul. & pu. & Alc. hic, in 2. notab. Sed ob. tex. in l. cū qdā, C. de ver. sig. vbi alternatiua posita inter psonas honoratas, resoluit in ɔiunctiuā. Rñdet Bar. in d. §. pe. ꝙ ɔriū nō pcedit, qñ alternatiua ponit inter psonas, inter quas ordinata cadit affectio, vt hic, & in d. §. pe. & sequunt alij *cōiter*. Aduerte ad duo. in primis quantū ad decisionē huius tex. oppo. nihil facit, nā ēt si in tex. nro esset dictum copulatiuè, & cognatis meis, cū de sola electione agat, ordo scripturæ seruandus est, d. l. quoties. Sed quantū ad tex. in d. §. pe. in quo nō apparet datam electionē, oppositio vr stare. an aūt sol. vera sit, non parū hesito. In primis vr falsum, ꝙ in d. §. pe. caderet ordinata affectio inter personas honoratas ſm ordinē alternatiuę, vt statim dixi. Scdo sequeret, ꝙ si testōr legaret fundū Titio eius filio: aut Sempronio nepoti ex altero filio, ꝙ censeret nepos substitutus in defectū Titij; qa inter eos cadit ordinata affectio. Qđ verū nō crederē; & ɔriū decidit tex. in d. l. cū qdā, in gnalitate sui. Vnalr rñdeo ꝙ in d. §. pe. cōstabat cognatos mariti vocatos fuisse in defectū liberorū prius noīatorū. Idcirco, qa cōstabat primā partē alternatiuæ in defectum prioris dispōnis alternare; ita ēt cēset scđa pars alternare in defectū primæ, iuxta tex. ibi no. in l. j. ſ. de reb. dub. in casu verò l. cū qdā, nullus vocat in defectū alterius; iō remanebat incertū, quē magis honorare voluerit testōr. Ad q̄ incertitudinē tollendā statutū fuit, ꝙ disiuncta ɔuertat in ɔiūctā; iō hæc iura sunt diuersa: nō āt aduersa, q̄ sic declarata inducunt

8 ad q. † Testōr instituit, seu substituit Titiū vel eius filios, vtrū censeat vocasse filios sil cū pre; vel ordine successiuo? Raph. Com. rñdet, ordine successiuo substitutos videri, idē tenent Pau. Cas. & alij *cōiter*, in l. Gallus, §. qdā rectè, ſ. de lib. & posth. & ita cōsuluit Raph. Co. cōs. 106. Mulier institutis. Aduerte, qa ista iura loquunt, qñ alternatiua ponit inter plures vocatos noīe collectiuo; in q. aūt proposita alternatiua ponit inter vocatos proprio noīe & collectiuo. Sed qa nō dat rō diuersitatis, idē dicendū vr, & ita rñdet Dec. ɔs. 65. col. 2. & Cor. cōs. 200. Circa psentē, lib. 2. Scđò aduerte, qa Raph. & alij assignādo rōnē, quare alternatiua ponit inter psonas, inter quas cadit ordinata affectio nō plane itelligo, an de affectione testōris loquant; an verò grauati. Istud dico, qa tex. nr loquit de ordinata affectione testōris, tex. aūt in d. §. pen. loq vr de ordinata affectione grauati. Et si dixeris, ꝙ ibi colligit affectio testōris ex ordine lræ; hoc unū dicis, ꝙ sp alternatiua posita inter psonas honoratas, dr posita inter psonas inter quas cadit affectio, q̄ sp ex ordine demōstrat. Saluādo cōem intelligētiā dici pt, ꝙ ī d. §. pe. ɔsiderat ordinata affectio testōris demōstrata ex eo, ꝙ maritū instituerat, & liberos ei⁹ substituerat. Ex qb. elicit, ꝙ magis afficiebat cognatis mariti, q̄ suis. Nec tñ ex toto mihi satisfacit; qa stat sil, ꝙ vxor magis dilexerit maritū, & eius liberos, q̄ pprios cognatos; & ꝙ dilexerit magis cognatos pprios, q̄ cognatos mariti. Preterea illa affectio quodāmodo resultat ex ordine, nō āt ex ordinata charitate. Tertiò aduerte; qa ista iura non vnr pbare decisionē huius qōnis; qa ut dixi, scđa pars alternatiuę in istis iurib. legit posita in defectū pcedē-

9 tis. Vltimò aduerte, † qa ista institutio, seu substō intelr ordine successiuo in casu vulgaris tm, put loquunt ista iura, non aūt vt pr censeat per fideic. grauatus restituere filijs. Ita declarat Socy. ɔs. 113 Suprascripti, col. pen. li. j. Sed qd si in testō adiecta sit cla codicillaris; an tūc talis substō trahat ad fideic. ēt in hūc casum? Vr ꝙ sic, p tex. in l. si fr, iunctis his, q̄ tradunt ibi p Raph. Pau. de Ca, & Corn. C. de fideic. & p Soc. ɔs. 60. li. 3. Cōtrariū uerius existimo; qa ɔstat ex alternatiua testōrem voluisse grauare institutū hrdē ad restituēdū hrditatē filij in defectū pris; nō āt voluisse grauare patrē. Iō clausula codicillaris nō poterit aliqd opari circa nō dispōsita; cū sit adiecta ad cōualidandū in testō ordinata, ſm Bar. ī l. j. in 4. & 6. q. ſ. de iu. codici. & in l. Sticū, q meus erit, ſ. de lega. j. & ita in simili casu dicit Dec. in l. precib. col. 11. C. de impub. & in ɔs. 394. Pro vera resołone, col. j. In gl. fi. ibi, l. nōnunquā. istud notab. nō vr bene colligi; qa expresse erat electio cōmissa in voluntatē vxoris, non āt tacitè, vt dicit gl. Itē illa l nonnunquā, loquit qñ volūtas testōris cōfert in voluntatē tertij tacitā, & velatā. tex. nr loquit qñ confert in voluntatē hrdis. Et sic no. gl. velle dispōnem d. l. nōnunquam, hre locū, qñ hrs grauat sub ɔdōne, si ascēderit Capitoliū. Cōtrariū vult gl. in l. Senatus, §.

10 pe. ſ. de leg. j. p illū tex. Sed melius rñderi pt, † ꝙ uoluntas captatoria non valeat, qñ tota substātia legati, vel fideicōmissi ponit in voluntate hrdis, uel tertii, l. captatorias, ſ. de leg j. l. illa instō, & l. captatorias, ſ. de hæred. insti. secus si sola electio psonarū, quib. facienda est restō, vt hic, & d. l. pe. qa non pt testōr hoc casu captari, cum hrde vel tertio non eligente, oēs inter quos cadebat electio, admittant ad fideicommissum, l. cum quidā, & l. vnū ex familia, §. j. de leg. 2. Ex quo infert, ꝙ si personæ essent incertæ, non valeret fideicommissum; quia hærede non eligente, remaneret testōr captatus; ut si dictū foret, restituas hæreditatē, quibus uolueris, §. & vnū cū gl. Inst. de hære. insti. Sed qd si dictū sit, restituas scholaribus, quibus volueris? Nam cum sit data electio de incertis, remaneret testōr deceptus, hrde non eligente; nec enim oēs scholares de mundo admitti possunt. Crederem fideic. valere, & scholares loci, ubi defunctus habitabat, uocatos censeri, arg. l. si quis ad declinandam, C. de epis. & cler.

Excellen. Ioan. Francis. Ripæ. Lectura super Infortiato explicit.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S. Omnes sunt Quaterniones.

VENETIIS, M. D. LXXXV.

i 18992171

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm